

श्री
वराहपुराणम्

(पाठसमीक्षात्मकसंस्करणम्)

द्वितीयो भाग

(१४४-२१५ अध्याया , परिशिष्टानि च)

सम्पादक

आनन्दस्वरूपगुप्त , एम ए , शास्त्री

पूर्वभारतीयकाशिराजन्यास.

दुर्ग रामनगर, वाराणसी

२०३८ वि , शके १९०३

THE BOARD OF TRUSTEES

OF

THE ALL INDIA KASHIRAJ TRUST

- 1 His Highness Kashi Naresh Maharaja Dr Vibhuti Naram Singh, M A , D Litt
Fort Ramnagar, Varanasi —(*Chairman*)

Trustee nominated by the Govt of India —

- 2 Dr Raghunath Singh, M A , LL B , Ph D , D Litt , Varanasi

Trustees nominated by the Govt of Uttar Pradesh —

- 3 Pt Kamalapati Tripathi , M P

- 4 Vacant

Trustees nominated by His Highness the Maharaja of Banaras —

- 5 Maharaj-Kumar Dr Raghubir Singh, M A , LL B , D Litt , Raghubir Nivas, Sitamau
(Malwa)

- 6 Pt Giridhari Lal Mehta, Varanasi, Managing Director Jardine Henderson Ltd the
Scindia Steam Navigation Ltd, Trustee Vallabhram Saligram Trust, Calcutta

- 7 Pt Baldeva Upadhyaya, M A , Sahityacharya, Vachaspati, Rabindrapuri, Varanasi

MEMBERS OF THE PURANA COMMITTEE

- 1 His Highness Maharaja Dr Vibhuti Naram Singh, M A , D Litt , Chairman
- 2 Dr R N Dandekar, Director, Bhandarkar Oriental Research Institute, Poona
- 3 Dr Gauri Nath Sastri, Vice-Chancellor, Sampurnananda Sanskrit Vısavıdyalaya, Varanasi
- 4 Dr R K Sharma, Deputy Educational Adviser (Sanskrit) and Director Rastriya Sanskrit
Sansthan, Ministry of Education, Govt of India
- 5 Prof Anand Swarup Gupta, M A , Sastri, Asstt Director, Purāna Dept , Kashiraj Trust

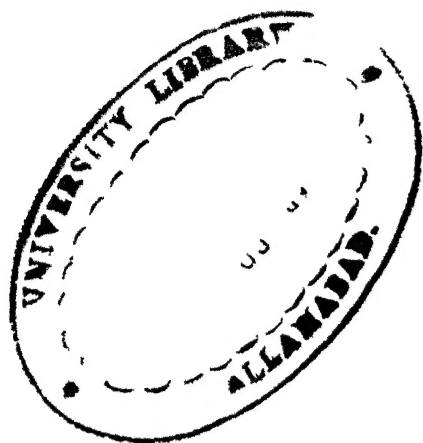
THE
VARĀHA PURĀṆA
Part II

(Containing chapters 144-215 and Appendices)

CRITICALLY EDITED BY
ANAND SWARUP GUPTA, M. A., ŚĀSTRĪ
Asstt Director, Purāṇa Department, Kashiraj Trust

ALL-INDIA KASHIRAJ TRUST
FORT RAMNAGAR, VARANASI (INDIA)

1981

Deluxe Edition

All rights reserved

Price Rs 1000 00

(Rupees One thousand only for both Parts)

PRINTED BY VINAYA SHANKAR, AT THE RATNA PRINTING WORKS, B 21/42 A,
KAMACCHA, VARANASI AND PUBLISHED BY Y N THAKUR, GENERAL
SECRETARY ALL INDIA KASHIRAJ TRUST, FORT, RAMNAGAR,
VARANASI, (INDIA)

CONTENTS

Abbreviations and Diacritical Marks	
Critical Text (Adhs 144–215)	801–1233
Critical Notes	1234–1252
Appendix 1 (Varāha Purāna quotations in the Dharmasāstra- Nibandhas)	1253–1341
Appendix 2 (Subject-Concordance of the Varāha-P with the Other Purāṇas and the Epics)	1342–1357
Errata	1358–1359
Verse-Index (श्लोकावसूची)	1–168

ABBREVIATIONS AND DIACRITICAL MARKS

- तु = तुलना करणीया (compare, cf)
- दृ स = दृष्टिसचार (Haplography)
- द्र = द्रष्टव्यम् (see, vide)
- पा वि = पाठान्तरविवरणम् (Critical footnotes or variants)
- मुवे = वराहपुराणस्य मुद्रितवेङ्कटेश्वरसंस्करणम् (The Printed Venkatesvara Edition of the Varāha Purāna, Bombay, A D 1929)
- ले प्र = लेखकप्रमाद (Scribal error)
- Adh = Adhyāya (-s)
- Const = Constituted text of the Varāha Purāna as contained in the Critical Edition
- corr = As corrected in the Corrigenda or Errata
- Cr = Critical Text of the Varāha Purāna as contained in this Critical Edition
- Śl or śl = Śloka (-s)
- Venk = Venkatesvara Press Edition of the Varāha Purāna
- = In the text this underline indicates an emendation (इयम् अधोरेखा गृहीतपाठे हस्तलेखपाठस्य संपादककृत सशोधन सूचयति)
- ~~~~ This wavy line in the text indicates that the reading is less than certain (इयं वक्ररेखा पाठस्यानिश्चयात्मकता सूचयति)
- [] ~ Besides their normal uses, enclose additions to MS readings (हस्तलेखपाठेऽतिरिक्त-संनिवेशाय)
- () = Besides their normal uses, enclose superfluous letter in MS-readings (हस्तलेखपाठे लेखकप्रमादेन लिखितानामधिकाक्षराणां संनिवेशाय)
- * * = (In the MS readings) indicate syllables lost through injury to a MS (हस्तलेखपाठे नष्टान्यक्षराणि)
- = (In the Critical footnotes) indicates an additional or substitute passage (पाठान्तर-टिप्पणीषु प्रदत्तो हस्तलेखानामधिकोऽक्षः)
- = 'for' (कृते, स्थाने)
- = 'omit (-s)' or 'omitted' 'missing' (नास्ति, न विद्यते)
- = = — This pair of two parallel lines put above a reading shows that the reading is cancelled by the scribe and is substituted by another reading (हस्तलेखपाठोपरि प्रदत्तम्-एतद् रेखायुग्मं तस्य पाठस्य लेखकेन निराकरणं तस्य स्थाने च अन्यपाठस्य निवेशनं सूचयति)

सूत उवाच ।*

श्रुत्वा मन्दारमाहात्म्य धर्मकामा वसुधरा ।
विस्मय परम गत्वा श्रुत्वा धर्मं महौजसम् ॥१

धरण्युवाच ।*

तव देव प्रसादेन श्रुत मन्दारवर्णनम् ।
मन्दारात् परम स्थान विष्णो तद् वक्तुमर्हसि ॥२

श्रीवराह उवाच ।*

शृणु तत्त्वेन मे देवि यन्मा त्व परिपृच्छसि ।
कथयिष्यामि ते गुह्य शालग्राममिति श्रुतम् ॥३
द्वापरे तु युगे भूमे यदूना कुलसकुले ।

१४४

[ब३ अयमध्यायो नास्ति]

* ब१ २ दे१० ०, दे९ सूत उ०

१ -b) ब१ वसुधरे (→वसुधरा) -d) ब१ उवाच च,
दे१ गत्वाधम, दे१०**धम (→श्रुत्वा धम), दे५ पुन * प्रच्छ मा*व,
दे६-९ ११ मुवे पुन पप्रच्छ माधवम्

* ब१ २ दे१० ०

२ -a) दे१ त देव, दे२ ते१ ततो, दे५-९ ११ मुवे मया
(→तव), दे२ ते१ प्रसादाच्च (→प्रसादेन) -b) दे१० श्रुत
मन्थर कर्मकृत -c) दे१ ३ ४ म दरादपर स्थान -d) दे१ ३ ४
तद विष्णो वक्तुमर्हसि

अत पर ब१ २ दे१० अधिकम्—

*नतो महीवच श्रुत्वा सवयोगात्मको हरि

उवाच मधुर वाक्य धमकामा वसुधरा ।

* ब१ २ दे१० ०, दे१ ५ ८ ११ वाराह उवाच, दे२ ६ ७ ते१
वाराह उवाच, दे३ श्री वाराह उवाच, दे४ श्रीवाराहवाच, दे९
वाराह उ०

३ a) ब२ श्रुत (→शृणु), ब१ २ दे१० भूमि (→देवि)
-b) दे४ त्वा (→मा) -c) मुवे, मे (→ते), ब१ २ दे१० अस्ति
स्थान पर गुह्य -d) दे५-९ ११ मुवे स्मृत (→श्रुत), ब१ २ दे१०
सवभागवतप्रिय, दे३ ४ शालि (दे४ ०ल) ग्रामविमिश्रित

अत पर ब१ २ दे१० अधिकम्—

*गण्डक्याश्चोत्तरे पार्श्वे गिरिराजस्य दक्षिणे
शालिग्राममिति ख्यात मम भक्तसुखावहम्

तत्र शूरेति विख्यातो यदूना वशवर्धन ॥४

तस्य पुत्रो महाभागे सर्वकर्मपरायण ।

वसुदेव इति ख्यातो यादवाना कुलोद्भव ॥५

तस्य भार्या च वसुधे सर्वावयवसुन्दरी ।

देवकी नाम नाम्ना च मनोज्ञा शुभदर्शना ॥६

तस्या गर्भे महाभागे भविष्यामि न सशय ।

वासुदेव इति ख्यातो देवानामरिमर्दन ॥७

ततो वै वर्त्तते तस्य यादवाना कुलोत्तमे ।

तत्र ब्रह्मर्षिपरम शालङ्कायन एव च ॥८

ततो नारायणात् श्रुत्वा शालिग्रामेति भाषित

वराहरूपिण देव प्रत्युवाच वसु धरा ॥ [५]

वद दवेश तत्त्वेन शालिग्रामश्च वै कथम्

एव महीवच श्रुत्वा सवयोगात्मको हरि

प्रत्युवाच तदा वाक्य शालनिवचन शृणु

कथयिष्यामि ते ह्येव शालग्रामेति वै यथा

[-२ ब१ २ शाल° (→शालि°) -३ ब१ शालग्रामाभि°

(→शालिग्रामेति°) ब२ सा देवी सशितव्रता (→शालग्रामेति
भाषित) -४ ब१ शालग्रामस्तु वै शृणु (→शालनिवचन शृणु)]

४ ब१ २ दे१० ० -a) दे२ भूमि (→भूमे) -c) दे३ ४

तत्र शूरेति विख्यातो (दे४ ०ते), दे५ ९ ११ मुवे तत्र शूर इति
ख्यातो -d) दे१ ०वधन (→०वधन)

५ ब१ २ दे१० ० -a) दे७ पुत्र (→पुत्रो), दे४ महो

भोगे, मुवे महाभागो (→महाभागे) -b) दे१ ३ ४ ०धम- (→
०कम-), दे४ -परायण, दे६ -परायणा (→-परायण) -c) दे६

वासुदेवो, दे७ वासुदेव-, मुवे वसुदेवो, ते१ वासुदेव (→वासुदेव),
दे२ते१ कुले, दे५ ९ ११ मुवे गृहे (→इति), दे२ ५ ९ ११ मुवे जातो

(→ख्यातो) -d) दे७ यदूना वशवर्धन, ते१ यादवाना कुलोद्भव

६ ब१ २ दे१० ० -a) दे७ माया (→भार्या)

७ ब१ २ दे१० ० -b) दे६ ७ भविष्यति (→भवि

ष्यामि) -d) दे२ ते१ देवानामपि दुजय, दे६ देवनामपि नन्दन

८ ब१ २ दे१० ab ० -a) दे२ ते१ तत् प्रवर्त्तते तस्य,

दे५-९ ११ ततो मयि स्थिते त (दे६ य) न, मुवे ततोऽपि सस्थिते
तत्र -b) दे२ ते१ कुलोत्तम, दे५-९ ११ मुवे कुलोद्भव (→कुलोत्तमे)

[८०१]

वे १४४९

ममैवाराधनार्थाय भ्रमते स दिशो दश ।
 मेरुशृङ्गे तपस्तप्त पुत्रार्थेषु विनिश्चितः ॥९॥
 दिव्य वर्षशत चैव एकपादेन तिष्ठति ।
 बदर्या च सहस्र तु ऊर्ध्वबाहु स तिष्ठति ।
 मानस सरमाश्रित्य सहस्राणि च तिष्ठति ॥१०॥
 गत्वा कोकामुख देवि वायुभक्षो जितक्लम ।
 सहस्र तिष्ठते पञ्च पुत्रकामो महायशः ॥११॥
 गत्वा पिण्डारक नाम मम क्षेत्र वसुधरे ।
 लोहार्गलेति विख्यात सहस्र चैव तिष्ठति ॥१२॥
 ईश्वरेण सम पुत्र सर्वयोगेश्वर स्थितम् ।
 न च मा पश्यने देवि मार्गमाण इतस्ततः ॥१३॥

-c) १ ३ ४ तत्र त्रहस्रमपरागम -d) ब१ २दे२ते१ शालकायनमेव च

९ ब२ ab ○ -b) ते१ च (→स), ब१ दे१० तापय वै (दे१० °च) त्रिंशो दश -c) दे२-४ ते१ तमु, दे१० तप्त्वा (→तप्त), दे१-९ ११ मुवे पुत्रार्थ स तपस्तेपे -d) दे१ ३ ४ पुत्रार्थे विनिश्चित, दे२ ते१ पुत्रार्थे तु विनिश्चय, दे५-९ ११ मुवे मेरुशृङ्गे समाहित, दे१० पुत्रार्थेषु विनिश्चित

१० दे१-९ ११ मुवे ○, ब१ cd○, दे१ ३ ४ cdef○
 -c) ब२ बदर्या तु सहस्राणि

११ दे१-९ ११ मुवे ○ -b) ब२ जितेन्द्रिय (→जित-क्लम)

१२ -a) दे५-७ ९ ११ मुवे तत पिण्डारके गत्वा, दे८ तत पिण्डारके गत्वा -b) ब१ २ दे१० स्थान, दे५-९ ११ मुवे क्षेत्रे (→क्षेत्र) -c) ब२ लोहाकुलेति विख्यात, दे५-८ ११ मुवे लोहाग (दे५ °णे) ल (दे९ मुवे °ले) ततो गत्वा -d) ब१ २ सहस्रमेव तिष्ठति दे१० सहस्रमेव तिष्ठति

१३ -a) मुवे पूव (→पुत्र) -b) दे६ ७ सवयोगी° (→सवयोगे°), ब१ २दे१० सवयोगस्थित पर -c) मुवे पश्यति मा (→मां पश्यते) -d) दे४ इत स्थित (→इतस्ततः)

१४ ब१ ab (○) -a) ब२ अह चापीश्वरेणेह, दे५-९ ११ मुवे ईश्वरेण सम, पूर्व दे१० अह चेश्वरेण सह -b) ब२ दे१० स (दे१० पू) वमेव, दे५-९ ११ मुवे अह (दे७ ८ सह) मास वसुधरे -c) ब१ त तु वै, दे५ मुवे तस्यैव (→तस्य वै), ब१ तप्यमानन्तु, दे१० तप्यमानश्च (→तप्यमानस्य) -d) ब१ सालकामनमन्तिके, ब२ पुत्रकामस्य वै मुने, दे२ ते१ सालङ्कायनसज्जितः, (दे२ °ते) दे१-९ ११ मुवे सालकायनस्य ह, दे१० सालकायनकान्तिके,

अहमीश्वरेण देवेशि पूर्वमेव समागतः ।
 तस्य वै तप्यमानस्य लोकायतनमन्तिके ॥१४॥
 मम रुद्रप्रसादेन ईश्वरसमतेजसः ।
 जातो नन्दीश्वरस्तत्र ईश्वरे दक्षिणे स्थितः ॥१५॥
 मायायोगबलोपेतस्त्र्यक्षो वै शूलपाणिधृक् ।
 रूपवान् गुणवाश्चैव वपुषादित्यसन्निभः ।
 स त न ज्ञायते जात ममैवाराधने स्थितः ॥१६॥
 ईश्वरस्य प्रियश्रेष्ठो वयस्यो नन्दिकेश्वरः ।
 विमुच्य मथुरा देवि गृह्य गावो यथोचितः ।
 गण्डक्याश्रोतरे कूले गोष्ठ कुर्याद् यशस्विनि ॥१७॥

१५ दे५-९ ११ मुवे ○ -a) ब१ २ दे१० अह (→मम)
 -b) ब१ २ ईश्वरेति च सस्थित -c) ब२ जायते (→जातो),
 ब१ २ यत्र (→तत्र) -d) ब१ दे१ ३ ४ ईश्वरा (→ईश्वरे)

१६ ब१ दे५-९ ११ मुवे ○, ब२ ef ○ -a) दे१० मायायोगकलायुक्तस् -b) ब२ शूलपाणिन (→शूलपाणिधृक्)
 -d) ब२ दे१० तरुणा° (→वपुषा°) -c) दे१० ज्ञातवान् (→जायते) -f) दे४ ममैवाराधने स्थित, दे१० मम चाराधने स्थित

१७ ब१ २ दे५-९ ११ मुवे ○ -a) दे२ प्रिय श्रेष्ठ (?),
 दे१० प्रिय श्रेष्ठ (→प्रियश्रेष्ठो) -b) दे२ वयो* (→वयस्यो), दे१० वयस्य नन्दिकेश्वर -c) दे१.३ ४ मधुर देवि, दे१० मधुरा भूमे (→मथुरा देवि) -d) दे१० गृह्य गावो मयोदिता -f) दे१० कृत्वा (→कुर्याद्)

१७ श्लोकात्पर दे५-९ ११ मुवे अधिकम्—

तस्मिन् क्षेत्रे हरो देवो मत्स्वरूपेण सयुतः ।

शालग्रामे गिरौ तस्मिन् शिलारूपेण तिष्ठति ॥

अह तिष्ठामि तत्रैव गिरिरूपेण नित्यदा ।

तस्मिन् शिला समग्रास्तु मत्स्वरूपा न सशयः ॥

पूजनीया प्रयत्नेन किं पुनश्चक्रलाञ्छिता ।

[5]

लिङ्गरूपेण तु हरस्तत्र देवालये गिरौ ॥

शिवनाभा शिलास्तत्र चक्रनाभास्तथा शिला ।

सोमेश्वराधिष्ठितस्तु शिवरूपो गिरि स्मृतः ॥

सोमेन तत्र सस्थाप्य स्वनाम्ना लिङ्गमुत्तमम् ।

वर्षाणां तु सहस्र वै स्वशापस्य निवृत्तये ॥

[10]

ततः शापाद्विनिमुक्तस्तेजसा च परिप्लुतः ।

स्वक तेजोबलं प्राप्य तुष्टाव गिरिजापतिम् ।

सोमेश्वराच्च वरदमाविभूतं त्रियम्बकम् ।

सोम उवाच ।*
 शिव सौम्यमुमाकात भक्तानुग्रहकातरम् ।
 नतोऽस्मि पञ्चवदन नीलकण्ठ त्रिलोचनम् ।
 शशाङ्कशेखर दिव्य सवदेवनमस्कृतम् ।
 पिनाकपाणि देवेश भक्तानामभयप्रदम् ।
 त्रिशूलिन डमरुणा लसद्भस्त वृषध्वजम् ।
 नानामुखैर्गणैर्जुष्ट नानारूपैर्भयानकम् ।
 त्रिपुरघ्न महाकालमन्त्रकारिनिषूदनम् ।
 गजाजिनावत स्थाणु व्याघ्रचमविभूषितम् ।
 नागभोगोपवीत च रुण्डमालधर प्रभुम् ।
 अरूपमपि सर्वेश भक्तेच्छोपात्तविग्रहम् ।
 वह्निसोमाकनयन मनोवाचामगोचरम् ।
 जटाजूटप्रकटित गङ्गासमाजिताहसम् ।
 कैलाशनिलय शम्भु हिमाचलकृताश्रयम् ।
 एव स्तुतदा शम्भुरिन्दु वचनमब्रवीत् ।
 वर वरय भद्र ते यत्ते मनसि वतते ।
 दुल्लभ दशन यस्मात्प्राप्तवानसि गोपते ।
 सोम उवाच ।*
 वर ददासि चेद् देव मम लिङ्गे सदा वस ।
 एतल्लिङ्गस्य भक्तानां पूरयस्व मनोरथम् ॥
 देवदेव उवाच ।*
 विष्णुसाम्निध्यमप्यात्र सदैव निवसाम्यहम्
 विशेषतस्त्वदीयेऽस्मिन्नथ प्रभति गोपते ।
 ममैवान्या परा मूर्तिस्त्व शशाङ्क न सशय ।
 एतल्लिङ्गाचकानां च भक्तानां मम सवदा ।
 वरान् दास्यामि भद्र ते देवानामपि दुर्लभान् ।
 शालङ्कायनकाव्यस्य मुनेस्तु तपसो बलात् ।
 विष्णुना सह समन्त्र्य स्थितावावा कलानिधे ।
 शालग्रामगिरिविष्णुरह सोमेश्वरामिध ।
 तयो पवतयोर्था वै शिला विष्णुशिवामिधा ।
 रेवया च कृत पूव तप शिवसुतुष्टिदम् ।
 मम त्वत्सदश पुत्रो भूयादिति विधो तया ।
 अहं कस्यापि न सुत किं करिष्यामि चिन्तयन् ।
 रेवायास्तु वरो देयस्त्ववश्य मृगलाञ्छन ।
 निश्चित्यैव तदा प्रोक्त प्रसन्नेनान्तरात्मना ।
 लिङ्गरूपेण ते देवि गजाननपुरस्कृत ।
 गर्भे तव वसिष्यामि पुत्रो भूत्वा शिवप्रिये ।
 मम त्वमपरा मूर्ति ख्याता जलमयी शिवा ।
 शिवशक्तिविभेदेन आत्मा मेकत्र संस्थितौ ।
 एव दत्तवरा रेवा मत्सामन्त्रियमिहागता ।
 रेवाखण्डमिति ख्यात तव प्रभृति गोपते ।
 गण्डक्यापि पुरा तर्प्य वर्षाणामयुर्त विधो ।

[15]

[20]

[25]

[30]

[35]

[40]

[45]

[50]

[55]

शीणपर्णाशिन कृत्वा वायुभक्ष्याप्यनन्तरम् ।
 दिव्य वषशत तेषु विष्णु च तयती तदा ।
 तत साक्षाज्जगन्नाथो हरिभक्तजनप्रिय ।
 उवाच मधुर वाक्य प्रीत प्रणतवत्सल ।
 गण्डकि त्वा प्रसन्नोऽस्मि तपसा विस्मितोऽनघे ।
 अनविच्छिनया भक्त्या वर वरय सुवते ।
 किं देय तद्ददस्वाशु प्रीतोऽस्मि वरवर्णिनि ।
 गण्डक्यापि पुरो दष्टा शङ्खचक्रगदाधरम् ।
 दण्डवत प्रणता भूत्वा तत स्तोतु प्रचक्रमे ।
 अहो देव मया दष्टो दुदर्शो योगिनामपि ।
 त्वया सवमिदं सृष्ट जगत स्थावरजङ्गमम् ।
 तदनु त्वं प्रविष्टोऽसि पुरुषस्त्वेन चोच्यसे ।
 त्वल्लोलान्मीलिते विश्वे कं स्वतन्त्रोऽस्ति वै पुमान् ।
 अनाद्यन्तमपय तं यद ब्रह्म श्रुतिबोधितम् ।
 तदेव त्वं महाविष्णो यस्त्वा वेद स वेदवित् ।
 तवैवाद्या जग माता या शक्ति परमा स्मृता ।
 ता योगमाया प्रकृतिं प्रवानमिति चक्षते ।
 निगुण पुरुषोऽव्यक्तश्चित्स्वरूपा निरञ्जन ।
 आनन्दरूप शुद्धात्मा ह्यकर्ता निर्विकारक ।
 स्वा योगमायामाविश्य कतत्वं प्राप्तवानसि ।
 प्रकृत्या सृज्यमानेऽस्मिन् सृज्यमानोऽपि नायथा ।
 साम्निध्यमात्रतो देव त्वयि स्फुरति कारणे ।
 स्फटिके हि यथा स्वच्छे जपाकुसुमरागत ।
 प्रकाश्यते त्वत्प्रकाशाज्ज्योतीरूपं नतास्मि तत ।
 ब्रह्मादयोऽपि कवयो न विन्दन्ति यथायत ।
 तं कथं वेदम्यहं मूढा तव रूपं निरञ्जनम् ।
 मूढस्य जगतो मध्ये स्थिता किञ्चिदजानती ।
 त्वया धृता कृता चास्मि योग्यायोग्यमविदन्ती ।
 तेन लोके महत्त्वं च त्वत्प्रसादेन चेच्छती ।
 यद याचेऽज्ञतयोदार त मे दातु त्वमहसि ।
 दयालुरसि दीनेषु नति मा न वद प्रभो ।
 तत प्रोवाच भगवान् देवि यद्वत्त्वमिच्छसि ।
 यद याचय वरारोहे अदेयमपि सवथा ।
 यद् दुर्लभं मनुष्याणां शीघ्रं याचय मा प्रति ।
 यद्दशनमनुप्राप्य को वाऽपूर्णां मनोरथ ।
 ततो हिमाशो सा देवि गण्डकी लोकतारिणी ।
 प्राञ्जलिं प्रणता भूत्वा मधुरं वाक्यमब्रवीत् ।
 यदि देव प्रसन्नोऽसि देयो मे वाञ्छितो वर ।
 मम गभगतो भूत्वा विष्णो मत्पुत्रता ब्रज ।
 तत प्रसन्नो भगवान् चिन्तयामास गोपते ।
 किं याचितं निम्नगया नित्यं मत्सङ्गलुब्धया ।

[60]

[65]

[70]

[75]

[80]

[85]

[90]

[95]

दास्यामि याचित्त यत्नं लाकानां भवमाक्षणम् ।
 इत्येव कृपया देवो निश्चित्य मनसा स्वयम् ।
 गण्डकीमवदत् प्रीतः शृणु देवि वचो मम ।
 शालग्रामशिलारूपी तव गभगन् सदा ।
 स्थास्यामि तव पुत्रत्वे भक्तानुग्रहकारणात् ।
 मत्सान्निध्यान्मनीनां त्वमतिथेष्टा भविष्यसि ।
 दशनात् स्पशनात् स्नानात् पानाच्चवावगाहनात् ।
 हरिण्यसि महापाप वाटमन् कायमभवम् ।
 य स्नास्यति विधानेन त्वर्पिततर्पकं ।
 तपयत्स्त्रपित श्रुतिं तारयित्वा दिव नयत् ।
 स्वयं मम प्रियो भूत्वा ब्रह्मलोकं गमिष्यति ।
 यत्नं त्वत्पुत्रसृजेत्प्राणान् मम कमपरायण ।
 सोऽपि याति मम स्थानं यत्र गत्वा न शोचति ।
 एव दत्त्वा वरान् दद्व्य तत्रैवान्तरधीयत ।
 तत् प्रभृति तिष्ठामि क्षेत्रेऽस्मिच्छगलाञ्छन ।
 अहं च भगवान् विष्णुभक्तेच्छोपात्तनिग्रह ।
 एवमुक्त्वा द्विजपतिमनुगृह्य हरं प्रभु ।
 प्रभासयन्नुपतङ्गानि प्रममाज ह ।
 शकरेण करेणापि नीरुजानि विधाय च ।
 पश्यतस्तस्य तु विधोस्तृतीवान्तरधीयत ।
 सोमेशः दक्षिणे भागे वाणेनाद्रिं विमिश्र वै ।
 रावणेन प्रकटिता जलधारातिपुण्यदा ।
 वाणगङ्गेति विख्याता या स्नाता अघहाग्निनी ।
 सोमेशात्पूवदिग्भागं रावणस्य तपावनम् ।
 यत्र स्थित्वा त्रिरागणं तपसः कृतमश्नुते ।
 यत्र नत्येन देवेशस्तुष्टस्तस्मै वरं ददौ ।
 तेन रावणनृत्येन प्रख्यातो नर्तनाचल ।
 स्नात्वा तु वाणगङ्गायां दध्वा वाणेश्वरं प्रभुम् ।
 गङ्गास्नानफलां प्राप्य मोदते देववद्विवि ।
 शालङ्कायनकोप्याशु क्षेत्रे तस्मिन् परं मम ।
 शालग्रामे महातीव्रमास्थितं परमं तप ।
 अन्यच्च ते प्रवक्ष्यामि परं गुह्यं वसुधरे ।
 तप्यतस्तस्य तु मुनेरीश्वरसमं सुतम् ।
 प्राप्स्यामीति परं भावं ज्ञात्वा देवो महेश्वर ।
 सुन्दरं त्वपरं रूपं धृत्वा दृष्टिसुखावहम् ।
 शालङ्कायनपुत्रं योगमायामुपाश्रित ।
 प्राप्तोऽपि तं न जानाति दक्षिण पार्श्वमास्थित ।
 मायायोगबलोपेतस्त्र्यक्षो वै शूलपाणिधृक् ।
 रूपवान् गुणवाञ्छैव वपुषादित्यसन्निभः ।
 स तं न ज्ञायते जातं ममैवाराधने स्थितम् ।

[100]

[105]

[110]

[115]

[120]

[125]

[130]

[135]

अयं न दी प्रहस्याहं महादवाज्ञया मुनिम ।
 उत्तिष्ठ मुनिशाहूलं सकलस्ते मनोरथ ।
 त्वदक्षिणाङ्गाञ्जातोऽस्मि पुत्रस्ते शाधि मां प्रभो ।
 त्वया तपः समारब्धमीश्वरेण समं सुतम् ।
 प्राप्स्यामीति ततो मह्यं सत्शोऽन्यो न कश्चन ।
 विचार्येति तवाहं वै जातोऽस्मि स्वयमेव च ।
 तपमाराधयन् देव शङ्खचक्रगदावरम् ।
 प्राप्तोऽसि परमा सिद्धिं त्वत्पुत्रोऽहं यत् स्थित ।
 श्रुत्वा तन्नदिनो वायं प्रहृष्टवदनो मुनि ।
 विस्मितस्तु तदोवाच कथं नाद्यापि मे हरि ।
 दग्गाचरत्त्वमायाति जातं चेत्तपसः फलम् ।
 यात्रनं न समीक्षिष्य तावन्न विरत तप ।
 अहमनैव वत्स्यामि यावदच्युतदशनम् ।
 पुत्रं त्वमपि यागेन मथुरां व्रजं सत्वरम् ।
 मदाश्रमे तत्र पुण्ये धनं गोव्रजसकुलम् ।
 आमुष्यायणमादाय शीघ्रमत्र समानय ।
 ततस्त्वाज्ञां समादाय नन्दीं सत्वरमाव्रजत ।
 गत्वा च मथुरां तस्य ऋषेराश्रममीदृशं च ।
 दध्वामुष्यायणं तत्र पृष्ठाणामयमप्युत ।
 गृहे वित्ते च कुशलमपृच्छद गोत्रनेपु च ।
 शालङ्कायनशिष्याऽपि आमुष्यायणमज्ञित ।
 सवनं कुशलं साधो प्रभावात्तु गुरोमम ।
 गुरोश्च कुशलं ब्रूहि कुत्रास्ते स तपाधन ।
 भवान् कुत समायात किमत्रागमकारणम् ।
 तन्मे विस्तरतो ब्रूहि अध्यश्चवोपगृह्यताम् ।
 इत्युक्तः सोऽध्यमाशयं विश्रम्य च ततो गुरो ।
 वृत्तान्तं कथयामास स्वागमस्य च कारणम् ।
 ततस्तेनैव सहितो गोधनं तत् प्रगृह्य च ।
 दिनं कतिपयश्चैव गण्डकीतीरमाश्रित ।
 शनैरुत्तीय च ततस्त्रिवेणीं प्राप्य हृषित ।
 देविका नाम देवानां प्रभावाच्च तपस्यताम् ।
 नियमाथ समुद्भूता गण्डक्या मिलिता शुभा ।
 आश्रमादपरा चासीत्पुलस्त्यपुलहाश्रमात् ।
 गण्डक्या मिलिता सापि त्रिवेणी गण्डकीत्यभूत् ।
 कामिकं तन्महत्तीर्थं पितृणामतिवल्लभम् ।
 तत्र स्थितं महालिङ्गं त्रिजलेश्वरसंज्ञितम् ।
 मुक्तिभुक्तिप्रदं देवि दशनादधनाशनम् ।

[140]

[145]

[150]

[155]

[160]

[165]

[170]

[175]

वरण्युवाच ।*

प्रयागे या त्रिवेणीति यत्र देवो महेश्वर ।
 शूलटङ्क इति ख्यातः सोमेश इति चापर ।

वेणीमाधवनान्मपि यत्र विष्णु स्वय स्थितः ।
गङ्गा च यमुना चैव सरस्वत्यपरा नदी ।
सर्वेषा चैव दवानामपीणा सरसामपि ।
सर्वेषा चैव तीर्थानां समाजस्तत्र मे श्रुतः ।
यत्राप्लुता दिव यान्ति मता मुक्तिं प्रयान्ति च ।
तीर्थराज इति ख्यातं तत्ताथ केशवप्रियम् ।
सैव त्रिवेणी विख्याता किमपुत्रा प्रशमसि ।
एतद् गुह्यं प्रोक्तं त्वया विष्णो न सशयः ।
तत्कथ्यता महाभाग लोकानां हितकाम्यया ।
मय्यनुक्रोशबुद्ध्या च कृपा कुरु दयानिधे ।

श्री वराह उवाच ।*

शृणुष्व दधि भद्र ते यद् गुह्यं परिपच्छसि ।
अत्र ते वक्तव्यमिह सेतिहासा कथा शुभाम् ।
पुरा विष्णुस्तपस्तेषां लोकानां हितकाम्यया ।
हिमालये गिरौ रम्ये देवतागणसेविते ।
ततो बहुतिथे काले याते सति तपस्यतः ।
तीव्र तेजः प्रादुरामादीद्येन लाकाश्चराचरा ।
तस्योष्मणा समुद्भूतः स्वेदपूरस्तु गण्डयोः ।
तेन जाता बुनी दिव्या लोकानामघहारिणी ।
महर्लाकादयः सर्वे विस्मिता सत्रतो दिशम् ।
तस्य प्रभवमिच्छन्तो ज्ञातुं नेशु कथञ्चन ।
देवा सर्वे ततो जग्मुर्ब्रह्माणं प्रति चोत्सुकाः ।
पप्रच्छुः प्रभवः तस्य प्रणम्य च पुनः पुनः ।
ब्रह्मापि हि न जानाति मोहितस्नस्य मायया ।
ततो दैवैः समं ब्रह्मा शङ्करः प्रत्युपस्थितः ।
तद् दृष्ट्वा सहसा दैवैः समेतः प्रत्युपस्थितम् ।
पप्रच्छ तं महादेवस्नदागमनकारणम् ।
ब्रह्मा तच्च महादेवः पप्रच्छ प्रणतः स्थितः ।
अत्यद्भुतं महत्तेजः किमुद्भूतं महेश्वरः ।
येन प्रत्याहताक्ष्माऽसौ जगदव्यतिकरावहा ।
किन्तु स्यात्कथमेतत् स्यात् कश्चास्य प्रभवो विभो ।
शिवः क्षणं ततो व्यात्वा ब्रह्माद्यान् प्रत्युवाच ह ।
महसोऽस्य समुत्पत्तिं महतो दर्शयामि व ।
जगाम देवसहितः सोमः सहगणः प्रभुः ।
यत्रास्ते भगवान् विष्णुमहता तपसान्वितः ।
उवाच परमप्रीतस्तदा शम्भुः स्मयन्निव ।
तपस्यसि किमिच्छस्व यः कर्त्ता जगता प्रभुः ।
सर्वाधारोऽखिलाव्यक्षस्तत् किं यत्तव दुर्लभम् ।
एवमुक्तः प्रत्युवाच प्रणम्य जगता प्रभुः ।
अहं लोकहितायैव तपस्तप्तुं समुद्यतः ।

[180]

[185]

[190]

[195]

[200]

[205]

[210]

[215]

त्वत्तो वरानभाप्सन् वै त्वद्दशनसमुत्सुकः ।
त्वद्दशनमनुप्राप्य कृतार्थोऽस्मि जगत्पते ।

शिव उवाच ।*

मुक्तिर्भवेन्नमिदं देव दशनादेव मुक्तिदम् ।
गण्डस्वेदाद्भूत्वा यत्र गण्डकी सरिता वरा ।
भविष्यति न सदेहो यस्या गर्भे भविष्यसि ।
त्वयि स्थिते जगन्नाथे तव सान्निध्यकारणात् ।
अहं ब्रह्मा च देवाश्च ऋषिभिः सह केशव ।
सर्वे वेदाश्च यज्ञाश्च सर्वतीर्थानि चाप्युत ।
वसिष्ठं च सदैवात्र गण्डक्या जगता पते ।
कार्तिकः सकल मासः यः स्नास्यति नरः प्रभो ।
सर्वपापविनिमुक्तो मुक्तिभागी न सशयः ।
तीर्थानां परमं तीर्थं मङ्गलानां च मङ्गलम् ।
यत्र स्नानेन लभ्येत गङ्गास्नानफलं नरैः ।
स्मरणाद्दशनात्स्पर्शान्निष्पापो जायते नरः ।
यस्यास्तत्समता कान्या लभेद् गङ्गां विना नदीम् ।
यत्र सा परमा पुण्या गण्डकी भुक्तिमुक्तिदा ।
अपरा देविका नाम्नी गण्डक्या सह सगता ।
पुलस्त्यपुलहौ पूवः तेषां परमं तपः ।
यत्र सृष्टिविधानाथः कृत्वाश्रमपदं पथकः ।
सृष्टेर्विधानसामर्थ्यं यत्र लब्धं तत् परमम् ।
ततोऽभूदब्रह्मतनया पुण्या सा सरिता वरा ।
गण्डक्या यत्र मिलिता सर्वदेवैः समन्विता ।
त्रिवेणी सा महापुण्या देवानामपि दुर्लभा ।
धरे जानीहि तत्क्षेत्रं योजनं परमाक्षितम् ।
पुरा वेदनिधेः पुत्रो जयो विजय एव च ।
याजनाय गतौ राज्ञा वृतौ तौ कदमात्मजौ ।
तृणविन्दो सुताया यौ जातौ दष्ट्यैव सुव्रतौ ।
यज्ञविद्यासुनिपुणौ वेदवेदाङ्गपारगौ ।
पूजयन्तौ हरिं भक्त्या तन्निष्ठेन्द्रियमानसौ ।
ययोः पूजयतोर्नित्यं सान्निध्यं किल केशव ।
ददाति पूजावसरे भक्त्या किल वशीकृतः ।
मरुतेन कदाचित्तावाहूतौ कुशलौ द्विजौ ।
राज्ञा समासयज्ञेन पूजयित्वा पुरस्कृतौ ।
दक्षिणाभिस्तोषयित्वा विसृष्टौ गृहमागतौ ।
विभागं कर्त्तुमारब्धौ पस्पद्वर्ति परस्परम् ।
समो विभागः कर्त्तव्य इति ज्येष्ठोऽभ्यभाषतः ।
विजयश्चाब्रवीच्चैनं येन लब्धं हि तस्य तत् ।
जयोऽब्रवीदसामर्थ्यं मन्वानो मा ब्रवीषि किम् ।
न ददासि गृहीत्वा यत्तस्माद् ग्राहत्वमाप्नुहि ।

[225]

[230]

[235]

[240]

[245]

[250]

[255]

विजयाऽप्यब्रवीन्नमन्वीभूतोऽमि किं वने ।
 गजो भव मदन्धस्त्व यो मामेव प्रभाषसे ।
 एव तौ ग्राहमातङ्गावभूता शापत पथक ।
 गण्डक्यामेव सञ्जातो ग्राह पूवस्मृतिद्विज ।
 त्रिवेणीक्षेत्रमध्ये तु जयोऽभूद वै महान गज ।
 करिशावगजाभिश्च क्रीडमाना वने वसन् ।
 वदन्त्यन्दमहस्याणि व्यतीतानि तयोस्तदा ।
 वने विहरतोभूमे शापमोहितया सता ।
 कदाचित् स गज स्नातु करेणुगणसवत ।
 त्रिवेणीमभितो याताऽवगाहनपरायण ।
 मिञ्चन करणूस्ताभिश्च सिच्यमाना जल पिवन् ।
 स्वय च पाययस्ताश्च त्रिक्रीड प्रीतमानम् ।
 एव सन्नीडतस्तत्र दैवयोगन तस्य हि ।
 ग्राह सप्रेरित पूव वैरयागमनुस्मरन् ।
 जग्राह सुदृढ पाद गजोऽपि च विषाणत ।
 ग्राह विव्याध सोऽप्येनमाकपयत तज्जले ।
 तयोमुद्ध समभवदनेकाब्द विकपणौ ।
 आकपणैश्च बहुभिदन्तभेद परस्परम् ।
 प्रयुध्यतोस्तयोरेव मत्स्रप्रस्तयो सतो ।
 सत्त्वानि पीडितान्यासत्रनेकानि क्षय ययु ।
 तता जलेश्वरो राजा भगव त व्यजिज्ञपत ।
 तेन विज्ञापितो देवो भगवान् भक्तवत्सल ।
 सुदर्शनेन चक्रेण ग्राहस्य समपाटयत ।
 क्षिप्त पुन पुनस्तत्तु शिला सघट्टयद्धरे ।
 सघट्टनात्तु चक्रस्य शिलाश् चक्रेण लाञ्छिता ।
 बाहुल्येन बभूवुहि तस्मिन् क्षेत्रे परे मम ।
 वज्रकीटैश्च जालानि सततानि विलोक्य ।
 न सन्देहस्त्वया कार्यस्त्रिवेणी प्रति सुन्दरि ।
 त्रिवेणीक्षेत्रमहिमा एव ते परिकीर्तित ।
 यदा च भरतो राजा पुलस्त्यस्याश्रमान्तिके ।
 स्थित्वा पर्यचरद् विष्णु त्रिजलेशमपूजयत ।
 तत प्रभृति तस्यासीद्भूरतेश इति स्फुटम् ।
 नाम वै भुवि विख्यात भरतेन प्रपूजनात् ।
 पुनश्च मृगदेहान्ते जड स भरतोऽभवत् ।
 तेनैव पूजितो यस्माज्जलेश्वर इति स्मृत ।
 यस्य सपूजनाद् भक्त्या योगसिद्धि प्रजायते ।
 शालग्रामे परे क्षेत्रे यदाह सुभगे स्थित ।
 तत्र ज्ञात्वा जलेशेन स्तुतोऽह वसुधे महि ।
 ततो भक्तकृपावैशात् क्षिप्तवान् तत्सुदर्शनम् ।
 प्रथम पतित यत्र चक्रतीर्थं ततोऽभवत् ।
 तत्र स्नानेन तेजस्वी सूर्यलोके महीयते ।
 यदि प्राणैर्वियुज्येत् मम लोके महीयते ।

[2८०]

[2९]

[2९०]

[275]

[280]

[285]

[290]

[295]

[300]

[806]

भक्तसरक्षणार्थाय मयाज्ञत सुदर्शनम् ।
 यत्र यत्र भ्रमति तत तत्र तत्र शिलाङ्किता ।
 एव तद वै मम क्षेत्रं सव चक्रमय त्वभूत ।
 तत स पञ्चरात्राणि स्थित्वा वै विधिपूर्वकम् ।
 गोघानान्यग्रत कृत्वा हरिक्षेत्रं जगाम ह ।
 हरिणाविष्ठित क्षेत्रं हरिक्षेत्रं तत स्मृतम् ।
 यदा नन्दी शूलपाणिर्गोधनेन पुरस्कृत ।
 स्थितवान् तद्विनादेतत् क्षेत्रं हरिहरात्मकम् ।
 देवानामटनाच्चैव देवाट इति सञ्जितम् ।
 तस्य देवस्य महिमा केन वक्तुं हि शक्यते ।
 स शूलपाणिर्देवेशा भक्ताभयविधायक ।
 मुनिभिर्देवगन्धर्वैः सेव्यतेऽचिन्त्यशक्तिमान् ।
 तस्मिन् स्थाने महादेव शालङ्कायनकस्य हि ।
 पुत्रत्वं नन्दिरूपेण प्राप्त साक्षाच्छिव प्रभु ।
 स्वय चैव महायोगी योगसिद्धिविधायक ।
 आस्थित परम पीठ तीर्थं चैव त्रिधारके ।
 त्रिजटाम्योऽभवन् धारा तिस्रो वै परमाद्भुता ।
 गङ्गा च यमुना चैव पुण्या चैव सरस्वती ।
 एतत् त्रैधारिक तीर्थं त्रिजटाम्य समुत्थितम् ।
 यत्र शम्भु स्थित साक्षान्महायोगी महेश्वर ।
 शालग्रामाभिधे क्षेत्रे हरिशीलनतत्पर ।
 दिशन् ज्ञान स्वभक्तानां ससाराद येन मुच्यते ।
 तीर्थे त्रिधारे य स्नात्वा सतप्य पितृदेवता ।
 महायोगिनमभ्यर्च्य न भूयो जन्मभाग भवेत् ।
 तस्यैव पूवदिग्भागे हसतीथमिति स्मृतम् ।
 तत्रैक कौतुक वृत्त तच्छृणुष्व महत्तरम् ।
 कदाचिच्छिवरात्र्या तु भक्तैः पूजामहोत्सवे ।
 नैवेद्यैर्विविधैः सृष्टैः पूजयित्वा तु योगिनम् ।
 तत्र काका समुत्पेतुरन्ये तस्मिन् ब्रुभुक्षिता ।
 गृहीत्वान्न तु तत काकस्तत उड्डीय निगत ।
 तद गृहीतु पर काकस्तेनायुध्यत चाम्बरे ।
 तावुमौ युध्यमानौ तु कुण्डे तस्मिन्निपेतु ।
 तत्र हसी ततो भूत्वा निर्गता चन्द्रवर्चसौ ।
 तद दष्ट्वा महादश्चर्यं तत्र ये मिलिता जना ।
 हसतीर्थमिति प्रोचुस्तत प्रभृति सत्तमा ।
 तत प्रभृति तत्तीर्थं हसतीर्थमिति स्मृतम् ।
 पूव यक्षकृत तत्तु यक्षतीर्थमिति स्मृतम् ।
 तत्र स्नातो नर शुद्धो यक्षलोके महीयते ।
 तत्राय मुञ्चते प्राणान् शिवभक्तिपरायण ।
 यक्षलोकमतिक्रम्य मम लोकं प्रपद्यते ।

[०५]

[310]

[315]

[320]

[25]

[3०0]

[335]

[340]

एव प्रभाव तत्तीथ महायोगिप्रभावत ।
अह शिवश्च लोकानामनुग्रहपरायणौ ।
एतत्ते सवमारयात क्षेत्र गुह्य वसुन्धरे ।
आरभ्य मुक्तिक्षेत्र तत क्षेत्र द्वादश योजनम् ।
शालग्रामस्वरूपेण मया यत्र स्थित स्वयम् । [३४५]
स्वभक्तानां विशेषेण परमानन्ददायकम् ।
गुह्यानां परम गुह्य किमन्यच्छ्रोतुमिच्छसि ।
इत्यादिवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे सोमेश्वरादिलिङ्गमहिमा
मुक्तिक्षेत्रत्रिवेण्यादिमहिमा नाम चतुश्चत्वारिंशदधिकशततमोऽध्याय
॥१४४॥

घरण्यावाच ।

भगवन देवदेवेश शालङ्कायनको मुनि [५०]
किं चकार तप कुवस्तव क्षेत्रे विमुक्तिदौ

श्रीवराह उवाच ।

[—१ दे७ सत (→मत) —२ दे७ ○, दे७ सालि—, दे७
शालि (→शाल—), दे११ °ग्राह (→°ग्रामे), दे७°गिरि (→°गिरी)
—३ दे७ ○, दे७ वाग्° (→गिरि°), मुवे नित्यश (→नित्यदा)
—४ दे७ मत्सुखा न, दे७ ८ ९ मत्स्वरूपान्न (→मत्स्वरूपान्न)
—५ मुवे च (→तु) —६ दे७ शिवनामाच्छिलास् (→शिव-
नामा शिलास) —७ दे७ चक्रनाभास्तथैव च, दे७ चक्रनाभाच्छि
लास्तथा, दे७ चक्रनाभा शिलास्तथा (→चक्रनाभास्तथा शिला)
—८ दे११ शिवरूपा (→शिवरूपो)
—११ दे७ परिस्तुत (→परिप्लुत) —१३ दे७ सोमेश्वर च
वरद (→सोमेश्वराच्च वरद) —१५ दे७ ८ शिवसौम्य (→शिव
सौम्यम्), दे७ ८ °कारक (→°कातर)
—१९ दे७ त्रिशूलपाणि (→त्रिशूलिन), दे७ वषभध्वज (→
वृषध्वज) —२० दे७ युक्त (→जुष्ट)
—२१ मुवे अन्धकादि° (→अन्धकारि°) —२२ दे७ नागयज्ञो°
(→नागभोगो°), दे७ मुण्ड°, मुवे रुद्र° (→रुण्ड°)
—२७ दे७ ८ ९ कैलास° (→कैलाश°), दे७ ७ शभुरिद (→शभु
रिन्दु) —२९ दे७ वरय, दे७ वरस्य (→वरय) दे७ भद्रे ते (→भद्र
ते) —३० दे७ प्राप्तवानस्मि (→प्राप्तवानसि)
—३३ दे७ ९ ११ मनोरथान् (→मनोरथम्) —३४ दे७ देवदेव
ऊचु (→देवदेव उवाच) —३५ मुवे अप्यत्र (→अथात्र)
—३७ दे७ °वान्य (→°वान्या) —४० दे७ मुने स तपसा
(→मुनेस्तु तपसो)
—४१ दे७ कलानिधे (→कलानिधे) —४२ दे७ शालि— (→
शाल—), दे७ ७ ग्राम (→ग्राम—), दे७ ११ °गिरि (→°गिरिर्)
—४३ दे७ ९ शिवाज्ञया, दे७ मुवे शिवा(दे७ ला)भिधा (→शिवा-
भिधा) —४४ दे७ र वे या*, दे७ रेवाया तु (→रेवया च) —४५
दे७ ९ विभूतया, मुवे मनीषया (→विधो तया)
—४६ मुवे करोमीति चिन्तयन् (→करिष्यामीति चिन्तयन्)
—४७ दे७ ९ °लाञ्छन (→°लाञ्छन) —४८ दे७ ७ निश्चित्यैव

(→निश्चित्यैव), दे७ ९ ११ प्रोक्त (→प्रोक्त) —५० दे७ वशिष्यामि,
दे७ वरिष्यामि (→वसिष्यामि)

—५२ दे७ ८ °भक्ति° (→°शक्ति°) —५४ दे७ ख्यातो, मुवे
ख्याते (→ख्यात) —५५ दे७ विधे (→विधो)

—५६ दे७ शीण (→शीण—), दे७ °पर्णासन (→°पर्णाशन),
दे७ वायुर (→वायु—), मुवे °भक्षाय्य (→°भक्षयाप्य) —५७ दे७ ७
मुवे दिव्य— (→दिव्य), दे७ ७ °शते (दे७°त) नापि (→°शत तेषे),
दे७ सदा (→तदा) —५९ दे७ सुन्दर (→मधुर), दे७ प्रेते, दे७ प्रेत
(→प्रीत), दे७ विष्णुनेन हि, दे७ विस्मितेन हि (→विस्मितोऽनधे)

—६१ दे७ अनवच्छिन्नया, दे७ अनवभिन्नया (→अनविच्छिन्नया)
—६३ दे७ ८ मण्डक्यापि (→गण्डक्यापि), दे७ मुवे पुरा (→पुरो),
दे७ भक्त्या (→दष्टा) —६४ दे७ ७ ९ तत (→तत), दे७ स्तोत्र
(→स्तोत) —६५ दे७ ७ आदिदेवो (→अहो देव), दे७ ११ दुदशो
(→दुदर्शो)

—६६ दे७ दष्ट (→सृष्ट) —६७ दे७ तदनुष्ट (→तदनु त्व) —६८
दे७ ७ निमे (दे७***) लोलमीलने (→त्वल्लीलोन्मीलिते) —६९ दे७ ७
°चोदित (→°बोधितम्)

—७१ दे७ ७ तथैवाद्या (→तथैवाद्या) —७३ दे७ ९ ११ °स्वरूपी
(→°स्वरूपो) —७४ दे७ ७ °रूप (दे७°पा) (→°रूप), दे७ पर
मात्मा सनातन (→ह्यकर्त्ता निर्विकारक)

—७६ दे७ दष्ट्या (→दष्ट्या) —७७ मुवे प्रकृतैस (→प्रकृतेस)
—८० दे७ मुवे °रूप (→°रूप)

—८१ दे७ विन्दति (→विन्दती) —८२ दे७ ते, दे७ मुवे तत
(→त) —८४ दे७ तया (→त्वया), दे७ दष्ट्या, दे७ ९ ११ धृष्टा, दे७
सृष्टा (→ऽता), दे७ विमन्तति (→अविन्दती) —८५ दे७ ६ ८ ९
चेच्छति, मुवे चैषिता (→चेच्छती)

—८६ दे७ ९ मुवे ययाचे (→यद् याचे), दे७ यद् याचेऽज्ञस्त
तोदार (→यद् याचेऽज्ञतयोदार)

—९२ दे७ गण्डका (→गण्डकी)

—९७ दे७ ८ ९ निम्नगेया (दे७*) (→निम्नगेया)

—१०३ दे७ ८ ९ च, दे७ तु (→त्व), दे७ ८ भविष्यति (→भविष्यसि)

—१०४ दे७ स्नानात् स्नानात्, दे७ स्नानाच्छानात् (→स्नानात्पानात्)

—१०९ दे७ त्वयत्सृजते, दे७ त्वत्सृजते (→त्वयत्सृजते),

—१११ दे७ वरो, दे७ वर (→वरान) —११२ दे७ ८ °लाञ्छन
(→°लाञ्छन) —११३ दे७ तु (→च), दे७ ७ भक्तेच्छोपातु (→
भक्तेच्छोपात—) —११४ मुवे अन्वगुह्यात् (→अनुगृह्य)

—११८ दे७ वाणेनास्त्रि—, दे७ वाणेनास्त्रि— (→वाणेनास्त्रि), दे७
विभिद्यते (→विभिद्य वै)

—११९ दे७ जलदारा° (→जलधारा°) —१२० मुवे चाध°
(→अध°)

—१२१ दे७ ७ रावणस्व (→रावणस्य) —१२२ दे७ तपसा
(→तपस) —१२५ दे७ च (→तु), दे७ ७ °गगाया (→°गगाया)

-128 दे० ११ परे (→पर) -129 दे० शालग्राम- (→शालग्रामे), दे० ११ महत् (→महा-), दे० आश्रिते, दे० ११ आस्थित (→आस्थित)

-132 मुवे प्राप्यमिति (→प्राप्यामीति) -133 दे० त्वत्पर, दे० १ तत्पर (→त्वत्पर)

-134 दे० मायकालन- (→शालङ्कायन-), दे० १ उपस्थित (→उपाश्रित) -13, दे० आश्रित (→आस्थित)

[ब१ पुस्तकेऽपि १६-१८ पङ्क्तयो वतन्ते]

-१६ ब१ °यागकला युक्तम् (→°योगबलोपेतस), ब१ °पाणिभि, दे० १ °पाणिनि (→°पाणिग्रह)

-137 ब१ तरुणा° (→वपुषा°) -138 ब१ स तेन चैवा* (→स त न ज्ञायते), दे० १ ज्ञान (→जात), ब१ मम चा° (→ममैवा°), दे० रत (→स्थित)

अत पर ब१ अधिकम्-

*ईश्वरस्य प्रिय श्राठ कायस्थ न दिक्ेश्वरम्

मयुराया सम भूमे गह्यमाणो मयोदिता

गण्डक्याश्चात्तरे कूल गाठ कृ वा यशस्विनी

-141 दे० ११ °दक्षिणाम- (→°दक्षिणाङ्गाज्) -143 दे० १ मन्त्राऽस्ति (→मन्त्राऽङ्गो) -144 दे० तु (→च)

-147 दे० °देवतो प्रभु (→°वदना मुनि) -148 दे० ११ त (→तु), दे० ततोवाच (→ततोवाच) -149 दे० °यानि (→°याति), दे० तपमा (→तपस) -150 दे० विस्मर (→विरत)

-152 दे० १ पुत्रत्व सन्नियोगन (→पुत्रत्वमपि योगेन) -153 दे० °मनम् (→°सकुलम्) -154 दे० ११ समानय, दे० समानय (→समानय) -155 दे० ११ ततस्तदाज्ञायादाय, दे० ततस्तदाज्ञाय नदी, दे० ततस्तदाज्ञया तत्र (→ततस्तदाज्ञा समादाय), दे० मन्त्रमात्रज सह (→नदी सत्वरमात्रजत)

-157 दे० १ दृष्टानामय, दे० ११ मुवे पृष्टानाम त (→पृष्टानामय) -159 दे० °मज्जितम् (→°सज्जित) -150 दे० १ माधो (→साधो)

-163 दे० १***** (→तन्मे विस्तरतो ब्रूहि), दे० ११ अघश्रैवोप-, दे० १ अघ्य चैवाद्य (→अघ्यश्रैवोप-) -164 दे० ११ सोधम् (→सोधम्)

-166 दे० १ प्रवाह्य (→प्रगृह्य) -167 कतिपयैरेव (→कतिपयैश्चैव). -169 दे० १ प्रभावश्च (→प्रभावाच्च) -170 दे० ११ * (→शुभा)

-171 दे० १***** चासीत (→आश्रमादपरा चासीत्) -173 दे० ११ मुवे महा (→महत्), दे० १ अपि (→अति) -174 दे० १ स्थिते (→स्थित) -175 दे० ११ भुक्तिमुक्ति° (→भुक्ति भुक्ति°), दे० १ दशना*****शन, दे० १ दशनादधमशण, दे० १ दशन पापनाशन (→दर्शनादधनाशनम्)

-176 दे० १ धरणी उवाच

-185 दे० १ स व (→रौच), दे० ११ अपूर्वो, दे० ११ अपूर्व (→अपूर्वो)

-186 दे० १ विष्णो न (→विष्णो न) -187 कथ्यतो (→

क यता) -189 दे० ११ वाराह उवाच, दे० १ वराह उवाच -190 दे० १ परिपच्छति (→परिपच्छति)

-191 मुवे कीर्त्तयिष्यामि (→पत्तयिष्यामि), दे० १ सेतिहाम (→सेतिहामा) -194 दे० ११ गत (→याते), दे० १ तपस्तत (→तपस्यत) -195 दे० १ तीव्रादुगसनद्येन

-196 दे० १ तस्योष्मणा तु सभूता (→तस्योष्मणा समुद्रूत)

-197 दे० १ जाताधुना, दे० १ जाता पुरी (→जाता धुनी) -198 दे० १ दिशा (→दिश) -199 दे० १ प्रभावम् (→प्रभव), दे० १ ज्ञान ज्ञातु -200 दे० १ चोत्सुक (→चोत्सुका)

-203 दे० १ म ब्राह्मण, दे० १ स ब्रह्मणा (→सम ब्रह्मा), दे० १ प्रत्युपस्थिता (→प्रत्युपस्थित)

-206 दे० १ तदा (→त च) -207 दे० १ महातेज (→महत्तेज), दे० ११ किमद्भुत, मुवे चाद्भुत किं (→किमुद्भुत), दे० ११ महेश्वर (→महेश्वर) -208 दे० ११ प्रत्याहताक्षा स्मो, दे० १ प्रेताहता *स्मो, दे० १ प्रत्याहत् सोऽपि (→प्रत्याहताक्षमासौ), दे० १ नगर्याति- करावहात, दे० १ नगर्यातिकरावहात, दे० ११ जगदव्यतिकरावहात (→जगद व्यतिकरावहात) -209 दे० १ शिव (→शिव), दे० १ भत्वा (→व्यात्वा)

-211 दे० १ व (→व) -212 दे० १ सोम, दे० १ सोमै (→सोम) -21 दे० ११ ○, दे० ११***** (→महता तपमा न्विता) -214 दे० ११ ○, दे० १ परम (→परम-), दे० १ स्वपत्निव (→स्मयत्निव) -215 मुवे किमिच्छन्तस्त्व (→किमिच्छस्त्व य), दे० ११*****य (→तपस्यसि किमिच्छस्त्व)

-221 दे० १ शिव उवाच, दे० १ शिव उ० -223 दे० १ या च (→यत्र)

-226 दे० १ केशव (→केशव) -227 दे० १ देवाश्च (→वेदाश्च), दे० १ चाच्युत (दे० १ त) (→चाच्युत) -228 दे० १ सदेवाश्च (→सदेवाश्च), दे० १ गण्डक्या (→गण्डक्या) -230 दे० १ भागा (→°भागी)

-232 दे० १ स्नातेन (→स्नानेन) -233 दे० १ दर्शनात्स्मर णाद्वापि (→स्मरणाद्दर्शनात्स्पर्शात्) -234 दे० १ कन्या, दे० १ कामा (→कान्या), दे० ११ नदी (→नदीम्) -235 दे० १ मुक्तिदा नदी (→भुक्तिमुक्तिदा)

-236 दे० १ सगता (→सगता) -237 दे० १ तप ते (→तेपाते) दे० १ विधानार्थे (दे० १ र्थी) (→विधानार्थ) -239 दे० १ पुर (→पर) -240 दे० ११ पुण्यान्या (→पुण्या सा)

-241 दे० ११ मुवे ब्रह्मपुत्री यशस्विनी (→सवदेवै समन्विता) -245 मुवे यजनाय (→याजनाय), दे० १ तौ च (→राज्ञा), दे० १ यज्जात च ममात्मजौ (→वृत्तौ तौ कदमात्मजौ)

-246 मुवे तणवि दो सुनौ पापौ (→तणविन्दो सुताया यौ) -249 दे० ८ पूजयने नित्य (→पूजयतो नित्य), दे० ७ केशव (→केशव)

-251 दे० ७ महत्तेन (→मरुत्तेन) -254 दे० ६ विभागौ (→विभाग), दे० ७ विवादोऽभूत (→पस्पधति)

-256 दे० ७ चात्रवीदेन (→चात्रवीच्चैन) -260 दे० ७ मामव कि प्रभाषसे (→यो मामेव प्रभाषसे)

-263 दे० ७ मतङ्गज (→महान् गज)

-266 दे० ७ विरहूतोर (→विहरतोर), दे० ६ स्मतो, दे० ७ स्मतो (→सतो) -268 दे० ७ प्र (दे० ६*) यागमपरायण (→[अ] वगाहनपरायण) -270 दे० ७ ११ विक्रीडन (→विक्रीड)

-273 दे० ६ स्वदढ (→सुदढ), दे० ९ ११ पादे (→पाद) -274 दे० ६ आकर्षयते (→आकर्षयत) -275 दे० ७ अनेकाब्दे (दे० ७ °ब्ध) (→अनेकाब्द)

-277 दे० ७ प्रवत्तत युद्ध घोर, दे० ९ ८ ११ प्रयुध्यतोस्तयोरेव (→प्रयुध्यतोस्तयोरेव), दे० ६ गह्वयो स्मृता दे० ७ यस्तयो स्मतो (→यस्तयो सतो) -279 दे० ७ विजिज्ञपत (→व्यजिज्ञपत)

-281 दे० ६ समपातयन (→समपाटयन) -282 दे० ७ त तु (→तत्तु), दे० ९ ८ ११ सघट्टयन, दे० ७ सघाटयद (→सघट्टयद) -283 दे० ७ सघ (दे० ७ °घा) व्यता तु (→सघट्टनात्तु), दे० ७ लाञ्छित (→लाञ्छिता) -284 स्नानाद्वात्सबभूव (→बाहुल्येन बभूवुहि) -285 मुवे ज्ञातानि (→जालानि), दे० ७ शिलानि च, दे० ८ सतानि च (→सततानि)

-286 दे० ६ काया (→कायस) दे० ७ सुन्दरे (→सुन्दरि) -288 दे० ७ यदाचार (दे० ७ °रा) रतो (→यदा च भरतो) दे० ९ ११ पुलस्त्यस्याश्रम प्रति (→पुलस्त्यस्याश्रमान्तिके) -289 दे० ६ वर, दे० ७ चराचर, दे० ८ पयचरन (→पयचरद), दे० ७ निजलेशम् (→त्रिजलेशम्) -290 दे० ७ तस्या प्रसूतिस (→तत प्रभति), मुवे भरतेनारनि स्फुटम् (→भरतेश इति स्फुटम्)

-291 दे० ७ च पूजनतत (→प्रपूजनात्)

291 पङ्क्त्यनन्तर दे० ५ अधिकम्—

पुनश्च पूजतोषा वै त्रिजलेशमपूजयत
तत प्रभति तस्यासीद्धरतेश इति स्फुटम्
नाम वै भुवि विख्यात भरतेन प्रपूजनात्

291 पङ्क्त्यनन्तर दे० ८ अधिकम्—

पुनश्च पूजनीया वै त्रिजलेशमपूजयत

-295 दे० ७ शालि° (→शाल°), दे० ७ °ग्राम (→°ग्रामे), दे० ७ पुरे, दे० ८ पर- (→परे), दे० ७ यस्याह (→यदाह), दे० ६ सुभग, दे० ७ स्वभग (→सुभग)

-296 दे० ७ ततोऽह (→स्तुतोऽह) -293 मुवे यत्र तीथ (→चक्रतीथ) -299 दे० ८ ९ ८

- 01 दे० ६ मयाज्ञात (→मयाज्ञात) -301 दे० ८ यत्र तत्र (→यत्र यत्र), दे० ७ यत्र भ्रमति तत (दे० ७ यत्) तत्र (→यत्र यत्र भ्रमति तत), दे० ६ ****, दे० ७ सर्वे चक्र- (→तत्र तत्र), मुवे तत्र तत्राकित्ता शिला

- 0, मुवे भ्रमाक्षित (→मम क्षेत्र)

- 06 दे० ८ ९ मुवे पूजनीय (→हरिक्षेत्र) -308 दे० ८ स्थित वाचिनददेतत, दे० ७ स्थितवान्निनदे तत्र (→स्थितवास्तद्दिनादेतत), मुवे रयात हरिहरप्रभ (→क्षेत्र हरिहरात्मक) -309 दे० ७ विव्या नाम टनाश्चैव (→देवानामटनाच्चैव)

-311 दे० ७ °विधातक (→°विधायक) -315 दे० ६ स्वय देव (→स्वय चैव), दे० ६ योगिना सिद्धिदायक (→योगसिद्धिविधायक)

-316 दे० ९ पाठ (→पीठ), दे० ६ **** (→त्रिधारके) - 18 दे० ५ ते च (→चैव) - 19 दे० ७ क्षेत्र (→तीथ), दे० ५-८ समुच्छित (→समुत्थितम्)

-322 दे० ७ सु- (→स्व) - 2 दे० ५ ध्यात्वा (→स्नात्वा) -324 दे० ७ जन्म वै लभेत (→जन्मभागभवेत्) -325 दे० ७ स्थित (→स्मृत)

-328 दे० ७ ९ ११ नवेद्ये (→नैवेद्यैर), दे० ५-९ ११ विविधोत्सृष्टे (→विविधं सष्टै)

-329 दे० ७ काक (→काका), मुवे अन्ये (→अन्ने) -3 0 दे० ६ ****, दे० ९ मुवे तेन चोड्डीय (→तत उड्डीय)

333 पङ्क्त्यनन्तर दे० ५ ८ ९ अधिकम्—

त दष्टा तौ तु तस्या वै कुण्डे तस्मिन्निपेततु

- 35 दे० ६ ८ ११ सत्तम (दे० ८ °म), मुवे सत्तमे (→सत्तमा)

-336 दे० ७ स तीथ इति सस्मृत (→हसतीथमिति स्मृतम्)

-341 दे० ७ तत्राथ (→तत्तीथ) -343 क्षेत्रगुह्य (→क्षेत्र गुह्य)

पुष्पिका—

पुराणनाम— दे० ७ ८ इत्यादि वाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे० ६ इत्या * वराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे० ९ इत्यादि वाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे० ११ इत्यादि वा० पुराणे भगवच्छास्त्रे, मुवे इति श्री वराहपुराणे भगवच्छास्त्रे **अध्यायनाम—** दे० ५-९ ११ सोमेश्वरादि लिङ्गमहिमा मुक्तिक्षेत्रत्रिवेण्यादिमहिमानाम, मुवे सोमेश्वरादि लिङ्गहरहरमुक्तिक्षेत्रत्रिवेण्यादिमहिमानिरूपण नाम **अध्याय सख्या—** दे० ५-७ ११ ०, दे० ८ सप्तचत्वारिंशोऽध्याय, दे० ९ अध्याय, मुवे चतुश्चत्वारिंशदधिकशततमोऽध्याय ॥१४४॥

१४१.२ अथ दीर्घेण कालेन स ऋषि सशितव्रत ।
तप्यमानो यथान्याय पश्यते शालमुत्तमम् ॥१८
अभिन्नमतुलच्छाय विशालद्रुमपुष्पितम् ।
मनोज्ञं च सुगन्धं च देवानामपि दुर्लभम् ॥१९
ऋषिग्लानिपरं श्रान्तं शालङ्कायनमुत्तमम् ।
पश्यते च ततः शालं विशालं शुभदर्शनम् ॥२०
ततो दृष्ट्वा महाशालं परिश्रान्तो महामुनिः ।
विश्रामं कुरुते तत्र द्रष्टुकामोऽथ मा ततः ॥२१
शालस्य तस्य पूर्वेण स्थितं पञ्चान्मुखो मुनिः ।
मायया मम मूढात्मा प्राप्तुं शक्तो न मामित ॥२२

१८ -b) दे० ७ म मनि ते० देवपि (→स ऋषि),
दे० ५ ७ ११ शमित° (→सशित°) -c) दे० ३, तप्यमाने (→
तप्यमाना) -d) मुवे पश्यन् व शा०मुत्तमम्

१९ -a) दे० ३ अत्रितम (→अभिन्नम्), दे० °च्छाय
(→°च्छाय) -b) व० २६१० विशालं च सुपुष्पितं, दे० ३ ४ विशा-
लादमपिपितं, दे० ९ ११ मुवे विशालं पुष्पितं तथा

२० ब० ० -a) व० १ ऋषिग्लानि परा प्राप्तं,
दे० २, ८ ९ ११ मुवे ऋषिग्लानिपरिश्रान्तं, दे० ७ ऋषिरिति परि-
श्रातो, दे० १० ते० ऋषिग्लानि (दे० १० °नि) परिश्रान्तं -b) व० १
शालङ्कायन**न, दे० ३ ४ शालङ्कायनमुत्तमं, दे० ५-९ ११ मुवे
शालङ्कायनकोऽद्भुतं, दे० १० शालङ्कायनसुव्रतं -c) दे० ५-९ ११ पुन
(→ततः), मुवे नदश च पुन मालं, दे० १० पश्यते*ततः शाल -d)
व० १ मनोज्ञं, दे० ५-९ ११ मुवे ते० शुभाना (→विशालं)

२१ -b) व० २ दे० ३ तपश्श्रान्तो, दे० २ ते० ततः श्रान्तो,
दे० ४ १० तपश्श्रान्तो (→परिश्रान्तो), दे० ९ महामुनि (→महामुनि)
-d) दे० दृष्ट्वा (→द्रष्टु-) दे० २ ते० गतं, दे० ५-९ ११ मुवे मुनि
(→ततः), व० १**कामस्तु मा सदा, ब० २ दे० १० सेवमास्तु मा सदा

२२ दे० ५ ८ ८ ab ० -a) दे० मुवे शालस्य (→शालस्य),
दे० २ त० पणस्य (→पूर्वेण), व० २ दे० १० ततः शालस्य पूर्वेण (ब० २ च),
दे० ७ शालस्य पूर्वेण स्थितं -b) व० २ दे० १० ऋषि (→मुनि), ब० २
स्थितं पञ्चान्महानृषि, दे० ७ पञ्चान्मुखो महामुनि -c) दे० मायया
(→मायया), व० १ नामयामास मूढात्मा, ब० २ मायया च स मूढाया,
दे० २ माययामास भू गत्वा, ते० मापयामास भू गत्वा -d) व० २ दे० २
ते० द्रष्टु (दे० २ ते० प्राप्तु) मम न शक्यते, दे० ५-९ ११ मुवे शक्तो द्रष्टु
न मामभूतं, दे० १० द्रष्टु मम न चाशक्नुत्

२२ श्लोकान्तरं दे० ३.४ अधिकम्—

विश्रामं कुरुते तत्र द्रष्टुकामोऽथ मा ततः ।

शालस्य तस्य पूर्वेण तस्य शालस्य सुन्दरि ।

(= २१cd, २२ab)

ततः पूर्वेण पाश्चिमे तस्य शालस्य सुन्दरि ।
वैशाखमासद्वादश्या दर्शयामास त मुनिम् ॥२३
मा दृष्ट्वा स मुनिस्तत्र तपस्तप्तुं समुद्यतः ।
रूपमहौजसं दृष्ट्वा स्तुवते मन्त्रवादिभिः ॥२४
एव तु स्तवमानः त शालङ्कायनमुत्तमम् ।
दक्षिणेऽहं गतः पाश्चिमे तस्य वृक्षस्य सुन्दरि ॥२५
पूर्वस्थानं परित्यज्य स ऋषि सशितव्रतः ।
दक्षिणं तु गतं स्थानं यत्र तिष्ठाम्यहं धरे ॥२६
ततो मा स्तुवते भूमे मन्त्रैर्वेदैश्च संयुतः ।
यत्नेन प्रमुखे प्रोक्तं सर्वं गुह्यं मम प्रियम् ॥२७

[-१ दे० द्रष्टुकामो** मुनि (→द्रष्टुकामोऽथ मा ततः)]

२३ ते० cd ० -a) ब० २ ततः (→ततः) -b) ब० २ कथितं
तस्य, मुवे तस्य शालस्य (→तस्य शालस्य) -c) व० १ २११० °मासे
(→°मास-), दे० ४ द्वा*श्या (→°द्वादश्या) -d) व० २ दे० २ ऋषि, दे० १०
ऋषि (→मुनि), ब० २ मा दशय महामुनि, दे० ५ ९ ११ मुवे मद्दर्शन-
मुपागतं

२४ ब० २ ते० ० -a) व० १ मा च दृष्ट्वा स ऋषि, दे० १ मा
दृष्ट्वा तु**स मुनि, दे० २ अहं दृष्ट्वा तु स ऋषि, दे० ५-९ ११ मुवे दृष्ट्वा
मा तत्र स मुनिस, दे० १० तु दृष्ट्वा तु स ऋषि -b) व० १ दे० १०
तपस्तप्तुं समुद्यतं (व० १ ते), दे० ५-९ ११ मुवे तपस्वी शासि (मुवे
मशि) तत्रतः -d) व० १ स्तुवन्ति, दे० ३ ४ सुगतर (→स्तुवते),
दे० १० स्तुतस्तेनाभिमन्त्रकौ

दे० ५-९ ११ मुवे ab स्थाने पाठः—

*तुष्टाव वैदिकैः सूक्तं प्रणम्य च पुनः पुनः ।

२५ ब० २ दे० ५ ९ ११ मुवे ते० ab ० -a) व० १ दे० १० एव
सस्तूयमानस्तु (दे० १० न तु) -b) व० १ दे० १० शालङ्कायनमेव च -c)
व० १ दक्षिणं हि गतं पाश्च, ब० २ दक्षिणं च गतं पाश्च, दे० ५ ९ ११ मुवे
वृक्षस्य (दे० ७ व्यक्तोऽस्य) दक्षिणे पार्श्वे, ते० ततः पूर्वेण पाश्चान्
-d) व० १ २ शालस्य, दे० १० शालश्च (→वृक्षस्य), दे० ५ ७ ९ ११ मुवे
ततस्तावदहं धरे, दे० ८ ततस्ताव वसुन्धरे

दे० ५-९ ११ मुवे पूर्वाधस्थानाधिकम्—

मतेजसा ताडिताक्षं शनैरुन्मील्य लोचने ।

यावत्पश्यति मा तत्र स्तुवन् स तपसान्वितः ।

[-१ दे० ७ मीलिताक्ष (→ताडिताक्ष)]

२६ दे० ५-११ मुवे ते० cd ० -b) दे० ३ ४ मुनि
(→ऋषि), दे० ६-९ ११ शसित° (→सशित°)

२७ दे० १० ०, दे० ५-९ ११ मुवे ते० ab ०, ब० २ cd
० -b) व० १ सस्तुत (→सयुत) -c) दे० ४ प्रत्युते (→प्रमुखे)
-cd) व० १ यत्नेन प्रमुखा प्रोक्ता सर्वे गुह्या मम प्रिया, दे० ५-९ ११
मुवे स्थित्वा मत्प्रमुखे चैव स्तुवन्नेव मम प्रियम्

ततोऽहं स्तूयमानो वै ऋग्वेदकुशलैर्ऋचै ।
 गतोऽस्मि पश्चिम पार्श्वं तत्क्षणाद् देवि निश्चित ॥२८॥
 ततः पश्चिमपार्श्वं तु स्थितोऽस्मि यत्र माधवि ।
 यजुर्वेदेन मन्त्रेण स्तुतोऽस्मि तत्र सस्थित ॥२९॥
 [ततोऽहं स्तूयमानो वै ऋषिमुख्येन सुन्दरि ।
 गतोऽहमुत्तर पार्श्वं जिज्ञासार्थं महाव्रतम् ॥३०॥
 ततः कमलपत्राक्ष दृष्ट्वा मामुत्तरे स्थितम् ।
 अथर्वेण च मन्त्रेण स्तूयमानस्ततस्ततः ॥३१॥
 ततो ब्रह्मवच श्रुत्वा विहितेनान्तरात्मना ।
 गत पूर्वपर स्थान तस्य शालस्य सुन्दरि ॥३२॥

२८ दे१० ab ○ -b) दे१ ३ ४ द्विजै, ते१ ऋण
 (→ऋचै), ब१ ऋग्वेदकुशलैश्च त, ब२ स्तुता ऋग्वेदय युत,
 दे५-९ ११ मुवे ऋग्वेदस्यव ऋग्गतै -c) दे३ जातोऽस्मि, दे४
 जातोऽस्मि, दे१० गतोऽहं (→गतोऽस्मि), ब१ ते१ पार्श्वं (→पार्श्व)
 दे५-९ ११ स्तो१ सस्तूयमानो (दे६ ७ ना) हि, मुवे स्तोत्रं सम्पूज्य-
 मानो हि -d) ब१ प्रीयमान इतस्ततः, ब२ भ्रममाण इतस्ततः,
 दे५ ९ ११ मुवे गतोऽस्मि (मुवे °ह) पश्चिमा दिश, दे१० तत्क्षणा-
 देविनिश्चित

अतः पर ब१ २ अधिकम्—

*दक्षिणामथ पश्यस्त स ऋषि सशितव्रत ।

ततोऽहं पश्चिम पार्श्वं तत्क्षणादेव सस्थित ।

[-१ ब२ ○]

२९ -b) ब१ दे१० स्थितोऽहं (→स्थितोऽस्मि), ब२ स्थितोऽहं
 च वसुधरे, दे३ ३ ४ स्थितो यत्रास्मि माधवि, दे५ ९ ११ मुवे स्थित-
 स्तत्रैव माधवि -c) ब१ २ दे१० यजुर्वेदस्य, दे५ ९ ११ मुवे यजुर्वेदोक्त-
 (→यजुर्वेदेन) -d) ब१ २ दे१० स्थि (ब१ २ स्तु) तोऽहं गुह्य
 सस्थित दे१ ३ ४ स्तुतस्तत्रास्मि सस्थित, दे५-९ ११ मुवे सस्तुत
 पश्चिमा गत

अतः पर दे५ ९ ११ मुवे अधिकम्—

*स्तुवतीत्य मुनी देवि गतोऽहं चोत्तरा दिशम् ।

तत्रापि सामवेदोक्तमन्त्रैस्तुष्टाव मा मुनि ।

[-१ दे५ स्तुवन्ती° (→स्तुवती°), दे७ मनो (→मुनी),
 दे५-९ ११ उत्तरा (→चोत्तरा) -२ दे५ ७-९ ११ मुवे तत्रासो
 (→तत्रापि)]

३० दे५-९ ११ मुवे ते१ cd ○

३१ ब१ २ दे१० पुस्तकेष्वेव अस्ति -a) ब१ दे१० °पत्राक्षो
 (→°पत्राक्ष) -b) ब१ दे१० उत्तरामुख (→उत्तरे स्थित) -d)
 ब१ तयो ऋषि (→ततस्ततः)

ततो मध्ये पर स्थान स ऋषि सशितव्रत ।

पठन्त सामवेद च उत्तर दिशि पूर्वत ।

ततोऽहं वेदशब्देन ब्रह्मज्ञानेन सुन्दरि ॥३३॥

प्राप्तोऽस्मि परमा प्रीति तमवोच ततो ऋषिम् ।

साधु ब्रह्मन् महाभाग शालङ्कायनसत्तम ॥३४॥

[तपसानेन सतुष्ट स्तुत्या चैवानया तव ।

वर वरय भद्र ते ससिद्धस्तपसा भवान् ॥३५॥

एवमुक्त स तु मया शालङ्कायनसत्तम ।

शालवृक्ष समाश्रित्य निभूतेनान्तरात्मना ॥३६॥

ततो मा भाषते देवि स ऋषि सशितव्रत ।

तवैवाराधनार्थाय तपस्तप्त मया हरे ॥३७॥ वे १ ४५

३२ ब१ २ दे१० पुस्तकेष्वेव अस्ति -b) ब१ विदितेना°,
 दे१० निभूतेना° (→विहितेना°) -c) ब१ गत, दे१०** (→गत),
 ब१ पूव पर, दे१० पूर्वापर (→पूवपर) -d) ब१ स ऋषि
 सशितव्रत

३३ ब१ २ दे१० पुस्तकेष्वेव अस्ति, ब१ ab ○ -a)
 दे१० मध्योत्तर (→मध्ये पर) -c) दे१० एव त (→पठन्त) -d)
 दे१० उत्तरा (→उत्तर) -e) दे१० दव° (→वेद°) -f) दे१०
 °भागेन (→°ज्ञानेन)

३४ -a) दे५-९ ११ मुवे प्राप्तश्च, दे१० ते१ प्राप्तोऽस्मि
 (→प्राप्तोऽस्मि), दे१० सिद्धि (→प्रीति), ब२ प्राप्तोऽस्मीति परा
 प्रीति -b) दे१ ३ ४ मुनि (→ऋषि), ब१ २ दृष्ट्वा चोत्तरतो ऋषि,
 दे५-९ ११ मुवे तमवोच ऋषि तदा, दे१० तमवोचततो ऋषि, ते१
 तमुवाच ततो ऋषि -d) दे५ ९ ११ मुवे शालङ्कायन° (→शाल
 ङ्कायन°), ब१ २ दे१ ३ ४ १० शा (दे१ १० सा) लङ्कायनमुत्तम
 (°दे१ ३ म)

३५ ब१ २ दे५-९ १० ते१ ○ -b) दे६ स्तुत्या चैवानया
 न च

३६ दे५ ४ १० ab ○ -b) ब१ शालङ्कायन उक्तवान
 ब२ स ऋषि सशितव्रत, दे१ शालङ्कायनमुत्तम, दे५ ९ ११ मुवे शाल-
 कायनको मुनि -c) दे६ साललक्ष्य, दे७ समलक्ष्य (→शालवृक्ष),
 ब१ दे६ समासाद्य (→समाश्रित्य)

३७ -a) ब१ भाषसे (→भाषते), ब१ २ दे१० भूमि (दे१०
 °मे) (→देवि) -b) दे१ २ ६ ११ सशित° (→सशित°) -c)
 ब१ उवाचा°, दे६ तत आ°, दे७ तपसा°, दे१० तव चा° (→तवै-
 वा°) -d) दे२ ३ तप्तु (→तप्त), दे१० हरे (→हरे)

४१९ पयटामि मही सर्वा सशैलवनकाननाम् ।
तद् दृष्टोऽसि महाभाग चक्रवाणे महौजस ॥३८
यदि तुष्टोऽसि मे देव सर्वशान्तिकरो हरि ।
पुत्रमिच्छाम्यहं विष्णो महेश्वरसम वरम् ॥३९
एवमुक्तोऽस्म्यहं तेन मुनिना भीमकर्मणा ।
पुत्रकामेन विप्रेण दीर्घकाल तपस्विना ॥४०
एव तस्य वच श्रुत्वा ब्राह्मणस्य वसुधरे ।
मधुरा गिरमादाय स मया प्रतिभाषित ॥४१
चिरकाल व्रतस्थेन यदिच्छसि तपोधन ।

३८ द१ ३८b-३९d ○ (द स) द४ ○ -L)
ब१ २ द१० सप्तद्वीपा सकानना -C) द५-११ मुवे इत्यानी खलु
दृष्टोऽसि -d) द५ ११ मुव महाप्रभा (→महौजस)

३९ द१ ○, द४ ab ○ -a) द६ देवि (→दव) -b) दे३
हर (→हरि), ब१ २ सबकामकरो हर, द५-११ मुव भवशांति
कर पर, द१० सबकान्तिकर हर -C) ब१ २ द१० देव (→विष्णो)
-d) ब१ २ प्रभा, द० त१ वर, द१० विभा (→वर) -cd)
दे५-११ मुवे तदा देहि जग नाथ ममेश्वरसम सुतम

दे५-११ मुवे ३९b चरणान्तरमधिकम्—

* यदि देया वगे मया तपसागधितन च ।

पुनश्च द५-११ मुवे ३९d चरणान्तरमधिकम्—

* एष एव वरा मया दीयता ममुद्दत ।

४० -a) दे५-११ मुव एम वर (दे७ ७ °रो) याचितो-
जस्मि -b) ब१ २ दे१० मुनिना भावितात्मना -d) द१ ३ ४ दीघ
काल-, दे६ दीघ काल (→दीघकाल), दे५-११ मुवे तपस्यता
(→तपस्विना)

४१ -a) द४ वर (→वच) -b) दे५ ८ ११ मुवे तप-
स्विना, दे७ ७ तपस्यत (→वसुधरे) -c) त१ मधुर (→मधुरा),
ब१ २ दे१० मधुर वाक्यमासाद्य -d) दे५-११ मुवे प्रत्यवोच-
मूर्षि प्रति

४२ ब१ २ दे१ ४ १० त१ cd ○ -a) द१-३ दे१० त१
°काले (दे१० °ल-) (→°काल), ब१ दे७ व्रतस्थेन, ब२ व्रतस्थेऽपि
(→व्रतस्थेन) -b) ब१ दे१ ४ १० यदी° (→यदि°), दे५-११
मुवे यत्त्वया चिन्तित मुने

४३ ब१ २ दे१ ४ १० त१ cd ○ -a) ब१ २ प्रियश्रेष्ठ,
दे१० प्रिय श्रेष्ठो (→प्रियश्रेष्ठो), दे५-११ मुवे ईश्वरस्या (दे७
मुवे °स्य) परा मूर्तिर् -d) दे७ मुनेश्वर (→मुनीश्वर)

४४ ब२ cd ○ -a) ब१ दे१० सहरस्य, ब२ त लभस्व,
(→सहरस्व), ब१ त१ ततो, ब२ सुव- (→तपो) -c) दे५-११ मुवे
चैतस्य (→वै तस्य), ब१ दे१० अद्य वै जातमात्रस्य, द१ अद्य वै तस्य

[स कामस्तव सजात सिद्धोऽसि तपसा भवान्] ॥४२

ईश्वरस्य प्रियश्रेष्ठो नाम्ना वै नन्दिकेश्वर ।

[त्वदक्षिणाङ्गात् सभूत पुत्रस्तव मुनीश्वर] ॥४३

सहरस्व तपो ब्रह्मन् शान्तिं गच्छ महामुने ।

अद्य वै तस्य जातस्य कल्पानि सप्त सप्त च ॥४४

न त्व जानासि विप्रेन्द्र स जातो नन्दिकेश्वर ।

मायायोगबलोपेतो द्वारि तिष्ठति शकरात् ॥४५

एव पुत्रवर लब्ध्वा शालवृक्षस्य तन्मम ।

वृक्ष दक्षिणत कृत्वा तत्रैवान्तरधीयत ॥४६

* तस्य, दे३ ४ अद्य वै तस्य जन्मानि -d) दे५ ११ मुवे कल्पा व
(→कल्पानि), ब१ दे१० सप्तति (→सप्त च), दे१ ३ ४ सप्तकल्पानि
सप्त च

४५ -a) मुवे त्व न (→न त्व), ब१ २ द१० ब्रह्मेन्द्र,
द१ विप्रेण, मुवे विप्रर्षे (→विप्रेन्द्र) -b) ब१ भुञ्जते, ब२ द१०
त जात, दे७ मजाता (→स जाता) ब१ २ दे१० नन्दिकेश्वर (→
नन्दिकेश्वर) -c) ब१ दे१० मायायोगबलादुक्ता, ब२ मया योगबलो
मुक्तो, दे७ मया योगबलोपते -d) ब१ २ दे१० द्वारि तिष्ठति शाङ्करे
(ब१ °रे), द१ न द्वारे तिष्ठति शकरन, दे२ त१ वर तिष्ठति शक
रात, दे५ ७ ११ मुवे गोब्रज समयास्थित, दे७ गोब्रज समुपास्थित

४५ श्लोकान्तर दे५-११ मुवे अधिकम्—

* मधुराया समानीय आमुष्यायणसज्जितम् ।

तव शिष्य पुरस्कृत्य शूलपाणिर्वस्थित ।

तत्राश्रमे महाभाग स्थित्वा त्व तपसान्विते ।

पुत्रेण परमप्रीतो मत्क्षेत्रेऽस्मत्समो भव ।

अन्यच्च गुह्य वक्ष्यामि शालङ्कायन तच्छृणु ।

[5]

तव प्रीत्या प्रवक्ष्यामि येनैतत्क्षेत्रमुत्तमम् ।

शालग्राममिति ख्यात तन्निबोध मुने शुभम् ।

योऽयं वृक्षस्त्वया दृष्ट सोऽहमेव न सशय ।

एतत्कोपि न जानाति विना देव महेश्वरम् ।

मायायाऽहं निगूढोऽस्मि त्वत्प्रसादात् प्रकाशित ।

[10]

[-१ दे५ सति त (→सज्जितम्) -२ दे७ ७ त च (→तव),
दे५ ८ ९ इव स्थित, दे७ वरस्थित (→अवस्थित) -३ दे७
सस्थितु, दे७ स्थिता त्व (→स्थित्वा त्व) -४ दे७ °प्रीति (→
°प्रीतो), दे७ मृगक्षेत्रे**भव, दे७ मृगक्षेत्रेश्वरोभवम् (→मत्क्षेत्रेऽ-
स्मत्समो भव) -५ दे७ ते प्रवक्ष्यामि (→गुह्य वक्ष्यामि) -७
दे७ मुनेश्वरम्, दे५ ८ मुने शुभ (→मुने शुभम्) -१० दे५ ८ ११
प्रकाशित (→प्रकाशित)

४६ -a) ब१ २ दे१० एव वर पर लब्ध्वा, दे५-११ मुवे
एव तस्मै वर दत्त्वा -b) दे२ त मम, त१ त** (→तन्मम),
ब१ २ शालवृक्षे स्थिते मयि, दे५-११ मुवे शालकायनकाय वै, दे१०

ममैव रोचते स्थान गिरिकूटशिलोच्चये ।
 शालग्राम इति ख्यातो भक्तससारमोक्षणम् ॥४७॥
 तत्र गुह्यानि मे भूमि कथ्यमानानि तच्छृणु ।
 तरन्ति मनुजास्तत्र घोरससारसागरम् ॥४८॥
 तत्र पञ्चदशा गुह्या शालग्रामे यशस्विनि ।
 अद्यापि तान् न जानन्ति मुच्य वाराहसहिताम् ॥४९॥
 तत्र वित्त्वप्रभ नाम गुह्य धर्म्य मम प्रियम् ।
 कुण्डानि तत्र चत्वारि क्रोशमात्रे यशस्विनि ॥५०॥
 हृद्य च तत्पर गुह्य भक्तकर्मसुखावहम् ।
 तत्र स्नान तु कुर्वीत अहोरात्रोषितो नर ।
 चतुर्णामश्वमेधाना फल प्राप्नोति मानव ॥५१॥

शालवृक्षाश्रिते मयि -c) ब1 2 दे3 4 10 वृक्ष प्र (दे3 4 तु) दक्षिण
 कृत्वा -d) दे5-9 11 मुवे जगाम स्वाश्रम मुनि

दे5-9 11 मुवे ४६ b चरणान्तरमधिकम्—

*पश्यतस्तस्य वसुधे तत्रैवान्तर्हितोऽभवम् ।

४७ -a) ब1 2 दे10 ममैव च पर स्थान, दे 4 ममवारा
 धने युक्त, दे5 9 11 मुवे मम तद (दे5 च, दे8 यद, ते1 वै) रोचते
 स्थान -b) ब1 °शिलोद्भवे (→°शिलोच्चये) -c) दे1 7 शालि°,
 ते1 साल° (→शाल°), ब2 दे7 °ग्राममिति (→°ग्राम इति),
 दे5 9 11 मुवे रयात (→रयातो), ब1 दे10 शालग्रामेति विरयात
 -d) ब1 2 दे10 सव-, दे6 ते1 भक्त (→भक्त-)

४८ -a) ब1 2 दे10 सुश्रोणि, द1 4-9 11 मुवे ते1 भूमे
 (→भूमि) -b) दे1 मे (→तच्), दे5-9 11 मुवे वक्ष्यमाणानि
 मे शृणु -c) दे5-9 11 मुवे येभ्यो (→तत्र), ब2 दे1 3 4 6 11
 मुवे ते1 घोर (→घोर-)

४९ दे1 4 ग्राह्या (→गुह्या), दे5-9 11 मुवे गुह्यानि
 तत्र वसुधे -b) दे1 शालि°, ते1 साल° (→शाल°), ते1 यशस्विनी
 (→यशस्विनि), दे5 9 11 मुवे तीर्थानि दश पञ्च च -c)
 दे5-9 11 मुवे नाद्यापि (→अद्यापि), ब1 2 तत्र, दे5 मुवे किञ्चिज्,
 दे6-9 11 मुवे केचिज् (→तान न) -d) ब1 2 दे10 मुक्ता (→
 मुच्य), दे2 ते1 मुच्यते रहसहिता, दे5 8 9 11 मुवे मुच्यन्ते यैरिह
 स्थिता, दे6 7 मुच्यन्ते यै इह स्थित

५० -a) ब1 2 °प्रिय, दे6 °प्रभे (→°प्रभ) -b) ब1 2
 दे10 गुह्य घम (ब1°म), दे1 5 8 9 11 मुवे गुह्य क्षेत्र, दे2 ते1 गुह्य
 कम, दे6 7 क्षेत्र गुह्य (→गुह्य घम्य), दे1 6 पर मम (→मम प्रिय)
 -c) दे5-9 11 मुवे कुञ्जानि (→कुण्डानि)

अथात्र मुञ्चते प्राणान् मम कर्मसु निष्ठित ।
 अश्वमेधफल भुक्त्वा मम लोके स मोदते ॥५२॥
 चक्रस्वामीति विख्यात तस्मिन् क्षेत्रे पर मम ।
 चक्राङ्कितशिलास्तत्र दृश्यन्ते च इतस्तत ॥५३॥
 चक्राङ्कितशिला यत्र तिष्ठते वरवर्णिनि ।
 तत्क्षेत्रं विद्धि वसुधे समन्ताद् योजनत्रयम् ॥५४॥
 तत्र स्नान तु कुर्वीत त्रिरात्रोषितो नर ।
 त्रयाणामपि यज्ञाना फल प्राप्नोति मानव ॥५५॥
 अथात्र मुञ्चते प्राणान् मम कर्मानुसारिण ।
 वाजपेयफल भुक्त्वा मम लोकं च गच्छति ॥५६॥
 यत्र विष्णुपद नाम क्षेत्रं गुह्यं पर मम ।
 पतन्ति त्रीणि धाराणि हिमकूट समाश्रिता ॥५७॥

वे ११

ब1 2 ५० b चरणान्तरमधिकम्—

*शालवृक्षे तु वै पार्श्वे सवभागवता प्रियम् ।

b चरणात्पर दे10 अधिकम्—

*शालवृक्षोत्तर पार्श्वे सवभागवतप्रियम् ।

५१ -a) ब1 2 दे5 9 11 मुवे तत परम, दे1 च परम,
 दे10 च तत प्रिय (→च तत्पर) -b) दे3 4 भक्ति° (→भक्त°),
 ब2 मम भक्तसुखावह -c) ब1 2 दे1 3 4 प्र- (→तु)

५२ ब1 cd O -a) ब1 2 दे10 तत्राथ मुञ्चति (ब2°त)
 प्राणान् -b) ब1 दे5 8 9° परायण (→°सुनिष्ठित) -c) दे3 4
 भक्त्या (→भुक्त्वा) -d) ब2 दे10 तिष्ठति, दे6 माधते (→मोदते)

५३ ब1 O -b) दे5 8 परे (→पर) -c) ब2 दे10
 चक्राकिता शिला सवा -d) दे2 ते1 दृश्यन्ति (→दृश्यन्ते), ब2
 दे10 दृश्यते तत्र सुन्दरि

५४ ब1 2 दे10 O -b) मुवे वरवर्णिनि तिष्ठति -c)
 दे1 3 4 तत्क्षेत्रं विधिना यस्तु, दे5 9 11 मुवे तदेतद् विद्धि वसुधे

५५ ब1 () -a) ब2 दे1 3 4 10 प्रकुर्वीत (→तु कुर्वीत)
 -b) दे10 अहोरात्रोषितो नर -c) दे1 3 4 रात्राणा, दे2 5 9 11
 मुवे तन्त्राणा (→यज्ञाना), ब2 चतुर्णा वाजपेयाना, दे10 त्रयाणा
 मन्तिरात्राणा -d) दे5-9 11 मुवे निश्चित, दे10 पुष्कल (→
 मानव)

५६ दे7 10 O, ब1 ab O, दे1 3 4 cd O -b)
 ब2 दे5-9 11 मुवे मम कमपरायण -d) ब2 ते1 स (→च)

५७ दे1 3 4 7 10 O -a) मुवे ते1 तत्र (→यत्र),
 ब1 2 गुह्यप्रभ (→विष्णुपद) -c) ब1 2 तत्र धाराय (ब2°तु)
 तिष्ठो वै, दे5 6 8 9 11 मुवे तिष्ठोधारा पतन्त्यत्र -d) ब1 2
 गिरिकूट-, दे2 ते1 हिमकर-, दे5 6 8 9 11 मुवे हिमकूट- (→
 हिमकूट)

४ तत्र स्नानं तु कुर्वीत त्रिरात्रोपोषितो नर ।
 त्रयाणामपि रात्रीणां फल प्राप्नोति निष्कलम् ॥५८॥
 अथ व मुञ्चते प्राणान् मुक्तसङ्गो गतक्लम ।
 अतिरात्रफलं भुक्त्वा मम लोकं च गच्छति ॥५९॥
 तत्र कालीहृदं नाम गुह्यं क्षेत्रं परं मम ।
 अत्र चैकोद्भवो लोतो बदरीवृक्षनिःसृतः ॥६०॥
 तत्र स्नानं तु कुर्वीत षष्ठकालोपोषितो नर ।
 नरमेधस्य यज्ञस्य फलं प्राप्नोति मानवः ॥६१॥
 अथात्र मुञ्चते प्राणान् मुक्तरागो गतक्लम ।
 नरमेधफलं भुक्त्वा मम लोके च मोदते ॥६२॥
 अन्यच्च ते प्रवक्ष्यामि आश्चर्याणि वसुधरे ।
 तत्र शखप्रभं नाम गुह्यं क्षेत्रं परं मम ।

५८ दे३ १ १० ०, दे१ cd ० -a) ब१ २ तत्र स्नानं प्रकुरुते, दे१ तत्र स्नानं प्रकुर्वीत -b) ब१ २ अहोरात्रोपितो नर -c) ब१ २ त्रयाणामपि रात्रीणां -d) ब२ पुष्कल (→निष्कल)

५९ दे१ ३ ४ ० -a) दे२ ५ ९ मुवे ते१ तथैव (→अथ वै), ब२ दे१ १० मुञ्चति (→मुञ्चते) -b) ब१ २ दे१ १० मुक्तरागो, दे१ त्यक्तामगा (→मुक्तमगो) -c) दे१ अनिशो (→अतिरात्र-), ते१ त्यक्त्वा (→मुक्त्वा) -d) दे१ १० तु (→च), दे१ ९ ११ मुवे मम लोकं महीयते

६० दे१ ab ० -a) ब१ कालीहृद, दे१ कालीहृदो, दे१ कालीहृदा (→कालीहृद) -c) ब१ २ दे१ १० यत्र (→अत्र), ब१ चैकोद्भवा, ब२ चैकोद्भव, दे१ चैव भुव, दे१ १ ८ ९ मुवे चैवहृद, दे१ दैवहृद, ते१ चैव स्रव (→चैकोद्भव)

६१ -a) ब१ २ दे१ १ ४ प्रकुर्वीत (→तु कुर्वीत) -b) मुवे षष्ठि° (→षष्ठ°), दे१ ७ त्रिरात्रोपोषितो नर -c) दे१ नरमेधस्य, दे१ नामेधस्य (→नरमेधस्य), दे१ ७ नरमेधसम (दे१ °शत) पुण्य

६२ दे१ ८ ६२a 'प्राणान्' ६६a मुञ्चते' यावत् ० (दृ स) -a) ब१ २ दे१ १० अ(ब२ त) त्राय मुञ्चति प्राणान् -b) दे१ ६ °रोगो (→°रागो) -d) ब१ २ मम लोकं प्रपद्यते, दे१ १० मम लोकं स गच्छति

६३ दे१ ६ ८ ० -a) ब१ २ दे१ १० अन्यच्च (→अन्यच्च) -b) ब१ २ दे१ १० आश्चर्यं तु, दे१ ४ ७ ९ ११ मुवे महाश्चर्यं (→आश्चर्याणि) -c) ब१ २ शस्य° (→शङ्ख°) -c) दे१ ४ क्षेत्रे (→क्षेत्र), दे१ इम (→पर). -e) ब१ २ दे१ ११ मुवे श्रूयते शख-शब्दं तु, (दे१ ९ ११ मुवे शब्दश्च), दे१ २ ते१ शखशब्दं शृणो हि मम

शखशब्दं शृणोद्भूमं मम रात्रे तु द्वादशीम् ॥६३॥
 गदाकुण्डमिति ख्यातं तस्मिन् क्षेत्रे परं मम ।
 यत्र वै कम्पते स्रोतो दक्षिणा दिशमाश्रितम् ॥६४॥
 तत्र स्नानं तु कुर्वीत त्रिरात्रोपोषितो नर ।
 वेदान्तगानां विप्राणां फलं प्राप्नोति मानवः ॥६५॥
 अथ वै मुञ्चते प्राणान् कृतकृत्यो गुणान्वितः ।
 गदापाणिर्महाकायो मम लोकं प्रपद्यते ॥६६॥
 पुनश्चाग्निप्रभं नाम गुह्यं क्षेत्रं परं मम ।
 धारा पतति तत्रैका पूर्वोत्तरसमाश्रिता ॥६७॥
 यस्तत्र कुरुते स्नानं चतुर्भक्तोपोषितो नर ।
 अग्निष्टोमात् पञ्चगुणफलं प्राप्नोति मानवः ॥६८॥
 अथात्र मुञ्चते प्राणान् मम कर्मसु निष्ठितः ।

-f) ब१ २ दे१ १० अव- (→मम), दे१ ९ ११ मुवे द्वादश्यामद्वारात्, ते१ अद्वारापोषिता नर

ब१ २ दे१ १० ६३ b चरणानन्तरमधिकम्—

*लभमानो नरस्तत्र श्रद्धानो न सशयः ।

६४ दे१ ८ ० -c) ब१ २ दे१ १० यात्र पतति स्नाता, दे१ ४ यात्र चक पतनं स्नातो, दे१ ७ यत्र चैक पतत स्नातो -d) ब२ दे१ १० ते१ दिशि (→दिशम्), दे१ ९ ते१ आश्रित, दे१ ७ आश्रितम्, दे१ १० आश्रिता (→आश्रितम्)

६५ -a) ब१ २ दे१ ३ ४ ९ प्रकुर्वीत (→तु कुर्वीत) -b) ब१ २ अहोरात्रोपितो नर -c) दे१ वेदाङ्गनाना, दे१ वेदाङ्गगाना (→वेदान्तगाना) -d) दे१ मानवा (→मानव)

६६ दे१ ८ a ० -a) ब१ अथवा, दे१ अथात्र (→अथ वै), ब१ २ दे१ १० मुञ्चति, दे१ मुञ्चते (→मुञ्चते)

६७ -a) दे१ मम चाग्नि°, दे१ मन चाग्न्य° (→पुनश्चाग्नि°) -b) दे१ ४ ५ ते१ क्षेत्रे (→क्षेत्र) -c) दे१ ते१ चैका तु (→तत्रैका), ब१ २ दे१ १० तत्र धारा पतत्येका

६८ दे१ ३ ४ cd ० -b) दे१ ६ ९ चतुर्भक्तो°, मुवे चतुरात्रो° (→चतुर्भक्तो°) -c) दे१ २ ते१ अग्निष्टोम (→अग्निष्टोमात्)

६९ दे१ ३ ४ ab ० -a) दे१ १० तत्राय (→अथात्र), ब२ दे१ १० मुञ्चति (→मुञ्चते) -b) ब१ २ दे१ १० सप्तशुद्धात्मक शुचि -c) ते१ अग्निष्टोम (→अग्निष्टोम-)

दे१ ९ ९ d 'कर्म' शब्दात्परमधिकम्—

व्यवस्थितः ।

अश्वमेधफलं भुक्त्वा भूमे मत्समतां व्रजेत् ।

अन्यच्च ते प्रवक्ष्यामि गुह्यं क्षेत्रं परं मम ।

अग्निष्टोमफल भुक्त्वा मम लोक प्रपद्यते ॥६९
तत्राश्रयं महाभागे कथ्यमान मया शृणु ।
हेमन्ते चोदकमुष्ण ग्रीष्मे भवति शीतलम् ॥७०
गुह्य सर्वायुध नाम तत्र क्षेत्रे परमम् ।
पतन्ति सप्त स्रोतासि हिमवन्तविनि सृता ॥७१
तत्र स्नानं यदा कुर्यात् पञ्चकालोषितो नर ।
राजा भवति सुश्रोणि सर्वायुधकलान्वित ॥७२
अथ व मुञ्चते प्राणान् मम कर्मविनिश्चित ।
स भुक्त्वा राज्यभोगानि मम लोकं च गच्छति ॥७३
तत्र देवप्रभ नाम गुह्य क्षेत्र परमम् ।
धारा पञ्चमुखास्तत्र पतन्त्यो गिरिसाश्रिता ॥७४

सभेदो देवनग्नोस्त समस्तसुरदुलभ ।
दिवोवतीय तिष्ठन्ति देवा यत्र सह प्रिया ।
गन्धर्वाप्सरसश्चैव नागक यास्महोरग ।
देवपयश्च मुनयस्मस्तसुरनायका ।
सिद्धाश्च किन्नराश्चैव स्वर्गादवनरन्ति हि ।
नेपाले यच्छिव स्थान समस्तसुरदुलभम् ।
तेभ्यस्तेभ्यश्च स्थानेभ्यस्तीर्थेभ्यश्च विशेषत ।
महादेवजटाजूट नीलकण्ठशिवप्रिया ।
श्वेतगङ्गेति च प्रोक्ता तथा सभूय सादरम् ।
नानानद्यस्समा ख्याता दश्यादश्यतया स्थिता ।
गण्डक्या कृष्ण यो चैव या कृष्णस्य तनूद्भवा ।
तथा सभेदमापन्ना या सा शिवतनूद्भवा ।
त्रिशूलगगैत्याख्याता सापि तत्र महानदी ।
एव नदी समुद्भेद सवतीथकदम्बकम् ।
तत्र स्नानं तु कुर्वीत मम कम् ।

७० -c) दे१ हिमन्ते (→हेमन्ते), ब१ २ हेमन्ते च
भवेदुष्ण, दे१० हेमन्ते च भवत्युष्ण, मुवे हेमन्ते चोष्णक तीर्थ
-d) ब१ २ ग्रीष्मकाले च शीतलम्, दे१० ग्रीष्मे स च निशीतलम्

७१ -b) दे१० ११ क्षेत्र (→क्षेत्रे), द३ ४ तत्क्षेत्र परम
मम -c) दे१ ३-६ १० स्रोतासि (→स्रोतासि) -d) दे१ ४
हिमवन्ते (दे४ ° त) समाश्रिता, दे२ १० ते हिमवन्तो विनि सृता,
दे५-११ ११ मुवे हिमवनि सृतानि व

७२ ब१ ० -a) दे२ ते१ यदा (ते१ °या) कृत्वा,
दे५-११ ११ मुवे प्रकुर्वीत (→यदा कुर्यात्), ब२ दे१० यस्तत्र कुरुते
स्नान -b) दे५-११ ११ मुवे सप्तरात्रोषितो नर -d) मुवे
सर्वायुधि° (→सर्वायुध°), दे५ °कलान्विते (→°कलान्वित)

७३ ब१ २ ० -a) दे६ ७ १० अथवा (→अथ वै)
-b) दे१० सर्वधमविनिश्चित, ते१ सवकमविर्वर्जित -c) दे६ ७

तत्र स्नानं तु कुर्वीत षष्ठकालोषितो नर ।
चतुर्णामपि वेदानां याति पारं न सशय ॥७५
अथात्र मुञ्चते प्राणान् लोभमोहविर्वर्जित ।
वेदकर्म समुत्सृज्य मम लोके महीयते ॥७६
गुह्य विद्याधर नाम तत्र क्षेत्रे परमम् ।
पञ्चधारा पतन्त्यत्र हिमकूटविनि सृता ॥७७
यस्तत्र कुरुते स्नानमेकरात्रोषितो नर ।
याति वैद्याधर लोकं कृतकृत्यो न सशय ॥७८
अथात्र मुञ्चते प्राणान् वीतरागो गतक्लम ।
भुक्त्वा वैद्याधरान् भोगान् मम लोकाय गच्छति ॥७९
तत्र पुण्यनदी नाम गुह्य क्षेत्र परमम् ।

वे १४५

राज- (→राज्य-), द२ -भोग्यानि दे५ ८ ९ -भोगादि दे६ ७ ११
मुवे -भाज्यानि (→-भोगानि)

७४ ब१ २ ० -b) दे१ ३ ४ क्षेत्र गुह्य, दे५ गुह्य क्षेत्रे
(→गुह्य क्षेत्र) -c) दे१ ३ ४ यत्र (→तत्र) -d) दे१ ४ पतते,
मुवे पतन्ति (→पतन्त्यो)

७५ ब१ २ ० -a) दे१ ४ प्रकुर्वन्ति, दे१० प्रकुर्वीत
(→तु कुर्वीत) -b) मुवे त्वष्ट° (→षष्ट°) -c) दे१ ५ ८ देवानां,
दे१० वर्णा* (→वेदानां) -d) दे१ ३ ४ यान्ति पारं, दे७ पारं याति
(→याति पारं)

७६ ब१ दे६ ० -a) दे१० तत्राथ, ते१ अथवा (→
अथात्र), ब२ दे१० मुञ्चति (→मुञ्चते) -b) ब२ दे१० लाभालाभ°
(→लोभमोह°), दे१ ३ ४ °समन्वित (→°विर्वर्जित) -c) दे१
देवकम् ब२ वेदलोके, दे१० देवलोके (→वेदकम्), दे७ -समुद्भूत
(→-समुत्सृज्य) -d) ब२ दे१० मम लोकं प्रपद्यते

७७ ब२ दे६ ० -a) दे५ ८ ९ गुह्य विद्याधरो नाम,
ते१ गुह्य***** -b) दे१-३ मुवे क्षेत्र (→क्षेत्रे) -c) ते१ धा*
(→धारा), ब२ दे१० पतति धारा पञ्चैव -d) दे२ १० ते१ हेम°
(→हिम°), ब२ तत्र हेमनिधि सृता

७८ दे६ ab ० -b) ब१ दे१० चतू° (→एक°)
-c) ते१ यान्ति (→याति), ब२ दे१ ३ ४ ७ १० विद्याधर (→
वैद्याधर), दे७ स्थान (→लोक), दे८ याति वैद्यापरम स्थान

७९ दे१ d ० -a) ब२ दे१० तत्राथ (→अथात्र),
ब१ २ दे१० मुञ्चति (→मुञ्चते) -b) दे१ °रोगो (→°रागो)
-c) दे१ ४ मुक्तो, दे३ भुक्तो, दे१० भुक्ता (→भुक्त्वा), ब१
दे१ ३ ४ १० विद्याधरान् (→वैद्याधरान्), ब१ २ दे१ ३ ४ १०
लोकान् (→भोगान्) -d) ब१ २ दे१० लोकं हि, दे६ ७ लोकं
च, मुवे लोकं स (→लोकाय)

१ शिलाकुण्डलताकीर्णं गन्धर्वाप्सरसेवितम् ॥८०॥
 तत्र स्नानं तु कुर्वीत अष्टभक्तोषितो नर ।
 भ्रमते सप्तद्वीपानि स्वच्छन्दगमनालय ॥८१॥
 अथात्र मुञ्चते प्राणान् मम मार्गानुसारिण ।
 सप्तद्वीपान् समुत्सृज्य मम लोकाय गच्छति ॥८२॥
 गन्धर्वेति च विख्यात तस्मिन् क्षेत्रे पर मम ।
 एकधारा पतत्यत्र पश्चिमा दिशमाश्रिता ॥८३॥
 [तत्र स्नानं प्रकुर्वीत षष्ठकालोषितो नर ।
 गन्धर्वनगरं प्राप्य मोदते विगतज्वर ॥८४॥

८० -a) व२ पुण्या, दे१० पुण्य (→पुण्य-) -b) दे१ गह्वर* T, मवे गुह्यक्षेत्रे (→गुह्य क्षेत्र) -c) व१ दे१ शिला (→शिला-), व१-कुल-, दे१ ३ ४-७ १० मुवे -कुञ्ज- (→-कुण्ड-) व१ -नता (→-लता-), व१ २ -कीर्ण, दे१ १ ११ मुवे -कीर्णा (→-कीण) -d) व१ २ °सेविते दे१ २-११ ११ मुवे ते१ °सेविता (→°सेवित)

८१ -a) व१ २ दे१ ४ प्रकुर्वीत (→तु कुर्वीत) -b) दे१ ६ १ १ ११ ते१ °भक्तो°, मुवे °रागा° (→°भक्तो) -c) दे१ २ ११ °द्वीपेप (→°द्वीपानि), मुवे सप्तद्वीपेषु भ्रमति -d) व१ २ स्वच्छन्दगमनालय

पूर्वाधोत्तराधयोमध्ये दे१ ७२ ८-७९ यावच्छलोका आवृत्ता

८२ -a) व१ दे१० तत्राथ (→अथात्र), व१ २ दे१० गच्छति (→मञ्चते) -b) व१ २ दे१० मम कमपरायण, दे१ ६ ते१ मम गर्भा (दे१ ते१ कर्मा) नुसारिण, दे१ ७ १ ११ मुवे मम मार्गानुसारक -c) व१ २ दे१० परित्यज्य (→समुत्सृज्य) -d) व१ २ दे१० लोक च, दे१ २ ५-११ ११ मुवे लोक स (→लोकाय)

अतः पर दे१ अधिकम्—

*तत्र देवहृद नाम मम क्षेत्रं वसुन्धरे ।

यत्र कान्तासि भूमे ।

८३ व२ bcd O -a) दे११ विख्याते (→विख्यात) -b) व१ दे१ २ ४ मुवे क्षेत्र (→क्षेत्रे) -c) व१ दे१० य (दे१० त) अधारा पतत्येका, दे१ ३ ४ पञ्चधारा पतत्यत्र -d) दे१ ६ ते१ दिशिम (→दिशम), व१ आश्रिता, दे१ ८ १ आश्रित, दे१ १० आश्रिता (→आश्रिता), दे१ ३ ४ हिमकूटविनि सृता

८४ व२ abc O व१ दे१ ३ ४ १० पुस्तकेष्वेव अस्ति -b) व१ दे१० °भक्तो° (→°कालो°) -d) व१ दे१० °कलम (→°ज्वर)

अथात्र मुञ्चते प्राणान् मम कर्मसु निश्चित ।
 ब्रह्मलोकमतिक्रम्य मम लोकं प्रपद्यते ॥८५॥
 तत्राश्रयं महाभागे कथ्यमानं मया शृणु ।
 श्रूयते ब्रह्मनिर्घोषो अर्द्धरात्रे तु द्वादशीम् ॥८६॥
 चतुर्णां लोकपालानामस्ति गुह्यं परं मम ।
 धारा पतन्ति चत्वारि चत्वारो दिशिमाश्रिता ॥८७॥
 तत्र स्नानं प्रकुर्वीत चतुरात्रोषितो नर ।
 मोदते लोकपालेषु स्वच्छन्दगमनालय ॥८८॥
 अथात्र मुञ्चते प्राणान् मम भक्त्या व्यवस्थित ।
 लोकपालान् समुत्सृज्य मम लोकाय गच्छति ॥८९॥

८५ व१ २ दे१ ४ १० पुस्तकेष्वेव अस्ति -a) व१ २ दे१० तत्राथ मुञ्चति प्राणान् -b) व१ २ दे१० मम कमपथि स्थित दे१ ४ मम कमपरायण -c) व१ २ दे१० गान्धर्वनगरं त्यक्त्वा

अतः पर व१ २ दे१० अधिकम्—

*तत्राश्रयं महाभाग शृणुष्व विगतकलम ।

अधरान्ते गीतशब्दं मम कमसुखावहम् ।

तत्र ब्रह्महृदं नाम मनोज्ञं न तु शीतलम् ।

योजनद्वयमात्रं च तस्य वृक्षस्य चोत्तरे ।

तत्र स्नानं प्रकुर्वीत दशरात्रोषितो नर । [५]

ब्रह्मलोकं समासाद्य मत्प्रसादेन मोदते ।

अथवा मुञ्चति प्राणान् मम कमपथि स्थित ।

ब्रह्मलोकमतिक्रम्य मम लोकं प्रपद्यते ।

[— दे१० विगतकलमा (→विगतकलम) — ४ व१ तस्मिन् (→तस्य)]

८६ पाठान्तरं नास्ति

८७ -b) व१ चतुरो दिशिमाश्रिता, व२ चत्वारो दिशि आश्रिता, दे१० पश्चिमा दिशिमाश्रिता

८८ -a) दे१ २ ५-११ ११ मुवे ते१ तु कुर्वीत (→प्रकुर्वीत) -b) व१ २ दे१ १० ११ मुवे चतू° (→चतु°) -c) व१ २ दे१० मोदते लोकपालैस्तु

८९ -a) व१ २ दे१० अथ वै (→अथात्र), व२ दे१० मुञ्चति (→मुञ्चते) -b) व१ २ दे१० कम-, दे१ ७ लक्ष्य- (→भक्त्या), मुवे मम कमपरायण -c) मुवे परित्यज्य (→समुत्सृज्य) -d) व१ २ दे१० मम लोकं प्रपद्यते, दे१ ७ मुवे मम लोकं स (दे१ ७ च) गच्छति

तत्र देवहृद नाम मम क्षेत्रे वसुधरे ।
यत्र क्रान्ताऽसि मे भूमि बलियज्ञविनाशनात् ॥९०॥
स हृदो वरदे श्रेष्ठो मनोज्ञ सुखशीतल ।
अगाधश्च हृदो देवि देवानामपि दुर्लभ ॥९१॥
तस्मिन् हृदे महाभागे पदा मम कृतोदके ।
चक्राङ्गितानि मत्स्यानि पर्यटन्ति इतस्तत् ॥९२॥
अन्यच्च ते प्रवक्ष्यामि तच्छृणुष्व वसुधरे ।
महाश्रयं विशालाक्षि यत्र तत्परिवर्त्तते ।

९० -a) दे१० तत्तु (→तत्र) -b) मुवे क्षेत्र (→क्षेत्रे),
ब१ २ दे१ ३ ४ १० यशस्विनि, ते१ वसुन्धरि (→वसुन्धरे) -c)
दे१ ३-१० मुवे भूमे (→भूमि), दे१० यत्राक्रान्तासि मे भूमे, ते१ यत्र
क्रान्तासि मे भूमे -d) दे१ ९ मुवे बलेर ते१ विलेर (→बलि-),
दे२ ते१ यत्र (→यज्ञ-)

९१ ब२ ab ○ -a) दे१ ३ ५ ९ १० वरद-, दे६ वरदो,
दे८ मुवे ते१ वरद (→वरदे) -b) दे४ °शीतले, दे९ °शीतल,
(→°शीतल) -c) ब१ २ हृदो भूमि, दे२ ते१ हृद देवि, दे१० हृदो
भूमौ (→हृदो देवि) दे५ ९ ११ मुवे अगाध सौरयदग चापि
(दे६ ७ चैव) -d) ब१ दुर्लभम, दे६ दुर्लभा (→दुर्लभ)

९२ -a) दे२ ते१ तीर्थे (→हृदे), ब१ २ दे१० सारूप्य
(ब२°पा) दश्यते तत्र -b) ब१ २ पादा, ते१ यथा (→पदा),
दे५-९ ११ मुवे मम वै नियमोदके -c) ब१ २ दे१० चक्राङ्गिताश्च
(दे१०°य)मत्स्या वै, दे५ ९ ११ मुवे मत्स्याश्चक्राङ्गिताश्चैव -d)
दे१ ५-९ ११ मुवे पयटन्ते (दे६ ७°टन्त), दे१० पयटिति (→पयटन्ति)

९३ -a) दे१० अन्य च (→अन्यच्च) -b) दे२ ते१
तच्छृणोहि (→तच्छृणुष्व) -c) दे५-९ ११ श्रद्धाधानास्तु पश्येत्, मुवे
पश्यन्ति श्रद्धाधानास्तु -f) ब२°कमद, दे५-९ ११ मुवे °पूष
(→°कमण)

९४ दे१० ab ○ -a) ब१ २ दे२ भूमि, दे४ ९ ११ पुण्ये,
मुवे पुण्य (→भूमे) -b) ब२ दे४ ५ ८ ९ °द्वादशी, दे२ मुवे ते१
°द्वादश, दे७ °द्वादश्या, दे११ °द्वादशी (→°द्वादशी) -c) दे२ ते१
दिव्यानि (→पद्मानि) -d) दे५ ९ ११ मुवे दश्यन्ते भास्करोदये
-e) दे१ ४ ते भूमे, दे२ मे भूमि, ते१ मे भूमे, दे५ ९ ११ मुवे भूतानि
(→ते भूमि), ब१ २ दे१० तावत्तु दश्यते भूमे (ब२ °मि) -f)
दे१ ३ ४ स्थित (→स्थिते), ब१ २ यावन्मेदिनि सस्थिते, दे५-९ ११
मुवे यावन्मध्य दिन भवेत्

अतः पर दे५-९ ११ मुवे अधिकम्—

*यत्र स्नाता दिव यान्ति शुद्धा वाक्कायजैमलै ।

[-१ दे६ तत्र (→यत्र), दे६ स्नानाद, दे७ स्नान (→स्नाता),

श्रद्धाधानापि पश्यन्ति न पश्येत्पापकर्मण ॥९३॥
तस्मिन् देवहृदे भूमे चतुर्विंशतिद्वादशीम् ।
सौवर्णानि च पद्मानि दृश्यन्त्युदितभास्करो ।
तावत् पश्यन्ति ते भूमि यावन्मध्यदिने स्थिते ॥९४॥
तत्र स्नान प्रकुर्वीत दशभक्तोषितो नर ।
दशानामश्वमेधाना फल प्राप्नोति मानव ॥९५॥
अथात्र मुञ्चते प्राणान् मम चित्तव्यवस्थित ।
अश्वमेधफल भुक्त्वा भूमे मत्समता व्रजेत् ॥९६॥

वे १४

दे६ जलै (→मलै), दे७ शुद्धाया कायजे मले (→शुद्धा वाक्का
यजैमलै)]

९५ -a) दे१० प्रकुर्वीत (→प्रकुर्वीत) -b) ब१ २ दे१०
मुवे दशरात्रो°, ते१ एकरात्रो° (→दशभक्तो°) -d) दे५ ९ ११
मुवे प्राप्नोति (दे५ ११ मुवे °त्य) विकल फलम्

९६ दे१० cd ○ -a) दे७ प्राणा (→प्राणान्), ब१ २
दे१० तत्राथ मुञ्चति प्राणान् -b) ब१ मम**, ब२ मम कम-,
दे२ मम चित्त, दे६ ७ मच्चिन्ताया, दे१० मम चिन्त-, मुवे ते१ मम
चिन्ता- (→-मम चित्त-), दे१० -व्यवस्थिता (→-व्यवस्थित)
-१ मम चित्त व्यवजयेत् -d) ब१ २ मम लोक च गच्छति, दे२ तद
भूमि** समितम्, दे३ तद भूमे समता व्रजेत्, दे४ त* धम सम
भवेत्, दे७ स्वर्गलोके महीयते, ते१ मम लोक स च व्रजेत्

९६ श्लोकानन्तर दे५ ९ ११ मुवे अधिकम्—

*अन्यच्च ते प्रवक्ष्यामि क्षेत्रे गुह्य पर मम

सभेदो देवनद्योस्तु समस्तसुखवत्तलभ

दिवोऽवतीय तिष्ठन्ति देवा यत्र सह प्रिया

गन्धर्वप्सरसश्चैव नागकन्या सहोदरा

देवषयश्च मुनयः समस्तसुरनायका ॥ [५]

सिद्धाश्च किन्नराश्चैव स्वर्गादवतरन्ति हि

नेपाले यच्छिवस्थानं समस्तसुखवत्तलभ

तेभ्यस्तेभ्यश्च स्थानेभ्यस्तीर्थेभ्यश्च विशेषतः

महादेवजटाजूटालीकण्ठाच्छिवालय

श्वेतगङ्गेति या प्रोक्ता तथा सभूय सादरम् ॥ [१०]

नाना नद्यः समायाता दृश्यादृश्यतया स्थिता

गण्डक्या कुण्ड्या चैव या कुण्डस्य तनूद्भवा

तया सभेदमापन्ना या सा शिवतनूद्भवा

त्रिशूलगङ्गेत्यारयाता सापि तत्र महानदी

एव नदीसमुद्भेदः सवतीथकदम्बकम् ॥ [१५]

मम क्षेत्रे समायाता पुण्य परमपावनम्

वसुधे त्वं विजानीहि देवानामपि दुर्लभम्

यच्च सिद्धाश्रम इति विख्यातः पुण्यवद्धन

भृगोस्तपोवनं तत्र सर्वाश्रमवरं प्रति

नानापुण्यफलोपेतं कदलीषण्डमण्डितम् ॥ [२०]

१०३ एते पञ्चदशा गुह्या शालग्रामे प्रकीर्त्तिता ।

शुद्धान् भागवतान् कृत्वा एतद् भूमि मया कृतम् ॥९७
पूर्वामुखमह तत्र शालग्रामे यशस्विनि ।
भविष्यामि न सदेहो भूमे भागवतप्रिय ॥९८
अन्यच्च ते प्रवक्ष्यामि तच्छृणुष्व वसुधरे ।

निचलैश्च पद्मागै केमरैश्च विराजितम्
गजगणोकवकुलैश्च तश्च प्रियालकै
नारिकेलैश्च पूगैश्च चम्पकैजम्बुभिधवै
नारदवल्गुभिश्च जम्बीरैर्मालुङ्गकै
केतकीमल्लिकाजातीप्रथिकाराजिराजितम् ॥ [25]

कुदै कुरवकैर्नागै कटजैर्दाडिमरपि
भागवत्य यत्र क्रीडति देवाना मिथुनानि च
तस्मिन् हृदे महापुण्ये पुण्यत्रास्तु सगमे
स्नानाच्छतारवमेताना फल प्राप्नोति मानव
स्ना वा तत्र तु वैशाखे गोसहस्रफल भवेत् ॥ [0]

माघमासे पुन स्नान्वा प्रयागस्नानज फलम्
कार्तिके मामि य स्नानि तुलामस्ये दिवाकरे
विनिना नियत सोऽपि मुक्तिभागी न सशय
यन्नित्रात्रमुपित्वा तु नियतो नियताशन
राजमूयफल प्राप्य मादते दत्तवदिवि ॥ [35]

यज्ञस्तपोऽथवा तान श्राद्धमिष्टस्य पूजनम्
यत्किञ्चिन् क्रियत कर्म तदनन्तरं भवेत्
भूमेस्तस्यापराधाश्च सवानेव श्रमाम्यहम्
गङ्गायामुनयोद्धत मगमो मत्पुत्रुलम्
तथैवाय दत्तवन्तो सगम समुदाहृत [40]

[-1 दे० ११ क्षेत्रगुह्य, दे० गुह्य क्षेत्र (→क्षेत्र गुह्य) -2
दे० १० सुरदुर्गम्, दे० ११ सुरवल्लभ (→सुखवल्लभ) -7 दे०
नेपाले यच्छिव स्थान समस्तसुरकुलं भवति -9 दे० शिवास्तथा,
दे० ११ मुवे शिवालय (→शिवालया) -15 दे० नन्दी समुद्रोत्त
(→नदीसमुद्रोत्त)

-18 दे० ११ ११ यश्च (→यच्च) -19 मुवे शमोस
(→भृगाम), दे० ११ चर (→वर) -20 दे० कपिला (→
कदली)

-21 दे० ११ निचोलैश्च (→निचुलैश्च) -23 दे० ११ नालि-
कैरैश्च (→नारिकेलैश्च), दे० पद, दे० वट (→घट) -24 दे० कुट-
जैश्चापि (→बदरीभिश्च), दे० जम्बीरैश्च (→जम्बीरैश्च). -25 दे० ११
राजिता (→राजितम्)

-26 दे० दाडिमैस्तथा, दे० दाडिमै शुभं (→दाडिमैरपि)

दे० २६ पङ्क्तयनन्तरमधिकम्—

नारङ्गं कुटिजैश्चापि क्रमुकं कुसुमं शुभं ।

दाडिमैर्बदरीभिश्च जम्बीरैर्मालुङ्गकै ।

अन्तर्गुह्य पर श्रेष्ठ यत्र जानन्ति मोहिता ॥९९

शिवो मे दक्षिण स्थान तिष्ठते विगतज्वर ।

लोकाना प्रवरश्रेष्ठ सर्वलोकवरो हर ॥१००

त यो वन्दति हे भूमे वन्दितोऽहं न सशय ।

वृथागमनमित्याह एवमेतन्न सशय ॥१०१

-30 दे० ११ लभेत (→भवेत्) -31 दे० ११ जल (→फल)

-3 दे० ११ मुक्तिभागा (दे० वा) (→मुक्तिभागी)

-3० भोजन (→पूजनम्) -37 दे० ११ लभेत (→भवेत्) - 9
दे० ११ नद्यो (→यद्वत्)

९७ दे० ११ ०, दे० ११ ११ मुवे cd () -b) व१
*प्रतीति (→प्रकीर्त्तिता) -ab) दे० ११ ११ मुवे एतद् गुह्य पर
देवि मम क्षेत्रे वसुधरे

९८ -ab) दे० ११ ११ मुवे अहमस्मिन् महाक्षेत्रे धरे पूर्वमुख
स्थित -c) दे० ११ ११ मुवे शालग्रामे महाक्षेत्रे -d) दे० ११ भूमि
(→भूमे), व१ २ दे० ११ भागवता प्रिय, दे० ११ भागवताश्च य (→
भागवतप्रिय)

९९ -b) दे० ११ तच्छृणोहि (→तच्छृणुष्व) -c) व१
तत्र गुह्य, व१ दे० ११ यत्र गुह्य, दे० ११ यत्र गुह्य (→अन्तर्गुह्य)
दे० ११ क्षेत्र (→श्रेष्ठ) -d) व१ २ दे० ११ ११ न जानन्ति
विमोहिता (दे० ११ ते)

१०० -a) व१ २ मुवे दक्षिणे (व१ मुवे ०ण-), दे०
दक्षिण, दे० ११ दक्षिणा- (→दक्षिण), व१ २ दे० ११ मुवे स्थाने (→
स्थान) -b) मुवे तिष्ठ वै (→तिष्ठते) -c) व१ दे० ११ मुवे प्रवर
दे० ११ वर (→प्रवर-) -d) व१ २ दे० ११ सवल्लोके (दे० ११ क)
महेश्वर, दे० स्वर्गलोकवरो हर

१०१ व१ २ ०, व१ cd ० -a) दे० ११ वदति (→वदति),
व१ तव विन्दत मा विन्देद्, दे० ११ वदति मा वदे, दे० ११ ११ मुवे
त ये (दे० ११ ते ये) विदति (मुवे विन्दन्ति) ते (दे० ११ ये) देवि दे० ११
तमवदति मा वन्देद्, ते० त वन्दति मा वदे -b) व१ विमतोऽस्मि,
दे० ११ वन्दितोऽस्मि, दे० ११ विगतोऽस्मि (→वन्दितोऽहं), दे० ११ ११
मुवे नून मामेव विन्दति -c) दे० ११ यथागमनमित्याह, दे० ११ ४
वृ (दे० ११ व ?) त्यागमन मृत्प्राहु (दे० ११ दु), दे० ११ ११ मुवे ये मा
विन्दन्ति देवेशि -d) ते० एकम् (→एवम्), दे० ११ ११ मुवे ते
विदन्ति शिव परम्

अत पर दे० ११ ११ मुवे अधिकम्—

*अहं यत्र शिवस्तत्र शिवो यत्र वसुधरे ।

तत्राहमपि तिष्ठामि आवयोनन्तरं क्वचित् ।

शिवाग्रे वन्दयित्वा तु भूमे मामेव वन्दति ।
 लभते पुष्कला सिद्धिं या मयात्र सुकीर्तिता ॥१०२
 समन्ततो मम क्षेत्रं दशयोजनविस्तरम् ।
 मृताप्यत्र गतिं यान्ति मम कर्मानुसारिण ॥१०३
 एतत् ते कथितं भद्रे शालग्रामस्य निश्चयम् ।
 यत्त्वया पृच्छितं पूर्वं पुण्यं भागवतप्रियम् ॥१०४
 आख्यायानां महाख्यानं द्युतीनां परमा द्युतिः ।
 पुण्यानां परमं पुण्यं तपसा च महत्तप ॥१०५

१०२ -a) ब१ २ दे१० शङ्कर, ते१ शिवोग्र (→शिवाग्रे),
 दे५ शिव शि*ते विदति, दे६ १ ११ मुवे शिव यो वन्दते भूमे -b)
 ब१ २ दे२ ते१ विन्दति, दे५ १ ११ मुवे वन्दते, दे१० सुन्दरि (→
 वन्दति) -c) दे१० लभता (→लभते), दे३ ४ विपुल, दे६ पकला-
 (→पुष्कला) -d) दे२ ये (→या), ब१ २ मायया परिकीर्तिता,
 दे३ ४ ये मयात्र प्रकीर्तिता, दे५ १ ११ मुवे एव यो वेति तत्त्वत
 (दे६ ७ मानव), दे१० ये मया परिकीर्तिता

१०३ -a) ब१ २ दे१० cd ० -a) दे२-४ क्षेत्रे (→क्षेत्रे),
 ब१ २ समाप्त च मम क्षेत्रं, दे५ १ ११ मुवे एवमेतं महाभागे, दे१०
 सप्तताच्च (?) मम क्षेत्रं -b) दे३ ४ °विस्तरे (→°विस्तर),
 दे५-१ ११ मुवे क्षेत्रं (दे५ क्षेत्रं, दे६ ७ तीर्थ) हरिहरात्मकम् -c)
 दे५-१ ११ मुवे मृता येऽत्र (दे७ यत्र) (→मृताप्यत्र)

अतः परं दे५-१ ११ मुवे अधिकम्—

*मुक्तिक्षेत्रं प्रथमतो रुखण्डं ततः परम् ।
 सभेदो देवनद्योश्च त्रिवेणी च ततः परम् ।

क्षेत्रं प्रमाणं विज्ञेयं गण्डकीसङ्गतं परम् ।
 एव सा गण्डकी देवि नदीनामुत्तमा नदी ।

गङ्गाया मिलिता यत्र भागीरथ्या महाफला । [५]
 अपरं तन्महत्क्षेत्रं हरिक्षेत्रमिति स्मृतम् ।

आदौ सा गण्डकी पुण्या भागीरथ्या च सगता ।
 तस्य तीर्थस्य महिमा ज्ञायते न सुरैरपि ।

[-२ दे६ ७ देवनद्योस्तु (→देवनद्योश्च) -३ दे६-१ ११ °सगत
 (→°सगतम्) -४ दे६ १ ११ देवी (→देवि) -५ दे७ गङ्गाया
 समता याता (→गङ्गाया मिलिता यत्र)]

[-६ दे७ महत्तत्र, दे८ महाक्षेत्रं (→महत्क्षेत्रं)]

१०४ ब२ cd ० -a) दे७ एतन्मे, दे१० एव ते (→
 एतत्ते), दे१० कथितो (→कथित), ब१ भूमि, ब२ भूमे (→भद्रे)
 -b) दे६ ते१ साल° (→शाल°), ब२ निश्चय, दे५ १ ११ मुवे
 सुन्दरि (→निश्चयम्) -c) दे५ १ ११ मुवे पूव पुष्ट त्वया यच्च
 (दे७ यश्च) -d) ब१ दे३ ४ १० सव (→पुण्य), दे२ भागवत (→
 भागवत-)

गुह्यानां परमं गुह्यं लाभानां लाभमुत्तमम् ।

शुद्धानां परमं शुद्धं गतीनां परमा गतिः ॥१०६

न एतत् पिशुने दद्यान्न पठेत् पापकर्मसु ।

ये च देवद्विषो मूढा लाभालाभेन मोहिता ॥१०७

कुशिष्याय न दातव्यं न दद्याच्छास्त्रदूषके ।

नीचाय च न दातव्यं ये न जानन्ति सेवितुम् ॥१०८

सुशिष्यायैव दातव्यं धीराय गुणवत्यपि ।

गुरुशुश्रूषवे नित्यं ब्रह्मण्ये शरणाय च ॥१०९ वे १४५

दे५ १ ११ मुवे b चरणानन्तरमधिकम्—

*गण्डक्याश्च माहात्म्यं सवकतमषनाशनम् ।

१०५ ब२ ० -b) ब१ दे२ ४ १० द्युतीनां च महाद्युति
 -c) दे२ ४ पुण्यानां च महापुण्य -d) दे२ ते१ तापसानां महातप,
 दे३ ४ तपसा परमं तप

१०६ ब१ दे३ ४ १० ते१ पुस्तकेष्वेव cd अस्ति -b)
 दे५ १ ११ मुवे गतीनां परमागति

१०६ श्लोकानन्तरं दे५-१ ११ मुवे अधिकम्—

*महालाभस्तु लाभानां नास्त्यस्मादपरं महत् ।

१०७ ब२ ० -a) ब१ दे१० एतन्न (→न एतत्), दे२
 ते१ पिशुने (→पिशुने) -b) ब२ दे१० न मूढाय शठाय च, दे२
 ते१ न शठे पापकर्मणि -c) दे२ ते१ ये च देवद्विषो द्वेषी, दे३ ४ ये
 च देवद्विषा द्वेषात् -d) दे२ लोभलोभेन मोहित, दे३ लोभलोभेन
 मोहिता, दे४ लोभलक्षणेन मोहिता, दे१० लाभालाभेन वर्जिता, ते१
 कामलोभेन मोहिता

दे५ १ ११ मुवे अस्य लोकस्य स्थाने पाठः—

*पिशुनाय न दातव्यं न शठाय गुरुदुहे ।

ये च पापा कृतघ्नाश्च द्विजदेवापराधिनः ॥

[-२ दे६ ७ द्विजद्वेषापराधिनः (→द्विजदेवापराधिनः)]

१०८ -b) दे६ °दूषक (→°दूषके) -c) मुवे न च
 (→चन), ब१ न च नार्याय दातव्यं, ब२ न नाचार्याय दातव्यं, दे१०
 नमना च न दातव्यं -d) ब१ २ दे१० यो न जानाति सेवितुम्

१०९ ते१ ab ०, दे५ १ ११ मुवे cd ० -a)
 ब१ २ दे५-१ ११ मुवे सुशिष्याय च (ब२*) दातव्यं -b) दे६ ७
 वीराय (→धीराय), ब१ दे२-४ गुणवानपि, दे५-१ ११ मुवे शुभ
 बुद्धये (→गुणवत्यपि) -d) ब१ २ ना (ब२*) ब्रह्मशरणाय च,
 दे२ ते१ ब्रह्मणः शरणाय च, दे३ ४ ब्रह्मण्याय गुणाय च

१०९ श्लोकात् परं दे५-१ ११ मुवे अधिकम्—

*लोभमोहमदाद्यैर्वर्जिता पुण्यबुद्धयः ।

[दे५ ८ १ महाद्यैर् (→मदाद्यैर्), दे६ ७ जिताश्चापुण्यबुद्धयः]

१ य एतत् पठते नित्य कल्यमुत्थाय मानव ।
कुलास्तारयते देवि सप्त सप्त च सप्त च ॥११०॥
एव मरणकाले तु मा कदाचिन्न विस्मरेत् ।

यदीच्छेत् परमा सिद्धि मम लोक स गच्छति ॥१११॥
एतत् ते कथित भद्रे शालग्रामस्य यत् फलम् ।
सर्वभागवतश्रेष्ठे किमन्यत्परिपृच्छसि ॥११२॥

॥इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे चतुश्चत्वारिंशद्विकशततमोऽध्याय ॥१४४॥

१४५

सूत उवाच ।*

शालग्रामस्य माहात्म्यं श्रुत्वा गुह्यं महोजसम् ।
विस्मय परमं गत्वा हृष्टा वचनमब्रवीत् ॥१॥

धरण्युवाच ।*

अहो क्षेत्रस्य माहात्म्यं यत्त्वया भाषितं हरे ।

११० दे३४ cd ○ -b) दे३१ म गच्छेत् परमा
गतिम् -c) दे२ ते१ तारिताम्तु कुलास्तेन, दे५-११ मुवे कुलानि
तारितान्येव (दे६ ७ 'न्येन), दे१० तारितश्च कुल तेन -d) दे२
सप्त****, दे६ ७ तेन सप्त च सप्त च, ते१ दशपूर्वास्तथापरान्

१११ दे३४ ○ -a) ब१ २ दे१० एतन् (->एव), दे१०
मरणकालेऽपि (->मरणकाले तु) -b) ब१ मा क****विस्मरेत्,
दे५ ६ ८ ९ ११ मुवे न कदाचिद विमुह्यते, दे७ कदाचिदुच्यते नर
-d) ब१ २ दे६ -लाक च, दे२ १० ९ ११ लोकाय, दे१० लोके च
(->लाक स), ब२ विन्दति दे१० निष्कला (->गच्छति)

११२ दे३४ (○) -a) दे५ ६ ९ ११ शालग्रामस्य क्षेत्रस्य,
दे७ ७ शालग्रामस्य माहात्म्यं, मुवे क्षेत्रस्य शालग्रामस्य -b) दे२
ते१ शालग्राममाहात्म्या, दे५ ८ ९ ११ मुवे माहात्म्यं परमं मया, दे६ ७
परमं कथितं मया -c) ब१ २ दे१० सर्वभागवता श्रेष्ठं, दे५-९ ११
मुवे कथितं ते (दे६ मे, दे८ च) महादेवि -d) दे५ ९ ११ मुवे
किमन्यच्छेत्तुमिच्छसि (दे६ °ति)

पुष्पिका—

पुराणनाम—ब१ २ इति वराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे२-११
इत्यादि वा (दे४ श्रीवा, दे६ व) राहपुराणे भगवच्छास्त्रे, मुवे इति
श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, ते१ इत्यादि महापुराणे वाराहे भगव-
च्छास्त्रे अध्यायनाम—ब१ २ दे१० शाल(दे१०*)ग्रामवर्णनो(दे१०
°न) नामाध्याय, दे२ते१ शालग्राममाहात्म्यो नाम, दे३ ४ शालग्राम-
माहात्म्यवर्णन, दे५ ७-९ शालग्रामक्षेत्रमाहात्म्यं नामाध्याय, दे६
शालग्रामक्षेत्रमाहात्म्यं, दे११ मुवे शालग्रामक्षेत्रमाहात्म्यं नाम

अध्यायसंख्या—ब१ २ दे५-७ ९ ११ ○, मुवे पञ्चचत्वारिं-
शद्विकशततमोऽध्याय ॥१४५॥, ते१ एकषष्ठ्युत्तरशततमोऽध्याय

एतच्छ्रुत्वा महाभाग जाताऽस्मि विगतज्वरा ॥२॥
एक मे परमं गुह्यं धर्मं परमनिश्चयम् ।
शालग्रामात्परं गुह्यमस्ति क्षेत्रं परं क्वचित् ॥३॥
ततो महोवच श्रुत्वा सर्वलोकमयो हरि ।
उवाच मधुरवाक्यधर्मकामा वसुधराम् ॥४॥

१४५

❧ दे१ ○, ब१ २ दे१० धरण्युवाच

१ दे१ ६ ○, दे९ १-२ a ○ -a) दे७ शालि° (->
शाल°), दे४ १० माहात्म्यं (->माहात्म्यं) -b) ब१ दे३ धम्म, ब२
दे१० धम्म-, दे४ धर्मा, दे७ पुण्य (->गुह्यं) -c) दे१० याता (->
गत्वा) -d) ब१ २ दे१० हृष्टतुष्टमना (ब१ °न) स्तथा (ब२तदा).

❧ ब१ २ दे१ ६ ९ १० ○, दे३ धरण्युवाच

२ दे१ ○, ब२ ab ○, दे९ a ○ (द्र १ पा वि)
-a) ब१ त्रिनेत्र-(->त्रेत्तस्य), दे४ १० माहात्म्यं (->माहात्म्यं)
-c) ब२ दे४ महाभागे (->महाभाग) -d) ब२ दे६ °ज्वर (->
°ज्वरा)

३ दे१ ५ ९ ११ मुवे ○ -a) ब१ २ एव (->एक), ब१ २
दे१० धम्म (->गुह्यं) -b) ब१ २ दे१० गुह्यं (->धम्म) -d)
ब१ २ अस्मिन् (->अस्ति), ब१ २ क्षेत्र- (->क्षेत्र)

४ दे१ ५-९ ११ मुवे ○ -a) ते१ मह्या (->मही-)
-b) ब१ २ दे१० °लोकाश्रयो (->°लोकमयो) -d) दे१० धर्मकामा
वसुधरा

१४५ अध्यायस्य ४ श्लोकान्तरं दे५ ९ ११ मुवे अधिकम्—

*रुक्मिण्डमिति प्रोक्तं यत्त्वया परमाचितम् ।
रुक्मिणं कथं को वा आसीत्पूर्वं जनादन ॥
यन्नाम्ना परमं क्षेत्रं हृषीकेश तस्याश्रितम् ।
कथयस्व जगन्नाथ यद्यनुग्राह्यता मयि ॥

श्रीवराह उवाच ।*

[5]

आसीत्पुरा महाभागो देवदत्त इति द्विज ।
भृगुवशे समुत्पन्नो वेदवेदाङ्गपारग ॥
यज्ञविद्यासु कुशलो व्रतनिष्ठोऽतिथिप्रिय ।
तत्राश्रमपदं पुण्यं पुण्यदुर्मलतान्वितम् ॥
शान्तैर्मृगणैः कीर्णं कन्दमूलफलान्वितम् ।

[10]

तत्र तीव्र ततोऽतप्यद देवदत्ता मुनीश्वर ॥
 वर्षाणामयुत साग्र तत इ द्रो व्यचिन्तयत ।
 अयं तपस्यति मुनिमत्पद किं जिहीषति ॥
 तपसो नाशमिच्छामि निश्चित्यैव सुराधिप ।
 काम वसन्तसहित गन्धर्वान् ससखीन् पुन ॥ [15]
 उवाच मधुर वाक्य क्षुब्धेन्द्रियमना प्रभु ।
 अहो सखाय किञ्चिन् मे महत्कायमुपस्थितम् ॥
 तस्य मे चिन्तयानस्य यूयमेव परा गति ।
 भवत्प्रसादात् स्वस्थोऽहं निभयस्तद विचिन्त्यताम् ॥ [20]
 तदि द्रस्य वच श्रुत्वा ते काममलयानिला ।
 प्रत्यूचुर्देवराजानमाज्ञापय निज प्रियम् ॥
 जितेन्द्रियस्यापि मन कस्य सक्षोभयामहे ॥
 क वा सुतीव्रात् तपसो भ्रशयाम सुपेशलम् ।
 आज्ञाप्रसाद ते लब्ध्वा वद शीघ्र सुखी भव ।
 इत्युक्त शतमन्युव प्रत्युवाचाथ मानयन् । [25]
 तदैव मे गता चिन्ता भवता दशन यदा ।
 जातमेवाऽखिल काय मम तच्छृणुताखिला ।
 हिमशैले महारम्ये हृषीकेशाश्रितो मुनि ।
 देवदत्त इति रयातस्तपस्यति महत्तप ।
 जिघक्षुर्मै पद नून तत्तपो विनिवर्त्यताम् । [30]
 इत्युक्तास्ते तदाज्ञा व गृहीत्वा शिरसा द्रुतम् ।
 प्रस्थानाय मतिं चक्रुः कामदेवपुर सरा ।
 प्रस्थाप्याग्रे वस त च मलयानिलमेव च ।
 तत सुरपति शक्र प्रम्लोचा नाम नामत ।
 प्रशस्य प्रणयात् पूव मानयन्निदमब्रवीत् । [35]
 गच्छ स्वस्तिमती दवि विजयाय मुनेभुवि ।
 यत्राश्रमपद तस्य देवदत्तस्य वै मुन ।
 ललितै स्वर्विलासैस्त मोहयित्वा वश कुरु ।
 यथा मत्प्रीतिरतुला त्व मे कायकरी सदा ।
 तथा कुरुष्व भद्र ते हृषीकेशसमीपत । [40]
 इन्द्रस्याज्ञा समादाय ययौ तस्याश्रम प्रति ।
 समीपोपवने रम्ये नानाद्रुमलताकुले ।
 मधुरालापबहुले कोकिलानां कलाकुले ।
 रसालमञ्जरीव्यासरसामोदालिसकुले ।
 गुच्छन्मत्तालिसन्नादश्रुतिश्रुतिघरान्विते । [45]
 गन्धवगीतसमिश्रे मलयानिलशीतले ।
 सम्फुल्लपङ्कजवने सुनिमलजलाशये ।
 मुनिप्रभावसन्त्यक्तक्रौंयस्थलजलाशये ।
 मधुरामोदमधुरे चित्तक्षोभविघायिनि ।
 प्रविश्य सा बरारोहा गीत सुमधुर जगौ । [50]

यदा व्यानादुपरत समार्धेविरतश्चिरात् ।
 गान्धर्व प्रारम्भस्ते तु गन्धर्वा सुरसम्मता ।
 तस्मिन्नेव क्षणे लब्ध्वाऽवसर पञ्चसायक ।
 विचकप वनु पौष्प सायकान् समयूयुधत । [55]
 सलक्ष्य त मुनि शान्त भाविदैवबलात्कृतम् ।
 श्रुत्वा त मधुर गीत पञ्चमालापसुन्दरम् ।
 क्षुब्धचित्त समभवत् स मुनि सशितव्रत ।
 चकष च धनु काम पुन पुनरतन्द्रित ।
 देवव्रतोऽपि स मुनि क्षुब्धत्मा नियतोऽपि सन ।
 विचचाराश्रमपद पश्यन्सन्तुष्टमानस । [60]
 दूराद्दश तन्वङ्गी क्रीडन्ती कन्दुकेन ताम् ।
 दष्टैव ता तु चावगी विद्ध कामेन पत्रिणा ।
 तस्या समीपमगत स्मयमानो महामुनि ।
 सापि दष्टा देवदत्त सज्जन्ती हरिणेषणा । [65]
 कटाक्षयन्ती सहसा लज्जमाना विगूहति ।
 करेण कन्दुक घनन्ती चञ्चलाक्षी सुपेशला ।
 खसता केशपाशेन गलत्पुष्पेण राजता ।
 मनो हरन्ती तस्यर्षललितैर्विभ्रमोद्भवै ।
 एतस्मिन्नन्तरे तस्या दक्षिण पवनोऽहरत् । [70]
 वास सूक्ष्म गलन्नीविकाञ्चीदामगुणान्वितम् ।
 पुष्पवाणोऽप्यविद्यत्त दष्टाऽवसरमन्तिके ।
 सम्मोहित स तु मुनिगत्वान्तिकमथान्नवीत् ।
 का त्व कस्यासि सुभगे वनेऽस्मिन् किञ्चिकीषसि ।
 मादशान्कि मृगयसे बाहुपाशेन वा मृगान् । [75]
 विष्ट्या गहीत्वा वामोर किं वाऽस्मान्कतु मिच्छसि ।
 सवथास्मास्तवाधीनान् यद्यद्वा कारयिष्यसि ।
 तत्तत्कुर्मो वय नित्य त्वदधीना स्म सवथा ।
 अथ ता हसमाना च गहीत्वा दक्षिणे करे ।
 समालिङ्ग्य विषज्जन्ती रमयामास मोहित । [80]
 रममाणस्तया सादृ भुञ्जन्भोगान् मनोरमान् ।
 तप प्रभावोपनतान् दिवारात्रमतन्द्रित ।
 बहून्हगणानेव रममाणो यदच्छया ।
 सुतोत्थित इवाकस्माद्विवेकेन समन्वित ।
 निर्वेद प्राप्तवान् सद्यस्तदोवाच भृशतुर । [85]
 अहो भगवतो माया ययाह भृशमोहित ।
 जानन्नपि तपोभ्रंशं प्राप्नो दैवबलात्कृत ।
 अग्निकुण्डसमा नारी घृतकुम्भसम पुमान् ।
 इति प्रवादो मूर्खाणां विचारान्महदनन्तरम् ।
 घृतकुम्भोऽग्नियोगेन द्रवते न तु दशनात् ।
 पुमान्स्त्रीदशनादेव द्रवते यद्विमोहित । [90]

नापराधस्त्वतो नार्या स्वयं यदजितन्द्रिय ।
 इत्युक्त्वाऽमा निवृत्तात्मा व्यससजत्सुगङ्गनाम ।
 प्रम्लोचा दववशगा मनस्येतदचिन्तयत ।
 उपसर्गा महानत्र तपसो भ्रंशकारक ।
 त्यक्त्वाश्रममिमं चान्यत्स्थानं गत्वा समाहित । [9]
 तपस्तीव्रं समास्थाय शाषयिष्ये कलेऽरम ।
 इति निश्चित्य मनसा गत्वा भगवाश्रमं प्रति ।
 गण्डकीमगमे स्नात्वा सन्तप्य पितृदेवता ।
 विष्णुं शिवं च सम्पूज्य तपस्थानं विचिन्तयन् ।
 पश्यन् भगवाश्रमं रम्यमुत्तरं गतवान् शनैः । [100]
 गण्डक्या पूर्वभागे तु विविक्तं विजनं शुभम् ।
 दृष्ट्वा तीरपु विभ्रान्तस्तपःभूमिमचिन्तयत् ।
 भगुतुङ्गं समामान्य शङ्कराराधने रतः ।
 अतः यत् तपो धारं शिवदशनलालम् ।
 अथ दीर्घेण कालेन सन्तुष्टः स महेश्वरः । [105]
 त्रिङ्गुरूपधरं साक्षादुपयपि तथा ह्यथ ।
 त्रियकं कज्जलद्वाराभियुक्तस्तत्तापशान्तिकृतम् ।
 उवाच च प्रसन्नात्मा मुनः पश्यस्व मां शिवम् ।
 मामेवावैष्टिं विष्णुं त्वं मां पश्यस्वान्तरं मम ।
 पूर्वमन्तरभावेन दृष्टवानसि यन्मम । [110]
 तेन विघ्नोऽभवद्येन गलितं त्वत्तपो महत् ।
 आवामेकेन भावेन पश्यस्त्वं सिद्धिमाप्स्यसि ।
 तपःप्रभावाल्लिङ्गानि प्रादुर्भूतानि यत्र वै ।
 समगमिति विख्यातमेतत्स्थानं भविष्यति ।
 स्नात्वाऽत्र गण्डकीतीर्थे मम लिङ्गानि योऽचयेत् । [115]
 तस्य यागफलं सम्यग्भविष्यति न सशयः ।
 इति दत्त्वा वरान् शम्भुस्तत्रैवाग्निरधीयत ।
 देवदत्तोऽपि स मुनिः सम्प्राप्य ज्ञानमुत्तमम् ।
 शिवोपदिष्टमार्गेण सायुज्यं परमं गतः । [120]
 प्रम्लोचापि मुनेर्गर्भं सम्प्राप्याश्रममन्तिकात् ।
 प्रसूता कन्यका त्यक्त्वा स्वर्गमेव जगाम ह ।
 पुनर्जातमिवात्मानं मन्यमाना शुचिस्मिता ।
 सापि कन्या मूढस्तत्र रुक्मिणिवद्विता सती ।
 रुक्मिरित्येव विख्याता पितुरेवाश्रमे स्थिता । [125]
 युवभिः प्राप्यमानापि चित्ते कञ्चन नाप्यगात् ।
 ततः सुनिश्चयं कृत्वा तपसे धृतमानसा ।
 चिन्तयन्ती जगन्नाथं भगवन्तं रमापतिम् ।
 मासे सा प्रथमे बाला फलाहारपरायणा ।
 एकान्तरं दिनं प्राप्य द्वितीये त्रिदिनान्तरे । [130]
 तृतीये पञ्चमदिने चतुर्थे सप्तमान्तरे ।

पञ्चमे च पराकेन षष्ठे पञ्चदशाहके ।
 मासेन सप्तमे च शीणपणशिनष्टमे ।
 त्यक्त्वा तान्यपि मां बाला वाय्नाहारा बभूव ह ।
 सैव वपशतं स्थित्वा हरावेकाग्रमानसा ।
 समाग्न्या समा भूत्वा स्थाणुवन्निश्चिताऽभवत् । [13]
 द्वन्द्वानि नाविदच्चापि आत्मभूतान्तरं विना ।
 परा काष्ठा समापन्ना प्रकाशमयकान्तिवृक ।
 तत्तेजसा वत्तं सव तदा दृष्ट्वा वसुन्धरे ।
 अहं विस्मयमापन्नस्तस्या प्रत्यक्षता गतः ।
 सनिरुद्धेन्द्रियग्रामा नाचक्षत बहिःस्थितम् । [140]
 तदा हृषीकानाविश्य सहस्रं स्वहृदो बहिः ।
 स्थितोऽहं वसुधे देवि अक्षणो प्रत्यक्षता गतः ।
 हृषीकाणि नियम्याहं यत् प्रत्यक्षता गतः ।
 हृषीकेश इति ख्यातो नाम्ना तत्रैव सस्थितः । [145]
 सा मां यदा च नापश्यदुन्मील्य नयने तदा ।
 बहिःस्थितं च मां दृष्ट्वा प्रणनाम कृताञ्जलिः ।
 गदगदस्वरसयुक्ता अश्रुविल नविलोचना ।
 रोमाञ्चिततनुश्चासीत् कदम्बमुकुलाकृतिः ।
 तथाभूता तु तां दृष्ट्वा प्रावोचमहमङ्गनाम् । [150]
 अयि बाले विशालाग्निं तुष्टोऽहं तपमस्तव ।
 वरं याचय मत्तस्त्वं यत्ते मनसि वतते ।
 अदेयमपि ते तच्च यदन्येषां सुदुर्लभम् ।
 इति श्रुत्वा प्रभोर्वर्क्यं प्रणम्य च पुनः पुनः ।
 स्तुत्वा तं देवदेवेशं प्रबद्धकरसपुटा ।
 ददासि चेद्वरं मह्यं देवदेवजगत्पते । [155]
 अनेनैव स्वरूपेण भगवन् स्थातुहसि ।
 स्थितोऽस्म्यग्रीव भद्रं ते अपरं वरय शुभे ।
 दुर्लभं ते वरं दधि तपसाऽहं प्रतोषितः ।
 इत्युक्त्वा मां प्रणम्याहं रुक्मिणीं ससितव्रता ।
 यदि प्रसन्नो देवेश तदा मां कुरु पावनीम् । [160]
 मन्नाम्ना क्षेत्रमेतच्च ख्यातं भवतु नान्यथा ।
 तामहं देवि सुभगे प्रावोच पुनरेव हि ।
 तीर्थानां परमं तीर्थं तव देहो भवत्वयम् ।
 तव नाम्ना च विख्यातमेतत्क्षेत्रं भविष्यति । [165]
 तव तीर्थे कृतस्नानस्त्रिराशोपोषितो नरः ।
 विलोक्य मां भवेत्पूतो मम वाक्यान् सशयः ।
 ब्रह्महत्यादिपापानि ज्ञात्वाऽज्ञात्वा कृतान्यपि ।
 यास्यन्ति विलयं क्षिप्रमेवमेतन्न सशयः ।
 इति दत्त्वा वरास्तस्यै तत्रैवान्तर्हितं स्थितः ।
 सापि कालेन सञ्जाता तीर्थभूता तथाऽभवत् । [170]

एतत्ते कथित देवि रुमाहात्म्यमुत्तमम् ।
रुक्षेत्रस्य प्रभवमेतद्गुह्यं परमम् ।

[इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे रुक्षेत्रहृषीकेशयोर्माहात्म्य
नाम षट्चत्वारिंशदधिकशततमोऽध्याय ॥१४६॥]

धरण्युवाच ।॥

अत्याश्चयं श्रुतं ह्येतद्गुह्यं स मुद्ग्वम् ।
हृषीकेशस्य महिमा त्वया य उपवर्णित ।
अन्यच्च यत्परं गुह्यं क्षेत्रं परमपावनम् ।
ववतुमहसि देवेश परं कौतूहलं मम ।

[175]

श्रीवराह उवाच ।

[178]

[-1 मुवे °षण्डा° (→°खण्ड°), दे० ७ परमाचिते (→पर-
माचिते) -2 दे० ८ ९ ११ का (→को), दे० ५ जनादन, दे० ८
जनादन (→जनादन) -3 दे० ११ त्वयाश्रित्य (→त्वयाश्रितम्)
-4 दे० ७ -मिति (→मयि) -5 दे० ८ ११ वाराह उवाच, दे०
वाराह उवाच, दे० ९ वाराह

-6 दे० महाभागे (→महाभागो) -7 दे० समुत्पन्ने (→समु-
त्पन्नो) -8 दे० °प्रिया (→°प्रिय) -9 दे० °पद (→°पद),
दे० ७ °लताश्रित (→°लतान्वितम्) -10 दे० शान्ते, दे० शा त
(→शान्तर), दे० °गण, दे० ८ °गणा- (→°गणै), दे० कीर्णे
(→कीर्ण)

-11 दे० नरेश्वर (→मुनीश्वर) -12 मुवे °, दे०
अन्न (→अय), दे० *** (→मुनिर) -14 मुवे °, दे० अश
विष्यामि, दे० ९ ११ अशयिष्यामि (→नाशमिच्छामि) -15 दे० ७
तत (→स), दे० ७ पुरा, दे० ११ पुर (→पुन)

-18 दे० ७ चिन्त्यमानस्य (→चि तयानस्य) -20 दे० ७
इति तस्य (→तदिन्द्रस्य)

-21 दे० ९ राजान (→राजानम्) -22 दे० ८ ९ ११ मन,
दे० मना (→मन) -23 दे० ७ सुतीव्र (→सुतीव्रात्), दे० ७
तपस (→तपसो), दे० अशया *, दे० अशयाम, दे० अशयामात्
(→अशयाम), दे० ****, दे० स्व का पदात् (?) (→सुपेशलम्)
-24 दे० आद्या (→आज्ञा-), दे० प्रसादा त (→प्रसाद ते),
दे० लुब्धवा (→लुब्धवा) -25 दे० °

-26 दे० ७ ° -27 दे० ७ °, दे० ८ ममैतत् (→मम तत्)
-28 दे० ७ °, दे० ११ °श्रिते (→°श्रितो) -29 दे० °, दे०
महातप, दे० महातपा (→महत्तप) -30 दे० °

-31 दे० ९ च, दे० ११ * (→वै), दे० ११ द्रुम (→द्रुतम्) -32
दे० कामदेवे (→कामदेव), दे० °पुरा सुरा (→°पुर सरा) -33
दे० ८ ९ ११ ते (→च) -34 दे० ७ प्रालोचा (→प्रम्लोचा) -35
दे० ७ प्रणम्य (→प्रणम्य)

-38 दे० ९ ११ त्व (→त), दे० ९ ११ वशी (→वश)

-42 दे० समीप (→समीपो) -43 दे० ८ कुलाकुले,
दे० ११ * कुले (→कलाकुले) -45 दे० °, दे० श्रुतिशास्त्र (→
श्रुतिश्रुति-), मुवे °धारान्विते (→°धारान्विते)

-46 दे० ° -48 दे० °जलाक्षये, दे० ११ °जालालये
(→°जलाक्षये) -50 दे० ७ स मधुर (→सुमधुर)

-51 दे० ७ पर- (→यदा) -5 दे० पचनायक (→पच-
सायक) -54 दे० 'समययुजत' ° -55 दे० ° दे०
सलक्षि (→सलक्ष्य), दे० °देवि, दे० °देव (→-दैव-)

-56 दे० ° -57 दे० 'क्षुब्धचित्तं समभवत्स' °,
दे० मुनि (→मुनि) -59 दे० ७ दढ° (→देव°), दे० ७ नियतो
हि (→नियतोऽपि) -60 दे० °पदे (→°पद)

-61 दे० ७ कमकेन (→कन्दुकेन), दे० तान (→ताम्)
-62 दे० दष्टा* तनु-, दे० दष्टा तु तनु-, दे० ११ दष्टैव तनु दे०
दष्टैव तनु- (→दष्टैव ता तु), दे०- चार्वागी (→चावगी) -64
दे० क्रीडते, दे० क्रीडती (→सज्जन्ती) -65 दे० ७ विगूहते (दे०
°ती) (→विगूहति)

-66 दे० कामुक, दे० कमक- (→कन्दुक) -67 मुवे
स्रशता (→स्रसता), दे० राजत (→राजता) -68 दे० त स्पश,
दे० तस्यर्थे, दे० त स्पर्श (→तस्यर्षेर), दे० ८ ११ ललित (→ललि-
तर), दे० ८ ९ ११ विभ्रमद्भुवा, दे० विभ्रमस्य वा, दे० विभ्रम तु
वा (→विभ्रमोद्भवै)

-71 दे० पुष्कराणोथ-, दे०-9 पुष्पवाणोथ- (→पुष्पवा-
णोप्य-), दे०-विध्यते, दे०-विद्य त दे०-विध्य त (→-विध्यत्)
-7 दे० ८ ९ चिकीषति (→चिकीषसि) -74 दे० सदृशान (→
मादृशान्), दे० ७ वादतान् (→वा मृगान्) -75 दे० ८ विदध्वा,
दे० विनि-, मुवे वदध्वा (→विष्ट्या), दे० कथ (य) मिच्छसि,
दे० कथमिच्छसि (→कतु मिच्छसि)

-76 दे० ८ ९ कारयिष्यति (→कारयिष्यसि) -80 दे०
'मनोरमान' °

-81 दे० °, दे० तत (→तप), दे० यतनाद (→
-पनतान), दे० °रात्रिम (→°रात्रम्) -82 दे० °नेक (→°नेव)
-83 दे० ७ स्वप्नस्थित (→सुप्तोत्थित) -84 दे० निदेव (→
निर्वेद), दे० भूयस (→सद्यस) -85 मुवे भागवती, दे० भागवतो
(→भागवतो)

-87 दे० ७ घृतकुण्ड° (→घृतकुम्भ°) -88 दे० ९ ११
महदतर (→महदनन्तर) -89 दे० घृतकुण्डे°, दे० घृतकुण्डो°
(→घृतकुम्भो°) -90 दे० ७ यत्र मोहित (→यद्विमोहित)

-92 दे० ७ ९ मुवे विससज्ज- (→व्यससज्जत्) -94 दे०
°कारका (→°कारक) -95 दे० हित्वा (→गत्वा)

-97 दे० सश्चित्य (→निश्चित्य) -99 दे० ° -100
दे० ° -105 दे० ७ परमेश्वर (→स महेश्वर)

-107 दे० ८ * कजल°, मुवे तियक् च जल° (→तियक्क
जल°), दे० ८ ९ °शान्तकृत (→°शान्तिकृत्) -108 मुवे च (→
स्व-) -109 दे० ८ ९ विष्णुस (→विष्णु) -110 दे० °भागेन (→
°भावेन)

१३ शृणु भूमि प्रयत्नेन कारण परम मम ।
गुह्यमस्त्यपर गुह्य हिमशृङ्गशिलोच्यये ।
गोनिष्क्रमणक नाम गावो यत्रावतारिता ॥५॥
यथा निष्क्रमण प्राप्य सौरभाणा महायशा ।
सप्ततिर्यत्र कल्याणि और्वो यत्र प्रजापति ॥६॥

- 111 दे० ७ ० -112 दे० भावोय (→भावेन) -113 दे० ८ तत्र (→यत्र) -115 दे० ७ चाचयेत (→योऽच्चयेत)
-117 मुवे वर (→वरान) -120 दे० ७ च (→[अ] पि), दे० ७ भग (→गभ)
-121 दे० ८ ९ ११ मुवे प्रसूता (→प्रसूता) -123 दे० ७ भगोस (→भृगैस) -124 दे० ७ रुक्मिण्यथ (→रुक्मिण्येव)
-126 दे० ७ स्वनिश्चये (दे० ७ य) (→सुनिश्चय) -130 दे० ७ पचमे (→पचम-)
-131 मवे नवरात्रेण (→च पराकेन), दे० ९ ११ षष्ठ (→षष्ठे) -132 दे० ****, दे० ७ जलाहारा (→सप्तमे चैव)
-133 दे० ७ वानाहारा (→वाग्वाहारा) -134 दे० हरावक्राप्र (→हगवेकाप्र) -135 दे० ८ ९ ममो (→समा)
-138 मुवे द्रष्टा (→दष्टा) -139 दे० ७ तस्या (→तस्या)
-140 दे० स्थितात, दे० स्थिताम (→स्थितम्)
-141 दे० ७ ११ मुवे हृषीकाण्या (→हृषीकाना) दे० स्व ढे, दे० सुहृदो (→स्व हृदो) -142 दे० ७ शण (→अशो), दे० गता (→गत) -144 दे० ख्याता तु (→तनैव) -145 मुवे यत्रा च (→यदेव), मुवे तत (→तदा)
-146 दे० स्थिते (→स्थित) -148 दे० स्वकुला (→मुकुला) -149 दे० च (→तु), दे० ७ सहमगना (→महम ज्ञानाम) -150 दे० ७ तपसा (→तपसम)
-151 दे० तनस (→मत्तस) -152 दे० ७ ततो (→प्रभोर्) -154 दे० देवेश (→देवेश), दे० प्रबोधो (→प्रबद्ध-)
-155 दे० ददामि (→ददासि)
-157 दे० ८ ९ ११ मुवे वर्या (→वरय) -160 दे० देवेशि (→देवेश)
-161 दे० ख्यातु (→ख्यात) -165 दे० ७ ०
-166 दे० ७ ० -167 दे० ७ ० -168 दे० ७ ०
-169 दे० ७ ० -170 दे० ७ ०, दे० कम न (→कालेन)
-171 दे० 'रुक्मन्तमम्' ० -172 दे० ७ ०, दे० रुक्मेत्रस्य भवसे तद् गुह्य परम मम

[पुष्पिका—

पुराणनाम—दे० ७ ०, दे० ८ ११ इत्यादि वा (दे० व) राहपुराणे भगवच्छास्त्रे, मुवे इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे अध्यायनाम—दे० ८ ९ रुक्मेत्रहृषीकेशमहिमानाम अध्याय, दे० रुक्मेत्रहृषीकेशमहिमावर्णन नाम, दे० रुक्मेत्रहृषीकेशमहिमाना

स वारयति लोकानि मम मायाबलान्वित ।
तस्यैव वर्त्तमानस्य याति कालोऽतितप्यत ॥७॥
एव तु वर्त्तमानानि सर्वलोकेषु सशय ।
न ह्यसौ वरते किञ्चित् लाभालाभविर्जित ।
सूचकोऽपि न विद्येत बलिकर्मसु सयत ॥८॥

माध्याय, दे० ११ रुक्मेत्रहृषीकेशमहिमानाम, मुवे रुक्मेत्रहृषीकेश योर्माहात्म्य नाम अध्यायसख्या—दे० ७ ९ ११ ० दे० ११४९११, मुवे षट्चत्वारिंशदधिकशततमोऽध्याय ॥१४६॥]

-174 दे० अन्यच्चय द्रुत (→अत्याश्रय श्रुत), दे० रुक्मेत्र (→रुक्मेत्र)

-177 दे० वक्तुमह्य (→वक्तुमहसि), दे० हि मे (→मम)

-178 दे० ७ ८ ११ वा (दे० व) राह उवाच, दे० ९ व (दे० वा) राह उ०

५ दे० ०, व२ ab ० -a) दे० ३-९ ११ मुवे भूमे (→भूमि), ते० शृणु सुन्दरि यत्नेन -c) दे० ३ ४ गुह्यमस्ति (→गुह्यमस्त्य-), दे० ९ ११ मुवे चैव (→गुह्य), -d) व२ हेमशृङ्ग-दे० ३ ४ १० हिमशृङ्गे ते० हिमशृङ्ग- (→हिमशृङ्ग-) -e) व० कानि वक्रमना नाम, दे० ३ ४ स गो निष्क्रमण नाम, दे० १० तदगौ निष्क्रमक नाम -f) व० गावो यत्राति तारिता, दे० ८ ९ गावो यत्र प्रजापति, दे० ७ ११ मुवे गावो यत्र प्रतारिता

६ दे० ० -a) दे० निष्क्रमक, दे० ८ ९ निष्क्रमणक (→निष्क्रमण), दे० १० नाम (→प्राप्य) -b) व० दे० ५-९ ११ मुवे सुरभीणा, व२ दे० ४ सौरभाणा, दे० सुरभामा, दे० १० सोरेभाना ते० सारभाणा (→सौरभाणा), दे० ५-९ ११ मुवे वसुन्धरे (→महायशा) -c) दे० ३ ४ १० ते० सप्तसप्तति (→सप्ततिर्यत्र)

७ दे० ०, व२ ab ० -a) व० दे० ३ ४ १० ते० कारयति (→वारयति), दे० ५-९ ११ मुवे तपश्चचा (दे० ७ ० का) र परम -b) दे० १० वशान्वित (→वलान्वित) -c) व० तस्यैव (→तस्यैव) -d) दे० याति (→याति), दे० ३ ४ ते० याति कालानि-तस्तत, दे० ९ ११ मुवे याति काले महत्तरे, दे० १० येन्ति कालानि तप्यत

८ दे० ab ०, दे० ३ ४ ते० cd ० -a) व० वर्त्तमानानि (→वर्त्तमानानि), दे० ५-९ ११ मुवे एव तु (मुवे हि) तप्यमानस्य -b) दे० ५-९ ११ मुवे लोकस्य (→लोकेषु), व० सयुत, दे० ३ ४ सयत, दे० १० विश्रुत (→सशय) -c) व० वरयेत, व० वरये, दे० ३ ४ चरते (→वरते), दे० ९ ११ मुवे न वर प्राययत्ये (दे० ७ छे) ष -d) दे० ५-९ ११ मुवे समन्वित (→विवर्जित) -e) दे० ३ ४ सूत (→सूच) व० अमृतेनापि दृश्येत -b) व० १२ आत्म, दे० ३ ४ बाल (→बलि)

अथ दीर्घस्य कालस्य कश्चिद् ब्रह्मयतिस्तथा ।
तपस्तप्यति वसुधे तस्मिन् शैलोच्चये भुवि ॥९
ईश्वरोऽपि महाभागे तत्पाश्वं समुपागत ।
गोनिष्क्रमेति विख्यात सर्वलोकमनुत्तमम् ॥१०
अथ और्वो महाभागे तप्यते मम दर्शनात् ।
पद्माना कारणाद् देवि गङ्गाद्वारमुपागत ॥११
त निर्गत ततो ज्ञात्वा अथ सर्वतपस्विनम् ।
महेश्वरो महातेजा सभ्रम समुपागत ॥१२
फलपुष्पसमाकीर्णं लक्ष्म्या चैवोपशोभितम् ।
आश्रम रूपसम्पन्नं सर्वकामफलोदकम् ।

९ -a) दे१० अथ दीर्घश्च कालश्च -b) ब१ दे२ ५ ७ ११
ते१ ब्रह्मपतिस, दे१० ब्रह्मपतिस (→ब्रह्मयतिस्), दे१ ५ ९ ११ मुवे
तदा (→तथा), ब२ कश्चिद् ब्राह्मणपुङ्गव -c) दे१ ४ ते१ तर्पित,
दे१० तप्यति (→तप्यति), दे५ ९ ११ मुवे तपस्तपस्यति मुनौ -d)
ते१ शैलोच्चये (→शैलोच्चये), दे५-९ ११ मुवे धरे (→भुवि)

१० -a) ब१ ०भाग, ब२ ०भागस (→०भागे) -b)
ब१ दे५ पाश्वं, दे१ ३ ४ ते१ पाश्वं, दे१० पाश्वति (→पाश्व) -c)
दे५ ९ ११ मुवे विख्याते (→विरयाते) -d) दे५-९ ११ मुवे
तस्मिन्स्तीर्थे महौजसि

११ -a) ब१ अथ ऊर्द्धो, दे१ स च ऊर्द्धा, दे२ स च ऊर्द्धो
दे३ स च ऊर्द्धा, दे४ स च बद्धौ, दे५ ७ तत्रत्वोर्वो, दे६ मुवे तत्र
त्वैर्वो, दे८ ९ तत्र त्वोर्वो, दे१० अत कुर्वा, दे११ तत्रत्वैर्वो (→अथ
और्वो), दे६ ७ ०भागोस (→०भागे) -b) दे१ ३ ४ तपते (→
तप्यते), दे५ ९ ११ मुवे म (दे७ म) मदशन (→मम दर्शनात्)
-c) दे२ ते१ पद्म्या ना, दे१० प्रजाना (→पद्माना), दे२-कारण,
ते१-करण (→कारणाद्), दे१ देवी, दे५ ९ ११ मुवे और्वो (→
देवि) -d) दे१० ०गता (→०गत)

१२ ब२ ab ○, दे१ cd ○ -a) ब१ विरुष्या, दे१०
विपुष्य (→निगत) -b) ब१ दे५ ९ मुवे औव सर्वे (दे५ ०व), दे२
ते१ सव सर्वे, दे११ औवतसर्वे (→अथ सव-), दे५-९ ११ मुवे तप-
स्विन (→तपस्विन), दे१ लक्ष्मी चैवोपजायते, दे१० उर्वो सव-
तपस्विन -c) ब२ ०तेजो, दे६ ०तेज (→०तेजा) -d) ब१ २दे१०
आश्रम, दे२ते१ आश्रम, मुवे सम्भ्रमात (→सम्भ्रम)

१३ दे१ ab ○ -a) दे२-९ ११ ते१ ०कीर्ण, मुवे
०कीर्णा (→०कीण), ब१ २ फल तत्र (ब२ पत्र) हुमाकीण, दे१०
फलपुष्पद्रुमात्कीर्णो -b) ब१ लक्ष्यो, दे२ लक्ष्मी (→लक्ष्म्या),
दे३-९ ११ मुवे लक्ष्मीश्चैवोपजायते -d) दे५ ९ ११ मुवे फलपुष्पोप-
शोभितम् -e) ब१ २ दे१-४ ते१ त व (→तद्वै) दे५-९ ११ मुवे

तद्वै रुद्रस्य तेजेन भस्मकूटप्रतिष्ठितम् ॥१३
दग्ध्वा त चाश्रम रम्यमूर्वस्य महति प्रियम् ।

ईश्वरोऽपि पुन प्राप्त शीघ्रमेव महालयम् ॥१४

एतस्मिन्नन्तरे देवि गृह्य पुष्पकरण्डकम् ।

और्वश्च स्वाश्रमप्राप्त क्षान्तो दान्तो जितेन्द्रिय ॥१५

दृष्ट्वा त चाश्रम दग्ध बहुपुष्पफलोदकम् ।

मन्युना परमाविष्टो दु खेन च परिप्लुत ॥१६

[उवाच क्रोधरक्ताक्षो वचन निर्दहन्निव ।]

येनैष चाश्रमो दग्धो बहुपुष्पफलोदक ।

सोऽपि दु खेन सतप्त सर्वलोकान् भ्रमिष्यति ॥१७ वे १ ४७

तच्च वै (दे६ ७ तच्चैव) भस्मसादभूत -f) ब१ दे१० ०कूट, ब२
०भूत (→०कूट-), दे५ ९ ११ मुवे महारुद्रस्य तेजसा

१४ -a) दे१ ३ ४ दधान, दे५ ६ १० दग्धा त (→दग्ध्वा
त), ब१ २ दे५ ९ ११ मुवे पुष्य, दे२ रम्या, दे१० नित्यम (→रम्यम)
-b) दे१ ३ उद्धस्य, उवश्या, दे४ गद्धस्य (→ऊवस्य), ब१ २
रम्यमौवस्य स प्रिय, दे५ ९ ११ मुवे औवस्य सुमहत्प्रियम्, दे१०
औवश्च महत् प्रिय -c) दे५-९ ११ मुवे तन (→पुन), दे१ ४
ते१ ईश्वर परम प्रापु (ते१ प्राप्त) -d) दे५ ९ ११ मुवे हिमालयम्
(→महालयम्)

१५ दे६ ○, दे७ bcd (, -a) ब१ २ दे१० भूमि,
दे७ धात्रि (→देवि) -b) ब१ २ गुह्य, दे१ गुह्य- (→गृह्य) -c)
ब१ २ औवश्च आश्रम प्राप्तो, दे१ ३ ४ आश्रम तत्र सप्राप्त, दे२ ऊव
आश्रमसप्राप्त दे५ ८ ९ ११ मुवे आश्रम समनुप्राप्त [] -d) ब१ २
दान्त क्षान्तो (→क्षान्तो दातो), दे५-९ ११ मुवे और्वोऽपि
मुनिपुगव

अत पर दे५ ९ ११ मुवे अधिकम्—

*क्षान्तो दान्त क्षमाशील सत्यव्रतपरायण ।

१६ दे४ ६ ७ cd ○ -a) दे५ ९ ११ मुवे स्वमाश्रम
(→त चाश्रम), ब२ पुष्य (→दग्ध) -b) ब१ २ दे१० सवपुष्प-,
दे२ बहुपुष्प (→बहुपुष्प-) दे७ वर्षाणि स्वबहूनि च -c) ब१
०विष्णो, दे१ ०विष्णु (→०विष्टो), ते१ मन्युना परमो विष्णो -d)
ब१ दु खेन परिपच्छति, ब२ मुखेन *परिप्लुत, दे८ ९ मुवे दु खेन
परिप्लुत, दे१० दु खेन स परिस्तुत

१७ ब१ २ दे१-४ ६, १० ते१ b ○, दे६ f ○
-b) दे५ वचनान् (→वचन) -c) दे८ ९ ते१ येनैव (→येनैष),
ते१ चाश्रमे (→चाश्रमो), ब१ २ येन चैवाश्रम दग्ध -d) ब१ २
दे१० ०फलोदक (→०फलोदक) -e) दे३ ४ सतप्ता (→सन्तप्त),
ब१ २ दे१० सोप्येव दु खसन्तप्त -f) ब२ ०लोके, दे२ १० ते१
०लोकाद (→०लोकान), ब२ चरिष्यति, दे१ ४ भ्रमिष्यते, दे२ ते१
भ्रमिष्यति (→भ्रमिष्यति).

१८ एव शापे विमुक्ते तु और्वेण च सुसुन्दरि ।
भीषणात् सर्वलोकानां न कश्चित् पर्यवारयत् ॥१८॥
तत्क्षणादेव सुश्रोणि स ईशोऽपि जनेश्वर ।

१८ दे० १८a-१९c ○ -a) ब१.२ दे० १० एव शाप
प्रमुक्तश्च, दे० ७-११ मुवे एवमौर्वेण दत्ते तु -b) ब१.२ और्वेण
(ब१.० ण) च वमुधरे, दे० उर्वेण च सुन्दरि, दे० ४ ऊर्वेण च
सुसुन्दरि, दे० ८ ११ मुवे शापे तस्मिन्महोजसि, दे० ७ शापे त
निदहेनिव, दे० १० और्वेण च वमुधरे, ते० और्वेण च सुन्दरि -c)
ब१.२ दे० १० भीषण (→भीषणात्), दे० ७-११ मुवे महाभयात्
लोकानां -d) ब१.२ ०वारयेत् द२ ते० ०वारयम् (→०वारयत्)

१९ दे० ३ ४ cd ○, दे० abc ○ -a) दे० ३ ४ लक्षणा
द्वि (→तत्क्षणादेव), दे० ७-११ मुवे देवेशि (→सुश्रोणि) -b)
ब१.० दे० १० अह (ब२ भद्र) देवो (दे० १० गौरिर) महेश्वर, दे०
सर्वज्ञोऽपि महेश्वर, दे० ३ ४ दाहा हृदि च वतते, दे० ७ ११ मुवे
ईशोऽपि जगतो (दे० १० ता) विभु -c) दे० २ दाघेन, ते० दाघेन
(→दाहेन), ब१.२ दे० १० दाहे (दे० १० ०वे) न परिसतप्तो, दे० ७ ११
मुवे महादाहेन सतप्त -d) दे० १० ११ मुवे शम्भुर (→रुद्रो)

२० दे० ३ ४ ab ○ -a) दे० १० ११ मुवे औवस्य तु तपो
दृष्टा -b) दे० १० ११ मुवे भीतर्देवैरुदाहृतम् -d) दे० १ ३ ४ शक्नोति
(→शक्नोमि), ब२ दे० १ ० विचेष्टित (→विचेष्टितु)

२० श्लोकस्य b c मध्ये दे० १० ११ मुवे अधिकम् —

*दह्यते स्म जगत्सर्वं स तु किञ्चित् चेच्छति ।
को वा प्रतिविधिस्तत्र यथा सर्वस्य सम्भवेत् ॥
एवमुक्ते मया क्रोधादीक्षितस्तस्य चाश्रम ।
दग्धोऽभवत् क्षणेनैव वयं तस्माद्विनिगता ॥
ततो दुःखेन सतप्तो मयुना च परिप्लुतः । [5]

औवः शशाप रोषेण तेन तप्ता वयं शिवे ॥
ततोऽभ्रमद्विरूपाक्ष श न प्राप्नोति किञ्चित् ।
अहं च परितप्तोऽस्मि आत्मत्वादीश्वरस्य च ॥

[—१ दे० ७ स (→स्म), दे० न (→स) —४ दे० ७ दग्धो
भवेत् (→दग्धोऽभवत्), दे० ७ विनिगता (→विनिगता) —८ मुवे
एतद (→ततो) —६ मुवे सशाप (→शशाप)]

२० श्लोकात्पर ब१.२ दे० १० अधिकम्—

*महेश्वरस्य वचनात् सा देवी दुःखपीडिता ।
उवाच मधुर वाक्यमीश्वर परमेश्वर ।
त्वया सह जगत्सर्वं ब्रह्माविष्णुमहेश्वर ।
किमिदं दह्यसे देव किञ्च कर्म त्वया कृत ।
उमावाक्यं ततः श्रुत्वा कारणं परमात्मकम् ।
मम देवि समालिङ्ग्य ततो वाक्यं निवेदयेत् ।
और्वो नाम महाभाग रुद्रत्वेन व्यवस्थित ।
ततस्तस्य मया क्रोधाद्विध्वस्त चाश्रम शुभम् ।
सर्वकामैव तं रम्यं मनोज्ञं शुभदशनम् ।
तेनाहं तस्य कोपेन विदह्यामि यशस्विनि ।

[10]

दाहेन परम तप्तो रुद्रो देवीमुवाच ह ॥१९॥
अस्माकमपि सुश्रोणि दाहो हृदि च वर्तते ।
तेन दाहेन सतप्तो न शक्नोमि विचेष्टितुम् ॥२०॥

अत्र व यस्तु कर्तव्यं शीघ्रमेवात्र कारय ।
ततो रुद्रवच श्रुत्वा उमा वाक्यमथाब्रवीत् ।
एहि गच्छाम त शीघ्रं यत्रासौ लोकभावन ।
उमावाक्यं ततः श्रुत्वा ईश्वरो वृषभध्वज ।
ततः क्षणादेव सप्राप्तः स्थानं नारायणं प्रति । [15]

दृष्ट्वा तं लोकसर्वात्मा सन्वमायाकरण्डक ।
निदाघेन च दीप्ताङ्गो मधुर वाक्यमब्रवीत् ।
अहमौवस्य शापेन विदह्यामि जनादन ।
सीदन्ति मम गात्राणि न शक्नोमि विचेष्टितुम् ।
ईश्वरस्य वचः श्रुत्वा लोकानां भावनो हरि । [20]

मधुरा गिरिमादाय ततो रुद्र प्रभाषते ।
तिष्ठ त्वञ्च महाभाग यत्र कैदारमव्यय ।
अहञ्च तत्र गच्छामि रुद्राणी च महेश्वर ।
मा भवति तत्र गच्छेथा यत्र चौर्वा महायशः ।
विष्णोःस्थितानि लोकानि तपसा च बलेन च । [25]

तान्येव दहितुं शक्तो एवमेतन्न सशय ।
ततो विष्णावच श्रुत्वा पुनरेव प्रभाषते ।
सातत्येन चिरं तत्र विदह्यामि व केशव ।
शङ्करस्य वचः श्रुत्वा स सर्वातिहरो हरि ।
औवशापेन दह्यन्तमीश्वर परमेश्वर । [30]

शृणु शङ्कर तत्त्वेन औवनामा महानृषि ।
स च धर्मप्रधानो वै धर्मलोकेषु दुजय ।
एव सर्वञ्च माञ्चैव ब्रह्मलोकानि चालयेत् ।
सत्वान्येवान्यथा कश्चित् कृपा यदि न कारयेत् ।
औवस्य तपयुक्तस्य दाहेन परिपीडित । [35]

ततः काले परिभ्रातो वायुभक्षो जितेन्द्रिय ।
और्वोऽपि तपसयुक्तो मम कर्मपरायण ।
ततो मध्याह्नकाले वा तस्य विप्रस्य सुन्दरि ।
दशयन् सौम्यरूपेण निभूतेनातरात्मना ।
तत्र चौर्वा महाभाग दृष्ट्वा मा रूपमाश्रित । [40]

उभौ तौ चरणौ गृह्य न किञ्चिदपि भाषते ।
अहं दृष्ट्वा ततश्चौव अरुद्राय व्यवस्थित ।
न च रुद्रक्षयं ब्रह्मन् किमन्य वरमिच्छसि ।
रुद्र प्रधानो लोकेषु रुद्रो लोकेषु सर्ववित ।
रुद्राय तं जगतं सर्वं सर्वं रुद्रे प्रतिष्ठित । [45]

कारणं सर्वलोकानां भवनं भावनं यथा ।
अक्षं त्रिशूली वरदं पशुनाथो वृषध्वज ।

पार्वत्या च तत प्रोक्तमावा नारायण प्रति ।

गच्छावस्तस्य वाक्येन सुख तव भविष्यति ॥२१

ततो नारायण गत्वा सह तेन तमौर्वकम् ।

गत्वा नारायणश्रौर्वमूचेऽय रुद्र ईश्वर ।

त्वच्छापेन वय तप्तास्तस्य ताप निवर्तय ॥२२

महादेवश्च कालश्च अहङ्कारो व्यवस्थितः ।
अरुद्राय त्वया तप्त षष्ठं ब्रह्मण व्यवस्थितः ।
को वा चालयितुं शक्तः कारणं शृणु चेश्वर । [50]
न कोपमीश्वरे कुर्वति सवदात्तिहरो हरः ।
तस्य मेतुचरा सर्वे एवमेतन्न सशयः ।
तपः सहरं ब्रह्मेन्द्र यत्त्वया मनसोऽपि ।
और्वनामेति विरयातमाश्रम ते भविष्यति ।
अहोरात्र तपः कृत्वा चास्मिन्नेवाश्रमेऽपि च । [55]
नन्दन वनमाश्रित्य मोदते नात्र सशयः ।
तत्राथ मुञ्चति प्राणान् मम कमपरायणः ।
नन्दन वनमुत्सृज्य मम लोकं प्रपद्यते ।
अन्यच्च ते प्रवक्ष्यामि और्वं ततः शृणु वै मम ।
पुनरेव न कतव्यमादिदेवविनाशनः । [60]
एवमुक्त्यस्तपः कुर्व्याद ब्रह्मरुद्रविनाशनः ।
अथ विष्णुविनाशाय न सिद्धिं लभते नरः ।
को मां चालयितुं शक्तो ब्रह्मरुद्रो च ब्राह्मणः ।
पुनरन्यं प्रवक्ष्यामि और्वं ततः शृणु वै मम ।
त्वया क्रोधप्रभावेन सप्तोयमीश्वरे प्रभुः । [65]
येन दाहात् प्रमुच्येत त्र्यम्बकः परमः प्रभुः ।
कोपः सहरं रुद्रे त्वमीश्वरे च पुनः पुनः ।
ततो विष्णोवचः श्रुत्वा और्वं प्रोवाच ससदि ।
अनृतन्नोक्तपूर्वं मे गभस्थेनापि माधवः ।
किञ्चिदन्यं प्रवक्ष्यामि गुह्यं लोकेषु विश्रुतः । [70]
ईश्वरो यन्न मुञ्चेत् दाहार्चापि जनादनः ।
येषु लोकेषु विरयाता गावः सुरभिनि सृताः ।
तत्रापि गच्छ भद्रं वो भविष्यति न सशयः ।
पञ्चगव्यस्य पानेन शान्तिस्तस्य भविष्यति ।
ततो मुनिवचः श्रुत्वा स सवपरमात्मकः । [75]
शुद्धा चाप्यानयामास चन्द्रकुन्दसमप्रभाः ।
ममैव चान्तरे पार्श्वे विद्धि पवतमुत्तमः ।
गोनि क्रमेति विख्यातः मम क्षेत्रं महौजसः ।
ततो घृतेन क्षीरेण दध्ना मूत्रपुरीषतः ।
शान्तिं चोपगतो रुद्र और्वशापप्रपीडितः ।

[ऊर्व उवाच ।*]

मृषा मया च नोक्तव्यं कथं तापो निवर्तते ।

ततो धेनू समानीय गव्यैस्त स्नापयन्तु वै ।

तस्मात् तस्य शिवायेह तापो निवर्तस्यते ध्रुवम् ॥२३

एतस्मिन्नन्तरे देवि मया गावोऽवतारिताः ।

सप्तसप्तति कल्याणि सुरभीणा महौजसाम् ॥२४ वे १४७ ३

ईश ईश्वरो भूमि ऋषिशापानं प्रपीडिताः ।
भुञ्जते पञ्चगव्येन श्रेयो कामो न सशयः ।
यत्रैता नि सता गावो गुह्यं रम्ये शिलोच्चये ।
ततः पुण्यं महाभागे कथ्यमानं मया शृणु ।
यतः फलं प्राप्यते शुद्धं मम कमपरायणैः । [85]
उपोषिता त्रिरात्रन्तु निभतेनातरात्मना ।
स्नानं कुर्वीत सयुक्तो लाभालाभविर्वाजितः ।
दोग्ध्रीना गोसहस्रस्य दत्त्वा भवति यतः फलः ।
ततः प्राप्नोति च सुश्रोणि एवमेतन्न सशयः ।
अथात्र मुञ्चति प्राणान् यत्र गावो विनि सृताः । [90]
सवसङ्गं परित्यज्य मम लोकं प्रविश्यते ।
रूपकुण्डति विरयातो यस्मिन् क्षेत्रे परं मम ।
यत्रैकं पतते श्रोतो दिशि पूर्वमुखं प्रति ।
तत्र स्नानं प्रकुर्वीत पञ्चभक्तोऽपि नरः ।
२१ ब१ २ दे१० २१-२६b ०, दे१ ३ ४ २१-२३f ०
-a) दे६ पावत्य (→पावत्या), मुवे प्रोक्त (→प्रोक्तम्) -d)
मुवे यत्र (→तव)
२२ ब१ २ दे१ ३ ४ १० ० (द्र २१ पा वि) -c)
दे५-११ ११ मुवे विज्ञापयामो रुद्रस्य -d) दे५- ११ मुवे शापोऽयं
विनिवर्त्यताम् (दे५ मुवे ०त्तत्तम्) -f) दे२ ते१ निवर्तये
(→निवर्तय) -cf) दे५-११ ११ मुवे सप्तपता स्मो (मुवे स्म)
वयं सर्वे तस्माच्छाप निवर्तय

ॐ दे२ ते१ पुस्तकयोरेवाऽयं पाठो वृत्तः ते

२३ ब१ २ दे१ ३ ४ १० ० (द्र २१ पा वि) -a)
दे५ १ ११ मुवे और्वोऽप्यु (दे६ १ ०प्य, दे६ १ ०थ) वाचं नोक्तं
(दे६ ७ प्रोक्त) मे -b) दे५ १ ११ मुवे अ (दे६ ७ ना) नृतं तु
कदाचन -c) दे५ १ ११ सुरभीगणमानीय -d) दे५ गत्वैतं,
मुवे गत्वतः (→गव्यैस्त) -e) दे५-११ ११ मुवे रुद्रशापो निवृत्तः
(दे७ ०वृत्ता) स्यात् -f) दे५ ७-११ ११ मुवे तनवः किल नान्यथा

२४ ब१ २ दे१० ० (द्र २१ पा वि), दे५ ८ २४c-
२५b ० -a) दे१ ३ देवि (→देवि) -c) मुवे ०सप्तति
(→०सप्तति) -d) दे६ ७ १ ११ मुवे सौरभेया (→सुरभीणा),
[80] दे२ ५-७ १ ११ मुवे ते१ महौजसः (→महौजसा)

२० तेनाह्लादितदेहाश्च परा निर्वृतिमागता ।
तच्च गौनिष्क्रम नाम क्षेत्र भागवतप्रियम् ॥२५
तत्र स्नान तु कुर्वीत एकरात्रोषितो नर ।
गोलोक च समासाद्य मोदते नात्र सशय ॥२६
अथात्र मुञ्चते प्राणान् कृत्वा कर्म सुदुष्करम् ।
शङ्खी खड्गी गदी तूणी भूत्वा चागच्छते मम ॥२७
पञ्चधारा पतन्त्यत्र मूले मूलवटस्य तु ।
तत्र स्नान तु कुर्वीत पञ्चरात्रोषितो नर ।
पञ्चाना चैव यज्ञाना फल प्राप्नोति मानव ॥२८
अथात्र मुञ्चते प्राणान् कृत्वा कर्म सुदुष्करम् ।
पञ्चयज्ञफल भुक्त्वा मम लोक प्रपद्यते ॥२९
अस्ति पञ्चपद नाम तस्मिन् क्षेत्रे पर मम ।

२५ ब१ २ दे१० ० (द्र २१ पा वि), दे१० ab ०
(द्र २४ पा वि) -a) दे१ ०ह्लादित-, दे३ ४ ते१ ०ह्लादित-,
दे६ ७ ९ ११ मुवे ०लावित- (→०ह्लादित-), दे२ ते१ -देहस्य
(→-देहाश्च) -b) दे१ ४ पर (→परा), दे२ते१ आगत (→
आगता) -c) दे२ ते१ त च (→तच्च) -d) दे५-९ ११ मुवे
तीर्थ परमपावनम्

२६ ब१ २ दे१० ab ० (द्र २१ पा वि) -a) दे३
प्र-, दे४ च (→तु) -c) ब१ २ दे१० सूयलोक (→गोलोक च),
दे४ *, दे७ तु (→च)

२७ -c) ते१** (→खड्गी), दे१ शरा, दे३ शरी, दे४
शर- (→गदी), दे५-९ ११ मुवे शखचक्रगदायुक्तो -d) दे१ ३ ४
वै गच्छते, दे२ स्वेच्छगते, ते१ स्वे भगते (→चागच्छते), दे५ ९ ११
मुवे मम लोके महीयते

अत पर ब१ २ अधिकम्-

*तत्र पञ्चवट नाम भूमि गुह्य पर मम ।

२८ -b) ब१ २ दे१० वटमूले (→मूले मूल-), दे६
-वटस्य, दे१० वटश्च (→-वटस्य), ब१ २ दे१० च, दे५-९ ११
मुवे हि (→तु) -c) दे५-९ ११ मुवे प्र- (→तु) -e) दे५-९ ११
मुवे अपि (→चैव), ब२ पञ्चानामश्वमेधाना, दे२ ते१ पचाना च
महायज्ञ -f) दे५-९ ११ मुवे आप्नोति (→प्राप्नोति)

२९ -c) दे६ प्रोक्ता (→भुक्त्वा) -d) दे१ ३ लोके
(→लोक)

३० -a) ब१ पञ्चानन ब२ पचनद, दे६ ७ पचवट
(→पचपद) -c) ब१ २ पार्श्वे तु, दे२ ते१ पार्श्वेपि, दे४-७ १०
मुवे, पार्श्वेन (→पार्श्वेण) -d) ब१ २ स्थूला, दे२ ८ ते१ दृढा,
दे५ ९ दृढा (→दृढा)

मम पूर्वेण पार्श्वेण दृढा पञ्च महाशिला ॥३०
मत्पूर्वा दिशमाश्रित्य तत्र ब्रह्मपदद्वयम् ।
मध्ये तु तस्य कुण्डस्य शिला विस्तीर्णसश्रिता ।
ऊर्ध्वनालपरीणाह यत्र विष्णुपद मम ॥३१
तत्र स्नान तु कुर्वीत पञ्चरात्रोषितो नर ।
याति शुद्धानि लोकानि ये च भागवतप्रिया ॥३२
अथात्र मुञ्चते प्राणास्तत्र पञ्चपदे नर ।
विमुक्त सर्वससारान्मम लोक च गच्छति ॥३३
ततो ब्रह्मपद नाम क्षेत्र गुह्य पर मम ।
यत्र धारा पतत्येका पश्चिमा दिशिमाश्रिता ॥३४
तत्र स्नान तु कुर्वीत एकरात्रोषितो नर ।
ब्रह्मलोकमवाप्नोति ब्रह्मणा सह मोदते ॥३५

३१ दे२ ते१ ३१b-३२a ०, ब२ ef ० -a) ब१ २
पश्चिमा, दे१० स पूर्वा (→मत्पूर्वा), ब१ २ दिशिमासाद्य (ब२
स्थाय), दे१ ३ ते१ दिशिमाश्रित्य (→दिशमाश्रित्य) -b) ब१ २
रुद्रस्य च, दे१० कुबेरस्य (→तत्र ब्रह्म-), दे४ तत्र ब्रह्मपदादय
-c) ब१ तस्य तु, ब२ तस्य* (→तु तस्य) -d) दे१ ०सयुता,
दे३ ४ ०सस्थिता (→०सश्रिता), ब१ २ विस्तीर्णं च शिलातले
-e) ब१ तच्च तावान, दे४ मुवे ऊर्ध्व (मुवे ०र्ध्व) नाल-, दे६
ऊर्ध्वनाह, दे१० उच्चनीच- (→ऊर्ध्वनाल-) -f) दे५-९ ११
मुवे तत्र (→यत्र), दे१० तिष्ठेत (→विष्णु-) ब१ यत्र तिष्ठेत्
पर पद

३२ दे२ ते१ a ० (द्र ३१ पा वि), दे१० ३२c-
३३b ० -a) दे६ ७ दान (→स्नान), ब२ दे१ ३ ४ प्र-
(→तु) -c) दे६ ७ याति (→याति), मुवे याति शुद्धस्तु
लोकास्ते -d) ब१ ०वता, ब२ ०वत, दे६ ०वता (→०वत-),
ब२ प्रिय (→-प्रिया)

३३ दे६ ७ ३३b-३६a ० (द्र स), दे१० ab ०
(द्र ३१ पा वि) -a) दे१ ३ ४ श्रुत्वात्र (→अथात्र), दे२-११
मुवे ते१ प्राणान् (→प्राणास्) -b) दे२ यत्र, दे५ ८ ९ ११ मुवे
युक्त, ते१** (→तत्र), ब१ २ पञ्चरात्रोषितो नर -d) दे१ ३ ४
स (→च)

३४ दे६ ७ ० (द्र ३३ पा वि, दृ स) -a) ब१ २
तत्र (→ततो), ब१ २ ०शिरो, दे१० ०सरो (→०पद) -b) ते१
**गुप्त (→क्षेत्र गुह्य), दे१ पद (→पर) -c) दे४ ०त्येको, दे१०
०त्येके (→०त्येका) -d) दे४ ८ ११ मुवे दिशम् (→दिशिम्),
ते१ आस्थिता (→आश्रिता)

३५ दे६ ७ ० (द्र ३३ पा वि), ब१ cd ०, ब२

कौमुदस्य तु मासस्य शुक्लपक्षे तु द्वादशीम् ।
त्रयाणां वाजपेयानां यज्ञानां विधिपूर्वकम् ।
फलं प्राप्नोति सुश्रोणि धृतिमान् मतिमान् नर ॥३६

३५c-३७d ○ -a) ब१ २ दे१ ३ ४ प्र- (→तु) -cd) दे१०
अष्टलोक समासाद्य मोदते ब्रह्मणा सह

३५ श्लोकात्पर ब१ २ दे१० अधिकम्-

धरण्युवाच ।

*यथा यथा भाषसिकारणादिदं वचो हि धर्मस्य विनि सृतं महत् ।

तथा तथा देववराप्रमेयं मनो हि मे भावयसे जनादन ।

ततो महीवच श्रुत्वा लोककर्ता महायशा ।

वराहूपी भगवान् प्रत्युवाच वसुन्धरा ।

सानु भूमि महाभागे मम कम व्यवस्थित । [5]

वासुदेव इति रयात् सवदा नरसूदन ।

तत्र पञ्च सुशिष्यश्च भविष्यन्ति विचक्षण ।

द्वापर युगमासाद्य तत्र स्थास्यामि सुन्दरि ।

पुत्रोह वासुदेवस्य देवक्या गभनि सत ।

ऋषयो धर्मसयुक्ता मत प्रसादबलान्विता । [10]

तेषां सस्थापयिष्यन्ति चतुर्मुक्तिमहीपति ।

शाण्डिल्यो याजनिकश्च कपिलश्चापसाखिका ।

भृगुश्चैव महाभागे मम मार्गानुसारिण ।

प्रशान्तमनसो भूमि आत्मदष्टान्तदर्शिना ।

स्वयं ज्ञानप्रभावेन चानुश्रोष्यन्ति माधवि । [15]

वलदेवो ह्यहं तत्र प्रद्युम्नश्चानिरुद्धकौ ।

गच्छन्ति बहुधा लोको मम मार्गानुसारिण ।

ततो दीर्घेण कालेन पूज्य पूर्वस्थितेन च ।

वर तेषां प्रदास्यामि यस्मिन् हृदि सस्थित ।

ते वदिष्यन्ति मा देवि आत्मशास्त्रपथे स्थिता । [20]

विष्णुशास्त्रं प्रवक्ष्यामि ये च धर्मो व्यवस्थिता ।

सर्वं भवति तत् सत्यं न मिथ्या तु कदाचन ।

तव देव प्रसादेन सर्वमेतत् प्रवर्तते ।

तच्च ते वदं तिष्ठामि सर्वं भागवतं प्रिय ।

यथा च पश्यमानो वै दध्न्श्चोद्विष्यते घृत । [25]

एवं सर्वेक्षणास्त्रेषु वाराही मोक्षसहिता ।

ये प्रमाणं करिष्यन्ति यान्ति सिद्धिं परा विभो ।

शास्त्राणां परमं शास्त्रं सर्वसारमोक्षण ।

किञ्चिदयं प्रवक्ष्यामि ततः शृणुष्व वसुन्धरे ।

शास्त्रमेतन्महाभागे मूलकममहीजस । [30]

केचित्तरन्ति ज्ञानेन केचित् कर्मविनिष्ठिता ।

केचिद्वेदपदं ज्ञात्वा केचिच्चोकारकमणा ।

केचिद्योगपदं प्राप्ता पश्यन्ति मम सस्थित ।

विधिपूर्वेण ये केचित् नरा पश्यन्ति निष्ठिता ।

सर्वकारकरा केचित् सर्वाशीः सर्वविक्रयी ।

अथात्र मुञ्चते प्राणान् मम कर्मसु निष्ठित ।

वाजपेयफलं भुक्त्वा मम लोकं प्रपद्यते ॥३७

अस्ति कोटिवटं नाम तस्मिन् क्षेत्रे परं मम ।

वे १४७

ते तु पश्यन्ति मा भूमि एकचित्ते व्यवस्थिता ।

एवमेतन्महाशास्त्रं भूमि सस्थानतो महत् ।

मम भक्तव्यवस्थानं घोरं ससारमोक्षण ।

प्रमुक्तं सर्वशिष्यैस्तु दष्टात्मानमथात्मनि ।

अन्यथा चान्यथा दष्टं ऋषिभिर्ये प्रपूजित । [40]

ते युगस्य प्रभावेन कर्म कुर्वन्ति मानवा ।

तश्चाशिष्यैः सादृश्च ये शास्त्रविनियोजिता ।

मतप्रसादेन ततः सर्वे प्राप्ता सिद्धिं वसुन्धरे ।

तेषां दोषानि वक्ष्यामि सुशिष्येषु च सुतं रि ।

मातस्य येपि कुर्वन्ति मम मार्गानुसारिण । [45]

मात्स्यस्य परित्यागात् ते यान्ति परमां गतिं ।

अन्यच्च ते प्रवक्ष्यामि ततः शृणुष्व वसुन्धरे ।

मम मार्गानुसारेण परं गुह्यं मम प्रिय ।

मात्स्यस्य संवनाशाय मातस्य परं गतं ।

ये तु मातस्यसयुक्ता न ते पश्यन्ति मा वचित । [50]

बहुकमसमायुक्ता दानाध्ययननिष्ठिता ।

शुश्रूषा ज्ञानसयुक्ता नित्यं कमत्सु चोद्यता ।

एवं दुष्कममात्स्यस्य ये कुर्वन्ति वसुन्धरे ।

न ते पश्यन्ति मा भूमि मातस्यपरिभूषिता ।

सवथा च प्रकर्तव्यं मातस्यस्य विसर्जन । [55]

मम शास्त्रपरिज्ञानं यदिच्छेत् परमां गतिं ।

एतत् प्रोक्तं वरारोहे मातस्यस्य लक्षणं ।

एतद् गुह्यं महाभागे न जानन्ति मनोषिण ।

मात्स्यस्य च दोषेण बहवो निधनं गता ।

३६ ब२ ○ (द्र ३५ पा वि), दे० ७ ○ (द्र. ३३

पा वि), दे० ८ ९ मुवे ef ○, दे० १० ३६-३७b ○, दे० ११

३६c-४५b ○ -a) दे० ४ कौमुदस्य (→कौमुदस्य), ब१ च

(→तु) -b) दे० ८ ९ ११ मुवे °पक्षस्य (→°पक्षे तु), दे० १ २ ५ ८ ९ ११

मुवे द्वादशी (→द्वादशी) -c) मुवे यज्ञानां (→त्रयाणां) -d)

दे० ४ ज्ञानानां (→यज्ञानां), ब१ °सर्ववश (→°पूर्वक), दे० ८ ९ ११

मुवे फलं प्राप्नोति मानव -e) दे० *** (→सुश्रोणि)

३७ ब२ ○ (द्र ३५ पा वि), दे० ७ a ○ (द्र ३३

पा वि), दे० १० ab ○, दे० ११ ○ (द्र ३६ पा वि)

-a) ब१ मुञ्चति (→मुञ्चते) -b) ब१ मम कर्ममार्गानुसारिण,

दे० ७ मम कमस्वनिष्ठित -d) दे० ५-९ लोके (→लोक), दे० ८ ९

प्रमोदते, दे० ८ स मुदते, दे० ७ स मोदते (→प्रपद्यते)

३८ दे० ११ ○ (द्र ३६ पा वि), दे० १० ३८c आरभ्य अध्याय

[35] समाप्तिपयन्त ○ -a) ब१ कोटिवट, ब२ दे० ८ कोटिवट,

[829]

पञ्चक्रोश ततो गत्वा वायव्या दिशि सस्थित ॥३८॥
 तत्र स्नान तु कुर्वीत षष्ठकालोषितो नर ।
 बहुयज्ञस्य कोटीना फल प्राप्नोति निष्कलम् ॥३९॥
 अथात्र मुञ्चते प्राणान् भूमे कोटिवटे शुभे ।
 यज्ञकोटिफल भुक्त्वा मम लोक प्रपद्यते ॥४०॥
 अस्ति विष्णुसरो नाम तस्मिन् क्षेत्रे पर मम ।
 पूर्वोत्तरेण पार्श्वेन पञ्चक्रोशं न सशय ॥४१॥
 मत्सर पद्मपत्राक्षि अगाध परिसस्थितम् ।
 पञ्चक्रोशश्च विस्तार सर्वत परिमण्डल ॥४२॥
 तत्र भ्रमति यो भद्रे कुर्याच्चैव प्रदक्षिणम् ।
 उपवास त्रिरात्र तु कृत्वा कर्म सुदुष्करम् ॥४३॥

दे० ७ पञ्चवट, ते० काटवट (→कोटिवट) -b) दे० ४ क्षेत्र-, दे० ७ क्षेत्र (→क्षेत्रे), दे० ११ तीर्थ शुद्धिकर मम -c) ब० २ °क्रोशस (→°क्रोश), दे० १ यत्र घाग पतत्येका -d) ब० २ -मास्थिता (ब० २ °त), दे० १ सस्थिता (→मस्थित)

अत पर ब० २ अधिकम्-

*ततो दक्षिणपार्श्वे तु कुण्डस्थलमहौजम ।

धारा पतन्ति चैकात्र मध्ये पश्चिमसस्थिता ॥

३९ दे० १० ११ ० -a) ब० २ दे० ३ ४ प्र- (→तु) -b) दे० १ नरा (→नर) -c) दे० ७ विष्णु° (→बहु°), ब० २ बहूना यज्ञकाटीना -d) ब० २ मानव (→निष्कलम्)

४० दे० १० ११ ० -a) दे० ४ तत्राय (→अथात्र), ब० २ मुञ्चति (→मुञ्चते) -b) ब० २ दे० २ ५ ८ ९ भूमि (→भूमे), ब० २ °वटे (ब० २ °ने) स्थित, दे० २ ते० °वसुधरे (→°वटे शुभे) -c) ब० १ बहुयज्ञ-, ब० २ कोटियज्ञ- (→यज्ञकोटि-), ब० १ -समासाद्य (→-फल भुक्त्वा) -d) मुवे कोटि (→लोक)

४१ दे० १० ११ ० -a) ब० २ °सर (→°सरो) -b) ब० २ गुह्य (→क्षेत्रे) -c) दे० १ ४ ५ ८ ९ पार्श्वेण (→पार्श्वेन), दे० ७ पूर्वोक्ततीर्थपार्श्वेन

४२ दे० १० ११ ०, ब० २ ४२a-४३b ० -a) दे० २ ते० मत्सरा (→मत्सर), ब० १ °पत्राणि, दे० ३ °पत्राक्षी, दे० ६ °पत्राक्ष (→°पत्राक्षि) -b) ब० १ दे० ९ अगाध-, दे० १ ६ मुवे ते० आगाध (→अगाध), दे० १ २ ते० °सस्थित, दे० ३ °ससिता, दे० ४ °सजित (→°सस्थितम्) -c) ब० १ दे० ३ ४ °क्रोश च (→°क्रोशश्च), ब० १ विस्तर, दे० १-४ विस्तरे (दे० ४ °रो) (→विस्तार). -d) दे० ६ मुवे पद्म (→सर्वत), ब० १ ३ ४ °मण्डल (→°मण्डल)

४३ दे० १० ११ ०, ब० २ ab ० (द्र ४२ पा वि) -a) दे० ६ ये (→यो) -b) दे० १ ४ ५ ८ ९ प्रदक्षिणाम् (→प्रदक्षिणम्)

यावन्ति भ्रममाणस्य पदानि ननु सुन्दरि ।
 तावद्वर्षसहस्राणि ब्रह्मलोके महीयते ॥४४॥
 अथात्र मुञ्चते प्राणान् स्वकर्मपरिनिष्ठित ।
 ब्रह्मलोक समुत्सृज्य मम लोके महीयते ॥४५॥
 तस्मिन् क्षेत्रे महाभागे आश्रय्य शृणु सुन्दरि ।
 गवा वै श्रूयते शब्दो मम कर्मसुखावह ॥४६॥
 अथात्र ज्येष्ठमासस्य शुक्लपक्षस्य द्वादशीम् ।
 श्रूयते सुमहान् शब्द स्वयमेतन्न सशय ॥४७॥
 एव गोस्थलके पुण्ये महाभागवत शुचि ।
 करोति शुभकर्माणि शीघ्र मुच्येत किल्बिषात् ॥४८॥

४४ दे० १० ११ ०, ब० २ cd ० -a) ब० १ दे० १-४ ते० यावत् केचित (दे० १ कैश्चित, दे० ३ ४ क्रोश-, ते० कञ्चित) पदास्तत्र (दे० १ °स्य), ब० २ मोदते सवलोकं च -b) ब० १ दे० १-४ ते० भ्रममाणस्य निष्कल, ब० २ सवभागवत प्रिय -d) दे० ४ °लोका (→°लोके)

४५ दे० १० ०, (द्र ३८ पा वि), दे० ५ ८ ०, दे० ११ ab ० (द्र ३६ पा वि) -b) ब० १ स्वकर्ममुदुष्कर, ब० २ कृत्वा कम सुदुष्करम् -d) ब० १ मम लोक, दे० ६ ब्रह्मलोक (→मम लाके), ब० १ २ प्रपद्यते दे० १ ४ स (दे० २ प्र) मोदते (→महीयते)

४६ दे० १० ० (द्र ३८ पा वि) -a) ब० २ °भागा (→°भागं) -c) दे० ५ गव, दे० ६ गवो (→गवा), ब० १ २ तु, दे० ५* (→वै), ब० २ शब्द (→शब्दो) -d) ब० १ °सुविस्तर, ब० २ °सुसयुत (→°सुखावह)

४७ दे० १० ० -a) ब० १ अथ* ज्येष्ठ-, ब० २ अथ ज्येष्ठस्य (→अथात्र ज्येष्ठ-) -b) दे० १-४ ते० °पक्षे तु (→°पक्षस्य), दे० १-५ ८ मुवे द्वादशी (→द्वादशीम्) -c) दे० ४ तु (→सु-), ब० १ २ लभते पुष्कला सिद्धि -d) ब० १ २ दे० ३ ४ एवमेतन्, दे० ७ स्वयमत्र (→स्वयमेतन्)

४८ b चरणानन्तर ब० २ अधिकम्-

*श्रूयतेपि महाशब्दो भूमि भागवता प्रिय ।

अन्यच्च ते प्रवक्ष्यामि महाश्चय वसुधरे ॥

कुर्वन्तत्रोपवासन्तु निद्रया तु परिप्लुत ।

पश्यतेप्सरसा दिव्या कामसतप्तलोचना ॥

अथ वै जाग्रतस्तस्य न स भोगोपि जायते ।

४८ दे० १० ० -a) ब० १ गोस्वनके (→गोस्थलके), ब० २ एव शिरसि पुण्ये च, दे० २ ते० एव गोस्थलपुण्येन -b) ब० १ २ दे० १-४ ते० यस्तु (→महा-) -c) ब० १ दे० १-४ ते० कुवन्ति (→करोति), ब० १ २ दे० १ मम, दे० २-४ ते० भीम- (→शुभ-) -d) ब० १ दे० २ मुञ्चति, ब० २ मुच्यति, ते० १ मुचन्ति (→मुच्येत)

एव तेन महाभागे ईश्वरेण यशस्विनि ।
शापदाहो विनिर्मुक्त सर्वे सह मरुद्गणै ॥४९॥
एतद् गोस्थलक नाम सर्वशान्तिकर परम् ।
कथित देवि कात्स्न्येन तवानुग्रहकाम्यया ॥५०॥
एषोऽध्यायो महाभागे सर्वमङ्गलकारकः ।
मम मार्गानुसाराणा मम प्रीतिविवर्द्धन ॥५१॥
श्रेष्ठाना परम श्रेष्ठ मङ्गलाना च मङ्गलम् ।
लाभाना परमो लाभो धर्माणा धर्म उत्तम ॥५२॥
लभन्ते पठमाना वै मम मार्गानुसारिण ।
तेज श्रिय च लक्ष्मी च सर्वकामान् यशस्विनि ॥५३॥

४९ दे१० ० -b) ब१ २ यशस्विना(ब२ °नी) (→यशस्विनि) -c) ब१ २ सवदाह(ब१ °व) प्रयुक्तेन, दे१ ४ शापेनाद्य-प्रयुक्तेन, दे२ ते१ शापास्वश्वयुक्तेन -d) दे५ ११ सर्वे सह, दे६ **सह, दे७ सह चव (→सर्वे सह), ब१दे१ ३ ४ सवशातिमहौजस, ब२ मुच्यते घोरकल्विपात, दे२ते१ सवशान्तिमतेजस (ते१ °न)

५० दे१ ० -a) ब१ २ दे२ ते१ एष (→एतद्), ब१ २ गोस्तनक(ब१*) (→गोस्थलक) -b) ब१ °कर (→°कर), ब१ २ दे१ ४ते१ शुभ(→परम) -c) ब१ २ मयेद, दे५ ८ कथिते (→कथित), ब१ २ भूमि, ते१ देव (→देवि), ते१ कृत्स्नेन (→कात्स्न्येन) -d) दे१ गृह° (→-ग्रह°), ब१ २ कीर्तित तव काम्यया

५१ दे१० ०, ब२ cd ० -a) दे५ ८ ९ एषोऽध्याये (→एषोऽध्यायो) दे६ ७ महाभाग (→महाभागे) -b) ब१ २ दे१ ३ ४ °कीतन, दे२ ते१ °कीर्तित (→°कारक) -c) ब१ मम कर्म्मनुसारीणा -d) दे२ ते१ °विवर्द्धना (→°विवर्द्धन), दे५ ९ ११ मुवे मम च प्रीतिवर्द्धन

५२ दे१० ० -b) दे१****च मङ्गलम् -c) ब१ २ दे२ ते१ परम लाभ (→परमो लाभो) -d) ब१ २ दे१-४ ते१ धर्माणा धममुत्तम

अत पर ब१ २ अधिकम् -

*गुणानाञ्च गुणहर्ष क्रियाणाञ्च महाक्रिया ।

दीप्ताना परम दीप्ति धृतीना परमाद्युति ॥

[-१ ब२ ० -२ ब२ परम द्युति (→परमाद्युति)]

५३ दे१० ० -a) दे१-४ ते१ लभन्ति (→लभन्त), ब१ २ पठमानो, दे२ परमानौ, ते१**मानौ (→पठमाना), दे२ ते१ तु (→वै) -c) दे५-७ लक्ष्मी (→लक्ष्मी) -d) ब२ दे१ ३ ४ धमकामौ, दे५ ८ सर्वा न कामान् (→सर्वकामान्), ब२ दे१ ३ ४ यशस्तथा, दे६ ७ ते१ यशस्विनी (→यशस्विनि)

यावन्ति चाक्षराणि स्युरत्राध्याये मनस्विनि ।
तावद्वर्षसहस्राणि मम लोके महीयते ॥५४॥
पतन च न विद्येत पठमानो दिने दिने ।
तारितानि कुलान्येभि सप्त सप्त च सप्त च ॥५५॥
पिशुनाय न दातव्य न मूर्खाय शठाय च ।
देय पुत्राय शिष्याय यश्च जानाति सेवितुम् ॥५६॥
एतन्मरणकाले तु न कदाचित् तु विस्मरेत् ।
श्लोक वा यदि वा पाद यदीच्छेत् परमा गतिम् ॥५७॥
तत्क्षेत्र तु महाभागे पञ्चयोजनमण्डलम् ।
तिष्ठामि परया प्रीत्या दिश पूर्वामुपाश्रित ॥५८॥

वे १४७ ६५

५४ दे१० ०, ब२ १४-५५b ० -a) दे२ ते१ यावन्ति (→यावन्ति), दे१ ४ चाक्षरा केचित, दे२ ते१ चा तरा केचित दे६ च चाक्षराणि (→चाक्षराणि स्युर) -b) दे३ ४ ते१ क्षेत्राध्याय (ते१ °ये) (→अत्राध्याये), दे१-४ ते१ यशस्विनि (→मनस्विनि) -d) ब१ लोक (→लोके), ब१ प्रपद्यते, दे१ स मोहते दे२ ते१ च मोदते (→महीयते)

५५ दे१० ०, ब२ ab ० (इ ५४ पा वि) -a) दे३ पवन, दे४ ७ पठन (→पतन), दे१ ३ ४ वा (→च) -b) दे१-४ ते१ पठ (दे३ ४ °थ्य) माने (→पठमानो) -c) ब१ २ दे१-४ ते१ तारिताश्च (→तारितानि), ब१ २ दे१-४ ते१ कुलास्तेन, दे६ कुलान्येभ्य (→कुलान्येभि) -d) दे१ ते१ षट् सप्त च त्रिसप्त च, दे२-४ षट् सप्त त्रि (दे२ °ति) सप्त च

५६ दे१० ० -c) ब१ २ दे१-४ ते१ कु (ब१ २ अ) शिष्याय न दातव्य -d) ब१ येन, ब२ यो*, दे१-४ यस्तु, दे६ यच्च (→यश्च)

ब१ २ b,c मध्ये अधिकम्—

*कुशिष्याय न दातव्य न दद्याच्छास्त्रदूषके ।

एतद्भागवते दद्यात् यो हि जानाति सेवितु (ब२ कमणा) ॥

५७ दे१० ० -a) दे४ एते (→एतन्), ब१ च, ब२ दे१ ३ ४ वा (→तु) -b) दे१ मा, दे२-४ ते१ मा (→न), ब१ कदा कदाचिन्न विस्मरेत्, ब२ कदाचिन्नपि विस्मरेत् -c) ते१ शोक (→श्लोक), दे२ ते१ पाप (→पाद), ब१ पठतेस्मिन्मम क्षेत्रे -d) ब१ स याति, ते१ यदि चेत (→यदीच्छेत्), ब२ अद्वश्लोकाद्वमेव च

५७ b,c मध्ये ब१ अधिकम्—श्लोक वा यदि वा पादमद्व श्लोकाद्वमेव च ।

५७ श्लोकात् पर ब२ अधिकम्—पठनेस्मिन् मम क्षेत्रे स याति परमा गति ।

५८ दे१० ० -a) ब१ २ तत्तु क्षेत्र, दे१ ३ ४ तत्र क्षेत्र, दे२ ते१ त क्षेत्र तु (→तत्क्षेत्र तु) -c) दे२ ते१ तिष्ठते (→

७६५ पश्चिमेन वहेद् गङ्गा निष्कामेन वसुधरे । एतत्ते परम भद्रे गुह्य धर्मसमन्वितम् ।
एव रहस्य गुह्य च सर्वकर्मसुखावहम् ॥५९॥ मम क्षेत्र महाभागे यत्त्वया परिपृच्छितम् ॥६०॥

॥ इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे पञ्चचत्वारिंशदधिकशततमोऽध्यायः ॥ १४५ ॥

१४६

सूत उवाच ।*

गोनिष्क्रमणमाहात्म्यं श्रुत्वा गुह्यमनुत्तमम् ।
विस्मय परमं गत्वा सर्वरत्नविभूषिता ॥१॥

धरण्युवाच ।*

अहो गवा च माहात्म्यं तव चैव महाप्रभो ।
यच्छ्रुत्वाऽहं जगन्नाथ जाताऽस्मि परिनिर्वृता ॥२॥

तिष्ठामि), दे१ ४ च तथा (→परया) -d) दे६ दिशि (→
निग), ब१ २ अवस्थिता (ब२ °त), दे१ मयाश्रित, दे१ ७ -मुवा
(=१ °न) स्थित (→उपाश्रित), दे२ ते१ दिशि पूर्वमुपाश्रित

५९ दे१० ० -a) ब२ पश्चिमे च, दे६ ७ पश्चिमे तु
(→पश्चिमेन), मुवे गङ्गा (→गङ्गा) -b) ब१ २ त्रिकोश (ब२
°न) चैव सुन्दरि -c) दे१ ३ ४ एत (→एव), ब१ २ रम्यश्च (→
रहस्य) -d) दे४ °काम° (→°कर्म°)

६० दे१० ० -a) ब१ २ दे१-४ ते१ कथित (→परम)
-c) ब१ २ क्षेत्रे (→क्षेत्र), ब२ वराहाहे (→महाभागे) -d)
दे१ ३ ४ पूर्वपच्छित, दे२ परिपृच्छति (→परिपच्छिनम्)

पुष्पिका—

पुराणनाम—दे१० ०, ब१ इति वराहपुराणे भग* च्छा-
स्त्रे, ब२ इति श्रीवराहपुराणे, दे१-९ ११ इत्यादि वा (दे३ ४ श्रीवा)
राहपुराणे भगवच्छास्त्रे, मुवे इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे,
ते१ इत्यादि वराहपुराणे वाराहे भगवच्छास्त्रे **अध्यायनाम—**
ब१ २ गोनिष्क्रमणो (ब२ °णो) नामाध्याय, दे१ ३ ४ गोनिर्माणक-
माहात्म्य, दे२ ६ ११ ते१ गोनिष्क्रमणमाहात्म्यवर्णन नाम, दे२ ८ ९
गोनिष्क्रमणमाहात्म्यवर्णन नाम अध्याय, दे७ गोनिष्क्रमणमाहात्म्य-
वर्णन नामाध्याय, मुवे गोनिष्क्रमणमाहात्म्य नाम **अध्याय-
सख्या—**ब२ दे१-७ ९ ११ ०, ब१ ॥१४१॥, दे२ ॥५०॥, मुवे
सप्तचत्वारिंशदधिकशततमोऽध्याय ॥१४७॥, ते१ द्विषष्ठ्युत्तरशत-
तमोऽध्याय

१४६

[दे१० अध्यायारम्भात् ३८ श्लोकपर्यन्तं नास्ति]

* ब१ २ दे१० ०, दे१ सूत उ०

१ -c) दे१ विस्मये (→विस्मय) -d) दे१ ३ ४ धरा
वचन (दे१ रतन) मन्त्रवोत्, दे६ सर्वसत्त्वविभूषिता

एवमेव परं गुह्यं ब्रूहि नारायण प्रभो ।

अस्मात्क्षेत्रात्परं कश्चित् यदि क्षेत्रं विशिष्यते ॥३॥

श्रीवराह उवाच ।*

अहं नारायणो देव सर्वधर्मव्यपाश्रय ।

मात्सर्यं च न विद्येत तेनाहं परमं प्रभु ॥४॥

* ब१ २ दे१० ०, दे१ धरणी उ०

२ -a) दे७ अहं (→अहो), ब१ २ गोपु च, दे२ ते१
गावश्च, दे२ ७ ९ ११ मुवे गवा हि, दे६ भवा हि (→गवा च),
दे२ माहात्म्या, दे७ माहात्म्य (→माहात्म्य) -b) दे१ मया
(→महा-), ब१ २ भवता समुदाहृत, दे२ ते* चैव मया प्रभो,
दे२ ९ ११ मुवे तव चैव (मुवे °व) श्रुत मया -c) दे१ ३ ४ यत्
श्रुत्वा तु (दे४ °नु), दे६ ७ एतच्छ्रुत्वा, दे८ यद्यद् गुह्य (→यच्छ्रुत्वाह),
ब१ २ यच्च श्रुत्वा महाभाग, दे२ ते१ य श्रुत्वा तु जगन्नाथ
-d) ब२ °निष्ठिता, दे१ (ते१ °निवत, दे३ °निवृता (→निवृता)

३ -a) ब१ २ दे१ ४ एव मे परमं गुह्य -b) दे४ याद
(→ब्रूहि) -c) दे१ अस्मत, ते१ अस्मान (→अस्मात्), ब१ २
देवा परा, दे२ ते१ कृत्वा पर, दे३ ४ क्षेत्रात्पर, दे६ क्षेत्र पर (→
क्षेत्रात्पर), ब१ २ किञ्चिद्, दे२ ९ ११ देवि, मुवे देव (→कश्चित्)
-d) दे२ ते१ क्षेत्रे, दे९ क्षेत्र- (→क्षेत्र), ब१ २ विधीयते (→विशिष्यते)

३ श्लोकात्परं ब१ २ अधिकम्—

* एव महीवच श्रुत्वा प्रत्युवाच स माधव ।

* ब१ २ ०, दे१ ६ वाराह उ०, दे२ ६ ७ ते१ वराह उवाच,
दे३ श्रीवाराह उवाच, दे४ श्रीवाराह, दे२ ८ ११ वाराह उवाच

४ ब२ ४a-३९ d पर्यन्त ० -a) ब१ भूमि, दे१ देवी,
दे३ ४ देवि (→देव), दे२ अहमस्त्व गुणो देव, दे७ अहं हि परमो
देव, दे८ अहमस्य गुणो देव -b) दे६ °श्रया (→°श्रय), ब१
मम कर्मव्यपाश्रय -c) ब१ मात्सर्येण च लभ्येत, दे२ ९ ११ मुवे
मात्सर्य (दे६ °यै) चैव मे नास्ति -d) ब१ तपोपि (→तेनाहं),
ब१ परम- , दे१ २ ते१ परम (→परम), दे२ ते१ प्रभुम् (→प्रभु)

एतच्छास्त्र महाभागे प्रयुक्त लीलया मया ।
वराहरूपमादाय सर्वभागवतप्रियम् ॥५

धरण्युवाच ।*

यथा यथा भाषसि पूर्वकारिणा-

मिद वचो धर्मविनिश्चित महत् ।

तथा तथा देववराप्रमेय

हृद्य मनो भावयसे जनार्दन ॥६

ततो महीवच श्रुत्वा धर्मश्रेष्ठो महायशा ।

वाराहूपो भगवान् प्रत्युवाच वसुधराम् ॥७

श्रीवराह उवाच ।*

साधु भूमे महाभागे मम कर्मव्यवस्थिते ।

कथयिष्यामि ते ह्येव गुह्य लोकमुखावहम् ॥८

स्तुतस्वामीति विख्यात तत्र क्षेत्र भविष्यति ।

५ -a) दे२ ते१ °शास्त्रे (→°शास्त्र) -b) दे३ ४ प्रयुक्ता, दे६ प्रयुक्तो, दे७ प्रयुक्त- (→प्रयुक्त) ब१ कृपया, दे३ ४ नीलसा (→लीलया) -c) दे१ ३ ४ ८ ९ ११ ते१ वाराह° (→वगह°) -d) ब१ सबभागवता प्रिया

* ब१ ०, दे१ धरणी उ०

६ ब१ ६२-३९८ पयन्त ० -a) दे३ ४ यदा यदा (→यथा यथा), दे५-९ ११ भाषसे (→भाषसि), दे५ ९ ११ मुवे धमकारण, ते१ धमकारिणा (→पूर्वकारिणा) -b) दे५-७ ९ ११ मुवे °विनिश्चित, दे८ °विनिश्चय (→°विनिश्चित) -c) दे१ ३ ४ वेदतवाप्रमेय, दे५ देववराम्प्रमेय, दे८ ९ देववरान्प्रमेय, मवे देव-वराऽप्रमेय (→देववराप्रमेय) -d) दे१ ३ ४ हृद्यमानो (→हृद्य मनो), दे१ ३ जनार्दन (→जनार्दन)

७ -b) दे५*** त्मना, दे६ ७ ११ मुवे महामना, दे८ ९ महात्मना (→महायशा) -c) दे६ ७ °रूपो (→°रूपी)

* दे१ ९ वाराह उ०, दे२ ६ ७ ते१ वराह उवाच, दे३ ४ मुवे श्रीवा(मुवे व)राह उवाच, दे५ ८ ११ वाराह उवाच

८ -a) दे४ शृणु (→साधु), दे२ भूमि (→भूमे) -c) दे५-९ ११ मुवे कथयिष्याम्यह (→कथयिष्यामि ते), दे६ देव, दे७ एव (→ह्येव)

९ -a) दे१-४ ८ ९ ११ ते१ सुत°, दे६ ७ स्वत° (→स्तुत°) -b) दे५-९ ११ मुवे गुह्य (→तत्र), दे५-९ ११ मुवे पर मम (→भविष्यति)

द्वापर युगमासाद्य तत्र स्थास्यामि सुन्दरि ॥९

पुत्रोऽहं वसुदेवस्य देवक्या गर्भनि सृत ।

वासुदेव इति ख्यात सर्वदानवसूदन ॥१०

पञ्च तस्य सुशिष्याश्च भविष्यन्ति विचक्षणा ।

ऋषयो धर्मसयुक्ता मत्प्रसादाद् बलाश्रिता ॥११

ते मा सस्थापयिष्यन्ति चतुर्मुर्ति मही गतम् ।

शाण्डिल्यो जाजलिश्चैव कपिलश्चोपशायक ।

भृगुश्चैव महाभागे मम मार्गानुसारिण ॥१२

ते प्रसन्नमना भूमे आत्मदृष्टान्तदर्शिन ।

स्वयं ज्ञानप्रभावेन मा स्तुविष्यन्ति माधवि ॥१३

बलदेवो अहं चैव प्रद्युम्नश्चानिरुद्धक ।

गच्छता बहुकालेन मम कर्मपरायणा ॥१४ वे १४८ :

१० -b) दे१ ३ ४ देवकी (→देवक्या), दे५ °सम्भव, दे६-९ ११ मुवे °सम्भव (→°नि सत)

११ -a) दे१ ३ ४ तत्र, दे६ ७ तस्या (→तस्य), दे७ स्व° (→सु°) -b) दे१ भविष्यति (→भविष्यन्ति), दे६ ७ विचक्षणा (→विचक्षणा) -c) दे४ ६ °सयुक्ता (→°सयुक्ता) -d) दे१ ३ ४ मत्प्रसादफलाश्रिता

१२ -a) दे१ ३ ४ तेषा (→ते मा) -b) दे१ ३ ४ चतुर्मुर्तिमही गत, दे२ चतुर्मुर्तिमहीगति, दे५ ९ धममर्तिमही गत, दे६*** मिहगति दे७ पूजिष्यति सहेगशा, ते१ चतुर्मुर्तिमहीपति -d) दे१ ३ ४ °शायिका, दे२ ते१ °शायिका, दे५ ८ ९ ११ मुवे °सायक, दे६ °सायका (→°शायक) -e) दे७ °भागो (→°भागो) -f) दे१ ३ ४ कर्मा- (→मार्गा-), दे४ -सारिणा, दे९ -सारित (→-सारिण)

१३ -a) दे१ तत, दे३ ४ यत (→ते), दे१ भूत्वा, दे२ ते१ भूमि (→भूमे), दे५ ६ ८ ९ ११ मुवे ते च प्रसन्नमनसो (दे६ °स, मुवे °स), दे७ ते च प्रमशमनसा -b) दे६ °दर्शित (→°दर्शिन) -c) मुवे °प्रभावेण (→°प्रभावेन) -d) दे५-९ ११ मुवे भाव (मुवे °स) यिष्यन्ति मा सदा

१४ -a) दे५-९ ११ मुवे सङ्कषणो वासुदेवो -b) दे२ ते१ प्रद्युम्नम (ते१ °र) निरुद्धक, दे५-९ ११ मुवे प्रद्युम्नो ह्यनि रुद्धक -c) दे७ गच्छता (→गच्छता), दे१-३ गच्छते*बहुकालो, दे४ गच्छने बहुकाले च, ते१ गच्छते च बहुकालो -d) दे२ ३ ६ ७ ९ मुवे ते१ °परायण (→°परायणा)

वे १४८ १५ ततो दीर्घेण कालेन इज्यापूर्वस्थितेन च ।
 वर तेषा प्रदास्यामि यो यस्मिन् हृदि सस्थित ॥१५॥
 ते प्रवक्ष्यन्ति मां देवि आत्मशास्त्रपथे स्थिता ।
 विष्णुशास्त्र प्रतिष्ठेत यत्र धर्म सुनिश्चित ॥१६॥
 सर्वं भवति तत्सत्यं न तु मिथ्या कदाचन ।
 तव देव प्रसादेन इह लोके प्रवर्त्तताम् ॥१७॥
 तेषा सभावयिष्यामि सर्वकर्मसुनिष्ठितान् ।
 सुशिष्या बाढमित्येव भविष्यति न सशय ॥१८॥
 तदेते प्रवदिष्यन्ति सर्वभागवतप्रियम् ।
 यथा च मथ्यमानाद् वै दध्नश्चोद्भिद्यते घृतम् ।
 एव सर्वेषु शास्त्रेषु वाराह घृतसमितम् ॥१९॥

१५ -b) दे१ ह्या- , दे२ दष्ट- , दे३ *** दे४ इच्छा- ,
 दे५ ध्या- , दे६ ९ द्या- , ते१ इष्ट- (→इज्या-) -d) दे५-९ ११
 मुवे यस्य (→यस्मिन्), दे२ ते१ च स्थित (→सस्थित)

१६ दे१ ab ○ -a) दे२ प्रवक्षति, दे३ ४ प्रवक्षति,
 दे६ ७ प्रवक्षति, ते१ प्रवक्षन्ति (→प्रवक्ष्यन्ति), दे३ भूमि, दे४ भूमे
 (→न्वि) -b) दे४ ५ आत्मा (→आत्म-), दे२ ३ -पथे स्थित ,
 दे५ ९ मवे -व्यवस्थिता (दे६ °त) (→-पथे स्थिता) -c)
 दे५ ९ ११ मवे आत्मशास्त्र (→विष्णुशास्त्र) -d) दे१ ये तद्धम-
 व्यवस्थिता , दे२ ते१ ये च धमसुनिष्ठितम्, दे३ ४ ये तद्धमविनि-
 श्रिता , दे५ ९ ११ मुवे यत्र धम सुनिष्ठित

१७ दे२ ते१ ○ , दे६ cd ○ -a) दे५-९ ११ मुवे
 भवत्वेतन्निश्चयेन -c) दे७ धर्मे प्रवर्तमानेऽपि -d) दे१ ३ ४ ११ मुवे
 इह लोक , दे७ इह लोक-(→इहलोके), दे१ ३ ४ प्रवर्तते (→
 प्रवर्त्तताम्)

१८ दे२ ते१ ab ○ -a) दे५-९ ११ मुवे तानप्येव
 वदिष्यामि -b) दे५ ९ ११ शिष्या यद्धवता प्रियम्, मुवे शिष्याय
 भवता प्रियम् -c) दे२ ते१ सुशिष्याबाढ°, दे७ स्वशिष्या वद°
 (→सशिष्या बाढ°) -d) दे४ भविष्याति, मुवे भविष्यन्ति (→
 भविष्यति)

१८ श्लोकस्य b चरणानन्तर दे५-९ ११ मुवे अधिकम्—

*भविष्यति न संदेहो यतो यूय मम प्रिया (दे६ ७ °य) ।

१९ -a) दे१ तदेवे, दे२ ते१ तदेव, दे३ ४ वादते (→
 तदेते) दे१ ३ ४ प्रवदिष्यन्ति (→प्रवदिष्यन्ति) -b) दे२ ते१ सव
 (→सव-), दे१ -भागवत , दे२ ते१ भागवत (→भागवत-)
 -c) दे१ ३ ४ यथा वै, दे२ ते१ तथा च (→यथा च), दे१ ३ ४

वाराह ज्ञानमुत्सृज्य महाभाग महौजसम् ।
 एव सम मया चैव आत्मान परिभाषितम् ।
 ते प्रमाण करिष्यन्ति यान्ति सिद्धिं परा विभो ॥२०॥
 महाज्ञानमिदं सूक्ष्म भूमे भक्त्येव वत्स्यते ।
 शास्त्राणां परम शास्त्र सर्वससारमोक्षणम् ॥२१॥
 किञ्चिदप्यत् प्रवक्ष्यामि तच्छृणुष्व वसुधरे ।
 शास्त्रमेतन्महाभागे स्थूल कर्म महौजसम् ॥२२॥
 केचित् तरन्ति ज्ञानेन केचित् कर्मणि निष्ठिता ।
 केचिज्जाप्येन सुश्रोणि केचिदोकारकर्मणा ॥२३॥
 केचिद्योगबल भुक्त्वा पश्यन्ति मम सस्थितम् ।
 विधिपूर्वेण मे केचिन्नरा पश्यन्ति निष्ठिता ॥२४॥

मानस्य, ते१ °माना वै (→°मानाङ्गै) -d) दे६ कथ (→घतम्)
 -e) दे११*** (→शास्त्रेषु) -f) दे१ ३ ४ वराहोद्यतसमिता
 (दे१ °त), दे६ वराहघतमम्मिम

२० -a) दे६ ७ वाराह न समुत्सृज्य -c) दे२ ते१ चैव
 (→चैव), दे४ एव सममाया चैव -d) दे५-९ ११ आत्मना, मुवे
 ह्यात्मना (→आत्मान), दे७ °भूषितम् (→°भाषितम्) -e)
 दे७ ये (→ते), दे६ प्रमीश, मुवे प्रणाम (→प्रमाण) -f) ते१
 भुवि (→विभो), दे५-९ ११ मुवे सिद्धिं प्राप्स्यन्ति (दे६ °ति) वै
 पराम् (दे६ °र)

२१ -b) दे१ ३ ४ वत्सले, दे५ ९ ११ मुवे तस्यत (→
 (→वत्स्यते)

२२ -a) दे१-३ किञ्चिदन्य, दे४ किञ्चिदन्ये (→किञ्चिदप्यत्)
 -b) दे२ ते१ तच्छृणोहि (→तच्छृणुष्व) -c) दे२ शास्त्रतेतन् ते१
 शास्त्र ते त (→शास्त्रमेतन्) -d) दे२ ५-९ ११ मुवे स्थूल-
 ते१ स्थूल-(→स्थूल)

२३ -b) दे६ किञ्चित् (→केचित्), दे६ ७ निष्ठित , ते१
 निश्चित (→निष्ठिता), दे१ ३ ४ केचित्कमविनिश्चिता (दे१
 °ष्ठिता, दे२ °श्चित) -c) दे३ ४ केचिज्जाप्येन, दे६ केचिज्जयेन,
 मुवे केचिद्यथेष्ट (→केचिज्जाप्येन) -d) मुवे केचिदज्ञानेन (→
 केचिदोकार-), दे१ °कारिण , दे२ ते१ °जाप्यत (→°कर्मणा)

२४ दे२ ते१ ○ -a) दे६ °बले (→°बल), दे१ भुक्त्वा
 दे५ मुक्ता, दे६ ७ मुवे भुक्त्वा (→भुक्त्वा) -b) दे१ ४ ८ ९ ११
 सस्थित (→सस्थितम्) -c) दे५-९ ११ मुवे °पूर्व तु (→°पूर्वेण),
 दे५ ८ ९ ११ मुवे किञ्चित् (→केचिन्)

सर्वकर्मकरा केचित् सर्वाशी सर्वविक्रयी ।
ते मा पश्यन्ति वै भूमे एकचित्तव्यवस्थिता ॥२५॥
एवमेतन्महाशास्त्रं देवि ससारतो महत् ।
मम भक्त्या व्यवस्थित्य घोरससारमोक्षणम् ।
प्रागुक्तं मम शिष्येषु दृष्ट्वा तं चात्मनात्मनि ॥२६॥
ते तथा च प्रवक्ष्यन्ते यस्य यत्राभिरोचते ।
अन्यथान्यस्य दृष्टानामृषिभिर्यत् प्रयोजितम् ॥२७॥
तद्युगस्य प्रभावेन भूमे कुर्वन्ति मानवा ।
तेषु शिष्यैः समं देवि ये शास्त्रविनियोजिता ॥२८॥
मत्प्रसादेन ते सर्वे सिद्धिं यान्ति परा प्रिये ।
तेषां दोषेण वक्ष्यामि मम शिष्येभ्यः सुन्दरि ॥२९॥
मात्सर्यं च भविष्यन्ति तेषु शास्त्रेषु निष्ठिता ।

२५ -a) दे१ केचित्कम°, दे३ ४ केचित्कम°, दे५ सव
धम°, दे६ ९ ११ मुवे सवधम° (→सवकम°) -b) दे६ ७ सर्वाश ,
मुवे सर्वाशी (→सर्वाशी), मुवे °विक्रया (→°विक्रयी) -c)
दे१ तेसा (→ते मा), दे१ पश्यति (→पश्यन्ति), दे२ ते१ भूमि (→
भूमे) -d) दे१ ३ ४ एकचित्ता (दे१ °त्ता), दे६ एकचित्- (→
एकचित्त-), दे२ ६ ते१ -व्यवस्थित, दे७ -व्यव-
स्थिता (→-व्यवस्थिता)

२६ दे६ ०, दे७ ab, ef ०, दे५ ८ ९ ११ मुवे ef
० -b) दे२ ते१ ससारतो महान्, दे५ ८ ९ ११ मुवे ससारमोक्षणम् (→
ससारतो महत्) -c) दे१ ३ ४ मम भक्त्या व्यवस्थाय, दे५ ८ ९ ११
मुवे मम भक्त्यवस्थायै, दे७ एतद् गुह्यतमं गोप्य -d)
दे५ ७-९ ११ मुवे प्रयुक्तं परमं मया (दे५ ममा, मुवे प्रियम्)
-e) दे२ ते१ प्रयुक्त (→प्रागुक्त) -f) दे१ ३ ४ त (→तत्)

२७ -a) दे४ प्रवक्ष्यते, दे५-९ ११ मुवे प्रवक्ष्यन्ति (→
प्रवक्ष्यन्ते) -b) दे१ यत्र यस्याभि°, दे५ ९ ११ मुवे यच्च यस्याभि°
(→यस्य यत्राभि°) -c) दे१ ४ अन्यथाप्यथ, दे२ ५ ८ ९ अ यथा-
न्यथ, दे३ अन्यथाप्यथ, ते१ अन्यथान्य* (→अन्यथान्यस्य)
दे१ ३ ४ दृष्टाता, दे२ ५ ८ ९ ११ ते१ दृष्टीना, दे८ नाराचं दे७
नागाना (→दृष्टाना) -d) दे१ ३ ४ ऋषियेन, दे२ ते१ ऋषिये तु
(→ऋषिभिर्यत्), दे१-४ ते१ प्रयोजिता (दे२ °ता) (→प्रयोजितम्)

२८ दे१ ० -a) दे३ ४ ते१ ते (→तद्), मुवे
प्रभावेन (→प्रभावेन) -b) दे२ भूमि (→भूमे), दे६ ७ मानवा
(→मानवा) -c) दे५-९ ११ मुवे तैः स्वशिष्यैः (→तेषु शिष्यैः)

२९ -a) दे४ तत्, दे७ मे (→ते) -b) दे५-९ ११ मुवे

मात्सर्यं येन कुर्वन्ति मम मार्गानुसारिण ।
मात्सर्यस्य प्रभावेन न ते यान्ति परा गतिम् ॥३०॥
अन्यच्च ते प्रवक्ष्यामि तच्छृणुष्व वसुधरे ।
मम मार्गानुसारेण परं गुह्यं मम प्रिये ॥३१॥
शास्त्रवन्तो विनीताश्च बहुदोषविर्जिता ।
[ते तु मात्सर्यदोषेण नष्टाचारा पतन्त्यधः ॥] ३२
मात्सर्यं सर्वनाशाय मात्सर्यं धर्मनाशकम् ।
यस्तु मात्सर्यसंयुक्तो न स पश्यति मां क्वचित् ॥३३॥
बहुकर्मसमायुक्ता दानाध्ययननिष्ठिता ।
तपसा ज्ञानयुक्ता वा नित्यकर्मसु चोद्यता ॥३४॥
एव तु पुष्कलं भूमिं मात्सर्यं यस्तु कुर्वति ।
न ते पश्यन्ति मां भूमे मात्सर्यपरिदूषिता ॥३५॥

वे १४८ ३

सिद्धिं यास्यन्ति मत्पराम -c) दे५ ९ ११ मुवे मम शिष्येषु येषां
च -d) दे१ ३ ४ शिष्येण (→शिष्येभ्यः), दे५-९ ११ मुवे मात्सर्यो
पहतात्मना

३० -a) दे५-९ ११ मुवे मच्छास्त्रे च भवेदोषस -b)
दे२ ते१ निष्ठित (→निष्ठिता), दे५-९ ११ मुवे तेषामत्र पुनर्भव
-c) दे५-९ ११ मुवे ये च (→येन) -d) दे५-९ ११ मुवे मद्वम-
परमे जने -e) दे५ ८ तेषां नाय परं लोको, दे६ तेषां नाथ
परलोके, दे७ तेषां नाय पुरो लोके, दे९ ११ मुवे तेषां नाय पुरो
लोको -f) दे१ ते याति परमा गतिं, दे३ ४ जाता याति परा
गतिं, दे५-९ ११ मुवे मात्सर्या (दे६ °र्ये) पहतात्मना

३१ -b) दे२ तच्छृणाति, ते१ तच्छृणोहि (→तच्छृणुष्व)

३२ दे१-४ ते१ cd ०, पाठान्तरं नास्ति

३३ -b) दे१ ४ ते१ मात्सर्यं परमं महत्

३४ -a) दे१ °वष- (→°कम-), दे१ ४ -युक्तो (→
-युक्ता) -b) दे१ ३ ४ °निष्ठित (→°निष्ठिता) -c) दे७
तपसा (→तपसा), दे१ °मुक्तो वा, दे६ ७ °युक्ताश्च, दे८ °संयुक्तो
(→°युक्ता वा) -d) मुवे नित्य (→नित्य-), दे६ स चोद्यत
(→-सु चोद्यता)

३५ -a) दे१ पुष्कलो (→पुष्कल), दे१ ३ ४ भूत्वा, ते१
भूमे (→भूमि), दे५-९ ११ मुवे अनेन हि स्वभावेन -b) दे९ ते१
मात्सर्ये (→मात्सर्य), दे५-९ ११ मुवे चव (→यस्तु), दे१ ३ ९ ११
मुवे कुवते (→कुवति) -c) दे२ ३ भूमि (→भूमे) -d)
दे५-९ ११ मुवे मायया (→मात्सर्य-), दे४ °दूषण, ते१ °भूषिता
(→°दूषिता)

८ सवथा देवि कतव्य मात्सर्यं न सदा बुध ।
मम शास्त्रपरेणेह यदीच्छेत् परमा गतिम् ॥३६॥
एतद् गुह्य महाभागे अमात्सर्यस्य लक्षण ।
सर्वथा देवि भवतु अमात्सर्यपथे स्थित ॥३७॥
एतद् गुह्य महाभागे न जानन्ति मनीषिण ।
मात्सर्यस्य तु दोषेण बहवो निधन गता ॥३८॥
एतच्छास्त्र महाभागे प्रयुक्त विधया मया ।
वराहरूपमादाय सर्वभागवतप्रियम् ॥३९॥
तत्राश्रयं महाभागे तस्मिन् भूतगिरौ मम ।
आयसी प्रतिमा तत्र अभेद्या नात्र सशय ॥४०॥
ब्रुवन्ति केचित् कास्येति आयसीत्यपरेऽब्रुवन् ।

३६ -a) दे५-११ मुवे न कतव्य तत् सर्वे (दे६ ७ °व)
-b) दे३ ४ च (→न), दे२ ते१ मात्सर्य त (ते१ तु) सदा नृपम,
दे५ ११ मुवे मात्सर्य घमघा(दे६ १ °चा)तकम् -c) दे१-४ ते१
°परीणाह (→°परणेह), दे मम शास्त्रापरीणाह

३७ दे७ bcd ○, दे५ ६ ८ ११ मुवे cd ○ -a)
दे१ ३ एतत्प्राक्त, दे४ एतयोक्त, दे२ ते१ तव प्रोक्त (→एतद् गुह्य)
-b) दे५ ६ ८ ११ मुवे न जानन्ति मनीषिण -c) दे४ भवतु
(→भवतु) -d) दे३ ४ अमात्सर्य (→अमात्सर्य-), दे१ -पथे
स्थिति, दे४ पथि स्थित (→-पथे स्थित)

३८ दे७ ○, दे५ ६ ८ ११ मुवे ab ○ -c) दे२ ते१
च (→तु), दे१ ४ अमात्सर्यस्य तु दोषेण

३९ दे७ a ○, दे१ ४ cd ○ -b) दे६ ७ ते१ मुवे
विधिना, दे१० लीलया (→विधया), दे१ ३ ४ तस्मिन् भूमि (दे१
°मौ) गिरौ मम -d) दे५ १० सव (→सव-)

४० दे१ ३ ४ ab ○ -b) दे५-११ मुवे शृणु (→
तस्मिन्), ब१ २ ते१ भूमे, दे१० भूत (→भूत-) -c) दे१० अद्यसी,
ते१ अयसी (→आयसी) -d) दे५ अभेद्याच्चैव दृश्यते, दे६ ७
अभेद्या चव दृश्यते, दे८ ११ मुवे अ (मुवे ह्य) भेद्या चैव दृश्यते

४१ ब२ ab ○, दे१ ३ ४ cd ○ -a) ब१ काव्येन,
दे१ कस्येते, दे२ ते१ कार्ये ते (→कास्येति), दे३ ४ ब्रुवन्ति कस्यचि-
त्कास्ये (दे४ °कास्ते) -b) ब१ आयसीत्यपरे परे, दे१ ३ ४ आयसी-
त्यपरेब्रवीत्, दे१० आयसीत्यपरे पुरा, ते१ अयसी ह्यचरैर्ब्रवीत् -d)
ब१ -परे वज्र°, ब२ केचिद्वज्रत°, दे२ इमे वज्र°, दे१० [अ] परे वज्र°,
ते१ देवि मे वज्र° (→अन्ये वज्र°)

४२ ब१ a ○, ब२ cd ○ -a) ब२ दे१ ३ ४
वाधस्ताद्, दे६ वा * *, दे७ वा भूमौ, ते१ वा देवि (→वाऽधो
बा) -b) ब१ २ ते१ कुवन्ति मम चार्चन, दे३ ४ ये कुवन्ति सदा

पाषाणीत्यपरे केचिदप्ये वज्रमयीति च ॥४१॥
ऊर्ध्वं वा यदि वाऽधो वा ये कुर्वन्ति ममार्चनम् ।
ते तथापि स्पृशन्ते मा शिरो मध्ये तु सुन्दरि ॥४२॥
ये तु पश्यन्ति मा भूमे मणिपूरगिरौ स्थितम् ।
स्तुवन्त्याचार्यवन्तश्च मत्प्रसादात्सुसयता ॥४३॥
आचार्याणां गुणं भुक्त्वा मम कर्मपथे स्थिता ।
सर्वकिल्बिषमुक्ताश्च यान्ति ते परमा गतिम् ॥४४॥
तस्मिन् क्षेत्रे महाभागे अस्ति गुह्य पर मम ।
पञ्चारुणेति विख्यातमुत्तरा दिशमाश्रितम् ॥४५॥
तत्र स्नानं प्रकुर्वीत पञ्चकालोषितो नर ।
मोदते नन्दने दिव्ये अप्सरोभि समाकुले ॥४६॥

वन -ab) दे१० उद्ध वार्यादवाधस्त कुवति मम याध्वेन -c)
ब१ स (→ते), दे५-११ तथापि स्पृशन्ते मा, मुवे तथापि मा
स्पृशन्ति -d) ब१ सत्वरि, दे२ ते१ न वचित, दे१० सत्त्वित्
(→सुन्दरि)

४३ ब२ cd ○ -a) ब२ ते तु, दे४ य तु दे१० ये च
(→ये तु), ब१ २ दे१० भूमि, दे६ देवी (→भूमे), ते१ स्थितौ (→
स्थितम्), ब१ २ मणिरूपमिवौ (ब२ °गिरौ) स्थित, दे१ ३ ४ यज्ञै
रग तु (दे१ सु) सस्थिति -c) ब१ दे२ ते१ त्रिसध्य साधयेद्यस्तु,
दे१ ३ स्तुवन्त्याचार्यसुतस्य, दे४ स्तुवन्त्याचार्यसधस्य, दे६ ७
स्तुवन्त्याचारवतश्च, दे१० त्रिसध्या साधवे यस्तु -d) ब१ दे२ १०
ते१ मत(दे२ते१ त्वत्)प्रसादाच्च सुन्दरि, दे१ ३ ४ मम पुत्रस्य सुन्दरि

४४ ब२ ab ○ -a) दे३ गुणा भक्त्या, दे४ गुण
भक्त्या, दे६ ७ गुणानुक्ता (दे७ °क्त्वा), दे८ १ गुणा भुक्त्वा, मुवे
गुणान्भुक्त्वा (→गुण भुक्त्वा), ब१ आचम्यमाने गुण भुक्ते, दे१०
आचम्यमाने गुणात्भुक्ते -b) ब१ दे१ ३ ४ ६ १० स्थित (→
स्थिता) -c) ब१ २ दे१० ते (ब१ स) सर्वकिल्बिषमुक्ता (ब१
°क्त) -d) ब१ २ प्रयाति (ब२ °न्ति), दे४ याति ते, दे१० याति वै
(→यान्ति ते)

४५ -a) दे१ ३ ४ अस्मिन् (→तस्मिन्), दे१० क्षेत्र (→क्षेत्रे)
-c) ब१ दे१० पञ्च (ब१ °ञ्चा) कुण्डेति (→पञ्चारुणेति), ब२
पञ्चकुडमिति ख्यात -d) दे६ उत्तरो (→उत्तरा), ब१ २ दे६ ७
दिशि(ब२ दे७ °श)मास्थित (दे६ ७ °त), ते१ दिशमास्थित (→
दिशमाश्रितम्)

४६ ब१ ४६-४८ ○ -a) दे२ते१ तु, दे१० च (→प्र-)
-b) ब२ दे१ ३ ४ १० °रात्रौ (→°काले), दे६ वर, दे७ नरा
(→नर) -c) दे१० नन्दते (→नन्दने), दे२ ते१ दिव्य (→दिव्ये)
-d) दे६ ७ मुवे ह्यप्सरोभि (→अप्सरोभि)

अथात्र मुञ्चते प्राणान् कृतकृत्यो भवेन्नर ।
नन्दन वनमुत्सृज्य मम लोक च गच्छति ॥४७
भृगुकुण्डेति विख्यात तत्र गुह्य पर मम ।
मम दक्षिणपार्श्वे तु अदूरादर्धयोजनम् ॥४८
तत्र स्नान तु कुर्वीत मम मार्गानुसारिण ।
भूपृष्ठे न तु जायेत कालेन विजितेन्द्रिय ॥४९
ध्रुवो यत्र तु तिष्ठेत मेरुशृङ्गे शिलोच्चये ।
तत्र मोदति सुश्रोणि अप्सरोभिर्यथासुखम् ॥५०
अथात्र मुञ्चते प्राणान् मम कर्मपथे स्थित ।
ध्रुवलोक परित्यज्य मम लोक प्रपद्यते ॥५१
मणिकुण्डेति विख्यात तत्र गुह्य पर मम ।
मणयो यत्र दृश्यन्ते अनेकालयसंस्थिता ॥५२

४७ -a) दे१ ३ ४ श्रुत्वा तु (→अथात्र) -b) दे५ कृत (→कृत-) -c) दे६ ७ नन्दने (दे७ °न) च समुत्सृज्य -d) ब२ स, दे१ ३ ४ तु (→च)

४८ ब२ cd ○ -a) दे१ त्रिकुण्डेतिश्च, दे३ त्रिकुण्डेति च, दे४ त्रिजटेति च (→भृगुकुण्डेति), दे१ २ विख्यात (→विख्यात), ब२ भृगुकुण्डमितिख्यात -b) दे५ ९ ११ मुवे अत्र (→तत्र) -c) दे७ कुण्डे (→मम), दे१० °पार्श्वेन (→°पार्श्वे तु) -d) दे२ ते१ दश-, दे१० त्रीणि (→अध-)

४९ -a) ब१ दे१ ३ ७ प्रकुर्वीत, ब२ प्रकुरुते (→तु कुर्वीत) -b) दे१ ३ ४ कर्मा° (→मार्गा°), दे५-९ ११ मुवे °सारक (→(→°सारिण), ब२ मम कर्मपथे स्थित -c) ब१ २ दे१० भूमि पृष्ठेन कालेन -d) ब१ २ दे१० जितात्मा मम सुन्दरि

४९ इलोकानन्तर दे१० अधिकम्—

*ध्रुवो लोकान्गुणान्मुक्ता मम लोक प्रपद्यते ।

५० -a) ब१ तिष्ठते, दे६ तिष्ठे तु (→तिष्ठेत), ब२ ध्रुव तिष्ठति यत्रापि -b) दे१ ३ ४ °शृग- (→°शृगे), दे२ शिलो-च्चयेत (→शिलोच्चये) -c) ब१ तत्र मोदते, ब२ स मोदते च, दे१० स च मोदति (→तत्र मोदति)

५१ -a) ब२ मुञ्चति (→मुचते) -b) ब१ °सुखे स्थित, दे१० °पथे स्थिता (→°पथे स्थित) -c) ब१ २ दे१० ध्रुवलोकान्गुणान् भुक्त्वा -d) दे५ ९ ११ मुवे मम लोके (दे६ °क) महीयते

५२ दे४ bcd ○ -a) ब२ मणिकुण्डमिति ख्यात -d) ब१ २ दे१० अनेकाकार-, दे७ काले पयसि (→अनेकालय-)

५३ -a) ब१ २ अगाधश्च, दे४***** (→अगाध त) -b) दे१ ३ ११ दु सह (→दुलभम्) -c) ब१ २ दे१० विस्मय

अगाध त हृद भद्रे देवानामपि दुर्लभम् ।
विस्मय कि पुनस्तत्र मणयश्च चलाचला ॥५३
तत्र स्नान प्रकुर्वीत पञ्चकालोषितो नर ।
रत्नभागी भवेद् वीरो राजलक्षणसयुत ॥५४
अथात्र मुञ्चते प्राणान् मम कर्मपथे स्थित ।
छित्त्वा वै सर्वससार मम लोक प्रपद्यते ॥५५
सुगुह्य पूर्वपार्श्वेन मम क्षेत्रस्य सुन्दरि ।
अदूरात् त्रीणि क्रोशाणि परिमाण विधीयते ।
तत्र स्नान तु कुर्वीत मम लोकाय गच्छति ॥५६
धूतपापेति विख्यात तत्र गुह्य पर मम ।
अदूरात् पञ्च क्रोशानि मम क्षेत्रस्य पश्चिमे ॥५७
तत्र कुण्ड महाभागे मम यद् रोचते जलम् ।

वे १'

परम तत्र -d) ब१ मलयश्च चला**, ब२ मणीनाञ्च चलाचल, दे१ मणयश्च बलाबल, दे२ मणयश्च वणाचला, दे३ ४ मणयश्च महाबल, दे६ ७ मणय च चलायिना (दे७ °ता), दे८ ९ ११ मणयश्चचला स्थिता (दे९ °त), मुवे मलयश्चचल स्थित, ते१ मणयश्च पिबणीचला

५४ दे१ ३ ४ ○, दे५ cd ○ -a) ब१ दे२ ते१ तु (→प्र-) -b) ब१ २ °रात्रो° (→°कालो°) -c) ब१ २ तत्र भोगी (→रत्नभागी), दे२ ६ ९ ते१ वीर-, दे११ धीर-, मुवे धीरो (→वीरो) -d) ब१ २ सव, दे२ ८ ९ ११ ते१ राजा (→राज-), ब१ २ दे२ १० ते१ °लक्षित (→°सयुत)

५५ दे१ ३-५ ab ○ -a) ब१ २ दे१० मुचति (→मुचते) -b) ब१ २ दे१० मम भक्तिव्यवस्थित -c) दे१० स्थित्वा, ते१ भित्त्वा (→छित्त्वा)

५५ इलोकात्पर ब२ अधिकम्—

*ध्रुवकुण्डमिति ख्यात तत्र गुह्य पर मम ।

५६ ब२ ○, दे१० cdef ○, ब१ ef ○ -a) ब१ सर्वगुह्य पूर्वपार्श्वे, दे२ स तु सपूणपार्श्व न, ते१ स तु सपूण पार्श्व तु -b) दे१० क्षेत्रश्च (→क्षेत्रस्य) -c) मुवे अदूरतस्त्रि क्रोशेन -d) ब१ मम क्षेत्र (→परिमाण), दे४ विधीयते (→विधीयते) -f) दे६ ७ लोक च, मुवे लोक स (→लोकाय)

५७ ब१ २ ab ○, दे१० cd ○ -c) दे५-९ ११ क्रोशा (दे९ °शो) वै (→क्रोशानि), मुवे पञ्चक्रोशाददूराद्दे -d) ब१ २ दक्षिणे (→पश्चिमे)

५८ ब२ ○ -a) ब१ तत्र कुण्डे, दे६ ७ मम कुड (→तत्र कुण्ड) -b) दे१ ३ ४ पाते पते, दे२ ते१ यज्ञे च ते, दे५ ९ ११ मुवे तद्रोचते (→यद् रोचते), दे६ ७ तल (→जलम्)

१८६० मरकतसुवर्णाभमगाध निर्मित मया ॥५८८॥
 तत्र स्नान प्रकुर्वीत पञ्चभक्तोषितो नर ।
 धुन्वानो दुष्कर कम पञ्चभूतात्मनिष्ठितम् ॥५९॥
 तत्र कृतोदको भद्रे धूतपापे यशस्विनि ।
 [गत्वेन्द्रलोक सुश्रोणि देवैः सह स मोदते ॥६०॥
 अथात्र मुञ्चते प्राणान् मम कर्मपरायण ।
 इन्द्रलोक परित्यज्य मम लोक च गच्छति ॥६१॥
 तत्राश्रयं महाभागे धूतपापे शृणोहि मे ।
 वर्तते च विशालाक्षि मणिपूरे गिरौ मम ॥६२॥
 तावन्न पतते धारा यावत्पाप न धूयते ।

-c) ब१ मरकत सुवर्ण वा दे१ ३ ४ मरकतेन सुवर्णाभि (दे१ ० त),
 मुवे सुवर्णाभि मरकत -d) ब१ निमल (→निमित्त), दे१ ३ ४
 तथा (→मया) -cd) द१० मरकतसवर्णे वाप्यगाध निर्मित मया

५९ ब२ ० -a) ब१ दे२ १० ते१ स्नान तु (→स्नान
 प्र-) -b) ब१ दे१० ० रात्रौ (→भक्तौ) -c) दे१ ३ ४ घन्वतो
 (दे४ ० त), दे५ धुवनो, दे७ घन्वानो, दे१० अत्वारो (→धुन्वानो),
 दे१ ३ ४ तत्र (→कम), ब१ अदुरो दुष्कृत तत्र, दे६ धानाना
 पुष्कर कम -d) दे१ ३ ४ ० निस्थित (→निष्ठितम्)

६० दे१-४ १० cd ० -a) ब१ २ दे७ ते१ कृतोदके
 (ब१ ० का) (→कृतोदको), दे१ ३ ४ कुर्यादिकस्तत्र भद्रे, दे१० रचिते
 कथिते भूमे -b) ब१ ० पाप, ब२ दे२ ५-११ मुवे ० पापो (→पापे)
 -d) दे५ ८ ११ सु- (→स) -cd) ब१ माहन्देण च मोदन्ति इन्द्र-
 लोके न सशय, ब२ मोदते च महत्वेन इन्द्रलोके न सशय

६१ दे१-४ १० ab ० -a) ब१ २ मुञ्चति (→मुञ्चते)
 -b) ब१ २ धूतपापो यशस्विनि -c) ब१ २ दे१० समुत्सृज्य (→
 परित्यज्य) -d) दे५-९ लोके (→लोक), ब१ २ दे१ ३ ४ स
 गच्छति, दे५-९ ११ महीयते, मुवे प्रपद्यते (→च गच्छति)

६२ ब२ ० -b) ब१ ० पापो (→पापे), ब१ शृणुति
 मे, दे१ ३ ४ शृणोहि मा, दे५-९ ११ मुवे शृणुष्व मे, दे१० शृणोषि
 मे (→शृणोहि मे) -d) दे१ ३ ४ ० पूर- (→पूरे), दे६ मया (→
 मम), ब१ दे१० मणिपूराश्रिते गिरौ

६३ ब२ ० -a) दे५ ७-९ ११ यावन् (→तावन्), ब१
 पश्यते (→पतते), दे१ ३ ४ ताप न तपते धारा -b) ब१ मुञ्चति,
 दे१ ३ घन्वते, दे४ धुन्वते, दे७ दूयते (→धूयते), दे१० यावन्नापतते
 गिरौ -c) ब१ धूतपापेति, दे१ १० धूते च पापे, दे४ धूतपापे च,
 दे६ धूते पाप च, दे७ धूतपापे च (→धूते पापे च) -d) ब१
 धरात्र, दे१० धरात्र (→धारा च), दे८ पततो मही, मुक्ते पतति
 क्षितौ (→पतते मही)

धूते पापे च सुश्रोणि धारा च पतते महीम् ॥६३॥
 एव तत्र विशालाक्षि वृक्षमाश्रित्य सस्थितम् ।
 धूतपापं प्रविश्येत यदीच्छेत् सिद्धिमुत्तमाम् ॥६४॥
 तत्र क्षेत्रे वरारोहे समन्तात् पञ्चयोजनम् ।
 यत्र तिष्ठाम्यहं देवि पश्चिमा दिशिमाश्रित ॥६५॥
 तत्र चामलक भद्रे अदूरादद्वयोजनात् ।
 मम चैव प्रसादेन सर्वकालफलोदयम् ॥६६॥
 तन्न कश्चिद् विजानाति पापकर्मा नराधम ।
 मुच्य भागवतान् शुद्धान् मम कर्मव्यवस्थितान् ॥६७॥
 उपोष्य च त्रिरात्राणि श्रद्धधानो जितेन्द्रिय ।
 तत्र गत्वा वरारोहे उदिते तु दिवाकरे ॥६८॥

६४ दे६ ab ० -b) ब१ २ वृक्षमश्रित्यस्थित, द२
 ते१ वृक्षमश्रित्यस्थिता, दे५ ८ ९ वृक्षमाश्रित्यस्थिता, दे७ ११ मुव
 वृक्षमश्रित्यमा (मुवे ० मि) श्रिता (मुवे ० तम्), दे१० मम कममु
 श्रित -c) ब१ २ मुवे धूतपाप, दे१ धूतपाप, दे२ ते१ धूतपा
 जले, दे३ धूतपाप, दे४ धूतपाप, दे५ ८ ९ ११ धूतपापान (दे११
 ० पा) (→धूतपाप), ब१ परिश्रित, दे५ ८ ९ ११ मुवे न प्रविश्येत् (→
 प्रविश्येत), दे६ ० पापेण प्रविशन, दे७ पापेण प्रविशेन्न -d)
 दे२ ० पुष्कल (→० मुत्तमा), दे५-९ ११ नरे शुद्धे प्रविशति, मुव
 प्रविशत्यमले नरे

६५ ब२ ० -a) ब१ दे१० तत्र क्षेत्र, दे३ ४ तत्र क्षेत्रे,
 दे५-९ ११ मुवे तस्मिन् क्षेत्रे (→तत्र क्षेत्रे) -b) दे७ ११ मुवे
 योजने (→योजनम्) -d) ब१ दे१ ४-११ मुवे दिशिमाश्रित
 (दे७ ० ता), दे२ ते१ दिशिसस्थितम् (→दिशिमाश्रित)

६६ ब२ ० -a) ब१ पञ्चाश्रक (→चामलक) -b)
 दे१ ४ अदूरादश- (→अदूरादद्वय-), ब१ ४
 -योजन, दे१० -योजन (→-योजनात्) -c) दे५-९ ११ मुवे
 प्रभावेन (मुवे ० ण), दे१० प्रसादेन (→प्रसादेन) -d) ब१
 दे१ ३ ४ १० ० कर्म- (→काल-), दे५ १०
 -फलोदया (दे१० ० य) (→-फलोदयम्)

६७ -a) ब१ २ दे२-५ ७-११ तत्र, दे१ त न, दे६ तत
 (→तन्न), ब१ दे५-९ ११ मुवे न जानाति (→विजानाति) -b)
 दे१० ममेतत् (→पापकर्मा), दे२-४ ते१ नराधमा (→नराधम)
 -c) ब१ दे१० मुक्ता, ब२ मुक्ता, दे२ मुख- दे५ ७ ९ ११ त्यक्त्वा,
 दे६ त्यक्त्वा, मुवे भक्त, ते१ मुख्य- (→मुख्य), दे५-९ ११ मुवे भागवत
 (→भागवतान्), ब१ २ सर्वान्, दे५ ७-९ ११ मुवे शुद्ध, दे६ ०
 (→शुद्धान्) -d) ० व्यवस्थित, दे५-९ ११ मुवे ० व्यवस्थितम्
 (→० व्यवस्थितान्)

६८ -a) ब२ उपोष्याति, दे३ उपोष्यस्व (→उपोष्य च)
 -d) ब२ दे१ ३-९ ११ मुवे च (→तु)

६८ श्लोकात्पर ब२ अधिकम्—

*अन्यच्च ते प्रवक्ष्यामि तत शृणुष्व वसुधारे ।

अथ मध्याह्नवेलाया यदि वास्तगतेऽपि वा ।
 एकचित्तेन गन्तव्य धृति कृत्वा सुपुष्कलाम् ॥६९॥
 यत्तत्र लभते भद्रे फलमामलके शुभे ।
 पञ्चरात्रेण लभते तस्मिन् भूतगिरौ मम ॥७०॥
 ततो हरिवच श्रुत्वा सा मही सशितव्रता ।
 पुनर्नारायण तत्र वाक्येन परिचोदयत् ॥७१॥
 स्तुतस्वामी श्रुतोऽसि त्व तत्र स्थानानि यानि च ।
 एव मे कारण विष्णो निरुक्त वक्तुमर्हसि ॥७२॥

श्रीवराह उवाच । ❀

हत्वा कसादयो भूमि ये चान्ये देवकण्टका ।

६९ ब२ ० -a) ब१ °काले तु (→°वेलाया) -b) ब१ च (→वा), दे९ यदि वास्तगतपि वा, दे१० यदि वास्तगमितेपि च -d) दे२ ६ धृति (→धृति), ब१ दे१ गत्वा (→कृत्वा), ब१ सुदुष्कर, दे० ७ स (दे१ स्व) पुष्कलाम्, दे११ ते१ सुपुष्कल (→सुपुष्कलाम्)

७० -a) ब१ २ दे१० यस्तत्र, दे१ ३ ४ यद्यत्र (→यत्तत्र) -b) ब१ २ दे१० मुवे °लक शुभम्, दे१ ९ °लक शुभे, दे० ७ ११ °लके शुभ (→°लके शुभे), दे१० फलमाकल्पिक शुभ -c) ब१ ° पश्यन्ति, दे१० यशाति (→लभते) -d) ब१ °गिरोत्तमा, ब२ °गिरेरह (→°गिरौ मम)

७१ ब१ २ bcd ० -c) दे१० नारायणस (→नारायण) -d) ते१ °चोदयेत (→°चोदयत), दे१ शास्त्रेण परितोषयन्, दे३ ४ वाक्येन परितोषयन्, दे१ ९ ११ मुवे प्रोवाच विनयान्विता

७२ ब१ २ ० -a) दे१ स्तुत (→स्तुत-), दे१ स्तुतो वै गिरिस्वामी, दे२ ते१ स्तुतो वै गिरिस्वामी त्व, दे३ ४ स्तुतो वै गिरिस्वामी, दे१० स्तुत स्वामीति कि प्रोक्त -b) दे० ७ तव (→तत्र), दे२ ते१ तिष्ठति (→यानि च), दे३ ४ तत्र स्नानेन तिष्ठति -c) दे१० एतन्मे (→एव मे), दे१ ९ ११ मुवे एतन्नाम निरुक्ति त्व -d) दे१ ९ ११ मुवे वक्तुमर्हसि साम्प्रतम्

७२ श्लोकात्पर दे१० अधिकम्—

*ततो महीवच श्रुत्वा लोकनाथो जनाह्वन ।

वराह रूपी भगवान् प्रत्युवाच वसुधरा ।

❀ ब१ २ दे१० ०, दे१ ९ वाराह उ०, दे२ ६ ७ ते१ वाराह उवाच, दे३ ५ ८ ११ वा(दे३ श्रीवा)राह उवाच, दे४ श्रीवाराह*वाच

७३ -a) दे१ ४ हता (दे४ °ता) दे३ हता (→हत्वा), दे१ ३ ४ ते१ भूमे (→भूमि), दे१ ९ ११ भूमे हत्वा तु कसादीन् मुवे भूमे हित्वा तु ससारान् -b) दे० °कटक (→°कटका), दे४ यावन्

द्वापर युगमासाद्य यत्र स्थास्यामि सुन्दरि ॥७३॥
 ततो मे सर्वदेवेभिर्बहुभिर्मन्त्रवादिभि ।
 स्तुवन्ति मम सुश्रोणि मणिपूरगिरिश्रितम् ॥७४॥
 ततो मा नारदो देवि असितो देवलस्तथा ।
 पर्वतश्च महाभागे मम भक्त्या व्यवस्थिता ॥७५॥
 नाम कुर्वन्ति मे तत्र मणिपूरगिरौ स्थितम् ।
 स्तुतस्वामीति विख्यात मम कर्ममुपाश्रयम् ॥७६॥
 एतत् ते कथित भद्रे निरुक्त कारण विभो ।

यत्त्वया पृच्छित ह्येतत् सर्वभागवतप्रियम् ॥७७॥

वे १४८ ।

यादवकटका -c) मुवे द्वापरे (→द्वापर) -d) दे४ स्थास्यामि (→स्थास्यामि), ब१ दे१० विश्रमिष्यामि सुन्दरि (ब१ सुव्रते', ब० विश्रमिष्यामि वसुधरे

७४ -a) ब१ °देवैस्तु, दे१ ३ ४ °देवैश्च, दे१० °देवो हि ते१ °देवाभिर (→°देवेभिर), ब२ ततो मा मुनय सर्वे, दे१ ९ ११ मुवे ततोऽमरैश्च ब्रह्माद्यैर -b) ब२ बहवो (→बहुभिर), ब२ °वादिन (→°वादिभि) -c) ब१ दे१० श्रोष्यन्ति मम सुश्रोणि, दे१ ३ ४ स्तुवन्ति मम देवेशि, दे१ ९ स्तुति (दे१ °ति) कर्तुं समारब्धा, मुवे स्तुतिं कर्तुं समारब्ध -d) ब१ २ दे१० मणिपूर गिरौ स्थित (दे१० श्रित) दे१ ४ ते१ मणिपूरगिरिश्रित दे१ ९ ११ मुवे मणिपूरश्रितस्य मे (दे१ च)

७५ -a) ब१ मे (→मा), ब१ २ दे१० भूमि (→देवि) -b) दे१ ७ सितो देवलस्तथा -c) ब१ २ ते१ पवताश्च (→पवतश्च), दे० °भाग (→°भागे) -d) दे० भक्त (→भक्त्या), दे१ ९ मुवे व्यवस्थित (दे१ °त) दे१० व्यवस्थिता (→व्यवस्थिता)

७६ दे१ ० -a) ते१ नाम (→नाम) -b) दे१ मणिरत्र, दे३ मणिस्तत्र दे४ मणिरत्न- (→मणिपूर-), ब१ स्थिता ब२ दे१० स्थित, दे१ ९ मुवे तत, दे० स्मृत, दे१ ११ स त (→स्थित) -c) ब१ स्तुतस्वामी तु, दे१ ३ ४ स्तुतस्वामीति (→स्तुतस्वामीति), ब१ २ दे१० विख्यातो (→विख्यात) -d) ब१ मम धमव्यवस्थित, ब२ दे१ ८-११ मुवे मम कमव्यपाश्रितम् (ब२ दे१ °त), दे१ ३ ४ मणिकमव्यपाश्रयम्, दे० मणिकर्म व्यवस्थितम्

७७ -a) दे१० एत मे (→एतत्ते) -b) ब२ निर्वृत्ते, दे१ ४ ६ निरुक्त-, दे२ ते१ निरुक्ती-, दे३ निरुक्त, दे१ ७-९ ११ मुवे निरुक्ति- (→निरुक्त), दे२ ५ ७ ९ ११ मुवे ते१-करण, दे०-करण (→कारण), ब१ महत् + विभो दे१ ९ ११ मुवे मया (→विभो) -c) दे१ प्रस्थित, दे४ पच्छिते, दे१० पृथिवी (→पृच्छित), दे२ ते१

८८० एतत् ते देवि माहात्म्य तत्र स्तुतगिरौ मम ।
द्वापर युगमासाद्य तत्र स्थास्यामि सुन्दरि ॥७८॥
एतानि भूमि गुह्यानि तत्र भूतगिरौ मम ।

श्रद्धधानेन मर्त्येन श्रोतव्य नात्र सशय ॥७९॥
एतत् ते कथित भद्रे सर्वधर्मव्यपाश्रयम् ।
स्तुतस्वामिनि माहात्म्य किमन्यत् परिपृच्छसि ॥८०॥

॥इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे षट्चत्वारिंशदधिकशततमोऽध्याय ॥१४६॥

१४७

सूत उवाच ।*

स्तुतस्वामिनि माहात्म्य श्रुत्वा धर्मपरायणा ।
हृष्टतुष्टमना देवी वाक्यमेतदुवाच ह ॥१॥

ह्येन, दे१० ह्येनन (→ह्येतत), दे१-११ मुवे त्वया षष्ठ हि यद्भूते -d) व१ २ सब (→सर्व-), व१ दे२ भागवता, व२ दे४ ५ ८ ९ -भागवत, दे१०-भागवत° (→-भागवत-)

७८ व२ ab ○ -a) व१ भूमि माहात्म्य, दे३ ४ कथित दवि (→देवि माहात्म्य°), दे५-११ मुवे एतत्स्तुत (दे१ सुत) गिरौ (दे१ ७ °गौ) देवि -b) व१ ते तत्रास्ति, दे१ तत्र स्तुत दे१ १ तत्रस्थ तु, दे१० तत्राश्च्युत- (→तत्र स्तुत-), दे१-११ मुवे माहात्म्य कथित मया (दे११ °हा) -c) व२ ते१ द्वापर युगमित्याहुर -d) दे२ ५-११ मुवे यत्र (→तत्र), दे१ यत्र स्थामि वसुधरे

७९ -a) दे१ ३ ४ मुवे ते१ भूमे, दे६ महद्य, दे७ मम (→भूमि) -b) व१ तत्रस्थानि, व२ तत्राविच, दे१ तत्र भूतल- (→तत्रभूत-) -c) दे७ मर्त्येण (→मर्त्येन) -d) व१ २दे१० गन्तव्य (→श्रोतव्य)

८० दे६ ७ cd○, व२ d○ -a) दे३ पूव° (→सर्व°) -c) व१ श्रुतस्वामिति, व२ श्रुतस्वामिति, दे१ स्तुतस्वामिति, दे३ ४ स्तुतस्वामि च, दे५ ८ ९ श्रीसुत स्वामि, दे१० श्रुतस्वामीनि, दे११ मुवे श्रीस्तुतस्वामि, ते१ सुतस्वामिनि (→स्तुतस्वामिनि) -d) दे२ किमन्य परिपृच्छति

पुष्पिका— व२ दे६ ७ ○

पुराणनाम— व१ इति वाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे१-५ ८-११ इत्यादि वा(दे१ ४ श्रीवा)राहपुराणे भगवच्छास्त्रे, मुवे इति श्रीव-राहपुराणे भगवच्छास्त्रे, ते१ इत्यादि वराहपुराणे वाराहे भगवच्छास्त्रे
अध्यायनाम— व१ स्तुतस्वामिमाहात्म्य वणन नाम, दे१ ३ ४ सुत-स्वामि माहात्म्य, दे२ ते१ सुतस्वामीनि माहात्म्यवणन नाम, दे५ ८ ९ स्तुतस्वामिमाहात्म्य नाम अध्याय, दे१० स्तुतस्वामि गुह्य वर्णनो नाम, दे११ मुवे स्तुतस्वामि माहात्म्य नाम अध्यायसंख्या— व१ दे१-५ ८-११ ○, मुवे षट्चत्वारिंशदधिकशततमोऽध्याय ॥१४८॥, ते१ त्रिषष्ट्युत्तरशततमोऽध्याय

धरण्युवाच ।*

अहो तद्गुणमाहात्म्य देवदेववर प्रभो ।
एव श्रुत्वा महाभाग परा शान्तिमुपागता ॥२॥

१४७

❧ व१ २ दे१० ○, दे१ सूत उ० दे१ सूत उवा*

१ दे१ bcd ○, व२ ab ○ -a) व१ दे१० श्रुत-, दे२-४ ते१ सुत- (→स्तुत-), दे३ -स्वामिनि, दे४ -स्वामी न (→-स्वामिनि-), दे१ ४ माहात्म्य (→माहात्म्य), दे५-११ मुवे श्रीस्तुत-स्वामि माहात्म्य -b) दे४ धर्मा (→धर्म-), दे२ ३ १० ते१ °परायण (→°परायणा) -c) दे५ ६ ८ ९ ११ मुवे परि° (→हृष्ट°), दे१ ४ °पुष्ट- (→°तुष्ट-), व१ २ -मनास्तत्र, दे१ २ ४ ते१ -मना (दे४°नो) देवि, दे१० -जनाकोण (→-मना देवी) -d) व१ २ श्रुत्वा धम सुदुष्कर, व२ नारायणमथाब्रवीत्, दे२ ते१ वाक्य-मेतदभाषत्, दे१० श्रुत्वा च स महीजस

अत पर व२ अधिकम्—

*श्रुत तत् परम गुह्य यत्त्वया कथित पुन ।

अस्माद् देव पर क्षेत्र तन्मे कथय मे प्रभो ।

मुदापरमयामुक्त प्रत्युवाच वसुधराम् ।

❧ व१ २ दे१ १० ○, दे१ धरणी उ०, दे४ धरण्यु (?) उवाच

२ व२ ○, दे१ a ○ -a) दे२ ते१ सुतस्वामिनि, दे५ ६ ८ ९ ११ मुवे एतच्छ्रुत्वा तु, दे१० अहो तद् व्रत- (→अहो तद्गुण-) -b) व१ दे१० देवदेव (व१*) जगत्प्रभो -c) दे५-११ मुवे मम चित्तस्य परमा -d) दे५-११ मुवे जाता शान्तिरनुत्तमा

अत पर व१ अधिकम्—

पुनर्विवहय च वचनञ्च महीधर ।

जगत् साधारणश्चेष्ट यस्त्व शास्त्रमु व्रत ।

प्राधान्य माहात्म्य श्रुत स्वामीति तद् व्रतम् ।

श्रुत्वात्विम पर क्षेत्रमस्ति गुह्य पर क्वचित् ।

ततो महीवच श्रुत्वा हरि वतस्तदा ।

सुप्त (?) परमया युक्तो महावाक्येन चोदित ।

सुररिपुवरवधकारी धरणीधर

शङ्खचक्रगदाब्जपाणि ।

नाराचवारणासिधारी

स्वयमिह शास्त्रमुदावहत् प्रधानम् ॥३

एव हि गुणमाहात्म्यं स्तुतस्वामिनि तच्छ्रुतम् ।

स्तुतस्वाम्यात् पर क्षेत्रमस्ति श्रेष्ठतरं क्वचित् ॥४

श्रीवराह उवाच ।*

एव भूमिं वर श्रेष्ठे फुल्लपङ्कजमालिनि ।

कथयिष्यामि ते ह्य गुह्यं भागवतश्रियम् ॥५

३ ब१ २ ० -a) द१ ३ रिपुवरवधकारी धरणीधर, दे२ सुररिपुवरवधकारी धरणीधर, दे३ रिपुवरवधकारी धरणीधर, दे४ रिपुवरवधकारी धरणीधर, दे५ सुररिपुवरवधकारी धरणीधर, दे६ ७ सुररिपुवधा (दे७ °व) वर-कारी धरणीधर, दे८ ९ ११ ते१ सुररिपुवर वधकारी धरणीधर -b) दे१ शखचक्राब्जगदाधर, दे२ ते१ शखचक्राङ्कुशधारिण, दे३ ४ शखचक्राब्जगदाधा (दे४ °ध) राधर, दे६ ७ शखचक्रगदास्त्रपाणि -c) दे१ वारणासि धर, दे२ ते१ गदाधर वरवारणासिधारी, दे३ ४ वरवारणासिधर, दे६ न च वारणासिधारी -d) दे१-४ ते१ स्वयमिह शास्त्रमुदावहत् (दे२ °त, दे३ ४ °ता) प्रधाना, दे६ ७ स्वयमिह शास्त्रमुदाहरत् प्रधान,

३ श्लोकस्य स्थाने दे१० पाठ —

पुनरिह वदसि त्वं वचनं च महीधर ।

जगत्सधारणं श्रेष्ठं यस्तं शास्त्रमुदावहत् प्रधानम् ।

३ श्लोकस्य स्थाने मुवे पाठ —

नाराचवारणासिधारी सुररिपुवरवधकारी धरणीधर ।

यत् शखगदाब्जचक्रपाणि स्वयमिह शास्त्रमुदावत्प्रधान ॥

४ ब१ २ ० -a) दे१ ३ ४ एव*, दे१०*** (→एव हि), दे१० चाथ (→गुण-), दे३ १० श्रुत-, दे४ सुत-(→स्तुत-), दे६ ७ १० -स्वामीति (→-स्वामिनि), दे५ ८ ९ मुवे मङ्गुतम्, दे६ ७ मङ्गुतम्, दे११ *छत (→तच्छ्रुतम्) -c) दे३ स्तुतस्वाम्या पर क्षेत्र, दे४ सुतस्वी(?) म्यात्पर क्षेत्र, दे५ ७ ९ ११ मुवे अस्माच्चेद (दे५ ८ ९ °च्चेद दे७ °द्वेद) पर श्रेष्ठ, दे८ अस्माद्वेद पुरु श्रेष्ठ -d) दे५-९ ११ मुवे तन्मे वद कृपानिधे, दे१० अस्ति गुह्यं पर मम

४ श्लोकानन्तर दे१० अधिकम्—

*ततो महीवच श्रुत्वा हरिर्द्धर्मरत्नसदा ।

मुदा परमया गुह्यं मही वाक्येन चोदयेत् ।

४ ब१ २ दे१० ०, दे१ वाराह उ०, दे२ ५ ८ ९ ११ वाराह उवाच, दे३ ४ श्रीवाराह उवाच, दे६ ७ ते१ वराह उवाच

५ -a) ब१ २ एहि, मुवे एव (→एव), दे१ ३ ९ ११

द्वापर युगमासाद्य यादवानां कुलोद्भव ।

सौरीति तत्र विख्यातो भविष्यति पिता मम ॥६

शृणु तत्त्वेन मे भूमि यन्मा त्वं परिपृच्छसि ।

अस्ति द्वारवती नाम पुरी शक्रपुरी यथा ।

मत्प्रभावानुरूपा च निर्मिता विश्वकर्मणा ॥७

पञ्चयोजनविस्तारा दशयोजनमायता ।

वसाम्यत्र वरारोहे शतपञ्चसमास्तथा ॥८

भारावतारणं कृत्वा देवतानां महत्प्रियम् ।

पुनरेष्यामि सुश्रोणि मूर्तिमात्मनि सश्रिताम् ॥९

मुवे भूमे (→भूमि), ब२ दे४ १० वर, दे१ ३ वर (दे१ °रा) (→वर) -b) दे७ °मानिनि (→°मालिनि) -c) ब१ २ ते गुह्य, दे१ ३ ४ ते हीद, दे५ ७ ९ ११ मुवे चान्यत्ते, दे६ चान्ये तु, दे१० ते ह्येव (→ते ह्ये) -d) ब१ दे३ ४ १० °प्रिय, दे१ °प्रिये (→°श्रिय), ब२ सवभागवता प्रिय, दे५ ९ ११ मुवे गुह्यं पापभया- (दे६ ७ °तमो) पहम्

५ श्लोकानन्तर ब१ अधिकम्—

*अन्यच्च च ते प्रवक्ष्यामि शृणु मे त्वं वराधरे ।

६ दे७ d ० -a) दे६ द्वापरे (→द्वापर) -b) दे८ देवतानां (→यादवानां), ब१ २ दे१० कुलोद्भव (→कुलोद्भव), दे७ भविष्यति पिता मम -c) दे१० शौरीति, मुवे शौरीति (→सौरीति), ब१ शौरिरिति* विख्यातो, ब२ वसुदेव इति ख्यातो -d) दे२ ते१ भविता मम माश्रित

दे६ b चरणात्परमधिकम्—

*द्वापर युगमासाद्य भविष्यति पिता मम ।

७ दे५ ९ ११ मुवे ab ०, ब२ दे१० de ०, दे७ c ० -a) ब३ मे देवि, दे१ मे तु मे, दे३ ४ ते१ मे भूमे (→मे भूमि) -c) दे५ ६ ८ ९ ११ मुवे द्वारकेति च विख्याता -d) दे५-९ ११ मुवे पुरी तत्र स्थितो (दे९ मुवे °ता) भवत -e) दे२ ते१ मत्प्रभावात्पावता च, दे५ ९ ११ मुवे या च देव पुरी रम्या -f) दे५ ९ ११ मुवे विश्वकर्मनिर्मिता

७ श्लोकानन्तर ब१ दे१० अधिकम्—

*सुधर्मा नाम च समावायुनानीतवान्मम ।

८ ब२ ab ० -a) ब१ दे३ °विस्तारो (→°विस्तारा) -b) दे१ °मायया, दे७ °मायुता (→°मायता) -c) दे४ ६ वासाम्यत्र (→वासाम्यत्र) -d) दे१ ३ ४ सम (→शत-), दे५ ८ ९ -समास्थिता (→-समास्तथा), ब१ २ दे१० पञ्चपञ्च (दे१० °पञ्चा) शत समा

९ ब२ cd ० -a) ब१ २ दे१ ३ ७ भारावतारणं कृत्वा -b) ब१ तारणञ्च महात्मना, ब२ तत्राहञ्च वसुधरे, दे१ ४

- ० भविष्यति वरारोहे ईश्वर सदृशो मम ।
 दुर्वासा इति विख्यातो मामसौ वै शपिष्यति ॥१०॥
 तस्य शापाभिसतापात् सर्वे द्वारकवासिन ।
 वृष्ण्यन्धकाश्च भोजाश्च गमिष्यन्ति यमक्षयम् ॥११॥
 चन्द्रपाण्डुरसकाशो वनमाली हलायुध ।
 स त हलेन सकृष्य प्रविष्य वरुणालयम् ॥१२॥
 ततो नारायणाच्छ्रुत्वा धर्मकामा वसुधरा ।
 उभौ तौ चरणौ गृह्य पुन पप्रच्छ माधवी ॥१३॥
 धरण्यावाच ।

लोकनाथोऽसि सर्वेषा देव मायाकरण्डक ।

नेवनाथ महप्रिय -c) दे०-११ मुवे पुनरप्यागमिष्यामि -d) ब१ चाश्रित, २० ३ सश्रित ते१ सश्रित (→सश्रिता) दे०-११ मुवे स्वर्गात् प्रति सु दरि, दे० मतिमात्मनि चाश्रिता

१० -a) दे० ते१ भविष्यामि (→भविष्यति), ब१ दे० १० महाभागे (→वरारोहे) -b) दे० ते१ ऋषि (→मम), ब१ ईश्वरै मन्था मुनि -c) दे० ते१ दुर्वास (→दुर्वासा), दे० मम (→इति) दे० विख्याता (→विख्यातो), दे० १० दुर्वासा (दे० १०) ग इति ख्याताश् (→१०) -d) ब१ दे० १० महा (दे० १० वय) सर्वे शपि (→१०) ष्यति, ब२ चास्मान सोपि गमिष्यति, दे० मामसौ वै शपिनेत्यसि, दे० ४ ते१ मम मो (दे० ममासौ) वै शपि- (दे०) ष्यति, दे० ११ मुवे शपिष्यति कुल मम

११ -a) दे० ते१ (→तस्य), ब१ २ दे० १० ते१ सतप्ता (→सनापात) -b) दे० ११ मुवे द्वारकावासिनो घरे -c) ब१ सर्वेष धक- (दे० वृष्णयधक च, दे० १० स वृष्णयधक- (→वृष्ण्यन्धकाश्च), ब२ दे० ७ भोज्याश्च (→भोजाश्च) -d) दे० ७ मम (→यम)

१२ -a) ब१ दे० १० च (ब२ इन्द्रकान्ती (दे० १०) र (→१०) सकाशो, दे० चन्द्रपाण्डुर सकाशो -b) दे० माला (→माली) -c) ब२ दे० ३ शत (→स त), ते१ हरेन (→हलेन), दे० (स) सकृष्य, दे० ४ सकृष्टा (→सकृष्य), दे० ११ मुवे हलेना- कृष्य नगर -d) ब२ विशेष- (→प्रविश्य), दे० ११ मुवे समुद्र गमिष्यति

१३ -a) ब२** (→श्रुत्वा), दे० ११ मुवे नारायण- वच श्रुत्वा -b) दे० १० वसुधरा (→वसुन्धरा) -c) दे० २ कृष्ण, दे० ४ गृह्य (→गृह्य) -d) ब१ दे० ३ ४ १० माधव, दे० ७ काश्यपी (→माधवी)

॥ ब१ दे० १० ०, दे० ४ धरणी उवाच, दे० धरण्यावाच

१४ -b) ब२ दे० ७ १० करण्डक (दे० ७ का), दे० ३ ४ करण्डक (→करण्डक) -c) ब२ स्वपति (→शपति), ब१

कथ शपति दुर्वासा असावाहं दिवौकसाम् ॥१४॥

श्रीवराह उवाच ।

एवमेतद् वरारोहे यन्मा त्व परिपृच्छसि ।

यथा शपति दुर्वासा कारण तच्छृणुष्व मे ॥१५॥

तत्र जाम्बवती नाम मम नारी भविष्यति ।

रूपयौवनसपत्ना कामभोगसमन्विता ॥१६॥

तस्या पुत्रो महाभागे रूपयौवनदर्पित ।

साम्ब इत्यभिख्यातो ममैव सतत प्रिय ॥१७॥

तेन वै क्रीडमानेन कृत्वा गर्भमतथ्यत ।

स पृष्ठ परमश्रेष्ठे ऋषि कि चात्र जायते ॥१८॥

दे०-११ मुवे शपि (दे० ७ गमि) ष्यति कथ तत्र -d) ब१ दे० ११ मुवे दुर्वासास्तद्वदस्व मे, ब२ देवाश्च* दिवौकसा, दे० ते१ कारण तच्छृणो हि मा, दे० १० यादवाश्च दिवौकस

१४ श्लोकानन्तर ब१ दे० १० अधिकम्—

एव महीवच श्रुत्वा प्रत्युवाच जनादन ।

एवमेतद् वरारोहे यन्मा त्व परिपृच्छसि ।

यथा शपति दुर्वासा कारण तत् शृणुष्व मे । (= १५)

[-१ ब१ ततो (→एव)]

॥ ब१ २ दे० १० ०, दे० २ ५ ८ ११ ते१ वा (दे० ६ ते१ व) राह उवाच, दे० ४ श्रीवाराह उवाच, दे० वाराह उ०

१५ ब१ २ दे० ५-११ मुवे ते१ ० -c) दे० ३ यस्या, दे० ४ यस्मात् (→यथा)

१६ -a) दे० ते१ (→तत्र) -b) ब१ २ दे० १० भार्या, दे० ११ मुवे पत्नी (→नारी) -d) ब१ दे० १० हावभावगुणा- न्विता, ब२ सर्वाभरणभूषिता, मुवे मम भोगसमन्विता

१७ -a) दे० ७ ते१ तस्य (→तस्या), दे० पुत्रे (→पुत्रो), दे० ७ मुवे महाभागे (→महाभागे) -b) ब१ २ दे० १० गवित (दे० १० ता), दे० ७ दर्पिता (→दर्पित) -c) ब१ २ दे० ३ १० शाब, दे० सा च (→साम्ब) -d) ब१ २ प्रिय, दे० ६ प्रिया (→प्रिय), ब२ ममैव च प्रिय सदा

१८ -a) दे० ८ ११ मुवे तेनैव (→तेन वै) -b) दे० कृत्वा गभमनन्यथा, दे० ४ वृत्रा (दे० ता) गर्भमनन्यथा, दे० कृत्वा गभ (?) भविष्यति, दे० १० कृत्वा गभमतन्वत, ते१ कृत्वा गभम तन्वित -c) दे० ११ सपष्ट, दे० स स्पष्ट (→स पष्ट), मुवे -श्रेष्ठ (→श्रेष्ठे), दे० १० सोपचठत् परम श्रेष्ठो -d) ब२ ऋषे, दे० ऋषि (→ऋषि), दे० ११ मुवे ऋषिरेषा (दे० १० खो) प्रसो (दे० ७ भो) ष्यति

तेन साम्बमद ज्ञात्वा स मुनि क्रोधमूर्च्छित ।
 शृणु साम्ब महामूढ यन्मा त्व परिपृच्छसि ॥१९॥
 जायते तव गर्भात्तु दुरात्मा कुलिश स्थित ।
 येन वृष्ण्यन्धका सर्वे गमिष्यन्ति यमक्षयम् ॥२०॥
 श्रुत्वा दुर्वासस शाप ते च सर्वे कुमारका ।
 शापभाराभिसतप्ता ममैव शरण गता ॥२१॥
 ततोऽह ते च सपश्य कुमारा समुपागता ।
 किमागमन मे वत्सा सर्वे चैव समुत्सुका ॥२२॥
 ततो मा भाषते साम्बो दीन सतप्तमानस ।

१८ श्लोकात् पर दे५ ११ मुवे अधिकम्—

*पुत्रकामा त्वय बाला मुने तत्प्रब्रवीहि मे ।

[—१ दे६ ७ किं तद ब्र(द६ किंचिद ब्र)वीहि (→तत्प्रब्रवीहि)]

१९ दे४-११ मुवे ते१ cd ० -a) ब१ २ दे१० अवहासमिद ज्ञात्वा, दे२ तेन शावमिद ज्ञात्वा, दे५ ११ मुवे साम्बोयमिति (दे५ ०मेव, दे८ १०मिव) च ज्ञात्वा, ते१ तेन सावमिति ज्ञात्वा -b) दे४ स मुनि क्रोधमूर्च्छति, दे५-११ मुवे स मुनि कोपमूर्च्छित -c) ब२ दे२ ३ १० शाव (→साम्ब), ब१ २ दे२ १० महामूढ (→महामूढ)

२० दे४-११ मुवे ab ० -a) दे१० जायते, ते१ जायते (→जायते), ब१ दे२ १० ते१ गर्भे तु (→गर्भात्तु) -b) दे१ ३ कुलसंस्थित (→कुलिश स्थित) ब१ मुसलो***** दे१० मुशलेयो मयो महान् -c) दे१ ३ ४ दुष्टाधका (→वृष्ण्यधका), दे३ ४ सर्वो (→सर्वे), ब१ २ दे१० वृष्ण्यन्धकाश्च य सर्वाणि -d) ब२ दे१० नयिष्यति (→गमिष्यन्ति), दे६ ७ यमालय (→यमक्षय), ब१***** क्षयम्

२० b चरणात्पर दे५ ११ मुवे अधिकम्—

*उवाच तर्हि ते गर्भान् मुसल कुलनाशनम् ।

[—१ दे६ ०शासन (→०नाशन)]

२१ दे७ ० -a) दे४ १० ०सा (→०स), दे१० यत्तु (→शाप) -c) ब१ २ शापभाराभिसतप्ताङ्ग (ब२ ०ङ्गा), दे१ शापभाराति सतप्ता, दे५ ६ ८ ११ मुवे शापेन सन्तसधियो

२१ b चरणात्पर दे१० अधिकम्—

ततो मा भाषते शासा दीना सतप्तमानसा ।

दुर्वाससा तु शासास्तु वय त्वा शरण गत ।

अस्माभि क्रीडमानश्च गर्भ मत्वा मृषा गतै ।

जायते किमनेतात स मया भाषितो मुनि ।

*ममासौ वचन श्रुत्वा दुर्वास क्रोधमूर्च्छित । [५]

दुर्वाससा वै शप्तास्तु वय त्वा शरण गता ॥२३॥
 मया वै क्रीडमानेन गर्भं कृत्वा मृषागतम् ।
 जायते किं च मे वाऽत्र स मया भाषितो मुनि ॥२४॥
 ममैव वचन श्रुत्वा दुर्वास क्रोधमूर्च्छित ।
 उवाच परुष वाक्य क्रोधसतप्तलोचन ॥२५॥
 शृणु साम्ब महामूर्ख यन्मा त्व परिपृच्छसि ।
 जायते तव गर्भात् तु यथा वृष्णिकुलक्षय ॥२६॥
 एव तस्य वच श्रुत्वा अह तस्येदमुक्तवान् ।
 गच्छ साम्ब महाभाग स्ववेशममचिराद् यथा ।

वे १४९

उवाच परुष वाक्य क्रोधसतप्तलोचन ।

शृणु शाव महामूख यन्मा त्व परिपृच्छसि ।

जायते तव गर्भेण यथावृष्णिकुलक्षय ।

२२ दे१० ०, ते१ cd ० -a) ब१ २ ततोह तास्तथा पश्यन्, दे५-११ मुवे ततस्ताना (दे६ ७ तत स्नान)गतान दष्टा (दे५ ०ष्टा) -b) ब१ २ कुमारान समुपागतान, दे५ ११ मुवे कुमारान् पष्टवानह -c) ब१ किमागमनहेतुर्वै, ब२ किमन गमन वत्सा, दे१ ३ ४ किमागमन मे वत्सा दे५ ७ ११ मुवे ते च मामब्रुवन सर्वे -d) दे५-११ मुवे यथावत् समुत्सुका

२३ दे२ ५-११ मुवे ते१ ० -a) दे३ शावो (→साम्बो), ब१ तत सम्भाषते सप्ता, ब२ भाषन्ते माञ्च तत्रापि -b) ब१ २ दीना (ब१*) सतप्तमानसा, दे४ जन सतप्तमानस -c) ब१ तु सप्तास्तु, ब२ हि शप्तास्तु (→वै शप्तास्तु)

२४ दे५-११ मुवे ० -a) ब१ २ अस्मा(ब२ युष्मा)भि क्रीडमानश्च -b) ब१ २ दे२ ते१ मृषागत (→मृषागत) -c) ब१* मेवात्र, ब२ ममवात्र, दे२ ४ च मे चात्र (→च मे वाऽत्र) -d) ब२ भाषते (→भाषितो)

२५ दे५-११ मुवे ० -a) ब१ २ ममासौ (→ममव) -c) ब१ २ ते१ मधुर (→परुष) -d) दे४ क्रोधसरत्ता लोचन

२६ दे५-११ मुवे ० -a) ब१ २ दे३ शाव (→साम्ब) -c) ब१ २ दे३ ४ गर्भे तु (→गर्भात्तु) -d) ब१ २ कुलक्षय (→कुलक्षय)

२७ दे१ ०, दे५-११ मुवे cd ० -a) दे५ तत्र तपा, दे६-११ मुवे तच्च तेषा (→एव तस्य) -b) ब१ मया तेभ्यश्च उक्तवान्, ब२ चोक्तवान् तमह पुन, दे३ ४ अह तस्यैवमुक्तवान् -c) ब२ शीघ्र (→साम्ब) -d) ब१ दे१० स्ववेशम् (दे१० ०स्म) शीघ्रमेव च, ब३ सुरेश शीघ्रमेव च, दे३ ४ वेश्म(दे४ ०स्मा)स्व मा चिर कथा

१४९ २२ एवमेतन्न सदेहो दुर्वासा यत् प्रभाषते ॥२७
 एव ते कथित भूमि यत्त्वया परिपृच्छितम् ।
 शापस्य कारणार्थाय वृष्णीना च महाभयम् ॥२८
 तत्र स्थानानि मे भूमे कथ्यमानानि मे शृणु ।
 द्वारकाया वरारोहे सर्वभागवत्प्रियम् ॥२९
 अस्ति पञ्चसर नाम गुह्य क्षेत्र पर मम ।
 समुद्रतीरमुत्सृज्य मम कर्मसुखावहम् ॥३०
 तत्र स्नान तु कुर्वीत षष्ठकालोषितो नर ।
 मोदते नाकपृष्ठे तु अप्सरोगणसकुले ॥३१
 अथात्र मुञ्चते प्राणान् क्षेत्रे पञ्चसरे मम ।
 देवलोक समुत्सृज्य मम लोक प्रपद्यते ॥३२

(दे४कृया) -c) दे१-९ ११मुवे भविष्यति न स-देहो -f) दे५ ९ ११
 मुवे दुर्वासा यदुवाच ह

२८ दे१ abcd C, दे१-९ ११मुवे cd O -a) ब१ २
 दे१० एतत्ते (→एव ते), दे३-९ ११मुवे ते१ भूमे (→भूमि) -b)
 दे५ ८ ९ ११ मुवे वृष्ण्यादि (मुवे °दे) शापकारणम्, दे६ ७ वृष्ण्या-
 (दे६°ष्णा) दिनाश (°६माश) कारण -c) दे२ कारणाथ यद(→
 कारणार्थाय) -d) ब२ दे१० यथाक्षय, दे३ ४ महद्भय (→महाभयम्)

२९ -a) ब२ स्थानाञ्च वै, दे६ ७ स्थानानि (दे६°मि) वै
 (→स्थानानिमे), ब१ २ दे२ ३ १० भूमि (→भूमे) -b) दे१ कथ°
 (→कथ्य°), दे५ ८ ११ वै (→मे), ब१ २ कथ्यमान मया शृणु -c)
 दे६ ७ द्वारिकाना (दे७°या) (→द्वारकाया), दे५ ९ ११मुवे महाभागे
 (→वरारोहे) -d) ब२ दे१० °प्रिय (→°प्रिय), दे५-९ ११मुवे
 वैष्णवाना सुखावहे

३० ब२ ab O -a) ब१ दे६ ७ ९ ११मुवे °सरो, दे१ °शर,
 दे३ ४ °शिर, दे५ ८ १० °शरो (→°सर) -b) ब१ दे१-४ १० ते१ तस्मिन्
 गुह्य (→गुह्य क्षेत्र), दे५ ८ ११ गुह्य क्षेत्रे परे मम -d) ब१ २ दे१०
 भक्त- (→कर्म)

३१ -a) दे१ ३ ४ ८ प्रकुर्वीत, दे११ तु*वीत (→तु कुर्वीत)
 -b) ब१ २ दे१० °भक्तोषितो (→°कालोषितो) -d) दे५ अक्षरो-
 गणा सकुल

३२ -a) ब१ २ दे१० अथ वै (→अथात्र), दे८ पच ते,
 दे१० मुचति (→मुञ्चते), दे५ ७ प्राणा, (दे५ °णा) (→प्राणान्)
 -b) दे८ ७ ते१ क्षेत्र (दे७ °त्र) (→क्षेत्रे), ब१ २ दे१ ५ ८ °शरे,
 दे४ °शरि, दे८ ७ °सरो (→°सरे), दे८ ७ वरे (→मम) -c)
 ब१ २ दे१० मनुजा (ब१ °जा, ब२ °जास्) शृणु (ब२ तच्च, दे१०
 यानि) पश्यन्ति -d) ब१ २ दे१० मम कर्मपरायणा, दे५-९ ११
 भूमे मम लोके महीयते

प्लक्षो वै तत्र सुश्रोणि शतशाखो महाद्रुम ।
 चतुर्विंशतिद्वादश्या स भवेत् तत्फलान्वित ॥३३
 बह्वस्तत्र गच्छन्ति लाभालाभेन मानवा ।
 फल न लभते कश्चिद्द्वयं भागवत शुचिम् ॥३४
 लभन्ते ये फल तत्र गुह्ये पञ्चसरे मम ।
 ते लभन्ते परा सिद्धिमेवमेतन्न सशय ॥३५
 प्रभासमिति विख्यात तस्मिन्तीर्थे पर मम ।
 मनुजा य न पश्यन्ति रागलोभसमन्विता ॥३६
 तत्र स्नान प्रकुर्वीत पञ्चभक्तोषितो नर ।
 मोदते सप्तद्वीपेषु गुह्यानि च स गच्छति ॥३७

३३ दे१० a-d O -a) ब१ श्रुत्वा वै, ब२ प्लव*,
 दे१ ४ प्लक्ष वै, दे६ लक्ष्यव, दे७ लक्ष्यो व (→प्लक्षो वै) -b)
 ते१ १ °शाभो (→°शाखो) -c) दे४ द्वादस्य*, दे५-९ ११ द्वादशी
 (→द्वादश्या), मुवे सुफलै शोभनै कुम्भा -d) ब१ २ स भवेत्
 फलभाग्यत (ब१ °था), दे४ स भवेत्तत्फलान्वित, दे५ ८ ९ ११ सुबहु
 फ (दे५ क) लिताभि फले, मुवे कृतिभिवहुभि फले

३४ दे१० a O -b) ब१ फललाभेन, ब२ नानालाभेन,
 द४ लाभलोभेन, मुवे लाभलौल्येन (→लाभालाभेन) -c) दे१ ३ ४
 काला न, दे५ फल च (→फल न), दे४ लाभते (→लभते), ब१ २
 किंचिद्, ते१ कश्चिद् (→कश्चिद्) -d) ब१ दे१० मुक्ता, ब२
 दे८ ८ ११मुवे मुक्त्वा, दे५ मुक्त-, दे९ मुक्त्य (→वज्य), ब२ दे२ ६ १०
 ते१ भागवत (दे२ ते१ °ता, दे६ °ते), दे४ ११ भगवत (→भागवत),
 ब१ २ दे१० शुचि, दे२ ते१ शुचीन्, दे५-९ ११ मुवे नर (→शुचि)

३५ ब२ ab O -a) दे८ लभते (→लभन्ते), ब१ लभ्य
 तत्र लभेतत्र, दे२ ते१ लभते ये फलत्यत्र -b) ब१ दे१-४ ते१ गुह्य,
 (→गुह्ये), ब१ दे१० °शरे, दे१ °शर, दे३ °गिर, दे४ °शिर (→°सरे),
 दे५-९ ११ मुवे मुक्ता (दे५ ८ °क्ता) पापेन कर्मणा -c) दे२
 लभन्ति (→लभन्ते), ब१ २ लभन्ति (ब२ °न्ते) परमा सिद्धि, दे२
 ते१ ते लभन्ति घरा सिद्धि -d) ब२ प्रिया (→एव), दे५-९ ११
 मुव मम कमणि सस्थिता (दे८ ७ °त).

३६ -a) दे५ १० विख्यात (दे१० °तो) (→विख्यात) -b)
 दे७ तस्मिन्तीर्थं, दे१० तत्र तीर्थ (→तस्मिन्तीर्थं), दे५ ८ ९ ११ मुवे
 परे (→पर) -c) दे८ ७ मनुष्या (→मनुजा), दे७ येन, दे१० यत्र
 (→यं न) -d) दे२ ६ १० ते१ °समन्वित (दे८ °ता) (→°समन्विता)

३७ दे३ ४ cd O -a) दे२ ११ ते१ कुर्वीत (→प्रकुर्वीत)
 -b) ब१ २ दे१० पचरात्रो, दे७ पचकालो (→पचभक्तो°). -d)
 दे२ ते१ गच्छते (→गच्छति) -cd) दे१० मोदते शक्रलोकेषु
 एवमेतन्न सशय

अथ चेन्मुञ्चते प्राणान् प्रभासे गतकिल्बिष ।
सर्वसङ्ग परित्यज्य मम लोकाय गच्छति ॥३८॥
तत्राश्चर्यं महाभागे कथ्यमानं मया शृणु ।
प्रभासे यत्र शृण्वन्ति सागरे नगरं प्रति ॥३९॥
मकरास्तत्र दृश्यन्ते भ्रममाणा समन्ततः ।
न किञ्चिदपराध्यन्ति स्नायमाना जले ततः ॥४०॥
अथात्र प्रक्षिपेत् पिण्डान् प्रसन्ने सलिले न तु ।
असंप्राप्ते च गृह्णन्ति एवमेतन्नं सशयं ॥४१॥
पापकर्म्मरतस्यापि न गृह्णन्ति जलं प्रति ।
गृह्णन्ति शुभकर्माणां पिण्डमेव न सशयं ॥४२॥
पञ्चकुण्डमिति ख्यातं तस्मिन् गुह्यं परमम् ।
अगाधश्चाप्यपारश्च क्रोशविस्तार एव च ॥४३॥

३८ दे१० ०, दे३ ४ ab ० -a) ब१ २दे१ २ते१ व (→चेन्), ब१ २ मुचति (→मुचते) -b) ते१ प्रभाते (→प्रभासे), दे७ कृत° (→गत°) -c) दे८ तत्र (→सव-) -d) ब२ दे२ दे७ ७ लोक च, मुवे लोक स (→लोकाय), ब१ मम लोक प्राप्यते नर

३९ दे१० (), दे६ ७ bcd ०, ब२ cd ० -a) दे६ ७ तत्राश्चय (दे७ °य) मतिमहा (दे६**) -c) ब१ प्रभाते, ते१ प्रभाते, + प्रभासे (→प्रभासे), ब१ दृश्यते, दे१ ३ दृश्यते, दे४ दृश्यते, (→शृण्वन्ति) -d) ब१ नरक, ते१ नागर (→नगर)

४० दे१० ०, दे६ ७ abc ० -a) दे२ते१ दृश्यन्ति, दे४ दृश्यते (→दृश्यते) -b) ब१ २ मुवे इतस्ततः, दे५ ८ ९ ११ ततस्ततः (→समन्ततः) -c) दे१ ३ ४ ततः (→न) -d) ब१ २ °माने (ब२ °न) (→माना), ब२ जल (→जले)

४१ ब२दे१० ० -a) ब१ भक्त, दे२ते१ पिण्ड, दे३ पीडा, दे५ ७ पिण्डा (→पिण्डान्) -b) दे४ प्रासन्ने (→प्रसन्ने), दे६ ७ हि तु, दे९*तु, मुवे नर (→न तु), ब१ प्रसन्न सलिलेष्वथ -c) दे१ ३ ४ पश्यति, ते१ गृह्णाति (→गृह्णन्ति), ब१ संप्राप्तं तत्र गृह्णन्ति -d) दे६ ७ एवमेव न सशय

४२ -a) दे१ ३ ४ पापकर्म्मजनस्यापि -b) ब१ गृह्णन्ति च जलं प्रति, दे२ते१ जलं प्रति न गृह्णन्ति -c) दे४ गृह्णीति, ते१ गृह्णाति (→गृह्णन्ति), ब१ पशुकर्माणि, दे१ ३ ४ १० शुभकर्माणि (दे४ °णा) (→शुभकर्माणां), दे५ ९ ११ मुवे धर्मात्मना च गृह्णन्ति -d) दे३ ४ पीडमेव, दे६ पिण्डे म*, दे७ पिण्डमत्र (→पिण्डमेव)

४३ -a) दे५ ९ ११ मुवे °पिण्डम् (→°कुण्डम्) -b) ब१ २दे१० गुह्ये, दे४ गुह्या (→गुह्या), दे५ पर*म (→परमम्) -c) ब१ २ दे१० अगाधश्चाप्यथे (ब२°मे, दे१० °वे) यश्च, दे२ ते१

तत्राभिषेकं कुर्वीत पञ्चकालोषितो नरः ।
मोदते शक्रलोके स एवमेतन्नं सशयं ॥४४॥
अथात्र मुञ्चते प्राणान् पञ्चकुण्डे यशस्विनि ।
शक्रलोकं परित्यज्य मम लोकाय गच्छति ॥४५॥
तत्राश्चर्यं महाभागे कथ्यमानं मया शृणु ।
पापकर्म्म न पश्यन्ति पश्यन्ति शुभकर्म्मिणः ॥४६॥
चतुर्विंशतिर्द्वादश्या मध्याह्ने च दिवाकरे ।
रौप्यं सौवर्णकं पद्मं दृश्यते नात्र सशयं ॥४७॥
ब्रह्मसगमनं नाम तस्मिन् क्षेत्रे परमम् ।
धारा पतन्ति चत्वारि मणिपूरगिरौ श्रिता ॥४८॥
तत्राभिषेकं कुर्वीत चतुर्भक्तोषितो नरः ।
वैखानसेषु लोकेषु मोदते नात्र सशयं ॥४९॥

वे १४९ ४

अगाधश्च स्वपाकश्च, दे५ ९ ११ मुवे अगाधस्याप्यपारस्य -d) दे१ ३ क्रोश-, दे७ क्रोश (→क्रोश-), ब१ २दे१० त्रिशद्विस्तारमेव च, दे२ते१ क्रोशविस्तारमेव च

४४ -a) दे१० तत्रानिमेषं कुर्वीत -b) ब१ २ दे१० °रात्रौ (→°कालौ) -c) ब१ २दे१ ३ ४-६ ९ १०ते१ °लोकेषु (दे१ ३ ४ तु, दे५ ९ °श, ते१ °न) (→°लोके स) -d) दे४ एव मे तत्र सशय

४५ -b) दे६ ७ °पिण्डे (दे६ °ड-) (→°कुण्डे), ब१ २ तीर्थे (ब१*) वै पञ्चकुण्डके, दे१० तीर्थे पञ्चकुण्डके -c) दे१ ४ते१ इन्द्र-, दे२ इव (→शक्र-), ब१ २दे१० इन्द्रलोकमतिक्रम्य -d) ब१दे२ ५ ११ मुवे लोक स (दे६ ७ १० च), ब२ लोक तु (→लोकाय)

४६ -a) दे१ ततोश्चय, दे४ तत्राश्चर्या (→तत्राश्चय) -c) ब२ पापात्मानो न पश्यन्ति, दे५-९ ११ मुवे न पश्येत् पापकर्म्म वै, दे१० पापकर्म्म न पश्येत् -d) दे२ते१ पश्यन्ति शुभकर्म्मणः, दे५-९ ११ मुवे शुभकर्म्मैव पश्यति

४७ -c) दे५ सौप्य, दे८ रौप्य, + सौप्य, (→रौप्य), दे२ ५ ८ ९ ११ मुवे ते१ सुवर्णक (→सौवर्णक) -d) दे१ दृश्यते, दे७ पश्यते, दे१० शृणुते (→दृश्यते)

४८ -a) ब१ ब्रह्मसगमनं नाम, मुवे क्षेत्रं सगमनं नाम -b) दे५ ७-९ ११ मुवे तीर्थे (→क्षेत्रे) -c) दे६ ७ धारा (दे७ °रा) पतन्ति चत्वारः, मुवे चतुर्धारा पतन्त्यत्र -d) ब१दे२ १०ते१ मणिपूरश्रिता (दे२ °ता, दे१० °ते) गिरौ, ब२ मणिपूरसूते गिरौ, मुवे मणिपूरगिरिश्रिता

४९ दे१ a ० -b) ब१ २दे१० पञ्च° (→चतुर्°) -c) दे७ मासेषु (→लोकेषु), दे१ समलोके वसेत्तत्र, दे४ वैखानसस्या लोकेऽस्या

४४ अथात्र मुञ्चते प्राणान् सर्वकर्मविनिश्चित ।
त्यक्त्वा वैखानसल्लोकान् मम लोकाय गच्छति ॥५८
तत्रापि परमाश्चर्यं कथ्यमानं शृणोहि मे ।
यानि दृश्यन्ति कुण्डेषु मणिपूराश्रिते गिरौ ॥५९
प्रतिक्षिता ते पापस्य न पतेत जल भुवि ।
स्नायमानेषु जातेन न पतन्ति यथा पुरा ॥६०
हसकुण्डेति विख्यात तस्मिन् क्षेत्रे पर मम ।
धारा चैका पतत्यत्र मणिपूरगिरौ श्रिता ॥६१
तत्राभिषेकं कुर्वीत षष्ठकालोषितो नर ।
मुक्तसङ्गो महाभागे मोदते वरुणालये ॥६२
अथात्र मुञ्चते प्राणान् हसकुण्डे वरानने ।

५० -b) ब१ २ सर्वकर्मसु निश्चित, दे३ ४ सर्वकर्मविनिश्चित, दे५-११ मुवे मम भक्तिपरायण (दे६ ८ °णा), दे१० सर्वधर्म-विनिश्चित -c) ब१ २दे२ ८ते१ वैखानस (दे२ ८ते१ °सा) (→वैखानसान्), ब१ लोक, ब२ लोक (→लोकान्), दे१ प्रत्यवधान् सान लोकान्, दे३ त्यक्त्वा वैखानसा लोकान्, दे१० त्यक्त्वा वैखानस लोक -d) दे५-११ मुवे लोक स (→लोकाय), ब१ २ मम लोक प्रपद्यते, दे१० मल्लोक प्रतिपद्यते

५१ ब२ ० -b) ब१ शृणोतु, दे५-११ मुवे शृणुष्व (→शृणोहि) -c) ब१ वै कुण्डे (→कुण्डेषु), दे१ यानि दृश्यन्ति कुण्डेषु, दे५-११ मुवे दृश्यन्ते यानि कुण्डेषु (दे६ कुण्डानि) -d) दे५-११ मुवे मणिपूरगिरौ तथा

५२ ब२दे१० ० -a) दे४ प्रतिक्षिता ते यो यस्या, दे५-११ मुवे प्रतीक्ष (मुवे °क्षीय)माणे पापे तु -b) ब१दे१ १ ५ ६ ८ ९ ११ मुवे नयते (दे१ ३ तपते) तज्जल (दे६ °जल) भुवि (ब१ भुवि, + प्रति), दे४ तपेतु*जल भुवि, दे१ न पतत्तज्जल भुवि -c) दे१ जायते, दे२ते१ जाते ते, दे५ ८ ९ ११मुवे पापेषु, दे६ नयने(→जातेन), ब१ स्नायमाने*जायते, दे१ जायमानेन पतते -d) ब१ ते (→न), दे२ ते१ पतन्ति न यथा पुरा, दे५ ८ ९ ११ मुवे न पतत्त यथा पुरा, दे६ **** यथापुरा, दे१ दिवि गच्छेद्यथा पुरा.

५३ दे१० ० -a) ब१ २ हसकुण्डमिति ख्यात -b) दे५ ९मुवे परे(→पर), दे८ तत्र तस्मिन् परे मम -c) दे२ घोरा चैका, दे८ ७ धारैका च (→धारा चैका) -d) दे२ श्रिता, दे३ ८ ९ श्रिता (→श्रिता), ब१ मणिपूराश्रितौ गिरौ, ब२ मणिपूरश्रिते गिरौ, दे१ ३ ते१ मणिपूरगिराश्रिता (ते१ ते)

५४ -b) ब१ २ दे१० °भक्ती (→°कालो) -c) दे५ मुक्त, दे५ १ मुक्ता (→मुक्त-); ब२ दे१० मुक्तसङ्ग (दे१० °ङ्गो) मोतरागो

वारुण लोकमुत्सृज्य मम लोक प्रपद्यते ॥५५
तत्राश्चर्यं प्रवक्ष्यामि हसकुण्डे यशस्विनि ।
शुद्धा पश्यन्ति मनुजा पापकर्मान पश्यति ॥५६
चतुर्विंशतिद्वादश्या मध्याह्ने च दिवाकरे ।
हसाश्चैवात्र दृश्यन्ते चन्द्रकुन्दसमप्रभा ॥५७
हसान् पश्यति यस्तत्र भ्रममाणानितस्तत ।
ते लभन्ति परा सिद्धिमेवमेतन्न सशय ॥५८
कदम्बमिति विख्यात कुण्ड क्षेत्रे पर मम ।
यत्र शुद्धा महाभागे गता वृष्णिमक्षयम् ॥५९
तत्राभिषेकं कुर्वीत चतु कालोषितो नर ।
मोदते ऋषिलोकेषु एवमेतन्न सशय ॥६०

(दे१० °ग), दे१ ३ ४ गतरागमुक्तसङ्गा -d) ब२ गच्छते, दे५ मोदता (→मोदते), ब१ २ °लय (→°लये), दे१ ३ ४ मोदते नात्र सशय, दे१० शकलोक भविष्यति

५५ ब१ २ दे१० ० -a) दे४ मुचेत (→मुञ्चते) -b) दे४ हस कुण्डे वरानने -c) दे४ वारुणा, ते१ वरुण (→वारुण) -d) दे५-११ मुवे मम लोके महीयते

५६ -b) ब२ °कुण्ड- (→°कुण्डे), दे९ हसकुण्डे यशस्विनी -c) दे६ मनुज (→मनुजा) -d) दे२ °कर्म न, ते१ °कर्म स (→°कर्मान्), दे१ ३ ४ दृश्यते (→पश्यति)

५७ -c) ब१ २ दे१० दृश्य (ब२ °श्य, दे१० °श्ये) ते तत्र हसाश्च, दे१ ३ ४ते१ हताश्च दृश्यते तत्र -d) ब१ २ °कान्त°, दे१-४-६ ७ ते१ °कुण्ड- (→°कुण्ड-), दे८ ७ -प्रभा (→-प्रभा), दे१० चन्द्रकान्तिसम प्रभा

५८ ब२ cd ० -a) ब१ यस्तत्र दृश्यते हसो, ब२ यस्तत्र दृश्यते हसान् -b) ब१ दे२ ३ ते१ भ्रममाण (दे२ °णे, ते१ °णो) (→भ्रममाणान्) -c) दे१ ते लभते, दे३ ४ १० ते लभन्ते, दे५ लभते ते, दे६-९ ११ मुवे लभन्ते ते (→ते लभन्ति) -d) दे५-११ मुवे घरे नास्त्यत्र सशय, दे१० एव*तन्न सशय

५९ ब२ ० -b) ब१ दे१० कुण्ड क्षेत्र, दे२ते१ कुण्ड क्षेत्रे, दे५-११ मुवे तस्मिन् क्षेत्रे (→कुण्ड क्षेत्रे) -c) ब१ नीत्वा, दे१० पीत्वा (→शुद्धा), दे५-११ मुवे वृष्णयो यत्र वै शुद्धा -d) दे२ गतो, ते१ ततो (→गता), दे५-११ मुवे संप्राप्ताश्च म (दे८ ७ हि) मालय

६० -b) ब१ २ दे१० चतु काल (ब२ °ल) समन्वित -c) दे१ मुनि-, दे३ ४ दिवि (→-ऋषि), दे१ ३ ४-लोके तु (→-लोकेषु) -d) दे५-११ मुवे पुण्या (दे८ ७ शुद्धा) इमा वै न सशय

अथात्र मुञ्चते प्राणान् कृत्वा कर्म सुदुष्करम् ।

ऋषिलोक परित्यज्य मम लोक प्रपद्यते ॥६१

६१ दे० d○ -c) दे० ऋषिलोक प्रपद्यते दे० अथात्र मुञ्चते प्राणा -d) दे० ३ ४ मम लोक स गच्छति

६२ दे० ०, ते० d○ -a) दे० ते० आश्चर्यं च महाभागे -b) ब० मया शृणु, दे० ३ ४ हि मे शृणु, दे० ५-८ ११ मुवे शृणुष्व मे (→शृणोहि मे) -c) ब० २ कदम्बात् पतिता धारा (ब० २^०रान्) ते० कदम्बा***** -d) ब० नवधारा विनि सृता, ब० २*ववग च नि सृता, दे० १० नवजा सा च नि सृता

६२ श्लोकस्य C चरणात्पर ब० अधिकम्—

नवधारा प्रकीर्त्तिता ।

श्रुत्वा दुर्व्वे शाप त च सर्व्वे कुमारका । (= २१ ab)

शापभाराभितसाङ्गा ममव शरणङ्गता ।

ततोह तास्तथा पश्यन् कुमारान् समुपागतान् ।

किमागमनहेतुर्व्वे चैव समुत्सुका ।

[5]

तत सम्भाषत शसा दीना सत्तमानसा ।

दुर्व्वससा तु शसास्तु वय त्वा शरण गता ।

अ क्रीडमानैश्च भ त्वा मृषागति ।

जायते किं ममैवान स मया भाषितो ।

ममासौ वचन श्रुत्वा दुर्व्वसा क्रोवमूर्च्छित ।

[10]

उवाच मधुर वाक्य क्रोधसन्ततप्लोचन ।

शृणु शाम्ब महामूर्ख यन्मा त्व परिपच्छसि ।

जायते तव गर्भे तु यथा वणिक्कुलक्षय ।

एव तस्य वच श्रुत्वा माया तेभ्यश्च उक्तवान् ।

गच्छ शाम्ब महाभागे स्ववेशा शीघ्रमेव च ।

[15]

एवमेतन्न स-देहो दुर्व्वसा यत प्रभाषते ।

एतत्ते कथित भूमि यत्तया परिपृच्छित ।

शापं थयि वृष्टानाञ्च यथा क्षय ।

तत्र स्थानानि मे भूमि कथ्यमान मया शृणु ।

द्वारका वरारोहे सन्वभागवत्प्रिय ।

[20]

अस्ति पञ्चसरो नाम तस्मिन् गुह्य पर मम ।

समुद्रतीरमुत्सृज्य मम भक्तमुखावह ।

तत्र स्नानन्तु कुर्व्वीत षष्ठभक्तोषितो नर ।

मोदते नाकपष्ठे तु अप्सरोगणसङ्कुले ।

अथ वै मुञ्चते प्राणान् क्षेत्रे पञ्चशरे मम ।

[25]

मनुजाश्च न पश्यन्ति मम कम्मपरायणा ।

प्लक्षो वै तत्र सुश्रोणि शतशाखो मम द्रुम ।

चतुर्व्विंश द्वादश्या स भवेत् फलभाग्यथा ।

बहवस्तत्र गच्छन्ति फललोभेन मानवा ।

फल न लभते किञ्चिन्मुक्ता भागवत् शुचि ।

[30]

तत्राश्चर्यं महाभागे कथ्यमान शृणोहि मे ।

कदम्बात्पतते धारा तत्र पूर्वं विनि सृता ॥६२

वे १४९ ५७

लभ्य तत्र लभेत्तत्र गुह्ये पञ्चशरे मम ।

लभन्ते परमा सिद्धिमेवमेतन्न सशय ।

प्रभासमिति विख्यात तस्मिन्तीर्थे पर मम ।

मनुजा यत्र पश्यन्ति रागलोभसमविता ।

तत्र स्नान प्रकुर्व्वीत पञ्चरात्रोषितो नर ।

[35]

मो ते सप्तद्वीपेषु गुह्यानि च स गच्छति ।

अथ वै मुञ्चते प्राणान् प्रभासे गतकिल्बिष ।

सर्व्वसङ्ग परित्यज्य मन्येक प्राप्यते नर ।

तत्राश्चर्य्य महाभागे कथ्यमान मया शृणु ।

प्रभासे यत्र दश्येत सागरे मकर प्रति ।

[40]

मकरास्तत्र दश्यन्ते भ्रममाना इतस्तत ।

न किञ्चिदपवाधन्ति स्नायमाने जने तत ।

अथात्र प्रक्षिपेद्भक्त प्रसन्न सलिलेष्वथ ।

सप्राप्त तत्र गच्छन्ति एवमेतन्न सशय ।

पापकम्मरतस्यापि गच्छन्ति च जल प्रति ।

[45]

गच्छन्ति पशुकर्म्मणं पिण्डमेव न सशय ।

पञ्चकुण्डमिति रयात तस्मिन् गुह्ये पर मम ।

अगाधश्चाप्यमेयश्च त्रिंशद्विस्तारमेव च ।

तत्राभिषेक कुर्व्वीत पञ्चरात्रोषितो नर ।

मोदते शकलकेषु एवमेतन्न सशय ।

[50]

अथात्र मुञ्चति प्राणान् तीर्थे वै पञ्चकुण्डके ।

इन्द्रलोकमतिक्रम्य मम लोक तु गच्छति ।

तत्राश्चर्य्य महाभागे कथ्यमान मया शृणु ।

पापकर्म्मा न पश्यन्ति पश्यन्ति शुभकर्म्मिण ।

चतुर्व्विंशतिद्वादश्या मध्याह्ने च दिवाकरे ।

[55]

रौप्य सौवर्णक पद्म दृश्यते नात्र सशय ।

ब्रह्मसङ्गमन नाम तस्मिन् क्षेत्रे पर मम ।

धारा पतन्ति चत्वारि मणिपूराश्रिते गिरौ ।

तत्राभिषेक कुर्व्वीत पञ्चभक्तोषितो नर ।

वैखानसेषु लोकेषु मोदते नात्र सशय ।

[60]

अथात्र मुञ्चते प्राणान् सर्व्वकम्मसु निष्ठति ।

त्यक्त्वा वैखानस लोक मम लोक प्रपद्यते ।

तत्रापि परमाश्चर्य्य कथ्यमान शृणोति मे ।

यानि दश्यन्ति वै कुण्डे मणिपूराश्रिते गिरौ ।

तत्राभिषेक कुर्व्वीत षष्ठभक्तोषितो नर ।

[65]

कुल्लदङ्गो वीतरागो गच्छते वरुणालय ।

तत्राश्चर्य्य प्रवक्ष्यामि हसकुण्डे यशस्विनि ।

शुद्धा पश्यन्ति मनुजा पापकर्म्मा न पश्यन्ति ।

[847]

१७ स कदम्बो महाभागे माघमासस्य द्वादशीम् ।
 पुष्पा पतति वरारोहे उदिते च दिवाकरे ॥६३॥
 यस्तत्र लभते पुष्प मम मार्गानुसारिण ।
 ते लभन्ते परा सिद्धिमेवमेतन्न सशय ॥६४॥
 चक्रतीर्थमिति ख्यात तस्मिन् क्षेत्रे पर मम ।
 पञ्च धारा पतन्त्यत्र मणिपूरसमाश्रिता ॥६५॥
 तत्राभिषेक कुर्वीत पञ्चकालोषितो नर ।
 दशवर्षसहस्राणि स्वर्गलोके स मोदते ॥६६॥
 अथात्र मुञ्चते प्राणान् लाभालाभविजित ।

चतुर्विंशति द्वादश्या मध्याह्ने च दिवाकरे ।
 दश्यन्ते चात्र हसाश्च चन्द्रकान्तसमप्रभा । [70]
 यैस्तत्र दश्यते हसो भ्रममाणे इतस्तत ।
 ते लभन्ति परा सिद्धि एवमेतन्न सशय ।
 कदम्बमिति विख्यात कुण्ड क्षेत्र पर मम ।
 यत्र नीत्वा महाभागे गतो वृष्टि यमक्षय ।
 तत्राभिषेक कुर्वीत चतु कालसमन्वित । [75]
 मोदते ऋषिलोकेषु एवमेतन्न सशय ।
 अथात्र मुञ्चते प्राणान् कृत्वा कम्म सुदुष्कर ।
 ऋषिलाक परित्यज्य मम लोक प्रपद्यते ।
 तत्राश्रय्य महाभागे कथ्यमान शृणोषि मे ।
 कदम्बान पतिता धारा । (= २१ ab-६२ c) [80]
 ६३ ब२ दे० ०, ब१ bc ० -a) द१ ३ ४ सा (→स),
 दे१ कदवा, दे२ कादम्बा, दे३ कदवान् (→कदम्बो) -b) दे२ते१
 माघ° (→माघ°), दे४*स्या स्या, दे१० °मासश्च (→°मासस्य),
 दे१ ३ ६ ७ १० ११ द्वादशी (→द्वादशी) -c) दे१ ४ पुष्पा (?) पतति
 वरारोहे, दे२ पुष्पा (?) पतति वरारोहे, दे१० पुष्पतिस्म महाभागे,
 ते१ स्नान तत्र वरारोहे -d) दे२ उदयते दिवाकरे -cd)
 दे५-७ ११ मुवे पुष्पाणि वै प्रकटयत्युदयस्थे दिवाकरे
 ६३ श्लोकस्य b चरणात्पर द११ अधिकम्—
 पुष्पाणि वै प्रकटयति (उरा ?) तत्र पूर्वं विनि सूता
 स कदम्बो महाभागे माघमासस्य द्वादशी । (= ६३)
 ६४ दे० ० -a) ब२दे२ते१ ये तत्र, दे१ य(व)स्तत्र, दे१०
 यस्तत्र (→यस्तत्र), दे२ते१ पुष्पा, दे४ पुष्प (→पुष्प), दे५-८ ११
 मुवे ये वा लभन्ते तत् पुष्प (दे० पूर्वं) -c) दे२ते१ लभन्ति
 (→लभन्ते), ब१दे१० लभन्ते परमा सिद्धिम्, ब२ ते यान्ति परमा
 सिद्धिम्
 ६५ दे० ० -a) ब१ २ प्रद्युम्नभेदन नाम, दे१० प्रद्युम्न-
 भेदो नामेत -b) दे१ ३ ४ तस्मिन् क्षेत्रे वरानने
 ६५ श्लोकस्य b चरणात्पर दे१ ३ ४ अधिकम्—
 *प्रतिमा यत्र सर्वापि दृश्यते चक्रको मम ।
 प्रद्युम्नभेदनामेति तस्मिन् क्षेत्रे पर मम ।

सर्वान् स्वर्गान् समुत्सृज्य मम लोकाय गच्छति ॥६७॥
 तत्राश्चर्यं प्रवक्ष्यामि कथ्यमान शृणुष्व मे ।
 अन्यथा ये न पश्यन्ति मम कर्मपरायणा ॥६८॥
 चतुर्विंशतिद्वादश्यामर्द्धरात्रे यशस्विनि ।
 श्रूयते तत्र निर्घोषो मम कर्मसुखावह ॥६९॥
 सुगन्धो वायते वायुर्बहुमाल्यसमन्वित ।
 दुर्लभ पापकर्माणा सुलभ शुभकर्मिणाम् ॥७०॥
 तस्य चोत्तरपार्श्वेन सुगन्धश्च महाद्रुम ।
 पुष्पते सोऽद्य तत्रापि उदिते च दिवाकरे ॥७१॥

६६ -b) ब१ २ °रात्रो° (→°कालो°) -c) दे२ °स्वर्ग°
 (→°वर्ष°) -d) ब१ २दे१० स्वर्गे वै मोदते श्रुति (ब२ तथा),
 दे१-४ते१ क्र(ते१ क्ष) मते मोदते भुवि, दे० ७ स्वर्गलोके महीयते
 ६७ -a) ब१ २दे१० मुञ्चति (→मुञ्चते) -b) मुवे
 लोभमोहविजित -c) ब१ २ अथ, दे३-५ सर्वा, दे१० उत (→
 सर्वान्), ब१ २दे१० स्वर्गान् (→स्वर्गान्), दे० सर्वान् स्वर्गान्
 परित्यज्य -d) मुवे लोक स (→लोकाय), दे० ७ मम लोके
 (दे० °क) प्रपद्यते
 ६८ -b) ब१ २दे१० मया शृणु (→शृणुष्व मे) -c)
 ब१ २दे१० मानवा यानि पश्यन्ति, दे१ ३ ४ते१ अन्यथा ये प्र (ते१ न)
 पश्यन्ति, दे५-९ ११ मुवे अन्यथैतन्न पश्यन्ति -d) दे२ ६ °परायण
 (→°परायणा)
 ६९ -b) दे२ °मात्रे (→°रात्रे) -d) दे२ ५ ९ ११ मुवे
 मन (→मम), दे५ ८ ९ ११ मुवे कण° (→कर्म°)
 ७० ब२ cd ० -a) ब१ २दे१० सुगन्धिर्वायते वायुर,
 दे५-९ ११ मुवे सुगन्धो वहते वायुर -b) ब२ बहु गन्ध°, दे२ते१
 बहुकाल° (दे२ °ल्य), दे४ बहुमाल्य°, दे५ ८ °माल्य° (→बहु-
 माल्य°) -c) दे१ ३ ४ दुर्लभो मदभाग्याना, दे२ते१ दुर्लभ पाप-
 कर्माणा, दे५-९ ११ मुवे दुर्लभ (दे५ ८ ९ °भ) पापिना चैव, दे१०
 दुर्लभ पापकार्याणा -d) दे५-११ मुवे पुण्य- (→शुभ-),
 दे२ ६-८ १०ते१ -कर्मणा (→-कर्मिणा)
 ७१ ब२ ab ० -a) दे१ तस्या (→तस्य), ब१दे१ ३ ४ १०
 °पार्श्वे तु (→पार्श्वेन) -b) ब१दे१० अशोको हि (दे१० °श्वि),
 दे५-९ ११ मुवे अशोकश्च (→सुगन्धश्च), दे१ ३ ४ °नद (दे४ °द)
 (→°द्रुम) -c) दे२ ११ पुण्यते, दे३ ६ ८मुवे पुण्यते (→पुण्यते),
 दे२ ५-९ ११ मुवे सोऽद्य (→सोऽद्य), ब१ २दे१० स पुष्प (दे१० °ष्प)
 ति वरारोहे -d) ब१ २दे१० मम भक्त(दे१० °क्त)सुखावह, दे२ते१
 उदयते दिवाकरे, दे५-९ ११मुवे सूर्ये चाम्युदि (दे५ ८ ९ °द्य)ते सति
 ७१ श्लोकानन्तर ब१दे१० अधिकम्—
 *चतुर्विंशतिद्वादश्या मध्याह्ने तु दिवाकरे ।

ये तत्र लभते पुष्प मम मार्गानुसारिण ।
ते लभन्ति परा सिद्धिमेव भूमे न सशय ॥७२
अस्ति रैवतक नाम तस्मिन् क्षेत्रे पर मम ।
सर्वलोकेषु विख्यात यत्र च क्रीडित मया ।
बहुगुल्मलताकीर्ण फलपुष्पै सुशोभितम् ॥७३
बहुवर्णशिलापङ्का गुहाश्चापि दिशो दश ।
वापीश्च कन्दराश्चैव देवानामपि दुर्लभा ॥७४
तत्राभिषेक कुर्वीत षष्ठकालोषितो नर ।
गच्छते सोमलोकाय कृतकृत्यो न सशय ॥७५
अथात्र मुञ्चते प्राणान् मम कर्मसु निष्ठित ।
सोमलोक समुत्सृज्य मम लोक प्रपद्यते ॥७६

७१ श्लोकस्य a चरणात्परमपि दे१० अधिकम्—

*सुग घ पतते जल एकोप्यत्र न पश्येत ।
प्रसन्न याति*ज्जल स च पूर्वेण पार्श्वेन ।

७२ -a) ब१ २दे१ ३ ४ १० यस्तत्र दे५ ८ ९ ११ ते तत्र
(→ये तत्र), दे३ ४ पुण्य (→पुष्प) -b) ब१ शोभिते दिवि देवर,
ब२ सुन्दर परम शुचि, दे१० शुभो भागवत शुचि -c) दे५
लभते, दे६ ९ ११ मुवे लभन्ते (→लभन्ति), ब१ ततो लब्धा परा
सिद्धि, ब२ सोपि याति परा सिद्धि, दे१० न लब्धा परमा सिद्धि,
-d) ब१ २दे१० एवमेतन्न सशय, दे६ ७ एव त (दे६ अ)त्र न सशय

७३ ब१ २दे१० c-f) -a) ब१ सङ्गम नारायण नाम,
ब२ सङ्गम केशव नाम, दे१० सङ्गम नागर नाम -b) ब१ २दे१०
अस्ति क्षेत्र (→तस्मिन् क्षेत्रे) -d) दे१ २ यस्तत्र क्रीडित मया,
दे५ ९ ११ मुवे ते१ यत्र वि (ते१ तत) क्रीडित मया -e) दे५
°कीर्ण-, ते१ °कीर्ण (→°कीर्ण) -f) दे१ ३ ४ फलपुष्पैश्च शोभित,
दे५-९ ११ मुवे बहुपुष्पैश्च शोभित, ते१**पुष्पै सुशोभितम्

७३ श्लोकस्य b चरणात्पर ब१ २दे१० अधिकम्—
*मम चोत्तरपार्श्वे तु अदूरात सप्तयोजनम्

[-१ ब१ ***** (→अदूरात सप्त-)]

७३ श्लोकात्पर दे५ अधिकम्—

बहुवर्णशिलापङ्का गुत्रे (?) पर मम (= ७४ ab)
सर्वलोकेषु विख्यात यत्र विक्रीडित मया
बहुगुल्मलताकीर्ण बहुपुष्पैश्च शोभितम् । (= ७३ c-f)

७३ श्लोकात्पर दे३ ४ अधिकम्—

बहुगुल्मलताकीर्ण तस्मिन् क्षेत्रे पर मम ।
सर्वलोकेषु विख्यात यत्र च क्रीडित मया । (= ७३ c-f)

७४ ब१ २दे१० -a) दे१ °वर्णा (→°वर्ण-), दे४ °शिलो,
ते१ °शिला (→°शिला-) मुवे -पङ्क्तिर (→-पङ्का) -b) दे१
दिश, दे४ दशा (→दश) -c) मुवे वाप्यश्च (→वापीश्च),
दे६ व्यापीश्च कन्दर चैव -d) दे६ दुर्लभ (→दुर्लभा)

तत्राश्चर्य महाभागे कथ्यमान मया शृणु ।
पश्यन्ति मनुजा सर्वे धर्मकामा न सशय ॥७७
पतन्ति सर्ववृक्षाणा पत्राणि सुबहून्यपि ।
एक चापि न दृश्येत प्रसन्न याति तज्जलम् ॥७८
स च पूर्वेण पार्श्वेन शोभते महतो द्रुम ।
अपरो मम पार्श्वेन देवानामपि दुर्लभ ॥७९
समन्तात् पञ्चक्रोशानि सर्वत परिविस्तरम् ।
पद्मोत्पलनिभै पुष्पै सुगन्ध कुसुमै सह ॥८०
बहुमत्स्यजलाकीर्णमप्सरोगणसकुलम् ।
बहुपुष्पलताकीर्ण सर्वतस्तु फलान्वितम् ।
शिलातलगुहाच्छन्न सुगन्धिकुसुमै सह ॥८१ वे १४९ ७६

७५ ब१ २दे१० -c) मुवे गच्छेत्तु (→गच्छते),
दे६ ७ °लोक च, मुवे °लोक तु (→°लोकाय)

७६ ब१ २दे१० -b) दे७ कमस्व- (→कमसु) -c)
दे४ ५ समुत्सृत्य (दे४ °ज्य) (→समुत्सृज्य) -d) दे४ प्रपद्यते (→
प्रपद्यते)

७७ ब१ २दे१० -d) दे४ °कर्मा, दे६ °काम (→°कामा)

७८ ब१ २ दे१० -b) दे१-४ ते१ प (दे४ पा)त्राणि
पत (ते१ °ति)ता जले -c) दे१ ३ ४ एकोप्यत्र, दे६ ७ एक वापि
(→एक चापि), दे५ मुवे दृश्यत, दे३ ४ पश्येत (→दृश्येत), दे२
ते१ एकोपि तत्र प (दे२ न)श्येत -d) ते१ प्रसन्ने (→प्रसन्न), दे५
याति (→याति), दे१ ४ ते१ ते जल (→तज्जल)

७९ ब२ -c), ब१ दे१० ab -c), दे७ bc -c), दे५ ८ ९
cd -a) दे१ ३-५ ८ ११ पार्श्वेन (→पार्श्वेन) -b) दे५ ६ ८ ९ ११
मुवे शोभते (दे६ दृश्यते) वै महाद्रुम -c) ब१ दे१० अगाधश्च
अपारश्च -d) दे६ दुर्लभा (→दुर्लभ)

८० ब२ -c), दे५ ८ ९ ab -a) दे२ स तान पञ्च
क्रोशानि, दे६ ७ ११ मुवे पञ्चक्रोशसु (दे७ स्व) विस्तार -b)
दे६ ७ ११ मुवे शोभते व महाद्रुम (दे७****) -c) ब१ दे१०
पद्मोत्पलैश्च सच्छन्न (ब१ °ल), दे२ ते१ पद्मोत्पलनिभौछत्र, दे३ ४
पद्मोत्पलनिभै गन्धै, दे५-९ ११ मुवे पद्मैश्चवोत्पलश्च न (दे६ ७
°श्छन्न) -d) दे५-११ मुवे सुगन्धि (→सुगन्ध)

८१ ब२ -c), दे६ ७ cdef -b) दे१ ३ ४ °सेवित
(दे१ °तु) (→°सङ्कुल), दे५-९ ११ मुवे सवतस्तु फलान्वितम् -c)
ब१ °जलाकीर्ण, दे२ °समाकीर्ण, दे१० °फलाकीर्णा (→°लताकीर्ण)
-d) दे१० सप्तत तु (→सवतस्तु) -e) दे१० शिलापत्र, मुवे
शिलातला (→शिलातल-), दे६ ७ शिलातल****, दे८ ते१ शिला
तल गुह (दे८ °हा)च्छत्र -f) ब१ दे२-५ ८ ११ ते१ रम्य सुरगणाल-
यम्, दे१ रहस्य सुरगणालय.

तत्राभिषेक कुर्वीत अष्टभक्तोषितो नर ।
मोदते नन्दने दिव्ये अप्सरोभि समन्विते ॥८२॥
अथात्र मुञ्चते प्राणान् कृत्वा कर्म सुदुष्करम् ।
नन्दन वनमुत्सृज्य मम लोक प्रपद्यते ॥८३॥
अत्राश्चर्यं महाभागे कथ्यमान मया शृणु ।
पश्यन्ति मनुजा सर्वे धर्मकामा न सशय ॥८४॥
मध्याह्ने च पुन पूर्णश्राद्धरात्रे समो भवेत् ।
वर्द्धते क्षीयते चैव यथैव च महोदधि ॥८५॥
तस्य पश्चिमपार्श्वे तु तत्र बिल्व महाद्रुमम् ।

८२ दे० - ० -c) दे० १० न दत्त (→नन्दने), दे० देवी,
दे० ३ १ दात्र २१) दे० (→दिव्ये) -d) दे० १० ते० समन्वित
(-ममन्विता)

८३ दे० १, १ ते० ०, व२ cd ० -d) दे० मम लोके
प्राप्यते

८३ श्लोकात्पर व० अधिकम्—

तस्य चोत्तरपार्श्वे तु सुगन्धिचम्पकद्रुम ।
पुष्पते म च तत्रापि उदयन्ति दिवाकरे । (= १४९ ७१)

८३ श्लोकात्पर दे० ११ अधिकम्—

तस्य चोत्तरपार्श्वे तु सुगन्धिचम्पकद्रुम ।
पुष्पते म च तत्रापि उदयन्ति तु दिवाकरे ।
यस्मिन् क्रियते स्नान मम मार्गानुसारिण ।
ते लभन्ति परा सिद्धि एवमेतन्न सशय ॥
अस्ति रैवतक नाम तस्मिन्क्षेत्रे पर मम ।
मवर्तकेषु निष्क्यात तत्र वै क्रीडन्ति मया ।
बृहत्समलताशील फलपुष्पैश्च शोभित ।
दशाद्य वनपुष्पैश्च रैवकेमपशोभित ।
बहुवर्णशिशिरैक गुह्याश्चापि दिशो दश ।
वापी सुशोभना चैव देवानामपि दुर्लभा ।

तत्राभिषेक कुर्वीत षष्ठकालोषितो नर ।
गच्छते सामलोकाय कृतकृत्यो न सशय ॥
अथात्र मुञ्चत प्राणान्कृत्वा कमसु निष्ठित ।
सोमलोक परित्यज्य मम लोक प्रपद्यते ॥ (= १४९ ७१ ७६)

८३ b श्लोकात्पर व२ अधिकम्—

तस्याश्चोत्तरपार्श्वे तु सुगन्धिचन्दनद्रुम ।
पुष्पते स पत्राति उदयन्ते दिवाकरे ।
ते लभन्ति परा सिद्धि एवमेतन्न सशय ।
दशान्पुष्पवर्चं वै रैवतस्वनशोभित ।
वापी सुशोभना तत्र देवानामपि दुर्लभा ।
तत्राभिषेक कुर्वीत षष्ठकालोषितो नर ।
गच्छते सोमलोकाय कृतकृत्यो न सशय ।
अथात्र मुञ्चति प्राणान् कृत्वा कम सुनिश्चित ।
सोमलोकं परित्यज्य मम लोक प्रपद्यते ।

चतुर्विंशतिद्वादश्या स च पुष्पति निष्कलम् ॥८६॥
पश्यते शुभकर्मा च पापकर्मा न पश्यति ।
दृश्यते च महाभागे अस्तमेते दिवाकरे ॥८७॥
यस्तत्र लभते पुष्प मम मार्गानुसारिण ।
ते लभन्ते परा सिद्धिमेव भूमे न सशय ॥८८॥
विष्णुसक्रमण नाम तस्मिन् क्षेत्रे पर मम ।
विद्धोऽस्मि तत्र व्याधेन प्राप्तो मूर्ति स्वका प्रति ॥८९॥
तत्र कुण्ड महाभागे मणिपूरगिरौ श्रुतम् ।
धारा चैका पतत्यत्र सुप्रमाणा महौजसि ॥९०॥

८४ व० ० -a) व२दे० १० तत्र चित्त द२ ते० तत्रा-
श्रय, दे० -**** (→अत्राश्रय) -c) व२ दे० ४ तत्र, दे० १०**
(→मर्वे) -d) दे० १० ये यान्ति परमास्थिता

८५ व० ०, व२ ab ० -a) दे० ३ ४ पूव, दे० १० पूर्णे
(→पूणश) -b) दे० १ वाद्ध°, दे० १० अद्ध° (→चाद्ध°), दे० ४ १ ११
मुवे बहत्त (→भवेत्) -c) दे० १० वर्द्धते (→वद्धते), दे० ६ क्षायते
(→क्षीयते) -d) दे० १-४ ते० यश्चैव, दे० १० तथव (→यथैव), दे० २ ते० १*,
दे० ७ स (→च)

८६ व० ० -b) व२दे० १० ऊदध्व विल्वो महाद्रुम
(दे० १० मा), दे० ५-१ ११ मुवे विल्वश्चैव महाद्रुम -d) व२ स च
पुष्पति निमल, दे० ५-१ ११ मुवे स पुष्पयति च निष्कलम्

८७ व० ० -a) व२ दश्यते, मुवे पश्येत्तु (→पश्यते),
दे० १ २ ते० °कर्माश्च (→°कर्मा च) -b) दे० ७ १० °कर्मानु-
(→°कर्मा न) -c) दे० ४ दश्यते (→दश्यते) -d) व२ दे० १०
अस्त याति, दे० ७ ७ [अ] स्त ग (दे० १० गि) ते च, ते० अस्तमाने
(→अस्तमेते)

८८ व२ ab ० -a) दे० यत्तत्र (→यस्तत्र), व० दे० ३ ४
पुण्य (→पुष्प) -b) दे० ५-१ ११ मुवे °सारक, दे० १० °सारिभि
(→°सारिण) -c) व० १ २ दे० १० ते० ते लभन्ति, दे० ४ लभते ते,
दे० ५-१ ११ मुवे स लभेत् (→ते लभन्ते) -d) व० १ २ दे० १० एवमेतन्न,
दे० १ एव तु मे न, दे० २ एव भूमि न, दे० ६ एव भूयो न (→एव भूमे न)

८९ -b) दे० ५ १ ११ मुवे परे (→पर) -c) दे० ५-११ मुवे
यत्र (→तत्र) -d) दे० ५ १ ११ मुवे स्वमूर्ति (दे० १० °ति) चा (दे० ७
मा, दे० ८ वा) स्थित पुन

९० व२ cd ० -b) व० १ °गिरिश्रित, व० १ °गिरौ पुन,
दे० १ °गिरौ श्रित दे० १ °गिराश्रिते, मुवे °गिराश्रुत, ते० १ °गिराश्रित
(→°गिरौ श्रुत) -d) व० १ दे० १ ४ १० ते० महौजस (व० १ °से, दे० १ ४ १०
°स) (→महौजसि), दे० ५ मुवे लाभालाभविर्जित,

तत्राभिषेक कुर्वीत चतु कालसमन्वित ।
 मोदते सूर्यलोकेषु स्वच्छन्दगमनालय ॥९१॥
 अथात्र मुञ्चते प्राणान लाभालाभविर्वर्जित ।
 सूर्यलोक समुत्सृज्य मम लोक प्रपद्यते ॥९२॥
 तत्राश्रयं प्रवक्ष्यामि विष्णुसक्रमणे सरे ।

९१ दे५ मुवे ॐ -b) ब१ २ नित्यकाल° (→चतु काल°)
 -c) ब२ स्वगलोकेषु, दे२ ४ ७ १० ते१ सूर्यलोके तु, दे६ सवल्लोकेषु
 (→सूर्यलोकेषु) -d) ब१ २ स्वच्छन्दगमनालय

९२ दे५ मुवे ab ॐ -c) ब१ सूर्यलोके, ब२ स्वगलोक
 (→सूर्यलोक), ब१ प्रपद्य ते (→समुत्सृज्य) -d) ब१ मम भक्ताश्च
 ये नरा ब२ मम लोक च गच्छति, दे५ ९ ११ मुवे मम लोके महीयते

९३ दे२ ते१ ॐ -a) ब१ प्रवक्ष्यामि, दे७ महाभागे (→
 प्रवक्ष्यामि) -b) ब२ परे, दे१ ३ ४ -श्वर (→सरे) दे५ ९ ११ मुवे
 विष्णु शक्र (मुवे शत्रु) गणेश्वर -c) ब१ २ दे१० दुर्लभ (→
 दुर्लभ), दे१० °कार्याणा (→°कर्मणा), दे५ ९ ११ मुवे पापिना यस्तु
 दुदश -d) ब१ २ दे३ ४ १० °कमणा (→°कर्मिणा), दे५-९ ११
 मुवे सुदश (दे६ °का) पुण्यचा (दे६ ७ °का) रिणा °(दे६ °णा)

९४ दे२ ते१ ab ॐ -a) दे५-९ ११ मुवे °पार्श्वेन (दे५
 °ण) (→°पार्श्वे तु), दे४ तस्या दक्षिणा पार्श्वे तु -b) ब१ २
 दे१० अश्वत्थश्च, दे६ अश्वत्था व (→अश्वत्थो वै), दे८ ९ ११ महान
 (→महा-) -d) दे६ ७ च (→तु)

९५ -a) दे६ लभते (→फलते) -b) ब२ दे१ ५ ७-९
 °भागवत (→°भागवत-), दे२ ५ ६ ९ ११ मुवे -प्रिय (→
 -प्रिय) -c) दे१ ३ ५ ८ ११ मुवे उच्चैश्चैव, दे६ तरु चैव, दे७ उरुश्चैव
 (→उच्चैश्चैव), दे५ ८ ते१ विशालाश्र (दे६ च) (→विशालाश्र) -d)
 दे१ ३ ४ मनोन्य (→मनोज्ञ), दे५-९ ११ मुवे मनोज्ञश्चैव शीतल

९५ श्लोकात्पर ब२ अधिकम्—

‘तेपि यान्ति वरारोहे ये च पश्यन्ति मा शुचि ।

धारा च पतते चैका स्थूला मुषलसन्निभा । (१४८ २२cd)

तत्र स्नानन्तु कुर्वीत षष्ठकालोषितो नर ।

ब्रह्मलोक समासाद्य मोदते नात्र सशय ।

अथ प्राणान् प्रमुच्येत तस्मिन् ब्रह्मसरे मम । [5]

ब्रह्मणा समनुज्ञातो मम लोकाय गच्छति ।

तत्राश्वय महाभागे रम्ये ब्रह्मसरे शृणु ।

चतुर्विंशतिद्वादश्या सा धारा पृथुलोचना ।

मध्याह्ने पतते भूमि यावत् सूर्यस्तु तिष्ठति ।

पुरा वृत्तश्च मध्याह्ने सा धारा पतते पुन । [10]

अस्ति सङ्गमन नाम क्षेत्र गुह्य परमम ।

रामस्यापि समुद्रस्य सङ्गमश्च वरानने ।

दुर्लभ पापकर्मणा सुलभ शुभकर्मिणाम् ॥९३॥
 तस्य दक्षिणपार्श्वे तु अश्वत्थो वै महाद्रुम ।

चतुर्विंशतिद्वादश्या मध्याह्ने तु दिवाकरे ॥९४॥

फलते स यथान्याय सर्वभागवतप्रिय ।

उच्चैश्चैव विशालाश्र मनोज्ञ शीतलस्तथा ॥९५॥ वे १४९ ८८

तत्र कुण्ड महाभागे प्रसन्न विमलोदक ।

बहुगुल्मलताकीण शोभितश्च विहङ्गमे ।

मम दक्षिणपार्श्वे तु अदूराच्च त्रियोजन । [15]

मण्डित कुमुदै पद्म सुगन्धैश्चोत्पलैस्तथा ।

तत्र स्नानं तु कुर्वीत षष्ठे काले च यो नर ।

समुद्रभवनं गत्वा मोदते नात्र सशय ।

अथ प्राणान् प्रमुच्येत समुद्रे रामसगमे ।

समुद्रभवनात्सष्ट मम लोक प्रपद्यते । [20]

तत्राश्वय प्रवक्ष्यामि कुण्डे रामस्य सङ्गमे ।

य दष्ट्वा मनुजास्तत्र भवन्ति विगतज्वरा ।

यानि कानि च पद्मानि निपतन्ति च ससदि ।

एकोपि तानु पश्येत किमत्र परम विभो ।

अच्छिद्रानि च पद्मानि तस्मिन् रामस्य सगमे । [25]

प्रयत्ननापि मा कुण्डे छिद्रं तत्र न पश्यति ।

अस्ति शक्रसरा नाम गुह्य क्षेत्र परम ।

तत्र पूर्वेण पार्श्वेन अदूराद्वयोजन ।

तत्र कुण्डस्य सुश्रोणि चतुरोदिशिमाश्रिता ।

धारा पतन्ति चत्वारि प्रसन्नसलिल तथा । [0]

तत्र स्नानं तु कुर्वीत चतु कालोषितो नर ।

चतुर्भ्यो लोकपालेभ्यो मोदते नात्र सशय

अथात्र मुञ्चते प्राणान् तस्मिन् शक्रसरे मम ।

ततो लोकान् समुत्सृज्य मम लोके च मोदते ।

(= १४८ २२cd-३८cd)

चतुर्विंशतिद्वादश्या मम पार्श्वे यशस्विनि । [5]

सौवर्ण दृश्यते पद्म मध्याह्ने च दिवाकरे । (१४८ १०ab)

यत्र रामगृह नाम मम गुह्य यशस्विनि ।

तत्रापि शृणुताश्चय्य य एतत् परिवर्तते ।

एव तत्र नता वृक्षा उच्चा स्थूल महाद्रुमा ।

समुद्रमध्ये तिष्ठन्ति तेषां तत्र वनस्पति । [40]

अन्यच्च ते प्रवक्ष्यामि महाचय्य शृणुष्व मे ।

मम भक्ताश्च पश्यन्ति तिष्ठन्ति मम कमणा ।

बहुमत्स्यसहस्राणि कोट्यश्चाबुदमेव च ।

एकस्तत्र स्थूलमत्स्यो भूमि चक्रेण चाङ्कित ।

तावत् कश्चिन्न गृह्णाति तावत्तेन न भक्ति । [45]

ये लभन्ति फल तत्र मम मार्गानुसारिण ।
ते लभन्ति परा सिद्धिमेवमेतन्न सशय ॥९६
तस्मिन् क्षेत्रे महाभागे तिष्ठामि चोत्तरामुख ।
सर्वभागवत्प्रीति समुद्रतटमाश्रित ॥९७
अहं रामेण सहित सा च एकादशी शुभा ।

तत्र रामसरो नाम तस्मिन् क्षेत्रे पर मम ।
अगाधश्च अपागश्च चक्रपद्मविभूषित ।
तत्र स्नानन्तु कुर्वीत एकरात्रोपितो नर ।
बुधस्य भवनं गत्वा मोदते नात्र सशय ।
अथ प्राणान् प्रमुच्येत रम्ये रामसरे तथा ।
बुधस्य भवनं गत्वा मम लोकं स गच्छति ।
मनुजास्तत्र जानन्ति सर्वकर्मपरायणा ।
ससर क्रोशविस्तार बहुगुल्मलताव* ।
मनाज्ञ रमनीयाश्च कर्णिकारैश्च शाश्विता ।
तत्र रक्ताब्जशोकानि शाश्वन्ति दिशो दश ।
तत्र ब्रह्मसरो नाम गुह्य क्षेत्र पर मम ।
उत्तरेण च पार्श्वेन मम क्षेत्रस्य सुन्दरि ।
तत्र कुण्ड महाभागे पवते च समाश्रिता ।

(= १४८ १०ab-२२ab)

९६ ब२ ० -a) दे० ७ ११ मुवे लभन्ते, दे० लभते
(→लभन्ति) -b) दे० ९ सारिणा (→सारिण) -c)
दे० १४ ११ मुवे लभन्त (→लभन्ति)

९७ ब२ ० -b) बा० १० तिष्ठवे (दे० १०) ह, दे० ४
तिष्ठति (→तिष्ठामि), दे० १० मुख (→मुख) -c) बा० सव (→
सव-), दे० ४ १० ते० -भागवत् (→-भागवत्-), बा० २२ ५ ९ ११
मुवे -प्रीति, दे० ७ -प्रीत (→-प्रीति) -d) बा० मास्थित, दे०
सश्रित (→माश्रित)

९८ ब२ ० -a) ते० सहित (→सहित) -b) दे०
मुवे चाप्ये (दे० च*) कादशी शुभा -c) बा० १० ते च, मुवे
त्रयस् (→त्रीणि), बा० १० तिष्ठति, दे० ते० तिष्ठामि, मुवे तिष्ठामो
(→तिष्ठाम) -d) दे० ७ द्वारिकाया (→द्वारकाया)

९९ ब२ ० -b) बा० १० ये च वै (दे० १० चव) मम
रोचते, दे० ५ ११ मुवे त्रयो मोदामहे वय -c) बा० २२ ५ ९ ११
मुवे ते० विस्तार (→विस्तारे) -d) दे० १० दशा (→दश)

१०० ब२ ० -a) बा० १० अपि (दे० १० येपि) याति,
दे० ५ ११ मुवे तत्र गत्वा (→ये तु याति) -b) बा० १० च (→तु),
दे० ५ ११ मुवे ये मा द्र (दे० ५) क्षयन्ति भक्तिः -c) दे० ८ अथ
दीर्घेण कालेन

त्रीणि तत्रैव तिष्ठाम द्वारकाया यशस्विनि ॥९८
तस्मिन् क्षेत्रे महाभागे त्रीणि तत्रैव मोदते ।
त्रिशद्योजनविस्तारे सर्वतस्तु दिशो दश ॥९९
ये तु यान्ति वरारोहे ये तु पश्यन्ति मा शुचि ।
अदीर्घेणैव कालेन प्राप्नुवन्ति परा गतिम् ॥१००

१०० दशानस्य चरणत्पर ११ दे० १० अधिकम्—

अत्र ब्रह्मसरो नाम तत्र तीर्थपर मम । (१४८ २१ab)

धारा च पतत चक्रा स्थूला मुलमन्त्रिमा ।

तत्र स्नानं तु कुर्वीत पष्टकालाश्रितो नर ।

ब्रह्मसरो समामात्र मोदते नात्र सशय ।

अथ प्राणान् प्रमुच्येत तत्र ब्रह्मसरे मम ।

ब्रह्मणा समनुज्ञातो मम लोकाय गच्छति ।

तत्राश्चय महाभाग रम्ये ब्रह्मसरे शृणु ।

मद्भक्ता यानि पश्यति धार समारम्भागर ।

चतुर्विंशतिद्वाराश्च स धारा पृथुलेषणे ।

मध्याह्न पतते भूमि यावत् सूयस्तु तिष्ठति ।

परावृत्ते च मध्याह्ने धारा न पतत पुन ।

एव तत्र महाश्रय पुण्ये ब्रह्मसरे मम ।

अस्ति सगमना नाम क्षेत्र गुह्य पर मम ।

यत्र राम समुद्रश्च समेष्येते वरागणे ।

तत्र कुण्ड महाभाग प्रसन्नविमलोदक

बहुगुल्मलताकीर्ण शाश्वित च विहगमै ।

मम पश्चिमपार्श्वे तु अद्वारात् त्रियाजन ।

मण्डित कुमुदै पद्म सुगन्धचोत्पलैस्तथा ।

तत्र स्नानं तु कुर्वीत पष्टकालाश्रितो नर ।

समुद्रभवनं गत्वा मोदते नात्र सशय ।

अथ प्राणान् प्रमुच्येत समुद्रे रामसगमे ।

समुद्रभवनं प्राप्य मम लोकं प्रपद्यते ।

तत्राश्चय प्रवक्ष्यामि कुण्डे रामस्य सगमे ।

य दृष्ट्वा मनुजास्तत्र भ्रमन्ति विगतज्वर ।

यानि कानि च पद्मानि पतन्ति जलससदि ।

एकोपि तान्न पश्येत किमत्र परम विभो ।

अच्छिद्राणि च पत्राणि तस्मिन् रामस्य सगमे ।

प्रयत्नेनापि मार्गेण छिद्रं तत्र न पश्यति ।

अस्ति शक्रसरो नाम गुह्य क्षेत्र पर मम ।

तत्र पूर्णे (?) पार्श्वेण अद्वाराद्वयोजन ।

तत्र कुण्डस्य सुश्रोणि चतुरो दिशमाश्रिता ।

धारा पतन्ति चत्वारि प्रसन्नसलिलास्तथा ।

तत्र स्नानं प्रकुर्वीत चतुष्कालोषितो नर ।

आख्यानानां माहाख्यान शान्तीनां शान्तिरुत्तमा ।

चतुर्भ्यो लोकपालेभ्यो मोदते नात्र सशय ।
 अथात्र मुच्यते प्राणान तस्मिन् शक्रसरे मम ।
 तस्मिन् लोकान समुत्सज्य मम लोकेषु मोदते ।
 तत्राश्चय महाभागे वेद वेदविनिश्चित ।
 समुद्रा पूरयेत्स्थान सवतश्च दिशो दश ।
 सब प्लावयते स्थान ननदूरेक वर्जित ।
 वायुना तत्र वेगेन ऊमय सागरोदयता ।
 य त्रि प्रदक्षिण कृत्वा तेन दूरे यदच्छया ।
 चतुर्विंशति द्वादश्या मम पार्श्व यशस्विनि ।
 सौवर्ण दश्यते पद्म मध्याह्ने च दिवाकरे ।
 यत्र रामगृह नाग मम गुह्य यशस्विनि ।
 तत्रापि शृणु चाश्रय यत्र तत्परिवर्तते ।
 एव तत्र लता वृक्षा उच्चा स्थूलमहाद्रुमा ।
 तत्रापि शृणु माश्रय यत्र तत्परिवर्तते ।
 एक तत्र लतावक्षा उच्चा स्थूल महाद्रुमा ।
 समुद्रमध्ये तिष्ठन्ति तत्र देव वनस्पति ।
 अन्य च ते प्रवक्ष्यामि महाश्रय शृणुष्व मे ।
 मम भक्ता न नश्यन्ति तिष्ठति मम कमणा ।
 बहुमत्स्यसहस्राणि कोट्यश्चाबुदमेव च ।
 क्षिप्त पिड ततो मध्ये यन केन विकमणा ।
 एकस्तत्र स्थूलमत्स्यो भूमि चक्रेण चाकित ।
 तावत्कश्चिन्न गच्छति याव तेन न भक्षित ।
 तत्र रामसरो नाम तस्मिन् क्षेत्रे पर मम ।
 अगाधश्च अपारश्च चक्रपद्मविभूषित ।
 तत्र स्नान तु कुर्वीत एकरात्रोषितो नर ।
 बुधस्य भवन गत्वा मोदते नात्र सशय ।
 अत्र प्राणान प्रमुच्येत रम्ये रामसरे तथा ।
 बुधस्य भवन गत्वा मम लोक स गच्छति ।
 तत्र माख्यान सरसि भूम्याश्चय शृणोहि मे ।
 मनुजास्तत्र मायाति सवकमपरायण ।
 अशर क्रोधविस्तारो बहुगुल्मालतावता ।
 मनोज्ञे रमणीयश्च कर्णिकारैश्च शोभित ।
 तत्र रक्तानि पद्मानि शोभयति दिशो दश ।
 एक तु दश्यते श्वेत कमल राजत तथा ।
 तत्र ब्रह्मसरो नाम गुह्य क्षेत्र पर मम ।
 उत्तरेण तु पार्श्वे तु मम क्षेत्रस्य सुन्दरि ।
 तत्र कुड महाभागे पवते च समाश्रिते ।

[-1 ब1 ० -2 ब1 चैका (→चैको) -5 ब1** (→
 तत्र), ब1 °परे (→°सरे)

धर्माणां परमो धर्मो द्युतीनां च महाद्युति ।। १०१ वे १४९ ९

-9 ब1 धारा च पथुलोचन (→स धारा पथुलेक्षणे)
 -11 ब1 पुरावत्त (→परावत्त), ब1 धारा न (→सा धारा
 न) -12 ब1 महा सूय (→महाश्रय) -13 ब1 सङ्गमनो (→सग-
 मनो) -14 ब1 वास (→राम), ब1 समुद्रस्य (→समुद्रश्च), ब1
 समेक्ष्यति (→समेक्ष्यते)
 -16 ब1***** कीर्णे (→बहुगुल्मलताकीर्ण) -17
 ब1 च (→तु) -21 ब1 वाम- (→राम-) -22 ब1 भवनोत्सृष्टा
 (→भवन प्राप्य) -2 ब1 वाम- (→रामस्य) -24 ब1 °ज्वरा
 (→°ज्वर) -25 निपतति च (→पतति जल-)
 -27 ब1 पद्मानि (→पद्माणि) -28 ब1 माङ्गुण्डे (→
 मार्गेण) ब1 न तत्र (→तत्र न)
 -36 ब1 ततो (→तस्मिन्), ब1 लोके च (→लोकेषु)
 -39 ब1 सार- (→नन-)
 -40 ब1 दुमय (→ऊमय), ब1 सागरावृता (→सागरो-
 दता) -42 ब1 यान्ति प्रदक्षिण कृत्वा स्थान दूर यदच्छया -44
 ब1 यत्र वास गृह नाम (→यत्र रामगृह नाग)
 -45 ब1 शृणना° (→शृणु चा°) -46 ब1 एक (→एव),
 दे10 उच्छा लूल (→उच्चा स्थूल-) -49 ब1 तेषु तत्र (→तत्र
 देव), ब2 वनस्पति (→वनस्पति)
 -50 ब1 तत (→ते) -51 ब1 पश्यन्ति (→नश्यन्ति)
 -53 ब1 कुण्ड (→पिण्ड), ब1 येन केचित कमणा (→यन केन
 विकमणा) -54 ब1 एक** स्थूल मत्स्या भूमि च* ण ल
 (चा) द्वित
 -55 ब1 भक्ति (→भक्षित) -56 ब1 वाम° (→
 राम°)
 -60 ब1 वाम° (→राम°) -61 ब1 च (→स) -62
 ब1 आख्यान (→माख्यान) ब1 शृणोति (→शृणोहि) -63 ब1
 जानन्ति (→मायाति), -64 ब1 स सर (→अशर)
 -65 ब1 मनो*** णीयशु **कारश्च शोभित -66 ब1
 तत्र र*न्यशोकार्णि (→तत्र रक्तानि पद्मानि) -67 ब1 एव तु दृश्यते
 श्वेत कमल ललित तथा -69 ब1 पार्श्वेन (→पार्श्वे तु) ब1*त्रस्य
 (→क्षेत्रस्य) -70 ब1 समाश्रिता (→समाश्रिते)]

१०१ ब1 2 दे10 cd ० -b) ब1 2 दे10 धर्माणां
 धर्ममुत्तम, दे2 ते1 शातानां शान्तिमुत्तम, दे3 4 शान्तानां शाति-
 कारक -c) दे2 ते1 धर्माणां परम धर्म -d) दे5-9 11 मुवे
 द्युतीनां परमाद्युति

१४ लाभाना परम लाभ क्रियाणा च महाक्रिया ।

श्रुतीना परम श्रेष्ठ तपसा च पर तप ॥१०२॥

एतन्मरणकाले तु मा कदाचित्तु विस्मरेत् ।

यदीच्छेत् परमा सिद्धिं सम लोकाय गच्छति ॥१०३॥

य एतत् पठते भद्रे कल्यमुत्थाय मानव ।

तारिता स्वकुला सर्वे सप्त सप्त च सप्त च ॥१०४॥

एतत् ते कथित भद्रे द्वारकाया सुनिश्चयम् ।

उचितेनोपचारेण किमन्यत् परिपृच्छसि ॥१०५॥

॥ इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे सप्तचत्वारिंशदधिकशततमोऽध्याय ॥ १४७ ॥

१४८

सूत उवाच ।*

द्वारकायास्तु माहात्म्यं श्रुत्वा ह्येनत् तु भाषितम् ।

हृष्टतुष्टमनास्तत्र धर्मकामा वसुधरा ॥१॥

धरण्युवाच ।*

अहो देव प्रसादश्च यत् त्वया परिकीर्तितम् ।

१०२ ब१ २ दे१० ० -a) दे१ १ ११ मुव लाभाना परमो लाभ -b) दे१ १ ११ मुव क्रियाणा परमा क्रिया -c) दे१ ३ ४ श्रेष्ठाना (→श्रुतीना) -d) मुवे तपसा (→तपसा), दे२ ते१ महातप (→पर तप)

१०३ ब१ २ दे१० ० -a) दे२ ते१ °कालोपि, दे१ ८ ९ ११ मुवे °कालेपि (→°काले तु) -b) दे१ ७ कदाचित्तु विस्मरेत् -d) दे१ ७ लोक च, मुवे लोक स (→लोकाय)

१०४ ब१ २ दे१० ०, दे१ bcd ० -b) दे१ ५ ४ प्रातस्तथाय मानव -c) दे१ ३ ४ स (→स्व-), दे१ ५ ८ ९ ११ मुवे स्व (मुवे स) कुल्यास्तारितास्तेन

१०५ दे१ a ० -b) दे१ ७ द्वारिकाया (→द्वारकाया), ब१ २ दे१ १० वि(दे१ स्व)निश्चय, दे१ सुनिश्चित (→सुनिश्चय) -c) ब१ २ दे१० उदिते° (→उचिते°), दे१ ३ ४ ७ °कारेण (→°वाग्ने) -d) दे१ ३ ४ ७ ७ श्रोतुमिच्छसि (→परिपृच्छसि)

पुष्पिका—

पुराणनाम—ब१ २ दे१ २ ५ ७ ११ ते१ इत्यादि वा (ब१ २ दे१ १० ब) राहपुराणे भगवच्छास्त्रे (ते१*****), दे१ ४ इत्यादि श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, मुवे इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे अध्यायनाम—ब१ २ द्वारकावतारो नामाध्याय, दे१ ८ ११ द्वार(दे१ °रा)वतीमाहात्म्य नामावणनो नाम, दे१ ७ द्वार(दे१ °रा)वतीमाहात्म्यवर्णनोध्याय, मुवे द्वारकामाहात्म्य नाम, ते१ द्वारावतीवर्णनो नाम अध्यायसख्या—ब१ २ दे१ ११ ०, मुवे एकोनपचाशदधिकशततमोऽध्याय ॥१४९॥, ते१ चतुषष्ट्युत्तरशततमोऽध्याय .

शृणोमि तन्महाभाग प्राप्ताऽस्मि महती श्रियम् ॥२॥

एतन्मे परम गुह्यं लोकनाथ जनार्दन ।

द्वारकात पर श्रेष्ठमस्ति गुह्यं पर क्वचित् ॥३॥

ततो महीवच श्रुत्वा विष्णु कमललोचन ।

वाराहरूपी भगवान् प्रत्युवाच वसुधराम् ॥४॥

१४८

[व न१ १ १ १ १ अध्यायोऽयं नास्ति]

१०३ ब१ २ दे१० धरण्यु (दे१० °णु ?) वाच, दे१ सूतोवाच

१ -a) दे१ ७ द्वारिकायास (→द्वारकायाम) -b) ब१ २ वै देव-, दे१ ह्येत तु, दे१ ९ ११ मुवे ह्येतसु- (दे१ स्व-), दे१० चैव च (→ह्येत तु) -c) दे१ ३ ४ ते१ हृष्टतुष्ट° (→हृष्टतुष्ट°), दे१ ५ ११ हृष्टोवाच तदा देव, मुवे हृष्टावोचतदा देव -d) ते१ कम° (→धम°)

१०४ ब१ २ दे१० ०, दे१ धरण्युवाच

२ ब१ २ cd ० -a) दे१० देव (→देव), ब१ २ दे१० ते१ प्रसादाच्च (→प्रसादश्च) -b) दे१ ५ ४ परिकीर्तित, दे१० परिपृच्छित (→परिकीर्तित) -c) ब१ शृणुतोमि, दे१ शृणुमि त (→शृणोमि तन्), दे१ ५ ११ मुवे श्रुत्वैतत् परम पुण्य (दे१ पुण्य, +देव), दे१० शृणु तात महाभागे -d) दे१ श्रिये (→श्रियः); दे१ महता श्रिय, दे१ ५ ११ मुवे परमा (दे११ परम) श्रिय, दे१० सुमह प्रिय (→महती श्रिय), ब१ प्राप्नोमि च महति (?) यन्

३ -a) ब१ २ दे१० एक मे (→एतन्मे), ब१ ब्रूहि (→गुह्य), दे१ ५ ११ मुवे एतस्मादपि चेद् गुह्य -b) ब१ दे१ ४ १० जनादन, दे१ जनादन (→जनादन) -c) ब१ २ दे१० द्वारकाया, ते१ द्वारकातु (→द्वारकात), दे१ पर श्रेष्ठ, दे१० पर श्रेष्ठ (→पर श्रेष्ठ), दे१ ५ ११ मुवे यद्यस्ति प्रोच्यता मह्य -d) ब१ तथा (→पर), दे१ ३ पर हि तत्, दे१ पर हित (→पर क्वचित्), दे१ ५ ११ मुवे कृपा चेत् परमा मयि (दे१ ८ परमायिन)

४ दे१ ० -b) दे१ ३ ४ स विष्णु परमेश्वर -c) ब१ २ दे१ १० वराह° (→वाराह°)

श्रीवराह उवाच ।*

सानन्दुरेति विख्यात भूमि गुह्य पर मम ।
उत्तरे तु समुद्रस्य मलयस्य तु दक्षिणे ॥५॥
तत्र तिष्ठामि वसुधे उदोच्ची दिशमाश्रित ।
प्रतिमा चैकमादाय नात्युच्चा नातिनीचकाम् ॥६॥
आयसी वदते केचित् केचित् ताम्रा वदन्ति हि ।
कास्येति ब्रह्मरीतेति केचित् सीसेति चापरे ॥७॥
एतन्महत् तदाश्रयं शैलिकेति तथापरे ।
तत्र स्थानानि मे भूमे कथ्यमानानि मे शृणु ॥८॥
मनुजा यत्र मुच्यन्ते गता ससारसागरात् ।

* ब१ २६१० ०, दे१ वराह उ०, दे२ ७ते१ वराह उवाच,
दे३ ४ श्रीवाराह उवाच, दे५ ८ ११ वाराह उवाच दे९ वाराह उ०

५ दे१० cd ० -a) ब१ स्थान दूरेति, दे१ ४ सात
दूरति, दे० नास दूरेति, दे६ सानमरेति, ते१ स्थात दूरेति (→
सानन्दुरेति), ब२ सानदूरमिति रयात् -b) दे१ ३ ९ ११ मुवे ते१
भूमे (→भूमि) -d) ब१ २६२ ६ ७ते१ च (→तु)

६ -b) दे१ ३ दिशि (→दिशम्), दे० आश्रित, दे६ ७
आस्थित (→आश्रित) -c) दे२ ५ ९ ११ मुवे प्रतिमा (→
प्रतिमा), ब१ २६१० चवमादाय दे१ चैकामादाय, दे५ ९ मुवे व मदी
यास्मि (→चकामादाय) -d) दे२ते१ ०नीचक (→०नीचका),
ब१ २६१० नात्युच्चा (ब२ अत्युच्चान्, दे१० तावत्युच्चा) नाति
नीचका, दे५ ९ ११ मुवे नात्युच्चा नातिनीचका

७ -a) ब१ केचिद्वदन्ति ताम्री वा, ब२ केचिद वदन्ति सा
ताम्री, दे२ ते१ आयसी केचिद्वदन्ति, दे५ ९ ११ मुवे आयसी ता
वदन्त्येके, दे१० केचिद्वदन्ति नास्तीति -b) ब१ ० दे१० आयसीत्य-
परे(ब२ ०रो)पि वा (दे१० च), दे२ ते१ ताम्र केचिद्वदन्ति हि,
दे५-९ ११ मुवे अन्ये ताम्रमयी तथा -c) दे१ ३ ४ ब्रह्मचारीति
(→ब्रह्मरीतेति), ब१ २ दे१० केचिज्जानति दाव्वीति, दे५ ९ ११
मुवे कास्या री (दे६ रे) तिमयी (दे६ ०यी) मन्ये -d) ब१ २ दे१०
पाषाणेति च चापरे, दे१ ३ केचिर्णी (दे३ ०णी) सेति चापरे, दे४
के* सीसेति चापरे, दे५-९ ११ केचित्सीसकनिर्मिताम्

८ ब१ २ दे१० ab ० -a) दे२ ते१ एतत्तन्महदाश्चय,
दे४ ९ ११ मुवे शिलामयोमित्यपरे -b) दे१ शैलिकेति, दे३ ४ ते१
शैलयेति (→शैलिकेति), दे५-९ ११ मुवे महदाश्चयरूपिणी(दे५ ०णी)
-c) मुवे वै (→मे), दे२ भूमि, दे३ भूमि (→भूमे), ब१ २ दे१०
गुह्यानि (→मे भूमे) -d) दे५ ९ ११ मुवे वै, ते१ ते (→मे), ब१
दे२ १० कथ्यमान (ब१ ०ना) मया शृणु

९ -a) ब२ तत्र, दे१ ३ ४ येन, दे१० एव (→यत्र), ब१

तत्राश्रयं प्रवक्ष्यामि सानन्दूरे यशस्विनि ॥९॥
सौवर्णं दृश्यते पद्म मध्याह्ने तु दिवाकरे ।
यत्र रामगृह नाम मम गुह्य यशस्विनि ।
तत्रापि शृणु चाश्चर्यं यच्चापि परिवर्तते ॥ ०
एक तत्र लतावृक्षमुच्चस्थूल महाद्रुमम् ।
समुद्रमध्ये तिष्ठन्त कोऽपि तत्र न पश्यति ॥११॥
अन्यच्च ते प्रवक्ष्यामि महाश्रयं वसुधरे ।
मम भक्त्यापि पश्यन्ति तिष्ठमाना स्वकर्मणा ॥१२॥
बहुमत्स्यसहस्राणि कोट्यो ह्यर्बुदमेव च ।
क्षिप्त पिण्ड ततो मध्ये येन केन विकर्मिणा ॥१३॥ वे १५० १

दे१० मुह्यन्ति, ब२ मुञ्चन्ति, दे२ ते१ मुच्यन्ति (→मुच्यन्ते) -b)
ब१ दे८ १० गता ब२ गत्वा दे५ गता (→गता), दे१ ३ ५ ९ ११
मुवे ०सागरम् दे४ ०सागरे (→०सागरात्) -c) दे३ ४ मम
भक्त्यापि वक्ष्यामि -d) ब१ दे१० स्थान दूरे, दे३ सानदूर, ते१
स्थान दूरे (→सानन्दूरे)

९ श्लोकात् पर ब१ २ दे१० अधिकम्—

*य (ब१ त) दष्टा मनुजा सर्वे विस्मय परम गता ।

१० ब१ २ दे१० ०, दे६ ७ a d ० (दृस), दे२ते१
f ० -a) दे४ सौवर्णं (→सौवर्ण) -c) दे३ ०ग्रह (→०ग्रह)
-d) दे४ गह्य (→गुह्य) -e) दे१ ३ ४ वाचाय, दे२ वाश्चर्य
(→चाश्चय) -f) दे१ तत्तद्यत्, दे३ ४ तव यत्, दे५-७ मुवे
यश्चापि (→यच्चापि)

११ ब१ २ दे१० ०, दे२ ते१ a ० -a) दे४ ९ ११
मुवे एका (→एक) दे१ ४ जता० (→लता०), दे६ ७ ९ ११ मुवे
०वृक्षे (→०वृक्षम्) -b) द१ सुच्चस्थूल, दे२ उच्च स्थूल-, दे४
उच्चस्थले, दे५ ८ ९ ११ मुवे उच्च स्थूलो, दे६ उच्च थूलो, दे७
उच्चै स्थूलो (→उच्चस्थूल), दे१ ५ ९ ११ मुवे महाद्रुम (→महाद्रुम),
ते१ मम गुह्य महाद्रुमम् -c) दे१ तिष्ठन्ते, दे६ ७ तिष्ठन्ति (→
तिष्ठन्त) -d) दे१ ४ ते१ सोपि (→कोऽपि)

१२ ब१ ३ दे१० ० -a) दे७ त (→ते) -b) दे३ ११
महाश्चय- (→महाश्चय), दे१ ३ ४ शृणुष्व मे, दे२ ते१ शृणोहि मे
(→वसुधरे) -c) दे५ ९ ११ मुवे भक्ता हि (→भक्त्यापि) -d)
दे१ ३ ५ ६ ८ ९ ते१ तिष्ठमाना, मुवे विद्यमाना (→तिष्ठमाना), दे४
स्वाकर्मणा (→स्वकर्मणा)

१३ ब१ २ दे१० ० -a) दे१ ३ ४ मुहुर (→बहु-), दे२
ते१ बहुवत्सरसाहस्र (दे२ ०सहस्राणि) -b) दे१ ३ ४ न्यबुद०, दे६
ह्यर्बुध० (→ह्यर्बुद०) -c) दे५-९ ११ मवे क्षिप्त (दे६ ७ ०सा)
पिण्ड (दे६ ७ ०ण्डा) श्च तन्मध्ये -d) दे७ येन येन (→येन केन),

५० १४ एकस्तत्र स्थूलमत्स्यो भूमे चक्रेण चाङ्कित ।
तावत् कश्चिन्न गृह्णाति यावत् तेन न भक्षित ॥१४
तत्र रामसरो नाम गुह्य क्षेत्र परमम् ।
अगाधश्चाप्यपारश्च रक्तपद्मविभूषित ॥१५
तत्र स्नानं तु कुर्वीत एकरात्रोषितो नर ।
बुधस्य भवनं गत्वा मोदते नात्र सशयः ॥१६
अथ प्राणान् प्रमुच्येत रम्ये रामसरे तथा ।
बुधस्य भवनं त्यक्त्वा मम लोकं च गच्छति ॥१७
तत्र रामसरे भूमिं महाश्रयं शृणोहि मे ।
मनुजास्तत्र पश्यन्ति मम कर्मरता न ये ॥१८
तत्सरः क्रोशविस्तारं बहुगुल्मलतावृतम् ।
मनोज्ञं रमणीयं च जलजैश्चापि सवृतम् ॥१९

द१ च वमणा, दे२, त१ विकर्मिणा, दे३ च कर्मिणा दे४, ७ च कमणा (→विकर्मिणा)

१४ ब१ २ दे१० ० -a) द३ एवम् (→एकस) -b) दे२ ममि (→ममे) -d) दे२ ते१ यावत् तेन न भक्षित

१५ ब१ २ दे१० ० -a) द२ ते१ °सर (→°सरो) -b) दे१-४ ते१ तस्मिन् क्षेत्रे (दे२ °त्र) (-गुह्य क्षेत्र) -c) मुवे अगाधं चाप्यपारं च -d) द१ °विभूषितम्, मुवे °विभूषितम् (→°विभूषितम्)

१६ ब१ २ दे१० ० -a) द१ ३ ४ ८ प्रकुर्वीत (→तु कुर्वीत) -c) दे२ बुधस्य (→बुधस्य), द१ भुवन, दे३ भुवन (→भवन)

१७ ब१ २ दे१० ०, दे७ १७८-१८७ ० (दृ स) -b) दे५-९ ११ मुवे तस्मिन् सरसि सुन्दरि -c) दे२ बुधस्य (→बुधस्य), दे१ ३ भुवन (→भवन), द१ ४ ६ ८ गत्वा (→त्यक्त्वा) -d) दे४ स गच्छति, दे५ ६ ९ ११ मुवे प्रपद्यते (→च गच्छति), दे१ ८ मोदते नात्र सशयः

१७ श्लोकात्पर दे८ अधिकम्-

*अथ प्राणान् त्यक्त्वा मम लोकं प्रपद्यते ।

१८ ब१ २ दे१० ०, दे७ ab ० -a) दे१ ३ ४ ते१ भूमे (→भूमि), दे५ ६ ९ ११ मुवे तस्मिन् रामसरस्युच्चै -b) दे५ ६ ९ ११ मुवे आश्रयं शृणु सुन्द (दे६ °न्ध) रि -c) दे८ ते१ नत्र (→तत्र) -d) दे१-४ ते१ °परायणा (→°रता न ये)

१९ ब१ २ दे१० ० -a) दे१-४ ते१ ससरः क्रोशविस्तारो -b) दे१-४ ते१ °वृत, दे९ °वृत (→°वृत), दे६ बाह्यतत्परतावृत

तत्र रुढानि पद्मानि द्योतयन्ति दिशो दश ।
एकं तु दृश्यते श्वेतमब्जं रुक्ममयं तथा ॥२०
तत्र ब्रह्मसरो नाम गुह्य क्षेत्र परमम् ।
[उत्तरेण तु पार्श्वेन मम क्षेत्रस्य सुन्दरि ॥२१
तत्र कुण्डं महाभागे पर्वते च समाश्रितम् ।]
धारा यत्र पतेच्चैवमुच्चा मुसलसन्निभा ॥२२
तत्र स्नानं प्रकुर्वीत षष्ठकालोषितो नर ।
ब्रह्मलोकं समासाद्य मोदते नात्र सशयः ॥२३
अथ प्राणान् प्रमुच्येत तत्र ब्रह्मसरे मम ।
ब्रह्मणा समनुज्ञातो मम लोकाय गच्छति ॥२४
तत्राश्रयं महाभागे रम्ये ब्रह्मसरे शृणु ।
मद्भक्ता यानि पश्यन्ति घोरससारमोक्षणम् ॥२५

-c) दे१ ४ ते१ मनोव्यो (°२ ते१ °ज्ञा) रमणीयश्च -d) दे१-४ ते१ शाभिन (→मवत)

२० ब१ २ दे१० ० -a) दे२ ४ तत्रारूढानि (→तत्र रूढानि) दे१ ४ रमणि (→पद्मानि) -b) दे२ ते१ भाषयन्ति (→द्योतयन्ति) -c) द१ ४ ते१ एकोपि, द६ एव तु (→एकं तु), दे१ ४ चक्रम (→श्वेतम्) -d) दे२ ते१ एके (→अब्जम्)

२१ ब१ २ दे१० ०, दे५ ९ ११ मुवे cd ० -a) दे२ ते१ °सर (→°सरो), दे५-९ ११ मुवे तत्र ब्रह्म (दे१ °ह्यार) सरस्युच्चैर -b) दे२ ते१ क्षेत्रे (→क्षेत्र), दे५-९ ११ मुवे उत्तर पार्श्वमाश्रिता (दे६ °त) -c) दे१ ३ पार्श्वेण (→पार्श्वेन)

२२ ब१ २ दे१० ०, दे५-९ ११ मुवे ab ० -c) दे४ चैकाम्, ते१ चैका (→चैव), दे५ ९ ११ मुवे धारा चका प्रपतति -d) दे५-९ ११ मुवे स्थूला, ते१ शुभा (→उच्चा), दे२-४ मुसल° (→मुसल°)

२३ ब१ २ दे१० ० -a) दे२ ते१ तु कुर्वीत (→प्रकुर्वीत) -b) दे१ एकरात्रो (→षष्ठकालो)

२४ ब१ २ दे१० ० -a) दे५-९ ११ मुवे अथात्र मुञ्चते (दे५ ८ ९ मुच्येत) प्राणैर् (दे७ ७ प्राणान्) -b) दे३ °सरो (→°सरे), दे५-९ ११ मुवे भूमे (दे६ °म) ब्रह्मसरस्यपि -c) दे६ ब्राह्मणा (→ब्रह्मणा) -d) दे२ ५-९ ११ मुवे ते१ लोकं च (→लोकाय)

२५ ब१ २ दे१० ० -b) दे६ ७ शृणु ब्रह्मसरस्यपि -c) दे२-४ मद्भक्त्या (→मदभक्ता), मुवे यच्च (→यानि) -d) दे१-३ ५ ९ घोर (→घोर-), दे४ घोर ससारमोक्षणम्

चतुर्विंशतिद्वादश्या सा धारा पृथुलेक्षणे ।
 मध्याह्ने पतते भूमि यावत्सूर्य स तिष्ठति ॥२६॥
 परावृत्ते तु मध्याह्ने सा धारा न पतेद् भुवि ।
 एव तत्र महाश्रयं पुण्ये ब्रह्मसरे मम ॥२७॥
 अस्ति सगमन तत्र गुह्य क्षेत्र पर मम ।
 समुद्रश्चैव रामश्च समेष्येते वराङ्गने ॥२८॥
 तत्र कुण्ड महाभागे प्रसन्नविमलोदकम् ।
 बहुगुल्मलताकीर्णं शोभितं च विहङ्गमैः ॥२९॥
 समुद्रस्य तु पार्श्वेन अदूरात् तत्र योजनात् ।
 मण्डिता कुमुदैः पद्मैः सुगन्धैश्चोत्पलैस्तथा ॥३०॥
 तत्र स्नानं तु कुर्वीत षष्ठकालोषितो नरः ।
 समुद्रभवनं गत्वा मम लोकं प्रपद्यते ॥३१॥

२६ ब१ २ दे१० ० -b) दे६ सा धारा*पृथुलेक्षणे, दे७ सा धारापृथुलेक्षणे -c) दे१ ३ ४ ते१ भूमे, दे६-८ भूमि (→भूमि), मुवे भूमे पतति मध्याह्ने -d) दे१ प्र-, दे५ ९ ११ मुवे तु (→स), ते१ यावत्सूर्य ****

२७ ब१ २ दे१० ० -a) मुवे परिवृत्ते (→परावृत्ते) -b) दे१ मे, दे३ ४ म (→न), ते१ सा धारा पतते भुवि -c) दे७ महच्चय (→महाश्चय) -d) दे१ ४ ते१ पुण्य, मुवे पुण्य- (→पुण्ये), दे५ ८ ९ ११ मुवे ब्रह्मसरोवरे, दे६ ७ तत्र सरोवरे (→ब्रह्मसरे मम)

२८ ब१ २ दे१० ० -a) दे५-९ ११ मुवे नाम (→तत्र) -b) दे२ ते१ क्षेत्रे गुह्य, दे३ ५ ८ ९ ११ गुह्य क्षेत्रे (→गुह्य क्षेत्र) -c) दे३ ४ समुद्रस्यैव रामस्य -d) दे६ समीपे ते, दे७ समीपे येते, ते१ समीपे क्षेत्रे (→समेष्येते), दे६ वराङ्गने (→वराङ्गने)

२९ ब१ २ दे१० ० -b) दे१ ३ ४ प्रसन्न, ते१ प्रसन्ने (→प्रसन्न-)

३० ब१ २ दे१० ० -a) दे३ ५ ८ ९ पार्श्वेन, दे६ पार्श्वे तु (→पार्श्वेन) -b) मुवे ह्यदूरात् (→अदूरात्), दे१ ३ ४ तत्र त्रियोजनात् (→तत्र योजनात्) -c) मुवे मण्डित (→मण्डिता), दे१ ३ ४ कुसुमैः, दे६ ७ चोत्तमैः (→कुमुदैः) -d) दे५ ९ ११ मुवे चोत्तमैः, ते१ चोत्पलैः (→चोत्पलैः)

३१ ब१ २ दे१० ० -a) दे१ ३ ४ प्रकुर्वीत (→तु कुर्वीत), दे७ स्नाता क्षेत्रे महातीर्थे -b) दे३ मृष्ट कालो° दे४ अष्टकालो°, तत्र कालो° (→षष्ठकालो°) -c) दे३ °भुवन (→°भवन) -d) दे३ ४ मोदते नात्र सशय

३१ श्लोकस्य b, c मध्ये दे१ अधिकम्—

समुद्रभवनं गत्वा मोदते नात्र सशयः ।

अथ प्राणान् विमच्येन समुद्रे रामसगमे । (= ३१cd-३२ab)

तत्राश्रयं प्रवक्ष्यामि कुण्डं रामस्य सगमे ।

य दृष्ट्वा मनुजास्तत्र भ्रमन्ति विगतज्वरा ॥३२॥

यानि कानि च पर्णानि पतन्ति जलससदि ।

एकोऽपि त न पश्येत किमत्र परमं प्रिये ॥३३॥

अच्छिद्राणि च पत्राणि तस्मिन् रामस्य सगमे ।

प्रयत्नेनापि मार्गन्तश्छिद्रं तत्र न पश्यति ॥३४॥

अस्ति शक्रसरो नाम गुह्य क्षेत्रं परमम् ।

तत्र पूर्वेण पार्श्वेन अदूरादर्धयोजनात् ॥३५॥

तस्य कुण्डस्य सुश्रोणि चत्वारो दिशमाश्रिताः ।

धारा पतन्ति चत्वारः प्रसन्नसलिलास्तथा ॥३६॥

तत्र स्नानं तु कुर्वीत चतुष्कालोषितो नरः ।

चतुर्षु लोकपालेषु मोदते नात्र सशयः ॥३७॥ वे १५०

३२ ब१ २ दे१० ० -b) मुवे कुण्ड (→कुण्डे) -c) मुवे य (→य), दे७ मनुजस (→मनुजाम) -d) दे१ विगत (→विगत-)

३३ ब१ २ दे१० ० -a) दे१ कानिचित् (→कानि च), दे२ ते१ वर्णानि (→पर्णानि) -b) दे२ ते१ पठन्ति (→पतन्ति), दे६ °सुवरि (→°ससदि) -c) दे५ ९ ११ मुवे एकमप्यत्र पश्यन्ति -d) दे५-९ ११ मुवे न केऽपि वसुधे नरा

३४ ब१ २ दे१० ० -a) दे४ पात्राणि, दे५ रात्राणि (→पत्राणि) -b) दे४ तस्मिन् सागरसगमे -c) दे१ २ ५ ९ मुवे प्रपन्नेनापि, दे४ प्रपन्नोनापि (→प्रयत्नेनापि) -cd) दे१ मार्गन्तश्छिद्रं, दे२ ते१ मार्गं नो छिद्रं, दे३ ४ मार्गं (दे४ °थ) तत्र छिद्रं, दे६ मार्गन्ते छिद्रं, दे७ ९ मुवे मार्गं तच्छिद्रं, दे८ मार्गं तच्छिद्रं (→→मार्गन्तश्छिद्रं)

३५ ब१ २ दे१० ० -a) दे२ शक्रसर, दे५ शक्रसरो, ते१ चक्रसर (→शक्रसरो) -b) दे५ ८ ९ ११ ते१ क्षेत्रे (→क्षेत्रं), दे८ परे (→पर) -c) दे१ मुवे पार्श्वेन (→पार्श्वेन) -d) दे२ मुवे ह्यदूरात् (→अदूरात्)

३६ ब१ २ दे१० ० -a) दे५ तस्या (→तस्य), दे६ तस्य*** सश्रोणि, दे७ तस्य सुश्रोणि महत् -b) दे२ ते१ चत्वारो दिशमाश्रिताः, चतस्रो दिगपाश्रिताः, दे६ चतुरस्रे दिशाश्रिताः, दे७ चतुस्रो विगताश्रिताः -c) दे५-९ ११ मुवे कल्याणि (→चत्वारः) -d) ते१ प्रसन्ने (→प्रसन्न-), दे७°सलिला (→°सलिलास)

३७ ब१ २ दे१० ० -a) दे१ ५ मुवे प्रकुर्वीत, दे८ तु प्रकुर्वीत (→तु कुर्वीत), दे१ ६ ८ ९ ११ चतुःकालो° (→चतुष्कालो°) -c) दे२ ते१ चतुरो, दे५-९ ११ मुवे चतुर्णां (→चतुर्षु), दे५-९ ११

वे २५ = १७

अथात्र मुञ्चते प्राणान् तस्मिन् शक्रसरे मम ।
 लोकपालान् समुत्सृज्य मम लोकेषु मोदते ॥३८॥
 तत्राश्रयं महाभागे यानि पश्यन्ति माधवि ।
 शुद्धा भागवता भूमि सर्वससारमोक्षणम् ॥३९॥
 ता धाराश्चतुरो भद्रे पतन्ति चतुरो दिशम् ।
 न च तद् वर्धते चाम्भो न चैव परिहीयते ॥४०॥
 मासि भाद्रपदे चापि शुक्लपक्षस्य द्वादशीम् ।
 श्रूयते गीतिनिर्घोष श्रुतिकर्ममनोहर ॥४१॥
 अस्ति सूर्यारक नाम गुह्य क्षेत्र पर मम ।
 जामदग्न्यस्य रामस्य आश्रमोऽथ भविष्यति ॥४२॥

मुव लोकपालाना (→लोकपालेषु) -d) दे० ११ मुवे लोकपालानोति चोत्तमान

३८ ब१ २ दे० १० -a) दे० प्राणास, दे० प्राणा [] (→प्राणान्), दे० ११ मुवे अस्मिन् शक्रसरसि -b) दे० ते० अस्मिन् (→तस्मिन्), दे० ११ मुव यदि प्राणान् प्रमुञ्चति

३९ ब२ ०, बा० १० ab ० -b) दे० पश्यति (→पश्यन्ति), दे० ते० निश्चितम् (→माधवि), दे० ११ मुवे दृश्यते तच्छृणुय मे -c) दे० भूमि (→भूमि), दे० शुद्धाभागवता भूमि, दे० शुद्धैर्भागवतो भूमे, दे० शुद्धैर्भागवतैर्भूमे, दे० ११ मुवे शुद्धैर्भागवतभूमे -d) दे० सर्वे, दे० सव (→सर्व-)

४० ब२ ० -a) बा० ४ धारात्र (दे० ४ चतुरो भद्र, दे० १ स्मराश्च चतुरो भद्रे, दे० ता धारा चोत्तरे भद्रे, मुवे चतुर्धारास्ततो भद्रे -b) ब१ चोत्तरे (→चतुरो), ब१ दिशि, दे० ११ मुवे दिश (→दिशम्) -c) दे० ते० यावत् तद्, दे० ३ ४ मम तद्, दे० वदत (→न च तद्), ब१ तात्र, दे० चान्तो, दे० बाधो, दे० ११ चोभो, ते० धारा (→चाम्भो) -d) बा० ते० न चैव (→न चैव)

४१ -a) दे० १ २ ५ ११ मुवे मासे (→मासि), दे० ४ ते० भाद्र (दे० ४ द्रे) पश्यति, दे० ११ मुवे भाद्रपद चैव (→भाद्रपदे चापि) -b) मुवे पक्षे तु (→पक्षस्य), दे० २ ५ ८ ११ मुवे ते० द्वादशी (→द्वादशीम्) -c) ब२ दे० १० श्रूयन्ते (→श्रूयते), ब१ २ ० निर्घोषा, दे० ३ ४ निर्घोष (→निर्घोष) -d) दे० ३ ४ दृष्टि (→श्रुति), ब१ २ इष्टवर्णी (ब२ ० र्णा) मनोहरा, ते० दृष्टिकर्मा मनोहर

४२ -a) ब१ सूर्यारक, ब२ सूर्यारक, दे० ३ ४ सूर्यारक दे० सूर्यारक दे० प्रपूरक, दे० शूण्टक, दे० सूर्यारक, दे० १० सूर्यारक, ते० *सूर्यारक (→सूर्यारक) -b) दे० ३ ४ १० गुह्यक्षेत्र (दे० १० त्र-),

तत्र तिष्ठाम्यह भद्रे समुद्रतटमाश्रित ।
 शात्मलीं चाग्रत कृत्वा तिष्ठामि चोत्तरामुख ॥४३॥
 तत्र स्नानं तु कुर्वीत पञ्चकालोषितो नर ।
 ऋषिलोकं ततो गत्वा पश्यते च अरुन्धतीम् ॥४४॥
 अथ प्राणान् प्रमुञ्चेत् कृत्वा कर्म सुदुष्करम् ।
 ऋषिलोकं समुत्सृज्य मम लोकं प्रपद्यते ॥४५॥
 तत्राश्रयं महाभागे नमस्कारं तु कुर्वते ।
 वर्षाणि द्वादश तेन नमस्कारं कृतं भवेत् ॥४६॥
 तस्मिन् क्षेत्रे महाभागे पश्यन्ति परिनिष्ठिता ।
 पापात्मानो न पश्यन्ति मम मायाविमोहिता ॥४७॥

दे० ६ ८ ९ ११ ते० गुह्य क्षेत्रे (→गुह्य क्षेत्र) -d) ब१ आश्रमा य, ब२ दे० ३ ४ आश्रमोऽय, मुवे स्वाश्रमोऽय, ते० आश्रमेय (→आश्रमोऽय)

४३ -a) दे० ७ ९ ११ मुवे देवि (→भद्रे) -b) दे० ३ ४ सुभद्रवट, दे० ८ ममुद्र तट (→समुद्रतट), ब२ दे० ६ आश्रित (→आश्रित) -c) बा० दे० २ ५ १० ते० शात्मली, दे० शात्मली (→शात्मली), ब२ अग्रत, दे० वाग्रत (→चाग्रत) -d) बा० १ ते० तिष्ठत (दे० ते० १ ता) चोत्तरामुख (दे० ४ ख), दे० ८ ९ ११ मुवे [अ]विच्छिन्नश्चोत्तरामु(दे० ११ सु)ख दे० विमल्यचात्तरामुख, दे० ***चोत्तरामुख

४४ दे० ७ cd ० -a) बा० २ मवे प्रकुर्वीत (→तु कुर्वीत) -b) बा० २ दे० ३ ४ १० रात्रौ (→कालो) -c) दे० १० तत् कृत्वा (→ततो गत्वा) -d) बा० १० प्राप्यते च परा गतिम्, ब२ मोदते नात्र सशय, दे० ६ ८ ९ ११ पश्यते चाप्यरुन्धतीम् (दे० ९ ती), मुवे पश्येत तत्राप्यरुन्धतीम्

४५ दे० ७ ab ० -a) दे० ३ ४ परित्यज्य, दे० ८ ९ ११ विमुञ्चेत्, मुवे विमुञ्चेत् (→प्रमुञ्चेत्) -b) दे० भर्त्वा (→कृत्वा), दे० ३ ५ ९ ११ सुदु कर (→सुदुष्कर) -c) दे० ५ ९ ११ मुवे परित्यज्य (→समुत्सृज्य) -d) बा० २ दे० १० मम लोके महीयते

४६ बा० २ दे० १० bcd ० -a) दे० १० अत्राश्रयं (→तत्राश्रयं), ब१ महास्तत्र, ब२ महत्तत्र, दे० १० महत्तत्र (→महाभागे) -b) दे० ८ ९ ११ मुवे च, दे० ७ प्र- (→तु) -c) दे० ५ ९ ११ मुवे द्वादशैतेन (→द्वादश तेन) -d) दे० ५ ७ ११ मुवे नमस्कार (दे० ८ ९ ० र) कृता भवेत्, दे० नमस्कार प्रकुर्वते

४७ दे० १० ०, बा० २ a ० -d) दे० १० परिनिष्ठित (→परिनिष्ठिता) -c) बा० पापकर्माणि, दे० ३ ४ १० पापकर्मा न (→पापात्मानो न) -d) दे० ० विमोहित (→विमोहिता)

चतुर्विंशतिद्वादश्या समुपायाति शाल्मली ।
 [स्थिते च तत्र मध्याह्ने यावन्न परिवर्त्तते] ॥४८
 तत्र पश्यन्ति सुश्रोणि शुद्धा भागवता नरा ।
 [अन्यो न पश्यते कश्चिद् यस्य भक्तिर्न विद्यते] ॥४९
 [तत्राश्रयं महाभागे नमस्कार तु कुर्वते ।
 वर्षाणि द्वादश तेन नमस्कार कृत भवेत्] ॥५०
 तस्मिन् क्षेत्रे महाभागे अस्ति गुह्य परम ।
 जटाकुण्डमिति ख्यात वायव्या दिशि मस्थितम् ॥५१

४८ दे२ ते१ ०, ब२ दे५-९ ११ मुवे cd ० -b)
 दे५ ७ ९ ११ मुवे समुपायान्ति (→समुपायाति), दे६-९ ११ मुवे
 शाल्मली (→शाल्मली), ब१ २ दे१० सा च (ब१ चेत) पुष्पति
 शाल्मली -c) ब१ तस्य च, दे१० तत्र च (→च तत्र)

४९ ब२ ०, दे२ते१ ab ०, दे५ ९ ११ मुवे cd ०
 -a) ब१ दे१० तत्तु (→तत्र) -b) ब१ दे१ ३ ४ १० शुद्धो भागवत
 शुचि -c) दे३ अन्योन्य- (→अन्यो न), दे४ पश्यते (→पश्यते)
 -d) ब१ शक्तिर (→भक्तिर)

५० ब२ दे२ ५ ९ ११ मुवे ते१ ० -a) ब१ दे१० शुद्ध-
 मुक्तस्य (ब१ °स्व) भावो यो -b) दे१ च (→तु) -c) ब१ दे१०
 द्वादशस्तेन, दे३ द्वादशा तेन, दे४ द्वादशी तेन (→द्वादश तेन) -d)
 ब१ दे१० नमस्कार कृतो भवेत्

५१ -b) दे७ गुह्यपर (→गुह्य पर) -c) ब१ २ जय
 कुण्ड, दे९ जटा कुण्ड, ते१ जलाकुण्ड (→जटाकुण्ड) दे१० रयातो
 (→रयात) -d) ब१ यत्र**ल क्षाणित, ब२ देवनामपि दुलभा,
 दे१० यत्र सर्वेण शालिता

५२ -a) ब१दे१ १० स कुण्डस्तन दे२ ते१ स कुण्डस्य, दे३
 स कुण्डस्य, दे४ स कुण्डस्था, दे५ ९ ११ मुवे तत्कुण्डस्य (→कुण्ड
 तच्च) -b) ब१ २ मम द्वादशयोजनम् -c) ब१ दक्षिणे च, दे२ (तु)
 दक्षिणेन, दे३ ४ तु दक्षेण, दे१० च दक्षिणे च, ते१ तु पाश्चैत (→
 दक्षिणेन), ब२ दक्षिणे मलयस्यापि -d) ब१दे१ च चोत्तरे, दे२ते१
 तु उत्तरे, दे१० तु चोत्तरे (→च उत्तरे), ब२ समुद्रस्यापि चोत्तरे
 दे५-९ ११ मुवे समुद्रस्योत्तरे तथा

५३ दे५ ५३b-५७b ० -a) ब२ दे१ ३ ४ ७ ८ प्रकुर्वीत
 (→तु कुर्वीत) -b) ब१ २ षष्ठरात्रोषितो नर -c) ब१ २
 अग्नेस्तु, दे१० अग्नेश्च, ते१ अगस्त्य- (→अगस्ति-), दे१ ३ -भुवन
 (→भवन)

५३a अनन्तर दे५ पाठ —

पञ्चकालोषित्रा सुप्रमाणा महोजसि ।

कुण्ड तच्च महाभागे समन्ताद् दशयोजनम् ।

मलयस्य दक्षिणेन समुद्रस्य च उत्तरे ॥५२

तत्र स्नान तु कुर्वीत पञ्चकालोषितो नर ।

अगस्तिभवन गत्वा मोदते नात्र सशय ॥५३

अथ प्राणान् प्रमुच्येत मम चित्तसमाहित ।

अगस्तिभवन त्यक्त्वा मम लोक तु गच्छति ॥५४

तस्य कुण्डस्य सुश्रोणि नव धारा न किंचन ।

विस्तारश्च महाभागे अगाधश्च महार्णव ॥५५ वे १५० ५३

*तत्राभिषेक कुर्वीत चतु राल समन्वित ।

मोदते स्यलोके तु स्वच्छन्दगमनालय ।

५४ दे५ ० -a) दे४ प्रामुच्येते, दे७ ७ विमुच्येत, मुवे
 प्रमुच्येत (→प्रमुच्येत) -b) ब१ २ चित्त (ब१ °न्ता) विमोहित,
 दे६ ९ ११ मुवे चित्त (मुवे °न्ता) परायण (दे८°णा) (→चित्त
 समाहित) -c) ब२ दे१० अथाग्नि°, ते१ अगस्त्य° (→अगस्ति°),
 दे१ ३ ४°भुवन (→°भवन), दे३ १० गत्वा (→त्यक्त्वा), दे६ अगस्त्य
 भवने गत्वा -d) ब१ २ दे ६ ७ १० मम लोकाय दे१ महर्लोक च,
 दे३ ४ महर्लोक तु (→मम लोक तु)

५५ दे५ ० -a) ब१ २ क्षेत्रस्य, दे१० क्षेत्रस्य (→कुण्ड-
 स्य), दे४ तस्या कुण्डस्या सुश्रोणि -b) दे६ धार च, दे७ धारा-
 श्च (→धारा न), ब१ पारावारस्य कश्चन, ब२ पारावारो न
 विद्यते, दे१ ३ ४ समन्तादितरे जना, दे१० पारावार न कश्चन -c)
 दे६ विस्तारा च (→विस्तारश्च) -d) ब१ २ दे१० महान् यथा,
 दे८ ९ ११ महार्णवम् (→महार्णव)

५५ b अनन्तर दे१ ३ ४ अधिकम्—

चतुर्विंशतिद्वादश्या (दे३ °श्या, दे४ °श्यो) नवधारा न किंचन ।
 (= ५७a, ५५b)

५५ श्लोकात्पर ब१ २ दे१० अधिकम्—

आश्चय च प्रमाण च भक्तिकीर्तिविवर्धनम् । (= ५९cd)

स्थानानां परम स्थान रहस्यानां त(ब१ य)थोत्तर ।

कीर्तिना परमा कीर्तिर्लाभानां लाभमुत्तमम् ।

धर्माणां परम धर्म गुह्यानां गुह्यमुत्तमम् ।

दीप्तिना परमा दीप्तिर्द्युतीना च महाद्युति । [5]

[—१ ब१ भक्ति कीर्तिविवर्धना (→भक्तिकीर्तिविवर्धनम्) —२ ब२
 ० —३ ब१ परमा कीर्तिम्, दे१० परम कीर्ति- (→परमा कीर्तिर्)
 —४ ब१ २ ० —५ ब१ दीप्तानां परमा दीप्तिर्, दे१० दीप्तानां
 परम दीप्ति- (→दीप्तिना परमा दीप्तिर्), ब१ २ द्युतीना (→द्युतीना)]

आश्रयं च महत् तत्र कथ्यमान मया शृणु ।
यानि पश्यन्ति सुश्रोणि समन्तादितरे जना ॥५६॥
चतुर्विंशतिद्वादश्या उदिते च दिवाकरे ।
न वर्द्धति ततश्चाम्भो यावदस्त न गच्छति ॥५७॥
जाताया च ततो रात्र्या तस्याम्भ पृथुलोचने ।
प्रभातसमय यावत् सम तिष्ठति तत्पुन ॥५८॥
एतत् ते कथित भद्रे सानन्दूरेति तन्मया ।
आश्रयं च प्रमाण च भक्तिकीर्तिविवर्धनम् ।
गुह्याना परम गुह्य स्थानाना परम महत् ॥५९॥

॥ इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे अष्टचत्वारिंशदधिकशततमोऽध्याय ॥ १४८ ॥

५६ ब१ २ दे१० ० -a) दे० १ १ मुवे सु (दे.स्व)
महत्तत्र (→च महत्तत्र), दे० १ १ आश्रय महता तत्र -c) दे० १ १ १
मुवे यच्च (दे० १ यश्च) पश्यति (→यानि पश्यन्ति) -d) दे० १ १ १
मुव इतरो जन (→इतरे जना) -cd) दे० १ यस्तु गच्छति सुश्रोणि
सानदूरे पथ स्थिता

५७ ब१ २ दे१० ०, द० ab ० -b) दे० १ १
उदयन्ति, द० उदते च (→उदिते च), दे० १ १ १ मुवे रवावभ्युदिते
सति -c) दे० १ १ वपति, दे० वधति, मुवे वर्द्धते (→वर्द्धति)
-d) मुवे यावत् तिष्ठति तत्पुन

५८ ब१ २ दे१० मुवे ० -a) दे० १ रात्रौ (→रात्र्या),
दे० १ १ ४ अथ तस्या निशाया तु, दे० १ १ ४ अथ तस्या तु (ते०
तस्मिन्स्तु) रात्र्याया -b) दे० १ ४ तदम्भ, दे० १ १ स चाम्भ (→
तस्याम्भ) -c) दे० १ ४ त० प्रभातसमये चैव -d) दे० १ ३ ४
सममेतत्सव पुन, दे० १ ३ ४ सममेतच्छब्देत्पुन, दे० १ ३ ४ सममेतत्सव पुन,
दे० १ ३ ४ सम तिष्ठति तत्पुन, दे० १ ३ ४ सममेतद् भवेत् पुन

५९ ब१ २ दे० १० ते० ० -b) दे० १ ३ ४ मम (→मया)
-c) दे० १ प्रमाण तु (→प्रमाण च) -d) दे० १ ३ ४ कान्ति° (→
°कीर्ति°), दे० १ ३ ४ °विवर्धन (→°विवर्धन) -e) दे० १ ३ ४
स्थानाना परम स्थान -f) दे० १ ३ ४ रहस्य परम प्रिये

६० दे० १ १ ०, दे० १० ab ०, ब१ cd ० -b)
दे० १ ३ ४ °भक्तपथे (दे० १ ३ ४ पृथे) (→°भक्तपथे), दे० १ ३ ४ -क्षित (→
स्थित), ब१ २ अष्टभक्तोषितो नर -c) ब१ २ दे० १ प्राप्नोति य
इमा सिद्धि

६० b,c मध्ये ब१ २ दे० १० अधिकम्—

सोपि भागवतो भूमि दीक्षा तस्य न किंचन ।
न चैतत् पिशुने दद्यात् न मूर्खे शास्त्रवर्जित ।
न च गोघ्नाय दातव्य न दद्याच्छास्त्रदूषके ।
मा पठेत् पापमय्ये तु शठमय्ये तु मा पठेत् ।
य एन पठते धीरो यश्चैनं शृणुयान्नर ।

यस्तु गच्छति सुश्रोणि अष्टभक्तपथे स्थित ।
प्राप्नोति परमा सिद्धि ममैव वचन यथा ॥६०॥
य एतत् पठते नित्य यश्चैनं शृणुयात् सदा ।
कुलानि तेन तीर्णानि षट् च षट् च पुनश्च षट् ॥६१॥
एतन्मरणकाले तु स्मर्तव्य मानवै सदा ।
यदीच्छेद् विष्णुलोकाय निष्कल गमन प्रति ॥६२॥
एतत् ते कथित भद्रे सत्य गुह्य परोत्तमम् ।
सर्वभागवतार्थाय किमन्यत् परिपृच्छसि ॥६३॥

[-१ दे० १० ० -२ दे० १० न च पिशुन दद्या न दद्या शास्त्र
दूषके -१,२ पङ्क्तयोर्मध्ये ब१ अधिकम्—यस्तु गच्छति सुश्रोणि
स्थूलदूरे पथि स्थित -३ दे० १० ० -४,५ मध्ये ब१ दे० १० अधिकम्—
पठेद् भागवता मध्ये मम शास्त्राथदशनात् (ब१ °दूषकान्)]

६१ दे० १ १ ०, ब१ २ दे० १० ab ० -b) दे० १ ३ ४
चैतत्, मुवे चव (→चैनं), दे० १ ३ ४ ११ मुवे मुदा (→सदा)
-c) ब१ २ दे० १ ३ ४ १० तारिताश्च (दे० १ ३ ४ तारिता स्व)कुला
स्तेन -d) ब१ षष्टि षष्टि च त्रिशकम्, ब१ षष्टि षष्टि च त्रिशत,
दे० १ ३ ४ अष्टि (दे० १ षष्टि) षष्टिश्च त्रिश च (दे० १ त्रिशत), दे० १० षष्टि
षष्टि च त्रिशक, मुवे पट च षट पुनश्च पट च

६२ दे० १ १ ० -a) दे० १ ३ ४ ११ मुवे °काले न (→
°काले तु) -b) दे० १० मानवै (→मानव), दे० १ ३ ४ ११ मुवे विस्म-
तव्य कदाचन -c) दे० १ ३ ४ ११ मुवे °लोक हि, दे० १ °लोक च,
दे० १ °लाकेन (→°लोकाय) -d) ब१ निष्कल (→निष्कल), दे० १
गमने (→गमन), दे० १ ३ ४ ११ मुवे नर, दे० पुन (→प्रति)

६३ -a) दे० १ भद्र (→भद्रे), दे० १ पर मम (→परोत्तम),
ब१ २ दे० १० यद्गुह्य परमुत्तम, दे० १ ३ ४ सगुह्य परमोत्तमम्, दे० १ ३ ४ ११
मुवे त्वया पृष्ट (दे० १ ३ ४ पृष्टे) च मा प्रति -c) दे० १ ३ ४ ११ कथित,
दे० १ उक्त, दे० १ मुवे उक्त (→सव-)

पुष्पिका—

पुराणनाम—दे० १ ०, ब१ २ मुवे इति श्री (ब१ इति)
वराहपुराणे भगवच्छास्त्र, दे० १ ३ ४ ११ इत्यादि वा (दे० १ ३ ४ आवा,
दे० १० व) वराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे० १ इत्यादि महापुराणे वाराहे
भगवच्छास्त्रे अध्यायनाम—ब१ २ दे० १० स्ना (ब१ स्था)नदूर-
वर्णनो (ब१ °न) नामाध्याय, दे० १ ३ ४ सानदूर (दे० १ °र) गुह्यमा-
हात्म्य नाम (दे० ३**), दे० १ ३ ४ सानदूरगुह्यमाहात्म्यवर्णनो नाम,
दे० १ ३ ४ सानदूरमाहात्म्य नामाध्याय, दे० १ ३ ४ सानदूरमाहात्म्यवर्णनो नाम
अध्याय, मुवे सानदूरमाहात्म्य नाम अध्यायसख्या—ब१
दे० १ ३ ४ ११ ०, ब१ १ १ ३ ३ ११, दे० १ १ ३ ३ ११, मुवे पञ्चाशदधिक-
शततमोऽध्याय ॥ १५० ॥, दे० १ पञ्चषष्ठ्युत्तरशततमोऽध्याय ॥

[5]

[860]

सूत उवाच ।*

एतच्छ्रुत्वा तु माहात्म्यं सानन्दूराद् वसुधरे ।
कृताञ्जलिपुटा तत्र विमलेनान्तरात्मना ॥१

धरण्युवाच ।*

श्रुतमेतज्जगन्नाथ विष्णो गुह्यमनुत्तमम् ।
यच्छ्रुत्वा सुमहाभाग जाताऽस्मि विगतज्वरा ॥२
अस्ति किञ्चिन्महद् गुह्यं हृदये परिवर्तते ।
सानन्दूरात्परं गुह्यं क्षेत्रमस्ति क्वचित्परम् ॥३
सुरकारणं नरसिंहं लोकनाथं

युधि ससुरासुरं देवधीरवर ।

१४९

* दे१ ० ब१ २दे१० धरण्युवाच

१ -a) दे१ १ ११ मुवे सानदूरस्य माहात्म्यं -b) ब१ स्थानदूर, ब२ सानन्दूर, दे१ ३ सादूराच्च दे१-१ ११ मुवे एतच्छ्रुत्वा, दे१० सानदूरे (→सानदूराद्) -c) दे१ १ ११ मुवे भूत्वा (→तत्र) -d) दे१ १ ११ मुवे व(दे१ १ ११ वा)राहपुनरज्वीत

* ब१ २दे१ १० ०, दे१ ६ धरणी उवाच

२ -a) ब१ २दे१० महाभाग (→जगन्नाथ) -b) ब२दे१ १ विष्णोर, दे२ विष्णु- (→विष्णो) -c) दे१ ३ तु (→सु-), ब१ २ यश्रुत्वास्मि महाभागा, दे२ते१ यश्रुत्वा तु महाभाग दे१ एतत्तश्रुत्वा महाभाग, दे१ ७ यश्रुतेव (दे१ यच्छ्रुत्वेव) महाभाग, दे१० यश्रुत्वास्मि महाभाग -d) ब२दे३ ०ज्वरा, दे२ ६ १०ते१ ०ज्वर, दे१ ५ त्वरा (→०ज्वरा)।

३ -a) ब१ २दे१० परगुह्य, दे३ ४ महागुह्य (→महद्गुह्य), दे१-१ ११ मुवे अपरवास्ति चेत् किञ्चिद् -b) दे१० परिवर्तते (→परिवर्तते), दे१-१ ११ मुवे गुह्यक्षेत्रशुभावह -c) ब१ स्थानदूराद्, दे१ ३ सानन्दूराद् (→सानन्दूरात्) -d) दे१ द्युचितपर, दे२ते१ तत्पर, दे१-१ ११ मुवे नवापरम् (→क्वचितपर), ब१ श्रेष्ठमस्ति त्वया परा, ब२ श्रेष्ठमस्ति तदा वद, दे१० श्रेष्ठमस्मिस्तथा पर, दे११ क्षेत्रमस्ति नवापरम्

४ दे१ ७ ० -a) ब१ २दे१० सुरवरनरसिंह, दे२ ५ ८ १ ११ मुवे ते१ सुरकरणं (दे२ ते१ नर)सिंह (→सुरकारणं नरसिंह) -b) ते१ न(→स-), ब१ युधि ससुरासुरमध्य एकवीर, ब२ अधिससुरासुरमध्य एकवीर, दे१ ८ १ ११ मुवे यु(मुवे.युत)ससुरसुर

कमलदलसहस्रनेत्ररूपो जयति

कृतान्तमनेककालरूप ॥४

गद्गदवचनश्रुत्वा पृथिव्या वै जनार्दन ।

उवाच मधुरवाक्यं सवस्यार्तिहरो हरि ॥५

श्रीवाराह उवाच ।*

शृणु देवि च तत्त्वेन यन्मा त्वं परिपृच्छसि ।

गुह्यमन्यत्प्रयत्नेन कारणमहत् प्रियम् ॥६

तत्सिद्धवटे भद्रे गत्वा वै त्रिशयोजनम् ।

म्लेच्छमध्ये वरारोहे हिमवन्तसमाश्रिते ॥७

तत्र लोहाङ्गलं नाम निवासं मे विधीयते ।

धीरदेववीर, दे१० युधि ससुरासुरदेव एकवीर -c) दे१ ५** (→-दल-), ब१ -विष्णोर, ब२ ५**, दे१० -भूयो (→-रूपो) -d) ब१ २ कृतान्तक एककालरूप, दे१ ३ ४ कृतान्तकनेमकालरूप (दे१ ०रूप), दे१ १ ११ मुवे कृतान्तसमान (दे१ ८ समास) कालरूप

५ -b) दे२ ते१ पृथिव्याथ, दे१ १ ११ मुवे पृथिव्या स, दे१ पृथिव्या स (→पृथिव्या वै), ब१ पृथिव्या स च साधक, ब२ पृथिव्या स च साधक, दे१ पृथिव्या च व मज्जना, दे१० पृथिव्या-स्त च साधक -d) ब१ २ दे१० स सर्वार्तिहरो हरि, दे२ ते१ सर्व (ते१ सव) चार्तिहरो हरि, दे१ ८ १ ११ मुवे सवलोकार्तिहा हरि

* ब१ २ दे१० ०, दे१ वाराह उ०, दे२ ६ ७ ते१ वाराह उवाच, दे३ ४ श्रीवाराह उवाच, दे१ ८ १ ११ वाराह उवाच

६ ब२ cd ०, दे१ ० -a) ब१ २ दे१० शृणु भूमि प्रयत्नेन, दे१ ३ ४ शृणु देवि (दे१ ०वा) प्रवक्ष्यामि, दे१ ७ शृणुष्व देवि तत्त्वेन -c) ब१ गुह्यमन्यं प्रवक्ष्यामि, दे२ ते१ गुह्यमन्यच्च वक्ष्यामि, दे१-१ ११ मुवे गुह्यमन्यत्प्रवक्ष्यामि, दे१० गुह्यमन्यं प्रवक्ष्यामि -d) ब१ दे२ १० ते१ क्रिया, दे१ प्रिया (→प्रिय), दे१ ७-१ ११ मुवे मदगत (दे११ महत्) कमणो जनि (दे१ ०जनि)

७ ब२ ab ० -a) दे२ ते१ सिद्धि-, दे१ सिद्ध (→सिद्ध-), दे१ ८ १ ११ मुवे गत्वा (→भद्रे), ब१ यत्र सिद्धास्तटे भद्रे, दे१० तस्मिन्सिन्धोस्तटे भद्रे -b) दे१ १ ११ मुवे त्रिशयोजनदूरत -c) दे२ म्लेच्छमध्ये-, ते१ सिंहमध्ये- (→म्लेच्छमध्ये) -d) ब१ हिमवन्ते समाश्रित, ब२ हिमालयसमाश्रिते, दे१ ३ ४ हिमाचल-समाश्रिते, दे१-१ ११ मुवे ते१ हिमवन्त समाश्रित (ते१ ०ते)

८ -a) ब१ तत्र लोहाङ्गलं नाम, ब२ तत्र लोहाङ्गलं नाम,

८ गुह्या पञ्चदशा यत्र समन्तात्पञ्चयोजनम् ॥८
दुर्गमं दुःसहं चैव सपापं परिवेष्टितम् ।
सुलभं पुण्यकर्माणां मम चिन्तानुसारिणाम् ॥९
तत्र तिष्ठाम्यहं भद्रे उदीची दिशमाश्रित ।
हिरण्यप्रतिमां कृत्वा जातरूपां न सशय ॥१०
ततो मे दानवा सर्वे क्रमन्तो लोकमुत्तमम् ।
मम चैवान्तरं दत्त्वा हत्वा मायां च वैष्णवीम् ॥११
तत्र ब्रह्मा च रुद्रश्च स्कन्देन्द्रसमरुद्गणा ।

द० तत्र लोहागल नाम द० ११ ११ मुवे तत्र लोहागले क्षेत्रे, ११०
तत्र लोहागल नाम -b) दे० ११ ११ मुवे निवामो विहित गम
-c) दे० १० त१ गुह्या (→गुह्या), ब१ दाघ पञ्चदश नाम, ब२ गह्य
पञ्चदशो नाम, दे० ११ ११ मुवे गुह्या पञ्चदशायाम् (दे० ११)

९ -a) ब१ २ दुलभ, दे० १०*** (→दुगम) -b) ब१ न पाप
परिवेष्टित, ब२ पापीनां च विशेषतः, द० ते१ समापे परिवे (दे० ११) चे
ष्टित, दे० ११ ११ मुवे पापं सवत्र वेष्टितम् (दे० ११ चेष्टित), दे० १० स
पापपरिचेष्टित -c) ब१ सुलभं तत्कभावानां, ब२ दे० १० सुलभ
शुद्धभावानां, दे० १२ सुलभं पुण्यकर्माणां, दे० ११ ११ मुवे सुलभं पुण्य
युक्तानां -d) दे० ११ चिन्तानु° (→चिन्तानु°), ब१ २ दे० १० मम
चिन्तापरायण

१० -b) दे० ११ प्रतीची (→उदीची), दे० १२ ६ दिशिम
(→दिशिम), ब२ दे० १० आश्रिता (→आश्रित) -d) ब१ २
जातरूपी, दे० ते१ जातरूप, दे० १० वातरूपी (→जातरूपी)

b चरणानन्तरम् ब१ २ दे० १० अधिकम्—

कश्चिन्नं जायते तत्र सुमूर्तिं मामवस्थितम् ।
ये तु यान्ति वराहोहे सुकमपरिनिष्ठिता ।
ते माञ्चैवात्र पश्यन्ति स गुह्यानि यथा तथा ।
मम कुण्डस्य चाग्रेण शिलापुञ्जेन वेष्टितम् ।
मनोज्ञो रमणीयः च प्रसन्नविमलोदकम् ।
तत्र तिष्ठाम्यहं भद्रे स्वकर्मपरिनिष्ठितम् ॥

[-१ दे० १० जानते (→जायते), ब२ सुहृत्, दे० १० स्वमूर्ति (→
सुमूर्ति), दे० १० मम सस्थित (→मामवस्थित) -२ दे० १० येषु (→
ये तु), ब२ दे० १० स्वकर्म° (→सुकर्म°) -३ दे० १० -४ दे० १० -
५ ब२ मनोज्ञ (→मनोज्ञो) -६ दे० १० -७]

११ ब२ दे० ११ cd -a) दे० १० मा (→मे) -b)
ब१ २ क्षिपन्तो, दे० १० क्षिपन्ति (→क्रमन्तो), दे० ते१ लोकं चोत्तमं
(→लोकमुत्तमम्) -c) ब१ दे० ११ ११ मुवे मया, दे० ११ सवत्र-
ते१ मम (→मम), ब१ २ वाफल, दे० ११ चैवान्तरा (→चैवान्तरं), ब१

आदित्या वसवो वायुरश्विनौ च महौजसा ।
सोमो बृहस्पतिश्चैव ये चान्ये वै दिवोकसा ॥१२
तेषां चैवार्गलं दत्त्वा चक्रं गृह्य महौजसम् ।
शतकोटिसहस्राणि शीघ्रमेव निपातिता ॥१३
ततश्च देवता सर्वास्तुष्टयमाणा इतस्ततः ।
एव लोहागलेत्यासीन्नाममेतच्च कारितम् ॥१४
ततो देवासुरे युद्धे हत्वा त्रिदशकण्टकान् ।
ते मां सस्थापयन्त्यत्र तस्मिन् देशे यशस्विनि ॥१५

दे० ११ ११ मुवे कृत्वा (→दत्त्वा), दे० १० मया चवागत्र दत्त्वा
-d) ब१ २*, दे० ११ ११ मुवे कृत्वा (→दत्त्वा) दे० ते१ माया
वै च वैष्णवी (ते० ११), दे० ११ माया चव***, दे० १० दृष्टो माया च
वैष्णवीम्

१२ दे० ११ ०, ब० दे० १० ef -a) दे० ११ तु (→
च), दे० ११ ११ मुवे रुद्रश्च (→रुद्रश्च) -b) दे० ११ ३ स स्कन्द
न्द्र, दे० ते१ स्कन्देन्द्रश्च, दे० ११ स्कन्देन्द्रा म-, मुवे स्कन्दे द्रौ स-
(→स्कन्देन्द्रस-) -c) दे० १० आदित्यो (→आदित्या), दे० ११
वासवो (→वसवो), दे० ते१ रुद्राश्च (→वायुर) -d) दे० ११ महौ-
जसा, दे० ११ ११ मुवे महौजसो (→महौजस) -e) दे० ते१
बृहस्पतिर्विश्वे (→बृहस्पतिश्चैव) -f) दे० ११ ते१ च (→वै)

१३ -a) ब१ २ चैवाकुल, दे० ११ ३ चैकागला (→चैवा-
गला), दे० दृष्टा, ते१ गत्वा (→दत्त्वा) -b) ब१ ते१ चक्रं गृह्य,
ब२ चक्रं गृह्य, दे० ११ ३ चक्रं गृह्य (दे० ११ कौ) (→चक्रं गृह्य),
दे० महौजसा (→महौजस) -c) ब२ दे० ११ ३ १० शत (→शत-),
ब१ दे० १० -कोटी- (→कोटि-), ब१ २ दे० ११ ३ १० -सहस्राणां
(→सहस्राणि) -d) दे० ते१ निपातिता, दे० ११ ११ मुवे निपातिता
(→निपातिता)

१४ ब२ ab -a) दे० ११ ३ ते१ सर्वे (→सवास्)
-b) ब१ दे० ११ ३ ते१ तुष्य (दे० ११ ३) माना (ब१ १ नास्) (→
तुष्यमाणा), ब१ ततस्ततः, दे० समाभवत्, दे० ममाभवन् (→
इतस्ततः) -c) ब१ २ एव लोहागल (ब२ १ कुल) नाम, दे० ११ ११
मुवे एव लोहागल नाम -d) दे० ११ ३ एतच्च (→एतच्च), ब१ २
दे० १० मया वै तत्र कारित, दे० ११ ११ क्षेत्र नाम मया कृत, दे० ११
मुवे क्षेत्र तत्र (मुवे चैव) मया कृतम्

१५ -a) दे० ते१ देवासुर (हरे) युद्धे -b) ब१ २ दे० १०
त्रिपुर° (→त्रिदश°) -c) दे० ११ ते१ तेषां (→ते मां), ते१ सस्था
पयत्वेन (→सस्थापयन्त्यत्र), दे० ११ ११ मुवे तेषां सस्थापनं तत्र,
दे० १० ततो मां सस्थापयन्त्यत्र -d) दे० ११ ११ मुवे कृतं चैव महौजस
(दे० ११ ११ सा)

यो मा पश्यति सुश्रोणि प्रयत्नेन कदाचन ।
 तेऽपि भागवता भूमे भवन्ति परिनिष्ठिता ॥१६
 तत्र कुण्डेति सुश्रोणि स्नान कुर्वन्ति निश्चिता ।
 उपोष्य च त्रिरात्र तु विधिदृष्टेन कर्मणा ।
 ततः स्वर्गसहस्रेषु मोदते नात्र सशय ॥१७
 अथात्र मुञ्चते प्राणान् स्वकर्मपरिनिष्ठित ।
 सर्वस्ववर्गान् परित्यज्य पश्यते मम नित्यश ॥१८
 अन्यच्च ते प्रवक्ष्यामि यत्र तत्परमाद्भुतम् ।
 लोकविस्मापनार्थं तु यो मया तत्र तत्कृत ॥१९
 चतुर्विंशतिद्वादश्या मासेन विधिना मम ।

१६ -a) दे३ ६ ये (→यो), ब१ २ दे४ ७ १० पश्यति, दे६ पश्यन्तु (→पश्यति), दे५ ९ ११ मुवे तत्रस्थ (→सुश्रोणि) -b) ब१ २ दे१० प्रसन्नेनान्तरात्मना -c) ब१ २ दे१० शुद्धा, दे२ भूमि दे६ भूमौ (→भूमे) दे५ ९ ९ ११ मुवे सोऽपि भागवतो भूमे -d) ते१ लभन्ति (→भवन्ति), दे५ ९ ११ मुवे भवत्येव सु(दे७ स्व) निष्ठिता (मुवे °त)

१७ -a) दे५ ९ ११ मुवे तस्मिन् (→तत्र) ब१ २ दे१० कुण्डे च, दे५ ९ ८ ९ ११ मुवे कुण्ड तु (→कुण्डेति), दे४ सुश्रोणि दे७ स्वश्रोणि (→सुश्रोणि) -b) ब१ २ दे२ ते१ निश्चित ब२ दे१० निश्चित (→निश्चिता), दे५ ९ ११ मुवे य स्नाति (दे७ ७ स्नाति यो) नियतो नर -c) दे१ ३ त्रिरात्र च, दे२ निर न तु, दे४ त्रिरात्र वै दे१० त्रिरात्रे तु (→त्रिरात्र तु) -e) ते१ स्वर्गे (→स्वर्ग-), ब२ स्वर्गवपसहस्राणि -f) ब२ दे६ मोदन्ते, दे१० मोक्षो* (→मोक्षते)

१८ -a) ब२ अथवा (→अथात्र), ब१ २ मुञ्चति (→मुञ्चते) -b) ब१ दे६ सुकर्म° (→स्वकर्म°) -c) ब१ २ दे२ ५-९ ११ मुवे सर्वान् स्वर्गान्, ब२ स्वर्गलोकान्, दे१० सर्वान् स्वप्नान् (→सर्वस्ववर्गान्) -d) ब१ २ दे५-११ मुवे मम लोक प्रपद्यते, दे२ ते१ या (दे२ य) स्यते मम नित्यश

१९ -a) ब२ दे२ १० अन्य च (→अन्यच्च) -b) ब१ २ दे६ ७ १० तत्र यत्परमाद्भुतम् -c) दे७ लोकान् (→लोक-), दे२ विष्ठापनार्थाय, दे५ ९ ११ मुवे विस्मापनार्थाय दे६ ७-विस्मयनार्थाय, दे१०- विरयापनार्थाय, ते१ विज्ञापनार्थाय (→विस्मापनाय तु) -d) ब१ दे१० मम पात्र (दे१० च) ततः कृत ब२ मम भक्ष ततः कृत, दे२ ते१ यो मयात्र ततः (ते१ °त) कृते दे५ ९ ११ मुवे मया तत्र च यत्कृतम्

२० -b) दे५ मुवे मासेन (→मासेन), ब१ परम मे विना मम, ब२ पर मे तत्र** वै -c) ब१ दे२ ते१ बलिर्मे, ब२ दे१ ३ ४ १० बलि मे (→बलि प्र) -d) ब१ सवकाय-, ब२

बलि प्रदीयते तत्र सर्वकर्मविशोधनम् ॥२०
 अश्वो मे कल्पितस्तत्र सर्वरत्नविभूषित ।

श्वेत कुमुदवर्णाभि शङ्खकुन्दसमप्रभ ॥२१
 मार्गणा मे धनुस्तत्र अक्षसूत्र कमण्डलुम् ।

आसन वितत दिव्य दीयते चाश्व उत्तम ॥२२
 श्वेतपर्वतमारुह्य पतमान कुरून् बहून् ।

पतितास्तत्र दृश्यन्ति क्षतस्तत्र न विद्यते ॥२३
 अन्ये कान्येव रूपाणि पातयित्वा इतस्ततः ।

शान्तदान्तपरिक्लिष्ट स चाश्वो दिवि वर्तते ॥२४ वे १५१ २५

सवकाय-, दे१ ३ ४ सवपाप-, दे२ मुवे सवकाम-, दे५ सव कम- दे१० सवकाया-, ते१ सवकामा- (→सवकम-)

२१ दे१० d ○ -a) दे६ अश्वि- (→अश्वो), दे२ कल्पिता, दे४ कल्पिता दे६ कल्पित (→कल्पितस) -b) दे६ ७ सर्वाङ्गेषु विभूषित -c) दे६ श्वेत- (→श्वेत), ब१ २ °पत्राभ, दे१ ३ °पद्माभ, दे४ °पद्मान्य, दे१० °पुष्पस्य (→°वर्णाभि) -d) दे४ प्रभा दे५-प्रद (→-प्रभ), ब१ २ शङ्खचक्रसमप्रभ

२२ दे१० d ○ -a) ब१ शङ्ख च मे धनुस्तत्र, ब२ शङ्ख मे च धनुस्तत्र, दे२ मार्गणा मे यतुस्तत्र, दे१० शङ्ख मे तदनुस्तत्र, ते१ मार्गणाम् यतस्तत्र -b) ब२ अक्षमूल, दे५-५ ८ ९ अक्षसूत्र-, ते१ अष्टसूत्र (→अक्षसूत्र) दे२ ५ ७ ११ मुवे -कमण्डलु, दे६ कमण्डल (→कमण्डलुम्) -c) ब१ दे१० आसन भूषण दिव्य, ब२ आसन वसन दिव्य दे२ ते१ आसन वितत दिव्य-, दे३ ४ आसन वेदितव्य (दे४ °व्ये) मे -d) ब१ २ दीयते तत्र (ब१ चात्र) चोत्तम, दे२ ते१ दीयते चाश्व चोत्तम, दे५ ८ ९ ११ मुवे दीयतेऽश्वोपरिस्थिरम्, दे६ दीयते शोकनिस्थिरम्, दे७ दीयतेऽश्वोकरिस्थिरम्

२३ -a) दे२ ते१ श्वेतपर्वतमारुह्य -b) दे१ पतमान-, दे२ पवमान, दे४ पठमान (→पतमान), ब१ दे१० पात्यमाना (ब१ °न) स्ततो विभो, ब२ पात्यमाना इतस्ततः -c) ब१ २ दे१ ९ ११ मुवे पतितस, दे१० पतितस (→पतितास), दे६ १० तस्य (→तत्र), ब१ २ दे१ ३-११ मुवे दश्यते (→दृश्यन्ति) -d) ब१ २ दे५-११ मुवे क्षत (दे६ १० क्षत्र) तत्र न दश्यते, दे१ ३ ४ क्षत्र (दे१ क्षत) तत्र न विद्यते

२४ ब२ ○, ब१ cd ○ -a) ब१ दे१ ४ ६ ७ १० ११ मुवे ते१ अनेकान्येव, दे५ ८ अन्ये कान्येव (→अन्ये कान्येव) -b) ब१ दे१० ततस्ततः दे१ इतस्त*, दे५-९ ११ मुवे नभस्त (दे८ °स्थ) लात् (→इतस्ततः) -c) दे५-९ ११ मुवे शा तो दान्त (→शान्त-दान्त-), दे७ परिक्लिष्टा, ते१ -परिक्लिष्टा (→-परिक्लिष्ट)

[२८

सूत उवाच ।*

ततो भूम्या वच श्रुत्वा ब्रह्मपुत्रो महामुनि ।
विस्मय परम जग्मुर्विष्णुमाहात्म्यचोदित ॥२५॥
तत स विस्मय गत्वा ब्रह्मपुत्रो महामति ।
सनत्कुमारो भगवान् पुनरेव प्रभाषत ॥२६॥

सनत्कुमार उवाच ।*

धन्याऽसि देवि सुश्रोणि सुपुण्याऽसि वरानने ।
देवि यत्लोकनाथेन दर्शनं स्पर्शनं गता ॥२७॥
पद्मपत्रविशालाक्षो यत्त्वया परिपृच्छित ।
न वदस्व वरारोहे तत शान्तिमुपैष्यति ॥२८॥
यथा यथा भाषसि धर्मसहित

गृह्य पर देववरप्रणीतम् ।

-d) द१ ३ ४ स चाष्टो, दे५ ९ से चाश्वे दे६ सर्वाश्वो, दे७ ११ म चाश्वे (→म चाश्वो), द१० स वाश्वो विनिवर्तते

* ब१ २ दे१० ०, दे९ सूत उवा*

२५ ब१ २ ०, दे१ ५ ७ ८ cd ० -a) दे६ भूमि-
दे१० भूमेर् (→भूम्या) -b) दे१० महाश्रुति (→महामुनि)
-c) दे६ ९ ११ मुवे प्राप्नो (→जग्मुर्) -d) दे३ ४ 'नोदिता
(→चादिन) दे६ विष्णुमायात्रिमोहित, दे९ ११ मुवे विष्णुमायोप
वृत्ति, दे१० विष्णोर्माहात्म्यमुत्तम

२६ ब२ ०, दे५ ७ ८ ab ० -a) ब१ १० श्रुत्वा
(→गत्वा), दे६ ९ ११ मुवे तत स विस्मयाविष्टो -b) ब१
महामुनि, दे६ १० महामुनि (→महामति) -c) ब१ मध्वक्ष,
दे१० मध्वक्ष (→भगवान्) -d) ब१ दे१० प्रभाषति, दे१ ३ ४ ६ ७
प्रभाषते, दे५ ९ प्रभाषत (→प्रभाषत), मुवे पुनरेवमभाषत

* ब१ २ दे१० ०

२७ ब२ ० -b) ब१ दे१० पुण्यासि (दे१० पुष्पाणि)
च वराङ्गने -c) ब१ दे१० भूमि (→देवि), मुवे लोकनाथस्य
(→लोकनाथेन) -d) दे२ दशन यद गगतासि(?), मुवे साक्षा-
दशनमागता, ते१ दशन यद्वरासितम् (?)

२८ ब२ ० -a) दे६-८ ते१ 'विशालाक्षि (→'विशाल-
लाक्षो) -b) ब१ दे१० दष्टमाधव, दे२ परिपृच्छसि, दे३ परिपृच्छत,
दे४ परिपृच्छत, दे५-९ ११ मुवे परिभाषित, ते१ परिपृच्छित (→
परिपृच्छित) -c) दे३ ४ वदस्व (→वदस्व), दे२ ते१ त च वदस्वा
वरारोहे, दे५-९ ११ मुवे तेनोक्त शस सकल -d) दे१ उपैष्यसि
(→उपैष्यति), दे५-९ ११ मुवे सर्वेषां सुखवधनम्

२९ ब२, ०, ब१ दे१० c ० -a) ब१ दे१० माधवि,

गुणोत्तम कारण शास्त्रसंयुत

तथा तथा भावयसे मनो मम ॥२९॥

तत स पुण्डरीकाक्ष पुनराचक्षते कथम् ।

कर्मणा विधिदृष्टेन सर्वभागवतप्रियम् ॥३०॥

सूत उवाच ।*

तस्य तद्वचनं श्रुत्वा कुमारस्य महौजस ।

उवाच मधुर वाक्यमाभाष्य ब्रह्मण सुतम् ।

शृणु वत्स जगन्नाथो यथा मामाह नोदित ॥३१॥

श्रीवराह उवाच ।*

एव तत्रैव कर्माणि क्रियन्ते विधिपूर्वकम् ।

शोधकानि च पापानां मृद्द्वानि च शुभानि च ॥३२॥

दे६ ८ ९ ११ मुवे वदसि च दे७ वदसि, ते१ भाषति (→भाषसि),
ब१ दे१० 'संयुत दे६ 'संयुतो (→'सहित) -b) दे६ मध्य वर
(→गुह्य पर), दे१ ३ ४ देववर (→देववर-), ब१ चराचर
प्रेरयसे महद्भुत, दे१० वाच च मा प्रेरयसे ममाद्भुत -c) दे२ ते१
कारणशास्त्रसंयुत, दे५ ७-९ ११ मुवे कारणसंप्रयुक्त (→कारण
शास्त्रसंयुत), दे६ गुणो तु संस्कारणशस्त्रयुक्त -d) दे२ ते१ नमो
'म, दे६*** नि मे, दे७ मनो मे (→मनो मम), ब१ तथा तथा
धारयसे मनो मम, दे१० तथा तथा रामयसे मनो मम

३० ब२ ० -a) दे१ १० तत स पुण्डरीकारय (दे१०
'क्ष) -b) दे१० पुनराचक्षते (→पुनराचक्षते), ब१ दे४ ते१ कथा
(→कथ), दे५-९ ११ मुवे किमाचष्ट तत परम् -d) ब१ दे३ ५ ८
'भागवत (→'भागवत-), दे१-४ ते१ -प्रिय (→-प्रिय), दे६ ७
आ (दे६ सु) भाष्य ब्रह्मण सुत (दे७ स्मृत)

* ब१ २ दे१० ०

३१ ब१ २ दे१० ef ० -d) दे७ ब्राह्मण (→ब्रह्मण)
-f) दे१ २ ८ मुवे चोदित, ते१ शोधित (→नोदित), दे४ यथा
हेमप्रणोदित

* ब१ २ दे१० ०, दे१ श्रीवाराह उ०, दे२ ते१ वराह उवाच,
दे३ ४ श्रीवाराह उवाच, दे५ ८ ११ वाराह उवाच, दे९ वाराह उ०

३२ ब२ ०, दे१ cd ० -a) दे१-४ ते१ सर्वाणि,
दे१० शसन्ति (→कर्माणि), ब१ तत्रैव वासमानानि -b) ब१ दे१०
श्रेयसे, दे१ श्रीयते, दे२ ३ ४ ते१ क्रियते, दे६ ७ क्रियता (→
क्रियन्ते), दे१ ३ ४ 'पूर्वक (→'पूर्वकम्) -c) दे५ ८ ९ पापानि
(→पापानां), ब१ दे२-४ १० ते१ शोधन (ब१ दे१० शोभन) सवगा-
त्राणां -d) ते१ कान्तानि (→मृद्द्वानि), दे२*** (→शुभानि)

अश्वाना तत्कुलीनाना मा वहन्ति सुमध्यमे ।
 नान्य वहन्ति ते चाश्वा मम वाहा दुरत्यया ॥३३॥
 कुण्ड पञ्चसरो नाम गुह्य क्षेत्र पर मम ।
 धारा पतन्ति चत्वारि शङ्खवर्णा मनोजवा ॥३४॥
 तत्र स्नान तु कुर्वीत चतु कालसमास्थित ।
 लोक चैत्राङ्गद गत्वा गन्धर्व सह मोदते ॥३५॥
 अथ चेन्मुञ्चते प्राणास्तस्मिन् क्षेत्रे परे मम ।
 गन्धर्वलोकमुत्सृज्य मम लोकाय गच्छति ॥३६॥
 ततो नारदकुण्डेति मम क्षेत्रे पर महत् ।
 पतन्ति धारा वै पञ्च तालवृक्षसमोपमा ॥३७॥

३३ ब२ दे१ ० -a) ब१ दे१० ता कुलान्येव चाश्वाना, दे२ सकुक्षोन्येव साश्वाना, दे३ ४ ते कुलान्येव चान्यो य, ते१ मकुक्ष तेनैव साश्वाना -b) ब१ दे१० ये वहन्ति ह्या मम, दे२ ते१ ये वहन्ति शुभे मम, दे३ ४ ये वहन्ति (दे४ वन्ति) शुभ मम दे६ ७ ये मा वहन्ति सुन्दरि, मुवे आवर्तित सुमध्यमे -c) ब१ अन्योन्य वाह्यते कश्चित्, दे२ ते१ अन्यत्र वाह्येत कश्चित्, दे३ ४ अन्यत्र (दे४ अये यत्र) वाह्येतत्र, दे१० अन्या न वाह्येत कश्चित् -d) ब१ दे१० तान ह्यानभिसस्थितान, दे२-४ ते१ तान ह्यान मयि सस्थितान

३४ ब१ २ दे१० cd () -a) दे१ कुण्ड-, दे६ कुण्डे (→कुण्ड), दे१ ३ ४ पञ्चशिर दे२ ते१ पञ्चसर दे१० पञ्चशर (→पञ्चसरो) -b) ब१ २ दे१० तस्मिन् क्षेत्रे, दे१ ३ ४ गह क्षेत्रे, दे२ गुह्य नक्षे (?), दे५ ७-११ गुह्य क्षेत्रे (→गुह्य क्षेत्र) -c) मुवे चतुर्वारि पतत्यत्र -d) दे२ ६ ते१ शखवण-(दे६ ण) (→शखवर्णा), दे६ ७ ११ मनोजव (→मनोजवा), दे१ ३ ४ शखवणन-(दे४ ण) तोजला

३५ ब१ दे१० ० -a) द१ प्रकुर्वीत (→तु कुर्वीत) -b) ते१ समन्वित (→समास्थित), ब२ षष्ठकालोषितो नर, दे५ ९ ११ मुवे चतुभक्तोषितो नर -c) दे१ नाम, दे४ कृत्वा, दे६ दत्त्वा(→गत्वा), ब२ गन्धर्वभवन गत्वा, दे२ ते१ लोक चैत गद (दे२ ण) गत्वा -d) ब२ मोदते नात्र सशय

३५ b चरणानन्तर दे२ ८ अधिकम—

देवर्षिनारद पश्येन्मोदते तेन वै समम् ।

अथात्र मुञ्चते प्राणान मम गुह्य विनिश्चितम्

(= ३८cd-३९ab)

[-२ दे८ गुह्यविनिश्चित (→गुह्य विनिश्चितम्)]

३६ ब१ दे१० ab ० -a) दे१ ३ ४ ते१ अथात्र, दे२ यथात्र (→अथ चेन), ब२ अथ प्राणान प्रमुच्येत -b) दे३ ४ अस्मिन् (→तस्मिन्), दे१-६ ८ ते१ पर (→परे), ब२ तस्मिन्

तत्र स्नान तु कुर्वीत एकभक्तोषितो नर ।

देवर्षि नारद पश्येन्मोदते तेन वै समम् ॥३८॥

अथात्र मुञ्चते प्राणान् मम गुह्यविनिश्चित ।

प्रमुच्य नारद दिव्य मम लोक च गच्छति ॥३९॥

ततो वसिष्ठकुण्डेति तस्मिन् क्षेत्रे पर मम ।

धारा पतन्ति त्रीण्यत्र नातिह्रस्वा न चोत्तमा ॥४०॥

तत्राभिषेक कुर्वीत एकभक्तोषितो नर ।

वासिष्ठ लोकमासाद्य मोदते नात्र सशय ॥४१॥

अथात्र मुञ्चते प्राणान् मम कर्मसु निष्ठित ।

वासिष्ठ लोकमुत्सृज्य मम लोक प्रपद्यते ॥४२॥ वे १५१ ४४

पञ्चसरे मम -d) ब१ २ दे१० मम लोके (दे१० लोक) प्रपद्यते, मुवे मम लोक स गच्छति

३७ ब१ cd ० -a) मुवे कुण्डे तु (→कुण्डेति) -b) दे१ ३ ४ पर तप (दे१ तप), दे२ ते१ पर भुवि, दे५ ८ ९ ११ मुवे परे महत्, दे६ परेमहि, दे७ परे महि (→पर महत्), ब१ २ दे१० क्षेत्रमस्ति पर मम -c) ब२ दे१० धारात्र पतते पञ्च, दे५ ९ ११ मुवे पञ्चधारा पतत्यत्र -d) ब२ दे१० तालवृक्षोपमा तथा (दे१० समा), दे६ ७ तालवृक्षोपमा

३८ ब१ ० -a) दे५-१० प्रकुर्वीत (→तु कुर्वीत) -c) ब२ दे३-९ देवर्षि-, दे१० ते१ देवर्षि (→देवर्षि) -d) दे१ मादने (→मोदते), ब२ दे१० सह तेन च, दे१ २ ते१ सह ते पुन, दे३ ४ हम ते पुन (→तेन वै समम्)

३९ ब१ ० -b) दे६ ७ गुह्य, ते१ गुह्य (→गुह्य-) दे७ विनिश्चितै(→विनिश्चित) ब२ दे१० मम कमविनिष्ठित (ब२ विनिष्ठित) -d) ब२ दे१ ३ ४ लोक स, दे६ ७ लोकाय (→लोक च)

४० ब१ ab ० -a) मुवे कुण्ड तु (→कुण्डेति) -b) मुवे क्षेत्र (→क्षेत्रे), ब२ दे१० क्षेत्रमस्ति पर मम -c) दे५ ९ ११ मुवे तिस्रस्तु (→त्रीण्यत्र) -d) ब२ चोच्छ्रिता (→चोत्तमा), दे५ ९ ११ मुवे न स्थूला नाति (दे६ ७ न च) वै कृशा

४१ दे७-९ cd ० -a) दे१० तथा (→तत्रा-) -b) ब१ २ दे१० प्राणायामसमन्वित (दे१० ण), दे५ ९ ११ मुवे पञ्चकालोषितो नर (दे९****)

४२ दे७-९ ab ० -b) ब१ २ दे१० एकचित्तो (ब२ ण) जितेन्द्रिय दे२ ते१ मम गुह्य (ते१ ण) विनिश्चित -c) दे१ ४ १० वसिष्ठ, दे६ ७ वसिष्ठ- (→वासिष्ठ), दे१ ३ ४ ऋषिम् (→लोक), दे२ ते१ प्रमुच्यतेरदन्तव्य (ते१ ण्य) -d) ब१ दे१० मम प्राप्त्यति नित्यश, ब२ दे२ ते१ मम लोक च (ब२ स) गच्छति

१४' पञ्चकुण्डेति विख्यात तस्मिन् क्षेत्रे पर मम ।
धारा पतन्ति पञ्चात्र हिमकूटसमन्विता ॥४३॥
तत्राभिषेक कुर्वीत पञ्चकालोषितो नर ।
स तत्र गच्छते भूमि यत्र पञ्चशिखो मुनि ॥४४॥
अथात्र मुञ्चते प्राणान् क्षेत्रे पञ्चशिखे मम ।
पञ्चचूड समुत्सृज्य स याति परमा गतिम् ॥४५॥
सप्तषिकुण्ड विख्यात गुह्य क्षेत्र पर मम ।
सप्त धारा पतन्त्यत्र हिमपर्वतसञ्चिता ॥४६॥
तत्राभिषेक कुर्वीत सप्तभक्तोषितो नर ।

४३ -a) ब१ २ दे१० कुण्ड (ब१ कुण्ड) पवतविरयात,
दे१ ३ १ पञ्चचूडस्य कुण्डेति -b) ब१ २ दे१० हिमपवतनि सूत (दे१०
°मन्त्रित) -c) ब१ २ दे१० यत्र धारा पतत्येका, दे१-१ ११ मुवे
पञ्चधारा पतन्त्यत्र -d) ब१ २ दे१० स्थला (ब२ णका) मुगल
मन्त्रिभा, दे१ १ ११ मुवे हिमकूटविनि सूता (दे१ ११ °विनिस्मता)

४४ -b) ब२ दे१० अष्ट° (→पञ्च°) -c) मुवे गच्छेद्
(-गच्छते), दे१ १ ११ मुवे ते१ भूमे (→भूमि) -d) दे१० यत्र
पञ्चगिम्वा मम

b चरणानन्तर ब१ २ दे१० अधिकम—

*पवत पश्यते दिव्य तेन साध च मोदते ।

अथात्र मुञ्चत प्राणान् लाभालाभविर्वजित ।

पवन ऋषिमु सज्य मम ला१ प्रपद्यत ।

पञ्चाग्नस्य वर्षे च तस्मिन् क्षेत्र पर मम

धारा पतन्ति पञ्चात्र हिमकूटाद् विनि सूता ।

तत्राभिषेक कुर्वीत पञ्चकालोषितो नर ।

[— दे१० ० -२ ब२ °विर्वजिता (→°विर्वजित)

- दे१० भूमिम (→ऋषिम्) -४ ब२ अस्ति पञ्चशिख कुण्ड,
दे१० पञ्चचूडस्य वर्षेण (→पञ्चचूडस्य वर्षे च) -५ दे१०
हिमकूट- (→हिमकूटाद्)]

४५ दे१० cd ० -b) दे३ पञ्चशिखो, दे४ पञ्चशिख,
ते१ पञ्चशिखो (→पञ्चशिखे), ब१ २ दे१० क्षेत्रे (दे१० °त्र) पञ्च-
शिखस्य च, दे५-१ ११ मुवे मम भक्तो (दे६ ७ क्षेत्रे) जितेन्द्रिय
-c) ब१ पञ्चकुण्ड, ब२ पञ्चशिख, दे६ पञ्चकुण्डे (→पञ्चचूड)

अत पर ब२ अधिकम—

*स्नान तत्र प्रकुर्वीत सप्तभक्तोषितो नर ।

४६ ब२ ० दे५ ८ cd ० -a) दे१० वार्षिक (→
सप्तर्षि-) -b) दे२ गुह्यानेत्रे, दे५ ८ १ ११ मुवे तस्मिन् क्षेत्रे,
दे६ ७ तत्र क्षेत्रे, दे१० क्षेत्र गुह्य- (→गुह्य क्षेत्र) -d) ब१ दे२ १

मोदते ऋषिलोकेषु ऋषिकन्याभिसंवृत ॥४७॥
अथात्र मुञ्चते प्राणान् रागलोभविर्वजित ।
सप्तर्षीन् स समुत्सृज्य मोदते मम सस्थित ॥४८॥
शरभङ्गस्य कुण्ड वै क्षेत्रे गुह्य परे मम ।
तत्र धारा पतत्येका शरभङ्गाश्रिता नदी ॥४९॥
स्नान ये कुर्वते तत्र षष्ठकालोषिता नरा ।
मोदते शरभङ्गेषु ऋषिकन्यासमाकुले ॥५०॥
अथात्र मुञ्चते प्राणान् सर्वसङ्गविर्वजित ।
शरभङ्ग समुत्सृज्य मम लोके स मोदते ॥५१॥

ते१ हिमपवतसस्थिता (दे२ ते१ °त) दे१ ११ मुवे हिम
व पवतस्थिता

४७ ब२ दे५ ८ ab ० -a) ब१ दे१० स्नान तत्र
प्रकुर्वीत -b) दे१ सप्तर्षीन् (→सप्तभक्तो-) -c) दे१ ६ °लोके तु
(→°लोकेषु)

अत पर दे२ अधिकम—

तत्राभिषेक कुर्वीत सप्तभक्तोषितो नर । (=४७ab)

४८ दे१ cd ० -b) ब१ २ दे१० सर्वसङ्गविर्वजित दे६
मम क्षेत्रे जितेन्द्रिय, दे१ ब्रह्मलोक प्रयास्यति -c) दे१० सप्तर्षीन्तत्र
उत्सृज्य -cd) ब२ सप्तर्षिलोकमुत्सृज्य मम लोक स गच्छति, दे६
ऋषिकुण्ड परित्यज्य मम लोके महीयते

४९ ब२ cd ० -a) ब१ दे२-४ १० ११ ते१ कुण्डे वै,
दे१ कुण्डेति, दे५ ८ १ कुण्डो वै (→कुण्ड वै), दे६ ७ शरभङ्गेति
विख्यात -b) ब१ २ दे१० क्षेत्र गुह्य, दे६ ७ गुह्यक्षेत्र, दे८ १ ११
क्षेत्रे गुह्ये (→क्षेत्रे गुह्य), ब१ २ दे१-४ ६ ७ १० ते१ पर (→परे)
-d) मुवे शरभङ्गाश्रिता नदी

५० -a) ब१ २ स्नान यस्तु प्रकुर्वीत, दे२ ते१ स्नान ये
तत्र कुर्वन्ति, दे५-११ मुवे स्नान यस्तत्र कुर्वीत -b) दे४ षष्ठी-,
दे६ षष्ठी (→षष्ठी-), दे६ ७ १ ११ -भक्तो- (→-कालो-), ब१ २
दे२ ३ ५-११ मवे ते१ -पितो (→-पिता), ब१ २ दे२ ५-११ मुवे ते१
नर (→नरा) -c) दे१ ४ शरभङ्गे तु, दे५-१ ११ मुवे तस्य
लोकेषु (दे६ ७ तु) (→शरभङ्गेषु) -d) दे१ ३ ४ °समाकुला
(दे४ °ल) (→°समाकुले), दे५ ८ १ ११ मुवे ऋषिकन्याप्रमोदित,
दे६ शरभङ्गे जितेन्द्रिय, दे१ मुनिकन्याभिसंवृत

५१ ब२ दे६ ab ०, दे१ cd ० -b) दे१ मम लोक
च गच्छति -c) दे६ ऋषिस्थान परित्यज्य -d) ब१ २ दे१०
मम लोकेषु मोदते, दे१ ३ ४ मम लोके प्रमोदते, दे५, ६ ८ १ ११ मुवे
मम लोके महीयते

कुण्डमग्निसर नाम सबमायाभिसंवृतम् ।
भूमि भित्वा जल तत्र तिष्ठते च वरानने ॥५२॥
तत्र स्नान प्रकुर्वीत षष्ठकालोषितो नर ।
गत्वा चाङ्गिरस लोक मोदते स मया सह ॥५३॥
कुण्ड बृहस्पतेर्भूमि सर्ववेदोदकाश्रितम् ।
धारा चैका पतत्यत्र हिमकूटसमाश्रिता ॥५४॥
तत्र स्नान तु कुर्वीत षष्ठकालोषितो नर ।
गत्वा बृहस्पतेर्लोक मुनिकन्याभिर्मोदते ॥५५॥
अथात्र मुञ्चते प्राणान् मम लोक समाश्रित ।
सोऽपि याति परा सिद्धिं समुत्सृज्य बृहस्पतिम् ॥५६॥

५२ -a) ब१ २ दे१० आङ्गिरस, दे१ ५ ८ ९ अग्निसर, दे६ ७ मुवे अग्निसरो (→अग्निसर) -b) ब१ २ दे१० सबमाया समन्वित (दे१० °त), दे१ सबमायाभिसेवित, दे६ कुण्डमायाति संवृत -c) दे१ ३ ४ भूमे (→भूमि), दे६ दत्त्वा, मुवे नीत्वा (→भित्वा) -d) दे१ ४ ते१ तिष्ठते स, मुवे तिष्ठत्येव (→ तिष्ठते च), ब१ २ दे१० वराङ्गणे (ब१ २ °ने) (→वरानने)

५३ -a) ब१ २ दे१० अथात्र कुस्ते स्नान -b) दे ११ अष्ट°, मुवे चाष्ट° (→षष्ठ°) -c) दे१ गत्वा वागिर सो, दे५ ८ गच्छत्यङ्गिरसो, दे६ ७ ११ मुवे गच्छत्यङ्गिरसो, दे९ गच्छन्तेङ्गिरसो (→गत्वा चाङ्गिरस), दे७ लोके (→लोक) -d) ब१ २ मुनिकन्यासु मोदते, दे५-९ ११ मुवे सुखभागी न सशय

अत पर ब१ दे५-९ ११ मुवे अधिकम्—

*अथात्र मुञ्चते प्राणान् मम कमपरायण ।

अग्निर्लोक समुत्सृज्य मम लोक स गच्छति ।

[—१ ब१ मम भक्तिव्यवस्थित, दे६ कुण्डे चाङ्गिरसो धरे, दे७ कुण्डे***** (→मम कमपरायण) —२ ब१ भुक्त्वा चाङ्गिरस लोक मोदते च मया सह, दे६ त्यक्त्वा चाङ्गिरसो लोक मम लोक प्रपद्यते, दे७***** लोकाय गच्छति]

५४ -a) दे५ ९ ११ मुवे ते१ भूमे, दे१० लोक, + भूमि (→ भूमि) -b) ब१ कम वेदोदक स्मृत, ब२ कम वेदोदक स्मत, दे१ ३ ४ सर्वे वेदोदक श्रित, दे१० कम वेदोदकस्मत -c) ब१ दे१० धारा चषा, दे१, ३ ४ एका (दे४ एक) धारा (→धारा चैका) -d) दे२ ते१ हिमाङ्कुरसमाश्रिता

५५ -a) दे१-४ ते१ तु कतव्य, दे६ ७ मुवे प्रकुर्वीत (→ तु कुर्वीत) -b) दे३ ७ नरा (→नर), ब१ २ दे१० अष्टभक्तोषितो नर -c) दे७ गच्छेद् (→गत्वा), दे६ वैश्वानरेषु लोकेषु -d) ब१ २ दे१० मुनिकन्यासु मोदते, दे१ ४ ते१ मुनिकन्याभि-

वैश्वानरस्य कुण्डेति गुह्य क्षेत्र पर मम ।
धाराश्चैकादशस्तत्र पतन्ति हिमसाह्वयात् ॥५७॥
तत्राभिषेक कुर्वीत दशरात्रोषितो नर ।
स वैश्वानरलोकेषु मोदते नात्र सशय ॥५८॥
अथात्र मुञ्चते प्राणान् विशरात्रोषितो नर ।
पूज्यते मम लोकेषु एवमेतन्न सशय ॥५९॥
कार्तिकेयस्य कुण्डेति गुह्य क्षेत्र पर मम ।
यत्र पञ्चदशा धारा पतन्ति हिमपर्वतात् ॥ ६०॥
तत्र स्नान प्रकुर्वीत षष्ठकालोषितो नर ।
कुमार पश्यते व्यक्त षण्मुख शुभदर्शनम् ॥ ६१॥

वे १५१ ६४

मोदते दे५ ८ ९ ११ मुवे मुनिकन्याभिमोदित, दे६ मोदते नात्र सशय, दे७ मुनिकन्याभि संवृत

५६ द७ cd ○ -b) ब१ दे१० क्षिपेत् पक्षोपवासिन, ब२ कृत्वा कम मुदुष्कर, दे१ ३ ४ मासोपोष्य समन्वित, दे२ ते१ मम लोक(ते१ कम)समन्वित, दे६ क्षेत्रे वैश्वानरस्य च, दे७ स्वगलोके महीयते, दे८ ९ ११ मम लोकसमाश्रित -cd) दे६ तत्लोक च परित्यज्य मम लोक च मोदते

५७ दे६ ○, ब२ दे१ ३ ४ cd ○ -a) मुवे कुण्ड तु (→कुण्डेति), दे९ वैश्वानरेषु लोकेषु -b) ब१ दे० ४ ९ गुह्य (दे४ गुह्य) क्षेत्रे (→गुह्य क्षेत्र) -c) ब१ धारा चैकादश तत्र, दे५ ७-९ ११ मुवे धारा चैकापतत्यत्र -d) दे५ ७-११ मुवे दश्यत हिमसाह्वयात् (मुवे °सश्रयात्)

५८ द१ ३ ४ ६ ○, ब१ cd ○ -a) ब१ २ दे१० ते१ तत्र स्नान प्र(ते१ तु)कुर्वीत -b) ब१ २ दे१० दशकालो°, दे५ ८ ९ ११ मुवे षष्ठभक्तो°, दे७ षष्ठकालो° (→दशरात्रो°) -c) दे५ ७-११ मुवे वैश्वानरेषु लोकेषु -d) ब२ जायते (→मोदते)

५८ b चरणान तर ब१ मुवे अधिकम्—

गत्वा बृहस्पतेर्लोक मुनिकन्याभिमोहित । (= ५५cd)

[ब१ मुनिकन्यासु मोदते (→मुनिकन्याभिमोहित)]

५९ दे१ ३ ४ ६ ८ ○, दे७ bc ○ -b) दे५ ९ ११ मुवे मम कमपरायण -c) दे५ ९ ११ मुवे वैश्वानर समुत्सृज्य -d) दे५ ९ ११ मुवे मम लोक स (दे७ च) गच्छति

६० दे१० ○, दे१ ३ ४ ab ○ -a) मुवे कुण्ड तु (→कुण्डेति) -b) दे५ ९ ११ क्षेत्रे, दे६ क्षेत्र- (→क्षेत्र), दे६ ७ वर (→पर) -c) ब१ तत्र (→यत्र), दे६ ७ धारा यत्र पचदश

६१ दे१० ○ -a) दे१-४ ते१ तु कुर्वीत (→प्रकुर्वीत) -c) मुवे पश्यति (→पश्यते), दे६ ७ तत्र (→व्यक्त), दे२ कुमार पशुपतेव्यक्त

६५ अथात्र मुञ्चते प्राणान् कृत्वा चान्द्रायण शुचि ।
 कार्तिकेय समुत्सृज्य मोदते मम मण्डले ॥ ६२
 उमाकुण्डेति विख्यात तस्मिन् क्षेत्रे परमम ।
 सा गौरी यत्र चोत्पन्ना सर्वदेववराङ्गना ॥ ६३
 तत्र स्नानं तु कुर्वीत दशरात्रोषितो नर ।
 गौरी च पश्यते देवी तस्या लोके च मोदते ॥ ६४
 अथ प्राणान् प्रमुच्येत दशरात्रोषितो नर ।
 उमालोकं समुत्सृज्य मम लोकं स गच्छति ॥ ६५
 महेश्वरस्य कुण्डेति यत्र चोद्वाहिता उमा ।
 कादम्बचक्रवाकेश्वर हससारससेवितम् ॥ ६६
 तिष्ठो धारा पतन्त्यत्र हिमपर्वतसञ्चिता ।

६२ दे७ bc ○, दे१० a ○ -b) व१ २ दे१ शुभ
 (→शुचि), दे६ कार्तिकेयस्य क्षेत्रके -c) दे७ तत्त्रोक च प
 त्यज्य -d) व१ २ दे१० मम लोकं च (व१ म) गच्छति, दे७
 विष्णुलोकं स गच्छति, दे७ मम लोकाय गच्छति

६३ -a) मुवे उमाकुण्डमिति ख्यात -b) दे७ ७ वर
 (→पर) -d) दे५-११ मुवे महादेव (→मवदेव), व१ २ दे१
 सा च देवी सरस्वती

६४ व१ दे१० cd ○ -c) दे५ ८ ९ ११ स (→च), दे७ ७
 गौरी पश्यति देवी (दे७ लोके) स, मुवे गौरी देवी स पश्येत्
 -d) दे१ ३ ७ तस्य, ते१ तस्या (→तस्या)

६५ व१ दे१० ab ○, दे७ bc ○ -a) दे१-४ त१
 प्रमुञ्चन्ति, मुव प्रमुञ्चेत (→प्रमुच्येत), दे७ ७ अथात्र मुञ्चत
 प्राणान् -b) व२ कृत्वा कमसुदुष्कर, दे७ उमाकुण्डे च मुन्दरि
 -c) दे७ तत्त्रोकस्य फल भुक्त्वा -d) दे१ ५ ८ ९ ११ मुव मम
 लोकं प्रपद्यते, दे७ मम लोके महीयते, दे७ मम लोके च मोदते

६६ -a) व१ महेश्वरेति (→महेश्वरस्य), व२ कुण्डं च,
 दे५ ९ ११ मुवे वै कुण्ड (दे८ कुण्डे) (→कुण्डेति) -b) व१ २ मया
 (→उमा), दे१० यत्र चोद्वाहिता उमा -c) व१ कुररेश, व२
 कुबेरेश दे५ ९ ११ मुवे कादम्बेश (→कादम्ब-) -d) व२ दे८
 °सेविते, दे४ °सेवित, दे५ °सेवितु (→°सेवित) -cd) दे१० कुरुते
 चक्र ससार चक्रससेवितम्**

६७ -a) व१ २ तत्र, दे१ ३ ४ १० ते१ त्रयो (→तिष्ठो)
 -b) दे२ ते१ °सञ्चिता, दे१० °सञ्चिता (→°सञ्चिता), दे५ ७-९ ११
 मुवे हिमवत्पर्वताञ्चिता, दे८ हिमवत्पर्वताञ्चिता -c) दे२ ते१ स्थूलाश्च
 (→स्थूलाश्च), दे२ ते१ रमणीयाश्च (→रमणीयाश्च) -d) व१ २
 दे१० न ह्रस्वा दे१० °छा विपुलास्तथा, दे५-९ ११ मुवे न ह्रस्वा-
 ष्चाति निर्मला, ते१ युत पुष्पितपादपै

स्थूलाश्च रमणीयाश्च न ह्रस्वा विमलास्तथा ॥ ६७
 तत्र स्नानं तु कुर्वीत द्वादशाहोषितो नर ।
 मोदते रुद्रलोकेषु रुद्रकन्याभिरावृत ॥ ६८
 अथात्र मुञ्चते प्राणान् कृत्वा कर्म सुदुष्करम् ।
 स रुद्रलोकमुत्सृज्य मम लोकाय गच्छति ॥ ६९
 प्रख्यात ब्रह्माकुण्डेति वेदा यत्र समुत्थिता ।
 चतुरो वेदधारास्ता पतन्ति हिमसाह्वयात् ॥ ७०
 तत पूर्वेण पार्श्वेण सामधारा पतेत् तत ।
 उच्चा च रमणीया च पाण्डुरा विमलोदका ॥ ७१
 पुनश्चोत्तरपार्श्वेण सुवर्णसदृशोपमा ।
 ऋग्वेद पतते धारा प्रसन्नविमलोदका ॥ ७२

६८ -a) दे स्थान (→स्नान), व१ दे७ प्रकुर्वीत (→
 तु कुर्वीत) -c) व१ मोदति (→मोदते), व१ दे१ ३ ४ °लोके तु
 (→°लोकेषु) -d) व१ २ दे१० प्रमथ सहितस्तथा (व१ °तदा)

६९ दे७ bc ○ -a) व१ २ दे१० अथ प्राणान् प्रमुच्येत
 -b) दे८ रुद्रलोके जितेन्द्रिय -c) व१ २ दे५ ८-११ मुवे रुद्रलोक
 समुत्सृज्य, दे८ रुद्रलोकं परित्यज्य -d) व१ २ लोकं स, दे२ ते१
 लोकं तु, दे५ ८ ९ ११ मुवे शोकं च (→लोकाय) दे७ मम सारूप्य
 माप्नुयात्, दे१० मम लोकं समेष्यति

७० -a) दे१-४ विख्यात, दे७ प्रख्याते (→प्रख्यात),
 दे२ °कुण्डे तु, मुवे °कुण्ड तु (→°कुण्डेति), व१ २ ख्यात ब्राह्मण
 कुण्डेति, दे१० विमला गणकुण्डेति -b) दे२ वेदी (→वेदा) -c)
 दे८ मुवे चतस्रो (→चतुरो), दे५ ९ ११ मुवे °धारास्तु (→
 °धारास्ता) -d) व१ पतन्ति हिमसाह्वय, व२ दे१० पतन्ति
 हिमसाह्वय, दे५ ७-९ ११ मुवे पतन्ति च हिमालयात् (दे७ °चलात्),
 दे८ पतन्ति महिमाचल

७१ व१ २ दे१० bcd ○ -a) व१ २ दे१० अथ (→
 तत) -b) दे२ ते१ समधारा, दे३-५ ७-९ ११ मुव समा धारा, दे८
 समाराध (→सामधारा), दे१ पतेत् स, दे५-७ ९ ११ मुवे
 पतेच्छुभा, दे८ भवेच्छुभा (→पतेत्तत) -c) दे८ ७ उष्णा, त१
 शुभा (→उच्चा) -d) दे५ ९ ११ मुवे पाण्डुरोदकशोभिता

७२ व१ २ दे१० a ○ -a) दे१ ३ ४ °पार्श्वे तु (→
 °पार्श्वेन), दे५-९ ११ मुवे पुनरस्योत्तरे पार्श्वे -b) दे७ स्ववर्ण
 (→सुवर्ण) -c) दे५ ८ ९ ११ मुवे ऋग्वेद, दे७ ऋग्वेदा (→
 ऋग्वेद), व१ २ ऋग्वेदस्य एते धारा, दे१० ऋग्वेदस्य पतेद्द्वारा,
 दे११ ऋग्वेद पततोद्गारा -d) मुवे प्रसन्ना (→प्रसन्न-), व१ २
 °सलिलोदका, दे१-३ ते१ °विमलोदका (→°विमलोदका)

अथ पश्चिमपार्श्वेन यजुर्वेदेन मण्डिता ।
 अथ दक्षिणपार्श्वेन अथर्वणसमन्विता ॥ ७३
 एका धारा पतत्यत्र इन्द्रगोपकसन्निभा ।
 यस्तत्र कुरुते स्नान सप्तरात्रोषितो नर ।
 ब्रह्मलोक समासाद्य ब्रह्मणा सह मोदते ॥ ७४
 अथात्र मुञ्चते प्राणान् अहङ्कारवर्जित ।
 ब्रह्मलोक परित्यज्य मम लोक प्रपद्यते ॥ ७५
 गुह्याख्याने महाभागे क्षेत्रे लोहार्गले मम ।
 सिद्धिकामेन मर्त्येन गन्तव्य नात्र सशय ॥ ७६

७३ दे१ ४ cd ○, दे३ c ○ -b) ब१ २ दे१० यजुर्वेदस्य पाण्डुरा, दे२ ते१ यजुर्वेदेन पण्डिता, दे५-९ ११ मुवे यजुर्वेदेन सयुता -c) ब१ २ दक्षिणेन तु पार्श्वेन, दे२ ते१ तत्रो (ते१ ततो) परितु कस्यापि -d) मुवे चाथव° (→अथव°), ब१ २ दे१० सामवेदस्य (ब२ सामवेदेन) सस्थिता, दे२ ते१ अथर्वेण तु पण्डिता

७३ श्लोकस्य b चरणानन्तर ब१ २ दे१० अधिकम्—
 एकधारा पतत्यत्र स्फटिकस्य समप्रभा ।

७३ श्लोकानन्तर दे२ ते१ अधिकम्—
 पश्चिमेन तु पार्श्वेन सामवेदेन पण्डिता ।

७४ -a) दे१ ३ ४ ते१ एक- (→एका), दे९ धारो (→धारा), दे१ ३ ४ ६ १० पतत्यत्र (→पतत्यत्र) -b) दे६ ७ शक्र° (→इन्द्र°), ब१ २ दे१० इन्द्रनीलसमप्रभा, दे३ इन्द्राव्यापकसन्निभा -c) दे१० यद्यत्र (→यस्तत्र) -d) ब१ २ दे१० अष्ट° (→सप्त°) -e) दे६ °लोके (→°लोक), दे१ ३ समास्थाय, दे४ समाधाय (→समासाद्य), ब१ २ दे१० ब्रह्मण (ब२ ब्राह्मण) पश्यते तत्र -f) ब१ २ लोके मोदति तस्य वै, दे१० लोकमादाय तस्यवित

७४ श्लोकस्य b चरणानन्तर ब१ २ दे१० अधिकम्—
 अधरोत्तरपार्श्वेन अथर्ववेदसस्थिता । (= ७३cd)

[-१ दे१० अथर्ववेदेन सस्थिता (→अथर्ववेदसस्थिता)]

७५ -a) ब२ मुञ्चति (→मुञ्चते) -b) दे६ ७ मम कमपरायण -c) दे१ ३ ४ प्रपद्यते, ते१ समुत्सज्य (→परित्यज्य) -d) ब१ २ मम लोक स गच्छति, दे१ ३ ४ पापात्माऽपि वसुन्धरे, दे६ ७ मम लोकाय गच्छति, दे१० मम लोक च यास्यति

७६ दे१० d ○ -a) ब१ दे१ ४ गुह्यमेतन्महाभागे, ब२ गुह्यमेते महाभागे, दे६ गुह्याख्यानमहास्थाने, दे१० गुह्य एते महाभागे, ते१ गुह्याख्यानि महाभागे -b) ब१ २ लोहाकुले, दे६ लोहागणे (→लोहागले) -c) दे१० ****न मर्त्येन

समन्तात् पञ्चविंशत्तु योजनानि वरानने ।
 न तस्य कर्म विद्येत स एव मयि सस्थित ॥ ७७
 आख्यानाना महाख्यान धर्माणा धर्ममुत्तमम् ।
 पवित्राणा पवित्र तु न देय यस्य कस्य चित् ॥ ७८
 ये पठन्ति महाभागे शृण्वन्ति मत्पथे स्थिता ।
 कुलानि तारितास्तैस्तु उभयोरपि विशति ॥ ७९
 एतन्मरणकाले तु न कदाचित् तु विस्मरेत् ।
 यदीच्छेत् परमा सिद्धि सर्वससारमोक्षणम् ॥ ८०
 एतत् ते कथित भद्रे लोहार्गलनिवासिने ।

वे १५१ ८४

७७ -a) ब१ २ दे१ ३ ४ ८ पञ्चविंशत्तु मुवे पञ्चविंशति (→पञ्चविंशत्तु) -d) ब१ २ दे१० एष ते मयि सस्थित दे५ ९ मुवे स एवमपि सस्थित, दे६ ७ यदि तत्रैव सस्थित

७७ श्लोकात्पर ब१ २ दे१० अधिकम्—

*ततश्चान्वेषणीयास्ते यदीच्छेत्परमा गतिम् ।

एतन्न जानते कश्चिद् गुह्य लोहागल मम ।

मम शास्त्रपरायण्या कमवाराहसस्थित ।

[-२ ब१ २ लोहाकुल (→लोहागल) -३ ब१ कम° (→शास्त्र°)]

७८ -b) दे५ ९ ११ मुवे धर्माणा धर्म उत्तम -c) दे६ ७ च (→तु) -d) ब१ २ दे१० द्युतीना च महाद्युति

७८ श्लोकात् पर ब१ २ दे१० अधिकम्—

*लाभाना परमो लाभ क्रियाना च महाक्रिया ।

तेजाना परम तेज कारणाना च कारणम् ।

न चैतत्पिबुने दद्यान्न मूर्खाय कदाचन ।

नापि चाश्रद्धानाय न च शास्त्राथदूषके ।

पण्डितायैव दातव्य यश्च जानाति सेवितुम् । [५]

मा पठेद् गोघ्नमध्ये वै पापकर्माय मा पठेद् ।

पठेद् भागवता मध्ये ये च शास्त्राणि जानते ।

[-२ दे१० यज्ञाना परमो यज्ञ (→तेजाना परम तेज)]

७९ -a) दे१ ३ ४ शृण्वन्ति (→पठन्ति) -b) दे१ पठन्ति, दे३ पठन्ते, दे४ पठेत (→शृण्वन्ति), दे४ ६ ७ सत्पथे (→मत्पथे), ब१ २ दे१० शृण्वन्ति च यथेप्सिता, मुवे स्थिता शृण्वन्ति मत्पथे -c) ब१ २ तेन (→तैस्तु), दे२ ते१ कुलानि तारितो यस्तु, दे५-९ ११ मुवे तारितानि कुलानि स्युर -d) ब१ २ उभयोरपि वशके, दे५-९ ११ मुवे उभयत्र दशापि (दे६ समानि) च

८० -b) दे१ ३ ४ कदाचिच्च न विस्मरेत् -c) ब२ दे१० ११ ते१ यदिच्छेत् (→यदीच्छेत्) -d) ब१ २ धोर (→सर्व-), दे४ °मोक्षणा, मुवे °मोक्षणी (→°मोक्षण)

१५१ ८५ माहात्म्य पद्मपत्राक्षि गुह्यं यं च महौजसम् । मङ्गल्यं च पवित्रं च मम भक्तसुखावहम् ॥८१॥

॥ इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे एतानपञ्चाशदधिकशततमोऽध्यायः ॥ १४९ ॥

१५०

सूत उवाच ।*

श्रुत्वा देवस्य माहात्म्यं लोहार्गलनिवासिन ।
त्रैलोक्यनाथाधिपतेर्विस्मयं परमं गता ॥

धरण्यावाच ।*

पद्मपत्रविशालाक्ष लोकनाथ जगत्पते ।

८१ ब१ २ ef ० -a) ब१ एतद्वै (→एतत्ते) -b) दे१
°निवासिनो, दे३ ४ °निवासिनि (→°निवासिने), दे५-९ ११ मुवे
लोहागलमनुत्तम(दे५ ८ मे) -d) दे१ ४ १० ते१ पञ्च, दे५ ७ ९ ११ मुवे
यच्च (→यञ्च) -cd) ब१ २ एष लोहाकुलं गुह्यं क्षेत्रं च
महौजसम् -e) ते१ माङ्गल्यं (→मङ्गल्यं) -f) दे३ भक्ति° (→भक्त°)

पुष्पिका—

पुराणनाम—दे० ०, ब१ २ इति वराहपुराणे भगवच्छास्त्रे,
दे१ ५ ८ १० ११ इत्यादि वा(दे३ ४ श्रीवा)राहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे१
इत्यादि वाराहपुराणे, दे० इत्यादि वा०, मुवे इति श्रीवराहपुराणे
भगवच्छास्त्रे, ते१ इत्यादि महापुराणे वाराहे भगवच्छास्त्रे
अध्यायनाम—ब१ लोहाकुलवर्णनं नामा, ब२ लोहाकुलवर्णनो
नामाध्याय, दे१-३ ५ लोहागलमाहात्म्यवर्णनो नाम, दे४ लोहागल
माहात्म्ये, दे० लोहागलमाहात्म्य, दे१ लोहागलमाहात्म्य नामाध्याय,
दे० ९ ११ लोहागलमाहात्म्यवर्णनो नाम अध्याय, दे१० लोहागल-
माहात्म्य वर्णनो नाम, मुवे लोहागलमाहात्म्य नाम, ते१ लोहागल
माहात्म्यवर्णन नाम अध्यायसख्या—ब१ २ दे१-७ ९-११ ०, दे०
॥५४॥, मुवे एकपञ्चाशदधिकशततमोऽध्यायः ॥ १५१ ॥, ते१
षष्ठ्युत्तरशततमोऽध्यायः

१५०

* ब१ २ ०, ब१ श्रीसूत उवाच, दे१ ९ सूत उ०

१ -a) ब१ तु देवी (→देवस्य) -c) दे० पत्ये (→
°पतेर्), ब१ धात्री तु सवलोकाना -d) दे० १० ते१ गता, दे०
तथा (→गता)

१ श्लोकानन्तरं ब१ अधिकम्—

* अस्य शास्त्रप्रभावेण जातास्मि कनकोज्ज्वला ।

अलं ते बहुशक्ता च तव शास्त्रेण साधवः ।

पूर्णं मृतेन वै देव तव वाक्यप्रचीदिता ।

त्वत्प्रसादाच्च देवेश श्रुतं शास्त्रं महोदयम् ॥२॥

तव शिष्या च दासी च त्वामहं शरणं गता ।

जगद्धातुर्जगद्योने जगत्प्रभुरतन्द्रितः ॥३॥

तव सभावनाद् देव जाताऽस्मि कनकोज्ज्वला ।

अलङ्कृता च शस्ता च सर्वशास्त्रेण मानदा ॥४॥

१ श्लोकानन्तरं दे० ७ अधिकम्—

* धरणीं प्रत्युवाचे श्रीविष्णुः परमेश्वरम् ।

* ब१ ०, दे० ६ धरणी उवाच, दे० धरण्यावाच, दे०
धरण्या उवाच

२ दे० ४ ० -b) ब१ २ जनादन (ब१ °न) (→जगत्पते)
-c) ब१ २ तव देव प्रसादाच्च -d) दे० ३ शीघ्र (→शास्त्रं),
ब१ २ दे० १० ११ मुवे महौजसम् (→महोदयम्)

३ ब१ २ वे० ४ cd ० -a) दे० ४ दासाच्च (→दामी
च), ब१ २ तव शिष्य (ब१ °ष्या) स्तथा ह्येय -b) ब१ २ विस्मय
परमङ्गता -c) दे० १० ते१ °धातुर् (→°धातुर्), दे० ८ ९ मुवे
जगद्धाता जगज्ज्योतिर (दे० ९ °ज्जेता), दे० ११ जगद्धाता जगद्यन
-d) दे० जगत्प्रभो नमोस्तु ते, दे० ७ जगत्प्रभुमहेश्वर

३ श्लोकस्य b चरणान्तरं ब१ अधिकम्—

* त्वं वै सर्वस्य लोकस्य देवनाथ प्रतिश्रुतः ।

४ ब१ दे० ४ ०, ब१ cd ० -a) दे० तत्तत्, ते१
तत्त्वत (→तव), ब१ अस्य शास्त्रप्रभावेण -c) ब१ दे० शास्त्रा च
(→शस्ता च) -d) ब१ दे० तव (→सर्व-), दे० ८ ९ मानदा,
दे० ११ मानदा (→मानदा)

४ श्लोकस्य b चरणानन्तरं ब१ अधिकम्—

* एवन्तु परमं गुह्यं ममैव हृदि वसति ।

सानन्दुरात् परं श्रेष्ठं अस्ति गुह्यं परं क्वचित् ।

अचलधराधरं लोकनाथं गरुडारोहणं स्वयं समर्थम् ।

स्वयं नियमो हि विधानवृत्तो नाम जगद्धारणं कारणं उपेन्द्र ।

ततो महीवचं श्रुत्वा लोकनाथो जनादनः । [५]

उवाच मधुरं वाक्यं सर्वभागवतं प्रियम् ।

जगद्धातुर्जगच्छास्त्रकृतेनाथ परिश्रम ।
 त्वदायत्त जगत्सर्वं यच्च किञ्चित् प्रवर्तते ॥५॥
 इति मत्वा च मे देव साह्लादो हृदि वर्तते ।
 लोहार्गलात् पर श्रेष्ठ गुह्य परमदुर्लभम् ॥६॥
 तीर्थं तद् बद्ध कल्याण तीर्थानामुत्तमोत्तमम् ।
 यदस्ति दुर्लभ तीर्थं तत् त्व कथय मे प्रभो ॥७॥
 श्रीवराह उवाच ।*

न विद्यने च पाताले नान्तरिक्षे न मानुषे ।
 समत्वं मथुराया हि प्रिय मम वसुधरे ॥८॥
 सूत उवाच ।*

तच्छ्रुत्वा वचन तस्य प्रणम्य शिरसा तदा ।

५ ब२ ० ब१दे३ ४ ab ० -a) दे६ ७ शास्त्रे (→
 शास्त्र- -b) दे५-९ ११ मुवे -कृतेन हि (→-कृतेनाथ) -ab)
 ब३दे१ १० शास्त्रस्यास्य कृते नाथ उगत(ब३ नास्ति) नाथ परिश्रम
 -c) ब१दे११ मुवे त्वयायत्त, ब३ त्वया सव, दे२ त्वदायत्त,
 दे५ ७ ९ त्वया यत्त दे६ त्वया यत्त, दे१०ते१ त्वया दत्त (→त्वदा
 यत्त) -d) ब१ यच्चाङ्ग यच्च ते गति, दे७ यच्च*****

६ ब२ ०, दे७ abc ०, दे६ ab ० -a) दे१
 गत्वा, दे५ ८ ९ ११ कृत्वा (→मत्वा) ते१ देवी (→देव) ब१
 एकन्तु परम गुह्य -b) ब१ ममाय, मुवे त्वाह्लादो (→साह्लादो)
 ब३दे१ ३ ४ १० यदि (→हृदि), ब१ दे३ ९ मुवे वर्तते (→वर्तसे)
 -c) दे१० ** (→श्रेष्ठ) -d) ब१ अस्ति गुह्य पर क्वचित्, दे१०
 *****म दुर्लभ

६ श्लोकानन्तर ब१ अधिकम्—

*अचलधराधरलोकनाथ गरुडनाथो रोहणे स्वयं समथ ।
 अयं नियमो हि विधानवृत्तो नाम जगद्धारणकारण उपेन्द्र ।
 ततो महीवच श्रुत्वा लोकनाथो जनादन ।
 उवाच मधुर वाक्यं सवभागवत्प्रियम् ।

७ ब१ २ ०, दे७ cd ० -a) दे८ ८ कल्याण-, दे४
 कल्याणि (→कल्याण) -cd) दे६ क्षेत्राणां श्रवणे नाथ पर
 कौतूहलं हि मे

* ब१ २दे७ ०, दे१ ९ वाराह उ०, ब३दे२ ६ते१ वराह
 उवाच, दे३ ४ श्रीवाराह उवाच, दे५ ६ ८ १० ११ वाराह उवाच

८ ब१ २दे७ ०, दे९ cd ० -ab) दे६ शृणु देवि
 पर गुह्यं सर्वक्षेत्रोत्तमं धरे -c) ब३ स**, मुवे समान (→
 समत्वं) -cd) दे६ मथुरेति च विख्यात निवासो यत्र मे सदा

* ब१ ३दे१-४ ९ १० ते१ ०

९ ब१ २ ०, दे९ ab ० -b) ते१ तथा (→तदा),

पुण्यानां परमं पुण्यं पृथ्वी वचनमब्रवीत् ॥९॥

पृथिव्युवाच ।*

पुष्कर नैमिषं चैव पुरी वाराणसी तथा ।

एतान् हित्वा महाभाग मथुरा किं प्रशंससि ॥१०॥

श्रीवराह उवाच ।*

शृणु कात्स्न्येन वसुधे कथ्यमानं मयाऽनघे ।

मथुरेति च विख्यातमस्ति क्षेत्रं परं मम ।

सुरम्या च सुशस्ता च जन्मभूमिं प्रिया मम ॥११॥

शृणु देवि यथा स्तौमि मथुरा पापहारिणीम् ।

तत्र वासी नरो याति मोक्षं नास्त्यत्र सशय ॥१२॥

महामाध्या प्रयागे तु यत्फलं लभते नर ।

वे १५२ १३

ब३ प्रणम्य धरणी तदा, दे५-८ ११ मुवे प्रियं च वसुधा तदा -c)
 दे५-८ ११ मुवे प्रणम्य शिरसा देवो, दे९*****सा देवी -d)
 दे५ ९ ११ मुवे व(दे५ ९ ११ वा)राह पुनरब्रवीत्

* ब१ २दे७ ०, ब३ धरण्युवाच, दे१ पृथिवी उ०, दे५ ८ ९ ११
 पृथिव्युवाच, दे६ धरणी उवाच, दे१० पृथिव्य उवाच

१० ब१ २ ० -a) दे२-४ते१ पुष्करे (→पुष्कर), ब३
 नैमिषा, दे३-५ नैमिषे (→नैमिष) -b) दे३ ४ते१ पुरी (→पुरी)
 -c) ब३ एता गीत्वा दे२ ६ते१ एता हित्वा, दे८ ९ ११ एता हित्वा,
 दे१० एता हित्वा (→एतान् हित्वा), ब३दे४ महाभागे दे२ महाभाग
 (→महाभाग) -d) ब३ मथुरा सप्रशंस मे

* ब१ २ ०, ब३दे२ २ते१ वराह उवाच, दे१ ९ वाराह उ०,
 दे३ ४ श्रीवाराह उवाच, दे५ ८ १० ११ वाराह उवाच, दे६ वराह

११ -a) ब१ २ मे भूमि (→वसुधे) -b) दे६ °माने
 (→मान) -c) दे३ ४ विख्याता (→विख्यात) -d) ब१ २ तत्र
 क्षेत्र, दे२ते१ नास्ति क्षेत्र, दे५ ९ ११ मुवे तस्मान्नास्ति (→अस्ति
 क्षेत्र) -e) ब३ सुरम्याथ, दे२ ५-९ ११ मुवे ते१ सा रम्या च (→
 सुरम्या च), ब१ २ प्रशस्ता च, ब३ सुशस्ताथ (→सुशस्ता च)
 -f) ब१ २ मम प्रिये, दे२ते१ इयं मम, दे५-९ ११ मुवे तथा मम
 (→प्रिया मम)

११ श्लोकस्य d चरणानन्तर ब१ २ अधिकम्—

*भविष्यति वरारोहे द्वापरे युगसंस्थिते

१२ ब१ २ ० -a) दे२ ते१ सौम्य (ते१°म्ये) (→स्तौमि)
 -c) दे२ याति (→याति), दे१० तत्र वासीनो याति, ते१ तत्र
 ध्वासी ससोयान्ति -d) दे१ ३ ४ नैवात्र, दे८ नास्त्यत्र (→नास्त्यत्र)

१३ ब१ २ दे६ ०, दे७ ab ० -a) ब३दे२ते१
 महाज्माया, दे३ ४ महामयी, दे८ महामार्या (→महामाध्या), दे३ ४

वे १५२ १८ तत्फल लभते देवि मथुराया दिने दिने ॥१३
[सन्निहत्या च यत्पुण्य राहुग्रस्ते दिवाकरे ।
तत्फल लभते देवि मथुराया दिने दिने] ॥१४
पूर्णे वर्षसहस्रे तु वाराणस्या तु यत्फलम् ।
तत्फल लभते देवि मथुराया क्षणेन हि ॥१५
कार्तिक्या चैव यत्पुण्य पुष्करे तु वसुधरे ।
तत्फल लभते देवि मथुराया दिने दिने ॥१६
मथुरा तु परित्यज्य योन्यत्र कुरुते रतिम् ।
मूढो भ्रमति ससारे मोहितो मम मायया ॥१७
य शृणोति वरारोहे माथुर मम मण्डलम् ।
अन्येनोच्चारित शश्वत् सोऽपि पापै प्रमुच्यते ॥१८
पृथिव्या यानि तीर्थानि आसमुद्रसरासि च ।

प्रयोगे (→प्रयागे) -b) दे १ तत(→यत्), दे १० नरा (→नर)
-d) दे १ २ जितेन्द्रिय, ते १ क्षणेन हि (→दिने दिने)

१४ ग १-३ दे ५-९ ११ मुवे ते १ ०, दे ४ cd ० -ab)

दे २ १० कार्तिक्या चैव यत्पुण्य पुष्करे तु वसुधरे

१३-१४ श्लोकस्य स्थाने ३ पाठ —

सनिमज्य च यत्पुण्य राहुग्रस्ते दिवाकरे ।

तत्फल लभते देवि मथुराया जितेन्द्रिय ।

कार्तिक्या चैव यत्पुण्य पुष्करे तु वसुधरे ।

तत्फल लभते देवि मथुराया दिने दिने ।

१५ ब १ २ दे ७ ते १ ०, दे ४ ab ० -a) दे ५ ८ ११
मुवे पूण वष (दे ८ ० य) सहस्र तु, दे ६ वमत शतवर्षे तु, दे ११ पूर्ण
वपसहस्रे तु -c) दे १ १० *** (→तत्फल) -d) दे १ क्षणेन
हि, दे ४ न सशय (→क्षणेन हि)

१६ ब १-३ दे १ २ १० ते १ ०, दे ६ bc ० -b) दे ७
पुष्करेण (→पुष्करे तु) -d) दे ५-९ ११ मुवे जितेन्द्रिय (→दिने दिने)

१७ ब १ २ ० -a) ब ३ दे १ ३ ४ ते १ मथुरा च, दे २ ८
मथुराया (→मथुरा तु) -b) दे १० जोन्यतु (→योन्यत्र), दे ३ ४
गति (→रतिम्) -c) ब ३ मुक्तो भवति संसारे -d) ब ३ मम
मायाविमोहित, दे २ ते १ मोहितो मायया मम

१८ ब १ २ ० -a) दे २ ते १ य, दे ७ यत् (→य) -b)
दे ४ मथुरं, दे ६ मथुरे (→माथुर), दे ५ मडले (→मडलम्) -c)
ते १ अने (→अन्ये), ब ३ शश्वत्, दे १ ३ ४ सोऽपि, दे २ ते १ शसन
(→शश्वत्), दे १० अन्यो नोच्चरित शास्त्रान् -d) दे १ ३ ४ सव-
(→सोऽपि)

मथुराया गमिष्यन्ति सुप्ते चैव जनार्दने ॥१९
मथुरामण्डल प्राप्य श्राद्ध कृत्वा यथाविधि ।
तृप्ति यान्तीह पितरो यावत् स्थित्यग्रजन्मन ॥२०
ये वसन्ति महाभागे मथुरामितरे जना ।
नेऽपि यान्ति परा सिद्धि मत्प्रसादान्नसशय ॥२१
कुब्जाञ्जके सौकरके मथुराया विशेषत ।
विना साख्येन योगेन मुच्यते नात्र सशय ॥२२
मथुराया महापुर्या ये वसन्ति शुचिद्वता ।
बलिभिक्षाप्रदातारो देवास्ते नरविग्रहा ॥२३
भविष्यामि वरारोहे द्वापरे युगसंस्थिते ।
ययातिभूपवशे च क्षत्रिय कुलवर्द्धन ॥२४
भविष्यामि वरारोहे मथुराया न सशय ।

१९ ब १ २ ० -a) दे १ ८ पृथिवी, दे ९ पृथिव्या (→
पृथिव्या) -b) दे १, मुवे आसमुद्र, दे ३ ४ आसमुद्रा (दे ४ ० द्रा)
(→आसमुद्र-), दे ७ ७ सरासि सरितस् (दे ७ ० ता) तथा -c) दे ५ ८
मथुराया (→मथुराया), दे ५ ८ ९ ११ मुव प्रयान्त्यत्र, दे ७ वसत्यत्र
(→गमिष्यन्ति)

२० ब १ २ ० -a) ब ३ दे १ ३ ४ मथुरा समनुप्राप्य, दे ५ ८
मथुरामण्डले प्राप्य -b) दे ५ ९ सुप्ते चैव जनार्दने (दे ९ ० ने) -c)
दे ५ ९ ११ मुवे प्रयान्ति (→यान्तीह), दे १० तृप्ति जातीह पितरो(?)
-d) दे २ ते १ स्थित्वाग्र (→स्थित्यग्र)

२१ ब १ २ ०, दे ३ ४ ab ०

२२ ब १ २ दे १ ३ ४ ० -a) दे २ शौकरवे, दे ५ ८ ९ ११ मुवे
सौकरवे (→सौकरके) -c) दे १० *** (→योगेन) -d)
दे ५ ८ ९ ११ मुवे मत्प्रसादान्न सशय, दे ७ प्रयाति परम पद

२३ ब १ २ दे १ ३ ४ ० -a) ब दे ७ ७ पुण्या (दे ७ ०
ण्या) (→पुण्या) -c) दे २ येवास्ते, ते १ एतास्ते (→देवास्ते)

२४ दे १ ३ ४ ०, ब १ २ ab ० -b) दे ७ ७ संस्थितौ
(→संस्थिते) -c) दे २ १० ते १ स याति (→ययाति-), ब १ २
० कुल (→भूप), दे ५ ८ ९ ११ मुवे वशाच्च, दे ८ वश्या च, दे ७
वश्यश्च (→वशे च) -d) दे ७ ७ क्षत्रिया (→क्षत्रिय), ब १ २
उत्पत्स्यामि वसुधरे

२५ दे १ ३ ४ ab ०, ब २ ef ० -a) ब १ २ उत्प-
त्स्यामि, दे ७ ७ जनिष्यामि (→भविष्यामि) -b) ब १ समुद्भव
ब २ तथैव च (→न सशय) -c) ब १ ३ दे २ ते १ मूर्तिश (→मूर्ति),
ब १ चतुरमास्याय, ब २ चतुथमात्मान, ब ३ दे ४ चतुर्विधा कृत्वा

मूर्ति चतुर्विधा कृत्वा स्थास्यामीति तथा तत ।
स्थास्यामि वत्सरशत युद्धेषु कृतनिश्चय ॥२५
एका चन्दनसङ्काशा द्वितीया कनकप्रभा ।
अशोकसदृशा चान्या अन्या चोत्पलसन्निभा ॥२६
तत्र गुह्यानि नामानि भविष्यन्ति मम प्रिये ।
पुण्यानि च पवित्राणि ससारच्छेदनानि च ॥२७
यत्राह घातयिष्यामि द्वात्रिंशति वसुधरे ।
दैत्यान् घोरान् महाभागे कसादीन् घोरदर्शनान् ॥२८
यमुना यत्र सुवहा नित्य सन्निहिता ध्रुवम् ।
वैवस्वतस्वसा रम्या यमुना यत्र विश्रुता ॥२९
ता नदी यमुना गङ्गा प्रयागे सङ्गमिश्रिता ।
गङ्गाशतगुणा पुण्या माथुरे मम मण्डले ।

ते१ चतुर्विधा कृत्वा (→चतुर्विधा कृत्वा) -d) ब१ २ उत्पत्स्यामि
वराङ्गने, ब३ स्थास्यामिति यथा तत, दे१ स्थास्यामि *****,
दे१ ८ ९ ११ मुवे स्थास्यामि ऋषिभिस्तुत, दे६ स्थास्यामि मनिभो
स्तत, दे७ स्थास्यामि मुनिभिस्तुत -e) ब१ तिष्ठेद्वर्षशतानि च
दे१ वत्सर*शत**, दे१-९ ११ मुवे वत्सराणां शत तत्र -f) ब१
स्वशुद्ध (→युद्धेषु)

२६ -a) ब३ एक, दे१० एका (→एका), ब१ मे च द्र-
(→चन्दन-), ब१ -सङ्काश-, ब३ -सङ्काशो (→-सङ्काशा), ब०
एकश्च चन्द्रसङ्काश -b) ब१ एका मे, ब२ एकश्च (→द्वितीया),
ब१ °प्रभ, ब२ °प्रभ, दे१ १० °प्रभा (→°प्रभा) -c) ब१ °
°सदशश्चैव (ब२ °क), दे१ ७ °सदशी चान्या, दे६ °सदशो चान्या
(→°सदशा चान्या) -d) ब१ २ एकश, दे३ अन्त्या (→अन्या),
ब१ २ दे३ ४ °सन्निभ (दे३ ४° भा) (→°सन्निभा), दे६ ७
परानीलोत्पलप्रति

२७ -a) ब१ २ यत्र गुह्यानि तद्भूदे -b) ब१ २ दे१०
भविष्यति (→भविष्यन्ति) -c) ब१ २ पुण्यश्चैव प्रशान्ताश्च
-d) ब३ सस्थावच्छे°, ते१ ससारभे° (→ससारच्छे°), दे१ ३ ४ तु
(→च), ब१ २ सवससारमोक्षणम

२८ ब१ २ cd ० -a) ब१ २ यत्राह दारयिष्यामि -b)
ब३ द्वात्रिंशच्च, दे१० द्वाष्ट सत्तु, मुवे द्वात्रिंशत्तु (→द्वात्रिंशति), ब१ २
दानवाश्च वरानने -c) ब१ ते भविष्यन्त्यस देह -d) ब१
द्वात्रिंशच्च वरानने, दे१-११ मुवे कसादी घमदूषकान

२९ -a) दे१ ८ ९ तत्र (→यत्र), ब१ २ नदी तत्र वरा-
रोहे -b) दे६ ७ किल (→ध्रुवम्), ब१ २ विमला विमलोदका -c)
दे१ २ ५-९ ११ मुवे °सुता (→°स्वसा), ब१ २ विवस्वत सुता रम्या,

यमुना विश्रुता देवि नात्र कार्या विचारणा ॥३०
तत्र तीर्थानि गुह्यानि भविष्यन्ति ममानघे ।
एषु स्नातो नरो देवि मम लोके महीयते ॥३१
अथात्र मुञ्चते प्राणान् मम कर्मपरायण ।
न जायते स मर्त्येषु जायते च चतुर्भुज ॥३२
अविमुक्ते नर स्नातो मुक्तिं प्राप्नोत्यसशयम् ।
तत्राथ मुञ्चते प्राणान् मम लोकं स गच्छति ॥३३
विश्रान्तिसङ्गक नाम तीर्थं त्रैलोक्यविश्रुतम् ।
यस्मिन् स्नातो नरो देवि मम लोके महीयते ॥३४
सर्वतीर्थेषु यत्स्नानं सर्वतीर्थेषु यत्फलम् ।
तत्फलं लभते देवि दृष्ट्वा देव गतश्रमम् ॥३५
न च यज्ञैर्न तपसा न ध्यानैर्न च सयमै ।

वे १५२ ३६

ब३ वैवस्वती सुरम्या सा -d) दे१ विश्रुत, दे१० विश्रुता (→
विश्रुता), ब१ २ यमुना वै भविष्यति

३० ब१ ३ ०, दे९ ae ० -a) दे१ २ ५-८ १० ११ मुवे
ते१ नदी (→नदी), दे१ २ गगा, दे३ ४ नित्य (→गङ्गा), दे१ २ ५-८ मुवे
गङ्गा प्राप्य प्रयागे या (दे६ प्रयोगेषु) -b) दे१ ४ १० °मिश्रिता
दे१ °विश्रुता, ते१ °विस्मिता (→°मिश्रिता) दे१ ५-८ ११ मुवे वेणीति
प्रथिता भुवि -c) दे१ ७ गगा (→गङ्गा-) -f) दे१० नात्र कार्या
विचारणात्

३१ ब१ २ ० -a) दे१ २ तथा (→तत्र) -b) दे१
ममानयो, दे११ नमानघे, ते१ महानघे (→ममानघे) -c) दे१ २ ५ ८ ९ ११
मुवे ते१ स्नाने (→स्नातो) -d) दे१ ११ लोक (→लोके), ब३
मम लोकश्च गच्छति

३२ ब१ २ ० -c) दे१ ५ ८ ९ मर्त्येषु तु (→मर्त्येषु) -d)
दे१ जायते वै, दे१ जायते वै, दे१ जायते तु (→जायते च)

३३ ब१ २ ० -a) दे१ ६ अविमुक्तो (→अविमुक्ते), दे१
नरा (→नर) -b) ब३ दे१ ४ ६ ते१ मुक्तिं प्राप्नोत्यसशय -c)
दे१ २ ५-११ मुवे तथात्र (→तत्राथ) -d) दे१ मम कर्मपरायण

३४ ब१ २ ० -a) दे१ °सज्जित, दे३ ४ °सज्जिक (→
°सज्जक) -d) दे१ मम लोके प्रपद्यते, दे१-९ ११ मुवे मम लोकं प्रपद्यते

३५ ब१ २ ०, दे११ b ० -a) ब३ यत्स्नात, दे११
*** (→यत्स्नान) -c) दे११ यत् (→तत्) -d) दे१ ९ दृष्ट्वा
(→दृष्ट्वा), ब३ गताश्रम, दे१ मुवे ते१ गतश्रम (→गतश्रमम्)

३६ ब१ २ ० -a) दे१ यज्ञं (→यज्ञैर्न) -b) दे३ ४
तस्याज्ञैर्न (→न ध्यानैर्न), दे१ सशय (→सयमै) -c) दे१ यत्

जातिस्मरो महाप्राज्ञो विष्णुभक्तो वसुधरे ।
तस्य तीर्थप्रभावेन प्राप्ता मुक्ति सुदुर्लभा ॥४८॥
तत पर सूर्यतीर्थं सर्वपापप्रमोचनम् ।
वैरोचनेन बलिना सूर्यस्त्वाराधित पुरा ।
भ्रष्टराज्येन बलिना धनकामेन वै पुरा ॥४९॥
ऊर्ध्वबाहुनिराहारस्तप्तवानुत्तम तप ।
साय सवत्सर देवि तत काममवाप्नुयात् ॥५०॥
[तस्य प्रसन्नो भगवान् क्षुमणि प्रत्यभाषत ।
कि कारण बले ब्रूहि तपस्यसि महत् तप ॥५१॥
बालिवाच ।*

भ्रष्टराज्योऽस्मि देवेश पाताले निवसाम्यहम् ।
वित्तेनापि विहीनस्य कुटुम्बभरण कुत ॥५२॥
मुकुटात् तस्य वै सूर्यो ददौ चिन्तामणि तत ।
चिन्तामणि तु संप्राप्य पातालमगमत् तदा ॥५३॥
तस्मिन् तीर्थे नर स्नात सर्वपापै प्रमुच्यते ।

तत्तीर्थस्य प्रभावेन (मुवे °ण) -f) दे५-११ मुवे जाता, ते१ प्राप्ता (→प्राप्ता), ब३ दे५ मुवे सुदुर्लभा, दे१३४ च दुर्लभा (दे४ °भ), दे१० शु*र्लभा, ते१ सुदुर्लभा (→सुदुर्लभा)

४९ ब१ २ ० -a) दे८ °तीर्थे (→°तीर्थ) -b) ब३ °प्रणोदन (→°प्रमोचनम्) -d) दे१ ६ १० पुरा (→पुरा) -e) दे५-११ मुवे हि तथा (→बलिना) -f) दे५ १ ११ मुवे सुदरि (→वै पुरा)

५० ब१ २ ० -b) दे५ १ ११ मुवे तत्ताप परम तप -c) दे२ ते१ साय (→साय), ब३ दे४ सवत्सर-, दे१० सवत्सर (→सवत्सर), ब३ -शत (→देवि) -d) दे६ तत्तत (→तत), दे५-११ मुवे अवासवान् (→अवाप्नुयात्)

५१ ब१-३ दे१-४ १० ते१ ० -b) दे६ प्रति (→प्रत्य-) -d) दे५ १ तपस्यति (→तपस्यसि)

* ब१ २ ०, दे१ बलिह०, दे६ बलि

५२ ब१ २ ० -c) दे१ विहीन स्या (→विहीनस्य) -d) दे२ ते१ ऋतु, मुवे कृत (→कृत)

५३ ब१ २ ० -a) ब३ कुटुम्बा° (→मुकुटा°) -c) दे५-११ मुवे समासाद्य (→तु संप्राप्य) -d) दे५-११ मुवे बलि, ते१ तथा (→तदा)

५४ ब१ २ ० -a) ब३ दे६ ७ १० स्नात्वा, दे४ स्नान (→स्नात) -c) दे२.३ ते१ तत्राप्य, दे७ मुवे तथात्र (→तत्राप्य)

तत्राथ मुञ्चते प्राणान् मम लोक स गच्छति ॥५४॥
आदित्येऽहनि सक्रान्तौ ग्रहणे चन्द्रसूर्ययो ।
तस्मिन् स्नातो नरो देवि राजसूयफल लभेत् ॥५५॥
यत्र ध्रुवेण सतप्त इच्छया परम तप ।
तत्र वै स्नानमात्रेण ध्रुवलोकं महीयते ।
तत्राथ मुञ्चते प्राणान् मम लोके महीयते ॥५६॥
ध्रुवतीर्थे तु वसुधे य श्राद्धं कुरुते नर ।
पितृ स्तारयते सर्वान् पितृपक्षे विशेषत ॥५७॥
दक्षिणे ध्रुवतीर्थस्य तीर्थराज प्रकीर्तितम् ।
तस्मिन् स्नातो नरो देवि मम लोके महीयते ॥५८॥
तद्दक्षिणे महादेवि ऋषितीर्थं पर मम ।
तत्र स्नातो नरो देवि ऋषिलोक प्रपद्यते ।
तत्राथ मुञ्चते प्राणान् मम लोक स गच्छति ॥५९॥
दक्षिणे ऋषितीर्थस्य मोक्षतीर्थं वसुधरे ।
स्नानमात्रेण वसुधे मोक्षं प्राप्नोति मानव ।

वे १५२ ६४

-d) दे५ ८ ११ लोक च, दे६ ७ लोकाय (→लोक स)

५५ ब१ २ दे१ ३ ४ ० -a) मुवे आदित्याहनि (→आदित्येऽहनि), दे५ १ संप्राप्तौ (→सक्रान्तौ) -b) दे६ ७ शशि° (→चन्द्र°) -c) दे६ ७ स्नात (दे७ °ता) तस्मिन् (→तस्मिन् स्नातो) -d) दे५ ८ १ भवेत् (→लभेत्)

५६ ब१ २ दे१ ३ ४ ० -a) दे५-११ मुवे ध्रुवेण यत्र सन्तप्त -b) दे५ १ ११ मुवे स्वेच्छया (→इच्छया), ब३ दे११ तत (→तप) -c) दे१० ते१ अत्र (→तत्र), दे६ ७ स्नात° (→स्नान°) -d) दे६ ७ ध्रुवलोकस्यमा(दे७ °मवा)प्नुयात् -e) दे२ ते१ तत्राप्य, दे७ मुवे तथात्र (→तत्राप्य) -f) दे७ मम लोकाय गच्छति

५७ ब१ २ दे१ ३ ४ ६ ० -c) मुवे सर्व (→सर्वान्), ब३ पितृन् स तारयेत् सर्वान् -d) ब३ प्रेत° (→पितृ°)

५८ ब१ २ दे१ ४ ० -a) दे६ दक्षिणी (→दक्षिणे) -b) ब३ दे१० ऋषितीर्थ (→तीर्थराज) -c) दे६ ७ तत्र (→तस्मिन्), मुवे स्नाते (→स्नातो) -d) दे५ १ ११ मुवे मम लोक प्रपद्यते

५९ ब१ २ दे१ ३ ४ ०, ब३ दे२ १० abcd ० -c) दे७ स्नाति (→स्नातो) -e) दे२ ते१ तत्राप्य, दे५ ८ १ ११ मुवे अथात्र, दे६ अत्राप्य (→तत्राप्य) -f) दे५ ८ १ ११ मुवे मम लोके महीयते

६० ब१ २ ०, दे५-११ मुवे ef ० -b) दे५ १ ११ मुवे पर मम (→वसुधरे) -c) दे५-११ मुवे तत्र वै (दे६ ७

८४ [तत्राथ मुञ्चते प्राणान् मम लोके महीयते] ॥६०
तत्रैव कोटितीर्थं हि देवानामपि दुर्लभम् ।
तत्र स्नानेन दानेन मम लोके महीयते ॥६१
कोटितीर्थे नर स्नातो दानं दत्त्वा तु शक्तिः ।
तारिता पितरस्तेन तथैव प्रपितामहा ।
कोटितीर्थे नर स्नात्वा ब्रह्मलोके महीयते ॥६२
तत्रैव बोधितीर्थं तु पितृणामपि दुर्लभम् ।

पिण्ड दत्त्वा तु वसुधे पितृलोकं स गच्छति ॥६३
गयापिण्डप्रदानेन यत्फलं लभते नर ।
तत्फलं लभते देवि ज्येष्ठे बोध्या न सशय ॥६४
द्वादशैतानि तीर्थानि देवानां दुर्लभानि च ।
स्नानं दानं जपं होमं सहस्रगुणितं भवेत् ॥६५
एषा स्मरणमात्रेण सर्वपापैः प्रमुच्यते ।
श्रुत्वा तीर्थस्य माहात्म्यं सर्वान् कामानवाप्नुयात् ॥६६

॥इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे पञ्चाशदधिकशततमोऽध्यायः ॥१५०॥

१५१

श्रीवराह उवाच ।

उत्तरे शिवकुण्डाच्च तीर्थानां नवसंज्ञितम् ।

तत्रैव स्नानमात्रेण -d) दे५-११ मुने मोक्षमेव प्रपद्यते

६१ ब१ ० ०, ब३ ८१ cd ० -a) ब३ तथैव, मुने
तत्र वै (→तत्रैव), ब३ च, द१ ४ तु, ते१ वै (→हि) -b) ब३
पितृणां (→देवानां) -d) दे१० लोक (→लोके), दे४ महीयते
(→महीयते)

६२ ब१ १३४ ०, दे१ ७ ef ० -a) दे५-११ मुने
स्नात्वा (→स्नातो) -b) दे५-११ मुने सन्तप्य (दे५ ८ १ प)
पितृदत्ता -c) दे२ ८-११ स्नातो (दे१ ० तौ) (→स्नात्वा)

६३ ब१ ० ०, ब३ दे१ ab ० -a) दे२ ५-११ मुने
ते१ वायुं (→बोधिं) -b) दे३ ४ देवानां (→पितृणां) -c)
दे२ ते१ दद्यात् (→दत्त्वा तु), दे५-११ मुने पिण्डदानात् तत्रैव

६४ ब१ २ ० -a) दे८ ० प्रधानेन (→प्रदानेन) -c)
दे१ फलं त (→तत्फलं) -d) दे१ ज्येष्ठे यो ध्यानं, दे२ ज्येष्ठे
बोधाय, दे३ ४ ज्येष्ठे यो ध्यानं, दे६-११ मुने ज्येष्ठे (दे१ ० ष्ट)
दानाय, ते१ एतदेव (→ज्येष्ठे बोध्या न)

६५ ब१ २ ० -b) दे१ ३ ४ तु (→च) -c) ब३
दे३ ४ ६ ७ जपो (→जप), दे६ ७ होम (→होम) -d) ब३ दे५ ८
सहस्र (→सहस्र-)

६६ ब१ २ ० -a) दे३ ६ ७ ९ मुने येषां, ते१ ** (→
एषां) -c) दे५-११ मुने तीर्थानां च (दे६ ७ ० नामेव माहात्म्यं
-d) दे५-११ मुने श्रुत्वा (→सर्वान्), ब३ लोकान् (→कामान्)

नवतीर्थात्परं तीर्थं न भूतं न भविष्यति ॥१
तत्रैव स्नानमात्रेण सौभाग्यं जायते ध्रुवम् ।

पुष्पिका—ब१ २ ०

पुराणनाम—दे६ ०, ब३ दे३ ४ ७ इत्यादि वा (दे३ ४ श्रीवा, ब३ व)
राहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे१ २ ५ ९-११ इत्यादि वाराहपुराणे,
मुने इति श्रीवराहपुराणे मथुरामाहात्म्ये, ते१ इत्यादि महापुराणे
वाराहे अर्ध्यायनाम—ब३ मथुरामाहात्म्यतीर्थप्रभावो नाम, दे१-४
मथुरातीर्थप्रभाव, दे५ ७-९ मथुरातीर्थप्रशसा नामाध्याय, दे६ मथु-
रातीर्थप्रशसा, दे१० मथुरातीर्थप्रभाव नामाध्याय, दे११ मुने मथुरा-
तीर्थप्रशसानाम, ते१ मथुरातीर्थप्रभावो नाम अर्ध्यायसख्या—
दे१-७ ९-११ ०, ब३ प्रथमोऽध्याय, दे८ ॥५५॥, मुने द्वापञ्चाशद-
धिकशततमोऽध्याय ॥१५२॥, ते१ सप्तषष्ठ्युत्तरशततमोऽध्याय

१५१

[ब१ २ अध्यायोऽयं नास्ति]

१ दे१ वाराह उ०, दे२ ५-११ ते१ वा (दे२ ६ ७ ते१ व) राह
उवाच, दे३ ४ १० श्रीवराह उवाच

अतः परं दे१० अधिकम्—श्रुत्वा तीर्थस्य माहात्म्यम् ।

१ -a) ब३ ऋषिकुण्डाच्च, दे१ ३ ४ त्वसि कुज (दे४ ० ङ)स्य,
दे६ ७ शिवकुण्डस्य, दे९ शिवकुण्डाच्च, दे१० त्वसि कुण्डाच्च, ते१
शिव कु** (→शिवकुण्डाच्च) -b) दे१ ३ ४ १० तीर्थं तु (→
तीर्थानां), दे१ ४ तव संज्ञित (दे४ ० त), दे२ १० ते१ नवसंज्ञित,
दे३ तव संज्ञित, दे५-११ मुने नवक स्मृत (→नवसंज्ञित) -c)
दे२ ते१ नदीं (→नवं)

२ ब३ ० -a) दे५ ७ ९ तत्र वै (→तत्रैव) -b)

रूपवन्त प्रजायन्ते स्वर्गलोके न सशय ॥२
तस्मिन् स्नातो नरो देवि देवैश्च सह मोदते ।
तत्र सयमन नाम तीर्थं त्रैलोक्यविश्रुतम् ॥३
तत्राथ मुञ्चते प्राणान् मम लोकं स गच्छति ।
पुनरन्यत् प्रवक्ष्यामि तच्छृणुष्व वसुधरे ॥४
तस्मिन् सयमने तीर्थे यद् वृत्तं हि पुरातनम् ।
कश्चित् पापसमाचारो निषादो दुष्टचेतन ॥५
वसते नैमिषारण्ये सुप्रतीते सुपापकृत् ।
केनचित् त्वथ कार्येण सो गच्छन्मथुरा पुरीम् ॥६
तत्र प्राप्याथ कालिन्दी कृष्णपक्षे चतुर्दशीम् ।
कृष्णपक्षे चतुर्दश्या तर्तुकामो निषादज ॥७
तरता यमुना तेन प्राप्त सयमन श्रुतम् ।
[तत्र तीर्थे तु पतितौ शिरस्थौ तदुपानहौ ॥८]

दे५-११ मुवे पर (→ध्रुव) -c) दे१ ३ ४ प्रजायेत (→प्रजायन्ते) -d) दे१ स्वर्गलोके महीयते

३ ब३ ०, दे१ ३ ४ १० cd ० -a) दे६ १० स्नाने (→स्नाता) -b) दे२ ते१ मम लोकं स गच्छति, दे५ ११ मुवे मम लोकं प्रपद्यते

३ श्लोकस्य b चरणात्पर दे२ ते१ अधिकम्—

तत्राथ मुञ्चते प्राणान् मम लोकं स गच्छति । (= ४ab)

४ ब३ ० -a) दे२ ते१ तत्र स्नातो नरो देवि, दे६ ७ तत्रापि (दे७ तत्रैव) स्नानमात्रो वै

५ -b) दे५ ११ य(दे६ त)वृत्तं तु, मुवे यद्यद वत्त (→यद् वृत्तं हि) -d) दे७ निषिद्धो (→निषादो), दे१ २ १० ते१ °चेतस, दे५ ११ मुवे °मानस (→°चेतन)

५ श्लोकस्य b चरणात्पर दे४ अधिकम्—

तत्र प्राप्याथ कालिन्दी कृष्णपक्षे चतुर्दशी । (= ७ab)

६ -b) दे१ ३ ४ सुप्रतीते तु पापकृत्, मुवे सुप्रतीतेऽपि पापकृत् -c) ब३ दे१० अथ, दे१ ४ चाथ (→त्वथ), मुवे ते१ कालेन (→कार्येण) -d) दे१ ३ ४ सो गच्छन्, दे६ यो गच्छन् (→सो गच्छन्), दे५ ११ मुवे प्रति (→पुरी)

७ -a) दे४ गत्वाथ, दे५-११ मुवे प्राप्य च (→प्राप्याथ), दे३ ६ ८ ११ कालिन्दी (→कालिन्दी) -b) दे१ ३ ४ शुक्ल° (→कृष्ण°) -c) दे५-११ मुवे स निषादस्ततुकामस् -d) दे५ ११ मुवे तस्या चैव तिथौ तत

८ दे२ ५ ११ मुवे ते१ cd ० -a) दे५-११ मुवे ततार (→तरता), ब३ दे२ ते१ यमुना, दे६ यमनो (→यमुना),

स दृष्ट्वा पतितौ तत्र यमुनासलिले शुभे] ।

ममज्जासौ तत पापस्तस्मिन्स्तीर्थे वरे शुभे ॥९

मग्नमात्रस्य तत्राथ गतप्राणोऽभवत् तदा ।

तस्य तीर्थप्रभावेन जातोऽसौ पृथिवीपति ॥१०

सौराष्ट्रविषये देवि क्षत्रियोऽभूद् धनुर्धर ।

नाम्ना क्षत्रधनुर्नाम सोऽभवत् प्रियदर्शन ॥११

पालयामास वसुधा क्षत्रधर्मं समाश्रित ।

तेनोढा काशिराजस्य पीवरी नामत शुभा ।

पत्नीशताना मुख्यानां प्रवरा सा वसुधरे ॥१२

तयाऽसौ रमयामास उद्यानेषु वनेषु च ।

प्रासादेषु च रम्येषु नदीनां पुलिनेषु च ॥१३

प्रजा पालयतस्तस्य दानं च ददतस्तदा ।

कालो गच्छति राजस्तु भोगासक्तो न विन्दति ॥१४ व १५३ १४

दे५ ११ मुवे सोऽथ (→तेन) -b) दे५ ११ मुवे प्राप्य (→प्राप्त), दे६ १० सयमने (दे१० °ना), दे७ सयमुने (→सयमन), ब३ शुभ, दे१ श्रुते, दे२ ५-११ मुवे ते१ शुभे (→श्रुत)

९ दे२ ५-११ मुवे ते१ ab ० -c) ब३ दे१-४ १० ते१ ततो मज्जदसौ पापस -d) ब३ दे१ ५ ८ ११ तीर्थ- (→तीर्थे)

१० -a) दे५ ११ मुवे मग्नमात्रस्तत पाप -b) ते१ तथा (→तदा), दे५ ८ ११ मुवे सद्य प्राणैर्व्ययुज्यते दे६ ७ सद्य पापं वि (दे७ प्र) मुच्यते -c) दे५-११ मुवे ततोऽस्य प्रभावेण -d) दे२ ते१ जात स (→जातोऽसौ) दे१ २ ५ १० ते१ मुवे पृथिवी° (→पृथिवी°)

११ -a) दे१ देवी, दे६ भूमि (→देवि) -b) ते१ वरानने (→धनुधर) -c) दे२ ५ ११ मुवे यक्ष° (→क्षत्र°) -d) ते१ नामा (→नाम)

१२ दे१० bcd ० -b) दे१ ३ ५-७ ते१ क्षत्रधर्म- दे४ क्षत्रधर्मा, दे६ ९ क्षत्रधर्म (→क्षत्रधर्म) -d) ब३ दे६ ७ सुता (→शुभा) -e) दे१ ३ ४ सुताना (→शताना), ब३ पञ्चाना (→मुख्याना)

१३ दे१ cd ० दे१० a ० -a) दे५-११ मुवे ता (दे६ मा) चैव (→तयाऽसौ), ब३ तत्रासौ वरयामास, दे५ ७-९ ता चैव वरयामास -b) दे१ वसुधरे, दे४**** (→वनेषु च)

१४ -a) ब३ दे५ ८ ११ मुवे ते१ प्रजा, दे१ ३ ४ ६ ७ प्रजा (→प्रजा) -b) दे५-११ मुवे दानानि (→दानं च), ब३ दे५-११ मुवे ते१ तथा (→तदा) -c) ब३ दे१ ६ गच्छतु (→गच्छति), दे३ ४ ६ राजस्तु, मुवे राजा तु (→राजस्तु) -d) दे२ ते१

१४ भोगामक्तस्य वसुधे वर्षाणा सप्ततिर्गता ।
 पुत्रा सप्ततथाजाता कन्या पञ्चसुशोभना ॥१५
 राज्ञा पञ्च सुता दत्ता कन्याश्च शुभलोचना ।
 पुत्रान् सस्थापयामास स्थानेषु वसुधाधिपान् ॥१६
 पीवर्या सह सुप्त स रात्रौ च वसुधाधिप ।
 तत्र प्रबुद्धो नृपतिर्हर्षेति वदते मुहु ।
 स्मृत्वा तु मथुरा देवि स्मृत्वा सयमन परम् ॥१७
 तत सा पीवरी राज्ञी भर्तारि पर्यपृच्छत ।
 किं त्वया भाषित राजन् मथुरेति पुन पुन ॥१८
 एव सा पृच्छते देवी भर्तारि शुभलोचना ।
 प्रियाया वचन श्रुत्वा राजा वचनमब्रवीत् ॥१९
 मत्त सुप्त प्रमत्तश्च असम्बद्ध प्रभाषते ।

भोगामक्ति न, दे५ ११ मुवे भोगामक्ति (दे६ ७ ०मुक्ति) च (→
 भोगामक्तो न)

१५ -b) मुव वर्षाणि (→वर्षाणि), मुवे सप्तसप्तति
 (→सप्ततिगता) -c) दे१० याता (→जाता)

१६ -a) दे१० शुभा (→सुता) -b) ब३दे१० हिता
 कन्या सुलोचना, दे१ ४ कन्या पञ्चसुशोभना, दे५-११ मुवे
 कन्या कमललोचना -d) दे१ ४ स्वस्थाने (→स्थानेषु),
 व३दे१० ०धिप, दे६ ०धिपा (→धिपान)

१७ ब३ ab ० -a) दे१-४ ६ ७ १० ११ते१ सुप्तस्य
 (→सुप्त स) -b) दे१-४ १०ते१ स (→च), दे१ ७ ०पते (→धिप)
 -c) दे६ प्रबुद्धा (→प्रबुद्धो), दे२ते१ न प्रबुद्धोपि नृपति -d) दे२
 वद ये, दे६ १० वदतो, ते१ वदयो (→वदते), दे६ ७ पुन (→मुहु)
 -e) दे२ मथुरा (→मथुरा), ब३दे१-४ ८ते१ देवी (→देवि) -f)
 ब३दे१-४ ८ १०ते१ शुभ, दे१ ७ पुन (→पर)

१८ दे१ ३ ४ मुवे cd ० -a) दे१ ३ तपसा, दे४ तदा
 सा (→तत सा), दे१ ४ राज्ञा, मुवे प्राह (→राज्ञी) -b)
 दे२ १०ते१ पय(ते१ परि)पृच्छति (→पयपृच्छत), मुवे किमेव
 भाष स नृप -c) दे२ १० देव, ते१ देवि (→राजन्), ब३
 कि***** -d) ते१ मथुरेति (→मथुरेति)

अत पर ब३ अधिकम्—

पीवर्या सह सुप्तश्च रात्रौ स वसुधाधिप । (= १७ab)

१९. दे१ ३ ४ ०, मुवे ab ० -c) दे६ प्रियाया
 (→प्रियाया) -d) दे२ते१ इद (→राजा)

२०. दे१ ३ ४ ab ० -a) दे६ सप्त (→सुप्त) -b)

निद्रावशस्य वचन न त्व प्रष्टुमिहार्हति ॥२०
 पीवर्युवाच ॥*

कथयस्व ममाद्य त्व यद्यह बल्लभा तव ।
 प्राणास्त्यक्ष्याम्यह देव यदि गोपयसे मम ॥२१
 प्रियाया वचन श्रुत्वा उवाच स नरात्रिप ।
 अवश्य यदि वक्तव्य गच्छावो मथुरा पुरीम् ॥२२
 तत्र गत्वा यथातत्त्व कथयिष्यामि भामिनि ।
 ददस्व विपुल दान ब्राह्मणेभ्य सुलोचने ॥२३
 पुत्रान् स्थाप्य च दौहित्रान् स्वे स्वे स्थाने निवेश्य च ।
 कोश रत्नानि ग्रामाश्च पुत्रान् वीक्ष्य पुन पुन ॥२४
 तत समानयामास जन पुरनिवासिनम् ।
 पितृपैतामह राज्य पालितव्य यथाक्रमम् ।
 राज्ये पुत्रान् नियोक्ष्यामि यदि वो रोचतेऽनघा ॥२५

दे६ ७ न सबद्ध (→असम्बद्ध), दे२ १०ते१ प्र(ते१ च) भाषस
 (→प्रभाषते) -c) दे६ ०वशेभ्यो (→वशस्य-) -d) दे१ ४ त्व
 द्रष्टु, दे६ ७ सम्प्रष्टु (→त्व प्रष्टु), दे५ ८ १, ११ मुवे न सम्प्रष्टु
 त्वमहसि

* दे६ ७ पीवरी उवाच, दे७ पीवरीरुवाच, दे१० पीवयुचु

२१ -a) व ममाद्याव, दे३ ४ ममा (दे४ ०म) त्वद्य (→
 ममाद्यत्व) -b) ब३ भर्तारि शुभलोचना, दे६ ७ यद्यह तव बल्लभा
 -c) ब३ दे१० त्यजाम्यह, दे१ ५ त्यक्षाम्यह, दे२ मुवे, तक्षाम्यह,
 दे६ त्यक्त्वास्यहे (→त्यक्ष्याम्यह), दे४ देवि (→देव) -d)
 दे५-११ मुवे गोपयिष्यसि मे यदि

२२ -a) दे४ प्रियाया (→प्रियाया) -b) दे५-११ मुवे
 प्रत्युवाच (→उवाच स) -c) दे१ ३ ४ गन्तव्य (→वक्तव्य) -d)
 ब३ दे१ ४ ६ १० ते१ गच्छामो (→गच्छावो), दे३ ते१ मथुरा
 (→मथुरा), दे७ प्रिये (→पुरी)

२३ दे६ ० -b) दे५ ७-११ मुवे वदिष्यामि शुभानने

२४ दे६ ० -a) ब३ स्थाप्य स, दे२ १० ते१ प्रस्थाप्य,
 दे५ ७-११ मुवे सस्थाप्य (→स्थाप्य च) -b) दे५ ७-११ मुवे
 शुभान् प्रिये, दे७-धिपान् प्रिये (→निवेश्य च) -c) मुवे ग्रामाश्च
 कोश रत्नानि

२५ दे६ ० -b) दे१० जनान् (→जन), दे१०
 ०निवाशिन (→०निवासिनम्) -d) ब३ पालयस्व, दे५ ७ ११
 मुवे पालनीय (→पालितव्य) -f) दे१ ३ ४ ते, दे७ वै, ते१ नो
 (→वो), ब३ नरा, दे१ [अ] नघ, दे२ ते१ मया, दे३ [अ] नघ
 (→[अ] नघा)

राज्यं पुत्रकलत्रं च बन्धुवर्गं तथैव च ।
 नित्यमिच्छन्ति वै लोके यमस्येच्छन्ति चान्यथा ॥२६॥
 एव ज्ञात्वा प्रयत्नेन कर्तव्यं चात्मनो हितम् ।
 तस्मात् सर्वं परित्यज्य गच्छामो मथुरा पुरीम् ॥२७॥
 अहो कष्टं यदस्माभिः पुरा राज्यमनुष्ठितम् ।
 इदानीं तु मया ज्ञातं त्यागान्नास्ति परं सुखम् ॥२८॥
 नास्ति विद्यासमं चक्षुर्नास्ति चक्षुस्समं बलम् ।
 नास्ति रागसमं दुःखं नास्ति त्यागात् परं सुखम् ॥२९॥
 यः कामान् कुरुते सर्वान् यश्चैतान् केवलास्त्यजेत् ।
 प्रापणात् सर्वकामानां परित्यागो विशिष्यते ॥३०॥
 अभिषिच्य सुतं ज्येष्ठमनुयोज्य परान् बहून् ।
 ततः पौरजनं दृष्ट्वा चतुरङ्गबलान्वितं ।
 ततः कालेन महता संप्राप्तो मथुरा पुरीम् ॥३१॥

२६ दे६ ०, दे७ cd ० -a) दे५ ८ ९ ११ मुवे राज्य-
 (→राज्य), दे५ ७ ९ ११ मुवे कलत्राणि (→कलत्रं च) -c)
 दे१ ३ ४ १० इच्छति (→इच्छति), ब३ मुवे लोको (→लोके) -d)
 ब३ दे१ ४ १० यमं स्वेच्छा न चा (दे१ ४ °निवा) न्यथा, दे२ ते१ यमं
 स्वेच्छामि चा (ते१ वा) यथा, दे३ ५ ८ ९ ११ यमस्वेच्छानि चा यथा
 मुवे यमस्येच्छन्ति नान्यथा

२७ दे६ ० -a) दे२ मुवे प्रसन्नेन (→प्रयत्नेन) -c)
 ब३ दे५ ७-९ मुवे सव- (→सव), दे५ ७ ९ ११ मुवे प्रयत्नेन (→
 परित्यज्य) -d) मुवे गच्छामो (→गच्छामो), ब३ मरका
 (→मथुरा)

२८ -a) दे५ ८ ९ ममास्माभिः, दे६ ७ पुरास्माभिः (→
 यदस्माभिः) -b) दे६ ७ यथा (→पुरा) -d) दे६ परं परं (→परं
 सुखम्)

२९ दे१ ७ ० -c) दे१० रोग° (→राग°) -d) दे६ नास्ति
 त्यागसमं सुखं

३० -a) ब३ दे१ ४ १० नाप्नुयात् (→कुरुते) -c)
 दे१ ३ ४ प्रापणं, दे२ ५ ९ ११ मुवे प्रायेण (→प्रापणात्) -d) दे१ ३ ४
 विशीयते (→विशिष्यते)

३१ -b) दे६ ७ अनुयुज्य (→अनुयोज्य), दे२ ते१ पुरा
 (→परान्) -c) दे४ ५ ९ दृष्ट्वा, दे६ पृष्ट्वा, दे७ पृष्ट्वा (→दृष्ट्वा) -e)
 दे६ ७ कालेन महता गच्छन्

३२ -a) ते१ तत्र (→तेन), दे७ दष्ट, दे१० ते१ दष्टा
 (→दष्टा), दे१ ३ ४ च रम्या च, दे२ १० ते१ च सा रम्या (→पुरी
 रम्या) -c) दे५ ९ तीर्थं, दे६ तीर्थ, दे७ तीर्था (→तीर्थं) -d)
 दे६ ७ सव, दे९ ११ पुण्यं, ते१ पुण्ये (→पुण्या)

तेन दृष्ट्वा पुरी रम्या वासवस्य पुरी यथा ।
 तीर्थैर्द्वादशभिर्भुक्ता पुण्या पापहरा शुभा ॥ ३२ ॥
 रम्यं मधुवनं नाम विष्णुस्थानमनुत्तमम् ।
 तं दृष्ट्वा मनुजो देवि सर्वान् कामानवाप्नुयात् ॥ ३३ ॥
 वनं तालवनं चैव द्वितीयं वनमुत्तमम् ।
 [एकादशी शुक्लपक्षे मासि भाद्रपदे हि या ।]
 तत्र स्नातो नरो देवि कृतकृत्यो हि जायते ॥ ३४ ॥
 वनं कुन्दवनं नाम तृतीयं चैवमुत्तमम् ।
 तत्र गत्वा नरो देवि कृतकृत्यो हि जायते ॥ ३५ ॥
 [एकादशी कृष्णपक्षे मासि भाद्रपदे हि या ।]
 तत्र स्नातो नरो देवि रुद्रलोके महीयते ॥ ३६ ॥
 चतुर्थं काम्यकवनं वनानां वनमुत्तमम् ।
 तत्र गत्वा नरो देवि मम लोके महीयते ॥ ३७ ॥

३३ -a) व विष्णु (→नाम) -b) ब३ तत्र (→विष्णु-)
 -c) ब३ यद, दे१ ४ १० य, दे६ ७ तद (→त), दे५ ९ दष्टा (→दष्टा)
 ब३ दे४ मनुजा (→मनुजो), ते१ देवि (→देवि) -d) दे५ ८ ९ ११
 मुवे कृतकृत्यो हि जायते, दे७ सर्वान् कामानवाप्नुवान्

३४ दे१० ०, ब दे५ ९ ११ ab ०, दे१ ४ ते१ cd ०,
 दे६ f ० -b) दे६ ७ पुण्य (→वन) -c) ब३ कृष्ण° (→शुक्ल°)
 -d) मुवे तथा (→हि या) -e) दे५ ८ ९ तस्मिन्, दे७ मुवे तस्या
 (→तत्र), दे५-९ ११ मुवे स्नातो (→स्नात्वा) -f) दे४ सर्वान्
 कामानवाप्नुयात्,

३४ श्लोकात्परं दे५ ८ ९ अधिकम्—

*द्वितीयं तालवनं नाम वनं तामुत्तमोत्तमम् ।

धेनुको नाम दैत्यो वै मया तत्र निपातितः ।

३४ श्लोकस्य b चरणात्परं दे६-८ अधिकम्—

*तदष्ट्वा मनुजो देवि कृतकृत्यो हि जायते ।

३५ ब३ दे६ ०, दे४ ७ d ० -a) दे१ ३ ४
 मुदगवनं, दे५ ८ ९ कुमुदकं दे१० कुमुदवनं (→कुन्दवनं), ते१ गत्वा
 (→नाम) -c) ते१ स्नात्वा (→गत्वा), दे१ ते१ देवि (→देवि)

३६ ब३ दे१ ०, दे३ ४ ६ ७ abc ० -a) दे५ ८ ९
 शुक्ल° (→कृष्ण°) -b) दे२ ते१ मासे (→मासि) -c) ते१ देवि
 (→देवि) -d) दे४ रुद्रे (→रुद्र-)

३७ -a) दे१ ४ च काम्य°, दे५ ८ ९ बहुल° (→काम्यक°)
 -b) दे२ ते१ वनस्थ (→वनानां), दे८ ९ (नाम) वनानां वनमुत्तमं
 -c) दे१ मत्वा (→गत्वा), दे१ ते१ देवि (→देवि) -d) दे२ ८ ९
 अग्निस्थानं स गच्छति

३३८ विमलस्य च कुण्डे तु सर्वपापै प्रमुच्यते ।
 यस्तत्र मुञ्चते प्राणान् मम लोक स गच्छति ॥३८॥
 पञ्चम बहुलवन वनस्थानमनुत्तमम् ।
 तत्र गत्वा नरो देवि अग्निस्थान स गच्छति ॥३९॥
 यमुनाया परे पारे देवानामपि दुर्लभम् ।
 अस्ति भद्रवन नाम वनाना वनमुत्तमम् ॥४०॥
 तत्र गत्वा तु वसुधे मद्भक्तो मत्परायण ।
 तद्वनस्य प्रभावेन नागलोक स गच्छति ॥४१॥
 सप्तम तु वन भूमे खादिर लोकविश्रुतम् ।
 तत्र गत्वा नरो भद्रे मम लोक स गच्छति ॥४२॥
 महावन चाष्टम तु सदैव तु मम प्रियम् ।
 तस्मिन् गत्वा तु मनुज इन्द्रलोके महीयते ॥४३॥

लोहजङ्घवन नाम लोहजङ्घेन रक्षितम् ।
 नवम तु वन देवि महापातकनाशनम् ॥४४॥
 वन बिल्ववन नाम दशम देवपूजितम् ।
 तत्र गत्वा तु मनुजो ब्रह्मलोके महीयते ॥४५॥
 एकादश तु भाण्डीर योगिना प्रियमुत्तमम् ।
 तस्य दर्शनमात्रेण नरो गर्भं न गच्छति ॥४६॥
 भाण्डीर समनुप्राप्य वनाना वनमुत्तमम् ।
 वासुदेव ततो दृष्ट्वा पुनर्जन्म न विद्यते ॥४७॥
 वृन्दावन द्वादशम वृन्दाया परिरक्षितम् ।
 मम चैव प्रिय भूमे सर्वपातकनाशनम् ॥४८॥
 वृन्दावने च गोविन्द ये पश्यन्ति वसुधरे ।
 न ते यमपुर यान्ति यान्ति पुण्यकृता गतिम् ॥४९॥

॥ इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे एकपञ्चाशदधिकशततमोऽध्याय ॥१५१॥

३८ -a) व, दे ५८१ तु (→च) दे६७ च (→तु)
 -b) दे५१० सव (→सव-), दे१३४१० सवपाप (दे१०° प)
 विमोक्षते -c) दे१३४१० यस्तु प्र- (→यस्तत्र)

३९ दे५८९ ० -a) दे६७ मुवे पचम बहु (मुवे °कु)
 ल नाम -b) दे७ मवे वनानामुत्तम वन -c) दे१४ ते१
 तत्र (दे१°त्रा) गत्वा नरो देवि (दे१°वि) -d) दे६७ प्रपद्यते
 (→स गच्छति)

४० -a) दे२१० ते१ यमुनाया, दे४ यामुनया (→यमुना-
 या) -d) दे२ ते१ वनमत्यन्तमुत्तमम्, दे३५-९ मुवे षष्ठ (दे५
 °ष्टे) वनमनुत्तमम्, दे१०११ षष्ठ वनमुत्तम

४१ -a) दे४ तत्रागत्वा तु वासुधे -b) दे२ ते१ मद्भक्तो
 (→मद्भक्तो), दे२४ ते१ परायणा (दे४°णा) (→परायण) -c)
 दे१३१० ते१ तस्या वन-, दे४ तस्या तेन (→तद्वनस्य) -d)
 दे६ मम (→नाग-), °दे७ नागलोके****

४२ दे७ ० -a) दे२ ते१ वने (→वन), दे१३४ भद्रे
 (→भूमे) -d) दे६ लोकाय (→लोक स)

४३ दे७ ० -b) दे६ सदैवैहि समप्रिय -c) ब३ दे२१०
 ते१ यस्मिन्, दे१ तत्र, दे५९११ मुवे यत्र (→तस्मिन्), दे२ ते१
 स्नात्वा (→गत्वा), दे१ वसुधे (→मनुज), दे६ यत्र गत्वा मनुष्येन्द्रा
 -d) दे१ मद्भक्तो मत्परायण

४४ दे६७ ० -c) दे३४ ममैव (→नवम), दे५८९११
 मुवे नाम (→देवि) -d) दे१३-५८-११ मुवे सव° (→महा°)

४५ दे६७ ० -b) दे१३ दशमे, दे९ दशवा (→दशम)

४६ -a) दे१६ भाण्डार, दे४ गर्भा (→भाण्डीर) -b)
 मुवे योगिन (→योगिना) -c) दे४ तस्यार् (→तस्य) -d)
 दे४ गर्भा (→गर्भ)

४७ ते१ a ० -a) दे३४ तण्डीर (→भाण्डीर) -b)
 ब३ दे१० वनानामुत्तम वन -c) दे५९ दष्टा (→दष्टा) -d) ते१
 गच्छति (→विद्यते)

४८ -a) ब३ द्वादश वन, दे६ द्वादश च, मुवे द्वादशक
 (→द्वादशम) -c) दे६७ ममातीव (→मम चैव) -d) दे२५९११
 मुवे महा° (→सव°)

४९ -a) दे१-९११ मुवे वृन्दावन (→वृन्दावने), ते१
 गोविन्दे (→गोविन्द) -c) दे६८ °पुरी (→°पुर) -d) ब३
 पुरी (→गति), दे२ ते१ पुण्यमन्तो (ते१°न्ते) कृता गति, दे४१०
 **पुण्य (दे४°ण्या) कृता गति

पुष्पिका—

पुराणनाम—दे६ ०, ब३ इत्यादि वराहपुराणे भगवच्छास्त्रे
 दे१२५८-११ते१ इत्यादि वराहपुराणे, दे३४ इति श्रीवराहपुराणे
 भगवच्छास्त्रे दे७ इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, मुवे
 इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे मथुरामाहात्म्ये अध्यायनाम—
 ब३ मथुरामाहात्म्ये, दे१-४१० मथुराप्रभावो, दे५८११ मथुरातीर्थ
 वनवर्णनो नाम, दे६ मथुरावनवणन, दे१ श्रीमथुरावनन नामाध्याय,
 दे८९ मथुरातीर्थवनवर्णनो नाम अध्याय, मुवे मथुरातीर्थमाहात्म्य
 नाम, ते१ मथुराप्रभावो नाम अध्यायसख्या—दे५-९११ ०,
 ब३ द्वितीयोऽध्याय, दे१-४१० ते१ द्वितीय, मुवे त्रिपञ्चाशदधिक-
 शततमोऽध्याय ॥१५३॥

श्रीवराह उवाच ।*

एवविधा च मथुरा दृष्ट्वा तौ मुदमापतु ।
एव तु वसतस्तस्य राज्ञस्तत्र वसुधरे ॥१॥
पप्रच्छ च तदा भार्या गुह्य पूर्वं सुदुर्लभम् ।
कथितं च पुरा तेन यद्वृत्तं हि पुरातनम् ॥२॥
तवापि यत्पुरा वृत्तं गुह्यं तत्कथयस्व मे ।
विहस्य पीवरी राज्ञी त्विदं वचनमब्रवीत् ॥३॥
अहं तु पीवरी नाम गङ्गातीरनिवासिनी ।
आगता मथुरा द्रष्टुं कुमुदस्य तु द्वादशीम् ॥४॥

१५२

[ब१ २ अध्यायोऽयं नास्ति]

ॐ ब३दे६ ७ मुवे ते१ वराह उवाच, दे१ वाराह उ०, दे२ वाराह उवाच, दे३-५ ८ १० ११ श्रीवाराह उवाच, दे९ श्रीवाराह उ०

१ -a) दे६ ७ तु (→च) -b) दे४ ६ ९ दष्टा (→दष्टा)
दे१ ३ ४ मथुरा ययु, दे६ मुदमापतौ, दे१० मुदमाययु (→
मुदमापतु) -c) ब च (→तु), ब३ तत्र (→तस्य) -d) दे१ ३ ४
तदा राज्ञी, दे१० राज्ञस्तस्य, ते१ राज्ञस्य च (→राज्ञस्तत्र)

२ दे५ ९ ११ मुवे cd ○ -a) ब३ पप्रच्छ त, दे४
पप्रच्छे च, दे६ ७ पयपृच्छत (→पप्रच्छ च) -b) दे५ ९ ११ मुवे
यत् गुह्यं पूर्वभाषितम् -d) दे२ते१ च (→हि)

२ b, c मध्ये दे५ ६ ८ ९ ११ मुवे अधिकम्—
पुरस्थेन तदा राज्ञा (दे६ राजन्) वक्ष्यामि मथुरा प्रति ।

३ दे७ ○, दे५ ६ ८ ९ ११ मुवे ab ○ -a) दे२ते१
तव प्रिय (→तवापि यत्), दे३ दत्त, दे४ वत्त (→वृत्त) -cd)
दे५ ६ ८ ९ ११ मुवे प्रोवाच चैव राजानं मनसः प्रीतिकारणम्

३ श्लोकस्य b चरणात्पर दे५-९ ११ मुवे अधिकम्—

*तन्मे वद महाराज यद्गोप्यं पूर्वभाषितम् ।
राजाप्युवाच ता राज्ञी त्वयाप्युक्तं पुरा मम ।
तद्वदस्व स्वकं गुह्यं पश्चाद्वक्ष्याम्यहं तव ।

इत्युक्त्वा पीवरी राज्ञी (मुवे ज्ञात्वा) प्रहस्य तु गुणालया ।

४ -c) मुवे आगते (→आगता) मुवे मा पुरी (→
मथुरा) -d) ब३ च (→तु)

५ -a) दे६ वन° (→नाव°), दे१-४ते१ -मानाया, दे९
मुवे यान्तीह (→यान्तीह), ब, नावमारुहमाणा च, दे१० नाव-
मानुद्धमानाया -c) दे२ते१ समुत्पन्नस्य (ते१ °न्नास्) (→समुत्पन्ना),

नावमारुह्य यान्तीह पतिता यमुनाजले ।
गतप्राणा समुत्पन्ना तत्रैव वसुधाधिप ॥५॥
अस्य तीर्थप्रभावेन जाता काशिपते सुता ।
त्वया विवाहिता राजन् जातिस्मरणसम्भवा ।
अस्य तीर्थप्रभावेन धर्मयुक्ता तथाऽनघ ॥६॥
धारापतनके तीर्थे त्यक्त्वा जीवितमात्मन ।
त्यक्त्वा चात्मतनुं देवि धारापतनके शुभे ।
त्यक्त्वा प्राणाश्च वसुधे नागलोकं गता हि सा ॥७॥
यमस्वसारं संप्राप्य त्यक्त्वा जीवितमात्मन ।
विष्णुलोकं च संप्राप्य दिव्यमूर्तिं चतुर्भुज ॥८॥

वे १५४ १४

दे५ ९ ११ मुवे सद्यः प्राणैर्वियुक्ता च (दे७ °क्त्वा च) -d)

दे५ ९ ११ मुवे तत्तीर्थस्य प्रभावतः

६ -a) ब३दे२ १०ते१ तस्य (→अस्य), दे५-९ ११ मुवे
काशी(दे६ ८ ११ °शि)राजपते कन्या -b) दे५ ९ ११ मुवे या
(दे५ ६ ११ जा)तास्मि वसुधाधिप (दे६ वसुधे तले) -d) दे१-९ ११
मुवे ते१ °सम्भव (→°सम्भवा), दे५ ८ ९ ११ मुवे न च मा
विजहात्स्मृति, दे६ ७ न विजहाति मा स्मृति -e) ब३दे१ ३ ४
तस्य, दे५ ९ ११ मुवे एतत् (→अस्य) -f) दे४ कृत्वा दे१-युक्तास
(→-युक्ता) दे२ते१ धर्मयुक्ताथवानय

७ ब cd ○, दे२ते१ ७c-८b ○ -b) दे६ ७
त्यक्त (→त्यक्त्वा), दे७ च जीवितात्मन (→जावितमात्मन)
-c) दे५ ९ ११ मुवे तीर्थे (→देवि) -d) दे५ ९ ११ मुवे धारा
पतनसङ्गके -e) ब३दे१ १० त्यक्त- (→त्यक्त्वा), ब३ -प्राणा च
दे१ ३ ४ -प्राणाश्च (→प्राणाश्च), दे५-९ ११ मुवे नागलोकमवा नो-
-f) दे५ ९ ११ मुवे त्यक्तपापो न सद्यः

७ bc मध्ये दे५ ९ ११ मुवे अधिकम्—

*एतच्छ्रुत्वा ततो राजा कथां प्राग्जन्मसम्भवाम् ।

स्वा चाप्यकथयत्तस्यै यथा सयमने मृतम् ॥

एव तौ मथुरां प्राप्य स्नात्वा यामुनतीर्थके ।

मा पश्यन्तौ नियमतस्तत्रैव निधनं गतौ ।

सर्वकर्मपरित्यक्तौ गतौ मम स लोकताम ।

[५]

एतत्ते कथितं देवि आश्चर्यं यदभून्महतम् ।

[१- दे५-७एव (→एतत्), दे८ राज्ञा, दे९ ११ राज्ञा (→राजा)

-३ दे५-९ ११ °तीर्थयो (→°तीर्थके) -५ मुवे मतौ सर्व°
(→सर्वकर्म°)]

८ दे२ ते१ ab ○ (ब्र ७ पा वि) -a) दे१ ३ ४ या
सुस्वरं तु, दे१० यमस्वसारं (→यमस्वसार), दे५ ९ ११ मुवे यमु

१४ धारापतनके स्नात्वा नाकपृष्ठे स मोदते ।
 अथात्र मुञ्चते प्राणान् मम लोक स गच्छति ॥९
 अतः परं नागतीर्थं तीर्थानामुत्तमोत्तमम् ।
 यत्र स्नाता दिव यान्ति ये मृतास्तेऽपुनर्भवा ॥१०
 घण्टाभरणकं तीर्थं सर्वपापप्रमोचनम् ।
 यस्मिन् स्नातो नरो देवि सूर्यलोके महीयते ।
 अथात्र मुञ्चते प्राणान् मम लोक स गच्छति ॥११
 पुनरन्यत् प्रवक्ष्यामि तच्छृणुष्व वसुधरे ।
 तीर्थानामुत्तमं तीर्थं ब्रह्मलोकेति विश्रुतम् ॥१२
 तत्र स्नात्वा च पीत्वा च नियतो नियताशनः ।
 ब्रह्मणा समनुज्ञातो विष्णुलोक स गच्छति ॥१३
 सोमतीर्थं तु वसुधे पवित्रे यमुनाम्भसि ।
 यत्र मा पश्यते सोमो द्वापरे युगसंस्थिते ॥१४
 तत्राभिषेकं कुर्वीत स्वकर्मपरिनिष्ठितः ।

नेश्वरमागात्र -b) दे ७ जाविनु° (→जीवित°) -c) दे १ १०
 ते १ तु (→च) दे ५-१ ११ मुव विष्णुलोकमवानोति

९, -a) दे २ ते १ स्नानान् (→स्नात्वा) -b) दे ५-१ ११
 मव °लोके (→पाठ), दे ३ ममामन, दे ७ ७ प्रमोदते (→स
 मोदते)

१० दे २ १० ते १ १० b-११ a ○ -a) दे १ नाम**
 (→नागतीर्थ) -c) दे १ तत्र (→यत्र), दे ५ १ १ मुव स्नात्वा
 (- स्नाता) -d) दे १-१ मनास्तेन (दे ७ ७ °स्तेन) पुनर्भवा

११ दे २ १० ते १ a (○) (दे १० पा वि) -c) दे ५ ८-१ ११
 मुवे याति, दे ७ याति (→देवि) -d) दे १ ३ ४ स्वर्ग° (→सूर्य°),
 दे ५ ७ १ ११ मुवे सूर्यलोक न सशय, दे ७ सूर्यलोके महीयते -e)
 दे ११*** (→मुचते) -f) दे ७ मम लाकाय गच्छति

१२ -a) दे २ पुनरन्य (→पुनरन्यत्) -b) दे १० तद्वि-
 णुष्व (→तच्छृणुष्व) -d) दे ७ ७ °लोकेऽपि, मुवे °लोकेषु
 (→°लोकेति), ते १ विसृतम् (→विश्रुतम्), दे १ ३ ब्रह्मलोकमिति
 श्रुतम्, दे ४ ब्रह्मलोक स गच्छति

१३ -b) दे ७ भुक्ता च, दे ७ भूत्वा च (→नियतो) -d)
 दे ५-१ ११ मुवे मम (→विष्णु-)

१४ -a) दे ३ १ ३ ५ ८-११ मुवे ते १ °तीर्थे (→°तीर्थ),
 दे ७ ७ च (→तु) -b) दे १ पतित्वे (→पवित्रे) -c) दे १ सोमे,
 दे ७ भूमे (→सोमो), दे ४ ४ यत्र मा पश्य सोमेति, मुवे यत्र पश्यति
 मा सोमो -d) दे ७ ७ °संस्थितो (→°संस्थिते)

मोदते सोमलोके तु एवमेतन्न सशयः ।
 तत्राथ मुञ्चते प्राणान् मम लोक स गच्छति ॥१५
 सरस्वत्याश्च पतनं सर्वपापहरं शुभम् ।
 तत्र स्नात्वा नरो देवि अवर्णोऽपि यतिर्भवेत् ॥१६
 पुनरन्यत् प्रवक्ष्यामि माथुरे मम मण्डले ।
 यस्तत्र कुरुते स्नानं त्रिरात्रोपोषितो नरः ॥१७
 स्नानमात्रेण मनुजो मुच्यते ब्रह्महृत्यया ।
 तत्राथ मुञ्चते प्राणान् मम लोक स गच्छति ॥१८
 दशाश्वमेधमृषिभिः पूजितं सर्वदा पुरा ।
 तत्र ये स्नान्ति नियतास्तेषां स्वर्गो न दुर्लभः ॥१९
 मथुरापश्चिमे पार्श्वे सततं ऋषिपूजितम् ।
 ब्रह्मणा सृष्टिकाले तु मनसा निर्मितं पुरा ॥२०
 मानसं नाम तीर्थं तु ऋषिभिः पूजितं पुरा ।
 तत्र स्नाता दिव यान्ति ये मृतास्तेऽपुनर्भवा ॥२१

१५ -b) व १**** प्रतिष्ठित, दे १ ४ मम ममप्रति-
 स्थित -c) दे ७ मम (→सोम-), व ३ °लाकेषु (→°लाके तु)
 -d) मुवे एवमेव न सशय -e) दे ५ १ ८ १ ११ ममे अथात्र
 (→तत्राथ) -f) दे ७ ७ योकाय (→योक स)

१६ -a) दे १ ४ पतित (→पतन) -c) दे १ १ ४ यत्र
 (→तत्र), मुवे स्नातो (→स्नात्वा), १ दे १ (→देवि) -d)
 दे १ ३ ४ स्ववर्णोऽपि (→अवर्णोऽपि), दे ३ पतिर् (→यतिर्)

१७ दे २ ते १ १० d-१/१ a ○ -a) दे २ पुनरन्य
 (→पुनरन्यत्) -b) दे १ मथुरे, ते १ मथुरे (→माथुरे)

१८ दे २ ते १ a (○) (दे १७ पा वि) -c) दे २ तथात्र,
 दे ५-१ ११ मुवे अथात्र (→तत्राथ) -d) दे ७ लोकाय, दे ७ लोक च,
 दे १० लोके स (→लोक स)

१९ दे ७ १ ११ b-२१ a ○ (दृ स), दे १ ११ b-२०
 a ○ -a) दे ७ ७ दशा (दे ७ चाश्वा) इयमेधिकं नाम -b)
 दे ५ ७ १ ११ मुवे मुदा (→पुरा) -c) दे २ ते १ तत्र येषां नयतस्

२० दे ७ ७ ○ (दे १९ पा वि), दे ८ a ○ -b)
 दे ८**** पूजितम्

२१ दे २ १० ते १ ab ○, दे ७ ७ a ○ (दे १९ पा वि)
 -c) दे १ स्नातो, दे १ स्थातो, मुवे स्नात्वा (→स्नाता), दे ७ ७
 तत्र स्नानामि (दे ७ °दि) चर्याभिर् -d) दे ३ ३ ४ मृतास्तेन
 पुनर्भवा, दे ८ ये मृतास्तु पुनर्भवा

तीर्थं तु विघ्नराजस्य पुण्य पापहर शुभम् ।
तत्र स्नातस्तु मनुजो गणेशेन न पीड्यते ॥२२॥
अष्टम्या च चतुर्दश्या चतुर्थ्या तु विशेषतः ।
तस्मिन्तीर्थवरे स्नातो न पीडयति विघ्नराट् ॥२३॥
विद्यारम्भेषु सर्वेषु यज्ञदानक्रियासु च ।
करोत्यविघ्नं वसुधे सततं पार्वतीसुत ।
तत्राथ मुञ्चते प्राणान् मम लोकं स गच्छति ॥२४॥
ततः परं कोटितीर्थं पवित्रं परमं शुभम् ।

तत्र वै स्नानमात्रेण गवा कोटिं फलं लभेत् ॥२५॥
तत्राथ मुञ्चते प्राणान् लोभमोहविर्वाजितः ।
सोमलोकमतिक्रम्य मम लोकं स गच्छति ॥२६॥
अतः परं शिवक्षेत्रमर्द्धक्रोशं तु दुष्करम् ।
तत्र स्थितो हरो देवो मथुरा रक्षते सदा ॥२७॥
तत्र स्नात्वा च पीत्वा च माथुरं लभते फलम् ।
अथात्र मुञ्चते प्राणान् मम लोकं स गच्छति ॥२८॥

॥ इति श्रीवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे द्वापञ्चाशदधिकशततमोऽध्यायः ॥१५२॥

१५३

श्रीवाराह उवाच ।*

पुनरन्यत् प्रवक्ष्यामि मर्त्यलोके सुदुर्लभम् ।
अनन्तं विदितं तीर्थमचलं ध्रुवमव्ययम् ॥१॥

२२ -c) ब३ दे२ यत्र (→तत्र), व स्नातञ्च, दे२ ४ ते१ स्नातश्च, दे२ स्नातस्य (→स्नातस्तु), ब३ मनुज (→मनुजो), दे२ १ ११ मुवे तत्र (दे२ मुवे यत्र) स्नातान्मनुष्याश्च (दे२ ७ स्तु) -d) ब३ दे२ ५ १ ११ मुव ते१ विघ्नराजो (ब °जा, ते१ °जे) न पीडयेत्, दे२ १० विघ्नराजो न जीजयेत्

२३ -a) दे७ तु (→च) -b) दे२ १० चतुर्थ्य च (→चतुर्थ्या तु) -c) दे४ तीर्थ, दे२ ८ १० तीर्थे (→तीर्थ-), ब३ दे६ मुवे स्नात, दे२ ८ १ स्नातु, दे२ ११ स्नान (→स्नातो) -d) दे२ ११ त (→न)

२४ दे६ ef ○, दे७ f ○ -c) ब३ दे२ १ ११ मुवे अविघ्नं कुरुते तस्य (ब३ नित्य), दे२ १० ते१ अविघ्नं करोति वसुधे -e) दे७ तथात्र (→तत्राथ)

२५ दे२ ३ ४ ६ ७ ○ -a) मुवे परे (→पर) -b) दे२ ८ १ ११ मुवे स्मृतम् (→शुभम्) -c) ब३ दे२ १० तत्रैव (→तत्र वै)

२६ दे२ ३ ४ ○, दे७ a ○, दे८ bcd ○ -a) दे६ अथात्र, मुवे तथात्र (→तत्राथ) -b) दे२ १० मम लोकं स गच्छति -c) व सोमलोकं परिक्रम्य -d) दे२ ५-७ १ ११ मुवे च (→स)

२७ दे२ ३ ४ ८ ○ -b) ब३ सुदुष्कर, दे६ तु पुष्कर, दे७ च दुष्कर, दे२ १० मुच कर (→तु दुष्कर) -c) ब३ दे२ १० ते१ वरारोहे (→हरो देवो) -d) दे६ रक्षते, दे७ रक्षता (→रक्षते)

२८ दे२ ३ ४ ○, दे८ abc ○ -a) ब३ दे२ १० दृष्ट्वा (→पीत्वा) -b) दे२ मथुरा, ते१ मथुरा (→माथुर) -c) ब३ तत्राथ (→अथात्र)

तत्र नित्यं स्थितो देवि लोकानां हितकाम्यया ।
मा दृष्ट्वा मनुजा देवि मुक्तिभाजो भवन्ति ते ॥२॥
अयने विषुवे चैव सक्रान्तौ च वसुधरे ।

वे १५५ ३

पुष्पिका—

पुराणनाम—दे६ ○, ब३ इत्यादि वाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे मथुरामाहात्म्ये, दे२ २ ५ ८ ११ ते१ इत्यादि वाराहपुराणे, दे२ ४ इत्यादि श्रीवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे७ इति श्रीआदिवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, मुवे इति श्रीवाराहपुराणे मथुरामाहात्म्ये अध्याय-नाम—ब दे२ ४ ६ १० ११ ते१ यमुना (दे२ ३ ना) तीर्थप्रभाव (दे२ १ व), दे२ ९ यमुनातीर्थप्रभावो नाम अध्याय, दे७ यमुनातीर्थप्रवाहो नामाध्याय, दे८ यमुनातीर्थप्रभावो नामाध्याय, मुवे यमुनातीर्थप्रभावो नाम अध्यायसंख्या—दे२ १ १ ११ ते१ ○, ब३ तृतायोरध्याय, दे८ १५ ७ ११, मुवे चतुष्पञ्चाशदधिकशततमोऽध्याय ॥१५४॥

१५३

[ब२ २ अध्यायोऽयं नास्ति]

ॐ ब३ दे६ ७ वराह उवाच, दे२ १ वाराह उ०, दे२ ५ ८ ११ ते१ वाराह उवाच, दे२ ४ १० श्रीवाराह उवाच

१ दे२ १० bcd ○ -a) दे२ पुनरन्य (→पुनरन्यत) दे२ १० पुनरन्य****

२ -a) दे६ ७ नित्य- (→नित्य), दे२ देवी (→देवि) -c) दे२ या (→मा), दे२ ३ १० मनुजो, दे६ मनुजा (→मनुजा) -d) दे६ मुक्तिभाजा (→मुक्तिभाजो), दे२ ३ ४ हि (→ते)

३ -a) दे६ विषये (→विषुवे) -b) दे२ ५ ११ मुवे तथा

अनन्त तीर्थमासाद्य मुच्यते सर्वपातकै ॥३॥
 अक्रूरे च पुन स्नात्वा राहुग्रस्ते दिवाकरे ।
 राजसूयाश्वमेधाभ्या फल प्राप्नोति मानव ॥४॥
 तीर्थराज हि चाक्रूर गुह्याना गुह्यमुत्तमम् ।
 तत्फल समवाप्नोति सर्वतीर्थाविगाहनात् ।
 अस्मिस्तोर्थ पुरावृत्त तच्छृणुष्व वसुधरे ॥५॥
 नाम्ना तु सुधनो नाम मम भक्त सदैव हि ।
 धनधान्यसमायुक्तो बन्धुपुत्रसमन्वित ॥६॥
 बन्धुपुत्रकलत्रैश्च गृहे वसति चोत्तमे ।
 पुत्रदाराममत्वेन मम भक्तो वसुधरे ॥७॥
 गच्छन्ति दिवसास्तस्य मासा सवत्सरास्तथा ।
 करोति गृहकृत्यानि धनोपायेन नित्यश ॥८॥
 मानकूट तुलाकूट न करोति स कर्हिचित् ।

त्रिणुपदीपु च -c) दे० ११ मुवे अन त (दे० त) त समासात्
 ४ -a) द० ११ अक्रूरे पुन स्नात्वा, दे० ११ मुवे
 अक्रूरति च विख्यात

४ a, b म० य दे० ११ मुवे अक्रूरम-

*मम क्षेत्र (दे० ११) वसुधरे तत्र स्नात्वा महाभागे ।

५ -a) द० १ राजस (→राज), दे० ४ तथाक्रूर,
 दे० १० त० हि साक्रूर (→हि चाक्रूर) -c) दे० ११ मुवे
 तत्स्नानाफलमाप्नोति, दे० ७ तत्र स्नाना समाप्नोति -d) दे० ११
 प्रयागरानज (दे० ११) फलम -e) द० ११ वृत्ते, दे० ११ दत्त (→
 वृत्त), दे० ७ अस्मिस्तोर्थे तु यद्वृत्त

६ दे० ४ ० -a) दे० १० नाम्ना (→नाम्ना), ब३*
 स्तधनो, द० ७ तस्तवता, दे० ७ ११ तु स्तवनो, दे० ८ तस्तस्ततो, दे० १०
 तुस्तवना (→तु सुधनो) -b) दे० ७ भक्तो मम (→मम भक्त),
 दे० १० मम भक्तस्तु सदैव हि -d) दे० ७-११ वधुयुक्त (दे० ११)
 सदैव हि, दे० ७ चेदु युक्त स देवति मुवे सुतयुक्त सदैव हि

७ द० ३४ ० -a) दे० ७ युक्त (→बन्धु-), दे० ७ युक्त
 पुत्र कलत्रे च -b) दे० ७ गृही (→गृहे), दे० ११ मुवे गृहे
 प्रीतिरनुत्तमा (दे० १० मा) -c) दे० ११ मुवे पुत्रदारसमेतस्य
 -d) दे० ११ मम भक्तिर्, दे० ८ भक्तिभक्तिर्, दे० ११ मुवे मयि
 भक्तिर् (→मम भक्तो)

८ -a) दे० ८ दिवसस् (→दिवसास्) -b) दे० ८ ४ मासा
 (→मासा), दे० ७ सवत्सरस् (→सवत्सरास्)

९ -a) ब३ मणिकूट, ते० मानकूट (→मानकूट), दे० ४

एव च वसतस्तस्य बहवो वत्सरा गता ॥९॥
 नित्यकाल च कुरुते हरे पूजनमुत्तमम् ।
 पुष्पदीपप्रदानेन चन्दनेन सुगन्धिना ॥१०॥
 उपहारेण दिव्येन धूपेन च सुगन्धिना ।
 एकादश्या तु कुरुते पक्षयोः भयोरपि ।
 सोपवासस्तु वसुधे रात्रौ जागरण शुभम् ॥११॥
 स गच्छति सदा कालमक्रूर चैव जागरे ।
 स गत्वा नृत्यते सुभ्रु ममाग्रे चैव सर्वदा ॥१२॥
 सुधनस्तु वणिक्श्रेष्ठ कदाचिद् रात्रिजागरे ।
 गच्छमानो गृहीतस्तु चरणे ब्रह्मरक्षसा ॥१३॥
 कृष्णवर्णो महाकाय ऊर्ध्वकेशो भयकर ।
 पादे गृहीत्वा सुधन वचनं चेदमब्रवीत् ॥१४॥
 राक्षसोऽह वणिक्श्रेष्ठ वसामि वनमाश्रित ।
 त्वामद्य भक्षयिष्यामि तृप्तिं यास्यामि शाश्वतीम् ॥१५॥

शिला° (→तुत्रा°) -b) दे० १ न* रीति, दे० ७ न चकार (→न
 करोति), दे० ३४ च, ते० न (→स) -c) दे० ११ तु द० ७ नि- (→च)

१० दे० ८ cd ० -a) मुवे नित्य (→नित्य-), द०
 तु (→च) -b) दे० ११ मुवे हरि- (→हरे)

११ दे० ८ ०, ब३ दे० ७ ab ० -a) दे० ४ उपचारेण
 (→उपहारेण) -c) दे० ७ एकादशा (दे० ११) च, ते० एकादश्या*
 (→एकादश्या तु) -c) दे० ११ मुवे उपवास तु (दे० ७ प्र) कुरुते,
 दे० ७ तथावास प्रकुरुते -f) दे० ७ ११ मुवे तथा (→शुभम्)

१२ दे० ८ ab ० -a) दे० ३४ कदा, दे० ७ ११ मुवे
 यथा (→सदा), दे० ७ काम (→काल) -b) दे० ११ जायत (→
 →जागरे), दे० ११ मुवे अक्रूर तीर्थमुत्तमम् -c) दे० ११ सा (→स),
 दे० ११ नृपते (→नृत्यते), दे० ११ मुवे तत्रा (दे० ११) गत्य ममाग्रेऽसौ,
 दे० ११ स गत्यानृत्यशुभ्रु -d) दे० ११ मुवे नृत्यते शुभदर्शन

१३ -a) दे० ११ सुधनो वणिज श्रेष्ठ -c) दे० ३४
 नृत्य°, मुवे चल° (→गच्छ°) -d) दे० ३ राक्षस, दे० ८ १ राक्षसा
 (→रक्षसा)

१४ -a) दे० ३४ कृष्णकेशो, मुवे कृष्णवर्णो (→कृष्णवर्ण),
 ब३ महा**, दे० ७ महाकाय, दे० ४ ७ महाकाय (→महाकाय)
 -c) दे० ३ पाद (→पादे), दे० ११ मुवे ते० वसुधे (→सुधन)
 -d) दे० ११ मुवे ते० इद वचनमब्रवीत्

१५ ब३ ० -c) दे० ११ त्वामद्य (→त्वामद्य) -d)
 ते० शाश्वतीम् (→शाश्वतीम्)

सुधन उवाच ।*

प्रतीक्षस्व दिन मेऽद्य दास्यामि तव पुद्गलम् ।
भक्षयिष्यसि मे गात्र मिष्टान्नपरिपोषितम् ॥१६॥
जागर देवदेवस्य कर्तुमिच्छामि राक्षस ।
मम व्रत सदा देवभक्त्या जागर्त्ति चक्रिणे ॥१७॥
तत्र जागरण कृत्वा प्रभाते तव सन्निधौ ।
आगमिष्याम्यह शीघ्रमादित्योदयन प्रति ।
पश्चात् खादसि मे गात्र जागराद् विनिवर्त्तितम् ॥१८॥
विष्णो सतोषणार्थाय ममैतद् व्रतमुत्तमम् ।
मा रक्षो व्रतभङ्ग हि देव नारायण प्रति ।
जागरे विनिवृत्ते तु मा भक्षय यथेप्सितम् ॥१९॥
सुधनस्य वच श्रुत्वा ब्रह्मरक्ष क्षुधादित ।
उवाच मधुर वाक्य वणिज तदनन्तरम् ॥२०॥

* ब३ दे० ते१ ०, दे१ सुधनु उ०, दे५ ८ धन उवाच
दे६ १० सुधनु (दे१० ०नु), दे७ स्वधनो

१६ ब३ ab ० -a) दे१ ७ धन, दे वन, मुवे क्षण
(→दिन), दे४ प्रतीक्षा वचन मेद्य -b) दे६ मगलम्, दे१ ९
मुद्गलम् मुवे पुष्कलम् (→पुद्गलम्), दे१ ३ ४ १० ते१ तव
दास्यामि पुष्कलम् (दे१० मुद्गलम्) -c) दे२ गात्र-, दे१० यात्रा,
दे११ मान (→गात्र), ब३ दे७ भक्षयिष्यामि ते (दे७ मे) गात्र -d)
दे३ ४ ०पोषितम् (→०पोषितम्)

१७ -a) दे१० जागरण देवदेवे -b) दे३ ४ कथम् (→
कर्त्तुम्), दे३ ६ ८ राक्षस (→राक्षस), दे१० (नरा) कर्त्तु मिच्छामि
गप्यसा -c) दे२ १० सदा देवि, दे५-९ ११ मुवे सा(दे६ ७ स)वकाल
(→सदा देव-) -d) ब३ -भक्त्या नागर चक्रिणि, दे५ ९ ११
मुवे यज्जागमि हरे पुर (दे७ ०न)

१८ -a) ब दे१ ४ १० रात्रौ (→तत्र) -b) दे१ ३ ४
प्रभाते सन्निधौ तव -c) दे पश्य खादसि मे गात्र, दे४ पश्चात्
खादय मे गात्र, दे५ ९ ११ मुवे तत खादिष्यसे गात्र -f) दे३
०वर्त्तितु (→०वर्त्तितम्), दे१ जागराद् विनिवर्त्तितु, दे५ ७ ९ ११ मुवे
विनिवृत्त (दे५ ०ष्ट) स्य जागरात्, दे८ विनिविष्टस्य जागरात्

१९ -a) दे५-९ ११ मुवे विष्णुतुष्ट्यै (दे६ ०ष्टौ) व्रतमिद,
-b) दे५-९ ११ मुवे आरब्ध सवकामदम् -c) दे२ मा रक्षो,
दे५ ७ ९ ११ मुवे मा कुरु, दे६ सा कुरु (→मा रक्षो), दे५ ९ ११
मुवे मे (→हि) -d) ब३ विष्णु (→देव), दे५-९ ११ मुवे रक्षो
नारायणस्य हि -e) ब३ दे२ ३ ते१ जागरे विनिवर्त्ते तु

२० -a) दे७ स्वधनस्य (→सुधनस्य) -b) दे५ ८ ११

मिथ्या प्रभाषसे साधो त्व पुन कथमेष्यसि ।

को हि रक्षोमुखाद् भ्रष्टो मानुषो यो निवर्त्तते ॥२१॥

राक्षसस्य वच श्रुत्वा स वणिग्वाक्यम् ब्रवीत् ।

सत्यमूल जगत्सर्वं सर्वं सत्ये प्रतिष्ठितम् ॥२२॥

यद्यह च वणिक् पूर्व कर्मणा न हि दूषित ।

प्राप्तश्च मानुषो भावो विहितेनान्तरात्मना ॥२३॥

शृणु मत्समय रक्षो येनाह पुनरागमम् ।

कृत्वा जागरण तत्र नर्त्तयित्वा यथा सुखम् ।

पुनरेष्याम्यह रक्षो नासत्य विद्यते मयि ॥२४॥

सत्यमूल जगत्सर्वं सर्वं सत्ये प्रतिष्ठितम् ।

सिद्धिं लभन्ति सत्येन ऋषयो वेदपारगा ॥२५॥

सत्येन दीयते कन्या सत्य जल्पन्ति ब्राह्मणा ।

सत्य वदन्ति राजान सर्वं सत्ये प्रतिष्ठितम् ॥२६॥

वे १५५

क्षुधादितम् दे६ ७ ऋधादित (दे७ ०तम्) (→क्षुधादित) -d)
दे५ ९ ११ मुवे वणिज प्रतिसादरम्

२१ -a) ते१ मिथ्या (→मिथ्या) -d) ब३ विनिवर्त्तते
(→यो निवर्त्तते)

२२ -a) दे४ १० राक्षसस्य (→राक्षसस्य) -b) ब३
सुधनो (→स वणिग्) -c) दे७ सत्यामूल (→सत्यमूल) -d)
दे४ सत्यसर्वं, दे५ ९ मवसत्ये, दे६ ७ सत्ये सव (→सव सत्ये)

२२ श्लोकानन्तर दे५-९ ११ मुवे अधिकम्—

सिद्धिं लभन्ते सत्येन ऋषयो वेदपारगा । (= २५cd)

२३ -a) दे६ ७ सत्य (→पूर्व) -c) ते१ भावे (→
भावो) -d) दे१० विहिते, ते१ विदिते (→विहिते)

२४ दे७ bcd ० -a) ब३ तत, दे१ ३ ४ ते१ यत् (→
मत), दे१० यशृणु यन्समय रक्षो -c) दे१ १० दत्वा (→कृत्वा),
दे४ तत्रा (→तत्र) -d) ब३ दे३ वतयित्वा, दे५ ६ ८ ९ ११ मुवे
नृत्य (दे६ ०त्त) कृत्वा (→नतयित्वा) -c) दे६ पुनरेष्याम्यह (→
पुनरेष्याम्यह)

२५ दे५-९ ११ मवे ०, ब३ ab ० -a) दे४ सत्य
मूल (→सत्यमूल) -b) दे४ सव सत्य, दे१० सर्वे सत्य (→सव
सत्ये) -c) दे२ ते१ लभेत (→लभति) -d) दे३ देव (→वेद)

२६ -a) दे६ १० स तेन (→सत्येन) -b) दे१ ३ ४
वाडवा, दे६ ब्राह्मण (→ब्राह्मणा) -c) दे५ मुवे सत्योत्तीर्णा
हि, दे६-९ ११ सत्यात्तीर्णा हि (→सत्य वदति) -d) दे५-९ ११
मुवे सत्येन वसुधा धता, ते१ सत्य सत्येन श्रेष्ठितम्

- ० सत्येन गम्यते स्वर्ग मोक्ष सत्येन गम्यते ।
 सत्येन सूर्यस्तपति सोम सत्येन राजते ॥२७
 यम सत्येन हरति सत्यादिन्द्रो विराजते ।
 [वरुणश्च कुबेरश्च तौ च सत्ये प्रतिष्ठितौ ॥२८
 न चासत्य वदिष्यामि ब्रह्मराक्षस मे व्रतम् ।
 तत् सत्य मम नश्येत् यद्यह नागमे पुन ॥२९
 परदारास्तु यो गच्छेत् काममोहप्रपीडित ।
 तेन पापेन लिप्येऽह यद्यह नागमे पुन ॥३०
 गत्वा रजस्वला नारी काममोहप्रपीडित ।
 तेन पापेन लिप्येय यद्यह नागमे पुन ॥३१
 दत्त्वा च भूमिदान तु अपहार करोति य ।

२७ -a) २।३ स्वर्ग (→स्वर्ग), दे५ ८ ९ ११ स्वर्ग
 गच्छति सत्येन, मुवे स्वर्गमिच्छन्ति सत्येन -b) व३ दे१ ३ ४ ७ ९ ११
 मुवे माय, दे१ ६ ९ माय- (→माय), दे५ १ प्राप्यते, दे५ ९ ११
 मुवे लभ्यते (→गम्यते) -d) व३ सत्येन सोमो विज*, दे२ १०
 ते१ सत्य (दे१० °त्वे) सोमो विराज (ते१ °जि) न

२८ द२ ते१ bcd○, दे५-९ ११ मुवे cd ○ -b)
 दे१ यदिद्रसत्यराजत -c) दे३ वरुणस्य कुबेरस्य -d) दे१० ते
 (→तौ)

२९ दे२ ते१ abc ○, व cd○, दे५-९ ११ मुवे ab○
 -b) व३ ब्रह्मराक्षसमद्भुत, दे१० ब्रह्मराक्षसतद्व्रतम् -c) दे१ ४
 वदामि चव ते सत्य, दे७ तत्सत्य ममनुज्ञाते, दे१० नाम्नाश्यामि चव
 सत्य तु -d) दे२ ते१ नागम, दे३ नागमेन, दे४ नागमेत (→नागमे)

३० दे१० ○ -a) व३ दे२ गत्वा च परदारा च (व३तु),
 दे१ ३ ४ गत्वा तु (दे४च) परदारा तु, दे६-९ ११ परदारा (दे७ ७°र)
 तु यो गच्छेत्, ते१ गत्वा च परदाराश्च -c) दे५-९ ११ मुवे तस्य
 (→तेन), दे५ ते१ लिप्येत् (→लिप्येऽह) -d) व३ दे२ ३ ते१ नागम,
 दे४ नागमेत् (→नागमे), दे५-९ ११ मुवे यदि नायामि ते पुन ।

३१ दे१ ३ १० मुवे ○, दे४ cd ○. -a) दे४ गत्वा च
 परदारा तु, दे५-९ ११ यो वै रजस्वला गच्छेत् -c) दे८ तस्य (→
 तेन), दे८ ७ लिप्येह (→लिप्येय) -d) व३ दे२ ते१ नागम (→
 नागमे), दे५-९ ११ ते१ यदि नायामि ते पुन (दे४°र, दे८ ९°र)

३२ दे१० ○, दे६ cd ○. -a) व३ चान्नञ्च, दे२
 ते१-दान च, दे५ ८ ९ ११ मुवे -दान यो, दे६ -दान ये, दे७ -दानो
 ये (→दान तु). -b) दे२ ते१ अपकार करोति च, दे५ ८ ९ ११ मुवे
 ह्यपकार करोति च, दे६ ७ ह्यपहार करोति वै -c) दे२ ५ ८ ९ ११
 ते१ लिप्येय (→लिप्येऽह) -d) दे२ ते१ नागम, दे३ ४ नागमेत्
 (→नागमे), दे७ यदि नायामि ते पुन

- तेन पापेन लिप्येऽह यद्यह नागमे पुन ॥३२
 पूर्वभुक्ता स्त्रिय चैव आत्मीया च सुसहिनाम् ।
 वर्जयन्ति च ये द्वेषात् तेषा पाप भवेन्मम ॥३३
 पाकभेद तु य कुर्यादात्मनो हि परस्य च ।
 तेन पापेन लिप्येऽह यद्यह नागमे पुन ॥३४
 अमावस्या महारक्ष श्राद्ध कृत्वा स्त्रिय व्रजेत् ।
 तेन पापेन लिप्येऽह यद्यह नागमे पुन ॥३५
 षष्ठ्यष्टमी अमावास्या उभे पक्षे चतुर्दशी ।
 अस्नातो या गति गच्छेद् यद्यह नागमे पुन ॥३६
 भार्या विसृज्य वसुधे शिष्ट गच्छति निर्घृण ।

३३ दे११ d ○ -a) व३ पूर्वभुक्ता, दे१ पूर्वभुक्ता, दे२
 पूर्वभुक्ता, दे३ पूर्वभुक्त्वा, दे४ पूर्व भुक्ता, दे५ पूर्व भुक्ता, दे७-९ ११
 मुवे पूर्व भुक्त्वा, ते१ पूर्वभुक्ता (→पूर्वभुक्ता), दे२ ते१ स्त्रिया
 य तु, दे३ ४ स्त्रिया चैव, दे५ ९ ११ मुवे स्त्रिय यस्तु (→स्त्रिय
 चैव) -b) व३ दे२ १० ते१ आत्मीय (व३ °या) सुममाहितम
 (व °ता), दे४ अत्मा य वसुसहिता, दे५ ९ ११ मुवे सुप्रमाण्य
 विहृत्य च -c) दे५ ८ ९ मुवे द्वेषात्ता यदि चेज्जह्यात्, दे६ ७
 द्वेषात्तामथ चेज्जह्यात्, दे११ द्वेषात्ता यदि*** -d) दे५-९ मुवे
 तस्याद्य भवेत्त्वलम्, दे६ तस्याव्योमेभवत्तल, दे१०***पाप भव मम

३४ दे११ abc ○, दे६ d ○ -a) दे५ मुवे पक्ति-
 भेद (दे६ ७ °द) (→पाकभेद), व३ हि, दे३ च (→तु) -b)
 दे१ ३ ४ तु (→च), दे५ ९ मुवे एकपक्त्याशिना (दे६ °ना, दे७
 °न) नृवम् -c) दे५ ८ ९ मुवे तस्य (→तेन), दे३ लिप्याह,
 दे६*** (→लिप्येऽह) -d) व३ दे२ ३ ते१ नागम (→नागमे),
 दे५ ८ ९ मुवे नागन्तायदितेपुर (दे८ °न), दे७ यदि नायामि ते पुन

३५ -a) दे१-३ ८ ९ ते१ अमावास्या (दे९ °स्या) (→अमा-
 वस्या), दे१ ५ ८ ९ ते१ महारक्ष (→महारक्ष), दे६ ७ श्राद्ध कृत्वा
 तु भुक्ता वै -b) दे८ ७ यो रात्रौ तु (→श्राद्ध कृत्वा), दे१ ३ ४
 व्रजेत्स्त्रिय (→स्त्रिय व्रजेत्) -c) व३ दे५ ८-११ लिप्येय (→लिप्येऽह)
 -d) व३ दे२ १० ते१ नागम, दे३ ४ नागमेत (→नागमे)

३६ -a) दे१ मुवे अष्टाष्टमी (→षष्ठ्यष्टमी), व३ दे२ ५-९ ११
 मुवे ते१ त्वमावास्या (दे६ ८ ११ ते१ °स्या) (→अमावास्या) -b)
 व३ दे२ ११ ते१ चतुर्दशी (→चतुर्दशी) -c) दे२ ५-९ ११ ते१
 अस्नाताना (दे२ ते१ या) गति गच्छेद् -d) दे२ ८ ते१ नागम, दे३
 नागमेत (→नागमे), व३ सा गतिर्वै भवेन्मम -cd) मुवे अस्नाताना
 गति यास्याम्यह वै नागमे पुन

३७ दे५-९ ११ मुवे ○ -a) व३ स्त्रीया भार्या परित्यज्य,

तेन पापेन लिप्येय यद्यह नागमे पुन ॥३७
गुरुपत्नी राजपत्नी योऽभिगच्छति मोहित ।
तेन पापेन लिप्येय यद्यह नागमे पुन ॥३८
दास्यामीति वचश्चोक्त्वा नैव दद्यात् कथचन ।
तेन पापेन लिप्येय यद्यह नागमे पुन ॥३९
यस्तु कन्या सकृद्दत्त्वा अन्यस्मै य प्रयच्छति ।
तेन पापेन लिप्येय यद्यह नागमे पुन ॥४०
घातकाना च ये लोका ये लोका मित्रघातिनाम् ।
तेषा गति प्रपद्येय यद्यह नागमे पुन ॥४१

दे१ ४ १० सरयुभार्या विसृष्टा हि, दे२ भार्यामित्रभार्याव -b) ब३ योभिगच्छति पुश्चली, दे१ ३ ४ १० योभि (दे१० हि) गच्छति निघण -c) दे१ ५ ४ लिप्येह (→लिप्येय) -d) ब३ दे१ ते१ नागम (→नागमे)

३७ श्लोकात्पर ब अधिकम्—

सरयुभार्या विसृष्टा हि योभिगच्छति निघण ।

तेन पापेन लिप्येय यद्यह नागम पुन । (= ३७)

३७ श्लोकात्पर दे१ ९ ११ मुवे अधिकम्—

*गुरोर्भ्रातु सुतस्यापि सरयुर्वै मातुलस्य च ।

पितव्य यो गच्छेन्मोहेन हि विमोहित ।

अभिगच्छति मन्दात्मा त पाप मे भवेत्तदा ।

[-२ दे६ ७ ११ पितव्यस्य च पत्नी यो मोहेन हि विमोहित]

३८ दे६ dO -a) दे१ ९ ११ मुवे राजपत्नी (→गुरु पत्नी), दे१ ३ ४ गुरो (दे१°रु) पत्नी, दे५-८ ९ ११ मुवे ब्रह्मपत्नी (→राजपत्नी) -b) दे१ मोदित (→मोहित), दे५-९ ११ मुवे विधवा योऽभिगच्छति -c) दे५ ९ ११ मुवे तस्य (→तेन), दे१ -५ ८ ९ ११ मुवे लिप्येह, दे७ लिप्यामि (→लिप्येय) -d) ब३ दे२ ते१ नागम, दे३ ४ नागमेत (→नागमे), दे५ ८ ९ ११ यदि नायामि तर्तिकम्

३९ ते१ cd O, दे६ dO -a) ब३ ते१ घा(ते१ पा) तकानाञ्च ये लोका, दे११ मुवे यस्तु कन्या सकृद्दत्त्वा -b) ब३ ते१ ये लोका मित्रघातिनाम्, दे११ मुवे अन्यस्मै चेत्पुनददेत -c) दे५-९ मुवे तस्य (→तेन), दे१ ९ ४ मुवे लिप्येह, दे६***, दे७ लिप्यामि (→लिप्येय), ब३ तेषा गति प्रपद्येह -d) ब३ दे२ नागम, दे३ ४ नागमेत (→नागमे)

३९ श्लोकात्पर दे५-९ ११ मुवे अधिकम्—

*राजयाजकयाज्याश्च ये च व (दे६ ७ चैव) ग्रामयाजका ।

४० ब३ दे२ ६ ७ ११ मुवे ते१ O, दे१ cdO -b) दे५ ८ ९

ब्रह्मघ्ने च सुरापे च चौरे भग्नव्रते तथा ।

तेषा गति प्रपद्येह यद्यह नागमे पुन ॥४२

श्रीवराह उवाच । ❀

सुधनस्य वच श्रुत्वा सतुष्टो ब्रह्मराक्षस ।

उवाच मधुर वाक्य गच्छ शीघ्र नमोऽस्तु ते ॥४३

ब्रह्मराक्षसमुक्तोऽसौ वणिजो विधिनिश्रय ।

पुनर्नृत्यति चैवाग्रे मम भक्तिव्यवस्थित ॥४४

अथ प्रभातसमये नृत्यविक्षेपकोविद ।

नमो नारायणायेति उच्चार्य च पुन पुन ॥४५ वे १५१ ४७

चेत पुनददेत (→य प्रयच्छति) -c) दे ४ ९ लिप्येह (→लिप्येय)

४१ ब३ दे६ O, दे१ २ ७ ९ ११ मुवे ते१ ab O, दे१० cd O -ab) दे५ ८ १० यस्तु कन्या सकृद्दत्त्वा अन्यस्मै चेत्पुन ददेत (दे१० य प्रयच्छति) -c) दे३ ४ प्रपद्येह (→प्रपद्येय), दे१ ५ ७-९ ११ मुवे तेषां (दे१ °न) पापेन लिप्येह (दे५ ८ ९ ११ °य) -d) दे२ ते१ नागम, दे३ ४ नागमेत (→नागमे) दे७ यद्यनायामि ते पुन

४२ -b) दे७ १० भग्ने (→भग्न-), दे५ ९ ११ मुवे शठे (→तथा), ब३ गोघ्ने भग्नव्रते तथा, दे१ ३ ४ गुरुनारी गमे तथा -c) दे५ ९ ११ मुवे या गतिस्ता (→तेषा गति), दे५ ८-११ प्रपद्येय (→प्रपद्येह) -d) ब३ दे२ १० ते१ नागम, दे ४ नागमेत (→नागमे)

❀ ब३ दे२ ६ ७ ते१ वराह उवाच, दे१ ५ ८ ९ ११ वाराह उवाच, दे ४ १० श्रीवाराह उवाच

४३ -a) दे७ स्वधनस्य, दे१० सुधन्यस्य (→सुधनस्य), दे१० वचन (→वच) -b) ते१ °रक्षस (→°राक्षस)

४४ -a) दे१ चोक्तोसौ, दे२ ते१ -मुक्तो वै (→-मुक्तोऽसौ) -b) दे१-४ °निश्चित (→°निश्चय), दे५-९ ११ मुवे वणिज तु (दे६ ७ स, दे८ ११ सु) दढनिश्चय -c) ते१ वैचाग्रे (→चैवाग्रे) -d) ब३ दे३ ४ १० भक्त्या, दे१ भक्ता, मुवे भक्तो, दे५ ७-९ ११ भक्तौ (→भक्ति-)

४४ b चरणानन्तर दे६ ७ अधिकम्—सूत उवाच ।

४५ -b) दे१ °विक्षेप-, दे२ °चित्ते*, दे५ ८ ९ ११ मुवे °चित्तोति-, दे७ °गीतादि-, ते१ °चित्ते स (→°विक्षेप-), दे६ नृतु गीतादि कोटित -c) दे५ ८ ९ ११ मुवे पुन पुनर्वै उच्चाय दे६ ७ पुन पुन समुच्चाय -d) दे५ ९ ११ मुवे नमो नागयणाय च

निवृत्ते जागरे सोऽथ कालिन्दीसलिले प्लुत ।
 दृष्ट्वा मा दिव्यरूपं तु गतोऽसौ मथुरा पुरीम् ॥ ४६
 दृष्ट्वा चाग्रे त्वहं तेन पुरुषो दिव्यरूपधृक् ।
 स च पृष्ठो मया देवि क्व भवान् प्रस्थितो द्रुतम् ॥ ४७
 पुरुषस्य वचं श्रुत्वा सुधनो वाक्यमब्रवीत् ।
 अहं गच्छामि त्वरितो ब्रह्मराक्षससन्निधौ ॥ ४८
 निवारयामास स तदा न गन्तव्यं त्वयाऽनघ ।
 जीवतो धर्ममाहात्म्यं मृते धर्मं कुतो यश ॥ ४९
 पुरुषस्य वचं श्रुत्वा स वणिग्वाक्यमब्रवीत् ।
 न चासत्यं वदिष्यामि यास्ये राक्षससन्निधौ ॥ ५०
 ब्रह्मराक्षसमासाद्य सत्यवाक्यपरायण ।
 उवाच मधुर वाक्यं तत्र राक्षससदि ॥ ५१
 आगतोऽहं महाभाग नर्तयित्वा यथासुखम् ।
 विष्णवे लोकनाथाय मया दत्तं हि जागरम् ॥ ५२
 इदं शरीरं मे रक्षो भक्षयस्व यथेष्टितम् ।

४६ -b) व३ दे१ ३ ४ कालिन्दी- (→कालिन्दी-), दे० १०
 त१ -मन्त्रिणे पन, २ -० ११ मुवे -मलिलालुन (→-मल्लिच्छित्त)
 -c) दे१ २८ वा २१ २२, २२ -दृष्ट्वा दे० २८ वा (→दृष्ट्वा), २३ च (→त)

४७ -a) दे० १० २८ वा २१, दे० ११ पृष्ठचाग्रे, दे० ३ ४ दृष्ट्वा
 चाग्रे (→दृष्ट्वा चाग्रे) -b) दे० ११ मुवे ते१ रूपवान् (→
 रूपधृक्) -c) ३ स सपृष्ठो, दे० ११ च पृष्ठो, दे० १० स च पृष्ठो
 (→स च पृष्ठो) २१ दे०, दे० दे० (→दे०) -d) दे० ३ ४
 रमया (→क्व भवान्), दे० हतम्, दे० ७ ध्रुतम् (→द्रुतम्)

४८ दे० ७ bcd ० -c) दे० ३ ४ त्वरित (→त्वरितो)

४९ दे० ७ ० -c) दे० १० ते१ जीवितो (→जीवितो)
 -d) ब३ दे० ११ मुवे धम (→धम), दे० ३ ४ मृते धम यश
 कुरु (दे० ४ ० त)

५० दे० ७ २ ० -c) दे० २ ५-९ ११ मुवे तत्र सत्य (→
 न चासत्य) -d) दे० ७ गत्वा (→यास्ये)

५१ दे० ८ मुवे ० -d) ब३ दे० ११ सन्निधौ (→ससदि)

५२ -a) ब३ दे० ४ १० आगतोऽस्मि (→आगतोऽहं),
 ब३ दे० ७ महाभागे (दे० ४ ० ग) (→महाभाग) -b) दे० ३ ४ सुख
 तत्र (→यथासुखम्) -d) दे० ५-९ ११ अपिता (दे० ७ ११ ० तो)
 हरि जागर, मुवे जागतो हरि जागरात्

५३ -b) दे० १ भक्षयस्व, दे० १० द्रक्षयास्व (→भक्षयस्व)
 -c) ब३ दे० ५-९ ११ मुवे ० न्याय (→० न्याय-)

यथान्यायविधानेन यथा वा तव रोचते ॥ ५३
 नोक्तपूर्वं मयाऽसत्यं कदाचिदपि राक्षस ।
 तेन सत्येन मा भुङ्क्ष्व ब्रह्मराक्षस दारुण ॥ ५४
 वणिजस्य वचं श्रुत्वा ततोऽसौ ब्रह्मराक्षस ।
 उवाच मधुर वाक्यं सुधन तदनन्तरम् ॥ ५५
 साधुं तुष्टोऽस्मि भद्रं ते सत्यं धर्मं च पालितम् ।
 वणिजश्चातिविज्ञश्च यस्य ते बुद्धिरीदृशी ॥ ५६
 जागरस्य समस्तस्य मम पुण्यं प्रयच्छ वै ।
 तस्य पुण्यप्रभावेन यथाऽहं मुक्तिमाप्नुयाम् ॥ ५७

सुधन उवाच । ❀

नाहं ददामि ते पुण्यं नृत्यस्य नरभोजन ।
 अर्द्धं वाऽद्य समस्तं वा प्रहरं चार्द्धमेव वा ॥ ५८
 सुधनस्य वचं श्रुत्वा प्रब्रवीद् ब्रह्मराक्षस ।
 एकनृत्यस्य मे पुण्यं देहि त्वं शूद्रसत्तम ।

५४ -c) व३ दे० ४ १० मे भुङ्क्ष्व, दे० मा भक्ष, दे०
 मा भुक्ता (→मा भुङ्क्ष्व) -d) दे० दारुण, २ १० दारुणा (→दारुण)

५५ -a) २ दे० ५ ९ ११ मुवे वणिजस्तु (→वणिजस्य)
 -b) २ ७ गतोऽसौ, दे० १० तत्वोऽसौ (→ततोऽसौ)

५५ श्लोकस्य b चरणान्तरं दे० ७ अत्रिम-ब्रह्मराक्षस उवाच ।

५६ -b) दे० १ धर्मं च, दे० ५-९ ११ मुवे धमश्च (→धमं च),
 दे० ९ ११ मुवे पालित (→पालितम्) -c) व वणिजस्यति
 विज्ञस्य, दे० ३ ४ वणिजश्च विधिज्ञश्च, २ ५-९ ११ मुवे वणिक त्व
 चातिविज्ञस्तु (दे० ७ धीरस्तु), ते१ वणिजस्यातिविज्ञस्य -d)
 २ ७ ९ ११ मुवे गतिं, दे० ७ मतिं (→बुद्धिं)

५७ -a) दे० सतस्तस्य (→ममस्तस्य) -b) दे०
 प्रयच्छत, ते१ प्रयच्छति (→प्रयच्छ वै) -c) दे० ७ ९ ११ मुवे ते१
 सत्यं, दे० तस्य (→तस्य), ब३ मुवे ० प्रभावेन (→० प्रभावेन)
 दे० १० ० माप्नुयात् (→० माप्नुयाम्)

❀ दे० सुधनोवाच

५८ -a) दे० मुवे दास्यामि (→ददामि), व नाहं ददामि
 नृत्यस्य -b) ब३ पुण्यं ते, दे० नृत्यस्य, दे० नृत्यस्य (→नृत्यस्य),
 दे० ८ भोजन, दे० १० भोजन (→भोजन) -c) ब३ दे० ७ मुवे
 वायं समस्त, दे० ३ ४ वा तत्समस्त, दे० १० वाच्यं समस्त (→वाऽद्य
 समस्त) -d) दे० ८ ९ ११ प्राहर (→प्रहर), दे० ८ १० ११ वार्धं
 (→चाधं), दे० ४ १० च (→वा)

५९ -a) ब३* ब्रवीद्, दे० ४ चाब्रवीद्, दे० २ नाब्रवीद्, दे० ३

सुधन उवाच ।*

नाह दास्यामि ते पुण्य यथोक्तं च समाचर ॥५९॥
केन त्व कर्मदोषेण राक्षसत्वमुपागत ।
यत्ते गुह्य महाभाग सर्वं तत्कथयस्व मे ॥६०॥
सुधनस्य वच श्रुत्वा विहसित्वा तु राक्षस ।
किं त्व मा च न जानासि प्रतिवासी ह्यहं तव ॥६१॥
अग्निदत्तस्तु वै नाम छन्दोगो ब्राह्मणोत्तम ।
इष्टकास्तु हरन्नित्यं पारकीयास्तु सर्वदा ।
हृतास्तु गृहकामेन राक्षसत्वमुपागत ॥६२॥
मया त्व हि यथाप्राप्त उपकारं कुरुष्व मे ।
एकविश्रामपुण्य मे देहि त्व शूद्रसत्तम ॥६३॥

वाब्रवीद, दे७ प्रोवाच, मुवे अब्रवीद ते१ सोब्रवीद (→प्रब्रवीद),
दे६ प्रोवाच ब्रह्मसत्तम -c) ब३ एक (→एक-) -d) दे५ ९ ११
मुवे दद (→देहि), दे५ ८ ९ ११ वणिजोत्तम, दे६ ७ मनुजोत्तम,
मुवे वणिगुत्तम (→शूद्रसत्तम)

* दे१ ४ ७ ०

-f) दे२ १० ते१ समीहितम् (→समाचर)

६० -a) दे२ ते१ यम् (→कम्) -b) दे१० रक्षसत्व
मुपागता -c) दे२ °महाभागे (→°महाभाग) -d) ब३ सवञ्च
(→सव तत)

६१ -b) ब३ विहसित्वा च, दे६ ७ विहस्य स तु, मुवे
विहसित्वाह (→विहसित्वा तु) -c) दे४ त्वा, दे६ त (→त्व)
दे६ ७ न (→च), दे२ १० ते१ न जानामि, दे५-९ ११ मुवे विजा
नासि (→न जानासि) -d) दे१ ३ ५ ९ मुवे प्रतिवासि, दे७ पति
वासे, ते१ प्रतिनाशा (→प्रतिवासी), दे६ प्रत्यवासीत्यहं तव

६२ दे८ ०, ब३ d ० -b) ब३ दे३ ६ ७ १० ११
छदोगी, दे१ छदोगा, दे४ छदो*, दे५ छदोगा, मुवे छान्दसो (→
छन्दोगो), दे२ °त्तम (→°त्तम) -c) दे३ इष्टकाष्ट-, दे६ द्रष्ट
तस्तु, दे१० इष्टकामस्तु, मुवे इष्टकास्तु (→इष्टकास्तु), दे४ इष्ट
काष्टहर नित्य -d) दे१ पारका यास्तु, दे२ पराकीयास्तु,
दे५ ९ ११ ते१ परकीयास्तु, दे६ परिकीयस्तु, दे७ परधीयास्तु, मुवे
परकीयाश्च (→पारकीयास्तु) -e) ब३***, दे५ ८ ११ धृतास्तु,
दे६ ७ मृतस्तु, दे९ मृतास्तु, मुवे ते१ मृतस्तु (→हृतास्तु)

६३ -a) दे३ ४ -प्राप्त, दे६ प्रात, दे८-प्राप्य, दे१०-प्रासा
(→प्राप्त) -b) दे४ उपकार तथा कुरु -c) दे६ ७ एक (→एक-)
-d) ब३ देवि त्व, दे६ देहित्वे (→देहि त्व), दे३ १० शूद्रसत्तम,
दे५-९ ११ वणिजोत्तम, मुवे वणिगुत्तम (→शूद्रसत्तम)

कृपया तु समायुक्तो स वणिग् वाक्यमब्रवीत् ।
दत्त्वा दानं तु नृत्यस्य एकविक्षेपकस्य तु ।
एकनृत्यप्रभावेन राक्षसो मुक्तिमाप्नुयात् ॥६४॥

श्रीवराह उवाच ।*

सुधनस्तु ततो देवि विश्वरूप जनार्दनम् ।
अग्रतस्तु स्थितं देव दृष्ट्वाऽसौ धरणी गत ॥६५॥
उवाच मधुर वाक्यं देवदेवो जनार्दन ।
चतुर्भुजो दिव्यतनु शङ्खचक्रगदाधर ॥६६॥
विमानवरमारुह्य मम लोकं व्रजस्व च ।
इत्युक्त्वा माधवो देवि तत्रैवान्तरधीयत ॥६७॥
सुधनः सशरीरोऽपि सकुटुम्बो दिव्ययौ ।

वे १५ ७०

६४ -b) दे५ ९ ११ मुवे वणिग्वचनमब्रवीत् -ab) ब३
कृपय***** ब्रवीत् -c) दे५-९ ११ मुवे साधु राक्षस
दत्त ते -d) दे१ ३ ४ चित (→तु), दे५ ८ ११ मुवे एकनृत्य मया
तव, दे६ ७ एकव (दे७ °न) तत्फल मया -e) दे४ एकनित्य°, दे६
एकवृत्त°, दे७ एकनत्त° (→एकनृत्य°), ब३ मुवे °प्रभावेण (→
°प्रभावेन) -f) दे५-९ ११ मुवे आगत (→आप्नुयात्)

६४ श्लोकस्य b चरणानन्तरं दे६ ७ अधिकम्—सुधन उवाच

* ब३ दे२ ६ ७ वराह उवाच, दे१ ५ ८ ११ ते१ वाराह
उवाच, दे३ ४ १० श्रीवाराह उवाच, दे९ वाराह उ०

६५ ब३ b ० -a) दे१ देवी (→देवि) -b) द१ ४
स्व रूप तु (→विश्वरूप) -c) दे१० अग्रतस्तु (→अग्रतस्तु) ब३
दृष्ट्वा (→देव) -d) दे४ ५ ६ दृष्टासौ (→दृष्ट्वाऽसौ)

६६ -a) दे६ ७ तस्योवाच तदा वाक्य -c) दे६ देवि
(→दिव्य-)

६७ ब३ a ० -a) दे४ विमान (→विमान-), दे६
विमानोपरमारुह्य, दे१० विमानवर मारुह्य -b) दे१ व्रजस्व तु
दे३ ४ व्रजस्य तु, दे६ ७ व्रजेति च (→व्रजस्व च), ब३***व्रजस्व
च, दे१० मम लोके व्रजस्व च -c) दे६ १० इत्युक्त्वा (→इत्युक्त्वा),
दे५ ७ ९ ११ मुवे देवस दे६ देवास (→देवि) -d) दे१ °धीयते,
दे४ ८ १० °धीयत (→°धीयत)

६८ ब३ d ० -a) दे१ ३ सुधनस्य, दे६ सुधन सु-
(→सुधन स-) -b) दे१० शकुदो वा (→सकुटुम्बो), ब३ दे१ ३ ४
वसुधरे (→दिव्ययौ) -d) दे१ ३, ४ १० विष्णुलोक, दे६ मम लोक,

१७० विमानवरमारुह्य विष्णोर्लोकं ततो गत ।
एष तीर्थप्रभावो वै कथितस्ते वसुधरे ॥६८८॥
अक्रूराच्च पर तीर्थं न भूतं न भविष्यति ।
तस्य तीर्थप्रभावेन सुधनो मुक्तिमाप्नुयात् ॥६९॥
द्वादशी शुक्लपक्षे तु कुमुदस्य तु या भवेत् ।

तस्मिन् स्नातस्तु वसुधरे राजसूयफल लभेत् ॥७०॥
कार्तिकी समनुप्राप्य तत्तीर्थं तु वसुधरे ।
वृषोत्सर्गं नर कुर्वंस्तारयेत् स कुलोद्भवान् ॥७१॥
श्राद्धं यः कुरुते सुभ्रु कार्तिक्या प्रयतो नर ।
पितरस्तारितास्तेन सदैव प्रपितामहा ॥७२॥

॥ इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे त्रिपञ्चाशदधिकशततमोऽध्यायः ॥१५३॥

१५४

श्रीवराह उवाच । ❊

वत्सक्रीडनक नाम तीर्थं क्षेत्रे परमम् ।
तत्र रक्तशिलाबद्धं रक्तचन्दनभूषितम् ॥१॥
स्नानमात्रेण तत्रैव वायुलोकं व्रजेन्नर ।
तत्राथ मुञ्चते प्राणान् मम लोके महीयते ॥ २ ॥

दे१ विष्णुश्लोके (→विष्णोर्लोकं), दे२ ते१ स गच्छति, दे३ ८ ९ ११
मवे जगाम ह, दे४ व्रजेति च, दे५ स्नातनम् (→ततो गत) -c)
दे२ ते१ एक- दे६ ७ एव (→एव), वः***** वो वै -f) ते१
कथिताम् (→कथितम्)

६८ श्लोकस्य d चरणानन्तरं दे६ अधिकम्—

*विष्णुलोकं स्नातनम् ।

६९ -a) दे६ ७ अक्रूराच्च (→अक्रूराच्च) -b) दे२ ५ ८ ९
ते१ भूतो (→भूत) -c) दे४ तस्या (→तस्य), ब३ मुवे °प्रभावेण
(→°प्रभावेन) -d) दे७ ११ मुवे आसवान्, दे९ आनुवान (→
आनुयात्)

७० ब३ ab ○, दे६ ७ cd ○ -b) दे५ ७-९ ११
मुवे च या, दे६ यथा (→तु या) -c) दे२-५ ८ ९ ११ मुवे ते१
स्नातस्य (→स्नातस्तु) -d) दे५ ८ ९ मुवे भवेन (→लभेत्)

७१ ब३ d ○ -a) दे६ ७ कार्तिकी (→कार्तिकी), दे१
तु समाप्राप्य, दे३ ४ तु समासाद्य (→समनुप्राप्य) -b) दे३ ४
तस्मिंस्तीर्थे, दे२ तत्तीर्थं तु, दे६ ७ तत्र तीर्थे (→तत्तीर्थे तु) -c)
दे६ ७ कुर्यात् (→कुर्वत्), ब३ वृषोत्सर्ग***** -d) दे३ ४ च,
मुवे स्व- (→म)

७२ -a) दे१ स्वभ्रु, दे१० शुभ्र (→सुभ्रु) -b) दे४
प्रयाता (→प्रयतो), दे६ ७ कार्तिक्या तत्र मानव -d) दे६ ७ तथैव
(→सदैव)

पुष्पिका—

पुराणनाम—दे६ ○, ब३ दे३ ४ इत्यादि वा(ब३ व, दे३ ४
श्रीवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे२ ते१ इत्यादि वाराहपुराणे

पुनरन्यत् प्रवक्ष्यामि तच्छृणुष्व वसुधरे ।
अस्ति भाण्डीरक नाम तीर्थं परममुत्तमम् ॥ ३ ॥
शालैस्तालैश्च तरुभिस्तमालैरर्जुनैस्तथा ।
इङ्गदै पीलुकैश्चैव करीरै रक्तपुष्पकै ॥ ४ ॥
तस्मिन् भाण्डीरके स्नातो नियतो नियताशनः ।

मथुरामाहात्म्ये, दे५ ८ १० मुवे इति श्रीवा (दे, मवे व) राहपुराणे
मथुरामाहात्म्ये, दे१ इति श्रीआदिवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे११
इति वाराहपुराणे मथुरामाहात्म्ये अध्यायनाम—ब३ दे३ ४ ६ ११
ते१ अक्रूरतीर्थप्रभावः, दे५ ८ ९ मुवे अक्रूरतीर्थप्रभावा नाम, द,
अक्रूरतीर्थप्रभावो नामाध्यायः, दे१० अक्रूरतीर्थप्रभाव नाम अध्याय
सख्या—दे३-७ ९-११ ते१ ○, व चतुर्थोऽध्यायः, दे८ ११५८११, मुवे
पञ्चपञ्चाशदधिकशततमोऽध्यायः ॥१५५॥

१५४

[ब३ २ अयमध्यायो नास्ति]

❊ ब३, दे२ ६ ७ वराह उवाच, दे३ वाराह उ०, दे३ ४ १० श्रीवाराह
उवाच, दे५ ८ ९ ११ ते१ वाराह उवाच

१ ब३ दे५ १० cd ○ -a) दे३ °क्रीडनकै, दे३ °क्रीडनक
(→°क्रीडनक) -b) ब३ दे३ ४ ६ ७ १० ते१ क्षेत्र, मुवे वक्ष्ये (→क्षेत्रे),
दे३ तीर्थं परममुत्तमम् -d) दे३ ३ ४ °सनिभम् (→°भूषितम्)

२ दे३ ○, दे५ abc ○, ब३ a ○ -b) ब३ मम
(→वायु-) -d) दे३ लोक-, दे५ ८ ९ लोक (→श्लोके), ते१ मम
लोकं स गच्छति

३ दे३ ○, ब३ c ○ -a) दे३ पुनरन्यत् (→पुनरन्यत्)
-c) दे३ भाण्डारक (→भाण्डीरक) -d) ब३*** परममुत्तम, दे५
तीर्थं परममुत्तम, मुवे यत्तीर्थं परमुत्तमम्

४ दे३ bc ○ -a) ब३ दे३ ३ ४ १० शालैस्तालैस्तमालैश्च,
दे६ ७ शालैश्च तरुभिश्चैव, दे८ मुवे ते१ शालैस्तालैश्च
तरुभिः -b) ब३ दे३ ३ ४ १० तरुभिश्चाजुनस्तथा -c) दे६ पालुकै,
ते१ ईलुकैश्च (→पीलुकैश्च)

५ -a) मुवे भाण्डारिके (→भाण्डीरके) -d) मुवे चेन्द्र°

सर्वपापविनिर्मुक्त इन्द्रलोक स गच्छति ।
तत्राथ मुञ्चते प्राणान् मम लोक स गच्छति ॥५॥
पुनरन्यत् प्रवक्ष्यामि क्षेत्र वृन्दावन मम ।
तत्राह क्रीडयिष्यामि गोभिर्गोपालकै सह ।
सुरम्य सुप्रतीत च देवदानवदुर्लभम् ॥६॥
तत्र कुण्डे महाभागे बहुगुल्मलतावृते ।
तत्र स्नान प्रकुर्वीत एकरात्रोषितो नर ॥७॥
गन्धर्वैरप्सरोभिश्च क्रीडमान स मोदते ।
तत्राथ मुञ्चते प्राणान् मम लोक स गच्छति ॥८॥
पुनरन्यत् प्रवक्ष्यामि महापातकनाशनम् ।
तस्मिन् वृन्दावने तीर्थे यत्र केशी निपातित ॥९॥
गङ्गाशतगुण पुण्य यत्र केशी निपातित ।
काश्या शतगुण पुण्य यत्र विश्रमते हरि ।
तस्माच्छतगुण पुण्य नात्र कार्या विचारणा ॥१०॥

(→इन्द्र°) -e) दे२ तत्राप्य (→तत्राथ) -f) दे२ ७ ९ ११ मुवे च (→स)

६ ब३ c° -a) दे२ १० पुनरन्य (→पुनरन्यत) -c) दे६ तत्र क्रीडा चयिष्यामि -e) दे२ सुरम्या, मुवे रम्य च (→सुरम्य), ब३ दे१० सुप्रतीकञ्च, दे६ च प्रतीत च, दे७ स्वप्रतीत च (→सुप्रतीत च)

७ -b) दे४ °लताकुले (→°लतावृते) -c) दे६ तु (→प्र-) -d) दे१० ऐक°, मुवे चक° (→एक°), ब३***** नर

८ -a) दे२ गन्धर्वैरप्सरोभिश्च -c) दे३ तत्राप्य (→तत्राथ) -d) ब३ दे२-९ ११ मुवे च (→स)

९ -a) दे२ १० पुनरन्य (→पुनरन्यत) -b) दे१० °नाशने (→°नाशनम्) -c) मुवे तत्र (→तस्मिन्), ब३*****ने तीर्थे, दे४ तस्मिन् वृन्दावन तीर्थे -d) दे३ ४ निपातिता (→निपातित)

१० दे२ ७ ८ ab °, दे७ e ° -a) मुवे तीर्थ (→गंगा-) -b) दे६ केशे (→केशी) -c) ब३ केश्या, दे२ ८ ९ ११ मुवे केश्य, दे६ ७ केश (→काश्या), दे४ ८ °गुणा (→°गुण) -d) ब३ विश्रामितो, दे२ ते१ विश्राम्यते, दे१० विश्रमतो (→विश्रमते) -e) ब३ तस्मात्***** -f) दे४ विचारणा, दे७ विचारिणा (→विचारणा)

११ -a) दे६ ७ विशेषास्ति (→विशेषोऽस्ति) -b) ब३ दे१० ते१ मुवे केशी, दे६ ७ काशि- (→केशि-) -c) दे६ °प्रभावेन (→°प्रदानेन) -d) दे१ ३ ४ °तुल्य (→°तुल्य-), ब३ दे१ २ ६ ७ १० ११ ते१ लभेत् (→भवेत्)

तत्रापि च विशेषोऽस्ति केशितीर्थे वसुधरे ।
तस्मिन् पिण्डप्रदानेन गयातुल्यफल भवेत् ॥११॥
गयापिण्डप्रदानेन यत्फल प्राप्यते नरै ।
स्नाने दाने तथा होमे अग्निष्टोमफल लभेत् ॥१२॥
सूर्यतीर्थे तु वसुधे द्वादशादित्यसंज्ञके ।
कालियो रमते तत्र कालिन्द्या सलिले शुभे ॥१३॥
आदित्यो वीक्षितो भूमौ शीतार्त्तन मया तदा ।
द्वादशास्तु तथादित्यास्तपन्ति मम सन्निधौ ॥१४॥
कालियो दमितस्तत्र आदित्या स्थापिता मया ।
वर वृणुध्व भद्र वो यद् वो मनसि वर्त्तते ॥१५॥

आदित्या ऊचु । ❀

वर ददासि वै देव वरार्हा यदि वा वयम् ।

अस्मिन्तीर्थवरे स्नानमस्माक सप्रदीयताम् ॥१६॥ वे १५६ १५

१२ दे२ ६ ८ ०, ब३ bc°, दे७ ९ मुवे ab° -a) दे३ ४ °प्रभावेन (→°प्रदानेन) -d) दे७ मुवे भवेत्, दे९ शुभे (→लभेत्)

१३ -a) दे१ ३-५ ७-९ ११ मुवे °तीर्थेषु, दे२ ते१ तीर्थ तु, दे६ °क्षेत्रेषु (→°तीर्थे तु) -b) दे१ °सांज्ञिके, दे३ ४ °संज्ञित, मुवे °संज्ञिते (→°संज्ञके) -c) दे१ ३ ४ १० कालिको ते१ कालीयो (→कालियो), ब३ कालियो दमितस्तत्र

१४ मुवे ° -a) दे३-५ ८ आदित्या (→आदित्यो), ब३ ***, दे१ वाकिते, दे२ १० वीक्षते, दे३ ४ चाकितो, दे५ वीक्षतो (→वीक्षितो), ब३ **, दे१ ३ ४ भद्रे (→भूमौ) -b) दे२ केशी तीर्थे मया तदा -c) दे१ ३ ४ द्वादशास्तु (→द्वादशास्तु), दे१ यथा° (→तथा°) -d) दे७ तपन्ति बहुरूपिण

१५ दे६ ७ ° -a) दे१ ३ ४ १० कालिको (→कालियो), दे१ ३ दमितस्तत्र (→दमितस्तत्र) -b) दे१ ३ ४ आदित्य-, दे२ ५ ८ १० आदित्या (→आदित्या), दे१ ४ स्थापिता (→स्थापिता) -c) दे१ ३ ४ १० ते१ वृणुध्व (→वृणुध्व), दे१ ३ ४ त (→वा)

❀ दे६ ७ °

१६ दे६ a ° -a) ब३ दे२ ८ ९ ११ ददासि वो देव (दे२°व), दे१ ददासि चेद्वे च, दे३ ४ ददासि देवेश, मुवे ददासि नो देव (→ददासि वै देव), दे७ तपस्विनो वेदरूपा -b) दे२ ते१ वराह, दे३ वराय, दे४ वरदा, दे६ ७ वराहा (→वरार्हा) -c) दे३ ८ ९ अस्मिन्तीर्थे, दे५ अस्मिन्तीर्थ (→अस्मिन्तीर्थ-), दे१ ३ ४ स्नाने (→स्नान) -d) दे१ अस्माक सज्ञ हि स्थान मे

[आदित्याना वच श्रुत्वा ततोऽहं वाक्यमब्रुवम् । आदित्यभुवनं प्राप्य कृतकृत्यं स मोदते ।
 द्वादशादित्यसङ्गं हि स्थानमेतद् भविष्यति ॥१७॥ अथात्र मुञ्चते प्राणाण् मम लोकं स गच्छति ॥२०॥
 चैत्रमासे नर षष्ठ्या शुक्लपक्षे वसुधरे । कालियस्य हृदं गत्वा क्रीडां कृत्वा वसुधरे ।
 अस्मिन् स्नातो नरो देवि सर्वान् कामानवाप्नुयात् ॥१८॥ स्नानमात्रेण तत्रैव मुच्यते सर्वकिल्बिषं ॥
 आदित्येऽहनि सक्रान्ता र्वास्मिन् स्तीर्थे वसुधरे । अथात्र मुञ्चते प्राणान् मम लोकं स गच्छति ॥२१॥
 मनसाऽभीप्सितं कामं नरः प्राप्नोति सयत ॥१९॥ उत्तरे हरिदेवस्य दक्षिणे कालियस्य तु ।
 सूर्यतीर्थे नरः स्नातो दृष्ट्वाऽऽदित्यं वसुधरे । अनयोर्देवयोर्मध्ये ये मृतास्तेऽपुनर्भवा ॥२२॥

॥ इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे त्र्युष्पञ्चाशदधिकशततमोऽध्यायः ॥१५४॥

१५५

श्रीवराह उवाच ।*

यमुनापारमुल्लङ्घ्य तत्रैव च महामुने ।
 मलयार्जुनके तीर्थं कुण्डं तत्र च विद्यते ॥१॥
 पर्यस्तं तत्र शकटं भिन्नभाण्डकुटीघटम् ।
 तत्र स्नानोपवासेन अनन्तं फलमश्नुते ॥२॥

[दे२ ५ ११ मुवे ते१ १७-२० इलोका न सन्ति]

१७ दे१ ० पाठान्तरं नास्ति

१८ -c) व दे१ ४ तस्मिन् (→अस्मिन्)

१९ ब३ cd ० -ab) व आदित्येऽहनि सक्रान्त्या

र्वास्मिन् स्तीर्थे वसुधरे, दे१ ४ आदित्येऽहनि सक्रान्ता तस्मिन् स्तीर्थे वसुधरे
 -c) २१ मनसं भाषितं कामं -d) दे१ सश* (→सयत)

२० व १९c-२०d स्थाने पाठ—

प्रस्कन्दनं नाम क्षेत्रं सबपापहरं शुभम् ।

तस्मिन् स्नातश्च मनुजः सबपापं प्रमुच्यते ।

२१ -a) दे२ ५ ११ मुवे ते१ आदित्याना वचं श्रुत्वा
 -c) दे६ ७ तत्रैव (→तत्रैव) -d) दे४ मुच्यते, दे७ मुचते (→मु-
 च्यते) -e) दे८ अथोत्र (→अथात्र)

२२ -b) दे१-४ १० ते१ कालिकस्य (→कालियस्य), दे६ ७
 च (→तु) -d) ब३ दे१ ३ ४ मृतास्ते न पुनर्भवा

पुष्पिका—ब३ ०

पुराणनाम—दे१ २ ५ ८-११ ते१ इत्यादि वाराहपुराणे,
 दे३ ४ इत्यादि श्रीवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे६ इति वराह
 पुराणे, दे७ इत्यादि वाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे मथुरामहात्म्ये,
 मुवे इति श्री वाराहपुराणे मथुरामहात्म्ये अध्यायनाम—

द्वादश्या शुक्लपक्षस्य ज्येष्ठमासे वसुधरे ।
 तत्र स्नानेन दानेन महापातकनाशनम् ॥३॥
 ज्येष्ठस्य शुक्लद्वादश्यां स्नात्वा सुनिघतेन्द्रियः ।
 मथुराया हरिं दृष्ट्वा प्राप्नोति परमां गतिम् ॥४॥
 यमुनासलिले स्नातः शुचिर्भूत्वा जितेन्द्रियः ।

दे१ ३ ११ मथुराप्रादुर्भावं, दे२ ते१ मथुरामहात्म्ये प्रादुर्भावं,
 दे५ ७-१० मथुराप्रादुर्भावो नामाध्यायः, मुवे मथुराप्रादुर्भावो नाम
 अध्यायसंख्या—ब दे१-७ ९-११ ते१ ०, दे८ ॥५९॥, मुवे
 षटपञ्चाशदधिकशततमोऽध्यायः ॥१५६॥

१५५

० ब३ ०, दे१ ९ वा (दे९ व) राह उ०, दे२ ५-८ ११ ते१ व
 (दे२ ८ ११ ते१ वा) राह उवाच, दे३ ४ १० श्रीवाराह उवाच

१ ब३ ०-b) दे१ ३ ४ तु (→च), दे१० ० वने, ते१ ० मते
 (→मुने) -c) दे३ १० ते१ य (दे१० ज) मलयार्जुनके तीर्थे -d)
 दे१ ३ ४ न (→च)

२ ब३ ० -b) दे६ छिन्न, दे७ भिन्न (→भिन्न-), दे३ ४
 ० कुवीरक (→कुटी घट) -c) दे५-९ ११ मुवे ० वासाम्या (→
 ० वासेन) -d) दे१ ३-११ ते१ अनन्त- (→अनन्त)

३ ब३ ० -b) दे१० ज्येष्ठे (→ज्येष्ठ-) -d) दे१
 अनन्तफलमश्नुते

४ -b) ब३ दे३ ४ १० तु (→सु-) -c) दे२ मुवे ते१
 मथुराया, दे५ ६ ८ मथुराया (→मथुराया), दे४ ५ दृष्ट्वा (→दृष्ट्वा)
 -d) दे१० परा* गति (→परमा गति)

समभ्यर्च्यच्युत सम्यक् प्राप्नोति परमा गतिम् ॥५
अपि चास्मत्कुले जात कालिन्दीसलिले प्लुत ।
अर्चयिष्यति गोविन्द मथुरायामुपोषित ।
इति गायन्ति पितर परलोकगता सदा ॥६
ज्येष्ठमासे तु द्वादश्या समभ्यर्च्य जनार्दनम् ।
धन्योऽसौ पिण्डनिर्वाप यमुनाया प्रदास्यति ॥७
[निचुलाया परिक्रामन् वसन्तस्यारिबन्धनात् ।
गोविन्दे जागर कृत्वा कृतकृत्यो भविष्यति ॥८]
तत्रैव तु महातीर्थ वने बहुलसज्जके ।
तत्र स्नातो नरो देवि रुद्रलोके महीयते ॥९
चैत्रमासे च द्वादश्या शुक्लपक्षे वसुधरे ।
तत्र स्नातो नरो याति मम लोक न सशय ॥१०

५ पाठांतर नास्ति

६ ब३ दे१-४ १० ते१ ef ○ -a) दे२ ३ १० ते१ चा (दे३
वा) स्मिन, दे४ वास्मत् (→चास्मत्) -b) ब३ दे१ ४ १० ते१
कालिन्द्या (→कालिन्दी-) -c) दे२-४ अर्चयिष्यन्ति गोवि द
-d) दे१ ३ ४ मथुराया सुखप्लुत -f) दे२ ९ १० लोक (→लोक-)

६ श्लोकस्य d चरणानन्तर ब३ अधिकम्—

*भूभूव स्वस्तलेनापि न पातालतलेऽमल ।
ऊर्ध्वलोके मया दष्ट तादृक क्षेत्र वसुधरे ।
न तत्र पुण्येन तद्दानेन तपोभिन तज्जपै ।
न लभ्य विविधैर्जलैर्मय मदनुभावत ।
श्रीविष्णो कृपया नून तत्र वासो भविष्यति ।
विना विष्णो प्रसादेन दिनमेक न तिष्ठति ।
अन्यैव काचित सा सृष्टिविधातव्या विवेकिनी ।
न मतक्षेत्रगुणान वक्तुमीश्वरोपीश्वरो मत ।
अहो मात सुदौबल्यमहो भाग्यस्य दुविष ।
आत्ममोहस्य महिमा मथुरा नैव सोच्यते ।
सापद सम्पद ज्ञात्वा सापाय कायमुच्चकै ।
चपला चापल चैव मत्वा मत्पुरमाश्रयेत ।
त्रिरात्रमपि ये तत्र वसन्ति नियतो द्रया ।
तेषा पुनन्ति नियत स्पृष्टा तव न रेणव ।
यस्तत्र निवसेद्देवि सयतात्मा जितेन्द्रिय ।
त्रिकालमपि भुञ्जानो वायुभक्ष समाहित ।
न योगैर्या गतिलभ्या मन्वन्तरशतैरपि ।
अन्यत्र हेलया सोऽत्र लभते मतप्रसादत ।
ज्येष्ठमासे तु द्वादश्या समभ्यर्च्य जनार्दन ।

७ -a) मुवे द्वादश्या ज्येष्ठमास तु -b) दे७ शुक्लपक्षे
वसुधरे -c) ब३ दानन्तु (→निर्वाप) -d) दे२ ७-९ ११ मुवे
करिष्यति, दे६ करोति च (→प्रदास्यति)

अस्ति भाण्डहृद नाम परे पारे सुदुर्लभम् ।
दृश्यन्त्यहरहस्तत्र आदित्या शुभकारिण ॥१
तत्र चार्कस्थले कुण्डे स्नान य कुरुते नर ।
सर्वपापविनिर्मुक्त सूर्यलोके ब्रजेन्नर ।
तत्राथ मुञ्चते प्राणान् मम लोक स गच्छति ॥१२
अर्कस्थलसमीपे तु कूप तु विमलोदकम् ।
सप्तसामुद्रक नाम देवानामपि दुर्लभम् ॥१३
तत्र स्नानेन वसुधे स्वच्छन्दगमनालय ।
अथात्र मुञ्चते प्राणान् मम लोक स गच्छति ॥१४
तत्र वीरस्थल नाम क्षेत्र गुह्य पर मम ।
आसन्नसलिल चैव पद्मोत्पलविभूषितम् ॥१५

अत पर ब३ अधिकम्—

इत्यादि बराहपुराणे भगवच्छास्त्रे मथुरामहात्म्ये पञ्चमोऽध्याय ।

बराह उवाच ।

यमुनापारमुल्लङ्घ्य तत्रैव तु महावने । (= १ab)

यमलाजुनक तीर्थ कुण्ड तत्र च विद्यते ।

पयस्त यत्र शकट भिन्नभाण्डकुटीघट ।

तत्र स्नानोपवासेन अनन्त फलमश्नुते ।

द्वादश्या शुक्लपक्षस्य ज्येष्ठमासे वसुधरे ।

तत्र स्नानेन पानेन महापातकनाशनम् । (= १a-३b)

८ दे२ ९ ११ मुवे ○ -b) दे२ व** स निबन्धनात्

ते१ वक्त सन्ध्या निबन्धनात्

९ ते१ cd ○ -a) दे२ ५ ११ मुवे ते१ तीर्थे (→तीर्थ)

-b) दे३ ४ ६ ७ सज्जके (→सज्जके)

१० ते१ ab ○ -a) ब३ दे१ ३ ४ १० चतुर्दश्या, दे२-९ ११
तु द्वादश्या (→च द्वादश्या), मुवे द्वादश्या चैत्रमासे तु -c) ब३
स्नानान (→स्नातो), दे२ याति (→याति)

११ दे२ ○ -a) दे३ ते१ अस्मिन (→अस्ति) -b)

दे१ ३ ४ परै पारैस्तु (दे१ °स्तु) दुर्लभम्, मुवे परपारेषु दुर्लभम्

-c) ब३ दृश्यन्ते बहवस्तत्र, दे२-९ ११ मुवे दृश्यन्तेऽहरहस्तत्र -d)

दे१ ३ ८ ९ आदित्या (→आदित्या), दे१ ३ ४ कारिणी (→कारिण)

१२ -a) दे३ ४ वाकस्थले (→चाकस्थले), दे२****मले

कुण्डे -d) ब३ दे२ ७ ११ मुवे °लोक (→लोके), ब३ दे१ ३ ४

ब्रजेच्च स (→ब्रजेन्नर) -e) दे२ ते१ तत्राप्य- (→तत्राथ)

१३ दे१ ३ ४ ७ ○ -a) दे२ आर्वाक° (→अक°) -b)

दे२ ते१ कूप तु कमलोदकम् -c) ब३ मुवे ते१ सप्तसामुद्रिक नाम

१४ दे१ ३ ४ ७ ○ पाठांतर नास्ति

१५ दे१ ३ ४ cd ○ -b) दे१ ३ ४ तीर्थ त्रैलोक्य विश्रुत

-c) ब३ प्रसन्न (→आसन्न-)

यस्तत्र कुरुते स्नानमेकरात्रोषितो नर ।
 स मत्प्रसादात् सुश्रोणि वीरलोके महीयते ।
 अथात्र मुञ्चते प्राणान् मम लोक स गच्छति ॥१६॥
 कुशस्थल च तत्रैव पुण्य पापहर शुभम् ।
 तत्र स्नातो नरो देव ब्रह्मलोके महीयते ।
 अथात्र मुञ्चते प्राणान् मम लोक स गच्छति ॥१७॥
 तत्र पुष्पस्थल नाम शिवक्षेत्रमनुत्तमम् ।
 तत्र स्नानेन मनुज शिवलोके महीयते ॥१८॥
 एते पञ्चस्थला ख्याता महापातकनाशना ।
 तेषु स्नातस्तु वसुधे ब्रह्मणा सह मोदते ॥१९॥
 तत्र गोपीश्वरो नाम महापातकनाशन ।
 कृष्णस्य रमणार्थं हि सहस्राणि च षोडश ।
 गोप्यो रूपाणि चक्रे च तत्र क्रीडनकेशवम् ॥२०॥
 यदा बालेन कृष्णेन भग्नार्जुनयुग तथा ।

१६ दे१ ३४ ० -d) दे६ वीरलोक**** -e) ब३
 अथात्र (→अथात्र)

१७ दे१ a-d ०, दे७ cd ० -ab) द१० तत्र
 पुष्पस्थले नाम तीर्थ त्रैलोक्यविश्रुत -d) दे१ ३४ १० पुण्यलाक
 ब्रजेस्वर -e) ब३ दे१ ४ तत्राय (→अथात्र)

१८ -a) द१ ३४ महाबल तु तत्रैव -b) दे१ ३४ मम
 (→शिव-), व तीर्थ त्रैलोक्यविश्रुत -c) ब३ तत्र स्नातो नरो
 देवि, दे१ ३४ तत्र स्नान नर कृत्वा -d) ब३ ब्रह्म (→शिव)

१८ श्लोकात् पर ब३ अधिकम्—

महास्थलञ्च तत्रैव शिवक्षेत्रमनुत्तमम् ।

तत्र स्नानेन मनुज शिवलोके महीयते । (= १८)

१९ -a) ब३ स्थला (→स्थला), मुवे ख्याता एते
 पञ्चदेशा -b) मुवे महापापविनाशना -c) दे१ ३४ १० तेन
 स्नातस्तु वसुधे, दे२ ते१ तेषु स्नातस्य वसुधे, दे५-९ ११ मुवे तेषु
 स्नानेन (दे५ ९ मुवे °षु) वसुधे

२० -a) दे१ ३४ गोपीश्वरो (→गोपीश्वरो) -b) दे२ ४ ते१
 °नाशन (→°नाशन) -c) दे१ ३४ कृष्णस्य रममाणस्य, दे६ ७
 कृष्णस्य च (दे७ म) रणार्थं हि -d) दे१ ३४ तु षोडश (दे१ °शा),
 दे६ ७ वशानि च (→च षोडश) -e) ब३ चक्रुश्च, दे१० शक्रे च
 (→चक्रे च), दे१ ३४ गोपीरूपेण शक्रेण -f) दे५-९ ११-शव,
 मुवे हरि (→-शव), ब३ तत्र क्रीडन्ति केशव

२१ -a) दे६ यदा बालेन बालेन, दे१० ज (?) दा वाण
 न कृष्णेन, ते१ यथाभावेन कृष्णेन -b) दे१ नम्याजुन-, ते१ मित्रा-

शकट च तदा भिन्न घटभाण्डकुटीरकम् ॥२१॥
 ताभिस्तत्रैव गोविन्द क्रीडन्त च यदृच्छया ।
 परिष्वक्त हि धर्मेण व्याजेन च सुगोपितम् ॥२२॥
 मातलिस्तत्र चागत्य देवैरुक्त यथोदितम् ।
 गोपवेषधर देवमभिषेक चकार ह ॥२३॥
 आनीय सप्त कलशान् तत्रौषधिपरिप्लुतान् ।
 गोपीमण्डलपानेन स्नापितो हेमकुण्डल ।
 गोप्यो गायन्ति नृत्यन्ति कृष्ण कृष्ण इति ब्रुवन् ॥२४॥
 तत्र गोपीश्वर देव मातलिस्थाप्यपूजितम् ।
 कूप च स्थापयामास माङ्गल्यै कलशै शुभै ॥२५॥
 सप्तसामुद्रिक नाम कूप तु विमलोदकम् ।
 देवस्याग्रे तु वसुधे गोपीशस्य महात्मन ।
 पितरश्चापि नन्दन्ति पानीय पिण्डमेव च ॥२६॥
 सप्तसामुद्रिके कूपे य श्राद्ध सप्रदास्यति ।

जुन-(→भग्नार्जुन-), दे३ ४ -यम (→-युग) -c) ब३ ते१ तथा
 (→तदा) -d) दे२ ते१ घटभाण्डकुटीरकम्

२२ -b) दे६ ७ क्रीडन्त (→क्रीडन्त) -c) दे२ १० परिष्वक्त,
 मुवे परिष्वज्य, ते१ परिष्वक्त (→परिष्वक्त), ब३ कामेन, दे४ १०
 कर्मेण (→धर्मेण) -d) ब३ दे१ ३ १० व्याजेन च (→व्याजेन च)

२३ दे७ cd ० -a) दे१ १० मातरिस्, दे३ ४ मातरस
 (→मातलिस्), ते१ वागत्य (→चागत्य) -b) दे१ ४ दिविभुक्त
 (→देवैरुक्त) -c) दे१ ३४ गोपि (→गोप) -d) ब३ अभिषिक्त
 (→अभिषेक)

२४ दे७ ab ० -a) ब३ आनीय रामकलशान् -b)
 ब३ दे५ ८ ९ ११ रत्नौ, दे२ ते१ रात्रौ (→तत्रौ) -c) दे१ ३४ १०
 °मङ्गल- (→°मण्डल-), दे१ -पासेन, दे३ ४ -पाणेन, दे९ मुवे -पातेन
 (→-पानेन) -d) दे६ ७ °कुण्डलै (→°कुण्डल) -f) ब३ दे१- १०
 ते१ कृष्णम् (→कृष्ण)

२५ -a) दे६ ७ गोप्ये (→गोपी) -b) दे९ ११ मुवे
 मातलि (→मातलि-), दे१ ३४ मातरिश्वा प्रपूजित -d) ब३
 दे३ ४ माङ्गल्यै (→माङ्गल्य), दे१ ३४ कौशलै, दे५ ८ ९ कवचै
 (→कलशै)

२६ -b) दे१ ३४ कूप सु-, दे६ इय तु, दे७ तोय तु, दे१०
 कृष्ण तु (→कूप तु) -d) मुवे गोपा यस्य (→गोपीशस्य) -e)
 दे३ ४ चाभि- (→चापि), दे७ निन्दन्ति (→नन्दन्ति) -f) दे१ ३४
 तु (→च)

२७ -a) दे७ सप्तसामुद्रिक कूप -b) दे२ ते१ श्राद्धे (→

पितरस्तारितास्तेन कुलाना सप्तसप्तति ॥२७
सोमवारे त्वमावास्या पिण्डदान करोति य ।
गयापिण्डप्रदान तु कृत स्यान्नात्र सशय ॥२८
गोविन्दस्य च देवस्य तथा गोपीश्वरस्य च ।
मध्ये तु मरण यस्य शक्रस्येति सलोकताम् ॥२९
तथा बहुलरुद्रस्य गोविन्दस्यैव मध्यत ।
तद्वद् ब्रह्माणमीशस्य गोपीशस्यैव मध्यत ॥३०
एतेषु स्नानदानेन पिण्डपातेन भामिनि ।
नरस्तारयते पुसा दश पूर्वान् दशापरान् ॥३१
एव स्नातो नरो देवि देवैश्च सह मोदते ।
तत्राथ मुञ्चते प्राणान् मम लोक स गच्छति ॥३२
वत्सपुत्र महापुण्य तीर्थ परमक मम ।
[मथुरादक्षिणे पार्श्वे वत्सरागविभूषितम् ।
तत्र स्नानेन दानेन वाञ्छित फलमाप्नुयात् ॥३३]
मथुरादक्षिणे पार्श्वे क्षेत्र फाल्गुनक तथा ।

तत्र स्नात्वा च पीत्वा च वीरलोके महीयते ॥३४
तत्र फाल्गुनके चैव तीर्थे परमदुर्लभे ।
वृषभाञ्जनक नाम क्षेत्र मे दुर्लभ महत् ॥३५
तत्राभिषेक य कुर्यात् स देवै सह मोदते ।
तत्राथ मुञ्चते प्राणान् मम लोके महीयते ॥३६
अस्ति तालवन नाम धेनुकासुररक्षितम् ।
मथुरापश्चिमे भागे अदूरादर्द्धयोजनम् ॥३७
तत्र कुण्ड स्वच्छजल नीलोत्पलविभूषितम् ।
तत्र स्नानेन दानेन वाञ्छित फलमाप्नुयात् ॥३८
अस्ति सवीटक नाम अस्मिन् क्षेत्रे पर मम ।
तत्र कुण्ड विशालाक्षि प्रसन्नसलिल शुभम् ॥३९
तत्र स्नान च य कुर्यादिकरात्रोषितो नर ।
अग्निष्टोमफल चैव लभते नात्र सशय ।
अथात्र मुञ्चते प्राणान् मम लोक स गच्छति ॥४०
मथुरापश्चिमे भागे अदूरादर्द्धयोजने ।

वे १५७

श्राद्ध) -c) दे० ७ तारितसं (→तारितास) -d) दे० सप्त च (→सप्तति)

२८ -a) ब३ दे० १० त्वमावास्या, दे० ११ मुवे त्वमाया वै (→त्वमावास्या) -c) दे० १० ते० मया (→गया-), ब३ दे० १० ते० च (→तु), दे० ११ मुवे पितरस्तस्य तप्यति -d) ब३ दे० १० ते० नास्त्यत्र (→स्यान्नात्र), दे० ११ मुवे कोटिवषशतान्यलम

२९ -a) दे० ३४ तु (→च) -b) दे० ४ तु (→च), दे० १ तथा गोपिचरस्य तु, दे० ३ तथा योगी चरस्य तु -d) दे० २ मुवे शक्रस्यति (→शक्रस्येति)

३० -a) दे० तदा (→तथा) -b) दे० ३४ मध्यम (→मध्यत) -c) ब३ तद्वद् ब्राह्मण ईशस्य, दे० ११ मुवे तद्वद् ब्रह्मा (दे० ब्राह्मणमाश (मुवे शास्य

३१ -a) दे० ७ तेषु स्नानेन दानेन दे० १० एतेषु स्नानदानेषु, ते० एतेषु पिण्डदानेन -b) ब३ दे० ७ पिण्डदानेन भामिनि, ते० स्नानेन च सुभामिनि -c) दे० पुसा (→पुसा)

३२ -a) दे० १ एष, दे० ११ एषु (→एव), दे० ७ स्नाने (→स्नातो), दे० ४ एव स्नानेन देवेशि -c) दे० तथात्र (→तत्राथ)

३३ दे० २५ ११ मुवे ते० c-f) -a) ब३ वत्स पुत्र, दे० २ ते० वस पुत्र, दे० ४ वश्य पुत्र, दे० ११ वसु पन्न (→वत्सपुत्र), दे० सदा (→महा-) -b) ब३ तीर्थ परमदुर्लभ, दे० ११ मुवे पुण्य (दे० तीर्थ) परममुत्तम, दे० तीर्थ परममम

३४ -a) दे० पार्थे (→पार्श्वे) -b) दे० १० क्षेत्रे (→क्षेत्र)

-d) दे० ११ वरं, मुवे परं (→वीरं), दे० ३४ स मोदते (→महीयते)

३५ ब३ cd) -a) दे० ३४ स च (→तत्र), दे० ३४ फाल्गुनक, दे० ७ ते० फाल्गुनके (→फाल्गुनके) -b) दे० ३५ ८ तीर्थ (→तीर्थे), दे० ३५ ८ ९ दुर्लभ (→दुर्लभे) -c) दे० १० वृष- (→वृष-) -d) दे० ७ तीर्थ ते० क्षेत्रे (→क्षेत्र)

३६ ब३) -c) दे० २ ते० तत्राप्य-, दे० अथात्र, दे० ११ मुवे तत्र यो (→तत्राथ) -d) दे० ११ मुवे लोक (→लोके), दे० ११ मुवे स गच्छति (→महीयते)

३७ ब३) -b) दे० रक्षितु (→रक्षित)

३८ ब३) -a) दे० १० cd) -a) दे० ११ ११ ११ कुडे (→कुण्ड), दे० ७ तत्र स्वच्छजल कुण्डे -c) दे० ७ पुरुषो, दे० *** (→दानेन)

३९ दे० १०) -a) दे० ११ ११ मुवे सपीठक (→सवीटक), दे० अस्थि सवीटे क नाम -b) ब३ गुह्य क्षेत्र, दे० २ ते० अस्म क्षेत्रे (→अस्मिन् क्षेत्रे) -d) दे० ११ सलिले (→सलिल)

४० -a) दे० ४ तु (→च), ब३ दे० ११ ११ मुवे ते० ये कयुर द० १० ये कयुर (→य कुर्याद) -b) मुवे एकरात्रोषिता नरा -d) ब३ दे० ११ ११ मुवे ते० लभन्ते (→लभते) -f) दे० च (→स)

४१ मुवे) -b) दे० ७ ह्यदूरादधयोजने -d) ब३ दे० १०

मया तत्र तपस्तप्त पुत्रार्थं हि वसधरे ॥४१
 देवकीगर्भसभूतो वसुदेवगृहे शुभे ।
 तत्र पुण्येन हि मया रविराराधितस्तदा ॥४२
 लब्धप्रज्ञो मया पुत्रो रूपवाञ्छ गुणान्वित ।
 तत्रैव तु मया दृष्ट पद्महस्तो दिवाकर ॥४३
 मासि भाद्रपदे देवि तिग्मतेजा विभावसु ।
 सप्तम्या शुक्लपक्षस्य रविस्तिष्ठति सर्वदा ॥४४
 तस्मिन्नहनि य स्नान कुर्यात् कुण्डे समाहित ।

न तस्य दुर्लभ लोके सर्वदाता दिवाकर ॥४५
 आदित्येऽहनि सप्राप्ते सप्तम्या तु वसुधरे ।
 नरो वाऽप्यथवा नारी प्राप्नोत्यविकल फलम् ॥४६
 तत्रैव तु तपस्तप्त राज्ञा शन्तनुना पुरा ।
 आदित्य तु पुरस्थाप्य प्राप्तो भीष्मो महाबल ॥४७
 शन्तनु प्राप्य त पुत्र गतोऽसौ हस्तिनापुरम् ।
 तत्र स्नानेन दानेन वाञ्छित फलमाप्नुयात् ॥४८

॥इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे पञ्चपञ्चाशदधिकशततमोऽध्याय ॥१५५॥

१५६

श्रीवराह उवाच । ❀

विंशतिर्योजनाना तु माधुर मम मण्डलम् ।
 यत्र तत्र नर स्नातो मुच्यते सर्वकिल्बिषं ॥१

ते१ तु (→हि)

४२ -c) व३ पुत्र (→तत्र), दे० ७ यया, दे० १० तया (→मया), दे० १ तत्र रण्ये बहुतया, दे० ४ तत्राण्यवहुविधे -d) दे० ११ मुवे शुभ (→तदा), व३ रविराराधितस्तदा, दे० ४ पारे विराधितस्तथा

४३ -a) व३ दे० ७ मुवे लब्ध (→लब्ध-), व३ दे० ११ मुवे प्राज्ञो (→प्रज्ञो), व३ यया (→मया) -b) व३ सु-, दे० ३ ४ त (→च) -c) दे० ६ ८ ९ ११ मुवे तत्रैव (→तत्रैव), दे० ५ ११ मुवे ते१ ततो (→मया), दे० ६ ८ १० ११ ते१ दृष्टा (→दृष्ट)

४३ श्लोकात्पर व३ अधिकम्—

आदित्येऽहनि सप्राप्ते सप्तम्यान्तु वसुधरे । (= ४६ab)

४४ -a) दे० १ मुवे देवि (→देवि) -c) दे० ५ ९ ११ मुवे ते१ कृष्ण (→शुक्ल)

४५ -a) व३ दे० १० ते१ यत् (→य) -b) दे० १ कुण्ड (→कुण्डे) -c) दे० ७ दुर्लभो (→दुर्लभ) -d) दे० ४ सवदा हि, ते१ सवदा स (→सवदाता)

४६ -a) दे० १ आदित्यो (→आदित्ये) -b) दे० ६ च (→तु), दे० ३ ४ दिवाकरे (→वसुधरे)

४७ -a) व३ च (→तु), दे० ३ तप्तु (→तप्त्) -b) व३ शन्तनुना, दे० ८ ते१ शन्तनुना (ते१ °ज) (→शन्तनुना) -c) व३ दे० ५ मुवे तु पुर, दे० २ १० ते१ तु पुरा, दे० ७ पुरत (→तु पुर-) -d) दे० १० °बला (→°बल)

वर्षाकाले तु स्थातव्य यच्च स्थान तु हर्षदम् ।

पुण्यात् पुण्यतर चैव माथुरे मम मण्डले ॥२

४८ -a) व३ शान्तनु, दे० ८ ९ ११ शान्तनु, दे० ८ शतनु (→शान्तनु), व३ सत पुत्र, दे० १ सौ पुत्र, दे० ३ ४ पुत्र त, दे० १० सपुत्रो (→त पुत्र) -d) दे० ३ ४ प्राप्नुयात्फलमुत्तम

पुष्पिका—दे० ०

पुराणनाम—व३ इत्यादि वराहपुराणे भगवच्छास्त्रे मथुरा-
 माहात्म्ये, दे० १ २ ५ ८ ९ ते१ इत्यादि वराहपुराणे मथुरामाहात्म्ये,
 दे० ४ इत्यादि श्रीवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे मथुरामाहात्म्ये दे० ७
 इत्यादि वाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे० १० मुवे इति श्रीवा (मुवे व)
 राहपुराणे मथुरामाहात्म्ये, दे० ११ इति वाराहपुराणे मथुरा
 माहात्म्ये **अध्यायनाम**—व३ दे० १ ५ ८ ११ ते१ ०, दे० ७ मथुरा
 माहात्म्य नामाध्याय, मुवे मलयजुनतीर्थादिस्नानादिप्रशसानाम
अध्यायसंख्या—दे० १ ७ १० ११ ते१ ०, व३ षष्ठीऽध्याय, दे० ८
 १६०॥, मुवे सप्तपञ्चाशदधिकशततमोऽध्याय ॥१५७॥

१५६

❀ दे० ०, व३ दे० ७ वराह उवाच, दे० ९ वाराह उ०,
 दे० ४ १० श्रीवाराह उवाच, दे० ८ ११ ते१ वाराह उवाच

१ दे० १a-२d ०, दे० १c-२d ० -b) दे० ८ माथुरे, ते१ मथुर (→माथुर), दे० ८ मण्डले (→मण्डलम्) -c) व३ दे० १० तत्र (→यत्र) -d) व३ दे० ४ पातक (→°किल्बिष)

२ दे० ८ ० (दे० १ पा वि) -a) व३ स्नातव्य, दे० ३ ४ क्तव्य, दे० *** (→स्थातव्य) -b) दे० ५ ९ ११ यत्र (→यच्च), दे० ९ स्नान (→स्थान), व३ दे० १० ते१ यत्र स्था (व३ स्ना) न निमोर्दक, दे० १ ४ तत्र स्नाति न दूरके, दे० ७ यत्र

सप्तद्वीपेषु तीर्थानि पुण्यान्यायतनानि च ।
मथुराया गमिष्यन्ति प्रसुप्ते तु सदा मयि ॥३॥
शयनोत्थित तु दृष्ट्वा मा मथुराया वसुधरे ।
ते नरा मा प्रपश्यन्ति सर्वकाल न सशय ॥४॥
सुप्तोत्थितस्य वसुधे दृष्ट्वा मे मुखपङ्कजम् ।
सप्तजन्मकृत पाप तत्क्षणादेव मुच्यते ।
मथुरावासिनो लोका सर्वे ते मुक्तिभाजना ॥५॥
मथुरा समनुप्राप्य दृष्ट्वा देव तु केशवम् ।
स्नात्वा पुनस्तु कालिन्ध्या यो मा पश्यति सर्वदा ।
स तत्फलमावाप्नोति राजसूयाश्वमेधयो ॥६॥
प्रदक्षिणीकृता तेन सप्तद्वीपा वसुधरा ।
प्रदक्षिणीकृतो येन मथुराया तु केशव ॥७॥

स्थानोत्तमोत्तमे -c) दे१ ३ ४ पुण्या, दे२ ते१ पुण्य (→पुण्यात),
ब३ °तम, दे५ °तरे (→°तर), दे७ स्नाता तीर्थे तु कालिन्ध्या
-d) दे१ ३ ४ माथुर, ते१ मथुर (→माथुरे)

अत पर दे१ ३ ४ अधिकम्—

*यत्र तत्र नर स्नातो मुच्यते सवपातक ।

३ दे१ ३b-२३d ○ -a) दे१ ३ १० -द्वीपे तु, दे४***
(→-द्वीपेषु) -b) दे१ श्रोणि तुषारसशोपम -c) ते१ मथुराया
(→मथुराया)

४ दे१ ○ (द्र ३पा वि) -a) दे६ शयोर्धित, दे७
शयोर्धित, मुवे सुप्तोत्थित, ते१ शय्येस्थित (→शयनोत्थित), दे३ ४ १०
मा दृष्ट्वा (→दृष्ट्वा मा) -c) ते१ सदा (→नरा), दे७ प्रपश्यति
(→प्रपश्यन्ति)

५ दे१ () (द्र ३पा वि) -a) ब३ दे२ ५ ८-११ मुवे
सुप्तोत्थित तु, दे६ सुप्तोत्थितस्य, ते१ सुप्ते स्थित तु (→सुप्तोत्थि-
तस्य) -b) दे६ पुत्र°, दे७ मुत्र° (→मुख°) -c) दे६ ७ °कृता
त्पापात् (→°कृत पाप) -d) ब३ मुवे मुञ्चति (→मुच्यते),
दे३ ४ तत्क्षणा दिवि नश्यति -e) ते१ लोकान (→लोका) -f)
दे५ ८ त (→ते), दे२ ते१ °भाजन (→°भाजना)

६ दे१ ○ (द्र ३पा वि) -a) दे६ १० मथुरा (→
मथुरा), ब३ °प्राप्ता, दे४ °प्राप्या (→°प्राप्य) -c) ब३ पुनस्तु
(→पुनस्तु). -d) दे५-९ ११ मुवे मम लोके महीयते -e) दे७
सत्फल समवाप्नोति

७ दे१ ○ (द्र ३पा वि) -a) दे७ प्रदक्षिणे, दे१०
प्रदक्षिणा- (→प्रदक्षिणी-), दे५ ८ ९ ११ मुवे °कृतो, दे६ °कृतौ,
ते१ °कृतस् (→°कृता), दे५ ६ ८ ९ ११ मुवे येन (→तेन) -b)

घृतपूर्णं पात्रेण समग्रेण च वाससा ।
केशवस्याग्रतो दत्त्वा दीपक तु वसुधरे ॥८॥

पञ्चयोजनविस्तारमायामे पञ्चविस्तरम् ।
दीपमालासमाकीर्णं विमान लभते नर ॥९॥

सर्वकामसमृद्धं तदप्सरोगणसेवितम् ।
रम्यमालाभिराकीर्णं विमान सार्वकामिकम् ।

समारोहति वै नित्यं प्रभामण्डलमण्डितम् ॥१०॥

ये देवा ये च गन्धर्वा सिद्धाश्चारणपन्नगा ।

ते स्पृहन्ति सदा देवि पुण्यमस्ति कृतं भुवि ॥११॥

यदि कालान्तरे पुण्यं ह्रीयतेऽस्य पुरा कृतम् ।

सता पुण्यगृहे देवि जायते मानवो हि स ॥१२॥ वे १५८ :

दे१ ५ ६ ८ ११ मुवे मथुराया तु केशव (दे२ ९ °व, दे१० °वे), दे७
सप्तद्वीपास्तसागरा -c) ब३ °कृत, दे२ ५ ६ ८-११ मुवे ते१ °कृता,
दे७ °कृतास (→°कृतो), दे५-११ मुवे तेन (→येन) -d) ब३ ते१
केशव (→केशव), दे२ ५ ११ मुवे सप्तद्वीपा वसुधरा

दे६ a चरणात्परमधिकम्—सप्तद्वीपा स सागरा ।

दे७ b चरणात्परमधिकम्—वसुधराकटाक्षेण मथुराया तु केशव ।

८ दे१ ○ -b) दे२ ते१ समस्तेन (→समग्रेण), दे३ ४
तु (→च) -c) दे१० गत्वा (→दत्त्वा), दे३ केशवस्याय मे दत्त्वा,
दे४ केशवस्यायने दत्त्वा -d) दे६ दीपके (→दीपक)

९ दे१ ○ (द्र ३पा वि) -b) मुवे आयाम (→
आयामे), दे२ आयाम च स विस्तर -c) दे४ °समाकीर्ण (→
°समाकीर्ण) -d) दे४ लभे* (→लभते), दे१० नरा (→नर)

१० दे१ ○ (द्र ३पा वि) -b) दे१० °सेवित
(→°सेवितम्) -c) ब३ रत्न°, दे३ ४ पुष्प°, ते१ रक्त° (→
रम्य°), दे२ ५ ९ ११ मुवे रक्त(दे२ मुवे °म्य) मालासमाकीर्ण (दे६
°र्ण) -d) दे५ ७ ९ मुवे भोगाढ्य, दे६ ८ ११ भोगाढ्य (→विमान)
दे४ ६ ७ १० ११ मुवे ते१ सर्व° (→साव°) -e) दे३ ४ तान
(→वै)

११ दे१ ○ (द्र ३पा वि) -a) दे३ ४ देव- (→ये
च) -b) दे३ ४ सिद्धाश्चाप्सरपन्नगा -c) ब३ दे२ १० ते१ ते
स्पृहन्ति, दे४ तेस्या हति, दे६ तस्ये**, दे७ तस्य तीर्थे, मुवे त
स्पृहन्ति (→ते स्पृहन्ति)

१२ दे१ ○ (द्र ३पा वि) -a) वे७ कालान्तर
(→कालान्तरे) -b) ते१ ह्रीयते (→हीयते) -c) दे२ ते१ सत्य
(→सता), दे६ ७ शृणु, ते१ पुण्य (→पुण्य-) -d) ते१ मानुषो
(→मानवो), दे१० सा (→स)

धरण्युवाच ।

क्षेत्रं हि रक्षते देव कस्त्विद पापनाशनम् ।
यक्षरक्ष पिशाचैश्च भूतप्रेतविनायकैः ।
एवमादिभिराजुष्ट क्षेत्रं न फलदं भवेत् ॥१३॥
श्रीवराह उवाच ।
मत्क्षेत्रं ते न पश्यन्ति मत्प्रभावात् कदाचन ।
न विकुर्वन्ति ते दृष्ट्वा मत्पराणां हि देहिनाम् ॥१४॥
रक्षार्थं हि मया दत्ता दिक्पालास्तु वरानने ।
लोकपालास्तु चत्वारस्तीर्थं रक्षन्ति ये सदा ॥१५॥
पूर्वा रक्षति इन्द्रस्तु यमो रक्षति दक्षिणाम् ।
पश्चिमा रक्षते नित्यं वरुण पाशधृक्स्वयम् ॥१६॥
उत्तरा तु कुबेरस्तु महाबलपराक्रमः ।

॥ दे१ ०, दे४ पथ्युवाच

१३ दे१ ० (द्र ३ पा वि) -a) दे४ क्षेत्रे (→क्षेत्र),
दे४ रक्षते, दे६ रक्षते (→रक्षते), ब३ देव, दे६ देवि (→देव)
-b) दे३ ४ कस्येद, दे६ ७ कामद (→कस्त्विद) -c) दे२ ५ ७-११
ते१ यक्षभूत- (दे१० ता), दे१ यक्षो भूत-, मुवे पशुभूत- (→
यक्षरक्ष), दे७-पिशाच वै, दे१०-पिशाचैश्च (→पिशाचैश्च) -d)
ब३ भूत*तृ°, दे२ १० ते१ यक्षभूत°, दे५-९ ११ मुवे रक्षो (दे७ °क्ष)
भूत° (→भूतप्रेत°) -e) दे२ ५-९ ११ मुवे ते१ °कुष्ट, दे३ °तुष्टा
(→°जुष्ट) -f) दे० ५-९ ११ मुवे ते१ तत्प्रेत (→क्षेत्रं न), दे७
मम (→भवेत्)

॥ दे१ ०, ब३ दे२ ६ ७ वराह उवाच, दे३ ४ १० श्रीवराह उवाच,
दे५ ८ ९ ते१ वराह उवाच, दे११ वराह उ०

१४ दे१ ० (द्र ३ पा वि) -a) दे२ ते१ मे (→मत्),
दे५ क्षेत्रे (→क्षेत्र) -b) दे७ कथंचन (→कदाचन) -c) दे४ दृष्ट्वा
(→दृष्ट्वा) -d) दे१० पुराणा (→पराणा)

१५ दे१ ० (द्र ३ पा वि) -b) दे३ दिक्पालास्तु, दे६
दिक्पालस्तु (→दिक्पालास्तु) -c) दे६ ८ °पालस्तु (→°पालास्तु)
-d) दे५ ८ तीर्थे (→तीर्थ)

१६ दे१ ० (द्र ३ पा वि), दे६ ७ १६b-१७b ०.
-a) ब३ दे६ ते१ पूर्व, दे५ पूर्वो (→पूर्वा), दे२ ते१ रक्षतु (→रक्षति),
ब३ दे४ चेन्द्रस्तु, दे२ ३ चन्द्रस्तु, दे६ ७ वै**, ते१ शक्रस्तु (→इन्द्रस्तु)
-b) ते१ यमो रक्षतु दक्षिणम् -c) दे२ ते१ पश्चिम, दे१० पश्चिमा
(→पश्चिमां) -d) दे४ ते१ -दृक्स्वय, दे५ ८ ९ मुवे -भृत्स्वय,
१६ दे१ ८ वै ←-भृत्स्वय)

१७ दे१ ० (द्र ३ पा वि), दे१० ०, दे६ ७. ab ०

मध्यं तु रक्षते नित्यं शिवो देव उमापति ॥१७॥
मथुराया गृहे यस्तु प्रासादं पुरवासिनाम् ।
कारयित्वा तु मनुजो जायते स चतुर्भुजः ॥१८॥
मथुराया महाभागे कुण्डे तु विमलोदके ।
गम्भीरे सर्वदा देवि सतिष्ठेत चतुर्भुजः ॥१९॥
तत्राभिषेकं कुर्वीत एकरात्रोषितो नरः ।
मोदते सर्वलोकेषु सर्वपापविर्वाजितः ॥२०॥
तत्राथ मुञ्चते प्राणान् स्नानं कृत्वा वसुधरे ।
वैष्णवं लोकमासाद्य क्रीडते स सुखो दिवि ॥२१॥
तत्रैव च सदाश्चर्यं कथ्यमानं मया शृणु ।
यद् दृश्यते वै सुश्रोणि कुण्डे वै विमलोदके ॥२२॥
हेमन्ते तु भवेच्चोष्णं तेजसा मम शोभने ।

(द्र १६ पा वि) -a) मुवे व (→तु) दे३ ४ कुबेरश्च (→कुबेरस्तु)
-c) दे५ ८ ९ ११ मध्या ते१ मध्ये (→मध्य), दे४ नि ये (→नि य)
-d) ब३ दे३ ४ स्थितो (→शिवो), दे३ °पति (→°पति)

१८ दे१ ० (द्र ३ पा वि) -a) दे२ ते१ घृत, दे३-५ ८-११
मुवे गृह (→गृहे) -b) दे० ६ ७ १० ते१ प्रासाद (→प्रासाद), दे२
ते१ पुरवासिन, दे५ ९ ११ मुवे कुरुते नर (→पुरवासिना) -c)
दे५-९ ११ मुवे चतुर्भुजस्तु विज्ञेयो -d) दे५ ९ ११ मुवे जीवनमुक्तो
न सशय

१९ दे१ ० (द्र ३ पा वि) -b) ब३ कुण्डेति, दे५-९ ११
मुवे कुण्डे च, दे१० कुपे तु (→कुण्डे तु) -c) दे४ गम्भीर ते१
गम्भीरा (→गम्भीरे) -d) ब३ स तिष्ठेच्च, दे२ ते१ तिष्ठते न,
दे५-९ ११ मुवे तिष्ठते च (दे११*) (→सतिष्ठेत)

२० दे१ ०, (द्र ३ पा वि), मुवे ० -c) दे१० °लोके
तु (→°लोकेषु)

२१ दे१ ० (द्र ३ पा वि) -a) दे२ ते१ तत्रापि
(→तत्राथ), मुवे तत्र मुञ्चत य प्राणान् -b) दे२ ते१ दान (→
स्नान) -d) ब३ सु***, दे२ ५ ८-११ मुवे ते१ सखादिव, दे३ ४
मया सह (→सुखो दिवि)

२२ दे१ ० (द्र ३ पा वि) -a) ब३ दे२ ८-११ मुवे
ते१ तु (→च), ब३ महाश्रय, दे२ सदाचक्र, ते१ सदा तत्र (→
सदाश्रय), दे६ ७ तत्रैव महाश्रयं -c) ब३ दे५-११ मुवे यदुच्यते
वै, दे२ यदि छ* वै, ते१ यदि चेद्वै तु (→यद् दृश्यते वै) -d) ब३
कुण्डेषु, दे२ ५-११ मुवे ते१ कुण्डे तु (→कुण्डे वै)

२३ दे१ ० (द्र ३ पा वि), दे६ ७ २३ c-अध्याय
समाप्तिपर्यन्त ० -a) ब३ दे६ ७ १० च (→तु), दे४ ६ ७

ग्रीष्मे भवति सुश्रोणि तुषारसदृशोपमम् ॥२३॥
न वर्द्धते च वर्षासु ग्रीष्मे चापि न हीयते ।
एतच्च महदाश्चर्यं तस्मिन् कुण्डे परमम् ॥२४॥
पदे पदे तीर्थफल मथुराया वसुधरे ।
तत्र तत्र नर स्नातो मुच्यते सर्वपातकैः ॥२५॥
वर्षासु स्थलतीर्थेषु स्नातव्यं तु प्रयत्नतः ।
ह्रदेषु देवखातेषु गर्तेषु च नदीषु च ॥२६॥
प्रवाहेषु च दिव्येषु नदीनां सङ्गमेषु च ।
वर्षासु सर्वतः स्नायाद् यदीच्छेत् परमा गतिम् ॥२७॥
अस्ति क्षेत्रं पर दिव्यं मुचुकुन्दं तु नामतः ।
मुचुकुन्दं स्वपितृत्र दानवासुरपातन ॥२८॥
तत्र कुण्डे नर स्नात्वा प्राप्नोत्यभिमतं फलम् ।
अथात्र मुञ्चते प्राणान् मम लोकं स गच्छति ॥२९॥

भवेदुष्ण (→भवेच्चोष्ण) -b) ब३ तेजः*****, दे२ ५-११ मुवे ते१ शीतल ग्रीष्मके भवेत् -c) दे२ ५ १ ११ मुवे ते१ तेजसा मम सुश्रोणि

२४ दे६ ७ ० (द्र २३ पा वि) -a) दे२ ते१ वषट (→वद्धते) -b) दे४ १० ग्रीष्मो (→ग्रीष्मे), ब३**, दे४ ४ वापि (→चापि), ब३ महीयते, दे२ ते१ निवर्तते (ते१ ०के) (→न हीयते)

२५ दे६ ७ ० (द्र २३ पा वि), ब३ २५ a २८ d ० दे४ २५ c ३३ b ० -c) दे१ ३ १० यत्र तत्र (→तत्रतत्र) -d) दे३ ० किल्विषै (→०पातकै)

२६ ब१ दे४ ० (द्र २५ पा वि), दे६ ७ ० (द्र २३ पा वि) -a) दे२ ५ ८ १ ११ मुवे ते१ स्थूलं (→स्थूलं), दे१ ३ ० तीर्थे तु (→तीर्थेषु) -b) दे१ ३ वै (→तु) -c) दे१ देवेषु दे३ नदेषु (→ह्रदेषु), मुवे कूपे ह्रदे देवखाते

२७ ब१ दे४ ० (द्र २५ पा वि), दे६ ७ ० (द्र २३ पा वि) -c) दे२ वर्षा तु (→वर्षासु) -d) ते१ यदि चेत (→यदीच्छेत्)

२८ ब१ दे४ ० (द्र २५ पा वि), दे६ ७ ० (द्र २५ पा वि) -a) ते१ अस्मिन् (→अस्ति), दे५ ते१ क्षेत्रे (→क्षेत्र), दे१-३ १० ते१ गुह्य (→दिव्य)

२९ दे४ ० (द्र २५ पा वि), दे६ ७ ० (द्र २३ पा वि) -a) ब३ यत्र कुण्डे**** -b) ब३** यमिं (→प्राप्नोत्यभिं), मुवे जलम् (→फलम्)

इह जन्मकृतं पापमन्यजन्मकृतं च यत् ।
तत्सर्वं नश्यते शीघ्रं कीर्त्तने केशवस्य तु ॥३०॥
किं तस्य बहुभिर्मन्त्रैर्भक्तिर्यस्य जनार्दने ।
नरके पच्यमानस्य गतिर्देवो जनार्दन ॥३१॥
कृत्वा प्रदक्षिणं देव मथुराया तु केशवम् ।
[न जायते मर्त्यलोके जातो वा नृपतिर्भवेत् ॥३२॥
मासे वै कौमुदे देवि यं करोति प्रदक्षिणाम् ।]
देवेषु मम रूपेषु सोऽनन्तफलमश्नुते ॥३३॥
सुप्तोत्थितं हरिं दृष्ट्वा मथुराया वसुधरे ।
न तस्य पुनरावृत्तिर्जायते स चतुर्भुज ॥३४॥
कुमुदस्य तु मासस्य मथुराया वसुधरे ।
नवम्या दक्षिणं कृत्वा सर्वपापं प्रमुच्यते ॥३५॥

३० दे४ ० (द्र २५ पा वि), दे६ ७ ० (द्र २३ पा वि) -b) दे३ तु (→च), ते१ जन्मजन्मकृतं च यत् -c) मुवे शीघ्रं नश्यति तत्सर्वं -d) दे५ ८ १ ११ मुवे कीर्त्तनात् (→कीर्त्तने), ब३ कीर्त्तनात्

३१ दे४ ० (द्र २५ पा वि), दे६ ७ ० (द्र २३ पा वि), ब३ cd ० -d) दे२ ते१ देवी, दे५ ८ १ ११ मुवे देवि (→देवो)

३२ दे४ ० (द्र २५ पा वि), दे६ ७ ० (द्र २३ पा वि), दे५ ८ १ ११ मुवे ३२ c-३३ b ० -a) दे५ ८ १ ११ मुवे देवि (→देव) -b) दे५ ८ १ ११ मुवे विश्रामं कुरुते तु यं -d) दे२ ते१ जायते (→जातो वा), ब३ जातो वा नप****

३३ दे६ ७ ० (द्र २३ पा वि), दे४ ab ० (द्र २५ पा वि), दे५ ८ १ ११ मुवे ab ० -a) ब३** (→मासे), दे१० च (→वै), ते१ मासे वै कौमुदी देवी -b) ब३ दे१ २ ते१ प्रदक्षिणं (→प्रदक्षिणा) -cd) दे५ ८ १ ११ मुवे नारायणसमीपे तु सोऽनन्तफलमश्नुते

३४ दे६ ७ ० (द्र २३ पा वि) -a) दे३ सुप्तो स्थिति, दे१० सुप्तोत्थित, ते१ सुप्ते स्थित (→सुप्तोत्थित) -b) ते१ च सुन्दर (→वसुधरे) -c) दे१० पुनरावृत्तिर (→पुनरावृत्तिर) -d) दे५ ९ जायते (→जायते), ते१ न (→स)

३५ दे६ ७ ० (द्र २३ पा वि) -a) ब३ कुमुदस्य**** -b) दे५ ८ १ ११ मुवे नवम्या तु (→मथुराया) -c) ब३ दे२ १० ते१ प्रदक्षिणं (दे२ ०णी) (→दक्षिण), दे५ ८ १ ११ प्रदक्षिणीकृत्य वसुधा, मुवे प्रदक्षिणीकृत्य भुव

ब्रह्मघ्नश्च सुरापश्च गोघ्नो भग्नव्रतस्तथा । मथुराया नरो गत्वा दृष्ट्वा देव स्वयम्भुवम् ।
 मथुराप्रदक्षिणा कृत्वा पूतो भवति मानव ॥३६॥ प्रदक्षिणाया यत्पुण्य तत्पुण्य लभते हि स ॥४०॥
 अष्टम्या प्राप्य मथुरा दन्तधावनपूर्वकम् । देवस्याग्रे तु वसुधे कूप तु विमलोदकम् ।
 ब्रह्मचर्येण ता रात्रि कृतसकल्पमानस ॥३७॥ पितरश्चाभिनन्दन्ति पानीय पिण्डमेव च ॥ ४१॥
 धोतवस्त्रस्तु सुस्नातो मौनव्रतपरायण । चतु सामुद्रिक नाम कूप लोकेषु विश्रुतम् ।
 प्रदक्षिणा प्रकुर्वीत सर्वपातकशुद्धये ॥३८॥ तत्र स्नातो नरो भद्रे देवैस्तु सह मोदते ।
 प्रदक्षिण क्रियमाणमन्यो य स्पृशते नर । तत्राथ मुञ्चते प्राणान् मम लोक स गच्छति ॥४२॥
 सर्वान् कामानवाप्नोति नात्र कार्या विचारणा ॥३९॥

॥इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे षट्पञ्चाशदधिकशततमोऽध्याय ॥१५६॥

३६ दे० ७ ० (द्र २३ पा वि), ब३ d ० -c) ब३ दे० १० ते१ ० प्रदक्षिण (→० प्रदक्षिणा), दे० ५ ८ ९ ११ मुवे मथुरा तु परिक्रम्य -d) दे० १० मानवा (→मानव), दे० ३ ४ सवपापै प्रमुच्यते

३७ दे० ७ ० (द्र २३ पा वि) -a) दे० १३ प्राण-, दे० ४ प्राणा (→प्राप्य), दे० १ ४ मथुर (→मथुरा) -c) दे० ९ रात्री, दे० ११ रात्री (→रात्रि)

३८ दे० ७ ० (द्र २३ पा वि) -a) दे० १ वस्त्र*, दे० २ ० वस्त्रस्य (→० वस्त्रस्तु) -c) दे० ३-५ ८ ९ ११ मुवे ते१ प्रदक्षिण (→प्रदक्षिणा), दे० ५ ८ ९ ११ मुवे तु कुर्वीत (→प्रकुर्वीत), ब३ **** कुर्वीत -d) मुवे ० नाशनम् (→० शुद्धये)

३९ दे० ७ ० (द्र २३ पा वि) -a) दे० १ ३ ४ ११ मुवे प्रदक्षिणा (→प्रदक्षिण), ब वत्तमानम्, दे० १-४ ते१ वत्तमानो, दे० १० व्रतमानो, मुवे प्रकुर्वीत (→क्रियमाणम्) -b) ते१ अन्योन्य (→अन्यो य), दे० ३ ४ स्पृशते, दे० १० स्पृशतो (→स्पृशते) -c) दे० १ ३ ४ ९-११ सर्व- (→सर्वान्)

४० दे० ७ ० (द्र २३ पा वि) -a) दे० २ ते१ मथुरा-नगरी गत्वा -b) दे० २ दृष्ट्वा (→दृष्ट्वा) -c) दे० ४ पुण्या (→पुण्य) -d) दे० ५ ८ ९ ११ मुवे नर (→हि स), ते१ भूम्याश्चैव फल लभेत

४१ दे० ७ ० (द्र २३ पा वि) -b) दे० १ ३ ४ कूप मुविमलोदकम्, दे० १० कूप तु विमलोदका -c) दे० ११ पितरस्यापि (दे० ११ ० श्वापि) नन्ति -d) दे० १ ४ पण्य° (→पिण्ड°), दे० ४ वा (→च)

४२ दे० ७ ० (द्र २३ पा वि) -b) दे० १ ४ मुवे त्रिपु, दे० २ ते१ कूपे (→कूप), दे० २ ते१ लोकेति (→लोकेषु) -c) ते१ देवि (→भद्रे) -d) दे० १ देवैस्तु, दे० ५ ८ ९ ११ मुवे देवैश्च (→देवैस्तु) -e) दे० २ ते१ तत्रापि (→तत्राथ) -f) दे० ३ ४ लोकाय (→लोक स)

पुष्पिका—दे० ७ ०

पुराणनाम—ब३ इत्यादि वराहपुराणे मथुरामाहात्म्ये, दे० १० इत्यादि वाराहपुराणे, दे० २-४ ते१ इत्यादिवा (दे० श्रीवा) राह-पुराणे भगवच्छास्त्रे, दे० ५ ८ ९ इति वाराहपुराणे, दे० ११ इति वाराह-पुराणे मथुराप्रादुर्भावे, मुवे इति श्रीवराहपुराणे मथुरामाहात्म्ये
 अध्यायनाम—ब३ दे० ११ ०, दे० १ ३ ४ १० ते१ मथुराप्रादुर्भावे, दे० ५ ८ ९ मथुराप्रादुर्भावो नाम, मुवे मथुरातीथप्रभावो नाम
 अध्यायसंख्या—दे० ५ ९-११ ते१ ०, ब३ सप्तमोऽध्याय, दे० १६१॥, मुवे अष्टपञ्चाशदधिकशततमोऽध्याय ॥१५८॥

धरण्यावाच ।*

श्रुत सुबहुशो देव तीर्थानां गुणविस्तरम् ।
प्रोच्यमान तु पुण्याख्य त्वत्प्रसादाज्जनार्दन ॥१॥
न दानैर्न तपोभिश्च न यज्ञैस्तादृश फलम् ।
प्रदक्षिणाया पृथिवी यादृश तीर्थसेवया ॥२॥
पृथिव्याश्चतुरन्ताया क्रमण दुर्गम विभो ।
सर्वतीर्थाभिगमनमस्ति दुर्गमन नृणाम् ॥३॥
अस्ति कश्चिदुपायोऽत्र येन सम्यगवाप्यते ।
प्रसादमुमुखो भूत्वा तत्सर्वं कथयस्व मे ॥४॥

श्रीवराह उवाच ।*

भद्रे शृणु महत्पुण्य पृथिव्या सर्वतो दिशम् ।
परिक्रम्य यथाऽध्वान प्रमाणगणित शुभम् ।

१५७

[दे० ७ अध्यायारम्भात् १४ श्लोकपर्यन्तं ०]

१ -a) ब ते१ श्रुत तु, दे२ श्रुत नो (→श्रुत सु-) -c)
दे४ प्रोच्यमाना (→प्रोच्यमान), ब३ पुण्य स्व, दे१० पुण्याक्ष
(→पुण्याख्य) -d) दे१ ३ ५ जनादन (→जनादन)

२ -c) दे५ ८ ९ ११ मुवे भूमे प्रदक्षिणायाश्च -d) दे०
ते१ यादशी, दे१० यादश्य (→यादश), ब यादश तीर्थमेव वा

३ दे९ bcd ० -a) दे५ ८ ११ मुवे भुवश्च (→पृथि-
व्याश्च) -b) दे३ ४ प्रभो (→विभो), दे२ ते१ क्रमण दुर्गमहरे,
दे५ ८ ११ प्रक्रम दुर्गम हरे, मुवे तीर्थप्रक्रमण हरे -d) ब३ दे१
दुर्गतम, दे३ दुर्गमत, दे५ ८ ११ मुवे दुर्गत, दे१० दुर्गमत (→दुर्गमन),
ते१ अस्ति दुर्गम***

४ दे९ ab ० -d) दे९ तत्सर्व*****
॥ दे० ७ ९ ० ब३ दे२ वराह उवाच, दे१ वराह उ०, दे३ ४ १०
श्रीवाराह उवाच, दे५ ८ ११ ते१ वाराह उवाच

५ दे९ a ० -a) ब३****, दे२ १० ते१ महापुण्य
(→महत्पुण्य) -b) दे२ ४ १० ते१ पृथिव्या, दे५ ८ ११ मुवे पृथिव्या
(→पृथिव्या), दे९***** तो दिशम् -c) दे२ ते१ यथाध्वान
(→यथाऽध्वान) -d) ब३ दे१ प्रमाण, दे४ प्रमा* (→प्रमाण-),
ब३ गमन (→गणित) -e) दे१ ३ ४ पृथिव्या क्रमण, दे२ ते१ पृथिव्य
क्रमतो, दे५ ८ ९ ११ मुवे भूम्या (दे५ ८ ९ म्या) परिक्रमे (→पृथिव्या

पृथिव्या क्रमणे सम्यक् शृणु त्व योजनानि वै ॥५॥
षष्टिकोटिसहस्राणि षष्टिकोटिशतानि च ।
तीर्थान्येतानि दैवानि तारकाश्च नभस्थले ॥६॥
गणितानि समस्तानि वायुना जगदायुषा ।
ब्रह्मणा लोमशेनैव नारदेन ध्रुवेण च ।
जाम्बवत्याश्च पुत्रेण रावणेन हनूमता ॥७॥
एतैरनेकधा देवि ससागरवना मही ।
क्रमिता बालिना चैव बाह्यमण्डलरेखया ॥८॥
अन्तरभ्रमणेनैव सुग्रीवेण महात्मना ।
तथा पूर्वं च देवेन्द्रैः पञ्चभिः पाण्डुनन्दनैः ॥९॥
योगसिद्धैस्तथा कैश्चिन्मार्कण्डेयमुखैरपि ।
क्रमिता न क्रमिष्यन्ति न पूर्वं नापरे जना ॥१०॥

वे १५९

क्रमणे) -f) दे२ त्व चतुर्थो जनानि च, दे५ प्रमाण यो तु नानि
च, दे८ ९ ११ प्रमाण योजनानि च, दे१० शृणु त्व योजनानि च, मुवे
योजनाना प्रमाणकम्, ते१ चतुर्थयोजनानि च

५ d श्लोकानन्तर दे५ ११ अधिकम्—

परिक्रम्य यथाध्वान (दे५ ० ध्या) न पृथिव्या सर्वतो दिशम् । (= ५bc)

६ दे२ १० ते१ ० -c) दे१ ५ ८ ९ तीर्थान्येतानि, दे३
तीर्थान्येतादि, दे४ तीर्थान्येतोदि (→तीर्थान्येतानि), दे३ ४ देवानि,
दे५ ८ ९ ११ मुवे देवाश्च (→दैवानि) -d) ब३ दे३-५ ८ ९ ११
नभस्थले (→नभस्थले)

७ दे२ १० ते१ a-d ०, ब, e ० -b) ब३ जग-
दात्मना (→जगदायुषा) -e) दे१-४ १० ते१ जाम्बवता पुरुष सा
(दे१० पुरुषवसा), दे५ ८ ९ ११ जावता स पुत्रेण, मुवे जाम्बवत्याश्च
पुत्रेण

८ दे१० ०, ब३ cd ० -a) ब३ दे२ ५ ८ ९ ११ मुवे
ते१ देवैः, दे३ ४ देवी (→देवि) -c) दे२ मुवे ते१ बालिना (→
बालिना) -d) दे५ नाह्य, ते१ चाद्य (→बाह्य-)

९ दे८ bcd ०, दे१० a ० -a) दे२ अतर, दे५ ८ ९ ११
मुवे अन्तरा (→अतर-) -c) ब३ दे२ ५ ९-११ ते१ च पूव-, दे१
पूव तु, मुवे च पूव (→पूव च) -d) ब३ ***पाण्डुनन्दनै

१० ब३ ० -a) दे२-४ ते१ कश्चित (→कैश्चिन्), दे८
***** कैश्चिन् -b) वे१ १० माकडप्रमुखैरपि (दे१० ० वि)
-c) दे१ ४ क्रमितानि (→क्रमितान) -d) दे१० पूर्वेण (→पूर्वेना)

- १० अल्पसत्त्वबलोपेतं प्राणिभिश्चाल्पबुद्धिभिः । पुरा सप्तर्षिभिः पृष्ठो ब्रह्मा लोकपितामहः ।
मनसाऽपि न शक्येत गमनस्य च का कथा ॥११ इदमेवार्थमप्युक्तो यथा त्वं पृष्ठवान्मम ॥१६
सप्तद्वीपे तु ये तीर्था भ्रमणाच्च फल भवेत् । श्रुत्वा सर्वपुराणोक्तं तीर्थानुक्रमेण परम् ।
प्राप्यते चाधिकं तस्मान्मथुराभ्रमणीयके ॥१२ पृथिव्याश्चतुरन्तायास्तथा तद्वक्तुमुद्यतः ॥१७
मथुरा समनुप्राप्य यस्तु कुर्यात् प्रदक्षिणम् । सर्वदेवेषु यत्पुण्यं सर्वतीर्थेषु यत्फलम् ।
प्रदक्षिणीकृता तेन सप्तद्वीपा वसुधरा ॥१३ सर्वदानेषु यत्प्रोक्तमिष्टापूर्तेषु चैव हि ।
तस्मात् सर्वप्रयत्नेन सर्वकामानभोप्सुभिः । फलं तदधिकं प्रोक्तं मथुराया परिक्रमे ॥१८
कर्त्तव्या मथुरा प्राप्य नरैः सम्यक् प्रदक्षिणा ॥१४ प्रहृष्टा ऋषयो जगमुरभिवाद्य स्वयम्भुवम् ।
धरण्युवाच ॥१५ आगत्य मथुरा देवीमाश्रमाश्चक्रिरे द्विजाः ।
यथाविधानक्रमेण मथुरायामवाप्यते । ध्रुवेण सहिता आसन् कामयानास्तु तद्दिनम् ॥१९
प्रदक्षिणाफलं सम्यगनुक्रमविधिं वद ॥१५ कुमुदस्य तु मासस्य नवम्या शुक्लपक्षके ।
श्रीवराह उवाच ॥१६ मथुरापरिक्रमं कृत्वा सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥२०

॥ इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे सप्तपञ्चाशदधिकशततमोऽध्यायः ॥१५७॥

११ -a) ब३**, दे१० अन्य- (→अल्प-) -c) ब३
दे१ ३-५ ८-११ मुवे शक्यते (→शक्येत) -d) ब३ तु (→च)

१२ ब३ c ० -a) दे१ ३-५ ८ ९ ११ मुवे च (→तु),
ब३ यत्तीर्थ, दे२ ये तीर्थाद्, दे४ ये तीर्था, दे५ ८ ९ ११ तीर्थानि, मुवे
तीर्थाना (→ये तीर्था) -b) दे१ चर्मणा च, दे३ चर्मणा च, दे४
वामणा च, दे५ ८ ९ ११ मुवे भ्रमणाद्यत (→भ्रमणाच्च), ब३ दे१ ४
लभेत (→भवेत्) -d) दे५ ८ ९ ११ मुवे मथुराया परिक्रमे

१३ ब३ ० -b) दे१ ३-५ ८-१० प्रदक्षिणाम (→
प्रदक्षिणम्)

१४ -b) ब३ दे१ ३ ४ सर्वान् (→सर्व-) -d) दे२ प्रदक्षिण,
दे१० प्रदक्षिणा, ते१ प्रदक्षिण (→प्रदक्षिणा)

॥ दे१ धरणी उ०, दे३ धरण्युवाच

१५ ब३ b ० -a) दे१ ४ यथाविधान-, दे६ ७***
धान-, दे१० यथा हि ध्यान- (→यथाविधान-), दे२ ४-९ ११ मुवे
-क्रमेण, दे१० -क्रमणा (→-क्रमणे) -b) दे२ ते१ मथुराया तु
प्राप्यते -c) दे१ ३ ४ प्रदक्षिणाविधि, दे५ ७-९ ११ प्रदक्षिणफल, दे६
प्रदक्षिण फल, ते१ प्रदक्षिणसम (→प्रदक्षिणाफल) -d) दे१ ३-४
फल (→विधि)

॥ दे१ ९ वाराह उ०, दे२ ६ ७ वराह उवाच, दे३ ४ १०
श्रीवाराह उवाच, दे५ ८ ११ ते१ वाराह उवाच

१६ -b) ब३ ब्रह्मलोक, दे४ ब्रह्मलोका, दे७ १० ब्रह्मलोक-
(→ब्रह्मा लोक-); ब३ पितामह, दे३ ४ ६ -पितामहा, दे१० -पिता-
मह (→पितामह) -c) ब३ ते१ बहू (ते१ ०) मेवार्थमप्युक्तो,
दे१ ३ अमुमेवार्थमप्युक्तो, दे३ ४ अमुमेवार्थमप्युक्तो, दे५-९ ११ मुवे

इदमेव पुरा प्रोक्तं, दे१० अयमवायमप्युक्ता -d) मुवे यथा पृष्टा
त्वया ह्यहम्

१७ दे१ ३ ४ cd ० -b) दे१ ३ ४ इष्टापूर्वे (दे१ ०) पु च व हि

१८ दे१ ३ ४ ०, दे७ bc ० -a) ब३ ० वेदेषु (→
० देवेषु) -d) ब३ यद्वहि (→चैव हि) -e) दे५-९ ११ मुवे
प्रक्रमा मथुरायास्तु, दे१० तत्फलं तदधिप्रोक्त -f) दे२ १० ते१
मथुराया (→मथुराया), दे३ ८ ९ ११ मुवे सत्यमेतद्वदामि ब३, दे६ ७
एवमेतन्न सशय

१८ श्लोकस्य d चरणानन्तरं दे५-९ ११ मुवे अधिकम्—

*यत्फलं लभ्य (दे६ ७ ०) ते विप्रास्तस्माच्छतगुणोत्तरम् ।

१९ -a) दे५-९ ११ मुवे इत्युक्त्वा (→प्रहृष्टा), ब३ मुनयो,
दे२ १० ते१ हृदयो (→ऋषयो) -b) दे१ ३ ४ अभिधाय (→ अभि
वाद्य), दे२ ते१ स्वयम्भुवि (→स्वयम्भुवम्) -c) दे९ आगम्य (→
आगत्य), ब३ देव, दे१ १० देवी, दे६ ७ देवि (→देवी) -d) ब३
दे१-४ १० ते१ आश्रमाणि (ते१ ०णा) प्रचक्रमु, दे५ आश्रमा ऋतु-
द्विजा, दे६ ७ आश्रमाश्चक्रुर्व द्विजा (दे७ ०ज), दे८ ९ ११ आश्रमाश्च
ऋतुद्विजा -e) दे१ ३ ४ सहिता प्राणान्, दे९ मुवे सहिता आसन्
(→सहिता आसन्) -f) ब३ कामनायास्तु, दे३ ४ कामनायास्ति,
दे७ कामयानस्तु (→कामयानास्तु)

२० -c) ब३ दे११ मथुराप्रक्रम, दे१ ३ मुवे मथुरोपक्रमं,
दे२ मथुरामुपक्रम, दे४ मथुरोपक्रम, दे६ ७ मथुराप्रक्रम, ब३ १०
मथुरामप्रक्रम (→मथुरापरिक्रम)

पुष्पिका—

पुराणनाम्—ब३ इत्यादि वराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे३ ४ ७

श्रीवराह उवाच ॥*

अष्टम्या मथुरा प्राप्य कार्तिकस्य सिते नर ।
स्नात्वा विश्रान्तितीर्थे तु पितृदेवार्चने रत ॥१॥
विश्रान्तिदर्शनं कृत्वा दीर्घविष्णु च केशवम् ।
[दिनान्ते नियम कार्य तीर्थे विश्रान्तिसज्जके ॥२॥
मथुरा च परिक्रामन् दृष्ट्वा देव स्वयम्भुवम् ।
स्थित वा स्थलरूपेण केशव क्लेशनाशनम् ।]
प्रदक्षिणाया सम्यग् वै फलमाप्नोति मानव ॥३॥
उपवासरत सम्यगल्पमेध्याशनोऽथवा ।
दन्तकाष्ठं च सायाह्ने कृत्वा शुद्धचर्चमात्मन ॥४॥
ब्रह्मचर्येण ता रात्रि कृत्वा सकल्पमानसम् ।

इत्यादि (दे३ ४ इत्यादि श्री)वा (ब३ व)राहपुराणे भगवच्छास्त्रे,
दे१ २ते१ इत्यादि वराहपुराणे, दे५ ८ ९ ११ इत्यादि वाराहपुराणे,
दे६ इति वराहपुराणे, दे१० इति श्रीवाराहपुराणे, मुवे इति
श्रीवाराहपुराणे मथुरामाहात्म्ये अध्यायनाम—ब३ दे५ ८ ९ ११
मथुरामाहात्म्ये, दे१ ४ते१ मथुराप्रादुर्भावे, दे६ मथुरामाहात्म्ये द७
मथुरामाहात्म्ये नाम, दे१० मथुराप्रादुर्भावेनाम, मुवे मथुरा
प्रदक्षिणादिक नाम अध्यायसंख्या—दे१ ७ ९ ११ते१ ०, ब३
अष्टमोऽध्याय, द८ ॥६२॥, मुवे एकोनषष्ठ्यधिकशततमोऽध्याय
॥१५९॥

१५८

॥ दे१ ५ ८ ११ ते१ वाराह उवाच दे२ ६ ७ वराह उवाच,
दे३ ४ १० श्रीवाराह उवाच, दे९ वाराह उ०

१ -a) ते१ मथुरा (→मथुरा) -b) दे१ ३ ४ १० कार्त्तिक
कस्य सितं नर, दे५ ९ ११ मुवे ते१ कार्त्तिकस्यासिते (ते१ ता)
नर -c) दे१ ३ ४ तीर्थेषु (→तीर्थे तु), दे६ स्नात्वा विश्रान्ते
तीर्थे -d) दे४ देवाचन (→देवाचने), दे७ रता (→रत)

२ दे१ ०, दे२ ५ ९ ११ मुवे ते१ cd ० -b) ब३ दीर्घ
विष्णु च केशव, दे३ ४ दृष्ट्वा देव तु केशव, दे७ दीर्घविष्णु स्नातनम्,
दे१० दीर्घविष्णु च केशव -d) दे३ ४ विश्रामं (→विश्रान्तिं)

३ दे१-९ ११ मुवे ते१ a-d ० -a) ब३ मथुरा च
क्रामणेन, दे३ ४ मथुरा परिक्राम (दे४ व), दे१० मथुराच परिक्राम
-d) ब३ स्थित* वास्तुरूपेण, दे४ स्थित वा स्थलरूपेण, दे१० स्थित
वा स्वच्छरूपेण -f) दे१ प्राप्नोति (→आप्नोति), दे२ मानक
(→मानव)

धौतवस्त्रधर स्नातो मौनव्रतपरायण ॥५॥
तिलाक्षतकुशान् गृह्य पितृदेवार्थमुद्यत ।
दीपहस्तो वन गत्वा श्रान्तो विश्रान्तिजागरे ॥६॥
यथानुक्रमेण तैश्च ध्रुवाद्यैर्ऋषिभिः कृतम् ।
एव परम्परायात क्रमणीय नरोत्तमै ॥७॥
प्रदक्षिणावर्त्तमानो नरो भक्तिसमन्वित ।
सर्वान् कामानवाप्नोति हयमेधफल लभेत् ॥८॥
एव जागरणं कृत्वा नवम्या नियत शुचि ।
ब्राह्मे मुहूर्त्ते संप्राप्ते ततो यात्रामुपक्रमेत् ।
तथा प्रारभ्यते यात्रा यावन्नोदयते रविः ॥९॥

वे १६

४ -a) दे१० उपवासे (→उपवास-), दे२ १० ते१ रता
(→रत) दे१ उच्चवार तत सम्यक, दे३ ४ उच्चचार रता
सम्यग -b) ब३ दे१० अल्पमेध्याश (दे१० शि) नोऽथवा, दे१ अल्प
मेध्याशनोऽथ च, दे२ अल्पमर्थोऽसिनोऽथवा, ते१ अल्पमर्थोऽसिनेऽथवा
-c) ब३ दे१-४ ते१ तु (→च) -d) दे६ कृत्वा शुद्धचर्चमानव,
दे१० कृत्वा सुधममात्मने

४ श्लोकात् पर दे७ अधिकम्—

ब्रह्मचर्येण ता रात्रि कृत्वा शुद्धचर्चमात्मन । (= ५ ab)

५ -b) ब३ कृत्वा सकल्पमात्मन, मुवे कृत्वा सङ्कल्प्य
मानसे -c) दे२ ५-९ ११ मुवे ते१ धौतवस्त्रेण स (मुवे स) स्नातो
-d) दे७ मौञ्जीं (→मौनं), दे६ मौञ्जीव्रतमनुत्तम

६ -a) दे१ तिलावृतं (→तिलाक्षतं) -c) ते१ वने (→वन),
ब३ दे१ ३ ४ ते१ दीपहस्तोऽचनरत -d) दे३ ४ जागरे (→जागरे)

७ -a) दे७ यथा तु (→यथानु-), ब३ क्रमते (→क्रमण)
दे१० चैव (→तैश्च) -b) दे३ ४ ध्रुवाद्यै (→ध्रुवाद्यैर्), ते१ अधुना
ऋषिभिः कृत -c) ब३ एव परंपरा यात, दे६ ७ एव परंपरा यात,
दे१० ते१ एव परम्परायान्त

८ -a) ब३ दे६ ७ प्रदक्षिण, दे१० प्रदक्षिणा (→प्रदक्षिणा-),
दे१० व्रतमान्यो, मुवे [आ] वर्त्तमाना, ते१ [आ] नत्तमानो (→
[आ] वर्त्तमानो) -b) मुवे भक्तिश्रद्धासमन्वित -d) दे७ भवेत्
(→लभेत्)

९ -a) दे६ ७ नारायण (→जागरण) -b) ब३ त्रिकाल
(→नवम्या) -c) दे२ ते१ ब्राह्मे मुहूर्त्त संप्राप्ते -d) दे२ ते१ जि

१९ प्रातः स्नानं तथा कुर्यात्तीर्थे दक्षिणकोटिके ।
 प्रक्षाल्य पादावाचम्य हनूमन्तं प्रसादयेत् ॥१०॥
 सर्वमङ्गलमाङ्गल्यं कुमारं ब्रह्मचारिणम् ।
 विज्ञाप्य सिद्धिकर्तारं यात्रासिद्धिप्रदायकम् ।
 यस्य सस्मरणादेव सर्वं नश्यन्त्युपद्रवाः ॥११॥
 यथा रामस्य यात्रायां सिद्धिस्ते सुप्रतिष्ठिताः ।
 तथा परिभ्रमन् मेऽद्य भवान् सिद्धिप्रदो भव ॥१२॥
 इति विज्ञाप्य विधिवद् हनूमन्तं गणेश्वरम् ।
 दीपपुष्पोपहारैस्तु पूजयित्वा प्रसादयेत् ॥१३॥
 तथैव पद्मनाभं तु दीर्घविष्णुं भयापहम् ।
 विज्ञाप्य सिद्धिकर्तारो देव्यश्च तदनन्तरम् ॥१४॥
 दृष्ट्वा वसुमतीं देवीं तथैव ह्यपराजिताम् ।
 आयुधागारसंस्थां च नृणां सर्वभयापहाम् ॥१५॥
 कसवासनिकां तद्द्वौघसेनीं तु चर्चिकाम् ।

(द२ ज) तो पात्रमुपक्रमेण -e) त३ तदा (→तथा), दे२ ११ मुवे
 तथाप्रारम्भे (→मुवे प्रारम्भे) यात्रा -f) दे२ ते१ यावतादयनेर व
 १० -a) २० ते१ प्रस्नानं यदा कुर्यां (ते१ कुर्यात्) -b)
 दे० १० तीर्थ (→तीर्थे), दे२ दक्षिणे, दे१० दक्षणे (→दक्षिणे-)
 -d) दे२ ते१ हनुमन्ते (→हनूमन्तं)

११ पाठा तत्र नास्ति

१२ -d) दे० ७ मम (→भव)

१३ -c) द० ४ च (→तु) -d) दे२ ११ मुवे विसर्जयेत्
 (→प्रसादयेत्)

१४ दे२ ते१ cd ○ -b) दे२ दीप, दे० दीर्घ (→
 दीर्घ-), ब३ दे३ दीर्घ विष्णुमयापह, ते१ दीप विष्णुभयापह -c)
 दे१० °कर्तारो, मुवे °कर्तार (→°कर्तारो) -d) ब३ देवीश्च, दे१०
 देव्याश्च (→देव्यश्च)

१५ दे२ ते१ ○ -a) दे२ १ दृष्ट्वा (→दृष्ट्वा), दे१ ७ १०
 वसुमती (→वसुमती), दे२ देवा (→देवी) -b) दे० १० ह्यपराजित,
 दे० ह्यपराजिता (→ह्यपराजिता) -d) दे३ °भयापह, दे०
 °भयापह, (→°भयापहाम्)

१६ ते१ ○, दे२ १६ b 'सेनी इत्यारभ्य १७ b
 यावत् ○ -a) दे१ ३.४ कसवासि (दे३ °सी) नि (दे४ °नी) का
 द१० काशवासिनिका (→कसवासिनिका) -b) ब३ दुर्गसेना दे१
 दुर्गसिनी, दे२ दुर्ग**, दे१ ४ दुर्गसेनी, दे२ ८ ८ ११ मुवे औघसेना
 (दे२ °नी), दे० उग्रसेना, दे१० उग्रसेनी (→औघसेनी), ब३
 दे१ ८-८ १० ११ मुवे च (→तु) -c) दे१ ४ वरदा च, दे२ वधूटी च
 (→वधूटी च), मुवे देवि (→देवी)

वधूटी च तथा देवी दानवक्षयकारिणीम् ॥१६॥
 जयदा देवतानां च मातरो देवपूजिताः ।
 गृहदेव्यो वास्तुदेव्यो दृष्ट्वाऽनुज्ञाप्य निर्गमेत् ॥१७॥
 मौनव्रतधरो गच्छेद् यावद् दक्षिणकोटिके ।
 प्राप्य स्नात्वा पितृस्तर्प्य दृष्ट्वा देवप्रणम्य च ।
 नत्वा गच्छेद्विशुवासां देवीं कृष्णसुपूजिताम् ॥१८॥
 बालक्रीडनरूपाणि कृतानि सह गोपकैः ।
 यानि तीर्थानि तान्येव स्थापितानि महर्षिभिः ।
 ख्यातिं गतानि दिव्यानि सर्वपापहराणि च ॥१९॥
 वत्सपुत्रं ततो गच्छेत् सर्वपापहरं शुभम् ।
 अर्कस्थलं वीरस्थलं कुशस्थलमनन्तरम् ।
 पुण्यस्थलं महास्थलं महापातकनाशनम् ॥२०॥
 एव पञ्चस्थला ख्याता महापातकनाशनाः ।
 येषु दृष्टेषु मनुजो ब्रह्मणा सह मोदते ।

१७ ते१ ○ दे२ ab ○ -a) दे० जयदा, दे१० व्रतदा
 (→जयदा), दे१ देवतानी (→देवतानां) -c) दे२ गृहदेवी, दे३ ४
 गृहे देव्यो, दे० गृहदेव्यो (→गृहदेव्यो), ब३ दे१-४ १० वास्तुकश्च (→
 वास्तुदेव्यो) -d) ब३ दे० निर्गमन् (→निर्गमेत्), दे१ ३ ४ तु (दे१
 मु) जटा निर्गमे शनैः

१८ -a) दे१ ३ ४ नव° (→मौन°) -b) ते१ या च
 (→यावद्), दे१० दक्षिण° (→दक्षिण°), दे४ °कोटिका, दे० ७ °कोटिक
 (→°कोटिके) -c) दे२ ते१ पितृस्ताय (→पितृस्तर्प्य) -e) दे२ १०
 ते१ गत्वा (→नत्वा), दे२ ८ ९ इक्षुवासी (दे० ९ °सा), दे० इक्षुवसा
 (→इक्षुवासा), ब३ नत्वा गच्छेद्विशुवासां -f) दे२ ते१ देवीं कृष्णं च
 सुपूजितं, दे० ७ देवीं कृष्णस्तु (दे० कृष्णं स्व) पूजिता -ef)
 दे१ ३ ४ वत्सपुत्रं ततो गच्छेद् वामा (दे१ हासा, दे३ वासा) देवी
 सुपूजिता

१९ -e) दे२ ५ ६ ८ ९ ११ मुवे ते१ सर्वाणि, दे० तान्येव
 (→दिव्यानि) -f) दे१ ३ ४ तु (→च)

२० दे० ७ c-f, ○ -a) दे१ वत्स, दे० वत्स (→वत्स-)
 -b) दे२ **, दे० तु वै दे० ९ ११ मुवे पर (→शुभ) -d) ते१
 कुशस्थलं वनान्तरं -e) ब३ दे१ ३ ४ पुण्य° (→पुण्य°), ब३ दे१ ३ ४
 महत्स्थलं, दे० महास्थलं (→महास्थलं) -f) मुवे ते१ महापात-
 कनाशना

२१ दे० ७ ab ○ -a) ब३ °स्थला (→°स्थला)
 -ab) दे२ ८ ९ ११ मुवे पञ्चस्थलानि तत्रैव सर्वपाप-
 हरानि च -c) दे२-९ ११ मुवे येषां तु (दे० च) दशनादेव
 -d) दे० १० ब्रह्मण (→ब्रह्मणा) -e) दे० सितं, दे० ४ ७

शिव सिद्धिमुख दृष्ट्वा स्थलानां फलमाप्नुयात् ॥२१॥
ह्यमुक्तिं ततो गच्छेत् सिन्दूर सहायकम् ।
श्रूयते चात्र ऋषिभिर्गीता गाथा पुरातनी ॥२२॥
अश्वारूढेन तेनैव यात्रेय समनुष्ठिता ।
अश्वो मुक्तिं गतस्तत्र सहायसहितं सुखम् ॥२३॥
राजपुत्र स्थितस्तत्र यानयात्रा न मुक्तिदा ।
तस्माद् यानैस्तु यात्रा च न कर्त्तव्या फलेच्छया ।
तस्मिन्तीर्थे तु त दृष्ट्वा स्पृष्ट्वा पापैः प्रमुच्यते ॥२४॥
[लवणस्य गुहा तत्र दृष्ट्वा भक्तिसमन्वित ।
शत्रुघ्नमीश्वरं चैव सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥२५॥]
कुण्ड शिवस्य विख्यातं तत्र स्नानान्महाफलम् ।
मल्लिकादर्शनं कृत्वा कृष्णस्य जयदं शुभम् ।
ततः कदम्बखण्डस्य गमनात् सिद्धिमाप्नुयात् ॥२६॥
[अपरं तत्र गुह्याख्यं तीर्थं तस्य समीपतः ।

गमनात् तस्य तीर्थस्य महापातकनाशनम् ।
उल्लोला वरदा तत्र दृष्ट्वा गतिमाप्नुयात् ॥२७॥
चर्चिका योगिनी तत्र योगिनीपरिवारिता ।
कृष्णस्य रक्षणार्थं हि स्थिता सा दक्षिणा दिशम् ॥२८॥
अस्पृश्या च स्पृशा चैव मातरौ लोकपूजितौ ।
बालानां दर्शनं द्वाभ्यां महारक्षा करिष्यति ॥२९॥
वर्षात् ततो गत्वा कुण्ड पापहर परम् ।
गत्वा स्नात्वा पितृस्तर्प्य सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥३०॥
क्षेत्रपाल ततो गत्वा शिव भूतेश्वर हरम् ।
मथुराक्रमणं तस्य जायते सफलं तथा ॥३१॥
कृष्णक्रीडासेतुबन्धं महापातकनाशनम् ।
वलभी तत्र क्रीडार्थं दृष्ट्वा देवो गदाधर ॥३२॥
गोपकैः सहितस्तत्र क्षणमेकं दिने दिने ।
तत्रैव रमणार्थं हि नित्यकालं स गच्छति ॥३३॥ वे १६० ३३

शिव- दे१० मित (→शिव), ब३ दे९ सिद्ध, दे१ ३-६ ८ ११ मुवे
सिद्धि- (→सिद्धि-), दे१ -सुख (→-मुख) -f) दे७ स्थलानां
(→स्थलानां)

२२ -a) दे१ ३ ४ येह° (→ह्य°) -b) ब३ सैन्दूर, दे१
सिद्ध* (→सिद्ध), दे५ ६ ८ ९ ११ सहायक (→सहायक) -c)
दे१ स्तूयते, दे१ ४ सूयते (→श्रूयते) -d) दे५ ७ ९ ११ मुवे गाथा
गीता पुरातनी, दे६ तथा गीतपुरातना

२३ -b) दे२ ७ ते१ ते चैव (→तेनैव) -b) दे१ ० ४
यात्राया, दे२ ते१ यात्रेय, दे५-९ ११ मुवे यत्रेय, दे६ यत्राय (→यात्रेय),
दे१ ३ ५ ७-९ ११ समनुस्थिता, दे६ समुपस्थिता (→समनुष्ठिता),
-c) दे२ आश्वो, दे६ अश्व (→अश्वो), दे१ मुक्तिं दे१० मुक्त
(→मुक्ति) -c) दे१ सहाये, दे७ सहाय, दे१० साहाय- (→सहाय-),
दे१ ० -सहितै, दे४ -सि* तै (→-सहित), दे७ स्वख (→सुख)

२४ -a) ब३ दे१ ११ मुवे ते१ राजपुत्र (→राजपुत्र)
-b) दे३ ४ याने, दे६ यत्र (→यान-), दे१० मुक्तिद (→मुक्तिदा)
-c) दे५ ७-९ ११ मुवे यानैश्च, दे६ यान च, दे१० ध्वानैस्तु (→
यानस्तु), मुवे तु (→च), -d) दे४ फलेप्सुना (→फलेच्छया)
-f) दे२ ते१ तस्य (→स्पृष्ट्वा)

२५ अयं श्लोक ब३ दे१ ३ ४ पुस्तकेष्वेव अस्ति, पाठान्तर
नास्ति

२६ -b) ब३ दे२ ते१ स्नान (ब३ °त्वा) महत्फल, दे५-९ ११ मुवे
तत्र स्नानफलमहत्, दे१० तत्र स्नानमहत्फल -d) ब३ जयदा शुभा,
दे१ ३ ४ जलदा शुभ (दे४ °भा) -f) दे७ दधि (→सिद्धि)

२७ ब३ दे१ ३ ४ १० पुस्तकेष्वेव अस्ति -a) ब३ गुह्याय,

दे१० गुह्याक्ष (→गुह्यारय) -d) दे१ महापातकनाशन -e)
ब३ तल्लोला, दे१ पुल्लोला (→उल्लोला)

२८ -a) दे६ बर्चिका, दे७ वर्षिका, दे८ ९ ११ ते१ बर्चिका
(→चर्चिका) -c) दे७ रक्षणार्थं (→रक्षणार्थं हि)

२९ -a) ब३ दे१० अस्पृशा (→अस्पृश्या), दे५ ९ ११
मुवे अस्पृश्या चास्पृशा च, दे२ १ ते१ अस्पृश्या वा (दे४ च)
स्पृशौ चैव -b) ब३ °पूजिते (→°पूजितौ) -c) दे३ ४ बालानां
(→बालानां), दे५ ९ ११ मुवे ताभ्यां (→द्वाभ्यां) -d) दे१ ३ ४
महाराग, दे१० महारक्षा (→महारक्षा)

३० -a) दे१ ४ वयखात, दे२ ते१ कषया (दे२ °धा)त,
दे६ वर्षाया तु, दे७ वशिष्यान, दे१० कपपात (→वषखात), दे१ ३ ४
दष्टा (→गत्वा), दे७ शुभ (→पर)

३१ -c) ब३ °क्रामण (→°क्रमण)

३२ -a) ब३ कृष्णक्रीडा- (→कृष्णक्रीडा-) दे२ ते१ °बन्धे
(→°बन्ध) -c) दे२ बालानी, दे५ ९ ११ मुवे ते१ बालानां (→
वलभी), दे५ ९ ११ मुवे क्रीडार्थं च (→तत्र क्रीडार्थं) -d) ब३
दे२ ५-९ ११ मुवे ते१ कृत्वा (→दृष्ट्वा)

३३ ते१ cd O -a) दे६ गोपकैः सहितस्तत्र, दे७ गोपैः
सह हितस्तत्र, दे१० गोपकैः सहितं तत्र, ते१ गोपकैस्स शुभ यस्य
-b) दे४ एक-, दे७ एके (→एक), ते१ सव सदृशनादिव -c)
दे१ ३ ४ तथैतद (→तत्रैव), ब३ लवणार्थं, दे२ ७-९ मरणार्थं (→
रमणार्थं) -d) दे४ ७ नित्य (→नित्य-), दे१० °कालो (→°काल),
दे१ ३ ४ तु, दे२ १० हि (→स)

४ बलिहृद च तत्रैव जलक्रीडाकृत शुभम् ।
 यस्य सददर्शनादेव सर्वपापे प्रमुच्यते ॥३४
 तत पर च कृष्णेन कुक्कुटे क्रीडन कृतम् ।
 यस्य दर्शनमात्रेण चण्ड सद्गतिमाप्नुयात् ॥३५
 स्तम्भोच्चय सुशिखर सौरभै समुगन्धिभि ।
 भूषित पूजित तत्र कृष्णेनावलिष्टकर्मणा ॥३६
 तस्य प्रदक्षिण कृत्वा परिपूज्य प्रयत्नत ।
 मुच्यते सर्वपापेभ्यो विष्णुलोक व्रजेत् तु स ॥३७
 वसुदेवेन देवक्या गर्भसरक्षणाय च ।
 कृतमेकान्तशयन महापातकनाशनम् ॥३८
 ततो नारायणस्थान प्रविशेन्मुक्तिहेतवे ।
 परिक्रम्य ततो देवान् नारायणपुरोगमान् ॥३९
 दृष्ट्वा ततोऽनुविज्ञाप्य गण सिद्धिविनायकम् ।

३४ ते। () -a) व बलभद्रेण, द२ बलिहृद च, दे३ ४ बलिहृद च, दे१० बलिहृद न (→बलिहृद च)

३५ -a) व३दे१ १० अत (→तत) -c) दे१ १४ तस्य (→यस्य) -d) ३३ सय सा गतिमाप्नुयात्, दे२ते१ चाण्डागो (दे२ °ल) गतिमाप्नुयात्, दे२ ११ मुवे चण्डोऽपि गतिमाप्नुयात् अत पर दे ४ अस्तिम्—

*शोभाद्रव्य सुशिखर सौरभ्यै समुगन्धिभि

३६ -a) व दे३ ४ स्तम्भोच्चय (व।°च्छा) य, दे१ शम्भो-
 द्रव्य, दे२ते१ स्तम्भयाच्च (ते। °च्चा-), दे१ लभोश्चय, दे१०
 स्तम्भोच्चय (→स्तम्भोच्चय), ब३दे३ सुशिखर, दे२ सुशिखर, दे० ७
 च (दे१ स्व) शिखर (→सुशिखर) -b) दे१ ३४ सौरभ्यै सु-,
 दे३ सौरभै स-, दे७ सौरभै स्व-, दे१० सुरभि स, ते१ सौरभैश्च
 (→सौरभै स-) -c) ते१ भूषित तत्र वै भूमे -d) ब३ कृष्णेना-
 वलिष्टमूर्तिना

३७ -d) दे३ ब्रह्म- (→विष्णु-), दे१ स गच्छति,
 दे३ ८ ९ व्रजेत्तर (→व्रजेत्तु स)

३८ -b) दे२ गर्भे स-, मुवे गर्भस्य (→गर्भस-) -c)
 दे१ कृतमेकतन्त्रायन, दे१ ४ कृतमेकान्ततो यान

३९ दे१० ३९b-४०a ○ (दृ स) -a) दे१ ३ ४ ६
 नारायण (→नारायण-) -c) ते१ देव (→देवान)

४० दे५ ○ -a) दे२ ६ ९ ११ मुवे ते१ सु-, दे१० प्र-
 (→[अ]नु) -b) दे२ ५-९ ११ मुवे ते१ विधि-, दे३ ४ सिद्ध-
 (→सिद्धि-), -c) ब३ कुम्भिका वामना चैव, दे१ ४ ६-९ ११
 कुम्भिका वामन (दे३ ७ °ना) चैव, दे१० कुम्भिका वामनश्चैव, ते१

कुम्भिका वामना चैव ब्राह्मण्यौ कृष्णमानिते ॥४०

अनुज्ञाप्य तत. स्थान द्रष्टु गर्तेश्वर शिवम् ।

दृष्टमात्रेण तत्रैव यात्राफलमवाप्यते ॥४१

लोहजङ्घ ततो दृष्ट्वा आरक्ष परम हरे ।

रक्षणार्थं हि क्षेत्रस्य यात्रायाः सिद्धिद नृणाम् ।

प्रभालल्लीं च तत्रैव दृष्ट्वा कामानवाप्नुयात् ॥४२

महाविद्येश्वरी देवी कृष्णरक्षार्थमुद्यता ।

नित्य सन्निहिता तत्र सिद्धिदा पापनाशिनी ॥४३

कृष्णेन बलभद्रेण गोपै कस जिघासुभि ।

सकेतक कृत तत्र मन्त्रनिश्चयकारकम् ॥४४

तदा सकेतकेशा च सिद्धा देवी प्रतिष्ठिता ।

सिद्धिप्रदा भोगदा च तेन मिद्धेश्वरी स्मृता ॥४५

कुम्भिका वामन चैव -d) दे१ ३ ४ ब्राह्मण्ये, ते१ ब्राह्मण्यौ (→
 ब्राह्मण्यौ), दे३-० ११ मुवे °पालिते (→°मानिते)

४१ दे५ ab ○ -a) मुवे अनुज्ञाय (→अनुज्ञाप्य),
 दे१ ३ ४ च तत्स्थान, दे३ तत स्थाने (→तत स्थान) -b) दे१ ३ ४
 दृष्ट्वा, दे३ कुष्ठ, दे७ इष्ट (→द्रष्टु), ब३ गत्वेश्वर, दे१ गतुस्वर, दे४
 गतुस्वर, दे७ गर्भेश्वर (→गर्तेश्वर), -c) दे३ दृष्टमात्रे तु
 (→दृष्टमात्रेण) -d) दे७ यात्रा*****

४२ दे२ ६ ७ ○, दे५ ते१ ef ○ -a) दे५ ८ ९ ११
 मुवे महाविद्ये (दे५ °विद्यै) श्वरी देवी -b) मुवे आरक्ष पापक
 हरेत -c) मुवे क्षेत्रस्य रक्षणार्थ हि -d) दे३ यात्राया (→यात्राया),
 मुवे सिद्धिदा (→सिद्धिद) -e) व प्रभामूलिञ्च, दे१ प्रभाल्लसच्च,
 दे३ ४ प्रभाल्ल (दे४ °ल) सित-, दे३ प्रभाल्लिच, दे३ ९ ११ प्रभाला
 लिच, दे१० प्रभालाल्लिच, मुवे प्रभामल्ली च (→प्रभालल्लीच),
 दे७ प्रभाललागलि दृष्ट्वा -f) दे७ सर्वान् (→दृष्ट्वा), दे१ ४
 अवाप्नुते (→अवाप्नुयात्)

४३ -a) दे१ °विघ्नेश्वरी, दे३ ४ °विघ्नेश्वरी (→°विघ्नेश्वरी),
 दे३ ४ १० देवी (→देवी) -b) दे२-मूषत, ते१ भूषित (→उद्यता),
 -d) दे७ १० °नाशिनी, ते१ °नाशिनी (→°नाशिनी)

४४ -b) ब३ दे७ कस-, दे१ कृष्ण (→कस), दे३ कोपे
 कास्य जिघांसुभि, ते१ कारित सर्वदा तदा -c) ब३ यत्र (→तत्र),
 दे१ २ ४ कसेन कि कृत यत्र

४५ -a) दे१ सकेत° (→सकेत°), दे३ कशा (→°केशा),
 दे५-९ ११ मुवे तदा सकेतकै सा च -c) दे१ गवाहस्ता, दे४ सदा
 तत्र (→भोगदा च) -d) दे३ ४ तेन सिद्धि प्रकीर्तिता

सङ्केतकेश्वरी चैव दृष्ट्वा सिद्धिमवाप्नुयात् ।
तत्र कुण्ड स्वच्छजल महापातकनाशनम् ॥४६॥
ततो दृष्ट्वा महादेव गोकर्णेश्वरनामत ।
यस्य दर्शनमात्रेण सर्वपापै प्रमुच्यते ॥४७॥
सरस्वती नदी दृष्ट्वा ततो भद्राणि पश्यति ।
विघ्नराज ततो गच्छेद् गणेश विघ्ननाशनम् ।
सर्वसिद्धिप्रद रम्य दर्शनाच्च फल लभेत् ॥४८॥
गङ्गा साध्वी च तत्रैव महापातकनाशिनीम् ।
दृष्ट्वा स्पृष्ट्वा तथा ध्यात्वा सर्वकामान् समश्नुते ॥४९॥
महादेवमुखाकार नाम्ना रुद्रमहालयम् ।
क्षेत्रप त पर दृष्ट्वा क्षेत्रवासफल लभेत् ॥
तस्मादुत्तरकोटि च दृष्ट्वा देव गणेश्वरम् ॥५०॥
द्युतक्रीडा भगवता कृता गोपजनै सह ।
नानावहासरूपेण जिता गोप्यो धनानि च ॥

४६ पाठांतर नास्ति

४७ -b) ब३ दे१ ४ गोकर्ण नाम नामत

४८ -d) ब३ °नाशन, + °नाशक, दे३ ९ ११ °नाशक,
मुवे °नायक (→°नाशनम्) -f) दे२ ते१ दशन चाचनारलभेत

४९ दे१ ३ ४ ० -a) ब३ मार्गी सर्वा च, दे२ ते१ गर्गी
साध्वी च, दे५ मुवे गगा (मुवे °गा) साध्वी च, दे० ७ गगा साध्वी
च, दे११ मार्गी सार्वा च (→गगा साध्वी च) -b) दे० °नाशन,
दे१० ते१ °नाशनी, मुवे °नाशिनी (→°नाशिनी) -c) ब३ ततो
(→तथा) -d) ब३ सर्वान (→सर्व), ब३ अवाप्नुयात् (→समश्नुते)

५० दे१ ३ ४ a-d ० -a) ब३ दे२ १० ते१ महादेव
(→महादेव-), ब३ दे२ ते१ सुखाकार (→मुखाकार) -b) दे२
नाम्नी (→नाम्ना), ते१ °लये (→°लयम्) -c) दे० क्षेत्रपाल,
दे० क्षेत्रपान्त, दे१० ते१ क्षेत्रवत (→क्षेत्रप त), दे२ ते१ पुर, दे० तत
(→पर) -d) दे० क्षेत्र (→क्षेत्र-) -e) दे२ ते१ कस्माद (→तस्माद)

५१ -a) दे० मुनक्रीडा, दे१० द्यूतक्रीडा, ते१**** (→
द्युतक्रीडा), दे२ ते१ भगवती (→भगवता) -b) दे३ ४ कृत्वा, दे०
कृतो (→कृता) -c) ब३ पणावहास°, दे१ ३ ४ पुण्यावहास°, मुवे
नानावहास°, ते१ नासा च हास° (→नानावहास°) -d)
दे५ ६ ८ ९ ११ जितो (→जिता), दे० जितो गोप्यो विनाशिता -e)
दे२ ५-९ ११ ते१ गोपैरानीयते चैव, मुवे गोपैरानीय ताश्रव -f) ब३
विनिवेदिता, दे१-३ ६ ९ ११ ते१ च निवेदिता (→च निषेदिता)

५२ -c) दे१ समस्त (→समस्त) -d) मुवे भ्रमण (→भ्रमता)

गोपैरानीय तत्रैव कृष्णाय च निवेदिता ॥५१॥

गोपालकृष्णगमन महापातकनाशनम् ।

समस्त बालचरित भ्रमता च यथासुखम् ॥५२॥

कृत तत्र यथारूप तद्रूप च तथा तथा ।

ऋषिभि सेवितध्यात विष्णोर्माहात्म्यमुत्तमम् ॥५३॥

ततो गच्छेन्महातीर्थं विमल यमुनाम्भसि ।

स्नात्वा पीत्वा पितृ स्तर्प्यनाम्ना रुद्रमहालयम् ।

गार्ग्यतीर्थे महापुण्ये नरस्तत्र तथाक्रमेत् ॥५४॥

भद्रेश्वरे महातीर्थे सोमतीर्थे तथैव च ।

स्नात्वा सोमेश्वर देव दृष्ट्वा यात्राफल लभेत् ॥५५॥

सरस्वत्या सगमे च सतर्प्य पितृदेवता ।

घण्टाभरणके तद्वत् तथा गरुणकेशवे ॥५६॥

धारालोपनके तद्वद् वैकुण्ठे खण्डवेलके ।

मन्दाकिन्या सयमने असिकुण्डे तथैव च ॥५७॥ वे १६०

५३ -a) ब३ दे१ ३ ४ १० यत्र (→तत्र) -b) ब३ यथा

(→तथा), दे१ ३ ४ तद्वत् च तथा तथा, दे५ ८ ९ ११ मुवे ते१
यद्रूप (ते१ तद्रूप) च यथा तथा, दे०**** यथा तथा, दे० सुरेश्वर
यथा तथा -c) दे१ ३ ४ विष्णो, दे० ७ ते१ ध्यान (→ध्यात),
दे० ऋषीभिर्देवसहित -d) दे० विष्णु- (→विष्णोर), दे१ ३ ४
माहात्म्य मम चोत्तम

५४ -a) दे० मही° (→महा°) -c) दे० ७ स्नात्वा
पितृस्तर्पयित्वा, दे१० स्नात्वा पीत्वा पितृस्तीर्थ -e) ब३
दे१ ३ ४ १० गार्गी (दे१ ४ गगा, दे३ गगो, दे१० गगास) तीर्थे
विघ्नराज (दे१ ४ १० °जे) -f) दे२ ते१ तथा क्रमे (→तथा क्रमेत्),
ब३ दे१ ३ ४ १० चक्रतीर्थे तथा क्रमात् (ब३ दे१० क्रमेत्)

५५ ब३ cd ० -a) दे२ ५-९ ११ ते१ भद्रेश्वर (→
भद्रेश्वरे), दे२ ५ ६ ८ ९ ११ मुवे ते१ महातीर्थ, दे० समासाद्य (→
महातीर्थे) -b) दे२ ५ ७-९ ११ ते१ सोमतीर्थ (→सोमतीर्थे) -d)
दे० ७ यत्र (→यात्रा-), ते१ भवेत् (→लभेत्)

५६ ब३ ० -a) दे१ ३ ४ शारदासगमे स्नात्वा, दे१०
सरस्वत्यागमे स्नात्वा, ते१ सरस्वत्या च सन्तप्य -d) दे० ९ ११
मुवे ते१ °केशव (→°केशवे)

दे० ९ ११ मुवे b चरणानन्तरमधिकम्—

*सतप्य विधिवद् दत्त्वा विष्णुसायुज्यमाप्नुयात् ।

५७ ब३ ० -a) दे० लेपनके (→°लोपनके) -b)
ते१ वै कुण्डे (→वैकुण्ठे), दे० ७ वेलुके, दे० १० वेलुक (→वेलुके)
-c) दे१ मण्डिकन्या, दे० १० मण्डिकन्या, दे० ३ ४ मण्डिकन्या, दे० ८-१०
मन्दाकिन्या (→मन्दाकिन्या)

सुखासीन च तत्रैव स्थापित शकुनाय वै ।
 सानुकूल स्वरो यत्र प्रवेशे दक्षिण स्वन ॥६८॥
 ध्याता शुभाय कृष्णेन स्वसा सातिसुखप्रदा ।
 भयार्त्तेन च कृष्णेन ध्याता देवी च चण्डिका ॥६९॥
 स्थापिता सिद्धिदा तत्र नाम्ना चार्त्तिहरा तत ।
 दृष्ट्वा सर्वातिहरण यस्या देव्या सुखी नर ॥७०॥
 अगोत्तर शुभतर शकुनार्थं हि याचत ।
 कृष्णस्य कसघातार्थं सभूतस्तमगोत्तरम् ।
 त दृष्ट्वा मनुज कामान् सर्वानिष्टान् प्रवर्तते ॥७१॥
 वज्रानन ततो ध्यात्वा कृष्णो मल्लजिघासया ।
 निहत्य मल्लान् पश्चाद्धि वज्राननमकल्पयत् ॥७२॥
 वाञ्छितार्थफल चेच्छन् कृष्णेन स्यान्मनोरथान् ।

६८ -a) ब३ दे१ ३ ४ १० खरवासी (ब३ °सा, दे१०°शी)
 (→सुखासीन) -b) ब३ स्थापिता (→स्थापित) -c) दे२ मुवे
 स्वानु°, दे१० शानु° (→सानु°), ब३दे१ २ ४ ८-१० ख(दे१० ष)रो,
 दे६ स्वरो, दे११ द्वरी (→स्वरो), ते१ सानु कुलेश्वरो यत्र -d)
 ब३ दक्षिणात्मन, दे१ दक्षिणामुख, दे२ ते१ दक्षिणास्वन, दे३ ४
 दक्षिणो यत (→दक्षिण स्वन)

६९ दे३ ४ bc ○ -a) ब३ सुखाय, दे१ ३ ४ स्वभार्या,
 दे१० सुभाय, दे५ ९ ११ मुवे स्वभावे (→शुभाय) -b) ब३दे१०
 खरवासा, दे१ खरकाठा, दे२ स्वमुखा सा, ते१ स्वसु स्वासा
 (→स्वसा साति-) -c) दे२ते१ भार्ये तेन, दे६ भयान्तेन, दे१० भार्या
 र्त्तेन (→भयार्त्तेन), दे१ नु (→च) -d) दे४ ध्यातो दे६ ध्यात्वा
 (→ध्याता), दे१ ३ ४ तु (→च)

७० -b) दे६ चेतिहरा (→चार्त्तिहरा), दे२°हरात (→°हरा)

७१ -a) दे१ ३ ४ उ (दे१ अ) ग्रस्वर, दे२ ते१ अतोत्तर,
 दे५ ९ मुवे अगोत्तर, दे६ अगोत्तरे (→अगोत्तर), मुवे शुभवर
 (→शुभतर) -b) दे५-९ ११ मुवे च (→हि), दे२ याचत, दे६ ७
 यावत, ते१ याचति (→याचत) -c) दे१°घातार्थं, दे२ ते१°याताथ,
 (→°घातार्थ) -d) दे३ ४ सभूतस्त (दे४ °स्तु) मनोत्तर, दे५-९ ११
 मुवे सभूता (दे५ °ता) सा तथोत्तरे -e) दे५-९ ११ मुवे ता
 (→त) -f) दे२ अवत्तत, दे५ ९ ११ मुवे अवाप्नुते (मुवे °यात)
 (→प्रवत्तते)

७२ -a) ब३ रुद्रानन, ते१ चन्द्रानन (→वज्रानन) -b)
 ते१ कृष्णविद्या जिघासया -c) दे५ ८ ९ पश्चाद्धि, दे७ पश्चापि,
 दे१० पश्चादि (→पश्चाद्धि) -d) दे२ ते१ वक्रानन (→वज्रानन)

यस्यै यस्यै देवतायै तस्यै तस्यै ददौ मखम् ॥७३॥
 उपयाचित तु माङ्गल्य सर्वपापहर शुभम् ।
 कृष्णस्य बालचरित महापातकनाशनम् ॥७४॥
 सूर्यं सवरद देव माथुराणा कुलेश्वरम् ।
 दृष्ट्वा तत्रैव दानं च दत्त्वा यात्रा समापयेत् ॥७५॥
 एव प्रदक्षिण कृत्वा नवम्या शुक्लकौमुदीम् ।
 सर्वान् कुलान् समादाय विष्णुलोके महीयते ॥७६॥
 क्रमत पदविन्यासा यावन्त सर्वतो दिश ।
 तावन्त कुलसभूता सूर्ये तिष्ठन्ति शाश्वते ॥७७॥
 ब्रह्मघ्नश्च सुरापश्च चौरा भग्नव्रताश्च ये ।
 अगम्यागमने शीला क्षेत्रदारापहारका ।
 मथुराक्रमण कृत्वा विपाप्मानो भवन्ति ते ॥७८॥ वे १

७३ -a) ब३ वाञ्छिताथ (→वाञ्छिताथ), दे३ ११
 चेत्य, दे७ चेति, मुवे चक्रे (→चेच्छन), दे६ वाञ्छित तीर्थफलद
 -b) मुवे कृष्णनास्य मनोरथान -c) दे१ यस्यै** (→यस्यै यस्यै)
 -d) दे१ ९** तस्यै, दे११ तस्यै** (→तस्यै तस्य), ब३ मख ददौ,
 दे८ ददौ मुख, दे९ ददे मख, ते१ ददौ सुख (→ददौ मख)

७४ -a) ब३ दे६ मङ्गल्य, दे१ माङ्गल्य (→माङ्गल्य)

७५ -a) दे२ सचरव, दे५ ९ ११ मुवे त वरद, ते१
 सचरत (→सवरद) -b) दे१ ७ मथुराणा, ते१ माथुराणा
 (→माथुराणा) -d) ते१ समाचरेत (→समापयेत्)

७६ -a) दे१ ३ ४ १० प्रदक्षिणा (→प्रदक्षिण), दे५-९ ११
 मुवे °कौमुदे (→°कौमुदी) -c) दे५ ९ ११ मुवे सव कुल, दे६ सर्वे
 कुलान (→सर्वान् कुलान)

७७ -a) दे३ क्रमाद, दे१० कृत्तम (→क्रमत),
 दे१ ३ ५ ७ ९ पाद° (→पद°), ब३ °विन्यासो, दे१० °विज्ञासा
 (→°विन्यासा), दे४ क्रमादयोदविन्यासात्

७८ -a) ब३ ब्रह्मघ्नाश्च सुरापश्च -b) दे१ ३ ४ तथा,
 दे६ ७ वैर-, दे१० चौर-, ते१ चोरा (→चौरा), दे१ भग्नव्रतीश्च,
 दे३ ७ भग्नव्रतश्च (→भग्नव्रताश्च) -c) दे१-४ ७ ८ ११ ते१ आगम्य
 (दे१ ४ °त्य), दे६ आ** (→अगम्या-), दे१ भवने, दे३ ४ भुवने
 (दे४ °नि) (→-गमने), ब३दे१ ३ ४ शीघ्रा, दे२ते१ शीर्षा, दे७ शील,
 दे१० शीघ्र (→शीला) -d) दे६ °वार- (→°दारा-), दे३ ६ ७
 -हारक (दे६ °के) (→-हारका)

८३ अन्यदेशागतो दूरात् परिक्रमति यो नर । श्रुत यैश्च विदूरस्थैः कृतयात्र नर नर ।
तस्य सददर्शनादन्ये पूता स्युर्विगतामया ॥७९ सर्वपापविनिर्मुक्तास्ते यान्ति परमा गतिम् ॥८०

॥ इति श्रीवराहपुराण भगवच्छास्त्रे अष्टपञ्चाशदधिकशततमोऽध्यायः ॥१५८॥

१५९

धरण्युवाच ।*

ये धर्मविमुखा मूढा सर्वज्ञानबहिष्कृता ।
का गति कृष्ण तेषां हि विहिता नरके सुरैः ॥१
अभुक्त्वा नारक दुःखं सुकृतैः पुण्यदैर्नृणाम् ।
प्रयान्ति कर्मणा येन तमुपायं ब्रवीहि मे ॥२

श्रीवराह उवाच ।*

सर्वधर्मविहीनानां पुरुषाणां दुरात्मनाम् ।

नरकार्तिहरा देवी मथुरा पापघातिनी ॥३
मथुरावासिनो ये च तीर्थानां चोपसेवका ।
वनानां दर्शको वाऽथ मथुराक्रमकोऽपि वा ॥४
एषा मध्ये कृत यैश्च एकं च शतमोजसा ।
न ते नरकभोक्तारः स्वर्गभाजो भवन्ति ते ॥५
प्रथमं मधुवनं नाम द्वादशं वृन्दकावनम् ।
एतानि ये प्रपश्यन्ति न ते नरकभाजिनः ॥६

७९ -b) मुवे परिभ्रमति (→परिक्रमति) -d) व
दे१ १० विगतामला, दे३ ४ विगतज्वरा (→विगतामया)
८० -a) दे१ ३ श्रुत यैस्तु, तं कृतघ्नश्च (→श्रुत
यैश्च) -b) दे१ ३ ४ कृता- (→कृत-), दे१ ३ ७ -यात्रा (दे१ ३
°त्रा) नर, दे४ ६ ते१ -यात्रान्तर (→यात्र नर) -d) दे१-११
मुवे परम पद (→परमा गतिम्)

पुष्पिका—

पुराणनाम—४३ इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे१ २
ते१ इत्यादि वाराहपुराणे, दे३ ४ इत्यादि श्रीवाराहपुराणे
भगवच्छास्त्रे, दे५ ८ ११ इति वाराहपुराणे, दे६ इति वाराह, दे७
इति श्रीवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे९ इति वा०, दे१० मुवे
इति श्रीवा(मुवे व)राहपुराणे अध्यायनाम—४३ मथुरा
माहात्म्ये परिक्रमो नाम, दे१ मथुरापरिक्रम प्रादुर्भाव, दे२ १८ ११
ते१ मथु(ते१°धु)रापरिक्रमप्रादुर्भाव, दे६ मथुराक्रमप्रादुर्भाव,
दे७ १० मथुरापरिक्रमप्रादुर्भावो (दे१०°व) नाम अध्यायसंख्या—
दे१-६ ८ ११ ते१ ०, ब१ नवमोऽध्याय, दे७ १० अध्याय, मुवे
षष्ठ्यधिकशततमोऽध्याय ॥१६०॥

१५९

॥ दे१ वरणी उ०, दे३ ४ धरिण्युवाच

१ -b) दे२°बहिष्कृत, दे५-११ मुवे°विर्वजिता (दे६ ७
°त) (→°बहिष्कृता) -c) दे६ क, दे७ कां (→का) -d) ब३
विहिता नरकेषु वै

२ दे४ bcd ० -a) ते१ अनुक्त्वा (→अमुक्त्वा) -b)
दे१ सुकृतैः प्राणदे नृणां -c) दे६ प्रयाति, दे७ प्रयाणि (→प्रयान्ति)

* दे४ ०, व३६-७ वराह उवाच, दे१ श्रीवाराह उ०, दे३ १०
श्रीवाराह उवाच, दे८ ते१ वाराह उवाच, दे९ ११ वाराह उ०

३ दे४ a ० -c) दे४ नरकार्ति°, दे६ नरकार्ति°
(→नरकार्ति°), दे१ देवि (→देवी)

इशलाकात्पर व३ अधिकम्—

*मात्रापित्रा परित्यक्ता ये त्यक्ता निजबन्धुभिः ।

येषां क्वापि गतिर्नास्ति तेषां मम पुरी गतिः ॥

पापराशिभिराक्रान्ता वदविद्युपराजिता ।

येषां क्वापि गतिर्नास्ति तेषां मम पुरी गतिः ॥

पदे पदे समाक्रान्ता य विपत्तिरहनिश ।

येषां क्वापि गतिर्नास्ति तेषां मम पुरी गतिः ॥

श्रुतिस्मृतिविहीना ये शौचाचारविर्वजिता ।

येषां क्वापि गतिर्नास्ति तेषां मम पुरी गतिः ॥

ये च योगपरिभ्रष्टा ये तपोदानवजिता ।

येषां क्वापि गतिर्नास्ति तेषां मम पुरी गतिः ॥

४ -a) दे१ ३ ४ यत्र (→ये च) -b) दे४°सोवका, दे६
°सेविका, दे१०°शेचका, ते१°सेवति (→°सेवका) -c) ते१
यमुना (→वनानां), ब३ दशका वाथ, दे३ ४ दशन नाम, दे७ दशको
नाथ (→दर्शको वाथ) -d) मुवे°क्रमिको (→°क्रमको°)

५ दे१० cd ० -a) ब३ तेषां मध्ये, दे१ एका मध्ये,
दे४ एषो मध्यो, दे६ एष मध्य, दे७ एषा मध्य (→२षा मध्ये) -b)
ब३ एकञ्च क्लिष्टचेतसा -d) दे२ के (→ते)

६ दे८ ab ० -a) मुवे आदौ मधुवनं नाम -b)
दे६ ७ द्वादशा (→द्वादश) -c) दे८ गच्छते सर्वकालं तु, -d) ब३
दे५ १०°भोजिन, दे२ ६-११ मुवे°भोगिन, ते१°भोजना
(→°भोजिन)

[११०]

यथाक्रमेण ये यात्रा बनाना द्वादशस्य तु । | करिष्यन्ति वरारोहे ते यान्ति शक्रशासनम् ॥७

॥ इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे एकोनषष्ट्यधिकशततमोऽध्याय ॥१५९॥

१६०

श्रीवराह उवाच ।*

पुनरन्यत् प्रवक्ष्यामि तच्छृणुष्व वसुधरे ।
चक्रतीर्थे पुरावृत्त मथुराया तथोत्तरे ॥१
महामहोदय नाम जम्बूद्वीपस्य भूषणम् ।
तस्मिन् पुरवरे दिव्ये ब्राह्मणो वसते शुभे ॥२
कन्या स पुत्रमादाय ब्राह्मणो वेदपारग ।
शालग्राम महापुण्यमगच्छद् ब्राह्मणोत्तम ॥३

६ a चरणानन्तरं मुवे अधिकम्—

*द्वितीय तालमेव च ।

वन कुन्दवन चैव ततीय वनमुत्तमम् ।
चतुर्थ काम्यकवन बनाना वनमुत्तमम् ।
पचम वै बहुवन षष्ठ भद्रवन स्मृतम् ।
सप्तम तु वन भूमे खादिर लोकविश्रुतम् ।
महावन चाष्टम तु सदैव च मम प्रियम् ।
लोहागलवन नाम नवम पातकापहम् ।
वन विल्ववन नाम दशम देवपूजितम् ।
एकादश तु भाण्डीर ।

७ -a) दे० ४ यो पात्र (→ये यात्रा) -b) दे० ११ मुवे
बनाना च जितेन्द्रिय (दे० ८ ९ ११ °या) -d) ब३ यान्ति तेषां
क्रमालयम्, दे० १० ते० यान्ति ते शक्रमालयम्, दे० ९ ११ मुवे इन्द्र-
लोकं व्रजन्ति ते

पुष्पिका—

पुराणनाम—ब३ इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे० १
ते० इत्यादि वाराहपुराणे, दे० ४ इत्यादि श्रीवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे,
दे० ८ ९ ११ इति वाराहपुराणे, दे० ६ इति वाराहे, दे० ७ इति श्री
आदि वाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे० ९ इति वा०, दे० १० मुवे इति
श्रीवा (मुवे व) राहपुराणे **अध्यायनाम**—ब३ मथुरामाहात्म्ये
परिक्रमो नाम, दे० १ मथुरापरिक्रम प्रादुर्भाव, दे० २ ५ ११ ते० मथु-
(ते० १ °धु)रापरिक्रमप्रादुर्भाव, दे० ६ मथुराक्रमणप्रादुर्भाव, दे० ७ १०
मथुरापरिक्रमप्रादुर्भावो (दे० १० °व) नाम, मुवे मथुरामाहात्म्ये
देवव्रतप्रभावो नाम **अध्यायसख्या**—दे० १ ८ ९ ११ ते० ०, ब३
दे० १० अध्याय, मुवे एकषष्ट्यधिकशततमोऽध्याय ॥१६१॥

तत्रासौ वसते विप्र पुण्यसेवी तु सर्वदा ।
तीर्थसेवी स्नानपरो देवतादर्शने रत ॥४
तत्र सिद्धेन सवामो ब्राह्मणस्याभवत् तदा ।
स सिद्धो वसते नित्य कल्पग्रामे तु सर्वदा ।
गच्छते सर्वकालं तु शालग्रामे वसुधरे ॥५
स तेन सह सगत्य कान्यकुब्जनिवासिना ।
कल्पग्रामविभूतिं च नित्यकालं स वणयेत् ॥६

वे १६

१६०

* दे० ८ ९ ०, ब३ दे० ७ ११ ते० व(दे० ११ ते० वा)राह
उवाच, दे० १ वाराह उ०, दे० ४ ११ श्रीवाराह उवाच

१ -c) दे० १ ४ तथा व(दे० ३ द)त्त (→पुरावृत्त) -d)
दे० ५ मुवे मथुरायास्तथोत्तरे

२ -a) मुवे महागहोदय नाम -d) दे० १० ब्राह्मणे (→
ब्राह्मणो)

३ -a) ब३ दे० १० कन्यस्य, दे० १२ ते० कन्या स, दे० ३ ४
कन्याय, दे० ८ ११ कन्या स—, मुवे स कन्या (→कन्या स) -b)
दे० १० ब्राह्मणा (→ब्राह्मणो) -c) ब३ ते० शा(ते० सा)लग्राम—,
दे० ३ ५ ११ शा(दे० ७ सा)लग्राम (दे० १० °म) (→शालग्राम)
-d) दे० ४ अगमद् (→अगच्छद्)

४ -a) दे० ९ ११ मुवे तत्रासौ वासमकरोत् -b) दे० १
पुण्यसेवानुसवदा, दे० ९ ११ मुवे पुण्यसेवी जितेन्द्रिय, ते० पुण्य
सेवितुं सवदा

५ -a) दे० १० तत्रासिद्धिं न सवासो -b) ते० तथा
(→तदा) -c) दे० ४ ससिद्धो, दे० ८ स सद्यो (→स सिद्धो) -d)
दे० ८ ९ ११ मुवे च, दे० ७ वा (→तु) -e) मुवे गच्छत स (→
गच्छते), दे० ६ °लोक (→°काल), दे० ८ स सिद्धो वसते नित्य
-f) दे० १० मुवे शालग्रामे वसुधरे

६ -b) दे० ३ ४ १० कन्या° (→कान्य°) -c) दे० ७ कलि°
(→कल्प°) -d) ते० °कोटि (→°काल), ब३ दे० १ ३ ४ १० स
वण्यते, दे० ६ ८ ९ ११ मुवे स(मुवे अ)वणयत् (→स वणयेत्)

७ कल्पग्रामविभूतिं च श्रुत्वा स मुनिसत्तम ।
गमने बुद्धिरुत्पन्ना ततः सिद्धः स याचते ॥७॥
मित्रत्वे वतते सिद्धः नयस्वात्मनिवेशने ।
ब्राह्मणस्य वचः श्रुत्वा सिद्धो वचनमब्रवीत् ॥८॥
तत्र सिद्धा हि गच्छन्ति तेन तस्य गतिर्भवेत् ।
प्रार्थना दुर्लभा चात्र शृणु वै ब्राह्मणोत्तम ।
आत्मयोगबलेनैव नेष्यामि त्वा सपुत्रकम् ॥९॥
दक्षिणे तु करे गृह्य ब्राह्मण वेदपारगम् ।
वामेन तु करे गृह्य तस्य पुत्र महामतिम् ॥१०॥
उत्पपात तदा सिद्धो गृहीत्वा ब्राह्मणोत्तमौ ।
कल्पग्रामे तु तौ मुक्तौ पितापुत्रौ वसुधरे ॥११॥
तत्र तौ वसतो नित्यं कल्पग्रामे द्विजोत्तमौ ।

७ -b) दे१३४१० च (→म), दे६७ मुनिरुत्तम (→मुनिसत्तम) -c) दे१० बुधिर, ते१ विधिर (→बुद्धिर), दे२ ते१ उ पत्र (→उत्पन्ना) -d) ब३ दे३४ ते१ सिद्धि (→सिद्ध), दे५१११ मुवे अयाचत (→स याचत)

८ -a) दे२१ मुवे मित्रत्व (→मित्रत्वे), ब३ वत्तसे, दे४ वदते (→वतते), दे३४ सिद्धि (→सिद्ध) -b) व नयस्व मे दे१ यश्चदात्म-, दे२ नयश्चा म-, दे४ निपश्चा म-, दे६-१११ ते१ तपश्चात्म- (→नयश्चा म-), दे१-निवतते (→निवेशने) -c) दे१० ब्राह्मण्यस्य (→ब्राह्मण्यस्य)

९ दे७ f ० -a) दे४ सिद्धो* (→सिद्धा हि) -b) व दे१० नेत्रस्य, दे१ मुवे तेन तत्र, दे३४ तेन रम्या (दे४ °स्या), दे१० तेस्य कस्य (→तेन तस्य) -c) दे२५-१११ मुवे ते१ प्राथना दुःखलाभ तु (दे२ ते१ च), दे१० प्राथना दुःखलाभा च. -f) दे२१० च (दे१० व) नेष्यामि, दे४ *ष्यामि त्वा, दे५ *लेष्यामि, दे६ वलेष्यामि, दे८११ वलेष्यामि, दे९ वलीष्यामि, मुवे चलिष्यामि, ते१ वलेष्याहि (→नेष्यामि त्वा), दे१२५६८९११ मुवे ते१ सपुत्रक (→सपुत्रक)

१० दे७ abc ० -c) मुवे वामे चैव (→वामेन तु), दे४ गृह्य (→गृह्य)

११ -a) दे१ उत्पपते सदा सिद्धो -b) दे२ द्विजोत्तमे, दे५८९ द्विजोत्तम, दे६७ ते१ द्विजोत्तम (→द्विजोत्तमौ)

अतः परं दे१३४ अधिकम्—

*स सिद्धो ब्राह्मणौ मुक्त्वा कल्पग्राममास्थित ।

१२ -a) ते१ तत्रासौ (→तत्र तौ), ब३ दे२४ वसते, दे६७ च सतो, दे१० वसतौ (→वसतो) -b) दे१ कल्पग्रामो, दे३ कल्पग्रामे, दे७ कल्पग्रामे (→कल्पग्रामे) दे२ ते१ द्विजोत्तमे

तत्र कालेन महता रुजा देहेभवत्तदा ॥१२॥
रुजया पीड्यमानः स दशा तु दशमी गतः ।
मर्त्यकामो द्विजवरो निरीक्ष्य सुतमुत्तमम् ॥१३॥
उवाच पुत्र धर्मात्मा मरणे समुपस्थिते ।
गङ्गातीरे च मा पुत्र नय त्व मा विलम्बय ॥१४॥
गङ्गापुलिनमासाद्य ब्राह्मणे च स्थिते तदा ।
रुरोद पुत्रस्तु तदा पितृस्नेहसमन्वित ॥१५॥
वेदाध्ययनशीलस्य पितुर्भक्तिमतस्ततः ।
वसतस्तत्र वै तस्य कालो गच्छति शोभने ॥१६॥
कल्पग्रामे तदा सिद्धस्तस्य कन्या वरोत्तमा ।
वरमन्वेषणे तस्या न च प्राप्तो वर क्वचित् ॥१७॥
कदाचित् केन योगेन कान्यकुब्जनिवासकः ।

(→द्विजोत्तमौ) -d) दे१ रुजद्रोहो भवत्तदा, दे४ गङ्गाद्रोहो भव (दे४ °वे) तदा, दे५-१११ मुवे रुजदेहे चाभवत्तदा

१३ -a) दे५-१११ मुवे रुजा तु (→रुजया), ब३ दे१४१७१० ते१ तु (→स) -b) दे२ ते१ स दशा (→दशा तु), दे४९१११ मुवे दशमी (दे५८९ °मी) च दशा गतः, दे१० दशा तु दशमी तत -c) दे७ स तु, ते१ मुक्ति- (→मर्त्य-) -d) ब२ दे१० निरीक्ष्य, ते१ तसीक्ष्य (→निरीक्ष्य)

१४ -b) दे६ मुरारे (→मरणे) -c) व तु (→व), दे६७ पुत्र (→पुत्र) -d) व३ विलम्बयन्, दे२१० ते१ विलम्बया (दे१० °या) (→विलम्बय)

१५ -a) दे५९१११ मुवे तेन पुत्रेण नीतोऽसौ -b) ते१ सदा (→तदा), दे११० ब्राह्मणे (दे१० °णो) व स्थिते तदा, दे५-१११ मुवे गङ्गातीरे महामुनि

१६ -a) दे४६ °शीलश्च, दे७ °शीलस्त, ते१ °शीलोसौ (→शील स) -b) ब३ दे१३४ पितृभक्तिमतस्ततः, दे५-१११ मुवे पितृभक्त्या नियन्त्रित, दे१० पितृभक्तिमतस्ततः, ते१ पितृभक्ति, समन्वित -c) ब३ दे५-७९१० ते१ तस्य (→तत्र), व३ तत्रैव, दे२ ते१ वै पुत्र, दे५-१११ मुवे वै तत्र (→वै तस्य) -d) ते१ काले (→कालो), दे५-१११ मुवे कालो जातो महामते

१७ -a) दे७ कल्पग्रामे (→कल्पग्रामे) -b) दे४ वयोत्तमा, दे५-१११ मुवे सुमध्यमा (→वरोत्तमा) -c) ब३ वरय ** तस्या, दे२ ते१ वरमन्वे तदाख्या, दे५-१११ मुवे वरमन्वेषयन्ती सा -d) दे५-१११ मुवे न प्राप्तस्तु त (दे६ स्त्वं न) या मत (दे६ मृत)

१८ -a) दे५-१११ मुवे दैव- (→केन) -b) दे१३६१० कन्या-, दे२ ते१ कल्य-, दे५९ मुवे कान्य- (→कन्य-), दे१-४-निवासिका

तस्याग्रहे प्रविष्टस्तु भोजनार्थं द्विजोत्तम ॥१८
 पृष्ठोऽसौ ब्राह्मणो भद्रे क्व भवास्त्वमिहागत ।
 स सर्वं कथयामास यथावृत्तं दृढव्रत ॥१९
 दिव्यज्ञानेन तं दृष्ट्वा पूजयामास तं द्विजम् ।
 पूजयित्वा यथान्यायं कन्या तस्मै ददौ तदा ॥२०
 श्वसुरस्य गृहे नित्यं भोजनं कुरुते शुभे ।
 वसते पितृसान्निध्ये प्रतिचारी स पुत्रक ॥२१
 कालेन गच्छता तस्य अतिक्षीणं पिता तदा ।
 अपृच्छत् श्वसुरं देवि पितुर्मरणमात्मन ॥२२
 जामातुर्वचनं श्रुत्वा विहस्य मुनिरब्रवीत् ।
 शूद्रान्नं भक्षितं तेन नित्यकालं द्विजोत्तम ॥२३

(दे२^०क, दे२^०का), दे२ १ ११ मुवे ते१ -निवासिन (→-निवासक) -c) ब३ दे१ २ १० ते१ तस्य (→तस्या-), ब३ दे१ २ १० ते१ गहे (→-ग्रहे), दे२ १ ११ मुवे गहे प्रविष्टो विप्रः स (दे२ ७^०प्रस्य) -d) दे२-१ ११ मुवे महामति (→द्विजोत्तम)

१९ -a) ब३ ब्राह्मण, दे२ ब्राह्मणौ, दे२ ८ १ ब्रह्मणो (→ब्राह्मणो) -b) दे२ क्व भवान् स्वपि हा गता

२० -a) दे२-१ ११ मुवे ज्ञात्वा (→दृष्ट्वा) -b) दे२ मुवे द्विज (→द्विज) -c) दे२ पूजयित्वा (→पूजयित्वा), दे२ यथान्याय (→यथान्याय) -d) दे२ १० कन्या (→कन्या), ब३ कन्या****तदा

२१ -b) दे२ १ ११ मुवे °द्विज (→°शुभे) -d) दे२ ते१ पितृ° (→प्रति°)

२२ दे२ cd ○ -a) दे२ १० गच्छतस्य (→गच्छता), दे२ ते१ कालेन महत्तस्तस्य, दे२-१ ११ मुवे काले भगवत्तस्तस्य -b) ब३ अति*****, दे२ ३ ४ अतिक्षीणा (दे२ °ण) पितास्तदा, दे२ अपि क्षिति ये तस्तदा, दे२ १० अतिक्षीणयितो तदा, ते१ अतिक्षीण पिता ददौ -c) ब३***श्वसुरं देवि, दे२ १० ते१ पृच्छतेऽथ (दे२ १० स्व, ते१ च) पुरं देवि, दे२-१ ११ मुवे तं दृष्ट्वा क्षीणतां प्राप्त -d) दे२-१ ११ मुवे श्वसुरं पृच्छत्

अतः परं दे२ ६ ८ १ ११ मुवे अधिकम्—

*स्वामिन् (दे२**) पितुर्मै (दे२१*) मरणं भविष्य (दे२°ष्य)ति वदस्व माम् ।

२३ दे२ ○ -a) दे२ ६ ८ १ ११ मुवे जामातुर्वचनं श्रुत्वा -b) दे२ ६ ८ १ ११ मुवे प्रहस्य (→विहस्य), दे२ ३ ४ पुनरब्रवीद्, दे२ ६ ८ १ ११ मुवे श्वसुरोऽब्रवीत् (→मुनिरब्रवीत्) -c) दे२ शूद्राणां, दे२ शूद्राणे (→शूद्राण), दे२ ३ ४ शूद्रान्नं भक्षितं (दे२ °त) नित्यं -d) दे२ ४ तेन (→नित्य-), ब३ दे२-३ ५ ८-१० ते१ द्विजोत्तम (→द्विजोत्तम)

तस्य चाहारदोषेण मृत्युं समधिगच्छति ।

पादयोस्तु तले तस्य शूद्रान्नं परिपूरितम् ॥२४

जान्वोरुध्वं न विद्येत शूद्रान्नं च द्विजोत्तम ।

शूद्रान्नेन विहीनस्य तस्य मृत्युर्भविष्यति ॥२५

श्वशुरस्य वचनं सर्वं तावतोऽस्य निवेदयेत् ।

निशि पुत्रस्य वचनं श्रुत्वा हृदि निवेशयन् ॥२६

ततः प्रभाते विमले उदिते च दिवाकरे ।

पितुः समीपात् स गतः श्वशुरस्य निवेशनम् ॥२७

गते पुत्रे पिता तस्य रुजा अत्यन्तपीडितः ।

दीर्घादनशनात् क्षीणो मर्तुकामो द्विजोत्तम ।

गङ्गातीरात् समुत्तिष्ठन् दिशः सर्वा व्यलोकयत् ॥२८ वे १६

२४ दे२ ३ ४ ○ -a) दे२ वाहर (→चाहार°), ब३*** (→दोषेण) -b) ब३ दे२ न मृत्युमधिगच्छति, दे२ १ ११ मुवे मयुद्धं गतं पितुः -c) दे२ ते१ ततः (→तले), दे२-१ ११ मुवे पादयोर्विद्यते तच्च (दे२ तैश्च) -d) दे२ ते१ शूद्रान्नं परिपूजनं, दे२ १ ११ मुवे शूद्रान्नं च पितुस्तव

२५ दे२ ३ ४ ab ○ -a) ब३ जान्वोरुध्वं न, दे२ जानु तूध्वेन, दे२ ७ जान्वो ऊध्वं न, दे२ मुवे जान्वोरुध्वेन, दे२ जानु-रुध्वं न, ते१ जान्वोरुध्वं न (→जान्वोरुध्वं न) -b) दे२ तु (→च) -c) दे२ ३ ४ श्वस्नेन (→श्वस्नेन)

२६ दे२ bc ○ -a) ते१ श्रुत्वा (→सर्व), दे२-१ ११ श्वशुरस्य तु वचनं, मुवे श्वशुरस्य वचनं तस्य -b) ब३ तावतोऽस्य दे२ ते१ पितुस्तस्य (→तावतोऽस्य), ब३ दे२ ४ १० ते१ निवेदयेत् (→निवेदयेत्), दे२ ८ १ ११ मुवे पितुरग्रेन्य (दे२ ११ नि) वेदयेत् -c) दे२ ६ ८ १ ११ मुवे तस्य (→निशि), ते१ पुत्रस्य वचनं श्रुत्वा -d) ब३ दे२ श्रुत्वा हृदि निवेदयेत् (दे२ °येत्), (दे२ ३ ४ श्रुत्वा हृदि निवेशनं, दे२-१ ११ मुवे श्रुत्वात्मानं विगर्हयेत्, ते१ सर्वं पितुः निवेदयेत्

२७ -d) दे२ ३ स्वशुरस्य (→श्वशुरस्य)

२८ -b) मुवे त्वत्यन्त (→अत्यन्त-) -c) दे२ ते१ दीर्घादनशना क्षीणो, दे२ ४ दीर्घादनशनं क्षीणो, दे२-१ ११ मुवे दुःखेन पीडितः क्षीणो -d) दे२ १० मर्तु°, दे२ सन्तु° (→मर्तु°) -f) दे२ व्यलोकयत्, दे२ ४ वि (दे२ व्य) लोकयान्, मुवे विलोकयन् (→व्यलोकयत्), दे२ ११ ते१ दिशः सर्वा विलोकयन् (दे२ °यत्)

अतः परं दे२ ३ ४ अधिकम्—

निशि पुत्रस्य वचनं श्रुत्वा हृदि निवेशयेत् (दे२ °न)। (= २६cd)

१६० ३१ सन्निधावुपल दृष्ट्वा गृहीत तेन तत् तदा ।
चूर्णयामास तौ पादौ पीडया मोहितो द्विज ॥२९॥
तत प्राणान् परित्यज्य गतोऽसौ कालवर्तनम् ।
स्नात्वा भुक्त्वा ततो गत्वा प्रेक्षते पितर मृतम् ॥३०॥
पितृपञ्चत्वमापन्ने दृष्ट्वा स रुरुदे भृशम् ।
रुदित्वा सुचिर काल शास्त्रदृष्ट्या विचिन्तयत् ।
सस्कारयोग्यता नास्ति इत्येव पुनरब्रवीत् ॥३१॥
सर्पशृङ्गिहताना च दष्ट्रिर्विप्रहतस्य च ।
आत्मनस्त्यागिना चैव आपस्तम्बोऽब्रवीदिदम् ॥३२॥
आत्मघाती नर पापो नरके पच्यते चिरम् ।
प्रायश्चित्त विधीयेत न दद्याच्चोदकक्रियाम् ।
अहो देव सुबलवत पौरुष तु निरर्थकम् ॥३३॥

२९ -a) दे० ९ दष्टा (→दृष्ट्वा), दे० ४ सन्निधावुपल
ल(दे०*) ब्रथा -b) दे० १ गृहीत्वा (→गृहीत), दे० ३ ते० तद्वदा,
दे० तद्वत्तन, दे० ८ ९ ११ मुवे तत्पत्ता (→तत्तदा) -c) ब० दे० १-४ १०
ते० मुवे पूरया° (→चूर्णया°), ते० तत्पादौ (→तौ पादौ)

३० -b) ब० दे० १ १० °वत्तना (→°वत्तन) -c) दे० ३ ४
गत्वा, दे० १० भुक्त्वा (→भुक्त्वा), दे० ४ भुक्त्वा (→गत्वा) -d)
ब० मुवे प्रेक्षय त, द० प्रेक्षण, दे० ३ प्रेक्षयते, दे० ७ उपेक्ष्य (→प्रेष्यते)

३१ -a) दे० ९ ११ मुवे गतसज्ज च पितर -b) दे० रुदरो,
दे० रुगेद (→रुदे) -c) दे० स्वचिर, दे० १० शुचिर (→सुचिर)
-d) दे० ७ मुवे शास्त्र (→शास्त्र-), दे० ३ ७ ९ मुवे दष्ट्वा,
दे० १० दृष्टा (→दृष्ट्या), ब० दे० ३ मुवे व्यचिन्तयत (दे० °यन),
दे० १० विचिन्तयन् (→विचिन्तयत) -e) दे० ३ ४ स्वसार- (→
सस्कार-), दे० १-योग्याता दे० १-योगिता, ते० १-योग्यता (→योग्यता)
-f) दे० ९ ११ इत्येव (→इत्येवं), ब० दे० ३ ४ मनु° (→पुन°)

३२ -a) दे० ६ ते० सव° (→सप°), दे० ४ युगी (→
°शृङ्गि) -b) दे० मुवे दष्ट्वा, दे० १० दष्ट्वा, ते० दृष्ट्वा (→
दष्ट्रि-) -c) दे० २ ५ ८-११ ते० त्यागिन चैव, मुवे त्यागिनश्चैव
(→त्यागिनां चैव)

३३ -a) ब० दे० १ ४ १० पाप, दे० २ ते० पापी, दे० पापै
(→पापो) -b) ब० दे० ३ ४ स्पृ (ब०*) घ्रा वोद्धा (ब० °घ्वा)
तथैव च, दे० २ ते० सृष्ट्वा वेद्धा तथैव च, दे० १० स्पृष्ट्वा वेद्धा तथैव च
-c) दे० ३ ४ विषायेत, दे० ११ विधीयते, मुवे विधीयते (→विधी-
येत) -d) दे० ३ नदाद्याश्, दे० २ ते० तदीम्यश्, दे० ७ न देयाश
(→न दद्याच्), ब० °क्रिया, दे० ३ ४ ते० °क्रिया, दे० १० ह्या (→

जामाता तु महाभागे गत श्वशुरमन्दिरम् ।
त दृष्ट्वा श्वशुरो दीनमिद वचनमब्रवीत् ॥३४॥
ब्रह्महत्या तु ते भूता गच्छ त्व च यथेप्सितम् ।
श्वशुरस्य वच श्रुत्वा जामाता वाक्यमब्रवीत् ॥३५॥
न मया ब्राह्मणवध कदाचिदपि कारितम् ।
केन दोषेण मे सिद्ध ब्रह्महत्याफल महत् ॥३६॥
जामातुर्वचन श्रुत्वा श्वशुरो वाक्यमब्रवीत् ।
पितुस्त्वया वधोपाय विनिर्दिष्ट च पुत्रक ।
तेन दोषेण विप्रर्षे ब्रह्महत्याफल तव ॥३७॥
आसनाच्छयनाच्चैव भोजनात् कथनादपि ।
सवत्सरेण पतति पतितेन सहाचरन् ।
तस्मान्मम गृहे नास्ति वासस्तव द्विजोत्तम ॥३८॥

°क्रिया) -e) ते० देवैम (→दैव), ब० सुवला च, दे० १-४ सुवलवान्,
ते० सुवर्मान् (→सुवर्गवत्)

३४ -a) ब० जामाता स, दे० ५-१० मुवे तस्य पुत्रो, दे० ११
तस्या पुत्रो (→जामाता तु), ब० दे० ३ ४ ६ ७ महाभागो, दे० ११
महीभागे (→महाभागे) -b) दे० ३ ४ तत, दे० २ ते० गता (→गत)
-c) दे० १- दीन, दे० ८ दान, दे० १० वीना, ते० दीनो (→दीन)

३५ -a) ब० दे० ३ ४ च (→त), दे० भतो, दे० ९ ११ मुवे
जाता, दे० १० भूत्वा (→जाता) -b) दे० ३ ४ हि (→च), दे० ४
यथेप्सित (→यथेप्सित) -d) दे० श्वशुरो (→जामाता)

३५ श्लोकस्य bc मध्ये दे० १ ४ अधिकम्—

दे० ब्राह्मण उ०, दे० ब्रह्मा उवाच (दे० श्रीवाराह उवाच)

३६ ब० दे० ० -a) दे० ५-९ ११ मुवे °वध (→°वध)
-b) दे० ५-९ ११ मुवे कारित (→कारित) -c) दे० २ ते० सिद्ध,
दे० ३ ४ सिद्धि, दे० ५ ७ ९ ११ मुवे सिद्ध (→सिद्ध) -d) दे० ३ ४ भवेत्
(→महत्)

३७ ब० ० -b) दे० जामाता (→श्वशुरो) -c) दे०
तथा (→त्वया), दे० ५-११ मुवे वधापायो (→वधोपाय) -d)
दे० ५-९ ११ मुवे विनिर्दिष्ट (→विनिर्दिष्ट), दे० ३ ४ तु (→च),
दे० ४ १० पुत्रका, दे० २ ते० पुत्रक, दे० ८ पुत्रके (→पुत्रक) -f) दे०
ते० भवेत् (→तव)

३८ ब० ० -a) दे० २ ५ ८-११ मुवे चैन (→चैव),
दे० ५ ८ ९ ११ मुवे आसन्नशयनाच्चैन -b) दे० २ ५ ७ ० ११ मुवे ते०
कथनादिषु, दे० कनकादिषु (→कथनादपि) -c) दे० ३ पतितो न
महाचरन (दे० °वन), दे० ४ पतति मनहा वन -f) दे० ५-९ ११ मुवे
ते हि (→तव)

श्वशुरस्य वच श्रुत्वा जामाता वाक्यमब्रवीत् ।
 किं मया वद कर्तव्यं त्वया त्यक्ते हि सुव्रत ॥३९॥
 [जामातुर्वचनं श्रुत्वा श्वशुरो वाक्यमब्रवीत् ।
 गच्छ त्वं मथुरा देवी विद्वज्जननिषेविताम् ।
 तत्राराधय जामातर्ब्राह्मणान् वेदपारगान् ॥] ४०
 श्वशुरस्य वच श्रुत्वा ब्राह्मण सशितव्रत ।
 कल्पग्राम परित्यज्य तत्क्षणादेव नि सृत ॥४१॥
 तत कालेन महता संप्राप्तो मथुरा पुरीम् ।
 ब्राह्मणानां बहिःस्थाने नित्यं तु वसते द्विज ॥४२॥
 कन्यापुरनिवासी च कुशिकोऽथ नराधिप ।
 तस्य सत्रं नित्यकालं मथुरायां प्रवर्त्तते ॥४३॥
 द्वे सहस्रे तु विप्राणां तस्मिन् सत्रे च भुञ्जते ।
 ब्राह्मणानां तदोच्छिष्टं ततश्चोद्धरते तु स ॥४४॥

३९ ब३ ab ○ -d) ब३ दे५ ८ ९ मुवे त्यक्तेन (→
 त्यक्ते हि), दे२ ५ ८ १० सुव्रत, दे६ सुव्रते (→सुव्रत)

४० दे२ ५ ११ मुवे ते१ ○

४१ दे५ ८ ab ○, दे७ ११ c ○ -a) दे२ १० ते१
 जामातुर्वचनं श्रुत्वा, दे६ ७ ९ ११ मुवे तस्य तद वचनं श्रुत्वा
 -d) दे१० तिष्ठत (→नि सृत)

४१ श्लोकस्य b, c मध्ये दे५ ८ ९ मुवे अधिकम्—

*कल्पग्राम परित्यज्य मथुरां याहि सुव्रत ।

नान्यत्र तव सशुद्धिं कदाचित् पितृघातिन ॥

[-१ दे५ ८ ९ व्रजं महामते (→याहि सुव्रत), दे७ ११ कल्प-
 ग्राम परित्यज्य***** -२ दे७ ११ ○]

४२ -a) दे४ महा*, दे१० महाता (→महता) -b) ते१
 मथुरा (→मथुरा) -c) दे५ ब्राह्मणो*, दे६ ९ ११ मुवे ब्राह्मणेभ्यो
 (→ब्राह्मणानां) -d) दे३ ४ सतत (→वसते), दे१ ५ ४ द्विजा
 (→द्विज)

४३ -a) ब३ कान्यकुब्ज° (→कन्यापुर°), दे५ ७-९ ११
 मुवे तु (→च) -c) दे४ तस्या, दे५ तस्यै (→तस्य), दे२ ५ ८ ९ ११
 शशुरं दे६ ७ पात्र (→सत्र), दे६ ७ °काले (→°काल) -d) ते१
 मथुरायां (→मथुरायां)

४४ -b) दे५ ९ ११ मुवे तस्य, ते१** (→तस्मिन्), ब३
 दे१ ३ ४ तु (→च) -c) दे२ ते१ ततोभी (दे२ °ति) छ, दे५-९ ११
 मुवे सदोच्छिष्ट (→तदोच्छिष्ट) -d) ब३ सद्वा, दे२ १० ते१ तदा
 (→ततश्च), ब३ चोरयते, दे३ ४ चोद्धरते, दे१० बोधरसे, ते१
 बोद्धरते (→चोद्धरते)

चक्रतीर्थं समासाद्य स्नानं स कुरुते सदा ।
 न भिक्षां कुरुते तत्र भोजनं च न गच्छति ॥४५॥
 तत कालेन महता चिन्ताऽभून्महती तदा ।
 दिव्यज्ञानेन तत् सर्वं ज्ञात्वा जामातृचेष्टितम् ॥४६॥
 स्वा सुतां चोदयामास गच्छ त्वं मथुरा पुरीम् ।
 भोजनं गृह्य तत्रैव गच्छ भर्तृरि सन्निधौ ॥४७॥
 दिने दिने तु कुरुते भर्तृभोजनकारणात् ।
 दिव्यज्ञानेन महता नित्यं याति तथा प्रिया ॥४८॥
 दिवसस्यावसाने तु नित्यं याति च सा प्रिया ।
 भोजनं कुरुते नित्यं प्रियादत्तं वसुधरे ॥४९॥
 पात्रं निक्षिप्य कुण्डे तु सत्रे वसति सर्वदा ।
 एव निवसतस्तस्य वर्षाद्धं तु गतं तदा ॥५०॥
 तत कालेन महता ते पृच्छन्ति पुरं सरम् ।

वे १६२

४५ -a) दे३ °तीर्थं (→°ताथ) -b) ब३ दे१ ३ ४ तु
 (→स) -c) दे१० भिक्षा, ते१ भिक्षा (→भिक्षा) -d) ब३
 दे५ ९ ११ मुवे भोजनाथ (दे९ °र्थे), दे१ ३ ४ भोजनं तु (→भोजन
 च), दे१० भोजनं च गच्छति

४६ -a) दे१ तत्र (→तत) -b) ब३ दे१ ३ ४ १० महती
 सदा, दे५-९ ११ मुवे श्वशुरस्य च (→महती तदा) -c) दे२ ५ ६ ८ ११
 ते१ दिष्टं (→दिव्य°), दे१ सर्वे (→सर्व)

४७ -a) ब३ बोधयामास, दे१ ४ १० नो (दे१ तो) दयामास
 (→चोदयामास) -b) दे२ ५ ८ ९ ११ मुव ते१ गच्छता (→गच्छ
 त्व) -c) दे१ ३ ४ तत्र गृह्यत्वा (→गृह्य तत्रैव) -d) ब३ गच्छ*
 तर्गिसन्निधौ, दे५ ९ ११ मुवे गच्छ त्वं भर्तृसन्निधौ

४८ दे६ ○, ब३ दे२ १० ११ ab ○ -a) दे१ ३ दिव्य-
 ज्ञानेन महता, दे५ दिने दिने गच्छति सा, दे७ ८ मुवे दिव्यज्ञानेन
 च तदा -b) दे१ नित्यं याति च सा प्रिया, दे७ ८ मुवे नित्यं सा
 भर्तृसन्निधौ -c) ब३ दे१-३ १० दिने दिने तु कुरुते दे५ दिव्य
 ज्ञानेन च तदा, दे७-९ मुवे दिने दिने गच्छति सा -d) दे४ च
 सा (→तथा), ब३ दे२ ७-११ मुवे भर्तृ (दे१ मुवे भर्तृ) भोजन-
 कारणात्, दे५ नित्यं सा भर्तृसन्निधौ

४९ -a) दे५-९ ११ मुवे भोजनं गृह्य गच्छति

५० -c) ब३ दे१-४ १० ते१ तु वसतस् (→निवसतस्)
 -d) दे२ १० ते१ गतस् (→गत)

५१ -b) ब३ °सरा, दे१ °सर, दे४ °सरा (→°सर),
 दे५-९ ११ मुवे ते१ पृष्ट (दे५ °ष्टे, दे६ °ष्टे, दे७ °ष्टा) स द्विजात्तम

कुत्र मतिष्ठसे नित्य भोजन कुरुषे कुत ॥५२॥
 [इति ते विस्मयाविष्टास्ते पृच्छन्ति द्विजोत्तमम्।]
 कथयामास वृत्तान्तं त सर्वं चात्मनो हि स ॥५२॥
 ते श्रुत्वा ब्राह्मणा सर्वे एकीभूता वसुधरे ।
 इदमूचुस्ततो विप्रा शुद्धो गच्छ स्वमालयम् ॥५३॥
 चक्रतीर्थप्रभावेन शुद्धोऽसि द्विजसत्तम ।
 अस्माक वचनाच्चैव पुन सिद्धोऽसि भो द्विज ॥५४॥
 ब्राह्मणानां वच श्रुत्वा स द्विजो हृष्टमानस ।
 स्नानार्थाय ततस्तत्र चक्रतीर्थे सनागत ॥५५॥
 तस्य वै गतमात्रस्य भार्या तस्यागता तदा ।
 सा तु हृष्टेन मनसा भर्तारं वाक्यमब्रवीत् ॥५६॥
 भोजनं कुरु मे दत्तं हत्या लक्ष्यामि ते गता ।
 प्रियावचनमाकर्ण्य भर्ता वचनमब्रवीत् ॥५७॥

-c) ब३ त१ कुत्र मन्तिष्ठते नित्य -d) दे० ७ कुरुषे (→कुरुषे),
 द१ क५, दे३ कुरु, दे४ द्विज (→कुत)

५२ दे० ११ मुवे ab ○ -c) दे० १० वृत्तं त (→
 वृत्तान्त) -d) ब३ दे० १४ १० ते१ तत्सर्व (→त सर्व), दे० ६ सर्व
 चात्मनो हि स

५३ -a) ब३ तच्छ्रुत्वा (→ते श्रुत्वा) -b) द२ ६,
 एकीभूत्वा (दे० १० तो) (→एकीभूता) -d) दे० ११ मुवे
 शुद्धोऽमीति द्विज प्रति, ते१ ब्राह्मण द्विजसत्तमा

५४ -a) ब३ मुवे १प्रभावेण (→१प्रभावेन) -b) ते१
 सिद्धोऽसि (→शुद्धोऽसि), दे० ११ मुवे पापान्मुक्तं सनातन -c)
 दे० १४ वचनं चैव, दे० १० वचनाच्चैव, दे० ९ वचनाच्चैव, मुवे
 वदनाच्चैव (→वचनाच्चैव) -d) दे० ६ ७ शुद्धोऽसि, दे० ८ ९
 सिद्धोऽसि, दे० १० सिद्धोऽसि (→सिद्धोऽसि), दे० ३ भो द्विज, दे० ११
 मुवे वै द्विज, दे० १० भो द्विज (→भो द्विज)

५५ -c) दे० ११ मुवे स्नानार्थाय तु (→स्नानार्थाय),
 ब३ सोथ, दे० ८ ते१ स्नानाच्च, दे० ११ मुवे स्नानाच्च, दे० १०
 स्नाना (→तत्र) -d) दे० ११ मुवे ते१ १तीर्थ (→१तीर्थ)

५६ -a) ब३ तस्य विगतमात्रस्य, दे० ११ मुवे गते
 तस्मिन्तस्य भार्या -b) ब३ दे० १४ तस्य (→तस्या-) दे० २ सदा
 (→तदा), दे० ११ मुवे भिक्षा (दे० ८ ९ भक्ष, दे० ७ ११ भक्ष्य)
 मादाय चागता

५७ -a) दे० ६ ७ कुरुषे (→कुरु मे) -b) ब३ दे० ३ ४ ६ ९
 मुवे हृत्या (→हृत्या), दे० ४ लक्ष्याम, दे० ८ लक्ष्यादि (→लक्ष्यामि),

न पुरा भाषितं भद्रे यदिदं भाषितं त्वया ।
 भर्तुर्वचनमाकर्ण्य पत्नी वचनमब्रवीत् ॥५८॥
 न त्वं सभाषितं पूर्वं ब्रह्महत्यासमन्वित ।
 चक्रतीर्थप्रभावेन मुक्तोऽसि द्विजसत्तम ॥५९॥
 उत्तिष्ठ कान्तं गच्छाव कल्पग्रामं सुशोभनम् ।
 तया सार्द्धं जगामाथ कल्पग्रामं वसुधरे ॥६०॥
 भद्रेश्वरनिमित्तं हि द्रव्यं च कथितं शुभम् ।
 नित्यं च भुञ्जते यत्र पात्रे द्रव्यं समर्पितम् ॥६१॥
 दृष्ट्वा भद्रेश्वरं देवं चक्रतीर्थफलं लभेत् ।
 कल्पग्रामाच्छतगुणं चक्रतीर्थं वसुधरे ॥६२॥
 अहोरात्रोपवासनं मुच्यते ब्रह्महत्याया ।
 कल्पग्रामेण किं तस्य वाराणस्या च वा शुभे ॥६३॥
 [मथुराया च यत्पुण्यं तस्य पुण्यफलं शृणु ।]

ब३ द० ७ १० मुवे गता, दे० २ ४ ते१ गत (→गता) -d) दे० ७ प्रिया,
 द० १० भर्तु (→भर्ता)

५८ -a) दे० ११ वपु (दे० १० पुन) राभाषितं भद्रे, मुवे
 पुनराभाषितं ब्रूहि -b) दे० १ यत्त्वया, दे० ४ न त्वया (→यदिदं),
 दे० ४ पुरा (→त्वया) -d) दे० ७ प्रिया (→पत्नी)

५९ -a) दे० २ न त्वा, दे० १ न त्वे (→न त्वं), दे० ८ ९ १०
 सम्भाषितं (दे० १० ता, दे० १० ता) (→सम्भाषित) -c) ब३
 मुवे १प्रभावेण (→१प्रभावेन)

६० दे० ७ cd ○ -a) दे० ४ गच्छाम, दे० ७ १० मुवे
 गच्छाव (→गच्छाव) -b) दे० ११ मुवे सुशोभित (→
 सुशोभन) -c) दे० ३ ४ जगामैव (→जगामाथ) -d) दे० ८ ९ ११
 मुवे द्विजोत्तम (→वसुधरे)

६१ ब३ दे० ७ ○ -d) दे० ४ १० ते१ पात्रं, दे० ८ ९ ११
 मुवे पात्र (→पात्रे), मुवे द्रव्यं, दे० १० दण (→द्रव्य)

६२ -a) दे० ९ दृष्ट्वा (→दृष्ट्वा) -b) दे० ४ १ मुवे १तीर्थे
 (→१तीर्थ-), दे० ४ भवेत् (→लभेत्) -c) दे० ८ ९ गुणा (→
 →गुण) -d) दे० ८ ९ कल्पतीर्थं, दे० ८ चक्रतीर्थ (→चक्रतीर्थ)

६३ -c) दे० ७ कलि° (→कल्प°), ते१ कल्पग्रामेण
 वासिन्या -d) दे० ३ वराशुभे, दे० ४ वरानने (→च वा शुभे), ते१
 ब्राह्मणानां च वा शुभे

६४ दे० ११ मुवे ते१ ab ○ -c) दे० ३ ४ मथुरा
 च, दे० ११ मुवे मथुरा तु (→मथुरायां) -e) दे० ४ ७ १० ११
 ते१ कीट- (→कीट) -f) दे० ३ ४ ७ ९ च (→स)

मथुराया समासाद्य य कश्चिन्म्रयते भुवि । अपि कीट पतङ्गो वा जायते स चतुर्भुज ॥६४

॥इति श्रीवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे षष्ठ्यधिकशततमोऽध्याय ॥१६०॥

१६१

श्रीवाराह उवाच ॥*

पुनरन्यत्प्रवक्ष्यामि तच्छृणुष्व वसुधरे ।
वैकुण्ठतीर्थमासाद्य यद्वृत्तं हि पुरातने ॥१
मिथिला च पुरी रम्या जनकेन च पालिता ।
मिथिलावासिनो लोकास्तीर्थयात्रा समागता ॥२
ब्राह्मणा क्षत्रिया वैश्या शूद्राश्चापि वसुधरे ।
स्नात्वा च सौकरे तीर्थे आयाता मथुरा पुरीम् ॥३

६४ श्लोकात्पर ब३ अधिकम्—

*काम विज्ञापयोपाय स्मृत्या गर्भेषु वेदना ।
त्यक्त्वा राजा मयि ब्रत्य सेव्य मधुवन नरै ।
अष्टकाल समभेत्य यमदूता सुदारुणा ।
बन्वा पाशैर्हनिष्यति यातव्या मथुरा नत ।
न पापेभ्यो भय यत्र न भय यत्र वै यमा ।
न गभवासभीयत्र तत्र क्षेत्रं को न सश्रयेत् ।
विना सारयेन योगेन विनात्मात्माविलोकनम् ।
विना व्रततपो दानैः श्रेयो वै प्राणिनामिह ।
स्नानेन सर्वतीर्थानां य स्यात् सुकृतसञ्चय ।
ततोऽधिकतरं प्रोक्तं माथुरे मम मण्डले ।
नामापि गृह्यतामास्या सदैव तेन स क्षय ।
सदा कृतयुगं चात्र सदा चैवोत्तरायणम् ।
चतुर्णामपि वेदानां पुण्यमध्ययनाच्च यत् ।
तत् पुण्यं जायते पुसा मथुरा वसता सताम् ।
यत् पुण्यमश्वमेवेन यत् पुण्यराजसूयत ।
मथुराया तदान्नोति त्रिरात्रशयना अमी ॥

पुष्पिका—

पुराणनाम—ब३ इत्यादि वाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे मथुरा
माहात्म्ये, दे१ इत्यादि वाराहपुराणे, दे२ ते१ इत्यादि वाराहपुराणे
मथुरामाहात्म्ये, दे३ ४ इत्यादि श्रीवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे,
दे५ ६ ८ ९ ११ इति वाराहपुराणे मथुरामाहात्म्ये, दे७ इति श्री आदि
वाराहपुराणे मथुरामाहात्म्ये, दे१० इति श्रीवाराहपुराणे अध्याय
नाम—ब३ चतुर्थप्रभावो, दे१ २ ५-११ मुवे चक्रतीर्थप्रभावो नाम,
दे३ ४ ते१ चक्रतीर्थप्रभाव अध्यायसख्या—दे१ ८ १० ११ते१ ०,
ब३ दशमोऽध्याय, दे९ ॥११॥, मुवे द्विषष्ट्यधिकशततमोऽ
ध्याय ॥१६२॥

तेषां तु भक्तिरुत्पन्ना मथुरा प्रति सुन्दरि ।
वैकुण्ठतीर्थमासाद्य सर्वे ते मनुजा प्लुता ॥४
तेषां मध्ये ब्राह्मणोऽपि ब्रह्महत्यासचिह्नित ।
रुधिरस्य हि धारा च स्रवन्ती तस्य हस्तत ।
प्रत्यक्षा दृश्यते सर्वैर्ब्रह्महत्या स्वरूपिणी ॥५
सर्वतीर्थप्लुतस्यापि ब्राह्मणस्य हि सा तदा ।
न गता पूर्वमेवासीद्वैकुण्ठे स्नानमाचरेत् ॥६

वे १६३

१६१

ॐ दे१ ९ वाराह उ०, दे२ ६ ७ वाराह उवाच, दे३ ४ १०
श्रीवाराह उवाच, दे५ ८ ११ते१ वाराह उवाच

१ -d) ब३ दे६ ९ पुरातन (→पुरातने)

२ -a) ब३ते१ मैथिल्ये, दे५ ९ ११ मुवे मिथिलाया (मुवे
°या) (→मिथिला च) -b) ब३दे१ १० जनकेनाथ (→जनकेन
च), दे४ १० पालिता (→पालिता) -c) दे१ ३ ४ मथुरा°
(→मिथिला°)

३ दे७ cd ० -a) दे१ ७ते१ ब्राह्मणा, दे४ ब्राह्मणा (→
ब्राह्मणा), दे४ ५ ८-१० वैश्या (→वैश्या) -b) दे१-४ १० ते१
शूद्राश्चैव, दे६ शूद्रा चापि (→शूद्राश्चापि), दे१० वसुधरा (→
वसुधरे) -c) ब३दे११ शौकरके, दे२ते१ शौकरये, दे५ ६ ८ ९
सौकरके, दे१० शौकरवे, मुवे सौकरवे (→च सौकरे)

४ दे७ ab ० -a) दे५ ६ ८ ९ ११ मुवे च (→तु),
दे२ते१ तेषां तद्भक्तिमुत्पन्ना -d) दे२ ५-९ ११ मुवे स्थिता
(→प्लुता)

५ -a) दे५-९ ११ मुवे तेषां तु (दे७ हि) ब्राह्मण कश्चिद्
-b) दे३ ४ मुवे सु- (→-स-), दे१ -विक्रिता, दे५ -चिह्निते, ते१
-चिह्निताम (→-चिह्नित) -c) ब३ त्रिधारा (→हि धारा) -d)
दे२ हस्तता (→हस्तत) -e) दे प्रत्यक्ष, दे४ प्रत्यक्ष, दे५ ८
प्रत्यक्षा (→प्रत्यक्षा), ब३दे२-५ ८ ९ते१ सर्वे (→सर्वैर्) -f) दे२
ते१ स्वरूपिणा (→स्वरूपिणी)

६ -a) दे१ °प्लुता सोपि, दे२ते१ °प्लुता सापि, दे३ ४
°प्लुत सोपि (→°प्लुतस्यापि), दे६ ७ सवनाथ स्तुतस्यापि -b)
दे६ ७ ब्रह्म° (→ब्राह्म°), दे३ ४ सदा (→तदा) -c) ब३ न

न सा वै दृश्यते धारा ततस्ते विस्मय गता ।
 किमेतत्किमिति प्राहुर्द्धारा प्रति वसुधरे ॥७
 देवो ब्राह्मणरूपेण लोकान् सर्वाश्च पृच्छति ।
 केन कारणदोषेण धारा त्यक्त्वा गता द्विजम् ॥८
 ते सर्वे कथयामासुर्ब्राह्मणस्य विचेष्टितम् ।
 वैकुण्ठेऽतिनिमग्नोऽय ब्रह्महत्या गता तत ॥९
 विस्मयो नात्र कर्त्तव्यस्तीर्थस्येद महत्फलम् ।
 इत्युक्तस्तैर्देवदेवस्तत्रैवान्तरधीयत ॥१०
 एष प्रभावस्तीर्थस्य वैकुण्ठस्य वसुधरे ।
 वैकुण्ठतीर्थे य स्नाति मुच्यते सर्वपातकैः ।
 सर्वपापविनिर्मुक्तो ब्रह्मलोक स गच्छति ॥११
 पुनरन्यत्प्रवक्ष्यामि असिकुण्डेति विश्रुतम् ।
 नास्मा गन्धर्वकुण्ड तु तीर्थानां तीर्थमुत्तमम् ॥१२
 तत्र स्नातो नरो देवि गन्धर्व सह मोदते ।

जाता, दे१ ३ ४ जगता, दे० ७ स गता (→न गता) -d) दे१ ३ स्नानमाचर, दे१ ५ ७ ११ मुवे स्नानमाचरत, दे० ७ स्नानमाचरन् (→स्नानमाचरेत)

७ -a) दे१ ३ या सा, दे४ या ता (→न सा) -c) दे१ प्राह (→प्राहुर) -d) दे१ २ १० द्वार (→धारा)

८ -a) दे२ दिवो, ते१ देवी (→देवो), दे५ ब्राह्मणा (→ब्राह्मण-) -b) दे५ ८ ९ ११ मुवे सर्वान् हि, दे० *वी (→सर्वाश्च) -c) दे५ °दाषेणा (→°दोषेण) -d) बः धारा (→धारा), ब३दे२ते१ द्विज, दे१ द्विजा, दे० ७ द्विजा (→द्विजम्)

९ -a) मुवे तत्सर्व (→ते सर्वे) -c) बः दे० ७ ११ मुवे वैकुण्ठे तु (→वैकुण्ठेऽति), दे० निमग्नो ये, दे० निमग्ने यो (→निमग्नोऽयं), दे१ ३ ४ वैकुण्ठे अनिमग्नोऽय

१० -a) ब३ देः ते१ विस्मय, दे१ विस्मया, दे४ विस्माय, दे१० विस्मय (→विस्मयो), ब३ दे२ ३ १० ते१ कर्त्तव्य, दे१ कर्त्तव्यो, दे४ कर्त्तव्या, दे० ७ कर्त्तव्यास् (→कर्त्तव्यस्) -b) ब३ दे१ ३ ४ ७ १० महाफल, दे० महार्णव (→महत्फलम्)

११ -a) दे३ ४ एक, दे० ७ ११ एष (→एष) -b) ब३ कथितस्ते वसुधरे -f) दे५ ७ ११ मुवे विष्णु (→ब्रह्म°)

११ इलोकान्तर दे१-११ मुवे ते१ अधिकम्—'सूत उवाच' ।

१२ -b) दे२ ते१ सज्जके, दे५ ७ ११ मुवे पुण्यदे, दे१० सज्जक (→विश्रुतम्) -c) दे२ नास्ति, ते१ अस्ति (→नास्मा), दे० कुण्डे (→कुण्ड) -d) ते१ तीर्थानामुत्तमोत्तमम्

तत्राथ मुञ्चते प्राणान् मम लोक स गच्छति ॥१३
 विशतिर्योजनाना तु माथुर मम मण्डलम् ।
 इदं पद्म महाभागे सर्वेषा मुक्तिदायकम् ॥१४
 कर्णिकाया स्थितो देवि केशव क्लेशनाशन ।
 कर्णिकायोजन चात्र सदाऽहं तत्र सस्थित ॥१५
 कर्णिकाया मृता ये तु ते नरा मुक्तिभागिन ।
 यत्र मध्ये मृता ये तु तेषा मुक्तिर्वसुधरे ॥१६
 पश्चिमेन हरि देव गोवर्द्धननिवासिनम् ।
 दृष्ट्वा त देवदेवेश किं मन परितप्यते ॥१७
 उत्तरेण तु गोविन्द दृष्ट्वा देव पर शुभम् ।
 नासौ पतति ससारे यावदाहृतसप्लवम् ॥१८
 विश्रान्तिसज्जक देव पूर्वपत्रे व्यवस्थितम् ।
 य दृष्ट्वा तु नरो याति मुक्तिं नास्त्यत्र सशय ॥१९
 दक्षिणेन तु मा विद्धि प्रतिमा दिव्यरूपिणीम् ।

१३ -c) दे२ते१ तत्राप्य, दे५-७ ११ मुवे तत्र या (→तत्राय)

१४ -a) बः विशति (→विशतिर्) -c) बः दे३ ४ ६ ७ मुवे पद्म (→पद्म) -d) दे२ ते१ °दायिक, दे५ ८ ९ ११ मुवे °दायि च, दे० ७ °दाय च (→°दायकम्)

१५ दे२ ५-११ मुवे cd O -a) दे१ ११ स्थितो (→स्थितो) -b) दे१ ६ १० केशव (→केशव), दे२ १० °नाशन (→°नाशन) -d) बः गच्छति (→सस्थित)

१६ -a) दे११ कर्णिकाया (तु) (→कर्णिकाया), दे२ १० मृगा (→मृता) -b) मुवे तेऽमरा (→ते नरा), दे१ °भाजना, दे३ ४ °भाजिन, ते१ °भाजनम् (→°भागिन) -c) दे२ ९ मुवे तत्र (→यत्र)

१७ -a) दे१ ३ ४ देवि (→देव) -b) बः °निवासिना, दे१० °निवाशिन (→°निवासिनम्) -c) दे४ °देवेश (→°देवेश) -d) बः दे१-३ परितप्यसे, दे१० परितुप्यसे (→परितप्यते)

१८ -a) दे० ७ १० च (→तु) -d) दे१ ४ यावदाहृत-, दे३ यावदाहृत-, दे५ ६ ८ ९ ११ मुवे यावदाहृत-, दे० यावदाहृत- (→यावदाहृत-); दे१ ३ ४- सप्लव, दे१०-सवल (→-सप्लवम्)

१९ -a) दे१ °साजित, दे५ ७-९ ११ मुवे °सज्जके, दे० ते१ °सज्जक (→°सज्जक), दे३ ४ देव, दे० देवि (→देव) -b) दे१ पूर्वपात्र- दे४ पूर्वयात्र, दे१० सर्वपात्रे (→पूर्वपत्रे) -c) दे५ याति (→याति)

२० -a) दे० ७ मा (→मा), ब३ बुद्धि, दे१० सिद्धि (→विद्धि) -b) दे२ ते१ प्रतिमा (→प्रतिमा), दे२ ते१ °रूपिणीम्,

महाकाया सुरूपा च केशवाकारसन्निभाम् ।
ता दृष्ट्वा मनुजो देवि ब्रह्मणा सह मोदते ॥२०॥
कृते युगे तु राजासीन् मान्धाता नाम नामत ।
तेनाह तोषितो देवि भक्तियुक्तेन चेतसा ॥२१॥
तस्य तुष्टेन हि मया प्रतिमेय समर्पिता ।
तेनेय पूजिता नित्यमात्ममुक्तिमभीप्सता ॥२२॥
यदा तु मथुरा प्राप्य लवणोऽय निपातित ।
तदेय प्रतिमा दिव्या मथुराया व्यवस्थिता ।
पुण्या च प्रतिमा दिव्या तैजसी दिव्यरूपिणी ॥२३॥
कपिलो नाम विप्रर्षिर्मम भक्तिपरायण ।
मनसा निर्मिता तेन वाराही प्रतिमा शुभा ॥२४॥
कपिलो ध्यायते नित्यमर्चते च दिने दिने ।
इन्द्रेणाराधितो देवि कपिलो मुनिसत्तम ।

दे० ७ °रूपिणाम (→°रूपिणीम्) -c) दे० महाकाया, दे० २ ते०
महाकाया (→महाकाया), दे० ७ १० स्वरूपा, ते० सुरूपा (→सुरूपा)
-d) ब० केशवाचार° (→केशवाकार°) -e) ब० दे० ३ १० ते०
मा (→ता)

२१ -a) दे० ७ रक्षासीन (→राजासीन) -b) दे०
मान्धात (→मान्धाता) -c) दे० ५ ८ ९ तोषिता (→तोषितो) -d)
दे० १० °मुक्तेन (→युक्तेन), दे० तेजसा (→चेतसा)

२२ -a) दे० ५ १० तस्या (→तस्य) -c) दे० १ तो नय, दे० २
ते० तेनेद, दे० ३ तानय, दे० ४ तामय, दे० ११ तेनेये (→तेनेय) -d)
दे० ७ अभीप्सता, ते० अतीप्सता (→अभीप्सता)

२३ दे० ११ de ○ -a) ब० तदा (→यदा) -b) ब०
दे० २ १० ते० लवणेन (→लवणोऽय) दे० १ लवणेनमथासित, दे०
*वनेनमथासित, दे० *पावनमथासित -c) दे० २ ते० तदेव, दे० ५-९ ११
मुवे तदैव (→तदेय), ब० देव्या (→दिव्या) -d) दे० १ ३ ४
माथुरेय (→मथुराया) -e) ब० अन्या च, दे० ५ ९ मुवे पुण्येय
(→पुण्या च), ब० देव्या, ते०-दित्या (→दिव्या) -f) ब०
तेजसा, दे० १ ६ ते० तेजसी (→तैजसी)

२४ -a) दे० कपिला (→कपिलो), ब० दे० देवर्षि
(→विप्रर्षि) -b) दे० २ ते० मुक्ति- (→भक्ति-) दे० १ ३ ४
-समन्वित (→-परायण)

२५ दे० ७ f ○ -a) दे० १० कपिला (→कपिलो) -b)
दे० ५-९ ११ मुवे अचति स्म (→अचते च) -c) दे० २ ते० [आ]

तस्य प्रीतो ददौ देव वाराह दिव्यरूपिणम् ॥२५॥
देवे लब्धे तु वाराहे शक्रो हर्षसमन्वित ।
ध्यायते पूजते नित्य गन्धमाल्यानुलेपनै ।
इन्द्रेण तु तदा प्राप्त दिव्य ज्ञानमनुत्तमम् ॥२६॥
तत कालेन महता रावणो नाम राक्षस ।
इन्द्रलोक गत सोऽथ स्वर्गं जेतु महाबल ॥२७॥
शक्रेण सह सगम्य ततो युद्ध प्रवर्तितम् ।
रावणेन जिता देवा शक्र चैव महाबलम् ॥२८॥
बद्ध्वा चेन्द्र महाबाहु शक्रस्य भवन गत ।
प्रविश्य रावणस्तत्र गृहे रत्नविभूषिते ॥२९॥
दृष्ट्वा कपिलवाराह शिरसा धरणी गत ।
तेन समोहितो देवि रावणो नाम राक्षस ॥३०॥
त्रातुमर्हसि मे देव धरणीधर माधव ।

वे १६:

राधिता (→[आ]राधितो), ते० देवी (→देवि) -e) दे० २ ४ १० ते०
देवदेव(ते० १°वो)(→ददौ देव) -f) दे० २ ६ ७ मुवे वाराह(→वाराह)

२६ दे० ७ abc ○, दे० १० c-f ○ -a) दे० लुब्धे
(→लब्धे), मुवे वरारोहे (→तु वाराहे) -b) दे० १० शक्रो हर्ष-
मनुत्तम -c) दे० १ २ ते० पूज्यते (→पूजते), दे० ५ ६ ८ ९ ११ मुवे
ध्यायति स्म सदा देव -d) दे० २ ते० °लेपनम् (→°लेपनै),
दे० ५-९ ११ मुवे पूजा कृत्वा हि भक्ति -e) दे० १ ३ प्रोक्त, दे० ४
प्रोक्ता (→प्राप्त) -f) ब० दे० १ ४ ६ ते० दिव्य- (→दिव्य)

२७ दे० ६ ○ -d) ब० शक्र, दे० ५ ८ ९ ११ स्वर्गं, ते०
स्वर्गो (→स्वर्ग)

२८ दे० ६ ab ○ -b) दे० २ ते० प्रवर्तितम्, दे० ४ प्रवर्तता
(→प्रवर्तितम्) -c) दे० ४ जितो, दे० ६ जित (→जिता), दे० ३ देवा,
ते० देवी (→देवा) -d) दे० ६ शक्रो चैव, दे० ७ मुवे शक्रश्चैव, दे० ११
शक्रा चव (→शक्र चैव), दे० ४ मुवे °बल (→°बलम्)

२९ -a) दे० १ ते० वद्ध्वा इन्द्र, दे० १० बद्ध्वा चन्द्र (→बद्ध्वा
चेन्द्र) -b) दे० १ ३ ४ भुवन (→भवन) -c) दे० ४ प्रविश्या
रावणास्तत्र

३० -c) दे० ६ समोहित (→समोहितो), ते० देवी (→देवि)
-d) ब० दे० १ ३ ४ १० रावणो लोकरावण, दे० ६ रावणे नाम नामत

३१ -a) ब० दे० १ ३ ४ क्षतुम् (→त्रातुम्), दे० ७ देवि (→
देव) -b) दे० ५ १० माधव (→माधव) -c) दे० ४ ऋषि° (→
हृषी°) -d) दे० ३ ४ हिरण्याक्ष- (→हिरण्याक्ष-), दे० ३-विदारण,

दामोदर हृषीकेश हिरण्याक्षविदारण ॥३१॥ प्रसीद देवदेवेश सुरनाथ नमोऽस्तु ते ।
 वेदगर्भ नमस्तेऽस्तु वासुदेव नमोऽस्तु ते । अह त्वा नेतुमिच्छामि पुरी लङ्कामनुत्तमाम् ॥३८॥
 कूर्मरूपधर श्रेष्ठ नारायण नमोऽस्तु ते ॥३२॥ श्रीवराह उवाच ।
 मत्स्यरूपधर देव मधुकैटभनाशिनम् । अवैष्णवोऽसि रक्षस्त्व कुतो भक्तिस्तवेदृशी ।
 निरोक्षितु न शक्नोमि प्रष्टु नेव च सुव्रत ॥३३॥ कपिलस्य वच श्रुत्वा रावणो वाक्यमब्रवीत् ॥३९॥
 देवदेव नमस्तुभ्य भक्तानामभयप्रद । त्वद्दर्शनात्समुत्पन्ना भक्तिरव्यभिचारिणी ।
 मम त्व भक्तिनम्रस्य प्रसाद कुरु सर्वदा ॥३४॥ महात्मस्त्वा नयिष्यामि देवदेव नमोऽस्तु ते ॥४०॥
 [इति स्तुतो रावणेन देवदेवो जगत्पति] । भक्तिपुद्गहतस्तस्य लघुवेषोऽभवत्तदा ।
 सौम्यरूपोऽभवद्देवो वाराहो लोकविश्रुत । पुष्पे तु समारोप्य देव त्रैलोक्यविश्रुतम् ॥४१॥
 सौम्य तनु तदा दष्टा रावणो देवकण्ठक ॥३५॥ आनयामास लङ्काया स्थापितोऽह स्वमालये ।
 सन्निधानमनुप्राप्य पुष्पकारोहणोत्सुक । तदास्थितोऽह लङ्काया रावणेन प्रपूजित ॥४२॥
 तमुद्धर्तु न शक्नोति रावणो विस्मय गत ॥३६॥ अयोध्यायागतो रामो हन्तु राक्षसपुङ्गवम् ।
 शकरेण पुरा साद्धं कैलाश तु मयोद्धृतम् । लङ्काया रावण हत्वा राघवेण महात्मना ॥४३॥
 देव त्व स्वल्पकायोऽमि नाहमुद्धरणक्षम ॥३७॥ विभीषण स्वय राज्ये स्थापितोऽथ वसुधरे ।

२१ -विदारण, दे० -विदाग्णा, दे० -विचारण, दे० -विदावर
 (→-विदारण)

३२ -a) व दे० (→वेद) -c) दे० ११ मवे
 कूर्मरूप नमस्तेऽस्तु

३३ -a) दे० १ दव (→देव) -b) ३३ दे० १ २ ४ ६ - १०
 °नाशनम् (→°नाशिनम्) -c) दे० ३ ४ शक्नोति, दे० १ शक्नोति,
 १० ७ शक्नोस्मि (→शक्नामि) -d) व प्रष्टु नेवत सुव्रत, द० प्रष्टु
 नव वसुप्रता, द० द्रष्टु चैव वत सुव्रत, दे० प्रष्टु चैव न सुव्रत, दे० प्रष्टु
 चव न मुह्यति, द० प्रष्टु चैव वसुधरे, दे० १ ११ ते० प्र (ते० द्र) ए
 चव न सुव्रत, दे० १० प्रष्टु चैव वसुधरे, मुवे प्रष्टु चैव गुणव्रत

३४ -a) दे० १० देवदेवे (→देवदेव) -b) दे० ५ ८ °प्रद,
 ११ °प्रदम्, दे० १० °प्रदा (→°प्रद)

३५ ब० दे० १-४ १० ab ○, दे० १० मुवे ef ○ -a)
 दे० १ स्तुतो (→स्तुतो) -b) दे० ८ देव, दे० ११ ** (→देव-) -c) ब०
 द० १० ते० सौम्यरूपो भवेद्देवो -d) दे० १ °विश्रुता, दे० ४ °विश्रुत,
 ते० १ °विरसुत (→°विश्रुत), मुवे लोकनाथो जनादन -e) ब०
 सौम्य तनु च मे दृष्टा, दे० ३ ४ सौम्य तत्तुमह दृष्टा, दे० १ ११ तस्य
 सौम्या तनु दृष्टा -f) दे० १ ११ रावणो लोकरावण

३६ -c) ब० समुद्धर्तु, दे० १ ११ मुवे तमुद्धर्तु (→
 तमुद्धर्तु), ब० शक्नोमि (→शक्नोति)

३७ -a) दे० ३ ४ मया (→पुरा), दे० साद्धं ते० साय
 (→साद्ध) -b) ब० दे० १ ११ मुवे कैलासस्तु मयोद्धृत, दे०

लोकेश तु मयोद्धृत, दे० १ लाका सतु मयादृत (१ °ता) -d)
 दे० ४ नाहमुद्धरणे क्षम

३८ -b) ते० मुरवैरि नमोस्तुते

३९ ब० दे० १ वराह उवाच, द० वाराह उ०, द० वराह उ०,
 दे० ४ १० श्रीवाराह उवाच, दे० ५ १ ११ ते० वाराह उवाच, द०
 वाराह

३९ -a) दे० १ वैष्णवोऽमि त्व (ते० न) रक्षस्त्व

४० -a) दे० १ त्वद्दर्शनात्, दे० १० तददर्शनात् ते० तददर्शने
 (→त्वद्दर्शनात्) -c) ब० महात्म्य त्वा, दे० महात् त्व, दे० ते०
 महात्म त्वा, दे० ४ महात् त्व (दे० त्वा), दे० ८ १ ११ महात्म त्वा,
 दे० महात्म्य त्वा, दे० महात्म्यात्, द० १० महात्वन्त्वा (→महात्म-
 स्त्वा), दे० ४ नपिष्यामि, ते० नमिष्यामि (→नयिष्यामि)

४१ -b) ब० रावणस्य भवत्तदा, दे० लघुवेषोभवत्तदा,
 दे० १० लघुवेषोभवत्तदा, ते० लघुरूपोभवत्तदा -c) दे० ७ मुष्पक
 (→पुष्पके) -d) दे० ७ १० देव- (→देव)

४२ -a) दे० ८ लकाया (→लङ्काया) -b) दे० १ ११
 मुवे स्थापयित्वा स्वके गृहे -c) दे० तत्रास्थितोय, दे० तत्रास्थि-
 तोय, दे० ७ नदा स्थितो हि (→तदा स्थितोऽह)

४३ दे० ७ cd ○ -a) ब० दे० ३ ४ अथायोध्यागतो
 रामो, दे० १ *अयोध्यागतो रामो, दे० १ ११ मुवे अयोध्याधिपती
 रामो -c) दे० ८ १ ११ मुवे गतोऽसौ विक्रमेणैव -d) दे० ८ १ ११
 मुवे हत्वा राक्षसपुङ्गवम्

४४ -a) दे० १ ११ मुवे विभीषणश्च लकाया (दे० ७

विभीषणेन रामस्य सर्वस्व च निवेदितम् ॥४४

राम उवाच ।*

सर्वस्वे नास्ति मे कार्यं तव रक्षो विभीषण ।

देवो मे दीयिता रक्ष शक्रलोकाद् य आगत ॥४५

अहन्यहनि पूजामि देव वाराहरूपिणम् ।

अयोध्याया च नेष्यामि लङ्काया गृह्य राक्षस ॥४६

तत समर्पयामास कपिल दिव्यरूपिणम् ।

पुष्पके तु समारोप्य अयोध्याया समागत ॥४७

अयोध्याया स्थित देव पूजयामास त तदा ।

गत वर्षसहस्र तु दशैक तु वसुधरे ॥४८

°या) -b) दे५ ९ ११ मुवे आधिपत्येभिषेचित -d) दे२ ६ निवेदितुम् (→निवेदितम्)

*३ ब३ दे३ मुवे श्रीराम उवाच, दे१ राम उ०, दे६ राम, दे१० श्रीवाराह उवाच

४५ -a) दे५ ८ ९ ११ मुवे अनेन, दे६ अनते, दे७ अनत- (→सर्वस्वे), दे३ ४ नापि (→नास्ति) -b) मुवे रक्षा (→रक्षो), दे३ १० विभीषण, दे४ विभीषणा (→विभीषण) -d) ब३ °लोकाच्च, दे२ १० ते१ °लोकाय, दे१० °लोकाभ्य (→°लोकाद् य[])

४६ -a) दे४ पूजयामि, ते१ पूजानि (→पूजामि) -b) दे१० °रूपिणी (→°रूपिणम्) -c) दे१ ९ १० ते१ अयोध्याया वनेष्यामि, मुवे अयोध्या चैव नेष्यामि -d) ब३ दे६ राक्षस, दे१ राक्षस, दे२ ते१ राक्षसा (→राक्षस), दे५ ९ ११ मुवे त्वया दत्त हि राक्षस

४७ -c) दे६ पुष्पक तु, दे७ पुष्पके त (→पुष्पके तु) -d) दे५ ९ ११ मुवे नीतवान्नगर (दे५ मुवे °री) प्रति दे४ ६ अयोध्याया समतत

४८ -a) दे५ ८ ९ ११ मुवे अयोध्याया स्थापयित्वा, दे६ ७ अयोध्या (दे७ °ध्या) स्थापयित्वा तु -c) दे६ गते (→गत) -d) दे५-९ ११ मुवे दशोत्तरमत परम

४८ श्लोकानन्तर ब३ अधिकम्—

*एतस्मिन्नन्तरे भूमे माथुरा रामवल्लभा ।
लवणेनाहिता सर्वे राम ते शरण ययु ।

श्रीमाथुरा ऊचु ।

राम राम महाबाहो पुराण पुरुषोत्तम ।
यदस्माकन्तु देवेश नाशिता लवणेन हि ।
अय मे सुमित्रासूनु शत्रुघ्नो नाम नामत ।
तस्य क्रूरस्य पूर्वाद्धियुद्धप्रतिकरिष्यति ।

४९ दे१ ef () -a) दे५-९ ११ मुवे वधाथ हि (→वधे राम) -c) दे६ कृत, दे६ प्लुते (→कृत-) -d) दे१ प्राविशन्माथुरा पुरीम् -e) दे३ °पेता (→°पेतो) -f) ब३ दे३ ४

लवणस्य वधे राम शत्रुघ्न प्रेषयत् तदा ।

कृतप्रणाम शत्रुघ्नो राघवाय महात्मने ।

चतुरङ्गबलोपेतो जगाम मथुरा पुरीम् ॥४९

गत्वा तु राक्षसश्चेष्ट लवण रौद्ररूपिणम् ।

घातयित्वा तु शत्रुघ्नो प्रविश्य मथुरा पुरीम् ॥५०

ब्राह्मणान् स्थापयित्वा तु मम तुल्यान् महौजस ।

षड्विंशतिसहस्राणि वेदवेदाङ्गपारगान् ॥५१

अनृचो माथुरो यत्र चतुर्वेदस्तथापर ।

एकस्मिन् भोजिते विप्रे कोटिर्भवति भोजिता ।

लवणस्य यथावृत्त कथित तु वसुधरे ॥५२

वे १६

ह्यगमन (→जगाम), दे५ ९ ११ मुवे प्रति (→पुरीम्)

५० -a) ते१ राक्षस (→राक्षस-), दे३ °अष्ट (→°श्रेष्ठ) -c) दे२ ते१ पातयित्वा (→घातयित्वा), ब३ मुवे शत्रुघ्न (→शत्रुघ्नो) -d) ब३ दे१ ० ४ प्रविशन (→प्रविश्य)

५१ -a) दे६ ब्राह्मणा स्थापयामास -b) दे२ ५ ८ ९ ११ मुवे मया, दे६ यम (→मम), दे३ ४ मतुल्यामन्महौजस, दे१० मम तुल्या महौजस

५२ -a) ब३ अनर्च्यो (→अनृचो), दे१ माथुर (→माथुरो), दे३ अनुचो माथ यत्रस्य, दे४ अनृचो माथ्यो यत्रस्य -c) दे ४ पूजिते, दे७ भोजने, दे१० तेजिते (→भोजिते) -d) दे१ ३ ४ ६ पूजिता (दे६ °त), दे२ ७ मुवे ते१ भोजित (दे७ °ते), दे३ भोजितो (→भोजिता) -e) दे७ लवण हि (→लवणस्य) -f) दे५ ७ ९ मुवे ते (→तु)

५२ श्लोकस्य b चरणानन्तर ब३ अधिकम्—

*चतुर्वेद परित्यज्य माथुर भोजयेदबुध ।
कृषीवरणो दुराचारो वद धमपराडमुख ।
ईदृशोपि पूजनीयो माथुरो मम रूपधक ।
माथुरीणाञ्च यद्रूप तन्मे रूप वसुन्धरे ।

पुनश्च d चरणानन्तरमपि ब३ अधिकम्—

*न केशवसमो देवो न माथुरसमो द्विज ।
न विश्वेशसम लिङ्ग सत्य सत्य वसुन्धरे ।
माथुरा मम पूज्या हि माथुरा मम वन्दता ।
माथुरे परितुष्टे वै तुष्टोह नात्र सशय ।
माथुरा परमात्मात्मा माथुरा परमाशिष ।
माथुरा मम देहा वै सत्य सत्य वसुन्धरे ।
भागवाख्य पुनभूत्वा पूजयिष्यामि माथुरान् ।
सूयवशोऽङ्गवश्चैव शत्रुघ्नोय वसुन्धरे ।
अच्चयिष्यामि तानेव वसुरे भूतधारिणि ।
एतत्ते कथित भूमि माथुराणा स्वरूपकम् ।
येषा पूजनमात्रेण तुष्टोऽह * द्रवान सदा ।
यदुवशे भविष्यामि पूजयिष्यामि माथुरान् ।

५७ लवणस्य वध श्रुत्वा राघवो वाक्यमब्रवीत् ।
 वर वरय शत्रुघ्न यत्ते मनसि रोचते ॥५३
 राघवस्य वच श्रुत्वा शत्रुघ्नो वाक्यमब्रवीत् ।
 यदि तुष्टोऽसि मे देव वराहो यदि वाऽप्यहम् ।
 दीयता मम देवोऽय यदि मे वरदो भवान् ॥५४
 शत्रुघ्नस्य वच श्रुत्वा रामो वचनमब्रवीत् ।
 नय शत्रुघ्न देव त्व वाराह दिव्यरूपिणम् ॥५५
 धन्योऽसौ मण्डलो लोके धन्या सा मथुरा पुरी ।
 धन्यास्ते माथुरा लोका कपिल पश्यते सदा ॥५६
 दृष्ट स्पृष्ट सदा ध्यात स्नापितश्च दिने दिने ।
 अनुलिप्तश्च शत्रुघ्न सर्वपाप व्यपोहति ॥५७
 पूजित स्नापित देव दृष्ट यैस्तु दिने दिने ।
 सर्व हरति पाप्मान मोक्ष चैव प्रयच्छति ॥५८

५३ दे२ ते१ ०, दे१ १० cd ० -c) ब३ एव (→
 वर), दे११ शत्रुघ्ने (→शत्रुघ्न)

५४ दे१ ०, दे१० ab ०, दे६ c-f ० -a)
 दे२ ते१ शत्रुघ्नस्य (→राघवस्य) -b) दे२ ते१ राघवो (→
 शत्रुघ्नो) -d) दे३ १० वराहो, दे४ वागहो, ते१ वागह (→
 वराहो), दे१० यच्च (→यदि) -e) दे४ दीयता (→दीयता)

५५ दे६ ७ ab ० -b) ब३ दे५ ८ ९ ११ मुवे राघवो
 वाक्यमब्रवीत्, दे२ ते१ इद वचनमब्रवीत् -c) दे१ देवन्न, दे देवन्त,
 दे४ दवो या, दे७ ते१ देवत्व (→देव त्व) -d) दे५-९ ११ मुवे दिव्य
 वाराहरूपिणम्

५६ -a) दे२ ५ ९ ११ ते१ मण्डले, दे६ मण्डले, दे७ मण्डले,
 दे८ माडले, मुवे मण्डली (→मण्डलो) -c) दे६ ७ धन्योऽसौ (→
 धन्यास्ते), दे२ १० माथुरे, दे६ माथुर, ते१ माथुरे (→माथुरा),
 दे१ २ १० ते१ लोका, दे६ लोक (→लोका) -d) ब३ दे१ ३ ४ १०
 कपिल पश्यन्ति ये सदा, मुवे पश्यन्ति कपिल सदा

५७ -a) ब३ दे१ १० तथा (→सदा), दे१ ३ साध्य (→
 ध्यात), दे६ ७ दृष्ट स्पृष्ट सह भ्रात -b) दे१ ३ ४ सुस्नातश्च
 (→स्नापितश्च) -c) दे७ आतलितश्च, दे११ आनुलितश्च, ते१ देव-
 मादाय (→अनुलितश्च), ब३ दे१ ३ ६ १० शत्रुघ्न, दे२ शत्रुघ्ना (→
 शत्रुघ्न) -d) दे५ ६ ८ ११ सर्व (→सर्व-)

५८ दे६ cd ० -a) ब३ दे५-९ ११ मुवे पूजित
 स्नापितो देवो, ते१ पूजितस्थापित देव -b) ब३ दे५-९ ११ मुवे

इत्युक्त्वा राघवस्तस्मै देव प्रादाद् वसुधरे ।
 देवमादाय शत्रुघ्नो जगाम मथुरा पुरीम् ॥५९
 ब्राह्मणान् स्थापयित्वा तु आगच्छन् मम सन्निधौ ।
 तत्र मध्ये तु सस्थाप्य पूजयामास राघव ।
 अनेन क्रमयोगेन मथुराया स्थितस्तदा ॥६०
 गयाया पिण्डदानेन यत्फल ज्येष्ठपुष्करे ।
 तत्फल समवाप्नोति श्वेत दृष्ट्वा सदा नर ॥६१
 विश्रान्तिसङ्गके तद्वद् गोविन्दे च तथा हरौ ।
 केशवे दीर्घविष्णौ च तदेव फलमश्नुते ॥६२
 उदये मामक तेज सदा विश्रान्तिसङ्गके ।
 मध्याह्ने मामक तेजो दीर्घविष्णौ व्यवस्थितम् ।
 केशवे मामक तेजो दिनभागे चतुर्थके ॥६३

दष्टो, दे४ दष्टे (→दृष्ट), ब३ यैश्च (→यैस्तु) -c) दे१ ४ पापाना,
 दे५ ७ ९ ११ मुवे वै पाप (→पाप्मान)

५९ -b) ब३ वर (→देव), दे८ प्रासाद् (→प्रादाद्)
 -d) ब३ दे१ ३ ४ ह्यगमन (→जगाम)

६० -a) दे२ ५ ७-११ मुवे ते१ ब्राह्मण, दे६ ब्राह्मणे (→
 ब्राह्मणान्) -c) दे१ ३ ४ स प्राप्य (→सस्थाप्य) -e) दे२ ९ मुवे
 योगेन (→योगेन) -f) दे५-९ ११ मुवे स्थित (दे७ ति) प्रभु
 (→स्थितस्तदा)

६१ ब३ दे१ ३ ४ १० गया (दे१० या) पिण्डदानेन -b)
 दे१ ४ श्रित्य (→ज्येष्ठ) -d) ते१ नरा (→नर)

६२ -a) दे१ साङ्गिके, दे६ ते१ सङ्गिके (→सङ्गिके)
 -b) ते१ देवी देव तथा हरौ -c) दे१ केशव (→केशवे), दे६ ७
 दाव्य (→दीर्घ), दे१ काल च, द३ ४ कृतव (→विष्णौ च)
 -d) दे३ ४ सदैव, दे६ ११ तदेव (→तदेव), दे४ फल*श्रुति, दे७
 फलमश्नुतौ, दे८ फलमश्नुते (→फलमश्नुते)

६३ ब३ उदके, दे४ उदयो (→उदये), दे२ ते१ उदय मम
 लोक ते -b) दे१ साङ्गिके, दे३ सङ्गिते, दे४ ७ ते१ सङ्गिके (→
 सङ्गिके) -d) दे४ दीर्घे, दे६ ७ दाव्य-, ते१ वीय- (→दीर्घ-),
 दे१-४ १० ते१ व्यवस्थित, दे७ व्यवस्थिते (→व्यवस्थितम्) -e)
 दे१० ते१ केशव (→केशवे) -f) दे१० भागे (न) (→भागे),
 दे१ चतुर्थकी (→चतुर्थके)

एषा विद्या पुरा देवि नित्यकाल सुगोपिता ।

| भक्ता त्व मम शिष्या च कथिता ते वसुधरे ॥६४

॥ इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे एकषष्ट्यधिकशततमोऽध्याय ॥ १६१ ॥

१६२

श्रीवराह उवाच।*

अस्ति गोवर्द्धन नाम क्षेत्र परमदुर्लभम् ।
मथुरापश्चिमे भागे अदूराद् योजनद्वयम् ॥१
ह्रद तत्र महाभागे द्रुमगुल्मलतायुतम् ।
चत्वारि तत्र तीर्थानि पुण्यानि च शुभानि च ॥२
ऐन्द्र पूर्वेण पार्श्वेन यमतीर्थं तु दक्षिणे ।
वारुण पश्चिमे तीर्थं कौबेर चोत्तरेण तु ।
तत्र मध्ये स्थितो भद्रे क्रीडयिष्ये यदृच्छया ॥३
तत्र वै शक्रतीर्थं तु स्नान कुर्याद् दृढव्रत ।

६४ -a) दे० एषा, दे० १० एष (→एषा), दे० २ ते० विप्रा (→विद्या), दे० २-४ १० ते० पुरी, दे० पुरी, दे० पुरा (→पुरा), ब० दे० १० ते० देवी (→देवि) -b) दे० ७ नित्य (→नित्य-), दे० ३ ६ १० स गापिता, दे० सुगोपित, ते० सुभूषित (→सुगोपिता) -c) दे० २ १० ते० भिक्षा (→शिष्या)

पुष्पिका—

पुराणनाम—ब० इत्यादि वराहपुराणे भगवच्छास्त्रे मथुरा माहात्म्ये, दे० १० इत्यादि वाराहपुराणे, दे० इत्यादि वाराहपुराणे कपिलमाहात्म्ये, दे० ४ इत्यादि वाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे० ५ ९ इति वाराहपुराणे कपिलवाराहमाहात्म्ये, दे० इति श्रीवराहे, दे० इति श्रीआदिवाराहपुराणे, दे० इति वाराहपुराणे, मुवे इति श्रीवराहपुराणे मथुरामाहात्म्ये, ते० इति पुराणे कपिलमाहात्म्ये
अध्यायनाम—दे० ५ ८ ०, ब० दे० १० कपिलमाहात्म्य नाम, दे० ३ ४ कपिलमाहात्म्य, दे० वाराहमाहात्म्य, दे० वाराहमाहात्म्य नाम, दे० ११ कपिलवाराहमाहात्म्य, दे० १० कपिलमाहात्म्य नाम, मुवे कपिलवाराहमाहात्म्य नाम
अध्यायसंख्या—दे० १ १० ११ ते० ०, ब० एकादशोऽध्याय, दे० ११६६॥, दे० ११२॥, मुवे त्रिषष्ट्यधिकशततमोऽध्याय ॥१६३॥

१६२

* ब० दे० ६ ७ वराह उवाच, दे० ५ ८ ११ ते० वाराह उवाच, दे० ४ १० श्रीवाराह उवाच, दे० वाराह उ०

१ -d) दे० ३ ४ ९ °द्वये (→°द्वयम्), दे० अदू****

मोदते शक्रलोके तु सर्वद्वन्द्वविवर्जित ॥४
दक्षिणे यमतीर्थे तु स्नान कुर्याद् दृढव्रत ।
यमस्य भवन गत्वा मोदते कृतनिश्चय ॥५
तत्राथ मुञ्चते प्राणान् लोभमोहविवर्जित ।
यमलोक परित्यज्य मम लोक स गच्छति ॥६
तत्रैव वारुण तीर्थमासाद्य स्नानमाचरेत् ।
वारुण भवन गत्वा मुच्यते सर्वकिल्बिषात् ॥७
तथात्र मुञ्चते प्राणान् कामक्रोधविवर्जित ।
वारुण लोकमुत्सृज्य मम लोक स गच्छति ॥८

२ दे० १० -a) दे० ह्रद तत्र, दे० १० क्रदतेत्र, ते० सेन्द्र तत्र (→ह्रद तत्र) -b) दे० °युते (→°युतम्)

३ -a) दे० ५*, दे० रौद्र, ते० सेन्द्र (→ऐन्द्र), दे० पार्श्वेण (→पार्श्वेन) -b) दे० पश्चिमे (→दक्षिणे) -c) दे० १० वा (दे० १० व) रुणे (→वारुण), ब० दे० ३ ३ ते० पश्चिम (→पश्चिमे), दे० १० तीर्थे (→तीर्थ), दे० ५-९ ११ मुवे पश्चिमे वारुण (दे० °णा) तीर्थ -d) दे० कौरव, दे० १० कौबेर (→कौबेर) -e) दे० ५-९ ११ मुवे तेषा (→तत्र), दे० मध्यो (→मध्ये) -f) दे० १० क्रीडयिष्ये (→क्रीडयिष्ये)

४ -a) दे० तत्रैव (→तत्र वै), दे० °तीर्थ तु, दे० १० °तीर्थेषु (→°तीर्थे तु) -c) दे० १० सव्व° (→शक्र°) -d) ते० °विवर्जितम् (→°विवर्जित)

५ -a) ब० °तीर्थेषु, दे० १ ६ °तीर्थ तु (→°तीर्थे तु) -b) दे० १० कृत्वा (→कुर्याद्), दे० ५ ९ ११ मुवे यथा विधि (→दृढव्रत) -c) दे० यमस्या (→यमस्य) -d) ते० मोदते च न सशय

६ -a) दे० २ ते० तत्राप्य, दे० १० तथात्र (→तत्राथ) -c) दे० ३ ४ वारुण लोकमुत्सृज्य -d) दे० ५ लोके (→लोक)

७ दे० ३ ४ cd ० -a) दे० ७ वरुण (→वारुण) दे० ३ ४ कौबेरतीर्थे य स्नाति -b) दे० ३ ४ कौबेर स्थानमाप्नुयात् (दे० °माप्नुते) -d) ब० दे० १० °किल्बिषै (→°किल्बिषात्)

८ दे० ८b-१० c ० -a) ब० दे० ३ ५ ७-१० तत्राथ, दे० २ ते० तत्राप्य (→तत्राथ) -b) दे० ३ ४ सव्वद्व° (→कामक्रोध°)

८९ कौबेरतीर्थं य स्नाति कौबेर स्थानमाप्नुयात् ।
तत्राथ मुञ्चते प्राणान् सर्वद्वन्द्वविर्जित ।
कौबेर लोकमुत्सृज्य मम लोकं स गच्छति ॥९
तत्र मध्ये च य स्नाति क्रीडते स मया सह ।
अथात्र मुञ्चते प्राणान् मम लोकं स गच्छति ॥१०
अन्नकूटं तत् प्राप्य तस्य कुर्यात् प्रदक्षिणम् ।
न तस्य पुनरावृत्तिर्देवि सत्यं ब्रवीमि ते ॥११
स्नात्वा मानसगङ्गायां दृष्ट्वा गोवर्द्धने हरिम् ।
अन्नकूटं परिक्रम्य किमतं परितप्यते ॥१२
सोमवारे त्वमाया वै प्राप्य गोवर्द्धनं गिरिम् ।
दत्त्वा पिण्डं पितृभ्यश्च राजसूयफलं लभेत् ॥१३
गयायां पिण्डदानेन यत्फलं प्राप्यते नरः ।
तत्फलं प्राप्यते तत्र नात्र कार्या विचारणा ॥१४

-c) दे१११ कौबेर-; दे१ कौबेर (→वारुण), दे६ उद्धृ प
(→उत्सृज्य) -d) दे१११ च (→स)

९, दे१३१७७ मवे ०, दे१० ९८-१० b ०, व३
० d-२६ c ० -c) दे२ ते१ तत्राप्य- (→तत्राथ) -d) ते१
० व-ध° (→'द्व द्व°) -f) दे५ ०९११ च (→स)

१० व३ ० (द्र ९ पा वि), दे७ abc ०, दे१०
ab ० -a) दे१ १ तु (→च), दे१ स्थान (→स्नाति) -b)
दे१ ११ म क्रीडति (→क्रीडते स) -c) दे१० तत्राथ (→अथात्र)
-d) दे१ लोकाय, दे१ लाक च (→लोक स)

११ व० ० (द्र ९ पा वि) -a) दे४ अन्न कूट,
दे६ ७ अनुकूट, ते१ अन्न कूट (→अन्नकूट) -b) दे१० तस्मात्
(→तस्य), दे१० कार्यान् (→कुर्यात्), दे३ ५ ९ ११ प्रदक्षिणा (→
प्रदक्षिणम्) -d) दे३ दिवि (→देवि)

१२ व३ ० (द्र ९ पा वि) -b) दे१-४ ११ गोवर्द्धन
(→गोवर्द्धने), दे१ हरि (→हरिम्) -c) दे६ ७ अनुकूट, दे१०
अन्नकूट, ते१ अन्न कूट (→अन्नकूट) -d) दे२ ते१ किं मन,
दे५ ९ ११ मुवे किं पुन, दे१० किमना (→किमत), दे१ २ ४ १० ते१
० तप्यते, दे५ ६ ८ ९ ११ मुवे ० शोचति, दे७ ० शोचते (→० तप्यते)

१३ व३ ० (द्र ९ पा वि) -a) दे१ ३ ४ १० ते१
त्वमायास्या (→त्वमाया वै) -b) दे४ प्राप्या (→प्राप्य), दे१-४ १०
ते१ नर (→गिरिम्) -d) दे५ ८ ९ मुवे भवेत् (→लभेत्)

१४ व३ ० (द्र ९ पा वि), दे२ ते१ cd ० -a)
दे२ ते१ यो मा पिण्डप्रदानेन, दे१० गया पिण्डप्रदानेन -b) दे२ ५ ८ ९
दे१ नर (→नरै)

गोवर्द्धनं परिक्रम्य दृष्ट्वा देव हरिं प्रभुम् ।
राजसूयाश्वमेधाभ्यां फलं प्राप्नोत्यसशयम् ॥१५
पृथिव्युवाच ॥*

परिक्रमोऽन्नकूटस्य विधिना क्रियते कथम् ।
प्रभावगुणमाहात्म्यं तद्भुवान् वक्तुमर्हसि ॥१६
श्रीवराह उवाच ॥*

मासि भाद्रपदे या तु शुक्ला चैकादशी शुभा ।
गोवर्द्धने सोपवासं कुर्यात् तत्र प्रदक्षिणम् ।
स्नात्वा मानसगङ्गायां प्रभाते उदिते रवौ ॥१७
गोवर्द्धनं प्रसाद्यैव हरिं चाचलमूर्द्धनि ।
पुण्डरीकं ततो गच्छेत् कुण्डे स्नात्वा विधानतः ॥१८
देवान् पितृन् समभ्यर्च्य पुण्डरीकमथार्च्यं च ।
सर्वपापविनिर्मुक्तं प्रयाति भवनं हरे ॥१९

१५ व३ ० (द्र ९ पा वि) -b) दे५-९ ११ मुवे
पर हरिम् (→हरिं प्रभु) -c) दे१ ३ ० सूयाश्च, दे४ ० सूयाश्च- (→
० सूयाश्च-), दे५-९ ११ मुवे ० मेधाना (→० मेधाम्या) -d) दे६
प्राप्नोति (→प्राप्नोत्य-)

* व३ ०, दे१ पृथिव्यु, दे६ पृथिवी उवाच

१६ व३ ० (द्र ९ पा वि) -a) दे४ परिक्रमोऽन्नकू
लस्या -b) दे१० फल (→कथम्) -d) मुवे अर्हति (→
अहसि)

* व३ ०, दे१ ५ ८ ९ ११ ते१ वाराह उवाच, दे२ ६ ७
वराह उवाच दे३ ४ १० श्रीवाराह उवाच

१७ व३ ० (द्र ९ पा वि) -b) दे१० शुभे
(→शुभा), दे३ ४ शुक्ला एकादशी यथा -c) दे१० गोवर्द्धनो
(→गोवर्द्धने), दे१ ३ ४ तत्र वास (→सोपवास) -d) दे३-५ ८ ९ ११
मवे प्रदक्षिणा (→प्रदक्षिण)

१८ व३ ० (द्र ९ पा वि) -a) दे६ ७ १० गोवधन-
(→गोवर्द्धन), दे१-३ १० प्रसाद्यैव, दे६ ७ प्रसादेन (→प्रसाद्यैव)
-c) दे३ ४ पुण्डरीक, दे७ पुण्डरीक (→पुण्डरीक), दे१ ३ ४ १० जाया
(→गच्छेत्) -d) दे१ ३ कुण्डस्नाय, दे४ १० कुण्डस्नाने (दे१० न-)
(→कुण्डे स्नात्वा)

१९ व३ ० (द्र ९ पा वि) -a) दे१ समभ्यर्च्य (→
समभ्यर्च्य) -b) दे१ अथाचयेत् दे३ ४ १० अथाचय, ते६ ७ अवाप्य
च (→अथाचय च) -c) दे१ ६ ० निर्मुक्तो, दे१० ० निर्मुक्ता (→० निर्मुक्त)
-d) दे३ ४ भुवनं (→भवन), दे३ हरे, दे१० हरी (→हरे)

कुण्ड चाप्सरस नाम प्रसन्नसलिलाशयम् ।
तत्र स्नान तर्पण च कृत्वा फलमवाप्नुयात् ।
राजसूयाश्वमेधाभ्या धूतपाप्मा न सशय ॥२०॥
तीर्थं सकर्षण नाम्ना बलभद्रेण रक्षितम् ।
गोहत्या पूर्वसलग्ना उत्तीर्णा तत्र दूरत ।
स्नानाद् गच्छति सा क्षिप्र नात्र कार्या विचारणा ॥२१॥
अन्नकूटस्य सान्निध्ये तीर्थं शक्रविनिर्मितम् ।
तत्र कृष्णेन पूजार्थमिन्द्रस्य विहृतो मखः ।
महानिन्द्रस्य चोत्थान भक्ष्यभोज्यसमन्वितम् ॥२२॥
कृता तुष्टिकरा साक्षादिन्द्रेण सह सकथा ।
इन्द्रस्य वर्षतोऽत्यन्त गवा पीडाकर जलम् ॥२३॥
तासा रक्षार्थं सस्तभ्य धृत गिरिवर तदा ।

२० ब३ ० (द्र ९ पा वि) -e) दे५ १ ११ मुवे
°श्वमेधाना (→°श्वमेधाभ्या) -f) दे, वीत°, दे४ ध्यौत°, दे६,
धृत° (→धृत°)

२१ ब३ ० (द्र ९ पा वि) -a) दे५ तीर्थे (→तीर्थ),
दे१ ३ ८-११ ते१ साकषण (→सकषण), दे१ ३ ४ जायाद, दे६ ७
नाम (→नाम्ना) -c) दे८ पूव (→पूव-), दे१० °सतसा (→
°सलग्ना) -e) ते१ वदति (→गच्छति), दे६ ७ सान्निध्य, ते१
साक्षित्व (→सा क्षिप्र), दे१० नाम्नास्तच्छति स क्षिप्र

२२ ब३ ० (द्र ९ पा वि) -a) दे६ अनु-, ते१
अत्र (→अन्न-), दे१० स विध्य (→सान्निध्ये) -b) दे६ ७ विनि
गत (→विनिर्मित) -d) दे१ ४ १० ते१ इन्द्रेण (→इन्द्रस्य), दे१ ४
महत (दे४ °ते), दे२ १० ते१ विहित (→विहृतो), दे१***, दे२-४ १०
ते१ मख, दे६ मुख (→मख) -e) मुवे महानिन्द्रस्य (→महा
नि द्रस्य), दे१ चोत्थाना, दे३ ४ चोत्थान, दे६ चच्छातो, दे७ चच्छात,
ते१ चास्थान (→चोत्थान) -f) दे४ १ ११ लक्ष°, दे१० लभ्य°
(→भक्ष्य°), दे१० °समन्वित (→°समन्वितम्)

२३ ब३ ० (द्र ९ पा वि) -a) दे५ ५-११ मुवे
ते१ कृत्वा (→कृता), दे२ १० तुष्टिकरी, दे५-११ मुवे तुष्टिकरान
(→तुष्टिकरा) -b) दे१० कथा, ते१ सदा (→कथा) -c) दे२
ते१-दूत्य, दे३ ४ नित्य (→[अ] त्यन्त) -d) दे५-११ मुवे
तासा (→गवा), दे३ ४ त गवा पिंडर जल, दे१० गवा पीडयका जल

२४ ब ० (द्र ९ पा वि) -a) दे२-४ १० ते१
रक्षाय- (→रक्षाथ), दे२ ते१-सस्तस्य (→सस्तभ्य), दे५-११
मुवे तासा गवा रक्षणाय -b) दे५ १ ११ मुवे धृतो (→धृत),

सोऽन्नकूट इति ख्यात सर्वत शक्रपूजित ॥२४॥
देवा देव्यस्तथा गावो ऋषिभिश्च समन्विता ।
पूजितास्तर्पिता श्रेष्ठा क्रमता विष्णुना पुरा ।
तस्मिन् स्थाने तर्पणेन शतक्रतुफल लभेत् ॥२५॥
तत कदम्बखण्डाख्य कुण्ड तु विमलोदकम् ।
स्नात्वा पितृन् समभ्यर्च्य ब्रह्मलोकमवाप्नुयात् ॥२६॥
ततो गच्छेद् देवगिरि शतबाहुसमुच्छ्रितम् ।
यत्र स्नानाद् दर्शनाच्च वाजपेयफल लभेत् ॥२७॥
महादेव ततो दृष्ट्वा गत्वा ध्यात्वा फल लभेत् ।
कुण्डे स्नात्वा पिस्ततृर्प्य कृतकृत्यो दिव व्रजेत् ॥२८॥
गङ्गायाश्चोत्तर यावद् देवदेवस्य चक्रिण ।
अरिष्टेन सम यत्र महद्युद्ध प्रवर्तितम् ॥२९॥ व १६४ ३२

दे५ १ ११ मुवे °वरस (→°वर), दे१० तथा (→तदा) -c) ते१
सोत्र कुण्डमिति ख्यात -d) दे७ चक्र° (→शक्र°) दे६ °पूजिता
(→°पूजित)

२५ ब ० (द्र ९ पा वि) -a) दे१ दैवा दैत्यास,
दे ४ देवा दैत्यास दे६ देव्या दंव्या, दे७ देवा देव्यास, दे१० देव
दिव्यस, ते१ देवदेव (→देवा देव्यस), दे१० ते१ तदा (→तथा)
-b) दे७ १० समन्विता (→समन्विता) -c) दे१ भक्षिता,
दे४ भोजिता (→तर्पिता), दे२ ते१ श्रेया (→श्रेष्ठा) -d) दे१ ३ ४
क्रमेण, दे१० क्रमितो, मुवे श्रमतो (→क्रमता) -e) दे१ ३ ४ तस्या
स्नानेन तप्य तु, दे२ तस्मिन्स्नान तप्यण च, ते१ तस्मिन्
स्नातस्तपणे च

२६ ब३ ० (द्र ९ पा वि), दे२ ६ ७ ते१ ० -a)
दे८ °खण्डास्था (→°खण्डाख्य) -c) दे१ ममभ्यर्च्य (→समभ्यर्च्य)

२७ ब३ ० (द्र ९ पा वि), दे२ ६ ७ ते१ ०,
अन्यत्र पाठान्तर नास्ति

२८ ब३ ० (द्र ९ पा वि), दे६ ७ ० -a)
दे१ ३ ४ १० गत्वा (→दृष्ट्वा) -b) दे१ ३ ४ १० दृष्ट्वा यात्राफल
लभेत् -c) ते१ तस्य (→तप्य) -d) दे५ ११*** (→कृत-),
दे१० द्विजोत्तम (→दिव व्रजेत्)

२९ ब ० (द्र ९ पा वि) -a) दे१० चोत्तरे, ते१
चोत्तर (→चोत्तर), दे१ २ ते१ प्रायाद, दे३ ४ १० जाया (→
(→यावद्) -b) दे५ चक्रिणा, दे१० चक्रिण, ते१ दक्षिण (→
चक्रिण) -d) दे६ मद्युद्ध तु (→महद्युद्ध)

घातयित्वा ततश्चेममरिष्ट वृषरूपिणम् ।
 कोपेन पार्ष्णिघातेन मह्यास्तीर्थं प्रवर्तितम् ॥३०॥
 वृषभस्य वधात् ज्ञेया आत्मन शुद्धिमिच्छता ।
 स्नातस्तत्र तदा कृष्णो वृष हत्वा स गोपक ॥३१॥
 विपाप्मा राधा प्रोवाच कथं भद्रे भविष्यति ।
 वृषो हतो मया चायमरिष्ट पापपूरुष ॥३२॥
 तत्र राधा समाश्लिष्य कृष्णमक्लिष्टकारिणम् ।
 स्वनाम्ना विहित कुण्ड कृत तीर्थमदूरत ।
 राधाकुण्डमिति ख्यात सर्वपापहर शुभम् ॥३३॥
 अरिष्टराधाकुण्डाभ्या स्नानात् फलमवाप्नुयात् ।
 राजसूयाश्वमेधाभ्या नात्र कार्या विचारणा ।
 गोहत्या ब्रह्महत्याया पाप क्षिप्रं प्रणश्यति ॥३४॥

३० ब३ ० (द्र ० पा वि), दे७ ० -a) दे१४ त१ चेदम्, दे६ चेनम्, दे१० चनम् (→चेनम्) -b) दे१, ०रूपिणः, दे१० ०रूपिणी (→रूपिणम्) -c) दे१ ३४ पाणि०, दे१० कार्णि० (→पार्ष्णि०) -d) दे१४ ११ मुवे मह्या, दे६ मह्य, दे२ ते१ मत्वा (→मह्यासु)

३१ ब३ ० (द्र ९ पा वि), दे६ ३१ c-३३ b ० -a) दे५-११ मुवे ज्ञेय (→ज्ञेया) -b) दे१ आत्मान, दे२ १० ते१ आत्मना (→आत्मन), दे१ शुद्धिमिच्छति, दे१० शुद्धिमिच्छत (→शुद्धिमिच्छता), दे५ ११ मुवे तीर्थं सुमहदद्भुतम् -c) दे१ सदा (→तदा), दे१ ४ कृष्णा (→कृष्णो) -d) दे१ ३४ ते१ वृषहत्या स गोपका (ते१ ०क), दे५ ११ मुवे वृषहत्वा महासुरम्

३२ ब३ ० (द्र ९ पा वि), दे६ ० (द्र ३१ पा वि) -a) दे२ विपाशवाधा, दे१० विपाप्माराध्य, ते१ विपाश चाय (→विपाप्मा राधा), दे५-११ मुवे वृषहत्या समायुक्त -b) दे२ ते१ शुद्धिर् (→भद्रे), दे५ ११ मुवे कृष्णश्चिन्तान्वितोऽभवत् -c) दे१ ३४ चाह, ते१ चाय (→चायम्), दे१ ३४ १० अदृष्ट, ते१ अदृष्टा (→अरिष्ट), दे१ ४ १० ०सूचक, दे२ ते१ ०शुकर, दे३ ०स्तवका (→०पूरुष), दे७ कृत तीर्थमदूरत

३३ ब३ ० (द्र ९ पा वि), दे६ ab ० -a) दे१ ३४ राधा, दे५ ११ ते१ धारा (→राधा), दे१ ३४ ०क्लिष्ट (→०क्लिष्य) -b) दे५ ७-९ ०कारण (→०कारिण) -c) दे५ ११ स्वनाम्ना (→स्वनाम्ना), दे५ ११ ११ मुवे ते१ विदित (→विदितं) -d) दे१ कृष्ण-, दे३ कृत-, दे४ कृत्वा, दे५ कृते, दे१० कृत् (→कृत) -e) दे६ धारा० (→राधा०)

तीर्थं हि मोक्षराजाख्यं नृणां मुक्तिप्रदायकम् ।
 यस्य दर्शनमात्रेण सर्वपापं प्रमुच्यते ॥३५॥
 इन्द्रध्वजोच्छ्रयं यत्र पूर्वस्या दिशि वै कृतम् ।
 इन्द्रध्वजमिति ख्यात तीर्थं चैवातिमुक्तिदम् ।
 तत्र स्नाता दिव याति ये मृतास्तेऽपुनर्भवा ॥३६॥
 ततो हरेर्निवेद्याशु यात्राफलमनुत्तमम् ।
 चकतीर्थे नर स्नात्वा पञ्चतीर्थाख्यकुण्डके ॥३७॥
 समाप्य तीर्थयात्रां च रात्रौ जागरणं हरे ।
 गोवर्द्धनस्य कर्तव्यं महापातकनाशनम् ॥३८॥
 एकादश्यां तदा रात्रौ कृत्वा जागरणं शुभम् ।
 द्वादश्यामुषसि स्नात्वा पिण्डं निर्वाप्य शक्तित ॥३९॥
 पितॄणां मुक्तिदं तेषां य एव कुरुते नर ।

३४ ब३ ० (द्र ९ पा वि) -a) दे१० ०धार० (→०राधा०) -b) दे१ स्नाना, दे१० स्नान (→स्नानात्) दे१ ३४ १० अवाप्यते (→अवाप्नुयात्) -c) मुवे ०मेधाना (→०मेधाभ्या) -e) मुवे गोनर- (→गोहत्या), दे१ वस्त्र० (→ब्रह्म०), दे१ २ १० ते१ ०हत्याया (→०हत्याया) -f) दे२ ते१ क्षिप्रं पाप (→पाप क्षिप्र), दे५-११ मुवे विनश्यति (→प्रणश्यति)

३५ ब३ ० (द्र ९ पा वि), दे१० ३५ c-३६ b ० -b) दे१ क्षणाक्षयुष्यप्रदायक, दे१ ४ ऋणाकप (दे३**) प्रदायक, दे१० स तीर्थं चैव दुष्कृत

३६ ब३ abc ० (द्र ९ पा वि), दे१० ab ० (द्र ३५ पा वि) -d) ब३ दे१ ३४ चैव हि, दे१० चैव वि-, ते१ चैवादि- (→चैवाति-) -e) दे१ ४ यत्र (→तत्र), दे४ ततो, दे६ ७ स्नात्वा (→स्नाता)

३७ -a) दे५ ११ मुवे हरो, ते१ हरि (→हरेर्) -b) दे५ ११ मुवे ते१ यात्राफलमनुत्तमम् -c) दे१० ०तीर्थ- (→०तीर्थे) -d) ब३ ०तीर्थस्य (→०तीर्थाख्य-), दे१ ०कुण्डकि, दे१ ४ ०कुण्डले, दे१ ७ ०कुण्डको, दे१० ०कुण्डलो (→०कुण्डके)

३८. -a) ब३ तु, दे१ वै (→च) -b) दे५-११ मुवे तथा (→हरे) -c) दे५-११ मुवे गोवर्द्धने च (→गोवर्द्धनस्य)

३९ -a) दे२ ते१ तथा, दे६ ७ ततो (→तदा), दे१० एकादश्यां तु तत्रैव -b) दे१ कृष्णा (→कृत्वा), दे१० शुभे (→शुभम्)

४० -a) दे१ १० पितॄणां (→पितृणां) -b) दे६ एन,

सर्वपापविनिर्मुक्त पर ब्रह्माधिगच्छति ॥४०॥
एतत् ते कथित भद्रे अन्नकूटपरिक्रमम् ।
यथाऽनुक्रमयोगेन तथाषाढेऽपि चोच्यते ॥४१॥

य एतच्छृणुयाद् भक्त्या तीर्थानुक्रमेण हरे ।
गोवर्द्धनस्य माहात्म्य गङ्गास्नानफल लभेत् ॥४२॥

॥ इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे द्विषष्ट्यधिकशततमोऽध्याय ॥१६२॥

१६३

श्रीवराह उवाच ।*

अत पर प्रवक्ष्यामि तच्छृणुष्व वसुधरे ।
यथावृत्त प्रतिष्ठाने दक्षिणापथमण्डले ॥१॥
सुशीलो नाम वैश्यस्तु तस्मिन् वसति पत्तने ।
धनधान्यसमृद्धस्तु बहुपुत्रकुटुम्बवान् ॥२॥
कुटुम्बभरणासक्तो नित्यकाल हि तिष्ठति ।
स्नान दान जप होम देवार्चा न करोति स ॥३॥
क्रयविक्रयसक्तस्य कालो दीर्घो गतस्तदा ।

कदाचिदपि पापोऽसौ साधूना सगमे गत ॥४॥
न तेन धर्मश्रवण कदाचिदपि सधृतम् ।
देवाना ब्राह्मणाना च भक्तिस्तस्य न विद्यते ॥५॥
आत्मोदरनिमित्त हि पाप च कुरुते सदा ।
गच्छन्त बहुकाल च न स बुध्यति पापकृत् ॥६॥
न तस्य जायते बुद्धिर्दानस्योपरि भामिनि ।
[नैवान्यमपि दातार शक्नोति च निरोक्षितुम् ॥७॥
धनयुक्तोऽपि पापोऽसौ न ददौ च कदाचन ।]

वे १६५ ७

दे१ एक (→एव) -c) दे४ °निमुक्ता (→°निमुक्त)

४१ -b) दे६ अनु° (→अन्न°) -d) दे१ ३ ४-षाढेपि,
दे५ ६ ते१ पाठेपि, दे७ पापेपि (→-षाढेऽपि), दे२ चेष्यते, ते१
चोच्यते (→चोच्यते)

४२ -a) दे१० एते (→एतत्) -d) मुवे भवेत् (→लभेत्)

पुष्पिका—

पुराणनाम—ब३ इत्यादि वराहपुराणे भगवच्छास्त्रे मथुरा
माहात्म्ये, दे१ २ ५ ६ ८ ९-११ ते१ इत्यादि वाराहपुराणे गोवर्द्धन
माहात्म्ये, दे३ इति श्रीवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे गोवर्द्धनमाहात्म्ये,
दे४ ७ इत्यादि वाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे गोवर्द्धनमाहात्म्ये, मुवे
इति श्रीवराहपुराणे मथुरामाहात्म्यान्तगते गोवर्द्धनमाहात्म्ये
अध्यायनाम—ब३ अन्नकूटपरिक्रमो नाम, दे१ ५ ८ ९ ११ अन्नकूट
परिक्रम (दे१ ३ °म) प्रभाव, दे६ अनुकूटपरिक्रमपरिभाव, दे७
अन्नकूटपरिक्रमपरिभवो नामाध्याय, दे१० अन्नकूटपरिक्रमण प्रभाव
नाम, मुवे ते१ अन्नकूटपरिक्रमप्रभावो नाम अध्यायसख्या—
दे१ ११ ते१ ० ब३ द्वादशोऽध्याय ॥१२॥, मुवे चतु षष्ट्यधिक
शततमोऽध्याय ॥१६४॥

१६३

* ब३, दे६ ७ वराह उवाच, दे१ ५ ८-११ वाराह उवाच,
दे२ वराह उ०, दे३ ४ श्रीवाराह उवाच

१ -c) दे१ यथावृत्त-(→यथावृत्त), दे६ परिष्ठाते, दे१०

प्रतिस्थाने (→प्रतिष्ठाने) -d) दे६ °परि° (→°पथ°)

२ -a) दे४ वैश्यास्तु, दे१० वैश्यस्तु (→वैश्यस्तु) -b)
दे१ पत्तये, दे४ पुत्तने, ते१ सु दरि (→पत्तने) -c) दे४ धनधान्या
समृद्धस्तु -d) ब३ दे१ ४ १० °मित्र-, दे१ °रूप-, दे७ °पुत्रा,
मुवे °पुत्र (→°पुत्र-), दे१०-कुटुम्बवत् (→-कुटुम्बवान्)

३ -a) दे१० °शक्ते (→°सक्तो) -c) ब३ दान, दे१ ३ ४
जप, दे६ ७ सध्या (→दान), दे१ ३ ४ तथा (→जप) -d) दे१ ४
देवताचन करोति य, दे५ ९ ११ देवाचन करोति स, ते१ देवार्चा
च करोति स

४ दे६ ७ ४c-५b ० -a) ब३ °शक्तस्य (→°सक्तस्य)
-b) दे१ ५ ५ तथा (→तदा), दे७ सदा पापपरतस्य* -d) दे१ ३ ५
तत (→गत), दे५ ८ ९ ११ मुवे न साधुगमन कृत

५ दे६ ७ ab ० (ब्र ४ पा वि) -a) दे२ °कम°
(→°धम°) -c) दे७ कालो दीर्घो व्यतीयाय -d) दे७ गतस
(→भक्तिस)

६ -a) दे१ ३ ४ तु, दे२ १० ते१ च (→हि) -b) ब३
दे१-४ १० ते१ हि (→च) -d) दे५ ९ ११ मुवे त (→स)

७ -a) दे१० किंचिद् (→बुद्धिर्) -b) ब३ दे१ ३ ४ १०
भाविनि (→भामिनि), दे५-९ ११ मुवे दान दातु कदाचन

८ -b) ब३ दे२ ददाति (→ददौ च), दे६ ७ कथचन

५७ तस्यैव वसतस्तत्र प्रतिष्ठाने पुरोत्तमे ॥८
 स तु कालेन महता कुटुम्बासक्तमानस ।
 स सत्यज्य प्रियान् प्राणान् प्रेतत्वं समुपागत ॥९
 मरुस्थल्यास्तु देशे तु वृक्षमूलसमाश्रित ।
 स तत्र वसते नित्यं तेन पापेन गुण्ठित ॥१०
 समा सप्त गतास्तत्र वसमानस्य सुन्दरि ।
 तत्रैव दैवयोगेन महान् सार्थं उपागत ॥११
 तस्य मध्ये तु वणिजो मथुराया विनि सृत ।
 गते सार्थे तु स वणिक् त वृक्ष समुपाश्रित ॥१२
 तत्रैव वसति प्रेतो रौद्ररूपो भयानक ।
 दीर्घदष्ट सुविकटो ह्रस्वबाहुर्विभीषण ।

(→कदाचन) -c) दे१४६ ते१ तस्य (→तत्र)

९ दे१ cd ○ -b) दे६७ कुटुम्ब-(दे६० भ-)(→
 कुटुम्बा-) -c) दे३४ प्राप्त दे१० पुत्रान् (→प्राणान्), दे२ स च
 मत्प्रिया पृष्ठे, दे५-११ मवे त्यक्त्वा जगाम निधन, ते१ न च
 पत्रान् प्रिया पृष्ठ

१० दे११ मुवे b चरणानन्तरमधिकम्—

*कदाचिद् दैवयोगेन माप्त्वा भार्यां प्रियान् सुतान् ।

१० दे१ ○ -a) ब३ मरुस्थल्याश्च (→मरुस्थल्यास्तु),
 दे० न१ देशेन, द० - देवेय, दे१० दश तु (→देशे तु), दे५८९११
 मवे निरुक्तेषु देशेषु -b) ब३ दे२ ते१ °मूल, द१० °मले (→
 °मूल-) दे५७९११ मुवे विच्छायेय वनपु च, दे१ वनपु च परि-
 भ्रमन -c) दे२ ते१ तेन (→नित्य) -d) दे२ ते१ पापेन परिगुण्ठित
 (ते१ °पूर्णित) -cd) दे१९११ मुवे परिभ्रमन क्षुधाविष्टो मरुदेश
 गतोऽपि स

११ दे१ ○ -a) दे१३४ समास्तस्य, दे१० समस्य ते१
 समस्तस्य (→ममा सप्त) -ab) दे५-११ मुवे तत्रैव च कृतावासो
 बहुकाल स वै वणिक् -c) दे५-११ मुवे कदाचिद् (→तत्रैव)
 -d) दे५९११ मुवे तत्र, ते१ महत (→महान्), दे३४६७ साथ
 (→सार्थ[]), ते१ च मागत (→उपागत)

१२ -a) ब३ मनुजो, दे९ वणिजो (→वणिजो) -b)
 दे१-३५-११ मुवे ते१ मथुराया (→मथुराया), दे१२५९११ मुवे
 विनिसृता, दे६७ विनिस्मृत (→विनि सृत) -d) दे१३४ देश
 (→वृक्ष), ब३ वृक्षमूलमुपाश्रित, दे२९ त वृक्षसमुपाश्रित, दे१० त
 वृक्ष च समुपाश्रित

१३ -a) दे५८ च सति (→वसति) -b) दे६ रुद्र°
 (→रौद्र°), दे१० °रूप- (→°रूपो) -c) दे२ ते१ कीर्यं-, दे७ दीर्घ
 (→दीर्घ-), दे३४ -दष्टस्तु, दे७ दष्ट स, दे१० -दष्टस्तु (→-दष्ट
 स्तु) -d) दे६ ह्रस्वभाव- (→ह्रस्वबाहुर्)

महाहनुर्विशालाक्षो विडालसदृशानन ॥१३
 त दृष्ट्वा स वणिक् त्रस्त समुत्थाय जगाम ह ।
 गच्छन्त तु गृहीत्वा त प्रेतो वचनमब्रवीत् ॥१४
 मम त्व विहितो भक्ष स्वय प्राप्तोऽसि मानव ।
 मास ते भक्षयिष्यामि पिबामि तव शोणितम् ॥१५
 इत्याकर्ण्य वचस्तस्य स वणिग् वाक्यमब्रवीत् ।
 कुटुम्बभरणार्थाय सप्राप्तो दुर्गमाटवीम् ॥१६
 वृद्ध पिता मम गृहे माता पत्नी पतिव्रता ।
 मयि सभक्षिते रक्ष कुटुम्ब हि मरिष्यति ॥१७
 विभोर्वचनमाकर्ण्य प्रेतो वचनमब्रवीत् ।
 कस्मात् स्थानात् समायात सत्य ब्रूहि महामते ॥१८

अत पर दे५९११ मुवे अधिकम्—

*अथ कालेन बहुता दैवयोगेन भामिनि ।

तत्राजगाम कश्चित् क्रयविक्रयकारक ।

त दृष्ट्वा दूरत प्रेतश्चातिहर्षेण सयुत ।

तत्राजगाम नत्यन स इद वचनमब्रवीत् ।

भक्ष्यभूतो ममाद्य त्व क्व भवान यातुमिच्छति ।

प्रेतस्य वचन श्रुत्वा सोऽग्निभीता द्रुत गत ।

१४ दे५७९ ○, दे६१०११ मुवे ab ○ -a) ब३
 प्रेष्ठ, दे१ कुत्र, दे२ स्वस्तु (→त्रस्त) -c) दे१४ मुवे त (→तु),
 ग३ दे१३४ समालोक्य, दे१० ते१ गृहीत्वा स (→गृहीत्वा न)

अत पर ब३ द१० अधिकम्—

*भक्ष्यभूतो ममास्य त्व किं भवान गन्तुमिच्छसि ।

प्रेतस्य वचन श्रुत्वा सोऽग्निभीतो द्रुतस्तत ।

गच्छन्त तु गृहीत्वा त प्रेतो वचनमब्रवीत् ॥

[दे१० द्वितीय तृतीय पत्नी न स्त]

१५ दे६, ○, दे७ ab ○ -a) दे१० विहित (→
 विहितो), ब३ मुवे भक्ष्य (→भक्ष) -b) दे३४ प्रभोसि (→
 प्राप्तोऽसि), ब३ दे१३४१० मानुष (ब३ दे१० °ष), दे२ ते१ मानव
 (→मानव)

१६ दे६ ab ○ -b) ते१ वणिजो वाक्यमब्रवीत् -c)
 दे१० कुटुम्बभरणार्थाय

१७ -a) ते१ भ्राता (→माता) -c) दे८ अपि (→मयि),
 दे७१० ते१ सभक्षते (→सभक्षिते), दे२ रक्ष (→रक्ष) -d) दे१०
 पतिष्यति (→मरिष्यति), दे२ ते१ उद्भवन्ति मरिष्यति

१८ -a) दे२५-११ मुवे ते१ ततो (→विभोर्) -c) ब३
 अस्मात् (→कस्मात्), दे१० समायाता (→समायात) -d) दे३
 सम्य (→सत्य), ब३ दे१३४१० वद (→ब्रूहि)

अत पर ब३ अधिकम्—

*क्षीणवृत्तस्ततश्च त्वमागत पश्चिमा दिशम् ।

विभुरुवाच ।*

गोवर्द्धनो गिरिवरो यमुना च महानदी ।
तयोर्मध्ये पुरी रम्या मथुरा लोकविश्रुता ।
तस्या वसाम्यहं प्रेत पितृपैतामहे गृहे ॥१९॥
तत्र मे वसतो नित्यं यद् द्रव्यं पूर्वसंचितम् ।
क्षीणवित्तञ्च तस्याऽहं आयात पश्चिमा दिशम् ॥२०॥
ततो मरुस्थलं प्राप्य तव दृष्टिपथं गत ।
यदत्रैवोचितं कार्यं कुरुष्व तदनन्तरम् ॥२१॥

प्रेत उवाच ।*

न त्वा खादितुमिच्छामि कृपा मे जायते त्वयि ।
समयेन हि मोक्षामि कुरुष्व वचनं मम ॥२२॥
निवर्त्तं गच्छ मथुरा मम कार्यार्थसाधक ।
तत्र गत्वा त्वया कार्यं यत् कर्त्तव्यं वदामि तत् ॥२३॥
स्नानं कृत्वा तु विधिवत् कूपे चतुःसमुद्रके ।

* दे० ०, व श्रीविभुरुवाच, दे० विभुरु

१९ -a) ब३ दे० गोवर्द्धन- (→गोवर्धनो) -c) दे० १० मध्या (→मध्ये), दे० १० महारम्या (→पुरी रम्या) -e) दे० ६ तस्या वसामहे प्रेत, दे० १० तस्या च सा महाप्रेत -f) दे० १० ग्रहे (→गृहे)
अतः परं दे० ९ अधिकम्—

समयेन हि मोक्षामि कुरुष्व वचनं मम । (= २२cd)

२० -a) दे० ५ वसते (→वसतो), ब३ नष्ट (→नित्य)
-b) दे० ३ ४ यद् सवः पूर्वसञ्चितं, दे० १० यद् रूपं पूर्वसञ्चितम् -c) ब३ दे० ३ ४ १० क्षीणवि (ब३ ०) तत्तत्तद्वद्वाह -d) ब३ आगत (→आयात) -cd) दे० ५ ११ मुवे तत्सवः तत्स्करैर्नीतं क्षीणवित्तोऽभवत्तदा

२१ -a) दे० ४ १० मरुस्थली (→मरुस्थल), ब३ मरुस्थली च संप्राप्य

२१ श्लोकस्य स्थाने दे० ५ ११ मुवे पाठ—

स्वल्पवित्तं गृहीत्वाहं समायातो मरुस्थलम् ।

तव दृष्टिपथं यातो यत्कायं तत् कुरुष्व मे ॥

२२ -c) ते० समयं ते (→समयेन) ब३ दे० २ ३ ५ ८ ९ ११ मुवे मोक्षामि (→मोक्षामि)

२३ -a) मुवे निवृत्त्य (→निवर्त्त), दे० ३ ४ शीघ्रं त्व (→मथुरा) -b) दे० १० साधन (→साधक) -c) दे० ३ ४ यथा (→त्वया) -d) दे० ३ वहामि (→वदामि)

२४ दे० १० ० -a) दे० ७ गत्वा (→कृत्वा), ब३ दे० ३ ४ विश्रान्तो, दे० १ विधित (→विधिवत्) -b) ब३ दे० ५ ८-११

पिण्डदानं कुरुष्व त्वं मम नाम्ना प्रयत्नत ।

स्नानस्य च फलं देहि ततो गच्छ यथासुखम् ॥२४॥

प्रेतवाक्यं तत् श्रुत्वा विभुर्वचनमब्रवीत् ।

नाहं यास्यामि मथुरा द्रव्याभावे कथंचन ।

भक्षयस्व शरीरं मे तत् पुष्टिमवाप्स्यसि ॥२५॥

प्रेत उवाच ।*

गृहे बहुधनं तेऽस्ति गच्छाशु विनिवर्त्य च ।

आस्ते धनमपर्यन्तं गच्छ त्वं मा विलम्बय ॥२६॥

विभुरुवाच ।*

गृहे मम धनं नास्ति यत्त्वया समुदीरितम् ।

गृहशेषं मम धनं न चान्यत् तत्र विद्यते ॥२७॥

पितृपैतामही कीर्तिरविक्रयेया हि सा मया ।

प्रेतः प्रहस्य सुचिरमिदं वचनमब्रवीत् ॥२८॥

अस्ति चैव धनं प्रोक्तं यन्मया त्वद्गृहे विभो ।

वे १६५ ३

°समुद्रके, मुवे °सामुद्रिके (→°समुद्रके) -d) दे० ४ प्रयच्छ वै (→प्रयत्नत) -e) दे० ७ स्नातस्य (→स्नानस्य), दे० २ सफल, दे० ६ हि फल (→च फल)

२५ -a) ब३ °काय (→°वाक्य), दे० ३ ४ तथा (→तत्), ब३ कृत्वा (→श्रुत्वा) -f) दे० ९ ११ मुवे तत्तस्तसि (→तत् पुष्टि)

* दे० १० ०, दे० प्रेत उ०

२६ दे० 'तेऽस्ति २६ a-२८ a यावत् ० (द स)

-a) दे० १० गृह (→गृहे), दे० ३ ४ तेऽस्तु (→तेऽस्ति) -b) ब३ त्वं गत्वा च निवर्त्य च, दे० २ त्वं गच्छमनुवर्त्य च, दे० ५-९ ११ मुवे त्वं गच्छ मम तत् (मुवे सत) कुरु, ते० त्वं गच्छमनुवर्त्य -c) दे० २ ते० अपयन्ते, मुवे अपयसि (→अपय त) -d) दे० १ गच्छ त्वं मा विलम्बये, दे० १० गच्छत्वं विमलं च य

* दे० ०, दे० विभुरु

२७ -a) दे० १० गृह (→गृहे), दे० १ नोऽस्ति (→नास्ति) -c)

दे० १० गृहे, दे० ७ गृह्य (→गृह-), दे० ५-शेषे, दे० ६-शस (→-शेष), ब३ गृहाण त्वं मम धनं -d) दे० ३ ४ दश्यते (→विद्यते), दे० १ न चात्र तु (ते० न) विद्यते

२८ -a) ब३ दे० ३ ६ °पैतामही (ब३ °ह) (→°पतामही), दे० ७ कार्ति (→कीर्ति), दे० ४ महाकीर्तिरविक्रयेया -b) दे० ४ पितृ पैतामही मया -c) ब३ तत् (→प्रेत), दे० ५ ९ ११ मुवे सानन्द- (मुवे °न्द) (→सुचिर)

ब३ पूर्वार्धानन्तरमधिकम्—

*विभोवचनमाकण्य तदा चैव वसु धरे ।

१०५ स्वर्णभार च गर्तस्थ गृहे तिष्ठति सचितम् ॥२९॥
निवर्त्तं गच्छ सतुष्ट सुहृदा प्रीतिवर्धन ।
एव द्रक्ष्यामि ते मार्गं मथुरा येन गम्यते ॥३०॥

सूत उवाच ।*

वणिक् हृष्टमना भूत्वा पुनर्वचनमब्रवीत् ।
इमामवस्था सप्राप्य कथं ज्ञानसमुद्भव ।
ततः स कथयामास यद् वृत्तं हि पुरातनम् ॥३१॥
प्रतिष्ठाने पुरवरे विष्णोरायतनं महत् ।
प्रभातसमये तत्र विष्णोरायतने शुभे ॥३२॥
ब्राह्मणा क्षत्रिया वैश्या शूद्रास्तत्र समागता ।
वाचकं पठते तत्र कथा पौराणिकी शुभम् ॥३३॥
मम मित्रं च तत्रैव नित्यकालं प्रतिष्ठति ।
तस्मिन् काले तु मित्रेण नीतोऽहं विष्णुमन्दिरम् ॥३४॥
अत्यादरेण महता सतोष्यं च पुनः पुनः ।
तेनाहूतो निवृत्तस्तु मित्रपार्श्वे व्यवस्थित ॥३५॥

२९ -b) ब३ तदगृहे (→त्वदगृहे) -c) दे१ सुवर्णतार-
गतस्थ, दे२ सुवर्णतारगतस्था, द ४ सुवर्णभा (दे४ °भ) रगतस्थ
(दे४ °गतस्थ), दे५-९ ११ मुवे सुवर्णभारोगतस्थो, दे१० सुवर्णभार
गर्भस्थ, ते१ सुवर्णभारगतव्या -d) दे५-९ ११ मुवे सञ्चित,
दे१० चितित (→सञ्चितम्)

३० -a) दे१ ३ ४ त्वा (दे१ न) तुष्ट, दे१० त्व तुष्ट (→
संतुष्ट) -b) दे१० °वद्वन (→°वद्वन) -c) दे५ ८ ११ एन (→
एव), ते१ द्रक्ष्यामि (→द्रक्ष्यामि), द ४ त (→ते), दे८ हे भद्रेच्छामि त
भद्रे, दे७ भद्रे गच्छामि ते मार्ग -d) दे५ ८-११ मथुरा (→मथुरा)
॥ दे१ सूत उ०

३१ -a) दे१ हृष्टमनो, दे१० हृष्टमना (→हृष्टमना)

३२ दे१० 'विष्णो तत्रैव' (३२d-३४b) ० (द
स) -a) दे१० प्रतिष्ठाने पुनरवने -c) दे१ ४ प्राप्य (→तत्र)

३३ दे६ ० (द ३ पा वि) (दृ स) -c) ब३ पाठक
(→वाचक), मुवे वाचकास्तत्र पठति

३४ दे६ ab ० (द ३ पा वि) -a) दे१ ३ ४ चित्त
(→मित्रं) -b) दे१ ३ ४ १० च गच्छति दे५-९ ११ मुवे च (दे७
हि) गच्छति (→प्रतिष्ठति) -d) दे६ ७ °मन्दिरे (→°मन्दिरम्)

३५ -a) दे१० अस्वा° (→अत्या°) -c) दे२ ते१ ततो-
द्भूतो (→तेनाहूतो), दे५-९ ११ मुवे मित्रेण सह तत्रैव -d)
दे५-९ ११ मुवे तस्य (→मित्र-), दे३ ४ °कार्ये (→°पार्श्वे)

श्रुतं मया ततः पुण्यं कूपं तत्पापनाशनम् ।
समुद्रा किल तिष्ठन्ति चत्वारोऽत्र समागता ॥३६॥
तस्य कूपस्य माहात्म्यं श्रुतं तत्र महाफलम् ।
वाचकाय ततो दानं दत्तं सर्वैर्महाजनैः ॥३७॥
मित्रेण प्रेरितो दाने मया मौनं समाश्रितम् ।
मित्रेण च पुनः प्रोक्तं यथाशक्त्या प्रदीयताम् ॥३८॥
तदा मित्रप्रसङ्गेन दत्तं वै स्वर्णमाषकम् ।
ततः कालेन महता गतो वैवस्वतक्षयम् ॥३९॥
वैवस्वतनियोगेन ततोऽहं पूर्वकर्मभिः ।
प्रेतत्वं समनुप्राप्तो दुस्तरं दुर्गमं महत् ॥४०॥
न दत्तं न हुतं चापि न तीर्थं चावगाहितम् ।
न तर्पितास्तु पितरः प्राप्तोऽहं प्रेततां गतः ॥४१॥
इत्येतत् कथितं सर्वं यन्मा त्वं परिपृच्छसि ।
गच्छ त्वं सम्मुखस्तत्र यत्र सा मथुरा पुरी ॥४२॥
प्रेतस्य वचनं श्रुत्वा विभुर्वचनमब्रवीत् ।
कथं धारयसे प्राणानिमं वृक्षं समाश्रित ॥४३॥

३६ -a) दे५ ९ ११ मुवे श्रुतो (→श्रुत), दे५ ९ ११ मुवे
कूप (→पुण्य) -b) दे२ ते१ रूप (→कूप), ब३ च (→तत),
दे५ ९ ११ मुवे पुण्योऽत्र पापनाशन -c) दे७ १० समुद्र (→समुद्रा)

३७ -b) दे२ ५-९ ११ मुवे महत्फल (→महाफल) -c)
ब३ बाहुकाय (→वाचकाय) -d) दे२ ते१ दत्त्वा (→दत्त), दे५
सर्वो, दे९ सर्वे, दे१० सर्व (→सर्वैः)

३८ दे६ ७ ३८ b-३९a ०, दे८ cd ० -a) दे६ **,
दे७ धात्रि (→दाने), दे८ मित्रेण प्रेरितो दाने, + मित्रेण चरिते
दाने -b) दे८ मया मित्रं समाश्रितम् -c) दे१० मया (→पुनः)

३९ दे६ ७ ८ a ०, दे१० bcd ० -b) दे५ ९ ११
मुवे दत्तो (→दत्त), दे५-९ ११ मुवे °माषक (→°माषक)

४० दे१० a ० -c) ब३ दे१ ३ ४ १० प्रेतत्वमनुप्राप्तो
-d) दे१ ३ ४ दुर्गम दुस्तर महत्

४१ -b) दे१ न तीर्थं चावगाहित, दे२ १० ते१ न तीर्थं नावगा-
हित, दे३ तीर्थं चापि गाहित, दे४ न तीर्थं चापि गाहित, दे५-९ ११ मुवे
तीर्थं नैवावगाहित -d) दे५ ७-९ ११ मुवे ततः (→गतः)

४२ -d) ते१ मथुरा (→मथुरा), दे१० पुरी (→पुरी)

४३ -d) दे२ समा शुभा (→समाश्रित), दे५-९ ११ मुवे
वृक्षमूलं समाश्रित

प्रेत उवाच ।*

कथित हि मया पूर्व यद् वृत्त हि पुरातनम् ।
वाचकाय तु यद् दत्त सुवर्णस्य तु माषकम् ।
तद्दानस्य प्रभावेन नित्य तृप्तोऽस्मि वै विभो ॥४४
अकामेन मया दत्त तस्येद कर्मण फलम् ।
प्रेतभाव गतस्यापि न मे ज्ञानस्य विभ्रम ॥४५
ततश्च स वणिक्श्रेष्ठ आगत्य मथुरा पुरीम् ।
कृत तेन च तत्सर्वं यथा प्रेतेन भाषितम् ।
तेन कृत्येन प्रेतोऽसौ मुक्तिं प्राप्य दिव गत ॥४६
एतत् ते कथित भूमे माहात्म्य मथुराश्रितम् ।
चतुःसामुद्रिके कूपे पिण्डदाने परा गतिम् ॥४७
तीर्थे चैव गृहे वाऽपि देवस्थानेऽपि चत्वरि ।
यत्र तत्र मृता देवि मुक्तिं यांति न चान्यथा ॥४८
अन्यत्र हि कृत पाप तीर्थमासाद्य नश्यति ।
तीर्थे तु यत् कृत पाप वज्रलेपो भविष्यति ॥४९

* पाठान्तरास्ति

४४ -b) दे१ ३ ४ तु (→हि) -c) ब३ च (→तु) -d) दे१ ११ मुवे च (→तु) -e) ब३ मुवे प्रभावेण (→प्रभावेन) -f) दे१० दत्तोस्मि (→तृप्तोऽस्मि), ब३ दे२ ६ ७ ते१ प्रभो (→विभो)

४५ दे६ b, d ० -b) ब३ तस्येद कमणि फल, दे१ स्वर्णमाष वसुन्धरे -c) दे६ प्रेतभाव गतस्य च -d) दे४ नाम (→न मे), दे८ विभ्रमा (→विभ्रम)

४६ दे१ ef ० -a) ब३ तत स वणिजा श्रेष्ठ, दे६ ततश्च स वणिक्श्रेष्ठ -b) दे१० आगच्छन् (→आगत्य), ते१ मथुरा (→मथुरा) -e) मुवे प्रेतोऽसौ तेन कृत्येन

४७ दे१ ab ० -a) दे१ भद्रे (→भूमे) -b) दे१० माहात्म्ये (→माहात्म्य), दे२ ते१ मथुरा (ते१ ०धुरा) श्रुतम्, दे५ ६ ८ ९ ११ मुवे मथुराभव (→मथुराश्रित) -c) दे२ ०सामुद्रिके, दे१० ०समुद्रिके (→०सामुद्रिके) -d) ब३ दे१ ३ ४ १० परागति (→परा गति)

४८ -a) ब३ चौर- (→चैव), ब३ दे२ चापि (→वापि) -b) दे३ ४ चत्वर, दे१० चत्वरि (→चत्वरि), ब३ चतुरे पाथ चैव हि -c) दे८ यत्र यत्र मृते देवि -d) ब३ च यान्यथा, दे२ न वान्यथा, दे१० च नान्यथा (→न चान्यथा)

४९ दे१ ४९ b-५० a ० (दृ स) -a) ब३ अन्यत्राह कृत पाप -b) दे५ ६ ८ ९ ११ मुवे गच्छति (→नश्यति) -d) दे६ वसुं (→वज्रं), दे९ ०लोपो (→०लेपो)

मथुराया कृत पाप तत्रैव च विनश्यति ।

एषा पुरी महापुण्या यस्या पाप न विद्यते ॥५०

कृतघ्नश्च सुरापश्च चौरः भग्नव्रतस्तथा ।

मथुरा प्राप्य मनुजो मुच्यते सर्वकिल्बिषै ॥५१

तिष्ठेद् युगसहस्रं तु पादेनैकेन य पुमान् ।

तस्याधिक भवेत् पुण्य मथुराया निवासिन ॥५२

परदाररता ये च ये नरा अजितेन्द्रिया ।

मथुरावासिन सर्वे ते देवा नरविग्रहा ॥५३

बलिभिक्षाप्रदातार सुनृता क्रोधवर्जिता ।

तीर्थस्नानरता ये च देवास्ते नरमूर्त्तय ॥५४

यदन्येषा सहस्रेण ब्राह्मणाना महात्मनाम् ।

एकेन पूजितेन स्यान्माथुरेणाखिल हि तत् ॥५५

अऋग् वै माथुरो यत्र चतुर्वेदस्तथापर ।

चतुर्वेदोऽपि नैव स्यान्माथुरेण सम क्वचित् ॥५६ वे १६५

५० दे१ a ० (द्र ४९ पा वि) -b) दे१ प्रविनश्यति (→च विनश्यति) -d) ब३ वत्तते (→विद्यते)

अत पर ब३ अधिकम्—

*काश्यादिपुर्यो यदि सन्नि लोके तासा तु मये मथुरैव धन्या । आज ममौज्जीव्रतमत्युदाह नणा चतुधा विदधाति मुक्तिं ॥

५१ -a) दे६ ब्रह्मघ्नश्च (→कृतघ्नश्च) -b) दे६ ७ शौच- (→चौरः) -d) दे४ मुच्येत (→मुच्यते)

अत पर ब३ अधिकम्—

*सूर्योदये तमो नश्येद्यथा वज्रभयाक्षणा ।

ताक्ष्य द । यथा सर्पा मेघा वातहता इव ॥

तद्विह्वलोद्यथा दु ख सिंह दृष्ट्वा यथा मगा ।

तथा पापानि नश्यन्ति मथुरादशनात्क्षणात् ॥

५२ -a) दे६ ७ ०सहस्रे (→०सहस्र) -d) ते१ मथुराया (→मथुराया)

५३ दे१० ५३ c-५४ d ० -a) दे ४ ६ ७ ०रतो (→०रता) -d) दे१ ३ ४ निरवग्रहा (→नरविग्रहा)

५४ दे१० ० (द्र ५३ पा वि) -b) ब३*नृता, दे२ ५-९ ११ मुवे तेऽमता (→सूनृता)

५५ -c) दे३ ४ ६ ७ पूजितो न (→पूजितेन) -d) दे१ ४ महत्, दे६ हि यत (→हि तत), दे१० माथुरेणाहित खिल

५६ -a) ब३दे१ ४मुवे अग्नवै, दे१ अन्यच्च, दे२ते१ शूद्रो वै (→अऋग्वै), दे४ मथुरो, दे६ ते१ माथु (ते१ ०धु) रे (→माथुरो), ब३ यस्तु (→यत्र) -b) दे१ ३ ४ १० चतुर्वेदास्तथा परे -c)

- ५ भवन्ति सर्वतीर्थानि पुण्यान्यायतनानि च । मथुरावासिनो लोकास्ते पश्यन्ति चतुर्भुजान् ॥५८॥
 मङ्गलानि च सर्वाणि यत्र तिष्ठन्ति माथुरा । मथुराया ये वसन्ति विष्णुरूपाणि ते मता ।
 चतुर्वद परित्यज्य माथुर पूजयेत् सदा ॥५९॥ अज्ञानास्तान् पश्यन्ति पश्यन्ति ज्ञानचक्षुषा ॥५९॥
 सिद्धभूतगणा सर्वे ये च देवगणा भुवि ।

॥ इति श्रीवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे त्रिपण्ड्यधिकशततमोऽध्याय ॥ १६३ ॥

१६४

धरण्यावाच ।*

श्रुतानि तु महादेव तीर्थानि विविधानि तु ।
 असिकुण्डेति सज्ञेय तन्मे त्व कथय प्रभो ॥

श्रीवाराह उवाच ।*

सुमतिर्नाम राजासीद् धार्मिको लोकविश्रुत ।
 तीर्थयात्रानिमित्तेन स्वर्गलोक गतस्तदा ॥२॥

द. ५११ वेदैश्चतुर्भिर्नैव स्यात्, मुवे न च वेदैश्चतुर्भि स्यात् -d)

ब सम (→सम), द. १ युचिन् (→क्वचित्)

५७ -b) दे० पुण्याना मंगलानि च -c) द२ ते० मङ्गलाना च सर्वाणि -d) दे३ ये च (→यत्र)

ब३ d चरणानन्तरम् अधिकम्—

*आर्यावत्समो देशो मथुरा सदृशी पुरी ।

न केशवसमो दवो न माथुरसमो द्विज ॥

५८ -a) मुवे सिद्धा (→सिद्ध-) -b) दे० विभो, द. ४ विभो, दे० विभु (→भुवि) -c) दे० लोकास, दे०-४ लोका, दे० लोका (→लोकास) -d) मुवे पश्यन्ति च (→त पश्यन्ति), दे०-४ ते० चतुर्भुजा (→चतुर्भुजान्)

५९ दे० cd ० -a) ते० मथुराया (→मथुराया), दे० च (→ये) -b) ब३ दे०-११ मुवे रूपा हि (→रूपाणि), ब३ त खलु, दे० ते० तेपु ते, दे० ते मृता दे०-११ मुवे ते नरा (→त मता) -c) दे०-११ मुवे ज्ञानिनस्तान् हि पश्यन्ति -d) ब० ***ज्ञानचक्षुष, दे०-११ मुवे अज्ञा पश्यन्ति तान् च, दे० ब्रह्मभूता हि ये नरा, दे०-११ तान् च

पुष्पिका—

पुराणनाम—ब३ इति वाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे मथुरामाहात्म्ये, दे० इत्यादि वाराहपुराणे कूपमाहात्म्ये, दे०-११ मुवे इत्यादि वाराहपुराणे मथुरामाहात्म्ये कूपप्रभावे, दे०-४ इत्यादि श्रीवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे० इति श्रीवाराहपुराणे कूपप्रभावो,

गते स्वर्गं तु सुमतौ पुत्रो राज्यं चकार ह ।

विमतिर्नाम नाम्ना च राज्ये पैतामहे स्थित ॥३॥

राज्यं च कुर्वतस्तस्य आगतो नारदस्तदा ।

विष्टर पाद्यमर्घ्यं च तस्मै दत्तं यथोचितम् ॥४॥

प्रतिगृह्य च तत्सर्वं तमुवाच स नारद ।

पितुर्ह्यनृणतां गत्वा स पुत्रो धर्मभागभवेत् ॥५॥

२१० इत्यादि वाराहपुराणे ते० इत्यादि वाराहपुराणे मथुरामाहात्म्ये कूपप्रभाव अध्यायनाम—ब० कूपप्रभावस, दे०-११ मुवे ते० ब्राह्मणमाहात्म्य नाम, दे० ब्राह्मणमाहात्म्य नामाभ्याम्, दे०-१० कूपप्रभावो माहात्म्य नाम अर्घ्यायसख्या—दे०-११ ते० ०, ब३ त्रयोदशोऽध्याय, दे०-११, मुवे पञ्चषष्ठ्यधिकशततमोऽध्याय ॥१६५॥

१६४

* पाठान्तरास्ति

१ -a) ब३ च (→तु), ब३ दे० ३ ४ १० मया (→महा-)
 -b) ब३ दे० २ ८ १० ते० च (→तु) -c) दे० ७ कुण्डे (दे०-६) तु (→कुण्डेति), ब० दे० विज्ञेय, दे० ४ तत् ज्ञेय, दे० विज्ञाय (→सज्ञाय) -d) दे० यन्मे (→तन्मे)

* ब३ द२ ६ ७ वाराह उवाच, दे०-११ ते० वाराह उवाच, द० ४ श्रीवाराह उवाच

२ -a) दे० ते० विमतिर् (→सुमतिर्) -b) दे० ते० नाम (→लाक-) -d) दे०-११ मुव गत पुरा (→गतस्तदा)

३ दे० ते० ३a-४b ० -a) दे०-११ मुवे नृपतो (→सुमतौ) -b) दे० पुरो, दे० १० पुत्रो (→पुत्रो), दे० राज्ये (→राज्य) -c) दे० ४ सुमतिर्, दे० विगतिर् (→विमतिर्), दे० ३ ४ तु (→च) -d) दे० पैतामह (→पैतामहे), दे० ७ स्थिता (→स्थित).

४ दे० ते० ab ० (प्र ३ पा वि) -b) ब३ दे० ३ ४ १० तथा (→तदा) -c) दे० ३ ४ तु (→च)

५ -a) दे० सर्वे (→सर्व) -b) दे० नारद (→

इत्युक्त्वा नारदस्तत्र तत्रैवान्तरधीयत ।
 नारदे तु गते राजा प्रपच्छ स्वात्ममन्त्रिण ॥६॥
 तदा किमुक्तमृषिणा नारदेन पितु कृते ।
 आनृण्यमिति यद् वाक्य मया बुद्ध न किञ्चन ॥७॥
 मन्त्रिणश्च ततो ज्ञात्वा पितुर्मरणमेव च ।
 तीर्थयात्रानिमित्तं च तस्मै राज्ञे न्यवेदयन् ॥८॥
 अत एवोक्तमानृण्य नारदेन पितुस्तव ।
 श्रुत्वा वाक्य तदा राजा तीर्थलोप चकार ह ॥९॥
 विमतेर्बुद्धिरुपपन्ना गच्छामो मथुरा पुरीम् ।
 चतुरो वार्षिकान् मासान् मथुराया वसामहे ॥१०॥
 सर्वाणि तत्र तीर्थानि तिष्ठन्ति विविधानि च ।
 आगते तु नृपे तत्र तीर्थान्यूचु परस्परम् ॥११॥
 युद्धं विमतिना सार्द्धं स्वयं कर्तुं न शक्नुमः ।

नारद) -c) द२ पितुस्त्वनगता, दे२ पितुह्यनगता, द४ पितुह्य
 नगता, दे५ पितुह्यनगता, दे६ पितु ह्यनगतो, दे१० पितुह्यनगता,
 ते१ पितृत्वमृणता (→पितुह्यनगता), ब२ दे२ १० ते१ कृत्वा (→
 गत्वा) -d) दे२ ४ भागवत (→भागवते)

६ -a) ब३ दे१ १० तस्य (→तत्र) -b) दे३ ४ तस्ये^०
 (→तत्र^०) -c) दे१ गते तु नारदे राजा -d) ब३ दे१ ३ ४ १० स
 प्रपच्छ स्वमन्त्रिणा (ब३ दे१ ०ण, दे४ ०णा)

७ -a) दे२ ते१ विमुक्तमृषिणा, दे४ किमुक्तमृषिणा, दे८
 किमुक्ते मृषिणा (→किमुक्तमृषिणा) -c) दे६ आनृण्यमिति, दे७
 अनृण्यमिति, ते१ अनृण्यमिति (→आनृण्यमिति) -d) ते१ पूव (→बुद्ध)

७ श्लोकस्य b चरणानन्तरं दे३ ४ अधिकम्—

श्रुत्वा वाक्य तदा राजा तीर्थलोक चकार ह । (= ९ cd)

c -b) दे१० तु (→च) -d) दे३ १० राज्ञो, दे१० राज्ञे
 (→राज्ञे), ब३ निवेदितम्, दे१** दयन्, दे२ निवेदयत्, दे३ ४ ६
 न्यवेदयेत्, दे७-९ न्यवेदयत्, ते१ निवेदयेत् (→न्यवेदयन्)

९ -b) दे१ ३ ४ पितु कृत (→पितुस्तव) -c) ब३ ततो
 (→तदा) -d) ब३ तीर्थे कोप, दे२-४ ते१ तीर्थलोक, दे५ तीर्थे
 यात्रा, दे६ ९ ११ मुवे तीर्थयात्रा (→तीर्थलोप), दे६ च (→ह)

१० -a) दे१ किमु ते, दे३ ४ किमेतद् दे९ विमते, दे१०
 किमु ते (→विमतेर्) -c) दे३ ४ चत्वारो (→चतुरो) -d) ब३
 मनुष्या वसाम्यहम्

११ -b) ब३ वसन्ति (→तिष्ठन्ति), दे१ ३ ४ तु (→च)
 -c) ब३ आगते च, दे४ आगतैन (→आगते तु) -d) दे१ ४
 तीर्थाश्चोचु, दे३ तीर्था चोचु, ते१ तीर्थान्यूचु (→तीर्थान्यूचु)

कल्पग्रामं तु गच्छामो वाराहो यत्र तिष्ठति ॥१२॥
 गतानि तत्र तीर्थानि कल्पग्रामं वसुधरे ।
 तत्र वाराहरूपेण स्थितोऽहं च यदृच्छया ।
 यावन् निरीक्षयाम्यग्र तावत्तिष्ठन्ति सन्निधौ ॥१३॥
 तीर्थान्यूचु ।*

जय विष्णो जयाचिन्त्य जय देव जयाच्युत ।
 जय विश्वेश कर्त्तेश जय देव नमोऽस्तु ते ॥१४॥
 तीर्थं स्तुतोऽहं वसुधे वचनं चेदमब्रुवम् ।
 वरं वृणुत भद्रं वो यद्वो मनसि वर्त्तते ॥१५॥
 तीर्थान्यूचु ।*

वराहं यदि देवेश अभयं दातुमर्हसि ।

विमतिना सुपापेन कृतस्त्रासं सुदारुणम् ।

तं नियच्छस्व पापिष्ठं यदि पश्यसि न सुखम् ॥१६॥ वे १६६

१२ दे१० १२ a-१३ b ० -a) ब२ बुद्ध (→युद्ध)
 -b) ते१ शक्नुना (→शक्नुमः) -c) दे१ कल्पयास, दे३ कल्पयास, दे४
 कल्पयामा (→कल्पग्राम) -d) ब३ दे२ ११ मुवे वाराहो (→वाराहो)

१३ दे१० ab ० (द्र १२ पा वि) -d) दे१ ३ ४ वा
 (→च) -e) ब३ निरीक्षयाम्यग्रे, दे१ ३ निरीक्षया माग, दे२ ते१
 निरीक्षयाम्यग्र, दे४ निरीक्ष या माग, दे१० निरीक्षयाम्यग्र (→
 निरीक्षयाम्यग्र)

* दे१ ३ १० तीर्था ऊचु, दे२ ते१ तीर्थ उवाच, दे५ ८ ९ ११
 तीर्था यूचतु

१४ दे६ ० -c) दे२ जय विश्वे विकर्त्तेश, ते१
 जय विश्वे विकर्त्तेश

१४ श्लोकानन्तरं मुवे अधिकम्—श्रीवाराह उवाच ।

१५ दे६ ० -b) दे१ ३ अब्रुवन्, दे१० ते१ अब्रवीत् (→अब्रुवम्)

१५ श्लोकानन्तरं दे२ ४ ८ ९ ११ ते१ अधिकम्—वाराह उवाच ।

* दे६ १० ०, दे१ ३ तीर्था ऊचु, दे२ ते१ तीर्थ उवाच,
 दे५ तीर्थान्यूचु, दे७ तीर्थानि ऊचतु, दे११ तीर्थान्यूचतु

१६ दे१० ० -a) ब३ दे२ ५-७ ११ वाराह, दे८ ९ ते१
 वाराह (→वराह) -c) दे१ विसर्तिमानुपायेन, दे२ ते१ विमति-
 नां पापेन, दे३ ४ विमतिनास्तु पापेन, मुवे सुपापिना विमतिना
 -d) दे१ कृत स्नान, दे३ कृतस्नान, दे४ कृतस्नान, दे६ कृता-
 जलि, दे९ कृतस्त्रास (→कृतस्त्रास)

४११

श्रीवराह उवाच ।*

हिताय सर्वतीर्थानां हनिष्यामि महारिपुम् ।
 तत्र तीर्थनियोगेन आगतो मथुरा पुरीम् ॥१७॥
 तत्रागते तु वसुधे युद्धं कृत्वा तु तेन वै ।
 तदाऽसिना तु दिव्येन स राजा बलदर्पितः ।
 सूदितो हि मया देवि अस्यग्रं वुडितः भुवि ॥१८॥
 अग्रेण तु मयोद्धृत्य मृत्तिका वरवर्णिनी ।
 तत्र कुण्डं महादिव्यं देवर्षिविधिनिर्मितम् ।
 असिकुण्डेति सज्ञा च प्राप्ता तेन वसुधरे ॥१९॥
 तत्राश्रयं प्रवक्ष्यामि मम कर्मसुखावहम् ।
 पश्यन्ति मनुजा सिद्धा सर्वपापविर्वजिता ॥२०॥
 चतुर्दश्या तु द्वादश्या श्रद्धाधाना जितेन्द्रिया ।
 फलानि तत्र पश्यन्ति लभन्ते च सुनिश्चिता ॥२१॥

* १७ १८ १९ २० २१ २२ २३ २४ २५ २६ २७ २८ २९ ३० ३१ ३२ ३३ ३४ ३५ ३६ ३७ ३८ ३९ ४० ४१ ४२ ४३ ४४ ४५ ४६ ४७ ४८ ४९ ५० ५१ ५२ ५३ ५४ ५५ ५६ ५७ ५८ ५९ ६० ६१ ६२ ६३ ६४ ६५ ६६ ६७ ६८ ६९ ७० ७१ ७२ ७३ ७४ ७५ ७६ ७७ ७८ ७९ ८० ८१ ८२ ८३ ८४ ८५ ८६ ८७ ८८ ८९ ९० ९१ ९२ ९३ ९४ ९५ ९६ ९७ ९८ ९९ १०० १०१ १०२ १०३ १०४ १०५ १०६ १०७ १०८ १०९ ११० १११ ११२ ११३ ११४ ११५ ११६ ११७ ११८ ११९ १२० १२१ १२२ १२३ १२४ १२५ १२६ १२७ १२८ १२९ १३० १३१ १३२ १३३ १३४ १३५ १३६ १३७ १३८ १३९ १४० १४१ १४२ १४३ १४४ १४५ १४६ १४७ १४८ १४९ १५० १५१ १५२ १५३ १५४ १५५ १५६ १५७ १५८ १५९ १६० १६१ १६२ १६३ १६४ १६५ १६६ १६७ १६८ १६९ १७० १७१ १७२ १७३ १७४ १७५ १७६ १७७ १७८ १७९ १८० १८१ १८२ १८३ १८४ १८५ १८६ १८७ १८८ १८९ १९० १९१ १९२ १९३ १९४ १९५ १९६ १९७ १९८ १९९ २०० २०१ २०२ २०३ २०४ २०५ २०६ २०७ २०८ २०९ २१० २११ २१२ २१३ २१४ २१५ २१६ २१७ २१८ २१९ २२० २२१ २२२ २२३ २२४ २२५ २२६ २२७ २२८ २२९ २३० २३१ २३२ २३३ २३४ २३५ २३६ २३७ २३८ २३९ २४० २४१ २४२ २४३ २४४ २४५ २४६ २४७ २४८ २४९ २५० २५१ २५२ २५३ २५४ २५५ २५६ २५७ २५८ २५९ २६० २६१ २६२ २६३ २६४ २६५ २६६ २६७ २६८ २६९ २७० २७१ २७२ २७३ २७४ २७५ २७६ २७७ २७८ २७९ २८० २८१ २८२ २८३ २८४ २८५ २८६ २८७ २८८ २८९ २९० २९१ २९२ २९३ २९४ २९५ २९६ २९७ २९८ २९९ ३०० ३०१ ३०२ ३०३ ३०४ ३०५ ३०६ ३०७ ३०८ ३०९ ३१० ३११ ३१२ ३१३ ३१४ ३१५ ३१६ ३१७ ३१८ ३१९ ३२० ३२१ ३२२ ३२३ ३२४ ३२५ ३२६ ३२७ ३२८ ३२९ ३३० ३३१ ३३२ ३३३ ३३४ ३३५ ३३६ ३३७ ३३८ ३३९ ३४० ३४१ ३४२ ३४३ ३४४ ३४५ ३४६ ३४७ ३४८ ३४९ ३५० ३५१ ३५२ ३५३ ३५४ ३५५ ३५६ ३५७ ३५८ ३५९ ३६० ३६१ ३६२ ३६३ ३६४ ३६५ ३६६ ३६७ ३६८ ३६९ ३७० ३७१ ३७२ ३७३ ३७४ ३७५ ३७६ ३७७ ३७८ ३७९ ३८० ३८१ ३८२ ३८३ ३८४ ३८५ ३८६ ३८७ ३८८ ३८९ ३९० ३९१ ३९२ ३९३ ३९४ ३९५ ३९६ ३९७ ३९८ ३९९ ४०० ४०१ ४०२ ४०३ ४०४ ४०५ ४०६ ४०७ ४०८ ४०९ ४१० ४११ ४१२ ४१३ ४१४ ४१५ ४१६ ४१७ ४१८ ४१९ ४२० ४२१ ४२२ ४२३ ४२४ ४२५ ४२६ ४२७ ४२८ ४२९ ४३० ४३१ ४३२ ४३३ ४३४ ४३५ ४३६ ४३७ ४३८ ४३९ ४४० ४४१ ४४२ ४४३ ४४४ ४४५ ४४६ ४४७ ४४८ ४४९ ४५० ४५१ ४५२ ४५३ ४५४ ४५५ ४५६ ४५७ ४५८ ४५९ ४६० ४६१ ४६२ ४६३ ४६४ ४६५ ४६६ ४६७ ४६८ ४६९ ४७० ४७१ ४७२ ४७३ ४७४ ४७५ ४७६ ४७७ ४७८ ४७९ ४८० ४८१ ४८२ ४८३ ४८४ ४८५ ४८६ ४८७ ४८८ ४८९ ४९० ४९१ ४९२ ४९३ ४९४ ४९५ ४९६ ४९७ ४९८ ४९९ ५०० ५०१ ५०२ ५०३ ५०४ ५०५ ५०६ ५०७ ५०८ ५०९ ५१० ५११ ५१२ ५१३ ५१४ ५१५ ५१६ ५१७ ५१८ ५१९ ५२० ५२१ ५२२ ५२३ ५२४ ५२५ ५२६ ५२७ ५२८ ५२९ ५३० ५३१ ५३२ ५३३ ५३४ ५३५ ५३६ ५३७ ५३८ ५३९ ५४० ५४१ ५४२ ५४३ ५४४ ५४५ ५४६ ५४७ ५४८ ५४९ ५५० ५५१ ५५२ ५५३ ५५४ ५५५ ५५६ ५५७ ५५८ ५५९ ५६० ५६१ ५६२ ५६३ ५६४ ५६५ ५६६ ५६७ ५६८ ५६९ ५७० ५७१ ५७२ ५७३ ५७४ ५७५ ५७६ ५७७ ५७८ ५७९ ५८० ५८१ ५८२ ५८३ ५८४ ५८५ ५८६ ५८७ ५८८ ५८९ ५९० ५९१ ५९२ ५९३ ५९४ ५९५ ५९६ ५९७ ५९८ ५९९ ६०० ६०१ ६०२ ६०३ ६०४ ६०५ ६०६ ६०७ ६०८ ६०९ ६१० ६११ ६१२ ६१३ ६१४ ६१५ ६१६ ६१७ ६१८ ६१९ ६२० ६२१ ६२२ ६२३ ६२४ ६२५ ६२६ ६२७ ६२८ ६२९ ६३० ६३१ ६३२ ६३३ ६३४ ६३५ ६३६ ६३७ ६३८ ६३९ ६४० ६४१ ६४२ ६४३ ६४४ ६४५ ६४६ ६४७ ६४८ ६४९ ६५० ६५१ ६५२ ६५३ ६५४ ६५५ ६५६ ६५७ ६५८ ६५९ ६६० ६६१ ६६२ ६६३ ६६४ ६६५ ६६६ ६६७ ६६८ ६६९ ६७० ६७१ ६७२ ६७३ ६७४ ६७५ ६७६ ६७७ ६७८ ६७९ ६८० ६८१ ६८२ ६८३ ६८४ ६८५ ६८६ ६८७ ६८८ ६८९ ६९० ६९१ ६९२ ६९३ ६९४ ६९५ ६९६ ६९७ ६९८ ६९९ ७०० ७०१ ७०२ ७०३ ७०४ ७०५ ७०६ ७०७ ७०८ ७०९ ७१० ७११ ७१२ ७१३ ७१४ ७१५ ७१६ ७१७ ७१८ ७१९ ७२० ७२१ ७२२ ७२३ ७२४ ७२५ ७२६ ७२७ ७२८ ७२९ ७३० ७३१ ७३२ ७३३ ७३४ ७३५ ७३६ ७३७ ७३८ ७३९ ७४० ७४१ ७४२ ७४३ ७४४ ७४५ ७४६ ७४७ ७४८ ७४९ ७५० ७५१ ७५२ ७५३ ७५४ ७५५ ७५६ ७५७ ७५८ ७५९ ७६० ७६१ ७६२ ७६३ ७६४ ७६५ ७६६ ७६७ ७६८ ७६९ ७७० ७७१ ७७२ ७७३ ७७४ ७७५ ७७६ ७७७ ७७८ ७७९ ७८० ७८१ ७८२ ७८३ ७८४ ७८५ ७८६ ७८७ ७८८ ७८९ ७९० ७९१ ७९२ ७९३ ७९४ ७९५ ७९६ ७९७ ७९८ ७९९ ८०० ८०१ ८०२ ८०३ ८०४ ८०५ ८०६ ८०७ ८०८ ८०९ ८१० ८११ ८१२ ८१३ ८१४ ८१५ ८१६ ८१७ ८१८ ८१९ ८२० ८२१ ८२२ ८२३ ८२४ ८२५ ८२६ ८२७ ८२८ ८२९ ८३० ८३१ ८३२ ८३३ ८३४ ८३५ ८३६ ८३७ ८३८ ८३९ ८४० ८४१ ८४२ ८४३ ८४४ ८४५ ८४६ ८४७ ८४८ ८४९ ८५० ८५१ ८५२ ८५३ ८५४ ८५५ ८५६ ८५७ ८५८ ८५९ ८६० ८६१ ८६२ ८६३ ८६४ ८६५ ८६६ ८६७ ८६८ ८६९ ८७० ८७१ ८७२ ८७३ ८७४ ८७५ ८७६ ८७७ ८७८ ८७९ ८८० ८८१ ८८२ ८८३ ८८४ ८८५ ८८६ ८८७ ८८८ ८८९ ८९० ८९१ ८९२ ८९३ ८९४ ८९५ ८९६ ८९७ ८९८ ८९९ ९०० ९०१ ९०२ ९०३ ९०४ ९०५ ९०६ ९०७ ९०८ ९०९ ९१० ९११ ९१२ ९१३ ९१४ ९१५ ९१६ ९१७ ९१८ ९१९ ९२० ९२१ ९२२ ९२३ ९२४ ९२५ ९२६ ९२७ ९२८ ९२९ ९३० ९३१ ९३२ ९३३ ९३४ ९३५ ९३६ ९३७ ९३८ ९३९ ९४० ९४१ ९४२ ९४३ ९४४ ९४५ ९४६ ९४७ ९४८ ९४९ ९५० ९५१ ९५२ ९५३ ९५४ ९५५ ९५६ ९५७ ९५८ ९५९ ९६० ९६१ ९६२ ९६३ ९६४ ९६५ ९६६ ९६७ ९६८ ९६९ ९७० ९७१ ९७२ ९७३ ९७४ ९७५ ९७६ ९७७ ९७८ ९७९ ९८० ९८१ ९८२ ९८३ ९८४ ९८५ ९८६ ९८७ ९८८ ९८९ ९९० ९९१ ९९२ ९९३ ९९४ ९९५ ९९६ ९९७ ९९८ ९९९ १०००

१७ -a) दे१ ३ ४ हिताय च (→हिताय), दे१ ३ ४ तीर्थानि (→तीर्थानां) -c) ब३ दे१ ३ ४ ततस्तीर्थ- , दे२ ते१ तव तीर्थ- , दे५ तत्र तीर्थ- , दे७ तत्र तीर्थ- , दे८ तत्र तीर्थ- (→तत्र तीर्थ-)

१८ -b) दे२ ते१ वपु , दे८ युद्धे (→युद्ध) -c) दे६ ७ तदा पिता (→तदाऽसिना) -f) ब३ दे२ ७ ८ अस्याग्र, दे१ अव्यग्र, दे३ आप्याय, दे४ अथाय (→अस्यग्र), ब३ वुडित, दे२ ते१ वूहित, दे४ वुडितो, दे५-९ ११ मुवे निहित, दे१० विदित (→वुडित)

१९ -a) दे५ ८ ९ ११ असेरग्रेण तू(दे८ ९ ११ उ)द्धृत्य, दे१ आसीरेण तु उद्धृत्य, दे७ अमरेणे तु उद्धृत्य -c) दे५ ९ ११ मुवे महद्विष्य (→महादिव्य) -e) दे१ साजे तु, दे२ सज्ञाय, दे३ ४ सज्ञेति (→सज्ञा च) -f) दे१ ३ ४ प्राप्यते हि (→प्राप्ता तेन)

२० -b) दे२ ते१ मन कम- , दे५ ८ ९ ११ मुवे मन कण- , दे८ मन कण (→मम कर्म-) -c) दे७ तत्र (→सिद्धा) -d) दे४ ६ ७ विर्वजित (→विर्वजिता)

२१ दे४ cd ० -a) दे५-९ ११ मुवे द्वादश्या च चतुर्दश्या, दे१० चतुर्दश्या द्वादश्यां वा -b) ब३ दे८ ते१ श्रद्धाधाना, दे१ ३ ४ श्रद्धाधानो, दे७ श्रद्धाधाना (→श्रद्धाधाना), दे१-४ ६ ७ ते१ जितेन्द्रिय (→जितेन्द्रिया) -c) मुवे तस्य (→तत्र) -d) दे१ ९-११ मुवे न (→च), दे६-९ सुनिश्चित (दे८ ता) (→सुनिश्चिता)

२२ -a) दे७ हृद (→हृह) -b) दे६ ७ समागता (→समागत) -c) दे५ ८ भद्र (→भद्रे) -d) ब३ दे३ दिशमास्थित ,

तस्मिन् काले ह्यह देवि मथुराया समागतः ।
 तत्र तिष्ठाम्यह भद्रे पश्चिमा दिशमाश्रितः ॥२२॥
 तत्र कृत्वा च हैरण्या मूर्त्तयश्च चतुर्विधाः ।
 तीर्थे वराहसज्ञे तु मथुराया व्यवस्थिताः ।
 तासु दृष्टासु स्पृष्टासु सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥२३॥
 एका वाराहसज्ञा च तथा नारायणी परा ।
 वामना च तृतीया वै चतुर्था लाङ्गली शुभा ॥२४॥
 एताश्च तस्त्रो यः पश्येत् स्नात्वा कुण्डेऽसिसंज्ञिते ।
 चतुःसागरपर्यन्ता क्रान्ता तेन धरा ध्रुवम् ।
 तीर्थानां माथुराणां च सर्वेषां फलमश्नुते ॥२५॥
 तीर्थे सस्थापितस्तत्र असिकुण्डस्ततो वरः ।
 या सज्ञा कथिता पूर्वं कोटी वै दक्षिणोत्तरे ।
 असिकुण्डादिभिः कृत्वा तीर्थक्रमणिका वरा ॥२६॥

दे१ दिशमास्थित , दे२ दिशमाश्रित , दे४ दिशमास्थिता , दे६ ते१ दिशमाश्रित , दे७ १० दिशमाश्रिता (→दिशमाश्रित)

२३ दे१ ० -a) ब३ दे३ ४ १० तथा (→तत्र), दे२ ते१ कृत्य, दे३ १० कृत्या, दे६ गत्वा (→कृत्वा), दे७ तत्र कृत्वा महाभागे -b) दे३ ४ तु (→च), दे७ स्वर्गे भूयश्चतुर्विधा , दे१० मूर्त्तपत्तेश्चतुर्विधा -c) दे२ तीर्थ (→तीर्थे), ब३ दे८ ९ वाराह (→वराह) -d) दे२ ४ ते१ व्यवस्थिता, दे५-९ ११ मुवे व्यवस्थिता (→व्यवस्थित) -e) ब३ तासु*ष्टासु पृष्टासु, दे१ ३ तासु दृष्टासु पृष्टासु, दे२ ५ ८ ९ ११ मुवे ते१ सुदृष्टासुस्पृ(मुवे °दृ)श (दे२ ते१ °शा)सुभ्रु -f) दे५-९ ११ मुवे यः पश्यति स मुच्यते

२४ -a) दे१० एष (→एका), ब३ दे२ ५ ७-९ ११ मुवे ते१ वराह- (→वाराह-), दे६-सज्ञ तु, दे७-सज्ञाश्च (→-सज्ञा च) -b) दे१ नारायणी (तथा) पुरा, दे२ ते१ नारायणस्य वा, दे५-९ ११ मुवे नारायणस्य च (→नारायणी परा) -c) दे२ ५-९ ११ मुवे ते१ वामनस्य (→वामना च), दे४ तृतीया वै, दे६ तृतीया च (→तृतीया वै), ब३ वामनाय च तृतीया वै -d) दे२ ते१ चतुर्था लाङ्गली शुभा, दे५-९ ११ चतुर्था (दे६ °थे) लाङ्गलस्य च, मुवे चतुर्थो राघवस्य च

२५ -a) दे१ ३ श्रुताश्- , दे१० एकाश् (→एताश्), दे६ ७ एता व्यवस्थिता पश्येत् -b) ब३ दे१० °सज्ञके, दे१ °सज्ञके, दे२-४ ते१ °सज्ञिके (→°संज्ञित) -c) ते१ °पर्यन्त (→°पर्यन्ता), दे२ ते१ क्रीडतेन (→क्रान्ता तेन) -d) ब३ वसुन्धरा (→धरा ध्रुवम्)

२६ दे२ ते१ c-f ० -a) दे२ ते१ तीर्थे सस्थापिते तत्र, दे५ ८ ९ ११ तत्रस्थेषु तीर्थेषु, दे६ तत्रस्थेषु च कुण्डेषु, दे७ तत्र-

सुप्तोत्थितोऽपि द्वादश्यामसि कुण्डाप्लुतो नर ।
मूर्त्तयः स्पर्शयेत् पश्येत् चत्वारः पूजयेत् तथा ।

नास्येह पुनरावृत्तिर्भवेत् कालविपर्यये ॥२७

॥ इति श्रीवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे चतुषष्ट्यधिकशततमोऽध्याय ॥ १६४ ॥

१६५

श्रीवाराह उवाच ।*

शृणु देवि यथासंज्ञा विश्रान्ते कीर्तिता पुरा ।
राक्षसेन पुरा प्रोक्ता ब्राह्मणाय महात्मने ॥१

पृथिव्युवाच ।*

किमर्थं राक्षसेनोक्ता संज्ञा विश्रान्तिसंज्ञिता ।
किमर्थं पृष्ठवान् विप्रः सर्वं कथय मे प्रभो ॥२

स्थेषु च सर्वेषु, मुवे तत्र सर्वेषु तीर्थेषु -b) दे० ११ मुवे असि-
कुण्ड महत्तरम -c) ब या य*, दे० ११ मुवे या सख्या (→या
संज्ञा) -d) दे० ११ मुवे तीर्थानां (→कोटी वै) -e) ब३
दे० असिकुण्डादित कृत्वा, दे० ११ मुवे असिकुण्ड समारम्भ -f)
दे० ११ मुवे तीर्थानुक्रमणिका वरा

२७ दे० ११ ab ○ -a) दे० सुप्तोत्थितोपि, दे० सुप्तो
स्थितोपि, दे० सुप्तोत्थितोपि दे० सुप्तोच्छ्रितोपि, दे० सुसंस्थितोपि
(→सुप्तोत्थितोऽपि) -b) दे० कुण्डात्ततो, दे० कुण्डोप्लुतो (→
कुण्डाप्लुतो) -c) ब३ मूर्त्तयः स्पर्शये*, दे० मूर्त्तयः स्पर्शयेत्पश्ये,
दे० ११ मूर्त्तिश्चित्तो य पश्येद, दे० ११ मुवे मू (दे० सू) र्त्तिं
पश्यति यस्तास्तु -d) दे० ११ ध्यायेद्वा पूजयेत्तथा, दे० ११ मुवे
ब्रह्मभूयाय कल्पते -e) दे० नास्येह, दे० मुवे नास्तीह, दे० ११
ते० नास्येह (→नास्येह), दे० वश्येह वपुरावृत्तिर, दे० ११ तस्येह वपुरा-
वृत्तिर, दे० ११ नास्य क्षत्र नरा नृन्वि -f) दे० ११ विपर्ययात्
(→विपर्यये)

पुष्पिका—

पुराणनाम—दे० ○, ब३ इत्यादि वाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे
मथुरामाहात्म्ये, दे० ११ इत्यादि वाराहपुराणे, दे० ११
इत्यादि वाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, मुवे इति श्रीवाराहपुराणे
अध्यायनाम—ब३ असिकुण्डप्रभाव, दे० ११ असिकुण्डप्रभाव,
दे० ११ मुवे असिकुण्डप्रभावो नाम, ते० असिकुण्ड*** अध्यायसंख्या-
दे० ११ ○, ब३ चतुषष्ट्यधिकशततमोऽध्याय
॥१६६॥, ते० त्र्यशीद्युत्तरशततमोऽध्याय

श्रीवाराह उवाच ।*

उज्जयिन्यामभूद् विप्रः सदाचारविर्वाजित ।
न स पूजयते देवान् न स साधून् नमस्यति ॥३
पुण्यतीर्थं समासाद्य न च स्नानं करोति स ।
वेददेवाग्निरहितः परदाररतः सदा ॥४
सन्ध्ये द्वे शयनस्थश्च नित्यकालं च तिष्ठति ।

वे १

१६५

* दे० ११ ११ ११ ११ ११ ११ वा (दे० ११ व) राह उवाच, दे० ११ ११
श्रीवाराह उवाच, दे० वाराह, दे० वाराह उ०

१ -a) दे० ११ ११ ११ ११ ११ ११ (→११ संज्ञा), दे० ११ तीर्थराजस्य
या संज्ञा (ते० ११ ११ ११ ११ ११ ११) -b) ब३ दे० ११ विश्रान्ति, दे० ११ विश्रान्ते, दे० ११
विश्रुते, ते० ११ ११ ११ ११ ११ ११ (→विश्रान्ते), ब३ कथिता (→कीर्तिता)

* ब३ पृथिव्युवाच, दे० पृथिवी उवाच

२ -a) दे० ११ किमाथ राक्षसो प्रोक्ता -b) दे० ११ संज्ञिता,
दे० ११ संज्ञिका, दे० ११ संज्ञित (→संज्ञिता) -c) दे० ११ विप्रवान्, दे०
इष्टवान् (→पृष्ठवान्), दे० ११ पृष्ठ (→विप्र) -d) दे० ११ विभु
(→प्रभो)

* दे० ११ ११ ११ ११ ११ ११ वा (दे० ११ ११ व) राह उवाच, दे० ११ ११
श्रीवाराह उवाच, दे० वाराह उ०

३ -a) दे० ११ समुद्रूत (→अभूद् विप्र), ते० सदाचार-
प्रवर्तित -c) दे० ११ तदा, दे० ११ न स (→न स), ब३ न चैव
पूजयेद्देवान् -d) दे० ११ ११ ११ ११ ११ ११ न साधून् नमस्यति

४ -a) ब दे० ११ ११ पुण्या तीर्थ, दे० ११ पुण्या तीर्थ (→
पुण्यतीर्थ) -b) दे० ११ नैव (→न च), दे० ११ च (→स) -c) ब३
देवदेवाग्नि°, दे० ११ ११ ११ ११ ११ ११ देवदेवाग्नि°, दे० ११ मुवे वेदवेदाङ्ग°
(दे० ११ ११ ११ ११ ११ ११) (→वेददेवाग्नि°) -d) दे० ११ सदाचारविर्वाजित

५ -a) ब३ दे० ११ ११ शयनस्थ स, दे० ११ ११ ११ ११ ११ ११ शयनस्थस्य,
मुवे शयने चैव (→शयनस्थश्च) -b) मुवे नित्यं मूढ (→नित्य

न स देवमनुष्याश्च पितृन् पूजयते सदा ॥५॥
पापाचारो नैकृतिक पापसङ्ग सुदुर्मति ।
गार्हस्थ्यधर्ममाश्रित्य मोहितो वर्तते सदा ॥६॥
गार्हस्थ्य सर्वधर्माणां श्रेष्ठमुक्त स्वयम्भुवा ।
जीवन्ति जन्तव सर्वे यथा गा सर्वत स्थिता ॥७॥
यथा मातरमाश्रित्य सर्वे जीवन्ति जन्तव ।
एव गार्हस्थ्यमाश्रित्य सर्वे जीवन्ति जन्तव ॥८॥
गार्हस्थे वर्तमानोऽपि न स धर्मं समाश्रयेत् ।
उभे सन्ध्ये परित्यज्य पापबुद्धि समाश्रित ॥९॥
तत स चौर्यता प्राप्त पापे सह नराधम ।
स च रात्रौ द्रवन् लोकाँल्लब्धोऽसौ राजरक्षिभि ॥१०॥
पलायमान स तदा अन्धकूपेऽपतत् तदा ।

का०), दे० ३ ४ तु दे० ११ मुवे स (→च) -c) दे० ४ १ च (→स)
-d) व३ च पूजयत दे० पूजयेने (→पूजयते)

६ दे० ३ ४ ० -a) दे० १ ११ मुवे पापाचाररना नित्य
-b) व३ °सगा, दे० °सगा, दे० °सगी, दे० °सगात (→°सङ्ग),
दे० ६ म नमि, दे० ११ मुगति (→मुगति) -c) व दे० १०
गार्हस्थ्य, दे० ६ गार्हस्थ्य- (→गार्हस्थ्य-) -d) व३ सर्वे जायन्ति
चाश्रमा दे० ११ मव जीवन्ति जन्तव

अतः पर व३ अश्रिम—

गार्हस्थ्य वर्तमानपि न चाधम्म समाश्रयेत् ।

उभे सन्ध्ये परित्यज्य पापबुद्धि समाश्रित । (= ९)

७ व दे० ७ ० -a) दे० ४ गार्हस्था, ते० गार्हस्था (→
गार्हस्थ्य) -b) दे० १० सृष्टि (→श्रेष्ठ), दे० उक्ता, ते० उक्त्वा (→
उक्त), दे० ३ ४ °भुव (→°भुवा) -c) मुवे यावन्ति (→जीवन्ति)
-d) दे० ३ ४ गा, दे० ८ ११ गौ, मुवे गो (→गा), दे० ८ ११
स्थिता (→स्थिता)

८ व३ ०, दे० ७ ab ० -a) दे० ते० वि (ते० व)
याता (ते० ना) तरताश्रित्य, दे० १० यथा माता समाश्रित्य -c)
दे० ११ ते० गृहस्थ (→गार्हस्थ्य) -d) दे० वाश्रमा, दे० ४ १०
चाश्रमा, दे० ७ ११ चागमा (→जन्तव)

९ व३ ० -a) दे० ३ गार्हस्थ्य, दे० ६ गार्हस्थ्ये, दे०
गार्हस्थ्य-, दे० गार्हस्था, दे० गार्हस्थ्ये (→गार्हस्थ्ये) -b) दे० ३ ४ ०
समाश्रयेत (→समाश्रयेत)

१० दे० bcd ० -a) दे० तत स चौरत्व प्राप्त,
मुवे तत स चौर्य कुर्वाण -b) व३ दे० ३ ४ १० समागत (→नरा-
धम) -d) दे० १० लुब्धोऽसौ (→लुब्धोऽसौ) -cd) व३ लोकाँल्लब्धो
(→लोकाँल्लब्धो)

मृतोऽसौ पतितस्तत्र राक्षसत्वमुपागत ॥११॥
अन्धकूपे स पतितो घोररूपोऽवसत् तदा ।
केनचिदथ कार्येण महान् सार्थ उपागत ॥१२॥
तेषां मध्ये द्विज कश्चिद् रक्षा कृत्वा वसुधरे ।
रक्षोघ्नेन च मन्त्रेण सर्वं सार्थं च रक्षते ।
[तत्रागत्य च रक्षस्तु ब्राह्मण वाक्यमब्रवीत्] ॥१३॥
राक्षस उवाच ॥

अहं दास्यामि ते विप्र यत्ते मनसि वर्तते ।
बहुकालेन संप्राप्त भोजनं च यथेप्सितम् ॥१४॥
उत्तिष्ठ विप्र गच्छ त्वमन्यत्र शयनं कुरु ।
येनाहं भक्षये सार्थं यावत् तृप्तिर्भवेन्मम ॥१५॥
राक्षसस्य वचः श्रुत्वा विप्रो वचनमब्रवीत् ।
एकसार्थप्रयातोऽहं नोत्सृजामि कथंचन ॥१६॥

११ -a) व पालय° (→पलाय°), दे० ७ ११ मुवे स
पर, दे० पग्म (→स तदा) -b) द भवत दे० भवेत् (→[अ]
पतते) -c) दे० १ ११ मत स, दे० १० सृत् स, ते० तत स (→
मृतोऽसौ) -d) दे० राक्षसत्व ममाश्रित

१२ -b) व३ दे० ३ ४ १० रूपे (→रूपो), दे० १० घोर
रूपे वसस्तदा -c) दे० ११ मुवे कदाचिद् (→केनचिद्), दे० ते०
कालेन, दे० ११ मुवे कार्येण (→कार्येण) -d) दे० ते० महान् (→
महान्), दे० ४ १० ते० साय (→साय)

१३ व३ दे० ४ १० ते० ef ० -a) दे० ते० तिष्ठन्
(→तेषां), दे० द्विजा, दे० १० द्विज (→द्विज) -b) व३ रक्षो भूत्वा,
दे० रक्षा हत्वा, दे० १० दत्ता कृत्वा (→रक्षा कृत्वा) -c) व३*,
दे० सु-, दे० ते० स (→च) -d) दे० ८ १० ते० मव- (→मव),
दे० ३ ४ तु (→च), दे० रक्षत, दे० ते० चक्षते दे० रक्षयते, दे०
रक्षत, दे० ११ मुवे रक्षति (→रक्षते) -e) दे० ११ रक्षन्तु
(→रक्षस्तु)

॥ दे० राक्षसा उवाच, दे० राक्षस उ०

१४ -c) व३ दे० ४ संप्राप्तो, दे० संप्राप्ते, दे० १० सशप्तो, ते०
संप्राप्तो (→संप्राप्त) -d) दे० ३ ४ तु (→च), दे० ४ यथेप्सित
(→यथेप्सित)

१५ -a) दे० ३ ४ ते० गच्छ विप्र (→विप्र गच्छ) -c)
दे० ते० येनाहं भक्षये चात्र -d) दे० ते० यस्य (→यावत्)

१६ दे० १० १६a-२०d ० -c) मुवे एक साथ
(→एक साथ-)

तस्माद् राक्षस गच्छ त्व सार्थं मम परिग्रहम् ।
निरीक्षितु न शक्नोषि मम मन्त्रबलेन च ॥१७

राक्षस उवाच ।*

मम भक्षे हते विप्र दोषस्तव भविष्यति ।
दया कुरु त्व विप्रर्षे भोजन मम दीयताम् ॥१८
ततोऽसौ पृच्छते विप्रो राक्षस दारुण प्रति ।
केन त्व कर्मदोषेण राक्षसत्वमुपागत ॥१९
ततश्च कथयामास यथावृत्त पुरातनम् ।
स्वाचारस्य स्वरूप च राक्षसत्व यथा गत ॥२०

विप्र उवाच ।*

मित्रत्वे वर्त्तसे रक्षो वद दास्यामि किं तव ।
आत्मनश्चोपकारेण प्रिय किं करवाणि ते ॥२१

१७ दे१० ० (द्र १६ पा वि) -a) ते१ तष्णाद
(→तस्माद) -c) दे६ न रक्षित (→निरीक्षितु), ब२ दे६ ७
शक्नोमि, दे२ ५ ८ ९ ११ मुवे ते१ शक्नोसि (→शक्नोषि) -d)
दे१ वा च कलेन, दे३ ४ चात्र बलेन दे६ ७ चेद्वतते न (→मन्त्र
बलेन), दे१ वा, दे५ ९ ११ मुवे हि (→च)

* दे१० ० (द्र १६ पा वि), दे९ राक्षस उ०

१८ दे१० ० (द्र १६ पा वि) -a) ब३ दे६ मुवे
भक्ष्ये, दे३ ४ भद्र (→भक्षे), ब३ दे हृते, दे१ द्रुते, दे२ हृतो (→
हृते), दे३ विप्रे (→विप्र) -c) ब३ दे१ ३ ४ कृपा (→दया), दे६
विप्र मे (→विप्रर्षे)

१९ दे१० ० (द्र १६ पा वि) -a) दे५-९ ११ मुवे
ततोऽपच्छदसौ विप्रो -b) दे१ करण दे३ करुण, दे४ करुणा (→
दारुण), ब३ दे१ ४ ते१ तदा (→प्रति)

२० दे१० ० (द्र १६ पा वि) -a) ब३ स (→च),
दे७ आत्मान कथयामास -b) मुवे कथा- (→यथा-), दे१
-मत्य, दे -मृत, दे४-वृत्ता (→-वत्त) -c) ब३ अचौरस्य, दे३
आचरेस्य, दे४ आचारस्या (→स्वाचारस्य), दे१ ३ ४ तु (→च),
दे५-९ ११ मुवे अनाचारादि हेतोश्च -d) ब३ दे५-९ ११ मुवे उपा
गत (मुवे ०त), दे१ ३ यथा गत (→यथा गत)

अत पर दे५-९ ११ मुवे अधिकम्—

*आत्मान कथयामास विप्राग्रे स यथा तथम (मुवे यथम) ।
तस्य दुःखेन सयुक्तो विप्रोसौ वाक्यमब्रवीत् ।

* दे५ ८ ९ ११ विप्रोवाच, दे१० ब्राह्मणा ऊचु

२१ -a) दे१ वर्त्तते, दे३ रक्षते, दे८ वर्त्तसे (→वर्त्तसे), दे४
मित्रत्वे रक्षो***, दे१० मासाथ भक्षरक्षस्त्व -b) ब३ दे५ ६ ८ ९ ११
मुवे तव, दे७ भव (→वद), दे५ ९ ११ मुवे वद (→तव), दे१०
मत्तोय यमनोयित, ते१ [अ] वदास्यामिति किं तव -c) दे५ ८ ९ १०

राक्षस उवाच ।*

ददासि यदि मे विप्र यन्मे मनसि वर्त्तते ।
मथुराया च यत्स्नान कृत विश्रान्तिसज्ञके ।
तस्य तावत् फल देहि येन मुक्तिं ब्रजाम्यहम् ॥२२

विप्र उवाच ।*

कथा जानासि रक्षस्त्व तीर्थ विश्रान्तिसज्ञकम् ।
कथा सज्ञाऽभूत्तस्य तत् कथयस्व राक्षस ॥२३

राक्षस उवाच ।*

उज्जयिनी नाम पुरी तस्या वासो हि मे सदा ।
कस्मिंश्चिदथ कालेन गतोऽहं विष्णुमन्दिरम् ॥२४
तस्याग्रे तिष्ठते विप्रो वाचको वेदपारग ।
विश्रान्तितीर्थमाहात्म्य श्रावयेत् स दिनेदिने ॥२५

वे १६७ २

मुवे आत्मना (→आत्मनः), ब३ दे१ ३ ४ चोपकाराय (→चोप
कारेण), दे६ ७ आत्मना चोपकरण, दे१० ददामि तुभ्य यत् किञ्चित्
-d) ब३ दे१ ३ वद कि, दे२ ते१ प्रिय तु (→प्रिय किं), दे१० त्वया
मनसि चिन्तित

* दे६ राक्षस, दे१० राक्षस उ०

२२ दे१ ३ ४ ef ० -a) दे६ ७ ददामि (→ददासि),
दे५ ८ ९ मद, दे६ ७ ११ मुवे तद (→मे) -b) ते१ यत्ते (→यन्मे)
-c) दे१ ३ ४ तु (→च), दे१ २ मुवे स्नात (→स्नान) -d) दे१
°साञ्जिके, दे३ ६ ते१ °सञ्जिके (→°सञ्जिके) -e) मुवे तच्च (→
तस्य), दे५-११ मुवे स्नान- (→तावत्)

अत पर मुवे अधिकम्—

*तेन दुःखेन सयुक्तो विप्रो वाक्यमब्रवीत् ।

* दे३ ४ (), ब३ दे७ ब्राह्मण उवाच, दे१ १० विप्र (दे१०
°प्रा) उ०

२३ दे१ ३ ४ ab ० -a) दे७ जानामि (→जानासि),
दे६ विप्र त्व, ते१ रक्ष त्व (→रक्षस्त्व) -b) ब३ सब, दे७ तीर्थ-
(→तीर्थ), दे५ °सज्ञाक, ते१ °सञ्जिके (→°सञ्जिके) -c) दे५ ७-९ ११
मुवे सज्ञातस्याभूत्, दे६ तस्य सज्ञाभूत् (→सज्ञाऽभूत्तस्य)

* पाठान्तर नास्ति

२४ -a) दे१ उज्जयिनी नाम नगरी, दे२ उज्जयिनी नामत
पुरी, दे५ ९ ११ मुवे पुरी उज्जयिनी नाम (मुवे °म्ना) -b)
दे५ ८ तस्या (→तस्या), ब३ वालो, दे५ वास (तो), दे७ वामो (→
वासो) -ab) ते१ उज्जयिनी नाम तस्या च पुरे वासो हि मे सदा
-c) ब३ दे१० काले तु (→कालेन)

२५ -a) दे५ ८ तिष्ठतो (→तिष्ठते) -b) ते१ याचको
(→वाचको) -d) दे५-९ ११ मुवे श्रावयेत् (दे६ मुवे °यन) (→
श्रावयेत्)

२७ तस्य श्रवणमात्रेण मम भक्तिर्हृदि स्थिता ।
सा सज्ञा च श्रुता तत्र विश्रान्तेऽथ मयाऽनघ ॥२६॥
वासुदेवो महाबाहुर्जगत्स्वामी जनार्दन ।
विश्रामं कुरुते तत्र तेन विश्रान्तिसज्ञका ॥२७॥

राक्षसस्य वचं श्रुत्वा विप्रो वचनमब्रवीत् ।
एकस्नानस्य हि फलं तव दत्तं च राक्षस ।
इत्युक्तमात्रे वचने ततो मोक्षमवाप स ॥२८॥

॥इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे पञ्चषष्ट्यधिकशततमोऽध्यायः ॥ १६५ ॥

१६६

धरण्युवाच ।*

मथुरा रक्षते कोऽसौ क्षेत्रपाल स्थित सदा ।
तेन दृष्टेन यत्पुण्यं कथयस्वाखिल प्रभो ॥१॥
श्रीवराह उवाच । *

दृष्ट्वा भूतपतिं देवं वरदं पापनाशनम् ।
तेन दृष्टेन वसुधे मायुर फलमाप्नुयात् ॥२॥

२६ -a) दे१ १ ४ १० तेन (→तस्य) -b) दे० ७ यदि,
ते१ हि स- (→हृदि) -c) दे१ य, दे१० तु (→च), दे१ शुभा
दे३ मृता (→श्रुता) -d) दे० विश्रान्ति च, दे१० विश्रान्तेस्तु (→
विश्रान्तेऽथ)

२७ -a) व३ दे१ ३ ४ १० वसेन्नित्य (→महाबाहुर) -b)
व३ दे१ ३ ४ १० तस्मिन् स्थाने द्विजोत्तम -c) व३ दे१ ३ ४ १० येन
(→तत्र) -d) दे१ येन (→तेन), व३ °सज्ञक, दे१ ३ ४ °सज्ञक,
मुवे °सज्जिता (→°सज्ञका)

२८ -c) व३ दे१० स्थानस्य (→स्नानस्य), दे१० च (→
हि) -d) दे१ दत्तं तव (→तव दत्त), दे१ ३ ४ तु, दे१० हि (→
च) -e) मुवे विप्रे चेत्युक्तमात्रे च -f) मुवे मोक्षवास (→
ततो मोक्ष), व३ अवासवान्, दे१ ३ ४ अवाप्नुयात् (→अवाप स),
दे१० राक्षसो मुक्तिमाप्तवान्

पुष्पिका—

पुराणनाम—व३ इत्यादि वराहपुराणे भगवच्छास्त्रे मथुरा-
माहात्म्ये, दे१ २ ५ १० इत्यादि वाराहपुराणे विश्रान्तिमाहात्म्ये,
(दे५ °त्म्य), दे३ ४ इत्यादि श्रीवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे विश्रान्ति-
माहात्म्ये, दे० इति वाराहपुराणे, दे७-९ ११ ते१ इत्यादि वाराहपुराणे,
मुवे इति श्रीवराहपुराणे मथुरामाहात्म्ये अध्यायनाम—दे१-४ १०
○, दे५ ६ ८ ९ ११ ते१ विश्रान्तिमाहात्म्य, दे७ मुवे विश्रान्तिमाहा-
त्म्य नाम (दे७ नामाध्याय) अध्यायसंख्या—दे१-७ १० ११ ते१
○, दे८ ११ ७० ॥, दे९ ११ १७ ॥, मुवे सप्तषष्ट्यधिकशततमो-
ऽध्याय ॥ १६७ ॥

पुरा वर्षसहस्रं तु तपस्तप्तं सुदारुणम् ।
पूर्णं वर्षसहस्रे तु मया सतोषितो हर ।
वरं वरय भद्रं ते यस्ते मनसि वर्तते ॥३॥
ईश्वर उवाच ।*

सर्वगस्त्व हि देवेश मया ज्ञातं सुनिश्चितम् ।
मथुराया च मे स्थानं सदा देवं प्रदीयताम् ॥४॥

१६६

* व३ पृथिव्युवाच, दे३ ४ धरिण्युवाच, दे० धरणी उवाच,
दे१० धरण्यु

१ -a) दे१ क्षेत्रपाल स्थित **, दे५-९ ११ मुवे क्षेत्रपालो
व्यवस्थित -c) व३ नष्टेन, दे० पुण्येन (→दृष्टेन), दे५ पुण्ये (→
पुण्य), दे१० तन्मे कथय देवेश -d) दे१ विभो (→प्रभो), दे१०
त्वद्रूपात् सदा विभो

* दे१ ३-५ ८ ११ ते१ वाराह उवाच, दे२ ६ ७ वराह उवाच,
दे३ ५ श्रीवाराह उवाच, दे९ १० वा (दे१० श्रीवा)राह उ०

अतः परं दे१० अधिकम्—

*माथुरे मण्डलं दिव्ये क्षेत्रपाल शिव स्थित ।

२ दे१० ab○ -a) दे१ ३ °पतिर् (→°पति) -c)
दे५ ९ ११ मुवे तस्य दशनमात्रेण -d) दे२ १० ते१ माथुरे (→माथुर),
दे५-९ ११ मुवे मथुराया फलं लभेत (मुवे भवेत्)

३ -b) ते१ तपस्तेपे (→तपस्तप्त) -c) दे० वर्षे (→
वष-), दे२ ते१ °सहस्रेण, दे० °सहस्रे च (→°सहस्रे तु) -d) व३
मया सभाषितो हर, दे१ ३ ४ हरेण मम भाषित -f) व३ दे१ ३ ४ ६ ७
यस्ते (→यस्ते)

* दे१.○, दे१० ईश्वर उ०

४ -a) व३ सवज्ञस्त्व, दे२ सर्वगुह्य, ते१ सव** (→सर्व
गस्त्व) दे० देवेशि (→देवेश) -b) दे३ ज्ञात (→ज्ञात) -d)
व३ दे१ ३ ४ १० सदा देवेश दीयताम् (दे३ ४ °ते)

देवदेववच श्रुत्वा हरिर्वचनमब्रवीत् ।
मथुराया च देव त्व क्षेत्रपालो भविष्यसि ॥५
त्वयि दृष्टे महादेव मम क्षेत्रफल लभेत् ।
अन्यथा नाप्नुयात् सिद्धिमेवमेतन्न सशय ॥६
येन यद् यादृश पुण्य कृत तीर्थे प्रयत्नत ।
भजन्ते मनुजा सिद्धिमात्मभावेन तादृशीम् ॥७
मम क्षेत्रप्रवेशे च भूमि ससारछेदनी ।
इन्द्रस्यैव पुरी रम्या यथा नाकेऽमरावती ।
जम्बूद्वीपे तथोत्कृष्टा मथुरा मम वल्लभा ॥८
विशतिर्योजनाना हि माथुर मम मण्डलम् ।
पदे पदेऽश्वमेधाना पुण्य नात्र विचारणा ॥९

५ -a) दे० देवदेव° (→देवदेव°) -d) दे० ४ ८ त ।
भविष्यति (→भविष्यसि)

६ -a) दे० पष्टे (→दष्टे) -b) दे० क्षेत्र, दे० १० क्षेत्र (→क्षेत्र),
दे० ४ १० मुवे ते० भवेत् (→लभेत्) -c) ब० नाशयेत् सिद्धिम्
दे० नाशयेत्तस्य, दे० ४ नाशयेद्देवि, दे० १० न भवेत्सिद्धिर् (→नाप्नु
यात् सिद्धिम्)

७ दे० ७d- इत्यारभ्य अध्यायसमसिपयत्त नास्ति -b)
दे० ५-९ ११ मुवे तीर्थ (→तीर्थे), दे० प्रिय तत् (→प्रयत्नत) -c)
दे० १ ४ यजन्ते, दे० २ ते० लभन्ते (→भजन्ते), दे० ३ सिद्धि (→सिद्धिम्)

८ दे० १० (द्र ७ पा वि) -a) ब० ते० १° प्रवेशेन, दे०
१° प्रभावेन, दे० १० १° प्रदेशे च (→१° प्रवेशे च) -b) ते० भूमे (→
भूमि), ब० १° छेदिनी, दे० २ ते० १° छेदिना, दे० ११ मुवे १° नाशिनी
(→१° छेदनी), दे० ४ भूमि सा पापछेदनी -c) द० इन्द्रस्य च,
दे० ७ इन्द्रस्यैव (→इन्द्रस्यैव), दे० ८ पुरी (→पुरी) -d) दे० १०
स्वर्गे (→नाके) -e) दे० ४ तथोत्कृष्ट, दे० ७ तथा दृष्टा (→
तथोत्कृष्टा) -f) ब० दुलभा, ते० वल्लभा (→वल्लभा)

९ दे० १० (द्र ७ पा वि) -a) ब० विशति, दे०
विशति, ते० विशन्ति (→विशतिर्), ब० योजनाना तु, दे० योज
नाना च, ते० ये जनान्ते हि (→योजनाना हि) -c) ब० दे० १०
१° मेधीय (→१° मेधाना) -d) दे० ५ ११ मुवे फल (→पुण्य), दे० १०
फल नास्त्यत्र सशय

अतः परं ब० अधिकम्—

*तपस्तप्त महत्तैस्त्व कृत तैस्तु महद्भुत ।
तैश्च दत्त महादान ये च मतपुरवासिनः ॥
ते स्नाता सर्वतीर्थे वै ते महायज्ञयाजिनः ।
ते तीणसवधर्मा हि ये च मतपुरवासिनः ॥
श्रद्धया भक्तियुक्तस्तु स्नात्वा मधुपुरी नर ।
ब्रह्मापि विशुद्धयेत किं पुनस्त्वन्यपातकी ॥

न मया कथितं देवि ब्रह्मणश्च महात्मन ।
रुद्रस्य न मया पूर्वं कथितं च वसुधरे ।
मया सुगोपितं पूर्वं गुह्याद् गुह्यतरं परम् ॥१०
अत्र क्षेत्रे पुरी रम्या सर्वरत्नविभूषिता ।
तस्या तिष्ठन्ति तीर्थानि तानि वक्ष्यामि तच्छृणु ॥११
षष्टिकोटिसहस्राणि षष्टिकोटिशतानि च ।
तीर्थसख्या च वसुधे मथुराया मयोदिता ॥१२
गोवर्द्धनं तथाऽक्रूरं द्वे कोटी दक्षिणोत्तरे ।
प्रस्कन्दनं च भाण्डोरं कुरुक्षेत्रसमानि षट् ॥१३
पुण्यात् पुण्यतरं श्रेष्ठमेतद् विश्रान्तिसन्नकम् ।
असिकुण्डं सर्वैकुण्ठं कोटितीर्थोत्तमं स्मृतम् ॥१४ वे १६८१

कृमिकोटपतङ्गाद्या मथुराया मता हि ये ।

कूलात् पतन्ति ये वृक्षास्तेपि यान्ति पराङ्गति ॥

अनुषङ्गेन गच्छति वाणिज्यनापि सेवया ।

मथुरास्नानमात्रेण पापं त्यक्त्वा दिव ब्रजेत् ॥

मथुरा स्नातु कामस्य गच्छतस्तु पदे पदे ।

निवाशानि ब्रजन्ते च पापान्यस्य शरीरतः ॥

१० दे० १० (द्र ७ पा वि) -b) दे० ७ ब्रह्मणश्च,
दे० ४ ब्रह्मणास्य (→ब्रह्मणश्च) -c) दे० रुद्रस्य (→रुद्रस्य), ते०
पूर्वं (→पूर्व) -e) दे० सर्वे (→पूर्व) -f) दे० गुह्य गुह्य परमम्

११ दे० १० (द्र ७ पा वि) -a) ब० दे० ४ १० तत्र,
दे० अन्यत, दे० ७ अन्य (→अत्र), ते० पुरा (→पुरी) -c) ते०
तिष्ठति (→तिष्ठन्ति), दे० २ ते० तीर्थस्य (→तीर्थानि) -d) दे० २
ते० कथयामि च तच्छृणु

१२ दे० १० (द्र ७ पा वि) -d) ते० तवोदिता (→
मयोदिता)

१३ दे० १० (द्र ७ पा वि), दे० १३d-१४b ०
-a) दे० शतद्वन (→गोवर्द्धन), दे० २ ते० तदाक्रूर (→तथाऽक्रूर)
-b) दे० द्वी (→द्वे), ब० दे० ३ कोटि (→कोटी) -c) दे० ४ भासुर
च, दे० भाण्डोर च (→च भाण्डोर) -d) दे० ७ कुरुक्षेत्रे, ते० कुरुक्षेत्र
(→कुरुक्षेत्र-)

१४ दे० १० (द्र ७ पा वि), दे० ab ० (द्र १३
पा वि) -b) ब० दे० २ १० ते० तीर्थ- (→एतद्), दे० ३ ६ ७ ते०
१° सन्निक (दे० ३ ० त) (→१° सन्निकम्) -d) ब० कोटितीर्थोत्तमं स्मृतम्,
दे० ४ कोटितीर्थमतं स्मृतं, दे० कोटितीर्थं तु मं स्मृतं, ते० कोटि
तीर्थोत्रं सस्मृतं

१८ अविमुक्त सोमतीर्थं यामुन तिन्दुक तत ।
चक्रतीर्थं तथाऽक्रूर द्वादशादित्यसंज्ञितम् ॥१५॥
एतत्पुण्य पवित्र च महापातकनाशनम् ।
कुरुक्षेत्राच्छतगुण मथुराया न सशय ॥१६॥
ये पठन्ति महाभागा शृण्वन्ति च समाहिता ।
मथुरायास्तु माहात्म्य ते यान्ति परम पदम् ।

कुलानि ते तारयन्ति द्वे शते वशयोर्द्वयो ॥१७॥
एतन्मरणकाले तु य स्मरेत् प्रयतो नर ।
स गच्छेत् परमा सिद्धिमिह ससारच्छेदनीम ॥१८॥
एतत् ते कथितं देवि सर्वपातकनाशनम् ।
तीर्थानां चैव माहात्म्य किमन्यच्छ्रोतुमिच्छसि ॥१९॥

॥ इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे षट्षष्ट्यधिकशततमोऽध्यायः ॥ १६६ ॥

१६७

श्रीवराह उवाच ।*

मथुराया पर क्षेत्र त्रैलोक्ये न च विद्यते ।
तस्या वसाम्यह देवि मथुराया च सर्वदा ॥१॥
सर्वेषां देवि तीर्थानां मथुरा च पर महत् ।
कृष्णेन क्रीडितं तत्र तच्छुद्धं हि पदे पदे ॥२॥

१५ दे१ ० (द्र ७ पा वि) -a) द२ ते१ अविस्थल,
द४ अविमुक्ता, द७ अमिकुण्ड (→अविमुक्त) -b) व दे२ ५ ६ ०-११
मुवे ते१ यमन (दे२ ते१ °ल), दे७ यामन (→यामुन) -d) ३
दे१ १० ते१ °मज्जक (→°संज्ञितम्)

१६ दे१ ० (द्र ७ पा वि) -a) व३ दे२-४ १० ते१
एते पुण्या पवित्राश्च -b) व दे३ ४ १० ते१ °नाशना (→
°नाशनम्) -c) व३ दे३ ४ °गुणा (→°गुण)

१७ दे१ ० (द्र ७ पा वि) -a) ते१ पठन्ति (→
पठन्ति) -c) दे१० च (→तु) -d) ३३ दे२ ४ १० ते१ यान्ति परमा
गतिं, द२ ते१ ये मुक्तिं पदं गच्छन्ति -f) दे२ ते१ शतवप शतद्वयो

१८ दे१ ० (द्र ७ पा वि) -d) व °मेदिनी
द५-११ मुवे °नाशिनी, ते१ °छेदन (→°छेदनीम्), दे३ ४ ससार
छेदनी च यत्

१९ दे१ ० (द्र ७ पा वि) -a) व३ भूमि (→देवि)
-d) दे२ ते१ इच्छति (→इच्छसि)

पुष्पिका—

पुराणनाम—दे१ ०, व३ दे२ ५-९.११ ते१ इत्यादि वा
(व३ व) राहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे३ ४ इत्यादि श्रीवाराहपुराणे
भगवच्छास्त्रे, दे१० इत्यादि वाराहपुराणे, मुवे इति श्रीवराहपुराणे
भगवच्छास्त्रे अध्यायनाम—व१ दे२-६ ८-११ मुवे मथुरामाहात्म्ये,
दे१** रामाहात्म्ये, दे७ मथुरामाहात्म्य नामाध्याय, ते१ मथुरा-
माहात्म्यम् अध्यायसंख्या—दे१-७ १० ११ ते१ ०, व१ षोडशो
ध्याय, दे८ १७ ११, दे९ ११ ८११, मुवे अष्टषष्ट्यधिकशततमोऽध्याय
॥१६८॥

चक्रस्थितं हि तत्सर्वं कृष्णस्यैव पदेन तु ।
तत्र मध्ये तु तत्स्थानमर्द्धचन्द्रे व्यवस्थितम् ।
तत्र वै वासिनो लोका मुक्तिं यान्ति न सशय ॥३॥
दक्षिणाकोटि कृष्णस्य उत्तराकोटिमध्यत ।
तयोर्मध्ये स्थितो देव आकार सोमचक्रता ॥४॥

१६७

॥ दे१ वाराह उ०, दे२ ५-९ ११ ते१ वा (दे२ ६ ७ व) राह
उवाच, ३३ ४ १० श्रीवाराह उवाच

१ दे११ ० -a) दे२ ५ ९ मथुराया, ते१ मथुराया (→
मथुराया) -b) दे२-१० च न (→न च) -c) दे१० तस्या वस्या-
म्यह देवि -d) दे१ ३ ४ तु (→च)

२ दे११ a ० -a) दे२ ते१ सर्वेषां चैव, दे२ ९ मुवे
सर्वेषामेव (→सर्वेषां देवि) -b) दे२ ६ ते१ मथु(ते१°धु)रा च,
दे१० मायुर च, दे११ मथुराया (→मथुरा च), व३ दे१ ४ मायुर
परम मम (व महत्), दे१ मथुरा परम महत् -c) व क्रीडितम्
(→क्रीडित) -d) व३ तच्च शुद्ध, दे३ ४ तच्छुद्ध (दे४ °ब्दा) हि
(→तच्छुद्ध हि), दे६ ११** पदे (→पदे पदे)

३ -a) व३ दे६ च (दे६ व) क्र स्थित, दे४ तत्र स्थित, दे७
चक्रतीर्थ (→चक्रस्थित) -b) दे१ ३ ४ कृष्णस्यैव (→कृष्णस्यैव),
दे१ ३ ४ पदं न (→पदेन) -c) मुवे मध्य (→मध्ये) -d)
दे२ ९ मुवे प्रतिष्ठित (→व्यवस्थित) -e) दे२ ५-९ ११ मुवे तत्रैव
(→तत्र वै), दे३ लोका, दे४**का (→लोका) -f) दे१ ५ मुक्ति
(→मुक्ति)

४ -a) दे२ ते१ दक्षिण, दे४ १० दक्षिण- (→दक्षिणा),
दे२-९ ११ मुवे कृष्णस्य दक्षिणा कोटिर् -b) दे४ °मध्ये ता
(→°मध्यत) -c) दे२ ते१ हतो (→स्थितो), दे१ ४ देवो, दे३ ७

तौ देवौ क्षेत्रफलदौ स्नानदानादिकर्मणि ।
तस्माद्धि स्मरण कार्यं द्वे कोटी सर्वकर्मसु ॥५॥
अद्धचन्द्रे तु य स्नान करोति नियताशन ।
तेन वै चाक्षया लोका प्राप्ताश्चैव न सशय ॥६॥
दक्षिणस्या समारभ्य उत्तरस्या समापयेत् ।
यज्ञोपवीतमात्रेण त्रायते च कुलान् बहून् ॥७॥
पृथिव्युवाच ॥
यज्ञोपवीतमात्राया विधान कथयस्व मे ।
यथा मान हि कर्त्तव्य तत्सर्वं वक्तुमर्हसि ॥८॥
श्रीवराह उवाच ॥
यज्ञोपवीतस्य विधि शृणुष्व वरवर्णिनि ।

देवा (→देव) -d) मुवे आकारात् (→आकार), दे१
°चक्रता, दे१ ७ १० °चक्रता (→°चक्रता)

दे१ ३ ४ b, c चरणयोमध्ये अधिकम्—

*गहान्निसृत्य मौनेन यावत्स्नान समाचरेत् ।

५ -a) दे१ ४ तदैव (→तौ देवौ), ब३ दे१ ३ ४ १० क्ष
(दे१ ७ क्ष) त्रपौ ज्ञेयौ (→क्षेत्रफलदौ) -c) दे२ ५ ११ मुवे ते१
मरण (→स्मरण), दे२ ५-११ मुवे ते१ चात्र (→काय) -d) दे१ ४
कोटि (→कोटी)

६ a) दे२ ८ ९ स्नात (→स्नान), दे१ अद्धभुक्ते तु यत्स्नान,
दे३ अद्धति**य स्नान, दे४ अद्धति तत्र य स्नान -c) दे४ ९ ते१
तेन चवाक्षया लोका, दे६ ७ तेन वै (दे६ °नैव) वाक्षया लोका
-d) दे६ प्राप्ता चैव, दे१० प्राप्तिश्चैव (→प्राप्ताश्चैव)

७ दे११ cd ○ -a) दे४ ५ दक्षिणास्या समारभ्य (दे४
°भ्या) -d) दे३ ४ प्राप्यते च, दे५ ८ ९ त्रायन्तश्च, मुवे त्रायते च
(→त्रायते च), दे५ ९ मुवे कुल बहु, दे१० कुलानि वै, ते१ कुलान
महान (→कुलान् बहून्), दे६ ज्ञेय च न कुला बहु, दे७ ज्ञाय न च
कुला बहु

॥ दे११ ○, दे६ पृथिवी उवाच

८ दे११ ○ -a) ब३ °यात्राया, दे१ १० मुवे °मात्राया,
दे६ ७ °मात्र तु, ते१ °माहात्म्य (→°मात्राया) -b) दे५-९ ११ मुवे
विधान कीदृश प्रभो -c) दे४ याथामाना हि कर्त्तव्या

॥ ब३ दे२ ५-८ ११ ते१ वा (ब३ दे२ ६ ७ व) राह उवाच,
दे३ ४ श्रीवाराह उवाच, दे९ १० वाराह उ०

९ दे११ ○ -b) ब३ दे१ ३ ४ १० शृणुत्व (→शृणुष्व),
दे३ मुवे °वर्णिनी (→°वर्णिनि) -c) दे२ ते१ यमुना, दे३ मनुजा
(→मनुजा), दे८ य न (→येन) -d) ब३ दे५ १० ते१ याति
(→यान्ति)

मनुजा येन विधिना मुक्ति यान्ति न सशय ॥९॥

गृहान्निसृत्य मौनेन यावत्स्नान समाचरेत् ।

पूजा कृष्णस्य कृत्वा वै ततो ब्रूयाद् वसुधरे ॥१०॥

अनेनैव विधानेन स्नान कुर्यादमत्सर ।

न तस्य पुनरावृत्तिरेवमेतन्न सशय ॥११॥

अनेन विधिना चैव उत्तरस्या समापयेत् ।

पूजा कृत्वा वामनस्य ततो ब्रूयाद् वसुधरे ॥१२॥

स्नाने समाप्ते विधिवद् देवदेवस्य वै हरे ।

कृष्णस्य च मख कृत्वा स्नानादीनि यथाक्रमम् ॥१३॥

गा वै पयस्विनी दत्त्वा हिरण्य वस्त्रमेव च ।

ब्राह्मणान् भोजयेत् पश्चाद् विधिरेष उदाहृत ॥१४॥ वे १६९

दे५ ९ मुवे b, c चरणयोमध्ये अधिकम्—

दक्षिणस्या समारभ्य उत्तरस्या समापयेत् ।

यज्ञोपवीतस्य विधिरेष एव प्रकीर्तित । (= ७)

९ श्लोकात् पर ब३ दे५ ९ मुवे अधिकम्—

अनेन विधिना चैव उत्तरस्या समापयेत् । (= १२ab)

१० ब३ ab ○ -a) दे२ ते१ गहान्निसृत्य मौनेन, दे६

गहान्निसृत्य मानेन -c) ब३ दे१ ३ ४ पूजा कृत्वा वामनस्य, दे६
पूजा कृष्णस्य वै कृत्वा, दे१० पूजा कृत्वा तु कृष्णस्य

१० श्लोकस्य b, c मध्ये दे१ ३ ४ अधिकम्—

अनेनैव विधानेन स्नान कुर्यादमत्सर ।

न तस्य पुनरावृत्ति एवमेतन्न सशय ।

अनेन विधिना चैव उत्तरस्या समापयेत् । (= ११a १२b)

११ ब३ दे१ ३ ९ ११ मुवे ११-१२ श्लोकौ ○ -b) दे२

ते१ प्रयत्नत (→अमत्सर) -cd) दे२ ते१ ज्ञान च तस्य सुलभ
भवेन्नात्र न सशय

१२ ब३ दे१ ३-९ ११ मुवे ○ (द्र ११ पा वि) -ab)

दे२ ते१ अनेन विधिना देवि मत्पूजा यस्तु कारयेत्

१३ -b) दे१ वै हर, दे५ ८ ९ ११ चव ह, दे६ ७ मुवे चैव

हि (→वै हरे) -c) ब३ कृत्वा च मख, दे२ कृत्वा च**,
दे५ ७-९ ११ मुवे कृत्वा तु म (दे७ मु) ख, दे६ कृतातमुख, दे११

दत्त्वा च मन, ते१ कृत्वा वसुधे (→च मख कृत्वा) -d) दे२ ते१
शुश्रूषादीन्यथाक्रमम्, दे६ स्नापनादीनि***, दे७ स्नानादीनि
पश्य तम्

१४ -a) दे२ ४ पयस्विनी (→पयस्विनी) -b) दे१ ३ ४

वस्त्रमेव तु, दे२ ६ ९ ११ ते१ वसुमेव च, मुवे वसु चैव हि (→वस्त्र
मेव च) -c) दे६ ब्राह्मण्य (→ब्राह्मणान्) -d) दे६ ७ विधिरेष
(दे६ °वम्) (→विधिरेष)

तथा शयनमुद्दिश्य एवमेव तु कारयेत् ।
 न तस्य पुनरावृत्तिर्मम लोके महीयते ॥१५॥
 अर्द्धचन्द्रे मृता देवि मम लोक व्रजन्ति ते ।
 अन्यत्र तु मृता ये तु अर्द्धचन्द्राङ्कितक्रिया ।
 तेऽपि स्वर्गं गमिष्यन्ति दाहादिकरणैर्युता ॥१६॥
 यावदस्थीन्यर्द्धचन्द्रे यस्य तिष्ठन्ति देहिन ।
 तावत्सुपुण्यकर्त्ता च स्वर्गलोके महीयते ॥१७॥
 अर्द्धचन्द्रे विशेषोऽस्ति तीर्थे विश्रान्तिसङ्गके ।
 दाहादिकरणे तत्र गर्दभोऽपि चतुर्भुज ॥१८॥
 गर्तेश्वरे भूतेश्वरे द्वे कोटी तु वसुधरे ।
 मध्ये सदैव तिष्ठामि न त्यजामि कदाचन ॥१९॥
 मथुराया च यद् रूप तद् रूप मे वसुधरे ।
 माधुरेण तु तृप्तेन तृप्तोऽहं नात्र सशय ॥२०॥

१५ -a) ब३ १ ३ ४ १० वामन (दे३ ३ °न-)(→शयनम्)
 -b) ब३ द० ७ एवमेव (→एवमेव)

१६ -a) दे३ ८ ९ मृता (→मृता) -b) व३ दे३ ३ लोके
 (→लोक) -c) द३ ४ १० त३ अन्यत्रैव (→अन्यत्र तु), व३
 दे३ ७-९ ११ मुवे च (→तु) -d) व३ द३ मुवे अर्द्धचन्द्रकृतक्रिया,
 दे३ ५ ७ ९ ११ त३ अर्द्धचन्द्रकृत क्रिया, दे३ अर्द्धचन्द्र****, दे३ १०
 अर्द्धचन्द्रवृत्ताकृता -f) दे३ राहादि-, दे३ ११ दाहारि-(→दाहादि-),
 दे३ ५ ८ ९ युत (→युता)

१७ दे३ ०, दे३ a ० -a) दे३ यावत्स्था° (→
 यावदस्थी°), मुवे °चन्द्र (→°चन्द्रे), त३ यावत्स्मिन्न*** -b)
 दे३ वश्य, ते३** (→यस्य), दे३ १० पश्यत तत्र देहिन -c) व३
 यावत्सु°, दे३ ४ ६ ७ यावत्सु° (→तावत्सु°) -d) दे३ १० स्वगस्थो
 मोदते चिर

१८ दे३ ab ० -a) व३ °चन्द्राद्, द३ °चन्द्रो, दे३
 °चन्द्राद् (→°चन्द्रे) -b) दे३ क्षेत्रे (→तीर्थे), दे३ ३ ४ ६ ते३
 °सङ्गिके (दे३ ४ °ते) (→°सङ्गिके)

१९ -a) दे३ ७-९ ११ मुवे गर्तेश्वराऽथ भूतेशो (दे३ ७ °शे)
 -b) दे३ ८ द्वे कोटि तु, दे३ द्वेकादेव (→द्वे कोटी तु) -d) दे३
 ते३ न त्याजा (ते३ °ज्या) मि (→न त्याजामि)

२० -a) दे३ ४ तु (→च) -b) दे३ स (→मे) -c)
 दे३ ११ माधुरेण तु, दे३ माधुरेणैव, ते३ माधुरेण च (→माधुरेण तु)
 २० श्लोकस्य b, c मध्ये दे३ अधिकम्—
 मध्ये सदैव तिष्ठामि न त्यजामि कदाचन । (= १९cd)

शृणु देवि यथावृत्तं गरुडस्य महात्मन ।
 मथुरायामागतोऽसौ कृष्णदर्शनकाङ्क्षया ।
 मथुराया स्थितं देव भिन्नरूपं न पश्यति ॥२१॥
 तदागतोऽसौ वसुधे देवस्याग्रे विहङ्गम ।
 कृष्णस्य दर्शनार्थाय दिव्यं स्तोत्रमुदीरयत् ॥२२॥
 गरुड उवाच ॥
 विश्वरूपं जयादित्यं जय विष्णो जयाच्युत ।
 जय केशव ईशान जय कृष्ण नमोऽस्तु ते ॥२३॥
 जय मूर्त्तं जयामूर्त्तं जय केशिनिषूदन ।
 जय कसनिहन्तस्त्व वासुदेव नमोऽस्तु ते ॥२४॥
 गरुडेन स्तुतो देव स्वयं तत्र व्यतिष्ठत ।
 गरुडस्य पुरस्तत्र स्थितो देव शरीरवान् ॥२५॥
 वैलक्ष्यमाणो गरुडो वासुदेवेन सान्त्वित ।

२१ -c) दे३ ७ ११ मुवे मथुरामा(दे३ स)गतो योऽसौ
 -e) व३ दे३ ४ स्थितो (→स्थित), व३ द३ ३ ४ देवि (→देव)
 -f) दे३ ७ भिन्नरूपेण पश्यति

२२ -c) दे३ कृष्णास्य (→कृष्णस्य) -d) दे३ ३ दिव्य
 (→दिव्य), व३ दे३ ६ ७ १० °मुदीरयेत्, दे३ ५ ८ ११ °मुदीरयत् (→
 °मुदीरयन्), ते३ तदा वचनमब्रवीत्

॥ दे३ १० गरुड उ०

२३ द३ bcd ० -b) दे३ विश्व-, दे३ ४ दिष्ट (→
 विष्णो), दे३ १० °च्युत (→°च्युत) -c) दे३ जया (→जय)
 -d) दे३ जय कृष्णस्यदर्शन

२४ दे३ ५-७ ११ मुवे ते३ cd ०, दे३ a ० -a)
 दे३ ८ ११ जयामूर्त्त, दे३ जयामूर्त्त, दे३ ते३ जय मूर्त्त (→जय मूर्त्त),
 दे३ ५ ७-९ ११ मुवे ते३ जयाचिन्त्य (→जयामूर्त्त) -b) दे३ ५-७ ११
 मुवे ते३ जय लोकविभूषण -c) दे३ केश (→कस-), दे३ ४ १०
 -निहन्तास (दे३ १० °न्ता) (→-निहन्तास), दे३ त (→त्व)

२५ दे३ ते३ bc ० -a) दे३ स्थितो (→स्तुतो),
 दे३ ५-७ ११ मुवे ते३ इत्येव सस्तुतो देवो -b) व३ दे३ १० स्वयं
 तत्रैव तिष्ठति, दे३ ७-९ ११ मुवे गरुडेन महात्मना -c) दे३ १० गन्तु
 तस्य (→गरुडस्य) -d) व३ दे३ ते३ देव (→देव)

२६ -a) दे३ ७-९ ११ मुवे सान्त्वयामास (→वैलक्ष्यमाणो),
 दे३ तैलयाणेन गरुडो, ते३ तैलक्षमाणेन गरुडो -b) दे३ सात्विन,
 दे३ १० सात्विता (→सात्विता), दे३ ७-९ ११ मुवे प्रीतिपूर्वमुवाच ह

किं कुर्यां स्तोत्रसतुष्टो ब्रूहि सत्यं विहङ्गम ।
मथुरागमनं किं ते एवमेव वदस्व मे ॥२६॥
गरुड उवाच ।*

मथुरामागतश्चाह तव दर्शनकाङ्क्षया ।
आगते तु मया देव न दृष्टं तव रूपकम् ॥२७॥
न हीदं तव देवेश मथुरारूपमात्मन ।
एकीभूतमहं सर्वं पश्यामि तव तैरपि ।
[तस्मात् स्तुतिस्तु देवेश कृताऽनुग्रहकाम्यया ॥२८॥
गरुडस्य वचं श्रुत्वा प्रहस्य मधुसूदन ।
उवाच श्लक्ष्णया वाचा गरुडं प्रति भाविनि ॥२९॥
श्रीकृष्ण उवाच ।*

माथुराणां च यद्रूपं तद् रूपं मे विहङ्गम ।

-c) दे१ ४ ७ ११ कुर्यांस्तोत्र- दे२ ५ ८ ९ मुवे कुर्यांस्तोत्र- , दे३ कुर्यां तोत्र- (→कुर्यां स्तोत्र-), दे५ ९ मुवे -मे त मे(→-सतुष्टो)
-d) दे५ ९ ११ मुवे किं वा तव (दे७ तान्वा) चिकीर्षितम् -e)
दे५-९ ११ मुवे मथुरागमनं कृत्य (मुवे °त्वे) ते -f) दे५-९ ११ मुवे
सर्वं ब्रूहि ममाग्रतः

* दे९ गरुड* वाच, दे१० गरुड उ०

२७ -c) दे४ आगत (→आगते) व महा- (→मया),
दे१ ३ देवि (→देव) -d) दे५ दष्टे, दे१०* छ (→दष्ट), दे११* व
(→तव)

२८ ब० २८-३२ b यावत् ०, दे१ ४ १० ते१
२८ e-२९d यावन्नास्ति -a) दे५-९ ११ मुवे माथुरैरेव लोकैस्तु
(दे६ ७ °कस्यै) -b) दे२ १० ते१ म (दे१० मा)थुराणां तु रूपं ,
दे५-९ ११ मुवे सम (दे६ ७ मम) दष्ट हि रूपकम् -c) ते१ एका
भूत्वा (→एकीभूत-), दे५ ९ सव- , दे११ सर्वे (→सव) -d)
दे५ ९ ११ मुवे दष्टा मा मोह आ (दे६ ७ °मा) विशत

२९ ब० दे१-४ १० ते१ ० (द्र २८ पा वि) -c) दे५
सक्ष्णया, दे९ क्षक्ष्णया (→श्लक्ष्णया) -d) दे५ ६ ९ ११ भामिनि
(→भाविनि)

* ब० ०, दे२ ५ ६ ८ ९ ११ ते१ कृष्ण उवाच, दे६ श्रीकृष्ण
उवा०, दे१० कृष्ण उ०

३० ब० ० (द्र २८ पा वि) -a) दे१ ३ ४ मा(दे१म)
थुराया तु, दे६ १० माथुराणां तु, ते१ मथुराणां च(→माथुराणां च),
दे१ (य) तद्रूप (→यद्रूप) -c) दे१ ३ ४ यद्रपास्ते, दे६ यो पापास्त,
दे७ ये पयास्त (→ये पापास्ते) -d) दे१ जना (→द्विजा), दे१०
मद्रूपान्माथुरान् द्विज

ये पापास्ते न पश्यन्ति मद्रूपा माथुरा द्विजा ॥३०॥
एवमुक्त्वा ततः कृष्णस्तत्रैवान्तरधीयत ।

गरुडोऽपि ततः स्थानाद् गतो देवि यथागतम् ॥३१॥
इत्येतत् कथितं देवि माथुराणां तु रूपकम् ।
येषां पूजितमात्रेण तुष्टोऽहं चैव सर्वदा ॥३२॥
मथुराया मृता ये च मुक्तिं यान्ति न चान्यथा ।

अपि कीटपतङ्गो वा तिर्यग्योनिगतोऽपि वा ॥३३॥
य पश्येद् पद्मनाभं तु द्वादश्यामाश्विनस्य तु ।
एकदेहधरौ देवौ शिवकेशवरूपिणौ ॥३४॥
एकादश्या सोपवासं कृतशौचं समाहितं ।

कालिन्ध्या तु नरः स्नातो मुच्यते योनिस्ङ्कटात् ॥३५॥ वे १६९

३१ ब० ० (द्र २८ पा वि) -a) दे६ एवमुक्त्वा,
दे७ ते१ एवमुक्त्वा, दे९ एव युक्त्वा, दे१० एवमुक्त्वा (→एवमुक्त्वा)
-c) दे१ ३ ४ स्थान (→स्थानाद्) -d) दे६ रतो (→गतो), दे२
देवि, ते१ देवी (→देवि), दे५ ९ ११ मुवे °सुख (→गत)

३२ ब० ab ० (द्र २८ पा वि) -a) दे२ ते१ येन
ते, दे५-९ ११ मुवे एतत्ते (→इत्येतत्), दे६ भद्रे, ते१ देवी (→
देवि) -b) ते१ मथुराणां (→माथुराणां), दे६ च पूजित (→तु
रूपक) -c) दे१० ते१ पूजन° (→पूजित°), व °मन्त्रेण, दे३ ४
°मात्रे तु (→°मात्रेण)

३३ -a) दे८ १० ते१ माथु (ते१ °धु) राया (→मथुराया)
-c) दे७ १० मुवे कीट (→कीट-), ते१ अपि क्रीडयत तेन -d)
दे२ मुवे -योनि (→-योनि-), दे७ च (→वा)

अतः परं दे५ ९ ११ मुवे अधिकम्—

*चतुर्भुजास्तु ते सर्वे भवन्तीति विनिश्चितम् ।

[दे६ ७ सर्व भवति (→भवन्तीति वि-)]

३४ -a) दे१० पद्मनाभं (→पद्मनाभं), दे२ ते१ ये पश्य
पद्मनाभं तु -b) दे१ ३ ४ ६ ७ द्वादश्याम° (→द्वादश्यामा°), दे२
पश्यामश्चेततस्य तु, ते१ पश्यामश्च तु तस्य वै -c) दे७ एक (→
एक-), दे२ते१ -देवधरौ(ते१ °रा), दे५ ८ ९ -देहधरौ(→-देहधरौ)

३५ -a) दे२ ४ सोपवासा, दे५-९ ११ मुवे चोपवासी
(दे६ ७ °स) (→सोपवास) -b) दे१ ६ °शौच- , दे२ ते१ °शौच
(→°शौच), दे६ समन्वित (→समाहित) -c) ब० दे१ ३ ४ १०
कालिन्ध्यास्तु, ते१ जितेन्द्रियो (→कालिन्ध्या तु), ब० जले, दे१ ३ ४ १०
जले- (→नर), दे६ स्नात्वा (→स्नातो) -d) दे२ मुवे मुच्यते
(→मुच्यते), ब० न शोचति कृताकृत

१०७ चैत्रस्य शुक्लद्वादश्या स्नात्वा तीर्थे तु वैष्णवे ।
चिन्ताविष्णु समाभाव्य सोपवास सजागर ।
मथुराया गते श्रेष्ठे न शोचति कृताकृतम् ॥३६॥
एकाशा ता ततो देवी यशोदा देवकी तथा ।
महाविद्येश्वरी देवी मुच्यते ब्रह्महृत्यया ॥३७॥
यो वाप्या धर्मराजस्य मथुरायाश्च पश्चिमे ।
स्नान करोति तस्या तु ग्रहदोषैर्न लिप्यते ॥३८॥

य य देवमभिध्यायेद् भक्तियुक्तेन चेतसा ।
विश्रान्तिसज्जक दृष्ट्वा दीर्घविष्णु च केशवम् ।
सर्वेषा दर्शन पुण्य पूजनात् तु फल भवेत् ॥३९॥
इति जपहोमध्यानकाले च सम्यक्
सततमभिसमीक्ष्य ब्रह्मणा यत् प्रयुक्तम् ।
सकलगुणगणानामास्पद ब्रह्मसज्ज
जननमरणहीन विष्णुमेवाभिधान्ति ॥४०॥

॥ इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे सप्तषष्ठ्यधिकशततमोऽध्याय ॥ १६७ ॥

३६ ब३ द२ ते१ ० -b) द ४ १० वैष्णव (→वैष्णवे),
द १ ११ मुपोय स्नानमाचरेन -c) द६ तता (→चिन्ता-),
द १ ११ मुवे सम्यच्य (→समाभाव्य) -d) दे१ १ ११ मुवे
कृ वा वै जागर निशि, दे६ कृत्वा जागरण निशि -e) दे१० खगश्रेष्ठ
(→गन श्रेष्ठे) -f) दे१० कृताकृति (→कृताकृत)

अत पर दे१-१ ११ मुवे अधिकम्—

*य करोति स मुच्यते नात्र त्रयार्थविचारणा ।

३७ दे२ त१ ३७ श्लोकादारम्य अध्यायसमाप्तिपयन्त
नास्ति -१) ब३ दे१ एकानशां, दे१ १ ११ मुवे एकानशा द१ ७
एतादश्या, द१० एकानशा (→एकाशा ता) -b) दे६ ७ पश्येद
(→यशोदा), दे४ ० ८ दवकी (→दवकी), ब३ मुच्यते योनिसङ्घात
-c) दे३ ४ विष्णेश्वरी, दे१ ० ९ विद्येश्वरी, दे६ विद्येश्वरी
(→विद्येश्वरी), दे४ मुव दवि (→दवी)

३८ -a) दे ४ या वार्था (दे४ ०थ), दे५ यो वारा, दे६ या
पारा, दे७ यो पार दे४ १ ११ यो पारा, मुवे या धारा (→यो
वाप्या) -d) दे६ बोध्यते (→लायते)

३९ -b) द१ युक्त न, दे७ युक्ते न (→युक्तेन) -c)
द१ सज्जित, दे१ सज्जाक (→सज्जक) -d) व दे४ दीघ (→
दीघ-), दे ४ कृष्ण, दे९ विष्णु (→विष्णु) -e) दे१० दशनफल
(→दशन पुण्य) -f) ब३ दे३ ४ १० अभिदृष्ट, दे१ अभिदृष्टं (→
पूजनात्), ब दे१ ६ ७ ९ फल लभेत्, दे१० लभेन्नर (→फल भवेत्)

३९ श्लोकस्य b चरणात्पर दे१० अधिकम्—

*तस्यापि लभते तोष विष्णुश्रीतिनिवधन ।

अपि च ३९ श्लोकस्य d चरणात्पर द१ अधिकम्—

महाविद्येश्वरी दवि मुच्यते ब्रह्महृत्या । (= ३७ cd)

४० -a) ब द१० जपन् स*होम-, दे६ जपहोमपूजा द७
जपतपहोम-, मुवे जपविधिहोम- (→जपहोम-), ब३ -कालेन,
दे५ ६ ८ ९ ११ मुवे -काले स (दे६*) दे७ -कालस्य, दे१० -काले तु
(→काले च) -b) दे५ १ ११ मति- (→मभि), ब३ -वीर्य*,
दे ४ -समीक्ष (→समीक्ष्य), दे६ ब्रह्मणेन (→ब्रह्मणा यन) -c)
दे४ १ मज्ज (→सज्ज) -d) द१ दे५ जन* (→जनन-), द१०
हीना (→हीन), व१ मुवे ०याति (→०याति)

पुष्पिका—

पुराणनाम—ब३ इति वराहपुराणे भगवच्छास्त्र, दे१ ५ ७-११
इत्यादि वाराहपुराणे प्रागितिहासे, दे३ ४ इत्यादि श्रीवाराहपुराणे
भगवच्छास्त्रे, मुवे इति श्रीवाराहपुराणे प्रागितिहासे अध्याय-
नाम- ब३ मथुरामाहात्म्ये प्रागितिहासे, दे१ ४ ७-११ मथुरामाहात्म्ये,
दे३ प्रागितिहासे मथुरामाहात्म्ये, मुवे मथुरामाहात्म्य नाम अध्याय-
सख्या-ब३ सप्तदशोऽध्याय, दे४ १७२११, दे९ ११९११, मुवे एकोन-
सप्तत्यधिकशततमोऽध्याय ॥१६९॥

श्रीवराह उवाच ।*

पुनरन्यत् प्रवक्ष्यामि तच्छृणुष्व वसुधरे ।
मथुराया पुरावृत्त गोकर्णस्य महात्मन ॥१
वसुकर्ण पिता तस्य वैश्यो धनसमृद्धिमान् ।
तस्य भार्या सुशीला च नाम्ना गुणसमन्विता ।
भर्तुं प्रियकरी साध्वी न प्रसूता वयोधिका ॥२
[देवतापूजनरता सतानार्थं सुमध्यमा ।
नित्यकाल सुरार्चया कालस्तस्याथ गच्छत] ॥३
तत्र उग्रतपा नाम ऋषि परमधार्मिक ।
सरस्वत्या सङ्गमेऽसौ वृक्षमूलनिकेतन ।
[मिताशी षष्ठकाले तु सदा वसति सत्तम ॥४
तस्यान्तिके सुशीला च कृत्वा पादाभिवन्दनम्] ।

१६८

[दे१ अयमव्याय नास्ति दे२ ते१ १६७ अध्यायस्य ३७ श्लोकत
१६८ अव्यायस्य १२ श्लोकपर्यन्त नास्ति]

* दे२ ते१ ०, ब३ दे५ ७ व(दे५ वा)राह उवाच,
दे ४ ८ ११ श्रीवराह उवाच, दे९ १० वाराह उ०

१ दे२ ते१ ० -c) दे६ ७ नित्य (→वृत्त)

२ दे२ ते१ ० -a) दे५ ८ कण- (→कण), दे४ तेस्य
(→तस्य) -c) दे५ ६ ८ ९ ११ तु (→च), दे७ स तस्य भार्या
सुशीला -d) दे४ ५ ८ ९ समन्विता (दे५ त) (→समन्विता)

३ दे२ ५-९ ११ मुवे ते१ ० -a) दे१० परा (→रता)
-b) दे१० सुधार्मिका (→सुमध्यमा) -cd) दे१० सतानाम महा-
भागे ऋषि परमधार्मिक

४ दे२ ते१ ०, दे१० ab ०, दे५ ९ ११ मुवे ef ०
-ab) दे५-९ ११ मुवे विललाप च सुश्रोणि चैकान्ते दीनमानसा
-c) ब३ सरस्वत्या, दे५ ८ ९ ११ मुवे सरस्वती (→सरस्वत्या),
दे५ ७-९ ११ मुवे सङ्गमेऽथ, दे६ सङ्गमे तु (→सङ्गमेऽसौ) -d)
दे५-९ ११ मुवे स्त्रियो दष्टा प्रजावती (दे५ ८ ९ ती) -e) ब,
मिताशी (→मिताशी)

५ दे५-९ ११ मुवे ab ० -a) ब३ तस्यान्तिक (→तस्या
तिके), दे३ ४ तु (→च) -c) दे३ ४ वरुण, दे१० कारुण्य (→

उपोपविश्य करुण कुरुतेऽतीव शोचनम् ॥५

एव विलपित श्रुत्वा शनै सकरुण हृदि ।

जाता तस्य स्त्रिय दष्टा घृणा सतानकामिनीम् ॥६

ध्यात्वा स सुचिर काल विमृश्य बहुधा तदा ।

उवाच मुनिशार्दूलस्ता स्त्रिय पुत्रगर्हिनीम् ।

देवताना प्रसादेन तव पुत्रो भविष्यति ॥७

शिवस्यायतन दिव्य गोकर्णेति च विश्रुतम् ।

तमाराधय देवेश यत्तत् परमकारणम् ।

स्नानदीपोपहारेण नित्य त्व पतिना सह ॥८

इत्युक्ता सा भगवता प्रणिपत्य प्रसाद्य च ।

भर्तुं सा कथयामास यत्तेनाशसयद् भवम् ॥९

वे १७०

करुण) -d) दे३ ४ शोधन (→शोचन) -cd) दे५-९ ११ मुवे
वृक्षमूले तु तत्रैव मुनिरेक समास्थित

६ दे२ ते१ ०, दे६ ७ bcd ० -a) दे५ ९ ११ मुवे
तस्या (→एव) -b) दे१० अग्रे (→शनै) -c) दे५ इष्ट, दे८ ९ ११
द्रष्टु (→दष्टा) -d) ब३ सतानस्य विवद्वये, दे३ ४ सन्तानस्य
विशुद्धये -cd) दे५ ८ ९ ११ मुवे जातहाद प्रिय चेष्ट शनै
स्त्रियमथाब्रवीत्

७ दे२ ते१ ०, दे६ ७ ab ० -b) ब३ वसुधे तदा,
दे३ ४ वसुधा तटे (→बहुधा तदा) -ab) दे५ ८ ९ ११ मुवे का त्व
कस्यासि सुभगे किमथ रोदिषि स्वयम् -d) दे३ ४ स्वा (→ता),
दे५ ७-११ गर्हिनी (→गर्हिनी) -e) दे५ ९ ११ मुवे देवताया
(→देवताना), दे५ प्रभावेन (→प्रसादेन)

७ श्लोकस्य b, c चरणमध्ये दे५ ९ ११ मुवे अधिकम्—

*इति तस्य वच श्रुत्वा सा स्त्री ऋषिमथाब्रवीत् ।

सा पत्यास्तु स्त्रियो दष्टा क्रीडन्त्यो बालकै सह ।

मम तन्नास्ति हि मुने दुभगाया प्रजामुखम् ।

[-१ दे६ ७*****सामर्षि (दे७ प्रहृष्टि) मथाब्रवीत्
-२ दे६ क्रीडन्ती, दे७ क्रीडते (→क्रीडन्त्यो)]

८ दे२ ते१ ०, दे६ abc ० -a) दे५ ७-९ ११ मुवे
पुण्य (→दिव्य) -c) ब३ दे७ देवेश (→देवेश) -d) दे५-९ ११
मुवे पत्या सह यशस्विनि -f) दे५-९ ११ मुवे स्तोत्रैर्नानाविधैर्जपै

९ दे२ ते१ ० -a) ब३ दे३ ७ ८ इत्युक्त्वा (→इत्युक्ता),

[945]

१७० ११ देवताराधनं शश्वत् चक्राते दम्पती तदा ।
 सरस्वत्या सङ्गमे तौ स्नात्वा गोकर्णपूजनम् ।
 पुष्पदीपोपहारं तु चक्राते तौ दिने दिने ॥१०॥
 एव तयोर्दशाब्दानि गतानि सुतहेतवे ।
 ततः प्रसन्नो भगवानुमापतिरुवाच ह ॥११॥
 भविष्यति युवा पुत्र एक एव गुणान्वितः ।
 तस्य सततसिद्धेर्दृष्टौ मे बहुधा यतः ।
 देवतानां प्रसादेन यदि तस्य भविष्यति ॥१२॥
 इत्युक्तौ तौ प्रभावेन स्नात्वा च सरस्वतीमनु ।
 प्रभाते तस्य देवाय ददौ ब्रह्ममखं मुहुः ।
 सहस्रभोज्यमिष्टान्नैर्वस्त्राभरणदक्षिणाम् ॥१३॥

ब३ दे१ च (→सा), दे१ ११ मुवे च सुश्रोणि (→भगवता) -b)
 दे५-११ मुवे प्रसाद्यत (मुवे त) (→प्रसाद्य च) -c) दे१-८ भर्ते
 (→भर्तु) -d) ब३ यत्ते नाशममुद्रव, दे५-११ मुवे यत्तुक्त
 मुनिना प्रिय, दे१० यत्तेनोक्त महात्मना

१० दे२ ते१ ० -a) दे३ ४ गव (→शश्वत्), दे५-११ मुवे
 स तद्वचनमाकर्ष्य, दे१० ततस्त्वारोधनं शशोश् -b) दे३ ४
 चक्राके (→चक्राते), दे५-११ मुवे प्रीतियुक्तं मुमयुत -d) ब३
 अचयेत् दे३ ४ अचन, दे५-११ मुवे अचनु (→पूजन) -e) ब३
 दे३ ४ १० °हारेण (→°हारं तु) -f) दे३ ४ चक्रान्ते (→चक्राते)

११ दे२ ते१ ० -a) दे३ वयोर, दे१ जयोर (→
 तयोर), ब३ दशाब्देन (→°शाब्दानि) -b) दे६ गजानि (→
 गतानि), दे३ युत° (→युतं), दे७ गतासु देत वोरित

१२ दे२ ते१ ० -b) दे५-८ ११ मुवे रूपवान् गुण
 समुत्त -c) दे३ ५ ११ मुवे सस्य (→तस्य), दे५ ६ ८ ११ मुवे
 -वददृश्य, दे७ वै दृश्य (→-सन्देहो), दे१० तस्य सपत्तिसिद्धो
 -d) दे५-११ मुवे सन्तानो यस्य वै बहु -f) दे५-११ मुवे खलु
 (→यदि)

१३ -a) दे१ ४ इत्युक्त्वा (→इत्युक्तौ), ब३ दे६ तु (→
 तौ), ब३ दे१० प्रभावेन, दे८ प्रभातेन, दे५-११ मुवे तु देवेन (→
 प्रभवन्), दे२ ते१ इत्युक्तौ तौ त्र मातेन (ते१ °त्रेण) -b) दे२ ते१
 स्नात्वा सरस्वतीमनु (दे२ °तु), दे३ ४ स्नात्वा तत्र सरस्वती,
 दे५ ११ मुवे स्नानं कृत्वा सरस्वती, दे१० स्नात्वा सरस्वतीगमे
 -c) ब३ तत्र, दे५-११ मुवे देव (→तस्य) -d) दे२ ते१ देव
 ब्रह्मन्मखं बहु, दे३ ४ ददौ ब्रह्मन् (दे४ °ह्य)मखं मुहुः, दे५-११ मुवे
 ददौ द्रव्यमनन्तक -e) दे२ °भोज्यैर् (→°भोज्य-), दे५-११ मुवे

ततस्तस्या सुशीलाया गर्भाधानमविन्दत ।
 ततः प्रववृधे गर्भं शुक्लपक्षे यथा शशी ।
 सुषुवे दशमे मासि पुत्रं बालं शशिप्रभम् ॥१४॥
 गोसहस्रं तदा दत्त्वा सुवर्णं वस्त्रमेव च ।
 बहुश सर्ववर्णेभ्यः पुत्रजन्ममहोत्सवे ॥१५॥
 जातकर्म तथा चैव नामकर्म तथैव च ।
 गोकर्णं नाम तस्यैव पिता चक्रे निरूप्य च ॥१६॥
 एवमन्नप्राशनं च चूडोपनयनं तथा ।
 अतः परं च गोदानं वैवाहिकमनुत्तमम् ॥१७॥
 दानं तु ददतस्तस्य देवता पूजयिष्यत ।
 कृतानि बहुमुख्यानि मङ्गलानि यथाविधि ॥१८॥

ब्राह्मणेभ्यो दत्तौ भोज्य -f) ब३ वस्त्रान्नवहुदक्षिणं, द२ वस्त्रैश्च
 बहुदक्षिणं, दे५ १ ११ मुवे वस्त्राय (दे६ ७ °न्न, दे८ १ °ध्य)
 बहुदक्षिणम्

१३ श्लोकस्य d,e मध्ये दे२ ते१ अधिकम्—

*आशीस्तु दयो प्रति(तौ पति)मानं वैश्यं पुत्रविवर्जितम् ।

ब्राह्मणान् पृष्टवान् मह्यं कथं जायेत नदनम् ।

ब्राह्मणाराधनं नित्यं कुरुष्वेति द्विजोदितम् ।

ब्राह्मणान्स्तपयामास नानादेशान् श्रुतीरिणम् ।

१४ दे६ ७ ef ० -a) ब३ दे३ तस्या (→तस्या),
 दे३ ४ सुशीलाया (→सुशीलाया) -c) दे३ ४ ६ ७ प्रववृधे (→
 प्रववृधे), दे६ ७ गर्भा (→गर्भ) -d) ब३ दे३ ४ १० शशी यथा,
 दे७ त्रयोदशी (→यथा शशी) -f) ब३ दे२-५ ८-११ बाल (→बाल)

१५ दे६ ७ ० -a) ब३ ततो (→तदा), ब३ दद्यात्,
 दे१० दत्त (→दत्त्वा) -b) दे५ ८ ११ मुवे स सुवर्णं सर्ववस्त्रक

१६ दे६ ७ ० -a) दे२ ते१ यथा, दे३ ४ ततश्च (→
 तथा), मुवे ते१ चैव (→चैव) -b) दे५ ८ ११ मुवे चकार
 (→तथैव) -c) दे१० गोकर्णं च नामास्य -d) ब३ तथैव
 (→निरूप्य)

१७ दे६ ७ ०, ते१ cd ० -a) ब३ दे२-४ १० ते१
 चान्न° (→अन्न°), दे३ ४ तु (→च) -c) दे३ काढान, दे४
 -काराशु (→गोदान) -d) ब३ दे१० वैवाहिकमतं परं

१८ दे६ ७ ७ ते१ ० -a) ब३ दे१० च (→तु). -b)
 दे३ ४ दैवत, दे१० देवता (→देवता), ब३ दैवतं पूजयिष्यथ -c)
 दे१० °पुण्यानि (→°मुख्यानि) -d) ब३ वरानने, दे३ ४ वराण्यथ,
 दे१० व्रतानि च (→यथाविधि)

तत प्रविष्टे तारुण्ये अप्रज वीक्ष्य पुत्रकम् ।
 पुनर्विवाह्यामास भार्यास्तस्य चतुष्टयम् ॥१९॥
 वयोरूपगुणोपेतास्तस्य भार्या सुलोचना ।
 अप्रजा एव ता सर्वा नाभवत् पुत्रिणी क्वचित् ॥२०॥
 तेनैव धर्ममारब्धं पूर्त्तं पारत्रिकं बहु ।
 वापीकूपतडागानि देवतायतनानि च ।
 प्रपामठाश्च नित्यान्नं भोजनं वर्तनानि च ॥२१॥
 अनित्यता ततो मत्वा चञ्चलास्थिरजीवितम् ।
 विनियोगं कृतस्तेन सर्वदा सर्वकर्मसु ॥२२॥
 गोकर्णस्य समीपे तु पश्चिमे चक्रपाणिन ।
 प्रासादं कारयामास पञ्चायतनकं हरे ॥२३॥
 आरामस्तत्र विस्तीर्णं पुष्पजात्यस्तथैव च ।
 आम्रजम्बीरनारङ्गं बीजपूरफलोपमा ॥२४॥
 प्राकारं कारयामास परिखा मण्डलीयकम् ।

प्रावर्तनं च कूपेषु येन सिञ्चेत् प्रवाटिकाम् ॥२५॥
 पुष्पाणि च विचिन्वन्ति सर्वास्ता वरयोषित ।
 स्नानपूजोपलेपाश्च मार्जनं दीपकर्म च ।
 कुर्वन्ति देवतागारे ता सर्वा शुभलोचना ॥२६॥
 पतिव्रता महाभागाश्चतुरो भगिनीर्यथा ।
 नित्यकालं पतौ वाक्यैः स्थिता कुर्वन्त्यर्हनिशम् ॥२७॥
 मालाकारस्तथा नित्यं विटपानि प्रसिञ्चति ।
 पालयामास विधिवद् विधिदृष्टेन कमणा ॥२८॥
 जात्यं सुपुष्पवत्यश्च द्रुमा फलसमन्विता ।
 नित्यकालमपर्यन्तं फलानां सुमहोत्सवम् ।
 दीयते भुज्यते सर्वं यथा सत्रे तथा सदा ॥२९॥
 एव तु वसतस्तस्य मथुराया स्थितस्य च ।
 धनस्य सक्षयो जातो यत्तस्य पितुरर्जितम् ॥३०॥

व ११०

१९ दे६ ७ ०, दे३ ४ cd ० -a) दे१० प्रविष्ट (→प्रविष्टे), ब३ चारुण्ये (→तारुण्ये) -b) ब३ अप्रज, मुवे त्वप्रज, ते१ अद्य त (→अप्रज), दे३ स प्रसवीतिनी यथा, दे४ स प्रसवाग्निनी यथा -c) दे२ ते१ पुनर्विभावयामास -d) ब३ तस्य भार्या चतुष्टय, दे१० मुवे भार्याणां च चतुष्टय

२० दे३ ४ ६ ७ ० -d) दे२ ते१ पुत्रिणी (→पुत्रिणी)

२१ दे३ ४ ६ ७ ० -a) दे५ ८ ९ ११ मुवे तेनैव धम मारब्ध -b) ब३ ते१ पूण (→पूत), दे५ ८ ९ ११ मुवे प्रजार्था (दे५ ८ ९ ११ °थ) देवसेवन -c) दे२ १० °तडागादि, ते१ °तटाकादि (→°तडागानि) -d) दे१० देवतायतनादिक -e) दे२ ५ ८ ९ ११ प्रपा (दे८ ते१ °या) मताश्च, मुवे प्रपामालाश्च (→प्रपामठाश्च), ब३ दिव्यान्न-, दे१० नित्यान्न (→नित्यान्न)

२२ दे३ ४ ६ ७ ० -a) ब३ अमि* ता, दे१० अनित्य च, ते१ अनित्यत (→अनित्यता) -b) दे२ चञ्चल- दे१० चञ्चल (→चञ्चला-)

२३ दे३ ४ ६ ७ ० -a) दे२ १० ते१ च (→तु)

२४ दे३ ४ ६ ७ ० -a) ब३ आवासस् (→आरामस) -b) दे१० पुष्पजातिसमन्वित -c) दे५ ८-११ °नारङ्ग (→°नारङ्ग) -d) मुवे बीजपूर (→बीजपूर-), दे५ ८ ९ ११ मुवे -स दाडिम, दे१०-फलोत्कट (→-फलोपमा)

२५ दे३ ४ ६ ७ ० -a) ब३ प्राहार, दे२ प्रकार (→प्राकार) -b) दे२ पीरेषा, दे५ ८ ९ परिषा, ते१ दीरेषा (→परिखा), दे२ ते१ मण्डलीयक (→मण्डलीयक) -c) ब३ प्रावर्तक,

दे२ ते१ प्रवर्तक (→प्रावर्तन), दे२ ते१ तु (→च), ब३ दे२ ते१ कूपे तु (→कूपेषु), दे१० प्रवर्तित तत्र कूप -d) ब३ येन सिञ्चे प्रवाटिका, दे२ ते१ ना सिञ्च (ते१ °ञ्चि) त्ववाटिक

२६ दे३ ४ ६ ७ ० -c) ब३ स्नानपूजोपलेप च, दे२ ते१ स्कन्दपूजोपलेपाश्च, दे५ ८ ९ ११ मुवे स्नान पूजादिक तद्वन -d) दे२ ते१ वा (→च)

२७ दे६ ७ ०, दे३ ४ ab ० -b) ब३ * त्वारो, दे२ ते१ चत्वारो, दे१० चतस्रो (→चतुरो), दे२ ते१ तथा दे१० निभा (→यथा) -c) ब३ दे५ ८ ९ मुवे पतेर, दे१० वच, ते१ यथा (→पतौ), ब३ दे५ ८ ९ मुवे वाक्य, दे३ ४ वाक्य, दे१० पत्यु (→वाक्यै) -d) दे१० कुवत्यहरहस्तु ता

२८ दे६ ७ ० -a) दे४ मल°, ते१ माल्या° (→माला°), दे३ ४ स्थिता (→तथा) -b) ब३ वाटी पा*, दे५ ११ मु विट-पाश्च, दे८ ९ विटपाच (→विटपानि) -d) ते१ कर्मिणा (→कमणा)

२९ दे६ ७ ० -a) दे५ ८ ९ जात, दे१० मुवे जाता (→जात्य), दे३ १० ११ मुवे °वन्तश्च (→°वत्यश्च) -c) मुवे त्वपय त, ते१ अवधन्त (→अपयन्त) -d) दे२ ते१ फ५ (दे२ °ली) काले महोत्सव -e) दे३-५ ८ मुवे सर्वैर, दे९ १० सर्वे (→सर्व) -f) ब३ दे५ ८ ९ ११ मुवे शक्रस्, दे२ शत्र, दे३ ४ सत्र ते१ शक्त (→सत्रे), दे३ ४ तथास्तथा, ते१ तदा सदा (→तथा सदा)

३० दे६ ७ ० -a) दे१० ते१ च (→तु) -b) दे३ ४ तु (→च), दे१० मथुराया महात्मन -d) ब३ दे३ ४ द्रव्यस्य, दे१० यद्यस्य (→यत्तस्य), दे५ ८ ९ ११ मुवे प्रत्यह (दे५ ८ ९ प्रत्यहा) ददत सत, ते१ सबस्यैव च तत्र वै

शेषमात्रे धन तस्य चिन्ताऽभून्नहता तदा ।
 मातापित्रो कुटुम्बस्य भरणीयस्य भोजनम् ।
 कथं नु हि करिष्यामि हा कष्टमिति सोऽब्रवीत् ॥३१॥
 इति निश्चित्य मनसा वणिगलाभ स्थिर हृदि ।
 कृत्वा सार्थमुपामन्त्र्य निर्गत पूर्वमण्डलम् ॥३२॥
 तत्र क्रीत्वा सुपण्यानि उत्तरापथगानि च ।
 बहूनि बहुमौल्यानि परदेशगमानि च ॥३३॥
 यातायात तत कृत्वा लाभालाभान् बहूस्तत ।
 विक्रीयान् यत्सुपण्यं च क्रीत्वा बहुनिवर्त्तनम् ॥३४॥
 उत्तरापथदेशात् तु सार्थं सुबहुविस्तरम् ।
 अश्वरत्न मणिरत्न पट्टरत्न समर्घकम् ।
 गृहीत्वा तु समागच्छन् मथुराया गृहं प्रति ॥३५॥

३१ दे० ७ ० -e) ब३ नाह, दे० ७ मुवे नूहि, दे० ३ ४ १ १
 तु हि (→नु हि) -f) मुवे महाकष्ट तु मोऽब्रवीत्

३२ दे० ७ ० -b) दे० ५ ८ ९ ११ मुवे वणिग्भाव (दे० ५ ८ ९
 °भाग) हृदि स्थिर -d) दे० १ सव° (→पूर्व°)

३३ दे० ७ ०, दे० ७ मुवे ते० cd ० -a) ब३ ते०
 कृत्वा (→क्रीत्वा), दे० ८ ९ सुपण्यानि (→सुपण्यानि) -b) दे० ३ ४
 तु (→च), ब३ उत्तरापथगानि च, दे० ३ ४ उत्तरापथिमा (दे०
 °भाग) नि च -c) ब३ दे० ३ ४ °मौल्यानि (→°मौल्यानि) -d)
 ब३ °गतानि (→°गमानि), दे० ४ तु (→च), दे० २ ते० परदेश-
 गमानि च

३४ दे० ७ ० -a) दे० २ ते० यात यात, दे० ३ यता यात,
 दे० ४ यातोयात, दे० १० यातायात (→यातायात) -b) ब३ दे० २ ते०
 लाभालाभ, दे० ५ ८ ९ ११ मुवे लाभालाभ- (→लाभाला-
 भाभान्), ब३ दे० २ बहुस्तत, दे० ४ बहुस्तत, दे० ५ ८ ९ ११ मुवे विचक्षण,
 दे० १० ततस्तत, ते० बहू तत (→बहूस्तत) -c) ब३ विक्रीयान्य
 सुपण्यश्च, दे० २ ते० विक्री (ते० °क्रि) याप्यस्तु (ते० सु) पश्य च,
 दे० ५ ८ ९ ११ मुवे क्रीत्वा क्रेयानि वस्तूनि, दे० १० विक्रेयाह सुपण्यं च
 -d) ब३ ते० कृत्वा बहु (ते० °हृ) न्यवर्त्तत (ते० °यत्), दे० २ १०
 क्रीत्वा बहून्यवर्त्तयत्, दे० ५ ८ ९ ११ मुवे लाभालाभ विचार्य च

३५ दे० ७ ० -b) दे० २ सर्वास्तु, दे० १० सर्वं सु-, मुवे
 साथ स (→सार्थं सु-) -c) मुवे मणिरत्न ह्यश्वरत्न -d) ब३
 समर्घक, दे० २-४ मुवे समर्घकं, ते० समर्घक (→समर्घक) -e) ब३
 दे० २-४ १० ते० शनैः शनैः (→गृहीत्वा तु), दे० ३ ते० समागच्छ (→
 समागच्छन्)

एकदा सार्थसभार विश्रान्तमुपचक्रमे ।
 सानौ पर्वतसामीप्ये प्रभूतयवसोदके ॥३६॥
 नद्यास्तीरे सुप्रदेशे आवासानि प्रचक्रिरे ।
 निवेश्य भाण्डं तत्रैव अश्वानां यवसादिकम् ॥३७॥
 समादिश्येति कृत्यं च भृत्यं कतिपयैवृत ।
 समारुरोह त शैलं बहुकन्दरशोभितम् ॥३८॥
 क्रीडार्थं विहरस्तत्र सोऽपश्यत् स्थानमुत्तमम् ।
 प्रसन्नसलिलोपेतं नारङ्गैस्तु विभूषितम् ॥३९॥
 फलवन्तश्च वृक्षाश्च पुष्पाणि सुरभीणि च ।
 पाषाणसन्धो तत्रस्थमावासं वनमालिन ॥४०॥
 तत्रारुह्य दरीद्वारं यावद् दृष्टिर्निपात्यते ।
 तावदभ्यागतं वाचं बहुश स्वागतेति च ॥४१॥

३६ दे० ७ ० -a) दे० ८ ९ ११ मुवे °सम्भारो (→
 °सम्भार) -b) ब३ ते० विश्रान्त- दे० १० विश्रान्ति- (→
 विश्रा तु), दे० ५ ८ ९ ११ समुपक्रमे (→उपचक्रमे) -c) ते० सो सो
 (→सानौ) -d) दे० ३ °वयसोदक, ते० °यवनोदक (→°यवसोदके)

३७ दे० ७ ० -a) ब३ नदीतीरेषु देशे च -b)
 दे० ८ ९ ११ मुवे वा (मुवे अ) वासाश्च (→आवासानि) -c) दे० ४
 भाण्डा (→भाण्ड) -d) दे० ३ यवसादिक, दे० ४ यवसादीनि, ते०
 यवनादिक (→यवसादिक)

३८ दे० ७ ० -a) दे० १० समादिश्य तु, ते० ममादिशेति
 (→समादिश्येति), दे० ४ भृत्य (→कृत्य) -c) दे० २ ते० तच्छैलं,
 दे० ८ त शैल (→त शैल) -d) दे० ११ °कन्दर (→°कन्दर-), दे० ४
 °सेवित (→°शोभित)

३९ दे० ७ ० -a) दे० ४ क्रीडार्थं, दे० ८ क्रीडार्थं (→
 क्रीडार्थ) -b) दे० ३ सोपश्या, ते० सोपश्य (→सोऽपश्यत्) -d)
 दे० ४ नारगाश्चैव, दे० ५ नारगास्त-, दे० १० नारगास्त- (→नारङ्गैस्तु),
 ब३ नागरङ्गाश्च भूषित

४० दे० ७ ० -a) ब३ दे० २ १० ते० फलवन्ति च (ब३*,
 दे० १० स) (→फलवन्तश्च), ब३ दे० २ ते० वृक्षाणि, दे० १० पुष्पाणि (→
 वृक्षाश्च), दे० ३ ४ फलवन्तो द्रुमाश्चैव -b) दे० ५ ९ सुरभीणि, दे० १०
 सुरभीनि (→सुरभीणि) -c) दे० ४ पाषाणा- (→पाषाण-),
 दे० ५ ८ ९ ११ मुवे तत्रस्थैर्द (→तत्रस्थ), ते० पाषाणसन्धौ युत -d)
 दे० २ तत्रस्थमावलवासिभिः, दे० ३ ४ १० आवास वनवासिनः, दे० ५ ८ ९ ११
 मुवे मालाकारैस्तु रोपित, ते० तत्र श्यामलवारिभिः

४१ दे० ७ ० -a) ब३ तत्रारुह्य दर द्वार -b) ब३
 दे० ३ दृष्टि- (→दृष्टिर्) -c) दे० १० याच, ते० चाच (→वाच), दे० ४

श्रुत्वाऽपि शब्दप्रभव किमेतदिति निश्चयम् ।
 करिष्यस्तत्र चैकान्ते दृष्ट पञ्जरग शुक्म् ॥४२
 आगच्छत प्रविशत इद पाद्यमिय वृषो ।
 फलानीमानि स्वादूनि मधुमासोदकानि च ॥४३
 यथेष्ट यावतीच्छा च गृह्णन्तु परिचारका ।
 आयातो पितरौ मह्य विशेष तौ करिष्यत ॥४४
 अतिथेरागतस्येह पूजाया विमुखो भवेत् ।
 गृहस्थो वत्तते तस्य पितरो नरक गता ।
 पूजिते पूजिता स्वर्गे मोदन्ते कालमक्षयम् ॥४५
 आकाङ्क्षितो गृहस्थो न दद्यादतिथये वरम् ।

तावदभ्यागतोवोच, दे५ ८ ९ ११ मुवे तवदभ्यागतादीनि -d)
 दे५ ८ ९ ११ मुवे स्वगतादि शृणोति च

४२ दे६ ७ ० -a) ब३ श्रुत्वा त, दे ४ श्रुत्वा ते (-> श्रुत्वापि), दे१० श्रुत्वापि सत्वप्रभाव -b) ते१ निश्चल (->निश्चय) -d) दे३ ४ दष्ट, दे५ दष्टा, दे८ ९ ११ मुवे दष्ट (->दष्ट), दे२ पजरसै, दे५ ८ ९ ११ मुवे पञ्जरग, ते१ पचरसै (->पञ्जरग), दे२ ४ १० ते१ शुभ, दे५ ८ ९ ११ मुवे शुक् (->शुक्)

४३ दे७ ab ०, दे६ a ० -a) ब३ दे१० आगच्छ-
 तोप (दे१० थोष्प) विशत, दे२ते१ आगच्छतोपि विश्राम्य, दे५ ८ ९ ११
 मुवे तेनोक्त भो इहागच्छ -b) ते१ इत्थ (->इद), दे५ ८ ९ ११
 मुवे आतिथ्य करवाणि ते -c) दे६ ८ ९ फलानि (->फलानी-),
 दे३ ४ मधुरा (->स्वादूनि) -d) दे३ ४ तु (->च), ते१ मधुमासा
 दिकानि च

४३ श्लोकस्य b, c पादयोर्मध्ये दे५-९ मुवे अधिकम्—

*पाद्य गहाण भो पान्थ आसन ते इद शुभम् ।

[दे६ * पार्थे, दे७ भूपाथ (->भो पान्थ)]

४४ -a) ब३ यावदिच्छा, दे६ यावतावच्छ, दे७ यावती
 च्छामि (->यावतीच्छा च) -b) ब३ शृण्वन्तु, दे१० ते१ गृह तु
 (->गृह्णन्तु), दे५ ८ ९ ११ मुवे तवद गृह्णन्ति (दे५ ०न्ति) मे
 नरा -c) दे२ आयातो, दे५-९ ११ मुवे आगत्य, ते१ आयान्त (->
 आयातो), दे२ ते१ पितर, दे६ ८ पितरो (->पितरौ), ते१ मत्वा
 (->मह्य) -d) दे४ विशेषे, दे७ विशेष्य (->विशेष), दे३ तु (->
 तो) दे२ ते१ करिष्यति (->करिष्यत)

४५ -a) दे२ अतीर्थे वागतस्येह, दे३ ४ ते१ अतिथेवा (ते१
 ०र्वा) गतस्येह -b) ब३ दे३ ४-भव, दे१० भवि (->भवेत्) -c)
 दे३ ४ तस्या (->तस्य), दे५-९ ११ मुवे गृहस्थस्तस्य पितरो (दे११
 ०रौ) -d) दे३ नदक, दे४ नदक (->नरक), दे५-९ ११ नरके
 वसते ध्रुव, मुवे वसन्ति नरके ध्रुव -e) दे६ पूजित (->पूजिता),

सोऽतिथेर्दुष्कृत सर्वं गृहीत्वा नरक व्रजेत् ॥४६
 तस्मात् सर्वप्रयत्नेन पूज्यो वै गृहमेधिना ।

काले प्राप्तस्त्वकाले वा यथा विष्णुस्तथैव स ॥४७

एवविधा शुभा वाचो वैश्यो धर्मोपदेशका ।

श्रुत्वा शुक्स्य सर्वास्ता गोकर्णो मुदितोऽब्रवीत् ॥४८

कस्त्वमृषि पुराणज्ञ किं वा देवोऽथ गुह्यक ।

तव प्रसन्नरूपस्य यस्येय वागमानुषी ॥४९

कस्त्व कथय मे सत्यमुत्साहो वाऽतिथिप्रिय ।

धन्य स मानुषो यस्य नित्य सन्निहितो भवान् ॥५० वे १७०

दे३ ४ सर्वे दे७ स्वर्गे (->स्वर्गे), दे२ ते१ पूजिता सगमोदन्ते
 -f) ब३ मोदति, दे५ ८ मोदत (->मोदन्ते) दे६ सोदकाऽय
 मक्षय, ते१ कालमक्षयरूपकम्

४६ -a) ब३ आकाक्षित (->आकाक्षितो), ब३ गृहस्थाना,
 दे२ गृहस्थीया, दे१० ते१ गृहस्थो यो (->गृहस्थो न), दे५-९ ११ मुवे
 अतिथियस्य भग्नाशो -b) ब३ न दद्यादतिथये वर, दे२ ते१ न
 दद्यादतिथये वर, दे५-९ ११ मुवे गृहात् प्रव्रजते यदि, दे१० न
 दद्यादतिथेवर -c) दे२ ते१ सोतिथिदुष्कृत (ते१ ०बिन्दुक्त) त सव,
 दे५ ९ ११ मुवे आत्मनो दुष्कृत तस्मै, दे१० सोपि त दुष्कृत सव
 -d) दे२ ४ वसेत (->व्रजेत), दे५ ९ ११ मुवे दत्त्वा तत्सुकृत हरेत

४७ -b) ब३ पूक्षो, दे१० पूज्यो (->पूज्यो), दे४ गृह्य^०
 (->गृह^०) -c) दे११ त्वकालो वा, ते१ त्वकालेन (->त्वकाले वा)
 -d) दे२ ते१ च (->स)

४८ -a) दे५ ०विधा शुभा दे७ ०विधाच्छुभा, दे८ ०विधा
 शुभा, दे९ ०विधा शुभा (->०विधा शुभा) -b) दे३ ११ वैश्या, दे४
 वैश्यो, दे६ वैश्य- (->वैश्यो), दे५ धर्मो-, दे७ धर्मा- (->धर्मो-)
 दे२-देशका, दे३ ४-शोभका (दे४ ०क), दे६ मुवे-देशकात्, दे७ ते१
 -देशक (->-देशका) -c) दे६ ७ ११ मुवे शुकात्स (->शुकस्य),
 ब३ सर्वार्थ, दे२ ते१ सर्वार्थो, दे६ ७ १० ११ सर्वार्थी (->सर्वास्ता),
 दे५ ८ ९ श्रुत्वा शुकान् (दे८ ०क्रान्, दे९ ०कात्) सर्वार्थान -d) दे५
 गोकर्णा, दे७ गोकर्ण- (->गोकर्णो), दे६ शोकार्तो मुदितोभवत्

४९ -a) मुवे ऋषिकस्त्व (->कस्त्वमृषि), दे५ ७ पुराणज्ञा
 (->पुराणज्ञ) -c) दे५ तत्र (->तव) -d) दे३ ४ यस्यैव (->
 यस्येय), ते१ ०मानृषि (->०मानुषी)

५० -a) दे३ कथयसे (->कथय मे) -b) ब३ उत्साहो
 अतिथिप्रिय (दे५ ८ ९ ११ ०य), दे१० उत्साहो चातिथिप्रिय -c)
 दे३ ४ मानसो (->मानुषो) -d) दे८ महान (->भवान्)

इत्युक्तं स शुक्र सर्वं शशसात्मपुराकृतम् ।
 शृणु रोद्रं यथा पूर्वं मया कृतमबुद्धिना ।
 शुक्रस्य विप्रिय यादृङ् महर्षेस्तपसि स्थिते ॥५१॥
 सुमेरोरुत्तरे पार्श्वे महर्षिगणसेविते ।
 तपश्चचार विपुल शुक्रो व्यासमुतो महान् ॥५२॥
 श्रोतुकामा पुराणानि सेतिहासानि नैगमा ।
 ऋषयस्तत्र आजग्मुरसितो देवलस्तदा ॥५३॥
 मार्कण्डेयो भरद्वाजो यवक्रीतस्ततो भृगु ।
 अङ्गिरास्तैत्तिरीरैभ्य काण्वो मेधातिथि कुथ ॥५४॥
 तन्तु सुतन्तुरादित्यो वसुमानेकतो द्वित ।

५१ -b) ब३ शशसात्म- , दे१ शशसात्म (→शशसात्म-),
 दे२ °कृत (→कृत) -c) द१ रोद्र (→रोद्र), द४ याथापूर्व, द५ १०
 यथा पूर्व- (→यथापूर्व) -d) दे३ हन, दे६ ७ कृत्य (→कृत) -e)
 द४ त१ विप्रिया, द५ ७ च प्रिय (→विप्रिय), ते१ ब्रूयान (→
 व्यास) -f) ब३ महर्षि (→महर्षेण), द१ ११ मुवे तु तपस्यत
 (→तपसि स्थिते)

५२ -c) द१ विमल (→विपुल) -d) दे३ ४ शुक्रो
 स (→शुक्रो व्यास-), दे१ महान् (→महान्)

५३ -a) द३ श्रोत कामा, दे४ श्रोतु कामा, दे५ ८ ९ ते१
 श्रोतुकामा (→श्रोतुकामा) -b) द३ मातिहासानि, दे५ सेतिहामग्नि-
 (→सेतिहासानि), दे५ नगमा दे१ नगम, ते१ नगमान् (→नगमा)
 -c) दे४ ८ मुवे चाजग्मुर (→आजग्मुर) -d) ब३ दे३ ७ १०
 तथा (→तदा)

५४ -b) दे६ ७ °क्रीडस् (→°क्रीतस्), दे१० तथा (→
 ततो), दे३ ४ यवचक्रीस्त्रियो भृगु -c) दे१ अङ्गिरस (→अङ्गि-
 रास्), ब३ अङ्गिरास्तैत्तिरीयश्च, दे६ अङ्गिरास्तैत्तिरे रैभ्य, ते१
 अङ्गिरसस्तु अत्रि च -d) ब३ सर्व-, दे३ १० कण्वो, दे४ कण्वे
 (→काण्वो), ब३ मुवे कृत, दे३ ४ कुथ (→कुथ)

५५ -a) दे२ ते१ सूततुर, दे१० सुमन्तुर (→सुतन्तुर)
 -b) दे३ ६ ११ द्विज, दे४ द्विजा (→द्वित), ब३ वसुमानेकतो
 द्विज, दे१० वसुमानेकतोद्यत, ते१ वसुमाने कृतोद्यत -ab) दे१
 ततुरादित्यवसुमानेकचितोद्वित त्रित -c) दे६ ते१ °शिरस्, दे१
 °शिर (→°शिरास्), दे३ ४ वामदेवश्च जाबालि, दे६ वामदेवा
 चाश्वशिर -d) ब३ दन, दे५ ७-९ ११ मुवे दर, दे६ नर, दे१०
 दद, दे११ * द, ते१ नर (→छद)

५६ ब३ cd ० -a) दे३ ४ अन्ये तु दे५ ७ अन्येव

वामदेवश्चाश्वशिरास्त्रिशोर्षो गौतमो लव ॥५५॥
 अन्ये च सिद्धा देवाश्च गुह्यका पन्नगास्तथा ।
 शुक्र समानयामासु प्रपच्छुद्धर्मसहिताम् ॥५६॥
 अहं तु वामदेवस्य शिष्यो नाम्ना शुक्रोदर ।
 भ्रष्टश्चद्वान्वितो बाल्यान्मुनीनामग्रतश्चरन् ॥५७॥
 ऊहापोहकरं प्रश्नं वारं वारं पृष्ठवान् ।
 अन्यायवादिनं मा च गुरुर्नित्यं निषेधति ।
 गुरुणामग्रतो वाक्यं कथायां कथ्यतां वदन् ॥५८॥
 पूर्वपक्षाश्च सिद्धान्ता परस्परजिगीषवः ।
 अन्तरे चांतराक्षेपं पुनर्नैवमवोचथा ॥५९॥

(→अन्ये च), द१ विद्धा, दे४ विद्या, दे६ सिद्धा, द१० सिद्ध- (→
 सिद्धा), व अन्ये सिद्धादिदेवाश्च -b) दे५-९ ११ मुवे पन्नगा
 गुह्यकास्तथा -c) दे३ सुक, दे३ सुक, द१ शुके (→शुक), द३ ४
 शुक्र (दे३ सुक) समनयामासु, दे५-९ ११ मुवे शुक्र सम्मु (दे५ ७ ९ ११
 °न्मु) खयामासु -d) दे२ °सविदा, द३ ४ १० ते१ °सविद, द३
 °सहित, द८ ९ °सहित (→°सहिता), दे१ प्रपच्छुद्धर्मसहित, द१
 प्रपच्छुश्चरित हित

५७ ब३ ० -a) दे४ °देवास्य (→°देवस्य) -c) द२ ५
 ६ ८-११ वृष्ट, दे६ ७ ते१ दष्ट (→भ्रष्ट), दे२ ते१ आद्वान्वितो, दे३ ४
 सिद्धचन्वितो (→श्रद्धान्वितो), दे१ बाल्य (→बाल्यान) -d) मुवे
 मुनीत्या (→मुनीना), दे४ मुनीनामग्रतश्चर, दे६ मुनीनामग्रतो
 बलात्, दे१ मुनीनामग्रतेश्चरात्

५८ -a) दे२ ते१ चैव (→प्रश्न), दे३ ऊहापोहो कर प्रश्न,
 द४ ऊहापोहकर प्रश्न, दे५-९ ११ ऊहो पो (दे११ °पा) कर (दे११ °र)
 प्रश्न, दे६ ७ अहो याम (दे६ छये हेयाम) करोत प्रश्न (दे६ °श्ना),
 दे१० हस्योपकारक प्रश्ना -b) ब३ वार वारं तु दृष्टवान्, द२
 ते१ प्राचा (दे२ °वा) रमथ पृष्ठवान्, द३ ४ ६ ९ ११ वार वारमपृष्ठ-
 वान्, दे१० मुवे वार वारं च पृष्ठवान् -c) द३ अन्या च, दे४
 अन्ये च, दे१० अन्या या (→अन्याय-), ते१ भाव (→मा च), द६ ७
 अन्या यथा दिन मा च -d) दे१ ४ ६ ७ गुरु (→गुरुर्), द३ ४
 नित्य- (→नित्य), दे२ ते१ निषेधति, दे३ ४ निषेधक (दे४ °क)
 (→निषेधति)

५९ -a) दे६ पूर्व (→पूर्व-), दे६ °पक्षा च (→°पक्षाश्च),
 दे६ ७ सिद्धान्त (→सिद्धान्ता), ब३ °जिगीषया (→°जिगीषव)
 -c) ब३ दे२ १० ते१ वा (ब३ चा) न्तरे (दे१० °रा) क्षेप, दे५
 चांतराक्षेपे, दे६ चांतराक्षे (→चान्तराक्षेप) -d) ब३ अवोचथा,
 दे१ ते१ अवोचथ (→अवोचथा), दे१० पुन नैवोच इत्यथ

एव निषेधितश्चाह गुरुणा मुनिसत्तमै ।
न कृत यन्मया वाक्य तेनाह शपितस्तदा ॥६०
शुकेन कोपाच्छापो मे दत्तोऽय जल्पको वटु ।
यथा नाम्ना त्वय पक्षी शुको भवति नान्यथा ॥६१
इत्युक्तमात्रे वचने तत्रैवाह शुकोदर ।
शुकत्व तत्क्षणात् प्राप्त क्षमस्वेत्यूचुरोजसा ।
मुनयस्त महात्मान शुक तत्त्वार्थवित्तमम् ॥६२
नान्यथा नान्यथा वाङ्मे कदाचित् सभविष्यति ।
आगामिकाले दास्यामि वरमस्मै शुकाय भो ॥६३
गुष्माकमुपरोधेन यथारूपो विहङ्गम ।
अय भविष्यति सदा सद्भावहितभावन ॥६४

६० -a) दे२ ते१ निषेधत (→निषेधित) -b) दे९ गुरुणा (→गुरुणा) दे५ °सत्तमे (→°सत्तमै) -d) दे३ ४ प्रापितस दे१० ते१ शापितस (→शपितस)

६१ -a) ब३ कोपात् शाप मे, दे३ ४ कोपात् स्थान मे, दे१० कोपतोत्यथ (→कोपाच्छापो मे) -b) दे५ दत्तौ य, दे७ दत्ताया (→दत्तोऽय), दे६ जनको (→जल्पको) ब३ दे१० जल्पकोय वटु (दे१० जड) पटु, दे३ ४ तेन कोय पटु पटु -ab) दे२ ते१ शुकेन ङाय मे जल्पकोय दुष्टो**पटु (ते१ द**दु *दु) -c) दे५ ७-९ ११ मुवे नामा (→ना मा), दे२ ह्यय (→त्वय) -d) ब३ भवितु (→भवति)

६२ -a) दे६ इत्युक्त***** -b) दे७ तत्रैवाह (→तत्रैवाह), दे७ शुकदर, दे९ शुकोदर (→शुकोदर), दे६***सकधर, ते१ तत्रैवाह***** -c) व शुकस्त्व (→शुकत्व), ब३ यात, दे३ ४ जात, दे१० जात (→प्राप्त), ते१ शुकत्व***जात -d) दे५ ६ क्षमस्वेत्यूचुरोजसा, दे१० दष्टा प्रोचु क्षमस्व वै, ते१ क्षमस्वेत्यूचुरोजसा -e) ब३ ते१ त्व (→त), दे३ ४ तथात्मान (→महात्मान), दे४ श्वक, दे११ शुक- (→शुक), ते१ शुक*****

६३ -a) दे२ ससोचे (→नान्यथा), दे१० प्रोदिता (→नान्यथा), दे२-४ १० वाग्मे, दे५ ८ ९ ११ मुवे चोक्त, दे६ चैव, दे७ चेत्तु (→वाङ्मे), ते१ ममेवा***चामे -b) दे६ ७ कदाचित् सभविष्यति -d) दे२-४ शुका (दे४ °को) भयो, दे६ शुको यतु, दे१० शुकाय वै, ते१ शु*** (→शुकाय भो)

६४ -a) ब३ अनुरोधेन, दे६ ते१ अपराधे(दे६ °धो)न (→उपरोधेन) -b) दे२ ते१ विहङ्गमा (→विहङ्गम) -d) दे३ स्वभूव, दे४ स्वभुव, दे७ सद्भावान (→सद्भाव-), ब३ दे१० °भावि, दे२ ३ °भाविनि, दे४ ते१ °भाविनी, दे६ °भावना (→°भावन)

पुराणतत्त्ववेत्ता च सर्वशास्त्रार्थपारग ।

मथुराया मृत पश्चाद् ब्रह्मलोक गमिष्यति ॥६५

एव शाप वर गृह्य तस्माद् दीनोऽस्म्यह द्रुतम् ।

मथुरा मथुरोच्चार कुर्वन्नित्यमतन्द्रित ॥६६

नित्योद्विग्नस्य मे गात्र हिमाद्रौ तु गुहा वसन् ।

प्राप्तोऽह शबरेणैव येनाह पञ्जरे कृत ॥६७

शबरस्तु सभार्यो वै क्रीडते स मया सह ।

मुने प्रसादान्मे ज्ञान न जहाति कदाचन ॥६८

भुज्यते ह्यवशेनैव कृत येन यथा च यत् ।

स्वस्थो भव महाभाग मा स्म शोके मन कृथा ॥६९ वे १७० ७

६५ -a) दे५ पुराणा° (→पुराण°), दे६ °तत्त्व वेत्ता, दे७ °वेत्तु तत्त्वा (→°तत्त्ववेत्ता) -c) ते१ मृता (→मत) -d) दे३ ४ स गच्छति (→गमिष्यति)

६६ -a) दे४ शाप-, दे६ शप (→शाप), ब३ पर (→वर), दे९ गृह्य (→गृह्य) -b) ब३ तस्माद्दीनो°, दे६ ९ तस्मादीनो° (→तस्मादीनो°), ब३ दे५ ९ ११ मुवे तस्मादीनो ह्यह द्रुत -c) दे३ ४ मथुरा (→मथुरा), दे३ ४ मथुरी कृत्वा दे६ मथुरे पश्चा, दे११ ते१ मथुरोच्चार- (→मथुरोच्चार) -d) दे२ ७ ११ ते१ कुर्यान्नित्य (→कुर्वन्नित्य), दे४ अतन्द्रित्य (→अतन्द्रित)

६७ दे५ ६ ० -a) ब३ नित्योद्विग्नस्य, दे२ नित्योद्विग्नस्य, दे३ ४ नित्योद्विग्नस्य, दे५ नित्योद्विग्नस्य, मुवे नित्योद्विग्नश्च (→नित्योद्विग्नस्य), मुवे मे गात्रे (→मे गात्र), दे१० नित्य दीनस्त-तश्चाह, ते१ नित्याद्विग्नस्य गोत्रस्य -b) ब३ हिमाद्रे कन्दरे पतत, दे२ ते१ हिमोदकन्दरे वसत्, दे३ ४ हिमाद्रे (दे३ °द्रे) कन्दरे वसन, दे८ हिमाद्रे तु गुहा वसत दे१० गात्रेण कन्दरे वसन् -c) दे८ शबरेणौ तु (→शबरेणैव) -d) दे१० येन वै (→येनाह), मुवे धृत (→कृत)

६८ -a) दे३ °भार्या वै, दे१० °भार्योसौ (→°भार्यो वै) -b) दे१० हि (→स) -c) दे५ ६ ८ मुने (→मुने), दे६ ७ सतत (→मे ज्ञान), दे२ भूमौ प्रसन्ने ज्ञाने*, ते१ भूमे प्रसन्नज्ञानेन -d) दे२ कदाचन, दे६ कथचन, दे११ कदा जन (→कदाचन)

६९ दे६ ७ cd ० -a) दे२ ते१-त् व°, दे५ स्वव° (→ह्यव°) -b) ब३ कृती (→कृत), दे५ यथावयन (→यथा च यत), दे६*****कृत, दे७ पूर्वकमकृताकृत -c) ब३ सुस्थो भव, ते१ स्वस्थो नैव (→स्वस्थो भव), दे४ °भागे (→°भाग) -d) दे८ शोक- (→शोके), दे४ कथा (→कृथा)

७८ इत्युक्तं स तु गोकर्णस्तदा तेन शुकेन च ।
 प्रोवाच वचनं हृद्यं शुक्रमोक्षप्रदायकम् ॥७०॥
 या सा मुक्तिप्रदा रम्या मथुरा पापनाशिनी ।
 तस्या वसाम्यहं भद्रं वाणिज्यार्थमिहागतः ।
 पुनर्गच्छामहे तत्र भाण्डं गृह्यं यथासुखम् ॥७१॥
 मथुरावासिनः श्रुत्वा गोकर्णं सः शुक्रस्तदा ।
 पुत्रं सस्थाप्य चात्मानं गोकर्णस्य यथेप्सितम् ॥७२॥
 एव च वदतस्ताभ्यां शबरी शयनोत्थिता ।
 दर्यां निःसृत्य बाह्ये तु ददर्शासनसंस्थितम् ॥७३॥
 भृत्यैः परिवृतः चारुं दर्शनीयस्वरूपकम् ।

७० दे० abc ७, दे० ab ७ -a) ते० इत्युक्तं (→ इत्युक्तं) -b) दे० ४ तवा (दे० ताव) तेन च पक्षिणा -c) व दे० ४ उवाच, मुवे तस्य तद (→प्रोवाच), दे० ते० दत्य, दे० हृद्य (→हृद्य), दे० तेन पापाद्विनिमुक्तो -d) दे० ७ येन, ते० शुक्र (→शुक्र-)

७१ -a) ब० यासा (→या सा) -b) ते० मथुरा (→ मथुरा), दे० ११ °नाशिनी, ते० °नाशिनी (→°नाशिनी) -c) ब० तत्र, दे० ते० भद्रे (→भद्र) -d) दे० ७ वाणिज्याथ, दे० १० वाणिज्याथ (→वाणिज्याथ), दे० ४ उपागत (→इहागत) -e) दे० ७ पुर (→पुनर), मुवे इच्छामहे (→गच्छामहे), ब० भद्र (→तत्र) -f) दे० १० पण्य (→भाण्ड), दे० गृह्या, ते० गृह्य (→गृह्य)

७२ -a) दे० °वासिनी (→°वासिन), ब० लोक (→ श्रुत्वा) -b) ब० दे० ४ १० ते० च, दे० २ वि- (→स), दे० ४ ते० तथा (→तदा), दे० ६ *गोकर्णे पशु कदा -c) दे० आत्मान (→चात्मान), दे० ४ गोकणस्य यथासुख

७२ श्लोकस्य b c पादयोर्मध्ये ब० अधिकम्—

*हृद्यो बभूव मनसा पक्षीमोक्षसमोपग ।

७३ -a) मथुरा, दे० ७ एव ते (→एव च), दे० १० तत्र, मुवे तस्य (→ताभ्यां) -b) दे० शबरा, दे० शबरो (→शबरी), दे० शयनोत्थित, दे० शयानोत्थिता, दे० ७ शयनो हिता (→शयनोत्थिता) -c) दे० ततो विस्मृत्य, मुवे दर्पान्निगत्य, ते० दर्पाणि श्रुत्य (→दर्पा निःसृत्य), ब० राज्येषु, दे० वात्येषु, दे० ७ ११ मुवे तु बहिर, ते० चात्मेषु (→बाह्ये तु) -d) दे० ददर्श पुरुष स्थित, दे० ददर्शसु न संस्थित, ते० ददर्शोशनसंस्थित

७४ दे० ११ cd ७ -a) दे० ४ ते० परिवृत (→परिवृत), दे० ते० चारु दे० चारु दे० १० शब्द (→चारु) -b) दे० दशनीया, दे० दशनीये (→दशनीय-), ब० -सुरूपक, दे० ४ तु रूपक (दे० °का),

निरीक्ष्य बहुशस्तत्र शुको वचनमब्रवीत् ॥७४॥
 प्रियातिथिं च संप्राप्तं मातः पूज्यतमं शुचिम् ।
 कुरु पूजां यथाहं च गोकर्णस्य वरातिथे ॥७५॥
 शुक्रस्य वचनाद् यावत् पूजार्थमुपकल्पनम् ।
 न ददाति ततस्तत्र वनाच्छबर आगतः ॥७६॥
 तस्याग्रे तु पुनस्तेन शुकेनातिथिपूजनम् ।
 शसितं स तथेत्युक्त्वा कृत्वा पूजां प्रणम्य च ॥७७॥
 फलानि मासयुक्तानि मधूनि स्रग्वराणि च ।
 सपाद्य सविदं कृत्वा वद किं करवाणि ते ॥७८॥
 इत्युक्ते शबरेणाथ गोकर्णो वाक्यमब्रवीत् ।

दे० -स्वरूप क (→-स्वरूपक) -c) दे० निरीक्ष (→निरीक्ष्य) -d) दे० शुको वचना*द्य च, ते० शुक्रस्य वचनाद्यथा

७५ दे० ते० ७ दे० ११ ab ७ -a) दे० प्रियातिथि, दे० प्रियातिथि (→प्रियातिथि), दे० समाप्ता (→संप्राप्त), ब० प्रियातिथि गृहायात, दे० प्रयातिथि गृहायात, दे० प्रयातिथि गृहायात, दे० १० प्रियातिथिगृहं प्राप्तो -b) दे० ८ मातु, दे० माता, दे० १० नात (→मात), दे० १० पूज्यतर (→पूज्यतम) दे० ४ ६ शुभ, दे० १० शुचि (→शुचि) -c) दे० ४ यथार्था, दे० यथाह, दे० यथाह, दे० १० यथोक्ता (→यथाह) -d) दे० वराति य, दे० करोति य, दे० १० प्रियातिथे (→वरातिथे)

७६ -a) दे० वचन (→वचनाद), दे० ते० पूजायमुप कल्पाप्य (ते० °कल्प्याथ) -b) दे० १० उपकल्पते (दे० १० °ना), दे० ७ ११ मुवे उपकल्पित (→उपकल्पन), दे० ते० श्रेष्ठ अतिथि पूजन -c) दे० ४ वरस्तत्र, दे० १० तदा तत्र (→ततस्तत्र) -d) दे० ते० आगत (→आगत), दे० ४ वचनात स च आगत, दे० ८ वनाथ व (दे० च) र आगत, दे० वनात्स्थावर आगत

७७ -a) दे० ४ तस्या ये (→तस्याग्रे), दे० १० च (→तु), दे० ते० पुरस (→पुनस) -c) ब० दे० १० ते० सवथेत्युक्त्वा (दे० १० °क्ता) (→स तथेत्युक्त्वा), दे० ४ सशिव (दे० °व) सवदेत्युक्त्वा -d) दे० पूजा (→पूजा)

७८ -a) दे० मास (→मास-) -b) दे० मध्वानि, दे० मधूनी (→मधूनि), ब० सुन्दराणि, दे० ७ ११ मुवे सुरभीणि, दे० सुरभीणि, दे० १० च वराणि (→स्रग्वराणि) दे० ४ वा (→च) -c) दे० सपाद्य (→सपाद्य), दे० सवर, दे० सविद, दे० १० शबर, ते० शवर (→सविद), दे० १० प्राह (→कृत्वा)

७९ -a) दे० इत्युक्त, मुवे इत्युक्त (→इत्युक्ते), दे० शबरेणाथ (→शबरेणाथ) -b) दे० गोकण्ये दे० गोकणौ, दे०

अन्यत् किञ्चिदथोऽदेय यदि किञ्चिद् ददासि च ।
 शुकोय पञ्जरस्थश्च पुत्रार्थं मे प्रदीयताम् ॥७९॥
 मथुराया गमिष्यामि कृतार्थं पितुरन्तिके ।
 इत्युक्तमात्रे वचने शबरो वाक्यमब्रवीत् ॥८०॥
 अस्माक यमुनास्नान सङ्गमे यमुनाम्भस ।
 सरस्वत्याश्च पतने दत्ते दास्यामि ते शुकम् ॥८१॥
 शबरेणैवमुक्तस्तु गोकर्णं प्रत्यभाषत ।
 सरस्वत्या सङ्गमे च यत्फलं लभते नर ।
 स्नानेन किं फल तस्य यदि जानासि तद् वद ॥८२॥

शबर उवाच ।*

शुकानानेन मे सर्वं मथुरायाश्च यत्फलम् ।
 तत्फल सङ्गमस्योक्त श्रवणद्वादशी व्रते ॥८३॥
 विद्योनिस्थो राक्षसो वा तिर्यग्योनिगतोऽपि वा ।
 यस्योद्दिश्य व्रतं कुर्यात् स गच्छेत् परमा गतिम् ॥८४॥
 सङ्गमस्य फल तस्य दृष्ट्वा गोकर्णमीश्वरम् ।
 नासौ यमपुर याति विष्णुलोक च गच्छति ।
 एव मया श्रुत तस्य सङ्गमस्य महत् फलम् ॥८५॥ वे १७.

॥ इति श्रीवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे अष्टषष्ठ्यधिकशततमोऽध्याय ॥ १६८ ॥

गोकर्ण (→गोकर्णी) -c) दे४ अथोदिय, दे६ अथेनाथो दे१० अथो
 दय, ते१ अथोदिय (→अथोदय) -d) दे३ ४ यच्च (→यदि),
 दे४ ६ ७ ददामि (→ददासि), दे३ वा, दे४ व (→च), दे१० यदि त्व
 मे प्रदास्यति -e) दे५ ८ ९ पञ्जरस्थस्य, दे६ पजरस्या च (→
 पञ्जरस्थश्च)

७९ श्लोकस्य b,c पादयोर्मध्ये दे५ ८ ९ अधिकम्—

अस्माक यमुनास्नान सगमे यमुनाम्भस (दे३°स) (= ८१ab)

८० दे७ ० -a) दे६ मथुरामागमिष्यामि -c) दे५
 इत्युक्त (→इत्युक्त-), दे३ °मात्र- (→°मात्रे) -d) दे२ शबरी
 (→शबरो)

८१ दे४ ९ cd ० -b) दे३ ४ यमुनाम्भसि (→यमुना
 म्भस) -c) दे६ ७ च एतेन, मुवे फले चैव (→च पतने) -d)
 दे३ दात्व, ते१ दत्ते (→दत्ते), दे६ दत्ते न स्यामि के शुक

८२ दे४ ९ ab ०, दे७ b-e ०, दे१० def ०
 -a) दे६ शरणेणैव° (→शबरेणैव°), ब दे२ १० ते१ उक्तोसौ
 (→उक्तस्तु) -b) दे५ गोकर्णा (→गोकर्ण) -c) दे४ चागमे,
 दे५ सयने (→सङ्गमे), दे३ ४ तु (→च) -e) दे४ तस्या (→तस्य)
 -f) ते१ प्राप्तासि (→जानासि)

१० दे१० ०, दे९ शबर उ०, दे११ शबर उवाच ते१
 सरस्वत्यौवाच

८३ दे१० ० -c) दे२ ५ त फल, मुवे यत्फल (→

तत्फल) -d) दे५ ६ ८ ९ ११ शृणुया, दे७ शृणुय, मुवे शृणुयाद
 (→श्रवण-), दे२ ५ ११ मुवे ते१ द्वादशीव्रत (→द्वादशी व्रते)

८४ -a) दे६ राक्षसे (→राक्षसो) -b) दे५ ८ ९ ११ मुवे
 तिर्यग्योनि (→तिर्यग्योनि-), ब३-गतापि, दे२ ते१-कृतोपि, दे५-११
 मुवे गतस्य (→गतोपि), दे६ ७ च (→वा) -c) मुवे यमुद्दिश्य
 (→यस्योद्दिश्य)

८५ दे७ b-e ० -a) दे७ सङ्गमस्य (→सङ्गमस्य)
 -b) दे५ ९ दृष्ट्वा (→दृष्ट्वा) -c) दे५ वासौ, ते१ नासा (→नासौ),
 दे५ ८ °पुरो, दे६ °पुरी (→°पुर), दे११ याति (→याति) -d)
 ब३ दे६ १० स, दे४ * (→च) -e) ब३ दे२-४ १० ते१ एतन (→
 एव) -f) दे७ सङ्गमस्य (→सङ्गमस्य), ब३ दे३ ४ १० मुवे
 महाफल (→महत्फल)

पुष्पिका—

पुराणनाम—दे६ ०, ब३ इति श्रीवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे,
 दे२ ७-११ते१ इत्यादि वाराहपुराणे दे३ ४ इत्यादि श्रीवाराहपुराणे
 भगवच्छास्त्रे, दे५ इति वाराहपुराणे, मुवे इति श्रीवाराहपुराणे
 अध्यायनाम—ब३ मथुरामाहात्म्ये गोकर्णसरस्वतीसङ्गमप्रभावे,
 दे२-६ ८ ११ मुवे ते१ गोकर्णसरस्वतीमाहात्म्ये (ते१ °त्म्यम्) दे७
 गोकर्णसरस्वतीमाहात्म्य नामाध्याय अध्यायसख्या—दे२-७ ९-११
 ते१ ०, ब३ अष्टादशोऽध्याय, दे८ ॥७३॥, मुवे सप्तत्यधिकशत
 तमोऽध्याय ॥१७०॥

श्रीवराह उवाच ।*

११

[करिष्यामीति तत् सर्वं प्रपद्य शबर तदा ।]
शुक गृह्य तत् स्थानात्प्रस्थितो मथुरा पुरीम् ॥१
प्रविश्य गृहकृत्यानि मातापित्रोस्तदर्पणम् ।
शुकस्य चरितं सर्वं निवेद्य च महामति ॥२
एव निवसतस्तस्य बहु वर्षाणि तत्र वै ।
सुख गतानि सर्वाणि विहारे वरपूजने ॥३
एव निवसतस्तस्य द्रव्यशेषमजायत ।
पुनस्तत्रैव गमने वणिग्लाभे मतिर्गता ॥४
समुद्रयाने रत्नानि महामूल्यानि साधुभिः ।
रत्नपारीक्षकैः सार्द्धमानयिष्ये बहूनि च ॥५
एव निश्चित्य मनसा महासार्थपुर सर ।
समुद्रयाविभिर्लोकैः सविद सूच्य निर्गत ॥६

॥ ब दे६ ७ वराह उवाच, दे१ ३ ४ १० ११ श्रीवाराह उवाच, दे२ ५ ८ ९ ते१ वाराह उवाच

१ दे२ ५ ९ ११ मुवे ते१ ab ○ -b) दे१ ३ ४ तथा (→तदा) -c) दे५ ८ ९ प्रति-(→तत्) -d) दे१ प्रति-(→पुरीम्)

२ -a) दे५ ९ ११ मुवे गृह्य तत्पुण्य, दे६ गृह्य तत्पाप, दे७ गृह्य तत्सर्व (→गृहकृत्यानि) -b) दे ४ तदपण, दे५ ९ ११ मुवे तदपितम् (→तदपणम्) -d) दे१० तदग्रत (→महामति)

३ दे६ १० ○ -b) ब३ दे१ ३ ४ बहून्वद्वानि तत्र वै -c) दे५ ७-९ ११ मुवे सुख प्राप्त मत चापि -d) ब३ विहार देवपूजने, दे२ विह* देवपूजने, दे५ ९ ११ मुवे व्यवहारे च पूजने, ते१ विहारे दे१पूजने

४ दे१० ab ○ -b) दे१ द्रव्यामकमजायत, दे३ ४ द्रव्यशेषमजायत (दे४ °ते) -d) ब३ वनि* भे, दे२ वणिग्यावे, दे५-९ ११ मुवे वणिग्लाभे, दे१० वणिग्लाभ-, ते१ वणिग ज्ञाने (→वणिग्लाभे), ब३ मतिगती, ते१ मतिगतान् (→मतिगता)

५ ते१ cd ○ -b) दे५ ७-११ मुवे महामौल्यानि, दे६ महामाल्यानि (→महामूल्यानि) -c) दे९ रत्न (→रत्न-), दे१ २ रत्नपरीक्षकैः साध (दे२ °थ), दे६ रत्नमाणिष्यकैः साध, दे७ रत्न-माणिष्यकैः साध, मुवे आनयिष्ये बहून्वत् -d) दे२ माम विष्ये बहूनि च, मुवे साध रत्नपरीक्षकैः

६ -b) ते१ सह (→महा-) -d) मुवे प्रोच्य (→

पोतसभारमाहात्म्य कृत्वा कृत्यपदार्थकम् ।

शुक गृहीत्वा प्रस्थानमकरोत् पुण्यवासरे ॥७

मातापित्रो शुभा वाचो गृहीत्वा देवतागृहे ।

भार्याणां देवकार्यं च वाटिकायाश्च पोषणम् ।

पितु शुश्रूषणं चोक्त्वा सर्वं यूय करिष्यथ ॥८

यथायोग यथाकाल यथाकृत्य यथा च यत् ।

भवतीभिश्च कृत्य मे करणीयं यथा तथा ॥९

सदिश्य भार्या सुश्रोणीर्देवं दृष्ट्वा प्रसाद्य च ।

भार्याभिः समनुज्ञातो यानपात्रं गतस्तदा ।

शुकेन सह संप्राप्तो महान्तं लवणार्णवम् ॥१०

पोतारूढास्ततः सर्वे पोतवाहैरुपोषिताः ।

अपारे दुस्तरेऽगाधे यान्ति वेगेन नित्यशः ॥११

सूच्य), दे१ सविद कृत्यनिश्चित, दे३ ४ सविद कृत्यमित्युत

७ -a) ब३ पोतसहारमाहार, दे२ ते१ पीतसहरमाहार, दे५ ९ ११ मुवे पेयाहारसमाहार -b) दे२ ५ ८ १० ते१ °वदाथकम्, दे६ ७ °विदार्थकम्, दे११ °वदार्थकम्, मुवे °विदाथकम् (→°पदाथकम्)

८ -a) ते१ मातापित्र (→मातापित्रो) -c) दे४ भार्याणां (→भार्याणां) ते१ भार्याणामेव काय च -d) दे६ ७ वाटिकापाश्व-(→वाटिकायाश्च) -f) दे४ सर्वे (→सर्व), दे१ सश्रितानां च पालन

९ -a) ब३ दे१० °योग्य (→°योग) -b) दे१० °कुह्य (→°कृत्य), दे६ यथाचयेत (→यथा च यत्) -c) दे१ भवताति स्व कृत्य मे, दे३ ४ भवतीति स्वकृत्य मे, दे६ भवतीश्च कृत मेव, ते१ भवद्भिश्च कृत मेस्ति -d) दे१ ३ ४ ततस्तत (→यथा तथा)

१० दे३ ४ cd ○ -a) दे५ भार्या, दे६ ९ भार्या (→भार्या) -b) दे६ देय दत्त्वा (→देव दष्ट्वा) -ab) दे३ ४ सवपोतवह रूपो अपारे दुस्तरे तदा -d) दे१ ७ पान° (→यान°) -e) दे१ ३ ४ सयुक्तो (→संप्राप्तो) -f) दे१ जगाम (→महान्त)

११ दे१ bc ○, दे३ ४ a 'स्तत' c रेऽगा' यावत् ○ -b) ब३ दे६ ९ मुवे °रूपोहिता, दे७ °रूपोषिता (→°रूपोषिता)

अथ दैववशाद् वायुर्विलोम समजायत ।
दुर्वातेन तदाऽत्यन्त बलात्पोत उपोहित ॥१२
पोतवाहास्तत सर्वे विमज्जा मोहिता कृता ।
हा कष्ट हि कथ किञ्च कुत्र गच्छामहे वयम् ॥१३
तेषां तु वचन श्रुत्वा ज्ञात्वा दुर्वातपीडनम् ।
आक्षिपद् वाग्भिरुपाभिरन्योन्याशङ्क्य मूर्च्छिता ॥१४
जल्पन्ति कोऽत्र पापिष्ठ समारूढो निराकृति ।
तस्य पातकसस्पर्शान्मृता सर्वे न सशय ॥१५
एव विलपता तेषां चत्वारोऽपि समभ्ययु ।
मासास्तत्रैव वाणिज्य षण्मासात्सिध्यते फलम् ॥१६
निर्भर्त्सनं ततस्तेषामन्योन्यमभिजल्पताम् ।
श्रुत्वा शुकस्य गोकर्णं शशसात्मविनिन्दनम् ॥१७
अपुत्रस्य गतिर्नास्ति इति सर्वस्य निश्चितम् ।

१२ -c) दे५ १ ११ मुवे तदा नित्य (→तदाऽत्यन्त)

१३ -b) दे२ ५ १ ११ मुवे कृशा, दे१० भृश (→कृता),
दे१ विमज्जा मोहिनोभवन -c) ब३ कथ किञ्चेत्, दे३ ४ कन
किञ्चित्, दे६ कथ किञ्चित् (→कथ किञ्च), दे१ हा कष्टमिति होचुस्ते

१४ -a) दे१ तेषां तद्वचन श्रुत्वा -b) ब३ °पीडिता
(→°पीडनम्) -d) ब३ दे१० मुवे अन्यो य, दे९ अन्योन्या (→
अन्यो या-), दे१ ३ ७ मूर्च्छित (→मूर्च्छिता)

१५ -a) दे१ जल्पन्ति (→जल्पन्ति), दे६ ७ कश्च
(→कोऽत्र) -b) दे४ समारूढो, दे७ समारोहो, ते१ मारूढो
(→मारूढो), मुवे निराकृत (→निराकृति) -c) ब३ दे१ ३ १०
यस्य, दे४ यस्य (→तस्य)

१६ -b) दे१ ६ समभ्ययु, दे४ समभ्ययु (→समभ्ययु)
-c) दे३ ४ वाणिजा (→वाणिज्य), ब३ मासास्तत्रैव मनुजा -d)
दे६ ध्रुवम् (→फलम्), ते१ षण्मासाभिद्यते फलम्

१७ -b) ब३ दे१ ३ ४ १० ते१ अन्योन्य बहुजल्पताम्,
दे५ ८ १ ११ मुवे अ योन्यमभिजल्पन्तम्, दे६ ७ अन्योन्यमभिजल्पन्तम्
-c) दे२ ते१ कृत्वा (→श्रुत्वा), दे१ ४ शुकस्या (→शुकस्य)
-d) दे१ °निनिन्दनम्, दे२ ६ ७ °विनिन्दित, दे५ °विनिन्दित, ते१
°विनिन्दयम् (→°विनिन्दनम्)

१८ -b) दे३ ४ सवत्र (→सवस्य), दे१ स्वर्गो नेति च
निश्चय -c) दे१ ४ तेषां (→एषां), दे५ त्वह, दे६ ह्यह, दे१०
स्वह (→ह्यह) -d) दे१ तस्यामि, दे९ तस्यामि, दे७ तस्यासि
(→तस्यामि), दे१ पुत्रका, दे२ ६ ७ ते१ पुत्रक, दे३ ४ पुत्रका
(→पुत्रक)

एषा मध्ये ह्यह पापस्तेन तप्यामि पुत्रक ॥१८
यदत्र युक्त कालेऽस्मिन् विषमे समुपस्थिते ।
वद स्वाध्यायषाड्गुण्य कृच्छ्रे त्व कायवित्तम् ॥१९

शुक उवाच ॥

मा भै पितर्जोषमास्व अस्मिन्काले यथोचितम् ।
अहं करिष्ये तत्सर्वं मा विषादे मन कृथा ॥२०
एवमाश्वास्य पितरं समुड्डीय ततो द्रुतम् ।
ध्रुवाख्या दिशमुद्रीक्ष्य उत्तराभिमुखो ययौ ॥२१
नीचगत्या रक्षयन्वै सुतरं द्रुतं जलम् ।
सानौ पर्वतसामीप्ये योजनेन वरं गिरिम् ॥२२
रोमाञ्चिततनुर्जातं शुको वीक्ष्य महागिरिम् ।

क्रमित्वोर्द्धं च यात्यग्रे तावद् देवालयम् शुभम् ॥२३ वे १७१ २२

१९ -a) दे२ युक्तो, दे४ युक्ता, ते१ युक्त (→युक्त), दे५
कालोऽस्मिन् (→कालेऽस्मिन्) -b) दे६ ८ ११ विषये (→विषमे),
दे५ °स्थित, दे११ °स्थिति (→°स्थिते) -c) ब१ वदस्व बुद्ध्या
षड्गुण्य, दे१ वदस्व बुद्ध्या यदगुण्य, दे३ ४ वदस्व बुद्ध्या वादगुण्य
(दे४ °ण्या) -d) दे२ ७ ते१ °वित्तमा, दे४ °वित्तम् (→
°वित्तम्)

॥ दे४ श्रीशुक उवाच, दे३ १० शुक उ०

२० -a) ब१ मा भै पितर्जोषमास्व, दे४ मा भै
पितर्जोषमास्व, दे५ मा भै पितर्जोषमास्व, मुवे मा जोषमास्वभैस्तात्,
ते१ मा विषाद वितत्त्व च -b) दे१ काले ह्यस्मिन् सुनिश्चित,
दे३ ४ अस्मिन् काले सुनिश्चित -c) दे१ हितं तेहं करिष्यामि
-d) दे६ कृथा (→कृथा)

२१ -b) दे१ समुदगीय, दे२ ते१ समुदीय, दे७ ८ १०
समुदगीय (→समुदगीय), दे३ द्रुतम् (→द्रुतम्) -c) दे१ ३ ४ ८
उद्विष्य (→उद्वीक्ष्य), दे७ सध्रुवाख्यादिको वीक्ष्य -d) दे६
°मुख (→°मुखो)

२२ दे६ ७ cd ○ -a) दे१ ३ ४ नीच गत्या, दे६
नीचगत्या, ते१ नित्यागत्या (→नीचगत्या), ब३ लक्षयन् व,
दे१****, दे२ रक्षयन्वै, दे३ ४ रक्षयित्वा, दे६ सौक्ष्म्यद्वै, दे७
रक्षयद्वै, ते१ रक्षयत्यै (→रक्षयन्वै) -b) दे१ ° ४ ६ ७ सुतरा (→
सुतर), दे६ ७ महान् (→जलम्) -c) दे१ उच्च (→सानौ), दे१
°मद्राक्षा, दे३ ४ °मासीने (→°सामीप्ये) -d) दे१ योजनानां शत
वर, दे३ ४ योजनानां गिरिवर

२३ दे६ ७ ○ -a) दे२ ते१ रोमाञ्चेन (→रोमाञ्चित-)
-c) दे४ क्रमित्वोर्द्धं, दे६ क्रमित्वोर्द्ध, दे१० क्रमित्वाय, ते१ क्रमित्योश्च

२३ दृष्ट च विष्णवायतन शुद्धस्फटिकनिर्मितम् ।
 [स पञ्चायतन रम्य सरसा चोपशोभितम् ।]
 दिक्षु सर्वास्वदित्वैव निलिल्ये देवमन्दिरे ॥२४
 कस्याय कोऽत्र सचारी कदा किं तु पिता मम ।
 वितरिष्यति नो काल दुरन्त सुकृती यथा ॥२५
 क्षणमेक तथा चैव तस्य चिन्तान्वितस्य हि ।
 सौवर्णपात्रहस्ता च देवी देव समर्चयत् ।
 नमो नारायणाद्योक्त्वा निषसाद वरासने ॥२६
 निमेषान्तरमात्रेण वयोरूपसमन्विता ।
 असंख्याता समायाता यथा देवी तथैव ता ॥२७
 गीत वाद्य च नृत्य च यथासौख्य विहृत्य च ।

(→क्रमित्वोद्ध) दे१ च यावग्रे, दे२ च यात्यग्रे, दे३ ८ ९ ११ मुवे च यात्यग्रे, ते१ यावदग्न (→च यात्यग्रे)

२४ दे६ ७ a-d ○, दे२ ५ ८ ११ मुवे ते१ cd ○
 -a) ब३ जम्भञ्च, दे१ ददश, ते१ दष्टा च (→दष्ट च), दे१० दष्टा
 विष्णोययौ रम्य -b) दे२ ५ ८ ९ ११ मुवे तेजसा चोपशोभितम्,
 दे१० सरसा चोपशोभितम् -c) दे१ दिश, दे१ दिक्ष्व (→दिक्षु),
 ब३ सर्वासुचित्वैव, दे१ सर्वाश्चित्वैव, दे४ सर्वासुगत्यौ च, दे६
 सर्वास्वदित्वैव, दे८ ९ सर्वास्वदित्वैव (→सर्वास्वदित्वैव) -f)
 दे३ निखिले, दे६ निलिप्ये, दे१ निलिप्ये, दे८ निलिप्ये, ते१ निक्षेपद
 (→निलिल्ये), ब३ निलिल्ये मन्दिरात्तमे

२५ -a) ब३ कस्याय कुत्र, दे५ ८ ९ मुवे वत्साय कोऽत्र
 (→कस्याय कोऽत्र) -c) दे१ ३ ४ वितरिष्यामि (→वितरिष्यति)
 -d) ब३ दे१ ३ ४ १० ते१ दुस्तर (→दुरन्त), मुवे सुकृतिर
 (→सुकृती)

२६ -a) ब३ दे२ चैव, दे५ ८ ११ मुवे चन, दे९ चैल (→
 चव), -c) दे४ सौवर्णा (→सौवर्ण-), ब३ °पाश्व° (→°पात्र°),
 ते१ सौवर्ण यत्र हस्ताय -d) दे२ ६ ते१ देव- (→देवी), दे२ ते१
 समचयम, दे६ ७ समचयेत (→समचयत), दे१ देवी देवमपूज्य च
 -e) दे३ ४ नमो नारायणेत्युक्त्वा

२७ -b) दे४ ययौ (→ययो-), दे४ ५ ८ -समन्विता (→
 -समन्विता) -c) दे१ समाजग्मुर्, दे३ ४ ६ समायाता (→समायाता)

२८ -b) दे१ विधायता (→विहृत्य च) -c) दे२ ते१
 गता सा, दे३ ४ गतास्ते (→गतास्ता), दे३ ४ सर्वे (→सर्वा)

२९ -b) दे४ पक्षिण (→पक्षिणा), दे२ ५ ८ ९ ते१
 पञ्चायुषा, (ते१ °षा), दे१० यथासुखम् (→जटायुषाम्) -c) ब३

गतास्ता देवता सर्वा यथास्थानमनुत्तमम् ॥२८
 देवतादक्षिणे भागे पक्षिणा च जटायुषाम् ।
 लक्षान्यनेकयूथानि बृहन्ति बहुसङ्घश ॥२९
 शुको लिक्ष्या समस्तेषा मध्ये कृत्वा तु सविदम् ।
 स्वभाषा स पुरस्कृत्य शरण्य शरण च यत् ॥३०
 ते समाश्वस्य त प्राहु कथमेन यथागत ।
 वारिराशौ दुराधर्षे समुद्रे झषसकुले ॥३१
 तान् शुक प्रत्युवाचाथ पिता मे पोतसस्थित ।
 दुर्गतो दुर्गमस्थोऽद्य विषमे समुपस्थिते ॥३२
 तस्य त्राणमभीप्सन् वै आगतोऽत्र वर गिरिम् ।
 कुरुष्व तस्य मे त्राण यथा सुखमवाप्यते ॥३३

दे३ ४ लक्ष्याप्यनेक-, दे५ लक्ष्याप्यनेक-, दे६ गतान्यनेक-, दे७
 लक्ष्याप्यनेक, दे८ ११ मुवे लक्ष्याप्यनेक- (→लक्ष्याप्यनेक-) -d)
 ब३ दे१ ३ ४ ६ बहुल यश, दे२ ते१ बहुल यश, दे७ बहुल यश (→
 (→बहुल यश)

३० -a) दे२ शुकोलिष्य, दे३ शुकोलक्ष्या, दे४ शुकोलक्ष्य,
 दे५ ७-९ ११ शुकोलिष्या, मुवे शुकोलेय (→शुको लिक्ष्या), ब३
 शुकोलीयागमत्तेषा, दे१० सचोलीय गतम्तेषा, ते१ शुकोलिष्य
 बहुस्तेषा -c) दे१ ३ ४ स्वा भार्या तु पुरस्कृत्य, दे२ १० सभाषा
 सपुरस्कृत्य, दे५-९ ११ मुवे स्व (दे६-९ स्वा) भाषा पुरत कृत्य
 -d) ब३ दे१ ४ ८ १० ११ शरण (→शरण्य), दे९ शरण***च यत्,
 मुवे शरण तमयाचत

३१ -b) ब३ कथयस्व यथागत, दे१ कथमत्र समागत,
 दे५-९ ११ मुवे कथमस्मिन्भवान्गत (दे५ ८ ९ °ता) -c) दे२
 वारिराशौ दुराधर्षो, दे५ वारिराशिदुराधर्ष, दे६-९ ११ मुवे वारि
 राशिर्दुराधर्ष (दे७-९ ष) -d) दे५ ८ ९ ११ मुव समुद्रो झषसकुल,
 दे६ ७ ते१ समुद्रो (ते१ °द्रे) रु (दे६ रो) षसकुल (ते१ °ले)

३२ दे४ d○ -a) दे१-३ ते१ ता शुक, दे५-९ ११ मुवे
 शुकस्तान् (→तान् शुक) -b) ते१ येन (→पोत-) -c) ब३
 दुगतो दुर्गमस्थ, दे२ ते१ दुर्घाता दुर्गमस्थो वा, दे३ दुर्गतो
 दुर्गमस्थो, दे४ दुगतो दुर्गमस्थो, दे५ ९ ११ मुवे दुर्गवाता दुर्ग
 मस्थो -d) दे१ विषसे समुपेयिवान, दे२ विषमे समुपस्थिते

३३ -a) दे१ ९ मुवे त्रान° (→त्राण°) -b) ब३ आगत
 प्र*र गिरिम्, दे१ आगतोस्मि गिरिवर, दे३ ४ १० आगतो प्रवर
 गिरिम्, मुवे ह्यागतोऽत्र वर गिरिम् -c) दे१ ३ ४ कुरु त्व तत्र
 (→कुरुष्व तस्य), दे२ ५ ते१ त्राणा (→त्राण) -d) दे६ ७ पथा
 (→यथा)

पक्षिण ऊचु ॥*

एहि पुत्र सुकार्य ते मार्गं द्रक्ष्यामहे वयम् ।
 पोताभ्यासगतिं यामि पितुस्तव गतिं प्रति ॥३४
 ममैव पादविन्यासे क्रमयिष्ये यतो यत ।
 तेन ते पृष्ठतो मह्यं स पिता सतरिष्यति ॥३५
 मम चञ्च्वावगाहेन नङ्क्ष्यन्ति जलजन्तव ।
 एतत्पितु समस्त हि शस क्षिप्रं नदीपतिम् ॥३६
 तारयामास वेगेन गत्वा पृष्ठं जटायुष ।
 स ययौ पर्वतं तीर्त्वा क्वचिन्नाभिसमं जलम् ।
 हृत्कण्ठं चैव गम्भीरं सुखेन सुकृती यथा ॥३७
 स्तोकांतरे ततः सोऽथ देवागारमनुत्तमम् ।
 सरोवरं च पद्माख्यं मणिरत्नविभूषितम् ॥३८

* दे० ८ पक्षिणा ऊचु, दे० पक्षिण

३४ -a) ब३ सुखाय ते, दे० शुकाय ते, दे० ते० शुकाय त,
 दे० ४ शुकायते, दे० ७ स्वकाय ते, दे० १० शुके मते (→सुकाय ते)
 -b) दे० द्रक्ष्यामहे, दे० ४ द्रव्यामहे, दे० ७ द्रक्ष्यामहे, दे० प्रेक्ष्यामहे
 दे० ११ द्रक्ष्यामहे (→द्रक्ष्यामहे), दे० ते० शुभम् (→वयम्) -c) ब३
 कुम्भ, दे० यानि, दे० ते० याति, दे० मुवे यासि (→यामि)
 ३५ -a) दे० ३ °विन्यासै, दे० ४ °विन्यासौ, दे० ७
 °विन्यास्य (→°विन्यासे) -b) दे० यथा जत, दे० ६ ८ ९ ११ मुवे
 यथा जलम्, दे० १० पथो यत, ते० यथा तत (→यतो यत), दे० ७
 क्रमयिष्यामि ते गतिम् -c) दे० १० तत् (→ते), दे० ४ ते० पृष्ठते
 (→पृष्ठतो)

३६ -a) ब३ सञ्चोव°, दे० ३ ४ ते० त्व चावि°, दे० चचुव°,
 दे० ७ ११ चचाव°, दे० १० वचाव° (→चञ्च्वाव°) -b) ब३ लक्ष्यन्ति,
 दे० १ क्षाम्यन्ति, दे० ४ क्षान्तिश्च, दे० ५ ८ ९ ११ नक्षति, दे० ७ रक्षति, दे० १०
 नश्यति (→नङ्क्ष्यन्ति), दे० ते० भक्षति नलजतव, दे० ३ क्षातिस्वह
 जजतव -c) दे० ५ ९ ११ मुवे समक्ष (→समस्त) -d) दे० ६
 असक्षित, दे० ७ समुक्षित, दे० ८ शस क्षित, दे० ९ ११ शसक्षित (→
 शस क्षिप्र)

३७ -b) ते० मह्यं (→गत्वा), ब३ गतायुष, दे० ते०
 जरायुषम् (दे० ० ष) (→जटायुष) -c) दे० पाश्वतो, दे० पाश्वते
 (→पवत) -d) दे० ७ किचिन् (→क्वचिन) -e) दे० ४ वक्त्र त,
 ते० हृत्कण्ठे (→हृत्कण्ठ)

३८ -a) दे० ७ स्तोकातेन (→स्तोकांतरे) -c) दे० ३ ४
 सरोवर (→सरोवर), ब३ दे० ५ ८ ९ ११ मुवे पद्माढ्य, दे० तत्पाद्य,
 दे० ८ ब्रह्माख्य, दे० १० रत्ना*, ते० माहात्म्य (→पद्माख्य)

स्नात्वा देवान्पितृश्चैव तर्पयित्वा यथासुखम् ।

पुष्पाण्यादाय देव च पूजयित्वा सकेशवम् ॥३९

पञ्चायतनकं यच्च खचितं रत्नसचयै ।

दृष्ट्वा निलिल्ये चैकान्ते शुकस्यानुमते स्थित ॥४०

क्षणेन ता यथापूर्वं देवताश्रागता पुन ।

नर्त्तयित्वा यथायोगं तासां ज्येष्ठाऽब्रवीद्विदम् ॥४१

स्वागतस्य क्षुधार्त्तस्य धर्मिष्ठस्य महात्मन ।

भोजनार्थं फलं दिव्यं पानार्थं तोयमुत्तमम् ॥४२

गोकर्णस्य प्रयच्छध्वं येन तृप्तिस्त्रिमासिका ।

यथा शोकं यथा पापं यथा मोहं प्रणश्यति ॥४३

तत्तथाकृतमूचुस्तमभयं तेऽस्तु मा शुच ।

वस स्वर्गोपमे स्थाने यावत् सिद्धिर्भवेत्तव ॥४४

वे १७१

३९ -a) ब३ देव (→देवान) -d) दे० पूजयित्वा तु
 दे० पूजयित्वा सु-, दे० पूजयित्वा स- दे० १० पूजयित्वाथ (→
 पूजयित्वा स-)

४० दे० ३ ४ abO -a) ब३ दे० १० तच्च, दे० ९ ११ मुवे
 चव (→यच्च) -b) दे० ७ अचित (→खचित), ब३ °सञ्चय,
 दे० २ °सचये, दे० °सचय (→°सचयै) -c) दे० ५ दष्टा (→दष्टा)
 दे० ३ ४ निखिल-, दे० निविरये, दे० विलिल्ये (→निलिल्ये), ते०
 दष्टातिलिप्य चकारे -d) ते० शुकस्यानुमते स्थित

४१ -a) दे० ता एव यथापूर्वं ते० त ववन्द यथापूर्वं
 -b) दे० ३ ४ देवताश्च गता पुन -c) दे० ते० वतयित्वा, दे० ७
 तपयित्वा (→नर्त्तयित्वा), ब३ यथान्याय, दे० यथायोगी, मुवे
 यथायोग्य (→यथायोग) -d) दे० वासा, दे० तस्या, दे० १० तदा
 (→तासा)

४२ -b) दे० ते० धर्मिष्ठाश्च, दे० ५ ७ ९ ११ मुवे ब्रह्मिष्ठस्य
 (→धर्मिष्ठस्य)

४३ -a) दे० ४ १० गोकर्णाय (→गोकर्णस्य), दे० १
 प्रयच्छ त्व, दे० ३ ४ प्रयच्छति, दे० ७ प्रयच्छध्व (→प्रयच्छध्व), ते० ***
 **प्रयच्छ -b) दे० ते० यथातृप्ति (→येन तृप्तिस्), ब३ दे० ७ १०
 मुवे त्रिमासिकी, दे० ५ ८ ९ ते० त्रिमासिक (→त्रिमासिका) -c)
 दे० ५ ८ ११ मुवे शोको, दे० शोका (→शोक) -d) ब३ पाप,
 दे० ५ ८ ११ मुवे मोह, दे० मोहात् (→मोह), दे० १० न यास्यति
 (→प्रणश्यति)

४४ -a) ब३ तत्तथा कृतमूचुस्ता, दे० ते० तत्तथा कृतमूचु
 स्त (ते० °स्तु), दे० ५ तथा कृत्वा तमूचुस्ता, दे० ९ ११ मुवे तथा (दे०
 °थो) कृत्वा तमूचुस्ता -b) दे० आनयपी यथा यवा, दे० ७ मानय
 तेत्वमाशुच, ते० मानयन्ती यथा पुरा

४४ गतास्ता पुनरेव च नित्यमेव दिने दिने ।
वसते स सुख तत्र मथुराया यथा तथा ॥४५॥
पोतस्तस्मादुत्तार सुवातेनोपवाहित ।
रत्नाकर शुभो यत्र भावित्वाद् दैवयोगत ॥४६॥
रत्नानि बहुमूल्यानि आहतानि बहूनि च ।
यावत् परीक्षणार्थं च गोकर्ण रत्नकोविदम् ॥४७॥
निरीक्ष्य तस्य सवासो न दृष्टश्चक्रुस्तदा ।
कुतोऽसौ गतवान् भद्रो मृतो नष्टो जले प्लुत ॥४८॥
ब्रीडामुखो निमग्नोऽय निश्चित मकरालये ।
पितुरस्य वय सर्वे पुत्रवद् विचरामहे ॥४९॥
यथाभाग च रत्नानामस्मै दास्यामहे बहु ।

४५ -c) ब३ समुखस, दे३ सुमुख, दे४ सुमुख (→स सुख),
दे२ केशवाया च ख तत्र, ते१ केशवाया च तत्तत्र -d) दे७ पुरा
(→तथा)

४६ दे२ ते१ bcd○ -a) दे९ पोतस्तस्माद, मुवे
पोतास्तस्माद (→पोतस्तस्माद), दे६ ७ पोतस्तस्मादुत्तार (दे७
°त्ता) र -c) ब३ दे१ ३ ४ रत्नाकर (→रत्नाकर), ब३ शुभ
यातो, दे१ शुभ तत्र, दे३ ४ शुभ यत्र, दे१० शुभस्तत्र (→शुभो यत्र)

४७ दे२ ते१ bcd○ -a) दे५ ७ ९ ११ मुवे °मौल्यानि,
दे६ °माल्यानि (→°मूल्यानि) -b) दे५-७ ९ ११ मुवे बहूयथ
(→बहूनि च) -c) दे७ एतत् (→यावत्) -d) दे२ रत्नको
वणिक, ते१ रत्नक वणिक (→रत्नकोविदम्)

४८ -a) ब३ दे५ ९ ११ मुवे निरीक्ष्य तेजस्य दे२ १० ते१
निरीक्षतेत्य, दे४ निरीक्ष्या तस्य (→निरीक्ष्य तस्य), ब३ सवासे,
दे५ ९ ११ सवास (→सवासो) -b) दे५ ८ ९ ११ मुवे तत्, ते१
तथा (→तदा), दे६ ७ तदष्टश्च शुकस्तत् -c) ब३ भगवान् (→
गतवान्), दे१ ४ ते१ भद्रे (→भद्रो) -d) दे६ ७ मते (→मतो),
दे३ नष्टे (→नष्टो), दे६ ७ वले (→जले)

४९ -a) ब३ ब्रीडयाथ, दे५ ७-९ ११ मुवे ब्रीडायतो, दे६
ब्रीडायतो (→ब्रीडामुखो), दे२ ते१ ब्रीडामुखास्तत्तस्थु, दे१०
ब्रीडायुक्तस्तु मग्नोय -b) दे२ निश्चित (कणलरे) करयाम किं, ते१
निश्चित कमण फल -d) दे२ ते१ पुत्रवद्विरहामहे, दे३ पुत्रवद्वि-
वरहामहे, दे५ ८ पुत्रवद्विचरामहे

५० -a) ब३ भागद्वय दे१ ३ ४ भागोद्वार, दे६ यथाभोग
दे७ यथाभागे, दे१० भागेष्टार (→यथाभाग), दे२ भोगद्वार वरभाना,
ते१ भोगहार वर मान -b) ब३ दे५-८ ११ मुवे भाग (→अस्मै),

एष धर्म सदाऽस्माकमेकसार्थागमेन हि ॥५०॥
एव वसन् स गोकर्णो द्वीपस्थ शोकविह्वल ।
शुक प्रोवाच दीनात्मा मातापित्रो कृते तदा ॥५१॥
शुकेन मन्त्रमोहित्वात् पितुरेव निवेदितम् ।
अह पक्षी लघुतनुर्भवन्त नेतुमक्षमः ॥५२॥
याताऽस्मि मथुरामार्गे समुद्रे जलमालिनि ।
पित्रोर्वाक्य तवाख्यास्ये त्वदीय च तयोस्तदा ॥५३॥
पोतारूढप्रतिनिधिर्याम्यनुज्ञा प्रदीयताम् ।
सत्यमुक्त ततस्तेन गोकर्णेनान्तर तथा ॥५४॥
गच्छ त्व पुत्र मथुरामवस्था मामकीमिमाम् ।
त्वया विना न शक्नोमि शीघ्रमागमन कुरु ॥५५॥

दे२ वय, दे५ ९ ११ मुवे परम (→बहु), ते१ अस्मै दास्याम्यहो
वयम् -d) ब३ एकसाथश्च मे न हि

५१ -a) दे२ न सस, ते१ शशस (→वसन्स), दे१ ७
गोकर्णे (→गोकर्णो), दे६ एव वस समाकीण -b) दे२ ते१ द्वीपस्थ
(→द्वीपस्थ) -c) दे१० दिवानिश स दीनात्मा -d) दे५ ६ कृतो
(→कृते), ब३ सदा (→तदा)

५२ -a) ब३ दे१ मुवे शुकेन मन्त्रमूहि (मुवे °हि) त्वात्,
दे५ ४ शुकेन मन्त्रमूहयित्वा, दे५ ८ ९ ११ शुकेन मन्त्रमोहत्वात् (दे९
°त्व) -b) दे३ ४ ते१ निवेदितुम् (→निवेदितम्) -c) दे२ ते१
अह प्रक्षाललघुतनुर् -d) ते१ भवन्त परिमक्षय

५३ -a) ब३ जातास्मि, दे५ ७-९ यातोस्मि (→याताऽस्मि),
दे५ ७-९ ११ मुवे मथुरा (→मथुरा-) -b) दे२ ते१ °भामिनि (→
°मालिनि) -c) ब३ यथाख्यास्ये, दे६ ७ तवारयामे, मुवे तवाख्यासे,
ते१ तदाख्यास्ये (→तवाख्यास्ये) -d) दे६ ७ वदीय (→त्वदीय),
ब३ तयोस्तथा, दे२ तयो नदी, दे५ ९ ११ मुवे तयोरहम्, ते१ तयोथदि
(→तयोस्तदा)

५४ -a) ब३ खमारूढप्रतिनिधिर, दे१-४ १० पोतारूढा
(दे१० °ढो) प्रतिनिधि (दे३ ४ °धि), दे५ ९ ११ मुवे अवश्य च
गमिष्येह, ते१ पोतारूढप्रतिनिधिर -b) दे२ ते१ ममानुज्ञा (ते१
°ज्ञा), दे५-९ ११ मुवे अनुज्ञा तु (→याम्यनुज्ञा) -d)
दे१ ३ ४ गोकर्णान्तर तदा, दे२ ते१ गोकर्णेन नर तदा, दे५-९ ११
मुवे गोकर्णेन शुक प्रति, दे१० गोकर्णेनान्तर तदा

५५ -ab) ब३ गच्छ त्व मथुरा पट्टा*वस्थाञ्च मामिका,
दे१० गच्छेत्युवाच मथुरा अवस्था मामकी वद -c) ते१ विनीत
(→विना न) -d) दे१ शीघ्रमागमन कुरु

इत्युक्तं स तथेत्युक्त्वा पोतारूढं खगोत्तम ।
 कालेन मथुरा प्राप्तं सर्वं पित्रे न्यवेदयत् ॥५६॥
 श्रुत्वा तं विषमावस्थं मृतं हृदि निवेश्य च ।
 रुदित्वा सुचिरं कालं शुके स्नेहं निवेशितम् ॥५७॥
 अस्माकं जीवनार्थाय त्वया कार्यं विहङ्गम ।
 कथाभिरनुकूलाभिर्धर्मदर्शिभिरेव च ॥५८॥
 शुकेन पञ्जरस्थेन कथालापेन विद्यया ।
 पुत्रशोकाभिसतप्तौ तथैवाश्वास्य दुःखितौ ॥५९॥

अथ सार्धं समायातो रत्नपूर्णे यथोदधि ।
 वसुकर्णस्य पुत्रार्थमकरोत्स जनो महान् ॥६०॥
 सर्वैर्विशतिसख्याकैरेकैकेन समुद्रजैः ।
 रत्नं समार्चितोऽत्यर्थं पर्वतं कुसुमोत्करैः ।
 प्रसाद्य सर्वे सपूज्य प्रेषितास्ते गृहं ययुः ॥६१॥
 एव ते न्यवसस्तत्र यत्तत्कालं सुखेन तु ।
 शुश्रूषमाणास्त वैश्यं यथा स्वपितरं तथा ॥६२॥ वे १७१

॥ इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे एकोनसप्तत्यधिकशततमोऽध्याय ॥१६९॥

५६ -b) ब३ पक्षारूढ, २ १० ते१ पोतारूढा (→पोतारूढ), दे२ ते१ खगोत्तमा (→खगात्तम) -c) दे२ ते१ कालेन महता प्राप्ता -d) दे४ न्यवेदयेत् (→न्यवेदयत्)

५७ -a) ब३ दे२ ४ श्रुत्वा ते, दे३ ५ ९ ११ मुवे श्रुत्वा तौ, ते१ कृत्वा ते (→श्रुत्वा त), ब३ विधिनावस्थ, दे२ ४ ६ ७ ते१ विषमावस्था (→विषमावस्थ) -b) दे२ मृतदग्दिति वेश्य च, दे३ मृतं हृदि विशेषत, ते१ मृतदग्दिति वेश्य च -c) दे६ रुदित्वा (→रुदित्वा) -d) दे४ शुको स्नेह, दे५-९ ११ मुवे शुके स्नेहो, ते१ शुकस्येह (→शुके स्नेह), दे५-९ ११ मुवे निवेशित (→निवेशितम्)

५८ -b) द१ ५ ६ ८ विहगम, दे४ विहगमे (→विहगमे) -c) दे१ ४ कथाभिरनुरूपाभि -d) दे१ ३ ४ तु (→च)

५९ -a) ब३*****स्थेन -b) दे१ कथयामास तेन सा, दे४ कथात्मा येन तुष्टये -c) ब३ दे३ ४ ते१ °सन्तप्तस, ते१ °सन्तप्तो(→°सन्तप्तौ) -d) ब३ तथैवान्तं सुदुःखितौ, दे१ तथैवास्ता सुदुःखितौ, दे३ तथैवासुदुःखितौ, दे४ तथैवासु सुदुःखितौ, दे५-९ ११ मुवे तथैवानेन सान्त्वितौ

६० -a) दे२ ते१ अथसाथ- (ते१ °थ), दे५ ६ ८ अथ साथ- (→अथ साथ) -b) २ ५-७ रत्नपूर्णा (दे६ °र्ण) पयोदधि -c) ब३ रथ° (→वसु°) -d) दे२ ते१ जने (→जनो)

६१ -a) ब३ दे१ ९ ११ मुवे ते१ सर्वैर्विशति सख्या (दे२ ते१ °या) -b) दे६-११ मुवे समुद्रजैः, ते१ समुद्रज (→समुद्रजै) -c) ब३ दे१ रत्नं समार्चितोत्यर्थं दे३ ४ रत्नं समारिता त्यर्थं दे६ ७ रत्नं समुचितोत्यर्थं, दे१० रत्नं समर्पितैरित्यर्थ -d) ब३ मुवे पर्वत (→पर्वत), दे३ पर्वतं तु समोत्करै -f) दे६ ७ प्रेषितास (→प्रेषितास)

६२ -b) दे१ यन्नात्, दे६ ७ यत्र दे१० सदा, मुवे यावत् (→यत्तत्) -c) दे२ ते१ शुश्रूषमाणास्ते कुशता

पुष्पिका—

पुराणनाम—ब३ इत्यादि वराहपुराणे मथुरामाहात्म्ये प्रागितिहासे गोकणप्रभावे, दे१ २ इत्यादि वाराहपुराणे प्रागितिहासे भगवच्छास्त्रे गोकणमाहात्म्ये, दे३ ४ इत्यादि श्रीवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे प्रागितिहासे गोकणमाहात्म्ये दे५ ११ इत्यादि वाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे गोकणमाहात्म्ये मुवे इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे गोकणमाहात्म्ये, ते१ इत्यादि वाराहपुराणे प्रागितिहासे भगवच्छास्त्रे
 अध्यायनाम—ब३ दे१-११ मुवे ○, ते१ गोकणमाहात्म्यं नाम
 अध्यायसख्या—दे१ ७ १० ११ ○, ब१ विशतितमोऽध्याय, दे८ ॥७४॥, दे९ ॥२१॥, मुवे एकसप्तत्यधिकशततमोऽध्याय ॥१७१॥, ते१ सप्ताशीत्युत्तरशततमोऽध्याय

श्रीवराह उवाच ।॥

गोकर्णस्तु तथा चक्रे तस्मिन्नायतने शुभे ।
प्रथमेऽह्नि यथा कृत्य नित्य वर्षत्रयोदश ॥१॥
ता देव्यो नृत्यगीतेषु कुशलाश्रागता निशि ।
सुरूपाश्च स्वलकारा रमयन्ति दिने दिने ।
गोकर्ण सर्वभावेन गृह विस्मृतवानसौ ॥२॥
अथैकदा स गोकर्णस्ता देव्यश्च हतौजस ।
विवर्णवदना दोना भग्नालकारवासस ॥३॥
हीनाङ्गा लुञ्चितशिर केशपक्षनखादय ।

१७०

॥ व दे० ७ वराह उवाच, दे० ३ ४ १० श्रीवाराह उवाच
दे० २ ५ ८ ९ ११ वाराह उवाच

१ -a) दे० १० ते० गोकर्णस्य (→गोकर्णस्तु), दे० ८ ९ चक्षे
दे० १० चक्रुः (→चक्रे) -b) दे० २* स्मै* यतने शुभे, ते० तदस्म
यतने शुभे -c) दे० १ प्रथमेन (→प्रथमेऽह्नि) -d) व० ३** वष-
दे० ३ ते० नित्यवप-, दे० ५ ७ ९ ११ मुवे एवमेव, दे० ६ कृत्यवप-, दे० १०
वर्षाणि च (→नित्य वष-)

२ -a) व० ३ आदरे, दे० १ ते दिव्यो, दे० ३* देव्यो, दे० ८ ता
दव्यो (→ता देव्यो), दे० १ ३ ४ °गीतेन (→°गीतेषु) -b) व० ३
कुशला स्वागता निशि, दे० १ कुशलश्रागतो निश, दे० २ कुशला स्वागतो
निश, दे० ३ कुशलश्रागतो निश, दे० ४ कुशलश्रग*निश, दे० ५-८ ११ मुवे
कुशलश्रागमेऽभवन्, ते० कुशला स्वागतो दिशा -c) दे० ६ ७ ९ ११
ते० स्व° (→सु°) -e) व० ३ गोकर्ण, दे० १ ३ ४ करण (→गोकर्ण),
दे० २ ते० °भोगेन (→°भावेन) -f) व० ३ दे० १ ३ ४ १० गृह (दे० १ ३ ४ गृह)
स्मरते यथा, दे० २ गृह विरमते यथा, दे० ६ ७ गृह निस्सृत्यवानसौ, ते०
गृह धीरमते यथा

३ दे० २ ते० ० -a) दे० ५ ९ ११ मुवे तथैकदा (→अथै
कदा) -b) दे० ३ ४ ते (→ता []), दे० १० ता देव्यो विहतौजस
-c) दे० ४ विवर्णा, दे० ५ ८ ११ विकर्ण-, दे० ६ विकीर्ण-, दे० ७ विकर्ण
(→विवर्ण-) -d) दे० ६ मग्नौ°, दे० ७ मग्ना° (→भग्ना°)

४ -a) दे० १ ३ ४ लुञ्चितशिरा, दे० ७ तु शुचि शिर (→
लुञ्चितशिर), दे० २ ते० अथ वीतशिराकेश -b) दे० १ केशपक्षस्त

दृश्यन्ते विकृताकारा सत्रणा रुधिरस्रवा ॥४॥
ता दृष्ट्वाऽतीवदुःखार्ताश्चक्रे मनसि वेदनाम् ।
अपुत्रस्य गतिर्नास्ति स्वर्गो नैव च नैव च ।
मम सङ्गादिमा देव्यो दशा च दशमी गता ॥५॥
एव ज्ञात्वा स पप्रच्छ तासा रूपविपर्ययम् ।
कथयध्व महाभागा किमेतद् रूपव्यत्ययम् ॥६॥

देव्य ऊचुः ॥

अप्रष्टव्य महाभाग देव सर्वेषु कारणम् ।
कालात्मक स भगवान् भुज्यते स्वकृत यत ॥७॥

नादय, दे० २** पक्षनखादय, ते० नखावक्षादयस्तथा -c) ते०
कुरुता° (→विकृता°) -d) दे० १ ३ ४ °प्रभा, दे० ५ ८ ९ ११ °श्रव
(→°स्रवा), दे० २ ते० सत्रणो रुधिरस्रवा

५ -a) दे० १-३ ते० ० दुःखार्ताश्च (→°दुःखार्ताश्च) -b) दे० ४
चक्रे (→चक्रे), दे० २ ते० वादन, दे० ७ वेदन (→वेदनाम्) -d)
व० ३ दे० ४-८ स्वर्ग (→स्वर्गो), व० ३ स्वर्ग (→नैव) दे० १० इह लोके
परत्र च, ते० स्वर्गमेव च नात्र च -e) दे० १ सङ्गादिमा, दे० ३
सगा हि मा, दे० ७ सगादि सा (→सङ्गादिमा), दे० २ ते० मम सङ्गादि
मादित्या -f) दे० २ ते० ईदृशी दशमागता, दे० ५ ९ ११ मुवे दशमी
च दशागता (दे० ० ना)

६ -c) दे० २ ते० कथय त्व (→कथयध्व), दे० ६ ते० महा
भाग (→महाभागा) -d) दे० १ ३ ४ °विस्मय (दे० ० य) दे० २ ते०
°नित्ययम् (→°व्यत्ययम्), दे० ७ किमे तत्र तपवत्ययम्, दे० १०
किमेत महद्भुत

॥ व० ३ श्रीदेव्युवाच, दे० २ ते० देव्युवाच, दे० ३ ६ देवा ऊचुः,
दे० ४ देव्य उवाचुः, दे० १० देव्य उ०

७ -a) व० ३ अप्रष्टव्य, दे० ४ १० अप्रष्टव्य, दे० ५ अप्रष्ट य,
दे० ७ अप्रष्टव्य (→अप्रष्टव्य), दे० ४ °भागे, दे० ७ °भागा (→
°भाग) -b) दे० २ ते० देव, दे० ५ ८ ९ ११ देव, दे० ६ ७ देवा, मुवे
दैव (→दव) -c) व० ३ कालान्तक (→कालात्मक), दे० २ ते०
भगवास (→भगवान्) -d) दे० ३ ४ भुज्यते (→भुज्यते), व० ३
दे० १ ३-६ ९ ११ मुवे सुकृत (→स्वकृत), दे० २ ते० तस्य तेषु कृत यत

स एव नित्यकाल च पृच्छति स्म तदुत्तरम् ।
 दु खार्त्तस्य सुदीनस्य न जल्पन्त्यतिदु खिता ॥८
 निश्चयार्थं पुन सोऽथ गोकर्णस्ता प्रणम्य च ।
 पृच्छते ग्रहरूपेण निश्चय विन्दते यथा ॥९
 यदि गोप्य ममार्त्तस्य वैरूप्य कथयिष्यथ ।
 अगाधे दुस्तरे प्राणास्त्यक्ष्याम्यद्य सुदु खित ॥१०
 एवमुक्ते तदा तासा मध्ये ज्येष्ठाऽब्रवीदिदम् ।
 दु ख तस्य समाख्येय यो विनाशयते रुजम् ॥११
 शृणु वत्स वदिष्येऽहं विरूपकरण यथा ।
 अस्माक च समुत्पन्नमेकचित्तोऽवधारय ॥१२
 आस्ते मधुपुरी रम्या नृणा मुक्तिप्रदायिनी ।
 अयोध्याधिपतिर्वीरश्रतुरङ्ग बलान्वित ।

चातुर्मास्या तीर्थसेवी सगतो भक्तिपूर्वकम् ॥१३
 तत्र देवस्य चागार विष्णो पञ्चसमन्वितम् ।
 आरामवाटिका शुभ्रा प्राकारवरवेष्टिता ।
 कूपप्रावर्त्तकोपेता पुष्पजात्यो बहूनि च ॥१४
 फलवन्तो द्रुमास्तस्या सर्वर्त्तुसु मनोहरा ।
 तस्याभ्यासे स राजर्षिश्चकारावासमुत्तमम् ॥१५
 सेवकैर्नाशित सर्वमाराम सफलद्रुमम् ।
 प्राकारपरिखा चैव स्थण्डिलप्रतिम यथा ॥१६
 कृत निवार्यमाणैस्तै पापबुद्धिसमाश्रितै ।
 कीर्त्तयस्तस्य तत् श्रेष्ठ सोऽपि दैववश गत ।
 पञ्जरस्थोयथा सिंह कोऽस्मास्त्राता भवेदिति ॥१७

वे १७२

८ -a) दे१ ३.४ ११ स एव, दे२ ते१ स्वमेव, दे१० स त्वेव
 (→स एव), दे६ ७ नित्य (→नित्य-), दे१ ४ तु, द३* (→च)
 -b) ब३ पच्छते यस्तदुत्तर, दे१ पच्छन्नास्ते सुदुत्तर, दे२ पच्छते
 तास्तु दुस्तर, दे३ ४ पच्छते(दे३ °त)स्ते सुदुस्तर, दे१० पच्छते
 तास्तदुत्तर, ते१ पच्छते नास्ति दुस्तर -c) दे४ दु खार्त्तस्या, दे५
 दु खार्त्ता मा, दे११ दु खार्त्तस्य (→दु खार्त्तस्य) -d) दे७ °दु खित
 (→°दु खिता), दे२ ते१ तस्य जल्प विदु खिता

९ -b) दे१ ५ ६ ता (→ता), दे११ गोकर्ण*** म्य च
 -c) दे५ ९ ११ मुवे पच्छत्या (→पच्छते), ब३ ते१ गृह° (→ग्रह°)
 -d) दे५ विदसे (→विन्दते)

१० -a) दे३ गोप्य (→गोप्य) -b) दे३ ४ ७ वै रूप
 (→वैरूप्य) -c) ते१ प्राणान (→प्राणास) -d) दे२ ते१ त्यक्ष्या
 माद्य, दे३ ६ ११ तक्ष्याम्य (दे११ °म) द्य, दे७ तमुद्यम्य (→त्यक्ष्या
 म्यद्य), दे१ ३ ६ सु (दे६ स) दु खिता (→सुदु खित)

११ -a) दे५ एवमुक्त (→एवमुक्ते) -b) दे६ मये (→
 मध्ये), दे५-९ ११ मुवे एका (→ज्येष्ठा) -c) दे२ ते१ तस्मै (→
 तस्य), दे४ °ख्येयो, ते१ °रयेय (→°रयेय) -d) दे१० यो नित्य
 पच्छते रुजम्

१२ -a) दे६ विदोषाय, दे७ विदोषेह, ते१ मदीयेह (→
 वदिष्येऽहं) -b) दे१ विरूप (→विरूप-) -c) दे१ ३ समुत्प
 न्नाम (→समुत्पन्नम्) -d) दे६ एका वित्ते विधारय

१३ -b) दे१० °प्रदायनी (→°प्रदायिनी) -d) दे६
 °न्विता (→°न्वित), ब३ च**** लालित -e) दे१ चातुर्मास्ये,
 दे५ ८ ९ ११ मुवे ते१ चातुर्मास्य, दे६ ७ चतुर्मास (→चातुर्मास्या),
 दे१० तिथिं सर्वा, ते१ तीर्थसेवा (→तीर्थसेवी) -f) ब३ चागतो,
 दे१,३ ४ वेगतो, दे५ ७ ९ ११ मुवे ते१ स गतो (→सगतो)

१४ -a) ब३ दे६ तस्य, मुवे विष्णोर (→तत्र), ने१***
 (→देवस्य), दे२ चापार, दे६ ७ ११ वागार, ते१ व्यापार (→
 चागार) -b) दे१० पञ्चायतनक हरे, मुवे पञ्चसरया समन्वितम्
 -d) ब३ दे१ ३ ४ वरप्रकारवेष्टिता, मुवे प्राकारावरवेष्टिता
 -e) ब३ कूपप्रवर्त्तकोपेता -f) दे१ पुष्पजात्या समाकुला, दे५-९ ११
 मुवे पुष्पजात्य सुवासिता

१५ दे६ ७ १५a-१६b○ -a) ते१ द्रमस (→द्रुमास),
 दे ४ तस्या, दे५ ८ ९ ११ मुवे तस्मिन् (→तस्या) -c) दे१ १०
 तदभ्यासे, दे८ तस्या मासे, दे९ तस्या माश्वे, दे११ तस्याभासे, ते१
 तस्या मध्ये (→तस्याभ्यासे) -d) दे३ ४ °मुत्थित, ते१ °मन्तिम
 (→°मुत्तमम्)

१६ दे६ ७ ab ○ (द्र १५ पा वि) -a) दे५ ८ ११
 मुवे नाशित (→नाशित), दे५ ८ ९ ११ मुवे सव-, दे१० तस्य (→
 सवम्) -b) दे५ ८ ९ ११ मुवे आराम (→आराम), दे२-४ ९ सफल
 (→सफल-), दे५ ८ ९ ११ मुवे -द्रुम (→-द्रुम) -c) ब३ दे४
 प्राकार, दे१ १० प्राकार, दे२ प्राकारो, दे३ ते१ प्राकारा (→
 प्राकार-), ब३ दे३ ४ परिखा, दे२ परिष, दे६ -परिरयाश, दे७
 -परिख्याश, ते१ परिषे (→-परिखा) -d) दे१ ३ ४ ते१ स्थण्डिल,
 दे६ ७ कुडल (→स्थण्डिल-), ब३ दे१ ३ ४ प्रतिमा, दे५ ९ ११ मुवे
 -प्रतिमा (→प्रतिम), दे४ तथा, दे५ कृता, दे६ गता, दे७ कृता
 दे८ ९ ११ मुवे कृता, दे१० भवत् (→यथा)

१७ -a) ब३ कृतनिर्वाप्यमानैस्तै, दे२ ते१ कृत निर्वाप
 मार्गैस्तु, दे५ ९ ११ मुवे बहुधावायमाणैस्तु, दे१० एव कृत वायमाणै
 -b) दे३ पपुबुद्धि-, दे४ ययुबुद्धि-, दे५-७ ९ पाप (दे६ °पै) बद्धि,
 दे८ पापबुद्धि, ते१ यथा बुद्धि (→पापबुद्धि-), दे१ ३ ४ ६-समाश्रित
 (दे१ °ति, दे६ °त), दे१०-समावृत (→-समाश्रितै) -c) ब३

७२ २० पिधायाञ्जलिना वक्त्रमधुक्लिन्नस्तनान्तरम् ।
 हरोद सुस्वर दीना हा कष्टमिति जल्पती ॥१८
 सर्वासा रुदतीना च कुररीणामिव स्वन ।
 श्रूयते बहुधाकारो गोकर्णोऽप्यतिदु खित ॥१९
 एकैकस्यास्तु चक्रेऽसौ मूर्ध्ना पादाभिवन्दनम् ।
 प्राञ्जलिर्दीनयावाचा सान्त्वयामास ता शनै ॥२०
 प्राप्तसज्ञास्तु ता सर्वा गोकर्णोऽप्याह सुस्वन ।
 भविता यदि तत्राह राजान त निवारयम् ॥२१
 किं करिष्यामि दैवेन समर्थोऽप्यवसादित ।
 इत्युक्तमात्रे वचने ता सर्वा लब्धचेतस ॥२२

कीर्तयो यस्य ता श्रेष्ठा, दे१ कीर्तयस्तस्य तच्छ्रेष्ठ, दे२ कर्तव्यस्तस्य यच्छ्रेष्ठ दे३ ११ मुवे एव तेन कृत तत्र, दे१० कर्त्ता यस्तस्य यस्येष्ट ते१ कर्तयस्तस्य यच्छब्द -d) दे७ ११ ते१ देव° (→दैव°) -f) दे५ ८ ९ भविष्यति (→भवेदिति)

१८ -a) दे१ ३ ४ वक्त्रम् (→वक्त्रम्), ते१ विद्याया जपिना चक्र -b) दे६ अश्रुत क्लिप्तास, दे१० अश्रुक्लिन्न (→अश्रुक्लिन्नस), दे१ तदनान्तर, दे२ ते१ तवांतर दे५-९ ११ मुवे तना तरा (→तनांतर) -c) दे११ हरोदु (→हरोद), ब३ सुस्वरा, दे३ ४ सुस्वरो, दे६ स्वरस, दे७ सस्वर (→सुस्वर), दे२ अरोदरच्च स्वरा दीना, मुवे हरोदाच्चै स्वर दीना, ते१ अरोदर स्वरा दीना -d) दे६ का (→हा), दे१ ८ जल्पता, दे५ ९ जल्पतौ, दे६ जल्पता (→जल्पती)

१९ दे२ ते१ १९ d-२० c ○ -b) दे२ ते१ कुमारी नाम (→कुररीणाम्), ते१ स्वरम् (→स्वन) -c) ब३ दे१ ३ ४ °कार (→°कारो) -d) ब गोकर्णो हृदि विव्यथे, दे१ ३ ४ गोकर्ण हृदि कृत्यता (दे१ °त)

२० दे२ ते१ abc○ (द्र १९ पा वि) -a) ब३ दे१ ३ ४ गोकर्णो (→चक्रेऽसौ) -b) दे४ ८ ९ मुर्ध्ना, दे६ मूल- (→मूर्ध्ना) -d) दे३ तै (→ता)

२१ -a) दे१ ३ ४ सप्त° (→प्राप्त°), दे६ ७ °सज्ञास (→°सज्ञास) दे५ ८ सर्वे (→सर्वा) -b) दे२ ते१ गोकर्णोऽप्याह (ते१ °र्णेनाह) शाश्वत -c) दे७ भविता (→भविता), दे१ ° ४ भवि ताह तत्र यदि -d) ब३ दे१-४ १० ते१ निवारये (दे३ ४ °येत) (→निवारयम्)

२२ -a) ब, दे६ ते१ देवेन, दे१*** (→दैवेन) -b) ब३ दे१ °सीदति, दे२-४ °सीदत, दे१० °शीकृत, ते१ °सादत (→°सादित) -d) दे६ ७ लघु° (→लब्ध°), दे१० °चेतना (→°चेतस), ते१ ता सर्वाविचते सदा

ऐक्यभावेन ता सर्वा पप्रच्छुर्वणिज प्रति ।
 कस्त्व कथय कस्माच्च स्थानाद्यत्त्वमिहागत ॥२३

गोकर्ण उवाच ।*

गोकर्णोऽह सुचार्यास्या सुकपोला सुलोचना ।
 इदानी मलिना भूता मम शोकविवर्द्धना ॥२४
 कथयध्व ममात्मानमग्रतस्तदनन्तरम् ।
 ज्येष्ठासोवाच तस्याग्रे पुष्पजात्य स्वलङ्कृता ।
 वयमारामसस्थाश्च स्वामिना परिपालिता ॥२५
 हृद्या क्लिष्टा पुष्पकला पुष्पैर्वृद्धि परागता ।

२३ ब३ दे१-४ १० ते१ ab○ -b) दे१ पप्रच्छ (→पप्रच्छुर) -d) ब३ स्थानामुक्तम्, दे१ स्थानाद्यास्तम्, दे३ स्थाना वास्वम्, दे४ स्थानाच्च त्वाम्, दे१० स्थानाद्यस्त्वम् (→स्थानाद्य यत्त्वम्)

* दे६ गोकर्ण, दे१० गोकर्ण उ०

२४ ब३ दे१ ३ ४ १० b○ -a) ब३ सु*वज्ञ, दे१ सुवर्णाम्य, दे२ ते१ सुवाचस्या (ते१ °स्य), दे३ ४ सुवर्णाणि, दे६ सुधासक्ति, दे७ सुधावस्थि, दे१० सुधावग्य (→सुचार्यास्या) -b) दे५ ८ ९ ११ सुकपोल, दे६ ७ सुकपोत (→सुकपोला), दे२ ते१ **** (→सुलोचना), मुवे सुकपोलोऽन्नवीन्मया -c) दे६ इत्युक्ता (→इदानी), दे२ चानना, ते१ नानना (→मलिना), दे५ ९ ११ मुवे जाता (→भूता) -d) दे२-४ ६ °विवर्द्धन, दे७ °विवर्धिता, ते१ °विवर्धन (→°विवर्द्धना)

ब३ दे१-४ १० ते१ b c मध्ये अधिकम्—

*पूर्व दृष्टा सुलोचना ।

दे५ ७ ९ ११ मुवे b c मध्ये अधिकम्—

*पूर्व दृष्टा भवत्यो मे (मुवे वै) चावग्यश्चाहलोचना ।

२४ इलोकात्पर दे२ ते१ अधिकम्—

इदानी मलिना भूता गोकर्ण जीववर्द्धना । (= २४cd)

२५ दे६ ७ ○ -a) ब३ दे३ ४ कथय त्व (→कथयध्व),

ब३ मयात्मानम्, दे१० स्वमात्मान (→ममात्मानम्) -b) दे२ ते१ आगतस्तदनन्तर, दे१० या यूय तममाग्रत, मुवे अत्र हेतुमन्तरम् -c) ब३ दे१ ४ ततो ज्येष्ठा वाच वक्ष्ये (दे१°मूचे), दे१० ततो ज्येष्ठा तदा चक्षे, ते१ ततो ज्येष्ठाह च वक्ष्ये -d) दे२ °जात, दे३ °जात्या, दे५ ९ ११ मुवे °जात्या (→°जात्य) -e) दे१ हृद्यम्, दे२ ते१ वाद्यम्, दे३ ४ अद्यम्, दे१० पाद्यम् (→वयम्), दे२ ५ ८ ९ °सस्था च, ते१ °सस्थान (→°सस्थाश्च) -f) दे२ते१ स्वातिना (→स्वामिना)

२६ दे५ २६c-२७c○ -a) ब३ अद्या श्रेष्ठा

पूर्व दृष्टा सुरुषाश्च विपर्ययमथो शृणु ॥२६
 राजलोकैर्भञ्जिताश्च छेदनोन्मूलनेन च ।
 पीडिता भृशमेतै स्म तेनेदानी सकलमेषा ॥२७
 पुष्पमालाविहीनाश्च मूलस्कन्धावशेषिता ।
 एवविधाश्च सभूता नष्टसजा स्थिता वयम् ॥२८
 यो देवस्तत्र पाषाणमृत्तिकेष्टकयन्त्रित ।
 सोऽत्र सत्त्वमय साक्षी तस्य पुण्यस्य कर्मण ॥२९
 पुण्य सोदकपूर्णाढ्य तस्यारामस्य सेचकम् ।
 सरश्चोत्पलपूर्णं च कलहसैर्युत सदा ॥३०
 ये च वृक्षा फलोपेता ते सुवर्णा खगोत्तमा ।

पुष्पकान्ता, दे२ हृष्टा श्लिष्टा पुष्पकाला, दे३ ४ हृष्टा श्लिष्टा
 पुष्कराश्च, दे५-११ मुवे हृष्ट (दे६ कृत्य) वेषा (दे५ षा, दे६
 श) सुचावय (दे६ ७ ग्या), दे१० यद्याश्लिष्टा पुष्पफला,
 ते१ दृष्टा श्लिष्ट पुष्पकाला -b) ब३ पुष्ठा, दे२ पुटा, दे३ ४ पुष्पा,
 दे१० पुष्टि, ते१ दढा (→पुष्पैर), ते१ पर (→परा-), दे५ ९ ११
 मुवे पुष्पवद्धि (दे१ ष्टि) रता सदा -c) दे६ पूर्व, ते१ एव (→
 पूव), दे६ ७ दृष्टा, ते१ च तत् (→दृष्टा), दे७ ते१ स्व (→सु)
 -d) द६ ३ १-४ १० ते१ विपर्ययमत शृणु

२७ दे५ abc○ -a) ब३ तज्जिताश्च, दे२ ते१ तज्जितश,
 दे६-९ ११ मुवे पीडिताश्च (→भजिताश्च) -b) ब३ ंमूल एव
 (→न्मूलनेन) -c) ब३ दे३ ४ पीडिता भृशमत्यथ, दे२ पीडिता
 भृश***, दे६ ९ ११ मुवे पीडिता भृशमुद्विगनास्, दे१० पीडिता
 वयमत्यथ, ते१ विदिता भृश तत्साधु -d) दे२ ***शती सकलषा,
 ते१ शरतीव सकलमेषा

२८ -a) दे६ मल्या (→माला), दे२ १० ते१ पुष्पा-
 गम (दे२ मा) विहीनास्य (दे१० नाश्च, ते१ नस्य) -b) दे३
 ते१ शूल (→मूल-), दे४ ३ ९ ९ ११ ते१ शोषिता (→शेषिता)
 -d) दे६ स्थिताश्चय, दे७ ततश्चय (→स्थिता वयम्), दे२ ते१
 त्युपशा स्थिता वयम्

२९ दे२ १० ते१ ○ -a) दे१ वेदस, दे६ द्वास (→
 देवस), दे५ ९ ११ मुवे पाषाणो (→पाषाण-) -b) दे५-९ ११ मुवे
 -मृत्पिडे (→मृत्तिके), दे३ ४ मृत्तिकाष्टसुयन्त्रिता -c) ब३ दे१ ३ ४
 साक्षात् (→साक्षी) -d) दे१ ३ ९ ११ मुवे कमणि (→कर्मण)

३० -a) ब३ कूपाश्च, दे१ ३ ४ पूज्य, दे१० कूपश्च, ते१
 कूपा (→पुण्य), ब३ दे१० चोदक- (→सोदक-), ब३-पूणश्च,
 दे१-वर्णयिष, दे२ मुवे-पूणयि, दे३ ४ ते१-पूणयि, दे५-पूणयि,
 दे१०-पूणयिस्, दे११-पूणयि (→पूणयि) -b) ब३ दे१ ३ ४
 तत्रा, ते१ मात्रा (→तस्या), ब३ सेचका, दे१ ३ ते१ सेवक,

रक्षा कुर्वन्ति सतत स्वामिनोऽमुत्र चेह च ।
 [तस्य नाशाद् यथा नोऽत्र जातेय च विरूपता] ॥३१

गोकर्ण उवाच ।

आरामकर्तु कि चात्र फल भवति यादृशम् ।
 करणात् कूपदेवाना तस्य पुण्यफल वद ॥३२

ज्येष्ठा उवाच ।

इष्टापूर्त द्विजातीना प्रथम धर्मसाधनम् ।
 इष्टेन लभते स्वर्ग पूर्त मोक्ष विनिदिशेत् ॥३३
 वापीकूपतडागानि देवतायतनानि च ।
 पतितान्युद्धरेद् यस्तु स मूलफलमश्नुते ॥३४

दे १७२ ३

दे१ स**क दे१० सचक (→सेवकम्) -c) ब३ दे३ ४ १० सरोवर
 स चात्रव, दे१ सरोवर तदा वेद, दे६ सरस्य चोत्पल पूण, दे७ स
 रम्यश्चोत्पल पूण, ते१ स चात्रव बहू शाखा -d) ब३ दे१ ३ ४ १०
 पूणमात्रा (ब३ ंत्र) मृता (दे३ ४ त) भसा, ते१ पूणमात्रा मृतान्तसा

३१ ब३ दे१-४ १० ते१ ef ○ -a) ब३ दे५ ७ ९ ११ ये
 ते, दे१ ३ ४ पुष्प-, दे२ ते१ ये न (→ये च) -b) दे५-९ ११ मुवे
 ते सौवर्णाश्च सत्तम -c) दे ३ ११ मुवे एता रक्षा (दे६ ष्य) ण्त
 (→रक्षा कुर्वन्ति) -d) ब३ दे१ ३ ४ स्वामिना पुत्र चेह च (दे६ ४
 हतवे), दे६ ते१ स्वामिनो च मुवाच ह, दे५-९ ११ मुवे आराम
 सुखद नणाम् -e) दे५ ९ ९ ११ मुवे तस्या (→तस्य) -f) दे७
 विभूषिता (→विरूपता)

३२ दे१ १० गाकण उ०, दे६ गाकण

३२ -a) दे२-४ ९ ते१ कतु, दे६ ३ कतु (→कतु), दे१
 आरामकरणे कि च -b) दे६ फल (→फल), ते१ वदात (→
 भवति), दे१० मानद, ते१ ईदशोम (→यादृशम्) -c) ब३ करणे
 (→करणात्), दे१० कूयस्य करण यच्च

३३ दे१ ३ ज्येष्ठ उवाच, दे५ ७ ११ मुवे ज्येष्ठोवाच, दे६
 ज्येष्ठोवाच

३३ -a) ब३ दे६ पूर्त, दे२ ४ पूर्त, ते१ पूर्त (→
 पूत), दे३ द्विजा नाता (→द्विजातीना) -b) दे२ ते१ नाधम (→
 प्रथम), दे६ ७ शासना, दे४ साधन, + साधव (→साधनम्)
 -c) ब३ दे१ ३ ४ गम्यते (→लभत), दे१ स्वर्ग, दे३ स्वर्ग (→
 स्वर्ग) -d) दे२ ते१ पूव (→पूर्त), दे५-९ ११ मुवे च विन्दति
 (→विनिदिशेत्)

३४ -a) दे६ ७ तडाकानि, ते१ तटाकानि (→तडा-
 गानि) -c) दे३ ४ ७ पतितामु (दे७ षु) द्धरेद्यस्तु -d) दे१ ४
 सुख, दे३ मुख (→फळ), दे५-९ ११ मुवे स पूतफलमश्नुते

७२३८ भूमिदानेन ये लोका गोदानेन च कीर्त्तिता ।
 ते लोका. प्राप्यते पुभि पादपाना प्ररोपणे ॥३५॥
 अश्वत्थमेक पिचुमन्दमेक
 न्यग्रोधमेक दश पुष्पजाती ।
 द्वे द्वे तथा दाडिमामातुलिङ्गे
 पञ्चाश्रवापी नरक न याति ॥३६॥
 यथा सुपुत्र कुलमुद्धरेद्धि
 यथाऽतिकृत्स्नान्नियमप्रयत्नात् ।
 तथा प्ररोपा फलपुष्पभूता
 स्व स्वामिन नरकादुद्धरन्ति ॥३७॥
 गोकर्ण उवाच ॥*

इन्धनार्थं यदा नीतमग्निहोत्रं तदुच्यते ।
 छायाविश्रामपथिकैः पक्षिणा निलयेन च ॥३८॥

३५ -a) दे१ यो, दे१ यैर् (→ये), दे३ ४ लाका, ते१ लोके (→लोका) -c) दे३ ४ पुण्या, दे६ लोके (→पुभि), दे१ प्राप्यते धर्मभिस्ते तु, दे१० ते लोका पुभिरुच्यते -d) दे५ पाद पाना, दे६ पादुपाना, दे९ पाद पाना (→पादपाना), दे५ ८ ९ ११ मुवे प्ररोहणे, दे६ ७ तु रोहणे, दे१० प्ररोपणात्, ते१ च रोपणे (→प्ररोपणे)

३६ -b) व पुष्पवत्य, दे१ १० पुष्पजात्य, दे३ ४ वृक्ष जात्य (→पुष्पजाती) -a) दे२ ६ ते१ अश्वत्थमेक पिचुमन्दमेक पुष्पजाती -c) ब३ °लङ्गे, ते१ °लङ्गे (→°लिगे) -d) दे४ पञ्चप्रतापो, मुवे पञ्चाश्रवापी (→पञ्चाश्रवापी), व, पश्येत, दे३ ४ याति (→याति)

३७ -a) दे६ स्वपुत्र (→सुपुत्र), ब३ दे३ ४ ६ उद्धरेति, ते१ उद्धरन्ति (→उद्धरेद्धि) -b) ब३ दे२ ते१***, दे१ ३ ४ तथापि, दे१० पितृश्च (→यथाति), मुवे कृच्छ्रान् (→कृत्स्नान्), ब३ दे२ त्रिरय, दे१ ३ ४ नियत, ते१ त्रिरव (→नियम-), व दे१० प्रपन्नान्, दे३ ४ -प्रपन्ना, ते१ -प्रपन्नात् (→-प्रयत्नात्), दे६ तथातिकृत्स्ना नियमस्य यत्नात् -c) दे२ ते१ तथा सु (ते१ स) रोपा, दे५-९ ११ मुवे तथाऽत्र वृक्षा (→तथा प्ररोपा), दे३ ४ °रोपा, दे६ °भूष्यता (→°भूता)

❀ ब३ दे१० ०, दे६ गोकर्ण

३८ -a) दे१ ३ ४ तथा, दे५ ८ सदा (→यदा), दे११ नीता (→नीतम्) -b) दे२ ते१ प्रमुच्यते (→तदुच्यते) -d) दे१ ६ पक्षिणा, दे५ पक्षिण (→पक्षिणा), दे१ ° ४ वा (→व)

३९ -a) ब३ °त्वचादीश्च, दे१ ३ ४ °त्वचादी(दे४ °दी)श्च, दे२ ते१ °त्वचादीश्च, दे५ ७ ८ ११ °त्वगादीश्च, मुवे °त्वगाद्यैश्च (→°त्वगादीश्च) -b) ब३ हि (→तु) -d) दे१० °यज्ञ, ते१

पत्रमूलत्वगादीश्च ओषधार्थं तु देहिनाम् ।
 उपकुर्वन्ति वृक्षस्य पञ्चयज्ञस्तदुच्यते ॥३९॥
 गृहकृत्यानि काष्ठानि क्षुद्रजन्तुगृहं तथा ।
 सत्रनिर्वर्त्तनं प्रोक्तं भिक्षापात्रं समाकृता ॥४०॥
 फलन्ति वत्सरे मध्ये द्वौ वारौ शकुनादयः ।
 सावत्सरं पितुर्मातुरूपकारं फलं कृतम् ।
 एव पुत्रसमा रोपा एव तत्त्वविदो विदुः ॥४१॥

श्रीवराह उवाच ॥*

एवमुक्तस्तथा देव्या मालत्या पुष्पजात्यया ।
 हा कष्टं कथमित्येव मुमोह च पपात च ॥४२॥
 ताभिराश्विसितोधीमान्ससज्जो वारिणोक्षितः ।

°भक्षस (→°यज्ञस), दे५ ९ ११ मुवे, स उच्यते (→तदुच्यते)

४० -a) दे४ ग्रह-, दे६ ७ गृह, दे१० कृत- (→गृह-), दे२ ४ ते१ कोष्ठानि (→काष्ठानि) -b) दे२ °जन्तुर् (→°जन्तु-), दे२ गृह, दे४ -ग्रह, दे५-९ ११ मुवे ते१ -गृहास् (→-गृह) -c) दे१ ° ४ १० सत्र, दे६ ७ स तु, मुवे यत्र (→सत्र-), दे२ ते१ प्रोक्ता (→प्रोक्त), ब३ सत्र निर्वर्त्तमित्येव -d) ब३ °पात्र, दे२ °मात्रौ, दे१ ५ ९ ११ मुवे °पात्र (→°पात्र), दे१ २ ४ ७-११ समाकृता, मुवे समीकृता ते१ समावृता (→समाकृता)

४१ -a) दे१० फलति वषमध्ये तु -b) दे५ ८ ९ ११ मुवे द्विवार, दे६ ७ द्विवारे, ते१ द्वौ परौ (→द्वौ वारौ), दे२ ते१ शकुनादयः, दे६ ७ शकुनादयः, दे१० स कलादयः (→शकुनादयः) -c) ब३ सानुत्तर, दे२ ते१ सावत्सर-, दे५ साभ्य वत्सर (→सावत्सर), दे१० निजपितुर् (→पितुर्मातुर) -d) दे२ ५ ८ ते१ [उ] पकार-, दे६ [उ] पकार (→[उ]पकार), ते१ कृतै (→कृतम्) -e) दे११** (→एव), दे१ ३ ४ ११ पुत्र, दे५ पुत्रा (→पुत्र-), व दे१ ३ ४ १० -समारोप्य, दे६ ममारोपा (→-समारोपा) -f) दे१० वेद- (→एव)

❀ दे२ ते१ ०, ब३ दे६ ७ वराह उवाच, दे१ ३ ४ श्रीवाराह उवाच, दे५ ८ ९ ११ वाराह उवाच, दे१० वाराह उ०

४२ -a) दे४ °मुक्तास (→°मुक्तस्), दे६ तु ता, दे७ तु या, ते१ तथा (→तया) -b) दे१ मालम्या, दे३ मालव्या (→मालत्या), दे१-५ ८ ९ ते१ °जातय, दे६ ७ १० मुवे °जातया, दे११ °जात्य* (→°जात्यया) -c) दे१ ३ ४ कथ (→कष्ट), दे२ ते१ इत्येतन् (→इत्येव) -d) दे१० मुमोह ह (→मुमोह च), दे२ पपात वा, मुवे पपात ह, ते१ यथा तव (→पपात च)

आत्मान कथायास्माक यस्माद्यस्त्वमुपागत ॥४३

गोकर्ण उवाच ।

वृद्धौ च मातापितरौ साध्वीभार्याचतुष्टयम् ।
मथुराया मम चैतदुद्यान देवतागृहम् ॥४४
यदि तत्र गतश्चाह सपिता राजसन्निधौ ।
इमामापदमापन्ना न यूय भविता क्वचित् ॥४५
ज्येष्ठा प्रोवाच नेष्यामो यदि ते रोचतेऽनघ ।
अद्यैव मथुरा देवी प्रवेक्ष्यामोऽधिगम्यताम् ॥४६
विमानप्रतिमाकार यानमारुह्य सत्वर ।
दिव्यानीमानि रत्नानि भूषणानि फलानि च ।

४३ -a) ब३ दे३ ३-११ ते१ °राश्रासिता (दे५ 'तो) (→°राश्रसितो), दे३ धारा, दे४ धारा, दे६ भीमा (→धीमान) -b) ते१ मा सजो (→ससजो), दे६ ससजो वारिणोजिता -c) दे८ कथायास्माक, दे१० कथयामास (→कथयास्माक), ब **** अस्माक -d) दे३ ४ यस्म द्यस्य, दे५ ८ ९ ११ मुवे यस्माच्च त्वम, दे१० य स्वय स (→यस्माद्यस्त्वम)

॥ दे० गोकर्ण, दे१० गोकर्ण उ०

४४ -b) दे५-९ ११ मुवे साधु° (→साध्वी°), दे२ -परि तिष्ठिय, ते१ च तिष्ठति (→चतुष्टयम्) -c) ब३ दे५-९ ममवतद दे२ ते१ मम चव, दे११ मुवे ममैव तद् (→मम चतद), दे३ ४ मथुरा गमन चव, दे१० ममेतन्मथुरा पुर्याम् -d) दे५ °गहे (→°गृहम्), ते१ मया न देवतागृहम्

४५ दे११ abc ○ -a) दे२ ते१ गतस्वा ह (→गत श्राह) -b) ब३ भविता (→सपिता), दे५-९ मुवे पितुराज्ञोस्तु (दे५ ८ ९ °स्ति) सन्निधौ -d) ब३ यूय भवत क्वचित्, दे२ नाधम विभाक्क्वचित्, दे५-९ ११ मुवे यूय (दे६ ७ य य) तद्वै निवेदये, ते१ अधम न विभा क्वचित्

४६ -a) दे२ ते१ चोवाच (→प्रोवाच), दे५ ९ ११ मुवे नेष्यामि (→नेष्यामो) -c) दे८ अद्य वै (→अद्यैव), दे२ ते१ मथुरा (→मथुरा) -d) दे५ मुवे अवेक्ष्या° (→प्रवेक्ष्या°), दे६ ७ प्रवेक्ष्यामि दिगम् (दे७ °सु)ण

४७ दे११ ef ○ -a) दे३ ३ १० विमान, दे४ विमाना (→विमान-) -b) ब३ ते१ सत्वर, दे२ सत्वरा (→सत्वर) -c) दे३ २ दिव्या नामानि, दे३ ८ ९ ते१ दिव्यानिमानि (→दिव्या नीमानि), दे१० रत्नानी (→रत्नानि) -d) दे१ सुबहूनि च तानि च, दे३ ४ सुबहूनि महाति च -e) दे३ ३ ४ राज्ञो (→राज्ञे), दे५ ९ गृहीष्वाप्यायन राज्ञे -f) दे३ ३ ४ तस्मै त्व देह्यनतक, दे५ ८ ९ मुवे तस्मै त्व देह्यनर्ष्यकम्, दे६ तस्मै त्व देहि नथक -ef) दे२

गृहीष्वाप्यायन राज्ञे तस्मै त्व देह्यनर्ष्यकम् ॥४७

आरुह्य स तथेत्युक्त्वा नमस्कृत्य हरि च ता ।
उत्पपात तत स्थानाद् यत्र राजा व्यवस्थित ॥४८
राज्ञे निवेदयामास रत्नानि सुबहूनि च ।
स्वर्णपात्रो कृता पूर्णा राजा वचनमब्रवीत् ॥४९
स्वागत ते महाभाग परिपूज्य सुमान्य च ।
अर्द्धासिने कृत प्रीत्या रत्नदो धनदो यथा ॥५०
अस्मात् स्थानादिदानी च महाराजाय सर्पताम् ।
आश्चर्यं दशयिष्यामि कथयिष्यामि चाभि भो ॥५१ वे १७ः

गृह्णा यापाय नरा प्रीतस्म त्व देत्यमच्चका, ते१ गृह्णा योषाय नरा से तस्मै त्व देयमचिकम

४८ दे११ ab ○ -a) दे२ अरुह्य (→आरुह्य), ब३ आरुह्य तत इत्युक्त्वा -b) दे२ ते१ हरेव ता (→हरि च ता), दे१० यान नत्वा हरि च ता -c) दे२ उत्तमा त (?), ते१ उत्त माय (→उत्पपात) -d) दे३ २ ५ ८ ते१ व्यवस्थिता (दे५ ८ ता) (→व्यवस्थित)

४९ दे५ ४९c-५१b ○ -a) ब३ द्वास्थे, दे३ स्वस्थे, दे२ ते१ वास्थे, दे४ यस्ते, दे४ यस्तन् (→राज्ञे), ब३ निवश्या° (→निवदया°), दे१० द्वास्थैर्निवदित प्राप्त -b) दे३ ४ सुबहून्त्यपि, दे६ च बहूनि च, दे७ स्वबहूनि च (→सुबहूनि च) -c) दे१० कृत (→कृता), दे३ पूर्णो (→पूर्णा), दे९ स्वर्णि*****, दे६-९ ११ मुवे राजा दशनमात्रेण, ते१ श्रुत्वा गोकर्णवचन -d) दे२ गोकर्ण राजामब्रवीत्, दे६-९ ११ मुवे सन्तुष्ट स (मुवे सो) ब्रवीद्विदम्

५० दे५ abc ○ (द्व ४९ पा वि), दे२ ते१ cd ○ -a) ते१ स्वागमन (→स्वागत) -b) दे८ ९ स्वमान्य (→सुमान्य), ब३ परिपूज्य प्रणस्य च, दे३ परिपूज्याश्रुमानि च, दे९ ते१ परि- पूज्यास्तु (ते१°सु) मात्य च, दे३ ४ परिपूज्यासनानि च, मुवे समान्य परिपूज्य च -c) ब३ कृत-, दे६ ७ कृता (→कृत)

दे१० a,b मध्ये अधिकम्—

*तिष्ठ किं करवाणि ते इत्युक्ताथ परिष्वज्य ।

पुन d चरणात्पर दे१० अधिकम्—

*तत प्रसन्न राजान गोकर्णो वाक्यमब्रवीत् ।

५१ दे२ ते१ ab ○ -b) मुवे उप(मुवे अप)सप (दे६ °र्व, मुवे °प्य) क्षणा तरे, दे१० महाराज समर्प्यता -c) दे२ आर्द्धाष्यामि कथयिष्यामि, ते१ अद्य त्व कथयिष्यामि -d) ब३ दे९ वा विभो, मुवे चापि भो (→चाभि भो), दे३ साप्रतत वचाभिनी, दे२ वा विभागे****, दे३ ४ इदानी तव चाभि भो, दे६ ***** चारि भो, दे७ स्थानात्वं व्यभिचार भो, ते१ वारि भागे समन्वित ।

१७१

श्रीवराह उवाच ।*

तत्र स्थित्वा यथान्याय गोकर्णं सर्वमण्डलम् ।
शुक च मातापितरौ साध्वीभार्याचतुष्टयम् ।
[समान्य पूजयामास यथाविभवशक्तिः] ॥१॥
लोकैस्तत्र महोद्यान मथुरावासिभिः कृतम् ।
अविघ्नराजस्य मह द्विजेभ्यो बहुदक्षिणम् ॥२॥
भक्ष्य भोज्य च दानं च दीनानाथजनस्य च ।
गीतवादित्रमाङ्गल्यं पुत्रवृद्धौ यथोचितम् ।
तत्सर्वं कृतवाँल्लोको गोकर्णस्य महात्मनः ॥३॥
एकैकं च परिष्वज्य प्रणिपत्य यथाक्रमम् ।

१७१

* ब३ दे२ ७ १० वराह उवाच, दे३ ४ श्रीवाराह उवाच,
दे५ ८ ९ ११ ते१ वाराह उवाच, दे६ वराह

१ -a) ब तत्रस्थे नैव चानार्थ्ये, दे१ ४ तत्रस्थे नैव
वान्याय, दे२ तत्र****राध्य, दे३ तत्रासु नैव वान्याय, दे१०
तत्रस्थे नैव चाज्ञतो, ते१ तत्र चैव समाराध्य -b) दे५ ९ ११ मुवे
°मगलम् (→°मण्डलम्), ते१ मोक्षाथ मङ्गलं शुभम् -c) दे४ ९ ११
°पितर (→°पितरौ) -d) दे५-९ ११ मुवे साधु (→साध्वी-)

२ -a) दे२ लोकैस्तत्र महो*, दे५ ९ ११ मुवे मथुरा
वासिभिर्लोकैर्, ते१ लोके तत्र महाभागे -b) दे२****कारयस्तत,
दे५-११ उद्यान कारयस्तदा (दे६ °त), मुवे उद्यान कारयस्तदा
-c) दे१ महत् (→मह), दे२ अधिद्वय रायस्य मह, दे५ ९ ११ मुवे
स्वयं च कृतवास्तत्र, ते१ कृता अधिज्य रायस्य (मह) -d) दे२ ४
ते१ °दक्षिणाम् (→°दक्षिणम्), दे६ ९ ११ मुवे अविघ्नस्य महामखम्
(दे६ ७ °हवे)

३ -a) दे१ भक्ष्य भोज्य च पानं च, दे२ ते१ भक्षतो
दीपदानं च, दे५-९ ११ भक्ष्य भोज्य ब्राह्मणेभ्यो, मुवे भक्ष्य भोज्यो
ब्राह्मणेभ्यो -b) दे२ दीनादानद्यथा तथा, दे५-११ मुवे ददौ
दानानि नित्यं, ते१ दीनागन्धं जथा तथा -c) दे६ ७ °मगल्य
(→°मगल्य), दे२ जन्मवागीतश्वागल्य, ते१ जन्मवागीज्यथागल्य
-d) ब३ स चकार यथोदित, दे६ पुत्रो वृद्धो यथोचित -e)
दे३ ४ ६ ते१ लोके (→लोको) -f) ते१ योपकणमहात्मनः

४ ते१ cf○ -a) दे६ स (→च), दे२ ते१ परित्यज्य

मातापित्रोः प्रणम्याथ शिरसा पादवन्दनम् ।
शुकं हृदि समालभ्य प्रहरोद जजल्प च ॥४॥
यस्य प्रसादाज्जीवश्च धर्मश्चानुत्तमा गतिः ।
विनष्टस्य पुनः प्राप्तो राज्यलाभः सुपुष्कलः ।
शुकपुत्रान्मया प्राप्तमिह लोके परत्र च ॥५॥
एव वसन् सुखी तत्र गोकर्णं सह बन्धुभिः ।
[रमयामास सुचिरं भुञ्जन् भोगपुरं सरः] ॥६॥
शुकनाम्ना कृतं तेन शिवस्यायतनं महत् ।
शुकेश्वरं प्रतिष्ठाप्य दिव्यं सत्रं चकार ह ॥७॥
ब्राह्मणानां शते द्वे तु मिष्ठान्नवरभोजनम् ।

वे १७३

(→परिष्वज्य) -d) दे१ पादयोयुगा, दे२ पाद**र, मुवे पाद-
पकजे, ते१ पादमग्रतः (→पादवन्दनम्) -e) ब समारोप्य, दे१
समालोच्य, दे३ ९ ११ मुवे समालोच्य (→समालभ्य) -f) दे१ ३ ४
हरोद च जजल्प च, दे२ प्रहरोदय*ज्यसा, दे५-९ ११ मुवे प्रहरोद
स वै वणिक्

५ -a) दे१ यस्य प्रभावाज्जातवेत्, दे२ ते१ प्रसादाज्जीव-
धम् च, दे३ यस्य प्रभावाज्जीव च, दे४ यस्या प्रभावाजीव च, दे१०
यस्य प्रसादो सोज्जीवश्च -b) दे१ धर्मे बानुत्तमे गतिः, दे२****
मुत्तमामतिः, दे३ ४ धमवानुत्तमा गतिः, ते१ स याति उत्तमा
गतिम् -c) ब३ दे१ १० विनष्टश्च पुनः प्राप्तो, दे५ ७ ९ ११
विनष्टेन मया प्राप्तो दे६ विनष्टे मनया प्राप्तो, दे८ विनष्टेन
मयो प्राप्तो, मुवे विशिष्टेन मया प्राप्तो -d) दे५-९ ११ मुवे
राज्ञो (→राज्य-) दे२ ते१-लाभाय (→लाभं सु-) -e)
दे२ ज्ञात, दे३ प्राप्त, दे६ प्राप्ते (→प्राप्त), दे४ १० शुकपुत्रो मया
प्राप्ता (दे४ °त)

६ दे५-९ ११ मुवे cd○ -a) ब३ दे५ ७ ११ मुवे सुख
(→सुखी), दे२ ते१ एव वदात्सुखी तत्र, दे६ एव च समुखं तत्र,
दे८ ९ एव वस सुखं तत्र

७ -a) दे१ कृत, ते१ कृते (→कृत) -b) ब३ शुक°
(→शिव°)

८ -a) दे५-९ ११ मुवे च (→तु), दे३ ब्राह्मणं च शतं द्वे
तु, दे४ ब्राह्मणानां शतद्वे तु -b) दे५ ९ ११ मुवे °भोजने (→

शुकसत्रमिति ख्यात मृतो मुक्तिमवाप स ।
विमानवरमारुह्य स्वर्गलोक गत शुक ॥८॥
शुकप्रदाने गोकर्ण फल स्नानस्य सगमात् ।
श्राद्ध सुवर्णगोदान कृत्वा तस्मै ददौ च स ॥९॥
शबरस्य सभार्यस्य तेन स्वर्गं गतस्य ह ।

शुकोदरेण सहितो विमानवरमास्थित ॥१०॥
एतत् ते कथित सर्वं मथुराया महत्फलम् ।
सरस्वतीसगमस्य गोकर्णस्य शिवस्य च ॥११॥
गोकर्णस्य तु सतानमक्षय धर्मतोऽव्ययम् ।
सभूत स सुख भुक्त्वा ततो मोक्षमवाप्नुयात् ॥१२॥

॥ इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे एकसप्तत्यधिकशततमोऽध्याय ॥१७१॥

१७२

श्रीवराह उवाच ।*

पुनरन्यत् प्रवक्ष्यामि महापातकनाशनम् ।
सगमस्य प्रभाव हि पापिनामपि मुक्तिदम् ॥१॥
अत्रैव श्रूयते पूर्वं ब्राह्मण सशितव्रत ।
महानामेति विख्यात स्थितोऽसौ वनमाश्रित ॥२॥

°भोजनम्) -c) दे० शुक्रमत्रं (→शुकसत्रं) -d) दे० १० मत्पुत्र (→मृतो) -d) दे० १४ सा (→स) -e) दे० विमान (→विमान-) -f) दे० ११ शुभ (→शुक)

९ -a) ब० ३ शुकस्य दाने, दे० १ शुक प्रदाने, दे० ४ शुक प्रदाने, दे० १ शुकप्रदाने (→शुकप्रदाने), दे० ३ गोकर्ण- दे० ४ गोकर्णा (→गोकर्ण) -b) ब० ३ फल स्नानस्य सङ्गमे -c) दे० १ श्राद्धे, दे० ४ श्राद्धा (→श्राद्ध), दे० १ सुवर्णगोदान, दे० ५ ६ ९ सुवर्ण गोदान दे० १ स्ववर्ण गोदान (→सुवर्णगोदान) -d) दे० ३ स च, ते० वस (→वस)

१० दे० cdO -a) दे० १ ६ शबरस्य सभार्यस्य मुवे शवराय सभार्यस्य -b) ब० ३ सह, दे० ६ गतस्य च, दे० १० गत सह, मुवे गतश्च ह (→गतस्य ह) -c) ब० ३ दे० ८ विहितो (ब० ० त) (→सहितो)

११ दे० O -a) दे० १ ८ ९ सव- (→सव) -b) दे० १ ३ ४ मथुराया (→मथुराया), ब० ३ दे० ८ महाफल (→महत्फलम्) -d) दे० ३ ४ वा (→च)

१२ दे० १० O -a) दे० २ ते० यानो कणस्य तु सता -c) दे० १ भूत, दे० २ ते० सभूत (→सम्भूत), दे० १ सुसुख, दे० १ सन्मुख (→स सुख), दे० ६ सभूते समुख श्रुत्वा -d) ब० ३ दे० १ ततो मोक्षमवाप्तवान

पुष्पिका—

पुराणनाम—ब० इत्यादि वाराहपुराणे मथुरामाहात्म्ये गोकर्णप्रभावे, दे० १ २ ७ १० ११ ते० इत्यादि वाराहपुराणे, दे० ३ ४ इत्यादि श्रीवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे० ५ ६ ८ ९ इत्यादि वाराह

स्वाध्याययुक्तो होमे च नित्ययुक्त स योगवित् ।
जपहोमपरो नित्य स्वकाल क्षपते च स ॥३॥
एव कर्माणि कुर्वन् स ब्रह्मलोकजिगीषया ।
बहून्पण्डितान्यतीतानि ब्राह्मणस्य वने तदा ॥४॥
तस्य बुद्धिरिय जाता तीर्थाभिगमन प्रति ।

पुराणे गोकर्णमाहात्म्ये, मुवे इति श्रीवराहपुराणे गोकर्णमाहात्म्ये अध्यायनाम—ब० ३ दे० ५ ६ ८ ९ मुवे O दे० १ गोकर्णमाहात्म्ये नाम, दे० २ १० ११ गोकर्णमाहात्म्य, दे० ३ ४ ७ ते० गोकर्णमाहात्म्य नाम ग्रन्थायसख्या—दे० १ ७ १० ११ O, ब० द्वाविंशोऽध्याय, दे० ४ ॥ ६॥, दे० १२ २॥, मुवे त्रयस्सप्तत्यधिकशततमोऽध्याय ॥१७३॥ ते० एकोनवत्युत्तरशततमोऽध्याय

१७२

* ब० ३ दे० ७ वराह उवाच, दे० ४ १० श्रीवाराह उवाच, दे० २ ५ ८ ९ ११ ते० वाराह उवाच

१ -c) ते० सन्नमस्य (→सगमस्य) -d) दे० २ मुक्तिदा (→मुक्तिदम्)

२ -a) दे० ६ नित्य, दे० ११ सव (→पूव) -d) ब० ३ °मास्थित, दे० १० °मास्तुत (→माश्रित)

३ -a) दे० ४ °युक्ते (→°युक्तो) -b) मुवे स (→स) -c) दे० °होमे (→°होम-) -d) ब० ३ सुकाल, दे० ५ ९ स्व काल (→स्वकाल), ब० ३ दे० ३ क्षपते, दे० ४ क्षिपे*, दे० ७ क्षपये ते० क्रयते (→क्षपते), दे० ३ तु स, दे० १० वस, ते० वस (→वस)

४ दे० २ ते० cdO -a) दे० २ ते० कर्तुश्च (→कुर्वन् स) -b) ब० ३ °लोक (→°लोक-), दे० २ ते० काले क्रियति गच्छति -d) दे० ४ ब्राह्मणोस्य, दे० ५ ब्राह्मणास्य (→ब्राह्मणस्य)

५ दे० ७ cdO -a) दे० २ ते० तस्य बुद्धि समुत्पन्ना -c)

पुण्यतीर्थजलैरेतत्क्षालयामि कलेवरम् ॥५
प्रयातो विधिवत् साक्षात् सूर्यस्योदयन प्रति ।
असिकुण्डादित कृत्वा दक्षिण कोटिम तत ॥६
तथा चोत्तरकोट्यन्त तथान्य माथुर च यत् ।
क्रमेण सर्वतीर्थानि स्नात्वान्यान्यपि पुष्करम् ।
गत्वा सर्वाणि तीर्थानि स्नात्वा पूतो भवाम्यहम् ॥७
इति कृत्वा मथुराया निर्जगाम स वै द्विज ।
कृतपूजानमस्कार अध्वान प्रत्यपद्यत ॥८
अध्वप्रपन्नो ददृशे पञ्चप्रेतान् सुभीषणान् ।
अरण्ये कण्टकवृते निर्जने शब्दवर्जिते ॥९
तान् दृष्ट्वा विकृताकारानतितीव्रभयङ्करान् ।
ईषदुत्रस्तहृदयोऽतिष्ठदुन्मील्य चक्षुषी ॥१०

दे४ पुण्यातीर्थ°, दे५ ९ मुवे पुनस्तीर्थ° (→पुण्यतीर्थ°)

६ दे७ ab○ -a) ते१ प्रयातो (→प्रयातो) -c) दे१ आनि- (→असि-), ब३ -कुण्डादिक, दे१ ३ -कुण्डादिन (→-कुण्डादित) -d) ब३ दक्षिणा, दे२ १० मुवे दक्षिणा (→दक्षिण), मुवे कोटिका (→कोटिम)

७ दे६ ef○ -a) दे१ ३ ४ तथवोत्तर° (→तथा चोत्तर°)
दे२ ते१ °कोटित दे५ °कोप त मुवे °कोट्या तु (→°कोट्य त)
-b) दे२ ८ ११ ते१ तथान्यन्माथुर, मुवे तथाम-माथुर (→तथा य माथुर) -d) दे४ स्नात्वा यान्यपि, दे१० स्नात्वा यास्यामि, दे११ स्नानान्यामपि, मुवे स्नात्वा मामपि (→स्नात्वान्या यपि), व दुष्कर (→पुष्कर) -e) दे७ गत्वा तीर्थानि सर्वाणि -f) दे७ पीतो (→पूतो)

८ -a) दे६ गत्वा (→कृत्वा), ब३ दे२ ६ ७ मथुराया, ते१ माथुराया (→मथुराया) -b) दे२ निजगाममसौ द्विज, दे५-९ ११ मुवे निजगामाथ स द्विज, ते१ निजगाम असौ द्विज -c) दे६ मुवे °नमस्कार, दे१० °नमस्कारो, ते१ °नमस्कार (→°नमस्कार) -d) दे१० ह्यध्वान (→अध्वान), ब३ प्रतिपद्यते, दे४ प्रत्यप्रद्यात्, दे५ प्रत्यपद्यते, दे६ प्रतिपद्यत (→प्रत्यपद्यत)

९ -a) दे१ ३ ४ अध्वप्रपन्ने, द२ अध्व प्रपन्नो (→अ व प्रपन्नो), मुवे ह्यदशत (→ददशे) -b) दे१ ६ °भीषणा दे३ °भीषणा, दे४ °भीषणा (→°भीषणान) दे२ य सप्रेतान् सुभीषणात्, दे६ य च प्रीता सभीषणाम्, ते१ य सप्ततान् सुभाषणान् -c) दे६ ७ आरण्ये (→अरण्ये), ब३ कण्टकवृक्षे, दे१ कण्टकवृक्षे दे५ ९ ११ मुवे कण्टकवृक्षे, त१ कण्टकी वृक्षे (→कण्टकवृक्षे) -d) ते१ दष्ट° (→शब्द°), दे९ निजन (दुजने) दुष्टवर्जिते

आलम्ब्य स ततो धैर्यं त्रासमुत्सृज्य दूरत ।
पप्रच्छ मथुरालाप के यूय रौद्रमूर्त्तय ॥११
भवन्त कर्मणा केन दुष्कृतेन भयावहा ।
एकस्थानात् सदा यूय प्रस्थिता कुत्र वा सदा ॥१२
प्रेता ऊचुः ॥
क्षुत्पिपासातुरा नित्य बहुदुःखसमन्विता ।
हृतबुद्ध्या वय सर्वे नष्टज्ञाना विचेतस ॥१३
न जानीमो दिश काञ्चिद्विदिश वापि चाध्वनि ।
नान्तरिक्ष मही चापि जानीमो दिवस तथा ॥१४
यदेतद् दुःखमापन्न सुखोदकफल भवेत् ।
अप्रकाममिदं भाति भास्करोदयमेव च ॥१५
अहं पर्युषितो नाम सूचीमुख अत परम् ।

वे १७८

१० -a) दे३ ४ तान् दृष्ट्वा विकृतान धारान् -b) व३ दे१ घोरानतिभयानकान्, दे३ ४ १० घोरानतिभयकरान् -c) ब३ ईषत सत्रस्त-, दे१ ३ ४ ईषदुस्तर-, दे६ एषदत्त-, दे७ एव वदन्-, दे१० ईषद्वित्रस्त- (→ईषदुस्तर-) -d) ते१ ईष° (→[अ] तिष्ठ°), व तिष्ठेदुन्मील्यलोचने

११ -a) ब३ अवलम्ब्य, दे१ ३ ४ अल्प व्यस, दे२ ते१ आलम्ब्य (ते१ °त), दे६ ७ अतव्यस (→आलम्ब्य स), दे१ ४ ७ नतो (→ततो), दे११ वैर्ये (→धैर्य) -b) ब३ भयमुत्सृज्यदूरत -d) दे९ केयूर, दे६ कीयूरी, दे७ केयूरी (→के यूय)

१२ -c) दे२ एव (→एक-), दे२ ते१ यथा (→सदा) -d) ब३ स्थिता, दे४ मुदा (→सदा)

॥ दे२ ७ ते१ प्रेत उवाच, दे१० प्रेत उ०

१३ -c) ब३ हृतबुद्धि-, दे१ ३ ४ भूतबुद्ध्या, द१० हृत बु या, ते१ द्रुतबुद्ध्या (→हृतबुद्ध्या), दे५ ९ ११ मुवे दुबुद्ध्या च वृता सर्वे -d) दे५ नष्ट, दे१० *न-, मुवे हीन- (→नष्ट-), दे४ ५ ७ विचेतसा (→विचेतस)

१४ -a) दे२ हि समूढा, ते१ हस मूढा (→दिश काचिद) दे७ न जाने प्रोदिशि काचिद -b) दे५ ७-११ मुवे चापि (→वापि), दे२ गृहे वा*पि चाध्वनि, त१ गृहेषामपि वाध्वनि -c) दे३ ४ १० वापि (→चापि) -d) दे६ गता (→तथा)

१५ दे९ ○ -a) दे४ ये ददत् (→यदेतद्) -b) दे६ लभेत (→भवेत्) -c) दे६ ७ अप्रकाश° (→अप्रकाम°), ब३ अप्रकाममिदं भद्रे -d) दे५-८ ११ मुवे भास्करोदयन प्रति

१६ दे९ a ○ -b) ब३ दे१-४ ६ ७ १० सूचीमुखमत

१७ शीघ्रगो रोधकश्चैव पञ्चमो लेखकस्तथा ॥१६

ब्राह्मण उवाच ।*

प्रेताना कर्मजाताना नाम्ना वै सभव कुत ।

किं तत्कारणमेतद्धि येन यूय सनामका ॥१७

प्रेत उवाच ।*

अह स्वादु सदाश्नामि दक्षि पर्युषित द्विजे ।

एतत्कारणमुद्दिश्य नाम पर्युषित मम ॥१८

सूचिता बहवोऽनेन विप्राश्चान्नादिकाङ्क्षण ।

एतत्कारणमुद्दिश्य सूचीमुखमत परम् ॥१९

सप्रार्थितो द्विजेनैव शीघ्र याति यतो हि स ।

एतत्कारणमुद्दिश्य शीघ्रगस्तेन सोच्यते ॥२०

एको गृहस्थ मध्ये तु भुङ्क्ते द्विजभयेन हि ।

समारुह्योद्विग्नमना रोधकस्तेन चोच्यते ॥२१

पर (दे१ ०र), मुवे पर सूचीमुखस्तत -c) ब३ शीघ्रको (→ शीघ्रगो) -cd) ते१ शीघ्रगो रोधकश्चैव पञ्चमो लोककस्तथा

* दे२ ते१ ०, दे१० ११ ब्राह्मण उ०

१७ दे२ ७ ते१ ० -a) दे३ १० जातीना (→जाताना) -b) ब दे१० ११ मुवे नाम्ना (→नाम्ना), ब कथ (→कुत), दे६ नाम्ना वै कमसभव -d) दे० पूर्वे सर्वे, दे६ ८ ९ ११ मुवे यूय सर्वे (→येन यूय)

* दे४ ७ ०, ब३ प्रेता ऊचु

१८ दे१ ०, ब३ दे४ cd ० -a) ब३ सदाश्नामि, दे१ सदा श्रद्धै, दे२ ते१ सदाश्नाति, दे६ सदाश्नामि, दे८ सदासामि (→सदाश्नामि) -b) दे१ ददौ, दे२ ते१ दमि, दे६ दाप्नु, दे८ दक्षि, दे११ दग्नि (→दक्षि), दे६ द्विज (→द्विजे) -d) दे५ ८ ९ नाम्नि (→नाम), दे५ ६ ८ ९ ११ मुवे द्विज (→मम)

१९ ब३ दे७ ०, दे३ ४ ab ०, दे५ ८ cd ० -a) दे१ सूचिता बहवो येन -d) दे६ सूचीमुखे मत पर, मुवे पर सूचीमुखस्तत

२० दे१ ३ ४ ७ ०, ब३ दे५ ab ० -a) दे६ सप्रस्थितो, दे१० सप्रस्थितो मुवे समर्थितो (→सप्रार्थितो) -b) दे२ ते१ यतो यम, दे६ यतो यत, दे१० यतोयम, दे११ यतोयम (→यतो हि स) -d) ब३ दे६ १० चोच्यते, दे२ -रोच्यते, दे५ साध्यते ते१ -रोच्यते (→सोच्यते)

२१ दे१ ३ ४ ७ ० -a) ब३ दे१० एष (→एको) -b) ब३ दे२ तु, दे६ च (→हि), दे१० ते१ भुङ्क्ते द्विजन (ते१ म) येन तु -c) दे६ मम ना****

मौनेनापि स्थितो नित्य याचितोऽपि लिखेन्महीम् ।

अस्माकमपि पापिष्ठो लेखकस्तेन नाम वै ॥२२

मदेन लेखको याति रोधकस्तु ह्यवाक्छिरा ।

शीघ्रग पङ्गुता प्राप्त सूचीमुखमत परम् ॥२३

उषित केवलग्रीवो लम्बोष्ठो बृहतोदर ।

बृहद्वृषणशुष्काङ्ग पापादेव प्रजायते ॥२४

एतत् ते सर्वमाख्यातमात्मवृत्तान्तसभवम् ।

यदि ते श्रवणे श्रद्धा पृच्छ चान्यद् यदिच्छसि ॥२५

ब्राह्मण उवाच ।*

ये जीवा भुवि तिष्ठन्ति सर्वे चाहारजीविन ।

युष्माकमपि चाहार श्रोतुमिच्छामि तत्त्वत ॥२६

प्रेता ऊचु ।*

शृणुष्वआहारमस्माक सर्वभूतदयापर ।

२२ दे१ ३ ४ ७ ० -a) ब३ हितो (→स्थिता), ब दे१० यस्माद (→नित्य) -b) दे२ ते१ यदापि विलिखेन्महीम् -d) ब३ नामत, दे११ नाम च (→नाम वै)

२३ दे१ ३ ४ ७ ० -a) ब३ मेव्रेण, दे२ मेदेन, दे१० निव्रेण (→मदेन) -b) दे६ ११ गिर (→शिरा) -c) दे६ पङ्गुता (→पङ्गुता), दे६ १० प्राप्ता (→प्राप्त) -d) मुवे पर सूची मुखस्तत

२४ दे१ ० -a) दे६ तर्पित (→उषित), ब कम्बल ग्रीवो, दे१ केवलग्रीवो, दे२ ते१ केवला ग्रीवो, दे४ केवलग्रीवा (→केवलग्रीवो) -b) दे१ सुमहोदर, मुवे वै महोदर (→बृहतादर) -c) दे१ ३ ४ वृहण (→वृषण-)

२५ दे१ ० -c) दे२ ते१ यदि ते श्रवणायाल -d) ब३ पृच्छदन्यद्यदिच्छसि, दे१ पृच्छ चान्य यदाच्छसि, दे२ ते१ श्रद्धया परिपृच्छसि, दे३ ४ पृच्छ चान्य यदिच्छसि, दे१० किमन्यद्द्वद पृच्छसि

* दे१ ०, दे८ ब्राह्मणा उवाच, दे९ ब्राह्मण उ०

२६ -a) दे६ यो (→ये) -b) दे२ ते१ सवमाहार°, दे५-९ ११ सर्वे आहार°, दे१० सर्वे वाराह°, मुवे सवमाहार° (→सर्व चाहार°)

* दे१ प्रेत ऊचु, दे२ ते१ प्रेत उवाच, दे४ प्रेता उवाचु, दे६ प्रेतवाच, दे७ प्रेतोवाच

२७ -a) ब३ दे५-११ मुवे शृणु चाहार° (→शृणुष्वआहार°) -b) ब३ दे२ ११ ते१ पर, दे३-७ ९ पर (→पर) -c) ब

य श्रुत्वा निन्दसे नित्य भूयो भूयश्च नित्यश ॥२७
 श्लेष्ममूत्रपुरीषेण योजितानि समन्तत ।
 गृहाणि त्यक्तशौचानि प्रेता भुञ्जन्ति तत्र वै ॥२८
 बलिमन्त्रविहीनानि दानहीनानि यानि च ।
 गुरवो नैव पूज्यन्ते स्त्रीजितानि गृहाणि च ॥२९
 यानि प्रकीर्णभाण्डानि प्रकीर्णोच्छेषणानि च ।
 नित्य च कलहो यत्र प्रेता भुञ्जन्ति तत्र वै ॥३०
 अपात्रे प्रतिदत्तानि विधिहीनानि यानि च ।
 निन्दितानि द्विजातोना जुगुप्सितकुलोद्भवे ॥३१
 जाताना विवाहिताना कर्मदुष्कृतकारिणाम् ।
 तेभ्यो दत्त तदस्माकमुपतिष्ठति भोजनम् ।
 एतत् पापरत चान्यद् भोजन दुष्टकर्मिणाम् ॥३२

य श्रुत्वा निन्दसे नित्य, दे१ य श्रुत्वा खिद्यसे नित्य, दे३ ४ य श्रुत्वा विद्यसे नित्य, दे१० यच्छत्वा निन्दसे नित्य, मुवे यच्छत्वा निन्दसे नित्य, ते१ य श्रुत्वा निश्चसे नित्य -d) दे१ भूमिः (→नित्यश)

२८ दे०ते१ cdO -a) दे१ पुरापश्च (→पुरीषेण) -b) दे१ ३ योषितानि, दे४ पाषितानि, दे५-९ ११ योषिताना, मुवे योषिता च (→योजितानि) -c) दे३ ६ ७ गृहाणि (→गृहाणि)

२९ दे२ ते१ O -a) दे६ ७ अग्निं (→बलिं) -b) दे१ गृहोच्छिष्टानि यानि च, दे३ ****यानि च -d) ब३ दे१ गृहाणि (→गृहाणि), दे३ ४ तु (→च)

३० -a) दे२ ते१ गृहाणि यानि सकीण -b) दे२ ते१ भाण्डानि भेषणानि च -c) ते१ नित्य च कलहोपत्र

३१ -a) दे१ ३ ४ १० अयात्र-, दे२ ते१ अयात्र (→अपात्रे) -c) दे६ निमित्तानि, मुवे निन्दिताना (→निन्दितानि) -d) दे१ कुलोद्भव, दे७ कुलोद्भवौ, दे१० कुलोद्भवम् (→कुलोद्भवे)

३२ -a) ब३ विवाहिताना जाताना, दे२ ३ ५ ६ ८ ९ ११ मुवे जाताना विवाहिताना च (दे३ तु), दे७ जाताना विवाहित कृत्य -b) दे१ तथा दुष्कृतकारिणा, मुवे दुष्कृत कमकुवताम् -c) ब३ तश्च (→तेभ्यो) -d) ब३ पापिना, दे४ भोजस, मुवे भोजने (→भोजनम्), दे१ ३ उपतिष्ठति नाजसा (दे३ ँ), दे१० उपतिष्ठति नाजन -e) ब३ एतत् पापतर चान्यद्, दे१ एतान्पाप रताश्चान्ये, दे ४ एतान्पापरताश्चान्ये, दे५ ८ ९ ११ मुवे एतत्पापतर चान्यद् -f) दे६ ७ कर्मणा (→कर्मिणा), ब५ भोजन शुद्धसम्भव, दे१ भोजन तद्वदुत्तम, दे२ भोजन वृद्धकुष्ठकम्, दे ४ भोजन तद्वदक्षम, दे१० भोजन द्रष्टुमक्षम, ते१ भोजने वृद्धकुष्ठकम्

निर्विण्णा प्रेतभावेन पृच्छामस्त्वा दृढव्रत ।
 यथा न भवति प्रेतस्तथा ब्रूहि तपोधन ॥३३
 ब्राह्मण उवाच ॥

एकरात्रत्रिरात्रेण कृच्छ्रचान्द्रायणादिभि ।
 व्रतैरभ्युद्धृत पूतो न प्रतो जायते नर ॥३४
 मिष्टान्नपानदाता च सतत श्रद्धयान्वित ।
 यतीना पूजको नित्य न प्रेतो जायते नर ॥३५
 त्रिरग्नि पञ्च चक्र वा प्रतिनित्य तु पोषयेत् ।
 सर्वभूतदयालुश्च न प्रेतो जायते नर ॥३६
 देवतातिथिपूजासु गुरुपूजासु नित्यश ।
 रतो व पितृपूजाया न प्रतो जायते नर ॥३७
 [शुक्लाङ्गारकसयुक्ता चतुर्था जायते यदा ।
 श्रद्धया श्राद्धकृन्मर्त्यो न प्रतो जायते नर] ॥३८ वे १७

३३ -a) दे१ ५ निर्विणा, दे३ ४ ८ ९ ११ निर्विणा, दे७ निर्विण, दे१० निर्विण-, ते१ निर्विणा (→निर्विण्णा) -b) ब३ पृच्छामि त्वा, दे६ पृच्छामुस्ता, दे७ पृच्छामा त्वा, मुवे पृच्छाम सु- (→पृच्छामस्त्वा), ब५ दे६ १० ऋत, दे०-४ ७ ते१ ऋता (→ऋत) -c) दे१ यथा भवति न प्रेतास दे५-९ ११ मुवे प्रेतो यथा न भवति

॥ दे३ ब्राह्मण, दे४ ब्राह्मणा उवाच, दे६ ब्राह्मण उवाच, दे१० ब्राह्मण उ०

३४ -a) दे० ८ ९ एकरात्रि (→एकरात्र-) -c) दे२ मुवे व्रतैरभ्युद्धृत, दे३ व्रतैरभ्युद्धृतो, दे४ व्रतैरभ्युद्धृतो, दे५ ९ व्रतैरभ्युद्धृत, दे६ व्रतैरभ्युद्धृत, दे७ व्रतैरभ्युद्धृत, दे८ व्रतैरभ्युद्धृत (→व्रतैरभ्युद्धृत)

३५ दे७ O -a) दे१० शिष्टान्नं, ते१ शिष्टान्नं (→मिष्टान्नं) -d) दे१० न प्रे*****

३६ दे१ ३-५ ८ ९ O -a) मुवे त्रीनङ्गि (→त्रिरग्नि), ते१ त्रिराग्न पच वैक वा -b) दे६ पूजयेत् दे७ पूषयेत्, दे१० पोषयेत्, ते१ तोषयेत् (→पोषयेत्) -d) दे१० न प्रे*****

३६ श्लोकात्पर ब३ दे० १० ११ अधिकम्—

*बहुमानापमानाम्या तुल्यकाचनलोष्ठयो ।

तुल्य शत्रौ च मित्रे च न प्रेतो जायते नर ।

३७ दे७ O -a) मुवे देवतातिथिषु पूजासु -d) दे१ न प्रेतो जा****, दे१० न प्रे*****

३८ मुवे ते१ O, पाठान्तर नास्ति

१३८ जितक्रोधो ह्यमात्सर्यस्तृष्णासङ्गविवर्जित ।
 क्षमावान् दानशीलश्च न प्रेतो जायते नर ॥३९॥
 एकादशी सिता कृष्णा सप्तमी वा चतुर्दशीम् ।
 उपवासप्रियो नित्य न स प्रेतोऽभिजायते ॥४०॥
 गा ब्राह्मण च तीर्थानि पर्वताश्च नदीस्तथा ।
 देवाश्च वन्दते नित्य न प्रेतो जायते हि स ॥४१॥
 प्रेता ऊचुः ।
 त्वत्तस्तच्छूनमस्माभिर्येन प्रेतो न जायते ।
 प्रेतस्तु जायते केन तद्वद त्व महामुने ॥४२॥
 विप्र उवाच ।
 शूद्रान्नेन तु भुक्तेन ब्राह्मणो म्रियते यदि ।
 तेनैव ह्युदरस्थेन स प्रेतो जायते ध्रुवम् ॥४३॥

३९ दे१ ३ ४ ६ १० ० -c) दे५ ७ ९ ११ मुवे क्षमायुक्तो दानशीलो

४० दे६ ० -b) ब३ दे१ ८ ते१ च, दे३ ४ तु (→वा)
 -c) ब३ दे१० उपवा (दे१० ०ब) सति यो नित्य, दे१ उपवासरतो
 नित्य, दे३ ४ उपवासे तपो नित्य, दे५ ७ ९ ११ मुवे उपवासपरो नित्य
 -d) ब३ दे३ ४ ७ न प्रेतो जायते नर, दे१ न प्रेतो*****

४१ -a) दे५ ६ ९ ते१ गो (→गा), दे४ ५ ८ ब्राह्मणा
 (→ब्राह्मण) -b) ब३ दे३ ४ ६ ७ नदीस्तथा (→नदीस्तथा) -d)
 दे४ १० नर (→हि स), दे१ न प्रेतो*****, दे६ ७ न स
 प्रेतोभिजायते

४२ दे१ ३ ४ ते१ प्रेत उवाच, दे५ ९ प्रेत ऊचुः, दे६ प्रेता उवाच

४२ -a) दे२ तत्तस्तत, दे३ त्वत्तस्य, दे४ तत्त्वस्य, दे८
 त्वत्तस्तत (→त्वत्तस्तत), ते१ ततस्तु शृणुमस्माभिर् -b) ब३ यस्मात्,
 मुवे यो न (→येन), दे२ ५-९ ११ मुवे प्रेतोभि- , ते१ प्रीतोभि-
 (→प्रेतो न) -c) दे१ ३ ४ प्रेतत्व (→प्रेतस्तु), दे१ येन, दे८ कोन
 (→केन) -d) दे५ ६ ८ ११ तद्वद च, दे७ तच्च त्व च (→तद्वद त्व)

४३ ब३ दे१ ३ ४ ब्राह्मण उवाच, दे७ विप्रो, दे११ विप्र उ०

४३ -a) दे६ ७ शूद्रान्नेन (→शूद्रान्नेन) -c) दे७ कथं,
 मुवे चोदं (→ह्युदं), दे१ ३ ४ तेन तूदरस्थेन, दे६ तेनैव
 कठरक्तेन -d) दे१ ३ ४ प्रेतो जायते वै ध्रुवम्

४३ श्लोकात्पर दे५-९ ११ मुवे अधिकम्—

*नरनकापालिपाषण्डसलापासनभोजनै ।

मनुष्य प्रेतता याति स्पर्शेन सुतरा तथा ।

पूवपुण्य विनश्येत्तु प्रेतो भवति नित्यश ।

[—१ मुवे ०सगतासनभोजन (→०सलापासनभोजनै) —२ दे५
 मनुष्या (→मनुष्य), दे११ प्रेतता (→प्रेतता), दे८ ९ सस्पर्शेन—

पाषण्डाश्रमसस्थश्च मद्यप पारदारिक ।
 वृथा मासरतो नित्य स च प्रेतोऽभिजायते ॥४४॥
 देवस्व ब्राह्मणस्व च गुरुद्रव्य हरेत् तु य ।
 कन्या ददाति शुल्केन स च प्रेतोऽभिजायते ॥४५॥
 मातर पितर भ्रातृन् भगिनीसुतमेव च ।
 अदुष्टान् सत्यजेद् यस्तु स प्रेतो जायते नर ॥४६॥
 अयाज्ययाजनाच्चैव याज्याना च विवर्जनात् ।
 रतो वै शूद्रसेवाया स प्रेतो जायते नर ॥४७॥
 ब्रह्महा च कृतघ्नश्च गोघाती पञ्चपातकी ।
 भूमिकन्यापहर्ता च स प्रेतो जायते नर ॥४८॥
 [गुरोर्धर्मोपदेष्टुश्च नित्य हितमभीप्सत ।
 न करोति वचस्तस्य स प्रेतो जायते नर] ॥४९॥

सुतरास्तथा (→स्पर्शः । सुतरा तथा) -३ दे५-९ ११ विनश्येत्
 (→विनश्येत्तु)]

४४ -a) ब३ दे७ ते१ ०सस्थाश्च, दे३ ४ ०सस्थाप्य, दे८
 ०सस्थस्या (→०सस्थश्च) -b) दे१ ८ मद्यप, दे२ ४ ते१ मद्यपा
 (→मद्यप) दे२ ११ ते१ पारदारिका, दे४ परदारिका, दे६ पारि
 दारिका, दे७ परदारिक (→पारदारिक) -d) १ ३ ४ नर
 (→स च)

४५ -a) दे१ देवस्व, दे६ ८ देवस्व (→देवस्व), दे३ ४
 तु (→च) -b) दे५ ७-९ ११ मुवे गुरोर्द्रव्य (→गुरुद्रव्य) -c)
 ते१ निष्केन (→शुल्केन) -d) दे१० स च*****

४६ -a) मुवे भात (→भातन) -b) दे३ १० भगिनी
 (→भगिनी-), दे५ ९ ११ मुवे भगिनी (मुवे ०यौ) च स्त्रिय सुतम्
 -c) दे१ ३ ४ असतुष्टान त्यजेद्यस्तु, दे२ ते१ अदुष्ट भोज्यते यस्तु,
 दे५ अदुष्टा यस्य जसोपि, दे६ अदुष्टा यस्य जसोपि, दे७ अदुष्ट
 यस्य जसोपि, दे८ अदुष्टा यस्त्वजे सोपि, दे९ ११ अदुष्टा यस्त्यजेत्सोपि,
 दे१० दुष्टान्न भोजयेद्यस्तु, मुवे अदुष्टान्यस्त्यजेत्सोपि -d) दे५ ९ ११
 मुवे प्रेतो भवति च (दे५ ८ ९ स) ध्रुवम्

४७ -a) दे५ ८ ९ अजाज्य- , ते१ अयाज्या (→अयाज्य-),
 दे१ ३-याजकच्चव, दे४-योजकश्चव (→याजनाच्चैव) -b) दे१
 च विवज्जक, दे२ च विसजनात् दे३ ४ तु विवज्जनात्, दे५-९ ११
 मुवे परिवज्जनात् (→च विवज्जनात्) -c) दे६ मुवे वा (→वै)
 -d) दे१० स प्रेतो*****

४८ दे३ ४ ६ ० -b) मुवे गोघ्नो वै (→गोघाती),
 दे२ ७ ते१ ०घातकी (→०पातकी) -d) दे१ १० स प्रेतो*****

४९ ब३ दे१-४ ७ १० ११ ते१ ० -a) दे६ गुरुधर्मोपदेश
 च -b) दे५ ६ ८ ९ अपश्यत् (→अभीप्सत)

असद्भ्य प्रतिगृह्णाति नास्तिकाभिरत सदा ।
 विरुद्धकारी सतत स प्रेतो जायते नर ॥५०॥
 प्रेता ऊचुः ।*
 य एतत्कर्म कुर्वन्ति मूढाऽधर्मपरायणा ।
 विरुद्धकारिण पापास्तेषा काचिद् गति वद ॥५१॥
 ब्राह्मण उवाच ।*
 ये धर्मविमुखा मूढा दयादानविवर्जिता ।
 तेषा गतिर्भवेदेका मथुराया तु सङ्गमे ॥५२॥
 श्रवणद्वादशीयोगे मासि भाद्रपदे सदा ।
 वामन तत्र देव तु पूजयेज्जुहुयात् तथा ॥५३॥
 सुवर्णमन्त्र वस्त्र च छत्रोपानहसयुतम् ।
 तत्र स्नात्वा पितृस्तर्प्य दत्त्वा करकमेव च ॥५४॥
 न ते प्रेता भविष्यन्ति मार्गगा न यमस्य ते ।
 विमानवरमारुह्य विष्णुलोक व्रजन्ति हि ॥५५॥

५० -a) ब, अत्राह्य, दे१ ० ४ असता, दे१ १० ते१ उत्सवा, दे१ १० असभ्य (→असद्भ्य) -b) दे१ ते१ नास्तिकाभिरत सदा, दे१ ११ मुवे नास्तिकेभ्यो विशेषत -c) दे१ ऋद्धकामश्च सतत, दे१ ते१ विवु(ते१ ०)द्वकारी सतत, दे१ ३ ४ विरु (दे१ ०)द्वकामश्च सतत, दे१ ११ मुवे स पापो जायते प्रेत -d) दे१ स प्रेतो*****, दे१ ११ आहारादिविवर्जित

* दे१० प्रेत उ०, ते१ प्रेत उवाच

५१ -b) ब३ दे१ ३ ४ १० ०पराङ्मुखा, दे१ ८ ०परायण (→०परायणा) -c) दे१ ०करणा, दे१ ४ ०करणा (→०कारिण) -d) दे१ कातिद गति, दे१ काति गति, दे१ ४ काश्चिन गति, ते१ काचगति (→काचिद् गति), दे१० तेषा का हि गतिभवेत्

* दे१ ब्राह्मणा उवाच, दे१० ११ ब्राह्मण उ०

५२ -b) दे१ ३ ४ ०पराङ्मुखा, दे१ ११ ०विवर्जित (→०विवर्जिता) -c) दे१ ३ ४ भवेदेव (→भवेदेका) -d) दे१ ते१ सयुगे (→सङ्गमे)

५३ -b) ब३ दे१ ११ मुवे तथा (→सदा) -d) दे१ ३ ४ सदा, दे१ तत (→तथा)

५४ -b) मुवे छत्रोपानहसयुतम् -c) मुवे स्नातो (→स्नात्वा) -d) दे१ दत्त, ते१ तत्त (→दत्त्वा), दे१ ३ ४ तु (→च)

५५ -a) दे१ ते१ वै (→ते), दे१ तते प्रेताभवेयुर्वै -b) ब३ मागमाणा यमस्य ते, दे१ ते१ मागगाय नमोस्तु ते, दे१ ८ ११ मागस्थाय नमस्य ते, दे१ मागस्थापनमस्यते, मुव मागस्थो यो नमस्य ते -d) ब३ ते (→हि), मुवे विष्णुलोक स गच्छति

तत्र तीर्थे नर स्नातो दृष्ट स्पृष्टोऽथवा श्रुत ।
 ध्यातश्च कीर्तितो वापि तेन गङ्गाऽवगाहिता ॥५६॥
 तीर्थस्यैव हि माहात्म्य प्रेतो भूत्वा शृणोति य ।
 तस्याक्षयपद विष्णोर्भवतीति मया श्रुतम् ॥५७॥
 प्रेता ऊचुः ।*

अस्माक वद कल्याण व्रतस्यास्य विधि परम् ।
 धर्मज्ञेन यथा कार्यं प्रेतत्वान्मोक्षदायकम् ॥५८॥
 ब्राह्मण उवाच ।*

एवमेव व्रतस्यास्य विधान कर्मसहितम् ।
 पुराण कथित राज्ञे मान्धात्रे पृच्छते पुरा ॥५९॥
 वसिष्ठेन महाभागा शृणुध्व कथयाम्यहम् ।
 प्रेताना मोक्षण पुण्य गतिप्रवरदायकम् ॥६०॥
 मासि भाद्रपदे शुक्ला द्वादशी श्रवणान्विता ।

तस्या दत्तं हु स्नात सर्व लक्षणं भवेत् ॥६१॥ वे १७४

५६ -b) दे१ दृष्टादृष्टोथवाश्रुत, दे१ ते१ दृष्टहृष्टो यथा श्रुत, दे१ दृष्टादृष्टोथवाश्रुत, दे१ दृष्टो**थवाश्रुत, दे१ ११ मुवे हृष्टपुष्टो यथाश्रुत -c) दे१ ३ धतेश्च, दे१ धूर्वोश्च (→यातश्च), दे१ ते१ नाभिर् (→वापि) -d) दे१ ४ येन (→तेन), दे१ ते१ ०गाहित, दे१ ०गाहिना (→०गाहिता)

५७ दे१ cdO -a) दे१ ११ मुवे तु (→हि) -b) दे१ ४ प्रेती (→प्रेतो) -c) ब, दे१ १० तस्याक्षय (→तस्याक्षय-) -d) दे१ ते१ भवतीति न सशय, दे१ भवती नियता मया

* दे१ O, दे१ ते१ प्रेत उवाच, दे१ प्रेतोवाच, दे१० प्रेत उ०

५८ दे१ aO -a) दे१ ८ ११ ते१ कल्याण (→कल्याण), दे१ तीर्थस्यैव माहात्म्य -c) दे१ ११ मुवे येन वै क्रियमाणेन (दे१ ०ने वै) -d) दे१ ७-११ प्रेतभावाच्च (दे१ ०श्च) मुच्यते, दे१ प्रेतभाव स मुच्यते, मुवे प्रेतभावात्तु मुच्यते

* दे१ ब्राह्मणा उवाच, दे१ ब्राह्मणोवाच, दे१ १० ब्राह्मण उ०

५९ -a) ब३ एवमेतद्, दे१ ६ एवमेव (→एवमेव) -b) ब, दे१ ४ १० धम (→कम) -c) ब३ दे१० पुराणे, दे१ पुराणा (→पुराण) -d) दे१ ४ पृच्छतो (→पृच्छते)

६० दे१ cdO -a) दे१ ३-११ ०भागा, ते१ ०भाग (→०भागा) -b) दे१ ४ कथयामि ते, दे१ कथयामह (→कथयाम्यहम्) -c) दे१ मोक्षणे, दे१ मोक्षणो, दे१ गमन (→मोक्षण) -d) दे१ ते१ ०दीपक, दे१ ४ ०दायिक (→०दायकम्)

६१ -a) दे१ ११ मुवे शुद्धा (→शुक्ला) -c) दे१ दत्त, दे१ ८ १० ११ मुवे स्नान, दे१ ८ ते१ स्थान (→स्नात) -d)

३ सङ्गमे च पुन स्नात्वा पूजयित्वा तु वामनम् ।
 कलश विधिना दत्त्वा तस्य पुण्यफल शृणु ॥६२॥
 कपिलानां शत दत्त्वा हिरण्योपस्करान्वितम् ।
 तेन यत्फलमाप्नोति तद् द्वादश्यामखण्डितम् ॥६३॥
 राक्षसत्वं न गच्छेत्तु श्रवणद्वादशीव्रतात् ।
 स्वर्गे च वसते तावद यावदिन्द्राश्रतुर्दश ॥६४॥
 ततः स्वर्गात् परिभ्रष्टो ब्राह्मणो वेदपारगः ।
 जातिस्मरो महायोगी मोक्षधर्मपरायणः ।
 ध्यानयोगेन भावेन युक्तो यात्यपुनर्भवम् ॥६५॥
 करकं च सुसपीनं सान्नं रत्नसमन्वितम् ।
 यथालाभोपपन्ना स्यात् सौवर्णा वामनाकृतिः ॥६६॥
 उपानच्छत्रसयुक्तो विधिमन्त्रपुरःसरः ।
 कृत्वा च विधिवत् तस्य स्नानपूजादिकं नरः ।
 मन्त्रैस्तथाविधैर्होमैर्ब्राह्मणायोपपादयेत् ॥६७॥

दे५ ६ ८ १० सव- (→सव), दे१ सवकोटिगुणा भवेत्, दे६ सवलक्ष-
 गुणान्वित

६२ -a) ब, दे१ ३ ४ सङ्गमे तु, दे६ ते१ सगमेव (→
 सङ्गमे च) -c) व करण, दे१ ३ ४ १० करक (→कलश) -d)
 दे११ तस्या (→तस्य)

६३ -b) दे२ °रान्विता, दे१० मुवे °राञ्चितम् (→
 °रान्वितम्) -d) दे६ ७ ११ यद (→तद)

६४ -a) दे६ ७ च (→न), ब३ दे५ ७ ९ ११ गच्छेत्,
 दे१ ४ ते१ गच्छेच्च, दे८ गच्छेत्ते (→गच्छेत्तु) -b) दे१ ११ श्रवणा
 (→श्रवण-), ब५ °व्रती, दे२ ६ ते१ °व्रत, दे४ °व्रतान (→°व्रतात्)
 -c) दे१ तावत्सर्गे च वसति

६५ -c) दे६ तानि स्मरो, ते१ यादि स्मरो (→जाति
 स्मरो) -d) दे२ १० °कम°, मुवे °माग° (→°धम°) -e)
 मुवे °युक्तेन (→°योगेन) -f) ब३ मुवे मुक्तो, दे१ ३ ४ युक्त (→
 युक्तो), दे१ ३ ४ जात्या-, दे२ ते१ जात्य-, दे७ जाति (→यात्य-)

६६ -a) मुवे कनक (→करक), ब५ दे१० सुसपीत,
 दे१ ३ ४ सुत प्रीत, दे२ ५ ८ ९ ११ मुवे ते१ सुसपीत (→सुसपीन)
 -b) ब३ पञ्च-, दे१ ३ ४ चाल- (→साध) -c) दे१ ४ °पन्न
 स्यात्, दे३ °पन्न स्यात्, दे५ ८ ९ ११ मुवे °पन्नेन, दे६ ७ °यत्नेन,
 दे१० °पन्न स्यात् (→°पन्ना स्यात्) -d) दे२ ५ ९ ११ मुवे
 सौवर्ण (दे६ °णं) वामन (दे४ °ना) कृत (दे५ °ति, दे९ °त)

आगच्छ वरदानन्तं श्रीपते मदनुग्रहात् ।
 सर्वगोऽपि निजाशेन स्थानमेतदलं कुरु ॥६८॥
 (आवाहनम्)*
 यत्त्वं नक्षत्ररूपेण द्वादश्या नभसि स्थितम् ।
 तन्नक्षत्रं ह वन्दे मनोवाञ्छितसिद्धये ॥६९॥
 (नाक्षत्रम्)*
 नमः कमलनाभाय कमलालय केशवे ।
 कमूर्त्ते सर्वतो व्यापि नारायण नमोऽस्तु ते ॥७०॥
 (स्नानम्)*
 सर्वव्यापि जगद्योने नमः सर्वमयाच्युत ।
 श्रवणद्वादशीयोगे पूजा गृह्णीष्व केशवे ॥७१॥
 (पूजा)*
 धूपोऽयं देवदेवेश शखचक्रगदाधर ।
 अच्युतानन्द गोविन्द वासुदेव नमोऽस्तु ते ॥७२॥
 (धूपम्)*

६७ -a) दे४ °सयुक्ता (→°सयुक्तो) -d) ब३ नर
 (→नर), दे६ स्नानपूजाधिकार, दे७ स्नानपूजाधिकार
 -e) दे१ योगी, दे४ योगै, ते१ रोमैर् (→होमैर्) -f) मुवे
 ब्राह्मण चोपपादयेत्

६८ -a) दे१ आगच्छ वरदानाय -b) ब३ तदनु° (→
 मदनु°) -c) दे६ ७ सग° (→सव°), दे४ °गोप- (→°गोऽपि), दे३
 सवगोपतिजाशेन -d) ब दे१ ३ ४ ते१ स्नानम् (→स्थानम्)

* (ब३ आवाहन मन्त्र, दे३ ४ आवाहनस्य मन्त्र परमेश्वरस्य,
 दे१० इत्यगवाहन (→आवाहनम्)

६९ -a) ब३ दे१ ३ ४ यत्तन्नक्षत्र° (→यत्त्वं नक्षत्र°)
 -b) ब३ स्थित, दे४ स्थिता (→स्थित)

* (ब३ दे३ ६ ७ नक्षत्रे, दे१ ५ १० ११ मुवे नक्षत्रम्, दे४ नक्षत्रे
 नमः (→नाक्षत्रम्)

७० -b) दे४ केशवे, दे५ ८ केशवे (→केशवे), ब३
 कमलाय च केशवे -c) ब३ कर्मात्मन्, दे१ ३ ४ कमूर्त्ते, दे२ मुवे
 ते१ अमूर्त्ते (→कमूर्त्ते), ब३ दे१ ७ १० ११ मुवे व्यापिन (→
 व्यापि)

* (दे१ २ ४ ९ मुवे ते१ ○, ब३ दे५ १० स्नाने (→स्नानम्)

७१ -a) ब३ दे१ १० मुवे ते१ सवव्यापिन् (→सवव्यापि)

* (दे१ २ मुवे ○, ब३ दे४ ५ १० पूजाया (→पूजा)

७२ पाठान्तर नास्ति

* (दे१ २ ६ ते१ ○, ब३ धूपे, दे३ ४ धूप (→धूपम्)

तेजसा तव लोकाश्च विधृता सन्ति तेऽव्यय ।
त्व हि सर्वगत तेजो जनार्दन नमोऽस्तु ते ॥७३

(दीपम्)*

अदितेर्गर्भमाधाय वैरोचनिशमाय च ।
त्रिभि क्रमैर्जिता लोका वामनाय नमोऽस्तु ते ॥७४

(नैवेद्यम्)*

देवताना सभवस्त्व हि योगिना परमा गति ।
जलशायि जगद्योने अर्घ्य मे प्रतिगृह्यताम् ॥७५

(अर्घ्यम्)*

हव्यभुक् हव्यकर्त्ता त्व होता हव्यस्त्वमेव च ।
सर्वमूर्त्ते जगद्योने नमस्ते केशवाय चेति स्वाहा ॥७६

(होम)*

हिरण्यमन्न त्व देव जलवस्त्रमयो भवान् ।

उपानच्छत्रदानेन प्रीतो भव जनार्दन ॥७७

(दक्षिणा)*

पर्जन्यो वरुण सूर्य सलिल केशव शिव ।
अग्निर्यमो वैश्रवण पाप हरतु मेऽव्यय ॥७८

(वामनस्तुति)*

अन्न प्रजापतिर्विष्णुरुद्रेन्द्रचन्द्रभास्करा ।
अन्न त्वष्टा यमोऽग्निश्च पाप हरतु मेऽव्यय ॥७९

(करकदानम्)*

वामनो बुद्धिदाता च द्रव्यस्थो वामन स्वयम् ।
वामनस्तारको द्वाभ्या वामनाय नमोऽस्तु ये ॥८०

(यजमाने)*

वामन प्रतिगृह्णाति वामनो मे प्रयच्छति ।
वामनस्तारको द्वाभ्या वामनाय नमो नम ॥८१

(द्विजप्रतिग्रहे)*

वे १७४८१

७३ दे६ ७ ० -a) दे५ ८ ९ ११ मुवे सव-(->तव)
-b) ब३ दे२ ५ ८-११ मुवे विवता (दे१० ११ °ता), ते१ विकृता
(->विधृता), ब दे२ ५ ८ ९ ११ सतु (->सन्ति), ब३ दे१ ते१ व्यय,
दे२ मुवे ते१ तेऽव्यय (->तेऽव्यय) -c) ब दे१० ते१ °गतस,
दे२ °गतास (->गत)

* (दे१ ७ ०, ब३ दे५ दीपे, दे३ ४ दीप, दे६ दीपभूपौ, दे१०
दीपदाने (->दीपम्)

७४ -a) ब३ दे६ ७ ते१ °मादाय, दे१ ४ °मासाय (->
°माधाय) -b) दे३ ४ वैरोचन-(->वैरोचनि), दे२ °समावयत,
दे१० °समा च यत, ने१ °समाययत (->°समाय च) -c) ते१ त्व हि
(->त्रिभि), दे६ त्रिविक्रमेतिजा लोका, दे१० च नि क्रमैर्जिता
लोका -d) दे१ ३ ४ नमो नम (->नमोऽस्तु ते)

* (दे१ मुवे ०, ब३ दे१० नैवेद्ये, दे३ ४ नवेद्य (->नैवेद्यम्)

७५ -a) ब३ दे३ ४ १० वेदाना सभवस्त्व हि, दे१ ५ ६-९ ११
देवाना सभवस्त्व हि -c) ब३ दे१ ७ १० ११ जलशायिन, दे२ यज्ञ
शायी, मुवे जलशायी, ते१ यज्ञशायिन (->जलशायि) -d) ब३
मा (->मे)

* (दे१ ३ ४ ६-९ मुवे ०, ब३ दे१० अर्घे (->अर्घ्यम्)

७६ -b) ब३ मुवे हव्य (->हव्यस) -c) दे२ ते१
जगद्योने (->जगद्योने) -d) ब३ दे१ २ ते१ च, दे३ ४ स्वाहा (->
चेति स्वाहा)

* (ब३ दे१ मुवे ते१ ०)

७७ -a) दे२ ते१ देहि (->देव) -b) ब जलमस्त्रम
यो भवान्, दे१ ३-५ जलव(दे३ ४ °म)स्तु मयो भवान्, दे२ ते१ पूजकस्त्व

मया भवेत्

* (दे१ ०, ब३ दे२ ५ ११ मुवे ते१ दक्षिणाया (->दक्षिणा)

७८ -a) दे३ ४ पयको दे५ ९ पयन्यो (->पयन्यो), दे६ ८
वरुणा (->वरुण), दे१ ३ ४ सूर्य-, दे६ सूर्य (->सूर्य), दे१० प्रयज्ञो
चक्रण सूर्य -b) दे२ ते१ श्रिय, दे१० प्रिय (->शिव) -c)
दे५ ९ ११ मुवे अग्निर्वै श्रवणोदेव

* (दे१ ०, ब३ दे२ ५-११ ते१ वामनस्तुतौ (->वामनस्तुति)

७९ -a) दे८ १० अन्न (->अन्न) -b) दे१ रुद्रइन्द्रश्च
भास्कर, दे३ ४ रुद्रेन्द्रश्च भास्कर, दे६ ७ रुद्र द्र चन्द्रभास्कर,
ते१ रुद्रेन्द्रश्चन्द्रभास्करो

* दे१ ते१ ० ब३ दे२ ५ ११ करकदाने (->करकदानम्)

८० -b) दे८ द्रव्यस्था, मुवे द्रवस्थो (->द्रव्यस्थो)
-c) दे१ तारकोस्मभ्य, दे तारको स्तुभ्य, दे४ तारको लभ्या,
दे५ ९ ११ मुवे तारकोभाभ्या (->तारको द्वाभ्या) -d) ब३
नमाम्यह, दे१ ३ ४ १० ते१ नमो नम, दे५ ११ नमोस्तु ते (->
नमोऽस्तु ये)

* (ब३ दे१ ० दे३ ४ व्यजमान, मुवे यजमान (->यजमाने)

८१ ब३ ० -a) दे१ ४ मुवे वामन (->वामन),
दे१ °गृह्यामि, दे२-४ मुवे °गृह्णामि (->°गृह्णाति) -c) दे५-९ ११
मुवे तारकोभाभ्या (->तारको द्वाभ्या) -d) दे६ नमोस्तु ते
(->नमो नम)

* (ब३ दे१ ० दे७ द्विजप्रतिग्रहे, दे८ ९ द्विजप्रतिगृहे, मुवे द्विज
प्रतिग्रहीता (->द्विजप्रतिग्रहे)

८८ कपिलाङ्गेषु तिष्ठन्ति भुवनानि चतुर्दश ।
 दत्त्वा कामदुघा लोका भवन्ति सफला नृणाम् ॥८२
 (गोदानम्)*
 नम पापच्छिदे तुभ्य देवगर्भसुपूजित ।
 मया विसर्जितो देव स्थानमन्यदलङ्कुरु ॥८३
 (विसर्जनम्)*
 एव विद्वास्तु द्वादश्या यो नरः श्रद्धयान्वित ।
 यत्र तत्र नभस्ये तु कृत्वा फलमवाप्नुयात् ॥८४
 ब्राह्मण उवाच ।*
 यस्तु सारस्वते तीर्थे यमुनायाश्च सङ्गमे ।
 करोति विधिनाऽनेन तस्य पुण्य शतोत्तरम् ॥८५
 मयाऽपि श्रद्धया चैतत्काल तीर्थस्य सेवनम् ।
 क्षेत्रसन्धारुरूपेण कृत भक्त्या समन्वितम् ॥८६

८२ -a) दे१ ३ ४ ६ कपिला गोपु (→कपिलाङ्गेषु)
 -c) दे६ दत्त्वा (→लोका) -d) दे३ ९ सफला, ते१ सफल (→
 सफला)

* (दे१ ०, ब३ दे२-११ गोदाने (→गोदानम्)

८३ दे११ cd ० -a) दे१ ९ ११ मुवे मम (→नम),
 ते१ न मया यच्छते तुभ्य -b) व दे१ ४ १० वेद° (→देव°), ब३
 °पूजित, दे१ ते१ °पूजिता, दे४ °पूजित (→°पूजित) -c) दे६ ७
 विमर्जिते (→विसर्जितो), दे२ दवै (→देव) -d) दे२ ते१ स्थान
 मभ्यद (ते१ °म) ल कुरु, दे५ ७ ८ स्थानमन्यदल कुरु, दे९ स्थान
 मेतदल कुरु

* (दे१ ११ ०, ब३ दे१० ते१ विसर्जने (→विसर्जनम्)

८४ दे११ ab ० -a) दे२ विद्यास्तु, दे३ विद्वास्तु,
 ते१ विधास्तु (→विद्वास्तु) -c) दे१ ९ नभस्येत, दे३ ४ नभस्येह
 (→नभस्ये तु) -d) ब३ दे१ ३-९ ११ कृत्वा फलमवाप्नुयते

४३ ब३ दे१० ०, दे४ ब्राह्मणा उवाच, दे६ ब्राह्मण, दे७
 ब्राह्मणोवाच

८५ -a) दे२ ते१ सारस्वती, दे६ सारस्वती (→सारस्वते)
 -b) ब३ तु (→च), दे३ ४ यमुना सगमश्च ये (दे४ य) -c)
 ब३ विधिना तेन, दे६ विविधानेन (→विविधानाऽनेन) -d) दे३ ५ ८
 पुण्य-, दे६ तुण्य (→पुण्य)

८६ ब३ b ० -a) ब३ ममापि, दे२ ते१ प्रयाति
 (→मयापि), ब३ **, दे३ ४ चव (→चैतत्) -b) दे२ ते१
 सेविकम् (→सेवनम्) -c) ब३ * त्रसन्द्यास्वरूपेण, दे१ ३ ४ १०
 क्षेत्रस्य न्यासरूपेण, दे६ क्षेत्रमदसरूपेण, दे७ क्षेत्रसत्त्वरूपेण
 -d) दे५-९ ११ मुवे भक्ति- (→भक्त्या)

तेन यूय न शक्ता मे बाधितु पापकर्मिण ।
 श्रवणद्वादशीयोगे तिथिऋक्षसमन्विते ।
 तावद्ब्रत तु कर्त्तव्य यावदेक क्षय व्रजेत् ॥८७
 तीर्थस्यैष प्रभावो हि प्रत्यक्षमिह दृश्यते ।
 श्रवणाद्गो गति साक्षात् साधु लक्षामहेऽधुना ॥८८
 श्रीवराह उवाच ।*

एव ब्रुवति विप्रे तु आकाशे दुन्दुभिस्वन ।
 पुष्पवृष्टि पतदभूमौ देवैर्मुक्ता सहस्रश ॥८९
 प्रेताना तु विमानानि आगतानि समन्तत ।
 देवदूत उवाचेद प्रेताना शृण्वता तदा ॥९०
 अस्य विप्रस्य सभाषात् पुण्यसकीर्त्तनेन च ।
 प्रेतभावविमुक्ता स्थ तीर्थस्य श्रवणादपि ॥९१

८७ दे७ ० दे१० ab ०, ब३ e ० -a) दे२ ९ ११
 मुवे ते१ ये न (→तेन), दे१ शक्तोमि, दे४ शक्नोमि, दे५ ९ ११ मुवे
 शक्ता मा, दे६ शक्ताना, दे८ शक्ताया, ते१ शक्नो मे (→शक्ता मे)
 -b) ब३ वा **, दे२ बाधि त्व (→बाधितु), दे४ ६ °कर्मणा
 (→°कर्मिण) -d) दे१ ३ ४ यावत्तिथिसमन्विते, दे२ ते१ तिथि-
 रिक्षसमन्वितम्, दे५ ६ ८ ९ ११ मुवे ब्रत (°५ ८ वृत्त) तिथिसम्-
 न्वितम् -cd) दे१० विष्णोर्हिने न भोक्तव्य श्रवणक्षममन्विते
 -e) दे६ जाय प्रयतु कर्त्तव्य

८८ -a) ब३ दे२ ३ ६ १० मुवे ते१ तीर्थस्यैव दे४ तीर्था-
 स्यौष, दे७ तीर्थस्य वै (→तीर्थस्यैष) -c) दे४ श्रवणाद्गो, दे६
 श्रवणायो, दे८ श्रवणाद्वा, ते१ श्रवणाद्गो (→श्रवणाद्गो), ब३
 दे१ ३-११ मुवे गति (→गति) -d) मुवे साधु लक्ष्यामि चाऽधुना
 ४३ ब३ दे६ ७ वराह उवाच, दे१ ३-५ ८ ९ ११ श्रीवराह उवाच,
 दे२ १० ते१ वाराह उवाच

८९ -a) ब३ वदति, दे६ ब्रुवति (→ब्रुवति) -c) ब३
 पुष्पवृष्ट्यपतद्भूमौ, दे१ पपातोर्भ्या पुष्पवष्टिर, दे२ ते१ पुष्पवष्ट्या
 पतद्भूमौ, दे३ पुष्टादष्टिपतद भूमौ, दे८ पुष्प वृष्टिपतद भूमौ, दे१०
 पुष्पाणा वष्टयोभूवन, मुवे पुष्पवृष्टिमुव्यपतद

९० -b) ब३ दे१-४ आगतानि, दे७ आददानि (→
 आगतानि), दे२ १० ते१ वय तत (→समन्तत) -c) ते१ देव
 माता (→देवदूत) -d) दे६ ७ प्रेताना श्रवता तदा, दे१०
 प्रेताना श्रवणादपि

९१ दे११ ०, दे१० cd ० -a) दे४ अस्या, ते१
 तस्य (→अस्य) -b) दे२ ४ ६ पुण्य (→पुण्य-), दे२ ५ ८ ९
 -सत्कीर्त्तनेन, मुवे सत्कीर्त्तितेन (→सत्कीर्त्तनेन) -c) ब३ दे२

तस्मात् सर्वप्रयत्नेन सता सभाषण वरम् ।
कर्त्तव्य तीर्थभाव च व्रतभाव च भामिनि ॥९२
तीर्थाभिषेकिपुरुषाद् यथा तेषा दुरात्मनाम् ।
प्रेतानामक्षय स्वर्ग सरस्वत्याश्च सङ्गमात् ॥९३
प्राप्त तीर्थप्रभावाच्च श्रवणान्मुक्तिद फलम् ।

तिलक सर्वधर्माणा पञ्चप्रेतस्य मुक्तिदम् ॥९४
य० पठेत् परया भक्त्या शृणुयाद् भक्तितत्पर ।
करोति श्रद्धया युक्तो न प्रेतो जायते नर ॥९५
पिशाचसज्जक नाम तीर्थं त्रैलोक्यविश्रुतम् ।
यस्य श्रवणमात्रेण न प्रेतो जायते नर ॥९६

॥ इति श्रीवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे द्विसप्तत्यधिकशततमोऽध्याय ॥१७२॥

१७३

श्रीवाराह उवाच ।*

शृणु चान्यद् वरारोहे कृष्णगङ्गासमुद्भवम् ।
यमुनास्रोतसि स्नात्वा कृष्णद्वैपायनो मुनि ॥१
ध्यात्वा मनसि गङ्गा ता कालिन्दी पापहारिणीम् ।
नित्यकाल च कुरुते तत्र तीर्थजलाप्लुतिम् ॥२

प्रेतभावविनिमुक्तास, दे१ प्रेतभावात्वमुक्त स, दे३ ४ प्रेतभावाच्च-
मुक्त स, दे६ प्रेतभावविमुक्तास्ते, ते१ प्रेतभावविनिमुक्त -d) दे६
तीर्थस्य श्रयता तदा

९२ दे१० ० दे१ cd ० -b) मुवे सता (→सता)
-b) दे१ वीर (→वरम) -c) दे४ मनोभाव च कर्त्तव्य,
दे५ १११ मुवे कर्त्तव्यस तीर्थभावश्च -d) दे३ ४ व्रतभाव तु
दे५ १११ व्रते भावश्च, मुवे व्रतभावश्च (→व्रतभाव च),
ब३ भामिनि, मुवे मानसे (→भामिनि)

९३ -a) ब३ दे१ ४ १० ते१ तीर्थाभिषेक-, दे६ तीर्था
भिषेके (→तीर्थाभिषेकि-) दे२ -पुरुष, दे५ ६ पुरुषो (→-पुरुषाद्)
-b) दे१० ते१ पुरात्म (ते१ त) नाम (→दुरात्मनाम्) -c) दे५ १११
मुवे प्रेतनामक्षय स्वर्ग

९४ दे१० cd () -a) दे५ १११ प्राप्तस (→प्राप्त),
दे२ ६ ७ °प्रभावाश्च, मुवे °प्रभावस्य (→°प्रभावाच्च) -b)
दे१ ३ ४ श्रवण मुक्तिद च यत् -d) दे६ ७ मुच्यते (→मुक्तिदम्)

९५ दे६ ७ ०, पाठान्तर नास्ति

९६ दे१-४ ६ ७ ते१ ० -a) ब पिशाचतीथनामा हि,
दे१० पिशाचतीथ नामेद -b) दे९ मुवे त्रैलोक्या (→त्रैलोक्य-),
ब३ तत् प्रभति जायते, दे१० तत् प्रभृतिसगत

पुष्पिका—दे६ ७ ०

पुराणनाम—ब३ इत्यादि वाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे मथुरा
माहात्म्ये, दे१ २ ५ ८ १ ११ ते१ इत्यादि वाराहपुराणे, दे३ ४
इत्यादि वाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे श्रवणद्वादशीमाहात्म्ये यमुना

सोमवैकुण्ठयोर्मध्ये कृष्णगङ्गेति कथ्यते ।
यत्रातप्यत् तपो व्यासो मथुराया स्थितोऽमल ॥३
तत्राश्रमपद दिव्य मुनिप्रवरसेवितम् ।
आगच्छन्ति सदा तत्र चातुर्मास्यमुपासितुम् ।
[मुनयो वेदतत्त्वज्ञा ज्ञानिन सशितव्रता] ॥४

बे १७५ ५

सरस्वतीसगमे, दे१० इत्यादि वाराहपुराणे सरस्वतीयमुनासगम
प्रभावे, मुवे इति श्रीवाराहपुराणे मथु० मा० सवतीर्थे
अध्यायनाम—ब३ सरस्वतीसगमप्रभावस दे१ २ ते१ सरस्वती
यमुनासगमप्रभावो नाम, दे४ प्रभावो नाम दे५ ८ १ ११ सवतीर्थ
यमुनासगमप्रभावो नाम, दे१० पञ्चप्रेतमोक्षण श्रवणद्वादशी***,
मुवे यमुनासगमप्रभावो नाम अध्यायसख्या—दे१ ५ ८ १० ११
० ब त्रयोविंशोऽध्याय, दे९ ॥२४॥, मुवे चतु सप्तत्यधिकशत-
तमोऽध्याय ॥१७४॥, ते१ नवत्युत्तरशततमोऽध्याय

१७३

* दे६ ७ ०, ब३ वराह उवाच, दे१ ३-५ ८ ९ श्रीवाराह
उवाच, दे२ १० वाराह उ०, ते१ वाराह उवाच

१ दे६ ७ ०, दे१ १६ 'समु २a गङ्गा' यावत्
० -c) दे२ ते१ यमुना, दे३ ४ यामुने (→यमुना-), दे२-४ ७ ९
श्रोतसि, ते१ श्रोतसो (→-श्रोतसि)

२ ब३ दे६ ७ ० -c) दे१ स्म, दे८ ९ तु (→च), दे५
नि (स) त्यकाल तु कुरुते, मुवे नित्य च कम कुरुते -d) दे१ ३ ४
तीर्थे तत्र, दे१० तत्र तीर्थे (→तत्र तीर्थ-), दे२ ५ ८ १ ११ -प्लुति
(→-प्लुति)

३ ब३ दे६ ७ ० -a) दे१ ५ ४ सोमदैवतयोर्मध्ये -c)
दे५ यत्रातप्यत् सो व्यासो, दे८ यत्रातप्यत्सो व्यासो, दे९ यत्रातप्य
सो व्यासो, दे११ यत्रातप्यत्** सो, मुवे यत्रातप्यत् स व्यासो
-d) ते१ मथुराया (→मथुराया), दे१ ३ ४ ततो (→स्थितो)

४ ब३ दे६ ७ ०, दे१-४ १० ते१ ef ० -a) ते१
तत्राश्रम (→तत्राश्रम-), दे१-४ १० ते१ रम्य (→दिव्य) -c) दे१

[977]

५ सदेह यस्य कस्यास्ति वेदे स्मार्त्ते क्रियासु च ।
पुराणोपनिषत्स्वादि यस्य यस्य यदीप्सितम् ।
तस्य तस्य हि योगीश सदेह नाशयेत् प्रभु ॥५॥
कालञ्जर महादेव तस्य तीर्थे पति शिवम् ।
यस्य सददर्शनाच्चैव कृष्णगङ्गाफल लभेत् ॥६॥
तत्र स्थितो द्वादशाब्दव्रत सङ्गविर्वाजित ।
पक्षाहारो च फलभुग् दर्शो वै पौर्णमासिके ।
कृत्वा हिमवत पश्चाद् बदर्यामभितो गत ॥७॥
व्यासश्चर्यापरस्तत्र ध्यानयोगपरायण ।
त्रिकालदर्शो शुद्धात्मा सिद्धत्व प्राप्तवान् प्रभु ॥८॥
तस्याश्रमपदस्थस्य यद् दृष्ट ज्ञानचक्षुषा ।

तदा (→सदा) -d) दे१-४ ते१ चातुर्मासम् (→चातुर्मास्यम्),
दे१३ उपाश्रित (→उपासितु) -f) दे५८ ससित^० (→ससित^०)

५ ब३ दे६७ ० -b) दे१३४ देव- (→वेदे), दे४ ते१
स्मार्त्त- (→स्मार्त्ते)

अस्य श्लोकस्य स्थाने दे५८९११ मुवे पाठ —

श्रौतस्मार्त्तपुराणेषु सदेहो यस्य कस्यचित् ।

व्यासोऽपनोदयामास नानावाक्यै सतागति ।

६ ब३ दे६७ ० -a) दे१३४ कालिञ्जर (दे४^०र-),
दे५८९११ मुवे कालि (मुवे ^०ल) झरे, दे१० कलिञ्जरो (→
कालञ्जर) -d) दे५८९११ मुवे तत्र तीर्थ-, दे१० तस्मिन्तीर्थे,
ते१ तस्य तीर्थ- (→तस्य तीर्थे), दे१० पति शिव, ते१ -पति
शुभम् (→पति शिव) -c) दे५८९११ मुवे यस्य सदशनादेव
-d) मुवे भवेत् (→लभेत्)

७ ब३ दे६७ ० -a) दे२ ते१ द्वादशाह, दे१० द्वादशाब्द
(→द्वादशाब्द-) -b) दे२ व्रत-, दे५८९११ मुवे -व्रती (→
-व्रत), दे१ सगतिर्वर्जित (→सगतिर्वर्जित) -c) दे१० पक्षाहारि,
ते१ पक्षाहारि (→पक्षाहारी), दे२ १० ते१ स (→च) -d) ते१ दसने
पौर्णमासिके -e) दे५८९११ मुवे गत्वा (→कृत्वा), दे५८९११
हिमाचल, मुवे हिमालय (→हिमवत), मुवे चासौ (→पश्चाद्),
दे५८९११ बदरीम् (→बदर्याम्)

८ ब३ दे६७ ० -a) दे१ स बदर्या वसस्थत्र, दे१३४
बदर्या (दे४ शबर्या) वसतस्तस्य, दे१० ते१ व्यासचर्याचरस्तत्र
-c) दे५८९११ दर्शा (→^०दर्शी) -d) दे२ ते१ सिद्धत्व (→
सिद्धत्व), दे५८९११ मुवे प्राप्नुयात् (→प्राप्तवान्)

९ ब३ दे६७ ० -c) ते१ तीर्थेषु (→^०तीर्थे तु) -d)
दे१३४ १० ते१ पाञ्चाल्य (दे१०^०ला) सुततनुना, दे२ पाञ्चाल्यस्तु सुम तुना

प्रत्यक्ष कृष्णतीर्थे तु पाञ्चाल्यकुलतन्तुना ॥९॥
पाञ्चाल्योऽथ द्विज कश्चिन्नाम्ना वसुरिति श्रुत ।
दुर्भिक्षपीडितोऽत्यर्थं सभार्यो दक्षिणा गत ॥१०॥
शिवनद्या दक्षिणे कूले सुभिक्षे वरपत्तने ।
निवासमकरोत् तत्र ब्राह्मणी वृत्तिमाश्रित ॥११॥
तत्रस्थेन सुता पञ्च कन्याषष्ठा कलाविद ।
जाता विवाहिताश्चैव धनधान्यसमन्विता ॥१२॥
स द्विज कालमापन्न सभार्यस्तत्र सस्थित ।
कन्या चास्थीनि सगृह्य मथुरामाजगाम ह ॥१३॥
श्रुत्वा पुराणे पठतामर्द्धचन्द्रेऽस्थिपातनात् ।
स्वर्गे वसति सो नित्य यावदाहूतसत्त्ववम् ॥१४॥

१० ब३ दे६७ ० -a) दे१ पाञ्चालो वै दे३४ पाचालो
वा, ते१ पाञ्चाल्योऽथ (→पाञ्चाल्योऽथ) -c) दे१ दुर्भिक्ष-, दे११
दुर्भिक्ष* (→दुर्भिक्ष-), दे५८९११ मुवे [अ] त्यन्त (→[अ]
त्यथ) -d) दे२ दक्षिणी, दे३ १० दक्षिण, दे५ दक्षणा, ते१ दक्षिणा
(→दक्षिणा), दे३ ग* (→गत)

११ ब३ दे६७ ० -ab) दे१४ ते१ शिवनद्या दक्षिणे
कूले सु (दे२ ते१ दुर) भिक्षे वरपत्तने (दे३४ च पुरोत्तमे, ते१
वरवणवे), दे५८९११ मुवे शिवनद्या दक्षिणे तु कूले सु (मुवे स)
वरपत्तने, दे१० नमदादक्षिणे कूले सुभिक्षे वरपत्तने -c) दे
निवसे, ते१ विवास (→निवास) -d) दे१ ब्राह्मण दे२ ५८११ ते१
ब्राह्मणी-, दे४ ब्रह्मणी, दे१० ब्राह्मणा (→ब्राह्मणी), दे२ ते१ -वृत्तम्
(→-वृत्तिम्)

१२ ब३ दे६७ ० -a) ते१ वृत्ता (→सुता),
दे५८९११ मुवे तत्रस्थस्य तदा पञ्च, दे१० तत्रास्य तनया पञ्च
-b) दे४ पाष्टि, दे१० षष्ठी (→षष्ठा), दे२ ते१ कला इव, दे३
वलोतिद (→कलाविद), दे५८९११ कन्या चैव भवत्तदा, मुवे
पुत्रा कन्याभवस्तदा -c) दे५८९११ मुवे ब्राह्मणाय च दत्ता
सा

१३ ब३ दे६७ ० -a) दे५८११ मुवे कालसपन्न
(→कालमापन्न) -b) दे२ सभार्यास, दे१० सभार्यास, ते१ सह
भार्यास (→सभार्यास), दे२ सस्थिता (→सस्थित) -c) मुवे
कन्यास्थीनि तु सगृह्य -d) ते१ मथुरा (→मथुरा)

१४ ब३ दे६७ ० -a) दे२ ते१ श्रुत्वा युजो (दे२^०जा)
ना पठताम्, दे४ श्रुत्वा पुराणो एते तु (?), दे५८९११ मुवे श्रुत्वा
पुराणे पठि (मुवे ^०ति) तम्, दे१० श्रुत्वा युतानि तीर्थाणि -b)
दे४ अधचन्द्रोऽस्थितेन तत्, दे५८९११ मुवे अधचन्द्रेऽस्थिपातनम्
-c) दे१३४ नित्य स, दे१० वै नित्य, दे११ स नित्य (→सो नित्य),
मुवे नित्य स्वर्गे वसति स -d) दे५८९११ मुवे यस्यास्थिह्यधचन्द्रके

तीर्थयात्राप्रसङ्गेन लोक प्रचलितो बहु ।
 तेन सार्धेन सा कन्या मथुराया जगाम ह ॥१५
 कनिष्ठा भगिनी तेषा विधवा बालभावके ।
 सुरूपा सुकुमाराङ्गी नीलकुञ्चितमूर्धजा ॥१६
 कदलीकाण्डसकाशे तस्या ऊरू समासले ।
 सुश्लिष्टाङ्गुलिपादौ तु नखाश्रुताम्रमुज्ज्वला ॥१७
 गम्भीरा दक्षिणावर्त्ता नाभिस्त्रिवलिशोभिता ।
 क्षामोदरी समाकुक्षी पीनोन्नतपयोधरा ॥१८
 कम्बुग्रीवा सवृतास्या सुदन्ती सुधरा हनु ।
 सुनखी स्वक्षिणी सुभ्रू सुप्रमाणा सुभाषिणी ।
 तेन तेनैव सपूर्णा रूपेण च तिलोत्तमा ॥१९

१५ ब३ दे६ ७ ० -b) दे३-५ ८ ९ ११ बहु (→बहु),
 मुवे लोके प्रचलिता बहि -c) दे१ ४ सार्धेन (→सार्धेन)
 -d) ते१ मथुराया (→मथुराया), दे५ ८ ९ सा, दे११ *, मुवे च
 (→ह), दे१ ३ ४ मथुरामाजगाम ह

१६ ब३ दे६ ७ ० -a) दे१ ५-५ ८ कनिष्ठ- (→कनिष्ठा),
 दे३ ४ भगिने (→भगिनी) -b) दे१ विधिना (→विधवा),
 दे५ ८ ९ ११ मुवे वार (दे९ ११ मुवे °ल) रण्डा बभूव ह -d)
 दे५ ८ नील- (→नील-)

१७ ब३ दे६ ७ ०, ते१ ab ० -a) दे५ °सकाश
 (→°सकाशे) -b) दे२ समासले, दे५ मुवे सुमासले, दे८ समासले,
 दे१० समासहौ (→समासले) -c) दे१ ३ ४ सुक्लिष्टाङ्गुलिरादौ तु,
 दे९ ११ ते१ सुक्लिष्टाङ्गुलिपादौ तु, दे१० शुक्तिस्थाङ्गुलिपादौ तु, मुवे
 सुक्लिष्टाङ्गुलिपादा तु -d) दे१ नखाश्च ताम्रवर्णका, दे५ ८ ९ ११
 मुवे नखास्ताम्रोज्ज्वला शुभा

१८ ब३ दे६ ७ ० -a) दे२ ते१ काक्षिणी (ते१ °णा)
 (→दक्षिणा-) -c) दे१ समकुक्षा, दे३ ५ ११ मुवे समकुक्षि (दे३
 °क्षी), दे८ ९ सम कुक्षि (→समाकुक्षी)

१९ ब३ दे६ ७ ० -b) दे१ सुदरी, दे५ ९ सुदन्ती,
 दे१० ११ मुवे सुदती (→सुदन्ती), दे१ २ ५ ८-११ मुवे स्ववरा, दे३ ४
 स्वधना (→सुधरा) -c) दे१ ३ ४ सुनसा (→सुनखी), दे१ ३ ४
 स्वभ्रू (→सुभ्रू) -e) दे१ तेनैव सर्वसम्पूर्णा -f) दे१ ४ तु
 (→च), दे१० रूपेणैव तिलोत्तमा

२० ब३ ० -a) दे१ चावङ्गा (→चावङ्गी) -b)
 दे१ ३ यो वाण च प्रपश्यति, दे१० यो वा ता च प्रपश्यति, ते१ यो

य य पश्यति चार्चङ्गी यस्ता चैव प्रपश्यति ।
 स स चित्र इव न्यस्तो विचेता जायते नर ॥२०
 एवविधा तत्र तत्र तीर्थस्नानपरायणा ।
 दृष्टा वेश्यासमूहेन प्रागल्भ्येन तदा क्वचित् ॥२१
 कन्यकुब्जाधिपो राजा क्षत्रधर्मेति विश्रुत ।
 तस्य सत्र सर्वकाल देवगर्तेश्वरे शिवे ॥२२
 प्रवर्तन्ते सुवित्ताढ्य प्रेक्षण च मनोहरम् ।
 वादित्राणि च गीतानि शक्रस्य सदनं यथा ॥२३
 तस्य देवस्य ता वेश्यास्ताभि सा प्रविलोभिता ।
 गीतनृत्यगृहेऽप्येव तासा धर्ममुपेयुषी ।
 गताऽल्पैर्दिवसै साध्वी असाध्वीना पदे शनै ॥२४ वे १७५ २।

दान च प्रपश्यति -d) दे८ ९ जायते (→जायते)

अत पर दे३ ४ पुनरावृत्तम्—

कम्बुग्रीवा सवृतास्या सुदन्ती स्वधना हनु । (= १९ ab)

२१ ब ० -a) दे६ ७ °विधास (→°विधा) -b) दे१
 *रा यथा, दे२ ते१ -धराय च, दे३ -वरा यथा, दे४ -परा यथा (→
 -परायणा) -c) दे४ ६ ९ ते१ दृष्टा (→दृष्टा), दे१ विद्या-, दे३ ४
 वेश्या-, दे११ वेश्या (→वेश्या-), दे५ -समूहेव (→-समूहेन) -d)
 दे३ ८ ९ ११ प्रागल्भ्येन, दे४-७ प्रागल्भ्येन (→प्रागल्भ्येन)

२२ ब३ ० -a) दे१ कन्यकुब्जाधिपो, दे२ कन्यकु जा-
 धिके, दे३ कन्यकुब्जाधिके, दे१० कन्यकुब्जाधिपो, ते१ कन्यकुब्जा
 विके (→कन्यकुब्जाधिपो) -b) दे१ क्षत्रधर्म इति श्रुत, दे५-९ ११
 मवे क्षत्रधर्मे (दे६ धर्मक्षेत्र) व्यवस्थित -d) दे३ देवे (→देव-),
 दे१ ते१ -गर्ते (→-गर्ते)

२३ ब३ ० -a) दे३ प्रवर्तन्ते (→प्रवर्तन्ते), दे१ ३
 सुवृत्ताद्य, दे४ सुवित्ताज्य, दे७ स्ववित्ताढ्या, ते१ सुचिन्ताथ (→
 सुवित्ताढ्य) -b) दे१ ३ ४ प्रेक्षण तु, दे५-९ ११ मुवे प्रेक्षणीय
 (→प्रेक्षण च), दे५ ७-९ ११ मुवे मनोरमम् (→मनाहर) -c) दे१ ४
 तु (→च) -d) दे५ ९ मुवे भवने (दे६ °न), दे११ भवेन (→सदने)

२४ ब३ ० -a) दे५-९ ११ मुवे या वै (दे६ मुव वे) श्यास
 (→ता वेश्यास) -b) दे१ ३ ४ विप्र°, दे६ ७ मुवे प्रति°, दे१० सप्र°
 (→प्रवि°) -c) दे२ १० ते१ °गृह्णव (→°गृहेष्येव), दे५-९ ११ मुवे
 गीतनृत्यादिषु रता -d) दे२ उपेयुषा, ते१ उपेयुष, दे५-९ ११ मुवे
 उपागता (→उपेयुषी) -e) दे१ गभाल्यैर्, दे२ गतात् (→गताल्पैर्),
 दे३ ४ गताल्पे दिव (दे४ **) से साध्वी, ते१ आगता तैर्दिवसैस्साध्वी
 -f) दे२ ते१ साध्वीनामुपदशनै, दे५-९ ११ मुवे असाध्वीभि,
 प्रलोभिता (मुवे परीवृता)

एव वसति सा बाला देवस्यास्य परिग्रहे । | यथासुख समेताभिर्विहरन्ती दिने दिने ॥२५

॥इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे त्रिसप्तत्यधिकशततमोऽध्याय ॥१७३॥

१७४

श्रीवराह उवाच ।*

पञ्चाना तु कनिष्ठो य पाञ्चालो ब्राह्मणात्मज ।
वाणिज्यभाण्डमादाय समूहस्य प्रसङ्गक ।
सार्थस्य नि सृतो भाति धनवान् रूपवास्तत ॥१
क्रमेण ते सर्वदेशान् विषयान् पर्वतान् नदी ।
आक्रम्य तत्र सप्राप्ता यत्र सा मथुरा पुरी ॥२
आवास कारयामासु प्रभूतयवसेन्धने ।
स्थाने ततः प्रीतिः कृत्यानि प्राप्तानि पुरुषाणि च ।

२५ ब१ () -b) मुवे परिग्रहा (→परिग्रहे) -c)
दे१ ३ ४ यथाश्रम (→यथासुख), दे१ ३ ४ १० ते१ सम ताभि (→
समेताभि)

पुष्पिका—

पुराणनाम—ब३ ०, दे१ ५ ८-११ इत्यादि वाराहपुराणे,
दे२ ४ ६ ते१ इत्यादि वाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे३ इत्यादि श्रीवा
राहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे७ इत्यादि वाराहे, मुवे इति श्रीवराह
पुराणे अध्यायनाम—दे१ ३ ४ कृष्णगङ्गाकालिञ्जरप्रभावो नाम,
दे२ ५ ८ ९ ११ मुव मथुरामाहात्म्ये कृष्णगङ्गा क (दे२ का) लिञ्जर
प्रभावे(दे२ ०), दे६ १० कृष्णगङ्गाकालिञ्जरप्रभावे, दे७ मथुरामाहा
त्म्ये कृष्णगङ्गाकालिञ्जरप्रभावो नामाध्याय, ते१ मथुरामाहात्म्ये
कृष्णगङ्गाकालिञ्जरप्रभावो नाम अध्यायसख्या—दे१-८ ११ ०,
दे९ १२ ५१॥, मुवे पञ्चसप्तत्यधिकशततमोऽध्याय ॥१७५॥, ते१
एकनवत्युत्तरशततमोऽध्याय ।

१७४

*ब३ दे३ ०, दे१ श्रीवराह उ०, दे२ ५ ७ वराह उवाच, दे४
श्रीवराह उवाच, दे८ ९ ते१ वाराह उवाच, दे१० ११ वाराह उ०

१ ब३ ० -a) दे६ पाञ्चाला (→पाञ्चाला तु) -b)
दे६ ११ मुवे पाञ्चालो (→पाञ्चालो) -c) दे५ ८ ४ वाणिज्य
(→वाणिज्य-) -d) दे१ प्रसङ्गक, दे५-९ ११ मुवे प्रसङ्गत
(→प्रसङ्गक) -e) दे५ ९ ११ मुवे सार्थेन (→सार्थस्य), दे५ ९ ११
नि सू(दे६ ७ ०स्म, मुवे ०ष्ठित सोऽय (→नि सृतो भाति)

२ ब३ ० -b) दे३ ४ विषयान्, ते१ विषयात् (→

स्थाप्य स्थानप्रसङ्गेन वस्त्राभरणभूषित ॥३
ऐश्वर्यमदभावेन यानेन महता तदा ।
स्नान दान तत कृत्वा देवताना च दर्शनम् ॥४
कौतुकार्थं ततो गत्वा देव गर्त्तेश्वर तदा ।
तिलोत्तमायास्तद्रूप दृष्ट्वा मोहवश गत ॥५
धात्रेयिकायास्तस्याश्च बहुमानपुर सरम् ।
वस्त्राणि बहुरूपाणि कटकानि सनूपुरै ॥६

विषयान्), दे२ नदी, ते१ तथा (→नदी) -d) ते१ मथुरा
(→मथुरा)

३ ब३ abc ० -b) दे५ प्रभूत (→प्रभूत-), दे३
०चयसेन्धने, दे६ ०वयसेन्धन, दे७ ०यवसेन्धना (→०यवसेन्धने)
-c) दे१ ३ ४ तु (→तत), दे१० ०कतश्च (→०कृत्यानि), दे५ ९ ११
मुवे तस्मिन्स्थाने स पाञ्चाल्य (दे६ मुवे ०ल, दे७ ०ला)
-d) ब३ ***, दे५ ९ ११ प्राप्तस्तु, दे१० समाप्तान्, मुवे प्राप्तस्तु
(→प्राप्तानि), दे१ पुरुषास्तथा, दे५-९ ११ मुवे पुरुषै सह, दे१०
पुरुषान् स तु (→पुरुषाणि च), ब३ **** रूपाणि च
-e) ब३ स्थाने, दे१ ५ ४ १० स्नान- (→स्थान-), दे५-९ ११ मुवे
तस्मिन्स्तीथवरे (दे४ ८ ०ने) स्नाप्य -f) दे५ ९ ११ मुवे वस्त्रा-
लङ्कार (→वस्त्राभरण०)

४ -a) ब३ ऐश्वर्य (→ऐश्वर्य-) -b) दे१० जातेन
(→यानेन), दे४ ११ महता (→महता), ते१ तथा (→तदा)
-c) दे१० तप (→तत) -cd) दे५-९ ११ मुवे देवतादर्शन
कृत्वा दत्त्वा दानान्यनेकश

५ -a) दे३ कौतुकार्थे (→कौतुकाय), ब३ दे१ ३ ४ १०
देव (→गत्वा) -b) ब३ दे१ ३ ४ १० गतो (→देव), ते१ देव
गणेश्वर तथा -c) दे३ ४ विलोक्य मायास्तद्रूप

६ -a) दे३ ४ धात्रेयिकायास, दे६ ७ धात्रेयिकाय (दे७ ०या)
(→धात्रेयिकायास) -b) दे३ ४ ०माया, दे६ ०मान (→०मान-)
-c) मुवे बद्ध- (→बहु-) -d) ब३ सु- (→स-), दे१० नूपुर
(→नूपुरै), दे१ कटकाङ्गदन्तूपुरै, दे२ ते१ कटकानि शत पुरै
दे५-९ ११ मुवे कटकाना शतानि च

रत्नहाराणि शुभ्राणि तस्या लोभार्थमुद्यत ।
प्रददौ चन्दन सार कर्पूरमगुरु तथा ॥७
तस्या गृह्वरे तत्र वसते च दिने दिने ।
प्रहरार्द्धे दिने जाते तत स्वशिविर ययौ ॥८
स्नात्वा समीपतीर्थे तु कृष्णगङ्गोद्भवे सदा ।
एव नित्यप्रसक्तो हि कुरुते द्रव्यगर्वित ॥९
षण्मास वर्त्तते काल तथैव दिवस गत ।
अथैकदा समायाते स्नातु तत्र सुमन्तुना ।
स्वाश्रमस्थेन दृष्टानि तस्य गात्रेऽशुचीनि च ॥१०
कृमयो रोमकूपेभ्य पतमाना अनेकश ।
यावत् स्नान स कुरुते तावत् ते राशिसात्रका ।

स्नातस्य तस्य नश्यन्ति सुरुपश्चाभिजायते ॥११
एव सुमन्तुना नित्य भवेद् रूपव्यवस्थया ।
सकृमि स्नानपूर्वं तु पयसाऽमलगात्रक ॥१२
आश्रयं तत् समालक्ष्य कोऽयं किं वै व्यतर्कयत् ।
इति चिन्त्य तदा पृष्ठं कस्त्व कस्मात् समागत ।
किं करोषि दिवा रात्रौ ब्रूहि त्वं पृच्छतो मम ॥१३

पाञ्चाल उवाच ॥

पाञ्चालो ब्राह्मणसुतो वणिग्लाभार्थमागत ।
दक्षिणापथदेशाच्च मथुरा शिविर स्वकम् ॥१४
निशामुषित्वा तीर्थे तु स्नात्वा दृष्ट्वा महेश्वरम् ।
कालिञ्जर भवत्पादान् गच्छामि शिविर तत ॥१५

व १७६ १८

७ -a) दे१ हाररत्नानि शुभ्राणि, दे२ ते१ रत्नहाराणि
सवाणि, दे५-९ ११ मुवे हारा (दे६ ७ हरि, दे९ हा*) रत्नमया
स्तद्वद -b) दे२ ते१ तस्य (→तस्या), ब० लोकाथ- (→लोभाथ-)
दे५ ९ ११ मुवे ददौ लोभविमोहित -c) दे५ ९ ११ मुवे ददावगुरु
(दे६ ७ °र) सार च -d) दे५ ९ ११ मुवे स कपूर (दे६ कपूर च)
सचन्दनम्

८ -a) दे४ ५ ८ ९ ग्रह- (→ग्रह-) -b) दे५ ९ ११ मुवे
वसति स्म, दे१० वसतेर्चा (→वसते च) -c) व याते (→जाते)
-d) ब३ ततस्तु, दे६ ७ ततस्स (→तत स्व-)

९ -a) दे१ °तीर्थेषु (→°तीर्थे तु) -b) दे१ ४ ७ ते१
°गङ्गोद्भव (→°गङ्गोद्भवे), ब० दे६ तदा (→सदा) -c) दे२ ५-११
मुवे ते१ नित्य (→नित्य-) -d) दे५ ९ ११ मुवे करोति
(→कुरुते)

१० -a) ब३ षण्मासो (→षण्मास), दे५ ९ ११ मुवे
एव तु कुवतस्तस्य, दे१० षण्मासारयो गत कालो, ते१ मासाश्च
वतत काल -b) ब३ दे१ ३ ४ १० यथैक (दे३ यत्त्वैक, दे४ यत्रक)
दिवस (दे१० °सस) तथा, दे५ ९ ११ मुवे मासषट्क ततो गतम्
-c) दे२ ते१ समापीते, दे५-९ ११ मुवे समायात, दे१० समाजाते
(→समायाते) -d) दे२ ६ ते१ स्नान, दे१० स्नाने (→स्नातु)
-e) दे१ स्वश्रवस्थेन, दे६ ७ आश्रमस्थे (दे६ °स्ते) न (→
स्वाश्रमस्थेन) दे५ ९ ११ मुवे दृष्ट स (→दृष्टानि) -f) ब३
गात्रे, दे४ गात्रो (→गात्रे), दे१ ३ ४ तु (→च), दे५-९ ११ मुवे
कृमियुक्त समागत (दे५ ६ °ता)

११ -a) ब३ °कूपे स्व, दे१ °कूपेत्य (→°कूपेभ्य)
-b) ब३ दे२ ४ १० ते१ पतमाना न्य (ब३ °स्त्व, दे४ १० °ह्य,
ते१ °त्व) नेकश -c) दे६ ७ स- (→स) -d) दे२ पतन्ते,
दे५-९ ११ मुवे ते१ पतते (→तावत्ते), दे२ ३ ५-९ ११ मुवे °मात्रक,

दे१० °मात्रिका (→°मात्रका) -e) दे५ ९ ११ मुवे स्नाने कृते
नश्यति च (दे७ °त्वित्) -f) दे६ सुरुपा, दे७ स्वरूपश्
(→सुरुपश्), ब३ दे१ ३ ४ चापि (→चाभि-)

१२ दे५-९ ११ मुवे cd ○ -a) दे५ ९ ११ मुवे दष्ट
(→नित्य) -b) ब३ पश्येद (→भवेद), दे५-९ ११ मुवे आश्रय
बहुवासर, दे१० पश्यते रूपमव्यय -c) दे४ त्वमी (→°कृमि),
दे१० स्नायु- (→स्नान-), ब३ पश्यति सोऽमलगात्रक

१३ -a) ब३ समालोक्य (→समालक्ष्य), दे४ आश्रय
तस्य मालक्ष्य -b) दे३ कार्यैक्य वा व्यतर्कयत -d) दे२ ते१
समागति (→समागत)

दे५-९ ११ मुवे a—d स्थाने पाठ —

सुमन्तुस्तकयामास कोऽयं कस्यात्मजो युवा ।

इति चिन्तासमायुक्तस्तमपृच्छद्विशङ्कित ।

कस्त्व कस्यासि सुभग का जाति कश्च ते पिता ।

॥ दे१० ○, दे६ पाञ्चाल उवाच, दे७ पञ्चाल्यो, दे११
पाञ्चाल उ०

१४ दे१० ab ○ -a) दे५ पाञ्चाल-, दे७-९ ११ ते१
पाञ्चाल्यो (→पाञ्चालो), दे१ ३ ४ पाञ्चालोऽह महाभाग -b)
दे५ ९ ११ मुवे वाणिज्य च समाश्रित -d) ब० मथुरा शिविर
(ते) स्वका, दे२ ते१ मथुरादिवि (ते१ °ति) का स्वकात्, दे५-९ ११
मुवे मथुराया (दे५ °या) समागत, दे१० मथुरा शिविका स्वका

१५ -a) ब३ तीर्थेषु, दे२ १० ते१ तीर्थे च (→°तीर्थे तु),
दे५-९ ११ मुवे निशामुषित्वा शिविरे -b) दे५-९ ११ मुवे स्नात्वा
महेश्वर दष्ट्वा -c) दे५-९ ११ मुवे पादौ (→पादान्)

दे५-९ ११ मुवे a चरणानन्तरमधिकम्—

*प्रातस्तीर्थं समाश्रित ।

दे५-९ ११ मुवे b चरणानन्तरमधिकम्—

*त्रिगर्तेश्वरसंज्ञितम् ।

सुमन्तुर्वाच ।*

- ९ आश्चर्यं तव देहेऽस्मिन् नित्यं पश्यामि निःसृतम् ।
 अस्नाते कृमिसंपूर्णं स्नाते निर्मलवर्चसम् ॥१६
 अस्ति कश्चिन्महापाप तव प्रच्छन्नसम्भवम् ।
 अस्य तीर्थप्रभावेन स्नानाद् गच्छति दूरत ।
 कालिञ्जरस्य सस्पर्शाच्छुद्ध देहं च दृश्यते ॥१७
 निरूप्य कथयास्माकं यत् ते प्रच्छन्नकिल्बिषम् ।
 तीर्थमाहात्म्यभावेन तेन पृच्छामि ते मलम् ॥१८
 इति तस्य वचं श्रुत्वा मुनेस्त्रिकालदर्शिन ।
 तस्या राज्या स एकान्ते तयाऽथ सहितो गृहे ।
 [अपृच्छत् का कुत कस्य कथं त्वमिह वर्तसे ॥१९

॥ दे१० सुमन्तु उ०

१६ -a) दे१० ८ आश्चर्यं (→आश्चर्य) -b) दे१ निश्चित,
 दे६ ७ निश्चित (→निःसृत) -c) दे१० ८ संपूर्ण (→संपूर्ण) -d)
 दे६ ० लोचने, दे१० ८ वचसे (→वचस)

१७ -a) दे१० ११ मुने किञ्चित् (→कश्चित्), ब३
 दे१ २ ५ ७ ९ मुने ते१ महत् (→महा) -b) दे१ प्रच्छन्नरूपक, दे२ ते१
 प्रच्छन्नसम्भव (→प्रच्छन्नसम्भवम्) -c) मुने अस्या (→अस्य)
 दे१ महिम्ना चास्य तीर्थस्य, -d) दे१ स्नाने (→स्नानाद्)
 ब३ शुद्धादहस्य दृश्यते, दे१ दृश्यते नष्टरूपक, दे२ शुद्धदेहस्य दृश्यते,
 दे३ **** दृश्यते, दे४ दृश्यते देहनिमल -e) दे१० ८ ९
 कलिञ्जरस्य (→कालिञ्जरस्य)

१८ -b) दे१ पृच्छथ, दे३ ४ पृच्छत (→प्रच्छन्न-) -c)
 दे१० ११ -भाव (दे१ ०) च, मुने [अ] भव च (→भावेन)
 -d) दे१० ११ मुने दृष्ट्वा (→तेन), दे१ ३ ४ त मल, दे१० ११ मुने
 ते हित (→ते मल)

१९ दे१० ११ मुने ef ० -a) दे१० ११ मुने मुने
 (→वच) -b) दे१ १० मुनेस्त्रिकाल्य (दे१० ० ल) दर्शिन, दे३ ४
 स मुनि सशितव्रत, दे१० ११ मुने त्रिकालज्ञस्य भाषित -c)
 मुने तस्यामासीत् स एका ते -d) ब३ उमा च, दे१ तया स,
 दे२ तस्यास्तु, दे३ ४ तपसे (→तयाज्य), दे३ ४ हरे (→गृहे),
 दे१० ११ मुने ता तु प्रपच्छ सादर, ते१ तस्या सुभपितुगृहे
 -ef) ब३ पृच्छते का कुतस्तस्य कथं त्वमिह वर्तस्यसि, दे१ प्रपच्छ
 हे कुत कस्य कथं त्वमिदमत्र हि, दे२ ते१ पृच्छते वा कुत कस्य कथं
 त्वं मद्भविष्यसि, दे३ ४ पृच्छते कालतस्तस्य कथं त्वमिदमस्यति

१९ श्लोकस्य b चरणानन्तरं दे१० ११ मुने अधिकम्—

*किञ्चिन्नोवाच पृष्ठोऽपि एवमेव गत (दे१ ० तत्पुन) पुन

एव पृष्टा स्वका चेष्टा मातापित्रो समुद्भवाम् ।
 भ्रातृणामागमनं च शनैः प्रोवाच भामिनि ॥] २०
 पाञ्चालनगरी रम्या गङ्गायाश्चोत्तरे तटे ।
 तस्या पिता च माता च वसत स्म पुरोत्तमे ॥२१
 दुर्भिक्षपीडिते राष्ट्रे गतौ तौ दक्षिणापथम् ।
 नर्मदादक्षिणे कूले ब्राह्मणानां पुरोत्तमे ॥२२
 तस्मिन् स्थाने पितुर्मह्यं पञ्च पुत्रा मया सह ।
 जातास्तेषामहं षष्ठा कनिष्ठा विधवाऽभवम् ॥२३
 योऽसौ कनिष्ठको भ्राता मम ज्येष्ठश्च पञ्चमः ।
 बाल एव गतो देशं धनतृष्णाप्रलोभितः ॥२४

२० दे१० ११ मुने ० -d) ब३ भामिनी, दे१ १०
 भामिनी (→भामिनि)

२० श्लोकात् परं दे१० ११ मुने अधिकम्—

*का त्वं कस्यासि सुभगे कश्च देशं प्रियवदे
 किं तत् कारणमुद्दिश्य वसस्यत्र सुखं सदा ।
 इति निबन्धपृष्ठा सा किञ्चिन्नोवाच तं प्रति
 पुनः पुनश्च प्रपच्छ सा प्रोवाच न किञ्चन
 किञ्चित्कालं समास्थाय तेनोक्तं हि प्रिया प्रति ॥ [५]

त्यक्ष्यामि हि प्रियान् प्राणान् यदि सत्यं न वक्ष्यामि
 निबन्धं तस्य तज्ज्ञात्वा दुःखेनोवाच तं प्रति
 पितरौ भ्रातरश्चेति देशं ज्ञातिं तत् कुलम् ॥ [८]

[२ दे१ उद्दिश्य (→उद्दिश्य), ३ मुने इति निबन्धत
 पृष्ठा (→इति निबन्धपृष्ठा सा) ४ दे१ ७ ११ साधोवाच (→सा
 प्रोवाच) ६ दे१ त्यक्ष्याम्यहं प्रिये प्राण (→त्यक्ष्यामि हि प्रियान्
 प्राणान्) ७ दे१ ९ ११ मुने त (→तज्) ८ दे१० ११ मुने
 तथा (→तत्)

२१ -a) ब३ दे१० ११ मुने पञ्चाल (→पाञ्चाल)
 -b) दे१० गङ्गाया (→गङ्गायाश्च), ब३ दक्षिणे (→उत्तरे), दे१ १०
 कुले (→तटे) -c) दे१० ११ मुने तस्या तौ पितरौ मह्यं -d)
 दे१० ११ मुने वसतश्च यदच्छया

२२ -a) दे१ दुर्भिक्ष, दे१० दुर्भिक्षे (→दुर्भिक्ष-), ब३
 दे१ ० पीडितो (→पीडिते), दे१ ० राष्ट्रे (→राष्ट्रे) -b) ब३
 दे१ ३ ४ १० तौ गतौ, ते१ गतोऽसौ (→गतौ तौ), दे१ ३ ४ ० पथे
 (→पथ) -d) दे१ पुरोत्तमा (→पुरोत्तमे)

२३ दे१ ३ ४ १० ते१ तत्र (→तस्मिन्) ते१ मध्य (→मह्यं)
 ब३ तत्रस्थस्य पितुर्मह्यं -c) दे१ जातं, दे१ ८ ९ जाते (→जाता-),
 दे१ १० मुने षष्ठी (→षष्ठा)

२४ ब३ cd ० -a) दे१ ३ ४ भावो (→भ्राता) -b)
 दे१ ३ ज्येष्ठस्य, दे१ ज्येष्ठा च (→ज्येष्ठश्च) -c) दे१० वाला (→
 बाल), दे१ ते१ गतो त्वं (ते१ ० त्यं) च, दे१० गतोऽप्यत्र (→गतो
 देश) -d) दे१ प्रलोभित (→प्रलोभित)

गते तस्य पिता माता मृतौ तत्र नदीमनु ।
तीर्थेऽस्मिन्नस्थिपातार्थमह सार्थं सहागता ॥२५॥
अत्र स्नानपरा नित्य देवब्राह्मणवन्दनम् ।
कुर्वन्ती वशमापन्ना आसा यस्या ममेदृशम् ।
वर्त्तते कुलटाधर्मं पुश्र्वलीना विहीनकम् ॥२६॥
द्वयोस्तु कुलयोर्वश्या एकविंशतिसंख्यया ।
नीता नरकमत्युग्र मया पापिष्ठया भृशम् ॥२७॥
एव सा तथ्य तस्यैव कथयित्वा तिलोत्तमा ।
रुरोद सुस्वर दीना स्मृत्वा पूर्वकुल वरम् ॥२८॥
विलप्य बहुधा रात्रौ ततस्ता स्त्रीजन महत् ।
तत्रागत्य प्रसान्त्वेति कि भद्रे कारण वद ॥२९॥

२५ -a) दे५-९ ११ मुवे तस्मिन् ग (दे६ पा) तेऽथ पितरौ -b) दे१-४ ते१ मते (→मतौ), दे५ ९ ११ मुवे कालधम मुपेयतु -c) दे६ ७ °यात्राथ (→°पाताथ) -d) दे१ सहागम, दे२-४ सहागता (→सहागता)

२६ दे२ ते१ ef ○ -a) व३ अथ (→अत्र) दे६ ७ स्थान° (→स्नान°), दे३ °परो (→°परा) -d) दे२ अशा, दे३ ४ आशा, ते१ अश (→आसा), दे२ ते१ यस्य, दे६ यस्या (→यस्या), दे१ ममादशी, दे९ ममेठा (→ममेदश) -e) दे५ ६ ११ मुवे आस्थि (मुवे °श्रि) ता (→वर्त्तते), व३ कुलटाधम, दे१ ३ कुलदाधम, दे६ कुलधम यत, दे७ ९ कुलयद्धम (→कुलटाधम) -f) दे३ ४ विही यक, दे५ ८ ९ ११ मुवे मया कृत, दे६ ७ मया कृत (→विहीनक), दे५-९ ११ मुवे कुलनाशो मया कृत

२७ दे२ ते१ ef ○ -a) दे१ ३ ४ वशान् (→वश्या), दे५-९ ११ मुवे कुलद्वये च पुरुषा, दे१० द्वयोस्तु कुलजा वशा -d) दे३ मयापो पष्टता भशम

२८ -a) व३ एव सा तथ्य तस्मै च, दे१ एव सामत्र तस्यैव, दे३ ४ एव सा तस्य तस्यैव, दे५-९ ११ मुवे एव सा तस्य तत्सव -c) व३ स स्मरण, दे६ ७ १० सस्वर (→सुस्वर) -d) दे१ स्मृत्वा सव कु* वर, दे३ ४ स्मृत्वा सवक (दे४ °का)लेवर, मुवे स्मृत्वा पूव कुल वर

२९ -a) दे४ वसुधे (→बहुधा) -b) व दे१० ततस्ता स्त्रीजनो महान, दे१ ३ ४ ततस्त स्वजन महत् दे५ ७ ९ ११ मुवे सस्मृत्य (दे५ ११ सस्मृत्य) स्व विचेष्टित, दे६ स्मृत्यत्व च विचेष्टित -c) दे५-९ ११ मुवे तस्या (दे६ ७ तस्माद) विलपित श्रुत्वा -d) दे१ ३ ४ भद्रे कि (→कि भद्रे), दे५-९ ११ मुवे स्त्रीजन स तदागत

एतच्छ्रुत्वा स पाञ्चाल्यो मुमोह च ममार च ।
सान्त्वयित्वा तु ता भद्रा ता स्त्रियो रुदती तत ।
पाञ्चाल परिवार्यैव गतप्राण यथा तथा ॥३०॥
गात्रमर्दनसस्नेहमौषध मणिमन्त्रकम् ।
सर्वं तस्य प्रयुक्त यत् ताभिस्तत्रोपकल्पितम् ॥३१॥
तस्य कष्टेन काये च ततो जीवमथाचलत् ।
वायुर्य प्राणसचारी प्राणिना जीवसज्ञक ॥३२॥
लब्धप्राण शनैस्त तु रात्रिशेषेण चेतनम् ।
स्वस्थावस्थ तु त मत्त्वा पप्रच्छुर्मोहकारणम् ॥३३॥
ततस्तेन यथात्मान कुलस्य चरित महत् ।
तिलोत्तमासहायाना स्त्रीणामग्रे सविस्तरम् ।
अगम्यागमन कृत्वा प्रायश्चित्ते मनो दधे ॥३४॥

दे १७६

३० दे५ ९ ११ मुवे ab ○ -a) व दे१० पाञ्चालो (→पाञ्चाल्यो) -c) दे३ भद्रे (→भद्रा), दे५-९ ११ मुवे सान्त्वया-मास ता बाला -d) दे१ रुदती* त दे२ रुदन्ती स्त्रिय, दे१० रुदती स्त्रिय, ते१ रुदती स्त्रिय, दे५ ९ ११ मुवे रुदि (दे६ ७ °धि) त तव (→रुदती तत) -e) दे१० पञ्चाल (→पाञ्चाल), दे२ ते१ पाञ्चाल्य परिवार्य (ते१ °चा) यत, दे५ ९ ११ मुवे ता स्त्रियस्ता समाश्वास्य -f) दे२ गात्रप्राण, दे३ गत प्राण, दे४ गताप्राणी, ते१ गात्रप्राण (→गतप्राण), दे५-९ ११ मुवे पाञ्चाल्य परिवार्य च

३० श्लोकस्य d चरणानन्तर दे५ ९ ११ मुवे अधिकम्—

एतच्छ्रुत्वा स पाञ्चाल्यो मूर्च्छितो धरणी गत

३१ दे५-९ ११ मुवे ○ -ef) दे१० तत कष्टेन कायेस्य विज्ञातो जीवसचर

३२ दे५-९ ११ मुवे ab ○ -d) दे१ °सेचक, दे४ °सकठ, ते१ °सज्ञक (→°सज्ञक) -cd) दे५-९ ११ मुवे तस्मै-पायविविधैर्जीवयित्वा च त नरम

३३ दे५ ९ ११ मुवे cd ○ -a) दे४ लब्धप्राणै (→लब्धप्राण), दे१ शनैस्तत्र (→शनैस्त तु), दे१० लक्ष्य प्राणास्त-तस्त तु -ab) दे५ ९ ११ मुवे लब्धप्राण तु त दष्टा पप्रच्छुर्मोहकारणम्

३४ -a) दे५-९ ११ मुवे ततस्तेन स वृत्तान्त -b) दे५-९ ११ मुवे कथित च कुल महत् -d) दे१ ३ ४ स्वाना (→स्त्रीणा) -e) दे५-९ ११ मुवे तत स विमना जातो, दे१० अगम्या-गमनप्रोक्ते -f) दे५-९ ११ मुवे अगम्यागमनेन च

अत पर दे५ ९ ११ मुवे अधिकम्—

*प्रायश्चित्ते मतिरभून्निविणस्य दुरात्मन ।

१३ ब्रह्महा च सुरापी च ब्राह्मणो यदि जायते ।
 प्रायश्चित्तं विनिर्दिष्टं मुनिभिर्जीवसशयात् ॥३५॥
 मातरं गुरुपत्नीं च स्वसारं पुत्रिकां वधूम् ।
 गत्वा तु प्रविशेदग्निं नान्यां शुद्धिर्विधीयते ॥३६॥
 ब्रह्मघ्नश्च सुरापश्च स्त्रीघ्नश्च गुरुतल्पगः ।
 अगम्यागमनं कृत्वा एषा स समतामियात् ॥३७॥
 इति श्रुत्वा तु पाञ्चाली ज्येष्ठ भ्रातरमेव तम् ।
 द्विजेभ्यः प्रददौ सर्वमङ्गलग्नं विभूषणम् ॥३८॥
 रत्नं वस्त्रं धनं धान्यं यत् किञ्चित्स्वस्य विस्तरम् ।
 शेषं कालिञ्जरस्यार्थं पूजाभूषाकरं ददौ ।
 कृष्णगङ्गोद्भवे तीर्थे चिता स्वामादिदेश ह ॥३९॥
 प्रायश्चित्तविशुद्ध्यर्थं प्रविशामि हुताशनम् ।

३५ -a) दे१ मुवे सुरापश्च (→सुरापी च) -c) दे४ प्रायश्चित्ते, दे११****, (→प्रायश्चित्त), दे१ ३ ४ वणिक् द (दे४ दु) ण -d) दे५-११ मुवे मुनिभिर्देहनाशनम्

३६ -b) दे५ ८ ९ ते१ पुत्रिका- (→पुत्रिका), ते१ ब० (→वधूम्) -c) दे१ सु- (→तु), दे१ ३ ४ वल्लि (→अग्नि)

३७ -a) दे६ ब्रह्मण च (→ब्रह्मघ्नश्च) दे६ ते१ सुरापी च (→सुरापश्च) -c) दे६ ७ अगम्यागमनं कृत्वा -d) दे३ ५ स (→४ मा) मित्ता (→समता), ते१ एता स ममवाप्नुयात्

३८ -a) दे६ ७ पाञ्चाल्या (→पाञ्चाली) -b) ब० मुवे ज्येष्ठ- दे३ ४ श्रेष्ठ (दे४ °ष्ठे) (→ज्येष्ठ), दे३ ४ मे मत, दे६ एव च (→एव त)

३९ -b) दे२ १० ते१ यत् किञ्चित्तस्य विस्तर, दे५ ९ ११ मुवे यत् किञ्चित्तत्र सस्थित -c) ब० दे१ ३ ४ १० शेष कालिञ्जर स्यार्थे, दे५-९ ११ मुवे कालिञ्जरस्य भूषाथ -d) दे३ ४ भूष (दे४ °ष) कर (→भूषाकर), दे५-९ ११ मुवे आरामाथविशेषत -f) दे५-९ ११ मुवे चिता कृत्वा विधानत

अतः परं दे७ अधिकम्—

*इति निश्चितं तत्रैव स्नात्वा देव प्रणम्य च ।”

३९ श्लोकस्य b चरणात्परं दे५-९ ११ मुवे अधिकम्—

*तत्सर्वं ब्राह्मणेभ्यश्च दत्त्वा शेषं ददौ धनम् ॥”

४० दे२ ते१ cd ○ -a) दे१ स्वस्य पापात्, दे५-९ ११ मुवे आत्मनश्च (→प्रायश्चित्त-) -b) दे१ प्रवेक्ष्यामि, दे५ ९ ११ मुवे प्रज्ज्वाल (→प्रविशामि) दे२ ते१ कृत्वा सर्वं प्रयत्नत (ते१ यत्स्वत) -d) ब० दे५-११ मुवे प्रणम्य च (→हुताशन)

अतः परं दे५ ९ ११ मुवे अधिकम्—

* पाञ्चालोऽपि विधानेन नमस्कृत्य मुनिं गुरुम् ।

इति निश्चित्य तत्रैव स्नात्वा देव हुताशनम् ॥४०॥
 सुमन्तुमुनिमत्युग्रमभिवन्द्योपविश्य च ।
 मरणार्थं तदा तत्र कृत्वा सर्वं यतव्रता ।
 उद्दिष्टो नगरे तत्र सहसा जनरावक ॥४१॥
 पाञ्चालेनैव तेनैव माथुरेभ्यः सहस्रशः ॥४२॥
 दत्तानि सर्वदानानि क्रीत्वा ग्रामं क्रमेण च ।
 ईशावास्यं जप दिव्यं जापकेभ्यः प्रदत्तवान् ॥४३॥
 सहायेभ्यस्तथा भागं देवसत्रार्थमेव च ।
 और्ध्वदेहिकभागार्थं परिकल्प्य यथाविधि ॥४४॥
 स्नात्वा तीर्थे च कृष्णस्य देव दृष्ट्वा प्रणम्य च ।
 पूजार्थं च नमोवाक्यं कालिञ्जरकृते ददौ ॥४५॥
 सत्रं मठं च सर्वत्र कृत्वा सदिश्य सार्थकान् ।

४१ दे२ ते१ abcd ○, दे५ ९ ११ मुवे ef ○ -a) दे३ ४ °मुनिर् (→°मुनि) -c) दे१० कृतमति (→तदा तत्र) -d) दे३ ४ °व्रत (→°व्रता) -f) दे४ °राव च (→°रावक)

दे५ ९ ११ मुवे अस्य श्लोकस्य स्थाने पाठ —

सुमन्तु च महाभाग उ (मुवे °मु) पविश्याग्रतश्च स

मरणायोपयोग्यानि कृत्वा कर्माणि तत्र च

माथुरान स समाहूय दत्त्वा दानानि सर्वशः ।

४२ दे५-९ ११ मुवे ○ -b) दे३ ४ पाञ्चालेभ्यः सहस्रशः

४३ दे७ cd ○ -b) दे१० क्रीडाग्रामं क्रमेण च -ab) दे५-९ ११ मुवे क्रीत्वा ग्रामाश्च तत्रैव ब्राह्मणेभ्यो ददौ तदा -c) ब० दे८ ईशावास्य°, दे६ एषवास्य, ते१ देवापराध (→ईशा-वास्य), दे१ ४ जपन्नित्य (→जप दिव्य) -d) दे२ ते१ प्रयत्नवान्, दे५-९ ११ मुवे शृणोति च (→प्रदत्तवान्)

४४ -a) दे२ सहायेभ्यस्तथा भागं, दे३ सहायेभ्यस्तथा यान, दे४ सहायेभ्यस्तथा याम्य, दे१० सहायेभ्यस्तथाम्यग ते१ सहायेभ्यस्तथा देवस्य -b) दे२*** सत्रार्थमेव च, ते१ स च प्राथममेव च -c) दे२ ७ ८ ते१ ऊर्ध्वदेहिक° (→और्ध्वदेहिक°), दे१ ° ४ द्वादे (दे१ °दै) हिक्विभागाथ

दे५-९ ११ मुवे अस्य श्लोकस्य स्थाने पाठ —

तेभ्योऽपि प्रददौ द्रव्यं सत्रार्थं च विभागशः

और्ध्वदेहिकभागार्थं कल्पयित्वा यथाविधि ।

४५ -a) ब० दे१० तु (→च), ते१ स्नात्वा कृष्णस्य तीर्थे तु -c) ब० दे२ ते१ पूजाथ धनमेवाथ (ब० °थ), दे१ ४ पूजाथ च न मे वाक्य, दे५-९ ११ मुवे कालिञ्जरस्य पूजाथ, दे१० पूजार्थं धनमेवाथ -d) दे५-९ ११ मुवे सत्रार्थं परिकल्प्य च

४६ -a) दे१ ४ सत्रमेव, दे१० सत्रमष्ट (→सत्रं मठं)

सुमन्तो प्रवरस्याथ पादौ जग्राह धर्मवित् ॥४६
दिव्यज्ञानं च तच्छ्रेष्ठमदभुतं लोमहर्षणम् ।
अगम्यागमनं पापमागतं मम सुव्रत ॥४७
स्वस्नां कनिष्ठया साद्धं यावदागमनं मम ।
अत्र स्थितस्येदानीं च नित्यकालं कृतं मया ॥४८
त्वया निर्मलदृष्ट्या च मद्गात्रेभ्योऽनिशं सदा ।
कृमय पतमानाश्च स्नानात् सर्वं यथोचिता ॥४९
ततः सत्यमद्य सजातं भगिनीगामि पातकम् ।
एवं विश्राव्य तत् पापं चित्ता दीप्य घृतोक्षिताम् ।
प्रवेष्टुकामं तत्राग्नौ खे प्रोवाचाशरीरिणी ॥५०

-b) दे१ ० ४ ते१ सार्थिकानं दे६ साथक (→साथकानं) -ab)
दे५ ९ ११ मुवे देवालयं च तत्रैव कृत्वा सदिश्य साथकानं -c)
दे१ ३ ४ प्रवरस्यास्य (→प्रवरस्याथ)

४७ -२) दे५ ९ ११ मुवे देव° (→दिव्य°), दे२ त (→ततः)
-b) दे५ ८ ९ रोम° (→लोम°) -c) ब दे१ ३ ५ ८ ९ ११ °गमनात्
(→°गमनं) -cd) दे५ ९ ११ मुवे अगम्यागमनाच्चव (दे५ ८ ९
°च्चव, मुवे °देव) पापं जातं मम प्रभो

४८ -a) दे२ श्वस्त, ते१ स्वस्थ (→स्वस्ना), दे२ साद्धं
दे१० ते१ साथ (→साद्ध) -b) दे२ १० ते१ य (दे१० य) वेदा-
गमनान्मम

४८ श्लोकस्य स्थाने दे५ ९ ११ मुवे पाठ —

*आगतोऽहं यदारभ्य मथुरायां ततो गुरो ।

भगिन्या महं सयोगो जातोऽयं कुलनाशकः ।

[— दे५ गुरौ, दे६ गुरु, दे७ गुरौ, दे८ ९ गुरो (→गुरो)

—२ मुवे सयोगे (→सयोगो)]

४९ -a) ते१ वै (→च) -b) दे४ तदा, दे१० मुने
(→सदा) -d) दे२ ते१ यथोचित (→यथोचिता)

४९ श्लोकस्य स्थाने दे५ ९ ११ मुवे पाठ —

त्वया निर्मलदृष्ट्या च वीक्षितोऽहं पुरा मुने ।

कृमयो मम गात्रात्तु निगच्छन्तो हि नित्यदा ।

कृष्णगङ्गाप्रभावेण पुनर्निमलतां गतम् ।

तत्सर्वं हि त्वया दष्टं पष्टश्चाहं पुनः पुनः ॥

[—४ दे७ तत्पूव (→नतः सर्व)]

५० ते१ d ○ -a) दे५ ९ ११ मुवे तत्सत्य (दे५
तत्सर्व) मम सजातं ते१ तत्सत्य*** ज्ञानं -b) ब दे१ ३ ४ ते
नातिगमं (ब३ °गामि) पातकं, दे५-९ ११ मुवे अगम्यागमपातकं
-c) दे३ विश्राम्य (→विश्राव्य), मुवे विश्राव्यं तस्य तत्पापं, ते१
एव***** -d) दे६ धृतोक्षता (→घृतोक्षिता) -e) दे२ ते१

मैव कार्ष्णीं साहसं च विपाप्मानो सतश्च व ।
कस्माद्वा कस्य सत्रासान्मरणे कृतनिश्चयौ ॥५१
यत्र कृष्णेन संचारं क्रीडितं च यथासुखम् ।
चक्राङ्कितपदा तेन स्थाने ब्रह्मसमे शुभे ॥५२
अन्यत्र हि कृतपापं तीर्थमासाद्य गच्छति ।
तीर्थे च यत्कृतपापं वज्रलेपो भविष्यति ॥५३
द्वावेतौ च यथावश्यं गङ्गासागरसंगमे ।
सकृदेव नरः स्नात्वा मुच्यते ब्रह्महत्याया ॥५४
पृथिव्या यानि तीर्थानि सर्वाण्येवाभियेचनात् ।
तत् पञ्चतीर्थस्नानेन समं नास्त्यत्र संशयः ॥५५

दे१ ७९ ६७

प्रविष्ट° (→प्रवेष्टु°) दे१ ३ ४ °कामसं दे६ °कामौ (→°काम)

-f) दे३ ६ ८ प्रोवाच (→प्रोवाचा-)

५० श्लोकस्य b चरणानन्तरं दे५ ९ ११ मुवे अधिकम्—

*तत्पापस्य विशुद्धयर्थं देहत्यागं करोमि वै ।

अनुज्ञा देहि भो स्वामिस्तव पादौ नमाम्यहम् ।

[—२ दे५ ८ ९ ते१ तव पादाभिवन्दयो, दे६ तव पादाभिवन्दने दे७
तव पादाभिवन्दये (→तव पादौ नमाम्यहम्)]

५१ -a) दे२ मैव (→मैव), दे४ कार्ष्णी, दे६ ७ काष
(→कार्ष्णी), ब३ सहाय दे६ सहस्व, दे७ सहास (→साहस) -b)
ब३ मुवे विपाप्मानौ यतश्च वा, दे१ विपाप्मानौ यतौ युवा, दे२ ते१
विपाप्मानौ (ते१****) सतश्चरम, दे६ ७ विपाप्मानो (दे६ °नौ)
सतश्च स, दे१० विपाप्मानौ सतः स्ववा -c) ब३ कथं पातकसत्रासादं,
दे१ ३ ४ तस्मात्पातकसत्रासादं, दे२ ते१ कस्मात् वाकस्थसत्रासादं
दे१० कस्मात् पावकमवासादं -d) दे२ ते१ °निश्चय (→°निश्चयौ)

५२ दे१० cd ○ -a) दे१० संचार (→संचार),
दे५ ९ ११ मुवे यत्र (दे५ ८ यस्य) कृष्णस्य संचार -b) द३ ४
क्रीडता, ते१ क्रीडत (→क्रीडित), दे१० कृतं प्रक्रीडता विर -c)
दे२ ते३, दे६ [अ] नेन (→तेन) -d) दे५-९ ११ मुवे स्थान (→
स्थाने), दे१ ४ स्थाने ब्रह्मसंगे शुभे

५३ दे१० ab ○, दे१ ४ bc ○ -d) दे४ °लेप
(→°लेपो), दे१ भवेदिति (→भविष्यति) -cd) दे१० ना यत्तीर्थं
समं तस्य किमथ परितप्यथ

५४ दे१ ३ ४ ○, दे६ ७ bcd ○ -a) दे२ ते१
यथावश्यं (→यथावश्य), दे६ द्वावेतौ द्वादशा**, दे७ द्वावेतौ च
महापुण्यौ, दे१० यत्पुण्यं च भवेत्काश्या -c) ब कृत्वा (→स्नात्वा)

५५ दे१ ३ ४ ६ ७ ○ -b) दे१० सर्वाणि शुभदानि च
-d) दे१० समं नास्तीत्यसंशयम्

दे१० b चरणान्तरं अधिकम्—

*नमिषादीनि यत्पुण्यं तेषां चैवभियेचनात् ।

एकादश्या च विश्रान्तौ द्वादश्या सौकरे तथा ।
त्रयोदश्या नैमिषे च प्रयागे च चतुर्दशीम् ॥५६॥
कार्तिक्या पुष्करे चैव कार्तिकस्य सितासिते ।
कालेष्वेषु नर स्नात्वा सर्वपाप व्यपोहति ॥५७॥
मथुराया च तीर्थेभ्यो विश्रान्तौ चक्रसङ्गके ।
सरस्वत्यामसिकुण्डे तथा कालिञ्जरस्य च ॥५८॥
पञ्चतीर्थाभिषेकाच्च यत्फल लभते नर ।
कृष्णगङ्गा दशगुण लभते तु दिने दिने ॥५९॥
ज्ञानतोऽज्ञानतो वापि यत्पाप समुपाजितम् ।
सुकृत दुष्कृत चापि मथुराया प्रणश्यति ॥६०॥
वराहेण पुरा चेद पृथिव्या परिपृच्छते ।
तीर्थानां गुणमाहात्म्य कथित पापनाशनम् ॥६१॥
सर्वदेवमयो योऽसौ सर्वयज्ञमयस्तथा ।

अनन्तश्चाप्रमेयश्च यस्य चान्त न लभ्यते ॥६२॥
यस्य श्रोत्रैकदेशे तु आकाशो लेशमात्रक ।
विलीनो नैव ज्ञायेत तस्य देवस्य का कथा ॥६३॥
तथा नयनयो प्रान्ते तेजो लीन न दृश्यते ।
निश्वासे च विलीनोऽसौ वायुर्नष्टो न दृश्यते ॥६४॥
खुरान्तरङ्गलिप्रान्ते समुद्रा सप्त लीनका ।
दृश्यन्ते स्वेदसकाशा सार्द्धरूपा खुरान्तरे ॥६५॥
रोमकूपान्तरे मग्ना सशैलवनकानना ।
नष्टा पृथ्वी न लभ्येत तस्य देवस्य कोऽधिक ॥६६॥
सोऽत्र तीर्थपरित्राण कुर्वन् दैव विधि स्वयम् ।
वराह सस्थित साक्षात् पुराण येन सूचितम् ॥६७॥
पृथिव्या सर्वसन्देहान् स्फोटयामास योऽजय ।
तस्य सदर्शनादेव सर्वपापविवर्जित ।

५६ दे० ७ a ○ -a) दे० १४ यथावश्य (→एकादश्या),
ब३ तु (→च) -c) दे० १३ ४ तु (→च) -d) बे० ३६ ७ प्रयोगे
(दे० १०) (→प्रयोगे), दे० १३ ४ तु (→च), दे० १० चतुर्दश्या प्रयागके
५७ -b) दे० ४ सितासिते, दे० ११ सितासितै (→सितासिते),
ब३ माध्या चव सितासिते -c) दे० १४ कालेश्वरे, दे० ११ कालेष्वेते,
दे० ८ कालेशे (→कालेष्वेषु) -d) ब३ दे० ९ ११ सव (→सव-)
अत पर दे० ११ अधिकम्—

पृथिव्या यानि तीर्थानि सर्वाण्येवाभिषेचनात् । (= ५५ab)

५८ -a) ब३ दे० १३ ४ ७-११ मथुरा पञ्चतीर्थेभ्यो -b)
मुवे विश्रान्त (→विश्रान्तौ), दे० ११ क्रमसङ्गके, दे० ४ चक्रसङ्गिते,
दे० ५-९ ११ पञ्चसङ्गके मुवे पञ्चतीर्थके (→चक्रसङ्गके) -c) दे० ३
कुण्डे(ति), दे० ९ कुण्ड(च) (→कुण्डे) -d) दे० १३ ४ तु (→च)

५९ -b) ते० फल तु (→यत्फल) -d) दे० ५-९ ११ मुवे
च (→तु) -cd) दे० १० तस्माद्दशगुण कृष्णगगाया तु दिने दिने

६० -c) ब३ दे० ३ ४ ८ १० वापि (→चापि) -d) ते० मथु-
राया (→मथुराया)

६१ -a) दे० १३ ४ वराहेन (→वराहेण), दे० १० ४ देवि,
दे० ११ देह (→चेद), दे० १० पृथिव्यै परिपृच्छन्त्यै -b) दे० ११
पृथिव्या (→पृथिव्या), दे० ११ पृच्छत्यै वितत भुवे, दे० ५-९ ११ मुवे
पृथिव्यै कथित (दे० १० ता) शुभ (दे० १० भा), दे० १० वराहेण पुरोदित
-d) दे० ५-९ ११ मुवे महापातकनाशन, दे० १० सकल पापनाशन

६२ दे० cd ○, दे० b ○ -a) दे० १३ ४ याऽसौ
(→योऽसौ) -b) दे० १३ ४ सवयज्ञमयी तथा, दे० ५-९ ११ मुवे सवदेव-
(दे० १० देव) मयस्तथा -d) दे० ४ ५ ७-९ ११ मुवे चान्तो (→

चान्त), दे० ७-९ ११ मुवे विद्यते, दे० १० लक्ष्यते (→लभ्यते)

६३ दे० ○ -b) दे० १४ ८ प्र (दे० प्रा) काशो (→
आकाशो) -c) मुवे विलीनो ज्ञायते नव -d) दे० ११ ज्ञायते तस्य
का कथा, दे० ३***तस्य का कथा, ते० तस्य ब्रूहि च का कथा

६४ -b) दे० १३ लीने (→लीन), दे० १० तजो लीनो न हि
दृश्यते, ते० यो लीनो न हि दृश्यत -c) ब३ दे० १३ ४ निश्वासेन
निवृत्तो(ब३ निघष्ठो, दे० ११ विनृष्टो)पौ दे० ११ विश्वासो नव
दृश्यते, दे० ११ निच्छासो विलीनोऽसौ दे० ११ निश्वासेन च व्योगाया
-d) दे० ३ ४ पुनदष्टो, दे० ७ बपुनष्टो (→वायुनष्टो), दे० ४ मुह्यते,
दे० १० मुह्यते (→दृश्यते), दे० ११ वायुनष्टोऽग्नयुते (?)

६५ -a) ब३ यत खुराङ्गलि*प्राप्त, दे० १३ ४ खरातर
गुलिप्राप्तो, दे० ५ ९ ११ मुवे खुराग्रपु तथा लीना दे० १० खुरातला
गुलिप्राप्ते -b) दे० ११ नीलका, दे० ५-९ ११ मुवे च प्रभो (→
लीनका), दे० १० लीना सप्तपयोधय -c) दे० १० सोम°, दे० १० वेद°
(→स्वेद°) -d) ब३ दे० ३ ४ ते० मुखान्तरे, दे० १० मुखान्तरे (→
खुरा तरे), दे० ५ ९ ११ मुवे नाम मात्रा (दे० १० त्र) यया पुरा

६६ -a) दे० १३ ४ मग्ना, दे० ५ ९ ११ मुवे लग्ना (→मग्ना)
-b) दे० १० कानन, दे० ३ ४ कानना (→कानना) -c) दे० ४
नष्टा पृथ्वी न लभ्यते -d) दे० ११ अस्य, ते० आप (→तस्य), मुवे
तस्माद्देवात्तु कोऽधिक

६७ -b) दे० १३ ४ दिव्ये (→दैव), ब३ कुर्वन् देवो विधि-
च्छया, दे० ५-९ ११ मुवे कुर्वन् देव स्वय प्रभु -c) दे० १३ ८ १० ११
वाराह (→वराह)

६८ -a) दे० ३ ४ सदेहा, दे० १० सदेह, दे० ११ सदेह

तत्क्षणादेव जायेत नात्र कार्या विचारणा ॥६८
ज्येष्ठस्य शुक्लनवमी स्नात्वा गङ्गोदके नर ।
सूकरस्य त्रिरात्र तु य कुर्याद् दीपसयुतम् ॥६९
द्वादश्या कृष्णगङ्गाया स्नात्वा कालिञ्जरे तत ।
त्रिरात्र सूकरे कृत्वा दत्त्वा दानं च शक्तिं ।
कालिञ्जरे तु द्वादश्या न स पापैर्विलिप्यते ॥७०
द्वादशादित्यसकाशो विमानेन समास्थित ।
ब्रह्मणा समनुज्ञातो विष्णुलोके महीयते ॥७१
श्रीवराह उवाच ।*

एव च सुस्वरेणैव खे स्थितेन प्रबोधित ।
पाञ्चालस्तु शुभ वाक्य सुमन्तुमभ्यपृच्छत् ॥७२

(→सदेहान) -b) ब३ सोऽन्यय, दे१० योह्यज, मुवे योऽन्यय,
(→योऽजय)

६९ -a) दे६ ७ ज्येष्ठशुक्लस्य नवम्या, मुवे नवम्या
ज्येष्ठशुक्लस्य -b) द१ गगोदकैर (→गगोदके) -c) दे५ ८ ९
सूकरोऽपि, ब३ दे६ ११ मुवे सूकरे तु, दे७ सूकरे च (→सूकरस्य),
दे५ ९ ११ मुवे च (→तु) -d) दे५-९ ११ मुवे मानवो दीपद
सकृत (दे२ ते१ दीपसयुत)

७० दे५ ९ ११ मुवे a-d ○, दे२ १० ते१ ef ○
-b) दे३ ४ १० ते१ कालिञ्जर (→कालिञ्जरे) -c) दे५ ६ ८ ९ १०
मुवे कालिञ्जरे च, दे७ कालिञ्जरस्य (→कालिञ्जरे तु) -f)
दे१ स्नात्वा स (दे६ ७ य स्नात्वा) पूज्य देवता (दे१ दैवत)

दे५ ९ ११ मुवे d चरणान्तरमधिकम्—

*दत्त्वा दानं यथाशक्त्या (मुवे °क्ति) सवपापै प्रमुच्यते ।

७१ दे२ १० ते१ ab ○ -b) दे५ ९ ११ मुवे विमाने च
(→विमानेन) -c) ब३ दे१ ४ १० ते१ ब्राह्मणा, दे५ ९ ११ मुवे
विष्णुना (→ब्रह्मणा)

अत पर दे१ ३ अधिकम्—दे१ इत्यादि वाराहपुराणे, दे३
इत्यादि श्रीवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे

७२ दे१ ३ ४ श्रीवाराह उवाच, दे५ ८ ९ ११ ते१ वाराह
उवाच, दे६ वराह, दे१० वाराह उ०

७२ -a) दे५ ९ ११ एव स (दे८ ९ ११ सु) स्वरशब्देन
-b) ब३ दे३ ४ खे स्थिते (ब३ °त) सप्रबोधित, दे२ ते१ स्वोस्थिते
सप्रबोधित, दे५-९ ११ मुवे देववाण्या प्रबोधि(मुवे °चोदि)त
-c) ब३ पाञ्चालस्तु तत सव, दे१ पाञ्चालस्व शमु सीक?, दे३
पाञ्चालस्तु सुभ सीक?, दे५-९ ११ मुवे पाञ्चालसज्ञकस्तत्र दे१० पाचाल
शुभकर्तार -d) दे५-९ ११ मुवे सुमन्तु पयपृच्छत्

अस्मद्गुरु पिता त्व हि ब्रूहि किं करवाणि ते ।
पावकालम्भन मे स्यादुताहोस्वित् तपोधन ।
अत्र स्थितो माथुराणा तीर्थानां सेवकोऽथवा ॥७३
त्रिरात्र कृच्छ्रपाराक चान्द्रायणसमाधिना ।
तव पादाङ्किते वासात् किं कृते सुकृत भवेत् ॥७४
सुमन्तुरुवाच ।*

आकाशवाग्वदति यत् तत्सत्यं नानृतं क्वचित् ।
मया प्रत्यक्षत पूर्वं तव गात्रेषु पातकम् ।
दिने दिने स्नानपूर्वं याति चायाति नित्यश ॥७५
आश्रमेऽस्मिन् ततो भूत्वा निर्मलश्च शशी यथा ।
तिष्ठोपरमित पापाद् यावत्कालं च जीवसि ॥७६ वे १७६ ८९

७३ दे५ ९ ११ मुवे ef ○ -a) दे५ ९ ११ मुवे च (→हि)
-b) दे५-९ ११ मुवे वै (→ते) -d) ब३ उताहेति च तपोधन, दे१
उताहास्मि तपोधन, दे५-९ ११ मुवे उताहो तीर्थसेव(दे९ °च) न
-f) दे१ ३ ४ १० सेवको यथा (→सेवकोऽथवा)

७४ दे६ ○ -a) दे१ ३ ४ १० त्रिरात्र-(→त्रिरात्र), ब३
दे३ ४ १० °पाराक- (→°पाराक) -b) दे४ चान्द्रायणव्रतेन
वा, दे५ ७ ९ ११ मुवे चान्द्रायणमथापि वा -c) दे१ वासौ,
दे५-७ ९ ११ मुवे वापि (→वासात्), ब३ तव पा*न्तिके बाल,
दे३ ४ नतेव पादाङ्किते च, ते१ तव पादाङ्किते वा न -d) दे१ किं
कृत, दे३ ४ यत् कृत (→किं कृते), दे५ ७-९ ११ मुवे स्थित्वा
मोक्षमवाप्नुयाम

७५ दे६ मुवे ○

७५ दे१ ab ○ -a) ब३ आकाशवाक्य वदति, दे
आकाशवन्ति**, दे१० आकाशवाग्वद ती तत -b) ते१ सत्यं च
(→तत् सत्य), दे२ १० ते१ भवेत् (→क्वचित्) -d) ब३ पात्रेषु
दे२ गात्रेषु, दे४ गात्रेषु (→गात्रेषु) -e) दे१ दिने**स्नानमात्राद्,
दे५-९ ११ मुवे दिने दिने च स्नानात्प्राक् -f) दे५ ९ ११ मुवे
प्र(दे५ ९ पा, दे६-८ ११ या)ति गच्छति नित्यश, दे१० याति चायाति
निश्चय

७६ ते१ ○ -a) दे५ ६ ८ ९ ११ मुवे आश्रमे त्व (दे६
त्वा) स्थितश्चात्र, दे१० आकाशे त्वा स्थितश्चात्र -b) दे३ ४
निमलस्य (→निमलश्च), दे१ निमलश्च-द्रमा यथा, दे६ निमलश्च
यथा शशी -c) ब३ नि*परिमित पापाद्, दे४ तिष्ठोपरागत
पापाद्, दे५ ९ तिष्ठोपरमित पापाद्, दे१० तिष्ठोपरहित पापाद्

६८० इय तु भगिनी पापादुपावृत्ता सती परम् ।
सुगतिश्च विपाप्मा च भविष्यति च नित्यश ॥७७॥
श्रीवराह उवाच ॥
एष प्रभावस्तीर्थस्य मथुराया वसुधरे ।
कृष्णगङ्गोद्भवस्यापि तथा कालिञ्जरस्य च ।
सूकरस्य च माहात्म्यं यथा ते वर्णितं मया ॥७८॥

य शृणोति वरारोहे श्रद्धया परया युत ।
पठते प्रातरेवापि न स पापेन लिप्यते ।
सप्तजन्मकृत पाप तस्य सर्वं व्यपोहति ॥७९॥
फलं च गोशतस्यापि दत्तस्य समवाप्नुयात् ।
अमृतत्वं च लभते स्वर्गलोकं च गच्छति ॥८०॥

॥ इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे चतुःसप्तत्यविकशततमोऽध्यायः ॥१७४॥

१७५

श्रीवराह उवाच ॥
शृणु चान्यद् वरारोहे कृष्णनारदयो पुरा ।
द्वारका वसमानस्य मातृणां प्रति चागतम् ॥१॥
सुखासीनस्य कृष्णस्य पुत्रदारयुतस्य च ॥

७७ ते। ० -a) दे१ इय ते, दे६ ७ इदं स्व-, दे९ इमं तु (→इय तु) -b) दे६ ७ पापवृत्ता (→उपावृत्ता) दे६ ८ सता (→सती) -c) मुवे सगतिश्च (→सुगतिश्च), दे६-९ ११ मुवे विपापा (→विपाप्मा) -d) व३ दे२ ५ ९ ११ मुवे भविष्यति न सशय

॥ ब वराह उवाच, दे१ ३ ४ श्रीवराह उवाच दे० ५ ७-९ ११ ते। वाराह उवाच, दे६ वाराह, दे१० वाराह उ०

७८ -a) मुवे एव, ते। एतत् (→एष), दे१ ३ ४ एष प्रयागतीर्थस्य -b) ते। मथुराया (→मथुराया) -d) दे१ ४ तु (→च) -e) व३ दे२ ५ ८-११ सूकरस्य (→सूकरस्य) -f) दे१-९ ११ पुरा (→मया)

७९ दे४ 'न स गोशतस्यापि' (७८d-७९a) ० (द स) -a) दे७ यच् (→य), दे१ श्रद्धया य शृणोत्ये च (?) -b) दे८ शुद्धया (→श्रद्धया), दे१ पुरुषो वसुधे सदा, दे४ पुरुष श्रद्धया युत -c) मुवे पठति (→पठते), व३ दे३ ४ १० प्रेरते वापि, दे१ प्रेरयेत्वा (?) पि, दे६ ७ यो नरो वापि (→प्रातरेवापि) -f) दे१ प्रणश्यति, दे१० विनश्यति (→व्यपोहति)

८० -d) व दे६ ०लोके (→०लोक), व० स गच्छति, दे३ ४ गमिष्यति (→च गच्छति)

पुष्पिका—

पुराणनाम—व३ इत्यादि वराहपुराणे मथुरामाहात्म्ये, दे१ २ ५ ८-११ इत्यादि वाराहपुराणे, दे४ ४ इत्यादि श्रीवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे६ इति श्रीवादिपुराणे दे७ इति आदिवाराहपुराणे,

आगतो नारदस्तत्र यदृच्छागमनो मुनि ॥२॥
पाद्यमर्घ्यमासनं च मधुपर्कं सभाजनम् ।
गा च गृह्य यथान्यायं कृत्वा सवादमुत्तमम् ॥३॥
एकान्तमिति वक्तव्यं कृष्णं गत्वाऽथ नारदः ॥

मुवे इति श्रीवराहपुराणे ते। इत्यादि वाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे अध्यायनाम—व कृष्णगंगाप्रभावो नाम, दे१-३ ५ ६ कृष्णगंगोद्भव-माहात्म्य (दे१ ०म्पे), दे४ ७ मुवे ते। कृष्णगंगाद्भवमाहात्म्य नाम, दे१० कृष्णगंगामाहात्म्ये पाञ्चालकथानकं अ यायसख्या—दे१ ६ १० ११ ० ब पञ्चविंशोऽध्याय, दे१ अन्धाय, दे८ १७९११, दे९ ११२६११, मुवे षट्सप्तत्यविकशततमोऽध्याय ॥१७६॥, ते। दिनवत्पुत्तरशततमोऽध्याय

१७५

॥ ब दे६ ७ वराह उवाच, दे१ ३ ४ श्रीवाराह उवाच, दे२ ५ ८ ११ ते। वाराह उवाच

१ -a) दे६ ७ वा तद (→चा-उद) -b) दे१ ९ ११ मुवे कृष्णस्यान्यद्विचेष्टितम् -c) दे६ द्वारिका (→द्वारका) -d) दे२ ते। मातृणां प्रतिरागत, दे६-९ ११ मुवे साम्बशापादिकं शृणु

२ -b) व३ ०रतस्य च, दे६-९ ११ मुवे ०सुत सह (→ ०युतस्य च), ते। पुत्रदारासुतस्य च -d) व ०गमने (→०गमनो)

३ -a) दे६ ८ ११ मुवे पाद्यमर्घ्य (दे८ ९ ०र्वा) चासनं च -b) ते। च भोजनम् (→सभाजनम्) -c) दे४ गृह्य, दे५ दत्त्वा, + कृत्वा, दे६-९ ११ मुवे दत्त्वा (→गृह्य) -d) दे२ मुवे कृत, दे६-९ १० ११ ते। कृत (→कृत्वा)

४ -a) व३ एकान्त इति वक्तव्यं, दे६-९ ११ मुवे एकान्ते प्राप्य (दे६ ७ ०ह) कृष्णं च, दे१० किञ्चिदेकान्तवक्तव्य -b) दे४ कृष्णा, ते। कृत्य (→कृष्ण), दे४ नत्वा (→गत्वा), दे६-९ ११ मुवे

उत्थाय युगलो भूत्वा कृष्णायावक्षित शृणु ॥४
एष पुत्रो युवा वाग्मी सुरूपश्चारुदर्शन ।
स्पृहणीय सदा कान्त स्त्रीजनस्य सुरेश्वर ॥५
एतासा वरनारीणा क्रीडार्थं हि सुरेश्वर ।
देवयोन्योऽददस्तुभ्य सहस्राणि च षोडश ॥६
साम्ब दृष्टा च सर्वासा क्षुभ्यते स मनोभव ।
एतत्ते ब्रह्मलोके च गीयते दैवतैः सदा ॥७
त्वत्प्रियार्थं समायातो भवत्पार्श्व निषेवितुम् ।
श्रूयते चार्थवद्गीत श्लोक द्विपायनेन वै ॥८
कीर्त्तिमन्त स्वर्गवासा नरकस्तद्विपर्ययात् ।

विज्ञप्तिमकरोत्प्रभु, दे१० इत्युक्ता च म नारद -c) ते१**य (→
उत्थाय) दे५-९ ११ मुवे कृष्ण किञ्चिदुक्तुकामस -d) दे० कृष्णाया
च कृत शृणु दे५ ८ ९ तत्त्व शृणु वदामि ते, दे६ ११ मुवे तत्त्व शृणु
महामते, दे१० कृष्ण प्रोवाच वै मुनि, ते१ कृष्णो यावत्कृत शृणु

५ -a) दे५ ८ ९ साम्ब से (दे९म) नाम तव पुत्रो दे६ ७ ११
मुवे साम्ब नामा (दे६°म्ना) तव पुत्रो (मुवे युवा) -b) दे१
सुरूपश्चारुलोचन, दे२ सुरूपश्चावदशना, दे५-९ ११ मुवे युवा
(मुवे पुत्रो) वाग्मी सु (दे६ स्व, मुवे तु) रूपवान् दे१० स्वरूप
पश्चारुविग्रह, ते१ सुरूपश्च सुदर्शन -d) दे० सुरेश्वर (→
सुरेश्वर)

६ -a) दे५ ९ ११ मुवे एतास्तु वरनार्यो वै (दे०°यै) -b) ब३ दे३ ७ १० मुवे सुरेश्वर, दे० सुरेश्वर (→सुरेश्वर) -c)
ब३ देवकन्या ददुस्तुभ्य, दे२ ५ ९ ११ मुवे ते१ देवयो यो ददु (दे२ दद
दे०°द्व) स्तुभ्य, दे४ देवयोन्योऽददस्तुभ्या, दे१० देवयोन्योददास्तुभ्य

७ ते१ ab○ -a) दे४ या या, दे० सोम (→साम्ब), ब३
दे१ ४ ६-११ दृष्टा (→दृष्टा) -b) दे५ ९ ११ मुवे क्षुभ्यते (दे,
तुभ्य ते) च मन प्रभो -c) दे५ ९ ११ मुवे तु (→ते) दे१°लोकेपि
(→°लोके च) -d) ब दे४ ९ देवत (दे५°ते), ते१ **तस (→
(→दवते), दे२ १० ते१ सह दे५ ९ ११ मुवे स्वयम् (→सदा)

८ -a) दे५ ८ ९ समायात (→समायातो), ब३ त्वत् प्रत्य
याथमायातो, दे१ तत्प्रियाथमह प्राप्तो, दे२ ते१ तत्प्रियाथयमानो,
दे१० तत्प्रियाथमायातो -b) दे५ ९ ११ मुवे कथितु (दे६ ७°त) ते
सुरोत्तम -c) दे१ ३ ४ श्रूयते चाषवद्गीत (दे१°तौ), दे५ ८ ९
मुवे श्रूयते चाथविद्रूप (मुवे°प), दे७ श्रूयते चाभवद्गीत -d)
दे१ श्लोकी, दे२ मुवे श्लोकी (→श्लोक), दे५ श्लो*****

९ दे५ ○ -a) ब, दे४ ६ ११ ते१°वासो, दे२°वासी
(→°वासा), मुवे क्रियात् वगवासोस्ति -b) दे१ ३ ४ १० नर

दिव स्पृशति भूमि च यस्य पुण्येन कर्मणा ॥९
यावत् स शब्दो भविता तावत्पुरुष उच्यते ।
पुरुषश्चाविनाशी च कथ्यते शाश्वतोऽव्यय ।
नरके पुरुष प्रोक्तो विपरीतो मनीषिभि ॥१०
तस्मात् साम्ब समाहूय तथा देवीगण च यत् ।
आसनेषूपविष्टाना तासा क्षोभ तु साम्बत ।
लक्षयिष्याम्यह सर्वं सत्य चासत्यमेव वा ॥११
तावत् सख्यासनान्येव स्वास्तीर्णानि च भागश ।
[पञ्चपत्रदलोपेता कृतानि मुनिना सह ॥] १२
सर्वासामुपविष्टाना प्रत्येक केशवस्तदा ।

व १७७ १३

कस्य (दे१०°स्तु) (→नरकस्तद) -c) दे३ ४ १० ते१ दिश (→
दिव), दे६ ९ ११ मुवे पुण्यरूप च यत्कर्म -d) दे१ यश्च (→यस्य)
दे६-९ ११ मुवे दिशो भूमि च सस्पृशत

१० -a) दे० ७ सु-, दे१० चा-(→म), ब३ दे१ ४ मुवे
भवति, दे६ ७ भवता (→भविता) -b) दे१ उच्यते (→उच्यते),
दे१० पुरुषस्तवदुच्यते -c) दे१°विनाशा (→°विनाशी) -d) दे६
°ययात (→°व्यय) -e) दे७ प्युक्तो (→प्रोक्तो) -f) दे३ ५ ८ ९
विपरीते (→विपरीतो)

११ -a) दे६ ७ तथा (→त-यात) -b) दे२ ते१ तदा
(→तथा), दे३ देविगण, दे४ देवीगणा (दे६°णे), दे१० देवागणा
(→देवीगण), दे१ ह दे५ ९ ११ मुवे त (→यत) -c) दे७
आसनेषूपविष्टाना -d) दे५ ९ ११ मुवे च (→तु) ब३ सद्यत,
दे५-९ ११ मुवे तत्त्वत (→साम्बत) -e) दे१ लक्षयिष्या°, दे६ ८
लक्षयिष्या° (→लक्षयिष्या°), दे१** दे६ सर्वे (→सर्व) -f)
ब३ दे१ ४ १० ते१ वा (→चा-), दे२-४ ६ ७ १० मुवे ते१ च
(→वा)

१२ दे५-९ ११ मुवे cd○ -a) मुवे तावत्सभ्यासनान्येव
-b) दे१० भागत (→भागश), दे५ ९ ११ मुवे स्वास्तीय च
विभागश -c) ब दे४°दलोपेत (दे४°ता) (→°दलोपेता), दे१
पञ्चपत्रैरुपेतानि -d) दे२ १० ते१ कृतानि (→कृतानि) -cd)
दे१० पश्चात्साव समाहूय ददश कौतुक हरि

१३ दे६ ७ १३d-१४a○, दे१० d○ -a) दे५-९ ११
मुवे सर्वास्तास्तु समाहूय -b) ब३ दे२ १० प्रथम (→प्रत्येक), दे२
तथा (→तदा), दे५-९ ११ मुवे आसने चोपवेश्य च, ते१ प्रथमर्क-
शजस्तथा -c) दे१ समाहूय कृत्र साम्ब दे५ ८ ९ ११ मुवे पश्चा
त्साम्ब समाहू (मुवे°या) तस दे६ पश्चात्सावस्य***, दे७
पश्चात्सावस्य पश्यत, दे१० तत् ***** -d) ब३ दे२ ४ ते१

४ पश्चात् साम्ब समाहूय तस्याग्रे कृतसपुट* ।
स्थितो मुहूर्तं किं कार्यं आदिशस्वाब्रवीत् तदा ॥१३॥
दृष्ट्वा रूपमतीवास्य साम्बस्यैव वरस्त्रियाम् ।
चक्षुःशोभ भगवान् देवोऽनङ्ग सस्मरणात् तथा ।
उत्तिष्ठध्व गृहं सर्वा गच्छध्व स्व निवेशनम् ॥१४॥
निगृह्यमाणास्तत् क्षोभ वस्त्रलघदलेन ता ।
गता सर्वा यथा याता साम्बस्तत्र स्थितोऽभवत् ॥१५॥
कृष्णस्तु नारद वीक्ष्य सलज्जमवनीमुखम् ।
उक्तवान् स्त्रीसमुद्भूत चरितं बहुविस्तरम् ॥१६॥

तत्राय, दे१ साध्याग्रे (→तस्याग्रे), ब३ दे१ ५ ८ १ ११ मुवे ते१ कर-
(→कृत-), दे१ ५ ८ १ ११ मुवे ते१-सपटम् (→-सपुट) -e)
ब३ स्थित (→स्थितो), दे१ ९ ११ मुवे कृत्वा स्थितो मुहूर्तं तु
-f) दे१ २ कृत, दे१० तत् (→तदा) ब३ आदिश वा ब्रवीत्तत्,
दे१ ५ ८ १ ११ मुवे किमाज्ञापयसि प्रभो ते१ आदिशच्चान्नवीद्वृता

१४ दे१ ७ a ○ (द १३ पा वि) -a) ब३ दृष्ट्वा
स्वरूपयतीवास्य, त१ दष्टवा रु ***वस्य -b) ब, दे१ ७ ९ ११
मुवे °स्त्रिय, दे१ °स्त्रिय दे१ त१ °स्त्रिय (→°स्त्रियाम्), दे१०
साम्बस्यैव च योषिता -c) दे१ ९ ११ मुवे चुक्षुमु (दे१ वक्षुमु,
दे१ वुक्षु दे१ वुक्षु) सकला (दे१ °दा) दव्य (दे१ °व्या)
-d) दे१ ३ ४ [अ] नग ससारणा (दे१ °णो) य च, दे१ ५-९ ११
मुवे कृष्णस्यैव च (मुवे तु) पश्यत, ते१ [अ] नग सस्मरण
तथा -e) ब३ गृहात् दे१० गृहान (→गृह), दे१ उत्तीष्टाद्य
प्रिया सर्वा, दे१ ५-९ ११ मुवे उत्तीष्टत प्रिया सर्वा, ते१ उत्तिष्टाद्य
गृह भाव -f) दे१ ते१ गच्छस्व, दे१ ५-९ ११ मुवे गच्छत
(→गच्छध्व), दे१ गच्छध्व स्व सुलोचना

दे१० d,e मध्ये अधिकम्—

*तत् प्रोवाच भगवान् नारदानुमते स्थित ।

१५ -a) दे१ ते१ °माना, दे१ °मानात्, दे१ °मानान्
(→°मानास) -b) ब३ °लुप्त° (→°लग्न°), दे१ °दलेन वा, ते१ °दलेन ताम (→°दलेन ता) -c) दे१ ३ ४
गतान (→गता), दे१ ४ सर्वान् (→सर्वा), दे१ ३ ४ जात (→याता),
दे१ ते१ सर्वा यथा तथा याता -d) दे१ ४ भवेत् (→[अ]भवत्)

१५ श्लोकस्य स्थाने दे१ ५-९ ११ मुवे पाठ—

*कृष्णवाक्यात्तदा देव्यो जग्मु स्व स्व निवेशनम् ।

साम्बस्तत्रैव सतस्थौ वेपमान कृताञ्जलि ॥

१६ -a) ब३ दे१-४ ते१ कृष्णेन, दे१ ९ ११ स कृष्ण, मुवे
स कृष्णो (→कृष्णस्तु) -b) दे१ सज्जमवना मुख, दे१ सलज्ज-

क्षण नास्ति रहो नास्ति नास्ति कृत्ये विभावना ।
तेन नारद नारीणा सतीत्वमुपजायते ॥१७॥
श्यामा च वरवर्णा च गौरी चैवैकवाससा ।
मध्यगण्डा प्रगल्भा च वयोऽतीतास्तथा स्त्रिय ॥१८॥
सुरूप पुरुष दृष्ट्वा क्षरन्ति मुनिसत्तम ।
स्वभाव एष नारीणा पुत्रस्य शृणु कारणम् ॥१९॥
अनिच्छमानस्तेजस्वी धार्मिको गुरुपूजक ।
रूपकारणमुद्दिश्य गता क्षोभ कथञ्चन ॥२०॥
नारदस्त्वेवमेव च प्रतिपूज्य हरेर्वच ।

वम्मनीमुख, दे१ ४ मसज्जमवनीमुख, दे१ ९ ११ मुवे लज्जया वाड
मुखोऽभवत् (दे१ ६ ८ ९ भवेत्), ते१ सलज्जवदनाभवत् -cd)
दे१ ५-९ ११ मुवे कृष्णस्तु (दे१ ७ °स्तत्) कथयामास नारदाय स
(दे१ ७ सु) विस्तरम्

अत पर दे१ ९ ११ मुवे अधिकम्—

*स्त्रीस्वभाव चरित्र च आश्चर्य पाप (दे१ ७ ताम) कारकम्

१७ -a) मुवे क्षणो (→क्षण) -b) दे१ कृत्यो, दे१
कृत्यो (→कृत्य), दे१ ३ ४ ७ विभाविना (→विभावना) -c) दे१
*** (→नारद-) -d) दे१० सतीनाम् (→सतीत्वम्)

१८ -a) दे१० ते१ °वर्णा (→°वर्णा), ब३ श्यामा च
वर्णिनी श्रेष्ठा, दे१ ५-९ ११ मुवे एकवाससा त(मुवे °स्त)था गौरी
-b) दे१ ५-९ ११ मुवे श्यामा वा वरवर्णिनी -c) ब३ मुवे मध्य
गता, दे१ ३ ४ मध्य (दे१ °ध्य, दे१ °ध्या) गगा दे१ मध्य गडा,
दे१ ते१ मिध्य (ते१ °थ्य) गडा (→मध्यगण्डा) -d) ते१ वयोपेतास
(→वयोऽतीतास)

१९ -a) दे१ सुरूप रूप*दष्टा -b) दे१ ते१ रक्षन्ति,
दे१० क्षरन्ते (→क्षरन्ति), दे१ °सत्तमा (→°सत्तम), दे१ क्षरन्ति
खलु पोषित -c) दे१ एषा, ते१ येषा (→एष), दे१ वारीणा
(→नारीणा) -d) दे१ ५-९ ११ मुवे साम्बस्य (→पुत्रस्य)

२० -a) ब३ अनिच्छमानास, दे१ ५ ८ ९ ते१ अतिच्छमानस,
दे१ अन्विच्छमानस, मुवे अतीवमानी (→अनिच्छमानस) -b)
दे१ ३ ४ गुरुपूजित, दे१ ९ ११ गुरुणान्वित (दे१ °त) (→गुरुपूजक),
मुवे धार्मिकोऽतिगुणान्वित -c) दे१ काश्य (→रूप-) -d)
दे१ ५-११ मुवे ते१ गत (→गता)

२१ दे१ ६ २१b-२२a○, दे१ २१c-२२b○ -a)
दे१ ४ स्वयम् (→स्वयम्) -b) ब °गृह्य (→°पूज्य), दे१ ३ ४
प्रत्य (दे१ °ति) पूज्य च हष च, दे१ गतिप्रतिहता भवेत् -c)

अन्तरज्ञ उवाचेद साम्बशापकर तदा ॥२१
 यथा एकेन चक्रेण रथस्य न गतिर्भवेत् ।
 पुरुषात् तु विनाभूता न क्षरन्ति स्त्रियोऽबला ॥२२
 [साम्बमुद्दिश्यावाच्य हि सर्वमुत्पन्नमादित ।
 यशस्कर महच्चस्य यथेष्ट तत्समाचर ॥]२३
 इत्युक्तमात्रवचने नारदे मौनमास्थिते ।
 कृष्णेन साम्बमुद्दिश्य विरूपकरण महत् ।
 शापमुक्त कुष्ठमय रूपदेहविनाशनम् ॥२४

व३ अनन्तरम, दे२ अ त्रीक्ष्य दे१० ते१ अ तर्क्षि (ते१ °ष्य) (→
 अन्तरज्ञ) -d) दे१ मुनि, दे४ सदा, दे५ ८-११ मुवे ते१ तथा
 (→तदा)

२२ दे६ a○, दे७ ab○ -a) व३ यथा चक्रेण
 एकेन, दे१ यथेकेन चक्रेण दे१० यथा केन चक्रे सा -b) व३ ना-
 (-न), दे५ पतिर (→गतिर), दे६ ****प्रतिभवेत् -c) व३
 पुरुषा स्वादविना दूता, दे१ पुरुषातस्त्वाद्धिनाभूता, दे२ पुरुषा
 स्वाद्धिनाभूता, दे३ ४ पुरुषा स्वादुविना भूता, दे५ ८ ९ ११ मुवे
 पुरुषास्वादना चैव (दे९ मुवे °व), दे६ ७ पुरुष स्वदीनाश्चैव, ते१
 पुरुषा वा (स्वा) विनाभूता -d) व३ रक्षन्ति दे२ ते१ रक्षन्ति
 (→क्षरति), दे५ ९ ११ मुवे क्षरति (दे६ रक्षति) सतत स्त्रिय

२३ दे५ ९ ११ मुवे ○ -a) व३ °मुद्दिश्य वाच, दे१ ४
 °मुद्दिश्य वाच्य (→°मुद्दिश्यावाच्य) -c) व दे१ अहस्कर, दे२
 अयस्कर ते१ आयुस्कर (→यशस्कर) -d) दे१ ३ ४ यत श्रेष्ठ
 (→यथेष्ट)

अत पर दे५ ९ ११ मुवे अधिकम—

*पुस सुदष्टिपातेन कृतकृत्या भवन्ति ता ।
 प्रद्युम्न वीक्ष्य नायस्तु लज्जामापु सुपुष्कलाम ।
 साम्ब दष्टवैव ता सर्वा अनङ्गेन प्रपीडिता ।
 उद्दीपनविभावोऽय तासा ग धादिक यथा ।
 तस्मात्साम्बस्तु दुष्टात्मा तव स्त्रीणा विनाशकृत । [५]

सत्यलोके प्रवादोय तव जातो दुरत्यय ।
 मया श्रुतस्तु लोकेभ्यो ब्रह्मर्षिभ्यो मुहुमुहु ।
 साम्बत्यागात् प्रमाष्टु त्वमयश कीर्तिनाशकम् ।
 कतुमहस्य मेयात्मन मया ते कथित हि तम ।

[—१ दे७ स दष्टि° (→सुदष्टि°) —२ दे६ लजा सा पुष्प°
 (→लज्जामापु सु°) —३ मुवे प्रवादोयस (→प्रवादोय), दे६
 पुरत्यय (→दुरत्यय) —४ दे६ ९ कीर्तिनाशनम् मुवे कुलनाश
 कम् (→कीर्तिनाशकम्) —५ दे६ कतुमहसि, मुवे त्वमिहाहस्य
 (→कतुमहस्य), दे७ मे नाथ (→मेयात्मन), मुवे मयानु- (→
 मया ते), दे६ कथिते (→कथित)]

तत्क्षणात् कुष्ठिताङ्ग स गलद्वधिरबिन्दुक ।
 पूतिगन्धिमासपिण्ड पशुरत्कृतितो यथा ॥२५
 ततस्तु नारदेनैव साम्बशापविनाशनम् ।
 समादिष्टो महान् धर्म आदित्याराधन प्रति ॥२६
 साम्ब साम्ब महाबाहो शृणु जाम्बवतीसुत ।
 उदयाचले पूर्वाह्णे उदयन्त विभावसुम् ॥२७
 नमस्कुरु यथाश्रद्ध वेदोपनिषदादिभि ।
 त्वयोदित रवि श्रुत्वा तुष्टि यास्यति नान्यथा ॥२८ वे १७७ ३४

२४ -a) दे५ ९ ११ मवे इत्युक्त्वा वचन तत्र दे१०
 इत्येवमुक्ता वचन -b) व३ दे५-९ ११ मुवे नारदो (→नारदे)
 व दे५ ९ ११ मुवे °स्थित (→°स्थिते) -c) दे५-९ ११ मुवे
 कृष्ण शशाप साम्ब तु -d) दे५ ९ ११ मुवे विरूपस्त्व भविष्यसि
 -e) व पापयुक्त-, दे२ ३ ते१ शापयुक्त (→शापमुक्त), दे१ उक्त
 शापो भगवता ते१ ९ ११ मुव शापयुक्त स साम्बस्तु -f) दे१
 देहरूपविनाशन, दे५ ९ ११ मुवे कुष्ठयुक्तोऽभवत्क्षणात्

२५ -a) व३ तत् क्षणाच्च स मुष्माङ्गो, दे१ तत्क्षणाद्वृषिताग
 स दे२ ते१ तत्क्षणात् पूष्टिताग स (ते१ °गात्र), दे३ ४ तत्क्षणान्मुखि
 (दे४ °षि) ताग स दे५ ९ ११ मुवे शरीरात्तु गलद्वक्त -b) दे२
 ते१ लसद- (→गलद-), दे५-९ ११ मुवे पूतिगन्धयुत सदा -c) व३
 दे४ १० °ग वो, दे१ °गध- द °गधा, ते१ °गन्धी (→°गन्धि-),
 ते१ -बिन्दु (→-पिण्ड), दे५ ९ ११ मुवे पशुरत् (दे६ °ना, मुवे
 °वत) की(दे५ ८ ९ ११ मुवे क) तितो यस्तु -d) दे१ ५ पशुरत्ता-
 त्तिको यथा, दे५ ९ ११ मुवे तद्वदेहोऽस्य दश्यते

२६ -a) दे१ ३ ४ न वस्तु (→ततस्तु), व३ दे१ ४ १०
 ते१ °नव (→°नव) -b) दे१ ३ ४ जीवनाय (→साम्बशाप-),
 दे२-११ मुवे -विनाशक (दे१० °ने) (→-विनाशन) -c) दे२
 महा- दे७ ममा-, ते१ महद (→समा-), व३ महद (→महान),
 ते१ चम (→धम)

२७ -c) दे१ ४-९ ११ मुव उदयाचले (मुवे पूर्वाचले)
 च पूर्वाह्णे, दे२ ते१ उदयाचलपूर्वाह्णे दे१० उदयाद्रं तु पूर्वाह्णे -d)
 दे५ उद्यतस्त दे९ ९ ११ मुवे उद्यन्त तु (→उदयन्त), दे१ ३ ४
 दिवाकर (→विभावमुम)

२८ -a) व३ °श्रद्धा, दे१-३ ते१ °श्रद्धा, दे५-९ ११ मुवे
 °न्याय (→°श्रद्धा) -c) दे३ त्वयोहित, दे६ त्वयोदित (→त्वयोदित),
 व३ श्रद्धा (→श्रुत्वा), दे१ रवि श्रुते त्वयोक्ते तु, दे१० त्वयास्तुतो
 रविस्तुष्टि -d) दे१ ३ ४ पुष्टि (→तुष्टि), दे१ ३ ४ यास्यसि (→
 यास्यति), दे४ तान्तथा (→नान्यथा), दे१० यास्यत्वेव न सशय

५

साम्ब उवाच ।*

अगम्यागमनात् पापाद् ध्वस्तो य पुरुषो भवेत् ।
तस्य देव कथं तुष्टो भविष्यति स वै मुने ॥२९॥

नारद उवाच ।*

भविष्य पुराणमिति च तव वादाद् भविष्यति ।
ब्रह्मलोके पठिष्यामि ब्रह्मणोऽग्रे त्वहं सदा ।
सुमन्तुर्मर्त्यलोके च मनो प्रकथयिष्यति ॥३०॥

साम्ब उवाच ।*

कथं पूर्वाचले गन्ता मासपिण्डोपमो ह्यहम् ।
पितृशापान्महद्दुःखं प्राप्तस्त्वहमकिल्बिष ॥३१॥

नारद उवाच ।*

यथोदयाचले देवमाराध्य लभते फलम् ।
मथुराया तथा प्रातर्वटसूर्ये लभेत फलम् ।

* व३ श्रीसाम्ब उवाच, दे१० शाव उ०

२९ -b) व३ दे१० व्यस्तो, दे५ व्यासौ, दे६ ९ ११ मुवे
व्यासो, ते१ यस्ते (→ध्वस्तो) -c) दे१ २ ६ ७ ते१ देव (→देव),
दे१ ४ तुल्यो, दे३ तुल्ये (→तुष्टो)

२९ श्लोकस्य b, c मध्ये दे१ ३ ४ अधिकम्—
कृष्णेन नारद वीक्ष्य सलज्जभवनीमुख ।

* दे९ नारद, दे१० नारद उ०

३० दे४ efO -a) मुवे भविष्यति (→भविष्य), दे१०
यद्भविष्य पुराणं च -b) दे१ ९ मुवे तव वादाद्भविष्यति, दे२ च
तव वाग्भविष्यति, दे१० तत्तवव भविष्यति, ते१ च तव च भविष्यति
-d) दे४ ७ ब्राह्म (→ब्रह्म), ते१ ह्यहं (→त्वहं), ब तदा (→
सदा) -e) ते१ वयं (→मत्स्य) -f) ते१ मनो प्रकथयिष्यति

* व३ श्रीसाम्ब उवाच, दे१० शाव उ०

३१ दे२ ते१ O -a) दे१० यास्ये, मुवे गत्वा (→गन्ता)
-b) दे५ ९ ११ मुवे प्रभो (→ह्यहम्) -c) दे५ ९ ११ मुवे त्वत्प्र
सादान् (→पितृशापान) -d) दे४ प्राप्त (→प्राप्तस), दे५ ९ ११
मुवे °कल्मष (दे९ °ष) (→°किल्बिष), व३ प्राप्तस्त्वमिह किल्बिष
दे१० सप्राप्तमिह किल्बिषात्

* ते१ O, दे१० नारद उ०

३२ दे२ ते१ cdO -a) ते१ यथा देवाचले देवम् -c)
दे६ ७ यथा (→तथा), दे५ ९ ११ मुवे गत्वा (→प्रातर) -d)
मुवे षट्सूर्ये लभते फलम् -e) दे७ देव, दे११** (→देव)

३३ दे४ abO, दे६ cdO -b) दे३ °गते (→°रवौ),
दे१ ५ ९ ११ मुवे तथा (→यथा) -c) ते१ अस्तङ्गत (ते१ °तौ)

मध्याह्ने च तथा देव फलप्रियमकल्मषम् ॥३२॥

मथुराया च मध्याह्ने मध्यन्दिनरवौ यथा ।

अस्तङ्गते तथा देव सद्यो राज्यफल लभेत् ॥३३॥

मथुराया च मध्याह्ने मध्यदिनरवौ तथा ।

प्रातर्मध्यापराल्णे च वटसूर्ये धारलोपके ।

कृष्णगङ्गोद्भवे चैव सवनत्रयमेव च ॥३४॥

[एव कुरु यथान्यायमेकाहने तु रवे फलम् ।

आराध्य साम्ब कुष्ठादि सर्वं पापं जहिष्यसि ॥३५॥

श्रीवराह उवाच ।*

ततः साम्बो महाप्राज्ञः कृष्णाज्ञप्तो ययौ पुरीम् ।

मथुरा मुक्तिफलदा रवेराराधनोत्सुकः ॥३६॥

नारदोक्तेन विधिना साम्बो जाम्बवतीमुत् ।

(→अस्तङ्गत) व तम्माद दे१ ४ १० ते१ यथा (→तथा) -d)
व३ ममाराध्य, दे१ ४ सायाराध्य (→सद्यो राज्य), मुवे
भवेत् (→लभेत), दे७ फलप्रियमकल्मषम्

३४ दे६ १० abO -a) दे१ ३-५ ९ मुवे तथा पुण्यम्,
दे११ तथा पु* (→च मध्याह्ने) -b) दे७ जय (→तथा) व३
दे१ ४ उदयास्तरवौ तथा, दे१ उदितास्तरवौ तथा, दे५ ८ ९ ११ उद
यास्ते रवेज्जय, मुवे उदयास्त रवेज्जय -c) दे५-९ ११ मुवे मन्वाह्ने
प्रयतो वाग्मि (मुवे °ग्मि) -d) व३ सूर्यो वा वारिलोपके, दे१ न
च ये धारलोपक, दे२ ते१ वधूर्ये पारलोपके, दे३ ४*** धारलोपक,
दे५ ९ ११ मुवे जपन्मुच्येत (दे५ ८ ९ ११ °च्यति) पातकात् (दे८ ९
°कान) -e) व दे१-३ ७ ११ ते१ °गङ्गोद्भव (→°गङ्गोद्भवे)
दे५ ९ ११ मुवे स्नात्वा (→चैव) -f) दे५-९ ११ मुवे स्यमाराध्य
यत्नत

३५ दे५ ९ ११ मुवे O -a) दे१० एव कुरु यथाज्ञाय -c)
दे३*ष्टा हि, दे४ रोष्टो हि (→कुष्ठादि) -d) व तस्य सर्वं जहिष्यति
दे१ पूर्वपापं च हाम्यसि, ते१ सबजं तु जहिष्यसि

अतः परं दे५-९ ११ मुवे अधिकम्—

*सर्वपापविनिमुक्तं कुष्ठादिभ्यो विमुच्यते ।

* व दे६ ७ वराह उवाच, दे१ श्रीवाराह उ०, दे२ वराह
उ०, दे३ ४ श्रीवाराह उवाच, दे५ ८ ९ ११ ते१ वाराह उवाच, दे१०
वाराह उ०

३६ -a) दे० ते१ °भाग, दे५ ८ ९ ११ मुवे °बाहु, दे७
°वाहो (→°प्राज्ञ) -b) दे५ ६ कृष्णाज्ञप्तो, दे१० कृष्णस्य प्र-
(→कृष्णाज्ञप्तो), ते१ यथा (→ययौ) -d) व३ दे१० ते१ रविमारा
धनोत्सुक

३७ -c) व३ स सूर्य, दे१ यथाह, दे२ षट्सूर्ये, दे५-९ ११

६ उदयाचले सहस्राशु यमुनायास्तु दक्षिणे ।
मध्ये कालप्रिय देव मध्याह्ने स्थाप्य चोत्तमम् ॥४८॥
मूलस्थानं ततश्चक्रे अस्ताचलगते रवौ ।
स्थाप्य त्रिमूर्तिं साम्बस्तु प्रातर्मध्यापराल्लिके ॥४९॥
मथुराया तथा चैकं स्थाप्य साम्बो वसुधरे ।
स्वनाम्ना स्थापयामास पुराणविधिना स्वयम् ।
एव साम्बपुरं नाम माथुराणा कुलेश्वरम् ॥५०॥

रथयात्रा तथा कृत्वा रविणा कथितं यथा ।
माघमासस्य सप्तम्या देव साम्बपुरे नरा ॥५१॥
रथयात्रा प्रकुर्वन्ति सर्वद्वन्द्वविवर्जिता ।
गच्छन्ति तत्पदं शान्तं सूर्यमण्डलभेदकम् ॥५२॥
एतत् ते कथितं देवि साम्बशापसमुद्भूतम् ।
पापप्रशमनाख्यानं महापातकनाशनम् ॥५३॥

॥ इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे पञ्चसप्तत्यधिकशततमोऽध्यायः ॥१७५॥

१७६

श्रीवराह उवाच ।

शत्रुघ्नेन पुरा घोरो लवणं सूदितं यथा ।

४८ -a) दे१ उदयादौ सहस्राशु दे२ उदयाचले सहस्रातो,
दे५ १ ११ उदयाचले स (दे६ ७ स) श्रातो, मुवे उदयाचलमाश्रित्य,
ते१ उदयाचले महाश्रान्तो -b) दे१**नाया, दे२ ४ ते१ यमुनाया
(→यमुनायास), दे२ ५-१ ११ मुवे ते१ च (→तु) -d) ब३ स्थाप्य
मुत्तम, दे९ चाप्य चोत्तम (→स्थाप्य चोत्तमम्)

४९ -a) दे१ ५ मूलस्नान, दे४ मूलस्नान (→मूलस्थान),
ब३ तत साक्षाद, दे२ ते१ ततोऽस्ताद, दे३ ४ तत शस्त, दे५-१ ११
मुवे तत (दे६ ० त्र) पश्चाद, दे१० ततो यस्माद (→ततश्चक्र)
-b) ब३ दे२ अस्तमानाचले रवि, दे३**मानाचले रवि, दे४ ११ मुवे
ते१ अस्तमानाचले (दे५ ते१ ० लो) रवि -c) ब३ स्थाप्य त्रिमूर्तिक
शाम्ब -d) दे५ १ ११ मुवे ० पराल्लिक (→० पराल्लिके)

५० -a) दे१ ४ पुरा, ते१ ततो (→तथा), ब३ दे३ ४
चैव, दे१ चैव (→चैक) -c) दे१ सु० (→स्व०) -d) दे६ पुराण
(→पुराण-) -e) ब३ दे१-३ १० ११ ते१ देव (→एव), दे२ ० पुरे,
ते१ ० पुरी (→० पुर), दे२ नाथ, ते१ नाथ (→नाम) -f) मुवे
मथुराया (→माथुराणा)

५१ दे६ ७ cd० -a) ब३ तोथयात्रा, दे१ ३ ४ रथयात्रा
(→रथयात्रा), दे२ ते१ तत (→तथा) -b) ब३ ते१ रविना, दे१
रविणी, दे९ रविणा (→रविणा), ब३ दे१० मुवे कथिता (→
कथित), ब३ मया, दे५ ८ ९ तदा, दे६**, दे७ पुरा, दे११ मुवे यदा
(→यथा) -d) मुवे दिव्य (→देव), ब३ दे१-५ ८ ९ ११ मुवे ० पुर
(→० पुरे), दे१ ३ ४ ते१ नर (→नरा)

५२ दे६ abc०, दे७ ० -c) ब३ तत्पुर, दे१ २ ते१
तत्पर, दे३ ४ परम (→तत्पद), दे१ ३ ४ स्थान (→शात)

द्विजानुग्रहकामार्थमन्नमुत्सवरूपिणम् ॥१॥
मार्गशीर्षस्य द्वादश्यामुपोष्य नियतं शुचि ।

५३ दे७ ab० -a) दे१ कथिते (→कथित) -b) दे१ ३ ४
साम्बपाप०, दे२ ते१ साम्बसाम्ब० (→साम्बशाप०) -c) दे६ ते१
० रयात (→० रयान), दे७ एतत्तीथ सुविख्यात

पुष्पिका—

पुराणनाम—ब३ इति वराहपुराणे मथुरामाहात्म्ये, दे१ २ ५ ८ १०
ते१ इत्यादि वाराहपुराणे, दे४ इत्यादि श्रीवाराहपुराणे भगवच्छा
स्त्रे, दे६ इति वाराहे भगवच्छास्त्रे दे७ इत्यादि वाराहपुराणे
भगवच्छास्त्रे, मवे इति श्रीवराहपुराणे अध्यायनाम—ब३
शाम्बरथापितसूर्यत्रयप्रभाव, दे१ साम्बवनत्रयसूर्यप्रतिष्ठामाहात्म्य,
दे२ साम्बवचनत्रयसूर्यप्रतिष्ठामाहात्म्य दे३ साम्बवचनत्रयसूर्यप्रति
ष्ठापन, दे४ साम्बस्तोत्रसूर्यप्रतिष्ठामाहात्म्य, दे५ ६ ८ ९ ११ शाम्ब
वनत्रयसूर्यप्रतिष्ठान, दे७ साम्बवचनत्रयसूर्यप्रतिष्ठान नामाध्याय,
दे१० शाम्बसूर्यप्रतिष्ठामाहात्म्य, मुवे साम्बवचनत्रयसूर्यप्रतिष्ठान नाम
अध्यायसंख्या—दे१ ७ ९ ११ ०, ब३ षड्विंशोऽध्याय मुवे
सप्तसप्तत्यधिकशततमोऽध्याय ॥१७७॥, दे८ ॥८०॥, ते१ त्रिनव
त्युत्तरशततमोऽध्याय

१७६

ॐ ब३ दे५ ७ ९ ११ ते१ वा(ब३ दे७ व)राह उवाच, दे१ ३ ४ १०
श्रीवाराह उवाच, दे६ वराह

१ दे२ ते१ cd० -a) दे३ घोरे (→घोरो) -b)
दे१ ४ ५ लवणा, दे६ लवन (→लवण), ब३ सूदिने, दे७ सूचितो
(→सूदितो), ब३ दे१ १० यदा (→यथा) -c) ब३ ० कर्मार्थ (→
० कामार्थ) -d) ब३ अन्नमुत्सर्ज्य पुष्कल दे१ दत्तग्रन्थस्वरूपिणा,
दे३ ४ अत्र तत्र छविरूपिणि (दे३ ० ण), मुवे अन्नमुत्सर्ज्यस्वरूपिणम्

अतः परं ब३ अधिकम्—

महामहोत्सव होम ब्राह्मणानां च पूजनम् ।

य करोति वरारोहे शत्रुघ्नचरित यथा ।
द्विजाना प्रीणन कृत्वा स्वधान्नवरदक्षिणम् ॥२
लवणस्य वधादेव शत्रुघ्नस्य शरीरके ।
हर्षस्तु सुमहान् जातो रामस्याक्लिष्टकर्मण ॥३
अयोध्याया समायातो राम सबलवाहन ।
महोत्सव शत्रुघ्नस्य कर्तुं प्रियचिकीर्षया ।
आग्रहिण्या सिता प्राप्य मथुरा दशरथात्मज ॥४

एकादश्या सोपवास स्नात्वा विश्रान्तिसज्जके ।
कृत्वा महोत्सव तत्र कुटुम्बसहित पुरा ॥५
तस्मिन् भुक्त्वा यथाकाम तीर्थस्य फलद नृणाम् ।
तस्मिन्नहनि तत्रैव य कुर्यात् सुमहोत्सवम् ॥६
सर्वपापविनिर्मुक्त पितृभि सह मोदते ।
स्वर्गलोके चिर काल यावत् स्थित्वाऽग्रजन्मन ॥७ ब १७८ ८

॥ इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे षट्सप्तत्यधिकशततमोऽध्याय ॥१७६॥

२ दे२ त१ ० -a) दे५ ९ ११ मुवे द्वादश्या मागशीष (दे७ ०षी)स्य -d) दे५ ८ ९ तथा (→यथा), दे५ ९ ११ मुवे शत्रुघ्नचरित यथा -e) दे२ त१ देवाना (→द्विजाना), दे१ १० त१ प्राणन, दे४ प्रीणन, दे६ प्रणत, दे७ प्रीणत दे९ प्रीणना (→प्रीणन) -f) ब दत्वान्न, दे६ स्वधान (→स्ववान्न-), दे५-९ ११ -बहुभोजनै, मुवे -पटुभोजनै (→-वरदक्षिण)

३ -a) दे४ लवणास्य, दे६ लवस्य च (→लवणस्य), दे४ विध्यादेव दे१० वधो देव (→वधादेव) -b) दे२ ५-९ ११ त१ शत्रुघ्नश्च (→शत्रुघ्नस्य), त१ शत्रुघ्नश्च शरीरिणे -c) दे२ हर्षणस्य महाज्जातो, दे६ ७ हर्षस्तु सुमहात्मानो, दे१० हर्षितस्तु महाशान्तो, त१ हर्षणश्च महाशान्तो -d) दे४ त१ ०कमणा (→०कमण)

४ -a) ब३ दे६ अयोध्याया (दे६ ०य) (→अयोध्याया) -b) त१ रामस्य बलवाहन -c) दे२ १० त१ महोत्सव (→महोत्सव), दे५-९ ११ मुवे च कतु स (दे६ च) (→शत्रुघ्नस्य) -d) दे१० कृत (→कतु) दे५-९ ११ मुवे शत्रुघ्नस्य महात्मन -e) ब३ आग्रहायण्या दे२ १० त१ आग्रहण्या (→आग्रहिण्या), दे५ ९ ११ मुवे सितामा (दे६ ०म) ग्रह (दे७ ०हि) णी (दे५ ८ ९ ०ण) प्राप्य (दे५ ८ ९ ०त) -f) दे५-९ ११ मथुरा (दे५-७ ०रा) रावणा न्तक, मुवे मथुरा लवणान्तक

५ -b) दे३ ४ ०सजिते, दे६ ०सजिके (→०सजिके)

६ -a) दे१ ३ तस्मिन् भक्ता, दे४ तस्मिन् भक्तो, दे५ तस्मिन्मुक्ता, दे६ न्यस्तोत्सके, दे७ निस्तोत्सुका, दे९ ११ तस्मिन्भुक्ता (→तस्मिन्भुक्त्वा) -b) दे५-९ ११ मुवे ब्राह्मणान्वै (दे६ ७ ०ना) प्रतप्य च -d) दे२ ५ ७ ९ ११ मुवे य कुर्यात्समहोत्सव ७ -d) ब स्थि*ग्र०, दे५-९ ११ मुवे स्थित्य त० (→स्थित्वाग्र०)

पुष्पिका—

पुराणनाम—ब त१ इत्यादि व (त१ वा) राहपुराणे मथुरा माहात्म्ये, दे१ इत्यादि वाराहपुराणे सत्कुलावरणे रामतीथयात्रायाम्, दे२ ५ ८ ११ इत्यादि वाराहपुराणे मथुरामाहात्म्ये शत्रुघ्नलवणे रामतीथयात्रायाम्, दे३ ४ इत्यादि श्रीवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे रामतीथयात्रायाम्, दे६ इति वाराहपुराणे लवनतीथमाहात्म्ये शत्रुघ्नलवनतीथयात्रायाम्, दे७ इत्यादि वाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे मथुरामाहात्म्ये शत्रुघ्नलवणो रामतीथयात्रायाम्, दे१० इत्यादि वाराहपुराणे लवणवधे रामतीथयात्रायाम्, मुवे इति श्रीवाराहपुराणे मथुरा माहात्म्ये शत्रुघ्नलवणो रामतीथयात्रायाम् अध्यायनाम—दे१-११ मुवे ०, ब३ श्रीरामतीथयात्राप्रभाव, त१ रामतीथयात्रो नाम, दे७ नामाध्याय अध्यायसख्या—दे१-११ ०, ब१ सप्तविंशोऽध्याय, मुवे अष्टसप्तत्यधिकशततमोऽध्याय ॥१७८॥, त१ चतुनवत्युत्तर-शततमोऽध्याय

धरण्युवाच ।*

७९ १

तवापराधाद् देवेश वर्ज्यान् यान् वैष्णवेन च ।
 निरापराधो मनुज सापराधश्च जायते ॥१
 कर्मणाचरणेनैव कृते चैव जुगुप्सिने ।
 तत्र पूजाफल सर्व जायते तद् वदस्व मे ॥२
 श्रीवराह उवाच ।*

कर्मणा मनसा वाचा ये पापरुच्यो जना ।
 अपाधगृहास्ते तु विपरीतास्तु साधव ॥३
 [अज्ञानाच्च प्रमादाच्च येषां प्राप्तमथान्तरम् ।
 प्रायश्चित्त दहेत् सर्वमपराधमलोत्थितम् ॥४]

१७७

* दे३ श्रीधरण्युवाच, दे१० धरण्यु उवाच

१ -a) दे३ ८ ९ ११ तवापराधान दे१० नामापराधाद्
 (→तवापराधाद्) -b) ब३ वजनात्, दे१ वर्जनात्, दे४ वर्ज्या-
 न्यान्, दे५ ९ वर्ज्या यान्, दे६-८ १० मुवे वर्ज्याय, दे११ वर्ज्या या,
 ते१ वैज्यात्यान् (→वर्ज्यान् यान्), दे३ वै क्षणेन, दे४ *क्षणी न
 (→वैष्णवेन), दे१ ४ तु (→च) -c) ब३ दे१० निरापराधी, दे१
 निरापराधो, दे२ विनापराधी, दे३ ४ निरापराधा, मुवे विनाप-
 राधो (→निरापराधो) -d) ब३ दे२-४ १० सापराधी च, ते१
 सापराधोप- (→सापराधश्च)

२ दे३ ०, दे१ ab ० -a) ब३ दे२ १० °रणे येन, द
 °रणे**, दे५ ९ ११ °रणेनेव, मुवे °रणेनवा-, ते१ °रणायेन (→°रणे
 नव) -b) ब६ कारणेषु, दे२ ५ ७ ९-११ मुवे ते१ करणेन (→कृते
 चव), दे२ १० ते१ जुगुप्सते, दे५ जुगुप्सिता, दे६ ९ ११ जुगुप्सित, दे७
 मुवे जुगुप्सित (→जुगुप्सिते) -c) ब३ दे५-७ ९ ११ मुवे तच्च,
 दे२ तव (→तत्र) -d) दे२ मुवे जायते (→जायते)

* दे३ ०, ब३ दे२ ५ ७ ११ ते१ व (दे५ ११ ते१ वा) राह
 उवाच, दे१ श्रीवाराह उ०, दे३ ४ श्रीवाराह उवाच, दे६ वराह,
 दे९ ११ वाराह उ०

३ दे२ ५-९ ११ मुवे ते१ cd ० -c) दे३ ४ °गृहेषु (?)
 (→°गृहास्), दे१ अपराधी गृहस्थास्तु -d) दे१ ४ साधव
 (→साधव)

४ दे२ ५-९ ११ मुवे ते१ ० -b) ब३ यथान्तर (→अथा-
 न्तर). दे१ ४ येषां प्राप्य म(दे४ मु) खान्तर -d) दे१ अपराध

भक्षण दन्तकाष्ठस्य राजान्नस्य तु भोजनम् ।
 मैथुन शवसस्पर्श पुरीषोत्सर्गमेव च ॥५
 सूतक्युदक्याक्षपणस्पर्शन मेहन तथा ।
 अभाष्यभाषण कोप पिण्याकस्य च भक्षणम् ॥६
 रक्तपारक्यमलिनवस्त्रधारित्वनीलिजम् ।
 गुरोश्चालीकनिबन्ध पतितान्नस्य भक्षणम् ।
 अभक्ष्यभक्षण चैव तण्डुलीयविभोतकम् ॥७
 अवितीर्ण नवान्नस्य जालपादवराकयो ।
 भक्षण देवतागारे सोपानत्कोपसर्पणम् ॥८

मलोज्जित, दे४ अपराधमलोक्त, दे३ अपराधमलोज्जितम्

५ -a) दे१ भक्ष या (→भक्षण), दे५ ८ दत्त° (→द त°)
 -b) ब३ दे१ च (→तु) -c) दे१ ३ ४ मथुना (→मैथुन), दे१ ३ ४
 शवनस्येश (→शवसस्पर्श) -d) दे१ पुरीषोत्सव एव*

६ -a) ब३ सूतक्युदक्यादीना च, दे१ सूतकाताम्पानीना
 दे२ ४ १० ते१ सू (दे१ सु) तत्सु (दे३ ४ °स्तु) दक्षपादीना, दे१ सूत-
 क्योदकपक्षन्- , दे७ सूतक्योदकपण- , मुवे सूतक्युदक्या प्रेक्षा च
 -b) दे६ ७ ते१ मोहन (→मेहन), ते१ तत्रा (→तथा) -c) द४
 अभाष्या, ते१ आभाष्य (→अभाष्य), ब३ दे४ ४ कोप, दे१ कोपा
 दे६**, दे७ केय (→कोप), दे५ ८ अभाष्यमाण कोप च -d) ब३
 भोजन, दे४ भक्षण (→भक्षण)

७ दे१० ० -a) दे१ ३-९ ११ मुवे °मलिन (→°मलिन)
 -b) दे३ -धारी त्व-, दे९ -धारित्व, ते१ -धारित्र- (→-धारित्व-),
 दे४ °नालिज, दे६ °नीलजे, दे७ °नीलजी (→°नीलिज) -c) दे७
 °च्छालीक- (→°श्चालीक-), दे१ ५ मुवे -निबन्ध, दे६ -निबिघ्ने,
 दे७ -निबिघ्न (→°निबन्ध) -d) दे४ पतितोन्नस्य, दे६ पतित-
 स्थान-, ते१ यदि तान्नस्य (→पतितान्नस्य), ब३ भोजन (→भक्षण)
 -e) दे१ अभक्ष्य, दे३-९ ११ ते१ अभक्ष- (→अभक्ष्य-) -f)
 दे४ ५ ७-९ ११ तुदु (दे५ ७ °दु, दे९ °ड) लीय°, दे६ तुमुलीय°, दे१०
 तन्दुलीय° (→तण्डुलीय°)

८ -a) दे१ ३ ४ अवितीर्णो (दे३ °र्णो), दे२ ते१ अवितीर्ण-,
 दे५ ८ ९ अदान्न तु, दे६ ७ अदात तु, दे११ मुवे अदान तु (→
 अवितीर्ण), दे५-९ ११ मुवे वरान्नस्य (→नवान्नस्य) -b) दे३ ४
 न वारयो, ते१ च वारकयो (→वरारकयो), ब३ जानपदवराटयो,
 दे१ जपादस्य वार*यो -c) दे४ भक्षणा (→भक्षण), दे४

चान्द्रायणद्वयं कुर्याद् गुरो क्षमितमुत्तमम् ।
चान्द्रायणपराकं च पतितान्नस्य भोजनात् ॥१४
चान्द्रायणपराकं च प्राजापत्यं तथैव च ।
गोप्रेदानं च भोज्यं च अभक्षभक्षणे कृते ॥१५
कृतोपवासं पञ्चानां पञ्चगव्येन शुद्धयति ।
सोपानत्कश्चरेत् पादकृच्छ्रस्य द्विरभोजनम् ॥१६
पुष्पाभावेऽर्चने स्नानं देवस्य पञ्च धारयेत् ।
अर्चनमर्त्यनमस्कारे स्नानं पञ्चामृतेन तु ॥१७
सुरापाने द्विजातीनां चान्द्रायणचतुष्टयम् ।
तथैव द्वादशानां च प्राजापत्यत्रयं चरेत् ॥१८ वे १७९ ।

१८ ते॒1 ab○ -a) दे॒2 सुरापान (→सुरापाने)
-c) ब॒३ दे॒३ अथ॒व, दे॒४ तथ॒क, दे॒१० अथ॒व, ते॒१*** (→तथ॒व),
ब॒३ दे॒५-९ ११ मु॒वे द्वा॒दशान्द॒ तु (ब॒३ च), दे॒१ द्वा॒दशी॒ना च (→
द्वा॒दशा॒ना च) -d) दे॒६ ७ °प॒त्य (→°प॒त्य-)

१९ १८ ब्रह्मकूर्चेन शुद्धि स्याद् गोप्रदानत्रयेण च ।
त्रयाणामेकरात्रेण पञ्चामृतनिषेवनात् ॥१९॥
मुच्यते त्वपराधस्तु तथा विष्णो स्तव पठेत् ।
एतत् ते कथितं गुह्यं किमन्यच्छ्रोतुमिच्छसि ॥२०॥
पुन पुनरुवाचेद देवदेवो जनार्दन ।
मोहं गता न शृणुते नष्टसंज्ञेव लक्ष्यते ॥२१॥
मुहूर्तमात्रे सा देवी सज्ञा प्राप्येदमब्रवीत् ।
अपराधे कृते देव सूतकी हि प्रजायते ॥२२॥
प्रायश्चित्तानि भीरूणि दुश्चराणि नरै सदा ।
तेन मे मनसा मोहो दुःखादेभ्यस्तमन्वगात् ॥२३॥

१९ -a) ते१ °चयण (→°कूर्चेन) -b) ते१ गो***
त्रयेण च -d) ब३ दे१ ४ १० ते१ पञ्चामृताभिषेचनात्, दे१ ९ ११
मुवे पञ्चामृतनिषेवणात्

२० -a) ब३ स तु पारिस्तु, दे१ नत्वपारस्तु, दे३ तत्व
पारस्तु (→त्वपराधस्तु), दे४ मुच्येते त्वपारिस्तु -b) ब तया
(→तथा), ब३ द१ ३ ४ ते१ विष्णु- (→विष्णो), ब३ स्तवन, दे१
स्तवान (→स्तव) ब३ दे१ ९ ११ मुवे पठन (→पठेत्), दे१०
विष्णो स्तवनि पाठनात् -d) दे१ ९ ११ मुवे किमेतत् (→किम-
यत्), दे२ ते१ इच्छति (→इच्छसि)

२१ -a) ब३ तत् (→पुन) -b) द१ °देव (→°देवो)
-c) दे२ ५ ८ ९ ११ मुवे मोहङ्गता तु, दे६ मोहङ्गतस्तु (→मोह
गता न), दे१ मोहं ग अनुशृण्वाना, दे४ मोहगतानुशरण -d)
ब३ °संज्ञेव, दे३ ५ °संज्ञोव-, दे६ ७ °संज्ञोश्च (→°संज्ञेव), दे२ ८ ९ ११
लक्ष्यते, दे५ लक्ष्यते (→लक्ष्यते)

२२ -a) दे३ °मात्र, दे६ ७ °मात्र (→°मात्रे), दे१ ३
देवा (→देवो) -b) दे५ ८ ९ ते१ सज्ञा (→संज्ञा), दे६ अव्यय
(→अब्रवीत्), ब३ द१ ३ ४ स(दे१ द्वि)सज्ञात्वद(ब३ द्विज)मब्रवीत्,
दे१० स सज्ञा पुनरब्रवीत् -c) दे३ ४ ६ ७ ते१ अपराध- (→अपराधे),
दे३ कृतो, दे४ कृत (→कृते), दे३ देवे, दे४ देव(→देव) -d) दे१ ते१
सूतका, दे१० स्तव की (→सूतकी), दे४ प्राजायते, ते१ प्रजायति
(→प्रजायते)

२३ -a) दे१ ३ भीरूणि(दे१ °णी), दे२ भूतानि दे५-११ मुवे
भूरीणि, ते१ घोराणि (→भीरूणि) -b) दे२ ५-९ ११ मुवे
कृतानि तु, ते१ कृतानि सु- (→दुश्चराणि) -c) ब३ दे५-११ मुवे
मनसो (→मनसा), ब३ देवो, दे१ ३ ४ मोह-, मुवे मोहा (→
मोहो) -d) ब३ मोहो दुःखो हि समन्वगात् दे१ दुःखदोष्य
समन्वित, दे२ दुःखदेभ्य समन्वगात्, दे३ दुःखादाभ्य समन्विता, दे४

अस्ति कश्चिदुपायोऽत्र येन त्व नृषु तुष्यसि ।
पूजितं सफलश्चासि अपराधविशोधनात् ॥२४॥
श्रीवराह उवाच ।*
सर्वत्सरस्य मध्ये तु तीर्थे सौकरके मम ।
कृतोपवासं स्नानेन गङ्गाया शुद्धिमाप्नुयात् ।
मथुराया तथाप्येव सापराधं शुचिर्भवेत् ॥२५॥
अनयोस्तीर्थयोरेकं यं सेवेत सकृन्नर ।
सहस्रजन्मजनितानपराधाञ्जहाति स ॥२६॥
स्नानात् पानात् तथा ध्यानात् कीर्त्तनोच्चारणात् तथा ।
श्रवणाद्धारणाच्चैव दर्शनाद् याति पातकम् ॥२७॥

दुःखदोनं समन्वित, दे१ ९ ११ मुवे दुःखदो य समन्वयात्, दे१०
दुःखदोभि समन्वयात्

२४ -b) दे१ देव, दे३ दुष्ट, दे४ चव, दे७ तषु, ते१ स तु
(→नृषु), ब३ दे५ ८ तुष्यति, दे१ तुष्यासि, दे६ ७ तप्यसि (→
तुष्यसि) -c) दे३ ४ सकलश (→सफलश), दे१० चापि (→
चासि) -d) ब३ दे२ ५-११ मुवे °विशोधन (ब३ दे२ ६ ७ १० ११
ते१ °न) (→°विशोधनात्)

* ब३ दे२ ५ ९ ११ ते१ व (ब३ दे६ ७ वा) राह उवाच
दे४ श्रीवाराह उवाच, दे१० वाराह उ०

२५ -a) दे५ स सवारस्य (→सर्वत्सरस्य), दे२ १० ते१
च (→तु) -b) ब३ दे११ शौकरके, दे२ शौकरवे दे३ ४ मुवे
सौकरवे, दे१० ते१ शौकरके (→शौकरके) -c) ब३ दे१ ३ , ६ ८ ९
ते१ कृतोपवास-(दे२ ते१ °सा) (→कृतोपवास), दे१ स्नानाभ्या, दे३
स्नाने च, दे४ स्नान च (→स्नानेन) -d) ते१ गङ्गायाश्च (→
गङ्गाया) -e) दे६ ७ तथाप्येव(→तथाप्येव) -f) दे५ ९ साप
राध-(→सापराध), दे५ सचिर(→शुचिर), दे६ भवे (→भवेत्)

२६ -a) दे५ ९ ११ मुवे तीर्थयोरेव (→तीर्थयोरेक)
-c) दे२ ते१ °जनिता, दे६ ७ °जनिताद्, मुवे °सुकृतान (→
°जनितान) -d) दे२ ते१ अपराध (→अपराधान)

२७ -a) दे३ स्नान-(→स्नानात्), दे१ ३ दानात्, दे४
दाना, दे६ पापात् (→पानात्) -b) दे१ ३ ४ कीर्त्तनाकह (दे१ °र)
णात्तथा, दे२ ५-९ ११ मुवे ते१ कीर्त्त (दे५ °र्त्त, दे६ °र्त्ति) नाद्धा-
रणात्तथा -c) दे१ ३ श्रवणाद्वारणाच्चैव, दे५-९ ११ मुवे श्रवणा-
न्मननाच्चैव(दे६ °श्चैव) -d) ब३ दे१-४ १० ते१ अनयोर्नास्ति पातकम्

अतः परं दे५ अधिकम्—

वाराह उवाच ।

पृथिव्या यानि तीर्थानि आसमुद्रसरासि च ।

कुञ्जाम्रकं प्रशंसति सदा मङ्गावभाविता । (= २९a-d)

पृथिव्युवाच ।*

मथुरा सूकर चैव द्वावेतौ तव वल्लभौ ।
विशेषमनयो कस्य ब्रूहि सत्य सुरेश्वर ॥२८

श्रीवराह उवाच ।*

पृथिव्या यानि तीर्थानि आसमुद्रसरासि च ।
कुब्जाम्रक प्रशसन्ति सदा मद्भावाभाविता ।
तस्मात् कोटिगुणो गुह्य शूकरस्तीर्थसत्तम ॥२९
एकाह मार्गशीर्ष्या च द्वादश्या सितवैष्णवम् ।
गङ्गासागरिका नाम पुराणे चापि पठ्यते ॥३०
गुह्याद् गुह्यतर देवि माथुर मम मण्डलम् ।
फल परार्द्धगुणित सिततीर्थानि सशय ॥३१

* दे० पृथिवी, दे० धरणी

२८ -a) दे० मथुरा, ते० मथुरा (→मथुरा), ब०
दे० १० ११ ते० शूकर (→सूकर) -c) दे० ११ मुवे विशिष्टमनयो
किं च -d) दे० ११ मुवे सत्य ब्रूहि (→ब्रूहि सत्य)

* दे० ०, ब० दे० ६-११ ते० व (दे० ८ ९ ११ ते० वा)
राह उवाच, दे० ३ ४ श्रीवाराह उवाच, दे० १० वाराह उ०

२९ दे० a-d ० -b) दे० १ ७ ह्यासमुद्र- दे० १० आ
समुद्र (→आसमुद्र-) -c) दे० ९ प्रशंसति (→प्रशसन्ति) दे० ११
कुब्जा ***शसति -d) दे० ७ सद्भाव-, दे० मद्भावि- (→
मद्भाव-), ब -भाषित दे० ९ -भाविता दे० -भाषिता (→
-भाविता) -e) दे० ११ मुवे गुण (→गुणो) दे० ४ गुह्य,
दे० ११ मुवे गुह्य (→गुह्य) -f) दे० ११ मुवे शौ (दे० ६ मुवे
सौ) कर तीर्थमुत्तम

३० -a) दे० २ ते० एवाह दे० एकाहार (→एकाह), दे० ७
मृग (→माग), ब० शीषस्य, दे० ३ ४ शीर्ष्या (दे० ३ शीर्ष्या) तु,
दे० शीर्षाह, दे० शीर्ष्या च, दे० शीर्ष्या च, दे० १० शीर्षे तु (→
शीर्ष्या च) -c) ब० सागरको, दे० ३ ४ सागरगा, दे० ८ ९ ११
मुवे सागरिक (→सागरिका) -d) दे० ४ पुराणोपि च, दे० २
ते० पुराणे वापि, दे० ११ मुवे पुराणेषु च (→पुराणे चापि), दे० २
ते० पच्यते (→पच्यते), ब० पुराणे परिपठ्यते

३१ -a) दे० गुह्य (→गुह्याद), ब० दे० ११ गुह्य, दे० गोप्य,
दे० ४ मह्य, मुवे पुण्य (→देवि) -c) दे० तीथ (→फल), दे० ४
पराद्ध, दे० ८ पराद्ध-, दे० पराव-, दे० पराद्ध, ते० पराथ- (→
पराद्ध-), दे० परावगुणित पुण्य -d) दे० ३ ४ सब-, दे० १० शित-

अटित्वा सर्वतीर्थानि कुब्जाम्रादीनि नित्यश ।
श्रमो विनश्यते क्षिप्र मथुरामागतस्य च ॥३२
विश्रमणाच्च विश्रान्तिस्तेन सज्ञा वरा मम ।
सारात् सारतर स्नान गुह्याना गुह्यमुत्तमम् ।
गतिमन्वेषमाणाना मथुरा परमा गति ॥३३
कुब्जाम्रके शूकरके मथुराया विशेषत ।
विना साख्येन योगेन मुच्यते नात्र सशय ॥३४
या गतिर्योगयुक्तस्य ब्रह्मज्ञस्य मनीषिण ।
सा गतिस्त्यजत प्राणान् मथुराया न सशय ॥३५
एतत् ते कथित सार मया सत्येन सुव्रते ।
न तीर्थ मथुराया हि न देव केशवात् पर ॥३६

वे १७७ ३६

(→सित-), दे० तीर्थेभ्य, दे -तीर्थ न, दे० तीर्थेन (→तीर्थानि),
दे० ईरित (→सशय)

३२ -a) दे० ३ ४ उषित्वा, दे० अश्रुत्वा, ते० तान्येव
(→अटित्वा) -c) ब० दे० ३ सम दे० २ ते० श्रम, मुवे अघ (→श्रमो),
ब० दे० २ ते० नश्यति मे (दे० वै दे० २ ते० मा), दे० ४ पश्यति मे
(→विनश्यते) दे० क्षिप्र (→क्षिप्र) -d) ब० दे० ४ ते० हि (→च)

३३ -a) ब० विश्रमणाश्च, दे० विश्रमणाच्च दे० ७ वि
श्रावणाश्च (दे० ७ च) दे० ११ ते० विश्रवणाच्च (→विश्रमणाच्च)
-b) दे० सन (→सज्ञा), दे० वरा, ते० धरा (→वरा) -c) ब०
सारतम दे० सारतर, ते० सादतर (→सारतर), ब० दे० ३ ४ १०
स्थान (→स्नान) -d) दे० गोप्याद् गोप्यमनुत्तम, दे० ४ ६ ७ गुह्याद्
गुह्यमनुत्तम -e) दे० २ मुवे गतिर (→गतिम), दे० २ ५ ८ ९ ११ मुवे
अन्वेषणीयाना, दे० ३ ४ अन्वेषमाणाया, दे० ७ अन्वीष (दे० ६ षि)
णीयाना (→अन्वेषमाणाना)

३४ -a) दे० सूकरवे, दे० शूकरवे दे० ३ ४ शू (दे० ३ सू) करे
च दे० ८ ९ ११ शौकरे च (→शूकरके)

३५ -a) दे० ४ यो (→या), दे० युक्तस्य (→युक्तस्य)
-b) दे० २ ५ ११ मुवे ते० ब्राह्मण (दे० ११ णा) स्य (→ब्रह्मज्ञस्य)
-c) दे० त्यजता प्राणा (→त्यजत प्राणान्) -d) ब० दे० ३ ४ १०
नरस्य च (दे० १ तु) (→न सशय)

३६ दे० २ ते० ० -a) दे० ७ सम्यक (→सार) -b) ब०
दे० १, सुव्रत (→सुव्रते) -c) दे० ५-७ मथुराया (→मथुराया) -d)
दे० १० देव (→देव), दे० १० पर (→पर)

१३६ [तस्मात् ते मोहजननी या बुद्धि पूर्वसंस्थिता । सा स्थिरा न चला शश्वत् मथुरा प्रति भामिनि ॥]३७

॥ इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे सप्तमस्त्यधिकशततमोऽध्याय ॥१७७॥

१७८

श्रीवराह उवाच ।*

पुनरन्यत्प्रवक्ष्यामि पितृणा तृप्तिकारकम् ।
ध्रुवतीर्थे पुरावृत्त तच्छृणुष्व वसुधरे ॥१
अस्या पुर्या तु राजासीद्वामिक सज्जनप्रिय ।
चन्द्रसेनेति नाम्ना च यज्वा दाता हिते रत ॥२
तस्य भार्या शते द्वे तु कुलशीलवयोयुता ।
तासा मध्येऽधिका चैका पतिव्रतपरायणा ।
नाम्ना चन्द्रप्रभा चैव वीरसूरीरपुत्रिका ॥३

३७ दे२ ५ ९ ११ मुवे ते१ ० -a) दे४ त्वा (→त) -b) दे४ °संस्थित (→°संस्थिता) -c) दे३ ४ सा स्थिता, दे१० संस्थिता (→सा स्थिरा) -cd) ब३ सा स्थिरा मथुरा शश्वत् चञ्चला प्रति भामिनि

पुष्पिका—दे२ ते१ ०

पुराणनाम—ब३ इति वराहपुराणे, दे१ ५ ७-११ इत्यादि वराहपुराणे, दे४ ४ इत्यादि श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे६ इत्यादि पुराणे, मुवे इति श्रीवराहपुराणे अध्यायनाम—ब३ मथुरामाहात्म्ये प्रायश्चित्तभञ्जन नाम, दे१ ६ ११ अपराधप्रायश्चित्त माहात्म्य नाम दे अपराधप्रायश्चित्तमाहात्म्य, दे४ अपराधप्रायश्चित्तमाहात्म्यकथन दे५ ८ ९ अपराधप्रायश्चित्त नाम अध्याय, दे७ अपराधप्रायश्चित्त नामाध्याय दे१० अपराधशमनप्रायश्चित्त विधान, मुवे मथुरामाहात्म्ये अपराधप्रायश्चित्तमाहात्म्य नाम अध्यायसख्या—दे१ ३-७ ९ ११ ०, ब३ अष्टविंशोऽध्याय, दे३ ११८२॥, मुवे ऊनाशी यधिकशततमोऽध्याय ॥१७९॥

१७८

[दे२ ते१ अध्यायारम्भात् १३ cd यावत् ०]

* ब३ वराह उवाच, दे१ ४ श्रीवराह उवाच, दे५ ८ ९ ११ वाराह उवाच, दे६ वाराह, दे१० वाराह उ०

१ -b) दे१० °कारण (→°कारकम्) -c) दे९ ध्रुव (→ध्रुव-), ब३ °तीर्थ, दे८ ८ तीर्थ- (→°तीर्थे), दे६ ७ वृत्त (→°वृत्त)

२ -a) दे३ राजा स (→राजासीत्), दे१ चन्द्रसेन इति

तस्या दासोऽशतस्यैका दासी नाम्ना प्रभावती ।
तस्या परिग्रहे त्वेका क्लिष्टाचारातिहीनका ॥४
भुजिष्या सर्ववर्णे सा मद्यमासरतिप्रिया ।
विरूपनिधिनाम्ना च सा दासी दासचेटिका ॥५
तस्या पितृगणा सर्वे अतीता शतसंख्यया ।
स्वर्दोषैश्च च्युता स्वर्गाद् योनिसङ्करकारिभि ।
सङ्करो नरकायैव कुलघनाना कुलस्य च ॥६
कदाचिदपि तस्याथो भ्रष्ट पितृगणो महान् ।

रयातो -b) दे५-९ ११ मुवे धामिक सत्यविक्रम -d) मुवे दान- (→दाता), दे६ रता (→रत)

३ दे६ ७ cdef ० -a) मुवे नाय (→भार्या) -b) दे५ ८ ९ ११ मुवे °युते (→°युता), दे६ ७ कुलशीलगुणान्विता (दे७ °ते) -d) दे४ °परायणा (→°परायणा) -f) दे१० °पुत्रिका, दे११ मुवे °पुत्रिका (→°पुत्रिका)

४ -a) दे११ तस्य (→तस्या), दे६ ७ तस्य चकामव (दे६ °वे) द्वार्या -b) दे६ ७ दासा (→दासी) -cd) ब३ तस्या परिग्रहास्त्वेका क्लिष्टाचारातिहीनका दे१ ८ ९ तस्या परिग्रहेत्वेका क्लि (दे१ शि) ष्टाचारातिहीनका, दे३ ४ तस्या परिग्रहो त्वेको (दे४ °का) क्लिष्टाचारातिहीनका, दे६ ७ तस्या परिग्रहे त्वेका क्लिष्टा चारातिहीनका, मुवे तस्या परिग्रहास्त्वेकोऽष्टाचारविहीनका

५ मुवे ० -c) ब३ °विधिनाम्नी, दे३ ५ ६ °विधिनाम्ना (→°निधिनाम्ना), दे४ विरुपा विधिनाम्ना च -d) दे३ ४ °वेदिका, दे६ °रटिका (→°चेटिका)

६ -b) दे३ ४ प्रतीता (→अतीता), ब३ शतसंख्यया (→शतसंख्यया) -ab) दे१० तस्य प्रतिगण पूव अशीति शत संख्यया -c) दे१ ५-९ ११ मुवे स्वर्दोष (मुवे स्वर्दोषे) पतिता सर्वे, दे३ ४ १० स्वर्दोषे प्रय (दे१० °च्यु) त स्वर्गाद् -d) दे३ ४ °कादिभि (→°कारिभि), दे१ ५ ९ ११ मुवे नरक प्रतिभामिनि -f) दे५ ६ ८ ११ मुवे हि, दे७ हि, + च (→च)

७ -a) ब३ दे४ तस्यायो, दे१० तस्याप्यो (→तस्यायो) -b) ब३ भ्रष्ट परिगणो महान्, दे१ ५ ९ ११ मुवे भ्रष्ट प्राणिजो

सूक्ष्मप्राणिसमूहो हि ध्रुवतीर्थे तदाभवत् ॥७
कृष्णरूपाश्चक्रमन्तो मशकाकारसन्निभा ।
दृष्टास्ते ऋषिणा तत्र त्रिकालज्ञेन भामिनि ॥८
षष्ठान्नकालभोक्त्रा च पयोव्रतमहात्मना ।
मौनव्रतेन सा देवि सूर्यगत्या स्थितेन च ॥९
तस्मिन् दिने न च कृत व्रत जप्य विमोहनात् ।
कृपाविष्टाभिभूतस्य कौतुकेन निरीक्षत ।
चतुर्थांशवशेषश्च दिवस पर्यवर्तत ॥१०
एके तत्रागमिष्यन्ति पितरो नभसोऽवनिम् ।
अन्ये पूर्वोत्तरादेशादक्षिणात्पश्चिमात्तथा ॥११
केचित्स्वभावतो हृष्टा केचित्पुत्रै स्वधाकृता ।
हृष्टास्तुष्टा सुपुष्टाङ्गा गच्छन्तो दिवि सङ्घश ॥१२
तपस्विन स्नानरता रूक्षा क्षामशरीरिण ।

महान -c) दे१ ५ ७ १ ११ मुवे सूक्ष्म दे४ सूक्ष्म (→सूक्ष्म-)
-d) ब३ सदाभवेन दे१ ४ तत्प्राभव, दे५ ९ ११ मुवे तत्प्रापत (→
तत्प्राभवत)

८ -a) ब३ ७ ४ कृष्णरूपाश्चक्रमन्ति, दे१० कृष्णरूपाश्चा
क्रमन्ति -b) दे६ सव° (→मश°) -c) दे३ ४ दृष्टा (दे४ °ष्ट)
ऋषिगणास्तत्र -d) ब३ भामिनि, दे३ भामिनी (→भामिनि)

९ -a) ब३ षष्ठिकालान्न-, दे६ ७ षष्ठ्यान्न-, दे१० षष्ठ्यान्न-
(→षष्ठ्यान्न-), ब३ दे३ ४ ६ १० -भोक्ता च (→भोक्त्रा च), मुवे
षष्ठ्यान्नकालभोक्त्र (?) -b) मुवे पयोव्रतेन महा मना -c) ब
दे१० मी (दे१० मा) नव्रतसदैवेन, दे१ ४ मौनव्रतसदैवेन, मुवे मानै
व्रतेन सा देवि (?) -d) दे१ ५ ४ सूर्या (दे४ रूप) गत्यव्यवस्थित

१० -a) मुवे क्षणे (→दिने) -b) दे६ ७ व्रतजप्ये,
दे८ ११ व्रतजप्य-, दे१० व्रत जप्य-(→व्रत जप्य) -c) दे४ कृपावि
ष्टाभितस्म, दे५ ९ ११ मुवे कृपया परिभूतस्य, दे१० कृपाविष्टाभि-
भूतस्य -d) ब३ निरीक्षित, दे५ ८ ९ ११ मुवे निरीक्षता, दे६
निरीक्षिता, दे७ निरीक्ष्यता (→निरीक्षत) -e) ब३ दे१० °शेष
च (→°शेषश्च), दे१ ४ चतुर्थ्यां वासशेष तु -f) ब दे१ ३ ४ १०
दि वस (→दिवस), ब परिवर्तते, दे३ ४ १० पयवतत (→पयवर्तत)

११ -a) ब३ एते, दे४ एको, दे८ एकै (→एके), दे५-९ ११
मुवे एके तत्र समायाति -c) दे३ अन्य- (→अन्ये)

१२ -a) दे६ ७ किंचित (→केचित), दे३ ४ दृष्टा दे५
हृष्टो (→हृष्टा), दे६ पुत्र, दे७ पानै (→पुत्रै) -d) ब३ दे३ ४ १०
गच्छन्ति, दे६ ७ गच्छन्ते (→गच्छन्तो), दे३ ४ सशय (→सङ्घश)

वस्त्रालङ्कारपुष्टाङ्गा हृष्टा गच्छन्ति सघश ॥१३
तथाऽपरे नग्नदेहा सुपुष्टा यान्ति तत्र वै ।
अन्ये यथागत यान्ति आयाति पुनरेव हि ॥१४
यानैरुच्चावचै केचिन्नानारूपे खगैस्तथा ।
समागच्छन्ति गच्छन्ति ईरयन्नाशिषो मुदा ॥१५
केचिद यथागता यान्ति क्रुद्धा शापप्रदायिन ।
निर्गतोदररूक्षाश्च गच्छन्ति सुविमानिता ॥१६
सम्मानितास्तथाऽन्ये तु पितर श्राद्धपूजिता ।
महोत्सवमिवालय विस्मितो मुनिरुत्थितः ॥१७
गते पितृगणे पुत्रा सकलत्रा गृहान्ययु ।
निर्जन ध्रुवतीर्थे तु वृत्तवेलमिवाभवत् ॥१८
तत्रैकान्ते कृशाङ्गोऽथ क्षत्क्षामो गतिविह्वल ।
वेपथु कोटराक्षश्च पृष्ठलग्न इवोदर ॥१९ वे १८० २०

१३ -a) ब३ दे१० केचिन्नाग (दे१० °ना) समायाता दे३ ४
क (दे४ के) चिन्नाना समाख्याता (दे४ °ता) -b) दे१ ७ काम°
(→क्षाम°), दे१० °शरीरिणा (→°शरीरिण) -c) दे१० °युक्तागा
(→°पुष्टाङ्गा) -d) दे३ ४ सशय, दे६ तत्र वै (→सघश)

१४ -b) दे५ ६ सु (दे६ स) पुष्टा (→सुपुष्टा), ते१ सुपुष्टाय
च तत्र वै -c) दे६ पथागतम, दे६ ७ यथागत (→यथागत)

१५ -a) दे३ किंचित (→केचिन) -b) दे६ °रूप- (→
°रूपे), दे१० तदा (→तथा) -d) मुवे ईरयन्तश्चाशिषो मुदा

१६ -a) दे३ ४ केचिच्च आगता याति दे७ केचिद्यथायाति
क्रुद्धा -b) दे७ केचिद (→क्रुद्धा) -c) ब३ °रूपाश्च, मुवे ते१
°सूक्ष्माश्च (→°रूक्षाश्च) -d) दे६ °मानत (→°मानिता) दे३ ४
ते गच्छन्ति सुमानिता, ते१ गच्छन्ति शुचिमानिता

१७ -a) दे३ ४ सम्मानितस (→सम्मानितास) -b)
दे३ ४ °पूजित (→°पूजिता) -d) ब३ दे४ °रुत्थिता (→°रुत्थित)

१८ दे१ b ० -b) दे२ ते१ पुन दे५-९ ११ मुनि
(→ययु), दे१० तत स्वान्स्वान्गुणान्ययु -c) दे६ ७ निर्जित
(→निजन) -d) दे३ ६ ९ १० ते१ वृत्त° (→वृत्त°), दे६ °भवेत
(→°भवत), दे४ हृतचलमिवाभवत्

१९ -a) दे३ ४ कृषागश्च, दे६ कृषागो च, दे८ कृषागोय
(?) (→कृषाङ्गोऽथ) -b) ब३ क्षत्क्षाम स्मृतिविह्वल -c)
ब °राक्षश्च (→°राक्षश्च) -d) मुवे -लघुदर (→इवोदर)

० ऊरुचर्मास्थिरुक्षब्दो जृम्भमाणो भृश कृश ।
न वाच श्रूयते तस्य क्षुद्रपक्षिभिरिवोदिता ॥२०॥
को भवान् विकृताकारो वेष्टितो मशकैर्बहु ।
न गच्छसि यथास्थानमागतस्त्व निरुद्यम ।
यथावत् पृच्छते मद्वा कथयात्मविचेष्टितम् ॥२१॥
ममाद्य नैत्यक कर्म तीर्थेऽस्मिन् नश्यतेऽनिशम् ।
इमानुच्चावचाञ्जन्तून् दृष्ट्वा मा मोह आविशत् ॥२२॥
त्वा दृष्ट्वेदृक्स्वरूपं च क्रिया मे सगता त्वयि ।
विस्त्रब्ध कथयास्माकं किं करोमि च ते हितम् ॥२३॥

जन्तुरुवाच ।

बृहन्निमित्तमद्यैव पितृणा तृप्तिकारकम् ।

२० -a) ब३ रुक्षचर्मास्थिरुक्षस्तब्दो, दे२ रुक्षचर्माक्षिरुक्षस्त्वचो, दे३ ४ रू (दे४ सू) क्षमश्चर्मास्थि वस्तध्वो, दे६ कुरुवर्माक्षिक तुष्टो, दे७ कुरु वत्साक्षिकस्तुवो, दे१० रुक्षचर्मास्थिरुक्षश्चो, दे११ ऊरु चर्माक्षिरुक्षस्तब्धो, मुवे ऊरुचर्मास्थिरुक्षस्तो, ते१ रुक्षचर्माक्षिरुक्षश्चो -b) ब३ नणा सकृत्, दे१ ३ ४ १० नृशसकृत्, दे६ भश तथा (→भश कृश) -c) मुवे वाक्च (→वाच), ब३ न वाचस्तस्य श्रूयन्ते -d) ब३ क्षुद्रपक्षिरिवेरिता, दे२ क्षुद्रपक्षरिवेरिता, दे३ ४ क्षुद्रपादैरिवेरिता (दे४ ता), दे६ ७ क्षुद्रपक्षिरिवोदित (दे७ ता), दे१० ते१ क्षुद्रपक्षरिवेरिता, मुवे क्षुद्रपक्षिरिवो यथा

२० श्लोकात्पर ब३ अधिकम्—

*तस्यान्तिकमयोगत्वा ऋषिवचनमब्रवीत् । त्रिकालज्ञ उवाच ।

२१. -a) दे६ विगता (→विकृता) -b) दे७ रोमकै (→मशकै), दे६ वसिष्ठो रोमकैर्बहु -c) ब३ न च याशि (→न गच्छसि) -d) मुवे आगतस्तु (→आगतस्त्व) -e) दे३ ४ पृच्छतो (→पृच्छते) -f) मुवे कथं (→कथं)

२२ -a) दे१० ममाद्य (→ममाद्य) ब३ दे१० नैत्यक दे४ नैतिक, दे६ नेत्यक, दे७ नित्यक (→नैत्यक) -b) ब३ दे३ ४ ६ ७ पश्यते (दे६ ७ न्ते), दे१० न्यासितो (→नश्यते) -c) ब३ न कतु गच्छते मन, दे१-४ ते१ आकतु (दे१ ३ ता) गच्छतो मम, दे१० दृष्ट्वा सगच्छतो मन

२३ -a) दे३ वा, दे७ त्व (→त्वा), दे१ दृष्टे च देह-स्वरूपं च, दे४ वा दष्टे व स्वरूपं च, दे१० त्व दष्टेदृक्स्वरूपं च -b) ब३ कृपा (→क्रिया), मुवे सागता (→सगता) -c) ब३ विशुद्ध, दे३ विस्त्रब्ध, दे४ विश्राब्ध, दे१० विश्रब्ध, ते१ विश्रब्ध (→विस्त्रब्ध) -d) दे२ ते१ करोमि वचने हितम्, दे५-९ ११ मुवे करोमि च हितं तव, दे१० करोमि च तवेहित

ध्रुवतीर्थे च य श्राद्ध पुन कुर्यात् तिलोदकम् ।
तेन तृप्ता दिव यान्ति पितरस्तेन पुत्रिण ॥२४॥
सोऽह स्वान्तरिवादत्तस्तृप्त्यर्थस्तु बुभुक्षित ।
योनिसकरदोषेण नरक समुपाश्रित ॥२५॥
आशापाशशतैर्बद्ध शतवर्षैरिहागत ।
अगतिर्गमने मे स्यात् ते गता ये समागत ॥२६॥
सन्तानै पुष्टवपुषो दत्तश्राद्धे कृतोदकै ।
बलवन्तो ययु स्वर्गं न तथाऽह दयालुक ॥२७॥
येषा सन्ततिरक्षय्या तिष्ठतीह प्रजावती ।
स्वधया पूजिता पुत्रं गच्छन्ति परमा गतिम् ॥२८॥
अद्य राज्ञस्तु पितरश्चन्द्रसेनस्य पूजिता ।

० दे२ ते१ ०, दे१० जन्तुरू

२४ दे१ ३ ४ २४ ef-२६ ० -a) दे१ ३ ४ बृहन्निमित्तमेद्यैव -b) ब४ कारणम् (→कारकम्) -c) ब३ दे१ ३ ४ ६ यच्छ्राद्ध (→य श्राद्ध) -d) दे१ ३ ४ काय (→कुर्यात्) -e) ब३ मुवे तिलतप्ता, दे२ ते१ ते तप्ताश्च (→तेन तप्ता) -f) दे६ पुत्रिणा, ते१ पुत्रिणा (→पुत्रिण)

२५ दे१ ३ ४ ० -a) व स्वान्तरिका-, दे७ स्वातरिका-, दे११ मुवे स्वातरिका-(→स्वातरिका-) ब३ -वृत्तम् दे६ ८ ११-दत्त-(→-दत्तम्) -b) ब३ तप्त्यथ तु, दे६ तप्तातथस्तु, दे६ तप्त्यार्थास्तु (→तप्त्यथस्तु) -c) दे५ ८ शकर-(→सकर-)

२६ दे१ ४ ० -a) ब३ पाश शतैश्च बद्धोह -d) ब३ ये मे मद्य समागता, दे२ जपे मेद्यात् समागता, मुवे ते त्रितापै समागत, दे१० यापे मेद्यत्समागता, ते१ जपे मेद्य समागत

२७ दे६ ७ ०, दे१ ३ ४ ab ० -b) ब३ दे२ १० कृतोदका (→कृतोदकै) -c) दे१ बालायतो, दे२ पलायतो, दे३ बालायतो, दे५ ८ ९ मुवे ते१ बलयुक्ता, दे१० बलायतो (→बलवन्तो) -d) ब३ दयालुक, दे१ ४ ते१ दयालुक (दे२ का) (→दयालुक), मुवे निबलस्य कृतो गति

२८ दे६ ७ ० -a) ब३ तेषा(→येषा), दे३ ४ रक्षस्या, दे१० रक्षाय (→रक्षय्या), ते१ येषा सङ्गतिरक्षस्य -b) मुवे तिष्ठत्येव (→तिष्ठतीह), ब३ दे३ ४ प्रजावता, ते१ प्रजापति (→प्रजावती) -c) दे४ स्वधया (→स्वधया), दे४ पूत (→पुत्रै), ब३ दे२ ५ ८-११ मुवे ते१ ते स्वधा पूजित (ब३ षिता) पुत्रैर् -d) ब३ गच्छन्ति च परा गति

२९ दे६ ७ ० -c) ब३ दृष्टा त्वया, दे१ दृष्टा त्रिया,

दृष्टास्त्वया त्रिकालज्ञ दिव्यदृष्ट्या दिव गता ॥२९॥
ब्राह्मणानां च वैश्यानां शूद्राणां पितरस्तथा ।
प्रतिलोमानुलोमानां शूद्राणां श्राद्धकर्त्तिणाम् ।
सर्वेषां च त्वया दृष्टं येषां सन्ततिरव्यया ॥३०॥
एव पृष्टं स विप्रेण पुनः पप्रच्छ कारणम् ।
कौतुकाविष्टहृदयो ज्ञानाविष्टेन चेतसा ॥३१॥
तवापि सन्ततिस्तात नास्ति देवाद्यथोचिता ।
तथापचितिविज्ञानालक्षयामाहमेव ते ॥३२॥
यदि कश्चिदुपायोऽत्र मया तत्र हितैषिणा ।
वद सर्वं करिष्यामि यदि शक्य भवेन्मम ॥३३॥
ततः स कथयामास दुःस्थ पितृगणैर्वृत ।
य इमे मे शरीरे तु भवन्ति मशका कृशा ।
सन्तानप्रक्षयादेते मम देह समाश्रिता ॥३४॥

दे२ दृष्टा त्वया, दे६ दृष्टा स्वया (→दृष्टास्त्वया), दे३ ४ दृष्टात्रिपा (दे४ °प) त्रिकालज्ञ

३० दे६ ७ ०, दे१० ef ० -c) दे३ ४ प्रतिलोमानां शाना -d) ब३ पूताना, दे२ १० ते१ सुताना, दे३ ४ श्रिताना (→शूद्राणां), ब३ दे३ ४ १० ते१ °कमणा, दे२ °कमणा (→°कर्मणा) -e) ब३ दृष्ट्या, दे३ ४ दृष्टा (→दृष्ट) -f) दे३ ४ यथा (→येषां)

३१ दे६ ७ ० -a) दे१ ३ ४ दृष्टं स, दे५ ८ पृष्टस्य (→पृष्टं स) -b) दे५ ८ ९ ११ मुवे कथयामास कारणम् -c) दे१ ३ ४ °हृदय (→°हृदयो), दे५ ८ ९ ११ मुवे पुनः पप्रच्छ त ज तु -d) ब३ कमणा (→चेतसा), दे१ ३ ४ यो ज्ञा विष्टेन चेतसा दे५ ८ ९ ११ मुवे कौतुहलसमन्वित

३२ दे५ ८ ९ ११ मुवे cd ०, दे६ ७ ० -a) दे१ ३ ४ तूण (→तात) -b) ब३ दे१ ३ ४ नास्ति ताव (दे °वे) द्यथाचिता, दे२ १० ते१ नास्ति तात यथोजिता -d) ब३ दे३ १० °व्यहमेव ते, दे१ °सह एव वतो, दे२ ते१ °मिहमेव ते (→°माहमेव ते)

३३ दे६ ७ ० -b) दे५ ८ ९ ११ मुवे तव (→तत्र), दे८ हितैषिणा, मुवे हितैषिणे (→हितैषिणा) -d) मुवे. यदि सत्यं वचो मम

३४ दे६ ७ ० -b) ब३ दे५ ८ ९ ११ दुःस्थ, दे१ ३ ४ दुष्ट (→दुःस्थ) -c) दे५ ८ ९ ११ मुवे इमे ये मम दहेतु, दे१ ३ ४ यथा मम शरीरे तु -d) दे२ ते१ कृश (→कृशा) -e) दे१ ३ ४ °प्रक्षया (→°प्रक्षया)

३५ दे६ ७ ० -a) दे७ तन्तुमात्रं मह तेषां, मुवे

तन्तुमात्रमह तेषां मम तन्तुमयी सकृत् ।
आस्ते नगर्या मध्ये तु चन्द्रसेनस्य वेश्मनि ॥३५॥
महिष्या प्रेषणे नित्यं दासी नाम्ना प्रभावती ।
तस्या दासी कर्मकरी विरूपनिधिनामत ॥३६॥
अस्माकं सन्ततेस्तन्तु तस्या श्राद्धकृते वयम् ।
आशया बद्धहृदया श्राद्धतर्पणहेतव ॥३७॥
स्थिता एतावदेव तु काल यास्यामहेऽशुचौ ।
नरके त्वप्रतिष्ठे तु निराशा स्वेन कर्मणा ॥३८॥
श्रुत्वतत् स त्रिकालज्ञो मोहाविष्टोऽब्रवीदिदम् ।
कथं निकृष्टयोन्या यद्वत् चापद्यते हवि ॥३९॥
विधिरत्र कथं तस्या येन यूयं सुपुत्रिण ।
प्रोवाच स त्रिकालज्ञ ज्ञानक्लिष्ट कृपान्वितम् ॥४०॥
पूर्वकर्मविपाकेन या या गतिमधोमुखीम् ।

वे १८०

त तुमन्त्रमह तेषां -c) दे१० ते१ नगर्या (→नगर्या) -d) दे२ ते१ °सेनस्तु (→°सेनस्य)

३६ दे६ ७ ० -a) दे१० ते१ महिष्या (→महिष्या), दे८ प्रेषण, दे८ प्रेषणो (→प्रेषणे) -d) ब३ दे१ °विधि°, दे३ ४ °मधि° (→°निधि°)

३७ -b) दे६ ७ तथा, मुवे तस्य (→तस्या) -c) दे७ °हृदया (→°हृदयो) -d) ब३ °हेतव (→°हेतव)

३८ -a) दे८ ९ एतावदेव (→एतावदेव), ब३ दे१ ४ १० ते१ च (→तु), दे६ ७ यैरिह तावदेव तु -b) दे२ ते१ काले (दे१० °ल) पाशे महाशुचौ, दे३ ४ काले (दे४ °ल) यस्या महाशुचौ, दे६ काल यास्यामहेऽशुचौ, दे७ काल यास्यामहे वयम्, मुवे काल यास्यामहेऽशुचौ -c) ब३ नरकेति प्रतिष्ठन्तु, दे४ प्रेतत्वे नरकस्ये तु -d) दे१० श्राद्ध- (→स्वेन), दे३ ८ कमणा, दे१० -कमण (→°कमणा)

b चरणानन्तर दे७ अधिकम्—

आशया बद्धहृदयाच्छ्राद्धतर्पणहेतवः अशुचौ । (= ३७ cd)

३९ -ab) दे१० श्रुत्वैतत्सर्वकृतपूर्वलग्नपृष्ठोऽब्रवीदिदं -c) दे२ १० ते१ यो, दे६ ७ या (→यद्) -d) दे४ श्राद्ध (→दत्त), दे३ ४ ते१ वा (→चा-)

४० -a) दे६ ७ निधिरत्न- , ते१ विधिरत्न- (→विधि- रत्न) -b) दे३ पूज्य सु°, दे४ पूजा सु° (→यूय सु°) -c) दे३ ४ त्रिकालज्ञ (→त्रिकालज्ञो) -d) ब३ दे३ ४ °दृष्ट, दे७ °कृष्ट (→°क्लिष्ट), दे८ मोहाविष्टोऽब्रवीदिदम्

४१ -c) दे३ उद्धर्वास्या चापि पितरं, दे६ ७ तुरागा चापि

०८३ ऊर्ध्वास्याश्चापि पितर पुत्रिण पुत्रमोहते ॥४१
 श्राद्ध पिण्डोदक दान नित्यनैमित्तिक तथा ।
 नान्या गति पितृणा स्यात् पितरस्तेन पुत्रिण ॥४२
 (इति स्मृति)
 अपि स्यात् स कुलेऽस्माक यो नो दद्याज्जलाञ्जलिम् ।
 नदीषु बहुतोयासु शीतलासु विशेषत ॥४३
 विशेषात् तीर्थमध्ये तु तिलमिश्र जलाञ्जलिम् ।
 रौप्यस्पृष्टजलेनाथ नाभिदधने जले स्थित ॥४४
 दर्भपाणिस्त्रीस्त्रीन् गोत्रपितृनाम समुच्चरन् ।
 नाम शर्मा तृप्यत्वेव स्वधाकारमुदाहरन् ॥४५
 आदावन्ते जले द्वे तु त्रीणि मध्ये समतत ।

पितर, दे० ११ मुवे ऊर्ध्वाया चापि पितर, ते० उद्दिश्या चापि पितर -d) दे० ११ पुत्रिण पुत्रहायते

४२ -b) दे० ११ मुवे नित्य (→नित्य-) -c) दे० नान्या (→नान्या)

(ब३ मुवे **** (→इति स्मृति)

४३ -a) दे० ४ स्वकुले (→स कुले) -b) ब३ दे० ३४ न (→नो), दे० ७ यो दद्यात् जलाञ्जलि

४४ -b) ब३ दे० ४१० ते० मिश्रा (→मिश्र) -c) दे० ४ रूपस्पृष्ट, मुवे रौप्यजुष्ट, ते० शाप्यस्पृष्ट (→रौप्यस्पृष्ट)

४५ -a) दे० २ मुवे -स्त्र स्त्रि-, दे० ६ -स्त्री स्त्रि-, दे० ७ -स्त्री स्त्री- (→स्त्रीस्त्रीन्), दे० ४ -मात्र, दे० ६ -गोत्रा, दे० ७ -गोत्र, मुवे -गोत्रे (→गोत्र-) -b) ब३ दे० ४१० ते० -पिता (→पितृ), दे० ४ समुच्चरत, दे० ७ समुद्धरन् (→समुच्चरन्) -c) ब३ नाम शर्मादिक तत्र, दे० ३४ नाम शर्मा च तप्यध्व, दे० २ ते० नाम शर्मा स्तृप्य (ते० स्मृत्व) तेव, दे० ७ नाम शर्मा नृ (दे० तु) पत्वेव, दे० १० नाम शमतथाते च, मुवे तपत्येव नाम शम -d) दे० ४ उदाहृत, दे० उदाहयान, ते० उदाहरत (→उदाहरन्), ब३ तृप्यत्वेव स्वधोच्चरन्

४६ -a) दे० ७ आदावेके जले द्वे तु, दे० ८९ आदावेको जला द्वे तु दे० ११ आदावेकोजली द्वे तु, मुवे आदावेकाञ्जलिर्द्वे तु, ते० आदौ च तेज्जले द्वे तु -b) दे० ७ तत्राते (दे० ७ त्रति) तपणे स्मृता, दे० ८९११ मुवे तिस्रोते (मुवे वै) तपणे (दे० ८९) स्मृता (दे० ८९) -d) दे० ३४६७ ते० मन्त्र (→मन्त्र), दे० ३५९११ मुवे प्रति क्रिया, दे० १० प्रतिक्रमात् (→प्रतिक्रिया) -e) ब३ दे० ४१० ते० उदीरता (→उदीरता) -f) दे० आयान्तु (→आयन्तु), ब३

तृप्यध्वमिति चान्ते वै मन्त्र मन्त्र प्रति क्रिया ।
 उदीरतामङ्गिरस आयन्तु न इत्युत ॥४६
 पित्रे प्रथमतो दद्यात् मात्रे दद्यात् तथा त्वरम् ।
 गोत्रमातानाम देवी तृप्यत्वेव स्वधोच्चरन् ॥४७
 एव मातामह शर्मा गोत्रे पितामहस्तथा ।
 उर्ध्व पितृभ्यो ये चेह पितामह इहोच्यते ॥४८
 मधुवाता ऋच सिञ्चन् पूर्ववत् परिकीर्तयन् ।
 पितामही प्रपितामही मातृवत् पतिना सह ॥४९
 एव मातामहाना च पूर्ववत् क्रमशो बुध ।
 नमो व इति मन्त्रेण प्रत्येक त्रितय त्रिषु ।
 मन्त्रोच्चार प्रकुर्वीत असूर्यान्नाशयामहे ॥५०
 गोत्राय पित्रे महाय शर्मणे चेदमासनम् ।

इतिन्वुच, दे० १० इति तच्चा, दे० ४ हा (दे० ह्य) इत्युत, मुवे इतीर्यत, ते० इतित्युच (→इत्युत)

४६b श्लोकानन्तर दे० ३९११ मुवे अधिकम—

*देवपितृसधाना क्रमाज्ज्ञेय विचक्षण

[दे० ९११ देवपि पितणा चव (→दे० विपितृसधाना)]

४७ -a) दे० ४ पितृ- (→पित्रे) -b) दे० पात्रे (→मात्र), ब३ तयोद्धरन्, दे० ३ तथा वर, दे० ४ तत पर, दे० ६ तथाजुर, दे० ७ तथा तर, दे० ९ तथा ज्वरम्, मुवे तथा चरन्, ते० तथात्वरत (→तथा त्वरम्), दे० १० ततो येम्यस्तथा त्वर -c) मुवे गोत्र (→गोत्र-), दे० ६ मात्रा (→माता-) -d) ब३ तप्य स्वेव, दे० ५ तृप्यत्वेव, दे० १० तपितव, ते० तृप्यत्वेव (→तृप्यत्वेव)

४८ दे० १० d) -a) दे० १० मातामहा (→मातामह) -b) दे० ४ पितृ- (→पित्रे) -c) ब३ दे० ११ ऊज, दे० ७ पूज्य, ते० ऊज (→ऊदध्व), दे० ४ पूजा पितृभ्य एवेह -d) दे० ८९ पितरश्च इहोच्यते, दे० ६ पितर इह दश्यते, दे० ७ पितर इह साध्यते, दे० ११ मुवे ते पितर इहोच्यते

४९ दे० १० -a) दे० ४ ऋचा (→ऋच), दे० ३ मधुवाता च सिञ्चन स, दे० ८९११ मुवे मधुवातेत्यच तद्वत्, दे० ६ मधुवातेति ऋच तद्वत्, दे० ७ मधुवातेतृच तद्वत्, ते० मधुमातृवसिक पूव -b) दे० ३ कीर्तयेत्, दे० ४ कीर्तयात् (→कीर्तयन्), दे० ९११ मुवे पूववत्समुदीरयेत्, ते० चत्वारि कीर्तयेत्पुरा -c) दे० ****पितामही, दे० ७ वृद्धिपित्र्यपितमही, मुवे पितामही प्रपितामही, ते० महा-प्रपितामहीमातृ -d) मुवे पत्यामातृवत्सह

५० दे० ef) -b) ते० पूर्वं च (→पूर्ववत्) -c) ते० नेमोवोषिति (?) (→नमो व इति) -d) दे० ७ क्रियते (→त्रितय), दे० १० नृषु (→त्रिषु) -e) दे० ७-९११ मुवे गोत्रोच्चार (→मन्त्रोच्चार) -f) ब३ न कुर्यात् शपामहे, दे० २ ते० असूर्यान्ना शपामहे

गोत्रायै मात्रे मह्यै तु देव्यै चासनकर्मणि ॥५१॥
 गोत्र मह पित शर्म गोत्रे माता देवी मही ।
 अर्घपात्रासकल्पे पिण्डदानेऽवनेजने ॥५२॥
 गोत्रस्य पितुर्महस्य शर्मणोक्तस्य कर्मणि ।
 गोत्रायै मातामह्याश्च देव्याश्चाक्षयकर्मणि ॥५३॥
 आवाहने द्वितीया च चतुर्थी तुर्यकर्मणि ।
 प्रथमा चाशिष प्रोक्ता दत्तस्याक्षयकारिका ॥५४॥
 श्राद्धपक्षे तथा षष्ठी पञ्चमी पूरणे मता ।
 निमित्ते सप्तमी प्रोक्ता दत्तस्याक्षयकारिका ॥५५॥
 गोत्रेति तर्पणे प्रोक्त पिता तर्पणकर्मणि ।

५१ दे५ bcd○, दे६ ab○ -a) दे६ ४ पिता-
 (→पित्रे) -b) ब३ चैव°, दे७ ते१ वेद° (→वेद°) -c) ब३
 दे६ ७ गोत्राय (→गोत्रायै) दे३ मात-, दे४ माता, दे११ मातै
 (→मात्रे) ब३ मह्ये, दे३ ३ ४ ७ १० ते१ मह्य (→मह्यै), दे३ ४
 ते१ वै (→तु) -d) दे६ °कर्मणि (→°कर्मणि), दे३ ४ ते१ देव
 वासनकर्मणे

५२ दे६ ७ ○, दे५ ab○ -a) ब३ शमन (→शम),
 दे२ गोत्र मह पि शम, दे८ ९ गोत्र मातामह शर्मा, दे११ मुवे
 गोत्र पितामह शर्मा, ते१ गोत्रामहापि*शर्म -b) दे८ ९ ११ मुवे
 गोत्रामातामही मही -c) दे३ ३ ४ अर्घ पात्रासकल्पे, मुवे अर्घ
 पात्रासकल्पे तु, ते१ अर्घ पात्रासकल्पे -d) मुवे पिण्डदानेऽवने
 जने, ते१ पिण्डदानव योजने

५३ -a) ते१ पितृमहस्य (→पितृमहस्य) -b) व
 शर्मणोक्तस्यकर्मणि, दे३ ३ ४ शर्मकस्य (दे४ शर्मणोक्तस्य) कर्मणि -c)
 ब३ गोत्राय (→गोत्रायै), दे५ ८ ९ आविरमातुर, दे६ मातु***, दे७
 मातुदे यास्तु, दे११***मातुर, मुवे मातुमहायै (→मातामह्याश्च)
 -d) ब३ दे१० देव्याश्चाक्षय°, दे३ देव्याश्चाक्षय°, दे४ देव्याश्च कृत°,
 दे६ देव्याश्चाक्षुष°, दे७ षष्ठी चाक्षय°, मुवे देव्याश्चायज्ञ° (→देव्या-
 चाक्षय°)

५४ दे२ ते१ ○ -a) दे३ ३ ४ तु (→च) -b) दे८ ११
 मुवे पूज्य°, दे९ पूज° (→तुय°), दे८ ७ चतुर्थे पूजकर्मणि -c)
 दे५ ८ ९ चाशिषि, दे८ ७ ११ मुवे चाशिषि (→चाशिष), दे५ ८
 प्रोक्तो (→प्रोक्ता) -d) दे३ ४ निमित्ता- (→दत्तस्या-), दे२
 मुवे -क्षय- (→क्षय-), ब३ दे३ ३ ४ -कारक, दे६ ७ -कारके,
 दे१० -कारका (→कारिका)

५५ दे२ ते१ ○, दे५ ८ ९ १० मुवे cd○ -a)
 ब३ दे३ ३ ४ °प्रश्ने (→°पक्षे) दे६ ज्येष्ठी (→षष्ठी) -b) दे६

पितुरक्षयकाले तु पितृणा दत्तमक्षयम् ॥५६॥
 एवमेतत् सुपुत्रेण भक्तिपूर्वं द्विजेन तु ।
 वार्यपि श्रद्धया दत्त तदानन्त्याय कल्पते ॥५७॥
 श्रद्धया ब्राह्मणेनव यथाश्राद्धविधिक्रिया ।
 कृत्वा श्राद्ध तु पितरो दृष्टा मुमुक्षुरे सदा ॥५८॥
 जोषमास्व त्रिकालज्ञ गच्छामो नरकाय वै ।
 पूर्वकर्मविपाकेन चिर तु वासितु मुने ॥५९॥

त्रिकालज्ञ उवाच ॥*

ये मया चागता दृष्टास्तोर्थेऽस्मिन् पितरोऽथ व ।

बहव स्वस्थमनसो बहवोऽस्वस्थमानसा ॥६०॥ वे १० ६३

पञ्चमे (→पञ्चमी), दे१० मता, दे११ स्मता (→मता) द
 स्वधकाले तु सप्तमी दे५ ७ ९ मुवे अक्षय्यासनयो मता

५६ दे२ ५ ८ ९ ११ मुवे ab○ -ab) दे१० सवत्रैव
 पित प्रोक्ता पिता तर्पणकर्मणि, दे११ हस्तलेखे ५६ ab स्थान
 अक्षय्यासनयो स्मता

५७ -a) व स्व-, दे३ ३ ४ स-, मुवे तु (→सु-), दे९
 सुपुत्रे तु (→सुपुत्रेण) -c) दे८ ७ वाहपि, ते१*** (→वायपि)
 द ४ ६ ७ ११ तदन्त्याय (→तदानन्त्याय)

५८ -a) दे५ ९ ११ मुवे ब्राह्मणेनव, ते१ ब्राह्मचर्येण (→
 ब्राह्मणेनव) -b) ब३ °विधिक्रिया दे °विधि क्रिया (→°विधि
 क्रिया) -c) ब३ दे२ १० ते१ श्राद्धस्य दे३ ३ ४ श्राद्ध स- (दे३
 °स्थ), दे६ ८ ११ श्राद्ध तु (→श्राद्ध तु) -d) दे३ ४ हृष्टा
 सुमुक्षुरे मुदा

५९ -a) व तेषमाणा, दे२ ते१ उषमास्त, दे३ यो ममात्र
 दे४ यागमात्रे, दे६ जोषमास, दे७ जोषमास, दे८ ९ ११ जोषमास्व,
 दे१० उषमास (→जोषमास्व), दे३ त्रिकालज्ञ, दे३ ४ ते१ त्रिका
 लज्ञ (→त्रिकालज्ञ) -b) दे८ ७ गच्छसे, दे८ गच्छाम (→गच्छामो)
 -c) ब३ दे१० ते१ चिरानि (→चिर तु)

॥ दे२ त्रिकाल, दे८ ७ त्रिकालज्ञ, दे७ त्रिकालज्ञो, दे१०
 त्रिकाला वै, ते१ त्रिकाल

६० ते१ d○ -a) दे४ ये मयो, ते३ च मया (→ये
 मया), दे१० मया चागता दृष्टास् -b) ब३ पितरोह्य वै, दे३
 पितरोप्य ये, दे४ पितरो यथा, दे१० ते३ पितरोपि वै (→पितरोऽथ
 वै) -c) ते३ बहव स्वच्छमाभास -d) दे७ बहवोऽस्वस्थमातर,
 मुवे बहवो दुःस्थमानसा

५३ पुत्रदत्त तथा श्राद्ध नग्ना सोद्विग्नरूपिण ।
मौनेन गच्छता तेषा किमेतद् वद निश्चयम् ॥६१॥
अगस्तिरुवाच ।*
अत्र यन्निश्चय श्राद्धे पुत्रस्य विकल भवेत् ।
नैराश्यकरण किञ्चित् तन्मे निगदत शृणु ॥६२॥
अदेशकाले यद्वत् विधिहीनमदक्षिणम् ।
अपात्रे मलिन द्रव्य महापातकतोर्जितम् ॥६३॥
अश्रद्धेयमपात्रेय दुष्टप्रोक्षितमीक्षितम् ।
तिलमन्त्रकुशैर्हीनमासुर तद्भवेदिति ॥६४॥
वरोचनाय देवेन वामनेन विभूतये ।
सच्छिद्रस्य च श्राद्धस्य फल दत्त पुरा किल ॥६५॥
तथा दाशरथी रामो हत्वा राक्षसमीश्वरम् ।
रावण सगण घोर तुष्टेन सह सीतया ॥६६॥

६१ दे७ bcd○, ते१ b○ -a) ब३ यथा श्राद्ध, ते१ यथा तथा (→तथा श्राद्ध) -b) दे२ तत्रासोद्विग्नरूपिण, दे६ राक्षसोद्विग्नरूपिण, मुवे जग्रासोद्विग्नरूपिण

* दे७ ○, ब३ त्रिकालज्ञ उवाच, दे१० अगस्ति

६२ दे७ a ○ -a) द६ अत्र य निश्चय श्राद्ध -b) ब३ मुवे विकल (→विकल) -c) ब३ दे२ ५ ८ ९ ते१ नैराश्य, दे१ तराप्य-, मुवे नरस्य (→नैराश्य-) -d) दे७ निगदित (→निगदत)

६३ -b) दे२ ७ ८ °दक्षिणा (→°दक्षिणम्), दे३ ४ विधि हीनमथापि वा, दे६ विधिहीन सदक्षिण -d) ब३ स महापातकोर्जित, दे७ ९ ११ मुवे महात्पा (दे७ ११ °हापा)पाय जायते

६४ -a) दे३ ८-११ अश्रद्धेयमपात्रेय, मुवे अश्रद्धेयमपा डक्त्य, ते१ अश्राद्धा य महीश्राद्ध -b) दे२ ५ मुवे °प्रक्षित° (→°प्रोक्षित°), दे३ दुष्टा प्रकृतिमीक्षितम्, दे४ दुष्टा प्रक्षतिमीक्षितम्, दे६ दुष्टप्रेक्षितमव्यय, ते१ पात्रेय****तम् -c) दे२ ते१ °कलै° (→°कुशै°)

६५ -b) दे३ ४ वामनेन विरूपत (दे४ °ते) -c) दे६ अच्छिद्रस्य, मुवे सच्छिद्रस्य (→सच्छिद्रस्य), दे१ ४ १० ते१ हि (→च), ब३ छिद्रस्य हि तु श्राद्धस्य

६६ -a) दे१० दशरथी (→दाशरथी), ते१ नाम (→रामो) -b) दे१० हत्वा वै राक्षसेश्वरम् -d) दे१० ततस्तु, ते१ तुष्टेन (→तुष्टेन)

६७ -ab) ते१ श्रुत्वा भक्ति च राक्षस्य लोकनाथस्त्रि-लोकधृत् -c) दे३ ४ °वाक्यात् (→°वाक्य-) -d) दे६ ते१ तस्य (→तस्यै), दे६ ददौ (→विभु)

श्रुत्वा भक्ति च राक्षस्यास्त्रिजटायास्त्रिलोककृत् ।
सीतावाक्यप्रतुष्टेन तस्यै प्रादाद् वर विभु ॥६७॥
अशुचीनि गृहाण्येव तथा श्राद्धहवीषि च ।
क्रोधाविष्टानि दानानि विधिपात्रयुतानि च ॥६८॥
पादशौचमनभ्यङ्ग प्रतिश्रयभोजनम् ।
त्रिजटे त्वत्प्रयच्छामि यच्च श्राद्धमदक्षिणम् ॥६९॥
तथैव शम्भुना दत्त नागराजाय भक्तित ।
वासुकये सुतुष्टेन तन्मे निगदत शृणु ॥७०॥
अनुज्ञाप्य व्रत जन्तुर्वार्षिकी सकला क्रिया ।
यज्ञस्य योचिता देया दक्षिणा नाददाद् द्विज ॥७१॥
वृथा शपथकारी यो देवब्राह्मणसन्निधौ ।
अश्रोत्रियाणि श्राद्धानि क्रियामन्त्रैर्विहीनका ॥७२॥
रात्रौ सवाससा स्नान यथासत्त्वस्वरूपत ।

६८ -a) दे६ ७ गृहाण्येव (→गृहाण्येव), ते१ अशुचिभि ग्रही चव -c) दे२ कोपा°, दे५ ७ क्रोधी°, ते१ जोपा° (→क्रोधा°) ब३ क्रोधाविष्टेन दत्तानि -d) ब३ विधिगोत्र-, दे६ ९ विधिपात्रा (→विधिपात्र-), दे६ विधिवत्रविधानि च

६९ दे२ ते१ bcd ○ -a) ब३ दे३ ४ पादशौचमनाभ्यङ्ग (ब३ °ग), दे२ ते१ पाक्षि (ते१ °द) शौचा सु (ते१ °मु) वै पथे (ते१ °च्छे), मुवे पाक्षिशौचमनभ्यङ्ग -c) ब३ त्रिजटे ते, दे१० त्रिजटेति, दे११ त्रिजटोत्वत् (→त्रिजट त्वत्) -d) ब३ यस्य, दे१ यत्त्वत्, दे१ ४ मत्तत, दे६ ७ ८ १० पञ्च (→यच्च)

७० दे७ ते१ abc ○ -c) दे१ वासुकये सुतुष्टेन, दे३ ४ वासुका (दे४ °क्या)य सुतुष्टेन, दे६ ७ वासुकाय सुतुष्टेन व, मुवे तुष्टेन वै वासुकये -d) दे६-९ निगदित (→निगदत)

७१ -a) दे३ अनुद्याथ, दे४ अनुच्चाथ, दे११ अनुद्याथ (→अनुज्ञाप्य), दे२ अध्याय्य मृत जन्तुर्, दे१० अनुद्याप्य व्रत यत्तु, ते१ अथाप्यनृज रूपा -b) ब३ क्रिया (→क्रिया) -c) ब३ दे३ ४ याचिता, दे१० योचिता (→योचिता), दे१० देया, ते१ देवा (→देया) -d) ब३ दे१० दक्षिणा (→दक्षिणा), ब३ न ददाति य, दे४ ८ नादद्विज, दे६****, दे७ नानदस्विज, दे११ नादद्विजे, ते१ न*** द्विज (→नाददद्विज)

७२ -a) मुवे °कारा या (→°कारी यो) -d) दे४ ६ क्रियामन्त्रै (दे४ °त्र) विहीनक, मुवे क्रियामन्त्रैर्विनापि च

७३ -a) ब३ स त्रिवास च स्नान यत्, दे२ ते१ रात्रिवाम च स्नान वा, दे३ स त्रिवासवासस्नान, दे४ सत्रिवास** स्नान, दे६ ९ ११ सरात्रिवाससा स्नान -b) दे१ ३ ४ यथासत्त्वं (दे४

य शिष्यो न नमेद्भक्त्या गुरुं ज्ञानप्रदायकम् ॥७३॥
तस्यैव प्राकृत धर्ममग्रे गेय करिष्यत ।
सर्वं तुभ्य मया दत्त नागराजाय वार्षिकम् ॥७४॥
इत्येतद् वै पुराणेषु सेतिहासेषु पठ्यते ।
तद्वदलीककरणं श्राद्धं दानं व्रतं तथा ।
नोपतिष्ठति तेषां वै तेन नग्नादयस्त्वमी ॥७५॥
मुषिताश्छिद्रकरणैस्तद्दानफलभोक्तृभिः ।
यथा गतास्तथा ते तु श्राद्धे हृतास्तु निष्फला ॥७६॥
मौनव्रतधरा यान्ति पुनः प्राप्त्यथहेतवे ।
एवमेतन्महाप्राज्ञ यन्मा त्वं परिपृच्छसि ॥७७॥

त्रिकालज्ञ उवाच ।*

षट्काले भोजनं त्वद्य नाहं भोक्तुमिहोत्सहे ।
यावत्तृप्तिर्न ते भूयाद् दृष्ट्वा हन्तः स्थिरो भव ।

°त्व) (→यथासत्त्व-), ब३ तथा**** पत, दे२ यव्यसत्त्वं सख
पत, ते१ वसत्त्ववत्त्वरूपत -d) दे३ ४ दान° (→ज्ञान°),
दे१० °प्रदायिक (→°प्रदायकम्)

७४ -a) दे५-११ मुवे तथैव (→तस्यैव) -b) ब३
द३ अग्र-, दे१० अग्ने (→अग्रे), ब३ दे१ ४ १० करिष्यति (→
करिष्यत) -c) ब३ एतत् सव, दे५ सर्वे तुभ्य दे६ सव तु*,
दे७ सव तत्तु (→सव तुभ्य), दे२ ते१ सर्वे (दे२ °व) तुभ्य
भवेद्दत्त

७५ दे५ ef ° -a) ते१ एतद् वेदपुराणेषु -b) दे३
सेतिहासेति (→सेतिहासेषु) -c) ब३ तद्वदलीक°, दे३ ४ तद्वद्वय
(दे३ °द्वया) लीक° (→तद्वदलीक°) -d) ब३ दे१ ३ ४ श्राद्धदान,
दे३ श्राद्ध दान-(→श्राद्ध दान) -e) ते१ तोषन्तिथति (→नोप
तिष्ठति), ब३ येषां तु, दे१ ४ १० ते१ तेषां तु (→तेषां वै) -f)
ब३ दे१ ३ तेन नग्नादयस्तथा, दे२ तेन नग्नादयस्त्वमी, दे१ ७ तेन
नग्नादयस्त्वमी, दे१० तेन नग्नादयस्त्वमे, ते१ तेन नग्नादयस्कूचय

७६ दे५ ° -a) दे१ ३ ४ पुष्टिताच्छिद्र°, दे२ मुखित्वा
च्छिद्र°, दे६ पुष्टिताच्छिद्र°, दे१० मुषित्वाच्छिद्र°, ते१ मुखित्वा क्षुद्र° (→
मुषिताच्छिद्र°) -b) दे३ ४ स्वनं सफलसो कृति -c) ब३ दे२ १०
ते१ श्राद्धे(ब३ °द्ध) भूतास्तु, दे१ ३ ४ श्राद्धपूतास्तु (→श्राद्धेहृतास्तु)

७७ -a) मुवे प्राप्याथ°, ते१ प्रारब्ध° (→प्राप्यथ°)
-d) मुवे त्वा (→त्व)

* दे६ ७ त्रिकालज्ञ, दे१० त्रिकालज्ञ उ०

७८ -a) दे३ भोजने (→भोजन), दे२ ते१ तद्वद, दे५ त्वाद्य
(→त्वद्य) -b) दे५ ८ °सवे (→°सहे), दे६ नाहं भोक्तास्मि हेतवे

तावत्कालं प्रतीक्षस्व यावदागमनं मम ॥७८॥
अस्मिन्तीर्थे सदैवाहं दिवारात्रमतन्द्रित ।
सोऽहमद्य व्रतं त्यक्त्वा तव कारुण्यपूरित ॥७९॥
या स्त्रियं तव सान्निध्यं काङ्क्षितं सुचिरं त्वया ।
आनयित्वेह श्राद्धं व कारयिष्यामि तामहम् ।
एवमुक्त्वा स षष्ठाशी मौनवाक् सयमी द्रुतम् ॥८०॥
राजा समीपं दृष्ट्वा अकस्मादागतं ऋषिम् ।
क्षितौ तले विलुलितं पादौ कृत्वा तु मूर्द्धनि ।
धन्योऽस्म्यनुगृहीतोऽस्मि यद्भवान् गृहमागत ॥८१॥
सदा यत्नं करिष्यामि त्वदागमगृहं प्रति ।
अद्य मे सफलं जन्म यद्भवान् स्वयमागत ॥८२॥
इदं पाद्यमिदं चाद्यं मधुपर्कमिमां च गाम् ।

वे १८० ८

-c) दे६ यावन्नपनिर्नेतभूयात् -d) दे१ भव दे३ भवत, दे४ भवोत्
(→भव) -e) दे३ °काले (→°काल)

७९ दे१० d° -b) दे१ ३ ४ दिवारात्रिमतन्द्रित, दे१०
दिवारात्रिकतन्द्रिता -c) दे२ ते१ कृत, दे१० क्रिया (→व्रत) -d)
ब३ °यन्त्रित, दे१ २ ४ ते१ °पूजित, दे३ °पूजित (→°पूरित)

८० दे१० a d ° -a) दे२ ते१ या स्त्रियं तपसास्ति
(ते१ °धि) क्य दे१ ३ ४ या स्त्रियं तप चास्तिक्व, दे६-११ मुवे
गत्वाहमानयिष्यामि -b) दे१ काक्षितं सुरभिस्तथा, दे२ ते१ काक्षितं
सुरचित्त्वया, दे३ काक्षिता सुरभि त्वया, दे४ काक्षिता सुरभिस्त्वया,
दे५-११ मुवे त्वयोक्ता ता वर(मुवे °रा) स्त्रियम् -c) ब३ आन-
यित्वेह श्राद्धं व, दे२ ते१ आनयिष्ये सह श्राद्धं व, दे५ मुवे अनया
कारयिष्यामि, दे६-११ आनाय्य कारयिष्यामि -d) दे२ कारत्वायि
मूर्द्धनि, दे३ कारयिष्या पितामह, दे४ कारयिष्ये पितामहम्,
दे५-११ मुवे श्राद्धं तु विधिना सह -e) ब३ च (→स), दे५-११
षष्ठाशी, ते१ शब्दादि (→षष्ठाशी) -f) ब३ दे२ ५-८ ते१ मौन
वाक्य (→मौनवाक), ब३ मुवे सयमी (→सयमी)

८१ -a) ब३ समीपक (→समीपग) -b) ब३ दे१-४ ते१
आकस्मिक (ब३ °क) नृपस्तदा, दे१० आसनादवतीय च -c) दे३ ४
क्षितौताल-, दे५ ८ ११ मुवे क्षित्यास्तले, दे६ ७ क्षित्यास्थले, दे१०
क्षितेस्तले (→क्षितौ तले), ब३ विलपित, दे६ विचलितौ, दे७ वितु
लितौ, दे८ ११ विलुलितौ, दे१० विलुलुटे, मुवे विलुलित (→
विलुलित)

८२ -a) ब३ यदा (→सदा-) मुवे -यज्ञ (→-यत्न)
-b) दे१-११ मुवे गृहमागमने तव, दे१ त्वदा वामगृहं प्रति, दे१०
मदगृहागमनं प्रति -d) दे५-११ मुवे यज्ञवास्त्वमिमां गत

८७ गृहाण मुनिशार्दूल येनाह शान्तिमाप्नुयाम् ॥८३॥
तस्य तत् प्रतिगृह्याशु स मुनिस्त्वरितोऽब्रवीत् ।
मदीयागमने राजन् शृणु त्व कारण यथा ।
तच्छ्रुत्वा कुरु तत् क्षिप्र येनाह तोषितोऽभवम् ॥८४॥
एवमुक्तस्तु राजर्षिरब्रवीत् त तपोधनम् ।
किं तद्वद यथा कार्यं येन सिद्धिं च द्रक्ष्यथ ॥८५॥

त्रिकालज्ञ उवाच ॥*

या सा ते राजमहिषी तामानय वराननाम् ।
तस्या दासी प्रभावेति ता चानय महामते ॥८६॥
ततश्चान्त पुराद् देवी सदासी तत्र चागता ।
क्षितौ विलुलिता साध्वी प्रणाममकरोदधे ।

८३ -a) दे४ वारि (→पाद्याम), दे६ ७ अघ्य (→चाध्य),
न१ इद पाद्यमिमांश च -b) ब३ इ अ गो दे२ ७-९ ११ इम च
गा (दे७ ०५), दे६ इद च गा (→इमा च गाम) -c) दे७ गहाणि
(→गहाण), दे२ ६ ते१ आप्नुयात् (→आप्नुयाम)

८४ -a) दे१ ३ ४ परि (→प्रति) -c) ब३ ० गमन
(→गमने) -d) दे२ ९ ११ मुवे महत्, ते१ यदा (→यथा) -e)
दे२ ९ ११ मुवे सव (→क्षिप्र), दे१० तच्छ्रुत्वा च कुरु क्षिप्र -f)
दे७ ७ भवेत् (→[अ] भवम्), दे३ ४ येनाह रक्षितो भवान

८५ -b) दे६ ७ तु (→त) -c) दे६ ७, दे७ -काल (→
-काय) -d) ब३ येन सिद्धिं च द्रक्ष्यसि, दे१ ३ ४ येन सिद्धिं च रक्ष्य
दे२ ते१ येन सिद्धिं च द्रक्ष्य (ते१ ० वा), दे२ ९ ११ येन सिद्धिं भवेदि
(दे२ ८ ९ ११ ० त्वि) दम

॥ दे६ ७ त्रिकालज्ञ (दे७ ० ज्ञो), दे१० त्रिकाल उ०

८६ -a) दे६ या मुन, दे७ या मत (→या सा ते),
दे१ ३ ४ या सा ते महिषी राजन् -b) ब३ समानय, दे२ ४ सेहानय,
दे६ ७ तमानय, ते१ नेहानेय (→तामानय), ब३ वराङ्गना, दे१ वरा
नन, दे२ ते१ वरानने, दे३ वराननी, दे४ वरानना, दे६ वरावन (→
वराननाम्) -c) दे२ ते१ तस्य (→तस्या), दे२ ९ ११ मुवे तस्या
(दे६ ७ ११ ० स्य) दासी वरारोहा, दे१० दासी प्रभावती तस्यास -d)
ब३ तामानय, दे मा चव यम, दे४ सो चैवाया (→ता चानय),
दे२ ९ ११ मुवे प्रभावत्यपि विश्रुता, ते१ साचा**महामते

८६ श्लोकान्तर दे२ ८ ९ ११ मुवे अधिकम्—

*सापि देव्या तु सहिता आयातु मम सन्निधौ ।

८६ श्लोकान्तर दे७ अधिकम्—

*सापि देव्या त्वमाया तु प्रयातु मम सन्निधौ ।

दे१० अधिकम्—

*तथेत्युक्त्वा स राजर्षिमहिषी स्वा सचेटिका ।

तद्वषवरमाहूयाकारयामास सत्वर

समासीना च विप्रेन्द्र प्रोवाच करसपुटाम् ॥८७॥
अद्य तीर्थे ध्रुवकरे मयाश्रयं शुचिस्मिते ।
यद् दृष्टं तच्च वै सर्वं शृणुध्व सह मन्त्रिभि ॥८८॥
ये केचित् पितरो लोके लोकाना सर्वत स्थिता ।
ते पूजिता श्राद्धकृद्भि पुत्रै प्रीता दिव ययु ॥८९॥
एको वृद्धतरस्तत्र सूक्ष्मप्राणिभिरावृत ।
क्षुत्क्षामदेह शुष्कास्यो निर्गतोदरसूक्ष्मदृक् ।
निराशो गन्तुकामश्च पुन स निरयेऽशुचौ ॥९०॥
कारुण्यात् स मया पृष्ट कस्त्व ब्रूहि किमिच्छसि ।
तेनात्मकर्मजनित मम सर्वं निवेदितम् ॥९१॥
ततस्तत्रव त धृत्वा तस्य कारुण्यन्वित ।

८७ -a) दे३ ४ ५, ८ ते१ ० पुरा देवी दे६ ० पुरी देवी (→
० पुरादेवी) -b) दे७ सा (→स-), दे६ सागता (→चागता)
-c) दे६ क्षतौ, दे९ क्षितौ (→क्षितौ), ब विल्वा च ता, दे६ वित
लिता, दे७ वितुलिता (→विलुलिता) -e) दे६ समासीन दे७
समासेन (→समासीना) -f) दे१-४ ते१ ० सपुटम् (→० सपुटाम)
दे२ ८ ९ ११ मुवे प्रोवाच विनिताननाम् दे६ प्रोवाच*वरानना, दे७
प्रोवाच ता वरानना

८८ दे१ ५ ९ ११ मुवे cd ० -a) दे२ ९ ११ मुवे ध्रुव-
तीर्थे मयाश्चय -b) दे२ ९ ११ मुवे यद् दृष्टं कथयामि व -d)
ब३ शृणुष्व, दे१० शृणुष्व (→शृणुष्व)

८९ -a) दे२ ९ पितरौ (→पितरो) -b) दे७ काता
(दे७ ० त्या) सवत्र इच्छत -c) दे६ मुवे ये (→ते), दे२ १० ते
पूजा श्राद्धकृद्भि हि (दे१० ० श्च), ते१ ते पूजा*श्राद्धकृतै -d) द१
वपु (→ययु), दे२ पुनैरप्रीतादिवगता, दे६ पुत्र प्रीति परा ययु
दे७ पुत्रौ पौत्रैश्च प्रीयता, ते१ पुनैरप्रीता ते दिवगता

९० -a) दे२ एका, दे६ एके (→एको), दे२ ते१
वृद्धतरस्, दे४ वृद्धतरस, दे२ ९ ११ मुवे वृद्धो नरस (→वृद्धतरस)
-b) ब३ दे१० ० राचित (→० रावृत) -c) दे६ ८ क्षुत्क्षामदेहा (दे७
० हाच) ते१ क्षुत्क्षामदेह (→क्षुत्क्षामदेह) दे२-४ शुष्कास्य, ते१
शुष्कस्य (→शुष्कास्यो) -d) ब३ निगतोदर, दे२ ९ निगतोदक*
(→निगतोदर) -e) दे१० निराशी (→निराशो), दे३ ४ ० कामस्य
(→० कामश्च), दे२ ते१ निराशान्त तु कामश्च

९१ -a) दे६ ० एषा समया पृष्ट, दे७ इत्युक्त्वा सा मया
पृष्ट -d) दे२ ९ ११ मुवे कम- (→सव), दे६ -निवेदन (→
निवेदितम्)

९२ -a) दे३ ते१ त दृष्टा, दे४ तद् दृष्टा, दे२ ९ ११ मुवे
तच्छ्रुत्वा (→त धृत्वा) -c) दे७ ४ तव दास्यास्य, दे७ द्विजश्रेष्ठश्च

तव दास्याश्च या दासी तस्य तन्तु किलोच्यते ।
 नाम्ना विरूपकनिधिस्तामानय वरानने ॥९२
 इति श्रुत्वाऽनवद्याङ्गी तस्या आनयितु त्वरा ।
 प्रेषयामास सर्वत्र भृत्यान् शीघ्रमिहानय ॥९३
 सा एकान्ते दिवा किञ्चिन्मासपानात् स्वता हृता ।
 पुरुषेण सहासीना शय्या दष्टा तु सेवका ।
 करे गहीत्वा त्वरिता मुनेरग्रे स्थिता भवन ॥९४
 ता दष्टा मद्यक्लिन्नाङ्गीममनोज्ञा वरावताम् ।
 उवाच प्रत्यायाथ वै मुनि पितृसुता क्रियाम् ॥९५
 अथ त्वया पितृणा च कृते दत्त स्वधाकृतम् ।

(→तव दास्याश्च) ते१ दासी च (→या दासी) -d) दे२ ५ तस्य
 तत ते२ तस्य** दे७ तस्य तेव मुवे तस्यास्तन्तु, ते१ तस्य
 तन्तु (→तस्य तन्तु) -e) दे१ °विधिस (→°निधिस), ब३ नाम्ना
 तु विरूपनिधिस -f) दे२ ते१ स्वाम ° (→तामा°)

९३ -b) ब दे६ तस्य दे४ तस्या (→तस्या) दे६ ७
 आनयने त्वर, दे८ ८ ११ आनयने त्वरन दे९ मुवे आनयनेऽत्वरत
 ते१ आनयितु त्वर (→आनयितु त्वरा), दे१० ता समानयितु त्वरा
 -c) दे१० भृत्य मप्रेषयामास -d) दे२ ते१ तस्य (→भृत्यान्),
 दे८ ८ ९ ११ मवे तस्या आनयने बहून् दे६***वने बहून्, दे७
 सेवकानयने बहून्

९४ -a) ब३ सा चैकान्ते दिवा किञ्चित्, दे५ ९ ११ मुवे
 सा चैकान्ते च दिवसे -b) दे१- ते१ हृता (→हृता) ब३ मास*
 *रतास्थिता, दे४ मासपानादातो तदा, दे५ ९ ११ मुवे पानमास
 रता सता -ab) दे१० सा चकान्ते दिवामास मद्य भक्ता यथा
 मुख -c) दे५-११ मुवे °सीना (→°सीना) -d) दे१ ४ सर्वे
 (-शय्या), दे२ ते१ सेवक (→सेवका), दे५ ९ ११ मुवे शय्याया
 मदक्लिन्ना दे१० शय्याया कामलिप्सया -e) दे१० त्वरिता
 (→त्वरिता) दे५ ९ ११ मुवे सेवकै सा करे गह्वा -f) ब३ स्थिता
 भव दे२ ४ ते१ स्थिताभवत दे१० समानयन् (→स्थिता भवन),
 दे९ ९ ११ मुवे अनीतामुनिसन्निधौ (दे६ ७ °त्तम)

९५ -a) दे५ ९ ११ मुवे ता दष्टा मदिरामत्ता -b) दे२
 °वत्त (→°वृता) ब३ शाणितान्ताम्बरा भश, दे१ ३ ४ अमरो (दा
 °रौ) जावरा भश, दे१० अमनोज्ञा वश (?) भश -c) दे५-९ ११
 मुवे प्रत्यायाथ तु तस्या (दे७ °स्या) वै -d) दे५-९ ११ मुवे मुनि
 प्राह क्रिया प्रति

९६ -a) दे२ ते१ अय, दे१० अयि (→अथ), दे५-९ ११
 त्वया पितृणा च कृत, मुवे पितृणा च कृते दत्त -b) दे१ त्वया,
 दे१० विधा-(→स्वधा-), दे९ ९ ११ दत्त दान न वा स्व(दे६ ७, सु)वा

दान चोदकनिर्वाप कस्मैचिद् ब्राह्मणाय च ॥९६
 सा नैवमित्युवाचेद तमृषि सशितव्रतम् ।
 न जानामि पितृ न स्वान् वै क्रियाकार्यं च वै विभो ॥९७
 इति ब्रुवाणा ता दासी त्रिकालज्ञोऽभ्युवाच ताम् ।
 पत्नी च मथुरेशस्य नृप सपुरसज्जनम् ॥९८
 सर्वे द्रक्ष्यथ माहात्म्य पितृणा सन्तते फलम् ।
 सकौतुक महाभागा श्राद्धदानस्य चैव हि ॥९९
 ब्राह्मणा नगरे सर्वे भुक्तभोज्या सुपूजिता ।
 ते नीता श्राद्धकर्मार्थं श्राद्धिक गृह्य सत्त्वरा ॥१००
 तत उदघ्ण्टरावस्तु सर्वलोक कुतूहलात् ।

वे १८० १०७

कृत, मुवे दान वारि न वा स्वधा -c) दे१० °निर्वाप (→°निर्वाप),
 ब३ दान चोदकनिर्वाप दे३ दान वेदेनि निर्वाप दे४ ता दान वेदेन
 निर्वाप दे५ ९ ११ मुवे तपण चापि (दे७ चैव दे६**)नो दत्त -d)
 दे५ ९ ११ मवे पितृणा चापि मुक्तिदम्

९७ -b) दे५-९ ११ मुवे त मर्नि, ते१ तदृषि (→तमृषि),
 ब दे४ ६ १० शमित° (→सशित°) -c) दे३ ४ जलनामपितृन
 स्वान्व -d) दे२ ६ ९ मुवे क्रिया (→क्रिया-), दे७ तु (→च), दे१
 प्रयुभो दे८ विमिवि (→वै विभो)

९८ -a) दे ब्रुवाणा ता दे७ ब्रुवा ततो, दे६ ध्रुवा*त
 (→ब्रुवाणा ता) दे१ दासा, दे६ ८ दासी (→दासी) -b)
 दे१ ५ ११ मुवे ते१ ह (→नाम) -c) दे१ ९ ११ मुवे ते१ पत्नी च
 (→पत्नीञ्च) -d) दे५-९ ११ मुवे नप (→नप), दे -९ ११ मुवे
 °सज्जन (→°सज्जनम्)

९९ -a) ते१ वदस्व (→द्रक्ष्यथ) -b) दे४ ५ पितृणा
 (→पितृणा), दे४ सतत दे७ सततो (→सतते) दे८ फले (→फल)
 -c) दे६ ७ स कामहा दे८ ९ ११ मुवे सकौतुका (→सकौतुक) -d)
 मुवे दे५ ८ ९ ११ चैव ह (→चैव हि), दे६ ७ शुद्धदानस्य चावहि
 मुवे श्राद्धदान च नव ह

१०० -a) दे५ ७-९ ११ नगरस्यापिते (दे५ °त) सर्वे, दे१
 नगरस्यापि ते सर्वे, मुवे नगरस्याश्च ते सर्वे -b) दे२ मुक्ते, ते१
 मक्ते, दे३ ४ भुक्ता (→भुक्त-), ब३ भक्तपूज्या सुपूजिता, दे५-९ ११
 मुवे ब्राह्मणा भावपूजिता -c) दे१ ते कृता द न वता, दे४
 ततस्ता (→ते नीता) दे१ °कर्मार्थ, दे ४ °कर्मार्था (→°कर्मार्थ),
 दे५-९ ११ मुवे राज्ञा नीतास्तत्र तोर्थे -d) दे१ १० सत्त्वरा (→
 सत्त्वरा) दे५-९ ११ मुवे श्राद्धाथ (दे६ °र्थे) मुनिना सह

१०१ दे९ ९ ११ मुवे cd○ -a) दे१-३ १० ते१ तत्र
 (→तत), दे३ तत्र रुद्यष्ट°, दे४ तत्रेयुग° (→तत उदघ्ण्ट°),

वे १८० १०७

आगतो ध्रुवतीर्थे स राजा सर्वजनैर्वृत ॥१०१॥
तत्रागत्य यथा त तु नष्टसज्जमचेतनम् ।
अद्राक्षन् सर्वलोकास्तु मशकैर्वेष्टित तत ॥१०२॥
उवाच स तदा विप्रस्तव सजातया स्त्रिया ।
मयैषा तव पुष्ट्यर्थमानीता वद यद्वितम् ॥१०३॥

अगस्तिरुवाच ॥३॥

स्नात्वैषा ध्रुवतीर्थे तु ब्राह्मणोक्तक्रमेण तु ।
करोतु तर्पणं चास्मान् येन पूर्वं क्रमागतम् ॥१०४॥

दे५ ११ मुवे लोक परिव्रतो राजा -b) दे१ ४ ते१ °लोक- (→°लोक), दे५ ११ मुवे ध्रुवतीर्थे गत प्रभु -c) ब३ दे१० ते१ °तीर्थे तु, दे२ °तीर्थेषु (तु) (→°तीर्थे स)

१०२ -a) दे५ ११ मुवे तत्र दष्ट (दे७ °ष्टा) स वै जन्तुर -b) ब३ नष्ट*** चेतन, दे५ ८ ११ नष्टतुर्विचेतन, दे६ नष्ट** विचेतन, दे७ नष्टचिह्नविचेतन, मुवे न च त तु विचेतन -c) दे१ ४ ते१ अद्राक्ष (→अद्राक्षन्), ते१ °लोकास्तु (→°लोकास्तु) दे६ ७ मदेन चेष्टित क्षुद्र, दे५ ८ ११ मुवे मशकैर्वेष्टित क्षुद्र -d) दे५ ८ ११ मुवे क्षुधया चातिपीडित, दे६ क्षत्रिया च निपीडित दे७ क्षुधया च निपीडित

१०३ दे४ cd ○, ब३ a ○ -a) दे१ ३ ४ च सदा, दे५-११ मुवे त तदा (→स तदा), दे५ ११ मुवे विप्रो (→विप्रस) -b) ब३ तदा सन्तानजस्त्रिया, दे५ ११ भवत्सन्तानजा स्त्रिय (दे६ ७ °य), मुवे [अ]भवत् सन्तानजास्त्रिय -c) ब३ मयैषा तव पुष्ट्यर्थ, दे१ ३ तथषा तव पुण्याथ, दे५ ८ ११ आनीता तव पुष्ट्यर्थ (दे६ ९ °ष्य) थ, दे१० समानीता च तनया, मुवे आनीतास्तव पुष्ट्यर्थ -d) दे२ ते१ चास्थितम् (→यद्वितम्), दे५ ११ मुवे यथेच्छसि तथा कुरु

॥ दे४ ○, ब अगस्तिरुवाच, दे२ ३ ५ ७-११ मुवे अगस्त्य उवाच दे६ अगस्त्य, दे१० अगस्तिरु

१०४ -a) दे१ स्नात्वैषा, दे६ ७ स्नात्वैषा (→स्नात्वैषा), दे२ ५ °तोथ तु, दे६ °तीर्थेषु (→°तीर्थे तु), दे४***** तीर्थो तु -b) दे१ ३ ४ ब्राह्मणोक्ता, दे२ ५ ७ ११ मुवे ब्राह्मणोक्त- (→ब्राह्मणोक्त-), दे५-८ ११ मुवे च, दे१० वै (→तु) -c) दे६ ते१ करोति (→करोतु), दे५ ११ मुवे चास्मिन् (→चास्मान्), ब३ करोतु त****, दे१० करोत्वस्मत्तर्पण च -d) ब३ दे२ ते१ येन पूव यथाक्रमम्, दे५ ११ मुवे पूर्वोक्तविधिना त्वयम्, दे१० यथापूव यथाविधि

१०५ -a) ब३ तत श्राद्धञ्च रोप्यञ्च, दे१ तत श्राद्ध करण्येव, दे२ तत श्राद्ध च रोप्य च, दे४ तत श्राद्ध करोष्ये

तत श्राद्ध च रोप्येण वस्त्रदानविलेपनैः ।
अर्चित्वा पिण्डदानं च करोत्वेषा सुभक्तित ॥१०५॥
अत्रैव य इमे सर्वे द्रष्टारो भविता स्वयम् ।
कारयित्वा तु सा सर्वं यथोक्तं जन्तुना तदा ॥१०६॥
ब्राह्मणा बहवस्तत्र वृता श्राद्धकृतो वरा ।
राज्ञा पत्न्या च द्विगुणं श्राद्धार्हं वरदक्षिणम् ॥१०७॥
पट्टवस्त्रं तथा धूपं कर्पूरागुरुचन्दनम् ।
तिलोत्तरं तथान्नं च बहुरूपं सुदक्षिणम् ॥१०८॥

(दे४ °त्वे) व, दे५ ११ मुवे तत श्राद्ध सरोप्य च, ते१ तत श्राद्ध वरोप्य च -b) दे१ ४ °विले (दे२ °लो) पन (→°विले पन), दे५-११ मुवे सवस्त्रं सविलेपनम् -c) ब३ °दानन्तु, दे१ ३ ११ मुवे °दानेन, दे२ ते१ °दाने च (→°दान च) -d) ते१ रतो° (→करो°) दे१ ९ मुवे च (→सु-), दे१ करो (तु तर्पणं चास्मिन्) त्वेषा च भक्तित

१०६ दे५ cd ○ -a) दे१ अथव पद्यसा सर्वे, दे२ १० ते१ अत्रैव यदि मा सर्वे, दे३ ४ अ१(दे४ °थ)व यद्यमा सर्वे (दे४ °व), दे५ ११ अत्रैव भवत सर्वे, मुवे अत्रैव सर्वे स्थित्वा वै -b) दे२ त्वय (→स्वय), दे१ ३ ४ त्व (द४ द)ष्टारो भवतु स्वय (दे४ °या) दे५ ८ ११ मा द्रक्ष्यथ सुखान्वितम्, दे६ ७ मा द्रक्ष्य व सुखान्वित, दे१० द्रष्टारो दिव्यदहिन मवे मामीश्वर्य सुखान्वितम् -c) दे१ कारापिता यथा सव दे२ ते१ करोवि (ते१ °चि) ता यनो सव, दे४ कारापिता या सा सव, दे६ ११ मुवे कारयित्वा यथा मव -d) दे२ ते१ यथाक्तमधुना तदा (ते१ °था) दे३ ४ यथोक्त त(दे३ द)तुना तदा, दे६ ११ मुवे श्राद्धदानं हि तन्तुना

१०६ श्लोकस्य b,c मध्ये दे१० अधिकम्—

*इत्युक्ता विररामाय सजन्तुमु निसन्निधौ

१०७ दे५ ○ -a) दे६ ११ मुवे तस्य तद्वचनं श्रुत्वा -b) ब३ कृता श्राद्धकृते वरा, दे१ ३ ४ तावत् श्राद्धकृते वरा, दे२ कृता श्राद्धकृती वराह, दे६ ११ मुवे तस्य तद्वचनं श्रुत्वा, ते१ कृता श्राद्धकृतावह -c) दे१ ३ ४ पत्न्याश्च (→पत्न्या च), दे१ स गुण (→द्विगुण), दे०-११ मुवे कारयामास दास्या वै -d) दे६ ७ श्राद्ध स्व(दे६ सु)वणदक्षिण, दे८ ११ मुवे श्राद्ध सुवहु दक्षिणम् (दे८ °णा)

१०८ -a) दे१ ३ ४ पितृ-, दे६ ७ यदि, दे१० बद्ध-, ते१ पट्ट- (→पट्ट-), दे७ ७ धूपे (→धूप) -c) दे१० विलेपन (→तिलोत्तर), दे३ ४ तथान्य, दे६ तथान्ये, दे७ तथान्ये (→तथा न) -d) दे६ °रूपे (→°रूप) ब३ दे१० सदक्षिणम् दे४ ४ तु दक्षिणम्, दे६ ११ मुवे सपिण्डकम् (दे६ ७ °के) (→सुदक्षिणम्)

दायापित समग्र वै विरूपनिधिहस्तत ।
 कृते आद्धे पिण्डदाने स जन्तु सुकृती भवेत् ॥१०९॥
 दिव्यकान्तिरदीनात्मा तथाभूतै पृथक् पृथक् ।
 वेष्टित शुशुभेऽतीव दीक्षितोऽवभूथान्तरे ।
 स्वर्गागतैर्विमानैश्च छादित तत्र वै नभ ॥११०॥
 तेषा मशकमात्राणा सुगात्राणा सुरुपिणाम् ।
 ततस्त्वष्टगणो जन्तुविमान प्रेक्ष्य चागतम् ॥१११॥
 गन्तु स्वर्गमुवाचेद त्रिकालज्ञ नृप जनम् ।
 शृण्वन्तु वचन सवे मदीय पितृतुष्टिदम् ॥११२॥
 ये तीर्था सरित श्रेष्ठा समुद्रा पवतोत्तमा ।
 कुरुक्षेत्र गया चैव स्थानान्यायतनानि च ।
 पितृणा मुक्तिद चान्यन्न भूत न भविष्यति ॥११३॥
 आषाढ्या पञ्चमे पक्षे प्रतिप्रतभृतीस्तथा ।

शुक्लप्रतिपदन्त च तीर्थेद प्राप्य सत्वरं ॥११४॥
 पितर आद्धपिण्डोदा आश्विने ध्रुवमास्थिता ।
 कृत्वा प्रेतपुरी शून्या स्वर्गं पातालमेव च ।
 ईहमाना स्वक पुत्र गोत्रतन्तुमथानुजम् ॥११५॥
 कन्या गते सवितरि य आद्ध सप्रदास्यति ।
 तपण ध्रुवतीर्थाख्ये तिथीना षोडशान्तरे ।
 सुतृप्ता स्मो वय शश्वद् यास्याम परमा गतिम् ॥११६॥
 एष एव प्रभावोऽस्य ध्रुवस्य कथितो मया ।
 दृष्टो भवद्भिर् सर्व यदस्माक सुदुरत्ययम् ।
 दुस्तर तारित पाप श्रद्धाभक्तिकर महत् ॥११७॥
 इति विश्राव्य वचनमृषिमन्य नृप जनम् ।
 राज्यपत्नी तथा दासी स्वा सुता शिवमस्तु व ।
 आरुह्य वरयानैस्तैर्गता स्वर्गं वृतामरं ॥११८॥

वे १८० १२७

१०९ दे० ७ ८, दे० ८ ९ ११ मुवे ab ०, दे० ७ cd ०
 -a) व प्रदापित, दे० दारापित दे० दावापित, दे० तदापित दे० द-
 दापित (→दायापित) -b) व दे० ते० १ ० विधि- (→० निधि-)
 ते० १ -वत्त (→हस्त) -d) ब० दे० ८-११ मुवे ते० यथा
 (→भवेत्) -cd) दे० कृत श्रोद्धे पिण्डदानस्तु जन्तु सुकृती यथा

११० दे० ७ a-d ० -a) अदीनात्सौ (→अदीनात्मा),
 -c) दे० वेष्टिते, ते० चेष्टित (→वेष्टित), दे० ते० शुशुभे भाव
 (→शुशुभेऽतीव) -d) ब० दीक्षितावभूथान्तरे, दे० ते० दीक्षितोव
 भतावरे दे० ८ ९ ११ दीक्षिताव भूथोयथा, मुवे दीक्षितोऽवभूथेयथा
 -e) दे० ४ विमानस्थै (→विमानश्च), दे० कृतविमानश्च तदा

१११ -a) दे० ७ ९ ११ मुवे ० गात्राणा (→० मात्राणा)
 -b) ब० अतिमात्रस्वरूपिणाम्, दे० स्वर्गात्रीस्वरूपिणा, दे० सुगा
 त्रीणा स्वरूपिणा -c) दे० २ ५ ११ मुवे ततस्त्वष्टमना (दे० ते० १ ० नो)
 ज तुर -d) ब० दे० १० विमानान्, दे० ते० विमानात् (→विमान),
 दे० २ ते० १ प्रेक्ष्य (→प्रेक्ष्य) ब० दे० १० चागतान् दे० ३ चागता, दे० २
 वाग्मात, ते० चाग्मात (→चागनम्)

११२ -b) दे० ५ ९ ११ मुवे मुनि नृप (दे० ० प) (→नप
 जनम्) -d) दे० मदीय तुष्टि पितृद, ते० मदीया तु पतृतुष्टिनाम

११३ दे० c-f ० -a) दे० ये तीर्था, दे० ९ ११ मुवे तीर्थानि
 (→ये तीर्था), दे० १० सरिता (→सरित) -b) दे० ५ ९ ११ मुवे पव-
 ताश्च सरासि च -c) ब० दे० ६ गयाञ्च (→गया चव) -d)
 दे० ३ ४ स्थानान्यथ वनानि च -e) दे० १० सत्य (→चान्यन)

११४ -b) दे० ते० १ प्रतिपत प्रभृतयस्तथा, दे० ४ ८-९ ११ प्रतिपत
 प्रभृतिस्तथा, दे० १० तिथय प्रतिपन्मुखा, मुवे प्रतिपत प्रभृतिस्त्वय

-c) दे० ७ ७ श्रुत्वा (→श्रुत्वा-), दे० २ ५ ७ ९ ११ ० पदात् (→० पदन्त),
 ते० शुक्लप्रतिपदन्त च -d) दे० प्राह, दे० प्राहु (→प्राप्य),
 दे० ९ ११ मुवे तीर्थ प्राप्य सत्वरं (दे० ७ ० र)

११५ -a) दे० १ ० पिण्डोदी, दे० ४ ० पिण्डोदा, मुवे ते०
 ० पिण्डोदा (→० पिण्डोदा) -b) दे० १-५ ८ ते० अश्विने (→आश्विने),
 दे० ३ ५ ८ ९ ० मास्थित (→० मास्थिता) -c) दे० ३ ४ ८ प्रेतपुरी,
 दे० भूतपुरी (→प्रेतपुरी), ते० शून्या (→शून्या) -e) दे० ३-५ ८ ९
 ते० ईहमाना, दे० ७ ईहमान (→ईहमाना) -f) दे० ७ ९ गोत्र
 (→गोत्र-), ब० अथात्मज (→अथानुजम्)

११६ -a) दे० ३ ४ ६-९ ११ कन्या (→कन्या) -b) दे०
 ते० यच्छाद्ध (→य आद्ध) -c) दे० २ ० तीर्थाक्षे, दे० ५ ८ ९ ११ ० तीर्थानि,
 दे० ० तीर्थे* दे० ७ ० तीर्थे तु, मुवे ० तीर्थे ते, ते० ० तीर्थे च
 (→० तीर्थार्ये) -d) दे० ९ ११ मुवे पितृणा, दे० १० तीर्थाना,
 (→तिथीना), दे० ७ पा(दे० सा) दशान्तरे (→षोडशा तरे) -e)
 ब० अतमा, दे० ७ ते० १ स्वतृप्ता, दे० ३ ४ ८ ९ ११ सुतृप्ता, दे० सत्ता
 (→सुतृप्ता), दे० ३ ४ तत्र, दे० ७ शापाद दे० १० सर्वे (→शश्वद)

११७ -a) दे० ३ ४ प्रभावो वै, दे० ५ ९ ११ मुवे प्रभावोऽस्य
 (→प्रभावोऽस्य) -c) दे० सर्वे (→सर्व) -d) दे० ४ तदस्मा-
 सुदुरत्यय -e) दे० ५-११ ते० तरित (→तारित) -f) दे० ३ ४ आद्ध^०
 (→श्रद्धा^०), ते० भवेत् (→महत्), दे० ५ ९ ११ मुवे त्वत्प्रसादान्महामुने

११८ -a) दे० ३ ४ यतिर (→इति), दे० व्यश्राव्य (→
 विश्राव्य), दे० ८ ११ वचने (→वचन) -b) दे० ३ ४ ऋषिर्नान्यनृप
 जन, दे० २ ऋषिर्नान्यनृप जन, दे० ५ ९ ११ मुवे राजान स ऋषि जनान्
 (दे० ५ ८ जनन्, दे० ९ व्रजन्), ते० ऋषिर्नान्यनृपसज्जनान् -c)

व १८० १२७

श्रीवराह उवाच ।*

तत स राजशार्ङ्गल सगण परिवारक ।
 दृष्ट्वा तीर्थस्य माहात्म्यं प्रणम्य ऋषिसत्तमम् ।
 प्रविष्टो नगरी रम्या सस्मरन् नित्यमच्युतम् ॥११९॥
 एतत् ते कथितं भद्रे मथुरामाहात्म्यमुत्तमम् ।
 श्रवणाद् यस्य पापानि नश्यन्ते पूर्वजान्यपि ॥१२०॥
 पठति श्रद्धया युक्तो ब्राह्मणानां च सन्निधौ ।
 स पितृस्तर्पयेत् सर्वानभिगम्य गयाशिरम् ॥१२१॥

एतत्त्वया नाव्रतिने न चाशुश्रूषवे तथा ।
 कथनीयं महाभागे यश्च नार्चयते हरिम् ॥१२२॥
 तीर्थानां परमं तीर्थं धर्माणां धर्ममुत्तमम् ।
 ज्ञानानां परमं ज्ञानं लाभानां लाभमुत्तमम् ।
 श्रावणीयं महाभागे पुण्यं भागवतान् सदा ॥१२३॥
 सूत उवाच ।*

॥ इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे अष्टसप्तत्यधिकशततमोऽध्यायः ॥ १७८ ॥

दे१ ५-९ ११ मुवे राजपुत्री, दे४ ते१ राजपत्नी (→राजपत्नी) दे१ ४
 दामो (→दासी) -d) दे६ न (→व) -e) ब३ वन्दानस्ते
 दे१ २ ४ १० ते१ वरयानस्ते, दे५ ९ ११ मुवे वरयान ते (→वरया-
 नस्तर) -f) दे१ गता **** मरै, दे२ ५ ८ ११ मुवे गता स्वर्ग
 वृता सुरै, दे३ ४ गता सर्वे द(दे४ वृ) तामरै, दे६ ७ गता स्वर्ग
 गता स्वर्ग (दे७ ० रै), ते१ माता स्वर्गवृतासुरै

* ब दे२ ७ वराह उवाच, दे१ श्रीवराह उ०, दे३ ४
 श्रीवराह उवाच, दे५ ८ ११ ते१ वराह उवाच, दे६ वराह, दे९ १०
 वराह उ०

११९ -b) दे३ ४ परिचारक, मुवे परिवारक (→परि-
 वारक), दे१० सगणश्च सनागर -c) ते१ श्रुत्वा (→दृष्ट्वा) -d)
 दे५ ८ ० सत्तम (→० सत्तम) -e) दे१ ४ प्रविश्य (→प्रविष्टो), दे४ ९
 नगरी, दे५ ८ नगरा (→नगरी) -f) दे३ सस्मरन् नित्यमुत्तमा,
 दे४ सस्मरन् तीर्थमुत्तम

१२० -b) दे५-११ मुवे माहात्म्यं मथुराभवम् ते१ मथुरा
 याश्च उत्तमम् -c) दे२ ५ ७ ९ ११ मुवे स्मरणाद् (→श्रवणाद्),
 दे६ स्मरण्यद्यसि पापानि -d) दे६ नश्यते, दे७ मुच्यते (→नश्यन्ते),
 दे२ ५-९ ११ मुवे ते१ पूवजं मनि, दे३ पूवजानपि, दे६ सबजन्मनि
 (→पूवजान्यपि)

१२१ दे५ d ० -a) ब३ दे३ ४ १० ते१ पठते (→पठति)
 -d) दे६ ० शिर, दे७-९ ११ ० शिरे (→० शिरम्) -cd) दे१० ते१ स
 पितृस्तर्पयच्छास्त्रानभिगम्य गयाशिरं (ते१ ० रम्)

१२२ दे२ ५ ते१ ० -a) दे६ एतत्तु पानाव्रतिने, दे१०

एतत्त्वयानाप्रतीते -b) दे६ चाशुश्रूषते, दे७ चाशुश्रूषते (→चाशु-
 श्रूषवे) -c) दे४ कथनीया (→कथनीय) -d) ब३ यच्च (→यश्च)

१२३ दे२ ते१ ० -d) मुवे लाभानां लाभ उत्तम
 -e) दे५ ११ मुवे कथनीयं महाभागे -f) दे५ ९ ११ मुवे पुण्यान
 (→पुण्य), ब भागवत, दे१ भागवत, दे४ भागवता (→भागव-
 तान), ब३ तदा, दे५ मुदा (→सदा), दे१० नणा पुण्यवता सदा

* दे२ ते१ ०

१२४ -c) दे१ पप्रच्छ मुदिता**, दे२ ते१ पुन पप्रच्छ
 रुदिता, मुवे पप्रच्छ मुदिता देवी -d) दे१० ० स्थापने (→० स्था-
 पन), दे२ वद, दे५-९ ११ मुवे प्रति, ते१ ** (→तदा)

पुष्पिका—

पुराणनाम—ब३ इत्यादि वाराहपुराणे प्रागितिहासे भग-
 वच्छास्त्रे मथुरामाहात्म्ये, दे१ ३ इत्यादि वा(दे३ श्रीवा) राहपुराणे
 प्रागितिहासे, दे२ १० ते१ इत्यादि वाराहपुराणे प्रागितिहासे भग-
 वच्छास्त्रे, दे४ इत्यादि वाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे प्रागितिहासे,
 दे५ ८ ९ ११ इत्यादि वाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे६ ७ मुवे इति
 श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे अध्यायनाम—ब३ ध्रुवतीर्थप्रभावो
 नाम, दे१ मथुरामाहात्म्यसमाप्त, दे२ मथुरागुह्यवर्णन समाप्त, दे३ ४
 मथुरामाहात्म्य दे५ ८ ९ मथुरावर्णन नाम अध्यायसमाप्तिमगमत,
 दे६ ११ मथुरावर्णन नाम समाप्त मथुरामाहात्म्य, दे७ मथुरावर्णन
 नामाध्याय, दे१० मथुरावर्णन नाम समाप्त्यध्याय, मुवे मथुरा
 वर्णन नाम, ते१ मथुरागुह्यवर्णन नाम अध्यायसमाप्तिना—दे१-११ ०,
 ब३ अष्टाविंशोऽध्याय, मुवे अशीत्यधिकशततमोऽध्याय ॥१८०॥

१७९

सूत उवाच *

एव श्रुत्वा पर स्थान सा मही सशितव्रता ।
सर्वक्षेत्रविभागानि यश्च तेषु परो विधि ।
विस्मय परम गत्वा निभूतेनान्तरात्मना ॥१

धरण्युवाच ।*

अहो क्षेत्रप्रभावो वै यस्त्वया समुदाहृत ।
य श्रुत्वा देव तत्त्वेन जाताऽस्मि विगतज्वरा ॥२
एक मे परम गुह्य यन्मया हृदि वतने ।

१७९

* ब१ २ ०, ब२ वगाह उवाच दे१० सूत उ०

१ ब२ ३ cd ० -a) ब२ पर गुह्य, व **** दे, पुरस्थान, ते१ वर स्थान (→पर स्थान) -b) ब१ २ द१ २, ८ ९ मुवे ते१ सशि (दे५ ८ °स्वि) त° (→शसित°) -c) दे१ ३ ४ सर्वक्षेत्र (दे४ °त्रे) विधानानि, दे५ ७-९ ११ मुवे सर्वक्षेत्रविभागपु, दे६ सवतीथप्रभावेन -d) ब१ या च, दे२ यच्च (→यश्च) व१ परा (→परो), दे५-९ ११ मुवे यश्च वै (दे७ यश्चव) परमो विधि, दे१० पवतेषु पर विधि -e) दे५ ९ ११ मुवे सन्नुत्वा (मुवे °त्य) विस्मयाविष्टा -f) दे१ ३ ४ नियतेना° (→निभनेना°), दे५-९ ११ मुवे प्रत्युवाच वसुन्धरा

अत पर दे१० अधिकम्—

उवाच वक्त्र साध्वी वाराह धरणीधरम् ।

* ब१ ०, दे६ धरणी उवाच, दे१० धरण्यु०

२ -a) ब१ °विभागाय ब२ °प्रभावोऽय, दे३ °प्रभातो व (→°प्रभावो वै) -b) ब१ यस्तु य, दे१ ३ ते१ यत्त्वया (→यस्त्वया) -c) ब१-३ य स्मृत्वा, दे१ तद्धृत्वा, दे३ ४ यत श्रुत्वा (→य श्रुत्वा), दे६ ७ य श्रुत्वा च महाभाग -d) दे६ ७ जाताह (→जातास्मि), ब१-३ जातास्मि गतकिन्विषा (ब३****)

३ ब१ cd ० -a) ब१ एकस्य, ब२ एव च, ब३ ए* मे (→एक मे) -b) ब१ यन्मयादि प्रवतते, ब२ ३ ममैव हृदि वतते, दे१ ३ ४ य मे मनसि वतते, दे५-९ ११ मुवे यन्नित्य हृदि वतते, दे१० यन्मया हृदि चिन्तित -c) ब२ ३ मम प्रीत्या च तद् विष्णो, दे१ ३ ४ मत्प्रीत्यथ (दे४ मत्प्रियाथ) जगन्नाथ, दे५ ९ ११ मुवे मम प्रीत्यथमखिल -d) ब२ ३ निमल (ब निष्फल) क्तुमर्हसि, दे५-११ मुवे ते१ तद् विष्णो (ते१ अखिल) वक्तुमर्हसि

मम प्रीत्यर्थं तद्विष्णो निखिल वक्तुमर्हसि ॥३

कथ तिष्ठसि काष्ठेषु शलमृन्मयजेषु च ।

ताम्रे कास्ये च रौप्ये च कथ तिष्ठसि स्थापित ॥४

सौवर्णेषु च सर्वेषु स्थापितस्तिष्ठसे कथम् ।

ब्रह्मरीतिकमासाद्य कथ तिष्ठसि माधव ॥५

दन्तरत्न समासाद्य कथ सतिष्ठते भवान् ।

कथ तिष्ठसि वा लेख्ये भित्तिसस्थो जनार्दन ।

भूमिसस्थो महाभाग विधिदृष्टेन कर्मणा ॥६ वे १८१ ७

४ ब१ ab ० -a) ब० ३ द७ १० ते१ तिष्ठति, दे१ तिष्ठन्ति, द४ ति** (→तिष्ठसि) -b) ब२ ३ शैलेषु मृन्मयेषु च, दे१ शैलमन्मयता गता, द३ ४ शैलम मयतेषु च, दे६ स शैलमृन्मयेषु च -c) ब२ ताम्रे- (→ताम्रे), व१ रूप्ये (→रौप्ये), दे१ ४ ११ ताम्रे कास्ये तथा रौप्ये, दे६ ताम्रेषु कास्ये च रौप्ये -d) ब२ ते१ तिष्ठति दे१ ४ तिष्ठन्ति (→तिष्ठसि), दे१ देवता, दे४ स्थापिता, दे१० सस्कृत (→स्थापित), दे५-९ ११ स्थापितस्तिष्ठसे कथ, मुवे तिष्ठसि स्थापित कथ

५ दे६ ab ०, ब२ ३ cd ० -a) ब१ विशेषेण, ब२ ३ विशेषेषु (→च सर्वेषु) -b) ब२ स्थापिते, दे२ ते१ स्थापित, दे१०* पितस (→स्थापितस), दे१ ४ ते१ तिष्ठते (→तिष्ठसे), दे१० स्थापितेषु कथ स्थित, मुवे तिष्ठसि स्थापित कथ -c) ब१ ब्रह्मरीत समासाद्य, दे१ भमरारीकमासाद्य, दे३ ४ ब्रह्मरीतिकमासाद्य, दे८ ब्राह्मरीतिकमासाद्य -d) दे१ तिष्ठति, दे४ तिष्ठते, ते१ तिष्ठति (→तिष्ठसि)

६ -a) ब१-३ दत्तवस्त्र, दे५-९ ११ मुवे दन्तरत्ने (→द तरत्न) -b) ब२ ३ स कथ तिष्ठते भवान्, दे५ ८ ९ कथ सतिष्ठसे भवान्, दे६ ७ कथ हि तिष्ठते भवान् -c) ब२ ३ लिख्ये, दे४ लेख्ये, मुवे सव्ये (→लेख्ये), ते१ कथ तिष्ठति वा लेख्ये -d) ब२ °सस्थे, दे३ ४ °सस्था (→°सस्थो) -e) दे१ जगन्नाथ, दे४ महाभागे (→महाभाग) -f) ब१-३ वेद्या वा तिष्ठसे कथ

ब१-३ पूर्वार्धान्तरमधिकम्—

*किं प्रमाणा च सा देवी ? (दर्वी) उत्सेधे सापि कीदृशी ।

तस्या वै कीदृश कम देव यत्र च रोचते ।

एव सख्यापन विष्णो पथक्त्वे वा यशोधर ।

एकैकस्य च यत्कम तद् भवान् वक्तुमर्हसि ।

तत कमलपत्राक्षो लोकनाथो जनादन ।

[5]

व १८१ ८ [एव धरावच श्रुत्वा प्रत्युवाचादिसूकर ॥७
श्रीवराह उवाच ॥*

वराहरूपा भगवान् प्रत्युवाच वसुन्धराम ।
शृणु भूमि महाभागे मम कमव्यवस्थितम् ।
कथयिष्यामि ते ह्येदं कमं सस्थापनं विभो ।
त्यक्त्वा सर्वाणि काष्ठानि यानि कानि वसुन्धर ।
तिष्ठामि मधुकाष्ठेषु गुह्यमेतत् परं मम । [10]
तस्य कमं प्रवक्ष्यामि एकाग्रा शृणु सुन्दरि ।
नक्षत्रेण च पुष्पेण च्छेदयेत् काष्ठं सुन्दरि ।
मधुलाजास्ततो दद्यात् तथा दध्यक्षतानि च ।
दद्यात् श्वेतानि मात्यानि गन्धानि च तथैव च ।
श्वेतं च पायसं दद्यादञ्जनं च समारभेत । [15]
एव तत्र विधिं कृत्वा मम कमव्यवस्थितम् ।
नमो नारायणेत्युक्त्वा इमं मन्त्रमुदाहरेत् ।
योऽसौ भगवान् सबजनात्तिनाशनो नारायणः सबजगत्प्रधानः ।
अनेन मन्त्रेण भजस्व सन्निधिं मधुककाष्ठेषु विधिं करोमि ।
विद्यासु सदशा स्वस्ति तव रूपो भव प्रभो । [20]
अप्यङ्गो भव शांतिर्भवतु नमो नारायणाय स्वाहा ।
एतेन मन्त्रेण अनया विद्यया काष्ठप्रतिमासंस्कारं विधीयते ।
एव विधिं कृत्वा सन्निहितो भवानिति ।
एव सर्वं तत् कृत्वा सुरूपो निघृणा शुभाम् ।
तत् कर्माणि कुर्वीत येन तिष्ठामि शाश्वतम् । [25]
शुक्लपक्षे च द्वादश्या नक्षत्रे रेवती तथा ।
तत्र मे स्थापनं कुर्यात् भूमिसिद्धाथसाधनम् ।
यस्तु भागवत् शुद्धो मम कमव्यवस्थितम् ।
स तु कर्माणि कुर्वीत भूमिं येन मम प्रियम् ।
यावकेन दिनञ्चकमेकं भक्तेन तिष्ठति । [30]
एकं दिनं वापुभक्षश्चतुर्थे स्थापनं कुरु ।
अथ च ते प्रवक्ष्यामि तत् शृणुष्व वसुन्धरे ।
अधिवासे ततो दद्याद्ध्यक्षतविलानि च ।
घतेन प्रथमं कुर्यात्तत् उद्वत्तनं परम् । [35]
कलशान् गृह्य चत्वारो वारिदूर्वासमन्वितान् ।
तत् पूवमुखो भूत्वा मम कमसु निष्ठितम् ।
नमो नारायणेत्युक्त्वा इमं मन्त्रमुदाहरेत् ।
योऽसौ भगवाननादि अनन्तं मध्यसस्थापितस्तिष्ठति वासुदेव ।
प्रभाताया तु शबर्या द्वितीये दिवसे तथा । [40]
स्थापयेद्वाथ यशसतीर्थानि सृतेजले ।
स्थापयेत् यथान्यायं वर्तयेत् प्रियङ्गुना ।
तत् पूवमुखो भूत्वा मम कमसु निष्ठितम् ।
नमो नारायणेत्युक्त्वा इमं मन्त्रमुदाहरेत् ।
मन्त्र — योऽसौ भवान् सबजगत् प्रवीर सर्वेषु देवेषु सोमतेजस
एतेन मन्त्रेण सुखो भव त्वं सस्थापितं तिष्ठति लोकनाथ [45]
एव वस्त्रं ततो दद्याद् विधिदृष्टेन कमणा ।

प्रतिमा यस्य कर्तव्या तदानीय वसुधरे ।
प्रतिमा कारयेत् चैव लक्षणोक्ता वसुधरे ॥८

[—1 ब1 तत् सेवे (→उत्सेधे) — ब3 सन्वापना (→
सरयापन), ब3 पयकं ते (→पयक्त्वे), ब1 ५ यशोधरा (→यशोधर)
—9 ब2 आदौ (→त्यक्त्वा)
—14 ब1 एतानि (→श्वेतानि)
—17 ब2 नारायणेत्युक्त्वा (→नारायणेत्युक्त्वा) —18 ब1
भवान् (→भगवान्) —19 ब1 °काष्ठे च (→°काष्ठेषु) —20
ब3 स्थितरूपोभव** (→तव रूपो भव प्रभो)
—21 ब1 भवति, ब2 भव* (→भवतु) —23 T1 भवामि*
(→भवानिति)
अतः परं ब1 अधिकम्—
एव कृत्वा तत् काष्ठं विधिदृष्टेन कमणा
पूजयेद्गुह्यकाष्ठं च तथा तुष्यति येन वा ।
—24 ब2 3 स्वरूपा (→सुरूपो) —25 ब1 भूमियश्च मम
प्रिय + येन तिष्ठामि शाश्वत (→येन तिष्ठामि शाश्वत)
—26 ब1 2 तु (→च) —27 ब1 °सिद्धानुशासन, ब2 °सिद्धानु
साधन (→°सिद्धाथसाधन) —29 ब1 यश्च (→यन्) — 0 ब3
तक्रण, ब3 तर्केण (→भक्तेन)
—33 ब1 अधिवासदधिञ्चकं कमं येन नरं क्रियेत —34 ब1
भक्षे तत् ब2 कुर्यात् भक्षे (→कुर्यात्तत्) —35 ब1 वारिपूर्णान्
वसुन्धरे (→वारिदूर्वासमन्वितान्)
—36 ब1 मम कमसु निष्ठित, + शुक्लवस्त्रेण भूषित (→मम
कमसु निष्ठित) —38 ब1 भगवान**अनन्त (→भगवाननादि
अनन्त) —40 ब2 ५ उदुम्बरं च लाजं च मधुना सकुशास्तथा
—41 ब2 3 ० —44 ब2 नारायणश्चाद्यनन्तरूपं सस्था
पिताऽसौ सर्वतो मन्त्रपूत, ब3 ३ मन्त्रं योऽसौ भगवान् सबजगत्
प्रवीर सर्वेषु देवेषु सोमतेजा —45 ब2 एतेन मन्त्रेण च इमं मन्त्रं
गङ्गोषु तिष्ठस्व च लोकनाथ, ब3 एतेन मन्त्रेण च लोकनाथ
अतः परं ब3 अधिकम्—
*दिने तत्र तृतीये च तिलतलेन सस्थितम् ।
नमो नारायणेत्युक्त्वा इमं मन्त्रमुदाहरेत् ।
३ मन्त्रं नारायणश्चाद्यनन्तरूपं सस्थापितोऽसौ सर्वतो मन्त्रपूत
एतेन मन्त्रेण च इदं वस्त्रं गङ्गोषु तिष्ठस्व च लोकनाथ
७ अथ श्लोकः दे5-9 11 पुस्तकेष्वेव अस्ति —a) दे6 7
वसुन्धरा (→एव धरा—)
* ब1-3 दे1-4 ते ०, दे5 8 11 वाराह उवाच, दे6 7
वराह उवाच, दे9 वाराह उ०, दे10 श्रीवाराह उवाच
८ ब1-3 दे1-4 ते ० —a) दे10 काष्ठान्येकतमस्यापि
—b) दे5 8 9 तदानीय (→तदानीय), दे10 प्रतिमाया वसुन्धरे
—d) दे5 6 8 11 लक्षणोक्त (दे5 °क्ता, दे8 °क्तो) (→लक्षणोक्ता)
—cd) दे10 यथाशास्त्रं कृताया च भक्तियुक्तेन चेतसा

अर्चाशुद्धिं तत कृत्वा प्रतिष्ठाप्य विधानत ।
 तत सपूजयेद् देवि ससारभवमुक्तये ॥९
 तत्र काष्ठेषु मधुकमानीय च वसुधरे ।
 कृत्वा तत्प्रतिमा चैव प्रतिष्ठाविधिनाऽर्चयेत् ॥१०
 ततो दद्यात्तु गन्धानि ये मया समुदाहृता ।
 कपूरं कुङ्कुम चैव त्वच चागुरुमेव च ॥११
 रस च चन्दन चैव सिल्हकोशीरक तथा ।
 एतैर्विलेपन दद्यादचितस्तु विचक्षण ॥१२
 स्वस्तिक वर्द्धमान च श्रीवत्स कौस्तुभ तथा ।
 विविधान् पूषकाश्चैव माल्यानि त्रीणि पायसम् ॥१३

९ ब१-३ दे१ ४ ते१ ० -a) दे११ अर्वाक (→अर्चा-)
 -ab) दे१० तिष्ठामि सवदा भद्रे भक्ताधीनो ह्यहं प्रिये -cd)
 उत्थापनादिकं सव मङ्गलारात्तिकादिम्

१० ब१ ३ दे१ ४ ते१ ०, दे१० ab ० -cd) दे१०
 स्नाना त चैव निवृत्य तत्तदुक्तविधानत

११ -a) मुवे तास्तु (→ततो), ब१-३ गन्धानि, दे१ सुगन्धा
 स्तान्, दे१ ८ ९ ११ मुवे तु गन्धाश्च, दे१ ७ तु गन्धाध्य, दे१० तु
 गन्धादीन (→तु गन्धानि) -b) दे१ य (→ये), दे१ ८ ९ ११ हुता,
 दे१ ७ हुत (→हुता), ब३ ये ममैव प्रियानि च -d) ब०
 कस्तूरी च वसुधरे, दे१ ० ४ मङ्गल्य त्रीणि पायसम्

१२ -a) दे१ वदने (→चन्दन), ब२ ३ रसचन्दनसयोग
 (ब१ ०गे) -b) ब१-३ अगु (ब२ ०ग) रु गुग्गुल (ब१ कुङ्कुम) तथा
 -d) ते१ चचित्तस (→अचित्तस), ब१ ३ सुरभिश्च विचक्षण (ब२ ३
 ०ण), दे१० अर्चित्वा स विचक्षण

दे१ ४ एतस्य श्लोकस्य स्थाने पाठ —

विविधा मोदकाश्चैव शाकानि विविधान्यपि ।

तत शुक्लोदन चैव कर्मिणा माससम्मितम् ।

१३ दे१ ३ ४ () -a) ब१ ३ वर्त्तमान च, दे१ वर्द्धमान*,
 दे१ वर्द्धन चैव ते१ वर्द्धमानश्री (→वर्द्धमान च) -b) ब१ नन्दया
 वत्तन माधवि, ब२ ३ ततो दद्याच्च माधवि (ब२ ०व), दे१० पर
 श्रीवत्सक तथा, ते१ वचत्स मत्स्यक तथा -c) ब१ २ दे१ १० ते१
 विधान (दे१०*) पूष (दे१ ०व) काश्चैव, दे१ ८ ९ ११ विविधापूष
 काश्चैव दे१ ७ विविधो (दे१ ०ध) पूषिका (दे१ ०काश) चैव
 मुवे विधानपूर्वक चैव -d) ब१ मन्थानि, दे१ ते१ मङ्गल्य
 (→माल्यानि), दे१ ८ ९ ११ मुवे मङ्गल्य चैव पायसम् दे१
 माल्य चैव तु पायसम् दे१० मङ्गल्य चापि पायसम्

[विविधान्मोदकाश्चैव शाकानां विविधानि च।]

तत शुक्लोदन चैव कर्मिणा माससमितम् ।
 वर्त्तितस्तिलफल चैव कर्मण्यानि न सशय ॥१४
 एव सर्वं ततो दद्याद् ये मया परिभाषिता ।
 कर्मणा विधिदृष्टेन शुद्धो भागवत शुचि ।
 प्राणायाम तत कृत्वा इमं मन्त्रमुदीरयेत् ॥१५
 योऽसौ भवास्तिष्ठते सर्वयोगप्रधानम् ।
 ससभ्रम लोके काष्ठेषु प्रतीतस्तिष्ठ हि सत्त्वभुवः ॥१६
 एव सस्थापन कृत्वा काष्ठस्य प्रतिमासु च ।
 पुन प्रदक्षिण कृत्वा शुद्धर्भागवत सह ॥१७

वे १८१ १८

१४ ब१-३ दे१० cdef ०, दे१ ३-९ ११ मुवे abcd ०
 -b) ब१ कर्मिणा तु न सशय, ब२ ३ ततो दद्याद्सु धरे, दे१०
 *वर्त्तितफल तथा -e) दे१ ३ ४ कर्त्तुस दे१** (→वर्त्तितम्) दे१
 वर्त्तितक तिल चव -f) दे१ ४ कर्मण्यानि (→कर्मण्यानि), दे१
 सु- (→न)

१५ -a) दे१ एतत (→एव), दे१ सर्वो, दे१ सव- (→
 सव), ब१-३ सर्वात्मना (ब१ ०नो) (→सव ततो) -b) ब१-१
 परिकीर्तिता, दे१० परिभाषित (→परिभाषिता), दे१ ९ ११ मुवे
 पूजाया विहि (दे१ ०दि) त शुभम् -d) दे१० शुद्धो भगवतो जन
 -f) ब१ ३ दे१ ३ ४ उदाहरेत (→उदीरयेत)

१६ दे१ ४ भवास्तिष्ठति (दे१ ०सि), दे१० भवतिष्ठति (→
 भवान् तिष्ठते), दे१ ०प्रधान दे१ ८ ९ १० प्रधान, मुवे ०प्रधानत (→
 ०प्रधान), दे१ सवयोगे न सशय (→सवयोगप्रधान), दे१ लोक- (→
 लोके), दे१- १० ते१ सरभ (दे१० ०भे), लोक (दे१० ०का) निकाष्टौ
 (ते१ ०ष्ठा), दे१ सवलोकनिकाष्टौ मुवे सभ्रम लोके (→ससभ्रम
 लोके काष्ठेषु), दे१ ३ ४ सन्निध्य मे लोकनाथ प्रतीत सुस्तिष्ठत्विह
 सत्त्व भुव, दे१ ७ प्रतीतस्तिष्ठति (दे१*) सत्य दे११ सुप्रतीतस्तिष्ठ
 हि सत्त्वभुव मुवे सुप्रतीतस्तिष्ठ काष्ठे सत्त्व भुवि, ते१ सुप्रतीतस्तिष्ठ
 पा सत्त्व भुव (→ सुप्रतीतस्तिष्ठ हि सत्त्वभुव)

ब१-३ एतस्य श्लोकस्य स्थाने पाठ —

यस्तिष्ठते सवजगत प्रधान सर्वाणि भूतानि च यस्य देहे ।

स देवदेवो भुवनस्य गोप्ता कार्येषु सान्निध्यं सदा करोतु ।

[-१ ब३ प्रधान (→प्रधान) -२ ब१ काव्येषु, ब२ येषुच्ये
 (→कार्येषु)]

१७ -c) मुवे प्रदक्षिणीकृत्य (→प्रदक्षिण कृत्वा) -d)
 ब२ दे१ इमं मन्त्रमुदाहरेत

अत पर ब२ अधिकम्—ओ मन्त्र उच्यते

वे १८१ १८ प्रज्वालय दीपकानष्टौ ज्ञात्वा वाचो सुसंस्थित ।
 नीत ततोऽग्रतः पृष्ठे न वक्रं वामदक्षिणम् ॥१८
 ततस्तैः कर्मभिः सर्वं शुभं यैः शून्यवर्जितम् ।
 नमो नारायणेत्युक्त्वा इमं मन्त्रमुदाहरेत् ।
 कुर्यात् सस्करणं तेषां विधिदृष्टेन कर्मणा ॥१९
 मन्त्र — योऽसौ भवान् सर्वजगत् प्रभुत्वाद्
 वसन्ति देवास्तव देवदेव ।
 एतेन मन्त्रेण तु लोकनाथ
 संस्थापितं तिष्ठतु वासुदेव ॥२०

सर्वमेव तत् कृत्वा मम संस्थापनक्रियाम् ।
 पूज्या भागवता सर्वे ये तत्र समुपागता ॥२१
 गन्धमालयैरर्चयित्वा उपपन्नैश्च भोजनैः ।
 कुर्यात् सस्करणं तेषां विधिदृष्टेन कर्मणा ॥२२
 एतत् कर्मविधानेन मधुकाष्ठस्य सुन्दरि ।
 धर्मसंस्थापनार्थाय एतत् ते कथितं मया ॥२३
 यस्त्वेतेन विधानेन अर्चा काष्ठस्य स्थापयेत् ।
 न स गच्छति समारंभं मम लोकं तु गच्छति ॥२४

॥ इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे एकोनाशीत्यधिकशततमोऽध्यायः ॥१७९॥

१८ ब२ ३ ०, दे५ ११ मुवे cd (, -a) द १ ११
 मुवे प्रज्वालय दीप तत्रैव -b) ब१ कृत्वाथाच्च सुसंस्थिते, दे१
 ज्ञा वा चायस्थि संस्थित, दे३ ज्ञात्वा चार्थास्तु संस्थित, दे४ ज्ञात्वौ
 चाथ सुस्थास्थित, दे५ १ ११ मुवे अ (मुवे चा) चार्था (दे६ ७ °या)
 सम्मुख (दे६ ७ ८ ९-११ °ख) स्थित, दे१० सप्रतीतस्तिष्ठ हित
 -c) दे१ ३ ४ नात ततो गह पृष्ठे -cd) ब१ तदग्रतः पृष्ठतश्च
 कृत्वावामदक्षिण

अस्य श्लोकस्य b चरणात्पर दे१० अधिकम्—

*ज्ञात्वा चर्चासि संस्थित ।

१९ ब२ ०, ब३ ab ० -a) ब१ ततस्तैः सवकर्मणि,
 दे १ ११ मुवे नोद्ध न तियगीच्छेन -b) ते१ शुभं वै (→शुभं यै),
 दे५ १ ११ मुवे कामक्रोधविवर्जितं दे१० शुभं वैश्यविवर्जिता -c)
 दे२ ५ १ ११ मुवे नमो नारायणायेति -d) दे१ ५ १ ११ मुवे उदी
 रयेत् (→उदाहरेत्) -e) ब१ ३ दे६ ७ सस्करण, दे१ ३ ४ संस्थापना
 (→सस्करण)

२० ब१-३ ३० मन्त्र, दे२ ते१ मन्त्रोच्यते, दे१०** (→
 मन्त्र) -a) ब१-३ दे६ भगवान् (→भवान्), ब१-३ सवत् प्रभुस्त्व
 (ब१ प्रभुस्त्व), दे२ ५-१ ११ मुवे ते१ सवजनप्रवीर गति (दे६ स्त्व)
 प्रभुस्त्व (ते१ स्त्वा) दे१० सवजगत प्रभुस्त्व (→सर्वजगत प्रभुत्वाद्)
 -b) ब१-३ वसन्ति शलास्तव देवदेहे, दे१ वसन्ति देवास्तव देव***,
 दे२ गति प्रभुस्त्व वसन्ति मोघा (ते१ °र्वा) स्तवदेवदेव, दे५-१ ११
 गति प्रभुस्त्व वसन्ति ह्यमोघस्त्व (दे६ ह्यमोघस्त्व) देवदेव, दे१०
 वमन्ति मेघास्तव देवदेव, मुवे गति प्रभुस्त्व वसन्ति ह्यमोघ
 -c) ब१- दे५-१ ११ मुवे अनेन (→एतेन), ब१ ३ दे२ ५ ११ मुवे
 ते१ च (→तु), ब१-३ दे२ ५-११ मुवे लोकनाथ (→लोकनाथ)
 -d) ब१ दे२ ते१ तिष्ठतु वासुदेव, मुवे तिष्ठ च वासुदेव दे५ ३ ११
 तिष्ठतु वासुदेव***, दे१० तिष्ठतु सुखाय देव (→तिष्ठतु वासुदेव)

२१ दे१ ० -a) दे२ ५ ८ १ ११ सव एव (→सर्वमेव) -b)
 ब२ ३ संस्थापन (→संस्थापन-), ब१ ३ -क्रिया (→-क्रिया) -c)
 दे१ ३ पूजा, दे२ पूज्य, ते१ पूज्यो (→पूज्या) दे१ ३ १० भागवतान्, दे२
 भागवत, दे४ ७ ते१ भागवत (→भागवता), दे१ ३ १० सर्वान्, दे४
 ते१ सव (→सर्वे) -d) दे२ समुपागतान् (→समुपागता), दे४
 यत्र ते (→ये तत्र)

२२ -a) ब१- ग घैर (ब१ गन्ध) मात्यश्च पुष्पैश्च -b)
 ब१ अर्चयित्वा तु दे१ ३ ४ उपवासैश्च, मुवे उपलेपैश्च (→उपप
 नैश्च) -c) ब१ दे४ ७ कुर्यात्सस्करणं तेषां ब२ ३ कुर्याच्च पूजनं तेषां

२३ -a) दे६ ७ एव (→एतत्), ब२ ३ °विधानं च (→
 °विधानेन) -d) ब१ ३ मम (→मधु-), दे५ ७ ते१ सुदरी (→सुदरि)
 -d) दे१ ह्येतत् (→एतत्), दे१० स्नेहात्प्रकथितं मया

२४ -a) ब१-३ य एतेन, दे२ ५-१ ११ ते१ ये त्वनेन, दे१०
 यो ह्यनेन, मुवे यस्त्वेनेन (→यस्त्वेतेन) -b) दे१ ह्यच, ब२
 दे५ ९ अर्चा (→अर्चार्चा), ब१-३ काष्ठेषु (→काष्ठस्य) -c) मुवे
 स न (→न स) -d) दे५ १ ११ मुवे लोके (→लोक), ब१ ३ स
 दे२ ५ ११ मुवे च (→तु)

पुष्पिका—दे१ ०

पुराणनाम—दे७ ०, ब१-३ दे५ ८ १ ११ मुवे इति श्री (ब१*)
 व (दे८ १ ११ वा) वराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे१-३ ते१ इत्यादि श्री (दे१ २
 ते१*) वाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे४ इत्यादि श्रीवाराहपुराणे
 भगवच्छास्त्रे दे१० इत्यादि वाराहे अध्यायनाम—ब१ दे३ ५
 मधुकाष्ठार्चिस्थापन नाम (दे५**), ब२ ३ दे१ मधुकाष्ठ (दे१० °ष्टा)
 स्थापन नाम, दे२ मधुकाष्ठस्य स्थापन, दे७ १ ११ मधुकाष्ठार्चिस्थापन,
 मुवे मधुकाष्ठाय प्रतिमाचिस्थापन नाम, ते१ मधुकाष्ठस्य स्थापन
 नाम अध्यायसंख्या—ब२ ३ दे१-७ १ ११ ०, ब१ ॥१४३॥, दे८
 ॥८४॥ मुवे एकाशीत्यधिकशततमोऽध्यायः ॥१८१॥, ते१ षण्णवत्यु-
 त्तरशततमोऽध्यायः ॥

श्रीवराह उवाच ।*

पुनरन्यत् प्रवक्ष्यामि तच्छृणुष्व वसुधरे ।
यथा तिष्ठामि शैलेषु प्रतिमानामिकस्ततः ॥१॥
सुरूपा च शिला दृष्ट्वा नि शल्या सुपरीक्षिताम् ।
सुदक्ष रूपकार तु शीघ्रमेव नियोजयेत् ॥२॥
शीघ्रमालिखतस्तस्य श्वेतेन वर्तिकेन वा ।
आलेख लेखयित्वा तु मम कर्मपरायण ॥३॥
अर्घं सदक्षिण दत्त्वा मधुलाजासमाक्षतै ।

१८०

* ब१ २ ०, ब३ दे७ वराह उवाच, दे१ श्रीवाराह उ०, दे२ ५ ८ ११ ते१ वाराह उवाच, दे३ ४ श्रीवाराह उवाच, दे६ वराह, दे९ १० वाराह उ०

१ -a) ब१ २ पुनरन्य (→पुनरन्यत्) -b) दे२ ते१ तच्छृणोहि (→तच्छृणुष्व) -c) ब१ तथा (→यथा), दे६ ७ तिष्ठति (→तिष्ठामि) -d) ब१-३ पूज्यमान इतस्तत्, दे१ प्रतिमानामिकस्तत दे२ ५-९ ११ मुवे प्रतिमायामितस्तत्, दे१० प्रतिमानामितस्तत्, ते१ प्रतिमानानितस्तत्

२ -a) ब१ २ दे६ ७ स्वरूपा, दे१ ३ ४ सरला (→सुरूपा), ते१ सुरूपा च शिला दृष्ट्वा -b) ब२ ३ दे३ ५ ९ ११ निशल्या, ते१ निशल्या (→नि शल्या), ब३ दे२ ते१ सुपरीक्षित, दे६ सुपरीक्षिता, दे७ सुपरीक्षिता (→सुपरीक्षिताम्) -c) ब१ दे२ स दक्ष, ते१ न दक्ष (→सुदक्ष), दे५-९ ११ मुवे तत्र दक्ष रूपकार (दे५ ८ ९ रा) -d) दे५-९ ११ मुवे शीघ्र च विनियोजयेत्

२ श्लोकात्पर ब१ ३ अधिकम्—

पुष्पेण च नक्षत्रेण (ब३ नक्षत्रेण तु पुष्पेण) पूर्वाह्ने (ब३ पूर्वाक्षे) च दिवाकरे

३ ब२ ab०, दे५ ९ ११ मुवे cd० -a) दे१० तत्र (→तस्य), ब१ ३ दे२ ५ ८ ९ ११ मुवे शीघ्रमालि (दे१ यि) ख्यत (ब१ वै, ब३ दे२ ते, दे८ ९ ११ ता) तत्र, दे६ ७ शीघ्र लिख्यमतस्तत्र, ते१ शीघ्रमाविष्यतस्तत्र -b) ब१ श्वेतेन वर्तिका यथा, ब३ रूपकारेण तत्र च, दे२ श्वेतवर्तिकेन च, दे५ ९ ११ मुवे श्वेत (दे६ ७ तथा) वर्तिकया नर, दे१० श्वेतेन वर्तिकेन च, ते१ एतेन च त्रिकेन च -c) ब१ आलिरय, ब२ आलिख्या, दे३ ४ १० ते१ आलेख्य (→आलेख) ब२ लेखकस्तत्र, दे१० अचयित्वा तु ते१ लिखयित्वा तु (→लेखयित्वा तु)

दीपक च ततो तद्याद् बलि दध्योदनेन च ।
नमो नारायणेत्युक्त्वा इम मन्त्रमुदाहरेत् ॥४॥
मन्त्र *

योऽसौ भवान् सर्वजगत्प्रवीर
समोऽग्नितेजा महति प्रधान ।
एतेन मन्त्रेण तु वासुदेव
प्रवर अयुत वराह जयस्व वर्धस्व ।
सुप्रतिष्ठितकीर्तिश्च वर्धस्व ॥५॥ वे १८२ ६

४ -a) ब१ ३ ते१ अध्य (→अघ), दे२ १० ते१ कृत्वा (→दन्वा), दे५ ९ ११ मुवे प्रदक्षिणा (दे५ ९ ११ ०णी, दे६ ७ ०ण) तत कृत्वा -b) ते१ ०लाज (→०लाजा), ब१-३ दे१० मधुलाज (दे१० ०जा) समन्वित, दे५ ९ ११ मुवे पूजयेदक्षतादिभि -c) दे१ ३ ४ तु (→च), ब१ ३ बलि (→ततो), ब१ ३ दत्त्वा (→दद्याद) -d) दे१ दध्योदनेन, दे३ दध्योदनेन, दे४ दध्योदनेन दे८ ९ ११ दध्योदनेन, ते१ दध्योदकेन (→दध्योदनेन), दे१ ३ ४ तु (→च), ब१ दध्ना चै (ब३ व) वोदनेन च -e) दे५-९ ११ मुवे नमो नारायणायेति -f) दे५ ९ ११ मुवे उक्त्वा (दे६ तत्र) मन्त्रमुदाहरेत्

* ब१ दे१० ०, ब२ ३ ओम मन्त्र दे१ अर्घ्यो, दे२ त१ म त्रौच्यते

५ -१ ब१-३ दे२ ६ भगवान् (→भवान्), दे२ ५-११ मुवे ते१ ०जन- (→०जगत), दे२ ते१ -प्रवीर (→-प्रवीर) -२ ब१ सदस्य-मग्निजगत प्रधान ब२ ३ सदस्य चाग्निजगत (ब२ ०ता) प्रधान, दे१ ४ ते१ समाग्निमहत् प्रधान, दे१० समाहिताग्निमहत् प्रधान

-३ दे३ ४ वासुदेव, दे१० वासुदेवा (→वासुदेव) -४ ब१-३ ०, दे१ प्रवरयु, दे२ प्रवर अयुत, दे३ प्रवरयुत, दे४ प्रवरपुर, दे५ प्रवस्थायुत, दे६ प्रवर अच्युत, दे७ प्रवरानच्युत, त१ अयुत (→प्रवर अयुत), दे१ जय जस्व प्रे वेधाश्च, दे३ जय जयस्व वेधाश्च, दे४ जयस्व वेधाश्च, दे६ जय जयस्व, दे७ जय जयस्व वध, दे९ जयह्य वधस्व, दे११ मुवे जय जय वर्धस्व (→जयस्व वधस्व) -५ ब१-३ दे१० मुवे ०, दे१ ० सुप्रतिष्ठितकीर्तिश्च द्व, दे४ सुप्रतिष्ठितकीर्तिश्च शुद्धश्च, दे६ प्रतिष्ठितकीर्तिश्च वधस्व, दे७ सुप्रतिष्ठितकाष्टित कीर्तिश्च वधस्व, दे९ सुप्रतिष्ठित वधस्व, ते१ सुप्रतिष्ठितकीर्तिश्च वधस्व ? (→सुप्रतिष्ठितकीर्तिश्च वधस्व)

५ श्लोकस्य प्रथमपङ्क्त्यनन्तर ब१-३ अधिकम्—
मुरारि विध्वंसक वासुदेव ।

वे १८२ ६

एतेनैव तु मन्त्रेण कर्त्तव्य यस्य यादृशम् ।
एव रूप तत कृत्वा दद्याद् देवि शिलोच्चये ॥६

बराहूपी भगवान् जयस्व । सुप्रतिष्ठिता कीर्तिविवर्धनश्च ।
एतेन म त्रेणाचयेत ।

हरिद्रोदतन चात्र प्रियङ्गुमधुना तथा ।
पूषण्यायेन मे देवि जल गोरोचना सह ।
नमो नारायणेत्युक्त्वा इम मन्त्रमुदाहरेत् ।
मन्त्र —

योऽसौ भगवान् त्व जगत प्रदीपो
ये चैव कुक्षौ च वसन्ति लोका
एतेन मन्त्रेण भगवन् सुवीर

सस्थापने तिष्ठसि पद्मनाभ

अथ तत्र चतुर्थेति कथ्यमुत्थाय माधवि ।
पलाशेन तु मिश्रेण कारयेत् तु विचक्षण ।
ततो ग धानि सर्वाणि सववीजानि माधवि ।
पूर्वोक्तेन विधानेन वारिणा सह योजयेत् ।
वस्त्र चैव ततो दद्याद् यथा च परिकल्पित ।
तत पूर्वमुखो भूत्वा मम कमध्यवस्थित ।

मम सस्थापनार्थाय इम मन्त्रमुदाहरेत् ।
ओ मन्त्र — ततो वादित्रशब्देन स्तुतिभिर्मार्गधैस्तथा
नतकगीतकैश्चैव भूमे वेश्म प्रवेशयेत् ।

सस्थाप्य द्वारमूले तु मम कमसुनिष्ठित ॥
पठन्ति सामवेदानामनुवाक्येन ब्राह्मणा ।
तेषा शान्त्युदक दद्याद् ब्राह्मणा सामपाठका ।
तच्च शा न्त्युदक गृह्य सरत्नकनकोज्ज्वल ।
स्थापयेद् द्वारमूले च इम मन्त्रमुदाहरेत् ।

ओ मन्त्र — भगवन् पश्य
एतज्जगत प्रविश्य शैलेष्वपि लोकनाथ ।
आधारभूतस्तु भगवान् भव स्वस्थानपूजित ।
ततस्तु स्थापन कृत्वा स्नपन तत्र कारयेत् ।

विविधैयवलाजैश्च सववीजसमन्वितै

तत्रापि स्नापन कृत्वा मम कमपरायण ।

वस्त्र दद्यात् ततो भूमि पातकान्ति न सशय ।

[—1 ब3 विष्वस च (→विष्वसक) —2 ब1*** (→
भगवान् , ब1 2 प्रतिष्ठिता (→सुप्रतिष्ठिता) —, ब1 हरितोदतन
(→हरिद्रोदतन°), ब1 प्रियङ्गु*** (→प्रियङ्गुमधुना) —4 ब1
जलगोरोचना (→जल गोराचना), —8 ब1**, ब2 ओ मन्त्र
(→मन्त्र) —8 ब1 यस्यव, ब2 य*** (→ये चैव) —9 ब3
भगवान् (→भगवन्), ब1***, ब3 सरीर (→सुवीर) —10
ब1 सस्थापन (→सस्थापने), ब3 पद्मनाभ (→पद्मनाभ)

ततो वै स्थापन कुर्यात् सर्वगन्धसुगन्धिभि ।
ततः सस्थापयेत् तत्र भूमि पूर्वमुखेन ह ।

—11 पडक्त्यनन्तर ब1 अधिकम्—

कुर्यादाभ्यञ्जन चैव तिलतैलेन सर्पि* ।

ततश्चोदतन कुर्यात् कषायपञ्चसयुत

प्लक्षश्चाश्वत्थाङ्गुलश्च लोघवल्कलमेव च ।

—14 ब1 पुष्पोक्तेन (→पूर्वोक्तेन) —15 ब1 यथा सगण
तुष्यति (?) (→यथा च परिकल्पित) —17 ब1 समस्त स्थाप-
नार्थाय (→मम सस्थापनार्थाय) —18 ब1*** (→ओ मन्त्र)

ब1 ओ मन्त्र इत्यस्य स्थाने पाठ —

योऽसौ परो भूमि महान् मङ्गल्यानामुपारत

सवरत्नमनेन पूर्वमन्त्रेण भगवान् प्रसीद

सस्थापितस्तिष्ठ सुवासुदेव ।

ब2** भिर (→स्तुतिभिर) —19 ब1 नतन्ते पीतकैश्चैव
भूमे वेश्म प्रवेशयेत् ब2 नतकर्गीतकैश्च भूमे वेद्य प्रवेशयेत् —20
ब3 स्वनुष्ठित (→सुनिष्ठित) —21 ब1 3 सामवेदानि (→साम-
वेदानाम)

21 पडक्त्यनन्तर ब1 अधिकम्—

एव च पठितो वेदो ये तव मुखनि सूता ।

—22 ब3 तेषा***** —23 ब3** (→
तच्च), ब1 ग्राह्य (→गृह्य) —25 ब1*** (→ओ मन्त्र),
ब1 2 भगवान् (→भगवन्) —26 ब1 जगत्प्रविष्ट, ब3 जगत्प्रविश्य
(→जगत प्रविश्य), ब1 काष्ठेष्वथ, ब3 काष्ठे शैलेष्वपि (→शैले-
ष्वपि) —27 ब1 आधारभूतस्तु भव स्वस्थानसंपूजित —28 ब1
तिष्ठ सुवासुदेव ततस्तु स्थापन तत्र कारयेत् —29 ब3 तु (→च)
—30 ब3 ततश्च स्थापन कृत्वा (→तत्रापि स्नापन कृत्वा), ब1
तत्र च स्थापन कृत्वा सर्वगन्धसुगन्धित ॥ मम कमपरायण ॥

— 1 ब1 3 पीतकान्ति (→पीतकान्ति)

31 पडक्त्यनन्तर ब1 अधिकम्—

कृत्वा च पीत*****

जानुभ्या भूमि कर्त्तव्य यस्य यादृश राचते ।

६ ब1- ab ○ -a) दे5-9 11 मुवे अनेनैव (→
एतेनव) -c) ब1 ० पूत (→रूप) -d) ब1 ३ रम्ये चव (→
दद्याद् देवि), दे1 ३ 4 यथा देवी तिलोच्चये, दे5-9 11 मुवे देव
नारायण प्रभुम्

७ ब3 de ○, दे5 9 11 मुवे ab ○ -a) ब1
दे10 स्नपन, दे1 3 4 स्नापन (→स्थापन) -b) दे1 गन्धैर्द्रव्य-
दे3 4 गन्धद्रव्यै (→सर्वगन्ध-) -c) ब2 ततस्त स्थापयेत् तत्र,
ब3 तत * स्थापयेत् तत्र, दे1 3 तत सप्रापयेत् तत्र, दे4 तत
सप्रापयेत् तत्र, दे5-9 मुवे ततो वै स्थापयेत् तत्र -d) ब1 2 भूमि

अहोरात्रोषितेनैव शुक्लवस्त्रेण भूषित ॥७

शुक्लयज्ञोपवीती च कृत्वा वै दन्तधावनम् ।

सर्वगन्धोदक गृह्य इम मन्त्रमुदाहरेत् ॥८

योऽसौ भवास्तिष्ठति सर्वरूप

मायाबल सर्वजगत्स्वरूपम् ।

एतेन मन्त्रेण भवत्स्वरूप

संपूजितस्तिष्ठसि लोकनाथ ॥९

करण धारण प्रबन्धमुदाहरण अपराजित अजरामर

संपूज्य स्थापयात्मानम् [अनेन मन्त्रेण]

पूवमुख तु (ब२ ० खस्तु) मा, दे५ ११ मुवे पूर्वाभिमुखमेव तु, दे१० त१ भूमि पूवमुखेन ह -e) ब१ २ अहोरात्रोषितश्च, दे५ ११ मुवे अहोरात्रमुषित्वैव, दे१० अहोरात्रोषितो भूमौ, ते१ अहोरात्रोषितो नव -f) ब१-३ दे१० शुक्लवस्त्रवि (दे१० ० स्त्रैवि) भूषित

७ श्लोकस्य f स्थाने दे१ पाठ —

जितश्चासौ जितन्द्रिय

प्रात स्नातो शुक्लवस्त्रैर्भवास्तिष्ठति भूषित ।

८ -a) दे४ शुक्ल०, दे१० शुभ्र० (→शुक्ल०), दे० पवीती च, दे६ ७ ० पवीती च (→० पवीती च) -c) ब३ सर्वो (→सर्व०) -d) दे६ १० उदीरयेत् (→उदाहरेत्)

८ श्लोकात् पर ब२ ३ अधिकम्-ओ मन्त्र,

८ श्लोकात्पर मुवे अधिकम्—मन्त्र

९ ब२ ३ cd ० -b) ब१- मायामय, दे१० माधावन (→मायाबल), दे१ ३ ४ ० प्रधान (→० स्वरूप) -c) ब१ भवत्स्वरूप, दे१ भवत्स्वरूप, दे२ ५ ११ मुवे जगत्स्वरूप (दे५ ७ ८ मुवे ० प), दे१० भवत्स्वरूपे (→भवत्स्वरूप) -d) दे२ ते१ संपूजिता, दे१० संपूजिते (→संपूजितस्), दे४ लोकनाथा, दे६ लोकनाथ (→लोकनाथ), ब१ संपूजिता एहि च लोकनाथ

१० -१ दे० ७ करण (→करण), दे११ धारण (→धारण), दे४ प्रवयमुदाहरण, दे६ ७ प्रवयमुदाहरण, मुवे प्रवय-मुदाहरण (→प्रवयमुदाहरण), मुवे अपराजित (→अपराजित) दे२ अजरामर, दे६ ७ अखिलजगत (दे१ अखिल सर्वजगत) स्वरूप जरामरण, दे१० अजरामरण (→अजरामर), दे१ प्रवयमुदाहरणा-पराजिताजरामर (→प्रवयमुदाहरण अपराजित अजरामर) -२ दे१-४ १० ते१ संपूज्य स्नान आत्मान, दे५ ८ ११ मुवे संपूज्य स्नापयात्मान (→संपूज्य स्थापयात्मान), दे१-४ १० ते१ मन्त्रेण (→अनेन मन्त्रेण) -३ दे६ नमो (→ओ नमो)

१० श्लोकस्य स्थाने ब१-३ पाठ

करण कारण (ब१ ० ण) सहरण (ब१ ० ण) आदि मध्य अनादि अजरामरसंपूज्य स्वागतमात्मानेन (ब२ स्वागतमात्मानमन्त्रेण, ब३

ॐ नमो वासुदेवाय ॥१०

एव तु स्थापन कृत्वा शैलस्था मम सुन्दरि ।

ततोऽधिवास कर्त्तव्य पूर्वप्रोष्ठपदासु च ॥११

यो मा सस्थापयेद् भूमे मम कर्मपरायण ।

यावक पायस भुक्त्वा अहोरात्राणि कारयेत् ॥१२

तत पश्चिमसध्याया दत्त्वा चत्वारि दीपकान् ।

पञ्चगव्य च गन्ध च वारिणा सह मिश्रयेत् ॥१३

चतुर कलशाश्चैव पादमूलेषु स्थापयेत् ।

गीतवादित्रघोषेण उत्सव तत्र कारयेत् ॥१४ वे १८२ १४

स्वागतमामन्त्रेण) नमो (ब२ ३ ओ नमो) भगवते वासुदेवाय ।

१० श्लोकात् पर दे१० अधिकम्—

यश्चाभिवादन कुर्यादुपपन्नेन भोजयेत्

गुरु तत्र यदीच्छत्समवितव्य ब्रवीमि ते ।

तुष्टा ददाति क्रम्य तु ग्राममात्र नराधिप ॥

११ -a) ब१ *पन, ब२ ३ स्तपन, दे१० स्नापन (→स्थापन) -b) ब१ शैलार्चा, ब२ ३ शैलेषु, दे२ शैलाच्छा (?), दे५ ११ मुवे शिलाया, दे१० शलस्य (→शैलस्था), ब१ सुन्दरि (→सुन्दरि), ते१ शैलस्थान च सुन्दरि -c) ब० दे१ ततोऽधिवास कर्त्तव्य, दे५ ११ मुवे ततोऽधिवास(दे६ ७ ० य)न काय (दे६ कृत्वा) -d) दे५ ७ ९ पूव (→पूव-), दे१ ३ ४-प्रेष्ठ-, दे५ ७-९-प्रोष्ठ-, दे६-दष्टो(→प्रोष्ठ-), ब१ ३ पूर्वा(ब१ व) प्रोष्ठपदेषु च

१२ -a) ब१ ३ दे२ १० ते१ यो मे, दे५ या (त्या) मा (→यो मा) -b) ब१ २ ते१ भूमि, ब३ यस्तु, दे१ भू (य) मे, दे२ १० भूमि (→भूमे), दे४ ० परायणा (→० परायण) -c) दे४ यावक, दे४ यावक- (→यावक), दे६ भूत्वा, दे१० ११ भुक्त्वा, ते१ भुङ्क्त्वा (→भुक्त्वा) -d) दे०-११ मुवे अहोरात्र समापयत

१२ श्लोकस्य b चरणात्पर दे५-११ मुवे अधिकम्—

*स याति वैष्णवं लोकं नात्र कार्या विचारणा ।

१३ दे३ ४ १३-१४ ० (दृ स) -a) ब३ तत्र (→तत) -b) दे५-११ मुवे दद्याच्चत्वारि (→दत्त्वा चत्वारि), ब१-३ दीपक (→दीपकान्), दे१ दत्त्वा दीपचतुष्टय -c) ब१ ३ च गन्धाश्च, दे१ ९ सुगन्ध च (→च गन्ध च)

१४ दे० ४ ० (द्र १३ पा वि) -a) दे२ ते१ चत्वारि (→चतुर), दे२ ते१ कलशाश्चैव, दे६ कलशा चव (→कलशाश्चैव), ब१ ३ ते चत्वारश्च कलसा (ब१ ० सा), ब२ तत्र चत्वारश्च कलसा -b) दे१ पादमूले निधाययत्, दे५-११ मुवे स्थापयत् पादमूलत -d) ब१ ३ नान्दी च सह कारयेत्, ब२ ममोत्साहश्च कारयेत्, दे१ २ ते१ नान्दी दश ह कारयेत्, दे६ ७ तत्सव तत्र कारयेत्, दे१० नादन सह कारयेत्

वे १८२ १४ पठन्ति ब्राह्मणा मह्य सामवेद गुणान्विता ।
 ब्रह्माक्षरसहस्राणि ये पुरा मन्त्रवादिन ॥१५
 येषा पठन्तिशब्देन शुभगीतस्वरेण च ।
 आगमिष्यामि कल्याणि आत्ममन्त्रपथे स्थित ॥१६
 [एव तु पठता तेषा ब्राह्मणा सामगायिनाम् ।
 मम सस्थापनार्थाय पठन्ति मम कर्मिका ॥१७
 ते च वादित्रघोषेण सामगा वायवे तथा ।
 तान्येव मधुरेणैव गीतेनान्यमना भुवि ॥१८
 नि शब्द तु तत कृत्वा स्थाप्य भागवत शुचि ।

१५ -a) ब२ ० तत्र (→मह्य), दे५ १ ११ मुवे ब्राह्मण (दे६ ०) ममगैस्तत्र -b) ब१-३ दे२ १० ते१ सामवेदगुणान्विता, दे५-१ ११ मुवे वेदघोष तु कारयेत् -c) दे१ ३ ४ ब्र(ह्म)ब्रा) ह्यारक्षा (दे३ ०) सहाणि -d) दे२ १० ते१ ०वादय (→ ०वादिन), ब१ मन्त्र मम तु वाचयेत्, ब२ मन्त्र तत्रापि वाचयेत्, दे५-१ ११ मुवे पठता (दे६ ०) ब्राह्मवादिना (दे२ ० नम)

१६ ब२ ३ cd ० -a) ब१ ३ तषा पठन्ति, ब२ तपा पाठस्य, दे१ यत प*ति, दे३ येषात पति-, दे४ यपा**ती, दे७ येषा पठितु, दे१० यो मा पठति (→येपा पठति), दे५ * योपेशा उत्सव तु -b) ब१-३ सामगीतस्वनेन (ब१ ०स्वरेण) च, दे१ ३ ४ श (दे४ शा) भुगीतस्वरेण तु (दे४ च) -c) दे५ १ ११ मुवे आगमिष्यामह देवि -d) दे४ आत्मा (→आत्म-), दे२ ०पमो (→०पथे), ब१ आत्मतत्त्वे यथा स्थित, दे५-१ ११ मुवे मन्त्रपाठो मम प्रिय

१७ दे५-१ ११ मुवे ० -a) दे२ ते१ पठते (→पठता), ब३** (→तेषा) -b) ब१-३ ब्राह्मणा सामगायना, दे२ ते१ ब्राह्मणा सामगायनाम्, दे३ ब्राह्मणा सामगायिनाम् -d) दे३ पठात (?) (→पठन्ति), ब१-३ कमका, दे१ कामुका, दे३ ४ कर्मिका, ते१ कायका (→कर्मिका)

१८ दे५-१ ११ मुवे ०, ब२ ३ cd ० -a) ब१ तेषि, ब२ ३ सोपि, ते१ तेन (→ते च) -b) ब१ सामाना गायते**, ब२ ३ सामगाना सदा नर, दे४ सामगावायव तथा -c) ब१ तान्येव मधुरेणैव, दे१ तान्येव मधुरेण व, दे४ नान्येव मधुरेणैव -d) ब१ गीतवादित्रनि स्वना, दे१ गीतनान्यमना भुवि

१९ -a) दे१ निशाब्द (?), दे७ निच्छब्द, दे११ निशाब्द, (→नि शब्द), दे५-१ ११ मुवे च (→तु) -b) दे२ ते१ स्थाप्ये, दे५-११ मुवे स्थाप्यो (→स्थाप्य), ब१ भागवता, ब३ सस्थापित, दे५-१ ११ मुवे भागवतै (→भागवत), दे५-१ ११ मुवे सह (→ शुचि) -c) दे२ ते१ मा, दे१० मत्- (→मे), ब१ ३ पुन सस्थापन

पुनर्म स्थापन कुर्यादिम मन्त्रमुदाहरेत् ॥१९

आगच्छ हे देव समन्त्रयुक्त

पञ्चेन्द्रियं षष्ठ तथा प्रधान ।

एतेषु भूतेषु च त्व विधाता

आवासिता तिष्ठ सुलोकनाथ ॥२०

एतेन मन्त्रेण समिधाऽष्टशत

तिलमधुघृत होतव्यम् ।

एव सनिहितो भवानिति ॥२१

कृत्वा, दे५-१ ११ मुवे पुनरावहन कुर्यान् -d) ब१ इद (→इम), दे५ १ ११ मुवे मन्त्रेणानेन सुव्रत

१९ श्लोकात्पर ब२ ३ अधिकम—ओ मन्त्र

२० -a) ब१ ३ हे मन्त्र सुयु(ब ० मु) त्तदेव, ब२ हे महे द्रस्य युक्त दव दे१ ह यत्र समन्त्रयुक्त, दे२ त१ मन्त्र हे यत्र समन्त्रयुक्त दे३ हे यन्त्र सम च युक्त, दे४ हे यत्र सम युक्त, दे७ हे देव मम मन्त्रयुक्त, दे१० हे यत्र समन्त्रयुक्त, दे११ हे देव सम युक्त, मुवे हे देव सुमन्त्रयुक्त (→हे देव समन्त्रयुक्त) -b) मुवे षट्सु (→षष्ठ), ब१ २ पञ्चेन्द्रिय, व पञ्चेन्द्रिय षष्ठमन (→ पञ्चेन्द्रिय षष्ठ तथा प्रधान) -c) ते१ एतेन (→एतेषु), दे७ भू*षु (→भूतेषु) दे१* (→च), दे४ त्वा विधाता, दे५ १ ११ मुवे सविधाता (→त्व विधाता), ब१ स्वरूप च तेषु परावरज्ञ, ब२ स्वरूप च भूतेषु परावरज्ञ (ब२ परायज्ञ) -d) दे१० आवासित, मुवे आवासितस (→आवासिता), दे१ ३ १ ११ मुवे तिष्ठसि, दे१० भाति सु- (→तिष्ठ सु-), ब१ रहितस्तिष्ठ सुलोकनाथ ब२ आर हितास्तिष्ठष्व स्वलोकनाथ, ब३ आवाहिता हित तिष्ठष्व लोकनाथ

२० श्लोकात्पर ब१-३ अधिकम—

जनन धारण अनादि मध्यान्त रूप सपूज्य मे देव वराभनेय ।
 भक्त्या मया भावित भक्तिभाव ।

तत सस्थापन देवि प्रसन्न चोत्तरामुख ।

स्थाप्य वै देवदेवेश समन्त्रविधिपूर्वकम् ।

[4]

[-१ ब१ मध्यान्तमनन्तरूप (→मध्यान्त रूप), ब२ च वा प्रमेय, ब३ चरा प्रमेय (→वराभनेय) -२ ब२ भाविता (→भावित), ब३ भक्ताभार (→भक्तिभाव) -३ ब३ देव (→देवि)] -३ ४ पड क्ती ब१ २१ श्लोकात्पर वतते ।

२१ ब२ ३ ०, ब१ समिधाशत, दे१ समिधा व शभ, दे३ ४ समिधा च शत (→समिधाष्टशत), दे२ ते१ तिलमधुघृत- (→ तिलमधुघृत), ब१ भवतीति (→भवानिति)

२१ श्लोकस्य स्थाने दे५-१ ११ मुवे पाठ —

अनेनव तु मन्त्रेण समि (दे१ ० मी) ति (दे५ ६ १ ति) लघुतेन च ।

व्यतीताया तु शर्वर्या प्रभाते विमले तत ।
पञ्चगव्य तत प्राश्य मन्त्रेण विधिपूर्वकम् ॥२२॥
सर्वगन्धैश्च लाजैश्च पञ्चगव्यजल तथा ।
ततो मे स्थापन कुर्यादनिश तिष्ठते मम ॥२३॥
गीतवादित्रशब्देन ब्राह्मणानां स्वनेन च ।
सर्वगन्धास्ततो गृह्य इमं मन्त्रमुदाहरेत् ॥२४॥
मन्त्र — योऽसौ भवान् लक्षणमेयभूतस्

तेजोऽसि लक्ष्म्या च स चादिपूर्ण ।

एतेन मन्त्रेण प्रविश्य मा

संस्थितोऽसि विष्णो सह लोकनाथ ॥२५॥

मधुना च व होतव्यमष्टोत्तरशताहुती ।

एव कृते विधानेन (मुवे °न) तत्र (मुवे भवामि) सनिहितो भवम
(मुवे स्वय)

२१ श्लोकात्पर ब१ अधिकम्—

*नत सस्थापित देव प्रमन्नञ्चोत्तरामुख ।

सस्थाप्य दवदेवेश समन्त्रविधिपूर्वक ॥

२२ ब१-३ ० -c) दे१ ४ १० ते१ पीत्वा (→प्राश्य)

२३ दे१ ९ ११ मुवे cd ० -a) दे१ ५ ८ ९ जालैश्च (→
लाजैश्च) -b) ब१ पञ्च***स्तथा, ब२ ३ पञ्चगव्य पुन (ब२ °र)
स्तथा (ब३ तदा) -c) ब१ भूस्थापन, ब२ दे२ ते१ मा स्थापन
(→मे स्थापन) -d) ब१ २ द्वारि सतिष्ठतो मम, ब३ द्वाविश
तिष्ठतो मम, दे१ अभिश विष्टते मम, दे२ ते१ इति स (दे२ श)
तिष्ठते मम दे३ ४ १० अनिश तिष्ठसे (दे१० °ते) मम

२४ ब२ दे१ ९ ११ मुवे ab ० -a) ब१ ३ वादित्रस्य च
शब्देन -b) ब१ ब्राह्मणञ्च स्वनेन च -d) ब१ २ इद (→इम)

२४ श्लोकस्य b, c मव्य दे१ ९ ११ मुवे अधिकम्—

*तत (दे१ ८ ९ ११ ततो) प्रासादे स्थाप्योऽह गीतवादित्रमङ्गलै ॥

२५ ब१ दे१ ७ १० म त्र ०, ब१ b ०, ब२ cd ० ब२
ओ मन्त्र, दे२ मन्त्रा ऊचु, ते१ मन्त्रमूचु (→मन्त्र) -a) ब१ ३
भगवान् (→भवान्), ब१-३ लक्षणभूतस, दे२ ते१ लक्षणभूतर, दे१ ९ ११
मुवे लक्षण (दे१ ७ °णो) लसितश्च, दे१० लक्षणभूतपूव (→लक्षण
मेयभूतस) -b) दे१ २ १० ते१ वान्पूण (ते१ °ण) (→चादिपूण),
ब२ तेजाद्युतिक्षारासवातपूर्णा ब३ तेजो द्युतिक्षमावासरतिपूर्णा,
दे१ ९ ११ मुवे लक्ष्म्या च युक्त सतत पुराण -c) ब१ प्रविश्य
वेश्म, ब३ प्रवेश्य वेश्म, दे१ ९ ४ प्रविश्य (दे१ °श्या) ये मा, दे२ ते१
प्रविश्याव (दे२ च) मा (→प्रविश्य मा), दे१ ६ ८ ९ ११ मुवे अत्र
प्रा(दे१ प्र) सादे सुसमिद्धतजा, दे१ अत्र प्रसिद्धे ससमिद्धतेज
-d) ब१ सतिष्ठ मे लोकनाथ, ब३ सतिष्ठ मे त्व जगदेकनाथ, दे१

तत एतेन मन्त्रेण प्रासाद च प्रवेशयेत् ।

प्रतिमा स्थापितव्या मे मध्ये च न तु पार्श्वत ॥२६॥

एव सस्थापन कृत्वा दद्यादुद्वर्तन विभो ।

चन्दन कुङ्कुम चैव मिश्र कालेयकेन च ।

एव चोद्वर्तन कृत्वा इमं मन्त्रमुदाहरेत् ॥२७॥

योऽसौ भवान् सर्वजगत्प्रधान

सपूजितो ब्रह्मबृहस्पतिभ्याम् ।

प्रवन्दित कारणमन्त्रयुक्त

सुस्वागत तिष्ठ सुलोकनाथ ॥२८॥

एव सस्थापन कृत्वा गन्धमाल्यै समर्चयेत् ।

वे १८२ २७

संस्थिता दिष्णे स लोकनाथ, दे२ ते१ संस्थिता विष्णो सलोकनाथ,
दे१ संस्थिताश्च विष्णो स लोकनाथ, दे२ सस्थापितश्चासि विष्णो
सलोकनाथ, दे१ ९ ११ मुवे प्रवेश माया हि न (दे१ त) मो नमस्ते

२६ ब२ cd ० -a) ब२ ३ ततोप्यनेन, दे१० तत एकेन,
त१ ततो एतेन (→तत एतेन) -b) ब१ २ दे३ त१ प्रासाद (→
प्रासाद), दे२ ते१ *प्रवेशयेत् (ते१ °यत्), दे१ ९ ११ प्रविशयेत्, मुवे
सप्रवेशयेत् (→च प्रवेशयेत्), दे१ प्रासादत्वाद्भवयेत् -c) दे१
प्रतिमा (?) (→प्रतिमा), दे१ ७ स्थाप्यतव्या (→स्थापितव्या),
ब१, सस्थापितव्यमे (ब१ ए) वात्र -d) दे१ ३ ४ मध्ये वै (दे१ चै)
न तु, दे२ ते१ मध्ये तु ननु, दे१ ७ मध्ये च त तु, दे१० मध्ये तु न तु
(→मध्ये च न तु), ब१ ३ ततश्चायन (ब१ ततश्चायतन) पार्श्वग

२७ -a) ब३ एव च (→एव स-) -b) ब१ ३ विभो
(→विभो), ते१ ततोद्वर्तन विभो (?) -c) कुङ्कुम च नून चैव
-d) दे१ ३ ४ तु (→च), ब१ निशि कालागुरु तथा, ब२ कपूर
चागरु तथा -f) ब२ इद (→इम)

अत पर ब२ ३ अधिकम्—ओ मन्त्र ।

२८ -a) ब१ ३ भगवान् (→भवान्), दे१० सब इति (→
सर्वजगत), दे१ °प्रधान (→°प्रधान) -b) दे१ ३ ४ शुक्र° (→ब्रह्म°)
-c) ब१****, ब२ सविन्दित, ब सवन्दित, दे१ प्रवहित, दे३ ४
प्रवाहित, दे६ प्रवधत, दे१ प्रवन्धित, दे१ ८-११ ते१ प्रवन्दित (→
प्रवन्दित), दे२ कारणा-, मुवे कारण (→कारण-), दे१ ६ ८ ९ ११
-मन्त्रयुक्ता, दे१० -यन्त्रमुक्ता (→-मन्त्रयुक्त) -d) ब१-३ स्व-
धागत, दे१ सुस्वागत, दे२ ते१ सुखागत (?), दे१ सुमागत, दे१
सस्वागत, दे१ १० सुखागत (→सुस्वागत), ब१-३ दे१ तिष्ठसि, दे१०
तिष्ठ स- (→तिष्ठ सु-)

२९ दे१ d ० -b) ब१-३ दे१ ७ ९-११ मुवे गन्धमाल्यैश्च

वे १८२ २७ शुक्लवस्त्राणि मे दद्यादिम मन्त्रमुदाहरेत् ॥२९॥
 मन्त्र — ॐ देवदेव सुवस्त्रभूतो ।
 रम्येषु वस्त्रेष्वपि यस्य चित्तम् ।
 एतेन मन्त्रेण च गृह्य वस्त्र धरस्व मन्त्रेण पुराकृतानि ॥३०॥
 एव वस्त्राणि मे दद्याद् विधिदृष्टेन कर्मणा ।
 धूपन ते ततो दद्यात् कुङ्कुमागुरुमिश्रितम् ॥३१॥
 एव च धूपन दद्यादिम मन्त्रमुदाहरेत् ॥३२॥
 मन्त्र —

ॐ असौ अनादिमध्य पर परायण मन प्रसादश्च ।

पूजयेत्, दे२ ते१ गन्धमाल्याभिरचयेत्, दे८ ग वमाल्यरथाचयेत् -d)
 ब१-३ इति (→इम), दे१ ३ ४ ७ उदीरयेत् (→उदाहरेत्)

३० दे१ ३ ४ ६ ०, ब१ दे१ १०***, ब२ ३ ओ मन्त्र (→
 मन्त्र), ब१ देवदेव वस्त्ररूप, ब२ ३ देवदेव शुभवस्त्ररूप, दे१०
 देवदेवस्य सुवस्त्रभूतो (→ॐ देवदेव सुवस्त्रभूतो), ब१ २ रम्येषु
 वस्त्रेषु (ब१ ०ष्व) प्रियचित्त, दे२ रम्येषु च श्रेष्ठापि यस्य चित्त,
 दे१० रम्येषु च श्रेष्ठ विधस्य चित्त, ते१ रम्ये सुधाश्रेष्ठापयस्व
 चित्तम् (→रम्येषु वस्त्रेष्वपि यस्य चित्त), दे५-९ ११ मुवे वस्त्राणि
 देवेश गृहाण (दे१ ०णि, दे८ ०णा) ता (दे८ ०त्त) नि मया सुभक्त्या
 रचितानि यानि (→ॐ देव देव सुवस्त्रभूतो रम्येषु वस्त्रेष्वपि यस्य
 चित्तम्) -c) ब३ पूत वस्त्र (→वस्त्र), दे५ ७-९ ११ मुवे इमानि
 सन्धारय विश्वमूर्ते -d) ब१-३ परस्व (→धरस्व), दे५ ७-९ ११
 मुवे प्रसीद मह्य च नमो नमस्ते

३१ दे१ ३ ४ ० -b) दे५ कमणा (→कमणा) -c)
 ब१-३ धूप च (→धूपन) -d) ब२ ३ गुग्गुला^० (ब२ ०त्त) (→
 कुङ्कुमा^०), दे११ ०गह^० (→०गुरु^०)

३१ श्लोकात्पर ब१-३ अधिकम्—

*वनस्पतिरसो दिव्यो गन्धाढ्यो गन्ध उत्तम ।

बहुद्रुमसमायुक्तो धूपाज्य प्रतिगृह्यताम् ॥

३२ ब१-३ दे१ ४ ० -a) दे८ एव*(→एव च), दे६ ७
 दीपन, दे१० धूप*(→धूपन), दे७ दद्याम् (→दद्याद्) -b) मुवे
 उदीरयेत् (→उदाहरेत्)

३३ ब२ ३ ०, ब१ दे२ १०***, दे४ ओ मन्त्र, ते१ मन्त्रमूचु
 (→मन्त्र), ब१ दे१ ४*(→ॐ), ब१ अज अनादि मधु परम परा-
 यण, दे२ ३ असौ अनादिषु मध्य पर परायण (→असौ अनादि
 मध्य पर परायण), ब१ नम प्रसादेन सुमनस प्रतिगृह्य, दे१ ३ ४
 मन प्रसाद वसुम प्रतिगृह्य, दे१० मन प्रतिगृह्य च (→मन प्रसा
 दश्च सुमन प्रतिगृह्य)

सुमन प्रतिगृह्य धूपमिति ॥३३॥
 दत्तेष्वेवापराधेषु कुर्याच्च प्रापण मम ।
 पूर्वोक्तेन विधानेन यन्मया भाषित पुरा ॥३४॥
 एव मे प्रापण कृत्वा जलमाचमन कुरु ।
 शान्तिजाप्य तु भद्र मे सर्वसिद्धार्थसाधक ॥३५॥
 मन्त्र — शान्ति भवान् कुर्वतु लोकनाथ
 राज्ञा च राष्ट्रस्य च ब्राह्मणानाम् ।
 सबालबृद्ध च गवा च शान्ति
 कन्या च सा सर्वपतिव्रताश्च ॥३६॥

३३ श्लोकस्य स्थाने दे५ ९ ११ मुवे पाठ —

मन्त्र ।

असावनादि पुरुष पुराणो नारायण सवजगत्प्रधान ।

गन्ध च माल्यानि च धूपदीपौ गृहाण देवेश नमो नमस्ते ॥

[-a) दे६ ७ असावनादि-, दे९ असावसादि (→असाव
 नादि) -c) दे६ सुगन्धि-, दे७ सुगन्ध-(→गन्ध च), दे९
 मासानि (→माल्यानि), दे८ धूपदीपो (→धूपदीपौ)]

३४ ब२ ३ ab ०, दे११ bcd ०, दे६ bc ०
 -a) ब१ वृत्ते नवोप चाभेद्य, दे२ ते१ वृत्तेष्वेवापराधेषु, दे५-९ ११
 मुवे एव पूजा तत कृत्वा, दे१० व्रतष्वेवापराधेषु -b) ब१ दे१ १०
 ते१ कुर्याद्वि (→कुर्याच्च), ब१ प्रापण सुधी, दे२ मानप्रापणात्,
 दे१० मम प्रापण, ते१ मा च प्रापणम् (→प्रापण मम), दे५ ७ ९
 मुवे प्रापण (दे१ ०णा) च निवेदयेत् -d) ब१-३ यो मया, दे२
 ते१ ये मया (→यन्मया), ब१ ३ भाषित, दे४ भाषिता (→
 भाषित), दे५ ९ मुवे प्रापण (दे५ ८ ०णा) चोपकल्प्य च

३४ श्लोकात्पर दे५ ९ मुवे अधिकम्—

*पूर्वोक्तेन मन्त्रेण दद्यात् प्रापणक बुध ।

३५ -a) ब१ ३ एव च, दे१ ३ ४ एव तु (→एव मे),
 दे५-९ ११ मुवे प्रापणान्ते चाचमन, दे१० एव प्रापण कृत्वा तु
 -b) ब१ जलमावतन कुरु, ब२ जल सस्थापन कुरु, ब३ जल
 स्वस्त्ययन कुरु, दे५-९ ११ मुवे दद्याद् देहविशुद्धये -c) ब१ ३
 शान्तिभवतु (ब२ ०त्ति) भद्र ते, दे५-९ ११ मुवे शान्तिजाप्य (मुवे
 ०पस्) तत (दे६ ७ मन) काय (मुवे ०य) -d) ब१ ३ सव
 सिद्धा (ब३ ०द्वय) थसाधक, दे५ ९ ११ मुवे सवकार्याथसिद्धिद,
 दे१० सवसिद्धिप्रदायक

३६ ब१-३ दे१०*** (→मन्त्र), ब२ ३ cd ०, ब१ d
 ० -a) ब१-३ शान्ति भवान् करोतु, दे१ ॐ शान्ति शुभ
 कुर्वन्तु, दे२ ते१ ॐ शान्तिर्भवान् कुर्वन्तु, दे३ ॐ शान्ति कुर्वन्तु,
 दे४ शान्ति कुर्वन्तु, दे५ ८ ९ ११ ॐ शान्तिर्भवान् कुर्वन्तु, दे१० ॐ
 शान्ति भवास्त्व कुरु, मुवे ॐ त्व वै सुशान्ति कुरु (→शान्ति

रोगा नश्यन्तु सर्वभूता शान्तिस्तु

ब्रीहिर्वर्धतु कर्षकाणाम् ।

सुभिक्ष काले पर्जन्य वर्षतु

प्रयुक्तो यश्च कालश्च सर्वेषा शान्तिर्भवतु ॥३७

एव विधिं तत कृत्वा विधिदृष्टेन कर्मणा ।

पूज्य भागवतान् भूमि यथान्यायेन कर्मणा ।

भोजयेद् ब्राह्मणास्तत्र यथोत्पन्नैश्च भोजनै ॥३८

य एतेन विधानेन कुर्यात् सस्थापन मम ।

यावन्तो मम गात्रेषु जायन्ते जलविन्दव ।

तावद् वर्षसहस्राणि मम लोकेषु तिष्ठन्ति ॥३९

यो मा सस्थापयेद् भूमि सर्वाहकारवर्जित ।

तारितास्तु कुलास्तेन सप्त सप्त च सप्तति ॥४०

एतत् ते कथित भद्रे शैलिकास्थापन मम ।

धर्मसधारणार्थाय मम भक्तमुखावहम् ॥४१

वे १८२३९

॥ इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे अशीत्यधिकशततमोऽध्याय ॥१८०॥

भवान् कुवतु), ब२ ३ लोकनाथो (→लोकनाथ) -b) ब१-३ राज्ञ (ब३^०ज्य) स्य, दे१ ४ ते१ राज्ञा च राष्ट्र च, दे२ ८ ९ ११ मुवे राज्ञ स राष्ट्रस्य, दे२ ७ राजासु (दे१ स) राष्ट्रस्य (→राज्ञा च राष्ट्रस्य) दे१ ४ च स वाडवाना ते१ च स ब्राह्मणाना (→च ब्राह्मणाना) -c) ब१-३ स बालवृद्धाश्च दे२ ९ ११ मुवे बालेषु वृद्धेषु (→स बालवृद्ध च), ब१ ३ गताश्च (→गवा च), ब१-३ दे१० शान्ति (→शान्ति), दे२-९ ११ मुवे बालेषु वृद्धेषु गवाङ्गणेषु -d) ब१-३ कन्यासु साध्वीषु (→क या च सा सव-) दे२ ते१ ० व्रता च (→व्रताश्च), दे२ ९ ११ मुवे कन्यासु शान्तिश्च (मुवे ० न्ति च) पतिव्रतासु, दे१० कन्यासम सवपतिव्रतानाम

३७ -a) ब१ नश्यन्ति रोगा स्तनयितु नरस्य ब२ ३ नश्यन्ति रोगा स्थल इत (ब३ तय) श्र, दे१ रोगा न शा तु सव भूता सन्तु शाता, दे२ ते१ रोगा नश्यन्तु सवभूता शान्त्यस्तु, दे३ ४ रोगा नश्यन्तु सवभूता शाति त्व, दे२ ९ ११ मुवे रोगा (दे० रोगान) विनश्यन्तु च सवतश्च -b) ब१ तथा ब्रीहिष्वय कषकाणा, ब२ सखा ब्रीहि दुकायिकाणा (?), ब३ सूखास्व ब्रीही स्वकायकाणा, दे१ ३ ४ ब्रीहि वद्ध न च कषकाणा, दे२ ते१ ब्राहि वधन्तु कषकाणा, दे२-९ ११ मुवे कृषीबलाना च कृषि सदा स्यात् -c) दे१ सुभक्ष्य, दे२ सुभक्ष्य (→सुभिक्ष), दे३ काल-, दे२ काल (→काले), दे१ पर्जन्ये (→पर्जन्य), ब१ सुभिक्ष्यण वषञ्च पश्यन्त्यश्च, दे२ ९ ११ मुवे सु (दे१ स) भिक्ष (दे१ ० क्षु) युक्ताश्च सदा हि लोका, दे१० सुभिक्ष कालो वषतु पर्जन्य -d) दे१ य स्व (?), दे३ यस्त, दे२ य स्व (→यश्च), दे१ कालश्चेत्, दे३ कालश्चे (→कालश्च), दे१ शान्ति चलतु दे२ ते१ शान्ति लभन्तु, दे३ ४ शान्ति वल तु (→शाति भवतु), दे२-९ ११ मुवे काले सु (दे२ ७ कालेषु) वृष्टिभविता (दे१ भवता) च शान्ति

३८ ब१ दे१ ३ ४ ef ० -a) ब१ ३ एव तु सतत कृत्वा -b) दे२ ८ कर्मणा (→कर्मणा) -c) ब२ ३ पूज्या (→ पूज्य), ब२ भागवतो, ब३ भागवता (→भागवतान्), दे२ भूमि,

ते१ भूमिर (→भूमि) -d) दे१ ३ ४ यथासपन्नभोजन -b) दे२ १० ते१ यथोत्पन्नेन भोजनै

३८ श्लोकस्य स्थाने दे२ ९ ११ मुवे पाठ —

एव विधिं तत कृत्वा विधिदृष्टेन कर्मणा ।

सपूज्य (→८ ज्य) तत्र देवेश ब्राह्मणान् भोजयद् व्रती ॥

दीनानाथान प्रतर्प्याथ (दे२, प्रणम्याथ) यथा विभवशक्ति ।

३९ -a) दे२ एस तेन (→य एतेन) -b) ब१ ३ कुर्याद्वि स्थापन शुभम् -c) ब१-३ दे१० यावन्ति (→यावन्तो), दे१ ३ ४ यावन्ति धमगोत्रेण (दे१ धमगात्रेषु) -d) दे२ ८ ९ जायन्तो (→ जाय ते) ब१ ३ जलविन्दूनि जायते, दे२ ते१ जलविन्दुभि जायते, दे३ ४ जलविन्दुश्च जायते, दे१० जलविन्दूनि सतत -f) ब१ मम लोक स गच्छति, ब२ ३ मम लोके महोयते, दे१ मम लोके वसेत स हि, दे३ ४ मम लोके प्रयास्यति

३९b अन तर ब१-३ अधिकम्—

*तवाह भूमि तिष्ठामि एतन्मे कारण महत्

४० -a) दे१ -९ ११ मुवे भूमे, दे२ ते१ भूमि (→भूमि) -c) ब१ ३ तारिताश्च, दे११ तारिता हि (→तारितस्तु), दे१ ३ ४ तारिता स्वकुलास्तेन, दे२ १० मुवे तारित च कुल तेन -d) ब१-३ दे३ ४ सप्त च (→सप्तति), दे२ ७ कुलानि सप्तसप्तति, दे०१ सप्त सप्तक सप्तक

४१ -b) ते१ शैलिका (→शैलिका-), ब१ लोक काष्ठा सस्थापन, ब२ ३ शिलाया (ब३ ० या) विधिपूजन, दे१ ३ ४ शलार्चास्थापन मया -d) ब२ कम^०, दे३ ४ भक्ति^० (→भक्त^०), दे२ ९ ११ मुवे सुखाय च (→सुखावह)

पुष्पिका—

पुराणनाम—ब१ दे१ ४ ते१ इति (दे१-४ ते१ इत्यादि) व (ब३ श्रीव, दे१ ४ ते१ वा) राहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे२ ७-११ इत्यादि वाराहपुराणे, दे२ इति, मुवे इति श्रीवराहपुराणे ग्रन्थाग्रनाम—ब१-३ शिलार्चना सुस्थापनो नाम, दे१ ३-११ शैलार्चास्थापन, दे२ मुवे ते१ शैलार्चास्थापन नाम ग्रन्थाग्र सख्या—ब१- दे१-७ ९-११ ०, दे२ ११८५११, मुवे द्व्यशीत्य- धिकशततमोऽध्याय ॥१८२॥, ते१ सप्तनवति शततमोऽध्याय

श्रीवराह उवाच ।*

वे १८३ १

पुनरन्यत् प्रवक्ष्यामि तच्छणोहि वसुधरे ।
 तिष्ठामि मृन्मय चापि परिनिष्ठितमर्चया ॥१
 कृत्वा तु मृन्मयामर्चामस्फुटा च अखण्डिताम् ।
 नाप्येव वामना कुर्यान्न वक्रा कारयेद् बुध ॥२
 ईदृशी प्रतिमा कृत्वा मम कर्मपरायण ।
 भूमे सर्वाणि कर्माणि यथा वा रोचते तथा ॥३
 देवि काष्ठमलाभेन मृन्मय तत्र कारयेत् ।

१८१

ॐ ब१-३ दे० ५-११ व (दे० ९ ११ वा) राह उवाच द
 श्रीवराह उवाच, दे० १० वाराह उ०

१ -a) ब१ ० दे० पुनरन्य (→पुनरन्यत), दे० पुनरन्यात्र
 वक्ष्यामि -b) ब१ तच्छणोसि ब३ दे० १-११ मुवे तच्छणुष्व (→
 तच्छणोहि) -c) दे० ३ तिष्ठा हि, दे० ७ तिष्ठामि (→तिष्ठामि),
 दे० ४ मन्मयो, दे० ७ ११ मृन्मया दे० ६ मृन्मये, मुवे मन्मयी (→
 मृन्मय), ब१ २ तिष्ठामि मन्मयार्चाम्, ब१ तिष्ठाम्येव मृन्मयासु
 -d) ब१ ३ यथा तत्र (व चव) ब्रवीम्यह, दे० ९ ११ मुवे प्रतिमा
 पूजनेच्छया, दे० १० ममार्चा परिनिष्ठित

२ ब२ ३ cd ० -a) ब१ ३ कृत्वा तु मृन्मयरूप, दे० ९ ११
 मुवे अर्चा च मन्मया (मुवे ०यी) कृत्वा -b) ब१-३ दे० अस्फुट
 (→अस्फुटा) ब१-३ वाप्यखण्डित, दे० च न खदिता, दे० ५-११ चाप्य
 (दे० ६ ०पि) खण्डिता (→च अखण्डिता) -c) ब१ न चैवाचमन
 कुर्या, दे० ३ ४ नातिदीर्घा न ह्रस्वा वा, दे० ५-११ मुवे नाधिका
 वामना चापि -d) दे० ४ १० ते० न च (दे० ४*, दे० १० व) का नाधिका
 कुरु (दे० ३ ४ १० तथा)

३ ब० ३ दे० ३ ५ ८ cd ० -a) ब१ दे० ५ ६ ईदृशी,
 दे० ३ ४ ते० ईदृशा (→ईदृशी) -c) ब१ दे० १० भूमि (→भूमे)
 ब१ चवात्र (→कर्माणि)

४ द० ५ ८ ० -a) ब१-३ भूमि (→देवि), दे० ६ ७ ९ ११
 मुवे काष्ठानामप्य (दे० ७ ०पि) लाभे तु -b) दे० ७ ९ ११ मण्मया,
 मुवे मृन्मयी (→मृन्मय), दे० १० मण्मय तन्त्रका कुरु -c) ब१-३ स
 विद्यते, दे० १० शैलजा च (→शैलजा वा), ब१-३ दे० १० भूमि (→भूमे)

५ -a) ब२ ताम्रकास्य च रूपाणि, ब३ ताम्रकास्यरूपाणि,
 दे० ३ ते० ताम्रकास्येन रू (ते० रौ) प्याणि, दे० ताम्रेण काश्येन
 रौप्याणि, दे० ताम्रा कास्यानि रूप्याणि, दे० ९ ११ मुवे ताम्रेण कास्य
 रौप्येण, दे० १० ताम्रकास्येन रौप्येण -b) ब१-३ दे० १० सौवर्ण, दे० ३ ४

शैलजा वा ततो भूमे मम कर्मपरायण ॥४
 ताम्रकास्यकरूप्याणि सौवर्णा त्रपुरीतिका ।
 कुर्वन्ति शुभकर्माणि केचिद् दान्तेति वा पुन ॥५
 अर्चन त्वपरे वेद्या मम कर्मपरिग्रहात् ।
 केचित्लोकापवादेन ख्याति कुर्वन्ति पूर्वश ॥६
 कुर्याल्लेख्य च मे कश्चित् पूजा कुर्वन्ति मानवा ।
 पूजयेद् यदि वा चक्र मम तेजोऽशसम्भवम् ॥७

सौवर्णा, दे० ९ ११ मुवे सौवर्ण- (→सौवर्णा), ब२ त्रपुरीतिक, व
 त्रपुरीकृत, दे० त्रपुरीरको (दे० ३ ०का), दे० २ ते० त्रपुरारिका, दे०
 -पुमीसका दे० ५-११ मुवे -त्रपुरीतिका (दे० ७ ०कान, मुवे ०भि),
 दे० १० त उदीरक (→त्रपुरीतिका) -c) दे० ३ ४ कुर्वन्ति, दे० २ ते०
 कुर्वन्तु (→कुर्वन्ति), दे० ३ ४ ०कर्माणि, दे० ५ ०कर्माणा (→०कर्माण)
 -d) ब१ ३ केचिद्दीप्तेन वा पुन, दे० कोविद्वा ते ति वा पुन
 दे० ५ ६ ८ ९ ११ कोविदोहमह भव, दे० ७ विदोह सह सभव, मुवे को
 विद प्रतिमा शुभा

६ -a) दे० आचन, ते० अचक (→अचन), ब१-३ चापरे,
 दे० ४ १० ते० अपरे, दे० ९ मुवे त्वपर (→त्वपरे), दे० विद्या दे० १०
 चय (→वेद्या) -b) ब१ ० नाम (→क्रम-), दे० परिग्रहात्, दे० ११
 परायण (→परिग्रहात्) -d) दे० खाति, दे० २ ते० रयात्, दे० ५ ८ ९ ११
 मुवे ख्यायै दे० ७ रयात् (→रयाति), ब१ ३ पूर्वत, ब२ पूर्वक,
 दे० ३ पूर्वक, दे० ४ पूर्वका, दे० ५ ८ ९ ११ मुवे केचन, दे० ७ केन च
 (→पूर्वश)

७ ब२ ab ० -a) ब१ ३ हृद्येल्लेख्ये (ब१*लेखिले) वने
 कश्चित, दे० तथाम्लोप च मे कश्चित, दे० ३*थाम्लोप च मे कश्चित,
 दे० ४ यश्चापि पचमे कश्चित, दे० ५-११ मुवे गह चालोच्य (दे० ७ ०क्य,
 दे० ८ ०श्च) कश्चिन्मा -b) ब१ ३ पठेत कश्चिच्च (ब३ केचिच्च)
 मानव, दे० ५-११ मुवे पूजते (मुवे ०येत) कामनापर -c) ब३
 पूजयस्व दिवाचक्र, दे० ४ पूजयेद् देवि वा चक्र, दे० ३ पूजाय देवि वा
 चक्र -d) दे० ६ सम (→मम), ब१ ३ मम तेजासि (ब२ ०जास, ब३
 ०जोग) सम्भव, दे० २ ते० मम तेजो (ते० १ जा)शसभवात्

अत पर ब१-३ अधिकम्—

*पद्ये मे पूजन शस्त शस्त चैवाथ स्थण्डिले ।

-१ ब२ स तु (→मे), ब१ शस्य, ब३** (→शस्त), ब२
 चैवाच्छिखण्डिते (→चवाथ स्थण्डिले)

भूमि एव विजानीहि स्थापितोऽह न सशय ।
 सर्वत्र सप्रतिष्ठामि पूजितोऽह धराधरे ॥८
 मन्त्रैर्वा विधिपूर्वेण यो मा कर्माणि कारयेत् ।
 एवमेतन्महाभागे मया सपरिकीर्तित ॥९
 मन्त्रेण विधिपूर्वेण योर्चयेन्मम सुन्दरि ।
 यश्च भक्ति प्रयत्नेन कर्मणा परिनिष्ठित ॥१०
 मम चैव प्रसादेन स पूर्वगतमेव च ।
 यथाकामोपतिष्ठन्त कृत्वा भक्ति ममान्तिकम् ।
 दद्याज्जलाञ्जलिं मह्य यदीच्छेदात्मन क्रियाम् ॥११
 किं नु पुष्पेण जाप्येन सहस्रेण शतेन तु ।

८ ब२ cdO -a) ब१-३ भूमि तद्वद, दे१ ३ ४ एव भमे, दे५ ९ ११ मुवे ते१ भूमे एव (→भूमि एव) दे७ विजानीहि ते१ विजानामि (→विजानीहि) -b) दे८ ७ स्थाप्यतोह (→स्थापितोऽह) -c) दे१ सवसत्त्वप्रतिष्ठामि दे३ सव स*प्रतिष्ठामि दे४ सव मवत्र तिष्ठामि, दे५ ९ ११ सर्व (दे६ ७°व) सप्तप्रय(दे५°म)च्छामि मुवे सम्पदस्तु प्रयच्छामि -d) ब२ ३ दे१ ४ १० ते१ पूज्यमानमह तत

९ दे१ ५ ९ ११ मुवे ते१ cdO -a) ब१ ३ मन्त्रवद दे३ ४ मन्त्रैर्वा (→मन्त्रैर्वा), ब१ °पूर्णे च, ब३ °पूर्णेन (→°पूर्वेण) -b) दे५ ७-११ मुवे यो मे दे६ ये मे (→यो मा) दे१ यो बलि मम सुन्दरि -d) ब१ ३ सपरिकीर्तित (ब१°ते) ब२ स परिकीर्तित दे३ ४ सप्रतिकीर्तित (→सपरिकीर्तित)

१० दे१ ५-९ ११ मुवे ते१ abO -a) ब१ ३ °पूर्णेन (→°पूर्वेण) -b) दे३ ४ योर्चयेत् (→योर्चयेत्) -c) दे३ ४ यच्च (→यश्च), ब१ ३ भक्ति (→भक्ति) दे१ यत्त्व भक्ति प्रपन्नेन, दे५ ७ ९ ११ मुवे य य फल समुद्दिश्य, दे६ य य काल समुन्त्य -d) ब३ कर्मे च (→कर्मणा), दे१ °निश्चित (→°निष्ठित) दे५ ७-९ ११ मुवे मा पूजयति मानव

अ१ पर दे५ ७ ९ ११ मुवे अधिकम्—

*नत्तत्फल प्रयच्छामि प्रसन्नेना तारात्मना ।

११ ब२ दे६ O, दे५ ९ ११ मुवे cdO -a) दे५ ८ ९ ११ वै म दे७ वै स- (→चव) -b) ब१ पूर्वकमकृतेन च, दे१ ४ सवथा गतमेव तु दे५ ७-९ ११ मुवे प्राप्नोति गतिमुत्तमाम -c) ब१ ३ मय्याकाशे प्रतिष्ठन्ति, दे१ ४ ते१ यथाकामेपि तिष्ठत, दे१० यथाके मयि तिष्ठन्त -e) ब१ ३ दे१ ३ ४ ते१ क्षिपेज (→दद्याज), दे५ ८ ९ ११ जलाजलिर (→जलाञ्जलि), ब१ ३ गुह्य (→मह्य) -f) दे९ ११ मुवे तेन मे प्रीतिरुत्तमा

११ श्लोकस्य d, e चरणयोर्मध्ये दे५ ७ ९ ११ मुवे अधिकम्—

*मद्भुक्त सतत नित्य वमणा परिवेष्टित ।

स वै मत्परितोषाय मनस्येव प्रपूजयेत् ॥

य स चिन्ताप्रयत्नेन मनसा न चलाचलम् ।
 एवमेतन्महाभागे मया गुह्य प्रकीर्तितम् ॥१२
 मृन्मयी प्रतिमा कृत्वा दृष्ट्वा सुपरिनिष्ठित ।
 श्रवणे चैव नक्षत्रे कुर्यात् तस्याधिवासनम् ॥१३
 अप्रमत्तेन कर्त्तव्यं यथा भूमि न गच्छति ।
 स्थापयेत् यथान्याय पूर्ववद् विधिसंस्थितम् ॥१४
 पञ्चगव्यं च गन्धैश्च वारिणा सह मिश्रयेत् ।
 ततो मे स्नापनं कुर्यादिमं मन्त्रमुदाहरेत् ॥१५
 मन्त्र ।*

योऽसौ भवान् सर्वजगत्प्रधानो

वे १८३ १९

१२ ब२ O -a) दे१ क्रिया, दे३ ४ किं तु दे२ १० ते१ किं ते (→किं नु), दे३ ४ जात्येन (→जाप्येन), ब१ ३ किं तेन पुनरन्येन, दे५ ९ ११ मुवे तस्य किं सुमनोभिश्च -b) ब१ दे१ १० ते१ च (→तु), ब३ जप्येन च शतेन च, दे५ ९ ११ मुवे जाप्येन नियमेन किं -c) दे१० यस्य (→य स), ब१ ३ यस्य चित्तमप्रसन्न, दे२ ते१ यस्य चित्तप्रसङ्गेन दे५ ९ ११ मुवे मह्य चित्तयतो नित्य -d) ब१ ३ मनश्चैव (ब३°सश्च)चलाचल, दे२ मनसा न**त्मना, दे५-९ ११ मुवे निभतेना तारात्मना, ते१ मनसा न च ते फलम् -e) दे५ ९ ११ मुवे एतत्ते सवमारयात् -f) ब१ ३ मम (→मया), दे५ ९ ११ मुवे सुगोप्य च प्रयत्नत

१२ श्लोकस्य d, e चरणयोर्मध्ये दे५ ९ ११ मुवे अधिकम्—
 *तस्य कामान्प्रयच्छामि दिव्यान् भोगान्मनोरमान् ।

१३ ब२ abO -a) दे१ ६ मण्मय, दे७ ते१ मण्मया (→मन्मयी) -b) ब१ ३ मम भक्त (ब३ भक्ति) व्यवस्थिता (ब °ता) दे५ ९ ११ मुवे मम कमसुनिष्ठित

१४ ब२ दे५ ९ ११ मुवे abO -a) ब१ दे२ १० ते१ अप्रमत्ते (ब१°त) गहीतव्य -b) ब१ यथा भूमि न गच्छते -c) ब१ सस्थापयेद्यथा न्याय, दे२ १० ते१ स्थापयेच्च (दे१०°त) तथा न्याय दे५ ९ ११ मुवे पूर्वोक्तन विधानेन -d) ब१ ३ सपूणविधि-संस्थित, दे५ ९ ११ मुवे स्थापयेन्मन्त्रपूर्वकम्, दे१० पूजवदविधिमास्थित

१५ -a) दे१ ३ ४ तु (→च), मुवे गन्ध च (→गन्धैश्च) -b) दे१ स्वरिणी (→वारिणा) -c) ब१ ततश्च (→ततो मे), ब१ २ दे५ ११ मुवे स्नपन द१ ३ ४ स्थापन (→स्नापन), ब१ ३ कृत्वा, दे५-९ ११ मुवे कायम् (→कुर्यादि)

*१ ब१ दे१ ८ १० O, ब२ ओ मन्त्र

१६ ब२ cdO -a) ब१ ३ भगवान् (→भवान्), दे१ साव- (→सव-), दे१ ४ १० प्रसाद (दे३°दो, दे४°दा), दे५ ९ ११ मुवे प्रकर्त्ता (→प्रधानो), ब२ यो सौ भवदेववान् सवजगत प्रधानो -b) ब१ ३ दे५-९ ११ मुवे यस्य, दे२ १० ते१ येन (→यो न),

३ १७

यो न प्रयत्नेन धरेत लोकान् ।

आयातु आयातु कुरु प्रसाद

सतिष्ठ अर्चासु च मृन्मयासु ॥१६

कारण ह्यग्रतेज द्युतिमान् मतिमान् ।

नमो महापुरुषाय इति ॥१७

अनेन मन्त्रेण वेश्म प्रविश्य स्थापयितव्यम् ॥१८

एव प्रवेशन कृत्वा विधिदृष्टेन कर्मणा ।

देव सस्थापयेत् तत्र वेद्या सुपरिनिष्ठितम् ॥१९

एव सस्थापित मा तु पूर्वन्यायेन निश्चित ।

चतुर कलशान् गृह्य इम मन्त्रमुदाहरेत् ॥२०

ब१ दे५ १ ११ मुवे प्रसादेन, दे३ ४ प्रयत्नति दे१० प्रसवेन (→प्रयत्नेन), ब१*यति ब२ दे२ ते१ प्रि (ब२ प्र) यति, ब१ प्रयान्ति दे ४ धरति, दे५-१ ११ मुवे भवन्ति, दे१० चरन्ति (→धरेत), ब१ ३ दे५ १ ११ मुवे लोका (→लोकान) -c) ब३ आयातु मे देव कुरु प्रसाद, दे१ आयाछर्वा यातु कुरु प्रसाद, दे२-४ १० ते१ आया (दे१० °य) तु आया (दे१० °य) तु कुरु प्रसाद, दे५ १ ११ मुवे सत्त्व कुरुष्वान्युत मत्प्रसाद -d) मुवे त्व तिष्ठ (→सतिष्ठ), दे१ ४ १० मुवे चाचर्चासु, दे३ वाचर्चास दे१***, दे७ आवासु (→अचर्चासु), मुवे मृ मयीषु (→मृन्मयासु), दे२ ते१ सतिष्ठदर्चासु च मृन्मयासु

१७ ब१ करण (ब °ण) कारण (ब३ °ण) गृह्यमूर्ते भजस्व मा प्रति (ब३ प्रतिमा) समग्रा नमो नमश्चैव सहस्रमूर्तये भजस्व मा (ब३*) प्रतिमा महापुरुषाय नमो नम, ब२ प्रतिमा समग्री नमो नमश्चैव सहस्रमूर्तये भजस्व प्रतिमा महापुरुषाय नमो नम, दे१ ३ ४ कारण कारण (दे१ °णा) व्यग्रतेज (दे४ °जा) द्युति मता (दे३ ४ द्युतिमा) मति (दे४ गति) मनसो (दे१*नमो, दे४ मनमो) महापुरुषायेति, दे५ १ ११ मुवे कारण कारण ह्यग्र तेजस द्युतिम त महापुरुष नमो नम, दे१० कारण व्यग्रतेज द्युतिमा नमो महापुरुषाय इति, ते१ कारण ह्यग्र ते***फलति मा मतिमान्नमो महापुरुषाय इति

१८ दे६ ०, ब१ ३ ततोप्येतेन मन्त्रेण वेश्म प्रविश्य स्था त य, दे१ ३ ४ १० ते१ एतेन मन्त्रेण वेश्म प्रविश्य सस्थापयितव्य, दे५ १ ११ मुवे अनेन मन्त्रेण वेश्मनि प्रविश्य स्थापना कुर्यात्

१९ -a) दे१ ३ ४ एव प्रवेश कृत्वा तु, दे५ १ ११ मुवे एते (मुवे अने) नव तु मन्त्रेण, दे१० एव प्रवेशित कृत्वा -b) दे५ १ मुवे स्थापयेन्मा समाहित, दे११*** येन्मा स* हित -c) दे५-१ ११ मुवे पूर्ववत् स्थापयेत तत्र (दे६ स्थापयेत्क्षेत्र, दे७ स्थापिते क्षेत्रे) -d) दे२ वेद्यादु°, ते१ वेद्यादु° (→वेद्या सु°), ब१ ३ वेदा (ब °द्या) मुपरि सस्थित, ब२ देव्या परिसस्थित, दे५-१ ११ मुवे चतुर कलशान् पुरा, दे१० वेद्यामुपरिष्ठत

मन्त्र ॥*

ॐ वरुण समुद्रो लब्ध्वा

सपूजितो ह्यात्मप्रतिप्रसन्न ।

एतेन मन्त्रेण ममाभिषेक

प्राप्त वरिष्ठ हि सद्ब्रह्मबाहु ॥

अग्निश्च भूमिश्च रसाश्च सर्वे

भवन्ति यस्मात् सतत नमस्ये ॥२१

एवमभिषेचन कृत्वा मम कर्मपरायण ।

पूर्वन्यायेन मे भूमि गन्धमाल्यै समर्चयेत् ॥२२

अगुरु च तुरुष्क च कुङ्कुम च रस तथा ।

२० ब२ दे५ १ ११ मुवे ab ० -a) ब१ सस्थापितस, ब३ सस्थापयेत दे२ ते१ सस्थापितु (→सस्थापित), ब१ ३ तत्र (→मा तु) -b) ब१ ३ निष्ठित, दे१० निश्चित (→निश्चिन) -c) दे२ ते१ चत्वार (→चतुर), दे५-१ ११ मुवे चतुरस्तान (दे६ ७ °स्थान) गृहीत्वा च -d) ब१ २ इद (→इम)

॥* ब१ २ दे१ ३ ४ १० ०, ब३ ओ मन्त्र

२१ ब२ cd ०, दे६ ७ a ० -a) ब१ दे१० वरुण, दे१ वरुणी, दे३ ४ वरुणा मुवे ॐ वरुण, दे६ १ ११ ॐ वरुण (→ ॐ वरुण), ब१ ३***, दे१० समुद्र (→समुद्रे), ब१ लब्ध, दे६ १० लब्धा, ते१ वज्रा (→लब्ध्वा) -b) दे१० सपूजितो (→सपूजितो), ते१ ह्योत्तम-दे४ ह्यात्तम-दे६ सात्तम- (→ह्यात्तम-), दे१० प्रसन्न (→ प्रसन्न), ब१ ३ २ ५ मुवे सपूजितो ह्यात्तममतिप्रसन्न दे६ सपूजितो सात्तमनिप्रतिपन्न -d) ते१ सुद्वध° (→सुद्वध°), ब१ प्राप्त वारिष्ठ वासुदेव ऊद व, दे५ १ ११ मुवे प्राप्त वरिष्ठ हि स ऊध्वबाहु, दे१० प्राप्त चरिष्णु हि सुद्वधबाहु -ef) ब१ वायुरग्नि भूमि आपोरस यस्तस्म नम पुरुषोत्तमाय इति, दे१ ४ अग्नि भूम्या य (दे३ ४ भूमि आप) रस जायस्वविता नम पुरुषोत्तमायेति, दे२ ते१ अग्नि भूमि आप रसजश्च (ते१ सजय) सूचित मम (ते१ नम) पुरुषोत्तमायति, दे१० अग्निभूमिश्चापस्तेज यत रसजपन्वित नम पुरुषोत्तमाय इति

२२ ब२ ३ दे११ ab ० -a) ब१ एतेनाभिधिवचन कृत्वा, दे५ १ मुवे, एवमास्ताप्य (दे६ ७ एव मा स्थाप्य) विधिवत् -c) दे१ ४ भूमे, ते१ भूते (→भूमि), दे५ १ ११ मुवे पूर्वोक्तविधिना चव -d) दे५-१ ११ मुवे गन्धमाल्यैश्च पूजयेत्

२३ ब१-३ cd ० -a) दे३ ४ अगर, दे५ अगर, दे६ १ ११ ते१ अगर (→अगुरु), ब१- कुङ्कुमञ्चैव, दे१-४ चतुरष्क च, दे५ ८ १ ११ मुव चैव धूप च, ते१ च सुतुष्क च (→च तुरुष्क च), दे६*** अगुरे चैव, दे७ क्रमुक अगुर चैव -b) ब१ ३

नमो नारायणेत्युक्त्वा धूप मा तत्र नीयते ॥२३

धूप दत्त्वा यथान्याय पीतक वस्त्र दापयेत् ।

नमो नारायणेत्युक्त्वा इम मन्त्रमुदाहरेत् ॥२४

मन्त्र ।*

वस्त्रेण पीतेन सदा प्रसन्न

येन प्रसन्नेन जगत् प्रसन्नम् ।

गृह्णातु वस्त्र सुमुख प्रसन्न-

मिद सतिष्ठ भगवन् प्रसन्नम् ॥२५

तत एतेन मन्त्रेण वस्त्र दद्याद् यथोचितम् ।

[पूर्वन्यायेन मन्त्रेण इम कर्माणि कारयेत् ॥२६

चन्दन (→कुङ्कुम), ब१- स, दे१ ३ ४ तु (→च), दे -९ ११ मुवे स कपूर सकुङ्कुम -c) दे५-९ ११ मुवे नमो नारायणायेति -d) दे१ ३ ४ धूप मे तत्र दापयेत्, दे५ ९ ११ मुवे उक्त्वा धूप प्रकल्पयेत्, दे१० धूप मे सदैवेदरे

२३ श्लोकस्य b, c चरणोमव्ये ब१ ३ अधिकम्—

*कपूरमिश्रेण तथा धूप मा तत्र तु दीयते ।

[—१ ब२ °मिश्रोण (→°मिश्रेण), ब१ धूपो (→धूप), ब१ - *दीयते (→तु दीयते)]

२४ -b) ब१-३ दीप वस्त्र प्रदापयेत्, दे१ पीत दद्याच्च वस्त्रक, दे५-९ ११ मुवे पीत (दे६ ७ °त) वस्त्र तु दापयेत्, दे१० ते१ पीतवस्त्र प्र (ते१ च) दापयेत् -c) दे५ ९ ११ मुवे नमो नारायणायेति -d) दे५ ७-९ मुवे उक्त्वा, दे६ ११ उक्ता (→इम)

॥ ब१ दे१ १० ○, ब२ ३ ओ

२५ ब२ cd ○ -a) ब१ ३ ओ (ब१*) वस्त्रेषु दीपेषु, दे५ वस्त्रेणापीतेन (→वस्त्रेण पीतेन), दे१ ४ यथा (→सदा), दे५ ८ ९ ११ मुवे प्रसन्ना, दे६ ७ प्रसन्ने, ते१ प्रसन्न (→प्रसन्न) -b) दे५ ८**, दे६ ७ ९ ११ मुवे यस्मिन् (→येन), दे६ ७ ९ ११ मुवे प्रसन्न तु, दे५ ८**तु (→प्रसन्नेन) -c) ब१ ३ गृहाण (→गृह्णातु), ब१ सु**, ब३ देवेश, दे१ ३ ४ ते सुमुख, दे६ ७ सुमुख (→सुमुख), दे५-९ ११ मुवे प्रसन्नो (→प्रसन्न) -d) ब१ इ***** सदा प्रसन्न, ब३ चोपकालपत ***** , दे३ ४ इद स तिष्ठन् भगवान् प्रसन्न, दे५-९ ११ मुवे दव सदा पातु भवस्य वन्धात (दे६ ७ वध्यात), दे१० इद हि सतिष्ठ भवान् प्रसन्न, ते१ इद सतिष्ठ भगवन्नासनम्

२६ दे५-९ ११ मुवे cd ○ -a) ब१-३ परेण (→एतेन) -b) ब१-३ दद्याद् वस्त्र यथोचित, दे१० वस्त्रे दत्त्वा यथोचित -d) ब१ ३ इति (→इम), दे१० पूर्ववत्कर्म कारयेत्

b, c मध्ये दे५ ९ ११ मुवे अधिकम्—

*धूपदीपादिभि पूज्य प्रापण परिकल्पयेत् ।

कृत्वा तु विमल कर्म यन्मया परिकीर्तितम् ।

ततो मे प्रापण दद्यात् पूर्वन्यायेन सस्कृतम् ॥२७

एव तत्र विधि कृत्वा स्थापयेच्चात्र प्रापणम् ।

पश्चादाचमन कुर्यादिम मन्त्रमुदाहरेत् ॥२८

मन्त्र ।*

शान्तिर्देवाना शान्तिश्च ब्राह्मणाना राज्ञ शान्ति ।

शान्तिवृद्धाना बालाना चैव शान्ति ।

पजन्यो सर्वतो ब्रीहि शान्ति ॥२९

तत एतेन मन्त्रेण शान्ति कृत्वा महौजसम् ।

वे १८३ ५

२७ दे५ ९ ११ मुवे C -a) ब१ विपुल (→विमल) -d) ब१ ते१ सस्थित (→सस्कृत)

२८ -a) दे५ ९ ११ मुवे पूर्वोक्तेन विधानेन -b) ब१ दापयेत्तत्र प्रापण, दे१ ० ४ स्थापन प्रापणस्य तु, दे५ ८ ९ ११ मुवे दद्यात्प्रापणक नर, दे६ दद्या***** , दे७ दद्यान्शोपवीतक, दे१० स्थापनाचनप्रापण -c) द -११ मुवे दद्यात् (→कुर्यात्) -d) ब१-३ तत्र (→रम), दे५ १० इम मन्त्रमुदीरयेत् (दे१० °यन), दे५ ९ ११ मुवे मन्त्रपूर्व प्रयत्नत, ते१***** मुदाहरेत्

अत पर दे६ ७ अधिकम्—

*अनेनव तु मन्त्रेण शान्ति कृत्वा विधानत ॥

२८ श्लोकस्य b, c मध्ये दे५ अधिकम्—

ततो मे प्रापणा दद्यात् पूर्वन्यायेन सस्कृतम् ।

एव तत्र विधि कृत्वा स्थापन प्रापणस्य तु ॥

(= २७cd, २८ab)

॥ ब१ दे१ ६ ७ ○ ब२ ३ दे१० ओ मन्त्र दे५ मन्त्र ओ

२९ -ab) दे३ ४ १० ते१ आ शान्तिर (→शान्तिर), दे५-९ ११ मुवे शान्तिर्भवतु देवाना ब्रह्मक्षत्रविशा तथा (दे५ ८ ९ ११ ब्राह्मणक्षत्रिणा तथा, दे६ ब्राह्मणा***** , दे७ शान्ति भवतु ब्राह्मणा) -cd) दे५ ४*** (→बालाना), दे५-९ ११ मुवे शान्ति भवतु वृद्धाना (दे६ देवाना) बालाना शान्तिरुत्तमा (दे११ °मा) -ef) दे३ ४ पजन्ये (→पजन्यो), दे५-९ ११ मुवे देवो वषतु पजन्य पृथिवी सस्यपूरिता

अस्य मन्त्रस्य स्थाने ब१ पाठ —

ब१ शान्तिर्देवाना शान्तिर्ब्राह्मणाना राज्ञ शान्ति सराश्वि-कस्य शान्ति । शान्तिवृद्धाना बालाकाना शान्ति गवा शान्तिरथ-गर्भीणा शान्ति *न्यादे सब्रीहि शान्ति

ब२ पाठ —ओ शान्तिर्देवाना शान्तिर्ब्राह्मणाना शान्ति राज्ञ शान्ति स वा वस्य क शान्ति शान्तिवृद्धाना बालकाना शान्तिगवा शान्त्यथ गर्भिणीना शान्तिद्वन्यादे सब्रीहिणा शान्ति ।

ब३ पाठ —ओ शान्तिर्देवाना शान्तिर्ब्राह्मणाना राज्ञी राज्ञ शान्ति स राष्ट्रस्य शान्ति शान्तिवृद्धाना बालकाना शान्ति कुर्वा शान्त्यथ गुर्विणीना शान्तिर्धन्यादे सब्रीहिणा शान्ति

३२८ पश्चाद् भागवतान् पूज्य यथान्यायेन सस्कृतान् ॥३०॥
 एव भागवतान् पूज्य ततो ब्राह्मणपूजनम् ।
 पश्चादभिवादनं कुर्यादुपपन्नेन भोजयेत् ॥३१॥
 ब्राह्मणाश्च यथापूज्य गृह्य शान्त्युदक तथा ।
 दद्याच्छिरसि मे भूमे यदिच्छेत्सिद्धिमुत्तमाम् ॥३२॥
 एव विसर्जनं कृत्वा ये च तत्र समागता ।
 पूजयेत गुरु तत्र यदीच्छेन्मम सात्म्यताम् ॥३३॥
 यो गुरु पूजयेद् भक्त्या विधिदृष्टेन कर्मणा ।
 तेनाह पूजितो नित्यं देवि सत्यं ब्रवीमि ते ॥३४॥
 तुष्टो ददाति कृच्छ्रेण ग्राममात्रं नराधिप ।

आब्रह्मपदपर्यन्तं हेलया यच्छते गुरु ॥३५॥
 तत्रैव मम शास्त्रेषु ममैव वचनं शुभे ।
 सर्वशास्त्रेषु कल्याणि गुरुपूजा व्यवस्थिता ॥३६॥
 य एतेन विधानेन कुर्यात् सस्थापनं मम ।
 तारिताश्च कुलास्तेन त्रीणि त्रिशच्च सप्तति ॥३७॥
 यदत्र जलविन्दूनि मम गात्रेषु युज्यते ।
 तावद् वर्षसहस्राणि मम लोकेषु मोदते ॥३८॥
 एव ते कथितं भूमे स्थापनं मृन्मयस्य तु ।
 कथयिष्यामि ते ह्यन्यत् सर्वभागवतप्रियम् ॥३९॥

॥ इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे एकाशीत्यधिकशततमोऽध्यायः ॥१८१॥

३० दे० a० -a) ब१ ३ तताप्यनेन मन्त्रेण दे० ८ ९ ११ मुवे अनेनव तु मन्त्रेण, दे० शार्ति ***** -b) ब१ २ शार्ति कृत्वा महौजसा, दे० वस्त्र दद्याद्योचितम्, दे० ८ ९ ११ मुवे शार्ति कृत्वा विधानत -c) ब१-५ पश्चाद् भागवता (ब१ ० त) पूज्या, दे० ६ ७ १० पश्चाद् भागवता (दे० १० त) पूज्य (दे० ० चन, दे० ० प्र*) -d) ब१ सस्कृत, ब२ सस्कृती, दे० ३ ४ १० सस्कृत (→सस्कृतान्), ब० पूजयद्यो यथाविधि, दे० ८ ९ ११ मुवे ततो ब्राह्मण (दे० ० णा) पूजन, दे० ****शिरसा पूजन, दे० *****पूजन

३१ दे० ९ ११ मुवे ०, ब१-३ ab० -a) दे० १० एव बिष्णु समभ्यर्च्य -b) दे० ३ ४ भोजन (→पूजन) -c) ब१ २ पादाभिवादनं कुर्यात्, ब३ पादाभिवादनं कुर्यात्, दे० १० ततोभिवादनं कुर्यात्

३२ -a) ब१ ३ ब्राह्मणा (→ब्राह्मणाश्च), ब१ २ तथा पूज्य (ब२ ० ज्या), ब३ तथा गृह्य (→यथा पूज्य) -b) दे० ३ ४ गृह्य (→गृह्य), ब२ गृह्य शाल्लूक तथा -c) दे० ३ मा (→मे) ब१-३ भूमि (→भूमे), दे० ५-९ ११ मुवे अलिङ्ग वाच्य पश्चाच्च -d) ब१ ४ उत्तम (→उत्तमा), दे० ५-९ ११ मुवे कुर्यादेव विसर्जन

३२ श्लोकस्य bc मध्ये दे० ९ ११ मुवे अधिकम्—
 *शिरसा वन्दनं काय दक्षिणाभि प्रपूज्य च ।

३३ -a) दे० विवर्जन (→विसर्जन) -b) ब१-३ ये भूमि समुपागता -c) ब१-३ पूजयेच्च (→पूजयेत), दे० १० गुरु तत्र समभ्यर्च्य चंद -d) दे० तुल्यता, दे० ३ ४ ६ १० सात्म्यता दे० मत्स्यता (→सात्म्यता), ब१ ३ यदीच्छेत् कमशाश्वत

३३ श्लोकस्य bc मध्ये दे० ९ ११ मुवे अधिकम्—
 पूजयेताश्च विधिवद् वस्त्रालंकारभूषण ।

३४ -a) दे० ३ ४ गुरु तु, दे० ६ ते० ये गुरु (→यो गुरु) -d) ब१-३ सत्य (→देवि)

३५ -a) दे० ४ ५ कृच्छ्रेणा, दे० १० च घृणी (→कृच्छ्रेण)

-c) दे० ० पाद० (→० पाद०) -d) दे० १० पुन (→गुरु)

३६ -a) ब१ ३ तत्रैव (→तत्रैव) -b) ब१-३ तथैव, दे० ३ मामेव दे० ११ मुवे ममैव (→ममैव), ब१ वचनं शुभं, दे० ९ ११ मुवे वचनाच्छुभे (→वचनं शुभे) -c) ब२ कल्याणी, दे० कल्याणि (→कल्याणि) -d) ब१ गुरु पूज्य व्यवस्थित

३७ -a) दे० १ ये ऐन*, दे० ८ *एतेन (→य एतेन) -b) ब० विभो (→मम), दे० ७ कुर्यात्सस्थापनान्मम -c) दे० ५ ९ ११ मुवे तारितानि (→तारिताश्च), दे० ९ ११ मुवे कुलान्ये (दे० ८ ९ ० ण्ये) व (→कुलास्तेन), दे० १ स्वकालास्तारितास्तेन -d) ब२ ३ सप्त च (→सप्तति), ब१ त्रीणि त्रिशच्च प्रीति, दे० त्रिशस्त्राणि च सप्तति, दे० ३ ४ त्रिश (दे० ४ त्रिशे) त्रीणि च सप्तति, दे० ६ ७ त्रीणि त्रिशच्च सप्तति

३८ -a) दे० ३ ४ यावति, दे० १० यान्यत्र, ते० यद्वा (→यदत्र) ब१-० विन्दूश्च (→विन्दूनि), दे० पावतो मम गात्रेषु दे० ७ ९ ११ मुवे पूजाया मम मार्गेषु -b) दे० १० भामिनि (→युज्यते), दे० ९ ११ मुवे पतन्ति जलविन्दव -d) दे० १० लोके स (→लोकेषु), ब१ ३ तिष्ठति (ब२ ० ते) (→मोदते)

३९ -a) दे० ३ ४ कथिता (→कथित), दे० १० भूमि (→भूमे), ब१-३ य एतेन विधानेन -b) ब१ ३ कुर्याद् दे० ३ ४ मयाच्चा, दे० ११ स्थापना (→स्थापन), दे० ७ १ त० मृन्मयस्य (→मृन्मयस्य), ब१ ३ दे० १० च (→तु) -c) ब१ २ ह्यन्य ब३ अन्य, (→ह्यन्यत) -d) दे० १० सर्व (→सर्व-), ब२ दे० ७ भागवत (→भागवत-)

३९ श्लोकस्य bc मध्ये ब२ अधिकम्—
 तारिताश्च कुलास्तेन त्रीणि त्रिशच्च सप्त च । (= ३७cd)

पुष्पिका—

पुराणनाम—दे० २ इत्यादि वाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे० ३ ४ इत्यादि श्रीवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे० ७-११ ते० इत्यादि वाराह

श्रीवराह उवाच ।*

ताम्रेण प्रतिमा कृत्वा सुरूपा चैव भास्वराम् ।
उचितेनोपचारेण वेश्ममध्ये उपानयेत् ॥१॥
ततो वेश्म उपागम्य स्थापयित्वा उदङ्मुख ।
चित्राया चैव नक्षत्रे कुर्याच्चैवाधिवासनम् ॥२॥
जल च सर्वगन्धेन पञ्चगव्येन मिश्रितम् ।
स्नापयेच्च ततो मा वै इमं मन्त्रमुदाहरेत् ॥३॥
मन्त्र ।*

पुत्राणे दे० इति अध्यायनाम—ब१ २ दे० ११ मुवे ते० मुन्म
(दे० ११ °म्) याचर्चा स्थान नाम (ब१ दे० ४ ११**) ब३ ममय
स्थापन नाम, दे० ममया त्वा स्थापन अध्यायसख्या—ब१ °
दे० ११ ०, ब३ ११४॥, मुवे त्र्यशी यमिकशततमोऽयं ॥१८८॥,
ते० अष्टनवत्युत्तरशततमोऽध्याय

१८२

* ब१ ३ दे० ६ वराह उवाच, दे० ५४ श्रीवराह उवाच
दे० ५९ ११ ते० वाराह उवाच, दे० १० वाराह उ०

१ -a) ब१ ताम्रेण (→ताम्रेण), ब३ कृत्य (→कृत्वा)
-b) दे० ७ १० स्व° (→सु°), ब१- सुरूपाञ्च सुभास्वराम -c)
ब१ ३ उदिते°, दे० उचिते°, दे० उचिते- (→उचिते-), दे० ४
-हारेण (→चारेण) -d) ब१ ३ *वेश्म युपानयेत् ब३ ततो
गुह्य युपानयेत्, दे० ३-९ ११ मुवे वेश्ममध्ये उ (दे० ४ ९ मुवे °मु)
पानयेत्, दे० १० वेश्ममध्ये उपासयेत्

२ ब२ ab ० -a) ब३ गृहम् दे० १० स्वयम् (→वेश्म)
दे० ९ ११ मुवे ततो वेश्मनुपागम्य -c) ब१ ५ ततश्च चित्रानक्षत्रे,
दे० १० चित्रानक्षत्रके चव -d) दे० १० तस्या° (→चवा°)

३ -a) ब१ ३ लाजाभि, दे० ३ ४ भजेत्, दे० ११ याजेत्,
दे० १० पूजन (→जल च), ब१ ३ °गन्धेन (→°गन्धेन) -c)
दे० ६ ते० स्थापयेत् (→स्नापयेत्), ब१ २ तु (→च), दे० १० हि (→
वै) -d) दे० १० उदीरयन् (→उदाहरेत्)

* ब१ दे० १० ०, ब२ ३ ३ मन्त्र

४ -a) दे० १० ते० ३ योसौ (→योऽसौ), ब१-३ भगवान्
(→भवास), दे० ६ ८ ९ ११ तिष्ठसि (→तिष्ठति), ब२ साक्षिभूता,
दे० ४ सवभूत, मुवे सारभूत (→साक्षिभूत) -b) मुवे त्व (→
स), ब१ ३ सर्वाश्रयस (→स ताम्रेके), दे० ९ मुवे तिष्ठसि (→

योऽसौ भवास्तिष्ठति साक्षिभूत

स ताम्रेके तिष्ठति नित्यभूत ।

आगच्छ मूत्ता सह पञ्चभूत-

मया च पाले सह विश्वधामेति ॥४॥

तत एतेन मन्त्रेण स्थापयित्वा यशस्विनि ।

पूर्वन्यायेन मे तत्र भूमि कार्याणि कारयेत् ॥५॥

व्यतीताया तु शर्वर्यामुदिते च दिवाकरे ।

प्रसन्नासु च शान्तासु स्थापन मम कारयेत् ॥६॥

वे १४६

तिष्ठति), दे० ९ मुवे नेत्र°, दे० १० सव° (→नित्य°), दे० ११ ते०
°भूय (→°भूत) -c) दे० मूर्तेरहि दे, मूर्तेरिह (→मूर्ते
सह) -d) दे० पान, मुवे पात्र (→पाल), मुवे विश्वधामन्
(→विश्वधामेति) -cd) ब१ आगच्छ आगच्छ सुपचभूतगमो गमो
रूपगमनानि सस्थित गुह्यप्रमाणश्चाप्रमेय रूपजित भगवान् पुरुषा-
त्तम शाश्वतस्त्व, ब२ आगच्छ आगच्छ सुपचभूतगमागमरूपमानासि
सस्थित । गुह्य प्रमाणश्चाप्रमेय वा पाजित भगवान् पुरुषोत्तम
शाश्वतश्च, ब३ आगच्छागच्छ परश्चभूत गमागमा रूपमानासि सस्थित ।
गुह्य प्रमाणश्च प्रमेय रूपजित भगवान् शाश्वतस्थ, दे० ४ आयात
मायात स पचभूता गम्य उपागमन आगच्छ मभि नम । स्थापना
गुह्यप्रमाण माययेन मोहित (दे० भोजित) भवा पुरुषोत्तम, दे० ११
आयान्त मा गच्छ सह पचभूता गम्ये उपगमन आगममिमय स्था-
पन (ते० °य) स्थापन गुह्य प्रमाणमयेन मोहित भवा पुरुषोत्तम
इति, दे० १० आयात मायात सह पचभूत पचागमन आगमनमिति ।
मम स्थापन गुह्य प्रमाण ममेधनमोजित भवान् पुरुषात्तम इति

५ दे० ११ ab ० -a) ब१ २ तत्र (→तत्), दे० ९ मुवे
अनेनव तु मन्त्रेण (दे० रूपण) -b) ब१ २ स्नापयित्वा (→स्था-
पयित्वा), दे० ४ यथाविधि (→यशस्विनि) -c) दे० ९ ११ मुवे
कतव्यम् (→मे तत्र) -d) दे० ४ ते० भूमे (→भूमि), दे० ९ ११
मुवे अधिवासनपूजनम् (दे० °मुत्तम)

६ ब१ ० -a) मुवे च (→तु), दे० वै रात्र्या, दे० ३
ते० रात्र्यायाम् (→शबर्याम्) -b) दे० ३ ४ तु, दे० स (→च)
-c) ब२ ३ दिशासु सुप्रसन्नासु दे० प्रसन्नेषु दिग्भेषु, दे० ४ प्रसन्ना
शिवशास्त्रेषु, दे० ९ ११ मुवे अर्चा (मुवे ऋचा) शुद्धि विद्यायाश्च,
दे० १० प्रसन्नासु च शान्तीषु -d) ब२ तत्र (→मम), दे० ९ ११
मुवे स्नापयेन्मन्त्रपूर्वकम्

ब्राह्मणं पठ्यमानेषु गीतवादित्रनि स्वनै ।
मङ्गलानां च बहवो द्वारमूलेषु स्थापयेत् ॥७
द्वारमूलमुपागम्य सर्वगन्धसुगन्धिभि ।
ततो मे स्थापनं कुर्यादिमं मन्त्रमुदाहरेत् ॥८
मन्त्र ॥

ॐ योऽसौ भवान् वरप्रभविष्णु-

मर्याबलो योगबलप्रधान ।

आयाहि मूर्ति त्वमिमा मन्त्रपूर्वं

सतिष्ठ ताम्रेष्वपि लोकनाथ ॥९

ज्वलनं पवनं प्लावनं भावनं तपनं श्रसनं ।

स्वयं तिष्ठ मे भगवन् पुरुषोत्तम ॐ इति सूत्रम् ॥१०

७ दे४ ७b-२१C¹ -a) ते१ पच्य^० (→पच्य^०),
दे५-९ ११ मुवे ब्राह्मणा (दे० ण) वेदपाठाश्च -b) दे५-९ ११ मुवे
कुयुस्तत्र समागता -c) ब१ मङ्गलानि, ब२ ३ मङ्गल्या (ब^० ला)
नि (→मङ्गलानां), ब* (→च), ब१- वस्तूनि, दे१ बहुभि
(→बहवो), दे१० मगल्यानि बहू यत्र दे५-९ ११ मुवे बहूनि मङ्ग
लान्यत्र -d) दे५ ९ ११ मुवे मण्डपे स्थापयेत्तत, दे१० द्वारमूले
निष्ठापयेत्

८ दे४ ० (द्र ७ पा वि) -a) द१ ३ गत्य (→
गम्य), दे५ ९ ११ मुवे सुगन्धद्रव्यसयुक्त -b) दे५ ९ ११ मुवे जल
चादाय पूजक -c) दे५-९ ११ मुवे स्नपन (→स्थापन), ब१-३
कृत्वा, दे५-९ ११ मुवे कायम (→कुर्याद) -d) दे१० उदीरयन
(→उदाहरेत्)

ॐ ब१-३ दे३ १० ०

९ दे४ ० (द्र ७ पा वि) -ab) दे५ ६ ८-१०*(→ॐ),
दे१ ३ भगवान् (→भवान्), दे५-९ ११ मुवे प्रभुश्च, दे१० प्रभावा
(→प्रभ-), दे५-९ ११ मुवे मायाबलो (→विष्णुमर्याबलो), दे१
प्रधाने (→प्रधान), ब१-३ वरं सबजगत् (ब१ गत) प्रमुख-
(→भवान् वरप्रभ-), -cd) ब१-३ आयाहि आयाहि इमाश्च
(ब१ इमा*) मूर्ति सतिष्ठ ताम्रेष्वपि त्रिलोकनाथ, दे१ आयाहि त्वमिमा
मन्त्रपूर्वसतिष्ठ ताम्रेष्वपि त्रिलोकनाथ, दे२ त१ आयाहि त्वमिमा
मन्त्रपूर्व सतिष्ठ ताम्रेष्वपि लोकनाथ, दे५ ९ ११ मुवे आगच्छ शीघ्र
च मम प्रियाय सतिष्ठ ताम्रेष्वपि लोकनाथ

१० ब२ ३ ० -ab) ब१ प्लवनं प्लावनं भावनं उत्पवनं
सुत्पवनं, दे५ ज्वलनं पवनं प्लावनं भावनं तपनं श्रसनं, दे० ७ ज्वलनं
पवनं प्लावनं तपनं श्रसनं, दे१० ज्वलनं भावनं तपनं श्रसनं, मुवे
ज्वलनं पवनं तु प्लावनं भावनं तपनं श्रसनं -cd) ब१ स्वयं तिष्ठ
नमो, दे२ त१ तिष्ठति मे, दे५-९ ११ मुवे स्वयं तिष्ठ, दे१० स्वयं तिष्ठसे
(→स्वयं तिष्ठ मे), ब१ दे१-३ १० त१ पुरुषोत्तमाय (→पुरुषोत्तम)

ततो द्वारमुपागम्य वेश्म शीघ्रं प्रवेशयेत् ।

वेद्या निवेशनं कृत्वा युक्त्या न्यायेन सस्कृतम् ॥११

स्नपनं तु ततो दद्यात् सर्वरत्नोदकैः शुभैः ।

सर्वगन्धविमिश्रं च मनोज्ञं सुखशीतलम् ॥१२

एव मा कल्पयित्वा तु मम शास्त्रविशारद ।

नमो नारायणेत्युक्त्वा इमं मन्त्रमुदाहरेत् ॥१३

मन्त्र ॥

ॐ आकाशं प्रकाशं जगत्प्रकाशं

विज्ञानमयानन्दमयं त्रैलोक्यनाथ ।

एतेन मन्त्रेण करोहि वास

संपूजितस्तिष्ठ हि लोकनाथ ॥१४

११ दे४ ० (द्र ७ पा वि), दे५ ९ ११ मुवे cd ०
-b) दे३ ततो शीघ्र- (→वश्म शीघ्र) -c) द१ १० त१ विद्या
निवेशनं कृत्वा -d) दे१ ३ यथा यन कु (दे३ तु) सस्कृता, दे२ त१
सत्यान्यायेन सस्कृतम्, दे१० सत्यान्यायेन सस्कृतम्

१२ दे४ ० (द्र ७ पा वि), दे५-९ ११ मुवे ० -a)
ब१*** (→स्नपन), दे२ १० त१ च (→तु) -c) ब३ गन्धर (→
गन्ध-), दे१ ३ १० त१ विमिश्रेण (→विमिश्रश्च) -d) दे१ ३
मन्यान्य, दे१० मनोज्ञा, त१ मनोज्ञं (→मनोज्ञ), दे१-३ १० शीतल
शुभं, त१ शीतलशुभम् (→सुखशीतलम्)

१३ दे४ ० (द्र ७ पा वि), दे५-९ ११ मुवे ० -a)
दे२ त१ आकणयित्वा, दे१० मागलयित्वा (→मा कल्पयित्वा) -b)
द१ मम शास्त्रानुसारत, दे२ १० त१ मम शास्त्रानुसारिण -d)
दे१० उदीरयेत् (→उदाहरेत्)

अतः परं दे५-९ ११ मुवे अधिकम्—

आसनं चापि मा स्थाप्य पूजयेत्पूजितपूर्वकम् ।

मन्त्रेणानेन मा स्थाप्य गन्धपुष्पादिदापकैः ॥

ॐ ब१-३ दे४ ९ १० ०, दे६ स्नानमन्त्र, दे७ स्थापनमन्त्र, दे८
स्थापनमन्त्र, दे११ मुवे स्थापना मन्त्र

१४ दे४ ० (द्र ७ पा वि) -ab) ब१ आकाशं जगत्प्राशं
आशामुपाशामुच्चरं लब्धपाशं, ब२ ॐ आकाशं जगत् प्राशं आशा-
मुपाशाद्युच्चं वनच्च पाशं, ब३ ॐ आकाशं जगत् प्राशं आशा च
पाशामुच्चवलश्च पाशं, दे१ ३ ॐ आकाशं जगत् प्रकाशमासामुपासाश्च
लब्धपाशं, दे२ त१ ॐ आकाशं प्रकाशं जगत्प्राशं आशा पाशामु
च लब्धपाशं, दे१० ॐ आकाशं प्राकाशमासामुपाशा लब्धपाशा
-c) ब१ करोमि वास, ब३ करोति वास, दे३ करो हि न्यास, दे१०
करोति वास (→करो हि वास) -d) ब१-३ दे३ तिष्ठसि (→तिष्ठ हि)

दे५-९ ११ मुवे १४ श्लोकस्य स्थाने अनेन प्रकारेण पाठोऽस्ति—

‘ॐ आ (मुवे प्र) काशं प्रकाशं जगत्प्रकाशं विज्ञानव्ययानं
मयं (दे६ मयं, दे७ मया) त्रैलोक्यनाथागच्छ इह सतिष्ठतु
(मुवे ता) भवान्पुरुषोत्तमं नम इति सूत्रं (मुवे ममामव इति)’

[अपद पद महापद अनद नद उपनिषद

गद तिष्ठे भगवन् मम ।

नम पुरुषोत्तमाय इति सूत्रम् ॥] १५

एव च स्थापन कृत्वा मम शास्त्रानुसारिण ।

यथान्यायेन मे तत्र गन्धमाल्यै समर्चयेत् ॥१६

ममार्चनविधि कृत्वा गन्धपुष्प प्रदापयेत् ।

शुक्लवस्त्र समादाय इम मन्त्रमुदाहरेत् ॥१७

मन्त्र ।*

ॐ एकतत्त्व गृह्णस्व वस्त्राण्यपि मन्त्रभूत ।

उपागतस्तिष्ठ सुलोकनाथ ॥१८

पूत पवित्र मम मन्त्रशुद्धमवा ।

१५ दे४ ० (द्र ७ पा वि), ब१ दे१ १० पुस्तकेष्वे वा३य पाठ -ab) ब१ अपद पद महापद अन-तो तिष्ठ भगवान् दे१ ३ अपद पद महा अनद उपनिषद गद तिष्ठ भगवान् मम दे१० अपद पद महा पद अनद नद परिषद गद तिष्ठ भगवन्नमो -cd) ब१ सूक्त (→सूत्र)

१६ दे४ ० (द्र ७ पा वि), दे५ ९ ११ मुवे cd ० -a) ब१ ३ एव स-, दे५-९ ११ मुवे अनेन, दे१० एव* (→एव च), मुवे स्थापना (→स्थापन) -b) ब२ ३ मम कमपरायण, दे३ मम मार्गानुसारिण, दे१ ५ ९ ११ मुवे मम शास्त्रानुसारत (दे५ ८ ०क) -c) ब१- पूर्वन्यायेन मा तत्र -d) ब२ गन्धमाल्यैश्च अचयेत्, दे१० गन्धमाल्यै समर्चन

१७ दे४ ० (द्र ७ पा वि), दे५ ९ ११ मुवे ab ० -b) ब१ गन्ध पुष्पश्च दापयेत् ब२ ३ सुगन्ध पुष्प दापयेत्, दे२ गन्धपुष्प सप्रदापयेत्, दे१० गन्धपुष्पाणि दापयेत् -c) ब१ ३ नव (→शुक्ल-) -d) दे१० इम मन्त्रमुदीरयेत्

ॐ ब१ ३ दे२ ४ १० ते१ ०

१८ दे४ ० (द्र ७ पा वि) -ab) ब१-३ ॐ (ब१*) एकभूत गह्य वस्त्राण्यात्म (ब२ ३ वस्त्राणि मे) मन्त्रभूत, दे५-९ ११ मुवे ॐ शुद्धस्त्वमात्मा पुरुष पुराणो दे१० यो सौ भवास्तिष्ठति एकतत्त्व गृह्णस्व वस्त्राण्यपि मन्त्रभूत -cd) दे२ ते१ उपागता (→उपागतस), दे१ ३ तिष्ठसु (→तिष्ठ सु-), दे५ ९ ११ मुवे जगत्सु तत्त्व सुरलोकनाथ

१९ दे४ ० (द्र ७ पा वि) -ab) ब१-३ तत पवित्र (ब३ ०त्र) स्वतमन्त्र (ब२ स्वतन्त्र) शुद्धा, दे१, भूत पवित्र सममन्त्र शुद्धमवा, दे५ ९ ११ मुवे वस्त्राणि गृह्णस्व मम प्रियाय (मुवे ०णि), दे१० द्यूत पवित्र मम मन्त्रशुद्ध -cd) ब१-३ परापरश्चाप्रमेयमन (ब१ नम) पुरुषोत्तमाय इति सूक्त (ब१

परम प्रमेय नम पुरुषोत्तमाय इति सूत्रम् ॥१९

वस्त्रैर्विभूषित कृत्वा मम कर्मपरायण ।

यथान्यायेन मे शीघ्रमर्चनं तत्र कारयेत् ॥२०

अर्चितालकृत कृत्वा सुगन्धिधूपमिश्रितम् ।

पूर्वन्यायेन मे दद्यात् स्नापन लोकभावनम् ॥२१

कृत्वा तु प्रापण त्वेव दद्यादाचमन विभो ।

गोब्राह्मणशिवार्थाय शान्तिमन्त्रमुदाहरेत् ॥२२

मन्त्र ।*

ॐ शान्तिर्देवानां यशश्च देवेषु शान्ति शान्तिर्विप्राणाम् ।

शान्ती राज्ञा सराष्ट्राणां शान्तिर्वै बालकानाम् ।

व्रीहिपर्जन्यशान्तिर्वै

गुर्विणीनाम् ॥२३

वे १८४ १७

सूक्त) दे५ ९ ११ मुवे नमोऽस्तु तस्मै पुरुषोत्तमाय, दे१० मया परमप्रमेयाय नम पुरुषोत्तमाय इति सूत्र

२० दे४ ० (द्र ७ पा वि) -a) दे६ वस्त्र-, दे७ वस्त्रे (→वस्त्रैर), दे१० विभूषितै (→विभूषित), दे३ दद्या (→कृत्वा)

२१ दे४ ० (द्र ७ पा वि), ब२ c ०, दे५-९ ११ मुवे cd ० -a) दे१ १० अर्चितालकृता (दे१० ०त) कृत्वा, दे अर्चितालकृता दद्या, दे५-९ ११ मुवे अर्चनालकृत कृत्वा -b) ब१ ३ सुगन्ध-, दे२ १० सुगन्धि दे३ ते१ सुगन्ध (→सुगन्धि-), दे५ ९ ११ मुवे गन्धिधूपा (दे१ ०पुष्पा) दिभि प्रभु (दे९ ०भु) -c) ब३ देवि (→दद्यात्) -d) ब१-३ प्रापण, दे१ ३ पावन, ते१ स्थापन (→स्नापन)

२२ -a) दे१ ४ ते१ ह्येव (→त्वेव), ब१-३ दद्यात् प्रापण ह्येव -b) ब१-३ दद्यात्ताचमनान्वित (ब२ ०निभ) -c) ब१ ३ दे४ ०हितार्थाय (→०शिवार्थाय) -d) ब१ इद, ब३ इम (→शान्ति-)

दे५ ९ ११ मुवे २२ श्लोकस्य स्थाने इत्थ पाठोऽस्ति—

सम्पूज्य विविदन्मा तु नैवेद्य परिकल्पयेत् ।

दत्त्वा स्वादु च नैवेद्य शान्तिपाठ तु कारयेत् ।

ॐ ब१ २ ०, दे४ मन्त्रा

२३ ब२ ३ ० -ab) दे१ ४ शान्तिर्विप्राणा (→शान्ति शान्तिर्विप्राणा), ब१ शान्तिर्देवानां शान्तिर्विप्राणा दे५ ९ ११ मुवे शान्तिर्भवतु देवानां विप्राणा शान्तिरुत्तमा, दे१० ॐ शान्तिर्देवानां यमाश्च देवेषु -cd) ब१ राज्ञा स राष्ट्रा शान्ति बालकानां, दे५-९ ११ मुवे शान्तिर्भवतु राज्ञा च सराष्ट्राणां तथा विशाम् (दे६ ०निश), दे१० ते१ शान्ति राज्ञा सराष्ट्रा शान्तिर्वै बालकानां -ef) ब१ शान्तिर्व्रीहिपर्जन्य शान्ति शान्तिर्गर्भिणीनां, दे१ व्रीहिपर्जन्य

एव शान्तिमुपागम्य यक्षरक्षा च सुन्दरि ।

गुरु भागवताश्चैवमर्चयेत् यथोदितम् ॥२४

[एव सपूजनं कृत्वा मम शास्त्रानुसारिण ।]

ब्राह्मणान् भोजयेत् तत्र यथोत्पन्नेन माधवि ॥२५

शान्तिर्वै गुर्विणा एव शान्तिमुपागम्य ब्रीहिपञ्जन्यशान्तिर्वै
गुर्विणानां दे५ ११ मुवे बालानां ब्रीहिपण्यानां गर्भिणीनां च
देहिनाम्

अतः परं दे५ ११ मुवे अधिकम्—

*शान्तिर्भवतु देवेश त्वत्प्रसादान्ममाखिला ।

२४ ब२ ३ ab ० -a) दे५ ११ मुवे एव शान्तिं
पठित्वा तु -b) ब१ यष्टारस्य सुशोभने, दे१ अक्षरक्षा वसुधरे
दे२ ४ १० यक्षरक्षा (दे३ ४ °क्षी) वसुधरे, दे५ ११ मुवे ब्राह्मणास्तत्र
पूजयेत् c) ब३ भव, दे२ ते१ गुरुन (→गुरु), ब१ ३ मुवे भागवत
(→भागवतांश) -d) ब० दे५ ११ मुवे अर्चयेच्च (→अर्चयेत्),
ब२ दे५-११ मुवे यथाविधि (ब२ °धि, दे० ७ °धिम) दे२ १०
ते१ यथोचित, दे३ ४ यथादिता (→यथोदितम्), ब१ अर्चयेत्
केशवेन च

२४ श्लोकात्परं ब१ ३ अधिकम्—

*नतश्चास्तगते सूर्ये शुद्धैर्भागवत सह ।

स्तपनं कुरुते भूमि मम स थापनं क्रियाम् ।

गृहीत्वा कलसास्तत्र शुद्धा भागवत शुचि ।

नमो नारायणेत्युक्त्वा इमं मन्त्रमुदाहरेत् ।

ॐ नम आदित्यो भगवान् ब्रह्मयुगान्तरूप । [५]

सर्वेषु कालेष्वपि कल्पभूत एको भवानास्ति कश्चित् द्वितीय
उपागतस्त्वितिष्ठस्व च लोकनाथ ।

कारो विकार आकारो मकार सकारच्छन्दासि ।

अरमक्षरधतरूपमिति नमः पुरुषोत्तमाय इति सूक्त ।

व्यतीतायान्तु रात्र्या वै उदिते च दिवाकरे । [10]

श्वेतेन तु मुहूर्तेन प्रातःकालेषु चोत्तरे ।

पूर्वाह्णश्च विधानेन मम शास्त्रार्थदशनात् ।

स्थापयेत् द्वारमूलेषु मम वेश्मसु सुन्दरि ।

सचन्दनोदकं गृह्य सर्वगन्धफलानि च ।

नमो नारायणेत्युक्त्वा इमं मन्त्रमुदाहरेत् । [15]

ॐ मन्त्र । इन्द्रो भगवास्त्वयं कुबेरो जलेश्वर ।

सोमो बृहस्पतिश्चैव शुक्रश्चाथ शनश्चर ।

राहुर्बुधस्त्वमग्निस्त्वशीतरश्मिस्तथैव च ।

सर्व्वौषधि कुजो भानुस्त्वदेवस्त्वञ्च मारुत ।

स्थापनञ्च यथान्यायं यथा दोषो न विद्यते । [20]

[ततः शान्त्युदकं कार्यं ब्राह्मणेभ्यो वसुधरे ।

शिरे शान्त्युदकं कृत्वा यदीच्छेत् सिद्धिमुत्तमाम् ।

पूज्यं विप्रान् विसर्जित्वा कुर्यात्पादाभिर्वन्दनम् ॥२६]

गुरुं सपूजयेत् पश्चात् वस्त्रालकरणेन च ।

निर्दाषञ्च तथा ज्ञात्वा सव्यपार्श्वमथो नयेत् ।

सर्व्वरत्नसमायुक्तं सर्व्वगन्धयथोचितम् ।

[—३ ब२ ०, ब१ शुभा भागवतास्तथा (→शुद्धो भागवत
शुचि) —५ ब१ आदित्यो ब२ ॐ आदित्यो (→ॐ नम आदित्यो)

—७ ब१ उपागतास्तिष्ठसु लोकनाथ, ब२ उपागतास्त्वितिष्ठ
स्व च लोकनाथ —१० ब२ ०, ब१ वै रात्र्याम् (→रात्र्या व)

—११ ब१ ० —१२ ब१ शास्त्रार्थदशनात् (→शास्त्रार्थदशनात्)
—१४ ब२ सचन्दनो वन (→सचन्दनोदक)

—१६ ब१ २ भगवान् त्व (→भगवास्त्व), ब१ २ कुबेरे (→
कुबेरो) —१७ ब१ २ शुक्रश्चाथ (→शुक्रश्चाथ) —१८ ब१ २ राहु
(ब० वायु)र्बुध नमग्नि त्व (→राहुर्बुधस्त्वमग्निस्त्व) —१९ अतः
परं ब१ अधिकम्—

सर्व्ववीरशास्तादेहे वसते पुरुषोत्तमाय इति सूक्त ।

सर्व्वदेवनमस्कारं मन्त्रेणानेन कारयेत् ।

तत एतेन मन्त्रेण कृत्वा कम्मं सुदुष्करं ।

अप्रमादेन च तथा मम वेश्म प्रवेशयेत् ।

सर्व्वेशयित्वा वेश्मन्तु एकान्ते मम कमका ।

—२१ ब१ निर्घोषन्तु, ब२ निर्दाषन्तु (→निर्दाषञ्च), ब१ २ नतो
(→तथा), ब१ स य पार्श्वमथो लभेत, ब२ सव्य पार्श्वमथानयेत्
(→सव्यपार्श्वमथानयेत्)]

२५ दे५ ११ मुवे ab ० -a) ब१ ० सम्पूजित (→
सम्पूजन), दे१ ० सारत, दे४ ० मारिणी (→० सारिण), ब२ ३ मम
कमपरायण -c) ब१-३ दे१० ब्राह्मण (→ब्राह्मणान्) -d) द१
मामिति, दे३ मा दिति (→माधवि), दे४ यथोत्पन्नामनादिति, दे०
यथोपन्नं स माधवि

२६ दे५-११ मुवे ०, ब३ bc, ef ० ब१ e ०,
ब२ ef ० -a) ब२ तत्र (→तत), दे२-४ १० ते१ शान्त्युदक
(→शान्त्युदक) -b) दे२ ३ वसुधरि (→वसुधरे) -c) ब१ २
शिरसि, दे१ ३ ४ शिर (→शिर), दे२-४ १० शान्त्युदक (→शान्त्यु
दक), दे१० दद्यात् (→कृत्वा) -d) ब१ दे१ शान्तिम् (→सिद्धिम्)
दे४ सपूज्यं विप्रान् विसर्जित्वा -f) ब१ कुर्यात् पादाभिर्वादन

२७ -a) ब२ ३ दे१ ३ ४ तत्र (→पश्चात्), दे५ ११ मुवे
विशेषेण गुरुं पूज्य (दे० ७ ज्या) -b) ब१ पश्वादी*****, ब२ ३
पश्चात् (ब३ परा) पूज्यास्तथैव च, दे१ १० वस्त्रालका (दे१० °क)

तेनाह पूजितो भूमि सत्यमेतद् ब्रवीमि ते ॥२७॥
गुरुर्यस्य न तुष्येत अवमानकृतेन च ।
नाह सत्येन तिष्ठामि पुन सत्य ब्रवीमि ते ॥२८॥
य एतेन विधानेन कुर्यात् सस्थापन मम ।
तारिताश्च कुलास्तेन नवति सप्तत्रिंश च ॥२९॥

एतत् ते कथित भद्रे ताम्रार्चास्थापन मम ।
कथयिष्यामि ते ह्येव कात्स्न्येन प्रतिमार्चनम् ॥३०॥
यावन्ति जलबिन्दूनि मम स्नानेषु सुन्दरि ।
तावद्वर्षसहस्राणि मम लोके महीयते ॥३१॥

॥ इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे द्व्यशीत्यधिकशततमोऽध्याय ॥१८२॥

१८३

श्रीवराह उवाच ।*

कास्येन प्रतिमा कृत्वा सुरुपा प्रतिनिष्ठित ।
सर्वागमसमायुक्ता विमला कर्मनिर्मिताम् ॥१॥
तत्र ज्येष्ठासु नक्षत्रे मम वेशममुपानयेत् ।
गीतवादित्रशब्देन बहवो मङ्गलास्तथा ।

गणादिभि, दे३ वस्त्रालकरणे तथा, दे४ वस्त्रालकरणे न वा
दे५-११ मुवे वस्त्रालकारभाजन (दे७ भूषण) -c) ब१-३ नित्य,
दे१ ११ ११ मुवे ते१ भूमे (→भूमि) -d) ब१ ३ भूमि सत्य, दे ४
सम्यगेतत् (→सत्यमेतद्)

अत पर दे४ २९c-२७d द्विरावत्तम

२८ दे१० ० दे५ ११ मुवे cd ० -a) ब१-३ दे५-११
मुवे तुष्टो वै (→तुष्येत) -b) ब१ ३ मम सत्यकृतेन वा
दे५-११ मुवे तस्माद्गूरुतरो ह्यह (दे७ ७ महे, मुवे ह्ययम) -c)
ब१-३ तत्रैव (→सत्येन) -d) दे४ ब्रवीमि (→ब्रवीमि ते)

२९ दे१-४ १० ते१ २९c-३०b ० -c) दे५-११ मुवे
तारित च कुल तेन -d) ब१ २ दे५ ११ ११ मुवे नवभि, दे७ ७ न
विधि (→नवति), ब२ ० त्रिंशत् दे५-११ मुवे ० त्रिंशत् (→
० त्रिंश च)

३० दे१-४ १० ते१ ab ० (इ २९ पा वि) -b)
दे७ ७ ताम्राया (→ताम्रार्चा-), ब१ ताम्रा***** ब२ शृणु
(ब२ भद्रे) ताम्राचन मम -c) दे१ १४ ते चतत् दे० ते१ ते ह्येद
दे१० तस्येद (→ते ह्येव) -d) दे० ७ वत्स्येन (→कात्स्न्येन),
ब१-३ काव्ये यत्र प्रवत्तते

३१ -a) दे३ ४ तुल्य° (→जल°), दे१ मम स्नानेषु
यावतो दे० ११ मुव जलस्य विन्दवो यावन -b) ब१- स्नानेषु
दे०-११ मुवे स्नान च, दे१० गानेषु (→स्नानेषु)

पुष्पिका—

पुराणनाम—ब१ २ इतिव (ब२ श्रीव) राहपुराणे भगवच्छास्त्रे,
ब१ दे१-४ इत्यादि वा (दे३ ४ श्रीवा) राहपुराणे भगवच्छास्त्रे,

अध्यं गृह्य यथान्यायमिम मन्त्रमुदाहरेत् ॥२॥

योऽसौ भवान् सर्वयज्ञेषु ईड्यो

धाता गोप्ता विश्वकायो महात्मा ।

प्रसन्नात्मा भगवान् मे प्रसन्न

सपूजितस्तिष्ठ हि लोकनाथ ॥३॥

वे १८५

दे० ८१ इति वाराहे, दे० इति श्रीवराहे पराणे, दे० १० ते१ इत्यादि
वाराहपुराणे, दे० ११ मुवे इति वा (मुवे श्रीव) राहपुराणे अस्याय-
नाम—ब१ ३ दे० ताम्रार्चास्थापन नामाध्याय दे० ४८ ११ मुवे ते१
ताम्रार्चास्थापन नाम, दे० १० ताम्रार्चास्थापन दे० ताम्रस्थापन
अध्यायसख्या—ब१ दे० ११ ११ ०, दे० ४८ ११ मुवे चतुर-
शीत्यधिकशततमोऽध्याय ॥१८४॥, ते१ एकोनद्विंशततमोऽध्याय

१८३

* ब१ ०, दे० १४ श्रीवाराह उवाच, दे० १४-११ ते१
वाराह उवाच, दे० ७ वराह उवाच दे० वाराह उ०

१ -a) ब१ ३ कास्या च, ब२ कास्या च, दे० कास्येन, दे०
कासेन दे० कास्यस्य (→कास्येन) -b) ब१***** ब२ मु*
रूपिता, ब२ स्वरूपिता दे० प्रतितिष्ठति दे० ११ मुवे सुप्रति-
ष्ठिता, दे० प्रतितिष्ठति (→प्रतिनिष्ठित) -c) दे० सर्वागमा समा-
युक्ता दे० ११ मुवे सर्वाङ्गावयवैयुक्ता -d) दे० विमलै, दे० ४
विमले दे० वै मान (→विमला), दे० ४ ० निमला दे० १० निमित्त
(→निमित्ता)

२ ब१ b ० -a) ब१ ता तु ज्येष्ठा तु (ब१* ब च)
नक्षत्र, दे० तत् ज्येष्ठा सुवसुनक्षत्रे, दे० ११ मुवे ज्येष्ठाया चव
नक्षत्रे, दे० तत् ज्येष्ठारयनक्षत्रे, दे० मम वेशमनि चानयेत् -c)
दे० ० म त्रेण (→शब्देन) -d) ब१ ३ मम तूय्यरवैस्तथा, ब२ मम
भूव वने (?) स्तथा, दे० ४ ११ मुवे बहुभि (दे० नवभि) मङ्ग
लैस्तथा, दे० बहुभिर्माङ्गल्यतस्तथा -e) ब१- अध्यर्चन, दे० ३ १०
अथ दे० अर्चा (→अध्य) -f) दे० उदारयेत् (→उदाहरेत्)

३ ब१- ab ० -a) दे० वेज्यो, दे० ११ मुवे पूज्यो,
दे० ईज्यो, ते१ ईधम (→ईड्यो) -b) दे० ११ मुवे ध्येयो

अध्यं दत्त्वा यथान्याय स्थापयेत् उदङ्मुख ।
यथान्यायेन सस्थाप्य तत कुर्यादधिवासनम् ॥४॥
चत्वार कलशाश्चैव पञ्चगव्यसमायुतान् ।
सर्वगन्धानि लाजाश्च प्रियङ्गुकेसरेण च ॥५॥

(→घाता) मुवे °कामो (→°कायो), दे० म०ये योगो प्राविश्व कायो (?) महात्मा, दे० मध्ये गोणौ प्राविश्व कायो महात्मा, ते० धुना गोप्रा विश्वकायो महात्मा -c) ब० २ भ(ब० ३३भ) वोद्भवस्त्व भवत प्रशायस्य (ब० २°शस्य) ब० ३३ भवोद्भव*त प्रशायस्य -d) ब० ३ दे० ६ ८ ९ ११ मुवे सु०, दे० स्व० (→स०), ब० २ तिष्ठ सु, व तिष्ठस्व, दे० ४ तिष्ठति (→तिष्ठ हि), ते० सपूजने तिष्ठ हि लोकनाथ

४ -a) दे० ३ ४ १० अध (→अध्य) -b) ब० १ मुवे स्था पयेत्तुदङ्मुख ते० स्थापयेत्तुदङ्मुख -c) दे० ५ यथान्याय, दे० ११ यथान्याये (→यथान्याय-), ब० ३ य (ब० २ अ) थान्याय स्थापयित्वा -d) दे० १ कुर्यात्तदधि०, दे० ९ ११ मुवे कुर्याच्चवाधि०, दे० १० कुर्यात्तस्याधि० (→तत कुर्याधि०), ब० ३ अचयित्वा तत पुन

अत पर ब० ३ अधिकम्—

*कुर्यादधिवासन पूव मम सान्निध्यकारणम् ।

[ब० २ अधिवासन तत कुर्यात् (→कुर्यादधिवासन पूव)]

४ श्लोकस्य b चरणान्तर दे० ४ अधिकम्—

ता वादित्र नि स्वन ।

मगलाना च बह्वो द्वारमूलेषु स्थापयेत् ।

द्वारमूलमुपागत्य सवगन्धसुगन्धिभि ।

ततो मे स्थापन कुर्यात् इम मन्त्रमुदाहरेत् ।

मन्त्र -योऽसौ भगवान् सववरप्रभविष्णुमायावले योगबलप्रधानो ।

आयाहि त्वमिमा मन्त्रपूवतिष्ठता स्वेषु त्रिलोकनाथ ।

ज्वलन प्लवन भावन तपन श्वसन स्वाय तिष्ठत मे ।

भगवत्पुरुषोत्तमाय । ॐ इति सूत्रम् ।

ततो द्वारमुपागम्य ततो शीघ्र प्रवेशयेत् ।

विद्याभिवेशन कृत्वा यथा येन तु सस्तुताम् ।

स्नापन तु ततो दद्यात्सवरत्नोदकै शुभै ।

सवगन्धविमिश्रेण म (?) न्योन्य शीतल शुभम् ।

एव मा कल्पयित्वा तु मम शास्त्रानुसारिण ।

नमो नारायणेत्युक्त्वा इम मन्त्रमुदाहरेत् ।

मन्त्र - ॐ काश जगत्काश मासमुपसोश्च बलश्च वास ।

एतेन मन्त्रोक्तो हि यास । पूजितस्तिष्ठसि लोकनाथ ।

अपद प्रद मह्ये अनद अनद उपनिषद तिष्ठ भगवा मम नम ।

पुरुषोत्तमायेति सूत्रम् ॥

एव च स्थापन कृत्वा मम मर्गानुसारिण ।

पञ्चगव्यायेन मे तत्र गन्धमाभ्य समचयेत् ।

ततश्चास्तगते सूर्ये शुद्धैर्भागवतै सह ।
स्थापन कुरुते भूमि मम च स्थापनक्रियाम् ॥६॥
गृहीत्वा कलशास्तत्र शुद्धो भागवतस्तथा ।
नमो नारायणेत्युक्त्वा इम मन्त्रमुदाहरेत् ॥७॥

ममाचनविधिं कृत्वा गन्धपष्पान प्रदापयेत् ।

शुक्लवस्त्र समादाय इम मन्त्रमुत्तीरयेत् ।

मन्त्र — एकत्वात् गल्लस्व वस्त्राण्यपि मन्त्रमन्त्र उपागनस्तिष्ठन् लोकनाथ भत पवित्र सममत शुद्धमवापरमप्रमेय नम पुरुषोत्तमा येति सूत्रम्

वस्त्रविभूषित दद्या मम कमपरायण ।

यथान्यायेन मे शीघ्र अचन तत्र कारयेत् ।

अर्चितालकृत दद्या सुगन्ध धूपमाश्रिते ।

पूवयानेन मे दद्यात पावन लोकपावक ।

५ ब० cd ० -a) दे० कलशाश्चतुरश्चैव दे० ९ ११ मुवे चतुर कलशाश्चैव -b) दे० २ ते० समाप्नुयात्, दे० ९ ११ मुवे °ममन्वितान (→°समायतान) ब० मम शास्त्रानुसारिण -c) दे० ९ ११ मुवे सवगन्धैश्च लाजैश्च, दे० १० सवगन्धानलिप्ताश्च -d) ब० ९ मधना गन्धोदकेन च, दे० ९ ११ मुवे मन्त्रा च विशेषत, दे० १० प्रियङ्गुकेसराणि च

अत पर ब० ३ अधिकम्—

*चत्वार कलशास्तत्र मम कमपरायण ।

५ श्लोकात्पर दे० ९ ११ मुवे अधिकम्—

*चतुर कलशापूर्य स्नानार्थं मे समन्त्रकम् ।

[दे० ९***** (→स्नानार्थं मे समन्त्रकम्)]

६ दे० a ० -b) दे० ७ तदेव कलशैस्सह -c) दे० १ क्रियते (→कुरुते), दे० ४ भूमे (→भूमि), दे० ९ ११ मुवे कुर्यात् सस्थापन भूमि दे० १० कुर्यात् सस्थापने भूमि -d) दे० ४ मम व (दे० ममत्व दे० ममैव) स्थापनक्रिया, दे० ९ ११ मुवे ममार्चायास्तु पूजक, दे० १० मम सस्थापनक्रिया

ब० ३ अस्य श्लोकस्य स्थाने पाठ —

पूरयित्वा यथान्याय मम गात्राणि स्नापयेत् ।

एवमेवासन कृत्वा शुद्धो भागवत शुचि ।

[-१ ब० पूजयित्वा (→पूरयित्वा) -२ ब० शुद्धोत्तापरत शुचि (→शुद्धो भागवत शुचि)]

७ ब० ३ ७ b-१७ c ० -a) ब० ३ सविशुद्धेन मनसा -b) दे० ३-९ शुद्धा भागवतास्तथा (दे० नरा), मुवे शुद्धान भागवतास्तथा -cd) दे० ९ ११ मुवे नमो नारायणायेति उक्त्वा मन्त्रमुदाहरेत्

मन्त्र — आदिर्भवान ब्रह्मयुगान्तकल्प

सर्वेषु कालेष्वपि कल्पभूत ।

एको भवान्नास्ति कश्चिद् द्वितीय

उपागतस्तिष्ठ हि लोकनाथ ॥८८॥

कार विकार अकार सकार षकार

छन्दस्त्रिरूप क्षरमक्षरधृतिरूप ।

अरूपमिति नम पुरुषोत्तमायेति सूत्रम् ॥९॥

व्यतीताया तु शर्वर्यामुदिते च दिवाकरे ।

श्वेतेन च मुहूर्त्तेन प्राप्ते भूतेषु चोत्तरे ॥१०॥

पूर्वोक्तेन विधानेन मम शास्त्रानुदर्शना ।

स्थापयेद् द्वारमूले तु मम वेश्मस्य सुन्दरि ॥११॥

सर्वशान्त्युदक गृह्य सर्वगन्धफलानि च ।

नमो नाराणेत्युक्त्वा इम मन्त्रमुदाहरेत् ॥१२॥

मन्त्र — ओम् इन्द्रो भवास्त्व च यम कुबेरो

८ ब१-३ ० (द्र ७ पा वि) -a) दे३ ४ कल्प- (→ कल्प) -b) दे१ सर्वेषु कालेषु च पञ्चनाम -c) दे१ ३ ४ त१ क्वचित् (→कश्चिद्), दे३ १० द्वितीय (→द्वितीय) -d) दे३ ४ तिष्ठसि (→तिष्ठ हि), दे३ ते१ लोकनाथ (→लोकनाथ)

९ ब१-३ ० (द्र ७ पा वि), दे२ कार विकार अकार सकार षकार सकार छन्दस्त्रिरूप क्षरमक्षरधृतिरूप अरूपमिति नम पुरुषोत्तमाय इति सूत्रम्, दे३ कार विकार अकार सकार षकार सकार छन्दस्त्रिरूप क्षरमक्षरधृतिरूप अरूपमिति नम पुरुषोत्तमाय इति सूत्रम्, दे३ कार विकार अकार षकार सकार सकार छन्दस्त्रिरूप क्षरमक्षरधृतिरूप अरूपमिति नम पुरुषोत्तमाय इति सूत्रम्, दे३ ८ ११ मुवे विकार अविकार अकार सकार सकार षकार स्वच्छन्दरूप क्षरमक्षरधृतिरूप अरूपमिति नम पुरुषोत्तमाय इति सूत्रम्, दे३ विकार कार षकार सकार स्वच्छन्दरूप क्षरमक्षरधृतिरूप अरूपमिति नम पुरुषोत्तमाय इति सूत्रम्, दे३ विकार अविकार अकार सकार षकार अरूपमिति नम पुरुषोत्तमाय इति सूत्रम्, त१ आकार विकार अकार सकार सकार छन्दस्त्रिरूप क्षरमक्षरधृतिरूप अरूपमिति नम पुरुषोत्तमाय इति सूत्रम्

१० ब१-३ ० (द्र ७ पा वि) -a) दे३ च रात्र्याया, दे३ च शर्वर्या, दे३ ततो रात्र्या, ते१ च रात्र्या तु (→तु शर्वर्याम्) -b) दे३ ४ तु (→च), दे३ उदिते रविमण्डले, दे३ उदिते भास्करे सति -c) दे३ द्वेतेन, ते१ ह्येतेन, मुवे अश्वेन (→श्वेतेन) -d) दे३ ७ १० प्राप्त (→प्राप्ते), दे३ ३ ५-११ मुवे मूलेषु (→भूतेषु), दे३ चान्तरे (→चोत्तरे), दे३ प्राप्ते मुहूर्त्ते न चोत्तरे

जलेश्वरो सोमबृहस्पती च ।

शुक्र शनैश्चरराहुबुध सर्वमादित्यमग्निरश्मिश्च

सशीतरश्मिस्तथैव सर्वौषधिरेव मासुत ।

सर्वा शरीरशान्ता देहे वसन्तो पुरुषोत्तमाय

नम इति सूत्रम् । सर्वदेवनमस्कारे ॥१३॥

तत एतेन मन्त्रेण कृत्वा कर्म सुपुष्कलम् ।

अप्रमादकृत पूर्वं ततो वेश्म प्रवेशयेत् ॥१४॥

प्रवेशयित्वा वेश्मे तु एकान्ते मम कामिका ।

[स्थापन तु यथान्याय यथा दोषो न विद्यते ॥१५॥

निर्दोष तु ततो ज्ञात्वा सर्वपार्श्वेषु पृष्ठत ।

सर्वरत्नसमायुक्ता सर्वगन्धैश्च केसरै ॥१६॥

चत्वार कलशास्तत्र मम शास्त्रानुसारिणः ।]

पूरयन्तु यथान्याय मम गात्राभिस्नापनम् ।

वे १८५ १

११ ब१-३ ० (द्र ७ पा वि) -a) दे३ ३ पूर्वा १ न, मुवे पूर्वाक्षेषु (→पूर्वोक्तेन) -b) दे३ ४ ६ °दक्षिणा (दे३ ता) (→°दक्षिणा) -d) दे३ मुवे वेश्मनि, दे३ ४ वेश्मसु (→वेश्मस्य), दे३ १० ते१ वेश्मना मम (ते१ ना) सुन्दरि

१२ ब१- ० -a) दे३ ४ १० ते१ °शात्यो (→ °शा त्यो) -d) दे३ उदोरयेत (→उदाहरेत्) -cd) दे३ १ ११ मुवे नमो नारायणायेति उक्त्वा म नमुदाहरेत्

१३ ब१-३ दे३ ३ ४ ० -२ दे३ ते१ °पतिश्च (→°पती च) - दे३ १० शुक्र तयाशनश्चर- (→शुक्र शनश्चर-), दे३ ११ मुवे शुक्र शनश्चरव्यो सह सैहिक्य केतूरनिश्चव धरात्नजस्त्वम् -४ दे३ ५ ११ मुवे तत्र सर्वौषधयो जलानि वायुश्च पथ्वा च सर्वायुः सारयि -५ दे३ १० सर्वशरीरशान्ति (→सर्वा शरीरशान्ति), दे३ ते१ नमस्कारो (ते१ °र) (→नमस्कारे), दे३ ११ मुवे नागा स (दे३ नाग च, दे३ नागा च, दे३ नागा स) यथाश्च दिशश्च सर्वास्तस्म नमस्ते पुरुषोत्तमाय इति सूत्रम् (मुवे **)

१४ ब१-३ दे३ ३ ४ ० -a) दे३ १ ११ मुवे अननव तु मन्त्रेण -cd) दे३ १ ११ मुवे मम ता प्रतिमा गृह्य ततो वेश्मन्यु (दे३ वेश्मसु) पानयेत्

१५ ब१-३ दे३ ३ ४ ०, दे३ १ ११ मुवे cd ० -b) दे३ कामिका, ते१ कामिणाम (→कामिका) -ab) दे३ १ ११ मुवे एकान्ते स्नापयेन्मा च जले पूर्वाभिर्मन्त्रित, दे३ वेश्म प्रवेशयित्वा तु एकान्ते मम कामिका -c) दे३ १० स्नापन (→स्थापन)

१६ दे३ १० ते१ पुस्तकेष्वेवास्ति, पाठान्तर नास्ति

१७ ब१-३ दे३ ३ ४ ०, दे३ १ ११ मुवे ab ० -a) दे३ चतुर (→चत्वार), दे३ कलशान् (→कलशास) -c) दे३ पूरयन्ति (→पूरयन्तु) -cd) दे३ १ ११ मुवे प्रगृह्य कलशेभ्यश्च जल गन्धसमन्वितम्, ते१ पूर***** -e) दे३ १०

सुविशुद्धेन मनसा इमं मन्त्रमुदाहरेत् ॥१७॥

मन्त्र — सरासि ये ते च समस्तसागरा

नद्यश्च तीर्थानि च पुष्कलानि ।

उपागम्य वेश्म तव प्रसादान्मनं शुद्धिं श्रिया

शुद्धिश्चेति नमः पुरुषोत्तमार्योऽतः सूत्रम् ॥१८॥

एव सस्थापनं कृत्वा मम शास्त्रानुसारिण ।

पूर्वन्यायेन मा तत्र अर्चयेत् यथोदितम् ॥१९॥

अर्चित्वा लङ्घ्य कृत्वा माल्यगन्धानुलेपनैः ।

पश्चाद् वस्त्राणि मे दद्यान्मम गात्रविभूषणम् ॥२०॥

शुचिं शुद्धेन मनसा ते१*** द्वेन मनसा -ef) दे५-११ मुवे गात्रसंसाधनार्थाय इमं मन्त्रमुदाहरेत्

१८ -१ ब१ २ दे१० 'मन्त्र' (), ब१*** ये त समस्त सागरा, ब२ ३ ये (ब३ ३ ये) ते नदामन्त्र समस्तसागरा, द१-१ त१ ३ ये ते स (दे१ ते१ सा) रा ये च तत्र समुद्रा (ते१ सम*) द१० आ ये ते सारा ये च तत्र समुद्रा (→नरामि य त च समस्त सागरा) -२ दे२ ६ नद्याश्च, त१*** (→नद्यश्च) द१ ४ त१ सु- (→च), दे५-११ मुवे त१ पुष्कराणि (→पुष्कलानि) -३ ४ ब१-आयान्तु म (ब१ ये) दव (ब **) , द३ ४ उपागम्य वेश्म, दे५-११ मुवे आया तु तान्यव (→उपागम्य वेश्म), ब१ ३ दे५ ११ मुवे त१ प्रसादात्, दे१ प्रसाद (→प्रसादान्), ब१ शुद्ध्या विशुद्ध्या नमः पुरुषोत्तमायात् सूत्रं, ब२ शुद्धौ विष्णवाय नमः पराय पुरुषोत्तमायात् सूत्रम्, ब३ शुद्धौ विशुद्ध्याय नमः पराय पुरुषोत्तमायात् इति सूत्रं दे१ मनः शुद्धिं श्रिया शुद्धिश्चेति नमः पुरुषोत्तमायात् सूत्रं, दे२ त१ मनः शुद्धिं (त१ 'द्वि') श्रिया शुद्धिं स्थितं नमः पुरुषोत्तमायात् इति, दे५ ११ मुवे शुद्धय च म स्युः पुरुषोत्तमायात् सूत्रं, दे१० मनः शुद्धिं चित्रया शुद्धिश्चेति नमः पुरुषोत्तमायात् इति सूत्रं (→मनः शुद्धिं चित्रया शुद्धिश्चेति नमः पुरुषोत्तमायात् सूत्रम्)

१९ -a) ब१ २ एव सस्थापनं कृत्वा, दे५-११ मुवे एव मा (दे१ स) स्ना (दे५ ०) °स्थाप्य विधिना -b) ब१-मार्गानु- , दे५-११ मुवे कर्मानु- (→शास्त्रानु-), द१ -सारत द५ ५ ७ -सारिणा (→सारिण) -c) दे३ ४ सव- , दे१ मुवे एव (→पूर्व-), ब१ ३ मे (→मा) -d) ब१ अलंजित्वा ब२ ३ प्रापणं च, द१ पूजयेत्, दे५-११ मुवे अर्चयित्वा दे१० अर्चयत् (→अर्चयित्वा), द५ यथादित, दे५-११ मुवे यथोदित (→यथादितम्)

२० दे६ cdO -a) ब१-३ अर्चयित्वा, दे२ ४ अर्चिता- (→अर्चित्वा-), द१० सस्कृतं कृत्वा (→[अ]लंकृतं कृत्वा), दे५-११ मुवे गन्धधूपदिभिश्चैव -b) ब१-३ दे१-४ १० ते१ °गन्धादि- (→°गन्धानु-), ब१-३ दे३-४ -धूपनैः, दे२ -धूपत, दे१० -भूषिते, ते१ -धूपकै (→-लेपन), दे५-११ मुवे यथाविभव शक्ति -c) दे१ दवेन्द्र, दे१० सदद्यान् (→मे दद्यान्) -d) ब१ २ °विभूषणात् (→'विभूषण'), दे५ ११ मुवे मम गात्रसुखानि च

२१ दे६ ७ O -ab) दे५-११ मुवे तान्यानयित्वा वस्त्राणि ममाग्रे स्थापयेन्नर -c) ब१ ३ दे५ ८ ११ मुवे तौ,

आनयित्वा ततस्तत्र स्थापयित्वा ममाग्रतः ।

उभौ मे चरणौ गत्वा इमं मन्त्रमुदीरयेत् ॥२१॥

मन्त्र — ॐ आवास्त्रं लब्धान्तरभूतं सवषु

च लववस्त्राणि मा गृह्णातु स ।

सुवस्त्रं मानुग्रहस्तिष्ठ

तुभ्य गृह्णीष्व देवेश सुलोकनाथ ।

वेद उपवेद नावेद ऋग्वेद यजुर्वेद सामवेद

अथर्ववेद सस्तुत इति नमः

परं पराय पुण्याय इति सूत्रम् ॥२२॥

अर्चित्वा लङ्घ्य कृत्वा पूर्वन्यायेन सुन्दरि ।

दे२ ४ ते१ ते (→मे), ब१ ३ दे५ ८ ११ मुवे नत्वा दे१० गृह्य (→गत्वा) -d) दे१ होम (→इम), ब१ ३ दे२ ५ ११ मुवे उदाहरत (→उदीरयेत्)

२२ -१ ब१ दे५ ११ 'मन्त्र' O, ब१ आवस्थ लब्धा नन्तरास्त्रभूतसर्वेषु, ब२ ॐ आवास्त्रं स्थलश्चान्तरवस्त्रसर्वेषु, ब३ आवस्थ लब्धान्तरवस्त्रभूतसर्वेषु, दे१ ॐ आवास्त्रं लब्धतस्व सुभूत सर्वेषु, दे३ आ चोर्वस्तु सर्व तस्य सुभूत सर्वेषु, दे४ ॐ आवास्तु सर्व कस्य सुभूतसर्वेषु, दे१० ॐ आवास्त्रं लब्धान्तरवस्तुभूतसर्वेषु -२ ब१ भूतेषु रत्नेषु च लब्धवस्त्रं, ब२ भूतेषु च न ब्रुवन्तु व भूतेषु च लब्धवस्त्रं, दे१ वलवस्त्राणि मा गृह्णातु स, दे२ वस्त्रामु वस्त्राणि मा गृह्णातु स, दे३ वस्त्रासुवस्त्राणि मा गृह्णातु, दे१० लव वस्त्राणि संगृह्णातु स -३ ब१ वस्त्राणि मम गृह्णन्तु यस्तु वस्त्र मानुग्रहस्तिष्ठ, ब२ वस्त्राणि मम गृह्णन्तु दवदेव भगवतः प्रभो, व वस्त्राणि मम गृह्णन्तु वस्त्रमानुग्रह स्तिष्ठ, दे१ सु (दे१ स) वस्त्रा इमानुग्रह स्तिष्ठ, दे४ सवस्त्रा इमानुग्रहस्तिष्ठ, दे१० सुव अस्मानुग्रह-स्तिष्ठ हि -४ ब२ ते१ O, ब१ सुलोकनाथ, ब३ दे१ ४ १० लोकनाथ -५ ब१ ३ वेद उपवेद सामवेद ऋग्वेद यजुर्वेद, ब२ वेद उपवेद सामवेद, दे१ ३ ४ वेदोपवेद वेदनावेदाय यदृग्वेद यजुर्वेद साम वेद -६ ब१ ३ अथर्ववेद सस्तुत इति नमः, ब१ ऋग्वेद यजुर्वेद सस्तुत इति नमः, दे१ आथर्वणवेद सस्तुत इति नमः, दे३ ४ अथर्व (दे४ अथर्वण) वेद सस्तुत इति नमः दे१० सस्तुत इति नमः -७ ब१-३ परंपराय इति सूत्रं, दे१ परंपराणीया इति सूत्रं, दे३ परंपरायाय इति सूत्रं, दे४ परंपरायणा इति सूत्रं, दे१० परंपरायण इति सूत्रं

अस्य मन्त्रस्य स्थाने दे५-११ मुवे पाठः —

ॐ वस्त्राणि देवेन्द्र (दे१ चोराणिश्च भूणि) मया हृतानि ।

सूक्ष्माणि सौम्यानि सुखावहानि ।

गात्रस्य सन्तुष्टिं कराणि तुभ्य ।

गृह्णीष्व देवेश सुलोकनाथ ।

वेदोपवेद ऋग्वेद यजुर्वेद सामवेद ।

अथर्वणवेद सस्तुत इति नमः परंपरायेति ।

२३ -a) ब१ दे१ ५ ७-११ अर्चित्वा, दे६ अर्चयित्वा (→अर्चिता-) -b) दे१ ३ ४ सव° (→पूर्व°), दे६ सुन्दरि (→सुन्दरि)

पश्चान्मे प्रापण दद्यान्मन्त्रं च विधिपूर्वकम् ।
 प्रापणं तु कृतं तत्र पूर्वमन्त्रसमन्वितम् ॥२३॥
 पश्चादाचमनं कुर्याच्छान्तिं चोत्तरतस्तथा ।
 य एतेन विधानेन इमं मन्त्रमुदाहरेत् ॥२४॥
 ॐ कुर्वतो ब्रह्म च ब्राह्मणा
 वेदाश्चत्वारो ये ग्रहाश्चाष्ट एव ।
 सर्वे तत्र सरित् सागराश्च
 शान्तिं कुर्वन्तो ये मया सर्वथोक्ता ॥२५॥
 आयाम यम काम दम वाम
 ॐ नमः पुरुषोत्तमायेति सूत्रम् ॥२६॥

-d) व१ मन्त्र मे, व२ दे१ ५-९ ११ मुवे मन्त्रवद दे१० म त्रेण
 (→मन्त्र च) -e) दे१ सु-(→तु), दे५-९ ११ मुवे दत्त्वा प्रापणक
 तत्र -f) दे१ ० समन्वित (→० समन्वित), दे५ दद्या*****
 दे६ ९ ११ मुवे दद्यादाचमनं तत (दे१ तथा)

२४ दे५ ० दे६ ९ ११ मुवे cd ० -a) व१-३ दद्यात्
 (→कुर्यात्), दे६ ९ ११ मुवे शान्तिपाठश्च वै कार्या -b) व१ ३
 प्रशान्तिं चात्तरस्तथा, दे६-९ ११ मु१ म त्रेणानेन सुन्द (दे६ ० न्व)रि

२५ -१ २ ते१ एव (→ॐ), व१ ३ ॐ(व१*) कुर्वतो ब्रह्मवद
 ब्राह्मण (व*) ॐ (व२*) त्वारो ये ग्रहाश्चाष्ट एव, दे१ ३ ॐ
 कुर्वतो ब्र (दे४ ब्रा) ह्य च ब्राह्मणा वेदाश्चत्वारो यो (दे१ ये) ग
 (दे३ ग्र ने४ ग्रा) दश्चाज्य एव (दे४ ० व), दे५ ९ ११ मुव विद्या सर्वे
 ब्रह्म च (दे६ ब्राह्म (ण) त्व, दे१ ब्रह्मत्व) ब्राह्मणाश्च ग्रहा, दे१०
 ॐ ये कुर्वतो ब्रह्म च ब्राह्मणा वेदाश्चत्वारो य ग्रहाश्चाष्ट एव (→ॐ
 कुर्वतो ब्रह्म च ब्राह्मणा वेदाश्चत्वारो ये ग्रहाश्चाष्ट एव) - ३ व१ सर्वे
 तत्र सरिता सागरस्तु, व२ ३ सर्वे तत्र सरिता नद्यश्चापि च
 सागरा (→सर्वे तत्र सरित् सागराश्च) -१ व१ कुर्वन्तु,
 व१ ३ कुर्वन्तु, दे२ ते१ कुर्वतो, दे१० कुर्वन्ति (→कुर्वन्तो), व१ वै य
 मया*****पूर्वोक्ता, व२ वै तत्र ये मया परिकीर्त्तिता, दे१ ये मया
 सबोक्त, दे३ ४ ये मया सबोक्त, दे१० ये मया सबोक्ता, ते१
 ये मया सबोक्त, दे५ १० मुवे इन्द्राद्यष्टौ लोकपालाश्च सर्वे पूर्वोक्ता
 ये सबोक्ता च कुयु (→शान्तिं कुर्वन्तो ये मया सबोक्ता)

२६ -१ व१ आयाम आयाम व्योम कामदसाधन, व२ ३
 आयाम व्योम काम दशधारण, दे१ आयाम*****वाम, दे३
 आयाम यम काम*****वाम, दे४ आयाम यम काम*****वाम,
 दे५ ९ ११ मुवे आया (दे५ ८ ९ मा) म यम (दे६ ० मा) काम दम
 वाम, दे१० आयाम यम काम**, ते१ अपामधम काम रम राम
 वाम (→आयाम यम काम दम वाम) -२ व१-३ * नम इति
 पुरुषो (व३*) तमाय इति सूक्त, ते१ ॐ नम पुनरिष्टान्नमाय इति
 सूत्र (→ॐ नम पुरुषोत्तमायेति सूत्र)

वृत्तेष्वेवोपचारेषु मम कुर्यात् प्रदक्षिणम् ।
 अभिवाद्य गुरुन् सर्वान् कृत्वा चैवाभिवादनम् ॥२७॥
 त तु कृत्वा यथान्यायं पूज्य भागवतान् शुचीन् ।
 तेषां सपूजनं कृत्वा पूजयेत् द्विजातयः ॥२८॥
 तेषां शान्त्युदकं गृह्य द्विजानां कमलेक्षणम् ।
 शिरसाऽभ्युक्षणं मह्यमेवाहं पूजितो भवे ॥२९॥
 सर्वान् विसर्जयित्वा तु यथा ते समुपागताः ।
 गुरुं सपूजयेत् तत्र दानसन्मानभोजनम् ॥३०॥
 यो गुरुं पूजयेद् देवि भक्त्या भावेन सुन्दर ।
 तेनाहं पूजितो देवि एवमेतन्न सशयः ॥३१॥ वे १८५

२७ -a) दे५ ८ ९ वृत्तेष्वेवा° (→वृत्तेष्वेवा°), ते१ चाप°
 (→वोप°) व१ *वृत्तेष्वेवा° चारेण, व२ प्रवृत्ते चोपचारण, व प्रवृ
 त्तोपचारेण, दे१ वत्त एव वापचारण -b) दे२ ४ प्रदक्षिणा (→
 प्रदक्षिण) -cd) व१ अभिवादनं च मा कुर्यात् (व२ *) कुर्या
 मर्वाभिवादनं, दे५ ९ ११ मुवे अभिवादनं स्तुतिं चापि कृत्वा
 भागवताञ्छुचीन्

२८ दे५-९ ११ मुवे ab ०, व१ cd ० -a) व१ तत्र,
 व२ ३ तच्च (→त तु) -b) व१ ३ श्रुत्वा (→पूज्य) -c) दे५-९ ११
 मुवे सपूज्य ब्राह्मणान् पश्चाद् -d) व१ ३ पूजयेच्च (→पूजयेत्),
 ११ द्विजा तानचयेत्त, दे५-९ ११ मुवे भोजयेत्पायसादिभि

२९ दे५ ८ ०, व२ ab ०, दे६ bc ० -a)
 दे१ ९ ११ मुवे तेभ्य (→तेपा), दे२-४ १० ते१ शान्त्यो° (→
 शान्त्यु°) व१ ग्राह्य (→गृह्य) -b) दे१ ९ ११ द्विजेभ्य (→द्विजानां),
 दे१० द्विजानां मम प्रोक्षणे -c) व१-३ दद्याच्च अभ्यु°, दे१ ९ ११ मुवे
 दद्याच्च अभ्यु° (→शिरसाभ्यु°), दे१ ३ ४ गृह्य (→मह्यम्) दे१० शिरसा
 प्रोक्षणं मह्यम् -d) व१ दे२ ४ ते१ पूजितो भवेत् दे६ ७ ९ ११
 मुवे पूजितोऽभवम् (→पूजितो भवे)

३० दे५ ८ ab ० -a) व१ दे३ ४ १० ते१ सव (→
 सर्वान्), व२ सर्वेण विसर्जयित्वा -b) व१ यथात्र समुपागत, व३
 यथा तेन*पूजता, दे५-९ ११ मुवे कुर्याद्वै गुरुपूजनम् -c) ते१
 गुरुन् (→गुरु), दे५-९ ११ मुवे यो गुरुं पूजयेद् भूमे -d) व१ २
 दानसन्माननस्तथा, व३ दानसीमानले तथा, दे२ दानसन्मानमेव च,
 दे६ दत्तासन्मानभोजन, दे४ दद्यादासनभोजनै, दे५ ९ ११ मुवे भक्तिं
 युक्तेन चेतसा

दे६ ११ मुवे b चरणानन्तरमधिकम्—

*अङ्गुलीयकवासोभिर्दानसमाननादिभि ।

३१ व२ दे१ ५-९ ११ मुवे ab ० -a) व१ ३ भूमि
 (→देवि) -b) व१ दे१० भक्ति (→भक्त्या) -c) दे१ यो गुरु
 (→तेनाहं), व१-३ भूमि (→देवि), दे१० तेनाहं पूजितो नित्य

३१ ब्राह्मणान् मम भक्ताश्च गुरु चैवाभिनिन्दति ।
नाशयामि न सदेह एतत् सत्य ब्रवीमि ते ॥३२॥
यावन्ति जलबिन्दूनि मम गात्राणि स्नापयेत् ।
तावद् वर्षसहस्राणि स्नापको मयि सस्थित ॥३३॥

य एतेन विधानेन भूमि सस्थापयेन्मम ।
तारिताश्च कुलास्तेन शतमेक न सशय ॥३४॥
एतत् ते कथित भद्रे मम कास्येन स्थापनम् ।
कथयिष्यामि ते वेद रूप्ये रूपप्रवर्तनम् ॥३५॥

॥ इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे त्र्यंशोऽधिकशततमोऽध्यायः ॥१८३॥

१८४

श्रीवराह उवाच ।*

रौप्येण प्रतिमा कृत्वा सुरूपा निर्मला शुचि ।

३२ -a) दे१ ४ ते१ भक्त्या च (→भक्ताश्च) -b) ब१
दे१ ३ ४ ते१ गुरुश्चैवाभिनिन्दति, दे५-९ ११ मुवे गुरुश्चैव हि निन्दति
(दे६, नदिनी), दे१० गुरु वै याभिनिन्दति -c) ब१ प्रापयामि न
सदेह, दे५ ९ ११ मुवे नाशयिष्यामि त देवि, दे१० त नाशयाम्य
सदेहम् -d) ब१ सत्य सत्य, दे५ ९ ११ मुवे सत्यमेतद् (→
एतत् सत्य)

३३ -a) दे१ यावन्तो विन्दवा वारा, दे५-९ ११ मुवे
जलस्य विन्दवा यावन् -b) दे५ ९ ११ मुवे मम गात्राणि तिष्ठति,
दे१० मम गात्र पतन्ति च -c) दे५ सहस्रग (→सहस्राणि)
-d) ब१ स्नापको मम तिष्ठति दे१ स्नापक स्वगतस्थित, दे५
स्नापको मम स्थित, ब२ दे५ ९ ११ मुवे मम लोकेषु तिष्ठति

३४ ब२ ३ ab ○ -b) ते१ भूमौ (→भूमि), ब१ भूमि
सस्थापने मम, दे१ ४ सस्थापयति मा धरे, दे५-९ ११ मुवे
स्थापयिष्यति मा नर -c) दे१ तारिता स्वकुला तेन, दे५ ९ ११
मुवे तारित च कुल तेन, दे१० तारितानि कुलान्येव -d) ब१ ३
एवमेतन्न सशय, दे२ ते१ शत एव न सशय, दे३ ४ शतमेकोत्तर शत
दे५-९ ११ मुवे पितृज मातृज तथा, दे१० शतसरयान्यसशयः

अत पर दे३ ४ अधिकम्—

*पुन कतव्य (दे५ ० व्या) मे भूमे स्थापन मम शोभनम् ।

येनाह तत्र तिष्ठामि मन्त्रपूतेन समतम् ।

कलशानि ततो गृह्य यथान्यायेन पूरिता ।

नमो नारायणेत्युक्त्वा इम मन्त्रमुदाहरेत् ।

मन्त्र —योवेदेवेदाङ्गपरायसिक्तो य सववेदेवपि भावभावान्[५]

इज्यान्तरष्टाधरयोज्यश्च सानुग्रहस्तिष्ठसि लोकनाथ ।

धनधनकनयनमनघ धनसजनन त काननेश्चेति नम

नम पुरुषोत्तमायेति सूत्रम् ।

[—६ दे३इज्यान्तरष्टाधरयासमयश्च(→इज्यान्तरष्टाधरयोज्यश्च)]

सुश्लिष्टा चैव निर्दोषा सर्वत परिनिष्ठिताम् ॥१॥

चन्द्रपाण्डुरसकाशा कमशुक्लविनिर्मिताम् ।

३५ दे३ ४ ab ○, दे५ ८ cd ○ -a) दे१० दवि
(→भद्रे) -b) ब१ ५ मम ग त्रेषु स्ना (ब२ स्था) पन, दे५ ९ ११
मुवे कास्येन (दे१ तु) स्थापन मम दे१० कास्य मूर्त्तिनिर्वापनम्
-c) ब१ भद्र, ब२ ३ द२ त१ ह्येद, दे६ ७ मुवे ह्यम् (→वेम्)
-d) ब१ रूपप्रवर्तनम्, ब२ रूप एक प्रवर्तते ब३ रूप त्रयप्रवर्तनम्,
दे७ ११ मुवे रौप्येण स्थापन मम, दे१० रौप्यमूर्त्तिनिर्वापन

पुष्पिका—दे३ ४ ○

पुराणनाम—* ४ ○, ब१ २ इति वराहपुराणे भगवच्छास्त्रे,
ब३ दे१ २ इत्यादि वा (ब३ व) राहपुराणे भगवच्छास्त्रे दे५ ८ ९ ११
इति वराहपुराणे, दे५ इति, दे५ १० त१ इ यादि वराहपुराणे, मुवे
इति श्रीवराहपुराणे अध्यायनाम—न१ ○, ब१-३ कास्यप्रतिमा
स्थापनो नामाध्याय, दे१ २ कास्यस्थापन (दे५ ० नो) नाम, दे५ ८ ९
कास्ये प्रतिमाविधि, दे६ कास्यप्रतिमास्थापनप्रतिष्ठा, दे७ कास्यस्थापन
प्रतिमानामाध्याय, दे१० कास्यमूर्त्तिस्थापन, दे११ मुवे कास्येन प्रतिमा
स्थापनविधि नाम(दे११**) अध्यायसंख्या—न१ ३ दे१-११ ○,
मुवे पञ्चाशोऽधिकशततमोऽध्याय ॥१८५॥ त१ द्विशततमाध्याय ।

१८५

१८३ अध्यायस्य ३५ श्लोकत १८४ अध्यायस्य ३१ श्लोक
पर्यन्त दे३ ४ ○

* दे३ ४ ○, ब१ दे२ ५ (→११) ते१ वा(ब१ दे७ व)राह
उवाच, दे६ वराह, दे१० वराह उ०

१ दे३ ४ ○ -a) ब१ ३ दे५ ८ ९ ११ मुवे राजती, दे६
राजता, दे७ रजता (→रौप्येण) -b) दे६ ७ स्वरूपा (→सुरूपा)
दे७ निमल (→निमला), दे१ शुभा, दे६ शुभा, दे७ मुवे शुचि (→
शुचि) ब२ ३ सुरूपा सुमनाहारा -c) ब१-३ दे५-९ ११ मुवे
अश्लिष्टा (→सुश्लिष्टा), दे२ १० ते१ निर्दोष, दे६ निर्दोषा (→नि-
र्दोषा) -d) ब१ २ परिधिष्ठिता, दे२ १० ते१ परिनिष्ठिता (→परि-
निष्ठिता)

२ दे३ ४ ○ -a) ब१ ते१ सङ्काश, दे१ वर्णा च, दे२ ६ १०
°सङ्काशा (→°सकाशा) -b) ब१ दे५-९ ११ सुश्लक्षणा (दे६**क्षणा)

श्रुतावर्तमनोज्ञा वै दीप्यमाना दिशो दश ॥२
तादशी प्रतिमा कृत्वा मम कर्मपरायण ।
गीतवादित्रशब्देन शङ्खदुन्दुभिनि स्वने ।
स्तुतिभिर्मङ्गलैश्चैव मम वेश्ममुपानयेत् ॥३
ततो वेश्ममुपानीय मम कर्मपरायण ।
अर्घ्यं दत्त्वा तु सपूज्य इमं मन्त्रमुदाहरेत् ॥४
मन्त्र ।*

ॐ य सर्वलोकेष्वपि सर्वमर्घ्यं

सपूज्यमानश्च दिवौकसामपि ।

निध (मुवे ०त्र) णा शभा दे१ कारु तै पण्यनिमा* दे२ कमस
नक्कनिमिता दे१० वमशुक्लेन निर्मिता -c) ब१ दे१ ८ श्रिया
यक्त (दे१ ०त्ता दे१ ०त्ता), व२ ३ श्रियावती दे१ श्रियायन्ता
दे१ ० ११ मुवे श्रियायन्ता (→श्रुतावत-), व० मनोज्ञाश्च दे१ मन्योन्या
च दे२ मनोज्ञ वै दे१-९ ११ मुवे मनोज्ञा च दे१० मनोज्ञ च (→
-मनोज्ञा वै) -d) ब२ दीप्यमानानि दे१ दीपयती दे२ १० दीप्य
(दे१० ०य) मान दे१ दीप्य मा ना, दे१ दीप्यमाना (→दीप्यमाना)

अत पर ब१ अधिकम—

*विनीतो बाह्वितो यश्च मम शास्त्रविनिष्ठित ।

३ दे३ ४ ०, ब१ ab ०, दे१ १० ते१ cdef ० -a)
ब२ दे१-९ ११ मुवे ईदशी (→तादशी), व दष्टा (→कृत्वा) -b)
दे१ ७ मम कमपरायणा -d) दे२ ०नि स्वरै (→०नि स्वने) -c)
दे१ ७ कृतिभिर (→स्तुतिभिर) -f) ब२ माञ्च (→मम) दे१ ९ ११
मुवे मम वेश्ममुपानयेत

३ इलोकस्य bc चरणयोर्मध्ये ब२ ३ अधिकम—

*विनीतो भक्तियुक्तश्च (ब२ ०मुक्तस्य) मम शास्त्रविनिश्चित
(ब२ ०ष्ठित)

४ दे३ ४ ० दे१ ५-११ मुवे ते१ ab ० -a) ब२ ३ ततो
वेश्ममुपानीत्वा दे२ ततो वेश्मसमानीय -c) दे१ २ ५ ९ १० अघ- (→
अध्य), ब२ ३ अध्य गहाण (ब२ ०य) सपूज्य दे१ अचपाद्यादिभि
पूज्य, दे२ ते१ अर्घ्य (ते१ ०ध्य) पाद्यादि सपूज्य (दे२ ०ज्य) दे१ ९ ११
मुवे अर्घ्य (दे१ ९ ०घ) पाद्यादिक गह्य, दे१० अचपाद्यादिक पूज्य
-d) दे२ इद (→इम), दे१० उदीरयेत (→उदाहरेत्)

४ ब१-३ दे१ ११ ०

५ दे३ ४ ० -a) ब१ दे१ य ब२ ३ ॐ यम, ते१ ॐ या
(→ॐ य), ब२ ०लोकेषु*, ब३ ०गीतेष्वपि दे१ ०लोकेष्वपि (→
०लोकेष्वपि), दे१ लच्च आद्य, दे२ ते१ लब्ध चाघ (ते१ ०थ), दे१
सवमध्ये, दे१ ७ मुवे सवमध्य, दे१० लद्धसाद्ध (→सवमध्य) -b)

उपागतो गृह्ण हि अर्घमेत

प्रसीद मा तिष्ठ सुलोकनाथ ॥५

इज्य पूज्य यज्ञ सूर्य यम

कर्म अग्निहोत्रश्चेति कर्माग्निहोत्रम् ।

नमो आदित्यमव्ययरूपाय इति सूत्रम् ॥६

तत एतेन मन्त्रेण अर्घ्यं दत्त्वा यथाविधि ।

विमानो विहितो यश्च स्थापयेदुत्तरामुखम् ॥७

आश्लेषासु च नक्षत्रे राशौ कर्कटके स्थिते ।

अस्तगते दिनकरे स्वजनेन युतस्तथा ।

वे १८६७

दे१ ० १० ते१ सपूज्यमानश्च (दे१० ०स्त्रि-) दे१ ८ पूज्यश्च मान्यस्य
(→पूज्यश्च मान्यश्च) ब१ ३ दे१ २ ते१ दिवौकसाना दे१० दिवौक
सा च (→दिवौकसामपि) -c) दे१ उपागतो (→उपागतो) ब१-३
दे१ ९ ११ मुवे गह्य वत् (ब१ २ गह्य इम दे१ गह्यमिद दे१ गह्य
मिद दे१ ९ गह्य इद) ममा (दे१ ७ ०या) ध्य दे१ गह्यमिम गहाण
दे१० गह्य हि अर्घमेत (→गह्य हि अर्घमेत) -d) ब२ ३ मुवे प्रसीद
मा तिष्ठस्व (ब२ च मुवे त्) लोकनाथ दे१ प्रसाद सत्तथा त् लोक
नाथ दे१ ते१ प्रसीद वा मतिष्ठतु लोकनाथ, दे१ प्रसीद मा तिम्वर
लोकनाथ दे१० प्रसीद सतिष्ठ हि लोकनाथ

६ दे३ ४ ० -१ ब१-३ दे१ ९ ११ मुवे यो राजते यज्ञ
पतिश्च यज्ञै (मुवे यज्ञे) -२ ब१-३ दे१-९ ११ मुवे सूर्योदये मम
कर्माग्नि होत्र (ब२ ३ कम*साक्षी) दे१ १० कम अग्निहोत्रश्चेति
नमो (दे१० नम) -० ब१-३ आदिमध्यस्वरूपायेति सूक्त, दे१
आदित्यम व्ययरूपायेति सूत्र, दे१ ९ ११ मुवे मन्दश्चेति आदि (दे१
अद्य) मध्यस्वरूपायेति सूक्त (मुवे **), दे१० आदित्याय दिव्य
रूपाय इति सूत्र

७ दे३ ४ ०, ब२ ० cd ० -a) ब१ महन्त्रेण (→मन्त्रेण)
-b) दे१ १० अघ दे१ अध्य (→अध्य), दे१० दद्याद (→दत्त्वा)
ब१ २ दे१ ०विधि (→०विधि) -c) ब१ भीतो वा बाधितो
यश्च, दे१ ९ ११ मुवे सुस्नातो लकृतश्चैव -d) दे१ ९ ११ मुवे
स्थापयेत्तामुदङ्मुख

८ दे३ ४ १० ०, दे१ ८ ९ cd ० -a) ब० दे१ ६ ७ ९
अश्लेषासु, दे१ अश्लेषा या (→आश्लेषासु) -b) ब३ दे१ ७ राशौ
च कर्कटे स्थिते -c) ब२ ३ अस्तकरे, दे२ अस्तगतो, दे१ अस्तगते
(→अस्तगते) -d) ब१ सुजने जनान्विते तथा, ब२ ३ सुजनेसु (ब२
स्व) जनस्त (ब२ ०न्त) था, दे२ ते१ स्वजने यजतस्तथा, दे१ स्वजने
शयन गते, दे१ ११ मुवे स्वजने यजति स्थिते (दे१ ११ ते) -e) ब२ ३
अधिवास तत कुर्याद, दे१ ते१ कृत्वाधिवासन तत्र, दे१ ७-९ ११ अधि

कुर्यादधिवासन तत्र विधिवन्मन्त्रसमितम् ॥८
चत्वार कलशास्तत्र चन्दनोदकमिश्रिता ।
सर्वौषधिसमायुक्ता सहकारविभूषिता ॥९
ततस्ते कर्मिका सर्वे मम शास्त्रानुसारिण ।
गुरोस्तु वचनं देवि मनोज्ञं सुखशीतलम् ।
नमो नारायणेत्युक्त्वा इमं मन्त्रमुदाहरेत् ॥१०

मन्त्र ।*

ॐ योऽसौ भवान् सर्वलोकैककर्त्ता

वामन तत्र कुर्याद, दे०**धिवास तत्र कुर्याद मुवे तत्राधिवासन
कुर्याद -f) ब१-३ °संस्कृत, दे० १११ मुवे °पूर्वक (→°समित)
९ दे ४ ० -a) दे० ५ ७ ८ १० कलशास दे० कलशास, दे० ११
कलशावम (→कलशास) -b) दे० चन्दनोदक- दे० चन्दनदक-
(→चन्दनोदक-), दे० -प्रतिता दे० ५ ६ ८ ९-मिश्रित दे० १०-मिश्रितान
(→-मिश्रिता) -c) दे० मुवे सर्वौषधो-, दे० ८ सर्वौषधि- (→
सर्वौषधि-) दे० ८ ९-युक्त, दे० १०-युक्तान दे० ११-नुक्ता (→-युक्ता)
ब१ ३ सवग धैश्च मन्त्रश्च -d) दे० १० °विभूषित (दे० १० °तान)
(→°विभूषिता), ब२ सहकाराभिभूषिता

१० दे ४ ० -a) दे० १ ते० कर्मिका, दे० ५ कर्मिणा
दे० ११ मुवे कर्मिण (→कर्मिका) -b) दे० ५ ७ °मारिणा
(→°सारिण) -c) दे० गणेश (→गुरोम), ब१ ३ दे० ८ ९ ११
मुवे वचना(मुवे °नाद), दे०*** दे० पजन(→वचन) -d) ब१
दे० ९ ११ मुवे मनोज्ञान (दे० ६ °ज्ञा) (→मनोज्ञ), ब१-३ दे० ९ ११
मुवे °शीतलान (→°शीतल), ब० ३ मनोज्ञान सुशीतलान -e)
ब२ कलसान गह्व तिष्ठन्ते ब३ दे० ९ ११ मुवे नमो नारायणायति
-f) ब२ तत्र च वसुधरे, ब३ दे० ९ ११ मुवे उक्त्वा मन्त्रमुदा
हरेत् (दे० ८ ९ °मुदीरयेत्)

१० श्लोकस्य d, e चरणयोर्मध्ये ब१ १ अधिकम्—

*कलसान गह्व तिष्ठति तत्रैव च वसुधरे ।

[— ब१ कलशाद्यस्य तिष्ठन्ति ततः कलशान यस्य]

ॐ ब१-३ दे० ३ ११ ०

११ अस्य मन्त्रस्य स्थाने ब१-३ दे० २ १० ते० पाठ—

ब१ योऽसौ भगवान् महाद्योर्जिरः सर्वसधारणस्थापननाशनश्च
आयातु आयातु स लोकनाथो मेरुध्रुवः*व*भूषणरूप ।

ग्रामादयः कामकलामुह्यत उद्भव वन्द्यो मोक्षमेव प्रसूत ।

ब२ ॐ योऽसौ भगवान् व****** सर्वलोकानां सर्वसधारण
स्थापननाश ।

आयान्तु आयान्तु स लोकनाथ मेरुध्रुव सोमनक्षत्ररूप ।

ममाद्वयः कालकलामुह्यत उद्भव मोक्षमेव प्रसूत ।

सर्वाध्यक्ष सर्वरूपैकरूप ।

आयातु मूर्तौ सहितो मया च

गुवादिभिलोकपालैस्तु पञ्च

नमोऽनन्तायेति सूत्रम् ॥११

व्यतीताया तु रात्र्यायामुदिते सूर्यमण्डले ।

दिशासु च प्रसन्नासु द्वारमूलेषु स्थापयेत् ॥१२

एव सस्थापनं कृत्वा मम मार्गानुसारिण ।

ब३ ॐ योऽसौ भगवान् सर्वलोकानां सर्वसधारणस्थापननाश ।

आयातु आयातु स लोकनाथो मेव ध्रुवस्तावकनक्षत्ररूप ।

ममोदयः कालकलामुह्यत उद्भवमोक्षमेव प्रसूत ।

दे० ॐ योऽसौ भगवान् हिरः सर्वलोकसाधारणस्थापननाशनश्च ।

आयातु हि आयातु स लोकनाथ सवासः सतिष्ठ हि लोकनाथ ।

मनध्रुवनारायण अक्षया सोमाक्षया काल कलामुह्यत ।

वाधवामोक्षामवप्रसन्न जयगोत्रोऽस्त भवातेन क नम आदि मध्या

येति सूत्र ।

दे० ॐ योऽसौ सचोदिगरः—सर्वलोकसाधारण स्थापननाश
शतञ्च ।

आयातु आयातु स लोकनाथ सवासः सतिष्ठ हि लोकनाथ ।

मेरुध्रुव नारायण अक्षया सोमाक्षया काल कलामुह्यत ।

वन्द्यमोक्षमेव प्रसूत । जय गोत्रोऽस्त भवातेन क नम आदि मध्याय इति सूत्र ।

दे० ॐ योऽसौ ग्राममुदिगरः सर्वलोकसाधारण स्थापननाश
शतञ्च ।

आयातु स लोकनाथ सवासः सतिष्ठ हि लोकनाथ ।

मेरुध्रुव नारायण अक्षया सोमाक्षया काल कलामुह्यत ।

वन्द्यमोक्षमेव प्रसूत उदगोत्रोऽस्त भवातेन क नम आदि मध्याय इति सूत्र ।

ते० ॐ योऽसौ स*दिगरः सर्वे लोकसाधारण स्थापननाश
शतञ्चो आयातु स लोकनाथ सवासः सतिष्ठ हि लोकनाथ ।

मेरुध्रुव नारायण अक्षया सोमाक्षया । काल कलामुह्यत*
क्षमेव प्रसूत जयगोत्रोऽस्त भवातेन क नम आदि मध्याय इति सूत्रम् ।

१२ दे ४ ० -a) ते० च (→तु), ब१ २ सर्वरूपम्,
ब३ दे० ५ ९ ११ मुवे शर्वरूपम् (→रात्र्याया), दे० १० व्यतीताया ततो

रात्र्या -b) ब२ अपि ते (→उदिते), दे० रवि° (→सूर्य°) -c)

ब२ निशासु, दे० काष्ठीसु, दे० अस्यासु, दे० १० मायासु, त० अस्मासु

(→दिशासु), दे० प्रसन्नात्मासु दे० प्रसन्नासु (→प्रसन्नासु) -d)

दे०-११ द्वारमूले तु स्थापयेत् दे० १० द्वारमूले निधापयेत्

१३ दे० ४ ० -a) दे० २ १० सस्थापित (→सस्थापन)

घटं पूर्णैर्यथान्याय कुर्यात् तत्राभिषेचनम् ॥१३॥
अभिषिच्य ततः पश्चात् स्थापयेत् विधानतः ।
नमो नारायणेत्युक्त्वा इमं मन्त्रमुदाहरेत् ॥१४॥

मन्त्र ।*

योऽसौ गमनाय सुरतिलोका

भिदृश्यते नैव प्रणम्यते स ।

अदृष्टगमाद्य गृहागमेति

सानुग्रहस्तिष्ठ हि लोकनाथ ॥१५॥

प्रवरपरपरायणहोतहोत्रा परिवर्त्तयतश्चेति ।

नम अनन्ताय इति सूत्रम् ॥१६॥

एकाभिषेचनं कृत्वा मम शास्त्रानुसारिण ।

ब१ ३ दे५-११ मुवे मम शास्त्रा (मुवे कर्मा)नुसारिण, ब२ मम कमपरायण -c) ब पूर्णै, दे१ पूय, दे२ पूर्णै (→पूर्णै)

१३ श्लोकस्य b, c मध्ये ते१ अधिकम्—

*गीतवादित्र शब्देन शङ्खदुन्दुभिनिस्वनै ।

स्तुति श्रैव मम वेश्म ।

१४ ब२ ३ दे३ ४ ०, ब१ cd ० -a) ब१ तेन ज्ञातेन गुरुवत् तत्र, दे१ २ १० ते१ तेन ज्ञाते (दे१० ते१ ०ने)न गुरुणा (ते१**) -b) दे५ ८ ११ स्थापयित, दे६ ७ यथा तत्र (→स्थापयेत्), ब१ उपपन्नेन भोजयेत्, दे१ २ १० प्रोक्षितेन च युज्यते, ते१*भूतेन च यु** -d) दे५ ९ मुवे उक्त्वा, दे११** (→इमं), दे१० उदीरयेत् (→उदाहरेत्)

१५ दे१० ०

१५ ब१-३ दे१ ९ मुव ० -a) दे१० ओ योनी, ते१** (→योऽसौ), दे१ सुरलोकानि, दे१० ते१ सुरति लोकानि (→सुरति लोकाभि-) -b) ते१ दृश्यन्ते (→दृश्यते) -c) दे१ अदृष्टगसाद्य, दे१० अदृष्टगमो च ते१ अदृष्टगमाद्य (→अदृष्टगमाद्य), दे१० गृहाद गृहमेति, ते१ गृहाणमेति (→गृहागमेति) -d) दे१ तिष्ठति (→तिष्ठ हि)

१६ ब१ ३ दे१-९ ११ मुवे ० -१ दे१ न प्रवर परायणे (→प्रवर पर परायण), दे१**होत्रा, दे१० होतहोत्रा (→होतहात्रा) -२ दे१ नमोनतायेति सूत्र

१७ ब१ ३ दे३-९ ११ मुवे ० -a) दे१० एवमभिषेचनं कृत्वा -c) दे१ तत्र (पू) तूण दे१० अत ऊदध्व, ते१ तत्र चूण (→तत्र तूण), दे१ २ ते१ विनाताश्च (→विनीतश्च) -d) दे१**मध्येषु स्थापयेत्, दे१० वेदिम ये निधापयेत्

१८ ब१ ३ दे३ ९ ११ मुवे ० -a) ते१ पश्य (→पश्यन्)] -b) दे१ १० ते१ ०दोष- (→०दाषैर्) -c) दे१० प्रतिमा (→

तत्र तूणं विनीतश्च वेदीमध्येषु स्थापयेत् ॥१७॥
ततो मा सर्वतः पश्यन् सर्वदोषैर्विवर्जितम् ।

द्युतिमान् मतिमाश्चैव विधिमन्त्राणि स्थापयेत् ॥१८॥

पुन कर्त्तव्य मे भूमि स्थापनं मम शोधनम् ।

येनाह तत्र तिष्ठामि मन्त्रपूतेन सम्मतम् ॥१९॥

कलशानि ततो गृह्य यथान्यायेन पूरितम् ।

नमो नारायणेत्युक्त्वा इमं मन्त्रमुदाहरेत् ॥२०॥

मन्त्र ।*

[ॐ यो वेदवेदाङ्गवरावसिक्तो

यो सर्ववेदेष्वपि भावमागात् ।

वे १८६.१४

द्युतिमान् -d) दे१० ०मन्त्रेण (→०मन्त्राणि)

१९ ब१ दे३-९ ११ मुवे ० -a) ते१ भूमे (→भूमि), दे१ पन काय च वै भूमि, दे१० पुन पुन प्रकर्त्तव्य -b) दे१० स्थापनं च वि*धन -d) दे१० सशय (→सम्मत)

२० ब१-२ दे३ ९ ११ मुवे ० -a) दे१ १० कलशाश्च (→ कलशानि) -b) दे१ सपूरितान्, दे१० पूरितान् (→पूरित)

२० श्लोकान् पर दे५ ९ ११ मुवे अधिकम्—

*गङ्गादिभ्यो नदीभ्यश्च सागरेभ्यो मया हृतम् ।

स्नानाय ते सुरश्रेष्ठ कपू रावासितं जलम् ॥

एव स्नाप्य विधानेन गृहस्याभ्यन्तरं नयेत् ।

स्थापनां तत्र मे कार्या मन्त्रेणानेन सुन्दरि ॥

मन्त्र वेदैर्वेद्या वेदविद्विश्च पूज्यो

[५]

यज्ञात्मको यज्ञफलप्रदाता ।

यज्ञाय त्वामाह्वये देवदेव

मूर्त्तावस्था तिष्ठ सुलोकनाथ ॥

धनजनरूप्य स्वर्ण अनन्ताय नम इति ॥

[—१ दे६ ७ स्थाप्य (→स्नाप्य) -४ दे६ स्थापन, दे११ स्थापनाथ- (→स्थापना), दे६ नात्र (→तत्र), दे८ कार्या (→ कार्या) -५ दे६*द वेद्यो, दे७ देवैर्वेद्यो (→चेदैर्वेद्यो)

-६ दे६ यय, दे७ जप (→यज्ञ-) -७ दे८ यज्ञाय- (→ यज्ञाय), दे६-८ ११ त्वामाह्वये (दे८ ०यो, दे११ ०ये) (→त्वामाह्वये) -८ दे६ मूर्त्ते यस्या तिष्ठतु लोकनाथ, दे७ मूर्त्ते व यस्या तिष्ठतु लोकनाथ -९ दे६ ९ ११ जनन (→जन), दे७-९ ११ ०वण (→०स्वर्ण), दे५ ९ ११ इति सूत्र (→इति) दे८ धन जनन रूपनाथ धन जनन रूपवर्ण अनन्ताय नम इति सूत्र]

१० ब१ ३ दे३-११ मुवे ०

२१ ब१ दे३-९ ११ मुवे ० -a) दे१ यो वेदवेदाङ्ग- परायसिक्तो. -b) दे२ १० ते१ सर्ववेदेष्वपि (→सर्ववेदेष्वपि),

इज्यानरष्टारयज्ञाय यश्च

सानुप्रहस्तिष्ठ हि लोकनाथ ॥२१॥

धन धन कनक धन धनन सजनवातकाननेश्चेति

नम । नम पुरुषोत्तमाय इति सूत्रम् ॥२२॥

एव सस्थापन कृत्वा हृष्टतुष्टेन चेतसा ।

अचचयीत यथान्याय यन्मया पूर्वभाषितम् ॥२३॥

[अचितालकृत कृत्वा मम शास्त्रानुसारिण ।]

नीलवस्त्राणि मे दद्यात् प्रियाणि मम भूषणम् ॥२४॥

ततो वस्त्रमुपागम्य जानुभ्या पतितो भुवि ।

नमो नारायणेत्युक्त्वा इम मन्त्रमुदाहरेत् ॥२५॥

मन्त्र ।*

योऽमौ भवाश्चन्द्रकिरणप्रकाश

द१ १० भाष (दे१० °ग) भावात् (→भावमागात्) -c) दे१ इज्या नरष्टारयज्ञाय दे१० इज्या नरष्टारयज्ञाययश्च -d) दे१ तिष्ठति (→तिष्ठ हि)

२२ ब१-३ दे३-११ मुवे ○ -१ दे१ धन धनकधन मम धनन सजनने काननेश्चेति, दे२ धन धन कनक धन धननसजन वातकाननेश्चेति, दे१० धन धन कन धन मन धनन संजननरश्चेति, द१ १० कनक धन धनन सजन पातकाननेश्चेति -२ दे१ नम पुरुषोत्तमाय इति सूत्रम्

२३ दे३ ४ ab○, ब१ ३ cd○ -b) दे४*दष्टेन*चेतसा, दे१ ११ मुवे प्रहृष्टेना तरात्मना -c) दे१ अचयेत, दे५ मुवे अच यिस्वा दे६ अचयति, दे७ अचयेति, दे१० अचनीय (→अचयीत) -d) दे१-११ मुवे पूर्वोक्तविधिना नर

२४ ब१-३, दे५-११ मुवे ab○ -a) दे१ १० अचि त्वालकृत (दे१० °ता) कृत्वा -b) दे१ मम शास्त्रानुसारत -c) दे२ ४ने१ मा (→मे) -d) दे१० प्रियाणि च विभूषण, दे११ प्रिया य ****

२५ ब१-३दे११ ○ -a) दे५ १ मुवे ततो वस्त्राण्युपादाय -c) दे५-११ मुवे नमो नारायणायति -d) दे५ ६ उक्ता मन्त्रम्, दे७-३ उक्त्वा मन्त्रम् मुवे उक्त्वा कामम् (→इम मन्त्रम्)

॥ ब१ ३ दे११ ○

२६ ब१-३दे११ ○ -a) दे१०ते१ ओ योसौ (→योऽसौ), दे६-११ मुवे चन्द्ररश्मिप्रकाश (→चन्द्रकिरणप्रकाश), दे१ ३ ४ योसौ भवता चन्द्रकिरणप्रकाश -b) दे१ ३ ४ शङ्खस्य कुन्दस्य वण धार, दे५-११ मुवे शङ्खेन कुन्देन समानवण -c) दे५-११ मुवे क्षीरोज्ज्वल (→क्षीरोदधि) -d) दे५ १ मुवे गृह्णीष्व (दे५ १ गृह्णीष्व, दे६ १ °ह्याथ) मम प्रियाय, ते१ गृहाण तिष्ठ इह च लोकनाथ

शङ्खस्य कुन्दस्य च वर्णधार ।

क्षीरोदधि कौमुदवर्ण देव

वस्त्राणि गृह्णीष्व च तिष्ठ नाथ ॥२६॥

वेष सुवेष अनन्त अमर

मरणमारण कारणसुलभ ।

दुर्लभ श्रेष्ठ सुवर्च इति सूत्रम् ॥२७॥

तत एतेन मन्त्रेण कृत्वा वस्त्रेणालकृतम् ।

ततो मे प्रापण दद्यात् फुल्लन्तोरणे शुभ ॥२८॥

दत्त्वा तु प्रापण ह्येवमाचार्य शास्त्रसयुत ।

सर्वलोकहितार्थाय शान्तिमन्त्रमुदाहरेत् ॥२९॥

योऽसौ ब्रह्मादेवस्य पुरा शान्ति

रुद्रस्य विष्णोर्हि ये च रात्रौ च ।

२७ ब१ ३ ○ -a) दे१ वेष, दे४ वण, दे६ वेश, दे१० वैव (→वेष), दे२ते१***, दे३ सवेष, दे४ सवश दे५ ६ ८ सुवेश (→सुवेष), दे१ मरण, दे३ मरण, दे४ मरणा, दे१० अपर (→अमर) -b) दे१ ३ मारण कारण सुलभ, दे४ मरणा करणा सुलभ, दे५-११ मुवे मारण कारण सुलभ, दे१० रमण मारण कारण सुलभ -c) दे५ ८ ११ सुवर्चा (→सुवच), दे१० दुर्लभ सवर्च शूद्र इति सूत्र, मुवे दुर्लभ श्रेष्ठ सुवर्चा इति

२८ ब१ ३ ○ -a) दे५ ८ ११ मुवे अनेनैव तु मन्त्रेण, दे६ अनेनैव श्रीहभूमात् च मन्त्रेण दे७ अनेनैव भूमात् च मन्त्रेण -b) दे५-११ मुवे दत्त्वा वस्त्राणि मे शुचि दे१० अलकृत्य यथाविधि -cd) दे१ ततो दद्यात् कुल ततो रणे शुभ, दे३ ततो दद्यात् कुलन्तोरणे शुभ, दे४ ततो दद्यात् मूलतोरणे शुभ, दे५ ११ मुवे ततो मे प्रापण दद्यात् भक्तियुक्तेन चेतसा, दे१० ततो मे प्रापण दद्यात्कुलत तोरणे स्थित

अत पर दे५-११ मुवे अधिकम् —

*नमो नारायणायेति इम मन्त्रमुदाहरेत् ।

शाल्यन्न पायसैयुक्त सितया च घृतेन च ।

प्रापण गृह्यता देव अनन्त पुरुषोत्तम ।

२९ ब१-३ ○ -a) दे५ ११ मुवे दत्त्वा तु मम नैवेद्य -b) दे१ शीघ्र° (→शास्त्र°), दे५-११ मुवे दद्यादाचमन बुध -c) दे४ °लोको (→°लोक-) ते१ -हितार्थीय (→-हितार्थीय) -d) दे५ ११ मुवे °पाठम् (→°मन्त्रम्), ते१ शान्तिमन्त्रमुपाहरेत्

३० ब१-३ ○, दे२ १० ओ योसौ (→योऽसौ), दे४ पच (→ये च), दे१० बलि (→च), दे१ ४ यो (→ये), दे१-४ १० ते१

शान्तिर्लोकाना ये मया पूर्वमुक्ता ॥३०॥
अचल चञ्चल सचल खेचल,

प्रचल अरविन्दप्रभ उद्भवश्चेति ।

नम सस्थापिताना वासुदेव इति सूत्रम् ॥३१॥

एव शान्तिकृत कृत्वा सर्वपापप्रणाशनम् ।

पूज्य भागवतास्तत्र यथान्यायेन सस्कृतम् ॥३२॥

तत सधूपन कृत्वा मम भक्तिव्यवस्थितम् ।

ब्राह्मणान् पूजयेत् तत्र उपपन्नेन भोजयेत् ॥३३॥

तत सपूज्य विप्राणा गृह्य शान्त्योदक शुभम् ।

कुर्यादभ्युक्षण तत्र मम कर्मसुखावहम् ॥३४॥

पूर्वमुक्त (→पूर्वमुक्ता), दे५ १ ११ मुवे ॐ शान्तिं करोतु (मुवे °ति) ब्रह्मा च रुद्रो विष्णुहि भास्कर । रात्रिश्चैव तु सध्ये द्वे नक्षत्राणि ग्रहा दिश

३१ ब१-३ ०, दे१ अच भलेमचले चचल सचल खे च उचल रविन्द अरविन्द प्रभव उद्भवश्चेति नम सस्थापिताना वासुदेव इति सूत्र, दे३ अचलेभ चल चल सचल षे च उचल प्रचल रविन्द अरविन्द प्रभव उद्भवश्चेति नम सस्थापिताना वासुदेव इति सूत्र, दे४ अचलेन चालचल सर्वलषे चल प्रचल रविन्द अरविन्द अरविन्द-प्रभव इवश्चेति नम सस्थापिताना वासुदेव इति सूत्र, दे६ अचल चचल सचल सचल अरविन्द प्रभव उद्भवश्चेति नम सस्थापिताना वासुदेव इति सूत्र, दे१० अचल चचल मचल खेचल उचल प्रचलतार-वि द अरविन्द प्रभव उद्भवश्चेति नम सस्थापिताना वासुदेव इति सूत्र

३२ ब१- ०, दे५ ८ ९ bcd ० -a) दे३ शान्ति (→ शान्ति-), दे१ -कृ (श) त, दे१० -कृति (→-कृत), दे५ १ ११ मुवे कृत्वा वै शान्तिकृत तत्र (दे६ कम) -c) दे४ पूज्या (→पूज्य), दे६ ७ भागवतस (→भागवतास), दे३ ४ तस्य (→तत्र), ते१ पूज्य भगवतान्येव -d) दे६ ७ ११ मुवे यथा विभवशक्ति

३३ ब१-३ ०, दे५ ८ ९ c ०, दे६ ७ ११ मुवे ab ० -b) दे१ ४ ते१ °व्यवस्थितान् (दे१° ता, दे४°ता) (→°व्यवस्थित) -c) दे३ १० ब्राह्मण (→ब्राह्मणान्), दे१ ३ ४ ६ ७ १० ११ मुवे भोजयेत (→पूजयेत) -d) दे१ उपपन्नैश्च, दे५ ८ गुरुमन्त्रेण, दे६ ७ चरुमात्रेण, दे९ मुवे गुरु मन्त्रेण, दे११ गुरु मेत्त न, ते१ उपपन्न च (→उपपन्नेन), दे१ भोजनै, दे५-९ ११ मुवे पूजयेत, दे१० चाधसा (→भोजयेत्)

३४ दे५-९ ११ मुवे cd ० -a) ब१-३ विप्रास्तु (→ विप्राणा), दे५ ९ ११ मुवे तेभ्य शान्त्युदक गृह्य -b) ब१-३ दे१ ३ ४ शान्त्युदक (→शान्त्योदक), ब१ ३ तथा (→शुभ), दे५ ९ ११ मुवे कुर्यादभ्युक्षण तत

ब्राह्मणान् स्वजन चैव अभिवाद्य कृताञ्जलि ।

शीघ्र विसर्जयेत् तत्र ये तत्र समुपागता ॥३५॥

विसर्जयित्वा सर्वजन गुरु यत्नेन पूजयेत् ।

दानमानेन सत्कारैर्भोजनाच्छादनै शुभै ॥३६॥

गुरु सम्पूजयेद् भक्त्या ब्राह्मणाश्च मन प्रियान् ।

भक्त्या हि भक्तिमन्तैश्च तैश्चाह पूजित सदा ॥३७॥

यावन्ति जलबिन्दूनि मम गात्रेषु स्नापनात् ।

तावद् वर्षसहस्राणि विष्णुलोके स मोदते ॥३८॥

य एतेन विधानेन भूमि सस्थापयेन्मम ।

तारिताश्च कुलास्तेन मम कर्मसु निर्मित ॥३९॥

वे १८६ ३२

३५ दे६ bcd ०, दे७ cd ० -a) ब१ ३ दे६ ब्राह्मण (→ब्राह्मणान्), ब२ दे६ स्वजनाश्चैव, ब३ सुजन चव, दे१ ४ ७ १० ते१ स्वजनाश्चैव (→स्वजन चव) -b) दे१ स्वभि° (→अभि°), दे७ वद्धा दीनाधकानपि -c) दे१ १० ता'तु, दे५ ८ ९ ११ मुव ताश्च (→तत्र) -d) ब२ ३ यथा (→ तत्र)

३६ दे६ ७ ०, दे५ ९ ११ मुवे cd ० -a) ब१-३ सर्वा (ब२ °रा)स्तान्, दे१ च*** दे३ ४ विसजन (→सवजन), दे५ ८ ९ ११ मुवे ततो गुरु च सपूज्य, दे१० विसर्जयित्वैव सर्वा -b) ब१-३ गुरु तत्र प्रपूजयेत् -c) ब१ स*मान*सत्कारैर् ब२ ३ स मानमान-सत्कारैर्, दे१ ३ दानमानादि सत्कारैर् (दे३ सत्कारैर्) -d) ब१ वसा***नकै, ब२ वासा*दन यानक, ब३ वासाच्छादनयानक

३७ दे६ ७ ० -a) ब१-३ भूमि (→भक्त्या), दे५ ८ ९ ११ मुवे गुरो सम्पूजिते (दे८ °तो) तत्र -b) ब१-३ दे१० मम (→ मन), दे५ ८ ९ ११ मुवे मम पजा कृता भवेत् -c) ब२ ३ भक्त्या भिभक्तवन्तश्च, दे१ न भक्त्याभिमत्य तत्रैव, दे३ भक्त्याभिमत्य तत्रैव -d) ब२ ३ तश्चाह प्रतिपूजित, दे१० पूजयेद् भक्तिमान् सदा

अत पर दे१ अधिकम्—

*यावद्भिदुभिर्चारा मम गात्रेषु स्नापन ।

३८ दे६ ७ ०, दे१ ab ० -a) दे५ ८ ९ ११ मुवे जलस्य विन्दवो येन -b) ब१ ३ युज्यते, ब२ मु*ते, दे३ ४ स्नापन, दे१० सुन्दरि (→स्नापनात्), दे५ ८ ९ ११ मुवे भोजना ते पतन्ति हि -c) दे३ ४ ततो वर्षसहस्राणि, दे५ तावसत्सहस्राणि, दे८ तावत्यत्सहस्राणि, दे९ ता वन्त्येव सहस्राणि -d) ब१ ३ विष्णु लोके महीयते, दे५ विष्णु लोके स मोदते

३९ दे६ ७ ० -b) ब१ २ भूमि, दे१ ४ ते१ भूमे, दे१० मूर्ति (→भूमि), दे५ ८ ९ ११ मुवे पूजयेन्मतिमान्नर -c) ब१***** लास्तेन, दे१ तारिता स्वकुलात्तन, दे५ ८ ९ ११ मुवे उद्धत च कुल तेन, दे१० तारितान् कुलानिस्पृस् -d) ब१*****सु सम्मतान्, ब२ ३ मम कर्मणि समता, दे५ ८ ९ ११ मुवे पितृज मातृज तथा, दे१० तेनेत्य मम कमणा,

वे १८६ ३३

एतत् ते कथितं देवि रौप्यं मा चैव स्थापनम् ।

सुवर्णस्य प्रवक्ष्यामि स्थापनं मम यत्प्रियम् ॥ ४०

अतः परं दे० अधिकम्—

*एतत्ते कथितं देवि सवपापप्रणाननम् ।

पूज्यं मा एव तां तत्र यथा विभवशक्तिम् ।

ब्राह्मणान् भोजयेत् तत्र गुरुं माननं पूजयेत् ।

तेभ्यः शान्त्युदकं गृह्य कुर्यादभ्युक्षणं ततः ।

ब्राह्मणान् स्वजनं च वामिवाद्यं कृताजलिम् । [5]

४० ब१ c ७ -a) ब१ ३ भूमि (→देवि), दे० ७ अभ्यवाद (दे० ९) कृता देवि, मुवे अनेन विधिना देवि -b) दे० १ रौप्ये वै (→रौप्यं मा), ब१-३ रौप्यार्चं सु च स्थापनं, दे० ११ मुवे रौप्यार्चं स्थापनं मम, दे० १० रौप्यस्य स्थापनं मया -c) ब२ ३ सुवर्णस्याप्येवमेव -d) दे० ६ ८ ९ ११ मुवे सुप्रिय, दे० ७ स्वप्रिय (→यत्प्रिय), दे० १० स्थापनं यत्प्रियं मम ते० स्थापनं च मया प्रिय

अतः परं ब१ ३ अधिकम्—

*इति (व इत्यादि) वराहपुराणे भगवच्छास्त्रे रौप्यं (ब१**) सौवर्णार्चं स्थापनं नामाध्यायः

४१ ब१-३ ७ -a) दे० ३ ४ ६ ११ तथैव (→यथैव), दे० ३ ४ ८ राजती, दे० ७ ते० राजते (→राजती), दे० १ यथैव**** -b) दे० १ ****च (दे० *), ते० तथवाथ (→तथव च), दे० ६ तथव च सुवर्णक -c) दे० ५ सर्व- (→सर्व) -d) दे० ५-९ १ मुवे कुर्यादा वाहनादिक, दे० १० आवाहनविधानम्

४१ श्लोकात् परं दे० ४ ते० अधिकम्—

*कुर्यात्पूर्वोक्तविधिना दद्यादधमुदाहृतम् ।

[-१ दे० १० ते० १ अयत्प्रागुदाहृतम्, दे० ४ अथ दद्यादुदारित (→दद्यादधमुदाहृत)

४१ श्लोकस्य २ चरणात्परं दे० ४ अधिकम्—

* एवमेतत् सशयम् ।

एतत् ते कथितं भद्रे मम कास्थ्यो न स्थापनम् ।

कथयिष्यामि ते ह्येव रौप्यारौप्यप्रवर्तनम् ।

इत्यादि श्रीवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे कास्थ्यस्थापनं नाम ।

श्रीवाराह उवाच । [5]

रौप्येन प्रतिमां कृत्वा सूपां निमलां शुभाम् ।

सुखिलं चैव निर्दोषां सवत् परिनिष्ठिताम् ।

चन्द्रपाण्डुरसकाशां कमलशुक्लनिर्मिताम् ।

सूतावृत्तमानान्यं चेद्दीपमानां दिशोदशाम् ।

तादृशीं प्रतिमां कृत्वा मम कमपरायणम् । [10]

अथपाद्यादि सम्पूज्य इमं मन्त्रमुदाहरेत् ।

मन्त्रा —यः सवलोकैष्वपि लब्धवामाद्य

पूज्यमानश्च दिवौकसानाम् ।

यथैव राजती कुर्यात् तथैव च सुवर्णिकाम् ।

तेनैव विधिना सर्वं मन्त्रावाहनं स्थापनम् ।

उपागतो गच्छ हि अधमेतत्

प्रसीद सतुष्टं स च लोकनाथ । [15]

इज्य पूज्य यज्ञं कमस्य

यमं कुम्भं अग्निहोत्राश्चेति ।

नमो आदित्य अव्ययरूपायेति सूत्रम् ।

ततः एतेन मन्त्रेण अथ दत्त्वा यथाविधि ।

विमाने विहितो यश्च स्थापयेदुत्तमं सुखम् । [20]

अश्लेषो शुभनक्षत्रे राशौ कटके स्थितः ।

अस्ते गतो दिनकरे स्वजनजयतस्तथा ।

कुर्याद्विवासानं तत्र विधिवन्मन्त्रसम्मितम् ।

चत्वारः कलशास्तान् चन्दनोदकमिश्रिताः ।

सर्वोषधिसमायुक्ता सहकारविभूषिता । [25]

ततस्ते कर्मिकाः सव मम शास्त्रानुगामिनः ।

गुरोस्तु वचनं देवि मनोज्ञं सुखशीतलम् ।

नमो नारायणेत्युक्त्वा इमं मन्त्रमुदाहरेत् ।

मन्त्रा —ॐ योसौ प्रसी वाहिरः सवलोकः

साधारणं स्थापनानां शतश्च । [30]

आयातु आयातु स लोकनाथ

सवासं सतिष्ठ लोकनाथ ।

मेनु ध्रुवं नारायणं अभयं सोमाक्षयं कालम् ।

कलां मुहूर्तं बध्मोक्षमेव प्रस्तुतुम् ।

जयं गोत्रोस्ते भवातेन वा नम आदि मध्यायेति सूत्रम् । [35]

व्यतीतीया तु शर्वर्ण्या उदिते सुयमण्डले ।

मायासु च प्रसन्नासु द्वारमूलेषु स्थापयेत् ।

एवं सस्थापितं कृत्वा मम मार्गानुसारिणा ।

घटैः पूजयथान्यायं कुर्यात् तत्राभिषेचनम् ।

तेन ज्ञानेन गुरुणा प्रोक्षितेन च युज्यते । [40]

नमो नारायणेत्युक्त्वा इमं मन्त्रमुदाहरेत् ।

मन्त्रः ॥ योसौ गमनाय सुरतिलोकानि

दृश्यते नैव प्रणम्यते स ।

अदृष्टगमाद्यगृहागमेति

योसौ गमनायुरति लोकानि [45]

दृश्याते नैव प्रणम्यते स ।

अदृष्टगमाद्य गृहागमेति ।

सोऽनुग्रहं स्तिष्ठति लोकनाथ प्रवरं परं परायणम् ।

होत्रा परिवर्त्तय यतश्चेत् नम अनन्ता इति सूत्रम् ।

एकाभिषेचनं कृत्वा मम शास्त्रानुसारिणा । [50]

कुर्यात् पूर्वोक्तविधिना अत्र यत्प्रागुदाहृतम् ॥४१॥
यत्फल दाहशैलादिताम्रकास्यादिराजती ।
तत्फल कोटिगुणित लभते नात्र सशय ॥४२॥
कुलानि तारयेत् सुभ्रु अयुतान्येकविंशतिम् ।

यान्ति मल्लयता भूमि पुनरावृत्तिर्वर्जित ॥४३॥

एतत्ते कथित भूमे यत्त्वया परिपृच्छितम् ।

रहस्य विपुलश्रोणि किमन्यत कथयामि ते ॥४४॥ वे १८६ =

॥ इति श्रीवराहपुराण भगवच्छास्त्रे चतुर्शीत्यधिकशततमोऽध्याय ॥१८४॥

तत्र तूण विनीताश्च देवीमध्येषु स्थापयत ।
ततो मा सवत पत्सा सवदोषो विवर्जित ।
द्युतिमान मतिमाश्चव ।
[-२ दे३ कास्येन (→कास्यो न) - द४ ह्यव (→ह्येव)
-६ दे३ रूप्येण (→रूप्येण), दे३ मुरुपा (→सूपा) -७
दे३ सुश्लिष्टा (→सुश्लिष्टा), दे३ परितिष्ठता (→परिनिष्ठिता)
-८ दे३ °सकाशात (→°सकाशा) -९ दे३ दीपमान (→दीपमाना),
दे३ निषोदश (→दिशोदश)
-१२ दे३ लब्धमाज्य (→लब्धमाद्य) -१४ दे३ गृह्णा (→
गृह्ण) -१५ सतुष्टस्य (→सतुष्ट स)
-१८ दे३ °रूपायति (→°रूपायेति) -२० दे३ विमाना (→
विमाने), दे३ विहिता (→विहितो), दे३ मुख (→मुख)
-२१ दे३ अश्लेषा (→अश्लेषो), दे३ ककटके (→कटके)
-२२ दे३ अस्तगते (→अस्ते गतो), दे३ स्वजने (→स्वजन-)
-२ दे३ °वासने (→°वासन), दे३ °सस्थित (→°सम्मिन्) -२४
दे३ तत्र (→ता न), दे३ °मिश्रिता (→°मिश्रिता)
-२६ दे३ सर्वे (→सर्व) -२७ दे३ मनोज्ञ (→मानोज्ञ)
-२ दे३ सतिष्ठ हि (→सतिष्ठ) -३३ दे३ ध्रुव (→
ध्रुव) -४ दे३ प्रस्तु (→प्रस्तुतु) -३५ दे३ गोत्रोस्त (→
गोत्रोस्ते)
-३६ दे३ शवर्या (→शवर्या) -३९ दे३ ये पूय (→पूवर)
-४० दे३ ज्ञातेन (→ज्ञानेन) -४४ दे३ गह मे मति (→गहा
गमेति) -४५ दे३ ○
-४६-४७ दे३ पुनरावृत्तम् -४९ दे३ चेति (→चेत)
-५२ दे३ पश्य (→पत्सा), दे३ °दोषैर (→°दोषौ), दे३
विवर्जित (→विवर्जित)]
४२ ब१ ३ ○, दे३ cd ○ -a) दे३ तथैव, + यत्फल (→
यत्फल), दे३ °शीलादि (→°शीलादि) -b) मुवे नाम्ना
(→-ताम्र-) दे३-राजती, दे३-राजत, मुवे राजते, ते-राजति (→
-राजती), दे३ ताम्रकास्यात्मनो** -d) दे३-९ ११ मुवे सौवर्णस्य
प्रपूजने
४३ ब१ ३ दे३ ○ -a) दे३ ७ कुलाना (→कुलानि), दे३ ४
यस्तु, दे३ ७ सुभ्रु (→सुभ्रु) -b) दे३ ५ ९ ते १ °विंशति (→°विंशति),

द३ ७ अयातन्येकविंशति -c) दे३ मुवे ते १ याति (→याति),
द३ ७ ते १ मल्लयता (→मल्लयता), द३ ९ ११ मुवे भूमे (→भूमि)
-d) दे३ ५ ९ ११ ते १ °वर्जिता दे३ १० °वर्जिता (→°वर्जित)
४४ ब१ ३ दे३ ○ -a) दे३ ४ १० सव, ते १ देवि (→
भूमे) -b) दे३ ५ °पच्छत, द३ °पच्छसि (→°पच्छित) -c)
दे३ रहस्ये, दे३ सहस्र (→रहस्य), दे३ ६ विपुल, दे३ विपुल-
(→विपुल-), दे३ १० विष्णो रहस्य सुश्रोणि
अत पर दे३-९ ११ मुवे अधिकम्—

भूमिरुवाच ।

*उक्ता या प्रतिमा सर्वा सुवर्णादिविनिर्मिता ।

तामु तिष्ठसि सर्वासु शालग्रामे च सवदा ।

कति पूज्या गृहादौ च अवशिष्टस्तु पूजने ।

विशेषो वा भवेत्तन्मे रहस्य वद माधव ।

शिवादिपूजने को वा सरयातन्तच्च मे वद ।

श्रीवराह उवाच ।

गहे लिङ्गद्वय नाच्य शालग्रामत्रय तथा ।

द्वे चक्रे द्वारकायास्तु नाच्य सूर्यद्वय तथा ।

गणेशत्रितय नाच्य शक्तित्रितयमेव च ।

शालग्रामयुग पूज्य युग्मेषु द्वितय न हि ।

विषमानव पूज्या स्युर्विषमेष्वेक एव हि ।

गहेग्निदग्धा भग्ना वा नव पूज्या वसुधरे ।

आसा तु पूजनाद गहे उद्वेग प्राप्नुयाद गही ।

शालग्रामशिला भग्ना पूजनीया सचक्रका ।

खण्डिता स्फुटिता वापि शालग्रामशिला शुभा ।

शिला द्वादश वै देवि शालग्रामसमुद्भवा ।

विधिवत्पूजिता येन तस्य पुण्य वदामि ते ।

कोटिद्वादशल्लिङ्गस्तु पूजितै स्वर्णपङ्कजै ।

यत्स्याद द्वादशकल्पैस्तु दिनेनैकेन तद्भवेत् ।

य पुन पूजयेद भक्त्या शालग्रामशिलाशतम् ।

तत्फल नव शक्तोह वक्त वषशतैरपि ।

सर्ववर्णैस्तु सम्पूज्या प्रतिमा सवदेवता ।

लिङ्गान्यपि तु पूज्यानि मणिभि कल्पितास्तथा ।

शालग्रामो न स्पृष्टव्यो हीनवर्णैवसुधरे ।

स्त्रीशूद्रकरसस्पर्शो वज्रस्पर्शोऽधिको मतः ।
यदि भक्तिभवेत्तस्य स्त्रीणां वापि वसुधरे ।
दूरादेवास्पृशेन पूजा कारयेत्सुसमाहितः ।
मोहाद्यः सस्पृशेच्छूद्रो योषिद्वापि कदाचन ।
पच्यते नरके घोरे यावदाभतसल्लवम् ।

[30]

चरणामृतपानेन सवपापक्षयो भवेत् ।
अभक्ष्य शिवनिर्माल्य पत्र पुष्प फल जलम् ।
शालग्रामशिलायोगात्पावनं तद्भवेत्सदा ।
दद्याद्भुक्ताय यो देवि शालग्रामशिला नरः ।
सुवर्णसहिता तस्य यत्पुण्यं तच्छूण्यं मे ।

[35]

सुवर्णसहिता भूमिः मपवतवनाकरा ।
ससमुद्रा भवेद्भुक्ता सत्पात्राय वसुधरे ।
शालग्रामशिलायास्तु मौल्यमुदघाटयेत्त्वचित् ।
विक्रेता क्रयकर्ता च नरके वै पतेदध्रुवम् ।
पूजाफलं न शक्येत वक्तुं वषशतरपि ।
एतत् ते कथितं गुह्यं प्रतिमास्थापनं प्रति ।
शालग्रामे विशेषश्च लिङ्गादीनां च यो भवेत् ।
पूजनादौ विधिश्चापि किमन्यच्छेत्तुमिच्छसि ।

[40]

[—1 दे० धरणी उवाच, दे० धरण्या उवाच —2 दे० सुवर्ण्यं
(→सुवर्णां) —3 दे० ९ तिष्ठसु (→तिष्ठसि) दे० ७-९ सालं,
दे० सालिं (→शालं) —4 दे० ७ पूजा (→पूज्या), दे०
पजते (→पूजने) —5 दे० विशेषो वा, दे० ११ विशेषो वा (→विशेषो
वा), दे० भवेत्ते तु (→भवेत्तन्मे), दे० रहस्य (→रहस्य)
—6 दे० ९ मुवे के (→को), मुवे सरयातास (→सख्यातस)
—7 दे० ९-११ वा (दे० ७ व) राह उवाच —8 दे० त्वद्य (→द्वय),
दे० नाच्य, दे० नार्च (→नाच्य), दे० ७ सालिं (→शालं) —9
दे० द्वारिकासट्या (→द्वारकायास्तु) —10 दे० गणेशे (→गणेश),
दे० नाच्य (→नाच्य)

—11 दे० ९-११ शालग्रामा दे० ७ सालिग्राम- (→शालग्राम-),
दे० ९-११ -युगा (→-युग), दे० ९-११ पूज्या (→पूज्य) —12 दे०
पूज्यास्तु, दे० पूज्यासु (→पूज्या स्युर), मुवे विषमे एक
(→विषमेष्वेक) —14 दे० आसा तु पूजयेत्***** गृही, दे०
आसा तु पूजनाद ग्राही निष्फल पूजनं भवेत्

—16 दे० खडिता स्फुरिता***** , दे० खण्डिता
स्फुटिता वापि विषमग्निप्रदीपिका —17 दे० मल त्वादश, दे०
यज्ञाद्वादश (→शिलाद्वादश), दे० ७ सालिं (→शालं) —19 दे०
कोटिद्वादश***** , दे० कोटिद्वादशलिंगानि दिनेनैकेन
पूजनात्, दे० तत्फलं लभते देवि शालग्रामशिलाचनम् —20

दे० ७ यस्तु (→यत्तयाद), दे० ३ दिनका तु (दे०*, दे० ८ च)
(→दिनेनैकेन)

—21 दे० सालिं, दे० ७ सालं (→शालं), दे० -शित (→-शत)

—22 दे० ७ हि न (→नव), दे० ७ शक्नोति (→शक्नोह) —23 दे० ८ ९
प्रतिमा, दे० प्रतिमा (→प्रतिमा), दे० पूजिता, दे० ११ दैवता
(→देवता) —24 दे० लिंगान्यापि (→लिंगान्यपि) —25 दे० ७
सालिं (→शालं), दे० ८ ९ ११ स्पष्टव्यो (→स्पष्टव्यो)

—26 दे० ९ सस्पर्श, दे० ७ सस्पर्शा दे० ८ सस्पर्श (→
सस्पर्श) —29 दे० मोहाद्या, दे० मोहायस (→मोहाद्य) —30
दे० ८ शयते, दे० ७ ११ सपतेन, दे० ९ शपतेन (→पच्यते), दे० ७
भूमिं (→भूतं)

अतः परं दे० ९ ११ अधिकम्—

*यदि भक्तिभवेत्तत्र स्त्रीणां वापि वसुधरे ।

दूरादेवास्पृशेन पूजा कारयेत् सुसमाहितः । (पुनरावृत्तम्)

—31 दे० ७ चरणामृतपाने (दे० ७ ते) न स्त्रीणां चापि (दे०
वापि) वसुधरे —33 दे० सालिं, दे० ७ सालं (→शालं) —4
दे० ९ यो (→यो), दे० सालिं, दे० ७ सालं (→शालं) —35 दे०
सुवर्ण, दे० स्ववर्ण- (→सुवर्ण-)

—36 दे० ७ स्ववर्ण- (→सुवर्ण-), दे० पवतां (→पवतं)

—37 दे० ८ ९ भवेदत्ता (→भवेद्भुक्ता) —38 दे० ७ सालिं (→शालं),
दे० ९ मुवे मूल्यमु (दे० ५ भु) दद्या (दे० ७ दद्य) दयत (→मौल्यमुद्वा-
टयेत्) —39 दे० ७ विक्रेया (→विक्रेता), दे० ९ ११ वा (→च),
दे० ९ मुवे नीयते ध्रुव (→व पतेदध्रुवम्) —40 मुवे शक्नोति
(→शक्येत)

—42 दे० ७ सालिं (→शालं) —4 दे० ९ मुवे ○]

पुष्पिका—ब० १ दे० १ ०

पुराणनाम—ब० इति वराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे० २ ५ ८ ९ ११

इत्यादि वाराहपुराणे प्रागितिहासे भगवच्छास्त्रे, दे० ३ मुवे इति श्री
वा (मुवे श्रीव) राहपुराणे प्रागितिहासे (मुवे ० से) भगवच्छास्त्रे,
दे० ४ इत्यादि श्रीवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे० ७ इति श्रीआदिवाराह-
पुराणे प्रागितिहासे, दे० १० इत्यादि वाराहप्रागितिहासे, ते० इत्यादि
वाराहपुराणे अध्यायनाम—ब० रौप्यसौवर्णार्चिस्थापन नामा-
ध्याय, दे० २ ते० रौप्यसौवर्णस्थापन नाम, दे० ३ सौवर्णस्थापन नाम,
दे० ५ ८ ९ रौप्यसौवर्णार्चिस्थापन नाम, दे० ७ स्ववर्णस्थापन नामा-
ध्याय, दे० १० सौवर्णप्रतिमास्थापन, दे० ११ सौवर्णार्चिस्थापन नाम,
मुवे रौप्यसौवर्णार्चिलिङ्गादिस्थापनसंख्यादिक अध्यायसंख्या—
ब० दे० २ ११ ○, मुवे षडशीत्यधिकशततमोऽध्याय ॥ १८६ ॥,
ते० १ एकोत्तरद्विशततमोऽध्याय

१८५

सूत उवाच । ❀

एव नारायणाच्छ्रुत्वा सा मही सशितव्रता ।
कराभ्यामञ्जलिं कृत्वा माधव पुनरब्रवीत् ॥१॥
धरण्युवाच । ❀

श्रुत मे महदाख्यान क्षेत्रस्य च महत्फलम् ।
एक मे परम गुह्यं तद्भुवान् वक्तुमर्हसि ॥२॥
पितृयज्ञस्त्वमावास्या सोमदत्तेन वै कृत ।
मृगया समुपागम्य यत्त्वया पूर्वभाषितम् ॥ ३॥
किं गुणं पितृयज्ञस्य कथमेव प्रयुज्यते ।
केन चोत्पादितं श्राद्धं कस्मिन्नर्थे किमात्मकम् ।

१८५

[दे१ अध्यायारम्भात् २२ab यावत् ०]

❀ ब१ दे२ ते१ ०, ब२ ३ वराह उवाच, दे१० सूत उ०

१ दे२ ते१ ० -a) दे६ नारायण (→नारायणात्) -b)

दे३ ४ १० पथिवी (→सा मही), दे३ ०व्रता, दे४ ५ ८ ०व्रत (→
०व्रता) -c) दे५ ८ कराभ्यामञ्जलिं कृत्वा -d) दे१० वाराह (→
माधव)

❀ ब१ २ दे१ ० दे६ धरणी उवाच, दे१० धरण्यु

२ -a) ब१ २ श्रुतमेतन्महाख्यान, ब३ एवमेतन्महाख्यान,
दे५ ९ ११ मुवे श्रुतमेतन्महाख्यात् (मवे ०न) -c) दे६ ७ एव (→
एक) -d) ब१ २ दे५ १० मुवे अहति (→अहसि)

३ -a) दे२-११ मुवे ते१ पित(ते१ नित्य)यज्ञस्य माहात्म्य
-b) ब२ ३ दे२-११ मुवे ते१ सोम (दे६ ७ सौम, ते१ नाम) दत्तो
(दे६ ७ ०त्ते) नराधिप (दे४ ०धि *) -c) दे३ मृगया, ते१ मृग मा
(→मगया), ब२ ३ ०गत्य (→०गम्य) -d) ते१ पूज्य (→पूव-)

४ ब२ दे१ ४ ते१ ef ० -a) ब१ ३ गुरूणा दे४ की
गुणा दे५-९ ११ मुवे को गुण (दे८ ९ ०ण) (→किं गुण), ब१ ३
०यज्ञश्च (→०यज्ञस्य), ब२ किं गुरूणा पितृयज्ञश्च -d) दे६ ७
किमात्मका, दे१० किमस्य क, ते१ किमात्मनि (→किमात्मकम्)
-e) दे३ ४ १० एतन्मे (→एव मे), दे५-९ ११ मुवे एतदिच्छाम्यह
श्रोतु -f) दे५ ८ ९ ११ मुवे विस्तरेण वदस्व मे, दे६ ७ विस्तरेण
च माधव

एव मे सर्वमाख्याहि पितृकार्यविनिश्चयम् ॥४॥

श्रीवराह उवाच । ❀

साधु भूमे महाभागे यन्मा त्व परिपृच्छसि ।
मोहिताऽसि वरारोहे भाराक्रान्ता वसुधरे ।
दिव्या ददामि ते बुद्धिं शृणु सुन्दरि तत्त्वत ॥५॥
कथयिष्यामि ते हीद तच्छ्राद्धोत्पत्तिनिश्चयम् ।
आदौ स्वर्गस्य चोत्पत्तिं देवानां च वराङ्गने ॥६॥
निष्प्रभेऽस्मिन्निरालोके सर्वतस्तमसावने ।
स्रष्टुं वै बुद्धिरुत्पन्ना त्रैलोक्यं सचराचरम् ॥ ७॥
सोऽहं च शेषपर्यङ्के एकश्चैव पराङ्मुखः ।

वे १८७ ९

४ d चरणानन्तर दे३ ४ १० अधिकम्—

*सूत उवाच (दे१०*****)

वसुधाया वच श्रुत्वा देवतानां पतिं प्रभु ।

मधुरं वाक्यमादाय प्रत्युवाच वसुधरा ।

[—१ दे१० देवानां परमं प्रभु (→देवतानां पतिं प्रभु)]

❀ ब२ दे६ ०, ब३ दे७ वराह उवाच, दे२ ५ ८ ११ ते१
वाराह उवाच, दे३ ४ श्रीवाराह उवाच, दे९ १० वाराह उ०

५ ब१ ३ ०, दे६ ७ a-d ० -a) दे२ १० भूमि (→
भूमे) -b) दे४ यन्मा त्वा, दे१० यत्त्वया (→यन्मा त्व), दे१०
०पच्छिन्न (→०पच्छसि) -d) दे२ ४ भाराक्रान्ते वसुधरि (दे४ ०रे),
ते१ घराक्रान्तेव सुन्दरि -e) दे७ दिव्य (→दिव्या), दे३ ४ बुद्धि
(→बुद्धि)

६ ब३ ०, ब१ ab ०, ब२ cd ० -a) दे२ ५ ८ ९ ११
ते१ ह्येद, दे६ विद्धौ, दे७ देवि, दे१० मुवे ह्येव (→हीद) -b)
दे५-११ मुवे श्राद्धोत्पत्तिर् (दे६ ७ ०त्ति, मुवे ०त्ति) विनिश्चयम्
-c) दे२ ६ ७ ते१ चोत्पत्तिर, दे१० यद्भुत (→चोत्पत्ति) ब१
अथ स यस्य चोत्पत्तिर दे३ ४ आदौ स्वर्गमरावत्या -d)
दे३ ४ देवतानां वगनने, मुवे देवानां च वरानने

७ ब२ ३ ० -b) ब१ तयो***** दे६ ७ सर्वतुतम
साकृते -c) ब१ दष्टाह, दे२ दष्टाह, दे३ सृज्याह, दे४ सज्याह, दे१०
सृष्टौ हि, ते१ स्रष्टार (→स्रष्टु वै)

८ ब२ ० -a) दे२ ते१ योह च, दे६ ७ सौह्येव (→
सोऽहं च), दे३ ४ १० हैमे विजयपयके -b) दे२-४ १० ते१ स्थित-
मेक च (दे१० ०कश्च) प्राङ्मुख -c) ब१ दे२-४ ते१ य स्वपामि

१९ स्वपामि च वरारोहे अनन्तशयने ह्यहम् ॥८
निद्रा मायामयी कृत्वा जागमि च स्वपामि च ।
विष्णुमायामय कृत्वा भूमि ह्येतन्न जानसि ॥९
युग युगसहस्राणि यास्यन्ति च गतानि च ।
न त्व मम विजानासि ज्ञातु माया यशस्विनि ॥१०
धारित मम सुश्रोणि दिवापञ्चाशतस्तथा ।
वाराह रूपमादाय भूमि एव न जानसि ॥११
यन्मा पृच्छसि वै ज्ञातु ममात्मा च यशस्विनि ।
एका मूर्तिस्त्रिधा कृत्वा ब्रह्मविष्णुमहेश्वरा ॥१२
क्रोधस्तेजो मया सृष्ट ईश्वर सुरभावन ।
मम नाभ्यामभूत पद्म पद्मगभ पितामह ॥१३

वरारोहे -d) दे२ ४ ते१ शयन (दे४ ते१ °ना) ते शयाम्यह, दे६ ७ अनन्तशयनेष्वह, दे१० शयने ते शयाम्यह

९ ब२ ab○, ब१ bcd○ -a) दे३ माया, दे१० मया (→निद्रा) -b) दे२ जाग्रामि च, दे१० जागरामि (→जागमि-च), दे६ ७ मुवे वा, दे११ ब (→च), ते१ जाग्रामीव स्वयामि च -c) ब२ सव (→कृत्वा), दे३ ४ १० विष्णु मायामयी (दे१० य) कृत्वा -d) दे४ ते१ भूमे (→भूमि), दे५ ९ ११ मुव जानासि (दे७ °मि) त्व न धारिणि

१० ब१-३ ○ -a) दे३ ४ युगा युग- (दे४ °गा), दे६ युग युग (→युग युग) -b) दे३ यास्य भव दे४ यस्यन्नत्र (→यास्यति च) -c) दे३ ४ तत्त्व (→न त्व), दे६ विजानामि (→विजानासि) -d) दे४ १० माया तु यशस्विनी

११ ब१-३ ○ -a) दे३ धारिण, दे४ धारण- (→धारित) -b) दे६ ७ दिना- (→दिवा-), दे३ ४ दिवापञ्चाशतस्तथा, दे५-९ ११ मुवे दिवापञ्चाशतानि च -c) दे३ १० ते१ वाराह- (→वाराह) -d) दे३ ४ भूमिरे (दे४ °मे) व न जानसि, दे५ ९ ११ मुवे न जानासि हि भामिनि

१२ ब१ abc○ -a) दे१० यन्मया पृच्छसे ज्ञातु, ते१ यन्मा पृच्छति वै शास्तु -b) ब२ ३ तच्छणुष्व वसुधरे, दे५ ९ ११ मुवे आत्मान च यशस्विनि -c) ब२ ३ एका मूर्ति त्रयो कृत्वा दे२ ते१ एकमूर्तिस्त्रिधा कृत्वा, दे५ ९ ११ मुवे एकमूर्तिस्त्रिधा जातो (दे६ ७ °तिर) -d) ब१ ३ ब्रह्मविष्णुशिवात्मिका, दे२ ते१ ब्रह्म विष्णुमहेश्वरम् दे५-९ ११ मुवे ब्रह्मविष्णुहरात्मक

१३ -a) दे३ ४ दष्ट, दे१० सृष्ट, ते१ पृष्ट (→सृष्ट []), ब१ क्रोध (ब१ °वो) हेतोमयोत्सष्ट [], दे५ ९ ११ मुवे क्रोधहेतोमया सृष्ट []

एव त्रयो वय देवा कृत्वा ह्येकार्णवा महीम् ।
तिष्ठामि परया प्रेत्या माया कृत्वा तु वैष्णवीम् ॥१४
सर्वं तज्जलपूर्णं तु न प्रज्ञायत किञ्चन ।
वटमेक वर्जयित्वा विष्णुमूल यशोद्रुमम् ॥१५
तिष्ठामि वटवृक्षेऽह मायया बालरूपधृक् ।
पश्यामि च जगत सर्वं त्रैलोक्य यन्मया कृतम् ।
धारयामि वरारोहे भूमि ह्येतन्न जानसि ॥१६
कालेन तु तदा देवि कृत्वा वै वडवामुखम् ।
विनि सृत जल तत्र मायया तदनन्तरम् ॥१७
प्रलये विनिवर्त्ते च ब्रह्मा लोकपितामह ।
मुहूर्त्तं ध्यानमादाय भाषितो वचन मया ।
शौघमुत्पादय ब्रह्मान देवतासुरमानुषान् ॥१८

दे६ ७ क्रोधाहतो मया सृष्ट [] (दे६ मुष्ट) दे१० क्रोधात्तेजोमया सृष्ट -b) ब१-३ दे५-९ ११ मवे ईश्वरोऽसुरनाशन -c) ब१ ३ दे५ ९ ११ मम नाभ्या भवत्पद्म, दे३ मम नाभ्यभव पद्म, दे१० मम नाभ्युद्भव पद्म, ते१ मम नाभ्योद्भवो मूमे -d) ब१ ३ °गर्भात् (→°गभ)

१४ ब२ ३ ○ -a) ब१ त्रय वयो, दे३ त्रया वय (→त्रयो वय), दे६ ७ देव (→देवा) -b) दे६ ७ भूत्वा ह्येकार्णवा मही -c) ब१ दे६ मुवे तिष्ठामि, दे५ ९ ११ तिष्ठामि, दे६ ७ तिष्ठामि (→तिष्ठामि), ब१ परम, दे५-९ ११ मुवे परम- (→परया) -d) दे१० तनु (→माया)

१५ ब२ ○ -a) दे५ °पूर्णा तु दे६ °पूर्णा तु (→°पूर्ण तु) -b) दे२ ४ ५ १० प्राज्ञायत, मुवे चाज्ञायत (→प्रज्ञायत) -c) ब१ वटमेकश्च वीर्यश्च -d) दे४ विष्णुमेक (→विष्णुमूल), ब१ यथाद्रुम, दे४ यशोद्रुम, दे६ यशोदध्रम (→यशोद्रुमम्)

१६ ब२ ° ○, दे६ a-d ○ -a) मुवे तिष्ठामि (→तिष्ठामि) -d) ब१ त (→कृतम्), दे३ ४ त्रैलोक्य तु मया कृतम् -e) दे६ ७ धारयामि च रोहेण -f) दे३ ४ ते१ भूमे (→भूमि), दे५-९ ११ मुवे जानासि (दे७ °मि) त्व धरे शुभ, (दे११ मुवे °मे)

१७ -a) दे५ ८ ९ देवी (→देवि), ब१-३ काले तु च (ब२ °न तु) यदा भूमि -b) दे३ तु (→वै) -d) ब१ मायया तत क्षयाम्यह, ब२ मायया भययाम्यह, ब३ मायया तक्षयाम्यह

१८ द४ ef○ -a) दे३ ४ तु (→च), दे२ ५-११ मुवे प्र ये च विनिव (दे६ ७ °वृ) ते, ते१ प्रलये च निवर्त्ते च -b) दे६ ७ १० ते१ ब्रह्मा- (→ब्रह्मा) -c) दे५-९ ११ मुवे आस्थाय, दे१० आश्रित्य (→आदाय) -d) ब२ ३ दे५-९ ११ भाषित, दे१०

एवमुक्तो मया देवि गृह्य तत्र कमण्डलुम् ।
उपस्पृश्य शुचिर्भूत्वा ब्रह्मा चोत्पादयन्मुखात् ॥१९॥
आदित्या वसवो रुद्रा अश्विनौ च मरुदगणा ।
तारणार्थं च सर्वेषां ब्राह्मणान् भवि देवता ॥२०॥
बाहुभ्या क्षत्रियोत्पन्ना वैश्या ऊरुभिर्नि सृता ।
पद्भ्या विनि सृता शूद्रास्त्रयोवर्णोपचारका ॥२१॥
देवतादिपरा देवि ज्ञाता ब्राह्मणास्तथा ।
[जनिता ब्रह्मपौत्रेण कश्यपेन महात्मना ।]
देवता ह्यसुरा सर्वे तपोवीर्यबलान्विता ॥२२॥
आदित्या वसवो रुद्रा अश्विनौ च मरुदगणा ।

नाधितो (→भाषितो), दे३ मम (→मया) -e) ब३
उत्पादयन्, दे३ उत्पादये (→उत्पान्य) दे७ शीघ्रमुत्पादया
मास दे१० शीघ्रमुत्पादयेदेव -d) दे७ ७ °मानुषात् दे१० °मानुषे
(→°मानुषान्), ब२ देवतानपि मानषा

१९ -a) दे४***** वि -d) ब१ ब्रह्मा चोत्पादये
सुरान्, ब३ ब्रह्मा चोत्पादयेन मखान् दे२ ते१ ब्रह्मामुत्पादय(ते१ °ये)
ड मुखात् दे३ ४ ब्रह्मामु (दे४ °त्) त्पादयेत् सतान् दे५ ८ ९ ११ मुवे
ब्रह्मा चोत्पादयन्सुरान् दे६ ७ ब्रह्मा चोत्पादयन्मह

२० दे७ ab ○, ब२ cd ○ -a) दे५ ८ रुद्रान् (→
रुद्रा) -c) ब१ १ तु (→च' दे७ मुखाद्वै ब्राह्मणोत्पन्नाद् -d)
ब१ दे९ मुवे देवतान्, ब३ दे२ ८ ११ ते१ देवतान्, दे३ ४ देवता, दे५
देवा तान् (→देवता), दे७ धर्मोत्तमविदुत्तम

२१ ब२ ab○ -a) दे५ ९ ११ मुवे बाहुभ्या क्षत्रमुत्पन्न,
दे१० बाहुभ्या क्षत्रिया जाता -b) ब१ १ वैश्या ऊरुभिर्नि सृता,
दे१० वैश्या ऊर्ध्वोर्नि सृता -c) दे३ ४ पादौ (→पद्भ्या), दे१०
पद्भ्या तु जाता शूद्राश्च -d) दे५ ९ मुवे सर्व° (→त्रयो°),
दे१० त्रैवर्ण्यस्योपचारका

२२ ब१ ३ दे१ ५-९ ११ मुवे cd○ -a) ब१-३ दे५-९ ११ मुवे
देवताश्चासुरा देवि, दे२ ते१ देवतादि पुरा देवि दे१० देवता हि पुरा
देवि -b) ब१ २ दे५ ८ ९ ११ मुवे जातास्ते ब्रह्मण (दे५ ८ ९ °णा)
स्तथा, ब३ दे६ जाता ब्राह्मणा (दे६ °ण) स्तथा, दे३ ४ जाता
ब्राह्मणा स्वयं, दे७ जाता च ब्राह्मणस्तथा, दे१० विज्ञाता ब्राह्मणा
स्त्वया, ते१ विज्ञा*****नास्त्वया -c) दे१० जनिता ब्राह्मणेण
-f) दे६ ७ तथा, ते१ तयोर् (→तपो-), ब३ -बलाग्निना, दे४
-बला**, दे६ ७ बलान्वित (→-बलान्विता)

२३ दे४ ab○ -c) दे१० च (→तु), दे४*****
स्त्रिशद दे६ ७ देवतास्त्रिशदादित्या -d) ब१ आदित्या, दे१ २ मुवे
अदित्या, दे७ अदिते (→अदित्या), ब१-३ दे८ ९ ११ जनयत्पुरा,

देवतास्तु त्रयस्त्रिंशददित्या जनयत्सुरान् ॥२३॥
दित्या तु जनिता पुत्रा असुरा सुरशत्रव ।
प्रजापतिस्त्वजनयदष्यश्च तपोधना ॥२४॥
तेजसा भास्कराकारा सर्वशास्त्रविदो द्विजा ।
तेषां पुत्राश्च पौत्राश्च जनिता ब्रह्मसूनुना ॥२५॥
मनोस्तु वशसंभूत आत्रेय इति विश्रुत ।
आत्रेयस्यात्मजो विप्रो निमिर्नाम तपोधन ॥२६॥
निमिपुत्रश्च धर्मात्मा त्रिषु लोकेषु विश्रुत ।
जातमात्रो महात्मा स श्रीमाश्च श्रियोनिधि ॥२७॥

वे १८७ २८

दे३ जनय सुरा, दे१ मुवे जनयत्पुरा (→जनयत्सुरान्) दे६ जन***
यत्पुरा

२३ श्लोकस्य b चरणात्पर दे५ अधिकम्—

देवतास्तु त्रयस्त्रिंश देवताह्यसुरा सर्वे तपोवीर्यबलान्विता
आदित्या वसवो रुद्रा अश्विनौ च मरुदगणा ।

२४ ब२ १ cd ○ -a) दे३ ४ १० ते१ दित्या तु,
दे५ ९ ११ मुवे दित्या (दे५ मुवे °त्या) च (→दित्या तु),
ब१ आदित्या जनय पुत्रान्, ब२ आदित्यमजनयत् पुत्रान्, ब३
आदित्याप्यजनयत् पुत्रान् -b) दे३ ४ सुराश्च (→असुरा), ब१
सुराश्चासुरशत्रव, ब३ सुरा *सुरशत्रव -c) दे१ मारीचेन कश्यपेन,
दे४ प्रजापतिस्त्व (दे४ °स्तु) जनयत् दे५ ९ ११ मुवे प्रजापतिश्च
(मुवे °श्चा) जनयत् -d) दे५-८ °धन (→°धना), मुवे ऋषीश्चैव
तपोधनान्

२५ -b) दे२ ५ ८ ९ ११ मुवे सर्व (→सर्व-), ब१-३
सर्वशास्त्रनियोजका (ब२ °क), दे१० सर्वशास्त्रविचक्षणा -d)
ब१ °सूनुव (→°सूनुना)

२६ ब२ दे४ मुवे cd○ -a) ब१ दे५ नमोस्तु, मुवे
निमेस्तु (→मनोस्तु), ब३ °संभूतान्, दे२ °संभूत, दे३ ४ ६-९ ११
मुवे °संभूतो (→°संभूत) -b) ब३ मात्रेय (→आत्रेय),
दे३ ६ ७ विश्रुता (→विश्रुत) -c) दे८ आत्रेयस्यात्मनो
विप्रो -d) ब१ नेमिर्नाम तपोधना दे१ २ निमिर्नाम तपोधना,
दे३ नौमिनाम तपोधन, दे५ ८ ९ निमिनामा तपोधन, दे६ निमिता
स तपोधन

२७ दे४ मुवे ab○ -a) ब१ नेमिपुत्रन्तु, ब२ नेमिपुत्रश्च,
दे५ ९ ११ निमिपुत्रस्तु (→निमिपुत्रश्च) -c) दे२ ते१ ज्ञात° (→
जात°), ब१ महात्मान, ब२ ३ महात्मा च, दे७ महात्मा सा, दे८ ९ ११
महात्मा स (→महात्मा स) -d) ब१ श्रीमाश्चापि श्रियोनिधि,
ब२ ३ श्रीमान्नाम महानिधि, दे२ श्रीमत्तश्च श्रियानिधि, दे५ ८ ९ ११
मुवे श्रीमाश्चापि तपोनिधि, दे६ ***पि तपोधन, दे७ तपरेपि
तपोधन

२९ एकचित्त समाधाय तपस्तप्यति निश्चितः ।
 पञ्चाग्निर्वायुभक्षश्च एकपादोदध्वबाहुकः ॥२८
 शीर्णपत्राम्बुभक्षश्च शिशिरे च जलाशयः ।
 सकृच्छैवालभक्षश्च पुनश्चान्द्रायण चरेत् ॥२९
 वर्षाणां च सहस्राणि तपस्तप्त्वा वसुधरे ।
 मृत्युकालमनुप्राप्तस्ततः पञ्चत्वमागतः ॥३०
 नष्ट च श्रीमत दष्टा निमिः शोकमुपाविशतः ।
 पुत्रशोकाभिसतप्तो दिवा रात्रौ च चिन्तयन् ॥३१
 निमि कृत्वा तु शौचं च विधिना तत्र माधवि ।

२८ -a) ब३ एकचित्त, दे३ ४ एकचित्त (→एकचित्त),
 दे१-४ ते१ समाधाय (→समाधाय) -b) दे१ तपोतप्यत, दे५-९ ११
 मुवे तपश्चरति (→तपस्तप्यति), ब३ निश्चित, ब३ नित्यश
 दे५-९ ११ मुवे निश्चित (→निश्चित) -c) ब३ दे१ ५ ८ भक्षश्च
 (→भक्षश्च) -d) ब३-० दे१० एकपादूदध्वबाहुक, दे१ क्रद्धो
 दारेकपादक

२८ श्लोकस्य b चरणात्पर ब३ अधिकम्—

*पञ्चाग्निर्वायु भक्षश्च पुनश्चान्द्रायण चरेत् ।

२९ -a) ब३ °पर्णावु° दे५ ८ ९ ११ मुवे °पर्णावु° (→
 °पत्राम्बु°), ब३ शीणपर्णाशिन सोपि, ब३ शीणपण वुभुक्षश्च, दे१
 शी°पर्णावुभक्षश्च, दे१°°°°°शील, दे१ पचाग्निचारे ग्रीष्मेद
 -b) मुवे शिशिरे च जलाशय -c) दे१ सकृस्थो वालभो जीव, दे२
 ते१ सकृत्सवालभक्षश्च, दे१ ६ ७ ११ सकृच्छैवालभक्षश्च, दे५ ८ सकृच्छे
 कलभक्षश्च, मुवे सकृच्छे फलभक्षश्च -d) दे१ ५ ७ ९ ११ मुवे
 चरन् (→चरेत्)

३० -a) दे१ एव वर्ष—, दे३ ४ वर्षाणां शत—, दे६ वर्षाणां
 तु, दे१० पुसा वर्ष— (→वर्षाणां च) -b) दे१ कृत्वा स्वदाहण
 तप -c) ब३-३ °प्राप्य (→°प्राप्त), दे१ मृत्युकालेह्य तु प्राप्ते
 -d) दे१ °मागमात्, दे३ °मागता (→°मागत)

३१ -a) ब३ एवञ्च कुष्टि विश्वा*, ब३ ३ दष्टा मृत्युगत
 पुत्र, दे१ श्रीमत च मृत दष्टा, दे५ ९ ११ मुवे नष्ट च त (दे६ ते)
 सुत दष्टा -b) ब३ ३ नेमी, ब३ दे१ ३ ४ निमि, दे६ ते१ निमि
 (→निमि), दे१ ५-९ ११ मुवे शोक (→शोकम्), दे४ नेमि
 शोकेमुपागत -ab) दे१० स च पुत्र मृत त च श्रीमन्त
 दष्टवान्मुनि -c) दे५ ८ पुत्र, दे१० नेमि (→पुत्र-), दे५ ८ ९ ११
 मुवे -सयुक्तो, दे६ ७ -सतप्तो (→-सतप्तो) -d) ब३ च विशतः,
 ब३ ३ च तत्र वै, दे१ ५ ८ ९ ११ मुवे च चिन्तयन्, दे२ ह्यचिन्तयन्

तमेव गतसकल्पस्त्रिरात्रे सप्रपद्यत ॥३२
 तस्य प्रतिविशुद्धस्य माघमासे तु द्वादशीम् ।
 मनःसृत्य विषय बुद्धिर्विस्तारगामिनी ॥३३
 स निमिश्चिन्तयामास श्राद्धकल्प समाहितः ।
 यानि तस्यैव भोज्यानि मूलानि च फलानि च ॥३४
 [यानि कानि च भक्ष्याणि नवश्च रससंभवः ।
 यानि तस्यैव चेष्टानि सर्वमेतदुदाहरेत् ॥३५
 आमन्त्र्य ब्राह्मणं पूर्वं शुचिर्भूत्वा समाहितः ।]
 दक्षिणावृत्तं तत्सर्वं ऋषि स्वयमकुर्वत ।

(→तु चिन्तयन्), दे६ ७ अथात्र च विचिन्तयन् (दे१ °यत), दे१०
 दिवारात्रि तु चिन्तयेत्

३२ ब३ ३ cd ० -a) ब३-३ नेमी, दे२ ७ ९-११ नेमि,
 दे५ ८ नेमि (→निमि), ब३-३ दे५ ९ ११ मुवे ततः शोक, दे१ हि
 शौचं तु (→तु शौचं च) -b) ब३ ३ ऋणु वै तत्र, दे२ मुवे
 विधानात्तत्र, दे६ विधाना तत्र (→विधिना तत्र) -c) ब३ दे२ ५ ११
 तमेव गतसकल्प (दे६-८ °प), दे१ तेनावगतसकल्प, दे४ तमेव
 गत***, मुवे त मनोगतसकल्प -d) ब३ दे५ ८ ११ भवे त्रिरात्रे
 प्रत्यपद्यत, दे१ त्रिरात्र स्म प्रपद्यते, दे६ ७ त्रिरात्रे प्रतिपद्यते (दे१ °त)

३३ दे१० cd ० -a) दे१-४ ते१ तस्या (→तस्य),
 ब३ ° तस्य प्रतिप्रवृद्धस्य, ब३ तस्य तु प्रतिबुद्धस्य दे६ तस्य प्र**
 **स्य, दे१ तस्य प्रणम्यमाणस्य, दे१० तत्तस्यातिविस्तारस -b)
 दे६ ७ °मासस्य (→°मासे तु), दे१ माघे मासि च द्वादशी, दे१०
 ततो मे सगमामिनि -c) दे५ ७ ९ ११ मनःसृत्य विषय, दे६
 मनःसृज्य विषय, मुवे मानस सृज्य विषय

३४ दे१ ° ४ cd ० -a) ब३-३ दे१-११ स नेमिश्च दे६
 समिति (→स निमिश्च) -b) दे१ ३ ४ १० पिण्डकल्प, दे२ पिण्ड-
 कल्प—, दे६ श्राद्धकाले, ते१ खण्डकल्प— (→श्राद्धकल्प) -c)
 ब३-३ यस्यैव (→तस्यैव)

३५ ब३ ३ ३५-५५ यावत् ०, दे१ ३-५ ८ ० -a)
 दे११°°°°°भक्ष्याणि -b) दे६ खश च (→नवश्च), दे१ °मुद्भव
 (→°संभव) -c) दे१ भक्ष्याणि (→चेष्टानि) -d) दे१० सव
 मेतदुदाह ह

३६ ब३ ३ ० (द्व ३५ पा वि), दे५ ८ ०, दे१ ३ ४
 ab ० -a) दे६ ब्राह्मणे (→ब्राह्मण) -c) दे१ दक्षिणावृत्तते
 सर्वं, दे६ दक्षिणाभि तत सर्वं, दे१ ७ ९ ११ दक्षिणावृत्तत सर्वं, मुवे
 दक्षिणावृत्तत सव -d) दे६ ऋषि स्वयमुक्त **, दे१ ऋषिभि
 स्वयमुक्तता, मुवे अकरोदृषिसत्तम -e) मुवे कृत्वस (→कृत्वा),

सप्त कृत्वा ततस्तत्र युगपत्समुपाविशत् ॥३६
दत्त्वा तु मासशाकानि मूलानि च फलानि च ।
पूर्जायत्वा तु विप्रान् स सप्तकृत्वेन सुन्दरि ॥३७
कृत्वा तु दक्षिणाग्राणि दर्भाणि प्रयत शुचि ।
प्रददौ श्रीमते पिण्ड नामगोत्रमुदाहरन् ।
तत् कृत्वा स मुनिश्रेष्ठो धर्मसकल्पमात्मन ॥३८
एव दिने गते भद्रे अस्त प्राप्ते दिवाकरे ।
ब्रह्मकर्मोत्तम दिव्य भावसाध्यमुपासते ॥३९
एकाकी यतचित्तात्मा निराशीरपरिग्रह ।
शुचो देशे प्रतिष्ठाप्य स्थिरमासनमात्मन ।
नात्युच्छ्रित नातिनीच चैलाजिनकुशोत्तरम् ॥४०
तत्रैकाग्र मन कृत्वा यतचित्तो जितेन्द्रिय ।

दे१ ३४ तत्र तत्र (→ततस्तत्र), दे१० तत् कृत्वा ततस्तत्र -f)
दे१ ७ विंशते (→विंशत)

३७ ब१ ३ ० (द्र ३५ पा वि), दे५ ८ ab ० -a)
दे६ ७ दत्त्वा तु मासकाशानि -c) दे१ ४ ते१ विप्राणा, दे६ ७
विप्राश्च (→विप्रान् स), दे१० विप्राणा सप्तकृत्वेन -d) दे१ ५ ८ ९
°कृत्वस्तु, मुवे °कृत्वश्च (→°कृत्वेन), दे६ ७ सप्तकृत्वा वसुधरे, दे१०
मदराचलसन्निधौ, दे११ शप्त*****

३८ ब१ ३ ० (द्र ३५ पा वि) -a) दे५-९ ११ मुवे
कृत्वा तु दक्षिणाग्राश्च -b) दे५-९ ११ मुवे कुशाश्च (→दर्भाणि)
-c) ते१ पिण्डे (→पिण्ड) -d) दे२ ७ ते१ °मुदाहरन्, दे६ ११
°मुदाहरेत्, दे१० °मुनीरयन् (→°मुदाहरन्), दे३ नाममात्रे मुदा-
हरन् -e) दे१ ४ ते१ त कृत्वा, दे५ ८ ९ ता कृत्वा, दे७ कृत्वा
तु (→तत् कृत्वा) -f) दे६ °मानस (→°मात्मन)

३९ -a) दे२ ३ दिनगते, दे४ दिन गते, दे५ दिनैगते, ते१
दिनगत (→दिने गते) -b) दे१ मुवे ह्यस्त (→अस्त), ते१
अस्तङ्गतदिवाकरे -c) दे१० एतत् (→ब्रह्म-), दे१ ब्रह्मकर्मोत्तमा
दिव्या, दे३ ब्रह्मकर्मा त्वमा दिव्या -d) दे५ ७ ९ ११ मुवे °मुपा-
सत (→°मुपासते), दे६ भाव साध्यमुपागत, ते१ कुवस्वन् उपासते

४० -a) दे१ ३ ४ जित° (→यत्त°) -b) दे३ निराशीर-
परिग्रहात् दे५ ९ ११ मुवे निराशी निष्परिग्रह -d) दे२ ३ ते१
°मात्मनि (→°मात्मन) -e) दे३ नापृच्छ त्व नाति नाय, दे५ ८
तेनव साति नीच च, दे६ नात्युश्चे नातिनीचैव, दे७ ९ ११ मुवे
नात्युच्च नातिनीच च -f) दे११ मुवे चैला° ते१ शैला° (→
चैला°), दे३ वैभ्राजितकुलोत्तर

४१ ब१-३ ० (द्र ३५ पा वि) -a) दे१ तत्रैकाग्र, दे६

उपविश्यासनेऽयुञ्जद योगमात्मविशुद्धये ॥४१

सम कायशिरोग्रीव धारयन्नचल स्थित ।

संप्रेक्ष्य नासिकाग्र स्व दिशश्चानवलोकयन् ॥४२

प्रकाशात्मा विगतभीब्रह्मचारिव्रते स्थित ।

मन सयम्य मच्चित्तो युक्त आसीत् मत्पर ।

प्रयुञ्जत सदात्मान मद्भक्तो नान्यमानस ॥४३

एव सन्ध्यादिनिवृत्ते ततो रात्रिमुपागते ।

पुनश्चिन्तितुमारब्ध शोकसविग्नमानस ।

कृत्वा तु पिण्डसकल्प पश्चात्तापमकुर्वन् ॥४४

कृत तु मुनिभि सर्व कि मया तदनुष्ठितम् ।

निर्वापकर्म ह्यशुचि पुत्रार्थे विनियोजित ॥४५ वे १८७ ४९

तत्रैकाग्र (→तत्रैकाग्र) -b) दे१ ३ ४ जित° (→यत्त°) -b) दे६ ७
यतचित्तेन्द्रियक्रिया -c) दे१ ७ ४ १० उपविश्यासने युज्याद्, दे३ उप
विश्यासने युज्ये, दे६ ७ ते१ उपविश्यासने युज्य (ते१ युज्य)

४२ ब१-३ ० (द्र ३५ पा वि), दे७ cd ० -b) दे३
स्थित, दे४ स्थिर, दे१० गिर (→स्थित) -c) दे१ सपश्यन्नासि-
काग्र स्व, दे४ संप्रेक्ष नासिकाग्रा स्व -d) दे५ ९ ११ °लोकयत्
(दे४ °येत्) (→°लोकयन्)

४३ ब१-३ ० (द्र ३५ पा वि), दे७ ab ० -a) दे१
प्रसा तात्मा, दे१० आकाशात्मा, दे११ प्रकाशात्मा (→प्रकाशात्मा)
-b) दे२ ४ मुवे ब्रह्मचारी (→ब्रह्मचारि-) -c) दे६ मानसयम्य
यश्चित्तो, दे१० तत् सयम्य मच्चित्तो, मुवे सयम्य मयि चित्त यो,
ते१ मनसस्यम्य मा चित्तो -d) दे१० आसीच्च (→आसीत्), दे२
तत्पर (→मत्पर) -e) दे१ प्रयजते, दे३ ४ १० प्रयुजते, दे६
प्रयुज्यते, मुवे ते१ प्रयुञ्जत (→प्रयुञ्जत), दे१० तदा° (→सदा°)

४४ ब१-३ ० (द्र ३५ पा वि), दे३ ४ a-d ०, दे६ f ०
-a) दे१ सध्याया तु निवृत्ताया, दे५ ८ ९ ११ एव सध्या निवृत्ताया,
दे६ ७ एव सध्यानिवृत्ताय, मुवे एव निवृत्तसध्याया -b) दे६
°गत (→°गते), दे१ मध्य (य) रात्रौ द्विजात्तम, दे७ ७-९ ११ मुवे
ततो रात्रिरुपागता -e) दे६ एव सध्याकृत**, दे७ एव सध्या
कृत साय -f) दे१ मुवे पश्चात्ताप चकार स (दे१ ह), दे७ रात्रि
स्तु समुपागता, दे१० पश्चात्ताप ततो करोत्

४५ -a) दे२ ते१ कि क्रोधेन कृतं पूव, दे५ ८ ९ ११ मुवे
अकृत मुनिभि सर्व, दे६ ***मुनिभि सर्व, दे७ देवत मुनिभि
सर्व, दे१० कि कृत मुनिभि पूव -b) दे७ ७ कि मया दत्तमिष्टतं.
-c) दे७-९ ११ मुवे निवाप° दे१० निष्पाप° (→निर्वाप),

९ अहो स्नेहप्रभावेन मया चाकृतबुद्धिना ।
 कथं ते मुनयः शापात् प्रदहेयुर्न मामिति ॥४६॥
 सदेवामुरगन्धर्वा पिशाचोरगराक्षसा ।
 किं वक्ष्यन्ति च मा सर्वे ये वै पितामहे पदे ॥४७॥
 एव विचिन्त्यमानस्य गता रात्रिर्वसुधरे ।
 पूर्वसंध्याविनिर्वृत्ते प्रभाताया तु शर्वरीम् ॥४८॥
 हुत्वाग्निं विधिवद् विप्रो ह्युदिते च दिवाकरे ।
 पुनश्चित्तुमारब्ध आत्रेयात्मसुदु खित ।
 एकाकी भाषते तत्र शोकपीडितमानस ॥४९॥
 धिक् तपो विक्रमः कर्म धिक् बलं धिक् जीवितम् ।
 पुत्रं सर्वसुखैर्युक्तं तं न पश्यामि जीवितम् ॥५०॥

दे१ ६ ७ ११ मुवे ह्यशुचि (→ह्यशुचि), दे५ ७-९ ११ मुवे °जित (→°जित)

४५b अत्र तर दे३ ४ अधिकम्—

एव संध्यादिने वृत्ते ततो रात्रिमुपागते (दे४ °त)

पुनश्चित्तुमारब्ध शोकसविग्नमानस । (=४४ a-d)

४६ -a) दे१ मुवे °प्रभावेण (→°प्रभावेन) -d) दे६ प्रदेहे पुत्रं मामिति, ते१ प्रदाहयत मामिति

४७ -a) दे५ ६ ८ ९ ११ मुवे °गन्धर्व- (→°गन्धर्वा) -d) दे१ योहं पितामहं वदे, दे५-९ ११ मुवे ये वै पितृपदे स्थिता

४८ -a) दे३ एव सचिन्त्यमानसा, दे४ एव सचिन्त्यमानसा -b) दे६ ७ गत- (→गता) -c) दे३ ४ सव° (→सर्व°), दे१ विभा ताया तु सवर्षा, दे५ ८ ९ ११ मुवे पूर्वसंध्या तु (मुवे °तु) सप्राप्ता, दे६ ७ पूर्व (दे७ °र्वा) संध्या तु सप्राप्ता, दे१० पूर्वसंध्याविनिवृत्ता -d) दे३ ४ १० शर्वरी (→शर्वरीम्), दे१ उदिते रविमण्डले, दे५ ९ ११ मुवे उदिते च दिवाकरे

४९ दे१० c-f ° -a) दे५-९ ११ मुवे सन्ध्याविधिं विनिवृत्य (दे६ ७ °वत्य) -b) दे१ सदाधमपरायण, दे५-९ ११ मुवे हुत्वाग्नीं द्विजसत्तम, दे१० तच्च स्वर्गगतिं लभेत् -c) दे१ पुनश्चित्तुमारब्ध, दे३ ४ पुनश्चित्तुमारब्ध, दे५-९ ११ मुवे पुनश्च ता प्रपन्नं स (दे६ च) -d) दे१ सदात्रेयोतिदु खित, दे३ ४ तदा तत्रात्मदु खित, दे५ ९ ११ मुवे आत्रेयो (दे६ °य) ह्यतिदु खित -e) दे१ ३ ४ एकाकी चापतत्तात्र -f) दे१ शोकसविग्नमासन

५० दे१० ° -a) दे५ ८ ९ ११ मुवे धिक्त्वयोधिवक्त्रं मे कर्म, दे६ ७ धिक्त्वा धिक्त्वा च मे कर्म -b) दे१ ५ ८ ९ ११ मुवे धिक् बलं धिक् च जीवितम्, दे२ धिक्वलं विधिविजिवितम्, दे६ ७ धिक्वर्णं (दे७ °र्णं) धिक् च जीवितम्, ते१ विपुलं विधिविजिवितम् -d) दे५ ७-९

नरकं पूतिकाख्यं तं हृदि दुःखं विदुर्बुधा ।
 परित्राणं ततः पुत्रादिच्छन्तीह परत्र च ॥५१॥
 पूजयित्वा तु देवाश्च दत्त्वा दानमशेषतः ।
 हुत्वाग्निं विधिवद्धचेतत्तच्च स्वर्गगतिं लभेत् ॥५२॥
 पुत्रेण लभते येन पौत्रेण च पितामहः ।
 अथ पुत्रस्य पौत्रेण मोदन्ते प्रपितामहाः ।
 पुत्रेण श्रीमता हीनो नाहं जीवितुमुत्सहे ॥५३॥
 एतस्मिन्नन्तरे देवि नारदो द्विजसत्तम ।
 जगाम तापसारण्यमृष्याश्रमविभूषितम् ।
 सर्वकामयुतं रम्यं बहुपुष्पफलोदकम् ॥५४॥
 तं प्रविश्याश्रमपदं भ्राजमानं स्वतेजसा ।

जीवित (दे७ °तु) न हि दृश्यते, दे६ ११ जीवितं न हि दृश्यते, मुवे जीवितं हि न दृश्यते

५१ दे१० ° -a) दे२ पूजिकारय, दे५ पूतिकाह्य, दे६ प्रतिकारया, दे७ मुवे पूतिकारया, दे८ पूजिकाह्य (→पूतिकाख्य), ते१ नरकं पूजनारयान्त -b) ते१ ब्रूहि (→हृदि) -c) दे१ ५ परित्राणा (→परित्राण), दे६ पुत्र, दे७ पुत्र (→पुत्राद) -d) दे१ ३ ४ इच्छति च, दे५-८ ९ इच्छती हि (→इच्छतीह), दे६ इच्छति हि परति च

५२ दे१० ° -a) दे१ ४ च देवानां, ते१ तु देवानां (→तु देवाश्च) -b) दे२ ते१ दत्त्वा दानं च शेषतः, दे५-९ ११ दत्त्वा दानां यनेकश, मुवे दत्त्वा दानं त्वनेकश -c) दे४ विधिवत्तत्र, दे५-९ ११ मुवे विधिवच्चव (→विधिवद्धचेतत्) -d) दे५ ९ ११ स्वर्गगतिं लभते नर, मुवे स्वर्गं तु लभते नर

५३ दे३-५ ८ cd°, दे७ ७ f° -a) दे१ लभते येन पुत्रेण -b) दे१ ३ पितामहा, दे४ ५ ८-११ मुवे पितामहा (→पितामह) -c) ते१ पौत्रेण (→पौत्रेण), दे७ अथ पौत्रस्य पुत्रेण -d) दे२ ७ ९ °मह (→°महा) -e) दे१ ३ ४ श्रीमतो हीन, दे६ श्रीमान्नाम, दे१० श्रीमता गीत (→श्रीमता हीन), दे७ प्रपितामहपुत्रेण

५४ दे६ ७ abc° -a) दे१ देव-, दे४ देवी (→देवि) -b) दे१ मुनि° (→द्विज°) -c) दे१ ३ ४ जगाम तपसेरण्य (दे४ °ण्ये) -d) दे५ ऋष्याश्रमविभूषिते, दे७ श्रीमान् नामविभूषितम् -e) दे४ °युते (→°युत), दे५ रम्ये (→रम्य)

५५ -a) दे१ ५-९ ११ मुवे तत (→त), दे३ °पदा, दे४ °पदे (→°पद) -b) दे६ ७ भ्राज्य° (→भ्राज°) -c) दे५ ९ ११

त दृष्ट्वा स्वागतेनाथ पूजयामास धमवित् ॥५५॥
अर्घ्यं पाद्य तस्य दत्त्वा आसने चोपवेश्य च ।
उपविश्यासने देवि नारदो वाक्यमब्रवीत् ॥५६॥

नारद उवाच ।*

निमे शृणु महाप्राज्ञ शोकमुत्सृज्य दूरत ।
अशोच्यमनुशोचस्त्व प्रज्ञावान्नावबुध्यसे ।
गतासूनगतासूश्च नानुशोचन्ति पण्डिता ॥५७॥
मृत वा यदि वा नष्ट योऽतीतमनुशोचति ।
अमित्रास्तस्य हृष्यन्ति तथापि न निवर्तते ॥५८॥
अमरत्व न पश्यामि त्रैलोक्ये सचराचरे ।
देवतासुरगन्धर्वा मानुषा मृगपक्षिण ।
सर्वे कालवश यान्ति सर्वं कालमुदिष्यते ॥५९॥
जातस्य सर्वभूतस्य कालमृत्युरुपस्थित ।

मुक् त दृष्ट्वा पूजयामास -d) दे०-११ मुवे स्वाग (दे० ७ स्वग)
तेनाथ धमवित्, ते० पूजया सवधमवित

५६ दे०-४ ०, दे० १० ab ० -a) ब०- स्वय (→
तस्य), मुवे तस्मै दत्त्वा पाद्यमध्य -b) दे० आसन (→आसने),
दे० ७ °विश्य (→°वेश्य), ब० ह्यासनञ्चोपकल्पित -cd) दे० १०
ततस्तुष्टो मुनिवरो नारद समुवाच ह

५७ ब० ३ ०, दे० श्रीनारद उवाच, दे० १० नारद उ०

५७ -a) ब० २ दे० ४ १० ते० शृणु नेमि, ब० शृणु देवि
(→निमे शृणु) -c) ब० ३ अशोच्यानन्तु (ब० २ °न्त) शोचस्त्व,
मुवे अशोच्यानन्वशोचस्त्व, ते० अशोच्याननुशोचस्त्व -d) ब० १
प्रदाराश्च प्रभाषते, ब० प्रजाना तव भा०से ब० प्रभानान्तवभाषसे

५८ दे० ७ cd ० -b) दे० ९ ११ मुवे यो यान्त° (→
योऽतीत°) -c) ब० नश्यन्ति, दे० ४ ते० दृष्यन्ति (→हृष्यन्ति)
-d) ब० ३ तच्चापि, दे० ८ ९ ११ मुवे स चापि, दे० ६ सर्वोपि
(→तथापि)

५९ दे० ७ ab ० -a) दे० ३ ४ समस्त त्व (→अमरत्व)
-d) ब० ३ मनुष्या, दे० मानुषी, दे० ७ मानुष्या (→मानुषा), दे० ४
°पक्षिणि, दे० ८ ९ °पक्षिणा (→°पक्षिण) -e) दे० १० यक्षराक्षस
दैत्याना -f) ब० ३ सव-, दे० ३ ९ ११ मुवे ते० सर्वे (→सव),
ब० ३ उदीक्षत (ब० २ °त), दे० उदीक्ष्यते, दे० ९ ११ मुवे उदीक्षते
ते० उदीक्ष्यति (→उदीक्ष्यते), दे० १० सर्वेषा काल ईश्वर

६० -b) ब०- दे० ८ ९ मुवे कालो, दे० ७ काले, दे० ११ का*
(→काल-), दे० २ ते० कालमृत्युमुपास्थित, दे० १० काले मृत्युन सशय
-c) ब० ३ कतव्य (→गन्तव्य), दे० १० अवश्य प्रतिपत्तव्य -d)

अवश्य चैव गन्तव्य कृतान्तविहित पथ ॥६०॥
तव पुत्रो महात्मा वै श्रीमान्नाम श्रियो निधि ।

पूर्णे वर्षसहस्रान्ते तप कृत्वा सुदुश्चरम् ॥६१॥
मृत्युकालमनुप्राप्य गतो दिव्या परा गतिम् ।

एतत् सर्वं विदित्वा तु नानुशोचितुमर्हसि ॥६२॥
[विधातृविहित मार्गं गन्तव्य कालपर्ययात् ।

कर्मप्रत्ययसर्वेषु नानुशोचितुमर्हसि ॥६३॥
नारदेनैवमुक्ते तु श्रुत्वा स द्विजसत्तम ।

प्रणम्य शिरसा पादौ निमिरुद्विग्नमानस ॥६४॥
भीतो गद्गदया वाचा नि श्वसश्च मुहुर्मुहु ।

सत्रीडो भाषते विप्र कारुण्येन परिप्लुत ॥६५॥
अहो मुनिवरश्चेष्ट अहो धर्मविदावर ।

सान्त्वितोऽस्मि त्वया विप्र वचनैर्मधुराक्षरै ॥६६॥ वे १८७ ७१

ब० २ °विहित तथा, ब० दे० १० °विहित यथा, दे० १ °विहि भो पथ,
दे० ९ ११ मुवे °विहितेन च (दे० ७ वा) (→°विहित पथ)

६१ -a) ब० ३ च (→च) -b) ब० ३ महानिधि,
दे० ३ १० श्रिया निधि (→श्रियो निधि), ते० श्रीमान नामाश्रया
निधि -c) दे० ३ १० पूण-, दे० ४ पूर्ण, दे० ७ ९ ११ मुवे पूण, दे० ६
पूव- (→पूर्णे), दे० १ °सहस्रे तु, दे० ९ ११ मुवे °सहस्र तु (→°सह
स्राते) -d) ब० ३ सुदुष्कर, ते० सुदुस्तर (→सुदुश्चरम्)

६२ -a) ब० ३ °प्राप्तो (→°प्राप्य) -b) दे० ४ ततो
(→गतो), दे० ७ दिव्यो (→दिव्या)

६३ ब० दे० ९ ११ मुवे ० -a) दे० विधात्रा° (→
विधातृ°), दे० १ °विहितो (→°विहित) -b) दे० गतव्य (→गन्तव्य)
-c) दे० १ °जातेषु दे० १० °मार्गेषु (→°सर्वेषु)

६४ -a) ब० ३ दे० ४ उक्तस्तु (→उक्ते तु) -b) ब० १
त्वत् श्रुत्वा, ब० २ त श्रुत्वा (→श्रुत्वा स) -d) ब० ३ नेमी उ-,
ब० नेमीत-, दे० ३ ४ ते० नेमिरु-, दे० १० नेमिश्रो- (→निमिरु-),
दे० १० -मानसा (→-मानस)

६५ -a) ब० ३ शीघ्र (→भीतो), दे० भीत गव इवा**,
दे० भीतो गध इया वा तु -b) ब० ३ निश्वासन वै, दे० नि श्वनश्च,
दे० ४ नि श्वसतो (→नि श्वसश्च) -c) ब० सत्रीतो (→सत्रीडो),
दे० ३ विप्र-, दे० ११ विप्रा (→विप्र), दे० १० सत्रीडो स्व वद द्विप्रो -d)
दे० ९ ११ मुवे समन्वित (→परिप्लुत), दे० १० धृणया च परिप्लुत

६६ -a) दे० १० हहो मुनिवर श्रीमन् -b) ब० ३ °भूता-
म्बर, दे० ३ °विदावर, दे० ४ °विदावर (→°विदावर), दे० १ महद्भम-

८७ ७२

प्रणयात् सौहृदात् स्नेहादह वक्ष्यामि तच्छृणु ।
 शोकस्यातिचर चित्त ममैव हृदि वर्त्तते ॥६७
 कृतस्नेह सुतस्यार्थे मया सकल्प्य यत्कृतम् ।
 तर्पयित्वा द्विजान् सप्त अन्नाद्येन फलेन च ॥६८
 पश्चाद् विसर्जित पिण्ड दर्भास्तीर्थं च भूतले ।
 उदकानयनं चैव ह्यपसव्येन वापितम् ॥६९
 शोकस्नेहप्रभावेन एतत् कर्म मया कृतम् ।
 अनार्यजुष्टमस्वर्ग्यमकीर्तिकरमेव च ॥७०
 नष्टबुद्धि स्मृत सत्त्वो ह्यज्ञानेन विमोहित ।
 न च श्रुत मया पूर्वं न देवैर्ऋषिभिः कृतम् ।
 भयं तोत्रं प्रपश्यामि मुनिशापात् सुदारुणम् ॥७१

विदावरा -c) दे४ ५ विप्रा, दे४ ९ विप्र (→विप्र), दे७ यत्त्वया
 भाषते विप्र -d) दे५ ८ ९ कारुण्येन समन्वित

६७ दे७ ११ cd ०, दे६ c ० -a) दे५ ९ ११ मुवे
 वापि (→स्नेहाद) -b) दे५ ९ ११ मुवे स्नेहाद (→अह), दे११
 स्नेहाद***** -c) ब१ ३ दे५ ८ ९ शोकस्य निरत चित्त, दे१०
 शोकश्चातितरा ब्रह्मन् -d) ब१ ३ दे५ ८ ९ मुवे ममतद (→ममैव)

६८ दे११ ab ० -a) ब१ जातस्नेहे (ब१ °ह) (→
 कृतस्नेह), दे५-९ मुवे कृतस्नेहस्य पुत्रार्थे -b) ब१ ३ मया (ब३
 °म) सकल्पदोषत, ब२ मम सकल्पदेहत, दे१ सप्रकल्पो यन्मया
 कृत -c) ब१ ३ द्विजा, दे३ ४ द्विज (→द्विजान्) -d) दे१ वा
 (→न), ब२ ३ वन्येन च फलेन च, दे७ मया तत्तद्विसर्जित

६९ दे६ ७ cd ० -a) ब१ ३ पश्चाद्विसर्जन पिण्ड,
 दे७ पिण्डदर्भास्ति लाज्य च -b) ब१-३ दे१ ५ ८-११ मुवे दर्भाना
 स्तीय भूतले, दे६ दर्भाद्या***** दे७ मधुश्च क्षीरसन्धितम् -c)
 ते१ उदकानुदय चव -d) दे१ ४ १० ते१ वा पित, मुवे वासितम्
 (→वापितम्), ब१ ३ अपसव्य निधापित, ब२ अपसव्य विधानन

७० दे६ ७ ab ०, ब३ cd ० -a) मुवे शोकस्य
 तु प्रभावेण -d) ब१ २ अकीर्तिकरनारद, दे१ अकीर्तिकरमधुम,
 दे२-४ ते१ अकीर्ति च (दे२ ते१ °तिश्च) कदाचन, दे५ ८ ९ ११ मुवे
 अकीर्तिकरण द्विज, दे६ अकीर्तिक*****

७१ ब३ ०, दे६ e ० -a) ब१ २ दे१ ५ ८ ९ ११ मुवे
 स्मृति (→स्मृत), ब१ सद्यो (→सत्त्वो), दे६*****तो सत्त्वो,
 दे७ विस्मृतो विगतज्ञान -b) ब१ २ त्वद्वा(ब२ द्वेदा) नर्मोहितो
 ह्यहम्, दे२-४ ते१ ह्यज्ञाने मोहितो ह्यहम् -c) दे१ न शुभ न,
 दे३ ४ न श्रुत च (→न च श्रुत) -d) ब१ न च वै, ब२ न च तद्
 (→न देवर्) -e) ब१ प्रयास्यामि (→प्रपश्यामि), दे७ यया

नारद उवाच ।*

न भेतव्यं द्विजश्रेष्ठ पितरं शरणं व्रज ।
 अयमं न च पश्यामि धर्मं नैवात्र सशय ॥७२
 नारदेनैवमुक्तस्तु निमिर्ध्यानमुपाविशत् ।
 पूजया मनसा चैव पितरं शरणं गत ॥७३
 ततोऽतिचिन्तयामास वशकर्तारमात्मनः ।
 ध्यातमात्रस्ततो दानुमाजगाम तपोधनम् ॥७४
 पुत्रशोकेन सतप्तं पुत्रं दृष्ट्वा तपोधनम् ।
 पुत्रमाश्वासयामास वाग्भिरिष्टाभिरव्ययैः ॥७५
 निमेषे सकल्पितस्तेऽयं पितृयज्ञस्तपोधन ।
 पित्रेति पूर्वनिर्दिष्टो धर्मोऽयं ब्रह्मणा स्वयम् ।

धमकृत पूव -f) ब१ २ 'शाप, दे३ ४ 'पूजा (→°शापात),
 दे२ ५-९ ११ मुवे सुदारुणात् (→सुदारुणम्), ब३ अपिशाप सुदारुणम्
 * दे६ ७ ०, दे९ १० नारद उ०

७२ -a) दे५ ८ ९ सुरश्रेष्ठ (→द्विजश्रेष्ठ) -c) ब१-३
 च प्र- , दे१ ९ ४ च न (→न च), दे७ अयमं मा कुरु मुने -d)
 दे१ १० धर्मेणव न, दे२ ५ ८ ११ ते१ धर्मेणवान्, दे६*****न, दे९
 धर्मेणवान्, मुवे धर्मेणवान् (→धम नवान्)

७३ -a) दे४ °मुक्तास्तु, दे५ °मुक्तस्तु (→°मुक्तस्तु)
 -b) ब१-३ नेमोर्ध्यान°, दे१ ३ ४ ते१ नेमोर्ध्यान°, दे५ ८ ९ मुनिर्ध्यान°
 (→निमिर्ध्यान°) -c) ब२ , पूजयामास मनसा, दे१ ३ ४ वाचया
 मनसा चैव, दे५-९ मुवे कमणा मनसा वाचा, दे१० वाचाय मनसा
 चैव, दे११*****मनसा वाचा -d) दे७ ययु (→गत)

७४ दे१० bcd ०, दे६ a ० -a) ब१ ३ ततोऽसी
 (→ततोऽति-), दे१ ३ ४ तत् संचिन्तयामास, दे७ पुत्रं देहि महात्मानं,
 दे१० ततो विचिन्तयामास -b) दे४ सव (→वश-) -c) ब१-३
 ध्यायमानस्तत्रात्रिर् (ब२ °भिर, ब३ °द्विर), दे१-३ ते१ ध्यात
 मात्रस्ततो दातुर् (दे१ °नुर), दे५-९ ११ मुवे ध्यायमानस्ततोऽप्या
 (दे६ °ह्या) शु

७५ दे१० abc ०, ब२ ° cd ० -b) ब१ ३ दृष्ट्वा
 पुत्रं तपोधन, दे७ पुत्रपुत्रेति वादयन् -c) ब१ भृशम् (→पुत्रम्),
 दे३ ४ पुत्रमुत्थापयामास -d) दे१ अच्युत (→अव्ययै)

७६ ब३ ०, ब२ ab ० -a) ब१ दे१ ३ ४ नमि, दे१
 न मे, दे७ निमेषे, ते१ नेमि (→निमेषे), ब१ चाय, दे२ ५ ९ ११ ते१
 तेषा (→तेज्य) -b) दे२ ते१ °यज्ञ (→°यज्ञस्), ब१ दे१० ते१
 °धन, दे१ ६ ७ °धन (→°धन) -c) ब१ नेमिपूर्वविनिर्दिष्टो, ब२
 स्वयंभुवाविनिर्दिष्ट, दे५ ८ ९ ११ मुवे पितृयज्ञेति निर्दिष्टो(मुवे °ष्टा),
 दे६ पितृयज्ञ***पृष्टो, दे७ पितृयज्ञ पर श्रेष्ठो -d) ब२ धमसकल्पित

ततो ह्यतितर धर्मं क्रतुमेकं प्रतिष्ठितम् ॥७६॥
 कृते स्वयंभुव पूर्वं श्राद्धीयं व्याहरद्विधम् ।
 नारदस्तु मुनिश्रेष्ठो ह्यस्याग्रे ता ब्रवीम्यहम् ॥७७॥
 स्रष्टार सर्वभूतानां नमस्कृत्य स्वयंभुवम् ।
 श्राद्धकर्मविधिं चैव प्रेतकर्म च या क्रिया ॥७८॥
 शृणु सुन्दरि तत्त्वेन यथा दाता स पुत्रक ।
 मम चैव प्रसादेन तस्य बुद्धिं ददाम्यहम् ॥७९॥
 जातस्य सर्वभूतस्य कालमृत्युरूपस्थित ।
 अवश्यमेव गन्तव्यं धर्मराजस्य शासनम् ॥८०॥
 अमरत्वं न पश्यामि पिपीलादीनि जन्तव ।
 जातस्य हि ध्रुवो मृत्युर्ध्रुवं जन्म मृतस्य च ।

स्वयम् -e) दे५ १ ११ मुवे ततो ह्यतितरोधम् -f) दे५-१ ११
 मुवे क्रतुरेकं प्रतिष्ठित

७६ d चरणानन्तरं ब१ दे१ १ ४ अधिकम्—

*स्वयंभवापि निर्दिष्ट धर्मसकल्पित स्वयम् ।

७७ ब ab ० ब२ cd ० -a) ब१ कृत स्वयंभुवा
 पूर्व, ब२ स्रष्टार सर्वभूताना, दे४ कृते स्वा(दे४ स्व)यंभुवा
 पूर्ण, दे५-११ मुवे कृत (दे१० ०ते) स्वयंभुवा पूर्व -b) दे१
 श्राद्धेद्धोय व्याहरद्विधि, दे३ ४ १० ते१ श्राद्धोय व्याहर (ते१ ०रे)
 द्विधम् (दे४ ०धा), दे५-१ ११ श्राद्धे यो विधिरुत्तम, मुवे श्राद्ध यो
 विधिवत्तम -c) दे५-१ ११ मुवे शृण्वतो नारदस्यापि -d) ब१
 एतद् श्रुत्वा ब्रवीम्यहम्, ब३ पुरतोऽस्य ब्रवीम्यहम्, दे३ ४ ह्यस्याग्रे ता
 ब्रवीम्य ता, दे५ १ ११ मुवे विधि विधिविदावर

७८ ब२ मुवे ab ० -c) दे२-४ ते१ ०धमं (→०कमं),
 दे६ ७ ०विधिश्च (→०विधि) -d) दे१ ४ १० ते१ श्रौतं, दे६
 पुत्रं (→प्रेतं), द१ यक्रिया दे३ ४ यक्रिया, दे१० यक्रिय, ते१
 यत्क्रिया (→या क्रिया)

७९ ब२ cd ० -a) ब१ शृणुष्वतार तत्त्वेन -b)
 ब१ ३ पात्रेषु, दे१ ३ दात्रेण, दे२ ४ ते१ दात्रेण (→दाता स), ब१ ३
 दे३ ४ पुत्रक (→पुत्रक), ब२ यथा पात्रेषु तत्र वै -c) ब१ ३ देव-
 (→चव) -d) दे३ शुद्धि (→बुद्धि), दे१ ३ ४ १० वदाम्यहम्, दे२ ते१
 प्रदाम्यहम् (→ददाम्यहम्)

८० दे१० ० -b) ब१ ३ कालो (→काल-) -c)
 ब१ ३ अवश्यश्चैव गन्तव्य -d) दे५-१ ११ मुवे शासनात् (→
 शासनम्)

८१ दे१० ab ०, ब२ ३ ef ० -b) ब१ पिण्डदानानि
 जन्तव, ब२ ३ सर्वभूतेषु सुन्दरि -c) ब१ प्ररो, दे२ ४ ते१ ध्रुव

मोक्ष पुण्यविशेषेण प्रायश्चित्तेन च ध्रुवम् ॥८१॥
 सत्त्वं रजस्तमश्चैव त्रयं शारीरजा स्मृता ।
 अल्पायुषो नरा पश्चाद् भविष्यन्ति युगक्षये ॥८२॥
 सात्त्विकं नावबुद्धयन्ति कर्मदोषेण तामसम् ।
 तामसं नरकं विद्यात् तिर्यग्योनिं च राक्षसीम् ॥८३॥
 सात्त्विकं मुक्तियानेन यान्ति वेदविदो जना ।
 धर्मज्ञानं च वैराग्यमैश्वर्यमिति सात्त्विकम् ॥८४॥
 क्रूरो भीरुविषादी च हिंसको ह्यनपत्रप ।
 अज्ञानत्वं च पैशाची एतेषां तामसा गुणा ॥८५॥
 तामसं तं विजानीयाद् बुध्यमानो न बुध्यते ।

दुर्मदाश्रद्धधानाश्च विज्ञेयास्तामसा नरा ॥८६॥

वे १८७ ९२

(→ध्रुवो) -e) ब१ मोक्षबुद्धिविशेषेण दे१ १० मोक्ष पुण्यविशेषेण
 दे५-१ ११ मुवे मोक्ष कमविशेषेण -f) दे६ स, दे१० ते (→च),
 ब१ प्रापयन्ति च ते ध्रुव

८२ -a) दे५ सत्त्वं (→सत्त्वं) -b) दे१० गुणा, ते१ क्षिप्राश्च
 (→त्रय), दे१ गुणा, दे४ मला दे१० त्रय (→स्मृता) -d) ब१
 गमिष्यन्ति (→भविष्यन्ति), ब१-३ यमक्षये (ब१ ०य) (→यगक्षये)

८३ दे१ ० -a) ब१-३ सात्त्विका, दे२ साधिक (→
 सात्त्विक) -b) ब१-३ मानवा, दे५ ८ १ मुवे तामस, दे१० राजस
 (→तामसम्) -c) ब१-३ नरकं ता (ब१ १ ना) मस विद्या -d)
 दे२-४ १० ११ ते१ राक्षस (→राक्षसीम्), ब१ तिर्यग्योनिं कराजन, ब३
 तिर्यग्योनिं च रक्षसा, दे६ ७ तिर्यग्योनिश्च राक्षस

८४ ब२ ० -a) ब१ ०पन्थान, दे५-१ ११ मुवे
 ०यानाय, दे१० ०योगेन (→०यानेन) -b) दे७ देव (→वेद),
 ब१ या ते यान्ति दिव जना -c) ब१ दे५-१ ११ मुवे धर्मज्ञान
 तथैश्वर्यं -d) दे१ ० सात्त्विकात् (→सात्त्विकम्), ब१ दे५-१ ११
 मुवे वैराग्यमिति सात्त्विकम्

८५ ब२ ३ दे११ ० -a) दे२ ते१ भीतु, दे१० भिक्षुर
 (→भीरु), ब१ विषादश्च, दे२ ते१ विषादाश्च, दे५ विषादी च, दे७
 विषादीव, मुवे विषादि च (→विषादी च) -b) ब१ दे२ ते१
 ह्यनपत्रक, दे५ ८ १ निरपत्रक (दे९ ०क), दे७ निरपत्रक, मुवे
 निरपत्रक (→ह्यनपत्रक) -c) ब१ अज्ञानाद् पैशाची, दे२ ते१
 अज्ञानात्पच पैशाची दे३ ४ अज्ञानत्वं पैशाची, दे५ ८ मुवे अज्ञाना-
 न्धश्च (दे५ ८ ०स्य) पैशाच, दे९ अज्ञानाधस्य पैशाच

८६ दे६ ० -a) दे१ ३ ४ ते१ तामसा, दे२ तामसा,
 दे७ तामसे (→तामस), ब१ दे१-१ ११ मुवे तद (→त) -b)
 ब१-३ दे२ ५ ७-११ मुवे उच्यमानो न बुद्धयति -c) ब१ २ दुर्गंध्या
 श्रद्धधानाश्च, ब३ त्वदन्त्या श्रद्धधानाश्च, दे५ ७-११ मुवे दुर्मदा-
 श्रद्धधाना (मुवे ०न)श्च -d) ब१ ३ गुणा, ब२ शुभा (→नरा)

९३

प्रबलो वाचि दक्षश्च काले बुद्धिस्सदा यतः ।
 शूर सर्वेषु व्यक्तात्मा विज्ञेया राजसा नरा ॥८७
 क्षान्तो दान्तो विशुद्धात्मा मेधावी श्रद्धानवान् ।
 तपस्वी ध्यानशीलश्च एतेषा सात्त्विका गुणा ॥८८
 एव सच्चिन्त्यमानस्तु न शोक कर्तुमहसि ।
 त्यज शोक महाभाग शोक सर्वविनाशन ।
 शोको दहति गात्राणि बुद्धि शोकेन नश्यति ॥८९
 लज्जा धृतिश्च धर्मश्च श्री कीर्तिश्च स्मृतिर्नय ।
 नश्यन्ते सर्वधर्माश्च शोकेनापहृते नरे ॥९०
 [नैव शङ्के यथा शोको वर्द्धते स्नेहसहित ।

८७ दे३ ४ ०, ब२ ३ ab ० -a) दे५ ९ ११ मुवे युक्तश्च (→दक्षश्च), ब१ अप्रगल्भश्च दक्षश्च, दे१० अवला पाप दक्षाश्च -b) दे१ चले दे२ कले, दे५ ६ ८ ९ ११ कल-, मुवे [अ] चल (→काले), ब१ फलेज्या सनाय यत -c) दे७ युक्तात्मा (→व्यक्तात्मा), ब१ ३ शूरश्च सवरक्तात्मा (ब३ ०न्ता), दे१० शूराश्च विकृतात्मानो -d) ब१ ३ गुणा, ब२ तुला (→नरा), दे१ विज्ञयो राजसो नर

८८ -a) ब३ क्षाता दान्ता, दे१ ३ ४ दातो दाता (→क्षा तो दान्तो) -b) दे१ मेधावी श्रद्धानक, दे५ ८ ९ विज्ञेया श्रद्धानवान्, दे६ मेधावी श्रद्धानव -c) ब१ ३ एतत् स्वाध्याय योगी च, दे३ ४ १० ते१ तपस्वी ध्या(दे१० ज्ञा)न योगी च -d) ब१ ३ एते वै (→एतेषा), दे१ विज्ञेयमात्त्विको नर

८९ ब१-३ cd ० -a) ब१-३ पुत्र (→एव), मुवे एव सञ्चिन्त्यमानस्तु -d) दे१ १० शक (→शन) -f) ब१ पश्यति (→नश्यति), दे६ नष्टशोको****, दे७ बुद्धिशोको****

९० दे६ ७ ० -a) दे१**** (→धमश्च) -b) ब१ धतिनर, ब२ ३ धृतिनय (→स्मृतिनय), दे१ कीर्तिश्च स्मृति धी श्रिय, दे२ कीर्तिश्च स्मृतिधतिस्तथा, दे३ ४ कीर्तिश्च स्मृतिनिस्त्रय, दे१० कीर्तिश्च स्मृतिभिस्त्रिय, ते१ कीर्तिश्च स्मृतिधतिस्तथा -c) ब१-३ दे८ ९ ११ त्यजते, दे२ ते१ नश्यते, दे५ त्याजते, दे१० नशते, मुवे त्यजन्ति (→नश्यन्ते), ब१-३ दे२ ५ ८ ९ ११ मुवे ते१ ०धमश्च, दे१० ०धर्माणा (→०धर्माश्च) -d) ब१-३ दे५ ८ ९ ११ मुवे शोके नोपहृत् नर, दे१ शोकेनोपहृते नरो, दे२ १० ते१ शोकेनोपहृतो नर

९० श्लोकानन्तर ब१ अधिकम—

* तलोदके यथा शोके वर्द्धते स्नेहसम्मिते ।

९१ ब२ ३ ०, दे१-४ १० ते१ c-f ०, दे६ ७ a ० -a) दे३ ४ तथा (→यथा), ब१ एव शोक त्यजत्याशु, दे१ नव

मूढ स्नेहप्रभावेण कृत्वा हिंसानते तथा ।
 पच्यते नरके घोरे ह्यात्मदोषैर्वसुधरे ॥९१
 स्नेह सर्वेषु सयम्य बुद्धि धर्मे नियोजयेत् ।
 धर्म लोकहितार्थाय शृणु सत्य ब्रवीम्यहम् ॥९२
 चातुर्वर्णस्य वक्ष्यामि यच्च स्वायभुवोऽब्रवीत् ।
 नेमिप्रभृति चाशौच श्राद्ध येन प्रवर्तते ॥९३
 कण्ठस्थानगते जीवे भीतिविभ्रान्तमानमे ।
 ज्ञात्वा च विह्वलतत्र शीघ्र निष्क्रामयेद् गृहात् ॥९४
 कुशास्तरणशायी च दिश सर्वाणि पश्यति ।
 लब्धस्मृतिर्महर्ता तु यावज्जीवो न नश्यति ॥९५

शके यथा शोके, दे५ ८ ९ ११ मवे एव शोक त्यजित्वा तु दे१० नेय शोके यथा शोको -b) दे१ ०सतति ३ ४ ०सचित दे१० ०मविद (→०सहित), ब१ दे५ ९ ११ मुवे नि शोको भव पत्रक (दे११ मुवे ०क) ३ ६ ७****भव पत्रक -c) दे५-९ ०प्रभावेन (→०प्रभावेण) -d) ब१ हिंसानत (→हिंसानते) -e) दे७ पश्यते (→पच्यते) -f) दे६ ७ ०दोषे (→०दोषैर)

९२ ब० ३ दे१-४ १० ते१ ० -c) ब१ दे६ ८ मवे धम- (→धम) -d) ३ ६ ७ यश्च (→शृणु)

९३ दे१ ४ १० ते१ ab ० -b) दे५ ९ ११ मुवे यश्च (→यच्च) -c) दे१ ३ ४ तत्, दे२ ते१ नेति (→नेमि-), ब१-३ दे५-९ ११ मुवे नामेव (→चाशौच) -d) ब१ ० दे५-११ मुवे येन श्राद्ध (दे५ ८ ९ ०द्धो) (→श्राद्ध येन), ब३ प्रकुर्वते (→प्रवर्तते)

९४ -a) दे५ ७ ८ ११ मुवे कण्ठस्थान दे६ कण्ठस्थाने (→कण्ठस्थान-) -b) दे१ ३ ४ नाति- दे१० नीति-, ते१ नेति- (→भीति-) ब१ ३-विभ्रान्त-, दे२ ते१-विभ्रान्ति (→विभ्रान्त-), दे१-४ ते१-मानसा, दे५ ११ मुवे-मानस (→मानसे) -c) दे१-४ १० ते१ तु (→च), ब१ ३ विफल (→विह्वला) -d) ब१-३ शीघ्र नि साय्यते गृहात्, दे२ ते१ शीघ्र निष्क्रामयेद् गृह, दे५ ९ ११ मुवे शीघ्र नि सा (दे६ विस्मा) रयेद् गृहात् (दे५ ६ ८ ०हान)

९५ ब२ ३ cd ० -a) ब३ कुशस्थानशायी च -b) दे१ दिशो, दे३ ४ ६ ते१ दिशा, दे७ दिश- (→दिश), ब१ दे१० सर्वाश्च, दे१ सर्वास्तु, दे५ ९ ११ मुवे सर्वा न (→सर्वाणि) -c) दे२ ६ ७ ते१ तच्च (→लब्ध-), दे२ १० ते१-मुहृत्तस्तु, मुवे-मुहृत्त तु (→मुहृत्तात्तु), ब१ लब्ध स्पृशन्ति मूढन्तु, दे१ लब्धे सति मु(क्त)हृत्ते तु, दे३ ४ लब्धे श (दे४ म) ति मुहृत्ते तु -d) दे१-४ १० ते१ जीव (→जीवो), ब१ यास्यति, दे१-७ मुवे ते१ पश्यति दे४ १० ११ नश्यति (→नश्यति)

वाचयेत् स्नेहभावेन भूमि देवा द्विजातय ।
सुवर्णं च हिरण्यं च यथायत्नेन माधवि ।
परलोकहितार्थाय गोप्रदानं विशिष्यते ॥९६॥
सर्वदेवमया गाव ईश्वरेणावतारिता ।
अमृतं क्षरयन्त्यश्च प्रचरन्ति महीतले ।
एतेषां जीवदानेन शीघ्रं मुच्येत किल्बिषैः ॥९७॥
पञ्चाङ्गतिपथं दिव्यमुत्कर्णेन च श्रावयेत् ।
यावत्प्राणान् प्रमुच्येत कृत्वा कर्म सुदुष्करम् ॥९८॥
दृष्ट्वा सुविह्वलं ह्येनमम मार्गानुसारिणम् ।
प्रयाणकाले तु नरो मन्त्रेण विधिपूर्वकम् ॥९९॥
मद्भुक्तेनैव कर्तव्यं सर्वससारमोक्षणम् ।
मधुपर्कं त्वरन गृह्य इमं मन्त्रमुदाहरेत् ॥१००॥

मन्त्र — ॐ गृहाण चेम मधुपर्कमाद्य
ससारनाशनकरं त्वमृतेन तुल्यम् ।
नारायणेन रचितं भगवत्प्रियाणा
दाहे च शान्तिकरणं सुरलोकपूज्यम् ॥१०१॥
तत एतेन मन्त्रेण मधुपर्कोत्तमं ददौ ।
पुरुषो मृत्युकाले तु दद्यात् ससारमोक्षणम् ॥१०२॥
एव विनिमृतं प्राणं ससारं च न गच्छति ।
नष्टसज्जं समुद्दिश्य ज्ञात्वा मृत्युवशं गतम् ।
सज्जावनस्पर्ति गत्वा गन्धानि विविधानि च ॥१०३॥
घृततैलसमायुक्तं कृत्वा वै देहशोधनम् ।

तेजोऽव्ययकरं चास्य तत्सर्वं परिकल्प्य च ॥१०४॥ वे १८७ ११३

९६ ब२ ३ ० -a) दे१ ३ ४ वाचया (→वाचयेत्) -b) ब१ भूमि देवा दे४ ५ ८ ९ भूमि देवा, दे६ मुनिदेव दे७ भूमि देव ते१ भूमौ देव (→भूमि देवा) -c) ब१ हिरण्यं वा यथोत्पन्नो -d) ब१ दे१ ११ मुवे यथोत्पन्नेन, दे१ ३ ४ यथा त्वं येन (→यथा-यत्नेन) -e) दे२ ते१ पर (→पर-) -f) ब१ ते१ गोदानं च विशिष्यते

९७ ब२ ३ a-d ० -a) दे२ ४ ते१ गाव, दे६ ७ गावा (→गाव []) -c) दे१० अमृतं च क्षरयन्त्येव -d) दे१० प्रचरन्ति तण भवि -e) ब१ ३ एतेषाञ्चैव दानेन, दे५ ९ ११ मुवे एतासां चैव दानेन -f) दे२ १० ते१ मुच्यन्ति, दे५ मुच्यते, दे६ ९ मुच्यति, दे११ मुच्येति (→मुच्येत), ब१ ३ दे५ ९ ११ मुवे किल्बिषात् दे१० किल्बिष (→किल्बिष)

९८ -a) दे२ यथा (→पश्चात्), दे३ ४ रम्य (→दिव्य), ते१ यथा श्रुति यथा दिव्य -b) ब१ भूमिकर्णौ, ब२ ३ भूमिकर्ता, दे२ ते१ सुकर्णेन (→उत्कर्णेन), दे१ श्रावणा, दे२-४ ते१ श्रावण (→श्रावयेत्), दे६ ७ मुत्कर्णे (दे७ ० कठे) न श्रावयेत् दे१० उत्कर्षेण च सेवन -c) ब१ प्रमुच्यन्ते, दे२ ७ १० ११ मुवे ते१ प्रमुच्येत (→प्रमुच्येत)

९९ ब२ ३ ab ० -a) दे१० ते१ तु (→सु-), ते१ येन (→ह्येन), ब१ दृष्ट्वा तु विज्वरा ह्येन -c) दे७ न (→तु), दे२ ते१ ० पूवत्, दे३ ० पूवश (→० पूवकम्)

१०० -a) ब१ ३ दातव्य (→कर्तव्य), दे५ ९ ११ मुवे मन्त्रेणानेन कर्त (दे६ वक्त) व्य -c) ब१ दे१ ते१ मधुपर्कवरं गृह्य -d) मुवे चेम (→इम)

१०१ दे५ ८ ९ चेन (→चम), दे७ तुल्या (→तुल्य), दे५ ६ नारायणेन (→नारायणेन), ब१ सगच्छमानां गच्छे ममै*दाहमधुपर्कससारं करोति मोक्षणं शरीरं शर आगतं तव अनित्यकमशरीरशोधनं गृह्य

लोकनाथं प्रोक्तमिदं मधुपर्कं, ब२ ॐ सगच्छमागच्छ मयैव देहे मधुपर्कं ससारं करोति मोक्षणं शरीरं शर आगतं तव अनित्यकमशरीरशोधनं गृह्य लोकनाथं प्रोक्तमिदं मधुपर्कं ब३ स सगच्छमागच्छ मयैव देहे मधुपर्कमसारं करोति मोक्षणं, दे१ ४ १० ते१ सगच्छं मार्गच्छं ममैव दाहे मधुपर्कं ससारं को हि (दे२ ते१ करोहि) मोक्षणं शरीरं शर आगतं वे (दे२ ते१ च) अनित्यं हस्मिन् इमं (दे२ ते१ स) शरीरशोधनं गृह्य लोकनाथं प्रोक्तं इमं मधुपर्कं मुवे ॐ गच्छीष्व मे सुविमलं मधुपर्कमाद्य ससारनाशनकरं त्वमृतेन तुल्यं नारायणेन रचितं भगवत्प्रियाणा दाहे च शान्तिकरणं सुरलोकपूज्यम्

१०२ ब३ ० -b) ब१ २ दद्यात् (→ददौ), दे५-९ ११ मुवे दद्याद्वै मधुपर्कम् -c) ब१ २ पुसा मरणकाले तु, मुवे मृत्यु काले तु पुरुषो -d) दे५-९ ११ मुवे परलोकसुखावहम्

१०३ ब३ c-f ० -a) ब१-३ एव विनिमृता प्राणा, दे२ एव विनिमृता प्राणान् दे५ ८ ९ एव विनिमृता प्राणात्, दे६ ७ एव विनिमृता प्राणान्, दे११ एव विनिमृता प्राणान्, मुवे एव विनिमृता प्राणे, ते१ एव विनिमृता प्राणान् -b) दे११ ससारे (→ससारं), ब१ स न, ब२ न स (→च न, ब३***पितरं बलात् -c) दे२ ते१ ० सज्ज (→० सज्ज), दे१ ३ ४ तमुं (→समुं), ब१ २ नष्टससारमुद्दिश्य -e) ब१ २ दे५ ९ ११ मुवे महां (→सज्जां), दे१ ६ ज्ञात्वा (→गत्वा) -f) दे३ ४ तु (→च), दे१ गन्धास्तथा विविधानि, दे५ ७ ९ ११ मुवे गन्धाश्च विविधानि, दे६ गन्धाश्चापि विधानानि

१०४ ब३ ०, ब२ cd ० -a) दे१ द्युभूतैः स समायुक्ता -c) ब१ तेन त्यज कुरु यास्य, दे१ तेजं सज्जं न हृद्भाष्य, दे२ ते१ तेजव्यं च कुरुष्व, दे३ ४ तेजं सज्जं तद् प्राप्य दे१० ते जप्यं ज कुरु जाप्य,

७११३ दक्षिणाया शिर कृत्वा सलिले त निधाप्य च ।
 तीर्थान्यावाहन कृत्वा स्नापन तत्र कारयेत् ॥१०५॥
 गयाद्यादीनि तीर्थानि ये च पुण्या शिलोच्चया ।
 कुरुक्षेत्र च गङ्गा च यमुना च सरिद्वरा ॥१०६॥
 कौशिकी च पयोष्णी च सर्वपापप्रणाशिनी ।
 भद्रा च नाम गण्डक्या सरयूर्बलदा तथा ॥१०७॥
 वनानि पञ्च वाराह तीर्थं पिण्डारकं तथा ।
 पृथिव्या यानि तीर्थानि चत्वार सागरास्तथा ।
 सर्वाणि मनसा सर्वं कृत्वा स्नान गतायुषाम् ॥१०८॥
 प्राणाद गत तु त ज्ञात्वा चितां कृत्वा विधानत ।
 तस्या उपरि सस्थाप्य दक्षिणाग्र शिरस्तथा ॥१०९॥

-d) ब१ नयेन पितर बलात् दे१ १४ सव त (दे१ तत) पितर घन,
 दे१० मन्त्रेन पितर घन दे१० सर्वे ते पितर घन

१०५ दे१ bcd○, दे१ cd○ -a) दे१ ३४ दक्षि
 णाया, दे१ ते१ दक्षिणाया (→दक्षिणाया), दे१ ते१ शिर (→शिर),
 दे१ ४ कुरुक्षेत्र (→कुरुक्षेत्र), ब१ २ दक्षिणापथिन कृत्वा, ब३ दक्षिणा
 पथि सश्रुत्वा -b) ब१ समूले चतुरस्तथा, ब२ ३ समूले च वरस्तथा,
 दे१ जलेनोपरितस्तथा, दे१ २-४ ते१ सलिलेनोपरितस्तथा (दे१ ४
 स्थिता दे१ स्थित), दे१ स्नान कुर्याद्विधानत, दे१ १० सलिलेन परि
 प्लुत, मुवे सलिले सनिधाप्य च -c) ब१ तीर्थस्यावाहन कृत्वा,
 ब१ तीर्थमावाहन कृत्वा, दे१ ८ ९ ११ मुवे तीर्थस्यावाहन कृत्वा
 -d) ब१ ३ दे१ १० स्नपन, दे१ ४ स्थापन (→स्नापन), दे१ २ ५ ८ ९ ११
 मुवे तस्य (→तत्र)

१०६ दे१ ७ ab○ -a) ब१-३ दे१ ५ ८-११ मुवे गया
 दी (दे१ ४ या) नि च तीर्थानि, दे१ गयाया यानि तीर्थानि -b)
 दे१ ४ तु (→च), ब१ दे१ ८ ९ पुण्या (→पुण्या) -c) दे१ ४ तु
 (→च) ब१ गङ्गाञ्च (→गङ्गा च) -d) ब१-३ यमुनाञ्च, दे१ ४
 यमुना वै (→यमुना च), ब१ ३ सरिद्वरा, दे१ सरिद्वर (→सरिद्वरा)

१०७ -a) ब१ ३ कौशिकी चन्द्रभागाञ्च, ते१ कौशिका च
 अयोध्या च -b) ब१ ३ प्रणाशिनी, ते१ प्रणाशिनी (→प्रणाशिनी)
 -c) दे१- ते१ नामा (→नाम), ब१-३ भद्रावकाशा सरयू, दे१ ८ ९ ११ मुवे
 गण्डकी भद्रनामा च, दे१ १० भद्रा च गण्डकी नाम -d) दे१ २-४ ते१
 बलदान (→बलदा), ब१-३ गण्डकी तमसा तथा

१०८ दे१ ab○ -a) ब१ ३ वैण (ब१ १ न) वञ्च वराहञ्च,
 दे१ ८ ९ ११ मुवे वनानि नव वाराह (मुवे ० हे) -b) दे१ तीर्थ
 पिण्डारक तथा, मुवे तीर्थं पिण्डारके तथा -c) दे१ मुवे तीर्थानि
 (→तीर्थानि) -e) ब१-३ दे१ ३ ४ १० ते१ ध्यात्वा तु (→सर्वाणि),
 दे१ ४ १० ते१ सर्वे, दे१ ९ ११ मुवे ध्यात्वा (→सर्व) -f) ब१-३
 गतायुष (→गतायुष), दे१ ८ ९ ११ मुवे स्नानमेव तु (दे१ ७ च) कारयेत्

देवाश्चाग्निमुखाः सर्वे गृहीत्वा च हुताशनम् ।
 गृहीत्वा पाणिना चैव मन्त्राश्चैवमुदाहरेत् ॥११०॥
 कृत्वा सुदुष्कर कर्म जानता वाऽप्यजानता ।
 मृत्युकालवश प्राप्य नर पञ्चत्वमागतः ॥१११॥
 धर्माधर्मसमायुक्तो लोभमोहसमावृतः ।
 दहेय सर्वगात्राणि दिव्यलोकानि गच्छतु ॥११२॥
 एवमुक्त्वा तत शीघ्रं कृत्वा चैव प्रदक्षिणम् ।
 ज्वलमान तदा वर्द्धि शिर स्थाने प्रदापयेत् ॥११३॥
 चातुर्वर्ण्येषु संस्कारमेव भवति पुत्रक ।
 गात्राणि वाससी चैव प्रक्षाल्य विनिवर्त्तयेत् ॥११४॥

१०९ ब१ ३ दे१ ४ १० ते१ ○ -a) मुवे प्राणहत तु त
 ज्ञात्वा -b) दे१ चिता, दे१ चित्ता (→चित्ता) -c) दे१ त
 स्थाप्य (→सस्थाप्य), दे१ ७ तस्योपरिचित स्थाप्य, दे१ ९ तस्य
 उपरि त स्थाप्य

११० -a) दे१ ९ देवानग्निमुखाः ध्यात्वा, मुवे दिव्या
 नग्निमुखान ध्यात्वा -b) ब१ ३ तु (→च), दे१ ८ ९ ११ मुवे गह्व
 हस्ते हुताशनम् -c) दे१ ९ ११ मुवे प्रज्वाल्य विधिवत्तत्र, दे१ १०
 पाणीना स तण तत्र -d) ब१-३ इम मन्त्रमुदाहरेत्, दे१ ९ ११ मुवे
 मन्त्रमेतदु (दे१ मुवे ० मु) दाहरेत्, दे१ १० मन्त्रचेममुदाहरेत्

१११ दे१ ab○ -a) दे१ १ तु (→मु-), ब१ जन्म
 (→कर्म) -b) दे१ ४ जानतोप्यवजानत (दे१ ० ते), दे१ जानतो
 वजानत, दे१ जानताजानवाप्यजा, दे१ १० जानतो ज्ञानतोयवा -c)
 दे१ ५ ८ ९ ११, दे१ मृत्युकाले (→मृत्युकाल-) -d) दे१ ३ ४ मन (→
 नर), ब१ ३ नर पञ्चत्वमागत

११२ -a) ब१-३ युक्त (→युक्तो) -b) ब१ ३ वृत्त,
 दे१ ४ वृत्ता (→वृत्त) -c) दे१ ८ ९ ११ दह एतस्य, दे१ ७ दहते
 तस्य, मुवे दह चैतस्य (→दहेय सव-) -d) दे१ ३ गच्छति (→
 गच्छतु), ब१ ३ दिव्यान लोकान् स गच्छतु, ब१ दिव्यलोकान
 प्रयच्छतु, दे१ ८ ९ ११ मुवे देवलोकान् (मुवे ० स) गच्छतु (दे१ ० ति),
 दे१ १० दिव्यलोकान्स गच्छतु, ते१ दिवि लोकानि गच्छति

११३ -a) दे१ ८ ९ एवमुक्ता (→एवमुक्त्वा) -b) मुवे
 प्रदक्षिणाम (→प्रदक्षिणम्) -c) ब१ २ तथा वर्द्धि, ब१ तथा काष्ठ
 (→तदा वर्द्धि)

११४ -a) ब१ दे१ ७ ११ चातुर्वर्ण्येषु, दे१ १० चातुर्वर्ण्येषु, दे१ ८ ९
 चातुर्वर्ण्यस्य (→चातुर्वर्ण्येषु) -b) ते१ संस्कारे (→संस्कार), ब१
 दे१ १० पुत्रक, दे१ पुत्रका (→पुत्रक) -c) दे१ मात्राणि (→गात्राणि),
 दे१ चावर (→वाससी), ब१-३ गा (ब१ गो) त्राणि परिधानञ्च -d)
 ब१-३ प्रज्वा (ब१ ० क्षा) ल्य परिवर्त्तते, दे१ १० प्रज्वाल्य विनिवर्त्तते

मृत नाम तथोद्दिश्य दद्यात् पिण्ड महोत्तले । तदा प्रभृति चाशौच देवकर्म न कारयेत् ॥११५॥

॥ इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे पञ्चाशीत्यधिकशततमोऽध्याय ॥१८५॥

१८६

धरण्युवाच ।*

देवदेवोऽसि देवाना लोकनाथोऽपरिग्रह ।
आशौचकर्म विधिवच्छ्रोतुमिच्छामि माधव ॥१॥
श्रीवराह उवाच ।*

आशौच शृणु कल्याणि यथा शुच्यन्ति मानवा ।

गतायुषस्तृतीयेन स्नातव्य स्रोतसा नदी ॥२॥

११५ दे१ ३४ ० -a) ब१-३ मृतस्य नाम चोद्दिश्य, दे५ ८ ९ ते१ मृतनाम ततोद्दिश्य, दे१० दशगात्राणि दृश्यते -c) ब१ ३ यदा (→तदा), ते१ सले तदा प्रभृति वा -d) दे१० दैव (→देव-), ब१-३ देवकर्माणि कारयेत्, ते१ शौच देव न कारयेत्

पुष्पिका—

पुराणनाम—ब१ इति वराहपुराणे, ब२ ३ ते१ इत्यादि वराह पुराणे, दे१-११ इत्यादि वा(दे३ ४ श्रीवा)राहपुराणे भगवच्छास्त्रे, मुवे इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे अध्यायनाम—ब१ ३ आद्धोत्पत्तिसंस्कारपिण्डो नाम, ब२ आद्धोत्पत्तिसंस्कारो नाम, दे१ २ ते१ आद्धोत्पत्तिसंस्कारपिण्डसकल्पो नाम, दे३ ४ आद्धोत्पत्तिसंस्कारपिण्ड सकल्प, दे५ ८ ९ ११ आद्धोत्पत्ती, दे६ ७ पिण्डसकल्पश्चाद्धोत्पत्तिना माध्याय (दे६**), दे१० आद्धोत्पत्ति, मुवे आद्धोत्पत्तिनिरूपण नाम अध्यायसंख्या—ब१-३ दे१-७ ९ ११ ०, दे८ ११९०॥, मुवे समाशीत्यधिकशततमोऽध्याय ॥१८७॥, ते१ त्र्युत्तरद्विशततमोऽध्याय

१८६

अध्यायारम्भे ब१-३ अधिकम्—

*संस्कारान्तु तत श्रुत्वा नराणा देहशोषन ।

उवाच मधुर वाक्य माधवीपुनरब्रवीत् ॥

॥ ब१-३ ०, दे६ धरणी उवाच

१ -a) दे१ ३ ४ लोकाना (→देवाना) -b) ब१-३ लोक नाथ परिग्रह, दे६ ७ लोकनाथ पितामह -c) ब१ दे३ ४ ६ १० ११ आशौच (→आशौच) -d) दे७ श्रोतु पूव तु माधव

अत पर ब१-३ अधिकम्—

*वसुधाया वच श्रुत्वा देवो नारायणोऽब्रवीत् ।

॥ ब१-३ ०, दे१ श्रीवराह उ०, दे२ ५ ९ ११ ते१ वा (दे२ व)राह उवाच, दे३ ४ श्रीवराह उवाच, दे६ वराह, दे१० वाराह उ०

पिण्डसंक्रमण दद्यात् त्रीणि दद्याज्जलाञ्जलीन् ।

चतुर्थे पञ्चषष्ठे वा पिण्डमेक जलाञ्जलिम् ।

अन्यस्थानेषु दातव्य स्नात्वा अह्नि सप्तमे ॥३॥

क्षारेण वस्त्रशौचानि दिने च नवमे तथा ।

अपाकद्रव्यसमुत्तस्तद्विप्रो वाचयेत् तथा ॥४॥ वे १८८८

२ -a) ब१ आशौचे, ब२ दे१ १० आशौच, द१ आशौच, दे३ आशौच, दे६ ७ एतद्वि (→आशौच), ब२ कल्याणी, दे१ वै कम दे२-४ १० ते१ कर्माणि (→कल्याणि) -b) दे० ७ मुच्यन्ति (→शुच्यति), दे७ मानव (→मानवा) -c) ब१ गताशौच तृतीयोक्त, ब२ गतासूना (ब२ ०न) तृतीयोक्त, दे६ गतायुषा तृतीयोक्त -d) ब२ द्वादश, दे४ स्नातव्या (→स्नातव्य), ब१ स्रोतसी, ब२ श्रोतस, दे५ ७-११ स्रोतसा (→स्रोतसा-), ब१-३ दे९ ११-नदी, द७ नदी (→नदी), दे१ स्नातव्य सरितोवहे

३ ब२ ३ cf ०, ब१ दे१० cd ० -a) ब१ ३ अस्थिसंस्त्रयन कृत्वा, मुवे पिण्ड संचरण दद्यात् -b) मुव त्रीश्र (→त्रीणि), ब१ ३ दे३ ४ १० ते१ जलाञ्जलि (दे३ ४ ०लि) (→जलाञ्जलीन) -c) दे६ ते१ चतुर्थे (→चतुर्थे), दे१ पचमे श्रेष्ठे, दे३ पचषष्ठे वा, मुवे पचमे षष्ठे, ते१-पञ्चसूष्टे वा (→पञ्चषष्ठे वा) -e) ते१ अन्य (→अन्य-) -f) दे१० स्नात्वात्व (→स्नात्वा अ), दे१ स प्रभो, दे२ स समा, ते१ सा सप्तमे (→सप्तमे), ब१ स्नात्वा त्वहर्निश शुभे

४ ब३ ०, ब२ ३ cd ० -a) दे१ करण, दे३*रेण, दे४ नीरेणा, दे१० शुभ्रेण, ते१ क्षोरण (→क्षारेण), दे३ ४ शौचादि (→शौचानि) -c) द१ अहा न, द३ ४ अहा क-, मुवे अथक, ते१ अपार- (→अपाक-), दे१ ३-९ ११ मुवे -समुत्त (→-समुत्तव्) -d) दे५-९ ११ मुवे विप्र भोजयेत्तदा

दे५ ९ ११ मुवे b,c मध्ये अधिकम्—

*एव प्रतिदिन काय यावच्च दशम दिनम् ।

क्षारादिना वस्त्रशौच दिने च दशमे तथा ।

तिलामलककल्केन गोव्रजे स्नानमाचरेत् ।

पिण्डदान निवर्त्याथ क्षौरकम समाचरेत् ।

स्नान कृत्वा विधानेन ज्ञातिभि स्वगृह व्रजेत् ।

[५]

- ८९ स्नात्वा चैव शुचिर्भूत्वा प्रेत विप्रेषु योजयेत् ।
 एकोद्दिष्ट मनुष्याणां चातुर्वर्ण्यस्य माधवि ।
 अपाकद्रव्यं सगृह्य ब्राह्मणं वचनं कृतम् ॥५॥
 त्रिषु वर्णेषु कर्तव्यं पाकभोजनमेव च ।
 शुश्रूषामभिपन्नानां शूद्राणां च वरानने ॥६॥
 दिने त्रयोदशे प्राप्ते पाकेन भोजयेद् द्विजान् ।
 मृतस्य नाम चोद्दिश्य यस्त्यर्थं विप्रयोजित ॥७॥
 श्वं करिष्यति इति कृत्वा ब्राह्मणामन्त्रेण शृणु ।

एकादशे च दिवसे एकोद्दिष्टं यथाविधि ।

एकोद्दिष्टं मनुष्याणां चातुर्वर्ण्यस्य माधवि ।

[—३ मुवे °स्नेहेन (→°कल्हेन), मुवे गोत्रज (→गोत्रजं)

—४ दे५६९ मुवे विवर्त्याय (→निवर्त्याय), दे६७११ मुवे तु कारयेत् (→समाचरेत्) —६ दे५९ दिवसे (→दिवसे), दे५७८ °विधि (→°विधि) अतः परं मुवे अधिकम्— स्नात्वा चैव शुचिर्भूत्वा प्रेत विप्रेषु योजयेत् —७ दे६८ °वणस्य (→°वण्यस्य)]

५ दे६७ ० —a) दे१** (→चव) —b) मुवे प्रेतेषु (→विप्रेषु) —c) ब१ तु द्रव्याणां, +तु विप्राणां ब२ तु दिव्यानां, दे५८९११ मुवे तु द्रव्याणां (→मनुष्याणां), ब२ एकोद्दिष्टस्य द्रव्याणां —d) दे१ °वणस्य (→°वण्यस्य) —e) मुवे °द्रव्य (→°द्रव्य), दे५८११ मुवे सगृह्य, ते१ सम्कृत्य (→सगृह्य) —f) ब१ दे५९ मुवे ब्रह्मणो, दे२ ब्रह्मण, दे११ ब्राह्मणो (→ब्राह्मण), ब१-३ तथा, दे५९११ मुवे यथा (→कृतम्)

६ दे६७ ६ d-७ c ० —b) दे पाप—, दे४ पयो (→पाक—), दे५९११ मुवे °मित्युत (→°मेव च) —c) दे५८९११ मुवे शुश्रूषया विपन्नानां दे६ शुश्रूषया****, दे७ शुश्रूषया ब्राह्मणानां, दे१० शुश्रूषामपि मत्तानां —d) ब१-३ दे५८९११ वराङ्गने, दे१ वराननो (→वरानने)

७ दे५६ abc ० (द्र ६ पा वि), दे१ ७ c-८ f ० —a) दे५८९११ मुवे त्रयोदशे दिने प्राप्ते —b) दे१३४ शाकेन, मुवे सुपक्वैर् (→पाकेन), ब२ द्विजा, दे१** (→द्विजान्) —c) ब१२ उद्दिश्य (→चोद्दिश्य) —d) ब१३ यस्त्यर्थं (ब, °र्थो) विनियोजिता (ब३ °निजा), दे६*****योजित, दे७ त्रिदिवेष्वपि योजित, मुवे यस्त्यर्थं च प्रयोजित

८ दे१ ० (द्र ७ पा वि), दे४ ० —a) ब१ क करिष्यति प्रति कृत्वा, ब२ क करिष्यति कृत्वा वै, ब३ क करिष्यति*** दे५९११ श्वं करि (दे५ °धि) ष्येति सकल्प, मुवे स्वगतस्येति सङ्कल्प्य —b) दे१°ते१°म त्रणा (→°मन्त्रेण), दे५९११

- गनोऽसि दिव्यलोके त्वं कृतान्ताव हितो यमम् ।
 मनसा वायुभूतेन विप्रेषु मम योजयेत् ॥८॥
 अस्तगते तथादित्ये गत्वा विप्रनिवेशनम् ।
 दत्त्वा तु पाद्यं विधिवन्नमस्कृत्वा द्विजोत्तमम् ॥९॥
 पादस्त्रक्षणतैलेन प्रेतस्य हितकाम्यया ।
 प्रेतभोगशरीरेषु ब्राह्मणस्य च सुन्दरि ॥१०॥
 यावत् तु तिष्ठन्ने तत्र प्रेतभागमुदीक्षत ।
 तावदत्र स्पृशेद् भूमिं मम गात्रं प्रतिष्ठितम् ॥११॥

मुवे कृत्वा ब्राह्मणमन्दिरम् —c) ब१३ दे२ ते१ देव° (→दिव्य°) —d) ब१-३ कृतान्ता(ब१°त) विहितो(ब३°त)न च(ब१*, ब३°धे), दे९११ मुवे कृता तविहितेन च, दे१० कृतान्तरहितोपम, ते१ कृतान्ता च हि न यमम् —e) दे५८९११ मुवे °भूतस्त्व (→°भूतेन) —f) ब१ विप्रेषु च नियोजयेत्, दे५९११ मुवे विप्रमेन समाश्रय

अतः परं ब१ अधिकम्—

*भुञ्जयिष्यामि भोजेन एव विप्रं नियोजयेत् ।

दे५९११ मुवे b, c मध्ये अधिकम्—

*गत्वा निमन्त्रितं विप्रं नम्रो भूत्वा समाहितम् ।

म त्रेणानेन भो देवि मनस्येव पठनं हि तमम् ।

[—१ दे५९११ निमन्त्र्य तं (दे६, °त) (→निमन्त्रित) —२ मुवे पठति (→पठन् हि)]

९ दे१० ९ a-१० b ०, ब२ ३ cd ० —b) दे१३४ विष्णु° (→विप्र°), दे५९११ मुवे गत्वा ब्राह्मणमन्दिरम् —c) ब१ गत्वा तु प्रथमं विधिवन् —d) दे५९११ मुवे नमस्कृत्य (→नमस्कृत्वा)

१० दे१० ab ० (द्र ९ पा वि) —a) ब२ °प्रोक्षण°, दे२ ते१ °प्रथम° (→°प्रक्षण°), ब१ पादप्रक्षारणं तेन, ब३ पादप्रक्षालनतैलेन, दे५९११ मुवे पादसवाहनं काय —c) दे१-४ ते१ °भाग° (→°भोग°), दे५७९११ मुवे °शरीरे तु (→°शरीरेषु) —d) ते१ वसुन्धरि (→च सुन्दरि)

११ —a) दे१३४ यावत् तिष्ठति ते विप्र —b) दे१ ४ ६-१० उदीक्षत (→उदीक्षत) मुवे प्रेतभोगमुदीक्षते —c) ब१ तावन्न च स्पृशेद् भूमिं, ब२ तावन्न अस्पृशेद् भूमे, ब३ तावन्न स्पृशते भूमिं, दे५९११ मुवे तावन्न सस्पृशेद् भूमे —d) ब२ ३ गात्रे (→गात्र)

ब१-३ b, c मध्ये अधिकम्—

*चतुर्थे पञ्चमे षष्ठे दद्याद्देव जलाञ्जलिम् ।

प्रभाताया तु शर्वयामुदिते च दिवाकरे ।
श्मश्रुकर्माणि कर्तव्यं नखच्छेदपराणि च ॥१२
स्नापनाभ्यञ्जनं दद्याद् विप्राय विधिपूर्वकम् ।
गृहीत्वा भूमिभागानि स्थण्डिले तदनन्तरम् ॥१३
निपाने सगृह्य शुचि कर्तव्यं स्थापनादिकम् ।
नदीकूले निवाते वा प्रेतभूमिं विनिर्दिशेत् ।
चतुष्षष्टिं कृतं भागं तथा वास्तुकृतं तथा ॥१४
ततो दक्षिणपूर्वाया विभागेषु च सुन्दरि ।
कुञ्जरस्य च छायाया नदीकूले द्रुमस्य च ॥१५
श्वचाण्डालादिहीने तु प्रेतकार्यं समाचरेत् ।

१२ -a) दे१ प्रेतानाया ? (→प्रभाताया), ब१ च (→तु)
-b) दे१ ३ ४ ७ तु (→च) -c) ब२ °कर्मा च, ब३ °कम्म च,
द१ ३ ४ °कमणि (→°कर्माणि), दे५ ९ ११ मुवे श्मश्रुकर्मप्रकर्तव्य
-d) ब२ ३ °च्छेदो°, दे१ ३ ते१ °च्छेदा° (→°च्छेद°), दे५-९ ११
मुवे विप्रस्य तु यथाविधि

१३ ब२ १३a १४b ○ -a) दे५ ९ ११ मुवे काय
(→दद्याद्), ब१ सस्थाप्य चाभ्यञ्जनं दद्याद्, दे१ ४ स्थापनागमन
दद्याद् ते१ स्थाप****** -b) ते१**य (→विप्राय) दे५-९ ११
मुवे प्रेतसन्तोषदायकम् -c) द१ °भूगाश्च, दे५-९ ११ मुवे °भाग
च (→°भागानि) -d) दे५ ९ ११ मुवे स्थण्डिलं तत्र कारयेत्

१४ ब२ ३ ab ○ -a) दे१० निर्माण- (→निपाने),
दे५ ९ ११ मुवे निपान (मुवे °त) देश सगृह्य -b) ब१ कर्तव्य
स्थापनानि च, दे५ ९ ११ मुवे शुचि देशे समाहित -c) ब१-३ निवासे,
दे१ निपाते, दे५ ९ ११ मुवे निखाते, दे१० न वा ते (→निवाते)
-d) दे५ ८ ९ ११ °भूमिर (→°भूमि) -f) दे१० तत्र (→तथा),
दे१ °तत, दे१० °गृह (→°कृत), दे१ घरे (→तथा), ब१ यथा
वास्तु कृतं भवेत्, दे५ ९ ११ मुवे यथावत् सुकृतं भवेत्

१५ ब२ ३ ○ -a) दे५-९ ११ मुवे °पूर्वेषु (→°पूर्वाया)
-b) दे२ ते१ वसुन्धरि (ते१ °रे) (→च सुन्दरि), दे५ ९ ११ मुवे दिवि
(दे६ देव, दे७ देवि) भागेषु सुन्दरी -c) दे१ ३ ४ तु (→च),
दे५-९ ११ मुवे छायाया कुञ्जरस्यापि -d) दे१ ३ ४ नदीकूलद्रुमस्य वा,
दे५-९ ११ मुवे नदीकूले (दे६ ७ मुवे °ल) द्रुमे (दे६ ७ ह्रदे) तथा

१६ ब२ ab ○ -a) ब१ पक्षिदण्टे*च तथा, दे१ ये क्षात
मण्डिसृष्टेन, दे२ पक्षान्त**सृष्टे च, दे४ पक्षात् सृष्टिसृष्टेन, दे५
श्वचाडादि*हीने तु, दे६ श्वचाण्डालादि*हेतु, दे७ श्वचाडादि प्रदेहे तु, दे१०
पक्षात् पण्डिसृष्टेन, ते१ पक्षान्तं तत्र सृष्टेन -b) दे२ १० ते१ समा
रभेत (→समाचरेत्) -c) ब२ ३ य न, दे४ येन (→य न), दे१-३ १०

यत्नं पश्यति तद्देशं कुक्कुटश्चानशूकरा ॥१६
श्वा चोपहन्ति रावेण गर्जितेन च शूकर ।
कुक्कुटं पक्षपातेन स प्रेतो दुःखमृच्छति ।
वज्रनीयास्तु वै चैते प्रेतकार्येषु सुन्दरि ॥१७
देवतासुरगन्धर्वा पिशाचोरगराक्षसा ।
नागा यक्षाश्च भूताश्च ये च स्थावरजङ्गमा ।
स्थानं कृत्वा तथा देवि तव पृष्ठे प्रतिष्ठिता ॥१८
धारयिष्यामि सुश्रोणि विष्णुमायाकृतं जगत् ।
चण्डालमादित कृत्वा नराणां तु सुभावितम् ॥१९ वे १८८ २७

ते१ पश्यति (→पश्यति), ब२ त***, ब३ सन्देश, दे१-४ १० त देश
(→तद्देश), दे५-९ ११ मुवे य देश (दे१ °व) नव (मुवे च न)
पश्यति -d) दे१-४ ते१ कुक्कुटा (दे४ °टो) न च शूकर (दे२ ते१
°रा), दे६ कुक्कुटश्च न सूकर, दे१० कुक्कुटानि च शूकरा

१७ -a) ब२ ३ दे५-९ ११ श्वा चोपहन्ति, दे१ ४ १० श्वानो
पहन्ति- मुवे श्वाचापोहन्ति (→श्वा चोपहन्ति), व शब्देन (→
रावेण) -b) दे६ गर्जितेन, दे१० गर्जिता न (→गर्जितेन), ब१ ३
शूकरा, दे१ ३ शूकरात्, दे४ १० ते१ शूकरान्, दे६ सुधरि (→शूकर)
-c) ब३ दे६ ७ कुक्कुट-, दे२ ३ १० ते१ कुक्कुटा (→कुक्कुट), दे१
कुक्कुट पक्षपातेन, दे४ कुक्कुटा पक्षेव तेन -d) ब१-३ न स प्रेतेषु
गच्छति, दे१ ३ ४ त प्रेत दुःख (दे१ मुख) मृच्छति दे५ ८ ११
चाण्डाल छायाया घरे, दे१० प्रेतो दुःखेन मृच्छति, मुवे चाण्डालश्च
यथा घरे -e) ब१ ३ दे५-९ ११ मुवे वजनीया बुधैरेते (ब२ ३ °तै),
दे१ ते१ वजनीया तु वै चैते, दे३ ४ वजनीयास्तु चवैते

दे५ ९ ११ मुवे d e मध्ये अधिकम्—
*तत्र कुवन्ति ये श्वाद्ध पितृणा बन्धनप्रदम् ।

१८ -c) ब१ ३ भूताश्च, दे५-९ ११ मुवे भूतानि (→यक्षाश्च),
ब१-३ दे५-९ ११ यक्षाश्च, मुवे यक्षाश्च (→भूताश्च) -e) ब१ ,
दे२ ५-११ मुवे ते१ स्नान (→स्थान), ब१ मया, दे१-४ ६ ७ १० ११
मुवे ते१ यथा (→तथा) -f) दे१-४ १० ते१ तत (→तव), दे१ ४ १०
ते१ प्रतिष्ठित (दे४ °ते) (→प्रतिष्ठिता)

१९ -a) दे१ ३ ४ धारयिष्यति, दे२ १० ते१ धारयिष्यति
(→धारयिष्यामि) -b) ब१ ३ हि ते, दे१ ३ -कृते, दे२ १० ते१
ततो, दे५ ७-९ ११ मुवे तत (→कृत), दे६ विष्णुमायतनं जगत्
-c) ब१ ३ दे१० चाण्डाल- (→चण्डाल-), ब२ ३ -सहित (→
-मादित) -d) ब१ ३ दे५-९ ११ मुवे शुभाशुभम्, ब२ नराधिप,
दे३ ४ सुभामिनि, ते१ सुभावित (→सुभावितम्)

२८ स्नानं कुर्वन्तु ते भूमे स्थण्डिले तदनन्तरम् ।
 अकृत्वा पृथिवीभागं निर्वाप यस्तु कुर्वते ।
 त्वदधीनं जगद् भद्रे तवोच्छिष्टं ततो भवेत् ॥२०॥
 न देवा पितरस्तस्य गृह्णन्तीह कदाचन ।
 पतन्ति नरके घोरे तेनोच्छिष्टेन सुन्दरि ॥२१॥
 प्रेतभागे तु स्थाण्डिल्ये दद्यात् सर्वाल्लिकं स्मृतम् ।
 कृत्वा तु पिण्डसकल्पं नामगोत्रेण माधवि ॥२२॥
 पश्चादश्नन्ति गोत्राणि कुलजाश्चैकभोजना ।
 न दद्यादन्यगोत्रेभ्यो ये न भुञ्जन्ति ह्येकत ॥२३॥

२० ब२ ३ c-f ० -a) ब१ स्थान (→स्नान), दे१-४ ते१ कुर्वति (→कुर्वन्तु), ब१-३ मे भूमि, दे१ ३ ४ ते देवि, दे२ ते१ त देवि (→ते भूमे), दे१० स्नानं कुर्यात्ततो देवि -b) ब१-३ स्थण्डिल, दे१० छिन्दते (→स्थण्डिले), मुवे तदनन्तरे (→तदनन्तर) -d) दे२ ५ ९ ११ निर्वापयस्तु, दे१० निर्वापय तु, मुवे निर्वाप ये तु (→निर्वाप यस्तु), ब१ कुर्वति (→कुर्वते) -e) दे१ ३ ४ १० तमा दानि, दे२ त्वदध्वानि, ते१ त्वदधीनि (→त्वदधीन), दे१ ३ ४ ततो भद्रे (→जगद्भद्रे) -f) दे१ तदाविष्ट, दे३ ४ १० ततोच्छिष्ट, ते१ तयोच्छिष्ट (→तवोच्छिष्ट), ब१ दे६ ७ १० कृत, दे१ ३ ४ हि तद, दे५ हित, दे८ ९ हत, दे११ मुवे हत (→ततो)

२१ -a) दे१ ४ ते (→न), दे५ ८ ९ देव-, दे७ देव (→देवा) -c) दे१ ३ ४ तदेव, दे४ ते देव (→पतन्ति) -d) ब१ ३ रेतोच्छिष्टेन (ब१ च), दे५ ८ ९ तनोच्छिष्टेन, दे१० नोच्छिष्टेन च (→तेनोच्छिष्टेन)

२२ -a) ब१ दे२ स्थण्डिल्ये, ब२ स्थण्डिले, ब३**यो, दे१० स्थण्डिल्य (→स्थण्डिल्ये) -b) दे५ ९ ११ मुवे पूर्वाल्लिक (→सर्वाल्लिक), ब१ श्रुत, ब२ ३ शुभं दे१ सुत, दे३ ४ सूत, दे५ ७ ९ ११ मुवे तु तम, दे८ तु तत्, दे१० नृणा (→स्मृतम्) -d) दे१ नाम्ना (→नाम-), ते१ -गात्रेण (→गोत्रेण), ब१-३ सुन्दरि, दे८ सुधरि (→माधवि)

२३ ब१ दे१ ३ ४ ०, ब२ ३ ab ०, दे१० bc ० -a) दे१० अश्मानि, ते१ अश्नाति (→अश्नन्ति) -c) दे२ ते१ गोत्राणि (→गोत्रेभ्यो) -d) ब२ ३ प्रेतका, दे५ ९ ११ मुवे तत्र वै (→ह्येकत)

२४ ब१ दे१ ३ ४ ab ० -b) दे५ ८ प्रेत (→प्रेत-), ब२ ३ दे५ ९ ११ मुवे सुन्दरि (→माधवि) -c) दे१ *प्रीयेत न दत्तेन

चतुर्णामपि वर्णानां प्रेतकार्येषु माधवि ।
 एव दत्तेन प्रीयन्ते प्रेतलोकगता नरा ॥२४॥
 न दत्त्वा प्रेतभागं तु भुङ्क्ते यस्तत्र मानव ।
 गत्वा महानदीं सोऽपि सचैल स्नानमाचरेत् ॥२५॥
 तीर्थानि मनसा गत्वा त्रिभिरभ्युक्षयेद् भुवम् ।
 एव शुद्धिं ततः कृत्वा ब्राह्मणान् शीघ्रमानयेत् ।
 आगतं च द्विजं दृष्ट्वा कर्त्तव्या स्वागतक्रिया ॥२६॥
 अर्घ्यं पाद्यं ततो दद्याद् हृष्टतुष्टेन माधवि ।
 आसनं चोपकल्पेत् मन्त्रेण विधिपूर्वकम् ॥२७॥

अतः परं ब१ अधिकम्--

तदन्नं प्रेत उच्छिष्टं

पश्चादप्यन्नगोत्राणि कुलजास्त्वैकभोजना । (= २२ab)

न दद्यादन्यगोत्रेभ्यो ये न भुञ्जन्ति प्रेतका ।

चतुर्णामपि वर्णानां प्रेतकार्येषु सुन्दरि ।

एव दत्तेन प्रीयन्ते प्रेतलोकगता नरा । (= २२a-२४d)

२५ -a) ब१ तदन, दे१ ते१ न दत्त, दे४ न दत्ता, दे१० न दत्ते, मुवे अदत्त्वा (→न दत्त्वा), ब१ ३ उच्छिष्ट, ब२ दे१-४ १० ते१ -मुच्छिष्ट (→भागं तु) -b) ब१-३ दे१-४ १० ते१ भुक्त्वा (→भुङ्क्ते), ब१- च, दे१ ४ १० ते१ तु (→यस), ब३ तव (→तत्र), ब३ मानस, दे१ ४ १० ते१ मानवा (→मानव) -c) ब१- दे१-४ १० ते१ स चल (ब३ दे३ चल, दे१ २ चल-, ते१ च३) स्नापनं कुर्यात् (ब१- कृत्वा) -d) ब१ दे१ ४ १० ते१ कृत्वा (ब१ ३ दे४ १० गत्वा) च महानदी (ब१ नदी, दे२ ते१ नदात्)

२६ -b) ब१-३ भुवि, दे१ ४ बुध, दे२ ३ १० ते१ बुधै, दे६ भव (→भुवम्) -c) दे१-४ १० शुद्ध, दे६ शुद्धि, ते१ श्राद्ध (→शुद्धि) -d) दे१ ३ ४ ब्राह्मण, दे२ ६ ब्राह्मणा (→ब्राह्मणान्) -e) ब१-३ दे५-९ ११ मुवे आगताश्च (→आगतं च), दे५ ६ ८ ९ ११ मुवे द्विजान् (→द्विज), दे१० आगतं बह्विजं दृष्ट्वा -f) ब३ ते१ स्वागत क्रिया (ते१ किल), दे१० स्वागतेच्छया (→स्वागतक्रिया)

२७ -a) ब१ दे१ ३ ४ अर्घ-, दे५ ६ ८ ते१ अर्घ्य-, दे११ अर्घ (→अर्घ्य), ब१ -पाद्य (→पाद्य), ब१ २ तत (→ततो), ब१ २ कृत्वा, ब३ दे१ ५ ८ ९ दत्त्वा (→दद्याद्) -b) दे११ हृष्ट (→हृष्ट-), ब३-तुष्टे च, दे५-९ ११ मुवे -पुष्टेन (→तुष्टेन), दे२ ते१ माधव (→माधवि) -c) दे२ आसन्न (→आसन), ब३ दे६ ७ १० ते१ कल्पेन, दे११ कल्पते (→कल्पेत्)

मन्त्र ॥*

इद ते आसन दत्त विश्राम क्रियता द्विज ।
कुरुष्व मे प्रसाद च सुप्रसीद द्विजोत्तम ॥२८
उपविश्यासने भद्रे छत्र सकल्पयेत् पुन ।
निवारणार्थमाकाशे भूता गगनचारिण ॥२९
देवगन्धर्वयक्षाश्च सिद्धसद्या सुरास्तथा ।
धारणार्थं तथाकाशे छत्र तेजस्विना कृतम् ॥३०
प्रेतस्य च हितार्थाय धारयेत वसुधरे ।
एव सहृष्टतुष्टेन प्रेतभागानि गृह्णति ।
आधारणेन छत्रेण ब्राह्मणाय तु दीयते ॥३१

॥* व१ ३ दे१ 'मन्त्र' ०

२८ -a) दे१ देवि (→दत्त)

अस्य मन्त्रस्य स्थाने विविधहस्तलेखेषु पाठोऽधोनिर्दिष्टरूपेण वतते—

ब१ एषामन देवतास्या द्विजराज वदनुग्रहात् प्रासाद्य दत्त्वा सन गृह्णन्ति मन्त्रपूर्वक ब२ ३ प्रासाद्यहस्त त्वासन गृह्णन्ति मन्त्र पूर्वक (ब२ °पूर्ववत्), दे१ आसन देवराजस्यनुज्ञा विश्राम्यता द्विज । पप्रच्छ त्वासन गृह्यतामिति पूर्ववता, दे२ ते१ एषासन देवराज्य स्यनुज्ञाविश्राम्यतो द्विज । प्रसाद तत्त्वासन गृह्यतामिति पूर्ववत् । ज्ञानेन (ते१ ज्ञानाग्नि) शुद्धेन कारणाद्विप्र, दे१ ४ एषासन देव राजस्य आज्ञाविश्राम्यता द्विज । पप्रच्छ त्वासने गृह्यमन्त्रेणानेन पूर्ववत् । ज्ञानशुद्धकरणे विप्र, दे१० एषासन देवरा*स्यनुज्ञाविश्राम्यह ताह विधा । ज्ञानाग्निशुद्धेन कर्मनतेन करण तु विप्र

२९ -a) ब१ ३ °विश्यासन, दे२ ५-७ ११ मुवे °वेश्यासने (→°विश्यासने), दे० ४ शुभ्रे, दे५-९ ११ मुवे विप्र (→भद्रे) -b) ब१ ३ छत्र तत्र प्रकल्पयेत्, ब२ छत्र अप्रकल्पयेत्* -c) ब३ निवा राथमवकाशे तु ब२ निवारार्थमकाशेन -d) ब१ ३ दे -० ७ ८ ११ ते१ गमन- (→गगन-), ब१-वारण, ब३ -वारिण, दे१ -चारणे, दे२ ४ १० ते१ -चारिणे, दे५ -चारिणा (→-चारिण)

३० -a) दे१ दैत्य° (→देव°), दे६ °यक्ष (→°यक्षाश्च) -b) दे१ मिदृश्या, दे२ सिद्धस्यस्य, दे१० सिद्ध शस्य, ते१ सिद्ध साध्य- (→सिद्धसद्या) -c) ब१ ३ वा (ब३ घा) रणा तपमाकाशे ब२ धारणात् परमाकाशे, दे६ धारणाथ महाकाशे -d) दे५-९ ११ मुवे तेजस्विना (→तेजस्विना)

३१ -a) ब२ ३ हि (→च) -b) दे३ ४ धारयति (→धारयेत्), ब३***स्ववसुधरे -c) मुवे पूव (→एव), दे१० °तत्त्वेन (→°तुष्टेन), दे३ पूवस्त हृष्टतुष्टेन -d) ब२ प्रेतो भो गानि, दे१ प्रेतभागानि, दे५ ९ ११ मुवे प्रेतभाग च (→प्रेतभागानि),

आकाशे तत्र पश्यन्ति देवसिद्धपुरोगमा ।
गन्धर्वा ह्यसुराश्चैव राक्षसा पिशिताशिन ॥३२
पश्यमानेषु सर्वेषु प्रेत सन्नोडितो भवेत् ।
ब्रीडमान ततो दृष्ट्वा हसन्त्यसुरराक्षसा ॥३३
एव निवारण छत्रमादित्येन कृत पुरा ।
प्रेतलोकगताना च सर्वदेवर्षिणा पुरा ॥३४
अग्निवर्षं शिलावर्षं तप्त त्रपुजलोदकम् ।
भस्मवर्षं ततो घोरमहोरात्रेण माधवि ॥३५
एव निवारण छत्र दद्याद् विप्राय माधवि ।
पश्चादुपानहौ दद्यात् पादस्पर्शकरे शुभे ॥३६ वे १८८ ४६

दे२ ते१ गल्लसि दे५ ९ ११ मुवे दापयेत् (→गल्लति) -e) ब१ आव रणाथन्तु छत्रन्तु, ब२ आधारणाथन्तु छत्र तु, ब३ आवणाथन्तु उत्राणि दे५ ९ ११ मुवे छत्रमावरणाथ तु -f) ब१ ५ तापयेत्, दे१ ३ ४ च दीयते (→तु दीयते), दे५ ९ ११ मुवे दद्याच्चैव द्विजातये

३२ ब२ ३ ३२a-३३d०, दे१० ३२a-३३b० -a) ब१ आकाश (→आकाशे), दे१ ३ ४ आकाशे प्रपश्यन्ति -b) ब१ दे३ ४ ७ ९ देवा-, दे१ ५ ० ११ मुवे देवा (→देव-) -c) ब१ गन्धर्वाश्च सुराश्चैव दे१ ४ गन्धर्वा किनराश्चैव, दे५ ९ ११ मुवे गन्धर्वा ह्यसुरा सिद्धा -d) ब१ ते१ पिशिताशना, दे१ ३ ८ ७ पिशिताशिन (→पिशिताशिन)

३३ ब२ ३ ० (द्व ३२ पा वि), दे१० ab० -a) मुवे दश्य° (→पश्य°) -b) दे१ २ ६ स (→स-) -c) दे१० अकामाना (→ब्रीडमान) -d) दे१ ४ ते१ हसन्ति, दे६ हसती (→हसत्य-), ब१ हन्यते ब्रह्मराक्षसा

३४ दे६ cd० -a) ब१**, दे२ ते१ छात्र (→छत्रम्) -b) ब१-३ मन्त्रेणापि (ब१°दि) (→आदित्येन) -c) दे७ °सुताना (→°गताना), दे३ ४ तु (→च) -d) दे१ ४ ते१ सवदे (दे३ °दे) वै(दे२ ते१°वे)षधारिणे(दे१ °धारणे)

३५ -a) ब१-३ दे३ ६ अग्निवष- (दे३ ६ °र्वे) (→अग्नि वष), ब१-३ शिलावष- (→शिलावष) -b) ब१ तप्ततप्त-, ब२ ३ तप्ताङ्गार-, दे१० मुवे तप्त तत्र (→तप्त त्रपु-), दे१० घतोदक (→जलोदकम्) -c) ते१ तस्य (→भस्म-), दे१ ४ तमो (→ततो) -d) दे३ ४ अहोरात्राणि (→अहोरात्रेण), दे६ माधवि (→माधवि)

३६ दे१ ३ ४ १० ab०, ब२ ३६d-३७c० -a) दे० ७ निधारण (→निवारण) -b) दे६ माधवि (→माधवि) -c) ब१ उपानह (→उपानहौ) -d) दे१ पदो सुख-, दे३ ४ पादस्पर्श (→पादस्पर्श-)

८८ ४६ उपानहौ च वक्ष्यामि दत्ते भवति यत्फलम् ।
पादौ च तौ न दह्येते यस्य विषय गते ॥३७
तमोऽन्धकारविषम दुर्गम घोरदर्शनम् ।
एकाकी दुःसह लोके पथा येन स गच्छति ॥३८
कालो मृत्युश्च दूतश्च यष्टिमुद्यम्य पृष्ठत ।
अहोरात्रैश्च घोरैश्च प्रेतो नीयेत माधवि ।
दद्यात् तदर्थं विप्राय परत्र च सुखावहम् ॥३९
तप्तबालुमयी सर्वमसिव ण्टक्षुराणि च ।
स तारयति दुर्गाणि दत्तेनोपानहेन तु ॥४०
पश्चाद् दुकूलानि गल्लीयाद् धूप पुष्प च सर्वश ।
विधिना मन्त्रपूर्वेण दातव्य नात्र सशय ॥४१

३७ ब२ abc○ (द्र ३६ पा वि) -a) दे२ १० ते१
उपानह (→उपानहौ), मुवे उपानहोश्च वक्ष्यामि -b) ब१ ३ दत्त
मुवे दाने (→दत्ते) ब१ ३ गुण (→फलम्) -c) मुवे तेन (→
तौ न), दे२-९ ११ ते१ दह्येते मुवे दह्येता (→दह्येते) -d) ब२
विषम ब० विषये, दे६ निलया (→विषय), ब३** दे१ गतौ
(→गते)

३८ -a) ब१ तन्वान्धकार, ब२ ३ दे६ ७ ततो (ब३ ०मो)
न्धकार (दे७ ०रे), दे२ ते१ तमन्धकार- (→तमोऽन्धकार-),
दे१ ३ ४ ते१-विषय (→विषम), दे१० तमेव कारण गन्ध -b)
ब१ ३ विषम, ब२ विषय (→दुर्गम), दे१ घोरससारदर्शनम्, दे३ ४
घोर ससारसागर -c) दे६ दुःसह, ते१ दुःसहो (→दुःसह), दे१ ३
लोक (→लोके) -d) दे१ ३ ४ पश्चाद् (→पथा), दे६ न (→स)

३९ ब२ ३ cd○ -a) ब१ ते१ काले, दे५-८ ११ काल-
(→कालो), ते१ ह्यन्ते (→दूतश्च), दे१ कीलयत्रमदूतिश्च, दे२
कालो मृत्युश्च ह्यन्तेश्च, दे३ ४ कालत्रय अदूतै(दे४ अकृत)श्च,
दे१० कालयतश्च दूताश्च -b) ब१-३ ०मुदगर- (→०मुद्यम्य), दे१
पच्छता, दे२ दच्छत (→पष्ठत), ते१ अयष्टिम ह्यदच्छत -c)
ब१ दे२ ५-९ ११ मुवे ते१ अहोरात्रेण घोरेण -d) ब१ दे५ ९ ११
मुवे प्रेत नयति, दे१ ३ ४ प्रेताना येन, दे२ प्रेता नीयेत, ते१ प्रेत
नायेत (→प्रेतो नीयेत) -e) दे१ ३ ४ दद्याच्चाध ब्राह्मणाय -f)
मुवे पदत्रे (→परत्र), ब१- सुखाय च, दे५ ९ ११ मुवे सुखावहे
(→सुखावह)

४० -a) दे५-९ ११ मुवे भूमि (मुव ०मि) (→सर्वी),
ब१ सन्तसबालुक (ब२ ०का, ब३ ०की) भूमि, दे२ तप्तबालुक-
मयी सर्वा, दे१० तप्तबालुमय सवम -b) ब१-३ असि (ब२ काण्ड,
ब३ व्यास) कण्टकिन तथा, दे५-९ ११ मुवे कण्टकैरुपसस्तु (दे५ ८
०स्तु, दे६ ७ ०स्मृ) ता -c) ब१ ३ स तारयति (ब२ ०न्ति) दुर्गाणि,

यान्ति येन विजानीयात् पृथक् प्रेत नियोजयेत ।

तिलोपचार कृत्वा तु विप्राणा नियतात्मनाम् ॥४२
नामगोत्रमुदाहृत्य प्रेताय तदनन्तरम् ।
शीघ्रमावाहयेद् भूमे दर्भपात्रे च भूतले ॥४३
मन्त्र ॥*

इह लोक परित्यज्य गतोऽसि परमा गतिम् ।
गृह्ण गन्ध मुदायुक्तो भक्त्या मे प्रतिपादितम् ॥४४
सर्वगन्ध सर्वपुष्प धूप दीप तथैव च ।
प्रतिगृह्णीष्व विप्रेन्द्र प्रेतमोक्षप्रदो भव ॥४५
एव वस्त्राणि विप्राय सर्वाण्याभरणानि च ।

दे५ ९ ११ मुवे तेन दुर्गाणि नरति -d) दे१ ४ ०त्तेनोपानह (दे४ ०ही)
शु (दे१ ०बु) मे दे६ ०त्ते***** मुवे ०त्तयोपानहाय वै

४१ दे५ ९ ११ मुवे cd○ -a) ब१ पश्चाद्दत्ता तु
गल्लीयाद्, ब२ पश्चाद्ग धातु दातव्य ब३ पश्चात्कृत्वा तु गल्लीयाद्,
दे१ पश्चाद्दष्टानि गल्लीयाद् दे ४ पश्चाद्दत्तानि गल्लीयान्, दे५ ९ ११
मुवे पश्चाद् धूप च दीप च, दे१० पश्चाद् धूपानि गल्लीयाद्
-b) दे३ ४ रूप (→धूप), ब१-३ नित्यश (→सर्वश), दे५-९ ११
मुवे दद्याद् वै मन्त्रपूर्वकम् -c) दे१० पूर्वमन्त्रेण (→मन्त्रपूर्वेण)

४२ ब२ ३ ○, ब१ दे५ ९ ११ मुवे cd○ -a) मुवे
याति (→यान्ति) दे१ ३ ४ तेन (→येन) -b) दे५ ८ ११ न योज
येत, दे६ ७ न याजयेत (→नियोजयेत), ब१ पथक श्रोतव्यानि च
दे९ मुवे पथक प्रेतैर्न योजयेत -d) दे५ ४ १० विप्रेण (→विप्राणा),
दे५ ४ १० नियतात्मना (दे४ ०न) (→नियतात्मनाम्)

४३ ब१-३ ४३-६२d○ -c) दे३-५ ७-११ ते१ अह्वान
येद् (→आवाहयेद्) दे२ १० भूमि (→भूमे) -d) दे१ ४ ०पात्रैश्च,
दे६ ०पात्र च, दे१० ०पात्रेण (→०पात्रे च)

॥ ब१ ३ ○

४४ ब१-३ ○ (द्र ४३ पा वि) -c) दे१-४ १० ते१
एव चिह्नानि मे तस्मिन् -d) दे१ ३ ४ ग घपुष्प (दे१ ०ष्प)
समर्पित (दे१ ०तै), दे२ १० ते१ गन्धपुष्प समर्चितै, मुवे भक्त्या
प्रेतोपपादितम्

४५ ब१-३ ○ (द्र ४३ पा वि)

४६ ब१-३ ○ (द्र ४३ पा वि) -c) दे१ ४ पुनश्च
पक्वापक्व वै, दे३ पुनश्च पक्वापक्व चैव, दे५-९ ११ मुवे पुन पुनश्च
पक्वान्न -d) दे५-९ ११ प्रयच्छेत्, मुवे प्रयच्छेत्तु (→कल्पयेत्)
दे४ ५ ७ ११ मुवे ते१ वसुन्धरे (→वसुन्धरि)

दे१ ४ १० ते१ पुस्तकेषु श्लोक ४५, ४६ ab स्थाने अधोनिर्दिष्ट
प्रकारेण पाठोऽस्ति—

पुन पक्वान्नक चैव कल्पयेत् वसुधरि ॥४६॥
 एवमादीनि द्रव्याणि प्रेतभागानि सर्वश ।
 पादशौचादित कृत्वा चातुर्वर्ण्यस्य माधवि ॥४७॥
 एव विधि प्रयोक्तव्य शूद्राणा मन्त्रवर्जितम् ।
 अमन्त्रस्य च शूद्रस्य विप्रो मन्त्रेण गृह्णाति ।
 एतत्सर्वं विनिवर्त्य पक्वान्न भोजयेद् द्विजम् ॥४८॥
 भोक्ष्यमाणेन विप्रेण ज्ञानशुद्धेन सुन्दरि ।
 प्रेताय प्रथम दद्यान्न स्पृशेत् परात्परम् ॥४९॥
 सर्वव्यञ्जनसयुक्त पिण्डभागानि कल्पयेत् ।
 देवत्व ब्राह्मणत्व च प्रेतपिण्डे प्रदीयते ।
 मानुषत्व निवापेषु दातव्य सतत बुधे ॥५०॥

दे१ ३ ४ सवगन्ध (दे१ **) सवपुष्प (दे४ °पुष्पा) मन्त्र
 श्रिया देव्या । धूपमन्त्र — वनस्पतिरसो विप्राय वस्त्रा (दे१
 सर्वाण्या) भरणानि च दे२ सवगन्ध सवपुष्प मन्त्रश्रुत्या
 देव्या । धूपमन्त्र — वनस्पतिरस वस्त्राणि विप्राय सर्वाण्या-
 भरणानि च दे१० सवगन्ध सवपुष्प मन्त्रश्रिया दद्याद् धूप
 मन्त्रेण तस्य ते ते१ सवग धस्सवपुष्प मन्त्रशुद्धया देव्याधूम-
 मन्त्र वतस्यन्ति रस वस्त्राणि विप्राय सर्वाण्याभरणानि च

४७ ब१-३ ० (द्र ४३पा वि) -b) दे५ °भोगानि, दे७
 °भाग्यानि, मुवे °भोग्यानि (→°भागानि) -c) दे५ ९ मुवे
 °शौचादिभि दे८ °शौचादिभि (→°शौचादित) -d) दे१
 °वर्णास्य, दे१ °वर्णस्य (→°वर्णस्य)

४८ ब१-३ ० (द्र ४३पा वि) -a) दे५ ८ ९ मुवे ते१
 विधि दे७ सिद्धि (→विधि) दे१० -त्रयेकृत्य, मुवे ते१ प्रयोक्तव्य
 (ते१ °व्या) (→प्रयोक्तव्य) -d) दे१० द्विजो (→विप्रो) मुवे
 विप्रो गृह्णाति मन्त्रत -e) दे२ एत, ते१ एते (→एतत्), दे२ ते१
 विनिवृत्ते, दे३ ४ विनिवृत्त, दे१० विनिवृत्त्य (→विनिवृत्त्य) -f) दे६ ७
 द्विजान (→द्विजम्)

४९ ब१-३ ० (द्र ४३पा वि) -a) दे१ ४ भक्ष° दे३ ७
 भक्ष° दे६ भक्ष्या°, दे१० भोज्य° (→भोक्ष्य°) -c) दे६ प्रथमे
 (→प्रथम) -d) दे७ स्पृश्यते (→स्पृशेत्), दे२-४ ७ ११ ते१ परा
 पर दे१० परस्पर (→परात्परम्) -cd) दे१ हरिद्वीतामय प्रथम
 दद्यान्न स्पृशेत् पर

५० ब१-३ ० (द्र ४३पा वि) -a) मुवे सव (→
 सव-), दे१ ४ °सयुक्तान (→ °सयुक्त) -b) दे१० विन्दु° (→
 पिण्ड°), दे१ °भागास्तु (→°भागानि), दे२-९ ११ मुवे प्रेतभाग

त्रिभि स्थाने प्रदातव्य विधिना मन्त्रसयुक्तम् ।
 एव विप्रेषु प्रेतेषु एककालो न विद्यते ॥५१॥
 हस्तशौच पुन कृत्वा ह्युपस्पृश्य यथाविधि ।
 समन्त्र प्रतिगृह्णाति पक्वान्न भक्ष्यभोजनम् ॥५२॥
 भुज्यमानस्य विप्रस्य प्रेतभागानि नित्यश ।
 ज्ञातिवर्गेषु गोत्रेषु सबन्धिस्वजनेषु च ॥५३॥
 भाग तत्र प्रदातव्य तस्याथ यस्य विद्यते ।
 दीयमानस्य विप्रस्य वारणीय न कस्य चित् ॥५४॥
 निवारयति यो दत्त गुरुहत्याफल लभेत् ।
 न देवा प्रतिगृह्णाति नाग्रय पितरस्तथा ॥५५॥
 एव विलुप्यते धर्म प्रेतस्तत्र न तुष्यति ।

वे १८८ ६६

प्रकल्पयेत् -d) दे१ ४ प्रभासते (दे४ °ति), दे५ ७ ९ ११ प्रदायति
 दे६ १० प्रदास्यति (→प्रदीयते), द प्रेतपिण्डेषु भासति -e) दे६ ते१
 मानुषत्व***** -f) मुवे ज्ञातव्य (→दातव्य)

५१ ब१-३ ० (द्र ४३पा वि) -a) दे२-४ १० ते१
 त्रिभि स्थाने, दे५-९ ११ मुवे पितस्थाने (→त्रिभि स्थाने) -b)
 दे२ ४ ५ मुवे विधाना (मुवे °नान) (→विधाना) -c) दे१ ३ ४
 विधेषु मुवे प्रेतेषु (→विप्रेषु), मुवे विप्रेषु (→प्रेतेषु) -d) दे१
 ह्यरु-, दे२ ए* दे१० सर्व-, मुवे एव ते१ ये च (→एक-),
 दे१ ४ -काले (→-कालो)

५२ ब१-३ ० (द्र ४३पा वि) -a) दे१ ४ तत् (→
 पुन) -b) दे१ ११ ते१ उपस्पृश्य (→ह्युपस्पृश्य), दे५ ८ ९ °विधि
 (→°विधि) -c) दे५ °म त्रे, ते१ °मन्त्र (→°मन्त्र) -d)
 दे२-४ ८ ९ ११ भक्ष° (→भक्ष्य°)

५३ ब१-३ ० (द्र ४३पा वि) -a) दे१ भुज° (→
 भुज्य°) -b) दे१ °भागास्तु, दे५ ९ ११ मुवे °भाग च (→°भागानि)
 -c) दे१ ३ ४ विप्रेषु, दे२ १० ते१ मित्रेषु (→गोत्रेषु) -d) दे६ °सु°
 (→°स्व°) दे१ वा (→च)

५४ ब१-३ ० (द्र ४३पा वि) -१) दे१ भागास
 दे५-९ ११ मुवे भागास (→भाग), दे१ ५ ८ ९ ११ मुवे प्रदातव्यस (→
 प्रदातव्य) -c) दे१ दीयमान त विप्रस्य, दे५ ९ ११ विप्रस्य दीयमान
 (दे७ ११ °ने) तु, मुवे विप्राय दीयमाने तु -d) दे६ ७ वरणीय
 (→वारणीय), दे६ कर्हिचित्, मुवे केनचित् (→कस्य चित्)

५५ ब१ ३ ० (द्र ४३पा वि) -a) दे४ निवारयति
 (→निवारयति), दे६ ये (→यो) -b) ते१ °भय (→°फल),
 दे७ ७ ९ भवेत् (→लभेत्)

५६ ब१-३ ० (द्र ४३पा वि) -a) दे१० विष्णुव्रते, →

८६६ एव सचिन्त्यमानस्य यथा धर्मो न लुप्यते ॥५६
 ज्ञातिसबन्धिमध्ये तु यो दद्यात् प्रेतभोजनम् ।
 हृष्टेन मनसा विप्रो प्रेतभाग विशेषतः ॥५७
 कूटवत प्रतितिष्ठेत दृष्टा तृप्तिं स गच्छति ।
 एव तु प्रेतभावेन शीघ्र मुञ्चति किल्बिषात् ॥५८
 तृप्तिं ज्ञात्वा तु विप्राय पक्वान्नेन स माधवि ।
 दातव्यमुदकं तत्र पाणावभ्युक्षणं ततः ॥५९
 दृष्टा तु प्रोक्षितं तेन उच्छिष्टं न विसर्जयेत् ।
 ब्राह्मणे नाप्यनुज्ञातं शीघ्रं सरम्भयेत् ततः ॥६०
 दातव्यं तत्र चोच्छिष्टं येन हेतुमर्गहितम् ।
 उपस्पृश्य विधानेन मम तीर्थगतेन च ॥६१
 शचिर्भत्वा तु विधिवत् कृत्वा शान्त्युदकानि तु ।

विलप्यते) दे३ धर्मे (→धर्म) -b) दे६ दृश्यति ते१ तप्यति (→
 तृप्यति) -c) दे५-११ मुवे विचिन्त्य° (→सचिन्त्य°), दे४°मनसा
 (→मानस्य) -d) दे६ धर्मेण (→धर्मो न), दे१० लिप्यते (→लुप्यते)

५७ ब१-१ ० (द्र ४३ पा वि) -a) दे३-५ ८ ९
 °सम्बन्ध° (→°सम्बन्धि°) -c) दे३ दृष्टेन (→हृष्टेन), दे१ ४ १० ११
 मुवे ते१ विप्रे, दे७ विप्र- दे३ विप्र (→विप्रो) -d) दे४ °भोग
 दे६ ७ °भागे (→°भागे)

५८ ब१ ३ ० (द्र ४३ पा वि) -a) दे२ ते१ एतावत्,
 दे६ ७ कटवान् (→कटवत्) दे८ ९ ११ °निष्ठेत दे१०°तिष्ठेति (→
 °तिष्ठेत) -b) दे५-९ ११ मुवे न (→स) -c) दे१ ३ ४ वै (→त),
 दे१ ३ ४ °भावे तु (→°भावेन) -d) दे१० बाह्य (→शीघ्र),
 दे६ ७ १० ते१ मुचन्ति (→मुञ्चति), दे१० किल्बिष (→किल्बिषात्)

५९ ब१-१ ० (द्र ४३ पा वि) -a) दे१ ३ ४ तु जातु
 (→ज्ञात्वा तु), दे५-९ ११ मुवे विप्रस्य (→विप्राय) -b) दे५ ९ ११
 मुवे तु (→स) -c) दे५-९ ११ मुवे तस्य (→तत्र) -d) दे१०
 प्राणवल्याक्षणं ततः

६० ब१-१ ० (द्र ४३ पा वि) -a) दे२ १० ते१
 प्रोक्षित, दे५ ८ ९ ११ मुवे प्रोक्षित, दे६ ७ प्रोक्षित (→प्रोक्षित) -b)
 दे५ उच्छिष्टं न (→उच्छिष्टं न), दे१ ३ ४ विवर्जयेत् (→विसर्ज-
 येत्) -c) दे४ १० ते१ ब्राह्मणे (दे४ °णो) नाम्य°, दे६ ब्राह्मणो
 नाप्य° (→ब्राह्मणे नाप्य°) -d) दे२ ते१ तदा, दे१० कृत (→ततः)

६१ ब१-३ ० (द्र ४३ पा वि) -a) दे५-११ ते१
 उच्छिष्टं (→चोच्छिष्टं) -d) दे१ ३ ४ तु (→च)

६२ ब१-३ a-d ० (द्र ४३ पा वि) -b) दे२ ४ ते१
 शान्त्यो°, दे१० शात्या° (→शा त्या°) -c) ते१ देवी (→देवि)

प्रणम्य शिरसा देवि निवापस्थानमागत ।

मन्त्रे स्तुतिस्तु कर्त्तव्या तव भक्त्याऽवतिष्ठता ॥६२

नमो नमो मेदिनि लोकमात-

रुर्वी मही शैलशिला धरा च ।

नमो नमो धारिणि लोकधात्रि

जगत्प्रतिष्ठे वसुधे नमोऽस्तु ते ॥६३

एव निवापदानेन तव भक्तेन सुन्दरि ।

दद्यात् तिलोदकं तस्य नाम गोत्रमुदाहरेत् ॥६४

गवा शुभौ तु चरणौ नमस्कृत्वा द्विजोत्तमम् ।

पाणिना पाणि सगृह्य मन्त्रेणोत्थापयेद् द्विजान् ।

दद्याच्छ्रय्यासनं देवि तथैवाञ्जनकङ्कुणम् ॥६५

-d) दे० १० ते१ निर्वाप° (→निवाप°), दे५ ११ आगता (→
 आगत) -e) ब१****, ब२ दे२ ४ १० ते१ स्ना (ब२ ३ श्रो,
 दे२ ४ स्तो) तव्यानि च, दे१ स्तोत्राया एव (→मन्त्रे स्तुतिस्तु),
 ब१-३ दे२-४ १० ते१ मन्त्राणि, दे१ मन्त्रास्तु (→कर्त्तव्या) -f) ब१-३
 मम (→तव), ब१- दे१-११ ते१ व्यवस्थित (→[अ]वतिष्ठता)

६३ -a) दे२ °नाथै, दे५ ८ °नाथ (→°मातर), दे१० नमो
 नमो देवि लोकमाता -b) दे२ ते१ उर्वी दे५ ८ ९ ११ मुवे उर्वी
 दे० ७ तुष्ट्य (→उर्वी) मुवे °शिला धरायै (→°शिला वरा च), दे१०
 ऊर्वी महालक्ष्मि शिलाधरा च -c) दे१ धारिणि दे२ धारणा, दे३
 धारणी, दे४ धारिणी ते१ धारण- (→धारिणि), दे२ ४ °धात्री (→
 °धात्रि) दे१० नमो नमो मे धरणी लोकनाथ -d) दे२-४ ते१
 प्रतिष्ठा दे६ प्रहृष्टे (→प्रतिष्ठे), दे२ ४ वसुधा, ते१ वास्तु* (→
 वसुधे), दे१० जुगपतिष्ठा वसुधा नमोस्तु ते

६३ श्लोकस्य स्थाने ब१ ३ पाठ —

नमो नमो मेदिनी लोकधात्रि (ब१ °रात्रि) नमो (ब२ ३ नम)
 महि (ब२ उर्वी, ब३ उर्व) महाशैल गिरिधारिणि ।

धारिणि नमः ।

धारिणि काश्यपि जगत प्रतिष्ठे वसुधे नमोस्तु ते ।

वैष्णवि भूतधात्रि नमोस्तु ते ।

अतः परं ब१ ३ अधिकम्—

*सर्वत्र सर्व वस प्रतिष्ठे निवापनाद्रोचि नमो नमोस्तु ते ।

६४ -a) दे१ ३ ते१ निर्वापदानेन, दे४ नित्यं प्रदानेन, दे१०
 निर्वापदानेन (→निवापदानेन) -b) ते१ स च (→तव) -c) दे३
 दत्ता, दे४ दत्त्वा (→दद्यात्), ब२ तत्र (→तस्य) -d) दे१ उदारयन्
 (→उदाहरेत्)

६५ दे६ ७ ६५ d ६६a ०, दे१ ६५e-७५b ०, दे३ ६५f-
 ७५b ० -a) ब१-३ दे५-९ ११ मुवे जानुभ्यामवनि (ब१-३ °नी)

अञ्जन कङ्कण गृह्य शय्यामाक्रम्य स द्विज ।
 मुहूर्त्तं तत्र विश्राम्य निवापस्थानमागत ।
 गवा लाङ्गूलमुद्धृत्य ब्राह्मणे हस्तमाददे ॥६६॥
 पात्रेणौदुम्बरस्थेन कृत्वा कृष्णतिलोदकम् ।
 उदाहरन्ति मन्त्राणि सौरभेयान् द्विजातय ॥६७॥
 मन्त्रपूत तदा तोय सर्वपापप्रणाशनम् ।
 उद्धृत्य तच्च लाङ्गूल निवापाभ्युक्ष्य वारिणा ॥६८॥
 पश्चात् प्रेत विसर्ज्यैव दद्याद् दान द्विजातये ।
 निवापमन्त्रमशुचि दद्याद् वायसतर्पणम् ॥६९॥

गत्वा (दे० कृत्वा), दे० १० ते० गवा शुभाभ्या च णे (दे० १० णा, ते० १ णै) -b) मुवे नमस्कृत्य (→नमस्कृत्वा), दे० ५-११ मुवे द्विजोत्तमान् (→द्विजोत्तम) -c) दे० ८ ११ मुवे पाणि सगृह्य हस्तेन, दे० ६ पाणि सगृह्य***, दे० ७ विप्रस्य पाणि सगृह्य, दे० १० पाणिना पाणि सगृह्य -d) दे० ११ द्विजम् (→द्विजान्), ब० १ मन्त्रेणाध्यापयेत् द्विजान्, दे० १० मन्त्रेण स्थापयेद् द्विजम् -e) दे० ४ दद्याच्छय्याशेषतश्च -f) दे० २ कङ्कणि, ब० १ कङ्कणी (→कङ्कणम्), दे० ४ कृत सव तु सवश, ते० १ त चवा(ते० १ ना) जनककणे (ते० १ ण)

६६ दे० १ ३ ४ ० (द्र ६५ पा वि), दे० ७ २ a ० (द्र ६५ पा वि) -a) दे० १० अजनि- (→अञ्जन) -b) दे० १० प्राडमुखाक्रम्य स द्विज -c) दे० ६ महत्, दे० ७ महत् (→मुहूर्त्त), ब० २ दे० ५-११ मुवे विश्राम्य (→विश्राम्य) -d) ब० २ निवात°, दे० १० ते० निवास° (→निवाप°) -f) ब० ३ ब्राह्मणो हस्त(ब० २ तु)माददत्, दे० ५ ११ मुवे दद्याद् ब्राह्मणहस्तके, दे० १० ब्राह्मणे हस्तमाददे

६७ दे० १ ३ ४ ० (द्र ६५ पा वि), ब० ३ ab ० -a) दे० ११ मुवे पात्रेणो (→पात्रेणो), दे० १० ते० [उ]दुम्बरस्थेषु (→[उ] दुम्बरस्थेन), ब० १ मासुद्वरशुचि**, दे० ६ पात्रेणौदुम्बरस्थेन -b) ब० १ तत्र (→कृष्ण-) -c) ब० १ तदा वहति, दे० १० ते० उदाहरति, दे० ५ ११ मुवे उदाहरेत्तु (→उदाहरन्ति), दे० ५ ११ मुवे मन्त्रान्वै (→मन्त्राणि) -d) ब० १-३ दे० ७ ते० सौरभेया, दे० १० सौरवानि (→सौरभेयान्)

६८ दे० १ ३ ४ ० (द्र ६५ पा वि), ब० ३ ६८cd ० -a) दे० १० ते० तु तोय वै (→तदा तोय) -c) ब० १ उद्धृत्य** लाङ्गला -d) ब० १ दे० १० ते० निवा (दे० १० वा) पाभ्युक्ष्य (दे० १० क्ष्य) वारिणा (ते० १ कारिणा), दे० ५ ११ मुवे तोयेनाभ्युक्ष्य वै तत

६९ दे० १ ३ ४ ० (द्र ६५ पा वि), ब० ३ cd ० -a) ब० ३ प्रेत-, दे० १० गते(→प्रत), ब० ३ -विसर्गेण, दे० ११ विसर्जन्ति, दे० ७ विसर्ज्यैव (→विसर्ज्यैव) -b) दे० १० दत्त (→दान), ब० ३

गत्वा तु ब्राह्मणेनापि स्वगृहं यत्र तिष्ठति ।
 पक्वान्नं भोजयेत् सर्वं न तिष्ठेत् प्रतिवासिकम् ॥७०॥
 पिपीलादीनि भूतानि प्रेतभागेन सर्वश ।
 कृत्वा तु तर्पणं देवि यस्मार्थं तस्य कल्पयेत् ॥७१॥
 भुक्तेषु तेषु सर्वेषु दीनानाथान् प्रतर्प्य च ।
 प्रेतराजपुरं गत्वा प्रयच्छन्ति च माधवि ॥७२॥
 सर्वान्नमक्षयं तस्य दत्तं विप्रेषु सुन्दरि ।
 कर्त्तव्यमेव संस्कारं प्रेतभावविशोधनम् ॥७३॥
 नेमिप्रभृतिभिः शौचं चातुर्वर्ण्यस्य सर्वतः ।
 भविष्यति न सदेहो दृष्टपूर्वं स्वयंभुवा ॥७४॥

वे १८८८५

द्विजात्तम (ब० १ म) (→द्विजातय) -c) दे० १० निधायम् (→निवापम्), ब० १ दे० मुवे अशुचि, दे० १० अशुचिर (→अशुचि) -d) दे० ६ पापस°, ते० १ रूपस° (→वायस°)

७० दे० १ ३ ४ ० (द्र ६५ पा वि), ब० ३ cd ० -a) ब० ३ ब्राह्मण (ब० २ णे) पश्चात्, दे० ५ ६ ८ ब्राह्मणो नापि, मुवे ब्राह्मणेभ्याऽपि (→ब्राह्मणेनापि) -b) दे० ८ स्वगृह (→स्वगृह) -d) दे० १० वासक (→वासिकम्), दे० २ न तिष्ठे व्यतिवासिका, ते० १ न तिष्ठेद्वय (→न तिष्ठे व्यतिवासिका)

७१ दे० १ ३ ४ ० (द्र ६५ पा वि), दे० १० ते० ७१c-७२ b ० -a) ब० २ पिपीलादीनि, दे० ५-११ मुवे पिपीलादीनि (→पिपीलादीनि) -b) दे० ५ ८ ९ मुवे भागं च (→भागम्), दे० १० सवत (→सवश)

७२ दे० १ ३ ४ ० (द्र ६५ पा वि), दे० १० ते० ab ० -b) ब० ३ ह्येकं भो (ब० १ भ) क्षान्तिं सवश -d) ब० ३ दे० ५-११ मुवे प्रयच्छति (→प्रयच्छन्ति), दे० ५-११ मुवे स (→च)

७३ दे० १ ३ ४ ० (द्र ६५ पा वि), दे० १० ७३b-७४c ० -a) दे० १० शवान्नम् (→सर्वान्नम्), दे० १० शवान्नं भक्षयेत्तस्य -b) दे० १० दद्याद् (→दत्त), दे० १० विप्रेण, दे० ५-११ मुवे भवति (→विप्रेषु) -c) ब० १ एकं करात्, दे० ५ ११ मुवे कर्त्तव्य एव (→कर्त्तव्यमेव), दे० ५-११ मुवे संस्कार (→संस्कार) -d) ब० ३ दे० ७ भाग- (→भाव-), दे० ५ ११ मुवे निवशोधन (→विशोधन)

७४ दे० १ ३ ४ ० (द्र ६५ पा वि), दे० १० abc ० -a) दे० १० नेमा (→नेमि), ब० ३ नेमिप्रभृतिशौचं -b) ब० १ दे० ७ चातुर्वर्ण्यस्य (→चातुर्वर्ण्यस्य) -d) ब० ३ दे० २ दृष्ट (→दृष्ट-), दे० १० दद्याद्वि (→दृष्टपूर्व)

कृत्वा तु धर्मसकल्प प्रेतकार्यं विशेषत ।
न भेतव्य त्वया पुत्र कृतसस्कारलक्षणम् ।
विस्तरेण मया प्रोक्त प्रत्यक्ष नारदस्य च ॥७५॥
त्वया वत्स सुतस्यार्थे व्रतमेक प्रतिष्ठितम् ।
नेमिप्रभृति लोकेषु पितृयज्ञ भविष्यति ॥७६॥
एव ज्ञास्यसि वत्स त्वं न शोक कर्तुमर्हसि ।
श्रियानिधि स ते दिव्य ब्रह्मलोक सदाक्षयम् ॥७७॥
एवमुक्त्वा तदात्रेय शौचकर्म यथाविधि ।
दातव्य तु तृतीये च मासे सप्तनवेषु च ।
एकादशे द्वादशे तु कुर्यात् सवत्सरक्रियाम् ॥७८॥

७५ दे१ ३४ abO -b) ब१ ३ प्रेतकम्म, दे१० व्रतकाय (→प्रेतकाय) -c) दे६ ७ भीतव्य (→भेतव्य), ब१- भयात् (→त्वया), ब३ पुत्र दे५ ८ ९ तत्र (→पुत्र) -d) दे५ ९ ११ मुवे प्रेतकार्ये कृते सति, ते१ कृत***** -e) ब३ विस्तरेण (→विस्तरेण), ब१ ३ यथा (→मया) -f) दे१ ४ तु (→च), दे१० प्रत्यक्ष चादरस्य च

७६ -a) ब१ ३ च यत्, दे१० तत्स (→वत्स), दे१० सुत-स्याथ (→सुतस्यार्थे) -b) ब१ दे१ १० क्रतुमेक, दे५-९ ११ मुवे क्रतुरं ते१*****मेक (→व्रतमेक), दे५-९ ११ मुवे प्रतिष्ठित (→प्रतिष्ठित) -c) ब१- तेन, दे५-९ ११ मुवे तस्मात् (→नेमि-) -d) दे१ ५-९ ११ मुवे यज्ञो (→यज्ञ)

७७ ब२ cdO -a) ब१-३ दे५ ९ ११ मुवे यास्यसि, दे१० ज्ञात्वास्य (→ज्ञास्यसि), ब१-३ पुत्र (→वत्स) -b) ब२ ३ शोक कर्तुं न चाहसि -c) ते१ क्रिया° (→श्रिया°), दे१ ३ ४ द्रव्य (→द्रव्य), ब१*व निवेशन प्रेत्य -d) ब१ तथाक्षय (→सदाक्षय) -cd) दे५ ९ ११ मुवे शिवलोक ब्रह्मलोक विष्णुलोक न सशय

७८ ब१ cO, ब२ दे७ ७८c-७९dO -a) दे२ तु दात्रेय दे७ तदात्रेया, ते१ तु धात्रेय (→नदात्रेय), ब१- एवमुक्त स्नदावष (ब२ °षे) -b) दे५ ९ ११ मुवे पित° (→शौच°) -c) द१ न पयन, दे२ १० ते१ तृतीयेन, दे६ तत्र ये च (→तृतीये च), द४ मन्त्रदातव्य नपेन -d) ब१*****सप्तमे, ब२ मासे नव सप्तमे, दे१ सप्तमे न च सैषु च, दे३ मासे सप्तमे नृपेषु, दे४** सप्तमे न येषु -e) दे५ ८ एकादश (→एकादशे), दे२ द्वाभासे*, दे३ ४ द्वाशेषु दे५ ८ ८ ९ ११ मुवे तथा मासे, दे१० द्वादशे च (→द्वादशे तु), ब१ २ एकादशेषु मासेषु, ते१ एकादशे द्वाभासेषु -f) ब१ दद्यात् सप्तमसंक्रिया, ब२ दद्यात् सम्ब*रा क्रिया, दे२ ते१ दद्यात् सा (ते१ स) वत्सरे(ते१ र)क्रिया (ते१ क्रुधा), दे५ ६ ८ ९ ११ मुवे दद्यात्सा (दे६ स) वत्सरी (दे६ °रे, मुवे °री) क्रियाम्

प्रेतमाह्वानन कृत्वा शुचिर्भूत्वा समाहित ।
पक्वान्न भोजयेद् विप्र प्रेतभाग यथाविधि ॥७९॥
मन्त्रयुक्तोपचारेण चातुर्वर्ण्यस्य सर्वत ।
वृषलानाममन्त्राणां प्रयोक्तव्य यथाविधि ॥८०॥
प्रेतकार्ये विनिर्वृत्ते पूर्णे सवत्सरेषु च ।
आयान्ति जन्तव केचिद् गत्वा गच्छन्ति चापरे ॥८१॥
पितामह स्नुषा भार्या ज्ञातिसबन्धिबान्धवा ।
यद्येन बहव सन्ति स्वप्नोपममिदं जगत् ॥८२॥
मुहूर्त्तं स्वयं रोदित्वा ततो यान्ति पराङ्मुखम् ।
स्नेहपाशेन ये बद्धास्ततो मुञ्चन्ति मानवा ॥८३॥

७९ ब२ दे७ O -a) ब२ प्रेता**नन, दे१ प्रेताना ह्वयन, दे३ प्रेतमा**नन, दे५ ६ ८ ९ ११ मुवे प्रेतस्यावाहन, दे१० प्रेतमावाहन (→प्रेतमाह्वानन), ब१*****कृत्वा -c) ब१ २ पक्वान्न (→पक्वान्न), ब१ दे४ १० विप्र, दे२ विप्रा, दे२ विप्रो, दे५ ६ ८ ९ ११ मुवे तत्र, ते१ विप्र (→विप्र) -d) दे६ °भागे (→°भाग)

८० दे१ O ब२ cdO -a) ब१ २ °चारे तु, ब३ °चारेषु (→°चारेण) -b) ब१ दे४ ४ ७ °वणस्य (→°वण्यस्य), ब३ दे४ ४ सवश (→सवत) -c) दे१ वषता°, दे२ ३ वृषता°, दे१० वषता°, ते१ वषता°, + वृषता° (→वृषला°) -d) दे१ ४ १० प्रयोक्तव्या (→प्रयोक्तव्य)

८१ -a) ते१ °काय- (→°कार्ये), ब१ ३ निवृत्ते च, दे५ ९ ११ मुवे निवृत्ते तु (→विनिवृत्ते) -b) ब१ देय***भोजन, ब२ ३ देयमन्नादि (ब२ °न्वादि) भोजन, दे१ ५ ९ ११ मुवे पूर्णे सवत्सरे तथा -c) दे२ मुवे प्रयान्ति, दे९ प्रयाति (→आयान्ति)

८२ -a) दे२ ८ १० ते१ पितामहा (→पितामह), ब३ त्वया (→स्नुषा), दे६ ७ पितामहस्तु भाषाया (दे७ °य) -b) दे६ ७ इति (→ज्ञाति-), दे६ -बान्धव (→-बान्धवा) -c) ब१-३ दे५ ८ ९ ११ मुवे यद्येते, दे६ ७ येह्यते, दे१० यद्येव (→यद्येन), ब१ शान्ति (→सन्नि)

८३ ब१-३ O -a) दे५-९ ११ मुवे स्वयं मुहूर्त्त (दे६ ११ °र्त्तं) रोदित्वा -b) दे१ ३ ४ १० परा गति, दे५-९ ११ मुवे पराङ्मुख (→पराङ्मुख) -c) दे५ ८ ९ ११ मुवे बद्धो वै (→ये बद्धास) -d) दे२ १० मुच्यति (→मुञ्चन्ति), दे२ मानव (→मानवा), दे५-९ ११ मुवे क्षणाद्भान् (दे६ ७ °द्वा) मुच्यत तत -cd) ते१ स्नेहपाशेन ये चत्वारस्ते मुञ्चन्ति मानवा

कस्य माता पिता कस्य कस्य भार्या सुतास्तथा ।
युगे युगेषु वर्तन्ते मोहपाशेन बध्यते ।
स्नेहभावेन कत्तव्य सस्कार क्रियते मम ॥८४॥
भूतपूर्व च ते वत्स सृष्ट पूर्व स्वयम्भुवा ।
त्वया सकल्प्य धर्मश्च पितृयज्ञ भविष्यति ॥८५॥
प्रेतकार्ये निवृत्तेऽपि पितृत्वमुपयान्ति ते ।
मासे मासेन कर्त्तव्य पितृदेवततर्पणम् ॥८६॥
पिता पितामहश्चैव तथैव प्रपितामह ।
दद्याद् ब्रह्ममुखायेति अमावास्या भविष्यति ॥८७॥
एवमुक्त्वा तदात्रेय श्राद्धोत्पत्तिविनिश्चयम् ।

८४ दे० ७ efO -b) ब१-३ दे० ७ सुतस्य (→सुतास्य)
-c) दे० १ युग च, दे० ११ मुवे युगे तु (→युगेषु) दे० १० युगे युगे
प्रवृत्त ते -d) दे० २ ते० वन्द्यते, दे० ९ वद्धते, दे० १० यन्त्रिता (→
वध्यते), दे० १ वध्य वै मोहपाशकै -e) ब१ मोह° (→स्नेह°),
दे० ८ ९ ११ मुवे कत्तव्य (→कत्तव्य) -f) ब१- सस्कार (→
सस्कार), दे० ८ ९ ११ मुवे सस्कारो हि मृतस्य च

८५ दे० ९ ११ मुवे O, ब० ३ cdO -a) ते० मे (→
ते), ब१-३ भूत सव (ब२ ३ पूव) नाम वत्स -b) ब१-३ पृष्ठ
दे० ३ मष्ट (→सृष्ट), ब१ २ स्वयम्भुव (→स्वयम्भुवा) -c) ब१
त्वमेक***** -d) दे० १ यज्ञो (→यज्ञ)

अतः परं दे० ९ ११ मुवे अधिकम्—

*मातापितृसहस्राणि पुत्रदारशतानि च ।

ससारं पुत्रभूतस्य कस्य ते कस्य वा वयम् ।

स्वयम्भुवा विधि प्रोक्त प्रेतसस्कारलक्षण ।

[-१ दे० ७ O -२ दे० ७ O, मुवे °भूतानि (→°भूतस्य)]

८६ ब२ ३ abO -a) दे० १० °काय (→°कार्ये),
दे० ९ ११ मुवे निवृत्ते तु (→निवृत्तेपि) -b) दे० १ ३ ४ प्रेतत्वम्
(→पितृत्वम्), दे० ९ ११ मुवे पितृत्वमुपजायते -c) ब१ मासे
च (→मासेन), दे० ९ ११ मुवे मासि मासि ह्यमाया व -d)
दे० ९ ११ मुवे कत्तव्य पितृतपणम्, दे० १० पितृयज्ञ भविष्यति

८७ -a) दे० १ °मह, दे० १ °महास (→°महश) -b) दे० २ ६
ते० प्रपितामहा (दे० २ °ह) (→प्रपितामह) -c) ब१ °मुखे बाप्यै,
ब२ °मुखो इति, ब३ °मुखो ह्येते, दे० २ ते० °मुखे ये ते, दे० १० °मुखे
य ते (→°मुखायेति), दे० ९ ११ मुवे जुहुयाद् ब्राह्मणमुखे -d)
दे० १ अमाया वै (→अमावास्या), दे० ९ ११ मुवे तस्मीभवति शाश्वतो

८८ -a) दे० ७ °मुक्तस् (→°मुक्त्वा), ब२ तदा तेन,
दे० ९ ११ मुवे स आत्रेय (→तदात्रेय) -b) ब१-३ श्राद्धोत्पत्ति,

मुहूर्तं ध्यानमादाय तत्रैवान्तरधीयत ॥८८॥
नारद उवाच ।*

श्रुत्वा तु मृतसस्कारमात्रेयोक्त यथाविधि ।
चातुर्वर्ण्यस्य सर्वेषां त्वया धर्मं प्रतिष्ठितम् ॥८९॥
पितृयज्ञममाश्राद्ध मासि मासि दिन तथा ।
वर्त्तयन्ति यथान्याय ऋषयश्च तपोधना ॥९०॥
निर्दिष्टो नेमिरात्रेण शूद्राणां मन्त्रवर्जितम् ।
नेमिप्रभृति श्राद्ध वै करिष्यन्ति न सशय ॥९१॥
भविष्यति न सदेहो बृहस्पतिसमा मति ।
स्वस्त्यस्तु ते महाभाग यास्यामि मुनिसत्तम ॥९२॥

वे १८८ १०५

दे० ९ ११ मुवे पितृयज्ञ- (→श्राद्धोत्पत्ति-), ब१ ३ विधीयता (ब२
°त), दे० १-विनिर्णय (→विनिश्चयम्) -c) दे० १० ध्वनिम् (→
ध्यानम्), दे० ९ ११ मुवे आस्थाय (→आदाय) -d) ते० १ °धीय
ताम् (→°धीयत)

* दे० O, दे० १ श्रीनारद उवाच, दे० १० ११ नारद उ०

८९ -a) ब२ त (→तु), ते० श्रुत्वा तमुपसस्कार
-b) ब२ अत्रैयोक्त, दे० २ ते० आत्रेयोक्त (→आत्रेयोक्त), ब१ २
°विधि, दे० ३ ४ °विधि (→°विधि) -c) दे० २ ७ °वणस्य, दे० ४
°वर्ण्यस्या (→°वर्ण्यस्य), दे० ९ ११ मुवे सवस्य (→सर्वेषां) -d)
दे० २ ५ ६ ८-१० ते० धम-, दे० ११ मुवे धम (→धम), दे० ९ ११
मुवे -प्रतिष्ठित (→प्रतिष्ठित)

९० ब२ ३ O -a) ब१ पितृयज्ञेषु च श्राद्धे, दे० २ ५-११
मुवे पितृयज्ञम् (दे० १० °म) प (दे० ७ °पा) श्राद्धे -b) दे० ९ ११
मुवे दिने (→दिन), ब१ मासमेक दिनन्तया -c) ब१ वज्जयन्ति
(→वर्त्तयन्ति), दे० ३ तथा° (→यथा°) -d) दे० ४ औषध्यश्च (→
ऋषयश्च), दे० १-४ ६ तपोधन (दे० २ °ना, दे० ६ °न) (→तपोधना)

९१ -a) ब१-२, दे० ९ ११ मुवे निर्दिष्ट, ते० निर्दिष्टे (→
निर्दिष्टो), ब१-३ नेमिरात्रैव (ब२ °पात्रेण, ब० °मात्रेण), दे० २ ते०
नैव मन्त्रेण, दे० ३ नेमिराष्ट्रेण, दे० ९ ११ मुवे ब्राह्मणानां वै (→
नेमिरात्रेण) -c) दे० २ ते० नेमा-, दे० ३ नेमे- (→नेमि-), दे० १
शास्त्र, दे० २ ते० श्राद्धे (→श्राद्ध), दे० ९ ११ मुवे नेमिना (दे० ६
निमित्ता) च कृत (दे० ७ °ते) श्राद्ध -d) ब१-३ दे० ३ ४ करिष्यन्ति
(→करिष्यन्ति), दे० १ मन्त्रश्च (→सशय), दे० ९ ११ मुवे तत
प्रभृति वै द्विजा (दे० ६ °ज)

९२ -a) दे० ९ ११ मुवे कुर्वन्ति सतत श्राद्ध -b) ब१-३
°समो यदि, दे० १ °समो मतौ, दे० ३ ४ १० ते० °समो मनि (→°समा
मति), दे० ९ ११ मुवे नेमि (दे० ६ निमि, मुवे नैमि) श्राद्ध तदुच्यते
-c) ब१-३ स्वस्ति तेस्तु, दे० १ स्वस्ति वास्तु, दे० १० स्वस्ति स्व मे (→
स्वस्त्यस्तु ते), दे० १ भागो, दे० २ ४ १० ते० भागे (→°भाग) -d)
ब१ ३ पश्यामि सुरसत्तम

६ एवमुक्त्वा मुनिश्रेष्ठो नारदो द्विजसत्तम ।
तेजसा द्योतयन् सर्वं गत शक्रपुर दिवम् ॥९३॥
एव च पिण्डसकल्प श्राद्धोत्पत्ति च माधवि ।
आत्रेयेणर्षिमुख्येन यत्पृष्ठेन प्रतिष्ठितम् ॥९४॥

॥ इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे षडशीत्यधिकशततमोऽध्याय ॥१८६॥

१८७

धरण्युवाच ।*

श्रुत श्राद्ध यथावृत्त शौचाशौचानि सर्वश ।
चतुर्णामपि वर्णानां प्रेतभोज्या यथाविधि ॥१॥
एक मे सशयोत्पन्न भगवन् वक्तुमर्हसि ।
चातुर्वर्णेषु सर्वेषु दद्याद् दानं द्विजोत्तमे ॥२॥
प्रतिगृह्णन्ति ये तत्र प्रेतभाग विशेषतः ।

९३ ब१ ३ दे५ ८ ११ ab○ -a) दे६ °मुक्त (→
°मुक्त्वा), दे७ सुरश्रेष्ठ (→मुनिश्रेष्ठो) -c) ते१ द्योतयेत् (→द्योत
यन्), ब२ सर्वे (→सर्व) -d) ब१ ३ दे३ ४ तत, ते१ गत (→
गत), दे१ प्रभु, दे५ ९ ११ मुवे प्रति (→दिवम्)

९४ दे६ ७ ○, दे९ cd○ -a) ब१ २ दे१ ४ ते१ तु
(→च), दे१० °सकल्प (→°सकल्प) -b) दे९ श्राद्धोत्पत्ति***,
दे१० मुवे श्राद्धोत्पत्तिश्च माधवि -c) ब१ आत्रेय ऋषिमुख्येन,
ब२ एतत्ते कथित भद्रे, व दे२ ते१ दात्रेण (ते१ दात्रेण) ऋषि
मुख्येन, दे४ आत्रेयर्षिमुख्येन, दे५ ८ ११ मुवे आत्रेयेणैव मुनिना
-d) ब१ ३ नेमिपृष्ठे प्रतिष्ठित, ब२ नेमिना च प्रतिष्ठित, दे१ पृष्ठे
नोक्त च यद्वरे, दे२ न यत्पृष्ठे प्रतिष्ठितमिति, दे५ ८ ११ मुवे स्थापित
ब्राह्मणेषु च, दे१० नयत्प्रक्षे प्रतीयते, ते१ नयत्पृष्ठे प्रतिष्ठितम्

पुष्पिका—दे६ ७ ९ ○

पुराणनाम—ब१ इति वराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, ब२ मुवे
इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, ब३ ते१ इत्यादि वा (ते१ वा)
राहपुराणे, दे१-५ ८ ११ इत्यादि वा (दे३ ४ श्रीवा) राहपुराणे भगव
च्छास्त्रे, दे१० इत्यादि वाराहपुराणे प्रागितिहासे अध्यायनाम—
ब१-३ दे१ २ ५ ८ ११ मुवे ते१ पिण्डसकल्पश्राद्धोत्पत्तिर्नाम, दे३ ४ १०
पिण्डसकल्पश्राद्धोत्पत्ति ग्रन्थायसख्या—ब१-३ दे१-५ १० ११
○, दे८ ॥९१॥, मुवे अष्टाशीत्यधिकशततमोऽध्याय ॥१८८॥,
ते१ चतुस्तरद्विशततमोऽध्याय

१८७

* दे७ ○, दे६ धरणी उवाच, दे१० धरण्यु०

अनिष्ट गृहीत यन्मे प्रेतैः सह भोजनम् ॥३॥
भुक्त्वा तेषां द्विजो देव मुच्यते केन कम्पना ।
कथं ते तारयिष्यन्ति दातारं पुरुषोत्तम ।
प्रणयात् स्त्रीस्वभावेन पृच्छामि त्वा जनादन ॥४॥
एवमुक्तो वसुधया शङ्खदुन्दुभिनि स्वन ।
वराहरूपी भगवान् प्रत्युवाच वसुधराम् ॥५॥

१ -a) व१ श्रद्धा, ब२ श्रुत्वा, दे२ ते१ श्राद्ध (→श्रुत) -b)
ब१-३, सवत (→सवश), दे५ ९ ११ मुवे शोचा (दे८**) शोचाश्च
सवश, दे१० शौचानि सवत सम -d) ब१ ३ दे१ ५ ९ ११ मुवे °भोज्य
(→°भोज्या), दे२ ४ °विधि (→°विधि), दे१ एक मे सशय वृद्ध

२ -a) दे५-९ ११ मुवे उत्पन्न सशय मय (दे७ मध्य),
दे१० एक मे सशय जात -b) दे२-४ १० ते१ भगवान् (→भगवन्)
-c) दे४ १० ११ मुवे °वर्णेषु (→°वर्णेषु), दे१ नियत (→सर्वेषु) -d)
ब१ द्विजाय च, ब२ ३ द्विजातये, दे६ ७ १० द्विजोत्तम (→द्विजोत्तमे)

३ -a) ब३ दे६ प्रतिगृह्णाति, दे९ प्रतिगृह्णति (→प्रति
गृह्णन्ति) -b) दे२ °भागे (→°भाग) -c) ब१ ३ ह्य न, दे२ ते१
येऽत्र, दे५ ९ ११ मुवे तत्र, दे१० यत्तत (→यन्मे) -d) दे१ भोजने
(→भोजन)

४ ब२ ३ ab ○ -a) ब१ द्विजा (→द्विजो) -b) ब१
शुद्धान्ते, दे१ ३ ४ विश्रुते (दे१ ३ °त), दे२*श्रुते, दे१० शुद्धयते, ते१*
श्रुते (→मुच्यते) -c) ब१-३ च (→ते) -d) ब२ ते१ पुरुषोत्तम,
दे२ पुरुषोत्तमा, दे३ पुरुषोत्तम (→पुरुषोत्तम) -e) दे१ ३ ४ प्रणय-
(→प्रणयात्) -f) ब१ पृष्ठोसि त्व, दे३ पृष्ठस्मि त्वा (→पृष्ठामि
त्वा), ब१ जनादन, दे१ ३ ४ यथाविधि (→जनादन)

५ -a) ब१ ततोमह्या वच श्रुत्वा, दे२ ते१ एवमुक्त्वाथ
वसुधा, दे५-९ ११ एवमुक्तोऽथ प्रणम्यासौ, मुवे एवमुक्तोऽपि भूम्यासौ
-b) दे२ ते१ °नि स्वर (→°नि स्वन) -c) दे३-५ ८-१० वाराह°
(→वाराह°), दे१ °रूपो (→°रूपी) -d) दे१ प्रत्युवाच हसन
धराम्

श्रीवराह उवाच ॥*

साधु भूमि वरारोहे यन्मा त्व परिपृच्छसि ।
कथयिष्यामि ते देवि तारयन्ति यथा द्विजा ॥६॥
भुक्त्वा तु प्रेतभोज्यानि ब्राह्मणो ज्ञाननिष्ठित ।
उपवास चरिष्यन्ति शरीरात्मविशोधनम् ।
अहोरात्रोषितो भूत्वा ये विप्रा मन्त्रपारगा ॥७॥
पूर्वसंध्या विनिवृत्ते कृत्वा चैवाग्नितर्पणम् ।
तिलहोम प्रकुर्वीत शान्तिमङ्गलपाठक ॥८॥
प्राकस्रोता च नदी गत्वा कृत्वा चैव समन्त्रवित् ।
पञ्चगव्य तत पीत्वा मधुपर्कसुसयुतम् ॥९॥
पात्रेणौदुम्बरस्थेन कृत्वा शान्त्योदकानि च ।
गृह्य चोदुम्बर पात्र विप्रेण नियतात्मना ।

* ब१ ०, दे१ ३ ४ श्रीवाराह उवाच, दे२ ५ ८ ११ ते१ वाराह उवाच, दे१ ७ वराह उवाच

६ -a) दे१ ३ ९ ११ ते१ मुवे भूमे (→भूमि) -c) दे२ त (→ते) -d) ब२ तारयिष्यन्ति यथा द्विजा

७ -a) दे३ उक्त्वा तु दे४ उक्तानि दे५ मुक्त्वानु दे६ ७ भक्षानो, दे८ १० ११ भुक्त्वा तु (→भुक्त्वा तु), दे४ प्रेते- (→प्रेत-) -b) ब१ ३ दे५ ९ ११ मुवे °दुवल् ब२ दे१० °दुवला, दे६ ७ °दुलभ (→°निष्ठित) -c) ते१ करिष्यन्ति (→चरिष्यन्ति), दे१ उपवास चरेद्धीमान दे५ ९ ११ मुवे विशोधनार्थं देहस्य, दे१० उपासा च करिष्यन्ति -d) ब१ ३ शरीरस्य विशोधन, दे२ ४ शरीरात्मा-विशोधनम्, दे५ ९ ११ मुवे उपवासस्तु (मुवे °स तु) कारयेत् -e) दे१० अहोरात्राणि भूत्वा ये -f) ब३ ये च वै मन्त्रपारगा, दे१ ३ ४ यो विप्रो मन्त्रपारग दे५ ९ ११ मुवे विप्रो ज्ञाने (°न) न सयु (दे६ °य) त दे१० न विप्रा मन्त्रपारगा

८ -a) दे२ ३ ते१ °संध्या- (→°संध्या) ब२ पूर्वसंध्या च निवत्य, ब३ पूर्वसंध्या च निवत्य, दे१ सवसाध्यत्वतिका ते दे५ ११ मुवे पूर्व-संध्या विनिवत्य (दे७ °वत्य) -b) ब३ चैवान्न- दे१ ४ शौचाग्नि- (→चैवाग्नि-) -c) ब३ कृत्वा (→तिल-) -d) दे६ ७ °माङ्गल्य° (→°मङ्गल°), ब१ दे२ ते१ °पाठका (→°पाठक) दे१० शान्ति मङ्गलकारका

९ ब२ ३ ab ० -a) ब१ तत स्रोतसि, दे१ मुवे प्राक् स्रोतस (→प्राकस्रोता च) -b) ते१ °मन्त्रकृत (→°मन्त्रवित्), दे५-९ ११ मुवे स्नान कृत्वा विधानत -c) ब१ कृत्वा (→पीत्वा) -d) दे१ ४ ते१ मधुपर्क (→मधुपर्क-), ते१ समन्वित (→सुसयुत), दे५ ९ ११ मुवे मधुपर्केण सयुतम्

१० दे५ ९ ११ मुवे cd ० -a) दे१ २ ४ पात्रेणो° (→

पात्रेणाभ्युक्षयेत् सर्वं स्वगृह यत्र तिष्ठति ॥१०॥
देवाश्चाग्निमुखा सर्वे तर्पयित्वा विभागश ।

भूताना च बलि दद्याद् ब्राह्मणेभ्यश्च भोजनम् ॥११॥
प्रेतभागेन दत्तेन पूजयित्वा द्विजोत्तमान् ।

मृतस्य नाममुद्दिश्य ह्यक्षय्य चोपकल्पयेत् ॥१२॥
स्वस्ति सर्वेषु विप्राय दद्यात् तोय विसर्जनम् ।

प्राशयेत् पञ्चगव्य तु मधुपर्केण सयुतम् ॥१३॥
एव शुद्धि तत कृत्वा ब्राह्मणेषु वसु धरे ।

पश्चाद् वा तस्य दातव्यं शेष शान्त्युदक शुभम् ॥१४॥
तेन चाभ्युक्षयेद् भूमि सर्वस्थान गृह तथा ।

तदा प्रभृति शुद्धयन्ति तेऽपि यान्ति परा गतिम् ।

एष धर्मविधिर्भद्रे चातुर्वर्ण्यस्य सर्वत ॥१५॥ वे १८९ १२

पात्रेणो°) ब१ ३ पात्रमौदुम्बरस्यैव (ब२ ३ °न) दे५-९ ११ मुवे औदुम्बरे च पात्रे च -b) ब१ ३ दे१ ३ ९ ११ मुवे शान्त्यु° (→शान्त्यो°) -cf) दे५-९ ११ मुवे प्रोक्षयेच्च गृहं सव यत्रातिष्ठत स्वय द्विज

११ दे७ ०, दे१० cd ० -a) दे१ देवाश्चाग्निमुखान सर्वान्, दे१० देवाश्चाग्निरस सर्वान् -b) ब१ ३ विभागत, दे१० द्विजोत्तम (→विभागश) -c) ब१ दे३ ४ दत्त्वा (→दद्याद्)

१२ दे५ ९ ११ मुवे ०, दे१० ab ० -a) ब२ दे२ °भावेन ते१ °भावे तु (→°भागेन) -b) ब१ दे१ ३ द्विजोत्तमा (दे१ °म), दे४ द्विजातय (→द्विजोत्तमान) -c) ब१ २ दे१० नाम चोद्दिश्य (→नाममुद्दिश्य)

१३ दे५-९ ११ मुवे ० -ab) ब१-३, स्वस्ति वाच्य च विप्राय दद्यात्प्रेतविसर्जनम् दे१ ३ ४ अस्त्येव च (दे१ ३ अस्ति सर्वेषु) विप्रेषु (दे१****) दद्यात्तोय विसर्जनम्, ते१ स्वस्ति सर्वेषु विप्राय दद्यात्तोय विसर्जनम् -c) ब१ ३ पञ्चगव्यानि, दे२ पञ्चगव्ये तु (→पञ्चगव्य तु)

१४ दे५-११ मुवे ०, ब१-३ ab ० -c) ब१ पश्चाद्वा तस्य दातव्य, ब२ पश्चात्कुठारदातव्य, ब३ पश्चाद्दत्त्वा च दातव्य, दे१ ३ पश्चाच्च तु दातव्या, दे४ पश्चाच्चतुर दा *ग्या, ते१ पश्चा** सदातव्या -d) दे२ ते१ शान्त्यो° (→शान्त्यु°)

१५ दे५-११ मुवे ० -a) ब१-३ तेनाभ्युक्षयेद् भूमि, दे१ २ ते१ तेन चाभ्युक्षयेद्भूमि -b) ब२ सवस्थान-, दे२ ते१ सवस्थाने (→सवस्थान) -c) ते१ तथा (→तदा), दे२ ते१ शुद्धयन्ते (→शुद्धयन्ति) -d) ते१ ते यान्ति परमा गतिम् -e) दे२ ते१ धम विधि (→धमविधिर्), ब१-३ एष कमविधिश्च

१५ श्लोकस्य स्थाने दे१० पाठ —

पश्चाच्चतु प्रतिपदा यत प्रभृति नान्यथा ।

यथैव कुरुते ब्रह्म भुक्त्वा तु प्रेतभोजनम् ।
 अत शुद्धयन्ति वै देवि दाता भोक्ता न सशय ॥१६॥
 यथा चैवेन्धन कूट भस्मसात् कुरुतेऽग्निना ।
 तथैव कुरुते ब्रह्म किल्बिषाना विनाशनम् ।
 ज्ञानाग्निदग्धकर्माणा विप्राणा तु वसुधरे ॥१७॥
 ब्रह्मचर्येण मौनेन यमेन नियमेन वा ।
 ध्यानयोगोपवासेन शान्तिहोमक्रियासु च ॥१८॥
 कुर्वन्ति ब्राह्मणा देवि तारणार्थं न सशय ।
 दातार चैवमात्मान दुर्गाण्यतितरन्ति ते ॥१९॥
 गावो हस्त्यश्वमादीनि सागरान्तानि माधवि ।

नास्ति शरीरशुद्धि ते तेऽपि पुत्र परा गतिम् ।

एष धमविधिश्चैव चातुर्वर्ण्यस्य सवत ।

१६ दे५-११ मुवे ० -a) ब१ तथैव दे१० तथैव
 (→यथैव), दे१३ ४ ब्रह्मन् (-ब्रह्म), ब१-३ दे१० तथैव (दे१०°व)
 कुरुते ब्रह्मन् -c) ब१-३ तदा शुद्धयन्ति ते देवि

१७ दे५-११ मुवे ०, ब२ ab ० -a) ब१ यथा च
 वै धान्यकटो ब३ यथैधासि समिद्धोऽग्निर् -b) ब१ क्रियतेऽग्निना,
 ब३ कुरुते धरे (→कुरुतेऽग्निना) -c) ते१ यदैव (→तथैव), ब१
 ब्रह्मो, ब२ ३ दे१ ४ ब्रह्मन्, दे१० कम (→ब्रह्म) -e) दे२ते१ ज्ञात्वा
 ग्निदाहकर्माणा -f) ब१- दे२ ते१ च (→तु)

१८ दे५-११ मुवे ० -a) ब१-३ ब्रह्मचर्येण शौचेन
 -b) ब१-३ आत्मना नियमेन च द२ ते१***नियमेन च -c)
 ते१ ध्यानयोगोपकारेण, + ध्यानयोगोपवासेन -d) ब१ शान्ति (→
 शान्ति-)

१९ दे५-११ मुवे ० -a) दे२ ब्राह्मण (→ब्राह्मणा),
 ब० कुर्वन्तु ब्राह्मणा(ब२°ण) दवि -c) ब१-३ दे२ १०ते१ दा(ब१*)
 तार चव चात्मान -d) ब१-३ दुर्गात (ब२*** सतारयन्ति वै

१९ श्लोकात्पर दे५ ११ मुवे अ धकम्—

*एका गौस्तु प्रदातव्या पपभ्ययकरी तदा ।

एव तु कुरुते यश्च स याति परमा गतिम् ।

प्रेतान्ने चोदरस्थे तु कालधममुपागत ।

आकल्प नरके घोरे वसमान सुदु खित ।

प्राप्नोति राक्षसत्वं वै ततो मुच्येत किल्बिषात ।

[5]

प्रायश्चित्त तु कर्तव्य दातभोक्तमुखावहम् ।

[—१ दे६ ७ ० -४ मुवे घोर (→घोरे) -५ दे८ ११
 मुच्यति (→मुच्येत)]

२० -a) ब१-३मुवे गोहस्त्यश्वरथा (मुवे °धना) दीनि,
 दे५-११ गावो हस्त्यश्व आदीनि -b) ब१ ससारान्तानि
 ब२ ससारोत्तानि, ब३ ससारेऽपि च (→सागरान्तानि) -c) ब१ २

प्रतिगृह्णन्ति ये विप्रा मन्त्रेण विधिपूर्वकम् ।

प्रायश्चित्त चरेद् यस्तु तारयन्ति न सशय ॥२०॥

[ये सुकर्मसु वर्तन्ते ज्ञानशुद्धेन सुन्दरि ।

विकर्म ये न कुर्वन्ति व्यसनेऽपि न वा क्वचित् ।

ते द्विजास्तारयिष्यन्ति तद्योगेन वसुधरे ॥]२१

ब्राह्मण नावमन्येत त्रिभिवर्णेन सशय ॥२२॥

दैवे च जन्मनक्षत्रे श्राद्धकाले च पर्वसु ।

प्रेतकार्येषु सर्वेषु परोक्ष निपुण द्विजम् ॥२३॥

वेदविद्याव्रतस्नात षट्कर्मनिरत शुचि ।

विप्राण (→विप्रा) -f) दे१ तारयेन, दे३ ४ तारयित (→तारयति)

दे५ ११ मुवे स तारयति निश्चितम्

अत पर दे५ ११ मुवे अधिकम्—

*द्विजो ज्ञानेन सपन्नो वेदाभ्यासरत सदा ।

स तारयति चात्मान दातार नैव सशय ।

२१ ब० ३ cd ० -a) दे१ ४ येषु (→ये सु-), ब१*

कमसु ब२ ३ विकमसु (→सुकमसु) -b) ब१ °शुद्धेषु (→°शुद्धेन)

-c) दे३ ४ ते१ विकम (→विक्रम), ब१ विकम य न कुर्वन्ति -d)

दे१ ४ व्यसनस्था नरा क्वचित् दे०ते१ व्यसनस्थे न वा क्वचित्

-f) ब१ °योगेषु (→°योगेन), दे१ तेपु दानमनन्तक द३ ४ त्रा

न्ना त वसुधरे, दे१० दत्तानन्ता वसुधर

२१ श्लोकस्य स्थाने दे५-११ मुवे पाठ —

*द्विजो ज्ञानेन सपन्नो वेदाभ्यासरत सदा ।

स तारयति चात्मान दातार नैव सशय ।

[—२ दे५-११ वै न (→नव)]

२२ ब१ ० -a) ब२ ३ दे३ ४ ब्रह्मणान (→ब्राह्मण ,

दे५-११ मुवे ब्राह्मणो नावमन्तव्यस -b) दे५ ११ मुवे धराधरे

(→न सशय), ब२ ३ कमणा मनसापि वा

अत पर दे१ ३ ४ अधिकम्—

ये तु कमसु वर्तन्ते ज्ञानशुद्धेन सुन्दरि । (= २१ab)

२३ ब२ cd ० -a) ब२ ३ दैवे च कमण क्षेत्र (ब३

कमनक्षत्रे), दे१ ते देवज मनक्षत्रे दे३ ४ एतेनव च नक्षत्रे दे६ ७ देव

च जन्मनक्षत्रे -b) ब१-३ °कालेषु, दे३ ४ °काल च (→°काले च)

दे१ ३ पर्वते दे४ वर्तते, दे१० कमसु (→पवसु) -d) ब१ ३

परीक्षन्निपुण द्विज दे१ ३ ४ परीक्षन्निपुणो द्विज (दे१ °ज), द२ते१

परीक्षन्निपुणे (दे२ °रो) द्विज

२४ -a) ब१ °व्रत (→°व्रत-), ब२ ३ -स्नान, दे२ ५-११

मुवे -स्नात (→-स्नात), ते१ वद दिव्याव्रतस्तात -b) ब१ ३

शीलसतुष्टधर्मज्ञ सत्यसध क्षमान्वित ॥२४
निष्ठितो धर्मशास्त्रेषु अहिंसासु तथैव च ।

दे११ षट्कमनिरत शुचि (ब१दे११^०चि) देशते। षट्कमनियत शुचि,
दे६ सुधमनिरत शुभ, दे७ स्वधमनिरत शुचि, दे१० स्वकमनियत
शुचि, मुवे बहुधमनिरत -C) ब१ सुशील वणधमज्ञ, ब२
शीलसवणधमज्ञ, दे१ सुशील सवधमज्ञ, दे५-९ ११ मुवे शीलयुक्त
सुसतुष्ट -d) ब१ ३ सत्यसध क्षमान्वित, देशते। सत्यमधक्षमान्वित,
दे५-९ ११ मुवे धमज्ञ सत्यवादिनम्

२५ दे५ ९ ११ मुवे ० -a) ब१ निश्चित (→निष्ठितो)
-C) दे१ प्रेतसंस्कारप्रभृति, दे४ प्रेतसंस्कारमादीनि, दे१० प्रेत
संस्कारणाद्येषु -d) दे१ ३ ४ सवश (→सर्वत)

२५ श्लोकात्पर दे५ ९ ११ मुवे अधिकम्—

*क्षमायुक्तं च शास्त्रज्ञमहिंसाया रत तथा ।

एभिर्गुणैस्तु सयुक्तं ब्राह्मणं प्राप्य सत्वर ।

दद्याद्दानानि विप्राय स वै तारयितुं क्षमः ।

कुण्डगोलेषु यद दत्ता निष्फलं तत्तु जायते ।

कुण्डगोलप्रतिग्राहि दातारं चाप्यधो नयेत् ।

पित्र्ये कमणि चैकं तु कुण्डं वा गोलकं तथा ।

दद्यात् तं पितरो यान्ति निराशा निरयं द्रुतम् ।

दैवे कमणि चैव तु तेषां दत्तं सुनिष्फलम् ।

तस्माद् दानं न दातव्यमपात्राय यशस्विनि ।

अत्रार्थे यत्पुरावृत्तं तच्छृणुष्व वसुन्धरे ।

अवन्तीविषये कश्चिद् राजा ह्यत्यन्तधार्मिकः ।

नाम्ना मेधातिथिरिव मनुवशविवर्द्धनः ।

राज्ञं पुरोहितश्चासीच्चन्द्रशर्मा द्विजोत्तमः ।

आत्रेयगोत्रे चोत्पन्नो वेदवादारतः सदा ।

स राजा ब्राह्मणेभ्यश्च गा ददाति दिने दिने ।

शतं दत्त्वा विधानेन पश्चाद् भुङ्क्ते नराधिपः ।

गते बहुतिथे काले राज्ञो मेधातिथे पितुः ।

श्राद्धस्य दिवसं प्राप्तो वैशाखे वरवर्णिनि ।

स विप्रानाह्वयामास पितुर्वै श्राद्धकारणात् ।

आगतान् ब्राह्मणान् दद्यात् मेधातिथिरकल्मषः ।

विप्रान्नत्वा गुरुं च श्राद्धारम्भमथाकरोत् ।

श्राद्धं कृत्वा तु विधिवत् पिण्डान्निर्वाप्य यत्नतः ।

श्राद्धसकल्पितं चान्नं विप्रेभ्यः प्रददौ बहु ।

तन्मध्ये ब्राह्मणं कश्चिद् गोलकोऽवस्थितस्तदा ।

श्राद्धे सकल्पितं चान्नं तस्मै दत्तं विधानतः ।

तेनैव श्राद्धदोषेण राजस्तु पितरस्तदा ।

स्वर्गाद् भ्रष्टा लम्बते स्म वने कण्टकसयुते ।

क्षुत्पिपासादिता नित्यं क्रन्दते च पुनः पुनः ।

कदाचिद् दैवयोगेन राजा मेधातिथिं स्वयम् ।

प्रेतसंस्कारकादीनि गृहकार्येषु सर्वतः ॥२५ के १८९ २०

मगयाथ गतस्तत्र द्वित्रैः परिजनैवतः । [३०]

तत्रावलम्बतो दद्यात् तानपच्छदं द्विजप्रियः ।

के भवन्तोऽत्र संप्राप्ता दशमेता सुदुःखिताः ।

केन कमविपाकेन भवन्तः कथयतु मे ।

पितरं ऊचुः ।

अस्मदवशकरो नित्यं नाम्ना मेधातिथिं प्रभुः । [३५]

वयं तस्यैव पितरो नरकं गन्तुमुद्यताः ।

तेषां तु वचनं श्रुत्वा राजा दुःखसमन्वितः ।

उवाच तान् पितॄन् सर्वान् सान्त्वयन् वचः ।

मेधातिथिरुवाच ।

मेधातिथिरहं नाम्ना भवन्तः पितरो मम । [४०]

केन वै कमदोषेण निरयं गन्तुमुद्यताः ।

पितरं ऊचुः ।

श्राद्धसकल्पितं चान्नं दत्तं तद् गोलकाय वै ।

तेनैव कमदोषेण प्रयाता नरकं वयम् ।

तत्र दुःखं महद् भुक्त्वा पुनर्गच्छामहे दिवम् । [४५]

पुनः त्वं च दाता च सर्वलोकहिते रतः ।

असरयातास्त्वया दत्ता गावः सुबहुदक्षिणाः ।

तेन पुण्येन गच्छामः स्वर्गं ह्यतिसुखप्रदम् ।

तत्र चान्नं न विद्येत येन तस्मिन् भविष्यति ।

पुनः श्राद्धं त्वया कायं पितॄणां तस्मिन् दायकम् । [५०]

तेषां तु वचनं श्रुत्वा मेधातिथिरगाद गहमः ।

आहूय चन्द्रशर्माणं गुरुं वचनमब्रवीत् ।

मेधातिथिरुवाच ।

चन्द्रशमन् पुनः श्राद्धं करिष्ये पितुरद्य वै ।

आहूयन्ता द्विजा सर्वे कुण्डगोलकर्जिताः । [५५]

इत्युत्तमात्रे वचने चन्द्रशर्मा पुरोहितः ।

आहूतवान् द्विजान् सर्वान् वेदपाठकृतश्रमान् ।

साधून् क्षान्तान् कुलीनाश्च सुशीलान् मानवर्जितान् ।

राज्ञां तु कारयामास श्राद्धं विधिविदा वरः ।

कृते श्राद्धे ततः पश्चाद् पिण्डान्निर्वाप्य यत्नतः । [६०]

ब्राह्मणान् भोजयामास दक्षिणाभिः प्रपूज्य च ।

पश्चाद् विसर्जयामास स्वयं तु बभूजे नृपः ।

भुक्त्वा पुनर्वनं गत्वा दष्टवाश्च स्वकान् पितॄन् ।

हृष्टान् पुष्टान् बलैर्युक्तान् राजा तु मुमुदे भृशम् ।

दद्यात् तु पितॄश्चैव राजानं पितृवत्सलम् । [६५]

ऊचुर्विनयसपन्नाः प्रीतिपूर्वमिदं वचः ।

स्वस्ति तेऽस्तु गमिष्यामः स्वर्गलोकं प्रति प्रभो ।

वे १८९५८ एकोऽपि तारयितुं शक्नो यथा नावा महाजलम् ।

तस्मै दानं प्रदातव्यं ब्राह्मणाय वसुधरे ॥२६॥

देवासुरमनुष्याणां गन्धर्वोरगरक्षसाम् ।

सर्वे श्राद्धं करिष्यन्ति निमिप्रभृति माधवि ।

मासे मासे च वै पश्चात् पितृपक्षे तपोधने ॥२७॥

॥ इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे सप्ताशीत्यधिकशततमोऽध्यायः ॥१८७॥

इहानी च त्वया कायमस्मद्धितमनुत्तमम् ।
गोलकाय न दातव्यं दैव पित्र्यमथापि वा ।
तयोदत्तं तु यच्छ्राद्धं निष्फलं तनं स्मृतं बुधैः । [१०]
दवे कमणि पित्र्ये च ब्राह्मणो न व लभ्यते ।
सङ्कल्पयित्वा अन्नं तु गोम्यो देयं यथा विधि ।
गवामभावे नद्या वा क्षिपेदन्नं प्रयत्नतः ।
अपात्राय न दातव्यं नास्तिकाय गरुद्वहे ।
गोलकाय न दातव्यं कुण्डाय च विशेषतः । [७५]
इत्युक्त्वा पितरं सर्वे गता स्वर्गाय भामिनि ।
मेधातिथिरपि प्रायात स्वपुरं ब्राह्मणैवृत ।
यदुक्तं पितृभिः सर्वं तच्चकार मुदायुत ।
तस्मात्ते कथितं देवि एकोऽपि ब्राह्मणोत्तम ।
स तारयति दुर्गेभ्यो विषमेभ्यो न सशयः । [८०]
[-२ दे५ ८ ९ सयुक्तो (→सयुक्त) -५ दे६ ७ °गोल- , मुवे °गोल (→°गोल-)
-६ दे६ ७ पित- , दे८ पित्र्यो (→पित्र्ये), दे६ ७ वै कर्तु (→चक तु) -७ दे६ ७ गता (→द्रुत) -८ दे६ तु*** दे७ तु निष्फल, दे९ न निफल (→सुनिष्फल) -१० दे११ तच्छशर्मा द्विजोत्तम (→तच्छगुणव वसुधरे)
-१५ दे५ ८ ९ गो, दे६ ७ गा (→गा)
-२४ दे५ ८ ९ तथा (→तदा) -२५ विप्रेभ्यः प्रददौ बहु (→तस्मै दत्त विधानतः)
-२७ दे६ ७ लभन्ते स्म, मुवे अलम्बन्ते (→लम्बन्ते स्म)
-३० दे६ ७ द्विजैः, मुवे द्वित्रे (→द्विजैः)
-३४ दे५ पितरं वाच
-४४ मुवे नरकं गन्तुमुद्यता (→प्रयाता नरकं वयम्)
-४५ दे५-९ ११ गच्छाम वै दिवम् (→गच्छामहे दिवम्)
-४६ दे५ ९ रत (→रत) -४७ दे, स्व- (→सु-) -४८ दे५ ८ ९ गच्छावो (→गच्छाम), दे६ °सुखावह, दे११ °सुखं प्रद (→°सुखप्रदम्)
-५५ दे६ ७ आहूय तान् द्विजान् सर्वान् (→आहूयन्ता द्विजा सर्वे), दे७***** (→कुण्डगोलकवजिता)

-५७ दे११ °कृते (→°कृत-) -५८ दे५ ९ ११ दान्तान (→क्षान्तान) -५९ दे५ ८ ९ राज्ञ, दे६ राजा, दे७ ११ राजस (→राज्ञा)
-६१ दे११ ○ -६३ दे५ ८ ९ हत्वा (→भुक्त्वा), दे५ ८ नव, दे६ वर (→वन), दे६ दत्त्वा (→गत्वा) -६४ दे५-९ हृष्ट- (→हृष्टान) दे६ ७ ११ वल- (→वलर) -६५ दे५ ९ ११ मुवे पितर-श्चैन (→पितरश्चैव)
-६७ दे७ गमिष्यामि (→गमिष्याम) दे५ ७ ११ मुवे स्वर्गलोकं पित (दे६ यति, + पति) प्रभो (→स्वर्गलोके प्रतिप्रभो)
-६९ दे६ ○ -७० दे६ ○
-७१ दे६ ○, दे५ ८ ९ दवे पित्र्ये कमणि च (→दैवे कमणि पित्र्ये च) -७२ दे६ ○, मुवे चान्न (→अन्न) -७३ दे६ ○
-७४ दे६ ○
-७६ दे६ गामिति (→भामिनि) -७७ दे६ सुपुरे (→स्वपुर)
-८० दे११ स (→स-)]

२६ -a) दे१ ३ ४ एकस्तारयितुं शक्नो -b) दे४ ग्रावो (→यथा) दे१ नौका (→नावा), ब१ ३ महाणव दे५-९ ११ मुवे महज्जलम् दे१० महीजल (→महाजलम्) -c) दे५-९ ११ मुवे तस्माद (→तस्मै)

२७ -b) दे२ ६ ७ ११ ते१ °राक्षसा (→°रक्षसा) -d) मुवे निमिप्रभृतयो धरे -e) दे२ तु वै, दे७ चव (→च वै), ब१ मासे मासे च यश्चैव, दे३ ४ ते१ मासे मासे न वै पश्चाद -f) दे५ ९ ११ मवे तपोधना (→तपोधने), ब१ पश्चान् पितृतपोधने

पुष्पिका—

पुराणनाम—ब१दे१ इति व(दे१ वा)राहपुराणे भगवच्छास्त्रे, ब२ मुवे इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, ब३ दे१० इत्यादि वराहपुराणे, दे२ ४ ९ ११ ते१ इत्यादि वाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे३ इत्यादि श्रीवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे अध्यायनाम—ब१-३ दे६ ७ ते१ पिण्डसकल्पोत्पत्तिर्नाम, दे१ ५ ८ ९ ११ मुवे पिण्डकल्पोत्पत्तिर्नाम, दे१० पिण्डकल्पोत्पत्तिः श्रद्धायसख्या—ब१ ३ दे१-११ ○, मुवे एकोनवत्यधिकशततमोऽध्यायः ॥१८९॥, ते१ पञ्चोत्तरद्विशततमोऽध्यायः

धरण्यावाच ।॥

देवमानुषतिर्यक्षु प्रेतेषु नरकेषु च ।
आयान्ति जन्तव केचिद् भूत्वा गच्छन्ति चापरे ॥१॥
स्वप्नोपममिदं लोकं ह्यात्मकर्म शुभाशुभम् ।
वर्तयन्ति च ते देव तव मायाबलैर्जगत् ॥२॥
क एते पितरो देवा श्राद्धं भोक्ष्यन्ति ये गता ।
आत्मकर्मवशाल्लोके गतिं पञ्चसु वर्तनात् ॥३॥
कथं ते पिण्डसकल्पं मासे मासे नियोजयेत् ।
के भवन्ति च भोक्तारं श्राद्धपिण्डपितृक्रिया ।
निश्चयं श्रोतुमिच्छामि परं कौतूहलं हि मे ॥४॥

१८८

॥ दे३ धरण्यावाच, दे१० धरण्या०

१ -a) दे१ ६ ७ °मानव°, दे३ °दानव° (→°मानुष°),
ब१ °सर्वेषु (→°तिर्यक्षु) दे४ देवदानववर्येषु -b) ब१-३
तियस्योनिगतेषु च -d) ब१* ता, ब३ गता, दे३ ४ भूता, दे१०
तथा, ते१ द्रुता (→भूत्वा)

२ -a) दे१ ४ इदं लोके, दे५ ७-९ ११ मुवे इमं लोकं
(→इदं लोकं), दे६ स्वप्नोपममिदं तल्लोकं -b) दे२ १० ते१
°शुभं, दे३ °शुभे (→°शुभम्) -c) ब१-३ वै (→ते), दे६
वर्तयन्ति च ते देव, दे७ वर्तयन्ति स च ते देव -d) ब१ मायया तव वै
जगत्, ब२ मायया मोहितं जगत्, ब३ मायया चरणं जगत्, दे६
तमायात बलैर्जगत्

३ -a) ब२ ३ कथञ्च, दे१ कथ्येन, दे३ काव्येन, दे४ कथ्ये च,
दे१० कथ्ये तु (→क एते), ब१ पितरं (→पितरो), ब२ ३ दे२ १० देवा,
दे५-९ ११ मुवे देव- (→देवा) -b) दे१ ४ ते१ श्राद्धं (→श्राद्ध),
दे३ ४ भोक्ष्यन्ति, दे१० मोक्षं तु, ते१ मोक्षयन्ति (→भोक्ष्यन्ति),
दे२ ५ ८ ९ ११ मुवे ते१ यो गतं, दे३ ६ ७ १० यो गता (→ये
गता) -c) दे१ ३ ४ लोका (→लोके), ब१ आत्मकर्मवशाल्लोको,
ब२ आत्मकर्ममुता लोका, ब३ आत्मकर्मयुतो लोको -d)
दे५ ८ ९ ११ मुवे गतिं, दे७ १० गति- (→गति), ब१-३ दे५-९ ११
मुवे वर्तयन्ति, दे२ ते१ वर्तयन्ति, दे१० वर्तयन्ति (→वर्तयन्ति)

४ -a) ब२ ३ च, मुवे त (→ते) -b) ब३ मासि
मासि, दे७ मासे मासि (→मासे मासे) -c) दे१ भाक्त्या, दे४

पृथिव्या एवमुक्तस्तु देवो नारायणो हरिः ।
वराहरूपी भगवान् प्रत्युवाच वसुधराम् ॥५॥

श्रीवाराह उवाच ॥

साधु भूमिं वरारोहे सर्वधर्मव्यवस्थिते ।
कथयिष्यामि ते देवि यन्मा त्वं परिपृच्छसि ॥६॥
ये ते भवन्ति भोक्तारं पितृयज्ञेषु साधवि ।
पिता पितामहश्चैव तथैव प्रपितामहः ॥७॥
क्रियते पिण्डसकल्पं मासे त्वेकदिनं तथा ।
ज्ञात्वा नक्षत्रसंयोगं कृष्णपक्षेऽप्युपागते ।
तिथिपूर्वं विजानीयाद् येषु दत्तं महत्फलम् ॥८॥

वे १९० ९

भोक्तार (→भोक्तार) -d) ब१-३ दे५ ७-९ ११ मुवे श्राद्धं पिण्डा
नितृक्रिया (दे५ ७-९ ११ °या), दे६ श्राद्धं पिण्डा पितृक्रिया

५ -a) दे६ ८ पृथिव्या (→पृथिव्या), ब१ ३ चैवम् (→
एवम्) -c) दे२ ५ ८ ९ ११ ते१ वाराहं (→वराहं)

॥ ब१ ३ दे५-९ ११ ○, दे१ ३ ४ श्रीवाराह उवाच, दे२ ते१
वाराह उवाच, दे१० वाराह उ०

६ -a) दे१ ३-९ ११ मुवे भूमे (→भूमि) ब१-३ साधु
भूमिं महाभागे -b) ब१ °व्यवस्थित (→°व्यवस्थिते)

७ -a) ते१ एते (→ये ते), दे५ ८ भवन्ति (→भवन्ति),
दे५ ८ ९ भोक्तार- (→भोक्तार) -b) दे६ °पक्षेषु (→°यज्ञेषु)
-c) दे३ °महाश्चैव दे६ °महा चैव (→°महाश्चैव) -d) ब१-३
ततः पिता (→तथैव), दे६ ते१ °महा (→°मह)

८ -a) दे१ ३ भूयते, दे४ भूज्याते, ते१ इत्यते (→क्रियते),
दे१ °सकल्प- (→सकल्प) -b) दे१
मासे चैकं दिनं तथा, दे२-४ मासे त्वेकं (दे३ ४ °क) दिनस्तथा
दे५ ९ ११ मुवे मासे ह्येकदिने तथा, दे१० मासे त्वेकदिनं तथा
-c) दे४ नक्षत्रं, दे११ नक्षत्रं (→नक्षत्रं) -d) दे१ कृष्णपक्षं तु
सगते, दे२ पितृपक्षेऽप्युपागते, दे५-९ ११ मुवे पितृपक्षं ह्युपागते, दे१०
कृष्णपक्षं उपागते -e) ब२ ३ तिथिपूर्वं, दे१ तिथिपूर्वाणि, दे३
तिथिपूर्वं, दे५ तिथिपूर्वं, दे६ तिथिसर्वं, दे७ तिथिपूर्वं, मुवे
तिथिपूर्वं (→तिथिपूर्वं), दे४ तिथि एव च जानीयाद्, ते१ तिथि
सर्वं न जानीयाद् -f) दे१ येषु दत्तं महाफलं

वे ११० १० श्रद्धाश्रद्ध करिष्यन्ति ये ते ज्ञानविदो जना ।
 तत्सर्वं कथयिष्यामि श्रूयता शुभलोचने ॥९
 केचिद् यजन्ति यज्ञान् वै ब्रह्मयज्ञान् द्विजातय ।
 केचिद् यजन्ति शुभगे देवयज्ञ हुताशने ॥१०
 केचिच्च भूतयज्ञानि वर्तयन्ति सुमध्यमे ।
 केचिन्मनुष्ययज्ञं वै पूजयन्ति गृहाश्रमे ॥११
 पितृयज्ञं च ते देवि शृणु वक्ष्यामि निश्चयम् ।
 ये यजन्ति वरारोहे क्रतून्नेकशतैरपि ॥१२
 सर्वे ते मयि वर्तन्ते एवमेतन्न सशय ।
 अग्निर्मुखं च देवानां हव्यकव्येषु माधवि ॥१३

९ ब२ ३ ab ० -a) दे१ श्रद्धाश्रद्ध करिष्यति, दे२ श्रद्धाश्रद्धाति च येष्यति, दे५-११ मुवे करिष्यति च ये श्रद्धा, दे१० श्रद्धा करिष्यन्ति नरा -b) दे५-११ मुवे श्रद्धया (दे९ वा) ज्ञानिनो जना -d) ब१ ज्ञायता (→श्रूयता)

१० ब२ ३ cd ० -a) ब१ ३ दे२ ५-११ मुवे ते१ यज्ञं व (→यज्ञान् वै) -b) ब१-३ दे५-११ मुवे °यज्ञ, दे२ ४ १० ते१ °यज्ञा (→°यज्ञान) -d) दे५ °यज्ञे (→°यज्ञ), ब१ हुताशने (→हुताशने)

११ दे१ ४ cd ० -a) दे१ °यज्ञा न, दे५-११ मुवे °यज्ञेन (→°यज्ञानि), ब१ केचित्तु भूमि यज्ञा वै, ब२ केचित्तु भुवि यज्ञश्च, ब३ केचित्तु भुवि यज्ञश्च -b) ब१ पूव यान्ति, ब२ पूजयन्ति, दे३ ४ यजिष्यति (→वर्तयन्ति) -c) ब२ ३ °यज्ञश्च, दे५-११ मुवे °यज्ञेन (→°यज्ञ व) -d) ब३ पूज° (→पूज°)

११ b चरणानन्तर दे३ ४ अधिकम्—

तत्सर्वं कथयिष्यामि श्रूयता शुभलोचने ।

केचिच्च भूतयज्ञानि ब्रह्मयज्ञा द्विजातय ।

केचिद्यजन्ति शुभगे देवयज्ञ हुताशने । (= ९c १०d)

१२ दे१० cd ० -a) दे१ ३ ४ °यज्ञस्य (→°यज्ञ च), ब१-३ ते भूमि, दे५-११ मुवे भो देवि (→ते देवि) -b) ब१ ३ शृणुष्वपि विनिश्चयम् -c) दे१ २ ४ भुजति, दे३ भुजति, ते१ भुजन्ति (→यजति) -d) ब१ क्रतून्नेक°, ब२ ३ दे२ ५ ६ ८ ९ ११ ते१ क्रतून्नेक°, दे१ क्रतून्नेक°, दे२ ४ क्रतून्नेक°, मुवे क्रतून्नेक° (→क्रतून्नेक°)

१३ दे१० ab ० -a) दे१ ९ वर्तते, दे३ ४ वर्तते (→वर्तन्ते) -b) दे२ ते१ एवमेव न सशय, दे५ ९ ११ मुवे सत्यमेतद ब्रवीमि ते -c) दे१ ३ ४ तु (→च), ब१ ३ केचिन्मु(ब३°म)ख च देवानां

अहं मुखं तथाग्निश्च दक्षिणाग्निरहं तथा ।

अहमाहवनीयोऽग्निं सर्वयज्ञेषु सुन्दरि ॥१४

पावनं पावकश्चैव अहमेव व्यवस्थित ।

सर्वेष्वेव तु कार्येषु देवसन्नेषु माधवि ॥१५

वैश्वदेवे नियुञ्जीत ब्रह्मचारी शुचि सदा ।

भिक्षुको देवतार्थेषु वानप्रस्थो यतिस्तथा ॥ ६

एतान्न भोजयेच्छ्राद्धे देवतार्थेषु योजयेत् ।

व्रतस्थानं सप्रवक्ष्यामि श्राद्धमर्हन्ति ये द्विजा ॥१७

उत्तमो गृहसत्पुष्टं क्षान्तो दान्तो जितेन्द्रिय ।

उदासीन सत्यसन्ध श्रोत्रियो धर्मपाठक ॥१८

१४ -a) ब१ ३ अहमुत्तरमग्निश्च (ब३ °श्च), ब२ अहम्मुखाग्निश्च, दे२ अहं च मुखमग्निश्च, दे५ ९ ११ मुवे उत्तरो (दे६ ७ °रा)ग्निरहं च, दे१० हविमुखोहमग्निश्च -b) दे२ ४ ते१ दक्षिणाग्निम् (→दक्षिणाग्निम्) -c) दे६ अहमावाहनीयोऽग्निं

१५ -a) दे२ ४ पावनं, ते१ याचित (→पावनं), दे२ ४ १० पावनंश्च (→पावकंश्च), दे१ पावनं पावना ब्रह्म -c) ब१ काले तु (→कार्येषु) -d) ब१ °पूर्वेषु (→°सन्नेषु)

१६ ब२ cd ० -a) दे१ विश्वदेव, दे३ ४ ते१ वैश्वदेव (→वैश्वदेवे), ब१-न भुञ्जीत, ब२ ३ च भुञ्जीत, दे४ वियुजीत, दे६-न युजीत, ते१ प्रयुजीत (→नियुञ्जीत) -b) दे३ ब्रह्मचारि, दे४ ब्रह्मचारि (→ब्रह्मचारी), ब१- तथा (→सदा) -c) दे१ विष्णु, दे३ ४ विक्षित, दे१० भिक्षुक (→भिक्षुको), मुवे देवतार्थेषु (→देवतार्थेषु)

१७ ब१-३ cd ० -b) ब१-३ दे५ ८ ९ ११ मुवे पूजयेत् दे२ वजयेत्, ते१ वधयेत् (→योजयेत्) दे७ देवार्थेषु प्रपूजयेत्, दे१० देवकार्येषु वजयेत् -c) दे१ व्रतस्थानं तानं प्रवक्ष्यामि, दे२ ते१ व्रतस्थानं प्रवक्ष्यामि, दे२ ४ व्रतस्था सप्रवक्ष्यामि -d) दे२ ते१ ते (→ये)

१६ b चरणानन्तर ब१-३ अधिकम्—

*क्रुद्धा पितृगणास्तस्य गच्छन्ति गृहमागता

अपाक्तेयास्ततः श्राद्धे एतान् श्राद्धेन सत्यजेत् ।

गृहस्थानं प्रवक्ष्यामि श्राद्धं मौत्तये द्विजा ।

[—१ ब२ श्राद्धो, ब३ शुद्धा (→क्रुद्धा), ब३ तत्र (→तस्य)

—३ ब२ ३ गृहस्थानां (→गृहस्थानं), ब२ श्राद्धमुद्धृत्य, ब३ श्राद्धमुद्धृत्य (→श्राद्धं मौत्तये)]

१८ -a) ब३ उत्तमे, ते१ उत्तम (→उत्तमो), ब१-३ °सन्तुष्टा, ते१ °सन्तुष्टो (→°सन्तुष्ट), दे३ ५ उत्तमो ग्रहसन्तुष्ट (दे४ °ष्टे), दे८ १० उत्तमा (दे१० °म) ग्रहसन्तुष्ट -b) ब२ ३

वेदविद्याव्रतस्नातो विप्रो मिष्टान्नभोजक ।
 ईदृशान् भोजयेच्छ्राद्धे पितृयज्ञेषु माधवि ॥१९॥
 दत्त्वा हुताशनायादौ देवतार्थेषु सुन्दरि ।
 पश्चाद् ब्राह्ममुखे दद्यात् पित्रर्थं च यथाविधि ॥२०॥
 [चतुर्णामेकवर्णानां यद्यथा श्राद्धमर्हति ।
 तथाविधि प्रयोक्तव्यं पितृयज्ञेषु सुन्दरि ॥२१॥]
 यन्न पश्यन्ति ते भोज्यं श्वान कुक्कुटसूकरा ।
 ब्राह्मणाश्चाप्यपाङ्क्त्या नरा सस्कारवर्जिता ॥२२॥
 सर्वकर्मकरा ये च सर्वभक्षाश्च ये नरा ।
 एतान् श्राद्धे न पश्येत पितृयज्ञेषु सुन्दरि ॥२३॥

जितेन्द्रिया (→जितेन्द्रिय) -d) दे१ ३ ४ क्षत्रियो वेदपारम
 दे१० धमपाठी च श्रोत्रिय

१९ -a) ब१ ३ °स्नाता (→°स्नातो) -b) दे१०
 °भोजन (→°भोजक), ब१ ३ विप्रा शिष्टान्नभुञ्जका, ब२ विप्र-
 शिष्टान्नभुञ्जक, दे३ विप्रो मिष्टान्नभोजक, दे५ ८ ९ ११ मुवे
 सुविमिष्टान्नभोजक, दे६ शुचिदद्यान्नभोजक, दे७ शुचिमिष्टान्न-
 भोजक, ते१ विप्रो इष्टान्नभोजक -c) ब१ ३ ईदृश, ब२ ईदृशी
 (→ईदृशान्), दे६ ईदृशातो यजेच्छ्राद्धे -d) दे१ °यज्ञस्य (→
 °यज्ञेषु), दे१ ३ ४ सुन्दरि (→माधवि)

२० ब२ ° दे१ ° ४ ०, ब१ cd ० -a) ब१ पश्चाद्
 ताशना चादौ, दे६ दत्त्वा हुताशना चादौ, दे७ १० दत्त्वा हुताशनादौ
 च -b) दे२ १० मुवे देवतार्थेषु (→देवतार्थेषु) -c) दे२ ६ ७ १०
 ते१ ब्रह्म° (→ब्राह्म°), मुवे मुखेषु पश्चाद् ब्राह्मणस्य -d) दे० १०
 ते१ हि (→च), मुवे पित्रे दद्याद्यथाविधि

२१ ब१-३ दे१ ३ ४ ० -a) दे२ मुवे चतुर्णामेकवर्णानां
 -b) दे१० °कर्मणि (→°मर्हति) -c) दे६ यज्ञ-, मुवे -विधि,
 ते१ -निधि (→-विधि), मुवे प्रयोक्तव्य (→प्रयोक्तव्य)

२२ दे६ ०, ब२ ३ ab ० -a) दे१ ३ ४ यत्, दे७ १०
 यत् (→यत्न), ब१ मे भूमि, दे१० ते भोज्ये (→ते भोज्य) -b)
 ब१ श्वान, दे४ १० ते१ श्वान-(→श्वान) -c) दे३ ब्राह्मणाश्चाथ
 पक्तेय, दे४ ब्राह्मणो श्राद्धपक्तेया दे८ ९ ब्राह्मणाश्चाप्यपक्तेर्या,
 दे१० ब्राह्मणान्प्राप्यपक्तेयान्, ते१ ब्राह्मणाश्चाप्ययुक्त ये

२३ दे६ ० -a) दे१ ३ ४ सर्वकर्मसु ये देवि -b)
 दे४ ४ सर्वभक्ष्याश्च ये नरा -c) दे८ पश्यत, दे१० पश्यति, मुवे
 पश्येत्तु (→पश्येत)

२४ -a) ब२ दे६ ये श्राद्ध, दे१० य श्राद्ध (→यच्छ्राद्ध)
 -b) ब१ दे१-४ ते१ तद्दान (→तच्छ्राद्ध) -c) ब१ मयात्र कथित

एते पश्यन्ति यच्छ्राद्धं तच्छ्राद्धं राक्षसं विदुः ।
 मया प्रकल्पितं भागमसुरेन्द्रबले पुरा ।
 दत्त्वा मया तु त्रैलोक्यं शक्रस्यार्थं त्रिविक्रमे ॥२४॥
 एव श्राद्धं प्रतीक्षन्ति मन्त्रहीनविधिक्रियाम् ।
 वर्जनीया बुधैरेते पितृयज्ञेषु सुन्दरि ॥२५॥
 प्रच्छन्नं भोजयेच्छ्राद्धे तर्पयित्वा द्विजं शुचि ।
 पितृणामाह्वयेद् भूमिं मन्त्रेण विधिपूर्वकम् ॥२६॥
 त्रयं पिण्डा प्रदातव्या सह व्यञ्जनसयुता ।
 पिता पितामहश्चैव तथैव प्रपितामह ॥२७॥

दे१ १० २९

भाग दे१ मया प्रकल्पितभागोर्हा, दे२ मया प्रकल्पित भोग, दे५ ९ ११
 मुवे मया प्रकल्पितो भागो (दे६ °गे), ते१ मया प्रकल्पित भीरु
 -d) ब१ °बलौ, दे२ ते१ °बलि (→°बले) दे५-९ ११ मुवे बलये
 पूर्वमेव तु -e) ब१- कृत्वा मया दे५ ९ मुवे हृत यदा, दे६ ,
 यत् पदा, दे८ हृत यदा दे११ हृत यदा (→दत्त्वा मया), दे६
 त्रलोके (→त्रैलोक्य) -f) ब१ ३ त्रिविक्रमं, दे४ विनि क्रमे
 (→त्रिविक्रमे)

२५ -a) ब१ एते श्राद्धे, ब२ ३ एते श्राद्ध (→एव श्राद्ध),
 ब१ प्रतीक्षाश्च, ब२ ३ प्रतीक्षश्च, दे१ प्रतीक्षते (→प्रतीक्षन्ति) -b)
 ब१ ३ दे१ ३ ४ ते१ °क्रिया, ब२ °क्रिया (→°क्रियाम्) दे५ ९ ११
 मुवे मन्त्रहीनमविक्रियम्, दे१० मन्त्रहीना विधिक्रिया -c) ब१ ३
 तु भो देवि, ब२ तु तौ रते, दे४ बुधैरता, दे५ ते१ बुधैरेत, दे१०
 विधौरेत (→बुधैरेते)

२६ -a) दे१ ४ प्रच्छन्ने (→प्रच्छन्न), ब१ भोज्य
 श्राद्धेषु, ब२ ३ तत्र श्राद्धेषु (→भोजयेच्छ्राद्धे) -b) ब१ ३ द्विजान्
 (→द्विज) -c) ब२ पितृणां समाह्वयेद् भूमिं, ब३ दे१० पितृणां-
 वाह्वयेद् भूमे, दे५ ९ ११ मुवे पितृस्तत्राह्वयेद् भूमे

२६ b चरणानन्तरं ब१ ३ अधिकम्—

*ततो द्विजमज्ञातो दद्यात् शान्त्युदकं तथा ।

कृत्वा तु दक्षिणापार्णिं दर्भाणि प्रयत् शुचि ।

[-१ ब३ ततो द्विजस्य अज्ञातो (→ततो द्विजमज्ञातो) -२ ब३
 दक्षिणापार्णि (→दक्षिणापार्णि)]

२७ -a) दे१ सा मात्रापिण्ड, दे२ ते१ त्रीणिपिण्डा (ते१ °ड),
 दे३ ४ मात्रापिण्ड, दे५-९ ११ मुवे पिण्डास्त्रय, दे१० पिण्डत्रिक (→त्रय
 पिण्डा), ब१ दे५ ८ ९ ११ प्रदातव्या, दे१-४ १० ते१ प्रदातव्य (→
 प्रदातव्या) -b) दे१-४ १० ते१ °सयुतम्, दे६ ११ °सयुत (→°सयुता)
 -d) दे२ ३ ६ ते१ °महा, दे४ °मह (→°मह)

वे १९० २९ अपसव्येन दातव्य मासि मासि तिलोदकम् ।
 प्रणम्य शिरसा देवी निवापस्य च धारिणीम् ॥२८
 वैष्णवी काश्यपी चेति अक्षया चेति नामत ।
 एव दत्तेन प्रीयन्ते पितरस्तु न सशय ॥२९
 परमात्मा शरीरस्थो देवतात्मा मया कृत ।
 त्रीणि तत्र वरारोहे देवगात्राद् विनिस्सृता ।
 पितृदेवा भविष्यन्ति भोक्तार पितृपिण्डकम् ॥३०
 देवताऽसुरगन्धर्वा यक्षराक्षसपन्नगा ।
 छिद्रं श्राद्धस्य पश्यन्ति वायुभूता न सशय ॥३१

२८ -b) ब१ ३ ब्रह्मर्षा तिलोदकम् -c) ब१ १०
 देवि, ब२ ३ दे१ ११ देवी, मुवे देवीर (-देवी) -d) दे१ ७ ११
 निर्वापस्य (-निवापस्य), ब१ ३ दे१ १० त१ धारिणि, ब२ दे१ ५ ८ ९
 धारिणी, द- मुवे धारिणी (-धारिणीम्)

२९ -a) दे१ ३ ४ वैष्णवी कालपी (दे१ ० पै) चेति, दे१ १०
 वैष्णवी कस्यपावेति -b) दे१ ९ ११ मुवे अजया, दे१ अतया
 (-अक्षया), ब१- अक्षयेति च भाषते, द१***** नामत -c)
 ब१- प्रीतास्तु (-प्रीयते), दे१ एव ते न प्रियते च -d) दे१ ९ ११
 मुवे च (-तु)

३० ब२ ab ०, दे१ e ० -a) ब१ दे१ ४ ते१
 शरीरस्य, दे१ शरीरेण (-शरीरस्थो) -b) ब१ दे१ ४ ६ ७ १० ११
 मुवे देवताना (-देवतात्मा), ब१ दे१ १० ते१ कृत (-कृत)
 -c) ब२ त्रीणि तत्तु, दे१ ३ ४ मात्रा तत्र, दे१ ९ ११ मुवे त्रयस्तत्र,
 दे१ १० यत्र तत्र (-त्रीणि तत्र) -d) दे१ ते१ ० सूत (-० सूता), ब१-
 देवि गात्रे च नि सूता, दे१ देवयात् विनि सूता, दे१ ४ देवपात्र (दे१
 ० त्र) विनि सूता, दे१ देवगात्रविनि सूता -f) ब१ दे१ ६ ८ ९ ११
 मुवे ० पिण्डकान्, ब२ ३ ० पिण्डकात् (-० पिण्डकम्), दे१ ४ भोक्तार
 पिण्डपूर्वकम्

३१ [दे१ १८८ ३१ d-२०६ १९ b यावत् ०] दे१
 abc ०, ब३ cd ० -a) दे१ ८ ९ ० गन्धर्वा (-गन्धर्वा) -c)
 ब१ २ सह विप्रस्तु भोक्ष्यन्ति (ब२ ० ग्यानि), दे१ ४ १० ते१ वायु-
 भूताश्च (दे१ १० ते१ ० स्तु) गच्छन्ति, मुवे छिद्रं श्राद्धस्य पश्यन्ति
 -d) ब१ २ श्राद्ध दत्त विधीयते, दे१ ४ ते१ श्राद्धदत्त (ते१ ० त्त)
 विधिक्रिया (दे१ ४ ० या), दे१ १० श्राद्धदत्ता विधिक्रिया

३१ b चरणानन्तर ब१-३ अधिकम्—

*मानुषाश्चतुरो वणा वणभ्रष्टाश्च कमजा ।
 सर्वे श्राद्धं करिष्यन्ति मासि मासि वसुन्धरे ।
 प्रथमं तपयित्वा तु सवदेवमुखान्निषु ।
 पश्चाद् ब्रह्ममुखे दद्यात् चातुर्वर्णस्य माधवि ।
 मम नेत्रं समुत्पन्ना पितृदेवा वसुन्धरे ।

पितृयज्ञ विशालाक्षि ये कुर्वन्ति विदो जना ।
 आयु कीर्त्तिबल तेजो धन पुत्रपशुस्त्रिय ।
 तस्यारोग्यं प्रयच्छन्ति तुष्टास्ते पितृदेवता ॥३२
 आत्मकर्मवशात्लोके गति पञ्चसु वर्त्तनात् ।
 स्वर्गं च वद्धंते कीर्त्तिमन्ते तु सुखमाप्नुयात् ॥३३
 तिर्यक्षु मुच्यते शीघ्रं प्रेतभावे तथैव च ।
 नरके पच्यमानानां त्राता भवति मानव ॥३४
 पूजितं पितृदेवेभ्यः सर्वकालं गृहाश्रमे ।
 विधिना मन्त्रपूर्वेण तर्पयित्वा द्विजातयः ।

वायुभूताश्च गच्छन्ति यथा श्राद्धं तु वजित ।

[-५ ब२ ३ ०]

३१ b चरणानन्तर दे१-४ १० अधिकम्—

*मन्त्रवाश्चतुरो वर्णा मन्त्रदुष्टाश्च कमजा ।

सर्वे श्राद्धं करिष्यन्ति मासि मासि वसुन्धरे ।

[-१ दे१ वर्णा, दे१ वर्त्ता (-वर्णा) दे१ वर्णा दुष्टा स्वकमजा,
 दे१ मन्त्रदुष्टाश्च कमजा, ते१ वर्णा दुष्टा स्वकमजा (-मन्त्रदुष्टाश्च
 कमजा) -२ दे१ प्रकुर्वीत, दे१ ते१ भविष्यन्ति (-करिष्यन्ति)

३२ ब ०, दे१ ef ० -b) दे१ १० यत्तु (-ये), ब१
 द्विषहोतमा, ब२ प्रयतो जना (-विदो जना) -c) ब२
 दे१ ४ ७ ८ ते१ कीर्त्तिर, दे१ मुवे कीर्त्ति (-कीर्त्ति-), ब१ आयु
 कीर्त्तिबलस्तेजो -d) दे१ मुवे धन- (-धन), दे१ ११ पुत्र (-
 पुत्र-), दे१ ४ -स्त्रियम् (-स्त्रिय), ब१ धनपुत्रान यश श्रियम्,
 ब२ धन पुत्रा यश श्रिय, द१ धन पुत्रपशु स्त्रियम्, दे१ १० धन पुत्र
 च सुस्त्रियम् -e) दे१ ९ ११ मुवे ददन्ति (मुवे ० ते) पितरस्तस्य
 -f) ब१ २ तुष्टेष्वेतेषु देवता, दे१ ७ ९ ११ मुवे आरोग्यं नात्र सशय

३३ दे१ ०, दे१ ७ ९ ११ मुवे cd ० -a) ब१
 द१ ७ ९ ११ मुवे लोकान् (-लोके) -b) ब१-३ वत्तते, दे१ ते१
 वत्तताम् दे१ वत्तित (-वत्तनात्), दे१ ८ ९ प्राप्नुवन्ति हि शोभनात्,
 दे१ प्राप्नुवतो हि शोभनान्, दे१ ११ मुवे प्राप्नुवन्तीह शोभनान्
 -c) ब१-३ स्वर्गेषु वद्ध (ब१ ० त्त) ते कीर्त्तिर, दे१ ४ सवगस्तु तत्
 कीर्त्ति -d) ब१ ३ मर्त्येषु (-अते तु)

३४ -a) दे१ १० ते१ तीर्थेषु (-तिर्यक्षु), दे१ ७ ९ ११
 तिर्यक्षु च विमुच्यते, मुवे तिर्यग्यश्च विमुच्यते -b) ब१-३
 ० भाव दे१ १० भावात् (-० भावे), दे१ ७ ९ ११ मुवे प्रेतभावेन
 मानव (मुवे ० वा) -d) दे१ १० माधव (-मानव)

३५ -a) ब२ दे१ ते१ पूजितो, दे१ ७ मुवे पूजक, दे१ ८ ९
 पूजक (-पूजित), ब१-३ ० देवाम्या, दे१ ० देवेभ्यो, दे१ ७ ९ ११
 मुवे ० देवानां (-० देवेभ्यः) -b) ब२ ३ ० काम (-० काल) -c)

[५]

अक्षयं मन्यते चात्र पितरं सपितामहा ॥३५॥
नरास्ते पितृभक्त्या च शुद्धिं प्राप्स्यन्ति हेतुना ।
सात्त्विकं शुक्लपन्थानमेते यान्ति विदो जना ॥३६॥
पुनरन्यत्प्रवक्ष्यामि शृणु तत्त्वेन सुन्दरि ।
अज्ञानतमसारूढा निकृतिः शाश्वतः तथा ।
स्नेहपाशशतेनैव पच्यन्ते नरके नरा ॥३७॥
कल्पं ते पच्यमानाऽपि ये न त्रायन्ति मानवा ।
तेषां पुत्राश्च पौत्राश्च कदाचिदपि सुन्दरि ॥३८॥
[मुक्त्वा तु नीलषण्डस्य कौमुद्या समुपागते ।]
श्राद्धं कृत्वा तु सुश्रोणि तर्पयित्वा द्विजातयः ॥३९॥

ब१ ०पूतेन ब२ ३ ०पूर्णेन (→०पूर्वेण), दे५ ७-९ ११ मुवे द्विजाती
स्तयित्वा तु -d) ब१ द्विजानये दे१ द्विजोत्तमा (→द्विजातयः)
दे५ ७ ९ ११ मुवे पूर्णेन विधिना नर -e) ब२ मन्यते चाक्षयं
चात्रा ब३ मन्यन्ते चाक्षयं तत्र, दे१ न मन्यते चाक्षयं तत्र,
दे५ ७ ९ ११ मुवे अक्षयं तस्य मन्यन्ते -f) ब१ पितरन्ते, ब०
पितरस्तु, ब३ पितरस्ते (→पितरं स-), दे२ १० ते१ पितरं स पिता
महम्, दे५ ७ ९ ११ मुवे पितरं श्राद्धतपिता

३६ ब२ ३ cd ० -a) दे१ भिरस्ते, दे३ ४ निरास्ते,
दे५ ७ ११ मुवे नरा ये, दे९ नरो ये (→नरास्ते), ब१-३ ०भक्ताश्च,
दे१ ४ ०भक्त्या तु, दे५ ७ ९ ११ मुवे ०भक्तास्ते (→०भक्त्या च),
दे८ नरायेतिपितनं भक्तान -b) दे४ श्राद्धे (→शुद्धिः), दे३ शुद्धिं
प्राप्स्यन्ति हेतुना, दे५ ७ ९ ११ मुवे प्राप्नुवन्ति परा गतिम् -c)
दे१० ०पूर्णेन (→०पन्थान) -d) दे१ ३ ४ विदेहजा (→विदो जना)

३७ ब२ ३ ab ० -a) ब१ २ ४ ०श्चान्य, दे१० ते१
०श्चान्यत (→०र-यन) -c) दे१ ३ ४ अज्ञानेन समारूढा -d) दे०
ते१ निकृति (→निकृति), ब१ निकृत्या निकृतास्तथा, दे१ नि कृति
शाश्वती तथा दे५ ७-९ ११ मुवे निकृतिज्ञा शठास्तथा -e) दे१
०शत (→०शते-), ब१ ३ स्नेहपाशेन ये बद्धा, ब२ स्नेहपात्रेण ये
बन्धा -f) दे१ ३ ४ तु स (ते१ सा) (→नरा)

३८ -a) ब१- दे३ ४ ७ कल्पान्ते, मुवे कल्पान्त, ते१
कल्पयन्ते (→कल्पते), ब१ ३ ०मानानि (→०मानापि), दे१ कल्पान्तेपि
पच्यमाना -b) ब१-३ यत्र ते (ब२ ये) यान्ति मानवा, दे१ मुवे
त्रायन्ते येन मानवा, दे१० यत्र गायन्ति मानवा -c) दे३ पुत्रश्च
(→पुत्राश्च)

३९ दे५ ७-९ ११ मुवे ab ० -a) ब१ ३ ते१ नीलकण्ठस्य,
दे१-३ १० नीरखण्डस्य, दे४ नीरपिण्डस्य (→नीलषण्डस्य) -b) ब३
कौमुद्या सगणै सह -c) ब तेषां (→श्राद्ध), दे५ ७ ९ ११ मुवे
ये वै श्राद्धं प्रकुर्वन्ति -d) दे१ तपयित्वा द्विजोत्तमान

दत्त्वा तिलोदकं पिण्डं पितृपैतामहाय च ।
पितरं पितामहोद्दिश्य नीलषण्डं यथाविधि ॥४०॥
नरा ये चैव तिष्ठन्ति अतीतपितृबान्धवा ।
तेषां त्राता भविष्यन्ति विप्राः शृण्वन्तु मा यथा ॥४१॥
गृह्यं चौदुस्वरपात्रं कृत्वा कृष्णतिलोदकम् ।
विप्राणां वचनं कृत्वा यथाशक्त्या च दक्षिणा ॥४२॥
नीलषण्डस्य लाङ्गूले तोयमभ्युद्धरेद् यदि ।
षष्टिवर्षसहस्राणि पितरस्तेन तपिता ॥४३॥
मुक्तमार्गेण शृङ्गेण नीलषण्डेन मेदिनि ।
उद्धृतं यदि सुश्रोणि पङ्क शृङ्गगतेन च ॥४४॥ वे १९० ४८

३९ श्लोकस्य b c मध्ये दे५ ७-९ ११ मुवे अधिकम्--

*मुच्यन्ते (मुवे मुच्यन्ति) जन्मवि दूश्च अमा प्राप्य जलाशये ।
तेनैव भविता तस्मिन्नेषां निरयगामिनाम् ।

४० दे५ ७ ९ ११ मुवे cd ० -a) दे५ ७-९ ११ मुवे
पिण्डान (→पिण्ड) -b) ब१-३ पितृपैतामहस्य च, दे१ पित्रो पेटा
महायस्य च, दे५ ७-९ ११ मुवे पितृभ्यो भक्तिभावत, दे१० पितृपैता
महं च या -c) ब१ दे१ ३ पिता पितामहोद्दिश्य (दे१ ०द्देशे)
-d) ब१ ३ ते१ नीलकण्ठ, दे१ नीरखण्ड (→नीलषण्ड)

४१ दे५ ७ ९ ११ मुवे ० -a) ब१ ३ नरके (→नरा
ये) -b) ब१ ३ दे२ ते१ अतीता (→अतीत-) -c) ब१ ३ तेषां
त्राणं करिष्यन्ति -d) दे१ मे तथा, दे२ ३ मास्तथा, ते१ मा तथा
(→मायथा), ब१ विप्रं तिष्ठन्तु मान्तां, ब२ विप्रा मम परायणा

४१ श्लोकानन्तरं दे५ ७-९ ११ मुवे अधिकम्--

*निरयात्तेऽपि मुच्यन्ते तस्मिन्भवति चाक्षया ।

४२ -a) दे१ ३ गृह्य (→गृह्य) -b) दे५ ७ ९ ११ मुवे
तत्र (→कृष्ण-) -c) दे१ ३ ४ भोजन (→वचन), ब१ ३ श्रुत्वा,
दे१ ३ ४ दत्त्वा, ते१ श्रुत्वा, + कृत्वा (→कृत्वा) -d) ब१ ३ यथा
वचनं स (ब१ प्र) दक्षिणा दे१ दक्षिणा च यथाविधि

४२ श्लोकानन्तरं दे५ ७ ९ ११ मुवे अधिकम्--

*इया तेषां तु विप्राणां पितृणां मोक्षणाय च ।

दे१० नीलो वृषस्तत्र नरकार्त्तविनाशन ।

४३ -a) ब१-३ ते१ ०कण्ठस्य (→०षण्डस्य), दे१ ३ ४
ताबूल (दे१ ०लस) (→लाङ्गूले) -b) मुवे तोयमप्यु (→तोय
मभ्यु) -c) ब१-३ तिष्ठन्ति (→षष्टि-)

४४ -a) ब१ २ दे१ ०मात्रे तु, ब३ ०मात्रे च दे५ ८ ११ मुवे
०मात्रेण (→०मार्गेण), ब२ शृङ्गे च, दे२ १० शृङ्गेण (→शृङ्गेण)
-b) ब१ ३ ०कण्ठस्य, दे१ २ ५ ७-९ ११ ०खण्डेन ते१ ०कण्ठेन (→
०षण्डेन), ब३ दे५ ७-९ ११ मुवे सुन्दरि, दे१ ३ ४ मेदिनी (→मेदिनि)

वे १९० ८८ बान्धवा पितरस्तस्य तनयेषु च सन्तति ।
उद्धृत्य नरकात् सर्वं सोमलोक व्रजन्ति ते ॥४५॥
नीलषण्डस्य मुक्तस्य तस्य पुण्येन सुन्दरि ।
षष्टिवर्षसहस्राणि षष्टिवर्षशतानि च ।
सोमलोकेषु मोदन्ते क्षुधातृष्णाविवर्जिता ॥४६॥
एष धर्मो गृहस्थानां पुत्रपौत्रसमन्विता ।
वर्त्तयश्च यथा देवि त्रातारस्ते भवन्ति च ॥४७॥
पिपील्यादीनि भूतानि जङ्गमाश्च विहङ्गमा ।
उपजीवन्ति सुश्रोणि गृहस्थेषु न सशय ।
एव गृहाश्रम मूल धर्मं तत्र प्रतिष्ठितम् ॥४८॥

-c) १० ५ ८ ९ ११ मुवे उदधतो दे७ तदधतो (→उदधत) -d)
११ ४ पक्व, दे० ५ ७ ९ ११ मुवे पक्व (→पक्व), दे३ ४ शृ ग
शनेन दे७ ९ ११ मुवे शृगेण तेन (→शृङ्गगतेन)

४५ -b) ब१ नरके यान्ति (ब१ २ °नि) सन्तति
दे५ ७-९ ११ मुवे निरये पतितास्तु ये -c) ब१ दे१ उदधता (→
उदधत्य), ब१ २ दे३ ४ १० सर्वे (→सर्व), दे५*उदधत्य च वरारोहे,
१, ९ ११ मुवे तानुदधत्य वरारोहे -d) दे५ ७ ९ ११ प्रयच्छति, मुवे
म गच्छति (→व्रजन्ति ते)

४६ -a) ब१ ३ °कण्डस्य दे१ २ १० ते१ °वण्डस्य (→
°षण्डस्य) दे५ ७ ९ ११ मुवे मुक्तेन नीलख (मवे °ष) षडेन -b)
दे१ ३ ४ पुण्यस्य (→पुण्येन) दे५, ९ ११ मुवे यत्पण्य जायते भुवि
-c) दे३ ५ ८ १० ११ पण्डितर (→षण्डितर) -d) दे५ ८ ११ षण्डितर
(→पण्डितर) -e) ब१ ३ भुज्जन्ति, दे२ मोदति, दे५ ८ मोदेत, दे९
मोदेते (→मोदन्ते) -f) दे५ ११ मुवे क्षुतडभ्या च, दे७ क्षुतणा
च, दे८ क्षुतड्या* दे९ क्षुतभव च (→क्षुधातृष्णा-) ब१ ३ स्व
धामुत्तरसोपम, ब२ मुखामृतवासोपम

४७ ब२ ३ cdO -b) ब१ ३ दे२ ७ °समन्वित, दे१०
°समन्विता, ते१ °समृद्धिद (→°समन्विता) -c) ब१ वत्तयन्ति,
दे१ वर्त्तयतो, दे१० पययश्च (→वर्त्तयश्च) दे५ ७ ९ ११ मुवे त्राता
(दे७ भ्रान) रश्च भविष्यन्ति -d) ब१ विभ्रमास्ते, दे१ ३ ४ त्राता
रश्च (→त्रातारस्ते), दे५ ७ ९ ११ मुवे वत्तयतो यथासुखम्

४८ ब२ cdO -a) ब२, दे५ ७ ९ ११ मुवे पिपीलिकादि
भूतानि -d) ब१ गृहस्थस्य (→गृहस्थेषु), दे२ गृहस्थेषु (च) न
सशय, दे५ ८ ९ गृहस्थे न च सशय -e) दे१० एक (→एव), दे१
गृहाश्रमे, दे५ ७ ९ ११ मुवे गृहाश्रमो (→गृहाश्रम), दे५ ८ ९ ११ मूलो,
दे७ धमस (→मूल) -f) दे३ धमतत्रप्रतिष्ठित, दे५ ८ ९ ११ मुवे
धमस्तत्र प्रतिष्ठित, दे७ तत्र धम प्रतिष्ठित

मासि मासि तु ये श्राद्ध प्रवर्त्तन्ते गृहाश्रमे ।
तिथिपर्व विजानीयात् तर्पिता पितृदेवता ॥४९॥
न यज्ञदानाध्ययनोपवासै-
स्तीर्थाभिषेकैरपि चाग्निहोत्रै ।
दानैरनेकैर्विधिसप्रदत्तै-
र्न तत्सम श्राद्धगृहस्थधर्मम् ॥५०॥
नि सृत मम गात्रेषु ब्रह्मगात्रेषु नि सृतम् ।
रुद्रगात्रेषु नि सृतं च त्रिषु स्थानेषु योजिता ॥५१॥
पिता पितामहश्चैव तथैव प्रपितामह ।
एव क्रमेण चैतानि पितृदेवा वसुधरे ॥५२॥

४९ ब१-३ cdO -a) दे१ च यद्वाद्, दे२ १० तु य श्राद्ध,
दे४ ४ ते१ तु यत् श्राद्ध (→तु ये श्राद्ध), ब१ ३ मासे मासे च ये
श्राद्ध -b) ब१ २ वत्तते च, ब३ वर्त्तते दे१ प्रवर्त्तते, दे३ ४ प्रव
तत दे५ ११ प्रवर्त्तते दे८ ९ प्रवर्त्तते, दे१० प्रवर्त्तते, ते१ प्रवर्त्त त +
प्रवर्त्तेन (→प्रवर्त्तन्ते), ब१ ३ गृहाश्रमा (ब० मी) दे१० इहाश्रमे
(→गृहाश्रमे) -c) दे१ ३ ४ पवपवविजानीयात् दे५ ७-९ ११ मुवे
तिथोपवणि ये चैव -d) दे५ ७ ९ ११ मुवे ते (मुवे स्व) पित
स्तारयन्ति वै

५० दे११ O, ब१ ३ cdO -a) ब१ ३ यज्ञवेदा° ब२
यज्ञदेवा° (→यज्ञदाना°) -b) दे७ तथा°, ते१ स्नाता° (→
तीर्था°) -c) दे४ °सम्प्रदानं दे१० °देवसस्यै (→°सम्प्रदत्तैर)
-d) दे५ ७ ९ मुवे फल (→सम) दे३ ते१ °धम, दे४ ५ °धम,
दे७ ९ मुवे °धर्म (→°धमम्), दे१० श्राद्ध गृहस्थेन म धमविद्यान

५० b चरणानन्तर ब१ ३ अधिकम्—

सप्राप्यते यच्च तिलोदकैर्वा ।

तत् प्राप्यते देवि गृहस्थधर्मम् ।

तेन ब्राह्मण गात्रेषु विनि सृतान वै रुद्रस्य गात्राञ्च विनि सृतान
वै कममासे ।

अहञ्च पितामह देवाश्च वै ।

[5]

त्रीणि एते पितृदेवता वसुधरे ।

[-१ ब१ न तत् सप्राप्य तिलोदकश्च -२ ब१*****
गृहस्तु धर्मे -४ ब१ गात्रा च (→गात्राञ्च-) -५ ब१ मुख पिता-
मत *****]

५१ ब१-३ दे१ ४ O, दे५ ७-९ मुवे cdO, दे११ a cdO
-a) दे५ ७-९ मुवे पितरो निर्गतास्तत्र -b) दे५ ७-९ ११ मुवे
ब्रह्मविष्णुशरीरगा -c) दे३ रुद्रगात्राद्विष्ट त, दे१० नि सत
शिवगात्रेषु, ते१ रुद्रस्थानेषु निस्सृत -d) दे३ विष्णुस्थानेषु याजिता

५२ ब२ ३ O, ब१ दे१० cdO -a) दे५ ८ ९ पिता
माता° (→पिता पिता°) -b) दे५ ८ ११ ते१ °महा (→°मह)

देवता कश्यपोत्पन्ना श्राद्धेषु विनियोजिता ।
तत एते न जानन्ति देवा शक्रपुरोगमा ॥५३॥
ईश्वरश्च न जानाति आत्मदेहविनि सृतम् ।
न च ब्रह्मा विजानाति नि सृत मम मायया ।
एव मायामयौ भूमि ब्रह्मरुद्रौ बहिष्कृतौ ॥५४॥
पुनश्चान्यत प्रवक्ष्यामि पितृयज्ञेषु सुन्दरि ।
दद्याद् ब्रह्ममुखे स्वामी न च जुह्वन्ति चाग्निषु ॥५५॥
कृत्वा तु पिण्डसकल्प दर्भानास्तीर्य भूतले ।
तेन ते पितृपिण्डेन पितृदेवा वसुधरे ॥५६॥
अजीर्णेनाभिपीडयन्ते भुञ्जते न च सुन्दरि ।
ततो दुखेन सतप्ता सोममेवाभिपद्यत ॥५७॥

-c) दे३ ४ १० वै त्रीणि दे५ ७-९ ११ मुवे वै तत्र (→चनानि) ब१ देवाश्च वै त्रीणि एते, दे१ एव क्रमात्र यो वै स्यु

५३ -a) ब१ ३ देवता कश्य चोत्पन्ना -b) ब१ ३ च (→वि-) -c) ब२ तत्र (→तत्), दे५ एव (व) तेन (→एते न), दे१० निसृषु (→जानन्ति)

५४ दे७ cd ○ -a) ब१ ३ ईश्वरोपि, दे३ ईश्वरस्य (→ईश्वरश्च), ब१ दे७ जानन्ति (→जानाति) -b) ब१ ३ ह्यात्म- (→आत्म-) ब१ दे५ ८ ९ ११ मुवे -विनि सता, ब२ ३ दे७ -विनि सतान (→विनि सतम्) -d) ब१ मुवे नि सृतो, ब२ ३ मोहितो, दे३ ४ निभत, दे११ नि सृ* (→नि सृत) -e) ब१ एषा (→एव) ब१ °मया भूमि, दे१ °मयौ कृ* दे३ ते१ °मयो भूमे, दे४ ७ ११ °मयौ भूमे दे५ ८ ९ °मय भूमे, °१० °ममत्वैव, मुवे °मयो भूमौ (→°मयो भूमि) -f) दे२ °रुद्रै दे३ ५ ८ ९ °रुद्रो, ते१ °रुद्रे (→°रुद्रौ), ब१-१ ब्रह्मरुद्रबहिष्कृता

५५ ब२ ३ cd ○ -a) ब१- पुनर(ब१ २ °श्वा) न्य, दे२ ते१ पुनश्चाह दे४ पुनरन्यत (→पुनश्चान्यत) -b) ब१ ३ °यज्ञस्य (→°यज्ञेषु) -c) दे१ २ १० ब्रह्मा (→ब्रह्मा-), ब१ दद्याद् ब्राह्मणमुखे स्वामी, दे५ ७ ९ ११ मुवे दद्याद् ब्राह्मणमुखे -d) ब१ न वै (→न च), दे५ ७-९ ११ मुवे नाग्नौ तु (दे७ च) जुहुयात्क्वचित

५६ -a) मुवे वै (→तु) -b) ब१ २ दर्भानि सस्तीर्य-भूतले -c) ते१ °यज्ञेन (→°पिण्डेन) -d) दे३ वसुधरा, दे४ वसुधरो (→वसु धरे)

५७ -a) ब३ अजीर्णेनाभिपीडेत, दे३ ४ ७ अजीर्णेनापि पीडयत, दे३ अजीर्णेनाभिपीडयत -b) द१ भुजति, दे४ मुवे भुज्यन्ते, दे५ भुजते, दे७-९ ११ भुज्यते (→भुञ्जते), ब१ राजानेन वसुधरे, ब२ ३ तत्रापि च वसुधरे, दे३ भुज्यते च न सुदरि, दे१०

दृष्ट्वा सोमेन सुश्रोणि देवताजीर्णपीडिता ।
स्वागतेनाथ वाक्येन पूजितास्तदनन्तरम् ॥५८॥
सोम उवाच ॥*

देवता कश्य चोत्पन्ना दु खिता केन हेतुना ।
एव तु भाषमाणस्य सोमस्य तदनन्तरम् ।
ऊचुस्ते सोममेवाथ वाक्य न श्रूयतामिति ॥५९॥
त्रयस्तु पितरो देवास्त्रयो देवेषु निर्मिता ।
श्राद्धे नियोजितास्ताभिः पितृपिण्डेन तर्पिता ।
अजीर्णं भवते सोम तत स्म दु खितास्त्रय ॥६०॥
सोम उवाच ॥*

सखाऽह च भविष्यामि त्रयाणा च चतुर्थक ।

वे १९० ६७

भुजते तव सुदरि -c) दे१ ३ ४ सतप्त, दे८ मुवे सतप्ता, दे१० सतप्तो (→सन्तप्ता) -d) ब१ सोममेवाभिपद्यता, ब२ ३ सोम स्याभिमुख ययु दे१ सोममेवाभिपद्यते, दे३ ५ ८-११ सोममेवाभिपद्यते, मुवे पद्यन्ते सोममेव च

५८ -a) दे२ मुवे दष्टा (→दष्टा) -b) ब२ ३ देवा-जीर्णेन पीडिता -c) दे१ स्वगते° (→स्वागते°)

॥ दे४ सोम (व) उवाच, दे५ ८ ९ सोमोवाच

५९ ब२ c-f ○ -a) ब२ दे२-४ देवता (→देवता), दे१० कश्यपोत्पन्ना (→कश्य चोत्पन्ना) -c) दे४ °माणास्य, दे७ °मानस्य (→°माणस्य), ब३ एव तु भाषण त वै -d) ब१ ३ स सोम दे४ ४ १० ते१ सोमेन (→सोमस्य) -e) दे७ °मेवाय, मुवे °मेवापि (→°मेवाथ), ब१ ३ श्रूयता वचन सोम -f) ब१ यथा वै ज्ञायमे विभो, ब३ यथापीड्यामहे वय

६० -a) ब१-३ वयन्तु, दे१० यत्रस्तु (→त्रयस्तु) -b) ब१- देवेन (→देवेपु), दे५ ७-९ ११ मुवे ब्रह्मविष्णुहरोद्भवा -c) ब१-३ श्राद्धेषु, दे७ श्राद्धेन (→श्राद्ध नि-), ब२ चैव, ब३ तस्त, दे५ ७-९ ११ मुवे तैस्तु (→ताभि) -e) ब१ ३ दे१ ३ अजीर्णे, दे४ अजीर्णे (→अजीर्ण), ब१**ने, ब२ राघते, ब३ वाघते, दे५ ७-९ ११ मुवे जायते (→भवते) -f) ब१ ततोस्मा दु खिता वयम्, ब२ ३ ततो वै दु खिता वयम्, द२ ते१ ततोस्मा दु खितास्त्रियो (ते१°स्त्रये), दे३ ४ ततोस्मि दु खितास्त्रिय (दे४ °स्त्रय), दे५ ८ ९ ११ मुवे तेन वै दु खिता वयम्, दे७ न वै न वै दु खिता वयम्

॥ दे१० सोम उ०

६१ दे३ ४ cd ○ -a) ब१ ३ सखा ततोह, दे१ सखाह वै दे सुखावह च, दे४ सुखाह च, दे५ ८ ९ ११ मुवे सखा चाह,

वे १९० ६७

सहितास्तत्र गच्छामो यथा श्रेयो भविष्यति ॥६१॥
 एवमुक्तास्तु सोमेन पितृदेवास्तदनन्तरम् ।
 सम सोमेन गच्छन्ति श्रेयस्कामा वसुधरे ॥६२॥
 शरण्य शरण देव ब्रह्माण पद्मसभवम् ।
 मेरुशृङ्गे सुखासीन ब्रह्मर्षिगणसेवितम् ॥६३॥
 दृष्ट्वा पितामह देव प्रणम्य शिरसा क्षितौ ।
 अत्रिपुत्रेण सोमेन भाषितो वै पितामह ॥६४॥
 य एते पितरो देवा दु खिताजीर्णपीडिता ।
 आगता शरण चात्र सोमेन सहिता यथा ।
 यथा नश्यन्ति जीर्णानि तथा कुरु पितामह ॥६५॥
 मुहूर्तं ध्यानमादाय पश्यन् दिव्येन चक्षुषा ।
 भाषते वचन ब्रह्मा दिव्य योगीश्वर तथा ॥६६॥

दे१ मखा चाय (→सखाहञ्च) -b) दे३ तु (→च), दे२ ४ ते१
 चतुर्थकम् (→चतुर्थक)

६२ दे३ ४ ab ० -a) ब१ इत्युक्तस्तु ब२ ३ इति
 मुक्तस्तु दे१ एवमुक्ता तु, दे१ एवमुक्तस्तु ते१ एवमुक्त्वा तु
 (→एवमुक्तास्तु) -b) ब१-३ दे२ पितृदेवस्तदनन्तरम् (दे२ ०२)
 दे१ ५ ८ ९ ११ मवे ते१ पितृदेवास्तदनन्तरे (ते१ ०२) -c) दे१ ५ ८ ९ ११
 मवे सोम ते१ सह (→सम) -d) ब१ श्रेय **, ब३ श्रेय कामो
 दे१ ९ श्रेयस्कामा (→श्रेयस्कामा)

६३ -b) ब२ ब्राह्मण (→ब्रह्माण) -c) ब१-३ ०पठे
 (→०शृङ्गे)

६४ -a) दे१० दृष्ट्वा पितामहश्चैव -b) मुवे सहसा (→
 शिरसा) दे४ क्षित दे११ हित (→क्षितौ) -d) ब१ तोषितो, ते१
 भवितो (→भाषितो)

६५ दे११ ६५-७२ ०, दे१ ३ ४ ०, ब१-३ दे१
 cd ० -a) ब१-३ एते ते (→य एते), ब१-३ देवा दे५ ७-१०
 देव- (→देवा) -d) दे५ ८ ९ मम (→यथा), मुवे सोम सोमेन
 सत्तम ते१ सोमेन सह तत्र वै -e) ब१ ३ यथा नादतु जीर्णान्ति,
 ब२ न स्याद्यथा जीर्णपीडा -f) ब१ दे३ ०मह (→०मह)

६६ -a) ब१दे५ ७-९ मुवे आस्थाय, दे२ आसाद्य
 (→आदाय) -b) दे१ ३ ४ पश्य, दे१० दृष्ट्वा, ते१ यस्य (→पश्यन्)
 दे५ ७-९ मुवे ईश्वर च ददश ह -c) दे१ ३ ४ भाषिते, दे५ ७-९ मुवे
 उवाच (→भाषते), दे१ वचने (→वचन), दे३ ४ ब्रह्मन्, दे५ ७-९
 मुवे तत्र (→ब्रह्मा) -d) ब१ ३ देवो योगीश्वरस्तथा, दे१ ३ ४
 दिव्य योगात्तर तथा, दे५ ७-९ मुवे ब्रह्मा योगीश्वर प्रति

पितृदेवाः कुलोत्पन्ना दु खिताजीर्णपीडिता ।

आगता शरण चात्र सोमेन सहिता मम ।

आचक्ष्व निर्मिता येन यथा श्रेयो भवेत् तत ॥६७॥

ब्रह्मणा चैवमुक्तस्तु ईश्वर परमेश्वर ।

मुहूर्तं ध्यानमादाय दिव्य योग च माधवि ॥६८॥

पश्यते ईश्वर तत्र योगवेदाङ्गनिर्मितम् ।

विस्मय परम गत्वा ब्रह्मण वाक्यमब्रवीत् ॥६९॥

निर्मिता विष्णुना ब्रह्मन् मायैषा चैव वैष्णवी ।

प्रथम पितरो देवा येन श्रेयो भवन्ति ते ॥७०॥

पिता तु ब्रह्मदेवत्यो तव गात्रेषु निर्मित ।

पितामहस्तु देवत्यो विष्णुगात्रेषु निर्मित ॥७१॥

६७ दे११ ०, ब२ ef ० -a) ब१-३ पितृदेवान
 कुलोत्पन्नान् (ब२ ०न्ना), दे१ पितृदेवा कुतो जाता, दे२ ते१
 पितृयज्ञा कुलोत्पन्ना दे३ ४ पितृदेवा कुलोत्पन्ना, दे५ ८ ९ मवे
 एते ते पितरो देव दे१ त एते पितरो देव -b) ब१ ३ कथमेत
 न्महेश्वर -d) दे४ सहितो नम (→सहिता मम) -e) दे२ ७ ते१
 आचक्षुर, दे१० आचक्षुर (→आचक्ष्व), ब१ आचक्ष्व निर्मिताय मे,
 ब३ आचक्ष्व निर्मितार्थो -f) ब१ दे -५ ७ ९ मुवे भवेत्तव, ब३
 भवेत्तथा, दे१० भवेन्नर (→भवेत्तत)

६८ ब२ दे११ ० -a) ब१ ब्राह्मणा (→ब्रह्मणा), दे१
 होव, दे३ एव, दे४ एव (→चवम), दे५ उक्तस्तु (→उक्तस्तु) -b)
 दे१ ईश्वर ***** -c) दे१ ७ आधाय, दे१० मुवे आस्थाय
 (→आदाय) -d) दे४ दिव्या, ते१ दिव्य- (→दिव्य), व योगेन
 (→योग च), दे१ माधव (→माधवि), ब१ दिव्ययोगश्च माधवि

६९ ब२ दे११ ० -a) दे४ पश्चात्, ते१ पश्यन्ते (→
 पश्यते), ब१ ३ दे१ ९ ईश्वरस (→ईश्वर), दे१ भर्तेश्वर पश्यति स
 -b) दे१ योगे, दे१० योग (→योग-), ब१ ३ योग देवाङ्क (ब१ ०ङ्क)
 निर्मित

७० ब२ दे११ ० -a) ब१ निर्मितो (→निर्मिता), ब१
 ब्रह्मा (→ब्रह्मन्) -b) ब१ ३ माया एषा तु वैष्णवी, दे१ ३ ४
 मायया चैव वैष्णवी, दे५ ७-९ मुवे वैष्णव्या मायया च ते -c)
 मुवे पितरो (→पितरो), दे१ देवे (→देवा) -d) ब३ मुवे ये च
 (→येन), दे५ ७ ९ मुवे श्रेष्ठा (→श्रेयो), ब१ ३ भविष्यति (→
 भवन्ति ते)

७१ ब२ दे११ ०, ब१ ab ०, दे१ cd ० -a)
 दे१ ४ १० ते१ पिण्डस्तु (→पिता तु), दे१ ०दैवत्या, दे४ ७ ९ १० मुवे
 ०दैवत्यो, दे५ ८ ०दैवत्या, ते१ ०दैवस्य (→०दैवत्यो) -b) दे१ ३ ४ तव

प्रपितामहस्तु देवत्यो मम देहेषु विष्णुना ।
 श्राद्धे नियोजितास्तत्र मत्स्येषु पितृदेवता ।
 मानुषाणां हितार्थाय निर्मिता विष्णुमायया ॥७२॥
 तर्पिता पितृपिण्डेन देवताजीर्णपीडिता ।
 आगता शरणं ब्रह्मन् सोमेन सहिता यदि ॥७३॥
 येन नश्यन्ति जीर्णानि पितृदेवसुखं भवेत् ।
 शृणु तत्त्वेन वक्ष्यामि ब्रह्मलोकपितामह ॥७४॥
 शाण्डिल्यपुत्रस्तेजस्वी धूमकेतुर्विभावसु ।
 श्राद्धे तु प्रथमं तस्य दातव्यं मानुषेषु च ।
 सह तेनैव भोक्तव्यं पितृपिण्डविर्वाजितम् ॥७५॥

पु(दे१ पा)त्रेषु निर्मिता, दे५ ७-९ मुवे मम गात्राद्विनिर्मित -c) ब१ पिता पितामहो देवान्, ब३ पितामह इव देवस्य, दे१ ते पितामह देवत्या, दे३ ४ पितामहस्तु देवत्या (दे४ वात्ये) दे५ ८ ९ मुवे पितामहो विष्णुदेवो, दे१० ते१ पितामहस्तु देवत्यो -d) ब१ ३ मम पा(ब३ गा)त्रेषु निर्मितान् (ब३ °त), दे१ ३ ४ विष्णु-गा(दे४ °गो)त्रेषु निर्मिता, दे५ ८ ९ मुवे मम गात्राद्विनिर्मित

७२ ब२ दे११ ०, दे७ १० ab ० -a) ब१ प्रपितामहस्तु देवेभ्यो, ब३ प्रपितामहस्तु देवस्य, दे१ प्रपितामहदेव या, दे४ ते१ प्रपितामहस्तु देवत्यो, दे५ ८ ९ मुवे प्रपितामहो रुद्रद्वयो -b) ब१ देहे च (→देहेषु), दे१ मम देहेषु निर्मिता, दे५ ८ ९ मुवे मम गात्राद्विनिर्मित (दे९ ता) -c) ब१ दे१ ३ ४ श्राद्धेषु (→श्राद्धे नि-), मुवे तेऽत्र (→तत्र) -e) ब१ ३ मनुष्याणां, दे५ ७ ९ मुवे ब्राह्मणानां (→मानुषाणां) -f) द१ °ना पुरा (→°मायया)

७३ -a) दे५ ७ ९ ११ मुव °यज्ञेषु (→°पिण्डेन), दे१० तर्पिता पिण्डपितृत्वे -b) ब१ ३ देवाजीर्णपीडिता, दे५ ७ ९ ११ मुवे पितरोऽजीर्णपीडिता -c) ब१ ३ आगच्छ (→आगता), ब१ ३ ब्रह्मा (→ब्रह्मन्) -d) ब३ सहितो (→सहिता)

७४ -a) ब१ जीर्णेन (→जीर्णानि), ब२ येन पश्यत्यजीर्णानि, दे१ ३ ४ येन पश्यत्यजीर्णेन, दे२ १० ते१ येन पश्यन्ति जीर्णेन, दे५ ये नश्यति जीर्णं च, दे७ ९ येन नश्यत्यजीर्णं च दे११ मुवे येन नश्यत्यजीर्णं च -b) दे१ १० पितृदेवा, दे३ ४ पितृदेवा, दे५ ७ ९ ११ मुवे पितृणां च (→पितृदेव-) -c) मुवे शृणु तत्त्वे प्रवक्ष्यामि -d) ब१ ब्रह्म लोक-, दे१ ब्रह्म लोके दे२ ३ ब्रह्मलोक, दे४ ७ ब्रह्म लोक-, मुवे ब्रह्मन् लोक- (→ब्रह्मलोक-), ब२ ते१ -पितामह, दे१ पितामहा (→-पितामह)

७५ ब२ ३ cd ० -a) ब२ दे३ ४ ७ पुत्र- (→°पुत्रस्य) -b) ब३ दे२ मुवे धूम्र° (→धूम°) -c) ते१ तत्र (→तस्य), ब१ श्राद्धे च परमं हव्य -d) दे२ मुवे वा (→च), ब१ कव्यन्तु

ईश्वरेणैवमुक्तस्तु ब्रह्मा कमलसम्भव ।
 आहूय मनसा चैव आगतो हव्यवाहन ॥७६॥
 प्रदीप्ततेजसो वह्निं सर्वभक्षो हुताशन ।
 योजितं पञ्चयज्ञेषु ब्रह्मणा मम मायया ॥७७॥
 ब्रह्माग्निं भाषते तत्र शृणुष्व च हुताशन ।
 भोक्तव्यं प्रथमं ब्रह्मन् पितृपिण्डविर्वाजितम् ।
 त्वया भुक्ते तु भोक्ष्यन्ति देवता समरद्गणा ॥७८॥
 भोक्तव्यं मध्यमं श्राद्धं पथ्यमन्नं च वै सह ।
 पश्चाददत्तं तु तं पिण्डं सह सोमेन भुञ्जते ॥७९॥
 ब्रह्मणा ह्येवमुक्तास्तु पितृदेवा हुताशन ।

वे १९० ८८

मानुष सह, दे३ ७ हा (दे७ दा) तव्य मानुषेण च, दे४ होतव्ये मुनयेण च -f) ब१-३ दे३ ५ ७-९ ११ मुवे °विसर्जितम् (→°विर्वाजितम्)

७६ -b) दे४ °सम्भव (→°सम्भव), ब१-३ ब्रह्मा लोक-पितामह -c) दे१० आहूतो (→आहूय), दे१ ३ ४ मानसो (→मनसा) -d) मुवे ह्यागतो (→आगतो)

७७ दे१-४ १० ते१ cd ० -a) ब१ ३ दे५ ७ ९ ११ मुवे प्रदीप्त (दे७ °ता) स्तेजसा (ब२ °सो) वह्निं, दे१ वह्निं प्रदीप्त-तेजा वै -b) दे४ हुताशन (→हुताशन) -c) ब२ पितृ° (→पञ्च°), ब२ योजिता पितृयज्ञेषु

७८ दे१-४ १० ते१ ab ०, दे८ ११ cdef ० -b) ब१-३ दे७-९ ११ शृणु त्व (→शृणुष्व), ब१ २ दे१० हुताशन दे८ ९ हुताशनम् (→हुताशन) -d) दे३ ५ ७ ९ १० मुवे °विसर्जितम् (→°विर्वाजितम्) -e) ब१-३ त्वया भु (ब३ भ) क समेष्यन्ति, दे१ त्वया भुक्तं तु भुजन्ति, दे२ ३ त्वया भुक्तं तु भोजयति, दे४ १० त्वया भुक्तं तु भोक्ष्यति, मुवे त्वया भुक्तेति भोक्ष्यन्ति

७९ -a) ब१ दे५ ७-११ मुवे ते१ मध्यमं श्राद्धं, ब२ ३ मध्यमं पिण्डं, दे१ मध्य (स) मध्येन, दे३ ४ मध्यमव्येन (→मध्यमश्राद्ध) -b) ब१ यस्य अन्नञ्च वै सह, ब३ यस्यान्तं पितृ वै सह, दे१ ३ श्राद्धं पश्चामतै सह, दे४ श्राद्धं पश्चादेतौ सह -c) ब१-३ पश्चादन्तरि (ब२ °वि) तं पिण्डं, दे१ ३ पश्चात्पश्चात्पिण्डं, दे२ १० ते१ पश्चात्पश्यन्ति क पिण्डं, दे४ पश्चाच्च शातिक पिण्डं, दे५ पश्चाद्दत्तं तु तत् पिण्डं, दे७ पश्चात्तु दत्तं तं पिण्डं, दे८ ९ ११ मुवे पश्चाद्दत्तं तु तं (दे८ ९ तत्) पिण्डं -d) ब१ सोमौ न, ब३ सोमो न (→सोमेन), दे१ ३ ४ कुजर (दे४ °र), दे२ १० ते१ भुञ्जत, दे७-९ ११ भुजत (→भुञ्जते)

८० ब२ ३ दे८ ef ० -a) दे१ ब्रह्मणो (→ब्रह्मणा), ब१ ३ चैव, दे१० त्वेव (→ह्येव), ब१ ३ दे२ १० ते१ -मुक्तस्तु, दे१ -मुक्त्यास्तु

वे १९० ८९

प्रस्थिता सह सोमेन देवतास्ता वसुधरे ।
 पितृयज्ञ वर,रोहे भक्षन्ति सहितास्तदा ॥८०॥
 एव तु प्रथमं श्राद्धं दद्यादग्नेर्वसुधरे ।
 पितृपितामहोद्दिश्य तर्पयित्वा द्विजातयः ।
 पश्चात्पिण्डं विसर्जत दर्भानास्तीर्य भूतले ॥८१॥
 पितुस्तु प्रथमं दद्याद् ब्रह्माशे पितृदेवते ।
 ततः पितामहायात्र रुद्राशे मध्यमं स्मृतम् ।
 प्रपितामहाय च तथा दद्यात् पिण्डं महीतले ॥८२॥
 विधिना मन्त्रपूर्वेण श्राद्धं कुर्वन्ति ये नराः ।

तेषां वरं प्रयच्छन्ति देवतास्त्रीणि चोत्तमम् ॥८३॥
 मम मायानियोगेन कृतं श्राद्धं द्विजातिभिः ।
 अपाङ्क्तेया यथा विप्रास्तत्र वक्ष्यामि सुन्दरि ॥८४॥
 नपुंसका कुलचरा शिवत्रिका पशुपालकाः ।
 कुनखा श्यावदन्ताश्च काणाश्च विकटोदराः ॥८५॥
 नर्तना गायनाश्चैव तथा रङ्गोपजीविनः ।
 वेदविक्रयिणश्चैव सर्वयाजनयाजकाः ॥८६॥
 राजोपसेवकाश्चैव वाणिज्यक्रयविक्रयाः ।
 ब्रह्मयोन्या समुत्पन्ना सकीर्णा पतिताश्च ये ॥८७॥

(→मुक्तास्तु) -b) ब१ ३ देवो, दे४ ५ ७ ९ ११ मुवे °देव (→°देवा),
 दे४ हुताशन, दे५ ७ ९ ११ मुवे हुताशना (→हुताशन) -c) ब२
 दे५ ७ ९ प्रस्थिता (→प्रस्थिता) -d) ब१ देवतास्त, ब२ देवतास्ता,
 ब३ देवतास्ता, दे१ २ देवता सा, दे३ ४ १० देवताना (→देवतास्ता)
 -f) ब१ दे५ ७ ९-११ मुवे ते१ भोक्ष्यन्ति, दे२ भोक्षति (→भक्षति),
 ब१ सहितास्त्वया, दे१० सहितास्तथा, मुवे सहिता सदा (→
 सहितास्तदा)

८१ दे४ ab ० -a) ब१ ३ प्रथमे श्राद्धे, दे३ प्रथमं श्राद्ध
 (→प्रथमं श्राद्ध) -b) ब१ ३ दद्यादग्ने, दे२ १० दद्यादग्ने, दे४ कृत
 व्या तु (→दद्यादग्नेर्) -c) ब१ २ दे१० पितर, दे३ ४ पिता-, ते१
 पितृन् (→पित-), दे१ पितासि पितामहोद्देशे, दे५ ७ ९ ११ मुवे
 उद्दिश्य च पितृदेवि -d) दे१ द्विजोनमा, दे४ द्विजातया दे५ द्विजा
 तय (→द्विजातय) -e) ब२ पश्चात् पिण्डं विसर्जित, दे१ पश्चात्
 पिण्डं विसर्ज्यत, दे३ ४ पश्चात् पिण्डं स वज्र्येत, दे५ ७ ९ ११ पश्चात्
 पिण्डान्विसर्जित, मुवे पश्चात् पिण्डान्प्रदद्याच्च

८२ -a) ब१-३ पित्रे च, दे१० पितुस्तु (→पितुस्तु),
 दे५ ७-९ ११ मुवे प्रथमं ब्रह्मणोशाय -b) ब१ सदब्रह्मपितृदेवते,
 ब२ ब्रह्मणान पितृदेवता, ब३ ब्रह्मणा पितृदेवते, दे१ ब्रह्मशै सह
 देवतै, दे२ ब्रह्माशो पितृदेवतै, दे३ ब्रह्मशे****, दे४ ब्रह्मशे सम
 रुद्रगण, दे५ ७-९ ११ मुवे दद्यात्पिण्डं विधानत, दे१० ब्रह्मणै पितृ-
 देवतै, ते१ ब्रह्माशोपितृदेवतै -c) ब१-३ दद्यात् पितामहं यत्र,
 दे५ ७-९ ११ मुवे पितामहाय रुद्राशे, दे१० ततः पितामहं प्रोक्तो
 -d) ब१-३ रुद्रमध्ये तु सस्थित, दे५ ७-९ ११ मुवे सभूताय तु मध्य
 मम्, दे१० रुद्राशो मध्यमं स्मृत -e) दे५ ७-९ ११ मुवे विष्णास्तु,
 ते१ च तदा (→च तथा), ब१-३ प्रपितामहन्तु (ब१ °स्तु) सोमेन

८३ -a) ब२ दे१ ३ ४ °पूतेन (→°पूर्वेण) -b) दे४ ये
 नरा, दे७ यो नर (→ये नरा) -c) दे१ तेभ्यो वर, दे१० वरं मम
 (→तेषां वर), ब१-३ प्रयच्छामि (→प्रयच्छन्ति) -d) ब१ चोत्तमा

(→चोत्तम), ब२ ३ शृणु तत्त्वेन सुन्दरि दे१ त्रयो देवो मदोत्तम
 द२ देवता त्रीणि चोत्तम, दे५ ७ ९ ११ मुवे पितरं श्राद्धपिता, ते१
 देवानां त्रीणि चोत्तमम्

८४ ब१ ३ cd ० a) ब१ ३ मम मायानियोगेन
 दे१ ३ ४ १० ते१ मम माया वियोगेन दे५ ७ ९ ११ मुवे मम माया
 वलेनव -b) ब१ द्विजातिना (→द्विजातिभिः) -c)
 दे१ ३ ४ ७ १० अपाङ्क्ते(दे१ °क्ते)यास्तथा विप्रास, दे५ ७ ९ ११ मुवे
 अपाङ्क्तेयास्तथा विप्रास -d) दे१ ताश्च (→तत्र), दे३ ४ ताश्च
 वक्ष्यामि सुव्रत, दे५ ७ ९ ११ प्रवक्ष्यामि च सुन्दरि, दे७ मुवे प्रवक्ष्यामि
 वमुन्धर (दे७ °रि), ते१ तत्र त्यक्ष्यामि सुन्दरि

८५ ब१-३ ० -a) दे४ नपुंसका कुलचला, दे५ मुवे
 नपुंसकाश्चित्रकारा, दे७-९ ११ नपुंसकाश्चित्रकरा (दे७ °र) -b)
 दे१ श्ववका यमुपालका, दे२ श्ववका पशुपालका, दे४ श्ववका
 पाशुपालका, दे५ ७ ९ ११ पशुपाला विनिदरा दे७ मुवे
 व(दे७ प) सुपालविनिदका (दे७ °क), दे१० छिन्नपाप मुपालका
 -c) दे१ ४ कुनखी (→कुनखा), दे२ कुनखा श्यामदन्ताश्च, दे१०
 कुमारी श्यामदन्ताश्च -d) दे१ १० काणाश्च (→काणाश्च), दे१ ४
 विषगे हरा (→विकटोदरा)

८६ ब१-३ ० -a) दे५ ७ ९ ११ मुवे नर्तका (→नर्तना),
 दे१० नर्तको गायकश्चैव -b) दे१० तथा गो (ख) रजरं वर -d)
 दे४ ९ सर्वा (→सर्व-), दे१ ३ ४ °याज्यानु°, दे१० °भोजन°, मुवे
 °याजक° (→°याजन°)

८७ -a) दे३ ५ ७ ८ ११ राजोप-, दे१० राज्ञा च (→
 राजोप-) -b) दे५ ७-९ ११ वाणिज्ये (→वाणिज्य-), ब१-३
 दे३ ४ १०-विक्रयी, दे१-कारिण, दे७-विक्रय (→-विक्रया) -c)
 ब१-३ ब्रह्मयोनि (→ब्रह्मयोण्या) -d) ब१ दे३ ४ १० ते१ सकीर्ण-,
 ब१ ३ ससग-, दे५ ७ ९ सकीर्णा (→सङ्कीर्णा)

असस्कारप्रवृत्ताश्च शूद्रकर्मोपजीविन ।
 शूद्रकर्मकरा ये च गणका ग्रामयाजका ॥८८॥
 दीक्षित काण्डपृष्ठश्च यश्च वार्धुषिको द्विज ।
 विक्रेता गोरसाना च ये च वैश्योपजीविन ॥८९॥
 तस्करा लेखकाराश्च याजका रङ्गकारका ।
 तैलिका गिरिका ये च दाम्भिका ये च माधवि ॥९०॥
 सर्वकर्मकरा ये च सर्वविक्रयिणस्तथा ।
 एतान् न भोजयेच्छ्राद्धे पित्रर्थेषु वसुधरे ॥९१॥
 दूराध्वानगता ये च शूद्रकर्मोपजीविन ।
 रसविक्रयिणश्चैव चित्रकृत तिलविक्रयी ।
 श्राद्धकाले तु संप्राप्त राजस त विदुर्बुधा ॥९२॥

८८ दे१० cd ० -b) ब१ °जीविन, द१ °जीवित (→°जीविन) -c) दे१ शूद्रकर्मकराश्चैव -d) दे२ ते१ °याजका (→°याजका), दे३ गणका ग्रामन्याजका

८९ दे१० ०, ब२ ३ ab ० -a) ब१ दीक्षिता, दे२ ते१ दीक्षिता, दे७ दीक्षित (→दीक्षित), दे७ की६°, मुवे क्रोड° (→काण्ड°) -b) दे४ दुर्वाधिको, दे९ वाद्धुषिको, ते१ चाध्युषिको (→वाधुषिको), ते१ द्विजा (→द्विज) -c) दे३ ४ विक्रीत गो-, दे५ ८ ९ ११ मुवे विक्रेतारो (→विक्रेता गो-) -d) दे१ तथा, दे३ ४ एव (→ये च), दे७ ११ °जीविना (→°जीविन)

९० दे७ ab ० -a) ब१ °काश्चैव, ब२ °कश्चैव (→°काराश्च) -b) दे२ ते१ याजका, दे४ योजका, दे१० जापका (→याजका) -c) ब२ दे५ ८ शैलिका, ब३ तौलिका, दे७ शिलिका, दे९ ११ मुवे शौलिका (→तैलिका), ब१ गैरिया, ब३ दे१० गैरिका (→गिरिका) -d) दे१ दस्यव (→माधवि)

९१ -a) दे१ °करो, दे४ °कारा (→°करा) -c) ब१ दे२ ३ ते१ एतेन, ब२ एतान* (→एतान न) -d) दे१ १० पित्रर्थे तु, दे३ ४ पित्रर्थे च, दे५ ८ ९ ११ मुवे पित्रर्थे च, दे७ पित्रर्थे च, ते१ पित्रर्थेषु (→पित्रर्थेषु)

९२ ब२ cd ०, दे१० f ० -a) दे१ हरस्थान-, दे३ ४ दूरस्थान-, दे५ ८ ९ ११ दूराध्वनि, दे७ शूराध्वनि, मुवे दूराध्वान, ते१ दूराध्वान- (→दूराध्वान-) -b) ब१ सूत्र-, ब२ ३ दे१० खल-, दे१ शिल्पि-, दे३ शल्य-, दे४ शिल्प-, दे५ ८ ९ ११ तल-, दे७ तैल-, मुवे तत्र (→शूद्र-) -c) ब१ ३ दे१ ३ ४ ७ १० ११ ते१ सोम-, दे५ ८ ९ रसो (→रस-) -d) ब१ ३ चित्रका, दे१ ३ तथा च, दे४ तथा ये, दे५ ८ ९ ११ मुवे शैलूषस (→चित्रकृत) -e) ब१-३ दे२ ७ १० ११ मुवे ते१ श्राद्धकालमनुप्राप्त, दे१ श्राद्धकाले तु संप्राप्त, दे५ ८ ९ वाद्धकालमनुप्राप्त

अन्य य दूषिता देवि द्विजरूपेण राक्षसा ।
 एतान् न पश्येच्छ्राद्धेषु पितृपिण्डेषु माधवि ॥९३॥
 अपाङ्क्तेयास्तथा विप्रान् भुञ्जत पश्यते द्विजान् ।
 पितरस्तस्य षण्मास दुःखमृच्छन्ति दारुणम् ॥९४॥
 न्यस्तपात्र द्रुत कुर्यात् प्रायश्चित्तमुभौ चरेत् ।
 घृत तु जुहुयादग्नौ आदित्य चावलोकयेत् ॥९५॥
 पुनश्चावपन कृत्वा पितरश्च पितामहान् ।
 गन्धपुष्प च धूप च दद्यादध्यं तिलोदकम् ।
 यथाविधि च विप्राय भोजयेत् पुन शुचि ॥९६॥
 पुनश्चान्यत् प्रवक्ष्यामि शृणु तत्त्वेन सुन्दरि ।
 ज्ञानशुद्धेन विप्रेण मन्त्रशुद्धि यथाविधि ॥९७॥

वे १९० १०८

९३ ब२ cd ०, दे१० a ० -a) द, अ यैर्ये (→अ ये ये) -b) ते१ विद्विरूपेण राजसा -c) दे१ अतो न* श्येच्छद्विषु, दे३ ४ अतो न पश्येत श्राद्धेषु दे१० एते ह्यभोज्या श्राद्ध पु

९४ ब२ ab ० -a) ब१ दे३ ६ १० ते१ चव (→विप्रां) -b) ब१ भुञ्जते, दे१ भुजत, ते१ भुञ्जीया (→भुञ्जत), दे१ पश्यति, दे२ ३ ११ मुवे ते१ पश्यतो, दे५ १० पश्यते (→पश्यते), ब१ दे२-४ द्विज, ते१ द्विज (→द्विजान) -c) दे१ षण्मासान, दे१ षण्मासा, दे४ षण्मासात्, दे५ षण्मास (→षण्मास) -d) ब२ दुःखमृच्छति दे१ दुःखमवति, दे२ ४ दुःखमृच्छति द७ दुःखमृच्छति, दे१० दुःखमृच्छति, ते१ दुःखमृच्छति (→दुःखमृच्छन्ति), दे४ ५ दारुणा (→दारुणम्)

९५ -a) दे२ न्यु (ज्ज) स्तपात्र, दे४ न्यास्तपात्र द७ न्यस्तपात्रे, दे१० अस्त्रपान, ते१ तस्य पात्र (→न्यस्तपात्र), ब१-तत, दे१ ३ ४ च त (→द्रुत) -b) दे२ ८ ९ ११ मुवे धरे, द१० चरे (→चरेत्), दे५ प्रायाश्चित्तमुधारे, दे७ प्रायश्चित्त तथा परे, ते१ प्रायाश्चित्तमसौ चरेत् -c) ब१ ३ घृतञ्च, दे१० सदघृत, ते१ दत्त तद् (→घृत तु) -d) दे४ आदित्ये (→आदित्य), द७ आदित्य च विलोकयेत्, ते१ आदित्यमवलोकयेत्

९६ -a) ब२ ३ पुनश्चावाहन कृत्वा, मुवे पुनरावपन कृत्वा -b) ब१ २ दे५ ७-९ ११ मुवे पितर च, ब३ पितरश्च (→पितरश्च) -c) ब२ ३ दे५ ७ ११ गध पुष्प, दे४ १० गधपुष्पा (→गधपुष्प) -d) दे१-४ १० दद्यादध्य, दे५ दद्यादध्य, ते१ दद्यादर्चास् (→दद्यादध्य), दे७ तिलोदकान्, दे९ तिलोदक (→तिलोदकम्) -e) ब१-३ °विधित्तु, दे१ ३ ४ °विधित्तु, दे९ °विधि च (→°विधि च), दे७ यथाविधिश्च विप्रान् -f) ब२ ३ मुवे भोजयेत्, दे१ भोजयेत्, दे४ भोजयेत् (→भोजयेत्), दे१ ३ ४ पुन (→शुचि)

९७ ब२ cd ० -a) ब१ ३ पुनश्चान्य (→पुनश्चान्यत) -c) दे१ ३ ४ मन्त्रेण (→विप्रेण), ब१ ३ यज्ञशुद्धेन मन्त्रेण, दे१० विप्राय

वे १९० १०९ मृतान्न ये न भुञ्जन्ति कदाचिदपि माधवि ।
 वैश्वदेवेषु दातव्यं श्राद्धेषु च न योजयेत् ॥१८८॥
 प्रेतभोज्यान्नभुञ्जाना श्राद्धमर्हन्ति ये द्विजा ।
 तेषां दोषं प्रवक्ष्यामि भुक्त्वा भोजयते तु स ॥१८९॥
 दम्भकारकृतोच्छिष्टं कृत्वा तु नरकं व्रजेत् ।
 प्रायश्चित्तं प्रवक्ष्यामि यथा शुध्यन्ति ते नरा ॥१९०॥
 माघमासे तु द्वादश्यां सर्पियुक्तं तु पायसम् ।
 स लिहेन्मधुमासेन तर्पयित्वा द्विजातयः ॥१९१॥
 सवत्सा कपिला दद्यादुभयो शुद्धयते तथा ।
 पुनः श्राद्धं प्रकुर्वीत आत्मनः शुभमिच्छता ॥१९२॥

भोजयेदज्ञान -d) ब१ ३ दे१ ३ ४ व्रत° (→म व्र°), दे१ °शुद्धि (→°शुद्धि) दे१० शुचिरेष यथाविधि

१८ दे१ cd () -a) ब१ घतान्न, ब३ प्रेतान्न (→मृतान्न) -b) दे१ भुजति ये द्विजातयः -d) ब१ ३ नियोजयेत (→न योजयेत)

१९ दे१ ab ○ ब२ cd○, दे१० d ○ -a) ब३ °भुज्यान्न-, दे१ °भोज्यानि (→°भोज्यान्न-), दे१० °भुजानो (→°भुजाना), दे२ ५ ८ ९ ११ भुवे प्रेतान्न भुजमानास्तु -d) दे२ भुक्त, दे२ ७-९ ११ भुवे ते१ भुक्त (→भुक्त्वा), दे४ सा (→स)

१०० दे१० abc ○ -a) ब१ दम्भकार, दे४ हतकार- (→दम्भकार-), ब२ दाम्भिका प्रेतभुञ्जा (ब२ °क्ता) च -b) ब२ ३ भुक्त्वा (→कृत्वा) -d) ब२ दे१ ३ ४ ये (→ते), दे१ यथा वै शुध्यते नर

१०१ -a) ब१ ३ दे१ ३ ४ १० पायसं सर्पिषा युक्तं (दे४ °क्ता) -b) ब१ दे१ ३ ४ माघमासे तु द्वादशी, दे१० द्वादश्या माघमासके -c) ब१ स लोहमधुमासेन, ब२ सस्नेह मधुमासो*, ब३ सस्नेहमधुमासे च, दे१ शकरामधुमासेन, दे३ स लिहे मधुमासेन, दे१० स लोहमधुमासेन -d) दे१ द्विजोत्तमान दे१ द्विजा तु वै, दे१० द्विजातिकान (→द्विजातयः)

१०२ -a) ब१-३ सुरभी (→कपिला) -b) दे२ ५ ७-९ ११ आत्मनः शुद्धिमिच्छता, भुवे आत्मनः शुद्धिकामुक ते१ आत्मनः शुभमिच्छता -c) दे१ ३ ४ यथा (→पुनः), ब१ ३ तथा श्राद्धन्तु कुर्वीत, दे१० यथा श्राद्धं तु कुर्वीत -d) ब१-३ दे१ ३ १० चातुर्वर्ण्यस्य सवत् (दे३ °श), दे४***वर्ण्यस्य सवत्, दे१ शुद्धिमिच्छतु चात्मनः, भुवे चात्मनः शुभकामुक

१०२ श्लोकात्पर ब१ ३ दे१ ३ ४ १० अधिकम्—

*वस्त्रशौचानि कर्तव्यं श्रक्तस्मीति जानता ।

स्नानोपलेपनं भूमे कृत्वा विप्रान् निमन्त्रयेत् ।

दन्तकाष्ठं विसर्ज्जीतं ब्रह्मचारी शुचिर्भवेत् ॥१०३॥

यत्नेन मैथुनं श्राद्धे भोजयित्वा विसर्ज्जयेत् ।

अमाया च विशालाक्षि दन्तकाष्ठं न खादयेत् ॥१०४॥

अमाया तु च यो मूर्खो दन्तकाष्ठं हि खादति ।

हिसितो भवते सोमो देवता पितरस्तथा ॥१०५॥

प्रभाताया तु शर्वर्यामुदिते च दिवाकरे ।

दिवाकीर्तिं ततो गृह्य विप्रस्य विधिपूर्वकम् ।

श्मश्रुकर्म च कर्त्तव्यं नखानां छेदनानि च ॥१०६॥

स्नापनाऽभ्यञ्जने दद्यात् पितृभक्तेन सुन्दरि ।

[—१ दे१ ३ °शौचा न, दे४ °शौच च (→°शौचानि), दे१ ३ ४ १० जानत (→जानता)]

१०३ -a) दे१ ० ४ स्नानानु-, दे१ स्नानो न (→स्नानाप-), ब१-३ दे१० भूमि, दे१ भूमे (→भूमे) -b) ब१-३ दे१ ३ ४ विप्र (→विप्रान्), भुवे प्रमन्त्रयेत् (→निमन्त्रयेत्) -c) ब१ ३ दे१० विवर्ज्जीत, ब२ विराजीत, दे१ विसर्जेत, दे१ ने१ विसर्जेत, भुवे विसृज्यैव (→विसर्ज्जीत)

१०४ ब३ ○ -a) भुवे मैथुन (→मैथुन), ते१ श्राद्ध (→श्राद्धे) -b) ब१ २ दे१० भोजयित्वा तु व्रजेत् -c) ब१ २ दे३ ४ १० अमावास्या दे१ अमाया वै (→अमाया च) -d) दे१ भक्षये (→खादयेत्)

१०५ ब३ ○ -a) दे१ मूर्ख (→मूर्खो), ब१ २ दे३ ४ १० अमावास्या तु यो मूर्खा, दे१ तपोधमामावस्याया च -b) ब१ च, ब२ दे१० तु (→हि), दे४ ते१ खादयेत् (→खादति) -c) दे१ ० ४ हिसितस्तु भवेत्सोमो, दे१ नाशमायादि सपदि, भुवे हिसितो हि भवेत्सोमो -d) ब१ २ दे४ ५ ८ ११ देवता (→देवता)

१०६ ब२ ३ cd○, ते१ f ○ -a) दे१ अमाया* (→प्रभाताया) -b) दे१ ३ ४ १० तु (→च) -c) दे१ ३ ४ १० ते१ °कीर्त्ति, दे२ ७ ९ °कीर्त्ति, भुवे °कृत्य (→°कीर्त्ति) -d) ब१ दे१ ३ ४ १० विप्राय, दे२ ८*** (→विप्रस्य) -e) ते१ पशु° (→श्मश्रु°), ब१ ३ दे१ ३ ४ १० तस्य वै कमकर्त्तव्य -f) ब१ ३ नखच्छेद (ब२ °दा, ब३ °द्य) पराणि च, दे१ नखच्छेदा पर हि तु, दे३ ४ नखच्छेदा (दे४ °ज्या) पराणि तु

१०७ -a) दे२ दद्यात् (→दद्यात्), ब१-३ दे१ ३ ४ स्नापनाभ्यञ्जनं दद्यात्, दे१ स्थापनाभ्यञ्जने दद्यात्, दे१० स्नानाभ्यञ्जनं दद्यात् -b) दे१ °भक्तोय (→°भक्तेन) -c) ब१-३ पक्वानाम्

पक्वान्न तत्र वै कार्यं सुविमृष्टं च शुद्धित ॥१०७
वृत्ते तु तत्र मध्याह्ने श्राद्धारम्भं तु कारयेत् ।
स्वागतं च तथा कृत्वा पाद्यार्थं मण्डलं शुचि ।
पाद्यं दत्त्वा तु विप्राय गृहस्थाभ्यन्तरं नयेत् ॥१०८
आसनं कल्पयित्वा तु आवाह्यं तदनन्तरम् ।
अर्घ्यं दत्त्वा विधानेन गन्धमाल्यं प्रपूज्य च ॥१०९
धूपं दीपं तथा वस्त्रं तिलोदकमथापि वा ।
पात्रं च भोजनस्यार्थं विप्राग्रे धारयेत् तथा ॥११०
भस्मना मण्डलं कार्यं पङ्क्तिदोषनिवारकम् ।
अग्निकार्यं ततः कृत्वा अन्नं च परिवेषयेत् ॥१११

(दे३^०मि) छमन्नं, दे३ ३ १० पक्वान्नं म (दे३ मि, दे३ १० म) छमिष्टेन
दे४ पक्वान्नं*मिष्टेन -d) ब१ दे३ १० यावद्वेला न ही(दे३ १० दी)यते
ब२ यावद्वेननेहीयते, दे३ यावद्वेला न हीयते, दे३ ४ यावद्वेला न ही
(दे३ ४ दी) यते

१०८ दे३ cdef ०, ब१ ३ दे३ ४ १० ef ० -b)
दे२ ५ ८ ९ ११ श्राद्धारम्भं (→श्राद्धारम्भं), ब१ ३ श्राद्धं च (ब१ हि)
भोजयेद बुध, दे३ श्राद्धं वै भोजयेच्छुचि, दे३ १० श्राद्धं तु(दे३ १० हि)
भोजयेच्छुचि, दे४***जयेत् शुचि -c) ब१-३ दे३ ३ ४ १० स्वागतं
ह्यघपात्रं (दे३ ३ ४ ०) च -d) ब१ दे३ ३ ४ १० दद्यादर्भासनं
द्विजै (ब१ ०ज, दे३ १० जै), मुवे पाद्याथ सलिलं शुचि

१०८ d चरणानन्तरं ब१-३ दे३ ३ ४ १० अधिकम्—

*वश्रदेवकृते पूव तपयित्वा हुनाशन ।

तिलोपचारैः कत्तव्यं पितृणां*नन्तरम् ।

गन्धपुष्पाचचनं कृत्वा दद्याद्वस्त्रं तिलोदकम् ।

प्रच्छन्नं भोजयेद्विप्रं मन्त्रपूर्वेण मुदरि ।

[—१ दे३ कृता (→कृते) —२ ब तिलोपचारैश्च कत्तव्यं,
दे३ तिलोपचारं कत्तव्यं, दे४ तिलोपचारा (दे४ ०र) कत्तव्यो
(→तिलोपचारैः कत्तव्यं), ब२ पितृणां* नन तथा, ब पित सा*
वन तथा, दे३ पितृणाह्वयनं तथा, दे३ पितृणा काननं तथा दे४
पितृणाह्वाननं तथा, दे३ पितृणावाहनं तथा (→पितृणा*
न तरम्) — ब२ दत्त्वा (→कृत्वा), दे३ ३ ४ १० दद्याद्वस्त्रं (→
दद्याद्वस्त्रं) —४ ब२ प्रस्थानं (→प्रच्छन्नं), दे३ ३ ०पूर्णेण (→
०पूर्वेण)]

१०९ ब१ दे३ ३ ४ १० ०

११० ब१-३ दे३ ३ ४ १० ० -c) दे३ पात्रं च पूजनस्यात्र
-d) दे३ विप्राय (→विप्राग्रे)

१११ ब१-३ दे३ ३ ४ १० ०

तत्र कार्योऽन्नसंकल्पं पितृनुद्दिश्य सुन्दरि ।

यथा सुखेन भोक्तव्यमिति ब्रूयाद् द्विजं प्रति ॥११२

रक्षोघ्नमन्त्रपाठाश्च श्रावयेत् विचक्षणः ।

तृप्तं तु ब्राह्मणं ज्ञात्वा दद्याद् वै विकिरं ततः ।

उत्तरापोशनं दत्त्वा पिण्डप्रश्नं तु कारयेत् ॥११३

दक्षिणाभिमुखो भूत्वा दर्भानास्तीर्य भूतले ।

पिण्डदानं प्रकुर्वीत पित्रादित्रितये तथा ॥११४

पिण्डानां पूजनं कार्यं तन्तुवृद्धयै यथाविधि ।

ब्राह्मणस्य च हस्ते तु दद्यादक्षय्यमात्मवान् ।

दक्षिणाभिः प्रतोष्यापि स्वस्तिं वाच्यं विसर्जयेत् ॥११५ वे ११० १०८

११२ ब१ ३ दे३ ४ १० ab ० -a) मुवे कार्यो न
(→कार्योऽन्न-) -d) ब१-३ भञ्जं नवावधारयेत् दे३ ३ ४ १० भोजये
(दे३ १० भुजय) नैवधारयेत्

११२ श्लोकात्पर दे३ अधिकम्—

मन्त्रवज्रं क्रियावज्रं श्राद्धे भुक्ते हि यो द्विजः ।

मदत्तमसुरेन्द्रस्य दाता भोक्ता तथा भवेत् ।

उद्धरेद्यदिपात्रं तं ब्राह्मणो ज्ञानवर्जितः ।

राक्षसस्तु हतं तस्य भुजतश्च फलं धरे ।

याचते यदि दातारं ब्राह्मणो ज्ञानवर्जितः ।

[5]

पितरस्तस्य तुष्यति दाता भोक्ता न सशयः ।

भोक्तव्यं विधिना श्राद्धे विप्रेण नियतात्मना ।

एकाधारेण मनसा न च वाक्यं प्रभाषयेत् ।

यथा दत्तेन दष्टेन श्राद्धेया श्राद्धभोजनैः ।

तृप्ताया तु ततो ज्ञात्वा*तु प्राशनोदकः ।

[10]

भुक्तभुक्तेषु वक्तव्यमुभयोस्तदनन्तरं ।

त्रयं पिडास्तु दातव्या दर्भेषु सिकतामु च ।

पिता पितामहश्चैव तथैव प्रपितामहः ।

११३ ब१-३ दे३ ३ ४ १० ० -b) मुवे श्रावणीत (→

श्रावयेत्) -c) दे३ तृप्ति (→तृप्त), मुवे दत्त्वा (→ज्ञात्वा)

-d) दे३ दद्याद् देवि प्रयत्नत -e) दे३ उत्तरापोशनं दत्त्वा, मुवे

उत्तरीयासनं दत्त्वा -f) वे३ च (→तु)

११४ ब१ ३ दे३ ३ ४ १० ०

११५ ब१-३ दे३ ३ ४ १०, ० -b) दे३ ११ तन्तुवृद्धयै,

दे३ कायं तनु, दे३ तनुवृद्धो (→तन्तुवृद्धय) -c) दे३ ब्राह्मणास्य,

दे३ ११ ब्राह्मणस्य (→ब्राह्मणस्य) -d) दे३ अक्षय्य°, दे३ ११ अक्षय्य°,

ते३ अक्षय्य° (→अक्षय्य°) -e) ते३ प्रतोष्यामि (→प्रतोष्यापि)

-f) दे३ वाच, मुवे वाच्य (→वाच्य)

[११९० १२९

पिण्डास्त्रयस्तु वसुधे यावत् तिष्ठन्ति भूतले ।
 आप्यायमाना पितरस्तावत्तिष्ठन्ति व गृहे ॥११६॥
 उपस्पृश्य शुचिभूत्वा दद्याच्छान्त्युदकानि च ।
 प्रणम्य शिरसा भूमौ निवापस्य च धारिणी ।
 वैष्णवी काश्यपी चेति अक्षया चेति नामत ॥११७॥
 भक्षयेत् प्रथमं पिण्डं पत्न्यै देयं तु मध्यमम् ।
 ततीयमुदके दद्याच्छ्राद्धे एव विधिः स्मृतः ॥११८॥
 पितृदेवानां विसर्जितं भक्त्या च प्रणमेत् तु तान् ।

११६ ब१ दे३ ४ १० ० -a) द१ पितृपितृनि च पृष्ठ
 -c) दे१ ११ मुवे ते१ अप्या° (→आप्या°)

११७ ब१ ३ दे३ ४ १० ० -b) दे१ तु (→च) -d)
 दे१ शिवा यस्य (→निवापस्य), दे१ ७ ८ ते१ धारिणी, दे१ धारिणी
 (→धारिणी) -e) दे१ विष्णवा काश्यपी वति -f) दे१ ८ ११
 अक्षया (→अक्षया), दे१ अक्षयेति च नामत

११८ ब१ ३ दे१ ५ १० ० -a) दे१ अजयात् (→भक्षयेत्)
 -b) दे१ यन्ना, दे१ पत्न्यै, ते१ पत्य (→पत्न्यै), दे१ देयस्य (→देय)
 -d) दे१ छेप वायसलेह्येत

११९ ब१ ३ दे१ ५ १० ० -a) दे१ विसर्जित (→विसर्जित)
 दे१ पितृदेवानां सज्जयेत् मुवे पितृदेवाश्च विसृजेत् -b) दे१ व
 (→च), दे१ मन्त्रेणोदापयेत् द्विजान् मुवे ततश्च प्रणमेत् तु तान् -c)
 दे१ दीर्घपष्ठि प्रयच्छति

१२० ब१ ३ दे१ ५ १० ० -ab) दे१ एव ज्ञानोत्तम
 न विप्रान् श्राद्धे नियोजयेत् -cd) दे१ अन्यथा तु च या
 दत्तमपिदानं तु दि नि फल

१२१ दे१ ५ ०, दे१ १० cd ० -a) ब१-३ दे१ ३ ४ मन्त्र-
 वज क्रियावज, दे१ १० मन्त्रवज तु य श्राद्ध -b) ब१-३ भुजते (→
 कुरुते), दे१ ३ ४ श्राद्ध यो भुजते द्विज दे१ १० युजतस्य तु सुदरि -c)
 ब१ ३ दे१ ३ मद्भुक्तमसुरेन्द्रस्य, ब१ ३ मद्भुक्तस्य सुरेन्द्रस्य -d) ब१ ३
 दाता भोक्ता तथैव च, ब१ २ दत्तं भवति तत्फल, दे१ ३ ४ दाता भोक्ता
 तथा भवेत्

१२२ दे१ ५ १० ०, दे१ ७ cd ० -a) ब१ पत्रे (→
 पात्र) -c) ब१-३ राक्षसैः क्रियते, दे१ ३ ४ राक्षसा (दे१ ० से) हृदये
 (→राक्षसहृदये), दे१ ४ ८ ११ तस्य (→तच्च)

१२२ श्लोकात्पर ब१-३ दे१ ४ १० अधिकम्—

याचते यदि दातारं ब्राह्मणो ज्ञानवर्जितः ।
 पितरस्तस्य तुष्यन्ति दाता भोक्ता न सशयः ।
 भोक्तव्यं विधिना श्राद्धे विप्रेण नियतात्मना ।
 एकचित्तेन मनसा नैव वाक्यं प्रभाषते ।
 यथा दत्तेन दृष्टेन श्राद्धेया श्राद्धभोजना ।

एव दत्तेन तुष्यन्ति पितृदेवा न सशयः ।
 दीर्घायुष्यं प्रयच्छन्ति पुत्रपौत्रधनानि च ॥११९॥
 ज्ञानोत्तमेषु विप्रेषु दद्याच्छ्राद्धं विधानतः ।
 अन्यथा तत्तु वै श्राद्धं निष्फलं नास्ति सशयः ॥१२०॥
 मन्त्रहीनं क्रियाहीनं यः श्राद्धं कुरुते द्विजः ।
 मद्भुक्तस्यासुरेन्द्रस्य फलं भवति भागतः ॥१२१॥
 उद्धरेद्यदिपात्रं तु ब्राह्मणो ज्ञानवर्जितः ।
 रक्षसैर्ह्रियते तच्च भुञ्जतस्तस्य सुन्दरि ॥१२२॥

तस्मान्नान्तु ततो ज्ञात्वा दत्त्वा तु प्राशनोदकः ।
 भक्तभुक्तेषु वक्तव्यमुभयोस्तदनन्तरम् ।
 त्रीणि पिण्डानि दातुं या दर्मेषु सिकतासु च ।
 पिता पितामहश्चैव नथैव प्रपितामहः ।
 पितृपिण्डाश्च वसुधे यावत्तिष्ठन्ति भूतले । [10]

उपस्पृश्य शुचिभूत्वा दद्याच्छान्त्युदकानि च ।
 अपसव्येन दातव्यं निवापे च तिलोदकम् ।
 प्रणम्य शिरसा भूमौ निवापस्य च धारिणि ।
 वैष्णवी काश्यपी चेति अक्षयेति च नामतः ।
 जुह्यात् प्रथमं पिण्डं पत्नी देयन्तु मध्यमम् । [15]

ततीयमुदकं दद्याच्छेषं पायसलेह्येत ।
 काष्ठागतं मनः कृत्वा भूमिं देवेन उत्तमम् ।
 पितृदेवानां विसर्जनं मन्त्रेणाच्छादये द्विजान् ।
 एव दत्तेन तुष्यन्ति पितृदेवा न सशयः ।
 दीर्घायुष्यं प्रयच्छन्ति पुत्रपौत्रं तदन्तरम् । [20]

एव ज्ञाते तु मा देवि विप्रान् श्राद्धे नियोजयेत् ।
 अन्यथा तु यथावत् अपिदानं तु निष्फलम् ।

[-1 ब१ २ ० विवर्जित (→वर्जित) -2 ब१ पितरस्तस्य
 सकृद्धो गच्छन्ति च पुनः पुनः -4 दे१ ३ ४ न च वाक्यं (दे१ ० च्या)
 प्रभाषयेत् दे१ १० नैव वाक्यं प्रभाषयेत् (→नैव वाक्यं प्रभाषते)
 -5 ब१ ३ तथा (→यथा) दे१ ३ हृष्टेन (→दृष्टेन) दे१ ० भोजनै (→
 ० भोजना), दे१ ४ यथावत्तेन दृष्टेन श्राद्धश्राद्धे भोजनै, दे१ १० यथा दत्तेन
 दृष्टेन श्राद्धे ये श्राद्धभाजना -6 दे१ ३ तस्मान्नान्तेन तान् (→तस्मान्नान्तु
 ततो) -7 ब१ २ भुङ्क्ते भुक्तेषु, ब१ ३ भुक्तं भुक्तेषु, दे१ १० भुक्तभोक्तेषु
 (→भुक्तभुक्तेषु) -8 दे१ १० पिण्डास्त्रयं प्रप्तातव्या (→त्रीणि पिण्डानि
 दातव्या), ब१ १ दर्मेष्वसि° (→दर्मेषु सि°) -9 दे१ ४ ० महा (→० मह)
 -10 दे१ ३ पितृपिण्डानि व पृष्ठे, दे१ ४ पितृपिण्डानि व प्रप्रे, दे१ १० पितृ
 पिण्डानि वसुधे (→पितृपिण्डाश्च वसुधे) -11 दे१ ३ ४ तु (→च)
 -12 ब१ ३ ०, दे१ ३ ४ १० आप्यायमाना पितरस्तावत्तिष्ठन्ति ते गृहे
 -14 दे१ १० अक्षयो चेति (→अक्षयेति च) -15 दे१ १० पत्न्यै (→
 पत्नी), ब१ २ देयन्तु (→देयन्तु), दे१ ३ ४ अजयात् प्रथमं पिण्डं पत्नी
 देयं तु मध्यमं (दे१ ० मे) -16 ब१ ३ लेपभु (ब१ ० भ) ज तथा,
 दे१ ४ वायसलेह्येत, दे१ १० वायसकेलयेत् (→पायसलेह्येत) -17

एतत् ते कथित भद्रे पितृकार्यमनुत्तमम् ।

उत्पत्तिश्चैव दानं तु यत्पुण्यं कथितं मया ।

अपरं चापि वसुधे किमन्यच्छ्रोतुमिच्छसि ॥१२३॥

॥इति श्रीवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे अष्टाशीत्यधिकशततमोऽध्याय ॥१८८॥

१८९

सूत उवाच ॥

एव श्रुत्वा बहून् धर्मान् धर्मशास्त्रविनिश्चयान् ।

वराहरूपिण देव पुनः प्रच्छ मेदिनी ॥१॥

धरिण्युवाच ॥

एव शास्त्रं मया देव तव वक्त्राद् विनिःसृतम् ।

ब२ १ ० दे३ ४ १० कामयेत मनः कृत्वा भूमिदेवेन उत्तर (दे१० °वात्रमुत्तम) -१८ ब२ १ विसर्जयेत् द३ विसर्जयेत् दे४ विमृश्येत्, दे१० विसर्जेत (→विसर्जेत), दे३ ४ १० मन्त्रेणोत्थापये (→मन्त्रेणाच्छादये) -१९ दे४ ० -२० दे४ ० दे३ १० तदन्तरे (→तदन्तरम्) -२१ ब२ ३ ज्ञात्वा त (ब३ य) या देवि, दे३ ४ ज्ञानोत्तम (दे४ °मो) देवि, दे१० ज्ञात्वोत्तमान्देवि (→ज्ञाते तु मा देवि) -२२ द३ ४ वृथा दत्त, दे१० यथा दत्त (→यथा वृत्त)

१ पक्ष्यनन्तर दे१० अधिकम्—

राक्षसो हृदये तस्य भुजतेस्य च सुदरि ।

याचते यदि दातारं ब्राह्मणो ज्ञानदुबल ।

१२३ दे० ०, दे१ ab ० -a) दे१ अये ते कथितो भद्र -b) ब१ ३ पितृकार्ये (ब२ °य) विनिश्चित दे३ ४ १० पितृकार्य-विनिश्चय -c) मुवे च (→तु) ब१ ३ दे१ ३ ४ १० उत्पत्तिर्नाम पुण्यं च -d) मुवे तव (→मया), ब१ दे१ ४ तेषु दत्तं महत्फलं दे१० येषु दत्तं महाफलं -e) ब१ ३ दे१ ३ ४ १० ११ एव श्राद्धं गृहस्थानां दे२ ७-९ अतः परं च वसुधे -f) ब१-३ दे१ ३ ४ १० ११ किमन्यत् परिपच्छसि

पुष्पिका—दे५ ६ ०

पुराणनाम—ब१ ३ इत्यादि वाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, ब२ इति श्रीवाराहपुराणे **शति साहस्रं संहिताया वैयासिक्या भगवच्छास्त्रे, दे१ इति वाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे२ ८-११ ते१ इत्यादि वाराहपुराणे, दे३ ४ इत्यादि श्रीवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे१ इति श्रीआदिवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, मुवे इति श्रीवाराहपुराणे अध्यायनाम—ब१ ३ दे१-४ ७ ९ ११ मुवे ते१ पितृयज्ञनिश्चयो नाम, दे२ पितृयज्ञश्च नियमो नाम, दे१० पितृयज्ञनिश्चय अध्याय-संख्या—ब१ ३ दे१-४ ७ ९-११ ०, ब२ ॥१७०॥, दे२ ॥१९३॥, मुवे नवत्यधिकशततमोऽध्याय ॥१९०॥, ते१ षष्ठोत्तरशततमोऽध्याय

[श्रुतं सुबहुशश्चैव तृप्तिर्मम न विद्यते ।]

ममैवानुग्रहार्थाय रहस्यं वक्तुमर्हसि ॥२॥

मधुपर्कं तु किं पुण्यं कीदृशं च महत्फलम् ।

कानि द्रव्याणि कस्मै च देयो विष्णो वदस्व मे ॥३॥

१८९

[दे५ ८ अध्यायोऽयं नास्ति]

॥ ब२ ०

१ ब२ ० -a) ब१ ३ बहून् शास्त्रान्, दे१ ३ ४ तदा शास्त्रान् (दे१ °स्त्र), दे१० बहून् शास्त्रान् (→बहून् धर्मान्) -b) ब१ ३ धर्माथज्ञाननिश्चयात् (दे४ °यान्), दे१ मवे ते१ धर्मशास्त्रविनिश्चयात् -c) दे२ ९ ते१ वाराह° (→वाराह°), दे१ ३ ४ वाराहरूपी भगवान् -d) दे३ मेदिनी (→मेदिनी), दे१ धर्या पश्यच्छत

॥ दे३ धरिण्युवाच दे४ धरिण्यु उवाच, दे१० धरिण्यु°

२ ब१- दे१ ३ ४ १० cd ० -a) दे१ श्रुत (→ण्व) ब१- महान्वे (→मया देव) -c) दे१ श्रुतं तु बहुशश्च ते१ सुबहुश्च तस्मिन् -d) ते१ नास्ति विष्णो मरान्व

३ -a) ब२ °पकस्य, दे१ °पर्कं, दे३ ४ °पर्कंति (→°पर्कं तु) दे२ ७-९ ११ मुवे ते१ कीदृशं मधुपर्कश्च (ते१ °स्य) -b) दे१ कीदृशं च फलं विभो दे० ७-९ ११ मुवे किं पुण्यं का च (दे१ वदश्च) देवता -c) ब१-३ दे१ ३ ४ यादृशं लभते तत्र -d) ब१ ३ दे१० दानञ्च भ (दे१० ल) क्षणं तथा, दे१ यथा दानं च लक्षणं, दे३ ४ तथा दानं च तत्क्षणं (दे४ °कृणा), दे५ मुवे देयानीति वदस्व मे

३b चरणानन्तरं ब१-३ दे१ ३ ४ १० अधिकम्—

*कस्य वा एष दातव्यं कथं वा दीयते विभो ।

कानि तत्र च द्रव्याणि यथा वस्तु प्रदीयते ।

एतदाचक्ष्व तत्त्वेन देव दद सनातन ।

[— दे३ ४ कस्य दवाय (दे३ *** दातव्यं, दे१० कस्य पात्रस्य दातव्यं (→कस्य वा एष दातव्यं), दे१ एतद्देयं तु कस्यैकं कथं वा दीयते हि तत -२ दे१ ३ ४ कियति तत्र द्रव्याणि, दे१० कानि तत्र च पुण्यानि (→कानि तत्र च द्रव्याणि), दे१ ३ ४ यो यथा यमुदीर-

वे १९१४

वे १९१४ ततो भूमेर्वच श्रुत्वा योगमायाधरो हरि ।
 बराहरूपी भगवान् प्रत्युवाच वसु धराम् ॥४
 श्रीवराह उवाच ।
 शृणु भूमे प्रयत्नेन मधुपर्कं मया कृतम् ।
 उत्पत्तिं दानपुण्यं च यस्य वा दीयते यथा ॥५
 अहं ब्रह्मा च रुद्रश्च कृत्वा लोकस्य सक्षयम् ।
 अव्यक्तानि च भूतानि यानि कानि च सर्वथा ॥६
 ततो दक्षिणमङ्गेभ्यः पुरुषो मे विनि सृत ।
 रूपवान् द्युतिमाश्चैव श्रीमान् कीर्तिरमाकरः ॥७
 तत्र पप्रच्छ मे ब्रह्मा मम गात्राद् विनि सृतम् ।
 यथैष तिष्ठते विष्णो त्रयाणां तु चतुर्थक ॥८

येत (दे १४ °यते) (→यथा वस्तु प्रतीयते) -३ दे ३४ देवे चैव (→देव देव)]

४ -a) दे २७९ ११ मुवे ते १ इति भूम्या वच श्रुत्वा -b) ब १ योगमायाश्रयोहरि, दे १ योगमाया वपुर्हरि, दे २७९ ११ मुवे ते १ देवदेवो जनादन दे १० योगमायाधिपो हरि -c) दे १४ ८ ते १ बाराह° (→वराह°)

५ ब १-३ वराह उवाच, दे १३४ श्रीवाराह उवाच, दे २८ ११ ते १ बाराह उवाच

५ -a) ब १ ३ दे १० भूमि (→भूमे) -b) दे १ मधुपर्क मयेरित, दे २७९ ११ मुवे मधुपर्को यथा कृत -c) दे २७९ ११ मुवे ते १ उत्पत्तिश्चैव दान च -d) ब २ ३ यस्मै चापि प्रदीयते, दे २७९ ११ मुवे ते १ पुण्य (मवे सर्वो) यस्य च दी (मुवे ही) यते

६ -a) दे ३ अय (→अह) -d) दे ११ कानि (→यानि), ब २ सवदा, दे ७ तिष्ठते (→सवथा)

७ दे ७ cd° -a) ब १ तन्तु (→ततो), दे २७९ ११ मुवे ते १ ततो भूमे दक्षिणाङ्गात् -b) दे १० पुरुषोत्तम (→पुरुषो मे) -c) ब २ द्युतिमाश्चैव (→द्युतिमाश्चैव) -d) ब १ श्रीमान् कीर्तिमान् नर, ब २ ३ श्रीमान् कीर्तिमान्तर (ब २ °र), दे २८ ९ ११ मुवे श्रीमान् ही कीर्तिमान्तर, दे १० श्रीमान् सत्कीर्तिमान्तर, ते १ श्रीमान् हि कीर्तिमत्तर

८ दे ७ ab ° -a) ब २ तत (→तत्र), ब २ ३ दे २८ ९ ११ मुवे ते १ मा (→मे), दे १० तत्र प्रयच्छ मे ब्रह्मा -b) ब १ तव (→मम), दे १० ते १ गात्र- (→गात्राद्), ब १-३ दे २५ ८ ९ ११ मुवे ते १ विनि सृत (→विनि सृतम्) -c) ब १-३ क एव, दे २९-११ मुवे य एव, दे ३ यथैव, दे ७ ८ ते १ य एव (→यथैष), दे ८ नि सृते (→तिष्ठते) -d) ब १-३ दे २७-११ मुवे ते १ च (→तु)

९ ब २ ab ° -a) ब १ *रहश्च, ब ३ रहस्यश्च, दे १ सकरश्च, दे २, ७ ८ ते १ सहरश्च, दे ३ ४ १० सहरश्च (→सरहश्च)

सरहश्च लघुर्देव एतत् तव न युज्यते ।
 ब्रह्मणो वचनं श्रुत्वा मयाऽप्येव प्रभाषितम् ॥९
 एष स मे समुदभूत सर्वकर्मविनिष्ठित ।
 मधुपर्कंति विख्यातो भक्तानां भवमोक्षण ॥१०
 मयाऽत्र सश्रित ब्रह्मन् रुद्रे चापि समासत ।
 साधु विष्णुप्रभातत्वे यत्त्वया एष दर्शित ।
 उद्भव मधुपर्कस्य आत्मसम्भवनश्चयम् ॥११
 ततस्तु मा ब्रवीद् ब्रह्मा कारणं मधुरं वच ।
 मधुपर्केण किं कार्यमेतदाचक्ष्व निष्कलम् ॥१२
 पितामहवच श्रुत्वा मयाऽसौ प्रतिभाषित ।
 कारणं मधुपर्कस्य दानं सकरणं तथा ॥१३

-b) ब ३ एतत्तु बलमुच्यते, दे ८ एतत्ते वनयुज्यते, दे १० एतत्ते च न युज्यते -d) ब १ म*व प्रतिभाषित, ब २ ३ मयैव प्रतिभाषितम्, दे ७ मया वै प्रतिभाषित

१० दे ७ °, ब १ cd ° -a) ब १ ३ एष सोम दे ३ एषो समे, दे ४ एषो मम, दे ९ एवश्च*, दे १० एषा समे मुवे एव च मे (→एष स मे), दे १ समे दूत, दे २८ ९ ११ मुवे ते १ समुत्पन्न (दे ११ °न्ना) (→समुदभूत) -b) ब १ सवकर्मविनिष्ठित, ब २ सवकर्मविशिष्ट ब ३ सर्वौषविनिष्ठित दे २८ ९ ११ मुवे ते १ सवकर्मसुनिष्ठित -c) दे १० विख्यात (→विख्यातो), दे १ मधुपर्क इति ख्यातो -d) ब २ ३ भय° (→भव°), दे ४ °मोक्षणा, दे १० °मोक्षण (→°मोक्षण), दे १ भक्त्यानां स वामाक्षण

११ दे ७ °, ते १ d ° -a) ब १ ३ दे १३ ४ ११ मुवे सशित (ब २ दे ३ ४ °त-), दे १० शशित (→सश्रित) -b) ब १ स*गत, ब २ समागत, ब ३ समागत (→ममासत) -c) ब १ °प्रभातत्वे, ब २ °महाभाग, दे १ °प्रभावत्वे (→°प्रभातत्वे), ब ३ साधु विष्णो महाभागे, दे २८ ९ ११ साधु विष्णो प्रभातत्वे, मुवे साधु विष्णो भागतस्ते -d) ब २***एष दर्शित, दे १ यत्र या ह्येष दर्शित, दे २८ ९ ११ मुवे एष चापि विनि सृत, दे १० य एवा एष दर्शित

१२ दे ७ °, ब ३ दे १० cd° -a) दे १ मुवे माऽब्रवीद् (→मा ब्रवीद्) -b) ब १*** (→मधुर) -d) ब २ निष्कल (→निष्कलम्)

१३ ब १ दे १० ab ° -b) दे ४ सन्नासौ (→मयाऽसौ), दे ३ ४ °भाषितम् (→°भाषित), -c) दे १० मधुपर्कस्य दानं च -d) दे १० तत्र (→दान), दे ३ ४ सकरण (→सकरण)

ममार्चनविधिं कृत्वा मधुपर्कं प्रयच्छति ।
 ब्रह्मन् याति परं स्थानं एवमेतन्न सशयः ॥१४॥
 तस्य क्रियां प्रवक्ष्यामि मम दानपरिग्रहान् ।
 यस्य दानविधिं प्राप्य यान्ति दिव्या गतिं मम ॥१५॥
 वृत्तव्येवोपचारेषु ये च ब्रह्मन् मम प्रिया ।
 सगृह्य मधुपर्कं वै इमं मन्त्रमुदाहरेत् ॥१६॥
 मन्त्र-ॐ एष भगवन् तव गात्रप्रसूतो
 मधुपर्कं उभौ महात्मानौ सगृह्यते तव लोकनाथ

ससारमोक्षं च कुरुष्व देव ॥१७॥
 पुनरन्यत् प्रवक्ष्यामि तच्छृणुष्व वसुधरे ।
 यादृशो मधुपर्को वै या च तस्य महत्क्रिया ॥ १८॥
 घृतं दधि मधु चैव कारयेत् समं तथा ।
 विधिना मन्त्रपूतेन यदीच्छेत् सिद्धिमुत्तमाम् ॥१९॥
 समासाद्य ततः कृत्वा मम कर्मपरायणः ।
 उचितेनोपचारेण यत्त्वया परिपृच्छितम् ॥२०॥ वे १९१ २२

॥इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे एकोनवत्यधिकशततमोऽध्यायः ॥१८९॥

१४ दे११ bcd ○ -a) दे११ प्राप्य (→कृत्वा) -c)
 दे१ ३ ४ ब्रह्म (→ब्रह्मन्), दे२ ८ गत्वा परं, मुवे यात्युत्तर (→
 याति परं), दे७ ९ ते१ ब्रह्मना त्वापरं स्थानं -d) दे२ ७-९ मुवे ते१
 यत्र गत्वा न शोचति

१५ दे११ abc ○ -a) दे७ तस्या (→तस्य) -b)
 दे१ ७ मुवे °प्रतिग्रहात्, दे२-४ ८ १० ते१ °परिग्रहात् (→°परि
 ग्रहान्) -c) दे१ तस्य दानं-, दे४ तस्या दानं (→यस्य दानं-),
 ब१ दे१ ३ ४ यान्ति, ब२ ३ ज्ञात्वा, दे१० याति (→प्राप्य)

१६ -a) ब० वत्ते चैव च चारेषु -b) दे१ ३ ४ यत्र
 ब्रह्मा मम प्रियं, दे७ यो वै ब्रह्मन्मम प्रियः -c) दे१ ३ ४ १० च
 (→वै)

१७ -१ ब१-३ दे१०**, दे९ मन्त्रम् (→मन्त्रं), ब१ ३
 दे१ ७ *एष, दे२-४ ८ ९ ते१ ॐ एषो, दे१०*** (→ॐ एष), ब१
 भगवन् गात्रं तव प्रसूतो, ब२ भगवन् तव प्रसूतो, ब३ भगवन् गात्रं
 तव पृच्छतो, दे२ ७-९ ११ मुवे ते१ हि देव भगवन् तव गात्रसूत
 (मुवे °ति), दे३ ४ भगवा तव गात्रप्रसूतो, दे१० ये प्रभावगात्रे ते
 च सुतो (→भगवन् तव गात्रप्रसूतो) -२ ब१ मधुपकश्च उभौ
 महात्मा सगृह्य तेन, ब२ ३ मधुपकश्च उभौ महात्मा (ब३ °त्मा)
 सगृह्यन्तेन लोकनाथ, दे१ मधुपक उभौ महात्मानौ सगृह्य तेन च
 लोकनाथ, दे२ ७-९ ११ मुवे ते१ ससारमोक्षणकरो मधुपकनामा, दे३ ४
 मधुपक उभौ महात्मा सगृह्य तेन च लोकनाथ, दे१० मधुपक च उभौ
 महात्मानौ सगृह्यते तव लोकनाथ -३ दे२ ७-९ ११ मुवे ते१
 भक्त्या मयाऽयं प्रतिपादितोऽयं गृहाण देवेश नमो नमस्ते

१८ -a) ब१ २ पुनरन्यत् (→पुनरन्यत्) -d) ब१ दे१०
 यच्च, दे१ ४ तावत् (→या च), ब१ ३ दे१ मुवे महाक्रिया (→
 महत्क्रिया)

१९ -a) ब१ दे२-४ ९ ११ ते१ घृतं दधिमधुश्च, ब२ घृतं
 दधिमधु चैव, ब३ मधुदधिघृतश्च, दे१ मधुदध्नाघृत* च, दे८ घृतं
 मधुदधिश्चैव, दे१० घृतं चैव दधिमधु, मुवे मध्वे च दधिसर्पिश्च
 -b) दे२ ७ ९ ११ कारयेत्, मुवे कुर्याच्चैव, ते१ कारयेत् (→
 कारयेत्) -c) ब१ ३ दे१ १० °पूर्वेण (→°पूतेन)

२० -a) ब१ २ दे२ ३ ९ मुवे ते१ सामासाद्य, दे१०
 समास्य च (→समासाद्य) -b) दे४ °परायण (→°परायण)
 -d) दे३ यत्त्वयो (→यत्त्वया), दे१ यद्भवान् परिपृष्टवान्

पुष्पिका—

पुराणनाम—ब१-३ दे१ इत्यादि वा(ब१ व)राहपुराणे
 भगवच्छास्त्रे, दे२ ७-११ ते१ इत्यादि वाराहपुराणे, दे३ ४ इत्यादि
 श्रीवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, मुवे इति श्रीवाराहपुराणे अध्याय-
 नाम—ब१ मधुपर्कोत्पत्तिदानसंग्रहणं नाम, ब२ ३ मधुपर्कोत्पत्ति-
 दानसंग्रहणं नाम, दे१ ३ ४ ८ ११ ते१ मधुपर्कोत्पत्तिदानसभा (दे१ ८ ११
 ते१ °भ) रणो नाम, दे७ मधुपर्कोत्पत्तिदानसंकरणो नामाध्यायः,
 मुवे मधुपर्कोत्पत्तिदानसंकरणं नाम अध्यायसंख्या—ब१ २
 दे१ ४ ७ ९-११ ○, ब३ ॥३८॥, दे८ ॥९४॥, मुवे एकोनवत्यधिक
 शततमोऽध्यायः ॥१९१॥, ते१ सप्तोत्तरतद्विशततमोऽध्यायः

सूत उवाच ।*

श्रुत्वा तु मधुपर्कस्य उत्पत्तिं दानमेव च ।
पुण्यं चैव फलं चैव कारणं परमं तथा ॥१॥
विस्मयं परमं गत्वा सा मही शसितव्रता ।
पादौ गृह्य यथान्यायं प्रत्युवाच जनार्दनम् ॥२॥
देव वृत्तोपचारेण तव यन्मनसि प्रियम् ।
किं च तत्रैव दातव्यं तव कर्मपरायणै ।
एतदाचक्ष्व तत्त्वेन तत्र यत्परमं महत् ॥३॥

श्रीवराह उवाच ।*

साधु भूमे महाभागे यन्मा त्वं परिपृच्छसि ।

१९०

[दे० अयमध्यायो नास्ति, दे० अयमारम्भात् ३८b यावन्नास्ति]

* ८१० सूत उ०

१ -a) ब२ च (→तु) -b) मुवे ह्युत्पत्ति (→उत्पत्ति)
-d) मुवे ग्रहण (→परम), ब२ तप (→तथा)
२ -b) ब१ ३ दे० ७ मुवे ते० शसित- (→शसित-),
दे० ३ -ब्रत (→-व्रत)

अतः परं दे० ४ अधिकम्—धरण्यावाच ।

अतः परं दे० १० अधिकम्—धरण्या ।

*देवदेव जगन्नाथः सवलोकधराव्ययः ।

मधुपर्क कथं दयं कस्मै तदं ब्रूहि साम्प्रतम् ।

३ दे० १० ० -a) दे० १ ३ ४ देववृत्तो^० दे० देवदेवो^० (→
देववृत्तो^०) -b) ब१- उपाये, दे० ४ तव ये (→तव यन),
ब१ ३ क्रिया, दे० प्रिया, दे० प्रिये, दे० प्रिय (→प्रियम्) -c)
ब१ ३ दे० ३ किञ्चित् (→किं च), ते० किं न नञ्चैव दातव्यं -d)
ब३ ० परायण (→० परायणं) -f) ब२ य एतत् परमं महत्

* ब१ ३ दे० ७ वराह उवाच, दे० ४ श्रीवाराह उवाच,
दे० ११ ते० वाराह उवाच

४ -a) दे० साधु (→साधु), ब१-३ दे० १० भूमि (→भूमे)
-b) दे० यत्त्वं हि (→यन्मा त्वं) -c) ब१-३ ते गृह्य, दे० ३ ४
ते हीद (→तत्सर्व) -d) ब१ ३ दे० ४ १० सव- (→सुखं, दे० ११
दुःखं (→दुःखं-)

५ दे० १० ० -a) दे० कर्माणि (→कर्माणि) -b) ब१
दे० ४ ये मया, दे० यन्मया (→यत्त्वया), दे० परि^० (→पूर्व^०), दे० ४

कथयिष्यामि तत्सर्वं दुःखससारमोक्षणम् ॥४॥

कृत्वा तु मम कर्माणि यत् त्वया पूर्वभाषितम् ।

पश्चाच्छान्तिं च मे कुर्याद् भूमे राष्ट्रसुखावहम् ॥५॥

सर्वकर्म तत् कृत्वा भूम्या जानु निपात्य च ।

नमो नाराणेत्युक्त्वा इमं मन्त्रमुदाहरेत् ॥६॥

ॐ नमो नमो वासुदेव त्वं गतिस्त्वं परायणम् ।

शरणं त्वा गतो नाथ ससारार्णवतारक ॥७॥

आगतस्त्वं च सुमुखं समचित्तेन वै पुनः ।

दिशं पश्य अधः पश्य व्याधिभ्यो रक्ष नित्यशः ।

प्रसीदस्व सराष्ट्रस्य राज्ञः सर्वबलस्य च ॥८॥

० भाषिता (→० भाषित), ब१ ३ नारायणपरायण -d) ब१-३
दे० १ ३ ४ भूमि, दे० सव- (→भूमे), ब१ ३ राज्य (ब ० ज्ये), दे० १ ३ ४
राष्ट्रे (→राष्ट्र-), ब३ दे० २ ० सुखावहा (→० सुखावहम्)

६ -a) दे० १० ० कृत्वा -b) ब१ दे० ३ ४ भूमि,
ते० भूमौ (→भूम्या), ब२ जानु ब३ दे० ७ ११ ते० जानु (→
जानु), दे० राजानं निपातिता, दे० ४ भूमि राजा निपातिता
दे० १० भूम्या भूषात् निपातिता वा -c) दे० ७ ११ मुवे ते० नमो
नारायणायेति -d) दे० हीम, दे० ७ ११ मुवे ते० उक्त्वा (→इमं)

अतः परं ब२ ३ अधिकम्—ॐ मन्त्रं, दे० ४ १ ११ ते० मन्त्रं

७ ब१ ३ दे० ४ १० cd ० -a) ब१ नमो, ब ७ दे० ०
नमो, दे० १० ० नमो नम, ते० ० नम (→० नमो नमो) -b)
दे० परायण, दे० परायणा (→परायण), ब१-३ त्वं च न शरणं
नाथस्त्वं परायण, दे० ४ त्वं च शरणं त्वं नाथस्त्वं परायण

८ -a) ब१ ३ दे० १ ३ ४ आगतं सुमुखं सुमुखं स मे (दे० साम),
दे० १० आगतं * * * * * स मे -b) ब१- न चित्तेन दिशा (ब१ पश्य) अधः,
दे० १ ४ न विश्वेन दिशा पश्य, दे० १० न चित्तेन * * * * *, मुवे पुनः
समुचितेन वै -cdef) ब१ ३ पश्यन् क्वचिद् व्याधित्वं त्वत्प्र-
सादादस्य राज्यसाराजकस्य सहस्त्रियं स बलवाहनस्य, दे० अधः
पश्यन् क्षुधित्वं तत् प्रसादस्य राष्ट्रस्य च राजकस्य सहस्त्रियं सवल-
वाहनस्य द३ अधः पश्य जनक्षुधितस्य व्याधिं व्याधिं त्वत्प्रसादस्य
राष्ट्रस्य सहस्त्रियं सवलवाहनस्य, दे० अधः पश्य क्षुधितस्य व्याधिं
व्याधिं त्वत्प्रसादस्यास्य राष्ट्रस्य सहस्त्रियं सवलवाहनस्य, दे० १०
दिशा पश्य अधः पश्य जनक्षुधितं व्याधित्वं त्वत्प्रसादाच्च राष्ट्रस्य
स राजस्य सहस्त्रियं बलवाहनस्य

गभिणीना च वृद्धाना ब्रीहीणा च गवा तथा ।
 ब्राह्मणाना च सतत शान्तिं कुरु शुभ कुरु ॥९
 अन्नं कुरु सुवृष्टिं च सुभिक्षमभयं तथा ।
 राष्ट्रं प्रवर्द्धतु विभो शान्तिर्भवतु नित्यश ॥१०
 देवाना ब्राह्मणाना च भक्ताना कन्यकासु च ।
 पशूना सर्वभूताना शान्तिर्भवतु नित्यश ॥११
 प्रयतात्मा पठेच्छान्तिं मम कर्मपरायण ।
 पुनर्जलाञ्जलिं कृत्वा इमं मन्त्रमुदाहरेत् ॥१२

९ अस्य मन्त्रस्य स्थाने ब१ ३ द१ ३ ४ १० पुस्तकेषु क्रमेणाधो लिखितो पाठो वतते—

ब१ गभिणी बालवृद्धाना शान्तिं कुरु शुभ कुरु, ब२ गभिणी बालवृद्धाना स ब्रीहीणा गवा बालवृद्धाना शान्तिं कुरु शुभ कुरु, ब३ गभिणवालवृद्धाना स ब्रीहिगवा बालवृद्धाना शान्तिं कुरु शुभ कुरु, द१ गभिणीवालवृद्धाना स ब्रीहिगवा ब्राह्मणाना शान्तिं कुरु, द३ ४ गभिणीवालवृद्धाना ब्रीहिगवा ब्राह्मणाना शान्तिं कुरु शुभ कुरु, द१० गभिणीवालवृद्धाना स ब्रीहिगवा ब्राह्मणाना शान्तिं कुरु

१० अस्य मन्त्रस्य स्थाने ब१ द१ ४ १० पुस्तकेषु क्रमेणाधो लिखितो पाठो वतते—

ब१ मेधावत् सुभिक्षं भवतु श्रीरारोगा भवन्तु अस्मिन् पुरे अरयो नाशं गच्छतु राज्यं प्रवर्द्धतु शान्तिं, ब२ अन्नं कुरु मेधावत् सुभिक्षं भवतु श्रीवारोगा प्रभवन्तु अस्मिन् पुरे अरयो नाशं गच्छतु राष्ट्रं प्रवर्द्धतु शान्तिं, द१ ३ ४ अन्नं कुरु मेधा (दे१ ४) वपन्तु सुभिक्षं भवतु श्रीभोगा प्रभाव भवतु अस्मिन् पुरे अरयो नाशं गच्छतु राष्ट्रं प्रवर्द्धतु शान्तिं, द१० अन्नं कुरु मेधावत् सुभिक्षं भवतु श्रीभोगा प्रभाव भवतु अस्मिन् पुरे अरयो नाशं गच्छतु राष्ट्रं वधतु शान्तिं

११ ब२ दे११ ०, ब१ ३ द१ ४ १० पुस्तकेषु अस्य मन्त्रस्य स्थाने क्रमेणाधो लिखितो पाठो वतते—

ब१ देवाना शान्तिर्देवाना शान्तिभक्ताना देवप्रसन्नाना शान्तिं कन्याना* गुप्ता शान्तिं रक्षणं सबभूताना शान्तिं, ब३ राज्यं प्रवर्द्धतु शान्तिर्देवाना देवादेव प्रसन्नाना शान्तिं* तीना सबभूताना शान्तिं, द१ देवताना शान्तिं ब्राह्मणाना शान्तिं भक्ताना देवप्रसन्नाना शान्तिं कन्या सनाथश्चनद्राहयुक्ता शान्तिं रक्षणं सबभूताना शान्तिं, द३ ४ १० देवाना शान्तिं (दे३ ४*****) ब्राह्मणाना शान्तिं भक्ताना देवदेव प्रसन्नाना शान्तिं कन्याना यश्चनडवाह युक्ताना शान्तिं रक्षणं सबभूताना शान्तिं

योऽसौ भवान् सर्वजगत्प्रसूति

यज्ञेषु देवेषु च कर्मसाक्षी ।

शान्तिं भवान् कुर्वतु वासुदेव

ससारमोक्षं च कुरुष्व देव ॥१३

एष सिद्धिश्च कीर्तिश्च ओजसा तु महौजसम् ।

लाभाना परमो लाभो गतोना परमा गति ॥१४

एव पठन्ति तत्त्वेन मम शान्तिं सुखावहाम् ।

ते ते मल्लयता यान्ति पुनरावृत्तिर्वजिता ॥१५ वे १९२ १६

१२ ब२ ab ० -a) दे२ ७ ९ ११ मुवे ते१ एव शान्तिं पठित्वा तु -c) द२ मुवे दन्वा (→कृत्वा), ब१ ३ पुनर्जाताञ्जलिं कृत्वा -d) दे२ मुवे त्विम(→इम)

अतः पर अधिकम - ब२ १ ४ मन्त्र, दे२ ४ ७ ९ ११ मन्त्र ।

१३ -a) ब१ ३ दे१ १० भगवान् (→भवान्), दे२ ७ ९ ११ मुवे ते१ प्रसूता (=४^०तौ) (→प्रसूति) -b) दे१ देवेषु यज्ञेषु च सर्वसाक्षी -c) ब१ २ दे२ शान्तिर (→शान्ति), ब२ ३ दे१० भगवान् (→भवान्), ब२ दे१ १० करोतु, दे१ वै कुरुताद (→कुर्वतु), ब१-३ दे४ ८ वासुदेव (→वासुदेव), मुवे शान्तिं कुरु त्वं मम वासुदेव -d) ब१ ३ मम च (ब१*) ससारस्य करोतु मोक्ष, दे१ ससारमोक्षं कुरु मेऽप्रमेय, दे३ ४ ममैव ससारकुरुष्व मोक्ष, दे१० ससारमोक्षं कुरु विश्वधाम

१४ -a) ब१ इमा, ब२**, ब एता, दे१ मुवे ते१ एषा (→एष), ब१-३ सिद्धिश्च कीर्तिश्च (→सिद्धिश्च कीर्तिश्च) -b) ब१-३ उत्तमा च, दे१ तु ? जसो च, द३ ओजसा च दे४ महसा च, दे१० ओजश्चैव (→ओजसा तु), ब१ महौषधा, + महौजसा, ब२ ३ दे१ ३ ४ १० ते१ महौजसा (→महौजस), दे१ महौजा ओजसा तथा -c) ब१ ३ दे३ ४ १० परम लाभ (→परमो लाभो) -d) ब१ ये ये भूमि मम प्रिये, ब२ ३ ये यद् भूमि मम प्रिय (ब२^०य), दे१ यावद् भूमिमम प्रिया, दे१० ये च भूमि चतुष्टय

१५ -a) ब१-३ ये ये, दे३ य एव, दे४ य एव, दे१० य एना (→एव), ब२ ३ शृण्वन्ति, दे१ ३ ४ ७ १० ११ मुवे पठति (→पठन्ति) -b) दे३ ४ १० ११ शान्ति- (→शान्ति), ब२ दे३ ४ ७ ९ ते१ सुखावह (→सुखावहा), ब३ शान्तिश्चैव सुखावहा -c) दे१ १० ततो, मुवे ते तु (→ते ते), ब मल्लयता, द१ मल्लयता, दे४ मदायता (→मल्लयता), ब१ दे१ १० याति, ब३ करोतु (→यान्ति) -d) दे१ पुनरावृत्ति- (→पुनरावृत्ति-), ब१-३^०वजिता (→वजिता)

वे १९० १७ एव शान्ति पठित्वा तु मधुपर्कं प्रयोजयेत् ।
 नमो नारायणेत्युक्त्वा इमं मन्त्रमुदाहरेत् ॥१६॥
 योऽसौ भवान् देववरप्रसूतो
 मधुपर्कश्च समृद्धनामा ।
 आगच्छ सतिष्ठ इमे च पात्रे
 ममापि ससारविमोक्षणाय ॥१७॥
 सर्पिदधि मधुश्चैव समं पात्रे उदुम्बरे ।
 अलाभे मधुनो वापि गुडेन सह मिश्रयेत् ॥१८॥
 घृतालाभे तु सुश्रोणि लाजै सह विमिश्रयेत् ।
 अलाभे वापि दध्नश्च क्षीरेण सह मिश्रयेत् ॥१९॥
 दधि मधु घृतं चैव कारयेत् समं तथा ।
 अहं दधि मधू रुद्र सर्पिश्चापि पितामह ॥२०॥

१६ ब₁ cd ० -a) दे₁ 4 10 शान्ति (→शान्ति)
 -b) दे₈ मधुपर्क- (→मधुपर्क) -c) दे₂ 7 9 11 मुवे ते₁ नमो
 नारायणायेति -d) दे₁ हीम, दे₂ 7 9 11 मुवे ते₁ उ (मुवे चो)
 क्त्वा (→इम)

अन १२ ब दे₂ 4 7 8 11 मुवे ते₁ अधिकम्—मन्त्र ।

१७ -a) ब₁ 3 भगवान् (→भवान्), ब₃ देवदेव- (→
 देववर-), दे₁ °प्रसूतो (→°प्रसूतो) -b) ब₁ मधुपर्क च समृद्ध
 (ब₂ °द्धि) नाम दे₂ 7 9 11 मुवे यो व समर्थो (मुवे °र्च्यो)
 मधुपर्कनामा, दे₃ 4 मधुपर्कस्य समृद्ध (दे₄ समान) नामा दे₁₀
 मधुपर्कश्च समृद्धा नाम -c) ब₁ 3 दे₁ 4 10 इमं हि (→इमे च)
 -d) ब₁-3 दे₄ ममैव, दे₁ 10 मम च (→ममापि), ब₁ 3
 दे₁ 3 4 ससारस्य (दे₃ 4*) करोहि (ब₃ °तु) मोक्षण (दे₃ 4 मो*
 क्ष), दे₁₀ ससारस्य कुरुष्व मोक्ष

१८ -a) मुत्र मधून्येव (→मधुश्च) -b) दे₇ औदुम्बरे,
 मुवे ह्युदुम्बरे (→उदुम्बरे) -ab) ब₁ सर्पिदधिमधुपात्रं तु**दुम्बरे
 मम, ब₂ 3 औ(ब₃ उ)दुम्बरे वै पात्रे च दधिसर्पिमधूनि च, दे₁ 3 4
 सर्पिदधिमधुसमं पात्रे चत्वरं मम, दे₁₀ सर्पिदधिमधुमास पात्रे
 औदुम्बरे मम -c) दे₇ मुवे मधुनश्चापि (→मधुनो वापि), ब₁-3
 दे₁ 3 4 10 मधुनस्तु अलाभेन (दे₁ 10 तु)

१९ दे₉ ०, दे₈ ab ० -a) ते₁ प्लुता° (→घना°),
 ब₁ दे₁₀ घतस्यालाभेन (दे₁₀*) सुश्रोणि, ब₂ 3 अलाभे तु (ब₂ च)
 घृते तत्र -b) ब₁ लाजञ्च* मिश्रयेत्, ब₂ लाजञ्चापि विमिश्रयेत्,
 ब₃ लाजञ्च विनिमिश्रयेत्, दे₁ 3 4 10 लाजैश्च (दे₁ 10 जलैश्च)
 सह (दे₁*) मिश्रयेत्. -c) ब₂ 3 चापि (→वापि), ब₁ दध्नश्चा-
 प्यलाभे तु, दे₁ 3 4 दध्नश्चै(दे₃ °धश्चै)वाप्यलाभे तु, दे₁₀
 दध्नस्त्वलाभे क्षीरेण -d) दे₁₀ योजयेत् वसुन्धरे

सर्वेषामप्यलाभे तु मम कर्मपरायण ।
 अप एव ततो गृह्य इमं मन्त्रमुदाहरेत् ॥२१॥
 मन्त्र —योऽसौ भवान्नाभिमात्रप्रसूतो
 यज्ञैश्च मन्त्रैः सरहस्यजप्यै ।

सोऽयं मया ते परिकल्पितश्च

गृहाण दिव्यो मधुपर्कनामा ॥२२॥

यो ददाति महाभागे मयोक्तं विधिपूर्वकम् ।
 सर्वयज्ञफलं प्राप्य मम लोकं प्रपद्यते ।
 अन्यच्च ते प्रवक्ष्यामि तच्छृणुष्व वसुधरे ॥२३॥
 यो वै प्राणान् प्रमुच्येत मम कर्मपरायण ।
 तस्य चैवेह दातव्यो मन्त्रेण विधिपूर्वकम् ॥२४॥
 यावत्प्राणान् प्रमुच्येत कृत्वा कर्म सुपुष्कलम् ।
 मद्भक्तेन तु दातव्यं सर्वससारमोक्षणम् ॥२५॥

२० -a) दे₉ °गुड मुवे °क्षौद्र (→-मधु-) -b) ब
 कारयेच्च (→कारयेत्) -c) ब₁** चाहं मधूनि*, ब₂ रुद्रो
 मधुन्यहं दधि (ब₃ भूमि) -d) ते₁ सर्पि***** -cd)
 दे₁ 3 4 दानं (दे₃ °ग्ध) आहं मधुरुद्रसर्पिश्चापि पितामह, मुवे
 समपयामि देवेश रुद्रसर्पिषतं मधु

दे₁ 3 4 b चरणात्परमधिकम्—

*प्रसूत (दे₁ °भूत) यज्ञानि सा (दे₁ 3 स) मानि ।

२१ -a) दे₁₁ °लाभे*, ते₁ °लाभेषु (→°लाभे तु)
 -b) दे₃ मुवे °परायणा (→°परायण) -c) ब परत्र च,
 दे₃ 4 श्रपयेत् (→अप एव), दे₈ व्रतो (→ततो)

२२ ब₁ 3 दे₁ 10 'मन्त्र' ० ब₂ ३ मन्त्र -a) ब₁ 3
 दे₁ 4 भगवान् (ब₂ °वन्) (→भवान्), दे₁ 4 10 °गात्रं (→
 °मात्रं) -b) दे₈ सरहस्य- (→सरहस्य-), ब₁-3 दे₃ 4 10
 यज्ञानि (ब₃ सा) मानि मधुपर्क (दे₁₀ °क) स्य (दे₁₀*) -cd)
 ब₁-3 दे₁ 3 4 10 आ(ब, दे₁ 3 4*, दे₁₀ स्व)गच्छ विष्णो भो
 वरप्रसादात् सानिध्यं कल्पयामिह (ब₂ कल्पय**, दे₁ 3 4 10
 कल्पमिह*) वासुदेव

२३ -d) ब₁-3 लोके (→लोके), दे₂ 8 9 11 प्रपद्यति
 (→प्रपद्यते) -e) ब₁-3 अन्यं च (→अन्यच्च)

२४ ब₁ दे₁ 3 4 cd ० -a) दे₃ 4 मुवे प्रमुच्येत
 (→प्रमुच्येत) -b) दे₁ 3 4 कृत्वा कर्मसुदुष्करं (दे₁ 3 °पुष्कल)
 -c) दे₇ दैवेह, दे₁₀ वैदेह (→चैवेह), ब₂ 3 दे₁₀ मुवे दातव्य
 (→दातव्यो)

२५ ब₁ दे₁₀ ०, दे₁ 3 4 ab ० -a) मुवे
 प्रमुच्येत (→प्रमुच्येत) -b) ब₂ 3 यथा कर्म पुरा कृत -c) दे₇
 °भक्ताय (→°भक्तेन), दे₂ 7-9 11 ते₁ दातव्य (→दातव्य)
 -d) दे₂ 7-9 11 ते₁ °मोक्षण (→°मोक्षेण)

दृष्टा तु विह्वल ह्येन मम कर्मपरायण ।
मधुपर्कं पर गृह्य चेम मन्त्रगुदाहरेत् ॥२६॥
योऽसौ भवास्तिष्ठसि सर्वदेहे

नारायण सर्वजगत्प्रधान ।

गहाण चेम सुरलोकनाथ

भक्तोपनीत मधुपर्कसज्जम् ॥२७॥
अनेनैव तु मन्त्रेण दद्याच्च मधुपर्ककम् ।
नरस्य मृत्युकाले तु दद्यात् ससारमोक्षणम् ॥२८॥
एषोत्पत्तिर्महाभागे मधुपर्कस्य कीर्तिता ।
एव कश्चिन्न जानाति मधुपर्कं वसुधरे ॥२९॥

२६ ब१ cd ○ -a) ब२ ३ सुविपुल, दे१० सुविह्वल
(→तु विह्वल), दे४ त्वेन, दे९ ह्येन दे९ स्वन (→ह्येन) -b)
दे१० कृत्वा कम च पङ्कल -c) ब३ मधुपर्क- दे९ मधुपर्क (→मधु
पर्क), ब२ ३ वर, दे७ करे (→पर), दे४ गुह्य (→गृह्य), दे१ मधु
पर्क परिगृह्य, दे१० मधुपर्क समादाय -d) मुवे चेम (→इम),
दे१० उदीरयेत् (→उदाहरेत्)

अत पर अधिकम्—ब१ ३० मन्त्र, दे२ ४ ७-९ ११ मुवे ते१ मन्त्र

२७ ब१ ab ○ -a) द१ ७ १० मुवे ते१ तिष्ठति (→
तिष्ठसि), ब३ दे१ सवदेवे दे३ ४ सवत्त्व, ते१ सवदेहो (→सवदेहे)
-c) मुवे चव (→चेम) -cd) ब१ आगच्छ आगच्छ मे देहे
मधुपर्क च सव ससारमोक्षण, ब२ ३ आगच्छ गहाण ममेह (ब२ मम)
देहे मधुपर्क च सवससारमोक्षण, दे१ ३ ४ आगच्छ आगच्छ ममेव
दहे मधुपर्कस्य (दे३ ४ मन्त्रस्य पकस्य) ससारमोक्ष (दे४ ० मोक्षणा)

अत पर ब१- दे१ ४ अधिक पाठ क्रमेणाधोनिर्दिश्यते—
ब१ शरीर उदर आगच्छ आनित्य नित्य इम शरीरस्य मोचन गृह्य
लोकनाथ । प्रोक्त मधुपर्क, ब२ शरीर अनित्य तस्य इम शरीरमोचन
गृह्य लोकनाथ । प्रोक्त मधुपर्क ब३ शरीर आगता नित्य तस्य इम
शरीरमोचन गृह्य लोकनाथ । प्रोक्त मधुपर्क, दे१ शरीरे तव स्वागत
तव अनित्य हन्य इम शरीर साधन गृह्य लोकनाथ । प्रोक्त मधु
पर्क, दे३ शरीर तव स्वागत तव अनित्य हन्य इम शरीरशोधन
गृह्य लोकनाथ प्रोक्त मधुपर्क दे४ शरीर तव आग तव अनित्य
हन्य इम शरीरशोधन गृह्य लोकनाथ । प्रोक्त मधुपर्क

२८ दे१० ab ○, दे४ d ○ -a) ब१ ततस्तेनव
दे१ ४ ततश्चैतेन (→अनेनव तु), ब२ ३ मधुपर्कोत्तम दद्यात् -b)
ब१ दे१ ३ ४ दद्यान्मधुपर्कोत्तम ब२ ३ मन्त्रेणैव वसुधरे -c) ब१ ३
दे१ ३ ४ १० नरस्य मृत्युकाले (दे१ ०लो) पि, ब२ नरस्य मृत्युकालोपि

एव भूमि प्रदातव्य मधुपर्कं शरीरिणाम् ।
यदिच्छेत् परमा सिद्धि सर्वससारमोक्षणम् ॥३०॥
अचित्त्वा वाप्यनचित्त्वा मम कर्मपरायण ।
ददाति मधुपर्कं मे स याति परमा गतिम् ॥३१॥
एष मन्त्र पवित्रश्च शोधन शुचिरेव च ।
काल क्रिया च मन्त्रश्च मधुपर्कं मम प्रियम् ॥३२॥
दीक्षिताय च दातव्य यश्च शिष्यो गुरुप्रिय ।
न मूर्खाय प्रदातव्यमिदमध्यात्ममुत्तमम् ॥३३॥
धारणे ग्रहणे वापि श्रुते च पठिते तथा ।
यानि दिव्या परा सिद्धि मधुपर्कस्य कारणात् ॥३४॥ वे १९२ ३

२९ ब३ दे१० ○, दे४ ab ○ -a) मुवे एषा गतिर
(→एषोत्पत्तिर) -c) ब१ अद्यापि केविन्न जानन्ति, ब२ अथ
केविन्न जानन्ते, दे१ ३ अद्यापि कश्चिन्न जानाति -d) ब१ २
दे१ ३ ४ ७ मधुपर्कस्य निश्चय (दे७ लक्षण)

३० ब३ दे७ १० ○, दे२ ७-९ ११ मुवे ते१ cd ○ -a)
दे१ ३ ४ भूमे (→भूमि) -b) दे१ ३ ४ शरीरिण (दे३ ०ण, दे४
०णो) (→शरीरिणाम) -ab) दे२ ८ ९ ११ मुवे ते१ एव हि
मधुपर्कश्च ज्ञे (मुवे दे) य सिद्धिमभोप्सुमि

३१ दे७ ab ○ -a) दे१० चाप्य (→वाप्य),
ब१ अचित्त्वा वाप्यनचित्त्वा (ब ०चयि)त्वा -ab) दे२ ८ ९ ११
मुवे ते१ अचित्त्वा देवदेवेश सव(दे१ १ १ १ १) ससारनाशन (ते१ ०मोक्षण)
-c) दे१० च, मुवे य (→मे)

३२ दे२ ७ ९ ११ मुवे ते१ cd ○ -a) ब१ पवित्रश्च,
ब३ पवित्रश्च (→पवित्रश्च) -b) दे१० शोधने (→शोधन), ब१
शुचिमेव च, दे१० शुद्धिरेव च (→शुद्धिरेव च) -ab) दे२ ७-९ ११
मुवे ते१ अय पवित्रो विमल सवकाय (मुवे ०म) विशोधन -c)
ब१ ३ दे१ ३ ४ काल- (→काल)

३२ श्लोकस्य b चरणात्पर दे१० अधिकम्—

एषोत्पत्तिर्महाभागे मधुपर्कस्य कीर्तिता ।

कश्चिन्नाद्यापि जानाति मधुपर्कस्य निश्चयम् ।

एव भूमि प्रदातव्य मधुपर्कं समर्पितम् । (= २९-३०b)

३३ ब२ ३ cd ○ -a) दे२ ७ ९ ११ मुवे ते१ दातव्यो
(→दातव्य) -b) दे३ ४ यस्य (→यश्च), ब२ गुरु दे१ ४ गुण-
(→गुरु-) -c) दे२ ७ ११ प्रदातव्यो(दे२ ०य) (→प्रदातव्यम्), ब१
न चमूर्खाय दातव्य -d) ब१ दे१० मत्प्रिय (→उत्तम), दे२ ७-९ ११
मुवे ते१ अविनीताय कश्चित्

३४ -a) दे१ १० चापि (→वापि) -b) दे१० कृते (→श्रुते),
दे३ ४ पठते (→पठिते), ब३ श्रुते च पठितेन च -ab) दे२ ७-९ ११

वे १९२ ३६ एतत् ते कथित भद्रे मधुपर्कविभावनम् ।
सर्वससारमोक्षार्थं यदीच्छेत् सिद्धिमुत्तमाम् ॥३५॥
राजद्वारे श्मशाने वा भये च व्यसने तथा ।
ये पठन्ति इमा शान्ति शीघ्रं कार्यं भविष्यति ॥३६॥
अपुत्रो लभते पुत्रमभार्यश्च प्रिया लभेत् ।

अपतिश्चैव भर्तारि बद्धो मुच्येत बन्धनात् ॥३७॥
एतत् ते कथिता भूमि महाशान्ति सुखावहा ।
सर्वससारमोक्षार्थं रहस्य परम महत् ॥३८॥
यस्त्वेनेन विधानेन कुर्याच्छान्तिमनुत्तमाम् ।
सर्वसङ्ग परित्यज्य मम लोकाय गच्छति ॥३९॥

॥इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे नवत्यधिकशततमोऽध्यायः ॥१९०॥

१९१

लोमहृषण उवाच ।

व्यासशिष्य महात्मान वेदवेदाङ्गपारगम् ।
गङ्गाद्वारे समासीन कृतपूर्वाह्निकक्रियम् ॥१॥

मुवे शृणोति मधुपर्कस्य वा (मुवे चा) ख्यान पापनाशनम् -c)
व 1 3 याति सिद्धि परा च व दे 7 स याति सिद्धिव्यापार

३५ -a) दे 1 4 भूमे (→भद्रे) -b) दे 11 मधु** (→
मधुपर्क-), दे 1 3 4 महाशान्तिमुखावहा दे 10 मधुपर्कस्य भावनम्
-d) दे 1 3 4 9 रहस्य परम महत्

अत पर १० अधिकम्—

याति दिव्या परा सिद्धि जपेद या विधिपूर्वकम् ।

३५ श्लोकात्पर ते 1 अधिकम्—

यस्त्वेनेन विधानेन कुर्याच्छान्तिमनुत्तमाम् ।

३६ दे 1 3 4 C -a) व 1 च (→वा) -c) मुवे
त्विमा (→इमा) -d) व 1 3 दे 10 शीघ्रं कार्न्ति शुचि लभेत (व 2
दे 10 शुचिभवेत्)

३७ दे 1 3 4 O -b) व 1- अभार्या लभते (व 1***)
स्त्रिय (व 2 प्रिया), दे 9 आभाय स्वप्रिया लभेत -c) व 1 अपत्य
लभते वन्ध्या, व 2 3 कन्यामालभते भर्ता दे 2 8 9 मुवे अपतिलभते
भर्ता (मुवे कान्त) ते 1 अपुत्रो लभते पुत्रान

३८ दे 1 3 4 O, दे 5 ab O, दे 9 cd () -a) व 2
एतन्मे (→एतत्ते), व 1-3 दे 2 7-9 11 मुवे ते 1 कथित (→कथिता),
दे 2, 9 11 मुवे ते 1 भूमे (→भूमि) -b) व 1-3 महाशान्तिमुखा
वहा, मुवे महाशान्ति सुखावहा, ते 1 महाशान्ति सुखावहा

अत पर व 2 3 अधिकम्—

*एतत् पुराण मे देवि तव प्रीत्या निवेदितम् ।

श्रुत हरति पापानि ज्ञानाज्ञानकृतानि च ।

[-1 व 2 O]

३९ दे 9 ab O -a) दे 1 3 यस्त्वेनेन, दे 4 यस्तु तेन
(→यस्त्वेनेन), दे 10 यस्त्वेनेन पुमान् शान्ति -b) व 1 3 दे 1 3 4

अश्वमेधे तथा वृत्ते राजा वै जनमेजय ।
ब्रह्मवध्याभिभूतस्य दीक्षा द्वादशवार्षिकीम् ।
प्रायश्चित्तं चरित्वा तु आगतो गजसाह्वयम् ॥२॥

शान्तिकर्माणि (व 2 °कम च) कारयेत् -c) व 1-3 १ ३ 4 10°सग
(→°सङ्गान) -d) व 1 3 मुवे लोक च, दे 1 4 लोक स (→
लोकाय)

पुष्पिका—

पुराणनाम—व 1 3 दे 1 2 5 8 9 11 इत्यादि वा (व 1 व)
रा(दे 5*)हपुराणे भगवच्छास्त्रे व 3 4 इत्यादि श्रीवाराहपुराणे
भगवच्छास्त्रे, दे 7 इति श्रीआदिवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे दे 10 ते 1
इत्यादि वाराहपुराणे, मुवे इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे
अध्यायनाम—व 1 शान्तिकरो नाम, दे 1 3 सबशान्तिकरो नाम,
दे 4 सबशान्तिक नाम दे 5 7 9 11 मुवे ते 1 सबशान्तिक (ते 1 °का)
रण नाम, दे 10 सबशान्तिकथन नाम अध्यायसख्या—व 1 3
दे 1 6 9-11 O, दे 7 अध्याय, ॥दे 8 ॥९५॥, मुवे द्विनवत्यधिक-
शततमोऽध्याय ॥१९२॥, ते 1 अष्टोत्तरद्विशततमोऽध्याय ॥

१९२

[अस्मिन् अध्याये दे 6 नास्ति, व 2 अध्यायारम्भात् ४ श्लोक
यावत् O]

* व 2 O, दे 10 लोमहृषण उ०

१ व 2 O -a) दे 2 5 7 9 11 मुवे ते 1 महाप्राज्ञ (→
महात्मान) -c) मुवे द्वारदेशे (→गङ्गाद्वारे), दे 1 समामान
(→समासीन) -d) व 3 कृत व 10 कृत्वा (→कृत-)

२ व 2 O -a) दे 7 ते 1 अश्वमेध (ते 1 °वस) (→अश्व-
मेधे), व 1 3 दे 10 तदा (→तथा) -b) दे 7 स (→वै) -c) ते 1
°घातस्य (→°भूतस्य) -d) व 1 3 १ ३ 4 7 10 दीक्षा (→दीक्षा)
-e) मुवे चरित्वैव (→चरित्वा तु) -f) व 1 ***नो (→आगतो)

उपगम्य महात्मान जाह्नवीतीरसश्रयम् ।
ऋषि परमसम्पन्न वैशम्पायनमञ्जसा ॥३॥
कर्मणा प्रेरितस्तेन चिन्ताव्याकुललोचन ।
कुरुणा पश्चिमो राजा पश्चात्तापेन पीडित ।
व्यासशिष्यमुपामन्य प्रश्नमेतमपृच्छत् ॥४॥
जनमेजय उवाच ॥*

भगवन् जायते तीव्र चिन्तयानस्य सुव्रत ।
कर्मपाकफल यस्मिन् मानुषैरुपभुज्यते ॥५॥
एतदिच्छाम्यह श्रोतु कीदृश तु यमालयम् ।
किं प्रमाणं च किं रूपं कथं गत्वा स पश्यति ॥६॥
न गच्छेय कथं विप्र प्रेतराज्ञो निवेशनम् ।
धर्मराजस्य धीरस्य सर्वलोकानुशासिन ॥७॥
सूत उवाच ॥*

३ ब० ० -a) ब१३ समुपास्य (→उपगम्य) दे१० महाभाग (→महात्मान) दे७ शुश्राव जाह्नवीतीर -b) दे१३४ °सश्रियात् दे५८९ °सश्रया (→°स यम) दे७ महात्मानमुपागतम् -c) दे१ ऋषि, दे९ ऋषि-(→ऋषि), दे१ °सपत्ने, दे३४ °सम्पन्नो (→°सम्पन्न) -d) दे१३४ -सज्ञक, दे१०* ज्ञक, ते१ -मुत्तमम् (→-मञ्जसा)

४ ब० ० -a) ब१३ दे५ प्रेरिता (दे५ °त) (→प्रेरितस), दे४ प्रायश्चित्तं चरित्वा तु -b) ब३ °चेतसा, दे५८९ °चेतना (→°लोचन) -c) ते१ करुण** मो राजा -e) ब१ मवे उपागम्य दे१० उपामन्त्र, ते१ महाभाग (→उपामन्य) -f) ब१३ दे३४ ते१ प्रश्नमेतदपृच्छत्, दे७ प्रश्नमेतमभाषत
* ब२ धरण्यावाच दे१० जनमेजय उ०

५ ब२ ab ० -a) ब१ तीव्रा, ब३ शीघ्र (→तीव्र) -b) ब१ चिन्तयो मम सुव्रत ब३ चिन्तयामास सुव्रत, दे१० चित्तयस्तस्य सुव्रत -c) दे८ °पाप° (→°पाक°) -d) ब१ °युज्यते, ब३ °मुच्यसे (→°भुज्यते) दे१० मानुष्यस्नव युज्यते

६ -b) दे१ दुःसह (→कीदृश), ब१३ दे१५८-११ ते१ त, दे७ तद (→तु), दे१० यमालय (→यमालयम्) -c) ब१ दे३४१० तु (→च) -d) ब१२ न (→स)

७ ब२ ७ १० ०, दे७ cd ० -a) ते१ तथा (→कथ) -b) ते१ प्रने (→प्रेत-), ब१३ दे७ °राज- (→°राज्ञो) -c) दे१ प्रेत° (→धर्म°), ब३ वीरस्य (→वीरस्य) -d) दे४ °शासिना, ते१ °शासन (→°शासिन)

* ब१३ ०, दे१० सूत उ०

८ ब२ ० (द्र ७ पा वि) -a) ब३ दे३४ °तेजा (→°तेजास) -b) ब३ राज्ञो (→राज्ञा)

एव पृष्ठो महातेजास्तेन राज्ञा द्विजोत्तम ।
उवाच मधुर वाक्य राजान जनमेजयम् ॥८॥
वैशम्पायन उवाच ॥*

महाराज पुरावृत्ता कथा परमशोभनाम् ।
धर्मवृद्धिकरी नित्या यशस्या कीर्तिवृद्धिनीम् ॥९॥
पावनीं सर्वपापानां प्रवृत्तौ शुभकारिणीम् ।
इतिहासपुराणानां कथा वै विदुषा प्रियाम् ॥१०॥
कश्चिदासीत् पुरा राजन्नृषि परमधार्मिक ।
उद्दालक इति ख्यात सर्ववेदाङ्गतत्त्ववित् ॥११॥
तस्य पुत्रो महातेजा योगमास्थाय बुद्धिमान् ।
नाचिकेत इति ख्यात सर्ववेदाङ्गतत्त्ववित् ॥१२॥
तेन रुष्टेन शप्तोऽभूत् पुत्र परमधार्मिक ।
गच्छ शीघ्र यम पश्य मम क्रोधेन दुर्मते ॥१३॥

वे १०३ १५

* ब० ०, दे१० वैशम्पायन उ०, ते१ वैशम्पाय°

९ ब२ ० (द्र ७ पा वि) -a) मुवे शृणु राजन (→महाराज), दे३४ °वृत्त (→°वृत्ता), ते१***** वृत्ता -b) दे१ °शोभन (→°शोभना) -c) दे५८९ °करी (→°करी), ब१, दे१३४१० दिव्या दे५८ नित्या ते१ नित्य (→नित्या) -d) दे७ प्रशम्या (→यशस्या), दे२३११ °वृद्धिनी (→°वृद्धिनी) दे१ वशस्या शृणु भपते, दे१० यश कीर्तिवृद्धिनीम् ते१ यशसा*****

१० ब२ ० (द्र ७ पा वि) दे९ ० -a) द११० पावना (-पावनी), ते१***** पाना -b) ब१३ प्रवृत्ते दे१३४ प्रवृत्त-, दे१० शृणुष्व (→प्रवृत्तौ), दे१ °कारिणा (→°कारिणीम्) -c) दे७ °पुराणेषु (→°पुराणानां) -d) द१ विद्विमत दे७ विद्विषा दे१० विदुषा-(→विदुषा)

११ दे९ a ० -a) द३४ कल्पे (→राजन) -c) ब३ उदानकगतिं ख्यात, द३ उद्दालक इति विख्यात

१२ ब२ १२ a-१३ b ०, दे११ ० -a) ब ऋपेर् (→पुत्रो) -c) ब३ नाचिको वै इति ख्यात, द नाचिकेति विख्यात, दे७ नासिकेनुरिति ख्यातो -d) ब१३ °वेदान्त- (→°वेदाङ्ग-), ब१ दे१० -वेदवित् (→-तत्त्ववित्), दे, व-वेदाङ्गपारग

१३ ब२ ab ० (द्र १२ पा वि), दे५८ १३ c-१४ b ० -a) ब१ न्युक्तेन ब३ तुष्टेन, दे१ शप्तेन, दे३४ तप्तेन (→रुष्टेन), दे१० तत् पित्रा ह्यतुष्टेन -b) द४ °धार्मिका (→°धार्मिक), दे१० शप्तो सौकरणातरे -c) ते१ नाथ (→गच्छ), दे३४ पर (→यम) -d) दे३४ ते१ दुर्मते (→दुर्मते)

वे १९३ १५

तथेत्युक्त्वा महातेजा पुत्र परमधार्मिक ।
चिन्तयित्वा मुहूर्त्तं तु योगमास्थाय बुद्धिमान् ॥१४
क्षणेनान्तर्हितो जात पितर प्रत्युवाच ह ।
विनयात्प्रसृत वाक्य भावेन च समन्वितम् ॥१५
मा भूद्वाक्य च ते मिथ्या धार्मिकस्य कदाचन ।
गमिष्यामि पुर रम्य धर्मराजस्य धीमत ।
इह चैव पुनस्तावदागमिष्ये न सशय ॥१६
पितोवाच ।*

एकस्त्वमसि वत्सश्च नान्यो बन्धुर्विधीयते ।
अधर्मं चानृत चास्तु अकीर्तिर्वापि पुत्रक ॥१७
मिथ्याभिशासिन तात यथेष्ट तारयिष्यसि ।
रोषेण हि मृषावादी निर्दय कुलपासन ॥१८

दे११ a चरणानन्तरमधिकम्—

तस्य पत्नौ महातेजा योगमास्थाय बुद्धिमान् ।

नाचिकेत इति ख्यात स वेत्ताग ॥ (= १२)

१३ श्लोकानन्तर दे१३ ४ अधिकम्—उद्दालक उवाच ।

१४ दे१३ ४ ab ○ (द्र १३ पा वि) ब२ ३ cd ○
-a) ते१*** वत्वा (→तथेत्युक्त्वा) -b) ते१ पुत्र (→पुत्र),
दे४ °धार्मिक, दे१ °शक्तिमान (→°धार्मिक) -d) दे४ योगवित
(→बुद्धिमान)

१५ -a) ब१ ३ यात, दे३ ४ यज्ञ (→जात) दे१० देहेन
रहितो भूत्वा -c) दे७ प्रसूते, मुवे पष्टतो (→प्रसूत), दे१ ३ ४
विना प्रभूत यद्वाक्य -d) दे१ भावेनमव* न्वित

१६ -a) दे१ ३ ४ तन (→ते) -c) ब१ ३ तस्य (→
रम्य) -e) दे७ इहव च (→इह चैव), ब१-३ पुन सायम दे१
पुरस्ताच्च, दे३ ४ पुरस्तात्वा (दे४ त्व) (→पुनस्तावद) -f) ब१
अग** स्ये च न सशय, ब२ आशिष्येन च सशय

१७ दे१ ३ ४ सितोवाच, दे७ पिता ऊनु, दे१० पितो, ते१
पितास्वाच

१७ -a) ब१ ३ दे७ १० मे वत्स (→वत्सश्च), ब२ एक
सशदि मे वत्स, दे७ एकस्त्वमपि वत्सश्च -b) दे७ बधुरन्यो न
विद्यते, दे१० बधुर्नान्योस्ति कश्चन -c) दे४ अधर्मा, दे१० अधर्म्य
(→अधर्म), ब१ चावृत (→चानृत), ब१ चापि, दे७ वास्तु, दे१०
वत्स (→चास्तु), ते१ अधर्मश्च नृत वास्तु -d) ब१ दे२ ३ ४ ११
ते१ अकीर्ति-, दे१ अकीर्तिश्च (→अकीर्तिर्), दे१-४ ते१ चापि (→
वापि), ब१ २ दे२ ५ ८ ९ पुत्रक (→पुत्रक), दे१० अकीर्तिकरमात्मज

१८ ब२ १८a-२०b ○ -a) दे३ ४ °ससन (→

अप्रवृत्तस्तु सभाष्यो योऽह मिथ्याप्रयुक्तवान् ।
त्वा वै धर्मसमाचारमभिधानेन शप्तवान् ॥१९
अह पुत्र न सद्वादी न क्षमे धर्मदूषितम् ।
मम त्व हि महाभाग नित्य चित्तानुपालक ॥२०
धर्मज्ञश्च यशस्वी च नित्य क्षान्तो जितेन्द्रिय ।
शश्वरनहवादी शक्तस्तारयितु मम ।
याचिनस्त्व मया पुत्र गन्त वै तत्र नार्हसि ॥२१
यदि वैवस्वतो राजा तत्र प्राप्त यदृच्छया ।
रोषेण त्वा महातेजा विसृजेन्न कदाचन ॥२२
विनश्येयमहं पश्य कुलसेतुविनाशन ।
धिवक्त्रत सर्वलोकेन पापकर्त्ता नराधम ॥२३

°शमिन), ब१ माञ्चापि सशितस्तात, ब३ विद्यया सशितस्तात, दे१०
मिथ्याभिशासी सप्राप्त -b) दे७ यथेष्टा (→यथेष्ट), दे२ ५ ८ ९ ११
मुवे ते१ यथेष्ट तारयिष्यति, दे१० कर्मैष्टात्मजशापत -c) ब१ ३
°वादे (→°वादी) -d) ब१ शप्तवान् कुलपासन ब३ न युक्त
कुलपासन

१९ ब२ ○ (द्र १८ पा वि) -a) ब१ सुप्रवृत्त सुस
भाष्यो, ब३ अप्रवृत्त मुसभाष्यो दे१ अनुप्रवृत्तम् सम्भाषे, दे३ ४
अप्रवृत्तस्तु सभाषा मुवे अप्रवृत्तस्व सम्भाष्यो -b) ब३ मिथ्या
(→मिथ्या-) -c) ते१ त्व (→त्वा) -d) ब१ दे३ ४ अभिघातेन
(→अभिधानेन) दे१० शक्तवान् (→शप्तवान्)

२० ब० ab○ (द्र १८ पा वि) ब३ ab○ -a)
दे१ ३ ४ सम वादी, दे१० सदादीन (→न सद्वादी), ब१ ग्रहण पुत्र
सत्वादी ते१ अप्रवृत्तस्तु अह पुत्र -b) दे१ °दूषण, दे३ ४ °दूषितु
दे४ °दूषित (→°दूषितम्), दे१० कृत धर्मस्य दूषण ते१ न मर्वा
(दीनश्रमे) धर्मदूषितम् -d) ब१ दे३ ४ ७ चिन्ता° (→चित्ता°)
ब२ ३ चिन्तायप्रतिपाद(ब२ °ल)क

२१ दे५ ○, ब२ ३ cd○ -a) ब१ ३ यशस्यश्च (→यश
स्वी च) -c) ब१ सुखेषु चानहवादी -d) दे१ हि मा (→मम)
ब१ त्व तु निस्तारितु क्षम -f) दे१० नादधि (→नाहसि), ब१
गन्तु*त्वमिहाहसि, ब२ किं भवान्वक्तुमहसि ब३ तत्र गन्तु किमहसि

२२ ब२ ३ cd○ -b) ब२ ३ प्राप्तो (→प्राप्त) -c)
ब१ घोषमाणा त्व महातेजा -d) ब१ न सजेन (→विसृजेन्न)

२३ ब२ cd○ -a) दे४ °मही (→°मह), ब१
मिथ्या, ब३ चापि (→पश्य) -b) दे१ ४ °विनाशक (→
°विनाशन), ब१-३ कुल(ब२ °श)शेषविनाशक -c) ब१ ताश्रुत,

पूतेति नरकस्याख्या दुःखेन नरक विदु ।
 पुतित्राण भवेत् पुत्रमिहेच्छन्ति परत्र च ॥२४
 हुत दत्त तपस्तप्त पितरश्चापि पोषिता ।
 अपुत्रस्य हि तत्सर्व मोघ भवति निश्चय ॥२५
 शुश्रूषवान् भवेच्छूद्रो वैश्यो वा कृषिजीवन ।
 सम्यग्गोप्ता तु राजन्यो ब्राह्मणो वा स्वकर्मकृत् ॥२६
 तपो वा विपुल तप्त्वा दत्त्वा दानमनुत्तमम् ।
 अपुत्रो नाप्नुयात् स्वर्गं यथा तात मया श्रुतम् ॥२७
 पुत्रेण लभते जन्म पौत्रेण तु पितामह ।
 पुत्रस्य तु प्रपौत्रेण मोदते प्रपितामह ॥२८
 न हास्यामीति वत्स त्वा मम वशविवद्धनम् ।

ब३ अकीर्ति (→विक्लृप्त), ब१ ० लाके वै (→लोक्तेन) -d) द२ नरोधम, दे१ नराधमा, दे३ ४ नराधिप (→नराधम)

२४ -a) ब१ पूतेत नरके साक्षात्, ब२ ३ पुन्नामनरक दृष्ट्वा, दे३ ४ पूतेति नरकस्यास्य, मुवे नरकस्य पुदित्याख्या -b) ब१दे३ ४ १० दु ख च, दे१ दु ख न (→दु खेन), ब२ ३ पितरो भय-माहिता -c) ब१ अत्राणा, ब२ ३ पुत्राणाञ्च, द१ कृत शण, द३ कृति त्राण, दे३ ८ ९ पुतित्राणा, दे१ तत्र त्राण, दे१० पुत्रिणा च (→पुति त्राण), ब२ ३ पुत्र, मुवे पुत्राद (→पुत्रम्) -d) ब१ इह न च, मुवे इहेष्यति (→इहेच्छन्ति) -cd) दे४ कृति त्राणा भवेत्पुत्रस्य हित*****

२५ दे४ abO -b) ब१ पितृणाञ्चापि, ब२ ३ पितर-ञ्चापि (→पितरश्चापि), ब१ तोषण, ब२ ३ तोषित, दे१ १० तोषिता, दे३ ११ ते१ योषिता (→पोषिता) -c) दे१ ३ त सव- (→तत्सव), दे४*****सव-, दे१० अपुत्रस्यापि तत्सव -d) दे१ -मूह्य, दे३ -मोह्य (→मोघ), ब३ दे१० निश्चित, द३ ४ नित्यश (→निश्चय)

२६ -a) ब१ दे१ मुवे शुश्रूषवान्, ब२ शुश्रूष्य वा, ब३ शुश्रूषाद्वा (→शुश्रूषवान्), ब१ न चेत, ब२ ३ शुचि (→भवेत्) -b) ब२ वश्या*, दे४*श्या वै (→वश्यो वा), दे१ °जाविक, दे३ °जोवित, दे४ ७ °जोविन (→°जोविन), दे१० वैश्य कृष्युपजीवन -c) ब१ ३ दे१ ३ ४ १० भोक्ता (→गोप्ता), दे१ च (→तु), ब१ राजा वै, ब२ ३ राजापि, दे३ ४ राजन्यान् (→राजन्यो), मुवे सस्य गा (?) सा तु राजन्यो -d) ब१ ३ वा सु-, दे१ वाप्य, दे४ ४ वाथ (→वा स्व-)

२७ -a) दे५ तस्यो, दे८ तप्यो (→तपो), ब१-३ दे१ ३ ४ १० कृत्वा (→तप्त्वा) -b) ब१ दे४**, ब२ ३ कृत्वा (→दत्त्वा), दे१** दानान्यशेषत -d) ब१-३ तथा (→यथा), दे१० यथा तनय मे श्रुत

याच्यमान प्रयत्नेन तत्र गन्तु न चाहसि ॥२९
 वंशम्पायन उवाच ।*

एव विलपमान त पितर प्रत्युवाच ह ।
 हृष्टतुष्टमना भूत्वा पुत्र परमधार्मिक ॥३०
 पुत्र उवाच ।*

न विषादस्त्वया कार्यो द्रक्ष्यसे मामिहागतम् ।
 दृष्ट्वा च तमह देव सर्वलोकवशकरम् ॥३१
 आगच्छामि पुनश्चात्र न च मे मृत्युतो भयम् ।
 पूजयिष्यति मा तात राजा त्वदनुकम्पया ॥३२
 मत्प्रे तिष्ठ महाभाग सत्य च परिपालय ।
 सत्य स्वर्गस्य सोपान पारावारस्य नौरिव ॥३३ वे १९३ ३६

२८ ब२ O -a) ब१ अपुत्रा (→पुत्रेण) -c) मुवे च (→तु), ब१ अपुत्रस्य प्रपौत्रेण, दे१ ३ ४ पुनश्च सह पोनेश्च -d) द२ ते१ मोद ते (→मोदते), दे५ त१ प्रपितामहा, दे१० स पितामह (→प्रपितामह)

२९ -a) द१ ३ ४ तावत्स, दे१ वत्स त्व, ते१ वत्सर्वा (→वत्स त्वा), ब१ दु खञ्च मेति ते वत्स्य, ब२ ३ दुष्ट (ब० दु ख) च वाधते वत्स, दे१० न रहस्याति तप्त वा -b) ब२ द१ ३ ४ ७ °विवद्धन (→°विवद्धनम्), दे१० सववशविवद्धन -d) ब२ च नाहसि (→न चाहसि)

* ब२ दे१० O, ब१ वंशम्पाय*उवाच

३० -a) ब१-३ विलाप्यमान, द४ विलापमान (→विलाप-मान), दे१ स, द३ ४ तु (→त) -c) दे२ ५ ७-९ ११ मुवे त१°पुष्ट- (→°तुष्ट-), मुवे -वपुर् (→-मना), दे१० दृष्ट जन्म च तत्कृत्वा * दे१ १० पुत्र उ०

३१ -a) ब२ ३ विरोधस् (→विषादस) -b) दे२ ४ ५ ८ ९ ११ द्रक्षसे, दे० इक्षसे (→द्रक्ष्यसे) -c) दे० तुष्ट्वा, दे३ हृष्टा (→दृष्ट्वा), ते१ तु महा- (→तमह) -d) दे२ ५ ७-९ ११ मुवे त१ °नमस्कृतम् (→°वशकरम्)

३२ -a) द१० पुनरप्यागमिष्यामि -b) दे३ न तत्त्व, दे४ न तत्र (→न च मे), ब१ प्रत्युता, दे३ ४ च मृता (→मृत्युतो), द१ न तत्त च मतो भयात्, मुवे न भय मेऽस्ति मृत्युत -c) त१ पूजयिष्यतु मा तात -d) ब१ स राजादनुकम्पया, ब२ स राजा चानुकम्पया, ब३ यमस्त्वदनुकम्पया

३३ -a) दे४ °भागे (→°भाग) -b) ब१-३ दे४ १० प्रति° (→परि°), दे१ न सत्य त्युक्तुमहसि -c) दे१ सत्य-, दे५ सत्ये (→सत्य), ब२ ३ कृत- (→स्वर्गस्य) -d) ब१ पापा° (→पारा°), दे३ ४ नौसम (→नौरिव), दे१ समाराधुवि नौसम, दे१० सत्यात्पार समेति च

३९३ ७ सूर्यस्तपति सत्येन वायु सत्येन वाति च ।
अग्निर्दहति सत्येन सत्येन पृथिवी स्थिता ॥३४
उदधितर्लङ्घयेन्नैव मर्यादा सत्यपालित ।
मन्त्रा प्रयुक्ता सत्येन सर्वलोकहिताय ते ॥३५
सत्येन यज्ञा वर्तन्ते मन्त्रपूता सुपूजिता ।
सत्येन वेदा गायन्ति सत्ये लोका प्रतिष्ठता ॥३६
सत्य गाति तथा साम सर्व सत्ये प्रतिष्ठितम् ।
मत्य स्वर्गश्च धर्मश्च सत्यादन्यन्न विद्यते ॥३७
सत्येन सर्व लभते यथा तात मया श्रुतम् ।
न हि सत्यमतिक्रम्य विद्यते किञ्चिदुत्तमम् ॥३८
देवदेवेन रुद्रेण देवगर्भ पुरा किल ।
सत्यस्थितेन देवाना परित्यक्तो महात्मना ॥३९

३४ -a) ब३ स्वर्गात् पतति सत्येन -b) मुवे वात (→वायु), व१ दे ४ वायति, व२ ३ तिष्ठति, द१० सचरेत् (→वाति च) -c) व१- वहति (→दहति) -d) दे१ स्थिरा, व२ दे१ स्थिता, दे४ स्थित (→स्थिता)

३५ -a) व१ उदधिलङ्घयेन्मर्यादा, व२ ३ न लङ्घयेच्च मर्यादा, दे१ २ ४ १० नाहिवलघयते वेला -b) व१ दे१ ३ ४ सत्ये नव तु सस्थित, व२ ३ सत्ये नवोदधि स्वय, दे१० सत्ये नैव व्यव स्थित -c) दे१ ७ मुवे मन्त्र (→मन्त्रा), दे७ मुवे प्रयुक्त (→प्रयुक्ता), दे१० सत्येन हि प्रयुज्यते -d) दे१० म त्रा (→सव-), व२ च, दे१ ५ ४ १० वै (→त)

३६ -a) व१ सत्ये यज्ञा प्रवर्तन्ते -b) व१ पूजा (→पूता), व२ ३ मन्त्रपूतानपूजिता, दे१ ३ ४ मन्त्रा सत्ये प्रतिष्ठिता -c) व१-३ दे७ सत्य-तु (→सत्येन), व१ वेदा, व२ देवा (→वेदा), दे४ ४ माजति, दे१० गीयन्ते (→गायन्ति), दे१ सत्येन त्वेन माजजन्ति -d) व१ सत्य- (→सत्ये)

३७ व२ ३ दे१ ab ० -a) दे३ ४ गाति (→गाति), ते१ तदा (→तथा), व१ सत्य शान्ति यथा सम्ना, दे१० सत्यगानि तथा सत्य -b) व१ सत्य (→सत्ये) -c) व१ ३ स्वर्गश्च (→स्वर्गश्च), व१-३ धर्मश्च (→धर्मश्च), दे१ ३ ४ सव स्वागतधर्मस्य

३८ -a) व२ ३ सत्य (→सव) -b) व१ ३ तथा (→यथा) दे१ यथा तातेति मे श्रुत -c) व३ नाह, दे१ ते हि (→न हि)

३९ ते१ d ० -a) दे११ देवे (→देव-), दे४ देव- देवाय न रुद्रेण -b) दे१ देवगत, दे२ ७ देवगर्भ, दे३ ५ देवगभ-, दे४ ११ ते१ देवगभ, मुवे वेदगभ (→देवगभ) -c) दे१ सत्ये (→सत्य-), दे१ देवानी, दे२ ८ ९ ११ देवान्य दे७ देवेन, दे१०

दीक्षा धारयते ब्रह्मा सत्येनैव सुयन्त्रित ।
ओर्वेणाग्निस्तथा क्षिप्त सत्येन वडवामुखे ॥४०
सवतन पुरा तात सर्वे लोका सदैवता ।
देवानामनुकम्पार्थ धृता वीर्यवता तदा ॥४१
पाताले पालयन् सत्य बद्धो वैरोचनोवसत ॥४२
वद्धमानो महाशृङ्ग शतशृङ्गो महागिरि ।
स्थित सत्ये महाविन्ध्यो वद्धमानो न वद्धते ॥४३
सर्व चराचरमिद सत्येन ध्रियते जगत् ।
गृहधर्माश्च ये दृष्टा वानप्रस्थाश्च शोभना ।
यतीना च गति शुद्धा ये चान्ये व्रतसंस्थिता ॥४४
अश्वमेधसहस्र च सत्य च तुलया धृतम् ।
अश्वमेधसहस्राद्धि सत्यमेव विशिष्यते ॥४५

दवान्न (→देवाना), व२ सत्यस्थिते ते दवाना, ते१ सत्यस्थिते तदा दा* -d) दे१० ०त्यक्त (→०त्यक्तो), दे५ ८ १० महात्मन (→महात्मना)

४० ते१ a ० -a) दे२ ४ ७ ९ दीक्षा (→दीक्षा) -b) दे१ ३ ४ सत्येन तु, मुवे स तेनव, ते१**** (→सत्येनव), दे७ स्वयन्त्रिता (→सुयन्त्रित) -c) दे१ कुर्वेणाग्निस्तथा क्षिप्त

४१ -a) व२ ३ अनन्तेन (→सवर्त्तेन), दे१ पुराण (→पुरा) -b) व१-३ दे३ सव- (→सर्वे), व३ स देवता, दे१० मदैव हि (→सदवता) -d) व० धत-, दे१० धृत (→धता), व३ वृता वीर्यपिता तदा, दे१ ४ वत वीर्य तदा वद (दे३ ४ ०वती)

४२ -a) दे१ ३ ४ १० पालयेत् (→पालयन्) -b) व१ ३ सिद्धो (→बद्धो), दे२-५ ७ ९ ११ मुवे ०वसन (→०वसत), दे१ ११ बद्धो वैरोचनिव (दे१० ०व) सन

४३ द३ ४ ab ० -a) व१ दे२ ते१ ०माना (→०मानो), व१ ३ दे१० शृङ्गो, व२ शृङ्गो (→शृङ्ग) -b) व१ ३ विन्ध्यो नाम (→शतशृङ्गो), दे१० महागिरिरेस्थित -c) व१ ३ स्थित सत्येन वचसा, दे१ ४ महागिरि स्थित सत्ये, दे१० सत्ये तथा वध्यमानो -d) दे१० विन्ध्यो नव च वद्ध ते

४४ दे१ ३ ४ ४४e-४६ b ० -b) मुवे ध्रियते (→ध्रियते) -c) व२ ०धर्माश्च, दे१० ०धर्म* (→०धर्माश्च), दे१० दृष्टा (→दृष्टा) -d) मुवे शोभिता (→शोभना) -e) दे५ मति (→गति), व२ ३ दे१० शुद्धा (→शुद्धा)

४५ दे१ ३ ४ ० (द्र ४४ पा वि) -b) दे७ सत्य तु, दे१० सत्येन (→सत्य च) -c) दे५ ८ ९ ०सहस्राब्धि, दे१० ०सहस्रेभ्य, ते१ ०सहस्राणि (→०सहस्राब्धि)

सत्येन पाल्यते धर्मो धर्मो रक्षति रक्षित ।

तपसा प्राप्तयोगस्तु जितात्मा जितसशय ॥४७

तस्मात् सत्य कुरुष्वद्य रक्ष आत्मानमात्मना ॥४६

ऋषिपुत्रो महातेजा सत्यवागनसूयक ।

एवमुक्त्वा ततो हृष्ट स्वेन देहेन सुव्रत ।

प्राप्तश्च परम स्थान यत्र राज्ञो यमस्य तु ॥४८

॥इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे एकनवत्यधिकशततमोऽध्याय ॥१९१॥

१९२

वैशम्पायन उवाच ।*

गतश्च परम स्थान यत्र राजा दुरासद ।

अर्चितश्च यथान्याय दृष्ट्वैव तु विसर्जित ॥१

ततो हृष्टमना राजन् पुत्र दृष्ट्वा तपोनिधि ।

परिष्वज्य च बाहुभ्या मूर्ध्न्युपाग्राय यत्नत ।

दिव च पृथिवी चैव नादयामास हृष्टवत् ॥२

स सहृष्टमना प्रीतस्तानुवाच तपोधनान् ।

पश्यन्तु मम पुत्रस्य प्रभाव दिव्यतेजस ॥३

यमस्य भवन गत्वा पुन शीघ्रमिहागत ।

पितृस्नेहानुभावेन गुरुशुश्रूषयाऽपि च ॥४

दैवेन हेतुना चाय जीवन् दृष्टो मया सुत ।

लोके मत्सदृशो नास्ति पुमान् भाग्यसमन्वित ।

व १०४६

४६ दे१ ३ ४ ab ○ (द्र ४४ पा वि) -a) द७ पालितो (→पाल्यते), ब३** (→धर्मा) -b) ब३ दे३** (→धर्मो), ब३ द्रक्षति (→रक्षति) -d) ब१ रक्षयमाणो महात्मना, ब२ ३ रक्षयमात्मानमात्मना, दे१ ३ ४ ७ रक्षता (दे४ ०त्ता, दे७ चा) त्मानमात्मना, दे१० रक्षसा कानमात्मन

४७ -a) दे५ १० ११ ०मुक्ता, ते१ ०मुक्तस (→०मुक्त्वा), मुवे पुष्ट (→हृष्ट) -b) ब१-३ तेन, दे१० सुत (→स्वेन), ब१- दे१ ४ ते१ सुव्रत, दे३ सुव्रत (→सुव्रत) -c) ब२ ३ तमसा ते१ जपसा (→तपसा), दे१ ३ ४ तपसाम्ना (दे१ मा) प्रयोगस्तु -d) दे२ ५ ७-११ मुवे ते१ जितात्मा कृतसयम (दे१० ०त)

४८ -b) ब१ २ दे४ ५ ८ ९ अणुसूयक, ब३ अथसूयक, दे११ अनसूयका (→अनसूयक) -c) ब१ २ दे७ प्राप्त च, ब प्राप्तवान, दे३ प्राप्ताश्च, ते१ गुप्तश्च (→प्राप्तश्च) -d) ब१ दे१ ३ ४ यमालय (दे१ ०या, दे४ ०य), ब२ महाणय (→यमस्य तु), ब३ धमराजस्य चालय, दे१० यत्र राजा यम स्थित

पुष्पिका—

पुराणनाम—ब१ २ दे१ इत्यादि वराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, ब३ ३ इत्यादि वराहपुराणे, दे२ ५ ७-११ ते१ इत्यादि वाराहपुराणे, दे३ ४ इत्यादि श्रीवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, मुवे इति श्रीवराह पुराणे अध्यायनाम—ब१-३ दे१ ३ ४ ससारचक्रे ऋषिपुत्रप्रयाणो नाम, दे२ प्रागितिहासे ऋषिपुत्रप्रयाणो नाम, दे५ ८ ९ ११ ते१ प्रागितिहासे ससारचक्रे ऋषिपुत्रप्रयाणो नाम, दे७ ससारचक्रे नासि केतुप्रयाण नामाध्याय, दे१० ऋषिपुत्रप्रयाण, मुवे प्रागितिहासे ससारचक्रे नचिकेतप्रयाण नाम अध्यायसख्या—ब१-३ दे१-५ ७ ९ ११ ते१ ○, दे३ ॥१९६॥, मुवे त्रिनवत्यधिकशततमोऽध्याय ॥१९३॥

१९२

[अस्मिन्ध्याये दे१ नास्ति]

॥व२ वराह उवाच, दे४ वैशपाय* उवाच, दे१० वैशपा*न उ०

१ -a) दे५ स्थाने (→स्थान) -b) दे११ राजा (→राजा) -c) दे२ ५ ७ ९ ११ मुवे तु (→च), ब२ प्राप्तवान परम स्थान, ब तेनार्चितो यमेनव -d) ब१ दृष्ट्वाय, ते१ दृष्ट्वा स तु (→दृष्ट्वैव तु), ब२ धमराजस्य चालयत, ब३ दृष्ट्वा तत परमागत

२ -a) दे१० दृष्ट्वागत (→हृष्टमना) -b) दे१० हृष्टोस (→दृष्ट्वा), दे३ ०निधि (→०निधि) -c) ब३ परिगृह्य, दे१ परिष्वज्ये (→परिष्वज्य) -d) दे५ मुवे मूर्ध्न्या (दे५ ०पा) ग्राय (→मूर्ध्न्युपाग्राय), ब१ ३ तूण प्रायात प्रयत्नत, दे३ मूर्ध्न्या-ग्राय यामत -f) ब२ ३ चोदया°, दे३ नोदया° (→नादया°)

३ -a) ब१-३ तुष्ट (ब२ ०ष्टो) हृष्टमना (ब ०न) स्तेषा, दे१ ३ ४ १० पुन सहृष्टमनस (दे१ ०सा) -b) ब१-३ दे१ ३ ४ १० तेषा (ब१ यत्र, ब२ ३ तत्र) मध्ये वनोक्तसा -c) ब२ पश्यन्ति (→पश्यन्तु) -d) ब१ ३ दे१० प्रभाव दिवि देवता दे१ ३ ४ प्रभादिव्य न विद्यते

४ दे१ ३ ४ ४a-५d ○ -c) दे३ पितृस्नेहा* भवेन

५ दे१ ३ ४ a-d ○ (द्र ४ पा वि) -a) ब१-३ दे१० अदष्ट (ब१ ०ष्ट) केन (ब१ येन) लोकेन -b) दे७ पुन (→सुत), ब१-३ दृष्टेन (ब१ ०ह) पुनरागत, दे१० दृष्ट पुनरि-

वे १९४६ एष मृत्युमुख गत्वा मम पुत्र इहागत ॥५
 कच्चित् त्व न हतो वत्स नैव बद्धो यमालये ।
 कच्चित् ते स शिव पन्था गच्छतस्तव पुत्रक ॥६
 कच्चित् ते व्याधयो घोरा नान्वगच्छन् यमालये ।
 किमपूर्व त्वया दृष्ट कच्चित् तुष्टो महातपा ॥७
 कच्चिद् राजा त्वया दृष्ट प्रेतानामधिपो बली ।
 परुषेण न कच्चित् त्वा चक्षुषा पश्यते यम ॥८
 कच्चिन्न तुष्टो भगवास्त्वा दृष्टा स्वयमागतम् ।
 कच्चिच्छीघ्र विमृष्टोऽसि धर्मराजेन पुत्रक ॥९

हागत -c) ब१-३ दे१० अस्मदीय समो लोक -d) ब१ दे१०
 कश्चिदन्त्या न विद्यते -e) दे० ३ ८ ११ ते१ एषा (→एष) -f)
 दे१ समागत, दे३ ४ हृदागत (→इहागत)

दे१ दे३ ४ ६c-७b ○ -a) ब१ दे४ कश्चित्, ब२
 कस्मात्, ब३ कस्य, दे१ क्वचित् (→कच्चित्), ते१ कश्चित्त्वङ्ग
 ततो वत्स -c) ब३ कश्चित्ते (→कच्चित्ते), दे१० कच्चित्तमशिव
 पन्था -d) दे१ पथि (→तव), दे१० गच्छतस्नात् तसवत्

अत पर दे३ ४ अधिकम्—

कच्चित्त्व न हतो (दे३ महतो) वत्स नव बद्धो यमालयात्

यमस्य भवन (दे३ भुवन) गत्वा पुन शीघ्रमिहागत ।

पितुस्नेहानुभावेन गुरुशुश्रूषयापि च ।

अदृष्ट केन लोकेन दृष्टाह (दे३ दृष्टोह) पुनरागत ।

अस्मदीय समो (दे३ समा) लोके कश्चिदन्त्यो न विद्यते । [५]

एषो मृत्युमुख गत्वा मम पुत्रमिहागत । (= ४a-५f)

दे१ अधिकम्—

यमस्य भुवन गत्वा पुन शीघ्रमिहागत । (= ४ab)

अहो मया समो लोके कश्चिदन्त्य न विद्यते ।

यस्य मृत्युमुख प्राप्य पुत्रस्वयमिहागत । (= ५ef)

७ दे४ ○, ब२ ३ दे३ ३ ab ○ -a) ते१ कश्चित्
 (→कच्चित्) -b) ते१ नान्य° (→नाव°), ब१ न पीडियुय
 मालये, दे१० न बाधते यमालये -c) ब१ ३ दे३ ३ १० कश्चित्तु
 (ब१ दे१० कच्चिन्न) पूर्वको दष्ट -d) ब१ दे३ ते१ कश्चित्, दे१
 क्वचिद् (→कच्चित्), ब२ ३ दे३ ३ दृष्टो, दे१ दृष्टो (→तुष्टो)

अत पर ब१ दे३ ३ १० अधिकम्—

*कश्चित्प्रतिभयो लब्ध प्रशातस्यापि भोजन ।

[दे३ १० कच्चित् (→कश्चित्), ब१ प्रतिष्ठयो, दे१ प्रतिभयो, दे१०
 प्रतिभयो (→प्रतिभयो), ब१ दे३ १० प्रसन्नश्चापि (→प्रशातस्यापि)]

८ -a) दे३ ४ ७ ते१ कश्चिद् (→कच्चिद्) -b) ब१-३
 दे३ ३ ४ १० प्रेत (ब२ प्रेत्य, दे३ ३ प्रात, दे४ प्रीत) भावे महातपा

कच्चिद्दौवारिकास्तत्र न रौद्रास्त्वा यमालये ।
 कच्चिद् राजा विसृष्टे तु नाबाधन् तेतरे जना ।
 कच्चित् पन्थास्त्वया लब्धो निर्गमो वा यमालये ॥१०
 अय मम सुत प्राप्त प्रसन्ना मम देवता ।
 ऋषयश्च महाभागा द्विजाश्च सुमहाव्रता ।
 यन्मे वत्स पुन प्राप्तो यमलोकाद् दुरासदात् ॥११
 एवमाभाषमाण तु श्रुत्वा सर्वे वनौकस ।
 त्यक्त्वा व्रतानि सर्वाणि नियमाश्च तथैव च ।
 जपन्तश्चैव जाप्यानि पूजयन्तश्च देवता ॥१२

-c) ब१ पुरुषोऽवै, ब२ पुरुषोनापि, ब३ पुरुषेणापि, दे३ ३ ४ पु (दे३
 प) रूषेण तु (→परुषेण न), ब१ ३ कश्चित्तु दे३ ४ ७ ते१ कश्चित्वा
 (→कच्चित्त्वा) -d) मुवे यम पश्यति चक्षुषा

९ -a) ब१ २ दे३ ४ ते१ कश्चिन्न (→कच्चिन्न), ब१ पष्टो,
 ब३ ३ दृष्टो, दे३ १० हृष्टो (→तुष्टो), दे३ ५ ८ ९ ११ ते१ भगवान्
 (→भगवात्) -b) ब२ ३ ता दृष्टा पुनरागत, दे३ १० त्वा च दृष्टा
 समागत -c) ब१ ३ दे३ ४ ते१ कश्चित् (→कच्चित्), दे१ सष्ट
 (→शीघ्र) -d) दे३ ३ पुत्रक (→पुत्रक)

१० दे३ cf ○ -a) ब१-३ दे३ ४ ते१ कश्चिद् (→
 कच्चिद्), ब३ दौवारिकस, दे३ ८ दौवारिकास (→दौवारिकास)
 -b) ब१ रौद्राश्च, ब२ रौद्रा च, दे३ रौद्रास्वे (→रौद्रास्त्वा) -c)
 दे३ ३ ४ मुवे विसृष्ट (→विसृष्टे), दे३ १० त्वा (→तु), ब१ २ कश्चि-
 द्राज्ञा विसृष्टास्तु, ब३ कश्चिदावारिसृष्टास्तु -d) ब१ ३ दे३ ५ ८
 ते१ न बाधते°, दे३ १० *बाधते°, दे३ ११ न बाधते° (→नाबाधन्ते°),
 ब२ नाबाध ते च ते जना -e) ब१-३ कश्चित् (→कच्चित्) -f)
 दे३ ३ ४ निगतो (→निगमो), ब२ दे३ यमालय (दे३ °यो), दे३ ११ *
 लये (→यमालये)

११ -a) ब१-३ अयच्च मे (→अय मम), दे३ ३ ४ १०
 अय मे (दे३ १० ते) सुतपा प्राप्ता (दे३ प्राप्त) -b) ब२ यम (→
 मम) -c) दे३ ३ ४ औषध्यश्च (→ऋषयश्च) -e) ब३ दे३ १० ११
 ते१ वत्स (→वत्स), दे३ ४ प्राप्ते, ते१ प्राप्तो (→प्राप्तो) -f) ब१
 मम (→यम-)

१२ -a) ब१ २ एष-, दे३ एम (→एव-), दे३ ४ ८ ९ ११
 ते१ -माणस्तु, दे३ -माणास्तु (→माण तु) -b) दे३ ८ ९ सव-
 (→सर्वे) -c) ब३ त्यक्त-, दे३ ११ ते१ त्यक्त्वा (→त्यक्त्वा) -d)
 दे३ नियमानपि वा तथा -e) ब१ जगत्श्चैव (→जपन्तश्चैव),
 ब१ २ दे३ जाप्यानि, दे३ पूजन्त (→जाप्यानि) -f) दे३ याजयतश्च
 देवता

उद्धर्ध्वबाहव केचित् तिष्ठन्त्यन्ये सुदारुणम् ।
 एकपादेन तिष्ठन्ति पश्यन्त्यन्ये दिवाकरम् ॥१३॥
 एवमेव परित्यज्य नियमान् पूर्वसचितान् ।
 वैश्वानरा महाभागास्तपसा सशितव्रता ।
 आगतास्त्वरित द्रष्टु नाचिकेत सुत तदा ॥१४॥
 दिवाससश्च ऋषयो दन्तोलूखलिनस्तथा ।
 अश्मकुट्टाश्च मौनाश्च शीर्णपर्णाम्बुभोजना ।
 धूमपाश्च तथा चान्ये तप्यमानाश्च पावके ॥१५॥
 परिवार्य तथा दृष्ट्वा तस्य पुत्र तपोनिधिम ।
 उपविष्टास्तथा चान्ये स्थिताश्चान्ये सुयन्त्रिता ॥१६॥
 ते सर्वे त त् पृच्छन्ति ऋषयो वेदपारगा ।

१३ -a) ब१ उद्धर्ध्वबाहूश्च (ब१ °हस्ताश्च) तिष्ठन्ति (दे३ °त) दे१ उद्धर्ध्वबाहू (?) प्रतिष्ठन्ते दे१ तदोद्यबाहूका केचित् दे१० ऊर्ध्वबाहू च तिष्ठन्तः -b) ब१ तिष्ठन्त्यन्यश्च नत्तका, ब२ ३ दे१ ३ ४ १० तिष्ठन्त्यन्ये च दारुण (दे४ °णा) मुवे तिष्ठन्तोऽन्ये सुदारुणम्, ते१**स्त्वन्ये सुदारुणम् -c) दे१० मुवे तिष्ठन्तः (→ तिष्ठन्ति) -d) दे१० ते१ पश्यन्तोऽन्ये (→पश्यन्त्यन्ये)

१४ -a) ब२ दे१ १० मुवे एवमेव (→एवमेव) -b) ब१ ३ दे१ ३ ४ १० °चित्तितान (→°सचितान) -c) ब१ वैशाखे च ब२ वैशाख्येते, ब२ वैशाखे ते, दे१ ३ ४ १० वैषानसा, दे२ ८ ९ वैश्वानरा (→वैश्वानरा) दे१ ३ °भागे, दे२ ८ ९ °भागम्, दे१० °भाग- (→°भागस) -d) दे१ २ ४ १० ११ शसित° (→सशित°) -e) दे१ ४ चरित दे३ चरितु दे१० त्वरिता (→त्वरित), ब१ वस्तु (→द्रष्टु) दे१ आगतस्त्वरिभद्रेष्ट -f) दे१ ४ १० ते१ नाचिकेत- (→नाचिकेत), ब१ नाचिकेतसुतस्तदा, ब२ ३ मुदगालकसुत तथा (ब२ तदा), दे२ नाचिकेते सुते तदा

१५ दे२ १५ १६ ८० -a) ब१ ऋषयो दिक्चराश्चान्ये, ब२ ३ ऋषयोपि महात्मानो, दे१ ३ ४ ऋषयो विज्वराश्चान्ये (दे३ °ह), दे१० ऋषयो दिक्चराश्चान्ये -b) ब१ दान्तो°, दे२ ११ ते१ दन्ता° (→दन्तो°), ब३ दन्ता न बलिनस्तथा, दे३**तोषालिक तथा, दे४ १० दन्तोलूखलिक (दे१० °का) तथा -c) ब१ स्वकुट्टा सुमौनाश्च, ब२ अश्मकुट्टा (ब२ °कूटा) समौनाश्च, दे३ ४ अश्मत् श्रद्धाश्च मौनाश्च, दे१ ९ मुवे अश्मकूटाश्च मौनाश्च -d) ब१ ३ दे१० पणसु-, दे४ °पणस्तु, दे१ °पणैव (→°पर्णाम्बु-) -e) ब१-३ धूमपास्तु, दे१० धूमपानास मुवे धूमदाश्च (→धूमपाश्च), दे१ ३ ४ ७ तथवान्ये (→तथा चान्ये) -f) दे१ ३ ४ १० तप° (→तप्य°), ब२ ३ सु दरि (→पावके)

१६ दे२ abc° (दे१ ५ पा वि) -b) ब३ तत् सुपुत्र (→तस्य पुत्र) -c) दे१ तथान्योस्ति (→तथा चान्ये) -d)

नाचिकेतसुत दृष्ट्वा यमलोकादिहागतम् ॥१७॥
 भीतास्त्रस्ता स्थिता दृष्ट्वा केचित् कौतूहलान्विता ।
 केचिद विमनसश्चैव केचित् सशयवादिन ।
 तमूचु सहिता सर्वे ऋषिपुत्र तपोधनम् ॥१८॥
 ऋषय ऊचु ।*

भो भो सत्यव्रताचार गुरुशुश्रूषणे रत ।
 नाचिकेत सुत प्राज्ञ स्वर्गपरिपालक ॥१९॥
 ब्रूहि तत्र यथा सत्य यथादृष्ट यथाश्रुतम् ।
 ऋषीणा श्रोतुकामाना पितृश्चैव विशेषत ॥२०॥
 अपि गुह्य च वक्तव्य पृष्टे सति विशेषत ।
 सवस्यापि भय तीव्र यमद्वारात् प्रदृश्यते ॥२१॥ दे१ ९४ २५

ब१ ३ तप्यमानाश्च पावके, दे१० स्थितावाच्य सुगन्धिना

१७ -a) ब१ दे१० ते वै सर्वे तु पृच्छन्ति ब२ ते वै सर्वेषु नप्यन्ति, ब३ ते वै सर्वे प्रयच्छन्ति, दे१ सर्वे शवास्तु पृच्छन्ति, दे३ ४ सर्वे (दे३ सर्व) सर्वे तु पृच्छन्ति -c) ब२ उद्दालक°, दे१ ७ नासिकेत° (→नाचिकेत°), दे३ ४ °मुख (→°सुत), मुवे त नाचिकेत सदृष्टा -d) ब१ °गत (→°गतम्)

१८ -a) दे१ ४ हृष्टा, दे३ दृष्टा, दे२ ८ ९ ११ मुवे हृष्टा, दे१ दृष्टा, ते१** (→दृष्टा), ब१ भीताश्च तस्थिवान दृष्ट्वा, ब२ भीताश्च तदह केचिद्वै ब३ भीताश्च तस्थु केचिद्वै, दे१० भीतान स्वा स्थिता दृष्ट्वा -b) दे१ किञ्चित् (→केचित्) -c) ब१-३ दे१० दुमनाविमना (ब२°विमला) च्चव, दे१ दुश्चित्ताविमुखाश्चैव, दे३ ४ दुमनाविमुखाश्चैव -d) दे३ ४ समार° (→सशय°) -e) ब३ तमूचु सर्वे मुनयो

* दे१० ऋषय उ०

१९ -a) दे१ ततो (→भो भो) -b) ब१ दे३ ५ ८ रत, दे१ रता (→रत) -c) ब२ ३ उद्दालक, दे१ ७ नासिकेत (दे१ °तु), मुवे नाचिकेत (→नाचिकेत) दे१ सुता (→सुत), दे३ प्राज्ञ, दे४ ५ प्राज्ञा (→प्राज्ञ) -d) ब१-३ प्रति- (→परि-), ब१ -पालक, दे४ -पालका, दे२ ८ -पालक (→-पालक)

२० -a) ब२ तच्च, दे२ ५ ७ ९ ११ मुवे ते१ सत्य (→तत्र), ब१ तथा, दे२ ५ ७ ९ ११ मुवे ते१ त्वया (→यथा), दे२ ५ ७ ९ ११ मुवे दृष्ट (→सत्य) -b) ब२ यथा सत्य यथोद्यत, दे२ ५ ७ ९ ११ मुवे श्रुत च स (दे१ मम) विशेषकम् -cd) दे१० ऋषीणा तु यथा देव श्रोतुकामा यमालय

२१ दे१० २१a-२२b° -a) ब१-३ भवेत् कथ्य, दे३ ४ स वक्तव्य, ते१*** (→च वक्तव्य) -b) ब१-३ दे१ ३ ४ पृष्टे न हि न सशय -c) ब२ ३ रथ (→भय) -d) दे३ यशद्वारा

वैशम्पायन उवाच ।

ऋषिभिस्त्वेवमुक्तस्तु नाचिकेतो महामना ।

यदुवाच महाराज शृणु तज्जनमेजय ॥३१

॥ इति श्रीवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे द्विनवत्यधिकशततमोऽध्याय ॥ १९२ ॥

१९३

नाचिकेत उवाच ।

कथ्यमान मया विप्रा शृण्वन्तु तपसि स्थिता ।
 प्रणम्य तस्मै देवाय धर्मराजाय धीमते ।
 ससार तु यथाशक्त्या कथ्यमान निबोधत ॥१
 असत्यवादिनो ये च जन्तुस्त्रीबालघातका ।
 तथा ब्रह्महण पापा ये च विश्वासघातका ॥२
 ये ये शठा कृतघ्नाश्च लोलुपा पारदारिका ।

ॐ ब२ दे२ ८ ०, दे१ १० ११ वैशम्पायन उ०

३१ ब२ ३ ० -a) ब१ ऋषिभिस्त्वेवमुक्तस्तु -b) द१
 दे१० नाचिकेतमुक्तस्तदा, दे१ नासिकेतस्तदा तथा, दे३ नाचिकेत*
 दा तथा, दे४ नाचिकेतस्य दा तथा, दे७ नासिकेतु महात्मना -c)
 दे१ ३ ४ महाभाग (→महाराज) -d) दे९ शृणु*****

पुष्पिका—दे९ ०

पुराणनाम—ब१ इति वाराहपुराणे भगवत्शास्त्रे, ब२ इति
 श्रीवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे ब२ दे१ इत्यादि वाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे,
 दे२ ५ ७ ८ १० ११ मुवे ते१ इत्यादि वाराहपुराणे दे३ ४ इत्यादि
 श्रीवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे अध्यायनाम—ब१ दे१-५ ८ ११
 ते१ समा चक्रे ऋषिसभाषणो नाम, ब२ ३ दे७ ससारचक्रे ऋषि-
 सम्भाषणो नामाध्याय, दे१० ऋषिपुत्रसभाषण नाम, मुवे
 ससारचक्रे नाचिकेतागमन नाम अध्यायसंख्या—ब२ दे१-५ ७ १० ११
 ०, ब१ द्वितीयोऽध्याय, ब३ ११ ४१ ११, दे८ ११ ९७ ११ मुवे
 चतुनवत्यधिकशततमोऽध्याय ॥ १९४ ॥, ते१ दशोत्तरद्विशत
 तमोऽध्याय

१९३

[ब३ अध्यायोऽय नास्ति]

ॐ दे९ ०, ब१ दे१ ३ ऋषिः, ब२ दे४ ऋषिस्त्वाच, दे२ ८
 सूत उवाच, दे७ नासिकेतुस्त्वाच, दे१० ऋषिपुत्र

१ दे९ a ० -a) दे७ यथा (→मया), दे७ विप्रात
 (→विप्रा), दे४ कथ्यमान मया **, दे५ कथ्य मान मया विप्रा
 -b) दे७ शृणु तु, दे९** तु (→शृण्वन्तु), ब१ २ शृण्वन्ति (ब१
 शृणुते) च पथि स्थिता -c) मुवे नमश्च (→प्रणम्य) -e) मुवे
 शक्ति (→शक्त्या)

कन्याना दूषका ये च ये च पापरता नरा ॥३
 वेदाना दूषितारश्च वेदमार्गविहसका ।
 शूद्राणा याजकाश्चैव हाहाभूता द्विजातय ॥४
 अयाज्ययाजकाश्चैव ये कुबुद्धियुता नरा ।
 सुरापो ब्रह्महा चैव यो द्विजो वीरघातक ॥५
 तथा वार्धुषिका ये च जिह्मप्रेक्षाश्च ये नरा ।
 मानृत्यागी पितृत्यागी य स्वसाध्वी परित्यजेत ॥६

वे १९५ ७

२ ब१ २८-५d ०, ब२ दे७ cd ० -b) ब१
 ये द्विजा वीरहास्तथा, ब२ ये च स्त्रीविनिघातका -c) दे३
 ब्रह्महणा दे१० ते ब्रह्मणा, दे११ ब्रह्म* ण (→ब्रह्महण), दे४
 तथा ब्रह्म* ण* पो -d) दे१ ३ ४ १० मित्र- (→ये च)

३ ब१ ० (द्र २पा वि) -a) ब२ पाप शठा,
 दे१ ३ ४ पापाशया दे७ अग्निदाश्च, दे१० पापासवा (→ये ये
 शठा) -b) दे३ ४ °दारका (→°दारिका), ब२ लोलुपाग्रत
 भुञ्जका

४ ब१ ० (द्र २पा वि), दे१ ३ ४ ४c-अध्यायममाति-
 पय त नास्ति -a) दे१० मुवे दूषकाश्चैव (→दूषितारश्च), ब२
 वेदावादि द्विजाना च, दे१ ४ वेद (दे१ चैव) वे२ द्विजो नित्य
 -b) ब२ नित्य कुवति हिंसन, दे१ ३ ४ यश्च (दे४ पश्च) कुर्वीत
 नाशन -c) दे७ पूजकश्चैव, ते१ याचकाश्चैव (→याजकाश्चव)
 -d) दे९ ११ हा* (→हाहा-), ते१*** ह द्विजातय

५ ब१ ० (द्र २पा वि), दे१ ४ ० (द्र ४पा वि),
 दे७ cd ० -a) दे८ ९ अयाज- (→अयाज्य-), ब२ °याच-
 कश्चैव (→°याजकाश्चव) -b) दे८ ११* ये बुद्धि°, मुवे ये ये
 कुष्ठ° (→ये कुबुद्धि°), ब२ ये च वै कुमतिन्नरा, दे५* कुबुद्धिमता
 नरा -c) दे११ ब्रह्महा चैव, ते१ ब्रह्महाश्चव (→ब्रह्महा चैव),
 ब२ सुरापा ब्रह्महत्या ये, दे११ सुरापा ब्रह्महतारो -d) दे५ ८ ९
 °घातका (→°घातक), ब२ यो द्विजो वीरहास्तथा, दे१० ये
 द्विजा कृतवीरहा

६ दे१ ४ ० (द्र ४पा वि), ब२ abc ०, दे
 ab ० -a) दे११ तथा बाधुषि* चारो -b) दे११ दूताश्चाव्यक्त
 भाषिण -d) ब१ यश्च सर्व-, ब२***सर्व, दे५ ७-११ ते१ यश्च

वे १९५७ गुरुद्वेषी दुराचारो दूताश्चाव्यक्तभाषिणः ।
 गृहक्षेत्रहरा ये च सेतुबन्धविनाशकाः ॥७
 अपुत्राश्चाप्यदाराश्च श्रद्धया च विवर्जिताः ।
 अशौचा निर्दया पापा हिंसका व्रतभञ्जकाः ।
 सोमविक्रयिणश्चैव स्त्रीजित सर्वविक्रयी ॥८
 भूम्यामनृतवादी च वेदजीवी च यो द्विज ।
 नक्षत्री च निमित्ती च चाण्डालाध्यापकस्तथा ॥९
 सर्वमैथुनगामी च अगम्यागमने रत ।
 मायिका रतिकाश्चैव तुलाधाराश्च ये नरा ॥१०
 सर्वपापमुसङ्घाश्च चिन्तका ये च वैरिणाम् ।
 स्वाम्यर्थे न हता ये च ये च युद्धपराङ्मुखा ॥११

साध्वी (दे११ ते१ °ध्वी) (→य स्वमाध्वी)

६ श्लोकात्पर दे११ अधिकम्—

काया ये जिह्वाप्रेशाश्च ये नरा । (= ६ab)

७ दे१३४ ० (द्र ४पा वि) -b) ब१ २ °भाषिता
 (→°भाषिण) -d) दे१ °विनाशक (→°विनाशका)

८ दे१३४ ० (द्र ४पा वि), दे११ ef ०, ब२
 c ० -a) ब१ अशूराश्च, ब२ असुराश्च (→अपुत्राश्च), दे१० अपु-
 त्राश्चाप्यदाराश्च -c) दे१ पाप- (→पापा) -d) दे१ ९ °भञ्जका
 (→°भञ्जका) -e) दे१ सोमविक्रयिणश्चैव -f) दे१ स्त्रीजिताश्च
 (→स्त्रीजित)

९ दे१३४ ० (द्र ४पा वि), दे११ ab ० -a) ब२
 भूम्या चानृत°, दे१ भूम्या स नृत° (→भूम्यामनृत°) -b) दे१
 वेद° (→वेद°), ब२ ये द्विजा (→यो द्विज), ब१ वेदाजीवा च
 ये द्विजा -c) ब१ २ नक्षत्र (→नक्षत्री), ब१ २ निमित्तश्च, दे१
 निमित्तोव (→निमित्ती च) -d) दे१ ५* डाला°, दे१ चडाला°
 (→चाण्डाला°), ते१ चडालाध्यापकास्तथा

१० दे१३४ ० (द्र ४पा वि), ब२ b ०, दे११ d
 ० -a) ब२ पव- (→सव-), ब२ -गामी* मुवे -कर्ता च
 (→-गामी च) -c) ब१ २ दे१० स्नाप(दे१० माय)कान्तरिताये च

११ दे१ ४ ० (द्र ४पा वि), दे१० abc ०, दे१
 d ० -a) ब१ °सुसवद्धा, दे१ मुवे °सुसङ्गाश्च, दे१ °सुसध्याश्च
 (→°सुसधाश्च) -b) दे१ मुवे चिन्तकायेऽति वैरिण (दे१ °णा)
 -c) ब१ न हिता, ब२ रहिता (→न हता) -d) ब१ २ दे१ १०
 युद्धे, दे१ यु* (→युद्ध-)

१२ दे१३४ ० (द्र ४पा वि), दे१ abc ०, ब२ cd ०
 -a) ब१ परचित्तापहारी च, ब२ परचित्तापहाराय, दे१ ५ ७ ९-११ ते१

परचित्तापहारी च राजघाती च यो नर ।
 अशक्तः पापपोषश्च तथा ये ह्यग्निजीविन ॥१२
 शुश्रूषया च मुक्ता ये लिङ्गिन पापकर्मिण ।
 पानागारी च चक्री च नरा ये चाप्यधार्मिका ॥१३
 देवागाराश्च सत्राश्च तीर्थविक्रयिणस्तथा ।
 व्रतविद्वेषिणो ये च तथाऽसद्वादिनो नरा ॥१४
 मिथ्या च नखरोमाणि धारयन्ति च ये नरा ।
 कूटा वक्रस्वभावाश्च कूटशासनकारिण ॥१५
 अज्ञानादव्रती यश्च यश्चाश्रमबहिष्कृतः ।
 विप्रकीर्णप्रतिग्राही सूचकस्तीर्थनाशक ।
 कलहश्च प्रतर्कश्च निष्ठुरश्च नराधमः ॥१६

परचित्तापहारा (दे१ °रा) श्च -b) दे११ यो नरा ते१ ये नरा
 (→यो नर) -c) ब१ आशक्तः, दे१ ९ अशक्तः दे१० अशक्ति-
 (→अशक्त), ब१ दे१० पापलोक(दे१० °का)श्च, दे१ ९ मवे पापपोषश्च
 दे१ पददोषश्च (→पापपोषश्च) -d) ब१ चाग्नि°, दे१ २ ह्यग्नि°
 (→ह्यग्नि°)

१३ दे१३४ ० (द्र ४पा वि), ब२ cd ० -a)
 ब१ ये शक्ता (→मुक्ता ये) ब२ स्वश्रूषया च ये मुक्ता दे१० शुश्रूषया
 विमुक्ताश्च -b) ते१ °कर्मण (→°कर्मिण) -c) ब१ पानामङ्गी,
 दे१ ते१ मानागारी दे१ पात्रमारो दे१ पात्रगारी, दे१ पात्रकारी,
 दे१० पापनारी, मुवे पात्रकारी ते१ मानागारी (→पानागारी)
 मुवे चक्रिणश्च, ते१ च चक्री च (→च चक्री च) -d) दे१ ८ वाप्य°
 (→चाप्य°), ब१ ये नरा चाप्यधार्मिका

१४ दे१३४ ० (द्र ४पा वि) -a) ब१ सत्त्वाश्च,
 दे१ सत्राश्च दे१ सेत्राश्च, मुवे सत्राणि, ते१ तीर्थानि (→सत्राश्च),
 ब२ दिवावागाश्च सत्राश्च, दे१० देवगाराश्च सर्वाश्च -b) दे१ ते१
 तीर्थ (ते१ तथा) विक्रयिणास्तथा -c) ब२ व्रत (→व्रत-), दे१
 मा (→च)

१५ दे१३४ ० (द्र ४पा वि), ब२ १५-१६ ०, ब१
 ab ० -c) ब१ युक्त्याक्रीड्य सभा वा च, दे१० युक्ताक्रीडा
 सभावो च -d) ब१ °शासन° (→°शासन°), दे१० रूपमासनकारिण

१६ दे१३४ ० (द्र ४पा वि), ब२ ० (द्र १५पा वि)
 -a) ब१ अज्ञाना अव्रती या च, दे१ अज्ञानादव्रत यस्य, दे१ अज्ञाना
 दव्रतायस्य, दे१० अज्ञानादव्रतीश्च, ते१ अज्ञानादव्रतयश्च -b) ब१
 आश्रमैश्च बहिः कृता, दे१० आश्रमाच्च बहिः कृत -d) ब१ तत्र
 यस्तीर्थनाशक -e) ब१ कलहश्च प्रतर्कश्च, दे१ कलहश्चैव पिशुन,
 मुवे कलही च प्रतर्कश्च -f) ब१ निष्ठुराश्च नराधमा

एते चान्ये च बहवो ह्यनिदिष्टा सहस्रश ।
स्त्रियश्च पुरुषाश्चैव यत्र गच्छन्ति तच्छृणु ॥१७
कुर्वन्तीह यथा सर्वे तत्र गत्वा यमालये ।
तानि तत्कथयिष्यामि श्रूयता द्विजसत्तमा ॥१८

वैशम्पायन उवाच ।*

एव तस्य वच श्रुत्वा सर्व एव तपोधना ।
प्रपच्छुर्विस्मयाविष्टा नाचिकेतमृषि तदा ॥१९

ऋषय ऊचु ।*

त्वया सर्वं यथादृष्ट ब्रूहि तत्त्वविदावर ।
यथास्वरूप कालोऽसौ येन सर्वं प्रवर्तते ॥२०

१७ दे१ ३ ४ ० (द्र ४ पा वि), ब१ १७ c-१८ d
० -b) ब१ २ निदिष्टाश्च, दे१ ह्यनिदिष्टा, दे१० विनिदिष्टा
(→ह्यनिदिष्टा) -c) दे१ स्त्रियश्चापुरुषाश्चैव, मुवे स्त्रियो नराश्च
गच्छन्ति -d) मुवे यत्र तच्छृणु तामला, ते१ *****तच्छृणु

१७ b चरणात्पर ब१ अधिकम्—

यस्य यस्य हित कम पाठ्यमान पुन पुन ।

अवश्यञ्चैव गन्तव्य तस्य पार्श्व महात्मना ।

न तत्रासौ द्विजास्तत्र शक्तस्यापि हि चात्मन (कश्चन) ॥ (= २३)

१८ दे१ ३ ४ ० (द्र ४ पा वि), ब१ ० (द्र १७ पा
वि) -a) ब२ सवतोह, दे१० कुवन्ति हि (→कुवन्तीह),
दे१ ७ ९ ११ ते१ सर्वे दे१० -शक्त्या (→सर्वे) -b) ब२ यमालय,
दे१ यभाषये (→यमालये) -c) दे१ जानि तत, दे१० तानि व,
मुवे तानि वै (→तानि तत) -d) दे१ श्रूयता (→श्रूयता), दे१ ८ ९
सत्तम (→सत्तमा)

१९ ब२ ०, दे१ ३ ४ ० (द्र ४ पा वि), दे१० ११
वैशम्पायन

१९ दे१ ३ ४ ० (द्र ४ पा वि), ब२ ० -b) ब१
सर्वे (→सर्व) -c) दे१ १० ११ मुवे विस्मयाविष्टा (→विस्मयाविष्टा)
-d) ते१ तथा (→तदा), ब१ दे१० नाचिकेतसुत तदा, दे१
नासिकेतमृषि तदा

२० दे१ ३ ४ ० (द्र ४ पा वि), ब२ ०, दे१० ऋषय उ०
अत पर दे१ ८ अधिकम्—

एव तस्य वच श्रुत्वा सर्व एव तपोधना । (= १९ ab)

२० दे१ ३ ४ ० (द्र ४ पा वि), ब२ ० -b) मुवे
तत्र (→तत्त्व-), ब१ ब्रूहि किं वदताम्बर, दे१० ब्रूहि तत्त्ववता
वर -c) दे१ स्थरूपा (→स्वरूप), दे१० कामाना (→कालोऽसौ),
-d) दे१ ८ सब- (→सर्व), दे१० सब ब्रूहि सनातन

अत पर ब१ अधिकम्—

*ये च गच्छन्ति वै तत्र मुञ्चते चैव ये नरा ।

इह कर्माणि य कृत्वा पुरुषो ह्यल्पचेतन ।
वारयेत् स तदा त तु ब्रह्मलोके च स प्रभु ॥२१
कल्पान्त पच्यमानोऽपि दह्यमानोऽपि वा पुन ।
न नाशो हि शरीरस्य तस्मिन् देशे तपोधना ॥२२
यस्य यस्य हि यत्कर्म पच्यमान पुन पुन ।
अवश्य चैव गन्तव्य तस्य पार्श्व पुन पुन ।
न तु त्रासाद् द्विजा शक्तस्तत्र त्रातु हि कश्चन ॥२३
न गच्छन्ति च ये तत्र दानेन नियमेन च ।
वतरण्याश्च यद् रूप किं तोयमवहृत्यसौ ॥२४
रौरवो वा कथं विप्र किं रूप कूटशाल्मले ।
कीदृशा वाऽपि ते दूता किं वीर्या किंपराक्रमा ॥२५ वे १९५ २७

२१ दे१ ३ ४ ० (द्र ४ पा वि), ब१ २१-२१ ०, दे१
० -a) दे११ इहा (→इह), ब२ यत्, दे१० ये (→य) -b)
ब२ *****तेजस दे१० पुरुषा स्वल्पतेजस -c) दे१ त्व (→
त), ब२ दे१० धारयेच्छतवात (ब२ ० न) तु -d) ब२ ० लाकेषु,
दे१० ० लाके तु (→० लाके च)

२२ दे१ ३ ४ ० (द्र ४ पा वि), ब१ ० (द्र २१ पा वि),
दे१ ० -a) ब२ दे१० कल्पाते (→कल्पान्त), दे१ पश्यमानापि,
दे१ पच्यमानेपि (→पच्यमानाऽपि) -b) दे१ ८ वायुन (→वा पुन),
दे१ *****नोऽपि वा पुन -d) ते१ देशा (→देशे), ब२ दे१० तस्मिन्
देशे न सशय

२३ दे१ ३ ४ ० (द्र ४ पा वि), ब१ ० (द्र २१ पा वि)
-a) ब२ यस्यति तत् (→यस्य हि यत्) -b) दे१ पश्यमान,
दे१० पच्यमान (→पच्यमान) -c) दे१ गतव्या (→गन्तव्य)
-d) ब२ दे१० तस्य पार्श्व (ब२ ० श्च) महात्मन -e) ब२ त्रासा
(→त्रासाद्), दे१ द्विजात, मुवे द्विज (→द्विजा), ब२ दे१० तत्र, दे१
शक्तास (→शक्तस्) -f) मुवे गन्तु (→त्रातु) ब२ शक्रश्चातुकश्चन

२४ दे१ ३ ४ ० (द्र ४ पा वि) -a) ब१ २ न च
गच्छन्ति ते (ब१ के) तत्र, दे१० तेन गच्छन्ति ये तत्र -d) ब१
कथञ्च महसत्यसौ, ब२ कथञ्चैवेहमत्यसौ, दे१० मुवे किं ताव च
बहत्य (दे१० ० त्यो) सौ

२५ दे१ ३ ४ ० (द्र ४ पा वि) -a) ब२ रौरवे वा,
दे१० रौरव च (→रौरवो वा) -b) ब१ ० शार्मल, ब२ ० शाल्मलि,
दे१ ते१ ० शाल्मले, दे१ ० शल्मले, दे१ ० शाल्मले, (→० शाल्मले)
-c) मुवे वा हि (→वाऽपि), दे१ दूता किं (→ते दूता), ब१ २
कीदृशाऽपि तद्रूपा (ब१ ० पा) -d) मुवे कार्या, ते१ वीरा
(→वीर्या), दे११ ० क्रम (→० क्रमा)

१२८ कि च कि च तु कुर्वाण कि च कि च समाचरन् ।
न चेतो लभते जन्तुश्छादित पूर्वनेजसा ॥२६
धृति न लभते किञ्चित् तैस्तैर्दोषै सुवासिता ।
दोष सत्यमजानन्तस्तथा मोहेन मोहिता ॥२७
बोद्धव्य नावबुध्यन्ते गुणाना तु गुणोत्तरम् ।

हाहाभूताश्च चिन्तात्ता सर्वदोषसमन्विता ।
पर पारमजानन्तो रमन्ते कालमायया ॥२८
क्लिश्यन्ते बहवस्तत्र कृत्वा पापमचेतस ।
एतत् कथय वत्स त्व यत प्रत्यक्षदर्शिवान् ॥२९

॥इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे त्रिनवत्यधिकशततमोऽध्याय ॥ १९३॥

१९४

वैशम्पायन उवाच ।*

तेषा तद् वचन श्रुत्वा ऋषीणा भावितात्मनाम् ।
उवाच वाक्य वाक्यज्ञ सर्वं निरवशेषत ॥१

नाचिकेत उवाच ।*

श्रूयता द्विजशार्ङ्गला कथ्यमान मया द्विजा ।

२६ दे१ ३ ४ ० (द्र ४पा वि), ब२ ab ० -a)
द, त्वत् (→च तु), दे२ ५ ७ ११ मुवे ते१ कुर्वाणा (→कुर्वाण)
-b) ब१ समाचरेत, दे७ ममाचरेत दे१० समाचरा (→समाचरन)
-c) दे५ ९ जन्तु (→ज तुश) -d) ब१ २ छादिते (ब२°त)
कमपूवक (ब२°कै), दे१० छादितु पूवचेतसा

२७ दे१ ५ ४ ० (द्र ४पा वि) -a) ब२ धतिर,
दे५ ८ धते, दे१० धति (→धति), ब१ २ दे१० कञ्चित् (→किञ्चित्)
-b) ब१ २ तैस्तैर्दोषै सुवाधि (ब२°षि)ता, दे१० नरर्थे विष्णु
वादिन -c) ब१ दोष सत्य जमानन्तस, ब२ दोष सत्य-
जमानाश्च, दे५ ८ ९ दोष सत्यमजानन्तस (दे५°सस), ते१ दोष
सत्यमलानन्ता

२८ दे१ ५ ४ ० (द्र ४पा वि) -a) दे५°बुध्यते,
दे९°बुध्यते (→°बुध्यन्ते), दे७ बोधव्य न च बुध्यते -b) दे१०
बूहि त्व (→गुणाना) -c) ब१ २ हाहाभूतश्च कि कर्ता
(ब२ वार्त्ता) -d) ब२ सर्वे (→सर्व-) -e) दे५ ८ पार पार,
मुवे पर पर (→पर पारम) -f) दे१० रमते, ते१ नमन्ते (→रमन्ते),
मुवे कस्य (→काल-)

२९ दे१ ५ ४ ० (द्र ४पा वि) -c) ब१ यत्ने च,
ब२ यत्नेन, दे१० नो वत्स (→वत्स त्व) -d) ब१ २ सत्त्व, दे१०
हित (→यत्), ब२°दष्टवान्, दे१०°दशन (→°दशिवान्)

पुष्पिका—दे१ ३ ४ ०

पुराणनाम—ब१ २ दे२ ५ ७-११ ते१ इत्यादि वा (ब१ २व)
राहपुराणे, दे१० इत्यादि वाराहपुराणे अध्यायनाम—ब१
ससारचक्रे दु कृताद्देहो नाम, ब२ दे२ ७ ११ ते१ ससारचक्रे दुष्कृत

योजनाना सहस्र तु विस्तराद् द्विगुणायतम् ।
द्विगुण परिवेषेण तद् वै प्रेतपते पुरम् ॥२
भवनैरावृत्त दिव्यैजम्बूनदमयै शुभै ।
हर्म्यप्रासादसबाध महाट्टालसमन्वितम् ॥३

देहो (दे७°शा) नाम दे५ ससारचक्रे दु कृते देहोवाय अध्याय
सहस्रा—ब१ २ दे१० ०, दे२ ५ ७ ११ ततीयोऽध्याय, मुवे पञ्च
नवत्यधिकशततमोऽध्याय ॥१९५॥, ते१ एकादशोत्तरद्विशततमोऽध्याय

१९४

[ब, अध्यायोऽयं नास्ति]

॥ दे१ ३ ४ १० ०

१ -a) ते१ येषा (→तेषा), ब१ तु (→तद्), दे१ ५ ४
शून्य कृत्वा तु वचन -b) दे२ भावितात्मना, दे४ भाविता **
(→भावितात्मना) -c) दे८ वाच (→वाक्य), ते१ वाक्यज्ञ
(→वाक्यज्ञ) -d) दे१ सर्वा (→सर्व)

॥ ब१ दे१ ३ ४ ऋषिरुवाच, ब२ ऋषिपुत्र उवाच, दे७ नासि
केतोवाच, दे१० ऋषिपुत्र

२ -a) दे५ ८°शाङ्गल (→°शाङ्गला), दे१ ४ श्रूये
(दे४ श्रूय) ता राजशाङ्गल -b) दे४°मन, दे१०°माना (→
°मान), ब१ २ दे१० मयानघा, दे१ ३ ४ मयानघ, दे५ ८ मया द्विज
(→मया द्विजा) -c) दे१ सहस्रा (→सहस्र) -d) ब२ विस्तरद
(→विस्तराद्), दे७ विस्तराद् द्विगुणायुत -e) दे५ द्विगुणा
(→द्विगुण), ब२ दे७ द्विगुण परिवेषेण (दे७°न) -f) दे३ ते१
तद्वै, दे८ ९ तद्वत् (→तद्वै), दे१ प्रेतपत, दे४ ७ ११ प्रेत (दे११
°त) पते (→प्रेतपते), ब२ तद्वै प्रेतपुर महत्

३ -a) दे१ ३ भुवनैर् (→भवनैर्), दे५ ५ ८ ९ दिव्य
(→दिव्यैर्) -b) दे१ ३ ४ जाम्बूनदविभूषित -c) दे१ हर्म्य
(→हर्म्य-), दे३ ११ -प्रासाद- (→-प्रासाद-), दे१ ३ ४ १० मुवे
-सबाध-, दे५ -साबाध (→-सबाध) -d) ब१ २ मन्दारकसमन्वित,

सौवर्णेनैव महता प्राकारेणाभिवेष्टितम् ।
 कैलासशिखराकारैर्भवन्नैरुपशोभितम् ॥४
 तत्रैव विमला नद्यस्तोयपूर्णा सुशोभना ।
 दीर्घिकाश्च तथा कान्ता नलिन्यश्च सरासि च ॥५
 तडागाश्चैव कूपाश्च वृक्षवण्डा सुशोभना ।
 [नरनारीसमाकीर्णा गजवाजिसमाकुला] ॥६
 नानादेशसमुत्थानैर्नानाजातिभिरेव च ।
 सर्वजीवैस्तथाकीर्णं तस्य राज्ञ पुरोत्तमम् ॥७
 क्वचिद् युद्धं क्वचिद् द्वन्द्वं तेन बद्धो यमालये ।
 क्वचिद् गायन् हसन् चैव क्वचिद् दुःखेन दुःखित ॥८
 क्वचित्क्रीडन् यथाकामं क्वचिद् भुञ्जन् क्वचित् स्वपन् ।

दे१ ४ मुद्गालकविभूषित, दे१० मुद्गालकसमन्वित, ते१ महानाग-
 समन्वित

४ द४ ० -a) दे१ ३ सौवर्णेनैव महता, दे१ सौवर्णनव
 सहसा -b) दे५ वेष्टिते (→वेष्टित) -c) व१ दे१ ३ कैलास°
 (→कैलास°) -d) दे१ ३ भुवनैर (→भवन्नैर)

५ व१ २ ५ ११d ०, दे१ ४ ० -a) मुवे ते१ तत्र
 वै (→तत्रव), दे१ नद्यास (→नद्यस) -d) दे१ नलिन्याश्च दे१
 नलिनश (→नलिन्यश)

५ श्लोकस्य b,c मध्ये दे३ ४ अधिकम्-

*प्रेक्षागृहाणि रम्याणि तथा क्रीडागृहाणि च ।

६ व१ २ ० (द्र ५ पा वि) -a) दे३ ४ तथारामानि,
 दे१ ते१ तडा (ते१ टा) काश्च, दे१० तडागानि च (→तडागा
 श्चैव), दे१ आरामाश्च निपातानि -c) दे१ समाकीर्ण (→समा
 कीर्णा) -d) दे१० गन्ध° (→गज°), दे१ कुल (→कुला)

६ श्लोकात्पर दे१ अधिकम्-

*प्रेक्ष्या गृहाणि रम्याणि तथा क्रीडागृहाणि च ।

प्रासादा कोटिशो भौमा ज्वलद्भस्मविभूषिता ॥

६ श्लोकात्पर दे१० अधिकम्-

*प्रेक्ष्य गृहाणि तस्यानि तथा क्रीडागृहाणि च ।

प्रासादा शतभौमाश्च नानारत्नसमुज्ज्वला ।

समा प्रमास्तथान्याना नानारूपा सुशोभना ॥

७ व१ २ ० (द्र ५ पा वि) -a) दे४ देशे (→
 देश-), दे१ -समुत्पन्नैर, दे३ ४ समुत्पन्ना (→समुत्थानैर)
 -c) दे३ सव (→सव-), दे२ ५ ७ ९ ११ ते१ बीजैस् (→जीवैस्),
 दे४ ५ तथाकीर्णा (दे५ ण) (→तथाकीर्ण)

८ व१ २ ० (द्र ५ पा, वि) -a) दे१ बध्यन्, दे३ ४

क्वचिन्नृत्यन्क्वचित् तिष्ठन्क्वचिद्वन्यनसंस्थित ॥९

एव शतसहस्राणि तस्य राज्ञ पुरोत्तमे ।

स्वकमभि प्रदृश्यन्ते स्थूला सूक्ष्माश्च जन्तव ।

मया दृष्टा द्विजश्रेष्ठास्तस्य राज्ञ पुरोत्तमे ॥१०

अङ्गानि चैव सीदन्ति मनो विह्वलतीव मे ।

दिव्यभावा स्पृशन्त्येते चिन्तयानस्य तत्फलम् ।

तथाऽपि कथयिष्यामि यथादृष्टं यथाश्रुतम् ॥११

पुष्पोदका नाम तत्र नदीना प्रवरा नदी ।

दृश्येत न च दृश्येत नानावृक्षसमाकुला ॥१२

सुवर्णकृतसोपाना दिव्यकाञ्चनबालुका ।

प्रसन्नेन च तोयेन शीतलेन सुगन्धिना ॥१३

वे १९६

द्वन्द्व, दे१० बन्धन (→युद्ध), दे१ युन्यन, द युद्ध, दे४ क्रुद्ध,
 द१० भाप (→द्वन्द्व) -b) दे१ ३ ४ क्वचिद (→तन), दे३ ४
 बद्धा, दे१ च द्वे (→बद्धो), दे१० त्रामश्च क्वचित् क्वचित्
 -d) द३ ४ दुखिता, दे१ दूषित (→दुखित)

९ व१ २ (द्र ५ पा वि) -a) दे१ पीडन (→क्रीडन),
 मुवे °कम (→°काम) -b) दे१ भुज्यन्, दे३ ते१ भजन (→
 भुञ्जन्) -c) ते१ तृप्यन् (→नृत्यन्) -d) दे४ बद्धेन (→बन्धन-),
 दे१० °संस्थिता (→°संस्थित)

१० व१ २ ० (द्र ५ पा वि), दे४ c-f ०
 -a) दे१ विधा, दे३ ४ शरा (→शत-) -d) ते१ स्थला
 (→स्थूला), दे१ ये वृद्धा (→जन्तव), दे१ १० सूक्ष्मा स्थूलाश्च
 जन्तव -e) दे१ २ ५ ८ ९ ११ °श्रेष्ठ (→°श्रेष्ठास) -f) दे१
 सत्य (→तस्य)

११ व१ २ a-d ० (द्र ५ पा वि) -b) दे३
 मनो*****, दे४ मनो दिव्यभावास्पृश -c) दे१ १० दिव्य
 (→दिव्य-), दे४ भावास्पृशत्येते (वापि) चापि -d) दे१०
 विजया तस्य तत्फलम् -f) दे२ ३ १० मुवे तथा (→यथा-)

१२ -a) व१ २ दे१ ३ ४ ८ पुष्पोदका (→पुष्पोदका)
 -b) दे४** ना परमा नदी, दे१० नदीनामुत्तमा नदी -c) व२
 दृश्ये च, दे२ ते१ दश ते, दे५ ७-९ ११ मुवे दृश्यते, दे१० दृश्यते
 (→दृश्येत), व२ दृश्ये च, दे१० स्पश्येत (→दृश्येत), व१ २ दे१
 °कुला (→°कुला)

१३ -a) दे१ स्ववर्ण° (→सुवर्ण°), दे४ °कृत (→
 °कृत-), ते१ °सोपान (→°सोपाना) -b) दे१० °बालुका (→
 °बालुका) -d) दे११ शीतलो न सुगन्धिना

६ १५ पुष्पोत्पलवनाकीर्णा नानापक्षिसमाकुला ।
 भ्राजते सरिता श्रेष्ठा सर्वपापप्रणाशिनी ॥१४
 तस्यास्तीरे मया दृष्टा पादपाश्च सहस्रश ।
 अमरा क्रीडमानाश्च जलक्रीडनकानि च ॥१५
 विशालजघना यस्या गन्धर्वा सामगा इव ।
 भुजङ्गावनताङ्गचश्च क्लृप्तयश्च सुगायना ।
 दिव्यभूषणसभोगे क्रीडन्त्यत्र समागता ॥१६
 एव नारीसहस्राणि तत्र दिव्यानि नित्यश ।
 क्रीडन्ति सलिले तत्र प्रासादेषु शुभेषु च ॥१७
 तत्रापरे वृक्षखण्डा नित्यपुष्पफलान्विता ।
 ते च कामप्रदा नित्य मत्तद्विजसमायुता ॥१८
 प्रमदाश्च जले तत्र कान्तरूपा सुमेखला ।

१४ ते१ c ○ -a) मुवे पुष्प्यत्फलवनाकीर्णा -c) दे९ भाजते, दे१० आयते (→भ्राजते) -d) दे१ ३ ४ °प्रणाशिनी (दे४ °नी), दे१० °प्रणाशन, दे११ °प्रणाशिनी (→°प्रणाशिनी)

१५ -a) दे१ दष्टी दे१० ते१ दष्टा (→दष्टा) -b) ब१ २ दे१ ३ ४ १० तु (→च) -c) ब२ दे५ ८ १० अमरा, ते१*** (→अमरा), दे१ ४ क्रीडा (दे१ °द) मानाश, दे८ क्रीडमानाश (→क्रीडमानाश) -d) दे१ वजक्रीडनक सदा, दे२ ५ ७ ९ ११ मुवे जल (दे५ °ली) क्रीडा पुन पुन

१६ -a) दे१ नयना (→°जघना), ब१ यस्या, दे२ ५ ९ ११ ते१ यस्या (→यस्या) -b) ब० ग धर्वाणा वरस्त्रिय, दे१० गधर्वा सामनाद च -c) दे१ ३ ४ भुजगी- (→भुजङ्गा-), दे१ ३ -वनिता यस्या (दे °श्च), दे४ -वनितायाश्च, दे५ ६ -वनतियगश्च, दे१० -धनता कि च (→-वनताङ्गचश्च), ब१ २ भुजङ्गाश्च (ब२ °ङ्गश्च) नताङ्गचश्च, दे७ भुजगास्तावताग्याश्च -d) ब२ क्लृप्तयश्च, दे३ कि च यस्य, दे४ कि वयस्य, दे१० नत्तयश्च (→क्लृप्तयश्च), दे१ किकरजु सुगायना -e) दे१ °सम्भोगे, दे °सभागे, दे४ °स्तभोजे, दे५ ८ ९ °सयोगे (→°सम्भोग) -f) दे१ ७ क्रीडत्यश्च (दे७ °त्र), दे३ ४ क्रीडस्तत्र (→क्रीडत्यत्र), दे१० समारम्भ (→समागता)

१७ -a) दे१० एवमादि- (→एव नारी-) -b) दे११ तत्रा (→तत्र) -c) दे११ सलिलेन (→सलिले), दे१० रूपा (→तत्र) -d) दे४ शुभेषु, ते१ शुखेषु च (→शुभेषु च), दे१० सभाजनसमे तुला

१८ दे१० ○ -a) ब१ तत्रापारे, ब२ तत्र पारे, दे५ ८ तत्रापारे (→तत्रापारे), दे४ वृक्ष खण्डा, दे७ वृक्षगडा, ते१ वृक्षखण्ड- (→वृक्षखण्डा) -b) ब१ २ नित्य (→नित्य-) -c) दे८ तत्र (→

रमयन्त्यो नरास्तत्र यथाकाम यथासुखम् ॥१९
 ता नदी क्षोभयन्त्यस्ता क्रीडन्ति सहिता प्रियै ।
 गायन्ति सलिले काश्चिन्मधुर मधुविह्वला ॥२०
 जलतूर्यनिनादेन भूषणाना स्वनेन च ।
 भाति सा निम्नगा दिव्या दिव्यरत्नैरलकृता ॥२१
 ववस्वती नाम महानदी सा
 शुभा नदीना प्रवराऽतिरम्या ।
 प्रयाति मध्ये नगरस्य नित्य
 मातेव पुत्र परिपालयन्ती ॥२२
 तोयानुरूपा च मनोहरा च
 दिव्येन तोयेन सदैव पूर्णा ।
 यस्यास्तु हसा पुलिनेषु मत्ता
 कुन्देन्दुवर्णा प्रचरन्ति नित्यम् ॥२३

ते च -d) मुवे तथा (→मत्त-), ब१ २ दे१ °समाकुला (→°समायुता)

१९ दे१० ab ○, ब२ १९-२५ b ○ -b) मुवे काम° (→कान्त°), दे३ ४ ७ स (दे१ स्व) मेखला (→सुमेखला) -c) ब१ रमयति नरास्तत्र, दे१ रमयति तत्रस्तत्र, दे३ रमयते ततस्तत्र, दे४ रमयते तस्मात् यथा, दे१० रजयति गणास्तत्र -d) दे४ °कम (→°काम)

२० ब१ २०-२२b ○, ब२ ○ (द्र १९ पा वि) -a) दे१ ता नदी क्षोभयत्यस्ता, ते१ ता नदी मोक्षयन्त्यत्र -b) दे४ प्रिया (→प्रियै) -d) दे१ मन्द°, दे५ ८ ९ मद° (→मधु°), दे७ मधुमत्तश्च विह्वला

२१ ब१ ○ (द्र २० पा वि), ब२ ○ (द्र १९ पा वि) -a) दे१ जलभूर्यानिनादन, ते१ जलतूर्यनिनादेन -b) दे१ ३ ४ १० भूषणाना रवेण (दे१ °न) तु (दे१० च) -c) दे९***, दे१० नित्य (→दिव्या), दे१ विभाते निम्नागायाति, दे३ ४ विभाते निम्नगा भाति

२२ ब१ ab○ (द्र २० पा वि), ब२ ○ (द्र १९ पा वि), दे४ d ○ -a) दे१० °नदीना (→°नदी सा) -b) दे१० प्रवराति नाप्रिया *विमध्ये -c) दे८ मध्यो (→मध्ये), दे१० *****नस्य नित्य -d) दे१ ३ ममैव, दे१० तमेव (→मातेव), दे११ पुत्रा (→पुत्र), दे१ ३ ५ ८ ९ ते१ °पालयन्ति (→°पालयन्ती)

२३ ब२ ○ (द्र १९ पा वि), दे४ ○ -a) दे७ °हराश्च (→°हरा च) -b) दे१ दिव्ये ततो येन, दे११ दिव्येन तोयेन (→दिव्येन तोयेन) -c) दे३ रम्या (→मत्ता), दे७ यस्यास्तु हसा *****, दे१० यस्यास्तु दन्ता पुलिने च मत्ता -d) ब१ कुन्देन्दुवर्णा, ते१ पूर्णेन्दुवर्णा (→कुन्देन्दुवर्णा), दे८ कुन्दे*****

रथाङ्गसाह्वं प्रवरैश्च पद्मै
 प्रतप्तजास्बूनदकर्णिकाभि ।
 या दृश्यते चैव मनोजरूपा
 सुवर्णसोपानयुता सुकान्ता ॥२४
 यस्यास्तु तोय विमल सुगन्धि
 स्वादु प्रसन्नममृतोपमदिव्यरूपम् ।
 वृक्षास्तु यस्या वनखण्डजाता
 सदा शुभे पुष्पफलैरूपेता ॥२५
 नार्यं सुरूपा मदविह्वलाश्च
 क्रीडन्ति तोयेषु मनोजरूपा ।
 यस्या जल क्रीडनताडनाद्यै-
 विवर्णता नैव तु याति जातु ॥२६
 या देवतानामपि पूजनीया
 तपोनिधीना च तथा मुनीनाम् ।

२४ ब२ ० (द्र १९पा वि), दे४ ab ० -a) ब१
 रथागमार्गे दे१ ३ ४ रथागमाह्वं, दे५ रथाग सा है, दे१० यथाग-
 साह ते। रथाङ्गसाह्वं (→रथाङ्गमाह्वं) दे१ ४ प्रचुरैश्च, दे७
 प्रवन्तश्च (→प्रवरैश्च) -c) दे१ ३ ४ व सुमनोन्य° (दे१ °न्ये)
 (→चैव मनोजरूपा), दे४*** ते चैव मनोजरूपा -d) दे७
 स्ववर्ण- दे११ सुव* (→सुवर्ण-), दे४ °सोपान (→°सोपान-),
 दे७ स्वकान्ता (→सुकान्ता)

२५ ब१ ab ० (द्र १९पा वि) -a) ब१ दे१ ४ १०
 सुगन्धि, दे७ स्वगन्धि (→सुगन्धि) -b) ब१ दे१ ° १० मुवे स्वादु
 (ब१ चान्) प्रसन्न (दे१ त्व) त्व (दे३ ४ म, दे१० अ) मनोपम (दे१ ४ °दक)
 च -c) मुवे यस्या (→यस्या), ब१ दे४ ४ नखण्ड- (→वनखण्ड-)
 ब२ -याता, दे१ -लाता, दे४ -जता (→-जाता), दे१० वृक्षास्तु
 यस्यातनखाडजात -d) ते१ सुख (→शुभे), मुवे °फलैरूपेता
 (→°फलरूपेता)

२६ -a) ब१ २ नायस्तु तत्र दे१ नार्यास्वरूपा (→नाय सुरूपा)
 -b) दे५ ८ १० ता यषु, दे७ ता यस्य मुवे ता यत्र (→तोयेषु),
 ब१ क्रीडन्ति तोयेषु सुरूपशोभा -c) मुवे यस्या जन (→यस्या
 जल), दे५ ८ ९ ११ ते१ °ताडनौद्यर (→°ताडनाद्यैर), दे१० पश्यन्ति
 ता क्रीडना*** -d) ब२ विवर्णते दे१ ४ विवर्णन (दे४ °ना)
 (→विवर्णता), ब१ २ दे३ ४ यातु (→जातु), दे२ ५ ७-९ ११ मुवे
 विवर्णता याति न व कदाचित्, दे१० विवर्ण (ता नैव) रूपातिभय न जातु

२६ श्लोकस्य b, c मध्ये दे७ अधिकम्—

*देवस्त्रियस्तत्र विवर्णरूपा ।

या दृश्यते तोयभरेण कान्ता
 कृति कवीनामिव निर्मलार्था ॥२७
 जल च दत्त बहुभिर्नरैश्च
 तस्या स्वरूपप्रतिमा च निष्ठा ।
 प्रासादपङ्क्तिर्ज्वलनप्रकाशा
 तस्यास्तु तीरे बहुभक्तिरम्या ॥२८
 वादित्रगीतस्वनतालयुक्ता
 गायन्ति नार्यं सहिता सदा हि ।
 कन्याकुलाना मृदुभाषितानि
 मनोहराणा च वनेषु तेषु ॥२९
 कुर्वन्ति सहर्षमिव स्वनेन
 मनोजरूपा दिवि देवतानाम् ।
 मृदङ्गनादाश्च सुतन्त्रियुक्तै-
 गर्निध्वनिश्चैव सुवशयुक्त ॥३० वे १९६ ३२

२७ -a) दे१० या (→या), दे१० पूजनीया (→पूजनीया) -b)
 दे१ °निवाना दे१० °निधि(मे)ता (→°निधीना), दे३ ४ तु (→च),
 ब२ दे३ ४ १० महा- (→तथा) -c) दे१० भक्ति° (→तोय°),
 ब१ २°न (ब२ त) रोपकान्ता, दे७ °मरैणकाता (→°भरेण काता)
 -d) दे४ कृतिक वीनि मिव निमलार्था लद काशा(?), दे१० कृति
 पवीतामिव निमलाय

२८ ब२ २८-२९b ०, दे४ abc ० -b) मुवे
 तस्या (→तस्या), दे७ स्वरूपा, दे१० स्वरूप (→स्वरूप-), दे७
 -मनिष्ठा (→च निष्ठा) दे३ तस्या स्वरूप च प्रति च निष्ठा -c)
 दे२ ३ ७ ते१ °पङ्क्ति, दे१० °य वव (→°पङ्क्तितर), ते१ ज्वलत
 (→ज्वलन-) -d) दे१ -मस्याश्च, दे३ ४ तस्याश्च (→तस्यास्तु),
 दे२ क्षीरे (→तीरे), ब१ °युक्ता दे४ °रम्या, मुवे °रम्या
 (→°रम्या), दे१० तस्या प्रवीरे बहुभक्तिरम्या

२९ ब२ ab ० (द्र २८पा वि) -a) ब१ °गीता-
 स्वर- दे१ °गातस्वन-, दे९ °गीतस्वन- (→°गीतस्वन-), दे१
 -तालमुक्ता, दे३ -तालमुक्ता दे५ -तानयुक्ता, दे१० -तालमुक्त
 (→-तालमुक्ता) -b) दे७ नार्याम् (→नाय), ब१ दे४ ५ ८ ९
 सहिता (→सहिता) -c) व२****, दे१ कन्या कुलान
 (→कन्याकुलाना), ब२ दे१० °भाषिताना (→°भाषितानि)
 -d) दे१ ४ ४ °हराणीव (दे१ च) (→°हराणा च), दे८ वने च
 नेष्ट, दे१० वने वनेषु (→वनेषु तेषु)

३० -b) दे१ ३ ४ मनोन्यरूपा, ते१ मनोजरूपी (→
 मनोजरूपा) -c) दे१ मदगा° (→मृदङ्ग°), मुवे °नादश्च (→
 °नादाश्च), ब१ सुतन्त्र**, ब२ विपञ्चमिश्र, दे१ सुतन्त्रभिः,

वे १९६३३ प्रासादकुञ्जेषु विहार्यमाणा

न तृप्तिमेव बहुधा प्रयान्ति ।

गन्ध सुगन्धोऽगुरुचन्दनाना

वात शुभो वाति सुशीतमन्द ॥३१॥

क्वचित् सुगन्ध प्रचचार भूय

प्रासादरोध प्रविरूढमार्ग ।

क्वचिज्जना क्रीडनकावसक्ता

क्वचिच्च नारीनरगीतशब्दा ॥३२॥

तथाऽपरे क्रीडनका सुकान्ता

सुवर्णवेदीकृतसानुशोभा ।

विमानभूता प्रचरन्ति तोये

प्रमत्तनारीनरसकुलाश्र ॥३३॥

शक्यो विभागो न हि रम्यताया

ह्यसौ दिनैर्वा बहुभि प्रवक्तुम् ।

नैषा कथा कर्मसमाधियुक्ता

शक्या प्रवक्तु दिवसैरनल्पै ॥३४॥

॥ इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे चतुनवत्यधिकशततमोऽध्याय ॥१९४॥

दे३ सुतत्रिमिश्रे, दे४ सुतत्रीमिश्रा, दे७ स्वतत्रियुक्तैर् दे१० ताल मिश्रैर, मुवे सुतत्रियुक्तैर् (→सुतत्रियुक्तैर्) -d) दे१ ४ १० मुवे गीत° (→गान°), दे७ स्ववश° (→सुवश°) ब२ दे३ ४ १० °युक्ता (→°युक्त), ब१*****स्ववशयुक्त, ब२ गीतस्तथा चैव स्ववशयुक्ता

३१ -a) दे२ ८ ९ ११ ते१ प्रासादकुञ्जेषु दे४ ४ प्रासाद (दे४ °द) गुजेषु (→प्रासादकुञ्जेषु), दे१ ५ विहार्यमाणा (दे१ °णे), दे१० विदायमाणा (→विहार्यमाणा) -b) ब१ २ दे१० बहुभि, मुवे बहु ता (→बहुधा), दे१ ३ ४ हि याति (→प्रयान्ति) -c) ब१ गन्धै (→गन्ध), ब१ सुगन्ध गुरु°, दे१ सुरम्यो गुरु°, दे२ ५ ८ ९ ११ ते१ सुगन्धोगुरु°, दे१० सुग धोबहु° (→सुगन्धोगुरु°) -d) दे४ वात (→वात), दे७ स्वशीत-, दे८ सुशीत, दे११ सुशीत- (→सुशीत-), दे१ वात शुभो वाति समाध शैल्य

३२ ते१ c ○ -a) दे७ स्वगघ (→सुगन्ध), ब१ २ दे४ ८-११ ते१ प्रचचार धूप दे१ प्रसिर्षति धूम, दे७ प्रचुरैकद्वय (→प्रचचार भूय) -b) मुवे °रोध (→°रोध), दे१ प्रविरूढ°, दे५ ७ प्रविरूढा° (दे७ °ढ) (→प्रविरूढ°), ब१ २ प्रासादरूढोपि प्रविरूढ (ब२ च) माग (ब२ °गं) -c) ब२ °कावमशक्ता, दे८ ९ °कावशक्ता, दे१० °कावसक्ता (→°कावसक्ता), ब१ क्वचिज्जना ***** -d) दे१ ३ ४ °नरगीतयुक्ता, दे७ °नरगीतशब्दा (→°नरगीतशब्दा)

३३ -a) ब१****, दे७ तथापरै (→तथाऽपरे), ब१ २ दे२ ५ ८ ९ ११ मुवे ते१ सका-न्ता, दे४ स्वकाता (→सुकान्ता) -b) दे१ ३ ४ सुवर्णदेहा- (दे१ °वा, दे३ °हा), दे५ सवर्णवेदी-, दे७ स्ववर्णवेदी- (→सुवर्णवेदी-), दे३ ४-कृतवस्त्र° (→-कृतसानु°) -c) ब१ दे५ ८ ९ °भूता (→°भूता), दे१ ३ प्रच(दे३°व) रात्र-, दे४

प्रवरा च (→प्रचरन्ति), दे१० येन (→तोये) -d) ब१ २ दे३ ४ १० °सङ्कुलास्ते (दे३ १० °स्तु, दे४ °सु) (→°सङ्कुलाश्च)

३४ ब२ cd ○ -a) दे१ ° ४ ते१ शक्या (→शक्यो), दे७ स्वभाग्यो (→विभागो) दे१ १०-दि (दे१० हि) तरम्यताया, दे३ ४ हि नरस्यताया (दे४ तोयो) (→न हि रम्यताया), ब१ शक्यो विभागोस्य****, ब२ शक्यो विभागस्य नरस्य कस्य -b) ब१*मौ दिनैर ब२दे१ ३ १० मासैर्दिनैर (दे१°नेक-), दे२ ५ ७-९ ११ ते१ अमौ दिनैर (→ह्यसौ दिनैर), दे५ बहुधि (→बहुभि), ब२ दे३ प्रयुक्त दे१ ४ प्रयुक्ता दे२ प्रवक्त, दे५ प्रवक्ते, दे१० प्रयुक्त (→प्रवक्त) -c) दे९ नषा (→नषा), दे१ कथ्य-, दे१० क्रमा (→कथा), ब१ दे१० °युक्त, दे४ °युक्ता (→°युक्ता) -d) ब१ प्राक्ता दे२ ३ ५ ७ ९ ११ मुवे शक्या दे४ शक्ता, दे१० शक्य (→शक्या), दे१ प्रवक्त (→प्रवक्तु), ब१ °रनकै ते१ °रनक्तै (→°रनल्पै)

३४ श्लोकात् पर ब२ अधिकम्—

वय हि सर्वे प्रतिप्रक्त युक्त ।

पुष्पिका—

पुराणनाम—ब१ २ दे४ इत्यादि श्री (ब१ २*) व (दे४ वा) राहपुराणे भगवच्छास्त्रे ससारचक्रे, दे१ २ ५ ८ ९ ११ ते१ इत्यादि वाराहपुराणे ससारचक्रे, दे३ इति श्रीवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे ससारचक्रे, दे७ १० इत्यादि वाराहपुराणे, मुवे इति श्रीवाराहपुराणे ससारचक्रे अध्यायनाम—ब१ २ दे२ ५ ७ ९ ११ मुवे ते१ धमराज पुरवर्णन नाम, दे१ पुरुषवर्णन नाम, दे३ ४ पुरुषवर्णन, दे१० धम-राजपुरवर्णन अध्यायसख्या—ब१ २ ○, दे१ ५ ७-९ ११ चतुर्थोऽध्याय, मुवे षण्णवत्यधिकशततमोऽध्याय ॥ १९६ ॥

ऋषिपुत्र उवाच ।*

दशयोजनविस्तार ततो द्विगुणमायतम् ।
प्राकारेण परिक्षिप्त प्रासादशतशोभितम् ॥१॥
समालिखन्निवाकाश प्रदीप्तमिव तेजसा ।
गोपुर तूत्तर तत्र प्रासादशतशोभितम् ।
नानायन्त्रै समाकीर्णं ज्वालामालासमायुतम् ॥२॥
देवतानामृषीणा च ये चान्ये शुभकारिणः ।
प्रवेशस्तत्र तेषां हि विहितो धर्मदर्शनाम् ॥३॥
राजते गोपुर सर्वं शारदाभ्रचयप्रभम् ।

१९५

ॐ ब१ दे१ ३ ४ ऋषिपुत्रवाच, दे५ ऋषिपुत्र*वच, दे१० पुत्र उ०

१ -b) दे० मायता, दे४ मायता (→मायत) -c) दे४ प्राकारेण (→प्राकारेण) -d) दे११ ततो प्रामाद° (→प्रासाद°), दे१० सोभित, ते१ शोभित (→शोभित)

२ ब३ a-d () -a) ब१ २ समाधिष्यति चाकाश, दे१० माधिष्य न दिवाकाश, मुवे ते१ समाधिष्यति (ते१ रयत्रिधा) काश -b) दे११ तेजसो (→तेजसा) -c) दे४ गोपुर- (→गोपुर), ब१ २ कृत्रिम, दे१ तत्तम, दे२-५ ७ ९ ११ मुवे तूत्तम, ते१ तूत्तरे (→तूत्तर), ते१ यस्य (→तत्र) -d) दे५ प्राणद- (→प्रासाद-), दे१ -शोभि*, दे० -शोभिते (→शोभित) -e) दे१ यत्र- (→यन्त्रै), दे१ ४ समाकीर्ण (दे१ ०र्ण), दे११ म*कीर्ण (→समाकीर्ण), ब१-३ सोधोपचारसाधी (ब१ ०री) यो -f) ब१-३ दे१ ३ ४ १० समाकुल (→समायुत)

३ -a) दे१ दिवताना (→देवताना) -b) दे४ ७ कारिणा (→कारिण) -d) ब२ ३ दे१० दशिना (→दशिन), दे१ ३ ४ भीषण (दे१ विशीण) भीमदशन

३ श्लोकस्य b चरणात् पर ब१-३ अधिकम्—

नानायन्त्रै समाकीर्णं ज्वालामालासमाकुल । (= २ cf)

[-१ ब१ अस्त्रै (→यन्त्रै)]

३ श्लोकस्य a चरणात्पर दे३ अधिकम्—ज्वालानै समाकीर्ण ।

४ दे१ ४ ४-५ ०, ब२ cd ० -a) ब२ ३ दे५ ८ ९ ११ त१ राजत, दे१० राजा त (→राजते), दे११ सर्वे (→

मानुषाणा सुकृतिना प्रवेशस्तत्र निर्मित ॥४॥
अग्निधर्मसमाकीर्णं सर्वदोषसमन्वितम् ।

आयस गोपुर तत्र दक्षिण भीमदर्शनम् ॥५॥
रौद्र प्रतिभयाकार सुतप्त दुर्निरीक्षणम् ।
प्रवेशो हि ततस्तेन विहितो रविसूनुना ॥६॥
पापिष्ठाना नृशसाना क्रव्यादाना दुरात्मनाम् ।
पापाना चैव सर्वेषां ये चान्ये घातमारका ॥७॥
औदुम्बरमवीचीकमुच्चावचमनोकृतम् ।
गोपुर पश्चिम तत्र दुर्निरीक्ष समन्तत ॥८॥

वे १९७ ९

सब) -b) ब२ ३ शारदाभ्रसमप्रभम् दे१० शारदा भवति प्रभम्
-c) ब३ सुकृतीना तथा चव, दे१ मनुष्याणा स्वकृतिना, ते१ मानुषाणा सुकृतीना

५ दे१ ३ ४ ० (द्र ४पा वि), ब२ ab ० -a) ब१ रूप- , ब१ दे१० धूम- , दे५ ८ ९ धम (→धम-), -b) ब१ ३ लोक° (→दोष°) -c) दे१ अयास, ते१ अयास (→आयस), ब३ गो१ (→तत्र)

६ -a) दे१ रौद्र- दे५ रौद्र (→रौद्र), दे१ कारा (→कार) -b) दे१ कसुवद्यदुर्निरीक्ष्य त, दे४ सुतप्त दुर्निरीक्ष्य -c) दे१ प्रावेशो हि ततस्तेन, दे३ ४ प्रवेशो हितवस्तेन, दे१ प्रवेशो विहितस्तेन -d) दे१ कृत च (→विहितो), ब३ सु*दा (→सूनुना)

७ -a) ब३ पापिष्ठाना नृशसाना, दे१ पापिष्ठाना नश (यथा) साना -b) दे३ क्रव्यादीना दुरात्मना -d) ब२ ३ ये चा ये परिकीर्तिता, दे३ ४ १० मुवे ये चान्ये घातकारका, ते१ ये चा ये घात***

८ ब२ ३ ab ० -a) दे१ ३ ४ अदुत्व (दे१ ०द्ध) र, दे५ ७ ११ अ (दे१ उ) दुवर (→औदुम्बर), ब३ अर्था चापि (→अवीचीक) ते१***** वाचा -b) दे उच्चते च, दे१ तच्चो चन (→उच्चावच-), दे१ मनो*त दे३ मनोदवृत, दे४ मनोर्धति, दे१० मनस्थित (→मनोकृत), ब१ द्वारनुच्चवचावृत -c) ब२ पश्चिमस, दे१ ३ ४ पश्चिमा (→पश्चिम), ब१-३ दे१ १० तस्य दे३ पश्य, मुवे तच्च (→तत्र) -d) दे१ ४ १० दुर्निरीक्ष्य (दे४ ०क्ष) (→दुर्निरीक्ष)

[1113]

१९७९ महता वह्निजालेन समालिप्त भयानकम् ।
 दुष्कृतीना प्रवेशार्थं यमेन विहित स्वयम् ॥९
 तस्मिन् पुरवरे रम्ये रम्या परमशोभना ।
 सर्वरत्नमयी दिव्या वैवस्वतनियोजिता ॥१०
 सभा परमसपत्ना धार्मिकै सत्यवादिभि ।
 जितक्रोधैरलुब्धैश्च वीतरागैस्तपस्विभि ॥११
 सा सभा धर्मयुक्ताना सा सभा पापकारिणाम् ।
 सा सभा सर्वलोकस्य शुभस्यैवाशुभस्य च ।
 कर्मणा शुचितस्याथ सा सभा धर्मसहिता ॥१२
 अनिर्वर्त्य यथाकर्म शास्त्रदृष्टेन कर्मणा ।
 निर्विशङ्का निराक्षेपा धर्मज्ञा धर्मपाठका ।
 चिन्तयन्ति च कार्याणि सर्वलोकहिताय ते ॥१३
 यथादष्ट यथाशास्त्र यथाकालनिवेदका ।

९ -a) दे५ महता (→महता), ब१ वह्निजालेन, दे४ वाह्निजालेन (→वह्निजालेन) -b) दे१ ममलिप्रे, दे३ ४ म(दे१ स)म लिप्त, दे१० समालिप्त (→समालिप्त) दे७ भयकर (→भयानक) -c) ब१ दे५ प्रवेशानु (दे५ °थ) (→प्रवेशाथ)

१० -a) दे१० यस्मिन् (→तस्मिन्) -b) दे५ रम्या दे७ रम्य (→रम्या) -c) ब२ °रत्नमय, दे१० °स्तानमयी (→°रत्नमयी)

११ -a) ब२ प्रभा प* म-, दे५ सभा पर* (→सभा परम-) -c) ब३ दे१ जितक्रोधै (ब३ °क्रुद्धै) रस्तुस्तै (ब लुब्धै)श्च

१२ दे७ c-f ○, ब२ ef ○, दे४ e ○ -a) दे३ शासना दे४ सा सुभा (→सा सभा), दे७ °सयुक्ता (→°युक्ताना) -b) दे१ °कारिणी, दे१० ११ °कारिण (→°कारिणा), ब१ सा समाधमकारिणा, दे७ न स्वाप्याष्वापकारिणा -d) दे१ श्रुत° (→शुभ°) -e) ब१ दे२ ९ ११ मुवे ते१ कमणामु (ब१ मुवे सू) चितस्याथ, दे१ कमणाशुविनास्याथ, दे४ कमणा*शुभस्य च

१३ -a) ब१ ३ दे९ अनिवर्त्य, दे३ ८ अनिवर्त्य (→अनिवर्त्य), दे४***** कम -c) ब१ ३ निरपेक्षा, दे१ ३ ४ ७ १० निरपेक्षा (→निराक्षेपा) -d) ब१ ३ दे१ ३ १० धमविद्, दे७ सर्वे ते (→धमज्ञा), दे४ धमविद् धर्मपाठका -e) दे१ ३ ४ ७ तु (→च), ब१-३ कर्माणि, दे४ (कार्या तु) कार्याणी (→कार्याणि) -f) दे१० वै (→ते)

१४ -b) दे१० °निवेदक (→°निवेदका) -c) ब२ ३ दे१ ३ ४ तु (→च), दे५ ९ सव-, ते१ सर्वे (→सव) -d) ब२ दे७ स्वर्गा त्रता, दे४ सुयान्त्रिता, दे५ ८ सुमन्त्रिता (→सुयन्त्रिता)

तत सर्वे च तत्सर्वं चिन्तयन्ति सुयन्त्रिता ॥१४
 मनु प्रजापतिश्चैव पाराशर्यो महामुनि ।
 अत्रिरौद्दालकिश्चैव आपस्तम्बश्च वीर्यवान् ॥१५
 बृहस्पतिश्च शुक्रश्च गौतमश्च महातपा ।
 शङ्खश्च लिखितश्चैव ह्यङ्गिरा भगुरेव च ॥१६
 पुलस्त्य पुलहश्चैव ये चान्ये धर्मपाठका ।
 यमेन सहिता सर्वे चिन्तयन्ति प्रतिक्रियाम् ।
 सर्वे च कामप्रचुरा ये दिव्या ये च मानुषा ॥१७
 कुण्डलाभ्या पिनद्धाभ्यामङ्गदाभ्या महातपा ।
 भ्राजते मुकुटस्तस्य ब्रह्मदत्तो महाद्युति ॥१८
 तेजसा वर्चसा चैव दुर्निरीक्ष्यो महाबल ।
 एकस्थमिव सर्वेषा तेजस्तेजस्विना तदा ॥१९

१५ -a) ब१ दे१ ४ ७ मनु- (→मनु) -b) ब१ पारा शर्यो दे१ पारासर्वे (→पाराशर्यो) -c) ब१ ३ दे३ ५ ८ ९ ते१ अत्रि रौद्दालिक(ब३ दे५ ८ ९ °लिक, दे३ ४ ते१ °लक)श्चैव -d) ब१ दे३ आपस्तम्बश्च (दे३ °स्य) दे७ ते१ आपस्तमश्च, दे१० आपस्तमोति (→आपरतम्बश्च)

१६ दे११ d ○ -a) दे३ शुक्रस्य (→शुक्रश्च) -b) दे७ °तप (→°तपा), ते१ शाङ्ख्यश्च महातपा -d) ब३ दे२ ४ ५ ७-१० ते१ जगिग, दे३ अगिरो (→ह्यङ्गिरा) दे१ भगुश्च-वागिरास्तथा

१७ दे११ abc ○, ब२ ३ ef ○ -a) दे१ पुलस्त्य, दे७ पुलस्त्या (→पुलस्त्य) -b) दे१ ये चान्ये धर्मपाठका, दे४ ये चान्यो धर्मपाठका -c) दे५ ८ ९ सहिता, दे७ सहित (→सहिता) -d) दे१** (→प्रति-) दे१० सर्वे ऋषिपुरोगमा, दे११***** प्रतिक्रिया -e) दे१ ३ ४ °प्रवरा (→°प्रचुरा) -f) ब१ दिव्या ये चव मानुषा

१८ -a) दे१ ४ ५ ९ १० कुण्डलाभ्या पिनद्धा (दे१ ५ तद्वा, दे४ १० न द्वा, दे८ तु द्वी)भ्या -b) ब१-३ मन्दाभ्या स, ते१ मङ्गलाभ्या (→अगताभ्या) -c) दे५ ९ ९ भ्राजते (→भ्राजते), दे१ ३ ४ १० मुकुट (→मुकुटस), ब१-३ तत्र (→तस्य) -d) ब१ दे१ ३ ४ १० °दत्त (→°दत्तो), ब१ °मते, दे७ °मुनि (→°द्युति), ब२ धमराजो (ब२ °जा) वसुन्धरे

१९ -b) ब१ ३ दे३ ४ ७-१० दुर्निरीक्षो (दे७ °क्ष), ब३ मुनिर्वीक्षो (→दुर्निरीक्ष्यो) -d) दे१० ऋषि-, दे११** (→तेजस), ब१ २ तथा, ब३** (→तदा), दे७ तेजस्तेजोवता सदा

तस्य पार्श्वे महादिव्या ऋषयो ब्रह्मवादिन ।
 दीप्यमाना स्ववपुषा वेदवेदाङ्गपारगा ॥२०॥
 वेदार्थानां विचारज्ञा सत्ययमपुरस्कृता ।
 छन्द शिक्षाविकल्पज्ञा शब्दशास्त्रविकल्पका ॥२१॥
 निरुक्तमतिवादाश्च सामगान्धर्वशोभिता ।
 धातुवादाश्च विविधा निरुक्ताश्चैव नैगमा ॥२२॥
 तत्र चैव मया दृष्टा ऋषयः पितरस्तथा ।
 भवने धर्मराजस्य प्रगायन्तः कथा शुभा ॥२३॥
 तस्य पार्श्वे मया दृष्टः कृष्णवर्णो महाहनु ।
 उत्तमः प्रकृताकारः ऊर्ध्वरोमा निराकृति ॥२४॥

वामबाहुश्च दण्डेन प्रवरेण समन्वित ।
 विकृतास्यो महादष्टो नित्यक्रुद्धो भयानक ॥२५॥
 शिष्टचर्ये धर्मराजेन सदृष्टः स पुनः पुनः ।
 शृणोति च कालोऽसौ नित्ययुक्तः सनातन ।
 तथान्ये चापरे तत्र शासनेषु समाहिता ॥२६॥
 दृष्टा तत्र मया तातः सवतेजोमयी शुभा ।
 यमेन पूज्यमाना सा दिव्यगन्धानुलेपन ॥२७॥
 सहारः सर्वलोकानां गतोना च महागति ।
 अतः परं न कर्तव्यं साधनं कथितं बुधैः ॥२८॥
 विभ्यन्ति ह्यमुरास्तत्र ऋषयश्च तपोधना ।

वे १९७ ३१

२० व २०-२३ ० -a) व₁ महादेया, व₂ महा-
 त्मानो (→महादिव्या) -b) व₁ २ दे₁ ३ ४ १० धम(व₁ २ ब्रह्म,
 दे₁₀ दिव्य) वचस (दे₄ सा) (→ब्रह्मवादिन) -c) दे₁ भ्राज-
 माना (→दीप्यमाना), व₁ दिव्यमाना वपुश्च, व₂ दे₁₀ दीप्य-
 मानाश्च पुण्याश्च -d) दे₁ वेद (→वेद-), व₂ पारग (→पारगा)

२१ व, ० (द्र २० पा वि), -a) व₁ वेदानां च
 (→वेदार्थानां) -b) दे₇ पुरस्कृत, मुवे ते₁ पुरस्कृता (→
 पुरस्कृता) -c) व₁ २ विज्ञा, दे₁ शिक्षा, दे₃ ४ शिक्ष्या (→
 शिक्षा-), दे₇ विचारज्ञा (→विकल्पज्ञा) -d) व₂ २ ५ -१ ११
 मुवे सव- (→शब्द-), व₂ विशारदा, दे₃ ४ विकल्पा(दे₃ ल्प)
 गा (→विकल्पका)

२२ व ० (द्र २० पा वि) -a) दे₁ ३ ४ मधि
 वादाश्च, दे₅ ७ ९ मतिवादा (दे₇ द) श्र (→मतिवादाश्च),
 दे₁₀ निरुपाधि विवादाश्च -b) दे₁ ३ ४ मासा- (→साम-), दे₃ ४ ७
 गन्धव- (→गा घव-), दे₇ शोभिन (→शोभिता), व₁ २
 सामगा धमशोभिता (व₁ भना), दे₁₀ सामग सव शोभिता -c)
 दे₅ ८ ९ वादाश्च, दे₇ वादश्च (→वादश्च), व₁ धारवादाश्च
 विधिना, व₂ वेदवेदाङ्गविधिना -d) व₂ नगमा (→नैगमा),
 दे₇ नानावणविचित्रिता

२३ व₃ ० (द्र २० पा वि) -a) दे₂ तत्र चैव-, दे₇
 तत्रैव च (→तत्र चैव), व₁ २ दृष्टा, दे₃ दष्टा, दे₁₀ वक्षा
 (→दष्टा) -c) दे₃ ४ भुवने (→भवने) -d) व₁ २ दे₁ ३ ४
 प्रधाय त, दे₁₀ प्रगायति (→प्रगायन्तः), व₁ २ दे₁ ४ १० कथा
 शुभा (→कथा शुभा)

२४ -a) दे₄ तस्या (→तस्य), दे₂ १० दष्ट- (→दष्ट)
 -c) व₂ दे₇ उत्तम- (→उत्तमः), व₁ प्रकृताकारा, दे₁₀ प्रकृती-

कार (→प्रकृताकार) -d) दे₄ उर्ध्व, दे₇ ऊव- (→उर्ध्व-),
 व₂ लोमा नि° (→लोमा नि°)

२५ व₂ ab ० -a) दे₄ वामा (→वाम-), व₁ -बाहु
 च, व₃ दे₁₀ -बाहुञ्च, दे₃ -बाह तु, दे₄ -बाहु तु (→-बाहुश्च),
 दे₁ वामात्रवाहो तु देन -b) व₁ प्रचुर * समुद्यत, व₃ दे₁ ३ ४
 प्रवर वै समुद्यत, दे₁₀ प्रवर चैवमुद्यत -c) व₂ ३ निकृतास्यो
 (→विकृतास्यो), दे₁ ते₁ महादष्टा- (ते₁ ष्ट्रो), दे₁₀ मया
 दृष्ट्य (→महादष्टो) -d) व₁ १० नित्य (→नित्य-)

२६ -a) व₁ २ सृष्ट्यर्थे, व स्मृत्यर्थे, दे₁ ४ १० मुवे
 शिष्यार्थे, दे₇ ते₁ शिष्टार्थे दे₃ शिष्यार्थे (→शिष्यार्थे) -b)
 दे₃ ४ सहृष्ट (→सदृष्ट), दे₁ शरभवषभैश्चापि -c) दे₁ १०
 सैव (→चैव), दे₇ कालेसौ दे₁₀ काले तु (→कालोऽसौ) -d) व₁-३
 नित्य (→नित्य-) -d) दे₄ तथान्या (→तथान्ये), व₁ अथान्या
 च परान्तत्र, व₂ ३ अथान्या (व₂ न्या)श्च चरास्तत्र, दे₁ ३ १०
 अथान्या चापरां तत्र -f) दे₃ हित, दे₁₀ हिता (→हिता)

२७ -a) व₁-३ दे₁₁ दृष्ट्या, दे₇ १० मुवे दृष्टास (→
 दृष्टा), व₁ तत्र, व₂ ३ चापि, दे₇ तषु (→नात) -b) ते₁ सर्वे
 (→सर्व-), दे₁ ७ तेजोमया (दे₇ यात) (→तेजामयी), व₂
 सर्वे तेजोमय शृणु -c) दे₇ वै (→सा), व₂ समेन पूज्य मनसा
 -d) दे₄ दिव्या-, दे₅ ९ दिव्य (→दिव्य-)

२८ -a) दे₁₀ सहार (→सहार), दे₅ सर्वे (→सर्व-)
 -b) दे₁ गताना, दे₄*** (→गतीना) -d) व₁ ३ साध्येन,
 दे₁ ३ ४ शासन, दे₁₀ शापेन (→साधन), व₁-३ दे₂ ७-११ ते₁
 कथिता, दे₅ कथिता (→कथित), व₃***, दे₁ शुभ, ते₁ बुधा
 (→बुधैः)

२९ दे₁ ३ ४ c-f ० -a) व₁ दे₁₀ मुवे विभ्यति,
 व₂ विभान्ति, व₃ विभ्रान्ति, दे₁ विभ्यति, दे₃ ४ विभ्यते, दे₇

१७ ३२

असुराश्च सुराश्च यो गिनश्च महोजस ।
 नमस्कार्या च पूज्या च मोहनी सवसाधनी ॥२९॥
 तस्याङ्गेभ्य समुद्भूता व्याधय क्लेशसभवा ।
 अपराश्च महाघोरा व्याधय कालनिर्मिता ।
 पोरुषेण समायुक्ता सर्वलोकनयाय ता ॥३०॥
 प्रकृत्या दुर्विनीतश्च महाक्रोध सुदारुण ।
 महासत्त्वो महातेजा जरामरणवर्जित ।
 मृत्युदृष्टो दुराधर्षो दिव्यगन्धानुलेपन ॥३१॥
 गायता हसनाश्च सर्वजीवप्रबोधका ।
 मृत्युना सहिता नित्य कालज्ञा कालसमता ।

विभक्त्य (→विभ्यन्ति), ब१ ३ दे१ ह्यसु(दे१ °तु)रास्तस्य, दे२ स्वसुरास्तत्र (→ह्यसुरास्तत्र) -d) ब१ २ ते ब३ ता (→च) -e) दे२ नमस्कारा च पूज्या च -f) ब१, दे२ ८ ११ मुवे ते१ मोहिनी (→मोहिनी), दे१ ११** (→सव-)

३० दे१ ३ ४ a-d ○ -a) ब१ ३ सर्वाङ्गेभ्य (→तस्याङ्गेभ्य), ब२ दे२ ८ ११ समुद्भूता (→समुद्भूता) -c) दे२ ५ ७ ९-११ मुवे °घोरा (→°घोरा) -d) दे१ व्याधय क्लेश सभवा -e) ब१ °युक्ता, ब२ °युक्त (→°युक्ता) -f) दे१ लोका (→°लोक-), ब१-३ दे१ ३ ४ १० -भयाय, दे१ ११ न पाप (→-नयाय), ब१ ३ दे१ १० ते, दे१ ३ ४ मे (→ता)

३० इलोकस्य d चरणात्पर दे१ अधिकम-

अपराश्च महाघोरा व्याधय कालनिर्मिता । (=३०cd)

३१ -a) ब१ चवनीताश्च, ब२ ३ दे१ ३ ४ १० दुर्विनीताश्च (→दुर्विनीतश्च) -b) ब१ °क्रोधा, ब२ दे२ ८ ९ °क्रोध, दे२ °क्रोधा (→°क्रोध), ब१- दे२ सुदारुणा, दे२ सुदारुणा (→सुदारुण) -c) ब१ २ दे२ ४ महौजसो (दे२ °सी), ब३ म-ौ जसा, दे१ १० महौजाश्च (→महासत्त्वो), ब१ दे२ °सत्त्वा, ब२ ३ दे१ ३ °सत्त्वो, दे२ ५ ८ ९ ११ °तेजा (→°तेजा) -d) ब१ दे२ ८ ९ ते१ °वर्जिता, दे२ °वर्जिता (→°वर्जित) -e) ब२ ३ दे१ ४ मृत्युदु(दे१ °दु)ष्टो, दे२ ८ मृत्युदुष्टो, मुवे मृत्युदष्टा (→मृत्युदष्टो), ब१ मृत्युदष्टा दुराधर्षा -f) दे२ ५ दिव्य गध° (दे२ °वा) (→ दिव्यगन्धा°), ब३ °लेपनै (→°लेपन), दे१ ११ (दिव्य गधार्धो) दिव्यगन्धानुलेपन

३२ -a) ब१ २ गायना हसनाच्चैव (ब२ चैव), ब३ गायना हसमाना चैव, दे१ ३ ४ गायनाय (दे१ °द) सभाश्चैव, दे१ १० गायनो हसनश्चैव, मुवे गायकाहासकाश्चैव -b) ब१ °बीज°, ब३ °बीजी° (→°बीजव°), ब२ दे२ ८ १० °प्रबोधक (→°प्रबोधका) -c) ब१ २ ये गुणा, ब३*** (→मृत्युना) -d) ब१ दे१ १० कालज्ञा (→कालज्ञा), ब१ २ °सम्मिता (ब२ °ता), ब३ °सन्निभा,

दिव्याभरणशोभाभि शोभमाना सुतेजस ॥३२॥
 सबालव्यजनच्छत्रै केचित् तत्र महौजस ।
 पर्यास्तरणसच्छन्नेष्वासनेषु तथापरे ।
 पूज्यमाना मया दृष्टा केचित् तत्र महौजस ॥३३॥
 अथान्ये च ज्वरास्तत्र वेदनाश्च सुदारुणा ।
 नारीनरस्वरूपाश्च मया दृष्टा अनेकश ॥३४॥
 कामक्रोधविचारिण्यो नानारूपधरा स्त्रिय ।
 जीवक्षयकरा घोरास्तीव्ररोषा भयानका ॥३५॥
 तामा हलहला शब्दा सर्वासा च समन्तत ।
 धर्मराजसमीपे तु दारयन्ति धरामि माम् ॥३६॥

दे२ १० °सम्मिता (→°सम्मिता) -f) ब१ दे१ १० °माना (→ °माना), ब१ ३ दे१ १० स्व (ब१ सु) तेजसा (ब३ दे१ १० °सा), दे१ तत **, दे२ ४ ततस्तत (→सुतेजस)

३३ दे१ c-f ○ -a) ब१ स चाग्ने, ब२ स चा*, ब३ सचा(म-), दे१ ते बाल-, दे२ सव्याल-, दे२ ८ ९ ११ स्वबाल-, दे२ सुव्याल- ते१ स्वकाल- (→म बाल-), ब१- दे१ ३ १० -व्यजनाच्छत्र- (दे१ °न्ना), दे२ -व्यजनाच्छत्रो, दे२ ७ ९ ११ मुवे -व्यजनच्छत्र- (→-व्यजनच्छत्र) -b) ब१ महौजसा (→महौजस) -cd) ब१-३ दे१ १० पर्यास्तरणसच्छत्र स्वा स (ब२ °सच्छित्रै व्यास, दे१ १० °सच्छत्रैवाम) नेपु तथापर (दे१ १० °रे), ते१ ** स्तर * समद्व स्वासनेषु तथापरे -e) दे२ दृष्ट, दे२ दृष्टा (→दृष्टा) ब१-३ पूज्यमानास्तथा दृष्टा -f) ब१ दे२ ३ ४ १० सहस्रश, दे१ महा बला, दे२ ५ मुवे महौजस (→महौजस)

३४ दे१ १० ○ -a) दे२ ३ ४ अथा ये तु मुवे अनेकाश्च (→अथान्ये च), ब१ अथान्ये च क (ब३ न) रास्तत्र, दे१ तथान्ये तु द्वारास्तत्र दे२ अथान्ये च जरास्तत्र -b) दे२ ८ ९ वे (दे२ वै) दानाश्च सुदारुण (दे२ °णा) -c) दे१ नरनारी° (→नारीनर°), ब२ °सुरूपाश्च, ब३ °सुरापाश्च, दे२ °स्वरूपेण (→ °स्वरूपाश्च) -d) ब१-३ तथा दृष्टा, मुवे मया दृष्टास (→मया दृष्टा), दे२ न्यनेकश, दे२ ह्यनेकश, मुव तानेकश (→अनेकश)

३५ दे१ १० ab ○ -a) ब३ °विहारिण्यो (→°विचारिण्यो) -b) ब१ दे१ ४ -वेष°, ब२ ३ °वेश- (→°रूप-), ब१ २ दे२ ५ ७ ११ -धरा, ते१ -धना (→-धरा) -c) मुवे °भक्ष° (→°क्षय°) -d) ब१ दे२ तीव्ररोष- (दे२ °पा), ब२ तीव्रवेश-, दे१ तीव्र(ते)रोषा, दे२ तीव्ररोषा, + ब्रह्मरोषा, दे१ १० तीव्राश्चाति (→तीव्ररोषा)

३६ -a) ब१-३ दे१ ५ ८-११ मुवे ते१ शब्द (→शब्दा) -b) दे२ चा- (→च) -c) दे१ °समापे, दे१ १० °समीप (→°समीपे) -d) ब२ ३ दे२ ते१ धारयन्ति, दे१ दारयेत, दे१ १० दादयति (→दार यति), ब३ प***, दे२ धरासि मा (→धरामिमा)

कूष्माण्डा यातुधानाश्च राक्षसा पिशिताशना ।
 एकपादा द्विपादाश्च त्रिपादा बहुपादका ॥३७
 एकबाहुर्द्विबाहुश्च त्रिबाहुर्बहुबाहुक ।
 शङ्कुकर्णा महाकर्णा हस्तिकर्णास्तथाऽपरे ॥३८
 केचित् तु तत्र पुरुषा सर्वशोभनशोभिता ।
 केयूरैर्मुकुटैश्चान्ये चित्रैरङ्गैस्तथाऽपरे ॥३९
 स्रग्विणो बद्धपट्टाश्च सर्वाभरणभूषिता ।
 सकुठारा सकुहाला सचक्रा शूलपाणय ॥४०
 सशक्तितोमरा केचित् सधनुष्का दुरासदा ।
 असिहस्तास्तथा चान्ये तथा मुद्गरपाणय ॥४१

३७ -a) ब१ °धाना* (→°धानाश्च), ब२ ३ वृष्ण
 गन्धा यातुधाना -b) ब२ च पिशाचका, दे३ पिशिताशय दे३
 पिशिता सना (→पिशिताशना) -c) ब१ °पा० (→°पा०)
 दे१ एकपाद द्विपादीश्च -d) ब१ त्रिपाद (→त्रिपादा), दे१
 बहुपादका, दे३ वटुपादका (→वटुपादका)

३८ -a) दे१ °बाहु (→°बाहुः), दे२ °बाहुवत्
 (→°बाहुश्च), दे१ एकद्वित्रिभुजा केचित् दे१० एकद्वित्रिचतुहस्त
 -b) ब१ २ ते१ °बाहुका, ब३ °बाहुका, दे३ °बाहुक (→
 °बाहुक), दे१ केचिच्च बहुबाहुव, दे१० [अ]थान्या*बहु
 बाहुका -c) दे३ १० शङ्कुकर्णा, ते१ शङ्कुकर्णा (→शङ्कुकर्णा),
 दे५ महाकर्मा (→महाकर्णा) -d) ब२ ३ बहु° (→हस्ति°),
 दे१० महा° (→तथा°) ब१ तथा कमत्रयावित

३९ ब१-३ ३९ श्लोकादारभ्य अध्यायसमाप्तिपर्यन्त
 नास्ति -a) दे१ केचिच्च (→केचित्तु) -b) दे१० मुवे
 सर्वशोभाविशो(दे१०***भिता -c) दे१० केदारैर (→केयूरैर),
 दे१ चात्मैश, दे१ चायैश, दे२ चान्यैश (→चान्ये) -d) दे१
 कर्णैरगद परे

४० ब१ ० (द्र ३९ पा वि) -a) दे१० बहु-
 (→बहु-), दे१ -पद्माश्च, दे२ ८ ९ ११ -पद्मश्च, दे३ -पट्टश्च, दे४
 -पदाश्च, दे५ -पद्मश्च, दे१० -मालाश्च, मुवे -पादाश्च (→
 -पट्टाश्च) -b) दे५ ८ ९ °भूषिता (→°भूषिता) -c) दे५ ११
 °कुहाला, दे१ °कुहाला, दे३ °कुहाला (→°कुहाला), दे१ कुटारिन
 सकुहाला -d) दे१ सा चक्रा, दे५ ८ स*क्रा (→सचक्रा),
 दे४ °पाणाया (→°पाणय)

४१ ब१ ३ ० (द्र ३९ पा वि) -b) दे४ °सदा,
 ते१ °सद (→°सदा) -c) दे१० सासिखङ्गास्तथा चान्ये -d)

सज्जिता दधिहस्ताश्च गन्धहस्ता ह्यनेकश ।
 विचित्रभक्षहस्ताश्च वस्त्रहस्तास्तथैव च ॥४२
 धूपान् प्रगृह्य विविधान् वासासि शुभदशना ।
 शिविकाश्च महाशोभा यानानि विविधानि च ॥४३
 वाजिकुञ्जरयुक्तानि हसयुक्तानि चापरे ।
 शरभैर्ऋषभैश्चापि हस्तिभिश्च सुदर्शन ॥४४
 मयूरैः सारसैश्चैव चक्रवाकैश्च वाजिभिः ।
 एवरूपा मया दृष्टास्तत्र चान्ये भयानका ॥४५
 उज्ज्वला मलिनाश्चैव जीर्णवस्त्रा नवाशुका ।
 सुमना विमना मूका मारका शतमारका ॥४६
 समार्जारी काचवर्णा कृष्णा च व कलिस्तथा ।

वे १९० ५२

दे१० केचिन (→तथा)

४२ ब१-३ ० (द्र ३९ पा वि) -a) दे१ सज्जित-
 दे२ सज्जिता (→सज्जिता) -c) दे१ ७ °भक्ष- (→°भक्ष-), दे१
 -हस्ता च (→-हस्ताश्च), दे१० विनवस्त्रस्वहस्ताश्च -d) दे१ १०
 वज्र° (→वस्त्र°), दे१० तथापर (→तथैव च)

४३ ब१ ३ ० (द्र ३९ पा वि), दे३ ० -a)
 दे१ १० विविधा (→विविधान्) -b) दे५ वासासि, दे१० वाससा
 (→वाससि), दे१० °दशना (→°दशना) -c) दे४ शिविकाश्च
 **शोभा

४४ ब१ ३ ० (द्र ३९ पा वि) -b) दे१ हसयुक्ता
 न्यनेकश -c) दे१ २ ५ ८-११ मुवे ते१ शरभैः ऋषभैः (ते१ °विभिः)
 श्चापि, दे४ सारभैः ऋषभैश्चापि

४५ श्लोकस्य b चरणात्पर दे३ अधिकम्—

धूपान्प्रगृह्य विविधान् वासासि शुभदशना ।

शिविकाश्च महाशोभा यानानि विविधानि च । (= ४३)

४५ ब१-३ ० (द्र ३९ पा वि) -a) दे१० मधुमारैः
 सारसैश्च -b) दे११ °वाक्यैश्च (→°वाक्यैश्च), दे१० वारिधि
 (→वाजिभिः), दे४ चक्रवचक्रावाजिभिः -d) दे४ चान्या
 (→चान्ये), दे१ तत्र यानैरनेकश

४६ ब१ ३ ० (द्र ३९ पा वि) -a) दे४ मलिनाश
 (→मलिनाश) -b) दे४ ते१ जीणा (→जीर्ण-), दे१० न
 चाशुका (→नवाशुका) -c) दे१ सुमनसोविमनस, दे४ १० मुवे
 सुमनाभिमना (दे४*** मूका -d) दे५ मारक्य, दे१ मारकात्,
 दे३ ९ मारका, दे१० मूषका (→मारका), दे१ सूकाश्च मार-
 कास्तथा

वे १९७ ५२

धर्महस्ता यशोहस्ता कीर्तिहस्तास्तथापरे ॥४७॥
एते पुरोगमास्तत्र कृतान्तस्य महात्मन ।
यद्येतान् हि यजेद् विप्रो नास्ति तस्य पराभव ॥४८॥

नमस्कार्याश्च पूज्याश्च आपन्नेन हि नित्यश ।
परितुष्य कृता नित्य विहिता सर्वलौकिका ॥४९॥

॥ इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे पञ्चनवत्यधिकशततमोऽध्याय ॥१९५॥

१९६

वर्तमान सभामध्ये राजा प्रेतपुराधिप ।
मामेक मृतक तत्र दर्शन च ददौ यम ॥१॥
याथातथ्येन मे पूजा कार्येण विधिनाऽकरोत् ।
आसन पाद्यमर्घ्यं च वेददृष्टेन कर्मणा ॥२॥
अन्नवीच्य पुनर्हृष्टो आस्यता च वरासने ।
काञ्चने कुशसच्छन्ने दिव्यपुष्पोपशोभिते ॥३॥

तस्य वक्त्र महारौद्र नित्यमेव भयानकम् ।
पश्यतस्तस्य मा विप्रास्तत सौम्यतर बभौ ॥४॥
लोहिते तस्य वै नेत्रे जल्पतश्च पुन पुन ।
पद्मपत्रनिभे चैव जज्ञाते मम सौहृदात् ॥५॥
ततोऽह तस्य भावेन भावितश्च पुन पुन ।
प्रहृष्टमानसो जातो विश्वास च पर गत ॥६॥

४७ व१ ॐ (द्र ३९ पा वि) -a) दे७ का विकर्णा,
दे१० काचवर्णी (→काचवर्णा), दे१ समाजरा कावकर्णा -b)
दे१ कृष्णा सकलयस्तथा

४८ व१ ॐ (द्र ३९ पा वि), दे४ cd ॐ -a)
दे१ तस्य (→तन), दे७ एते मुनिगणस्तत्र -b) दे१० कृता तस्य
(→कृतान्तस्य), दे४ कृतो तस्या**** -c) दे३ यद्येता हि, दे७
यदेतान हि, मुवे यद्येतानि (→यद्येतान हि), दे१ यद्येता न
जयेत्कश्चित्, दे४ यद्येता द्विजये विप्रो, दे५ यद्येता हि यतेहि प्रो
-d) दे१ तेषा (→तस्य), दे७ तेषा नास्ति पराभवा

४९ व१ ३ ॐ (द्र ३९ पा वि) -a) दे३ नमस्क्रि-
याश्च, ते१ नमस्काराश्च (→नमस्कार्याश्च) दे४****मश्च
-b) दे१० अयत्नेन (→आपन्नेन) -c) दे५ ० तुष्टा, दे९ ० तुष्ट्य,
दे१० ० तुष्ट (→० तुष्ट्य), दे३ ४ परितुष्ट्य (दे४ ० ष्या) क्रिया नित्य
-d) दे८ ९ विहिता, ते१ निहितास (→विहिता), दे५ मुवे
सावलौकिका (दे५ ० क), दे८ ९ सवलौकिक, दे१० सावभौमिका
(→सवलौकिका)

पुष्पिका—व१ ३ ॐ

पुराणनाम—दे१ ५ ८ ९ ११ इत्यादि वाराहपुराणे ससारचक्रे,
दे३ ४ इत्यादि श्रीवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे१० ते१ इत्यादि वाराह
पुराणे, मुवे इति श्रीवाराहपुराणे ससारचक्रे अध्यायनाम—दे१
ससारचक्रे कृतान्तकालमृत्युकिङ्करवर्णनोनामा 'याय', दे३ ४ ७ ते१
कृतातकालमृत्युकिङ्करवर्णनो(ते१ ० न)नाम, दे५ ५ ८ ९ ११ ससारचक्रे
कृतातकालमृत्युकिङ्करवर्णनो नाम, दे१० कालमृत्युकिङ्करवर्णन
ससारचक्रे, मुवे कृतान्तकालमृत्युकिङ्करवर्णन नाम अयःय
सख्या—दे१ ३ ४ ॐ दे२ ५ ७ ९ पञ्चमोऽध्याय, मुवे सप्तनवत्यधिक
शततमोऽध्याय ॥१९७॥, ते१ त्रयोदशोत्तरद्विशततमोऽध्याय

१९६

[व१- अ यायोऽय नास्ति]

अध्यायारम्भे अधिकम्—

दे४ वैशम्पायन उवाच, दे१० ५ उ०

१ -a) दे३-५ ८ ९ ११ वतमाने (→वतमान) -b) दे९
० पुराधिप, दे११ ० पुराधि * (→० पुराधिप) -c) दे५ ऋषक, मुवे
ऋषभ (→मतक) -d) दे१० ययौ (→ददौ)

२ -a) दे५ ५ ११ यथा (→याथा-), दे१ ३ ७ १०
पूजा (→पूजा) -b) दे१ ३ १० आर्षेण, दे४ ० षेणा, ते१ कार्ये या
(→कार्येण) -c) दे१ ३ ५ पाद्यमघ (दे५ ० थ), दे१० गळमध्ये (→
(→पाद्यमध्य) -d) दे३ ४ विवि०, दे१० देव० (→वेद०), दे८
कमण (→कमणा)

३ -a) दे१ ४, हृष्ट (दे१ ० ष्ट), दे१० दृष्टो (→हृष्टो)
-b) मुवे ह्यास्यता (→आस्यता), दे१ ३ ४ आस्यतामिति चा
(दे१ वा) सने, दे१० आस्यते विचरामहे -c) दे३ काचनि (→
काचने), दे३ ० सच्छिन्ने (→० सच्छिन्ने), दे१० काचनेशुकसच्छिन्ने
-d) ते१ ० पुण्यो (→० पुण्यो)

४ -a) दे३ ४ तस्य (दे४ ० स्या) चक्र (→तस्य वक्त्र),
दे१० तदा (→महा-) b) दे१ तस्य प्रपन्न भयानक, दे३ ४ तस्य पुन
(दे४ ० त्रे) भयानक -c) दे३ ४ मम तद्विप्रान्, दे१० मम*द्विप्रास
(→तस्य मा विप्रास्), दे१ षन् पतो मम तद्विषाद -d) दे१ यत
(→तत)

५ -b) दे२ ते१ ज्वल (दे२ ० ल्प) तश्च (→जल्पतश्च)
-c) दे१ वौ च (→चैव) -d) दे३ ४ यज्ञा ते (→जज्ञाते)

६ -a) दे१ ३ ४ १० तेन (→तस्य) -b) दे१ ३ ४ १०
भावितस्य च (दे१० ० स्यापि) वै द्विजा, दे७ भावितेन पुन पुन
-c) दे१ ३ ४ ७ ० मनसो (→० मानसो), दे३ जाता (→जातो)
-d) दे७ परम (→च पर), दे१ ३ ४ ययु (→गत)

तस्य प्रीतिकर सद्य सर्वदोषविनाशनम् ।
कामद च यशस्य च दैवतैश्चापि पूजितम् ॥७
कालवृद्धिकर स्तोत्र क्षिप्र तत्र उदीरयम् ।
येन पीतो महातेजा यम परमधार्मिक ॥८

ऋषिपुत्र उवाच ॥*

त्व धाता च विधाता च श्राद्धे चैव हि दृश्यसे ।
पितृणा परमो देवश्चतुष्पाद नमोऽस्तु ते ॥९
कालज्ञश्च कृतज्ञश्च सत्यवादी दृढव्रत ।
प्रेतनाथ महाभाग धर्मराज नमोऽस्तु ते ॥१०
कर्ता कारयिता चैव भूतभव्यभवत्प्रभो ।
पावको मोहनश्चैव सक्षेपो विस्तरस्तथा ।
दण्डपाणे विरूपाक्ष पाशहस्त नमोऽस्तु ते ॥११

६ श्लोकस्य b चरणात्पर दे५ ८ ९ अधिकम्—

पद्मपत्रनिभे च व जज्ञात मम सौहृदात् । (= ५cd)

७ -a) दे१ प्रीतित्य वय, दे१ ४ प्रीतिभवेत् (→प्रीतिकर)
-c) दे१ यशस्य च दे५ यशस्य च भवे यशोद च (→यशस्य च)
-d) दे२-४ ८ ते१ देवतैश्च (→दैवतैश्च)

८ -b) दे१ तस्य क्षिप्रमुदीरया, दे ५ ९ क्षिप्र तस्य
उदीरय (दे ०रित) दे४ क्षीप्र त*उदीरित, दे७ तत्र क्षिप्रमुदीरय,
दे१० क्षिप्रतमत्र उदीरित -c) दे४ नीतो (→प्रीतो), दे३ ४ ०तेजा
(→तेजा) -d) दे११ परमा (→परम-) दे१० ०धार्मिक
(→०धार्मिक)

* दे१ ४ ऋषिहवाच

९ -a) दे४ त्व धाता च (विधा च) विधाता च -b)
दे२ ४ १० ११ ते१ दृश्यते (→दृश्यसे) -c) दे५ प०यो (→परमो),
दे१ ३ ते१ देव (→देवश)

१० -a) दे१० कालज्ञ सत्यवादी च -b) दे३ मत्परश्च,
दे४ सत्यज्ञश्च, दे१० शुद्धवण- (→सत्यवादी) -c) दे४ ०भागे
(→०भाग)

११ -a) दे४ कार्ता, भुवे कम- (→कर्ता), दे५ कर्ता
कारयिता चव -b) दे१ -स्तत भव्यभवत्प्रभु, दे३ ४ भूतभव्या
(दे३**) भवत्प्रभो (दे ०भो) -c) दे१ पावको (→पावको)
-d) दे३ सक्षयो (→सक्षेपो) -e) दे८ ०पाणो (→०पाणे), ते१
दण्डपाणिविरूपश्च -f) दे१ ४ ०हस्ता (→०हस्त)

१२ दे७ ० -b) दे२ ते१ ०बीज-, दे८ ०जीव (→
०जीव-), दे१० महत् (→-हर)

आदित्यसदृशाकार सर्वजीवहर प्रभो ।
कृष्णवर्ण दुराधर्ष तैलरूप नमोऽस्तु ते ॥१२
मातण्डसदृशश्रीमान् मार्तण्डसमतेजसा ।
हव्यकव्यवहस्त्व हि प्रभविष्णो नमोऽस्तु ते ॥१३
पापहन्ता व्रती श्राद्धो नित्ययुक्तो महातपा ।
एकदग्धबहुदग्धभूत्वा काल मृत्यो नमोऽस्तु ते ॥१४
क्वचिद् दण्डो क्वचिन्मुण्डो क्वचित् कालो दुरासद ।
क्वचिद्बाल क्वचिद्वृद्ध क्वचिद्रौद्र नमोऽस्तु ते ॥१५
त्वया निराजितो लोक शासता धर्महेतुना ।
प्रत्यक्ष दृश्यते देव त्वद्विना न च सिध्यति ॥१६
देवाना परम दैव तपसा परम तप ।
जपाना परम जप्य त्वत्तश्चान्यो न दृश्यते ॥१७ वे १९८ १८

१३ -a) दे७ ते१ मार्तण्ड- (→मातण्ड-), दे५ ८-११ भुवे
-श्रामन (→-श्रीमान्) -b) दे७ ते१ मार्तण्ड- (→मातण्ड-),
दे३ ५ ८ ९ ११ -तेजसा, दे७ -तेजसे (→-तेजसा), दे१ कृशानु-
समकातिमन दे१० मातण्डसुत ते नम -c) दे१० सह (→
हव्य-) दे१ ४ ०सहस्त्व, दे२ ते१ ०वहस्त्व, दे७ ०वहस्त्वे (→०वहस्त्व)
-d) दे३ ४ ८ ९ प्रभविष्णु (→प्रभविष्णो)

१४ दे८ ० -a) दे१ ३ ५ ७ ९ ११ पाता, ते१ पाना (→
पाप-), दे७ हता (→-हस्ता), दे२ ते१ वती (→व्रती), दे२ श्राद्धो,
भुवे श्राद्धा ते१ श्राद्धे (→श्राद्धी), दे१० पापहता व्रवीच्छ्राद्ध -c)
दे१० एकदग्धबहुदग्ध -d) दे२ ४ १० काल (दे१० ०ल) मृत्यु
(→काल मृत्यो)

१५ -a) दे१ दण्डा (→दण्डो) -c) दे७ बाला (→
बाल), दे७ वृद्धा, दे८ ऋद्ध, दे१० रौद्र (→वृद्ध) -d) दे४
भुवे क्वचिद्रौद्रो, दे१० रौद्ररूप (→क्वचिद्रौद्र)

१६ -a) दे१ ३ ४ वै राजता (दे३ ०ता), दे१० व रजिता,
ते१ व राजितो (→विराजितो), दे१ ० ४ लोके, दे७ १० लोका,
(→लोक) -b) दे१ शासिता, दे३ १० सासिता, दे४ ५ ८ ९ ११
शासिता दे७ शासिता, भुवे शासितो (→शासता) -c) दे१ भुवे
ते१ प्रत्यक्ष्य (→प्रत्यक्ष) -d) भुवे त्वा विना (→त्वद्विना), दे७
न हि, दे११ *च (→न च)

१७ -a) दे५ ७-९ ११ भुवे देवाना परमो देवस् -b)
दे१ ३ ४ तपसाना पर तप -c) दे३ जपाना, दे१० जप्याना, दे११
जापाना (→जपाना), दे३ ५ ८ ९ ११ जाप्य (→जप्य) -d) दे८
त्वत्तश्च (→त्वत्तश्च), दे१ ३ ४ विद्यते (→दृश्यते)

वे १९८ १८ ऋषयो वा तथा कुद्धा हतबन्धुसुहृज्जना ।
पतिव्रतास्तु या नार्यो दु खितास्तपसि स्थिता ।
नत्वा शक्ता इह स्थानात् पातनाय कदाचन ॥१८
तस्मात्स्व सर्वदेवेषु एको धर्मभृता वर ।
कुतज्ञ सत्यवादी च सर्वभूतहिते रत ॥१९
वैशम्पायन उवाच ।*

एव श्रुत्वा स्तव दिव्यमृषिपुत्रस्य भारत ।
परितुष्टस्तदा धर्मो उद्दालकसुत प्रति ॥२०
यम उवाच ।*

परितुष्टोऽस्मि भद्र ते माधुर्येण तवानघ ।
याथातथ्येन वाक्येन ब्रूहि किं करवाणि ते ॥२१
वर वरय भद्र ते य वर काङ्क्षसे द्विज ।
शुभ वा श्रेयसा युक्त जीवित वाप्यनामयम् ॥२२
ऋषिपुत्र उवाच ।*

नेच्छाम्यह महाभाग मृत्यु वा जीवित प्रभो ।

१८ -a) दे४ ७ वा (→वा) -b) दे४ °सुहृज्जना, दे७ °स्वहृज्जना (→°सुहृज्जना) -c) दे१ तय, दे४ तु यो, दे७ तथा (→तु या) -d) दे७ दु खितास्तपसि स्थिता दे१० दु खितानुपव स्थिता -e) दे३-५ ८ ९ ११ मुवे न त्व, दे७ न तु (→नत्वा), दे३ ४ मित्ता, दे५ ८ ९ ११ मुवे शक्त (→शक्ता), दे७ स्थातु (→स्थानात्), दे१० न ता शक्ता रहस्थाना -f) दे३ ४ ७ ८ ते१ प(दे७ ८ ते१ या) तनाय (→पातनाय)

१९ -a) दे३ ४ °वेदेषु, दे७ °देवाना, दे१० °देवेश (→°देवेषु) -b) मुवे चको (→एको), दे४ °भता वर, दे१० °विदा वर (→°भता वर) -c) दे७ कुतज्ञश्च सत्यवादी -d) दे११ °भूते (→°भूत-)

* दे१ वैशा, दे१० वैश, दे११ वैशपायन उ०

२० -a) ते१ सुत (→स्तव), दे१० एव स्तुत्वा स्त व दिव्य -b) दे१० °पुत्रस्तु (→°पुत्रस्य), दे५ ७ ९ ११ मुवे ऋषि पुत्रेण भाषित -c) ते१ तथा (→तदा) -d) दे२ ४ उद्दालक, दे५ ८ ९ ११ औदालक-, मुवे ह्यौदालक- (→उद्दालक-)

* दे१ यम उवा०, दे१० यम उ०

२१ -b) दे१० तवानघा (→तवानघ) -c) दे७ यथा (→याथा-), दे१-४ १० ते१ याथातथ्यस्य वाक्यस्य

२२ -a) दे४ वर वरय भद्रे* -b) दे७ य य काङ्क्षसे द्विज -c) दे४ शुभ वा श्रेयशसा युक्ता -d) दे१ कल्प°, दे३ वा अ°, दे४ चात्त्व°, दे१० कम° (→वाप्य°)

* दे१ ऋषिः, दे२ ऋषि उवाच, दे ४ ऋषिस्वाच, दे१० पुत्र

यदि त्व वरदो राजन् सर्वभूतहिते रत ॥२३
द्रष्टुमिच्छाम्यह देव तव देश यथातथम् ।
पापाना च शुभाना च या गतिस्त्विह दृश्यते ।
सर्वं दर्शय मे राजन् यदि त्व वरदो मम ॥२४
चित्रगुप्त च ते राजन् कार्यार्थं तव चिन्तकम् ।
दर्शयस्व महाभाग सर्वलोकस्य चिन्तक ।
यथाकर्मविशेषाणा दर्शनार्थं करोति स ॥२५
एवमुक्तो महातेजा द्वारस्थ सद्विदेश ह ।
चित्रगुप्तसकाश तु नय विप्र सुयन्त्रितम् ॥२६
वक्तव्यश्च महाबाहुरस्मिन् विप्रे यथातथम् ।
प्राप्तकाल च युक्त च तत्सर्वं वक्तुमर्हसि ॥२७
ततोऽह त्वरित नीतस्तेन दूतेन दर्शित ।
प्राप्तश्च परया प्रीत्या चित्रगुप्तनिवेशनम् ॥२८
प्रत्युत्थितश्च मा दृष्ट्वा चिन्तयित्वा तु तत्त्वत ।
स्वागत मुनिशार्दूल यथेष्ट परिगम्यताम् ॥२९

२३ -a) दे५ °भाग, दे११ °भागा (→°भाग) -b) दे३ ४ जीवितु (→जीवित) दे१ मन्वृज्जावित प्रभो -d) मुवे रत (→त), दे१ कृपात्वे मम सुत्रन, दे३ ४ यदि त्व वरदो मम

२४ -a) दे५** (→देव) -b) दे२ ४ ९ ते१ तवा (दे९*) देश, दे५** देश (→तव देश), दे४-तथा, दे७ १० -तथा (→तथ) -e) दे७ सव- (→सव), ते१ सव सन्दश्ये राजन -f) दे१ प्रभो (→मम)

२५ ते१ b ○ -a) दे७ °गुप्तश्च (→°गुप्त च), दे३ ४ मे, दे५ ७-९ ११ मुवे त (→ते) -b) दे७ कार्यार्थं, दे१० कार्यार्थं (→कार्यार्थ), दे१० चिन्तका (→चिन्तकम्) -d) दे१ ८ चिन्तक दे१० चिन्तक (→चिन्तक) -e) दे१ °४ °विशेषेण, दे५ °विशेषाणो (→°विशेषाणा) -f) ते१ द** थ क* त*

२६ -a) दे१ °युक्तो (→°मुक्तो), दे३ ४ °तेजा (→°तेजा) -b) दे३ ४ द्वार (दे४ द्वार) सस्य विदेश ह -c) दे३ ४ °गुप्त (→°गुप्त-) -d) दे५ १० सुयन्त्रित (→सुयन्त्रित)

२७ -a) ते१ वक्तव्य च (→वक्तव्यश्च) -b) दे१ ३ अस्मि विप्र (→अस्मिन् विप्रे), दे७ यथायथा (→यथातथ), दे४ प्रतिविप्र यथातथा, दे१० अस्मि त्व ये यथा तथा -d) दे१ ४ १० ते१ कर्तुमर्हसि (→वक्तुमर्हसि)

२८ दे८ cd ○ -a) दे५ ७-११ ते१ त्वरितो (→त्वरित) -c) दे१० परम, ते१ पनया (→परया)

२९ दे८ ab ○ -a) दे१ ३ प्रत्य (दे३ °त्यु) पितश्च, दे४ मृत्युपितश्चा, दे५ प्रत्युत्थितश्च (→प्रत्युत्थितश्च) -c) दे७

एव सभाष्य मा वीर स्वान् भृत्यान् सदित्देश ह ।
कृताञ्जलिपुटान् सर्वान् घोररूपान् भयानकान् ॥३०॥

चित्रगुप्त उवाच ।*

भो भो शृणुत मे दूता मम चित्तानुवर्तका ।
भक्तिमन्तो दुराधर्षा नित्यं व्रतपरायणा ॥३१॥
अयं विप्रो यमादिष्टं प्रेतवासं गमिष्यति ।
अस्य रक्षा च गुप्तिश्च भवद्भिः क्रियतामिति ॥३२॥
नैव दुःखेन खेदः स्यान्न चोष्णं न च शीतलम् ।
बुभुक्षाऽपि तृषा वाऽपि एष आज्ञापयामि ह ॥३३॥
एव दत्तवरो विप्रो गुरुचित्तानुचिन्तकः ।
सर्वभूतदयावाश्च द्रव्यवाश्च स वै द्विज ॥३४॥

स्वागते मुनिश्रेष्ठ -d) दे५ यथेष्टे (→यथेष्ट)

३० -a) दे१ सभाष्य, दे४ सभाष्या, दे८ सभाष्य (→सभाष्य) -b) दे१ स्वभृत्यान् (→स्वान् भृत्यान्), दे९ सविवेश ह (→सदित्देश ह) -c) दे३ °पुटान् घोरान् दे१० °पुटा सर्वे (→°पुटान् सर्वान्) -d) दे१ द्वारे (→घोर-), दे१० घोररूपाभयानका अतः परं दे१ ३ अधिकम्—

एव सभाष्य मा वीर चित्रगुप्त उवाच ह । (= ३० ab)

॥३०॥ ५८ ०, दे४ चित्रगुप्त उवाच ह, दे१० चित्रगुप्त उ०

३१ -a) दे१ ते१ भो भो (→भो भो), दे४ शृणुता (→शृणुत), दे१ हताश, दे९ ४ दूताश (→दूता) -b) दे१ ३ ४ चित्रगुप्तानुवर्तका -c) दे५ भक्तिमन्तो (→भक्तिमन्तो) -d) दे१ ३ नित्यं (→नित्य), दे४ पारायणा, दे५ परायण (→परायणा)

३२ -a) दे३ यमादिष्ट, दे४ मया दष्टा, दे५ ७-११ मुवे यमादिष्ट (→यमादिष्ट) -b) दे५ प्रेतवास दे४ प्रत्यग्वास, दे५ ७ ९ ११ मुवे प्रेतावास (→प्रेतावास), दे७ गमिष्यति (→गमिष्यति) -c) दे९ रक्षाव- दे७ रक्षाश्च (→रक्षा च), ते१ अस्य रक्षावगुप्तश्च

३३ -a) दे३ ४ नैव दुःखानि देयानि -b) मुवे चोष्णेन (→चोष्णं न), दे५ ७ ९ ११ मुवे शीतल (→शीतल), दे१० न चोष्णं शीतलं तथा -c) मुवे बुभुक्षापि (→बुभुक्षापि), दे७ बुभुक्षामि तृषा चापि, दे१० बुभुक्षा च तृषा चापि -d) दे५ ७ ९ ११ मुवे व (-ह)

३४ -a) दे४ दत्तवर, दे८** करो, दे१० दत्त पर (→दत्तवरा) -b) दे१ ४ ७ त१ °चित्तानु°, दे१० °श्रुश्रव° (→°चित्तानु°) -c) दे४ °भूता (→°भूत-) -d) दे१ ३ ४ द्रव्य-

यथाकाममयं पश्येद् धर्मराजपुरोत्तमम् ।
एवमुक्त्वा महातेजा गच्छ गच्छेति चाब्रवीत् ॥३५॥

ऋषिपुत्र उवाच ।*

सदिष्टाश्च ततो दूताश्चित्रगुप्तेन धीमता ।
धावन्तस्त्वरमाणास्तु गृह्णन्तो घ्नन्ति चैव ह ॥३६॥
बन्धयन्ति महाकाया निर्दहन्ति महाबला ।
पाटयन्ति प्रहारैश्च ताडयन्ति पुनः पुनः ।
वेणुयष्टिप्रहारैश्च प्रहरन्ति ततोऽधिकं ॥३७॥
भग्ना भिन्ना विभिन्नाश्च तथा भिन्नशिरोधरा ।
रुदन्ति करुणं घोरं त्रातारं नाप्नुवन्ति ते ॥३८॥
नरकेऽपि तथा पूर्णं अगाधं तमसाऽऽवृते ।
केचिच्च तेषु पच्यन्ते दहन्ते पावकेऽध्वना ॥३९॥ वे १९८ ४२

मानश्च व द्विज, दे७ श्रद्धावाश्चैव स द्विज, दे१० ते१ द्रव्यवाश्चाप्यह (ते१ °श्च तले) द्विज

३५ -a) दे३ ४ पश्य ते१ पश्यन् (→पश्येद्) -c) दे८ १० उक्त्वा (→उक्त्वा) -d) दे३ ४ गच्छतु (→गच्छेति)

॥३५॥ दे१ ऋषिरु, दे९ ४ ऋषिरुवाच, दे१० पुत्र उ०

३६ -a) दे५ सदिष्टाश्च (→सदिष्टाश्च) -b) दे७ चित्रगुप्तेन धीमता -c) दे१० यावत्स (→धावन्तसः), दे३ ३ ४ ८ त्वरमाणश्च (दे८ °स्तु) (→त्वरमाणास्तु) -d) दे१ १० हि (→ह), दे५ ८ ९ ११ मुवे गृह्णन्तो घ्नन्ति एव च, दे७ नृत्यतस्तनतस्तथा

३७ दे७ ० -a) दे१-४ १० वचयन्ति (→बन्धयन्ति), दे१ °कार्या (→°काया) -c) दे१ पाटयति दे१० पारयति, ते१ पाटयन्ति (→पाटयति) -e) दे१ ३ वेणु दे१० वेणु- (→वेणु-), दे१ ३ यदि (→यष्टि) -f) दे१ ४ ततोऽधिका (दे४ °क) (→ततोऽधिक)

३८ -a) दे४ भग्नी भिन्ना दे१० भग्नाभिन्ना (→भग्ना भिन्ना), दे२ ते१ भग्ना भिन्नातिभिन्नाश्च -b) दे५ ८ ११ मुवे भग्न°, दे७ दान° (→भिन्न°) -c) दे१ ४ ८ करुणा (→करुण) -d) दे४***, दे५ त्राता त (→त्रातार), दे१ त्रातारं न नाप्नुवति, ते१ त्रातारे मा प्लवन्ति ते

३९ -a) दे३ ततो, ते१ तता (→तथा), दे१ ४ नरके पतिता (दे४ °तो) पूर्णं, दे१० नरकोपि तथा पूर्णं -b) दे१ आगाधं, दे१० आगच्छ, मुवे ह्यगाधं (→अगाधं) -c) दे१ तत्र, ते१ ते च (→तेषु), दे१ पच्यते, दे७ १० पश्यति, ते१ पश्येते (→पच्यन्ते) -d) दे२ ५ ७-९ ११ मुवे ते१ पावकेऽध्वना (दे७ °ने), दे३ ४ पावकेऽध्वना, दे१० पावकेऽध्वना (→पावकेऽध्वना)

वे १९/४० तैलपाके तथा केचित् केचित् क्षीरेण सर्पिषा ।
पतन्ति ते दुरात्मानस्तत्र तत्र स्वकर्मभि ।
यातनैर्विविधैर्घोरैर्दह्यमानास्ततस्तत ॥४०॥
केचिद् यन्त्रमुपारोप्य सपीडयन्ते तिला इव ।
तेषां सपीडयमानानां शोणितं स्रवते बहु ॥४१॥
ततो वैतरणी घोरा सभूता निम्नगा तथा ।
सफेनसलिलावर्त्ता दुस्तरा पापकर्मिणाम् ॥४२॥
अथान्ये शूल आरोप्य दूता पादेषु गृह्य वै ।
वैतरण्या सुघोराया प्रक्षिपन्ति सहस्रश ॥४३॥
नानुष्णे रुधिरे तत्र फेनमालासमाकुले ।
दशन्ति सर्पास्तास्तत्र प्राणिना तु सहस्रश ॥४४॥

४० -b) दे१ ११** (→केचित्), दे५ ८ ९ ११ मुवे
धारण, दे७ कारणे (→क्षीरेण) -c) दे४ तपति (→पतन्ति)
-d) दे५ ७ ९ ११ मुवे च कर्मभि (→स्वकर्मभि) -e) दे१ ४
घातनर दे३ यातनर, दे१० द्योतनर (→यातनर), दे५ ७ ९ ११ मवे
यातनाभिदह्यमाना -f) दे५ ७-९ ११ मुवे घोराभिश्च, दे१०
द्योयमानास (→दह्यमानास) दे४** (→ततस)

४१ -a) दे५ ०मुपारोप्य दे१० ०मुखे रोप्य (→०मुपा
रोप्य) -b) दे१ ४ स पीडयते, दे१० ते१ नि (ते१ नि) पीडयते
(→सपीडयन्ते) -d) दे३ १० स्रवते (→स्रवते)

४२ दे१ cd ० -a) दे१ वै भरण्या तु दे४ वै तरणी
(→वैतरणी), दे१ घोरा(या) (→घोरा) -b) दे९ स भूता
(→सभूता), दे४ निम्नगा, दे८ निम्नगा (→निम्नगा), दे१
प्रक्षिप्यते सहस्रश -c) दे२ ३ १० ते१ ०कलिला (→०सलिला), दे४
सफेनकलिलो वक्ता

४३ दे१ ० -a) दे८-११ अथाय (→अथान्ये), दे१०
शूल (→शूल), दे२ अथाय शूलमारोह्य, दे३ ४ अथान्यस्थूल
(दे४ ०स्थाल) मारोप्य, दे७ ते१ अथान्यच्छूलमारोप्य (ते१ ०ह्य)
-b) दे३-५ हता, दे१० हत- (→दूता), दे४ १० गृह्यते (→गृह्य
व) -c) दे१० तरणिण्या (→वैतरण्या), दे४ ७ स्व (दे४ तु) घोराया
(→सुघोराया) -d) दे२ ते१ प्रक्षिप्यन्ति, दे३ ४ १० प्रक्षिप्यन्ते
(→प्रक्षिपन्ति)

४४ -a) दे१ ३ ४ नानुष्टे, दे७ अत्युष्ण, दे१० तेष्युष्णे,
दे९ नानुष्णे, ते१*नुष्णे (→नानुष्णे), दे७ रुधिरे (→रुधिरे)
-b) दे५ ८-११ मुवे ०समाकुला (दे५ मुवे ०ला), दे७ ०समावता
(→०समाकुले) -c) दे३ दश*, दे४ दशतु, दे१० वसति (→दशति),
दे१ ३, ७ सर्पास्ता त(दे१ स) न, दे५ सर्पास्तास्तत्र, ते१ सर्पास्तास्तत्र

अनुत्तार्य तदा तस्या उच्छ्रिता विकृतावशा ।
आवर्त्ता ऊर्मयश्चैव उत्तिष्ठन्ति सहस्रश ॥४५॥
तत्र शुष्यन्ति ते पापा सर्वदोषसमन्विता ।
मज्जन्तश्च प्लवन्तश्च त्रातार नाप्नुवन्ति ते ॥४६॥
अथान्ये बहवस्तत्र बहुभिश्चापि दूतकै ।
कूटशाल्मलिमारोप्य लोहकण्टकसवृताम् ।
असिशक्तिप्रहारैश्च ताडयन्ति पुन पुन ॥४७॥
तत्र शाखासु घोरासु मया दृष्टा सहस्रश ।
कूष्माण्डा यातुधानाश्च लम्बमाना भयानका ॥४८॥
अतिक्रम्य च ते स्कन्धास्तीक्ष्णकण्टकसङ्कुलान् ।
वेदनात्तास्ति वेगेन शीघ्र शाखा उपारुहन् ॥४९॥

(→सर्पास्तास्तत्र) -d) दे१ ५ ७ ११ मुवे प्राणिनास्तु (दे१ ०सु)
सहस्रश

४५ -a) दे१ अनुत्तार्य, दे५ ८ ९ अनुत्ताय, दे१० ते१
अनुत्तीय (दे१० ०यि) (→अनुत्ताय), दे१ ३ ४ ते१ तदा तस्या, दे१०
तदस्यासु (→तदा तस्या) -b) दे१ विहृतावशा, दे३ ४ विहृता
यश (दे४ स) दे५ ८ ९ ११ विकृतावशा (→विकृतावशा) -c) दे१
आदत्ता जम्म ० दे२ ८ १० ते१ आव (दे८ ०वा) त ऊर्म ०, दे४
आवृता ऊर्म ०, मुवे आवर्तादूर्म ० (→आवर्ता ऊर्म ०) -d) दे१ हो
त्तिष्ठन्ति, मुवे ह्युत्तिष्ठति (→उत्तिष्ठति)

४६ -a) दे ० तत, दे४ तेन (→तत्र), दे३ ४ तुष्यति, दे५
शुष्यति, ते१ शिष्यन्ति (→शुष्यन्ति), दे१० पाप्मान (→ते पापा)
-c) दे१० मज्जति च (→मज्जन्तश्च), दे१****, दे४ प्लवतश्च,
दे५ प्लवतश्च (→प्लवतश्च) -d) दे१ त्राता* (→त्रातार)

४७ -a) दे१ अथान्ये (→अथान्ये) -b) दे७ चाप्यदूषकै
(→चापि दूतकै) -d) दे५ ९ लोह (→लोह-), दे१ ०सवता,
दे२ ९ ते१ ०सवृता (→०सवृता) -e) दे१ अमि ०, दे११ अशि ०
(→असि ०) -f) ते१ तारयन्ति (→ताडयन्ति)

४८ -a) दे७ तत्र शाखास्वघोरासु -b) दे७ ८ ते१
दष्टा (→दष्टा) -c) दे१ ०धान्यश्च (→०धानाश्च)

४९ -a) दे१० न (→च), दे४ रक्ते, दे५ ८ ९ ११ स्क-
धास, दे१० स्कधा (→स्कन्धास) -b) दे५ तीक्ष्णा, दे८ तीक्ष्णा,
दे९ तीक्ष्ण, ते१ तीक्ष्ण (→तीक्ष्ण-), दे३ ४ ०कटक (→०कटक-),
दे२ ५ ८ ९ ११ -सकुला दे४ आकुलान (→सङ्कुलान) -c)
दे१ ३ ते१ वेदनात्तासु (ते१ तु) वेगेन -d) दे१ तत (→शीघ्र),
दे३ ४ शीघ्र शाखा उपारुहन्, दे५ ८ ९ ११ शीघ्र शाखानुपारुहन्
(दे११ ०हन्), ते१ शीघ्र शाखानुषा(?)रुहन्

तत्र ते निहता घोरा राक्षसा पिशिताशना ।
 आरूढगात्रा निघ्नन्ति नि शङ्क तमसावृतम् ।
 सक्रामन्तश्च खादन्ति शाखाया कपिवद् भृशम् ॥५०॥
 यथा च कुक्कुट खादेत् कश्चिन्म्लेच्छो निराकृति ।
 तथा कटकटाशब्दस्तस्मिन् वृक्षे मया श्रुत ॥५१॥
 पक्वमात्रफल यद्वन्नर खादेद् यथा वने ।
 एव ते मुखत कृत्वा महावक्त्रा दुरासदा ॥५२॥
 चूषयित्वा तु ते सर्वास्तेषा तस्मिन्नगोत्तमे ।
 विसृजन्ति क्षिति यावदस्थिभूतान्नरास्तथा ॥५३॥
 ततो जवेन सयुक्ता वनस्थाश्चूषिता पुन ।

आविष्टानि च कर्माणि पुन शीघ्रमकामयन् ॥५४॥
 अधस्तात् तु पुनस्तत्र पच्यन्ते पापकर्मिण ।
 पापेषु बहुसंख्येषु दारुणेषु सुदु खिता ॥५५॥
 विधान याहि चैवेति वदन्त परुष वच ।
 यमद्वता निरामर्षा सूदयन्ति पुन पुन ॥५६॥
 पाषाणवर्षे केचित्तु पासुवर्षे च विद्रुता ।
 प्रविशन्ति नगच्छाया ततस्ते प्रज्वलन्ति तु ॥५७॥
 द्रवन्ति च पुनस्तत्र दूतैश्चापि दृढ हता ।
 भुवनेषु च घोरेषु पच्यन्ते ते दृढाग्निना ॥५८॥
 वारिपूर्ण तत कुम्भ शीतल च जल पुन ।

वे १९८ ६३

५० -a) दे१ ३ १० निहिता (→निहता) -c) दे२ ते१
 आरूढा गात्रा निघ्नन्ते, मुवे घन्ति आरूढगात्राणि -d) दे१-४ १०
 ते१ नि शङ्क (→नि शङ्क), दे१ नि शङ्क तत्र मसावृत -e)
 दे२-५ ७-९ ११ ते१ सक्राम (दे३ ४ °म)श्च सु- (→सक्रामतश्च)
 -f) दे१ ३ ५ ८ ९ ११ मुवे शाखाया, दे४ शाखाया, दे७ शाखाया
 (→शाखाया), दे३ ४ कपितद भृश, दे१० कपिराद्वग- (→कपिवद् भृश)

५१ -a) दे१ कुक्कुट-, दे३ ७ कुक्कुट, दे४ कुक्कुट (→
 कुक्कुट), दे३ ४ खादन (→खादेत्) -b) ते१ नेच्छा (→म्लेच्छो),
 दे१ ४ मुव निराकृत (→निराकृति) -d) दे४ महाश्रुत
 (दे४ °ते) (→मया श्रुत)

५२ -a) दे१ पक्वमात्रफल यद्वत्, दे१० पक्व मया फल
 यत्र -b) दे१ नर छाषे यथा वने, दे३ नर श्वो(?)षे यथावदन्,
 दे४ नरश्चोष्यो यथावदन्, दे७ नर स्वादेन खादते, दे१० नरयूथ-
 यथानने, ते१ स्तेन*धेयथा वने -c) दे१ ८ ११ एव (→एव), दे१०
 एव चेह मुख कृत्वा -d) दे३ °वक्त्रा (→°वक्त्रा), दे३ ५ °सदा
 (→°सदा)

५३ -a) दे१ ४ पूजयित्वा, दे७ दोषयित्वा, दे१० भक्ष
 यित्वा, ते१ भूषयित्वा (→चूषयित्वा), दे५ ७-९ ११ मुवे तान
 (→ते), दे३ ४ ते१ सर्वे, दे५ सर्वाप् (→सर्वास), दे१० भक्षयित्वा
 तु सर्वास्तास -b) दे१ स्वेषा, दे५ ८ ते*, दे९ ११ मुवे ते च
 (→तेषा), दे१० सर्वे (→तस्मिन्) -c) दे३ ४ विभू(दे४ °भ)
 जन्ति (→विसृजन्ति), दे४ ८ क्षिति, ते१ क्षिती (→क्षिति) -d)
 दे२ ते१ अक्षि°, मुवे आस्थि° (→अस्थि°), दे१ अद्रिभूता
 नरास्तथा, दे३ ४ दरिद्रभूता नरास्तथा

५४ -a) दे१-४ ते१ जीवेन, दे१० जीव न (→जवेन)
 -b) दे३ तनस्था, दे४ ७ वनस्था (→वनस्थाश्), दे१ चूषिका,

दे३ श्रूषिका, दे४ भूषिका, दे५ ९ चषिता, दे७ श्रोषिता, ते१ च
 पिता (→चूषिता), दे१० विवस्त्रा भूषिता पुन -c) दे४ आवि
 ष्टानीव कर्माणि -d) दे५ ८ ९ ११ ते१ अकामयत (→अकामयन्),
 दे१ पुन शीघ्र यमयोमये, दे४ ४ १० पुन शीघ्रमयोमये(दे१०°या हते)

५५ -a) दे३ ४ ८ ९ अधस्ताच्च (दे३ ९ तु), दे१० ते१
 अध(दे१० °य)स्तत्र (→अधस्तात्तु) दे१ अधस्ताकृद्युनस्त* -b)
 दे५ पचते, मुवे पश्यन्त (→पच्यन्ते), दे४ ५ °कर्मिणा (→
 °कर्मिण) -c) दे५ -९ ११ मुव बहुसंख्येषु पापेषु

५६ -a) दे२ ७ ९ ते१ पाहि (→याहि), दे१ वै चति (→
 चवेति), मुवे भो देव पाहि मुञ्चेति -b) दे२ १० ते१ वदन्त (→
 वदन्त) दे३ ८ १० ११ मुवे पुरुष, दे५ परुषे, दे७ परम (→परुष),
 दे१ रव (→वच) -d) दे१ ३ ४ तुदयन्ति(दे१ °त) (→सूदयन्ति)

५७ -a) दे१ °वर्णे, दे४ °वर्णे, दे५ °वर्षे (→°वर्षे)
 -b) दे५ ७ १० पाशु-, ते१ *षा-(?) (→पाशु-), दे५ ९ -वर्षेश्च,
 दे७ -वर्षेषु (→-वर्षेश्च), दे१ पाशु वर्षेण वेजिता, दे४ ४ पाशुवर्णेन
 देवते -c) दे७ नगच्छाया, दे१० न गच्छेया (→नगच्छाया) -d) दे१ १०
 प्रज्वलन्ति च (दे१*), दे११ प्रज्वल** (→प्रज्वलन्ति तु)

५८ दे७ ० -a) दे५ द्रवति (→द्रवन्ति) -b) दे१ ४
 हृतिश्चापि, दे३ दूतिश्चापि दे१० दूता वापि ते१ भूतैश्चापि (→
 दूतैश्चापि), दे१ २ ते१ ददाहता, दे३ ४ दृढायुधा (दे३ °ता), दे१०
 दृढव्रता (→दृढ हता) -c) दे१ ३ ४ सर्वेषु (→घोरेषु) -d)
 दे१ पच्य भव, दे३ ४ १० पच्यतेषु (दे१० च) (→पच्यन्ते ते)

५९ दे७ ab ० -b) दे१ ३ ४ तु (→च), दे१ ३ ४
 बहु (→पुन) -c) दे७ चव (→चेति) -d) दे१ ३ ४ वचन न
 (दे४ तु), दे२ ते१ व्रवते ते, दे५ ८ ९ व्रवते न, दे७ ११ व्रवते न,

वे १९८ ६३ दीयता दीयता चेति ब्रुवते न प्रसोदथ ।
तत पानीयरूपेण जल तप्त तु दीयते ॥५९॥
तेन दग्धाश्च आर्ताश्च क्रोशयन्त परस्परम् ।
आलिङ्ग्यालिङ्ग्यदु खार्ता केचित्तत्रपतन्तिवै ॥६०॥
तथान्ये क्षुधितास्तत्र हाहाभूता अचेतस ।
अन्नाना सुसमृष्टाना भक्षाणा च सुगन्धिनाम् ॥६१॥
पश्यन्ति राशीस्तत्रस्थान् सुगन्धान् पर्वतोपमान् ।
दधिक्षीररसाश्चैव कृशरान् पायसास्तथा ॥६२॥
मधुमाधवपूर्णानि सुरामैरेयकस्य च ।
माध्वीकस्य च पानस्य सीधोजातिरसस्य च ॥६३॥

दे१० ब्रुवन्नेव (→ब्रुवते न), दे१ ३ ४ प्रभाषित, दे२ ११ ते१ प्रसी
दथ (ते१ °त) (→प्रसीदथ) -e) दे१० पानीय (→पानीय-),
दे१ तत *जीवरूपेण -f) दे१० जल- (→जल), दे४ तसे (→तस),
दे१० न (→तु), दे१ जल उदीत तु दीयते

६० -a) दे१० येन (→तेन), दे१० अर्वाश्च (→आर्ताश्च),
दे१ ३ ४ तेन दग्धा (दे१ °ग्धा, दे४ °ग्ध) क्षुधात्त (दे१ °र्वा) च
-b) दे१ विक्रोशत, दे५ ७ ९ ११ मुवे क्रोशत (दे१ °ता) च, ते१
क्रोशयन्त (→क्रोशय त) -c) दे३-५ ८ १० दु खार्ता (→दु खार्ता)
-d) दे४ ते१ यतन्ति (→पतन्ति), दे१ हि, दे४* (→वै)

६१ -b) दे१ हाहा भूता विचेतस, दे२ ५ ८-११ मुवे ते१ हा
(दे५ ८*) हा भूतमचेतस (दे५ °सा, दे८ °स) -c) दे५ सुसम-
ष्टाना, दे७ च स्वमिष्टाना, दे११ मुवे च सुमि (दे११ °मृ) ष्टाना
(→सुसमष्टाना), दे१ अनभाना च मष्टाना दे३ ४ अनताना च
मृष्टाना, दे१० अन्नानास्ते समृष्टाना -d) दे१ लक्ष्याणा, दे५ ७ १०
मुवे भक्ष्याणा (→भक्षाणा), दे१ मुगविना, दे४ सुग*ना, दे५ ७ ९ ११
मुवे विशेषत (→सुगन्धिना)

६२ -a) दे२ ते१ राशीसूत्रस्थान, दे३ ४ राशीस्तत्रस्था,
दे५ ७ ९ ११ मुवे राशि तत्रस्था, दे१० रक्षित न स्या (→राशीस्तत्र
स्थान्) -b) दे२ ५ ८ ९ ११ मुवे सुगन्धा, दे३ ४ १० सुगन्धा, दे७
स्वगन्धा (→सुगन्धान्), दे१ ० ४ पर्वतोपमा, दे५ ८ ९ पर्वतोत्तमा,
दे७ १० ११ मुवे पर्वतोपमा (दे१० °म) (→पर्वतोपमान) -c)
दे१ °क्षार- (→°क्षीर-), दे३ ४ ७-रसाश्चैव (→-रसाश्चैव) -d)
दे१ कृशारा, दे४ ७ १० कृशरान् (→कृशरान्), दे५ ७-९ ११ मुवे
पाय(दे८*)स तथा (→पायसास्तथा)

६३ -a) दे१ °मात्रध (न), ते१ °मास च (→°माधव-)
-b) दे३ ४ तु (→च), दे१ सुरामैरेयकस्य तु -c) दे१ ५ ७-११ ते१ तु
(→च), दे३ माध्वीकस्य तुषानस्य, दे४ माध्वीकस्य तृषानस्य -d)

पानानि चैव दिव्यानि शीतलानि सुगन्धि च ।
गोरसस्य च पानानि भाजनानि सहस्रश ।
तपोर्जितानि दिव्यानि तिष्ठन्ति सुकृतात्मनाम् ॥६४॥
माल्यानि धूपगन्धानि नानारससमायुता ।
मनोहराश्च कान्ताश्च भूमिस्थाश्च सहस्रश ॥६५॥
भोजनेषु च सर्वेषु स्त्रिय कान्ता मनोहरा ।
गृहीतकुम्भमणिका सर्वाभरणभूषिता ॥६६॥
फलानि कुण्डहस्ताश्च पात्रीहस्तास्तथापरा ।
सुमन पाद्यहस्ताश्च अदीना परमाङ्गना ।
अन्नदानरताश्चापि भोजयन्ति सहस्रश ॥६७॥

दे२ ५ मुवे सीधोजा (दे२ °ज्जा) ती°, दे७ शीधौ जाति°, दे८ ९ ११
सीधो जाति°, दे१० माध्वीर्याति° (→सीधोजाति°), दे३ ४ वा (→
च), दे१ साधोज्जाति**स्य वा, ते१ साधोजातिरसस्य च

६४ दे४ ef ○ -a) दे३ यानादि, दे४ पानादि (→
पानानि) -ab) दे१ पानानिव सुगन्धानि शातानिरमवति च, मुवे
पानानि दिव्यानि सुगन्धीनि वै शीतलानि च -c) दे१ ४ तु
(→च), दे७ पीयानि दे८ पा*नि, दे११ पापानि (→पानानि)
-d) दे५ ८ ९ ११ मुवे च नित्यश (→सहस्रश), दे७ पूणानि
भाजनानि च, दे१० भोजनानि सहस्रश -f) दे५ ८ ९ शीतलानि
सुगन्धि च

६५ दे४ ○ -a) दे१ ३ च सुगन्धा (दे३ °वी) नि,
दे५ ८ ९ ११ मुवे धूप (दे५ °य) गन्धाश्च, दे७ पूगगन्धाश्च, दे१०
धूपदीपानि (→धूपगन्धानि) -b) दे१० °रत्न° (→°रस°), दे७
°युतान (→°युता), दे१ नानावणयुतानि च -c) दे१० गन्धाश्च
(→का ताश्च), दे१ मनोहराणि कान्तानि -d) दे१ भूमिस्थ च,
दे२ भूमिस्थ च, दे३ १० ते१ भूमिस्थ च, दे७ भूमिस्थाश्च, मुवे
भूमिस्थाश्च (→भूमिस्थाश्च)

६६ -b) दे१० अयस (→स्त्रिय), दे१ मनोरमा (→
मनोहरा) -c) दे१० °माणिक्या, ते१ °माणिक्यास (→°माणिका)

६७ दे७ bc ○ -a) दे४ कलाप-, दे७ पलादि
दे१० फालादि (→फलानि), दे७ °हस्ताच्च (→°हस्ताश्च) -b)
दे१ १० पात्रा, दे५ ८ पात्रा, दे९ मुवे ते१ पात्र- (→पात्री-), दे२-४ १०
ते१ तथापरे (→तथापरा) -c) दे१ पापहस्ताश्च, दे९ पाद्यहस्ता-
श्च (→पाद्यहस्ताश्च), दे२ ४ १० ते१ पाद्या सुमनहस्ताश्च -d)
दे१ हादाभा, दे३ अदीना (→अदीना) -e) दे२ रताश्चापि,
दे५ ८ ९ ११ मुवे रताश्चैव (→रताश्चापि)

नूपुरोऽज्ज्वलपादाश्च तिष्ठन्ति च मनोहरा ।
उपस्थाप्य महायोग्यमन्न कालेन योषित ॥६८
ब्रुवन्ति सर्वास्ते चैव तस्यान्नस्य च दक्षिणा ।
निघ्नन्तस्तान् हसन्तश्च दूता निष्ठुरवादिन ॥६९
भो भो कृतघ्ना लुब्धाश्च परदारभिमर्शका ।
पापा शठा नि कृतिका सवदानविर्वाजिता ॥७०
परापवादनिरता पापबद्धकथानका ।
निर्लज्जा गूहकादेया याचितु मनसा हिता ॥७१
सुलभानि न दत्तानि विभवे मति लौकिकम् ।
पानीयमथ काष्ठानि यद्यन्न सुखमागतम् ।

६८ दे० ab ○ -a) दे० ५ ८ न पुरो (→नूपुरो),
दे० २ पादाश्च (→पादाश्च), दे० १ १ ४ त्रिपुरोज्ज्वलपादा(दे० ६)
श्च -c) ते० उपस्थाप्य(→उपस्थाप्य), दे० एतास्तत्र मया दृष्टा -d)
दे० ५ ८ ११ अन्न- दे० ९ अन्न (→अन्न) दे० ७-९ ११ मुवे काले
(दे० ११ से) च (→कालेन), दे० योषिता (→योषित) दे० १०
अप्रकाले उपोषित

६९ -a) दे० १ ३ ४ वदन्ति (→ब्रुवन्ति), दे० सर्वास्ताश,
दे० ५ ८ ९ सर्वास्ताश, दे० ११ मुवे सर्वास्ताश (→सर्वास्ते), दे० १०
ब्रुवन्तिमिति सर्वास्ते -b) दे० ३-५ ७ ९ ११ मुवे तस्या तस्य, दे० १०
चैव यस्य (→तस्यान्नस्य), दे० ५ ८ १० दक्षिणा (→दक्षिणा) -c)
दे० ७ निघ्नन्तस्ता, दे० ४ निघ्नन्तस्तान्, दे० निघ्न तस्मान्, दे० १०
मुवे ते० निघ्नन्तश्च (→निघ्नन्तस्तान्) -d) दे० ५ हुता, दे० २
हुता, ते० हुता (→दूता)

७० -a) दे० भो भो कृतघ्नानुच्चाश्च -b) दे० ५ ८ ९ ११
ते० मषका, दे० मषका (→मषका) -c) दे० पापावृता,
दे० पापादृता, दे० पापाच्छटा, दे० १० मुवे पापाशया (दे० १० वा)
(→पापा शठा), दे० पापावता नै कृतिका

७१ दे० ab ○ -b) दे० ७-९ ११ मुवे पापैर, दे० ५
पापा (→पाप-) -c) दे० १० निलज्जा, दे० १ ४ निजला, दे० ५
निवृज्जा, दे० न लज्जा (→निलज्जा), दे० ३ ५ ७ १० मुवे ते०
गूहका, दे० गूहका (→गूहका), दे० देयान, दे० रेयाद (→देया)
-d) दे० १० याचितु, ते० पालितु (→याचितु), दे० १० हित (→हिता)

७२ -a) दे० २ ते० सुलभ्यानि, दे० स्वलभ्यानि (→सुल
भानि), दे० च दत्तानि, दे० तदत्तानि, दे० च दानि, दे० न द-
त्तानि, दे० १० तदत्तानि (→न दत्तानि) -b) दे० चैव दे० विभवे*

तेन वध्या भवन्तो व यातनाभिरनेकश ॥७२
कर्मणा च क्षयो जात ससारे यदि पच्यथ ।
विमुक्ता इह लोकात् तु जनिष्यथ सुदुर्गता ॥७३
कुलेषु सुदरिद्रेषु सजाता पापकर्मिण ।
पापैरनुगता घोरैरानुष लोकमाश्रिता ॥७४
वृत्तस्था भुञ्जते हीमाश्चातुर्वर्णा न सशय ।
तत सत्यरता क्षान्ता दयावन्त सुधार्मिका ॥७५
इह विश्रम्यते धीरा किञ्चित्काल सहानुगा ।
गच्छन्ति परम स्थान पृथिव्या वा महाकुले ॥७६

वे १९८ ८२

(→विभवे), दे० मुवे लौकिके (→लौकिक) -c) दे० ५ ८ ९ पानी
यमपि काष्ठानि -d) दे० १ १ ४ ब्रह्म न दे० यदन्न (→यद्यन्न),
दे० मुख (→मुख), ते० यदन्न सुखमुत्तम -e) दे० १० येन (→तेन),
दे० वद्धा (→वध्या) -f) दे० १० योनजाभिरनेकश

७२ -a) दे० ५ भयो (→क्षयो), दे० ३ ते० कमण्यप(दे०
३ च)क्षयो जात, दे० १० कमण्याद्य (दे० १० णा स) क्षयो जात
-b) दे० पयत, दे० पश्यथ, दे० ९ पच्यन्, दे० १० मुवे पच्यते
(→पच्यथ) -c) दे० विमुक्ता इह, मुवे विमुक्ताश्चेह (→विमुक्ता
इह), दे० ३ ४ लोकास्तु, दे० ५ ८ लोका तु (→लोकास्तु), दे० इह
लोकाद विमुक्तास्तु -d) दे० ७ गत (→गता), दे० १० जनयिष्यथ
मुहुगता

७४ -a) दे० १० कालेषु (→कुलेषु) -b) दे० सजाता,
दे० सजात (→सज्जाता), दे० ५ कर्मिणा (→कर्मिण)

७५ -a) दे० २ ते० वक्षस्या, दे० ३ ४ वत्तस्था, दे० ९ वृत्तस्था
(→वृत्तस्था), दे० हीमा, दे० ५ ८ हीमाश्च, दे० हासाश्च, दे० १०
हीना, मुवे हेमाश्च, ते० हेमाश्च (→हीमाश्च), दे० वत्तस्वा युजते
हीमाश्च -b) दे० ते० चातुर्वर्ण्य(ते० णि)न सशय, दे० ७-९ ११
मुवे चा(दे० च)तुर्वर्ण्य(दे० णि)न्विशेषत -c) दे० ५ ८ ९ ११ मुवे
रता शान्ता, दे० रताच्छाता (→रता क्षान्ता) -d) दे०
दयाव तश्च धार्मिका

७६ -a) दे० २ ते० मुवे विश्रम्यते, दे० ५ ८ ९ ११ विश्रम्यते(→
विश्रम्यते), दे० २-४ १० ते० धीरा (→धीरा), दे० हविषा श्रम्यते
धीरा -d) ते० च (→वा), दे० ५ ८ ९ ११ मुवे ते० महत्कुले
(→महाकुले)

वे १९८८३ बहुसुन्दरनारीके समृद्धे सुसमाहिते । अजायन्त तथा क्षान्ता प्राप्स्यन्ति परमा गतिम् ॥७७

॥ इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे पणवत्यधिकशततमोऽध्यायः ॥१९६॥

१९७

ऋषिपुत्र उवाच ।*

तस्मिन् क्षितितल सर्वमायसं कण्टकैश्चितम् ।
प्रभवन्ति पुन केचिद्विषम तमसाऽऽश्रितम् ॥१॥
अथान्ये छिन्नपादास्तु छिन्नपाणिशिरोधरा ।
पापाचारास्तथादेशात् अपसर्पत माचिरम् ॥२॥
ये तु धमरता दान्ता वपुष्मन्तो यथा गृहे ।
परियान्ति क्षिति सर्वे पात्यन्ते पापकारिण ॥३॥

याचमाना स्थिता नित्य सुशीतस्तोयभोजनैः ।
स्त्रिय श्रीरूपसङ्काशा सुकुमारा सुभोजना ॥४॥
कृत्वा पूजा परा तत्र प्रतीक्षन्ते पर जनम् ।
अग्नितप्ते सुघोरे च निक्षिप्यन्ते शिलातले ॥५॥
आलोके च प्रदृश्यन्ते वृक्षाश्च भुवनानि च ।
आयान्ति दह्यमानेषु पृष्ठपादोदरेषु च ॥६॥

७७ द७ ० -a) दे३ ५ ८-१० ते१ ० सु दरि० (→ ० सुन्दर०)
-b) दे१ पुसद्धे*समाहिते दे५ ८ ९ १० मुवे समृद्धेसु (दे५ ९
० षु) समाहित (दे११ मुवे ० ता) -c) दे५ ८ अजायतस
(→अजायन्त) -d) दे३ ४ प्राप्स्यति (→प्राप्स्यन्ति), दे१ प्राप्नु-
वति परा गति, दे५ माक्ष्यति परमा मति

पुष्पिका—

पुराणनाम—दे१ २ ते१ इत्यादि वाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे,
दे३ ४ इत्यादि श्रीवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे५ ८ ११ इति श्रीव(दे५ ८
वा)राहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे७ इत्यादि वाराहपुराणे, दे९ इति
श्रीवा० भगवच्छास्त्रे मुवे इति श्रीवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे
अध्यायनाम—दे१ ससारचक्रे यातना स्वरूपवर्णन, दे२ ५ ७-११
ते१ ससारचक्रे (दे७ नासिकेतुससारचक्रे) यातनाना (दे७ ७-११ ते१*)
स्वरूपवर्णन (दे५ ५ ८ ९ ११ ० ना) नाम, दे३ ४ ससारचक्रे यमयातना
स्वरूपवर्णन, मुवे ससारचक्रयातनाना स्वरूपवर्णन नाम अध्याय-
सख्या—दे१-५ ९-११ ०, दे७ षष्ठोऽध्याय, दे८ ११०११॥, मुवे
अष्टनवत्यधिकशततमोऽध्याय ॥ १९८ ॥, ते१ चतुदशोत्तरद्विशत-
तमोऽध्याय

१९७

[दे६ अध्यायोऽयं नास्ति, ब१ अध्यायारम्भात् १५ श्लोक
पयन्त नास्ति, ब२ अध्यायारम्भात् १६ a.b यावत् नास्ति]

* दे१ १० ऋषिपुत्र उ०

१ -a) दे४ ० तले (→ ० तल) -b) दे१० आस्ते कटकनि
श्चितम् -c) दे१ प्रव्यवन्ति, दे३ प्रव्यवति, दे४ प्रच्युवति, दे१०
प्रधावति (→प्रभवन्ति) -d) दे१ तत्समाविभ, दे२ तमसाविन,

दे३ ४ त समाचित, दे७ तमसावितम, दे१० तमसाचित, दे११ तम-
साचित, ते१ तमसावितम (→तमसाश्रितम्)

२ -a) दे१० ० धर्माणि (→ ० पादास्तु) -d) दे२ ५ ८ ९
मुवे ते१ उपसपत, दे१० उपसायत (→अपसपत)

३ -a) दे२ १० येतु (→ये तु), दे२ ते१ दीना, दे७ धाता
(→दान्ता), दे१० ये तु धमदयाताव -b) दे७ पुष्प ते च, ते१
पुष्प तोय (→वपुष्मन्तो), दे१ ३ ४ १० गृह (→गृहे) -c) दे१
येरियान्ति, दे२ ५ ७-९ ११ मुवे परिपान्ति (→परियान्ति), दे४
क्षित मव, दे५ ८ ते१ क्षिति सर्वे (→क्षिति सर्वे) -d) दे१ या
त्वेते, दे३ ४ यात्वेते, दे१० ते१ यात्यन्ते (→पात्यन्ते), दे५ ० कारिणा
(→ ० कारिण)

४ -a) दे१ ३ ४ तथा (→स्थिता) -b) दे४ ० भाजनै
(→ ० भोजनै), दे१ सुशीतस्तोयभाजने, दे७ स्वक्षेत्रणगृहि वा
-c) दे१ ३ ता, दे४ तु (→श्री-), दे१ -सपन्ना (→-सकाशा)
-d) ते१ सुकुमारा सुशोभना

५ दे७ ab ०, दे१० cd ० -a) दे१ कृत्वा त्वजा,
दे८ ९ कृत्वा पूजा (→कृत्वा पूजा) -b) ते१ प्रतीक्ष्यते (→प्रती
क्षन्ते), दे१० वनानि च (→पर जनम्) -c) दे७ ताड्यमाना
कषाघातै -d) दे७ क्षिप्यन्ते च शिलातले

६ दे१० ab ० -a) दे१ ३ ४ अलोके, दे५ ८ आलोकि
(→आलोके), दे७ तु (→च), दे५ मुवे प्रदृश्यन्ते (→प्रदृश्यन्ते)
-b) दे७ भवनानि (→भुवनानि) -d) दे३ ० पादौ (→ ० पादौ-),
दे२ मृष्टपादौ वरेषु च, ते१ उष्णपादौ वनेषु च

तत्र गत्वा तु ते दूता प्रविशन्ति सुदारुणा ।
 विलश्यन्ति बहवस्तत्र त्रातार नाप्नुवन्ति ते ॥७
 अथान्ये तु श्वभिर्घोरैरापादतलमस्तकम् ।
 भक्ष्यमाणा रुदन्तश्च क्रोशन्ति तु पुन पुन ॥८
 अथान्ये तु महारूपा महादष्टा भयानका ।
 सूचीमुख कृता पापा क्षुधितास्तृषितास्तथा ॥९
 अन्नानि दीयमानानि भक्ष्याणि विविधानि च ।
 भोज्यानि लेह्यचोष्याणि यैर्निषिद्ध दुरात्मभि ॥१०
 असौ सारमयी नारी वल्लितप्ता सुदारुणा ।
 आलिङ्गति नर तत्र धावन्त चानुधावन्ति ॥११
 धावन्त चानुधावन्ती इद वचनमब्रवीत् ।
 अह ते भगिनी पाप अह भार्या सुतस्य ते ।

७ -a) २७ च (→तु) -c) २१ विलश्यते (→
 विलश्यति)

८ -a) दे१ ८ ते१ तुश्चभिर दे३ ४ तुष्यभिर दे५ ९
 तश्चभिर, दे१० रुश्चभिर (→तुश्चभिर) -c) दे१ भक्ष्यमाणा दे३
 भक्ष्यमाणा, दे४ भक्ष्यमाणा, दे५ ८ ९ भक्ष्यमाणा (→भक्ष्यमाणा),
 ते१ सुदन्ताश्च (→रुदन्तश्च) -d) दे१ ४ १० क्रोशति च, दे३
 क्रोशतिश्च, दे५ ९ ११ मुवे क्रोशन्तश्च (→क्रोशति च)

९ -a) दे३ ४ ० रूपा (→०रूपा), दे७ अथान्ये च महा-
 दूता, दे११ अ (घ) था ये तु**** -c) दे१ सूचीमुखी, दे ४
 सूचीमुख- दे७ सूचीमुख-, दे१० सूचिमुख- (→सूचीमुख), दे१
 कृता पापा दे३ ४ कृता पापा, दे७ कृत पापा ते१ महापापा
 (→कृता पापा) -d) दे७ तृषिता क्षुधितास्तथा

१० -a) दे७ अन्नादि (→अन्नानि) -b) दे४ भक्ष्याणि
 (→भक्ष्याणि) -c) दे५ लेह्ये (→लेह्य-) दे७ -चोष्याणि, दे१०
 -चोष्याणि (→-चोष्याणि) -d) दे१ वै निषिद्धा निपापितै

११ -a) मुवे अय (→असौ), दे१ सारवता नारी दे३ ४
 सारमयीरीणा दे१० सारमयी नारी (→सारमयी नारी) -b)
 दे५ ९ ० तप्रा, दे१० ० तप्ता (→० तप्ता), दे२ ते१ सुचारुणा, दे७ स्व-
 दारुणा, दे१० ११ सुदारुणा (→सुदारुणा) -c) दे२ ८ ९ ११
 आलिङ्गती (दे१ ० ता), दे३ आलिङ्गती दे४ आलिङ्गति (→आलि
 ङ्गति), दे७ आलिङ्गतीतर तत्र दे१० आलिङ्गयति च नरा -d)
 दे३ धावति (→धावन्त), दे७ धावत च न धावति, दे१० धावति
 च रुदति च

१२ -a) दे१० यावतश्च (→धावन्त), दे४ १० ० धावति,
 दे५ ९ ० धावतो (→० धावती) -b) मुवे त्विद (→इद) -d)

मातृष्वसा ते दुर्बुद्धे मातुलानी पितृष्वसा ॥१२
 अह हि गुरुभार्या ते भ्रातृभार्या त्वह तव ।
 मित्रभार्या त्वह मूढ राजभार्या त्वह शृणु ॥१३
 श्रोत्रियाणा द्विजातीना जायास्ता धर्षितास्त्वया ।
 मोक्षसे न हि पाप त्व रसगतलगतोऽपि वा ॥१४
 किं प्रधावसि निर्लज्ज व्यसनैश्चोपपादितै ।
 वधिष्येऽह ध्रुव पाप यथा कर्म त्वया कृतम् ॥१५
 एव वै घोषयन्ती च श्रावयन्ति पुन पुन ।
 अभिद्रवन्ति त पाप घोररूपा भयानका ॥१६
 जातीना च सहस्रेषु जात जात तथा स्त्रिय ।
 अनुपीड्य दुरात्मान धर्षयन्ति सुदारुणम् ॥१७ वे १९९ १७

मुवे ह्यह (→अह) -e) दे१० दुर्बुद्धे (→दुर्बुद्धे) -f) दे३ ४ ते१
 मातुलानी (→मातुलानी)

१३ दे१-४ ९ पस्तकेष्वेव cd अस्ति -a) दे५ ७-९ ११
 गुरुभार्या भानभार्या मुवे गुरुभार्या मित्रभार्या -b) दे१ चते (→
 तव) दे५ ९ ११ मित्रभार्या नृपस्य च, मुवे भानभार्या नृपस्य च,
 ते१ भ्रातृभार्याह्यह** -d) दे४ गुरोर (→राज-)

१४ -a) दे२ ५ ८-११ ते१ द्विजाना तु, दे७ द्विजाना च
 (→द्विजातीना) -b) दे७ भार्याया, दे१० या भार्या, मुवे जाया
 वै (→जायास्ता) दे३ जायाधस्वर्षिता त्वया, दे४ जाया दुधर्षिता
 स्त्वया -c) दे१ मुवे मोक्षसे (→मोक्षसे), दे१ पायस्व, दे३ ४
 पापस्त्व (दे४ ० त्रा), दे५ ८ ११ मुवे पापात्त्व (→पाप त्व), दे७
 भोक्ष्यसे तद्धि पाप त्व -d) दे५ ८ ९ ११ मुवे ० गतो यथा (→
 ० गतोऽपि वा)

१५ -a) दे१० प्रयाचसि (→प्रधावसि) -b) दे२
 ० पादिता दे५ ७ ९ ११ मुवे ते१ ० पादित (→० पादितै) -c) दे१
 वधिष्येह दे४ वधिष्योह, मुवे हनिष्येऽह (→वधिष्येऽह), दे४ पापा,
 दे७ पाप (→पाप)

१६ दे७ ० -a) ब१ दे५ ८ ९ मुवे बोधयन्ती ह (ब१ च)
 दे३ पोषयती च, दे१० पोषयत च (→बोधयन्ती च) -b) दे१
 श्रोत्रयती, दे५-४ ते१ श्रावयन्ती (→श्रावयन्ति) -c) ब१
 अभिद्रवति त पाप ब२ ३ अभिद्रव्य च त पाप, दे२ अभिद्रवाति*
 पाप ते१ अभिद्रवति पाप ते -d) दे१ ४ ८ ९ भयानका (→
 भयानका)

१७ ब२ ३ दे७ ab ० -a) ब१ यतीना, दे४ जाताना,
 दे५ ८ ९ ११ ज्ञातीना, मुवे ज्ञानिना (→जातीना) -b) ब१ यात
 यात, दे१० जातन च, ते१ जान्तजान्त (→जात जात) -c) दे७

वे १९९ १८ वृषलीबहुलैर्दु खे कि क्रन्दसि पुन पुन ।
 कि क्रन्दसि सुदुर्बुद्धे परिष्वक्त स्वय मया ॥१८
 दशधा त्व मया पाप नीयमान पुन पुन ।
 अञ्जलि वाऽपि कुर्वाणो याचमानो न लज्जसे ॥१९
 न मोक्षसे मया पाप कुतो गच्छसि मूढ वै ।
 यत्र यत्र प्रयासि त्वमिति गत्वा यमालये ।
 तत्र तत्रैव पाप त्वा न त्यक्षे पारदारिकम् ॥२०
 लोह्यष्टिप्रहारैश्च ताडयन्त पुन पुन ।
 गोपाला इव दण्डेन कालयन्तो मुहुमुहु ॥२१
 व्याघ्रसिंहसृगालैश्च तथा गर्दभराक्षसै ।
 भक्षयन्ते श्वापदैरन्यै श्वानकाकैस्तथाऽपरे ॥२२

जातास्तथ स्त्रियस्तत्र -d) दे१ ४ धषयती, ते१ वधयति (→
 धषयति), दे४ ५ सुदारुणा (→सुदारुणम्)

१८ ब२ ३ ab ○ -a) दे३ ४ ७ वृषलैर दे५ वृषलो
 (→वृषली-), दे१० दुष्ट (→दुष्टं) ब१ वृषली बहुभिदुष्ट -d)
 दे० ते१ सम (→स्वय), ब१ परिक्षत स्वय मया ब० ३ परिधि
 प्यात्मन (ब३ °मान) पुन पुन

१९ ब३ ab ○ -a) दे१ ३ ४ १० यथा (→मया),
 ब१ २ वत्स धा य यथा पाप (ब२ °प) -b) दे५ ८ ९ नीयमान
 दे१० नीयमान (→नीयमान) -c) ब१ २ दे३ ४ ते१ चापि (→
 वाऽपि), ब३ *** अपि कुर्वाणो -d) ब३ याचमाना (→याचमानो),
 दे३ लज्जते (→लज्जसे)

२० -a) दे१ मोक्षया स, दे२ ५ ७ मुवे ते१ मोक्षयसे (→
 मोक्षसे), दे१० त्व मे (→मया) -b) ब२ दे१ ३ ४ कथ (→
 कुतो), दे७ मूढवत (→मूढ वै) -c) दे१ ३ ४ यत्रापयासि (→यत्र
 प्रयासि) -d) ब२ मालालये, ब३ यमालय (→यमालये) -e)
 दे१ पाप त्व (→पाप त्वा) -f) दे१ ४ त्यक्षेत, दे३ त्यक्षेत,
 दे५ ८ १० ११ मुवे त्यक्षे (→त्यक्षे), दे१ °दारिका दे३ °दारका,
 दे४ °दारक (→°दारिकम्), ब२ ३ न त्यक्षे पापकारिणा (ब० °ण),
 ते१ स त्यक्षे पारदारिकम्

२१ ब३ cd ○ -a) ब२ °यष्टि, दे५ °यष्टि (→°यष्टि-),
 ब१-३ तु (→च) -b) दे५ ८ ९ ११ मुवे ताडयन्ति (→ताडयन्त),
 ब० मुहुमुहु (→पुन पुन) -c) दे३ ४ १० गोपाल (→गोपाला)
 -d) ब१ २ ताडयन्तो, दे४ कालकतो (→कालयन्तो)

२२ ब३ ○ -b) ते१ तदा (→तथा), दे१ ३ ४ रासभ°
 (→गदभ°) -c) दे१ भक्षन्ते, दे५ भक्षय त (→भक्षयन्ते), ब१
 भक्षयन्त स्वपदैरन्यै, ब२ भक्षय तै स्वपादश्च -d) ब१ श्वने,
 दे१ ५ ७ ११ मुवे श्वमि (→श्वान-), दे३ ४ °काष्ठैस् (→
 °काक्ष)

असितालवन तत्र धूमज्वालासमाकुलम् ।
 दावाग्निसदृशाकार प्रदीप्त सर्वतोऽर्चिषा ॥२३
 तत्र क्षिप्तास्तत पापा यमदूतै सुदारुणै ।
 दह्यमाना सुतप्ताश्च सश्रयन्ते द्रुमान् पुन ।
 असिपत्रे ततो वृक्षाश्छिन्दन्ति बहुशो नरान् ॥२४
 तत्र छिन्नाश्च दग्धाश्च हन्यमानाश्च सर्वश ।
 विघृष्टा विकृताश्चैव दह्यमाना नदन्ति ते ॥२५
 असितालवनद्वारि ये तिष्ठन्ति महाबला ।
 पापकर्मसमायुक्तास्तज्जयन्ति सुदारुणा ॥२६
 भो भो पापसमाचारा धर्मसेतुविनाशका ।
 अतो निमित्त पापिष्ठा यातनाभि सहस्रश ॥२७

२३ ब३ ab ○ -a) दे१ ३ ४ १० अस्ति (→असि-)
 -b) दे३ धूम (→धूम-) -c) दे५ °कारा, दे८ °काश (→
 °कार) -d) ब१ २ सवतोर्चिष, ब३ सवतोर्चिषा, दे३ सवतो-
 र्चिषा (→सवतोर्चिषा)

२४ -a) दे१ क्षिप्ता दे३ क्षिप्त्वा दे४ ५ ७-९ ११ मुवे
 क्षिप्त्वा (→क्षिप्त्वा) ब१ दे५ ७ ९ ११ मुवे पाप, दे४ पापा (→
 पापा) -b) दे१० येमहूतै सुदारुणै -c) दे१ दह्यमाना
 सुदीप्ताश्च दे१० मुवे दह्यमानान (दे१० °ना) सुतप्ताश्च -d)
 ब३ *** काकैस्तथापरे, दे१ क्रदन्ति करुण पुरा, दे३ ४ सश्रते च
 दमत्पुन, दे५ ८ ९ सश्रयतो द्रुमान्पुन -e) दे२ मवे °पत्रैस्
 (→°पत्रे) -f) ब२ नरा, दे३ ४ शिरान (→नरान)

२५ -a) दे१० ये दग्धा (→दग्धाश्च) -c) दे विघृष्टा,
 दे४ विदृष्टा, दे९ विसृष्टा, दे१० विघव्य (→विघृष्टा), ब३ विकृता
 श्चैव दे१ विकृताकारा (→विकृताश्चैव) -d) दे२ ते१ दग्°
 (→दह्य°), ब१-३ दहन्ति ते (ब३ वै) दे४ ८ नदति ते (→नदन्ति ते)

२६ -a) ब२ २ असिपत्र-, ते१ अशीतोल् (→असि-
 ताल-), ब३ -वनत्वय, दे२-४ १० ते१-वनद्वारे (→-वनद्वारि)
 -b) ब३ तिष्ठन्ति च (→ये तिष्ठन्ति) दे५ ७ ९ ११ मुवे महारथा
 (→महाबला) -c) मुवे °युक्तास् (→°युक्तास्) -d) दे२ १०
 ते१ तपयन्ति (→तज्जयन्ति), ब१ सुदारुणै, दे१ सुदारणी, दे५ ९
 सुदारुणा (→सुदारुणा)

२६ श्लोकात्पर दे१ ३ ४ अधिकम्—

भीमरूपा महादष्टा प्राणिना प्राणहारका ।

२७ -a) ब१-३ लोभ- (ब२ °भा, ब३ °भात) (→भो
 भो) -b) ब१ धमत्वे तु (→धमसेतु-), ब१ ३ -विनाशना (→
 -विनाशका) -c) दे१० अह (→अतो)

अनुभूयेह तत्सर्वं मानुष्य यदि यास्यथ ।
कुलेषु सुदरिद्राणा गर्भवासेन पीडिता ।
भोगैश्च पीडिता नित्य उत्पत्स्यथ सुदुर्गता ॥२८
अग्निज्वालानिभास्तत्र अग्निस्पर्शा महारवा ।
पक्षिणश्चायसैस्तुण्डैर्व्याघ्राश्चैव सुदारुणा ॥२९
तत्र घोरा बहुविधा क्रव्यादा श्वापदास्तथा ।
खादन्ति रुषितास्तत्र बहवो हिंसकान् नरान् ॥३०
ऋक्षद्वीपिसमाकीर्णं बहुकीटपिपीलिके ।
असितालवने विप्रा बहुदुःखसमाकुले ॥३१
तत्र क्षिप्ता मया दृष्टा यमदूतैर्महाबलैः ।
असिपत्रसुभग्राङ्गा शूललग्नास्तथाऽपरे ॥३२

२८ -a) ब२ ३ अनुभूयेत दे१० अनुभय च, ते१ अनुभूयेय
(→अनुभूयेह) -b) दे१० मानुष्य (→मानुष्य), दे ४ यास्यत
(→यास्यथ) ब१ मानुष्यश्च यदिच्छथ, ब२ मानुष्यञ्चैव जायते,
ब३ मानुष्यश्चापि जायते -d) दे१ पीडित, ते१ वजित (→
पीडिता) -e) ब१ ३ रोगैश्च (→भोगैश्च) -f) दे१ ३ ४ उपल-
प्स्यथ दुर्गता

२९ दे१ ab ० ब cd ० -b) दे१ ४ ते१ महा
रता दे१० महारते (→महारवा) -c) दे१ ५ ८ पक्षिणाश्च (→
पक्षिणाश) दे१ पक्षिणाश्च लेहुतुडश्च -d) दे३ ४ ९ व्याघ्रैश्च (→
व्याघ्राश्च), ब१ दे१-४ सुदारुणै (→सुदारुणा), दे१ अग्नि-
ज्वाला****

३० दे१ a ० -b) ब२ दे३ क्रव्यादाश्चापदा (ब२ ०द)
स्तथा, मुवे क्रव्यादा श्वापदास्तथा -c) ब२ धावन्ति (→
खादन्ति), ब१- पुरुषाश्च (→रुषिताश्च) -d) ब१ हिंसका नरा,
ब२ सिंहका नरा, ब३ हिंसका मृगा, दे३ ४ ७ ११ मुवे हिंसका
नरान् (→हिंसकान्नरान्), दे५ ८ ९ अग्निस्पर्शा महारवा

३१ -a) ब१ ऋक्षद्वीपे, ब२ ऋक्षद्वीपि, ब३ ऋक्षे द्वीप-
दे१ ऋक्षद्वीपि, दे३ ऋष्य द्वीप- दे४ ऋष्या द्वीप- दे७ वृष्यद्वीप-
दे१० ऋषि द्वीपि (→ऋक्षद्वीपि-), ब३*, कीर्णं दे१ ४ ५-समाकीर्णं,
दे१०-समाकीर्ण (→-समाकीर्ण) -c) ब२ ०पत्र (→०ताल),
दे१ ०वन (→०वने), ब१ विप्रा दे४ विप्रा (→विप्रा) -d)
दे१ ४ ०कुला (→०कुले)

३२ -a) दे१ ३ तत्राक्षिता, दे५ ८ ९ तत्र क्षिप्त्वा (→तत्र
क्षिप्त्वा) -c) ब२ ३ असिपत्रे दे८ ११ असिपत्र- (→असिपत्र-)
-d) ब१-३ भग्नस्य (→०लग्नास्य), दे१० तथा कटकहपरे

तथाऽपरो महादेशो नानारूपो भयानक ।
पुष्करिण्यश्च वाप्यश्च ह्रदा नद्यस्तथैव च ।
तडागानि च कूपाश्च रुधिरस्य सहस्रश ॥३३
पूतिमासकृमीणा च अमेध्यस्य तथैव च ।
अन्यानि च मया तत्र दृष्टानि मुनिसत्तमा ॥३४
तत्र क्लिश्यन्ति ते पापास्तस्मिन् मध्ये सहस्रश ।
जिघ्रन्तश्च तथा गन्ध मज्जन्तश्च सहस्रश ॥३५
अस्थिपाषाणवर्षाश्च रुधिरस्य बलाहका ।
अश्मवर्षं च ते घोरा पातयन्ति सहस्रश ॥३६
धावता प्लवता चैव हा हतोऽस्मीति भाषिणाम् ।
प्राहताना पुन शब्दो वध्यता च सुदारुण ।
क्रन्दता करुणोन्मिथ दिशोऽपूर्यन्त सर्वश ॥३७

वे १९९ ४०

३३ -a) ब२ म* देका दे३ महादेशा, दे४ महादोषा,
दे७ महादेशो (→महादेशो), ब१ ३ तथापरेपि मशका -b) ब१ ३
दे४ १० नानारूप (दे४ १० ०पा) भयानका -d) दे५ ७ १० नद्याश्च
(→नद्यश्च) -e) दे१ ३ ४ तडागाश्च, ते१ तडागानि च (→तडा
गानि च) ब१ कूपानि (→कूपाश्च) -f) दे१ ३ ४ रुधिरस्य
(→रुधिरस्य)

३३ श्लोकान्तर ब१ अधिकम्—
धावता प्लवता चैव हा हतोऽस्मीति भाषिणाम् (= ३७ab)
३४ ब१ दे१० ०, ब२ ३ cd ० -b) ब२ रक्तस्यापि
तथैव च -d) दे१ दश्यते (→दृष्टानि)

३५ ब१ ०, ब दे१ ४ cd ०
३५ श्लोकान्तर दे५ ८ ९ अधिकम्—
धावता प्लवता चैव हा हतोऽस्मीति भाषिणा । (= ३७ab)
३५ श्लोकस्य b चरणात्परे दे५ ३४ सख्याक श्लोक पुन-
रावृत्त

३६ ब१ ० -a) ब२ दे१ ८ अस्ति (→अस्थि-),
मुवे ०वर्षाणि (→०वर्षाश्च) -c) ब२ भस्म (→अश्म), दे१
०वर्षेण, दे ४ ०वर्षे च, दे१ ०वषय, मुवे ०वर्षाणि (→०वष च)
-d) ब पातय*****

३७ ब१ दे५ ८ ९ ab ०, दे१ cd ० -b) ते१
हतोऽस्मीति (→हतोऽस्मीति), ब१ भाषता दे३ भाषणा (→
भाषिणाम्) -c) ब२ ३ दे१ ते१ प्रहताना, दे३ ४ प्रहता च (→
प्राहताना) -d) ते१ बद्धते (→वध्यता), ब३ दे५ सुदारुणा, दे१ ३
सुदुर्गता (→सुदारुणा), दे४ वध्यता चैव मुहुमुहु -f) ब१ २
दिशा पूव सहस्रश, ब३ दिशा सवसहस्रश, दे१ दिशोपूर्यन्त तेन
ह, दे१ १० दिशोपूर्यन्त (दे१० न) सर्वश

वे १९९४०

क्वचिद् बद्ध क्वचिद् रुद्ध क्वचिद् विद्ध सुदारुणै ।

क्वचिच्छूले तथा दिद्ध उद्धृष्टश्च क्वचित् तथा ॥३८॥

हा हा भयानकोन्मिश्र शब्दोऽश्रूयत दारुण ।

अपश्य पुनरन्यत्र यत्स्मृत्वा चोद्विजेन्नर ॥३९॥

॥ इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे सप्तनवत्यधिकशततमोऽध्याय ॥१९७॥

१९८

ऋषिपुत्र उवाच ।*

तप्त चैव महातप्त महारौरवरौरवौ ।

सप्ततालश्च नरको नरक कालसूत्रक ॥१॥

अन्धकारश्च नरको अन्धकारपरस्तथा ।

अष्टावेते तु नरका पच्यन्ते यत्र पापिन ॥२॥

प्रथमे प्रथम विद्याद् द्वितीये द्विगुण तथा ।

३८ दे१ cd ○ -a) ब२ क्रुद्ध, दे४ घृष्ट, ते१ वद्ध (→रुद्ध), ब३**** क्वचित् क्रुद्ध -b) ब१ २ क्रुद्ध (→विद्ध), दे१ १०**** सुदारुणै -c) ब१ क्वचिच्छूले तथा विग्न दे१ ३ क्वचिद् गले (दे१ °लो) तथा वद्ध, दे२ मुवे क्वचित्स्थूयन्तथा वद्ध, दे२ ८ ९ ११ ते१ क्वचिच्छूले तथा वद्ध -d) ब० १ दृन्द्वापि क्वचित्स्था, दे१ उत्तष्टस्व तथाकवित

३९ -a) ब३ हा हा भयानकोन्मिश्र -b) ब१ दे२ दारुणा, दे२ दारुणा (→दारुण), ब२ ३ शब्दस्तत्रैव दारुण (ब३ °ण), दे१ शब्दोऽश्रूयत दारुण, दे१० शब्द श्रूयत दारुण -c) ब० अपश्यत दे४ अपश्येन, दे२ ८ ९ ११ ते१ अपश्यन (→अपश्य), ब० अपश्यत**** -d) ब१ ३ यत्स्मृत्वा पुनरुद्विजे (ब३ °जेत), दे१ ३ ४ यस्माद्वाचोद्विजेन्नर, दे१ श्रुत्वा चवोद्विजे नर पुष्पिका—

पुराणनाम—ब१-३ ते१ इत्यादि वराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे१ २ ५ ७ ९ ११ इत्यादि वाराहपुराणे दे३ मुवे इति श्रीवाराह पुराणे भगवच्छास्त्रे दे४ इत्यादि वाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे१० इत्यादि वाराहपुराणे अध्यायनाम—ब१ ३ दे१ २ ५ ७-९ ११ मुवे ते१ ससारचक्र (मुवे *****)यातनास्वरूपवणनो(दे१ ७ मुवे ते१ °न) नाम, दे३ ४ १० ससारचक्र (दे३ १०*****) यातनास्वरूपवणन अध्यायसख्या—ब१ २ दे१ ५ ९-११ ○, ब३ ॥४२॥, दे१ सप्तमोऽध्याय, दे२ १०२॥, मुवे नवनवत्यधिकशततमोऽध्याय ॥१९९॥, ते१ पञ्चदशोत्तरद्विशततमोऽध्याय

१९८

[ब३ दे६ अयमध्यायो नास्ति]

॥ ब१ ऋषिस्वाच, दे१ १० ऋषिपुत्र उ०, दे२ ऋषि उवाच, दे१ नासिकेतुस्वाच

तृतीये त्रिगुण विद्यान्वचतुर्थे तु चतुर्गुणम् ॥३॥

पञ्चमे तु गुणा पञ्च षष्ठ षड्गुणमुच्यते ।

सप्तमे तु गुणा सप्त अष्टमेऽष्टविधा गुणा ॥४॥

अहोरात्रेण चाध्वान प्रेता गच्छन्ति तत्पुरम् ।

दु खिताना ततो दु ख दु खाद दु खतर तत ॥५॥

दु खमेवात्र हि सुख दु खैर्दु ख विवर्ध्यते ।

१ दे१ १४ १d-२a ○ -a) दे४ महा** दे१ महत्तम (→महातम) -b) दे४** (→महा-) दे१ °रौरवे दे३ °रौरवै दे१० °रौरव (→°रौरवौ) -c) ब२ °कालश्च (→°ता लश्च) दे१ सप्तमबालुकाश्चैव

२ दे१ ३४ a ○ (द्व १ पा वि) -a) ब२ महान्ध कारश्च नरको -b) ब१ अन्धकारस्तथापरे ब२ दे१ ३४ १० ह्यन्धकार(दे१ ३४ °रो)परस्तथा दे१ वीचीश्च नरकोत्तम, मुवे अन्धकारवरस्तथा -c) दे१ नरक (→नरका) -d) ब२ पच्यते (→पच्यन्ते) दे१ येपु (→यत्र)

३ दे१ १३ ३c-४b ○ -a) दे१ ७ विद्यात(→विद्याद) -b) दे४ ८ द्विगुणा (→द्विगुण), दे११ द्वितीये***** -c) दे२ त्रिगुणा (→त्रिगुण), दे२ ४ विद्यात, दे१० चव (→विद्यात) -d) ब२ च (→तु)

४ दे१ ११ ab ○ (द्व ३ पा वि) -a) ब२ च (→तु) -b) ब२ दे१ मवे ते१ षष्ठे (→षष्ठ), दे१ ३ ४ षष्ठ षड्गुणमुच्यते -c) दे११****गुण सप्त -d) ब१ २ अष्टमेष्ट (ब२ °स्तु) गुणास्तथा, दे१ ३ ४ अष्टमे तु गुणा विधा, ते१ अष्टमेष्ट निधा गुणा

५ -b) ब१ २ दे२ ८ ९ ११ त पुर दे१० त पर (→तत्पु-रम्), दे१ ३ ४ प्रेतो गच्छन्ति तत्पर -c) दे२ रिकिताना (→दु खिताना), ब२ दु खिता यान्ति दु ख व

६ ब२ ab ○, ते१ d ○ -a) दे१ परम, मुवे न सुख (→हि सुख), दे३ दु खघ्नेरात्रि हि सुख, दे४ दु खात्परव हि सुख, दे१० दु खतप्तेन हि सुख -b) ब१ न बुध्यते, दे१ विनाश्यते, दे३ ४ विनश्यते, दे२ ८ ११ वि(दे११ हि)वध्यते, दे१० निवध्यते

उपायस्तत्र नैवास्ति येन स्वल्पं सुखं भवेत् ॥६
मुच्यते च मृतस्तत्र मारकास्तत्र दुर्लभा ।
शब्दे स्पश तथा रूपे रसे गन्धे तु पञ्चमे ॥७
न सुखं तस्य तत्रास्ति किञ्चिदेवात्र विद्यते ।
शारीरैर्मनसैश्चैव दुर्खैर्दुःखान्तगामिभिः ॥८
आयसं कण्टकैस्तीक्ष्णैस्तप्तैस्तप्तावृता मही ।
अन्तरिक्षं खगानीकैरग्निजिह्वैः समावृतम् ॥९
अतीव च बुभुक्षात्र पिपासा चाप्यतीव हि ।
उष्णमत्युष्णमेवात्र शीतलं चातिशीतलम् ॥१०
पातुकामस्य पानीयं राक्षसैर्नीयते सरः ।
हससारससकीर्णं पद्मोत्पलविभूषितम् ॥११
पातुकामश्च पानीयं सहसा तत्र धावति ।

(→विविध्यते), दे७ सुखं क्वापि न दृश्यते, दे९***दुःखदिवध्यते, दे१ दुःखदुःखनिबध्यते -c) दे१ सा शय्या (→उपायस), दे१ ४ वै नास्ति (→नैवास्ति) -d) ब१ दुःख, दे१-४ शुभ (→सुख), दे७ वसेत (→भवेत्)

७ ते१ d ○ -a) दे७ १० मुच्यते (→मुच्यते), ब२ न मृतस, दे१ ५ मृतकस, दे७ १० च मृतास (→च मृतस) -b) दे४ दुर्लभा (→दुर्लभा) -c) ब१ २ दे३ ४ ते१ शब्द- (→शब्दे) -d) दे३ ४ रस- (→रसे), दे१ ५ ८ ९ च (→तु)

८ -a) ते१*** (→न सुख), दे३ ५ ७-९ ११ मुवे ते१ तत्र (→तस्य), दे३ ४ पश्यामि, दे५ ७-९ ११ मुवे ते१ तस्यास्ति, दे१० तस्यापि (→तत्रास्ति) -b) दे१ किञ्चिदेव न विद्यते -c) ब१ पश्चैर, ब२ परै* (→शारीरैर), दे५ ९ मनं (→मानं)

९ -a) दे१ आयायो कण्टकैस्तीक्ष्णस -b) दे१० तप्ता-वालुं, ते१ सप्तस्सप्तां (→तप्तस्तप्तां) -c) ब१ दे३ खगानीकैर, दे२ ४ ७ ते१ खगानीकैर (→खगानीकर) -d) दे१ ३ ४ समाश्रित (→समावृतम्)

१० -a) ब२ क्षुभुक्षेत्रे, दे२ बुभुक्षात्र (→बुभुक्षात्र) -c) दे१० °तामेव (→°मेवात्र), दे२ते१ उल्लमत्फलमेवात्र -d) दे३ चापि°, दे७ चाभि° (→चाति°)

११ -a) दे५ ९ १० मुवे °कामश्च (→°कामस्य) -b) ब१ दीयते, दे१ ३ ४ नाप्यते (→नीयते), ब१ २ रज, दे१ २ ५ ८-११ रस, दे३ ४ रह, दे७ करात (→सर) -c) दे५ °सकीर्ण (→°सकीर्ण) -d) ब१ °भूषित (→°भूषितम्)

१२ ब२ cd ○ -a) दे१ ३ ४ ७ °कामस्य (→°काम-श्च) -b) दे१० सहस्र (→सहसा), दे३ ४ तस्य (→तत्र), दे४ धावति, दे१० जीवति (→धावति) -c) दे१० स प्राप्त (→सलिल), ब१ प्रेयते, दे१ ते१ प्रेक्ष्यते, दे३ प्रेष्यते, दे४ प्रेष्याते, दे७

सलिलं प्रेक्षते चैव तत्र तप्ततरं तथा ।
ततः पक्वानि मासानि राक्षसैः परिनीयते ॥१२
क्षारोदकेऽपि च तथा क्षिप्यतेऽत्र महाह्रदे ।
तत्र चैव ह्रदे नैका मत्स्या खादन्ति सर्वशः ॥१३
ततः कालावसाने तु कथञ्चित् प्रपलायिनः ॥
किञ्चिदन्तरमागम्य वेदनार्ता पतन्ति हि ।
यातनार्थं पुनस्तत्र मासं चैवोपजायते ॥१४
शिरस्येवोपविष्टस्य प्रस्थितस्य प्रधावतः ।
तस्यात्तायामवस्थाया दुःखं भवति दारुणम् ॥१५
करीषणार्तस्तत्रैव कुम्भीपाकं सुदारुणम् ।
पद्मपत्राकृतिस्तस्य पेशी तत्र शरीरजाम् ॥१६
पाटयन्ति सुमार्गेण राक्षसाः करपत्रिकाः ।
निपीड्य दशनैः रोषं भीमनादाः सुरोषिताः ॥१७

वे २०० १८

प्रेक्ष्यते, दे१० लक्ष्यते (→प्रेक्षते), दे१ ३ ४ तत्र (→चव) -d) ब१ तत्र तत्र त्रयं तदा, दे१ ह्यतिसवरं तथा, दे३ अतिसवरं तदा, दे४ प्रभति तस परं तदा -f) मुवे परिणीयते (→परिनीयते)

१३ -a) ब१ दे१ १० क्षारोद°, दे७ क्षारोद° (→क्षारोद°), ब२ क्षारोपि च तथा क्षिप्य -b) ब२ ते च तत्र, दे३ ४ क्षिप्यते स (→क्षिप्यतेऽत्र) -c) ब१ २ भेका, दे१ नेके, दे७ १० ते१ नैका (→नैका)

१४ ब१ २ १४c-३३b यावत् ○ -b) दे१० प्रपलायना (→प्रपलायिनः), ब१ २ दूरतः परिनी (ब२ °ली) यते -d) दे५ ७ ९ ११ मुवे वेदनार्था (→वेदनार्ता), दे१ ३ ४ पतन्ति ते, दे७ पतन्ति (→पतन्ति हि) -e) दे३ यातनार्थं, दे१० पातनाथ (→यातनार्थं)

१५ ब१ २ ○ (द्र १४ पा वि), दे९ १५ c-१६ c ○ -a) दे१० शिरस्येवोपविष्टस्य, ते१ शिरस्य चोपविष्टस्य -b) दे९***, ते१ प्रधावित (→प्रधावत) -c) दे१० तस्यार्थोप-वस्थाया -d) दे१० भवति (→भवति)

१६ ब१ २ ○ (द्र १४ पा वि), दे९ abc ○ (द्र १५ पा वि) -a) दे१० °गात्रस (→°गतस), दे१ ३ ४ तथा करीषणार्तेषु -b) दे१ ४ सुदारुणा (→सुदारुण), ते१ कुम्भीपाकस्तु दारुण -c) दे१ °कृति (→°कृतिस्), दे३ ४ १० तत्र (→तस्य) -d) दे३ ५ ७ ८ ११ मुवे पेशी, दे१० योगी (→पेशी), दे२-५ ७-११ मुवे ते१ शरीरज (दे२ ७ °जा, दे१० °त, ते१ °जा) (→शरीरजाम्)

१७ ब१ २ ○ (द्र १४ पा वि) -a) दे१ पाटयत, दे३ ४ पाटति च, दे८ पाटयति*, दे९ पाटयति (→पाटयन्ति), दे७ स्व° (→सु°), दे१० पारतिस्तत्र मार्गेण -b) दे१ ते१ कार°, दे३ ४ पर° (→कर°), दे७ °मन्त्रिक (→°पत्रिका) -c) दे१-४ ११

वे २०० १९ असिपत्रवन चात्र शृङ्गाटकवन तथा ।
 तत्र शृङ्गाटकाश्चैव तप्तवालुकमिश्रिता ॥१८
 दह्यते छिद्यते च व विध्यते भिद्यते तथा ।
 पाट्यते पीड्यते चैव कृष्यते च विशस्यते ॥१९
 श्यामाश्च शबलाश्चैव श्वानस्तत्र दुरासदा ।
 खादन्ति च सुसरब्धा सर्पवृश्चिकसन्निभै ॥२०
 कण्टकै प्रतिकूलैश्च तत्रान्या कूटशाल्मली ।
 कर्षन्ति तत्र चैवैन यावदस्थावशेषित ॥२१
 यद्दु ख तस्य दुर्बुद्धे प्रतिकूल च तस्य यत् ।
 तत्र चोत्पद्यते शीघ्र यातनार्थाय यत्नत ॥२२

नि पीड्यते, दे७ ते१ निष्पीड्यते (→निपीड्यते), ते१ रशन (→
 दशन), दे१ ५४-रोष्ट्र, दे१० रौद्रर (→रोष) -d) दे१ महा°
 (→भीम°), दे७ सुदारुणा (→सुरोपिता)

१८ ब१ २ ० (द्र १४ पा वि) -c) दे७ शृङ्गाटक
 (→शृङ्गाटकाश्च) -d) दे१ प्रतप्तवालुकायुता

१९ ब१ २ ० (द्र १४ पा वि) -a) दे७ दह्यते च
 विध्यते -b) दे१ ० ४ विद्यते, दे७ भिद्यते, दे१० वध्यते, दे११
 विभ्यते (→विध्यते), दे३ विद्यते, दे७ पाद्यते, दे१० विध्यते (→
 भिद्यते), मुवे पथा (→तथा) -c) दे१ ४ ८ ११ ते१ पाद्यते,
 दे५ ९ पाठ्यते, दे१० पाठ्यते, मुवे पाठ्यते (→पाठ्यते), दे३ भिद्यते,
 दे४ ८ पिद्यते, दे१० पिष्यते, ते१ पीष्यते (→पीड्यते), दे७ पीड्यते
 चैव कृष्यते -d) दे१ ३ ४ दूष्यते, दे१० बुध्यते, ते१ क्वध्यते (→
 कृष्यते), दे७ गाह्यती विशस्यते

२० ब१ २ ० (द्र १४ पा वि) -a) दे१ श्यामला,
 दे२ ते१ श्यामाश्च, दे३ ४ श्यामला (→श्यामाश्च) -b) दे२ ते१
 श्वानास्तत्र, दे७ श्वानाश्चैव, मुवे श्वानस्तेऽत्र (→श्वानस्तत्र) -c)
 दे७ स्व° (→सु°), दे१ ३ ४ दष्टिणश्चैव सरब्धा -d) दे२ ते१
 सर्पा° (→सर्प°), दे१ ३ ४ ७ सन्निभा (→°सन्निभै)

२१ ब१ २ ० (द्र १४ पा वि) -a) दे२ ते१ कीटकै
 (→कण्टकै), दे१० ११ कूटैश्च (→°कूलैश्च) -b) दे५ ७-११ मुवे
 °शाल्मलि (→°शाल्मली) -c) दे५ ७-११ वै चैन (→वैचैन),
 दे१ वर्षापाथे च चैन तु, दे३ ४ कर्षव्य (दे४ त्य) था च चैन तु -d)
 दे१ ३ ४ ७ ९ ११ यावदस्या-, मुवे यावदस्थ- (→यावदस्था-),
 दे१ ३ ४ -शोषिता (→-शेषित)

२२ ब१ २ ० (द्र १४ पा वि) -b) दे३ ४ तत (→
 यत्) -c) दे१ तथैव°, दे२ ५ ८ ९ ११ तत्तवो°, दे३ ४ तच्चीवो°,
 दे९ मुवे तत्तदो°, ते१ तत्र वो° (→तत्र चो°), दे७ ततश्चोत्पाद्यते

शीतकामस्य वै चोष्णमुष्णकामस्य शीतलम् ।
 सुखकामस्य वै दुःख सुख नैवात्र विद्यते ॥२३
 छिन्नाश्च शतधाऽप्येव ह्यनिश तै सहस्रश ।
 छिन्नाङ्गा सवगात्रेषु सर्वमेव स विन्दति ॥२४
 सलिल च नदी घोरा व्यालाकीर्णा भयानकाम् ।
 ता चैव तार्यते प्रेतो या दृष्ट्वैव भय भवेत् ॥२५
 करम्भवालुका नाम शतयोजनमायता ।
 अग्निज्वालासमा घोरा पथा येन स गच्छति ॥२६
 ततो वैतरणी नाम क्षारोदा तु महानदी ।
 योजनानि तु पञ्चाशदधस्तात् पञ्चयोजनम् ॥२७

शीघ्र -d) दे२ ७-९ ११ ते१ घात° (→यात°), दे१ यातनीया
 प्रयत्नत, द ४ यातनाय प्रवत्त

२३ ब१ २ ० (द्र १४ पा वि) -c) दे१ ३ ४ सख वै
 शीतकामस्य -d) दे२ ४ दुःख (→सुख), दे१ दुःख वै चात्र विद्यते

२४ ब१ २ ० (द्र १४ पा वि) -a) दे१ ४ दीर्णाश्च
 (→छिन्नाश्च), दे२ ते१ छिन्नाश्च शतवधा च (ते१ °श्च) व, दे७
 छिन्नाश्च विविधाप्येव -b) दे१० नह्यसत (→ह्यनिश त),
 दे१ ३ ४ ते (→तै) -c) दे१ छिन्नो वै (→छिन्नाङ्गा) -d)
 द ४ सर्वे चैव, दे७ ७-११ मुवे सवमेव (→सर्वमेव), दे१ सव
 दुःखानि विन्दति

२५ ब१ २ ० (द्र १४ पा वि) -a) दे१ स तिलेन,
 दे७ सलिलेन, दे१० सलिल वै (→सलिल च), दे१ ४ १० नदी,
 दे३ नरा (→नदी), दे१ ३ ४ घोरा, दे२ १० ते१ घोर (→घोरा)
 -b) दे१ ४ व्यालाकीर्णा, दे१० व्यवकीर्णा, ते१ व्यालीकीर्णा (→
 व्यालाकीर्णा), दे१ ३ ४ १० ते१ भयानका (दे३ °का, दे१० °क, ते१
 °कान) (→भयानकाम) -c) दे२ न, ते१ स (→ता), दे५ ९ ११
 चवा (→चैव) दे३ ४ प्रेता (→प्रेतो), दे१ तावावतीयते प्रेतो,
 दे७ ताव्यत प्रतसाया, दे८ ता चैवा त्रायते प्रेत, दे१० तादशस्ता-
 यते प्रेतो -d) दे१० यादशैश्च (→या दष्टैव)

२६ ब१ २ ० (द्र १४ पा वि) -b) दे२ ते१
 °योजनम् (→°योजनम्), दे५ ९ आयत, दे७ आयुता, दे८ आयत
 (→आयता) -c) दे१ °समो घोर (→°समा घोरा) दे१ पथा,
 दे२ ३ ५ ७ ९ १० मुवे यथा (→पथा), दे१० च (→स)

२७ ब१ २ ० (द्र १४ पा वि) -b) दे७ क्षारदत्त
 (→क्षारोदा तु) -d) दे१ अद्यस्तान्य च योजनम्, दे२ ५ ८-११
 मुवे ते१ अद्यस्थात्प (दे२ ते१ °ल्य) चयोजन

अगाधपङ्क्ता वै तत्र चर्ममासास्थिभेदना ।
 तत्र कर्कटका घोरा वज्रदष्टा विशन्ति ताम् ॥२८॥
 उलूकाश्च धनुर्मात्रा वज्रजिह्वास्थिभेदना ।
 महाविषा महाक्रोधा दुर्विषह्या सुदारुणा ॥२९॥
 समुत्तीर्य तु कृच्छ्रेण तस्माद्योजनकर्ममात् ।
 वसन्त्यदूरे केचित् तु शून्यागारे निराश्रये ।
 यत्र वै मूषिकगणा भक्षयन्ति ह्यनेकश ॥३०॥
 मूषकैर्जग्धगात्रस्तु ह्यस्थिमात्रावशेषित ।
 प्रभाते वायुना स्पृष्ट पुनर्मास स विन्दति ॥३१॥
 शून्यागारप्रवेशात् तु गव्यूतौ नातिदूरत ।
 सहकारवन नाम चमरा यत्र पक्षिण ॥३२॥

२८ ब१ २ ० (द्र १४ पा वि) -a) दे१० यत्र (→
 तत्र) -b) दे४ वम-, दे१० धम- (→चम-), दे२ १० -भेदना,
 ते१ -छेदना (→-भेदना) -c) दे७ च कटका (→ककटका) -d)
 दे० ४ तान्, दे७ तम, दे१० तत (→ताम), ते१ वज्रदष्टा शसति ता,
 दे२ ते१ वज्रदष्टा विवशिताम्

२९ ब१ २ ० (द्र १४ पा वि), दे१० २९a-३०b
 ० -a) ते१ उलूकाश्च (→उलूकाश्च), दे७ तत्र (→मात्रा)
 -b) दे१ ३ ४ °देहा (दे४ °हो) स्थि-, दे७ °जिह्वास्ति (→
 °जिह्वास्थि-), दे३ ५ ८ ९ -भेदना (→-भेदना)

३० ब१ २ ० (द्र १४ पा वि) दे१० ab ० (द्र
 २९ पा वि) -b) दे२ ते१ °कदमा, दे७ °कमसात (→°कद
 मात) -c) दे५ ७ ९ ११ मुवे वसत्यत्र (दे७ °स्तत्रा) धरे केचित्
 दे१० वसत्यदूरा केचित्, ते१ वसन्त्यदूरे किञ्चित् -d) दे७ दूता-
 गार- (→शून्यागारे) -e) दे१ १० तत्र वै, दे७ तत्रैव (→यत्र
 वै), दे१ मूषिकगणा, दे३ ४ मूषका ये च, दे१० मूषिकगणा (→
 मूषिकगणा)

३१ ब१ २ ० (द्र १४ पा वि), दे९ ३१c-४८a
 ० -a) दे१ ४ मूषकैश्छिन्न-, दे२ ८ १० ते१ मूषिकैर्जग्ध-
 (→मूषकैर्जग्ध-), दे७ १० ११ ते१ -मात्रस्तु (→-मात्रस्तु) -b)
 दे१ ५ ७ ११ ते१ सोस्थि- (→ह्यस्थि-), दे३ -शेषत (→-शेषित),
 दे९ सोस्थिमात्रा**** -c) दे१ प्रभावे, दे१० प्रभात (→प्रभाते),
 दे१ स्पृष्टु, दे४ स्पृष्टे (→स्पृष्ट) -d) दे७ च (→म)

३२ ब१ २ ab ० (द्र १४ पा वि), दे९ ० (द्र
 ३१ पा वि) -a) दे१ ३ ४ ७ शून्यागारे (→शून्यागार-) -b)
 दे१ मुवे गव्यूतेर, दे३ ४ गव्यूते (→गव्यूतौ) -d) ब१ २ दे१ ३ ४
 भ्रमरा (→चमरा), दे४ ८ पक्षिणा (→पक्षिण), मुवे रौद्रा यत्र
 च पक्षिण

निस्त्वगस्थिस्तु क्रियते निर्मासश्चैव मानव ।
 नि शिराजालकश्चैव निरक्षिश्रवणस्तथा ॥३३॥
 वटवृक्षो नातिदूरे दक्षिणे तु त्रियोजनम् ।
 सन्ध्याभ्र इव चाभाति प्रदीप्तो नित्यमेव तु ॥३४॥
 दशयोजनविस्तीर्णा तदध शतमायता ।
 यमचुल्लीति विख्याता गम्भीरा सा त्रियोजनम् ।
 नित्य प्रज्वलिता सा तु नित्य धूमान्धकारिता ॥३५॥
 तत्र प्रेतसहस्राणि प्रयुतान्यर्बुदानि च ।
 प्रक्षिप्यन्ते त्वहोरात्र राक्षसैर्यमकिङ्करैः ।

एकमास तु तस्या तु चुल्हाया वै परिभ्रमात् ॥३६॥ वे २०० ३९

३३ दे९ ० (द्र ३१ पा वि), ब२ cd ० -a)
 ब१ २ दे१ ४ निस्त्व (दे१ पथ, दे३ निष्ठ) गस्तिस्तु मुवे निस्त्व-
 गस्थित (→निस्त्वगस्थिस्तु), ब१ २ कुरुते (→क्रियते) -b)
 दे४ ११ मानवा (→मानव) -c) ब२ स शिरा°, दे३ ४ नि शरा°
 (→नि शिरा°), दे७ °जालकाश (→°जालकश) -d) ब१
 °श्रवणन, दे४ °श्रवणास (→°श्रवणस)

३४ दे९ ० (द्र ३१ पा वि) -a) दे१० कटि° (→
 वट°), दे४ नाति दूरे वटवृक्षो -b) ब२ दक्षिणे हि, दे१ दक्षिणा
 तु, दे७ दक्षिणेन (→दक्षिणे तु), दे१ त्रियोजने (→त्रियोजन) -c)
 दे१ सन्ध्याभ्रमिव चाभारिति

३५ दे९ ० (द्र ३१ पा वि) -a) ते१ शत- (→
 दश-) दे४ -विस्तीर्णो, दे७ ८ ते१ -विस्तीर्ण (→-विस्तीर्णा)
 -b) ब१ तदधमानमायत, ब२ तदध शतमायता, दे७ ८ ११ मुव
 अध (दे५ ८ °त) शतमायता (दे५ ८ °त), दे७ अधश्च तमसा
 यत, दे१० तदधत समायता, ते१ तत्तथा शतमायतम् -c) ब१
 -नदीति, दे१ °चुल्हाति, दे३ ते१ °चुल्हीति, दे४ °चुल्ही प्रति (→
 °चुल्लीति), ब१ विख्यातो, दे३ विख्याता (→विख्याता), ब२
 यमद्यन्नाम विख्याता -d) ब२ त्रियोजना (→त्रियोजनम्), दे२ ते१
 गर्जा सा च त्रियोजना -e) ते१ जाज्वलिता (→प्रज्वलिता)
 -f) ब१ २ दे३ °कारिता, दे१ °कारिणी (→°कारिता)

३६ दे९ ० (द्र ३१ पा वि), ब२ ef ० -a)
 ब१ २ प्रेताना शतसहस्राणि -b) ब१ प्रसृता°, ते१ आयुता° (→
 प्रयुता°), दे१ ३ ४ तु (→च) -c) दे४ त्वहोरात्रे, ते१ ह्यहोरात्र
 (→त्वहोरात्र) -e) दे२ एकमासा, दे५ ७ ८ ११ मुवे मासमेक
 (→एकमास), ब१ ते वसन्ति, दे१ तु तस्या च, दे२ ते१ ते तस्याबु,
 दे५ ७ ८ ११ वसन्त्येते, दे१० निवसति, मुवे वसत्यन्यो (→तु तस्या
 तु) -f) ब१ ततस्ता *परिभ्रमात्, दे१ तुल्य मास परिभ्रामात्, दे२

०० ३९ तत शकुनिका नाम वसामेदोवहा नदी ।
 चुल्लीकुक्षौ विनिष्क्रान्ता वेगिनी वहते तु सा ॥३७
 ता समुत्तीर्य कृच्छ्रेण यातना सप्तका पुन ।
 एकैक दुस्तर घोर यथापूर्व यथाक्रमात् ।
 अनुभुङ्क्ते स कृच्छ्रेण दुष्कृती तीव्रवेदना ॥३८
 दश तत्र लताशूला कुम्भीपाकास्त्रयोदश ।
 याति पापमहोरात्र तस्मिन्निर्यातनेन तु ॥३९
 राक्षसैर्निरनुक्रोशैर्दुर्निरीक्ष्यैस्ततस्तत ।
 अङ्गारेषु विधूमेषु शूलप्रोतस्तु पच्यते ॥४०

त्स्या (१) परिभ्रमन् तत, द३ तुल्या तु *परिभ्रमात्, द५ ७ ८ ११
 मुवे तस्या चुल्या परिभ्रमन्, दे१० तत्र चुल्या परिभ्रमन्, ते१
 भूम्या परिभ्रमस्तत

३७ दे९ ० (द्र ३१ पा वि) -a) दे१० तत शकुनिका
 नाम -b) ब२ दे१ महानदी (→वहा नदी) -c) ब१ चुल्ली-
 कृत्वा, व रक्तमांस, द१ ३ ४ चुल्लीकुक्षौ (→चुलीकुक्षौ), ब२
 परिभ्रमन्ता, द५ ७ ८ ११ मुवे तु विश्रान्ता (→विनिष्क्रान्ता)
 -d) दे३ वेहिते, दे४ विहिते (→वहते), दे१ वहते निवेगिना तु सा

३८ दे९ ० (द्र ३१ पा वि), दे१ b-e ० -a)
 द३ कृत्स्नेन (→कृच्छ्रेण), दे१० समुत्तीय स कृच्छ्रेण, ते१ ताम
 तुत्तीय कृच्छ्रेण -b) ब१ सूकरा, ब२ शकरा दे१० सप्तका
 (→सप्तका) -d) दे१० °पाप (→°पूव), ब१ २ दे१० ते१ °क्रम
 (→°क्रमात्) -e) ब१ °भूय, ब२ °भुक्त्वा, दे१ ३ ते१ °भुक्ते (→
 °भुङ्क्ते), दे३ ४ स्व (दे४ स) कृच्छ्रे तु, ते१ सुकृच्छ्रेण (→स कृ
 च्छ्रेण), दे१० अनुभुक्ते सकृतीत्र -f) ब१ २ °वेदना, ते१ °वेदन
 (→°वेदना) दे१० वेदनाभ्यथिता कृता

३९ दे९ ० (द्र ३१ पा वि) -a) ब१ २ दे२ ते१
 मुवे लता शूला दे४ जलाशूरा, दे१० लतामूला (→लता
 शूला) -b) दे१ °पाकस (→°पाकास) -c) दे१ यति (→
 याति), दे१ अहारेत्र (→अहोरात्र) -d) दे१ तस्मिन्निर्यात नव
 तु दे५ ७ ८ ११ मुवे तस्मिन्निर्यातने (मुवे °मिते) न तु

४० दे९ ० (द्र ३१ पा वि), ते१ c ० -a)
 दे३ ४ निरति° (→निरनु°) -b) ब१ २ दे३ ५ ७ ११ °निरीक्षस
 (दे१ °क्षस) (→°निरीक्ष्यैस) -c) दे२ विभीतेषु (→विधूमेषु)
 -d) दे१ पश्यत, दे१० पचम (→पच्यते), ब१ शूलप्रोतेषु पच्यते,
 ब२ स्थूलप्रेतेषु पच्यते, दे१ मूलप्रोत स नुद्यते, दे३ शूलप्रोत स
 तुद्यते, दे४ शूलप्रोता सु* द्यते

४१ दे९ ० (द्र ३१ पा वि) -a) ब१ शुष्कोदपादिते
 धूमे च, ब२ शुष्के वपाते धूमे च, दे१ शुष्कोदया ते धूमं च -b)
 ब१** शीर्षो-, ब२ तत्र शीर्षो-, दे१ अष शीर्षे (→अष

शुष्कोदपाने धूमे च अध शीर्षोऽबलम्बते ।
 ज्वालयते तीक्ष्णतैले तु कटाह्या स तु पच्यते ॥४१
 करीषगर्त्ते स पुन पच्यते मन्दवह्निना ।
 एकैकस्मिन् दशाह तु शूलादिषु स पच्यते ।
 यातना सप्तकास्तस्य निष्क्रान्तस्य त्रियोजने ॥४२
 यतो यमनदी नाम तप्तपूयजलोमिणी ।
 समुत्तीर्य तु कृच्छ्रेण दह्यमानस्त्वचेतन ॥४३
 ततो मुहूर्त्तं विश्रान्त किञ्चिदन्तरमागत ।
 दीधिका मोक्षते कान्ता शीतोदा दिव्यकाननाम् ॥४४

शीर्षो-, ब२-वनद्युते, दे१ २ १० -बलम्बते, दे१ विल च ते, ते१
 च लम्बते (→-बलम्बते) -c) ब१ २ कथ्यत, दे१ तल्यते (→
 ज्वालयते), दे१ तप्त- (→तीक्ष्ण-), ब१ २ -तैलेन, दे१ -तैलैश्च,
 दे३ ४ -तलैस्तु, दे१ -तैलैषु, ते१ -शले तु (→-तले तु) -d) ब१
 मुवे कटाहे, ब२ कटाभ्या, दे१ कृकाया, दे३ तक्वाद्या, दे४ तत्प्रमा,
 दे१० कटाया (→कटाह्या), दे१ ४ हि (→तु), दे१ पश्यते (→
 पच्यते)

४२ दे९ ० (द्र ३१ पा वि) -a) ब१ २ °गन्धे,
 दे१० °गर्भे (→°गर्त्ते) -b) ब२ पच्यन्ते, दे१ ते१ पश्यते (→
 पच्यत), दे१ ३ ४ °वाहिना (→°वह्निना) -c) दे१ एकैकस्य
 (→एकैकस्मिन्), दे२ दशाहे (→दशाह), दे५ ८ ११ मुवे च दे१
 वा (→तु) -d) दे१ पश्यते (→पच्यत), ब१ तु सुखादिषु
 पच्यते, ब२ क्रमेण परिपच्यते -e) दे१ यो यातनास्सप्तकास्तस्य,
 दे१० यातना सप्तकास्तस्य -f) दे१० त्रियोजन, ते१ प्रयोजने
 (→त्रियोजने)

४३ दे९ ० (द्र ३१ पा वि) -a) दे१ तयो, दे२ ते१
 ततो दे४ ततो, दे१० तपो (→यतो), दे१ यमा°, दे१० नद्य°
 (→यम°) -b) ब१ सन्तप्ताश्रु-, ब२ त तप्ताश्रु-, दे१ ३ ४
 तत्र सप्त-, दे५ ८ ११ मुवे तप्तत्रपु-, दे१० तप्ततप्न- (→तप्त
 पूय-), दे१ १० -जलोमिणा (→-जलोमिणी), दे१ न पुत्र पुजितो
 मिणी -c) दे१ समुत्ताय (→समुत्तीय), दे१ च, दे१० स (→तु)
 -d) ब१ दह्यमान ह्यचेतन, दे१ दह्यते देह्यचेतन, दे३ ४
 दह्यते च (दे४*) पुन पुन, दे१ दह्यमाना न चेतन, दे१० दह्य-
 मानस्व चेतन

४४ दे९ ० (द्र ३१ पा वि) -a) ते१ सतो (→
 ततो) -b) दे४ आगता (→आगत) -c) ते१ दीधिका (→
 दीधिका), दे१ कात (→कान्ता), ब२ दीधिका मोक्षते कान्ता,
 दे१ दीधिका काक्षते कान्ता, दे२ दीधिका मोक्ष्यते कान्ता, दे३ ४
 दीधिकायाम्यते कान्तां, दे१० दीधिका मोक्ष्यते काता -d) दे१०

सर्वकामान् स लभते भगिनी सा यमस्य तु ।
भक्ष्य भोज्य च सर्वस्तु दु कृतैस्तत्र लभ्यते ।
विस्मरेत् तत्र तत्सर्वं त्रिरात्रमुषितस्य तु ॥४५॥
ततो गलग्रहो नाम पर्वत शतयोजन ।
निराश्रय स सत्त्वानामेकपाषाण एव च ॥४६॥
तत्र वर्षति पर्जन्यस्तप्तत्रपुञ्जल सदा ।
तत्र कृच्छ्रेण तरति अहोरात्रेण मानव ॥४७॥
शृङ्गाटकवन नाम तत्र पश्यति शाद्वलम् ।
नीलमक्षिकदशैश्च सुव्याप्त तद्वन महत् ॥४८॥
यैस्तु स्पृष्टश्च दष्टश्च कृमिरूपश्च जायते ।

शीतोत्ता (→शीतोदा) दे० ७ ८ ११ मुवे शीत^० (→दिव्य^०), दे० १०
°कानन (→°कानना)

४५ द० ० (द्र ३१ पा वि), ब२ ef ० -a)
दे० १ लोकां (→°कामान) -b) दे० ५ ते (→तु) -c) ब१ २
दे० १ ७ १० ते० भक्ष्य- (→भक्ष्य), दे० १० तु, दे० ३* (→च), ब२
तत्रापि दे० १ वै सव, दे० ३ यत्सव (→सर्वस्तु) -d) दे० ५ ७ ८ ११
मुवे पापिभिस (→दु कृतस), ब१ कृतस्तत्र न लभ्यते ब२
सुकृतिन हि लभ्यते द० ३ ४ सुकृतैर्दु कृतैर्लभते -e) ब१ विस्मये
(→विस्मरेत्) दे० ३ ४ वै (→तत्), दे० ७ ८ ११ मुवे स सव
विस्मरत्यत्र -f) दे० त्रिरात्रिम, दे० त्रिरात्रे (→त्रिरात्रम), ब१
च, दे० ४ हि (→तु), दे० ७ ८ ११ मुवे त्रिरात्रमुषितोऽपि सन्

४६ दे० ० (द्र ३१ पा वि) -a) मुवे तत शूल
ग्रहो नाम -b) दे० पर्वता, दे० ७ सवत (→पर्वत) -d) ब२
एकपाषाणमेव च दे० एष पाषाण वनि (?)च, दे० एकपाष*
वानिव दे० एकपाषाणवानिव

४७ द० ३ ४ ०, दे० ० (द्र ३१ पा वि) -a) दे०
पञ्ज-य दे० पञ्जन्यास (→पञ्ज-यस) -b) ब१ न स तत्र, ब२
तप्तस्तत्र, दे० सूतत्रपु- दे० ७ ८ ११ मुवे तत्र तप्त- (दे० ८ °स),
दे० १० तप्तपूय- (→तप्तत्रपु-), दे० -सम जन (→-जल सदा)
-c) दे० तत्तु दे० ७ १० ते० तत्तु, दे० ८ ११ त तु (→तत्र) -d)
दे० दिन- (→अहो-)

४८ दे० a ० (द्र ३१ पा वि) -a) ब१ २ दे० २-५
८ १० ११ मुवे शृ गारक^० (→शृ गारक^०), दे० शृ नगारकन नाम,
दे० शृ गारकवच नाम -b) दे० ते० न तु, दे० १० तत्तु (→तत्र),
ब२ तिष्ठति, मुवे पश्यन्ति (→पश्यति), दे० ३ ४ ८ ९ ११ शाद्वल
(→शाद्वलम्) -c) ब१ २ °दशैस्तु, दे० १० °देशैश्च (→°दशैश्च)
-d) ब१ वचन दे० नद्वह (→तद्वन), ब२ स व्यास चरण महत्
दे० ३ ४ व्यास तच्च वन महत्

प्रेतो वर्षति मासासृक् क्रमात् तस्माद् विनि सृत ॥४९॥
ततोऽन्यल्लभते चैव यातनार्थं प्रयत्नत ।
तत पश्यति पुत्रास्तु महद्दु ख सुदारुणम् ॥५०॥
मातर पितर चैव पुत्रान् दारास्तथा प्रियान् ।
पुरस्ताद् बध्यमान स क्रन्दमानमचेतनम् ॥५१॥
हा पुत्र त्राहि त्राहीति क्रन्दमानस्ततस्तत ।
लगुडैर्मुद्गरैर्दण्डैर्जानुभिर्वेणुभिस्तथा ॥५२॥
मुष्टिभिश्च कशाभिश्च व्यालैरङ्गुतैरपि ।
तद् दृष्ट्वा तादृश दु ख ततो मोह स गच्छति ॥५३॥
एवमेवात्मकर्माणि पर्यायेण पुन पुन ।
प्राप्नुवन्तीह तत्रैव नरा दु कृतकारिण ॥५४॥

वे ०००५

४९ ब२ ० -a) दे० १ ४ स्पष्टश्च दे० १० दष्टश्च, ते०
तुष्टश्च (→स्पष्टश्च) दे० दष्टस्याद दे० ७ ९ दष्टश्च, दे० ११ ते०
*** (→दष्टश्च), ब१ यैस्तस्य हृष्टमनस -b) दे० १*मि पतितो
नर दे० ३ ४ भमिस्तु यस्त (दे पश्य) जायते -c) दे० १० ११
वषन्ति (→वषति), ब१ मासास्थि-, दे० १० मासस्य (→मासासृक्)
-d) ब१ तस्मात्कृच्छ्राद् दे० २* स्मात्कृच्छ्राद् दे० १० कल्यात्कृच्छ्राद्
ते० कूस्मात्कृच्छ्राद् (→क्रमात् तस्माद्), दे० ७ ९ ११ मुवे अस्मा-
त्कृच्छ्रात् निगन

५० -a) दे० ८ १० ततो य (→ततोऽन्यत), ब१ लभ्यते
(→लभते) -b) ते० पातनाथ (→यातनाथ) -c) दे० ४ पश्यति,
ते० पश्यन्ति (→पश्यति), ब२ पुन्नाम (→पुत्रास्तु)

५१ -b) ब१ २ पुत्रदार दे० ते० पुत्र दार, दे० ३ पुत्र
दारास, दे० पुत्रा दासस दे० १० भ्रातदारास (→पुत्रान दारास्),
ब१ २ दे० १० ते० प्रिय (→प्रियान) -c) ब१ २ बध्यमानञ्च, दे०
बध्यमानास्तान, दे० ते० बध्यमान स-, दे० ४ बध्यमानासन दे०
दश्यमान तु, दे० १० बध्यमानाना (→बध्यमान स) -d) दे० १०
साक्र दनमचेतनम्

५२ -a) मुवे हा त्राहि त्राहि पुत्रेति -c) ब२ मुष-
लैर, दे० ५ ७ ११ मुवे लकुटैर् दे० ३ ४ मुद्गरैर् (→लगुडैर्), दे० ३ ४
लकुटैर् (→मुद्गरैर्) दे० मुद्गरिलगुडैर्**

५३ -a) ब१ मुष्टिभिर्हन्त्यते चापि, ब२ मुष्टिहन्त्यमानैस्तै
-b) दे० १० व्यालश्च पूवगणैस्तथा -c) ब१ २ दे० ५ ७-९ ते०
त (→तद्)

५४ -a) ब१ २ [अ]व (→[आ]त्म-), ब१ २ दे० ४
-कार्याणि, दे० १० -कर्माणि (→-कर्माणि) -c) दे० १० प्राप्नुवति
च (→प्राप्नुव तीह) दे० ते० तेनैव, दे० ७-९ ११ मुवे तेजैव (→
तत्रैव) -d) दे० ८ कारिणा (→°कारिण), दे० १० ते नरा. कृत-
कारिण

वे २०० ५९

पातकाश्चैव चत्वार समाचारेण पञ्चम ।
 कृत्वा तानि नरा यान्ति त देश पापकारिण ॥५५॥
 तमादिषु च सर्वेषु गुणान्तरपथ गत ।
 यदा भवति स प्रेतस्तदा स्थावरता व्रजेत् ॥५६॥
 तदा च स्थावरे तेषु जातस्य हि भवेन्नर ।
 क्रमश स भवेत् प्रेतस्तदा पशुगणेष्वपि ॥५७॥
 षष्टिवर्षसहस्राणि षष्टिवर्षशतानि च ।
 गत स वसति प्रेतो नरके स पुन पुन ॥५८॥
 ततो निवृत्तकर्मा तु स्वेदज सभवेत् पुन ।
 स्वेदजाना ततो योनि सर्वा सचरते क्रमात् ॥५९॥
 ततश्च पक्षिणा योनि सर्वा ससरते पुन ।

५५ ब२ दे३ ० -a) दे५ ९ ११ मुवे पातकानि च
 चत्वारि, दे७ पातकाणि* चत्वारि -b) दे५ ९ ११ मुवे पञ्चमम
 (→पञ्चम), दे७ कायवाडमनसा कृता -c) ब१ कृत्वा*प्य****,
 दे१ अकृत्वा वाथ कृत्वा वा, दे२ ते१ कृत्वा वाप्यकृतावादि, दे९ ४
 कृत्वाव (दे४ चा) प्यथ कृत्वा वा, दे१० कृत्वा वाक्यकृता चापि
 -d) ब१ दे१-४ १० ते१ तेन देग तु यातु (दे२ १० ते१ यान्ति) वै

५६ -a) ब१ उन्मादिषु च, ब२ तस्मादपि च दे१ ३ ४
 एवमादिषु, दे१० यमादिषु*, मुवे तदादिषु च (→तमादिषु च)
 -b) दे१० °पथा (→°पथ), दे७ गता, ते१ गति (→गत),
 ब१ २ गणास्तस्य च सङ्गता -c) ते१ यथा (→यथा), दे१०
 सु- (→स) -d) ब१ °जङ्गम, ब२ °ज भवेत्, दे१० °ता प्रभो
 (→°ता व्रजेत्)

५७ -a) दे२ ५ ७ ९ ११ मुवे ते१ वा (→च), दे७ -ष्वेव
 (→तेषु), दे१ तदावस्था वार्ष्वे च -b) दे१ ३ ४ च (→हि),
 ब२ पाकन (→भवेन), दे७ क्षय (→नर) -c) दे७ क्रमेण
 (→क्रमश) -d) दे१० पयु° (→पशु°), दे२ ५ ते१ °गुणे°
 (→°गणे°)

५८ -a) ब१ षष्टि, दे१ ५ ८ ९ ते१ षष्टिर, दे११ षष्टिर
 (→षष्टि-) -b) ब१ षष्टि, दे५ ८ ९ ते१ षष्टिर, दे११ षष्टिर (→
 षष्टि-) -c) ब१ २ दे७ तत (→गत), दे१ ३ लभते, दे४ लभते
 (→वसति) -d) ब१ दे५ ८ ९ ११ मुवे नरके तु, दे१ ९ नारकै
 स, दे४ नारकौ स, दे७ १० नरकेषु (→नरके स)

५९ ब१ ab ०, ब२ ५९ a-६० b ० (→द स)
 -c) दे९ नि*, दे११*नि, मुवे नित्य (→योनि) -d) दे३ ४ ७
 सव (→सर्वा), ब१ सहचरते, दे५ ११ ससारते, दे७-९ ससरते दे१०
 सक्रमते (→सचरते), दे१ सवससारचक्रमात

गोयोनौ तु ततो गत्वा ततो मानुषता व्रजेत् ॥६०॥
 मानुष्ये शूद्रता याति लब्ध्वा यदि तु शुद्धचति।
 ततो विशत्व गच्छेत कर्मणाऽनेन वेष्टित ।
 वैश्यात् क्षत्रियता याति तस्माच्च ब्राह्मणो भवेत् ॥६१॥
 ब्राह्मणत्वमपि प्राप्त पापकर्मा दुरात्मवान् ।
 दु शिक्षितेन मनसा आत्मद्रुह्यो भवेत् तदा ॥६२॥
 शरीर मानस घोर व्यसनैरुपपादितम् ।
 उपयुक्तो नरो जात पूर्वकर्मभिरन्वित ॥६३॥
 ज्ञेयश्च ब्रह्महा कुण्ठी काकाक्ष काकतालुक ।
 सुराप श्यावदन्तश्च पूतिगन्धश्च पापकृत् ॥६४॥

६० ब२ ab ० (द ५९ पा वि) -a) दे९ पक्षिणो
 (→पक्षिणा) दे९*नि, दे१० योनी (→योनि) -b) दे९ ४ सव
 दे५ ८ सव-, दे९ सर्वा, दे१० सर्वा (→सर्वा), ब१ दे१ ४ १० ते१
 सचरते (→ससरते) -d) मुवे पुनर (→ततो)

६१ दे१ ४ ६१ b-६२ a ० -a) मुवे मानुषे
 (→मानुष्ये), दे१ वाति (→याति) -b) दे५ ८ ११ लब्धा (→
 लब्ध्वा), ब२ दे५ ८ ९ ११ मुवे तु तुष्यात्, दे७ प्रकृष्यते (→तु
 शुद्धचति) -c) ब२ ततो विवेश्य सत्व गच्छे, दे७ ततो वैशत्व
 गच्छेत, दे१० ततो गच्छेत वश्यत्व मुवे ततो वश्यत्वमागच्छेन
 -d) ब१ २ कमणा चैव वेष्टित -e) ब१ २ वैश्य ते१ वैश्या (→
 वैश्यात्), ते१ यान्ति (→याति) -f) दे८ [अ] भवत (→भवेत्)

६२ दे१ ३ ४ ० (द ६१ पा वि) -a) दे७ प्राप्ता
 (→प्राप्त) -b) ब१ तु वात्मवान ब२ तु वात्मवान (→दुरात्म
 वान) -c) ब१ दु*तेन ब२ दु खिते नापि (→दु शिक्षितेन)
 -d) ब१ २ आत्मघ्नश्च, दे१ आत्मद्रोही, दे२ आत्मद्रुह्यो, दे४
 आत्मद्रुह्यो, मुवे आत्मद्रोघा, ते१ आत्मद्रुह्यो (→आत्मद्रुह्यो),
 दे४ ५ ८ ९ ११ भवत (→भवेत्), दे३ आत्मद्रोहो ह्यभवत्तदा

६३ -a) दे४ १० शरीर, दे७ शरीरैर (→शरीर), ब२
 मानुष, दे४ मानसा, दे७ मानसैर (→मानस), दे७ घोरैर, दे१०
 दु ख (→घोर), दे५ शरीर* -b) दे१० व्याजेन (→
 व्यसनैर-) -c) ब१ उपभुक्ता, ब२ दे३ ४ उपयुक्ते दे१० उपयुक्ते
 (→उपयुक्तो), दे३ नर (→नरो), ब२ दे१ ३ ४ यात, दे१० राजा
 (→जात) -d) ते१ कूम° (→पूर्व°), ब१ दे७ °कर्मा° (→°कर्म°)

६४ ब२ cd ० -a) ते१ ब्रह्मणा (→ब्रह्महा) ते१
 कुण्ठी (→कुण्ठी) -b) दे१० काकास्य (→काकाक्ष), दे७ काल°
 (→काक°) -d) ब१ °गन्धश्च (→°गन्धश्च)

राजहा पितृहा चैव सुरापश्चैव यो भवेत् ।
 सुवर्णहर्ता च नरो ब्रह्मघ्नेन समो हि स ॥६५॥
 क्वचिन्नाट विरूपान्ता नराणा पापकर्मिणाम् ।
 यावता कर्मभिस्तैस्तैस्तेषु निर्याणवेश्मसु ॥६६॥
 छिन्नभिन्नविशस्ताना रुधिरेण समन्तत ।
 व्याप्त महीतल सर्वमापगाश्च प्रपूरिता ॥६७॥
 अजस्र क्लिश्यमानानां क्रन्दता च सुदारुणम् ।

समुत्तस्थे महानादो हाहाकारसमाकुल ॥६८॥
 बन्धन्तो विविधैर्बन्धैर्घातयन्तश्च दारुणम् ।
 लौह्यष्टिप्रहारैश्च आयुधैश्च सुदारुणै ॥६९॥
 छेदनैर्भेदनैश्चोग्रै पीडनाभिश्च सर्वश ।
 श्रान्ता कर्मकरा दूता मोहमापन्नचेतस ॥७०॥
 यदा श्रान्ताश्च खिन्नाश्च हन्तार पापकर्मिणाम् ।
 विज्ञापयस्तदा दूताश्चित्रगुप्त महौजसम् ॥७१॥

वे ०००,७६

॥ इति श्रीवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे अष्टनवत्यधिकशततमोऽध्याय ॥१२८॥

६५ ब२ ० -a) दे१० यज्ञहा (→राजहा) -b) ब१
 दे५ ७ ९ ११ मुवे चापि (→चैव), दे१ १ ४ सुराया (दे४*) श्वैव
 भोजक -c) दे४ ८ सुवर्णा, दे७ स्ववण- (→सुवण-) -d)
 दे१० समाहिते (→समो हि स)

६६ ब३ ०, ब२दे७ ab ० -a) दे१ केचिन्नर-, दे३ ४
 केचिन्नाट-, दे८ क्वचिन्नाटि-, मुवे क्वचिन्नाट (→क्वचिन्नाट-),
 ब१ -विरूपा*, दे१ -विरूपान्त, मुवे विरूपाणा, ते१ -विरूपाप्ती
 (→विरूपान्ता) -b) दे१ ४ नाराणा (→नराणा), दे१ते१°कमणा
 (→°कर्मिणा) -c) ब१ एकान्ते, ब२ एव ते, दे१ यावदि, दे२ते१
 यावतभि, दे४ यावन्ता (→यावता) -d) दे१ १ ४ १० निर्वाण°
 (→निर्याण°)

६७ -a) दे०ते१°विशस्तानी (ते१°नि), दे३°विशस्ताना
 (तु), दे१०°विनाशस्तु (→°विशस्ताना) -b) दे१ ३ ४ विवरेण
 (→रुधिरेण), दे१० समन्वित (→समन्तत) -d) दे१ आपमापश्च
 पूरिता, दे२ आपमापश्च सुपूरिता, दे३ ४ आपमाराश्च पूरिता,
 दे५ ८ ९ ११ मुवे आपगाश्चापि निगता, दे७ मयापि* न निगता,
 ते१ मयायाश्च सुपूरिता

६८ दे३ ४ १० ६८ c-६९ b ० -a) दे७ अत्यन्त
 (→अजस्र), ते१ कृष्ण- (→क्लिश्य-), दे२-मानानी, दे३ ४-मानाया,
 ते१-मानानि (→-मानाना) -b) ब१ २ क्रन्दमान (ब२°ना),
 दे२ क्रन्दती च, दे३ ४ कदना च, ते१ क्र द तीव (→क्रन्दता च),
 दे७ स्व° (→सु°) -c) दे१ ५ ७-९ ११ मुवे समुत्तस्थौ (→समुत्त
 स्थे) -d) दे७°समाकुला, ते१°सम कुल (→°समाकुल)

६९ दे३ ४ १० ab ० (द्व ६८ पा वि), ब१ हस्तलेखस्य
 b चरणमस्पष्टम् -a) ब१ २ बन्धनो, दे२ बधतो, दे७ बध्नतो,
 ते१ ब ध तोर (→बन्धतो), दे२ द्विविधैर (→विविधैर) -b) ब२
 निर्घातश्चैव दारुणम्, ते१ वातयन्तश्च सुदारुण -c) दे१ ५ ७-१०
 लोह्यष्टि-, दे३ लोहपट्टि-, दे४ लोहपदि-, दे११ ते१ लोह्यष्टि-

(→लोह्यष्टि-), ते१-प्रकारैश्च (→-प्रहारैश्च) -d) दे१ १ ४ ७ १०
 मुदगरैश्च (→आयुधैश्च), दे७ स्व° (→सु°), ब१ २ मुदगरैश्चैव
 (ब२°श्चापि) दारुणै

७० -a) ब१ चैव, दे१-स्तोत्रौ, दे३ श्रोत्रै, दे४ श्रोत्रो
 (→चोग्रै) -b) ब१ पीडनानि च, ब२ पीड्यमानानि दे१०
 पीड्यमानाश्च (→पीडनाभिश्च), दे१ ३ ४ सवत (→सवश)
 -c) दे३ शता दे७ अत- (→श्रान्ता), दे३ ४ दूता (→दूता)
 -d) दे१ ३ ४ मोहा (दे३ महो) पन्ना विचेतस, दे५ ८ ९ ११ मुवे
 मोहेनायन्न (दे५ यन्न, दे११°पन्न, मुवे ई°यत्त) चेतस (दे५°सा),
 दे७ मोह चापन्नचेतस

७१ -a) ते१ यदाश्रिताश्च भिन्नाश्च -b) दे१० हताना
 (→हन्तार), ब१ २ दे१ १ ७ १०°कमणा (→°कर्मिणा) -c)
 दे१० व्यजिज्ञयस, मुवे विज्ञापयेत् (→विज्ञापयस), दे१-४ तदाभूता
 मुवे तदा दूताश्च, ते१ तथाभूता (→तदा दूताश्च), ब२ दूता विज्ञा
 पयामासु -d) दे२ चित्रगुप्त महौजसमिति

अत पर दे१० अधिकम्—

यदा श्रान्ताश्च हतार कर्माणि पयसामिति । = ७१ab)

पुष्पिका—

पुराणनाम—ब१ २ दे१ २ ते१ इत्यादि ब (दे१ २ ते१ वा)
 राहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे३ ४ इत्यादि श्रीवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे,
 दे५ ८ ९ इति वाराहपुराणे, दे७ इति श्रीआदिवाराहपुराणे, दे१०
 इत्यादि वाराहपुराणे, दे११ इति वाराहे, मुवे इति श्रीवाराहपुराणे
 अध्यायनाम—ब१ २ दे२ ५ ८ ९ ११ मुवे ससारचक्रे नरकयातना
 स्वरूपवर्णन (दे२ ५ ८ ९ ११°नो) नाम, दे१ नरकस्य यातनास्वरूप-
 वर्णनो नाम, दे३ नरकयातनास्वरूपवर्णनो नाम, दे४ नरकयातना-
 स्वरूपवर्णन, दे७ ससारचक्रे यातनास्वरूपवर्णन नाम, ते१ ससारचक्रे
 नरकयातनास्वरूप नाम अध्यायसख्या—ब१ २ दे१-५ ७-११ ०,
 दे७ अष्टमोऽध्याय, दे८ ॥१०३॥, मुवे द्विशततमोऽध्याय ॥२००॥,
 ते१ षोडशीत्तरद्विशततमोऽध्याय

वे २०११

ऋषिपुत्र उवाच ।*

ततस्ते सहिता सर्वे अन्योऽन्याभिरता सदा ।
नानावेषधरा दूता कृताञ्जलिपुटास्तदा ॥१

दूता ऊचु ।*

वय श्रान्ताश्च क्षीणाश्च अन्यान् योजितुमर्हसि ।
वयमन्यत् करिष्याम स्वामिकार्यं सुदुष्करम् ॥२
अन्ये हि तावत् तत्कुर्युर्यथेष्ट तव सुव्रत ।
भगवन् परिक्लिष्टा स्मस्त्राहि न परमेश्वर ॥३
ततो विवृत्तरक्ताक्षस्तेन वाक्येन रोषित ।
विनि श्रस्य यथा नागो ह्यपश्यत् सर्वतो दिशम् ॥४

१९९

[ब३ दे६ अस्मिन्ध्याये ०]

* ब१ १ ऋषिपुत्र उवाच, दे४ ऋषिपुत्र उवाच, दे१० ऋषिपुत्र उ०

१ -a) दे१ ३ ४ रुदिता, दे७ सहित (→सहिता) -b)
मुवे चा योज्या° (→अन्योऽन्या°), दे१ ४ °भिहतास, दे३ °भिहि
तास, दे७ °भिरत (→°भिरता), दे१ ३ ४ १० तदा (→सदा)
-c) ब१ नानावेषधरा दूता, ब२ नानावेषधरा दूता, दे१ ऊचु
कृताञ्जलिपुटा, दे३ नानावेषधरा दूता, दे१० नाना पश्य नरान्दूता,
ते१ नानावेषधरानास्तत्र -d) ते१ तथा (→तदा), दे१ दूता
नानास्वरास्तदा, दे१० कृताञ्जलिपुटाब्रवन

* ते१ ०, दे४ दूता ऊवाच, दे७ दूत उवाच, दे१० दूता उ०

२ -a) दे३ ४ अय, ते१** (→वय), दे४ श्रोतोश्च, ते१
ताश्च (→श्रान्ताश्च) -b) दे३-५ ८ अन्योन्या-, दे९ अन्यो,
दे१० अन्योन्यो- (→अन्यान यो-), ब२ अन्या न वक्तुमर्हसि,
दे१ तास्तु सत्रातुमर्हसि -c) दे१ अस्मत (→अन्यत), दे३ ४ वय
तत्तत्करिष्यामि -d) दे५ ७-९ ११ मुवे स्वामिन (→स्वामि-),
ते१ स्वा*****

३ -a) ब१ अन्ये हिता च तद्धम्म, ब२ अन्ये दूताश्च तत
कुर्युर्, दे१ अन्येपि तावत्कुर्युहि, दे३ ४ अ योन्या हितवत्कुर्यु,
ते१***** वतु कुर्यर -b) ब२ दे४ सुव्रत, दे११ सुव्रता (→सुव्रत)
-c) दे१० परिक्लिष्टा वय भूतास, मुवे भगवन्स्म परिक्लिष्टा
-d) दे३ ४ पाहि मा (→त्राहि न), ब२ दे१ ३ ८ १० ते१ परमेश्वर
(→परमेश्वर),

४ -a) ब१ विवृत-, दे१ वैवत्त-, दे३ विषिक्त-, दे४

अदूरे दृष्टवान् कञ्चित् पुरुष सह्यनाकृतिम् ।
स तु वेगेन सप्राप्त इङ्गितज्ञो दुरात्मवान् ।
नि सृतश्च सरोषेण चित्रगुप्तेन धीमता ॥५
तत स त्वरितो गत्वा मन्देहा नाम राक्षसा ।
नानारूपधरा घोरा नानाभरणभूषिता ।
विनाशाय महासत्त्वा यत्र तिष्ठन्महायशा ॥६
चित्रगुप्तो महाबाहु सर्वलोकार्थचिन्तक ।
सम सर्वेषु भूतेषु भूताना वधमादिशत् ॥७
ततस्ते विविधाकारा राक्षसा पिशिताशना ।
उपरुह्य तथा सर्वे मातङ्गाश्च हयास्तथा ॥८

विविक्त-, दे७ विवृत- (→विवृत-), ब१ -रक्तस्तु, ब२ -नेत्र स,
दे३ ४ -रक्षाधस, ते१ -रक्ताश्च (→-रक्ताक्षस्) -b) दे३
रोषिता, दे४ रोषित, ते१ शेषित (→रोषित) -d) ब१ ह्यवश,
ब२ ह्यपश्ये, दे२ १० ते१ ह्यवश्य, दे४ ह्यपश्यात् (→ह्यपश्यत्), दे७ दिश
(→दिशम्)

५ -a) दे१ वष्टिमानान, दे३ वष्टिमान (→दृष्टवान्),
ब१ २ दे१ ३ ४ किञ्चित् (→कञ्चित्) -b) दे४ पुरुषे (→पुरुष),
दे१ ३ ४ सञ्जना° (→सह्यना°) -d) दे१० इति राज्ञो (→इङ्गि-
तज्ञो) -e) दे१ नि सृताश्च स-, दे३ ४ नि सृतस्य स-, दे५ ७-९ ११ मुवे
नि सृत स च (→नि सृतश्च स-), दे१० नि सृष्टश्च*रोषेण

६ -a) दे३ सा (→स), दे३ त्वरिता, मुवे त्वरित
(→त्वरितो) -b) दे५ ८ ९ ११ मन्देहो, दे७ सदेहो (→मन्देहा)
दे५ ७ ९ राक्षस, दे१० राक्षसा (→राक्षसा) -c) ब१ २ वाणशूल-
(→नानारूप-), ब१ -धरा घोरो, दे७ -धरो घोरो (→-धरा
घोरा) -d) ब१ दे७ °भूषित (→°भूषिता) -e) ब१ २
दे१ २ ५ ७-९ ११ मुवे ते१ °सत्त्वो, दे१० °सत्त्वे (→°सत्त्वा) -f)
दे१ ५ यत्रा-, दे१० यत्र (→यत्र), ब१ दे१० तिष्ठ, ब२ तिष्ठे, दे२
ते१ तिष्ठेन (→तिष्ठेन), ब१ २ महोजस (→महायशा)

७ -b) ब२ सर्वलोकान्विचिन्तक, दे७ सर्वलोकातक
सम -c) दे३ ४ नम (→सम), दे७ सर्वभूतविनाशाय -d)
दे१० दूताना (→भूताना), ब२ दे१० °विशत, दे३ ४ °दिशेत
(→°दिशत्), दे२ ते१ दूताना तत्त्वमादिशत्, दे५ ८ ९ ११ मुवे
भूताना च समादिशत्, दे७ महासत्त्वो समादिशत

८ -a) ब१ २ दे४ °कारा (→°कारा) -b) ब२ दे८
राक्षसा (→राक्षसा) -c) ब१ २ उपगुह्य, दे१ अघिरुह्य (→

बद्धगोधाङ्गलित्राणा नानायुधसमुद्यता ।
अग्रत किकरास्तिष्ठन् कृत्वा पादाभिवन्दनम् ॥१९॥
अब्रुवश्च पुनर्हृष्टा शीघ्रमाज्ञापय प्रभो ।
तव सदेशकर्तार कस्य कृन्ताम जीवितम् ॥१०॥
तेषा तद्वचन श्रुत्वा चित्रगुप्तो ह्यभाषत ।
रोषगद्गदया वाचा नि श्वसन् वै महर्मुहु ॥११॥
भो भो मन्देहका वीरा मम चिन्तानुपालका ।
एतान् बध्नीत गृह्णीत भूतान् राक्षसपुङ्गवा ॥१२॥
एव हत्वा च बध्वा च आगच्छत पुनर्यथा ।
हन्तार सर्वजीवाना कृतघ्ना हठविक्रमा ॥१३॥

उपरुह्य) -d) दे१ ३ ते१ मातगार्च (→मातङ्गाश्च), दे१ ९ ते१ ह्यास, मुवे ह्य (→ह्यास), ब१ २ मातङ्गान महस्तथा

९ -a) ब२ °त्राणान, दे१० °त्राणा (→°त्राणा), दे४ बद्धगोधातु गुणित्राणा -b) ब१ दे१० नानायुद्ध-, ब२ आयुधाना (→नानायुध-), दे१ ३ ४ नानायुद्ध (दे१ °ध) विशारदा, दे५ ७ ९ ११ मुवे नानायुधधरास्तथा -c) दे७ अतिष्ठत (→अग्रत), ब२ किकरान् (→किकरास), ब१ स्थित्वा, ब२ कृत्वा, दे१ तस्थ, दे७ प्राप्ता, ते१ तिष्ठत (→तिष्ठन्) -d) मुवे तिष्ठत (→कृत्वा)

१० -a) ब१ अब्रुवाश्च, मुवे ब्रुवन्तश्च (→अब्रुवश्च), दे२ दष्टी, दे३ ४ दष्टा, ते१ दष्टिश्च (→हृष्टा) -c) दे१ ३ ४ तत (→तव), दे१० °कर्तार (→°कर्तार) -d) ब१ क स्पश नाम जीवित, ब२ क प्राणिनामपि जीवित, दे१० कस्य कर्ता स जीवन

११ दे७ cd ○ -a) दे१ तेषा (च) (→तेषा) -b) दे३ °भाषते (→°भाषत)

१२ -a) ब१ भो भो सन्देशकर्तारो, दे१ भो भो मे देहका वीरा -b) ब१ दे१० ते१ चिन्तानु°, ब२ चिन्तान्व°, दे११ चिन्तानु° (→चिन्तानु°), दे१ °वत्तना, दे७ °पालक (→°पालका) -c) दे१ एका तु वत्तन गही (?), दे२ ते१ एक (ते१ एव) बध्नीत गृह्णीत, दे३ ४ एकानुवर्त्ती (दे४ °वृत्ती) तद गृहीत, दे५ एका च घ्नत (?) गृह्णीत, दे७ एतान् बन्धत गृह्णीत, दे८ ११ एकान्वघ्नत गृहीत, दे९ एका च धूत गृह्णीत, दे१० एकत्वे प्रतिगृह्णीत -d) ब१ २ दूता, दे१ भूतो, दे३ ४ १० भूता, दे५ ७-९ ११ मुवे भूत- (→भूतान्), दे२ ३ °पुगव (दे३ °व) (→°पुगवा), ते१ राक्षसा भूतपुङ्गव

१३ -a) दे१ एन (→एव); दे७ हत्वा (→हत्वा), दे३ ४ लब्ध्वा (→बद्ध्वा) -b) ब१ दे१ आगच्छथ, दे३ ४ आगच्छस्य, दे११ अगच्छथ, मुवे ह्यागच्छत, ते१ अगच्छथ (→आगच्छत)

हत्वा वै पापकानेतान् मम विप्रियकारिण ।
एतच्छ्रुत्वा वचस्तस्य वचन चेदमब्रुवन् ॥१४॥
राक्षसा ऊचु ।*
श्रान्ता वा क्षुधिता वाऽपि दु खिता वा तपोधना ।
अमात्येनैव ज्ञातव्या भूत्या शतसहस्रश ॥१५॥
एते वधार्थं निर्दिष्टास्त्वयैव च महाव्रता ।
न युक्त विविधाकारा ह्यस्माक नाशनाय वै ॥१६॥
यथा ह्येते समुत्पन्ना सर्वधर्मानुचिन्तका ।
तथा वय समुत्पन्नास्तदर्थं हि भवानपि ॥१७॥
मा च मिथ्या परिज्ञा ते धर्मिष्ठस्य भवत्विति ।
अस्माक विग्रहे वीर मुच्यन्ते यदि मन्यसे ॥१८॥

वे २०११९

-c) दे५ ७ ९ ११ मुवे °भूताना (→°जीवाना), दे१ ३ ४ ह(ह)ता वा दु खिताना च -d) ब२ कृतघ्न-, दे१ ३ ४ भूतघ्न-, दे५ ७-९ ११ मुवे कृतज्ञा, दे१० कृतघ्नो (→कृतघ्ना), ब१ २ दे१ ३ ४ हत° (→हठ°), दे५ १० °विक्रम (→°विक्रमा)

१४ -a) दे७ पात° (→पाप°), दे२ ते१ हत्वा वै पाप-कालेन, दे१० हत्वा व पापकर्माण -b) दे१ ५ ८ °कारिणा (→°कारिण) -c) ब१ २ एव (→एतत्), दे१ ३ ४ एतच्छ्रुत्वा तु वचन, दे९ एतच्छ्रुत्वा****, दे१० एतच्छ्रुत्वा ततस्तस्माद -d) दे३ ४ अब्रवीत (→अब्रुवन्), ब१**स्ते तस्य यत् प्रिय, ब२ चित्र गुप्तस्य चाप्रिय

१४ श्लोकात्पर ब१ २ अधिकम्—

*शृणु मे परम गुह्य लोकनाथ जनादन ।

॥ दे७ राक्षस उवाच, दे१० राक्षस ऊ०, ते१ राक्षसा

१५ -b) ब२ दु खित (→दु खिता), ब१ २ दे७ १० ते१ तपोधन (ब२ °न) (→तपोधना) -c) दे१ ३ ४ अमात्यैरेव, दे५ ७-९ ११ मुवे अमात्या एव (→अमात्येनैव), ब१**व्या (→ज्ञातव्या) -d) दे५ धृत्या (→भूत्या)

१६ -a) दे२ ते१ ये मे (→एते), ब१ २ न धर्म-, दे१ तवार्थे, दे३ ४ तवार्त्ते (→वधार्थ) -b) दे१ ३ ४ त्वयैवात्र (→त्वयैव च), ब२ दे१० महाव्रत, दे५ ७-९ ११ मुवे महात्मना (→महाव्रता) -c) दे७ न युक्ता, दे१० तद्युक्त (→न युक्त) -d) ब१ अस्माक, ब२ चास्माक (→ह्यस्माक)

१७ ब१ bc ○ -a) दे४ समुत्पन्न (→समुत्पन्ना) -b) ब२ °धर्माथ°, दे७ °दासानु° (→°धर्मानु°)

१८ ब२ ab ○ -a) ब१ न, दे३ मा, दे७ १० सा (→मा), दे२ प्रतिज्ञाते, दे५ ८ ९ ११ परिज्ञात, दे७ मुवे प्रतिज्ञात, दे१० परिज्ञातो (→परिज्ञाते) -b) ते१ धर्मिष्ठस्य भवत्विति -d) मुवे मुच्यन्ता (→मुच्यन्ते), ब१ २ दे२ ते१ मन्यते (→मन्यसे)

व २०१ १० परित्रायस्व नो वोर किङ्कुराणा महाबलान् ।
 हन्यमानान् हि रक्षोभिरस्मानद्य रणाजिरे ॥१९॥
 एवमुक्त्वा ततो घोरा व्याधय कामरूपिण ।
 सन्नद्धास्त्वरित शूरा भीमरूपा भयानका ॥२०॥
 गजैरन्ये तथा चाश्व रथेश्चापि महाबला ।
 कण्टकैस्तुरगैर्हंसैरन्ये सिंहैस्तथा मृग ॥२१॥
 महिषैश्च शृगालैश्च व्याघ्रैर्महैस्तथाऽपरे ।
 गृध्रै श्येनैर्मयूरैश्च सर्पगर्दभकुक्कुटैः ॥२२॥
 एव वाहनसयुक्ता नानाप्रहरणोद्यता ।
 समागता महासत्त्वा अन्योन्यमभिकाङ्क्षिण ॥२३॥
 तूर्यक्ष्वेडितसघुष्टैर्बलितास्फोटितैरपि ।

१९ -a) दे१० यत्रायस्वाना हार -b) ब१ °बला,
 ब२ °बल, दे१४ °बलात (→°बलान) -c) ब१दे१-३ १० °माना,
 ब२ दे११ °मानो (→°मानान), दे१० रत्नाभिर (→रक्षोभिर), दे१
 हन्यमानाश्च रक्षोभि, ते१ हन्यमानाभिरक्षाभि -d) ब१ अस्मा
 भिरव-, दे२ ते१ अस्मानथ, दे१ अस्मिन्नद्य (→अस्मानद्य), ब२
 अस्माक च रणाजिरे

२० दे४ २० d-२१ b ○ -a) दे३ १० ११ °मुक्ता
 (→°मुक्त्वा) ब१ राजा, दे५ ८ ९ ११ घोरा, दे७** (→घोरा)
 -b) दे१ व्याधय (→व्याधय), दे५ ८ °रूपिणा (→°रूपिण),
 दे१ व्याधय समुपस्थिता -c) दे२ ते१ त्वरिताश्च (→°त्वरित),
 दे१० सन्नावाचस्त्वरितश्च -d) दे११ भयानका (→भयानका)

२१ दे४ ab ○ -a) ब२ ते१ °रन्यस, दे °वयै (→
 °रन्ये), दे१० यज्ञैर् (→चाश्वै) -b) दे१ ९ अन्ये वा (दे३ चा)
 पि (→रथश्चापि) -c) ब१ कङ्कुटैः, दे१ कुक्कुटैः (→कण्टकैः),
 ब२ मयूरैश्चावगहसैर्, दे४*****गैहसर दे१० ककटैस्तुरगैश्च
 -d) ब१ २ दे३ ४ ते१ अन्य (→अन्ये), दे५ ७ ९ ११ मुवे तथापरे
 (→तथा मृगै), दे१० हस्तिहस्तस्तथा मृगै

२२ -a) दे१ १ ४ वराहैश्च, दे१० रूषैश्चैव (→शृगालैश्च),
 दे५ ७-९ ११ मुवे मृगै सुगालैर्महिषैर् -b) ब२ मेघ्रैः, दे१ मेघीस्,
 दे४ मेघोस (→मेघैस्), ते१ °परम् (→°परे), दे३ व्याघ्रैर्महिषै-
 स्तथापरै -c) ब२ गृध्रै श्येनैरुलूकैश्च -d) ते१ सव° (→
 सप°), दे१ भुज च ग*कह्मै, दे१ सवदर्भैश्च कुक्कुटै

२३ -a) दे२ ३ ते१ °सयुक्तैर्, दे४ °सयुक्तौ, दे८ °सयुक्तो
 (→°सयुक्ता) -b) ते१ नीता° (→°नाना°) -c) दे५ ७ ९
 °गत्वा (→°गता) -d) दे४ ५ °काक्षिणा (→°काक्षिण)

२४ -a) ब१ २ °सधुर्वैर, दे१ °सधुष्टैर् (→°सधुष्टैर्)
 -b) ब१ वर्णिता स्फोटितै°, ब२ वराहो राटितै°, दे१ बलित

जयार्थिनो द्रुत वीराश्चालयन्तश्च मेदिनीम् ॥२४॥
 तत समभवद् युद्ध तस्मिन्तमसि वर्त्तते ।
 मुकुटैरङ्गदैश्चित्रै केयूरै पट्टिशासिकै ॥२५॥
 सकुण्डलै शिरोभिश्च भ्राजते वसुधालतम् ।
 बहुभिश्च सकेयूरैश्चित्रैश्च मणिभूषणै ॥२६॥
 शूलशक्तिप्रहारैश्च यष्टितोमरपट्टिशै ।
 अस्त्रिङ्गप्रहारैश्च बलप्राणसमीरितै ॥२७॥
 अभवद् दारुण युद्ध तुमुल लोमहर्षणम् ।
 नखदन्तैश्च पादैश्च तेऽन्योऽन्यमभिजघिनरे ॥२८॥
 बाहुभि समनुप्राप्त केशाकेशि तत परम् ।
 अयुक्तमतुल युद्ध तेषा वै समाजयत ॥२९॥

स्फोटित°, दे१० बलिता स्फोटितै° (→बलितास्फोटित°) -c) ते१
 जाया° (→जया°), दे२ ते१ वाराश (→वीराश), दे१ ३ ४ ज (दे३
 जा) यार्थिनोथ (दे३ °व्य) ते वीराश, दे१० जयार्थ नाङ्गुत वीराश
 -d) ब१ २ चालयति च, दे१ चालयते स्म, दे३ चलतश्च च, दे४
 चलतश्चल- (→चालयन्तश्च)

२५ -b) दे१ ३ ४ दारुणे, दे१ वर्त्तते, मुवे सन्तते (→
 वर्त्तत), दे१० तस्मिन् समभिवर्त्तते -c) दे४ मुकुटैश्चित्रगदैश्चित्रै
 -d) ब१ पट्टसाटिकै, ब२ पट्टसयुतै दे१ ३ ४ पट्टशात्रि (दे३ °ब)कै,
 दे२ पट्टसामिकै, दे१ पट्टिसामिकै (→पट्टिशासिकै), दे१० केचिद्
 दूरे पदासमिक

२६ दे१ cd ○ -a) दे५ शिरोभिश्च (→शिरोभिश्च)
 -b) दे१० भ्राजते (→भ्राजते), दे२ ८ ९ °तले, दे५ °तलै (→
 °तलम्), दे१ भ्राजते स्म मही तत -c) दे१ ३ बाहु° (→बहु°)
 -d) ब१ २ °भूषितै (→°भूषणै), दे१० चमभिभूषणै शरै

२७ दे१ २७ b-२८ c ○ -a) ब२ °पट्टि° (→
 °शक्ति°), दे१ -कुठारैश्च (→प्रहारैश्च) -c) ते१ अश्वि° (→
 असि°), दे१ खड्वागासि हरणै* -d) दे५ °प्राणा (→°प्राण-),
 दे१ २ °समारितै (→°समीरित), दे४ बल*****, दे१० चल
 त्प्राणसमीरित

२८ दे४ ९ abc ○ -c) दे१ पाशैश्च (→पादश्च)
 -d) ब२ °यज्ञिरे, दे५ ८ ९ °जज्ञिरे (→°जघ्निरे)

२९ -a) मुवे °प्राप्त (→°प्राप्त), दे१ ३ ४ बाहुभि
 समपर्याप्त -b) ब२ केशै केशैस्, दे३ केशकेशि, दे४**केशी, दे१
 कसाकेशि (→केशाकेशि), दे१ केशाकेशि तखा (?) नखि -c) ब१
 अयुद्धम् (→अयुक्तम्), ब२ तद्युद्धमभवद् घोर. -d) ते१ तै (→वै),
 ब१ २ तेषाञ्चैव समाजयेत (ब२ °ये), दे१० तेषा चैव स सात्वत

ततस्ते राक्षसा भग्ना दूतैर्घारपराक्रमै ।
 देहि देहि वदन्त्येव भिन्धि गृह्णीष्व तिष्ठ च ॥३०
 वध्यमाना पिशाचास्ते ये निवृत्ता रणादिता ।
 आह्वयन्त प्रतिभयात् क्रोधमरक्तलोचना ॥३१
 तिष्ठ तिष्ठ क्व यासीति न गच्छामि दृढो भव ।
 मया मुक्तमिदं शस्त्रं तव देहविनाशनम् ॥३२
 किन्तु मूढ त्वया शस्त्रं न मुक्तं मे रुजाकरम् ।
 मया क्षिप्तास्तु इषव प्रतीच्छ किं पलायसे ॥३३
 किं त्वं वदसि दुर्बुद्धे एषोऽहं पारगो रणे ।
 मम बाहुविमुक्तस्तु यदि जीवस्यतो वद ॥३४

३० -a) द३ ४ भग्ना (→भग्ना) -b) दे१ हतर (→
 हतर), दे१० दूतैर्घारक्रमैस्तत -c) व२ भिन्धि भिन्धि, दे१० तत
 देहि (→देहि देहि), दे३ ४ वदन्त्येव, दे१ वधत्वेव (→वदन्त्येव),
 दे१ देहि देहीत्यजल्पत -d) व२ भिन्दन, दे१ भिद्धि, दे१ ८ ९ ११
 भिद, दे३ ४ भिदि, दे५ भिद्, दे७ इद, ते१ भिद (→भिन्धि), व१
 गृह्णीषु, व२ गृह्णामि, दे१ गृह्णास्व, दे२ ते१ गृह्यत, दे७ गृह्णापु दे८
 गृहीष्व (→गृह्णीष्व), दे२ ते१ तिष्ठत, दे३ ४ तिष्ठता (→तिष्ठ च),
 दे१० भिद गृह्णस्वपिष्ठकृत

३१ -a) दे१ वेध्य° (→वध्य°), दे४ ते१ °माना (→
 °माना) -b) व१ रणाजिरे, दे४ रणादित (→रणादिता), व२
 ये च वत्ता रणाजिरे, दे१० अनिष्टातरणाहत -c) दे५ ७-९ ११
 मुवे आह्वयन्त, दे४ १० आह्वयत (दे१० °ते), ते१ आ* यन्त (→
 आह्वयत), दे१० °भया (→°भयात) -d) व२ दे७ °लोचन
 (दे७ °न) (→°लोचना) दे२ ते१ क्रोश* रक्तलोचना

३२ -a) दे१० तिष्ठ तिष्ठ, दे११** तिष्ठ (→तिष्ठ
 तिष्ठ) -b) व१ न गच्छाम, दे१ ७ नागच्छामि, व३ ना* छामि,
 दे४ नात्यक्षामि (→न गच्छामि), दे५ ८ ९-व्रत (→भव) -c)
 व१ मयाप्युक्तमिदं शस्त्रं -d) दे४ तव देव हविनाशनम्

३२ श्लोकात् पर व१ अधिकम्—

किन्तु मुक्तं त्वया शस्त्रं तव देहविनाशनम् । (= ३२ cd)

३३ -a) व१ २ मुक्त (→मूढ), दे३ ४ त्वं शस्त्रं न (→
 त्वया शस्त्रं) -b) दे३ ४ मुक्त (दे४ °क्ते) मम (→न मुक्त मे)
 -c) दे१० द्रवत (→इषव), दे१ ३ ४ मया क्षिप्त (दे३ °प्त्वा)
 त्वयि वच -d) दे७ १० प्रातीक्ष, ते१ प्रतीच्छन (→प्रतीच्छ),
 व१*, मुवे क्व (→किं), दे३ ते१ फलयते (दे३ °से), दे४ १०
 पलायति (दे१० °ते) (→पलायसे)

३४ -a) दे१ दुर्बुद्ध (→दुर्बुद्धे) -b) व१ २ एकोह, दे१

तत्र ते सहसा घोरा राक्षसा पिशिताशना ।
 मन्देहा नाम नाम्ना ते वध्यमाना सहस्रश ॥३५
 ततो भग्ना यदा ते तु राक्षसा कामरूपिण ।
 प्रतिपद्यन्त ते माया तामसी तमसावृता ।
 अदृश्याश्चैव दृश्याश्च तद्वत् तमसावृतम् ॥३६
 ततस्ते शरणं जग्मुर्ज्वरं परमभीषणम् ।
 शूलपाणिं विरूपाक्षं सर्वप्राणिप्रणाशनम् ॥३७
 मन्देहा नाम नाम्ना वै राक्षसा पिशिताशना ।
 खादन्ति चैव धनन्ति स्म चित्रगुप्तेन चोदिता ॥३८
 व्याधीना च सहस्राणि दूताना च महाबला ।
 वयमद्य महाभाग त्रायस्व जगत् पते ॥३९ व २०१ ४१

शक्तेह, दे३ शेषाह, दे४*षोह (→एषोऽह), दे४ पारमो, दे१०
 परमो (→पारगो) -c) दे३ बाहुर, ते१ चाह (→बाहु-),
 दे१ ४ -विनिमुक्त (दे१ °क्तो), दे८ -विमुक्तस्य, दे९ -विमुक्त*,
 दे१० -वियुक्तस्त्व (→-विमुक्तस्तु) -d) व२ जीवसि तद, दे१०
 जीवस्यते (→जीवस्यतो)

३५ -a) दे३ ४ घोरा (→घोरा), दे१० सहस्रराक्षसा
 घोरा -b) व२ दे५ ७ ९ राक्षसा (→राक्षसा), दे१० सदेहा
 पतिताशना -c) दे७ सन्देहा (→मन्देहा)

३६ दे५ ८ ९ cf O -a) दे१० महा, ते१ यथा (→
 यदा) -b) दे३ ४ पाप° (→काम°), दे८ °रूपिणा (→°रूपिण)
 -c) दे१ ४ मुवे प्रत्य° (→प्रति°), व१ २ दे७ १० प्रतिपद्य ततो
 माया, ते१ प्रतिपद्यन्ति ते माया -d) दे५ ७ ९ ११ तामसा (दे७ °स)
 (→तामसी), व१ ता* सावता, व२ तामसीव्रता, ते१ तमसावता,
 ते१ तमसावृतम् (→तमसावृता) -e) व२ अदृश्याश्चैव (→अदृ-
 श्याश्चैव) -f) दे१ °वता, दे२ ३ ७ ११ मुवे ते१ °वृता (→°वृतम्)

३७ -a) व२ श्रवण, दे१ तारण (→शरण) -b) ते१
 °भाषाण (→°भीषणम्) -c) दे५ °पाणि (→°पाणि) -d) दे४ सव
 (→सव-), व१ २ °पाप° (→°प्राणि°), दे१ °विनाशन (→°प्रणाशनम्)

३८ -a) दे७ सदेह (→मन्देहा), दे१ ते (→वै) -c)
 व२ चैमा (→चैव), व१ निघ्नन्ति, व२ घ्नन्ती च (→घ्नन्ति स्म)
 -d) दे१ नोदिता, दे१० वादिता (→चोदिता)

३९. -b) दे१ २ ते१ हताना च, दे१० हताश्चैव (→दूताना
 च), व२ °बलि (→°बला) -c) व१ यममाहुर, व२ शङ्कते च,
 ते१ अस्मानद्य (→वयमद्य) -d) दे७ जगता (→जगत्)

२०१४१ ततस्तेषा वच श्रुत्वा दूताना कामरूपिणाम् ।
ज्वर क्रुद्धो महातेजा योधाना तु सहस्रश ॥४०॥
कालो मुण्ड केकराक्षो लोह्यष्टिपरिग्रह ।
विविधान् सदिदेशात्र पुरुषानग्निवर्चस ॥४१॥
बद्धाञ्जलिपुटान् सर्वानिदमाह सुरेश्वर ।
यात शीघ्रमिमान् पापान् योगेन च बलेन च ॥४२॥
ततस्ते त्वरित गत्वा यत्र ते पिशिताशन ।
ज्वराज्ञया तु ते सर्वे जीमूतघननि स्वना ॥४३॥
बहूस्ते राक्षसान् घोरान् दर्पोत्सिक्तान् सहस्रश ।
बहुशस्त्रप्रहारैश्च शस्त्रैश्च विविधोज्ज्वलै ॥४४॥
तरसा राक्षसा विग्ना रुधिरेण परिप्लुता ।
मोचयामास सग्रामे स्वयमेव यमस्तत ॥४५॥

४० -a) दे१ तत्र (→ततस्) -b) दे१ हताना (→
दूताना) -d) दे३ च (→तु)

४१ ब२ ab ○ -a) दे२ कोलो (→कालो), ब१***
क्षो, दे३ ४ करालास्यो, दे७ केकरारयो (→केकराक्षो) -b) ते१
°यष्टि° (→°यष्टि°) -c) दे१ ३ ४ विविधान्सन्दिदेशाय

४२ -a) दे१ २ ते१ कृताञ्जलि°, दे१० पुष्पाञ्जलि° (→
बद्धाञ्जलि°) -b) दे३ ४ दिनमाह (→इदमाह), दे७ महेश्वर
(→सुरेश्वर) -c) ब२ याहि, दे४ ये ते, दे११ या*, मुवे पच
(→यात), ब१ लोकान, ब२ घोरान् (→पापान्), दे१० यात
शीघ्रमिमान् पापान् -d) दे१० पीडि योगिबलेन च

४३ -b) ब२ यत्र ते पिशिताशन -c) दे४ ज्वराज्ञयो,
दे१० ज्वराज्ञान (→ज्वराज्ञया), दे५ ७-९ ११ मुवे च (→तु)
-d) दे५ °वन° (→°घन°), ब२ जीमूतघनवत् स्वना

४४ -a) ब२ बहूवो, दे१ अह ते, दे२ बहुस्ता, ते१
बहूस्तान् (→बहूस्ते), ब१ २ घातैर, दे१ ३ ४ घोरान्, दे२ घाता, दे१०
घ्नतो, ते१ ह्येतान् (→घोरान्) -b) दे१ ३ ४ दर्पोत्सिक्ता, दे५
दर्पोत्सिक्तान्, दे७ शतशोथ (→दर्पोत्सिक्तान्) -c) ब१ २ दे२ ११
ते१ बाहुशस्त्र°, दे७ बहुशस्त्र° (→बहुशस्त्र°) -d) दे१ ३ ४
तीक्ष्णश्च (→शस्त्रैश्च), दे१ ३ ४ °ज्वर (दे४ °रा) (→°ज्वलै)

४५ -a) दे१ ३ तत्र सा, दे४ तत्र स (→तरसा), ब१ २
दे१ १० राक्षसान् (→राक्षसा), ब१ २ निघ्न, दे१ ते१ विघ्ना, दे२ ४
विघ्न, दे३ विघ्न, दे१० घ्नतो (→विघ्ना) -b) दे१ ३ ४ अचि
रेण (→रुधिरेण) -c) दे४ ५ ७-९ ११ मुवे सग्राम (→सग्रामे)

४६ -a) दे४ राक्षसो (→राक्षसान्) -c) दे१ ३ ४ यथा
(→गत्वा) -d) दे५ ८ ९ मुनि (→मुहु)

राक्षसान् मोचयित्वाऽथ हन्यमानान् समन्तत ।
गत्वा ज्वर महाभाग विनयात् सान्त्वयन् मुहु ॥४६॥
पूजयन् वै ज्वर दिव्य गृह्य हस्ते महायशा ।
प्रविवेश गृह स्व तु सभ्रमे तादृशेन तु ॥४७॥
आनन तु समुत्प्रोञ्छ्य स्वदेसग्रामबिन्दुमत ।
धर्मराजोऽथ विश्रान्त कालभूत महाज्वरम् ॥४८॥
किं किं वृत्तमिदं देव व्यापिनस्त्व महातपा ।
रोषायामास चैव सर्वलोकनमस्कृत ॥४९॥
अहं त्वं चैव देवेश इमं लोकं चराचरम् ।
शासेम हि यथा कामं यथादृष्टं यथाश्रुतम् ॥५०॥
त्वया गुप्तो ह्यहं देव मृत्युना च सुसंवृत ।
लोकान् सर्वानहं हन्मि सर्वघाती न सशय ॥५१॥

४७ -a) दे१ ३ ४ १० पूजयित्वा, दे५ ७-९ पूजयेद् (→
पूजयन्वै) b) ब१ गृहस्तेस्तु, ब२ विविधान् च, दे७ ८ गृह्य हस्ते
(→गृह्य हस्ते) दे७ महायशा (→महायशा) -c) ब१ गृहस्तेस्तु,
ब२ गृह तस्य (→गृह स्व तु) -d) दे१ ३ ४ तावदेव (→तादृशेन),
मुवे सम्भ्रमेणेदृशेन तु

४८ ब२ cd ○ -a) ब१ अननस्तु (→आनन तु),
दे१ समुत्पस्य, दे२ ते१ समुत्पस्य, दे३ समुत्पस्य, दे४ समुत्पाश, दे७
समुत्प्रोच्य, दे१० स मत्स्य स (→समुत्प्रोञ्छ्य) -b) ब१ वेद°
(→स्वेद°), दे१० स्वेदय ग्रामचि तयन्, मुवे सग्रामे स्वेदविन्दुमत
-c) ब१ °राजास्य (→°राजोऽथ) -d) ब१ काल* त, दे९
काल भूत (→कालभूत)

४९ -a) दे१ ३ ४ दत्तम् (→वृत्तम्) -b) ब१ व्यापि
कस्त्व, दे१० व्यापिनास्त्व (→व्यापिनस्त्व), दे१ ० ४ महायशा
(→महातपा), दे७ व्यापिन सवदेहिनाम् -c) ब१ २ शङ्कर
रोषायामास, दे१ ४ रोषालसकर चैव, दे७ त्वं च सव तु या सव,
दे८ रोषापाशकर चैव, दे१० रौप्याया शकर चव -d) दे२ १० ते१
नमस्कृतम् (दे१० °ता), दे४ नमस्तुत (→नमस्कृत)

५० ब१ २ ५०c-५१d ○ -a) ब१ २ दे१० अहञ्च
त्वञ्च, दे१ ३ ४ इह त्वं चैव, दे२ ते१ अहं तत्त्वैव, दे५ ८ ९ ११
अहस्त्व चैव, दे७ अहं स देव- (→अहं त्वं चैव) -b) ब२ इह,
दे१० हृत (→इम), दे१० ते१ लोक- (→लोक) -c) दे३
शात्स्येम्, दे४ शात्स्येम्, दे१० सा समा (→शासेम्), दे१ ३ ४ दुष्ट
(→काम) -d) दे१ ३ ४ दोष (→दृष्ट), दे१ यथावत्, दे४ ४
यथा स्मृत, दे९ यथाश्चत (→यथाश्रुत)

५१ ब१ २ ○ (द्र ५० पा वि) -a) दे५ ८ ९ मुवे
ग्राह्यो, दे१० गुह्य, दे११ ते१ गुह्यो (→गुप्तो), दे८ देव (→देव),

गच्छ गच्छ यथास्थान युद्ध च शमय स्वयम् ।
 राक्षसानां हतास्तत्र षष्टिकोट्यो रणाजिरे ।
 अमराश्चक्षयाश्चैव न हि त्वा यापयन्ति वै ॥५२॥
 ततो ह्युपरत युद्ध धर्मराजो यत स्वयम् ।
 दूतानां चित्रगुप्तेन सख्यमेवमकारयत् ॥५३॥
 तत सभाषते दूताश्चित्रगुप्त तथैव च ।

नियुञ्जस्व यथापूर्वं सर्वकर्मणि जन्तुषु ।
 स्वकर्मगुणभूतानि ह्यशुभानि शुभानि च ॥५४॥
 ततो दूता समागम्य चित्रगुप्तस्य पार्श्वत ।
 उपस्थानं च कुर्वन्ति कालचिन्तकमब्रुवन् ॥५५॥
 यथा लोका यथा राजा यथा मृत्यु सनातन ।
 तदेवोत्तिष्ठ तिष्ठेति क्षम्यता क्षम्यता प्रभो ॥५६॥ वे २०१ ५९

॥ इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे नवनवत्यधिकशततमोऽध्याय ॥१९९॥

दे७ गुह्योह देवमत्युमा -b) दे३ ४ शृणुवाच (→मृत्युना च),
 ते१ स (→सु-), दे७ वाधते लोकमेव हि -c) दे१० लोकान्त
 वान्दहेस्मि* -d) दे१ सवयेति, दे२ ते१ सवधातान, दे३ ४ सवथा
 च (→सवधाती)

५२ ब१ cd ○ -a) दे७ गच्छागच्छ स्वसदने -b) दे१ ३
 यमय, दे७ समया दे१० सम स-, मुवे त्यजतु (→शमय), दे४ युद्ध
 कृत्वा महत्स्वय -c) ब२ च वै घोरा, दे७ ते१ हतस्तत्र (→
 हतास्तत्र) -d) ब२ घोरा ये च, दे७ एको घोरे (→षष्टिकोट्यो)
 -e) ब१ २ दे१-५ ७-११ मुवे अम (ब२ °ज) राश्चा (दे१ °श्ची)
 क्षयाश्चैव -f) दे१ ३ ते (→वै), ब१ दे२ ५ मुवे नहि त्वा
 प्रापयन्ति वै, ब२ न हि श्यच्यपयन्ति वै, दे४ न हि त्वा च
 पराजिते, दे१० न हि त्वा व्याधयन्ति ते

५३ -a) दे३ ह्यपरत, दे७ ९ ह्यपरत, दे१० युगपत्स-
 (→ह्यपरत), दे३ युद्धा (→युद्ध) -b) ब१ धम्म***** ब२
 धर्मराजो यम स्वय, दे१ धर्मराजाय तत्स्वय, दे२ ५ ७ ९ ११ ते१
 धर्मराजाय न स्वय, दे३ धर्मराजाय तत्स्वय, दे४ धर्मराजा यत
 स्वय, दे१० धर्मराज हत स्वय, मुवे धर्मराजो यम स्वय -d)
 ब१ दे१-५ ७-११ मुवे ते१ एकम (→एवम), ब१ अकामयत,
 ब२ स रोचयत् (→अकारयत्)

५४ ब१ c ○, दे१० ५४c-५५b ○, ब२ ef ○
 -a) दे१० जात (→तत), ब१ सभाषिते, दे१० सभाषये (→
 सभाषते), ब१ २ दूत, दे३ ४ १० दूता (→दूतास), दे१ आभाषत
 ततो दूतान्, मुवे सम्भाषन्ते ततो दूताश् -b) ब१ चित्र**, ब२
 दे१ ३ ४ चित्रगुप्तस (→चित्रगुप्त), दे१० चित्रगुप्तस्य पार्श्वत, -c)

ब२ निय*स्व, दे१ निघुश्च च, दे२ नियुजस्व, ते१ निणयस्व (→
 नियुञ्जस्व), दे२ ५ ७-९ ११ मुवे मया (→यथा-) -d) ब१
 सवकर्मसु जन्तुसु, दे१ ३ ४ सवकर्मण्यह तूषु -f) दे१ वा, दे२ ४
 ते१ त्व- (→ह्य-), दे१ ५ ८ ९ ११ ते१ तु (→च)

५५ -a) मुवे रुद्र (→ततो) -c) ब२ तपसाञ्च (→
 उपस्थान), ब२ दे४ प्रकुवन्ति, दे१ प्रकुवन्त, दे१० च कुवत (→च
 कुवति) -d) ब१ कालचिन्ताफलक्रमात्, ब२ यथाकालप्रदर्शनात्

५६ -b) दे७ राजा (→यथा), दे१ मृत्यु (→मृत्यु),
 दे१ सनातना (→सनातन) -c) दे१० तिष्ठति (→तिष्ठेति),
 ब२ रणे यत तिष्ठ तिष्ठेति, दे१ देवदेवधर्मराज, दे३ तद्देवदेवधर्मराज,
 दे४ तद्देवदेवो धर्मात्मा -d) दे४ धर्मराजश्च क्षम्यता, दे८ क्षम्यता
 ***प्रभो, दे१० क्षम्यता मम स प्रभो

पुष्पिका—

पुराणनाम—ब१ दे२ ५ ८ ९ ११ ते१ इत्यादि वा(ब१ व)राह
 पुराणे भगवच्छास्त्रे, ब२ इति वराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे१ इत्यादि
 वाराहपुराणे, दे३ ४ इत्यादि श्रीवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे७ इति
 श्रीवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे१० इत्यादि वाराहपुराणे,
 मुवे इति श्रीवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे अध्यायनाम—ब१ २
 ससारचक्रे राक्षसकिङ्करनाम, दे१ ३ ४ राक्षसकिङ्करयुद्ध,
 दे२ ५ ८ ९ ११ मुवे ते१ ससारचक्रे रा (दे२ ते१ र) क्षसकिङ्करयुद्ध
 नाम, दे७ ससारचक्रे राक्षसयुद्ध नाम, दे१० राक्षसकिङ्करयुद्ध नाम
 अध्यायसख्या—ब१ २ दे१-५ ९-११ ○, दे७ नवमोऽध्याय, दे८
 ॥१०४॥, मुवे एकाधिकद्विशततमोऽध्याय ॥२०१॥, ते१ सप्तदशो-
 न्तरद्विशततमोऽध्याय

वे २०२ १

ऋषिपुत्र उवाच ।*

विस्मय तु मया दृष्ट तस्मिन्नद्भुतदर्शनम् ।
चित्रगुप्तस्य सदेशो धर्मराजस्य धीमत ॥१॥
क्षिप्तशीघ्र फल तेषां ये वै क्षिप्ता पुरा जना ।
अग्निना वै प्रतप्तास्ते बद्धा बन्धै सुदारुणै ॥२॥
सतप्ता बहवो ये न तैस्तं कर्मभिरुत्तमै ।
श्यामाना शबलाना च इमं शीघ्रं प्रमापय ॥३॥
दुराचार पापवृत्त निर्घृण पापचेतसम् ।
श्वानस्तु हिंसका ये च भक्षयन्तु दुरात्मन ॥४॥

२००

* ब१-३ दे२ ५ ८ ९ ११ मुवे ऋषिरुवाच, दे१ १० ऋषि पुत्र उ०

१ -a) ब१-३ विस्मय परम दृष्ट, दे१ विस्मयन मया दृष्ट, दे५ ७-११ मुवे विस्मयस्तु मया दृष्ट -b) दे९ त्वस्मिन्, + तस्मिन् (→तस्मिन्), दे५ ८ ११ मुवे °दशन (दे१०°न)(→°दशन), दे७ तस्मिन्स्ते दत्तदशन -d) दे५ ७-९ ११ मुवे धर्मराजेन (दे५ ८ च) (→धर्मराजस्य)

२ ते१ ० -a) ब१ २ दे२ ४ क्षिप्र शीघ्र, दे१ हि क्षिप्रमेव, दे५ ७-९ ११ मुवे प्राप्नुवति (दे७ १०°नु) (→क्षिप्त शीघ्र), दे५ ८ ९ ११ मुवे ते वै, दे७ नव (→तेषां) -b) ब१ दे७-९ ११ मुवे ये च (→ये वै) दे७ पुरातना (→पुरा जना) -c) दे१ ३ ४ अग्नितापै सु- (दे१ प्र) तप्तास्ते, दे१० अग्निना व्रतप्राप्ते च, दे११ अग्निना वै ते प्रेतास्ते -d) दे१० धाव चैव सुदारुणै

३ दे४ ०, दे१ ३ cd ० -a) दे५ ७ ९ ११ मुवे ये ते (→ये न), ते१ °रुत्वयो (→°रुत्वण) -c) ब१- श्यामानि चरणानां (ब३*) च, दे५ ७-९ ११ श्यामाना दशनानां च (दे९ न), मुवे श्यामाश्च दशनभिर्भ्यो -d) मुवे त्विम (→इम), ब१ ३ प्रमापयेत् (→प्रमापय)

४ ब२ cd ० -a) ब१ ३ पापकृता, दे१ ३ ४ १० पाप कृत, दे५ ७ ८ ११ मुवे पापवृत्त, दे९ पापपर (→पापवृत्त) -b) ब२ ३ निगुण, दे४ ५ ८ निघृणा (→निघृण), ब१ ३ दे५ ९ °चेतसा, ब२ दे३ ४ १० °चेतन, ते१ °रेतस (→°चेतस) -c) ब१ श्वाना स्व-, ब३***, दे१ १० श्वानश्च, दे३ ४ श्वानस्य, दे७ श्वानस्स, ते१

पितृघ्नो मातृगोघ्नस्तु सर्वदोषसमन्वित ।
आरोप्य शाल्मली घोरा कण्टकैस्तैर्विपाटय ॥५॥
एन पाचय तैलेन घृतक्षौद्रे तथैव च ।
एव शूले समारोप्य कृत्वा ताम्र नराधमम् ॥६॥
तप्यता च पुनस्तत्र प्रदीप्ते हव्यवाहने ।
ततो मनुष्यता प्राप्य ऋणैस्तत्र प्रपीड्यते ॥७॥
शयनासनहर्त्तारिमग्निदायी च यो नर ।
वैतरण्यामय तत्र क्षिप्यतामचिरं तदा ॥८॥
पापकर्मायमत्यर्थं सर्वतोर्थविनाशक ।

श्वानास्तु (→श्वानस्तु), दे१ ३ ४ १० ये तु (→ये च) -d) दे१० दुरात्मना, मुवे दुरात्मक, ते१ सुरात्मन (→दुरात्मन)

५ -a) ब३ दे१ ३ ४ °गो (दे४ गौ) घ्नश्च (→°गोघ्नस्तु), दे७ पितृघ्ने मातृहन्त्रे* -b) दे१ °समन्विता (→°समन्वित) -c) दे१ ३ ४ शासने (→शाल्मली), ब१ घोर, ब२ ३ चैव, दे१ घोरे, दे३ ४ घोरान (→घोरा) -d) ब१-३ दे१ ३ ४ १० कीटद तश्च पाटय (ब१-३°टयेत्, दे३ °लय, दे४ °टयन), ते१ बाध्यते सवत**

६ -a) दे९ एव (→एन), ब१-३ एव पपाच, दे१ ते च याचय, दे३ ४ त (दे४ ते) च पाटय, ते१***पापय (→एन पाचय), दे५ ७-९ ११ मुवे तैलस्य, दे१० ते येन (→तैलेन) -b) दे१ घते (→घत-), ब२-क्षौद्र दे३-रोद्रस्य, दे४-रोद्रास (→क्षौद्रे) दे५ ७ ९ ११ मुवे घतक्षौद्रस्य वा पुन -c) दे१ एन (→एव) -cd) दे५ ७ ९ ११ मुवे तप्तद्रोण्या ततो मु (दे७ ९ ११ °न्य) च ताम्रतप्तखले पुन

७ -a) दे१ ३ ४ तथा त च (→तप्यता च), दे५ ७-९ ११ मुवे नराधममिमं क्षिप्त्वा -c) दे५ ८ ९ तर्ते (→ततो) ब१ ३ तत्र (→प्राप्य) -d) दे८ ९ अणैस द१० प्राणैस (→ऋणैस), दे१-५ ७ ९ ११ मुवे ते१ प्रदी(दे४°दा) प्य(दे७°य) ते (→प्रपीड्यते)

८ दे१ ३ ४ cd ० -ab) ब१-३ साय (ब३*य) मासन हतार अग्निदीप च यो नर, दे१ ३ ४ शयनासनकर्त्तारो उभयोरस्य साक्षिण -c) दे५ ७-९ ११ मुवे चैव (→तत्र) -d) दे५ ७ ९ ११ मुवे पुन (→तदा)

९ दे१ ३ ४ ०, दे१० c-f ० -a) दे७ पापकर्मण- मत्यर्थ, दे१० पापकर्म यतत्यर्थं -b) दे१० °धम° (→°तीथ°) -c)

[1144]

तस्य प्रदीप्तकालोऽय वल्लितप्तोऽतिदु स्पृश ।
 आदेशमुभयोरस्य कर्णयो कूटसाक्षिण ॥१९
 यो नर पिशुन कूट साक्षी चालीकजल्पक ।
 बहुयाजनक विप्रमध्रुव दाम्भिक शठम् ॥२०
 बद्ध्वा तु बन्धने घोरे दीयता तु न किञ्चन ।
 जिह्वाऽस्य छिद्यताशीघ्र वाचा दुष्टस्य पापिन ॥२१
 गम्यागम्य पुरा येन विज्ञात न दुरात्मना ।
 कृत लोभाभिभूतेन कामसमोहितेन च ।
 तस्य छित्त्वा ततो लिङ्ग क्षारमाग्न च दापयेत् ॥२२
 इम तु खलक कृत्वा दुरात्मा पापकारिणाम् ।
 दायादा बहवो येन अर्थहेतोर्विनाशिता ॥२३

दे५ ७ ९ ११ मुवे तस्य प्रदीप्त कीलोऽयम् -d) ब२ °दुष्टश
 (→°दु स्पृश) -e) दे७ आदेश, मुवे आदेश्य (→आदेशम्), ब१
 अदेशप्रभवा कन्या, ब२ ३ आदेश्य (ब२ °श) प्रभया रूप्या -f) ब१
 कणशा, ब३ कणया (→कणयो), ब३ कूटशालिन, दे७ तप्तशूलक,
 मुवे कूटसाक्षिक (→कूटसाक्षिण)

१० दे१० ab ○ -a) ब३ दे१ ३ ५ ७ ९ ११ मुवे ते१
 कूट- (→कूट) -b) ब१ साक्षिपाना च, ब२ साक्षिपानी, ब३
 साक्षिपाली च, ते१ साक्षिचानीक- (→साक्षी चालीक-) -c)
 दे५ ७ ९ ११ मुवे ग्राम° (→बहु°), ब१ ३ दे४ °याज (दे४*) न (ब१ ३*) क
 (→°याजनक), ब२ बहुभ्यो याचकश्चैव -d) दे१ ५ ८ ११ °मध्रुव
 (दे५*) (→°मध्रुव), ब१ अश्रुचित्तादन सदा, ब२ बहुनिन्दाभिश्चक्ष्य,
 ब३ अश्रुविदाम्भिक**

११ -a) दे१ ° ४ बन्धनैर्घोरैः, दे१० बन्धन घोर (→
 बन्धने घोरे) -b) ब१ दीयता तु स किञ्चन ब३ दीयता तम-
 किञ्चने, दे४ दीयता न कदाचन -c) दे१ विद्यता (→छिद्यता)
 -d) दे१० वाक्कु (→वाचा)

१२ दे१ ३ ४ ef ○ -a) ते१ गम्याराम्य (→गम्या-
 गम्य), दे९ पुरो (→पुरा), ब१ ३ अगम्यागमन येन -b) दे३ ७ ९ ते१
 विज्ञान (→विज्ञात), दे० ४ तु (→न) -c) दे२ दूत, दे५ तून,
 दे७ ९ ११ हूत (→कृत), ब३ दे१ लोभाति° (→लोभाभि°) -f)
 दे५ ८ क्षर° (→क्षार°) दे५ ८ ९ ११ मुवे च दीपय, दे७ य एव तु
 (→च दापयेत)

१३ दे१ ३ ४ ○ -a) ते१ स्व- (→तु), ब१-३ इम तु
 नरक तत्र -b) ब१ दे७ मुवे °कारिण (→°कारिणा) -c) दे१०
 दायादि (→दायादा), दे७ दायावकीणकी येन -d) दे५ अर्थ,
 मुवे स्वाथ- (→अर्थ-), दे१० °विनाशन (→°विनाशिता)

इम वार्धुषिक विप्र सर्वत्राङ्गेषु छेदय ।
 तथाय यातना यातु पाप बहु समाचरन् ॥२४
 सुवर्णस्तेयिन पाप कृतघ्न च तथा नरम् ।
 क्रूर पितृहण चेम ब्रह्मघ्नेषु समीकुरु ।
 अस्थि छित्त्वा पुन क्षिप्र क्षारमाग्न च दापय ॥२५
 इम तु विप्र खादन्तु तीक्ष्णदष्टा सुदारुणा ।
 पिशुन हि महाव्याघ्रा पञ्च घोरा सुदारुणा ॥२६
 इम पचत पाकेषु बहुधा मर्मभेदिनम् ॥२७
 येनाग्निरुज्जितः पूर्वं गृहीत्वा च न पूजित ।
 इम पापसमाचार वीरघ्नमतपापिनम् ।
 कर्कटस्य तु घोरस्य नित्यक्रुद्धस्य प्रापय ॥२८ वे २०२ २०

१४ दे१ ३ ४ ab ○ -a) दे७ वाकाषिका, दे८ बाह्यषिक
 (→वाधुषिक), ब१ २ एव च दूषित (ब३ दूषितस) तत्र -b) ब२
 सवश्राद्धेषु (→सवत्राङ्गेषु) ब१ ३ छेदयेत मुवे भेदय (→छेदय)
 -c) ब१ यथाय, ब२ ३ यथेय (→तथाय), ब१ यातना यान्तु,
 ब२ ३ यातना चापि (→यातना यातु), दे२ ते१ तथा पन्थानमायातु,
 दे१० तथापयातना यातु -d) ब१-३ समाचरेत (→समाचरन्),
 दे१० पाप बहुलमाचरन्

१५ दे७ ef ○ -a) दे७ स्ववर्ण° (→सुवर्ण°) -b)
 दे१ ३ ४ तु (→च), ब२ कृतघ्नश्च तथा नर -c) दे५ ८ ९ ११ मुवे
 चैन (→चेम) ब१ २ पितृमातृहर चैव, ब३ मातृपितृ****, दे७
 क्रूर च पिशुन चैव -d) दे२-४ समाकुरु, ते१ सम कुरु (→समी-
 कुरु), ब१ कृतघ्नस्तु तथा सम, ब२ कृतघ्ने तु तथा ससी, ब३
 कृतघ्ने तु तथा मयी -e) दे५ ८ ९ क्षित्त्वा, दे४ स्थित्वा (→
 छित्त्वा), दे५ ८ ९ ११ मुवे तत (→पुन), ब१ आछिद्य च पुनर्विप्र,
 ब२ ३ आछिद्य तु पुनस्तत्र -f) ब१ ३ दापयेत (→दापय)

१६ -a) ब१ विप्रा, ब३ दे८ ९ विप्र (→विप्र), ब१
 खादति, ब३ खादस्तु (→खादन्तु), दे१ ३ ४ इमा चैव हि खादन्तु
 -b) ब३ °दष्ट- (→°दष्टा), ब३ सुदारुण (→सुदारुणा) -d)
 दे७ पार घोरा स्वदारुणा

१७ -a) ब३ दे८ १० पचत, दे७ पत्रत (→पचत), ब१ ३
 पाकेन (→पाकेषु), दे१ इम पपच्यताकेतु, दे३ ४ इम पञ्चपताके
 तु -b) ब१ ह्य*मेदिन, ब२ घनवेदन, ब३ स्तमवेदिन, दे१ ३ ४
 व्यस्तवेदन (→मर्मभेदिन)

१८ -a) दे१ ३ ४ येनाग्निरुषित सव, दे२ येनाग्निरुषित
 पूव, दे७ येनाग्निरुद्धत पूव, दे१० येनाग्निरुद्धत पूव, ते१ योना
 ग्निरुद्धत पूव -b) ब२ ३ पूज्यते, दे१ ३ ४ पूरित, दे१० पूजिता
 (→पूजित) -c) ब१ ३ °समाकार (→°समाचार) -d) ब३

वे २०० २० इम घोरे हृदे क्षिप्र सर्वयाजनयाजकम् ।
 सर्वेषा च पशूना तु नित्य धारयते जलम् ।
 त्राता चैव न दाता च पापस्यास्य दुरात्मनः ॥११९॥
 अदानव्रतिनो विप्रा वेदविक्रयकास्तथा ।
 सर्वकर्मणि कुर्युर्दे दीयता च न किञ्चन ॥१२०॥
 तोयभाजनहृत्तरि भोजन यो निवारयेत् ।
 हन्यता सुदृढैर्दण्डैर्मदूतैर्महाबलैः ।
 वेणुदण्डकशाभिश्च लौहदण्डैस्तथैव च ॥१२१॥
 जलमस्मै न दातव्यं भोजनं च कथंचन ।
 तस्मादन्नं च पानं च न दातव्यं कथंचन ॥१२२॥

वीरघ्नमपि पापिनम् -e) ब२ प्रतप्तस्य, दे७ १० ककरस्य, ते१ कक* (→ककटस्य) दे७ च दे१० सु- (→तु) दे३ ४ धारय (→घोरस्य) -f) दे५ ८ ९ नित्य (→नित्य-) ब२ पाचय, दे१ १० यापय दे४ ते१ पापय, मुवे मोचय (→प्रापय)

१९ ब३ ०, ब२ ab ०, दे५ f ० -a) दे७ घोर-, दे१० घोर (→घोरे), मुवे क्षिप्र (→क्षिप्र), ब१ इम क्षिप्र दुरात्मान -b) दे१ सर्वा, दे५ सब (→सब-), दे१ याज्येषु (→याजन-) दे२ ते१ -जातक, दे५ ७ ८ ९ -याचक (→-याजक), ब१ जनयाजकयाजक -c) दे५ ७ ९ ११ मुवे तु (→च), दे१ ३ ४ च दे५ -७ ११ मुवे यो (→तु), ब१ २ सर्वेषा पशूनां तु -e) ब१ दाता, दे१ जीता (→त्राता), ब१ २ दातव्य, दे१ ३ ४ दातव्या, दे१० दातव्य (→दाता च), दे७ तत्र तान्न च दानं च, मुवे न त्राता न च दाता च

२० ब दे५ ० -a) दे१ अत्रीनाद-, दे३ ४ अन्नाद-, दे१० अदात- दे११ अ*न- (→अदान-), दे३-व्रणिना दे१० -प्रतिनो (→व्रतिनो), दे४ भावी (→विप्रा) -b) दे७ ९ ११ मुवे °विक्रयिणस (→°विक्रयकास), ब१ वेदप्लावय*स्तथा, ब२ वेद विप्लाविनस्तथा -c) दे१ ३ ४ ये कुर्यु, दे७ कुर्वीयु (→कुर्युर्दे), ब२ सवकम न कुर्युर्दे -d) दे७-९ ११ मुवे दी (दे८ ९ ११ दा)यते (→दीयता), ब१ दे७ ९ ११ मुवे न च (→च न)

२१ ब३ ०, दे७ ab ० -a) दे३ ता च भाजन-, दे१० तोयाभ्यञ्जन-, ते१ तोय माजन- (→तोयभाजन-), दे१ ३ ४ -हृत्तरि, दे१० -हृत्तां च (→-हृत्तरि) -b) दे१ यो हि वारयेत, दे४ ये च वारयेत, दे७ यो जवारयेत, मुवे यो निवारयन (→यो निवारयेत्) -c) दे३ हन्यन्ते, दे४ हन्यते, दे८ ९ ११ हन्यन्ता (→हन्यता), दे१ हन्यता दण्डर्, दे३ ४ सुमहादूतैः, दे७ स्वदृढैर्दण्डैः, दे१० ते१ सुदृढ दण्डैर् (→सुदृढैर्दण्डैर्) -d) ब१ महाबला (→महाबलैः), दे३ ४ महाबलपराक्रमैः -e) ब२ वेणुदण्डप्रहारैश्च, दे५ ७-९ ११ वेणुदण्डकषाभिश्च

इम विश्वास्य हन्तार वल्लौ शीघ्रं प्रपाचय ।
 ब्रह्मदेयं हृतं येन तं वै शीघ्रं विपाचय ॥१२३॥
 बहुवर्षसहस्राणि पातयेत् कर्मविस्तरे ।
 समुत्तीर्णं ततः पश्चात् तिर्यग्योनौ प्रपातयेत् ॥१२४॥
 सूक्ष्मदेहशरीरेषु कीटपक्षिविजातिषु ।
 क्लिष्टो जातिसहस्रैस्तु जायते मानुषस्ततः ॥१२५॥
 तत्र जातो दुरात्मा च कुलेषु विविधेषु च ।
 हिसारूपेण घोरेण ब्रह्मवध्या प्रदापयेत् ॥१२६॥
 राजप्रसारकं घोरं ब्रह्मघ्नं दुष्कृतं तथा ।
 सुवर्णस्तेयिनं चैव सुरापं चैव कारयेत् ॥

२२ ब३ ० -a) दे१ जल कस्मै न दत्तं हि, दे३ ४ १० जल यस्मै (दे१० °स्य) न दातव्य -b) ब१ २ दे१ न, दे३ ४ तु (→च), ब१ दे१० ते१ कदाचन (→कथंचन) -c) ब२ पाप च (→पानं च), दे१ तस्मादस्मै न दातव्य, दे२ ते१ तस्मादन च (ते१ °श) पात्रं च, दे४ ब्रह्मद्रव्यं हृतं येन, मुवे तस्मा अ*न च पानं च -d) ब१ दे३ दातव्यं न, दे१ जलं वा (→न दातव्य), मुवे कदाचन (→कथंचन)

२३ ब३ ० -a) ब२ एतान्, दे२ ५ ७ ९ ११ मुवे हृत (→इम), ब२ विश्वास्य, दे७ विश्वास्य (→विश्वास्य) -b) दे३ ते१ प्रपाचय, दे१० प्रपातय (→प्रपाचय) -c) ब१ ब्रह्मदेय-, दे१ ३ ४ ब्रह्मद्रव्य (→ब्रह्मदेय), दे१, १० ते१ हृत (→हृत), दे७ ब्रह्मदेय येन नीत -d) दे१ ४ प्रपाचय (→विपाचय)

२४ ब३ ० -a) ब२ एव (→बहु-) -b) ब२ दे५ ७ मुवे पातये, दे१ यव्यता, दे१० पातये, ते१ यातयेत (→पातयेत) -c) दे१ समुत्तीर्णं ततस्तत्तु -d) दे१ ३ ४ प्रपाचयेत, दे२ ते१ प्रपातयेत, दे१० प्रपातय, दे११ प्रपातये, मुवे प्रपातये (→प्रपातयेत)

२५ ब ० -a) दे५ ७-९ ११ मुवे °विपाकेषु (→°शरीरेषु) -b) ब१ २ दे७ °पक्ष-, दे११ °पक्षो (→°पक्षि-), दे१० °द्विजातिषु (→°विजातिषु) -c) ब१ ततो, ब२ हृष्टो (→क्लिष्टो) -d) दे७ तनु (→तन), दे१ ३ ४ मानुषो जायते तत

२६ ब३ ० -a) दे११ त* (→तत्र), ब२ जाते (→जातो) -c) दे२ ते१ दिशा° (→हिंसा°), दे१ °प्रायेषु, दे३ ४ °रूपेषु (→°रूपेण), दे१ ३ ४ घोरषु (→घोरेण) -d) दे३ °वध्य (→°वध्या), दे१० प्रदापद (→प्रदापयेत)

२७ ब३ ० -a) ब१ राजा (→राज-), दे१ °प्रसारके, दे७ °प्रसारक, दे१० °प्रभाकर (→°प्रमारक), दे१० घोरैर् (→घोर), मुवे राजस्तु मारकं घोर -c) दे१ सुवर्णस्तेयिनं चैव -d) ब१ २ ब्रह्मघ्न (→सुराप) -f) ब१ ततो यक्षा, दे२-४ ते१ ततो यक्ष्मा,

अनुभूय तत काले ततो यक्ष्म प्रयोजयेत् ॥२७
 गोघातको ह्यय पाप कूटशात्मलिमारुहेत् ।
 क्लिश्यते विविधैर्घोरै राक्षसैर्घोरदर्शनै ॥२८
 पूतिपाकेषु पच्येत जन्तुभि सप्रयोजित ।
 ब्रह्मव्याच्चतुर्भगैर्मृगपशुत्वमागत ॥२९
 उद्दिग्न्वास सतत यत्र यत्रोपपद्यते ।
 पापकर्मा समुद्दिग््नो जातौ जात पुन पुन ॥३०
 अय तिष्ठति कि पाप पितृघातो दुरात्मवान् ।
 त तु वर्षशत साग्न भक्षयन्तु विचेतस ॥३१
 तत पाकेषु घोरेषु पच्यतामतिनिर्घृण ।
 ततो मानुषता प्राप्य गर्भस्थो म्रियते पुन ।

दे१० ततो यथा (→तता यक्ष्म) दे१ यक्ष्माण तत्र याजयत

२७ इलोकस्य b, c मध्ये दे४ अधिकम्—

*यत्र यत्र प्रपद्येत द्विजै जात पुन पुन ।

२८ ब३ ०, दे१ ३ ४ cd ० -a) ब१ २ गोघातकोग्रय
 (ब१ *) (→गोघातको ह्यय), दे१ ३ ४ पाप-, ते१ साप (→पाप)
 -b) दे१ -सयुत, दे३ ४ -सतत (→आरुहेत्) -c) ब२ दे२ ७ १० ११
 मुवे कृष्यते (→क्लिश्यते), ब२ विविधे घोरे (→विविधैर्घोरै)
 -d) ब२ °दर्शनै (→°दर्शन)

२९ ब३ दे१ ५ ४ ०, ब१ २ cd ० -a) ब१ पूग°,
 ब२ दे१० पूग°, दे२ ते१ यूप° (→पूति°), दे७ पच्यन्ते (→
 पच्येत) -b) ब२ स (→स-), ते१ °प्रयोजिता (→°प्रयोजित)
 -c) दे२ ब्रह्मवद्धाच्च-, दे५ ७-११ ब्रह्मवध्या च-, ते१ ब्रह्मवद्धाश्च-
 (→ब्रह्मवध्याच्च-), दे५ ७ ११ ते१ -भागे (→-भागैर) -d) दे९
 मृगयस्तत्त्वमागत, दे१० पशुत्वान्मृगमागत, मुवे मृगत्व पशुता
 गत, ते१ मृगत्वशुभमागत

३० ब३ ०, दे१ ४ ab ० -a) दे२ सू*त, दे५ प्र*त,
 मुवे पतित, ते१*** (→सतत), ब१ २ उद्दिग्न्वासस (ब१ °स)
 तत्र -b) ब२ यत्र तत्रोपपद्यते -c) मुवे पापकम- (→पापकर्मा),
 ब२ सकृद्विग््नो, दे२ सतुर्विग््नो, ते१ सतुर्विग््नो (→समुद्दिग््नो),
 दे१ ३ यत्र त(ब३ य)त्रोपपद्येत -d) ब२ दे१० मुवे जातौ, दे१ ३
 द्विजो (→जातौ)

३१ ब३ () -a) ब१ २ पापात्मा (→किं पाप) -c)
 दे२-५ ८ ९ ११ मुवे ते तु, दे७ १० ते१ तेषु (→त तु) -d) दे५
 विचेतसा (→विचेतस)

३२ ब३ ० -a) दे१-४ ते१ पापेषु (→पाकेषु) -b)
 ब२ दे३ ४ पच्यतामिति निर्घृण, दे५ ८ ९ पच्यतावन्नराधम,

व्यापन्नो दशगर्भेषु तत पश्चाद्विमुच्यताम् ॥३२
 तत्रापि लब्ध्वा मानुष्य क्लेशभागी च जायते ।
 बुभुक्षारुग्निकारैश्च सतत तत्र पीड्यते ॥३३
 पापाचारमिम घोर मित्रविश्वासघातकम् ।
 यन्त्रेण पीड्यता क्षिप्र तत पश्चाद्विमुच्यताम् ॥३४
 दीप्यता ज्वलने घोरे वर्षाणा च शतद्वयम् ।
 जायते च तत पश्चाच्छुना योनौ दुरात्मवान् ॥३५
 भ्रष्टोऽपि जायते तस्मान्मानुष क्लेशभाजन ।
 प्राप्नुयाद् विविधान् रोगान् ससारे चैव दारुणान् ॥३६
 ब्रह्मस्वहारिण पाप नर लवणहारिणम् ।
 वर्षाणा तु शत पञ्च तत्र क्लिष्टो दुरात्मवान् ॥३७

वे २०२ ४१

दे७ ११ मुवे पच्यता च नराधम -c) दे७ मानुष्यता (→मानुषता)
 -d) ते१ गभस्थे (→गभस्थो), दे१ ५ ७ ९ ११ मुवे म्रियता
 (→म्रियते) -e) ब१ २ दे७ व्यापन्ने, द व्यापन्ना (→व्यापन्नो),
 ब१ दश°, दे२ दर° (→दश°), ब२ °गर्भे तु (→°गर्भेषु), ते१
 व्यापयन्नोदगर्भेषु -f) दे४ १० विमुच्यते (→विमुच्यता)

३३ ब३ ० -a) ब२ लब्धो, ते१ लब्ध्वा (→लब्ध्वा) -b)
 ब१ क्लेशभागीरजायते, ब२ क्लेशभागीव जायते, दे१ क्लेशभागानु-
 जायता, दे३ ४ क्लेशभागी तु जा (दे४ जी)यते, दे१ क्लेशभागे च
 जायता, दे१० क्लेशभागी प्रजायते, ते१ क्लेशभाजी च जायते
 -c) दे३ °ऋग (→°रुग), ब१ बुभुक्षा त्वग्निकारैश्च, ब२ बुभुक्षा
 रुग्निका चैव -d) दे१ ५ ७-९ ११ मुवे पीड्यता (→पीड्यते)

३४ ब३ ०, ब१ cd ० -a) ब२ इद घोर, दे२
 इमा घोरा (→इम घोर) -b) ब२ मित्र, ते१ मित्र- (→मित्र-),
 दे१ °विश्वासे (→°विश्वास-) -c) दे१ पीडित (→पीड्यता), ब२
 यन्त्रेण पीड्यते पश्चाद् -d) ते१ विमुच्यता (→विमुच्यता),
 ब२ तत शीघ्र विमुच्यता

३५ ब३ ० -a) दे७ दीयता (→दीप्यता) -ab)
 ते१ ज्वलने घोरवर्षाणा शतद्वय भवेत्तत -c) दे१ ५ ७-९ ११
 मुवे जायता (→जायते) -d) दे१ शुनी (→शुना)

३६ ब३ ० -a) ब१ दे१ ५ ७-९ ११ मुवे जायता
 (→जायते) -b) दे१ १० °भाजन (→°भाजन) -c) दे५ ७-९ ११
 मुवे प्राप्तवान् (→प्राप्नुयाद्), ब१ २ पुत्रान्, दे१० घोरा (→
 रोगान्) -d) दे१ सदाहु खीमुदारुणान्

३७ ब३ ० -a) ब१ ब्रह्महा विपुल पाप, दे३ ४
 ब्रह्मस्वहारिण विप्र, मुवे ब्रह्मस्वहारो पापोऽयम् -b) दे७
 °क्षीरिण, दे९ °हारिणा (→°हारिण), दे१ तथा लवणहारिण,

वे २०२ ६१ कृमिको जायते पश्चाद् विष्ठाया कृमिकोऽपर ।
 [शकुन्तो जायते घोरस्तत्र पश्चाद् वृको भवेत् ॥] ३८
 इममग्निप्रदं घोरं काष्ठाग्नौ सप्रपाचय ।
 स्वकर्मसु विहीनेषु लुब्धो ह्यतिदुरात्मवान् ॥३९
 तस्मात्काणं प्रजायेत मुच्यते ह्यचिरेण वै ।
 तीव्रा तु यातना तत्र कृमिस्तत्र प्रजायते ।]
 ततश्चाथ मृगो वाऽपि ततो मानुषता व्रजेत् ॥४०
 तत्रापि दारुणं दुःखमुपभुङ्क्ते दुरात्मवान् ।
 सर्वकारणकार्येषु सहस्रघातचिन्तक ॥४१

मुवे नरो लवणतस्कर -c) ब१ २ च (→तु), ते१ वर्षाणां
 शतपञ्चात्तु -d) दे४***** (→दुरात्मवान्)

अतः परं दे२ ते१ अधिकम्—

तस्मात् काणं प्रजायेत मुच्यते ह्यचिरेण वै । (= ४०ab)

३८ ब१ ४ ७ ०, दे२ ते१ cd ० -a) दे१ ३
 पुरुषो (→कृमिको), दे१ जायता (→जायते) -b) ब१ दष्टवान्
 कृमिकोपम, दे१ विष्ठाया कृमियोनिषु, दे३ विष्ठाया त्वमियो नया,
 दे१० विष्ठाया कृमिभोजन -ab) दे२ ते१ तीव्रा तु यातना तत्र
 कृमिस्तत्र प्रजायते -c) ब१ २ दे१० शकुनिर्जायते घोर, दे१ ३ ततो
 वि (दे३ वै) क्षिप्यते (दे१ ता) घोरे -d) ब१ २ दे१० ततः
 पश्चात् तमो (दे१० तपो) व्रजेत्, दे१ ३ पशुयोनी (दे० न्या)
 नराधम, दे२ ८ ९ ११ ततः पश्चाद् वगो (दे११ खगो) व्रजेत्

३९ ब३ दे२ ते१ ० -a) ब१ २ इमं सा(ब१ स)सारिक
 घोर, दे१ ततो चारिकमे घोरे, दे३ ४ १० इमं चारिकसघोर
 -b) दे२ ९ ११ मुवे सप्रतापय, दे७ सप्रपाचय, दे१० सप्रपाचय (→
 सप्रपाचय) -c) दे१ स्वकर्मस्तु, दे७ कमसु च, दे१० स्वकर्मत्व-
 (→स्वकर्मसु), ब१ सुकर्मस्त्वतिहीनश्च, ब२ स्वकर्मस्त्वतिहीनेषु
 -d) ब१ क्रुद्धस्त्वतिदुरात्मवान्, ब२ क्रुद्धस्त्वतिदुरात्मवान्, दे३ ४
 लुब्धोति (दे३ लुब्धेह्यति) निरात्मवान्, दे२ ७ ९ ११ मुवे पश्चाल्ल
 व्रगतिस्तथा, दे१० लुब्धो ह्यतिदुरात्मक

४० ब१ २ दे१ ३ ४ १० पुस्तकेष्वेवास्ति -a) ब१ कुण्ड, ब२
 काम, दे१ क्षण (→काण) -c) दे१ यत्र (→तत्र) -d) दे१
 प्रजायता (→प्रजायते) -e) ब१ २ ततश्चापि, दे१ ३ ४ ततश्चान्ते,
 दे२ ७ ९ ११ मुवे ते१ ततश्चाथ (→ततश्चाथ), ब१ २ मृगो याति,
 दे१ ३ ४ मृगो वायु (→मृगो वाऽपि) -f) दे१ ३ ४ भूतो (→ततो),
 ब१ २ दे७ मानुष्यता (→मानुषता)

४१ -c) दे२ ७ ९ ११ मुवे सवदुष्कृतकार्येषु -d) ब१ २
 सघ स-, दे७ सघ स- (→सह स-), ब१ २ दे२ ८ ९ ११ ते१
 -चिन्तका, मुवे -चिन्तक (→-चिन्तक), दे११ सहस्रहार-
 चिन्तका,

एव कर्मसमायुक्तास्ते भवन्तु सहस्रश ।
 परद्रव्यापहाराश्च रौरवे कृतक शठ ॥४२
 कुम्भीपाके तु निर्दग्ध पश्चाद् गर्दभता व्रजेत् ।
 ततो जातस्त्वसौ पाप खररूपी महानद ।
 वहते विविधान् भाण्डान् क्षुत्तृष्णाश्रमपीडित ॥४३
 दशजातास् ततो गत्वा खरेषु स पुन पुन ।
 मानुष्य स पुन प्राप्य चौरा भवति पापकृत् ॥४४
 परोपघाती निर्लज्ज सर्वदोषसम्पन्नित ।
 वृक्षशाखावलम्बस्थ अध शीर्ष प्रलम्बते ॥४५

४२ -a) ब२ घम (→कर्म), दे१ समायुक्त (→समा
 युक्तास) -b) ब२ तत्रापि (→भवन्तु) -c) ब१ २ हारश्च, दे१
 हर्तारो, दे१० हारश्च (→हारश्च) -d) दे२ ८ चोरवे, ते१
 रौरव (→रौरवे), दे१ कृतका शठ, दे२ ७ ९ ११ मुवे पतिता-
 स्तथा (→कृतक शठ), ब१ २ चौरा विकृतक शठ, ब३ चौरा वै
 कृतिक शठ

४३ -a) ब१ पाकेन, ब२ पाके च, दे२ ७-११ मुवे पाकेषु
 (→पाके तु), दे१ ३ ४ निर्दिष्ट (दे१ ष्टा), दे२ ४ ८ ९ ११ ते१ निर्दग्धा,
 दे७ पच्यन्ता (→निर्दग्ध) -b) दे३ ४ १० गभज (दे४ -जि, दे१०
 च) ता (→गदभता), दे२ ८ ९ ११ मुवे गत (→व्रजेत्), दे१
 लभता गभयातना, दे७ नितातग्रामसूकर, ते१ पश्चाद्भूर (?)
 भता व्रजेत् -c) ब१ २ जातस्तु वै (ब१ यै), दे१ जाता इमे (→
 जातस्त्वसौ), दे१ पापा, दे७ पाप (→पाप) -d) ब२ खरयोनी,
 दे१ खररूपा (→खररूपी), ब१ विनाशक, ब२ दुरात्मवान्, दे१ ३ ४
 महारव (दे१ वा) (→महानद), दे२ ७-९ ११ मुवे शूकरो
 मलभुक तथा, दे१० स्वरूपीमदपानप -e) ब१ वहन्ते, दे१
 वहन्ता, दे२ ८ ९ ११ मुवे प्राप्नोतु, दे७ प्राप्नोतु च (→वहते), ब१
 भोगान्, ब२ भारान्, दे२ ७-९ ११ मुवे तापान्, ते१ आक्षुस (→
 भाण्डान्) -f) ब१ य* आश्रम पीडित, ब२ हीनाश्रमप्रपीडित,
 दे२ १० क्षुत्तृषासम (दे१० श्रम) पीडित, दे२ ७-९ ११ मुवे यथा
 हृतधमश्च सन, ते१ त्रिषा समनुपीडित

४४ -a) दे१ ३ ४ दे२ (दे४ द) शजातो, दे१० दशजाति
 (→दशजातास), दे२ ७-९ ११ मुवे क्षुधातृष्णापराक्रान्तो -b)
 ब१ देवेषु (→खरेषु), ब२ एवमेव पुन पुन, दे२ ७ ९ ११ मुवे
 गदभो दशजन्मसु -c) ब१ मनुष्य, दे४ ७ मानुष (→मानुष्य),
 दे१ च (→स), दे२ ८ ९ ११ मुवे मानुष्य समनुप्राप्य, दे१० वृता
 प्राप्य नृशसस्तु

४५ -a) दे१ घाता, दे२ घाति (→घाती), ब१
 नरो यथाश्रीनिलज्ज, ब२ निलज्जश्च महास्तत्र -b) दे१० सर्व
 दात्रसम्पन्नित -c) ब१ २ दे३ ४ वृक्षशाखामयोवद्ध (ब१ वन्ध),

अग्निना पच्यता पश्चाल्लुब्धो वै पुरुषाधम ।
ततो वर्षशते पूर्णे मुच्यता स पुन पुन ॥४६॥
अजितात्मा तथा पाप पिशुनश्च दुरात्मवान् ।
वागुलिस्तु भवेत् पश्चात् पूर्वमण्डलितो व्रजेत् ॥४७॥
विमुक्तश्च तत पश्चान्मानुष्य लभते चिरात् ।
धिककृत सर्वलोकेषु कष्ट दारिद्र्यमागत ॥४८॥
[ग्रामाद् ग्राम व्रजेच्चैव देशाद् देश वनाद् वनम् ।]
न शर्म लभते क्वापि कर्मणा स्वेन गर्हित ॥४९॥
इम ह्यान्तिक घोर क्षेत्रहारकमेव च ।
स्वकर्मदुष्कृत पाप सर्वकर्माणि कारयेत् ॥५०॥

दे१ लोहवक्षशिखावद्ध, दे५ ७ ९ ११ मुवे वृ (दे७ ऋ) क्षयाखा-
वलम्बोऽत्र (दे७ ंवोष्य) दे१० वृक्षशाखामयो द्वन्द्व -d) ब१ २
अध शीर्षो प्रमुच्यते, दे१ ह्यध शीर्षोऽवलम्ब्यता, दे२ ते१ अध
शीष प्रलम्ब्यते, दे३ अध शीष हि लम्बते, दे४ अध *****,
दे५ ७ ९ ११ मुवे अ(ह्य)ध शीष प्रजायते

४६ दे४ abc ○ -a) दे१ शीघ्र (→पश्चाद्)
-b) ब१ २ ततो (→लुब्धो) -c) ब१ २ तत सबले(ब१ ंस)
पूर्ण -d) दे५ ७-९ ११ मुवे मुच्यते (→मुच्यता)

४७ ब२ ○, ब१ cd ○ -a) ब१ दे२ ते१ अजिता
त्मन (ब१ तु) पापस्य, दे१ अजितात्मानुपापश्च, दे३ ४ अजिता
त्मा स (दे४ *) पापस्य -b) ब१ दे२ ४ १० ते१ पिशुनस्य
दुरात्मन -c) ते१ वागुरिस्त्व (→वागुलिस्तु), दे१ वलउलिस्तु,
भवेत् पश्चात्, दे५ ७-९ ११ मुवे पूव श्र (मुवे पूर्वश्च) शूकरो भूत्वा
-d) दे१ १० ंमण्डलता (→०मण्डलितता), दे५ ७-९ ११ मुवे वल्गुनी
(मुवे नकुलो) जायते पुन

४८ -a) दे१ ३ ४ विमुक्तस्तु (→विमुक्तश्च), दे१ पापात्
(→पश्चान्) -b) दे१ लभता (→लभते), दे१ ३ ४ नर (→
(→चिरात्) -c) ब१ २ दे७ विकृत, ते१ धीश्रुत (→धिककृत),
दे५ ७ ९ ११ मुवे ०लोकेन (→०लोकेषु) -d) ब१ दष्ट (→कष्ट)
दे१० दारिद्र्यम् (→दारिद्र्यम्), दे१ दारिद्र्य कथमागत, दे२ ते१
कूटसाक्षी प्रमादत्, दे५ ७-९-११ मुवे कूटसाक्ष्य- (दे५ ८ ०क्षी) नृत
(दे७ ०वृता) व्रत

४९ द२ ५ ७ ९ ११ मुवे ते१ ab○ -c) दे१० धम (→
शम), दे१ लभता (→लभते) -d) दे१ पीडित (→गर्हित)

५० ब२ a ○ -a) ब१ दे१ ह्यानि (दे१ ०न) तिक,
दे त्यामतिक, दे४ ह्यानतिक, दे७ ह्यान्यतिक (→ह्यानतिक),
दे५ ७-९ ११ मुवे दुष्ट (→घोर) -c) दे५ ७ ९ ११ मुवे यावत्
(→पाप) -d) दे५ ७-९ ११ मुवे तावदु ख भुनक्त्वसौ

कमण्येकैकशश्चाय स तु तिष्ठत्यय पुन ।
वर्षलक्ष न सदेहस्ततस्तिष्ठति कि पुन ॥५१॥
ततो जाती स्मरेत् सर्वास्तिर्यग्योनि समाश्रित ।
जायता मानुष पश्चात् क्षुधया परिपोडित ॥५२॥
सर्वकामविमुक्तस्तु सर्वदोषसमन्वित ।
क्वचिज्जात्या भवेदन्ध क्वचिद् बधिर एव च ॥५३॥
क्वचिन्मूकश्च काणश्च क्वचिद् व्याधिसमन्वित ।
एव हि प्राप्नुयाद् दु ख न च सौख्यमवाप्नुयात् ॥५४॥
जात्यन्तरसहस्राणि प्रयुतान्यर्बुदानि च ।
शान्ति न लभते चैव भूमिक्षेत्रहरो नर ॥५५॥ वे २०० ५८

५१ -a) ब१ २ कमणके नयश्चाय, दे१ कमण्येकैक
शश्चाय -b) दे३ ४ स- (→स), ब१ तिष्ठति य, दे१ मुवे ते१
तिष्ठत्यय, दे, तिष्ठति च दे९ तिष्ठ सय (→तिष्ठत्यय), ब२ स
तिष्ठेन स्वय पुन -c) दे१० वर्षे (→वर्ष-), ब१ २ दे२ ४
०लक्ष तु, दे, ०लक्ष्य न, दे१० ०कृच्छ्र तु, ते१ ०लक्ष सु (→०लक्ष न)
ब२ सदेह (→सदेहस) -d) दे५ ७ ९ ११ मुवे ततस्तिष्ठत्यय पुन

५२ ब२ 'सर्वास विमुक्तस्तु' (५२a-५३a)○(दृ स)
-a) ब१ जात, ब२ दे७ ८ जाता, दे१ ३ ४ १० जाति-, दे९ जाति
(→जाती), दे१ स्मरन्, दे१० स्मर (→स्मरेत्), ब१ दे३ ४ ७
सर्वा (→सर्वास) -b) दे५ ८ ९ ०योनि-, दे७ १० ११ ०योनी
(→०योनि), दे४ समाश्रित, दे७ ते१ समाश्रिता (ते१ ०ता) (→
समाश्रित) -c) ब१ दे२ ४ १० ते१ जायते (→जायता)

अत पर द१ अधिकम्—

*तथैव दु खभागी च न च सौख्यलभ क्वचित् ।

५३ दे१ ३ ४ ○, दे७ cd ○, ब२ a ○ (द स)
(दृ ५२ पा वि) -a) ब१ सबसङ्गपरिनिमुक्त -c) ब१ जगत्या
(→जात्या), दे१० दग्ध (→अघ) -d) ब१ क्वचिद् वा दश एव
च, दे१० क्वचित्कष्टमजीजनत्

५४ दे१ ○, दे३ ४ ७ ab ○ -a) ब१ क्वचिन्मूक
काणश्च -c) ब१ २ दे२ १० ते१ सव (→दु ख), दे३ ४ जायते
दु खभागी तु -d) दे१० न स (→न च)

५५ ब२ abc ○ -a) दे१ जातीना च (→जात्य-
न्तर-) -c) दे१ ८ ९ शान्ति (→शान्ति), दे१ लभता (→लभते),
ब१** (→चव) -d) दे२ ७ मुवे भूमे, दे९ ८ भूमे (→भूमि-),
ब२ नरा (→नर), ब१ भूमिक्षेत्रे हतो नरा

अत पर दे७ अधिकम्—

*क्वचिज्जाड्य भवेदड्य क्वचिद्वधिर सव च ।

क्वचित्मूकश्च जात्यधो क्वचिद्व्याधिसमन्वित ।

वे २०२ ५९

तीव्रैरन्तर्गतैर्दुःखैर्भूमिहर्त्ता नराधम ।
 इमं बन्धैर्दृढैर्बन्धा विपाचयत वै भृशम् ॥५६॥
 प्रबद्धं सुचिरं कालं यमलोकगतो नर ।
 जायते सततं पापो मार्जारस्तेन कर्मणा ॥५७॥
 तीव्रक्षुधापरिक्लिष्टो बद्धो बन्धनयन्त्रित ।
 दुःखान्यनुभवस्तत्र पापकर्मा नराधम ।

एव हि प्राप्नुयादुच्यते न च सौख्यमवाप्नुयात् ।

जात्यन्तरमहन्त्राणि अयुतान्यवुदानि च ॥ (= ५३b ५५b)

५६ दे११ ० -a) दे३ अन्तर्गता (→अन्तर्गत), व१ तीव्रतरं तवपश्च -c) दे५, ८ व-वे, दे१० पाशैर (→बन्धैर) -d) व१ विपाकम्पतनैर्भश, व२ विपाकं गतं वै भश, दे५ ७ ९ मुवे विपाचयत मा (मुवे °था) चिर

५७ २११ ab ० -b) व१ २ यमलोका-, दे१ ३ ४ नरके वै (दे१ °पु), दे५ ७ ९ मुवे यमलोक (दे१ °को, मुवे °क) (→यमलोक-) -c) व१ जायते श (?) तत पापी, व२ जायते सततं पापात्, दे१ जायता नरकैर्मुक्तो, दे३ ४ १० जायते सततं पश्चाद् दे५ ७ ९ ११ मुवे जायता (दे११ जायन्ता) स चिर पापो -d) दे१ स्वेन (→तेन)

५८ व२ bcd ०, दे१ ३ ४ c-f ० -a) दे१० तत्र (→तीव्र-), व२ ** (→क्षुधा), दे३ ४ परिवृत्तो (→परिक्लिष्टो) -b) दे२ १० ते १°यन्त्रित (→°यन्त्रित), दे१ ३ ४ विडं भक्ष्य (दे१ ४ भक्ष) सूकरो भवेत् (दे१ °स्तु व) -c) दे२ ते १°भवत्य (ते १°वत्य) च (→°भवस्तत्र), व१ दुमुखस्तु भवेत्तत्र -d) दे२ ७ ते १°कर्म- (→°कर्म), व१ तिरस्कृत (→नराधम) -e) दे१० चक (→चका), व१ सप्तधा सप्तधञ्जक, व२ *** सप्तधा चैव -f) दे५ ९ जाति- (→जाति) दे१ पश्यते (→पच्यते)

५९ दे१ ३ ४ ० -a) व२ इमं **** पाप, दे१ इमे शाकुनिकपाप -b) ते १ गृह्यश्च (→गर्भश्च), व१ २ सवश, दे१ प्राति (→घातय) -c) दे१ अय (→तत), दे२ १० ते १ याति (→यातु) d-) व१ १० भुक्तस्तु, ते १°भक्षस्तु (→°भक्षश्च)

५९ श्लोकस्य B चरणात् परं व१ २ क्रमेणाधिकं पाठः —

व१ ज्ञात्वा पापस्य वै चिह्नं प्रायश्चित्ताथमाचरन् ।

अनेन चैव मन्त्रेण जपेदष्टोत्तरशतम् ।

अक्षयलभते स्वर्गं राजा भवति भूतले ।

एतत्पुराणं मे देवि तव प्रीत्या निवेदितम् ।

श्रुतं हरति पापानि ज्ञानाज्ञानकृतानि च ।

इन्द्रादिलोकपालानां भुक्त्वा लोकमहात्मनाम् ।

यः शृणोति सदा तुष्टैः परं ब्रह्माधिगच्छति ।

पाठकश्च महादेवि देवकायविचारका ।

[5]

सप्तधा सप्त चैका च जातिं गत्वा स पच्यते ॥५८॥
 इमं शाकुनिकपापं श्वभिर्गृध्रैश्च घातय ।
 ततः कुक्कुटतायातु विडंभक्षश्च दुरात्मवान् ॥५९॥
 दशश्च मशकश्चैव ततः पश्चाद् भवेत् तु स ।
 जातिकर्मसहस्रं तु ततो मानुषतां व्रजेत् ॥६०॥
 इमं सौकरिकपापं महिषाघातसंयुतम् ।

त्रीणि व महिताश्चान्यां सूतं पौराणिकोपठन् ।

एषा चैव वराहपुराणं वराहस्य मत्ता प्रिया ।

[10]

य एतां द्विजमुच्यते वाचकाय ददाति च ।

स राज्यमनुलभ्य कुलमाह व्रजेच्च माम् ।

लिखितं तिष्ठते गेहे यस्य तस्य स्वयं हरिः ।

तिष्ठते स भवान् रुद्रो ब्रह्मा चैवात्र तिष्ठति ।

इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे वराहपुराणसमाप्तम् । [15]

व२ ज्ञात्वा पापस्य वै चित्रं प्रायश्चित्तं प्रकल्पयेत् ।

एकादशसं स्त्राणि श्लोकानि चैव कीर्त्तितानि नव च मन्त्रेण जपेदष्टोत्तरशतम्

राजा ति भूतले

ज विष्णु चैव सनातन

दीपैर्नैवेद्यसंभवे

धरेत् श्रुतमिमं भद्रं तव प्रीत्या निवेदितम्

श्रुतं हरिः पापानि ज्ञानाज्ञानकृतानि च

यः शृणोति सदा न्त

महावि विचाः**

त्रीणि वै महिताः स्यात् सूतं पौराणिकोपठन्

एषैकादशसाहस्रं च सहितं द्विज

लिखितं तिष्ठते गेहे तस्य वश्यं स्वयं हरिः

*छते भगवान् रुद्रो ब्रह्मा चैवात्र तिष्ठते ।

४० इत्यादि वराहपुराणे भगवच्छास्त्रे हस्त्या सहिताः

वराहपुराणसमाप्तम् हरये नमः, श्रीगुरोश्चरणाम्भोजैर्मति

रास्ताः हनिशम

[६० श्लोकादारभ्य व१ २ ०]

६० -a) दे१ देशोऽथ, दे३ ४ दशस्तु (→दशश्च) -b)

दे१ ततो भेको भवःसौ -c) दे१ इति योनिं सहस्राणि -d) व१

भुक्त्वा (→ततो), दे२ ते १ मानुष्यता, दे५ मानुषता (→मानुषता)

६१ -b) दे१ १० मयुत (→°मयुत), दे१ महाखातसु

संयुत, दे३ महिषातसुसंयुत, दे४ महिषारस्तु संयुत, मुवे महिषा

घातयन्तु तम, ते १ महिषा घातु संयुत -c) दे१० पाषाण (→

वर्षाणां), दे१ ४ ७ तु, दे३ ५ ८-११ मुवे च (→वै), दे१ सहस्राणि,

[1150]

वर्षाणा वै सहस्र तु धावन्तमनुधावताम् ॥६१॥
 विभिन्नश्च प्रभिन्नश्च शृङ्गाभ्या पद्भिरेव च ।
 ततो मुक्तस्त्वतो देशात् पश्चात् सूकरता व्रजेत ॥६२॥
 महिष कुक्कुटश्चैव शशो जम्बुक एव च ।
 या या जातिं पुनर्याति तत्र भक्ष्यो भवेत् तु स ।
 कर्मक्षयोऽन्यथा नास्ति मया पूर्वं विनिर्मितम् ॥६३॥
 प्राप्य मानुषता पश्चात् पुनर्व्याधो भविष्यति ।
 अन्यथा निष्कृतिर्नास्ति जातिजन्मशतैरपि ॥६४॥
 उच्छिष्टान्नप्रदातार पापाचारमधार्मिकम् ।
 अङ्गारै पच्यतामेष त्रीणि वर्षशतानि च ॥६५॥
 भिन्नचारित्रदुःशीला भर्तुर्व्यलीककारिणी ।
 आयसान् पुरुषान् तप्तानालिङ्गितु समन्तत ॥६६॥
 तत शुनी भवेत् पश्चात् सूकरी च तत परम् ।

दे३ ४ सहस्र वै (→सहस्र तु) -d) ते१ धीमन्तम् (→धावन्तम्),
 दे२ ४ १० ते१ °धावति (→°धावता), दे२ ८ १ ११ मुवे धावमानस
 मुवे °न) ततस्तत, दे७ धारमाणस्ततस्तत, ते१ धीमन्तमनुधावति
 ६२ -a) दे३ मुवे विभिन्नश्च (→विभिन्नश्च), मुवे
 प्रभिन्नश्च (→प्रभिन्नश्च) -c) दे१ स्वकमम्य, दे३ ४ १० ततो
 देशात् (→त्वतो देशात्), दे२ ७ १ ११ मुवे तस्माद्देशात्ततो मुक्तस
 -d) दे२ ७ १ ११ मुवे तत (→पश्चात्), दे१ ३ ८ ११ सूकरता
 (→सूकरता)

६३ -b) मुवे जम्बुक (→जम्बुक) दे३ ४ तु (→च),
 दे२ ७ ८ १० ११ मुवे या या याति पुनर्याति (दे७ ८ °र्याति), दे२
 या या प्रीतिं पुनर्याति -d) दे२ ७ ते१ भक्षो, दे४ इक्षो (→भक्ष्यो)
 -f) दे२ ८ ११ ते१ पूव- (→पूर्व), दे२ ७ ११ विनिर्मिता (दे७ °ता,
 दे१० °त) (→विनिर्मित) दे१ विधिना विहित पुरा

६४ -a) दे७ मानुष्यता (→मानुषता) -b) दे१० पुरा
 (→पुनर), दे१ भवत्वसौ (→भविष्यति), ते१ सर्वाधो भविष्यति
 -c) ते१ निव्वचिर (→निष्कृतिर) -d) दे१ जातैर (→
 जाति-), दे३ ४ °कम° (→°जन्म°)

६५ -a) दे१ ३ ४ उच्छिष्टान्नप्रदातार -c) दे३ पच्यते
 मेष दे२ ८ १ ११ मुवे पच्य (दे२ °च्य, मुवे °च) ता चन (→
 पच्यतामेष), दे७ अन्यत्र पश्यत चैन -d) दे३ ४ तु (→च)

६६ -b) दे१ भर्तुर्विप्रिय°, दे३ ४ भर्तुश्चारित्र°, दे१०
 भर्तुश्चालीक° (→भर्तुर्व्यलीक°) -c) दे२ ते१ क्षिप्र दे३ ४ तप्ते,
 दे२ ७ १ ११ मुवे सप्त (→तप्तान) -d) मुवे ह्या- (→आ-)

६७ -a) दे१ शुवा, दे३ ४ शूली, दे७ श्वनी (→शुनी)
 -b) दे१-४ १० ते१ समन्तत (→तत पर) -c) दे१ कमक्ष्ये

कर्मक्षये तत पश्चान्मानुषी कुत्सिता भवेत् ।
 न च सौख्यमवाप्नोति तेन दुःखेन दुःखिता ॥६७॥
 अनेन भृत्या बहव श्रान्ता श्रान्ता प्रवाहिता ।
 भक्ष्य भोज्य च पान च न तेषामुपपादितम् ॥६८॥
 अनुमोदेत् प्रजा दृष्ट्वा लिप्समाना दुरात्मवान् ।
 एव कुरुत भद्र वो मम पार्श्वे तु दुर्मति ॥६९॥
 रौरवे नरके घोरे सर्वदोषसमन्विते ।
 सर्वकर्माणि कुर्वाण क्षपयध्व दुरासदे ॥७०॥
 वर्षाणा तु सहस्र हि तैस्तै कर्मभिरावृतम् ।
 प्रक्षिप्यतामय पश्चाद् दस्युजातौ दुरात्मवान् ॥७१॥
 जायतामुरग पश्चात् तत कर्म समाश्रयेत् ।
 तत पश्चाद् भवेत् पाप श्वेतर सर्वपापकृत् ॥७२॥
 सूकरस्तु भवेत् पश्चान्मेषश्च जायते पुन ।

ततो मूढा, दे३*****पश्यान -d) दे४ मानुषा, दे७ ९ मानुषी
 (→मानुषी), दे२ ७ १ ११ मुवे दुःखिता (→कुत्सिता) -f) दे१
 भक्त - (→तेन), ते१ सुखेन (→दुःखेन)

६८ -b) दे१**, दे२ ५ ८ १ ११ मुवे शान्ता, दे१०
 श्रान्ता (→श्रान्ता) -c) दे२ ५ ते१ भक्ष्य- (→भक्ष्य) -d)
 दे१ ३ ४ तेषा नवो (दे३ ४ चवो) पपादित

६९ दे२ cdO -a) दे१ -५ ७ १ ११ मुवे अनुमोदे, दे२ ते१
 अनुमोदो (→अनुमोदेन), दे२ प्रजा (→प्रजा), दे३ ४ हृष्टा (→दृष्ट्वा)
 -b) दे१ ८ ९ लिप्त (दे२ °श) मानो, दे३ ५ ७ ११ मुवे लिप्समानो,
 दे१० नि समानो (→लिप्समाना) -c) दे७ वै (→वो), दे१ एव तु
 कुरुते कम, दे३ ४ एव कुरुत (दे४ °ते) मे दूता, दे१० कुरुतैव च
 भद्र वो -d) दे३ पार्श्वेषु (→पार्श्वे तु)

७० दे२ O -b) दे१ सवदुःख-, दे१० सर्वे दह्य-
 (→सवदोष-), दे४ -समान्विते (→-समन्विते) -c) दे२ सर्वे
 (→सव-) -d) दे१० क्षपयत, ते१ क्षपयध्व (→क्षपयध्व),
 दे२-५ ७ ११ मुवे दुरासद (→दुरासदे)

७१ दे१ ७१ a मु -७२ b समाश्रयेत' यावन्नास्ति
 (द स) -a) दे२ ७-११ मुवे सहस्राणि (→सहस्र हि) -d)
 दे७ शान्त्या (→दस्यु-)

७२ दे४ O -b) दे१० त्यक्त (→तत), दे३ समाश्रिये
 (→समाश्रयेत) -c) दे२ ते१ तप (→तत), दे११ भवो (→
 भवेत्) -d) दे१ इभर, दे३ इतर, दे२ ८ श्रानर, दे१० मुवे
 चेतार, दे२ श्रानर, ते१ श्वेतर (→श्वेतर)

७३ दे३ ४ cd C) -a) दे१ स (→तु) -b) दे१ ३ ४
 मेष (दे३ °य) स्तु, दे१० मेषक्ष, मुवे मेष स- (→मेषश्च); दे४

वे २०२ ७७

वे २०२७८

हस्त्यश्वसृगालश्च सूकरो बक एव च ॥७३॥
ततो जातस्तु सर्वेषु ससारेषु पुन पुन ।
वर्षाणामयुत साग्र ततो मानुषता व्रजेत् ॥७४॥
पञ्चगर्भेषु सापत्सु पञ्चजातौ म्रियेत स ।
अपोगण्डो म्रियेत् पञ्च कर्मशेष क्षये तु स ॥७५॥

ततो मानुषता याति चैष कर्मविनिर्णय ।
पापस्य सुकृतस्याथ प्रजाना विनिपातने ॥७६॥
भृत्याना चाप्य सन्मान दु प्रहारश्च नित्यश ।
अत स्वयम्भुवा पूर्वकर्मपाको यथार्थवत् ॥७७॥

॥ इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे द्विशततमोऽध्याय ॥२००॥

२०१

ऋषिपुत्र उवाच ।*

अन्यानपि तथा पापाश्चित्रगुप्तो दिदेश ह ।
व्यामिश्रान् कथ्यमानाश्च शृणुध्व तान्महीजस ॥१॥
शीलसयमहीनाना कृष्णपक्षानुगामिनाम् ।
महापापैरुपेताना कथ्यता तत्पराभवम् ॥२॥

जायेत (→जायते) -c) दे१ हस्तीवश्वा, दे२ ११ ते१ हस्त्यश्वश्वा,
दे३ १० हयश्वाश्वा, मुवे हस्त्यश्वश्च (→हस्त्यश्वश्च-), दे२ ११ शृगा
लस्य (→सृगालश्च) -d) दे२ सूकरो बक, दे३ शूकरोऽधक, त१
सूकरो चक (→सूकरो बक), दे३ तु (→च)

७४ दे३ ४ ab○ -d) दे३ मानुष्यता (→मानुषता)

७५ -a) दे३ ४ चापत्सु दे३ १० वावत्सु, ते१ जातस्तु (→
मापत्सु) -b) दे३ ५ ७ ११ मुवे ते१ जातो (→जातौ) -c)
दे३ ५ ७-११ मुवे अपोगण्डो (→अपोगण्डो), दे३ म्रियेतामी, दे३
म्रियेता च (→म्रियेत्पञ्च) -d) मुवे कर्मशेष- (→कर्मशेष),
दे३ श्रियेत्सु, दे३ ४ करोतु, दे३ १० भवेत्सु, दे३ ११ क्षेपेत्सु (→क्षये तु)

७६ -a) दे३ मानुष्यता (→मानुषता), दे३ यान्ति (→
(→याति) -b) दे३ ३ ४ एक, दे३ ८ ९ एक, दे३ १० ११ एष (→चैष),
दे३ ३ ४ निणयात् (→निणय) -c) दे३ ३ ४ १० सुकृतस्यास्य
दे३ स्वकृतस्याथ (→सुकृतस्याथ) -d) दे३ ३ ४ च (→वि-),
दे३ निषेवने, दे३ निपातनौ (→निपातने)

b चरणात्पर दे३ ११ अधिकम्--

अपोगण्डो म्रियेत्पञ्च कर्मशेष क्ष*** । (= ७५ cd)

७७ -a) दे३ ७ ९ ११ मुवे भूताना (→भृत्याना)
दे३ ४ १० ते१ चाथ, दे३ वाप्य (→चाप्य) -b) दे३ ७ ९ ११ मुवे
सवश (→नित्यश) -c) दे३ ४ ९ १० मुवे ते१ पूव (→पूव-),
दे३ अत स्वयम्भुव कृत्य -d) दे३ १० यथाथत (→यथाथवत)

पुष्पिका—

पुराणनाम—दे३ २ ५ ८ ९ ११ त१ इत्यादि वाराहपुराणे,

राजद्विष्टा गुरुद्विष्टा सर्वे ते वै विगहिता ।
अविश्वास्या ह्यसभाष्या कुक्षिमात्रपरायणा ॥३॥
हिसाविहारिण क्रूरा सूचका कार्यदूषका ।
गवेडकस्य वधका महिषाजास्तथैव च ॥४॥

दे ४ ७ इत्यादि श्री(दे,*)वाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, मुवे इति
श्रीवराहपुराणे अध्यायनाम— दे३ ३ ४ १० कमविपाको नाम
दे३ ५ ७-११ मुवे ते१ ससारचक्रे कमपाको नाम मुवे ससारचक्रे
नारकिदण्डकमविपाकवर्णन नाम अध्यायसख्या—दे३ ५ ९-११ ○
दे३ दशमोऽध्याय, दे३ ११ १०५११, मुवे द्व्यधिकद्विशततमोऽध्याय
॥२०२॥, ते३ अष्टादशोत्तरद्विशततमोऽध्याय

२०१

[ब३ ३ अयमध्यायो नास्ति]

* दे३ १० ऋषिपुत्र उ०

१ दे३ १० cd ○ -a) दे३ अथान्यपि (→अन्यानपि),
दे३ ८ पापाश् (→पापाश), दे३ ३ ४ अथान्यदपि पाप वै (दे३ व
पाप) -c) दे३ ३ ४ १० व्यामिश्र (दे३ १० श्रान) कथ्यमान च -d)
दे३ ३ ४ १० तन् (→तान्)

२ दे३ १० २b ३c ○, दे३ ११ abc ○ -a) दे३ १०
शीलसयमहीप्याह -b) दे३ १० पक्षा तु दे३ ४ १० क्षप तु (→पक्षानु)
-d) दे३ ४ त (→तत), दे३ ३ ४ पुरा (→परा), दे३ १० भव (→भवम्)

३ दे३ १० abc ○ (ब्र २ पा वि) -a) दे३ १० द्वेष्टो,
दे३ ४ द्वेष्ट- , दे३ ८ द्वेष्टा (→द्विष्टा), दे३ ४ गुरुद्वेष्टा (→गुरु
द्विष्टा) -c) दे३ अविश्वास्या (→अविश्वास्या), दे३ कुसभाष्या
(→ह्यसभाष्या) -d) दे३ शिशोदरपरायणी

४ -a) दे३ ४ ते१ विहारिणा (→विहारिण) -b) दे३ ११
काष (→काय) -c) दे३ ७ कण्डाकस्य (→गवेडकस्य) -d)
दे३ महिषाजहमस्तथा, दे३ ७-९ ११ महिषाणामजा तथा, मुवे
महिषाजादिकस्य च

दावाग्नि ये च मुञ्चन्ति ये च सौकरिकास्तथा ।
तत्र कालमसख्येय पच्यन्ते पापकारिण ॥५॥
कर्मक्षयाद् यदा भूयो मानुष्य प्राप्नुवन्ति ते ।
अल्पायुषो भवन्तीह व्याधिग्रस्ताश्च नित्यश ॥६॥
गर्भ एव विपद्यन्ते म्रियन्ते बालकास्तथा ।
परिरङ्गगता केचिन्म्रियन्ते पुरुषाधमा ॥७॥
काष्ठवशेन शस्त्रेण वायुना ज्वलनेन वा ।
जलाग्नितोयपाशैर्वा तेषां तु विनिपातनम् ॥८॥
मातापितृवध कष्ट मित्रसबन्धिबन्धुजम् ।
बहुश प्राप्नुवन्त्येते विद्रव चाप्यभीक्ष्णश ।
प्राणातिपातिनो ह्येते प्राप्नुवन्ति यथा तथा ॥९॥
[बहि सकामा कृपणा रभस दण्डघातिन ।

५ -a) दे१० दग्ध्वाग्नि (→दावाग्नि), दे१ भुञ्जन्ति (→मुञ्चन्ति) -b) दे१ ७ सौका°, दे३ ४ सूक° (→सौक°), दे१० चरस्यैकरिकास्तथा -c) दे३ ससख्येय, दे४ असख्येय, ते१ असख्येये (→असख्येय) -d) दे९ पच्यते (→पच्यन्ते), दे४ ८ °कारिणा (→°कारिण)

६ -a) दे१ कमक्षयो (→कर्मक्षयाद्), ते१ यथा (→यदा) -b) दे१० वै (→ते) -c) दे१० प्रयान्तीह (→भवन्तीह) -d) दे३ ४ °ग्राहाश च, दे१ °ग्रस्ता च (→°ग्रस्ताश्च)

७ -a) दे४ एव, दे१० यत्र (→एव), दे१ विपद्येरन् दे३ ४ विपद्येत (→विपद्यन्ते) -b) दे३ म्रियते (→म्रियन्ते) -c) दे५ ७-९ ११ मुवे °रिङ्ग (दे१ °रिम) रता (→°रङ्गगता) -d) दे३ ११ म्रियते (→म्रियन्ते), दे१ पुरुषाधम (→पुरुषाधमा)

८ -a) दे२-५ ८ ९ ११ मुवे °व (दे९ °व) शे च, दे१ °वशेव, दे१० °वैरे च (→°वशेन), दे२ ते१ शास्त्रेण दे३-५ ७-११ मुवे शास्त्रे च (→शास्त्रेण) -c) दे३ ४ °पाशे वा (→°पाशैर्वा), दे५ ७-१० मुवे च (→वा), दे२ ते१ जलाग्नितो वा पाशेन, दे५ ७ ९ ११ मुवे तोयेन वा पाशबन्धै, दे१० जलाग्नितोयपाशे वा -d) दे५ ७-९ ११ मुवे पतनेन विषेण वा, दे१० येषां तु विनिपाति च

९ दे११ df ° -a) दे१ मातपितमय (→मातापित वध), दे३ ४ कृच्छ्र (→कष्ट) -b) दे५ °बन्धिता, दे८ ९ ११ °बन्धिजा, दे१० °बन्धुता (→°बन्धुजम्), दे१ मित्रबन्धुसुहृद्वध -c) दे१ प्राप्नुवन्तो ये, दे२-४ १० ते१ प्राप्नुवन्तोऽपि, दे८ ९ ११ प्राप्नुवन्ते ते (→प्राप्नुवन्त्येते), दे१ पापिनोऽपि भविष्यन्ति -d) दे१ वैद्रव्य चाप्य-, दे२ विद्रवश्चा अ-, दे३ विद्रवश्चाथ, दे४ १० ते१ विद्रवश्चाप्य-, दे१ विद्रव वाप्य- (→विद्रव चाप्य-) -e) दे५ ७-९ ११ मुवे. प्राणातिपातन ते वै, दे१० प्रणति यन्ति नो ह्येते

श्रोत्रत्वक्चक्षुषा जिह्वा न हि शाम्यन्ति येऽधमा ॥१०॥
गोवध्या ब्राह्मणघ्नश्च पापकर्मविदेशका ।
लोहका कारुकाश्चैव गर्भाणां विनिपातिका ॥११॥
मूलकर्मकरा ये च गरदा, पुरदाहका ।
ये च पञ्जरकर्तारो ये च शूलोपघातका ॥१२॥
पिशुना कलहाश्चैव ये च मिथ्याविद्रुषका ।
गोकुञ्जरखरोष्ट्राणां चर्मका मासभेदका ।
उद्वेजनकराश्चण्डा पच्यन्ते नरकेषु ते ॥१३॥
तत्र काल तु सप्राप्य यातनाश्च सुदु सहा ।
कर्मक्षये यदा भूयो मानुष्य प्राप्नुवन्ति ते ॥१४॥
हीनाङ्गा सुदरिद्राश्च भवन्ति पुरुषाधमा ।
शारीर मानस दुःख प्राप्नुवन्ति पुन पुन ॥१५॥ वे २०३ १६

-f) दे१ ३ ४ प्राप्नु कम विदेशका

अस्य श्लोकस्य b चरणानन्तर दे१ १० क्रमेणाधिकम्—

दे१ पाप कुवन्ति तद योनौ बहुश प्राप्नुवन्ति ते ।

दे१० सुनकलत्रसुहृदश्च कृष्ण कृष्णेति दाहणम् ।

१० दे२ १० ते१ पुस्तकेष्वेवाय पाठ -d) दे१० वेगिता (→येऽधमा)

११ दे२ १० ते१ पुस्तकेष्वेव ab अस्ति, दे११ c °

-a) दे१० ब्राह्मणश्चास (→ब्राह्मणघ्नश्च) -c) दे३ ४ १० ते१ कारकाश (→कारुकाश), दे१ लोहकारा आकरिका -d) दे१ ३ ४ १० °पातका दे५ ७-९ ११ मुवे °हिंसका (→°पातिका)

१२ दे१० cd ° -a) दे४ मूल्य° (→मूल°) -b) दे१ प्रणातिपातिनो, दे३ परदारका, दे४ ***रका, दे१ परदाहका (→पुरदाहका) -c) दे१ जजर° (→पञ्जर°) -d) दे२ ते१ मूलो° (→शूलो°), दे४ °द्योतका (→°घातका)

१३ दे१० ° -a) दे१ पिशुनाकालिककर्तारो -b) दे१ ३ ४ मिथ्याभि- (→मिथ्या वि-), दे३-दूषक, दे३ ९-दूषिका (→दूषका) -d) दे३ ४ चमकामा सभेदका -e) दे२ ते१ उद्वेदनकराश्चण्डा -f) दे२ नरकेषु च, दे१ नरकेषुभे, दे१० नरकेषु वै (→नरकेषु ते)

१४ -a) ते१ ***तु सप्राप्य -b) ते१ दुदु सहा (→सुदु सहा) -c) दे५ ७-९ ११ मुवे कमक्षयो (→कर्मक्षये)

१५ दे१० cd ° -a) दे२ ते१ विहो (ते१ **) नाश्च दरिद्राश्च, दे३ ४ हीनामासुदरिद्राथ, दे१ हीनगास्सुदरिद्राश्च -c) दे१ ते१ शरीर (→शारीर)

दे५ ७-९ ११ मुवे १५ b चरणात् परमधिकम्—

श्रवणच्छेदन चैव नासाच्छेदनमेव च ।

छेदन हस्तपादानां प्राप्नुवन्ति स्वकमणा । (= १७)

वे २०३ १६ गलवेदनास्तथोग्राश्च तथा मस्तकवेदना ।
 कुक्ष्यामय तथा तोत्र प्राप्नुवन्ति नराधमा ॥१६
 [श्रवणच्छेदन चैव नासाच्छेदनमेव च ।
 छेदन हस्तपादाभ्या प्राप्नुवन्ति स्वकर्मणा ॥१७]
 जडान्धबधिरा मूका पङ्गव पादसर्पिण ।
 एकपक्षहता काणा कुनखाश्च नराधमा ॥१८
 कुब्जा खञ्जास्तथा हीना विकटाश्च घटोदरा ।
 किलासा श्वित्रकुण्ठी च भवन्ति स्वैश्च कर्मभि ॥१९
 वाताण्डाश्चाण्डहीनाश्च प्रमेहमधुमेहिन ।
 योनिशूलाक्षिशूलाश्च श्वासहृदगदशूलिन ॥२०
 पिण्डकावर्तभेदैश्च प्लीहगुल्मादिरोगिण ।

१५ श्लोकात्पर दे११ अधिकम्—

छेदन हस्तपादाना प्राप्नुवन्ति स्वकर्मणा

शारीर मानस दुःख (= १७cd, १५c)

१६ दे१० ०, दे११ abc ० -a) दे१ गलवेदनया-
 यस्तास, दे३ ४ गलवेदनातथा यस्तास -b) दे१ पीडया (→
 वेदना) -c) दे४ कुक्षा° (→कुक्ष्या°), दे१ कुक्ष्यासय (→
 कुक्ष्यामय) -d) दे७ तथा° (→नरा°)

१७ दे१-४ते१ पुस्तकेष्वेवाऽय पाठ -a) दे१ श्रवणे, दे४
 श्रवणा (→श्रवण-) -b) दे१ ३ ४ मास° (→नासा°) -c) दे२
 ते१ पादाना (→पादाम्या)

१८ दे१० ० -a) दे७ जडश्च बधिरा मूका -b) दे१
 कपत, दे४ पकत (→पङ्गव), दे१ पाप°, दे२ पीठ°, दे३ ४
 पीत°, ते१ पीठ° (→पाद°) -d) दे५ ७ ९ ११ मुवे कुनखाश्चा-
 मयाविन (दे७ ना)

१९ -a) दे१० कुब्जा (→कुब्जा), दे१ कुब्जा खञ्जाश्च
 हीनाङ्गा -b) दे५ ७-९ ११ मुवे विकलाश (→विकटाश) -c)
 दे२ ते१ किलाशाश्च दे४ १० किलासीश (दे१० शीश) (→किलासा),
 दे१ कुष्ठा च (→कुष्ठी च), दे५ ७-९ ११ मुवे गलकुष्ठा श्वित्रकुष्ठा
 च -d) दे१० हि स्व-, ते१ च स्व- (→स्वैश्च)

२० -a) दे३ ४ चैव, दे५ ७-९ ११ चण्ड- (→चाण्ड-) -c)
 दे१० शूलाक्ष° (→शूलाक्षि°), दे१*** (→शूलाश्च) -d)
 दे७ ११ गुद°, मुवे गुह्य° (→गद°)

२१ -a) दे१० पिण्डकाभेदवर्तैश्च -b) दे१० उन्माद°
 (→गुल्मादि°) -c) दे१० चक्षुभिर (→बहुभिर) -d) दे५ ७ ८ ११
 समनुद्भुता, दे९ मुवे समनुदगता (→समभिद्भुता)

२२ -a) दे२ हिंसा (→हिंसकान्) -b) दे२ पातयित्वा,
 दे५ यातयित्वा, दे७-९ ११ घातयित्वा, दे१० पाययित्वा, मुवे घातयन्तु

बहुभिर्दारुणैर्घोरैर्व्याधिभिः समभिद्भुता ॥ २१
 इत्येतान् हिंसकान् क्रूरान् प्रापयित्वा सुनिर्घणान् ।
 मिथ्याप्रलापिनो दूता पाचयित्वा यथाक्रमम् ॥ २२
 कर्कशा परुषास्तथा ये च भाषानिरर्थका ।
 एषा चतुर्विधा भाषा या मिथ्याथ विधीयते ॥ २३
 हास्यरूपेण या भाषा चित्ररूपेण वा पुन ।
 अरहस्य रहस्य वा पैशुन्येन तु निन्दनात् ॥ २४
 उद्वेगजनना वाऽपि कण्टका लोकगहिताम् ।
 स्नेहक्षयकरा रूक्षा भिन्नवृत्तिविभूषिताम् ॥ २५
 कदलीगर्भनिस्सारा मर्मस्पृक् कटकाक्षराम् ।
 स्वरहीनामसक्षेपा भाषन्ति च निरर्थकाम् ॥ २६

(→प्रापयित्वा) दे५ ७-९ ११ मुवे सुदारुणान् (→सुनिर्घणान्) -c)
 दे१ मिथ्य° (→मिथ्या°), दे३-५ ७ मुवे दूतान्, दे१० दूत्या (→दूता)
 -d) मुवे पाचयन्तु (→पाचयित्वा), दे१० पावयित्वा क्रम बहु

२३ -a) दे७ ककश, दे९ कमश दे११ कवश, ते१ कषक
 (→ककशा), दे२-५ ७-१० मुवे पुरुषा (दे७ ष) (→परुषा-),
 दे१० सत्य (→सत्या) -b) ते१ येन (→ये च), दे५ ७ ९ ११ मुवे
 योषा° (→भाषा°) -c) दे२ते१ एव, दे५ ७-११ मुवे एषा (→एषा)
 -d) दे१-४ ७ १० ११ मुवे ते१ मिथ्याप्यभि° (→मिथ्याथ वि°)

२४ -a) दे२ते१ वा तेषा (→या भाषा) -b) दे१ ५ ७ ९ ११
 चित्त° (→चित्र°), दे७ या (→वा) -d) दे२ते१ निन्दितान्, दे३ ४
 नन्दन (→नि दनात्), दे१ पैशु य नाम निन्दनम्, दे१० पैशु-येन
 सुनिन्दितान्

२५ -a) दे२ ५ ८ ९ ११ मुवे जनना, दे३ ४ १० जननी
 (द४ नी), दे७ जडता, ते१ जनन (→जनना), दे२ ११ ते१
 चापि (→वाऽपि) -b) दे२ ५ ७ ११ मुवे कटुका (→कण्टका), दे२
 ते१ गर्हित, दे५ ७ ११ मुवे गर्हिता (→गर्हिता) -c) दे१ ३ ४
 करी, दे२ ते१ कर (→करा), दे२ ४ ते१ रूक्ष (→रूक्षा), दे१०
 स्नेहक्षयकरी च स्याद -d) दे१ भिन्नवृत्तिविहर्षिता, दे४ भिन्नचित्र
 विभाषिता, दे१० भिन्नवक्ष्याविभाषित

२६ -a) दे२ ते१ गग- (→गभ-), दे२ -नि सार,
 दे४ ७-नि सारा, दे१०-नि सारी, ते१-निस्सार (→नि सारा)
 -b) दे२ कटुकाक्षर (→कटुकाक्षरा), दे१ ९ ४ मर्मस्पृक् (दे१ ग)
 इवाक्षरा (दे३ ४ र), दे७ मर्म स्पृक्षदुराक्षरा, दे१० मर्मक्षित कटुका
 क्षर, ते१ मर्मस्पृक् पृथुकाक्षर -c) दे२ ते१ सर°, दे३ ४ ७ सुर°
 (→स्वर°), मुवे असख्येया (→असक्षेपा), दे१० स्वरहीनमसक्षेप
 -d) दे७ भाषति, मुवे भाषन्ते (→भाषन्ति), दे३ ४ ७-११ ते१
 निरर्थक (दे१ ९ का, दे१० ते१ का) (→निरर्थकाम्).

अयन्त्रितमुखा ये च येऽनिबद्धा प्रलापिन ।
 दूषकास्ते हि जल्पन्तोऽनृजवो ऋजव स्थिता ।
 निर्दया गतलज्जाश्च मूर्खा मर्मविभेदिन ॥२७॥
 न मर्षयन्ति येऽन्येषा कीर्त्यमानान् शुभान् गुणान् ।
 दुर्वाच परुषाश्चण्डान् बन्धयध्व नराधमान् ॥२८॥
 ततस्तिर्यक् प्रजायन्ते बहुधा कीटपक्षिण ।
 लोके दोषकराश्चैते लोकद्विष्टास्तथापरे ।
 तत्र काल चिर घोर पच्यन्ते पापकारिण ॥२९॥
 कर्मक्षये यदा भूयो मानुष्य प्राप्नुवन्ति ते ।
 परिभूता अविज्ञाना नष्टचित्ता अकीर्त्तय ॥३०॥

२७ -a) दे२ ते१ अय तत्त्व-, दे१ ३ ४ आयान्ति च (→अयन्त्रित-), दे१-मुखा ये च, दे२ ४ सुखा येऽति (→मुखा ये च), दे१० अय मुखानृता ये च -b) दे१ ४ अनिवद्ध- (दे३ ४ °द्ध), दे२ ७ योनिवद्धा, दे१० ह्यनिवद्ध- (→येऽनिबद्धा), दे२ ते१ कलापिन (→प्रलापिन) -c) दे१ ३ ४ रूक्ष नरा, दे२ ७-९ ११ मुवे दूषयन्ति, दे१० रूषायन्ति (→दूषकास्ते) दे१ ३ जल्प त, दे४ जल्पन्ति (→जल्पन्तो) -d) दे१ ३ ऋ (दे१ ज) जवो नृजुषु स्थिता, दे४ ऋजको ऋजुषुस्थिता, दे७ प्रजवानिष्टुराशय, दे२ ८ ९ ११ मुवे [अ] नजवो निष्टुरा (दे२ ९ °रा) गठा, दे१० [अ] नजव ऋजुषु स्थिता -e) दे१ निर्दयो, दे२ ९ ११ निन्दया, दे१० निर्दया, ते१ निर्दया (→निन्दया), दे१० °दग्धाश्च (→°लज्जाश्च) -f) दे३ ४ °विभेदिन (→°विभेदिन)

२८ -a) दे१० न मर्षयति तत्त्वान्ये -b) दे३ ४ कीर्त्यमाना (→कीर्त्यमानान्), दे१० तेषा कीर्त्तिमता शुभ -c) दे३ दुर्वाच, दे४ दुर्वाच (→दुर्वाच), दे३ ४ पुरुष, दे७ १० पुरुषाश्च (दे१० °षाश्च) (→पुरुषाश्च), दे२ १० ते१ चाण्डान (→चण्डान) -d) दे२ ७-११ ते१ व (दे१० वि) घ (दे७ °द) यध्व (→बन्धयध्व)

२९ -a) दे१ ततस्तिर्यक् जायन्ता, दे१० ततस्तीय व्याजायन्ते -b) दे११ कीर्त्य (मानट), दे१० कीर्त्ति- (→कीट-) -c) दे१ ३ ५ ७-११ लोक-, ते१** (→लोके), दे७-लोक° (→दोष°), दे४ °काराश्च, दे८ °कुराश्च (→°कराश्च), मुवे चैव (→चैते) -d) दे३ °विष्टस्, दे७ °द्विष्टस् (→°द्विष्टाश्च), दे१ लोकद्वेष्टार एव च, दे१० लोकद्वेष्टास्तथैव च -e) दे१० घोर (→घोर) दे१ ३ ४ तत्र कालिञ्जरे घोर -f) दे७ मुच्यन्ते, ते१ पच्यन्ते (→पच्यन्ते)

३० दे४ ० -a) मुवे °क्षयो (→°क्षये) -c) दे१ भेरी° (→परि°) दे१ अविज्ञाता (→अविज्ञाना) -d) दे७ नेष्ट चित्ता, दे१० नष्टे वृक्षा (→नष्टचित्ता)

अनर्घ्याश्चाप्यनर्हाश्च स्वपक्षे त्ववमानिन ।
 त्यक्त्वा मित्राण्यमित्रेषु ज्ञातिभिश्च निराकृता ॥३१॥
 लोकदोषकराश्चैव लोकद्वेष्टाश्च ये नरा ।
 अन्यैरपि कृत पाप तेषा पाप तु मस्तके ॥३२॥
 वज्र शस्त्र विष वाऽपि देहाद् देहनिपातनम् ।
 मिथ्याप्रलापिनामेषामुक्ता क्लेशपरम्परा ॥३३॥
 स्तेयहार प्रहार च नीतिहार तथैव च ।
 स्तेयकर्माणि कुर्वन्ति प्रसह्य हरणानि च ॥३४॥
 करदण्डासिनो ये च राजशब्दोपजीविन ।
 पीडयन्ति जन सर्वं कपणा ग्रामकूटका ।

वे २०३ ३६

३१ -a) दे१ ३ ४ अनर्घ्याश्च, दे२ ते१ अनर्घाश्च, दे१० अनर्घाश्च (→अनर्घ्याश्च), दे२ ते१ [अ] नर्हाश्च (→[अ]नर्हाश्च), दे७ अनर्घ्याश्चानर्हाश्चैव -d) दे२ ते१ स्वपक्षे त्ववमानिन, दे३ ४ स्वपक्षे त्ववगामिन, दे८ ९ स्वप (दे८ °य) क्षत्वेवमानिन, दे१० स्वपक्ष चैव मानिन, दे११ स्वपक्षेत्व (म) वमानिन, मुवे स्वपक्षे ह्यवमानिन -c) दे२ ते१ त्यक्त्वामित्रानामित्रेषु, दे३ ४ त्यक्त्वामित्रानामित्रेषु, दे३ ९ मुवे त्यक्त्वामित्राणि मित्रेषु, दे३ ११ त्यक्त्वा**णि मित्रेषु -d) दे२ ते१ निरादता (→निराकृता), दे३ ज्ञानभिश्च नरा कृता, दे१० ज्ञातिभिश्च निराकृता

३२ -a) दे१ सती° (→लोक°), दे२-४ १० ते१ °दूष° (→°दोष°) -b) दे२ ९ °द्वेष्टाश्च (→°द्वेष्टाश्च) -c) दे८ अन्यैरपि (→अन्यैरपि) -d) दे१ तेषा भवति मूषसु, दे३ ४ तेषा तु मस्तके भवेत् (दे३**), दे२ ७ ९ ११ मुवे तेषा पतति मस्तके

३३ -a) दे१ ३ ४ वस्त्र (→वज्र), ते१ वस्त्र (→शस्त्र), दे३ द्विष (→विष), दे१ ७ १० चापि (→वाऽपि) -b) दे१ दधुर् (→देहाद्), दे२ °विपातन (→°निपातन) -d) दे१ उक्त्वा, दे२ ते१ उक्ता, दे४ उक्ता, दे५ उक्ता, दे११ उक्ते (→उक्ता), दे४ ते१ क्लेश (→क्लेश-), दे१-परम्परा, दे३ ४ परपरे, दे७-परम्परा, ते१-परम्परा (→परम्परा)

३४* -a) दे३ ४ स्नेहहा(दे३ °या)र, दे२ ८ ११ स्ते च (दे२ चे) हार (→स्नेयहार), दे१ ४***च, दे१० प्रहारन्द- (→प्रहार च) -b) दे१ ३ १० ते१ नीतिहार, दे४ ७ नातिहार- (दे४ °र) (→नीतिहार) -c) दे४ °कमणि (→°कर्माणि) -d) दे१ हरणै**, दे३ ४ हरणानि तु (→हरणानि च)

३५ -a) दे१ ३ ४ °दण्डासिनो, दे२ ७-९ ११ मुवे °वण्डा-सिनो (→°दण्डासिनो) -b) दे१० °जीवन (→°जीवन) -c) दे१ ३ ४ १० पीडयन्ति जन (दे१० यावन्) सर्वान् (दे१ ३ ४ सर्व)

व २० ३७

समये कृतहर्तारो लोकपीडाकरा नरा ॥३५॥
 अनादिबुद्धयश्चान्ये अर्धातिशयकारिण ।
 भूतनिष्ठाभियोगज्ञा व्यवहारेष्वनज्ञया ॥३६॥
 भेदकाराश्च धातूना रजतस्य च कारका ।
 [सुवर्णमणिमुक्ताना कूटकामानुकारका] ॥३७॥
 न्यासापहारका ये च समोहनकराश्च ये ।
 ये तथोपाधिका क्षुद्रा पच्यन्ता तेषु तेष्वथ ॥३८॥
 निरयेष्वप्रतिष्ठेषु दारुणेषु ततस्तत ।
 तत्र काल तु सुचिर पच्यन्ता पापकारिण ॥३९॥
 कर्मक्षयो यदा तेषा मानुष्य प्राप्नुवन्ति ते ।
 तत्र तत्रोपपद्यन्ते यत्र यत्र महद् भयम् ॥४०॥

-d) दे२त१ कृपणा, दे५ ७ ९ ११ मुवे कृपणान (→कृपणा), दे७ वाम- (→ग्राम-), दे१ ४ ११ ते१ -कूटका, दे५ ७ ९ ११ -कूटकान, दे१० शूकर (→कूटका) -e) दे७ सप्त ये, दे१० समने (→समये) -f) दे४ लोका (→लोक-), दे१ ४ -कृता नरा, दे२ ७ ११ ते१ -करानना (→करा नरा)

अत पर दे५ ७ ९ ११ मुवे अधिकम्—

सुवर्णमणिमुक्ताना कूटकामानुकारका । (= ३७cd)

३६ -a) दे१ °बुद्धयश्चान्ये-, दे४ ५ ९ °बुद्धयश्चान्ये (→°बुद्धयश्चान्ये) -b) दे१ ह्यर्था°, मुवे स्वार्था° (→अर्था°), ते१ अर्धातिशयकारिणा -c) दे७ भूता (→भूत-), दे५ ८ ९ °नष्टाभि- (→°निष्ठाभि-), दे५ ८-योगज्ञा, दे७ ते१-योगज्ञा (→योगज्ञा) -d) दे१ ४ व्यवहारेष्वनज्ञया, दे७ व्यवहारेण नाज्ञया, दे१० व्यवहारेषु नाज्ञया

३७ दे५ ७ ९ ११ मुवे cd ○ -a) दे१ भेदकाराश्च, दे४ भेदकारोश्च, दे७ भेदकाराश्च (→भेदकाराश्च), दे१ वृक्षाणा, दे३ ४ दारुणा (→धातूना) -d) दे१ ३ ४ °कर्म तु (→°कामानु-) -cd) दे१० कूटकेनानुकारी च का मिथ्यावरवेदना

३८ -a) दे१ न्यासाप्र°, मुवे न्यासाथ° (→न्यासाप°), दे३ °हारके (→°हारका), दे१ ४ तु (→च), ते१ न्यासा ये कारका ये च -c) दे१ ये तथोपाधिका, दे४ ये तथोपधिका, दे७ तथैवोपधिका, दे१० ये तथोपाधिकाः (→ये तथोपाधिका) -d) दे१ परममप्रभेदिन, दे३ पच्यतेषु तथेष्वथ, दे४ पच्यतेषु तथेष्वथ, दे७ पच्यन्ते निरयेष्वथ, दे१० पच्यन्तेऽपि च तेष्वथ

३९ दे७ ab ○ -a) दे१० निरयेषु निरर्थेषु -c) दे७ स्वचिर (→सुचिर) -d) दे१ २ ४ ७ °कारिणा (दे७ ७ °णा) (→°कारिण)

४० -a) दे२ ५ ८ ११ °क्षये (→°क्षयो), ते१ तथा (→यदा) -b) दे७ मानुष, दे८ मानुष्य (→मानुष्य) -c) दे४ ८ °पाच्यन्ते, दे७ जायन्ते (→°पद्यन्ते)

यस्मिंश्चौरभय देशे क्षुद्रय राजतो भयम् ।
 आपदेभ्यो भय यत्र व्याधिमृत्युभय तथा ॥४१॥
 ईतयो यत्र देशेषु लुब्धेषु नगरेषु च ।
 क्षयकालोपसर्गो वा जायन्ते तत्र ते नरा ॥४२॥
 बहुदुःखपरिविलिष्टा गर्भवासेन पीडिता ।
 एकहस्ता विहस्ता वा कूटाश्च विकृतोदरा ॥४३॥
 शिराविकृतगात्राश्च हीनाङ्गा वातरोगिण ।
 अश्रुपातननेत्राश्च भार्या न प्राप्नुवन्ति ते ॥४४॥
 तेषामपत्य न भवेत् तद्रूप च सलक्षणम् ।
 अतिह्रस्व विवर्णं च विकृत भ्रान्तलोचनम् ।
 ससारे च तथापक्व कृपण भैरवस्वनम् ॥४५॥

४१ -a) दे३ तस्मिन् (→यस्मिन्), ते१ चोर° (→चौर°) -b) ते१ राजते (→राजतो) -c) दे५ ७ ९ ११ मुवे आपदभ्योऽपि (→श्वापदेभ्यो)

४२ -a) दे१ ३ ४ ऋषयो, दे२ इतयो, दे८ ईतया (→ईतयो) -c) मुवे क्षय (→क्षय-), दे१ °सर्वे वा, दे१ °सर्गे वा, दे४ सर्गे वा, दे५ ८ °सगा वा, दे७ ९ ११ मुवे °सर्गा वा, दे१० °सर्गाना, ते१ सर्गो वा (→°सर्गो वा) -d) दे१० मानवा (→ते नरा)

४३ -a) दे२ ५ ८ १० ते१ बहू° (→बहु°) -c) दे४ ५ ८ एकहस्त- (→एकहस्ता), दे१ या***, दे३-५ ७ ९ द्विहस्ता (→विहस्ता), दे१० एकहस्ताश्च कूटाश्च -d) दे७ विकटा विकटोदरा, दे१० विकृतौ च दरस्तथा

४४ -a) दे३ शिरो, दे५ ९ सिरा- (→शिरा-), दे१ विकृताद्रिशिरोगात्रा, दे४ शिरो विकृतागोत्रा, दे७ शिराविकृत- सर्वाङ्गा -b) दे७ विकृता (→हीनाङ्गा []), दे१ ५ °रोगिणा (→°रोगिण) -c) दे१ अश्रुनेत्राश्च सतत, दे५ ५ ८ ११ अश्रुपा (दे११ °परि) तितनेत्राश्च, दे४ आश्रुपातिते नेत्राश्च, दे७ तथाभ्र- पातिनश्चैव -d) दे३ ४ ७ ११ भार्या (→भार्या)

४५ दे१ c-f ○, ते१ e ○ -a) दे१ २ १० असत्य (→अपत्य), दे४ तेषामसत्येन भवेत्, दे७ तेषामय परीपाको, ते१ *षा सम*** -b) दे५ ८ ९ ११ मुवे सु- (→स-), दे१ तूष्ण्याप्रोच्छिष्टभोजिन, दे७ नारीणा च विलक्ष्णाम् -c) दे५ ७ °ह्रस्वा,, दे८ १० °ह्रस्व- (→°ह्रस्व), दे७ विवर्णा, ते१ निर्मा* (→विवर्ण) -d) दे२ विहत, ते१ विद्युत (→विकृत), ते१ भ्र* (→भ्रान्त-), दे५ °लोकन (→°लोचन) -e) दे५ ८ ९ मुवे च यथा-, दे७ दुष्कृत- (→च तथा-) -f) दे७ निष्कृपा, दे१० रूपण (→कृपण)

महत परिवारस्य तृप्त्यापोच्छिष्टभोजित ।
 रूपतो गुणतो हीनो बलत शीलतस्तथा ॥४६॥
 राजभृत्या भवन्त्येते पृथिवीपरिचारका ।
 अनालया निरामर्षा वेदनाभि सुसवता ॥४७॥
 समकार्यसजात्याना मित्रसबन्धिना तथा ।
 कर्मान्तकारका ह्येते तृषाभूता भवन्ति ते ॥४८॥
 अनर्थो राजदण्डो वा नित्यमुत्पाद्यते वध ।
 कर्मकल्याणकृच्छ्रेषु भृश चापि विमुह्यति ॥४९॥
 कर्षका पशुपालाश्च वाणिज्यमुपजीवका ।
 यत यत् कुर्वन्ति ते कर्म सर्वत्र क्षयभागिन ।

सत्यमन्विष्यमाणापि नैव ते कीर्तिभागिन ॥५०॥
 यत्किञ्चिदशुभ कर्म तस्मिन् देशे समुच्छिद्यते ।
 तस्य देशस्य नैवास्ति वर्जयित्वा तु तान्नरान् ॥५१॥
 सुवृष्ट्यामपि तेषा वै क्षेत्रं तत्तु विवर्जयेत् ।
 अशनिर्वा पतेत् तत्र क्षेत्रं वापि विनश्यति ॥५२॥
 न सुखं नापि निर्वाणं तेषा मानुष्यता व्रजेत् ।
 उत्पद्यते नृशसाना तीव्र क्लेश सुदारुण ॥५३॥
 स्तेयकर्मप्रयुक्तानामुक्ता क्लेशपरम्परा ।
 परदारप्रसक्तानामिमा शृणुत यातनाम् ॥५४॥
 तिर्यङ्मानुषदेहेषु यान्ति विक्षिप्तमानसा ।

वे २०३ ५७

४६ दे१ ab ○ -a) दे३- ८-११ महता, ते१ महन्
 (→महत) -b) दे३ ४ १० तृष्णा (दे४ °सा) प्रोच्छिष्टभोजिन
 (दे३ °त) दे५ ८ ९ ११ मुवे तुष्टश्चोच्छिष्टभोजक, दे७ प्रोष्यो
 च्छोच्छिष्टभोजक, ते१ तृप्त्यापोच्छिष्टभोजित -c) दे५ ९ ११
 हीन (दे८ °त) (→हीनो) -d) दे२ ते१ बलत शीलतस्तथा, दे७
 बलशूलहतस्तथा

४७ दे१ ३ ४ ४७a-४७b ○ -c) दे१० °भूत्या
 (→°भूत्या), ते१ भवन्त्येते (→भवन्त्येते) -b) दे२ ते१ पृथिवी
 (→पृथिवी-), दे५ मुवे °चारिका (→°चारका) -c) दे२
 ते१ अनामया (→अनालया), दे१० निरामाप- (→निरामर्षा) -d)
 दे७ स्व° (→सु°), दे२ १० ते१ वे (दे१० व) दनैरावतास्तथा

४८ दे१ ३ ४ ab ○ (द्र ४७ पा वि) -a) दे२ १०
 ते१ समकाय, दे४ समकार्या, दे७ कृतकार्यास (→समकाय-), दे१०
 सजात्यानो, ते१ सजान्याना (→-सजात्याना) -b) दे२ ७ १० ते१
 मित्र (दे१० मित्र) सबन्धिनस्तथा -c) दे१ ३ ४ कर्मानु°, दे७ न
 शात्य°, दे१० कर्मात°, ते१ कर्मान्त° (→कर्मान्त°), दे७ एते (→ह्येते)
 -d) दे१ तृषा-, दे५ तृषा, दे७ भूत्या, मुवे तृणी- (→तृषा-)

४९ -a) दे७ अनर्थे (→अनर्थो) -b) दे७ उत्पद्यते
 (→उत्पाद्यते), दे१ चौरदण्डो यथावध, दे३***** वध, दे४
 कायते च तथा वध, दे१० नित्यमुत्पाद्यते वृधे -c) दे२ ते१
 धर्म°, दे११ कल्प° (→कर्म°), दे३ °कृच्छ्रेण (→°कृच्छ्रेषु), दे४
 कमणाल्येन कृच्छ्रेण

५० -a) दे१ कषुका (→कषका) -b) दे१ वाणिज्येनोप-
 दे३ वाणिज्यमुप, दे५ ७-९ ११ मुवे वाणिज्यस्योप- (→वाणिज्यमुप-),
 दे३ -जीवक (→-जीवका) -c) दे७ ये (→ते) -d) दे४ ७
 सर्वं (दे७ °व) च (→सर्वत्र), दे१ °भाजिन, दे१० °भोगिन
 (→°भाजिन) -e) दे३ ४ अन्विष्यमाणापि, दे७ सदिष्यमाणाश्च,

मुव अन्विष्यमाणाश्च (→अन्विष्यमाणापि) -f) दे१ ३ ४ °भाजिन
 (→°भाजिन)

५१ -a) दे२ ते१ यत्किञ्चिद् (→यत्किञ्चिद), दे५ ८ ९
 सत्यमन्विष्यमाणापि -b) दे१ ४ समुच्छिद्यते, दे७ ११ स (दे११*)
 मुत्थित, दे१० समूहित (→समुच्छिद्यते) -c) दे१० देवस्य (→देशस्य)
 -d) दे२ ते१ सात्र तान (→तान नरान), दे१ ५ ७ ९ ११ मुवे
 वजयित्वातुरान्नरान्

५२ -a) दे१ ८ सुवृष्ट्यामपि, दे२ ते१ सुवृष्ट्यामपि, दे४
 सुदृष्ट्यामपि, दे७ सुरष्ट्यामपि, दे१० सुमष्ट्यामपि, दे११ सुदृष्ट्यामपि
 (→सुवृष्ट्यामपि) दे१ तु (→वै) -b) दे२ मुवे क्षेत्रं तत्तु,
 दे५ ७ ९ ११ क्षेत्रतन्तुर (→क्षेत्रं तत्तु), दे७ विनश्यति (→विवर्जयेत्),
 दे१ क्षेत्रं वै वर्जयित्तया -c) ते१ अश्निर्वा, दे७ ४ वापि
 ते तत्र, दे७ वा पते तत्र, दे११ वा पश्यते तत्र, ते१ वायते तत्तु
 (→वा पतेतत्र) -d) दे४ क्षत्रे (→क्षेत्रं) दे५ ९ यापि, ते१ चापि
 (→वापि)

५३ -a) दे४ ते१ वापि, दे१० पाप (→नापि) -b) दे१ का
 पितृणा, दे४ ५ ८ ९ मुवे मानुषता, दे७ दुष्कृतिना (→मानुष्यता),
 दे१ २ ५ ९ ११ मुवे भवेत् (→व्रजेत्) -c) दे४ उत्पद्यते (→उत्पद्यते),
 दे१ न शाताना (→नृशसाना) -d) दे१० तीव्रक्लेश, ते१ तीव्रा
 क्लेशा (→तीव्र क्लेश), ते१ सुदारुणा (→सुदारुण)

५४ -a) दे७ °प्रसक्ताना (→°प्रयुक्ताना) -b) दे१ ३
 उक्त-, दे२ ते१ युक्त-, दे५ मुवे उक्त्वा (→उक्ता), दे१ ४ मुवे
 °परम्परा, दे३ °परपर, दे७ °परस्पर (→°परम्परा) -c)
 दे३ ४ °प्रयुक्ताना (→°प्रसक्ताना) -d) दे१ यातन (→यातना),
 ते१ इमा ता शृणु यातनाम्

५५ -a) दे७ °मानुष्य° (→°मानुष°) -b) दे१ °चेतस,
 दे२ ते१ °मानुषा दे३ ४ °मानुष, दे१० °पौरुष (→°मानसा)

वे २०३ ५७ विहरन्ति ह्यधर्मेषु धर्मचारित्रदूषका ॥५५
तास्तेनव प्रदानेन सग्रहेऽनुग्रहेण वा ।
मूलकर्मप्रयोगेन राष्ट्रस्यातिक्रमेण वा ॥५६
प्रसह्य वा प्रकृत्या वै ये चरन्ति कुलाङ्गना ।
वर्णसकरकर्त्तार कुलधर्मादिभेदका ॥५७
शीलशौचादिसपन्न ये जन धर्मलक्षणम् ।
धर्षयन्ति सदा पापा श्रूयता तत्पराभव ॥५८
निरये पापभूयिष्ठा अनुभूय महाभयम् ।
बहुवर्षसहस्राणि कर्मणा स्वेन दु कृतं ॥५९
कर्मक्षये यदा भूयो मानुष्य प्राप्नुवन्ति ते ।
सकीर्णयोनिजा क्षुद्रा भवन्ति पुरुषाधमा ॥६०

-c) दे७ विहार तेषु धर्मेषु, दे१० विहरन्ति कुले गभ -d) दे१० वणसकरभेदका

अत पर दे१० अधिकम्—

जातिभेद च वर्त्ति च कुलधर्मादिभेदका ।

नीलशौचादि ये ज्ञान धर्माणा च तदुच्यते ॥

(=५७cd-५८ab)

५६ दे१० ० -a) दे७ ताम् (→तास), दे१ तेने च, दे३ ४ तेनेव (→तेनैव), दे१ ४ प्रदानेषु, दे७ प्रभावेन (→प्रदानेन) -b) दे१ ५ ७ मुवे सग्रहे तु (मुवे °तु) ग्रहेण वा, दे२ ते१ सग्रहेण ग्रहेण वा (ते१ च), दे३ सग्रहै य तुहेण वा, दे११ सग्राहेनुग्रहेण वा -c) दे१ ३ ४ मल° (→मूल°) -d) दे१ ३ ४ राष्ट्रस्यापि, दे२ ते१ राष्ट्रकस्याति- (→राष्ट्रस्याति-), दे३ ४ ७ च (→वा)

५७ दे१० ० -a) दे१ ४ चाप्यकृत्वा, दे३ चाथ कृत्वा, दे४ वा प्रकृत्या (→वा प्रकृत्या) -b) दे१, २ ८ ११ कुलाङ्गना (→कुलाङ्गना) -c) दे२ ते१ °कर्त्ता च (→°कर्त्तार) -d) दे५ ७-९ ११ मुवे °दूषका (→°भेदका), ते१ कुलधर्मविभेदका

५८ दे१० ० -a) दे२ ते१ °शौच्यादि° (ते१ °द°) (→°शौचादि°) -b) दे१ ३ ४ योजन, दे२ ते१ यजन (→ये जन) -c) दे५ ७-९ ११ मुवे च ये (→सदा)

५९ दे१० ० -a) दे१ ९ मुवे ते१ निरय (→निरये), दे१ ३ ४ °भूयस्त्वाद (→°भूयिष्ठा) -b) दे४ महाश्रय (→महाभय) -c) दे१ °वष (→°वर्ष-) -d) दे५ ७-९ ११ मुवे तेन (→स्वेन), दे१ पीडिता, दे३ ४ दु कृते, दे७ मुवे दुष्कृता (→दु कृतं)

६० -a) दे५ ७-११ °क्षयो (→°क्षये) -b) दे४ मानुष्या, दे७ मानुष (→मानुष्य), दे५ ७ ९, ११ मुवे यान्ति दारुणम् (→

वेश्यालङ्घककूटाना शौण्डिकाना तथैव च ।

दुष्टपाषण्डनारीणा नैकमैथुनगामिनाम् ॥ ६१

निलज्जा पण्डका केचिद् वद्वपौरुषगण्डका ।

स्त्रीबन्धका स्त्रीविलासा

स्त्रीवेषा स्त्रीविहारिण ॥६२

स्त्रीणा चानुप्रवृद्धा ये स्त्रीभोगपरिभोगिन ।

तद्भवतास्तन्नियमास्तद्वेषास्तत्प्रभाषिता ॥६३

तद्भावास्तत्कथालापास्तद्भोगपरिभोगिन ।

विप्रलोभ च दानेषु प्राप्नुवन्ति नराधमा ॥६४

सौभाग्यपरमाशक्ता नरा वीभत्सदर्शना ।

अबुद्धे सह सवास प्रिय चाविप्रिय तथा ॥६५

शारीर मानस दु ख प्राप्नुवन्ति नराधमा ।

प्राप्नुवन्ति ते) -c) दे१ ३ ४ सपूण (दे१ °र्णा) योनिका क्रुद्धा

६१ -a) दे१ ३ ४ वै (दे१ वे) श्यालङ्घिक°, दे२ त१ तेशालङ्घक°, दे७ वैश्यालङ्घक°, दे८ वश्यालङ्घक° (→वैश्यालङ्घक°) -d) दे३ ४ नैक मिथुनगामिनाम्

६२ -a) मुवे निलज्ज- (→निलज्जा), दे३ ४ पण्डका, दे९ पण्डका, दे१० षण्डका, मुवे-पुण्डका (→पण्डका) -b) दे१० °गण्डक (→°गण्डका) -c) दे७ °बन्धक्य, दे१० °विलासा (→°बन्धका), दे१० स्त्रीवेषा स्त्री-, मुवे स्त्रीविनाशा (→स्त्रीविलासा) -d) दे४ ९ °विहारिणा (→°विहारिण) दे१० विहाराणा चतु प्रभु

६३ दे१० ० -a) दे१ ३ ४ °प्रवृ (दे१ °व) द्वा वै, दे२ ते१ °प्रवृद्वा (दे२ °द्वा) वै (→°प्रवृद्वा ये) -b) दे२ ते१ स्त्रीभोगान् (→स्त्रीभोग-), दे९ °भोगभि (→°भोगिन) -c) दे८ ९ तदैव ता (→तद् दैवता) -d) दे१ ३ ७ °प्रभाषिण, दे८ °प्रभाषिण (→°प्रभाषिता), दे४ सा द्वेषा तत्प्रभाषिणा

६४ -a) दे२ ते१ °कथाकारास (→°कथालापास), दे१० तद्भावस्तत्कथाकारास -b) दे२ १० त१ तद्भोग-, मुवे तद भोगा (→तद भोग-) -c) दे७ विप्रलभ तदा तेन

६५ दे१ ° ४ ० -a) दे१० सौभाग्यपरमाशक्त्या, मुवे सौभाग्यपरमाशक्ता -b) दे७ १० °दशन (→°दशना) -c) दे१० ते१ अबुद्धे (→अबुद्धे)

६६ दे१० ०, दे१ ३ ४ ab ० -a) दे२ ९ ते१ शरीर (→शारीर) -c) दे४ दक्षण (→भक्षण) -d) दे१ °तलेऽपि (→°तलोप-), दे१-५ ८ ९ ते१ °सेवन (→°सेवनम्) -e) दे२ ते१

कृमिभिर्भक्षणं चैव तप्ततैलोपसेचनम् । परदारप्रसक्तानामय भवति निग्रहः ।
अग्निक्षारनदीभ्या च प्राप्नुवन्ति न सशयः ॥६६॥ सर्वं च निखिलं कार्यं यन्मया समुदाहृतम् ॥६७॥

॥ इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे एकाधिकद्विशततमोऽध्यायः ॥ २०१ ॥

२०२

ऋषिपुत्र उवाच ।*

इदं चैवापरं तस्य वदतो हि मया श्रुतम् ।
चित्रगुप्तस्य विप्रेन्द्रा वचनं लोकशासिनः ॥१॥
दूरेऽसाविति किं कार्यं न क्षयस्यास्य कर्मणः ।
किं कृपां कुर्वते तस्मिन् गृहाण जहि मा व्यथ ॥२॥
ब्रीडितं किं भवान् ज्ञातुं किं तिष्ठसि पराङ्मुखः ।
किं न धावसि वेगेन किं त्वया सुचिरं कृतम् ॥३॥
गच्छ गच्छ पुनस्तत्र शीघ्रं चैनमिहानय ।
अशक्तोऽस्मीति किं रोषमहते दर्पमोदृशम् ॥४॥

°क्षीर-(->°क्षार-), दे१ -नदीभ्या, दे१ -नदीना, ते१ -तदाभ्या
(->-नदीभ्या), दे२ ५ ७-९ ११ मुवे ते१ तु (->च)

६७ दे१० ० -b) दे१ महद् दुःखोपजायते -d)
दे१ समुदाहृत, दे४ समुदाहृत, दे८ समुदाहृता (->समुदाहृत)

पुष्पिका—दे१० ०

पुराणनाम—दे१ २ ५ ७-९ ११ ते१ इत्यादि वाराहपुराणे,
दे३ ४ इत्यादि श्रीवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, मुवे इति श्रीवाराह
पुराणे अध्यायनाम—दे१-५ ८ ९ ११ मुवे ते१ पापसमूहानुक्रमो
नाम, दे१ ससारचक्रे पापमोहानुक्रमो नाम अध्यायसंख्या—
दे१-५ ९ ११ ते१ ०, दे१ एकादशोऽध्यायः, दे८ ॥१०६॥ मुवे
व्यधिकद्विशततमोऽध्यायः ॥२०३॥

२०२

[ब१ ३ दे६ अध्यायोऽयं नास्ति, दे१० अध्यायारम्भात् ११
श्लोका ०]

* दे२ ५ ८ ९ ११ मुवे ऋषिपुत्र उवाच

१ -c) दे४ °गुप्तास्य (->°गुप्तस्य) -d) दे४ लोका
(->लोक-)

२ -a) दे२ ते१ यत्र (->काय), दे१ ३ ४ दूरेसाविनिकिन्नियन
-b) दे२ ते१ छ (ते१ भ) ययस्यास्य, मुवे न क्षयोऽस्त्यस्य (->न
क्षयस्यास्य) -c) दे१ ३ ५ ८ ९ ११ कुरुषे (->कुरुते), दे१ किं न
कुरुष ते तस्मिन् -d) दे१ व्यथा, दे२-४ व्यय, दे१ व्रज (->
व्यथ), ते१ गृहाण जयमव्यथ

किं त्वं वदसि दुर्बुद्धे विवाहस्तस्य वर्त्तते ।
ऊर्ध्वरेतास्तपस्वीति त्वं मा भोषयसे कथम् ॥५॥
किं त्वं वदसि गर्जन् वै मुहूर्त्तं परिपालय ।
रमते कान्तया सार्द्धमिति किं त्वं प्रभाषसे ॥६॥
पतिव्रतेति साध्वीति रहस्यं भाषसे पुनः ।
किं किं वदसि वालो हि निशि चैवागतो गृहम् ॥७॥
आनीयते कथं ज्ञात्वा भोक्तुकामं कथं हरे ।
जलशायिनं कथं चैव दातुकामं कथं हरे ॥८॥
धार्मिका यूयमेवात्र अहमेको नृशसकृत् ।

दे २०

३ -a) दे२ ब्रीडिता, ते१ ब्रीडिता (->ब्रीडित) दे१
जात, दे२ ५ ८ ९ ११ मुवे जात, दे३ ४ ७ जात (->जातु) -b)
मुवे तिष्ठति (->तिष्ठसि) -c) दे५ ७-९ ११ मुवे गच्छसि (->
धावसि)

४ -a) दे४ तेत्र (->तत्र) -b) दे३ ४ चैव- (->चन-),
दे१ ३ -नय, दे४ -नय (->-नय) -cd) दे१ शेषमहात व्यथ°,
दे२ ५ ८ ९ ते१ रोषमह ते दप°, दे३ ४ रोषमहते व्यर्थ°, मुवे
रोषमहन्ते दप° (->रोषमहते दप°)

५ दे४ ० -a) दे११ वन्दसि (->वदसि) -b) दे१ ३
तत्र (->तस्य), दे१ विवाहास्पति वर्त्तते -d) दे२ त्वा (->त्व),
दे८ मा (->मा), दे५ ८ ९ मुवे भाषयसे, ते१ नीषयते (->भीषयसे)

६ -a) दे१ गज्ज त्वं, दे२ ते१ गजं वै, दे१ गज्जस्त्व, मुवे
गह्य च (->गजन्वै) -b) दे१ मुहूर्त्तां, दे४ मुहूर्त्तौ (->मुहूर्त्त)
-d) दे४ त्वा (->त्व)

७ -b) दे३ रहस्यं-, दे५ रहस्य (->रहस्य) -c) ते१
बालोसि (->बालो हि) -d) दे१ ह्यहम् (->गहम्)

८ दे५ ७ ८ cd ० -a) दे२ आसीयते कथं क्षाव्या,
ते१ आसीनाय कथं तस्म -b) दे३ ४ भोक्तु, दे१ भुक्त-(->
भोक्तु-), दे१ ४ हरे (->हरे) -d) दे२ ते१ दाह-, दे४ दातु
(->दातु-), दे३ ४ हरे (->हरे)

९ -a) ते१ पूज° (->यूय°) -b) दे१ नृशसकृत्, दे३
नृसिसकृत्, दे५ ७-९ ११ मुवे नृशसवत् (->नृशसकृत्) -c) दे१ ३ ४

वे २०४ ९

यात यात तथा दृष्ट्वा यथा कालोऽनतिक्रमेत् ॥९
 शीघ्र सर्पो भव त्व हि व्याघ्रस्त्व च सरोसृप ।
 जले ग्राहो भव त्व हि त्व कृमिस्त्व सरोसृप ॥१०
 नरकानुगतस्त्व हि व्याधिभूत समाश्रय ।
 अतीसारो भव त्व हि त्व छिदिस्त्व पुनर्भव ॥११
 कर्णरोगो विषूची च नित्यरोगस्तु त्व भव ।
 ज्वरो भव महाघोरो जले ग्राहो दुरासद ॥१२
 वातव्याधिस्तथा घोरस्तथैव त्व जलोदर ।
 उन्मादोऽपस्मरश्चैव वातरोगस्तथैव च ॥१३
 विभ्रमस्त्व भवेच्छीघ्र विष्टम्भश्च पुनर्भव ।
 व्याधिर्भव महाघोरो अय रुजा तु विन्दतु ॥१४
 यथा काल यथा दृष्ट तत्र कालोऽत्र तिष्ठतु ।
 कालसहरणे वापि शुभस्यागमनेऽपि वा ।
 भवन्त कृतकर्माणस्ततो मोक्षमवाप्स्यथ ॥१५

यातयाम, दे८ यात यत (→यात यात), दे१ दण्डा, दे२ दष्टो, दे९ ते१ दष्टा (→दष्टा) -d) दे१ यथा कालो त्वतिक्रमेत्, दे७ ११ यथा कालो नातिक्रमेत्

१० दे७ ८ d ○ -a) दे५ ७ ९ ११ मुवे शीघ्र त्व भव सर्पो हि -b) दे२ ते१ त्व (→च) -d) दे३ ४ क्षिति त्व (→कृमिस्त्व), दे५ पुनर्भव (→सरोसृप)

११ दे५ १० ○, दे८ abc ○, दे७ a ○ -d) दे१ ३ ४ ८ ९ ११ मुवे पुनर्भव (→पुनर्भव)

१२ -a) ते१ रोगो (→रोगो), दे१० विषूची च नित्य रोगात्, -b) दे१ नित्यरोगश्च वे भवा, दे३ ४ नित्यरोगश्च त्व भव, दे५ ८ ९ मुवे नित्यरोगस्त्व (मुवे रोग) सम्भव, दे७ नित्यरोग स्त्वय भवे -c) दे२ भव, दे७ रोगो, दे१० भवेन (→भव)

१३ -a) दे१० वादलादिस (→वातव्याधिस) -c) दे१ मुवे अपस्मारस्त्वमु (दे१ रोगो) न्मादो -d) दे३ वातारामस्त थैव च

१४ दे१ ○ -b) दे३ ४ १० पुनर्भव, दे७ पुनर्भवेत् (→पुनर्भव) -d) दे४ आयतु यातु, दे५ स्वय तृष्णा तु, दे७ ह्यय तृष्णा तु दे८ ९ ११ मुवे ह्यय तृष्णा तु, दे१० अय तु जातु (→अय रुजा तु), दे७ न (→तु), दे५ ८ ९ विन्दति (→वि दतु)

१५ ते१ अस्पष्टम् -b) दे५ ७ ९ ११ मुवे तावत् (→तत्र), दे५ ७ ९ तिष्ठति (→तिष्ठतु) -c) दे२ ४ ७ १० ११ काल (→काल-), दे२ सहरण, दे७ ८ सहरणो (→सहरणे), दे४ चापि (→वापि) -e) दे१ ३ ४ भवति, मुवे यूय च (→भवन्त)

द्रुत द्रवत वेगेन सर्वे गच्छन्त माचिरम् ।
 एषाज्ञा धर्मराजस्य या मया समुदाहृता ॥१६
 एकाह क्षपयेत् तत्र द्विरात्र तत्र माचिरम् ।
 त्रिरात्र चतुरात्र वै षड्रात्र दशरात्रकम् ॥१७
 पक्ष वा मासमेक वा बहून् मासास्तथाऽपि वा ।
 क्षपयित्वा यथाकाल ततो मोक्षमवाप्स्यथ ॥१८
 मूढात्मा भूतवै तत्र करुण कष्टमेव च ।
 यस्मिन् यस्मिस्तु कालेऽह यावत्तथाश्रयाम्यहम् ।
 तस्मिस्तस्मिन् महाकाल यूय तत्कर्तुमर्हथ ॥१९
 विनियोगा मया युक्ता यथापूर्वं मया श्रुतम् ।
 जाग्रत वा प्रमत्त वा यथा कालोऽनतिक्रमेत् ॥२०
 यत्नात् तथा तु कर्तव्यं भवद्भिर्मम शासनात् ।
 अभय चात्र यच्छामि ब्राह्मणेभ्यो न सशय ॥२१

१६ -a) दे२ द्रवतु दे४ द्रवते (→द्रवत) दे१ द्रुत द्रव ततो हता, दे७ ततस्तु जययोगेन, दे१० दत्त गङ्गयोगेन -b) दे१० गच्छति (→गच्छत) -c) मुवे वराज्ञा (→एषाज्ञा), दे१० एषा ज्ञानमराजस्य -d) दे३ समुदाहृत (→समुदाहृता)

१७ -a) दे३ क्षपयेत्, दे५ ७-९ ११ मुवे क्षपयेत् (→क्षपयेत्) -c) मुवे चतु (→चतु), दे२ रात्रे वै (→रात्र वै) दे१ वभूरात्रत्रिरात्र वै, दे१० त्रिरात्र पञ्चरात्र च, मुवे त्रिरात्र वै चतुरात्र -d) दे२-४ ते१ रात्र वै, दे५ रात्रिक, दे८ रात्रिक, दे९ रात्रिक (→रात्रिकम्)

१८ -a) दे१ पक्षम् (→मासम्), दे७ तु (→वा), दे१० पक्ष वा मासके वापि -b) ते१ तथैव ह (→तथापि वा) -c) दे३ ४ १० तथा (→यथा-) -d) दे३ मोक्षम् (→मोक्षम्)

१९ -a) दे१ मूढात्मा तत्र वै भूत, दे५ ७-९ ११ मुवे भूतात्मा मूढवा (दे७ क) स्तत्र मुवे भूतात्मा मोहवास्तत्र -b) दे१ करुणोक्ति एव च, दे३ ४ करुणा तत्र मेव तु, दे१० करुणाकृष्ण-मेव च -c) दे१ ३ ४ च (→तु), दे१ ३ ५ ८ ९ ११ ते१ कालोह (→कालेऽह), दे१० यस्मिन्सति सकालोह -d) दे३ यावत्तस्या-, दे४ यावत्तस्या-, मुवे यावत्तश्च (→यावत्तश्च-), दे१० यावत् स्वाश्रयामहान -f) दे१ ते कर्तु, दे१० तत्कर्तु (→तत्कर्तु)

२० -a) दे३ ते१ योगो (→योगा), दे२ ते१ युक्तो, दे७ सक्ता, मुवे सूक्ता (→युक्ता) -c) दे१ १० जाग्रत (→जाग्रत), दे३ प्रमत्त, दे४ प्रामुत्ते, दे१० प्रमत्त (→प्रमत्त) -d) दे५ ७-९ ११ मुवे यथाकालो (दे७ ले) न सम्पतेत्, दे१० तेनातिक्रमकम्

२१ -a) दे१ ३ ४ १० यथा (→यत्नात्) -b) दे१०

तस्माद् यात ऋषिभ्यश्च स्त्रीभ्यश्चापि महाबला ।
यातनाया न भेतव्यमहमाज्ञापयामि व ॥२२॥
यथातथ्य च कुरुत यथा कालो न गच्छति ।
यथा काम प्रकुरुत यच्च दृष्ट यथा तथा ।

मयाज्ञप्ता विशेषेण मृत्युना सह सङ्गता ॥२३॥
यथा वीरो महातेजाश्चित्रगुप्तो महायशा ।
यथाऽब्रवीत् स्वय रुद्रो यथा शक्र शचीपति ।
यथाज्ञापयते ब्रह्मा चित्रगुप्तस्तथा प्रभु ॥२४॥

॥ इति श्रीवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे द्व्यधिकद्विशततमोऽध्याय ॥ २०२ ॥

२०३

ऋषिपुत्र उवाच ।*

इदमन्यत् पुरा विप्रा श्रूयता तस्य भाषितम् ।
यमस्य चित्रगुप्तस्य यत् तत् तत्र मया श्रुतम् ॥१॥
अयं तु भयता यातु यातु स्वर्गं महीक्षिताम् ।
अयं वृक्षस्त्वय तिर्यग्य मोक्ष ब्रजेन्नर ॥२॥
अयं नागो भवेच्छीघ्रमयं तु परमा गतिम् ।

भवद्भिर्मे यथा श्रुतम् -c) दे१० गच्छामि (→यच्छामि) -d)
दे८ ब्राह्मणोऽन्यो (→ब्राह्मणेभ्यो)

२२ -a) दे३ ४ त (दे४ य) स्मावृते, दे१० तस्माच्च ते
(→तस्माद् यात[]) -b) दे५ ७-९ ११ मुवे चैव (→चापि), दे७
महाबल (→महाबला) -c) दे१ ३ ४ यातयात[] (→यातनाया[]),
दे१० यातयाने लभेतव्य -d) दे१० च (→व)

२३ -a) दे१ ३ ४ यथा भव्य, दे५ ८ ९ ११ मुवे यथा
वाच्य, दे७ यथा वाच्य (→याथातथ्य), दे१ ३ ४ ७ कुरुते (→
कुरुत) -b) दे३ ४ तथा (→यथा), दे८ काले (→कालो) -c)
दे७ च (→प्र-), दे१० यथा कमप्रकुरुते -d) दे७ यथेष्ट च
(→यच्च दृष्ट), दे ४ श्रुत (→तथा) -f) दे१ मृत्युना (→
मृत्युना), दे१ सङ्गतो, दे५ १० मुवे सङ्गत (→सङ्गता)

२४ -c) ते१ शक्रो (→रुद्रो) -d) ते१ रुद्र (→शक्र)
-f) दे२ ५ ८ ९ ११ प्रभु(रिति), दे१० भुवि (→प्रभु)

पुष्पिका—

पुराणनाम—दे१ ३ ४ इत्यादि वाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे,
दे२ ५ ७ ९ ११ इत्यादि वाराहपुराणे, दे८ मुवे इति वा(दे८ श्रीव)
राहपुराणे, दे१० ते१ इत्यादि वाराहपुराणे अध्यायनाम—दे१ ५ ७ ११
मुवे ते१ ससारचक्रे(दे१ ३ ४ *****) दूतप्रेषण नाम, दे१० ससारचक्रे
दूतप्रेषण अध्यायसख्या—दे१-५ ९-११ ०, दे७ द्वादशोऽध्याय,
दे८ १११०७११, मुवे चतुरधिकद्विशततमोऽध्याय ॥२०४॥, ते१
विंशदुत्तरद्विशततमोऽध्याय

स्वपूर्वकान् पश्यतेऽयमात्मनस्तु पितामहान् ॥३॥
क्लिश्यतो रुदतश्चैव वदतश्च पुन पुन ।
स्वेन दोषेण सर्वे वै ह्यक्षय नरक गता ॥४॥
दारत्यागी अर्धमिष्ट पुत्रपौत्रविर्वजित ।
क्षिप्त वै रौरवे ह्येन क्षपयन्तु महौजस ॥५॥

वे २०५ ५

२०३

* दे७ ऋषिरुवाच दे९ १० ऋषिपुत्र उ०

१ -a) दे१० विप्र (→विप्रा) -b) दे१ ३ ४ सत्य- (→
तस्य) -c) दे४ चित्रगुप्तस्य यत्तत्र -d) दे१ यत्र त्वत्र दे५ ८ ९ ११
मुवे यच्च तत्र दे७ याश्च तत्र (→यत्तत्र) दे४ मयो चैव श्रुत
यथा, दे१० गय मोक्ष ब्रजेन्नर

२ -a) दे२ ते१ भूभता दे५ ७ ८ मुवे भवता (→भयता)
दे३ यातु, दे४*तु (→यातु) दे१० अपेत्य भयत*जा -b) दे१
स्वग यातु, दे२ ते१ स्वग जातु (ते१ यातु) दे९ ४ स्वग यातु (→
यातु स्वग), दे१० स्वग यातु महीक्षितु -c) दे१० वृक्षस्त्वय (→
वृक्षस्त्वय), दे१ अयं दक्षस्तिथिप्रियक दे३ ४ अयं वृक्षस्तिथिप्रियक
-d) दे१ ३ ४ पुन (→नर), दे७ अयं मोक्ष परागति

२ श्लोकस्य b चरणात्पर दे५ ८ अविक्रम—

अयं तु भयता यातु यातु स्वग महीक्षिताम् । (= २ ab)

३ -c) दे१ स्वपूर्वजान्, दे४ स्वापूर्वकान् (→स्वपूर्वकान्),
दे७ पश्यते, दे८ पश्यते (→पश्यते), दे१ स्वपूर्वजान् पश्यत ह -d)
दे४ १० आत्मानस्तु (→आत्मनस्तु)

४ -a) दे५ क्लिश्यतो, दे९ क्लिश्यतो (→क्लिश्यतो)
-b) दे४ वदतश्च (→वदतश्च) -c) मुवे वा (→वै) -d)
दे५ ८ ९ ११ मुवे अक्षय दे७ त्वक्षय (→ह्यक्षय)

५ दे११ bcd ० -a) दे१ ह्यर्धमिष्ट, मुवे त्वर्धमिष्ट
(→अर्धमिष्ट) -c) दे१ ३ ४ क्षिप्त (→क्षिप्त), दे२ ह्येते (→ह्येन)

[1161]

वे २०५६

मुच्यता त इमे सर्वे अतीतानागतास्तथा ।
 मुच्यन्तामाशु मुच्यन्तां त एते पापवर्जिता ॥६॥
 आगमे च विपत्तौ च सर्वधर्मानुपालका ।
 तत्र कल्पान बहून् स्वर्गे उषित्वा ह्यनसूयका ॥७॥
 बहुसुन्दरिनारीके आद्ये परमधार्मिके ।
 कुले मानुषता यातु धर्मस्येह निदर्शनम् ।
 त्रिविष्टपपरिविष्टो वासो ह्यस्याक्षयो भवेत् ॥८॥
 अयमायोधने शत्रु हत्वा तु निधन गत ।
 ब्राह्मणार्थं गवार्थं वा राष्ट्रार्थं वा तथा हत ॥९॥
 शक्रस्य ह्यमरावत्या निवेदयत मा चिरम् ।
 तत्र वैमानिको भूत्वा कल्पमेक वसिष्यति ॥१०॥

अतः परं दे१ अधिकम्—

*अतीतानागतास्तथ्यमुच्यतामाशुव्यता ।

६ दे१ ० दे११ ab ०, दे३ ४ d ० -a) दे५ ७ ९ मुच्य (दे८ ०र्य) ता (→मुच्यता) दे३*****सर्वे, दे४ स्वाधम निरता सर्वे दे१० धर्मिष्ठ साधु सर्वे -b) मुवे ह्यतीतान (→अतीतान) -c) दे३ ४ ते१ मुच्यता (→मुच्य ता) -d) दे१० सब सौर्यशचिमित

७ दे३ ४ a ० -a) दे१ गोदाता वाज्रदाता च, दे१० आराधन ह्यपेतैव -b) दे१ ४ १० ०पालक, ते१ ०पातका (→०पालका) -c) दे५ ७ ९ ११ मवे ते तु (→तत्र) -d) दे७ ह्यषित्वा (→उषित्वा), दे१ ३ ४ १० ह्यन (दे३ १०नु) सूयक, दे७ अनसूयका ते१ ह्यत्र सूपका (→ह्यनसूयका)

८ दे१० def ० -a) दे१ मुवे ०सुन्दर (→०सुन्दरि), दे२ ०नारीके, दे३ ९ ०नारीके (→०नारीके), दे५ बहुसुन्दरिना एके, ते१ बहुसुन्दरितायेके -b) दे१ ऋद्धे, दे२ ह्याचे, दे३ व्याडे, दे४ दडे दे५ ह्यागे दे८ ९ ह्याद्ये, दे१० ११ मुवे ह्याद्ये, ते१ ह्येके (→आद्ये) मुवे ०धार्मिक (→०धार्मिके) -c) मुवे कलौ (→कुले), दे३ ४ यातु (→यातु) -d) दे२ ४ ते१ निदर्शनात् (→निदर्शन) -e) दे५ ७-९ ११ मुवे त्रिवि (दे११ ०पि) द्ये परिविष्टे (दे११ मुवे ०शो) -f) दे२ ते१ ह्यस्य (→ह्यस्या-)

९ दे१० a ० -a) दे७ आयासा, ते१ अयमा (→अयमा), दे७ शत्रु (→शत्रु) -b) दे१० निधनेन मत पर -c) दे४ ब्राह्मणार्थं (→ब्राह्मणार्थे), दे१ ३ ४ ११ गवार्थं च (दे११*), दे२ ते१ चरावार्थं चा- (→गवार्थं वा) -d) दे५ ७-९ ११ मुवे राष्ट्रार्थं निधन गत (दे५ ८ ९ ०ता)

९ श्लोकस्य a चरणे 'धने' शब्दस्यानन्तरं दे११ अधिकम्—

*च दानेषु । प्राप्नुवन्ति नराधमा ।

सौभाग्यपरमाशक्ता नरा बीभत्सदशना । अबुद्धै सह सवास ।

तथैवाय महाभागो धर्मात्मा धर्मवत्सल ।
 बहुदानरतो नित्य सर्वभूतानुकम्पक ॥११॥
 एन गन्धैश्च माल्यैश्च शीघ्रमेव प्रपूजय ।
 अस्मै पूजा भवेदेषा मयादिष्टा महात्मने ॥१२॥
 वीज्यता चामरैरेष रथमस्मै प्रदीयताम् ।
 प्रेतवास समुत्सृज्य इतो यातु त्रिविष्टपम् ।
 इन्द्रस्याधं भवेच्चैव देवदेवस्य धीमत ॥१३॥
 शङ्खतूर्यनिनादेन तत्र वै विजयेन च ।
 तत्र वै पूजितो नित्य प्रायशो लभता सुखम् ॥१४॥
 अय गच्छतु भद्र च इन्द्रदेश दुरासदम् ।
 अनेन वै कीर्तिमता लोक सर्वो ह्यलकृत ॥१५॥

१० -a) दे४ शक्रस्या, दे९ शक्रत्य (→शक्रस्य), दे७ चामरावत्या (→ह्यमरावत्या), दे१ देवेन्द्रस्य पुरे रम्ये -d) दे५ ७-९ ११ मुवे निवत्स्यति, दे१० भविष्यति (→वसिष्यति)

११ -a) दे१ तथैवासौ, दे३ ४ तथैवास (→तथैवाय) -c) दे१ ०ध्यान, दे३ ४ ०धान्य (→०दान) -d) दे३ ४ ०कम्पन (→०कम्पक)

१२ -a) दे३ ते१ एत (→एन) -b) दे१ ३ ४ भूषयित्वा यथाविधि, दे२ ते१ शीघ्रमेव (ते१ ०न) प्रपूजयेत -c) दे१ ५ ८ ९ ११ मुवे ते१ देया (→एषा) -d) दे२ ते१ ०दिष्टे (→०दिष्टा)

१३ -a) दे३ ४ चामरैरेषो, दे७ चापरेषा च (→चामरैरेष) -d) दे२ हूतो, मुवे हीतो ते१ हूतो (→इतो), दे१० इतो यातु च तत प्रिय -e) दे१ ३-५ ७ ९ ११ ते१ इन्द्रस्योद्ध (दे५ ९ ०द्ध, दे८ ११ ०ध्व, ते१ ०थ) (→इन्द्रस्याद्ध), दे१ भवेदेष, मुवे भवेच्चैव (→भवेच्चैव) -f) दे१० शूलिन, दे११ धीमता (→धीमत)

१४ -a) मुवे ०तुय (→०तुय) -b) दे१ पूज्यतामय, दे३ ४ जायतेन च (→विजयेन च) -c) दे७ तत्रैव (→तत्र वै), दे२ ५ ७ ९ ११ मुवे पूजयित्वा च (दे२ १० ते१ तु) (→पूजितो नित्य) -d) दे२ ३ १० ते१ लभते, दे४ लभते (→लभता)

१५ -a) दे२ १० ते१ इह (→अय), दे८ ग*तु (→गच्छतु), दे१ ३ ४ इहागच्छत (दे१ ०वन्) भद्र ते (दे१ वो) -b) दे५ ०वेश (→०दश), दे८ मुरासद (→दुरासद) -ab) दे१ वो इम, दे२ १० ते१ च इद, दे३ ४ ते१ इम, दे११*द्र-, मुवे चापीन्द्र- (→च इन्द्र-) -c) दे१ एतेन वै, दे७ अनेनव (→अनेन वै) -d) दे७ लोकै सर्वह्यलकृता

अतः परं दे१ ३ ४ अधिकम्—

अस्विनोनय लोक तु सबसौख्यसमन्वितम् । (=१८ cd)

गुणैश्च शतसंख्यस्तु स्वयं शक्रं प्रतीक्षते ।
 तावत्स्थायति धर्मात्मा यावच्छक्रस्त्रिविष्टपे ॥१६॥
 तावत् स मोदते स्वर्गे यावद् धर्मोऽनुमीयते ।
 ततश्च्युतश्च कालेन मानुष्ये सुखमश्नुते ॥१७॥
 रत्नधेनुप्रदश्चैव सर्वधर्मैरलकृत ।
 अश्विनोर्नयलोकं तु सर्वसौख्यसमन्वितम् ॥१८॥
 अयं यातु महाभागो देवदेव सनातनम् ।
 अतिसृष्टा पुरा येन यथोक्ता सुखदोहना ॥१९॥
 सर्वभक्त्या भवेद् दत्ता द्विजेभ्य उपपादिता ।
 शुचीना ब्रह्मचारीणामन्नदानं विशेषतः ॥२०॥
 तेन दत्तं नयिष्यन्ति रुद्रकन्या मनोहरा ।

एवमादीनि वाक्यानि मधुराणि शृणोति स ।

[-१ दे१ ३ ०]

१६ -a) दे३ शत (→शत-), दे३ ४ -सरयैश्च, दे५ ७ ९ ११ मुवे -संख्याकै (→-संख्यैस्तु) -b) दे१ यथा शक्र, दे५ ७ ९ ११ मुवे शक्र एन (दे५ ९^०त) (→स्वयं शक्र), दे१ प्रदीप्यते, दे३ ४ प्रदीयते, दे१० प्रतीक्षते (→प्रतीक्षते) -d) दे६ ७ ९ शक्र- (→शक्रस), दे१ ५ त्रिविष्ट मे (दे५ ९^०प) (→त्रिविष्टपे)

१७ -a) दे३ स्व- (→स) -b) दे१ १० यावद् धर्मोऽनुमी- (दे१० ९^०नी) यते -c) दे३ च्युतस्य, दे४ च्युतस्या, दे१० च तत्र, ते१ श्रुतश्च (→च्युतश्च) -d) दे१ अश्नुता, दे५ अश्नुत (→अश्नुते)

१८ -a) दे२ ५ ७ ९ ११ मुवे °वेणु° (→°धेनु°), दे१ चष (→चैव) -b) दे७ सर्वधर्मैरलकृत -c) दे१ मया लोक, दे५ नवलोक, दे१० यमलोक (→नयलोक) दे७ अयं तु अश्विनो लोक -d) दे१० सौख्य (→°सौख्य-), दे३ °समन्वितौ (→°समन्वित)

१९ -a) दे१० अथ (→अय), दे८ पातु (→यातु), दे१० °भाग- (→°भागो) -c) दे१ अभिसृष्टी, दे२ मुवे अतिसृष्ट (→अतिसृष्टा) -d) दे७ १० ते१ यथोक्ता (→यथोक्ता), दे७ °दोहना, दे८ ९ °दोहना, ते१ °दोहना (→°दोहना), दे१० यथोक्तासुरदेहिना

२० -a) दे२ ५ ७-११ मुवे सवशक्त्या (दे७ १०^०क्ता) (→सव-भक्त्या), दे२ भवेद् दत्त, दे५ ८ ९ ११ मुवे समेतेन, दे७ सहानेन, दे१० भवेद् दाना, ते१ भवेद् वृत्ता (→भवेद् दत्ता), दे१ भक्त्या सवगुणोपेता -b) ते१ द्विजस्य (→द्विजेभ्यः []), दे१० °पादितात् (→°पादिता) -c) दे१० शुचीना (→शुचीना), दे१ ब्रह्मचारीणा, दे५ ७-९ ११ ब्र (दे११ ब्रा) ह्यणाना च (→ब्रह्मचारीणा) -cd) मुवे शुचीना ब्रह्म-णामाम्बह्वन्नदानं विशेषतः

तत्र कल्पं वसेद् गत्वा रुद्रलोके न सशयः ॥२१॥
 तेन दत्तं द्विजातिभ्यो मधुखण्डपुरं सरम् ।
 रसैश्च विविधैर्युक्तं सर्वगन्धसमन्वितम् ॥२२॥
 तरुणी क्षीरसपन्ना गौ सुवर्णयुता शुभा ।
 सवत्सा हेमवासाश्च दत्ताऽनेन महात्मना ॥२३॥
 अस्य लेख्यं मया दृष्टं तिस्रं कोट्यस्त्रिविष्टपे ।
 ऋषीणां प्रच्युतश्चैव समृद्धे जायते कुले ॥२४॥
 सुवर्णस्य प्रदाता च त्रिदशेभ्यो निवेद्यताम् ।
 त्रिदशानभ्यनुज्ञाप्य यातु देवमुमापतिम् ।
 तत्रैष वै महातेजा यथेष्टं काममाप्नुयात् ॥२५॥
 तत्रैवायमपि प्रेतो गणभक्तो महातपा ।

वे २०५ :

२१ -a) दे३ ४ तेन दत्तं नइ (दे४ दृ) ष्यन्ति, दे५ ७ ९ ११ मुवे तेन कल्प (दे५ कल्पे) वसिष्यन्ति, दे१० तेन दत्तं दान इति -b) दे२ मुवे रुद्रकल्पा, दे७ रुद्रे कल्पे (→रुद्रकन्या), दे५ ७-११ मुवे मनोरमा (→मनाहरा) -c) दे१-४ १० ते१ तत्र गत्वा वसेत्कल्प -d) दे५ ७ ९ ११ मुवे °लोक (→°लाके)

२२ -a) दे१ यन (→तन), दे१ हेतु (?), दे४ दत्तो (→दत्त), दे७ द्विजातेभ्यो (→द्विजातिभ्यो) -b) दे७ मधुराज (→मधुखण्ड-), दे३ ४-सुरासुर, दे७-९ पुरस्पर (→पुरसर) -c) दे४ रसैश्च, दे८ रस्यश्च, दे११ रसश्च (→रसैश्च), दे९ युक्ते (→युक्त), -d) दे५ ७-९ ११ मुवे सर्वगन्धमनोरम

२३ -a) दे१० रुद्राणी, ते१ तरुणा (→तरुणी) -b) दे३ ५ ९ १० गौ सुवर्णा (दे३ ४ °ण) युता शुभा, दे७ गौस्ववर्णा-युताशुभा -c) दे१० सवत्सा (→सवत्सा), दे१ १० क्षौमवासाश् (दे१० °सा), दे२ ते१ हेमवा (ते१*) सा, दे३ ४ चमवासा (→हेमवासाश्) -d) दे१ दत्ता येन, दे२ दत्त्वानेन, दे३ ४ ७ दत्ता तेन (→दत्ताऽनेन), ते१* त्वा तेन महा**

२४ ते१ a ० -a) दे१ लेख (→लेख्य) -b) दे२ ४ ते१ तिस्र- (→तिस्र), दे११ तिस्रं कोट्यस्त्रिविष्टपे -c) दे१ चैष (→चैव), दे५ ७-९ ११ मुवे स्वर्गात्परिच्युतश्चापि, दे१० ऋषीणां प्रयुतिश्चैव -d) दे५ ७-९ ११ मुवे ऋषीणां (→समृद्धे)

२५ -b) दे१ त्रिदशेभ्यो निवेद्यता -c) दे२ १० ते१ °ज्ञाय, दे५ ८ ९ °ज्ञात (→°ज्ञाप्य), दे१ त्रिदशानभ्यनुज्ञाय, दे३ ४ त्रिदशानभ्यनुज्ञाय -d) दे१ यामु, दे४ यो तु (→यातु), दे३ दैव (→दैव), दे१ ७ °पति, दे४ °पति (→°पति), दे१० यातु देव सुनापति -f) ते१ कालम् (→कामम्)

२६ -a) दे२ प्रित, दे५ ७-९ ११ मुवे प्रेत-, ते१ प्रीतर

वे २०५ २८

प्रयातु पितृभि साद्धं तर्पिता येन पूर्वजा ॥२६॥
दानव्रता दिव यान्तु सर्वलोकनमस्कृता ॥२७॥
अय भद्रो महाकामः सर्वभूतहिते रतः ।
सर्वकामैरय पूज्य सर्वकामप्रदो नरः ॥२८॥

क्षितिप्रदो द्विजातिभ्यो अय यातु त्रिविष्टपम् ।
तत्रैव तिष्ठता वीरो ब्रह्मलोके सहानुगः ॥२९॥
विविधं कामभोगैस्तु सेव्यमानो नरोत्तमः ।
अजराख्य क्षय चैव पूज्यमानो यथाविधि ॥३०॥

॥ इति श्रीबराहपुराणे भगवच्छास्त्रे त्र्यधिकद्विशततमोऽध्यायः ॥२०३॥

२०४

ऋषिपुत्र उवाच ।

चित्रगुप्तस्य सदेशो वदतो यो मया श्रुतः ।
श्रूयता वै महाभागास्तप सिद्धा द्विजोत्तमा ॥१॥
इम सर्वार्थि दान्त सर्वभूतानुकम्पकम् ।
समान्नदानदातार शेषभोजनभोजिनम् ।
मुञ्च मुञ्च महाभूत्य एष धर्मस्य निर्णयः ॥२॥

(→प्रेतो), दे१० तत्रैवायमभिप्रेत्य -b) दे४ ५ गणा (→गण-)
-c) दे१ ५ ११ साद्ध- (→साद्ध)

२७ -a) दे५ ७ ८ १० ११ यातु (→यान्तु), दे१ दानव्रता
मुदयानु-, दे३ ४ दानव्रता (दे४ °त) मिद यान्तु -b) दे५ ८ ९ ११ मुवे
नाना° (→सर्व°), दे१ २ ४ ७ १० °नमस्कृत (→°नमस्कृता)

२८ -a) दे४ °कम, दे५ ८ ९ ११ °काम, दे१० °कान्त
(→°काम) -c) दे३ इय (→अय) -d) दे१ १० वर (→नर)

२९ -a) दे१ क्षि*, दे१० क्षाति- (→क्षिति-) -b)
दे१ ७ व्यय, दे५ ८-११ मुवे ह्यय (→अय), दे५ ८ पातु (→यातु),
दे११ त्रिपिष्टप (→त्रिविष्टप) -c) मुवे ते१ तिष्ठताद (→तिष्ठता)
-d) दे१ ब्राह्म° (→ब्रह्म°)

३० -a) दे४ काम (→काम-), दे१ °भोगैश्च (→
°भोगैस्तु) -b) दे१० छेद° (→सेव्य°), दे४ १० नरात्तम (→
नरोत्तम) -c) दे५ ७ ९ ११ मुवे अक्षय चाजर (दे७ यात्यज)
स्थान -d) दे२ ५ ७-११ मुवे ते१ पूज्यमानो महर्षिभि

पुष्पिका—

पुराणनाम—दे१ २ ५ ७-११ इत्यादि बाराहपुराणे भगव-
च्छास्त्रे (दे१ २ *****) दे३ ४ इत्यादि श्रीबाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे
(दे३ *****) दे१० ते१ इत्यादि बाराहपुराणे, मुवे इति श्रीबाराह
पुराणे भगवच्छास्त्रे अध्यायनाम—दे१ २ ५-७ ९ ११ मुवे ते१
ससारचक्रे (ते१ *****) शुभाशुभकम् (दे५ ७-९ ११ मुवे **)
फलानुकीर्तन नाम, दे ४ ससारचक्र शुभाशुभकम् (दे४ ***) फलानु-
कीर्तन, दे१० शुभकर्मानुकीर्तन अध्याय सख्या—दे१-५ ९-११ ०,
दे७ त्रयोदशोऽध्याय दे४ ॥ ०८॥ मुवे पञ्चा षकद्विशततमोऽध्याय
॥२०५॥, ते१ एकविंशदुत्तरद्विशततमोऽध्याय

अह कालेन साद्धं हि मृत्युना प्रवृत्तस्तथा ।
मम स्थास्यन्ति पार्श्वेभ्य पापा वै विकृतास्तथा ॥३॥
एन गायन्ति गन्धर्वा गगनेऽप्सरसस्तथा ।
दीयतामासन दिव्य तथान्यद् यानमेव च ॥४॥
अन्यान् यान् कामयेत् कामान् मनसा यानि चेच्छति ।
तत्तु शीघ्र प्रदातव्य धर्मराजस्य शासनात् ॥५॥

२०४

[ब१-३ अध्यायोऽय नास्ति, दे६ अध्यायारम्भात् २८ ab
यावत् नास्ति]

॥ दे५ ७-९ ११ मुवे ऋषिपुत्र उ०

१ -a) दे४ °गुप्तास्य (→°गुप्तस्य) -b) दे१० वदता
(→वदतो) -c) दे४ श्रूयतो (→श्रूयता)

२ -c) दे१ जलात्र वस्त्रदातार, दे३ ४ स समान्न च
दातार -d) दे१० आत्म° (→शेष°), दे४ °भाजिन, दे५ °भोजन
(→°भोजिनम्) -e) दे१ ४ °भाग (→°भत्य) -f) दे७ ह्येष,
मुवे चैष (→एष), दे१० निश्चय (→निणय)

३ दे१ cd ० -a) दे१० काले हि (→कालेन), दे१
साद्ध वै, दे७ साया हि (→साद्ध हि) -b) दे१ मृत्युना (→
मृत्युना), दे४ प्रवृत्तास, दे५ ७ ९ ११ मुवे प्रवृत्तस (→प्रवृत्तस) -c)
दे५ स्थास्यति (→स्थास्यन्ति), दे५ ७-९ ११ मुवे पार्श्वेभ्य (→
पार्श्वेभ्य) -d) दे१० पाप (→पापा []), दे३ ४ पापास्तैर्विकृ-
तैस्तथा (दे४ °दा)

४ -a) दे१० एव (→एन), दे१ नायति, दे४ गायोनि,
दे५ ८ ९ ११ मुवे गास्यन्ति (→गायन्ति), दे४ गन्धर्वा, ते१ गन्ध-
र्वान (→गन्धर्वा) -b) दे१ गगने सरमस्तथा, दे३ ४ गमनेऽप्सर-
सस्तथा, दे७ दिव्याश्चाप्सरसस्तथा -d) दे१ तथा सद्यान° दे३ ४
तथा नद्यान°, दे७ तथान्य यान°, दे१० तथा निधन° (→तथान्य
द्यान°), दे१ ३ ४ तु (→च)

५ -a) दे१ ३ ४ अन्यान्य(दे४ °न्योन्वे)पि तथा शीघ्र

अक्रियाणि तु दानानि पूर्वं दत्तानि धीमता ।
 प्रेष्यता च महाभागो भोक्तु चैव सहानुग ॥६
 तिष्ठत्येषोऽत्र वै वीरो ममादेशान्महायशा ।
 यावत्स्वर्गाद्विमानानि समागच्छन्ति कृत्स्नश ॥७
 तत स प्रवरैर्यानि सानुग सपरिच्छद ।
 देवाना भवन यातु दैवतैरभिपूजित ॥८
 तत्रैव रमता वीरो यावत्लोका धरन्ति वै ।
 स कृतार्थ सदा लोके यत्रैषोऽभिप्रयास्यति ॥९
 तत्र मेध्य पवित्र च यत्र स्थास्यत्यय शुचि ।
 नैककन्याप्रदातार नैकयज्ञकृत तथा ॥१०
 पूज्यता सर्वकामैस्तु पद गच्छतु वैष्णवम् ।
 तत्रैष रमता धीर सहस्रमयुत समा ।

-b) दे१ ३ ४ मनसा यद्यदिच्छसि -c) दे१ ९ ११ त तु (→तत्तु)
 ६ दे१ cd○ -a) दे१० अक्रियाणा तु दानानि -b) दे१०
 सव-(→पूव) -c) दे१ ९ ११ मुवे प्रेष्यता, दे१ प्रेष्यता(→प्रेष्यता)
 दे१ ४ ६ b चरणानन्तर अधिकम्—

अत्र मेध्य पवित्र च यत्र स्थास्यत्यय शुचि । (= १०ab)
 ७ दे१ ○ -a) दे१ ४ तिष्ठत्येषोऽत्र, दे१ तिष्ठत्येषोऽत्र,
 दे१० तिष्ठते योत्र (→तिष्ठत्येषोऽत्र) -b) दे१० महादेश महायशा
 ८ दे१ ○ -a) दे१ यात (→यानै), दे१० तत सप्रा
 पणैर्जातै -b) दे१ सानुज (→सानुग) -d) दे१ ५ ८ ९ दैवतैर
 (→दैवतर), दे१० दैवतैरपि पूजित

९ दे१ ○ -a) दे१ वीरो (→वीरो) -b) दे१ ७ ९ ११
 मुवे यावत्लोको हि धायते, दे१० यावत्लोकान्परेति वै -c) दे१०
 लोका (→लोके), दे१ स कृतार्थ भवेत्लोको

१० दे१ ४ ○ -a) दे१ तद्धि (→तत्र), दे१ ५ ८ ९ परिक्ष
 (दे१ ०त्र) (→पवित्र) -c) दे१ नैव (→नैक-) -d) दे१ नैव
 यज्ञे (→नैकयज्ञ-)

१० श्लोकानन्तर दे१ अधिकम्—

प्रेष्यता च महाभागो भोक्तु चैव सहानुग ।
 तिष्ठ तथोत्र वै वीरो ममादेशान्महायशा ॥
 यावत्स्वर्गाद्विमानानि समागच्छति कृत्स्नश ।
 तत प्रवहात्यणैर्यानि सानुग सपरिच्छद ॥
 दिवाना भुवन यातु दैवतैरभिपूजित ।
 तत्रैव रमता वीरो यावत्लोकाधरति वै ॥
 सकृतार्थ सदा लोके यत्रैषोऽभिप्रयास्यति । (= ६c-१d)
 ११ -a) दे१ च (→तु) -b) दे१ ८ वै स्थित (→
 वैष्णवम्), दे१ पर गच्छतु शाश्वत -c) दे१ १० तत्रैव, दे१ तत्रैषा

ततो वै मानुषे लोके आद्ये वै जायता कुले ॥११
 भूतानुकम्पको ह्येष क्रियतामस्य चार्चनम् ।
 वर्षाणामयुत चाय तत्र तिष्ठतु देववत् ।
 जायते तु तत पश्चात् सर्वमानुषपूजित ॥१२
 उपानहौ च छत्र च जलभाजनमेव च ।
 असकृद् येन दत्तानि तस्मै पूजा प्रयच्छथ ।
 सभा यत्र प्रपद्यन्ते यस्मिन् देशे सहस्रश ॥१३
 हस्तेन सस्पृशत्येष मृदुना शीतलेन च ।
 विद्याधरस्तथा ह्येष नित्य मुदितमानस ।
 महापद्मानि चत्वारि तस्मिन् तिष्ठतु नित्यश ॥१४
 ततश्च्युतश्च कालेन मानुष लोकमागत ।
 बहुसुन्दरिनारीके कुले जन्म समाप्नुयात् ॥१५ वे २०६१८

(→तत्र), दे१ ४ रमने (→रमता), दे१ ३ ४ १० वीर (→धीर)
 -d) दे१ यमा, दे१ सम दे१ ममा (→समा), दे१ सदाहमयुता
 समा, दे१ सहस्राण्ययुत समा -e) दे१ ३ ४ १० ते१ ततासौ (→
 ततो व), दे१ मानुषो (→मानुषे) -f) दे१ २ ११ मुवे आद्ये वै,
 दे१ आद्यै वै, दे१ आद्यौ वो दे१ ७ आद्यो वै, दे१ आद्यै वै, ते१
 आया वै (→आद्ये वै), दे१ ८ सवता, दे११ जायता, ते१ जायते
 (→जायता)

१२ दे१ ५ a-d ○ -a) दे१ ४ भूतानुकम्पो सतत
 -b) दे१ ११ वाचनम्, दे१० वदन् (→वाचनम्) -c) दे१० चाय
 (→चाय) -d) दे१० यत्र तिष्ठति देवता -e) दे१ जायता, दे१
 जायते, दे११ जायते (→जायते), दे१ ८ ९ स वीरो जायते पश्चात्
 -f) दे१ सर्व (→सर्व-)

१३ दे१ bcd○ -a) दे१ ४ तु (→च) -b) दे१ जन°
 (→जल°), दे१ तु (→च) -c) दे१० जल- (→येन) -e)
 दे१ ७ ९ ११ मुवे प्रवत्तन्ते (→प्रपद्यन्ते), दे१ ४ ५ ६ ७ ८ पद्यते -f)
 दे१ तस्मिन् (→यस्मिन्)

१४ -a) दे१ ३ ४ °त्येषा (→°त्येष) -b) दे१ ३ ४
 °लोचन (→°लेन च) -c) दे१ ३ ४ कृतो, दे१० ते१ ततो (→
 तथा) -d) दे१ ८ ९ °मात्मन (→°मानस) -e) दे१ ३ ४ रम्याणि
 (→चत्वारि) -f) दे१ स्वर्गे (→तस्मिन्), दे१ ४ मुवे तिष्ठन्तु
 (→तिष्ठतु)

१५ -a) दे१ ४ ततश्च्युतस्तु, दे१ ततश्च्युतस्य, दे१०
 ततश्च्युत स (→ततश्च्युतश्च) -b) दे१ ७ ९ ११ मुवे आस्थित
 (→आगत) -c) दे१ ५ ७ मुवे °सुन्दर° (→°सुन्दरि°)

१०६ १८ दधि क्षीर घृत चैव येन दत्त द्विजातिषु ।
 एष वा यातु न पार्श्वे अस्मै पूजा प्रयच्छथ ॥१६
 नीयता नीयता शोघ्र यत्र तिष्ठन्ति चालये ।
 गोरसस्य तु पूर्णानि भाजनानि सहस्रश ॥१७
 तत्र दत्त्वा च पीत्वा च बान्धवेभ्यो विभागश ।
 तत पश्चादय यातु यत्र लोकोऽनसूयक ॥१८
 तत्रैव रमता धीरो बहुवर्षशतान्ययम् ।
 बहुसुन्दरिनारीभिः सेव्यमानो महातपा ।
 अमराख्यो भवेत् तत्र गोलोकेषु समाहित ॥१९
 इदमेवापर चैव चित्रगुप्तस्य भाषितम् ।
 सर्वदेवमया देव्य सर्वदेवमयास्तथा ॥२०
 अमृत धारयन्त्यश्च प्रचरन्ति महोत्तले ।
 तीर्थानां परम तीर्थमतस्तीर्थं न विद्यते ।
 पवित्र च पवित्राणां पुष्टीनां पुष्टिरेव च ॥२१
 तस्मात् पुरस्तु दातव्यं गवा वै मेध्यकारणात् ।

१६ -a) ३ ७ दधिक्षीर-, दे० दधिक्षार, द० बहुक्षीर (→ दधि क्षीर), दे० १ १० मुवे चव (→चव) -b) दे० ये च, दे० ये* (→येन) -c) दे० ७ ९ चायातु न, दे० १० पापा पुन, ते० वा जातु न (→वा यातु न), मुवे पार्श्व (→पार्श्वे) -d) दे० पूजा चास्मै प्रदीयता

१७ -a) दे० नीयता, दे० नीयता (→नीयता), दे० नीचता, दे० देवता (→नीयता) -b) दे० १ ३ ४ यत्र (दे० ० च) तिष्ठति चालये, दे० ७ ० ११ मुवे यत्र यत्र न चालयेत् -c) दे० १० रोमसस्य (→गोरसस्य)

१८ -a) दे० १० मुवे यत्र (→यत्र) -d) दे० १ ८ यत्र लोकेनसूयक, दे० ३ ४ यत्र लोकानुसूयका, दे० १० यत्र लोके तु सायक

१९ -a) दे० तत्र वै (→तत्रैव), दे० १० वीरो (→धीरो) -b) दे० १० बहुवर्षशतत्रयम् -c) दे० १ २ ७ मुवे सुन्दर- (→ सुन्दरि-) -e) दे० भवत्त्वत्र (→भवेत्तत्र), दे० १० अमराख्या लभेत्तत्र

२० -a) दे० १ ३ ४ १० ते० इदं चै° (→इदमे°), दे० २ चैतत, दे० तत्र (→चैव) -c) दे० ३ ४ देव्या, दे० ५ देव, दे० देवास, दे० १० देव्या (→देव्य) -d) दे० ३ ४ ते० देव° (→देवद°), दे० १० यत (→तथा)

२१ -a) दे० ३ ४ धारय पश्चात्, दे० धारयन्पश्चात्, ते० धारयत्पश्चात् (→धारयन्त्यश्च) -c) दे० तीर्थानि (?) (→तीर्थानां) -d) दे० ११ **** न विद्यते -e) दे० ३ ४ चा- (→च), दे० १० पवित्राणामागता च -f) दे० ३ तु (→च), दे० **** पुष्टीरेव च

२२ -a) दे० १० तस्मात्परतरं गव्य -b) दे० १ ३ मेध्यमारणात्,

दध्ना हि त्रिदशा सर्वे क्षीरेण च महेश्वर ॥२२
 घृतेन पावको नित्यं पायसेन पितामह ।
 सकृद्वत्तेन प्रीयन्ते वर्षाणां हि त्रयोदश ॥२३
 ता दत्त्वा चैव पीत्वा च प्रेतो मेध्यस्तु जायते ।
 पञ्चगव्येन पीतेन वाजिमेधफलं लभेत् ।
 गव्यं तु परमं मेध्यं गव्यादन्यन्नं विद्यते ॥२४
 दन्तेषु मरुतो देवा जिह्वाया तु सरस्वती ।
 खुरमध्ये तु गन्धर्वा खुराग्रेषु तु पन्नगा ॥२५
 सर्वसन्धिषु साध्याश्च चन्द्रादित्यौ तु लोचने ।
 ककुदे सर्वं नक्षत्रा लाङ्गूले धर्म आश्रित ॥२६
 अपाने सर्वतीर्थानि प्रस्रवे जाह्नवी नदी ।
 नानाद्वीपसमाकीर्णाश्च त्वार सागरास्तथा ॥२७
 ऋषयो रोमकूपेषु गोमये पद्मधारिणी ।
 रोमेषु सन्ति विद्याश्च त्वक्केशेष्वयनद्वयम् ॥२८

दे० ४ मेध्यावारणात् (→मेध्यकारणात्) -c) दे० ३ ते० दध्ना, दे० ४ तप्ता (→दध्ना)

२३ -a) दे० ११ पावको (→पावको) -c) दे० १० सकृद्वत्तेन, ते० सकृद्वत्तेन (→सकृद्वत्तेन), दे० ७ पीयते (→प्रीयन्ते) -d) दे० १ वर्षाणां हि, दे० २ ते० वर्षाणां च, दे० ३ वर्षाणि हि, दे० ४ वर्षाणि ही, दे० ७ वर्षाणि हि, दे० १० वर्षाणि हि (→वर्षाणां हि)

२४ -a) दे० दत्ताश् (→दत्त्वा) -b) दे० ५ ७-९ ११ मुवे प्रीतो (→प्रीतो), दे० ३ मयस्तु, दे० ४ मेध्यास्तु (→मेध्यस्तु), दे० १० प्रेतो मध्यास्तु प्रीयते -c) दे० १ पूत च, दे० २ ४ ते० पूत तु, दे० १० गुण्य तु (→पीतेन) -d) दे० ७ वज्रिपेय° (→वाजिमेध°)

२५ -a) दे० दम्भेषु, दे० ७ ८ दन्तेषु (→दन्तेषु), दे० ३ ४ देवो (→ देवा), दे० १० दतोष्टमहतो देवा -d) दे० ३ ४ ७ च (→तु), दे० १० सुराग्रेषु तु पुगव

२६ दे० ३ ४ bcO -a) दे० ७ तु (→च) -b) दे० १ चक्षु षोस्तु तथा रवि -c) दे० २ ७ °नक्षत्र, दे० ५ ८ ९ °ऋक्षाणि, दे० १० °नक्षत्राणि, मुवे °क्षत्राणि (→°नक्षत्रा), दे० १ कुकुरे देवैवमान्येव, दे० १० ककुदखिल ऋक्षाणि -d) दे० २ आश्रिते, दे० ३ ४ आश्रिता (दे० ४ °त) (→आश्रित)

२७ ते० aC) -b) दे० ८ १० प्रसवे, मुवे प्रस्रावे, ते० प्रस्रवे (→प्रस्रवे)

२८ -b) दे० १० °चारिणी (→°धारिणी) -c) दे० ५-९ मुवे रोमेव (→रोमेषु), दे० ३ सव- (→सन्ति), दे० ४ रोमेषु सविशेषाश्च -d) दे० ३ त्वत्तोशक्तायनद्वय, दे० ४ तातो शक्त्ययनद्वय, दे० ७ त्वक्केशेष्वयनद्वयम्, दे० १० त्वत्पकेरोष्टतद्वयम्

धैर्यं धृतिश्च शान्तिश्च पुष्टिर्वृद्धिस्तथैव च ।
स्मृतिर्मैधा तथा लज्जा वपु कीर्तिस्तथैव च ॥२९
विद्या शान्तिर्मतिश्चैव सन्नति परमा तथा ।
गच्छन्तमनुगच्छन्ति एता गावो न सशय ॥३०
यत्र गावो जगत् तत्र देवदेवपुरोगमा ।
यत्र गावस्तत्र लक्ष्मी साख्यधर्मश्च शाश्वत ।
सर्वरूपेषु ता गावस्तिष्ठन्त्यभिमता सदा ॥३१
भवनेषु विशालेषु सर्वप्रासादपङ्क्तिषु ।
स्त्रियश्च पुरुषाश्चैव रक्षयन्त सुयन्त्रिता ॥३२
शयनासनपानेषु उपविष्टा सहस्रश ।
क्रोडन्ति विविधैर्भोगैर्भोगेषु च सहस्रश ।

तत्र पानगृहेष्वन्ये पुष्पमालाविभूषिता ॥३३
भक्ष्याणां विविधानां च भोजनानां च सचयान् ।
शयनासनपानानि वाजिनो वारणास्तथा ।
अपश्य विविधास्तत्र स्त्रियश्च शुभलोचना ॥३४
शोभयन्ति स्त्रिय काश्चिज्जलक्रीडागतास्तथा ।
उद्यानेषु तथा चान्या भवनेषु च पुण्यत ॥३५
अनेन सदृश नास्ति अस्मादन्यत्र विद्यते ।
अहो सूत्रकृत शिल्पमहो रत्नैरलकृतम् ।
एव गृहाद् गृह गच्छन्नह तत्र ततस्तत् ॥३६
ततस्तु निखिल सम्यग् दृष्ट्वा कर्म महोदयम् ।
पुनरेवागतं पार्श्वं यमस्य द्विजसत्तमा ॥३७ वे २०६ ४३

॥ इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे चतुरधिकद्विशततमोऽध्याय ॥२०४॥

२९ -a) दे० ते१ धैर्ये (→धैर्य), दे१ ३ ४ ते१ शान्तिश्च (→शान्तिश्च), दे१० धैर्यं वृत्तिश्च धैर्यश्च -d) दे१ यश (→वपु)

३० -a) दे५-९ ११ क्षातिर (→क्षातिर) -b) दे१ ४ ९ १० मुवे सन्तति (→सन्नति), दे१ परमा (→परमा) -d) दे२ मुवे ह्यता (→एता)

३१ दे११ ab ० -a) दे० जगत्तत्र (→जगत्तत्र) दे१० यत्र गावोपम तत्र -b) दे१ °गम (→°गमा) -d) दे१ ३ ४ साक्ष-, दे१ साख्य (→साख्य-) -e) दे१ °भूतेषु (→°रूपेषु), दे१ नाव (→गावस) -f) दे५ अथा, दे०-८ ११ मुवे तथा (→सदा)

३२ -a) दे१ ३ ४ भवनेषु दे० भावनेषु (→भावनेषु), दे० ७ मनोजेषु (→विशालेषु) -c) दे० त्रियश्च, दे११ स्त्रियश्च (→स्त्रियश्च) -d) दे५ ८ ९ ११ रक्षयन्त्य, दे१० रक्षयति, मुवे रक्षन्तश्च (→रक्षयन्त), दे० ७ रमयत्यमुप (दे० °म) त्रया (दे० °ता)

३३ -a) दे१ ३ ८ ११ ते१ °यानेषु, दे० °योनेषु दे० °मानेषु (→°पानेषु) -b) दे२ *प°, मुवे ह्युप° (→उप°) -d) दे० ७ भवनेषु दे१० वर्षेषु च (→भोगेषु च) -e) ते१ यान° (→पान°), दे१० °गृहेष्वन्ये (→°गृहेष्वन्ये) -f) दे१० विभूषित (→°विभूषिता)

३४ -a) दे३ ४ भक्ष्याणां, दे५ ८ भक्ष्याणां, दे० भक्ष्याणां, दे० भक्ष्याणि (→भक्ष्याणां) -b) दे२ ६ १० मुवे सचयात्, दे३ ४ सशयान (→सचयान्) -c) दे१ ३ ४ ते१ °यानानि (→°पानानि) -d) दे० वाजिनो (→वाजिनो), दे३ वारणास्तथा, दे५-११ वारणास्तथा (→वारणास्तथा) -e) दे३-५ ८ ९ ११ मुवे अपश्यन्, दे० ७ अपश्यत्, दे१० अपश्यत्, ते१ अवश्य (→अपश्य), दे१ ४ विविधास्, दे१० पुरुषास् (→विविधास्)

३५ -a) दे५ ८ ९ स्त्रिय (→स्त्रिय), दे० ७ कश्चित् (→काश्चित्) -b) दे२ १० °गतास्तथा, दे० ७ °रतस्तथा (→°गतास्तथा) -c) दे१० चान्ये, दे११ चान्यो (→चान्या), दे३ ४ उद्यानेषु च तथा -d) दे३ ४ भवनेषु (→भावनेषु), दे१ सहस्रश (→च पुण्यत)

३६ -b) मुवे ह्यस्माद् (→अस्माद्), दे० अन्यत्र (→अन्यन्त) -c) दे० येन (→अहो), दे१० तत्र (→सूत्र-), दे० अमूत्रस्य कृत शिल्प -e) दे० गृह्य (→गृहाद्), दे१ एव गृह***छन्, दे१० एव गृहगृहास्तत्र, ते१ एव गृहान् गृहागच्छ -f) दे२ ५ ८ ९ ११ मुवे तम (→तत्), दे० महते तत्र तत्र वै, दे० महत्तत्र तत् कृत, दे० महत्तत्र द्विजस्तम -ef) दे२-४ १० ते१ गच्छमह तत्र, दे५ ९ गच्छमह त (दे० °त्त) त्र (→गच्छन्नह तत्र)

३७ -b) दे५ ते१ महोदयात् (→महोदयम्) -d) दे५ ८ ९ ११ °सत्तम (→°सत्तमा)

पुष्पिका—

पुराणनाम—दे१-३ ५ ८ ९ ११ इत्यादि वा (दे३ श्रीवा) राहपुराणे, दे० ६ इत्यादि वा (दे० श्रीवा) राहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे० इति श्रीआदिवाराहपुराणे, दे१० ते१ इत्यादि वाराहपुराणे, मुवे इति श्रीवराहपुराणे अध्यायनाम—दे१ ससारचक्रं शुभाशुभकमफलोदयो नाम, दे२-११ मुवे ते१ ससारचक्रं (दे१० ते१*****) शुभकमफलोदयो नाम अध्यायसख्या—दे१-६ ९-११ ०, दे० चतुदशोऽध्याय, दे३ ॥१०८॥, मुवे षडधिकद्विशततमोऽध्याय ॥२०६॥, ते१ द्वाविंशोत्तरद्विशततमोऽध्याय

वे २०७ १

ऋषिपुत्र उवाच ।॥

इदमन्यन्महाभागा नारदात् कलहप्रियात् ।
 श्रुत विप्रा यथा तत्र यमस्य सदसि स्वयम् ॥१
 तथा च पृच्छतस्तस्य पुरावृत्त महात्मन ।
 आख्यात कथयामास यदुक्त चित्रभानुना ॥२
 यथा च जनको राजा कामान् दिव्यानवाप्तवान् ।
 तत्सर्वं कथयिष्यामि श्रूयता मुनिसत्तमा ॥३
 अहं तत्र महातेजा नारदो मुनिसत्तम ।
 धर्मराजसभा प्राप्तस्तपसा द्योतितप्रभ ॥४
 तत्र राजाऽथ वेगेन त दृष्ट्वा स्वयमागतम् ।
 अर्चयित्वा यथान्याय कृत्वा च प्रदक्षिणम् ॥५

२०५

॥ दे७ ऋषिस्वाच, दे९ ११ ऋषिपुत्र उ०

१ -a) दे१ ०भाग दे२ ६ ७ १० मुवे ते१ ०भागान दे३ ४ ०भागे (→०भागा) -b) दे६ नारद (→नारदात्), दे८ ०प्रिया (→०प्रियात्) -c) दे१ युत (→श्रुत), दे४ विप्रो (→विप्रा), दे४ तत्रा- (→तत्र) -d) दे६ ७ यमसि (→यमस्य), ते१ प्रिय (→स्वय)

२ -b) दे६ पुना० (→पुरा०), दे६ महात्मना, दे११ महात्मना (→महात्मन) -c) दे१ आख्यान ते, दे३ ४ ६ ७ १० मुवे आख्यान (→आख्यात)

३ -b) दे३ ४ कामान दिव्यानवाप्तुयात्, दे६ काम्या दिव्या नवासवान दे१० कामादिव्या तु माप्नुयात् -d) दे१० श्रूया ता (→श्रूयता), दे२ ५ ६ ८ ९ ११ ते१ ०सत्तम (दे६ ०म) (→०सत्तमा)

४ दे१ ३ ४ bcd ०, दे६ ab ० -a) मुवे अय (→अह) -c) दे५ ८ ९ प्राप्यस (→प्राप्तस) -d) दे७ द्योतित दे८ द्योतिते, ते१ द्योतिन (→द्योतित-), दे७ प्रभु (→प्रभ)

५ -b) दे५ ९ दष्टा (→दष्टा) -c) दे८ यथान्य य (→यथान्याय) -d) दे५ १० प्रदक्षिणा (→प्रदक्षिण)

६ दे१ ३ ४ a ०, दे६ ७ bcd ० -a) दे६ उवाच ****, दे७ उवाच सत्रशास्त्राणा -b) दे११ ०पु* (→०पुत्र)

उवाच च महातेजा सूर्यपुत्र प्रतापवान् ।
 स्वागत ते द्विजश्रेष्ठ दिष्ट्या प्राप्तोऽसि नारद ॥६
 सर्वज्ञ सर्वदर्शी च सर्वधर्मविदा वर ।
 गान्धर्वस्येतिहासस्य विज्ञाता त्वं महामुने ॥७
 वयं पूताश्च मेध्याश्च त्वा दृष्ट्वा ह्यागत विभो ।
 अयं देश पुन पूत सर्वतो ब्रह्मवित्तम ॥८
 यत्कार्यं येन वा कार्यं यद् वै मनसि वर्तते ।
 प्रब्रूहि भगवन्नाशु यच्चान्यत् किंचिदुत्तमम् ॥९
 दुर्लभं त्रिषु लोकेषु यच्च प्रियतरं तव ।
 तपोमयाना सर्वेषां द्विजातीनां च सुव्रत ।
 अहमाज्ञाविधेयोऽस्मि भवतस्तु विशेषतः ॥१०

-d) ते१ दष्ट्या (→दिष्ट्या)

७ दे६ a ० -a) दे१० सवत (→सर्वज्ञ), दे७ *** सवशास्त्राणा -b) दे७ धर्मा० (→सर्व०) -c) दे१ ३ ४ ६ १० गन्धर्व० (→गा धर्व०) -d) दे६ ९ विज्ञाता (दे९ ०ता) त्व (→विज्ञाता त्व)

८ -a) दे१ ३ ४ वायुभूताश्च, दे६ वयं पूज्याश्च- (→वयं पूताश्च) -b) दे५ ९ दृष्टा (→दष्टा), दे४ ह्यागता (→ह्यागत), दे६ ७ दृष्ट्वा त्वामागत विभो -c) दे१ **, दे६ प्रोत (→पूत) -d) दे५ ९ ११ मुवे ते१ मुनिसत्तम (दे५ ६ ८ ०म), ते१ ब्रह्मसत्तम (→ब्रह्मवित्तम)

९ -a) दे७ य (→यत), दे१ यस्मै, दे४ कात्य (→काय) -b) दे६ ७ यद्वा (→यद्वा) -c) दे१ तद् ब्रूहि (→प्रब्रूहि), दे९ ११ भग (दे११*) वन्याशु, दे१० भगवानां च (→भगवन्नाशु), दे५ ८ प्रतिब्रूहि भवन्त्याशु -d) दे६ ७ पश्चाद्यत, दे१० यथायत् (→यच्चान्यत्)

१० -b) दे६ ७ किंचिदप्या (दे७ ०ज्ञाप्य) तरं तव, दे१० यच्च देवप्रियतर -d) दे२-४ १० ते१ तु (→च), दे१ सुव्रत, दे३ ४ सवश (दे४ ०श), दे७ स्वव्रत (→सुव्रत) -ef) दे५-९ ११ मुवे अहं ते कथयिष्यामि यत्पष्ठ सशयास्पद

१० श्लोकस्य d चरणात्पर दे५-११ मुवे अधिकम्—

*इति धर्मवच श्रुत्वा नारदः प्राह धमवित् ।

नारद उवाच ।*

भवान् पाता च गोप्ता च नेता धर्मस्य नित्यदा ।
सत्येन तपसा क्षान्त्या धैर्येण च न सशय ॥११॥
भावज्ञश्च कृतज्ञश्च त्वदन्यो नेह विद्यते ।
सशय सुमहान् प्राप्तस्तन्ममाचक्ष्व सुव्रत ॥१२॥
अमरत्व कथं याति व्रतेन नियमेन च ।
केन वा दानधर्मेण तपसा वा सुरोत्तम ॥१३॥
अतुला च श्रिय लोके कीर्ति च सुमहाफलम् ।
लभन्ते शाश्वत स्थान दुर्लभ विगतज्वरा ॥१४॥
केन गच्छन्ति नरक पापिष्ठ लोकगर्हणम् ।
सर्वमाख्याहि तत्त्वेन पर कौतूहल हि मे ॥१५॥

यम उवाच ।*

गच्छन्ति हि नरा घोरा बहवोऽधर्मनिर्मितम् ।

* दे१ १० नारद उ०

११ -a) दे४ भावान् (→भवान्), दे१ ११ ते१ याता, दे६ ७ घाता, दे८ याती (→पाता) -b) दे१ ३ ४ तेन (→नेता), दे३ नित्यदा, दे५-९ ११ मुवे नित्यदा (→नित्यदा) -c) दे३ ४ तप(दे४ ०पो)सा ख्यात्या, दे९ तपसा क्षान्त्या (→तपसा क्षान्त्या) -d) दे१० वैश्वर्येण * सशय

१२ -a) दे३ भावज्ञश्च, दे६ भावज्ञश्च (→भावज्ञश्च), दे१ भावज्ञश्च * -b) दे१ नेहा, दे५ ९ ११ मुवे न हि (→नेह) -c) दे१ ३ ५ ८ ९ ११ मुवे सु (दे३ ४ तु) महत्, दे२ ते१ तु महान् (→सुमहान्), दे१ पाप, दे२ ते१ व्यास, दे३ ४ पाप- (→प्राप्तस) -d) दे६ ७ चक्षु (→चक्ष्व), दे८ सुव्रत (→सुव्रत)

१३ -a) दे१ अपरत्व, दे६ अनेन त्व (→अमरत्व), दे१ ५ ८ ९ ११ मुवे याति (→याति) -b) दे१० प्रेताना (→व्रतेन), दे१ ७ वा(→च) -d) दे६ चा-(→वा) दे११ सुरोत्तमा(→सुरोत्तम)

१४ -a) दे६ ७ अचला, दे१० अतुला (→अतुला), दे६ श्रिया, दे१० प्रिया (→श्रिय), दे१ लोक (→लोके) -b) दे१० वा (→च), दे५-९ ११ मुवे सु (दे७ स्व) महत् फल (→सुमहाफल) -c) दे६ ९ १० लभते (→लभन्ते), दे१ ७ शाश्वत- (→शाश्वत), ते१ स्थाने (→स्थान) -d) दे७ १० ते१ विग(ते१ ०वृ)तज्वर (दे१० ०र) (→विगतज्वरा)

१५ -b) दे६ ७ ०गहित (दे७ ०ते) (→०गहणम्), दे१ ४ १० ते१ पापिष्ठ (दे१ दु खद) लोमहृषण -c) दे१ भक्तेन (→तत्त्वेन) -d) दे१ त्वे (→मे)

* दे९ १० यम उ०

१६ -a) दे१-११ ते१ न गच्छति (→गच्छन्ति हि), दे१ नरो,

बन्धाश्च सुबहूस्तत्र प्राप्नुवन्ति तपोधन ॥१६॥
विस्तरेण तु तत्सर्वं ब्रवीमि मुनिसत्तम ।
श्रूयता तन्महाभाग श्रुत्वा चैवोपधारय ॥१७॥
नाग्निचिन्नरक याति न पुत्री न च भूमिद ।
शूरश्च शतवर्षी च वेदाना चैव पारग ॥१८॥
पतिव्रता न गच्छन्ति सत्यवाक्याश्च ये नरा ।
अजिताश्चाशठाश्चैव स्वामिभक्ताश्च ये नरा ।
अहिंसका न गच्छन्ति ब्रह्मचर्यव्यवस्थिता ॥१९॥
पतिव्रता दानवन्तो द्विजभक्ताश्च ये नरा ।
स्वदारनिरता दान्ता परदारविवर्जका ॥२०॥
सर्वभूतात्मभूताश्च सर्वभूतानुकम्पका ।
न गच्छन्ति तु त देश पापिष्ठ तमसावृतम् ।

यातनास्थानसपूर्णं हाहाप्रतिभयस्वन ॥२१॥ वे २०७,

दे६ ७ यथा (→नरा) -b) दे६ ७ १० निमित्तान (दे१० ०ता) (→निर्मित) -c) दे३ वेद्याश्च, दे४ वद्याश्च (→बन्धाश्च), दे३ ४ चात्र (→तत्र) -d) दे६ ७ नाप्नुवति (→प्राप्नुवन्ति), दे४ ११ ०घना (→०घन)

१७ -b) दे१ व्रतामि, दे८ ब्रवीहि (→ब्रवीमि) -c) दे६ च (→तन्) -d) ते१ श्रुते (→श्रुत्वा) दे१ श्रुत्वा चैवावधीयता, दे३ ४ ६ ७ श्रुत्वा चैवावधा (दे४ ०धी) रय (दे७ ०यन), दे१० श्रुत्वा चैवोपधारय

१८ -a) दे१ नाग्निचित, दे३ ४ नाग्नि य (→नाग्निचित), दे५-७ याति (→याति) -b) दे१ सुपुत्रो न, दे२-४ ते१ स (दे२ ते१ सत्) पुत्री न, दे१० स्यात् पुत्री न (→पुत्री न च), दे६ धमविद (→भूमिद) -c) दे६ ०वष, दे९ ०वर्षा (→०वर्षी) -d) दे३ ४ वेद-वेदागपारग

१९ दे६ १० cdef○ -a) दे१ अभि०, दे३ १० अति०, दे४ अनि० (→पति०) -b) दे३ ४ ब्रह्मचर्यव्यवस्थिता, दे६ सत्य वाक्यश्च ये नरा -c) दे१ ३ ४ अतिजा (दे१ ०सा, दे४ ०जा) श्वाशुगाश्चैव -d) दे१ ०भक्त्याश्च (→०भक्ताश्च) -f) दे१ ब्रह्मचर्ये व्यवस्थित, दे३ ४ सत्यवाक्याश्च ये नरा

२० -a) दे१ दानाचनो, दे२ ते१ दानवन्त्यो (→दानवन्तो) -b) दे१ सज्जन द्विजसेविन -d) दे४ ०दारि-, दे६ ०दार (→०दार-), दे१० ते१ ०विवर्जिता (→०विवर्जका)

२१ -a) दे१ ०भूतात्मन् (→भूताश्च), ते१ सर्वभूताश्च सर्वास्तास् -d) दे१ ३ ४ ०व्रत (→०वृत) -e) दे५-९ ११ मुवे हा हा प्रति (मुवे ०कार) भयाकुल

ॐ ०७ ४ ज्ञानवन्तो द्विजा ये च ये च विद्यापर गता ।
 उदासीना न गच्छन्ति स्वाम्यर्थे च हता नरा ॥२२
 न गच्छन्त्यत्र दातार सर्वभूतहिते रता ।
 शुश्रूषका मातृपित्रोर्न गच्छन्ति हि ते नरा ॥२३
 तिलान गा च हिरण्य च पृथिवीं चापि शाश्वतीम् ।
 ब्राह्मणेभ्य प्रयच्छन्ति न गच्छन्ति न सशय ॥२४
 यथोक्तयजमानाश्च सत्रयाजिन एव च ।
 चातुर्मास्यकरा ये च ये द्विजा आहिताग्नय ॥२५
 गुरुचित्तानुपालाश्च कृतिनो मौनयन्त्रिता ।
 नित्यस्वाध्यायिनो दान्ता सदा सभ्याश्च ये नरा ।
 मा न पश्यन्ति ते चैव आत्मभावेन भाविता ॥२६

२२ दे६ cd ० -a) ते१ येन (→ये च) -b) दे३
 येन (→ये च), दे१ ये च विद्यासु निष्ठिता दे३ मवे विद्या (दे३
 °द्या) पराङ्मुता -d) दे४ स्वाम्यर्थे (→स्वाम्यर्थे), दे१ स्वाम्यर्थे
 श्यक्तजीविका(ना)

२३ -a) दे१ नागच्छेद्यत्र (→न गच्छन्त्यत्र), दे१० न गच्छति
 महाभाग -b) दे१ च स्त्रीश्रमजलप्रदा -c) दे१ शुश्रूषिणे मातृपित्रोर्
 -d) दे३ ११ मुवे च ये, दे३ *ये, दे१० च ते (→हि ते), दे१ न
 गच्छन्ति हित रता, दे२ न गच्छति न सशय दे३ ७ स्वाम्यर्थे च हता
 (दे७ हता) नरा

२४ दे१० २४a २६d श्लोका २६ ef इत्यस्य अनन्तर
 वत ते -a) दे२ ते१ तिलगाश्च, दे३ ४ तिलागा च, दे३ ७ अभय
 गा (→तिलान गा च), दे४ हिरण्या (→हिरण्य) -b) दे१ ७ ११
 पृथिवी (→पृथिवी), दे२ वापि, दे३ ७ अपि (→चापि) -d) दे१ न
 गच्छन्त्यम शय, दे३ ७ तेन गच्छति (दे७ °त्य) सशय (दे७ °य)

२५ दे१० ० (द्र २४ पा वि) -a) दे१ ५ ७ ११ मुवे
 ते१ यथोक्त (→यथोक्त-), दे३ ८ ते१ °मानश्च, दे४ °मानाश्च (→
 °मानाश्च) -b) दे११ सत्रा° (→सत्र°), ते१ -मेव (→एव), दे१
 वा (→च), दे३ सत्रयायिन सशय, दे४ मन्त्रवादिनमच्युत -c)
 दे४ चातुर्मास्य करो ये च, दे३ ७ चातुर्मास्य व्रतधारा (दे७ °धरा)

२६ दे१० ० (द्र २४ पा वि) -a) दे३ °वेत्ता°, दे३
 °च-ता° (→°चित्ता°) -b) दे३ वृत्तिनो (→कृतिनो) -c) दे३ ७
 °स्वाध्यायिनो (→°स्वाध्यायिनो) -d) दे३ ४ सदासम्यश्च (दे४
 °भाश्च), दे३ सत्यामध्यश्च, दे७ सता सत्याश्च (→सदा सम्यश्च)
 -e) दे३ ये (→ते), दे२ ते१ मा न वान् पूजयन्तो वै -f) दे१ ३ ५ ७-११
 ते१ आत्म-, दे४ ६ आत्मा (→स्वात्म-), मुवे भावित (→भाविता)

अत पर दे१० अधिकम्—

तैल गा च हिरण्य च पृथिवी चापि शाश्वतीम् ।

अपर्वमैथुना ये च न गच्छन्ति जितेन्द्रियाः ।
 ब्राह्मणा अमरत्व च प्राप्नुवन्ति न सशय ॥२७
 निवृत्ता सर्वकामेभ्यो निराशा सुजितेन्द्रिया ।
 न गच्छन्ति हि त घोर यत्र ते पापकर्मिण ॥२८
 नारद उवाच ।
 किं दान श्रेयसा युक्त पात्रेण फलमुच्यते ।
 किं वा कर्म महत् कृत्वा स्वर्गलोके महीयते ॥२९
 रूप वा धनधान्य वा आयुश्च कुलमेव च ।
 प्राप्यते येन दानेन तन्ममाचक्ष्व सुव्रत ॥३०
 यम उवाच ।
 न शक्य विस्तरेणेह वक्तु वर्षशतैरपि ।

ब्राह्मणेभ्य प्रयच्छति नागच्छन्ति ममालयम् ।

यथोक्त यजमानश्च सत्रयाजिन एव च ।

चातुर्मास्यकरा ये च ये द्विजाश्चाहिताग्नय ।

गुरुचित्तानुपालाश्च कृतिनो मौनजा व्रता ।

नित्यस्वाध्यायिनो जाता सदा सत्याश्च ये नरा ।

(= २४a-२६d)

२७ दे३ cd ० -a) दे३ ७ अपवमि (दे७ °मै) थनाश्चैव
 -b) दे३ ५ गच्छति (→गच्छन्ति), दे३ ५ ७ जितेन्द्रिय (दे३ °या) (→
 जितेन्द्रिया) -c) दे३ ब्राह्मण, ते१ ब्राह्मणो (→ब्राह्मणा), दे७
 अपरत्व (→अमरत्व)

२८ दे३ ab ० -a) दे३ २ ४ ते१ निराशा, दे३ १० वि
 नाशा (दे३ °श) (→निवृत्ता), दे३ °कालेभ्यो (→°कामेभ्यो)
 -b) दे३ सद्भाव सुयतेन्द्रिया, दे७ १० निराशाश्च (दे७ वि) जि
 तेन्द्रिया -c) दे३ ९ ११ मुवे तद (→त) -d) दे३ यत्रात, दे३
 यत्त ते, ते१ पतते (→यत्र ते)

ॐ दे३ श्रीनारद उवाच, दे३ नारद उवा, दे३ नारद उ०

२९ -a) दे३-९ ११ मुवे श्रेय आहोस्वित (→श्रेयसा युक्त)
 -b) दे३ ७ किं (दे३ *) पात्रे, दे३ ११ पात्रे म- (→पात्रेण), दे३ (सु)
 पुजित विभो, दे३ ६ ८ ९ फलमश्नुते (दे३ °ति) (→फलमुच्यते) -c)
 दे३ ४ १० ते१ नर (→महत) -d) दे३ ते१ सूर्य° (→स्वर्ग°)

३० -a) दे३-४ १० ते१ रूपवान् (→रूप वा), दे३ धान्य-
 माश्चैव, दे३ ४ धर्मवाश्चैव, दे३ धनवाश्चैव, ते१ धनधान्यावान्
 (→धनधान्य वा), दे३ ७ रूप धन च धान्य (दे३ पात्य) च -b)
 मुवे ह्यायुश्च (→आयुश्च) दे३ ते१ कुत एव (→कुलमेव), दे३ ४
 तु, दे३ ८ ९ मुवे वा (→च) -d) दे३-३ ते१ सत्तम, दे३ सुव्रत,
 दे३ स्वव्रत (→सुव्रत)

ॐ दे३ धर्मराज उवाच, दे३ ११ यम उ०

३१ -a) दे३ न शक्य, दे३ न वाच्य दे३ १० अशक्य, ते१

शुभाशुभानां गतयो द्रष्टुं वा प्रष्टुमेव वा ॥३१॥
किञ्चिन्मात्रं प्रवक्ष्यामि येन यत् प्राप्यते नरैः ।
विविधानि च सौख्यानि प्रायशस्तु गुणागुणैः ॥३२॥
रहस्यमिदमाख्यानं श्रूयतां मुनिसत्तम ।
या गतिं प्राप्यते येन प्रेत्यभावे न सशयः ॥३३॥
तपसा प्राप्यते स्वर्गं तपसा प्राप्यते यशः ।
आयुः प्रकर्षो भोगश्च भवन्ति तपसैव तु ॥३४॥
ज्ञानविज्ञानमारोग्यं रूपसौभाग्यसपदः ।
तपसा प्राप्यते भोगो मनसा यो य इच्छते ॥३५॥
एव प्राप्नोति पुण्येन मौनेनाज्ञां महामुने ।
उपभोगास्तु दानेन ब्रह्मचर्येण जीवितम् ॥३६॥
अहिंसया परं रूपं दीक्षया कुलजन्म च ।
फलमूलाशिना राज्यं स्वर्गं पर्णाशिना भवेत् ॥३७॥
पयोभक्ष्या दिवं याति जायते द्रविणाढ्यता ।

गुरुशुश्रूषया नित्यं श्राद्धदानेन सन्तति ॥३८॥
गवाद्यां कालदीक्षाभिर्ये तु वा तृणशायिनः ।
स्त्रियं त्रिषवणाद् ब्रह्मन् वायुं पीत्वेष्टलोकभाक् ॥३९॥
ऋतुयष्टा दिवं याति उपहारश्च सुव्रतः ।
कृत्वा तु दशवर्षाणि वीरयानाद् विशिष्यते ॥४०॥
रसानां प्रतिसहारात् सौभाग्यमुपजायते ।
आमिषस्य प्रतीहाराद् भवत्यायुष्मती प्रजा ॥४१॥
गन्धमाल्यानिवृत्त्या तु मूर्तिर्भवति पुष्कला ।
अन्नदानेन च नरः स्मृतिं मेधां च विन्दति ॥४२॥

छत्रप्रदानेन गृहं वरिष्ठं
रथं तथोपानहसप्रदानात् ।
वस्त्रप्रदानेन सुरूपतां च
धनैश्च पुत्रैश्च भूता भवन्ति ॥४३॥

वे २०७४६

न वाक्य (→न शक्य) -b) दे१ ४ ते१ बहु- (→वक्तु) -c)
दे१ गमयो, दे४ गतायो (→गतयो) -d) दे१ दष्टा, दे३ ४ दष्टा,
दे६ अष्ट (→द्रष्टु), दे१ द्रष्टुमेव, दे३ ४ दृष्टुमेव, दे६ ७ पृष्टुमेव
(→प्रष्टुमेव), दे२-४ १० ते१ च (→वा)

३२ -b) दे१ तत (→यत)

३३ -c) दे१ यो गति, दे३ ४ या मति, दे५-९ या गति
(दे८ °ति) (→या गति)

३४ -a) दे१ ६ १० ११ भुवे स्वर्गस्य, दे४ स्वर्ग, दे८ ९
भोगो, ते१ स्वर्गस्य (→स्वर्ग) -c) दे५ ६ ८ ९ आयु- (→आयु),
दे१ ३ ४ १० प्रकर्ष- (→प्रकर्षो), दे१ ३ ४ भुवे भोगश्च (→भोगश्च)

३५ -a) दे१० ते१ °मारोग्य- (→°मारोग्य) -c)
दे५ ८ ९ स्वर्गो (→भोगो) -d) दे१ तपसैः सूर्यमेव च, दे२ तपसा
भोगमाप्यते, दे४**सा सौख्यमाप्यते, दे५-९ ११ भुवे मनसानोप
(दे५ ९ °योप, दे६ ७ °यद्य, दे८ ११ °यो य) दिश्यते, दे१० मनसा
योजयिष्यते

३६ दे१० cd ○ -b) दे७ मौने ज्ञान, दे१० मौन-
ज्ञाने (→मौनेनाज्ञा) -c) दे१ °भोगासु, दे९ °भोगास्तु (→
°भोगास्तु) -d) दे२ ते१ जीविते (→जीवित)

३७ दे१० ○ -a) दे५ ८ अहिंसा या, ते१ अहिंस वा
(→अहिंसया), दे५ रूप- (→रूप) -c) दे३ °शिन, दे४ ७ °शिना,
दे५ °सिनो, दे६ °शिन, दे८ °सिना, भुवे °शिनो (→°शिना)
-d) दे५ ८ ९ ते१ स्वर्ग- (→स्वर्ग), दे३ ४ °शिना, दे६ °शिनी,
दे७ °शिन (→°शिना)

३८ -a) दे७ १० °भक्षा (→°भक्ष्या) -b) दे२ ते१

जायते, दे४ याजने, दे११ जायते (→जायते), दे१ ३ ४ द्रविणाढ्यता,
दे२ ५ ८ ९ ते१ द्रविणा तथा, दे१० द्रविणान्युत (→द्रविणाढ्यता)
-d) दे३ ४ श्राद्धदानेन च (→श्राद्धदानेन), दे१ १० ११ सन्तति, ते१
सति (→सन्तति)

३९ -a) दे१ ४ ७ गवाद्य, दे२ ते१ गवाया, दे३ गवाय्य,
दे९ गवाक्या (→गवाद्या) -c) दे१ ३ ४ स्त्रियस्य, दे५-११ भुवे
स्वयं (→स्त्रिय), दे५ ८-११ भुवे ब्रह्म (→ब्रह्मन्) -d) दे३ ४
वायु, दे५ ८ ९ त्वाप, दे६ ७ -त्वाप, दे१० द्वय, दे११ त्वा*, भुव
त्वप (→वायु), दे३ ४ °लोकवाक (→°लौकभाक्) ते१ वायु
पितृष्वरो*भाक्

४० -a) दे३ ४ ६ ७ याति (→याति) -b) दे१ अवा-
हारश्च, भुवे चोपहारश्च (→उपहारश्च), दे३ ४ सुव्रत (→सुव्रत)
-c) दे१ ३ ४ वीरयावद्, भुवे वीरयानाद् (→वीरयानाद्)

४१ -a) दे३ °सहारो, दे४ ६ °सहारा, दे१० °ससारात्
(→°सहारात्) -b) दे५-९ ११ भुवे अनुजायते (→उपजायते)
-c) दे६ ७ आमिषस्य परीहाराद् -d) दे६ भवत्या° (→भव-
त्या°), ते१ व्रता (→प्रजा), दे३ भवत्यायुष्मती प्रजा

४२ -a) दे१ गन्धमाल्यानिवृत्त्या तु, दे२ ६ ते१ ग घ-
माल्यानि (ते१ °तु) वृत्त्या तु, दे३ ४ गन्धमाल्यानि हृत्या (दे४
दत्त्वा) तु -c) दे६ ७ तु (→च), दे१ ३ ४ १० ते१ अन्नप्रदानेन
(दे१ ४*) नर -d) दे१ ६ ११ स्मृति-, ते१ श्रुति (→स्मृति),
दे६ मेघो च, दे१० वेदान् स (→मेघा च)

४३ -a) दे१ सच्छत्र°, ते१ क्षेत्रप्र° (→छत्रप्र°), दे१
गृह, दे५ गृह- (→गृह), दे३ ते१ चरिष्ठ, दे६ प्रविष्ट, दे७*** (→

व २०७ ४७

पानीयस्य प्रदानेन तृप्तिर्भवति शाश्वती ।
 अन्नपानप्रदानेन कामभोगैस्तु तृप्यते ॥४४
 पुष्पोपगन्ध च फलोपगन्ध
 य पादप स्पर्शयते द्विजाय ।
 स स्त्रीसमृद्ध हि सुरत्नपूर्णं
 गृह हि सर्वोपचित लभेत ।
 वस्त्रान्नपानीयरसप्रदानात्
 प्राप्नोति तानेव नर प्रकामम् ॥४५
 स्रग्धूपगन्धान्यनुलेपनानि
 पुष्पाणि गृह्याणि मनोरमाणि ।
 दत्त्वा द्विजेभ्य स भवेत् सुरूपो
 रोगाश्च काश्चित् लभते न जातु ॥४६
 बीजैरशून्य शयनाभिराम

वरिष्ठ) -b) दे० ७ प्राप्ये तथोमानह सप्रदानात्, मुवे रथ
 ह्युपानद्युगसम्प्रदानात् -c) दे० वस्त्र (-वस्त्र-), दे० ९
 स्वरूपता (→सुरूपता) -d) दे० ७ धान्यैश्च (→पुत्रैश्च)

४४ -a) दे० प्राणीय*, दे० पानीय स- (→पानीयस्य)
 -b) दे० प्राप्तिर, दे० तृप्ति (→तृप्तिर)

४४ श्लोकस्य b चरणात्पर दे० अधिकम्—

अन्नपानप्रदानेन तत्तिर्भवति शाश्वती । (= ४४c, b)

४५ ते० cd () -a) दे० ५ फलोपगन्ध (→फलोप
 गन्ध) -b) दे० ५ या (→य), दे० ६ पादस- (→पादप),
 दे० २ द्विजातो (→द्विजाय), ते० पादयस्य शयते द्विजसत्तमाय
 -c) दे० स्त्रि° (→स्त्री°), दे० १० च (→हि), दे० १ स्त्री सहस्र
 हि समर्चि युक्त, दे० ३ स स्त्री रत्न (दे० ४ स्त्री) हि समृद्ध पूण
 (दे० ४ पूर्णा) -d) दे० १ गृह च, दे० ८ गृहति (→गृह हि), दे० ४
 लभेत, दे० ८ लभेता (→लभेत) -e) दे० १ पानाय, दे० ६ पानेय
 (→पानीय), दे० ३ ४ प्रदाता (→प्रदानात्) -f) दे० ७ तान्येव,
 दे० १० मिष्टान्न (→तानेव), दे० २ १० रसप्रकामान, दे० ३ ४ नर सकाम,
 दे० ९ ११ मुवे रसप्रधा (दे० ७ मुवे °दा)नात् (→नर प्रकाम)

४६ -a) दे० ७ स्रग्धूप (दे० पूष) गन्धाद्युपलेपनानि,
 दे० १० यो वा सुभक्त्या विविधोपभोग- -b) दे० ६ गृह्यानि (→
 गृह्याणि), दे० ३ ४ हराणि, दे० ७ ११ रमानि (→रमाणि), दे० १०
 -स्रग्धूपगन्धान्युपलेपनानि -c) दे० ३ स्वभवेत्, दे० ८ ९ स भवत
 (→स भवेत्), दे० ३ ४ ७ ते० स्वरूपो, दे० ६ सरूपो (→सुरूपो) -d)
 ते० कश्चित (→काश्चित्), दे० १ रोगाश्च काश्चित् लभन्मनुष्य,
 दे० ३ रोगाश्च काचि*नु यातु, दे० ४ रोगाश्च सर्वानुपगच्छति च

दद्याद् गृह य पुरुषो द्विजाय ।
 स स्त्रीसमृद्ध गजवाजिपूर्णं
 लभेदधिष्ठानवर वरिष्ठम् ॥४७
 धुर्यप्रदानेन तथा गवा च
 लोकानवाप्नोति नरो वसूनाम् ।
 गज तथा गोवृषभप्रदानै
 स्वर्गे सुख शाश्वतमाप्नुवन्ति ॥४८
 दीपप्रदानाद् द्युतिमाप्नुवन्ति
 घृतेन तेज सुकुमारता च ।
 प्रणुद्यति स्निग्धता चापि तैलै
 क्षौद्रेण नानारसतृप्तिता च ॥४९
 पायसेन वपु पुष्टि कृसरात् स्निग्धसौम्यताम् ।
 फलेस्तु लभते पुत्र पुष्पै सौभाग्यमेव च ॥५०

४७ दे० १० ab () -a) दे० ९ ११ मुवे °शून्यै (→
 °शून्य) -b) दे० १ द्विजा या, दे० २ ते० द्विजातये, दे० ८ द्विजा य (→
 द्विजाय) -c) दे० ४ पूर्णा, दे० ५ पूण, दे० ६ पूर्ण (→पूण), दे० १०
 पुष्पाणि ह्युपानि मनोहराणि -d) दे० ४ धर (→वर), दे० ३
 वरिष्ठ, दे० ४ विशिष्ट (→वरिष्ठ), दे० १० स स्त्रीसमृद्ध गजवाजिपूर्ण

४८ -a) दे० २ मुवे ते० धूप° (→धूप°), दे० ३ ४ गवाश्च,
 दे० ६ ७ गवा स (→गवा च) दे० १० लभेदधिष्ठानवर वरिष्ठ -b)
 दे० ३ ४ नरा (→नरो) दे० १० धुर्यप्रदानेन तथा गवा च -c) दे० १०
 गजैः ते० गत (→गज), दे० ७ प्रदाने (→प्रदानै), दे० १ गजाश्च
 धेनुवृषभप्रदान -d) दे० ३ स्वर्गश्च*, दे० ४ साग्न समै, दे० १० धुर्ये
 सुख (→स्वर्गे सुख), दे० ९ ११ मुवे आमनन्ति (→आप्नुवन्ति),
 ते० सर्वे च शास्त्राश्च समाप्नुवन्ति

४८ श्लोकस्य b चरणात्पर दे० अधिकम्—

लोकानवाप्नोति नरो वरिष्ठान् । (= ४७d)

४९ दे० ७ cd () -a) दे० ११ मुवे घृतेन तेज सुकु
 मारता च -b) दे० ९ ११ मुवे प्राणद्युती (दे० ९ ११ °ति)
 स्निग्धता (दे० ९ ११ °ता) चापि तैल (दे० ९ ११ °ले), दे० ७
 प्राणद्युतिस्निग्धतनो (दे० ७ °रो) इव भाव, दे० १० स्निग्धेन कार्ति च
 तथैव तुष्टि -c) दे० ८ ११ मुवे क्षौद्रेण नानारसतृप्त (दे० १० °ति)
 ता च -d) दे० १ ता वा, दे० २ ते० वा च (→ता च), दे० ८ ११
 मुवे दीपप्रदानाद् द्युतिमाप्नुवन्ति

५० दे० ७ ab () -a) दे० १० तथा (→वपु), दे० ३ ४ ११
 पुष्टि (→पुष्टि) -b) दे० १ कृसरे, दे० २ कृसरै, दे० ३ ८ १० कृसरात्,
 ते० कृसरो (→कृसरात्), दे० १ याव- , दे० ४ स्निग्धा (→स्निग्ध-)

रथदिव्य विमान तु शिविका चैव मानव ।

प्रेक्षणैरपि सौभाग्य प्राप्नोति हि न सशय । अभयस्य प्रदानेन सवकामानवाप्नुयात् ॥५१॥

॥ इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे षडधिकद्विशततमोऽध्याय ॥२०५॥

२०६

ऋषिपुत्र उवाच ।*

मुहूर्तस्य तु कालस्य दिव्याभरणभूषितान् ।
प्रयातान् दिवि सप्रेक्ष्य विमानैः सूर्यसन्निभैः ॥१॥
ब्राह्मणास्तपसा सिद्धा सपत्नीका सवान्धवा ।
सानुरागा ह्युभयतो मन्थुनाभिपरिप्लुता ॥२॥
विवर्णवदनो राजा प्रभातेजोविवर्जित ।
अचिरादेव सजात क्रोधेन भृशदुःखित ॥३॥
त तथा नि प्रभ दृष्ट्वा धर्मराज तपोधन ।

-c) दे४ लभते (→लभते), दे१३४ पुत्रान् (→पुत्र) -d) दे४ पुष्प (→पुष्प), दे४ पुष्पौ भाग्यमेव च

५१ -a) दे६ दि यैर, दे१० दिव, ते१ दिव्य (→दिव्य), दे१४ च (→तु) -b) दे६७ शिविकाभिश्च (→शिविका चैव), दे१३४६ मानवा (→मानव) -c) दे३ पेक्षायार, दे४ प्रोक्षणैर (→प्रेक्षणैर) -d) दे५-११ मुवे प्राप्नोतीह (→प्राप्नोति हि) -e) दे१० अन्नस्य च (→अभयस्य), दे१ प्रभावेन (→प्रदानेन) -f) दे१० °काम, दे९ °कर्मा (→°कामान)

पुष्पिका—

पुराणनाम—दे१०, दे१५८११ इत्यादि वा (दे३४ श्री वा)राहपुराणे, दे७ इति श्रीआदिवाराहपुराणे, दे९ इति वा०, दे१० ते१ इत्यादि वाराहपुराणे, मुवे इति श्रीवराहपुराणे अध्याय-नाम—दे११० ससारचक्रे (दे१०*****) पुरुषाथलाभो नाम, दे१ ते१ ससारचक्रे (ते१*****) पुरुषलोभनो नाम, दे३४ ससारचक्रे पुरुषलाभा (दे४ °भो) नामाध्याय, दे५-९११ मुवे ससारचक्रे (दे९*****) पुरुष (दे६ °षे) विलोभनो (दे६७ मुवे °न) नाम (दे६**) अध्यायसख्या—दे१६९-११०, दे७ पञ्चदशोऽध्याय, दे८ ॥११०॥, मुवे सप्तधिकद्विशततमोऽध्याय ॥२०७॥ ते१ त्रयोविंशदुत्तरद्विशततमोऽध्याय

२०६

ॐ दे४ ऋषिपुत्रोवाच, दे९११ ऋषि पुत्र उ०, दे१० पुत्र उ०

१ -a) दे६७ मुहूर्तस्यानुकू (दे७ °का) लस्य, दे१० मुहूर्ते ऋतुकालस्य -b) दे१३४ °भूषिता (→°भूषितान्) -c)

नारदश्चाब्रवीत् तत्र ज्ञात्वा तस्य मनोगतम् ॥४॥
अपि त्व भ्राजमानस्तु पशो पतिरिवापर ।
कस्मात् ते शोभन वक्त्र क्षणाद् वैवर्ण्यता गतम् ॥५॥
विनि श्वसन् यथा नाग कस्मात् त्वपरितप्यसे ।
राजन् कस्माद् विभेषि त्वमेतदिच्छामि वेदितुम् ॥६॥

यम उवाच ।*

विवर्णं जायते वक्त्र शुष्यते न च सशय ।

यन्मया ईदृश दृष्ट श्रूयता तन्महामुने ॥७॥

वे २०८

दे१४६ प्रयाता (→प्रयातान्), दे१३४ दिवसै (दे१° सौ) प्रेक्ष्यो (दे४ °क्ष्या) (→दिवि सप्रेक्ष्य) -d) दे५८९ विमाना (→विमानैः)

२ -a) दे१३ ब्राह्मणास, दे४ ब्राह्मण-, दे८ ब्राह्मणस (→ ब्राह्मणास) -b) दे६ सापत्नीका (→सपत्नीका), दे७ स्व° (→स°) -c) दे६७ उभयतो (→ह्युभयतो) -d) दे४६७ °प्लुत, दे१० °प्लुतान् (→°प्लुता)

३ -b) दे१० प्रभातो यो (→प्रभातेजो-), दे६७ °विवर्जिता (→°विवर्जित) -d) दे१० °दुःखिता (→°दुःखित)

४ -b) दे३४१० °धना (→°धन) -c) दे२ भूप, ते१ भूयो (→तत्र)

५ दे१० ° -b) दे६ भासा, दे७ तासा, दे८ यशो (→ पशो), ते१**पतिरिवापरम् -c) दे६७ ते१ तस्मात् (→कस्मात्) -d) दे१ क्षणाद्वैवर्ण्यात्सगत, दे४ क्षणाद् वैवर्ण्यता गत, मुवे क्षणा द्ववर्ण्यमापतत

६ -a) दे१६७१० ते१ विनि श्वसन्, दे३४ नि श्वसन्त (→विनि श्वसन्), दे३ नाम, दे६ नागा (→नाग) -b) दे६७ कस्माच्च (→कस्मात्त्व), दे६ परितप्यते (→परितप्यसे) -c) दे६ राजन् कस्मामिवेशत्व -d) दे६ ते वे (ते१ चो) दितम् (→वेदितुम्)

ॐ दे१ धर्मराज उ, दे४ यमु उवाच, दे६१० यम उ०

७ -a) दे६ विवर्ण- (→विवर्ण), दे१ पायते (→जायते) -b) दे१३४ तुष्यते, दे१० मुष्यते (→शुष्यते), दे१३४१० ते१ च न, दे६७ नैव (→न च) -c) मुवे हीदृश (→ईदृश), दे१३४१० यन्मयाब्रूश दष्ट, दे६७ यन्मयैतादृश दष्ट

२०८८ यायावरास्तु ये विप्रा उञ्छवृत्तिपरायणा ।
 दूढस्वाध्यायतपमो ह्रीमन्तो ह्यनसूयका ॥८
 अतिथिप्रियकाश्चैव नित्ययुक्ता जितेन्द्रिया ।
 ते त्वहमानिन सर्वे गच्छन्त्युपरि मे द्विज ॥९
 न च मामुपतिष्ठन्ति न चैव वशगा मम ।
 मस्तके मम गच्छन्ति सपत्नीका सहानुगा ॥१०
 दिव्यगन्धैर्विलिप्ताङ्गा माल्यभूषितवाससा ।
 सृजन्तो मम माल्यानि तेन तप्ये द्विजोत्तम ॥११
 मृत्यो तिष्ठसि कस्यार्थे को वा मृत्यु कथं भवेत् ।
 किं त्वं न भाषसे मृत्यो ब्रूहि लोके निरर्थक ॥१२
 त्वमशक्तान् सदा हसि पापिष्ठान् धर्मवर्जितान् ।
 एषा तपसि सिद्धाना नाह विग्रहवानिह ॥१३

८ -a) दे३ ४ जायावरास् (दे३*), दे६ यायावरस (→यायावरास), दे१ ३ ४ मे दे५ ८ यो (→ये), दे४ विप्र (→विप्रा)
 -b) दे७ उञ्छा° (→उञ्छ°), दे१ ३ ६ °परायण, दे४ °परायणा (→°परायणा) -c) दे४ °तपसा (→°तपसो) -d) दे१ ३ ह्यनु° (→ह्यनु°)

९ -b) दे४ नित्ये (→नित्य-), -c) दे१ नत्वेह, दे५ ते त्वह-, ते१ ते ह्यह- (→ते त्वह-), दे३ ४ ते त्वहमानिसर्वेऽपि -d) दे५ ८ द्विज (→द्विज), दे१ ग*त्युपरिगमा मम, दे३*** परमो द्विजा, दे४ कालज्ञा परमा द्विजा

१० -a) दे१ ३ ४ न शीघ्र ते पतिष्यन्ति -b) ते१ सर्वे च (→न चैव) दे३ न चैव वशमागम, दे१० तेन चैव समागम -c) दे१० गच्छ गच्छ सपत्नीका -d) दे७ समानुगा (→सहानुगा), दे१० महातपद्विजोत्तम

११ दे१० ० -a) दे१ ४ ते१ दिव्यैगन्धैर्, दे११ दिव्य ग धैर (→दिव्यगन्धैर्) -b) दे१ ३ ४ ते१ °धूपित° (→°भूषित°) -d) दे५-८ ११ मुवे ताम्ये, दे९ तप्तो (→तप्ये), दे१-३ ते१ द्विजोत्तम (→द्विजोत्तम)

१२ -a) दे१ ३ मृत्योरिच्छसि, दे७ मृत्यो तिष्ठसि, दे१० नृत्योत्तिष्ठति (→मृत्यो तिष्ठसि), दे८ वत्स्यार्थे (→कस्यार्थे) -b) दे८ भवत (→भवेत्)

१३ -a) दे१० तमशक्तान्, मुवे लोभासक्तान् (→त्वमशक्तान्), दे१ ३ ४ सदहसि, दे२ ते१ सदहसि (→सदा हसि) -b) दे१ ३ ४ °वर्जिता, दे१० °वर्जित (→°वर्जितान्) -c) ते१ येषा (→एषा), दे७ तपस- (→तपसि), दे१० एषा तात प्रसिद्धाना -d) दे१ ३ ४ महा-, दे११ नाह (→नाह), दे१ विग्रहवानह, दे२ ४ ८

निग्रहानुग्रहौ नापि मया शक्यौ महात्मनाम् ।
 कर्तुं वा प्रतिषेद्धु वा तस्मात् तप्ये अहं परम् ॥१४
 एतस्मिन्नन्तरे तत्र विमानेन महाद्युति ।
 पतिव्रता सम भर्त्रा सानुगा सपरिच्छदा ॥१५
 महता तूर्यघोषेण सप्राप्ता प्रियदर्शना ।
 धर्मराजहित सर्वं धर्मज्ञा धर्मवत्सला ॥१६
 सास्त्रवीत् तु विमानस्था साधयन्ती शुभाङ्गना ।
 विचित्र प्रसृत वाक्य सर्वसत्त्वसुखावहम् ॥१७
 पतिव्रतोवाच ।*

धर्मराज महाबाहो कृतज्ञ सत्यसम्मत ।
 मैवमीर्ष्यां कुरुष्व त्वं ब्राह्मणेषु तपस्विषु ॥१८

ते१ विग्रहवानिह (दे४ °वा), दे१० विग्रहनिग्रह (→विग्रहवानिह), दे६ ७ श्रुत्वेति कठिन (दे७ °ना) वच

१४ -a) दे१० निग्रहो- (→निग्रहा-), दे३ ४ ६ ७ १० -नुग्रहो वा (दे४ ७ ना) पि (→-नुग्रहौ नापि) -b) दे३ शक्यै, दे४ शक्तो, दे७ १० शक्यो, दे९ शक्यै, ते१ शक्या (→शक्यौ), दे१ ४ महात्मन, दे३ महात्मन (→महात्मना) -c) दे५ ९ ते१ प्रतिषेध (दे५ ९ °द्ध), दे१० प्रतिषेद्ध (→प्रतिषेद्ध) -d) दे४ तस्मात्तप्येत, दे५ ७ ९ ११ मुवे तेन तप्ये, दे६ न तप्येत (→तस्मात्तप्ये), दे१ पर त्वह दे५ ९ ११ मुवे भश नरान् (मुवे मुने) (→अहं परम्)

१५ -b) दे१० सविमाना (→विमानेन), दे६ महाद्युति, दे९ महामति (→महाद्युति)

१६ -b) दे३ सप्राप्त- (→सप्राप्ता), दे३ °दशन (→°दशना) -c) दे१ ४ ते१ सव° (→धम°) -c) दे५ ८ सव- (→सव) -d) दे६ ७ सास्त्रवीद्धमवत्सला

१७ दे७ ० -a) दे१० स- (→तु), दे६ विमानवरमारुढा -b) दे१ ३ ४ १० सान्त्वयन्ती, दे५ स्मयन्ती च (→सावयन्ती), दे६ शुभानना (→शुभाङ्गना) -c) दे५ ९ विचित्र (→विचित्र), दे६ अमृत, दे१० प्रश्रित (→प्रसृत) -d) दे१० सव सत्य (→सर्वसत्त्व-)

* दे४ पतिव्रता उवाच, दे६ पतिव्रतरुवाच, दे१० पतिव्रतो

१८ -a) दे९ धर्मराजो (→धर्मराज), दे५ ८ कृता (दे८ °ता) बाहो (→महाबाहो) -b) दे६ ७ कृत्यज्ञ (→कृतज्ञ), दे२ ५ ८ ९ मुवे सव°, ते१ सत्त्व° (→सत्य°), दे१० कृतज्ञ मम सज्जत -c) दे२ १० ११ ईर्ष्या, दे७ ईर्ष्य (→ईर्ष्या), दे३ ४ मैवमैषा (दे४ °ष्या), दे६ सैवमीर्ष्या (→मैवमीर्ष्या)

एतेषा तपसा वीर माहात्म्य बलमेव च ।
 अचिन्त्या सर्वभूताना ब्राह्मणा वेदपारगा ॥१९॥
 ब्राह्मणा सतत पूज्या ब्राह्मणा सर्वदेवता ।
 मात्सर्यं क्रोधसयुक्तं न कर्त्तव्यं द्विजातिषु ॥२०॥
 त्वया शुभाशुभं कर्म नित्यं पूजा मनस्विनाम् ।
 रागो वा रोषमोहौ वा न कर्त्तव्यौ सदा सताम् ॥२१॥
 प्रयाता गगने दृष्ट्वा प्राच्या सौदामिनी यथा ।
 दृष्ट्वा पतिव्रता नारीं धर्मराजेन पूजिताम् ।
 अब्रवीन्नारदस्तत्र धर्मराज तथागतम् ॥२२॥
 नारद उवाच ।*

एषा च का महाभागा सुरूपा प्रमदोत्तमा ।
 या त्वया पूजिता राजन् हितमुक्त्वा गता पुन ॥२३॥
 एतदिच्छाम्यहं ज्ञातुं परं कौतूहलं हि मे ।

१९ -a) दे६ तपसो, दे८***, दे११ तप* (→तपसा) -c)
 दे६ अचिन्ता (→अचिन्त्या) -d) दे७ ९ ब्राह्मणा (→ब्राह्मणा ।)],
 दे२ °पारणा (→पारणा)

२० दे१० cdO -b) दे१० ब्राह्मणा क्रोधसयुता -c)
 दे१ आद्यय, दे४ आश्रयं दे५ ते१ मात्सर्य- दे६ मात्सर्ये (→
 मात्सर्य) दे१°सयुक्तैर (→°सयुक्त) -d) ते१***व्य (→न कर्त्तव्य)

२१ -b) दे८ - ज्ञात्वा (→नित्य) दे१ पूज्या (→पूजा),
 दे१, मनस्विनी (→मनस्विना) -c) दे६ १० रागो (→रागो), दे४
 च (→वा), दे३ रोषसमोही, दे४ रोष मोहो*, दे६ ७ रोषमोहे
 (दे७ °हो) वा, दे१० गोप्यमोहो वा (→रोषमोहो वा) -d) दे६
 कर्त्तव्यो (→कर्त्तव्यौ) दे१० द्विजातिषु (→सदा सताम्)

२२ दे७ d f O -a) दे५ ८ ९ ११ प्रयातान्, दे१०
 प्रयातं मुवे प्रयाता (→प्रयाता), मुवे दष्टा (→दष्टा), दे२ ते१
 प्रयातानां च गगने, दे६ ७ प्राप्यतामागता दष्टा -b) दे२ ते१
 प्रावट, दे५ ९ ११ मुवे विद्युत (→प्राच्या), दे६ ७ सौदामिनी (→
 सौदामिनी), दे६ तथा (→यथा), दे१० प्रावट द्वाशिनी च या
 -c) दे६-९ पतिव्रता (→पतिव्रता) -d) दे१ ५ पूजित, दे६
 पूजिता (→पूजिताम्) -f) दे५ ६ °गते (→°गतम्)

* दे७ O, दे१ श्रीनारद उवाच, दे१० नारद उ

२३ दे७ a O -a) दे१ एषा च सा, दे३ ४ एषा च
 सा, दे५ ११ का एषा सु-, दे६ ९ का एषा सु-, मुवे का चैषा
 सु- (→एषा च का), दे२ महाभाग (→महाभागा), दे६ एषा का
 सुभगा नारी -b) दे६ ७ स्वरूपा (→सुरूपा) -c) दे३ ५
 यत्त्वया (→या त्वया) -d) दे२ ते१ यता, दे६ गत (→गता)

एतन्मे सुमहाभाग कथयस्व समासत ॥२४॥
 यम उवाच ।*

अहं ते कथयिष्यामि कथां परमशोभनाम् ।
 एषा मया यथा तात पूजिता पूज्यसत्तमा ॥२५॥
 पुरा कृतयुगे तात निमिर्नाम महायशा ।
 आसीद् राजा महातेजा सत्यसधेति विश्रुत ॥२६॥
 तस्य पुत्रो मिथिर्नाम जननाज्जनकोऽभवत् ।
 तस्य रूपवती नाम पत्नी प्रियहिते रता ॥२७॥
 सा चापि शुभसर्वाङ्गी पतिभक्ता पतिव्रता ।
 प्रीत्या परमया युक्ता भर्तुर्वचनकारिणी ॥२८॥
 सोऽपि राजा महाभाग सर्वभूतहिते रत ।
 धर्मात्मा च महात्मा च सत्यसधो महातपा ॥२९॥
 य इमा पृथिवीं सर्वा धर्मेण परिपालयत् ।

दे२०८ ३१

२४ दे१० O, पाठान्तर नास्ति

* दे६ यमरुवाच, दे१० यम उ

२५ -a) दे१ °शोभन, दे५ °शोभना (→°शोभना) -c)
 दे६ यथा, दे११ तथा (→यथा), दे५ तात (→तात) -d) दे२ ते१
 पूजिता (→पूजिता), दे१ ३ ४ १० पूजिता पूज्य कृत्स्नश, दे५ ८ ९ ११
 पूजितापूजिकृत्स्नश, दे६ ७ पूजिता पतिवत्सला, मुवे पूजिताऽपि
 च कृत्स्नश

२६ -b) दे७ निमि नाम, दे१० निर्मितोऽय (→निमि-
 र्नाम), दे१-४ १० ते१ महातपा (→महायशा) -d) दे१ मुवे
 सत्यसध इति श्रुत

२७ -a) दे१ ३ ४ तस्यामथो (→तस्य पुत्रो), ते१ निधिर्
 (→मिथिर्) -b) दे२ ते१ जमनाज, दे३ ४ जनमज् (→जननाज्),
 ते१ जानको (→जनको) -d) दे२ °हित (→°हिते), दे१ ३ ६ ८
 रता (→रता)

२८ -a) दे३ ४ सापि स्त्री, मुवे सा चाप, ते१ सा चापि
 (→सा चापि), दे५ ८ ९ °कर्माङ्गी, दे१० °चावङ्गी, मुवे °कर्माणि,
 ते१ °कर्माङ्गा (→°सर्वाङ्गी) -b) ते१ यती (→पति-), दे६
 सत्यव्रता (→पतिव्रता) -c) दे५ प्रीत्या (→प्रीत्या), दे१ ३
 युक्त्या (→युक्ता)

२९ -a) दे२ ते१ तात, दे३ ४ ताना (→राजा), दे३ ४
 महाभागा (दे३ °गा), दे६ ७ सावभौम (→महाभाग) -b) दे१
 रता (→रत)

३० -b) दे५ पृथिवी (→पृथिवी), दे४ सव, दे६ सर्वा
 (→सर्वा), दे१-४ मुवे परिपालयन्, दे६ परिपालयेत् (→परिपाल-

ये २०८३१ न व्याधिर्न जरा मृत्युस्नस्मिन् राजनि शासति ।
ववर्ष सतत देवस्तस्य राष्ट्रे महाद्युते ॥३०
एव बहुगुणोपेत तस्य राज्य महात्मन ।
न कश्चिद् दृश्यते मर्त्यो रुजातो दु खितोऽथ वा ॥३१
अथात्र बहुकालस्य राजान मिथिलाधिपम् ।
उवाच राज्ञी विप्रेन्द्र विनयात् प्रसृत वच ॥३२

राज्ञ्युवाच ।*

भृत्याना च द्विजातीना तथा परिजनस्य च ।
यदि स्त्रीद्रविण किञ्चित् पृथिव्या यद् गृहे च ते ॥३३
विनियुक्त तु तत्सर्वं सान्निध्यं तु तथा त्वया ।
न च राजन् विजानन् तु भोजनस्य प्रशसति ॥३४
नास्ति तन्नियम कश्चित् पुष्पमूलं च नास्ति न ।
न वा गवादय केचित् च वस्त्राणि कश्चित् ॥३५

यत्), -e) दे० न ववर्ष शत देव -f) दे० शतक्रतु, दे० ४
महात्मन, दे० महातपा, दे० ते० महाद्युते (→महाद्युते)

३१ -a) दे० ८ गुणो**, दे० गुणोपते (→गुणोपेत)
-b) दे० महात्मना (→महात्मन) -c) दे० १० कोऽपि (→
कश्चिद्), दे० ३४ ददशे (→दृश्यते), दे० मर्त्यो, दे० मर्त्या (→मर्त्यो)
-d) ते० *** (→रुजातो), दे० ११ मुवे दु खितोऽपि वा
(→दु खितोऽथ वा)

३२ -b) दे० ७ मिथिलापति (→मिथिलाधिपम्) -c)
दे० ४ राजा, दे० राज्ञी, ते० राजी (→राज्ञी) -d) मुवे प्रश्रित
(→प्रसृत)

* दे० राजा उवाच, दे० राज्य उवाच, दे० ६ राज्ञीरुवाच,
दे० राज उवाच, दे० १० रात्र्यु, ते० राजोवाच

३३ -a) दे० द्विजाताना, दे० १० ते० द्विजाना च (→
द्विजातीना) -b) दे० ४ ते० यथा (→तथा) -c) दे० ७ यद्यस्ति,
दे० यद्यस्माद्, मुवे यद्यस्ति (→यदि स्त्री) -d) दे० १० गह (→गहे)

३४ -a) दे० २५ च (→तु) -b) दे० तु या (→
त्वया) -c) दे० ८ ९ ११ मुवे विजानासि, दे० ७ विजानामि
(→विजानन् तु), दे० १० प्रशसति (→प्रशसति)

दे० १० ३४ पूर्वार्धपर ३३ श्लोक पुनरावृत्त

३५ -a) दे० १० सनियम (→तन्नियम) -b) दे० १०
पुष्प मूल, दे० ११ मुवे पुष्पमूल्य (→पुष्पमूल) -c) दे० ३४ न
च वादादय केचित्, दे० ९ ११ मुवे न वा गवादिक किञ्चिद्, दे०
न च गवादय केचिन्, ते० ना चि गमा* य केचिद्

न चैव वार्षिक कश्चिद् विद्यते भोजनस्य च ।
दृश्यते हि महाराज मम चैवाथ सुव्रत ॥३६
यत् कर्त्तव्यं मया वाऽपि तन्मे ब्रूहि नराधिप ।
कर्त्तव्यस्यह विशेषेण यद् वाक्यमपि मन्यसे ॥३७

राजोवाच ।*

न शक्यमुपरोधेन वक्तुं भामिनि विप्रियम् ।
न च पश्याम्यह देवि तव चैव जनस्य च ।
तद् ब्रवीमि यथाशक्त्या यदि मे मन्यसे प्रिये ॥३८
हविष्ये वर्त्तमानानामिदं वर्षशतं गतम् ।
कुदालेन हि काष्ठेन क्षेत्रं वै कुर्महे प्रिये ॥३९
ततो धर्मविधिं कृत्वा प्राप्नुयाम न सशय ।
भक्ष्य भोज्यं च पेयं च ततस्त्व सुखमाप्स्यसि ।
एवमुक्त्वा ततो राज्ञी राजानमिदमब्रवीत् ॥४०

३६ -b) दे० ४ यद्यते (→विद्यते) दे० ८ ९ ११ ममे
भाजनस्य (→भोजनस्य) दे० ३४ तु (→च) -c) दे० ४ १०
ते० दृश्यते तु दे० ७ दृश्यतेऽत्र (→दृश्यते हि) -d) दे० ७ वेलाथ
(→चवाथ) दे० १० सुव्रत (→सुव्रत)

३७ -a) दे० तत (→यत्) -b) दे० ६ नराधिप (→
नराधिप) -c) दे० ५ ७ ९ ११ ते० कर्त्तास्म्यह, दे० कर्त्तुस्म्यह (→
कर्त्तव्यस्यह) -d) दे० ७ यद्वाक्यमभिमन्यसे

* दे० ०, दे० राजा उवाच, दे० १० राजो

३८ दे० ०, दे० १० ३८b-३९a ० -a) दे० १० न
शक्यते त्वया कर्त्तुं, ते० न शक्यमपरोधेन -b) दे० ३ वचा, दे०
वाचा (→वक्तुं), दे० वा प्रिया (→विप्रिय) -d) दे० ३४ तु
(→च)

३९ दे० १० a ० (द्र ३८ पा वि) -b) दे० १० तव
(→इदं) -c) दे० १० च (→हि), दे० उदानहितकलेन(?), दे० उदनेन
हि काष्ठेन, दे० उदानेन हि कालेन, दे० कुदालेन हि काष्ठेन -d)
दे० ४ कुर्मह (→कुर्महे), दे० ५ प्रिय (→प्रिये)

४० -a) दे० विधिं सवा, दे० ७ ९ ११ विधिं तत्त्वात्,
दे० १० विधिं तन्वि (→विधिं कृत्वा) -b) दे० ६ ९ मुवे प्राप्नुया
(मुवे या) मे (दे० च) न सशय -c) दे० २ ते० ये पच, दे०
येम च, दे० १० लेह्यं च (→पेयं च) -d) दे० १४ ८ आप्स्यसि, ते०
अप्स्यसि (→आप्स्यसि), दे० १० तत सुखमाप्नुहि -e) दे० राजा,
दे० १० जीव (→राज्ञी) -f) दे० १० इदं वचनमब्रवीत्

देव्युवाच ।*

भृत्याना तु सहस्राणि तव राजन् निवेशने ।
अश्वाना च गजाना च सौरभाना तथैव च ॥४१॥
उष्ट्राणा महिषाणा च खराणा च महायश ।
एते सर्वे कथं राजन् न कुर्वन्ति तवेप्सितम् ॥४२॥

राजोवाच ।*

नियुक्तानि हि कर्माणि वार्षिकाणीतराणि च ।
सर्वकर्माणि कुर्वन्ति ये भृत्या मे वरानने ॥४३॥
बलीबर्दा खरा अश्वा गजा उष्ट्रा ह्यनेकश ।
सर्वे नियुक्ता मे देवि सर्वकर्मसु शोभने ॥४४॥
आयस त्रपुष ताम्रं राजत काञ्चन तथा ।
नियुक्तानि तु सर्वाणि सर्वकर्मस्वनिन्दिते ॥४५॥
न तु पश्याम्यहं देवि किञ्चिद्धेम न चायसम् ।

* दे० राज्ञीरुवाच, दे० राज्ञ्युवाच

४१ -c) दे० ४ अश्वाना तु गजाना तु -d) दे० ७ सुरभीणा, मुवे सौरभाना (→सौरभाना), दे० १० लावतित्तिरि-
वत्तिना

४२ दे० १० ० -a) दे० ४ तु (→च) -b) दे० ८ ९ ११ मुवे महायशा (→महायश), दे० ७ वरवर्णा सहस्रश -d) ते० तवेप्सित (→नवेप्सितम्)

* दे० १० ०, दे० राजा उवाच, दे० राजो उवाच, दे० राजाहवाच

४३ -a) दे० ९ वियुक्तानि (→नियुक्तानि), दे० ६ ८ ९ ह (→हि), दे० १० शौरकर्माणयोद्धाना -b) दे० ४ वार्षिकाणि नराणि तु (दे० च), दे० १० वार्षिकाणा वराणि च -c) दे० ३ सर्वे (→सर्व-), दे० ४ कुर्वन्तु (→कुर्वन्ति) -d) दे० ७ मम भृत्या वरानने

४४ दे० ३ ४ d ० -a) दे० ८ ९ खरा (→खरा[]) -b) दे० ७ अनेकश (→ह्यनेकश)

४५ दे० ३ ४ ० -a) दे० ७ मुवे त्रपुष (→त्रपुष) -c) दे० ७ विनियुक्त (→नियुक्तानि), दे० १० च (→तु) -d) ते० सर्वकर्मस्वनिन्दिते

४६ दे० ३ ४ abc ० -a) दे० न तत्, दे० ८ मुवे ते० ननु दे० ७ न च, दे० न न (→न तु), दे० ७ किञ्चित् (→देवि) -b) दे० ७ परलोकैकसाधनम्, दे० १० किञ्चिद्धेम तु वासस, ते० किञ्चिद्धेम स न वापनम् -c) दे० ७ तेन (→येन) -d) दे० ४ उद्दाल, दे० ५ कुद्दाल, दे० ६ कुब्दाल (→कुद्दाल), दे० २ स (→सु-)

येन कुर्यामहं देवि कुद्दाल सुसमाहित ॥४६॥
एवमुक्ता महादेवी तेन राज्ञा सुशोभना ।
हृष्टपुष्टमना देवी राजानमिदमब्रवीत् ॥४७॥
गच्छ राजन् यथाकाममनुयास्यामि पृष्ठत ।
एवमुक्तं सुनिष्क्रान्तं सभार्यं स नरेश्वर ॥४८॥
ततो राजा च देवी च क्षेत्रं मृगयतस्तदा ।
गतौ च परमाध्वानं ततो राजाऽब्रवीद्विदम् ॥४९॥
इदं भद्रं मम क्षेत्रमास्थातु वरवर्णिनी ।
यावद् गुल्मानिमान् भद्रे कण्टकाश्च वरानने ॥५०॥
अहं छिनत्ति वै देवि त्वमेतान् बोधय प्रिये ।
एव ते कर्मयोगस्तु तत् प्राप्स्यामि चेप्सितम् ॥५१॥
एवमुक्ता महादेवी तेन राज्ञा तपोधन ।

उवाच मधुर वाक्यं प्रहसन्ती वराङ्गना ॥५२॥ वे २०८५५

४७ -a) दे० ९ ते० उक्त्वा (→उक्ता), दे० १० वरारोहा (→महादेवी) -b) दे० ८ राजा (→राज्ञा) -c) दे० ८ हृष्ट (→हृष्ट-) दे० १० तुष्ट (→पुष्ट), दे० ४ मनो (→मना), दे० १० देवि, दे० ७ भूत्वा (→देवी)

४८ -a) दे० १० तोय (→राजन्), ते० यथाकामा (→यथाकाम) -b) दे० ७ गच्छामि (→यास्यामि) -c) दे० १ एकमुक्तं स निष्क्रान्त, दे० २-५ १० ते० एवमुक्तस्तु निष्क्रान्त, दे० ९ एवमुक्ता सुनिष्क्रान्त -d) दे० १ सभार्यं पथिवीपति, दे० १० सभार्य सदसदानर

४९ -b) दे० २ तथा (→तदा), ते० क्षेत्रं मृगयतस्तथा -c) दे० १० परमाध्वान (→परमाध्वान), दे० ६ गतौ परमाध्वान दे० गतौ परमाध्वान

५० दे० ४ cd ० -a) दे० ७ भद्रे (→भद्र) -b) दे० ७-९ ११ मुवे आत्स्वात्र, दे० १० आख्या तु, ते० अस्यान्त- (→आस्यान्त), दे० ४-९ ११ मुवे वणिनि (→वणिनी) -d) दे० १० कण्टकाना वरानने

५१ दे० ४ ०, ते० d ० -a) दे० २ ते० विनिष्ये, दे० १० क्षिप्रति (→छनत्ति) -b) दे० ७ मुवे शोधय, दे० १० वैष* (→बोधय) -c) दे० ४ ११ मुवे एष (→एव), दे० १ धर्म- (→कर्म-), दे० १ योगश्च (→योगस्तु) -d) दे० १ तप (→तत), दे० १ प्राप्स्यति मे प्रिये, दे० २ प्राप्स्याम्यभिमत, दे० ८ ९ ११ प्राप्स्याम चेप्सित, दे० ७ प्राप्स्यामि वाञ्छित, दे० १० प्राप्स्याम ईप्सित (→प्राप्स्यामि चेप्सितम्)

५२ ते० ०, दे० ४ ab ० -a) दे० ७ एवमुक्त्वा महाराज्ञी -b) दे० ६ राजा (→राज्ञा), दे० २ तपोधना, दे० ९

वे २०८५६ वृक्षोऽत्र दृश्यते पार्श्वे सौवर्णे गुल्म एव च ।
 पानीयस्य तु सान्निध्यं न किञ्चिदिह दृश्यते ।
 कथं क्षेत्रं करिष्यावो हृद्रोगे तस्य कारक ॥५३॥
 इयं नदी ह्ययं वक्ष इयं भूमि समासला ।
 अस्मिन् वाऽपि कृतं कर्म कथं गुणकर भवेत् ॥५४॥
 तस्यास्तद्वचनं श्रुत्वा राजा वचनमब्रवीत् ।
 शुभं सानुनयं वाक्यं भूतानां गुणवत्सल ॥५५॥
 पूर्वग्राहो भवेत् पूर्वं विनियुक्तं तथा प्रिये ।
 पानीयस्य तु पार्श्वेन सन्निकृष्टेन सुन्दरि ।
 चतुर्थजनपर्यन्तं न किञ्चिदिह दृश्यते ॥५६॥
 अयं ग्राहो महादेवी न च बाधाऽत्र कस्यचित् ।

तपोधन (→तपोधन) -d) दे१ वचाङ्गना दे१ ८ ९ ११ मुवे
 नृपाङ्गना दे१ नृपात्मना (→वराङ्गना), दे३ प्रहसतीव ता गता

५३ ते१ abc ○, दे१ ef ○ -c) दे१ ७ च (→तु),
 दे१ सातत्य, दे१ ४ सान्निध्ये (दे१ ४ ध्यै) (→सान्निध्य) -e) दे१
 करिष्यतो दे१ १ ते१ करिष्यन्तो (दे१ ३ ष्यवो) दे१ १० करिष्ये
 च (→करिष्यावो) -f) दे१ ह्यरोगे तस्य, दे१ ४ रुग्णे तस्य
 दे१ ८ ९ ११ मुवे ह (दे१ ८ ह्य, दे१ ८ ह्योऽस्य तु ते१ ह्यद्रोगे तस्य
 (→हृद्रोगे तस्य), दे१ ८ ९ ११ मुवे कारक (दे१ ८ ण) (→कारक)

५४ दे१ ○ -b) दे१ समाजला, दे१ समाशला, दे१ ४
 समाशला दे१ समासला, दे१ १० समासल (→समासला) -c)
 दे१ ते१ अस्मि त्वापि दे१ ८ अस्मिन्नापि दे१ ८ अस्मि वापि, दे१ १०
 अस्मिन्स्त्वयि (→अस्मिन्वापि) -d) दे१ गुणवर (→गुणकर)

५५ दे१ ○ -a) दे१ १० तस्य (→तस्यास) -c)
 दे१ ४ सा (दे१ ३ शा) नुभय (→सानुनय), दे१ १० ह्य (→वाक्य)

५६ दे१ ○, दे१ c-f ○ -a) दे१ १ ग्राहो, दे१ २ ते१
 १ श्रेयो, दे१ ८ मुवे १ गृहे, दे१ ९ १ गृहे, दे१ ११ गृह (→१ ग्राहो),
 दे१ ४ भवत्यद, दे१ ९ भवेत्पूर्व (→भवेत्पूर्व) -b) दे१ ४ ****,
 दे१ १० यथा प्रिये (→तथा प्रिये) -c) ते१ पार्श्वे तु (→पार्श्वेन) -d)
 दे१ सन्निकृष्टेन, दे१ १० पक्षिकृष्टेन (→सन्निकृष्टेन) -e) दे१ ८-११ मुवे
 चतुर्थ (→चतुर्थं), दे१ ८ चतुर्थोजनपर्यन्त, दे१ १० चतुर्थ यतपर्यन्त

५७ -a) दे१ अव्यग्राहो, दे१ ५ अव्यग्राहो, दे१ १० अयं ग्रामो,
 मुवे अयं गृहो (→अयं ग्राहो), दे१ ९ महोदेवि (→महादेवि) -b)
 दे१ ३ नव (→न च), दे१ १० पात्रा हि (→बाधाऽत्र), दे१ कश्चित्
 (→कस्यचित्) -c) दे१ १० ततस्त, दे१ ११ तत्रस्त (→ततस्तत्र),
 दे१ ३ शोषयामास, दे१ १० स्थापयामास (→शोषयामास) -d) दे१ ३ ४
 *, दे१ ९ ११ मुवे तत् (→स)

ततस्तच्छोधयामास स क्षेत्रं भार्यया सह ॥५७॥
 वितानमध्ये उग्रश्च सविता तपते सदा ।
 समृद्धश्च महा तत्र निदाघ काल आगत ।
 प्रवृद्धो दारुणो धर्म कालश्चैवातिदारुण ॥५८॥
 ततः सा तृषिता देवी क्षुधिता च तपस्विनी ।
 स्निग्धौ ताम्रतलौ पादौ तस्यास्तपति सुव्रत ॥५९॥
 गुणप्रवाहरक्तेषु तस्या पादेषु सुव्रत ।
 सूर्यस्य पादा मध्याह्ने तपन्तो वह्निःसन्निभा ॥६०॥
 ततः सा व्यथिता देवी भर्तारमिदमब्रवीत् ।
 तृषिताऽस्मि महाराज उष्णेन पीडिता भृशम् ॥६१॥
 पानीयं दीयता राजन शीघ्रं मम प्रसादत ।

५८ -a) दे१ ४ १० वितानमध्ये उग्रा (दे१ १० १० मा)श्च,
 दे१ ९ ११ मुवे वियन्मध्ये तथोग्रश्च -b) दे१ तपते, दे१ २ ते१ नयने,
 दे१ ४ तपे* (→तपते) दे१ ९ तदा (→सदा) -c) दे१ समृद्धश्च,
 दे१ ८ समृद्धा च, दे१ सवृद्धश्च दे१ ८ समृद्धश्चे (→समृद्धश्च), दे१
 महास्तत्र, दे१ २ ते१ महास्तत्र, दे१ ९ ११ मुवे तथा (दे१ १ १ या, दे१ ११
 मुवे १ दा) तत्र (→महा तत्र) -d) दे१ निनाद, दे१ ६ निदागा
 (→निदाघ), दे१ ४ कालमागत, दे१ १० काल आगत, ते१ काल-
 मानत (→काल आगत) -e) दे१ प्रवृत्ते (→प्रवृद्धो) दे१ दारुणे,
 दे१ ४ दातु नो (→दारुणो) -f) दे१ १० कालश्चैवातिदारुण

५९ -a) दे१ मा (→सा) दे१ ४ तृषिता, ते१ नषिता
 (→तृषिता), दे१ ४ देवि (→देवी) -c) ते१ स्निग्धा (→
 स्निग्धौ), दे१ ३ पादौ (→पादौ) -d) दे१ ते१ तस्यस्त (दे१ १ *)
 पति सुव्रत, दे१ ३ तस्यास्तपति सुव्रता, दे१ ९ ११ मुवे तस्या सताप-
 मागतौ

६० -a) दे१ ८ प्रवालो, दे१ ७ प्रवाल-, दे१ १० प्रवाह, ते१
 १ प्रवाहो (→१ प्रवाह-), दे१ ९ ११ मुवे -रक्तौ तु, दे१ १० रक्तेषु
 (→-रक्तेषु) -b) दे१ ८ ९ ११ मुवे पादौ च, दे१ ७ हस्तौ च
 (→पादेषु), दे१ सुव्रता, दे१ ३ ते१ सुव्रत, दे१ ८ सुव्रत (→सुव्रत)
 -c) दे१ ४ स्वगस्य, दे१ १० स्वपश्य (→सूर्यस्य), दे१ ८ १० पाद-, ते१
 पारा (→पादा), दे१ ५ मध्याह्ने, दे१ ८ मध्याह्ने (→मध्याह्ने) -d)
 दे१ २ ते१ तपन्त, दे१ ४ तपते, दे१ १० जायते (→तपन्तो), दे१ ८ ९ ११
 मुवे तापयन्त्यग्निसन्निभा, दे१ ८ सन्निभा सन्निभा तत, दे१ तप्त
 पावकसन्निभ

६१ दे१ d ○ -a) ते१ व्यथिता (→व्यथिता) -d)
 दे१ १० मुवे भृश (दे१ १० **) मुष्णेन पीडिता

६२ दे१ a ○ -b) दे१ ७ शीघ्रं मयि, मुवे मम शीघ्र
 (→शीघ्रं मम), दे१ १ प्रसीद ह, दे१ ४ प्रसीदत (दे१ १ त), दे१ १० प्रसी

इत्युक्त्वा पतिता देवी विह्वला दुःखपीडिता ॥६२
पतन्त्या च तया सूर्यो विह्वलाया निरीक्षित ।
यदृच्छया तु कोपेन पतन्त्या ईक्षितस्तया ॥६३
ततो विवस्वान् भगवान् सत्रस्तो गगने तदा ।
दिव मुक्त्वा महातेजा पतितो धरणीतले ॥६४
ततो दृष्ट्वा तु त राजा स्वेन भावेन वर्जितम् ।
किमर्थमिह तेजस्वी त्यक्त्वा मण्डलमागत ॥६५
किं करोमि महातेजः सर्वलोकनमस्कृत ।
एव ब्रुवन्त राजान सूर्य सानुनयोऽब्रवीत् ॥६६
पतिव्रता शुभाक्षी च ममैषा रुषिता शुभा ।
ततोऽहं पतितो राजस्तव कार्यानुशासन ॥६७
अनया सदृशी नारी त्रैलोक्ये नैव विद्यते ।

दते (→प्रसादत) -d) दे१ विकला (→विह्वला), दे१ ६ ८ ९
°पीडिता, दे३ °पीलिता (→°पीडिता)

६३ दे९ cdO -a) दे१ ३ १० तपत्या (→पतन्त्या)
-b) दे१ दष्ट कमलनेत्रया, दे३ ४ विह्वला याति रोषिता,
दे५-९ ११ मुवे दृष्टो विह्वलाया तथा, दे१० विह्वलाया निरीक्षित
-c) दे१ च, दे२ ते१ तु (→तु), दे५ ९ ११ मुवे यदृच्छया पतन्त्या
(दे५ °न्त्या) तु -d) दे१ भक्ति (→ईक्षित), दे५ ९ ११ मुवे सूय
कोपेन बीक्षित

६४ दे९ abcO -a) दे१० भगवत् (→भगवान्) -b)
दे१ १० तत्रस्थो, दे३ ४ तत्रतो (→सत्रस्तो) -c) दे३ ४ ८ ११ मुक्ता
(→मुक्त्वा), दे६ महादेव, + महातेजा (→महातेजा) -d) दे१
पपात (→पतितो), दे४ धरिणी° (→धरणी°)

६५ -a) मुवे ततो दृष्ट्वा तु राजाऽसौ -b) मुवे स्व
भावेन च (→स्वेन भावेन) -c) दे५-९ ११ मुवे तेजस्विन् (→
तेजस्वी) -d) दे१० ११ त्यक्ता (→त्यक्त्वा)

६६ -a) दे१ ७ १० मुवे महातेजा (→महातेज) -b)
दे६ °नमस्कृता (→°नमस्कृत), दे१० पतितो धरणीतले -c) दे६ ७
इत्थ (→एव), दे३ राजान (→राजान)

६७ -a) दे१ शुभाक्षा (→शुभाक्षी) -b) दे१ ऐषा मे,
दे३ ४ १० ममैवा (दे४ °व) (→ममैषा), दे५-९ ११ मुवे भृशम् (→
शुभा) -c) दे६ तोषयामास, दे७ तोषणायास्या (→पतितो राजस)
-d) दे१ तत्र कार्या तु शासन

६८ -a) दे३ ते१ सदृशी (→सदृशी) -c) दे५ ९ ११ मुवे
पृथिव्या सवलोकं वा -d) दे३ कदाचिद, दे४ कदाचिद्धि, दे६ किञ्चि-
दिह, दे७ कश्चिदिह (→काचिदिह), दे१ वत्सते (→दृश्यते)

पृथिव्यामन्तरिक्षे च न काचिदिह दृश्यते ॥६८
अहोऽस्या परम सत्त्वमहोऽस्या परम तप ।
अहो धैर्यं च शक्तिश्च त्वया ते शसिता गुणा ॥६९
इयं च ते महाभाग तव चित्तानुवर्तिनी ।
अनुरूपा विशुद्धा च तपसा च वराङ्गना ॥७०
पतिव्रता च साध्वी च नित्यं तव हिते रता ।
सदृशी ते महाभाग शक्रस्येह यथा शची ॥७१
पात्रं पात्रवता प्राप्तं सुकृतस्य महत्फलम् ।
अनुरूपोऽनुरूपाया अहो यात सुयन्त्रित ॥७२
मा च ते वितथ कामो भवेच्चैव नराधिप ।
कुरुष्व दयित क्षेत्रं यथा मनसि वर्तते ॥७३ वे २०८

६९ -a) दे६ ७ स्थैर्य, दे१० सत्यम् (→सत्त्वम्), दे३ अहो
***म सत्य, दे४ अहो रूपमहो सत्यम् -c) दे१ अहो (→अहो),
दे२ ३ ४ धैर्यं स्व-, दे१० धैर्यश्च (→धैर्यं च), ते१ अहोऽस्यैव स्वशक्ति-
श्च -d) दे१ तथा ते, दे५ ८ ९ ११ मुवे तवैव (→त्वया ते), दे१
सततो, दे३ ४ सचिता (→शसिता), दे६ ७ तथैव च सिता गुणा

७० -a) दे५ ८ ९ ११ तथैव (→इयं च), दे१ महाभागा, दे४
महाभागे (→महाभाग), दे६ ७ तथैष्यते महाभाग -b) दे६ वित-
(→वित्ता-), दे१ कान्ता चित्तानुवर्तिना, दे३ वनवित्तानुवर्तिनी, दे४
वनिता चानुवर्तिनी, दे५ ९ ११ मुवे तव चित्तानुसारिणा -c) दे४
अनुरूपा, दे६ रम्यरूपा, दे७ रम्यभूता (→अनुरूपा), दे५ ८ विशुद्धा-
श्च, दे३ ४ वि (दे३ दि) शुद्धा वा (→विशुद्धा च) -d) दे६ ७ चेत-
सेय (→तपसा च)

७१ -a) दे६ पतिव्रताश्च साध्वी च -b) दे१ नित्या (→
नित्य), दे६ रता, दे७ रत (→रता) -c) दे२ १० ते१ सदृशा (→
सदृशी) -d) दे१ शक्रस्येव, दे८ शक्रस्यैह (→शक्रस्येह), दे१ पुलो
मजा (→यथा शची)

७२ -a) दे१ ४ ८ ९ पात्र (दे१ ४ °त्र)वता (दे१ °ता), ते१
पा***ता (→पात्रवता), दे१-४ १० ते१ पात्र, दे९ प्राप्त- (→प्राप्त)
-b) दे३ ४ महाफल (→महत्फल) -c) दे१-४ अनुरूपोऽनुरूप (दे१ °लो)
पो वा, दे५ ९ ११ मुवे अनुरूपं सु (दे६ ७ स्व) रूपो वा, ते१***
रूपानुरूपो वै -d) दे५ ९ ११ मुवे यतो (दे८ °यो) (→अहो), दे३ ४
यत, दे६-९ ११ मुवे जात (→यात), दे६ ७ स्वयन्त्रित, दे१० सुस-
तत (→सुयन्त्रित)

७३ -a) दे६ ७ भा (दे६ भ) वितो (→मा च ते),
दे३ ५-७ वितथा, दे४ *यथा (→वितथ) -b) दे१ भवत्त्वेव, दे१०
भवेद्येन (→भवेच्चैव), दे२ ३ ६ मुवे नराधिप (→नराधिप)

व १०८ ८

भोजनार्थं महाराज त्वदन्यो नेह विद्यते ।

फलदं च सुसस्यं च भविष्यति हि कामदम् ॥७४॥

एवमुक्त्वा ततः सूर्यः ससज्जं जलभाजनम् ।

उपानहौ च छत्रं च दिव्यालङ्कारभूषितम् ।

ददौ च राज्ञे सविता प्रीत्या परमया युतः ॥७५॥

उभयोस्तु सुखस्यार्थं सपुण्यस्य विशेषतः ।

दत्त्वा तत् पुण्यकर्माणं ततः प्राह दिवाकरः ।

एवमुक्त्वा तु भगवास्तत्तथा कृतवान् क्वचित् ॥७६॥

राज्ञा च जनकेनैव प्रियाया हितकाम्यया ।

ततः सा श्रीमती देवी तोयेनाप्यायिता शुभा ॥७७॥

लब्धसज्जा गतभया राजानमिदमब्रवीत् ।

देवी दृष्ट्वा तदाश्चर्यं विस्मयोत्फुल्ललोचना ॥७८॥

केन दत्तं शुभं तोयं दिव्यं छत्रमुपानहौ ।

एतन्मे सशयं राजन् कथयस्व तपोधन ॥७९॥

७४ दे११ d○ -d) दे१ २ ते१ त्वदन्ये (→त्वदन्यो),
दे१ ५-९ ११ मुवे न हि, दे१ नव (→नेह) -c) दे१ सुसस्यं च, दे१
मुवे यशस्य च, दे१**** (→सुसस्यं च) -d) दे१० भविष्ये हि
कामदम्

७५ दे१ ७ ८ ○, दे११ abc○ -b) दे१ ४ फलं (→
जलं) -c) ते१ तदौ (→ददौ), दे१ ४ १० राज्ञे (दे१ ४ १०) स
दे१ स राज्ञे (→च राज्ञे), दे१ सवित्रा, दे१ सर्वाहा (→सविता)

७६ दे१ ७ ८ a-d○ -a) दे१ ते१ उभयोः सु, दे१ उभे
षोऽस्तु, दे१ ६ ९ ११ उपभोक्तु (→उभयोस्तु), दे१ उपाया सुमुखस्याथ
दे१ ६ ९ ११ मुवे सु- (→स-) -c) दे१ त (→तत्), दे१ ९ ११
०कमण्य (→०कर्मण्य), दे१० दत्त्वा तु न यदा कम -d) दे१ ददश
हं, दे१ ते१ ददर्शाहं, दे१ न दशाहं, दे१ तादृशाहं, दे१० त्रिदश हि
(→ततः प्राह), दे१० दिवाकर (→दिवाकर) -e) दे१ उक्त्वास्तु
(→उक्त्वा तु) -f) दे१ ५-९ ११ मुवे तथा ततः (→तत्तथा), दे१ तथा,
दे१ तदा (→क्वचित्)

७७ -a) दे१ राजा (→राज्ञा), दे१० राजा चचलके चव
-b) दे१ ७ प्रियाया (→प्रियाया) -c) दे१ ५-९ ११ मुवे ततः साप्या-
यिता देवी -d) दे१ ५-९ ११ मुवे तोयेन शुभलक्षणा

७८ दे१० ७८ c ८१ b○ -a) दे१ ४ लब्धा, दे१ लब्ध (→
लब्ध-) -d) दे१ ८ ० लोचन, दे१ ते१ ०लोचन (→०लोचना)

७९ दे१० ○ (द्व ७८ पा वि) -b) दे१ दिवि (→
दिव्य) -d) दे१ कथयस्व (→कथयस्व), दे१ २ तपोधना (दे१
०ना), दे१ तपोधन (→तपोधन)

राजोवाच ॥*

एष देवो महादेवि विवस्वान् नाम नामतः ।

तवानुकम्पया देवि मुक्त्वाकाशमिहागतः ॥८०॥

एवमुक्ता तु सा देवी भर्तारमिदमब्रवीत् ।

करवाण्यस्य का प्रीतिः ज्ञायतामस्य चेष्टितम् ॥८१॥

ततो राजा महातेजा प्रणिपत्य कृताञ्जलिः ।

विज्ञापयामास तदा भगवन् किं करोमि ते ॥८२॥

एवमुक्तो नरेन्द्रेण सूर्यो वचनमब्रवीत् ।

अभय मे महाराज स्त्रीभ्यो भवतु मानदः ॥८३॥

तच्छ्रुत्वा वचनं तस्य भास्करस्य नराधिपः ।

ता प्रिया प्रीतुं हृदया श्रावयन् तस्य भाषितम् ॥८४॥

राज्ञस्तु वचनं श्रुत्वा देवी वचनमब्रवीत् ।

प्रीत्या परमया युक्ता तस्य राज्ञो मनः प्रिया ॥८५॥

रश्मिना वारणार्थाय छत्रं दत्त्वा तु कुण्डिकाम् ।

* दे१० ○, दे१ राजा उवाच

८० दे१० ○ (द्व ७८ पा वि) -a) दे१ महादेवी
०****, दे१ महादेवो (→महादेवि) -c) दे१ ते१ ०कृपया (→
०कम्पया), दे१ राज्ञि (→देवि) -d) दे१ ६ ११ ते१ मुक्तां (→
मुक्त्वां)

८१ दे१० ab○ (द्व ७८ पा वि) -a) दे१ ६ ७ ९
उक्त्वा (→उक्ता) -c) दे१ का (→का), दे१ ६ ७ प्रीति- (→प्रीति),
दे१० करवाण्यस्य किं वृत्त -d) दे१ ९ ११ मुवे वाञ्छित (→चेष्टितम्)

८२ पाठान्तरं नास्ति

अतः परं दे१ 'सूर्य उवाच' इत्यधिकम् ।

८३ दे१ ab○ दे१ ८३ c-८५ b○ -a) दे१
उक्ते (→उक्तो) -b) दे१ सूर्ये विम्बनमब्रवीत्, दे१ सूर्यो विम्बेतम-
ब्रवीत् -d) दे१ भवतु, दे१ भवेत् (→भवतु) दे१ ८ मानदा (दे१
०द), ते१ मा दिने (→मानद)

८४ दे१ ○ (द्व ८३ पा वि) -b) दे१ ८ ९ ११ मुवे
तु मानद (मुवे ०द), दे१ तपोधन (→नराधिप) -c) दे१
प्रिया, दे१ प्रिय (→प्रिया), दे१ ते१ ता प्रिया प्रीतिमदं वाक्य -d)
दे१ श्रुत्वायन् (→श्रावयन्)

८५ दे१ ab○ (द्व ८३ पा वि) -c) दे१ ८
परमा*, दे११ परमाया (→परमया), दे१ युक्ता (→युक्ता)

८६ -a) दे१० रश्मिना (→रश्मिना), दे१ वारणार्थाय
(→वारणार्थाय) -b) दे१० दत्त्वा छत्रं (→छत्रं दत्त्वा), दे१

इमौ चोपानहौ दत्त्वा पादस्पर्शकराबुभौ ॥८६॥ एतत् सर्वं यथावृत्तं कथयामास भास्कर ।
अभय ते महाभाग गच्छ गच्छ यथागतम् । सम मात्रे महाभाग यथावृत्तं यथाक्रमम् ॥८८॥
सप्राप्तुयाश्च नारीभ्यो देव सर्वाभय सदा ॥८९॥ एव पतिव्रता विप्र पूजयामि नमामि च ॥९०॥

॥ इति श्रीवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे पञ्चाधिकद्विशततमोऽध्याय ॥२०६॥

२०७

नारद उवाच ।

कर्मणा केन राजेन्द्र तपसा वा तपोधना ।
उत्तमा च गतिं यान्ति कृष्णवास प्रशस मे ।
एवमुक्तस्तु धर्मात्मा नारदेनाब्रवीत् तदा ॥१॥

यम उवाच ।

न तस्या नियमो विप्र तपो नैव च सुव्रत ।
उपवासो न दानं च न दमो वा महामुने ।

कुण्डकान् दे३ कुण्डलिका, दे१० कुण्डिका (→कुण्डिकाम्) -c)
दे१ इमे (→इमौ) -d) दे७ पादस्पर्शकराबुभौ, मुवे चोभौ पादस्य
शङ्करौ

८७ दे५-९ ११ cd ○ -a) दे६ अभयस (→अभय)

-b) दे१ गच्छ राजन् यथासुख, दे५ ९ ११ मुवे यथा त्व वृत्तवानासि
-c) दे१ सप्राप्तुयास्व (→सप्राप्तुयाश्च) -d) दे१० तदा (→सदा)

८८ दे५-९ ११ ○ -d) दे१ ३ ४ १० यथाश्रुत (→यथा
क्रमम्)

८९ -a) दे१ ०व्रता, दे ०व्रत (→०व्रता)

पुष्पिका—

पुराणनाम—दे१ २ ५ ८ ९ ११ इत्यादि वाराहपुराणे, दे३ इत्यादि
श्रीवाराहपुराणे, दे४ इत्यादि श्रीवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे६ मुवे
इति श्रीवाराहपुराणे, दे७ इति श्रीआदिवागहपुराणे, दे१० ते१ इत्यादि
वाराहपुराणे अध्यायनाम—दे१ ६ ७ ससारचक्रे (दे६*****)
पतिव्रताख्यान, दे२ ३ ५ ८ ९ ११ मुवे ते१ ससारचक्रे (ते१*****)
पतिव्रतोपाख्यान नाम, दे४ १० ससारचक्रे (ते१*****) पतिव्रतो
पाख्यान अध्यायसंख्या—दे१-६ ९ ११ ○, दे७ षोडशोऽध्याय, दे८
११ ११ ११, मुवे अष्टाधिकद्विशततमोऽध्याय ॥२०८॥, ते१ चतुर्विंश
दुत्तरद्विशततमोऽध्याय

२०७

[ब१ ३ अध्यायोऽयं नास्ति]

॥ दे१ श्रीनारद उ०, दे५ ८ ९ नारदोवाच, दे१० नारद उ०

१ -a) दे६ ७ देवेन्द्र (→राजेन्द्र) -b) दे१० तपोधन
(→तपोधना) -d) दे१ कुत्र वास, दे१० कृष्णवास (→कृष्णवास),

यादृशी तु भवेद्विप्र शृणु तत् त्व समासत ॥२॥
प्रसुप्ते या प्रस्वपिति विबुद्धे जागर्ति स्वयम् ।
भुङ्क्ते तु भोजिते विप्र सा मृत्यु जयति ध्रुवम् ॥३॥
मौने मौना भवेद् या तु स्थिते तिष्ठति या स्वयम् ।
सा मृत्यु जयते विप्र नान्यत् पश्यामि किञ्चन ॥४॥
एकदृष्टिरेकमना भर्तुर्वचनकारिणी ।
तस्या विभोमहे सर्वे ये तथान्ये तपोधन ॥५॥

वे २०९ ६

ते१ प्रशस्य (→प्रशम), दे६ केन वास प्रशससे, दे७ नाय केन
प्रशससे -c) दे४ ५ एवमुक्तास्तु, दे६ एवमुक्त्वास्तु (→एवमुक्तस्तु),
दे६ ७ धर्मेणो (→धर्मात्मा) -f) दे१ [अ]ब्रवीदिदं, दे३ [अ]ब्रवीत्यदा
(→[अ]ब्रवीत्तदा)

॥ दे६ ○, दे१ १० नारद उ०

२ -a) दे१ ५ १० मुवे ते१ तस्य, दे९ तस्या (→तस्या),
दे४ ५ नियमा (→नियमो) -b) दे१ तपा, दे९ तपो, दे१० तपे
(→तपो), दे१० शुचिव्रत (→च सुव्रत) -c) ते१ उपवासे (→
उपवासो), दे२ दोना वै दे३ ४ १० दानं वै, दे५ ९ ११ मुवे दान
वा, दे८ दाने वा, ते१ दानां वै (→दानं च) -d) दे५ ८ ९ ११ मुवे
देवो, दे६ ७ धर्मो (→दमो) -e) दे३ विप्र (→विप्र), दे१ सादृशी
ते भवेद्विप्र, दे१० यादृश तु भव विप्र -f) दे३ ४ शृणु सत्त्व समाहित

३ दे१ d ○ -a) दे५ ८ ९ ११ वा (→या), दे२ ७ ते१
प्रस्वपति, दे३ प्रसुप्ति, दे४ प्रसुपति, दे८ ९ प्रसुपिति, दे१० प्रसुपिता
(→प्रस्वपिति) -b) दे१ बुद्धे जागर्ति च स्वयम्, दे३ ४ विशुद्धि-
जाग्रत स्वयम्, दे५-९ ११ मुवे जागर्ति विबुद्धे (दे७ ११ ०द्धे) स्वयम्
-c) दे६ ७ भुङ्क्ते भुक्ते विप्र इ

४ दे१ abc ○ -a) दे३ ४ मौने मौनी भवेयास्तु, दे६
मौनमौना भवेद्यस्तु -c) दे७ १० स (→सा), दे१० मुवे जायते
(→जयते) -d) दे३ ४ नात्र यास्यामि, दे१० नात्र पश्यामि (→
नान्यत्पश्यामि)

५ -a) दे१० ०मता (→०मना) -b) ते१ भर्ता (→
भर्तुः), दे६ ०मन्त्रवित् (→०कारिणी) -c) दे४ तस्य (→तस्या),
दे१ विभोमहे, दे२ ७ ९-११ ते१ विभिमहे, दे३ ४ विभेमहे, दे१० विभे

२०९७

देवानामपि सा साध्वी पूज्या परमशोभना ।
भर्त्रा चाभिहिता यापि न प्रत्याख्यायिनी भवेत् ॥६॥
वर्त्तमानाऽपि विप्रेन्द्र प्रत्याख्याताऽपि वा सदा ।
न दैवत सश्रयति पतिनाऽन्य कदाचन ।
भर्तुर्मृत्युमुख ब्रह्मन् न पश्यति वराङ्गना ॥७॥
एव या तु भवेन्नित्य भर्तु प्रियहिते रता ।
अनुचेष्टेन भावेन भर्तारमनुगच्छति ।
सा तु मृत्युमुखद्वार न गच्छेत् ब्रह्मसम्भव ॥८॥
एष माता पिता बन्धुरेष मे दैवत परम् ।
एव शुश्रूषते या तु सा मा विजयते सदा ।
पतिव्रता तु या साध्वी तस्याश्चाह कृताञ्जलि ॥९॥

(द) महे (→विभीमहे), ते१ सव (→सर्वे) -d) दे३ त्वन्ये*, दे४ त्वन्ये च (→तथान्ये), दे१ ४ तपोधना (दे२ °न) (→तपोधन)

६ -c) दे१ ३ १० भर्ता च विहिता, दे२ ते१ भवामि किं हिता, दे४ भर्तावीविहिता, दे६ भर्ता चाडि हिते, दे७ भर्ता चाभिहिते (→भर्ता चाभिहिता), दे१ १० चापि, दे२-४ ते१ वापि (→यापि) -d) दे१ ३ ४ प्रत्याख्याता विना सदा, दे२ प्रत्याख्याती**पिवोत, दे६ न प्रत्याख्यायनो भवेत्, दे१० प्रत्याख्यातापि चा सदा, ते१ प्रीत्या वदसि भामिनि

७ -a) दे१ वत्तमानाति, दे३ चेतमपिति, दे४ स चेत्ता मपि, दे६ ७ वतमानैव (→वत्तमानापि) -b) दे२ ते१ सा यदा, दे७ या सदा (→वा सदा), दे६ प्रत्याख्याता प्रिया सदा, दे१० सुशोला शसितव्रता -c) दे१ नदौ व्रत, दे४ तदैव त, ते१ न देवत (→न दैवत), दे१ सश्रवाति, दे५ ८ ९ ११ मुवे सप्रयाति, दे६ ७ विजानाति (→सश्रयति) -d) दे२ १० पति नान्य, दे४ पतितान्य, दे५-९ ११ मुवे पत्युरन्य, ते१ पति नान्यत (→पतिनाऽन्य) -e) दे४ नित्य (→मृत्यु°), दे५-९ ११ मुवे सान (दे७ न सा) मृत्युमुख याति (दे६ याति) -f) दे२ या, दे४ स- (→न), दे५-९ ११ मुवे एव या स्त्री पतिव्रता, दे१० न पश्यति कदाचन, ते१ या पश्यति मुख तदा

८ -a) दे२ ते१ याति (→या तु) -c) दे१ ३ १० अन वेष्टेन, दे४ अनवेष्टेन- (→अनुचेष्टेन) -e) दे६ ननु, दे७ न तु (→सा तु), दे६ °मुख द्वार, दे१० °मुख-द्वारे (→°मुखद्वार) -f) दे३ ४ °सम्भव (→°सम्भव), दे६ ७ सा गच्छति कदाचन

९ -a) दे५ एव (→एष) -c) दे१० एव शुश्रूषेद्यातु -d) दे१-३ स (→सा), दे४ सा मा जयति सदा -e) दे६ ७ तथा (→तु या) -f) दे६ तस्या चाह, मुवे तस्या चाह (→तस्याश्चाह)।

भर्तारमनुध्यायन्ती भर्तारमनुगच्छति ।
भर्तारमनुशोचन्ती मृत्युद्वार न पश्यति ॥१०॥
गीतवादित्रनृत्यानि प्रेक्षणीयान्यनेकश ।
न शृणोति न पश्येत् मृत्युद्वार न पश्यति ॥११॥
स्नायन्ती तिष्ठती वापि कुर्वन्ती वा प्रसाधनम् ।
नान्य या मनसा ध्यायेत् कदाचिदपि सुव्रता ॥१२॥
देवता अर्चयन्ती वा भोजयन्त्यथ वा द्विजान् ।
पति न त्यजते चित्तान्मृत्युद्वार न पश्यति ॥१३॥
भानौ चानुदिते या तु उत्थाय च तपोधन ।
गृह मार्जयते नित्य मृत्युद्वार न पश्यति ॥१४॥
चक्षुर्देहश्च भावश्च यस्या नित्य सुसंवृतम् ।

१० -a) दे१० भर्तारमनुधावती -b) मुवे °गच्छती (→°गच्छति), दे६ ७ भर्तार यानुगच्छति -d) दे१० भर्ताद्वार (→मृत्युद्वार)

११ -a) दे३ नित्यानि (→-नृत्यानि) -c) दे१ पश्येत्, मुवे पश्येद्या (→पश्येत)

१२ -a) मुवे स्नाती च (→स्नायन्ती), दे१ स्नाती निगच्छती वापि, दे३ स्नायाति तिष्ठति वापि, दे४ स्नाया* तिष्ठ* वापि, दे६ ७ तिष्ठती वाथ गच्छती, दे१० स्नापयती यती वापि -b) दे१ कुवती चाप्रसाधन, दे६ कुवतीना प्रसाधना -c) दे१ ३ ४ वा (→या), दे५-९ ११ मुवे पश्येत् (→ध्यायेत्), दे१० ना य साधनसाध्येयात्, ते१ नान्यच्च मनसाध्यायेत् -d) दे१ १० ते१ सुव्रत, दे३ सुव्रते (→सुव्रता), दे५ ९ ११ मुवे मृत्युद्वार न पश्यति

१३ दे४ ० -a) दे५ ८ ९ ११ मुवे अचयत वा, दे६ सवयत वा, दे७ वाथ गच्छती, दे१० मदययी वा (→अचय ती वा), दे३ देवतामचयती वा -b) दे१ द्विज, दे३ द्विजा, दे१० द्विज (→द्विजान्), दे५ ८ ९ ११ भोजमानमपि द्विजान्, दे६ भोज यतमपि द्विज, दे७ कुवती वा प्रसाधनाम्, मुवे भुज्यमानमपि द्विज -c) दे३ चिता (→चित्तान्), दे६ पतिन त्यजते विप्र -d) दे३ १० मृत्युद्वार (→मृत्युद्वार)

१३ b चरणानन्तर दे७ अधिकम्—

देवतामचयत वा भोजयतमपि द्विज । (= १३ ab)

१४ -a) दे३ ४ चानुदिते (→चानुदिते), दे५ ८ ९ ११ मुवे वापि (→या तु), दे६ ७ भानावनुदिते (दे७ °ने) चापि -b) दे६ ७ प्रोत्थाय (→उत्थाय), दे५-९ तपोधना (दे९ °ना) (→तपोधन), दे४ छायावत तपोधन -c) दे५ ८ ९ ते१ मागयते (→माजयते)

१५ दे५ ७ ८ १० ते१ ० -a) दे१-४ देहश्च (→देहश्च)

शौचाचारसमायुक्ता सापि मृत्यु न पश्यति ॥१५॥
भर्तुर्मुखं प्रपश्यन्ती भर्तृचिन्तानुपालिनी ।
वर्तते च हिते भर्तुर्मृत्युद्वारं न पश्यति ॥१६॥
एव कीर्तिमता लोके दृश्यन्ते दिवि देवता ।

मानुषाणां च भार्या वै तत्र देशे तु दृश्यते ॥१७॥
कथितैव पुरा विप्र आदित्येन पतिव्रता ।
मम मात्रा तु दुर्द्धर्षा सैव दिव्या कथा श्रुता ।
गुह्यमेतद् द्विजश्रेष्ठ पूजयामि पतिव्रताम् ॥१८॥

॥ इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे समाधिकद्विशततमोऽध्याय ॥२०७॥

२०८

नारद उवाच ।*

रहस्यं धर्ममाख्यानं त्वयोक्तं तु महायशः ।
स्त्रीणां माहात्म्यमुद्दिश्य भास्करस्य मतं यथा ॥१॥
इदं हि सर्वभूतेषु परं कौतूहलं मम ।
तदहं श्रोतुमिच्छामि कथयस्व महातप ॥२॥
ये नरा दुःखसतप्तास्तपस्तीव्रं समाश्रिताः ।

-b) दे१ २ सुसवती दे१ ४ शुचिव्रती दे१ सप्तहति (→सुसवतम्)
-d) दे४ सापि मृत्यो, दे६ मृत्युद्वार (→सापि मृत्यु)

१६ दे६ते१ ० -a) दे२ ४ प्रपश्यति, दे५ ८ ९ ११ प्रपश्येद्या, दे७ प्रपश्येत (→प्रपश्यन्ती) -b) दे२ भर्तृचिन्तानुपालिनी, दे३ ४ भर्तृचिन्तानुपालिनी दे५ ८ ९ ११ मुवे भर्तृचिन्तानुसारिणी, दे७ भर्तृचिन्तानुसारिणी, दे१० भर्तृचिन्तानुपालिनी
-c) दे१ वत्तनै (→वत्तते) दे४ वत्तते भर्तृवचन

१७ -a) दे१ कीर्तिमती, दे६ १० कीर्तिमतो (दे१० ता), ते१ कीर्तिवता (→कीर्तिमता) -b) दे१ ६ दृश्यते (→दृश्यन्ते), दे१ देवता (→देवता), दे१० दृश्यते दिवि दैवत -c) दे२ ६ तु (→च), दे७ मनुष्याणां तु भार्या वै

१८ -a) दे४ कथितं वै, दे५-९ ११ मुवे कथितैव (→कथितैव) -b) दे६ ७ भास्करेण पतिव्रता -c) दे२ ममैषा तु दुद्धष, दे३ मम मात्रा तु दुद्धष, दे५ ८ ९ ११ मुवे मया तस्यात्तु विप्रर्षे, दे६ ७ मया तस्मात्तु देवर्षे, दे१० मम गात्रे तु दुद्धष, ते१ ममैषा भार दुद्धर्षा -d) दे१ पुन, दे४ शुभा (→श्रुता), दे५-९ ११ मुवे यथा वृत्तं यथा सुखं (दे७ ११ मुवे श्रुतम्) -e) दे५-९ ११ मुवे गुह्यमेतत्ततो दष्टम्

पुष्पिका—

पुराणनाम—दे१-३ ५ ८ ९ ११ मुवे ते१ इत्यादि वा (दे३ श्रीवा) राहपुराणे दे४ इत्यादि श्रीवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे६ इति श्रीवाराहे दे७ इति श्रीवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे१० इत्यादि वाराहपुराणे अध्यायनाम—दे१-३ते१ ससारचक्रे पतिव्रताचरितं नाम, दे४ पतिव्रतोपाख्यानं, दे५ ७-९ ११ मुवे

नानाव्रतशतोपाये

सुखहेतोर्महाप्रभ ॥३॥

मनसा निश्चितात्मानस्त्यक्त्वा सर्वप्रियाप्रियम् ।
काङ्क्षन्ते बहवः केचित् केन तद्विनिहन्यते ॥४॥
श्रुता लोके श्रुतिस्तात श्रेयो धर्मो हि नित्यशः ।
सम्यक् तस्याश्रितस्याथ कथं पापे मतिर्भवेत् ॥५॥
कस्यैतच्चेष्टितं तात कर्त्ता कारयिताऽपि वा ।

वे २१० ६

ससारचक्रे पतिव्रतामाहात्म्यं नाम, दे१ पतिव्रतामाहात्म्यं दे१० पतिव्रताचरितं अध्यायसंख्या—दे१ ६ ९-११ ०, दे७ सप्तदशोऽध्याय, दे८ १११२११, मुवे नवाधिकद्विशततमोऽध्याय ॥२०९॥, ते१ पञ्चदशोत्तरद्विशततमोऽध्याय

२०८

[अस्मिन्ध्याये व१-३ नास्ति]

* दे१ श्रीनारद उ०, दे१० नारद उ०

१ -a) दे१ रहस्ये (→रहस्य), दे३-५ ७-९ ११ मुवे धर्ममाख्यानं दे६ धर्ममाहात्म्यं, + धर्ममाख्यानं, दे१० धर्ममाख्यात (→धर्ममाख्यान) -d) दे१ सम (→मत)

२ -c) दे३ ४ १० ते१ यदहं (→तदहं) -d) दे३ ६ मुवे ते१ महातपा, दे४ ११ महातपा, दे१० महाव्रत (→महातप)

३ -b) दे१ तीव्रतापसमाकुला -c) दे१ शीताणाय, दे३ शतोपायै, दे८-१० सतो (दे१० ता) पापै (→शतोपायै) -d) दे१ ६ महाप्रभा, दे२-४ महाप्रभा, दे१० महाबल (→महाप्रभ)

४ दे१० ab ० -b) दे१ ३ ११ त्यक्त्वा (→त्यक्त्वा), दे१ ६ ७ ११ सव (→सव-) -c) दे१० नारदाय तत केचित -d) दे५ ९ ११ मुवे केनचिद् (→केन तद्)

५ दे६ d ० -a) दे६ श्रुत्वा लोकेषु श्रुतिता -b) दे२ ५-७ ९ ११ मुवे ते१ धर्मा, दे८ धर्मा (द्वि) (→धर्मो) -c) दे१ सम्यक्क*** स्याथ, दे२ मुवे सम्यक्कुच्छाश्रितस्याथ, दे३ सम्यक्कुक्षासृतस्याथ दे४ सम्यक्कुरुत तस्याथ, दे७ सम्यक्तस्याश्रुतस्याथ, दे१० सम्यक्कथागतास्याथ, ते१ सम्यक् पक्षाश्रितस्याथ -d) दे७ किं पुण्यं तु ब्रवीहि मे

२१० ६ क कर्षति जगच्चैको भूतग्राम चतुर्विधम् ॥६
 क वा द्वेष पुरस्कृत्य मतिस्तस्य प्रवर्तते ।
 सुखदुःखादिलोकेऽस्मिन् य करोति सुदारुणम् ॥७
 यद्येव तु मया गुह्य दुर्विज्ञेय सुरैरपि ।
 शक्य श्रोतु महाराज तदाख्याहि तपोधन ॥८
 नारदेनैवमुक्तस्तु धर्मराजो महायशा ।
 विनयात् प्रश्रित वाक्यमिदमाह महामति ॥९
 यम उवाच ॥*

देवर्षे श्रूयता पुण्य यद् ब्रवीमि महामुने ।
 त्वद्भक्त्या मे कथयत शृणुष्यावहितोऽनघ ॥१०
 न कश्चित् दृश्यते विप्र कर्त्ता कारयिताऽपि वा ।
 यद् वै परमधर्मात्मन् यस्मिन् कर्मप्रतिष्ठितम् ॥११
 यस्य वै कीर्त्यते नाम येन चाज्ञाप्यते जगत् ।

६ दे० ७ ० -a) दे० ३ १० ते० तस्यैतच्चेष्टित, दे० ४ तस्यैव चेष्टित (→कस्यैतच्चेष्टित) -b) दे० १० च (→वा) -c) दे० १ का कर्षति, दे० २ ते० च कर्षति (→क कर्षति), दे० ३ भगच्चको, दे० ४ भग चैको (→जगच्चैको), दे० १० क करोति भगश्चको

७ -a) दे० ४ को वा द्वेष, दे० ५ ८ ९ कि वा द्वेष, दे० ६ कथ द्वेषा, दे० ७ कथ द्वेष (→क वा द्वेष) -b) दे० ८ ९ च वर्तते (→प्रवर्तते) -d) दे० ९ ११ मुवे प्रकरोति (→य करोति), दे० ३ शदा तु गा, दे० ४ सदानुगा (→सुदारुणम्)

८ -a) दे० १ मया गुदा, दे० ३ मया गुह्ये, दे० १० महागुह्य (→मया गुह्य) -b) दे० ३ शुररव (→सुरैरपि) -c) दे० १० महाभाग (→महाराज), दे० ३ शक्य श्रोतु महाराजा -d) दे० तपोधन, दे० ६ तपोधन, दे० ७ सुरोत्तम (→तपोधन)

९ -a) दे० ४ मुक्तास्तु (→मुक्तस्तु) -b) दे० ३ धर्मराजा (→धर्मराजो), दे० १ महायश, दे० ९ ११ मुवे महामना (→महायशा) -d) दे० ४ इदमेव (→इदमाह), मुवे महामुनिम (→महामति)

* दे० यम उवा०, दे० १० यम उ०

१० -b) दे० २ ५ ८-११ मुवे ब्रवीमि (→ब्रवीमि) -c) दे० १ त्वद्भक्त्या वै, दे० ५ मुवे त्वद्भक्त्या मे, दे० ७ त्वद्भक्त्या मे (→त्वद्भक्त्या मे) -d) दे० १ शृणुष्यावहितो ममा

११ -a) दे० १ पश्यते (→दृश्यते), दे० ५-९ ११ शुवे लोके (→विप्र) -c) दे० ३ ४ ते० १ धर्मात्मान, दे० ७ १० धर्मात्मा (→धर्मात्मन)

१२ -a) दे० ६ कीर्तिते (→कीर्त्यते) -b) दे० १ तेन चाप्राप्यते, दे० २ तेन चाज्ञाप्यते, दे० ३ तेन वाज्ञाप्यते, दे० ४ तेन वाज्ञाप्यते, दे० ५ ८ ११ येन वाज्ञाप्यते, दे० ७ येन चाज्ञाप्यते, दे० १० तेन चाज्ञाप्यते

व्याहरामि वचश्चार्थं य करोमि स्वयं कृतम् ॥१२
 दिव्येऽस्मिन् सदसि ब्रह्मन् ब्रह्मर्षिगणसंवृते ।
 यथा श्रुतं यथा दृष्टं कथयिष्याम्यहं विभो ॥१३
 स्वकर्म भुज्यते तात सभूतैर्यत्कृतं स्वयम् ।
 आत्मानं पातयत्यात्मा कश्चित् कर्म च कारयेत् ॥१४
 वायुराभाविता सज्ञा ससारे सा दृढीकृता ।
 तामेव भजते जन्तु सुकृतं वाऽथ दुष्कृतम् ॥१५
 अभिघाताभिभूतस्तु आत्मनात्मानमुद्धरेत् ।
 आत्मा शत्रुश्च बन्धुश्च न कश्चिद् बन्धुरात्मन ॥१६
 वधबन्धपरिक्लेशं निर्जितं पूर्वकर्मभिः ।
 जगत्यामुपभुङ्क्ते वै जीवो योनिशतैरपि ॥१७
 मिथ्याप्रवृत्तशब्दोऽयं जगद् भ्रमति सर्वशः ।

(→येन चाज्ञाप्यते) -c) दे० २ मुवे व्याहरामि (→व्याहरामि), दे० २ ५ ९ ११ तवश्चाय, दे० ३ धवश्चाय, दे० ४ तवश्चाय, दे० १० वच श्रुत्वा, मुवे ते० वचश्चाह (→वचश्चाय) -d) दे० ५ ११ मुवे करोति (→करोमि)

१३ -a) दे० ३ ४ दिव्योऽस्मिन् (→दिव्योऽस्मिन्), दे० १ स्थाने दे० ५ ८ ९ ब्रह्म-, दे० ७ तत्र (→ब्रह्मन्) -b) दे० १ ३ ४ ८ १० ते० १ सेविते (→संवृते)

१४ -a) दे० ६ भुजते, दे० १० भुज्यते (→भुज्यते) -b) दे० ३ सभूतैर्यत्कृतस्वयं दे० ४ सम च य कृते स्वयं, दे० ९ सभूतैर्यत्कृतस्वयम् दे० ७ सभूतैर्यत्स्वयं कृतम् -c) दे० ३ आत्मानं पातयत्यात्मा -d) दे० ५ ९ ११ मुवे कश्चित् (→कश्चित्)

१५ -a) दे० ३ ४ मुवे वायुना (→वायुरा-) दे० १ वायुराभाविता**, दे० ६ या पुरा सा विसृज्या, दे० ७ या पुरा साबिला सज्ञा, दे० १० वायुना भाषिताज्ञा -b) दे० ३ ४ सादशी- (→सा दृढी-), दे० १० तेजसा सदशीकृता -c) दे० ११ तमेव (→तामेव), दे० ४ भजते, ते० १ भुज्यते (→भजते) -d) दे० १० वापि (→वाऽथ) दे० ३ सुकृतं वाऽथ दुष्कृतं

१६ -a) दे० ३ ४ अभिघाताभ्यभूतस्तु, दे० ५ अभिघाताभिभूतस्तु, दे० १० अभिघाताभिभूतस्य -b) दे० १ ६-८ आत्मानां (→आत्मानां)

१७ -a) दे० १ वधुवधु°, दे० ३-५ ७ ११ वधुवधु°, दे० ६ वधुवधु° मुवे वन्धु वन्धु° (→वधुवधु°) -b) दे० ५-९ ११ मुवे निर्मित (→निर्जित), दे० १० वधुभि (→कर्मभि) -c) दे० ३ ४ जपत्याम, दे० १० जयत्याम (→जगत्याम) -d) मुवे जीवा, ते० १ जीव- (→जीवो)

१८ -a) दे० १ २ प्रवृत्ति-, दे० ५-९ ११ मुवे प्रवृत्त (→

यावच्च कुरुते कर्म तच्च कर्म स्वयं कृतम् ॥१८॥
 यथा यथा क्षयं याति अशुभं पुरुषस्य वै ।
 तथा तथा शुभा बुद्धिर्मनुजस्य प्रवर्तते ॥१९॥
 ससारे प्राप्तदोषस्य जायमानस्य देहिनः ।
 पततां च गतो भावः पापकर्मक्षयेन तु ॥२०॥
 शुभाशुभकरीं बुद्धिं लभते पौर्वदेहिकीम् ।
 दुष्कृते कर्मभिर्देही शुभैर्वा स्वयमर्जितैः ।
 क्लेशक्षयं पापहरं शुभं कर्म करोत्यथ ॥२१॥
 शुभाशुभं प्राप्य नरः कर्मकर्म तथैव च ।
 निवर्त्त कर्म विमलं स्वर्गलोके महीयते ॥२२॥
 स्वर्गं शुभफलप्राप्तिर्निरयं पापसंभवः ।
 नैव कश्चित् प्रदाता वै नापि हर्ता प्रदृश्यते ॥२३॥

नारद उवाच । ❀

यद्येव स्वकृतं कर्म समन्वेति शुभाशुभम् ।

प्रवर्त्त-(-b) दे३ जगद (→जगद), दे३ ४ १० ते१ सवत् (→सवत्स) -c) दे१ यावत्त्वत्तं मुवे यावत्तत्त (→यावच्च), दे३ ४ पा(दे४ प)त्र चक्र (दे४ °क्रा) तु ते कम -d) दे३ तश्च, दे४ ते च, दे५-९ ११ मुवे ते१ तावत् (→तच्च)

१९ -a) दे६ याति (→याति) -b) दे१ मुवे ह्यशुभं ते१ *शुभ (→अशुभ), दे१ तु (→वै) -c) दे४ ४ शुद्धि (→बुद्धि), दे१ तथा तथा सुबुद्धिश्च, दे१० तथाशुभाधर्मबुद्धि -d) दे१ पुरुषस्य (→मनुजस्य)

२० दे१० ० -a) ते१ °तोषस्य (→°दोषस्य) -b) दे३ देहिना (→देहिनः) -c) दे१ जपता, दे३ ४ ते१ यतता (→पतता)

२१ दे१० ० -a) दे१ °करा दे४ °करी, दे६ ७ °करा (→°करी) -b) दे१ पूवदेहिका, दे३ पूवदेहिकी, दे४ पूवदेहिकी, दे५ पौवदेहिकी, दे६ पौवदेहिक, ते१ पौवदेहिकीम्, (→पौवदेहिकीम्) -d) दे१ ते१ स्वयमर्जितैः, दे३ स्वयमर्जित, दे४ स्वयमर्जित (→स्वयमर्जितैः) -f) दे३ ६ ते१ करोत्यथा, दे७ करोत्यथा (→करोत्यथ)

२२ -a) दे१ मुवे नरः प्राप्य, दे२ प्रारभते, दे१० पापनरैः (→प्राप्य नरः) -c) दे१ उचितं कमविमलं, दे२ पवित्रं कमविमलं, दे५-९ ११ मुवे विवृते (दे६ ९ °त्ते) विमले कमणि -d) दे५-९ ११ मुवे अमरेषु महीयते

२३ -b) दे३ ४ निरयं प्रायसंभव -c) दे१ नैक (→नैव), दे१ मुवे प्रदाता च, दे६ ७ प्रदाता वा, दे१० पदाभावे (→प्रदाता वै) -d) दे५-९ ११ मुवे नापि (→नापि)

शुभस्येह भवेद् बुद्धिरशुभस्य क्षयोऽपि वा ॥२४॥
 मनसा कर्मणा वाऽपि तपसाऽऽचरितेन वा ।

यथा न रोहणे जन्तुस्तथा त्वं वक्तुमर्हसि ॥२५॥

यम उवाच । ❀

इदं पुण्यं पवित्रं च अशुभानां शुभप्रदम् ।

कीर्त्तयिष्यामि ते सम्यक् पापदोषक्षयं सदा ॥२६॥

प्रणम्य शिरसा सम्यक् पापपुण्यकराय च ।

कर्तुं जगतो नित्यं विश्वस्य जगतो ह्यहम् ॥२७॥

येन सृष्टमिदं सर्वं त्रैलोक्यं सचराचरम् ।

अनादिमध्यनिधनं दुर्विज्ञेयं सुरासुरैः ॥२८॥

यः समं सर्वभूतेषु जितात्मा शान्तमानसः ।

स पापेभ्यो विमुच्येत ज्ञानवान् सर्ववेदवित् ॥२९॥

तत्त्वार्थं वेत्ति यः सम्यक् पुरुषः प्रकृतिं तथा ।

वे २१० ३०

❀ दे१ श्रीनारद उ०, दे९ १० नारद उ०

अतः परं दे५ ८ अधिकम्—

इदं पुण्यं पवित्रं च अशुभानां शुभप्रदम् । (= २६ab)

२४ दे९ ० -a) दे९ ४ ते१ सुकृत (→स्वकृत) -b)

दे१ ४ समन्वेति दे५ समचति, दे६ ७ सममेव (→समन्वेति) -c) दे१० शुभस्यैव (→शुभस्येह), दे१ भवाद्वि, दे८ भवेद् बुद्धिर्, ते१ भवेद् बुद्धिर् (→भवेद् बुद्धिर्) -d) दे१० च (→वा), दे१ समूहस्य क्षयोपि वा

२५ दे९ ० -a) दे४ तेन स (→मनसा), दे२ कमवा-

चापि (→कर्मणा वाऽपि) -b) दे६ ७ वचसा (→तपसा) दे१ २ च (→वा) -c) दे२ रोचते, दे६ रोहतो (→रोहते), दे२ यन्तु, दे३ यन्तुस (→जन्तुस)

❀ दे९ ०, दे१ श्रीयम उवाच, दे१० श्रीयम उ०

२६ -a) दे३ ४ तु (→च) -b) दे१ अ****, दे५*

शुभानां, दे१० शुभानां च, मुवे ह्यशुभानां (→अशुभानां) -d) ते१ यावद् (→पाप-), दे१ ६ ७ तथा (→सदा), दे१० यदोपक्षयते सदा

२७ -b) दे२ पापकर्मपराय च -c) दे१ तृणेन, दे२

कारणं, दे३ ४ कतुणा, दे१० कतणा, ते१ कस्तुप्ये (→कतुणे) -d) दे३ १० ते१ महतो (→जगतो)

२८ -a) दे२ दृष्टमिदं, दे३ स्पृष्टमिदं (→सृष्टमिदं)

२९ -a) दे३ ४ यः समचय (दे४ °य) भूतेषु, दे६ तपसः

सर्वभूतेषु, दे७ समं सर्वेषु भूतेषु -d) दे६ ज्ञातवान् (→ज्ञानवान्), दे१ ४ ते१ स च वेदविनः दे३ १० स च वेदविनः (→सर्ववेदवित्)

३० -a) दे१ तत्त्वार्थं वेत्ति, दे३ तत्त्वार्थवेत्ति, दे४ तत्त्वार्थ

२१० ३० ज्ञात्वा वा यो न मुह्येत पदं प्राप्नोति शाश्वतम् ॥३०॥
 गुणानुगुणपरिज्ञाता ह्यक्षयस्य क्षयस्य च ।
 ध्यानेनैव ह्यसमूढः स पापेभ्यः प्रमुच्यते ॥३१॥
 स्वदेहे परदेहे च सुखदुःखे च नित्यशः ।
 विचारज्ञो भवेद्यस्तु मुच्यते एनसा ध्रुवम् ॥३२॥
 अहिंसः सर्वभूतेषु तृष्णाक्रोधविवर्जितः ।
 शुभन्यायपरो यश्च स पापेभ्यः प्रमुच्यते ॥३३॥
 प्राणायामैश्च निर्दह्य अधः संचारणानि च ।
 व्यवस्थितमना यस्तु स पापेभ्यः प्रमुच्यते ॥३४॥
 निराशी सर्वतस्तिष्ठेदिष्टार्थेषु न लोलुपः ।
 परीतात्मा त्यजेत प्राणान् सर्वपापात् प्रमुच्यते ॥३५॥
 श्रद्धधानो जितक्रोधः परद्रव्यविवर्जकः ।
 अनसूयश्च यो मर्त्यः स पापेभ्यः प्रमुच्यते ॥३६॥

वेत्ति, दे५ ८ ते१ तत्त्वाथ वेत्ति, दे६ तत्त्वाथ चेत्ति, दे७ तत्राथ चेत्ति
 (→तत्त्वाथ वेत्ति), दे१० जित्वाथ चेदियः सम्यक् -b) दे४ पुरुषा
 (→पुरुष), दे५ पुरुष प्रक्रिय यथा -c) दे२ ६ मुच्येत (→मुह्येत)

३१ -a) दे३ ०परिज्ञा च, दे४ ०परिज्ञाये, दे६ ०परिज्ञाना,
 दे७ ०परिज्ञान (→०परिज्ञाता) -b) दे३ ११ ह्यक्षयस्य, दे९ ह्यक्ष
 यक्ष- (→ह्यक्षयस्य) दे१ क्षयस्य तु, दे२ परस्य च, दे७ महचित्तु,
 दे१० यमस्य च (→क्षयस्य च), दे६ ह्यलक्षयक्ष महेशितु -c)
 दे६ ७ सम मूढ (→ह्यसमूढ), दे३ ध्यानेनवाद्यसमूढ -d) दे६ ७
 सवपापै (→स पापेभ्यः)

३२ -a) दे६ सदेहे (→स्वदेहे), दे६ ७ वा (→च), दे२
 स्वदेहे***** -b) दे५-९ ११ मुवे ते१ ०दु खेन (→०दु खे च)
 -d) दे१ स मुच्यते च न सशयः, दे२ मुच्यते मनसा ध्रुवम्, दे३ न
 मुच्यते न सा ध्रुवम्, दे५ ८ स मुच्यते (दे३ ०ते)न सा ध्रुवम्, दे६ ७
 स पापेभ्यः प्रमुच्यते, दे९ ११ मुवे ते१ स मुच्येतै(ते१ ०त्ये) न सा
 ध्रुवम्, दे१० सदा यम सदा नृप

३३ -a) दे३ ६ ७ १० ते१ अहिंस (→अहिंस), दे२ ०भूतेभ्य
 (→०भूतेषु) -b) दे१ कृष्णा (→तृष्णा), दे३ ४ तसा क्रोधविव-
 र्जितः, दे५ तृष्णा क्रोधसमन्वितः, दे८ तृष्णाक्रोधसमन्वितः, दे१०
 नृप क्रोधविवर्जित -c) दे२ ५ ८ ९ ११ मुवे ते१ शुभन्याय (दे९
 ०य, ते१ ०स) सदायश्च, दे३ अभन्याश सदायश्च, दे४ १० अग
 (दे१० अश्च) न्यास सदा यश्च

३४ दे१ ५ ७ ९ ० -a) दे६ निर्दग्धा, दे१० निर्दह्य,
 मुवे निगृह्य (→निदह्य), दे४ प्राणायामभिनिदह्य -b) दे३ ४
 ब्रुष, मुवे त्वष (→अष), दे६ पापो यो धारणादिभि

गुरुशुश्रूषया युक्तस्त्वाहसानिरतश्च यः ।
 अक्षुद्रशीलस्तु नरः स पापेभ्यः प्रमुच्यते ॥३७॥
 प्रशस्तानि च यः कुर्यादप्रशस्तानि वर्जयेत् ।
 मङ्गल्यपरमो यश्च स पापेभ्यः प्रमुच्यते ॥३८॥
 योऽभिगच्छति तीर्थानि विशुद्धेनान्तरात्मना ।
 पापादुपरतो नित्यः स पापेभ्यः प्रमुच्यते ॥३९॥
 उत्थाय ब्राह्मणं गच्छेन्नरो भक्त्या समन्वितः ।
 अभिगम्य प्रयत्नेन स पापेभ्यः प्रमुच्यते ॥४०॥
 नारद उवाच ॥
 यत्तच्छ्रेयो हितं चैव सर्वेषां वै परतपः ।
 उपपन्नं च युक्तं च तत्त्वया समुदाहृतम् ॥४१॥
 विविधैः कारणोपायैः सम्यक्कृतवार्थदर्शितं ।
 सशयोऽभून्मम पुरा स त्वया नाशितः प्रभो ॥४२॥

३५ दे३ ० -a) दे५ ९ निरास दे६ ७ ते१ निरास
 (→निराशी) -b) दे१ न सशयः, दे१० तु सशय (→न लोलुप),
 दे२ दिव्यर्थेषु न सशय -c) दे२ ६ परीत्यात्मा (→परीतात्मा)
 -d) दे९ प्रमुच्येत (→प्रमुच्यते), दे६ ७ स पापेभ्यो प्रमुच्यते

३६ दे२ ७ ० -b) दे१ ०विवजका, दे४ १० ०विवर्जित
 (→०विवर्जक) -c) दे३ ४ १० ते१ अनसूयश्च (→अनसूयश्च)
 -d) दे६ सवपापै प्रमुच्यते

३७ दे१ ३ ५ ७ ८ ० -c) दे२ च सदा, दे६ ९-११ च
 नर (→तु नर), ते१ क्षुद्रश्च क्षुद्रशीलश्च

३८ दे१ ५ ८ १० ० -c) मुवे मगले (→मगल्य-)

३९ दे२ ७ ० -c) दे४ पापादुपरतो नित्यः

४० दे२ १० ० -a) दे४ ब्राह्मणान् (→ब्राह्मण) -c)
 दे१ त्रयन्नेन, दे३ ४ प्रयुक्तेन, दे५ ९ ११ प्रदानेन (→प्रयत्नेन)

४१ दे१ श्रीनारद उ०, दे१० नारद उ०

४२ -a) दे१ यत्तच्छ्रेयो, दे३ एत श्रेयो, दे४ एत श्रेयो, दे६ यस्तु
 श्रेयो, दे७ यस्तु श्रेयो, दे८ एतच्छ्रेयो दे१० ११मुवे ते१ एतच्छ्रेयो (→
 यत्तच्छ्रेयो), दे२ यत्तथैवोदितं चैव -b) दे१ ३ सर्वे चैव, दे४ सर्व
 चैव (→सर्वेषां वै) -d) दे१ तत्र या, दे२ न त्वया, दे३ तत्त्वया,
 दे४ तत्त्वय, दे१० तत्त्वय (→तत्त्वया)

४३ -a) दे८ ते१ ०पाप (→०पापै) -b) दे१ २ ६ ७ मुवे
 तत्त्वाथ-(→कृत्वाथ-), दे२ -दर्शितं, दे१० -दर्शितं (→-दर्शितं),
 दे३ सन्मकृता पादशितं, दे४ सम्यक्कृताया दशितं -c) दे१
 उत्पादित सशयो मे, दे२ ते१ सशयोत्पादिनो मेघ, दे३ ४ सशयोत्पा-
 दित मेघ -d) दे६ तत्त्वया, दे८ स त्वयो (→स त्वया), दे१ यत्तया

ततोऽप्यल्पतरोपायो यदि कश्चिन्महातप ।
कथ्यता मे महाभाग येन पाप प्रणश्यति ॥४३॥
दुष्कर पूर्वमुक्त हि योगधर्मस्य साधनम् ।
पापापहरण लोके यदन्यत्सुखसाधनम् ॥४४॥
अल्पायासकर चैव सुखोपाय च सर्वश ।
येन पापकृतान् दोषान् व्यपोहति सुदारुणान् ॥४५॥
आत्मायत्ताश्च ये नित्य न च विस्तारविस्तरा ।
गुणैश्च विविधैर्युक्ता इह लोके परत्र च ॥४६॥
कर्मणामशुभाना च विविधोत्पत्तिजन्मनाम् ।
य समथ स्फोटयितु तन्मे ब्रूहि महातप ॥४७॥

यम उवाच ॥

यथा स भगवानाह धर्ममेत प्रजापति ।

वदतागिर, दे२ १० सत्य ता (दे१० या) वदतो गिरा, दे३ सत्य या
वदतो गिरा, दे४ ते१ स त्वया व (दे४ वि) दतो गिरम् (दे४ ०रा)

४३ दे१ C() -a) दे२ ततोऽप्यनुतरो पापो, दे२ १ ११ मुवे
ततोऽप्य (दे६ ७ ०व्य) तरश्चेत्स्याद, दे१० ते१ ततोऽप्यल्पतर पापो
-b) दे२ १ ११ मुवे उपायो योगवित्तम् -c) दे६ कथ्यता ते, दे६
कथ्यता मे, ते१ कथ्यता मे (→कथ्यता मे) -d) दे२ नरा विगत-
कल्मषा

४४ -a) दे३ ४ ते१ दु करा (→दुष्कर), दे३ ४ १० ते१
पूर्वमुक्ता, दे६ पूर्वमुक्तो (→पूर्वमुक्त) -c) दे३ पापापहरण, दे४ ६
पापापहरण (दे४ ०गा) (→पापापहरण)

४५ -a) दे१ अल्पायास रात्रे, दे२ १ ११ मुवे अल्पोपाय
(दे२ ११ ०प) कर चैव -b) दे१ १ ११ सुखो पाप, दे४ सुखोपायश्च,
दे६ सुखोपाये (→सुखोपाय), दे२ ४ १० ते१ च सवत, दे३ स सवत,
दे६ ७ च सवदा (→च सवश) -c) ते१ पाप (→पाप-), दे६
०कृता दोषा, दे१० ०कृत दोषान् (→०कृतान्दोषान्) -d) मुवे अपो
हति (→व्यपोहति), दे३ ४ सुदारुणा, दे४ सुदारुण (→सुदारुणान्)

४६ -a) दे३ आत्मपत्ताश्च, दे४ आत्मयत्ताश्च, दे५ ८ आत्म
यत्ताश्च, दे६ आत्मार्यताश्च, दे७ आत्मयतश्च, दे९ आत्मामत्ताश्च
(→आत्मायत्ताश्च), दे२ ये केचिन्, ते१ मे नित्य (→ये नित्य), दे१०
आत्मयत्ताश्च यो नित्य -b) दे२-१ ११ मुवे ०विस्तर (→
०विस्तरा), दे१ न च विस्तारविस्तरा, दे१० न च विस्तरसदगुणै
-c) दे१ गुणैश्च (→गुणैश्च)

४७ -a) दे१ कर्मणामश्रुताना च, दे२ कमणा यत्भावाना
-c) दे२ स्फुटयितु, दे३ ४ स्फोटयितु, दे७ स्फुटयितु (→स्फोटयितु)
-d) दे३ ४ १० ११ मुवे महातपा, दे७ तपोधन (→महातप)

तदह भावयिष्यामि नमस्कृत्य स्वयम्भुवे ॥४८॥
लोकाना श्रेयसोऽर्थं तु पापाना तु विनाशनम् ।
क्रियाकारनियोग च प्रोच्यमान निबोध मे ॥४९॥
कैवल्यमिति सपन्ने श्रद्धधानो भवेन्नर ।
अनन्यमानस कुर्याद् यथा धर्मानुशासनम् ॥५०॥
प्राप्नुयादीप्सितान् कामान् पापैर्मुक्तो यथासुखम् ।
य कुर्याद् धर्मसयुक्त विशुद्धेनान्तरात्मना ॥५१॥
यस्तु कारयते रूप शिशुमार प्रजापतिम् ।
दृष्ट्वा नमस्येत् प्रयत स पापेभ्य प्रमुच्यते ॥५२॥
यदा तस्य शरीरस्थ सोम पश्येत् समाहित ।
महापातकनाशस्तु तदा तस्य विधीयते ॥५३॥
ललाटे तु स्थित दृष्ट्वा मुच्यते सर्वपातकै ।

वे २१० ५४

॥ ४८ यम उवाच, दे१० यम उ०

४८ दे४ bcd ० -a) दे१० तथा (→यथा) -b)
दे१० १० ते१ धर्ममेतत्, दे६ धर्ममेत (→धर्ममेत) -c) दे१ तमह,
दे७ तदाह (→तदह) -d) दे३ स्वयम्भुवौ, दे१० मुवे स्वयम्भुवम्
(→स्वयम्भुवे)

४९ -a) दे१ श्रेयसाथ च, दे२ श्रेयसार्थं तु, दे३ १० ते१
श्रेयसार्थं तु (→श्रेयसोऽर्थं तु), दे४***श्रेये साथ तु -b) दे१०
पापाना भुवि नाशन -c) दे१ नियोग तु, दे२ वियोगे च, दे१० वि-
योग च (→नियोग च), दे३ ४ कृपाकारयि (दे४ ०वि) योग च
-d) दे४ प्रोच्यमानि निबोध मे

५० -a) मुवे कैवल्यमभि- (→कैवल्यमिति), दे२ सम्पत्ते,
दे४ सम्पन्ना (→सम्पन्ने) -c) दे७ ०मानसा (→०मानस) -d)
दे२ धर्मस्य (→धर्मानु-)

५१ दे१ bcd ०, दे२ cd ० -a) दे३ काम (→
कामान्), दे४ प्राप्नुयादीप्सित काम, दे६ प्राप्नुया दीप्सिता कामा
-b) दे४ पापौ, दे८ ते१ न्यायैर् (→पापैर्), दे६ ७ न्यायकार्यार्थ-
स मुख -d) दे८ विविधा*तरात्मना

५२ -a) दे६ ७ शिशुमार- (→शिशुमार) -b) दे१ ३
०पति, दे४ १० ०पति (→०पति) -c) दे६ प्रियत (→प्रयत)
-d) ते१ पापिभ्य (→पापेभ्य)

५३ -a) दे१ यथा (→यदा) -c) दे७ महान्वनय नाशस्तु
-d) दे१० तदापत्य (→तदा तस्य)

५४ दे३ ४ cd ० -a) दे२ ५ १ ११ मुवे तूत्थित (→
तु स्थित), दे५ ९ दृष्टा (→दृष्ट्वा) -b) दे५ ८-११ मुवे ते१ च स
(→सर्व-), दे३ ४ मुच्यते***** -c) दे२ कठे च, दे६ कठस्य,

२१०५४ कण्ठस्थ पातकैः सर्वैर्हृदिस्थ यत्कृताकृतम् ॥५४
 मनसा कर्मणा वाचा यत्किञ्चित्कलुषं कृतम् ।
 उदरस्थं तु तद्दृष्ट्वा मुच्यते नात्र सशयः ।
 वाङ्मनोभिः कृतानां तु पापानां विप्रमोक्षणम् ॥५५
 यदा लाङ्गूलकण्ठे तु स्थितं पश्येद् दिवाकरम् ।
 तदा स दुष्कृतान् सर्वान् निर्नाशयति मानवः ॥५६
 यदा सोमं गुरुं सूर्यं सम्यक्कुर्यात्प्रदक्षिणम् ।
 ध्यायत ह्यक्षरं यस्तु स पापेभ्यः प्रमुच्यते ॥५७
 भृगुर्बुधः शनैश्चरो लोहिताङ्गश्च वीर्यवान् ।
 सौम्यरूपो यदा चन्द्रं कुर्वते च प्रदक्षिणाम् ॥५८
 हृदि कृत्वा तु तत्पापं यो ध्यायेताक्षरं शुचिः ।
 तदा निमलतां याति चन्द्रमा शारदो यथा ।

ते१ कठस्था (→कण्ठस्थ) -d) दे१ यत्कृतात्मनः, दे२ ८ ९ ११ यत्कृताकृतैः, दे० ७ तु कृताकृतं, मुवे च कृताकृतैः (→यत्कृताकृतम्)

५५ द३ ४ a-d ० -b) दे२ कलिल (→कलुष) -c) दे२ च (→तु) -e) दे१ वाक्कर्मभिः कृतानां तु, दे२ ७ वाङ्मनोभिः कृताभ्युच्येद् -f) दे१ °मोक्षणात्, दे२ °मोक्षणा, दे३ °मोक्षसे (→°मोक्षणम्), दे२ ७ भान (दे० °व) कृत्वा प्रदक्षिण

५६ -a) ते१ यथा (→यदा), दे२ मुवे लागल° (→लाङ्गूल°) -b) दे२ स न (→स्थित) -c) दे३ दुःकृताशयः, दे४ दुःकृता सर्वा (→दुष्कृतान् सर्वान्) -d) दे३ वाग्भिः शयति, दे४ *ग्भिः शयति, दे२ ७ नाशयिष्यति, मुवे विनाशयति (→निर्नाशयति), दे२ मानवान् (→मानवः), दे१ निनाशयितमाश्रम

५७ -a) दे१ सोमा, दे२ ७ सौम्य (→सोमः), दे४ गुरु (→गुरुः), दे२ ५ ८ ९ ११ मुवे ते१ सर्वं, दे० शुक्र (→सूर्य) -b) दे१ *कुर्यात्, दे२ ९ ११ मुवे यः कुर्यात् (→सम्यक्कुर्यात्) -c) दे२ ५ ८ ९ ११ ह्यक्षयः, दे३ स्वक्षयः (→ह्यक्षरः), दे३ ४ ध्यायेत (दे० °त्त) ह्यक्षरं यस्तु, दे२ ७ लभते चाक्षयं पुण्यं -d) दे२ ५ स पापेभ्यः, दे२ ७ पापेभ्यश्च (→स पापेभ्यः)

५८ -a) दे१ शनैश्चरो, दे२ ५ ८ ९ ११ मुवे शनैश्चरो, दे३ शनैश्चरं (→शनैश्चरो) -d) दे१ ३ ४ ते१ कुर्वते (→कुर्वते च), दे१ ३ ६ ७ १० ते१ प्रदक्षिणम् (→प्रदक्षिणाम्)

५९ -a) दे१ ५ यत्पापं (→तत्पापं) -b) दे२ ९ ११ मुवे ते१ यो ध्यायेदक्षरं (दे० °रा) शुचिः (दे० ७ °भः), दे३ उपायेदक्षरं शुचिः -c) दे२ ७ ते१ याति (→याति) -e) दे२ प्राणायाम

प्राणायामशतं कृत्वा सर्पपापैः प्रमुच्यते ॥५९
 जघनस्थं शुचिर्दृष्ट्वा नरश्चन्द्रमसं मुनेः ।
 नमस्येत् प्रयतो भूत्वा सर्वपापं प्रमुच्यते ।
 आर्द्रस्थमाद्रकर्म तु ध्यात्वा चाष्टशताक्षरम् ॥६०
 नमस्येच्च शुचिर्भूत्वा तदा पापात् प्रमुच्यते ।
 यदा चन्द्रश्च सूर्यश्च द्वावन्योऽन्यं प्रपश्यतः ।
 सम्पूर्णौ विमलौ सम्यग्भ्राजमानौ स्वतेजसा ॥६१
 कृत्वा हृदि तथा पापं यो ध्यायेत् परमव्ययम् ।
 [पूर्णमष्टशतं विप्रः स पापेभ्यः प्रमुच्यते ॥६२
 स्वयं प्रज्वलिते वह्नौ ध्यात्वा चाक्षरमव्ययम् ।
 घृतं तु जुहुयाद् यस्तु स पापेभ्यः प्रमुच्यते ॥६३]
 वामनं ब्राह्मणं दृष्ट्वा वाराहं च जलोत्थितम् ।
 धरणीं चोद्धृता येन सिंहं चापि महामुने ॥६४

(→प्राणायाम-)

६० दे० ०, दे० १ ६ ef ० -a) दे० जघनस्थः, दे३ यजन्स्थः, दे४ जघनस्थः, दे२ जननस्थः (→जघनस्थः), दे३ वृष्टा, दे४ ५ ९ दृष्टा (→दृष्ट्वा) -b) दे२ यदा चन्द्रमसं मुनेः, दे० यदा चन्द्रमसं मुनेः -c) दे० नमस्यः प्रयतो, दे३ नमस्येत्प्रयतो, दे४ नमस्तेत्प्रयतो, दे० ७ नमस्कृत्य यतो (→नमस्येत्प्रयतो) -e) दे० आर्द्रस्तु (→आर्द्रस्थ-), दे० आर्द्रस्थमाद्रकर्मं च, दे३ आर्द्रस्थमाद्रकर्मन्तु -f) दे० ध्यात्वा चाव्यशतक्षरं, दे० ध्यात्वा चाष्टाक्षरं शतम्

६१ दे० ५-९ ११ मुवे ab ० -a) दे० नमस्येत् (→नमस्येच्च) -b) दे० पापं, दे३ पापं, ते० पापान् (→पापात्) -c) दे० २ १० ते० सोमश्च (→चन्द्रश्च), दे३ ४ यदा सोमस्य चन्द्रस्य -d) दे३ ४ प्रपश्यतः, ते० प्रपश्यतः (→प्रपश्यतः), दे३ द्वावन्योऽन्यं प्रपश्यति -e) दे० ८ ९ सम्पूर्णौ, दे० ४ १० सम्पूर्ण- (→सम्पूर्णौ), दे३ ६ सम्पूर्ण (दे० °णौ) विमलौ सम्यक्, ते० सम्पूर्णविमलैस्सम्यक्

६२ दे० ५-११ मुवे ते० cd ० -a) दे० ७ तदा (→तथा), दे० हृदि कृत्वा यदा पापं -b) दे० परमालयः, दे३ ५ ८ ११ परमाव्ययः, दे० ७ परमाक्षरः, दे० परमाण्य (→परमव्ययम्) -d) दे० २ सर्वपापं प्रमुच्यते

६३ दे० ५-९ ११ मुवे ते० ०, दे३ ab ० -b) दे० चाक्षयं (→चाक्षरं) -c) दे० घनः, दे० हुत (→घृत)

६४ दे० ४ ० -b) दे० जलोत्थितः, दे० जलोत्थितः (→जलोत्थितम्) -c) दे० धरणी (→धरणी), दे३ योद्धृता, ते० चोद्धृता (→चोद्धृता), दे० येन, दे३ ये च (→येन)

नमस्येद् वै पयोभक्ष स पापेभ्य प्रमुच्यते । प्राणायाम च य कुर्यात् सोऽपि पापात् प्रमुच्यते ॥६५

॥ इति श्रीवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे अष्टाधिकद्विशततमोऽध्याय ॥ २०८ ॥

२०९

ऋषिपुत्र उवाच ।*

एतच्छ्रुत्वा शुभ वाक्य धर्मराजस्य नारद ।
इद भावेन भक्त्या च पुनर्वचनमब्रवीत् ॥१
नारद उवाच ।*

सम सर्वेषु भूतेषु स्थावरेषु चरेषु च ।
धर्मराज महाबाहो पितुस्तुल्यपराक्रम ॥२
ब्राह्मणानां हितार्थाय यदुक्त मे प्रदक्षिणम् ।
इद श्रेय समाख्यानं श्रुतं श्रुतपरं पदम् ॥३
त्रयो वर्णा महाराज यज्ञसामान्यभागिन ।

६५ दे३ ४ ० -a) द२ नमस्याब्दै, दे७ नमस्येद्य (→ नमस्येद्), द१ नमस्तेभ्य पयोभक्ष, दे१० मनसे दव यो भक्ष -c) दे१ तु (→च), दे२ कृत्वा (→कुर्यात्) -d) दे१ पापे (→ पापात्)

पुष्पिका—

पुराणनाम—दे६ ०, दे१ इत्यादिवाराहपुराणे भगवत्सास्त्रे, दे२ ५ ८ ९ ११ ते१ इत्यादि वा(दे३ ४ श्रोवा)राहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे७ इति श्रीआदिवाराहपुराणे, दे१० इत्यादिवाराहपुराणे, मुवे इति श्रीवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे अध्यायनाम—दे१-५ ८-११ ते१ ससारचक्रे, दे६ ससारचक्र, दे७ ससारचक्रे निमेराख्यान नामाध्याय, मुवे ससारचक्रे पापनाशोपायनिखण नाम अध्यायसख्या—दे१-७ ९ ११ ०, दे३ ॥११३॥, मुवे दशाधिकद्विशततमोऽध्याय ॥२१०॥, ते१ षड्विंशोत्तरद्विशततमोऽध्याय

२०९

॥ दे२ ऋषिपुत्र उवाच, दे१० ऋषिपुत्र उ०, दे११ ऋषि उवाच
१ -b) दे६ ७ ऋषिपुत्रस्य (→धर्मराजस्य) -c)
दे१ ५ ८ ९ ११ ते१ इम (→इद)

॥ दे१ श्रीनारद उ०, दे९ १० नारद उ०

२ -a) दे११** (→सम), दे१*** (→भूतेषु) -b) दे१ स्थावरेषु***वा, दे३***स्थावरेषु च -d) दे५-७ मुवे पितु (दे५*) तुल्य° (→पितुस्तुल्य°), दे३ ४ पराक्रम (→पराक्रम)

३ दे१० ० -a) दे२-४ ते१ यथार्थाय (→हितार्थाय)
-b) दे१ ४ प्रदक्षिणा (→प्रदक्षिण) -c) दे३ ते१ इम (→इद),

शूद्रा वेदपवित्रेभ्यो ब्राह्मणैस्तु बहिष्कृता ॥४
यथैव सर्वसमता तव भूतेषु मानद ।
तथैव तेषामपि हि श्रेयो वाच्यं महामते ।
यथाधर्महितं वाक्यं शूद्राणामपि कथ्यताम् ॥५
यम उवाच ।*

अह ते कथयिष्यामि चातुर्वर्ण्यस्य नित्यश ।
यद्वितं धर्मयुक्तं च नित्यं भवति सुव्रत ॥६
केवलं श्रुतिसंयोगाच्छ्रद्धया नियमेन च ।
करोति पापनाशार्थमिदं वक्ष्यामि तच्छृणु ॥७

दे३ श्रेये, दे४ श्रेयो, दे६ तेय, दे९ श्रेय, ते१ श्रेय (→श्रेय), दे१ ३ ४ ते१ समाख्यात, दे६ समास्थान (→समाख्यान) -d) दे१***, दे७ श्रुति (→श्रुत), दे२ परायण, दे६ ७ विदा (दे७ धा) वर (→ पर पद), दे४ श्रुत पापहर पर, ते१ श्रुत च परम पदम्

४ दे१० ab ० -a) दे५ ९ ११ मुवे महाभाग (→महा राज) -b) दे३ ४ समान- , दे६ सामान्य (→सामान्य-), दे१ भाजिन (→भागिन) -c) दे२ शूद्रा (→शूद्रा), दे१० चेद° (→वेद°), दे१ विहीनास्तु, दे२ पवित्राभ्यो (→पवित्रेभ्यो) -d) दे१ ब्राह्मणं सु, दे३ ४ ब्राह्मणेषु, दे११ ब्राह्मणकस्तु (→ब्राह्मणस्तु), दे२ बहिष्कृत (→बहिष्कृता)

५ दे६ ७ f ० -a) दे२ १० तथैव (→यथैव), ते१ सर्वे (→सर्व-), दे४ मे तावत् (→समता) -b) दे२ बहु-, दे४ सत्र- (→तव) -c) दे१० तथैव तेषां विहित -d) दे२ ८ महामुने, दे१० महीयते (→महामते) -e) दे५-९ ११ मुवे कम° (→धम°), दे६ ७ कर्म (→वाक्य) -f) दे३ कथित (→कथ्यता)

॥ दे६ ७ ०, दे१० यम उ०

६ दे६ ७ abc ० -a) दे३ अथ (→अह) -c) दे२ युक्तस्य (→युक्तच) -d) दे१****ति, दे६ ७ युक्त भवति (→ नित्य भवति), दे३-५ ८ सुव्रत (→सुव्रत)

७ -a) दे१ यस्तु (→श्रुति-), दे३ ४ ते१ संयोग, दे७ संयोगा, दे१० संयोग (→संयोगाद्) -b) दे१ बुद्ध्या, दे२ शुभया (→श्रद्धया), दे६ ७ शूद्रयोनिजमेव च -c) दे३ वारोति (→ करोति) d) दे१० मे तत्राच्छ्रवणं हित

१२११८ गाव पवित्रा मङ्गल्या देवानामपि देवता ।
 यस्ता शुश्रूषते भक्त्या स पापेभ्यः प्रमुच्यते ॥८
 सौम्ये मुहूर्त्ते सयुक्ते पञ्चगव्यं तु यः पिबेत् ।
 यावज्जीवकृतात् पापात् तत्क्षणादेव मुच्यते ॥९
 लाङ्गूलेनोद्धृतं तोयं मूर्ध्ना गृह्णाति यो नरः ।
 सर्वतीर्थफलं प्राप्य सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥१०
 प्रस्त्रावेन तु यः स्नायाद् रोहिण्या मानवो द्विजः ।
 सर्वपापकृतान् दोषान् दहत्याशु न सशयः ॥११
 धेनुस्तनाद् विनिष्क्रान्ता धारा क्षीरस्य यो नरः ।
 शिरसा प्रतिगृह्णाति स पापेभ्यः प्रमुच्यते ॥१२
 ब्राह्मणस्य सदा स्नातो भक्त्या परमया युतः ।
 नमस्येत् प्रयतो भूत्वा स पापेभ्यः प्रमुच्यते ॥१३

८ -a) दे३ गावः पवित्रमङ्गल्या -c) दे३ ४ शुश्रूषयेद
 (→शुश्रूषते), दे१ भक्तो (→भक्त्या), दे२ यस्तावच्छ्रूयते भक्त्या
 ९ -a) दे६ सौमुहूर्त्ते च सयुक्ते -c) दे१ यावज्जीव स
 तत्पापात्, दे१ यावज्जीवानृत्यात्पापात् -d) दे८ तत्क्षणादेव
 (→तत्क्षणादेव)

१० दे३ ४ cd ० -a) दे३ ५ लाङ्गूलेनोद्धृतं तोयं, ते१
 लाङ्गूलेनोद्धृतं तोयं -b) दे३ ५ मूर्ध्ना गृह्णाति (दे५ °ह्रा)ति ये नरा
 -c) दे३ शिरसा प्रतिगृह्णाति -d) दे३ मुवे स पापेभ्यः प्रमुच्यते

११ दे३ ab ० -a) दे३ प्रस्त्रावेन तु, दे५ ८ ९ ११ मुवे
 प्रस्त्रावेन (मुवे °ण)तु (मुवे च), दे६ ७ प्रस्त्रावेन (दे७ °णे) तु (→
 प्रस्त्रावेन तु) -b) दे१ ३ ६ ९ ११ ते१ रोहिण्या (→रोहिण्या), मुवे
 मानवे (→मानवो) -c) दे२ °पापान्वितान्, दे३ °पापानतान्,
 दे१० °पापानि ये, ते१ °पापान् कृतान् (→°पापकृतान्)

१२ -a) दे१ धेनो क्रमाद्, दे३ धेनुस्तनाद्, दे४ धेनु-
 स्थानाद्, ते१ धेनुस्त्वनाद् (→धेनुस्तनाद्), दे६ विनिष्क्रान्त
 (→विनिष्क्रान्ता) -c) दे१ ४ शिरसा (दे३ °स्ता) (→शिरसा),
 दे६ ७ प्रतिगृह्णाति (→प्रतिगृह्णाति) -d) दे२ गृह्णपाप, दे६ ७
 सवपापैः (→स पापेभ्यः)

१३ -a) दे१ ब्राह्मणानां, दे२ ब्राह्मणास्तु, दे५ ९ ११ मुवे
 ब्राह्मणस्तु (→ब्राह्मणस्य) -ab) दे१० उच्छिष्टं ब्राह्मणानां तु
 समुद्धृत्य प्रयत्नत -c) दे३ प्रयतो, दे७ प्रयतो (→प्रयतो) -d)
 दे१ २ ते१ स (दे१ त) दा पापैः, दे३ ४ तदा पापात्, दे६ ७ सवपापैः
 (→स पापेभ्यः)

१४ दे३ ab ० -a) दे४ उदये (→उदयान्) -b)
 दे२ ४ ५ ७ ११ नरो द्विजः, दे६ नरोत्तम (→नरो द्विजः), मुवे

उदयान्नि सृतं सूर्यं यस्तु भक्त्या नरो द्विजः ।
 दध्यक्षताञ्जलीभिस्तु त्रिभिः पूजयते शुचिः ॥१४
 तस्य भानुः प्रसन्नश्च अशुभं यत्समर्जितम् ।
 तत्क्षणादेव निर्दग्धं भस्मीभवति तस्य तत् ॥१५
 यावकं दधिमिश्रं तु पात्रे औदुम्बरे स्थितम् ।
 सोमाय पौर्णमास्या हि दत्त्वा पापैः प्रमुच्यते ॥१६
 अरुन्धतीं ध्रुवं चैव तथा सप्त महामुनीन् ।
 अभ्यर्च्य विधिना रात्रौ तेभ्यो दत्त्वा च यावकम् ॥१७
 एकाग्रमानसो भूत्वा यो नमस्येत् कृताञ्जलिः ।
 किल्बिषं तस्य वै सर्वं तत्क्षणादेव नश्यति ॥१८
 द्विजः शुश्रूषते यस्तु तर्पयित्वा तु भक्तिः ।
 नमस्येत् प्रयतो भूत्वा स पापेभ्यः प्रमुच्यते ॥१९

भक्त्या परमया युत -c) दे२ बह्व्यता-, दे६ ८ दध्यक्षरा- (→
 दध्यक्षताम्), दे२ °ञ्जलीभिस्तु (→°ञ्जलीभिस्तु) -d) दे७
 त्रिभिश्च जायते शुचिः

दे२-४ ते१ मुवे १४ b चरणात्परमधिकम्—

* उच्छिष्टं ब्राह्मणानां तु समुद्धृत्य प्रयत्नत
 नमस्येत् प्रयतो भूत्वा स पापेभ्यः प्रमुच्यते ।

[-१ मुवे ० -२ दे२ सवपापैः (→स पापेभ्यः)]

१५ -a) दे१ तस्यै दे३ ४ तस्या (→तस्य), दे१ प्रसन्ना
 श्च, दे२ , प्रसन्नस्तु (दे३ °स्य) दे४ प्रसन्न * (→प्रसन्नश्च),
 दे६ ७ मनसा कमणा वाचा -b) मुवे ह्यशुभ (→अशुभ), दे१
 प्रमाष्टि तत, दे४ समाजित, दे१० स मायने, ते१ समादितु (→
 समाजित) -d) दे३ तत् शृणु, दे४ तत्क्षणात् (→तस्य तत)
 -ed) दे५ ९ ११ मुवे तस्य भानुः स सद (दे६ °गृ)ह्य दूरी
 कुर्यात्सदा द्विजः

१६ -a) मुवे तावक (→यावक) -b) दे१ उदिवरे,
 दे३ अदुम्बरे (→औदुम्बरे), दे१० पात्रेणौदुम्बरान्वित -c) दे३
 सोमया, दे४ सोमाया, ते१ सोमाय (→सोमाय), दे३ पूर्णि° (→
 पौर्ण°), दे२ तु (→हि) -d) दे६ ७ सव- (→दत्त्वा)

१७ -a) दे५ ८ ९ ११ मुवे बुध (दे५ °धे), ते१ धृत (→
 ध्रुव) -b) दे५ ८ ९ ११ मुवे सर्वान् (→सप्त) -c) दे१ अम्यर्थ्य
 (→अम्यर्थ्य), दे५-९ ११ मुवे वेदविधिना, दे१० विधिना राशे
 (→विधिना रात्रौ) -d) मुवे तावक (→यावक)

१८ -a) दे३ ४ ते१ °मनसा (→°मानसो)

१९ -a) दे२-४ शुश्रूषयेद, दे६ ७ शुश्रू (दे६ °ष)यते
 (→शुश्रूषते) -b) दे१ तपयित्वा स्व-, दे२ ५ ७-९ ११ मुवे
 तपयित्वाति, दे१० तपयित्वा च (→तपयित्वा तु), दे१ -शक्ति
 (→भक्ति)

विषुवत्ये च योगे तु शुचिर्दत्त्वा पयो नर ।
 तस्य जन्मकृत पाप तत्क्षणादेव नश्यति ॥२०॥
 प्राचीनाग्रान् कुशान् कृत्वा स्थापयित्वा वृष नर ।
 द्विजै सह नमस्कृत्य सर्वपापै प्रमुच्यते ॥२१॥
 दक्षिणावर्त्तशङ्खेन गत्वा प्राक्स्रोतस नदीम् ।
 कृत्वाभिषेक विधिवत् तत् पापै प्रमुच्यते ॥२२॥
 दक्षिणावर्त्तशङ्खेन तिलमिश्रोदकेन तु ।
 उदके नाभिमात्रे तु य कुर्यादभिषेचनम् ॥२३॥
 प्राक्स्रोतसा तु वै नद्या नरस्तत्राम्भसाऽऽप्लुत ।
 यावज्जीवकृत पाप तत्क्षणादेव नश्यति ॥२४॥
 अच्छिद्रपद्मपत्रेण सर्वरत्नोदकेन तु ।

त्रिशो यस्तु नर स्नायात् सर्वपापै प्रमुच्यते ॥२५॥
 दक्षिणावर्त्तशङ्खेन पात्रशोध धरे स्थितम् ।
 उदक य प्रतीच्छेत् शिरसा हृष्टमानस ।
 तस्य जन्मकृत पाप तत्क्षणादेव नश्यति ॥२६॥
 प्राक्स्रोतसा नदीं गत्वा नाभिमात्रे जले नर ।
 स्नात्वा कृष्णतिलैर्मिश्रान् दत्त्वा सप्ताञ्जलीन् नर ॥२७॥
 प्राणायामत्रय कृत्वा ब्रह्मचारी जितेन्द्रिय ।
 यावज्जीवकृत पाप तत्क्षणादेव मुच्यते ॥२८॥
 अन्यच्च ते प्रवक्ष्यामि गुह्याद् गुह्यतर मुने ।
 कार्तिकेऽमलपक्षे तु एकादशी या स्मृता मुने ॥२९॥
 भक्तिमुक्तिप्रदा सा तु नाम्ना ख्याता प्रबोधनी ।
 या सा विष्णो परा मूर्तिरव्यक्तानेकरूपिणी ।

वे २११ ३०

२० -a) दे२-४ १० ११ विषुवत्ये (दे३ °त्यै)व, दे५ ८ ९ विषुवत्ये (दे९ °ते) पु, दे६ ७ विषुवत्या (दे७ °द्या)दि, मुवे विषु-
 वेषु च, ते१ विपुलत्वेव (→विपुवत्ये च), दे२ते१ योगे तु दे३ ४
 यो मेस्तु, दे५ ६ ८ ९ ११ मुवे योगेषु, दे७ योगेन, दे१० सोमस्तु, ते१
 वेगे तु (→योगे तु) -b) दे१ ३ ४ १० शुचिभूत्वा च (दे१ तु) यो
 नर (दे३ °रा)

२१ दे७ ०, दे६ abc ० -a) दे६ दत्त्वा (→कृत्वा)
 -b) दे१ तपयित्वा (→स्थापयित्वा), दे३ विषा, दे४ तु यो (→
 वृष) -c) दे२ते१ नमस्तुम्य, दे३ नमस्तुत्य (→नमस्कृत्य), दे१
 त्रिस्रोतस्तु नर स्नायात्

२२ दे१ ३ ४ ६ ७ ० -a) दे५ ८ ९ ११ मुवे सव्येन (→
 शखेन) -b) दे५ ८ ९ ११ मुवे कृत्वा, ते१ दत्त्वा (→गत्वा),
 दे५ ६ ८ ९ °स्रोतसा, ते१ °स्रोतसी (→°स्रोतस), दे१० तिलमिश्रोदकेन
 तु -c) दे१० त्रिशो ह्यत्र नर स्नायात् -d) दे१० सव- (→तत),
 दे५ ८ ९ ११ मुवे पापात् (→पापै)

२३ दे७ ० -a) दे५ ८ °सव्येन (→°शङ्खेन) -b)
 दे१ १० पात्रशोध धरे स्थित -b) दे५ ६ ८ ९ ११ मुवे कृत्वा चैव
 घ (मुवे क) रे जल, ते१ तिलमिश्रोदक न तु -c) दे१ १० उदक
 य प्रयच्छेत् (दे१० प्रतीक्षेत्), दे५ ६ ८ ९ ११ मुवे शिरसा तद
 गृहीत्वा तु -d) दे१ १० शिरसा हृष्टमानस, दे५ ६ ८ ९ ११ मुवे
 विप्रो हृष्टमना शुचि

अत पर दे१ ५ ६ ८-११ मुवे अधिकम्—

*तस्य जन्मकृत पाप तत्क्षणादेव नश्यति ।

२४ -a) दे१ ५-११ मुवे प्राक् स्रोतस (दे१० °सा) नदी
 गत्वा; -b) दे१ ५-११ मुवे नाभिमात्रे (दे५ ८ ९ ११ मुवे °त्र)

जले स्थित (दे१ १० नर) -c) दे१ ६ ७ १० कृतात्पापात् (→
 कृत पाप) -d) दे१ ६ ७ मुच्यते (→नश्यति)

दे१ ५-११ मुवे २४b चरणात्परमधिकम्—

स्नात्वा कृष्णतिलैर्मिश्रा दद्यात्सप्ताञ्जलीनर ।

प्राणायामत्रय कृत्वा ब्रह्मचारी जितेन्द्रिय ॥

(= २७cd-२८ab)

[-१ दे१० सत (→स्नात्वा), दे६-७ मिश्रा, दे१० मिश्र
 (→मिश्रा), दे६ ७ १० सप्ताञ्जलीन् (दे१० °ल) (→सप्ताञ्जलीर्)]

२५ दे१ १० ० -a) दे३ अषिद्र° (→अच्छिद्र°), दे२ते१
 °पत्रे तु (→°पत्रेण) -b) दे७ च (→तु) -c) दे२ते१ तीर्थे दे३ ४
 तिस्रो, दे५ मुवे त्रिधा, दे६ त्रयो, दे७ त्रिषो, दे९ त्रिशो (→त्रिशो)

२६ दे१ ३ ४ते१ पुस्तकेष्वेवाऽय पाठ -b) दे४ पात्रशो*,
 ते१ पात्र शोध (→पात्रशोध), दे४ करे (→धरे), दे३ स्थिति
 (→स्थित)

२७ दे१ ३ ४ ते१ पुस्तकेष्वेवाऽय पाठ -a) दे२ °स्रोतस
 (→°स्रोतसा) -b) दे३ ४ स्थित (→नर) -c) दे३ ४ कृत्वा
 (→स्नात्वा)

२८ दे१ ३ ४ते१ पुस्तकेष्वेवाऽय पाठ पाठान्तर नास्ति

२९ -b) दे६ महत् (→मुने) -c) दे६ कार्तिकैमलपक्षे तु,
 दे१० कार्तिके तु सिते पक्षे -d) दे२ १० ते१ एकादश्या (दे१० °श्या),
 दे३ एकाशीया (→एकादशी या), दे१ स्मृता चैका द मनो (?),
 दे५-९ ११ मुवे. स्मृता (दे७ °त्वा) ह्येकादशी तिथि

३० -a) दे५ ७-११ मुवे या (→सा), दे३ ७ १० भुक्ति-
 मुक्तिप्रसादात्, ते१ भुक्तिमुक्तिप्रदानात् -b) दे१० ख्याता (→

१२११३० सा क्षिप्ता मानुषे लोके द्वादशी मुनिपुगव ॥३०
ये उपोष्यन्ति विधिवन्नारायणपरायणा ।
न तेषामशुभ किञ्चिज्जन्मकोटिकृत मुने ॥३१
अस्याश्रित्य पुरा पृष्ठो धरण्या परमेश्वर ।
वराहरूपी देवर्षे सर्वलोकहिताय वै ॥३२
धरण्युवाच ।*

अस्मिन् कलियुगे घोरे नरा पापरता प्रभो ।
ब्रह्मस्वहरणे युक्तास्तथा ब्राह्मणघातका ॥३३
गुरुद्रोहरता देवमित्रद्रोहरतास्तथा ।
स्वामिद्रोहरताश्चैव परदाराभिमर्शका ॥३४
परद्रव्यापहारेण ससक्ताश्च सुरेश्वर ।
अभक्ष्यभक्ष्यनिरता वेदब्राह्मणनिन्दका ॥३५
दाम्भिका भिन्नमर्यादा नायमस्तीतिवादिन ।

ख्याता), दे० ११ मुवे प्रबोधिनी, दे० १० प्रबोधिनी (→प्रबोधिनी)
-c) दे० यासि, दे० १० या स (→या सा), दे० १० यदा (→परा) -d)
दे० १० व्यक्तानेकस्वरूपिणी -f) दे० १ पुगवा, दे० १ पुगवे (→पुङ्गव)

३१ -a) दे० उपोषयित्वा, दे० ३ ये उपोषिति, ते० ये न
पोष्यन्ति (→ये उपोष्यन्ति), दे० ७ विधिना (→विधिवन्) -b)
दे० २ परायण (दे० १) (→परायणा) -c) दे० ४ नि शेषमशुभ
किञ्चित् -d) दे० १ कोट- (→कोटि-) दे० १ क्षय (→कृत)

३२ -a) दे० प्रस्थाप्य चतुरो घत्वा, दे० ११ मुवे
एकादशी समाश्रित्य, ते० अस्यासृष्टो -b) दे० धरण्या (→
धरण्या) दे० ११ मुवे पुरा पृष्ठो महेश्वर -c) दे० ११ मुवे
धरया दे० १० देवर्षि (→देवर्षे)

* दे० ४ धरण्युवाच, दे० ५ धण्युवाच, दे० धरणीरुवाच दे० १०
धरण्यु*

३३ -a) दे० १ रत, ते० १ युता (→रता), दे० २ मुने,
दे० १० सदा, ते० शुभा (→प्रभो) -c) दे० १ परस्व, दे० ४ ब्राह्मस्व
(→ब्रह्मस्व), दे० ७ सक्तास (→युक्तास) -d) दे० ३ ६ वातक
(→घातका)

३४ दे० ११ ० -a) दे० ४ गुरुदार- (→गुरुद्रोह-), दे० १
ये च (→देव-) -c) दे० ७ पुत्र (→स्वामि), दे० १ रता ये च
(→रताश्चैव)

३५ -a) दे० १ मुवे हरणे, दे० ७ ११ मुवे हारे हि
(→हारेण), दे० ७ परद्रव्या महादेवि -b) दे० ७ ससक्ताश्च पर-
स्परम्, दे० १० सयुक्ता परमेश्वर -c) दे० ३ ४ अभक्षनिरता देव,
दे० ११ मुवे अभक्ष्यभक्षणरता, दे० १० अभक्ष्याभक्ष्यनिरताद् -d)
दे० १ ७ १० देव, दे० ४ गुरु (→वेद)

असत्प्रतिग्रहे सक्ता अगम्यागमने रता ॥३६
एतैश्चान्यैश्च पापैश्च ससक्ता ये नरा विभो ।
किमासाद्य गतिर्देव तेषा वद सुरेश्वर ॥३७
श्रीवराह उवाच ।*

साधु देवि महाभागे यत्पृष्ठोऽहं वरानने ।
रहस्य ते प्रवक्ष्यामि लोकाना हितकाम्यया ॥३८
महापातकयुक्ता ये नरा सुकतवर्जिता ।
तेषा मया हितार्थाय निर्मित तच्छृणुष्व मे ॥३९
या सा विष्णो परा शक्तिरव्यक्ताऽनेकरूपिणी ।
सा मर्त्ये निर्मिता भूमि द्वादशीरूपधारिणी ॥४०
तामुपोष्य नरो भद्रे महापापरताश्च ये ।
पुण्यपापविनिर्मुक्ता गच्छन्ति पदमव्ययम् ॥४१
नान्योपायो विशालाक्षि विद्यते किल शोभने ।

३६ -b) दे० १ नास्ति नास्तीति-, दे० ३ ८ ना यमस्ताति,
दे० ६ नायमस्मीति (→नायमस्तीति) -c) दे० ९ गृहे (→ग्रहे)
-d) दे० १ आगम्या-, दे० ७ आ (दे० ७ अ) गम्य (→अगम्या-)

३७ -a) दे० १ ७ ७ एतरन्यैश्च, ते० एतैश्चात्पैश्च (→
एतैश्चात्पैश्च), दे० १*** (→पापैश्च) -c) दे० १ केमापसाद्य, दे० १०
कामासाद्य, दे० ४ कामासाद्य (→किमासाद्य) -d) दे० ८ सग्वर
(→सुरेश्वर)

* दे० १ श्रीवाराह उ०, दे० ८ मुवे श्रीवराह उवाच, दे० ७
वराह उवाच, दे० १० वाराह उ०

३८ -a) दे० ३ ९ ते० देवि (→देवि)

३९ -b) दे० ३ सुकृति (→मुकृति) -d) दे० ७ यत्कृत
(→निर्मित), दे० १ १० ते० यच्छृणुष्व (→तच्छृणुष्व)

४० -b) दे० ३ ४ अव्यक्ता (→अव्यक्ता) -c) दे० ३ साम्पत्,
दे० ४ सम्यक् ता, दे० ६ साभूते, दे० ७ साधुमे (→सा मर्त्ये), दे० ४ ५ ८ ११
मुवे ते० भूमे, दे० ७ मर्त्ये (→भूमि)

अत पर दे० ८ ९ अधिकम्—

तामुपोष्य नरा भद्रे द्वादशीरूपधारिणोम् ।

४१ -a) दे० १ लोके (→भद्रे) -b) दे० १ रत च (→
रताश्च) -d) दे० ४ ते० गच्छन्ति परमव्ययम्

४२ -a) दे० १ ३ ते० नायोपाय (→नान्योपायो), दे० ११
मुवे ते० उपायोक्त (दे० ८ तु) परो नान्यो -b) दे० ११ मुवे
विद्यते हि वसुधारे -c) दे० ४ १० ते० एकादश्या (दे० ४ श्या)

एकादशी विना येन पापक्षयमुपेक्ष्यति ॥४२
 यथा शुक्ला तथा कृष्णा उपोष्या हि प्रयत्नतः ।
 शुक्ला भक्तिप्रदा नित्य कृष्णा मुक्तिं प्रयच्छति ॥४३
 तस्मात् सर्वप्रयत्नेन कर्त्तव्यं द्वादशीव्रतम् ।
 यदिच्छेद् वैष्णव स्थानं गन्तं वै भूतधारिणि ॥४४
 वाचा च मनसा चैव कर्मणा यद्रूपार्जितम् ।
 पाप मासकत पसा दहत्येकादशी कता ॥४५
 रटन्तीह पुराणानि भूयो भूयो वरानने ।
 न भोक्तव्यं न भोक्तव्यं संप्राप्ते हरिवासरे ॥४६
 यदीच्छथ नरा गन्त तद् विष्णो परम पदम् ।
 न भोक्तव्यं न भोक्तव्यं तदा केशववासरे ॥४७
 ऊर्वबाहुविरौम्येष प्रलाप मे शृणुष्व तत् ।
 आराधयस्व विश्वेशमेकादश्यामतन्द्रितः ॥४८

(→एकादशी), दे३ ४ दि (दे३ वि) न पाप (→विना येन) -d)
 दे२ ते१ पाप क्षयमुपेक्षति, दे३ ४ क्षय मव (दे३**) भविष्यति,
 दे५-९ ११ मुवे सवपापक्षयो भवेत्, दे१० पापक्षयमुपेक्ष्यते

४३ -b) दे० मुवे ह्युपोष्या (→उपोष्या), दे५-९ ११
 मुवे सा (→हि) -c) दे१ शक्लभुक्ति° दे४ शक्ला भुक्ति° दे८
 शुक्ला भक्ति°, दे१० शुक्ला मुक्ति° (→शुक्ला भक्ति°) -d) दे३
 कृत्वा, दे४ ६ ८ कृष्ण-, ते४ कृष्णा (→कृष्णा), ते१ मुक्ति (→मुक्तिं)

४४ -b) दे५-९ ११ मुवे कर्त्तव्या (→कर्त्तव्य), दे५-९ ११
 मुवे सदा (→व्रत) -c) दे५-९ ११ मुवे लोक (→स्थान) -d)
 दे५ ८ ९ वै रूप-, दे१० वैष्णव- (→वै भूत-), दे१ ८ १० ११ मुवे
 ते१ -धारिणी (दे० णी) (→-धारिणि)

४५ -a) दे६ ७ वाचा च कर्मणा चैव, मुवे मनसा वचसा
 चैव -b) दे५-९ ११ मुवे समुपार्जित (→यदुपार्जित) -c) दे३ १०
 साम°, दे४ सव° (→मास°)

४६ दे४ cd ○ -a) दे३ रटयन्ति, दे४ रटन्ति च,
 दे५ ८ ९ मुवे दहन्तीह, दे६ ७ वदतीह, ते१ पठन्तीह (→रटन्तीह)
 -b) दे८ भूयो** (→भूयो भूयो), दे९ वरा** (→वरानने)
 -d) ते१ प्राप्ते च (→संप्राप्ते)

४७ दे३ ○, दे४ ab ○, दे६ ७ १० cd ○ -a)
 दे६ ७ यदीच्छेत्, दे१० यदीच्छति (→यदीच्छथ) -d) दे१ प्राप्ते
 (→तदा)

४८ दे६ ७ ab ○ -a) दे१ ४ ८ ९ ११ ते१ विरोम्येष
 (→विरोम्येष) -b) दे५ ८ ९ ११ मुवे तन् (→तत्), दे१ प्रलाप
 शृणु मे तत् -c) दे१-४ ते१ आराधयति (दे३ °त, दे१० °तु) (→

न शङ्केन पिबेत् तोयं न हन्यान्मत्स्यसूकरौ ।
 एकादश्या न भुञ्जीत पक्षयोरुभयोरपि ॥४९
 स ब्रह्महा सुरापश्च स स्तेयो गुरुतल्पग ।
 एकादश्या तु यो भडक्ते पक्षयोरुभयोरपि ॥५०
 किं तेन न कत पाप दूर्वत्तेनात्मघातिना ।
 एकादश्या विशालाक्षि भडक्ते यो न विजानता ॥५१
 न शक्नोति यदा शक्लामेकादश्यामपोषितम् ।
 तदा नक्तेन कर्त्तव्यं तथैवायाचितेन वा ॥५२
 एकभक्तेन दानेन कर्त्तव्यं द्वादशीव्रतम् ।
 न करोति यदा भूमि व्रत वा दानमेव वा ।
 महापातकभागी स्यात् सुगतिं नाप्नुयात् क्वचित् ॥५३
 उपवासासमर्थानां सदैव पृथुलोचने ।
 एका सा द्वादशी पुण्या उपोष्या या प्रबोधिनी ॥५४ वे २११ ५५

आराधयस्व), दे६ ७ एकादश्या न भोक्तव्य -d) दे६ ७ इति सत्य
 ब्रवीमि ते

४९ -a) दे६ शाखेन (→शाखेन), दे८ पवित्रोऽय (→
 पिबेत्तोय) -b) दे६ ७ खादेत् (→हन्यान्) -c) दे३ एकादश्या,
 दे६ एकादशी (→एकादश्या)

५० दे१० ○ -b) दे स्वस्तेयी दे४ स्तेयी च (→स स्तेयी)
 ५१ -a) दे१ किं च तेन कृत पाप -b) दे ४ दुरा
 त्मेना°, दे८ दुर्वत्तेना°, दे१० दौरात्म्येना° (→दुर्वत्तेना°) -c)
 दे१ ३ ५ एकादश्या (→एकादश्या) -d) दे१ ५ ११ मुवे भुडक्
 (दे७ १० °क्ते) येन, दे४ भुडक्ते तेन (→भुडक्ते यो न)

५२ -a) दे१० चायम् (→शुक्ला), दे५-९ ११ मुवे
 एकादशी च या (दे६ त्वया, दे७ तु या) शुक्लाम -b) दे१ ते१
 उपोषित (→उपोषितु), दे५-९ ११ मुवे असमथ उपोषितु (दे६ °त)
 -c) दे५-९ ११ मुवे तदा नक्त प्रकृतव्य -d) दे१० च (→वा),
 दे५ ९ ११ मुवे तथाऽयाचितमेव वा

५३ -a) दे३ ५ एका (→एक-), दे१ नक्तेन (→दानेन)
 -c) दे१ ४ ५ ८ ९ ११ मुवे ते१ भूमे, दे६ ७ देवि (→भूमि) -d)
 दे२-४ ६ १० च (→वा) -e) दे५ ८ * (→स्यात्) -f) दे१०
 सुत वा (→सुगति), दे३ सुगत ना पुरा क्वचित् दे४ सुकृत न पुरा
 क्वचित्, दे७ स गतिं प्राप्नुयात्क्वचित्

५४ दे३ ४ cd ○ -a) दे३ ६ उपवास° (→उप-
 वासा°) -b) दे२ तदैव, दे५-९ ११ मुवे ते१ तथैव (→सदैव)
 -c) दे३ एकादश्या द्वादशी पुण्या -d) दे५-९ ११ सो (दे६ सु)

११५५ तस्यामाराध्य विश्वेश जगतामीश्वरेश्वरम् ।
प्राप्नोति सकल तद्धि द्वादशद्वादशीफलम् ॥५५॥
पूर्वभाद्रपदायोगे सैव वा द्वादशी भवेत् ।
अतीव महती तस्यां सर्वकृत्यमथाक्षयम् ॥५६॥
उत्तराङ्गारक्युता यदि सा भवति प्रिये ।
तदा सा भवति पुण्या कोटिकोटिगुणोत्तरा ॥५७॥
यदन्यकाले वर्षेस्तु केशवाल्लभते फलम् ।
सकदेवाचिते तस्यां लभते भूतधारिणि ॥५८॥
यथा प्रबोधिनी पुण्या तथा यस्यां स्वपेद्धरि ।
उपोष्या हि महाभागे अनन्तफलदा तु सा ॥५९॥
शयने बोधने चैव कटिदाने च सुन्दरि ।
उपोष्यैव विधानेन याति मल्लयता नर ॥६०॥

पोष्या दे१० ह्यपोष्या (→उपोष्या), दे१ य, दे२ मुवे सा, ते१ या (→या), दे१ प्रबोधना, दे२ ते१ प्रबोधिनी (→प्रबोधिनी)

५५ दे२ a ○ -b) दे६ जगता चेश्वरेश्वर, दे१० जगतामीश्वर पर -c) मवे चैतद (→तद्धि) -d) दे१ सपूण-, दे३ ६ द्वादशा दे७ द्वादशी, दे१०*** (→द्वादश-)

५६ -a) दे० ४ ६ पूर्वभद्र° (दे४ °द्रा°), दे५ ९ ११ मुवे पूर्वाभद्र° (→पूर्वभाद्र°) -b) दे१ च दे६ ७ चेद, मुवे या (→वा) -c) दे१ महत ते१ महता (→महती), दे१ तस्या (→तस्या) -d) दे१ सकृत्कृत्य तथाक्षय, दे५ ९ ११ मुवे सव कृतमिहाक्षयम्

५७ दे१ ३ ४ पुस्तकेष्वेव cd चरणौस्त -a) दे२ ६ ७ ते१ उत्तराङ्गारसहिता दे५ ८ ९ ११ मुवे उत्तरा भाद्रसहिता -b) दे२ ५ ९ ११ मुवे ते१ यदि सै (दे७ ते१ चै) कादशी भवेत् -c) दे३ ४ महती (→भवति)

५८ -a) दे१ वासे तु, दे४*** (→वर्षेस्तु), दे२ ५-९ ११ मुवे ते१ तदा कोटिगुण पुण्य (दे२ ते१ पूर्वात), दे१० तदातिमहती पुण्य -b) दे६ लभ्यते लक्ष्यते फल, दे७ अनन्त लभते फल -c) दे१ सकृदेवाचने तस्या, दे४ सकृदेव हिते तस्या, दे६ ७ सकृदेवाचिता (दे६°ता) तस्या -d) दे२ ४ ते१ °धारिणी (→°धारिणि)

५९ -a) दे१ प्रबोधना, दे२ ४-११ मुवे प्रबोधिनी (→प्रबोधिनी) -b) दे१ तदा (→तथा), दे६ स्वय (→स्वपेद), दे६ प्रलापेऽपि तथा हरि, दे७ प्रस्वपेति तथा हरे, दे९ तथा यस्या स्वय हरि -c) दे३ ४ ते१ उपोष्य हि, दे६ ८ उपोष्यामि (→उपोष्या हि), दे७ महापुण्या (→महाभागे) -d) मुवे त्वन-त° (→अनन्त°), दे५-९ ११ मुवे हि (→तु)

६० -b) दे२ ते१ तथा पाश्वनिवत्तने, दे४ कटदिनेपसुन्दरि,

तस्मात् सर्वप्रयत्नेन द्वादशीं समुपोषयेत् ।
यदिच्छेत विशालाक्षि शाश्वतीं गतिमात्मन ॥६१॥
एकादशी सोमयुता कार्तिके मासि भामिनि ।
उत्तराभाद्रसयोगे अनन्ता सा प्रकीर्त्तिता ॥६२॥
तस्या यत्क्रियते भद्रे सर्वमानन्त्यमश्नुते ।
[अनन्तपुण्यफलदा तेनानन्ता स्मृता प्रिये ॥] ६३
एकादशी भौमयुता यदा स्याद् भूतधारिणि ।
स्नात्वा देव समभ्यर्च्य प्राप्नोति परम फलम् ।
प्राप्नोति सकल तद्धि द्वादशद्वादशीफलम् ॥६४॥
जलपूर्णं तदा कुम्भ स्थापयित्वा विचक्षण ।
पञ्चरत्नसमोपेत घतपात्रयुत तथा ॥६५॥
तस्य स्कन्धे त घटित मत्स्यरूप जनार्दनम् ।

दे५-९ ११ मुवे हरेस्तु परिवत्तने (दे६ ७ °ते) -c) दे१ ३-५ ७-११ ते१ उपोष्यैव विधानेन दे६ उपोष्य विधानेन -d) दे४ यत्करोति विधि नरा दे५ ९ ११ मुवे नरो निर्मलता व्रजेत

६१ -b) दे५ ६ द्वादशी (→द्वादशी) -c) दे१ यदीच्छेच्च, दे४ ६ ८ १० ११ मुवे यदीच्छेत (मुवे °त्तु) (→यदिच्छेत) -d) दे१ ८ शाश्वती (→शाश्वती)

६२ दे४ bcd ○ -a) दे२ ७ सोमयुक्ता, ते१ भौम युक्ता (→सोमयुता) -c) दे१-३ °भद्र- (→°भाद्र-) -d) दे५ ९ ११ मुवे अनन्तफलदा हि सा (दे६ ७ भवेत्)

६३ दे१-४ ते१ पुस्तकेष्वेव cd चरणौस्त -a) दे१ ७ यस्या, दे३ तस्या (→तस्या), ते१ य (→यत्), दे३ भद्र (→भद्रे) -b) दे५ ८ ९ ११ मुवे तदनन्तगुण स्मृत, दे६ ७ तदनन्तफल लभेत -d) दे४ बुधै (→प्रिये)

६४ -b) दे६ ७ यदि (→यदा), दे१ ३ ४ १० °धारिणी (→°धारिणि) -c) ते१ स्नात्वा देवेशमभ्यर्च्य -d) दे१ २ १० ते१ पद (→फलम्) -e) दे५-९ ११ मुवे तच्च (→तद्धि) -f) दे१ ८***, दे६ ७ द्वादशी (→द्वादश-), दे१-४ ते१ -द्वादशी नर (→-द्वादशीफलम्)

६५ -a) दे२ ते१ अन्न° (→जल°), दे४ ८ °पूर्ण (→°पूण), दे५ ८ ९ मुवे तथा (→तदा) -b) दे४ ५ विचक्षणा (→विचक्षण) -c) दे३ °समोपेते (→°समोपेत)

६६ -a) दे२-४ १० ते१ तस्या (→तस्य) -ab) दे५-९ ११ मुवे तस्योपरि यसे मत्स्यस्वरूप तु जनार्दनम् -c) दे५ ९ ११

माषकेन सुवर्णेन सुतप्तेन वरानने ॥६६
 स्नापयित्वा विधानेन कुङ्कुमेन विलेपितम् ।
 पीतवस्त्रयुगच्छन्न छत्रोपानद्युगान्वितम् ।
 पूजयेत् कमलैर्देवि मद्भक्त सयतेन्द्रिय ॥६७
 मत्स्य कूर्मं वराहं च नरसिंहं च वामनम् ।
 रामं च कृष्णं च बुद्धं कल्कीं च वै नमः ॥६८
 इत्येवमादिभिर्मन्त्रैः पुष्पैर्धूपैः समर्चयेत् ।
 ततस्तस्याग्रतो देयं नैवेद्यं घृतपावितम् ॥६९
 एव सपूज्य गोविन्दं दिवाऽपि कमलक्षणे ।
 रात्रौ चोत्थापनं कार्यं देवदेवस्य सुव्रते ॥७०
 प्रभाते विमले स्नात्वा भक्त्या सपूज्य केशवम् ।
 पुष्पधूपादिनैवेद्यं फलैर्नानाविधैः शुभैः ॥७१

मुवे माष (मुवे निष्क)मात्र सुवर्णेन -d) दे५ १ ११ मुवे घटितं तु (→सुतप्तेन)

६७ -a) दे५ १ ११ मुवे पञ्चामृतेन स्नाप्य -c) दे२ पीत (→पीत-) -d) ते१ छत्र (→छत्रो-), दे३ छत्रोपाद्युगान्वित -e) दे६ कलशर (→कमलर) -f) दे२ ३ ते१ स (ते१ स) जितन्द्रिय (→सयतेन्द्रिय)

६८ -a) दे१० ते१ मत्स्य (→मत्स्य), दे३ ४ च वराह (→वराह च), दे१० मत्स्य कूर्मो वराहश्च -b) दे१ २ नारसिंह च, दे६ नारसिंहेति, दे१० नारसिंहश्च (→नरसिंह च), दे१० वामन (→वामनम्) -c) ते१ क* (→कृष्ण), दे१० रामो रामश्च कृष्णश्च -d) दे१० ते दश (→वै नमः), दे१ वृष कल्का च तौ नमः, दे३ वृष कल्कीमेव च, दे४ वृषकल्की च वामन, दे५ १ ११ मुवे बुद्धं च च (दे६ १ ११ तु) कल्कि (दे११*) न (दे६ कर्किण)

६९ दे६ cd ○ -a) दे३ ४ इत्येवमादिमन्त्रैश्च, दे५ १ ११ मुवे एव दशा (दे६ °श)वतारा (दे६ °राह)श्च -b) दे१ ३ ४ १० पुष्प- (→पुष्पैर्), दे५-१ ११ मुवे पूजयेद् भक्तिसयुत -c) दे५-१ ११ मुवे पुष्पैर्धूपैस् (दे७ °दीपैस्) तथा दीपैर् (दे७ धूपैर्), ते१ त** स्याग्रतो देय -d) दे१ ४ १० ते१ °पाचित (→°पावित), दे५ १ ११ मुवे नैवेद्यं विविधैरपि

७० दे६ ○, दे७ bcd ○ -a) दे५ १ ११ मुवे सपूज्यैवमलङ्कारैर्, दे७ सपूज्य केशव पुष्पैर् -b) दे५-१ ११ मुवे विविधैरुपशोभित -c) दे४ रात्रौ वा स्थापनं काय -d) दे१० सुव्रत (→सुव्रते)

७१ दे६ ○, दे७ abc ○ -c) दे१ पुष्पधूपैश्च, दे३ ४ पुष्पधूपाद्य- (→पुष्पधूपादि-)

ततस्तु पूजयेद् विद्वानाचार्यं भक्तिभावित ।
 अलङ्कारोपहारैश्च वस्त्राद्यैश्च स्वशक्तित ॥७२
 पूजयित्वा विधानेन तं देवं प्रतिपादयेत् ।
 जगदादि जगद्रूप अनादि जगदादिकृत् ।
 जलशायिन् जगद्योने प्रीयता मे जनार्दन ॥७३
 अनेनैव विधानेन यं कुर्याद् व्रतराडिदम् ।
 तस्य पुण्यफलं यस्मान्मत्तं शृणु वसुधरे ॥७४
 यदि वक्त्रसहस्राणां सहस्राणि भवन्ति हि ।
 सख्यातु नेह शक्यन्ते प्रबोधिन्यास्तथा गुणा ।
 तथाप्युद्देशमात्रेण शक्त्या वक्ष्यामि तच्छृणु ॥७५
 चन्द्रतारार्कसकाशमधिशक्त्यानुजीविभिः ।
 सहैव यानमातिष्ठेत्स तु विष्णुपुरे चिरम् ॥७६

वे. २११ ७८

७२ -b) दे१ ३ आचार्यो, दे२ ते१ आचार्यो, दे५ आचार्य- (→आचार्य), दे५ १ ११ मुवे °सयुत (→°भावित) -c) दे६ अलङ्कृतो (→अलङ्कारो), दे५ १ ११ सोपहारैश्च वस्त्राद्यै -d) दे५ १ ११ अलङ्कारैर् (दे७ °रै)श्च शक्तिन, दे६ ७ वसनाद्यैश्च शक्तिन

७३ -c) दे१ जगदादि, दे६ जगदीशो (→जगदादि), दे३ जराभूयम्, दे४ १० ते१ जगदभूयम् (→जगद्रूप) -d) दे१ जगन्नाथति- शक्तिमत, दे५-१ ११ मुवे जगदादिरनादिमान् -e) दे२ ४ ते१ जलशायी, दे३ जलशाय, दे५-१ ११ मुवे जगदादिर् (→जलशायिन्), दे५-१ ११ मुवे जगद्योनि (→जगद्योने) -d) दे१ १० जनार्दन (→जनार्दन)

७४ -b) दे१ व्रतमुत्तम, दे३ व्रतदादिद, दे१० व्रतराजक, ते१ व्रतराजिद (→व्रतराडिदम्), दे४ कुर्याद्भूषणमादिक, दे५-१ ११ मुवे कुर्यादिकादशीव्रत -c) दे१ यत्तन, दे३ पश्यात्, दे४ पश्चात्, दे१० मत्त, ते१ यस्यान (→यस्मान्) -d) दे३ तत (→मत्त), दे५-१ ११ मुवे तच्छृणुष्व वसुधरे, दे१० शृणु तत्त्वेन सुन्दरि

७५ -a) दे१ व्रत (→वक्त्र-) -b) दे६ ते१ मुवे तै (→हि) -c) दे१ सख्या तु, दे२ सख्यात्, दे३ स*त्व (→सख्यातु), दे१ ४ ५ १ ११ मुवे नैव (→नेह) -d) दे१ ३ ४ १० प्रबोधिन्यास (→प्रबोधिन्यास्) -e) दे६ तथा तथाश्चमात्रेण -f) दे१-४ १० भक्त्या (→शक्त्या)

७६ -a) दे१ °सङ्क्रान्तम् (→°सङ्क्राशम्) -b) दे१ अधिन्यास्तथा गुणा, दे३ ४ अधिशक्त्या च (दे३*) जीविभिः, दे५-१ ११ मुवे ते१ अधिष्ठाया (दे५ १ ११ या) नु (दे६ १ ते१ तु) जीविभिः -c) दे५-१ ११ मुवे आगच्छेन (→आतिष्ठेत्) -d) दे५-१ ११ मुवे मम लोकं वसुधरे, ते१ स तु विष्णुवयने चिरम्

२१ ७८ तत कल्पसहस्रान्ते सप्तद्वीपेश्वरो वसेत् ।
 आयुरारोग्यसपन्नो जन्मातीतो भवेत् तत ॥७७
 ब्रह्मघ्नश्च सुरापश्च स्तेयी च गुरुतल्पग ।
 पापान्येतानि सर्वाणि शृण्वतो दहते क्षणात् ॥७८
 पश्येच्च धीमानधनोऽपि भक्त्या
 स्पृशेन्मनुष्य इह धीयमान ।
 शृणोति भक्त्याऽथ मतिं ददाति
 विकल्मष सोऽपि दिव प्रयाति ॥७९
 दुःस्वप्न प्रशममुपैति पठ्यमान
 माहात्म्य भवभयमोचन नराणाम् ।
 य कुर्यात् किमुतह देवि सम्यक्
 कृतात्मा व्रतपर प्रबोधनाख्यम् ॥८०
 त धन्यास्ते कृतार्थाश्च तरेव मुकृत कृतम् ।

७७ -a) दे४ कल्पे (→कल्प-), दे१० सहस्राणि (→
 सहस्रान्ते) -b) दे२ ५-११ मुवे भवेत् (→वसेत्) -c) दे२
 नर (→तत), दे१ जन्मना तु शतानि षट्, दे३ जन्मा तु दशतानि
 षट्, दे४ जन्मानि तु दशानि षट्, दे६*****, दे७ सवसोरय-
 समान्वित, दे१० जन्मायुतशतानि षट्, ते१ जन्मातीत भवेन्नर

७८ -b) दे३ तियक् च (→स्तया च), दे३ तल्पक
 (→तल्पग) -c) दे३ ४ पापानेतानि (→पापान्येतानि) -d)
 दे१ २ १० ते१ शृण्वतो (→शृण्वतो), दे१ दहति (→दहत), दे१
 क्रमात् (→क्षणात्), दे५-११ मुवे श्रवणेनैव नाशयेत्

७९ -a) दे७ पठेत् (→पश्येत्), दे१ पश्येत्त्वधीमान
 धनोपि भक्त्यो, दे६ पश्येच्च धीमानिधनोऽपि भक्त्या -b) दे२ ७ ते१
 मनुष्या, दे५ ८ ९ मनुष्य, दे१० मनुष्यो, दे११ मनुष्ये (→मनुष्य[]),
 दे१-५ १० ते१ दीपमान, मुवे चिन्त्यमान (→धीयमान) -c)
 दे५ ८ ९ ११ मुवे भक्तस्य (→भक्त्याऽथ), दे६ शृणोति भक्त्या****
 **, दे७ शृणोति भक्त्या यदि वा श्रावयच्च -d) दे२ ते१
 विकल्मक (→विकल्मष), दे६ प्रयाति (→प्रयाति)

८० -a) मुवे दुःस्वप्न (→दुःस्वप्न), दे१ पठ्यमान,
 दे५ गम्यमाने, दे६ ९ ११ मुवे पठ्यमान (→पठ्यमान) -b)
 दे५ ८ ९ ११ मुवे माहात्म्ये (→माहात्म्य), दे५ ८ ९ ११ मुवे हारके
 (→भोचन), दे५ ८ ९ ११ मुवे नरस्य (→नराणा), दे१ महातपा
 भयभषेव नराणा, दे६ (माहात्म्ये) भयापहार कुरुते नरस्य, दे७
 भयापहार कुरुते नरस्य, दे१० माहात्म्य भवभय एव तन्नराणा
 -d) दे१ पुतात्मा, दे३ ४ सातात्मा (→कृतात्मा), दे१ ३ ४ ँवर
 (→पर) -cd) दे५-११ मुवे य कुर्याद् व्रतवरमेतदव्यया

तैराप्त जन्मन सारये काले कीर्तयन्ति माम् ॥८१
 नारायणाच्युतानन्त वासुदेवेति यो नर ।
 सतत कीर्तयेद् भूमि याति मल्लयता प्रिये ॥८२
 किं पुन श्रद्धया युक्त पूजयेन्मामनन्यधी ।
 गुरुपदिष्टमार्गेण याति मल्लयता नर ॥८३
 तस्य यज्ञवराहस्य विष्णोरमिततेजस ।
 प्रणाम ये च कुर्वन्ति ते पूज्या सतत सुरै ॥८४
 तस्मात् सुनियतैर्भाव्य वैष्णव मार्गता पदम् ।
 दुर्लभ वैष्णवत्व हि त्रिषु लोकेषु सुन्दरि ॥८५
 जन्मान्तरसहस्रेषु समाराध्य वृषध्वजम् ।
 वैष्णवत्व लभेत् कश्चित् सर्वपापक्षये सति ।
 पापक्षयमवाप्नोति ईश्वराराधने कृते ॥८६
 ज्ञानमन्विच्छता रुद्र पूजयेत् परमेश्वरम् ।

या बोधिन्या किमुतफल तु त (दे७ ततो)स्य वाच्यम्, दे१० य
 कुर्यात्किंचनेदेत्यु सम्यक शातात्मा व्रतप्रवर प्रबोधनारय

८१ -a) दे१० मत्तियोसे कृतार्थाश्च -c) दे३ त रास,
 दे४ त सार, दे५ ९ ११ मुवे तैरात्त- (→तैरात्त), दे१ जन्मना सार,
 दे५ ८ ९ ११ मुवे -जन्मसफल, दे६ ७ -जन्मसाफल्य (→जन्मन
 सार) -d) दे५-११ मुवे कृत ये व्रतकारका (दे६ ७ चारिण)

८२ -b) दे३ ४ नरा, दे६ -मरा (→नर) -c)
 दे१ ४-९ ११ मुवे ते१ भूमे (→भूमि) -d) दे६ ७ मल्लोकता (→
 मल्लयता), दे१ हि स, दे६ ७ नर (→प्रिये)

८३ -c) दे३ ४ गुरोपदेश (→गुरुपदिष्ट) -d) दे६ ७
 मल्लोकता (→मल्लयता), दे६ नरा (→नर)

८४ -c) दे६ ८ ९ ११ प्रमाण, मुवे प्रयाण (→प्रणाम),
 दे१ ३ ४ ये प्र-, दे१० ते१ येपि (→ये च) -d) दे१ नरा, दे६ ७
 नरै (→सुरै)

८५ -a) दे६ भाव्यै (→भाव्य) -b) दे६ वैष्णव्य-
 (→वैष्णव), दे१ वैष्णवै मग्निना पद, दे३ ४ वैष्णव मागती पद,
 दे१० वैष्णव मागमुत्तम, मुवे वैष्णव मागमास्पदम्

८६ दे४ d-f ० -a) दे२-४ १० ते१ सहस्रेण (→
 सहस्रेषु) -b) दे६ ममराध्य वषा द्विज, ते१ आराध्य वृषभध्वजम्
 -d) दे१-३ १० ते१ क्षय (→क्षये), दे१-३ १० ते१ विना (→सति)
 -f) मुवे चेश्वरा (→ईश्वरा), दे२ ३ १० ते१ शुभे (→कृते)

८७ -b) दे१ पूज्य स्यात् (→पूजयेत्), दे१ ३ परमेश्वर.
 (→परमेश्वरम्) -c) दे१ सयाति, दे३ ४ यज्ञाति, दे१० गच्छन्ति

मा समाराध्य सयाति तद् विष्णो परम पदम् ।
 वैष्णवा हि महाभागे पुनन्ति सकल जगत् ॥८७
 सस्मृत कीर्तितो वाऽपि दृष्ट स्पृष्टोऽपि वा प्रिये ।
 पुनाति भगवद्भक्तश्चाण्डालोऽपि यदृच्छया ॥८८
 एतज् ज्ञात्वा तु विद्वद्भिः पूजनीयो जनार्दन ।
 वेदोक्तविधिना भद्रे आगमोक्तेन वा सुधी ॥८९
 यम उवाच ॥
 एतच्छ्रुत्वा महाभागा धरणी सशितव्रता ।
 समाराध्य जगन्नाथ विधिना तत्तल्य गता ।
 अतो यत्नेन वै साध्य वैष्णवत्व विपश्चिता ॥९०

ये वैष्णवा महात्मानो विष्णुपूजनतत्परा ।
 तेषा नैवास्त्यय लोको यान्ति तत् परम पदम् ॥९१
 ये सकृद् द्वादशीमेतामुपोष्यन्ति विधानतः ।
 प्रबोधनाख्या सुधियस्ते यान्ति परम पदम् ॥९२
 न यम किङ्करान् दण्डान् नरकाश्च न यातना ।
 पश्यन्ति द्विजशार्दूल इति सत्य मयोदितम् ॥९३
 एतत् ते सर्वमाख्यात यथातत्त्व यथाश्रुतम् ।
 कथित ते महाभाग यत्त्वया परिपृच्छितम् ॥९४
 स्वयम्भुवा यथा प्रोक्त गुह्याख्यान महामुने ।
 तत्ते सर्वं समासेन व्याख्यात धर्मवत्सल ॥९५ वे २/१९९

॥ इति श्रीवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे नवाधिकद्विशततमोऽध्याय ॥२०९॥

(→सयाति), दे५-११ मुवे मा(दे६ ७ स)माराध्य तथा (दे७ यथा) याति -d) दे१० वैष्णव (→तद्विष्णो) -c) दे५ ११ मुवे °भागा (→°भागे)

८८ -a) दे१ सस्मृता, दे सस्मत्, दे४ सस्मात् (→सस्मृत), दे३ कीर्तिता (→कीर्तितो) -b) दे६ दृष्ट, ते१ हृष्ट (→दष्ट), दे१ स्पृष्टो, ते१ पुष्टोपि (→स्पृष्टोऽपि) -c) दे२ते१ भक्त्या (→भक्तश), दे३ पुनाति मभवद्भक्त, दे४ पुनाति मम भक्त्या च

८९ -a) दे१ ३४ एव (→एतद्), दे७ हि (→तु) -c) दे७ देवोक्त° (→वेदोक्त°), दे१० सर्वे (→भद्रे) -d) दे१ प्रभु, दे६ सुधे, दे१० पुन (→सुधी)

॥ दे१० यम उ०

९० दे३ d ○ -b) दे४ १० शसित° (→सशित°) -c) दे६ समाराध्य (→समाराध्य), दे४ अवाप्य परमा मुदम, दे६ विधिना तत्तल्य गता -f) दे२ ४ ते१ वैष्णवेन, दे१० दुलभ हि (→वैष्णवत्व), दे१ वैष्णवेनाविपश्चिता

९१ -a) दे४ १० ये वैष्णवो, दे७ वैष्णवाना (→ये वैष्णवा) -b) दे१० विष्णुरूपेण तत्परा -c) दे३ लोके (→लोको), दे६ तेषा नैवास्त्यह लोके -d) दे१ १० ते (→तत्)

९२ दे३ ४ ○ -b) दे१ ६ उपोषन्ति (→उपोष्यन्ति)

-c) दे१ ६ प्रबोधनाख्य (→प्रबोधनाख्या)

९३ -a) दे१ न यम किङ्करान् दण्ड- , दे२ ३ ते१ न यम किङ्करा दण्डा, दे५ ८ ११ न यम यातनादण्डान्, दे६ ७ याम्यान (दे६ यस्यान) यातना दण्डा -b) दे१ ३ ४ नरकानि (दे१ °न्न) न यातना, दे५ ११ मुवे नरक न च किङ्करान् -d) दे६ ७ सत्यमेत-मयोदितम्

९४ दे६ ७ cd ○ -b) दे१ यथातत्त्व, दे४ यथा यत्त्वा, मुवे यथा दष्ट (→यथातत्त्व) -c) दे२ मुवे मे (→ते) -d) दे१ यक्रमा पृष्ठवान् खलु

९५ दे६ ७ cd ○ -d) दे३ ४ आख्यात(→व्याख्यात) दे१ ५ ८ ९ °वत्सल, दे२ ४ °वत्सला (→°वत्सल)

पुष्पिका—

पुराणनाम—दे६ ○, दे१ २-५ ८-११ ते१ इत्यादि वाराह-पुराणे, दे३ इत्यादि श्रीवाराहपुराणे, दे४ इत्यादि वाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे७ इति श्रीआदिवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, मुवे इति श्रीवाराहपुराणे अध्यायनाम—दे१ २ ४ ६ १० ११ प्रबोधिनीमाहात्म्य (दे६ °त्म्ये), दे३ ५ ८ ९ ते१ प्रबोधिनीमाहात्म्य नाम, दे७ हरिबोधिनीमाहात्म्य नाम अध्याय, मुवे पापनाशोपवर्णन नाम अध्यायसख्या—दे१-७ ९-११ ○, दे८ ॥११४॥, मुवे एकादश-धिकद्विशततमोऽध्याय ॥२११॥, ते१ सप्तविंशोत्तरशततमोऽध्याय

नारद उवाच ।*

२१२१

साधु साधु महाराज सर्वधर्मविदावर ।
त्वया तु कथिता दिव्या कथेय धर्मसहिता ॥१
अतोऽहमपि सुप्रीतस्तव धर्मपथे स्थित ।
तव वाक्यानि मृष्टानि प्रोक्तानि च श्रुतानि च ॥२
त्वयाऽहं चैव राजेन्द्र पूजितश्च विशेषत ।
गच्छामि त्वरितो लोकान् यत्र मे रमते मन ।
स्वस्ति तेऽस्तु महाराज अकम्पो भव सुव्रत ॥३
एवमुक्त्वा ततो यातो नारदो मुनिसत्तम ।
तेजसा द्योतयन् सर्वं गगन भास्करो यथा ।
विचचार दिव रम्या कामचारी महामुनि ॥४
गते तस्मिन् सुचिरं स राजा धर्मवत्सल ।

२१०

[ब१-० अध्यायोऽयं नास्ति]

ॐ दे१ १० नारद उ०

१ -a) दे६ महाभाग (→महाराज) -d) दे३ ४ °सहिता (→°सहिता)

२ -a) दे३ ४ अहो° (→अतो°) -c) दे१ वाक्यानि पृष्ठानि, दे३ ४ ६ ७ वाक्यानि मिष्टानि, दे५ ८ ९ वाक्यानि सूष्टानि, मुवे वाक्यानिस्सुतानि (→वाक्यानि मृष्टानि) -d) दे६ ७ पुण्यानि (→प्रोक्तानि), दे१० श्रुतानि मे (→श्रुतानि च)

३ -c) दे६ त्वरिता (→त्वरितो) -d) दे३ १० ते (→मे) -e) दे६ स्वस्ति तस्तु, दे७ स्वस्ति तेस्त (→स्वस्ति तेऽस्तु) -f) दे१ तु कथ्यो, दे३ ४ १० अकम्पो, मुवे त्वकम्पो (→अकम्पो)

४ -a) दे६ ७ एतच्छ्रुत्वा, दे८ १० ११ एवमुक्त्वा (→एवमुक्त्वा) -b) दे१ ६ ७ °पुणव, दे२ ते१ °सत्तम (→°सत्तम) -d) दे३ गगनो (→गगन) -e) दे३ ४ ९ १० ते१ दिव रम्य, दे६ दिव्य रम्या (→दिव रम्या) -f) दे४ कामाचारी, दे५-९ ११ मुवे कामचारी (→कामचारी)

५ दे३ ४ d O -c) दे४ सुमुनो, दे६ स मना, मुवे सुमना (→सुमनो), दे१ विप्र, दे६ विप्र, दे७ विप्रा (→विप्रा)

मा दृष्ट्वा सुमनो विप्रा वाक्यैश्चित्रैश्च वन्दयन् ॥५

कृत्वा पूजा च मे युक्ता प्रियमुक्त्वा च सुव्रत ।

विसर्जयामास विभु सुप्रीतेनान्तरात्मना ॥६

एतद्व कथित विप्रास्तस्य राज्ञ पुरोत्तमे ।

यथा दृष्ट श्रुत चैव यथा चेहागतो ह्यहम् ॥७

वैशम्पायन उवाच ।*

तस्य तद्वचनं श्रुत्वा हृष्टपुष्टास्तपोधना ।

साधु साधु इति प्रोक्ता विस्मयोत्फुल्ललोचना ॥८

केचिद् वैखानसास्तत्र केचिदासन्निरासना ।

यायावरास्तथा चान्ये वानप्रस्थास्तथा परे ॥९

शालीनाश्च तथा केचित् कापोती वृत्तिमास्थिता ।

तथाऽन्ये जगृहुर्वृत्तिं सर्वभूतदया शुभाम् ॥१०

-d) दे६ ७ चित्रैर्वर्क्यै च नेदयान (दे७ नदयन्), मुवे वाक्यैश्चित्रैर्वन्दयन्

६ दे३ ४ O -a) दे६ पूजा (→पूजा) -b) दे६ ११ ते१ प्रियमुक्ता (→प्रियमुक्त्वा), दे२ १० ते१ सुव्रत, दे६ सन्नता, दे७ सुव्रता (→सुव्रत) -d) दे६ सुप्रीते° (→सुप्रीते°)

७ दे३ ४ a O -b) दे५ ८ राज, दे९ राज (→राज्ञ) -d) दे१ तथा (→यथा), दे३ ४ ते१ वेदागतो (→चेहागतो) दे६ यथा चैवागतिस्म्यह, दे७ यथा चवगतोस्म्यह

ॐ ते१ O, दे१ १० वैशम्पायन उ०, दे८ वैशम्पायन

८ -a) दे३ ४ तस्या (→तस्य) -b) दे१ हृष्टपुष्ट सुयोधन -c) दे१ १० साधु साध्विति ते (दे१० च) प्रोक्ता, दे५-९ ११ मुवे साधुसाध्विति चैवोक्त्वा (दे६ ७ ११ °क्ता) -d) दे१ °लोचना, दे६ ७ °लोचन (→°लोचना)

९ दे५ ९ ११ मुवे पुस्तकेषु ९ab, ८ b चरणात्पर अस्ति, दे३ ४ d O -c) दे३ ४ या या वरास्तथा राज्ञे, ते१ पापा नरास्तथा चान्ये

१० दे३ ४ O -a) दे१***श्च तथा केचित्, दे६ ७ शालीनाश्च*** -b) दे१ कौपीना, ते१ कापोती (→कापोती) -c) दे१ ये चान्ये जगृहुः पूव, दे५ ८ ९ ११ मुवे तथा चान्ये जगृहुर्वृत्तिं

शिलोच्छ्राश्च तथैवान्ये काष्ठान्ताश्च महौजस ।
 अपाकपाचिनं केचित् पाकिनश्च क्वचित् पुन ॥११
 नानाविधिचरा केचित् केचिदात्मविनिर्जिता ।
 स्थानमौनव्रता केचित् तथान्ये जलशायिन ॥१२
 तथोर्ध्वशायिकाश्चान्ये तथान्ये मृगचारिण ।
 पञ्चाग्रयस्तथा केचित् केचित् पर्णफलाशिन ॥१३
 अबभक्षा वायुभक्षाश्च तथान्ये शाकभक्षिण ।
 अतोऽन्येऽति तथा तीव्र तपश्च प्रतिपेदिरे ।
 तपसोऽन्यन्न चास्तीति चिन्तयित्वा पुन पुन ॥१४
 जन्मनो मरणाच्चैव केचिद् धीरा महर्षय ।

त्यक्त्वा धर्ममधर्मं च शाश्वते नियमे स्थिता ॥१५

वैशम्पायन उवाच ॥

श्रुत्वा चैव कथामेतामृषयो दिव्यवर्चस ।
 जगृहुर्नियमास्तास्ताञ्छुभहेतोरनिन्दिता ॥१६
 नाचिकेतोऽपि धर्मात्मा पुत्र दृष्ट्वा तपोधनम् ।
 प्रीत्या परमया युक्तो धर्ममेवान्वचिन्तयत् ॥१७
 वेदार्थममित विष्णु शुद्ध चिन्मयमीश्वरम् ।
 [चिन्तयामास धर्मात्मा तप परममास्थित ॥१८
 इदं तु परमाख्यानं भगवद्भूक्तिकारकम् ।]
 शृणुयाच्छ्रावयेद् वापि सर्वकामानवाप्नुयात् ॥१९ व २१२

॥ इति श्रीवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे दशाधिकद्विशततमोऽध्याय ॥२१०॥

११ दे३ ४ a, d ० -a) द१ शिलोच्छ्रान्तस्तथा वान्ये,
 दे६ ७**** तथैवान्ये, दे११ ते१ शिलोच्छ्राश्च तथैवान्ये -b)
 दे१ ३ ४ १० ते१ काष्ठोत्थाश्च, दे६ ७ नैष्टिकाश्च (→काष्ठान्ताश्च),
 दे१ कस्थोन्ताश्च तामसा -c) दे१ ३ ४ १० °पाकिन (→°पाचिन)

१२ दे३ ४ ० -a) दे१ विधवरा, दे५ ८ ९ ११ मुवे
 विधिधरा (दे८ °रा, दे११ °रा), दे६ व्रतधरा, दे७ व्रतधरा (→
 विधिधरा) -b) दे२ ते१ केचिदात्मा न निर्जिता, दे५-९ ११
 मुवे जितात्मानस्तु केचन, दे१० केचिदात्मजितोभवन् -c) ते१
 स्नान° (→स्थान°)

१३ दे३ ४ ab ०, दे१० cd ० -a) दे९ तयोध्व°
 (→तयोध्व°), दे३****श्रायि, दे४ **** तथा, दे७ तथो
 ध्वशायिन केचित् -b) दे१****, दे३ काश्चान्ये, दे४ अन्ये च
 (→तथाये), दे३ मृगवारिण, दे४ ८ मृगवारिणा, दे६ मतवारिणी
 (→मृगचारिण)

१४ -a) दे१ ३ अभक्ष्या, दे६ अभवा, दे११ अब्रक्षा, ते१
 अभक्षा (→अभक्ष्या), दे३ ४ ८ ९ °भक्ष्याश्च (→°भक्ष्याश्च) -b)
 दे१ ३ १० ते१ °भक्षणा, दे४ °भक्षका (→°भक्षिण) -c) दे४
 आथोभ्योति तथा तीव्र, दे५ ८ ९ ११ मुवे अतोऽन्येऽप्यति तीव्र
 वै, दे६ ७ अतोऽन्यम (दे७ °द) पि तीव्र वै, दे१० अथान्यन्यत्तथा
 तीव्र -d) दे३ ततश्च (→तपश्च), दे५ ८ ९ ११ मुवे तपश्चैव
 प्रपेदिरे, दे६ ७ तपो (दे७ °मो) ये प्रतिपेदिरे -e) दे१-४ ते१ तपसा
 न त (दे१ स) दस्तीति

१५ -a) दे३ ४ जन्मना, दे१० जन्मतो (→जन्मनो), दे३ ४
 मरण चैव, ते१ मरणाच्चैव (→मरणाच्चैव) -b) दे२ धीरा, +
 भीता, दे३ ८ ११ ते१ वीरा, दे१० भीता (→धीरा) -d) दे२ ते१
 शाश्वत (→शाश्वते), दे३ ४ शाश्वता नियमे स्थिताम्, दे५-९ ११

मुवे शाश्वती (मुवे °ती) धियमास्थिता (दे७ °त)

॥ दे१० मुवे ०, दे१ ९ वैशम्पायन उ०

१६ -a) दे१ श्रुत्वा चैव कथा दिव्या -d) दे४ सुख°,
 मुवे भय° (→शुभ°), दे६ शुशुभेतोरनिन्दका

१७ -a) दे१ ६ ७ नासि-, दे३ नासे-, दे४ नास्ति (→
 नाचि-), दे२ °केतोपि, + °केत तु (→°केतोऽपि) -b) मुवे
 पुत्रो (→पुत्र) -d) दे१ धर्ममेवानुसन्धिता, दे२ ते१ धर्ममेवानुसेवित
 दे३ ४ १० धर्ममेवानुसेवत (दे१० °ते), दे७ धर्ममेवानुचितयत

१८ दे१-४ १० ते१ cd ० -a) दे१ वेदागतमित, दे२
 ते१ वेदाथगतमित, दे३ वेदथ इति त, दे४ वेदाथनियत, दे७ वेदाथ
 मपि त, दे१० वेदाथगतमित (→वेदाथममित) -b) दे१ शुद्धातितमिद
 सदा, दे५ ९ ११ मुवे श्रद्धान्वितमिद सदा, दे१० श्रद्धान्वित इद पठेत

१९ दे१-४ १० ते१ ab ० -a) दे६ इदं तु परमाख्यं तु -d)
 दे१ ७ सर्वान्कामान्, दे३ सर्वार्थमान्, दे४ सर्वधर्मान् (→सर्वकामान्)

पुष्पिका—

पुराणनाम—दे१ इत्यादि वाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे२ ३
 इत्यादि वा(दे३ श्रीवा)राहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे४ इत्यादि श्रीवा-
 राहपुराणे भगवच्छास्त्रे प्रागितिहासे, दे५ ८ ९ ११ इत्यादि वाराह-
 पुराणे प्रागितिहासे, दे६ इति, दे७ इति श्रीवादिबाराहपुराणे, दे१०
 ते१ इत्यादि वाराहपुराणे, मुवे इति श्रीवाराहपुराणे प्रागितिहासे

अध्यायनाम—दे१ ससारचक्रोपाख्याने प्रबोधनीमाहात्म्य, दे२
 ससारचक्रो प्रबोधनिसमाप्तम्, दे३ ४ ससारचक्रोपाख्यानं प्रबोधनी
 माहात्म्य समाप्तम्, दे५ ८ ९ ११ ससारचक्रोपाख्याने प्रबोधनीय
 समाप्त, दे६ ससारचक्रोपाख्याने, दे७ ससारचक्रोपाख्यानं नामा-
 ध्याय, दे१० वैशपायनीय, मुवे ससारचक्रोपाख्याने प्रबोधनीय नाम,
 ते१ ससारचक्रोपाख्यानप्रबोधनीसमाप्तिनाम अध्यायसख्या—

वे २१३१ सूत उवाच ।
पुरा देवैर्विनिहते सग्रामे तारकामये ।
अत्युच्छ्रिते प्रतिबले दानवाना बले तथा ॥१
लब्धपदे सहस्राक्षे क्षीणशत्रौ गतास्पदे ।
सम्यक् प्रसूतिमापन्ने त्रैलोक्ये सचराचरे ॥२
शृङ्गेऽति चाचलेन्द्रस्य मेरो सर्वहिरण्ये ।
मणिविद्रुमचित्रे च विपुले पङ्कजासने ॥३
सुखोपविष्टमेकाग्र स्थिरचित्त कृतक्षणम् ।
निवृत्तकार्यमुदित सूर्यवैश्वानरद्युतिम् ॥४
प्रणम्य मूर्ध्ना चरणावुपगम्य समाहित ।

दे१-७ १ ११ ०, दे२ ॥११५॥, मुवे द्वादशाधिकद्विशततमोऽध्याय
॥२१२॥, ते१ अष्टविंशदुत्तरद्विशततमोऽध्याय

२११

[ब१-३ पुस्तके अध्यायोऽयं नास्ति]

॥ दे१ १० सूत उ०

१ दे१० cd ० -a) दे२ ९ दैवैर्, दे१० देवे (→दैवैर्),
दे६ विनिहते (→विनिहते) -b) दे२ते१ अत्युजिते, दे६ ७ अनुयि
(दे७ ०तिथि) ते (→अत्युच्छ्रिते), दे१ दैत्ये हते च प्रबले -d)
दे१ ३ ते१ बल, दे४ बल- (→बले), दे६ नवा (→तथा)

२ -a) दे२ ४ते१ लब्धे (→लब्ध-), दे३ पाद-, दे४ पद-
(→-पदे), मुवे सहस्राक्षे लब्धपदे -b) दे३ ४ क्षीण (दे४ ०णा)
रात्रौ (→क्षीणशत्रौ), दे१-४ १० ते१ गत(दे२ ते१ ०ता)स्पते,
दे६ ७ गता य (दे७ ०प) दि (→गतास्पदे) -c) दे३ प्रश्रुति, दे४
श्रुतिसम, दे६ सकृति, दे७ प्रकृति (→प्रसूति), दे४ आपन्नै, दे९
आपन्नो (→आपन्ने)

३ -a) दे१ शृगोदि पावतद्रस्य, दे३ ४ सृगेति चाचलेन्द्रस्य,
दे५-९ ११ मुवे शृङ्गे चैवाचलेन्द्रस्य -b) दे६ ७ मेरोरस्य (दे७
०म्य) (→मेरो सब-), दे१ मेरो सब हि लिब्धपदे -c) दे५-९ ११
मुवे ०विद्धे (→०चित्रे) -d) दे३ ४ विपुले (दे४ ०लो) (→विपुले),
दे३ ४ पकजासने, दे६ सकटासने (→पकजासने)

४ -a) दे२ ०मेवाग्र, दे३ ४ ०नेकाग्रे (दे३ ०ग्र) (→०मेकाग्र)
-b) दे२ ते१ ०चित्त(→०चित्त), दे३ शतलक्षण, दे४ च तत्क्षणा, दे५
मुवे कृतक्षण (→कृतक्षण) -c) दे१ निवृत्त, दे७ निवृत्त, दे१०

ब्रह्माण परिपप्रच्छ सनत्कुमार एव हि ॥५

सनत्कुमार उवाच ।

भगवञ्छ्रोतुमिच्छामि पुराणमृषिसम्मतम् ।
गोकर्णं तु महाभाग त्वत्तत्त्वविदावर ॥६
कथमुत्तरगोकर्णं दक्षिण च कथं विभो ।
शृङ्गेश्वरस्य परमं कथं सम्यक् प्रतिष्ठितम् ॥७
क्षेत्रस्य किं प्रमाणं स्यात् किं च तीर्थफलं स्मृतम् ।
कथं पशुपतिस्तत्र भगवान् मृगरूपधृक् ॥८
सर्वैस्त्वत्प्रमुखेर्देवे कथमासादितं पुनः ।
मृगरूपं कथं चास्य शरीरं क्व प्रतिष्ठितम् ॥९

निवृत्त (→निवृत्त), दे१ ४ मुवे मुदित (→उदित)

५ -a) दे४ ५ प्राणाम्य (→प्रणम्य), दे४ ८ मूर्ध्ना (→मूर्ध्ना)
-b) दे५ ९ ११ मुवे ०गह्य (→०गम्य), दे६ ७ कृताजलि (→
समाहित) -c) दे१ ब्रह्माणान दे३ ब्राह्मण, दे४ ब्रह्माणा (→
ब्रह्माण), दे३ ब्राह्मण परिपच्छन, दे६ ७ सनत्कुमार पप्रच्छ, ते१
ब्रह्माण परिपच्छत -d) दे५ ८ ९ ११ कुमार सनत्पूवक दे६ ७
ब्रह्मा (दे६ ०ह्य) ण परम (दे६ ०म) द्युति, मुवे कुमारो नातिपूवक

॥ दे१ १० सनत्कुमार उ०

६ दे६ ७ cd ० -b) दे२ ४ १० ते१ ०सम्मिमत, दे३
०सम्मिमत, दे५ ७-९ ११ मुवे ०सन्नुत, दे६ ०सयुत (→०सम्ममत)
दे५ ७ ९ ११ मुवे पुराण (→गोकर्ण), दे५ **, दे८ त्वत्तत्त्वविदावर
-d) दे१ तीर्थ ब्रह्मविदावर, दे३ ८ तत्त्वतत्त्वविदावर (दे८ ०स्त
विदा) वर, दे४ तत्त्व तत्त्वविदावर, दे१० त्वत्तत्त्वविदावर

७ -a) दे१ ०गोकर्ण-, दे४ ०गोकर्ण (→०गोकर्ण) -b)
दे३ ४ दक्षिणा, दे५ दक्षणा, दे८ दक्षणा, ते१ दक्षिणे (→दक्षिण),
दे३ ४ कथा (→कथ) -c) दे३ ४ सृगे (→शृङ्गे), दे६ प्रथम,
दे१० भ्रमत (→परम) -d) दे६ ७ विनि (दे७ ०ति) छति (→
प्रतिष्ठित)

८ दे३ ४ ८-९ ० -b) दे१० किंस्वित, ते१ किञ्चित्
(→किं च) -d) दे२ ५ ८ ९ मुवे भगवन (→भगवान्), दे१
मत्यरूपधृक्, दे६ ७ मगरूपधृक् (दे७ ०भूत) (→मृगरूपधृक्)

९ दे३ ४ ० (द्र ८ पा वि) -a) दे६ ९ सर्वे, दे८ स वै
(→सर्वे), दे१ १० तत् (→त्वत्) -b) दे१ ०मासादितु, दे६ ७
०मासादित (→०मासादित), दे६ ७ पुरा (→पुनः)

यथा यत्र च यस्तत्र विधिसम्यगनुष्ठितम् ।
 तत्सर्वं निखिलेनाशु ब्रूहि मे वागविदा वर ॥१०॥
 एवमुक्त स भगवान् ब्रह्मा ब्रह्मविदा वर ।
 उवाच तस्मै पुत्राय गुह्यमेतत् पुरातनम् ॥११॥
 ब्रह्मोवाच ।^{*}
 शृणु वत्स महाभाग यथा तत्त्व ब्रवीमि ते ।
 पुराणमेतद् ब्रह्मर्षे सरहस्य यथाश्रुतम् ॥१२॥
 अस्ति भूधरराजस्य मन्दरस्योत्तरे शुचौ ।
 मुञ्जवान् नाम शिखरी नन्दनोपवनद्युति ॥१३॥
 वज्रस्फटिकपाषाणप्रवालाडकुरशर्कर
 नीलामलशिलावर्णगुहानिर्झरकन्दर ॥१४॥

१० -a) दे१ ५ ८ ९ तत्र (→यत्र), दे३ वस्तत्र च, दे४ च
 सवत्र, दे१० च तास्तत्र (→च यस्तत्र) -b) दे१ ५ ८ ९ मुवे ते१
 विधि, दे१० विधि (→विधि-), दे१ ८ ११ मुवे अनुष्ठित (→
 अनुष्ठित), दे६ ७ सम्यग्विधिरनुष्ठित -c) दे१ ८ निखिल चा (दे६
 ना) शु (→निखिलेनाशु) -d) दे१० वेद-, ते१ वाक्य- (-मे
 वाग), दे१ ३ वर (→वर)

११ दे६ ७ cd ○ -b) दे३ ४**ब्रह्मा दे६ ब्रह्मा ब्रह्मा
 दे८ ब्रह्मा**, दे१० ब्रह्मा वेद-(→ब्रह्मा ब्रह्मा-), दे१ ३ ५ ८ ९ ११ वर,
 दे६ ७ पति (→वर) -d) दे१ गुहा (→गुह्य)

^{*} दे६ ७ ○, दे२ ब्रह्मो उवाच, दे३ ४ ब्रह्म (दे४ ० ह्या)
 उवाच, दे१० ब्रह्मो

१२ -b) दे३ ४ तत्त्व (→तत्त्व) -ab) दे६ ७ सनत्कुमार
 सवज्ञ एव (दे६**) माह पितामह -c) दे३ ४ ब्रह्मण्ये (दे४ ० ण्यो)
 (→ब्रह्मर्षे) -d) दे७ मया (→यथा-), दे६ रहस्य च मया श्रुत

१३ -a) दे६**, दे७ कथ (→अस्ति) -b) दे१ शुभौ,
 दे११** (→शुचौ) -c) दे७ मजुवान, दे९*जवान, दे१० मजवान,
 ते१ मजुला (→मुञ्जवान), दे१ ७ ९ १० मुवे शिखरो (→शिखरी)
 -d) दे६ ०पवनो (→०पवन-)

१४ -a) दे६ ०स्फोटिक- (→०स्फटिक-), दे१ ६ ९ ११
 मुवे -पाषाण (→-पाषाण-) -b) दे१-ककर, दे२ते१-शकरा,
 दे१०-शकर (→-शकर), दे६ प्रवार कुरु शकर -c) दे१ नील-
 मणि-, दे१० नीलामन, ते१ लीलामल- (→नीलामल-), दे१-कण-,
 दे४-वर्णा, दे१०-वण, मुवे-वर्णो (→-वण-) -d) दे५ ८ ९ ११
 गुहो, ते१ गहा (→गुहा-), दे१-४ ते१-कन्दरा, दे७-कन्दर,
 (→-कन्दर), दे७ स्फटिकोत्तरकषर

१५ -a) दे४ ०पोतैर् (→०पेतैर्) -b) दे१ ३ लता (→
 लता-), दे३ मुजरि, दे५ ८ ९-मजर-, ते१-मजलि- (→-मज्जरि-)

विचित्रकुसुमोपेतैर्लतामञ्जरिधारिभि ।
 रेजे यं प्रांशभि शृङ्गैरुल्लिखद्भिरिवाम्बरम् ॥१५॥
 द्यस्तत्राधिक रेजुर्नानाधातपरिस्त्रवै ।
 शिलीन्ध्रकसुमोपेताश्चित्रिता इव सर्वत ॥१६॥
 तत्र केतकिखण्डाश्च कुन्दखण्डाश्च पुष्पिता ।
 उन्मीलिता इवाभान्ति धातकीवनराजिभि ॥१७॥
 भिन्नेन्द्रनीलविमलैर्घौतै प्रस्रवणाम्बुभि ।
 चित्रं कसुमसङ्गनै शिलाप्रस्तरविस्तरैः ॥१८॥
 शक्रचापनिभै रम्यै कुबेरभवनद्युति ।
 तस्मिन्नावरे हृष्टा विहरन्त्यमरस्त्रिय ॥१९॥
 कूजद्भि शिखिभिर्मत्तै नृत्यद्भिश्चाप्सरोगणै ।

वे २१३ २०

-c) दे६ ७ राजते दे१० रेजेयै (→रेजे य) -d) दे३ ४ इवातर
 (→इवाम्बर), दे६ ते१ न लिख (ते१ रुक्षव) द्विरिवावर

१६ दे४ cd ○ -a) दे१ दग्रांस, दे६ त्रयस दे७ दयास,
 ते१ तपस (→दयस), दे७ तत्राधिका (→तत्राधिक), दे६ रेत् (→
 रेजुर) -b) दे३ नाग्रां दे७ तानां (→नानां), दे३ ४ ०श्रवै
 दे१० ०लवै ते१ ०स्तलै (→०स्रवै), दे१ नानारत्ना शिलोच्चया
 -c) दे१ शिलेन्ध्र°, दे२-४ शिलिन्ध्र° (→शिलीन्ध्र°), दे६ शिलीत्र
 कुसु*** दे७ शिलीव कुसुमैश्चित्रैश्च -d) दे७ तव (→इव)

१७ दे४ ab ○ -a) दे५ ८ ९ ११मवे तेऽत्र (→तत्र), दे१
 ०रन्वाश्च (→०खण्डाश्च) -b) दे६ कुद- दे११ कुद (→कुद-),
 दे३ कुडखाडस्य पुष्पिता -c) दे३ ४ उन्मीलिता, दे६ ७ उन्मीलित
 (→उ मीलिता), दे१ ५ ७ इवाभाति, दे६ इवाभानि (→इवा
 भाति) -d) दे१ धातुकी°, दे३ ४ धातकि° (→धातकी°), दे६
 ०राजिते (→०राजिभि)

१८ -a) दे१ इन्द्रनीलमयेर्दिव्यै -b) दे३ ४ घौ*, दे५
 घौतो (→घौतै), दे१ घौतैश्च श्रवणात्मभि -c) दे४ विचित्रै (→
 (→चित्रै), दे८ कुसुम (→कुसुम-), दे१ ८ सङ्गनै, दे३ ६ ७
 -सङ्गनै (→-सङ्गनै)

१९ -a) दे४ ०निभै **, दे११ ०निभैरन्यै (→०निभै रम्यै),
 दे१ शक्रचापिभि रम्यैश्च -b) दे३ कुबैर-, ते१ कुलेन (→कुबैर-),
 मुवे ०द्युतो (→०द्युति) -c) दे१ दृष्टा दे५ ७-९ ११ मुवे रम्यै
 (→हृष्टा) -d) दे१ व्यहरत्वमरस्त्रिय, दे३ ४ विहरत्परमस्त्रिय,
 दे५ ८ ९ मुवे महोरगनिषेविते, दे७ नानामृगनिषेविते

अत पर दे५ ९ ११ मुवे अधिकम्—

*क्रीडद्भिर्देवमिथुनैर्नृत्यद्भिश्चाप्सरोगणै ।

२० दे५-९ ११ मुवे ते१ cd ○ -a) दे३ ४ मत्तै (→
 मत्तै) -b) दे१ ३, ४, १० नृत्य चा (दे१ ०त्य वा, दे१० ०त्यैश्च)

१३ २० [प्रमदैश्च सदा हृष्टं सेवित तन्नगोत्तमम्] ॥२०
 कल्हारकुसुमोपेत हससारससेवितम् ।
 प्रसन्नसलिलाकीर्णं सरैरुत्फुल्लपङ्कजै ॥२१
 गजयूथानुकीर्णाभिर्जुष्टाभिर्मगपक्षिभि ।
 सेविताभिर्मनिगणै सरिद्रूपशोभितम् ॥२२
 किन्नरोदगीतकहरे परपुष्टनिनादिते ।
 विद्याधरशताकीर्णं देवगन्धर्वसेविते ॥२३
 धारापातैश्च तोयाना विस्फुलिङ्गै सहस्रश ।
 प्रज्वालितान्तले शृङ्गे रम्ये हरितशाद्वले ॥२४
 सर्वतर्कवनोद्याने पृष्ठाकरमुशोभिते ।
 यक्षकिंपरुषावासे गुह्यकानामथाश्रये ॥२५
 तस्मिन् गिरिवरे रम्ये महोरगगणायुते ।
 धर्मारण्ये तप क्षेत्रे मुनिसिद्धनिषेविते ॥२६

प्सरसा गणै दे५ १ ११ मुवे ते१ सेवित त (दे९ ११ °त* मुवे °ते
 च) नगोत्तम (मुवे °भे) -c) दे१ प्रमादेश्च (→प्रमदैश्च), दे१०
 समा (→सदा), दे४ प्रमदश्च**** -d) दे१० सलिल (→सेवित)

२१ -a) दे२ १० मुवे कल्हारकुसुमोपेते -b) दे६ ७ मुवे °सेविते
 (→°सेवित) -c) दे५ ९ °कीर्ण-मुवे °कीर्ण (→°कीर्ण) -d) दे१
 सरतिरुत्फुल्ललोचन दे७ सर उत्पलपङ्कजै, मुवे सरोभि फुल्लपङ्कज

२२ -b) दे५ ८ ९ °पक्षिण (→°पक्षिभि) -c) दे३ ४
 शोभिताभिर (→सेविताभिर) दे१० °वरै (→°गणै) -d) दे२
 ते१ °सेवित, दे४ मुवे °शोभिते (→°शोभित)

२३ -a) दे१ °निनदै (→°कुहरे) -b) दे६ °पुष्टि- (→
 °पुष्टि-) दे६ -विनादिते, दे१० -निनादित (→-निनादिते), दे१
 पर शभ तानि नोदिते -c) दे३ ४ °सताकीर्णं दे६ ११ °शताकीर्ण
 (दे११ °गणै) (→°शताकीर्णं) -d) ते१ °सेवित (→°सेविते)

२४ -a) दे७ तारा° (→धारा°) -c) दे१ ३ ४ प्रज्वालित
 तुलाशृङ्गे दे२ ६ ७ १० प्रज्वालितान्तुलै (दे२ °त तल, दे१० °ता
 सा तु) शृङ्गे, मुवे प्रज्वालितेऽतुले शृङ्गे -d) दे३ °साज्वले, दे१० ११
 °शाड्वले (→°शाद्वले), दे६ रहस्यै हतशाद्वलै

२५ -a) दे१० °वने पुष्पे, दे११ °वनोद्यानो (→°वनोद्याने)
 -b) दे६ ७ पुष्पा (दे६ °ष्प) कार-, दे१० करवीर- (→पुष्पाकर-),
 दे६ ७ -सुभोभने (दे६ °ते) (→-सुशोभिते) -c) दे१ गुह्या,
 दे२ ९ १० मुवे यज्ञ-, दे३ पक्ष-, दे४ पक्षि-, दे५ यक्षि-, दे६ ७ रक्ष-
 (→यक्ष-), दे६ ७ -वामे (→-वासे) -d) दे१ यक्ष° (→गुह्य°),
 दे१ अथाश्रयै, दे६ ७ उपाश्रये (→अथाश्रये)

२६ -a) दे१ रम्ये (→रम्ये) -b) दे५-९ ११ मुवे सेवितव्ये

वरदस्तत्र भगवान् स्थाणुर्नाम महेश्वर ।
 सर्वामरगुरुर्देवो नित्य सन्निहित प्रभ् ॥२७
 भक्तानुकम्पी स श्रीमान् गिरिन्द्रसुतया सह ।
 अध्यास्ते स गिरिवरे पार्षदैश्च गुहेन च ॥२८
 विमानयायिन सर्वे त देवमजमव्ययम् ।
 आजगम् सेवितु देवा वरेण्य वरलिप्सया ।
 अन्ये देवनिकायाश्च सेवित् प्रयतन्ति तम् ॥२९
 ततस्त्रेतायुगे काले नन्दी नाम महामुनि ।
 आरिराधयिष शर्वं तपस्तेपे महत तदा ॥३०
 ग्रीष्मे पञ्चतपास्तिष्ठेच्छिशिरे सलिलाश्रये ।
 ऊर्ध्वबाहूर्निरालम्बस्तोयाऽनिलहताशनै ॥३१
 व्रतैश्च विविधैरुग्रैस्तपोभिर्नियमैस्तथा ।
 जप्यपुष्पोहारैश्च काले काले मुनि सदा ॥३२

सुशोभने -c) दे३ ४ धर्मारण्यै, ते१ धर्मारण्ये (→धर्मारण्ये), दे१०
 ते१ तत (→तप), दे३ क्षेत्रे (→क्षेत्रे)

२७ ते१ c ० -b) दे३ स्थाणुर्नाम, दे१० स्थाणु क्षम
 (→स्थाणुर्नाम) -c) दे६ सर्वापरगुरुदेवो

२८ -a) दे६ ७ नित्या° (→भक्ता°) -b) दे४ ९ गिरिन्द्र°
 (→गिरिन्द्र°), दे१ सदा (→सह) दे३ गिरिन्द्रश्च स्याशह -c)
 दे५ ८ ९ ११ मुवे सद्वा (मुवे °ह्य) ध्यास्ते, दे६ ७ सद्वाद्यास्त (→
 अध्यास्ते स), मुवे °वर (→°वरे) -d) दे६ गुह्येन (→गुहेन)

२९ दे६ ७ cd ० -a) दे३ °यायिन, दे१० °जयिता (→
 °यायिन), ते१ *मा*यिनस्सर्वे -c) दे३ ते१ सेवित (→सेवितु)
 -d) दे५ ८ ९ ११ मुवे अजमव्यय (→वरलिप्सया) -e) दे३ अन्य,
 दे६ ८ ते१ अन्य- (→अन्ये) -f) दे३ ६ सेवित (→सेवितु), दे६
 ***तिल दे४ तत्र चागता, दे५ ९ मुवे प्रपतन्ति त (→प्रयतन्ति त)

३० दे१ ० -a) दे२ ४ १० ते१ कश्चित (→काले) -c)
 दे२ अरि°, दे७ आर° (→आरि°), दे८ सव (→शर्व), दे३ आरि-
 षाधयिष सव, दे६ आराराधयिषु सर्वे, ते१ आराधनयितु सर्वे -d)
 दे५-९ ११ मुवे सुदारुण (→महत्तदा)

३१ -a) दे३ ६ ७ °तपस्तिष्ठे (दे७ °ष्ठ), दे८ ९ °तपास्तिष्ठेत
 (दे८ °ष्ठन्) (→°तपास्तिष्ठेत), ते१ ग्रीष्मे पञ्चातपस्तिष्ठे -b)
 दे५ ७-९ ११ मुवे °श्रय, दे६ °शय (→°श्रये) -c) दे३ ४ उध
 बाहु-, दे६ ऊर्ध्वबाहु- (→ऊर्ध्वबाहुर्), दे१ निरालवास्तथान्ये वै
 -d) दे३ ४ सोयानिलह्लास्त (दे४ °कृत) शनै

३२ -c) दे१ २ जाप्य°, दे५ ७ ९-११ मुवे जप°, दे६ ८ जय°
 (→जप्य°) -d) दे६ मुनि (→मुनि)

शकर विधिवद् भक्त्या सोऽर्चयद् द्विजपुगव ।
उग्रेण तपसात्मान क्षपयामास सुव्रत ॥३३॥
काष्ठभूतो यदा विप्र कृशो धमनिसतत ।
क्षामोऽभूत् कृष्णवर्णश्च तत प्रीतश्च शकर ॥३४॥
सम्यगाराधितो भक्त्या नियमेन च तोषित ।
तदात्मदर्शनं प्रादात् स मुनेर्वृषभध्वज ॥३५॥
उक्तवाश्च मुनि शर्वश्चक्षुर्दिव्य ददामि ते ।
अदृश्य पश्य मे रूप वत्स प्रीतोऽस्मि ते विभो ॥३६॥
य पश्यन्तीह विद्वांसो रूपमप्रतिमौजसम् ।
सहस्रसूर्यकिरण ज्वालामालिनमूर्जितम् ॥३७॥
बालार्कमण्डलाकार प्रभामण्डलमण्डितम् ।
जटाजूटतटाश्लिष्ट चन्द्रालकृतशेखरम् ॥३८॥

३३ दे३ ४ ३३d ३४d○ -a) ते१ शङ्करो (→शङ्कर)
-b) ते१ तेज्यन, दे३ ४ ६ सोचयन्, दे१० योचयन (→सोऽञ्चयद),
दे१ पुङ्गवा, दे५ ८ पुगव ते१ पुङ्गव (→पुङ्गव) -d)
दे५ ९ ११ मुवे योजयामास (→क्षपयामास)

३४ दे३ ४ ○ (द्र ३३ पा वि) -a) ते१ यथा (→
यदा), दे८ ९ विप्र (→विप्र) -b) दे५ ६ ८ ९ ते१ कृशोधम (दे५
°म) निश तत (दे६ सत्तम), मुवे कृशोधमसुसप्तत -c) दे११
°वर्णाश (→°वर्णश) -d) दे१ तत प्रातो भवच्छिव

३५ -a) दे१ देवो (→भक्त्या), दे४ ४***रात्रितो
(दे४*** भक्त्या) -b) दे३ रोषित, दे१० तोषिते (→तोषित)
-c) दे६ ७ तदा तु (→तदात्म-) -d) दे३ शमुनि, दे४ त मुनि,
दे९ सुमुनेर (→स मुनेर), दे१ मुनवेवपभध्वज

अतः पर दे११ अधिकम—प्रीतश्च शकर ।

३६ -a) दे२ ते१ अन्नवीच (→उक्तवाश्च), दे१ उक्तवाश्च
मुने सव -b) दे३ चक्षुर्दिव्य ददाति मे -c) दे१ ९ अदृश्य, दे६
अदृश्ये (→अदृश्य) -d) दे१ सदा, दे५-९ ११ मुवे मुने (→विभो)

३७ -a) दे१ ये, दे५ ९ ११ मुवे यत (→य) -b) दे१ ३
ओजस (→ओजस) -c) दे३ ४ °किरण (→°किरण), दे१
सहस्रसूर्यकिरण -d) दे४ ज्वाला ज्वलितमूढज

३८ -a) दे६ वा*क° (→बालाक°), दे३.४ °कार-
(→°कार), दे५ बालाकमण्डित**, दे७ बालाके कमलाकार, दे८
बालाक***** -b) दे४ °मण्डित° (→°मण्डल°), दे५ ८ ९
°सेवित (→°मण्डित) -c) दे१ °तट-, दे२ १० ते१ °तट, दे३ °तटे, दे४
°तर-, दे६ °जटा-, दे११ °टटा- (→°तटा-), दे१ चचल कृतशेखर

जगदालोकन श्रीमत्प्रदीप्तत्रयलोचनम् ।
प्रादेशमात्र रुचिर शतशीर्षं शतोदरम् ॥३९॥
सहस्रबाहुचरण सहस्राक्षिशिरोमुखम् ।
अणीयसामणीयास बृहता तु बृहत्तरम् ॥४०॥
अक्षमालापवित्राङ्ग कमण्डलुकरोद्यतम् ।
सिंहचर्मम्बरधर व्यालयज्ञोपवीतितम् ॥४१॥
दृष्ट्वा देव महादेव हृष्टरोमा महातपा ।
प्राञ्जलिं प्रणतो भूत्वा गृणन् ब्रह्म सनातनम् ॥४२॥
नमो धात्रे विधात्रे च शम्भवे वरदाय च ।
जगद्भोक्त्रे त्रिनेत्राय शकराय शिवाय च ॥४३॥
भवाय भवगोप्त्रे च मुनये कृत्तिवाससे ।
नीलकण्ठाय भीमाय भूतभव्यभवाय च ॥४४॥

वे २१३४५

३९ -a) दे५ ११ मुवे °लोचन (→°लोकन), दे८ ४ ६
श्रीमान् (→श्रीमत) -b) दे१ प्रदीप्तनयनत्रय, दे६ ७ प्रदीप्त च
त्रिलाचन, मुवे प्रदीप्तस्वत्रिलाचन -d) दे१ ९ °शीर्ष- (→°शीर्ष),
दे३ शयादर, दे६ शतीवर (→शतादर)

४० -a) दे१ ४ °चरणा (→°चरण) -c) दे१ अणाय-
मामणीयास, दे३ अलीतसामलीयाश -d) दे२ बृहद्बृहद्, दे५
बृहद्बृहद्, दे६ ७ बृहत्त्वपि दे८ ११ बृहद्** दे९ १० ते१ बृहद्बृहद्
(→बृहता तु), दे३ ब्रिहद्वृहद्*दत्तर, दे४ बृहता (हता) बृहदुत्तर

४१ -c) दे६ ७ सिंहचर्मपरीधान -d) दे१ °वानित
(→°वीतित)

४२ -a) दे३ हृष्टादेव-, दे४ ५ दृष्टा देव, दे११ दृष्टा**,
ते१ दृष्ट्वा देह (→दृष्ट्वा देव) -c) दे१ २ ४ १० ते१ प्रयतो, दे३ प्रयो*,
दे९ प्रणता (→प्रणतो) -d) दे३ गणन, दे४ गृहान्, दे५ ८ ११ मुवे
गृणाद्, दे६ ७ गृहन्, ते१ गुण (→गुणन)

४३ दे३ ४ cd○, दे१० ४३c-४६ ○ -b) दे१ ३ ५ ६
मुवे सभवे (→शम्भवे), दे१ वा*दीय, दे६ ७ शकराय (→वरदाय)
-c) दे१ ६ जगद्धात्रे (दे६****) त्रिनेत्राय, दे७ त्रिनेत्राय वरदाय -d)
दे६ वरदाय, ते१ शाङ्कराय (→शकराय), दे७ शिवाय च भवाय च

४४ दे१० ○ (द्र ४३ पा वि), दे६ cd ○ -a)
दे१ हराय, दे७ मृडाय (→भवाय), दे२ ते१ °गोप्ताय, दे३ °गोप्ता स
(→°गोप्त्रे च) -c) दे७ वृषध्वजाय वर्याय -d) दे७ नीलकण्ठाय
धीमते

१३ ४५ लम्बस्तुवे करालाय हरिनेत्राय मीढुषे ।
 कर्पादिने विशालाय मुञ्जकेशाय धीमते ॥४५॥
 शूलिने पशुपतये विभवे स्थाणवे तथा ।
 गणाना पतये स्रष्ट्रे सक्षेत्रे भीषणाय च ॥४६॥
 सौम्याय सौम्यरूपाय भीमाय त्र्यम्बकाय च ।
 प्रेतवासनिवासाय रुद्राय वरदाय च ॥४७॥
 कपालमालिने तस्मै हरिश्मश्रुधराय च ।
 भक्तप्रियाय सतत नमोऽस्तु परमात्मने ॥४८॥
 एव नन्दी भव स्तुत्वा नमस्कृत्य च भक्तित ।
 प्रणम्य शिरसा देव पुन पुनरवन्दत ॥४९॥
 ततस्तु भगवान् प्रीतस्तस्मै विप्राय शकर ।
 उवाच च वच साक्षात् तमृषि वरद प्रभु ॥५०॥
 वरान् वृणीष्व विप्रेन्द्र यानिच्छसि महामुने ।

४५ दे१० ० (द्र ४३ पा वि), दे७ ०, दे६ cd ०
 -a) दे१ ०मुचे, दे३ ०श्रुवे, मुवे ०भ्रुवे (→स्तुवे) -b) दे३
 ०केशाय (→नेत्राय), दे३ मीढुषे, दे५ मीढुषे दे३ ११ मीढुषे
 (→मीढुषे) -c) दे६ गगाधराय देवाय -d) दे३ ४ मज्ज
 (→मुञ्ज), दे६ नीलकण्ठाय धीमते

४६ दे१० ० (द्र ४३ पा वि) -a) दे१ ०भाषाय,
 दे४ ०पन ये (च) दे६ ०पते ये (→पतये) -b) दे६ ७ स्थानवे (→
 स्थानवे), दे४ तम (→तथा) -c) दे२ते१ जनाना (→गणाना),
 दे४ पते* (→पतये), दे१ तम्य, दे३ श्रष्ट्रे, दे४ श्रष्ट्रे दे६ ८ स्रष्ट्रे
 (→स्रष्ट्रे) -d) दे१ सक्षेत्रे, दे३ ५ ९ सक्षेत्रे (→सक्षेत्रे), दे२ते१
 भीषणाय वै, दे३ भीषण यत (→भीषणाय च)

४७ -a) दे१ सौम्यासौम्यस्वरूपाय, दे५-९ ११ मुवे
 सौम्याय सौम्य (दे११*** तपसे -b) दे३ ४ त (दे४ तु) त्वकाय,
 दे६ च कदाय, दे७ वरदाय (→त्र्यम्बकाय) -c) दे३ मुवे प्रेता
 वास, दे५ प्रेतनास (→प्रेतवास)

४८ -a) दे३ कमल, दे४ कमल (→कपाल) -c)
 दे१ भक्ता, दे६ भक्ति (→भक्त)

४९ -a) दे१ ६ नन्दी (→नन्दी), दे१ ८ भवस्तुत्वा, दे३
 भव श्रुत्वा, दे६ भव त्व त्वा (→भव स्तुत्वा) -b) दे५ ९ ११ मुवे
 सवश (→भक्तित) -d) दे३ ४ अवन्दता (→अवन्दत)

५० -a) दे३ प्रीतास (→प्रीतस) -b) दे३ शक्र तु, दे४
 सत्कृतु (→शङ्कर), दे६ तस्मै च प्रिय शकर -c) दे५ ८ ९
 वाचोवाच (→उवाच च), दे२ते१ श्रुत्वा (→साक्षान्), दे६ ७
 उवाच वचन साक्षात् -d) दे१ ऋषीणा, दे३ ४ तमृषि (→तमृषि)

५१ दे१ ५१d-५१b ० -a) दे१ ४ १० वर (→

तास्ते सर्वान् प्रयच्छामि दुर्लभानपि मारिष ॥५१॥
 प्रभुत्वमरत्व वा शक्रत्वमिति वा प्रभो ।
 ब्रह्मत्व लोकपालत्वमपवर्गमथापि वा ॥५२॥
 अथाष्टगुणमैश्वर्यं गाणपत्यमथापि वा ।
 यदिच्छसि मुने शीघ्र तद् ब्रूहि मुनिपुगव ॥५३॥
 इत्युक्तोऽसौ भगवता शर्वेण मुनिसत्तम ।
 प्रोवाच वरद देव प्रहृष्टेनान्तरात्मना ॥५४॥
 न प्रभुत्व न देवत्व नेन्द्रत्वमपि वा प्रभो ।
 ब्रह्मत्व लोकपालत्व नापवर्गं वरप्रद ॥५५॥
 नैवाष्टगुणमैश्वर्यं गाणपत्यं न च प्रभो ।
 स्पृह्ये देवदेवेश प्रसन्ने त्वयि शकर ॥५६॥
 यदि प्रीतोऽसि भगवन्ननुक्रोशतया मम ।
 अनुग्राह्यो ह्ययं देव त्वयाऽवश्य सुराधिप ॥५७॥

वरान् -b) दे१ ४ यमिच्छसि, दे१० यदिच्छसि (→यानिच्छसि)
 -d) दे३ मारिष, दे५ ६ ८ मारिष (→मारिष)

५२ दे१ ० (द्र ५१ पा वि) -a) दे४ च (→वा)
 -b) मुवे अपि (→इति)

५३ दे१ ab ० (द्र ५१ पा वि) -a) दे१०
 अथाप्य (→अथाष्ट), दे६ ८ ऐश्वर्य (→ऐश्वर्य) -b) दे२ ४
 ते१ गाणा, दे३ गगा, दे५ ६ ८ ९ ११ गणा (→गाणा) -c)
 दे१***सि, दे१० यदीच्छसि (→यदिच्छसि) -d) दे६ मद ब्रूहि
 (→तद् ब्रूहि), दे१ द्विज, दे२ ८ ९ ११ मुवे द्विज, दे५ *ज-
 (→मुनि-), दे३ १० पुगव (→पुगव)

५४ दे६ ७ bc ० -a) दे१-४ते१ इत्युक्त स भगवता,
 दे६ ७ इत्युक्तोऽसौ द्विज प्राह, दे१० एवमुक्त स भगवान् -b)
 दे५ ८ ९ ११ मुवे पुगव (→सत्तम) -d) दे१ प्रहृष्टे, दे३
 प्रहृष्टो (→प्रहृष्टे), दे६ प्रहृष्टेन महात्मना

५५ -a) दे९ दैवत्व (→देवत्व) -c) दे५ ब्रह्मत्व-
 (→ब्रह्मत्व) -d) दे३ ५ ८ १० नापवर्ग- (→नापवर्ग), दे३
 प्रदा, ते१ प्रद (→प्रद), दे१ नापवय वर प्रभो

५६ -b) दे१ २ ११ते१ गाणा-, दे५ ६ ८ गणा- (→
 गाण-), दे१ पत्ये (→पत्य) -d) दे३ शकर, दे६ ७ शकरे
 (→शकर), दे१ प्रसन्नेर्वायशकर, दे१० प्रसाद तव शकर

५७ -a) दे६ ७ प्राप्नोसि (→प्रीतोऽसि) -b) दे६ विभो
 (→मम) -c) दे६ ग्राह्या (→ग्राह्यो), दे१ ३ ४ ६ ७ १० ते१
 ह्यह (→ह्यय) -d) दे७ [अ]वाच्य (→[अ]वश्य), दे१ त्वया
 वश्य सुरप्रभो

यथाऽन्ये न भवेद् भक्तिस्त्वयि नित्य महेश्वर ।
 तथाऽह भक्तिमिच्छामि सर्वभूताशये त्वयि ॥५८
 यथा च न भवेद् विघ्न तपस्यभिरतस्य मे ।
 कोटिजप्येन रुद्राणामाराधनपरस्य च ॥५९
 एतत् तु वचन श्रुत्वा नन्दिन स महेश्वर ।
 प्रहस्योवाच त प्रीत्या ततो मधुरया गिरा ॥६०
 प्रीतोऽस्म्युत्तिष्ठ विप्रर्षे तपसाऽनेन सुव्रत ।
 आराधितश्च भक्त्याऽह त्वया शुद्धेन चेतसा ॥६१
 पर्याप्त ते महाभाग तप कर्तु तपोधन ।
 निवर्त्तयति मा वत्स मत्पादाराधने तप ॥६२
 जप्ता ते त्रिगुणा कोटी रुद्राणा पुरतो मम ।
 पूर्ण वर्षसहस्र च तपस्तीव्र महामुने ॥६३

५८ दे३ ४ ५८ c-६० b ० -a) दे२ ११ ते१ यथा
 नान्ये (→यथाऽन्ये न), दे६ , शक्तिस (→भक्तिस) -b) दे४
 अस्तु, दे५ ततो, दे६-९ ११ मुवे त्वत्तो (→त्वयि), दे१
 सुरेश्वरे, दे४ १० ११ महेश्वर (दे११ °र) (→महेश्वर) -c) ते१
 यथाह (→तथाऽह), दे१ १० यथाह भूतमिच्छामि -d) दे७ °श्रये,
 ते१ °यशे (→°शये), दे६ स्थित (→त्वयि)

५९ दे३ ४ ० (द्र ५८ पा वि) -a) दे६ तेव, दे७ नैव
 (→च न), दे५ मुवे विघ्न- (→विघ्न) -b) दे५ ९ ११ मुवे तपस्या
 (दे७ °सा, दे१० °सि) निरतस्य (दे६ °तरस्य) मे, ते१ तपस्यनि *
 स्तस्य मे -c) दे८ °जप्तेन (→°जप्येन) -d) दे११**स्य
 (→परस्य)

६० दे३ ४ ab ० (द्र ५८ पा वि) -a) दे१ तद्, दे७
 ते (→तु) -c) दे३ ४ ६ °वाचन (→°वाच त), दे४ **, दे६
 श्रुत्वा (→प्रीत्या), दे१ प्रहस्योवाच वाक्य वै -d) दे६ प्रीत्या, दे७
 त्वत्तो (→ततो)

६१ -a) दे१ प्रातोऽस्म्युत्तिष्ठ, दे३ ४ प्रीतोस्मि तव, दे१०
 प्रीतोस्मि तिष्ठति, ते१ प्रतोस्तीत्युष्ट (→प्रीतोऽस्म्युत्तिष्ठ) -b) दे१
 तपमानेन, दे३ ४ ९ ते१ तपसा तेन (दे३ ° येन), मुवे तपमानेन
 (→तपसाऽनेन), दे३ १० सुव्रत, दे४ सुव्रते दे११ सुव्र* (→सुव्रत)
 -d) दे५ त्वाया, दे६ तया (→त्वया), दे३ शुद्ध न (→शुद्धेन)

६२ दे३ ४ cd ० -b) दे६ तप्तु, दे७ तप्त, दे१० कुवस
 (→कतु), दे३ तपोधन, दे७ धनोधनो (→तपोधन) -c) दे६ ७
 निवर्त्तयस्व (दे६*), ते१ रामरामेति (→निवर्त्तयति), दे६ ७ मा वत्स,
 दे१० मा विप्र (→मा वत्स) -d) दे६ -मुत्पादा° (→मत्पादा°),
 दे१ ५-११ मुवे रत (→तप)

६३ -a) दे१ जपा, दे६ जप्ता (→जप्ता), दे१ कोटि,

न कृत यत्पुरा देवैर्नासुरैर्ब्रह्मिभिर्न च ।
 कृत सुमहदाश्चर्यं यत्त्वया कर्म दुष्करम् ।
 सक्षोभितमिद सर्वं त्रैलोक्य सचराचरम् ॥६४
 आगमिष्यन्ति ते द्रष्टु देवा सर्वे सवासवा ।
 अक्षयश्चाव्ययश्च त्वमतर्क्यं ससुरासुरै ॥६५
 दिव्यतेजोवपु श्रीमान् दिव्याभरणभूषित ।
 मत्तुल्यो मत्प्रभावश्च त्वमेक ससुरासुरै ॥६६
 मद्रूपधारी मत्तेजाश्चक्ष सर्वगुणोत्तम ।
 भविष्यसि न सदेहो देवदानवपूजित ।
 अनेनैव शरीरेण जरामरणवर्जित ॥६७
 दुष्प्राप्येयमवाप्ता ते देवैर्गाणेश्वरी गति ।
 पार्षदानां वरिष्ठस्त्व मामकानां द्विजोत्तम ।

दे २१३ ७०

दे३ ८ १० कोटि (→कोटी), दे२ ते१ जप्ता (ते१ °प्ता) तन्निगुणाकोटी
 (ते१**), दे४ जप्ता ते भगुणा कोटि -b) ते१***पुरतो हि*
 -c) दे३ ६ पूण-, दे४ ते१ पूर्णा (→पूण), दे२ ते१ °सहस्राणा (ते१
 °र), दे७ °सहस्र तु (→°सहस्र च) -d) दे९ तीव्र (ते) (→तीव्र),
 ते१ तप*** हा मुने

६४ दे३ ४ १० ६४b-६५a ० -a) दे० हृत (→कृत),
 दे३ देया, दे४ १० दवा (→देवैर), दे१ न कृत यत् पुरा देव
 -b) दे१ सुरैर्ब्रह्मिभिर्न च, दे२ ते१ नासुरैर्ब्रह्मिभिर्न * (दे२ न
 च) -d) दे५ ९ ११ मुवे त्वया कमसुदुष्कर

६५ दे३ ४ १० a ० (द्र ६४ पा वि), दे६ ६५-६६ ०
 -a) दे० ८ ते द्रष्टु, दे११ दैर्दष्टु (→ते द्रष्टु) -b) दे१० सर्वे ब्रह्मा
 सवासवा -c) दे४ °श्चात्त्व, दे५ ९ °श्चत्त्व, दे७ °श्चैव (→°श्च
 त्वम्), दे१० अवशश्चाव्ययश्च त्व -d) दे१ ४ १० अतक्यश्च, दे७
 ह्यतक्य स- (→अतक्य स-)

६६ दे६ ० (द्र ६५ पा वि) -a) दे३ श्रीमन् (→
 श्रीमान्) -b) दे५ ८ °भूषिता (→°भूषित) -c) दे८ प्रभावाश्च
 (→प्रभावश्च) -d) दे१ त्वमेकश्च, दे३ ४ तमेक स- (→त्वमेक स-)

६७ -a) दे७ मत्तेज (→मत्तेजास), दे३ ४ मद्रूप (दे४
 मद्रूपा) धारीमद्रेजास् -b) ते१ प्रेक्षस् (→श्चक्ष), दे३
 °गुणोत्तमा, दे४ °गुणोत्तरमा, दे५ ८ °गुणोत्तम, दे६ °गुणोत्तम
 (→°गुणोत्तम) -c) दे७ भविष्यति (→भविष्यति), दे६ °भूषिता
 (→°पूजित) -e) दे४ ५ शरीरेणा- (→शरीरेण)

६८ दे३ ४ ६८c-६९ ० -a) दे१ ३ ४ ते१ दु प्राप्येयम्,
 दे६ १० दु प्राये (दे१० °तो) यम् (→दुष्प्राप्येयम्), दे१ अवासस्ती,
 दे२ १० ते१ अवासस्ते, दे३ ४ अवासस्ते (→अवाप्ता ते) -b) ते१
 पति (→गति), दे१ देवेश्वरगणाधिप, दे३ ४ सर्वे च (दे३***)

२१३ ७० नन्दीश्वर इति ख्यातो भविष्यसि न सशय ॥६८
 प्राप्तमष्टगुण सत्त्वमैश्वर्यं ते तपोधन ।
 द्वितीया मे तनु त्वा तु नमस्यन्ति च देवता ॥६९
 अद्यप्रभृति देवाग्र्यं देवकार्येषु सर्वत ।
 त्वं प्रभुर्भविता लोके मत्प्रसादान्मुनीश्वर ॥७०
 त्वामेवाभ्यचयिष्यन्ति सर्वभूतानि सर्वत ।
 मत्तं समभिवाञ्छन्त प्रसादं पार्षदाधिप ॥७१
 वरान् वरार्थिना दाता विधाता जगत सदा ।
 भविष्यसि च धर्मज्ञ भीतानामभयप्रद ॥७२
 यस्त्वा द्वेष्टि स मा द्वेष्टि यस्त्वामनु स मामनु ।
 नावयोरन्तरं किञ्चिदम्बरानिलयोरिव ॥७३

देवता गणा, दे१० वरो देवैगणाधिप -c) दे५ पाव°, दे६ यात्व°
 (→पाव°), दे१५ वरिष्ठस्व, दे२६-८ वरिष्ठत्व (दे२°श्च) (→
 वरिष्ठत्व), ते१ पाषादाना***श्च -d) दे१ मम लोके, दे५ माम
 काभा (→मामकाना), दे१° ते१ द्विजोत्तम (→द्विजोत्तम), दे९
 मामकारादिना द्विजोत्तम -f) दे७ भविष्यति (→भविष्यसि)

६९ दे३ ४ ० (द्र ६८ पा वि) -a) दे५ गुणा (→
 गुण), दे५ मुवे सत्यम, दे१० सवम (→सत्त्वम) -b) दे१ ८ ११
 तपोधन (दे८°न, दे११°ने) (→तपोधन) -c) दे७ द्वितीय (→
 द्वितीया), दे५ तनु**, दे६ ७ तनु ता तु, ते१ तनुत्वान्तु (→तनु त्वा
 तु), दे१० द्वितीयाना तनुत्व तु

७० -a) दे३ ४ प्रभृत्य- (→प्रभृति-), दे३ ४ १० -देवाद्य,
 दे५ -देवाग्र्य, दे६ ७ -देवाश्च, ते१ -देवाग्र्ये (→देवाग्र्य) -c)
 दे५ ९ ११ मुवे प्रभुस्त्व (→त्व प्रभुर्), दे१० भवतात (→भविता)

७० श्लोकस्य a चरणत्पर दे४ अधिकम-देवाद्य ।

दे८ अधिकम-अदेवा ।

b चरणे 'देव' शब्दात्पर दे११ अधिकम-

समभिवाञ्छति प्रसादं पाष ।

७१ दे५ a ० -b) दे१ ५ ८ ९ सवश (→सवत)
 -c) दे६ मत्त, दे८ मन्त, दे१० त्वत्त (→मत्त), दे१ ३ ४ ७-११ मुवे
 वाञ्छन्ति, दे५ वाञ्छ*, दे६ गच्छति (→वाञ्छन्त) -d) दे१
 -धिप, दे३ ४ इव (→धिप)

७२ दे५ ० -a) ते१ वरान् वरार्थिना दाता -c) दे१ सवज्ञा,
 दे३ धर्मं च, दे१० धर्मं च (→धर्मज्ञ), ते१ भविष्यति च सवज्ञ

७३ दे११ bcd ० -a) दे१ यस्त्वा, दे६ यस्त्व (→
 यस्त्वा), दे१० यस्त्वा द्वेष्टित्व जगत -d) दे३ ४ °यानि च, दे१०
 °धेन च (→योरिव)

द्वारे तु दक्षिणे नित्यं त्वया स्थेय गणाधिप ।
 वामे तु विभुना चापि महाकालेन सर्वदा ॥७४
 प्रतोहारो भवानद्य सर्वदा त्रिदशोत्तम ।
 शिरो मे रक्षतु भवान् महाकालेऽपि मे गण ॥७५
 न वज्रेण न चक्रेण न दण्डेन न चाग्निना ।
 कश्चित् कर्तुं तवाबाधा शक्तो वै भुवनत्रये ॥७६
 देवदानवगन्धर्वा यक्षराक्षसपन्नगा ।
 त्वामेव सश्रयिष्यन्ति मद्भुक्ता पुरुषाश्च ये ॥७७
 त्वयि तुष्टे ह्यहं तुष्टः कुपिते कुपितस्त्वहम् ।
 त्वत्तं प्रियतरो नास्ति ममान्यो द्विजपुगव ॥७८
 एव तस्य वरान् दत्त्वा प्रीत स्वयमुमापति ।

७४ दे११ ab ० -b) दे३ °धिप (→°धिप) -c)
 दे६ वासे तु, दे१० वामे नु (→वामे तु), दे४ १० ते१ वापि, दे६ ७
 नित्य (→चापि) -d) दे६ ७ धीमता (→सवदा)

७५ -a) दे३ °नद्या, दे६ °नित्य (→°नद्य) -b) दे६ ७
 सवदस (→सवदा), दे१ °त्तमा, दे५ ५ ८ ९ ११ मुवे ते१ °त्तम (→
 °त्तम) -c) दे३ ४ शिरो* (→शिरो मे), दे१० तथा (→भवान्)
 -d) दे१ ४ १० °कालस्तु, दे५ ९ ११ °कालोपि, ते१ °राजस्तु (→
 °कालेऽपि), दे४ गणा, दे५ ८ ९ गण, ते१ मन (→गण)

७६ -a) दे१ चक्रेण न, दे४ वज्रेणान (→वज्रेण न), दे१
 वज्रेण, दे३ वक्रेण, दे४-११ मुवे दण्डेन (→चक्रेण) -b) दे४****,
 दे५ ११ मुवे न चक्रेण (→न दण्डेन), ते१ न दन्तेन न वाग्निना -c)
 दे२ °-बाध, ते१ चाथ (→बाधा), दे५ ९ ११ मुवे कश्चि (मुवे
 काचि)च्छक्नोति (दे५ ८ °सि) वै बाधा -d) दे५ ९ ११ मुवे कत्तु
 (→शक्तो), दे१ °व*, दे६ °त्रय (→°त्रये)

७७ दे१ ० -b) दे११**स° (→-राक्षस°) -c) दे४
 त्वामेव (→त्वामेव) -d) दे३ ४ मद्भुक्ता (→मद्भुक्ता)

७८ -a) दे३ तुष्टे स्वह, दे४ तुष्टे त्वह, दे६ ७ तुष्टो (दे६
 °ष्टे) स्म्यह, ते१ तुष्टो ह्यह (→तुष्टे ह्यह) -b) दे६ कुपितो
 (→कुपिते), दे६ ७ तथा (→त्वह) दे१ कुपिते कुपितो ह्यह,
 दे१० कुपिते तु ह्यह कृत -c) दे३ ४ यज्ञतरो, दे८ प्रियतरो
 (→प्रियतरो) -d) दे३ ममान्यो (→ममान्यो), दे६ ७ °सत्तम
 (→°पुगव)

७९ -a) मुवे तस्मै (→तस्य), दे१ ४ १० वर (→वरान्).
 -b) दे१ प्रात (→प्रीत) -c) दे१ तुष्टेन, दे४ च स्वय, दे६ ७ ११
 पुष्टेन, दे१० सात्वेन (→स्पष्टेन) -d) दे१ °चारिण, दे२

उवाच भूय स्पष्टेन स्वरेणाम्बरचारिणा ॥७९॥
आगतान् विद्धि सर्वान् वै त्रिदशान् समरुद्गणान् ।
दिदृक्षया च भद्र ते कृतकृत्यश्च साप्रतम् ॥८०॥
यदीरित मया वत्स वरान प्रति वचस्त्वयि ।
प्रविष्ट न श्रुतिपथ दिवि सर्वदिवौकसाम् ॥८१॥
नारायण पुरस्कृत्य सेन्द्रास्ते समरुद्गणा ।
ममार्थे चागमिष्यन्ति वरार्थं तपसाऽमरा ॥८२॥
यक्षविद्याधरगणा सिद्धगन्धर्वपन्नगा ।
मुनयश्च महात्मानस्तपोलब्धा सहस्रश ॥८३॥
ते बुद्ध्वा त्वद्गतामृद्धिं प्रतप्ता भृशमीर्षया ।

तपासि विविधान्यत्र व्रतानि नियमानि च ॥८४॥
चतुर् समभिवाञ्छन्ति सदाभ्यासे वरार्थिन ।
वरद यामभिजाय गिरौ मौञ्जवति स्थितम् ॥८५॥
अत्र ते यावदागम्य न मा पश्यन्ति मानवा ।
तावदेव इत शीघ्र गमिष्यामि महामुने ॥८६॥
अद्य ते तु मया सर्वे देवा ब्रह्मपुरोगमा ।
द्रष्टव्याश्चानुमेयाश्च मत्तोऽनुग्रहकाङ्क्षिण ॥८७॥
अभिप्राय च सर्वेषा जानामि द्विजसत्तम ।
अनुगृह्य वरैस्तैश्च तत्रैवान्तरधीयत ॥८८॥

वे २१३ ९०

॥ इति श्रीवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे एकादशाधिकद्विशततमोऽध्याय ॥२११॥

०धारिणा, + ०चारिणा दे३ ४ ०धारिणा, ते१ ०धारिणा (→०चारिणा)
८० -a) दे३ ४ तद्धि (→विद्धि) -b) दे६ स्त्रिदशा
(→त्रिदशान्) -c) दे२-४ १० ते१ ते (→च), दे४ ५ भद्रे (→भद्र),
दे४ च (→ते) -d) दे१ कृतकृत्योसि, दे४ ५ कृतकृत्यश्च (→कृतकृत्य-
श्च), दे११ साप्रद (→साप्रतम्)

८१ -a) दे३ ४ यदीरिता (दे४ ०ता) (→यदीरित)
-b) दे५ ९ ११ मुवे वर (→वरान्) -c) दे५ प्रविष्टे न, दे६ ७
प्रविश (दे७ ०श्य)ति, ते१ प्रतिष्ठ न (→प्रविष्टन) दे१ ०पद (→०पथ)
-d) दे३ ४ दिव्य (→दिवि), दे१ सव (→सव-)

८२ -a) दे४ ६ नारायणे (दे४ ०णा, दे६ ०ण) (→नारायण)
-b) दे६ सेंद्रस्ते स-, दे७ स इन्द्रास्ते (→सेन्द्रास्ते स-), दे११ ०गण
(→०गणा) -c) मुवे प्रेमार्थे (→ममार्थे), दे४ वा (→चा-)
-d) दे३ ४ वरार्थ-, दे१० वरार्थे (→वरार्थ), दे३ तपसा परा, दे१०
तपसा नरा (→तपसाऽमरा)

८३ -a) दे५ ०गणे (→०गणा) -b) दे३ ४ १०
०किन्नरा (→०पन्नगा) -d) दे५ तपा० (→तपो०), दे१ ७
०लुब्धा, दे२ ते१ ०लब्ध, दे४ ०तप्या (→०लब्धा), दे५ ६ ८ १० ११
मुवे सहस्रस (→सहस्रश)

८४ -a) दे३ ४ बुद्ध्या, दे७ बुद्ध्या, दे८ श्रुत्वा, दे१० सुधा
(→बुद्ध्या), दे१ ते बुद्ध्यास्तदगता बुद्धि, दे६ ते बुध्यस्तु महामृद्धि
-b) दे२ ५-९ ११ मुवे (→प्रतप्ता), दे१ भृशमायया, दे२ ते१ भृशमीर्ष-
(दे२ ०ष्य) या, दे३ ४ भृशमीषया, दे५-९ ११ मुवे परमेष्यया (→
भृशमीषया) -d) दे५ ९ ११ मुवे विविषान्नियमास्तथा

८५ -a) दे३ ५ ८ चतुर्, दे४ कतु, दे१० वर (→चतु),
दे१ चतुर्थमभिवाञ्छन्ति -b) दे३ ४ सदाभ्यसे (→सदाभ्यासे),

ते१ सदा भूमे वरानने -c) दे१ मामतिज्ञाय, दे२ ४ ८ ११ ते१ मा
(दे११ स) मभिजाय, दे६ स***य, दे७ मामभिकाक्षेय (→याम-
भिजाय) -d) दे१ मोक्षमिति, दे२ मोक्षवति, + मोदवति, दे३ ४
मोक्षावत, दे५ ७ मुजवति, दे८ ९ ११ मौजावति, दे१० मोक्षायत, ते१
मोक्षवति (→मौञ्जवति)

८६ -a) दे१ अथैने, दे३-५ ८ ९ ११ अत्रते (→अत्र ते)
-b) दे९ ते मा (→न मा), दे१ साधव, दे३ मानव (→मानवा)
-c) दे१ इति, दे१० हूत, मुवे त्वित (→इत), दे६ ७ इत शीघ्र
तावदेव

८७ -b) दे४ ५ ह्या (→ब्रह्म-), दे६ चै***** दे७
देवा ब्रह्मणिनायका -c) दे५ ७ ९ ११ मुवे दष्टव्याश्चानुमन्तव्या,
दे६ भ्रष्टव्या चैवमतव्या -d) दे४ ५ ८ ०काक्षिणा, दे६ ०पक्षिण
(→०काक्षिण)

८८ -a) दे७ न (→च) दे११ पूर्वेषा (→सर्वेषा) -b)
दे३ ०सत्तम, दे७ ०सत्तमा (→०सत्तम) -c) दे२ अनुग्राह्य, +
अनुगृह्य, दे३ ४ अनुगृह्या, दे७ अनुग्राह्या, मुवे अनुगृह्य (→अनु-
गृह्य), दे६ ७ तास्तु (→तैश्च), दे१० अनुग्राह्याघहस्ते च -d) दे३
०धीयत, दे४ ६ ०धीयते, दे५ ८ ०धीयता (→०धीयत)

पुष्पिका—

पुराणनाम—दे१ ३-५ ८ ९ ११ इत्यादि श्री (दे१ ५ ८ ९ ११*)
वाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे२ १० ते१ इत्यादि वाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे
दे६ आदिवाराहे, दे७ इति श्रीआदिवाराहपुराणे, मुवे इति श्रीवाराह-
पुराणे भगवच्छास्त्रे ग्रन्थायनाम—दे१ ४-११ मुवे गोकर्णेश्वर-
माहात्म्ये, दे२ गोकर्णेश्वरमाहात्म्ये शृङ्गपुराणे, दे३ शृङ्गपुरोगण, ते१
गोकर्णे माहात्म्य नाम ग्रन्थायसख्या—दे१-११ ०, मुवे त्रयो-
दशाधिकद्विशततमोऽध्याय ॥२१३॥, ते१ एकोनत्रिंशद्विशत-
तमोऽध्याय

ब्रह्मोवाच ।*

वे २१४ १ अन्तर्हिते ततस्तस्मिन् भवे वै भूतनायके ।
 बभूव दिव्य स तदा नन्दी गणचमूपति ॥१
 चतुर्भुजस्त्रिनयनो दिव्यसस्थानसस्थित ।
 दिव्यवर्णवपुश्चारुदिव्याङ्गदविभूषित ॥२
 त्रिशूली परिधी दण्डी पिनाकी मौञ्जमेखनी ।
 शुशुभे तेजसा तत्र द्वितीय इव शकर ॥३
 आस्थित पादमाकृष्य आह्वयन्निव स द्विज ।
 त्रिभि क्रमं क्रान्तुमनास्त्रिविक्रम इवोद्यत ॥४
 त दष्टा खेचरा सर्वे देवता परिशकिता ।

२१२

[ब१-३ अध्यायोऽयं नास्ति]

ॐ दे ते१ ब्रह्मउवाच, दे४६ ब्रह्मा उवाच दे३ ब्रह्मो
 उवाच, दे१० ब्रह्मो

१ -b) दे१० न धैर्ये (→भवे वै) -c) दे३ छत्रदान, दे४
 सत्तदा, दे६ सतदौ (→स तदा) -d) दे६ ८ च भूपति (→चमूपति)

२ दे४ ० -b) दे६ ० मुत्थित, दे७ ० सुस्थित (→
 ०सस्थित) -c) दे६ दिव्य (→दिव्य-) -d) दे१ दिव्या गण
 विभूषित, दे३ दिव्यगन्धवपुषित, दे५ ८ ९ ११ मुवे दिव्याग (दे९
 मुवे गु) रुसमन्वित, दे६ दिव्यागोरुक्कसमन्वित, दे७ दिव्या
 गोरुक्कसमन्विभ

३ दे९ cd ० -b) दे१ पिनाकी मौजिवधनी, दे६
 पिनाकी मेखले शुभे -c) दे६ तेजसा (→शुशुभे) -d) दे४
 द्वितीय (→द्वितीय)

४ दे९ ११ ० -a) दे१ ७ पद० (→पाद०) -b) मुवे
 ह्याह्वयन् (→आह्वयन्), दे१-४ १० आह्वयतमिव द्विज, ते१ आह्व-
 यन्त्वमिवाद्विज -c) दे१ अन्यदाक्रातसुमना, दे३ त्रीन्यदाक्रातसुमना,
 दे४ १० त्रीनपदाक्रातसुमना -d) दे३ ४ ६ इवोद्यत (→इवोद्यत)

५ दे९ ० -a) दे६-८ खचरा (→खेचरा), दे५ ८
 मुवे सर्वा (→सर्वे), दे११***** सर्वा -c) दे१ आख्यान्,

आख्यात् पुरुहूताय सभ्रान्ता प्रययुदिवम् ॥५
 तेभ्य श्रुत्वा सहस्राक्ष सर्वे चान्ये दिवौकस ।
 विषाद परम गत्वा चिन्तामापेदिरे भृशम् ॥६
 न कश्चित् खल्वय लब्ध्वा वरदान महेश्वरात् ।
 अत्यूर्जितबल श्रीमास्त्रैलोक्य प्राप्स्यति ध्रुवम् ॥७
 यादृशोऽस्य महोत्साहस्तेजोबलसमन्वित ।
 नूनमेषो महासत्त्वो हरेत् स्थान दिवौकसाम् ॥८
 यावच्चैवौजसा नाकमसौ चाक्रमते प्रभु ।
 प्रसादयामो वरद तावदेव वयं शिवम् ॥९
 एवमुक्त्वा तु ते तत्र मया सह सुरोत्तमा ।

दे९ ४ ६ ११ आख्यात् (→आख्यात्) दे३ पुरुहूताय दे६ पुरुष धृता,
 दे७ पुरुष हता (→पुरुहूताय) -d) दे१ ४ १० शुभ्राता, दे५ त१
 सभ्रान्ता, दे७ सभ्रान्ता दे११ सभ्रान्ता (→सभ्रान्ता), दे१
 समतान ययुदिव

६ दे५ bcd ० -d) ते१ ध्रुवम् (→भृशम्), दे१
 चिन्तामापेदिरे भृश

७ दे५ ab ० -a) दे३ न या कश्चित् खल्वय लब्ध्वा, दे४
 तथा कश्चित् खलो लब्ध्वा, दे६ ९ ११ मुवे अय कश्चिद्वर लब्ध्वा -b)
 दे६ तमाकाते, दे७-९ ११ उमाकाता, मुवे ह्युमाकान्तान (→वर
 दान) -d) दे६ ७ प्रेप्स्यते (→प्राप्स्यति)

८ -a) दे१ या दशोऽस्या दे३ या फत्सोऽस्य, दे४ यावत्तस्य,
 दे५ यादशस्य, दे१० सदशोऽस्य (→यादशोऽस्य) -c) दे१ २ १०
 मुवे नूनमेष, दे४ नूनमेषा (→नूनमेषो) -d) दे६ दिवौकस
 (→दिवौकसाम्)

९ -a) दे६ ७ यावच्च तेजसा, दे३ ४ ८ ९ यावच्चैवौजसा,
 दे५ यावच्चैवौतसा (→यावच्चैवौजसा) -b) दे१ अमौना-,
 दे३ ४ नासौचा-, दे५ ७-९ मुवे असौच, दे६ ११ असौ च- (→
 असौ चा-) -d) दे५ महेश्वर, दे६ ८ ११ मुवे महेश्वरम्, दे९ महेश्वर
 (→वयं शिवम्)

१० -a) दे१० ११ एवमुक्त्वा (→एवमुक्त्वा), दे३ त
 (→ते) -b) दे९ माया, ते१ महा- (→मया), दे१ १० सुरोत्तम
 (दे१० ०म), दे३ पुरोत्तम, दे६ सरोत्तम (→सुरोत्तमा) -c)

गिरेमौञ्जवत शृङ्गमाजमुद्वेवनिर्मितम् ॥१०
विधाता भगवान् विष्णु प्रभुस्त्रिभुवनेश्वर ।
अभ्यधावस्तत सोऽथ स हि जानाति हृद्गतम् ।
कृतेन तेन विबुधा पश्यन्ति मुनयश्च ते ॥११
[तत स भगवान् विष्णु सह देव सधातृक ।
जगाम तत्र यत्रासौ नन्दी तिष्ठति देववत् ॥१२]

नन्दुवाच ।*

सफल जीवित मेऽद्य सफलश्च परिश्रम ।
यस्मे दृष्ट सुराध्यक्षो गुरुस्त्रिभुवनाच्चित ॥१३
पर्याप्त तन्ममाद्येह कृतकृत्योऽस्मि तेन वै ।
यच्च मे प्रभुरव्यग्र प्रीत पापहरो हर ॥१४
विधाय पार्षदत्व मे वरानिष्टान प्रयच्छतु ।
परो मेऽनुग्रह सोऽत्र पूतोऽस्मि खलु साप्रतम् ॥१५

दे१ गिरिमोजवत, दे४ १० गिरिमुजवत (दे१० ता)
दे५ ८ ११ गिरि मौजवत (→ गिरेमौञ्जवत), दे६ गिरिमुञ्जलताकीण

११ दे१ ७ de ० -c) = अभि° (→ अभ्य°), दे१ ७
सर्वे (→ सोऽथ), दे४ अभ्यधावतसाचाथ -f) दे१ ७ विबुधा
(→ पश्यन्ति)

१२ दे१ ४ १० ते१ ० -a) द- ततश्च (→ तत म) -b)
दे१, प्रभुस्त्रिभुवनेश्वर -c) दे१ जगाम यत्र यत्रासौ

१३ दे१ ४ ०, दे१ १० नन्दु०, दे६ नदीरुवाच, दे१ नदी उवाच

१३ -b) दे१ सप्तपरिश्रय, दे४ स परिश्रय, दे४ च
महाश्रम (→ च परिश्रम) -c) ते१ दृष्ट (- दष्ट) -d) दे३
पुरस्त्रभुवनाच्चित, दे४ पुण्ड्रस्त्रिभुवनाच्चित, दे५ ९ ११ मुवे सव
लोकगुरुहरि

१४ -a) दे५ ८ ९ ममाचक्ष्व (→ ममाद्येह), दे३ ४ पर्याप्त
त मम देह, ते१ पर्याप्तन्त महामेघ -b) दे४ कृत्या° (→ कृत°)
-c) दे१ ३ १० ते१ यश्च, दे१ तद्य (→ यच्च), दे४ यस्मे प्रभु स्वय
प्रीत -d) दे६ प्राप्त° (→ पाप°), दे१ पीतावरधरो हरि

१५ -a) दे१ पवदत्त, ते१ पाद्य सव (→ पाषदत्व) -b)
दे१ वरोनिष्ठापयच्छतु, दे३ ४ परेनिष्ठा प्रयच्छतु, दे५-९ ११ मुवे वरा-
निष्ठान्ददौ शिव, दे१० चरेनिष्ठा प्रयच्छतु -c) दे१ ७ परमोनुग्रह
सोत्र -d) दे१ प्रीतोऽस्मि, दे२ ते१ भूतोऽस्मि (→ पूतोऽस्मि)

१६ दे१ ४ १० ते१ १६c-२२d ० -a) दे१ ३ ४ यथोक्त,
(→ यच्चोक्त), दे३ वाक्ये, दे४ वाक्य- (→ वाक्य) -b) दे६
देया, दे१० देव (→ देवान्) -d) दे५-९ ११ तत्तथैव न चान्यथा

यच्चोक्त विधिना वाक्य देवान् प्रति महात्मना ।
मामुदिश्य हि त तथ्य तथैव च न चान्यथा ॥१६
यन्मा देवर्षय प्रीत्या समागत्य प्रियवदा ।
तेनास्मि परमप्रीत आदृत परमेष्ठिना ॥१७

देवा ऊचु ।*

वय त वरद देव द्रक्ष्यामस्ते वरप्रदम् ।
तवैष तपसा तुष्ट स्वय प्रत्यक्षता गत ॥१८
इत्युक्तवन्तस्ते देवा पुनरुचुर्द्विजोत्तमम् ।
कुत्र द्रक्ष्यामहे देव भगवन्त कपालिनम् ॥१९

नन्दुवाच ।*

अनुगृह्य तु मा देवस्तत्रैवादर्शन गत ।
न जाने कुत्र वा देव कुत्रास्ते तद् गवेष्यताम् ॥२० के २१४

१६b चरणानन्तर दे१-४ १० ते१ अधिकम्—

* अभिनाऽस्मि तत्रैव तृष्यते देवय इति ।

तत्त श्रोतुमिच्छामि रहस्यमविचिन्तितम् ।

त म शृणुषतो ब्रूहि प्रणतस्य सुरोत्तम ।

एव परतो महर्षिणा नदिना शकरस्वयम् ।

तस्मिन् प्रोवाच तत्सव मुनये व्यवकृस्तथा ॥ [५]

[१-३ ४ ते१ अभिज्ञास्मि तपे नव दे१० अभिज्ञातास्मि तेनव
(→ अभिज्ञास्मि तपेनव), दे१ तुष्य दे४ तुष्ये (→ तुष्येते) दे१०
पश्यते देववयति ते१ तुष्य तुष्य देवयय (→ तुष्यते देवयय इति)
-२ दे१ °चिन्तिते (→ °चिन्तितम्) -३ दे१ ४ शृणुषवे दे४
शृणुषभो (→ शृणुषतो) -४ ते१ महर्षेण (→ महर्षिणा), दे१ शकरो
नदिना (→ नदिना शकर-) -५ दे१ १० ते१ तस्मै (→ तस्मिन्)

१७ दे१-४ १० ते१ ० (द्र १६ पा वि) -a) दे६ ७
देवगण (→ देवयय) -c) दे६ °प्रीत्या (→ °प्रीत), दे६ अदतो,
दे१ ८ आदित (→ आदत)

१८ दे१ ४ १० ते१ ०, दे६ देवा उवाच

१८ दे१-३ १० ते१ ० (द्र १६ पा वि), दे९ bcd ०
-a) दे६ ७ ते (→ त) -c) दे६ तपस (→ तपसा)

१९ दे१ ४ १० ते१ ० (द्र १६ पा वि), दे९ abc ०
-a) दे५ ८ ८ ११ देवा (→ देवा)

१९ दे१-४ १० ते१ ०, दे६ नदीरुवाच, दे१ नदी उवाच,
दे९ नन्दुवाच

२० दे१-४ १० ते१ ० (द्र १६ पा वि) -c) दे१०
देव (→ देव) -d) दे३ ७ कुत्र ते न भविष्यति (दे१ °ते)

[1209]

सनत्कुमार उवाच ।*

वे २१४ २१ किमाह नन्दिन देवो येनासौ नोक्तवान् प्रभुम् ।
तन्मे कथय देवेश गृह्य किं चास्ति शूलिन ॥२१॥
ब्रह्मोवाच ।*
यदुक्तवान् महेशानो नाख्येयोऽस्मि सुरान् प्रति ।
किमुक्तवान् महादेवो नन्दिन तच्छृणु मे ॥२२॥
ईश्वर उवाच ।*
अस्ति कश्चित् समुद्देश क्षिते सिद्धोऽद्विसकट ।
पारे हिमवत पुण्ये तपोवनगुणैर्यत ॥२३॥
तत्र श्लेष्मातको नाम वसते पन्नगोत्तम ।
सोऽनुग्राह्यो मयाऽवश्य तपसा दग्धकिल्बिष ॥२४॥
तदभ्याशे च रुचिर न चासौ वा नराश्रय ।
तस्य नाम्ना च तत्स्थानं दिव्यं विरजसो भवेत् ।

* दे१ ४ १० ते१ ०

२१ दे१ ४ १० ते१ ० (द्र १६ पा वि) -a) दे६ चौको (→देवो) -b) दे६ ७ येनासौ (→येनासौ) -c) दे६ देवेश (→देवेश) -d) दे७ किं गृह्य (→गृह्य किं)

* दे१-४ १० ते१ ० दे६ ब्रह्मा०

२२ दे१-४ १० ते१ ० (द्र १६ पा वि) -b) दे६ ७ न स्थेयोस्मि तु साप्रतम् -c) दे६ ७ यदुक्तवान् (→किमुक्तवान्)

* दे१ श्रीमहादेव उ० दे३ श्रीईश्वर उवाच, दे१० ईश्वर उ०

२३ -a) दे३ समुद्देशो, दे४ १० समुद्देशो, दे६ स पद्मेश (→समुद्देश) -b) दे१ २ ४ ते१ क्षितौ (→क्षिते) दे१ सिद्धादि-, दे३ ४ सिद्धापि (→सिद्धोऽद्वि-), दे२-४ ते१ -सकट (→-सकट), दे१० क्षितौ शुद्धाविशकटम् -c) दे६ पुण्यो (→पुण्ये) -d) दे१ ४ ८ मुवे °गणैर्युत, दे२ १० ते१ °गणैर्युतम् (→°गणैर्युत)

२४ -a) दे१ १० श्लेष्मातको दे३ ४ श्लेष्मतको (→श्लेष्मातको) -c) दे६ मयावश्यो, ते१ मयावश्यस (→मयाऽवश्य) -d) दे३ तपसो (→तपसा), दे१ तपोनिर्दग्धकल्मष

२५ ते१ def ० -a) दे६ तदद्या प्रोचु, दे१० तदभ्या-
सेत्र ते१ तदभ्यासेव (→तदभ्याशे च) -b) दे१ चासौ मे नरा-
धिप, दे२-४ ते१ न चासौ मे व(दे३ ४ घ)नाधिपे (ते१ °पी),
दे१० न चासौ मे वनाधिपे -c) दे६ ७ नाम्नापि (→नाम्ना च),
दे३ ४ तत्र नाम्नावतस्थान, ते१ तत्र नाम्ना तथाख्यात -d) दे२
दिव्ये (→दिव्य), दे१ दिव्य विरजसभवे दे३ ४ दिव्यो वित्यय-
शोभवत्, दे५-९ ११ मुवे दिव्य चिरतपोभूतम् -e) दे१ श्लेष्मा-
तकवनमभि-, दे३ ४ १० श्लेष्माति (दे१० °त)क वनमिति, दे५ ९ ११

श्लेष्मातक वनमिति ख्यात पुण्यशिलोच्चयम् ॥२५॥
मृगरूपेण चरता तत्र वै त्रिदशा मया ।
द्रष्टव्या सजिघ्रक्षन्तु खिन्नाश्रान्वेषणे मम ।
नाख्यातव्यं त्वया तेषां देवताप्सरसामिदम् ॥२६॥
[एवमुक्त्वा पशुपति ऋषि कात्यायन तदा] ।
अनुगृह्य वरैस्तैश्च तत्रैवान्तरधीयत ॥२७॥
विद्योतयन् दिशः सर्वास्त्रिदशं परिवारित ।
बालकेन्दुनिभं दिव्यमर्चितं दिव्यबिन्दुभिः ॥२८॥
कामगं रथमारुह्य महेन्द्रं समरुदगण ।
आयात शैलपृष्ठं तमोजसा पूरयन्निव ॥२९॥
यादोगणवत्तश्चैव वरुणो यादसा पति ।
वज्रस्फटिकचित्रेण विमानेनातितेजसा ॥३०॥
तप्तकाञ्चनवर्णेन रत्नचित्रेण भास्वता ।

मुवे श्लेष्मातकवन नाम -f) दे४ रयात पुण्य दे५ पुण्यशीला,
दे६ ७ पुण्यशीत- दे८ ९ ११ मुवे पुण्यशील- (→ख्यात पुण्य-),
दे१ -शिलो त्वय दे२ -शिलोच्चये (→-शिलोच्चयम्)

२६ ते१ a-e ० -a) दे१ मृग° (→मृग°), दे१०
च तदा (→चरता) -b) दे१० तत्रैव (→तत्र वै), दे४ ता
दशा (→त्रिदशा) -c) दे३ ४ सजिघ्रक्षन्तु, दे५-९ ११ मुवे सजि
घ्रक्षन्तु (→सजिघ्रक्षन्तु) -e) दे१० तत्ख्यातव्य (→नारयातव्य)
-f) दे७ देवतानामिदं वच

२६ श्लोकानन्तर दे१० अधिकम्—

*यक्षपन्नगगन्धर्वकिन्नरैश्चाथ सेवितम् ।

२७ दे५ ९ ११ मुवे ab ० -c) दे३ अनुग्राह्या, दे१०
अनुग्राह्यो (→अनुगृह्य), दे१ त च (→तश्च)

२८ दे३ ४ ab ० -c) दे१ बालकेन्दुभय, दे६ बालके
न्दुभिः, दे९ बालकेन्दुभिः (→बालकेन्दुभिः)

२९ -a) दे३ कामन, दे६ कामग, दे१० वामन, ते१ वामेन
(→कामग) -b) दे१ ३ ४ ६ °गणा (→°गण) -c) दे१ आगत,
दे३ आयत्त, दे४ आपन्ना (→आयात)

३० दे६ ७ ० -a) दे१ तथा यादोगणाश्चैव, दे५ ८ ९
वरदो ग (दे९ ग)णवत्तश्च, मुवे गणावृत्तश्च वरदो -b) दे५ ८
वरदो (→वरुणो) -c) ते१ वज्रस्फटिकक्षेत्रेण -d) दे१ विमा
नेनोत्तमोजसा, दे२ ८ ते१ विमाने नापि (दे८ °म, ते१ °ग्नि) तेजसा,
दे३ ४ विमाने नागतोजसा

३१ दे६ ७ ० -b) दे३ रत्ने (→रत्न-) -d) दे१
द्योतयाश्च, दे२-४ ते१ द्योतयतो, दे१० द्योतनीय (→द्योतयन्वै)

विमानेनागत शृङ्गे द्योतयन् वै धनाधिप ।
 विमानशतकोटीभिरावृतो यक्षराक्षसैः ॥३१॥
 श्रीमद्भिर्बहुभिर्दिव्यैर्विमानैः सूर्यसन्निभैः ।
 अधिष्ठितैः सुकृतिभिः प्रायाद् वैवस्वतो यम ॥३२॥
 चन्द्रादित्यौ ग्रहा सर्वे समग्रमृक्षमण्डलम् ।
 विमानैर्कवल्ह्याभैराजमु खान्महीधरम् ॥३३॥
 रुद्रास्त्वेकादशायाता सूर्या द्वादश एव च ।
 आगतावश्विनौ देवौ मौञ्जवन्त महागिरिम् ॥३४॥
 विश्वे देवाश्च साध्याश्च मरुतश्चोजसान्विता ।
 सच्छाद्यैरावतपथ सहसाभ्याययुर्दुतम् ॥३५॥
 स्कन्दश्चैव विशाखश्च भगवाश्च विनायक ।
 सप्राप्तस्त गिरिवर मयूरशुकनादितम् ॥३६॥
 नारदस्तुम्बुरश्चैव विश्वासुपरावसू ।
 हाहा हूहस्तथा चान्ये सर्वे गन्धवसत्तमा ॥३७॥

वैहायस्यार्थानवरैर्विविधैर्वासवाज्ञया ।
 अनिलश्चानलश्चैव धर्म सत्यो द्रुवोऽपर ॥३८॥
 देवर्षयश्च सिद्धाश्च यक्षविद्यावरास्तथा ।
 गुह्यकाश्च महात्मान सर्व एव समागता ॥३९॥
 गन्धकाली घृताक्षी च बुद्धा गौरी तिलोत्तमा ।
 उर्वशी मेनका रम्भा पञ्चस्था च तथाऽपरा ।
 एताश्चान्याश्च तच्छैलमाजग्मुर्देवयोषित ॥४०॥
 पुलस्त्योऽत्रिर्वसिष्ठश्च मरीचिर्भृगुरेव च ।
 कश्यप पुलह शक्तिर्विश्वामित्रोऽथ गौतम ॥४१॥
 भरद्वाजोऽग्निवेशश्च तथा वृद्धपराशर ।
 माकण्डेयोऽङ्गिरा गग सवर्त्त क्रतुरेव च ॥४२॥
 ऋचीको जमदग्निश्च भागवश्च्यवनस्तथा ।
 नियोगान्मम विष्णोश्च शक्रस्य च दिवस्पते ॥४३॥
 सिन्धुश्च पुष्करश्चैव प्रभास सोम एव च ।

वे २१४ ४६

-f) दे५ आगति, दे३ आगत, दे९ आगत, मुव आगता (→आवतो), दे१ °राक्षसे, दे२ °राक्षसा, दे४ °रक्षस, ते१ °रक्षसाम (→°राक्षसे)

३२ -b) दे४ °सन्निभौ, दे५ ८ °सन्निभि (→°सन्निभ)

-c) दे२-११ मुवे ते१ अधिष्ठित (→अधिष्ठित) -d) दे२ ५ ७ ८ १० मुवे वैवस्वतोयम, दे४ ववस्वतोयसा (→वैवस्वतो यम)

३३ -b) दे६ वृक्ष°, मुवे त्वृक्ष° (→ऋक्ष°) -c) दे२ अकमग्र्याभर दे३ ४ ते१ अकमग्र्याभैर, दे५-९ ११ आग्निसूर्याभर (दे६ °भ), मुव अग्नितुल्याभैर (→अकवल्ह्याभैर) -d) दे६, अनुजग्मुर्, दे१० आजग्मुश्च (→आजग्मु खान्), दे१ महापति, दे३ महीधरा, ते१ महीधर (→महीधरम)

३४ -a) दे३ रुद्रास्त्वका°, दे६ ७ रुद्रा एका°, ते१ रुद्रा ह्यैका° (→रुद्रास्त्वका°), दे१ रुद्रास्वे*दशयतो -b) दे१ ५ ८ ९ ११ एव तु, मुवे चव तु (→एव च) -d) दे१ मोक्षवन्त, दे२ ते१ हिमव त, दे४ ओजवत, दे५ मौजवत, दे६ ७ मुजवत (→मौञ्जवत)

३५ -b) दे१ गतु तत्र यसान्विता, दे५-९ ११ मुवे गुरुश्च तपसान्वित, दे१० ममराश्चौजसान्विता -d) दे२ ते१ सहस्ता (ते१ °ला) भ्याययुर्दुतम्, दे३ सहसाभ्याययुर्दुतम्, दे५ ९ सहसाभ्या ययुर्दुतम्, दे६ सहसाभ्याययु द्रुम

३६ -c) दे१ ३ ५-१० सप्राप्तास, ते१ सप्राप्त (→सप्राप्तस्) -d) दे५-९ ११ मुवे °शत° (→°शुक°)

३७ दे१ cd ○ -b) दे१ धम ससोधुवोपर

३८ दे१ ○ -b) दे१० नीमसज्ञया (→वासवाज्ञया)

-c) दे६ यानिलाश (→अनिलश)

३९ -a) दे३ ६ ८ सिद्धश्च, दे१०*** (→सिद्धाश्च) -b)

दे१ ६ ७ १० ११ मुवे यक्षा, दे३ जला, दे४ ययौ (→यक्ष-) -d) दे१ °गत (→°गता)

४० -a) दे२ ते१ गन्धकाला, दे३ ४ गन्धमाला (दे४ °ला), दे५ गन्धकालो, दे१० गन्धमाली (→गन्धकाली) -b) दे३ ४ वृद्धा (→बुद्धा) -c) दे१ ६ ८ ९ ११ मुवे उवसी (→उवशी) -d) दे५ न (→च) -e) दे१ १० च त, दे६ च ता, दे७ तत (→च तत) -f) दे३ °योषित (→°योषित)

४१ दे१ cd ○ -a) ते१ पुलस्त्योत्र (→पुलस्त्योऽत्रिर्), दे५-९ ११ मुवे मरीचिश्च (→वसिष्ठश्च) -b) दे५-९ ११ मुवे व (दे९ वा) सिष्टो (→मरीचिर्) -c) दे३ ते१ काश्यप, दे४ काश्याप-, दे५ ८ ९ कश्यप (→कश्यप) -d) दे५-९ ११ मुवे चापि (→शक्तिर्) -d) दे१ गौतम, दे३ १० गौतमा (दे१० °मा) (→गौतम)

४२ दे१ ab ○ -a) दे२ ६ ९ १० मुवे ते१ भारद्वाजो (→भरद्वाजो)

४३ -a) दे२ ते१ ऋचीको, दे५ ८ ९ अचीको, दे६ दधीको, मुवे मरीचिर् (→ऋचीको) -b) दे१ तदा (→तथा), दे४**** वनस्तथा, दे१० भाविश्चित्रवते तथा -c) दे२ ते१ नियोगी, दे३ निजोगान्, दे८ नियोगान् (→नियोगान्), दे२-४ १० ते१ विष्णुश्च (→विष्णोश्च), दे६ ७ नियोगात्पा (दे७ °प) रम (दे७ °मे) शस्य -d) दे२ ते१ च दिवस्पति, दे५-९ ११ मुवे त्रिदिवस्पते (→च दिवस्पते), दे१ शक्रश्चैव दिवस्पति

४४ दे३-९ ११ मुवे ते१ cd ○ -a) दे१ २ ५ ७-९ ११

वे २१४४६ [लोहितश्चायुस्तत्र गङ्गासागर एव च ॥४४
नद्यश्चैव नदाश्चैव वर्णयिष्यामि सागरा ।
गङ्गा च यमुना चैव सरयूश्च महानदी] ॥४५
ताम्राहणा चारुभागा वितस्ता कौशिकी तथा ।
पुण्या सरस्वती कोका नर्मदा बाहुदा तथा ॥४६
शतद्रूश्च विपाशा च गण्डकी च सरिद्वरा ।
गोदावरी च वेणी च तापी च सरिदुत्तमा ॥४७
करतोया च सीता च तथा चीरवती नदी ।
नन्दा च परनन्दा च तथा चर्मण्वती नदी ।
पर्णाशा देविका चैव तृतीया विनता तथा ॥४८
अन्यानि चापि मेदिन्या तोर्यान्यायतनानि च ।

मुवे ते१ पुरुषश, दे० पुरुषाश (→पुष्करश) -b) दे१ प्रमुख
(→प्रभास), दे० ५ / १११ मुवे सरयूश्च महानदी

४५ दे० ५-१११ मुवे (), दे० २४ d ○ -a) दे० २-४ ते१
नदाश्चते (दे० ३४ °व) नदीश्चव, दे० १० नदाश्चव नदीश्चव -b)
दे० नानावर्णाश्च सागरा -d) दे० १० सागराश्च (→सरयूश्च)

४६ -a) दे० ४ १० चन्द्रभागा (→चारुभागा), ते१ ताम्राहणी
*चन्द्र -c) दे० ७ सरिद्वरा (→सरस्वती) दे० चव (→कोका)

४७ -a) दे० २ ३ शतद्रू च, दे० ४ शतद्रू च (→शतद्रूश्च),
दे० ५ ८ ९ विपाशाश्च (→विपाशा च), दे० १० शतद्रू च शतद्रूश्च
-b) दे० १० तथा गण्डकी*सरित -c) दे० १ च वेण्या च, दे० ३ ४ ८
वेण्वती, दे० ५ च बोमी च, दे० ६ च वीणा च, दे० ७ च शोणा च, दे० ११
च वेणा च (→च वेणी च) -d) दे० ३ तपा च, दे० ७ तापसी
(→तापी च)

४८ -a) दे० ३-६ ८ ११ मुवे ते१ सीता (→सीता) -b)
दे० ३ ४ १० वीरावती, ते१ वारावती (→चीरवती) -c) दे० २ ७ ते१
नन्दा चापर°, दे० ३ नदापवर°, दे० ४ नदापवर° (→नन्दा च पर°)
-d) दे० १ भद्रा (→तथा) -e) दे० ४ पूर्णाशा (→पर्णाशा), दे०
देविकाश्च, मुवे देविका (→देविका), दे० ७ देवी (→चव) -f)
दे० १ मत्स्या तृतीयाद् विदशा तथा, दे० २ ते१ तृतीया वितस्ता तथा,
दे० ४ ततोयाधिनतस्तथा, दे० ५ ९ ११ मुवे वितस्ता च तथापरा

४८ श्लोकानन्तर दे० अधिकम्—

*कालभरा गोमती च स्वर्णरेखा हिरण्यका ।

दे० ५-१११ अधिकम्—

सिधुश्च पुरुषश्चैव प्रभास सोम एव च ।

लोहिताश्चायुस्तत्र गङ्गासागर एव च ॥

नदा (→५ °दी) श्चैव नदीश्चैव सरासि सागरास्तथा ।

(=४४a-५४b)

निजस्वरूपाश्चाजगमुस्तत्र पुण्या गुणान्विता ॥४९
[चत्वारश्च समुद्रा वै सर्वत्र प्रथिता भुवि] ।

उपागता सुरेन्द्रस्य नियोगादुत्तम गिरिम् ॥५०

शैलोत्तमो महामेरु कैलासो गन्धमादन ।

हिमवान् हेमकूटश्च निषधश्च महागिरि ॥५१

विन्ध्यो महेन्द्र सह्यश्च मलयो ददुरस्तथा ।

पाल्यवाश्चित्रकूटश्च तथा द्रोण शिलोच्चय ॥५२

श्रीपर्वतो लतावेष्ट पारियात्रश्च शैलराट् ।

आगता सर्व एवैते शैलेन्द्रा काननौकस ॥५३

सर्व यज्ञा सर्वविद्या वेदाश्चत्वार एव च ।

धर्म सत्य दम स्वर्ग कपिलश्च महाऋषि ॥५४

मुवे अधिकम्—

सिधुश्च पुरुषश्चैव प्रभास सोम एव च ।

लोहितश्चायुस्तत्र गङ्गासागर एव च ॥ (=४४)

४९ -a) दे० १ अन्यान्यपि च, दे० २-४ १० ते१ अन्याश्चापि
च (→अन्यानि चापि) -b) दे० ४ तीर्थाय तनयानि च -c)
दे० १ ५ ९ ११ निजस्वरूपाण्याजगमुस, मुवे निजस्वरूपेणाजगमुस -d)
दे० ३ ४ पुण्या- (→पुण्या), दे० ५ ९ ११ मुवे तत्र पुण्यान्यनेकश

५० दे० ५-९ ११ मुवे ab ○ -a) दे० २ ४ १० ते१ समुद्राश्च
(→समुद्रा वै) -c) दे० ३ उपागता समुद्राश्च, मुवे उपागतानि
चन्द्रस्य -d) दे० ७ उत्तमा (→उत्तम)

५१ दे० ४ ७ d ○ -a) दे० १ लोकालोके, दे० ४ शिलोच्चयो,
दे० ६ शलोत्तमे (→शैलोत्तमो) -d) दे० १० निषादश्च (→निषधश्च)

५२ दे० ४ ७ abc ○ -b) दे० १ दुदुरस, दे० ३ ददुरस दे०
दुबुहस, ते१ दुदुरस (→ददुरस) -d) दे० १० द्रोण- (→द्रोण)

५२ श्लोकात्पर दे० अधिकम्—

*एतैष पवता रम्यास्तथान्ये च वसुधर ।

५३ -a) दे० ९ श्रौपवत, ते१ श्रीपवता (→श्रीपवतो), दे०
लतोविष्ट, दे० ८ लताविष्टा, ते१ लतोवेष्ट (→लतावेष्ट) -b)
दे० ३ ४ पारियात्रश्च, दे० ८ ११ पारियात्रश्च (→पारियात्रश्च), दे०
ते१ शैलराजा (→शैलराट्) -c) दे० १ आगताश्चैव सर्वे ते -d)
दे० १ शैलेन्द्रा काननाश्रया

५४ -a) दे० १ तथा (→सर्व-) -b) दे० ५ विषाश्, दे० ९
विद्याश्च (→वेदाश्च), दे० ८ विद्याश्चाचार एव च -c) दे० ६ धम-
सत्य, दे० २ ४ ते१ धम सत्यो, दे० ३ धमसत्यो, दे० १० यम सत्यो (→
धम सत्य) -d) दे० १ महामुनि, दे० ५ मुवे महानृषि (→महाऋषि)

वासुकिश्च महाभागो अमृताशी भुजङ्गराट् ।
ज्वलत्फणासहस्रेण अनन्तश्च धराधर ॥५५॥
फणीन्द्रो धृतराष्ट्रश्च किर्मीराङ्गश्च नागराट् ।
अम्भोधरश्च म श्रीमान् नागराजो महाद्युति ॥५६॥
अर्वुदो न्यर्वुदवलस्तथा चक्षुश्चवाधिप ।
विद्युज्जिह्वो द्विजिह्वेन्द्र शङ्खवर्चो महाद्युति ॥ ७॥
ख्यातस्त्रिभुवने धीमान् नहुषोऽनिमिषेश्वर ।
विरोचनसुत सत्य स्फुटामणिशतैश्चतः ॥५८॥
फणाशतधरो रूपी भूरिशृङ्ग इवाचल ।
अरिमेजयसयुक्त प्रज्ञावान् भुजगेश्वर ॥५९॥
विनतो नागराजश्च कम्बलाश्वतरौ तथा ।
भुजगाधिपतिर्वीरो एलापत्रस्तथैव च ॥६०॥

उरगानामधिपती कर्काटकवनजया ।
एवमाद्या समायाता भुजगेन्द्रा महाबला ॥६१॥
अहोरात्र तथा पक्षौ मासाश्च ऋतुवत्सरा ।
द्यौर्मैदिनी दिशश्चैव विदिशश्च समागता ॥६२॥
ततश्चैवागतैदवयवैः सिद्धैश्च सर्वशः ।
आपूयत गिरे शृङ्ग वेलाकाले यथोदधि ॥६३॥
तस्मिन् देवसमाजे तु रम्ये शैलेन्द्रमूर्द्धनि ।
पुष्पाणि मुमुक्षुस्तत्र तरवो ह्यनिलादिता ॥६४॥
प्रगीता देवगन्धर्वा प्रनृताश्चाप्सरोगणा ।
पक्षिण सप्रहृष्टाश्च कूजन्ति मधुर तदा ।
पुण्यगन्धा सुखस्पर्शास्तत्र वान्ति च वायव ॥६५॥
एवमागत्य ते सर्वे देवा विष्णुपुरोगमा ।

वे - १४ ६८

५५ -a) दे१ °नाग, दे४ ८ °भागौ दे६ °भाग मुवे °भागश (→°भागो) -b) दे१ शखश्च, दे१० ह्यम १शी मुवे चामृताशी (→अमृताशी) -c) दे३ ज्वलत्फल-, दे१ ५ ८ ११ ज्वलत्फल-, ते१ ज्वलत्फल- (→ज्वलत्फणा-) , दे१ ज्वलत्फलमहस्ता व -d) दे१ ४ वराधरा (→धराधर)

५६ -a) दे१ (अ) फणीन्द्रो (→फणीन्द्रो), दे °राष्ट्रम्य (→°राष्ट्रश्च) -d) दे१ महाबल (→महाद्युति)

५७ दे१० ०, दे१ d ० -b) दे१ तथाचक्रो महाधिप, दे३ तथाश्चक्रश्च वाधिप, ते१ तथा चक्षुश्चिलोधिप -c) दे३ ८ ९ विद्यु मेधे (→विद्युज्जिह्वो), दे१ द्विजेन्द्रश्च, दे३ ८ ९ मुजिह्वेन्द्र, मुवे ते१ द्विजेन्द्र (→द्विजिह्वेन्द्र) -d) दे३ ४ शखवर्णो (दे४ °णो), दे६ ७ शखवर्णो, मुवे शङ्खवर्चो, ते१ शङ्खवर्चो (→शङ्खवर्चो)

५८ दे१ ०, दे१० cd ० -a) दे१० श्रीमान् (→धीमान्) -b) दे३ ४ नहुषो (→नहुषो) -c) दे६ सम्यक् दे७ सद्य (→सत्य) -d) मुवे स्फुटो (→स्फुटा-), दे२ ते१ स्फाटिमणि-शतै (ते१ °न) श्वर, दे६ फणामणिशतैरपि

५९ दे१० ०, दे१ abc ० -a) दे६ भूमि, दे७ भूरि (→रूपी) -b) दे७ गिरि (→भूरि), दे६ शृङ्ग इव चल चल -c) ते१ आशये जयसयुक्त -d) दे२ ते१ पतगेश्वर, दे३ ४ भु (दे४ भ) वनेश्वर (→भुजगेश्वर)

६० -a) दे३ ४ विनता, दे६ वैनतो (→विनतो), दे३ ४ °राजस्य (→°राजश्च) -b) दे१ ५ ८ ते१ कम्बलाश्च (→कम्बलाश्च-) -c) मुवे °पतिर्वीर, ते१ °पतिर्वीरो (→°पतिर्वीरो), दे६ भुजगापतिर्वीरश्च -d) दे१ एलापत्रश्च वीयवान्, दे६ ऐलपुत्र-स्तथैव च

६१ दे७ cd ०, दे६ d ० -a) दे३ उरगा (→उरगा) -c) दे१ एते चान्य समाजमुर, दे६ एवमाद्या ग्रहोरात्रा

६२ दे६ a ० -a) दे१ अहोरात्र, दे७ अहोरात्रा (→अहोरात्रे), दे२ १ ७ ९ ११ मुवे पक्षा दे४ ५ पक्ष-, ते१ यक्षा (→पक्षौ) -b) दे२ ते१ मासा ऋतु च वत्सरा, दे३ मा सरितवत्सरा, दे४ मासा तिथि च वत्सरा, दे३ ९ ११ मुवे मासा सव सारास्तथा -c) दे१ नभश्च, दे२ ४ ते१ दिवश्च (→दिशश्चैव) -d) दे५ ८ विदिशश्च, दे१० विमानैश्च (→विदिशश्च)

६३ -b) दे१ सिद्धयज्ञैश्च, दे४ ६ यनै सिद्धैश्च, ते१ यक्ष-सिद्धैश्च (→यक्षै सिद्धैश्च) -c) दे३ आपजत, दे५ ६ ९ ११ मुवे अपूयत (→आपूयत), दे२ ४ १० मुवे ते१ शृङ्गे (→शृङ्ग) -d) दे९ मुवे यथोदधे, दे१० महोदधि (→यथोदधि)

६४ -a) दे१ २ १० पुरा काले, दे४ ४ -पुरीकाले, ते१ पुरा काल (→-समाजे तु) -c) ते१ पुण्यानि (→पुष्पाणि) -d) दे१ नीलकपिता, दे२ ते१ निलयाद्रिता, दे३ ४ १० निलयाद्रिता, दे६ ७ पवनादिता (→ह्यनिलादिता)

६५ -a) दे४ देव गन्धर्वा, दे६ ७ देवगन्धर्वा (→देवगन्धर्वा) -b) दे१ पन्नगाश्चाप्सरोगणा, दे२ ९ ११ प्रनृताश्चाप्सरोगणा, दे६ ७ प्रवृत्ता अप्सरोगणा, दे१० प्रवृत्ताश्चाप्सरोगणा -c) दे७ पक्षिणा, ते१ यक्षिण (→पक्षिण) -d) ते१ तथा (→तदा) -e) दे१ पुण्यगन्धा, दे३ पुण्य गन्धा (→पुण्यगन्धा) -f) दे२ ते१ वायन्ति, दे३ ४ वायेति, दे७ वाति च (→वान्ति च)

६६ -a) दे२ ३ एवमागम्य, दे४ एव मा गम्य (→एवमा

२१४ ६९ श्रिया ज्वलन्त ददृशुर्नन्दिन पुरत स्थितम् ॥६६
 स च तानागतान् दृष्ट्वा गन्धर्वाप्सरसा गणान् ।
 सहितान् देवराजेन सार्द्धमन्येश्च दैवतै ॥६७
 मूढधर्मा प्रणम्य चरणौ प्राञ्जलि प्रयतात्मवान् ।
 सभ्रान्त सहसा तेभ्यो नमस्कर्तुं प्रचक्रमे ॥६८
 नमस्कृत्य च तान् सर्वान् स्वागतेनानुभाष्य च ।
 अर्घ्यपाद्यादिभि शीघ्रमासनैश्च निमन्त्रयत् ।
 प्रणिधानेन तस्यार्घ्यं स्तुत्वा तत्प्रतिपूजयन् ॥६९
 आदित्या वसवो रुद्रा मरुतश्चाश्विनावपि ।
 साध्या विश्वे सगन्धर्वा गुह्यकाश्च प्रपूजयन् ॥७०
 विश्वावसुर्हाहाहूह तथा नारदतुम्बरा ।
 चित्रसेनादयश्चैव गन्धर्वा पूजयन्ति तम् ॥७१

गत्य), दे१० एव सर्वेष्वगत्येषु -c) दे१ श्रियाह्वल तददशु

६७ दे१ bcd○ -a) दे६ स च तानागतो दृष्ट्वा -b)
 दे१ गणै दे३ ४ गणा (→गगान), दे२ ते१ ग धर्वाप्सरसो गणान्
 (ने१ णा) -c) दे२ ४ ते१ सहिता, दे सा हिता (→सहितान्),
 दे१ धम°, दे९ मुवे दैव° (→देव°) -d) दे४ सर्वे धमपुरा सुरा,
 दे७ सवस यैश्च दैवतै

६८ दे१ ○ -a) दे१ ४ ८ ९ मूढर्मा, दे५ मूढर्मा
 (→मूढधर्मा), दे१ ३ ४ चरणा (→चरणौ) -b) दे७ सर्वेषा
 (→प्राञ्जलि) -c) दे१ समाप्त (→सभ्रान्त)

६९ दे१ a○ -a) दे३ ते१ ता (→तान) -b) दे१
 स्वागत चानुभाष्य च, दे२ स्वागतानानुभाष्य च, दे६ ७ स्वागते-
 नाभिवाद्य च, मुवे स्वागतानभिभाष्य च -c) दे१-४ ९ १० अध°
 (→अध्य°) -d) दे१ सम त्रय, दे३ ४ निमन्त्रयन, दे५ ७ ९ ११ मुवे
 न्यमन्त्रयत, दे१० निमन्त्रया (→निमन्त्रयत) -e) दे१ तस्याद्य,
 दे२ ३ ५ ८ ९ ११ मुवे ते१ तस्याथ, दे४ तस्याथ, दे१० चात्यथ (→
 तस्याध्य) -f) दे३ ४ °पूजया, दे५ ८ ९ ११ °पूजयत, मुवे °पूज-
 येत (→°पूजयन), दे६ गृहीत्वा प्रतिपूरयन, दे७ गृहीत्वा प्रत्यपूजयत

७० दे१ ७ ○ -a) दे१० विश्व- (→रुद्रा) -b) दे१
 मरुतश्चाचिता अपि -c) दे२ ४ ते१ साध्या विश्वेश (दे२ °श्व)
 गधर्वा, दे१० साध्या विद्याघ्न गधर्वा -d) दे१ प्रपूजय, दे४ प्रपूजति
 (त), दे५ मुवे प्रपूजयेत, दे८ ९ प्रपूजयत, दे१० प्रपूजिता (→प्रपूज-
 यन), दे६ गुह्यकाश्चापि पूजयन

७१ दे४ ○ -b) दे१ °तुवारो, दे३ ९ ११ ते१ °तुवुरा,
 दे७ °तुवुरु, मुवे °तुम्बुरु (→°तुम्बरा) -c) दे५-९ ११ मुवे सर्वे
 (→चैव) -d) दे१ ५-९ ११ मुवे गन्धर्वास्तमपूजयन (दे६ ७ °यत),
 दे१० गधर्वा पूजितास्तत

त वासुकिप्रभृतय पन्नगेन्द्रा महौजस ।
 सौम्यमभ्यर्चयन्ति स्म दृष्ट्वा नन्दीश्वर तथा ॥७२
 सिद्धचारणसघाश्च विद्याश्चाप्सरसागणा ।
 सत्कृत देवदेवेन गणास्तमभिपूजयन् ॥७३
 यक्षा विद्याधराश्चैव ग्रहा सागरपर्वता ।
 ब्रह्मर्षयश्चैव सिद्धा गङ्गाद्या सरितस्तथा ।
 आशिष प्रददुस्तस्य सर्व एव मुदान्विता ॥७४
 देवा ऊचु ॥*

स सुप्रीतोऽस्तु ते देव सदा पशुपतिर्मुने ।
 सर्वत्र चाप्रतिहता गतिश्चास्तु तवानघ ॥७५
 भवान् देवस्तुवान स्यादत ऊर्ध्वं द्विजोत्तम ।
 निरामयोऽमृतीभूतश्चरिष्यसि विभु सुखी ॥७६

७२ -a) दे३ वासुकी, दे५ ८ ९ वासुकि (→वासुकि-) -c)
 दे१० सम्यगभ्यर्चयन्ति स्म -d) दे१ ३ ४ १० ते१ दृष्ट्वा (→दृष्ट्वा),
 दे७ नन्दीश्वरस (→नन्दीश्वर), दे१ ३ ४ तदा, दे१० च वै (→तथा)

७३ -a) दे३ सिद्धवारण°, दे७ सिद्धाचारण°
 (-सिद्धचारण°), दे१ °सघाश्च, ते१ °साध्याश्च (→°सघाश्च)
 -b) दे१० ह्यप्सरोगणसकुला -c) दे७ ७ ते१ सत्कृता, दे३ शकृन्न,
 दे७ सत्कृता (→सत्कृत) -d) दे१ गणास्त समपूजयन, दे६ गणास्त
 मभ्यपूजयन, दे१० गणा सम्यगपूजयन

७४ -a) दे१ तथा, दे५ ८ ९ मुवे यक्ष- (→यक्षा) -b)
 दे३ ४ सामर° (→सागर°), दे७ ग्रहा नव सपर्वता -c) दे१ १०
 ब्रह्मर्षयश्च सिद्धाश्च, दे५ ९ ११ मुवे सिद्धा ब्रह्मर्षयश्चैव, ते१ ब्रह्मा-
 दयश्चैव सिद्धा -d) दे३ सरितास (→सरितस) -e) दे१ आशिष
 (→आशिष), दे१ तस्मै (→तस्य) -f) दे१ सर्वा एव, ते१ सवदा
 च (→सव एव), दे६ मुदान्विता (→मुदान्विता)

७५ दे१ देवा उवाच, दे५ देवा ऊच, दे१० देवा ऊ०

७५ -a) दे१ सुप्रीतोस्तु सदा देवो, दे२ ७ ८ सुसुप्रीतोस्तु ते
 देव, दे३ सुप्रीतोस्ततो देव, दे४ समुप्रीतस्तव देवो, दे५ स सुप्रीतो
 स्ति ते देव, दे६ सुसुप्रीतस्तु ते देव, दे९ सुसुप्रीतोस्तु त देव, दे१०
 सुसुप्रीतोस्तु देवस्ते, दे११ सुसुप्रीतोस्तु*देव -b) दे७ मम (→मुने),
 दे१ मुने पशुपतिस्तव, दे१० महादेवो मुनोश्चर -c) दे११ सवत्रा
 (→सवत्र), दे२-४ ६ ७ ते१ वाप्रतिहता (→चाप्रतिहता) -d) दे७
 तथा भवान् (→तवानघ)

७६ दे१ cd○ -a) दे१ भव देव स्तुवान स्या, दे२-४
 भवा देवस्तुवान स्याद, दे५ ८ ९ ११ मुवे भवान् देवस्तुवान स्याद,
 दे७ देवस्तुवाना सुश्रीकेषु, दे१० भवान् देवस्य बहानो -b) दे१ ३
 ते१ द्विजोत्तम, दे४ द्विजोत्तम (→द्विजोत्तम) -c) दे३ ४ न समयो

लोकेषु सप्तसु विभो त्र्यम्बकेन सहाच्युत ।
 इत्युक्तस्त्रिदशैर्नन्दी पुनस्तान् प्रत्युवाच ह ॥७७॥
 नन्दिकेश्वर उवाच ।*
 यद्भवद्भिः प्रिय सर्वे प्रीतिमद्भिः सुरोत्तमैः ।
 आशिषाऽनुगृहीतोऽस्मि नियोज्योऽहं सदा हि व ॥७८॥
 ब्रूत यूय किमस्माभिः कर्त्तव्यं भवतामिह ।
 आज्ञापयध्वमाज्ञप्तस्तस्माद् विबुधसत्तमा ।
 तस्य तद्वचनं श्रुत्वा शक्रः प्रोवाच त तदा ॥७९॥
 शक्र उवाच ।*
 कुत्रासौ प्रच्युतो भद्रः कस्मिन् स हि गतोऽपि वा ।
 पश्यामस्तं विप्रः सर्वे देवानामधिप विभुम् ।
 स्थाणुमुग्रं शिवं देवं सर्वं एव वयं मुने ॥८०॥

॥ इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे द्वादशाधिकद्विशततमोऽध्यायः ॥ २१२ ॥

यदि जानासि भगवन्नीश्वरो यत्र तिष्ठति ।
 तत्स्थानं न समाख्याहि महर्षे शीघ्रमेव हि ॥८१॥
 तच्छ्रुत्वा वचनं धीमानीरितं वज्रपाणिना ।
 प्रत्युवाच ततः शक्रः नन्दी भगवतः स्मरन् ॥८२॥
 नन्दिकेश्वर उवाच ।*
 श्रोतुमर्हसि देवेन्द्र यथा तत्त्वं दिवस्पते ।
 अस्मिन् गिरौ मुञ्जवति स्थाणुरभ्यर्च्योऽसौ मया ॥८३॥
 प्रीतोऽसौ मा वरैर्दिव्यैरनुगृह्य हरः प्रभुः ।
 प्रीतो विनिर्गत इतः न विज्ञात विभो ह्यहम् ॥८४॥
 यद्याज्ञापयसे नमो त्वच्छासने स्थितः ।
 मार्गितुं यत्नमास्थाय देवदेवस्य वासव ॥८५॥ वे २१४ ९०

(→निरामयो) -d) दे१ मुवे चरिष्यति (→चरिष्यसि), दे२ सुख (→सुखी), दे३ ४ ऋषिसिद्धि विभु सुखी

७७ -a) दे३ लोकेषु सप्तसु विभो -b) दे१ सदोद्यत, दे१० सहात्मना (→महाच्युत), दे३ चित्रकेन शहावुत्त, दे६ केन स***** -c) दे३ इत्युक्त्वा (→इत्युक्तस) -d) दे३ प्रत्युवाच ह दे३ प्राप्नुवाच ह (→प्रत्युवाच ह)

* दे१ नन्दिकेश्वर उ०, दे३ १० नद्यु, दे३ नद्युवाच, दे३ नन्दिकेश्वर

७८ -a) दे२ प्रिय दे३ ४ १० प्रिय (→प्रिय) -d) दे१ मतो हि व, दे१० सदा वहि, ते१ सदा हित (→सदा हि व)

७९ -b) दे१ भवतामिह, दे३ भवतामिह, ते१ भवतामिह (→भवतामिह) -c) दे१ ३ आज्ञापयध्वमाज्ञप्ता, दे२ ते१ आज्ञापयस्वमाज्ञप्तस, दे३ आज्ञापय च माज्ञप्ता, दे६ आज्ञापयसाश्वमाज्ञप्ता, दे७ आज्ञापयसाश्व साज्ञप्तस, दे१० आज्ञापयत मा विज्ञा -d) दे६ सप्तम (→सत्तमा), दे१० यदथ यूयमागता -e) दे३ तद्वचन (→तद्वचन) -f) दे१-४ तत्तदा (→त तदा)

* दे१ इद्र उ०, दे६ ब्रह्मा उवाच, दे९ १० शक्र उ०

८० -a) दे१ कुतो सा, दे३ कुतोशौ, दे३ १० ते१ कुतोसौ (→कुत्रासौ), दे१ प्रगतो, दे३ प्रासोच्यते, दे९ ११ मुवे प्रस्थितो (→प्रच्युतो), दे९-११ ८-११ मुवे भद्र (→भद्र) -b) दे९ ८ ११ मुवे कुत्र वास, दे१० कश्चित्सह (→कस्मिन् स हि), दे६ पुत्रवास गतेपि वा, दे७ पुत्रवान्सरितोपि वा -c) दे३ पश्यामस्त्वा सदा विप्र, दे९-११ ११ मुवे पश्यामो विप्र त सर्वे, दे१० पश्यामस्त्वा विभो सर्वे -e) दे६ चैव (→देव) -f) दे१ सव एव च य मुने, दे९ मुवे शवमेव स्वयं मुने, दे६ सक्ष एव** साने, दे७ सव एव न सशय, दे९ ११ सव एव स्वयं मुने, दे९ शव एव स्वयं मुने, ते१ सर्व एव च य मुने

८१ दे६ a ० -a) दे३ जहि, दे३ य हि (→यदि), दे९ ११ मुवे भगवान् (→भगवन), दे७ मुनयो यदि जानासि -b) दे७ भगवानीश्वरो यत्र ते -c) दे१ तत्स्थान*, दे२ ते१ तत्र स्थान दे३ त न स्थान, दे३ त न स्थान, दे९ नत्स्थान न, दे१० नदा स्थान (→तत्स्थान न) -d) दे११ महर्षे (→महर्षे)

८२ -a) दे१ श्रीमान्, मुवे धीमद (→धीमान्) -b) दे३ यदगीत (→ईरित), दे९ पाणिना (→पाणिना) -d) दे९-११ ११ मुवे न (दे६ ना) दीपशुपतिरस्मरन्, दे१० नदी भगवत सरित

* दे१ ९ नन्दिकेश्वर उ०, दे३ १० नद्यु दे३ नद्युवाच, दे३ नदीश्वर उवाच

८३ -a) दे९ देवेन्द्र (→देवेन्द्र) -b) दे३ यथा तत्त्वं, दे६ ७ यथा तत्त्वं (→यथा तत्त्वं) -d) दे३ स्थाणुरभ्यर्चिता, दे६ स्थाणुमभ्यर्चत (→स्थाणुरभ्यर्च्योऽसौ)

८४ -a) दे१ प्रीत स मा, दे३ प्रीतोसौमी, दे३ प्रीतो सौम्या, दे६ प्रीतासौ मा, दे९ प्रीतोसौ मा (→प्रीतोऽसौ मा) -b) दे३ प्रभु दे९ प्रभु (→प्रभु) -c) दे१ विनिर्गतो देव, दे६ विवि-गत** (→विनिर्गत इत) -d) दे१ अविज्ञातु विभेम्यह, दे२ ४ न विज्ञातु विभेम्यह, दे९ ८ ११ मुवे त विज्ञात विभेम्यहम्, दे६ त विज्ञाह विभेम्यह, दे७ त विज्ञस्त विभेम्यह, दे१० क्वगजायतेन हि

८५ -a) दे६ यदाज्ञा° (→यद्याज्ञा°), दे१० यथाज्ञापय देवेश -b) दे१० ह्यहम्, मुवे चाह (→अह), दे१० रत (→स्थित) -c) दे१ ते१ यत्र° (→यत्न°), दे३ ४ मार्गित यत्त्वया स्थाय, दे९-११ ११ मुवे मागयामो हि यत्नेन -d) दे३ देवश्च (→देवस्य), दे९-११ ११ मुवे भगवन्तं तु वासव

पुष्पिका—

पुराणनाम—दे१-४ इत्यादि वा(दे३ ४ श्रीवा)राहपुराणे

वे २१५ १

ब्रह्मा उवाच ।*

तत शक्र सुरगणै सह सर्वे समेत्य च ।
बुद्धि चकार गमने मार्गितु यत्र शकर ॥१
तत उत्थाय ते देवा सर्व एव शिलोच्चयात् ।
विहायसा ययु शीघ्र तेनैव सह नन्दिना ॥२
स्वलोकं ब्रह्मलोक च नागलोक च सर्वश ।
बभ्रमुस्त्रिदशा सर्वे रुद्रान्वेषणतत्परा ॥३
खिन्ना क्लिष्टाश्च सुभ्रश न पुनस्तत्पद विदु ।
चतु समुद्रपर्यन्ता सप्तद्वीपवती महीम् ।
सशैलकाननोपेता मार्गयद्भिहित हरम् ॥४

भगवाच्छास्त्रे गोकणमाहात्म्ये, दे५ ८ १ ११ मुवे इति श्रीवा (मुवे व) राहपुराणे गोकणमाहात्म्ये दे६ वाराहे गोकणमाहात्म्ये दे११ इत्यादि वाराहपुराणे गोकणमाहात्म्ये, ते१ इति श्रीवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे ससारचक्रे भगवद्गोकणमाहात्म्ये अध्यायनाम— दे६ ७ १० ० दे१ नदि श्वरप्रदानिको नाम दे२ ११ ते१ नदिकेश्वर वरप्रदानिको नाम दे३ ४ ८ ९ नदिकेश्वरवरप्रदानो नाम, दे५ नदिकेश्वरप्रदानो नाम, मुवे नदिकेश्वरवरप्रदान नाम अध्याय सख्या—दे१ ७ ९-११ ०, दे८ ११ ११७ ११, मुवे चतुदशाविक द्विशततमोऽयाय ॥ २१४ ॥, ते१ त्रिशदुत्तरद्विशततमोऽयाय

२१३

[अस्मिन्ध्याये व१-३ नास्ति]

* दे१ ब्रह्मणोवाच, दे२ ३ ५ ९ ब्रह्मा उवाच, दे१० ब्रह्मा, दे११ मुवे ब्रह्मोवाच

१ -a) दे२ ते१ शक्र, दे३ शक्र- (→शक्र), दे४ ८ गणी (→गणै) -b) दे१ स सर्वे समेत्य च -c) दे१ मगने (→गमने) -d) दे३ ६ मार्गित्व, दे४ मार्गी त्व (→मार्गितु)

२ -b) दे१ सर्वे देव- (→सर्व एव), दे१ शिलोच्चय, दे३ ६ शिलोच्चयान (→शिलोच्चयात्)

३ -a) दे१ स्वगलोक ब्रह्मलोक -c) दे३ ११ बभ्रामुस (→बभ्रमुस), दे३ सव- (→सर्वे) -d) दे३ ७ तत्परा (→तत्परा)

४ -a) दे२ क्लिष्टा च, दे७ क्लिष्टश्च (→क्लिष्टाश्च), दे३ खिन्नाक्लिष्टाश्च सुभ्रश, दे८ खिन्ना क्लिष्टाश्च सुभ्रश, ते१ क्लिष्टाश्च सुभ्रश तत्र -b) दे१ ययु (→विदु), दे१० ना पनश्चत इम विभु -c) दे६ ७ पयता, दे१० पयत, मुवे

कन्दरेषु महाद्वीणा तुङ्गेषु शिखरेषु च ।
विवरेषु निकुञ्जेषु विहारेषु च सर्वत ॥५
विचिन्वद्भि क्षितिमिमा तृण द्विविदली कृतम् ।
न प्रवत्ति क्वचिदपि शम्भोरासाद्यते सुरै ॥६
यदा निर्विण्णमनसो मार्गमाणा सुरास्तदा ।
न पश्यन्ति शिव तत्र तदेषा भयमाविशत् ॥७
भीतास्ते सविद कृत्वा सचिन्त्य गुरुलाघवम् ।
सम्भूयान्योऽन्यममरा मामेव शरण ययु ॥८
तमेकाग्रेण मनसा शङ्कर लोकशङ्करम् ।
उपायमात्र दष्ट मे ध्यायस्तद्वेषभूषणै ।

पयन्त- (→पय ता) -d) दे३ १० द्वीपा- (→द्वीप-), दे३ ६ ७ -वती (→वती) दे६ ७ महो (→मही) -f) मुवे सुरम (→हर), दे० मार्ग* द्विहित हर दे४ मागयद्भि सहित हर, दे६ मागयद्भि हर यत, दे७ मागयद्भिहर हि तम, दे१० मागयति हि त विभु

५ -a) दे६ ७ कन्दरेण (→कन्दरेषु), दे१ महाद्वीणा दे६ महद्वीणा, दे१० सुदीर्घेण (→महाद्वीणा) -c) दे१ गङ्गरेषु दे५ ७-९ ११ मुवे विततेषु दे७ विततरपु (→विवरेषु) -d) दे३ ४ विवरेषु, दे१० काननेषु (→विहारेषु), दे१० सवश (→मवन), दे१ विचन म हि सवत

६ -a) दे१० विचिन्वा हि (→विचिन्वद्भि) -b) दे१ तण विविदलीकृत, दे२ ते१ तण दि (ते१ वि) विद(ते१ °ध) लावत दे४ तण हि विदलीकृत, दे१ तणद्भि द्विविदलीकृत, दे१० नणा द्विविदलीकृता -d) दे१० शभोगजघने पुन

७ -a) ते१ निर्विण्ण° (→निर्विण्ण°) -b) दे१० तथा (→तदा) -c) दे१ ददशुन (→न पश्यति), दे३ १० शिवस (→शिव) -d) दे१ तदेतान, दे५ ८ ९ ११ तदेषा, दे१० देवाना (→तदेषा)

८ दे८ ८b-९a ० -a) दे८ भीतास्ते***** -b) दे१ विचिन्त्य (→सचिन्त्य) -c) दे५ ९ सम्भूता° (→सम्भूया°), दे६ °मनसा (→°ममरा) -d) दे२ ते१ ममेव, दे३ ममेव, दे४ १० तमेव (→मामेव)

९ दे८ a, c-f ० -a) दे१० तारकाग्रेण मनसा -b) दे८***** शकर, दे१० शकर***** -d) दे१ ध्याय

यथा यत्र च सोऽस्माभिर्द्रष्टव्यो वृषभध्वज ॥९
 सर्वं त्रैलोक्यमस्माभिर्विचित्रं वै निरन्तरम् ।
 श्लेष्मातकवनोद्देशे स्थानं मुक्त्वा महीतले ।
 आगच्छध्वं गमिष्यामस्तम्हेश सुरोत्तमा ॥१०
 इत्येवमुक्त्वा ते सर्वेस्तामाशा प्रस्थिता वयम् ।
 तत्क्षणादेव संप्राप्ता विमानैः शीघ्रयायिभिः ।
 श्लेष्मातकवनं पुण्यं सिद्धचारणसेवितम् ॥११
 तस्मिन् सुरमणीयानि विविधानि शुचीनि च ।
 ध्यानस्थानानि रम्याणि बहूनि गुणवन्ति च ॥१२
 आश्रमाणि महारण्ये दरीणां विवरेषु च ।
 विभान्ति वनराजीभिः नद्यश्च विमलोदका ॥१३
 सिंहशार्दूलमहिषा गोलाङ्गूलक्ष्वानरैः ।
 नादितः गजयूथैश्च मृगयूथैश्च तद्वनम् ॥१४

तत्र गवेषणैः, दे२ ते१ ध्यायस्तद मृषवेषणैः, दे३ ४ ध्यायतद भष-
 वेषणैः, दे६ ध्यायत द्वेषविषणैः, दे१० ध्यायतद्रपवेषणैः -e)
 दे६ ७ सौम्यानि (→सोऽस्माभिर) -f) दे६ द्रष्टव्यो (→द्रष्टव्यो),
 दे१० द्रष्टव्यं स वृषभध्वज

१० -a) दे१० सर्वेस् (-सर्व) -b) दे३ ४ ते१ विचित्र
 (→विचित्र), दे१० विचित्र विहिततर -c) दे१ ४ १० ते१
 श्लेष्मान्तक° (→श्लेष्मातक°), दे६ ७ °द्देश, मुवे °द्देश (→
 °द्देश) -d) दे१ ४ स्थानं, दे६ स्थाने (→स्थान) दे३ ६ १० ११
 मुक्ता, दे४ मुक्त, दे७ त्यक्त्वा (→मुक्त्वा), दे१ २ ५ ८ ९ ११ ते१
 °तल, दे३ °तलान, दे४ १० °तलात (→°तले) -e) दे२ आगा-
 च्चाध्व, ते१ अगाच्चाध्व (→आगच्छध्व), दे१ १० गमिष्यामि,
 दे६ ७ महाभागा (→गमिष्यामस) -f) दे४ त च देश (→तमु
 देश) दे१ सुरोत्तम (→सुरोत्तमा)

११ दे१० ११b-१२a ○ -a) दे१० इत्येव बहुर-
 म्याणि -b) दे४ स्वय (→वय) -c) दे१ ३ ४ श्लेष्मातक°, दे५
 श्लोकातक° (→श्लेष्मातक°)

१२ दे१० a ○ (द्र ११ पा वि) -b) दे१० विवि
 धानि *** च -c) दे१० दिव्यानि (→रम्याणि) -d) दे३
 बहुष्य (→बहूनि)

१३ -a) दे५-९ ११ मुवे आश्रमारण्यभागेषु -c)
 दे५ ९ ११ मुवे विभ्राजद्वनराजीका (दे७ °जेन) -d) दे३ ४ नवश्च,
 दे५ नद्यश्च, दे६ नाद्याश्च, दे७ नद्याश्च (→नद्यश्च), दे४ विविधोदका
 (→विमलोदका)

१४ -a) दे१ °महिषेर्, मुवे °महिष- (→°महिषा) -b)

प्रमुखे वासव कृत्वा विविशस्ते सुरास्तदा ।

विमुच्य रथयानानि पङ्क्तिं सिद्धादिसङ्कटम् ॥१५

कन्दरोदरकुञ्जेषु तरुणां गहनेषु च ।

सर्वदेवमय रुद्र मार्गमाणा शनैः शनैः ॥१६

प्रविशन्तश्च ते देवा वनोद्देशे क्वचिच्छभे ।

कदलीवनसच्छन्ने फुल्लपादपशोभिते ॥१७

गिरिनद्यास्तु प्लिने हसकन्देन्दुसन्निभे ।

गन्धामोदेन पुष्पाणां वासिते मधुगन्धिभिः ॥१८

मुक्ताचूर्णनिकाशाभिर्बालुकाभिस्ततस्ततः ।

विक्रीडमाना ददृशुः कन्या काचिन्मनोरमाम् ॥१९

तत्र तां विबुधा दष्ट्वा सर्वे मा समनोदयन् ।

आद्योऽहं सर्वदेवानां कथमेतद भवेदिति ॥२० वे २१५ २२

दे१ °मकट (→°वानरैः) दे१० गोलाङ्गूलैश्च वानरैः -c) दे३
 गय° (→गज°)

१५ -b) ते१ सुरास्तदा (→सुरास्तदा) -c) दे२
 विविच्य ते१ विविच्य (→विमुच्य) -d) दे१ २ ते१ पङ्क्तिं सिद्धा
 विशङ्कटम्, दे३ ४ पङ्क्तिं सिद्धावशकर दे१० पङ्क्तिं सिद्धावशकर

१६ -a) दे५ ९ ११ मुवे °कूटेषु (→°कुञ्जेषु) -c)
 दे१० शव (→रुद्र)

१७ -a) दे१ ४ १० ते१ प्र (दे१ प्रा) विशन्ने (दे१ °नै दे३
 °न्नो दे४ °न्नो) व (→प्रविशन्तश्च) -c) दे४ °वन (→°वन-),
 दे७ °सच्छिन्ने (→°सच्छिन्ने) -d) दे१ कुष° दे२ पल° दे४
 पुष्पा°, दे१० फल° (→फुल्ल°) दे६ °शोभते (→°शोभिते)

१८ -b) दे३ °सन्निभौ (→°सन्निभे) -c) दे६ °मोदन
 (→°मोदेन), दे५ ८ ९ पुष्पाणि (→पुष्पाणां) -d) दे१ ३ ११ मुवे
 ते१ वासित (→वासिते), दे१ °घातिभिः, दे२ ते१ °लिप्सुभिः,
 दे५ ९ ११ मुवे °गन्धिमत, दे१० °गन्धिना (→°गन्धिभिः)

१९ -a) दे१ युक्ता- दे३ मुक्त्वा (→मुक्ता-) दे१ ९ १०
 -चूर्ण- (→-चण-) -b) दे२-४ ७ ते१ बालुकाभिरितस्तत
 दे१० बहुलाभिरितस्तत -c) दे६ °मान दे६ °मानो दे७ °माना
 ते१ °मानान (→°माना) -d) दे३ ते१ कन्या (→कन्या), दे३ ४
 काञ्चिन (→काञ्चिन), ते१ मनोरमान् (→मनोरमाम्)

२० -a) दे३ तत्र (→तत्र), दे५ ७-९ ११ मुवे ते, दे६
 त, ते१ तान् (→ता), दे१ विबुध, ते१ विबुधान् (→विबुधा)
 -b) दे४ सवमानो**दधत्, दे५ ७-११ मुवे सर्वे मा समनोदयन्
 दे६ सर्वेषा समनोदयन् -c) दे३ °वेदाना (→°देवाना),

२१५ २३ मूर्त्तं ध्यानमास्थाय विज्ञाता सा पुरा मया ।
 ध्रुवः शैलेन्द्रपुत्रीयमुमा विश्वेश्वरीति वै ॥२१॥
 ततस्तदुच्चशिखरमारुह्य विबुधेश्वरा ।
 अधो विलोक्य ते सर्वे ददृशुस्ते मृगोत्तमम् ॥२२॥
 तिष्ठतो मृगयूथस्य मध्ये गुप्तस्य सर्वतः ।
 एकशृङ्गैकचरणं तप्तहाटकवर्चसम् ॥२३॥
 चारुवक्त्राक्षिदशनं पृष्ठतः शुक्लबिन्दुभिः ।
 शक्लेनोदरभागेन राजतैरुपशोभितम् ॥२४॥
 पीनोन्नतकटिस्कन्धं निमग्नासशिरोधरम् ।
 बिम्बोष्ठताम्रजिह्वास्य दण्डाडकुरविराजितम् ॥२५॥
 त दष्टा विबुधा सर्वे शिखरातः प्रतिधाविताः ।

२१ दे१० २१ c २२ b ○ -b) दे१ २ ५-११ ११ मुवे मया (→पुरा) दे१ यथा दे२ ते१ पुरा दे५ १ ११ मुवे तदा (→मया) -c) दे६ °दहिताम (→°पुत्रीयम्) -d) दे५-११ ११ मुवे उमा विश्वेश्वरे (दे६ ७ °री) श्वरी

२२ दे१० ab ○ (द्व २१ पा वि) -a) दे१ ६ ७ तम् (→तद), ते१ ****शिखरम् -b) दे३ विवश सुरा दे४ विविशु सुरा (→विबुधेश्वरा) -c) दे१-४ अधोविलोक्य दे१० ते१ अथा विलोक्य (→अधो विलोक्य), दे१० ता (→ते) -d) दे१ ३ ४ ६ ७ १० मुवे त (→ते), दे५-११ ११ मुवे सुरोत्तम, ते१ मगोत्तमा (→मगोत्तम)

२३ -a) दे१० तिष्ठन्त (→तिष्ठतो), दे५-११ ११ मुवे मध्ये मगसमूहस्य ते१ ति***मृग**स्य -b) दे५ १ ११ मुवे गोसारमिव सस्थितम् -c) दे३ *वरा, दे४-चरणा (→-चरण) -d) दे३ स*, दे४ सव (→तप्त-), दे६ °सनिभ (→°वचसम्)

२४ -a) दे१ २ ते१ चातुवक्त्राक्षि-, दे३ ४ चारु (दे °नु) वक्त्राक्षि-, दे६ १० चारुवक्त्रादि- (दे१० °भि-), दे८ चारु-वक्त्राक्षि- (→चारुवक्त्राक्षि-) दे१-दशने (→-दशन) -b) दे४ प्रतिष्ठत, ते१*** (→पृष्ठत), दे१० चोदर स तु पृष्ठत -d) दे३ ४ राजते° (→राजतै°), दे१ राजतेनोपशोभितम्

२५ -b) दे२ ते१ निमग्नासशिरोधरम्, दे३ ४ निमग्नाशि (दे३ °श) शिरोधर, दे६ निमगो स शिरोदर, दे१० विमानशिशि रोदर -d) दे१० दष्टाकुश्रिविजीवित

२६ -b) दे६ शिखरान, दे१० शिरा तत (→शिखरात), दे१ ४ १० ते१ सप्रधाविता (→प्रतिधाविता) -c) दे५ १ तरसा, दे६ तमसा (→तरसा) -d) दे१ ५ ७-११ मुवे ते१ मृगेन्द्र (→मगेन्द्र-), दे१-जिघृक्षता, दे४-जिघृक्षव, दे५ ६ ८ ९ ११ मुवे -जिघृक्षव (→-जिघृक्षया)

सर्वोद्यमेन तरसा त मृगेन्द्रजिघृक्षया ॥२६॥
 शृङ्गाग्रं प्रथमं गत्वा गृहीतं वज्रपाणिना ।
 ततो मध्यं मया तस्य गृहीतं प्रणतात्मना ॥२७॥
 जग्राह केशवश्चापि मूलं तस्य महात्मनः ।
 त्रिभिरेव गृहीतं तु त्रिधाभूतं बभञ्ज तत् ॥२८॥
 शक्रस्याग्रं स्थितं हस्ते मध्यं हस्ते मम स्थितम् ।
 विष्णोर्मूलं स्थितं हस्ते प्रविभक्तं त्रिधा गतम् ॥२९॥
 शृङ्गस्यैव गृहीतस्य त्रिधास्माभिर्मृगाधिपः ।
 विषाणरहितस्तस्य प्रणष्टं पुनरप्यसौ ॥३०॥
 अन्तर्हितोऽन्तरिक्षस्थः प्रोवाचास्मानुपालभन् ।
 भो भो देवा मया यूयं बञ्च्यमाना न वाप्यस्य ॥३१॥

२७ -a) दे१ शिखर (→प्रथम), दे१ दष्टा, दे५ ८ ९ दत्त्वा मुवे घत्वा (→गत्वा) -b) दे१ ५ ६ ८ ९ ११ मुवे गृहीत्वा (→गृहीत) -c) दे५ ८ ९ ११ मुवे मध्यं मया तस्य तदा, दे६ ७ मध्य (दे६ °ध्ये) चैव मया तस्य

२८ दे१० ab ○ -a) ते१ जग्रा***** -b) दे७ पूण (→मूल), दे३ पश्य (→तस्य) ते१****महात्मनः -c) दे३ त्रिभिरेव गृहीतं त, दे४ त्रिधात्रिभिर्गृहीतं तत, ते१***थिके गृहीतं तु -d) दे१ २ ते१ वभञ्जत, दे४ भवत्तदा, दे५ ९ ११ मुवे अभञ्जयत (दे६ °ते) (→वभञ्ज तत)

२९ दे५ ८ bc ○ -a) दे२ ते१ तस्य दे१० ह्येते (→हस्ते) -b) दे६ मध्ये (→मध्य), दे१ मद्रस्ते मध्यमास्थित, दे७ मध्य हस्ते समस्थितम्, दे१० देवरूपं ममेप्सित, ते१ मध्यहस्तं मव स्थित -c) दे६ हितं स्थित (→स्थितं हस्ते) -d) दे१० तथागतम् (→त्रिधा गतम्)

३० -a) दे१० शृङ्गस्यैव, मुवे शृङ्गस्यैव (→शृङ्गस्यैव) -b) दे३ तस्माभिः*, दे५ ९ ११ मुवे त्रिधास्माकं, दे१० तदास्माभिर (→त्रिधास्माभिर), दे१ ५ नृगा (दे५ नरा) धिप (→मगाधिप) -c) दे१ २ १० ते१ तत्र (→तस्य) दे३ ४-मविषाणं हि तस्तत्र (दे४*) -d) दे१ प्रकुष्ठ, दे३ ४ ९ मुवे प्रणष्ट, दे५ ८ प्र*ष्ट, दे६ ७ विनष्ट (→प्रणष्ट), दे५ ९ ११ मुवे अत्र वै (→अप्यसौ)

३१ -a) दे४ ९ [अ]न्तरिक्षस्था (दे९ °स्व) (→[अ]न्तरिक्षस्थ) -b) दे३ ४ उपालित (→उपालभन्), दे१० प्रोवाच स तु पालित -c) दे१० देवास्ततो (→देवा मया), दे६ पूर्वे, दे७ पूव (→यूय), दे३ भारतमद्यापूषय, दे४ भारन वा मद्या यूय -d) दे१-४ १० ते१ वच्य (दे१ वच्य, दे४ याच्य, ते१ वन्द) मानमवाप्स्यथ

सशरीरोऽह युष्माभिर्न गृहीतो वै यत्सुरा ।
शृङ्गमात्रेण सतुष्टा भवन्तस्तेन वञ्चिता ॥३२॥
यद्यह सशरीरश्च गृहीत्वा स्थापितोऽभवम् ।
चतुष्पात्सकलो धर्म स्यात्प्रतिष्ठागतो भवेत् ॥३३॥
काम शृङ्गाणि मेऽत्रैव श्लेष्मातकवनेऽमरा ।
न्यायत स्थापयिष्यध्व लोकानुग्रहकाम्यया ॥३४॥
अत्रापि महती व्युष्टिर्भविष्यति न सशय ।
पुण्यक्षेत्रे सुमहति मत्प्रभावानुभाविते ॥३५॥
यावन्ति भुवि तीर्थानि आसमुद्रसरासि च ।
क्षेत्रेऽस्मिस्तानि सर्वाणि गमिष्यन्ति ममाज्ञया ॥३६॥
अह पुन शैलपते पादे हिमवत शुभे ।
नेपालाख्ये समुत्पत्स्ये स्वयमेव महीतलात् ॥३७॥

दीप्ततेजोमयशिरा शरीरश्च चतुर्मुख ।
शरीरेश इति ख्यात सर्वत्र भुवनत्रये ॥३८॥
तत्र नागहृदे घोरे स्थास्याम्यन्तर्जले ह्यहम् ।
त्रिशद्वर्षसहस्राणि सर्वभूतरत सदा ॥३९॥
यदा वृष्णि कुलोत्पन्न कृष्णश्चक्रेण पर्वतान् ।
पाटयित्वेन्द्रवदन दानवान् निहनिष्यति ।
तदा स देशो भविता सर्वम्लेच्छैरधिष्ठित ॥४०॥
ततो लिङ्गचय तत्र प्रतिष्ठास्यन्ति पार्थिवा ।
क्षत्रिया सूर्यवशीया शून्ये लप्स्यन्ति मा नृपा ।
म्लेच्छान्निजित्य तत्र राज्य प्राप्स्यन्ति शाश्वतम् ॥४१॥
ततो जानपदस्तत्र भविष्यति महास्तदा ।
स्फीतो ब्राह्मणभूयिष्ठ सर्ववर्णाश्रमेर्युत ॥४२॥

वे २१५ ४६

३२ -a) दे१ सशरीरो न, दे१*शरीरेह, दे१० सशरीरो हि (→सशरीरोऽह), दे६, मायामगशरीराह -b) दे१ गृहीतोह सुरर्षभा, दे५ ६ ९ ११ मुवे न प्राप्त (मुवे व शास) प्रगतस्त्वित, दे६ युष्माभिर्नाम प्रगतस्त्वित, दे७ युष्माभि प्रागितस्तत, दे१० न गृहीतोह यत्सुरा -c) दे५ ८ सतुष्टो (→सन्तुष्टा) -d) दे६ वित्तमा, दे४ व सुरा, दे१० वञ्चिता (→वञ्चिता)

३३ -a) दे२ ते१ स्याद, दे५-९ ११ मुवे स्या (→च), दे९ ४ यद्यह तु शरीरस्य -b) दे२ ४ १० ते१ °भवेत (→°भवम्) -c) दे१ चतुर्धा, दे१ तरुषात्, दे४ तदाह (→चतुष्पात्), दे५ ९ ११ मुवे तदा चतुष्पात्सकलो -d) दे३ भवन, दे४ भवत (→भवेत्), दे५ ८ ९ मुवे धम स्यात् प्रतिपादित, दे६ ७ धम प्रतिष्ठितो भवेत्, दे११ स्यात्प्रतिष्ठापितो भवेत्

३४ -a) दे३ ४ मत्रैव, दे१० मे तत्र (→मेऽत्रैव) -b) दे१ °नरेश्वरा (→°वनेऽमरा) -c) दे६ अ-न्यायत स्थापयिष्य, दे७ न्यायत स्थापयिष्यति

३५ -c) दे१ ५ ९ ११ पुण्यक्षेत्रेषु (दे१ तु) महती, दे२ ते१ पुण्यक्षेत्रे सु (ते१ °षु) महती, दे३ ४ पुण्यक्षेत्रेषु पतति, दे१० पुण्यक्षेत्रेषु महति -d) दे३ ४ तत्प्रभावानुभाविते, दे१० तत्प्रभा*भाविते

३६ -a) दे६ ७ शुभ- , दे१० शुचि (→भुवि) -b) मुवे ह्यासमुद्र° (→आसमुद्र°), दे३ आसमुद्र सर शिव -c) दे१० क्षेत्रस्मि (→क्षेत्रेऽस्मिन्), मुवे तीर्थानि (→सर्वाणि) -d) दे१ गमिष्यति, दे३ गमिष्या ते (→गमिष्यति), दे५-९ ११ मुवे चागमिष्यन्ति (दे६ °ति) मत्कृते

३७ -b) दे१० पदे (→पादे) -c) दे१ ३ नेपालाख्यो

(दे३ °ष्ये) (→नेपालाख्ये), दे१० समुत्स्ये (→समुत्पत्स्ये) -d) दे१० वयमेव (→स्वयमेव)

३८ -a) दे१ जातो ीसमयशिर, द दीप्ता तेजा मया शि*, द४ दीप्ततेप्तामयसि च -b) दे३****, दे४ अष्टबाहु-, दे१० शरीरस्य, मुवे शरीर च (→शरीरश्च), मुवे °मुखम् (→°मुख) -c) दे४ शरीरेष (→शरीरेश)

३९ -a) दे३ ४ नागहृदे, दे८ नागहृदे (→नागहृदे) -b) दे७ गृहे (→जले), दे६ जल, दे७ ह्यलम् (→ह्यहम्) -d) दे२ तत (→सदा), दे५ ९ ११ मुवे सबभूतरहिते रत

४० -a) दे३ यदवृष्टिकुलो यत्र, दे४ यदवृष्टिकुलोत्पन्न, -b) दे१ २ ६-९ ११ मुवे ते१ कृष्णचक्रेण पर्वतान् -c) दे५ ९ ११ मुवे °वचनाद (→°वदन) -d) दे४ दानवाना महद्वन -e) दे३ सदशो (→स देशो), दे४ स देशो भविता सव -f) दे४ म्लेच्छैरधिष्ठितस्तदा

अत पर दे५-९ ११ मुवे अधिकम्—

*ततोऽज्ये सूर्यवशीया क्षत्रियास्तात्रिहृत्य च ।

वसिष्यति च त देश ब्राह्मण सप्रवर्तितान् ॥

धर्मान्सस्थापयिष्यति राज्य प्राप्स्यति शाश्वतम् ।

४१ दे५ ९ ११ मुवे ef O -a) दे५ ८ ९ लिगाचय, दे६ लिगाचरेत्, दे७ लिगवर, मुवे लिङ्गाचन (→लिङ्गचय) -c) दे३ ४ क्षत्रिय***** -d) दे३ ४ १० ततो (→शून्ये), दे५ ९ लक्ष्यति, दे७ लिप्सति (→लप्स्यन्ति), दे३ ४ मे (→मा) -e) दे१ तास, दे१० ते (→त)

४२ -a) दे६-८ १० मुवे जन° (→जान°) -b) दे४ सहस्रश (→महास्तदा) -c) दे७ °भूयिष्ठा, दे९ °भूयिष्ठ, दे१० °मुद्दिष्ट (→°भूयिष्ठ) -d) दे१ सववर्णाश्रमे रत

११५ ४६

धम सस्थाप्यते तत्र ब्राह्मणं सप्रवर्तित ।
 सम्यक्प्रवृत्ता राजानो भविष्यन्त्यायतौ स्थिता ॥४३॥
 एव सम्यक् स्थिते तस्मिन् देशे पौरजने तथा ।
 तत्र मामर्चयिष्यन्ति सर्वभूतानि सर्वदा ॥४४॥
 तत्राऽहं यै सकृद् दृष्टो विधिवद् वन्दितस्तु यै ।
 गत्वा शिवपुर ते मा पश्यन्ते दग्धकिल्बिषा ॥४५॥
 उत्तरेण तु गङ्गाया दक्षिणे चाश्विनोमुखात् ।
 क्षेत्रे हिमवत ज्ञेयं योजनानि चतुर्दश ॥४६॥
 हिमाद्रेस्तुङ्गशिखरात् प्रोद्भूता वाग्मती नदी ।
 भागीरथ्या शतगुणं पवित्रं यत्र तज्जलम् ॥४७॥
 तत्र स्नात्वा हरेर्लोकानुपस्पृश्य दिवस्पते ।
 त्यक्त्वा देहं नरा यान्ति मम लोकं न सशय ॥४८॥
 अपि दुष्कृतकर्माणो क्षेत्रेऽस्मिन् निवसन्ति ये ।
 नियतं पुद्गलस्य श्रितस्थाने वसन्ति ते ॥४९॥

४३ दे५ १११ मुवे ab O -a) दे४ धमसस्थाप्यतो
 तत्र -d) दे३ ४ भविष्यन्ति (→भविष्यन्त्या-), दे४ यतो दे१०
 -यते (→-यतौ), ते१ यतोत्थिता (→यतौ स्थिता)

४४ -a) दे१० कृते (→स्थिते)

४५ -a) दे१० तत्राह तस्मिन्वसते -b) दे१० देशे
 पौरे जने तथा -c) दे१ ४ते१ पुन, दे१० तत (→गत्वा), दे२ते१
 शिवपुर ते, दे१० शिव परतो (→शिवपुर ते) -d) दे४ पश्येते,
 दे५ १११ मुवे द्रश्यते (→पश्यन्ते)

४६ -a) दे३ ४ ६ गङ्गाया (→गङ्गाया) -b) दे२ते१
 चाश्वनी° (→चाश्विनी°), दे६ दक्षिणशाश्वतीमुखात्, दे१० उत्तरे
 बाहिनीमुखात् -c) दे१ हि नवम, दे२ ३ हि मम त, दे४-६ ८ ९ ११
 मुवे हि मम तत, दे७ हिमवतो, दे१० हि मम* (→हिमवत)

४७ -a) दे४ °शिखरे (→°शिखरात्) -b) दे२ ४ते१
 प्राग्भूता (→प्रोद्भूता), दे१ प्राग्भूता शाश्वती नदी -c) दे१
 °गुणा दे२ते१ °गुणात्, दे °गुणा, दे५ ९ °गुणा, दे१० °गुण-
 (→°गुण) -d) दे५ ९ ११ मुवे पवित्रं तज्जलं स्मृतम्

४८ -a) दे६ °लोको (→°लोकान्) -b) दे६ °स्पश
 (→°स्पृश्य) -c) दे५ ६ ८ मुवे मुक्त्वा, दे७ ९ ११ मुक्ता, दे१०
 त्यक्त्वा (→त्यक्त्वा), दे६ देव (→देह), दे४ नरो (→नरा)

४९ दे६ १० cd O -b) दे१ लोकेस्मिन् (→क्षेत्रेऽस्मिन्),
 दे१ चेत् दे४ ६ ते (→ये), दे३ क्षेत्रेऽस्मिन् निवसन्ति -d)
 दे१ ३ ५ ७-११ मुवे श्रिता (दे७ ९ मुवे °ता) (→श्रित-).

देवदानवगन्धर्वा सिद्धविद्याधरोरगा ।
 मुनयोऽप्सरसो यक्षा मोहिता मम मायया ।
 तद्वै गुह्यं न जानन्ति यत्र सन्निहितो ह्यहम् ॥५०॥
 तपस्तपोधनानां च सिद्धक्षेत्रं हि तत्स्मृतम् ।
 प्रभासाच्च प्रयागाच्च नैमिषात् पुष्करादपि ।
 कुरुक्षेत्रादपि बुधा क्षेत्रमेतद् विशिष्यते ॥५१॥
 श्वशुरो मे स्थितो यत्र हिमवान् भूधरेश्वर ।
 प्रभवन्ति यतः सर्वा गङ्गाद्या सरिता वरा ॥५२॥
 तस्मिन् क्षेत्रवरे पुण्या पुण्या सर्वास्तु निम्नगा ।
 सर्वे प्रश्रवणा पुण्या सर्वे पुण्या शिलोच्चया ।
 आश्रमास्तत्र भविता सिद्धचारणसेविता ॥५३॥
 शैलेश्वर इति ख्यातः शरीरं यत्र मे स्थितम् ।
 स्रवन्तीना वरा पुण्या वाग्वती पर्वतोत्तमात् ॥५४॥
 भागीरथी वेन्नवती कलुषं यास्यते नृणाम् ।

५० दे१० ५०f-५१e O -b) दे३ °धरो गणा (→
 °धरोरगा) -c) दे६ गुण्य (→गुह्य)

५१ दे१० a-e O (द्र ५० पा वि) -b) दे५ ८ ९
 सिद्धक्षेत्रे, दे६ सिद्धक्षेत्र, ते१ सिद्ध क्षेत्र (→सिद्धक्षेत्र) -c) दे६ ते१
 प्रभासाश्च, दे७ प्रभासाश्च (→प्रभासाच्च) -f) दे१० तत्र
 जानाद्विशिष्यते

५२ -a) दे३ ४ स्वपुरो (→श्वशुरो)

५३ दे१० ५३d-५४ c O -a) दे१-३ १०ते१ तस्मात्
 (→तस्मिन्), दे१ १० क्षेत्रपुरे, दे६ क्षेत्रे वरे (→क्षेत्रवरे), दे७ रम्ये
 (→पुण्ये), दे४ तस्मात् क्षेत्रेवान् भूधरेश्वर -b) दे४ (प्रभवति)
 यतः सर्वास्तु निम्नगा, दे५-९ ११ मुवे पुण्या सर्वा सरिद्रा -c)
 दे६ सर्वे प्रश्रवणा चैव, दे७ सर्वे प्रश्रवणाद्याश्च -d) दे१ पुण्या
 (→पुण्या) -e) दे३-९ ११ मुवे आश्रमस (→आश्रमास), दे१
 सभूता (→भविता) -f) दे२ ६ ७ ११ मुवे °सेवित (→°सेविता)

५४ दे१० a-c O (द्र ५३ पा वि) -a) दे५ ते१
 ख्याता (→ख्यात) -b) दे४ स्थिते (→स्थितम्), दे३ शरीर
 ते यत्र स्थितम् -c) दे३ श्रवतीनी, दे४ श्रवतीति (→स्रवन्तीना)
 -d) दे१ घाण्वी*, दे३ ४ यावती, दे५ मुवे वाग्मती (→वाग्वती),
 दे१-४ १०ते१ पर्वतोत्तमा (दे३ ४ °मा) (→पर्वतोत्तमात्)

५५ ते१ c O -a) मुवे वेगवती (→वेन्नवती)
 -b) दे१ यास्यति, दे५-९ ११ मुवे दहते, ते१ यास्यती (→यास्यते),
 दे१ क्षणात् (→नृणाम्), दे१० कलुषं यास्य तद् व्रण -c) दे१
 तस्यास्तु, दे२ १० सा मुच्येद्, दे३ ४ सा मुच्य, दे६ ७ ९ सशुद्धो,

कीर्तनादेव सशुद्धे दर्शनाद् भूतिमाप्स्यति ॥५५॥
 पानावगाहनात् तस्यास्तारयेत् सप्त वै कुलान् ।
 लोकपालास्तु ते सर्वे तीर्थ काङ्क्षन्ति तत्स्वयम् ।
 तत्र स्नात्वा दिव यान्ति ये मृतास्तेऽपुनर्भवा ॥५६॥
 स्नात्वा स्नात्वा तु ये तत्र नित्यमभ्यर्चयन्ति माम् ।
 उद्धरे तानह प्रीतो घोरात् ससारसागरात् ॥५७॥
 यस्तस्य वारिणा पूर्णमेक वा घटमुद्धरेत् ।
 स्नापनार्थं मम शुचि श्रद्धधानोऽनसूयक ॥५८॥
 वेदवेदाङ्गविदुषा श्रोत्रियेण विशेषतः ।
 आहुतस्याग्निहोत्रस्य यत्फल तस्य तद् भवेत् ॥५९॥
 तस्यास्तीरे जलोदभेद मन्मूलादभिनः स्तुतम् ।
 मृगशृङ्गोदकं नाम नित्यं मुनिजनप्रियम् ॥६०॥
 तत्राभिषेकं कुर्वीत उपस्पृश्य समाहितः ।

द११ सशुद्धेद (→सशुद्धेद) -d) दे१ भूमिम, द३ ४ दयम त१
 भूतम (→भूतिम), दे३ ४ आप्स्यसि (→आप्स्यति), दे१० दशनाद
 भूतिमवाप्स्यति, दे११ दशनाद भूरितिमाप्स्यति

५६ -a) दे३ १० तस्य (→तस्या) -b) दे१० ततस्ते
 (→तारयेत्), दे१ २ ते१ कुलम् (→कुलान्) -c) दे२ ५ ९ १० मुवे
 °पालस्तु, दे१० °पास्तु (→°पालास्तु), दे१ चत्वारस, दे३ ४
 चतुरा, दे५-९ ११ मुवे चरति, दे१० चरत (→ते सर्वे) -d) दे१
 तीर्थमाख्याति, दे५ ८ ९ ११, मुवे तीर्थयाति च, दे६ तीर्थयाति
 च, दे७ तीर्थयाति च (→तीर्थ काङ्क्षति) -f) दे३ ४ ते (→
 ये), दे५ ९ ११ मुवे मतास्ते त्व (दे६ ७ ह्य) पुनर्भवा

५७ दे६ b-d) -a) दे३ ८ ११ ते (→ये), दे६
 स्नात्वा स्नात्वा***** -b) दे३ त (→माम्) -c) दे२ ते१ उत्तरेत्
 (→उद्धरे), दे१ उत्तारयामि ता-प्रीतो, दे५-९ ११ मुवे उद्धराम्यह-
 मेत वै -d) दे५ ८ ९ ११ मुवे प्रीत, दे७ प्रेत (→घोरात्)

५८ -a) दे३ वारिणी, दे४ वारी* (→वारिणा), दे१ ७ १०
 पूव, दे४ ११ ते१ पूर्णा (→पूर्णम्) -b) दे१० एव (→एक), मुवे
 च (→वा) -c) दे३ ४ सम- (→मम), दे१ शुद्धि (→शुचि)

५९ ते१ c) -a) दे६ °विदुषा, दे१० °वपुषा (→°विदुषा)
 -c) दे५-९ ११ मुवे अहुत° (→आहुत°), दे३ °होत्रस्था (→°होत्रस्य)

६० ते१ c) -b) दे३ ४ ६ सन् (→मन्) -c) दे१
 मम (→मृग-) -d) दे१ नित्यं मुनिजनाश्रय

६१ -c) दे१ जीव (→जीव-) -d) दे६ नश्यते (→नश्यति)

६२ -a) दे६ ७ च शुभद (→पञ्चनद), दे४ प्राप्या (→

यावज्जीवकृत पापं तत्क्षणादेव नश्यति ॥६१॥
 तीर्थं पञ्चनदं प्राप्य पुण्यं ब्रह्मर्षिसेवितम् ।
 अग्निष्टोमफलं तत्र स्नातमात्रं प्रपद्यते ॥६२॥
 षष्टिं धनुः सहस्राणि यानि रक्षन्ति वाग्मतीम् ।
 न ता पापं कृतघ्नो वा कदाचित् प्राप्नुयान्नरः ॥६३॥
 शुचयः श्रद्धधानाश्च सत्यसधाश्च ये नराः ।
 वाग्मत्या ते नरा स्नात्वा लभन्ते चोत्तमां गतिम् ॥६४॥
 आर्त्ता भीता प्रसन्नाश्च व्याधितोऽव्याधितोऽपि वा ।
 वाग्मत्या सलिले स्नात्वा पश्येदयो मातुः सस्कृतम् ॥६५॥

तस्य शान्तिर्भवेन्नित्यं पुरुषस्य न सशयः ।

मत्प्रभावात् तु तत्तस्य सर्वं नश्यति किल्बिषम् ।

इतयः समुदीर्णापि प्रशमयान्त्यशेषतः ॥६६॥ व २१५ ७२

प्राप्य) -b) दे४ पुण्या (→पुण्य) -d) दे७ ते१ °मात्र, दे१० °मात्रे
 (→°मात्र), दे६ स्नातमभ्यपप्रद्यते

६३ -a) दे४ १० षष्टिवर्ष°, मुवे षष्टिं धेनु° (→षष्टिं
 धनुः) -b) दे१ ४ ते१ वाग्मती, दे२ वाद्यती, दे६ भर्त्ता च, दे७ नित्यश
 (→वाग्मतीम्) -c) दे१० ते (→ता), दे१ १० पाप-, दे३ पाप, दे४
 पापि-, मुवे पापा (→पाप), दे१० -कृते विप्रो (→कृतघ्नो वा)
 -d) ते१ व्याप्नुयान् (→प्राप्नुयान्), दे३ नरा (→नर)

६४ -a) दे३ °धानस्य (→°धानाश्च), दे६ श्रद्धधानाश्च
 धानाश्च, दे- आस्तिका श्रद्धधानाश्च -b) दे६ नर (→नरा) -c)
 दे१ २ ४ ६ ते१ वाग्मत्या, दे५ ८ ९ वाग्मत्याश्च (→वाग्मत्या), दे६ ये
 (→ते), मुवे नर (→नरा), दे१ ते१ स्नातु, दे५ ८ ९ ११ मुवे
 स्नाति, दे७ स्नाति (→स्नात्वा) -d) दे१ ५ ८ ९ लभते, दे६
 लोका ते (→लभन्ते)

६५ -a) दे१ आर्त्ता, दे३ अर्त्ता, दे४ अत्री, दे१० आत्मा
 (→आर्त्ता), दे१ भीता (→भीता), दे१ प्रसन्नाश्च (→प्रसन्नाश्च),
 दे५ ९ ११ मुवे आर्त्ता भीताश्च सन्तप्ता -b) दे४ ९ ११ व्याधिता-
 व्याधिता (दे९ °तो) पि वा, दे१० व्यातोय जलतोपि वा -c) दे१ ३
 ते१ वाग्मत्या, दे७ वाग्मत्या (→वाग्मत्या) -d) दे१ गच्छेद्योग
 सुखं सा कृत, दे३ ४ १० पश्येद्यो म-मुखं सकृत, दे५ ९ ११ मुवे ये
 (दे६ यो) मा पश्यन्ति सस्कृता (दे५ °ता, दे६ °त)

६६ दे६ e) -a) दे२ ते१ तस्या, दे३ ४ तस्मात्,
 दे५ ९ ११ मुवे तेषा (→तस्य), दे१० तस्य शान्तिश्च भवति -b)
 दे५-९ ११ मुवे पुरुषाणा (→पुरुषस्य) -c) दे५-९ ११ मुवे स्नातस्य
 (→तत्तस्य) -d) दे९ नश्यति (→नश्यति) -e) दे१ मुवे

५७३

वाग्मती सरिता श्रेष्ठा यत्र यत्राऽवगाह्यते ।
भवस्तत्र फल दद्यात् राजसूयाश्वमेधयो ॥६७
योजनाभ्यन्तर क्षेत्र समन्तात् सर्वतो दिशम् ।
मूलक्षेत्र तु विज्ञेय रुद्रेणाधिष्ठित स्वयम् ॥६८
तत्र पूर्वोत्तरे पार्श्वे वासुकिर्नाम नागराट् ।
वृतो नागसहस्रेण द्वारि तिष्ठति मे सदा ।
सविघ्न कुरुते नृणा तत्क्षेत्र विशता सदा ॥६९
प्रथम स नमस्कार्यस्ततोऽहं तदनन्तरम् ।
अनेन विधिना पुसामविघ्न विशता भवेत् ॥७०
वन्दते परया भक्त्या यो मा तत्र नर सदा ।
पृथिव्या स भवेद् राजा सर्वलोकनमस्कृत ॥७१
गन्धैर्माल्यैश्च मे मूर्तिमभ्यर्चयति यो नर ।

°दीर्गाश्च, ते१ °दीर्गा* (→°दीर्गापि) दे१ पापसघा समुदीर्णा
-f) दे१ ४ याति शेषत दे१ ११ मुवे यान्ति सबश (→यान्त्यशेषत)

६६ श्लोकानन्तर मुवे अधिकम्—

*वाग्मत्या सलिले स्नात्वा ये मा पश्यन्ति सस्कृता ।

६७ -a) दे१ ६ ७ ११ ते१ वाग्मती, दे१ ४ वाग्मत्या, दे१ ८
वामती, दे१ १० वाग्मत्या (→वग्मती), दे१ ३ सरित, दे१ ४ च सरित
(→सरिता), दे१ ३ ४ ६ ९ १० श्रेष्ठा (→श्रेष्ठा) -b) दे१ १० यत्र तत्राव
गाह्य च -c) दे१ ३ भगस्तत्र, दे१ ९ ११ मुवे तत्र तत्र (→भवस्तत्र)
-d) दे१ राजमेधाश्वमेधयो

६८ -c) दे१ मूले (→मूल-) -d) दे१ ३ रुद्रेणधि°, दे१ १०
रुद्रेणधि° (→रुद्रेणाधि°), ते१ रुद्रेणाभीष्टित स्वय

६९ दे१ १० ef ० -a) दे१ पूर्वान्तरे (→पूर्वोत्तरे) -b)
दे१ नामत (→नागराट्) -c) मुवे वृते (→वृतो), दे१ नरा-
(→नाग-), दे१ ७ ९ ११ मुवे -सहस्रैस्तु, दे१ ६ -सहस्रैश्च (→
-सहस्रेण) -d) दे१ १० वत्ति (→द्वारि) -f) दे१ विशतो (→विशता)

७० दे१ १० ० -a) दे१ सा, दे१ ५ स- (→स), दे१ ७
नमस्कार्या (दे१ ७ र्याप्), दे१ नमस्काय (→नमस्कायस) -d)
दे१ ८ अविघ्न- (→अविघ्न)

७१ -a) दे१ वदते, दे१ ववदे, दे१ वदयेत्, दे१ वदते, दे१ ८
वदते, दे१ १० कुरुते (→वन्दते) -b) दे१ १० यो मा तत्र नारद -d)
दे१ सव (→सव-), दे१ ३ लोके (→°लोक-), दे१ सव*****

७२ दे१ ९ ० -a) दे१ ५ माल्यैश्च, दे१ ११ माल्यैश्च (→
माल्यैश्च), दे१ ४ मे मूर्ति, ते१ मेधातिम (→मे मूर्तिम्) -b) दे१
नरा (→नर), दे१ ३ अभ्यर्चयेति यो नर -c) दे१ उत्पस्यते

उत्पस्यते स देवेषु तुषितेषु न सशय ॥७२
यस्तु दद्यात् प्रदीप मे पर्वते श्रद्धयान्वित ।
सूर्यप्रभेषु देवेषु तस्योत्पत्तिर्विधीयते ॥७३
गीतवादित्रनृत्यैस्तु स्तुतिभिर्जागरेण वा ।
ये मे कुर्वन्नरास्सेवा मत्सस्थात्र भवन्ति ते ॥७४
दध्ना क्षीरेण मधुना सर्पिषा सलिलेन वा ।
स्नापन ये प्रयच्छन्ति ते तरन्ति जरान्तकौ ॥७५
य श्राद्धे भोजन दद्याद् विप्रेभ्य श्रद्धयान्वित ।
सोऽमृताशी भवेन्नून त्रिदिवे सुरपूजित ॥७६
व्रतोपवासैर्होमर्वा नैवेद्यैश्चरुभिस्तथा ।
यजन्ते ब्राह्मणा ये मा परया श्रद्धयान्विता ॥७७
षष्टि वषसहस्राणि उषित्वा दिवि ते तत ।
ऐश्वर्यं प्रतिपद्यन्ते मर्त्यलोके पुन पुन ॥७८

(→उत्पस्यते), दे१ सदेशेषु, दे१ स देशेषु (→स देवेषु) -d) दे१
स देवेषु, दे१ ४ तुष्यतेपु, ते१***** (→तुषितेषु)

७३ दे१ a ० -a) दे१ ५ यत्कृत्वा तत दे१ ४ यस्य दधत्,
दे१ यत्कृत्वा त्वत् (→यस्तु दद्यात्) -b) दे१ पर्वत, दे१ पर्वतो
(→पर्वत) -c) दे१ १० व्रतषु (→°व्रतेषु), दे१ ४ देशेषु (→देवेषु)

७४ -a) दे१ ८ ९ नृत्यस्तु (→°नृत्यस्तु), दे१ ४ गीत-
वाद्यप्रभत्यै (दे१ ४ तै) स्तु -c) दे१ ५ मे कुयुनरा सेव, दे१ ९ ११ मुवे
ये मे कुवन्ति सेवा वै, दे१ १० ये न कुवति नरासेवा -d) दे१ मत्स्यस्था
वै, दे१ ८ ९ ११ मुवे मत्स्यस्थास्ते, दे१ ७ मत्स्यवका दे१ १० मत्स्यस्थान
(→मत्स्यस्थात्र), दे१ १ लभन्ति (→भवन्ति), दे१ ९ ११ मुवे हि (→ते)

७५ -a) दे१ वध्ना, दे१ वध्नी (→वध्ना), दे१ ते१
क्षीरेण (→क्षीरेण), दे१ १० क्षीरेण तेन मधुना -b) दे१ ७ च (→वा)
-c) दे१ ९ स्नापन (→स्नापन) -d) दे१ भवातरौ, दे१ जलातकौ
(→जरान्तकौ)

७६ दे१ cd ० -b) दे१ द्विजेभ्य (→विप्रेभ्य), दे१ २
ते१ °न्विता (→°न्विता) -d) ते१ -श्वर° (→सुर°)

७७ दे१ ७ ० -a) ते१ °चारैर् (→°वासैर्), दे१ ८
व्रतोपवासहृषवो -b) दे१ ९ ११ मुवे चारुभि (→चरुभि) -c)
दे१ ११ यो (→ये) -d) दे१ ३ श्रद्धयान्वित (→श्रद्धयान्विता),
दे१ ४ परया शुद्धयान्विता

७८ -a) दे१ ७ ९ मुवे षष्टि-, दे१ १० ते१ षष्टिर् (→
षष्टि) -b) मुवे चोषित्वा (→उषित्वा), दे१ १० विदितो, दे१ ४
विदते (→दिवि ते), दे१ १० यम (→तत) -d) दे१ ४ मृत्यु°
(→मर्त्य°)

ब्राह्मण क्षत्रियो वैश्य शूद्र स्त्री वापि सयत ।
 शैलेश्वर तु य स्थान भक्तित समुपासते ।
 मत्पार्षद स तु भवेत् सतत सहित सुरै ॥७९॥
 शैलेश्वर पर गुह्य गति शैलेश्वरं परम ।
 शैलेश्वरात् पर क्षेत्र न क्वचिद भुवि विद्यते ॥८०॥
 ब्रह्महा गुरुहा गोघ्न स्पृष्टो वै सर्वपातकै ।
 क्षेत्रमेतदनुप्राप्य निर्मलो भवते नर ॥८१॥
 विविधान्यत्र तीर्थानि सन्ति पुण्यानि देवता ।
 येषां तोयैर्नर स्पृष्ट सर्वपापै प्रमुच्यते ॥८२॥
 क्रोश क्रोश सुरै रूप सहस्रं च विनिर्मितम् ।
 तीर्थं क्रोशोदक नाम पुण्य मुनिजनप्रियम् ॥८३॥
 तत्र स्नात्वा शुचिर्दान्त सत्यसन्धो जितेन्द्रिय ।
 विमुक्त किल्बिषै सर्वै सर्वमेव फल लभेत् ॥८४॥
 अनाशक व्रजेद यस्तु दक्षिणेन महात्मन ।

७९ दे१० c-f ० -a) दे६ ब्राह्मणा, मुवे ब्राह्मणा (→ब्राह्मण), दे१० वैश्या (-वैश्य) -b) दे१० शूद्रा (→शूद्र) दे६ ते (→स्त्री), दे२ १० ते१ सयता दे३ सज्जता, दे४ सयता, दे५-९ ११ मुवे सज्जता (→सयत) -c) मुव तत (→य[]) -e) दे५ ७ ९ ११ मुवे मत्पाषदास्ते जायते -f) दे३ स तत (→सतत), दे५-७ ९ ११ मुवे सहिता (→सहित)

८० दे१० ab ० -a) दे१ शैलेश्वर (→शैलेश्वर), दे६ ब्रह्म- (→गुह्य) -b) दे४ गति (→गति), दे१ २ ५ ९ ११ मुवे ते१ शैलेश्वर (दे२ ते१ °रे, दे६ °रा) (→शैलेश्वर), दे१ २ ५-९ ११ मुवे ते१ परा (→पर) -c) दे१-३ १० ते१ शैलेश्वर (→शैलेश्वरात्), दे४*****क्षेत्र

८१ -b) दे१० सृष्टो (→स्पष्टो) -d) दे१ राजते, दे४ भवति दे५-९ ११ मुवे जायते (→भवते), दे१० गण (→नर)

८२ -b) दे१० दैवते (→देवता) -c) दे१० तेषां तोय (→येषां तोयैर), ते१ नरै (→नर), दे१० ते१ स्पृष्टा (→स्पृष्ट)

८३ -b) दे१ सहस्रं सद्य निर्मित, दे३ ४ स सहस्रं स निर्मिता (दे४ °त), दे५ ९ ११ सहस्रं तच्च निर्मितम्, दे१० सत्स-भृत्य स निर्मित, मुवे तच्च सहस्रं निर्मितम् -d) दे१ ख्यात (→पुण्य), दे३ ४ मन° (→मुनि°)

८४ -a) दे६ शुचि येति, दे७ शुचिरेति, दे१० शनिदृत्वा (→शुचिर्दान्त) -c) दे६ ते१ किल्बिष (→किल्बिषै) दे११** (→सर्वै)

८५ -a) दे१ अनाशक, दे७ अनाशक (→अनाशक)

शैलेश्वरस्य पुरुष स गच्छेत् परमा गतिम् ॥८५॥

भृगुप्रपन्नं कृत्वा कामक्रोधविवर्जितम् ।

विमानेन दिव गच्छेद् वृत्तं सोऽप्सरसां गणे ॥८६॥

भृगुमूले पर तीर्थं ब्रह्मणा निर्मितं स्वयम् ।

ब्रह्मोद्भेदेति विख्यातं तस्यापि शृणु यत्फलम् ॥८७॥

सर्वत्सरं तु यस्तत्र स्नायते सयतेन्द्रियः ।

स ब्रह्मलोके विरजे गच्छते नात्र सशयः ॥८८॥

तत्र गोरक्षकं नाम गोवृषपदविक्षतम् ।

दृष्टानि तानि च पुमान् गोसहस्रफलं लभेत् ॥८९॥

गौर्यास्तु शिखरं तत्र गच्छेत् सिद्धनिषेवितम् ।

यत्र सन्निहिता नित्यं पार्वती शिखरप्रिया ॥९०॥

लोकमाता भगवती लोकरक्षार्थमुद्यता ।

तस्यास्तु सालोक्यमगात् तामेवाचर्याभिवाद्य च ॥९१॥ वे २१५ ९

-b) ते१ वीक्षणेन (→दक्षिणेन), दे६ महामुर, दे१० महात्मना (→महात्मन) -c) दे१ पुरत दे२ मरुत, दे१० पुरुषो, ते१ महत् (→पुरुष) -d) दे१ गति (→गतिम्)

८६ -a) दे१० भृगुपात तत कृत्वा -d) दे१ ३ ५ ७ ८ ११ मुवे धत, दे६ व्रत, दे९ वृत्त (→वत)

८७ -a) दे१० °मूल (→°मूले) -b) दे६ निर्मिते (→निर्मित) -c) दे१ ब्रह्मोद्भेदमिति ख्यात, दे३ ४ ब्रह्मोवाचेति विख्यात -d) दे६ शृणुयात् (→शृणु यत)

८८ -a) ते१ सम्बत्सर (→सर्वत्सर) -b) दे१ स्नाति वै सयतेन्द्रिय (?), दे५ ८ ९ ११ मुवे स्नायते (मुवे स्नास्यस्तु) नियतेन्द्रिय, दे६ ७ स्नापन नियतेन्द्रिय -c) दे३ ४ १० विरजो (→विरजे) -d) दे१ मोदते (→गच्छते), मुवे गच्छेन्नास्त्यत्र सशय

८९ -a) दे१ गोक्षारक, दे३ ४ गोक्षारका (दे४ °के), दे७ गोरक्षक (→गोरक्षक) -b) दे१ गोवृष दे३ ४ गोष्ठ्य (?) (→गोवृष-) दे१ ३ ४ विक्षित, दे१० -वीक्षित (→-विक्षित), दे६ नृप पदविविक्षित, ते१ गो***** वीक्षित -c) दे१ दृष्ट्याच्युतानि, दे५-९ ११ मुवे दृष्ट्या च तानि, दे१० दृष्ट्यानेतानि, ते१ दृष्ट्यानि तानि (→दृष्ट्यानि तानि), दे५-९ ११ मुवे हि (→च)

९० ते१ a ० -b) ते१*****निषेवितम् -d) दे१ शकर°, दे४ शिखरी° (→शिखर°), ते१ पार्वती*****

९१ ते१ a ०, दे४ cd ० -a) दे४***** (→भगवती) -c) दे५ ८ ९ ११ मुवे तस्या सालोक्यमायाति, दे६ यस्तु *स तमालोक्य -d) दे५, ८-९ ११ मुवे दृष्ट्या स्पृष्ट्याभिवाद्य च, दे६

१२१५ ९९

त्यजते यस्तनुस्तस्या ह्यधस्ताद् वाग्मतीतटे ।
 उमालोके व्रजेदाशु विमानेन विहायसा ॥९२॥
 स्तनकुण्डे उमायास्तु य स्नायात् खलु मानव ।
 स्कन्दलोकमवाप्नोति भूत्वा वैश्वानरद्युति ॥९३॥
 तीर्थं पञ्चनद प्राप्य पुण्य ब्रह्मर्षिसेवितम् ।
 अग्निहोत्रफल तत्र स्नानमात्रे प्रपद्यते ॥९४॥
 नकुलोहेन मतिमान् स्नापयेत् प्रयतात्मवान् ।
 जातिस्मर स तु भवेत् सिध्यते चास्य मानसम् ॥९५॥
 तस्यैवोत्तरतस्तीर्थमपर सिद्धिसेवितम् ।
 नाम्ना प्रान्तकपानीय गुह्य गुह्यकरक्षितम् ॥९६॥
 सवत्सर यस्तु पूर्णं तत्र स्नायान्नर सदा ।
 गुह्यक स भवेदाशु रुद्रस्यानुचर सदा ॥९७॥

तस्या सा लोकमाप्नोति, दे७ तस्या सोलोक्यमाप्नोति, दे१० तमेवमभिवाद्य च, ते१ तामेवाध्याभिवाद्य च

९२ द४ a ० दे१० ९२c-९३d ० -a) ते१*** (→त्यजते), दे५ १११ तनु (→तनुस), दे१ यस्तु तु त्यजते तस्य, दे१० त्यजते यस्तु तस्तस्या -b) दे५ १११ मुवे अधस्ताद् (→ह्यधस्ताद्), मुवे वाग्मती° (→वाग्मती°), ते१ ह्यत्र सा वाग्मतीतट -c) दे१ ७ मुवे °लोक (→°लोके)

९३ दे१० ० (द्र ९२ पा वि) -a) दे१ न्यस्त° (→स्तन°) -b) दे३ ते१ यत् (→य), दे१ ५ ४ ते१ तत्र (→खलु), दे३ ४ मानवा, दे६ मानस (→मानव) -d) दे१ वैश्वानरा मम द्युति

९४ -a) दे३ तीर्थे (→तीर्थ), दे६ तीर्थ त वरद प्राप्य, दे७ तीर्थ च शुभद प्राप्य -c) दे१ फल वै सोऽग्निहोत्रस्य -d) दे१ स्नानमात्र, दे३ स्नातमात्र, दे४ स्नातमात्र (→स्नानमात्र), दे५ १११ मुवे स्नानमात्रेण लभ्यते

९५ -a) दे१ कुले महति, दे२ कुलोहेन न, दे३ ४ १० स्व (दे१० स) कुलोहेन (→नकुलोहेन), दे१० सतता (→मतिमान) -b) दे१० स्नापयेत्प्रयता भवात् -c) दे१ च (→तु) -d) दे४ चात्म- (→चास्य), दे१ मानव (→मानस)

९६ -a) दे७ तीर्थे (→तीर्थ), दे३ तस्यैवोत्तरतर तीर्थ, दे१० तस्य चोत्तरतस्तीर्थ -b) दे६ सिद्धि° (→सिद्धि°), ते१ अपर **** -c) दे१ नाम्ना ख्यातकमनाय -d) दे३ °रक्षिति, दे४ °रक्षिति (→°रक्षितम्)

९७ -a) दे१ तु य (→यस्तु), द४ पूर्ण, ते१** (→पूर्ण) -b) दे२ १० ते१ स्नायेन दे३**, दे४ स्नाति (→स्नायान), दे१ शुचि (→सदा) -d) दे५-१११ मुवे सुधी (→सदा)

देव्या शिखरवासिन्या ज्ञेय पूर्वोत्तरेण वै ।
 दक्षिणेन तु वाग्मत्या प्रस्रुत कन्दरोदरात् ॥९८॥
 तीर्थं ब्रह्मोदय नाम पुण्य पापप्रणाशनम् ।
 तत्र गत्वा जल स्पृष्ट्वा स्नात्वा चाभ्युक्ष्य मानव ।
 मृत्युलोक न पश्येत् कृच्छ्रेषु च न सीदति ॥९९॥
 गत्वा सुन्दरिकातीर्थं विधिना तीर्थवादिक ।
 तत्र स्नात्वा भवेत् तोये रूपवानुत्तमद्युति ॥१००॥
 त्रिसन्ध्य तत्र गच्छेत् पूर्वेण विधिवन्नर ।
 तत्र सन्ध्यामुपासित्वा द्विजो मुच्येत किल्बिषात् ॥१०१॥
 वाग्मवत्या मणिवत्या च सभेदे पापनाशने ।
 अहोरात्र वसेद् यस्तु रुद्रजापो द्विज शुचि ॥१०२॥
 स भवेद् वेदविद् विद्वान यज्वा पार्थिवपूजित ।

९८ -a) दे७ देव्या शिखरमित्याख्या ते१ देव्या शिखी शिखा** -c) दे१ ३ ४ ७ ११ ते१ वाग्मवत्या दे६ वादग्धत् (→वाग्मवत्या) -d) दे३ ४ १० यस्तु त, मुवे प्रस्रुत (→प्रस्रुत)

९९ दे६ ७ ० -c) दे३ स्नात्वा दे४ स्मृत्वा (→स्पृष्ट्वा) -d) दे१ वाग्मत (→मानव) दे२ स्ना वा चाभ्युक्षीत-मात्मन, दे३ स्नात्वा चाभ्युक्ष्य मानवा, दे४ स्नात्वा चाभ्युक्ष मानसा, दे१० स्नान तु लभ्य मानव, ते१ स्नात्वा चाभ्युक्षित** -e) मुवे पश्येत्स (→पश्येत) -f) ते१ कृच्छ्रेषु च नरादपि

१०० -a) दे६ तीर्थे (→तीर्थ) दे१ गत्वा सुन्दरतीर्थ तु -b) दे१ °कोविद दे५ १११ °वादिक (दे६ °का), मुवे °मादिम (→°वादिक), दे१० स्नात्वाचनभवादिक -c) दे३ ४ रूप- (→तोये) -d) दे२ ते१ रूपवानुत्तमा द्युति, दे३** वानुत्त माद्युति, दे४ द्युतिमान् परमाद्युति

१०१ -a) द१ गच्छेच्च, द७ गच्छन्, मुवे गच्छेत्तु (→गच्छेत) -b) दे४ विधिना नर, दे१० विधिपन्नग (→विधि वन्नर), दे६ पूर्वे जीवपिवन्नर -c) मुवे तत्र सन्ध्यामुपास्याथ -d) द१ नरो, द३ द्विजे (→द्विजो), दे१ किल्बिषै, दे२ किल्बिष (→किल्बिषात्)

१०२ -a) मुवे वाग्मवत्या मणिवत्याश्च -b) दे२ सविद्धे, दे३ ४ सविद्धो, दे१० स विध्यो (→सभेदे), दे१० °नाशन (→°नाशने) -c) दे३ ४ °रात्रे (→°रात्र), दे१० अहोत्र रात्र वसेद्यस्तु -d) दे१ °जाया, मुवे °जापो (→°जापी), दे३ ४ द्विजो, दे६ द्विजा (→द्विज)

१०३ -b) दे१ यज्ञा, दे१० यत्नात् (→यज्वा) -d)

तारित च कुल तेन सर्वं भवति साधुना ॥१०३॥
 वर्णोऽवरोऽपि कश्चित स्नात्वा दद्यात् तिलोदकम् ।
 तर्पिता पितरस्तेन भवेयुर्नात्र सशय ॥१०४॥
 यत्र यत्र च वाग्वत्यां स्नाति वै मानव सदा ।
 तिर्यग्योनिं न गच्छेत् समृद्धे जायते कुले ॥१०५॥
 वाग्वत्या प्रभवत्याश्च तीर्थं देवर्षिसेवितम् ।
 धीमान गच्छेत् विधिना कामक्रोधविर्वर्जित ॥१०६॥
 गङ्गाद्वारे तु यत् प्रोक्त स्नानपुण्यफल महत् ।
 स्नानस्य तद्दशगुण भवेदत्र न सशय ॥१०७॥
 अत्र विद्याधरा सिद्धा गन्धर्वा मुनय सुरा ।
 स्नानमेतदुपासन्ते यक्षाश्च भुजगै सह ॥१०८॥
 स्वल्पमप्यत्र यत्किंचिद् द्विजेभ्यो दीयते धनम् ।

तदक्षय भवेद् दातुर्दानपुण्यफल महत् ॥१०९॥
 तस्मात् सर्वप्रयत्नेन करणीय च देवता ।
 वरिष्ठ क्षेत्रमेतस्मान्नान्यदेव हि विद्यते ॥११०॥
 तस्मिन् श्लेष्मातकवने पुण्ये त्रिदशसेविते ।
 यत्र यत्र मया देवाश्चरता मृगरूपिणा ॥१११॥
 आसित स्वपित यात विहृत वा समन्तत ।
 तत्र तत्राभवत् सर्वं पुण्यक्षेत्र च सर्वत ॥११२॥
 शृङ्गमेतद् त्रिधाभूत सम्यक् प्रश्रयतामरा ।
 गोकर्णेश्वर इत्येतत् पृथिव्या ख्यातिमेष्ट्यति ॥११३॥
 एव सदिश्य विबुधान देवदेव सनातन ।
 अदृश्य एव विबुधे प्रयातस्तूत्रां दिशम् ॥११४॥

वे २१५ १२२

॥ इति श्रीवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे त्रयोदशाधिकद्विशततमोऽध्याय ॥२१३॥

दे० सर्वे (→सर्व)

१०४ -a) दे० वर्णोऽपि, दे० १० ते० वर्णोऽपि दे० ४
 वर्णोऽपि, दे० ७ वर्णोऽपि (→वर्णोऽपि) -b) दे० दत्त्वा
 (→दद्यात्) -d) दे०*** (→सशय)

१०५ दे० १०५a-१०६ a○ -a) मुवे वाग्वत्या (→
 वाग्वत्या) -b) दे० श्रोत (→स्नाति), दे० ११ मुवे मानवोत्तम,
 दे० १० स्नाति मानव (→मानव सदा) -c) मुवे गच्छेत् (→गच्छेत्)

१०६ दे० a ○ (दे० १०५ पा वि) -a) मुवे
 वाग्वत्या मणिवत्योश्च -b) दे० ११ सभेदी (दे० १०) ऋषि
 सेवित, दे०*****सेविते, दे० तीर्थे देवर्षिसेविते -c) मुवे
 गच्छेत् (→गच्छेत्), दे० धीमानधीत विधिना -d) दे० क्रोध-
 कामविर्वर्जित

१०७ -a) दे० १० द्वारेषु (→द्वारे तु), दे० य (→यत्)
 -c) दे० १० स्नातस्य (→स्नानस्य), दे० स्नानस्य तस्य दशगुण
 -d) दे० १० यत्र (→अत्र), दे० सशय (→सशय)

१०८ -a) दे० अथ (→अत्र), दे० १० धर (→धरा)
 -b) दे० सदा ते० तथा (→सुरा) -c) दे० १० स्थानम् (→स्नानम्),
 दे० ११ एतम् (→एतद्), दे० स्नानमात्रे उपासन्ते

१०९ -a) दे० या कचिद् (→यत्किंचिद्) -b) दे०
 द्विजेभ्य (→द्विजेभ्यो), दे० दीयता (→दीयते), ते० द्विजेभ्यो
 दीयतेधुना -c) दे० ११ तदक्षय (→तदक्षय)

११० -a) दे० १० चात्र (→सर्व) -c) दे० १-४ ते० क्षेत्र
 मन्यत्र, दे० १० यत्र नान्यत्र (→क्षेत्रमेतस्मान्) -d) दे० १-४ ते०
 त्रिषु लोकेषु विद्यते

१११ -a) दे० ११ ते० श्लेष्मातक (→श्लेष्मातक),
 दे० वन (→वने) -d) दे० चरती (→चरता)

११२ दे० ४ cd ○ -a) दे० १० ते० आशित दे० ४
 आशीत दे० आसिते (→आसित) दे० ११ शपित, दे० शपीत
 दे० शायित, दे० ७ सयत दे० ११ शयित (→स्वपित) दे० ३
 पित, दे० चव दे० स्नात (→यात) -b) दे० ३***, दे० पित ते
 दे० ३*** दे० पितत (→विहृत), दे० ३ ४ ६ ७ ते० च दे० ९ वि-
 (→वा) दे० समन्वित (→समन्तत) -d) दे० ११ मुवे
 सवश (→सवत)

११३ -a) दे० ११ शृगे तु त्रिवि (दे० तत्त्रि) धामूत
 -b) दे० सम्यक् स्वश्रूयतामरा दे० ४ सम्यक् श्रयतामरा, दे० ७
 सम्यक् श्रयेत यो नर दे० ११ सम्यक् श्रयतामरात दे० ११
 सम्यक् च श्रूयतामर (दे० ११ °रा), मुवे सम्यक् सश्रूयता सुरा
 -d) दे० ११ एष्यसि (→एष्यति), दे० ४ पृथिव्या*****ति, दे० ४ पृ
 *व्या पथिते भुवि

११४ -c) दे० ४ अदृष्टयेव दे० १० न दृष्ट एव (→अदृश्य
 एव) -d) दे० १ प्रयातश्चोत्तर दिश, दे० १ प्रया (दे० ३ °जा) तस्तू
 (दे० ३ °स्तू) तत्रा दिशमिति, दे० ४ प्रजात सुतरा दिश, मुवे प्रयावुत्तरा
 दिशम्

अत पर दे० अधिकम्—

*वाराहस्य पुराणसत्र विषये नाभूत ।

पुष्पिका—

पुराणनाम—दे० १ २ ५ ७ ८ ९ ११ इत्यादि वाराहपुराणे भगव-
 च्छास्त्रे, दे० ४ इत्यादि श्रीवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे० १ इति

ब्रह्मोवाच ।*

वे २१६ १

तस्मात् स्थानादपक्रान्ते त्र्यम्बके मृगरूपिणि ।
अन्योन्य मन्त्रयित्वा तु मया सह सुरोत्तमा ॥१
त्रिधा विभक्त तच्छृङ्ग पृथक्पृथगवस्थितम् ।
सम्यक् स्थापयितुं देवा विधिदृष्टेन कर्मणा ॥२
स्थापितं दिवि नीत्वा वै शृङ्गाय वज्रपाणिना ।
मया तत्रैव तन्मध्ये स्थापितं विधिवत् प्रभो ॥३
देवैर्देवर्षिभिश्चैव सिद्धैर्ब्रह्मर्षिभिस्तथा ।
गोकर्णं इति विख्यातिं कृता वैशेषिकी वरा ॥४

श्रीआदिवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे१० इत्यादि वाराहपुराणे, मुवे ते१ इति श्रीव (ते१ वा) राहपुराणे भगवच्छास्त्रे अध्यायनाम-
दे१ गोकर्णेश्वरमाहात्म्यवर्णनो नाम, दे२ ५ ८ ९ ११ मुवे भगवद्गोकर्ण-
ेश्वरमाहात्म्ये (दे२ त्म्य) जलेश्वरमाहात्म्यवर्णनो (मुवे न) नाम,
दे३ भगवद्गोकर्णेश्वरमाहात्म्यवर्णनो नाम दे४ गोकर्णेश्वरमाहात्म्य-
वर्णन दे६ भगवद्गोकर्णेश्वरमाहात्म्ये वर्णन नाम, दे७ भगवद्
गोकर्णेश्वरजलेश्वरमाहात्म्यवर्णन नामाध्याय, दे१० गोकर्णेश्वर
माहात्म्य ते१ ससारचक्रे भगवद्गोकर्णेश्वरमाहात्म्ये जलेश्वरमाहा-
त्म्यवर्णनो नाम अध्यायसख्या—दे१ ७ ९-११ ०, दे८ १११८॥
मुवे पञ्चदशाधिकद्विशततमोऽध्याय ॥२१५॥, ते१ एकत्रिंशदुत्तर
द्विशततमोऽध्याय

२१४

१ -a) दे१ ३ ४-१० तस्मिन् (→तस्मात्), दे३ ४ अप-
क्रान्ता (दे न्त) दे७ अपक्रान्ते (→अपक्रान्त) -b) दे५ ८ ९
त्र्यम्बके (→त्र्यम्बके), दे१ मग (→मृग), दे२ ते१ रूपिणे (→
रूपिणी) -c) दे१ ३ ४ १० तेऽन्यो य दे६ ७ अन्य च (दे६*)
(→अन्योऽन्य) -d) दे१ दाया, ते१ *या (→मया), दे१
सुरोत्तम, दे३ ५ सुरोत्तमा (→सुरोत्तमा)

२ -a) दे३ त शृङ्ग, दे४ शृङ्ग त (→तच्छृङ्ग) -c) दे१
देव (→देवा), दे१० सम्यक् स्थापयित्वा तु

३ -a) दे१० स्थापयित्वापि त देवि -b) दे१० नीत्वा
वै शृङ्गपाणिना -c) दे३ ४ त मध्य, दे५ तन्मध्ये (→तन्मध्ये)
-d) दे३ ४ विधिना (→विधिवत्), दे१ ३-८ १० प्रभो (→प्रभो)

४ -a) दे३ ६ ७ १० देवदेवर्षिभिश्चैव -b) दे६ सद्भिर्
(→सिद्धैर्) -c) दे१ विख्यात, दे२ ४ विख्याति, दे३ विख्याति,
दे१० विख्यात, ते१ विख्यात (→विख्याति) -d) दे१ वैशाखिकी,

विष्णुना देवतार्थेन तन्मूलं स्थापितं तत ।

तस्य शृङ्गेश्वर इति नाम तत्राभवन्महत् ॥५
ततस्तत्रैव भगवास्तस्मिन् शृङ्गे त्रिधा स्थिते ।
सान्निध्यं कल्पयामास भागेनैकेन सोऽन्मना ।
शतं तस्य तु भागानामात्मनो निहितं मृगे ॥६
तस्मादेकं समुत्सृज्य भागं शृङ्गत्रये विभुः ।
मार्गाणि तच्छरीरेण निर्याय भगवान् हर ॥७
शैशिरस्य गिरे पादं प्रपेदे स्वयमात्मनः ।
शतसख्यां स्मृतां व्युष्टिस्तस्मिच्छैलेश्वरे विभो ।

दे२ ते१ वैशेषिका दे३ ४ वैशेषिकि, दे६ वैशेषिकैर (→वैशेषिकी),
दे१ वर, दे२ ते१ वरा (→वरा)

५ ते१ ५c-६b ० -a) दे२ ८ १० मुवे विष्णुना
देवतार्थेन -b) दे१ तन्मूल, दे६ ते१ तन्मूले (→तन्मूल), ते१
नर (→तत) -c) दे३ ४ तस्य शृङ्गेश्वरमिति -d) दे१० मम
(→महत)

६ ते१ ab ० (द्र ५ पा वि) -a) दे५-९ ११ मुवे
तत्र तत्रैव (→ततस्तत्रैव), दे२ भगवान् (→भगवास) -b) दे६
त्रिधान्विता, दे९ त्रिधान्विते, दे१० स्त्रियाविते (→त्रिधा स्थिते)
-d) दे१ ३ ४ सोऽन्मन, दे१० सोमत्, मुवे चोऽन्मना, ते१ सोऽन्मम
(→सोऽन्मना) -e) दे५ ९ ११ मुवे तेन (→तस्य), दे३ ४ १०
सततस्य तु नागानां -f) दे१० विहित (→निहित), दे७ परम
(→मृगे), दे६ आत्मनो निहित**

७ ते१ a ० -a) दे५-९ ११ मुवे तस्मादेकं तु (दे७
देकत्र, मुवे द्विक तु) भागानां -b) दे१० भुवि (→विभु),
दे५ ९ ११ मुवे शृङ्गाणां त्रितये न्यधात -c) दे२ मार्गाणि,
+ भागानां, दे५-९ ११ मुवे मार्गेण (→मार्गाणि), दे१० मार्गाणि
करणैरेभिर -d) दे७ निर्याति, मुवे निर्याय (→निर्याय), दे५ ९ ११
मुवे विभु (→हर)

८ दे५ f ० -a) दे६ गृहे (→गिरे), दे१ पादे, दे१० पाश्व
(→पाद) -b) दे१ स्वपदे, दे३ ४ स (दे३ स) पेदे, दे७ प्रपद्ये
(→प्रपेदे), दे१ आत्मना (→आत्मन) -c) दे६ ७ शत (→शत-)
दे७ सख्या (→सख्या), दे७ स्मृत (→स्मृता), दे३ व्युष्टि, दे६**,
दे७ देवि, दे१० तुष्टिस् ते१ वृष्टिस् (→व्युष्टिस्) -d) दे१ १० विभो,
दे६ विभु (→विभो) -e) दे१० त्वया (→त्रिधा), दे७ शैले-
ऽस्मिन् (→शृङ्गेऽस्मिन्), दे५ त्रिधा***** -f) दे२ एकाग्र,

त्रिधा विभक्ते शृङ्गेस्मिन्नेकाग्रगतिनि प्रभो ॥८
तत सुरासुरगुरु देव भूतमहेश्वरम् ।
आगम्य तपसोऽग्रेण वव्रिरे विविधान् वरान् ।
देवदानवगन्धर्वा सिद्धयक्षमहोरगा ॥९
श्लेष्मातकवनं कृत्स्नं सर्वतः परिमण्डलम् ।
तीर्थयात्रा पुरस्कृत्य प्रादक्षिण्यं प्रचक्रमु ॥१०
फलान्निर्दिश्य तीर्थानां तथा क्षेत्रफलं च यत् ।
यथास्थानानि ते तस्मान्निवृत्ताश्च सुरास्ततः ॥११
एव तत्र निवर्त्तेषु देवतेषु तदा ततः ।
पौलस्त्यो रावणो नाम भ्रातृभिः सह राक्षसैः ॥१२
आगम्योऽग्रेण तपसा देवमाराधयद् विभुम् ।
शुश्रूषया च परया गोकर्णेश्वरमव्ययम् ॥१३

ते१ नखाग्र (→एकाग्र-), दे१-४ -निःसृत (दे१ २ °ता) दे६ ८
-निःप्रभो, दे७ -निःप्रभ (→-निःप्रभो), दे१० एकभागं विनिःसृत

९ दे५ abc ○ -a) दे१ °गतिर, दे३ ४ ६ ८-१० मुवे
ते१ °गुरु (→°गुरु) -b) दे३ देवभूर, दे६ ७ दवभूत (→देव-
भूत-), दे३****, दे४ -गणाश्च ते (→-महेश्वर) -c) दे१०
अगम्य (→आगम्य), दे६-९ ११मुवे तपसो (दे६ °सा) अग्रेण ससेव्य,
ते१ आगम्य त**** -d) दे१० वव्रिरे (→वव्रिरे), दे३ वव्रिरेन
विधान् चरान्, दे४ वव्रिरे विधिना चरेत्, दे७ नपितेन्यखिलान्वरान्,
-e) दे५ देवा (→देव-) -f) दे३ सिद्धयक्ष, दे४ सिद्धा यक्षा,
दे६ सिद्धयक्ष- (→सिद्धयक्ष-)

१० -a) दे१ ३ ४ ८ १० श्लेष्मान्तक° (→श्लेष्मातक°),
ते१ °वने (→°वन), दे१ गत्वा, + कृत्स्न, दे३ कृष्ण (→कृत्स्न)
-b) दे४ सर्वत्र (→सर्वतः) -d) दे६ ७.१० प्रादक्षिण्य (→प्रादक्षिण्य),
दे५ ९ ११मुवे च चक्रतु (→प्रचक्रमु)

११ -a) दे१ फलं निर्दिश्य, दे१० फलान्युद्दिश्य, ते१
फलान्निर्दिश्य (→फलान्निर्दिश्य), दे६ ७ तीर्थानि (→तीर्थानां)
-b) ते१ तदा (→तथा), दे३-५ ८ ११ क्षेत्रे (→क्षेत्र-), दे५ ९ ११
मुवे -फलं महत्, दे१० -परं च ततः (→-फलं च यतः) -c) दे१०
मे (→ते) -d) दे४ निवृत्ताश्च (→निवृत्ताश्च), दे३ ४ चरास्ततः,
दे५-९ ११ मुवे सुरादयः (→सुरास्ततः)

१२ -a) दे२-४ १०ते१ विनिवृत्ते, दे५-९ ११ मुवे निवृत्तेषु
(दे५ ८तु) (→निवर्त्तेषु) -c) दे५ पौलस्त्यो, ते१ काल* (→पौलस्त्यो),
दे५ रावणी, दे१० रावण्यो (→रावणो)

१३ -a) दे६ ७ आगत्यो° (→आगम्यो°), दे६ मनसा

यदा तु तस्य तुष्टो वै वरदः शकरः स्वयम् ।
तदा त्रैलोक्यविजयं वरं वव्रिरे सः राक्षसः ॥१४
प्रसादात् तस्य तत् सर्वं वाञ्छितं मनसा हि यत् ।
अवाप्य च दशग्रीवस्तदिष्टं परमेश्वरात् ।
त्रैलोक्यविजयायाशु तत्क्षणादेव निर्ययौ ॥१५
त्रैलोक्यं स विनिर्जित्य शक्रं च त्रिदशाधिपम् ।
तदुत्पाद्यानयामास पुत्रेणन्द्रजिता सह ।
शृङ्गाग्रं यत्पुरा नोत्वा स्थापितं वज्रपाणिना ॥१६
तद् यावद् रावणः स्थाप्य मुहूर्त्तमुदधेस्तटे ।
सध्यामुपासते तत्र लग्नस्तावदसौ भुवि ॥१७
न शशाकः यदा रक्षस्तदुत्पादयितुं बलात् ।
वज्रकल्पं समुत्सृज्य तदा लङ्कां विनिर्ययौ ॥१८ वे २१६ २१

(→तपसा) -b) दे४ते१ आराधयन् (→आराधयद्), दे१ प्रभु
(→विभु), दे१० देवमाराधयचितु

१४ -a) दे१ च (→तु), ते१ तथा सुतस्य तुष्टा वै -b)
ते१ वरदः शकरव्ययम् -c) दे१० दाता, ते१ तथा (→तदा),
दे१ २ ४ १० ते१ त्रिलोक°, दे३ त्रिलोक° (→त्रैलोक्य°)

१५ -a) दे३ ४ १० सः प्रादात्तस्य तत्सर्वं -b) दे१०
मनसादि (→मनसा हि) -d) दे१० सदीप, ते१ तदिष्ट (→
तदिष्ट), दे१ परमेश्वर, दे३ ४ परमेश्वरात्, दे६ परमः शुभ, दे१०
परमेश्वर (→परमेश्वरात्) -e) दे३ ते१ त्रैलोक्य (→त्रैलोक्य-),
दे१० -विजयायाशु, ते१ -विजयामास (→-विजयायाशु) -f)
ते१ निर्ययौ (→निर्ययौ)

१६ -a) दे१ ३ त्रैलोक्य (→त्रैलोक्य), दे६ ७ च निर्जित्य
(→विनिर्जित्य) -b) दे६ शक्रं च (→शक्रं च), दे६ त्रिदशा-
धिप, दे७ त्रिदशादिषु (→त्रिदशाधिप) -c) दे१ तमुत्पाद्या°,
दे९ तदुत्पाद्या° (→तदुत्पाद्या°) -e) दे२ते१ शृङ्गा (ते१ °ङ्गार)
त्वयि दे३ ४ मृगाग्रयत्, दे६ शृगयो यत्, दे७ शृङ्गोऽयं यत् (→
शृङ्गाग्रं यत्)

अतः परं दे५ ८ ९ ११ मुवे अधिकम्—

तदुत्पाद्यानयामास पुत्रेणन्द्रजिता सह । (= १६ cd)

१७ -a) दे१ राक्षस (→रावण) -b) दे१ ततः, दे३ ४ १०
ते१ तथा, दे६ ७ तदा (→तदे) -c) दे१ उपासितुं (→उपासते)

१८ -a) दे११ शशाक (→शशाक), दे१० ग्रहा, ते१ यथा
(→यदा) -b) दे१ २ १० तमुत्पादयितुं, दे३ ४ तदु (दे३ तु)
त्पादयता (→तदुत्पादयितुं) -c) दे३ °कल्पा (→°कल्प) -d)
दे१ ४ ८ लङ्का (→लङ्का).

२१६२२

स तु दक्षिणगोकर्णो विज्ञेयस्ते महामते ।

स्वय प्रतिष्ठितस्तत्र स्वय भूतपति शिव ॥१९॥

एतत् ते कथित सर्वं मया विस्तरतो मुने ।

यथावदुत्तरस्थस्य गोकर्णस्य महात्मन ॥२०॥

दक्षिणस्य च विप्रर्षे तथा शृङ्गेश्वरस्य च ।

शैलेश्वरस्य च विभो स्थित्युत्पत्तिर्यथाक्रमम् ॥२१॥

व्युष्टि क्षेत्रस्य महती तीर्थाना च समुद्भव ।

प्रोक्त सर्वं मया वत्स किमन्यच्छ्रोतुमिच्छसि ॥२२॥

॥ इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे चतुर्दशाधिकद्विशततमोऽध्याय ॥ २१४ ॥

२१५

सनत्कुमार उवाच ॥*

उक्त भगवता सर्वं यथावत् परमेष्ठिना ।

पृष्टेन सशय सम्यक् कृत्वाऽर्थपरिनिश्चयम् ॥१॥

भगवद्विश्वरूपस्य स्थाणोरप्रतिमौजस ।

क्रीडतो लोकनाथस्य कानने मृगरूपिण ॥२॥

यथा शरीर शृङ्ग च पुण्यक्षेत्रे प्रतिष्ठितम् ।

१९ -a) दे१० सव्य- (→स तु), दे९ दक्षिणे (→दक्षिण-), दे६ ८ °गोकर्णे (दे६ °ण) (→°गाकर्णा) -b) दे४ विज्ञेयस्तु दे१० विज्ञेयास्ते (→विज्ञेयस्ते) -c) दे१० प्रतिष्ठित (→प्रतिष्ठितस्) -d) दे१ देवो, दे६ सूय- (→स्वय)

२० -b) दे१ ३ विस्तरतो (→विस्तरतो) -c) दे५ ८ ९ मुवे ते१ यथावदुत्तरस्थस्य, दे१० तथा दुस्तरस्थास्य -d) दे३ गोकर्ण स महात्मन

२१ -a) दे२ ते१ दक्षिणस्य, दे३ दक्षिणस्य (→दक्षिणस्य) -b) दे५ ८ ९ यथा (→तथा), दे१ तु, दे६ ७ वा (→च) -c) दे६-८ ते१ विभो (→विभो) -cd) दे१० विभो स्थित्युत्पत्तिर्यथा क्रम जप्यविधि तथा

२२ -a) दे१ ३ ७ १० ते१ व्युष्टि, दे५ युष्टि, दे६ व्युष्टि, दे३ व्युष्टि, मुवे व्युष्टि (→व्युष्टि), दे१ महता, दे२ ८ महती, दे६ ९ १० ११ महती (→महती) -c) दे५ यथा (→मया) -d) दे६ ७ अहसि (→इच्छसि)

पुष्पिका—

पुराणनाम—दे१ इति श्रीवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे२ १ ८ १० ते१ इत्यादि वाराहपुराणे, दे४ इत्यादि वाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे५ इत्यादि वा० पुराणे, दे६ मुवे इति श्रीवाराहपुराणे, दे७ इति श्रीवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे९ इत्यादि वा****णे, दे११ इति वाराहपुराणे अध्यायनाम—दे१ गोकर्णेश्वर माहात्म्ये शृङ्गपुराण समाप्त, दे२ ते१ गोकर्णमाहात्म्ये शृङ्गपुराण समाप्त, दे३ गोकर्णमाहात्म्ये शृङ्गे पुराणे समाप्त, दे४ गोकर्ण-

हिताय जगतस्तत्र तीर्थानि च यथाऽभवन् ।

तन्मे ब्रूहि महाभाग यथातत्त्व जगत्पते ॥३॥

ब्रह्मोवाच ॥*

पुलस्त्यो वक्ष्यते शेष यदतोऽन्य महामुने ।

सर्वेषामेव तीर्थानामेषा फलविनिश्चयम् ।

कुरुराज पुरस्कृत्य मुनीना पुरतोऽयने ॥४॥

माहात्म्ये शृङ्गपुराणे, दे५ ८ ९ ११ गोकर्णशृङ्गेश्वरशैलेश्वरादीना माहात्म्य समाप्त, दे७ गोकर्णशृङ्गेश्वरादीना माहात्म्यकथन नामाध्याय, दे१० गोकर्ण शैलेश्वरमाहात्म्य समाप्त, मुवे गोकर्ण शृङ्गेश्वरादीना माहात्म्य नाम अध्यायसंख्या—दे१-७ ९ ११ ते१ ०, दे८ ॥११९॥, मुवे षोडशाधिकद्विशततमोऽध्याय ॥२१६॥

२१५

* दे३ सनत्कुमारोवाच, दे६ सत्कुमार, दे१० ११ सनत्कुमार उ०

१ -a) दे४ उक्ता (→उक्त), दे६ भगवत् (→भगवता) -b) दे६ परिमेष्ठिता (→परमेष्ठिना) -c) दे६ पृष्टेन, ते१ सृष्टेन (→पृष्टेन), दे३ सशय (→सशय) -d) दे२ ते१ कृताथ (ते१°थ) परनिश्चय, दे५-९ ११ मुवे पर कृत्वार्थनिश्चय

२ -a) दे७ भगवन् विप्ररूपस्य -d) दे८ काता(°न्ता ?) रे (→कानने)

३ -a) दे२ शरीर शृङ्गे, दे६ शरीरशृङ्गे (→शरीर शृङ्ग) -d) दे९ ११ तार्थानि (?) (→तीर्थानि), दे१ ३ ६ ते१ -भवेत्, दे४ भवेत् (→भवन्)

* दे१ ५ ८ ९ ब्रह्म उवाच, दे१० ब्रह्मो०, दे११ ब्रह्मा उ०

४ -a) दे६ लक्ष्यते, दे९ वक्षते (→वक्ष्यते) -b) दे१ यदा तोन्य, दे५ ८-११ मुवे यदतोऽन्यन्, दे४ यदतोऽन्या, दे६ ७ यदेतान्यन् (→यदतोऽन्य) -d) दे५ एषा, दे१० तेषा (→एषा), दे८ एषा फल (ति) विनिश्चय -e) दे१ ७ मुवे कुरुराज्य, दे३ ४ क्रतुराज (दे३ °ज-) (→कुरुराज), दे१ पुरस्कृत्य, दे५ पुरा कृत्य (→पुरस्कृत्य) -f) दे१ २ ५ मुवे वने, दे३ ४ ७ १० मुने (→यने)

पुत्रो मे मत्सम सम्यग् वेदवेदाङ्गतत्त्ववित ।
 य श्रुत्वा पुरुषस्तात विमुक्त सर्वकिल्बिषै ।
 यशस्वो कीर्तिमान् भूत्वा नन्दते प्रेत्य चेह च ॥५
 श्रोतव्यमेतत् सतत चातुर्वर्ण्यं सुसयते ।
 मङ्गल्य च शिव चैव धर्मकामार्थसाधकम् ॥६
 श्रीभूतिजनन पुण्यमायुष्य विजयावहम् ।
 धन्य यशस्य स्वस्तीय पापघ्न शान्तिवर्धनम् ॥७
 श्रुत्वा पुरुष सम्यग् न दुर्गतिमवाप्नुयात् ।
 कीर्तयित्वा ब्रजेत् स्वर्गं कल्यमुत्थाय मानव ॥८

सूत उवाच ।*

इत्युक्त्वा भगवान् देव परमेष्ठी प्रजापति ।

५ -a) दे७ सत्तम (→मत्सम), दे४ पुत्रो म मश्यम
 सम्यक (?), दे६ शरो मे स तु मा सम्यग -b) दे३ °रुत्ववित
 (→°तन्ववित) -c) दे२ यच्छ्रुत्वा (→य श्रुत्वा), दे१ ४ ६, तत्र
 (→तात) -d) दे६ °किल्बिषात (→°किल्बिषै) -f) दे३
 न दत्य, दे६ नन्दन्ते, दे१० नन्दन्वै (→न दत्ते), दे३ प्रात्य, दे५ प्रे*,
 दे६ प्रत्य (→प्रेत्य), दे५ ६ वेह, दे७ वैह (→चेह), दे६ तु, दे७ हि (→च)

६ -a) दे४ श्रोतव्या (→श्रोतव्य), दे१० एव (→एतत),
 दे३ सकृत्, दे५ ८ ९ सकल दे६ स्मरत (→सतत) -b) दे३ ४
 चातुर्वर्ण्यं, दे५ ८ चातुर्वर्ण्यं (→चातुर्वर्ण्यै), दे१ तु सयते, दे३ शुश
 जन्ते (?), दे४ सुसययत (?), मुवे ते१ सुसयुते (→सुसयत),
 दे६ ७ चातुर्वर्ण्य (दे७ °र्ण्यै) स्वसय (दे६ °कृ) तम -c) दे६ मङ्गल्ये
 (→मङ्गल्य), दे१ शित (→शिव), दे११ चैव (→चैव) -d) दे३
 धमकामा*शाध्वक

७ -a) दे५ ८ ९ चैव (→पुण्य) -b) दे७ विमयावह
 (→विजयावह) -c) दे१ धन्य-, दे३ ४ धन (→धन्य), दे६
 यशस्य- (→यशस्य), दे६ स्वस्तीण, मुवे पापघ्न (→स्वस्तीय)
 -d) दे३ पाघ्न (?), दे८ पापघ्नी, दे९ पा*घ्न (→पापघ्न), दे१
 कीर्तिवधन, दे५ ९ ११ शान्तिकारकम् (→शान्तिवधनम्), दे४ प्रोक्ता
 शान्तिवधन, मुवे स्वस्तिकृच्छान्तिकारकम्

७b चरणात्पर दे१० अधिकम्—

*सव सलक्ष्य वेदा त वेदन पाणिशुद्धिकम्

८ -a) दे१ १ ४ १० ते१ श्रुत्वैतत् (→श्रुत्वैव), दे१ ४
 पुरुषो (→पुरुष), दे७ श्रुत्वैवमिदमाख्यान -b) दे७ न स दुर्गति-
 माप्नुयात्

॥ दे६ सूतुवाच दे९-११ सूत उ०

सनत्कुमार सदिश्य विरराम महायशा ॥९
 एतद व कथित सर्वं मया तत्त्वेन सत्तमा ।
 महावराहसवाद धरण्यायास्तदुत्तमम् ॥१०
 यश्चैव कीर्तयेन्नित्य शृणुयाद् भक्तितो नर ।
 सर्वपापविनिर्मुक्त स याति परमा गतिम् ॥११
 प्रभासे नैमिषारण्ये गङ्गाद्वारेऽथ पुष्करे ।
 प्रयागे ब्रह्मतीर्थे च तीर्थे चामरकण्ठके ।
 यत् पुण्यफलमाप्नोति तत् कोटिगुणित भवेत् ॥१२
 कपिला द्विजमुख्याय सम्यग् दत्त्वा तु यत् फलम् ।
 प्राप्नोति सकल श्रुत्वा अध्यायैकेन सत्तमा ॥१३
 श्रुत्वाऽस्यैव दशाध्याय शुचिर्भूत्वा समाहित ।
 अग्निष्टोमातिरात्राभ्या फल प्राप्नोति मानव ॥१४

वे २ ७ १६

९ -a) दे३ इत्युक्त, दे१० ११ इत्युक्ता (→इत्युक्त्वा), दे३
 भगवान्येव, दे४ भगवानेष, दे६ भगवानेव (→भगवान्देव) -d)
 दे१ महायश, दे४ महायशा (→महायशा)

१० दे७ ० -a) दे६ वै (→व) -c) दे३ महावाराह-
 सवाद-, दे४ माहावाराह(वाराह)सवाद-, दे५ ६ ८ ९ ११ मुवे
 वराहभूमिसवाद -d) दे१ वसुधायास (→वरण्यायास),
 दे५ ६ ८ ९ ११ मुवे सारमुद्धृत्य सत्तमा

११ -a) दे१ १० ते१ यश्चतत, दे४ यस्त्वैतत, दे११ यथै-
 तत (→यश्चैव), दे३ यस्तैतत्कीर्तनित्यसू -b) दे३ उक्तितोरण,
 दे५ ९ ११ मुवे वापि भक्तित, ते१***** (→भक्तितो नर) -d)
 दे३ स पति (→स याति)

१२ ते१ ab, f ० -a) दे४ प्रभासे-, दे८ प्रभाते (→
 प्रभासे) -b) दे७ ७ १० °द्वारे च (→°द्वारेऽथ) -c) दे१ ८ ९
 यत्पुण्य, ते१ यत्फल (→यत्पुण्य-) -f) दे२ लभेत (→भवेत्) दे४
 तत्तत्कोटिगुण लभेत

१२ श्लोकात्पर दे७ अधिकम्—

एतद्वै कथित सव मया तत्त्वेन सत्तमा ।

वराहभूमिसवाद सारमुद्धृत्य सत्तमा ॥ (= १०c-f)

१३ -a) दे३ ४ कपिला (→कपिला) -d) दे५-९ ११ मुवे
 अ (मुवे चा) ध्याय तु न सशय

१४ -a) दे३ श्रुत्वा वै वै, दे४ श्रुत्वौ चैव दे७ श्रुत्वा-
 स्यैव, दे१० श्रुत्वा चैव (→श्रुत्वाऽस्यैव) -b) दे३ ४ स्तुतिर् (→
 शुचिर्) -c) दे६ ७ अग्निष्टोमत्रिरात्राभ्या -d) दे९ मानुष
 (→मानव)

२/७ १७

य पुन सतत शृण्वन् नैरन्तर्येण बुद्धिमान् ।
 पारयेत् परया भक्त्या तस्यापि शृणु यत् फलम् ॥१५॥
 सर्वयज्ञेषु यत् पुण्य सर्वदानेषु यत् फलम् ।
 सर्वतीर्थाभिषेकेण यत् फल मुनिभि स्मृतम् ।
 तत् प्राप्नोति न सदेहो वराहवचन यथा ॥१६॥
 य स एतत् पठेद् भक्त्या मद्वाक्याद् द्वादशीदिने ।
 तस्य नून भवेत् पुत्र अपुत्रस्यापि धारिणि ॥१७॥
 यस्येद तिष्ठते गेहे लिखित पूज्यते सदा ।

॥ इति श्रीवराहपुराणे भगवच्छास्त्रे पञ्चदशाधिकद्विशततमोऽध्याय ॥२१५॥

॥ इति श्रीवराहपुराणम् ॥

१५ -a) दे७ पुनश्च (→य पुन) -c) दे१ पर यत्
 दे१० पठेत्- (→पारयेत्), दे७ ७ पा (दे७ ता) रयेत्तस्य भक्त्या च
 १६ -a) दे४ पुण्या, दे५ ८ ९ पुण्य (→पुण्य) -c)
 दे१ ४ ९ ११ मुवे °वेकेन, दे३ °वेकेन (→°वेकेण) दे२ ते१ सवतीर्थेषु
 यत्पुण्य -f) दे१ ३ ५ ८ ९ ११ वाराह° (→वराह°)

१७ -a) दे१ एतच्च परया भक्त्या, दे ययेत्तत्पारयेद्भु
 क्त्या, दे४ श्रावयेत्पारयेद्भुक्त्या, दे५ ९ ११ मुवे यदेत्तत्पारयेद्भुक्त्या,
 दे१० य एतत्परया भक्त्या -b) दे५ ६ ८ ९ ११ मुवे मम माहात्म्य
 मुत्तम -c) दे१० भवेत्प्राप्त, ते१ भवेत्तत्र (→भवेत्पुत्र), दे२ ५ ९ ११
 मुवे अपुत्रस्य भवेत्पुत्र -d) दे५ ९ ११ सपुत्रस्य सुपुत्रक, मुवे
 सपौत्रस्य सुपौत्रक

१८ दे१ ० -a) दे५ ९ ११ मुवे लिखित (→तिष्ठते),
 दे१ मोहे (→गेहे) -b) दे३ ४ लिखित पूजित सदा, दे५ ९ ११
 तिष्ठते पूज्यते सदा, मुवे तिष्ठेत्सपूज्यते सदा -d) दे५ ९ ११ मुवे
 सतुष्टस्याद्धि सवदा

१९ -a) ते१ यच्चतद (→यश्चेत्तद)

२० -a) दे१ ४ गधै (→गध-) -b) दे१ तपणो,
 दे३ तर्पण, दे९ तपणे, दे१० तपण (→तपणै) -c) दे११ तथा
 (→यथा), मुवे शक्ति (→शक्त्या)

२१ -a) दे८ श्रुत्वा च, दे१० श्रुत्वाते (→श्रुत्वा तु),
 मुवे श्रुत्वा तु पूजयेद् -b) दे१ पुराण, दे५ ७ ९ पौराणा, दे६
 पौराण्य (→पौराण), दे२ ते१ पौराणमिहत् शुचि, दे३ ४ १०
 पौराण ब्राह्मण शुचि -c) दे६ °विनिमुक्ता (→°विनिमुक्तो)
 -d) दे१ १० विष्णो (→विष्णु-) दे१ ५ ९ ११ मुवे -सायुज्य-
 माप्नुयात्, दे३ -सायोज्यता व्रजेत् (→-सायुज्यता व्रजेत्).

पुष्पिका—

पुराणनाम—दे१ इति वाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे, दे२
 इति श्रीवराहपुराणे, दे३ ४ इत्यादि श्रीवाराहपुराणे भग

तस्य नारायणो देव स्वय तिष्ठति धारिणि ॥१८॥
 यश्चेत्तच्छृणुयाद् भक्त्या नैरन्तर्येण मानव ।
 श्रुत्वा तु पूजयेच्छास्त्र यथा विष्णु सनातनम् ॥१९॥
 गन्धपुष्पैस्तथा वस्त्रैर्ब्राह्मणाना च तर्पणे ।
 यथा शक्त्या नृपो ग्रामे पूजयेच्च वसुधरे ॥२०॥
 श्रुत्वा तु पूजयेद् यस्तु पौराण नियत शुचि ।
 सर्वपापविनिर्मुक्तो विष्णुसायुज्यता व्रजेत् ॥२१॥

वच्छास्त्रे, दे५ ८ मुवे इति श्रीवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे धरणा-
 वाराहसवादे, दे६ ७ इति श्रीआदिवाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे
 धरणीवाराहसवादे, दे९ इति श्रीवा० भगवच्छास्त्रे धरणीवाराह
 सवादे, दे१० इत्यादि वाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे सवधर्मसंग्रहे,
 दे११ इति भगवच्छास्त्रे धरणीवाराहसवादे, ते१ इत्यादि वाराह
 पुराणे भगवच्छास्त्रे अध्यायनाम—दे१ तीथ माहात्म्य नाम,
 दे२ ससारचक्रे समाप्त, दे३ सवधर्मग्रहवाराहपुराण समाप्तमिति,
 दे४ सवधर्मसंग्रह वाराहपुराण समाप्त, दे५ फलश्रुतिर्नाम समाप्त,
 दे६ ८ ९ फलश्रुतिर्नामसमाप्त वाराहपुराण, दे७ फलश्रुतिर्नाम
 अध्याय समाप्त चेद् वाराहपुराणम्, दे१० पुराणसमाप्तिनिर्देशाध्याय,
 दे११ फलश्रुतिर्नाम समाप्त चेद्, मुवे फलश्रुतिर्नाम, ते१ ससार-
 चक्र समाप्तिर्नाम अध्यायसख्या—दे१ ७ ९ ११ ०, दे८
 ॥१२०॥, मुवे सप्तदशाधिकद्विशततमोऽध्याय ॥२१७॥, ते१
 त्रयस्त्रिंशदुत्तरद्विशततमोऽध्याय वाराहपुराण समाप्त सीतारामा
 पणमस्तु

पुष्पिकानन्तर दे२ अधिकम्—

वाराहपुराण समाप्त ॥शुभमस्तु ॥

कवीद्राचायस्येद् पुस्तक लिखितम्
 रूपानिमिश्रेण मंगल चास्तु ॥

दे३ ४ अधिकम्—

धारा वाक्य वासुदेवस्तुति ॥आदि सर्गा ॥

सृष्टि विवक्षा नवसर्गा कथन ॥ सप्तक

मरीच्यादिसर्गा कथन ॥कृत युगव्यवहार ॥

प्रियव्रतनारदवाक्य ॥कन्या वाक्य ॥

कृतव्यवहारादुपरिष्ठयव्रतवाक्य ॥

[5]

ब्रह्मपारकथन ॥आदित्यकृतवत्तात्

देशावगारकथन ॥अश्विशिरा नारायणकथन

नारायणब्राह्मणयो प्रश्न कपिलरक्षोमोक्षप्रश्न ॥

रैम्यवाक्य ॥ब्राह्मणलुब्धकयो प्रश्न ॥

धरण्यायज्ञमूर्त्यो स्तुति ॥

[10]

वसुधरापालन ॥ यज्ञादिकरण पुष्करप्रभाव ॥
 पुडरीकाक्षपूजा स्तुति । राजा व्याघ्रसवाद ।
 मगरूपब्राह्मणमरण । ब्रह्म कथा ।
 समाप्त वराहपुराणमिति ॥ श्रीरस्तु ॥
 कल्याणमस्तु शुभ भवतु । [15]
 [-1 दे४ धरा (→धारा), दे४ °सग (→°सर्गा) -2 दे४
 °सग- (→°सर्गा) -3 दे४ °सग- (→°सर्गा), दे४ कृतयुग°
 (→कृत युग°) -5 दे४ °दुपरिष्ठयत° (→°दुपरिष्ठय व्रत°)
 -6 दे४ वृत्ताते (→वृत्तात) -7 दे४ देशाचार° (→देशाव
 गार°) -8 दे४ नाराणायो प्रश्न (→नारायणब्राह्मणयो प्रश्न)
 -9 दे४ रै५यु° (→रै५यु°)
 -1३ दे४ °मरण (→°मरण) -15 दे४ ०]
 २१५ अध्यायस्य पुष्पिकान तर दे४-11 सुवे अविक्रम—
 [त्रि सप्त षट क्षितिमिते नपविक्रमस्य
 काले गते भगवतो हरिबोधनस्य ।
 वीरेश्वरेण सह माधवभट्टनाम्ना
 काश्या वराहकथित लिखित पुराणम् ॥
 वराहस्य पुराणस्य वृत्तान्तान प्रब्रवीम्यहम् ।] [5]
 आदौ सवन्धकथन वृत्तान्तश्चादिकल्पक ।
 आदिसृष्टिस्तत प्रोक्ता चरित दुजयस्य च ।
 वृत्तान्तोद्देशभागश्च श्राद्धकल्पस्तत परम् ।
 आदिवृत्तान्तकथन सरमाख्यानमेव च ।
 महातपोपारयान च अयुत्पत्तिस्तत परम् ।[10]
 अश्विनोरपि चोत्पत्तिर्गौयुत्पत्तिस्तथैव च ।
 विनायकस्य चोत्पत्तिर्नागोत्पत्तिस्तथैव च ।
 स्कन्दोत्पत्तिश्च भानोश्च उत्पत्ति समुदाहृता ।
 कामादीना तथोत्पत्तिर्दे५युत्पत्तिस्तथैव च ।
 धनदस्य तथोत्पत्ति परापरविनिर्णय ।[15]
 धर्मात्पत्तिस्तथोत्पत्ती रुद्रस्य च तत स्मृता ।
 सोमोत्पत्तिरहस्य च स्थितेश्चापि समासत ।
 उक्त प्रागितिहासश्च व्याधोपाख्यानमेव च ।
 तत सत्यतपोपाख्या मत्स्यद्वादशिका तथा ।
 कूर्मद्वादशिका चापि वराहद्वादशी तथा ।[20]
 नृसिहद्वादशी चापि वामनद्वादशी तथा ।
 भागवद्वादशी चापि श्रीरामद्वादशी तथा ।
 कृष्णद्वादशिका चापि बुद्धद्वादशिका तथा ।
 कल्किद्वादशिका चापि पद्मनाभस्य द्वादशी ।
 धरणीव्रत तत प्रोक्त गीताञ्जल्यस्य चोत्तमा ।[25]
 पशुपालस्य चाख्यान भर्तृप्राप्तिव्रत तथा ।
 शुभव्रत धन्यव्रत कान्तिव्रतमत स्मृतम् ।
 सोभाग्यव्रतमारयातमविघ्नव्रतमेव च ।
 शान्तिव्रत कामव्रतमारोग्यव्रतमेव च ।
 पुत्रप्राप्तिव्रत शौचव्रत वै सावभौमिकम् ।[30]

पुराणस्तवन चैव नारायणैश्वर्यमेव च ।
 रुद्रगीता तत पुसा प्रकृतेश्चापि निणय ।
 ततो भुवनकोशस्य वणन समुदाहृतम् ।
 जम्बूद्वीपस्य मर्यादावणन परिकीर्तितम् ।
 भारतादिसमुद्देश सृष्टिसभाग एव च ।[३५]
 नारदस्य च सवादो महिषेण प्रकीर्तित ।
 शक्तिमाहात्म्यकथन महिषामुरघातनम् ।
 रुद्रमाहात्म्यकथन पर्वीध्यायस्तत परम् ।
 श्वेतोपाख्यानमत्रोक्त तिलधेनुविधिस्तत ।
 जलधेनो रसधेनोगुहधेनोविधि परम् ।[40]
 ततश्च शकराधेनुमधुधेनुस्तत परम् ।
 दधिधेनुश्च लवणधेनु कार्पासधेनुका ।
 धान्यधेनुश्च भगवच्छास्त्रलक्षणमेव च ।
 विष्णुस्तोत्र ततो नानाप्रश्ना प्रोक्ता हरिप्रति ।
 ततो भागवताना च लक्षण परिकीर्तितम् ।[45]
 लक्षण सुखदुःखाना द्वाविंशदपराधका ।
 नानामन्त्रास्तत प्रोक्ता देवोपकरणे विधि ।
 भोज्याभोज्यस्य कथन सव्योपस्थानकारणम् ।
 वियोनिगमभोज्यश्च कोकामुखप्रशसनम् ।
 भगवच्छास्त्रकथने माहात्म्य पुष्पगन्धयो ।[50]
 रूपकारणमत्रोक्त मायाचक्र तत परम् ।
 कुब्जाम्रकस्य माहात्म्य वणदीक्षा तत परम् ।
 कङ्कताक्षनदर्पाणा मन्त्रा प्रोक्तास्तत परम् ।
 राजान्नभक्षणे प्रायश्चित्त प्रोक्त तत परम् ।
 दन्तकाष्ठाद्यकरणे प्रायश्चित्त तत परम् ।[55]
 शवादिस्पशने मन्त्रत्यागे चोक्त तत परम् ।
 नीलीवस्त्रपरिधाने क्रोधयुक्तस्य चाचने ।
 रक्तवस्त्रपरिधाने अन्धकारे प्रपूजने ।
 कृष्णवस्त्रपरिधानेऽधोतवस्त्रस्य धारणे ।
 क्रोडादिमासभक्षे च प्रायश्चित्त प्रकीर्तितम् ।[60]
 दीपोच्छिष्टस्य तैलस्य करलेपेन पूजने ।
 श्मशानगमने स्पृष्टपूजने चैव शोधने ।
 पिण्याकभक्षणे चैव उपानदगूढपादके ।
 भगवच्छास्त्रविहिताकरणे शोधन तत ।
 सूकरक्षेत्रमहिमा ततो जम्बूकगृध्रयो ।[65]
 खञ्जरीटस्य चाख्यान पुन कोकामुखस्य च ।
 बदरीखण्डमाहात्म्य गुह्यधमप्रकीर्तनम् ।
 मन्दारगुह्यमहिमा शालग्रामप्रशसनम् ।
 सोमेश्वरस्य महिमा मुक्तिक्षेत्रस्य चापि हि ।
 त्रिवेण्याश्चैव माहात्म्य माहात्म्य गण्डकीभवम् ।[70]
 चक्रतीर्थस्य महिमा हरिक्षेत्रसमुद्भव ।
 देवहूदस्य चाख्यान रुद्रक्षेत्रस्य चापि हि ।

गोनिष्क्रमस्य महिमा द्वारवत्यास्ततः परम् ।
 तत्रत्यतीथमहिमा लोहागलमतः परम् ।
 मथुरातीथमाहात्म्यं प्रादुर्भावस्तथैव च ।[75]
 यमुनातीथमाहात्म्यमक्रूरस्य च तीथकम् ।
 देवारण्यस्य माहात्म्यं चक्रतीथस्य चोत्तमम् ।
 कापिलस्यापि महिमा तथा गोवधनस्य च ।
 आख्यायिककथायुक्तं विश्वान्तेऽत्र ततः परम् ।
 गोकणस्य च माहात्म्यं सरस्वत्यास्तथापि च ।[80]
 यमुनोदभेदहिमा कालिञ्जरसमुद्भव ।
 गङ्गोदभेदस्य महिमा शापसाम्बस्य वै तथा ।
 मधुकप्रतिमायाश्च स्थापनसंप्रकीर्तितम् ।
 शैलार्चास्थापनं चापि मृन्मयार्चास्थितिस्तथा ।
 ताम्रार्चास्थापनं चापि कास्यार्चास्थापनं तथा ।[85]
 रौप्यार्चास्थापनं चाथ सौवर्णप्रतिमास्थितिः ।
 श्राद्धोत्पत्तिस्ततः प्रोक्तः पिण्डसकल्प एव च ।
 पिण्डोत्पत्तिस्ततः प्रोक्ता पितृयज्ञविनिर्णयः ।
 मधुपकदानफलं ससारचक्रवर्णनम् ।
 दुष्कृतकमकथनं सुखवर्णनमेव च ।[90]
 कृता तद्वृत्तकथनं यातनारूपमेव च ।
 वर्णनं नरकाणां च किंकराणां च वर्णनम् ।
 तथा कमविपाकश्च यादश्च कमतादशम् ।
 पापव्यूहस्य कथनं दूतप्रेषणकम् च ।
 शुभाशुभस्य कथनं शुभकमफलोदयम् ।[95]
 लोभनपुरुषस्यापि निमेराख्यानमदभुतम् ।
 प्रबोधिनीकथा दिव्या गोकर्णेशसमुद्भव ।
 नदिनो वरदानं च जलेशशैल्योस्तथा ।
 शृङ्गेश्वरस्य महिमा एव वृत्तान्तसंग्रहः ।
 एतच्छ्रुत्वाऽऽप्नुयान्मर्त्यो वाराहश्रवणात्फलम् ।[100]
 *इत्यादि वाराहपुराणे भगवच्छास्त्रे धरणीवाराहसंवादे
 व्याधोपारयानादिशृङ्गेश्वरस्य महिमान्तेऽपि वृत्तान्तं संपूणं शुभम् ।
 दे० ५८९ पुस्तकेष्वेव १-४ पङ्क्तयः सन्ति -४ दे० वाराह° (→
 वराह°) -५ दे० ७ ते० १०, दे० ९ ११ वाराहस्य (→वराहस्य)
 -६ दे० ८ चाति- (→चादि-), दे० ९ ११ मुवे -कमक
 (→कल्पक) -७ मुवे दुजनस्य (→दुजयस्य) -९ दे० ९ ११
 ०, मुवे °कथने (→°कथन) -१० दे० ९ ११ ०
 -१२ दे० ८ ० -१३ दे० उत्पातं समु° (→उत्पत्ति
 समु°), दे० समुदाहृता (→समुदाहृता) -१४ दे० विद्युत्पत्तिस,
 दे० देवताना (→देव्युत्पत्तिस) -१५ दे० घमस्य च (→घनदस्य),
 दे० ९ ११ तथोत्पत्ति (→तथोत्पत्ति)
 -१६ दे० स्मृता (→स्मृता), दे० द्वादशीनां विनिर्णय (→
 रुद्रस्य च ततः स्मृता) -१७ दे० ०, दे० ८ सोमोत्पत्ति° (→

सोमोत्पत्ति°), मुवे क्षितेश्चापि (→स्थितेश्चापि) -१८ दे० ०
 -१९ दे० ०, दे० °द्वादशकस (→°द्वादशिका) -२० दे०
 कूमद्वादशकाश्चापि, दे० मत्स्यद्वादशका चापि (→कूमद्वादशिका
 चापि), दे० ९ ११ वाराह° (→वराह°)

-२१ दे० नरसिंहद्वादशी तथा***** -२२ दे० ०
 दे० ७ भगवद्द्वादशी (→भागवद्द्वादशी), दे० ७***** (→
 श्रीरामद्वादशी तथा) -२३ दे० ७ ०, दे० बुद्धा (→बुद्ध-) -२४
 दे० ७***** (→कल्किद्वादशिका चापि) -२५ दे० °व्रतस
 (→°व्रत), मुवे ततो व्रतधरण्याश्च (→धरणीव्रतं ततः प्रोक्तं)

-२६ दे० भुत° (→भूत°) -२७ दे० शुभं व्रतं (→शुभव्रतं)
 दे० ९ कान्तिव्रतमतः दे० कान्तिव्रतमनु-, दे० कान्तिव्रतं मतः (→
 कान्तिव्रतमतः) -३० दे० ९ शौय (→शौय-) दे० °भूमिक
 (→°भौमिक)

-३१ दे० ८ ९ मुवे ना (दे० ५ वा) रायणेश्वरेण च दे० नारा
 यणेश्वरमेव च, दे० ११ नारायणाश्रयमेव च (→नारायणेश्वरमेव च)
 -३२ दे० पुस (→पमा) -३४ दे० ७ जम्बु° (→जम्बू°), दे०
 मर्याद° (→मर्यादा°), दे० ११ परिकीर्तन (→परिकीर्तितम्) -३५
 दे० ९ ११ भरतादि° (→भारतादि°), दे० सृष्टि, दे० सृष्टि (→सृष्टि-)

-३६ दे० प्रकीर्तितम् (→प्रकीर्तित) -३८ दे० ९ पूर्वा°
 (→पूर्वा°) -३९ दे० ८ ९ ०, दे० संप्रोक्तो (→अत्रोक्त) -४०
 दे० ८ ९ ०, दे० ७ तथैव जलधेनोश्च गुडधेनोस्ततः परं, दे० कोशे
 एषा पङ्क्तिः द्विरुक्ता वर्तते, द्वितीयपाठे 'व' स्थाने 'तु' पाठौ
 वर्तते, दे० जलधेनू रसधेनूगुडधेनूस्ततः परं

-४१ दे० ७ मुवे शर्करा (दे० शकरो) धेनोर (→शर्कराधेनुर),
 दे० मधु धेनोरं परं दे० ७ मुवे मधुधेनोस्ततः परं (→मधुधेनूस्ततः परं)

४१ पङ्क्त्यनन्तरं दे० ८ ९ अधिकम्—

श्वेतोपाख्यानमत्रोक्तं तिलधेनूविधिस्ततः ।

जलधेनू रसाधेनू (दे० ८ °नू) गुडधेनूस्ततः परं (= १९, ४०)

-४२ दे० ७ मुवे दधिधेनोश्च (→दधिधेनूश्च), दे० ८ ९ ९ °धेनु-,
 मुवे °धेनो (→°धेनु), दे० °धेनुकपोसमेव च (→°धेनु
 कार्पासधेनुका) -४४ दे० ७ मुवे विष्णोः स्तोत्रं (→विष्णुस्तोत्रं)
 दे० ७ नाम (→नामा-), दे० ७ मुवे प्रश्ना (→प्रश्ना) दे०
 प्रोक्त (→प्रोक्ता)

-४६ दे० अपराधक (→अपराधका) -४७ दे० ५ प्रोक्तो
 (→प्रोक्ता), दे० दैवो° (→देवो°), दे० °करणो (→°करणे) -४८
 दे० °भोजस्य (→°भोज्यस्य), दे० सध्योपासनमेव च, दे० सध्यो
 पासनकारण (→सध्योपस्थानकारणम्) -४९ मुवे वियोगि°
 (→वियोगिन्), दे० विनयोधममोक्षश्च (→वियोगिगममोक्षश्च)
 दे० ८ ११ °प्रसशनम् (→°प्रशसनम्) -५० दे० °कथन (→°कथन)

CRITICAL NOTES

1

- 1 cd Rāja Śekhara in his *Kāvya mīmāṃsā* quotes this verse in the classification of *vākya*. His reading for 'खुरमध्यगतो' is 'खुरयोमध्यगो' (cf Gaekwad's Oriental Series, Vol I Third edn, 1934). Almost all the MSS consulted for this edition of the *Kāvya mīmāṃsā* (three MSS of the 13th century A D, and one Ms of 1159 A D) have no variants. But no MS of the *Varāha Purāna* Collated for its critical edition has the reading given in the *Kāvya mīmāṃsā* as quoted above. The compound 'खुरमध्यगतो' may be dissolved as 'खुरयोमध्ये गतो' (which is equal to Rājasekhara's reading—'खुरयोमध्यगो'). Rājasekhara's reading may also be considered a good reading, for the 'Boar' incarnation of Viṣṇu might have first hold the Meru between his two fore hoofs cf *A verse of Varāha Purāna in Kāvya-mīmāṃsā* by Dr Ganga Sagar Rai, *Purāna* (1979) p 130
- 6 Cf the *Padma purāna* (Uttara-Kh, Adhs 90f and 230) for the story of god Matsya rescuing the Vedas from the Pātāla
- 9 ef It can be easily seen that it is the natural position of this line. But how it came to be misplaced after Sl 11 b in many of the Mss is not easy to decide,
- 12 c 'सकृदधियेत' 'सकृद' may be joined here with the last word 'त्वया' in 12 b, thus it may be taken as 'असकृद' (त्वयाऽसकृद)
- 25-27 These twelve names of Viṣṇu associated here with the twelve limbs of the body in a *nyāsa* for their protection are the same and in the same order as mentioned by Varāha-mihira in his *Brhat-saṃhitā* (105,1415) as Viṣṇu's twelve names given to the twelve lunar months from Mārgasīrsa to Kārtika for the purpose of worshipping Viṣṇu on the *dvādaśī*-tithi of each month (Sl 16) —

मृगशीर्षाद्या केशवनारायणमाधवा सगोविन्दा ।
विष्णुमधुसूदनाख्यौ त्रिविक्रमो वामनश्चैव ॥ 14
श्रीधरनामा तस्मात् सहृषीकेशश्च पद्मनाभश्च ।
दामोदर इत्येते मासा प्रोक्ता यथासंख्यम् ॥ 15

The *Ācāra mayūkha* also gives these same twelve names of Viṣṇu in the same order as the *Varāha-purāna* and associates them with the twelve limbs of the body for painting them with *tilaka*. The order of the limbs, however, somewhat differs here from that of the *Varāha-purāna*.

- 7 अह = अहकार, produced from तमस The प्रधान of the Sāmkhya is called here as महान, and the महान or the महत्तत्त्व of the Sāmkhya is simply the बुद्धि here, while the पुरुष of the Sāmkhya is here the क्षेत्रविद (क्षेत्रज्ञ)
- 10 cd “अहमासीत्तापोमय” here ‘अहम्’ means the अहकार or its products in the form of the five तन्मात्र-s and (or) the five महाभूत s, which were all आपोमय or एकाग्रव
- 25-39 Cf *Viṣṇu p* I 5 4-26
- 27 For the मुख्यसर्ग (first creation possessing life) cf also the Bhāg p III 10 18-19 —

सप्तमो मुख्यसर्गस्तु षड्विधस्तस्युषा च य ॥
वनस्पत्योषधिलतात्वक्सारा वीरुधो द्रुमा ॥
उत्स्रोतसस्तमोप्राया अन्तस्पर्शा विशेषिण ॥

Śrīdhara comments—मुख्यसर्ग प्रथम कृतो मुख्य सर्ग । The मुख्यसर्ग is called उत्स्रोतस here, which is commented by Śrīdhara as ऊर्ध्व स्रोत आहारसंचारो येषाम् । The plants are therefore called *pāda pa*, i.e. drinking or drawing their food upwards from their roots

- 28 त्रिकल्लोत, cf the *Bhāg-p* (ibid, Śl 20)—तिरश्चामष्टमो सर्ग मोऽष्टाविंशतिधो मत । The 28 kinds of the त्रिकल्लोत creation are, according to the *Bhāg-p* as follows —

Animals having two hoofs—9 Kinds
Animals having one hoof—6 Kinds
Animals having five nails—12 Kinds
The birds flying in the sky (खग)—1 Kind (as taken collectively)
For details cf *ibid*, Śls 21-24

- 32 b अर्वाक्ल्लोतस here should be regarded as the accusative case (neuter gender) and the object of the verb चिन्तयामास in 32 a
- 35 d सभूतोऽबुद्धिपूर्वक, cf *Kūrma p* I 7 18 The three प्राकृत creations were created by Brahmā without any conscious effort, but the मुख्य and the other सर्गाः were created consciously and with deliberate effort—“बुद्धिपूर्व प्रवतन्ते मुख्याद्या मुनिपुंगवा” (*Kūrma p*, 18 cd)
- 37 a The creation of the ऊर्ध्वल्लोत-s or Gods is called the देवसर्ग (cf Śl 30), and is the sixth creation according to the *Kūrma* and the *Viṣṇu* and also according to the reading of B1 manuscript of the *Varāha-p* here as—“ततोऽर्वाक्ल्लोतसा षष्ठो देवसर्गस्तु स स्मृत । ततोऽर्वाक्ल्लोतसा श्रेष्ठ सप्तम स तु मानव ॥” so the word ‘षष्ठ’ may be taken as *understood* here after the word श्रेष्ठ For the eight kinds of the देवसर्ग cf *Bhāg p* I 3 27 f
- 37 b The मानव creation is the seventh, which is also called the अर्वाक्ल्लोत (cf Śl 32) Śrīdhara explains the word “अर्वाक्ल्लोत” in the *Bhāg-p* here (Śl 25) as—“अथ आहारसंचारो यस्य सोऽर्वाक्ल्लोता, ह्रस्वमाषम् ।”

बराहपुराणम्

- 47 d The word ब्रह्मा (understood) should be regarded in the nominative case and the agent (कर्त्ता) of the verb अन्तदत्ते here
- 49 b The रुद्रसग here may be taken as the कौमारसग mentioned in Sl 38, for Rudra is also mentioned as—“कुमारो नीललाहित” in the *Viṣṇu-p* (I 8 2 d) and it is both प्राकृत as well as वैकृत .
- 73 The three great Vedas are the three Devas corresponding to the three letters of the syllable ओम and the three सवन-s, thus —

<i>Veda</i>	<i>Deva</i>	<i>Varna</i>	<i>Savana</i>
ऋग्वेद	नारायण	अ	प्रातः सवन
यजुर्वेद	ब्रह्मा	उ	माध्यदिन सवन
सामवेद	रुद्र	म्	तृतीय-सवन

3

- 9 ab It is to be construed with Sl 8
- 11-20 Cf the ब्रह्मपारस्तव given in the *Padma p*, Srsti-Kh 14 138 ff

4

- 5 a मूर्त्या = मूर्ति, cf बदर्या for बदरी, a reading given in a number of manuscripts of the *Varāha p*
- 7 b मद्वियाम, 1 e मत (= मनस or अहंकार) and धी (= बुद्धि or महत्)
- 11 b स्वयभुव (= स्वायभुव), m c
- 35 a The word ‘सौम्य’ means ‘tranquil’ (शान्त), here it may be taken to mean ‘without’ any modification or form, 1 e the formless or *nirākāra*
- 35 cd आराधनेन चैतस्य वारयमथवदिष्यते Here ‘वाक्यमथवदिष्यते’ is the reading in all the manuscripts except ब1 and ब2 which read परमाथ भविष्यति in its place ‘Men can realise God anywhere’—this expression or sentence (वाक्य) becomes meaningful only when Nārāyaṇa (God) is worshipped in order to realise Him within oneself

5

- 48 ab Cf *Bhagavad gītā* 11 20 ab

6

- 9 a- The name of the *stotra* as *pundarikākṣapāra* recited by King Vasu, may well be compared with the several *stotras* called as *Brahmapāra stotras*
- 35-36 These slokas show that the Purāṇa prefers *Viṣṇu-smarana* (remembering Viṣṇu, muttering His name, etc) to the elaborate and expensive Vedic sacrifices

7

- 14 c तेन प्रवरेण, m c = तस्मिन् प्रवरे
- 26 27 The name of Viṣṇu as *Gadādhara* has been associated here with *Gayā tīrtha* For other names of Viṣṇu associated with other particular *tīrthas* see my note

CRITICAL NOTES

on the *stuti* of Rāma in *Purāna* XXI 2 (July 1979) pp 77f

12

- 2 d In many manuscripts राव is the *V l* for राम, but in the following *stuti* राम is used and not राव

After Śl 2 the additional Śl given in a number of manuscripts and also in the Venk edition dose not fit here, because the king Supratika has already gone to the Citrakūta mountain as mentioned in the previous Adh

After Śl 2 the reading दुजय उवाच as given in several manuscripts and also in the Venk edn is quite wrong here, as is clear from the following context

- 3 11 For the *Stuti* of Viṣnu by the name राम as uttered by King Supratika on the Citrakūta see my note on the *stuti* in the *Purāna* Bulletin of July 1979

13

- 6 b सो मुनि, here सो for स is m c, being the sixth syllable of an *Anuṣṭub pāda*
 27 28 महत् (= महर), जन (= जनर or जनस), तपस and सत्य are the names of the 4th, 5th, 6th and the 7th Loka s respectively
 34 For पैतृकसग (creation of the manes) cf Manusmr and Yajñ Smr

14

- 5 a बह्विवेदोऽज्ञ, one who has abandoned the sacrificial fire and the Vedas There are several modes of transcribing the letter *ṣh* in Devanāgarī and in some other scripts, which has led to the misunderstanding on the part of the scribes and consequently the corrupt reading, such as °वेदोक्त, °वेदाङ्ग etc was the result But we have clue to the correct reading °वेदोऽज्ञ in the MS दे५ which writes °वेदोद्, 1 e °वेदोऽज्ञ (= °वेदोऽज्ञ) Similarly several manuscripts have written वेदोद् where ण should be taken as a scribal form for the letter *ṣh* In all the cases the omitting of ज is scribal, as of च in गच्छति often found written in manuscript
 22 b दीयताहुति, a case of double *sandhi*, as दीयते आहुति = दीयत आहुति = दीयताहुति, m c

15

- 8 ff As in Citrakūta (Adh 12, Śl 2d) Viṣnu is called *Rāma*, in Prabhāsa He is called Daityāntaka or *Daitya-hara* (Destroyer of the Daitya-s) And as in Citrakūta king Supratika eulogised Viṣnu by the name Rāma and got himself merged in Viṣnu, in the same way Gauramukha in Prabhāsa eulogised Viṣnu by the name *Daitya hara* and got himself merged in Viṣnu,

16

- 10 d प्रथमेन तदन्तरम् is the reading given only in the दे० a manuscript written in Vārāṇasī, and that is the correct reading दे० and दे० also were written in Vārāṇasī, but they read प्रथम ते तदन्तरम् Some other manuscripts, viz दे० १ १ १ १ न० also give the same reading प्रथम ते तदन्तरम् In all these manuscripts owing to the scribal ignorance प्रथमेन came to be written as प्रथम ते, first, न of प्रथमेन was wrongly written as त and the mātrā ~ in प्रथमे was wrongly transferred to त and an anusvāra was put on म of प्रथम, thus resulting in प्रथम ते for the correct reading प्रथमेन as given and preserved in दे०

17

- 18 b मुनिजिगीषुभिः, the word 'मुनि' may mean here 'mental impulses' or mind 'मुनि' also connotes the number 'seven' and may mean 'seven internal foes'
- 46 The reading of the b and c pāda s of this Sloka as given in the manuscripts is some what corrupt and confusing 'मध्येते त्यक्तसम्भव । शरीरस्येति ' is the reading in several manuscripts One manuscript दे० reads 'मध्येते' for 'मध्ये त' and I think 'मध्येते' may be the correct reading
- 46 d मद्भानगोऽभवत्, is the reading in almost all Devanagari, Nandināgarī and one Bengali manuscripts It may mean 'the Vāyu went out of the body through the breathing in the head or nose' (मूर्धनि + आन breath, + ग)
- 54 b षोडशात्मन्यथाक्षरे, cf *Praśna up*, VI *Praśna* and *Chānd -up* VI 7
- 26-62 Cf *Brhad* —up VI 1

18

- 15 ff For the etymology of the various epithets of Agni cf also Mbh, *Vana parvan*, Adhs 220f
- 25 The word 'अग' here means 'crookedness' (from √अग) and hence it may mean 'sin' also In the third pāda, however, the word 'अग' (न + √गम) means 'not moving', on account of being omni-present (सर्वगत्वाच्च)

19

- 3 c 'प्रतिपदा' is here the तृतीया विभक्ति (Instrumental case) of the word 'प्रतिपद'

20

- 2 b 'द्विसप्तभिः' may mean here 'nine' (two and seven) Brahmā had nine mind-born sons produced mentally, cf *Kūrma-p* (cr edn) I 10 8 f—'मरीचिभृग्वह्निरस पुलस्त्य पुलह क्रतुम । दक्षमित्रि वसिष्ठ च सोऽसृजद योगविद्यया ॥ नव ब्रह्माण इत्येते पुराणे निश्चय गता । सर्वे ते ब्रह्मणा तुल्या साधका ब्रह्मादिन ॥

21

- 1 ff For रुद्रोत्पत्ति and दक्षयज्ञविध्वंस compare also Adh 33 For 'दक्षयज्ञ विध्वंस' see article in *Purāṇa*, July 1978 pp 204 ff

CRITICAL NOTES

- 7 a 'तपोयित्व' may mean here तपोयित्वेन हेतुना
- 9 d व्यवहृता is the reading in the majority of the MSS and versions in place of विवहृता of some MSS The reading व्यवहृता may be analysed as वि + अव + ऋहृता
- 22 d 'चतुर्णामरजातिनाम' (= चतुर्णाम रजजातिनाम where 'जाति' means 'जन्म') In 'रजजातिनाम' the word 'रज' means 'swift' or little, i e 'transient and insignificant' in comparison with the five kinds of divine creation The four kinds of transient creation are उद्भिज्ज, स्वेदज, अण्डज and जरायुज, cf the reading in Bengali MSS — चतुर्णामुद्भिदादिनाम
- 32 c The reading 'त्रिपूजक' is given here in the majority of the MSS, which is not clear But the reading in the Tanjore Devanāgarī MS as well as in its allied Grantha MS is त्रिकूबर The word कूबर means 'the pole of a carriage or the wooden frame to which the Yoka is fixed' (M W)
- 36 b अम्बराङ्गिरम नयत (= अम्बरम अङ्गिरस नयत)—The sky carried away the fire, i e the sacrificial fire was extinguished, cf The reading in Bengali MSS — अम्बराग्निरसीमन्त
- 47 It shows that Rudra Śiva is not included in the 'Eleven Rudra s' Some scholars are of opinion that Rudra Śiva was originally the god of the Aboriginal tribes and later on was accepted in the Arvan pantheon (cf R G Bhandarkar *Vaisnavism, Śaivism and Minor systems*, p 103)
- 50 a 'नमस्क' This reading is given in a number of allied MSS Here the suffix 'कन' is added in *svārtha*, i e in the original meaning of the main word
- 28 76 The episode of *Dakṣa-yajñavidhvamsa* as given here in the *Varāha P* entirely differs from that given in the other *Purāṇas*,
- 31 34 For the figurative description of the *Veda-vidyāṅga ratha* of Śiva cf also the *Lokaratha* described in the *Matsya P*, 133 17 ff, in connection with the burning of the *Tripura s* by Śiva for a more elaborate figurative description of Śiva's *ratha* cf The *Sarva-loka maya ratha* given in the *Linga p*, I 72 1 ff in connection with the *Tripura-dāha*

22

- 1 d 'अनुस्मरन्' m c for अनुस्मरन्ती
- 23 c ब्रह्मण पुत्र्याम = ब्रह्मण पुत्रीम्, i e गौरीम्
- 32 c 'भवती देवि' O' lady you are illustrious
- 45 c 'सोमया' = स उभया, double *sandhi*

23

- 9 व्योम्नि मूर्तिमथो पथिव्यादिभ्य केन हेतुना विलक्षणता दृश्यते । Here विलक्षणता or असाधारण्य should be inserted to complete the sense

- 11 कमलज विष्णु पुराण ब्रह्मसंज्ञितम् In the *Varāha-purāṇa* Viṣṇu is the Ultimate Reality, and Brahmā and Rudra are only his forms assumed for the purpose of creation and destruction of the universe Some manuscripts read here कमलज देव

- 17 b अयम्बक = अयम्बक, m c

- 10 क्षयामला = क्षयो (निवास) अमलो यस्या सा (प्रसूति) ।

- 2 a आत्मवान् may be construed with अन्धक, or as a case of वचनव्यत्यय it may qualify सुरा

- 9 d त्वामिच्छन्तीहमागता Here “^०च्छन्तीहमागता” is the reading in दे₁ 2 5 8 9 10 (त for ह ?), 11 ते₁ and न₁ manuscripts हम् = अहम्, अ of अहम् has been elided here m c, cf also the *Śāṅkara-bhāṣya* on the *Viṣṇu sahasra nāma stotra*, Śl 34 a (मरीचिदमनो हस) where the commentator explains ‘हस’ as “अह स इति तादात्म्यभाविन ससारभय हन्तीति हस । पणोन्नादिवाच्छब्दसाधत्वम्”, 1 e हस = अह स here, for the syllable अ of अह स has been elided here, as the word belongs to the पणोदरादिगण

- 10 Cf *Chāndogya up* II 13 1 f also where the वामदेव्यसामोपासना has been described and “न काञ्चन परिहरेत् तदन्नतम” has been prescribed as a necessary part of the वामदेव्यसामोपासना, Śāṅkara explains it as “न काञ्चन काञ्चिदपि स्त्रिय स्वात्मतत्त्वप्राप्ता न परिहरेत् समागमार्थिनीम्” While the *upaniṣad* has prescribed it as a part of the वामदेव्यसामोपासना, the *Varāha-purāṇa* has generalised it

- 1 c The reading ‘यदा’ is given in दे₂ 5 8 10 न₁ म₁ The alternative reading ‘यथा’ is also good
- 16 a दध्याशनो = दध्या अशन, one who eats with curd, cf the reading ‘दध्नाशनो’ in दे₂

- 7 8 Dharma in the form of *Vṛṣa* is described here Cf *Rg V* IV 58 3 also—
च गारि शृङ्गा त्रयो अस्य पादा द्वे शीर्षे सप्त हस्तासो अस्य/त्रिधा बद्धो वृषभो रोरवीति महोदेवो मत्या अविवेश ॥
See also *Purāṇa*, XVII 1 pp 75ff

- 2 c अतिमत्तव्या = अतिमान्या
- 13 According to the *Varāha P* the Soma which came out from the Ocean Churned by the gods and the Asuras is the highest Purusa or *Kṣetrajña* (also called

Jīva) in the body The moon is the other form assumed by the Soma by the will of the highest conscious self

36

- 11 For different names of Viṣṇu in different places see also *Purāṇa*, XII 2 Note on the *stuti*

37

- 3 c वास्यामि is the reading in the four Devanāgarī MSS 1-4, the Nandī-nāgarī MS and the Telugu MS One of the meanings of $\sqrt{\text{वा}}$ is 'to show' (M W)
- 4 b The reading अकल्पता (for अकल्कता) as given in several MSS means 'not artificiality' But in view of the reading अकल्मष given in a number of MSS (both Devanāgarī + Bengali) the reading अकल्कता (as adopted) seems to be a better reading
- 4-6 Cf the three kinds of तपस mentioned in the *Bh G* 17
- 8 Cf *Kathopanishad* —

यदा पञ्चावतिष्ठन्ते ज्ञानानि मनसा सह ।
बुद्धिश्च न विचेष्टते तामा- परमा गतिम् ॥

- 42 c सकट means connected with a corpse or dead body, i e impure or bad, (कट = शव, cf Viśvakosa) 'सकट' (wrongly written as शकट, सकठ etc) is the reading given in the Bengali and South Indian MSS, and that is the correct reading! Cf Adh 38, Śls 4 f where all the MSS read सकट

38

- 4 a सकट is also the name of a tree called *Śākhota*, for it is considered to be occupied by a ghost, hence it is also called *Bhūta-vṛkṣa* or *Bhūtāvāsa*
- 15 b अटन (= अटनाय), accusative for dative

39

- 15 b वेदव्यासेषु (Cf V 1 वेदवादेषु), in the details of the Vedas
- 35 d मालभामि = मा आलभामि = माम आत्मानम् आलभामि, Cf 37 b
- 35 d उदिताम् elevated increased (उद्- $\sqrt{\text{इ}}$ + क्त), used here in the causal sense (ण्यर्थ) This उदित (उद्- $\sqrt{\text{इ}}$) differs from उदित (उद्- $\sqrt{\text{वद}}$) which means 'spoken' or 'said'
- 38 b चक्रवत्युपचारत, i e in the चक्रवर्ति (-न) manner, rolling without obstruction, like a Cakravartin monarch The reading चक्रवत्यु° given in several MSS seems to be wrong

41

- 6 c रोप्य = रोप्य, *anusvāra* is omitted m c

42

- 2 b गोविन्दायेत्युरु तथा, here 'उरु' (for ऊरु), both thigh, is the reading in the MSS The long ऊ being here a fifth syllable of the *Anuṣṭubh* metre is shortened m c

51

2 ef For further narration of the story of Satva-tapās see Adh 97

7-29 These śloka-s contain a metaphorical and symbolical account of the soul's journey onward through different stages of its evolution King Paśupāla may here represent the embodied soul (The symbols or metaphor used are not very clear)

52-53

These two Adhs further continue the symbolical account of the soul's progress towards its desired goal

54

3 b मनुजान्, m c = मनुजानाम्—Majority of the MSS and versions give this reading (मनुजान्), द₁ग्र₁ मनुजेष्वपि of द ग्र seems to be an emended reading while मनुजन्मनाम् of मुवे is not based on Manuscript evidence

55

31 c निराकृत = निराकृति

34 a मगत्वम् = वराहत्व

38 a Only दे₁ reads अजानता,
Majority of MSS read अजानता

66

10 c आद्यम्, m c = आद्याम् The 'आद्या संहिता' here may mean the *Rgveda samhita* which contains the 'पौरुष सूक्तम्' (X 90) Or, it may mean some ancient *Pāñcarātra-samhitā*

11 b 'पञ्चरात्रोदितेन' The *Pāñcarātra* is a famous school or *āgama* of Vaisnavism The word *rātra* has been explained as *jñāna* or knowledge which is of five kinds —

रात्र च ज्ञानवचनं ज्ञान पञ्चविध स्मृतम् ।
तेनेद पञ्चरात्र च प्रवदन्ति मनीषिण ॥
प्रथम सात्त्विक ज्ञान द्वितीय तु तदेव च ।
तृतीय च ज्ञान च सर्वत परम् ॥
चतुर्थं च राजसिक भक्तस्तन्नाभिवाञ्छति ।
पञ्चम तामस ज्ञान विद्वस्तन्नाभिवाञ्छति ॥
ज्ञान पञ्चविध प्रोक्त पञ्चरात्र विदुर्बुधा ॥

—(Quoted by *Śabdakalpadruma*)

It has also been explained as 'gifts' from the root √रा to give, cf —

'भूतमात्राणि गर्वश्च बुद्धिरव्यक्तमेव च ।
रात्रय पुरुषस्योक्ता पञ्चरात्र तत स्मृतम् ॥'

—(Parama-samhitā, Gaekwad's Oriental Series, I 40)

The *Pañca-rātra* is said to be of five kinds —

पञ्चक पञ्चरात्राणां कृष्णमाहात्म्यपूर्वकम् ।
वासिष्ठ नारदीयञ्च कापिल गातमीवरम् ।
पर सनत्कुमारोक्त पञ्चरात्र तु पञ्चकम् ।

—(Quoted by *Sabdakalpa-druma* from the *Brahmavivarta purāṇa*)

- 17 *Nārada pañcarātra* is noted by Th Aufrecht in his *Catalogus catalogorum* See also note on 11 b, above where 'नारदाय पञ्चरात्र' has been also referred to

67

This important Adh is quite symbolical and the symbols have been explained by sage Agastya in SI 4 8

68

In this Adh the prohibited conducts of the four *Varnas* have been given and how a Brāhmana, Ksatriya or Śūdra is purified by the Gāyatrī with *Pranava* and by studying the Vedas

69

The sage Agastya explains the wonderful *loka* called Ilāvṛta and aspires to see it again

70

In this Adh begins the *Rudra-gītā* Rudra has been asked by Nārāyaṇa to propagate the Moha sāstras or the treaties for creating delusion The *trayi* has also been explained here One who sees the Brahmā, Viṣṇu and Rudra as different from one another is really deluded,

71

The sages ask Rudra the purpose of the *Moha-sāstras* and why they were prepared by him Here begins the famous story of sage Gautama and bringing the river Ganges there in the Daṇḍaka forest by Gautama Gautama cursed the Brāhmanas for deceiving him

72

Brahmā, Viṣṇu and Rudra form one *trayi* which has been illustrated here by a lamp, fire and their connection

The Āditya or the Sun is Viṣṇu's form and it is of eleven forms Rudra, Brahmā, Viṣṇu are one with the three Vedas—*Rg*, *Yajus* and *Sāman* Ādityas are eleven and Viṣṇu is the twelfth

74

The Adhyaya contains the *Bhuvana-Kośa* chapter and the sons of King Priyavrata ruling the seven Dvīpas Āgnīdhara, the King of the Jambudvīpa having nine sons and the countries ruled by them are also

known by those very names The seventy one *Manvantaras* make one Yuga (or Mahāyuga)

75

The oceans, islands, rivers etc are mentioned in this chapter by Rudra The nine *Varṣas* of Jambu dvīpa are mentioned The *Varṣa-parvatas* are also mentioned here The shape of the Meru mountain is given There are two *Vedis*—Southern and Northern and between them is Ilāvṛta

76

The different cities of the various gods are given here The city of Īsāna is also called the svarga or the Heaven

77

The Meru mountain is again described here in details

78

The four mountains have been described here, and the other mountains in the four directions are also described

79

The different *dronis* or valleys have been described here

81

The cities and the playgrounds on the mountains Kuñjara etc are described here in details

82

The rivers rising from the Meru in the four directions have been mentioned here The etymology of river Gangā is given as *Gām gatā* There are great and big rivers and innumerable small rivers and rivulets

83

The rivers rising from the western side of the Naisadha mountain, are the principal rivers, the remaining are the small rivers

84

The inhabitants in the various directions are described, they are like gods

85

The nine divisions of Bhārata are described here Bhārata contains seven *Kula-parvatas* or mountain ranges, and the rivers rising from them

86

The *Kuśa dvīpa* is described here surrounded by the Oceans

87 88

The seven *Kula-parvatas* and the *varṣas* or the countries are described here and Rudra concludes this description of the *Bhuvana Kośa* and departs to his abode or *loka*

89

The question here is which is the greatest god—Harī, Īsvara or Brahmā, and the question is answered that Nārāyaṇa is the highest god from whom four faced Brahmā was born and from him was born Rudra who became omniscient His *ganas* or attendants of various forms are also described here The goddess Śrī is described here

90

Here the triad *trīsakti* is described Whatever is the collection of words and literature is established here by Śrī The different epithets of goddess Sarasvatī are given here The other is the Vaiṣṇavī *śakti* which is of reddish colour and the third is the Raudrī The Vaiṣṇavī *Śakti* was performing austerities on the Mandāra mountain, from her were born girls of beautiful form Nārada came here to see them and charmed with their beauty went to the Daitya Mahiṣa and described to him the charming forms of the girls The minister advised him variously The war between the gods and Asuras ensues

93 94

The birth of Mahiṣāsura is described here The fight between the gods and the Asuras ensues and Mahiṣa is killed

95

Ruru Daitya fight with Indra and gods The goddess Kālā rātri vanquishes the Daityas

96

Rudra by cutting the fifth head of Brahmā becomes Kapālī He wandered with the *Kapāla*, and bathed in every *tīrtha* for getting rid of the *Kapāla* Then at last he came to Vārāṇasī and bathed in the Gangā, and here he got rid of the *Kapāla*, whereby the name of the *tīrtha* is called *Kapāla mocana*

97

Here the story of Satyatapas who rescued Āruna from the fear of a tiger, and then he went to the Himālayas The sage Durvāsas instructed him

Satyatapas is tested for his truthfulness The *śloka* 23 explains that the eye is for seeing and not for speaking and the tongue is for speaking and not for seeing, so the truth cannot be spoken This Adh is called the *Parva-Adhyāya*

98

Goddess Gāyatrī with eight arms fought with Vaitrasura Then she became Nanda and killed Mahisāsura The Purāna brings out the symbolical nature of this description in *śloka*s 5 f In connection with the fast of Dvādaśī the story of King Sveta and Vasiṣṭha gives the importance of giving charity of food (*anna*) in preference to wealth, the giving of charity in the form of the *tila dhenu* is introduced here

99

The importance of giving *jala-dhenu* in charity is explained here

100-111

In these Adhs the giving in charity of Rasa dhenu, Guda-dhenu, Sarkarā dhenu, Madhu-dhenu, Ksīra-dhenu, Dadhi dhenu, Navanīta-dhenu, Lavana dhenu, Kārpāsa dhenu are described Then Dhānya-dhenu, Kapilā dhenu, Ubhaya-mukhi-dhenu, Tila-dhenu, the giving in charity the Brahmānda

This Samhitā is called the Varāha-Samhitā The tradition of the Varāha-purāna coming from Brahmā upto Sūta Ugra It occurred in the former Kalpa Then the tradition of the remittance of the *Varāha-p* is given as in the second *Kalpa*, and Vyāsa would receive it then, who will impart it to Romaharsana and he to Śaunaka The charity of a written Varāha Purāna copy is recommended on the Dvādaśī of the month of Kārtika and a hand-written copy is also to be kept in his house for worshipping it

112

The introductory *stuti* given in the beginning of the *Varāha-purāna* is repeated here again The Sanatkumāra and Dharaṇī are the interlocutors The Dharaṇī (Earth) relates to him the condition of the creation at its beginning The *śloka* 13 etc may be compared with the famous *śloka*s of the Manu Smṛti Adh I

113

The extensive form of god Varāha assumed by him at the time of rescuing the Earth is to be noted here The time when this event occurred is also mentioned It occurred in the 71st *Kalpa* of Prajāpati Kardama This Adh suggests that the Varāha Purāna was formerly divided into two parts

CRITICAL NOTES

116

Here thirty-two *aparādhas* or sins committed in worshipping Viṣṇu are mentioned

119

The omnipresence of god is clearly established here

121

The importance of the Kokāmukha tirtha is mentioned It is highly extolled

123

God Varāha kept the Earth on one of his tusks for a thousand divine years 360 human years are equal to one divine year

124

God's *māyā* or creative power is explained here with several illustrations and instances Even gods do not understand and ever know this *māyā* of Viṣṇu Compare also *Kūrma-p* in this connection, its preliminary chapters

125

The *tirtha* Kujāmṛaka is highly extolled here The origin of Kujāmṛaka is given, several other *tirthas* near about Kujāmṛaka are also mentioned here

It should be noted that in almost all the Purānas many *ākhyānas* are woven round about the *vratas* and fasts and the *tirthas* or pilgrimages, which make the main and important themes of the Purānas

It is a long Adh consisting of more than 200 *ślokas* in the praise of Kujāmṛaka

126

The *dīkṣā* or initiation of the four *varnas* is mentioned here *Dīkṣā* is a very important part of religious ceremonies This subject of *dīkṣā* continues in the next four Adhyāvas also

127

The religious duties and conduct to be observed by an initiated person are given here, for the *dīkṣā* does not serve any purpose if its rules and strict discipline is not carefully observed

128

The origin of copper which is regarded as endowed with purity is given here in an interesting way

1247

वराहपुराणम्

The Asura named Gudākeṣa desired to be killed by Viṣnu with his *cakra* or disk whereby many metals were produced with his blood, flesh and bones Copper is very dear to Viṣnu The word *pañcaranga* in sl 45 is not clear here The other reading *padmarāga* contained in several manuscripts also deserves consideration here

129

Among the thirty two *aparādhas* the eating food given by a King is strictly prohibited It is not favourably looked in the Purānas and other religious books The *prāyaścitta* is to be gone through if the *rāja anna* is eaten

131

The drinking of *pañca-gavya* is highly recommended as a *prāyaścitta* and also a religious act The *prāyaścitta* of several neglected religious acts are mentioned in the next few Adhs

136

Rudra for his religious negligence is advised to go to *samala* (*śmaśāna*) where the persons free from worldly desires often reside

137

Kokāmukha, Kubjāmraṇa and Saukaraka are highly extolled here, which lead to *mokṣa* The death occurring at the Saukaraka *tīrtha* is very desirable It is a very long Adh containing more than 300 *śloka*s all describing the importance of Saukaraka *tīrtha*

139

Gomaya or cow-dung has been regarded very sacred for various religious purposes

The *māhātmya* of singing before Viṣnu and keeping awake is illustrated by the story of a Cāṇḍāla and the Brahma-rāksasa It well brings out the strength of resolution and truthfulness so highly displayed by the cāṇḍāla Compare another version of this story related in Adh 153

140

The several important places and *tīrthas* are given here The Kokāmukha *tīrtha* has been regarded here as the best one

The Viṣnupada situated in the Kokāmukha is known to the Vārāha-saṁhitā only, which means that it is Vārāha-saṁhitā only which contains a mention of the Viṣnupada

Several Devanāgarī manuscripts read here बराहसञ्चित (or °तान्) which is not a better reading

143

The *mandāra* tree growing on the Vindhya mountain on the southern bank of the Jāhnavī river is extolled here as very sacred

144

The place Śālagrāma is extolled here more than the *mandāra*. The story of sage Sālankāyana is given here in a very interesting way

145

The place Goniskramanaka is mentioned here as more important than Śālagrāma

146

The *stuta svāmin* is more important than the Goniskramana

One important fact is mentioned here that for a great man it is very essential to be completely free of jealousy (śl 4)

The Vārāha p is extolled here as the best of the purānas. As from the churned curd butter is prepared, similarly among all the sāstras the *Varāha-p* is the best of the Purānas. Jealousy is condemned here (śls 29 ff)

147

The city Dvārāvati is praised here, where Kṛṣṇa will reside for 500 years (sl 8)

148

Even more important is Sānandūra to the mouth of the sea and to the south of the Malaya-mountain

149

The *Kṣetra* called Lohārgala is even more important than Sānandūra. Other important *Kṣetras* are also mentioned here

150

Here begins the glory of Mathurā, and the reasons for its importance are mentioned in this and the next four Adhyāyas

151

The several tīrthas to the North of the Śiva-Kuṇḍa are described here and the story of Pīvarī is related. The twelve *vanas* or forests including Bṛindāvana is also mentioned and its importance is also noted

152

The former birth of Pivari is related here Brahmaloka is the best of the *tirthas*, some important *tirthas* of Mathurā are also mentioned here

153

The story of Sudhana and the Brahma rāksasa is again repeated here Keeping awake, singing and dancing is carried the whole night He brings out the importance of speaking truth and returns again to the Brahma rāksasa who is very much impressed by his courage and truthfulness

This story in another form is also given previously, in Adh 139

156

The importance of Mathurā and bathing here in the Yamunā is impressed here King Sāntanu performed austerities here and obtained a son named Bhīṣma The *Pradakṣiṇā* rounded about Mathurā is highly extolled here

157

The *parikramā* of Mathurā is highly praised here

158

The pilgrimage of Mathurā should begin with its *parikramā*

159

To have *darśana* of Mathurā destroys sins The twelve *vanas* or forests should also be seen there to earn a full merit

160

The story of a Brāhmaṇa and Śālagrāma is given here The Brāhmaṇa liked to live at Kalpagrāma He married his daughter with a Brāhmaṇa of Kānyakubja His father being afflicted with the pain in his legs broke his feet etc and committed suicide

Dying at Mathurā is more highly extolled than Kalpagrāma and Vārānaśī

161

Śaṭrughna was established at Mathurā by Rāma *Dīrgha-Viṣṇu* is another form of Viṣṇu

162

The *Govardhana* tirtha near Mathurā is praised here The *parikramā* of the *Annakūṭa* is also praised here The *māhātmya* of Govardhana is equal to the bathing in the Ganges

163

The story of Susīla Vaisya and *Pretas* is given here The *preta* advised him to return to Mathurā and fetch wealth deposited in his house at Mathura A *preta* is born if he in his previous birth did not give any charity

164

The tīrtha Agnikunda is praised here There the story of Vimatī is also given He succeeded to his father's Kingdom At Mathurā there are four important images, viz of Vārāha, Nārāyana, Vāmana and Lāngalī or Haladhara

165

The *gārhastya āsrama* is much praised here (śls 8, 9)

166

Bhūtapati or Mahādeva is the regent of Mathurā

167

Again Mathurā where Varāha resides is praised here The inhabitants of Mathurā are divine

168

The story of Gokarna and his wife Susilā is given here A sage advised her to worship Gokarna in the Siva temple in order to get a son The mātāmya of seeing Gokarna has been given also

170

The flowers in the form of goddesses are described here The importance of *īṣṭā* and *pūtra* is related here While *īṣṭā* gives Heaven, *pūtra* gives *mokṣa*

171

Gokarna built a temple of Sukesvara He performed also a *śukasatra*

172

A Brahmana named Mahānāma took a pilgrimage of the tīrthas, during which he saw five Pretas and had a dialogue The bathing in a *sangama* on a Srāvana Dvādasi is praised here This *tithi* falls on the *dvādasi* of the *śukla-pakṣa* of the month of Bhādrapada

173

Vyāsa performed austerities at Mathurā in the Kṛṣṇa-gaṅgā Kālāñjara Mahādeva is the deity of Kṛṣṇa-ganga Śl 17 the reading Kālāñjara is given

in several of the Devanāgarī manuscripts, but the correct reading seems to be Kālāṅjara

174

Īśāvāsya *gāṇa* is recommended The *māhātmya* of bathing in the Gangā at Mathura is given here The bathing at the pañcatīrtha is highly praised here

God Varāha composed the *Varāha purāṇa*

The *māhātmya* of the several tīrthas at Mathurā is mentioned here

175

The story of Samba and the curse pronounced by Kṛṣṇa is mentioned here He became a leper, and was cured by the worship of Āditya or the sun

176

The Asura Lavana was killed at Mathurā by Satrugṇa Rāma established him there as a king of Mathurā

At the end in the last Adh the scene of the narration shifts to Nepal where Rudra has assumed the form of one-footed golden deer surrounded by his herd

APPENDIX—I (परिशिष्ट १)

Varāha Purāna quotations in the Dharmasāstra Nibandhas

(धर्मशास्त्रनिबन्धबूद्धता वराहपुराणश्लोका)

Many of the Dharmasāstra Nibandhas and some of the smṛti tikās (such as of Aparārka and Parāśara Mādhava) draw profusely upon the Varāha Purāna and so contain a large number of the Varāha Purāna slokas dealing with various topics such as tīrthas, vratas, pūjā, Sraddha, Sadācāra etc , as quotations. Some of these Nibandhas-tikās are as old as the 11th or the 12th century A D , of which date no manuscripts of the Varāha Purāna have yet been available. Hence the textual evidence regarding the Varāha Purāna text furnished by these old works is to be considered as very important. The evidence furnished by the later Nibandhas is also important in so far as it supplements and corroborates the available manuscript evidence of their times, these Nibandhas sometimes explain some readings of their quotations, which also helps in determining the nature of the text of such readings of their times.

The quotations of the Varāha Purāna Slokas contained in these works have been collected and are being given here according to the order of the Adhyāyas of the critical Edition of the Varāha Purāna. Similar or the same slokas of a certain topic are found quoted in several of the Nibandhas, in such case, the Slokas found quoted in a comparatively older Nibandha are given here, and below that references to other Nibandhas and Tikas which also contain these slokas are given in square brackets [] with the Page number of the printed edition, and the variants of readings of these Nibandhas are also given below that in square brackets [] according to the lines of the quotations. If the text of some readings in these quotations differ from that of our critical text, then such reading in the quotations are printed in bold type.

A list of the Nibandhas utilised is given in the beginning with necessary details of their authors, dates, publications etc. A large number of these Varāha Purāna quotations have been identified in our critical text, and this identification is noted in the beginning of each quotation. All such identified quotations form **Part A** of this Appendix. Still, there are a number of Varāha Purāna quotations which could not be identified. All such unidentified Varāha Purāna quotations are noted in **Part B** in the chronological order of the Nibandhas.

Some of these quotations are found in more than one Nibandha, often with some variants and also sometimes under different topics in different Nibandhas.

वराहपुराणम्

It seems that the authors of the Nibandhas often quoted from memory or simply copied the quotations from some older Nibandhas without themselves verifying them from the original sources, they also some times attributed by mistake some quotations to a wrong source. It is also possible that some of the quotations in the Nibandhas might have been drawn from the small independent works on Māhātmyas, Vratas, Kathās etc. The anonymous author of the works often attributed them to some Purānas for gaining authority and popularity for these works.

Thus nothing can be said with certainty with regards to these unidentified passages of the Nibandhas. But it seems probable that at least a sufficient number of these passages might have belonged to a Varāha Purāna text which was current in the times of the Nibandhakāras quoting these passages or in the times of the older Nibandhakaras from whom such passages might have been copied.

[बहुषु धर्मशास्त्रनिबन्धेषु कतिपयासु स्मृतिटीकासु च वराहपुराणस्य बहवः श्लोकाः समुद्धृताः सन्ति । एषु निबन्धेषु केचिन्निबन्धास्तु सभक्त ई० १२ शताब्द्यां लिखिता आसन्, अतस्तेषु दत्तो वराहपुराणपाठः पाठनिर्धारणदृष्ट्याऽतीवोपयोगी, यतो नैतावत् प्राचीनकालस्य हस्तलेखा उपलभ्यन्ते ।

एषु निबन्धग्रन्थेषु समुपलभ्यमाना वराहपुराणश्लोका अस्माभिः संगृहीताः, ते चात्रास्मिन् परिशिष्टे प्रदीयन्ते ।

यदि समानश्लोका अनेकेषु निबन्धेषु उद्धृता उपलभ्यन्ते, तदा प्रायः कस्यचित् प्राचीनतरनिबन्धस्यैव श्लोकाः प्रदीयन्ते, तदधश्च कोष्ठे [] इतरेषां निबन्धानां मुद्रितपुस्तकपृष्ठसंख्यासहितं स्थलादिनिर्देशं क्रियते, एषु निबन्धेषु वर्तमानाः पाठभेदा अपि तदधस्तात् एतादृशे [] कोष्ठे एव उद्धृतश्लोकानां पङ्क्तिक्रमेण प्रदीयन्ते । यदि प्रदत्तेषु श्लोकोद्धरणेषु केचित् शब्दाः पाठे वराहपुराणस्य पाठसमीक्षात्मकसंस्करणस्य पाठाद् भिद्यन्ते तदा तेषां शब्दानां स्थूलतरं मुद्रणं कृतम् ।

येभ्यो निबन्धेभ्यो वराहपुराणस्य श्लोकाः संगृह्यात्र प्रदीयन्ते तेषां सूची निबन्धकारलेखनकालादिविवरणसहिताऽप्यत्र आरम्भे प्रदीयते ।

एषामुद्धरणानां मध्ये बहून्मुद्रणानि वराहपुराणस्यास्मिन् संस्करणे प्राप्तानि तेषां परिशिष्टस्य A भागे वराहपुराणपाठसमीक्षात्मकसंस्करणस्याध्यायक्रमेण प्रदत्तानि, यानि तु उद्धरणानि वराहपुराणस्यास्य संस्करणस्य गृहीतपाठेष्वगृहीतपाठेषु वा न प्राप्तानि तानि अस्य परिशिष्टस्य B भागे निबन्धानां रचनाकालक्रमेण प्रदत्तानि ।

कदाचिद् निबन्धकारा स्वस्मृत्यनुसारेण प्राचीनतरनिबन्धकारवचनमनुसृत्य वा स्वेषु निबन्धेषु पुराणवचनान्युद्धृतवन्तः, अवधानतया च कदाचिद् अन्यपुराणवचनानि अन्यपुराणेन सहापि संयोजितवन्तः इति संभावना अप्रत्याख्येया । एव सति, वराहपुराणनाम्ना निबन्धेषूद्धृतानि अत्र परिशिष्टस्य B भागे च प्रदत्तानि सर्वाण्येवोद्धरणानि वराहपुराणस्यैव इति कथं वक्तुं शक्यते ? तथाप्येषा मुद्रणानां मध्ये बहून्मुद्रणानि वराहपुराणे कदाचिद्विद्यन्तः कालान्तरे च कथञ्चित् लोपः गतानीत्यपि संभाव्यते ।]

List of Dharmaśāstra Nibandhas from which Varāha Purāna quotations have been collected

(In Chronological order, Dates as given in Kane's History of Dharmaśāstra, Vol I)

[निबन्धग्रन्था येभ्य वराहपुराणोद्धरणानि सगृह्यात्र प्रदीयन्ते । निबन्धग्रन्थानां रचनाकाल काणेमहोदयस्य 'हिस्ट्री आफ धर्मशास्त्र' ग्रन्थमाधारीकृत्य प्रदीयते ।]

1 कालविवेक By Jimūtavāhana Composed about 1090 92 A D Published by the Asiatic Society of Bengal, Calcutta, 1905

2 कृत्यकल्पतरु By Lakṣmīdhara-bhaṭṭa composed between 1100-1154 A D consists of 14 Kāṇḍas Edited by K V Rangaswami Aiyangar Pub Oriental Institute, Baroda

3 अपराकटीका on या स्मृ By Aparaditya, composed between 1115-1130 A D Pub in Anandāsrama Sanskrit Series, Poona, 1903-1904

4 दानसागर By Vallālasena composed in 1169 A D (Saka 1091) Ed Bhavatosā Bhaṭṭacharya Pub Asiatic Society, Calcutta, 1953

5 हारलता By Aniruddha Bhaṭṭa Composed between 1150-1175 A D Pub Asiatic Society, Calcutta Bibliotheca Indica Series, Calcutta 1908

6 स्मृतिचन्द्रिका By Devana (°nna)—bhaṭṭa Composed about 1200-1225 A D consists of 5 Kāṇḍas

1. सस्कारकाण्ड 2 आह्निककाण्ड 3 व्यवहारकाण्ड 4 श्राद्धकाण्ड 5 अशौचकाण्ड Perhaps wrote on प्रायश्चित्त also Pub in Government Oriental Library Series, Mysore, Bibliotheca Sanskrit No 43, Mysore 1914 1921

7 चतुर्वर्गचिन्तामणि By Hemādri comp between 1260-1270 A D Projected to contain five Khaṇḍa-s—1 Vrata Khaṇḍa, 2 Dāna Kh 3 Tirtha Kh 4 Moksa Kh and

5 Parisesa Kh Pub Bibliotheca Indica, Asiatic Society, Calcutta, following Volumes printed

Vol I दानखण्ड, Bib Ind, Calcutta, 1873

Vol II व्रतखण्ड, Part, Bib Ind, Calcutta 1878

Vol II व्रतखण्ड, Part II Bib Ind Calcutta 1879

Vol III परिशेषखण्ड, Part 1 (श्राद्धकल्प), Bib Ind Calcutta 1887

Vol III परिशेषखण्ड, Part II (कालनिणय) Bib Ind Calcutta 1895

Vol IV प्रायश्चित्ताध्याय Bib Ind Calcutta 1911 This Vol is considered as spurious

8 कृत्यरत्नाकर By Candēśvara Thakkura A part of his स्मृतिरत्नाकर or (रत्नाकर) consisting of कृत्यरत्नाकर, गृहस्थरत्नाकर, दानरत्नाकर, पूजारत्नाकर, शुद्धिरत्नाकर, विवाहरत्नाकर and व्यवहाररत्नाकर, comp after 1314 A D Pub Bibliotheca Indica, Calcutta, 1925

9 गृहस्थरत्नाकर Composed between 1314-1370 by Candēśvara Thakkura Edited by M M Kamala Kṛṣṇa Smṛti tirth Pub by Asiatic Society Bib Ind Calcutta, 1928

10 पराशरमाधव (or पराशरमाधवीय) A commentary by Mādhavācārya on the Parāśara Smṛti comp between 1335-1360 A D Pub by the Asiatic Society of Bengal, Bibliotheca Indica Series, Calcutta in three volumes—आचारकाण्ड, प्रायश्चित्तकाण्ड and व्यवहारकाण्ड

11 कालमाधव (also called कालनिणय) By Mādhavācārya, comp between 1335-1360

- A D Pub Bombay, Śaka 1838 (1916 A D)
- 12 स्मृतिरत्नाकर By Venkatanāthacārya Date 14 Century A D (?), आह्निक Portion printed, Laksmivenkatesvara Press, Bombay, 1898 A D
- 13 नित्याचारपद्धति By Vidyākara Vajapeyin, Comp after 1344 A D Pub Bib Ind, Calcutta, 1903
- 14 मदनपारिजात By Madana-Pāla, said to be really composed by Visvesvara bhatta Comp between 1360-1390 A D Pub Asiatic Society Calcutta, 1893
- 15 प्रायश्चित्तविवेक By Śūla Pāni One of the 14 Parts of his स्मृतिविवेक He flourished between 1375 1460 A D Edited by Jivānanda Vidyasagar, 2nd Edn Calcutta, 1893
- 16 नित्याचारप्रदीप By Narasimha Vājapeyin, Later than 1400 A D Pub Bib Ind, Calcutta, 1903
- 17 कालसार By Gadādhara, Comp between 1450-1500 A D Pub Bibl Ind, Calcutta, 1904
- 18 वषट्क्रियाकौमुदी By Govindananda Comp between 1500 1540 A D Pub Bibl Ind, Calcutta, 1902
- 19 श्राद्धकौमुदी and दानक्रियाकौमुदी By Govindānanda Comp 1500 1540 A D Pub Bib Ind, Calcutta, 1904
- 20 शुद्धिकौमुदी By Govindānanda Comp after 1535 A D Pub Bib Ind, Calcutta, 1905
- 21 शूद्राचारशिरोमणि By Sesa-Kṛṣṇa, who flourished between 1520 1590, A D Pub Banaras, 1936
- 22 विधानमाला (Comp earlier than 1550 A D) By Narsimha bhaṭṭa Ānandāśrama Sanskrit series No 86 1920
- 23 त्रिस्थलीसेतु Comp between 1550-1560 A D By Nārāyana bhatta Ānandāśrama Sanskrit series No 78 Pub by Hari Narayana Apte, 1915
- 24 त्रिस्थलीसेतुसार By Bhattojī-dīksita Between 1575 1650 A D Pub Banaras, 1936
- 25 स्मृतिमुक्ताफल By Vaidyanātha dīksita Comp about 1600 A D Ed J R Garpure 1st Edn Bombay, 1940
- 26 आचारमयूख By Nīlakantha bhaṭṭa A part (or Mayūkha) of his work called भगवन्तभास्कर divided into 12 Mayūkhās After 16th Century Pub Bombay 1924
- 27 दानमयूख By Nīlakantha-bhaṭṭa A Mayūkha of his भगवन्तभास्कर Pub Bombay, 1924
- 28 समयमयूख By Nīlakantha bhaṭṭa A Mayūkha (or Section) of his भगवन्तभास्कर Comp between 1610 1645 Ed J R Garpure, Pub Bombay, 1927
- 29 आ म as 28th
- 30 निणयसिन्धु By Kamalākara bhaṭṭa Between 1610-1650 A D 4th Edn N S P Bombay, Śaka 1862 (1940 A D)
- 31 वीरमित्रोदय By Mitra-Miśra, work divided into Prakāśas Prakāśas on लक्षण, आह्निक, व्यवहार, तीर्थ, पूजा, सस्कार and राजनीति have been printed Comp between 1610 1640 A D Pub Chaukhamba Sanskrit Series, Banaras, 1913 1917
- 32 कालतत्त्वविवेचन By Raghunātha bhaṭṭa Comp in 1620 A D Printed in two volumes Banaras 1932-33
- 33 विधानपारिजात By Madana bhaṭṭa Comp in 1625 A D Pub. Bib Ind, Calcutta, 1905

परिशिष्ट १

34 जयसिंहकल्पद्रुम By Ratnākara dīksita Comp in 1713 A D Pub Venktesvara Press Bombay, Samvat 1959 (1902 A D)	Sanskrit Series, Poona, 1909
35 पुरुषार्थचिन्तामणि By Visnu bhatta comp in 1780 A D Pub Ānandāsrama	36 आचारभूषण By Tryambaka Oka Comp in 1819 A D Pub Ānandāsrama, Poona, 1908

Abbreviations used for the Nibandhas

(निबन्धग्रन्थेभ्यः प्रयुक्ता संकेताः)

Serial numbers of the Nibandhas as given in the above list are also given here within brackets

[पूर्वोक्तसूच्या प्रदत्ता निबन्धग्रन्थक्रमाङ्का अत्रापि कोष्ठान्तगता प्रदीयन्ते]

अपराक = अपराकटीका (3)	नि मि = निणयसिन्ध (30)
आ भू = आचारभूषण (36)	प मा = पराशरमाधवीय (10)
आ म = आचारमयूख (26)	पु चि = पुरुषार्थचिन्तामणि (35)
का त वि = कालतत्त्वविवेचन (32)	प्रा वि = प्रायश्चित्तविवेक (15)
का मा = कालमाधव (11)	म पा = मदनपारिजात (14)
का वि = कालविवेक (1)	व कौ = वषट्क्रियाकौमुदी (18)
का सा = कालसार (17)	वि पा = विधानपारिजात (33)
कु क त = कुल्यकल्पतरु (2)	वि मा = विधानमाला (22)
कु र = कुल्यरत्नाकर (8)	वी मि = वीरमित्रोदय (31)
ग र = गृहस्थरत्नाकर (9)	शु कौ = शुद्धिकौमुदी (20)
च चि = चतुर्वर्गचिन्तामणि (7)	शू शि = शूद्राचार शिरोमणि (27)
ज क द्रु = जयसिंहकल्पद्रुम (34)	श्रा कौ = श्राद्धकौमुदी (19)
त्रि से = त्रिस्थलीसेतु (23)	श्रा म = श्राद्धमयूख (28)
त्रि से सा = त्रिस्थलीसेतुसार (24)	स म = समयमयूख (29)
दा म = दानमयूख (27)	स्मृ च = स्मृतिचन्द्रिका (6)
दा सा = दानसागर (4)	स्मृ मु = स्मृतिमुक्ताफल (25)
नि प = नित्याचारपद्धति (13)	स्मृ र = स्मृतिरत्नाकर (12)
नि प्र = नित्याचारप्रदीप (16)	हा ल = हारलता (5)

APPENDIX I-A (परिशिष्ट 1 A)

IDENTIFIED VARĀHA PURĀNA ŚLOKAS QUOTED IN THE NIBANDHAS

(वराहपुराणसंस्करणे विद्यमाना निबन्धेषु समुद्धृता वराहपुराणश्लोका)

[P = Page (पृष्ठ), L = Line (पङ्क्ति), O = Omitted (न विद्यते)]

- कृत्यकल्पतरु
(तीर्थविवेचनकाण्डे)
(वराहपुराण ७)
गयामाहात्म्यम्—
- सनत्कुमार उवाच ।
धन्यस्त्वमेव द्विजमुख्यवय
यद्वेदेवादाभिरत पितृ इव ।
प्रीणाति मन्त्रव्रतहोमजप्य
4 गया समासाद्य तथानुपिण्डै ॥११॥
शृणुष्व वाक्य नृपतिबभूव
विशालनामा सा पुरी विशालाम् ।
उवास धन्या धृतिमानपुत्र
8 स्वय विशालाधिपतिर्द्विजाग्रधान् ॥
पप्रच्छ पुत्रार्थममित्रहन्ता
त ब्राह्मणाश्चोचुरदीनसत्त्वा ॥१२॥
राजन् पितृ स्तपय पुत्रहेतो
12 दत्त्वा गयायां विधिवत् पिण्डान् ।
ध्रुव सुतस्ते भविता नृवीर
सहस्रदाता सकलक्षितीश ॥१३॥
इतीरिते ब्राह्मणे सप्रहृष्टो
16 राजा विशालधिपति प्रयत्नात् ।
आगत्य सोथ प्रवर सुतार्थं
गयाशिरो यागपर पितृणाम् ॥१४॥
पिण्डप्रदान विधिना प्रयच्छ
20 स्तावद्वियत्युत्तममूर्तियुक्तान् ।
पश्यन् स पुंस सितरक्तकृष्ण-
नुवाच राजा किमिद भवद्भि ॥
समीक्ष्य ते शसत सवमेतत्
24 कुतूहल मे मनसि प्रवृत्तम् ॥१५॥
सित उवाच ।
अह सितस्ते जनकोऽस्मि तात
नाम्ना च वृत्तेन च कमणा च ।
अय च मे जनको रक्तवर्णो
28 नृशसकृद् ब्रह्महा पापकारी ॥१६॥

- अधीश्वर शृणु पर पितास्य
कृष्णो नाम्ना कमणा वणतश्च
एतेन कृष्णेन हत पुरा वै
32 जन्मन्यतैकान्यथ पुराणा ॥१७॥
तथा एतौ मृतौ द्वावपि पितृपुत्र-
न्नवीचिसन्न नरक प्रपन्नौ ।
अधीश्वरोऽय जनक परोऽस्य
36 तौ कृष्णरक्तावपि दीघकालम् ॥
अह च शुद्धेन निजेन कर्मणा
शक्रासन प्राप्य सुदुलभ तत् ॥१८॥
त्वया पुनमन्त्रविदा गयाया
40 पिण्डप्रदानेन बलादिमौ च
मोक्षायितौ तीर्थवरप्रभावा
दवीचिसन्न नरक गतौ तौ ॥१९॥
पितृन् पितामहाश्चैव तथैव प्रपितामहान् ।
44 प्रीणयामीति यत्तोय त्वया दत्तमरिन्दम ॥२०॥
तेनास्मद्युगपद्योगो जातो वाक्येन सत्तम ।
तीर्थप्रभावाद् गच्छाम पितृलोक न सशय ॥२१॥
अथ पिण्डप्रदानेन एतौ तव पितामहौ ।
48 दुग्तावपि ससिद्धौ पापाद विकृतिनिर्झिनौ ॥२२॥
तीर्थप्रभाव एषोत्र ब्रह्मघ्नस्यापि सत्तम ।
पितु पिण्डप्रदानेन कुर्यादुद्धरण सुत ॥२३॥
एतस्मात् कारणात् तत्र अहमेतौ विगृह्य तु ।
52 आगतोऽस्मि भवन्त वै द्रष्टुं यास्यामि साप्रतम् ॥२४॥
एतस्मात्कारणाद्रैभ्य भवान् धन्यो मयोच्यते ।
सकृद् गयाभिगमन सकृत् पिण्डप्रदापनम् ॥
दुर्लभत्वं पुनर्नित्यमस्मिन्नेव व्यवस्थिति ॥२५॥
56 किमत्र प्रोच्यते रैभ्य तव पुण्यमिति प्रभो ।
येन शाङ्गगदापाणिदृष्टो नारायण स्वयम् ॥२६॥
यतो गदाधर साक्षादस्मिन्तीर्थे व्यवस्थित ।
अतो हि विख्याततम तीर्थमेतद् द्विजोत्तम ॥२७॥
—(P 163-166)

[ती चि, P 270, L 140, L53 0, L 56- 9 0
त्रि सेतु P 330-331, वी मि (ती प्र) P 392 393, 395,
L 17 18 0, L 5 0]

[-L 3 त्रि सेतु प्रीणासिमन्त्रव्रतजप्यहोमर, वी मि
प्रीणासि -L 4 त्रि सेतु, वी मि तथान्नपिण्डे -L 10 ती
चि प्रोचुर -L 12 ती चि वी मि गत्वा (→दत्त्वा), पिण्ड
(→पिण्डान) -L 13 त्रि सेतु च वीर -L 15 त्रि सेतु
सप्रहृष्टो -L 19 ती चि विधिवत् -L 23 ती चि, त्रि सेतु
समूह्यते शसत सवमेव -L 29 ती चि त्रि सेतु आन्ध्रेश्वर
-L 3 त्रि सेतु पुत्ररोद्रम -L 4 ती चि ववीचिक नरक
सप्रविष्टो -L 35 ती चि, त्रि सेतु आग्नेवरोय, ती चि
पुरोऽह (→परोऽस्य) -L 16 त्रि सेतु कृष्ण पिता द्वावपि
-L 41 ती चि, त्रि सेतु प्रसादाद -L 47 ती चि, त्रि सेतु
तत्र -L 48 ती चि, त्रि सेतु लिङ्गको -L 49 ती चि
प्रभावाद्यत्नेन -L 51 ती चि त्रि सेतु पुत्र, ती चि प्रगृह्य
च (→विगृह्य तु) -L 55 ती चि, त्रि सेतु दुर्लभ किं -L 57
त्रि सेतु स्वय (→शाङ्ग)]

चतुर्वर्गचिन्तामणि

(परिशेषखण्डे-श्राद्धकल्पे)

(वराहपु०) अध्याय १३

- अनेकधा हि पितर वत्तन्ते द्विजसत्तम ।
भूर्लोकवासिना याज्या भुवर्लोकनिवासिन ।
ब्रह्मपुत्रा मरीच्याद्यास्तेषा याज्या महगता ॥२७॥
- 4 कल्पवासिन इत्युक्तास्तेषामपि जनस्थिता ।
सनकाद्यास्ततस्तेषा वैराजास्तपसि स्थिता ।
तेषा सत्यगता उक्ता इत्येषा पितृसन्तति ॥२८॥
- 8 अग्निष्वात्तेति मारीची वैराजी बर्हिसज्जिता ।
सुकाल्या नाम पितरो वशिष्ठस्य प्रजापते ।
तेऽपि याज्यास्त्रिभिवर्णेन शूद्रेण पृथक् श्रुते ॥२९॥
- वर्णोत्तमाभ्यनुज्ञात शूद्र सर्वान् पितृन् यजेत् ।
न तु सन्ति पृथक् तस्य पितर शूद्रजातय ॥३०॥
- 12 मुक्त्वा स्वजनकाद ब्रह्मन् न तु दिव्येषु दृश्यते ।
विशेष शास्त्रदृष्ट्या तु पुराणाना निदशनात् ॥३१॥
- स्वय दृष्ट्वा स्मृति लब्ध्वा पुराण ब्रह्मणो यत ।
पर निर्वाणमापन्नास्तेऽपि ज्ञानिन एव च ॥३२॥ c f
- 16 वस्वादीना काश्यपाद्या वर्णाना ब्राह्मणादय ।
अविशेषेण विज्ञेया गन्धर्वाद्या अपि ध्रुवम् ॥३३॥

—(P 58)

हेमाद्रौ परिशेषखण्डे श्राद्धकल्पे

(वराहपु०) अध्याय १३

एष ते पतृक सर्ग उद्देशेन महामुने ।
कथितो नान्त एवास्य वषकोट्या हि दृश्यते ॥३४॥

—(P 49)

अपरार्कटीका

(वराहपु०) अध्याय १३

- श्राद्धाहमागत द्रव्य विशिष्टमथवा द्विजम् ॥३५॥ cd
श्राद्ध कुर्वीत विज्ञाय व्यतीपातेऽप्यने तथा ।
विषुवे चव संप्राप्ते ग्रहणे चन्द्रसूययो ।
4 समस्तेष्वेव विप्रेन्द्र राशिष्वर्केऽधिगच्छति ॥३६॥
नक्षत्रे ग्रहपीडासु दुष्टस्वप्नावलोकने ।
इच्छाश्राद्धानि कुर्वीत नवसस्यागमे तथा ॥३७॥
—(P 426)

हेमाद्रौ परिशेषखण्डे श्राद्धकल्पे

(वराहपु०) अध्याय १३

- पितृगीतास्तथैवात्र श्लोकास्तान् शृणु सत्तम ।
श्रुत्वा तथैव भवता भाव्यञ्चव धृतात्मना ॥५१॥
अपि धन्य कुले जायादस्माक भक्तिमान्नर ।
4 अकुवन् वित्तशाठ्य य पिण्डान्नो निर्वापिष्यति ॥५२॥
रत्नवस्त्रमहायानसवभोगादिक वसु ।
विभवे सति विप्रेभ्यस्त्वस्मान्नुद्दिश्य दास्यति ॥५३॥
अन्नेन वा यथाशक्त्या कालेऽस्मिन् भक्तिनम्रधी ।
8 भोजयिष्यति विप्राग्रयान् तन्मात्रविभवो नर ॥५४॥
असमर्थोऽन्नदानस्य धान्यशाक स्वशक्ति ।
प्रदास्यति द्विजाग्रथेभ्य स्वल्पाया वापि दक्षिणाम् ॥५५॥
तत्राप्यसामर्थ्ययुत करग्राग्रस्थितास्तिलान् ।
12 प्रणम्य द्विजमुख्याय कस्मैचिद् द्विज दास्यति ॥५६॥
तिलै सप्ताष्टभिर्वाऽपि समवेत जलाञ्जलिम् ।
भक्तिनम्र समुद्दिश्य यद्यस्माक प्रदास्यति ॥५७॥
यत कुतश्चित्संप्राप्य गोभ्यो वापि गवाह्निकम् ।
16 अभावे प्रीणयन्नस्मान् भक्तियुक्त प्रदास्यति ॥५८॥
सर्वाभावे वन गत्वा कन्दमूलप्रदर्शक ।
सूर्यादिलोकपालानामिदमुच्चै पठिष्यति ॥५९॥
न मेऽस्ति वित्त न धन न चान्यत्
20 श्रद्धोपयोग्य स्वपितृन्ततोऽस्मि ।
नृत्यन्तु भक्त्या पितरो मया नृतौ
कृतौ भुजौ वर्त्मनि मारुतस्य ॥६०॥
—(p 1098)

इत्येतत् कथित सर्व पितॄन्तिपरायण ।
24 य करोति कृत तेन श्राद्ध भवति वै द्विज ॥६१॥
—(p 1535)

[च चि p 1535, L11 15, L17 22, नि सि
p 598, L11 12, L17 24, आ भू p 167, L13 14]
[-L9 नि सि मास(→शाक) -L10 नि सि तिलान्वापि
स्वल्पा वापि च च चि P 1535 -L12 मुरयेभ्यो
दद्यादुद्दिश्य वै पितॄन् -L14 पितॄन् दद्यात् समाहित -L17
कक्ष (→कन्द), -L18 पठेद् बुध, -L21 मयैतौ नि सि
-L23 पितृभिर्गीत भावाभावप्रयोजनम् -L24 भारत (→
द्विज)]

हेमाद्रौ परिशेषखण्डे श्राद्धकल्पे

(वराहपु०) अध्याय १४

काले तत्रातिथि प्राप्तमन्नकाम द्विजोत्तमम् ।
ब्राह्मणेरभ्यनुज्ञात काम तमपि भोजयेत् ॥१७॥
योगिनो विविधै रूपैर्भवन्तीत्युपकारिण ।
भ्रमन्त पृथिवीमेतामविज्ञातस्वरूपिण ॥१८॥
तस्मादभ्यचयेत्प्राप्त श्राद्धकालेऽतिथि बुध ।
श्राद्धक्रियाफल हन्ति द्विजैर्द्रोऽपूजितोऽतिथि ॥१९॥
—(p 439)

तस्मात्प्रथममत्रोक्त द्विजाग्र्याणा निमन्त्रणम् ।
अनिमन्त्र्य द्विजान् गेहमागतान् भोजयेद्यतीन् ॥८॥
—(p 1135)

प्राङ्मुखान् भोजयेद् विप्रान् देवानामुभयात्मकान् ।
पितृपैतामहाना च भोजयेच्चाप्युदङ्मुखान् ॥१२॥
—(p 1198)

विष्टरार्थं कुशान् दत्त्वा सपूर्वाध्यं विधानतः ॥१४ab॥
यवाम्बुना तु देवाना दद्यादध्य विधानवित् ॥१५ab॥
—(p 1229)

यवाम्बुना तु देवाना दत्त्वा चाध्यं विधानवित् ।
सुगन्धधूपदीपाश्च दत्त्वा तेभ्यो यथाविधि ॥१५a d॥
—(p 1241)

अनुज्ञा च तत प्राप्य दत्त्वा दर्भान् द्विधाकृतान् ।
मन्त्रपूर्वं पितॄणा तु कुर्यादावाहनं बुध ॥१६ad॥
—(p 1254)

तिलाम्बुना चापसम्भं दद्यादर्घ्यादिकं द्विज ॥१६ef॥
—(p 1278)

ततोऽन्न मृष्टमत्यथमभीष्टमतिसंस्कृतम् ।
दत्त्वा जुषध्वमिच्छातो वाच्यमेतदनिष्टुरम् ॥२३॥
—(p 1388)

रक्षोघ्नमन्त्राश्च जपेत् भूमेरास्तरण तिलै ।
कृत्वाध्येया स्वपितरस्त एव द्विजसत्तमा ॥२५॥
—(p 1389)

तृप्तेषु तेषु विप्रेषु किरेदन्न महीतले ।
दद्यादाचमनार्थाय तेभ्यो वारि संकृत् संकृत् ॥३२॥
—(p 1392)

विसर्जनं च प्रथमं पित्र्ये मातामहेषु च ।
विसर्जयत्प्रीतमना समान्याभ्यर्च्य तास्ततः ।
निवर्त्तताभ्यनुज्ञात आचारात्ताननुव्रजेत् ॥४१॥
—(p 1495)

पूजयित्वा द्विजाग्र्याणा दद्यादाचमनं बुध ।
पैत्रेभ्यः प्रथमं भक्त्या तन्मनस्को द्विजेश्वर ॥३७॥
सुस्वपेत्याशिषा युक्ता दद्याच्छक्त्या च दक्षिणाम् ।
दत्त्वा च दक्षिणा तेभ्यो वाचयेद् वैश्वदेविकान् ।
प्रीयन्तामिति ये विश्वे देवास्ते व इतीरयेत् ॥३८॥
तथेति चोक्ते तैर्विप्रैः प्राथनीयास्तथाशिषः ॥३९ab॥
विसर्जनं तु कुर्वीत ततो भक्तिसमन्वित ॥३९॥
—(p 1496)

भुञ्जीयाच्च समं पूज्य भृत्यबन्धुभिरात्मनः ॥४२cd॥
—(p 1517)

हेमाद्रौ व्रतखण्डे द्वितीयभागे

(वराहपु०) अध्याय २७

मातृणामष्टमी दत्ता ब्रह्मणा तिथिरुत्तमा ।
एता क्षमापयेद् भक्त्या निराहारो नरः सदा ।
तस्य ता परितुष्टास्तु क्षेमरोग्यं ददन्ति च ॥३९॥
—(p 876)

कालविवेक

(वराहपु०) अध्याय २८

नवम्या तु सदा पूज्या गौरी देवी समाधिना ।
वरदा सर्वलोकस्य भविष्यति न सशयः ॥३७॥
नवम्या यस्तु पिष्टाशी सम्भविष्यति मानवः ।
4 नारी वा तस्य सम्पत् भविष्यति न सशयः ॥३८॥
—(p 424)

[च चि (का नि) P 630 L1 2 व क्रि कौ P 41 L1 4]
 [-L1 च चि हि यदा, व कौ दुर्गा -L2 व कौ सव
 कामप्रदा शुभा -L4 व कौ सम्पन्ना सर्वे कामा न सशय]

(वराहपु०) अध्याय २९

दशमी च तिथिस्तासामतीव दयिता भवेत् ॥१५cd॥
 तस्या दध्याशनो यस्तु नक्ताहारो भवेन्नर ।
 तस्य पापक्षय तास्तु कुवन्त्यहरहनूप ॥१६॥
 —(p 425)

(वराहपु०) अध्याय ३०

तस्य ब्रह्मा ददौ प्रीतस्तिथिमेकादशी प्रभु ।
 तस्यामनग्निपक्वाशी भवेत्सुनियत शुचि ॥६॥
 तस्यासौ धनदो देवस्तुष्टो वित्त प्रयच्छति ॥७ab॥
 —(p 451)

[व कौ P 42 L2 ३]

[-L2 व कौ यो भवेत् (->भवेत्सु-)]

चतुर्वर्गचिन्तामणि

(व्रतखण्डे)

(वराहपु०) अध्याय ३१

ब्रह्मोवाच—त्रैलोक्यगामिनी देवी लक्ष्मीस्तेऽस्तु सदा प्रिया ।
 द्वादशी च तिथिस्तेऽस्तु कामरूपी च जायते ॥१७c-f॥

धृताशनो भवेद् यस्तु द्वादश्या तत्परायण ।

4 स स्वर्गवासी भवन्तु पुमान् स्त्री च विशेषतः ॥१८॥
 —(p 1172)

(वराहपु०) अध्याय ३२

अथोत्पत्ति प्रवक्ष्यामि वमस्य महर्तौ नृप ।
 माहात्म्येन समायुक्त विस्तरेण नराधिप ॥१॥

पूर्व ब्रह्माव्यय शुद्ध परोदपरसंज्ञित ।

4 स सिसृक्षु प्रजास्त्वादो पालन तासु चिन्तयन् ॥२॥

तस्य चिन्तयतस्त्वङ्गाद् दक्षिणाग्रात्सकुण्डल ।
 प्रादुर्बभूव पुरुष श्वेतमाल्यानुलेपन ॥३॥

त दृष्ट्वा च भगवाञ्चतुष्पाद वृषाकृतिम् ।

8 पालयेमा प्रजा पुत्र त्व ज्येष्ठो जगतो भव ॥४॥

इत्युक्त स समुत्तस्थौ चतुष्पाद कृते युगे ।

त्रेताया स त्रिभिर्पादेर्द्धाभ्यां वै द्वापरेऽभवत् ।

कलावेकेन पादेन प्रजा पालयते विभु ॥५॥

12 षडभेदा ब्राह्मणानां च त्रेधा क्षेत्रे व्यवस्थित ।
 द्वेधा वश्येषु शूद्रेषु त्वेकधा जगत प्रभु ।
 रसातलेषु सर्वेषु द्वापरेषु स्वयम्भुव ॥६॥
 —(p 12)

चतुर्वर्गचिन्तामणि

(परिशेषखण्डे श्राद्धकल्प)

(वराहपु०) अ गाय ३८

पूर्व प्रजापतिब्रह्मा सिसृक्षुर्विविधा प्रजा ॥१cd॥

एकाग्रमानस सर्वास्तन्मात्रान् मनसो बहि ।
 कृत्वा परमक ब्रह्म व्यायन् मवमगाच्छ व ॥२॥

4 तस्यात्मनि तदा योग गतस्य परमेष्ठिन ।
 तन्मात्रा निययुर्देहाद् धूम्रवणकृतत्विष ॥३॥

पिबाम इति भाषन्त खादाम इति चासकृत ।
 ऊर्ध्व जिगमिषन्तो वै वियत्सस्थास्तपस्विन ॥४॥

8 तान् दृष्ट्वा सहसोवाच ब्रह्मा विश्वपितामह ।
 भवन्त पितर सन्तु सर्वेषा गृहमेधिनाम् ॥५॥
 —(p 37)

इत्युक्त्वा तास्तदा ब्रह्मा तेषा पन्थानमादिशत् ।
 दाक्षिणायनसंज्ञस्तु पितृयान पितामह ॥१२॥
 —(p 61)

जयसिंहकल्पद्रुम (वराहपु० अ० ३४)

ब्रह्मोवाच—

12 अमावास्या दिन वोऽस्तु तस्या कुशतिलोदकै ।
 तर्पिता मानुषैस्तृप्ति परा गच्छत नान्यथा ॥१४॥
 तिला देयास्तथैतस्यामुपोष्य पितृभक्ति ।
 चिराय तस्य सन्तुष्टा वर यच्छत मा चिरम् ॥१५॥
 —(p 799)

(व्रतखण्डे)

(वराहपु०) अध्याय ३७

अहिंसा सत्यमस्तेय ब्रह्मचयमकल्मषम् ।
 एतानि मानसान्याहुर्व्रतानि व्रतधारिणि ॥४॥

एकभक्त तथा नक्तमुपवासादिक च यत् ।

4 तत्सर्वं कायिक पुसा व्रत भवति नान्यथा ॥५॥
 —(p 321)

कृत्यकल्पतरु

(वराहपु०) अध्याय ३९

मत्स्यद्वादशीव्रतम्—

सत्यतपा उवाच ।

कोऽसौ धरण्या सचीण उपवासो महामुने ।
कानि व्रतानि च तथा त्वेतन्मे वक्तुमहसि ॥२४॥

दुर्वासा उवाच ।

- मागस्य शुक्लपक्षे तु दशम्या नियतात्मवान् ।
4 स्नात्वा देवार्चनं कृत्वा त्वग्निकायं यथाविधि ॥२५॥
शुचिवासा प्रसन्नात्मा हव्यं चान्नं सुसंस्कृतम् ।
भुक्त्वा पञ्चपदं गत्वा पुनः शौचं तु पादयोः ॥२६॥
कृत्वाष्टाङ्गुलमानं तु क्षीरवृक्षसमुद्भवम् ।
8 भक्षयेद्दन्तकाष्ठं तु ततश्चाचम्य यत्नतः ॥२७॥
स्पृष्ट्वा खानि तथाद्भिश्च चिरं ध्यात्वा जनादनम् ।
शखचक्रगदापाणिं पीतवासं किरीटिनम् ॥२८॥
प्रसन्नवदनं देवं सवलक्षणलक्षितम् ।
12 ध्यात्वा जलं गृहीत्वा तु भानुरूपं जनादनम् ॥२९॥
दृष्ट्वाद्यं दापयेत् पश्चात् करतायेन मानव ।
एवमुच्चारयेद्वाचं तस्मिन् काले महामुने ॥३०॥
एकादश्या निराहारो भूत्वाह्निं परे द्वयहम् ।
16 भोक्ष्यामि पुण्डरीकाक्षं शरणं मे भवाच्युत ॥३१॥
एवमुक्त्वा ततो रात्रौ देवदेवस्य सन्निधौ ।
जपन्नारायणायेति स्वपेत्तत्र विधानतः ॥३२॥
ततः प्रभाते विमले नदीं गत्वा समुद्रगाम् ।
20 इतरा वा तडागं वा गृहीत्वा नियतात्मवान् ॥३३॥
आनीय मृत्तिकां शुद्धां मन्त्रेणानेन मानव ॥
—(p 311)
धारणं पोषणं त्वत्तो भूतानां देवि सवदा ।
तेन सत्येन मां दिव्ये पापान्मोचय मृत्तिके ॥३४॥
24 ब्रह्माण्डोदरतीर्थानि करैः स्पृष्टानि ते रवे ॥३५ab॥
त्वयि सर्वे रसा नित्यं स्थिता वरुण सवदा ।
तेनेमा मृत्तिकां प्लाव्य मां पूतं कुरु मां चिरम् ॥३६॥
एव मृदं रविं तोयं प्रसाद्यात्मानमालभेत् ।
28 त्रिं कृत्वा शेषं मृदया कुण्डमालिख्य वै जले ॥३७॥

- ततः स्नात्वा नरः सम्यक् मन्त्रवच्चोपचारतः ।
स्नात्वा चावश्यकं कृत्वा पुनर्देवगृहं व्रजेत् ॥३८॥
तत्राराध्यं महायोगं परं नारायणं शुभम् ।
32 केशवाय नमः पादौ कटिं दामोदराय च ॥३९॥
जानुभ्यां च नृसिंहाय उरं श्रीवत्सधारिणे ।
कण्ठं कौस्तुभनाथाय वक्षः श्रीपतये तथा ॥४०॥
त्रैलोक्यविजयायेति बाहू सर्वात्मने शिरः ।
36 रथाङ्गधारिणे चक्रं शङ्करायेति वारिजम् ॥४१॥
गम्भीरायेति च गदा पङ्कजं शान्तिमूत्तये ।
एवमभ्यर्च्य देवेशं देवं नारायणं प्रभुम् ॥४२॥
पुनस्तस्याग्रतः कुम्भाश्चतुरं स्थापयेद् बुधः ।
40 जलपूर्णान् समाल्याश्च सितचन्दनलेपितान् ॥४३॥
चत्वारस्ते समुद्रास्तु कलशाः परिकीर्तिताः ।
तेषां मध्ये शुभं पीठं स्थापयेद्वस्त्रसयुतम् ॥४४॥
तस्मिंश्च रौप्यं सौवर्णं ताम्रं वा दारवं तथा ॥४५ab॥
44 अलाभतस्तोयपूर्णं कृत्वा पात्रं ततो न्यसेत् ।
सौवर्णं मत्स्यरूपेण कृत्वा देवं जनादनम् ।
वेदवेदाङ्गसयुक्तं श्रुतिस्मृतिविभूषणम् ॥४७॥
तत्रानेकविधैर्भक्ष्यैः फलैः पुष्पैश्च शोभितम् ।
48 गन्धधूपैश्च मन्त्रैश्चाचयित्वा यथाविधि ॥४८॥
—(p 312)
रसातलगता वेदा यथा देवं त्वयाहृताः ।
मत्स्यरूपेण तद्वन्मा भवादुद्धरं केशव ।
एवमुच्चाय तस्याग्रे जागर तत्र कारयेत् ॥४९॥
52 यथाविभवसारेण प्रभाते विमले तथा ।
चतुर्णां ब्राह्मणानां च चतुरो दापयेद् घटान् ॥५०॥
पूर्वं च वह्नुवे दद्याच्छन्दोगे दक्षिणे तथा ।
यजुःशाखान्विते दद्यात्पश्चिमं घटमुत्तमम् ।
56 उत्तरं कामतो दद्यादेष एव विधिः स्मृतः ॥५१॥
ऋग्वेदं प्रीयता सर्वे सामवेदस्तु दक्षिणे ।
पश्चिमे तु यजुर्वेदोऽथर्ववेदस्तथोत्तरे ॥५२॥
ताम्रपात्रैस्तु सतिलैः स्थगितान् करितान् घटान् ।
60 ततस्तं जलपात्रस्थं ब्राह्मणाय कुटुम्बने ॥५३॥
दद्यादेव महाभाग ततः पश्चात् भोजयेत् ।
ब्राह्मणान् पायसेनाग्रयान् ततः पश्चात् स्वयं नरः ।

- भुञ्जीत सहितो विप्रैर्वाग्यत सज्जितेन्द्रिय ॥५८॥
 64 य सकृद् द्वादशीमेता करोति विधिवन्मुने ।
 स ब्रह्मलोकमाप्नोति तत्कालं चैव तिष्ठति ॥
 ततो ब्रह्मोपसहारे तत्र यस्तिष्ठतेऽचिरम् ।
 पुन सृष्टौ भवेद्देवो वैराजो नाम नामत ॥६६॥
 68 ब्रह्महत्यादिपापानि चेहलोके कृतान्यपि ।
 अकामत कामतो वा तानि नश्यन्ति तत्क्षणात् ॥६७॥
 इह लोके दरिद्रो वा राज्यभ्रष्टोऽथवा नृप ।
 उपोष्य तु विधानेन मेश्वरो राज्यमागमवेत् ॥६८॥
 72 बन्ध्या नारी भवेद्या तु अनेन विधिना शुभे ।
 उपोष्य तु भवेत्तस्या पुत्र परमधार्मिक ॥६९॥
 अगम्यागमन येन जानताजानता कृतम् ।
 स इम विधिमास्थाय तस्मात् पापाद्विमुच्यते ॥७०॥
 76 ब्रह्मक्रियाया लोपेन बहुवर्षकृतेन च ।
 उपोष्येमा सकृद्भूक्त्या वेदसंस्कारमाप्नुयात् ॥७१॥
 किं चात्र बहुनोक्तेन न तदस्ति महामुने ॥७२ab॥
 —(P 314)
 प्राप्य वा प्राप्यते नैव पाप यन्न पश्यति ॥७२cd॥
 80 अदीक्षिताय नो देय विधान नास्तिकाय च ।
 देववेदद्विषे वापि न श्राव्य तु कदाचन ।
 गुरुभक्ताय दातव्यं सबपापप्रणाशनम् ॥७४॥
 इह जन्ममि वै राज्यं धनं धान्यं वरस्त्रिय ।
 84 भवन्ति विविधा यस्तु उपोष्यति विधानतः ॥७५॥
 —(P 317)
 अगम्यागमन येन जानताजानता कृतम् ।
 स इम विधिमास्थाय तस्मात् पापाद्विमुच्यते ॥७०॥
 ब्रह्मक्रियाया लोपेन बहुवर्षकृतेन च ।
 88 उपोष्येमा सकृद्भूक्त्या वेदसंस्कारमाप्नुयात् ॥७१॥
 किं चात्र बहुनोक्तेन महापरमधार्मिक ॥७२ab॥
 —(P 319)

कृत्यरत्नाकर

(वराहपु०) अध्याय ३९

सत्यतपा उवाच ।
 कोऽसौ धरण्या सञ्जीव उपवासो महामुने ।
 कानि व्रतानि च तथा एतन्मे वक्तुमर्हसि ॥२४॥
 —(P 131)

[च चि P 1022-1026, ज क P 521 L1 2०, L50 51 ०, L79 82०, क र L1-2 ०]

[-L2 च चि वक्तुमर्हति -L10 च चि ज क पीत वस्त्र -L15 च चि भूत्वाहमपरेऽहनि -L18 च चि स्वयं भूमौ, ज क स्वपेद्भूमौ -L20 च चि गृहे वा, ज क गृहे वापि यतात्मवान् -L25 च चि तानि सर्वे स्थिता -L26 च चि प्राप्य मा, ज क प्राप्य त्वपूता -L30 च चि, ज क आचम्यावश्यक -L31 च चि देव नारायण विभुम्, ज क देव नारायण प्रभुम् -L33 च चि ज क उरुयुग्म -L34 च चि नाभाय (→नाथाय) -L36 च चि वस्त्र -L37 च चि कट्या (→गदा) -L40 ज क चर्चितान -L56 च चि उत्तरेऽथवणे दद्याद्, ज क अथवणे चोत्तर वै -L57 च चि, ज क पूर्वे (→सर्वे) -L59 च चि, ज क कारयेद् (→करितान्) -L60 च चि ततस्तु जलपात्र वै, ज क ततस्तज्जलपात्र च -L63 च चि, ज क भृत्यैर् (→विप्रैर्) -L66 च चि ज क तल्लयस (→तत्र यस्) -L70 च चि राज्यभ्रष्टो भवेन्नृप -L73 च चि उपोष्यति, ज क उपोषति -L83 च चि वारोग्य, ज क चारोग्य (→वै राज्य)]

कृत्यकल्पतरु

(वराहपु०) अध्याय ४०

कूर्मद्वादशीव्रतम्—

पौषमासस्य या पुण्या द्वादशीशुक्लपक्षतः ॥२cd॥

तस्या प्रागिव सकल्प्य कुर्यात् स्नानादिका क्रिया ।

निवर्त्य बोधयेद्वात्रावेकादश्या जनार्दनम् ।

4 पृथङ्मन्त्रैर्द्विजश्रेष्ठ देवदेव जनार्दनम् ॥३॥

कूर्माय पादौ प्रथमं तु पूज्यं

नारायणायेति कटिं हरेस्तु ।

सकर्षणायेत्युदरं

हरेस्तु

8 उरो विशोकाय भवाय कण्ठम् ।

सुबाहवे च व

भुजौ शिरश्च

नमो विशालाय रथाङ्गशङ्खौ ॥४॥

स्वनाममन्त्रेण

सुषूपगन्धं

12 नानानिवेद्यैर्विविधैः फलैश्च ।

अभ्यर्च्य देव कलशं तदग्रे

सस्थाप्य माल्यामुरदामकण्ठम् ॥५॥

त रत्नगर्भं तु पुरेव कृत्वा

स्वशक्तितो हेममयं तु देवम् ।

16 समन्दरं कूर्मरूपेण कृत्वा

- 20 पूर्णं सस्थापयेताम्रपात्रे घृतस्य ।
घटोपयथ सन्निवेश्य
श्वो ब्राह्मणायेवमेव तु दद्यात् ॥६॥
—(p 317)
- श्वो ब्राह्मणान् भोज्य सदक्षिणाश्च
यथाशक्त्या प्रीणयेद्देवदेवम् ।
नारायण कूमरूपेण पश्चात्
24 स्वयं च भुञ्जीत सभृत्यवग ॥७॥
- एव कृते चेत त्रिविध हि पाप
विनश्यते नात्र विचारणास्ति ।
ससारचक्रं प्रविहाय शुद्ध
28 प्राप्नोति लोकं तु हरे पुराणम् ॥८a d॥
- अनेकजन्मान्तरसंचितानि
नश्यन्ति पापानि नरस्य भक्त्या ।
प्रागुक्तरूपं तु फलं लभन्ते
32 नारायणस्तुष्टिमुपति सद्य ॥९॥
—(p 319)

[च चि (त्र ख II) P 1026 1027 कृ र
P 482 484]

[—L1 च चि कृ र पुष्य (→पौष) —L3 च चि
निवत्याराधयेद —L4 कृ र पूज्य (→पथङ्) —L11 च चि
मन्त्रैश्च (→म त्रेण) कृ र सुपुष्प (→सुधूप) —L14 च चि
माल्यास्ततः, कृ र माल्याम्बर —L25 च चि, कृ र वै
(→चेत), —L31 च वि लभेत (→लभन्ते)]

कृत्यकल्पतरु

(वराहपु०) अध्याय ४१

वराहद्वादशीव्रतम्—

दुर्वासा उवाच ।

- एव माघे सिते पक्षे द्वादशी धरणीभूत ।
वराहस्य शृणुष्वान्या पुण्या परमधार्मिक ॥१॥
- प्रागुक्तेन विधानेन सकल्प्य स्नानमेव तु ।
4 कृत्वा देव समभ्यर्च्य चकादश्या विचक्षण ॥२॥
- पुष्पनैवेद्यगन्धैश्चाप्यर्चयित्वाच्युत नर ।
पश्चात्तस्याग्रतः कुम्भं जलपूर्णं तु विन्यसेत् ॥३॥
- वराहायेति पादौ तु माधवायेति वै कटिम् ।
8 क्षेत्रज्ञायेति जूठरं विश्वरूपेत्युरो हरे ॥४॥

- सवज्ञायेति वै कण्ठं प्रजानां पतये शिर ।
प्रद्युम्नायेति च भुजौ दिव्यास्त्राय सुदर्शनम् ।
अमृतोद्भवाय शखं चाप्येष एवाचने विधि ॥५॥
- 12 एवमभ्यर्च्य मेधावी तस्मिन् कुम्भे तु विन्यसेत् ।
सौवर्णरौप्यताम्रं वा पात्रं विभवशक्तित ॥६॥
- सर्वबीजैस्तु सपूर्णं स्थापयित्वा विचक्षण ।
तत्र शक्त्या च सौवर्णं वराहं कारयेद् बुध ॥७॥
- 16 दष्ट्राग्नेणोद्धरन् पृथ्वीं सपवतवनदुमाम् ।
माधवं मधुहन्तारं वाराहं रूपमास्थितम् ॥८॥
- सर्वबीजभूते पात्रे रत्नगर्भघटोपरि ।
स्थापयेत्परमं देवं जातरूपमयं हरिम् ॥९॥
- 20 सितवस्त्रयुगच्छन्नं ताम्रपात्रे तु वङ्गवम् ।
स्थाप्याचयेद् गन्धपुष्पनैवेद्यैर्विविधैः फल ॥१०॥
- पुष्पमण्डपिकां कृत्वा जागरं तत्र कारयेत् ।
प्रादुर्भावाद्धरेस्तत्र वाचयेत् कामयेद् बुध ॥११॥
- 24 एव सस्तूयमानस्य प्रभातेऽभ्युदिते रवौ ।
शुचि स्नातो हरिं पूज्य ब्राह्मणाय निवेदयेत् ॥१२॥
- वेदवेदाङ्गविदुषे साधुवृत्ताय धीमते ।
विष्णुभक्ताय विदुषे विशेषेण तु दापयेत् ॥१३॥
- 28 एव विधानतो दत्त्वा हरिं वाराहरूपिणम् ।
ब्राह्मणाय भवेद्यद्वि फलं तस्य निशामय ॥१४॥
- इह जन्मनि सौभाग्यं श्री कान्तिं स्तुतिरेव च ।
ज्ञानवान् वित्तवान् भोगी ह्यपुत्र पुत्रवान् भवेत् ॥१५ad॥
—(p 319)

[च चि P 1027 1029 L14 15 ○, कृ र P
510 512 L31 ○, ज क P 539 L18 19 ○]

[—L1 च चि धरणीव्रत —L3 च चि, ज क सकल्प-
स्नानमेव च —L5 कृ र गन्धैस्तु च चि, कृ र, ज क
अर्चयित्वा —L8 च चि विश्वरूपं पुरोहित —L11 ज क
वै चैष पर्वचने विधि —L13 च चि वाराहं कारयेद् बुध
ज क शक्त्या पात्रं च भक्तित (→पात्रं विभवशक्तित)
—L16 च चि दष्ट्राग्नेणोद्धता —L20 कृ र, ज क ताम्रभावे
(→ताम्रपात्रे), च चि तत्राभावे तु वैणवे, —L21 च चि
स्थाप्याच्य —L23 ज क कारयेद् गापयेद् बुध —L24
च चि ह्युदिते —L27 च चि, कृ र, ज क विप्रर्षे (→
विदुषे) —L29 च चि च तद दद्याद् (→भवेद् यद्वि) —L30
च चि, कृ र, ज क तुष्टिरेव च]

कृत्यकल्पतरु

(वराहपु०) अध्याय ४२

नरसिंहद्वादशीव्रतम्—

- तद्वच्च फाल्गुने मासि शुक्लपक्षे तु द्वादशीम् ।
उपोष्य प्रोक्तविधिना हरिमावाहयेद् बुध ॥१॥
नरसिंहाय पादौ तु गोविन्दायोदर तथा ।
4 कटि विश्वभुजे पूज्य अनिरुद्धेत्युरस्तथा ॥२॥
कण्ठ च शितिकण्ठाय पिङ्गकेशाय वै शिर ।
असुरध्वसनायेति चक्र तोयात्मने तथा ।
शक्वमित्येव सम्पूज्य गन्धपुष्पफलैस्तथा ॥३॥
8 तन्ग्रे स्थाप्य कुम्भ तु सितवस्त्रयुगान्वितम् ।
तत्रोपरि नरसिंह तु सौवर्णं रत्नभाजने ।
सौवर्णं शक्ति कृत्वा दारुवशमयेऽपि वा ॥४॥
रत्नगर्भघटे स्थाप्य तत्र पूज्य विधानतः ।
12 द्वादश्या वेदविदुषे ब्राह्मणाय निवेदयेत् ॥५॥
—(p 322)
एव कृते फल प्राप्त यत्पुरा पार्थिवेन तु ।
वत्सनामा तु तत्तऽहं प्रवक्ष्यामि महामुने ॥६॥
तस्य व्रतान्ते भगवान् नरसिंहस्तोष्यतेऽपि च ।
16 चक्र प्रादाच्च शत्रूणां विध्वसनकर मृध ॥१२॥
तेनास्त्रेण स्वयं राज्यं जितवान् स नृपोत्तम ।
राज्ये स्थिताश्चमेधाना सहस्रमकरोत्प्रभु ।
अन्ते च ब्रह्मलोकाख्यं पदमागाच्च सत्तम ॥१३॥
20 एषा धन्या पापहरा द्वादशी भवतो मुने ।
कथितेमा प्रयत्नेन श्रद्धां कुरु यथेच्छकम् ॥१४॥
—(p 323)

[च चि (ब्र ख II) P 1029-1030 कृ र P 528 L7 0]

[—L4 च चि तद्वद कृ र पूज्यम् —L6 च चि चक्रवोढात्मने नम —L8 च चि कृ र तु घट (→कुम्भ तु) —L9 च चि कृ र ताम्र (→रत्न) —L14 च चि कृ र वत्सनाम्ना —L18 च चि विभु (→प्रभु) —L21 च चि कृ र श्रुत्वा (→श्रद्धा)]

कृत्यकल्पतरु

(वराहपु०) अध्याय ४३

वामनद्वादशीव्रतम्—

दुर्वासा उवाच ।
एवमेव मुने मासि चैत्रे सकल्प्य द्वादशीम् ।
उपोष्य धारयेद् भक्त्या देवदेव जनादनम् ॥१॥

वामनायेति वै पादौ विष्णवे कटिमर्चयेत् ।

4 वासुदेवेति जठरमुर सकर्षणाय च ॥२॥

कण्ठ विश्वभूते पूज्य शिरौ वै व्योमरूपिणे ।

बाहु विश्वजिते पूज्य स्वनाम्ना शखचक्रके ॥३॥

—(p 323)

अनेन विधिना देव देवदेव जगत्पतिम् ।

8 प्राक् प्ररत्नोदर कुम्भ सयुग्मं परितो न्यसेत् ॥४॥

प्राक् प्रपात्रे च सस्थाप्य वामन काञ्चन बुध ।

यथाशक्त्या कृतं ह्रस्व सितयज्ञोपवीतनम् ॥५॥

कुण्डिका स्थापयेत्पार्श्वे छत्रिका पादुके तथा ।

12 अक्षमाला च सस्थाप्य वृषीका च विशेषतः ॥६॥

एतैरुपस्करैर्युक्ता प्रभाते ब्राह्मणाय तम ।

दापयेत् प्रीयता विष्णुं ह्रस्वरूपीत्युदीरयेत् ॥७॥

मासनाम्ना तु सयुक्तं प्रादुर्भावाभिधानकम् ।

16 प्रीयतामिति सर्वत्र विधिरेष प्रकीर्तितः ॥८॥

श्रूयते च पुरा राजा हर्यश्च पृथिवीपति ।

अपुत्र स तपस्तेपे पुत्रमिच्छस्तपोनिधि ॥९॥

तस्यैव कुर्वतस्त्विष्टं पुत्रार्थं मुनिसत्तम ।

20 आजगाम हरिर्देवो द्विजरूपसमन्वितः ॥१०॥

स उवाच नृप राजन् किं ते व्यवसितं त्विति ।

पुत्रार्थमिति चोवाच तं विप्रं प्रत्युवाच ह ॥११॥

इदमेव विधानं तु कुरु राजन् प्रयत्नतः ।

24 स विप्र एवमुक्त्वा तु क्षणादन्तर्हितस्ततः ॥१२॥

राजापि तच्चकारार्थं मन्त्रवित्तं द्विजातये ।

दरिद्राय स्वयं प्रादाज्ज्योतिर्गर्भाय धीमते ॥१३॥

यथादितेरपुत्राया स्वयं पुत्रत्वमागतः ।

28 भगवस्तेन सत्यं ममाप्यस्तु सुतो वरः ॥१४॥

अनेन विधिनोक्तेन तस्य पुत्रो भवन्मुने ।

उप्राश्व इति विख्यातश्चक्रवर्ती महाबलः ॥१५॥

अपुत्रो लभते पुत्रान् धनार्थो लभते धनम् ।

32 भ्रष्टराज्यो लभेद् राज्यं ततो विष्णुपुरं व्रजेत् ॥१६॥

—(p 324)

[च चि (ब्र ख II) P 1030-1032 कृ र P

131-132]

कृत्यकल्पतरु

(वराहपु०) अध्याय ४८

कल्किद्वादशीव्रतम्—

दुर्वासा उवाच ।

तद्वद्भाद्रपदे मासि शुक्लपक्षेऽत्र द्वादशीम् ।
सकल्प्य विधिना देवमचयेत् परमेश्वरम् ॥१॥

4 नमोस्तु कल्किने पादौ हृशीकेशाय व कटिम् ।
म्लेच्छप्रध्वसनायोरु जगन्मूर्तस्तथोदरम् ॥२॥

श्रीकण्ठायेति कण्ठ तु खड्गपाणीति वै भुजौ ।
स्वनाम्ना शखचक्रे च विश्वमूर्तस्तथा शिर ॥३॥

8 एवमभ्यर्च्य मेधावी प्राग्वत्तस्याग्रतो घटम् ।
विन्यसेत्कल्किन देव सौवर्ण कारयेत्तथा ॥४॥

—(p 332)

सितवस्त्रयुगच्छन्न गन्धपुष्पोपशोभितम् ।
कृत्वा प्रभाते विप्राय प्रदेय शास्त्रवित्तमे ॥५a d॥

पूर्वं राजा विशालोऽभूत् काशीपुर्या महाबल ॥६ab॥

12 द्वादशी कृतवान् सोऽपि चक्रवर्ती बभूव ह ॥२४cd॥

यज्ञैश्च विविधैरिष्ट्वा पुनर्निर्वाणमाप्नुयात् ॥२५cd॥

पूज्यते मत्स्यरूपेण सवज्ञत्वमभीप्सुभि ।
स्ववशोद्धरणार्थाय कूमरूपी तु पूज्यते ॥२०॥

16 भवोदधिनिमग्नेन वराह पूज्यते हरि ।
नरसिंहस्वरूपेण सवपापभयातुरै ॥२१॥

वामनो मोहनार्थाय वित्तार्थे जमदग्निज ।
क्रूरशत्रुविनाशाय यजेद् दाशरथि बुध ॥२२॥

20 बलकृष्णौ यजेद्वीमान् पुत्रकामो न सशय ।
रूपकामो यजेद् बुद्ध कल्किन शत्रुघातने ॥२३॥

—(p 333)

[च चि (ब्र ख II) P 1038 1039]

[-L8 च चि विन्यसेत् (→विन्यस्य), च चि तत्र धारयेत्
(→कारयेत्तथा) -L13 च चि पर निर्वाणमाप्तवान् -L16
च चि नरै (→हरि)]

कृत्यकल्पतरु

(वराहपु०) अध्याय ४९

पद्मनाभद्वादशीव्रतम्—

दुर्वासा उवाच ।

तद्वदाश्वयुजे मासि दादशी सितपक्षिणीम् ।
सकल्प्याभ्यर्चयेद् देव पद्मनाभ सनातनम् ॥१॥

पद्मनाभाय पादौ तु कटि वे पद्मयोने ।

4 उदरं सवदेवाय पुष्कराक्षाय वै उर ।
अव्ययाय तथा बाहू प्राग्वदस्त्राणि पूजयेत् ॥२॥

प्रभवाय शिर पूज्य प्राग्वदग्रे घट न्यसेत् ।
तस्मिन् हेममय देव पद्मनाभ तु विन्यसेत् ॥३॥

8 तमेव देव सम्पूज्य गन्धपुष्पादिभि क्रमात् ।
प्रभाताया तु शवया ब्राह्मणाय निवेदयेत् ॥४a d॥

आसीत्कृतयुगे राजा भद्राश्वो नाम वीरवान् ।
यस्य नाम्ना भवद्वष भद्राश्व नाम नामत ॥५॥

12 तस्यागस्त्य कदाचित्तु गृहमागत्य भूपते ।
उवाच पञ्चरात्र तु वसामि भवतो गृहे ॥६॥

त राजा शिरसा नत्वा स्थीयतामित्यभाषत ।
तस्य कान्तिमती नाम्ना भार्या परमशोभना ॥७॥

16 तामगस्त्यस्तथा दृष्ट्वा रूपतेजोन्विता शुभासु ।
सपत्नीश्चतयातुल्या कुवन्ती कमशोभनम् ॥१०a d॥

साधु साधु जगन्नाथ स्त्री शूद्रो साधु साध्विति ॥१४c d॥
एवमुक्त्वा ननर्तोच्चैरगस्त्यो राजसन्निधौ ॥१५e-f॥

20 किं हृषकारणं ब्रह्मन् येनैव नृत्यते भवान् ॥१६cd॥
अगस्त्य उवाच ।

कापि राज्ञो त्वदीयाभूदासी वश्यस्य वेदिशे ।
नगरे हरिदत्तस्य त्वमस्या पतिरेव च ।
तस्यैव कमकारोऽभूच्छूद्रो विद्धेति नामत ॥१९॥

24 स तत्राश्वयुजे मासि द्वादश्या नियत शुचि ।
चचि स्वयविष्णवालयगत्वागन्धपुष्पादिभिर्हरिम् ॥२०॥

अभ्यर्च्य स्वगृहं प्राप्य भवन्तौ रक्षपालकौ ।
स्थाप्य द्वारेऽपि दीपानां ज्वालनार्थं महामते ॥२१॥

28 गते तस्मिन् भवन्तौ तान् दीपान् ज्वालयतौ स्थितौ ।
यावत्प्रभाता रजनी निशाठयेन नृपोत्तम ॥२२॥

ततः कालेन महता मृतौ द्वावपि दम्पती ।
तेन पुण्येन ते जन्म प्रियव्रतगृहेभवत् ॥२३॥

32 इयं च पत्नी ते जाता वश्यदास्यभवत्पुरा ।
पारक्यस्यापि दीपस्य ज्वालितस्य हरेगृहे ॥२४॥

स्वेन यत्पुनरर्थेन विष्णुमभ्यर्च्य दीपकम् ।
ज्वालयेत्तस्य यत्पुण्यं तत्सख्यातु न शक्यते ॥२५a d॥

—(p 335)

[च चि (ब्र ख II) P 1039-1041 कृ र P 373-375 -L 133 ज क p 559 L12]

[-L1 ज क सम्यग् (→तद्वद), ज क द्वादश्या शुक्लपक्षके -L5 च चि अव्यग्राय (→अव्ययाय) -L8 च चि त देवदेव, कृ र तमेवमेव (→तमेव देव) -L17 च चि सप्तत्यथ भयात् सर्वा कुवन्त्य कमशोभनम्, कृ र सप्तत्यथ भयात्तस्या कुवन्त्य कमशोभना -L 18 च चि पाथ (→साधु), च चि कृ र शूद्र (→शूद्रौ) -L21 च चि, कृ र इय (→कापि) -L 23 कृ र भद्रो (→शूद्रो), च चि, कृ र वि व्येति (→विद्वेति) -L24 च चि स वैश्योऽऽथ, कृ र वैश्यो वाथ (→स तत्राथ) -L26 च चि स्वगृहे प्रायाद कृ र स्वगृह प्रायाद् -L27 च चि, कृ र द्वावपि (→द्वारेऽपि) -L28 च चि गते तस्मिन् भवने तद दीपप्रज्वालने स्थितौ -L29 च चि, कृ र नरोत्तम (→नपोत्तम)]

कृत्यकल्पतरु

(वराहपु०) अध्याय ५०

योगेश्वरद्वादशीव्रतम्—

अगस्त्य उवाच ।

- शृणुष्व भक्तितो राजन् कार्तिकैकादशी तथा ।
उपोष्य विधिना येन सर्वासा प्राप्नुयात्फलम् ॥४॥
- प्राग्विधानेन सकल्प्य तद्वत्स्नान समाचरेत् ।
4 विलोमेनाचयेद्देवं नारायणमकल्मषम् ॥५॥
- नम सहस्रशिरसे शिर सम्पूज्य वे हरे ।
पुरुषायेति च भुजौ कण्ठ वै विश्वरूपिणे ।
ज्ञानात्मनेति चास्त्राणि श्रीवत्साय तथा उर ॥६॥
- 8 जगद् ग्रसिष्णवे पूज्य उदर दिव्यमूतये ।
कटि सहस्रपादाय पादौ देवस्य पूजयेत् ॥७॥
- अनुलोमेन देवेश पूजयित्वा विचक्षण ।
नमो दामोदरायेति सर्वाङ्ग पूजयेद्धरे ॥८॥
- 12 एव संपूज्य विधिना तस्याग्रे चतुरो घटान् ।
स्थापयेद्रत्नगर्भास्तु सितचन्दनचर्चितान् ॥९॥
- स्रग्दामबद्धग्रीवास्तु सितवस्त्रावगुण्ठितान् ।
स्थगितान् ताम्रपात्रैस्तु तिलपूर्णै सकाञ्चनै ॥१०॥
- 16 चत्वार सागराश्चैते कल्पिता द्विजसत्तम ।
तन्मध्ये प्राग्विधानेन सौवर्णं स्थापयेद्धरिम् ।
योगेश्वर योगविधिमनन्त पीतवाससम् ॥११॥
- तमप्येव तु सम्पूज्य जागर तत्र कारयेत् ।
20 कुर्याच्च वैष्णवं योग यजेद्भोगेश्वर हरिम् ॥१२॥

पोडगार रथाङ्गे तु ग्जाभिवहृभि कृते ।
एव कृत्वा प्रभाते तु ब्राह्मणान् पञ्च चानयेत् ॥१३॥

24 चत्वार कलशा देयाश्चतुर्णा पञ्चमस्य तु ।
योगेश्वर तु सौवर्णं प्रदद्यात् प्रयत्नं शुचि ॥१४॥

वेदाध्येत्रे सम दत्त तद्विदे द्विगुण तथा ।
आचार्ये पञ्चरात्राणा सहस्रगुणित भवेत् ॥१५॥

यस्त्विमं सरहस्यं तु सन्मन्त्र चोपपादयेत् ।
28 विधानं तस्य भक्त्या वै दत्तं कोटिगुणं भवेत् ॥१६॥

गुरां तिष्ठति यस्त्वयमासन्नं पूजयेत् सुधी ।
स दुर्गतिमवाप्नोति दत्तं तस्य च निष्फलम् ।
आसन्ने तु गुरां पूवं पश्चादन्यस्य दीयते ॥१७॥

32 अविद्यो वा सविद्यो वा गुरुर्देवो जनादन ।
अमागस्थोऽपि मागस्थो गुरुरेव परागति ॥१८॥

प्रतिपद्य गुरुस्तु मोहाद्विप्रतिपद्यते ।
युगकोटिं स नरके पच्यते नात्र सशय ॥१९॥

36 एव दत्त्वा विधानेन तत्त्वतो विष्णुमचयेत् ।
विप्राणां भोजनं दत्त्वा यथाशक्ति सदक्षिणम् ॥२०॥

धरणीव्रतमेतद्धि पुरा कृत्वा प्रजापति ।
प्रजा लेभे तथा मुक्तिं ब्रह्मण्य विजने पुन ॥२१॥

40 युवनाश्वोऽपि राजर्षिरेतेन विधिना पुरा ।
मान्धातार सुत लेभे परं ब्रह्म च शाश्वतम् ॥२२॥

तथा हैहयदायाद कृतवीर्यो नराधिप ।
कात्तवीर्यं सुत लेभे परं ब्रह्म च शाश्वतम् ॥२३॥

44 शकुन्तलाप्येवमेव व्रतं चीर्त्वा महामुने ।
लेभे शाकुन्तलं पुत्रं दौष्यन्ति चक्रवर्तिनम् ॥२४॥

अनेन विधिना प्राप्तं चक्रवर्तित्वमुत्तमम् ॥२५cd॥

धरण्या अपि पाताले मग्नया च कृतं पुरा ।
48 व्रतमेतत्ततो नाम्ना धरणीव्रतमुच्यते ॥२६॥

समाप्तेऽस्मिन् धरा देवी हरिणा कोलरूपिणा ।
उद्धृताद्यापि तुष्टेन धारिता नौरिवाम्भसि ॥२७॥

य इदं शृणुयाद्भक्त्या यश्च कुर्यान्नरोत्तमं ।
52 स सर्वपापविनिमुक्तो विष्णुसालोक्यतां व्रजेत् ॥२८efi॥

—(p 336-338)

[च चि (त्र ख II) P 1041 1044 -L31 35 ○
कृ र P 427-429 ज क P 512 513 -L31 35 ○]

[-L2 ज क विधिनानन (→विधिना येन), कृ र सर्वेषा
(→सर्वासा) -L3 च चि समचयत (→समाचरत) -L11
च चि, कृ र हरि (→हरे) -L18 च चि, ज क
योगनिद्राशायिन (ज क शयित) -L20 च चि ज क याग
(→योग) -L24 च चि ****, कृ र योगीश्वर तु (→
योगेश्वर तु) -L28 च चि, कृ र, ज क कोटिगुणोत्तर
(→कोटिगुण भवेत्) -L29 च चि, ज क योग्ये तिष्ठति
(→गुरौ तिष्ठति) -L30 च चि दुर्गति समवाप्नोति (→स
दुर्गतिमवाप्नोति) -L31 कृ र प्रसन्न (→आसन्न) -L33
कृ र मागस्थो वाप्य मागस्था (→अमागस्थोपि मागस्थो)
-L36 च चि, कृ र विष्णुमच्य च, ज क विष्णुमच्युतम
(→विष्णुमच्येत) -L37 च चि, कृ र, ज क दद्याद्यथा
शक्त्या (→दत्त्वा यथाशक्ति) -L39 च चि ब्राह्मण्य विमल
शुभ, कृ र, ज क ब्राह्मण्यविमले शुभे (→ब्राह्मण्य विजने पुन)
-L40 च चि, कृ र, ज क युवनाश्वश्च (→युवनाश्वोपि)
-L45 च चि दौष्यन्त, कृ र दौष्यन्त, ज क दुजय (→
दौष्यन्त) -L47 च चि कृ र पद्मया (→मग्नया) -L49
च चि सुप्तेऽस्मिस्तु (→समाप्तऽस्मिन्) च चि, कृ र,
ज क क्रोड (→कोल) -L52 कृ र ज क सवपापविनिमुक्तो]

कृत्यकल्पतरु

(वराहपु०) अध्याय ५४

भतृद्वादशीव्रतम्—

अप्सरस ।

भगवन् ब्रह्मतनय भतृकामा वय द्विज ।
नारायणश्च भर्ता नो यथा स्यादाचचक्ष्व तत् ॥८॥

4 इदानी कथयाम्याशु येन भर्ता हरि स्वयम् ।
वरद तमवाप्नोति भतृत्व च नियच्छति ॥१॥

वसन्ते शुक्लपक्षस्य द्वादशी या भवच्छुभा ।
तस्यामुपोष्य विधिवत् सश्रीक हरिमचयेत् ॥२॥

8 पयङ्के पूज्य देवेश नानास्तरणसयुतम् ।
तत्र लक्ष्म्या पति देव रौप्य कृत्वा निवेदयेत् ॥३॥

तस्योपरि तत पुष्पैर्मण्डप कारयेद् बुध ।
नृत्यवादित्रघोषैश्च जागर तत्र कारयेत् ॥४॥

12 मनोभवायेतिशिरस्त्वनङ्गायेति वै कटिम् ।
कामाय बाहुमूले तु स्वयमास्थाय चोदरम् ॥५॥

मन्मथायेति पादो तु हरये इति सवत ।
पुष्पै सम्पूज्य देवेश मल्लिकाजातिभिस्तथा ॥६॥

16 पश्चाच्चतुर आदाय इक्षुदण्डान् सुशोभनान् ।
चतुर्विधं न्यसत्तस्य देवस्य पुरतो नृप ॥७॥

एव कृत्वा प्रभाते च प्रदद्याद् ब्राह्मणाय च ।
वेदवेदाङ्गयुक्ताय सपूर्णङ्गाय धीमते ॥८॥

20 ब्राह्मणाश्च ततो भोज्या व्रतमेतत् समापयेत् ।
एतस्माद व्रततो विष्णुभर्ता वो भविता ध्रुवम् ॥९॥

व्रतेन देवदेवेश प्रिय लब्ध्वाभिमानत ।
अवसानेऽपहरण गोपालैर्वो भविष्यति ।

परत्राणा च कल्पाना देवो भर्ता भविष्यति ॥१०॥
—(p 339-340)

[कृ र P 133 134 L1-2 ○]

[-L7 कृ र पयकास्तरण कृत्वा -L8 रूप्य कृत्वा
निवेशयेत् -L11 शिरस्त्वनङ्गायेति वै कटिम् -L12 कामाय
बाहुमूल तु कुसुमास्त्राय चोदर -L15 सुशोभनान -L16
प्रणतो (→पुरतो) -L20 व्रतस्यान्ते ततो (→एतस्माद व्रततो)
-L23 पराहताना कन्याना (→परत्राणा च कल्पाना)]

कृत्यरत्नाकरे १९ श्लोकात्परमधिकम्—

‘कृत्वा यत प्रणाम तु पष्ठ गर्वेण च ध्रुवम्’]

कृत्यकल्पतरु

(वराहपु०) अध्याय ५५

शुभद्वादशीव्रतम्—

अगस्त्य उवाच ।

शृणु राजन् महाभाग शुभव्रतमनुत्तमम् ।
येन संप्राप्यते विष्णु शुभेनैव न सशय ॥१॥

मासि मागशिरे पुण्ये प्रथम व्रतमाचरेत् ।
4 एकभक्त सिते पक्षे यावत्स्याद् दशमीति च ॥२॥

ततो दशम्या मध्याह्ने स्नात्वा केशवमचयेत् ।
मुक्त्वा सकल्पयेत् प्राग्वद् द्वादशी शुद्धमानस ॥३॥

8 तावत्परमुषित्वा तु यवान् दद्याद् द्विजातये ।
कृत्वा चतैर्हरिर्वाच्यो दाने होमे तथाचने ॥४॥

चातुर्मास्य तथैव तु क्षपित्वा राजसत्तम ।
चैत्रादिषु पुनस्तद्वदुपोष्य प्रयत शुचि ।

सक्तुपात्राणि विप्राणा सहिरण्यानि दापयेत् ॥५॥

12 श्रावणादिषु मासेषु गोविन्द तद्वदचयेत् ।
त्रिषु मासेषु यावत्तु कार्तिकस्यादिरागत ॥६॥

- तमप्येव क्षपित्वा च समा च प्रयत शुचि ।
अचयित्वा हरिं भक्त्या मासनाम्ना विचक्षण ॥७॥
- 16 सङ्कल्प कारयेद्भक्त्या द्वादश्या सयतेन्द्रिय ।
एकादश्या यथाशक्त्या कारयेत्पृथिवी नृप ॥८॥
काञ्चनीं सप्तपातालकुलपर्वतसयुताम् ।
भूविन्यासविधानेन स्थापयेत्ता हरे पुर ॥९॥
- 20 सितवस्त्रयुगच्छन्ना सवबीजसमन्विताम् ।
सपूज्य प्रियदत्तेति पञ्चरत्नैर्विचक्षण ॥१०॥
जागर तत्र कुर्वीत प्रभाते तु पुनर्द्विजान् ।
आमन्त्र्य सख्यया राजन्नेकविंशति नामत ॥११॥
- 24 तेषामेकैकशो गा चाप्यनङ्गाह च दापयेत् ।
एकैक वस्त्रयुग्म चाप्येकैक चाङ्गुलीयकम् ॥१२॥
कटक चैव सौवर्ण कर्णाभरणमेव च ।
एकैक ग्राममेषा राजा राज्यप्रदो भवेत् ॥१३॥
- 28 अशक्त्या करणे चैव दरिद्रोपि स्वशक्ति ॥१४॥
यथाशक्त्या मही कृत्वा काञ्चनी गोयुग तथा ।
वस्त्रयुग्ममथैक च दत्त्वा विभवशक्ति ॥१५॥
गोयुग्म सप्तवात्सवं हिरण्येनैव कारयेत् ।
32 एव कृत्वा तथा कृष्णद्वादश्यामेव चोत्तर ॥१६॥
रौप्या च पृथिवी कृत्वा यथाविभवशक्ति ।
प्रदद्याद्ब्राह्मणानां तु तथा तेषां तु भोजनम् ।
उपानहौ यथाशक्त्या पादुके छत्रिका तथा ॥१७॥
- 36 एव दद्याद्देवदेव कृष्णो दामोदरो मम ।
प्रीयता सवदा देवो विश्वरूपो हरिर्मम ॥१८॥
दाने च भोजने चैवमुक्ते यत्फलमाप्यते ।
न शक्य तु सहस्रेण वर्षाणामपि कीर्तितुम् ॥१९॥
- 40 शुभव्रतमिदं पुण्यं यः कुर्यात्तु नरेश्वर ।
स सर्वसंपदं प्राप्य ततो विष्णुवालयं व्रजेत् ॥२०॥

—(p 341 343)

[च चि (ब्र ख II) P 1101-1103]

- [-L3 च चि प्रथमाब्दात्समाचरेत् -L4 दशमी तिथि
-L7 तामप्येवमुषित्वा च -L8 कृष्णायति (→कृत्वा चैतरे)
-L14 क्षपयित्वा दशम्या (→क्षपित्वा च समा च) -L17
भक्त्या (→शक्त्या) -L21 गन्धैर् (→रत्नैर्) -L32
द्वादश्यामेव चोत्तरे]

कृत्यकल्पतरु

(व्रतकाण्डे)

(वराहपु०) अध्याय ५६

धन्यप्रतिपदं व्रतमधिकृत्य—

- अथात सप्रवक्ष्यामि धन्यव्रतमनुत्तमम् ।
येन सद्यो भवेद्धन्यो ह्यधन्योऽपि हि यो भवेत् ॥१॥
मागशीर्षे सिते पक्षे प्रतिपद्या तिथिर्भवेत् ।
4 तस्या नक्तं प्रकुर्वीत रात्रौ विष्णु च पूजयेत् ॥२॥
वैश्वानराय पादौ तु अग्नये चोदर तथा ।
हविर्भुजाय च उरो द्रविणायेति वै भुजे ॥३॥
सवत्तयेति च शिरो ज्वलनायेति सवत ।
8 अभ्यर्च्यैव विधानेन देवदेव जनार्दनम् ॥४॥
तस्यैव पुरतः कुण्डं कारयित्वा विधानतः ।
होमं तत्र च कुर्वीत एतैर्मन्त्रैर्विचक्षण ॥५॥
ततस्तु यावत् चान्नं भुञ्जीत घृतसयुतम् ।
12 कृष्णपक्षेऽप्येवमेव चातुर्मास्यं तु यावत्कम् ॥६॥
चैत्रादिषु च भुञ्जीत पायसं सघृतं बुध ।
श्रावणादिषु सकूश्च ततश्चैतत्समाप्यते ॥७॥
समाप्ते च व्रते वह्निं काञ्चन कारयेन्नृप ।
16 रक्तवस्त्रयुगच्छन्नं रक्तपुष्पानुलेपनम् ॥८॥
कुङ्कुमेन तथालिप्य ब्राह्मणं त्वेवमेव तु ।
सर्वावयवसंपूणं गुणाढ्यं प्रियदशनम् ॥९॥
पूजयित्वा विधानेन रक्तवस्त्रयुगेन च ।
20 पश्चात्प्रदद्यात् तस्य मन्त्रेणानेन मन्त्रवित् ॥१०॥
धन्योऽस्मि धन्यकर्मा च धन्यवेषोऽस्मि धन्यवान् ।
धन्यानेन चीर्णेन व्रतेन स्या सदा सुखी ॥११॥
एवमुच्चाय तं विप्रे न्यसेत्कोशमिवात्मनः ।
24 सद्यो धन्यत्वमाप्नोति योऽपि स्याद्भ्राग्यवर्जितः ॥१२॥
इह जन्मनि सौभाग्यं धनं धान्यं च पुष्कलं ।
अनेन कृतमात्रेण जायते नात्र संशयः ॥१३॥
प्रागजन्मसंचितं पापं वह्निर्दहति तस्य वै ।
28 दग्धपापं स शुद्धात्मा सोऽमुत्रेह च नन्दति ॥१४॥

—(p 38)

[च चि (ब्र ख II) P 355 356 का मा P 133 L1 2 स्म मु P 8/9 L1 2 ज क P 134 L20 21 0]

[-L3 च चि अमले (→सिते) -L5 च चि चोत्तर (→चोदर) -L6 च चि, ज क हविभुजे तथोर च (ज क °श्च) द्रविणोदाय वै भुजे (ज क °जौ) -L10 च चि होमान्ते व्रत कुर्वीत -L13 च चि क्षादिषु च भुञ्जीयात् -L14 च चि, ज क ततश्चव (→ततश्चतत्) -L17 च चि तथा लिप्पेत, ज क तथा लिप्पेद (→तथालिप्य) -L20 च चि तत तस्य (→त तस्य) -L21 च चि धन्योऽसि ध यधर्मा च धन्योऽस्मि धन्यवान भवान -L22 च चि, ज क ध येनानेन (→धन्यानेन) -L27 च चि वाडमन (→प्राजन्म)]

कृत्यकल्पतरु

(बराहपु०) अध्याय ५७

क्रान्तिव्रतमधिकृत्य—

अगस्त्य उवाच ।

अथात सप्रवक्ष्यामि क्रान्तिव्रतमनुत्तमम् ॥१ab॥

द्वितीयाया तु राजेन्द्र कार्तिकस्य सिते दिने ।

नक्त कुर्वीत यत्नेनाप्यचयेद बलकेशवौ ॥३॥

बलदेवाय पादौ तु केशवाय शिरोऽचयेत् ।

एवमभ्यर्च्य मेधावी वैष्णव रूपमुत्तमम् ॥४॥

पर स्वरूप सोमाख्य द्विकल तद्दिनेचयेत् ।

दद्यादध्वं च मतिमान मन्त्रेण परमेष्ठिन ॥५॥

नमोस्त्वमृतरूपाय सर्वोषधिधराय च ।

यज्ञकालाभिपतये सोमाय परमात्मने ॥६॥

अनेन खलु मन्त्रेण दत्वाध्वं शशिने नृप ।

रात्रौ स विप्रो भुञ्जीत यवान्न सघृत नप ॥७॥

फाल्गुन्यादि चतुष्टया तु पायस सघृत शुचि ।

निलहोम प्रकुर्वीत कार्तिके तु यवैस्तथा ॥८॥

आषाढादिचतुष्टया तु घृतहोम तु कारयेत् ।

नक्त तिलान्नभुञ्जीत एष पूर्वविधिक्रम ॥९॥

अत सवत्सरे पूर्णे कृत्वा सोम तु राजतम् ।

सितवस्त्रयुगच्छन्न सितपुष्पानुलेपनम् ।

एवमेव द्विज पूज्य ततस्त प्रतिपादयेत् ॥१०॥

क्रान्तिमानश्चिलोके तु सर्वज्ञ प्रियदर्शन ।

त्वत्प्रसादात्सोमरूपी नारायण नमोस्तु ते ॥११॥

अनेन खलु मन्त्रेण दत्वा विप्राय वाग्यत ।

कृतमात्रे ततस्तस्मिन् क्रान्तिमान् जायते नर ॥१२॥

आत्रेयेणापि सोमेन कृतमेतत्पुरा नृप ।

तस्य व्रतान्ते सन्तुष्ट स्वयमेव जनादन ॥१३॥

—(p 47)

कृत्यकल्पतरु

(दानकाण्डे)

(बराहपु०) अध्याय ५८

विष्णु रुद्रान्तर ब्रयाद्याश्रीगौयन्तर तथा ॥५cd॥

तन्नास्तिकाना मर्त्याना काव्य शास्त्रविगर्हितम् ॥५ef॥

—(p 350)

(व्रतकाण्ड)

सौभाग्यतृतीयाव्रतम्—

अगस्त्य उवाच ।

अत पर महाभाग सौभाग्यकरण व्रतम् ।

4 शृणु येनास्य सौभाग्य स्त्रीपुसामभिजायते ॥१॥

फाल्गुनस्य तु मासस्य तृतीया शुक्लपक्षत ।

उपोषितव्या नक्तेन शुचिना सत्यभाषिणा ॥२॥

सश्रीक च हरि पूज्य रुद्र चाप्युमया सह ॥३ab॥

8 गम्भीरायेति पादौ तु सुभगायेति वै कटिम् ।

उदर देवदेवेति शितिकण्ठेति वै उर ।

त्रिलोचनायेति शिरो रुद्रायेति समन्तत ॥७॥

एवमभ्यर्च्य मेधावी विष्णु लक्ष्म्या समन्वितम् ।

12 हर गौरीसमायुक्त गन्धपुष्पादिभि क्रमात् ॥८॥

ततस्तस्याग्रतो होम कारयेन्मधुसर्पिषा ।

तिले सह महाराज सौभाग्यपतयेति च ॥९॥

ततस्त्वक्षारसयुक्त निस्नेह धरणीतले ।

16 गोधूमान्न तु भुञ्जीत कृष्णेऽप्येव विधि स्मृत ।

आषाढादिद्वितीयाया पयस तत्र भोजयेत् ॥१०॥

यवान्न तु तत पश्चात् कार्तिकादिषु पार्थिव ।

श्यामाकान्न हविर्वापि यथाशक्त्या प्रसन्नधी ॥११॥

20 ततस्तु ब्राह्मणे दद्यात् पात्रभूते विचक्षण ॥१३cd॥

- अनङ्गहीने वेदाना पारगे साधुवर्त्तिनि ।
सदाचारयुते दद्यादल्पवित्तेऽपि भूतले ॥१४॥
- षड्भि पात्रैरुपेत च ब्राह्मणाय निवेदयेत् ।
24 एक मधुघृत पात्र द्वितीय घृतपूरितम् ॥१५॥
तृतीय तिलतैलस्य चतुर्थं गुडसयुतम् ।
पञ्चम लवणापूर्णं षष्ठ गोक्षीरपूरितम् ॥१६॥
- एतान् दत्त्वा रसान् राजान् सदा जन्मान्तरे भवेत् ।
28 सुभगो दशनीयश्च नारी वा पुरुषोऽपि वा ॥१७॥
- (p 75)

[च चि (ब्र ख) P 479 480, ग र P 541
L1 2, ज क P 182 L5 7]

[-L3 च चि महाराज (→महाभाग) -L5 ज क पक्षगा (→पक्षत) -L6 च चि उपोषिनेन नक्तेन -L7 च चि, ज क वा उमया (→चाप्युमया) -L9 च चि श्री कण्ठेति च वै उर -L12 च चि हर वा गौरी सयुक्त -L16 च चि कृत्वाप्येव (→कृष्णेऽप्येव) -L17 च चि द्वितीया तु (→द्वितीयाया) -L23 च चि खड्गै पात्ररुपेतश्च -L26 च चि सयुत (→पूरितम्) -L27 च चि सप्त (→सदा)]

कृत्यकल्पतरु (व्रतकाण्डे)

(वराहपु०) अध्याय ५९

अविघ्नचतुर्थीव्रतम्—

अगस्त्य उवाच ।

- तथाविघ्नव्रत राजन् कथयामि शृणुष्व तत्
[येन सम्यक् कृतेनेह न विघ्नमुपजायते] ॥१॥
- चतुर्थ्या फाल्गुने मासि गृहीतव्यं व्रतं त्विदम् ।
4 नकाहारेण राजेन्द्र तिलान्नं पारणं स्मृतम् ।
तदेवाग्नौ च होतव्यं तद्देयं ब्राह्मणाय च ॥२॥
- चातुर्मास्यं व्रतं दैव कृत्वा वै पञ्चमे तथा ।
सौवर्णं गजवक्त्रं च कृत्वा विप्राय दापयेत् ॥३॥
- 8 पायसं पञ्चभि पात्रैर्व्यपेतसलिलैस्तथा ।
एवं तस्य व्रतं कृत्वा सर्वविघ्नैः स मुच्यते ॥४॥
- हयमेधस्य विघ्ने तु कृतवान् सगरं पुरा ।
एतदेव चरित्वा तु हयमेधं स आप्तवान् ॥५॥
12. तथा रुद्रेण देवेन त्रिपुरं निघ्नता पुरा ।

- एतदेव कृतं यस्मात् त्रिपुरं तेन पातितम् ।
तथा तु गच्छता स्वर्गं त्वेतदेव व्रतं कृतम् ॥६॥
- अन्यैरपि महीपाले पृथिवी विजिगीषुभिः ।
16 तपोर्थिभिर्यज्ञकृते विघ्नोपशमनं परम् ॥७॥
- दिव्याय शूराय गजाननाय ।
लम्बोदरायैकरदासुराय
[नगात्मजादेहमलोद्भवाय ।
- 20 कुठारहस्ताय नभश्चराय ।
एवं प्रपूज्य स्तुतिभिः पुनश्च ।
होमं कुर्याद्विघ्नविनाशहेतोः ॥८॥
- (p 82)

[च चि (ब्र ख) P 525 L5,8,11,13,16-22
O, ज क P 221 L8 12,16 22 O]

[-L1 च चि ज क अथविघ्नहर राजानं कथयामि तवानघ -L4 ज क तिलान्नं (→तिलान्नं) -L5 ज क ब्राह्मणाय च -L6 ज क चैव कृत्वा वै (→देव कृत्वा वै), च चि चातुर्मास्यं व्रतं चैव कृत्वा पञ्चमे तथा -L7 च चि राजतं वापि (→गजवक्त्रं च) -L9 ज क इत्थं व्रतमिदं कृत्वा सर्वविघ्नात्प्रमुच्यते -L10 च चि यज्ञे (→विघ्ने), च चि, ज क सजाते (→कृतवान्) -L11 ज क समाप्तवान् (→स आप्तवान्) -L13 च चि, ज क एतदेव हरश्चक्रे त्रिपुरं (ज क ०रो) येन हन्ति च (ज क घाति) -L14 च चि, ज क मया समुद्रमथने त्वेतदेव व्रतं कृतम् -L15 च चि, ज क अन्यैरपि महीपालैरेतदेव पुरा कृतम्]

चतुर्वर्गचिन्तामणि (व्रतकाण्डे)

(वराहपु०) अध्याय ५९

अनेन कृतमात्रेण सर्वविघ्नैः प्रमुच्यते ॥१ab॥
—(p 525)

[ज क p 221]

कृत्यकल्पतरु (व्रतकाण्डे)

(वराहपु०) अध्याय ६०

शान्तिपञ्चमी—

अगस्त्य उवाच ।

- शान्तिव्रतं प्रवक्ष्यामि तव राजन् शृणुष्व तत् ।
येन चीर्णेन शान्तिं स्यात्सर्वदा गृहमेधिनाम् ॥१॥
- पञ्चम्या शुक्लपक्षस्य कार्तिके मासि पार्थिव ।
4 आरभ्य वर्षमेकं तु भुञ्जीताम्बुविवर्जितम् ॥२॥

- नक्त देव तु सम्पूज्य हरि शेषोपरि स्थितम् ।
अनन्तायेति पादौ तु कटि वासुकये तथा ॥३॥
तक्षकायेति जठरमुर कर्कोटकाय च ।
8 पद्माय कण्ठ सम्पूज्य महापद्माय वै भुजौ ॥४॥
शङ्खपालाय वक्त्र तु कटिलायेति वै शिर ।
पूर्वं विष्णुगत पूज्य पथक चैव प्रपूजयेत् ॥५॥
क्षीरेण स्नपन कुर्यात् तानुद्दिश्य हरे पुन ।
12 तदग्रे होमयेत्क्षीर तिलै सह विचक्षण ॥६॥
एव सवत्सरा ते त कुर्याद् ब्राह्मणभोजनम् ।
नागांश्च काञ्चनान कृत्वा ब्राह्मणेभ्यो निवेदयेत् ॥७॥
एव य कुरुते भक्त्या व्रतमेतन्नराधिप ।
16 तस्य शान्तिर्भवेन्नित्य न नागेभ्यो भय भवेत् ॥८॥
—(p 96)

[च चि (ब्र ख) P 556 557]

[-L1 च चि शान्तिव्रत प्रवक्ष्यामि शृणुष्वैकमना नप
-L2 गहमेधिन (→गहमेधिनाम) -L4 भुञ्जीयादम्लवर्जितम्
-L5 नक्त तु पूजयेद्देव -L6 घतराष्ट्राय वै कटि -L8
दोयुगम् (→वै भुजौ) -L9 कुलिकायेति वै शिर -L10 विष्णु
सर्वाङ्गमप्येव पथक चैव प्रपूजयेत् -L11 हरिमुद्दिश्य वाग्यत
-L12 तदग्नौ (→तदग्रे), नृपोत्तम (→विचक्षण) -L13
तपण (→भोजन) -L14 नाग तु काञ्चन कृत्वा स्वकर्णेन
विधारयेत् -L16 नागेभ्यश्चाभय तथा]

कृत्यकल्पतरु

(व्रतकाण्डे)

(वराहपु०) अध्याय ६१

कामषष्ठी—

अगस्त्य उवाच ।

- कामव्रत महाराज शृणु मे गदतोऽधुना ।
येन कामा सुसिद्धा स्युर्मनसा चिन्तिता अपि ॥१॥
षष्ठ्या फलाशानो यस्तु वर्षमेक व्रत चरेत् ।
4 माघमासे सिते पक्षे पञ्चम्या नक्तभोजन ॥२॥
षष्ठ्या तु प्राशयेद्धीमान् फलमेक तु पार्थिव ।
ततो भुञ्जीत यत्नेन वाग्यत शुद्धमोदनम् ॥३॥
ब्राह्मणै सह राजेन्द्र अथवा केवलै फलै ।
8 तमेक दिवस स्थित्वा सप्तम्या पारयेन्नृप ॥४॥
अग्निकार्यं तु कुर्वीत गुह्यरूपेण केशवम् ।
पूजयित्वा विधानेन वर्षमेक व्रत चरेत् ॥५॥
षडवक्त्र कार्तिक गुह्य सेनानी पावकात्मज ।
12 कुमार स्कन्द इत्येव पूज्यो विष्णुश्च नामभि ॥६॥

- समाप्नौ तु व्रतस्यास्य कुर्याद् ब्राह्मणभोजनम् ।
षण्मुख सवसौवर्ण ब्राह्मणाय निवेदयेत् ॥७॥
सर्वे कामा समद्वयन्ता मम देव षडानन ।
16 त्वत्प्रसादादिम भक्त्या गृह्यता विप्र माचिरम् ॥८॥
अनेन दत्त्वा मन्त्रेण ब्राह्मणाय सयुग्मकम् ।
तत कामा समृद्ध्यन्ति सव एवेह जन्मनि ॥९॥
अपुत्रो लभते पुत्रमधनो लभते धनम् ।
20 भ्रष्टराज्यो लभेद्राज्य नात्र कार्या विचारणा ॥१०॥
—(p 98)

[च चि (ब्र ख) P 615 616]

[-L2 च चि समध्यन्ति (→सुसिद्धा स्युर) -L7 अथवा
केवल फल -L8 पारण (→पारयेन) -L16 विधिना चिरम्]

कृत्यकल्पतरु

(व्रतकाण्डे)

(वराहपु०) अध्याय ६२

आरोग्यसप्तमीव्रतम्—

- अथापर महाराज व्रतमारोग्यसज्जितम् ।
कथयामि पर पुण्य सवपापप्रणाशनम् ॥१॥
तस्यैव माघमासस्य सप्तम्या समुपोषित ।
4 पूजयेद्भास्कर देव विष्णुरूप सनातनम् ॥२॥
आदित्य भास्कर रवे भानो सूर्य दिवाकर ।
इति मन्त्रेण सम्पूज्यो देव सर्वेश्वरो रवि ॥३॥
षष्ठ्या चैव कृताहार सप्तम्यामुपवासकृत् ।
8 अष्टम्या चैव भुञ्जीत एष एव विधि क्रम ॥४॥
अनेन वत्सर पूण विधिना योऽचयेद्रविम् ।
तस्यारोग्य धन धान्यमिह जन्मनि जायते ।
परत्र च शुभ स्थान यद्गत्वा न निवर्तते ॥५॥
—(P 223)

[च चि (ब्र ख) P 747]

[-L4 च चि विश्वरूप -L6 प्रभाकरेति सपूज्यो, विभु
(→रवि) -L11 सुख स्थान]

चतुर्वर्गचिन्तामणि

(व्रतखण्डे द्वितीयभागे)

(वराहपु०) अध्याय ६३

अगस्त्य उवाच—

- मासि भाद्रपदे मासे शुक्लपक्षे सुरेश्वर ।
सप्तम्यामुपवासेन पुत्रप्राप्तिपद व्रतम् ॥२॥

पठ्या चव सुसकृत्प्या सप्तम्या पूजयेद्धृग्म् ।
देवैर्मगत देव मातभि परिवारिनम् ॥१॥

तत प्रभाते विमले ऋष्टम्या प्रयतो हरिम् ।
प्राग्विधानेन गोविन्द अचयित्वा विधानत ॥८॥

तस्याग्रत कृष्णनिल सघृतर्हाममाचरेत् ।
ब्राह्मणान् भोजयेद् भक्त्या यथाशक्त्या तु दक्षिणाम् ॥५॥

तत स्वयं तु भुञ्जीत प्रथम विल्वमेककम् ।
पश्चाद् यथेष्ट भुञ्जीत स्नेहाद्य षडरयान्वितम् ॥६॥
प्रतिमासमनेनव विधिनोपोष्य मानव ।
कृष्णाष्टमीमपुत्रोऽपि लभेत् पुत्रं न सशय ॥७॥
वत्सरान्ते च गोयुग्मं कृष्ण देयं द्विजातये ॥११cd॥

इदं पुत्रव्रतं नाम मया ते परिकीर्तितम् ।
एतत् कृत्वा नर पापं सवरेव प्रमुच्यते ॥१२॥

—(p 734)

कृत्यकल्पतरु

(व्रतकाण्डे)

(वराह पु०) अध्याय ६४

शायव्रतम्—

अगस्त्य उवाच ।

अतः परं प्रवक्ष्यामि शायव्रतमनुत्तमम् ।
येन भीरोरपि महाशौर्यं भवति तत्क्षणात् ॥१॥

मासि चाश्वयुजे शुद्धा नवमी साह्युपोषिता ।
4 सप्तम्या कृतसकल्प स्थित्वाष्टम्या निरोदन ॥२॥

नवम्या प्राशयेत् पिष्टं प्रथमं भक्तितो नृप ।
ब्राह्मणान्भोजयेद् भक्त्या देवी चव तु पूजयेत् ।
दुर्गा देवी महाभागा महामाया महाप्रभाम् ॥३॥

8 एव सवत्सरं यावदुपोष्य तु विधानतः ।
व्रतान्ते भोजयेद्धीमान् यथाशक्त्या कुमारिका ॥४॥

हेमवस्त्रादिभिस्तास्तु भूषयित्वा स्वशक्तिम् ।
पश्चात्क्षमापयत्ता तु देवी मे प्रीयतामिति ॥५॥

12 एव कृते अष्टराज्यो लभेद्राज्यं न सशयः ।
अविद्यो लभते विद्यां भोः शौर्यं च विन्दति ॥६॥

—(p 273)

[च चि (ब्र ख) P 957 958, कृ र P 364]

[-L3 कृ र शुद्धा नवमी समुपोषित -L8 च चि कृ
र. विभ्वन्नृप (→तु विधानत) -L9 कृ र विप्रान्

(→गमान) -L10 च चि पूजयित्वा तु शक्ति -L12 च
चि कृ वा (→कृन)]

कृत्यकल्पतरु

(व्रतकाण्डे)

(वराहपु०) अध्याय ६५

सावभौम व्रतम्—

अगस्त्य उवाच ।

सावभौमव्रतं चान्यत् कथयामि समासतः ।
येन सम्यक्कृतेनाशु सावभौमो भवेन्नृप ॥१॥

कार्तिकस्य तु मासस्य दशमी शुक्लपक्षगा ।
4 तस्या नकाशनो नित्यं दिक्षु शुद्धबलिं हरेत् ॥२॥

विचित्रकुसुमभक्ष्यं पूजयेच्च द्विजास्तथा ॥३ab॥
सर्वा भवत्य सिद्धयन्तु मम जन्मनि जन्मनि ॥३ef॥

एवमुक्त्वा बलिं दत्त्वा तासु शुद्धेन चेतसा ।
8 ततोऽधरात्रे भुञ्जीत दध्यन्नं च सुसकृतम् ॥४॥

पूर्वं पश्चाद्यथेष्टं च एव सवत्सरं नृप ।
यं करोति नृपो नित्यं तस्य दिग्विजयो भवेत् ॥५॥

—(P 309)

अथैकादशीव्रतानि—

अगस्त्य उवाच ।

एकादश्या तु यत्नेन नक्तं कुर्याद्यथाविधि ।
12 मागशीर्षे तु शुक्लपक्षादारभ्याब्दं विचक्षणः ।
तद्व्रतं धनदस्येष्टं कृत्वा वित्तं प्रयच्छति ॥६॥

—(P 310)

कृत्यकल्पतरु

(व्रतकाण्डे)

(वराहपु०) अध्याय ६५

प्रकीर्णव्रतानि—

एकादश्या निराहारो यो भुङ्क्ते द्वादशी दिने ।
शुक्ले वा यदि कृष्णे वा तद्व्रतं वैष्णवं महत् ॥७॥

16 एतद् विद्वान् सुघोराणि हन्ति पापानि पार्थिव ।
त्रयोदश्या तु नक्तेन धमव्रतमिदं स्मृतम् ॥८॥

शुक्लपक्षे फाल्गुनस्य तदारभ्य विचक्षणः ।
रोद्रव्रतं चतुर्दश्या कृष्णपक्षे विशेषतः ।

20 त माघमासादारभ्य पूर्णं सवत्सरं नृप ॥९॥
इन्द्रव्रतं पञ्चदश्या शुक्लाया नक्तभोजनात् ।

पितृव्रतममावास्यामिति बीजं तद्विदितम् ॥१०॥

- दशपञ्च च वर्षाणि य एव कुरुते नृप ।
 24 तिथिन्नतानि कस्तस्य फलं ब्रूते प्रमाणतः ॥११॥
 अश्वमेधसहस्राणि राजसूयशतानि च ।
 इष्टानि तेन राजेन्द्र कल्पोक्ता क्रतवस्तथा ॥१२॥
 एकमेव व्रतं हन्ति कृतपापानि नित्यशः ।
 28 यः पुनः सर्वमेवततः कुर्यान्नरः वरात्मजः ॥१३॥
 स शुद्धो विरजान् लोकानाप्नोति सकलान् नृप ॥२३॥
 —(P 452)

[का वि P 425, 436, 450 L3 4, 11 15, च
 चि (त्र ख) P 982 L1 10, (का नि ख) P 633
 L11 13 कृ र P 420 461 L1 13 व कौ P
 42 L11, 12 ज क P 391 L 1 10]

[-L2 च चि भवेन्नर -L3 का वि शुक्लपक्षिका
 -L4 च चि मर्त्यो ज क नक्त (→नित्य), का वि तस्या
 नक्ताशनो राजन दिक्षु शुद्ध फल लभेत -L5 कृ र विचित्रै
 कुसुमैभक्त्या पूजयित्वाथ ब्राह्मणान् -L8 कृ र ततो राज्ञो च
 भुञ्जीत तदन्नञ्च सुसंस्कृतम् -L11 का वि, व कौ
 नक्तेन नर, च चि भक्तेन नर (→यत्नेन नक्त) -L12 कृ
 र मागशीर्षे च शुक्लादौ]

अपरार्कटीका

(वराहपु०) अध्याय ६६

अलाभे वेदमन्त्राणां पञ्चरात्रोदितेन हि ।
 आचारेण प्रवर्तन्ते ते मा प्राप्स्यन्ति मानवा ॥११॥
 ब्राह्मणक्षत्रियविशा पञ्चरात्र विधीयते ।
 शूद्रादीनां च तच्छ्रोत्रपदवीमुपयास्यति ॥१२॥

—(p 13)

[शू शि IP 73 L1 4]

[-L2 शू शि अविचारेण प्रपद्यन्ते तेषां प्राप्स्यन्ति
 मानवा]

नित्याचारपद्धति

(वराहपु०) अध्याय ६६

वेदेन पञ्चरात्रेण भिक्षायज्ञेन च द्विज ।
 प्राप्योह नान्यथा वत्स वषकोट्ययुतैरपि ॥१८॥
 —(P 509)

अपरार्कटीका (याज्ञवल्क्यस्मृते)

(आचाराध्याये)

(वराहपु०) अध्याय ७०

ये वेदमागनिमुक्तास्तेषां मोहाथमेव च ।
 सिद्धान्तसङ्गकः पूर्वं मया शास्त्रं प्रदर्शितम् ॥४२॥
 पशुर्योऽपशुभावस्थः स यदा पतितो भवेत् ।
 4 तदा पाशुपतः शास्त्रं ज्ञायते विश्वमोहकम् ॥४३॥

—(P 12)

चतुर्वर्गचिन्तामणि

(कालनिर्णयखण्डे)

(वराहपु०) अध्याय ७०

कृते नारायण शुद्ध सूक्ष्ममूर्तिरूपास्यते ।
 त्रेताया यज्ञरूपेण पञ्चरात्रेण द्वापरे ॥२५॥
 —(p 659)

स्मृतिरत्नाकर

(आह्निक प्रकरण)

(वराहपु०) अध्याय ७०

यद्वेदबाह्यं कमस्यान्मामुद्दिश्योपसेव्यते ।
 तद्रौद्रमिति विख्यातं कनिष्ठं गदितं नृणाम् ॥२२॥
 यद्धीनकमसयुक्तं केवलं तामसं च यत् ।
 4 तद्गुणप्रदं नृणामिह लोके परत्र च ॥२३॥
 —(p 71)

नित्याचारपद्धति

(वराहपु०) अध्याय ७०

मा विष्णोर्व्यतिरिक्तं ये ब्राह्मणञ्च द्विजोत्तम ।
 यजन्ति पापकर्माणस्ते यान्ति नरकं नरा ॥४१॥
 —(p 590)

[नि प्र P 591]

[-L2 नि प्र भजन्ते (→यजन्ति)]

अपरार्कटीका

(वराहपु०) अध्याय ७१

यथैव मोहितास्ते हि भविष्यन्तो जना द्विज ।
 लौल्याथिनस्तु शास्त्राणि करिष्यन्ति कलौ नरा ॥५२॥

- 4 निश्वाससहिता या हि लक्षमात्र प्रमाणन ।
सर्व पाशुपतो योगो भेदा पाशुपतास्तत ॥५॥

एतया वेदमार्गादिद्यद्विह जायते ।
तत्क्षुद्रकमविज्ञेय रोद्र शोचविर्वर्जितम् ॥५४॥

—(p 12)

स्मृतिरत्नाकर

(वराहपु०) अध्याय ७१

गोवध्याकारण मद्य यावत्पश्यति योगवित् ॥३८८॥

ऋषीणा मायया सवमिति सचिन्त्य तत्र वै ।
शशाप ताञ्जटाभस्ममिथ्याव्रतधरास्तथा ॥३९८॥

—(p 72)

स्मृतिरत्नाकर

(वराहपु०) अध्याय ७२

विष्णुरेव पर ब्रह्मा त्रिभेदमिह पठ्यते ।
वेदसिद्धान्तमार्गेषु त न जानन्ति मोहिता ॥४॥

—(p 84)

स्मृतिरत्नाकर

(वराहपु०) अध्याय ७३

एवमुक्ते पुनर्वाक्यमुवाचोमापतिर्मुदा ।
अन्य देहि वर विष्णो प्रसिद्ध सवजन्तुषु ॥४२॥

- 4 मर्त्यो भूत्वा भवानेव मामाराधय केशव ।
मा वहस्व च देवेश वर मत्तो गृहाण च ।
येनाह सवदेवाना पूज्यात्पूज्यतमो भवेत् ॥४३॥

—(p 164)

त्रिस्थलीसेतु

(वराहपु०) अध्याय ९६

कस्यचित्त्वथ कालस्य द्वादशाब्दे धराधरे ।
वाराणसी गतो देवस्तत्र स्नानमसौ करोत् ॥२४॥

- 4 गङ्गाया तत्र देवेशो यावन्मज्जति भामिनि ।
तावत्कपाल पतितं यल्लग्न ब्रह्मण पुरा ॥२५॥

कपालमोचन नाम ततस्तीथमनुत्तमम् ।
पृथिव्या ख्यातिमगमद् वाराणस्या धराधरे ॥२६॥

—(p 170)

चतुर्वर्गचिन्तामणि

(दानखण्डे)

(वराहपु०) अध्याय ९८

होना उवाच—

तिलधेनु जलधेनु रसवेनु च पार्थिव ॥८५८॥

दहि शीघ्र येन भवान् क्षुत्तृषावर्जितो दिवि ।
रमते यावदादित्यस्तप्यते दिवि चन्द्रमा ॥८६॥

- 4 एवमुक्तस्ततो राजा विधान पृष्टवानिदम् ।
यथा भवेत्तिलधेनोस्तच्छृणुष्व नराधिप ॥८७॥

चतुर्भि सेनिकाभिस्तु प्रस्थ एक प्रकीर्तित ।
ते षोडश भवेद् वेनुश्चतुर्भिवत्सको भवेत् ॥९०॥

- 8 इक्षुदण्डमया पादा दन्ता पुष्पमया शुभा ।
नासा गन्धमयी तस्या जिह्वा गुडमयी तथा ॥९१॥

पुच्छे स्रक्कल्पनीया स्यात् घण्टाभरणभूषिता ।
ईदृशी कल्पयित्वा तु स्वर्णशृङ्गी प्रकल्पयेत् ॥९२॥

- 12 कास्यदोहा रूप्यखुरा पूवधेनुविधानत ॥९३॥

—(p 404)

[कृ क (दा का) P 146 L6 12]

[-L7 कृ क सा तु षोडशभि कार्या]

नित्याचारप्रदीप

(वराहपु०) अध्याय ९८

वैष्णवदीक्षा—

दीक्षितात्मा गुरौ भूत्वा वाराह शृणुयाद् यदि ।
तेन वेदा पुराणानि सर्वे मन्त्रा सप्तग्रहा ॥४८॥

- 4 जप्ता स्यु पुष्करे तीर्थे प्रयागे सिन्धुसागरे ।
देवहूते कुरुक्षेत्रे वाराणस्या विशेषत ॥४९॥

ग्रहणे विषुवे चैव यत् फल जपता भवेत् ।
तत् फल द्विगुण तस्य दीक्षितो य शृणोति च ॥५०॥

- 8 देवा अपि तप कृत्वा ध्यायन्ति च वदन्ति च ।
कदा नो भारते वर्षे जन्म स्याद् भूतधारिणि ।
दीक्षिताश्च भविष्यामो वराह शृणुम कदा ॥५१॥

वाराह षोडशात्मान त्यक्त्वा देह कदा पुन ।
यास्याम परम स्थान यद्गत्वा न पुनर्भवेत् ॥५२॥

- 12 एव योऽचति तत्त्वेन यश्च पश्यति मण्डलम् ।
यश्चेम शृणुयाद् देवि सर्वे मुक्ता इति श्रुति ॥५५॥

भगवत्स्वप्नसादेन ससाराणवतारण ।
इच्छामस्त्वैहिकी भक्तिं विशेषेण तपोधन ॥१६॥
—(p 710 712)

जयसिंहकल्पद्रुम

(वराहपु०) अध्याय ११०

सुवर्णकपिला पूर्वा द्वितीया गारपिङ्गला ।
तृतीया चैव रक्ताक्षी चतुर्थी गुडपिङ्गला ॥१५॥
नवमी पाटला ज्ञेया दशमी पुच्छपिङ्गला ॥१७ab॥

—(p 763)

अपरार्कटीका

(वराहपु०) अध्याय १११

- सुवर्णशृङ्गी य कृत्वा रौप्ययुक्ता खुरेण्वथो ।
ब्राह्मणस्य करे दत्त्वा सुवर्ण रौप्यमेव वा ॥३०॥
कपिलायास्तदा पच्छ ब्राह्मणस्य करे न्यसेत् ।
4 उदकं च करे दत्त्वा वाचयेच्छुद्धयान्वितं ॥३१॥
ससमुद्रगुहा तेन सशैलवनकानना ।
रत्नपूर्णं भवेद्दत्ता पृथिवी नात्र सशय ॥३२॥
पृथिवीदानतुल्येन दानेनानेन मानव ।
8 तारितैर्याति पितृभिर्विष्णवाख्य यत्पर पदम् ॥३३॥
ब्रह्मस्वहारको भोघ्नो भ्रूणहा पाकभेदक ।
महापातकयुक्तोऽपि वञ्चको ब्रह्मदूषक ॥३४॥
निन्दको ब्राह्मणानां च तेषां कर्माभिदूषक ।
12 एव पातकयुक्तोऽपि गवा दानेन शुद्ध्यति ॥३५॥
यश्चोभयमुखी दद्यात्प्रभूतकनकावृताम् ।
तद्दिनं पायसाहारं पयसा वातिवाहयेत् ॥३६॥
सुवर्णस्य सहस्रेण तदर्धेनापि भामिनि ।
16 तस्याप्यधः शतं वाथ पञ्चाशच्च ततोऽधिकम् ।
यथाशक्तिं प्रदातव्यं वित्तशाठ्यविवाजितम् ॥३७॥
इमा गृहाणोभयमुखी भवास्त्राता ममास्तु वै ।
मम वशं विशुद्धिं स्यात्सदा स्वस्तिकरो भव ॥३८॥
20 प्रतिगृह्णामि तां धेनुं कुटुम्बार्थं विशेषतः ।
स्वस्तिभवतु ते नित्यं भद्रं चान्ते नमो नमः ॥३९॥
द्यौस्ते प्रतिददामि पृथिवीं ते प्रतिगृह्णामि ।
इदं कस्माद् अदादिति च वसुन्धरे ।
24 विसृजेद् ब्राह्मणं दधिगां च तस्य गृहं नयेत् ॥४०॥
—(P301-302)

[च चि (दा ख) P 479]

[-L1 च चि खुरोऽथवा (→खुरेण्वथो) -L5 ससमुद्र
वना तेन -L7 दानेनतेन मानव -L8 पदमव्ययम् (→यत्पर
पदम्) -L9 गोष्ठो (→गोघ्नो) -L13 प्रसूत (→प्रभूत)
-L15 तामिति (→भामिनि) -L20 त्वा (→ता) -L21
रुद्रमातर (→भद्र चान्ते) -L23 क इदं कस्मा इदं जपेन्मन्त्र
वसुन्धरे -L24 देवि (→दधि)]

दानमयूख

(वराहपु०) अध्याय १११

यश्चोभयमुखी दद्यात् प्रभूतकनकान्विताम् ।
तद्दिनं पायसाहारं पयसा वातिवाहयेत् ॥३६॥

सुवर्णस्य सहस्रेण तदर्धेनापि वा पुनः ।
तस्याप्यधः शतं वाथ पञ्चाशच्च तथाद्विकम् ।
यथा शक्त्यापि दातव्यं वित्तशाठ्यविवाजितम् ॥३७॥

—(P 212)

ब्राह्म पात्रं वैष्णवं च शैवं भागवतं तथा ॥६९cd॥

तथान्यन्नारदीयं च माकण्डेयं च सप्तमम् ।
आग्नेयमष्टमं प्रोक्तं भविष्यं नवमं तथा ॥७०॥

दशमं ब्रह्मवेवर्तं लैङ्गमेकादशं तथा ।
वाराहं द्वादशं प्रोक्तं स्कान्दं चैवं त्रयोदशम् ॥७१॥

चतुर्दशं वामनं च कौमं पञ्चदशं तथा ।
मात्स्यं च गारुडं चैवं ब्रह्माण्डमन्त्रिनम् तथा ॥७२॥

—(P 275)

जयसिंहकल्पद्रुम

(वराहपु०) अध्याय १११

एतां दशं समाख्याता कपिलास्ते वरानने ।
सर्वा ह्येता महाभागास्तारयन्ति न सशयः ।
सगमेषु प्रशस्ताश्च सर्वपापप्रणाशना ॥१२॥

—(P 763)

विष्णुस्मृतौ—कवशवेजयन्तीटीका ।

(वराहपु०) अध्याय १११

सुवर्णस्य सहस्रेण तदर्धेनापि वा पुनः ।
तस्याप्यधः शतं वापि पञ्चाशच्च ततोऽधिकम् ॥३७a-d॥

—(P 825)

कृत्यकल्पतरु

(व्रतकाण्डे)

(वराहपु०) अध्याय ११४

विष्णुप्राप्तिव्रतम्—

द्वादश्यामुपवास तु ये वै कुर्वन्ति ते नरा ।
मामेव प्रतिपद्यन्ते मम भक्तिं परायणा ॥१०॥

- कृत्वा चैवोपवास तु गृहीत्वा चाञ्जलिं तत ।
4 नमो नारायणायेति आदित्यमभिलोकयेत् ॥११॥
यावन्तो विन्दव केचित पतन्त्यञ्जलितो जलात् ।
तावद् वर्षसहस्राणि स्वगलोके महीयते ॥१२॥
आर्त्तवश्च पुष्पैश्च मृगगधश्च धूपनै ।
8 य एव कारयेद्भूमिं तस्यापि शृणुयाद् गतिम् ॥१४॥
दत्त्वा शिरसि पुष्पाणि इमं मन्त्रमुदाहरेत् ॥१५ab॥
ॐ इति कृत्वा मन्त्र ॥

[सुरश्रेष्ठ धराधर] सुमनस सुमना गृह्य प्रीयता मे भग-
वन् विष्णु एतेन मन्त्रेण सुमनो दद्यात् ॥१६॥ [गन्ध मन्त्र
उच्यते] ॐ नमस्तुभ्य विष्णवे व्यक्त [सगन्धिगन्ध गृह्ये
भगवते विष्णवे] एतेन मन्त्रेण गन्धान दद्यात् ॥१७॥

अश्रुत्वापि च शास्त्राणि यो मामेव च कारयेत् ।
मम लोकं स गच्छेच्च जायते च चतुर्भुज ॥१९॥

- 12 श्यामाकं षष्ठिकं चैव च सद भोज्यानि गुणास्तथा ।
शालीनं यवान्नं च तथा सुखं नीवारभक्तकम् ॥२१॥
एतानि यस्तु भुञ्जीत मम कर्मपरायण ।
स स्याच्च शङ्खचक्राङ्को लाङ्गलीमुखली गदो ॥२२a-d॥
—(P 344)

[का वि P 446, 449 L1-2 च वि (ब्र ख) P
1203 व क्रि कौ P 50 L1 2]

[-L2 का वि, व कौ वत्स मामेव पश्यन्ति मम व्रतपरा-
यणा -L3 च वि गृहीत्वा च जलाञ्जलिम् -L4 च वि
नमो नारायणायेति आदित्यं चावलोकयेत् -L7 च वि पाण्डु
रैश्चैव पुष्पैस्तु सृष्टैर्गन्धैश्च धूपनै -L9 मन्त्रमुदीरयेत्]

कृत्यकल्पतरु

(नियतकालकाण्डे)

(वराहपु०) अध्याय ११५

षष्ठ्यष्टमी चामावास्या उभे पक्षे चतुर्दशी ।
मैथुनं नैव सेवेत द्वादशीं च मम प्रियाम् ॥४॥
—(p 359)

[च वि (का नि ख) P 725 गृ र P 412 कृ र
p 548, प्रा वि P 367]

त्रिस्थलीसेतु

(वराहपु०) अध्याय ११५

अकामो वा सकामो वा वटमूलेषु सुन्दरि ।
शीघ्रं प्राणान् प्रमुञ्चेत् यदीच्छेत्परमा गतिम् ॥४२॥
—(p 49)

वीरमित्रोदय

(पूजाप्रकाशे)

(वराहपु०) अध्याय ११६

ममेवाचनकाले तु यस्तु वाक्यं प्रभाषते ।
नवमश्चापराधोऽयं न मुञ्चामि वसुन्धरे ॥१३॥
—(p 171)

शरीरं मण्डयित्वा तु यो मामापनोति माधवि ॥३३ab॥
—(p 187)

नित्याचारप्रदीप

(वराहपु०) अध्याय ११७

कल्यमेव समुत्थाय हन्याद् भेरीं यथोदिताम् ।
यदि भेरी न विद्येत कवाटं तत्र वादयेत् ॥३॥
दीपं प्रज्वालयित्वा तु हस्तशौचं तु कारयेत् ॥५cd॥
चरणौ वन्दयित्वा तु दन्तकाष्ठमुपानयेत् ॥६cd॥
निर्माल्यं शिरसि कश्चित् भक्त्या चापोह्य मानव ॥८ef॥
कुर्यात्तु मुखकर्माणि स्वच्छेन सलिलेन च ॥९cd॥
शीघ्रमभ्यञ्जनं कुर्याद् दद्यात् तैलं घृतञ्चयत् ॥१६cd॥
पश्चात् पृष्ठे पुनश्चैव पादौ पश्चात् कटिं तथा ॥२०ab॥
कलायस्यापि चूर्णेन पिष्टचूर्णेन वा पुन ।
एतेनोद्वर्त्तनं कुर्याद् गन्धद्रव्यैश्च सयुतम् ॥२७a-d॥
—(p 557-558)

नित्याचारप्रदीप

(वराहपु०) अध्याय ११८

वदरस्य च शाकं च मधुकोदुम्बरं तथा ॥४ef॥
एते चान्ये च बहवः शतशोऽथ सहस्रशः ।
कमण्यास्ते च सर्वं वै ये मया परिकीर्त्तिता ॥५॥
4 ब्रीहीणाञ्च प्रवक्ष्यामि उपयोगञ्च माधवि ॥६ab॥
धर्मधार्मिकरक्तं च सुगन्धिरक्तशालिकम् ।
दीर्घशूकं महाशालिवरं कुङ्कुमपक्षिकम् ॥७॥
ग्रामशालिसमुद्राणां सुश्रोका कुलशालिकाम् ।
8 यवान्नं विविधं देयं कर्मण्यं मम माधवि ॥८॥

- कमण्याश्चैव मुदगश्च तिला कण्ठा कुलत्थका ।
गोधूमका महामुद्गा कुलत्थमथवाप्यलुम ॥९॥
प्रतिगल्लाम्यह ह्येतत् सर्वं भगवत प्रियम् ॥१०ef॥
- 12 पशूना सप्रवक्ष्यामि वन्याना भागवासिनाम् ।
ये ममैवोपयोज्यानि गव्य मधु घृत तथा ।
माहिषञ्चाविक छागमयाज्ञिकमुदाहृतम् ॥११॥
माग मास तथा छाग शाश वा मम युज्यते ॥१२ab॥
- 16 कमण्य रौरव मास मायूर कुक्कुट तथा ।
लावक वार्तिकञ्चैव प्रशस्तश्च कपिञ्जल ॥१६॥
रेणुक प्राशिकश्चैव हारीतश्चैव वीर्यवान् ।
तथा कुरुवकश्चैव पितृणा प्रवर प्रिय ॥१६a d॥

—(p 674 675)

[नि प P 331 L13 14 शू शि I P 143
144 L13 15 वो मि (यू प्र) P 80 L13 14]

[-L13 नि प मेध्य ममोपयोग्य हि गव्य दधिपयोधतम्,
वो मि अमरायोपयोज्यानि गव्य दधि पयोधतम् -L14 नि प
अमध्येय स उदाहृतम् -L15 शू शि शाश समनुयुज्यते]

कृत्यरत्नाकार

(वराहपु०) अध्याय १२१

अष्टम्याञ्च चतुर्दश्या षष्ठ्याञ्च द्वादशी तथा ।
अमावास्याञ्चतुर्थ्याञ्च मैथुन योधिगच्छति ॥२॥

—(p 548)

चतुर्वर्गचिन्तामणि

(कालनिर्णयखण्डे)

(वराहपु०) अध्याय १२१

तियग्योर्निन गच्छेत् स मम लोक हि गच्छति ॥७cd॥

—(p 725)

कृत्यरत्नाकार

(वराहपु०) अध्याय १२२

वराह उवाच—

- कौमुदस्य तु मासस्य या सिता द्वादशी भवेत् ।
अर्चयेद्यस्तु मा तत्र तस्य पुण्यफल शृणु ॥९॥
यावल्लोका हि वर्तन्ते यावत्त्वञ्चैव माधवि ।
4 मङ्गको जायते तावदन्यभक्तो न जायते ॥१०॥

कृत्वा वै मम कर्माणि द्वादश्या मत्परो नर ।
ममैव बोधनार्याय इम मन्त्रमुदीरयेत् ॥११॥

- ब्रह्मेन्द्ररुद्रैरभिपूज्यमानो भवानृषिर्वन्दितवन्दनीय ।
8 प्राप्ता तवेय किल कोमुदाह्यं जागृष्व जागृष्व च
लोकनाथ ॥१२॥

मेघा गता निमलपूणचन्द्र शारद्यपुष्पाणि च
लोकनाथ ।
अह ददानेती च पुण्यहेतोर्जागृष्व जागृष्व च
लोकनाथ ॥१३॥

- स यज्ञो यत्र भासि त्व सवयज्ञानुभवोसि यज्ञा ।
12 यजन्नि वार्तासुविशुद्धसत्त्वा प्रबुध्य जागृष्व च
लोकनाथ ॥१४॥

एव कर्माणि कुर्वन्ति द्वादश्या ये यशस्विनि ।
मम भक्ता नरश्चेष्टास्ते यान्ति परमा गतिम् ॥१५॥

- एव वै शारद कम निखिल कथित मया ।
16 मोदते देविससारे मम भक्त सुखावह ॥१६॥
—(p 425)

[कृ क P 426 L11 12 ○, L15 16 ○ व
कौ P 480 L1 4 ○, L11 12 ○]

[-L7 कृ क ब्रह्मेन्द्ररुद्रैरभिपूज्यमानो -L8 कृ क
द्वादशी (→किल) -L9 व कौ मनोरमाणि (→लोकनाथ)
-L10 व कौ धमहेतोर् (→पुण्यहेतोर्), प्रबुध्य (→जागृष्व)]

कृत्यरत्नाकार

(वराहपु०) अध्याय १२३

आषाढकृत्यम्—

भगवानुवाच ।

- अन्यत्तव प्रवक्ष्यामि कमससारमोक्षणम् ।
कदम्ब कुटजाश्चैव धनकोऽज्जुनकस्तथा ।
एभिरभ्यचन कुर्याद्विधिदृष्टेन कमणा ॥४५॥
- 4 तत् सस्थापन कृत्वा मम मन्त्रविधि स्मृत ॥
नमो नारायणायेत्युक्त्वा इम मन्त्रमुदीरयेत् ॥४६॥
पश्यन्ति मेघान्यपि मेघश्याम ह्यपगत सिच्यमान
महीमिमाम् ।
निद्रा भगवान गृह्णातु लोकनाथ वर्षास्विम पश्यतु
लोकवृन्दम् ॥४७॥
- 8 आषाढमासे द्वादश्या सवशक्तिकर शिवम् ।

यत्र तेन विधानेन भूमि मत्कर्म कारयेत् ।

स पुमान् न प्रणश्येत् सहारेषु युगे युगे ॥४८॥

—(p 208 209)

[कृ क P 392 L5 ○ व कौ 288 L5-7 स म P 81 L8 वी मि (स प्र) P 57 L8 10]

[-L7 कृ क गृह्णातु (→पश्यतु) L8 कृ क, स म सबशान्तिकर शुभम (कृ क शिव) -L 9 कृ क वी मि य एतेन विधानेन भूमिर्मे (वी मि ज्ञात्वा मे) कमकारयेत् -L10 वी मि, ससारेषु युगे युगे]

कृत्यकल्पतरु

(तीथविवेचनकाण्डे)

(वराहपु०) अध्याय १२५

कुब्जाम्रकमाहात्म्यम्—

वराह उवाच ।

एव कुब्जाम्रक रयात् तीथमेतद्यशस्विनि ।

ये मृतास्तत्र गच्छन्ति ते मल्लोकाय निष्कला ॥१३॥

तीर्थं कुब्जाम्रक पुण्य मम लोक सुखावहम् ॥१४cd॥

4 तीथ कुमुदारक चैत्र तस्मिन् कुब्जाम्रके स्थितम् ।

स्नानमात्रेण सुश्रोणि स्वगमार्गप्रद तु तत् ॥२५॥

कौमुदस्य तु मासस्य तथा मागशिरस्य च ।

वैशाखस्य च मासस्य कृत्वा वे कम दुष्करम् ॥२६॥

8 यो वै परित्यजेत् प्राणान् पुमान् स्त्री वा नपुंसक ।

निष्कला लभते सिद्धि मम लोकाय गच्छति ॥२७॥

तीथ मानस इत्येव यस्तु तत्राभिधीयते ॥२८cd॥

तस्मिन् स्नात्वा विशालाक्षी गच्छते नन्दन वन ॥२९ab॥

12 तत्र यो मुञ्चति प्राणान् कौमुदस्य तु द्वादशीम् ।

पुष्कला लभते सिद्धि मम लोकाय गच्छति ॥३१॥

मायातीथमिति ख्यात येन माया विजानते ॥३२cd॥

तस्मिन् कृत्वोदक ब्रह्मन् मायातीर्थं महायशा ।

16 दशवर्षसहस्राणि मद्भक्तो जायते नर ॥३३॥

अथवा म्रियते तत्र मायातीरे यशस्विनि ।

मायायोगी ततो भूत्वा मम लोकाय गच्छति ॥३५॥

तीर्थं सवपिक नाम सर्वकमगुणान्वितम् ॥३६cd॥

20 यस्तत्र स्नाति वै कश्चिद्वैशाखस्य तु द्वादशीम् ।

निष्कल लभते स्वर्ग सहस्रान दश पञ्च च ॥३७॥

तीर्थं पूर्वमुख नाम तत्र केचिन्न जायते ॥३९cd॥

सवदा तत्र गङ्गाया शीतल जायते जलम् ।

24 यत्र चोष्ण भवत्यम्बु ज्ञेय पूणमुख च तत् ॥४०॥

स्नात्वा गच्छति सुश्रोणि मम लोक महायशा ॥४१ab॥

पुनरन्यत् प्रवक्ष्यामि शृणु तत्त्वेन माधवि ।

अशोक नाम तत्रैव स्नात्वा शोक न पश्यति ॥४५a-d॥

28 सवसङ्गैश्च निमुक्तो मम लोकाय गच्छति ॥४९cd॥

तीर्थं च करवीराख्य मम लोकसुखावहम् ॥५०cd॥

तस्य चित्तं प्रवक्ष्यामि येन विज्ञायते भवि ।

पुरुषैर्ज्ञानवद्भिश्च मम भक्तिविनिश्चितै ॥५१॥

32 माघमासस्य सूश्रोणि शकलपक्षस्य द्वादशीम् ।

पुष्यते करवीर तु मध्याह्ने तु न सशय ॥५२॥

तत्राऽथ म्रियते भूमि माघमासे तु द्वादशीम् ।

ब्रह्माण मा च पश्येत् तथैव वृषभध्वजम् ॥५४॥

36 पुण्डरीकमिति रयात् तीर्थं तत्र महद्यश ॥५६cd॥

स्नात्वा प्राप्नोति सुश्रोणि फल तत्र महागुणम् ॥५७cd॥

पुण्डरीकस्य यज्ञस्य यजमानस्य यत्फलम् ॥५८ab॥

अथवा म्रियते तत्र नष्टत्रासो महातपा ।

40 दशाना पुण्डरीकाणा फल प्राप्नोति मानव ॥५९॥

सिद्धिं च लभते धन्या मम लोकाय गच्छति ॥६०cd॥

अग्नितीर्थे तु वै स्नातस्तस्मिन् कुब्जाम्रके स्थित ॥६१cd॥

सप्तधाग्नि प्रवेशेन यत्फल लभते नर ।

44 प्राप्नोति तन्महाभागे स्नातमात्रो न सशय ॥६८॥

अथवा म्रियते तत्र शुक्लामेका त द्वादशीम् ।

विशद्रात्रोषितस्तत्र मम लोकाय गच्छति ॥६९॥

—(p 206-208)

[वी मि (ती० प्र०) P 377 L1-2]

शूद्राचारशिरोमणि Part I

(वराहपु०) अध्याय १२७

शूद्रस्यापि प्रवक्ष्यामि मद्भक्तस्य वरानने ।

या तु दीक्षा समासाद्य मुच्यते सवकिलिषे ॥२२॥

दीक्षा वै सा तु शूद्राणामुपचारश्च ईदृश ॥२३cd॥

—(p 72)

वीरमित्रोदय

(पूजाप्रकाशे)

(वराहपु०) अध्याय १२८

विष्णोर्नैवेद्यपात्रमधिकृत्य—

- सौवर्णं राजत कास्य येन दीयेत प्रापणम् ।
तानि सर्वाणि सत्यज्य ताम्रं तु मम रोचते ॥१९॥
सुदोक्षितैर्विशद्वेस्त मम कमपरायणै ।
4 सदा ताम्रेण कतव्यमेव भूमे मम प्रियम् ॥१९॥
—(p 81)

वीरमित्रोदय

(पूजाप्रकाशे)

(वराहपु०) अध्याय १२९

विष्णुपूजने विहितानां द्वात्रिंशदपराधानां प्रायश्चित्त-
मधिकृत्य—

धरण्युवाच—

- देवपूजापराधास्ते द्वात्रिंशत्परिकीर्त्तिता ॥५ab॥
कर्मणा केन शुद्ध्यन्ति अपराधस्य कारिण ।
4 तन्ममाचक्ष्व तत्त्वेन मम प्रीत्या च माधव ॥६॥
वाराह उवाच—
राजान्न तु न भोक्तव्यं शुद्धैर्भागवतैः शुभैः ॥१४cd॥
यद्यप्येष ममाशेन राजा राज्ये प्रवर्त्तते ।
राजस तामस वापि कर्मकुर्वन् सुदारुणम् ॥१५॥
8 अनेन गर्हितं देवि राजान्न हि वसुन्धरे ।
धमसस्थापनार्थाय तत् मे न हि रोचते ॥१६॥
—(p 166)
यथा राजस्तु भोक्तव्यं शुभैर्भागवतैः शुभैः ॥१७cd॥
स्थापयित्वा तु मां देवि विधिदष्टेन कर्मणा ।
12 धनधान्यसमृद्धानि दत्त्वा भागवतेषु च ॥१८॥
सिद्धं भागवतैश्चान्नं मम प्रापणशेषजम् ।
भुञ्जानस्तु वरारोहे न स पापेन लिप्यते ॥१९॥
—(p 167)

वीरमित्रोदय

(पूजाप्रकाशे)

(वराहपु०) अध्याय १३०

दन्तकाष्ठमखादित्वा यो हि मामुपसर्पति ।
सर्वकालकृतं कमं दिनेनैकेन नश्यति ॥१॥

- मनुष्यं किल्बिषी भद्रे कफपित्तसमन्वितं
4 पूयशोणितसपूर्णां दुर्गन्धं मुखमस्य तत् ॥५॥
न सहे दूषितं देवि दन्तकाष्ठमभक्षयत् ॥६ab॥
आकाशशयनं कृत्वा दिनानि द्वे च पञ्च च ।
अभुक्तदन्तकाष्ठं एव शुद्ध्यति मानव ॥९॥
—(p 167)

वीरमित्रोदय

(पूजाप्रकाशे)

(वराहपु०) अध्याय १३१

- गत्वा तु मैथुनं तत्र न स्नातो मामपस्पृशेत् ।
रेतं पिबति वर्षाणां सहस्राणि चतुर्दश ॥१॥
यावकेन ग्रहं भक्त्वा पिण्याकेन पुनस्त्यहम् ।
4 वायुभक्षो दिनं त्वेकं ततो मुच्येत किल्बिषात् ॥८॥
दष्ट्वा तु मृतकं भद्रे नरं पञ्चत्वमागतम् ।
मम शास्त्रं बहिष्कृत्वा अस्माकं यं प्रपद्यते ॥११॥
पितरस्तस्य सुश्रोणि आत्मा चैव पितामहा ।
8 श्मशाने जम्बुका भूत्वा भक्षयन्ति शवास्तथा ॥१२॥
एकाहारो दिनान् सप्त त्रिरात्र वा उपोषितः ।
पञ्चगव्यं ततः पीत्वा शीघ्रं मुच्येत किल्बिषात् ॥१६॥
शवे दृष्टेऽपराधस्य एष ते कथिनो विधिः ॥१७ab॥
12 नारी रजस्वला स्पृष्ट्वा यो मां स्पृशति निभयः ।
रागमोहममायुक्तं कामेन च वशीकृतं ॥१९॥
वर्षाणां च सहस्रैकं रजं पिबति निर्धृणः ।
अन्धं सजायते देवि दरिद्रो मूर्ख एव च ॥२०॥
16 तपं कृत्वा त्रिरात्रं तु आकाशशयनं तथा ॥२३cd॥
मुच्यते किल्बिषाद्देवि आचारेण बहिष्कृतं ॥२४cd॥
स्पृष्ट्वा तु मृतकं भूमिं मम क्षेत्रेषु तिष्ठति ।
शतं वर्षसहस्राणि गर्भेषु परिवर्त्तते ॥२६॥
२० दशवर्षसहस्राणि चाण्डालो जायते पुनः ।
अन्धं शतं सहस्राणि मण्डूकश्च शतं समा ॥२७॥
मक्षिका त्रीणि वर्षाणि टिट्ठिभैकादशं समा ।
हंसो वै सप्त चान्यानि कृकलासो भवेत्समा ॥२८॥
24 अश्वो वर्षशतं चैव खरोष्ट्रौ त्रिशकं भवेत् ।
चतुर्विंशति बलीवर्दश्वा च द्वादशवार्षिकः ।
मार्जारो नववर्षाणि वानरो नव पञ्च च ॥२९॥

- 28 स्पष्टा तु मृतक भूमि मम कमपरायण ।
एकाहारस्ततस्तिष्ठेद्दिनानि दश पञ्च च ॥३५॥
तत एव विधि कृत्वा पञ्चगव्य तु प्राशयेत् ।
शुद्ध एव विशुद्धात्मा कमणा न च लिप्यते ॥३६॥
—(p 168 170)

[नि प P 506 L 6 8 नि प्र P 21 L 6]

[-L7 नि प तथ च (→आत्मा च) -L8 नि प
शव तथा]

वीरमित्रोदय

(पूजाप्रकाशे)

(वराहपु०) अध्याय १३२

- स्पृशन्मामत्र यो भूमि वातकम प्रमुञ्चति ॥१ab॥
मक्षिका पञ्चवर्षाणि मत्तवर्षाणि मूषक ॥२ab॥
दिनत्रय यावकेन कणश्चापि दिनत्रयम् ॥६ab॥
4 सवसङ्गान् परित्यज्य मम लोक स गच्छति ॥६ef॥
—(p 170)

वीरमित्रोदय

(पूजाप्रकाशे)

(वराहपु०) अध्याय १३३

- पुरीष च प्रमुञ्चति मम कम समाचरन् ॥१cd॥
दिव्यवषसहस्राणि रौरवे नरके स्थित ।
पुरीष भक्षयेत्तत्र अपराध हि नित्यश ॥२॥
4 एक जलेशय कृत्वा एकमाकाशशायिनम् ।
कृत्वा मत्प्रापण च अपराधात् प्रमुच्यते ॥४॥
—(p 170 171)

वीरमित्रोदय

(पूजाप्रकाशे)

(वराहपु०) अध्याय १३४

- कूर्मो भवति सुश्रोणि जातीर्वै सप्त सप्त च ॥१ef॥
आकाशशयन कृत्वा दिनानि दश पञ्च च ।
मुच्यते कित्विषाद् भूमि एवमेतन्न सशय ॥३॥
4 भूषितो नीलवस्त्रेण यस्तु मा प्रतिपद्यते ।
शतानि पञ्चवर्षाणां कृमिभूत्वा स तिष्ठति ॥४॥
अविधानेन सस्पृश्य यस्तु मामुपसर्पति ।
स मुख पापकर्मा व मम विप्रियकारक ॥७॥

- 8 तेन दत्त वरारोहे गन्ध माल्य सुगन्ध्यपि ।
प्रापण च न गृह्णामि मृष्ट चापि कदाचन ॥८॥

धरण्युवाच—

- उपस्पृशसमाचार रहस्य वक्तुमहसि ॥१०cd॥
केन कमविभागेन शुद्धा भागवता भुवि ।
12 उपस्पृश्योपसर्पन्ति तव कमपरायणा ॥११॥
वराह उवाच—

विमुच्य सर्वकर्माणि यस्तु मामुपसर्पति ।
तस्य वै शृणु सुश्रोणि उपस्पृशस्य या क्रिया ॥१४॥

- भूत्वा पूर्वमुखस्तत्र पादो प्रक्षाल्य चाम्बुना ।
16 उपस्पृश्य यथान्याय तिस्रो वे गृह्य मृत्तिका ॥१५॥
तत प्रक्षालयेद्धस्तो जलेन तदनन्तरम् ।
सप्त कोश तत कृत्वा मुख प्रक्षालयेत्तत ॥१६॥
पादमककमेकत्र पञ्च पञ्च ददात्युत ।
20 कोशानि सयतस्तत्र यदीच्छेत् मम प्रियम् ॥१७॥
तिस्र कोशान् पिबेत् तत्र सर्वकायविशोधना ।
कराभ्या मुखमुन्मूज्य सर्वमिन्द्रियनिग्रहम् ॥१८॥

- प्राणायाम तत कृत्वा मम चित्तपरायण ।
24 कमणा विधिदृष्टन सर्वससारमोक्षणम् ॥१९॥
वारत्रय स्पृशेत्तत्र शिरो ब्रह्मात्र सस्थित ।
त्रोस्तु वारान् पुनस्तत्र उभे ते कणनासिके ॥२०॥
स्पृशेत्तु निष्कल तत्र सोमो यत्र व्यवस्थित ।
28 वारत्रय क्षिपद् भूमां जलस्य प्रसृतास्तथा ॥२१॥
एव भक्त न क्तव्य ममाभिगमनेषु च ।
उपस्पृशेत्सदाचारो यदीच्छेत् मम प्रियम् ॥२२॥

- एव हि कुवतस्तस्य मम धमव्यवस्थितिम् ।
32 अपराधो न विद्येत एव भूमि न सशय ॥२३॥

धरण्युवाच—

उपस्पृश्य विधानेन यस्तु कर्माणि नाप्नुयात् ।
तापन शोधन चैव तद् भवान् वक्तुमहति ॥२५॥

वराह उवाच—

- शृणु तत्त्वेन मे भूमि इदं गुह्यमनिन्दिते ।
36 या गतिं प्रतिपद्येत मम कमबहिष्कृत ॥२६॥
व्यभिचार नर कृत्वा यस्तु मामुपसर्पति ।
दशवर्षसहस्राणि दशवर्षशतानि च ॥

- कृमिभूत्वा यथान्याय तिष्ठते पुरुषाधम ॥२७॥
 40 प्रायश्चित्तप्रवक्ष्यामि तस्य पापस्य शोधनम् ॥२८ab॥
 महासान्तपन कृत्वा ततः कृच्छ्रं च पुष्कलम् ।
 ब्राह्मणा क्षत्रिया वैश्या मम ये च मते स्थिता ॥२९॥
 अनेन विधिना कृत्वा प्रायश्चित्तं यशस्विनि ।
 44 किल्बिषात्तु प्रमुक्तास्ते गच्छन्ति परमा गतिम् ॥३०॥
 यस्तु क्रोधसमायुक्तो मम कमपरायण ।
 स्पृशत्तु मम गात्राणि कृत्वा चित्तं चलाचलम् ॥३१॥
 न चाह रागमिच्छामि न क्रुद्धं च यशस्विनि ।
 48 इच्छामि शान्तं दान्तं च भूमिं भागवतं शुचिम् ॥३२॥
 जितेन्द्रियसमायुक्तं लाभालाभविजितम् ।
 अहङ्कारविनिमुक्तं कमण्यभिरतं मम ॥३३॥
 अन्यच्च ते प्रवक्ष्यामि तच्छृणुष्व वरानने ।
 52 योनिदोषास्तु लभते शुद्धो भागवतं शुचिं ॥३४॥
 पत्नी जातो वषशतं श्यनो वषशतं पुनः ।
 मण्डूकस्त्रिशद् वर्षाणि यातुधानं पुनदश ॥३५॥
 ऊननाभिस्त्रिशद् वर्षाणि रेतोभक्षस्तु जायते ।
 56 अन्धो जायेत सुश्रोणि पञ्च सप्त तथा नव ॥३६॥
 गृध्रो द्वात्रिंशद् वर्षाणि चक्रवाको दशवः तु ।
 शैवालभक्षकश्चैव माकाशशायनः तथा ॥३७॥
 ब्राह्मणो जायते भूमिं मण्डूकश्च पथि स्थितः ।
 60 आत्मकर्मापराधेन प्राप्तं ससारसागरम् ॥३८॥
 ततो मा भाषते ब्रह्मन् विष्णुर्मर्यादकरण्डकः ।
 क्रुद्धो भागवतो ब्रह्मन् यनं शुद्धयति किल्बिषात् ॥३९॥
 कृत्वा तेन व्रतं चैव मम कमपरायणः ।
 64 षष्ठकालेन भुञ्जीत गृह्णन् भिक्षामनिन्दिते ॥
 अष्टौ भिक्षा यथान्यायं क्रुद्धो भगवता गृहे ॥५०॥
 यत्र तेन विधानेन ब्रह्मन् कर्माणि कारयेत् ।
 मुच्यते किल्बिषात्तत्र एवमाह जनादन ॥५१॥
 68 अकमण्येन पुष्पेण यो मामचयते नरः ।
 पतनं तस्य वक्ष्यामि तच्छृणुष्व वसुन्धरे ॥६०॥
 नाहं तत्प्रतिगृह्णामि न चैवेते मम प्रियाः ।
 मूर्खेर्भागवतैर्दत्तं मम विप्रियकारिभिः ॥६१॥
 72 पतन्ति रौरवे घोरे नरके तदनन्तरम् ॥६२ab॥

- प्रायश्चित्तं महाभागे येन शुद्ध्यन्ति मानवाः ॥६७cd॥
 एकाहारं ततः कृत्वा मासमेकं वसुन्धरे ।
 वीरासनविधिं चैव कारयेत्सप्त वत्सरान् ॥६८॥
 76 चतुर्थभक्तमेकेन वाशनीतं घृतपायसम् ।
 दिनत्रयं यावकेन वायुभक्षो दिनत्रयम् ॥६९॥
 यस्त्वनेन विधानेन देवि कर्माणि कारयेत् ।
 सवपापविनिमुक्तो मम लोकं स गच्छति ॥७०॥
 —(P 171-176)

वीरमित्रोदय

(पूजाप्रकाशे)

(वराहपु०) अध्याय १३५

- रक्तवस्त्रेण सयुक्तो यो हि मामुपसपति ।
 तस्यापि शृणु सुश्रोणि कमं ससारमोक्षणम् ॥१॥
 रजस्वलासु नारीषु रजो यत् प्रवर्तते ।
 4 तेनासौ रजसा स्पृष्टं कमदोषेण जायते ॥२॥
 वर्षाणि दश पञ्चैव तिष्ठते तत्र निश्चयः ।
 रजो भूत्वा महाभागे रक्तवस्त्रपरायणः ॥३॥
 यस्तु मामन्धकारे तु विना दीपेन सुन्दरि ।
 8 स्पृशते च विना मन्त्रैरवशो रागमोहितः ॥४॥
 पतनं तस्य वक्ष्यामि तच्छृणुष्व वसुन्धरे ।
 तेन क्लेशः समासाद्य क्लिश्यते हि नराधमः ॥५॥
 अन्धो भूत्वा महाभागे जन्मैकं तु स तिष्ठति ।
 12 सर्वाशी सवभक्षश्च मानवश्चैव जायते ॥१०॥
 प्रायश्चित्तप्रवक्ष्यामि अन्धकारेषु यः स्पृशेत् ॥१२ab॥
 अक्षणो पट्टं बन्धयित्वा दिनानि दश पञ्च च ।
 एकाहारस्ततो भूत्वा तिष्ठेच्चैव समाहितः ॥१३॥
 16 यस्य कस्य च मासस्य एका च द्वादशी पुनः ।
 एकाहं च ततः कृत्वा तिष्ठेच्चैव जलाशयः ॥१४॥
 ततो यवागू भुञ्जीत गोमूत्रेण समायुतम् ।
 एव निस्तरते देवि जन्मससारसागरात् ॥१५॥
 20 यस्तु कृष्णेन वस्त्रेण मम कमपरायणः ।
 भूमिं कर्माणि कुर्वीत तस्य त्वं पतनं शृणु ॥१६॥
 घृणो वै पञ्चवर्षाणि काष्ठभक्षश्च जायते ।
 मशकस्त्रीणि वर्षाणि दशकस्त्रीणि पञ्च च ॥१७॥
 24 मत्स्यो द्वादशवर्षाणि काको वषत्रयं तथा ।
 पञ्चवर्षाणि नकुलो मार्जारो नव पञ्च च ॥१८a-d॥

- ततो ममापराधेन स्थित पारावतो भुवि ।
तिष्ठते मम पार्श्वे तु यत्रैवाह प्रतिष्ठित ॥१९॥
- 28 प्रायश्चित्तं प्रवक्ष्यामि तस्य ससारमोक्षणम् ॥२०a b॥
सप्ताहं यावत् भुक्त्वा त्रिरात्रं सप्त पिण्डिका ।
त्रीणि पिण्डास्त्रिवारं तु एवमुच्येत किल्बिषात् ॥२१॥
- 32 वाससाऽनवधौतेन यो मे कर्माणि कारयेत् ।
शुचिर्भागवतो भूत्वा मम कर्मानुसारतः ॥२३॥
तस्य दोषं प्रवक्ष्यामि अपराधं च सुन्दरि ।
पतितं येन ससारे वाससोच्छिष्टकारिणा ॥२४॥
- 36 देवि भूत्वा दुर्गतस्तु जन्म चैकं न सशय ।
उष्ट्रश्चैकं भवेज्जन्म जंम चैकं खरस्तथा ॥२५॥
गोमायुरेकं जन्मापि जन्म चैकं ह्यस्तथा ।
सारङ्गस्त्वेकजन्मा वै मृगो भवति चकतः ॥२६॥
सप्तजन्मोत्तरं भूमिं पश्चाद् भवति मानुष ।
40 मद्भक्तश्च गुणज्ञश्च मम कमपरायण ।
निरपराधो दक्षश्च अहङ्कारविवर्जितः ॥२७॥
प्रायश्चित्तं प्रवक्ष्यामि मम भक्तसुखावहम् ॥३०cd॥
यावत्केन ग्रहं तिष्ठेत् पिण्याकेन पुनस्त्यहम् ।
44 कणभक्षस्त्यहं च स्यात् फलभक्षस्तथैव च ।
शाकभक्षस्त्यहं तिष्ठेत् पयोभक्षो दिनत्रयम् ॥३१॥
श्वानोच्छिष्टं तु यो दद्यान् मम कमपरायण ।
पातं तस्य प्रवक्ष्यामि ससारस्य महाद्भुतम् ॥३३॥
- 48 श्वानो वै सप्तजन्मानि गोमायुः सप्त वै तथा ।
उलूकः सप्तवर्षाणि पश्चाज्जायेत मानवः ॥३४॥
विशुद्धात्मा श्रुतिज्ञश्च मद्भक्तश्चैव जायते ।
गृहे भागवतोत्कृष्टे अपराधविवर्जितः ॥३५॥
- 52 शृणु तत्त्वेन वसुधे प्रायश्चित्तं महौजसम् ॥३६ab॥
मूलभक्षो दिनास्त्रीणि फलभक्षो दिनत्रयम् ॥३७ab॥
दध्याहारो दिनास्त्रीणि पायसेन दिनत्रयम् ।
वाय्वाहारो दिनास्त्रीणि स्नानं कृत्वा दृढव्रतः ॥३८॥
- 56 एव दिनान्येकविंशं कृत्वा वै शुभलक्षणम् ।
अपराधं न विन्देत् मम लोकं च गच्छति ॥३९॥
भुक्त्वा वाराहमासं तु यस्तु मामुपसर्पति ।
पतनं तस्य वक्ष्यामि यथा भवति सुन्दरि ॥४०॥
- 60 वराहो दशवर्षाणि भूत्वा चरति व वने ।

- व्याधो भूत्वा महाभागे समास्तिष्ठति सप्तति ।
कृमिभूत्वा समा सप्त तिष्ठते तस्य पुष्करे ॥४१॥
- 64 अथो व मूषिको भूत्वा वर्षाणि च चतुर्दश ।
एकोनविंशद्वर्षाणि यातुधानश्च जायते ॥४२॥
शत्यकश्चाष्टवर्षाणि जायते स वनेचरः ।
व्याघ्रास्त्रिंशच्च वर्षाणि जायते पिशिताशनः ॥४३॥
एव ससारिता गत्वा वराहमिषभक्षकः ।
68 जायते विपुले सिद्धे कुले भागवतस्तथा ॥४४॥
गोमयेन दिना सप्त कणाहारेण सप्त वै ॥४७cd॥
पानीयं च ततो भुक्त्वा तिष्ठेत्सप्तदिनानि वै ।
अक्षारलवणे सप्त सक्तुभिश्च त्रयं तथा ॥४८॥
- 72 तिलभक्षस्तु सप्तैव सप्त पाषाणभक्षणं ।
पयोभक्षस्तु सप्ताहं कारयेच्छुद्धिमात्मनः ॥४९॥
शान्तिदान्तिपरो भूत्वा अहङ्कारविवर्जितः ।
दिनान्येकोनपञ्चाशच्चरेत्कृच्छ्रं विशुद्धये ॥५०॥
- 76 विमुक्तं सवकामेभ्यो ज्ञानवान् विगतज्वरः ।
कृत्वा तु मम कर्माणि मम लोकाय गच्छति ॥५१॥
जालपादं भक्षयित्वा यस्तु मामुपसर्पति ।
जालपादस्ततो भूत्वा वर्षाणि दश पञ्च च ।
80 कुम्भीरो दशवर्षाणि दश वर्षाणि कच्छपः ॥५२॥
तावद् भ्रमति ससारे मम चैवापराधतः ॥५३ab॥
प्रायश्चित्तं प्रवक्ष्यामि जालपादस्य भक्षणात् ॥५५ab॥
यावत्कालस्त्यहं तिष्ठेत् जलाहारो दिनत्रयम् ॥५६ab॥
- 84 अक्षारलवणं कृत्वा पुनस्तिष्ठेत् दिनत्रयम् ।
एव पञ्चदशाहानि प्रायश्चित्तं समाचरेत् ॥५७॥
—(p 176-181)

वीरमित्रोदय

(पूजाप्रकाशे)

(वराहपु०) अध्याय १३६

- स्पृष्ट्वा तु दीपकं सुभ्रुं यस्तु मामुपसर्पति ।
[अप्रक्षाल्यैव हस्तौ च मम कर्माणि कारयेत् ।]
तस्यापराधाद् वै भूमिं फलं प्राप्नोति मानवः ॥१॥
- 4 यस्य कस्य च मासस्य शुक्लपक्षस्य द्वादशी ।
चतुर्थकालमाहार आकाशशयनं तथा ॥५॥

- दीप दत्त्वा वरारोहे भवन्ति मनुजा भुवि ॥६ab॥
श्मशान यो नरो गत्वा स्नातो मामुपसपति ॥८ab॥
- 8 जम्बूको जायते भूमि वर्षाणि नव पञ्च च ।
गृध्रश्च नववर्षाणि जायते खेचरस्तथा ।
चरतो मानुष मास उभौ तौ गृध्रजम्बूको ॥९॥
पिशाचो जायते तत्र वर्षाणि नव पञ्च च ॥१०ab॥
- 12 कृत्वा चतुर्थभक्ष तु कृत्वा तु दश पञ्च च ।
आकाशशयन कुर्यादिकाशा कुशास्तरे ॥४८॥
प्रभाते पञ्चगव्य तु प्राशयेत्कमकारणात् ।
विमुक्त सवपापेभ्यो विष्णुलोकं च गच्छति ॥४९॥
- 16 पिण्याक भक्षयित्वा तु यस्तु मामुपसपति ॥५०ab॥
जम्बूको दशवर्षाणि बकश्चैव स मानव ।
जायते मानवस्तत्र मम कमपरायण ॥५१॥
यावकेन दिनैक तु तन्नेन सह कारयेत् ।
20 एकपिण्डविमिश्रेण उदकेन तथापरम् ॥५३॥
एव ततो विधि कृत्वा मम कमपरायण ।
रात्रौ वीरासन कुर्यादाकाशे कायशोधनम् ॥५४॥
आकाशशयन कृत्वा प्रभाते तु समाहित ।
24 पञ्चगव्य तत पीत्वा शीघ्र पापात् प्रमुच्यते ॥५५॥
यो वै वराहमासेन मम कुर्वीत प्रापणम् ॥५७ab॥
यावन्मात्राणि वाराह गात्रे रोमाणि सन्ति वै ।
तावद् वर्षसहस्राणि नरके पततेऽशुभे ॥५९॥
28 अन्यच्च ते प्रवक्ष्यामि तच्छृणुष्व वसुन्धरे ।
वाराहेण तु मासेन यस्तु कुर्वीत प्रापणम् ॥६०॥
यावन्ति तत्र सिक्थानि भाजने सस्थितानि वै ।
तावद् वर्षसहस्राणि शौकरी योनिमाप्नुयात् ॥६१॥
32 फलाहारस्तु सप्ताह सप्त मूलाशन तथा ।
दिनानि सप्त तिष्ठेत तथा वै पायसेन च ॥६६॥
तन्नेन सप्तदिवस सप्त यावकभोजनम् ।
दध्याहारो भवेत् सप्त अनङ्गारविर्वाजित ॥६७॥
36 यस्त्वेव कुरुते भूमि मयोक्तं कमससदि ।
प्रायश्चित्त महाभागे मम लोकं स गच्छति ॥६८॥
मद्यपस्तु वरारोहे प्रविशेद् भवन मम ॥६९ab॥
दशवर्षसहस्राणि दरिद्रो जायते पुन ॥७०ab॥
40 यस्तु भगवतो भूत्वा कामरागेण मोहित ।
दीक्षितोऽपि पिबेन्मद्य प्रायश्चित्त न विद्यते ॥७१॥
- अग्निवर्णा सुरा पीत्वा मुच्यते किल्बिषात्तत ॥७२cd॥
पारक्येणावधूतेन यस्तु मामुपसपति ॥८०ab॥
- 44 करोति मम कर्माणि स्पशते मा तथा स्थित ।
मगो जायेत सुश्रोणि वर्षाणि दश सप्त च ॥८१॥
हीनपादेन जायेत चैक जन्म वसुन्धरे ।
मूखश्च क्रोधनश्चैव मम भक्तश्च जायते ॥८२॥
48 अष्टभक्त तत कृत्वा मम कर्मपरायण ।
माघमासस्य सुश्रोणि शुक्लपक्ष तु द्वादशीम् ॥८४॥
तिष्ठेज्जलाशये तत्र क्षान्तो दान्तो जितेन्द्रिय ।
अनन्यमानसो भूत्वा मम कमपरायण ॥८५॥
52 प्रभाताया तु शर्वर्यामुदिते च दिवाकरे ।
पञ्चगव्य तत पीत्वा मम कर्माणि कारयेत् ॥८६॥
यस्त्वेनेन विधानेन प्रायश्चित्त समाचरेत् ।
सवपापविनिमुक्तो मम लोकाय गच्छति ॥८७॥
56 अदत्त्वा यो नवान्नानि मम कर्मपरायण ।
भुङ्क्ते भूमि न चान्नानि परदत्तानि कानिचित् ॥८८॥
पितरस्नस्य नाश्नन्ति वर्षाणि दश पञ्च च ॥९०cd॥
उपवास त्रिरात्र तु एकरात्र तथैव च ।
60 आकाशशयन कृत्वा चतुर्थेऽहनि शुद्ध्यति ॥९३॥
एव ततो विधि कृत्वा उदिते च दिवाकरे ।
पञ्चगव्य तत पीत्वा शीघ्र मुच्येत किल्बिषात् ॥९४॥
अदत्त्वा गन्धमाल्यानि धूप यो मे प्रयच्छति ।
64 मृतोऽसौ जायते भूमे यातुधानो न सशय ॥९६॥
यस्य कस्य च मासस्य शुक्लपक्षे तु द्वादशीम् ।
उपोष्य चाष्टभक्त न आकाशशयन स्वपेत ॥९९॥
प्रभाताया तु शर्वर्यामुदिते च दिवाकरे ।
66 पञ्चगव्य तत पीत्वा शीघ्र मुच्येत किल्बिषात् ॥१००॥
उपानद् गूढपादस्तु मम स्थानं विशेत्तु य ।
चर्मकारस्तु जायेत स वर्षाणि त्रयोदश ॥१०२॥
ततो जन्मपरिभ्रष्ट शूकरो जायते नर ।
72 शूकराच्च परिभ्रष्ट श्वानस्तत्रैव जायते ॥१०३॥
ततो श्वानात्परिभ्रष्ट मनुष्यश्चैव जायते ।
मद्भक्तश्च विनीतश्च अपराधविर्वाजित ॥१०४a d॥
भेरी शब्दमकृत्वा तु यस्तु मा प्रतिबोधयेत् ।
बाधिरो जायते भूमे एक जन्म न सशय ॥१०६॥

- यस्य कस्य च मासस्य शुक्लपक्षे तु द्वादशीम् ।
आकाशशयन कृत्वा शीघ्र मुच्येत् किल्बिषात् ॥१०८॥
प्रभूतमन्न भुक्त्वा वै अजीर्णेन परिप्लुत ।
80 उदगारेण समायुक्तो यस्तु मामुपसपति ॥११०॥
जन्मचक्र भवेत् श्वा व जन्मचक्र च वानर ।
शृगालो जन्म चैक च छागश्चैवैक जन्मनि ।
एक जन्म भवेदन्धो मूषिकश्च पुनर्भवेत् ॥१११॥
84 भावितश्चैत्र ससारे जायते विपुले कुले ।
शुद्धो भागवतश्चेष्टो ह्यपराधविवर्जित ॥११२॥
यावकेन ग्रहतिष्ठेन्मूलेन च पुनस्त्यहम् ।
फलाहारो दिनास्त्रीणि अक्षारलवणस्त्यहम् ॥११४॥
88 पायसेन दिनास्त्रीणि सक्तुमिदं दिनत्रयम् ।
वायुभक्षस्त्यहं तिष्ठेदाकाशशयन कुशे ॥११५॥
प्रभाताया तु शवर्ग्यामुदिते च दिवाकरे ।
पञ्चगव्य पिबेद्धरि शरीरपरिशोधनम् ॥११६॥
92 य एतेन विधानेन प्रायश्चित्त समाचरेत् ।
न तस्य भवते दोषो मम लोक च गच्छति ॥११७॥
यस्तु भागवतो नित्य पठते च दृढव्रत ।
कृत्वा सर्वापराधानि न स पापेन लिप्यते ॥१२२॥
—(p 181-187)

[कृ क p 189 L 58]

कृत्यकल्पतरु

(तोथविवेचनकाण्डे)

(वराहपु०) अध्याय १३७

सूकरमाहात्म्यम्—वराह उवाच ।

- पर कोकामुख स्थान स्थान कुब्जाम्रक पर ।
पर च सौकर स्थान सवससारमोक्षणम् ॥७॥
यत्र सस्था मया देवि उद्धृतासि रसातलात् ।
4 तत्र भागीरथी गङ्गा मम शौचार्थमागता ॥८॥
शृणु पुण्य महाभागे मम क्षेत्रे तु सुन्दरि ।
यदाप्नोति महाभागे गत्वा च सौकर प्रति ॥१३॥
दश पूर्वान् स्वकान् वश्यान् परान् सप्त च पञ्च च ।
8 स्वर्ग नयति तास्तत्र मातृत पितृतश्च ह ॥१४॥
गमनादेव सुश्रोणि तथैव मुखदशनात् ।
सप्तजन्मान्तर भद्रे जायते वि ले कुले ॥१५॥
एव वै मानुषो भूत्वा अपराधविवर्जित ।
12 गमन तस्य क्षेत्रस्य मरण तत्र कारयेत् ॥१७॥
ये मृतास्तत्र सुश्रोणि क्षेत्रे सूकरके मम ॥१८ab॥

- चक्रतीर्थ महाभागे चक्र यत्र प्रतिष्ठितम् ॥२०ab॥
तत्र गत्वा महाभागे तदन्वायशुभ शुचि ।
16 स्नान कुर्याद्यथान्याय माधवे मासि द्वादशीम् ॥२१॥
दशवषसहस्राणि दशवषशतानि च ।
धनधान्यसमृद्धस्तु जायते विपुले कुले ॥२२॥
धन्वी तूष्णी शरी खड्गी जायते च चतुर्भुज ।
20 नरो भूत्वा महाभागे स मुक्त सर्वकिल्बिषात् ॥२५॥
अन्तकाले महाभागे यो गच्छेच्छौकर प्रति ॥२६cd॥
तस्य पुण्य प्रवक्ष्यामि स्नातस्यापि यशस्विनि ॥२८ab॥
पातकान्यपि य कृत्वा मूर्खो भूत्वा दृढव्रत ।
24 कौमुदस्य तु मासस्य शुक्लपक्षे तु द्वादशीम् ॥२९॥
तारिता पितस्तेन तथैव च पितामहा ॥३०ab॥
यावन्ति जलबिन्दूनि तस्य गात्रेषु सुन्दरि ।
तावद्वषसहस्राणि मदभक्तश्चैव जायते ॥३१॥
28 मृतास्तत्र विशालाक्षि रूपतीर्थे महौजसि ।
दीप्तिमन्तश्च जायेरन द्युतिमन्तश्चतुर्भुजा ॥३५a-d॥
पुनरन्यत्प्रवक्ष्यामि तत्र सौकरके मम ।
योगितीर्थमिति ख्यात दुर्विज्ञेयमृषेरपि ॥४०॥
32 योगितीर्थे च ये स्नात्वा मम कमपरायणा ॥४१ab॥
क्रोधगणविनिर्मुक्तास्ते यान्ति कृतनिश्चया ॥४२ef॥
अहोरात्रोषितस्तत्र य करोति यशस्विनि ।
तीर्थे स्नान विनिमुक्तो मम कमपरायण ॥४३c f॥
36 स त मृगयते तीर्थं योगायतन सस्थित ।
स च त लभते तीर्थं मत्प्रसादान्न सशय ॥४४a-d॥
तत्र प्राणान् परित्यज्य मम कर्मपरायण ॥४५ab॥
एतत्ते कथित भद्रे योगितीर्थं महाफलम् ॥४६ab॥
40 अस्य चित्त प्रवक्ष्यामि योगितीर्थस्य सुन्दरि ॥४७ab॥
मागशीषस्य मासस्य शुक्लपक्षे त द्वादशोम ।
अकस्मादन्धकारोऽत्र तस्मिन्स्तीर्थे तु जायते ॥४८॥
त्रीणि हस्तसहस्राणि त्रीणि हस्तशतानि च ।
44 त्रयो हस्ता विशालाक्षि परिमाण विधीयते ॥४९॥
एतच्चित्त ततो दष्ट्वा मरण योऽत्र कारयेत् ।
स्नान चैव विशालाक्षि पूर्वोक्ता गच्छते गतिम् ॥५०॥
एतच्चित्त महाभागे योगितीर्थे मयि स्थिते ।
48 आश्चयेत् सिद्धिकामस्तु यदीच्छेत् परमा गतिम् ॥५१॥

- पुनरन्यत् प्रवक्ष्यामि तीर्थं सौकरके मम ।
यत्र तप्त तपश्चैव सोमेन तदनन्तरम् ॥५२॥
सोमेन रचिता भूमिदृश्यते चन्द्रम प्रभा ॥८३ab॥
52 आत्मन पश्यति छाया यथान्यायपथे स्थित ।
सोमश्चैव न दृश्यते एष वै विस्मय पर ॥८४॥
एतत्ते कथित भद्रे सोमतीर्थविनिश्चितम् ।
भवन्ति मनुजा येन त्यक्त्वा ससारसागरम् ॥८६॥
56 तस्य पूर्वोण पाश्वेण तीर्थं गध्रवट स्मृतम् ।
यत्र कामो मृतो गृध्रो मानुषत्वमुपागत ॥९०॥
स्नान साकोटके तीर्थे य प्राप्नोति च माधवि ॥२६५cd॥
दशवषसहस्राणि दशवषशतानि च ।
60 नन्दन वनमाश्रित्य मोदते तत्र वै सदा ॥२६६॥
पुनरन्यत् प्रवक्ष्यामि तच्छृणुष्व वसुन्धरे ।
तीर्थ वैवस्वत नाम आदित्यो यत्र तप्यते ।
तेन तप्त महाभागे पुत्रार्थेन यशस्विनि ॥२८१॥
64 अष्टमेन तु भक्तेन यस्तु स्नायीत सुन्दरि ।
दशवषसहस्राणि आदित्येन स मोदते ॥२९०॥
अथवा त्रियते तत्र तीर्थे वैवस्वते शुभे ।
न स गच्छति सुश्रोणि यमस्य भवन क्वचित् ॥२९१॥
68 मरण च प्रवक्ष्यामि तत्र सौकरके भुवि ॥२९२cd॥
कृत्वा ह्यनशन चैव दिनानि दश पञ्च च ।
सर्वसङ्गान्परित्यज्य मम लोकाय गच्छति ॥२९३॥
—(p 209 212)

[वी मि (ती प्र) P 376 L20 22 23 O]
[-L2 वी मि मोचक (→मोक्षण) -L5 वी मि
क्षेत्रेऽत्र -L9 वी मि मुखस्य मम दशनात् -L12 वी मि
तीर्थस्य (→क्षेत्रस्य) -L15 वी मि तदर्थाय शुभ शुचि]

वीरमित्रोदय

(तीर्थप्रकाशे)

(वराहपु०) अध्याय १३७

- तारित सर्वससारात् श्वेतद्वीपाय गच्छति ॥२६ab॥
—(p 376)
यदि देव प्रसन्नोऽसि देयो मा वाञ्छितो वर ।
मम गर्भगतो भूत्वा विष्णो मत्पुत्रता व्रज ॥२८५॥
—(p 501)

कृत्यकल्पतरु

(नियतकालकाण्डे)

(वराहपु०) अध्याय १३९

- षष्ठ्यष्टम्यमावास्या उभौ पक्षौ चतुर्दशी ।
अस्नाताना गतिं यास्ये यद्यह नागमे पुन ॥५१॥
—(p 358)

[च वि (का नि ख) P 725 L2 O क र
P 547]

चतुर्वर्गचिन्तामणि

(व्रतखण्डे द्वितीयभागे)

(वराहपु०) अध्याय १३९

- तथा शृणुत तत्त्वेन मे भूमि कथ्यमानथ ।
मम गाथाप्रभावेण सिद्धिं प्राप्तो महौजसीम ॥३०॥
तत्रैव चाश्रमे कश्चिच्चाण्डाल कृतनिश्चय ।
4 दूराज्जागरणे गायन्मम भक्तिसमन्वित ॥३१॥
एव तु गायतस्तस्य जग्मुर्वर्षाण्यनेकश ।
स्वपाक सुगुण सोथ मद्रूक्तश्च वसु धरे ॥३२॥
कौमुदस्य तु मासस्य शुक्लपक्षस्य द्वादशीम् ।
8 सुसङ्गते जने याते वीणामादाय जग्गरम ॥३३॥
ततोऽद्भुतमार्गे चाण्डालो गृहीतो ब्रह्मराक्षसै ।
अल्पप्राण श्वपाको वै बलवान् ब्रह्मराक्षस ॥३४॥
दु खेन चैव सतप्तो न शक्नोति विचेष्टितुम् ।
12 स व प्रोक्त श्वपाकेन बलवान् ब्रह्मराक्षस ।
किं त्वया चेष्टितं मह्यं यस्त्वेव परिधावसि ॥३५॥
श्वपाकवचन श्रुत्वा तदा व ब्रह्मराक्षस ।
उवाच मधुर वाक्य मानुषोच्चारलोलुप ॥३६॥
16 अद्य मे दशरात्रोऽयं निराहारस्य गच्छति ।
धात्रासुविहितोऽसि त्वमाहारार्थं पुर स्थित ॥३७॥
अद्य ते भक्षयिष्यामि नरमास च शोणितम् ।
पोत्वा चैव यथान्याय यथा वा तव रोचते ॥३८॥
20 ब्रह्मराक्षोवच श्रुत्वा श्वपाको गीतलालस ।
राक्षस छन्दयामास मम भक्त्या व्यवस्थित ॥३९॥
एवमेतन्महाभाग भक्षाय समुपागत ।
अवश्यमेव कत्तव्यं धात्रा दत्तं यथा तव ॥४०॥
24 पश्चात्खादसि मा रक्षो जागरे विनिवर्त्तिते ॥४१ef॥
विष्णो सतोषणार्थाय ममेतद व्रतमुत्तमम् ।
सरक्ष व्रतभङ्गाद्वै देवनारायण प्रति ।
जागरे विनिवृत्ते तु मां भक्षय यदिच्छसि ॥४२॥

- 28 श्वपाकस्य वच श्रुत्वा ब्रह्मरक्ष क्षुधादिभ्यम् ।
उवाच मधुर वाक्य श्वपाक तदनन्तरम् ॥४३॥
मिथ्या वदसि चाण्डाल त्व कथ पुनरेष्यसि ॥४४ab
को हि रक्षोमुखादभ्रष्टो मानवो विनिवर्तते ॥४४ef॥
- 32 राक्षसस्य वच श्रुत्वा चाण्डालो धर्ममस्थित ।
उवाच मधुर वाक्य राक्षस पिशिताशनम् ॥४५॥
यद्यप्यल हि चण्डाल पूर्वकमविद्विषित ।
प्राप्तोऽस्मि मानुष जन्म गर्हितेनान्तरात्मना ॥४६॥
- 36 शृणु तत्समय रक्षो येन मे पुनरागम ।
दूरस्थ जागर कृत्वा लोकनाथस्य रात्रित ॥४७a d॥
सत्यमूल जगत्सव लोके सत्य प्रतिष्ठितम् ।
सत्येन लेमिरे मिद्धिमषयो ब्रह्मवादिन ॥४८॥
- 40 ब्रह्मघ्ने च सुरापे च चौरै भग्नव्रते तथा ।
तेषा गतिं प्रपद्येव नागमिष्यामि यज्ञहम् ॥५४॥
ब्रह्मराक्षसमुक्तस्तु श्वपाक कृतनिश्चय ।
पुनर्गायति मत्स्थ वै मम भक्त्या व्यवस्थित ॥५६॥
- 44 अथ प्रभाते विमले गीत नृत्य च जागरे ।
नाम्ना श्वपाका गायन्ति श्वपाको न निवर्तते ॥५७॥
तस्य तद् वचन श्रुत्वा श्वपाक सत्यसङ्कर ।
उवाच मधुर वाक्य पुरुषादस्य ससदि ॥५८॥
- 48 समयो मे कृत पूर्वमग्रतो ब्रह्मरक्षस ।
तत्राह गन्तुमिच्छामि नात्र कार्या विचारणा ॥५९॥
ततो राक्षससन्निध्य श्वपाक इत्युवाच ह ॥६०ab॥
गच्छ चण्डाल भद्र ते गन्तु तत्र न चाहसि ।
- 52 यत्रासौ राक्षस प्राप्त पिशिताशनससद ॥६१॥
अथोवाच श्वपाकोऽसौ मरणे कृतनिश्चय ॥६२cd॥
नाहमेव करिष्यामि यथा त्व वदसेऽनघ ।
न चाह नाशये सत्यमेतन्मे निश्चित व्रतम् ॥६३॥
- 56 नाह समयमुत्सृज्य शपथाश्च कदाचन ।
सत्यमित्थ करिष्यामि गच्छ तावन्नमोऽस्तु ते ॥६५॥
एव प्रचारण तस्मिन्व श्वपाके सत्यवादिनि ।
ब्रह्मरक्षसि सत्यत्वात् सत्यवाक्यप्रभाषणात् ॥६६॥
- 60 दृष्ट्वा तु राक्षस तत्र श्वपाकस्तमुवाच ह ॥६७ab॥
आगतोऽस्मि महाभाग गोत्वा गाथा यथोप्सिताम् ।
विष्णोर्वै लोकनाथस्य मम पूर्णा मनोरथा ॥६८॥

- 64 एह्येहि मम गात्राणि भक्षयस्व यथेप्सितम् ॥६९ab॥
श्वपाकस्य वच श्रुत्वा प्रोवाच ब्रह्मराक्षस ॥७१ab॥
तव तुष्टोऽस्म्यह वत्स सत्यधर्मानुपालनात् ।
चाण्डालस्य विधिज्ञस्य यस्य वै बुद्धिरीदशी ॥७२॥
तत प्रोवाच रात्रौ च विष्ण्वज्ये जागर कृत ।
फल गीतस्य मे देहि यदि जीवितुमिच्छसि ॥७६॥
त्वा भक्षयामीत्येवोक्त गीते पुण्य किमिच्छसि ॥८१ef॥
श्वपाकस्य वच श्रुत्वा ब्रह्मरक्षो जगाद ह ।
एकयामस्य मे देहिपुण्य शान्तस्य वै फलम् ॥८२a-d॥
- 72 त राक्षसमुवाचाथ चाण्डालो गीतलुब्धक ॥८३ab॥
न च याम्यफल दधि ब्रह्मरक्षस्तवेप्सितम् ।
पिबस्य शोणित मेऽद्य यत्त्वया पूर्वभाषितम् ॥८४॥
श्वपाकस्य वच श्रुत्वा राक्षस प्रत्यभाषण ।
एकगीतस्य मे देहि यत्फल विष्णुससदि ॥८५ad॥
नाम्नाह सोमशर्मेति ब्राह्मणो ब्रह्मयोनिना ।
सूत्रमत्रपरिभ्रष्टो यज्ञकमसु निष्ठित ॥८८॥
ततोऽस्मि कृतवान यज्ञ लोभमोहप्रपीडित ॥८९ab॥
तस्य यज्ञस्य दोषेण जातोऽस्मि ब्रह्मराक्षस ॥९१ab॥
मन्त्रहीन च यद दत्त स्वरहीन च यत्कृतम् ॥९२ab॥
परिमाण च रूप च मया नात्रोपलक्षितम् ।
लाभलोभस्य दोषेण योनिं प्राप्तोऽस्मि राक्षसीम् ॥९३॥
- 84 त्व तु गीतप्रदानेन मा तारयितुमहसि ।
मुच्येय राक्षसत्वाच्च विष्णुगीतप्रसादत ॥९४॥
ब्रह्मरक्षोवच श्रुत्वा श्वपाक सशितव्रत ।
बाढमित्येव तद् वाक्ये ब्रह्मराक्षसमब्रवीत् ॥९५॥
- 88 गीतवानस्मि यत्पश्चात् स्वरमेकमनुत्तमम् ।
फलेन तस्य भद्र त्वां राक्षसत्वादमोचयम् ॥९६॥
सकृद गायति सयुक्त कौशिक विष्णुसन्निधौ ।
स तारयति दुर्गाणि श्वपाको राक्षस तथा ॥९७॥
- 92 एव तत्र वर लब्ध्वा स तदा ब्रह्मराक्षस ।
जातस्तु विमलो भद्रे शरदीव निशाकर ॥९८॥
श्वपाकश्चापि सुश्रोणि मम चैवोपगायनात् ।
कृत्वा सुविमल कर्म सोऽपि ब्रह्मत्वमागत ॥९९॥
- 96 एतद् भूमि कथां सर्वां कथितं तव सुन्दरि ॥१००ab॥
—(p 985 990)

वीरमित्रोदय

(भक्तिप्रकाशे)

(वराहपु०) अध्याय १३९

- गायन्मम यशो नित्य भक्त्या परमया युत ॥२७८८॥
तावद् वर्षसहस्राणि इन्द्रलोके महीयते ॥२३८८॥
एतत्ते कथितं देवि गायनस्य फलं महत् ।
यस्य गीतस्य शब्देन तरेत् ससारसागरम् ॥१०३॥
- 4 वादित्रस्य प्रवक्ष्यामि तच्छृणुष्व वसुन्धरे ।
प्राप्तवान् मानुषो येन देवेभ्य समतां स्वयम् ॥१०४॥
—(p 33)
- शपातालप्रयोगेन सन्निपातेन वा पुन ।
नववर्षसहस्राणि नववर्षशतानि च ।
8 कुबेरभवनं गत्वा मोदते वै यदच्छया ॥१०५॥
कुबेरभवनाद् भ्रष्टं स्वच्छन्दगमनालय ।
शपादितालसपातैर्मम लोकं स गच्छति ॥१०६॥
नृत्यमानस्य वक्ष्यामि तच्छृणुष्व वसुन्धरे ।
12 मानवो येन गच्छेत्तु छित्वा ससारबन्धनम् ॥१०७॥
त्रिंशद्वर्षसहस्राणि त्रिंशद्वर्षशतानि च ।
पुष्करद्वीपमासाद्य स्वच्छन्दगमनालय ।
फलं प्राप्नोति सुश्रोणि मम कमपरायण ॥१०८॥
16 रूपवान् गुणवान् शूर शीलवान् सत्पथे स्थित ।
मद्भक्तश्चैव जायेत ससारपरिमोचित ॥१०९॥
—(p 33-34)

कृत्यकल्पतरु

(तीर्थविवेचनकाण्डे)

(वराहपु०) अध्याय १४०

कोकामुखमाहात्म्यम्—

वराह उवाच ।

- नास्ति कोकामुखात्क्षेत्रं नास्ति कोकामुखाच्छुभम् ।
नास्ति कोकामुखात्स्नानं नास्ति कोकामुखात्प्रियम् ॥१०॥
शुचिं कोकामुखं गत्वा परं योगमवाप्नुयात् ।
4 कर्माणि रक्तं कुर्याच्चेदिष्टं भवति चात्मन ॥११॥
यानि यानि च क्षेत्राणि त्वया पृष्ठो वसुन्धरे ।
कोकामुखसमं तीर्थं न भूतं न भविष्यति ॥१२॥
मम सा परमा मूर्तिर्न ता जानन्ति मोहिता ।
8 स्थिता कोकामुखे भूमि एतत्ते कथितं मया ॥१३॥

पञ्चयोजनविस्तारे क्षेत्रे कोकामुखे मम ।

यस्तोर्थानि विजानाति न स पापेन लिप्यते ॥९१॥

तत्र कोकामुखे तीर्थे स्थितोऽहं दक्षिणामुख ॥९२८८॥

12 वराहरूपी भगवांस्तिष्ठामि पुरुषाकृति ॥९३८८॥

वामोन्नतमुखं कृत्वा पञ्चदष्ट्रासमन्वितम् ।

पश्यामि च जगत्सर्वं ये च भक्ता मम प्रिया ॥९४॥

यदि कोकामुखं गच्छेत् कदाचित्कालपयायात् ।

16 न ततः स निवर्त्तेत यदीच्छेद् गतिमुत्तमाम् ॥९६॥

न साख्येन न योगेन सिद्धो याति महत्पदम् ।

यदि कोकामुखं यस्तु तवैतत्कथितं मया ॥९८॥

—(p 213 214)

[वी मि (ती प्र) P 455]

[-L2 वि मि स्थान (→स्नान) -L7 मुक्तिन (→
मूर्तिन) -L8 स्थिता (→स्थिता)]

वीरमित्रोदय

(तीर्थप्रकाशे)

(वराहपु०) अध्याय १४१

बदरिकाश्रममाहात्म्यमधिकृत्य—

वराह उवाच—

तस्मिन् हिमवतः पृष्ठे स्थानं गुह्यं परं मम ।

तत्राहमग्निना भूमिं तपसा परितोषितम् ॥१॥

[अग्निना सदशो भूत्वा कृत्वा कमः सुदुष्करम् ।]

4 प्राप्नुवन्ति च मद्भक्ता बद्धर्या गुह्यमुत्तमम् ॥२॥

सुदुल्लभं च तत्क्षेत्रं हिमकूटशिलातलम् ।

यस्तु तत्प्राप्नुते क्षेत्रं हिमकूटशिलातलम् ॥३॥

ब्रह्माण्डकुण्डेति विख्यातमस्ति तत्र शिलोच्चये ॥४ab॥

8 स्नानं करोति यस्तत्र त्रिरात्रोपोषितो नरः ।

अग्निष्टोमशताक्षुत्यं फलं प्राप्नोति मानवः ॥५॥

उषित्वा तत्र कृच्छ्राणि यदि प्राणान् परित्यजेत् ।

ब्रह्मलोकमतिक्रम्य मम लोकं स गच्छति ॥६॥

12 अग्निकुण्डेति विख्यातं तत्र कुण्डं परं मम ॥७ab॥

अस्ति सत्यपदं नाम तस्मिन् क्षेत्रे परं मम ।

तिस्रः शृङ्गात्पतन्ते च धारा मुसलसन्निभा ॥११॥

- यस्तत्र कुरुते स्नान त्रिरात्रोपाषितो नर ।
 16 सत्यवादी भवेद् दक्षो मम कमपरायण ॥१२॥
 यस्तत्र मुञ्चति प्राणान् यदि कृत्वा जलाशनम् ।
 सत्यलोकमतिक्रम्य मम लोके स मोदते ॥१३॥
 अस्ति पञ्चशिख नाम बदर्यामाश्रमे मम ।
 20 यत्र धारा पतेत् पञ्च पञ्चशृङ्गसमाश्रिता ॥१४॥
 यस्तत्र कुरुते स्नान पञ्चस्रोते पर मम ।
 मोदते नाकपृष्ठे तु सोऽश्वमेधफल लभेत् ॥१५॥
 यद्यत्र मुञ्चते प्राणान् कृत्वा कम सुदुष्करम् ।
 24 स्वगलोकमतिक्रम्य मम लोक प्रपद्यते ॥१६॥
 चतुस्रोतमिति ख्यात तस्मिन् क्षेत्रे पर मम ।
 धारा पतन्ति चत्वारि चतुरो दिशमाश्रिता ॥१७॥
 यस्तत्र कुरुते स्नानमेकरात्रोषितो नर ।
 28 मोदते नाकपृष्ठे तु मम भक्तश्च जायते ॥१८॥
 अस्ति चोवशीकुण्डेति गुह्य क्षेत्र पर मम ।
 यत्र चोवशी भित्त्वा दक्षिणादूरनि सृता ॥१९॥
 तदेतदुवशीकुण्डे एकरात्रोषितो नर ।
 32 य स्नाति सवपापेभ्यो मुच्यते नात्र सशय ।
 उवशीलोकमासद्य क्रीडते कालमक्षयम् ॥२०॥
 बदरीमाश्रम पुण्य यत्र तत्र स्थित स्मरेत् ।
 स याति वैष्णव स्थान पुनरावृत्तिर्वाजित ॥२१॥

—(p 487 489)

[कृ क P 216 L2 8 0]

[-L3 कृ क बदर्याश्रमुत्तम -L6 कृ क यस्तु तत्प्राप्नुते
 अत्र कृतकृत्यो भवेन्नर -L7 कृ क ब्रह्माकुण्डेति विख्यात]

कृत्यकल्पतरु

(तोथविवेचनकाण्डे)

(वराहपु०) अध्याय १४३

- अथात्र मुञ्चति प्राणान् कृत्वा कम सुदुष्करम् ।
 ॥२९ab, ३२ab॥
 तत्र स्नान तु कुर्वीत अहोरात्रोषितो नर ।
 ॥३१ab, ३३ab, ४६ab॥
 —(p 188)
 यत्र धारा पतत्येका विन्ध्यकूटाद्विनिस्सृता ।
 ॥२१d, २७d॥
 —(p 191)
 4 तत्र स्नानं तु कुर्वीत पञ्चरात्रोषितो नर ॥२८ab॥
 —(p 192)

कृत्यकल्पतरु

(तोथविवेचनकाण्डे)

(वराहपु०) अध्याय १४३

मन्दारमाहात्म्यम्—

वराह उवाच ।

- पुनरन्यत् प्रवक्ष्यामि एकांते शृणु सुन्दरि ।
 स्थान मे परम गुह्य कर्मिणा तु सुखावहम् ॥१॥
 जाह्नव्या दक्षिणे कूले विन्ध्यपृष्ठसमाश्रिते ।
 4 मन्दारेति च विख्यात सवभागवताप्रयम् ॥२॥
 तत्र त्रेतायुगे भूमि कामो नागमहाद्युति ।
 भविष्यति न सदेह मर्चा स्थापायष्यति ॥३॥
 क्रीडमानोऽस्म्यह तत्र दृष्ट्वा मन्दारपुष्पितम् ॥९ab॥
 8 कुण्डान्येकादशान्यत्र त्रिद्वि मे सन्ति सुन्दरि ॥१०cd॥
 मम च प्रभावेण मन्दारश्च महाद्रुम ॥११ab॥
 द्वादश्या च चतुदश्या स पुष्पन्ति द्रुमात्तम ॥१३cd॥
 तीर्थे मन्दारकुण्डे तु एकभक्तोषितो नर ।
 12 स्नान करोति शुद्धात्मा स गच्छत्परमा गांतम् ॥१५॥
 अत्र प्राणान् प्रमुञ्चत कुण्डे मन्दारसज्जिते ।
 तप कृत्वा महाभाग मम लोक स गच्छति ॥१६॥
 मन्दार परम गुह्य तस्मिन् गुह्य शिलोच्चये ॥४९cd॥
 16 दक्षिणाध स्थित चक्र वामभागे च वै गदा ।
 लाङ्गल मुसल चव शङ्ख तिष्ठति चाग्रत ॥५०॥
 एतन्न जानते केचिन्मम माया विमोहिता ।
 मुक्ता भागवतास्सर्वान् श्वेतवाराहसज्जितान् ॥५२॥
 —(p 217)

[वी मि (ती प्र) P 454]

[-L8 वी मि विन्ध्ये (→विद्धि) -L18 मम माया
 प्रमोहिता -L19 मुक्त्वा (→मुक्ता), श्रितान्वा नाह सज्जितान्]

कृत्यकल्पतरु

(तोथविवेचनकाण्डे)

(वराहपु०) अध्याय १४४

- तत्र स्नान प्रकुर्वीत षष्ठकालोषितो नर
 ॥६१ab, ७५ab, ८४ab॥

तत्र स्नान प्रकुर्वीत चतु कालोपिन नर ॥८८ab॥
—(P 187)

तत्र स्नान तु कुर्वीत अहोरात्रोषितो नर ॥९१ab॥
—(p 188)

अथात्र मुञ्चति प्राणान् लोभमोहविर्वर्जित ॥९६ab॥
—(p 190)

तत्र स्नान तु कुर्वीत पञ्चरात्रोषितो नर ।
गन्धवभवन गत्वा मोदते विगतज्वर ॥८४॥
—(p 191)

कृत्यकल्पतरु

(तीर्थविवेचनकाण्डे)

(वराहपु०) अध्याय १४४

शालग्राममाहात्म्यम्—

वराह उवाच ।

ममैतद् रोचते स्थान गिरिकूटे शिलोच्चये ।
शालग्राम इति रयान भक्तससारमोक्षणम् ॥४७॥

पञ्चदशत्र गुह्यानि शालग्रामे यशस्विनि ।
4 अद्यापि तत्र जानन्ति मुक्ता वाराहसज्जितान् ॥४९॥

तत्र देवहृद नाम मम क्षेत्र यशस्विनि ।
तत्र क्रान्ता मया भूमि वलियज्ञविनाशने ॥९०॥

स हृदो वरदश् श्रेष्ठो मनोज्ञ शुभशीतल ।
8 अगाधश्च सदा भूमि देवानामपि दुलभ ॥९१॥

तस्मिन् हृदे महाभागे सदा मम कृतोदके ।
चक्राङ्गु परितो मत्स्या पयटन्ति इतस्तत ॥९२॥

तस्मिन् देवहृदे भूमि चतुर्विंशतिद्वादशीम् ।
12 सौवर्णानि च पद्मानि दृश्यन्ते उदिते रवौ ।

दृश्यन्ते तावदेतानि यावन्मध्यन्दिने स्थित ॥९४॥
तत्र स्नान प्रकुर्वीत दशभक्तोषितो नर ।

दशानामश्वमेधाना फल प्राप्नोति मानव ॥९५॥
16 अथात्र मुञ्चति प्राणान् मम चित्तव्यवस्थित ।

अश्वमेधफल भुक्त्वा मम लोकाय गच्छति ॥९६॥
पूर्वमुखस्त्वह तत्र शालग्रामे यशस्विनि ।

भविष्यामि न सन्देहो भूमि भागवतप्रिय ॥९८॥
20 अन्यच्च ते प्रवक्ष्यामि तच्छृणुष्व वसुन्धरे ।

यत्र गुह्य पर क्षेत्र न जानान्त विमोहिता ॥९९॥

शिवो मे दक्षिणे स्थाने तिष्ठते विगतज्वर ।
लोकाना प्रवर श्रेष्ठ सवलोकधरो हर ॥१००॥

24 तमघ्न्य तु गोविन्द वन्दमानस्य सुन्दरि ।
वृथागमनमित्याहुरेवमेतन्न सशय ॥१०१॥

शिव देव तु वदित्वा भूमि मां यश्च वन्दते ।
लभते पुष्कला सिद्धि या मया च प्रकीर्तिता ॥१०२॥

28 समस्त च मम क्षेत्र दशयोजनविस्तरम् ।
मृता अत्र नरा यान्ति मा सत्कर्मानुसारिण ॥१०३॥
—(p 219 220)

[वी मि (ती प्र) P 412-493]

[—L23 वी मि सवलोकधरो हर —L29 वी मि
मतात्र पुनरायान्ति]

वीरमित्रोदय

(लक्षणप्रकाशे)

(वराहपु०) अध्याय १४४

शालग्रामशिलालक्षणमधिकृत्य—

मया देवप्रसादेन श्रुत मन्दारवर्णनम् ।
मन्दारात्परम स्थान विष्णोस्तद्वक्त्रमहसि ॥२॥

शृणु तत्त्वेन मे देवि यन्मा त्व परिपृच्छसि ।
4 कथयिष्यामि ते गुह्य शालग्राममिति श्रुतम् ॥३॥

—(p 496)

अथ दीर्घेण कालेन स ऋषि सशितव्रत ।
तप्यमानो यथान्यायमपश्यच्छालमुत्तमम् ॥१८॥

अभिन्नमतुलच्छाय विशाल पुष्पित तथा ।
8 मनोज च सुगन्ध च देवानामपि दुलभम् ॥१९॥

ऋषिर्ज्ञानपरिश्रान्त सालङ्कायनकोद्भूतम् ।
पश्यते च पुन शाल शुभाना शुभदशनम् ॥२०॥

ततो दृष्ट्वा महाशाल परिश्रान्तो महामुनि ।
12 विश्राम कुर्वते तत्र द्रष्टुकामोऽथ मा मुनि ॥२१॥

शालस्य तस्य पूर्वेण स्थित पश्चान्मुखो मुनि ।
मायया मम मूढात्मा शक्तो द्रष्टु न मामभूत् ॥२२॥

तत पूर्वेण पार्श्वेण तस्य शालस्य सुन्दरि ।
16 वैशाखमासद्वादश्या मद् दर्शनमुपागत ॥२३॥

दृष्ट्वा मा तत्र स मुनिस्तपस्वी शसितव्रत ॥२४ab॥
ततोऽहं स्तूयमानो वै ऋषिमुख्येन सुन्दरि ॥२०ab॥

प्राप्तश्च परमा प्रीति तमवोच ऋषि तदा ।
20 साधु ब्रह्मन् महाभाग सालङ्कायन सत्तम ॥३४॥

तपसानेन सतुष्ट स्तुत्या चैवानया तव ।
वर वरय भद्र ते ससिद्धस्तपसा भवान् ॥३५॥

एवमुक्त स तु मया सालङ्कायनको मुनि ।
24 शालवृक्ष समाश्रित्य निभूतेनान्तरात्मना ॥३६॥

ततो मा भाषते देवि स ऋषि शसितव्रत ।
तवैवाराधनार्थाय तपस्तप्त मया हरे ॥३७॥

वृक्ष दक्षिणत कृत्वा जगाम स्वाश्रम मुनि ॥४६cd॥

28 मम तद्रोचते स्थान गिरिकूटशिलोच्चये ।
शालग्राममिति ख्यात भक्तसारमोक्षणम् ॥४७॥

—(p 496-498)

नाद्यापि केचिज्जानन्ति मुच्यन्ते यरिह स्थिता ।
तत्र विल्वप्रभ नाम गुह्य क्षेत्र मम प्रियम् ॥४९c-५०b॥

32 चक्रस्वामीति विख्यात तस्मिन् क्षेत्रे पर मम ।
चक्राङ्कितशिलास्तत्र दृश्यन्ते च इतस्तत् ॥५३॥

चक्राङ्कितशिला यत्र दृश्यन्ते वरवर्णिनि ।
तदेतद् विद्धि वसुधे समन्ताद् योजनत्रयम् ॥५४॥

—(p 5 01)

कृत्यकल्पतरु

(तीर्थविवेचनकाण्डे)

(वराहपु०) अध्याय १४५

तत्र स्नान प्रकुर्वीत षष्ठकालोषितो नर ॥३९ab॥
—(p 187)

अथात्र मुञ्चति प्राणान् कृत्वा कर्म सुदुष्करम् ।
२७ab, २९ab॥
—(p 188)

तत्र स्नान तु कुर्वीत एकरात्रोषितो नर ॥२६ab॥
३५ab॥
—(p 190)

तत्र स्नानं तु कुर्वीत पञ्चरात्रोषितो नर ॥२८ab,
३२ab॥
—(p. 191)

कृत्यकल्पतरु (तीर्थविवेचनकाण्डे)

(वराहपु०) अध्याय १४५

कौमुदस्य तु मासस्य शुक्लपक्षे तु द्वादशीम् ।
त्रयाणां वाजपेयानां यज्ञानां स्नानमात्रतः ।
फल प्राप्नोति सुश्रोणि धृतमात्मनि मा नर ॥३६॥

4 अथात्र मुञ्चति प्राणान् मम कर्मानुसारतः ।
वाजपेयफलं भुक्त्वा मम लोकं प्रपद्यते ॥३७॥
—(p 222)

कृत्यकल्पतरु

(तीर्थविवेचनकाण्डे)

(वराहपु०) अध्याय १४५

नन्दन वनमुत्सृज्य मम लोकं प्रपद्यते ॥४७cd॥
—(p 187)

तत्र स्नानं तु कुर्वीत पञ्चरात्रोषितो नर ॥४६ab,
५४ab, ५९ab॥
—(p 191)

स्तुतस्वामिमाहात्म्यम्—वराह उवाच ।

स्तुतस्वामीति विख्यात मम क्षेत्रं भविष्यति ।
द्वापर युगमासाद्य तत्र स्थास्यामि सुन्दरि ॥९॥

पुत्रोह वसुदेवस्य देवक्या गभनिस्तूतः ।
4 वासुदेव इति ख्यातः सवदानवसूदन ॥१०॥
आयसी प्रतिमा तत्र ममाभेद्या न सशयः ॥४०cd॥
ब्रुवन्ति केचित्काष्ठेति आयसीत्यपरेऽब्रुवन् ।
पाषाणीति परे ब्रूयुः परे व्रजमयीति च ॥४१॥

8 ऊर्ध्वा वा यदि वाऽधस्ताद्ब्रुवन्ति मम पाशवतः ।
तेषां तथेति स्पृशन्ति शिरो मध्ये तु न क्वचिद् ॥४२॥
ये च पश्यन्ति मा भूमि मणिपूरगिरौ स्थितम् ।
त्रिसन्ध्यमवसन्तस्तु मत्प्रसादाच्च सुन्दरि ॥४३॥

12 ते सर्वे किल्बिषान्मुक्ता यान्ति ते परमा गतिम् ॥४४cd॥
सुगुह्यं पूर्वपार्श्वे तु मम क्षेत्रस्य सुन्दरि ।
अदूरात् त्रीणि क्रोशानि परिमाणं विधीयते ॥५६a-d॥

धूतपापेति विख्यात तत्र गुह्यं पर मम ।
16 अदूरात्पञ्चक्रोशानि मम क्षेत्रस्य पश्चिमे ॥५७॥
तत्र कुण्डे महाभागे मम यद्रोचते जलम् ॥५८ab॥

तत्र स्नानं प्रकुर्वीत पञ्चरात्रोषितो नर ।
यद वशे दुष्कृतं किञ्चिद्यच्च आत्मनि सस्थितम् ॥५६॥

- 20 तत्र कृत्वोदकं भद्रे धूतपापे यशस्विनि ॥६०ab॥
इन्द्रलोकं समुत्सृज्य मम लोकं स गच्छति ॥६१cd॥

कृत्यकल्पतरु

(तीर्थविवेचनकाण्डे)

(वराहपु०) अध्याय १४६

- तत्राश्वय महाभागे धूतपापे शृणुष्व मे ।
वत्तते च विशालाक्षि मणिपूरगिरौ स्थितम् ॥६२॥
- 24 तावन्न पतते धारा यावत्पापं न धूतये ।
धूतपापे च सुश्रोणि धाराऽत्र पतते महीम् ॥६३॥
तत्तु क्षेत्रं वरारोहे समन्तात्पञ्चयोजनम् ।
तत्र तिष्ठाम्यहं देवि पश्चिमा दिशमास्थित ॥६५॥
- 28 तत्र चामलका भद्रे अदूरादधयोजनात् ॥६६ab॥
तावन्न कश्चिद्विजानाति पापकर्मा नराधम ॥६७ab॥
उपोष्य च त्रिरात्राणि श्रद्धाधानो जितेन्द्रिय ।
तत्र गत्वा वरारोहे उदिते तु दिवाकरे ॥६८॥
- 32 अथ मध्याह्नेवेलाया यदि वास्तगते रवौ ।
एकचित्तेन गन्तव्यं धृतिं कृत्वा सुनिश्चलाम् ॥६९॥
यस्तत्र लभते भद्रे फलमामलकं शुभम् ।
पञ्चरात्रेण पश्येत्तु तस्मिन् भूतगिरौ च माम् ॥७०॥
—(p 222 224)

[वी मि (ती प्र) P 485 487]

[—L11 वी मि त्रिसृष्य मा च सन्तस्तु]

कृत्यकल्पतरु

(तीर्थविवेचनकाण्डे)

(वराहपु०) अध्याय १४७

- तत्र स्नानं प्रकुर्वीत षष्ठकालोषितो नर ॥३१ab॥
नन्दनं वनमुत्सृज्य मम लोकं प्रपद्यते ॥८३cd॥
अथात्र मुञ्चति प्राणान् कृत्वा कम सुदुष्करम्
॥६१ab, ८३ab॥
दुर्लभं पापकार्याणां सुलभं पुण्यकारिणाम्
॥७०cd, ९३cd॥
सोदते सूर्यलोकेषु एवमेतन्न सशय ॥६०cd॥

अथात्र मुञ्चति प्राणान् कृत्वा चेन्द्रियनिग्रहम्
॥६१ab॥

सूर्यलोकं परित्यज्य मम लोकं स गच्छति
॥६१cd, ९३cd॥

गुल्मवल्लीलताकीर्णं बहुपुष्पफलोदकम् ॥७३ef॥
सोमलोकं समुत्सृज्य मोदते मां च पश्यति ॥७६cd॥

तत्राभिषेकं कुर्वीत चतुर्कालसमन्वित ॥९१ab॥
तत्र स्नानं तु कुर्वीत पञ्चरात्रोषितो नर
॥३७ab, ६६ab॥

तत्राभिषेकं कुर्वीत चतुर्कालोषितो नर
॥४९ab, ६०ab॥

मोदते सप्तद्वीपेषु स्वच्छन्दगमनालय ॥३७cd॥
तत्राभिषेकं कुर्वीत षष्ठकालोषितो नर ॥५३ab॥

दशवषसहस्रेषु मोदते कृतनिश्चय ॥६६cd॥
—(p 187-183)

कृत्यकल्पतरु

(तीर्थविवेचनकाण्डे)

(वराहपु०) अध्याय १४७

द्वारकामाहात्म्यम्—

वराह उवाच ।

- अस्ति द्वारवती नाम निर्मिता विश्वकमणा ॥७cf॥
पञ्चयोजनविस्तीर्णा दशयोजनमायता ।
वसाम्यत्र वरारोहे पञ्चपञ्चाशत् समा ॥८॥
- 4 भारावतरणं कृत्वा देवानां च महत्प्रियम् ।
पुनरेष्यामि सुश्रोणि घातयित्वा महासुरान् ॥९॥
अस्ति पञ्चशरो नाम तस्मिन् गुह्यं परं मम ।
समुद्रतीरमुत्सृज्य यत्र भक्तसुखावहम् ॥३०॥
- 8 तत्र स्नानं तु कुर्वीत षष्ठनक्तोषितो नर ।
मोदते नाकपृष्ठे तु अप्सरोगणसकुले ॥३१॥
अथवा मुञ्चति प्राणान् मामेव प्रतिपद्यते ॥३२ab॥
प्लक्षो वै तत्र सुश्रोणि शतशाखो महाद्रुम ।
चतुर्विंशतिद्वादश्यां स भवेत् फलभागसौ ॥३३॥
फलं च लभते कश्चिन्मुक्ता भागवत् शुचिम् ॥३४cd॥
लभन्ते ये फलं तत्र गुह्ये पञ्चशरस्य च ।
ते लभन्ते परा सिद्धिमेवमेतन्न सशय ॥३५॥

- 16 प्रभासमिति विख्यात तस्मिन् गुह्य पर मम ॥३३ab॥
तत्राभिषेक कुर्वीत पञ्चरात्रोषितो नर ।
मोदते सप्तद्वीपेषु गुह्यानि च स गच्छति ॥३७॥
अथवा मुञ्चति प्राणान् प्रभासे गतकिल्बिष ।
20 सर्वलोकान् परित्यज्य मल्लोक प्राप्नुते नर ॥३८॥
पञ्चकुण्डमिति ख्यात तस्मिन् गुह्य पर मम ॥४३ab॥
तत्राभिषेक कुर्वीत पञ्चरात्रोषितो नर ॥४४ab॥
चतुर्विंशतिद्वादश्या मध्याह्ने च दिवाकरे ।
24 रोप्य सौवर्णक पद्म दृश्यते नात्र सशय ॥४७॥
कादेवकमिति ख्यात कुण्ड क्षेत्रे पर मम ।
अत्र पीत्वा महाभागे वृष्णयोपयमक्षयम् ॥५९॥
तत्राभिषेक कुर्वीत चतु कालसमन्वित ॥६०ab॥
28 अस्ति रैवतक नाम तस्मिन् क्षेत्रे पर मम ।
सर्वलोकेषु विख्यात चन्द्रमा क्रीडते यत ॥७३ad॥
बह्वक्कशिलापङ्कजा गुहाश्चात्र दिशो दश ।
वापी च शोभना चैव देवानामपि दुर्लभा ॥४७॥
32 तत्राभिषेक कुर्वीत षष्ठकालोषितो नर ।
गच्छते सोमलोकाय कृतकृत्यो भवेन्नर ॥७५॥
विष्णुचङ्क्रमण नाम तस्मिन् क्षेत्रे पर मम ।
विद्धोस्मि तत्र व्याधेन प्राप्तो मूर्ति स्वका पुन ॥८९॥
36 तत्र कुण्ड महाभागे मणिपूरगिरो स्थितम् ॥९०ab॥
तत्राभिषेक कुर्वीत नित्यकालमतन्द्रित ॥९१ab॥
तस्मिन् क्षेत्रे महाभागे स्थितोहमुत्तरामुख ।
सर्वभागवतप्रोत्थै समुद्रतटमाश्रित ॥९७॥
40 अह रामेण सहित सा च राका स्वसा शुभा ।
त्रयस्तत्रैव तिष्ठामो द्वारकाया यशस्विनि ॥९८॥
—(P 225-227)

[बी मि (ती प्र) P 531-533]

[-L5 बी मि मूर्तिमात्मनि शाश्वती -L12 बी मि पुण्यभागसौ -L20 बी मि प्राप्यते नर -L25 बी मि कादम्बकमिति ख्यात -L26 बी मि दृष्टयोर्युगपत्क्षयम् -L40, बी, मि एका (→राका)]

कृत्यकल्पतरु

(तीर्थविवेचनकाण्डे)

(वराहपु०) अध्याय १४८

- तत्र स्नान प्रकुर्वीत षष्ठकालोषितो नर
॥२३ab, ३१ab॥
तत्र स्नान प्रकुर्वीत चतु कालोषितो नर ॥३७ab॥
—(p 187)
तत्र स्नान तु कुर्वीत एकरात्रोषितो नर ॥१६ab॥
—(p 190)
तत्र कुण्ड महाभागे प्रसन्नविमलोदकम् ॥२९ab॥
तत्र स्नान तु कुर्वीत पञ्चरात्रोषितो नर
॥४४ab, ५३ab॥
—(p 192)
एतन्मरणकालेऽपि स्मत्तव्य मनसापि च ॥६२ab॥
—(p 193)

कृत्यकल्पतरु

(तीर्थविवेचनकाण्डे)

(वराहपु०) अध्याय १४९

- तत्र स्नान प्रकुर्वीत षष्ठकालोषितो नर ॥५५ab॥
तत्र स्नान प्रकुर्वीत एकभकोषितो नर ॥३८ab॥
अथात्र मुञ्चति प्राणान् कृत्वा कम सुदुष्करम् ॥६९ab॥
अथात्र मुञ्चति प्राणान् लोभमोहविर्वर्जित ॥४८ab॥
तत्राभिषेक कुर्वीत एकरात्रोषितो नर ॥४१ab॥
तत्र तिष्ठाम्यह भद्रे दिश पूर्वा समाश्रित ।
हिरण्यप्रतिमा कृत्वा बृहद्रूपश्चतुर्भुज ॥१०॥
यदीच्छेत्परमा सिद्धिं सर्वससारमोक्षणीम् ॥८०cd॥
—(p 187-193)

कृत्यकल्पतरु

(तीर्थविवेचनकाण्डे)

(वराहपु०) अध्याय १४९

लोहार्गलमाहात्म्यम्—

वराह उवाच ।

गुह्यमन्यत्रवक्ष्यामि कारण सतत शुभे ॥६cd॥
अह सिन्धोस्तटे भद्रे गत्वा वै त्रिशयोजनम् ।
म्लेच्छमध्ये वरारोहे हिमवन्त समाश्रित ॥७॥

- 4 तत्र लोहागल नाम निवासो मे विधीयते ।
गुह्यं च परमं स्थानं समन्तात्पञ्चयोजनम् ॥८॥
दुग्धं दुस्सहं चैव धावनं परिवेष्टितम् ॥९ab॥
तत्र तिष्ठाम्यहं भद्रे उदीची दिशमास्थित ॥१०ab॥
- 8 तत्र कुण्डे तु सुश्रोणि स्नानं कुर्वीत निश्चितम् ।
उपोष्य तु त्रिरात्राणि विधिदृष्टेन कर्मणा ॥
तत्र स्वर्गसहस्रेषु मोदते नात्र सशय ॥१७॥
अन्यच्च ते प्रवक्ष्यामि तत्र यत्परमाद्भुतम् ॥१९ab॥
- 12 चतुर्विंशतिर्द्वादश्या न मासेन विना मम ।
वलिर्हि दीयते तत्र सर्वकामविशोधन ॥२०॥
अश्वो मे कल्पितस्तत्र सवरत्नविभूषित ।
श्वेतं कुमुदचक्राभं शङ्खचक्रसमन्वित ॥२१॥
- 16 शार्ङ्गमेतद्धनुस्तत्र अक्षसूत्रं कमण्डलु ।
आसनं भूषणं दिव्यं दीयते चान्नमुत्तमम् ॥२२॥
अस्मिन् गुह्ये महाभागे क्षेत्रे लोहागले मम ।
सिद्धिकामेन मर्त्येन गन्तव्यं नात्र सशय ॥७६॥
- 20 समन्तात्पञ्चविंशं तु योजनानि वरानने ।
न तस्य कर्मविद्येत एष मे निश्चयः पर ॥७७॥
—(p 228-229)

[वी मि (ती प्र) P 490]

कृत्यकल्पतरु

(तीर्थविवेचनकाण्डे)

(वराहपुराण) अध्याय १५०

मथुरामाहात्म्यम्—

वराह उवाच ।

मथुरेति च विख्यातं मुक्तिक्षेत्रं परं मम ॥११cd॥
भविष्यति वरारोहे द्वापरे युगसंस्थिते ॥२४ab॥
सुरम्या च प्रशस्ता च जन्मभूमिमम प्रिया ॥११ef॥
तत्र गुह्यानि मे भद्रे भविष्यन्ति प्रियाणि वै ।
पुण्यानि च प्रशस्तानि नृणां ससारमोक्षिणाम् ॥२७॥
तत्राहं घातयिष्यामि दानवाश्च वरानने ॥२८ab॥
(p 186)

वीरमित्रोदय

(तीर्थप्रकाशे)

(वराहपुराण) अध्याय १५०

मथुरामाहात्म्यमधिकृत्य—

महामार्घ्यं प्रयागे च यत्फलं लभते नर ।
तत्फलं लभते देवि मथुरायां दिने दिने ॥१३॥
कार्तिक्या चैव यत्पुण्यं पुष्करे तु वसुन्धरे ।
तत्फलं लभते देवि मथुरायां दिने दिने ॥१६॥
सन्निहत्या तु यत्पुण्यं राहुग्रस्ते दिवाकरे ।
तत्फलं लभते देवि मथुरायां जितेन्द्रिय ॥१४॥
पूर्णे वषसहस्रे तु वाराणस्यां तु यत्फलम् ।
तत्फलं लभते देवि मथुरायां क्षणेन हि ॥१५॥
—(p 504)

पृथिव्यां यानि तीर्थानि आसमद्रसरासि च ।
मथुरायां गमिष्यन्ति सुप्ते चैव जनादने ॥१९॥
—(p 507)

अविमुक्ते नरं स्नातो मुक्तिं प्राप्नोत्यसशयम् ।
तत्राथ मुञ्चति प्राणान् मम लोकं स गच्छति ॥३३॥
विश्रान्तिसंज्ञकं नाम तीर्थं त्रैलोक्यविश्रुतम् ।
यस्मिन् स्नातो नरो देवि मम लोके महीयते ॥३४॥
अस्ति चान्यतरं गुह्यं सर्वससारमोक्षणम् ।
तस्मिन् स्नातो नरो देवि मम लोके महीयते ॥३८॥

प्रयागं नाम तीर्थं तु देवानामपि दुर्लभम् ।
तस्मिन् स्नातो नरो देवि अग्निष्टोमफलं लभेत् ॥३९॥
—(p 511)

तथा कनखलं तीर्थं गुह्यं तीर्थं परं मम ।
स्नानमात्रेण तत्रापि नाकपृष्ठे स मोदते ॥४१॥
अस्ति क्षेत्रं परं गुह्यं तिन्दुकं नाम नामतः ।
तस्मिन्स्नातो नरो देवि मम लोके महीयते ॥४२॥
ततः परं सूर्य्यतीर्थं सर्वपापप्रमोचनम् ।
वैरोचनेन बलिना सूर्य्यस्त्वाराधितं पुरा ॥४९a d॥
आदित्येऽहनि सक्रान्तौ ग्रहणे चन्द्रसूययो ।
तस्मिन् स्नातो नरो देवि राजसूयफलं लभेत् ॥५५॥
—(p 512)

यत्र ध्रुवेण सततमिच्छया परमं तपः ।
तत्र वै स्नानमात्रेण ध्रुवलोके महीयते ॥५६a d॥

ध्रुवतीर्थे तु वसुधे य श्राद्ध कुरुते नर ।
पितृन्सतारयेत् सर्वान् पितृपक्षे विशेषत ॥५७॥
दक्षिणे ध्रुवतीर्थस्य ऋषितीर्थं प्रकीर्तितम् ।
तत्र स्नातो नरो देवि मम लोके महीयते ॥५८॥
तत्रैव कोटितीर्थे तु देवानामपि दुर्लभम् ।
तत्र स्नानेन दानेन मम लोके महीयते ॥६१॥
तत्रैव बोधितीर्थं तु पितृणामतिबल्लभम् ।
पिण्डं दत्त्वा तु वसुधे पितृलोकं स गच्छति ॥६३॥
द्वादशैतानि देवानां दुर्लभानि च तानि वै ॥६५ab॥
तेषां स्मरणमात्रेण सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥६६ab॥
—(p 512-513)

वीरमित्रोदय (तीर्थप्रकाशे)

(वराहपु०) अध्याय १५१

वनं तालवनं चैव द्वितीयं वनमुत्तमम् ॥३४ab॥
यत्र स्नात्वा नरो देवि कृतकृत्योऽभिजायते ॥३४ef॥
वनं कुमुदवनं चैव तृतीयं वनमुत्तमम् ॥३५ab॥
तत्र गत्वा नरो देवि मम लोके महीयते ॥३७cd॥
विमलस्य च कुण्डे तु सर्वपापाद्विमोच्यते ॥३८ab॥
पञ्चमं बाहुलवनं वनानामुत्तमं वनम् ।
तत्र गत्वा नरो देवि अग्निस्थानं स गच्छति ॥३९॥
सप्तमं तु वनं भूमे खादिरं लोकविश्रुतम् ।
तत्र गत्वा नरो भद्रे नागलोकं स गच्छति ॥४२॥
महावनं चाष्टमं तु सदैव तु मम प्रियम् ।
तस्मिन् गत्वा तु मनुज इन्द्रलोके महीयते ॥४३॥
लोहजङ्घवनं नाम लोहजङ्घनेन रक्षितम् ।
नवमं तु वनं देवि सर्वपातकनाशनम् ॥४४॥
वनं विल्ववनं नाम दशमं देवपूजितम् ।
तत्र गत्वा तु मनुजो ब्रह्मलोके महीयते ॥४५॥
एकादशं तु भाण्डीरं योगिनां प्रियमुत्तमम् ।
तस्य दर्शनमात्रेण नरो गर्भं न गच्छति ॥४६॥
भाण्डीरं समनुप्राप्य वनानां वनमुत्तमम् ।
वासुदेवं ततो दृष्ट्वा पुनर्जन्म न विद्यते ॥४७॥
वृन्दावनं द्वादशमं वृन्दया परिरक्षितम् ।
मम चैव प्रियं भूमे सर्वपातकनाशनम् ॥४८॥
—(p 517-520)

वीरमित्रोदय (तीर्थप्रकाशे)

(वराहपु०) अध्याय १५२

धारापतनके स्नात्वा नाकपृष्ठे स मोदते ।
अथात्र मुञ्चति प्राणान् मम लोकं स गच्छति ॥९॥
अतः परं नागतीर्थं तीर्थानामुत्तमोत्तमम् ।
4 तत्र स्नाता दिवं याति ये मृतास्तेऽप्युनर्भवा ॥१०॥
घण्टाभरणकं तीर्थं सर्वपापप्रमोचनम् ।
यस्मिन् स्नातो नरो देवि सूर्यलोके महीयते ॥११॥
तीर्थानामुत्तमं तीर्थं ब्रह्मलोकमिति श्रुतम् ॥१२cd॥
तत्र स्नात्वा च नियतो मनुजो नियताशनः ।
ब्रह्मणा समनुज्ञातो विष्णुलोकं स गच्छति ॥१३॥
सोमतीर्थे तु वसुधे पवित्रे यमुनाम्भसि ॥१४ab॥
तत्राभिषेकं कुर्वीत स्वस्वकमप्रतिष्ठितम् ।
योगतः सोमलोके तु एवमेव न संशयः ॥१५॥
सरस्वत्याश्च पतनं सर्वपापहरं शुभम् ।
तत्र स्नात्वा नरो देवि अवर्णोऽपि यतिर्भवेत् ॥१६॥
चक्रतीर्थं तु विख्यातं माथुरे मम मण्डले ।
यस्तत्र कुरुते स्नानं त्रिरात्रोपोषितो नरः ॥१७॥
स्नानमात्रेण मनुजो मुच्यते ब्रह्महत्याया ॥१८ab॥
दशाश्वमेधमृषिभिः पूजितं सर्वदा पुरा ।
तत्र ये स्नान्ति निरता तेषां स्वर्गो न दुर्लभः ॥१९॥
तीर्थं तु विघ्नराजस्य पुण्यं पापहरं शुभम् ।
तत्र स्नातुं मनुजं विघ्नराजो न पीडयेत् ॥२२॥
ततः परं कोटितीर्थं त्रैलोक्ये परमं शुभम् ।
तत्र वै स्नानमात्रेण गवा कोटिफलं लभेत् ॥२५॥
—(p 513-514)

कृत्यकल्पतरु

(तीर्थविवेचनकाण्डे)

(वराहपु०) अध्याय १५४

अस्ति वृन्दावनं नाम तस्मिन् क्षेत्रे परं मम ।
तत्राहं क्रीडयिष्यामि गोभिर्गोपालके सह ॥६a-d॥
तत्र कुण्डं महाभागे लतागुल्मशतावृतम् ।
तत्र स्नानं प्रकुर्वीत चतुर्कालोपितो नरः ॥७॥
—(p 187)
तत्र स्नानं तु कुर्वीत एकरात्रोपितो नरः ॥७cd॥
—(p 190)

**वीरमित्रोदय
(तीर्थप्रकाशे)**

(वराहपु०) अध्याय १५४

केशितीर्थमधिकृत्य—

गङ्गाशतगुण पुण्य यत्र केशी निपातित ॥१०ab॥
तत्रापि च विशेषोऽस्ति केशितीर्थे वसुन्धरे ।
तस्मिन् पिण्डप्रदानेन गयापिण्डफल लभेत् ॥११॥

कालियहृदमधिकृत्य—

कालियस्य हृद गत्वा क्रीडा कृत्वा वसुन्धरे ।
स्नानमात्रेण तत्रैव सर्वपापे प्रमुच्यते ।
- अथात्र मुञ्चति प्राणान् मम लोक स गच्छति ॥२१॥

द्वादशादित्यमधिकृत्य—

सूर्यतीर्थे नर स्नातो द्वादशादित्यान वसुन्धरे ।
आदित्यभवन प्राप्य कृतकृत्य स मोदते ॥२०a d॥
तस्मिन् भाण्डीरके स्नातो नियतो नियताशन ।
सर्वपापविनिर्मुक्त इन्द्रलोक स गच्छति ॥५a-d॥
तत्राह क्रीडयिष्यामि गोपीगोपालकै सह ।
सुरम्य सुप्रतीत च देवदानवदुल्लभम् ॥६c-f॥
—(p 520)

कृत्यकल्पतरु

(तीर्थविवेचनकाण्डे)

(वराहपु०) अध्याय १५५

तत्र वीरस्थल नाम ज्येष्ठ गुह्य परम ॥१५ab॥
(p 189)

तत्र कुण्ड विशालाक्षि प्रसन्न विमलोदकम् ॥३९cd॥
तत्र स्नान प्रकुर्वीत एकरात्रोषितो नर ।
अग्निष्टोमस्य यज्ञस्यफल प्राप्नोति मानव ॥४०a-d॥

मथुरापश्चिमे भागे अदूरादर्धयोजनात् ॥३७cd ४१ab॥
(p 190)

दक्षिणे मच्छत पार्श्वे कूपोऽत्र विमलोदक ।
सप्तसामुद्रिक नाम यत्र सतिष्ठते जलम् ॥१३॥
(p 193)

**वीरमित्रोदय
(तीर्थप्रकाशे)**

(वराहपु०) अध्याय १५५

यमलाजुनतीर्थ च कुण्ड तत्र च वर्त्तते ॥१cd॥
पय्यस्त यत्र शकट भिन्नभाण्डकुटीवटम् ।
तत्र स्नानोपवासेन अनन्त फलमाप्नुयात् ॥२॥
तत्र गोपीश्वरो नाम महापातकनाशन ॥२०ab॥
सप्तसामुद्रिक नाम कूप तु विमलोदकम् ।
देवस्याग्रे तु वसुधे गोपीशस्य महात्मन ।
पितरश्चाभिनन्दन्ति पानीय पिण्डमेव च ॥२६॥
सोमवारे त्वमावस्या पिण्डदान करोति य ।
गयाया पिण्डदान च कृत नास्त्यत्र सशय ॥२८॥
—(p 519)

कृत्यकल्पतरु

(तीर्थविवेचनकाण्डे)

(वराहपु०) अध्याय १५६

तत्राभिषेक कुर्वीत एकरात्रोषितो नर ॥२०ab॥
—(p 190)
मुचुकुन्द स्वपितृत्र दानवासुरशासन ॥२८cd॥
—(p 193)

वीरमित्रोदय

(तीर्थप्रकाशे)

(वराहपु०) अध्याय १५६

मथुराया पुरे यस्तु प्रासाद पुरवासिनाम् ।
कारयित्वा तु मनुजो जायते स चतुर्भुज ॥१८॥
—(p 516)

मथुरामाहात्म्यमधिकृत्य—

विंशतिर्योजनाना तु माथुर मम मण्डलम् ।
यत्र तत्र नर स्नातो मुच्यते सर्वपातकै ॥१॥
पदे पदे तीर्थफल मथुराया वसुन्धरे ।
यत्र तत्र नर स्नातो मुच्यते घोरकिल्बिषं ॥२५॥
—(p 503)

तत्रैव कालविशेषमधिकृत्य—

मथुराया गमिष्यन्ति मयि सुप्ते वसुन्धरे ॥३cd॥
सप्तद्वीपेषु तीर्थानि पुण्यान्यायतनानि च ॥३ab॥
—(p 507)

श्रीकेशवमाहात्म्यमधिकृत्य—

प्रदक्षिणीकृता तेन सप्तद्वीपा वसुन्धरा ।
प्रदक्षिणी कृता येन मथुराया तु केशवे ॥७॥
इह जन्मकृत पापमन्यजन्मकृत च यत् ।
तत्सर्वं नश्यते शीघ्र कीर्त्तने केशवस्य च ॥३०॥
मथुरावासिनो लोका सर्वे ते सिद्धिभाजना ॥५ef॥
मथुरा समनुप्राप्य दृष्ट्वा देव तु केशवम् ।
स्नात्वा पुनस्तु कालिन्दा यो मा पश्यति सवदा ।
स तत्फलमवाप्नोति राजसूयाश्वमेधयो ॥६॥
—(p 509)

वीरमित्रोदय (तीर्थप्रकाशे)

(बराहपु०) अध्याय १५९

सवधमविहीनाना पुरुषाणा दुरात्मनाम् ।
नरकात्तिहारा देवी मथुरा पापनाशिनी ॥३॥
—(p 503)

वीरमित्रोदय (तीर्थप्रकाशे)

(बराहपु०) अध्याय १६१

मथुरामाहात्म्ये मरणफलमधिकृत्य—

इद पद्म महाभागे सर्वेषा मुक्तिदायकम् ।
कर्णिकाया स्थितो देवि केशव क्लेशनाशन ॥१४c-१५b॥
कर्णिकाया मृता ये तु ते नरा मुक्तिभागिन ।
यत्र मध्ये मृता ये च तेषा मुक्तिवसुन्धरे ॥१६॥
पश्चिमेन हरि देव गोवद्धननिवासिनम् ।
दृष्ट्वा त देवदेवेश किं मन परितप्यते ॥१७॥
उत्तरेण तु गोविन्द दृष्ट्वा देव पर शुभम् ।
नासौ पतति ससारे यावदाभूतसप्लवम् ॥१८॥
विश्रान्तिसन्नक देव पूवपत्रे व्यवस्थितम् ।
य दृष्ट्वा तु नरो याति मुक्तिं नास्त्यत्र सशय ॥१९॥

दक्षिणेन तु मा विद्धि प्रतिमा दिव्यरूपिणीम् ।
महाकाया सुरुपा च केशवाकाङ्क्षनिभाम् ।
ता दृष्ट्वा मनुजो देवि ब्रह्मणा सह मोदते ॥२०॥
—(p 506)

वैकुण्ठतीर्थमधिकृत्य—

वैकुण्ठतीर्थे य स्नाति मुच्यते सवपातकै ।
सवपापविनिमुक्तो ब्रह्मलोक स गच्छति ॥११cf॥

कृत्यकल्पतरु (तीर्थविवेचनकाण्डे)

(बराहपु०) अध्याय १६२

राधे कुण्डेति विख्यात तस्मिन् क्षेत्रे पर मम ॥३३ef॥
—(p 190)

अस्ति गोवधन नाम क्षेत्र गुह्य पर मम ।
अदूरादष्टक्राशानि मथुरायाश्च पश्चिमे ॥१॥
हृद तत्र महाभागे द्रुमगुल्मलतावृतम् ॥२ab॥
तत्र मध्ये स्थितो भद्रे क्रीडिताऽयं यदृच्छया ॥३ef॥
—(p 192)

वीरमित्रोदय (तीर्थप्रकाशे)

(बराहपु०) अध्याय १६२

गोवधनतीर्थमधिकृत्य—

अस्ति गोवद्धन नाम क्षेत्र परमदुर्लभम् ।
मथुरापश्चिमे भागे अदूराद् योजनद्वयम् ॥१॥
अन्नकूट तत् प्राप्य तस्य कुर्यात् प्रदक्षिणम् ।
न तस्य पुनरावृत्तिद्वं सत्यं ब्रवीमि ते ॥११॥
स्नात्वा मानसगङ्गाया दृष्ट्वा गोवद्धन हरिम् ।
अन्नकूट परिक्रम्य किं मन परितप्यसे ॥१२॥
मासि भाद्रपदे शुक्ला कृष्णा चैकादशी शुभा ।
गोवद्धने सोपवास कुर्यात्तत्र प्रदक्षिणम् ॥१७॥

राधाकुण्डमधिकृत्य—

अरिष्टराधाकुण्डाभ्या स्नानात्फलमवाप्नोते ।
राजसूयाश्वमेधाभ्या नात्र कार्या विचारणा ॥३४॥
—(p. 516)

वीरमित्रोदय

(तीर्थप्रकाशे)

(वराहपु०) अध्याय १६३

मथुरामाहात्म्यमधिकृत्य—

कृतघ्नश्च सुरापश्च चौरौ भग्नव्रतस्तथा ।
मथुरा प्राप्य मनुजो मुच्यते सवकित्विषै ॥५१॥
—(p 503)

अन्यत्र हि कृत पाप तीर्थमासाद्य नश्यति ।
तीर्थे तु यत्कृत पाप वज्रलेपो भवेदिति ॥४८॥
मथुराया कृत पाप मथुराया प्रणश्यति ॥५०ab॥
—(p 504)
मथुराया ये वसन्ति विष्णुरूपा हि ते खलु ।
अज्ञानास्तान् पश्यन्ति पश्यन्ति ज्ञानचक्षुष ॥५९॥
—(p 516)

वीरमित्रोदय

(तीर्थप्रकाशे)

(वराहपु०) अध्याय १६६

भूतेश्वरमहिमानमधिकृत्य—

मथुराया च देव त्व क्षेत्रपालो भविष्यसि ।
त्वयि दृष्टे महादेव मम क्षेत्रफल भवेत् ॥५८६b॥
दृष्ट्वा भूतपति देव वरद पापनाशनम् ।
तेन दृष्टेन वसुधे माथुर फलमाप्नुयात् ॥२॥
—(p 510)

वीरमित्रोदय

(तीर्थप्रकाशे)

(वराहपु०) अध्याय १६७

विश्रान्तिसर्जकं दृष्ट्वा दीर्घविष्णु च केशवम् ।
एतेषां दशन पुण्यमेभिर्दृष्टं फलं भवेत् ॥३९८-f॥
एकामीशा ततो देवी यशोदा देवकी तथा ।
महाविद्येश्वरी दृष्ट्वा मुच्यते ब्रह्महत्याया ॥३७॥
—(p 510)

वीरमित्रोदय

(तीर्थप्रकाशे)

(वराहपु०) अध्याय १७४

पञ्चतीर्थाभिषेकाच्च यत् फलं लभते नर ।
कृष्णगङ्गादशगुणं दिशते तु दिने दिने ॥५९॥
—(p 515)

कृत्यकल्पतरु

(तीर्थविवेचनकाण्डे)

(वराहपु०) अध्याय १७८

एतत्ते कथितं भद्रे माहात्म्यं मथुरागतम् ॥१२०ab॥
—(p 193)

नित्याचारप्रदीप

(वराहपु०) अध्याय १७९

अथानुलेपनम्—

कपूरं कुङ्कुमं चैव शुक्लं तगरमेव च ॥११cd॥
रसञ्च चन्दनं चैव अगुरुं गुग्गुलुं तथा ।
एतैर्विलेपनं दद्यात् सुरभिञ्च विचक्षण ॥१२॥
—(p 603,606)

[वी मि (पृ प्र) P 40]

निर्णयसिन्धु

(वराहपु०) अध्याय १७९

तत्र काष्ठेषु मधुकमानीयं च वसुधरे ।
कृत्वा तत्प्रतिमां चैव प्रतिष्ठाविधिनाचयेत् ॥१०॥
—(p 422)

हारलता

(वराहपु०) अध्याय १८५

कण्ठस्थानगतो जीवो भीतो विभ्रान्तमानसः ।
ज्ञात्वा तु विह्वलस्तत्र शीघ्रं निस्सायते गृहात् ॥९४॥
कुशास्तरणशायी च दिशः सर्वाणि पश्यति ॥९५ab॥

4 दापयेत् स्नेहभावेन भूमिं द्वेधा द्विजातिषु ।
सुवर्णं वा हिरण्यं वा यथोत्पन्नं तु माधवि ॥
तत्र तस्य हितार्थाय संप्रदानं विशिष्यते ॥९६॥

तथैव दीपदानेन क्षिप्रं मुच्येत् किल्बिषात् ॥९७ef॥
8 तथा श्रुतिपथं दिव्यमुच्चैः कर्णे च श्रावयेत् ॥९८ab॥

दृष्ट्वा सुविह्वलं ह्येतं यममार्गानुसारिणम् ।
प्रयाणकाले च ततो मन्त्रेण विधिपूर्वकम् ॥९९॥

मद् भक्तेनैव दातव्यं सर्वं ससारमोक्षणम् ।
12 मधुपर्कं ततो गृह्य इमं मन्त्रमुदीरयेत् ॥१००॥
तत एतेन मन्त्रेण मधुपर्कोत्तमं दद्यात् ।
पुरुषो मृत्युकाले तद् दत्त्वा ससारमोक्षणम् ॥१०२॥

- एव विनि सूत प्राण ससारस न गच्छति ॥१०३ab॥
 16 मज्जावनस्पतिगत्वागन्धानिविविधानि च ॥१०३ef॥
 घृततैलसमायुक्तं कृत्वा देहविशोधनम् ॥१०४ab॥
 दक्षिणाशिरसं कृत्वा सचेतुः शवः तथा ।
 तीर्थस्थावाहनं कृत्वा स्नापनं तत्र कारयेत् ॥१०५॥
 20 गयादीनि च तीर्थानि ये च पुण्या शिलोच्चया ।
 कुरुक्षेत्रं च गङ्गा च यमुना च सरिद्वराम् ॥१०६॥
 कौशिकी चन्द्रभागा च सवपापप्रणाशिनीम् ।
 भद्रावकाशा गण्डक्या शतद्रु पनस तथा ॥१०७॥
 24 वणव च वराह च तीर्थं पिण्डारकं तथा ।
 पृथिव्या यानि तीर्थानि चतुर सागरास्तथा ॥
 ध्यात्वा तु मनसा सर्वे कृतस्नानं गतायुषम् ॥१०८॥
 देवाश्चाग्निमुखा सर्वे गृहीत्वा तु हुताशनम् ।
 28 गृहीत्वा पाणिना चैव मन्त्रमेवमुदीरयेत् ॥११०॥
 कृत्वा तु दुष्करं कम जानता वाप्यजानता ।
 मृत्युकालवशा प्राप्य नर पञ्चत्वमागतम् ॥१११॥
 धर्माधमसमायुक्तं लोभमोहसमावृतम् ।
 32 दहेयं सवगात्राणि दिव्यानि लोकानि स गच्छतु ॥११२॥
 एवमुक्त्वा ततः शीघ्रं कृत्वा चैव प्रदक्षिणम् ।
 ज्वलमानं तथा वह्निं शिरः स्थाने प्रदापयेत् ॥११३॥
 चातुर्वर्णेषु सस्थानमेव भवति पुत्रिके ॥११४ab॥
 —(p 128)

[शु कौ P 107, 109 110 L4-7, 10 14 16
 24, नि सि P 733, 740 L 9 10, 12-14, 29-32,
 34 35]

[-L5 शु कौ सुपर्ण (→सुवर्ण) -L6 शु कौ तत्र
 तस्य हितार्थायगोप्रदानं विशिष्यते -L10 नि सि तु नरो
 (→च ततो) -L12 नि सि त्वरन (→ततो), उदाहरेत्
 (→उदीरयेत्) -L13 14 नि सि अनेनैव तु मन्त्रेण दद्याच्च
 मधुपककम तस्य मृत्युकाले तु परलोकसुखावहम् -L23 शु
 कौ सरयू गण्डकी (→गण्डक्या शतद्रु) -L 24 नि सि महा
 (→तथा) -L35 नि सि पुत्रिके (→पुत्रिके)

L12, 13 मध्ये नि सि ग्रन्थे अधिकम्—

ॐ एतद् गङ्गायां रुचिरं मधुपकमाद्यं
 ससारनाशनकरं ह्यमृतेन तुल्यम् ।
 नारायणेन रचितं भगवत्प्रियाणां
 दाहे च शान्तिकरणं सुरलोकपूज्यम् ।]

कृत्यकल्पतरु

(श्राद्धकाण्डे)

(वराहपु०) अध्याय १८६

- अथ करिष्ये इति ज्ञात्वा ब्राह्मणान्मन्त्रणक्रिया ॥८ab॥
 स्नात्वा चैव शुचिभूत्वा प्रेतं विप्रेषु योजयेत् ॥९ab॥
 गतोऽसि दिव्यलोकं त्वं कृतान्तविहितात्पथः ।
 4 मनसा वायुभूतेन विप्रे त्वाहं नियोजये ॥८cf॥
 अस्तगते तथादित्ये गत्वा विप्रनिवेशनम् ।
 दत्त्वा तु पाद्यं विधिवन्नमस्कृत्य द्विजोत्तमम् ॥९॥
 पादौ प्रक्षाल्य तैलेन प्रेतस्य हितकाम्यया ॥१०ab॥
 8 प्रभातायां तु शवर्यामुदिते च दिवाकरे ।
 श्मश्रुकर्म कारयित्वा नखच्छेदं ततः परम् ॥१२॥
 स्नपनाभ्यञ्जनं दद्याद्विप्राय विधिपूर्वकम् ।
 गृह्णीयाद् भूमिभागं च स्थण्डिलं तदनन्तरम् ॥१३॥
 12 निवापदेशं सगृह्य कतव्यं स्थण्डिलं महत् ।
 नदीकूले निवासे वा प्रेतभूमिं विनिर्दिशेत् ॥१४॥
 अकृत्वा पृथिवीभागं निवापयेत् तु कुर्वते ।
 तदधीनं जगद्भूते तदुच्छिष्टं कृतं भवेत् ॥२०cf॥
 16 न देवाः पितरस्तस्य गृह्णन्तीह कदाचन ।
 पतन्ति निरये घोरे तेनोच्छिष्टेन सुन्दरि ॥२१॥
 स चैलस्नपनं कृत्वा गत्वा चैव महानदीम् ॥२५cd॥
 तीर्थानि मनसा ध्यात्वा तैः स्वमभ्युक्षयेद्बुधः ।
 20 एव शुद्धिं ततः कृत्वा ब्राह्मणं शीघ्रमानयेत् ।
 आगतं च द्विजं दृष्ट्वा कतव्यां स्वागतक्रिया ॥२६॥
 अर्घ्यं पाद्यं ततः कृत्वा दण्डतुष्टेन माधवि ।
 आसनं चोपकल्पेत् मन्त्रेण विधिपूर्वकम् ॥२७॥
 24 उपवेश्यासने भद्रे छत्रं तत्र प्रकल्पयेत् ॥२९ab॥
 श्राद्धकरणार्थं छत्रं तद् ब्राह्मणाय प्रदीयते ॥३१ef॥
 पश्चादुपानहौ दद्यात् पादस्पृशकरं उभे ॥३६cd॥
 सन्तप्तवालुकां भूमिमसि कण्टकितां तथा ।
 28 सतारयति दुर्गाणि प्रेतं दददुपानहौ ॥४०॥
 तिलोपचारं कृत्वा तु विप्रस्य नियतात्मना ॥४२cd॥
 नाम गोत्रमुदाहृत्य प्रेताय तदनन्तरम् ।
 शीघ्रमाह्वानयेद्भूमिं दर्भहस्तोऽथ भूतले ॥४३॥

- 32 इह लोक परित्यज्य गतोऽसि परमा गतिम् ॥४४ab॥
ततो वस्त्राणि विप्राय सर्वाण्याभरणानि च ।
पुनः पक्वानकं चैव कल्पयेच्च वसुन्धरे ॥४५॥
त्रिषु वणेषु कत्तव्यं पाकं भोजनमेव च ।
36 शुश्रूषामभिपन्नानां शुद्राणां च वरानने ॥६॥
दिने त्रयोदशे प्राप्ते पाकेन भोजयेद् द्विजान् ॥७ab॥
एवं विधिं प्रयोक्तव्यां शुद्राणां मन्त्रवर्जितम् ।
अमन्त्रस्य च शूद्रस्य विप्रो मन्त्रेण गह्यते ॥४८a d॥
40 भुज्यमानस्य विप्रेण प्रेतभागस्य सवशः ।
ज्ञातिवर्गेषु मित्रेषु सबन्धिस्वजनेषु च ॥५३॥
भागस्तस्य प्रदातव्यो येनार्थो यस्य विद्यते ॥५४ab॥
शुचिभूत्वा तु विधिवत् कृत्वा शान्त्युदकानि च ।
44 प्रणम्य शिरसा देवि निवापस्थानमागतम् ॥६२a d॥
नमो नमो मेदिनि लोकधात्रि
उर्वि महि शैलगिरिधारिणि धरणे नमः ।
धरणि काश्यापि जगत्प्रतिष्ठे
48 वसुधे नमोस्तु वैष्णविभूतधात्रि ॥६३॥
दद्यात्तिलोदकं तस्य नामगोत्रमुदाहरणम् ॥६४cd॥
सवाह्यं चरणौ तस्य नमस्कृत्य द्विजोत्तमम् ।
सगृह्य पाणिना पाणिं मन्त्रेणोत्थापयेद् द्विजम् ।
52 दद्याच्छय्यासनं देवि तथैवाञ्जनकाङ्क्षितम् ॥६५॥
अञ्जनं कङ्कतं गृह्य शय्यामाक्रम्य स द्विजः ।
मुहूर्तं तत्र विश्रम्य पावनस्थानमागतम् ॥६६a-d॥
गवा लाङ्गूलमुदधृत्य ब्राह्मणो हस्तमादधत् ॥६६ef॥
56 पात्रं श्रौदुम्बरे तत्र कृत्वा चैव तिलोदकम् ।
उपाहरन्ति मन्त्रेण सामवेदाद् द्विजातयः ॥६७॥
मन्त्रे पूर्वं तदा तोयं सर्वपापप्रणाशनम् ॥५८ab॥
—(p 247 249)

[अ टी P 525-526, L2, 25, 32 55○, च चि (प ख, आ क) P 1204, 1588, 1607 1609, 1613 L36-40, 42-55 ○, म पा P 611 L1, 3-4 अस्ति, प्रा वि P 505 L 36 अस्ति, का सा P 211 L35 36 अस्ति, आ कौ P 75, 81 377 380 381, 382, 395 L2, 11 20, 24 25, 33 34, 37-39, 47 55 ○,

शु कौ P 171, 177 L1, 3 7, 25 28 अस्ति, दा कौ P 99 L1 3 7 अस्ति, शू शि P 49 L35 36 अस्ति, त्रि से मा P 19 L35 36 अस्ति, त्रि से सा P 19 L35 36 अस्ति, नि सि P 750 758, 759 L3 4, 24, 32 36 अस्ति वो मि P 123 L36 अस्ति]

[-L3 च चि लाकान (→लोक) -L4 शु कौ विप्रेषु स्व नियोजय -L5 गत्वा विप्रस्यमन्दिरम् -L7 च चि पादौ समक्ष्य तलेन आ कौ पादमक्षय तलेन विप्रस्य हितकाम्यया -L9 च चि श्मश्रुकम् तु कत्तव्यं नखच्छेदस्तथैव च -I 11 च चि गृहीत्वा (→गृहीयाद्) -L12 निवाप (→निवाप) -L15 अ टी तदध्वनि (→तदधीन) -L18 अ टी स तैल (→स चैल) -L21 अ टी आनीत (→आगत) -L25 शु कौ आतपाथ ततश्छत्र -L27 आ कौ सुतप्त (→सतप्त) शु कौ पत्रवन (→कण्टकिता) -L28 च चि दद्याद् (→ददद्) -L29 च चि विप्राय नियतात्मवान् -L34 च चि ततः पक्वानकं चैव कल्पयेच्चैव सुन्दरि -L38 आ कौ, शू शि, त्रि से सा, वो मि अयमेव विधिं प्रोक्त -L44 आ कौ देव (→देवि) -L46 आ कौ नमः (→धरणे नमः) -L48 आ कौ निवापनावीचि नमो नमोस्तु ते अतः परं श्राद्धं कौमुद्या अधिकम् एव स्तुत्वा ह्यभिष्टाय तव भक्त्या च सुन्दरि -L51 च चि पाणौ (→पाणि) -L52 च चि चैव (→देवि), कङ्कतीम् (→काङ्कतम्) -L53 च चि अञ्जनकङ्कती गृह्य -L54 निवाप (→पावन) -L55 च चि आश्रित्य (→उदधृत्य), ब्राह्म हस्तं समाददेत्]

कृत्यकल्पतरु

(श्राद्धकाण्डे)

(वराहपु०) अध्याय १८७

गृह्यं श्रौदुम्बरं पात्रं विप्रेण नियतात्मना ॥१०cd॥
मन्त्रेणाभ्युक्षयेत्सर्वं स्वगृहे यत्तु तिष्ठति ॥१०ef॥
देवाश्चाग्निमुखान्सर्वास्तपयित्वा विभागशः ।
भूतानां च बलिं दद्याद् ब्राह्मणेभ्यश्च भोजनम् ॥११॥
प्रेतभागेन दत्तेन पूजयित्वा द्विजातयः ।
मृतस्य नामतोद्दिश्य ह्यक्षयं चोपकल्पयेत् ॥१२॥
स्वस्ति वाच्यं च विप्राय दद्यात्प्रेतविसर्जनम् ।
प्राशयेत् पञ्चगव्यं च मधुपर्केण सयुतम् ॥१३॥
—(p 249)

कृत्यकल्पतरु

(श्राद्धकाण्डे)

(वराहपु०) अध्याय १८८

स्थानोपलेपन भूमिं कृत्वा विप्रं निमन्त्रयेत् ।
दन्तकाष्ठं च विसृजेद् ब्रह्मचारी शुचिभवेत् ॥१०३॥
—(p 104)

4 उद्धरेद्यदि पात्रं तु ब्राह्मणो ज्ञानदुबल ।
हरन्ति राक्षसास्तस्य भुञ्जतोऽन्नं वसुधरे ॥१२२॥
—(p 188)

चतुर्वर्गचिन्तामणि

(परिशेषखण्डेश्राद्धकल्पे)

(वराहपु०) अध्याय १८८

स्थानोपलेपन भूमिं कृत्वा विप्रान्निमन्त्रयेत् ॥१०३ab॥
—(p 1150)

8 प्रभातायां तु शर्व्वर्ग्यमुदिते च दिवाकरे ।
दिवाकीर्त्तिं समानीय विप्राय विधिं पूवश ।
श्मश्रुकम च कर्त्तव्यं नखच्छेदस्तथैव च ॥१०६॥
स्नापनाभ्यञ्जनं दद्यात् पितृभक्तस्तु सुदरि ॥१०७ab॥
—(p 1167)

प्रणम्य शिरसा भूमिं निवापस्य च धारिणीम् ।
वैष्णवी काश्यपी चेति अक्षयेति च नामत ॥११७॥
—(p 1204)

12 जुह्वते प्रथमं त्वग्नौ पत्न्यै देयं तु मध्यमम् ।
तृतीयमुदके दद्याच्छेषं वा लेहयेत्स्वयम् ॥११८॥
—(p 1505)

विप्रोच्छिष्टानि यावन्ति यावत्तिष्ठति भूतले ।
अप्यायमाना पितरस्तावत्तिष्ठन्ति ते गृहे ॥११९॥
—(p 1510)

16 श्राद्धं कृत्वा तु सुश्रोणि तपणीया द्विजातय ।
दत्त्वा तिलोदकं पिण्डं पितृपैतामहेषु च ॥३९c-४०b॥
—(p 1623)

नरा ये चात्र तिष्ठन्ति पतिता पितृबान्धवा ।
तेषां भवलयं त्राता नीलमुक्तो यथाविधि ॥४१॥

20 गृहीत्वोदुम्बरपात्रं कृत्वा कृष्णतिलोदकम् ॥४२ab॥
—(p 1630 1631)

विप्राणां वचनं कृत्वा यथाशक्त्या च दक्षिणम् ॥४२cd॥
—(p 1633)

[अ टी P 456, 498 L1 4, स्म च P 180 L1 2, प मा P 697 L1-2, नि प P 63 L2, म पा P 561 L1 2, का सा P 510, 553 L1 4, शु कौ P 180 L1 2, स्मृ मु P 776 L1 2, नि सि P 407, 765 L1 2, L8 9, वी मि (ती प्र) P 59 L8]

[-L2 स्मृ च, शु कौ दन्तकाष्ठानि -L8 वी मि कारयित्वा (→च कतव्य), अनन्तर (→तथैव च) -L9 नि सि स्नपनाभ्यञ्जनं दद्यात् विप्राय विधिपूर्वकम्]

कालमाधव

(वराहपु०) अध्याय २००

व्यभिचारिणी प्रति—

ततः शुनी भवेत्पश्चात् सूकरी च ततः परम् ।
कर्मक्षये ततः पश्चात् मानुषी कुत्सिता भवेत् ।
न च सौख्यमवाप्नोति तेन दुःखेन दुःखिता ॥६७॥
—(p 520)

दानसागर

(वराहपु०) अध्याय २०३

तरुणी क्षीरसपत्ना गौ सुवर्णमयी शुभा ।
सर्वत्सा क्षौमवासाश्च [स्वर्गं याति महामना] ॥२३॥
अस्य लेखं मया दृष्टं तिस्रः कोट्यस्त्रिविष्टपे ।
[ऋषीणां प्रच्युतश्चैव समृद्धे] जायते कुत्रे ॥२४॥
—(p 276)

क्षितिप्रदो द्विजातिभ्यो ह्ययं [याति त्रि] विष्टपम् ।
तत्रैव [तिष्ठते धीरो] ब्रह्मलोके सहानुग ॥२९॥
विविधैः कामभोगैश्च सेव्यमानो नरोत्तम ॥३०ab॥
—(p 327)

दानसागर

(वराहपु०) अध्याय २०४

दधि क्षीर घृत चैव येन दत्त द्विजातिषु ।
एष[आयातु न पार्श्वे अस्मिन्] पूजा करोम्यहम् ॥१६॥

नीयता नीयता शीघ्र [यत्र यत्र न चालयेत्] ।
गोर्गसस्य तु पूर्णानि भाजनानि सहस्रश ॥१७॥

तत्र दत्त्वा च पीत्वा च बान्धवेभ्यो विभागश ।
तत पश्चादय यातु यत्र लोकोऽनसूयक ॥१८॥

तत्रैव वसतां वीरो बहुवषशतान्ययम् ।
बहुसुन्दरनारीभिः सेव्यमानो महातपा ।
अमराख्यो भवेत्तत्र गोलोके सुसमाहित ॥१९॥

—(p 380)

उपानहौ महच्छत्र जलभाजनमेव च ।
असकृद् येन दत्तानि तस्मै पूजा प्रयच्छथ ॥२३a-d॥

—(p 535)

भूतानुकम्पको ह्येष क्रियतामस्य चाचनम् ।
वर्षाणामयुत चार्धं दिवि तिष्ठेत देववत् ।
[जायते च तत] पश्चान्मानुषः सवपूजित ॥२२॥

—(p 564)

दानसागर

(वराहपु०) अध्याय २०५

तिलान् गाश्च हिरण्यं च पृथिवी चापि शाश्वतीम् ।
ब्राह्मणेभ्यः प्रयच्छन्ति न गच्छन्ति न सशय ॥२४॥

—(p 294)

धुयप्रदानेन तथा गवा च लोकानवाप्नोति तथा वसूनाम् ।
[राज्यं तथा गोवृषभ प्रदाने स्वर्ग] शुभ शाश्वतमाप्नुवन्ति ॥४८॥

—(p 307)

फलैस्तु लभते पुत्रम् ॥५०c॥

—(p 391)

फलैस्तु लभते पुत्र पुष्पैः सौभाग्यमेव च ॥५०cd॥

—(p 405)

दीपप्रदानेन द्युति लभन्ते घृतेन तेजः सुकुमारता च ।
प्राणद्युति स्निग्धता चापि तैले द्रवैर्नानारसतृप्तता च ॥४९॥

—(p 459)

कृत्यकल्पतरु

(नियतकालकाण्डे)

(वराहपु०) अध्याय २०८

वामन ब्राह्मण दृष्ट्वा वराहं च जलोत्थितम् ॥६४ab॥
नमस्येच्छेव यो भक्त्या स पापेभ्यः प्रमुच्यते ॥६५ab॥

—(p 31)

[ग र P 186 L1 2 वी मि (आ प्र) P 150
L1 2]

कालविवेक

(वराहपु०) अध्याय २०९

एकादश्या न भुञ्जीत पक्षयोर्भयोरपि ॥४९cd॥

—(p 436)

तस्यामाराध्य गोविन्दं जगतामीश्वरं परम् ॥५५ab॥

—(p 455)

कृत्यकल्पतरु

(नियतकालकाण्डम्)

(वराहपु०) अध्याय २०९

उदयान्नि सृतं सूर्यं यस्तु भक्त्या नरो द्विज ।
4 दध्यक्षताञ्जलीभिस्तु तिसृभिः पूजयेच्छुचि ॥१४॥
तस्य भावप्रपन्नस्य चाशुभं यत्समर्जितम् ।
तत्क्षणादेव निदग्धं भस्मीभवति काष्ठवत् ॥१५॥

—(p 24)

दक्षिणावतशङ्खेन तिलमिश्रोदकेन तु ।
8 उदके नाभिमात्रे तु यः कुर्यादभिषेचनम् ॥२३॥

प्राक्स्नोतसि तु वै नद्या नरस्त्वेकाग्रमानस ।
यावज्जीवकृतं पापं तत्क्षणादेव नश्यति ॥२४॥

अच्छिन्नपद्मपत्रेण सर्वरत्नोदकेन च ।

12 स्नोतसो व नरः स्नात्वा सवपापैः प्रमुच्यते ॥२५॥

दक्षिणावतशङ्खेन पात्रं औदुम्बरे स्थितम् ।

उदके यः प्रतीच्छेत शिरसा हृष्टमानस ।

तस्य जन्मकृतं पापं तत्क्षणादेव नश्यति ॥२६॥

—(p 56)

चतुर्वर्गचिन्तामणि

(दानखण्डे)

(वराहपु०) अध्याय २०९

यम उवाच ।

- 16 गाव पवित्र माङ्गल्या देवानामपि देवता ।
यस्ता शुश्रूषते भक्त्या स पापेभ्यः प्रमुच्यते ॥८॥
यावज्जीव कृत पाप तत्क्षणादेव नश्यति ॥९cd॥
लाङ्गूलेनोद्धृत तोय मूर्ध्ना गच्छति यो नर ।
20 शरस्तु ह्युपजातेभ्यः स पापेभ्यः प्रमुच्यते ॥१०॥
प्रसवे यो गवा स्नायात् रोहिण्या मानवो भुवि ।
सवपापकृतान् दोषान् दहत्याशु न शय ॥११॥

- धेनो स्तनाद्विनिष्क्रान्ता धारा क्षीरस्य यो नर ।
24 शिरसा प्रतिगृह्णीयात् स पापेभ्यः प्रमुच्यते ॥१२॥
—(p 972)

कृत्यरत्नाकर

(वराहपु०) अध्याय २०९

- यावक दधिमिश्र तु पात्र औदुम्बरे स्थितम् ।
सोमाय पौणमास्या वा दत्त्वा पापैः प्रमुच्यते ॥१६॥
अरुन्धती ध्रुव चैव तथा सप्तमहामुनीन् ।
28 अभ्यर्च्य विधिना रात्रौ तथा दत्त्वा च यावकम् ॥१७॥
एकाग्रमानसो भूत्वा यो नमस्येत् कृताञ्जलि ।
किल्बिष तस्य वै सव तत्क्षणादेव नश्यति ॥१८॥
—(p 549)

जयसिंहकल्पद्रुम

(वराहपु०) अध्याय २०९

- एकादशी सोमयुता कार्तिके मासि भामिनि ।
32 उत्तराभाद्रपदयोगे अनन्तो सा प्रकीर्तिता ॥६२॥

तस्या यत्क्रियते भद्रे सर्वमानन्त्यमश्नुते ।
अनन्तपुण्यफलदा तेनानन्ता स्मृता प्रिये ॥६३॥
—(p 516)

[अ टी P 126, 202 L3 6, गृ र P 183,
205 L3 6, 7 12 नि प्र P 490 L3 6, का सा
P 607 L2, नि सि P 261 L31 33 वी मि P
148 201 L3 6, 7 15]

[-L3 नि प्र भक्ति परो (→भक्त्या नरो) -L4 गृ
र त (→तु) -L5 अ टी ह्यशुभ, ग र, नि प, वी मि
अशुभ (→चाशुभ) -L6 अ टी यस्य तत् (→काष्ठवत्)
-L7 गृ र तोयेन (→शङ्खेन) -L11 वी मि पत्रपद्म
(→पद्मपत्रेण) -L32 नि सि उत्तराषाढ सयोगे]

कृत्यकल्पतरु

(तीर्थविवेचनकाण्डे)

(वराहपु०) अध्याय २१३

तत्राभिषेकं कुर्वीत उपस्पृश्य यथाविधि ॥६१ab॥
—(p 191)

नित्याचारप्रदीप

(वराहपु०) अध्याय २१३

यस्तु दद्यात् प्रदीपं च सवत श्रद्धयान्वित ।
स्वयं प्रमेषु देवेषु तस्योत्पत्तिर्विधीयते ॥७३॥
—(p 650)

तीर्थचिन्तामणि

(वराहपु०) अध्याय २१३

ब्रह्महा गुरुहा गोघ्न स्पृष्टो वा सवपातकैः ॥८१ab॥
तस्यास्तोत्रैर्नर स्पृष्टः सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥८२cd॥
—(p 203)

[व को P 535 L1-2]

[-L2 व को गङ्गातोयेन सस्पृष्ट]

APPEDDIX 1-B (परिशिष्ट 1-B)

UN IDENTIFIED VARĀHA PURĀNA QUOTATIONS IN THE NIBANDHAS

(वत्तमानवराहपुराणपाठेऽनुलब्धानि निबन्धेषूद्धृतानि वराहपुराणवचनानि)

1 कालविवेक 2 कृत्यकल्पतरु 3 अपराकटीका 4 स्मृतिचन्द्रिका 5 चतुर्वर्गचिन्तामणि 6 कृत्य
रत्नाकर 7 गृहस्थरत्नाकर 8 पराशरमाधव 9 दानक्रियाकौमुदी 10 शुद्धिक्रियाकौमुदी 11 कालमाधव
12 स्मृतिरत्नाकर 13 नित्याचारपद्धति 14 मदनपारिजात 15 नित्याचारप्रदीप 16 कालसार 17 वष
क्रियाकौमुदी 18 श्राद्धक्रियाकौमुदी 19 शूद्राचारशिरोमणि 20 विधानमाला 21 त्रिस्थलीसेतु 22 स्मृति
मुक्ताफल 23 दानमयूख 24 श्राद्धमयूख 25 समयमयूख 26 आचारमयूख 27 निणयसिन्धु 28 वीर
मित्रोदय 29 कालतत्त्वविवेचन 30 विधानपारिजात 31 जयसिंहकल्पद्रुम 32 पुरुषार्थचिन्तामणि 33
आचारभूषण 34 विधानपारिजात

कालविवेक

देवशयनचिन्तनमधिकृत्य—

द्वादश्या सन्धिसमये नक्षत्राणामसभवे ।
आभा कासित पक्षेषु शयनावत्तनादिकम् ॥
—(p 183)

अगस्त्योदयास्तमयकालमधिकृत्य—

सख्याविधानात् प्रतिदेशस्य
4 विज्ञाय सदशनमादिदेश ।
तथोज्जयिन्यामगतस्य कन्या—
न्भगे स्मरारयै स्फुटभास्करस्य ॥
—(p 291)

शक्रोत्थापनमधिकृत्य—

गुडपूपपायसाद्यैर्विप्रानभ्यर्च्य दक्षिणाभि ।
8 श्रवणेन द्वादश्यामुत्थाप्योऽन्यत्र वा श्रवणे ॥
द्वादश्या तृ सिते पक्षे मासि प्रौष्ठपदे तथा ।
शक्रमुत्थापयेद्वाजा विश्वश्रवणवासरे ॥
—(p 294)

अथोत्थापन दशयति—

भाद्रपदशुक्लपक्षेऽष्टम्या नागरजनैर्वृतो राजा ।
12 दैवज्ञसचिवकञ्चुकिविप्रप्रमुखै सुवेशधरै ॥
अहतासुरसखी ता यष्टि पौरन्दरी सपौरजनै ।
स्रग्गन्धमालययुक्ता प्रवेशयेच्छङ्खतूय्यरवै ॥
—(p 298)
महानवम्या प्रथम कृतस्नानविधिर्नर ।

16 गल्लीयात्परमञ्चैतद् यथाकामप्रद व्रतम् ॥
—(p 424)

दशमीयुक्तानामेकादशीना निषेधवचनानि—
दशम्या नारभेन्नैव त्रयोदश्या समापयेत् ॥
—(p 441)

एकादशी विलुप्ता चेत्परतो द्वादशी स्थिता ।
20 उपोष्या द्वादशी तत्र यदीच्छेत्परम पदम् ।
द्वादश्यामुपवासोऽत्र त्रयोदश्या तु पारणम् ।
निषिद्धमपि कतव्यमाज्ञेय पारमेश्वरी ॥
यदाक्रान्ता दशम्या तु एकादश्यासमन्तत ।
24 तदा ह्येकादशी त्यक्त्वा द्वादशी समुपावसेत् ॥

एकादशी यत्र लुप्ता परतो द्वादशी भवेत् ।
उपोष्या द्वादशी तत्र यदीच्छेत्परमा गतिम् ॥
त्रयोदश्या तु शुद्धाया पारणे पृथिवीफलम् ।
28 शतमभ्यधिक वापि नर प्राप्नोत्यसशयम् ॥
एकादशी यदा न स्यादुपोष्या द्वादशी तदा ।
—(p 445 447)

गृहीत द्वादशीव्रत न त्याज्यमित्यधिकृत्य—
पूर्वसकल्पित यत्तु व्रत सनियमव्रतै ॥
तत्कतव्य नरैस्तद्बद्धानाध्ययनवर्जितम् ।
32 बहुकालिकसकल्पो गृहीतश्च पुरा यदि ॥
सूतके मृतके चैव व्रत तन्नेव दुष्यति ।
सूतके मृतके चैव हर्षे वा समुपस्थिते ॥

- 36 परचक्रागमे रागे न त्याज्य द्वादशीव्रतम् ।
सूतके मन्त्रे स्नात्वा प्रणम्य मनसा हरिम् ॥
एकादश्या न भुञ्जीत व्रतमेव न लुप्यते ।
द्वादश्या च तथा भुक्त्वा मृतकान्ते जनादनम् ॥
भोजयित्वा विधानेन भोजयदृत्विजोत्तमान् ।
40 पूर्वोक्ते तु व्रते चीर्णे यथोक्तफलभागभवेत् ॥
व्रतभङ्गान्महद् दुःख प्राप्नोति नरक तथा ।
तस्मात्प्रमादे दुःखे वा सूतके मन्त्रेऽपि वा ।
स्नात्वा कायव्रतं कुर्याद्दानाचनविवर्जितम् ॥

—(p 449)

उपवासाशक्तौ पुनराह—

- 44 अमामर्थ्यं शरीरस्य व्रते च समुपस्थिते ।
कारयेद्धमपत्नी वा पुत्र वा विनयान्वितम् ॥
भार्या भर्तुव्रतं कुर्याद् भार्यायास्तु पतिस्तथा ।
असामर्थ्यं तयोस्ताभ्यां व्रतभङ्गो न जायते ॥

—(p 450)

इतिकत्तव्यतामधिकृत्य—

- 48 एकादश्या सिते पक्षे यदक्षन्तु पुनर्वसु ।
नाम्ना सा विजया ख्याता तिथीनामुत्तमा तिथि ॥
यो ददाति तिलप्रस्थं त्रिकालं वत्सरं नर ।
उपवासं च यस्तस्यां करोत्येतत् समं स्मृतम् ॥
52 तस्यां जगपतिर्देवः सवदेवेश्वरो हरिः ।
प्रत्यक्षतां प्रयात्याशु तदनन्तफलं स्मृतम् ॥

—(p 455)

सकल्पमधिकृत्य—

- एकादश्या निराहारो भूत्वा चैव परेऽहनि ।
भक्ष्येऽहं पुण्डरीकाक्षं शरणं मे भवाच्युत ॥
56 प्रातः सकल्पयेद् विद्वानुपवासव्रतादिकम् ।
अह्नाश्च पञ्चमो भागः प्रातश्च घटिकात्रयम् ॥

—(p 456)

दुर्गोत्सवकायमधिकृत्य—

- द्वादश्यामष्टम्यां कार्तिकशुक्लस्य पञ्चदश्या वा ।
आश्वयुजे वा कुर्यान्नीराजनसंज्ञितां शान्तिम् ॥
60 नीराजने निवृत्ते यया दिशा खञ्जनं नृपोऽयं तम् ।
पश्येत्तथा तस्य क्षिप्रमरातिवशमुपैति ॥
खञ्जनको नामाय यो विहगस्तस्य दशने प्रथमे ।
प्राकृतानि मुनिभिः फलानि तानि प्रवक्ष्यामि ॥

- 64 नृपतिरपि शुभं शुभप्रदेशे खगमवलोक्य महीतले विदधात् ।
मुरभिकुमुमवपयुक्तमध्यं शुभमभिनन्दनमेवमेति वृद्धम् ।

देवदानवयक्षाणां नराणां पुष्टिवदनम् ।
दशनं तव भद्रस्य खञ्जरीटं नमोऽस्तु ते ॥

शुभवञ्जनमाह—

- 68 स्थूलोऽभ्युक्षतकण्ठः कृष्णगलो भद्रकारको भद्रः ।
आकण्ठमुखात्कृष्णः सपूणः पूरयत्याशा ॥

शुभदेशमाह—

अथ मधुसुरभिफलकुसुमतत्पु सलिलाशयेषु पुण्येषु ।
करितुरगभुजगमूढिनां प्रसादोद्यानहर्म्येषु ॥

- 72 गोगोष्ठसत्समागमयशोत्सवपार्थिवद्विजसमीपे ।
हस्तितुरङ्गमशालाच्छत्रध्वजचामराद्येषु ॥

हेमसमीपसिताम्बरकमलोत्पलपूजितोपलिप्तेषु ।
दधिपात्रधान्यकूटेषु च श्रियं खञ्जनं कुरुते ।

- 76 पङ्के स्वाद्वन्नासिर्गोवत्ससपच्च गोमयेऽपि गते ॥

शाद्वगले वस्त्राप्तिः शकटस्थे देशविभ्रगः —

अशुभलक्षणमाह—

कृष्णो गलेऽस्य विन्दुः सितकरटा तः स रिक्तकृद् रिक्तः ।
पीतो गोपीतः इति वलेशकरः खञ्जनो दृष्टः ॥

शुभेऽपि देशकाले क्रियाप्राप्त्या अशुभता याति ।

- 80 गृहपटलेऽथ भ्रशः श्वभ्रेबन्धोऽशुची भवति रोगः ॥
पृष्ठे त्वजाविकानां प्रियसङ्गममावहत्याशु ।

महिशोष्ट्रगद्भास्थिश्मशानगृहकोणशकराद्विस्थः ।
प्राकारभस्मकेशेषु चाशुभा मरणरुग्भयदः ॥

- 84 पक्षी धुन्वन्नशुभः शुभः पिबन् वारिवाहस्थः ।
सूर्योदये प्रशस्तो नेष्टफलः खञ्जनोऽस्तमये ॥

मृतविकलभिन्नरोगितः स्वतनुमानफलप्रदः खगः ।
धनकृदभिनीलियमानको वियातः च बन्धुसमागमप्रदः ॥

- 88 अब्जेषु गोषु गजवाजिमहोरगेषु
वास्तुप्रदः कुशलदः शुचिशाद्वलेषु ।

भस्मास्थिकाष्ठतुषकेशतूणेषु दृष्टा
दुःखं करोति खलु खञ्जनकोऽब्दमेकम् ॥

अशुभदर्शनेप्रतिक्रिया—

- 92 अशुभमपि विलाक्य खञ्जनं
द्विजगुरुसाधु सुराचने रतः ।

न नृपतिरशुभं समाप्नुयात्
न यदि दिनानि सप्तमासभुक् ॥

—(p 517—519)

कृत्यकल्पतरु
(नियतकालकाण्डे)

यज्वा मिष्ठान्नद सत्री शतायुर्धार्मिक शुचि ।
ज्ञाननिष्ठास्तप सिद्धान् दृष्ट्वा पापात् प्रमुच्यते ।
—(P 31)

- 4 अष्टम्या च चतुदश्या षष्ठ्या च द्वादशी तथा ।
अमावास्या चतुर्थ्या च मैथुन योऽधिगच्छति ।
तियग्णेति स गच्छेच्च मम लोक न गच्छति ।
—(P 359)

(दानकाण्डे)

तिलधेनु तदा दत्त्वा द्वादश्या नियत शुचि ।
आत्मान तारयेद् दुर्गान्निरकात् कामदा भवेत् ।
—(p 146)

(गृहस्थकाण्डे)

- 8 पूवभुक्ता स्त्रिय यस्तु निन्देत् सवाङ्गमुन्दरीम् ।
निन्दते योवनभ्रष्टा तेन पापेन लिप्यताम् ।
भुक्त्वा परस्य चान्नानि यस्तु निन्दति निघृण ।
तेन पापेन लिप्येह यद्यह नागमे पुन ।
12 श्रुत्वा परस्य वाक्यानि भवेद्यन्मन्त्रभेदनात् ।
तेन पापेन लिप्येह यद्यह नागमे पुन ।¹
—(p 349)

(व्रतकाण्डे)

- सदाचारयुते दद्यादल्पवित्तेपि भूतले ।
—(p 75)
एव कृते यान्ति विनाशमाशु
16 विघ्नाश्च कार्याणि च यान्ति सिद्धिम् ।
—(p 82)
भवन्ति पुण्यानि यतो मृत्तिकामालभेत्तत ।
चतुर्भिस्तिलपात्रैस्तु स्थगितान् रत्नगर्भितान् ।
—(p 312)
वत्सनामा तु तत्तेह प्रवक्ष्यामि महामुने ।
—(p 323)
20 निष्काम एतद्ब्रतमेव चीर्त्वा प्राप्नोति निर्वाणपद
स्थिर तत् ॥
—(p 327)

1 Cf extra verses in critical Apparatus of
ch 139 verse 50

कथयामास धमज्ञो देवकी वसुदेवया ॥
तावप्येतद्विधि भक्त्या चक्रतु श्रद्धयान्वितौ ।
तयोस्तुष्ट स्वय विष्णु पुत्रत्व प्रजगाम ह ॥

- 24 एवमेषा पापहरा द्वादशी पुत्रदा स्मृता ।
इमामुपोष्य तु सुतान् विद्या वित्त लभेत च ॥
राज्य च भ्रष्टराज्यस्तु पापिन पापसक्षयम् ।
यथा भावोपनीतस्तु धरण्या केशवेन वै ।
28 मृतो विष्णुपुरे रम्ये मोदते कालमक्षयम् ।
मन्वन्तराणि षटत्रिंशत्त काललये पुन ।
इह लोके भवेद्राजा सप्तवर्षायुतानि तु ।
दाता पुत्रसमायुक्तो मृतो निर्वाणमाप्नुयात् ।¹
—(P 330)

बुद्धद्वादशीव्रतम्—

दुर्वासा उवाच ।

- 32 एवमेव श्रावणे तु मासि सकल्प्य द्वादशीम् ।
अचयेत् परम देव गन्धपुष्पनिवेदनै ।
बुद्धाय पादौ संपूज्य श्रीधरायेति वै कटिम् ।
मनोभवाय जठरमुर सवत्सराय च ।
36 सुग्रीवायेति च कटि भुजौ वै विश्ववाहन ।
प्राग्वच्छस्त्राणि सम्पूज्य शिरो वै परमात्मने ।
एवमभ्यर्च्य मेधावी घट च स्थापयेत्तत ।
त सौवर्णमय बुद्ध कृत्वा चैव विचक्षण ।
40 तमप्येव तु सम्पूज्य ब्राह्मणाय निवेदयेत् ।
अनेन विधिना पूव द्वादशी समुपोषिता ।
शुद्धोदनेन बुद्धोऽभूत् स्वय पुत्रो जनादन ।
महती च श्रिय प्राप्त पुत्रपौत्रसमन्वित ।
44 भुक्त्वा राज्यश्रिय सोऽथ गति परमिका गत ।²
—(p 331-332)
इय व्युष्टि परा जाता भक्तियुक्तस्य ते पुरा ।
शृणुष्व भक्तितो राजन् कार्तिककादशी तथा ।
कि पुनर्द्वादशैतास्तु येनेन्द्रत्व ददु पुरा ।
—(p 338)

1 Cf Ch 46 extra verses after verse 16 in
Critical Apparatus

2 Cf extra verses in critical Apparatus of ch
47 verse 6

- 48 अकृत्वा मत्प्रणाम तु पष्ठ गर्वेण यद्व्रतम् ।
—(p 340)
ऋशवेति हरि पूज्य दद्यात्तत्प्रीतय तिरुन ।
—(p 341)
यथाविभवसारेण ततो गा सप्रदापयन् ।
तथैव तस्या द्वादश्या कृत्वा कम यथाविधि ।
—(p 343)

(तीर्थविवेचनकाण्डे)

- 52 समागतस्तीथवर द्विजेश
गयामिमा तद्गतमानसस्सन ॥
—(p 164)
मूर्त्तिश्चित्तस्य आदाय उत्पत्स्यामि वरानन ।
नदी तत्र वरारोहे शुभा पुण्यतरोदका ।
56 विवस्वत सुता रम्या यमुना व भविष्यति ।
सा प्रयागे तु सुश्रोणि ब्रह्मक्षेत्रे तथा शुभा ।
भविष्यति न सन्देहो गङ्गायास्तदनन्तरम् ।
लभन्ते मनुजा सिद्धिमात्मकमसु भाविता ।
60 मम क्षेत्रप्रभावेण भूमि ससारमोक्षणम् ।
असिकुण्ड पर नाम सुरम्य यमुनाम्भसि ।
कूले च दक्षिणे तत्र मथुराया सुमध्यमे ।
तत्र यो मुञ्चति प्राणान् सतत कृतनिश्चय ।
64 गन्धर्वपुरमुत्सृत्य मम लोक स गच्छति ।
तत्र भाण्डीरक नाम गुह्य क्षेत्र पर मम ।
देवा अपि न जानन्ति नाना यक्षा महासुरा ।
मोदते नागलोकेषु एवमेतन्न सशय ।
68 नागलोक समुत्सृज्य मम लोक प्रपद्यते ।
तत्र कुण्ड महाभागे द्रुमगुल्मलतावृतम् ।
तत्र पूर्वेण पार्श्वेण तस्मिन्स्तीर्थे सुधार्मिकम् ।
चम्पकै पाटलैश्चैव नानापुष्पैश्च शोभितम् ।
72 लोक वैद्याधर गत्वा मोदते कृतनिश्चय ।
अथात्र मुञ्चति प्राणान् मल्लोक प्रतिपद्यते ।
यमलाजुनकुण्डेति क्षेत्र कुण्ड पर मम ।
तच्च कुण्ड महाभागे वृक्षगुल्मलतावृतम् ।
76 अप्सरो भवन गत्वा मोदते गतकिल्बिष ।
अथात्र मुञ्चति प्राणान् कृत्वा कम सुनिश्चय ।
अप्सरो भवन गत्वा मल्लोक प्रतिपद्यते ।

- 80 तथैवाकस्थल नाम तस्मिन् क्षेत्रे पर मम ।
दृश्यते तत्र चादित्यो द्वादशात्मा व्यग्रस्थित ।
कूपस्तत्र महाभागे प्रसन्नसलिलोदक ।
अथात्र स्नान कुर्वीत एकरात्रोपितो नर ।
स्नान तत्रैव कुर्वीत पञ्चरात्रोपितो नर ।
84 ममैव स प्रसादन वीरलोकेषु मोदते ।
अथात्र मुञ्चति प्राणानेकचित्तो ददत्रत ।
वारलोक समुत्सृज्य मम लोक प्रपद्यते ।
अपर कनक नाम गुह्य क्षेत्र पर मम ।
88 विन्ध्यपृष्ठ महाभागे कूपस्तत्र विधीयते ।
मोदते नाकपृष्ठे स कृतकृत्यो न सशय ।
अथात्र मुञ्चति प्राणान् याति दिव्या परा गतिम् ।
नाम्ना प्रकीर्तन नाम गुह्य क्षेत्र पर मम ।
92 तत्र चैक शिलापट्ट रक्तचन्दनसन्निभम् ।
मनोज्ञ रमणीय च मम भक्तसुखावहम् ।
यस्तत्र तिष्ठत भूमिमेकरात्रोपितो नर ।
स वायुभवन गत्वा मोदते कृतनिश्चय ।
96 अथात्र मुञ्चति प्राणान् याति लोक ममाक्षयम् ।
सोमकुण्डेति विख्यात तस्मिन् क्षेत्रे पर मम ।
तत्र स्नान तु कुर्वीत सोमलोके स मोदते ।
स्नाने दक्षिणकूले तु शुद्धे तु यमुनाम्भसि ।
100 याति पुण्यकृता लोक मेरुशृङ्गसमाश्रितम् ।
जम्बीर चम्पक नाम तस्मिन् क्षेत्रे पर मम ।
कर्मावरोहण नाम तस्मिन् क्षेत्रे पर मम ।
तत्राभिषेक कुर्वीत विन्ध्यप्रमुखत शुभे ।
104 नाम्ना वितानक क्षेत्र तत्र गुह्य पर मम ।
ततो वल्लभक नाम क्षेत्र गुह्य पर मम ।
अथात्र मुञ्चति प्राणास्तीर्थे वल्लभके मम ।
स्वगलोक परित्यज्य मम लोके महोयते ।
108 ऊषभञ्जनक नाम तस्मिन् गुह्य पर मम ।
अथात्र मुञ्चति प्राणान् शीघ्र याति परा गतिम् ।
अस्ति विन्दुप्रभ नाम तस्मिन् गुह्य पर मम ।
विन्दुरेक पतत्यत्र पवताहरतिक्रमात् ।
112 अस्ति अस्तमन नाम तस्मिन् गुह्य पर मम ।
धाराऽत्र पतते चैका विन्ध्यपर्वतनि सूता ।
अस्ति ताम्रप्रभ नाम तस्य क्षेत्रस्य दक्षिणे ।
अथ दूरात् पञ्चक्रोशात् तत्र कुण्ड पर महत् ।
116 वत्सप्रकीर्ण नाम तस्मिन् गुह्य पर मम ।
—(p 186-191)

- मथुरा पश्चिमे पार्श्वे अदूरादर्धयोजनात् ।
तत्राभिषेकं कुर्वीत अहोरात्रोषितो नर ।
अग्ने स भवनं गत्वा मोदते विगतज्वर ।
120 अथात्र मुञ्चति प्राणान् सिद्धिं याति परा गतिम् ।
सन्नुतोह लोकपालैः स्तुतिभिर्मन्त्रवादिभिः ।
तत्रापि महदाश्चयं पश्यन्ति मम चेतसा ।
तस्मिन् गोवधने भूमिः सवभागवतप्रिये ।
124 चतुर्विंशतिं द्वादश्यां तस्मिन् शिखरमूर्धनि ।
दृश्यते स्थूलदीपा वै द्योतयन्ती दिशो दश ।
यश्च ते पश्यते दीपं मम कमपरायण ।
लभते परमा सिद्धिमेवमेतन्न सशय ।
128 कालियस्य हृदं पुण्यमस्ति गुह्यं परं मम ।
तत्र कसं हनिष्यामि सस्थिते द्वापरे युगे ।
अथात्र मुञ्चति प्राणान् मम लोके स मोदते ।
विशद्योजनविस्तारे माथुरे मम मण्डले ।
132 तत्र प्राणान्मुञ्चति सिद्धां याति परा गतिम् ।
अस्ति नन्दिगुह्यानां तस्मिन् गुह्यं परं मम ।
ये चरन्ति महाभागे माथुरादवने जनाः ।
तेऽपि याति परां सिद्धिं मत्प्रसादान्न सशय ।
—(p 193)
136 एषा ते कथिता भूमिर्व्युष्टिः कुञ्जाम्बकस्य च ।
—(p 208)
स तं मृगयते तीर्थं योगायतनसंस्थितं ।
सर्वायुधसमायुक्तो दीप्तिमाश्च चतुर्भुजः ।
योगिश्रेष्ठतमो भूत्वा श्वेतद्वीपं स गच्छति ।
—(p 211)
140 अस्ति स्थानं परं गुह्यं तस्मिन् गुह्ये शिलोच्चये ।
गण्डक्याश्चोत्तरे पार्श्वे गिरिराजस्य दक्षिणे ।
—(P 219)
महेन्द्रेणैव मोदेत इन्द्रलोके न सशयः ।
अथात्र मुञ्चति प्राणान् धूतपापे यशस्विनि ।
—(p 223)
144 सुधर्मा नाम च सभा वायुरानीतवान् मम ।
—(p 225)
सङ्गमं नगरं नाम तस्मिन् क्षेत्रे परं मम ।
मम चोत्तरपार्श्वे तु अदूरात्सप्तयोजनम् ।

- तत्सरो मम पार्श्वे तु देवानामपि दुर्लभम् ।
148 केचिन्न जानते तत्र स्वमूर्तिं मम संस्थिताम् ।
ये तु यान्ति वरारोहे स्वकर्मपरिनिष्ठिताः ।
ते मां चैवात्र पश्यन्ति गुह्यानि च यथा तथा ।
—(p 228)

(श्राद्धकाण्डे)

- अकृताग्रयणं च धान्यजातं द्विजोत्तमम् ।
152 राजमाषानणूश्चैव मसूराश्चैव वजयेत् ।
—(p 53)
वस्त्रशौचादिकतव्यं च कर्त्तास्मीति जानता ।
—(p 104)
हरन्ति राक्षसास्तस्य भुञ्जतोऽन्नं वसुधरे ।
—(p 188)
याचते यदि दातारं ब्राह्मणो ज्ञानवर्जितः ।
—(p 189)
156 एकादशाहे कतव्यं श्राद्धं प्रेताय यत्नतः ।
पूजयिष्यामि भोगेनैव दिप्रं निमन्त्रयेत् ।
अत्रासने देवतानामनुज्ञातो विश्रम्यताम् ।
प्रसादयेत्त्वासनं गृह्यपूतं
160 ज्ञानाग्निशुद्धेन करेण विप्रः ।
प्रक्षाल्य पाणौ शिरसाभिवन्द्य
जानूनि विश्राव्य च मन्त्रवच्च ॥
एवमाह्वानं ते गन्धपुष्पधूपान् समपयेत् ।
—(P 243 248)

अपरार्कटीका

प्रक्रान्तैकादशीव्रतस्यासामर्थ्ये—

- असामर्थ्ये शरीरस्य व्रते च समुपस्थिते ।
कारयेद्धर्मपत्नीं वा पुत्रं वा विनयान्वितम् ॥
परमापदमापन्नो हर्षे वा समुपस्थिते ।
4 सूतके मृतके चैव न त्याज्यं द्वादशीव्रतम् ॥
—(p 202)
वस्त्रशौचादिकतव्यं च कर्त्तास्मीति जानता ।
—(p 456)

याचते यदि दातार ब्राह्मणो ज्ञानवर्जित ।
पितरस्तस्य तुष्यन्ति दातुर्भोक्तुर्न सशय ।
—(p 497)

- 8 हरन्ति राक्षसास्तस्य भुञ्जानोऽन्न वसुधरे ।
—(p 498)
- पूजयिष्यामि भोगैस्त्वामेव विप्र निमन्त्रये ।
—(p 526)

स्मृतिचन्द्रिका

(श्राद्धिककाण्डे)

प्रणम्य दण्डवद् भूमौ नमस्कारेण योऽचयेत् ।
स या गतिमवाप्नोति न ता क्रतुशतैरपि ॥
—(p 548)

(श्राद्धकाण्डे)

एकादशीमधिकृत्य—

- सूतके तु नर स्नात्वा प्रणम्य मनसार्हाम् ।
4 एकादश्या न भुञ्जीत व्रतमेतन्न लुप्यते ॥
- द्वादश्या तु ततो भुक्त्वा सूतकान्ते जनार्दनम् ।
पूजयित्वा विधानेन पूजयेच्च द्विजोत्तमान् ॥
- मृतकेऽपि न भुञ्जीत एकादश्या सदा नर ।
8 द्वादश्या तु समश्नीयात् स्नात्वा विष्णु प्रणम्य च ॥
—(p 63)

चतुर्वर्गचिन्तामणि

(कालनिर्णयखण्डे)

- एकादश्यष्टमी षष्ठी शुक्ला चैव त्रयोदशी ।
ग्राह्या परेण सयुक्ता न तु पूर्वेण सयुता ।
तृतीयैकादशी षष्ठी अष्टमी च चतुर्दशी ।
- 4 पूर्वविद्धा प्रकुर्वाणि धनापत्यहरा स्मृता ।
एकादशी दशम्या तु सप्तम्या चाष्टमी तथा ।
पञ्चम्या च यदा षष्ठी त्रयोदश्या चतुर्दशी ।
आसु क्रिया न कुर्वीत पूर्वविद्धासु मानव ।
- 8 नागविद्धा तथा षष्ठी भानु विद्धो महेश्वर ।
चतुर्दशी कामविद्धा मिश्रास्ता मलिना स्मृता ।
निशि भ्रमन्ति भूतानि शक्य शूलभृद्यत ।
अतस्तस्या चतुर्दश्या सत्या तत्पूजन भवेत् ।
—(p 86)

- 12 एकादश्यामुपवसेत् पक्षयोरुभयोरपि ।
द्वादश्या योऽचयेद्विष्णु स मुक्तिफलभागभवेत् ।
—(p 180)

- सूतके तु नर स्नात्वा प्रणम्य मनसा हरिम् ।
एकादश्या न भुञ्जीत व्रतमेव न लुप्यते ।
- 16 एकादश्या ततो भुक्त्वा सूतकान्ते जनार्दनम् ।
पूजयित्वा विधानेन पूजयेच्च द्विजोत्तमान् ।
मृतके तु न भुञ्जीत एकादश्या सदा नर ।
द्वादश्या न समश्नीयात् स्नात्वा विष्णु प्रणम्य च ।
- 20 पूर्वसकल्पित यत्तु व्रत सुनियतव्रतै ।
तत्कत्तव्य नरै श्रद्धदानाचनविर्वाजितम् ।
—(p 142)

- चतुर्थाष्टमगे चन्द्रे द्वादशे च विवजयेत् ।
प्रेतकृत्य व्यतीपाते वैधृतौ परिचे तथा ।
- 24 करण विष्टिसङ्गे च शनैश्चरदिने तथा ।
त्रयोदश्या विशेषेण जन्मतारात्रये तथा ।
—(p 592)

- कार्तिके सितपक्षादौ त्रिंशौ तु कुसुमाशकै ।
यात्राया यत्र रात्रौ स्यात्कार्या चेष्टसुखाय सा ।
- 28 वासोभिरहृतै पूज्य गच्छेद्वै ब्रह्मण पदम् ।
—(p 615)
- चतुर्थ्या तु गणेशस्य पावत्याश्च विशेषत ।
—(p 619)

- माघशुक्लचतुर्थ्या तु वरामाराध्य च श्रियम् ।
पञ्चम्या कुन्दकुसुमे पूजा कौन्दी समृद्धये ।
—(p 622)

- 32 एकादश्यामुपवसन् पक्षयोरुभयोरपि ।
द्वादश्या योऽचयेद्विष्णुमनन्तफलभागभवेत् ।
—(p 634)

- चैत्रे सितचतुर्दश्या भवेत् काममहोत्सव ।
जुगुप्सितोक्तिभिस्तत्र गीतवाद्यादिभिर्नृणाम् ।
36 भगवान् सृज्यते काम पुत्रपौत्रसमृद्धिद ।
चैत्रे सितचतुर्दश्या य स्नायाच्छिवसन्निधौ ।
गङ्गाया च विशेषेण स न प्रेतोऽभिजायते ।
चैत्रकृष्णचतुर्दश्या अङ्गारकदिन यदि ।
40 पिशाचत्व पुनर्न स्याद् गङ्गाया स्नानभोजनात् ।
—(p 638)

- फाल्गुने पौणमास्या तु पटवासविलासिनी ।
जेया सा फाल्गुनी लोके कार्या लोकसमृद्धये ।
—(p 642)
- प्रतिपत्तिपूजा तु षष्ठ्या प्रोक्ता गृहस्य तु ।
—(p 644)
- 44 अष्टम्या च चतुर्दश्या राक्षसादिप्रपूजनम् ।
नवम्या मातृयाग तु पञ्चम्या तु जनादनम् ।
पौषमाघाष्टमी पुण्या चैत्रे मासि त्रयोदशी ।
कार्तिकी पौणमासी च द्वादशी कीर्त्तितोत्तरा ।
—(p 644)
- 48 दर्शे शतगुण दानं तच्छतघ्नं दिनक्षये ।
शतघ्नं तस्य सक्रान्तौ शतघ्नं विषुवे तथा ।
युगादौ तच्छतगुणं अयने तच्छताहतम् ।
सोमगृहे तच्छतघ्नं तच्छतघ्नं रविग्रहे ।
- 52 असंख्येय व्यतीपाते दानं वेदविदो विदुः ।
—(p 672)
- व्यतीपातोऽत्र सक्रान्तिस्तथैव ग्रहणं रवे ।
पुण्यकालास्तथा सर्वे सदा मृत्युरपस्थितः ।
तदा गोभूहिरण्यादि दत्तमक्षयतामियात् ।
- 56 अदृष्टमश्रुतं दानं भुक्त्वा चैव न दृश्यते ।
—(p 680)
- कालविशेषे नानावर्ज्यानीत्यधिकृत्य—
चतुर्दश्या तथाष्टम्या पञ्चदश्या च पवसु ।
तैलाभ्यङ्गं तथा भोगं योषितञ्च विवर्जयेत् ।
न मच्च मोदकं चापि न निशाया तु गोमयम् ।
- 60 गोमूत्रं च प्रदोषे च गृह्णीयाद् बुद्धिमान्नरः ।
—(p 681)
- वैष्णवं प्रकृत्य—
बराह उवाच ।
अष्टम्या च चतुर्दश्या षष्ठ्या च द्वादशी नृप ।
अमावस्या पञ्चदशी मैथुनं यो न गच्छति ।
—(p 725)
- शिशो निष्क्रमणकालमधिकृत्य—
द्वादशेऽहनि कत्तव्यं शिशोर्निष्क्रमणं गृहात् ।
—(p 739)
- उद्वाहकालमधिकृत्य—
- 64 देशाचारस्तावदादौ विचिन्त्यो
देशे देशे या स्थितिः सैव कार्या
लोके दुष्टपण्डिता व्रजयन्ति
दैवज्ञोऽतो लोकमार्गेण यायात् ।

- 68 बहस्पतौ शोभनगोचरस्थे
विवाहमिच्छन्ति हि दाक्षिणात्या
रवे शुभस्थे च वदन्ति गौडा
न गोचरो मालवके प्रमाणम् ।
- 72 गौडा सूर्यबलं प्राहुः दाक्षिणात्या गुरोबलम् ।
मालवा लग्नमिच्छन्ति लाटानां स्थानजबलम् ।
ताराबलं मागधीया श्रयन्ति
कुवन्ति तारेन्दुबलेन माद्रा
- 76 तथोत्तरासौ कुलसन्निष्कृष्टा
माण्डव्यत्तितीरतुषारकेषु
ग्रहक्षयोगास्तिथिवारयोगा
शुभाशुभा ये कथिता प्रभता
- 80 वज्रेषु तत्प्रोक्तफला भवन्ति
नायेषु देशेषु विचिन्तनीयाः ।
—(p 790)
- प्रतिष्ठाकालनिर्णयमधिकृत्य—
न पादनियमस्तत्र स्वापे वा परिवर्त्तने ।
पादयोगो यदा तस्य ऋक्षेणापि तदा भवेत् ।
—(p 898)
- 84 द्वादश्या सन्धिसमये नक्षत्रणामसंभवे
आभाकासितपक्षेषु शयनावतनादिकम्
—(p 899)
- प्रतिष्ठाकालमधिकृत्य—
आर्द्राया बोधयेद्देवी मूलेन प्रतिपूजयेत् ।
उत्तरेणाचनं कृत्वा श्रवणेन विसर्जयेत् ।
- 88 मूलेन सकला बिल्वशाखामाहृत्य पूजयेत् ।
अन्त्यपादो निशाभागे श्रवणस्य यदा भवेत् ।
तदा देव्या समुत्थानं नवम्या दिनभागे ।
दशम्या बलवृद्धयर्थं कुवन्तीराजनं नृप ।
- 92 स्वात्या दिव्यतृतीयादौ समाहं चाश्विने सति ।
रक्षां कृत्वा दशम्या तु शक्त्या नीराजयेत्तदा ।
—(p 913)
- अमावस्या तुलादित्ये लक्ष्मीर्निद्रा विमुञ्चति ।
तस्मिन् शुक्ले तदा विष्णुस्तुलायामथ वृश्चिके ।
कौमुदी यक्षरात्रिं च कौसुमी फाल्गुनी तथा ।
वासन्तिरिति विज्ञेया देशस्य महिमाश्रये ।
आश्विने पौणमास्या च निशादे क्रीडनं स्मृतम् ।
कौमुदी या समाख्याता कार्या लोकविभूतये ।

- 100 कार्तिके सितपक्षादौ तिथौ तु कुसुमाशकै ।
यक्षार्चा यक्षरात्रि स्यात् कार्या चेष्टसुखाय सा ।
माघशुक्लचतुर्थ्या तु वरमाराध्य च श्रिय ।
पञ्चम्या कुन्दकुसुमै पूजा सा कौसुमी स्मृता ।
104 फाल्गुने पोणमास्या तु यदा वासविलासक ।
ज्ञेया सा फाल्गुनी लोके कार्या लोकसमृद्धये ।
चैत्राष्टम्यामशोकैस्तु त्रयोदश्या स्मराचनम् ।
तच्च कायमशोकाथ ज्ञेया वासन्तिकेति सा ।
—(p 914)

(दानखण्डे)

- 108 अन्नतौ वैश्यराजन्यौ शूद्रस्याब्राह्मणास्वय ।
वेदव्रतविहीनश्च ब्राह्मणो ब्राह्मणबुध ।
—(p 38)
दर्श शतगुण दान तच्छतघ्न दिनक्षये ।
शतघ्न तस्य सक्रान्तौ शतघ्न विषुवे तत ।
112 युगादौ तच्छतगुणमयने तच्छताहतम् ।
सोमग्रहे तच्छतघ्न तच्छतघ्न रविग्रहे ।
अमख्येय व्यतीपाते दान वेदविदो विदु ।
उत्पत्तौ लक्षगुण काटिगुण भ्रमणनाडिकाया तु ।
116 अबुदगुणित पतने जपदानाद्यक्षय पतिते ।
—(p 69)
व्यतीपातोऽथ सक्रान्तिस्तथैव ग्रहण रवे ।
पुण्यकालास्तदा सर्वे यदा मृत्युरूपस्थित ।
तदा गोभूहिरण्यादि दत्तमक्षयतामियात् ।
120 यावत्काल मृते जाते न नाडी छिद्यते नृप ।
चन्द्रसूर्योपरागेण तमाहु समय समम् ।
—(p 82)
सुस्नात सम्यगाचान्त कृतसध्यादिकक्रिय ।
कामक्रोधविहीनश्च पाषण्डस्पशवर्जित ।
124 जितेन्द्रिय सत्यवादी पात्र दाता च शस्यते ।
प्रमीते गोत्रपुरुषे मृतके वा समागमे ।
दशरात्रमनर्ह स्यात् कर्तु दानप्रतिग्रहौ ।
पिण्डोदकादि मृतके दातु प्रेताय युज्यते ।
128 अच्छिन्नाया तथा नाड्या दानार्हो मृतसूतके ।
— (p 100)
अपि सर्षपमात्र हि न देय विचिकित्सता ।
मनसा ह्यननुज्ञात प्रतिगृह्णीत नैव हि ।

- ददान प्रतिगृह्णीतश्च यतो लोभभयादिना ।
132 नाप्नोति श्रेयसा योग निरय चैव गच्छति ।
—(p 102)

- पलद्वय तु प्रसत मुष्टिरेक पल स्मतम् ।
अष्टमुष्टिभवेत् कुञ्चि कुञ्चयोऽष्टौ तु पुष्कलम् ।
पुष्कलानि च चत्वारि आढक परिकीर्तित ।
136 चतुराढको भवेद् द्रोण इत्येतन्मानलक्षणम् ।
चतुर्भि सेतिकाभिस्तु प्रस्थ एक प्रकीर्तित ।
—(p 120)

तिलधेनु ततो दत्त्वा द्वादश्यान्नियत शुचि ।
आत्मान तारयेद् दुर्गान्निरकात् कामभागभवेत् ।
—(p 404)

- 140 अत पर प्रवक्ष्यामि धेनु कार्पासिकी शुभाम् ।
विश्वस्य गुह्यगुप्त्यर्थं ब्रह्मणावाशुक कृतम् ।
कार्पासमूल तत्रापि तेनसावुत्तम स्मृत ।
सा च कार्पासभारेण धेनु श्रेष्ठा प्रकीर्तिता ।

- 144 मध्यमा च तदद्धेन तस्याप्यर्धेन कन्यसा ।
पूर्ववद् वस्त्रधान्य च हिरण्य च तथैव च ।
वत्सक तु चतुर्थांशे दानमन्त्रो विधीयते ।
कुर्वीत पूर्ववद्वत्स वस्त्रधानाद्युपस्करम् ।

- 148 हेमकुन्देन्दुदेवेश क्षीराणवसमुद्भवे ।
सोमप्रिये सुधेन्वारये सौरभेयि नमोऽस्तु ते ।
दत्तेयमिन्दुनाथाय शशाङ्कायामृताय च ।
अत्रिनेत्रप्रजाताय सोमराजाय वै नम ।

- 152 यस्त्वेव परया भक्त्या ब्राह्मणाय प्रयच्छति ।
स याति सोमलोक तु सोमेन सह मोदते ।
न रोगो न ज्वरो कुण्ठी कुले तस्य प्रजायते ।
पुत्रदारसमोपेतो जीवेच्च शरदा शतम् ।
—(P 431)

- 156 इरावती धेनुमती च जप्त्वा देवस्योनात्तदनन्तरम् ।
—(p 479)

विष्णवे विषय ग्राम ग्रामाधमपि शक्ति ।
दत्त्वा क्रीडति वैकुण्ठोपकण्ठेषु निरव्ययम् ।
राजराजेश्वर श्रीमानरोग सुभग सुखी ।
160 विद्याना पारदर्शकैव जायते कीर्तिमानपि ।
निवर्त्तनसहस्र यो विष्णवे विनिवेदयेत् ।

- सवर्गोर्वाणदेवेषु स क्रीडति युगावधि ।
निवृत्तनशतेनापि य प्रीणयति केशवम् ।
164 शतयोजनविस्तीर्णे स राजा भूतले भवेत् ।
अपि गोचममात्रा यो ददाति हरये भुवम् ।
सप्त जन्मनि राजेन्द्र स श्रीमानभिजायते ।
विष्णवे भोगमद्दिश्य क्षेत्र वा गृहमेव वा ।
168 यो ददाति स पुण्यात्मा सर्वपापै प्रमुच्यते ।
—(p 509)

- रामायण भारत च दत्त्वा स्वर्गे महीयते ।
पराण तक्षशास्त्र च छन्दोऽलङ्कारलक्षणम् ।
वेदमीमांसिकान्दत्त्वा शिवधर्मं च वै नप ।
172 सप्तद्वीपपथिव्या च राजराजो भवेत्तु स ।
पाणिनीय निरुक्तादि वेदाङ्ग स्मृतयस्तथा ।
दत्त्वा ज्ञानमवाप्नोति वेदान्तश्च विशेषत ।
नित्य देयानि राजेन्द्र गाव पथ्वी सरस्वती ।
—(p 516)

- 176 विद्यादानविधि वक्ष्ये यथातत्त्वेन ते पुन ।
दत्तेन तत्फल तस्य दातृस्य समासत ।
उक्ते समारभेत् काले निम्नोन्नतविवर्जिते ।
सुसमे भूप्रदेशे च गोमयेनोपलेपयेत् ।
180 पुष्पप्रकारसपन्ने गीतवाद्यसमाकुले ।
अमलाञ्चनुरस्त्राम्बा चन्दनेनैव कारयेत् ।
पुस्तक तत्र सस्थाप्य गन्धपुष्पै प्रपूजयेत् ।
सौवर्णलेखनी कार्या मणीभाण्डश्च रौप्यकम् ।
184 जयशब्द समुद्घोष्य आरभेल्लेखक मुधी ।
विनीतश्चाप्रमत्तश्च शास्त्रनिष्पत्तिमानयेत् ।
ब्राह्मणस्य सुवृत्तस्य वाचकस्य विजल्पत ।
अनेन विधिना दत्त्वा दातुरत्नस्य यत्फलम् ।
188 तत्फल कोटिगुणित पुस्तकैकप्रदायक ।
यत्पुण्य तीथयातृणा यत्पुण्य यज्वना नृणाम् ।
तत्पुण्य कोटिगुणित विद्यादाने न सशय ।
कपिलाना सहस्रेण सम्यग्दत्तेन यत्फलम् ।
192 तत्फल समवाप्नोति पुस्तकैकप्रदानत ।
—(P 557)

ब्रह्माद्या देवता सर्वा विद्यादाने प्रतिष्ठिता ।
धर्माधर्मं न जानन्ति विद्यादानबहिष्कृता ।
तस्मात्सवप्रयत्नेन विद्यादान प्रयच्छति ।

- 196 चतुयुगानि राजेन्द्र एकसप्तति यावता ।
तावद् विष्णुपुरे राजन् क्रीडते कालमक्षयम् ।
क्षितिं चागत्य कालान्ते राजाराजो भविष्यति ।
कुले महति जातश्च स राजा धार्मिको भवेत् ।
200 हस्त्यश्वरथदानाना दाता भोक्ता विमत्सरी ।
भोक्ता पुरवराणा च देशाना चैव कोटिश ।
रूपसौभाग्यसपन्नो दीर्घायुर्निरुजो भवेत् ।
पुत्रपौत्रै परिवृतो जीवेच्च शरदा शतम् ।
204 लेखके दक्षिणा यद्याद् वस्त्रालङ्कारभूषणम् ।
शुक्ल च वस्त्रयुग्मं च दद्याच्छास्त्रसमन्वितम् ।
लिखापयित्वा तच्छास्त्र देय गुणवते सदा ।
तपस्विने धमरते परिपालनतत्परे ।
208 वस्त्रयुग्मेन सवीत पुस्तक प्रतिपादयेत् ।
वाचक पूजयेच्चैव वस्त्रालङ्कारभूषणे ।
क्षम्यतामिति वक्तव्य लेखक सुसमाहित ।
अनेनैव विधानेन विद्यादानफल लभेत् ।
—(p 561)
- 212 मागशीर्षोथ वैशाखो द्वौ मासौ मम वल्लभौ ।
अनक्रोर्मासयोस्तु द्वादश्या नियतात्मवान् ।
द्वादशाना तु विप्राणा यो ददानि वसुन्धरे ।
एकैकस्य तु गा श्रेष्ठा सवापस्करसयुताम् ।
216 वस्त्रोपानयुगे चैव कर्णालङ्कार एव च ।
आतपत्र पादुके च अङ्गुलीयकमेव च ।
विलिप्य चोपवीत च मा ध्यायन् भक्तिसयुत ।
दद्यादशक्तो पञ्चाना त्रयाणा च द्वयोरथ ।
220 अशक्तौ त्वथयैकस्मिन् वेदवेदाङ्गपारगे ।
अक्रोधने व्रतस्थे च आश्रितेषु विशेषत ।
मागशीर्षेऽथवा देवि वैशाखे मासि यो नर ।
दद्यादनेन विधिना तस्य पुण्यफल शृणु ।
224 मन्व तराणा कोटयस्तु दश सप्त च पञ्च च ।
मच्छरीरगतश्चास्ते सवद्वन्द्वविवर्जित ।
यद्यपि स्युग्रहा सर्वे मूर्ध्नि लिङ्गे शनैश्चर ।
सर्वे ते सौम्यता यान्ति द्वादश्या विधिनामुना ।
—(p 858)
- 228 क्षौमाम्बराणि यो दद्यात् पत्रोर्णानि च चक्रिणे ।
कार्पासजानि वा भक्त्या दद्याद्विद्वानुसारत ।
तत्र वाससि यावन्तस्तन्तूना परमाणव ।
तावद्वषसहस्राणि स्वगलोके महीयते ।
—(p 907)

(प्रायश्चित्तखण्डे)

- 232 जलमध्ये भारवाहे कृषिकाले च वाहने ।
गहे जले वने वापि अनडवान् यदि हन्यते ।
पादादिताडने चैव शृङ्गच्छेदे च दाहने ।
लाङ्गूलखण्डने वापि निमित्तं पूवचोदितै ।
- 236 एतैरन्यतरेर्वापि विप्रो हन्याद् धुरन्धरम् ।
तस्यैव निष्कृतिमिमा प्रादिशन् मुनिपुङ्गवा ।
तप्तकृच्छ्रत्रयं कृत्वा पञ्चगव्यं पिबेत्ततः ।
एतस्माच्छुद्धिमाप्नोति नान्यथा शुद्धिरिष्यते ।
- 240 अनडवान् येन यत्रैव निमित्तैस्त वा नृप ।
हन्यते सोऽपि दुष्टात्मा प्रायश्चित्ती भवेत्तदा ।
राजा त सम्यगालोच्य दण्डयेच्छतरूपतः ।
पश्चात्तापसमायुक्तस्तप्तकृच्छ्रत्रयं चरेत् ।
- 244 पञ्चगव्येन पृतात्मा शुद्धिमाप्नोति नेष्टिकाम् ।
राजा हन्यादनडवाह आयुधैर्बहुभियदा ।
तदा नगरमाप्नोति प्रायश्चित्ताद्धमहति ।
वणिक्पुत्रस्तु वाणिज्ये अनडवाह यदा हनेत् ।
- 248 शूद्रो हन्याद् वलीवद निमित्तैस्त कामतः ।
शतरूपेण त दण्डयादथवा हस्तमोचनम् ।
—(p 95 96)

धान्यविक्रयप्रायश्चित्तमधिकृत्य—

- द्विजस्य विक्रये धान्ये लोपश्चेन्नित्यकमणाम् ।
महान्तं दोषमासाद्य मृत्वा नरकमश्नुते ।
- 252 सर्वासा धान्यजातीना वृथा विक्रीय यो द्विजः ।
आत्मपुत्रस्वदाराणा भोगार्थं पापमाचरेत् ।
प्रायश्चित्तमिदं कृत्वा शुद्धिमाप्नोति पूज्यः ।
अर्के अर्धे पराको विप्राणामनर्द्धे चान्द्रमौरितम् ।
- 256 एकस्मिन् वत्सरे तात प्रायश्चित्तमितीरितम् ।
द्वितीये द्विगुणं प्रोक्तं तृतीये शूद्र एव स ।
तत्पत्नीना तथा प्रोक्तं क्षत्रियो विप्रवच्चरेत् ।
अन्यथा दोषमाप्नोति यथा शूद्रस्तथैव स ।
—(p 181 182)

लवणविक्रयमधिकृत्य—

- 260 कुडव 'कल्प' मात्र वा प्रस्थं वाथ ततोऽधिकम् ।
द्विजं क्रीत्वा विक्रयेत्तद् यदि पण्यं विवृद्धये ।
स एव नामधारः स्यात् चाण्डाला विप्र उच्यते ।
यमलोकमुपागम्य स्वेदरोगी भवेद् भुवि ।
—(p 185)

(व्रतखण्डे)

- 264 चतुःशृङ्गस्त्रिपाच्चेव द्विशिरा सप्तहस्तवान् ।
त्रिधैव बद्धो विप्राणा मुखगः पालयन् प्रजा ॥
—(p 12)
- मानमधिकृत्य—
- पलद्वयं तु प्रसृतं मुष्टिरेकं पलं स्मृतम् ।
अष्टमुष्टिभवंत् कुञ्चि कुञ्चयोऽष्टौ तु पुष्कलम् ॥
- 268 पुष्कलानि च चत्वारि आढकं परिकीर्तितं ।
चतुराढको भवेद् द्रोण इत्येतन्मानलक्षणम् ॥
—(p 57)
- पादपलद्वयेन द्विगुणं कुडव मत्तम् ।
चतुर्भिः कुडव प्रस्थं प्रस्थैश्चतुर्भिराढकं ।
- 272 चतुराढको भवेद् द्रोण इत्येतद् द्रोणमानकम् ।
—(p 58)
- किञ्चिद् व्रतं वा क्रियते पूज्यते यत् त्रिलोचनं ।
विप्रेभ्यो दीयते सवमेतज्जन्मतरो फलम् ।
—(p 321)

अविघ्नविनायकव्रतमधिकृत्य—

- दिव्याय शूराय गजाननाय
276 दष्टाकरालाय नमः शिवाय ।
नगात्मजादेहमलोद्भवाय
कुमारहस्ताय नमश्चराय ।
एव संपूज्य मनुभिर्होमं कुर्याद्विधाविधिः ।
- 280 ताम्रपात्रे पायसाद्यैश्चतुर्भिः सहितं नृप ।
पञ्चमेन तिलैः सार्धं गणशान्तिकरेण च ।
मृण्मयानि हरिद्रैस्तु विधिनानेन कारयेत् ।
होमं च राजते शक्त्या विधिनानेन दापयेत् ।
- 284 ततो निर्विघ्नसिद्धयर्थं विघ्नोपशमनं परम् ।
ततो रुद्रपुरं याति वराहवचनं यथा ।
विघ्नानि तस्य न भवन्ति गृहे कदाचित्
धर्मार्थकामसुखसिद्धिविधातकानि ।
- 288 यः सममिन्दुशकलाकृतिकान्तदृष्टं
विघ्नेशमचरति नक्तं कृती चतुर्थ्याम् ।
—(p 524-525)

शान्तिव्रतमधिकृत्य—

गा सवत्सा वस्त्रयुगा कास्यपात्रा पयस्विनीम् ।
हिरण्य च यथाशक्त्या ब्राह्मणाय निवेदयेत् ।

292 शेषाहिभोगशयनस्थमपा प्रसूति ।

सपूज्य यज्ञपुरुष पतगेन्द्रकेतुम् ।
येऽनन्त्यनम्लमधुर सितपञ्चमीषु ।
तेषा न नागजनित भयमस्ति किञ्चित् ।
—(p 557)

एकादशीव्रतमधिकृत्य—

296 यो गायति विशालाक्षि ज्ञानतोऽज्ञानतोऽपि वा ।
मम प्रजागरे गीतैर्नित्य भक्त्या व्यवस्थित ।
यावन्तश्च स्वरा केचिद् गायमाना यशस्विनि ।
तावद् वषसहस्राणि शक्रलोके महीयते ।

300 मद्भक्तश्चैव जायेत शक्रलोकमुपास्थित ।
सवगुणश्रेष्ठस्तत्रापि मम पूजक ।
इन्द्रलोकपरिभ्रष्टो ममपूजापरायण ।
प्रमुक्त सवससारात् मम लोकाय गच्छति ।

304 नाहं सत्यात्प्रमुच्येय तस्थौ ब्रह्मो ह्यतेन्द्रिय ।
स याति चैव सत्येन नागमिष्यामि यद्यहम् ।

एकादशीव्रते गायनमधिकृत्वा—

तत स्वरितमागत्य पुरुषोदात्तरूपभाक् ।
उवाच मधुर वाक्य श्वपाक तदनन्तरम् ।

308 कुतो गच्छति तत्त्वेन द्रुत गमननिश्चित ।
एकदा चङ्क्रमेत्सव यत्र तत्र प्रवत्तने ।
तस्य तद् वचन श्रुत्वा श्वपाक सत्यसङ्गर ।
अथोवाच श्वपाकस्तु मया सत्य वच कृतम् ।

312 खाद राक्षस मासानि न दद्या गीतज फलम् ।
उवाच राक्षसो गीत दीयतामर्द्धरात्रिकम् ।
ततो मोक्षयामि कल्याण राक्षसत्वाच्च भाषणात् ।
अथोवाच श्वपाकोऽसौ त्व पाहि ब्रह्मराक्षस ।

316. आत्मान तारयिष्यामि त गीतफलेन तु ।

यदिष्ट पुत्रहीनेन विध्वस्त कर्मजन्मना ।
यज्ञशापाद् विनिमुक्त सोमशर्मा द्विजस्तदा ।
जातो भगवतो भूमि क्षेत्रे दत्तो महायशः ।
—(p 985-990)

एकादशीव्रतासामर्थ्य—

320 असामर्थ्ये शरीरस्य व्रते तु समुपस्थिते ।
कारयेद्धमपत्नी वा पुत्र वा विनयान्वितम् ।
भगिनी भ्रातर वापि व्रतमस्य न लुप्यते ।
शृणु यो वान्यमुद्दिश्य एकादश्यामुपोषति ।
324 यमुद्दिश्य कृतो विप्रस्तस्य पूणफल भवेत् ।
कर्त्ता दशगुण पुण्य प्राप्नोत्यस्य न सशय ।
—(p 1004)

समाप्तेऽस्मिन् व्रते भमे यदभीष्टमवाप्यते ।
महारौरवपूर्णेभ्यो नरकेभ्योऽथ तारयेत् ।
328 स्वपितुस्तत्पतेर्याम्यो न स्यात् कल्पशतैरपि ।
ब्रह्महत्यादिपापानामश्वमेधैर्भवेत्क्षय ।
स्वकृतानां न वै भूमे कृतानां पितृभि स्वकै ।
अश्वमेधाद् गयाश्राद्धाद् व्रतमेतद् विशिष्यते ।

332 पितृणामात्मनश्चैव तारक सवकामदम् ।
नरकास्थाश्च ये केचिद् गमवासे रणे च ये ।
ये बाल्येन रणे वापि भूतप्रेतत्वमागता ।
नेच्छन्ति सतति ये च मुच्यन्ते ते च कित्विषै ।
336 उद्धारयेत् पितृगणान् दशपूर्वान् दशापरान् ।
आत्मानमेकविंशच्च कृष्णद्वादश्युपोषणात् ।
—(p 1013)

ब्रह्माण्डोदरतीर्थानि करै स्पृष्टानि ते रवे ।
भवन्ति पूतानि ततो मृत्तिकामालभेत्तत ।
—(p 1023)

340 एव नियमयुक्तस्य यत्फलं तन्निबोध मे ।
—(p 1033)

निष्काम एतद् व्रतमेव चीर्त्वा

प्राप्नोति निर्वाणफलस्थित तत् ।
कथयामास धर्मज्ञो देवकीवसुदेवयो ।
तावप्येव विधिं भक्त्या चक्रतु श्रद्धयान्वितौ ।

वसुदेवद्वादशीव्रतमधिकृत्य—

- तयोस्तुष्ट स्वय विष्णु पुत्रत्व च जगाम ह ।
 एवमेषा पापहरा द्वादशी पुत्रदा स्मता ।
 इमामुपोष्येह सुतान् विद्यावित्त लभेत च ।
 348 राज्य च भ्रष्टराज्यस्तु पापिन पापसक्षयम् ।
 यथाभावोपनीतस्तु धरण्या केशवेन वै ।
 अतो विष्णुपुरे रम्ये मोदते कालसक्षयम् ।
 मन्वन्तराणि षट्त्रिंशत्तत् कालात्यये पुन ।
 352 इहलोके भवेद्राजा सप्तवर्षायुतानि तु ।
 दाता यज्वाक्षमायुक्तस्ततो निर्वाणमाप्नुयात् ।

बुद्धद्वादशीव्रतमधिकृत्य—

दुर्वासा उवाच ।

- एवमेव श्रावणे तु मासि सकल्प द्वादशीम् ।
 अचयेत्परम देव गन्धपुष्पनिवदने ।
 356 बुद्धाय पादो सपूज्य श्रीधरायेति वै कटिम् ।
 पद्मोभवाय जठरमुर सवत्सराय वै ।
 सुग्रीवायेति कण्ठ तु भुजो द्वौ विश्ववाहन ।
 प्राग्वच्छस्त्राणि सपूज्य शिरो वे परमात्मने ।
 360 एवमभ्यर्च्य मेधावी तस्याग्रे पूववद् घटम् ।
 स्थापयेत्तत्र सौवर्ण बुद्ध कृत्वा विचक्षण ।
 तमप्येव तु सपूज्य ब्राह्मणाय निवेदयेत् ।
 अनेन विधिना पूव द्वादशी समुपोषिता ।
 364 शुद्धोदनेन बुद्धोऽभूत् स्वय पुत्रो जनादन ।
 महती च श्रिय प्राप्त पुत्रपोत्रसमन्वित ।
 भुक्त्वा राज्यश्रिय सोऽथ गतिं परमिका गत ।
 —(p 1035 1038)

पद्मनाभद्वादशीव्रतमधिकृत्य—

इय व्युष्टि परा जाता भक्तियुक्तस्य ते पुरा ।
 —(p 1041)

धनद्वयव्रतमधिकृत्य—

ब्रह्मोवाच ।

- 368 एकादश्या तु यत्नेन नक्त कुर्याद् यथाविधि ।
 मार्गशीर्षे तु कृष्णायामारभ्यादौ विचक्षण ।
 तद् व्रत धनदस्येष्ट कृत वित्त प्रयच्छति ।
 —(p 1161)

तथैव तस्या द्वादश्या कृत्वा कर्म यथाविधि ।
 —(p 1203)

(परिशेषखण्डे श्राद्धकल्पे)

- 372 यमोऽधिदेवी भवता सौम्य स्वाध्यात्म ईरित ।
 अधियज्ञस्तत्तत्स्त्वग्निभवता कल्पना त्वयम् ।
 अग्निवायुश्च सूर्यश्च स्थानञ्च भवतामिति ।
 ब्रह्मा विष्णुश्च रुद्रश्च भवतामधिपूरुषा ।
 376 आदित्या वसवो रुद्रा भवता मूतयस्त्वमे ।
 योगिनो योगादेहाश्च योगधाराश्च सुव्रता ।
 कामतो विचरिष्यध्व फलदा सवजन्तुषु ।
 —(p 50)
 सप्तधा सप्तलोकेषु आदिमन्वन्तरक्रिया ।
 380 अन्येषा वसव साध्या रुद्रादित्याश्विनावपि ।
 मरुत सववर्णाना साधारण्येन सस्थिता ।
 ऋषयश्च तदुत्पन्ना इति सप्तविधा गणा ।
 तेषा कन्या तु सञ्जाता सोमपा पितृसन्तति ।
 384 अग्निष्वात्ता ब्राह्मणाना पितर परिकीर्त्तिता ।
 राज्ञा बर्हिषदो नाम विशा काव्या प्रकीर्त्तिता ।
 सुकालिनस्तु शूद्राणा व्यामा म्लेच्छान्तजादिषु ।
 —(p 58)
 दर्शे शतगुण दान तच्छतघ्न दिनक्षये ।
 388 तच्छतघ्न च सक्रान्तौ शतघ्न विषुवे तत ।
 युगादौ तच्छतगुणमयने तच्छताहतम् ।
 सोमग्रहे तच्छतघ्न रविग्रहे त्वसक्षयम् ।
 व्यतीपाते त्वनन्तश्च दान वेदविदो विदु ।
 —(p 241)
 392 चतुर्थाष्टमगे चन्द्रे द्वादशे च विवजयेत् ।
 प्रेतकृत्य व्यतीपाते वैधृते परिधे तथा ।
 करणे विष्टिसङ्गे च शनैश्चरदिनेषु च ।
 त्रयोदश्या विशेषेण जन्मतारात्रये तथा ।
 —(p 333)
 धरण्यावाच ।
 396 कथ तिला समुत्पन्ना केन चोत्पादिता प्रभो ।
 पितृणा वल्लभा कस्मादिति मे वक्तुमहसि ।

श्रीवराह उवाच ।

- ब्रह्मक्षेत्रे कुरुक्षेत्रे देवा ब्रह्मपुरोगमा ।
आदित्या वसव साभ्या भास्करा मरुतोऽश्विनौ ।
400 विश्वेदेवाश्च उपिता रुद्राश्चेन्द्रो वहस्पति ।
आरेभिरे महायज्ञ गोसव शसितव्रता ।
आहूतास्तत्र वै देवा सवशो वरवर्णिनि ।
ऋपयश्च जितात्मानो नानादेशनिवासिन ।
404 अध्वयूद्गातृहोतारस्तत्र ब्राह्मणपुङ्गवा ।
स्वाहाकारवपटकारैरध्वर त वितेनिरे ।
आज्याहुतिभिरग्न्याभिमन्त्रपूताभिरेव च ।
सामिधेनीसमिद्धेषु दीयमानेषु वह्निषु ।
408 विचित्राणा तथान्नाना प्रदानैरनिवारितै ।
यथाकामाभिसपन्नैस्तप्यमाणेषु भोक्तृषु ।
गोभूहिरण्यवासोभिर्दीयमानैर्यदृच्छया ।
अनार्त्तिभूमिदेवेषु नीयमानेषु कृत्स्नश ।
412 दक्षिणाभिरन ताभि प्रीतेष्वृत्विक्षु चैव हि ।
समागतेषु देवेषु तत्र सर्वेषु केवलम् ।
राज्ञा सोमेन सहिता आजग्मु पितरस्तदा ।
यज्ञसभारसभ्रान्तैर्नहितास्ते पुरामरै ।
416 अथ ते पितर श्रुत्वा तायमान तु गोसव ।
सोमेन राज्ञा सहिता समाजग्मुस्त्वरान्विता ।
तान् दष्ट्वा सवनस्थाने विलक्षा भीतमानसा ।
प्रोचु प्राञ्जलय सर्वे गम्यता गम्यतामिति ।
420 तत ससोमा पितर क्रोधसरक्कलोचना ।
प्रत्यूचुर्वेपमानाङ्गा किमस्माभिरिहागतै ।
पूर्वमस्मानवज्ञाय युष्माभिर्वितत क्रतु ।
वाङ्मात्रेणापि वे देवा कि न सभाविता वयम् ।
424 शप्स्यामहे तत सर्वान् यजमानान् स ऋत्विज ।
अथ ते विवुधा भीता रक्षेत्यूचु पितामहम् ।
उवाचाथ विरिञ्चोऽपि कश्यप तैर्ध्रुव तदा ।
ससौमकान् पितृगणान् सान्त्वय त्व महामुने ।
428 कश्यपोऽपि महाभागो निदेशात्परमेष्ठिन ।
प्रणम्य सोम राजान भक्त्या पितृगणानपि ।
तुष्टाव विविधै स्तोत्रैर्ऋग्युज सामसभवे ।
तमूचु पितर शर्वे तुष्टास्तत्र महामुने ।
432 न च शापप्रदानस्य विघ्न कार्यस्त्वयाधुना ।
अकृत्वादण्डमेतेषामवलपवता मुने ।

नास्माक मनस शान्तिरतोऽस्मान् मा निवारय ।
अन्नवीत्कश्यपोऽथैतान् क्षमध्व योगवित्तमा ।

- 436 यज्ञभागादपि श्रेष्ठ भवद्भ्योऽन्न ददाम्यहम् ।
इत्यूचिवान् मुनिस्तेभ्यो गात्रेभ्योऽमृजत्तदा ।
तिलान् कृष्णानतिश्लक्ष्णान् सुमृष्टानमृतादपि ।
सृष्टवानथ रोमभ्यस्तिलान् श्वेतान् मुनीश्वर ।
440 तेपामधिपति सोम राजान समकल्पयत् ।
प्रकल्प्य तिलराशीन्वै पितन् प्रोवाच कश्यप ।
इदमन्न मया दत्त पितर प्रतिगृह्यताम् ।
आकल्प वृत्तये वोऽस्तु त्यज्यता शापसभ्रम् ।
444 अथात पितर सर्वे प्रीता सोमपुरोगमा ।
तिलाना दशनेनैव परमा तृप्तिमागता ।
ऊचु प्रसन्नमनसस्त्राता स्मो मुनिपुङ्गव ।
कि काय यज्ञभागेन तिला एव भवन्तु न ।
448 वय शापान्निवृत्ता स्मस्त्रिदशा सन्तु निभया ।
अत पर तिला एव देया न श्रद्धयान्वितै ।
नामृतेनापि न कृत्य तिलान् यदि लभामहे ।
यस्तपण च श्राद्ध च तिलपूत करिष्यति ।
452 भक्त्यास्तिलमयाश्चापि भक्त्या न सप्रदास्यति ।
देयद्रव्याणि चान्यानि प्रदास्यन्ति तिलोदके ।
तस्य प्रजा धन स्वर्ग प्रीता दास्यामहे वयम् ।
इत्युक्त्वान्तदधुस्ते वै पितरो दिव्ययोगिन ।
456 हिरण्यगभप्रमुखा ययुर्देवा यथागतम् ।
इत्येव सोमदेवत्या गोसवे देवनिर्मिता ।
तिला कृष्णाश्च शुक्लाश्च किमन्यच्छ्रोतुमहसि ।
—(p 643 644)
तजन्या रजत धृत्वा पितृभ्यो यत्प्रदीयते ।
460 अन्तोऽस्ति परमाणूना तस्यान्तो नैव विद्यते ।
राजतान्यघपात्राणि कारयेत् पितृकर्मणि ।
तथा भोजनपात्राणि कुर्याद्रूप्यमयेन तु ।
परिवेषणपात्राणि पिण्डपात्राणि चैव हि ।
464 रूप्येणैव प्रकुर्वीत पितृभक्तिपरो नर ।
एव कृत तु यच्छ्राद्ध यत्र कुत्र स्थितेन हि ।
तद् गयाश्राद्धमेव स्यान्नात्र कार्या विचारणा ।
रजत दक्षिणा दत्त्वा श्राद्धेषु प्रयतो नर ।
468 आत्मान च पितृश्चैव नयति ब्रह्मशाश्वतम् ।
—(p 659)

य श्राद्धेषु प्रदद्यादे गन्धानतिमनोहरान् ।
स्वर्गे वराङ्गरागास्तमालिङ्गन्ति सुराङ्गना ।
योऽनुलिम्पति गात्राणि श्राद्ध कुवन् द्विजन्मनाम् ।
472 देवाश्च पितरश्चैव तस्य तुष्यन्ति सवदा ।

—(p 678)

चामरीधेनुलाङ्गूलश्वेतवालसमुद्भवम् ।
चामीकरविचित्रेण तथा दण्डेन निर्मितम् ।
पितृभ्यश्चामर दत्त्वा स्वर्गे स्त्रीभिस्तु वीज्यते ।
476 तदेव कृष्णवर्ण तु दत्त्वा भूमिपतिभवेत् ।
मयूरपिच्छनिर्माण हेमदण्ड तु चामरम् ।
प्रतिपाद्य पितृभ्यस्तु राजराजोऽभिजायते ।
बालैर्दीर्घैरतिश्वेतैरश्ववालधिसभवे ।

480 निर्मित चामर श्राद्धे दत्त्वा माण्डलिको भवेत् ।
कृष्णश्ववालरचित चामर यस्तु यच्छति ।
सोऽपि पुण्येन तेनेह धनी भवति धमभाक् ।
—(p 712)

गन्धा पुष्पाणि ताम्बूलधूपदोपाक्षतानि च ।
484 पितृकृत्ये प्रशस्तानि स्वाद्वन्न सलिल हिमम् ।
एतानि श्रद्धयोपेत पितृभ्यो यो निवेदयेत् ।
स एव धमशीलो मे प्रियकारी वसुन्धरे ।
उपवेश्यासने शुभ छत्र तत्र प्रकल्पयेत् ।

488 आवरणाथ च तत् छत्र ब्राह्मणाय प्रदापयेत् ।
ततो वस्त्राणि रम्याणि सर्वाण्याभरणानि च ।
—(p 737)

त्रिभि सारस्वत तोय पञ्चाहेन तु यामुनम् ।
सद्य पुनाति गाङ्गेय दशनादेव नामदम् ।
492 समुद्रगाना सरितामन्यायामपि यत्पय ।
पावन स्नानदानेषु प्राजापत्यसम स्मृतम् ।
असमुद्रगताश्चापि या काश्चिद्विपुलोदका ।
अशोष्या ग्रीष्मकालेऽपि तासु स्नान समाचरेत् ।

496 शुष्यन्ति या कुमरितो ग्रीष्मे सूर्याशुतापिता ।
तासु स्नान न कत्तव्य दुष्टतोयास्वपि क्वचित् ।
—(p 869 870)

दन्तकाष्ठ च विसृजेद् ब्रह्मचारी शुचिभवेत् ।
—(p 1011)

न शक्नोति स्वय कर्तुं यदा ह्यनवकाशत ।
500. श्राद्ध शिष्येण पुत्रेण तदान्येनापि कारयेत् ।

नियमानाचरेत्सोऽपि विहिताश्च वसुन्धरे ।
यजमानोऽपि तान्सर्वानाचरेत्सुसमाहित ।
ब्रह्मचर्यादिभिभूरि नियमै श्राद्धमक्षयम् ।
504 अन्यथा क्रियमाण तु मोघमेव न सशय ।
—(p 1013)

उपवेश्यासने शुभ छत्र तत्र प्रकल्पयेत् ।
आवरणाथ च तद् वस्त्र ब्राह्मणाय प्रदापयेत् ।
ततो वस्त्राणि विप्राय सर्वाण्याभरणानि च ।
—(p 1033)

508 गन्धा पुष्पाणि वस्त्राणि धूपदोपाक्षतानि च ।
पितृकृत्ये प्रशस्तानि स्वाद्वन्न सलिल हिमम् ।
एतानि श्रद्धयोपेत पितृभ्योऽथो निवेदयेत् ।
स एव धमशीलो मे प्रियकारी वसुन्धरे ।
—(p 1037)

512 श्लोकानिमाश्च पौराणा श्रावयेद् ब्राह्मणान् बुध ।
पिता पितामहश्चैव तथैव प्रपितामह ।
मम तृप्ति प्रयान्त्वग्निहोमाप्यायितमूर्त्य ।
पिता पितामहश्चैव तथैव प्रपितामह ।

516 तृप्तिमायान्तु पिण्डेन मया दत्तेन भूतले ।
पिता पितामहश्चैव तथैव प्रपितामह ।
तृप्तिमायान्तु मे भक्त्या यन्मयैतदुदाहृतम् ।
मातामहस्तत् पिता च पिता तस्यपि तृप्यतु ।

520 द्विजाना तपणाद्धोमात् पिण्डदानाच्च मे सदा ।
मातामहस्तृप्तिमुपैतु तस्य
तथा पिता तस्य पिता तु योऽन्य ।

विश्वे च देवा परमा प्रयान्तु
524 तृप्ति प्रणश्यन्तु च यातुधाना ।
यज्ञेश्वरो हव्यसमस्तकव्य-
भोक्ताव्ययात्मा हरिरीश्वरोऽत्र ।¹

तत्सन्निधानादपयान्तु सद्यो
528 रक्षास्यशेषाण्यसुराश्च सर्वे ।

गयाया धमपृष्ठे च सरसि ब्रह्मणस्तथा ।
गयाशीर्षे वटे चैव पितृणा दत्तमक्षयम् ।
गयाया पितृरूपेण स्वयमेव जनादन ।

532 त दृष्ट्वा पुण्डरीकाक्ष मुच्यते च ऋणत्रयात् ।
शमीपत्रप्रमाणेन पिण्ड दद्यात् गयाशिरे ।
उद्धरेत् सप्तगोत्राणि कुलमेकोत्तर शतम् ।
भूमिष्ठास्तु दिव यान्ति स्वगस्था मोक्षगामिन ।

1 Some of these verses are traced in Ch.,-14

- 536 स्वगपातालमर्त्येषु नास्ति तीर्थ गयाशमम् ।
पितरो यान्ति देवत्वं दत्ते पिण्डे गयाशिर ।
—(p 1091 1093)
- सयव पायस वापि श्यामाक सन्निवारकम् ।
सक्तून् क्षौद्रतिलैर्युक्तान् कृत्वा पिण्डान् प्रदास्यति ।
540 तेन पिण्डप्रदानेन वासोऽस्माकं त्रिविष्टपे ।
तप्पणं चैव योऽस्माकमिह कुर्यात् समाहित ।
तिलैः सप्ताष्टभिर्वापि सोऽपि तृप्तिं परा नयेत् ।
—(p 1098)
- प्रथमेऽह्नि बुधं शस्तान् श्रोत्रियादीन्निमन्त्रयेत् ।
544 कथयच्च तदैवेषां नियोगान् पितृदैविकान् ।
श्राद्धे नियुक्तो यो भुक्त्वा भोजयित्वा नियुज्य च ।
व्यवायी रेतसो गते मज्जयत्यात्मन पितृन् ।
—(p 1135)
- वस्त्रशौचादिकत्तव्यं इव कर्त्तास्मीति जानता ।
—(p 1150)
- 548 स्वागतं ह्यघपाद्य च दद्याद्दर्भासनं द्विज ।
वैश्वदेवकृते पूवं तपयित्वा हुताशने ।
—(p 1180)
- मेदिनी लोकमाता च क्षितिरुर्वी धरा मही ।
भूमिं शैलशिला च त्वं स्थिरा तुभ्यं नमो नमः ।
552 धरणीं काश्यपी क्षोणीं रसा विश्वभरा च भू ।
जगत्प्रतिष्ठा वसुधा त्वं हि मातनमोऽस्तु ते ।
वैष्णवी भूतदेवी च पृथिवी त्वं नमोऽस्तु ते ।
—(p 1205)
- गन्धपुष्पाचनं कृत्वा दद्याद्धस्ते तिलोदकम् ।
—(P 1288)
- 556 हस्तं प्रक्षाल्य यः पश्चाद् पिबेत् भुक्त्वा द्विजं सदा ।
तदन्नमसुरैर्भुक्तं निराशा पितरो गता ।
—(P 1396)
- पिण्डपात्रं समादाय जायायै प्रददौ ततः ।
सा तदन्नं द्विधा कृत्वा त्रिधैकैरुपधाकरोत् ।
—(P 1426)
- 560 विसर्जनं तु कुर्वीत ततो भक्तिसमन्वित ।
—(P 1496)
- क्षामयेच्च नमस्कृत्य भूमिं देवी तदन्तरे ।
—(P 1505)

तथान्यान् प्रयतः सम्यक् सखिसबन्धिवान्धवान् ।
—(P 1517)

564 पितृनुद्दिश्य विप्रेभ्यो दद्याच्छ्रद्धासमन्वित ।
—(P 1535)

यदि पुत्रो गयां गच्छेत् कदाचित्कालपययात् ।
तानेव भोजयेद्विप्रान् ब्रह्मणा ये प्रकल्पिताः ।
येषां ब्रह्मसमं स्थानं सोमपानं तथैव च ।
ब्रह्मकागतसंस्थानां विप्रा ब्रह्मसमा स्मृताः ।

568 अमानुषा गयाविप्रा ब्रह्मणा ये प्रकल्पिताः ।
तेषु तुष्टेषु सतुष्टा पितृभिः सह देवताः ।
पितृरूपान् गयाविप्रान् पूजयित्वा समाहितः ।
सर्वपापविशुद्धात्मा स्वर्गलोके महीयते ।

572 तेषां च हस्ते दत्तं वै गयाया च विशेषतः ।
तदक्षयं भवेत्तस्य पितृणां नात्र संशयः ।
न विचायं कुलं शीलं विद्या च तप एव च ।
पूजितैस्तैस्तु सतुष्टा देवाः सपितृगुह्यकाः ।
—(P 1575)

विरजामधिकृत्य—

576 तत्र स्नानं च दानं च सर्वं कोटिगुणं भवेत् ।
अमासे अदिने तत्र पितृणां पिण्डपातनात् ।
निरयादुद्धरन्त्येव कुलकोटिं न संशयः ।
—(P 1580)

एकादशाहं कत्तव्यं श्राद्धं प्रेताय यत्नतः ।
580 पूजयिष्यामि भोगेन एव विप्रं निमन्त्रयेत् ।
एवमाह्वयामि ते गन्धपुष्पधूपैः समचयेत् ।
—(P 1607)

करेण पुच्छमादाय पितृणामुत्सृजेत् वृषम् ।
—(P 1631)

कृत्यरत्नाकर

वराह उवाच ।

ये यजन्ति वरारोहे माधवे मासि शसिताः ।
अहं तत् प्रतिगृह्णामि माधवे यज्ञयाजिनाम् ।
दत्त्वा निष्कसहस्राणि यत् फलं च वसुन्धरे ।
4 मामेव माधवे यष्ट्वा फलं प्राप्नोति मानवः ।
—(p 149)

कामानवाप्नोति यथासमीहम् ।
निष्काम एतद् ब्रतमेव चीर्त्वा ॥
—(p 191)

ज्ञात्वा च पश्यैव च देवनाथ ।

8 मेघाश्चत्वारि वैकुण्ठस्य तु पश्यनाथ ।
कथयामास धमज्ञो देवकी वसुदेवयो ।
तावप्येव विध भक्त्या चक्रुः श्रद्धयान्वितौ ।
तयोस्तुष्ट स्वयं विष्णु पुत्रत्वं च जगामह ।

12 एवमेषा पापहरा द्वादशी पुत्रदा स्मृता ।
इमामुपोष्येह सुतान् विद्या वित्तं लभेत च ।
राज्यं च भ्रष्टराज्यस्तु पापिन पापसंक्षयम् ।
यथा भारोपनीतस्तु धरण्या केशवेन वै ।

16 मतो विष्णुपुरे रम्ये मोदते कालमक्षयम् ।
मन्वन्तराणि षट् त्रिंशत्तत् कालात्यये पुन ।
इह लोके भवेद्राजा सप्तवर्षायुतानि च ।
दाता यज्वा क्षमायुक्तो मृतो निर्वाणमाप्नुयात् ।
—(p 209 211)

अथ श्रावणकृत्यम्—

दुर्वासा उवाच ।

20 बुद्धाय पादौ सम्पूज्य श्रीधरायेति वै कटिम् ।
पद्मोद्भवाय जठरमुरं सवत्सराय च ।
सुग्रीवायेति कण्ठं तु द्वौ भुजौ विश्वबाहवे ।
प्राग्वच्छस्त्राणि सम्पूज्य शिरो वै परमात्मने ।

24 एवमम्यच्य मेधावी तस्याग्रे पूववद्घटम् ।
स्थापयेत्तत्र सौवर्णं बुद्धं कृत्वा विचक्षणम् ।
तमप्येव तु सम्पूज्य ब्राह्मणाय निवेदयेत् ।
अनेन विधिना पूवं द्वादशीं समुपोषिता ।

28 शुद्धोदनस्य बुद्धोऽभूत् स्वयं पुत्रो जनादन ।
—(p 247)

इयं व्युष्टिः परा जाता भक्तिप्रदस्य ते पुरा ।
स्वेन यः पुनरर्थेन विष्णुमभ्यर्च्य दीपकम् ।
ज्वालयेत्तस्य यत् पुण्यं तत् सख्यातुं न शक्यते ।
—(p 375)

32 यन्मया पूर्वपृष्ठोऽसि धर्मेण च यशोधन ।
कमणा येन पश्यन्ति तद्वदस्व पदं विभो ।
तन्ममाचक्ष्व देवेश कृत्स्नं धर्मं सनातनम् ।
येन मे सशयो देव हृदयादपगच्छति ।
—(p 425)

36 अगम्यागमनं येन जानताऽजानता कृतम् ।
स इमं विधिमाधाय तस्मात् पापाद्विमुच्यते ।
ब्रह्मक्रियया लोपेन बहुवर्षं कृतेन च ।
उपोष्येमा सकृद्भुक्त्या वेदे संस्कारमाप्नुयात् ।
—(p 510)

40 तिर्यग्योनिं स गच्छेत मम लोकं न गच्छति ।
—(p 548)

गृहस्थरत्नाकर

यज्वा मिष्टान्नं सत्रीं शतायुर्धर्मिकं शुचि ।
ज्ञाननिष्ठान् तप मिद्वान् दद्यात् पापात् प्रमुच्यते ।
—(p 186)

अष्टम्या च चतुर्दश्या षष्ठ्या च द्वादशी तथा ।

4 अमावस्याञ्चतुर्थ्याञ्च मैथुनं योऽधिगच्छति ।
तिर्यग्योनिं स गच्छेत मम लोकं न गच्छति ।
—(p 412)

पराशरमाधव

आचारकाण्डे—I

सायं मन्त्रवदाचम्य प्रोक्ष्य सूर्यस्य चाञ्जलिम् ।
दत्त्वा प्रदक्षिणं कृत्वा जलं स्पृष्ट्वा विशुद्धचित् ।
—(p 274)

स्वाध्यायं यजनं दानं कुसीदं पशुपालनम् ।

4 गोरक्षा कृषिवाणिज्यं कुड्यद्वैत्यो यथाविधि ।
—(p 416)

वस्त्रशौचादि कृतव्यं च कर्त्तास्मीति जानता ।
—(p 697)

प्रायश्चित्तकाण्डे—II

तृणगुल्मलतानां च क्रव्यादा दष्टिणामपि ।
क्रूरकर्मरतानां च क्रमशो गुरुतल्पग ।
8 हिंसा भवन्ति क्रव्यादाः क्रमयोऽभक्ष्यभक्षिण ।
परस्परादिनो मत्स्याः प्रेत्यान्यस्त्रीनिषेवका ।
—(p 520)

दानक्रियाकौमुदी

सुवर्णं रजतं वापि यथोत्पन्नान्तु माधवि ।
तत्र लोकहितार्थाय गोप्रदानं विशिष्यते ।
तथैव दीपदानेन क्षिप्रं मुच्येत किल्बिषात् ।
—(p 36)

4 प्रेतस्य नामथोद्दिश्य यथार्थं विनियोजयेत् ।
पूजयिष्यामि भोगेन एव विप्रं नियोजयेत् ।
—(p 99)

शुद्धिक्रियाकौमुदी

- प्रक्षाल्य पादौ विप्रस्य करे धृत्वा च मन्त्रवित् ।
उपविश्यासने तत्र इमं मन्त्रमुदीरयेत् ।
अत्रासने देवराजाभ्यनुज्ञातो,
4 विश्रम्यता द्विजवर्यानुग्रहाय ।
प्रसादये त्वासनं गच्छेत् पूत,
स्नानाग्निं शुद्धेन करेण विप्र ।
—(p 177)

कालमाधव

- एकादशी विष्णुना चेत् द्वादशी परतः स्थिता ।
उपोष्या द्वादशी तत्र यदीच्छेत्परमं पदम् ।
—(p 250)
गृहीत्वौदुम्बरं पात्रं वारिपूर्णमुदङ्मुखम् ।
4 उपवासन्तु गृह्णीयात् यद्वा वार्येव धारयेत् ।
—(p 267)
सूतके च नरः स्नात्वा प्रणम्य मनसा हरिम् ।
एकादश्या न भुञ्जीत व्रतमेव न लुप्यते ।
मृतकेऽपि न भुञ्जीत एकादश्या सदा नरः ।
8 द्वादश्या तु समश्नीयाद् स्नात्वा विष्णुं प्रणम्य च ।
—(p 269)

स्मृतिरत्नाकर

- श्रुतिस्मृतिमैवाज्ञा तामुल्लङ्घ्य यजञ्छुभे ।
सर्वस्वेनापि मा देवि नाप्नोत्याज्ञाविधातकृत् ।
— (p 29)
यस्मिन् काले विशालाक्षि यस्य यत्कर्म चोदिनम् ।
4 तत्काले कमं तत्त्यक्त्वा मामुपास्ते नरो यदि ।
न दोषस्तत्र देवेशि भवत्यत्र न संशयः ।
रथ्या गते तु देवेशे ह्यास्थानं चास्थिते सति ।
मध्ये सध्यामनुप्राप्ता विप्रा वेदाथमोहिता ।
8 सन्ध्योपास्या प्रकुर्वन्ति नरा विष्णुपराङ्मुखा ।
श्चानयोनिशतं प्राप्य चाण्डाली योनिमाप्नुयुः ।
—(p 79)
परद्रव्येष्वभिधानं मनसानिष्ठचिन्तनम् ।
वितथाभिनिवेशश्च मानसं त्रिविधं स्मृतम् ।
12 पारुष्यमनृतं चैव पैशुन्यमपि सर्वशः ।
अनिबद्धप्रलापश्च वाचिकं स्याच्चतुर्विधम् ।
अदत्तानामुपादानं हिंसा चैवाभिधानतः ।
परदारोपसेवा च कायिकं त्रिविधं स्मृतम् ।
—(p 80)

- 16 तवापि सर्वलोकानामण्डानां मादृशामपि ।
भर्ता कर्ता नियन्ता च साक्षान्नारायणो हरिः ।
—(p 84)
अन्यदेवाथसन्दिष्टैर्यो नरो मामथाचयेत् ।
तेनैव तु महाभागे मण्डूकत्वं व्रजन्ति ते ।
20 जन्मद्वयं तु वै मूढा शूद्रतां यान्ति ते नराः ।
कुसुमानां निवेद्यानां गन्धमाघ्राति यो नरः ।
स पूतिगन्धसयुक्तं कुष्ठं चैव धरे शुभे ।
असूत्रग्रथितं पुष्पमस्नेहाक्तं तथौदनम् ।
24 अवालुकायुतं तोयं सवः पयुषितं भवेत् ।
न पयुषितदोषोऽस्ति तीथतोयस्य नित्यशः ।
—(p 119)
निवेद्य हृदि तद्भूय परिषेकादिपूर्वकम् ।
जुहुयादाहुतीं पञ्च विष्णौ प्राणादिसंज्ञके ।
—(p 188)
28 श्रुतिं स्मृतिमैवाज्ञां यस्तामुल्लङ्घयेच्छुभे ।
सर्वस्वेनापि मा देवि नाप्नोत्याज्ञाविधातकृत् ।
—(p 217)

नित्याचारपद्धति

- प्रथमं च हरिं विद्यात् द्वितीयं केशवं तथा ।
तृतीयं पद्मनाभं च चतुर्थं वामनं स्मृतम् ।
पञ्चमं वेदगर्भं षष्ठं मधुसूदनम् ।
4 सप्तमं वासुदेवं च वराहं तथाष्टमम् ।
नवमं पुण्डरीकाक्षं दशमं च जनादनम् ।
कुण्डमेकादशं नाम द्वादशं श्रीधरं तथा ।
एतानि द्वादशनामानि विष्णोः प्रोक्तानि धीमताः ।
8 सन्ध्याकाले पठेन्नित्यं सर्वपापैः प्रमुच्यते ।
प्रथमं च महादेवं द्वितीयं च महेश्वरम् ।
तृतीयं शङ्करं नाम चतुर्थं वषभध्वजम् ।
पञ्चमं कृत्तिवासञ्च षष्ठं कामादिनाशनम् ।
12 सप्तमं देवदेवेशं नीलकण्ठमथाष्टमम् ।
नवमञ्जेश्वरं नाम दशमं पावतीप्रियम् ।
रुद्रमेकादशं नाम द्वादशं शिवमुच्यते ।
एतानि द्वादशनामानि त्रिसन्ध्यं यः पठेन्नरः ।
16 गोघ्नश्च कृतघ्नश्च ब्रह्महा गुरुतल्पगः ।
छोबालघातकश्चैव सुरापो वृषलीपतिः ।

- मुच्यते सवपापेभ्य शिवलोक स गच्छति ।
नारायण सहस्राक्ष पद्मनाभ पुरातनम् ।
- 20 प्रणतोऽस्मि हृषीकेश कि मे मृत्यु करिष्यति ।
गोविन्द पुण्डरीकाक्षमनन्तमजमव्ययम् ।
केशव च प्रपन्नोऽस्मि कि मे मृत्यु करिष्यति ।
वासुदेव जगद्योनि भानुवणमतीन्द्रियम् ।
- 21 दामोदर प्रपन्नोऽस्मि कि मे मृत्यु करिष्यति ।
सहस्रशिरस देव व्यक्ताव्यक्त सनातनम् ।
महायोग प्रपन्नोऽस्मि कि मे मृत्यु करिष्यति ।
य इद पठते भक्त्या त्रिकाल प्रयत शुचि ।
- 28 नाकाले तस्य मृत्यु स्यान्नरस्याच्युतचेतस ।
—(p 362-364)

मदनपारिजात

- अज्ञातपूर्वाणि च दन्तकाष्ठा-
न्याद्यान् पत्रैश्च समन्वितानि ।
न युग्मवर्णानि न पाटिनानि
- 4 न चोद्धुष्काणि विना त्वचा वा ।
—(p 210)
- वस्त्रशौचादि कर्तव्यं च कर्तास्मीति जानता ।
—(p 561)
- पूजयिष्यामि भोगेन एव विप्र निमन्त्रयेत् ।
—(p 611)

नित्याचारप्रदीप

- मुक्त्वा तु मम शास्त्राणि शास्त्रमन्यत् प्रभाषते ।
—(p 21)
- सा तिथिस्तदहोरात्र यस्यामभ्युदितो रवि ।
वद्धमानस्य पक्षस्य ह्लासे त्वस्तमुपस्थिते ।
—(p 78)
- 4 नारायणो नर शौरिश्चक्रप णिजनाह न ।
—(p 496)
- एव कृते च सन्ध्यादि कर्म शेष समाचरेत् ।
—(p 519)
- पश्चादालेपयेद् भूमि गोमयेन दृढव्रत ।
तस्य दृष्ट्वा विलेपन्तु मम तुष्टि प्रजायते ।
- 8 लिप्यमानस्य विद्यन्ते यावन्तो जलविन्दव ।
तावद् वषसहस्राणि स्वगलोके महीयते ।
अभ्युक्षणं च य कुर्याद् पानीयेन सुरालये ।
स शान्तपापो भवति नात्र कार्या विचारणा ।

- 12 हरेर्गृह सदा यस्तु तुलसीदलविप्रुषै ।
त्रिसन्ध्य प्रोक्षयेद् भक्त्या महापापे प्रमुच्यते ।
—(p 556)
- मन्यन्ते ये जगद्योनि विभिन्न विष्णुमीश्वरात् ।
यस्त्वभेदेन पश्येत तस्य मुक्तिन सशय ।
—(p 511)
- 16 दीप ददाति यो देवमभक्त्या तु व्यवस्थित ।
सान्त्वकत्व भवेत् तस्य सप्तजन्मनि सुन्दरि ।
—(p 655)
- सर्व ब्रीहीमय गृह्य शुभ सवरसान्वितम् ।
मन्त्रेण मे प्रदीयेत न कश्चिदपि सस्पृशेत् ।
- 20 इड्जुदीफलबिल्वानि वदरामलकानि च ।
खजूरान् पनसाश्चैव मानवाकर्षकान् ।
आम्रानुदुम्बराश्चैव तथा प्लक्षफलानि च ।
मरीच शशिपाक च भल्लातकरमदनम् ।
- 24 * * * * तुम्बरश्च प्रियङ्गुकम् ।
द्राक्षा च दाडिमञ्चैव पिण्डखजूरमेव च ।
सौवीर कोकिल चैव तथा शुभफलानि च ।
पिण्डारकफल चैव पुन्नागफलमेव च ।
- 28 शमी च करवीर च बीजपूरफल तथा ।
कुमुदस्य फलञ्चैव उत्पलस्य फल तथा ।
कर्कारकफलञ्चैव तथा शिम्बफलानि च ।
अकककोटकञ्चैव तथा तालफलानि च ।
- 32 जातीयकफलञ्चैव * * * * * ।
कलिकस्य फलञ्चैव फल कर्षक तथा ।
रोतकस्य फलञ्चैव काश्मर्या फलमेव च ।
सल्लशाया फलञ्चैव कर्णिकारफल तथा ।
- 36 अग्रदायफलञ्चैव शीलाया फलमेव च ।
चित्रशालाफलञ्चैव द्विविधा ककटी तथा ।
कालिङ्गकफलञ्चैव बृहतीफलमेव च ।
उभे चैव पटोले द्वे तथा रसफलानि च ।
- 40 वचनस्य फलञ्चैव सगुयाफलमेव च ।
स्यन्दनस्य फलञ्चैव कटुसारफल तथा ।
कम्परङ्गफल चान्यत् प्रतितुल्लामि माधवि ।
मूलकाना फल चैव कदम्बस्य फल तथा ।
- 44 धन्यकस्य फल चैव कन्दस्योत्पलक तथा ।
कन्दश्च कौमुदञ्चैव द्विविध स्थलकन्दयो ।
पिण्डकन्देति विख्यात माहिष कन्दमेव च ।
करमर्दककन्दन्तु तथा नीलोत्पलस्य च ।

- 48 मृणाल पुष्करश्चैव शालूकस्य फल तथा ।
एतान्यन्यानि बहूनि कन्दमूलफलानि च ।
एतानि चोपयोग्यानि यान्युक्तानि मया शुभे ।
मूलकस्य च शाक च वृषाक (चन्द्रीशाक) तथैव च ।
- 52 शाक चैव कलायस्य सषपस्य तथैव च ।
वत्सकस्य च शाक च शाकमेक कलिङ्गकम् ।
आद्रकस्य च शाकश्च पालाश शाकमेव च ।
आस्थिकोदकशाकश्च शाक कौमारक तथा ।
- 56 शुक्रमण्डलपत्रश्च द्वावेव तु तवानको ।
—(p 672-674)
अस्माकं य प्रपद्यते शुद्धो भागवत शुचि ।
पश्चाद्वातेन वस्त्रेण मम कर्माणि कारयेत् ।
—(p 711)
अज्ञानतिमिरान्धस्य ज्ञानाञ्जनशलाकया ।
- 60 चक्षुरुन्मीलित येन तस्मै श्रीगुरुवे नमः ।
—(p 714)
शङ्खचक्राङ्कित कुर्यादात्मानं बाहुमूलयो ।
कलत्रापत्यभृत्येषु पश्चादिषु च सम्पदि ।
म्लेच्छदेशेऽशुभे वापि चक्राङ्को यत्र तिष्ठति ।
- 64 योजनानि तथा त्रीणि मम क्षेत्रं वसुधरे ।
शाङ्गधारणसयुक्तं ज्वालाकसदृशप्रभं ।
ससारभयमध्यस्थं रक्ष मा त्वा नमाम्यहम् ।
पुत्रमित्रकलत्रादियं कश्चिन्नमत्परिग्रहं ।
- 68 सहदेवेन सर्वोऽसौ विष्णुप्रीत्यै मयार्जपत ।
पश्चात्तु धम्ममास्थाय तिष्ठेदाजीवनं बुध ।
नान्यदेव नमस्कुर्याद् वेणवो न च पूजयेत् ।
नान्यप्रसादं गृह्णीयाद् नान्यनामं प्रकीर्तयेत् ।
- 72 कुलकोटिं समुधृत्य विष्णुलोके महीयते ।
—(p 716 717)

कालसार

- गृहीत्वौदुम्बर पात्रं वारिपूर्णं गुणान्वितम् ।
उपवासन्तु गृह्णीयात् यद्वा वार्येव धारयेत् ।
—(p 15)
आषाढशुक्लैकादश्या पौर्णमास्यामथापि वा ।
- 4 चातुर्मास्यं व्रतारम्भं कुर्यात् कटकसक्रमे ।
अभावेऽपि तुलार्कस्य मन्त्रेण नियमं व्रती ।
कार्तिके शुक्लद्वादश्या विधिवत् तत् समापयेत् ।
चतुर्धाऽपि हि तत् चीर्णं चातुर्मास्यव्रतं नर ।

- 8 चातुर्मास्यव्रतं कुर्यान्नर किञ्चिन्महीपते ।
नान्यथा त्वाब्धिकं पापं विनिहन्त्य प्रयत्नतः ।
—(p 33)
शुक्लं चतुर्थीं कन्याकभामवारेण सयुता ।
महती तत्र विघ्नेशमर्चित्वेष्ट लभेन्नर ।
—(p 75)
- 12 सूतकेऽपि नरं स्नात्वा प्रणम्य शिरसा हरिम् ।
एकादश्या न भुञ्जीत व्रतमेतन्निरूप्यते ।
मृतकेऽपि न भुञ्जीत एकादश्या सदा नर ।
—(p 132)
अरुणोदयवेलायामारटन्त्यपि नित्यशः ।
- 16 नियुक्ता विष्णुना सर्वा कस्य पापं पुनीमहे ।
या काचित्सरितं प्राप्य कृष्णपक्षे चतुर्दशीम् ।
यमुनाया विक्षेपेण नियतस्तपयेत् पुमान् ।
यमाय धमराजाय मृत्यवे चान्तकाय च ।
- 20 वैवश्वताय कालाय सवभूतक्षयाय च ।
दध्नोदराय दण्डाय प्रेताधिपतये नमः ।
पाशिने चित्रगुप्ताय रौद्रायौदुम्बराय च ।
एकैकस्य तिलैर्मिश्रान् दद्यात् त्रीन्त्रीन् जलाञ्जलीन् ।
- 24 माघमासे रटन्त्याप कृष्णपक्षे चतुर्दशीम् ।
ब्रह्मघ्नं वा सुरापं वा क पतन्तं पुनीमहे ।
—(p 158)
उच्छिष्टे चैव वा शोचे भगवद्बन्धनादिकम् ।
—(p 265)
सूतकेऽपि नरं स्नात्वा प्रणम्य मनसा हरिम् ।
- 28 एकादश्या न भुञ्जीत व्रतमेतन्न लुप्यते ।
मृतकेऽपि न भुञ्जीत एकादश्या सदा नर ।
—(p 267)
कारयेत् त्रीणि कृच्छ्राणि त्रीणि चान्द्रायणानि वा ।
जातकर्मादिसंस्कारैः संस्कुर्यात् तत् तथा पुनः ।
—(p 326)
- 32 एकादश्या सिते पक्षे पुष्यक्षेत्रे सत्तमः ।
तिथौ भवति सा प्रोक्ता विष्णुना पापनाशिनी ।
सप्तजन्मकृतात् पापान्मुच्यते नात्र संशयः ।
यश्चोपवासं कुरुते तिथौ तस्या द्विजोत्तमः ।
- 36 सवपापविनिर्मुक्तो विष्णुलोके महीयते ।
दानं यद्दीयते किञ्चित् समुद्दिश्य जनार्दनम् ।

होमो वा क्रियते तस्यामक्षय कथित फलम् ।
—(p 607)

वर्षक्रियाकौमुदी

महानवम्या प्रथम कृतस्नानविधिनर ।
गृह्णीयात् परम चैतत् सवकामप्रद व्रतम् ।
—(p 41)

एतत्कृत्वा व्रत हन्ति घोरपापानि मानव ।

4 पापक्षयाद्विष्णुभक्तो मोदते विष्णुना सह ।
—(p 43)

कलाद्धेनापि या विद्धा दशम्यैकादशी यदा ।
तदा ह्येकादशी त्यक्त्वा द्वादशी समुपोषयेत् ।
—(p 49)

एकादशी द्वादशी च परतो द्वादशा न चेत् ।

8 तत्र क्रतुशत पुण्य त्रयोदश्यान्तु पारणे ।
एकादशी कलायुक्तामुपोष्य द्वादशी नर ।
त्रयोदश्यान्तु यो भुङ्क्ते विष्णुसायुज्यमृच्छति ।
कलाकाष्ठा मूहत वा यदि स्यादपरेऽहनि ।

12 द्वादशद्वादशी हन्ति त्रयोदश्या तु पारणम् ।
—(p 52)

उपवासनिषेधे तु भक्ष्य किञ्चित् प्रकल्पयेत् ।
उपवासो न सिध्येत उपवासफल लभेत् ।
—(p 55)

नक्त हविष्यान्नमनोदन वा
16 फल तिला क्षीरमथाम्बु चाज्यम् ।
यत् पञ्चगव्य यदि वापि वायु

प्रशस्तमत्रोत्तरमुत्तर च ॥

असामर्थ्ये शरीरस्य व्रते च समुपस्थिते ।

20 कारयेद्धर्मपत्नी वा पुत्र वा विनयान्वितम् ।
भगिनी भ्रातर शिष्य ब्राह्मण दक्षिणादिभि ।
पितृमातृपतिभ्रातृस्वसृगुर्वादिभूभुजाम् ।
अदृष्टार्थमुपोष्यामि स्वयञ्च फलभागभवेत् ।
—(p 57-58)

24 एकादश्या निराहारो भूत्वा चैवापरेऽहनि ।
भोक्ष्येऽह पुण्डरीकाक्ष शरण मे भवाच्युत ।
इत्युच्चाय ततो विद्वान् पुष्पाञ्जलिमुपक्षिपेत् ।
—(p 60-61)

मृते जन्मनि सक्रान्त्या ग्रहणे चन्द्रसूर्ययो ।

28 अस्पृश्यस्पशने चैव न स्नायादुष्णवारिणा ।
—(p 214)

यस्तिष्ठत्येकपादेन कुरुक्षेत्रे महेश्वरि ।
वर्षाणामयुत सप्त वायुभक्षो जितेन्द्रिय ।
ज्यैष्ठ्ये मासि सिते पक्षे द्वादश्या समुपोषित ।

32 पुरुषोत्तममालोक्य ततोऽधिकफल लभेत् ।
—(p 282)

ॐ सुप्ते त्वयि जगन्नाथ जगत्सुप्त भवेदिदम् ।
विवुद्धे त्वयि बुध्येत जगत् सव चराचरम् ।
—(p 288)

कौमुदस्य तु मासस्य या सिता द्वादशी भवेत् ।

36 अचयेद्यस्तु मा तत्र तस्य पुण्यफल शृणु ।
यावल्लोका हि वतन्ते यावत्त्वञ्चैव माधवि ।
मद्भक्तो जायते तावदन्यभक्तो न जायते ।
त्वया चोत्तिष्ठमानेन चोत्थित भुवनत्रयम् ।
—(p 480)

40 न गृहे कार्तिक कुर्याद्विशेषेण तु कार्तिकीम् ।
तीर्थे तु कार्तिकी कुर्यात् सवयत्नेन भाविनि ।
—(p 481)

एकादश्या सिते पक्षे यदक्ष वै पुनर्वसु ।
नाम्ना सा विजय रयाता तिथिनामुत्तमातिथि ।

44 तस्या जगत्पतिर्देव सवदेवेश्वरो हरि ।
प्रत्यक्षता प्रयात्याशु तत्रानन्तफल स्मृतम् ।
यश्चोपवास कुर्वीत तिथौ तस्या द्विजोत्तम ।
सवपापविनिमुक्तो विष्णुलोके महीयते ।
—(p 515)

श्राद्धक्रियाकौमुदी

वस्त्रशौचादिकतव्य श्व कर्त्तास्मीति जानता ।
—(p 76)

अध शायी ब्रह्मचारी निशि विप्रान्निमन्त्रयेत् ।
—(p 79)

उपवीत कटौ कृत्वा कुर्यान्मृद्गात्रलेपनम् ।
4 एकवासा यदशनीयात् निराशा पितरो गता ।
—(p 140)

द्वादश्या तु सिते पक्षे मासि भाद्रपदे तथा ।
शक्रमुत्थापयेद्राजा विश्वश्रवणवासवे ।
—(p 282)

- पूजयिष्यामि भोगेन एव विप्र निमन्त्रयेत् ।
—(p 380)
- 8 अत्रासने देवराजाभ्यनुज्ञातो
विश्रम्यता द्विजवर्यानुग्रहाय ।
प्रसादये त्वासन् गृह्ण पूत
ज्ञानाग्निगुह्येन करेण विप्र ॥
- 12 आतपाथ तत सूत्र ब्राह्मणाय प्रदीयते ।
—(P 382)

शूद्राचारशिरोमणि

- एतानि मे प्रियाणि स्यु पयोज्यानि वसुधरे ।
—(p 144)
- शालिग्रामशिलातोयमपीत्वा यस्तु मस्तके ।
प्रक्षेपण प्रकुर्वीत ब्रह्महा स निगद्यते ।
- 4 दीपाचिश्च तथा धूप कगाभ्या येनमस्कृतम् ।
सप्तजन्मार्जित पाप तत्क्षणादेव नश्यति ।
—(p 149)
- द्वात्रिंशत्तत्र मुख्यास्ते वाराहे विष्णुनोदिता ।
तियक पुण्ड्रधरो भूत्वा ह्यकृत्वा देवताचनम् ।
- 8 याचिते पत्रपुष्पाद्यैः करोति ममाचनाम् ।
अप्रक्षालितपादो य प्रविशेन्मम मन्दिरम् ।
मम दृष्टेरभिमुख ताम्बूल चवयेच्च य ।
कौसुम्भशाक मर्त्या यो भक्षयेन्मम सेवक ।
- 12 कुरुवकपलाशस्थैः पुष्पैः कुर्यान्ममाचनम् ।
ममार्चामासुरे काले य करोति विमूढधी ।
अवैष्णवस्य पक्वान्न यो मह्य विनिवेदयेत् ।
अवैष्णवेषु पश्यत्सु मत्पूजा विदधाति य ।
- 16 दिनान्तरित पक्वान्न यो मह्य विनिवेदयेत् ॥
नीलीरञ्जितवस्त्र यन्मर्त्यो मह्य निवेदयेत् ।
नवमक्षालित वस्त्र जीण यन्मे निवेदयेत् ।
अमौनी धमलिमाङ्गो मत्पूजा विदधाति य ।
- 20 वातमूत्रनिरोधेन मत्पूजा विदधाति य ।
नखोदकेन स्नपन कुरुते मम मानव ।
कृत्वा वातमनाचम्य तथा प्रावृतकम्बल ।
पीठासनोपबिष्टस्तु पूजयेद्वा निरासन ।
- 24 मृन्मये धूपदहन प्रदीप कुरुते नर ।
मत्पूजको न कुरुते तन्तुपूजा च दामनीम् ।
मत्पूजक शिवद्वेषी मद्भक्तश्च शिवोद्यम ।
भूताष्टम्या न कुरुते नक्त न हरिवासरम् ।

- 28 परस्य परिधान यत्परिधायाचयेच्च माम् ।
—(p 154)
- अपूजयित्वा विघ्नेश सम्भाव्य च कपालिनम् ।
क्रुद्धो यत्कम कुरुते त्रिकालाचनविघ्नकृत् ।
अन्वकारे स्पृशेन्मत्य सम्भाव्य च रजस्वलाम् ।
- 32 वामहस्ते च मा कृत्वा स्नापयेद्यदि मूढधी ।
महापराधान् जानीहि द्वात्रिंशन्नक्षमार्मिताम् ।
—(p 156)
- * * * * * कतव्य पाके भोजनमेव च ।
शुश्रूषामभिपन्नाना शूद्राणा च वरानने ।
—(p 217)
- 36 दिने त्रयोदशे * * * * * द्विजान् ।
पञ्चविधि प्रोक्तव्य शूद्राणा मन्त्रवर्जित ।
अमन्त्रस्य च शूद्रस्य विप्रो मन्त्रेण गृह्यते ।
—(p 218)

विधानमाला

- प्रथमर्तौ द्वितीये वा शुभाशुभनिरीक्षणम् ।
कतव्य ज्ञातृभिः सम्यग्धमशास्त्रविचारत ।
शुभाय श्वेतवस्त्राढ्या रोगिणी रक्तवामसा ।
- 4 नीलाम्बरधरा नारी विधवा जायते ध्रुवम् ।
भोगिनी पीतवस्त्रा च दृढवस्त्रा पतिव्रता ।
दुभगा शीणवस्त्रा च सुभगा क्षौमवस्त्रिणी ।
आलोहिते भवेद्वन्ध्या श्वेतवर्णो च पुत्रिणी ।
- 8 कृष्णे न (तु) विधवा नारी रजस्ये पुत्रलक्षणम् ।
ऊढा सवत्सरार्धे च मासे पक्षे तथा खलु ।
रजस्तु दृश्यते स्त्रीणा सवदैवाशुभावहम् ।
चत्रे मासि विशेषेण वैधव्य लभते ध्रुवम् ।
- 12 वैशाखे बहुपुत्रा स्याज्ज्येष्ठे रोगावृता भवेत् ।
आषाढे मृत्प्रजा प्रोक्ता श्रावणे धनिनी भवेत् ।
भाद्रे तु दुभगा क्लीबा ह्याश्विने च तपस्विनी ।
कार्तिके निधना बाला मागशीर्षे बहुप्रजा ।
- 16 पौषे स्यात्पौश्चली नारी माघे पुत्रसुखान्विता ।
फाल्गुने सवसपत्न्या प्रथमतुफल स्मृतम् ।
आदित्ये विधवा नारी सोमे दैन्यमवाप्नुयात् ।
मङ्गले ह्यात्मघाताय कल्पते नात्र सशय ।
- 20 बुधे च धनिनी प्रोक्ता गुरौ भर्तुः सुखप्रदा ।
कन्या पुत्रप्रसूवारी भागव्रस्य न सशय ।

- पौञ्चल्यकारिणी मन्देऽन्यमते भर्तुरग्रह ।
वैधव्यदा च प्रतिपद् द्वितीया पुत्रवर्धिनी ।
- 24 सौभाग्यदा तृतीया च चतुर्थी सुखनाशिनी ।
पञ्चमी सुभगा चैव षष्ठी सततिनाशिनी ।
सप्तमी धननाशाय पुत्रदा सौख्यदाऽष्टमी ।
नवमी केशदात्री स्याद्दशमी च सुखप्रदा ।
- 28 एकादश्यथनाशाय द्वादशी रतिवर्धिनी ।
त्रयोदशी शुभा ज्ञेया दुभगा च चतुर्दशी ।
पौर्णमासी त्वमावास्या दुःखसभोगवर्धिनी ।
प्रातः काले रजः स्त्रीणां प्रथमः शोकवधनम् ।
- 32 सगवे सुखसतानं मध्याह्ने धनसतति ।
अपराह्णे धनावाप्तिः सायाह्णे मध्यमः फलम् ।
पूर्वरात्रे सुखायालं मध्यरात्रे धनक्षयः ।
पररात्रेऽथनाशः स्यात्प्रथमतः फलं स्मृतम् ।
- 36 गृहमध्ये सुखावाप्तिगृहद्वारे वियोगिनी ।
शय्यास्था सुखदा भूमावनेकापत्यसतति ।
पुरन्ध्र्या दृश्यते यत्तु रजः स्त्रीणां सुखाय तत् ।
विश्वस्तया तु यद् दष्टं रजो वैधव्यदं स्मृतम् ।
- 40 रजः पश्यति चेत्कन्या पुमान्वाऽथ सुखं भवेत् ।
स्वयं दृष्टं तथा स्त्रीणामात्मवानाय कल्पते ।
पितृगृहे रजो दैन्यं विवन्ध्या तु स्वके कुले ।
अश्विनी सुखदास्त्रीणां भरणी कामवर्धिनी ।
- 44 कृत्तिका दैन्यदा ज्ञेया रोहिणी सुखदा भवेत् ।
मृगस्तु कामभोगाय सुखदं रुद्रदैवतम् ।
आदित्यक्ष च सुखदं गुरुभः सुखवधनम् ।
आश्लेषा सुखनाशाय मघा वैधव्यदा स्मृता ।
- 48 पूर्वाफाल्गुनिका पुत्रकन्यकासुखवर्धिनी ।
उत्तरा ह्यथनाशाय हस्तः पुत्रविवधनः ।
चित्रा विचित्रतनुता कुरुते नात्र सशयः ।
स्वाती शुभाय नारीणां विशाखा सुखनाशिनी ।
- 52 अनुराधार्थभोगाय ज्येष्ठा भर्तुर्वियोगदा ।
शुभं चाप्यशुभं मूलं पूर्वाषाढाऽथनाशिनी ।
सुखदाऽप्युत्तराषाढा श्रवणं सुखवधनम् ।
धनिष्ठा पञ्चकः स्त्रीणां प्रथमर्तौ सुखप्रदम् ।
- 56 तिथिरेकगुणा प्रोक्ता नक्षत्रं च चतुर्गुणम् ।
वारश्च षडगुणो ज्ञेयो मासश्चाष्टगुणः स्मृतः ।
वस्त्रं दशगुणं विद्याद्दशनं च ततोऽधिकम् ।
अशुभं चेद्भजः स्त्रीणां प्रथमर्तौ हि दृश्यते ।
- 60 विधानं तत्र कर्तव्यमरिष्टघ्नं विशेषतः ।
पञ्चमे दिवसे स्नात्वा द्वाभ्यामप्यथ मङ्गलैः ।
उष्णैस्तु वारिभिः श्रेष्ठैः पञ्चपल्लवसयुतैः ।
तिलतैलेन शुद्धेन शुभकल्केन वा पुनः ।
- 64 आह्निकं च विधिं कृत्वा विधानं नूनमारभेत् ।
शुभाचारसमायुक्तं श्रद्धया परया युतः ।
स्थण्डिलं च ततः कृत्वा स्वस्तिर्वाच्यां द्विजोत्तमैः ।
अग्निप्रतिष्ठात्पूर्वं च हवनं तत्र कारयेत् ।
- 68 अष्टोत्तरसहस्रं च जुहुयात्तिलसर्पिषा ।
प्रधानं पायसं प्रोक्तं सघृतं च सशकरम् ।
आकृष्णेनेति मन्त्रेण मूर्धानं चेति वा पुनः ।
सूयसूक्तजपेद्विद्वान् विष्णुसूक्तं च वा पुनः ।
- 72 सूर्यपूजां ततः कुर्यात्करवीरैः सुरक्तकैः ।
धूपार्थं गुग्गुलुदद्याद् दीपं दद्यात्प्रयत्नतः ।
वह्नेरुत्तरतो विद्वान् स्थापयेत्कदलीं शुभाम् ।
हेम्नं पञ्चपलाढ्यां च पलस्यापि सुलक्षणम् ।
- 76 पलार्धेन तदर्धेन तदर्धार्धेन वा पुनः ।
सुस्तम्भा पञ्चपत्राढ्यां कदलैश्च विराजिताम् ।
राशौ कृतप्रतिष्ठां तु तण्डुलानां नृपोत्तमः ।
तण्डुलानां परिमाणमाढकानां चतुष्टयम् ।
- 80 दद्यात्ता विप्रवर्याय सवस्त्रा च सदक्षिणाम् ।
सुपत्रे सुभगे देवि रम्भे भास्करवल्लभे ।
रक्ष मां रजसो दोषाद् दुष्टस्यास्य विगर्हितात् ।
कदल्यैः कामदायिन्यैः मेधायैः गिरिजे नमः ।
- 84 रम्भायै नवसारायै स जीव शरदः शतम् ।
दानेन तव देवेशि सविता विश्वतो मुखः ।
प्रोतो भवतु मे सद्यो दोषहरतु दुष्करम् ।
आचार्यत्वं महाभागं महादोषविनाशनम् ।
- 88 दानस्यास्य प्रभावेण रजो दोषाच्च पाहि माम् ।
ततोभिषेचनं कार्यं दम्पत्योश्च विशेषतः ।
वेदविद्भ्यो धनं देयं यथाशक्त्या (क्तिं) च तर्पणम् ।
यस्मिन्वाससि तद्दृष्टं रजो दुष्टं भयावहम् ।
- 92 तद्वासो यत्नतस्त्याज्यं ततः शान्तिकरं भवेत् ।
—(p 6-9)
प्रयाणे दृश्यते यच्च यात्राविघ्नकरं परम् ।
तच्छान्तये समुद्दिष्टं विधानं पूर्वसूरिभिः ।
—(p 127)

त्रिस्थलीसेतु

प्रयागप्रकरणम्—

- पुनरन्यत् प्रवक्ष्यामि गुह्यं सवजनप्रियम् ।
सुलभं धमकर्मणा दुर्लभं पापकर्मणा ।
वटमूलेति विख्यातं रहस्यं परमं मम ।
- 4 ब्रह्मणा यत्र चेष्टं हि कृतूनां च शतैरपि ।
तत्प्रयागमिति ख्यातं सर्वपापप्रणाशनम् ।
ब्रह्मण क्षेत्रमित्युक्तं त्रिषु लोकेषु विश्रुतम् ।
तत्र चैकाग्र्यं सर्वं नष्टं स्थावरजङ्गमे ।
- 8 एतद्वटं महादेवि विष्णुमूलं महाद्रुमम् ।
मम प्रसादात् सुश्रोणि तदेकं तिष्ठते तदा ।
एतद्वटस्य माहात्म्यं देवि केचिन्न जानते ।
मुक्त्वा भागवतान् शुद्धान्मम कमपरायणान् ।
- 12 एतत्कृतोदका भद्रे दिवं यान्ति न सशयः ।
—(p 5)
तत्र यो मुञ्चति प्राणान् वटमूलेषु सुन्दरि ।
सवलोकानतिक्रम्य मम लोकं प्रपद्यते ।
ये मृता वटमूले तु मम चित्ते व्यवस्थिता ।
- 16 भित्त्वा सर्वाणि लोकानि ते मा पश्यन्ति नित्यशः ।
—(p 49)
उद्धृता ये गया श्राद्धे ब्रह्मलोके तु ते शुभे ।
भुञ्जते क्षुत्पिपासा वा न तेषां जायते क्वचित् ।
न चापि पतनं तस्मात् स्थानाद्भवति भूमिप ।
- 20 वशोच्छेदात्पुनः सर्वेऽवतरन्ते महीतले ।
आगत्यास्मात्ततो लोकान्निपत्य जगतीतले ।
पापा पापा समायान्ति योनिं श्रेष्ठा शुभान्विताम् ।
—(p 332)

स्मृतिमुक्ताफल

- ब्रह्माविष्णुश्च रुद्रश्च भवतामादिपूरुषा ।
आदित्या वसवो रुद्रा भवता मूतयस्त्वमे ।
—(p 663)
सन्यासिनोऽप्याब्दिकादि पुत्रं कुर्याद्यथाविधि ।
- 4 महालये तु यच्छ्राद्धं द्वादश्या पावणेन तु ।
—(p 750)
वस्त्रशौचादि कतव्यं च कर्ताऽस्मीति जानता ।
—(p 776)
सिंहराशिगते सूर्ये गगने जलदाकुले ।
मासि प्रौष्ठपदेऽष्टम्यामधरात्रे विधूदये ।

- 8 बुधवारे वृषे लग्ने रोहिण्याश्वरमाशके ।
शुभे हृषणयोगे च कौलवेन युते तथा ।
वसुदेवेन देवक्यामहं जातोऽस्मि पद्मजे ।
—(p 832)

दानमयूख

- दर्शं शतगुणं दानं तच्चतुर्धनं दिनक्षये ।
शतघ्नं तच्च सक्रान्तौ शतघ्नं विषुवे ततः ।
युगादौ तच्छतगुणमयने तच्छताहतम् ।
- 4 सोमग्रहे तच्छतघ्नं तच्छतघ्नं रवेग्रहे ।
तच्छतघ्नं व्यतीपाते दानं वेदविदो विदुः ।
—(p 8)
सुस्नातं सम्यगाचान्तं कृतसध्यादिकक्रियं ।
कामक्रोधविहीनं च पाषण्डस्पर्शवर्जितं ।
—(p 11)
- 8 पलद्वयं तु प्रसूतं मुष्टिरेकपलं स्मृतम् ।
अष्टमुष्टिं भवेत् किञ्चित् किञ्चिदष्टौ तु पुष्कलम् ।
पुष्कलानि च चत्वारि आढकं परिकीर्तितं ।
चतुराढको भवेद्रोण इत्येतन्मानलक्षणम् ।
—(p 29)
- 12 अतः परं प्रवक्ष्यामि धेनुं कार्पासकीं शुभाम् ।
एवं विश्वस्य गुप्तं ब्रह्मणा चाशुकं कृतम् ।
कार्पासमूलं तच्चापि तेनसावुत्तमं स्मृतं ।
सा च कार्पासभारेण धेनुं श्रेष्ठां प्रकीर्तिता ।
- 16 मध्यमा च तदद्धेनं तदद्धेनं कनीयसी ।
पूर्ववद्वस्त्रधान्ये च हिरण्यं च तथैव च ।
वत्सकं तु चतुर्थांशादानमन्त्रो विधीयते ।
कुर्वीत पूर्ववद्वत्सं वस्त्रधान्याद्युपस्कृतम् ।
- 20 हेमकुन्देन्दुसदृशे क्षीराणवसमुद्भवे ।
सोमप्रिये सुधेन्वाख्ये सौरभेयि नमोऽस्तु ते ।
दत्तेयमिन्दुनाथाय शशाङ्कायामताय च ।
अत्रिनेत्रप्रजाताय सोमराजाय वै नमः ।
- 24 यस्त्वेव परया भक्त्या ब्राह्मणाय प्रयच्छति ।
स याति चन्द्रलोकं तु सोमेन सह मोदते ।
—(p 199)
क्षौमाम्बराणि यो दद्यात्पत्रोर्णानि च चक्रिणे ।
कार्पासजानि वा दद्याद् भक्तो वित्तानुसारतः ।
- 28 तत्र वासांसि यावन्तस्तन्तूनां परमाणवः ।
तावद्वषसहस्राणि विष्णुलोके महोयते ।
—(p 272)

- अथात सप्रवक्ष्यामि पात्रदानमनुत्तमम् ।
कृत्वा ताम्रमय पात्र यथाविभवविस्तरम् ।
32 उमया सहित शम्भु हरि सश्रीकमेव च ।
कृत्वा तु काञ्चनी दिव्या सपूज्यावाहनादिभि ।
प्रतिमा ब्राह्मणे दद्यात्पात्रभूते विचक्षणम् ।
—(p 273)

- अन्यान्युपपुराणानि सहिरण्यानि पर्वणि ।
36 लिखित्वा य प्रयच्छेत्तु स विद्यापारगो भवेत् ।
रामायण भारत च दत्त्वा स्वर्गे महीयते ।
पुराण तकशास्त्र च छन्दो लक्षणमेव च ।
वेद मीमांसक दत्त्वा शिवधम च वै नृप ।
40 सप्तद्वीपपृथिव्या च राजराजो भवेद्धि स ।
धर्मशास्त्र नरो दत्त्वा स्वर्गलोके महीयते ।
—(p 275)

श्राद्धमयूख

- अन्यान्यपि तु पात्राणि दारुजान्यपि जानता ।
यथोपपन्न कार्याणि मृन्मयानि न तु क्वचित् ।
नायसान्यपि कुर्वीत पैतलानि न चैव हि ।
4 न च सीसमयानीह शस्यन्ते त्रपुजान्यपि ।
—(p 60)

- न शक्नोति स्वय कर्तुं यथा ह्यनवकाशत ।
श्राद्ध पुत्रेण शिष्येण तदान्येनापि कारयेत् ।
नियमानाचरेत्सोऽपि विहिताश्च वसुन्धरे ।
8 यजमानोऽपि तान् सर्वानाचरेत्सुसमाहिन ।
ब्रह्मचर्यादिभिर्भूमे नियमै श्राद्धमक्षयम् ।
अन्यथा क्रियमाण तु मोघमेव न सशय ।
—(p 72)

समयमयूख

- भाद्रे शुक्लचतुर्थी या भौमेनार्केण वा युता ।
महति साऽत्र विघ्नेशमर्चित्वेष्ट लभेन्नर ।
—(p 39)
सूतके च नर स्नात्वा प्रणम्य मनसा हरिम् ।
4 एकादश्या न भुञ्जीत व्रतमेव न लुप्यते ।
मृतकेऽपि न भुञ्जीत एकादश्या सदा नर ।
—(p 78)
पादयोगो यदा न स्यादृक्षेणापि सदा भवेत् ।
द्वादश्या सन्धिसमये नक्षत्राणामसभवे ।
8 आभाकासितपक्षेषु शयनावर्तनादिकम् ।
—(p 82)

- चतुदश्या तथाष्टम्या पञ्चदश्या च पर्वसु ।
तैलाभ्यङ्ग तथा भोग योषितश्च विवजयेत् ।
न मृच्च गोमय चापि न निशाया तु गोमयम् ।
12 गोमूत्र च प्रदोषे च गृह्णीयाद् बुद्धिमान्नर ।
—(p 178)

आचारमयूख

- स्नान सध्यातर्पणादि जपहोमामरार्चनम् ।
उपवासवता कार्यं साय सध्याहुतीर्विना ।
—(p 4)
याचितै पत्रपुष्पाद्यैर्यं करोति ममार्चनम् ।
—(p 82)

निर्णयसिन्धु

- अर्धास्तमया सध्या व्यक्तीभूता न तारका यावत् ।
तेज परिहानिवशाद्भ्रानोर्धोदय यावत् ।
—(p 25)

- गृहीत्वौदुम्बर पात्र वारिपूणमुदङ्मुख ।
4 उपवास गृह्णीयाद्यद्वा वार्येव धारयेत् ।
इत्युच्चाय ततो विद्वान् पुष्पाञ्जलिमथापयेत् ।
—(p 56)

- एकादशी विप्लुता चेद् द्वादशी परत स्थिता ।
उपोष्या द्वादशी तत्र यदीच्छेत्परम पदम् ।
—(p 59)

- आषाढे शुक्लपक्षे तु एकादश्या महातिथौ ।
जयन्ती मत्स्यनाम्नीति तस्या कायमुपोषणम् ।
नभो मासि तृतीयाया हरि कमठरूपधृक् ।
नभस्य शुक्लपञ्चम्या वराहस्य जयन्तिका ।
12 वैशाखे तु चतुदश्या नृसिंह समपद्यत ।

- मासि भाद्रपदे शुक्लैकादश्या वामनो हरि ।
वैशाखे शुक्लपक्षे तु तृतीयाया भृगूद्वह ।
चैत्रे नवम्या रामोऽभूत्कौसल्याया पर पुमान् ।
16 श्रावणे बहुलेऽष्टम्या वासुदेवो जनादन ।

- पौषशुक्ले तु सप्तम्या कुर्याद् बौद्धस्य पूजनम् ।
माघशुक्लतृतीयाया कल्किन पूजन हरे ।
प्रात प्रातस्तु मध्याह्ने साय साय तथा निशि ।
20 मध्याह्ने मध्यरात्रे च साय प्रातरनुक्रमात् ।
—(p 98)

- द्वादश्या सधिसमये नक्षत्राणामसभवे ।
आभाकासितपक्षेषु शयनावर्तनादिकम् ।
—(p 126)

- 24 भाद्रशुक्लचतुर्थी या भीमेनार्केण वा युता ।
महती सात्र विघ्नेशमर्चित्वेष्ट लभेन्नर ।
—(p 166)
- एकादश्या नरो भुक्त्वा द्वादश्या समुपोषणात् ।
व्रतद्वयकृत पुण्य सर्वं प्राप्नोत्यसशयम् ।
—(p 173)
- 28 नभस्ये कृष्णपक्षे तु रोहिणीपादभसूतै ।
युक्ता षष्ठी पूराणजै कपिला परिकीर्तिता ।
व्रतोपवामनियमैर्भास्कर तत्र पूजयेत् ।
कपिला च द्विजाग्रचाय दत्वा ऋतुफल लभेत् ।
—(p 190)
- 32 प्रणव चादितो जप्त्वा स्तोत्र वा सहिता पठेत् ।
अन्ते च प्रणव दद्यादित्यवाचादिपूरुष ।
आधारे स्थापयित्वा तु पुस्तक प्रजपेत्सुधी ।
हस्तसंस्थापनादेव यस्माद्वै विफल भवेत् ।
स्वयं च लिखित यच्च शद्रेण लिखित भवेत् ।
36 अब्राह्मणेन लिखित तच्चापि विफल भवेत् ।
ऋषिच्छन्दादिक न्यस्य पठेत् स्तोत्र विचक्षण ।
स्तोत्र न दश्यते यत्र प्रणव तत्र विन्यमेत् ।
सर्वत्र पाठ्ये विजेयस्त्वन्यथा विफल भवेत् ।
—(p 211)
- 40 ब्रह्मेन्द्ररुद्राग्निकुबेरसूय
सोमादिभिर्वन्दित वन्दनीय ।
बुद्धयस्व देवेश जगन्निवास
मन्त्रप्रभावेण सुखेन देव ।
- 44 इयं तु द्वादशी देव प्रबोधार्थं विनिर्मिता ।
त्वयैव सवलोकानां हितार्थं शेषशायिना ।
उत्तिष्ठोत्तिष्ठ गोविन्द त्यज निद्रा जगत्पते ।
त्वयि सुप्ते जगन्नाथ जगत्सुप्त भवेदिदम् ।
48 उत्थिते चेष्टते सर्वमुत्तिष्ठोत्तिष्ठ माधव ।
गता मेघा विद्यच्चैव निर्मल निर्मला दिश ।
शारदानि च पुष्पाणि गहाण मम केशव ।
इदं विष्णुरिति प्रोक्तो मन्त्र उत्थापने हरे ।
52 जगदादिजगद्रूपो जगदादिरनादिमान् ।
जगदाद्यो जगद्योनि प्रीयता मे जनादन ।
इति नत्वा दक्षिणा दत्वा ब्राह्मणान् भोजयेदिति ।
—(p 262)
- 56 माघशुक्लचतुर्थ्या तु वरमाराध्य च श्रिय ।
पञ्चम्या कुन्दकुसुमै पूजा कुर्यात्समृद्धये ।
—(p 279)
- हस्तो मूल श्रवण पुनर्वसुर्भूगशिरस्तथा पुष्य ।
पुस्यशकेषु कार्येष्वेतानि शुभानि धिष्यन्ति ।
—(p 306)
- सामिषमशन यत्नात्प्रमदा परिव्रजेत् ।
—(p 307)
- 60 विवाहस्त्वेकजाताना षण्मासाभ्यन्तरे यदि ।
असशय त्रिभिर्वर्षे तत्रैका विधवा भवेत् ।
—(p 390)
- हस्ते चाम्बुपौष्णकेशवमधामित्रोत्तरारोहिणी ।
देवेज्येष च शुक्रसौम्यशशभृद्वागीशवाराशके ।
64 रिक्ता छिद्रतिथि विहाय वृषभे नक्रे कुलीरे घटे ।
मीने कूपतडागकर्म मुनय शसन्ति शद्वेष्टमे ।
हस्तो मघानुराधापुष्यधनिष्ठोत्तराणि रोहिण्य ।
शतभिषगित्यारम्भे कूपानां शस्यते भगण ।
—(p 415)
- 68 आग्नेये यदि कोणे ग्रामस्य पुरस्य वा भवति कूप ।
नित्यं स करोति भयं दाहं च समानस प्राय ।
नैऋत्ये बालभय वनिताक्षय च वायव्ये ।
दिक्त्रयमेतत्त्यक्त्वा शेषास्तु शुभावहा कूपा ।
—(p 416)
- 72 गृहे लिङ्गद्वयं नाच्यं शालग्रामद्वयं तथा ।*
द्वे चक्रे द्वारकायास्तु नाच्यं सूयद्वयं तथा ।
शक्तित्रयं तथा नाच्यं गणेशत्रयमेव च ।
द्वौ शखौ नाचयेच्चैव भग्ना च प्रतिमा तथा ।
- 76 नाचयेच्च तथा मत्स्यकूर्मादिदशकं तथा ।
गृहेऽग्निदग्धा भग्नाश्च नाच्यं पूज्या वसुधरे ।
एतासां पूजनान्नित्यमुद्वेगं प्राप्नुयाद् गृही ।
शालग्रामा समा पूज्या समेषु द्वितयं न हि ।
- 80 विषमा नैव पूज्यास्तु विषमेष्वेक एव हि ।
शालग्रामशिला भग्ना पूजनीया सचक्रका ।
खण्डिता स्फुटिता वापि शालग्रामशिला शुभा ।
दद्याद्भुक्ताय यो देवि शालग्रामशिला नर ।
- 84 सुवणसहिता दिव्या पृथ्वीदानफलं लभेत् ।
यं पुनः पूजयेद्भुक्त्वा शालग्रामशिलाशतम् ।
तत्फलं नैव शक्नोऽहं वक्तुं वर्षशतैरपि ।

* For lines 72-95 Cf. Critical Apparatus of Śloka 44 Ch 184

- 88 शालग्राम न स्पृशेत्तु हीनवर्णो वसुन्धरे ।
स्त्रीशूद्रकसस्पर्शो वज्रस्पशाधिको मत ।
मोहाद्य सस्पृशेच्छद्रो योषिद्वापि कदाचन ।
स्वपते नरके घोरे यावदाभूतसप्लवम् ।
यदि भक्तिभवेत्तस्य स्त्रीणा वापि वसुधरे ।
- 92 दूरादेवास्पृशन् पूजा कारयेत् सुसमाहित ।
सववणस्तु सपूज्या प्रतिमा सवदेवता ।
लिङ्गान्यपि तु पूज्यानि मणिभि कल्पितानि च ।
म्लेच्छदेशे शुचौ वापि चक्राङ्को यत्र तिष्ठति ।
96 योजनाना तथा त्रीणि मम क्षेत्रे वसुन्धरे ।
क्रयक्रीता परिज्ञेया मन्यमा याचिताऽधमा ।
एव लक्षणसपन्ना पारम्पर्यक्रमागता ।
उत्तमा सा तु विज्ञेया गुरुदत्तापि तत्समा ।
—(p 424-426)
- 100 चक्राङ्कस्य तु सान्निध्यं यत् कम क्रियते नरै ।
स्नान दान तप श्राद्ध सवमक्षयता व्रजेत् ।
—(p 476)
अकृताग्रयण चैव धान्यजात नरोत्तम ।
—(p 478)
वस्त्रशौचादिकतव्यं च कर्तस्मीति जानता ।
—(p 507)
- 104 साय सन्ध्या पराल्लं च छेदनं च वनस्पते ।
अमावास्या न कुर्वीत रात्रिभोजनमेव च ।
द्यूतं च कलहं चैव सायसन्ध्या दिशयम् ।
श्राद्धकर्ता च भोक्ता च पुनर्भुक्तिं च व्रजेत् ।
—(p 512)
- 108 न शक्नोति स्वयं कतुं यदा ह्यनवकाशत ।
श्राद्धं शिष्येण पुत्रेण तदान्येनापि कारयेत् ।
नियमानाचरेत्सोऽपि नियताश्च वसुन्धरे ।
यजमानोऽपि तान्सर्वानाचरेत् सुसमाहित ।
—(p 514)
- 112 गन्धपुष्पाचनं कृत्वा दद्याद्धस्ते तिलोदकम् ।
—(p 553)
सौवर्णानीह रौप्याणि कास्यानि तदसम्भवे ।
अन्यान्यपि हि कार्याणि दारुजान्यपि जानता ।
नायसान्यपि कार्याणि पैतलानि न तु क्वचित् ।
116 न च सीसमयानीह शस्यन्ते त्रपुजान्यपि ।
—(p 557)

- हस्तप्रक्षाल्य यश्चापि पिबेद् भुक्त्वा द्विज सदा ।
तदन्नमसुरैर्भुक्त निराशा पितरो गता ।
—(p 576)
- तत्र यो मुञ्चति प्राणान् वटमूलेषु सुन्दरि ।
120 सवलोकानतिक्रम्य मम लोकं प्रपद्यते ।
पञ्चयोजनविस्तीर्णं प्रयागस्य तु मण्डले ।
व्यतीतान् पुरुषान् सप्त भविष्याश्च चतुदश ।
नरस्तारयते सर्वान् यस्तु प्राणान्परित्यजेत् ।
- 124 अकामो वा सकामो वा वटमूलेषु सुन्दरि ।
शीघ्रं प्राणान् प्रमुञ्चेत् यदीच्छेत्परमा गतिम् ।
—(p 712)
चतुर्थाष्टमगे चन्द्रे द्वादशे च विव्रजयेत् ।
प्रेतकृत्य व्यतीपाते वेधृतो परिषे तथा ।
- 128 करणे विष्टिसृजे च शनैश्चरदिने तथा ।
त्रयोदश्या विशेषेण जन्मतारात्रये तथा ।
—(p 725)
व्यतीपातोऽथ सक्रान्तिस्तथैव ग्रहणं रवे ।
पुण्यकालास्तदा सर्वे यदा मृत्युरुपस्थित ।
—(p 732)
- 132 पूजयिष्यामि भोगेस्त्वामेव विप्र निमन्त्रयेत् ।
—(p 758)

वीरमित्रोदय (परिभाषाप्रकाशे)

- प्रवृत्तिसृजके धर्मे फलमभ्युदयो मतम् ।
निवृत्तिसृजके धर्मे फलं निश्चयेयं मतम् ।
—(p 63)

(तीर्थप्रकाशे)

- तारिता सवससारात् श्वेतद्वीपाय यान्ति ते ।
4 तस्य पुण्यं प्रवक्ष्यामि स्नातस्यापि यशस्विनि ।
पातकान्यपि यः कृत्वा मूर्खो भूत्वा दृढव्रत ।
—(p 376)
समागतस्तीर्थं वरद्विजेश गयामिमा तद्गतमानसः सन् ।
आगत्य सोऽथ प्रवर सुतार्थी गयाशिरो यागपरं पितृणाम् ।
—(p 392)
- 8 यद्वशे दुष्कृतं किञ्चित् यच्च आत्मनि सस्थितम् ।

- तत्राहमग्निना भूमि तपसा परितोषित ।
इन्द्रकुण्डेति विख्यात बद्ध्या च ममाश्रमे ।
तत्राह देवि शक्रेण निष्कल परितोषित ।
- 12 स्थूले शिलातले तत्र मम धर्मे व्यवस्थित ।
स्नान करोति यस्तत्र एकरात्रोषितो नर ।
तत्र चैव तु शृङ्गेभ्य स्थूलधारा पतेद् भुवि ।
सत्यवादी शुचिभूत्वा सत्यलोके महीयते ।
- 16 अथात्र मुञ्चते प्राणान् कृत्वा तत्र अनाशकम् ।
सत्यलोकमतिक्रम्य मम लोके महीयते ।
—(p 486-488)
- केचिन्न जानते तत्र सुमूर्ति मम सस्थिताम् ।
ते तु यान्ति वरारोहे स्वकमपरिनिष्ठिता ।
- 20 ते मा चैवात्र पश्यन्ति गुह्यानि च यथा तथा ।
—(p 490)
- अस्ति स्थान पर गुह्य तस्मिन् गुह्ये शिलोच्चये ।
गण्डक्याश्चोत्तरे पार्श्वे गिरिराजस्य दक्षिणे ।
शालग्राम इति ख्यात मम भक्तसुखावहम् ।
—(p 492)
- 24 विशतिर्योजनाना तु माथुर मम मण्डलम् ।
श्रद्धया भक्तियुक्तस्तु गत्वा मधुपुरी नर ।
ब्रह्मापि विशुद्धयेत कि पुनस्त्वन्यपातकी ।
अनुषङ्गेण गच्छन्ति वाणिज्येनापि सेवया ।
- 28 मथुरास्नानमात्रेण पाप त्यक्त्वा दिव ब्रजेत् ।
नामापि शृङ्खलामस्या सदैव त्वेन स क्षय ।
त्रिरात्रमपि ये तत्र वसन्ति मनुजा मुने ।
तेषा पुनन्ति नियत स्पृष्टाश्चरणरेणव ।
- 32 ऋषिर्माथुरनामात्र तप कुवति शाश्वते ।
ततोऽस्य माथुर नामाभवदाद्य श्रिया युतम् ।
—(p 503-504)
- जन्माष्टमी दिने प्राप्ते तत्र यो मा प्रपश्यति ।
जन्मकोटिकृत पाप तत्क्षणादेव नश्यति ।
- 36 भाद्रे मासि ममाष्टम्या य करोति ममाचनम् ।
सवपाप परित्यज्य मम स्थान स गच्छति ।
- दीधविष्णु समालोक्य पद्मनाभ स्वयम्भुवम् ।
मथुराया सकृद् देवि सर्वाभीष्टमवाप्नुयात् ।
—(p 507-509)
- 40 तत्र स्नातो नरो देवि यमलोक न गच्छति ।
—(p 513)
- चतुर्विंशति तीर्थानि तत्तीर्थाद्दक्षिणोत्तरे ।
दशाश्वमेधपयन्त मोक्षान्त च युविष्ठिर ।
—(p 514)
- अनन्तरमतिश्रेष्ठ सवपापविनाशनम् ।
44 अक्रूरतीथमत्यथमस्ति प्रियतर हरे ।
पूर्णिमाया तु य स्नायात्तत्र तीथवरे नृप ।
स मुक्त एव ससारात् कार्तिक्या तु विशेषत ।
—(p 516)
- सुधर्मा नाम च सभा वायुरानीतवान् मयात् ।
—(p 531)
- (समयप्रकाशे)
- 48 पादयोगो यदा न स्यादक्षेणापि तदा भवेत् ।
द्वादश्या सन्धिसमये नक्षत्राणामसभवे ।
आभाकासितपक्षेषु गयनावतनादिकम् ।
—(p 59)
- चतुर्दशीनिर्णय —
- एकादशी दशम्या तु सप्तम्या चाष्टमी तथा ।
52 पञ्चम्या च यदा षष्ठी त्रयोदश्या चतुर्दशी ।
आसु क्रिया च कुर्वीत पूर्वविद्धासु मानव ।
नागविद्धा तथा षष्ठी भानुविद्धो महेश्वर ।
चतुर्दशी कामविद्धा मिश्रास्ता मलिना स्मृता ।
—(p 80)
- मलमासे कार्याकायनिर्णय —
- 56 सैहिकेयो यदा भानु ग्रसते पवसन्धिषु ।
गजच्छाया तु सा प्रोक्ता तत्र श्राद्ध प्रकल्पयेत् ।
—(p 148)
- व्यतीपातकालनिर्णय —
- दर्श शतगुण दान तच्छतघ्न दिनक्षये ।
शतघ्न तत्तु सक्रान्त्या शतघ्न विषुवे तत ।
युगादौ तच्छतगुणमयने तच्छताहतम् ।
60 सोमग्रहे तच्छतघ्न तच्छतघ्न रविग्रहे ।
असंख्येय व्यतीपाते दान वेदविदो विदु ।
—(p 183)

- प्रेतक्रियासु विहितनिषिद्धकाला —
 चतुर्थाष्टमगे चन्द्रे द्वादशे च विवजयेत् ।
 64 प्रेतकृत्य व्यतीपाते वेधूतौ परिधे तथा ।
 करणे विष्टिसजे च शनैश्चरदिने तथा ।
 त्रयोदश्या विशेषेण जन्मतारात्रयेऽपि च ।
 नन्दाया भागवदिने त्रयोदश्या त्रिजन्मनि ।
 68 अत्र श्राद्धं न कुर्वीत पुत्रदाराधनक्षयात् ।
 —(p 219)

नक्षत्रवागादिवशात् पुण्यतिथय उच्यन्ते—
 चैत्रकृष्णचतुर्दश्यामङ्गारकदिनं यदि ।
 पिशाचत्व पुनन स्यात् गङ्गाया स्नानभोजनात् ।
 —(p 246)

- कपिलाषष्ठी—
 नभस्ये कृष्णपक्षे या रोहिणीपातभूसुतै ।
 72 युक्ता षष्ठी पुराणज्ञै कपिला परिकीर्त्तिता ।
 ब्रतोपवासनियमैर्भास्कर तत्र पूजयेत् ।
 कपिला च द्विजाग्रधाय दत्त्वा क्रतुफल लभेत् ।
 —(p 247)

- कालविशेषे वर्ज्या —
 न मृच्च नोदक वापि न निशाया तु गोमयम् ।
 76 गोमूत्रं च प्रदोषे च गृह्णीयाद् बुद्धिमान्नर ।
 —(p 252)

(लक्षणप्रकाशे)

- शालङ्कायनकोप्याशु क्षेत्रे तस्मिन् परे मम ।
 शालग्रामे महत्तीव्रमास्थित परम तप ।
 भगवन् देवदेवेश शालङ्कायनको मुनि ।
 80 किं चकार तप कुर्वन् तव क्षेत्रे विमुक्तिदे ।
 तुष्टाव वैदिकै सूक्तै प्रणम्य च पुन पुन ।
 अन्यच्च गुह्यं वक्ष्यामि शालङ्कायन तच्छृणु ।
 तव प्रीत्या प्रवक्ष्यामि येनैतत् क्षेत्रमुत्तमम् ।
 84 शालग्राममिति ख्यात तन्निबोध मुने शुभम् ।
 योऽयं वृक्षस्त्वया दृष्ट सोहमेव न सशय ।

- एतत् कोऽपि न जानाति विना देव महेश्वरम् ।
 माययाऽहं निगूढोऽस्मि त्वत्प्रसादात् प्रकाशितम् ।
 88 एव तस्मै वरं दत्त्वा शालङ्कायनकाय वै ।
 पश्यतस्तस्य वसुधे तत्रैवान्तर्हितोऽभवम् ।
 —(p 497-498)

- एतत्ते सवमारयात क्षेत्रं गुह्यं वसुधरे ।
 आरभ्य मुक्तिक्षेत्रं तत्क्षेत्रं द्वादशयोजनम् ।
 92 शालग्रामस्वरूपेण मया यत्र स्वयं स्थितम् ।
 शालग्रामगिरिर्विष्णुरहं सोमेश्वराभिध ।
 तस्मिन् क्षेत्रे हरो देवो मत्स्वरूपेण संयुत ।
 शालग्रामे गिरो तस्मिन् शिलारूपेण तिष्ठति ।
 96 अहं तिष्ठामि तत्रैव गिरिरूपेण नित्यदा ।
 तस्मिन् शिला समग्रास्तु मत्स्वरूपा न सशय ।
 पूजनीया प्रयत्नेन किं पुनश्चक्रलाञ्छिता ।
 गुह्यानि तत्र वसुधे तीर्थानि दश पञ्च च ।

- 100 ततो हिमाशो सा देवी गण्डकी लोकतारिणी ।
 प्राञ्जलिं प्रणता भूत्वा मधुरं वाक्यमब्रवीत् ।
 ततः प्रसन्नो भगवान् चिन्तयामास गोपते ।
 किं याचितं निम्नगया नित्यं मत्सङ्गलुब्धया ।
 104 दास्यामि याचितं येन लोकानां भवमोक्षणम् ।
 इत्येव कृपया देवो निश्चित्य मनसा स्वयम् ।
 गण्डकीमवदत् प्रीतः शृणु देवि वचो मम ।
 शालग्रामशिलारूपी तव गभगत सदा ।
 108 स्थास्यामि तव पुत्रत्वे भक्तानुग्रहकारणात् ।
 मत्सान्निध्यान्नदीनां त्वमतिश्रेष्ठा भविष्यसि ।
 दशनात् स्पशनात् स्नानात् पानाच्चैवावगाहनात् ।
 हरिष्यसि महापापं वाङ्मनः कायसंभवम् ।

- 112 एव दत्त्वा वरान् देव्यै तत्रैवान्तरधीयत ।
 ततः प्रभृतिं तिष्ठामि क्षेत्रेऽस्मिन् शशलाञ्छन ।
 अहं च भगवान् विष्णुभक्तेच्छोपात्तविग्रह ।*
 —(p 500-502)

शालग्रामलक्षणप्रकरणे शालग्रामपूजानित्यत्वम्—

- गृहे लिङ्गद्वयं नाच्यं शालग्रामद्वयं तथा ।
 116 द्वे चक्रे द्वारकायास्तु नाच्यं सूर्यद्वयं तथा ।

* For lines 87-114 Cf extra verses cited in Critical Apparatus of Ch 144 verse 17 where they are found

- शक्तित्रय तथा नाच्य गणेशत्रयमेव च ।
 द्वौ शङ्खौ नाचयेच्चैव भग्ना च प्रतिमा तथा ।
 नाचयेच्च तथा शङ्खा मत्स्या द्वादशकाङ्कितम् ।
 120 गृहेऽग्निदग्धा भग्नाश्च नार्चा पूज्या वसुन्धरे ।
 एतासा पूजनान्नित्य सुख न प्राप्नुयाद् गृही ।
 शालग्रामशिला भग्ना पूजनीया सचक्रका ।
 —(p 573)

(आत्मिकप्रकाशे)

- यज्वा मिष्टान्नद सत्री शनायुर्धार्मिक शुचि ।
 124 ज्ञाननिष्ठास्तपसिद्वान् पृष्ट्वा पापात्प्रमुच्यते ।
 —(p 150)
 शुष्यन्ति या कुसरितो ग्रीष्मसूर्याशुतापिना ।
 तासु स्नान न कर्तव्य दुष्टतोयास्वपि क्वचित् ।
 —(p 179)
 त्रिभिः सारस्वत पुण्य पञ्चाहेन तु यामुनम् ।
 128 समुद्रगाना सरितामयासामपि यत्पय ।
 पावन स्नानदानेषु प्राजापत्यसम स्मतम् ।
 आसमुद्रगताश्चापि या किञ्चिद्विपुलोदका ।
 अशोष्या ग्रीष्मकालेऽपि तासु स्नान समाचरेत् ।
 —(p 184)
 132 एव कृते स्थावरान्न जङ्गमान च शुद्ध्यति ।
 एकपाकेन वसता पितृदेवद्विजाचनम् ।
 एक भवेद्विभक्ताना तदेव स्याद् गृहे गृहे ।
 —(p 397)

(संस्कारप्रकाशे)

- विवाहस्त्वेकजाताना षण्मासाभ्यन्तरे यदि ।
 136 असशय त्रिभिर्वर्षेस्तत्रैका विधवा भवेत् ।
 —(p 726)
 क्रिये कुमारी परसक्तचित्ता
 विहीनवित्ता गवि गोव्रता च ।
 कुलद्वयानन्दकरी तृतीये
 140 कुलीरलाने कुलटा नृशसा ॥
 हरौ प्रसूता सकृदाश्रिता पितु
 पतिप्रिया च स्वशुरस्य षष्ठे ।
 रूपाभिमानार्थवती तुलाधरे
 144 तथालिनि क्रन्दति नित्यमस्थिरा ॥
 धनुषि कुलटा तत्पूर्वार्द्धे सतीत्यपरे जगु ।
 मृगघटश्चषेष्वासक्ता जरामुपगच्छति ।
 —(p 784)

- रविवेधे वैधव्य पुत्रविनाश कुजवेध ।
 148 बन्ध्या पण्डितवेधे दीक्षाकरण करोति गुरुवेध ।
 भृगुसुतवेधे पुत्री दासी रविजेन्दुराहुसभूत ।
 —(p 794)
 मूर्त्तौ करोति विधवा दिनकृत् कुजश्च
 राहुर्विपन्नतनया रविजो दरिद्राम् ।
 152 शुक्र शशाङ्कतनयश्च गुरुश्च साध्वी
 आयुक्षय च कुरुतेऽथ विभावरीश ।
 कुवन्ति भास्करशनैश्चरराहुभोमा
 दारिद्र्यचटु खमतुल नियत द्वितीये ।
 156 वित्तेश्वरीमविधवा गुरुशुक्रसौम्या
 नारी प्रभूततनया कुरुते शशाङ्क ।
 सूर्येन्दुभौमगुरुशुक्रबुधास्तृतीये
 कुयु सदा बहुसुता धनभागिनी च ।
 160 व्यक्त दिवाकरसुत सुभगा करोति
 मृत्यु ददाति नियत खलु सैहिकेय ।
 स्वल्प पय स्रवति सुयसुते चतुर्थे
 दौर्भाग्यमुष्णकिरण कुरुते शशी च ।
 164 राहु सपत्नमपि च क्षितिजोऽल्पवित्ता
 दद्याद् भृगु सुरगुरुश्च बुधश्च सौख्यम् ।
 नष्टात्मजा रविकुजौ खलु पञ्चमस्थौ
 चन्द्रात्मजो बहुसुता गुरुभागवौ च ।
 168 राहुददाति मरण शनिरुग्ररोगान्
 कन्याविनाशमचिरात् कुरुते शशाङ्क ।
 षष्ठाश्रिता शनिदिवाकरराहुजीवा
 कुयु कुजश्च सुभगा श्वशुरेषु भक्तान् ।
 172 चन्द्र करोति विधवामुशना दरिद्रा
 मस्या शशाङ्कतनय कलहप्रिया च ।
 सौर्यारजीव बुधराहुरवीन्दुशुक्रा
 दद्यु प्रसह्य खलु सप्तमराशिसस्था ।
 176 वैधव्यबन्धनकुलक्षयवित्तनाश
 व्याधिप्रवासमरणानि यथाक्रमेण ।
 स्थानेऽष्टमे गुरुबुधौ नियत वियोग
 मृत्यु शशी भृगुसुतश्च तथैव राहु ।

- 180 सूर्यं करोत्यविधवा सुरुजा महीज
सूर्यात्मजो धनवती पतिवल्लभा च ।
धर्मे स्थिता भृगुदिवाकरभूमिपुत्रा
जीवश्च धमनिरता शशिज सरोगाम् ।
- 184 राहुश्च सूर्यतनयश्च करोति बन्ध
कन्याप्रसूतिजठरा कुरुते गशाङ्क ।
राहुर्नभस्तलगतो विधवा करोति
पापे रति दिनकरश्च शनैश्चरश्च ।
- 188 मृत्यु कुजोऽथरहिता कुलटा च चन्द्र
शेषा ग्रहा धनवती सुभगा च कुयु ।
आये रविबहुसुता सधना च चन्द्र
पुत्रान्विता क्षितिसुतो रविजो धनाढ्याम् ।
- 192 आयुष्मती सुरगुरु शशिज समृद्धा
राहु करोत्यविधवा भृगुरथयुक्ताम् ।
अन्ते गुरुधनवती दिनकृद्दरिद्रा
चन्द्रो धनक्षयकरी कुलटा च राहु ।
- 196 साध्वी भृगु शशिसुतो बहुपुत्रपौत्राम्
या च प्रशस्तहृदया रत्रिज कुजश्च ।
गोपैयष्ट्याहताना खुरपुटदलिता या च भूमिर्द्धान्ते ।
सोद्वाहे सुन्दराणा विपुलधनसुतारोग्यसौभाग्यकर्त्री ।
- 200 तस्मिन्काले न ऋक्ष न च तिथिकरण नैव लग्न
न योग ।
रयात पुसा सुखार्थे शमयति दुरितान्युच्छ्रित
गोरजस्तु ।
गुरौ रवौ वा विषमास्पदस्थे
स्त्रियो विषयस्तफल लभन्ते ।
- 204 वराग्रचलाभे च तथातिकाले
पूजाभिषेकै शुभदो विवाह ।
—(p 799-802)
- विस्तीणता हस्तचतुष्टयेन
हस्तोच्छ्रिता मन्दिरवामभागे ।
- 208 स्नम्भैश्चतुर्भि कृतनिश्चलाङ्गी
वेदि विवाहे प्रवदन्ति तज्ज्ञा ।
कन्याहस्तै सप्तभि पञ्चभिर्वा
वेदी कार्या कूमपृष्ठोन्नतासा ।
—(p 819)

(पूजाप्रकाशे)

- देवपूजाया स्थानविशेषेषु शालग्रामशिला —
- 212 ये केचिच्चैव पाषाणा विष्णुचक्रेण चिह्निता ।
तेषा स्पशनमात्रेण मुच्यते सवकित्विषे ।
—(p 19)
- विष्णुपूजादिफलानि—
निर्मल्य मद्रपुलग्न प्रातरेव विवासयेत् ।
गन्धपुष्पादिक विष्णो सूर्येऽस्ते नैव धारयेत् ।
- 216 तुलस्या मिश्रित यच्च दिवारात्रौ न दुष्यति ।
—(p 29)
- विहितनिषिद्धवस्त्राणि—
नीलीरञ्जितवस्त्र यो मर्त्यो मह्य निवेदयेत् ।
नवमक्षालित चैव स चिर रौरव वसेत् ।
ऊर्णाया पट्टवस्त्रे वा नीलीरोगो न दुष्यति ।
—(p 37)
- यज्ञोपवीतम्—
220 यज्ञोपवीतदानेन सुरेभ्यो ब्राह्मणाय वा ।
भवेद्विप्रश्चतुर्वेदी शुद्धधीर्नात्र सशय ।
—(p 38)
- विष्णोर्नैवेद्यम्—
कलिङ्गस्य फल चैव द्विविधा कर्कटी तथा ।
खजूरान् पनसाश्चैव विल्वाञ्जीरपरुषकम् ।
- 224 अक्षोटोदुम्बर ताल जातीङ्गुदफल तथा ।
कालिन्दक फल चैव वृहतीफलमेव च ।
उभयानि पटोलानि कुमुदस्य फल तथा ।
मूलक माफल चैव करमदफल तथा ।
- 228 कमण्य च फल ह्येतत् प्रतिगृह्णामि माधवि ।
मोचक पनस जम्बू तथान्यल्लवलीफलम् ।
प्राचीनामलक जेष्ठ मधूकोदुम्बर तथा ।
फल पक्वमपि ग्राह्य कदलीफलमुत्तमम् ।
- 232 इङ्गुदीफलविम्बानि बदरामलकानि च ।
खजूरान् पनसाश्चैव मालकाकपरुषकान् ।
आम्नानुदुम्बराश्चैव तथा प्लक्षफलानि च ।
पिण्डारकफल चैव पुन्नागफलमेव च ।
- 236 शमी च करवीर च बीजपूरफल तथा ।
उर्वासकफल चैव तथा निम्बफलानि च ।
सर्जं कर्कोटक चैव तथा तालफलानि च ।
कुमुदस्य फल चैव बहेलकफल तथा ।

240 मणालपुष्कर चैव शालूकस्य फल तथा ।
प्लक्ष च दाडिम चैव पिण्डखजूरमेव च ।
मरीच शिशुपाक च भल्लात करमदकम् ।
एते चान्ये च बहव कन्दमूलफलानि च ।

244 एतानि चोपयोज्यानि यान्युक्तानि मया च ते ।
फलानामप्यलाभे तु तृणगुल्मीषधीरपि ।
औषधीनामलाभे तु तोयान्यपि निवेदयेत् ।
तदलाभे तु सवत्र मानस प्रवर स्मृतम् ।

248 यद्यदिष्टतम भोज्य तत्तदीशाय विष्णवे ।
दत्त्वा तु तत्पद याति चत्वारिंशत्कुलान्वित ।
नैवेद्य तुलसीमिश्र घण्टाद्यैजयनि स्वनै ।
नीराजनैश्च हरये दद्यादापोशन तत ।
—(p 78-81)

252 वस्त्रप्रावृतदेहस्तु यो नर प्रणमेत माम् ।
सदा स जायते मूख सप्तजन्मनि भामिनि ।
प्रणम्य दण्डवद् भूमौ नमस्कारेण योऽचयेत् ।
स या गतिमवाप्नोति न ता क्रतुशतैरपि ।

256 जन्मप्रभृति यत् किञ्चित् पुमान् वै धममाचरेत् ।
सर्वं निष्फलतामेति हस्तेनैकेन वन्दनात् ।
दोभ्यां पद्भ्या च जानुभ्यामुरसा शिरसा तथा ।
मनसा वचसा दष्टा प्रणामोऽष्टाङ्ग ईरित ।

260 पद्भ्या कराभ्या शिरसा पञ्चाङ्गा प्रणति स्मृता ।
अष्टाङ्ग उत्तम प्रोक्त पञ्चाङ्गो मध्यम स्मृत ।
—(p 88)

गीतनृत्यादिविधि —

ब्राह्मणो वासुदेवार्थं गायमानोऽनिश परम् ।
नववषसहस्राणि कुबेरभवने वसेत् ।
—(p 92)

264 शयनादुत्थिता नारी शुचि स्यादशुचि पुमान् ।
—(p, 168)

वायु पुरीषसयुक्त स पिबेत् न सशय ।
ममाचनविधौ काले वायु मुञ्चति निघृण ।

एव कृत्वा तु मेधावी प्रायश्चित्तमपोहति ।

268 ममैवाचन काले तु पुरीष यस्तु मुञ्चति ।
त्यक्त्वा तु मम शास्त्राणि वाक्यमन्यत् प्रभाषते ।
फलचान्द्रायण कृत्वा विधिदृष्टेन कमणा ।
मुच्यते किल्बिषाद् भूमि एवमेतन्न सशय ।
—(p 170-171)

272 रक्तजा कुमय स्त्रीणा मृदुमध्यादिशक्त्य ।
जन्मवत्मनि कण्डूति जनयन्ति तथाविधम् ।
यस्तु रक्तेन वस्त्रेण कौसुम्भेनोपसपति ।
एकाहार तत कृत्वा दिनानि दश पञ्च च ।

276 वायुभक्षो दिनास्त्रीणि दिनमेक जलाशन ।
एव स मुच्यते भूमि मम विप्रियकारक ।
एव निस्तरते देवि जन्मससारसागरात् ।
अधौतेन तु वस्त्रेण यस्तु मामुपकल्पयेत् ।

280 दध्याहारस्यह च स्यात् स्नान कृत्वा दृढव्रत ।
दिनैकविंशति ह्येव कृते वै शुभलक्षणे ।
अपराध न विन्देत मम लोक स गच्छति ।
—(p 177-179)

दिनत्रय पयोभक्षो दधिभक्षो दिनत्रयम् ।
—(p 181)

284 सुरा पीत्वापि यो मा तु कदाचिदुपसपति ।
य कुसुम्भ नाम शाक भक्षयित्वोपसपति ।
दशवषसहस्राणि दरिद्रो जायते हि स ।
ततश्चान्द्रायण कृत्वा एवमेव वसुन्धरे ।

288 भोक्ता कुसुम्भशाकस्य शीघ्र मुच्येत किल्बिषात् ।
परप्रावरणेनैव यस्तु मामुपसपति ।
सवपापविनिमुक्तो मम लोकाय गच्छति ।

- 260 गन्धपुष्पाण्यदत्त्वा तु यस्तु धूपं प्रयच्छति ।
—(p 186)
विना भेयादिशब्देन द्वारस्योद्घाटनं मम ।
—(p 186)
अजीर्णेन समाविष्टो यश्च मामभिगच्छति ।
—(p 187)
अवैष्णवस्य पक्वान्नं यो मह्यं विनिवेदयेत् ।
264 अवैष्णवेषु पश्यत्सु मत्पूजां विदधाति च ।
दिनान्तरितपक्वान्नं यो मह्यं विनिवेदयेत् ।
भूताष्टम्येन कुरुते नक्तं न हरिवासरम् ।
कुरवकपलाशस्थे पुष्पैः कुर्यान्ममार्चनम् ।
—(p 189)
268 अनं परं तु निर्माल्यं न लङ्घयं महीपते ।
नरसिंहस्य देवस्य तथान्येषां दिवौकसाम् ।
—(p 189)
वैष्णवलक्षणानि प्रसङ्गत —
एकादशीव्रते सक्तं पक्षयोरुभयोरपि ।
शङ्खचक्रगदापद्मस्त्यकूर्माङ्घ्रिपत्रवान् ।
272 शिवलिङ्गाचनरतश्चतुर्दश्युपवासवान् ।
विप्रातिथ्यग्निगुरुषु भक्तं अचारवान् शुचिं ।
सध्योपसेवी ह्यवचां शालग्रामाचने रतं ।
अमत्सरं शुभमना जितयोगी जितेन्द्रियं ।
276 तीर्थवासी स्तुतिपरो हरेर्देवाद्यनिन्दकः ।
विष्णुभक्तिरतो मर्त्यो ह्येमांश्च वैष्णव उच्यते ।
—(p 189-190)
मत्प्रसादात् स शुद्धात्मा मम लोकाय गच्छति ।
—(p 33)
गीयमानस्य गीतस्य यावदक्षरपङ्क्तयः ।
—(p 33)
280 सकृदुच्चरितं येन हरिरित्यक्षरद्वयम् ।
बद्धं परिकरस्तेन मोक्षाय गमनं प्रति ॥
—(p 38)
पेयं पेयं श्रवणपुटके रामनाममिधानं
ध्येयं ध्येयं मनसि सततं तारकब्रह्मरूपम् ।
284 जल्पञ्जल्पन् प्रकृतिविकृतौ प्राणिना कर्णमूले
वीथी वीथीमटति जटिलः कोऽपि काशीनिवासी ।
—(p 39)
अभक्ष्यभक्षणात्पापमगम्यगमनाच्च यत् ।

- नश्यते नात्र सदेहो गोविन्दस्य च कीर्तनात् ।
स्वर्णस्तेयं सुरापानं गुरुदाराभिमर्शनम् ।
320 गोविन्दकीर्तनात् सद्यः पापं याति महामुने ।
तावत्तिष्ठति देहेऽस्मिन् कलिकल्मषसम्भवः ।
गोविन्दकीर्तनं यावत् कुरुते मानवो न हि ।
—(p 45)
गोविन्देत्युक्तिमात्रेण हेलया कलिर्वर्तिनाम् ।
324 गोविन्देति तथा प्रोक्तं भक्त्या वा भक्तिर्वर्जितम् ।
दहते सर्वपापानि युगान्ताग्निरिवोत्थितं ।
—(p 55)
सकृदुच्चरितं येन हरिरित्यक्षरद्वयम् ।
328 बद्धं परिकरस्तेन मोक्षाय गमनं प्रति ।
—(p 56)
तावत्तिष्ठति देहेऽस्मिन्कलिकल्मषसम्भवम् ।
—(p 58)
शौरे जागृहि जागृहि क्षणमपि त्वामन्तरेणाखिलम् ।
नैव स्थातुमलं कुतः सुखफलं भुञ्जीत विश्वविभो ।
332 तेनोत्तिष्ठ कृपाविशिष्टं निलयं स्वादृष्टिमुन्मीलय ।
त्रैलोक्योपरि तां प्रसारय हरे पीयूषधारामिव ।
श्रीजाने जगदीश जागृहि जयं त्रैलोक्यमालोक्यताम् ।
देवेश स्वदृशा विलोकय तया पीयूषं सपूण्या ।
336 सा चेदञ्चेति किञ्चिदेव कुटिला सत्ता समालम्बता ।
क्वेदं भूमितलं कंचापि सलिलं कुत्रानलं क्वानिलं ।
—(p 85)
जानूवोरन्तरे सम्यक् कृत्वा पादतले शुभे ।
ऋजुकायो भवेद्योगो स्वस्तिकं प्रचक्षते ।
340 पुण्यं निगदितुं तस्य कस्य समर्थोऽस्ति पण्डितः ।
अपसर्पन्तु ये भूता ये भूता दिवि सस्थिता ।
ये भूता विघ्नकर्तारस्ते नश्यन्तु शिवाज्ञया ।
—(p 86)
344 अहं यत्र शिवस्तत्र शिवो यत्र वसुन्धरे ।
तत्राहमपि तिष्ठामि आवयोर्नान्तरं कश्चित् ।
—(p 143)
विष्णुं रुद्रात्मकं ब्रूयाच्छ्रीगौरीति निगद्यते ।
एतयोरन्तरं यश्च ब्रूयात् सोऽयं उच्यते ।

348 त नास्तिक विजानीयात् सर्वधर्मबहिष्कृतम् ।

—(p 144)

अह नारायणो योऽहमीश्वरो नात्र सशय ।

—(p 159)

कालतत्त्वविवेचन

सूतकेपि नर स्नात्वा प्रणम्य मनसा हरिम् ।
एकान्त्या न भञ्जीत व्रतमेव न लुप्यते ।
मृतकेपि न भञ्जीत एकादश्या सदा नर ।

4 द्वादश्या तु समश्नीयात्स्नात्वा विष्णु प्रणम्य च ।
पूर्वसकल्पितं यच्च व्रतं सुनियतव्रतैः ।
तत्कर्त्तव्यं नरैः श्राद्धदानाच्चन विवर्जितम् ।

—(p 114)

इत्युच्चार्य ततो विद्वान् पुष्पाञ्जलिमथापयेत् ।

—(p 125)

8 सैहिकेयो यदा भान् ग्रसते पर्वसन्धिषु ।
गजच्छाया तु सा प्रोक्ता श्राद्धं तत्र प्रकल्पयेत् ।

—(p 131)

इयं च द्वादशी देव प्रबोधार्थं तु निर्मिता ।
त्वयैषा सर्वलोकानां हितार्थं शेषशायिना ।

—(p 173)

12 द्वादश्या सधिसमये नक्षत्राणामसभवे ।
आभाकासितपक्षेषु शयनावर्तनादिकम् ।
आषाढशुक्लद्वादश्या पूर्णमास्यामथापि वा ।
चातुर्मास्यव्रतारम्भं कुर्यात्कटकटसक्रमे ।

16 चतुर्दशी हि तच्चोर्णं चातुर्मास्यव्रतं नर ।
कार्तिके शुक्लपक्षे तु द्वादश्या तत्समापयेत् ।

—(p 175-177)

असमर्थोन्नदानस्य धान्यमाशं स्वशक्ति ।
प्रदद्यात्तु द्विजातिभ्यः स्वल्पाल्पामपि दक्षिणाम् ।

—(p 415)

20 एकादशाहे कर्त्तव्यं श्राद्धं प्रेताय यत्नतः ।
अथ करिष्ये इति ज्ञात्वा ब्राह्मणामन्त्रणक्रिया ।

—(p 454)

चतुर्थाष्टभगे चन्द्रे द्वादशे च विवर्जयेत् ।
प्रेतकृत्यं व्यतीपाते वैधृतौ परिधे तथा ।

24 करणे विष्टिसङ्गे च शनैश्चरदिनेऽपि च ।
त्रयोदश्या विशेषेण जन्मतारात्रये तथा ।

—(p 510)

विधानपारिजात

द्वादशीति पारणाहोपलक्ष (णम्) कम् ।

पारणाहे पूर्वरात्रे घण्टादीन् वादयन् मुहुः ।

—(p 528)

नभस्य कृष्णपक्षे तु रोहिणीपातभूसुते ।

4 युक्ताषष्ठी पुराणज्ञैः कपिला परिकीर्तिता ।
व्रतोपवासनियमैर्भास्कर तत्र पूजयेत् ।
कपिला गा द्विजाग्रधाय दत्त्वा क्रतुफलं लभेत् ।

—(p 601)

ॐ ब्रह्मेन्द्ररुद्राग्निं कृबेरं सूर्यं

सोमादिभिर्वन्दितं वन्दनीयम् ।

बुध्यस्व देवेश जगन्निवास

8 मन्त्रप्रभावेण सुखेन देव ।

इयं हि द्वादशी देव प्रबोधार्थं विनिर्मिता ।

12 त्वयैव सर्वलोकानां हितार्थं शेषशायिना ।
उत्तिष्ठोत्तिष्ठ गोविन्द त्यज निद्रां जगत्पते ।
त्वयि सुप्ते जगन्नाथ जगत् सृष्टं भवेद्विदम् ।
उत्थिते चेष्टते सर्वं उत्तिष्ठोत्तिष्ठ माधव ।

16 गतामेधा वियञ्चैव निर्मलं निमलादिश ।
शारदानि च पुष्पाणि गृहाण जगदीश्वर ।
इदं विष्णुरिति प्रोक्तं मन्त्रउत्थापने हरे ।

—(p 685 686)

जयसिंहकल्पद्रुम

नक्तव्रते कालनिर्णय —

अर्धस्तमयात्सध्या व्यक्तीभूता न तारका यावत् ।

तेजः परिहानिवशाद्भ्रानोरर्धोदयः यावत् ।

—(p 49)

किञ्चिद्भ्रतं वा क्रियते पूज्यते वा त्रिलोचन ।

4 विप्रेभ्यो दीयते सर्वमेतज्जन्मतरो फलम् ।

—(p 54)

असामर्थ्ये शरीरस्य व्रते तु समुपस्थिते ।

कारयेद्धर्मपत्नीं वा पुत्रं वा नियमान्वितम् ।

भगिनी भ्रातरं वापि व्रतमस्य न लुप्यते ।

—(p 65)

8 आषाढे शुक्लपक्षे तु एकादश्या महातिथौ ।

जयन्ती मत्स्यनाम्नीति तस्या कायमुपोषणम् ।

नभो मासि तृतीयाया हरिः कमठरूपधृक् ।

नभस्य शुक्लपञ्चम्या वराहस्य जयन्तिका ।

- 12 वैशाखे तु चतुदश्या नसिह समुपद्यत ।
वैशाखे शुक्लपक्षे तु तृतीयाया भृगूद्रह ।
मासि भाद्रपदे शुक्लैकादश्या वामनो हरि ।
चैत्रे नवम्या रामोभूत्कोशल्याया पर पुमान् ।
- 16 श्रावणे बहुलेऽष्टम्या वासुदेवो जनादन ।
पौषशुक्ले तु सप्तम्या कुर्याद्विद्वस्य पूजनम् ।
माघशुक्लतृतीयाया कल्किन पूजन हरे ।
प्रात प्रातस्तु मध्याह्ने साय साय तथा निशि ।
- 20 मध्याह्ने मध्यरात्रे च साय प्रातरनुक्रमात् ।
—(p 155)
सुरा सुरान्प्रापयन्ती गणश भक्तिपूर्वकम् ।
तस्मात्प्रादाद्वर यस्मात्तस्माद्वरचतुर्थिका ।
भाद्रशुक्लचतुर्थी या भौमेनार्कण वा युता ।
- 24 महती चात्र विघ्नेशमर्चित्वेष्ट लभेन्नर ।
—(p 199)
दिव्याय शूराय गजाननाय
दष्टाकरालाय नम शिवाय ।
नगात्मजा देहमलोद्भवाय
- 28 कुठारहस्ताय नम वराय ।
ताम्रपात्रे पायसाद्यैश्चतुर्भि सहित नृप ।
पञ्चमेन तिलै साध गणशान्तिकरेण च ।
मृमयानि दारद्रस्तु विधिनानेन कारयेत् ।
- 32 ततो रुद्रपुरी याति वराहवचन यथा ।
विघ्नानि तस्य न भवन्ति गृहे कदाचि-
द्धर्मयिकामसुखसिद्धिविघातकानि ।
य सप्तमीन्दुशकलाकृतिकातदन्त
- 36 विघ्नेशमर्चयति नक्तकृती चतुर्थ्याम् ।
—(p 221)
माघशुक्लचतुर्थ्या तु वरमाराध्य च श्रिय ।
पञ्चम्या कुन्दकुसुमै पूजा कुर्यात्समृद्धये ।
—(p 245)
आषाढशुक्लषष्ठी तु तिथि कौमारिकी स्मृता ।
- 40 कुमारमर्चयेत्तत्र पूर्वत्रोपोष्य वै दिने ।
नभस्य कृष्णपक्षे या रोहिणीपातभूसुतै ।
युक्ता षष्ठी पुराणज्ञै कपिला परिकीर्तिता ।
व्रतोपवासनियमैर्भास्कर तत्र पूजयेत् ।

- 41 कपिला च द्विजाग्रघाय दत्त्वा क्रतुफल लभेत् ।
—(p 248)
एकादश्यामुपवसेत् पक्षयोरुभयोरपि ।
द्वादश्या योऽचयेद्विष्णु स मुक्तिफलभागभवेत् ।
—(p 405)
सूतकेऽपि नर स्नात्वा प्रणम्य शिरसा हरिम् ।
- 48 एकादश्या न भुञ्जीत व्रतमेव न लुप्यते ।
मृतकेऽपि न भुञ्जीत एकादश्या सदा नर ।
द्वादश्या तु समश्नीयात् स्नात्वा विष्णु प्रणम्य च ।
एकादश्या ततोऽभुक्त्वा सूतकान्ते जनादनम् ।
- 52 पूजयित्वा विधानेन पूजयेच्च द्विजोत्तमान् ।
—(p 442)
इत्युच्चाय ततो विद्वान् पुष्पाञ्जलिमथापयेत् ।
—(p 430)
पादयोगो यदा न स्यादृक्षेणापि तदा भवेत् ।
—(p 464)
कृष्णायुधाङ्कित चिह्न गापी चन्दनमृत्स्नया ।
- 56 प्रयागादिषु तीर्थेषु स गत्वा कि करिष्यति ।
—(p 474)
कथयामास धमज्ञो देवकीवसुदेवया ।
तावप्यव विध भक्त्या चक्रन्तु श्रद्धयान्विता ।
तयोस्तुष्ट स्वय विष्णु पुत्रत्व च जगाम ह ।
- 60 एवमेषा पापहरा द्वादशो पुत्रदा स्मृता ।
इमामुपोष्यह सुतान्विद्या वित्त लभान्त च ।
राज्य च भ्रष्टराज्यास्तु पापिन पापसक्षयम् ।
यथाभारापनीतस्तु धरण्या केशवं व ।
- 64 मृतो विष्णुपुरे रम्ये मोदते कालमक्षयम् ।
मन्वन्तराणि षट्त्रिंशत्त कालात्यय पुन ।
इह लोके भवेद्राजा सप्तवर्षाणि तानि तु ।
दाता यज्वा क्षमायुक्तस्ततो निर्वाणमाप्नुयात् ।
—(p 476)
दुर्वासा, उवाच ।
- 68 एवमेव श्रावणे तु मासि सकल्प्य द्वादशीम् ।
अचयेत्परम देव गन्धपुष्पनिवेदनै ।
बुद्धाय पादौ सपूज्य श्रीधरायेति वै कटिम् ।
पद्मोद्भवाय जठरमुर सकषणाय वै ।
- 72 सुग्रीवायेति कण्ठ तु भुजौ द्वौ विश्वबाहवे ।
प्राग्वच्छस्त्राणि सम्पूज्य शिरो वै परात्मने ।

- एवमभ्यर्च्य मेधावी तस्याग्रे पूववदघटम् ।
स्थापयेत्तत्र सौवर्ण वुद्ध कृत्वा विचक्षण ।
- 76 तमप्येव तु सपूज्य ब्राह्मणाय निवेदयेत् ।
अनेन विधिना पूव द्वादशी समुपोषिता ।
शुद्धीदनेन वुद्धोऽभूत् स्वयं पुत्रो जनादन ।
महती च श्रियं प्राप्तं पुत्रपौत्रसमन्वित ।
- 80 भुक्त्वा राज्यश्रियं सोऽथ गतिं परमिका गत ।
—(p 480)
ते जना भरतश्रेष्ठ मम पूज्याश्च सवश ।
हरिवासरसयुक्ता वतन्ते ये जना भूषम् ।
सफलानाम् नामेति तस्या पुण्यं शृणुष्व तत् ।
- 84 फलैर्मा पूजयेत्तत्र कालदेशोद्भवे शुभे ।
नारिकेलफले शुद्धैस्तथा वै बीजपूरक ।
जम्बीरैर्दाडिमैश्च तथा पूगफलैरपि ।
लवङ्गैर्विविधैश्चान्यैस्तथा चाम्रादिभिः फले ।
- 88 पूजयेद्देवदेवेश धूपदीपैयथाक्रमम् ।
फलैश्च दीपदानं च विशेषेण प्रकल्पयेत् ।
रात्रौ जागरणं तत्र कतव्यं च प्रयत्नतः ।
यावदुन्मीलयन्नेत्रे तावज्जागर्ति यो निशि ।
- 92 एकाग्रमानसो भूत्वा तस्य पुण्यं शृणुष्व तत् ।
तत्समो नास्ति वे यज्ञस्तीथ तत्सदृशं न हि ।
तत्समं च व्रतं किञ्चिदिह लोके नराधिप ।
—(p 530)
वेशाखस्य सिते पक्षे चतुर्दश्या महातिथौ ।
- 96 जयन्ती तत्र कतव्या नृसिंहस्य द्विजोत्तमै ।
—(p 590 91)

धरण्यादाच ।

यस्त्वयोक्तो व्यतीपातस्तस्य कम वदस्व तत् ।
कस्य पुत्रं कथं पूज्यं पूजिते तत्र किं फलम् ।
—(p 866)

पुरुषार्थचिन्तामणि

भाद्रे शुक्ल चतुर्थी या भौमेनार्केण वा युता ।
महती साऽत्र विघ्नेशमर्चित्वेष्ट लभेन्नर ।
—(p 119)

आषाढे शुक्लषष्ठी तु तिथिः कौमारिकी स्मृता ।

- 4 कुमारमर्चयेत्तत्र पूवत्रोपोष्य वै दिने ।
—(p 122)
माघशुक्लचतुर्थ्यां तु वरमाराध्य च श्रियम् ।
पञ्चम्या कुन्दकुसुमैः पूजा कार्या समृद्धये ।
—(p 127)
आषाढी शुक्लषष्ठी तु तिथिः कौमारिकी स्मृता ।
- 8 कुमारमर्चयेत्तत्र पूवत्रोपोष्य वै दिने ।
नभस्ये कृष्णपक्षे या रोहिणी पातभूमुते ।
युक्ता षष्ठी पुराणज्ञे कपिला परिकीर्तिता ।
व्रतोपवासनियमैर्भास्कर तत्र पूजयेत् ।
- 12 कपिला च द्विजाग्रचाय दत्त्वा क्रतुफलं लभेत् ।
—(p 129)
माघे मासि सिताष्टम्या सलिलैर्भीष्मतर्पणम् ।
श्राद्धं च ये नरा कुयुस्ते स्युः सतति भागिनः ।
भीष्मशातनवो वीर सत्यवादी जितेन्द्रिय ।
- 16 आभिरद्भिरवाप्नोतु पुत्रं पौत्रोचिता क्रियाम् ।
वैय्याघ्रपादगोत्राय साकृत्यं प्रवराय च ।
अपुत्राय ददाम्येतत् सलिलं भीष्मवमण ।
ब्राह्मणाद्याश्च ये वर्णा दद्युर्भीष्माय नो जलम् ।
- 20 सवत्सरकृतं तेषां पुण्यं नश्यति सत्तम ।
जीवत्पिताऽपि कुर्वीत तपणं यमभीष्मयो ।
—(p 176)
दशम्या शुक्लपक्षे तु ज्येष्ठे मासि कुजेऽहनि ।
अवतीर्णा यतः स्वर्गाद्विस्तर्क्षे तु सरिद्वरा ।
- 24 हरते दशपापानि तस्माद्दशहरा स्मृता ।
—(p 184)
असामर्थ्ये शरीरस्य व्रते तु समुपस्थिते ।
कारयेद्धर्मपत्नी वा पुत्रं वा विनयान्वितम् ।
भगिनी भ्रातरं वापि व्रतमस्य न लुप्यते ।
—(p 252)
- 28 सूतके तु नरः स्नात्वा प्रणम्य मनसा हरिम् ।
एकादश्या न भुञ्जीत व्रतमेव न लुप्यते ।
द्वादश्या च ततो भुक्त्वा सूतकान्ते जनादनम् ।
पूजयित्वा विधानेन पूजयेच्च द्विजोत्तमान् ।
- 32 मृतकेपि न भुञ्जीत एकादश्या सदा नरः ।
द्वादश्या तु समश्नीयात् स्नात्वा विष्णुं प्रणम्य च ।

- पुण्यकल्पित यत्तु व्रत मुनिप्रतर्कितम् ।
तत्कृतव्य नरे श्राद्धदानाचनविवर्जितम् ।
—(p 254)
- ७6 एकादश्यष्टमी पक्षी शुक्लपक्षे चतुदशी ।
ग्राह्या परेण सयुक्ता न तु पूर्वेषु सयुक्ता ।
—(p 292)
- चतुर्थमष्टमगे चन्द्रे द्वादशे च विवर्जयेत् ।
प्रेतकृत्य व्यतीपाते वधृतौ परिधे तथा ।
- 10 करणे विष्टिसजे च शनैश्चर दिने तथा ।
त्रयोदश्या विशेषेण जन्मतारात्रय तथा ।
—(p 505)
- अममर्थोऽन्नदानस्य धान्यमाग स्वशक्ति ।
प्रदद्यात् द्विजतिभ्य स्वल्पामपि च दक्षिणाम् ।
- 44 तत्राप्यसामर्थ्ययुत कग्राग्रस्थितास्तिलान् ।
प्रणम्य द्विजमुख्येभ्यो दद्यादुद्दिश्य व पितृन् ।
तिलैः सप्ताष्टभिवापि समवेत जलाञ्जलिम् ।
भक्तिनम्र समुद्दिश्य पितृन् दद्यात् समाहितम् ।
- 48 यत कुतश्चित्संप्राप्य गोभ्यो वापि गवाह्निकम् ।
पितृनुद्दिश्य विप्रेभ्यो दद्याद्वा सुसमाहितम् ।
सर्वाभावे वन गत्वा स्कन्धमूलप्रदशकम् ।
पूर्वादिलोकपालानामिदमुच्चैः पठेद् बुधम् ।
—(p 524 526)
- 52 न मेऽस्ति वित्तं न धनं न चान्य
च्छ्राद्धोपयोग्यं स्वपितृवृत्ततोऽस्मि ।
तृप्यन्तु भक्त्या पितरो मयैतौ
कृतौ भुजौ वत्सनि मास्तस्य ।
- 56 इत्येतत्कथितं स च पितृभक्तिपरायणम् ।
य करोति कृतं तेन श्राद्धं भवति वै द्विजम् ।
—(p 526)
- दर्शं शतगुणं दानं तच्छतघ्नं दिनक्षये ।
शतघ्नं तस्य सकान्तौ शतघ्नं विषुवं तथा ।
- 60 युगादौ तच्छतगुणमयने तच्छताहृतम् ।
सोमग्रहे तच्छतघ्नं तच्छतघ्नं रविग्रहे ।
असंख्येयं व्यतीपाते दानं वेदविदो विदुः ।
—(p 535)
- व्यतीपातोऽथ सक्रान्तिस्तथैव ग्रहणं रवे ।

- 64 पुण्यकालास्तदा सर्वे यदा मर्त्यरूपम्विन ।
तदा गोभूहिरण्यादि दत्तमक्षय्यतामियात् ।
अदृष्टमश्रुतं दानं मुक्त्वा चतस्रं दिद्यते ।
—(p 537)
- द्वादशेऽहनि कृतव्यं शिशोनिष्क्रमणं गृहात् ।
—(p 544)

आचारभूषण

- न कुर्यादशुचौ देशे जपस्तनानादि कम च ।
न द्वीपे दुर्जनानां च सनिधौ वा कथं च न ।
तिष्ठेयुःत्र वै द्वीपे त्रिशङ्गावो ह्यनावृताः ।
- 4 तस्मिन् दीपेऽपि कुर्वीत पुण्यकर्माणि सवशम् ।
स्वल्पेऽपि पुण्यहानिं स्यादापत्तौ नैव दोषकृत् ।
—(p 45)
- निषिद्धे दिवसे प्राप्ते गृह्णीयाद् गलितं दलम् ।
तेनैव पूजां कुर्वीत न पूजां तुलसीं विना ।
—(p 144)
- 8 स्नानं सध्या तपणादि जपहोमसुराचनम् ।
उपोषितेन कर्तव्यं सायं कालाहुतिं विना ।
—(p 325)

विधानपारिजात

- दशम्या शुक्लपक्षे तु ज्येष्ठे मासि कुजेऽहनि ।
अवनीर्णां यतः स्वर्गाद्विस्तर्क्षे च सरिद्वरा ।
हरते दशपापानि तस्माद्दशहरा स्मृताः ।
—(p 499)
- 4 शङ्खचक्राङ्कनं कुर्यादात्मनो बाहुमूलयोः ।
कलत्रापत्यं भृत्येषु पश्चादिषु विशेषतः ।
दक्षिणे तु भुजे विप्रो विभूयाद्वै सुदशनम् ।
सव्ये तु शङ्खं विभूयादिति ब्रह्म विदो विदुः ।
- 8 चक्रादि धारणं पुसा हरिसम्बन्धवेदनम् ।
पातिव्रत्यं निमित्तं हि यथा वलयभूषणम् ।
तप्तं वै विधिवत् कृत्वा पञ्चायुधविधानतः ।
- 20 तत्तन्मन्त्रेण मन्त्रज्ञं प्रतिष्ठाप्य पृथक् पृथक् ।
—(p 505-506)

APPENDIX II

(परिशिष्टम् २)

SUBJECT CONCORDANCE OF THE VARĀHA PURĀNA WITH THE OTHER PURĀNAS AND THE EPICS

[वराहपुराणस्य विषयै सह अन्यपुराणाना महाभारतस्य रामायणस्य च समानविषयाणां सवाद]

Several topics of the Varaha Purāna have their parallel topics in some of the other Purānas and the Epics. These parallel topics have similar contents and some times a number of parallel ślokas too.

The topics are given here in the order of the Adhyāyas of the Varāha Purāna. The other Purānas containing the parallel topics are referred to below that in the alphabetical order. And then the Epics and the Harivamsa are referred to.

वराहपुराणस्य कतिचिद् विषया अन्येषु पुराणेषु महाभारते रामायणे चोपलभ्यन्ते । अत एषा समानविषयाणां सवादोऽत्र प्रदीयते । कुत्रचित् स्थलेषु समानविषयेषु मध्ये समानपाठा अपि प्राप्यन्ते ।

अत्र विषया वराहपुराणस्य अध्यायक्रमेण प्रदत्ता । तदध अन्यपुराणानां नामनिर्देशा स्थलनिर्देशसहिता अकारादिक्रमेण विहिता । तदधो रामायणमहाभारतहरिवंशानां निर्देशा वृत्तते ।

Scheme of Reference

1 The reference figures for the main divisions, adhyāyas and the ślokas are given in Devanāgarī numerals. But in the case of the भविष्यपुराण, शिवपुराण and the स्कन्दपुराण the reference figures for the subdivisions (other than the adhyāyas) are given in the international forms of the numerals.

2 The number of a śloka referred to is printed in smaller type.

3 In the case of the अग्निपुराण, ब्रह्मपुराण, मत्स्यपुराण, माकण्डेयपुराण, वराहपुराण and वामनपुराण there are two reference numerals, the first denotes the number of the adhyāya and the second the number of the śloka referred to.

4 In the case of the कूर्मपुराण, गरुडपुराण, नारदीयपुराण, लिङ्गपुराण and वायुपुराण (Venkṭ, edn) there are three reference numerals, of which the first (1 or 2) denotes the पूर्वखण्ड, पूर्वभाग, पूर्वार्द्ध (१) or the उत्तरखण्ड, उत्तरभाग, उत्तरार्द्ध (२) as the case may be, the second and the third reference-numerals respectively denote the number of the adhyāya and of the śloka referred to.

5 In the case of the ब्रह्माण्डपुराण (Venkṭ edn) there are three reference numerals, of which the first (1, 2, or 3) denotes its पूर्वभाग (consisting of the प्रक्रियापाद and the अनुषङ्गपाद) (१), or मध्यभाग (= उपोद्घातपाद) (२) or the उत्तरभाग (= उपसंहारपाद) (३) as the case may be, and the second third reference-figures denote the numbers of the Adhyāya and the śloka as usual.

परिशिष्टम् २

6 In the case of the देवीभागवतपुराण (division—12 Skandhas), भागवतपुराण (d—12 skandhas), विष्णुपुराण (d—6 Amsas) and विष्णुधर्मोत्तरपुराण (d—3 Khandas) there are three reference numerals, the first denotes the number of Skandha, Amsa or Khanda as the case may be, the second and the third numerals denote the number of the Adhyāya and the śloka as usual

7 In the case of the पद्मपुराण, ब्रह्मवैवतपुराण, भविष्यपुराण, शिवपुराण, स्कन्दपुराण, हरिवंश, महाभारत and रामायण which give their main sub divisions by name, the first reference figure is for the serial number of the main division (viz Khanda, Parva, Samhita, or Kānda) of these works, the second and the third numerals denote the number of the adhyāya and the śloka as usual

If a main division has also certain *sub divisions* other than the adhyayas, then the serial number of a sub-division is given in the International form of the numerals with in the square brackets just after the Devanāgarī reference numeral of the main division

स्थलनिर्देशपद्धति

- १ ग्रन्थानां मुख्यविभागा (खण्डकाण्डादयः) अध्यायाः श्लोकाश्च देवनागराङ्केषु निर्दिष्टाः सन्ति । परन्तु भविष्य शिव स्कन्दपुराणानां मुख्य विभागानामध्यायेतरोपविभागाः अन्तरराष्ट्रियाङ्केषु निर्दिष्टाः ।
- २ निर्दिश्यमानश्लोकसंख्या लघुतरटाइपे मुद्रिता ।
- ३ अग्निपुराण-ब्रह्मपुराण-मत्स्यपुराण मार्कण्डेयपुराण वराहपुराण वामनपुराणानां निर्देशस्थले द्वौ निर्देशाङ्कौ स्तः, प्रथमेन अध्यायो निर्दिश्यते । द्वितीयेन श्लोकश्च निर्दिश्यते ।
- ४ कूर्मपुराण गरुडपुराण-नारदीयपुराण-लिङ्गपुराण वायुपुराणानां निर्देशे त्रयो निर्देशाङ्काः सन्ति प्रथमेन (१ अथवा २ अङ्केन) एषा पूर्वखण्डः, पूर्वभागः, पूर्वाद्धः (१) अथवा उत्तरखण्डः उत्तरभागः, उत्तराद्धौ (२) निर्दिष्टः, द्वितीयतृतीयौ निर्देशाङ्कौ यथाक्रमः अध्यायः श्लोकः च निर्दिशतः ।
- ५ ब्रह्माण्डपुराणस्य (वेङ्क० स०) विषये त्रयो निर्देशाङ्काः सन्ति, येषां मध्ये प्रथमोङ्कः (१, २ अथवा ३) अस्य पुराणस्य क्रमशः पूर्वभागः (= प्रक्रियाऽनुषङ्गपादान्वितः) (१), मध्यभागः (= उपोद्घातपादान्वितः) (२), उत्तरभागः (= उपसंहारपादान्वितः) (३) वा निर्दिशति । द्वितीयतृतीयाङ्कौ च क्रमशोऽध्यायः श्लोकः च निर्दिशतः ।
- ६ देवीभागवतपुराण-भागवतपुराण विष्णुपुराण विष्णुधर्मोत्तरपुराणानां च विषयेऽपि त्रय एव निर्देशाङ्काः सन्ति, प्रथमो निर्देशाङ्को यथावकाशः स्कन्धः अशखण्डानां क्रमसरया निर्दिशति । द्वितीयतृतीयौ चाङ्कौ यथापूर्वं अध्यायश्लोकौ क्रमशो निर्दिशतः ।
- ७ पद्म ब्रह्मवैवत-भविष्य-शिव-स्कन्दपुराणानां, हरिवंश महाभारतरामायणानां च विषये प्रथमो निर्देशाङ्को मुख्यविभागः (खण्डः, संहिता पर्वः, काण्डः वा) क्रमसंख्या निर्दिशति । द्वितीयतृतीयाङ्कौ च यथापूर्वं क्रमशः अध्यायः श्लोकः च निर्दिशतः ।

परन्तु यदि मुख्यविभागस्य अध्यायेतरे उपविभागा अपि वर्तन्ते यथा भविष्य-शिव स्कन्दपुराणेषु, तदा उपविभागस्य क्रमसंख्यायां निर्देशो अन्तरराष्ट्रियाङ्केन मुख्यविभागनिर्देशानन्तरमेव [] एतादृशे कोष्ठे क्रियते ।

Abbreviations and Reference Details

(प्रयुक्तसकेतव्याख्या निर्देश-विवरणम् च)

अग्नि = अग्निपुराणम्, Published by (Pub)
आनन्दाश्रम, पूना 1957 [Ref अध्याय,
श्लोक]

कूम = कूमपुराणम्, पाठसमीक्षात्मकसंस्करणम् (Cri-
tical Edition) Pub सवभारतीयकाशि
राजन्यास रामनगर, वाराणसी, 1971 [Ref
विभाग (१ पूर्वविभाग, २ उपरिभाग), अध्याय,
श्लोक]

गरु = गरुडपुराणम्, Pub चौखम्बासंस्कृतसीरिज
आफिस, वाराणसी 1964 [Ref खण्ड (१
पूर्वखण्ड २ उत्तरखण्ड Called प्रेतकल्प)
अध्याय, श्लोक]

देवी-भा = देवीभागवतपुराणम्, Pub संस्कृतपुस्तकालय,
बनारस [Ref स्कन्ध, अध्याय, श्लोक]

नार = नारदीयपुराणम्, Pub वेङ्कटेश्वरप्रेस, मुम्बई
1923 (स० १९८०) [Ref भाग (१ पूर्व-
भाग, २ उत्तरभाग) अध्याय श्लोक]

पद्म = पद्मपुराणम्, Pub मोर कलकत्ता (= वेङ्कट-
ेश्वरप्रेससंस्करणम्) [Ref खण्ड अध्याय
श्लोक]

Khandas—

१ सृष्टिखण्ड (= आनन्दाश्रम ५), २ भूमिखण्ड
(= आनन्दाश्रम २) ३ स्वर्गखण्ड (= आनन्दा-
श्रम, १ आदिखण्ड), ४ ब्रह्मखण्ड (= आनन्दा
श्रम, ३), ५ पातालखण्ड (= आनन्दाश्रम ४),
६ उत्तरखण्ड (= आनन्दाश्रम ६)

ब्रह्म = ब्रह्मपुराणम्, Pub मोर, कलकत्ता [Ref
अध्याय श्लोक]

ब्रह्मवै = ब्रह्मवैवर्तपुराणम्, Pub आनन्दाश्रम, पूना
1935 [Ref खण्ड अध्याय श्लोक]

Khandas—

१ ब्रह्मखण्ड, २ प्रकृतिखण्ड, ३ गणपति
खण्ड, ४ श्र कृष्णजन्मखण्ड

ब्रह्माण्ड = ब्रह्माण्डपुराणम्, Pub वेङ्कटेश्वरप्रेस, मुम्बई
1935 (स० १९९२) [Ref भाग (१

पूर्वभाग, २ मध्यभाग, ३ उत्तरभाग, अध्याय
श्लोक]

भवि = भविष्यपुराणम्, Pub वेङ्कटेश्वरप्रेस, मुम्बई,
[Ref पत्र अध्याय श्लोक]

Parvans—

१ ब्रह्मपर्व २ मध्यमपर्व [-1 प्रथमभाग,
२ द्वितीयभाग, ३ तृतीयभाग,] ३ प्रतिसगपर्व
[-1 प्रथमखण्ड २ द्वितीयखण्ड, ३ तृतीयखण्ड,
४ चतुर्थखण्ड] ४ उत्तरपर्व

भाग = भागवतपुराणम्, Pub गीताप्रेस, गोरखपुर
1956 (स० २०१३) [Ref स्कन्ध, अध्याय,
श्लोक]

मत्स्य = मत्स्यपुराणम्, Pub वेङ्कटेश्वरप्रेस, मुम्बई [Ref
अध्याय, श्लोक]

महाभा = महाभारतम् Pub चित्रशालाप्रेस, पूना, 1929
33 [Ref पत्र अध्याय, श्लोक]

The corresponding portions in the
critical edition of the Mahābhārata
may easily be identified for study-
ing the variant texts

१ आदि-, २ सभा-, ३ वन-, ४ विराट-,
५ उद्योग-, ६ भीष्म-, ७ द्रोण-, ८ कर्ण-,
९ शल्य-, १० सौप्तिक-, ११ स्त्री-,
१२ शान्ति-, १३ अनुशासन-, १४ आश्व
मेधिक-, १५ आश्रमवासिक-, १६ मौसल-,
१७ महाप्रास्थानिक-, १८ स्वर्गारोहण—

माक = माकण्डेयपुराणम्, Pub वेङ्कटेश्वरप्रेस, मुम्बई
[Ref अध्याय, श्लोक]

रामा = रामायणम् Printed at M L J Press,
मद्रास 1950 [Ref काण्ड सग श्लोक]

१ बाल-, २ अयोध्या-, ३ अरण्य-,
४ किष्किन्धा-, ५ सुन्दर-, ६ युद्ध-,
७ उत्तर—

लिङ्ग = लिङ्गपुराणम्, Pub मोर, कलकत्ता [Ref
अर्द्ध (१ पूर्वाध उत्तराध) अध्याय, श्लोक]

- वरा = वराहपुराणम् पाठसमीक्षात्मकसंस्करणम्, Pub
सर्वभारतीयकाशिराजन्यास रामनगर, वाराणसी,
1981 [Ref अध्याय, श्लोक]
- वाम = वामनपुराणम्, पाठसमीक्षात्मकसंस्करणम्, Pub
सर्वभारतीयकाशिराजन्यास रामनगर, वाराणसी,
1967 [Ref अध्याय श्लोक]
- वायु = वायुपुराणम्, Pub वेङ्कटेश्वरप्रेस, मुम्बई 1933
[Ref अध (१ पूर्वार्ध, २ उत्तरार्ध) अध्याय
श्लोक]
- विष्णु = विष्णुपुराणम्, Pub गीताप्रेस, गोरखपुर [Ref
अश अध्याय श्लोक]
- विष्णुध = विष्णुधर्मोत्तरपुराणम्, Pub वेङ्कटेश्वरप्रेस,
मुम्बई [Ref खण्ड अध्याय श्लोक]
- शिव = शिवपुराणम्, Pub वेङ्कटेश्वरप्रेस मुम्बई [Ref
सहिता, अध्याय श्लोक]
१ विद्येश्वरसहिता, २ रुद्रसहिता [-1
सष्टिखण्ड, २ सतीखण्ड, ३ पावतीखण्ड, ४
कुमारखण्ड, ५ युद्धखण्ड], ३ शतरुद्रसहिता,
४ कोटिरुद्रसहिता, ५ उमासहिता, ६ कैलास-
सहिता, ७ वायवीयसहिता, [-1 पूर्वभाग,
२ उत्तरभाग]
- स्कन्द = स्कन्दपुराणम्, Pub वेङ्कटेश्वरप्रेस, मुम्बई
[Ref खण्ड, अध्याय श्लोक]
१ माहेश्वरखण्ड [-1 केदारखण्ड, २
कौमारिकाखण्ड, ३ अरुणाचलमाहात्म्य (१)

पूर्वार्ध (11) उत्तरार्ध]

- २ वैष्णवखण्ड [-1 वेङ्कटाचलमाहात्म्य,
२ पुरुषोत्तमक्षेत्र, ३ बदरिकाश्रममाहात्म्य,
४ कार्तिकमासमाहात्म्य, ५ मागशीषमाहात्म्य,
६ भागवतमाहात्म्य, ७ वैशाखमाहात्म्य,
८ अयोध्यामाहात्म्य, ९ वासुदेवमाहात्म्य]

- ३ ब्राह्मखण्ड [-1 सेतुमाहात्म्य, २ धर्मा
रण्यखण्ड, ३ चातुर्मासमाहात्म्य (अयमशोऽस्य
खण्डस्य कलकत्तामुद्रिता मोरसंस्करणे एव
वर्तते एष च तत्र लखनऊ मुद्रित पुस्तकादुद्धृत),
४ ब्राह्मोत्तरखण्ड]

- ४ काशीखण्ड (पूर्वार्ध = अ १५०,
उत्तरार्ध = ५११००)

- ५ अवन्तीखण्ड [-1 अवन्तीक्षेत्रमाहात्म्य,
२ चतुरशीतिलिङ्गमाहात्म्य, ३ रेवाखण्ड]
६ नागरखण्ड

- ७ प्रभासखण्ड [-1 प्रभासक्षेत्रमाहात्म्य,
२ वस्त्रापथ (गिरनार) क्षेत्रमाहात्म्य, ३ अबुद-
खण्डमाहात्म्य, ४ द्वारकामाहात्म्य

हरिव = हरिवंश, Pub चित्रशालाप्रेस, पूना [Ref
पव अध्याय श्लोक]

Parvans—

- १ हरिवंशपर्व, २ विष्णुपर्व, ३ भविष्यपव

विषयसवाद (SUBJECT CONCORDANCE)

वराहावतार (Incarnation of Varaha)

वरा १८, ८८२, ११३३-१०	
अग्नि ४१२, ४१३९	लिङ्ग १७० १२३-१३०
कूम १६१-२५,	१९४१-३२
११५६९-७०	
गरु १११५	वायु १६१-२५,
देवीभा ८२१३८	११६७८८४
पदम १३२५५५,	विष्णु १४१५२
११६५३६८,	विष्णुघ १३११२,
१७७२४१०६	११२६१३१,
ब्रह्मा ७९१-२२,	३७८१-११
२१३३२-४३	शिव २[१] ७४७-५९,
ब्रह्माण्ड १५६२६,	२[५] ४२४२४९
१७११०	स्कन्द २[१] ३६१-२६
भाग ३१३१६१६३८	२[१] २१४१६,
मत्स्य २४७१२४८७९	२[१] ११६३२
	महाभा ३२७२४९५५,
	१२२०९१३६,
	१२३४९७६-७७
	हरिव १४११३८,
	२२२४०,
	२४११२१४,
	२७१३२३३,
	३३३१३५५०

पुराणलक्षणम् (Definition of 'Purāṇa')

वरा २४५	
अग्नि ११४	भाग १२७७-१०,
कूम १११२२०	२१०१
गरु १२१५१४, १२२७,	मत्स्य ५३६४
१४२	माव १३४१३
देवीभा १२१८	वायु १४१०
नार १९२२६-२८	विष्णु ३६२५,
ब्रह्मवै ४१३३४-६	६८२
ब्रह्माण्ड ११३७	शिव ७[१] १४१
भवि १२४५	स्कन्द ७[१] २८४

सष्टि (Account of Creation)

वरा २५४९, ९१३६, ८९३४९०१५, १८५१९२७	
अग्नि १७१-१७	मत्स्य ३१-४५५
कूम १२३२३,	माक ४२१५०४३
१७११०४०	लिङ्ग १३१३९,
गरु १४१३७	१३८११५,
देवीभा ९११-३६०	१७०१३४७
नार १३१४५,	वाम स मा २२१६-४३
१४२१४३१०१	वायु ११४२४५,
पद्म १२१-३२०६	१३६५५०,
ब्रह्मा १३१५६	१६३२८१९८
ब्रह्मवै १४१७२०,	विष्णु १२१८३५
२११-३२०,	विष्णुघ १२१-२०,
२८६-६५	११०७१-६७
ब्रह्माण्ड १३१-७१५३	शिव ७[१] १०११२७७
भवि १२१-११२,	स्कन्द १[२] ३७६१४,
२२२-२७	२[१] ३५४८७०,
भाग २५१-६३१,	२[९] २४१७४
३१०११२५६,	
३२०१५३	
महाभा १६५९६६७२,	
६६७१२५,	
१०१७९२६	
१२१६६११-२८,	
१२१८२११८८१९,	
१२२०७१२०८३६,	
१२२३२१-४३	
हरिव ११२७४६,	
३१११-१४६७	
स्वायम्भुवमनुवश (The Genealogy of Svāyam-bhuva Manu)	
वरा २५१५६, ७४१-८	
अग्नि १८१-२६, १०७१-१८	ब्रह्माण्ड १९१४५३
कूम १८११३,	भाग ३१२५३-५६
११३१-११	मत्स्य ४३३५५

विषयसवाद

गरु १५, १८ ३४	माक ४७ ९ २०
देवीभा ८ ३ १ १३	लिङ्ग १७० २६७-३००
पद्म १ ३ १७६ १८१	वायु १ १० ७ २३
ब्रह्मा १ ५१ २२०	विष्णु १७ १६ गद्यम
ब्रह्मवै १ ९ १-२२	शिव ७ [१] १७ १ ९
	२ [१] १६ १२ २८,
	५ ३० १ १५

युगमाहात्म्यम् (Description of Different Yugas)
वरा २ ४९ ८३, ६८ ३ १०, ७० २४-२६

कूर्म १ २७ ८ २८ ३१	भाग १२ ३ १८ ५२
गरु २१५ १ ३७	मत्स्य १४२ १-१४४ १०८,
देवीभा ६ ११ ११ ५५,	१६४ १ २४
९ ८ १५ ६५	लिङ्ग १ ४० १ १००
नार १ ४१ १-१२३	
पद्म १ ४१ २९ ४५	वायु १ ३२ १४ ६४
	१ ५७ १ ५८ १२६
ब्रह्मा २२९ १ २३० ९०	विष्णु ४ २४ ७० ९८,
	६ १ ८ ६०
ब्रह्मवै ४ [२] ९० १ ८०	विष्णुध १ ७३ १९ ४०
ब्रह्माण्ड १ ७ ४३ ६६,	शिव ७ [१] ८ १-३१
१ ०९ १-३२ १९	स्कन्द १ [२] ४० १७३-२७६,
	३ [२] ३६ १६-३३

महाभा ३ १४९ १ ४०,
३ १८८ २९ ६६,
३ १९० १-९७,
१२ ६९ ८१ १००,
१२ ३४० ८२ ८७

हरिव ३ ३ १४ ५३

प्रियव्रताख्यानम् (The Legend of Priyavrata)

वरा २ ५२ ४ ११, ७४ ६-८

अग्नि १०७ १-३	भाग ५ १ १-४१
कूर्म १ ८ ११, १ १३ १,	माक ५० १२-१६
१ ३६ ६, १ ४९ १९	लिङ्ग १ ४५ १६-१८
	वायु १ ३३ ५-१३
	विष्णु २ १ ५-१३
	हरिव १ २ ५

गरु १ ५४ १
देवीभा ८ ४ १ ६
पद्म १ ३ १७९
ब्रह्माण्ड १ १४ ५-८

नारदस्य पूर्वजन्म तन्नामकरणकारणकथन च
(The previous birth of Nārada and derivation of his name)

वरा ३ १ २९

देवीभा ६ २८ १ ३१ २५	भवि ४ ३ ४६ १०७
ब्रह्मा २२८ ४४ ६८	भाग १ ५ २३ ६ ४०
ब्रह्मवै १ २१ १ ५७	

विष्णो ब्रह्मपारस्तोत्रम् (The Brahmapāra prayer of Visnu)

वरा ३ ९-२० (नारदोपदिष्टम्)

कूर्म १ ३१ ३६-५१	मत्स्य १६३ ९७ १०१
(शङ्खकणकृतम्)	(ब्रह्मकृतम्)
पद्म १ १४ १३८ १५१	विष्णु १ १५ ५४ ५९
(रुद्रकृतम्)	(कण्डुकृतम्)
ब्रह्मा १७८ ११४-११८	
(कण्डुकृतम्)	

दशावतारनिर्देश (The Mention of Ten incarnations of Visnu)

वरा ४ १ ३, ४८ १६ २३, ११२ २७

अग्नि ११ १६ १४, १९ १-२८	ब्रह्माण्ड २ ७३ ७१-१२६
	भाग ११ ४ १-२३
देवीभा १०५ १-१५	मत्स्य ४७ २३४-२५१
	महाभा १२ ३३९ ७६ १०८

कर्मज्ञानमोक्षवर्णनम् (Description of Karma, Knowledge and Moksa)

वरा ५ १५ ४१

कूर्म २ ९ १ ११ १४६,	पद्म ६ ८२ ८१-१६९
२ ३३ १४५ १५३	भाग ११ १९ १-२४ २९
गरु १ २२८ १ २२९ ३०	शिव १ [१] १८ १-२५,
देवीभा १ १८ १ १९ ४०	४४१ १-४३ ५९
नार १ ३३ २६-१५५,	महाभा १२ १७४ १-३९५ ९
१ ४४ २२ ४५ ८७,	
१ ५९ ७ ६२ ८०	

गयामाहात्म्यम् (Glorification of Gayā)

वरा ७ २-२७

अग्नि ११४ १-११६ ४३	भवि ४ ७५ ६१-७१
कूर्म २ ३४ ८-१५	वाम ५३ ११ ७३
गरु १ ८२ १-८६ ३८	वायु २ ४३ १-५० ८०

वराहपुराणम्

नार २४४ १४७ ९४ स्कन्द ६२०५ १२०६ ६६,
६१७ ११९ १४

पद्म ३३८ १७३, महाभा ३८४ ९६ ९८
६१८० ३२ ३५

गयामाहात्म्ये विशालोपाख्यानम् (The Story of
Visāla)

वरा ७१२ २२

नार २४४ २६ ४१ भाग ९२ ३२ ३६

ब्रह्माण्ड २६१ १२-१६ वायु २२४ १६ २२

विष्णु ४१४९ ५०

मत्स्यावतार (Matsya incarnation of Visnu)

वरा ९२३ ३५

अग्नि २१-१७ भाग १३१५, २७ १२,
८२४ १६१, ११४ १८

गरु ११४२ १२

पद्म ११४५ ४९, मत्स्य १११ २२०

६ [१] ९१ १११, विष्णु १४८

६ [२] २३० १-३३, विष्णु १७५ ११७

महाभा ३१८७ १५८

नैमिषारण्यनामकरणकारणम् (Derivātion of
Naimisaranya)

वरा १११०७-१०९

कूम २४१ ११५ ब्रह्माण्ड ११, १५६-१५८

देवीभा १२ २८-३४ वायु ११ १६६ १६७

पद्म ११५-८, ३३२ २४-२९, शिव ७ [१] ४५२ ५४

महाभा ३८४ ५९-६४

(माहात्म्यम्)

श्राद्धकल्प (Description of Srāddha)

वरा १३१०-१४५३, १७८ १-१२४, १८५ १-१८८ १२३

अग्नि ११७ १-६५, १६३ १४ २, मत्स्य १६ १-२२ ९४

१४० १-८५

कूम २२० १२२ १०० माक २७ १३० १७

गरु १९९ १३७, १२१० १ लिङ्ग २४५ १-९४

२१२ ९, २८ १४२,

२२५ १-४७, २.१६ १-

६७

नार १२८ १९०, १५१ वायु २१० १-२१ १००
१०१ १५७, २४४ १

४७ ९३

पद्म १२१ १११ ९५, १५२ विष्णु ३१३ ११६ २०

२०९-३२४,

ब्रह्म २१९ १२२० २१२ विष्णु ११३८ ११४७ १९

ब्रह्माण्ड २११ १२० २३ शिव ५४० १-४२ २३

भवि ११८३ ११८५ २८ स्कन्द ३ [२] ३६ २९-२००

६२१५ १-२२६ १०

महाभा १३८७ १९२ २३

हरिव ११६ १२४ ३८

दशावतारस्तोत्रम् (Eulogy of Ten incarnations
of Visnu)

वरा १५९ २०

देवीभा १० ५ २१७ भाग १० [१] ४० १६ २२

ब्रह्माण्ड २७२ ७३ ७३ १२६ स्कन्द ३ [२] ३० १५-२०,

देवराजाय दुर्वाससा शापप्रदानम् (Curse to Indra
by Durvāsas)

वरा १० २२ २४

देवी भा ९ ४० १९२ ब्रह्म २३६ १३९ ८,

३२० ५ ६१

पद्म १४४ २५,

विष्णु १९१ ३४

६२३१ १-५१

स्कन्द २ [१] ८१ ३०,

सरमोपारव्यानम् (Legend of Saramā)

वरा १६१ ३८

ब्रह्म १३१ १३९

भाग ५ २४ ३०

ब्रह्माण्ड २७ ३१२-३१५ महाभा १३-११०

विष्णोरुत्पन्नानां देवानां परस्पर विवाद (Quarrel of
different gods produced form Visnu)

वरा १७ २१-७४

स्कन्द २ [७] १९ १९-६६

अग्न्युत्पत्ति (Birth of Fire)

वरा १८ १२६

कूम ११२ १४-१८

वायु १२९ १४९

ब्रह्माण्ड १११ १८-५३

विष्णु ११३६ १५-३८

भाग ४१ ६०-६

स्कन्द ५ [१] ४१०-१००

४ [१] ११० ४४ ११ १६३

लिङ्ग १६ १-३

महाभा ३२१९ १२२५ ३९

विषयसंवाद

अश्विनोरुत्पत्ति (Birth of Asvins)

वरा २० १-३४

पद्म १ ८ ६९ ७२	माक १०५ १-१२
ब्रह्मा ६ ३६-४५	वायु २ २२ ७५ ७९
ब्रह्माण्ड २ ५९ ६७ ७७	विष्णु ३ २ ६ ७
भवि १ ७९ ४७-५७	विष्णुध १ १०६ ८२ ९०
भाग ६ ६ ४०	शिव ५ ३५ ३२ ३६
मत्स्य ११ ३४ ३७	स्कन्द ३ [2] १३ १ ८५,
	४ [1] १७ ६७-१२९

महाभा १ ६६ ३५,
१३ १५० १७ १८

रुद्रोरुत्पत्ति (Birth of Rudra)

वरा २१ १ ७, ३३ १ ३२

अग्नि १७ १४	भाग ३ १२ ७ २०
कूम १ २ ६, १ ७ २४ ३०,	मत्स्य ४ २७ ३२
१ १० २२-८०	माक ४९ १ ३१, १०५ १ १२
गरु १ ५ २	लिङ्ग १ ५ २७ ६ २०
पद्म १ ३ १७१-१७५,	वायु १ २७ १ ६०
१ ३ १९७ २०५,	१ २५ ६६-९०,
१ ४२ ८१-८७	विष्णु १ ७ १० ८ १४
ब्रह्मा १ ४५ ४८	शिव ५ ३१ ३६-३८
ब्रह्माण्ड १ ९ ६८ १० ८८	३ १८ २४ ३०
	स्कन्द ५ [1] २ २५-२९,
	७ [1] ८७ १ २१

दक्षयज्ञस्तद्विध्वंसश्च (Daksa's sacrifice and its Destruction of)

वरा २१ १२ ८५

कूम १ १४ १ ९७	लिङ्ग १ ९९ १ १०० ५१
गरु १ ५ ३१-३४	वायु १ ३० ३७ ३१९
देवी भाग ७ ३० १-४५	विष्णुध १ १०७ ९८-११६,
नार २ ६६ ५ १७	१ २३४ १-२३५ ३६
पद्म १ ५ ३ ९३	शिव २ [2] १ १ ४६,
ब्रह्मा ३४ १ २२,	२ [2] २७ १-३७ ६८
३९ १-४० १ ३७	
ब्रह्माण्ड १ १३ ४४-८८	७ [1] १८ १ २३ ५६
भाग ४ २ १ ७ ६१	स्कन्द १ [1] २ १ ५ ४७,
	४ ८७ १-८९ १ ३६
	७ [1] १९९ १-५९,
	७ [2] ९ १६ १ ३६

महाभा १० १८ १ २६, १२ २८४ १-२०८,
१३ १६० ११ ४४

हरिव १ ३२ १ ६०

गोयुत्पत्तिस्तस्या विवाहश्च (Birth of Gauri)

वरा २१ १ २२ ५४

कूम १ ११ १७-३३६	लिङ्ग १ १०१ १०३ ८१
देवीभा ७ ३१ १ ७४	वामन २५ १-२८ २९
पद्म ३४ ५१-३७ ३७	वायु २ ११ ७ २६
ब्रह्माण्ड २ १० ८ २५	शिव २ [3] ५ १-५४ ८३
मत्स्य १५४ ६१ ४९८	स्कन्द १ [2] २० १ २६ ९५,
	१ [1] २० ६० २६ ५३,
	२ [7] ९ १ ९९,
	७ [2] ९ ४३-७२

गणपत्युत्पत्ति माहात्म्य च (Birth and glorification of Ganapati)

वारा २३ १-३६, ५९ १-९

पद्म (वीरक) १ ४५ ४४१-	लिङ्ग १ ७२ ४४-५०,
४६ ११८,	१ १०४ १-१०५ ३०
१ ६५ ४ ३५	वाम २८ ५६ ७७
ब्रह्मा ११४४ २५	
ब्रह्मवै ३९ १ १३ ९६	वायु (निकुम्भ) २ ३० २७-६२
ब्रह्माण्ड (ललितोपाख्याने)	विष्णुध (विनायक)
२७ ६८-१०४,	१ १०७ १०९-१११
भवि ३ [4] १२ ८३-१०४	शिव २ [4] १३ १ २० ४५,
मत्स्य(वीरक) १५४ ५२१-५८०	स्कन्द १ [1] १० १ ११ २३,
पद्म ८ ख ६१ १ ३३	१ [2] २७ १-५७,
	१ [3] १७ २३,
	३ [2] १२ १०-३९,
	७ [1] ३८ १-५९

सर्पाणामुत्पत्ति (Birth of Serpents)

वरा २४ १-३३

कूम १ ७ ५१	ब्रह्माण्ड १ ८ ३५-३९
गरु १ ६ ५३ ५५	भवि १ ३२ १-३३ १७
पद्म १ ३१ १२-५८,	भाग ६ ६ २२
१ ६ ६९ ७३,	मत्स्य ६ ३७ ४२,
१ ३ १०१,	विष्णुध १ १०७ २१-२५
ब्रह्मा ३ ९६-१०३, १०० ६ ३१,	

कार्तिकेयोत्पत्ति (Birth of Kārtikeya)

वरा २५ १ ५०

पद्म १ ६ २७, १ ४५ ४६ ४६ २१९	विष्णुध १ २२८ १ १२,
ब्रह्मा ८२ १ ११, १२८ ७ २३ शिव २ [4] १ १-१२ ५६,	
ब्रह्माण्ड २ १० ६ ५२ (ललितोपाख्याने)	स्कन्द १[1] २७ ३० ३० ५१, २ [7] ९ ५३ ९९, ३० ९९ १०७ ६ ७० १ ७१ ४०,
मत्स्य १५८ १ १५९ ३३	६ २४५ १ २४६ २२,
लिङ्ग १ १०१ २६ ३०, १ ७१ १२१ १३४	६ २६४ १ ४१, ७ [1] २०० ३-२९, ७ [2] ९ १६९-१७३

वाम ३१ १ ३२ १२०, महाभा ३ २२३ १ २३२ २१, ९ ४४ १ ४६ १०५, १ ६६ २४	
--	--

आदित्योत्पत्ति (Birth of Āditya)

वरा २६ १ १०, ७३ १ १०

गरु १ १३८ २	भाग ५ २० ४४, ६ ६ ३८ ३९
पद्म १ ६ ३६ ३९, १ ४ ११९, १ ८ ३७, १ ४२ १०० १०२	मत्स्य ६ ३५ वायु २ २२ २५ २९ विष्णु ४ १ ६
ब्रह्मा ६ १, ३२ १ ४७	विष्णुध १ १०६ २८ ३०
ब्रह्माण्ड २ ७ २७६ २८८	शिव ५ ३५ १ २, ५ ३२ ६ ८
भवि १ १५८ १-४७	हरिव १ ९ १

अन्धकबध [प्रसङ्गान्मातृणामुत्पत्तिरपि]

(The Birth of Mātrs and Killing of Andhaka)

वरा २७ १ ३९

कूम १ १५ ११९, २३७	विष्णुध १ २२६ १ ८३,
पद्म १ ४८ १ ९३	शिव २ [5] ४२ ८ ४९ ४२
मत्स्य १ ७९ १ ९०	स्कन्द ५ [1] ३६ १ ३८ ४३,
लिङ्ग १ ९२ १ ८७-९३ ३६	५ [3] ४५ १ ४८ ९०,
वाम ९ १-१० ५७, ३३ १६ ४४ ९६	६ १४९ १२ १५१ ४, ७ [2] ९ १५१-१६६
महाभा १३ १४ २१४-२१५	
हरिव २ ८६ १ ८७ ३९,	

गायत्र्युत्पत्ति, माहात्म्य च

(The Birth and glorification of Gāyatrī)

वरा २८ १-४३

अग्नि २१६ १ २१७ १३	भवि १ ४ ११ ४७
कूम २ १४ ४८-५६	विष्णुध १ १६५ १ ७८,
गरु १ ३६ १ ३७ ८	२ १२४ १ १२
देवीभा ११ २१ १ १२ ९ १००	स्कन्द ५ [3] १७२ ७९-८३,
नार १ ६६ ६९ ७३, १ २७ ५४ ६३	४ ९ ३६-६५
पद्म १ ४८ १ ३८-२०८, १ १७ २७९ ३१९	

धनदोत्पत्ति (The Birth of Kubera)

वरा ३० १ ८

पद्म ६ ११४ १ २९, ३ १६ १ २२	भवि १ १२४ २७ २८ भाग ९ २ ३१ ३२
ब्रह्मा ९७ १-३३,	वायु २ ८ १२
ब्रह्माण्ड २ ८ ३६ ४६	शिव २ [1] १७ १-२० ६२ स्कन्द ४ १३ ३६ १६६

महाभा ३ २७४ ९ २७५ ३ ९ ४७ २७ ३१

धर्मोत्पत्ति (The Birth of Dharma)

वरा ३२ १ ३३

कूम १ ७ ३५	मत्स्य ३ १०
देवीभा १ ३ २९	वाम ११ १ २९, १४ १-१६
ब्रह्माण्ड १ ५ ७२-७५	विष्णु १ ७ २३ २५
भाग ३ १२ २५	महाभा १ ६६ ३१, ३ ३१४ ६ ९

पितृणामुत्पत्ति (The Birth of Pitrs)

वरा ३४ १ १५

कूम १ ७ ४३ ४४	भाग ३ २० ४२, ४ १ ६३ ६४
पद्म १ ३ ९१ ९२	मत्स्य १४ १-१५ ३९,
ब्रह्माण्ड २ ९ १३-७६, १ ८ १२-१५	१४० १ ८५ माक ९१ १-९४ ३८
भवि १ २ ६४	वायु १ ३० १-२८, १ ९ १० ११, २ १० १२-२७
	विष्णु १ ५ ३५-३६ विष्णुध १ १०७ ६-१२ हरिव १ १६ १-२४ २८

सोमोत्पत्ति (The Birth of Soma)

वरा ३५ १-१७

ब्रह्मा ९ १ ३५	मत्स्य २३ १-९
ब्रह्माण्ड २ ६५ १-५०	वायु २ २८ १-२०
भवि ४ ११८ २३	विष्णु १ १०६ ३१-३२
भाग ९ १४ २-१३	स्कन्द ४ १४ १५ ७७
हरिव १ २५ १ २१	

तिथयस्तद्देवताश्च (The Tithis and their presiding deities)

वरा १८ १ ३५ १७

गरु १ ११६ १-८,	पद्म ६ ८६ १५ २०
	भवि १ १०२ ११ १५
स्कन्द १ [1] ३३ ७९-८२,	

तिथिव्रतम् (The Vratas of Tithi)

वरा १८ १ ३५ १७, ६५ ११

अग्नि १७७ १-१९४ ८	नारदीय ११० १ १२४ ९६
गरुड १ १३७ १ १८,	विष्णु ३ २२१ ८-९३,

भगवदाराधनम् वैष्णवलक्षणानि च (The worship of Visnu and characteristics of devotees of Visnu)

वरा ३७ १-६, ५४ १ २३, ६६ १ १९, ११४ १ ५२,
११६ ३७ ११७ ४७, १२० १-२३, १२३ १ ५५

वैष्णवलक्षणानि

अग्नि २१ १ ८,	वाम ६८ १-७१,
गरु १ ३१ १ ३०,	विष्णु ३ ८ १ १९,
१ २२१ १ ९,	विष्णु १ ५८ १ ३३,
नार १ ३३ १-४० ४९,	३ ३४१ १ ३३२,
पद्म क्रियायोगसारे ११ १४	स्कन्द २ [5] ४ १८ ४०,
३ ५० १-३८,	२ [9] २६ ३-३८,
६ २५३ १-९२,	६ २३९ १ २४० २२,
ब्रह्मा २२६ १-६०,	
भाग ११ ५ २०-४२,	
११ २७ १-५५,	

मोक्षधमनिरूपणम् (Description of Moksa)

वरा ३९ १-२०,	पद्म ६ ८२ ८१-१६९
५१ १-५२ ११	ब्रह्मा २३७ १ ५७
कूर्म २ २ १-५५	माक ३६ १-१०
नार १ ३३ १-४० ४९	महाभा १२ २७३ १-२३
१ ४५ १-४७ ८२	

मत्स्यद्वादशीव्रतविधिस्तस्य माहात्म्य च,
(Matsya Dvādasī Vrata)

वरा ३९ २५ ७६ भवि ४ ८३ १० ४०

कूर्मद्वादशीव्रतविधिस्तस्य माहात्म्य च
(Kūrma Dvādasī Vrata)

वारा ४० १ ९ भवि ४ ८३ ४१ ५१

वराहद्वादशीव्रतविधिस्तस्य माहात्म्य च
(Varāha Dvādasī Vrata)

वरा ४१ १ ४२ भवि ४ ८३ ५२ ६७

नृसिंहद्वादशीव्रतविधिस्तस्य माहात्म्य च
(Nrsimha Dvādasī)

वरा ४२ १-१४ भवि ४ ८३ ६८ ७४

वामनद्वादशीव्रतविधिस्तस्य माहात्म्य च
(Vāmana Dvādasī Vrata)

वरा ४३ १-१७ भवि ४ ८३ ७५-८०

जामदग्न्यद्वादशीव्रतविधिस्तस्य माहात्म्य च
(Parasurāma Dvādasī Vrata)

वरा ४४ १-१९ भवि ४ ८३ ८१-८९

श्रीरामद्वादशीव्रतविधिस्तस्य माहात्म्य च
(Rāma Dvādasī Vrata)

वरा ४५ १-९, भवि ४ ८३ ९० ९७

श्रीकृष्णद्वादशीव्रतविधिस्तस्य माहात्म्य च
(Kṛṣṇa Dvādasī Vrata)

वरा ४६ १ १६ भवि ४ ८३ ९८-१०५

बुद्धद्वादशीव्रतविधिस्तस्य माहात्म्य च
(Buddha Dvādasī Vrata)

वरा ४७ १ २१ भवि ४ ८३ १०६-१११

कल्किद्वादशीव्रतविधिस्तस्य माहात्म्य च
(Kalki Dvādasī Vrata)

वरा ४८ १-२५ भवि ४ ८३ ११२-१२१

पद्मनाभद्वादशीव्रतविधिस्तस्य माहात्म्य च
(Padmanābha Dvādasī Vrata)

वरा ४९ १ ४० भवि ४ ८३ १२२-१२६

धरणीव्रतविधिस्तस्य माहात्म्य च (The rules of Dharani Vrata and its glorification)

वरा ५० १ २८ भवि ४ ८३ १२७-१४७

वराहपुराणम्

कान्तिव्रतम् (The Kānti Vrata)

वरा ५७ १ १६ मत्स्य १०१ ४४-४५

सौभाग्यव्रतम् (The Śaumbhāgya Vrata)

वरा ५८ १ १७ मत्स्य १०१ १३-१६

रौद्रव्रतम् (The Raudra Vrata)

वरा ६५ ९ मत्स्य १०१ ४२-४३

पितृव्रतम् (The Pitr Vrata)

वरा ६५ १० मत्स्य १०१ २९-३०

त्रिदेवानां परस्परमभेदव्रतम् (Unity of Three gods)

वरा ७० २७ ४१, ७१ ६ ७, ७२ १ १७, ७३ ११ १६

कूम २ ११ १०७ १२५ ब्रह्माण्ड २ २ ११ १३१

नार १ ६ ४४ ४९ वाम ३६ २०-३२

ब्रह्मा ५६ ६८ ७० विष्णु १ ६७ २६ २९

शिव २ [१] ९ ५५ ५७,

२ [२] १९ ६४ ७०

गौतमचरितम् (The story of Gautama)

वरा ७१ १-६३

कूम १ १५ ९१-११६ ब्रह्मा ७४ २२ ७७ १५

देवीभा १२ ९ १-१०० शिव २ [२] ७१ ७१-७३,

नार २ ७२ १ ३५ ४ २५ १ २७ ५०

भुवनकोश (The Bhuvana Kosa)

(वरा ७४ १ ८८ ३,)

अग्नि १०७ १-१०८ ३३,

११८ १ १२० ४२ मत्स्य ११२ १-१२७ ८५

कूम १ ३८ १ ४४, माक ५० १५ ५२ २३

१ ४२ १ ४८ २४ लिङ्ग १ ४५ १-५३ ६२

गरु १ ५४ १ ५७ ९ वाम ११ ३१ १३ ५८

देवीभा ८ ४ १४ १४ १४, वायु १ ३३ १ ४९ १८६

८ १८ १४ २३ ३१ विष्णु २ २ १६ ५१

नार १ ३ ६७ ४९ विष्णु १ ४ १ १४ १३

पद्म ३ ३ १ ९ ४२ शिव ५ १५ १-१९ ४४

ब्रह्मा १८ १ २४ २६ स्कन्द १ [२] ३७ १-८७

ब्रह्माण्ड १ १४ १-२४ १५२

भवि २ [१] २ १-४ २३ ६ २६ १ ३९-५३

भाग ५ १६ १-२६ ४० ७ [१] ११ ६-४४

महाभा ६ ५ १ १२ ५२

महिषवध (Killing of Mahisa)

(वरा ९१ २७ ९४ ६७)

देवीभा ५ २ ३-१९ ४४, स्कन्द १ [३] (१) १० १-११ ४६

१० १२ १ ३५ १ [३] १९ १ ८१

पद्म १ ३५ २१ १९३ ३ [-१] ६ १ ७ ४४,

माक ८२ १-८४ ३६ ६ ११८ १ १२१ ८६,

वामन १८ ३९ २१ ५० ७ [१] ८३ १-६०,

शिव ५ ४६ १ ६३ ७ [-३] ३६ ३-१८३,

चामुण्डाकृतुरुवध (Killing of Ruru by Cāmundā)

(वारा ९५ १ ७२)

पद्म १ ३१ ६० १५४

रुद्रस्य कापालित्वम् (How Rudra became Kapālin)

(वारा ९६ १ ३९)

कूम २ ३१ १-१११ वामन २ १९-३ ५१,

नार २ २९ २ ६२ शिव ३ ८ १-९ ६६,

पद्म १ १४ ८५ २१३ स्कन्द ३ [१] २४ १-७१,

ब्रह्मा १ १३ १-१४ ५ [-१] २ १-६ १२५,

भवि ३ [४] १३ १ २० ७ [१] ८९ १ १०,

१ २२ १३-३५

मत्स्य १८२ ८२-१०६

सत्यव्रतारणम्

(Story of Satyavrata)

९७ १-३५ देवीभा ३ १० १ ११ ४६

दीक्षाविधि (The Procedure Dīkṣa)

(वरा ९८ १-५५ (विष्णुदीक्षा))

१२६ १-१२८ ५२, (विष्णुदीक्षा)

अग्नि ८१ १ ९१ १८ नार १ ६४ १-६५ ९७

(शिवदीक्षा) (पाशुपतदीक्षा)

३०४ १-४१ पद्म १ ३६ ३२ ७५

(शिवदीक्षा) (ग्रहशान्तिदीक्षा)

गरु १ ९ १-१२ शिव ६ २ १२-९ ४३

(विष्णुदीक्षा) (शिवदीक्षा)

१२२ १-१५ (शिवदीक्षा) ७ [२] १५ १-२० ३

(शिवदीक्षा)

देवीभा १२ ७ १ १५५ (देवीदीक्षा)

सत्यतपस आख्यानम् (Story of Satyatapas)

वरा ९७ १-३५

ब्रह्मा २२७ १०० १५२

स्वेतोपाख्यानम् (Story of Śveta)

वरा ९८ ५८ १११ ६०

पद्म १ ३६ १०१ १९०, रामा ७ ७७ १ ७८ ३०

१ ३८ ६१ १३१

भवि ४ १६९ १०-२७

अन्नदानमाहात्म्यम् (Glorification of Annadāna)

वरा ९८ ६०-८५

अग्नि २११ ४४ ४६ वायु २ १८ ५५ ५७
गृह १ २१३ १९ २१ विष्णुष ३ ३१४ १-३१५ १५
नार १ १३ ७५ ७७ शिव १ १५ २८ २९
पद्म १ १९ २७८ ३०८, स्कन्द १ [2] ४ ७९,
१ ३७ १ ८, ५ [3] ५० २४ २५,
६ २७ १ २० ७ [1] २०७ ८२
ब्रह्मा २१८ १ ३२ महाभा १३ ५७ २०
ब्रह्माण्ड २ १७ ५० ५५ १३ ६३ १-५२
भवि ४ १६९ १ ७७

तिलधेनुविधिर्माहात्म्य च (The procedure and glorification of Tiladhenudāna)

वरा ९८ ८५ ९८

नार २ ४२ २२-३१पू मत्स्य ८२ १ २२
पद्म १ ३६, १३६ १४३, विष्णुष ३ ३०८ १-१५
६ ११८ ३ भवि ४ ८४ १ ४९,
४ १५२ १ ४२

जलधेनुविधिर्माहात्म्य च (Procedure and glorification of Jaladhenudāna)

वरा ९९ १ १८

नार २ ४२ २२-३१पू भवि ४ ८४ १-४९
पद्म १ ३६ १३६ १४५ मत्स्य ८२ १-२३
भवि ४ १४३ १-७२ विष्णुष ३ ३०९ १ १५

रसधेनुविधिर्माहात्म्य च (The gift of Rasadhenu)

वरा १०० १-१२

नार २ ४२, २२-३१पू भवि ४ ८४ १-४९
पद्म १ ३६ १३६-१४८ मत्स्य ८२ १-२२

गुडधेनुविधिर्माहात्म्य च (The gift of Guḍadhenu)

वरा १०१ १-१९

नार २ ४२ ५-२०पू भवि ४ ८४ २९-४२
मत्स्य ८२ १ २३

शर्कराधेनुविधिर्माहात्म्य च (The gift of Śarkarādhenu)

वरा १०२ १-१७

नार २ ४२ २२ ३१पू भवि ४ ८४ १ ४९
मत्स्य ८२ १ २३

मधुधेनुविधिर्माहात्म्य च (The gift of Madhudhenu)

वरा १०३ १ २१

नार २ ४२ २२-४४ भवि ४ ८४ १-४९
मत्स्य ८२ १-२३

क्षीरधेनुविधिर्माहात्म्य च (The gift of Kṣīradhenu)

वरा १०४ १-१८

नार २ ४२ २२ ४४पू भवि ४ ८४ १ ४९
मत्स्य ८२ १-२२

दधिधेनुविधिर्माहात्म्य च (The gift of Dadhīdhenu)

वरा १०५ १ १३

नार २ ४२ २२ ४४ भवि ४ ८४ १-४९
मत्स्य ८२ १-२३

नवनीतधेनुविधिर्माहात्म्य च (The gift of Navanīta dhenu)

वरा १०६ १-१४

नार २ ४२ २२-४४ भवि ४ ८४ १ ४९
मत्स्य ८२ १-२३

लवणधेनुविधिर्माहात्म्य च (The gift of Lavana dhenu)

वरा १०७ १ १५

नार २ ४२ २२ ४४ भवि ४ ८४ १ ४९,
४ १०५ १ २३

कपिलाधेनुविधिर्माहात्म्य च (The gift of Kapilādhenu)

वरा ११० १-१८

भवि ४ १६१ १ ७९ विष्णुष ३ ३०६ ७५-७६

उभयमुखीधेनुदानविधिर्माहात्म्य च (The gift of Ubhayamukhī)

वरा १११ १-४२

मत्स्य २०५ १-९

ब्रह्माण्डदानविधिर्माहात्म्य च (The gift of Brahmānda)

वरा १११ ५४-६२ पद्म १ ३६ १५०-१८४

पुराणनामानि (List of the names Purānas)

वरा १११ ६९ ७२

अग्नि २७२ १ २३	भवि १ १ ६१ ६४
कूम १ १ १३ १५	भाग १२७ २२ २५,
गरु १ २१५ १३ १६	१२ १३ ३-९
देवीभा १ ३ १ १२	मत्स्य ५३ ११ ५७
नार १ ९२ २५ २८	माक १३४ ८-१२
पद्म ५ १०४ ५० ५४,	लिङ्ग १ ३९ ६१ ६३
६ २३६ १३ २०	वायु २४२ १-११
ब्रह्मवै ४ १३१ ११-२२	विष्णु ३६ २०-२४
	शिव ७ [1] १ ४३ ४५,
	५ ४४ ११९-१२२,
	स्कन्द ७ [1] २ २७-७७

सुखदुःखप्रापककर्माणि (The deeds leading to pleasure and sorrow)

वारा ११५ १-४६

गरु २ २४ १ ८	पद्म २ ६७ १-६८ १७
देवीभा ९ ३० १ १४०	पद्म २ ९६ १ ५२,
नार १३१ १ ७१	५ ९६ ५०-१४२
	ब्रह्म २१६ १-८९
	ब्रह्म वै २ २५ १-२७ १४५
	विष्णुध २ ११७ १-११८ ३४,
	२ १२१ १-१२२ ३५

विष्णुपूजनेऽपराधा प्रायश्चित्तानि च
(The sins committed in the worship of
Visnu and their expiations)

वरा. ११६ १ ३६ १२९ १-१३६ १२५, १७७ १-३७
पद्म ५ ७९ ३८-४४

विष्णुप्रापके भोज्याभोज्यान्नानि
(The prescribed and prohibited foods to
be offered to Visnu)

वरा ११८ १ २२

अग्नि १६८ १-२१	ब्रह्म २२० १६८-२०४,
कूम २ १७ १-४५	२२१ १०९-११२
गरु १ ९६ ५९-७२	ब्रह्म वै १ २७ १-४७,
पद्म ३ ५६ १-४५	४ ८५ १-५६
	माक ३२ १ ३, ३२ ५६-५९
	स्कन्द ४४० ९-१८,
	४ १०९-१४०
	२[७] २०८०-८४

महाभा १२ ३६५५-३
१३ १३१ २११ २

सदाचार (Virtuous deeds and
approved usages)

वरा १२० १-१२१ १०, २०९ १-९५

अग्नि २२ १-९,	भाग ७ ११ १ १५ ८०,
१५५ १-३१,	११ १७ १-१८ ४८
१६५ १-२८,	मत्स्य ३६ ६-४२ २९,
१६८ १-४०	५२ १ २६,
कूम २ १६ १ १९-३२	१०२ १-३१,
गरु १ ९३ १-९६ ७२,	१७५ ३२-४४
१ २०५ १ २०९ ९	माक ३१ १ ३२ ९७,
१ २१३ १-२४	३५ १-२०
देवीभा ११ १ ८-३ ३७,	लिङ्ग १ ८५ १२७-२१७,
११ १६ १ १७ ४८,	१ ८९ १-१२२
११ २३ १ २४ १००	वाम १४ १-१५ ६७
नार १ ३ ५०-८३,	विष्णु ३ ८ २०-१२ ४५
१ ४३ ६५ १२७,	विष्णुध २ ७९ १-८२ ३४,
१ ६६ १-६७ ४०	२ ८५ १-८९ ९२
पद्म १ १५ २८१ ३९२	२ १३० १-१३१ ६४,
१ २० १४२-१७२,	३ २२७ १-२३३ २८२,
१ ४९ ५२ २ १३ १-३५,	३ ३३९ १-३४० ४४
३ ५५ १ ५६ ४५	शिव १ १३ १-८५,
	७[२] १४ ५४-६२,
	७[२] २१ १ ४३
ब्रह्म २२१ १-२२५ ६३	स्कन्द १[२] ४१ ११७ १७४,
ब्रह्मवै १ २६ १ २७ ४६,	२[४] ५ १-६ ५६,
४ ७५ १ ७६ ८३,	२[९] २० ११ २३ ४३,
४ ८३ १-८४ २२	
ब्रह्माण्ड २ १४ ५० ११७	३[२] ५ १-७ १००,
	३[३] ११ १६-६४,
भवि १ ३ १ ४२२२,	४ ३५ १४ ३६,
१ ६ १-४४,	४ ३८ १ ११५,
४ २०५ १-२५३	४ ४० १-१६७,
	७[१] २०७ ३-२०८ ५२,
महाभा ३ २०७ ६२-९९,	१३ ९९ १-२५,
१२ १०८ १-१०९ ३०,	१३ १०४ १-१०५ १९,
१२ १९३ १ ३३,	१३ १२३ १-१३४ १७,
१२ २६२ १ २६४ २३,	१३ १४१ २५-१४५ ६३,
१२ २८७ १-५९	१४ ४५ १३-२५
	हरिव ३ २४ १-२४

कोकामुखमाहात्म्यम् (Glorification of
Kokāmukha Tirtha)

वरा १२१ १२ १०६, १४० १-१०३

कूम १ २९ ४६ पद्म ३ ३८ ६७-६८
नार २ ६० २२ ब्रह्म २ १९ १०६ ११६,
महाभा ३ ८४ १५८, २२८ ६८-८८
१३ २५ ५२

प्रबोधिनीमाहात्म्यम् (Glorification of Prabodhini
Ekādaśī)

वरा १२२ ६-१६, २०९ २९ ८२

नार १ १२० ५१-५६, भवि ४ ७० ५१-६६,
पद्म ६ ६२ १ ३६, स्कन्द २[-४] ३३ १-९,
,, २३ ३२-३५ ८६,

विष्णुपूजने विविधपुष्पाणि
(Different Flowers in Visnu worship)

वरा १२२ १५ १२३ ५३ (कार्तिकमागशीषवैशाख,
फाल्गुनमाघादिमासेषु)

पद्म ६ ८७ २३-२४ (मागशीर्षे) स्कन्द २ [5] ७ १ ८ १९
(मागशीर्षे)

६ २५३ १४८-१५० (वैशाखे) ,, २[7] ७ २२-२५ (वैशाखे)

६ ८७ २७ २८ (वसन्ते)

विष्णोर्मयामहत्त्वम् (Visnumāyā)

वरा १२४ १-१७७

देवीभा ६ २८ १-३१ २५ भवि ४ ३ ४-१०७
ब्रह्म २२८ १९-८८ लिङ्ग २ ५ १-१५९
शिव २ [1] ३ १-४ ७६

कुब्जाम्रकनामकरण तन्माहात्म्य च
(Kūbjāmra Tirtha)

वरा ५५ ४२-५५, १२५ १-२१४, १७७ २९, ३४, १३७ ७

कूम १ २९ ४६ ४७, नार २ ६० २२
२ २० ३३, पद्म ३ ३२ ५
२ ३४ ३३ मत्स्य २२ ६६
गद्य १ ८१ १० वाम ५ १, २५ ५१,
५३ ३, ६३ ३

महाभा ३ ८४ ४०-४१

त्रिपुरदाह (Burning of Tripura)

वरा १३६ १६ ४८

पद्म ३ १४ १ १५ ७० शिव २ [5] १ १-१० ४४,
भाग ७ १० ५३-७१ स्कन्द २ [4] ३५ ३३-३७,
मत्स्य १२९ १ १४० १७ ४५८ १५८-१६४,
विष्णुष १ २२५ १ १२ ५ [3] २६ १ २८ ८३
लिङ्ग १ ७१ १ ७२ १०९
महाभा ८ ३३ १ ३४ १९

सौकरक्षेत्रमाहात्म्यम् (Glorification of
Saukara Tirtha)

वरा १३७ ६ १३८ १०६

नार २४० ३१-३३ पद्म ६ ११९ ६ १३

विष्णुमन्दिरलेपनादिफलम् (The Merits of
washing Visnu Temple)

वरा १३९ १-११७

(विष्णुमन्दिरलेपनसम्माजनगायननत्तनफलम्)

१५३ १ ७२ (विष्णुमन्दिर नृत्यजागरणफलम्)

नार १ ३९ १ ४४ (विष्णुमन्दिरे समाजनदीपदानफलम्)

पद्म ६ ३८ ७ ९२ (जागरण-नृत्य-वाद्य-पूजाफलम्)

ब्रह्म २२६ ६-२२७ ८९ (अचनगायनजागरणफलम्)

लिङ्ग २ १ ६-८ (गीतवाद्यनत्तनफलम्)

विष्णुष ३ ३४१ १९-२७ (गीतवाद्यनृत्यअचनसमाजन उपलेपनफलम्)

राजधर्मोपदेश (The Duties of Kings)

वरा १३७ २१८-२२८

अग्नि २२३ १-२२८ ८

पद्म २ ८२ १६-२९, वाम ४८ ३५ ५०

५ ९९ १ ९३

महाभा २ ५ १-१२८

चण्डालरक्षसोरुपाख्यानम्

(The story of Cāndāla and Rāksasa)

वरा १३९ ३०-१०४

ब्रह्म २२७ १ ९०

शपथम् (Oaths)

वरा १३९ ४७ ५४, १३९ ६३-६७ (चाण्डालकृतम्)

पद्म १ २० ३२०-३२७ शिव ४ ४० ३१-३५

(नन्दाकृतम्)

(मृगीकृतम्)

ब्रह्म २२७ २२-३८ (चाण्डालकृतम्) ४ ४० ४४-४७ (मृगीकृतम्)

२२७ ५२-५५ (चाण्डालकृतम्) ४ ४० ६२-६६ (मृगीकृतम्)

नन्दीश्वरोत्पत्तिश्चरित च
(The birth and story of Nandisvara)

वरा १४४ ८४७, २११ ३० २१२ ८५
कूम २४१ १६-४१ शिव ३६ १-७ ६३
लिङ्ग १ ३७ १ ४५ ४९ महाभा २ १० ३४

शालग्रामक्षेत्रमाहात्म्यम्
(Glorification of Sālagrāma Tirtha)

वरा १४४ ४७-११२ महाभा ३ ८४ १२४-१२९

ऋषीणां शापाद्यदुकुलविनाश (Destruction of
Yādavas by the curse of Rsis)

वरा १४७ १५-२८

ब्रह्म २१० ५-५८ भाग ११ १ ८ २४
११ ३० १-५०
ब्रह्म वै ४ १२७ २१-४४ महाभा १६ १ १५-४ २-

मथुरामाहात्म्यम् (Glorification of Mathura)

वरा १५० ८-१७८ १२४

गह १ ८१ ११ भाग १० ४१ २०-२४
नार २ ७९ १-८०-११५ विष्णु ६ ८ ३१-४०
पद्म ५ ६९ १२-७८ स्कन्ध २ [५] १७ १-६०

एकादशीमाहात्म्यम् (Glorification of Ekādaśī)

वरा १५३ १ ७२, २०९ २९-८१

नार २ १ ८-२ ४६, ब्रह्म २२७ १-८६
२ ३१ ३६-४६ भवि २ [२] ८ ४५-८२
पद्म ३ ३१ १५५-१६७ भाग ९ ४ १५ ५ २७
४ १५ १-६०, स्कन्द २ [४] ३३ १ ६५,
६ ३५ १-६४ २२, २ [५] ११ १-१३ ६४
६ १२३ १-२६

वृन्दावनमाहात्म्यम् (Glorification of Vrndāvana)

वरा १५४ ६-२२, १५१ ४८-४९

नार २ ७९ १८-२०, पद्म ५ ८३ १९-११६,
२ ८० २-११६ ६ १६ ७१-७२
पद्म ५ ६९ ६-११, ब्रह्मव ४ १७ १-२६
५ ७५ ४८-५६

प्रेतवणिजोवृत्तान्त

(Story of Preta and merchant)

वरा १६३ १ ४७ (मथुरामाहात्म्ये, चातु सामुद्रिककूप-
माहात्म्यमधिकृत्य)

गह १ ८४ ३२-३३ वाम ५३ ११-७७
(गयामाहात्म्ये) (गयामाहात्म्ये)

पद्म ६ ६९ १ ३५
(गयामाहात्म्ये)

भवि ४ ७५ १-७१
(गयामाहात्म्ये)

वायु २ ५० २० २५
(गयामाहात्म्ये)

विष्णुष १ १६२ १ ६१
(गयामाहात्म्ये)

वृक्षारामाद्यारोपणफलम्

(Merits of implanting trees and gardens etc)

वरा १७० १४५८

अग्नि २४७ २४-२७ पद्म १ २८ १९-३२
मत्स्य ५९ १-१९ भवि ४ १२८ १-४५

पञ्चप्रेतोपाख्यानम्

(The Story of Five Pretas)

वरा १७२ १-६४

गह २ १२ १९-७३ पद्म १ ३२ १-५७,
५ ९४ ६२-१२१

श्रवणद्वादशीव्रतमाहात्म्यम्

(The Glorification of Sravanadvādaśī)

वरा १७२ ५३ ८४

अग्नि १८९ १-१५ वाम ५३ ११-६०,
पद्म ६ ६९ १-७५ वायु २ ५० २० २५
भवि ४ ७५ १-६८ विष्णुष १ १६२ १-७०

पाञ्चाल्यतिलोत्तमाख्यानम्

(The story of Pāñcālya and Tilottamā)

वरा १७३ १ १७४ ८०

ब्रह्म ९२ १-४९ (गीतमीमाहात्म्ये
महीसनाञ्जातयोराख्यानम्)

साम्बस्य कुष्ठत्वप्राप्ति (Leprosy to Sāmba)

वरा १७५ १-५३

भवि १ ६६ २१-३६,
स्कन्द ६ २१३ ११-११५ १ ७३ १-५०

शत्रुघ्नकृतलवणबध

(Killing of Lavana by Satrugna)

वरा १७६ १-७

विष्णुष १ २४० १-२४७ ३३

रामा ७ ६० १ ७२ २१

विष्णुप्रतिमार्थं विहितधातव

(Metals prescribed for making the
idols of Viṣṇu)

वरा १७९ १ १८४ ४४

भाग ११ २७ ९-१२

स्कन्द २[१] २६ २३

निमेरुपाख्यानम् (Story of Nimi)	
वरा १८५ २६ ११५	महाभा १३ ९१ १-४५
मधुपकदानम् (Gift of Madhuparka)	
वरा १८९ १ २०	विष्णुध ३ ११३ अध्याये (गद्यम्)
सर्वशान्तिविधि (Procedure of Sānti)	
वरा १९० १-३९, १८३ २४ २९, १८४ २९-३४	
अग्नि ८७ १-२७	मत्स्य २२८ १-२३८ १६
भवि २ [३] २० १-१७९	विष्णुध २ १३२ १ १४४ १८
नाचिकेतोपाख्यानम् (Story of Nāciketa)	
वरा १९१ १-२१० १९	महाभा १३ ७१ १-५७
धमराजपुरवर्णनम् (Description of the city of Yama)	
वरा १९४ १-१९५ १४४	गरु २ २३ १-४०
प्राणिना शुभाशुभकर्मविपाक (Results of Good and bad deeds)	
वरा १९६ १-१९८ ७६, २०० १ २०९ ९५	
अग्नि २०३ १-२३	वाम ११ ४७-१२ ५६
गरु २ ३४ १ ३५	वायु २ ३९ १४६ १८७
देवीभा ९ २९ १६-३० ४०,	विष्णु २ ६ १-५१,
९ ३२ १ ३७ ११८,	६ ५ १-५८
८ २२ १ २३ ३१	विष्णुध २ १११ १-२०
नार १ १५ १-१३३,	२ ११८ १-१२२ ३५,
१ ३१ १-५४	३ २४० १-२५३ ४५
पद्म २ ६७ १-७१ २७,	शिव ५ ५ १-१० ५७,
२ ९६ १-५२,	५ १६ १-४०,
५ ९६ ४० ९८ १२८	स्कन्द १[२] ३९ ८-२५,
ब्रह्मा २२ १-५०,	१[२] ४१ ११-७८,
२१४ १-२१७ १४२	१[३] (II) ५ १-२५,
ब्रह्मवै २ २६ १-३३ १२१,	२[१] ०.१२ ३-४९,
२ ५१ १०-५२ ४४	४ ८५०-११२,
भवि ४ ५ १-६ २०९,	५[३] १५५ ६७-११०,
३ ३० १-३४,	६ २६ १८-६१,
५ २६ १-४०	६ २२६ १८-८४,
माक १२ १-१५ ८२	७[१] २२५ १४ ३६
महाभा १३ ७ १-२९	

पतिव्रतामाहात्म्यम् (Gorification of Pativrata)	
वरा २०६ १५-२०८ १८	(रूपवत्युपाख्यानम्)
कूम २ ३३ १०८-१४४	(सीतोपाख्यानम्)
देवीभा ९ २६ १-३८ ९६	(सावित्र्युपाख्यानम्)
पद्म ५३ १-९०,	(सैव्योपाख्यानम्)
२ ४१ १-८४,	(सुकलोपाख्यानम्)
२ ५० १-६० ३३	(")
भवि ४ १०२ १-९१	(सावित्र्युपाख्यानम्)
मत्स्य २०८ १-२१४ २२	(सावित्र्युपाख्यानम्)
विष्णुध २ ३६ १-४१ २१	(सावित्र्युपाख्यानम्)
शिव २ [३] ३४ १-३५ ६२,	(पद्मोपाख्यानम्)
२ [५] २३ १-५१,	(वृन्दोपाख्यानम्)
४४ १-४८,	(अनसूयोपाख्यानम्)
स्कन्द ४४ १-१२१,	(लोपामुद्रोपाख्यानम्)
५ १७१ ४०-१७२ ३०	(शाण्डिल्युपाख्यानम्)
महाभा ३ २९३ १-२९९ १७	(सावित्र्युपाख्यानम्)
सूर्यस्याम्बरात्पात (Falling of the sun from the Sky)	
वरा २०६ ६०-८९	
वाम १६ ३८-५१	
विष्णुध १ २५ १-३	लिङ्ग १ ६३ ७१-७३
गोकर्णक्षेत्रमाहात्म्यम् (Glorification of Gokarna Tirtha)	
वरा २११ १-२१४ २२	
कूम २ ३४ २९-३१	लिङ्ग १ ९५ १३५,
नार २ ७४ १-४१	वामन सरो मा २५ १५-१६ ,
	५५ ५-८, ६३ २८
ब्रह्माण्ड २ ५७ १-५८ ३३	वायु २ १५ १९
मत्स्य २२ ३८	शिव ४ ८ ४-१० ५१
स्कन्द ३ [३] २ १-१७६	
महाभा १ २१७ ३४-३५,	
३ ८५ २४-२७,	
३ ८८ १५-१७,	
३ २७७ ५५	

मुद्रणाशुद्धयः

ERRATA

Text (Refence)	Incorrect	Correct
1 1b	ललयोद्धरते	लीलयोद्धरते
1 2c	°दशास्यन्त°	°दशास्यान्त°
4 41ab		to be deleted
12 4c	वान	भवान
18 24b	विशेषण	विशेषेण
21 17d	प्रायते	प्रीयते
21 55a	खङ्गकर	खङ्गकर
32 8a	ओङ्कार	ओङ्कार
32 30b	व्याप्त	व्याप्त
33 10b	आदत्तदिव्ये	आदत्त दिव्ये
38 28a	महादाश्चय	महदाश्चय
36 7b	दशरथ	दशरथ
37 14c	नमोऽस्तु	नमोऽस्तु
47 17d	निपातिता.	निपातिता
47 21c	किं	किं
51 22d	पञ्चैकोन°	पञ्चैकोन°
56 7c	सक्तूश्च	सक्तूश्च
74 8b	मन्वतरमिद	मन्वन्तरमिद
75 31d	इलावृत्तम्	इलाघतम
76 7c	पुरन्दरपुरीरम्या	पुरन्दरपुरी रम्या
77 21d	मधुजम्बू°	मधु जम्बू°
85 L 18	वितस्ता त्रिपाशा देविका कुहू गोमती	देविका कुहू गोमती
91 L 8	विद्युत्प्रभा	विद्युत्प्रभा
98 5a	ज्ञानशक्ति	ज्ञानशक्ति
100 2b	तत	तत
109 6b	खुरसयुतम	खुरसयुतम
111 61c	त्वमपि	त्वमपि
112 17a	पृथिवीभारसतप्ता	पृथिवी भारसतप्ता
115 38d	सुखायोपपद्यते	सुखायोपपद्यते
116 33c	एकोनविंश°	एकोनविंश°
117 27c	कुर्यात् मम	कुर्यान् मम
121 45a	गोप्य	गोप्य
123 29a	लोका	लोका

124 83a
 124 50b
 124 139c
 124 162b
 125 52b
 125 83a
 125 199c
 126 30b
 126 46c
 128 8c
 137 6a
 137 178b
 137 207b
 137 293d
 138 67c
 138 8d
 141 10b
 145 5d
 150 4b
 148 53c
 155 44d
 158 56d
 163 5b
 163 5b
 162 37b
 170 25d
 174 35d
 174 39b
 174 75a
 178 95c
 178 42d
 178 118c
 179 16c
 179 21c
 186 56c
 196 18a
 196 49b
 191 36d

सतत
 पेयायेय
 तत प्रमुच्यते तोय त
 °वादिता
 शुक्लपक्ष
 पञ्चवक्ष
 एतत गुह्य
 शूचि
 मध्य
 ह्येतत
 गुह्य
 ह्यपाज्ञया
 °पुरो
 ममलोक
 मङ्गल्याश्च
 °पुष्पो°
 प्रिय
 शिलोच्यये
 कनकोज्ज्वला
 गत्वा
 तिष्ठति
 गरुण°
 कचाचिदपि
 यात्राफलमनन्तकम्
 प्रभुत्वममरत्व
 °लकता
 मुनिभि°
 किञ्चित
 °ङ्गलि°
 प्रत्यायाथ
 स्मृति
 राज्य°
 काष्ठेषु
 पूज्या
 शचिभूत्वा
 कुट्टा
 सङ्कुल
 प्रतिष्ठता

स ततः
 पेयायेय
 तत प्रमुच्य तोय त
 °वादिता
 शुक्लपक्षे
 पञ्चवक्ष
 एतद् गुह्य
 शुचि
 मध्य
 ह्येतन्
 गुह्य
 ह्युपाज्ञया
 °पुरा
 मम लोक
 मङ्गल्याश्च
 °पुष्पोप°
 प्रिये
 शिलोच्यये
 कनकोज्ज्वला
 गत्वा
 तिष्ठति
 गरुड°
 कदाचिदपि
 यात्राफलमनन्तकम्
 प्रभुत्वममरत्व
 °लकृता
 मुनिभि°
 किञ्चित
 °ङ्गुलि°
 प्रत्यायाथ
 स्मृति
 राज°
 काष्ठेषु
 पूज्या
 शुचिभूत्वा
 कुट्टा
 सङ्कुल
 प्रतिष्ठिता

वराहपुराणस्य श्लोकार्धसूची

अ	अक्षरश्च क्षरश्चासि	११२ २७a	अगुरु च तुरुष्क च	१८१ २३a	
अऋग वै माथुरो यत्र	१६३ ५६a	अक्षराथस्वरूपेण	१७ ५९c	अगोत्तर शुभतर	१५८ ७१a
अकमण्य विशालाक्षि	१३४ ६५c	अक्षारलवण कृत्वा	११३ ३६a	अगोत्रमस्पशमरूपगन्ध	३६ १८a
अकमण्यानि पुण्यानि	११६ १६a	अक्षारलवण सप्त	१३५ ४८c	अग्नये कव्यवाहनाय	१४ २१a
अकमण्यानि वक्ष्यामि	११६ ४a	अक्षारलवणान्नाशी	१३५ ५७a	अग्निं न चाक्रमेत्पद्भ्या	१२० २९c
अकमण्येन पुष्पेण	१३४ ६०a	अक्षुद्रशीलस्तु नर	२०८ ३७c	अग्निं परिचरन् नित्य	८४a
अकमण्येव मुच्यन्ते	१२७ ५८e	अक्षौहिणीपरीवार []	११ ९१c	अग्निं पुरस्कृतो यैस्तु	३४ ७a
अकस्मादन्धकारोऽत्र	१३७ ४८c	अक्षौहिण्यो बलस्यास्य	११ ६c	अग्निं प्राणो अपानश्च	१७ ५२a
अकस्माद बुद्धिरुत्पन्ना	१३८ ३९c	अक्ष्याच्छाद विधायित्वा	१३५ १३a	अग्निकार्यं तत कृत्वा	१८८ १११c
अकामघातितो भद्रे	१३७ २५७a	अगतिगमने मे स्यात्	१७८ २६c	अग्निकायं त कुर्वीत	६१ ५a
अकामतस्ततोऽस्माक	४१ २३c	अगमद राजपुत्र य	१२१ ६३c	अग्निकण्डमिति रयात्	१४१ ७a
अकामगतिताश्चैव	१३७ २६३c	अगम्या ब्राह्मणी प्राहु	६८ १३a	अग्निक्षारनदीभ्या च	२०१ ६६e
अकामात्तु मता तीर्थे	१३७ ८८a	अगम्यागमन कृत्वा [ब्राह्मण]	६८ ११a	अग्निज्वालाकरालाय	३३ २०c
अकामान्त्रियमाणस्य [मानुष°]	१३८ ३c	अगम्यागमन कृत्वा [प्राय°]	१७४ ३४e	अग्निज्वालानिभास्तत्र	१९७ २९a
अकामान्त्रियमाणस्य [वर्षा°]	१३८ ९३c	अगम्यागमन कृत्वा [एषा]	१७४ ३७c	अग्निज्वालासमा घोरा	१९८ २६c
अकामाऽमुञ्चत प्राणास	१३७ १०४c	अगम्यागमन चतत	६८ १५e	अग्नितप्ते सूधोरे च	१९७ ५c
अकामे कामतो वापि	३९ ६७c	अगम्यागमन चैव	१२४ ९५c	अग्नितीर्थमिति ख्यात	१२५ ६१c
अकामेन मया दत्त	१६३ ४५a	अगम्यागमन तत्र	६८ ७a	अग्नितीर्थे महाभागे	१२५ ६७c
अकामेन विशालाक्षि	१३८ ९२c	अगम्यागमन पाप	१७४ ४७c	अग्नितीर्थेषु स्नातो वै	१२५ ६७a
अकामो वा सकामो वा	११५ ४२a	अगम्यागमन येन	३९ ७०a	अग्निदत्तस्तु वै नाम	१५३ ६२a
अकामो तव क्षेत्रेषु	१३७ ९५c	अगम्यागमनात् पापाद	१७५ २९a	अग्निदन्तोऽग्नितेजश्च	११ ९०a
अकाराद्य स्वर नाभ्या	९ ११c	अगम्यागमने शोला	१५८ ७८c	अग्निधमसमाकीण	१९५ ५a
अकुवन वित्तशठ्य य	१३ ५२c	अगस्तिभवन गत्वा	१४८ ५३c	अग्निना पच्यता पश्चाद	२०० ४६a
अकृत्वा पुष्कल कम	११५ १४a	अगस्तिभुवन त्यक्त्वा	१४८ ५४c	अग्निना वायुना चव	१२० १८c
अकृत्वा पथिवीभाग	१८६ २०c	अगसतिरोभवेन्नित्य	१८ २५a	अग्निना वै प्रतप्तास्ते	२०० २c
अकृत्वा मत्प्रणाम तु	५४ २०a	अगस्त्य पुनरागत्य	५१ ५c	अग्निपुच्छा अग्निमुखा	१११ १३a
अकृत्वा विपुल यज्ञ	१३९ ९०c	अगस्त्यश्च महाभाग	४९ ३६a	अग्निर्दहति सत्येन	१९१ ३४c
अक्रियाणि तु दानानि	२०४ ६a	अगस्त्व सवगत्वाच्च	१८ २५c	अग्निमुख च देवाना	१८८ १२c
अक्रुध्यता अत्वरता	१४ २४c	अगाध त ह्रद भद्रे	१४६ ५३a	अग्नियमो वैश्रवण	१७२ ७८c
अक्रूराच्च पर तीर्थ	१५३ ६९a	अगाध वा परिभ्रष्ट	१२४ ९३e	अग्निलोकमतिक्रम्य	१४१ १०c
अक्रूरे च पुन स्नात्वा	१५३ ४a	अगाधपङ्का वै तत्र	१९८ २८a	अग्निवणस्ततो भूत्वा	१४ ५६c
अशमाला च सस्थाप्य	४३ ६c	अगाधश्च ह्रदो देवि	१४४ ९१c	अग्निवर्णा सुरा पीत्वा	१३६ ७२c
अशमालापवित्राङ्ग	२११ ४१a	अगाधश्चाप्यपारश्च [क्रोश°]	१४७ ४३c	अग्निवर्ष शिलावष	१८६ ३५a
अश्वय मन्त्यते चात्र	१८८ ३५e	अगाधश्चाप्यपारश्च [रक्त°]	१४८ १५c	अग्निश्च भूमिश्च रसाश्च सर्वे	१८१ २१e
अक्षय क्षयपयन्तो	७७ ३१c	अगाधे दुस्तरे प्राणास	१७० १०c	अग्निष्टोमफल चैव	१५५ ४०c
अक्षयश्चाव्ययश्च त्व	२११ ६५c	अगुरु गन्धधूप च	११३ १६c	अग्निष्टोमफल तत्र	२१३ ६२c

वराहपुराणस्य

अग्निष्टोमफल भुक्त्वा	१४४ ६९८	अजायन्त तथा क्षान्ता	१९६ ७७८	अत पर वरेणाह	३७ ३६८
अग्निष्टोमशत तुल्य	१४१ ५८	अजितात्मा तथा पाप	२०० ४७२	अत पर शिवक्षत्र	१५२ २७२
अग्निष्टोमसहस्रस्य	१४० २०८	अजिताश्चाशठाश्रव	२०५ १९८	अत पशुपतिर्नाम	२१ ७८२
अग्निष्टोमातिरात्राभ्या	२१५ १४८	अजित्वा देवग धर्मान	९१ ३५८	अत प्रवृत्तते जन्तुर	१२४ १९८
अग्निष्टोमात् पञ्चगुण	१४४ ६८८	अजीण भवते सोम	१८८ ६०६	अत शुद्धयन्ति वै देवि	१८७ १६८
अग्निष्वात्तेति मारीच्या	१३ २९२	अजीणस्य तु दोषेण	१३८ १३६	अत सेनापतिं किञ्चिद	२५ १२८
अग्निस्तथाश्विनौ गौरी	१७ २४२	अजीर्णेन समाविष्टो	११६ ३४२	अत स्वयम्भुवश्चा ये	२५ ६८
अग्निस्वरूपोऽसि तरौ तथोपले	२५ २२२	अजीर्णेनाभिपीड्य ते	१८८ ५७२	अत स्वयम्भुवा पूर्व-	२०० ७७८
अग्निहोत्रफल तत्र	२१३ ९४८	अज्ञान ज्ञानमाध्य तु	९८ ५८	अत ऊर्ध्व तु कतय	१०१ ८६
अग्नेर्जन्म स पापेभ्यो	१९ १०८	अज्ञानच्छेदनार्थाय	३१ १४८	अत ऊर्ध्वं प्रवक्ष्यामि	७५ १२
अग्नेर्वैश्वानरो नाम	१७ ६६२	अज्ञानतमसारुढा	१८८ ३७८	अतएव मनुष्यत्व	१३७ २७९८
अग्रत किकरास्तिष्ठन	१९९ ९८	अज्ञानत्व च पैशाची	१८५ ८५८	अत एवोक्तमानुष्य	१६४ ९२
अग्रत पष्ठतो मह्य	१२४ १७३२	अज्ञानस्य च दोषेण	१३४ ६२८	अतस्ते नाम भवतु	१८ २३८
अग्रतस्तु स्थित देव	१५३ ६५८	अज्ञानाच्च प्रमादाच्च	१७७ ४२	अतस्ते प्रतिपन्नाम	१९ ४८
अग्ने तु मयोद्धृत्य	१६४ १९२	अज्ञानादव्रती यश्च	१९३ १६२	अतस्त्वय वक्तव्य	११३ ६२८
अग्ने ययुस्ता गा सर्वा	१३८ ६१२	अज्ञानास्तान पश्यन्ति	१६३ ५९८	अतस्त्वय तिथिधन्या	२४ ३२८
अग्नेषु पूजा लभतेऽन्यथा च	२३ २८८	अज्ञानेनावतो लोको	१४२ ५३२	अतिकायो महाकायो	९३ ८८
अङ्क तव समारुह्य	१३८ ४८८	अञ्जन कङ्कण गृह्य	१८६ ६६२	अतिक्रम्य च ते स्कन्धास	१९६ ४९२
अङ्गमध्ये तु विद्धा सा	१३७ १०२८	अञ्जन कङ्कती चैव	१२७ ६२८	अतितीव्रेण तपसा	६ ७८
अङ्गानि चैव सीदति	१९४ ११२	अञ्जलि कङ्कत गृह्य	१२७ ६३८	अतिथिं चागत दष्ट्या	१२६ ४०२
अङ्गारेषु विधमेषु	१९८ ४०८	अञ्जलि वापि कुर्वाणो	१९७ १९८	अतिथिप्रियकाश्चैव	२०६ ९२
अङ्गारै पच्यतामेष	२०० ६५८	अञ्जलि शिरसा कृत्वा		अतिथेरागतस्येह	१६८ ४१२
अङ्गिरास्तत्तिरी रैभ्य	१६८ ५४६	[निभने°]	१४० ८८	अतिरात्रफल भक्त्वा	१४४ ५९८
अङ्गुलीसंधिता तेन	९७ ९८	अञ्जलि शिरसा कृत्वा		अतिसुष्टा पुरा येन	२०३ १९८
अङ्गुल्यश्वरणौ चव	१२४ १६८	[मयोक्त]	१४२ ९८	अतिह्रस्व विवर्ण च	२०१ ४५८
अङ्गुष्ठमान पुरुष	७३ ३८	अञ्जलि शिरसा कृत्वा		अतीत स द्विजातीना	१११ १४८
अचल चञ्चल सचल खेचल	१८४ ३१२	[मयोक्त कम°]	१४२ ४५८	अतीतकाले पुनरेत्य मर्त्यो	४५ ९८
अचिन्त्या खलु ये भावा	७५ ५२	अटमहीमह सर्वा	६९ ३२	अतीन्द्रिय विश्वभुजा पुर कृत	५५ ३१६
अचिन्त्या सवभूताना	२०६ १९८	अटमानेन मर्त्येन	१३७ ३९८	अतीन्द्रियो वेदविदा प्रवान	५५ ३२८
अचिरादेव सजात	२०६ ३८	अटित्वा सवतीर्थानि	१७७ ३२२	अतीव च बुभुक्षाञ्ज	१९८ १०२
अचिरेण मूर्त्तेन	१२५ १९४८	अणीयसामणीयास	२११ ४०८	अतीव महती तस्या	२०९ ५६८
अचतन्य यदि गृहे	८ २६२	अण्डजोद्भिज्जस्वेदाना	११२ ४४२	अतीवरूपसम्पन्नम	१० ४८८
अच्छिद्रपद्मपत्रेण	२०९ २५२	अत कौमुदिकाया तु	१२२ ३५२	अतीसारो भव त्व हि	२०२ ११८
अच्छिद्राणि च पत्राणि	१४८ ३४२	अत पर च गोदान	१६८ १७८	अतुल कम कृत्वैव	१३२ ४२
अच्युतानन्द गोविन्द	१७२ ७२८	अत पर न कत्तव्य	१९५ २८८	अतुला च श्रिय लोके	२०५ १४२
अच्युते तु मन कृत्वा	११९ १५८	अत पर नागतोथ	१५२ १०२	अतुला त्वयि मे भक्तिस	१३७ ६७८
अछैत्सीदङ्गुलि चैका	९७ ७८	अत पर प्रवक्ष्यामि [धन्य°]	५६ १२	अतुल्य कम कृत्वाऽपि	११६ २८
अजराख्य क्षय चैव	२०३ ३०८	अत पर प्रवक्ष्यामि [काति°]	५७ १२	अतोऽतिविरयाततम	७ २७८
अजस्र क्लिश्यमानाना	१९८ ६८२	अत पर प्रवक्ष्यामि [तच्छृणुष्व]	१६३ १२	अतो न रोचते भूमि	१३६ ४६२
अजानता ध्यानमिद प्रकाशित	५५ ३८८	अत पर महाराज	५८ १२	अतो निमित्त पापिष्ठा []	१९७ २७८
अजायत कुले तस्य	१३७ ११२८	अत पर महाराजो-	१११ १२	अतोऽन्यजन्मभर्ता मे	२२ २८२

श्लोकार्थसूची

अतो येऽति तथा तीव्र	२१० १४८	अथ कालेन महता [प्रजा]	८९ ३६a	अथ द्वादशवर्षाणि	१३९ १२a
अतो भव महिष्येव	९४ १२८	अथ कालेन महता		अथ नो कुप्यसे देव	१२४ ६६a
अतो यत्नन वै साध्य	२०९ ९०e	[स राजा शसि°]	९८ ७१a	अथ पञ्च महारात्र्याम्	१३९ ९०a
अतोय त्वा वर याचे	८९ ३९८	अथ कुयादष्टशतम्	१०१ ४a	अथ पयोव्रतस्तिष्ठेद	९९ १५८
अतोऽथ दक्षित रूप	४ ३७a	अथ केनचित् कालेन	१२१ २९a	अथ पश्चिमपार्श्वेन	१४९ ७३a
अतोऽथमागतोऽह ते	८ ३४a	अथ केनापि ग्राहेण	१२४ १०४a	अथ पश्यति गघ्नस्य	१३७ १०६a
अतोऽवतागोक्ततनु पुराणम्	७३ २७८	अथ कौतूहल भद्रे	१२१ ४७a	अथ पुत्रस्य पौत्रेण	१८५ ५३८
अतो व गाहपत्यस्त्व	१८ १९८	अथ चामिषलुब्धा वै	१२१ २४a	अथ पूर्णेन कालेन	१२४ १७५a
अतो वश्वानरो नाम	१८ २०८	अथ चेच्छसि कन्यानां	१२४ ६३a	अथ प्रभातसमये	१५३ ४५a
अतोऽसौ भास्कर प्राक्त	२६ ६८	अथ चेच्छसि विप्रेन्द्र	१२४ ६२a	अथ प्रभाते विमले	१३९ ५७a
अतोऽहमपि सुप्रतीतस	२१० २a	अथ चेच्छसि स्वर्ग च	१२४ ६१८	अथ प्राणान् परित्यज्य	१४१ १९a
अत्यद्भुतमिदं लोक	६९ ३२८	अथ चे मुञ्चते प्राणास	१४९ ३६a	अथ प्राणान् प्रमुच्येत [कुण्डे]	१४३ १६a
अत्यादरण महता	१६३ ३५a	अथ चे मुञ्चते प्राणान्	१४७ ३८a	अथ प्राणान् प्रमुच्येत [रम्ये]	१८८ १७a
अत्युच्छिष्टे प्रतिबले	२११ १८	अथ च व तु द्वादश्या	११४ १३a	अथ प्राणान् प्रमुच्येत [तत्र]	१४८ २४a
अत्युज्जितबल श्रीमास	२१२ ७८	अथ चोदवतन भद्रे	११७ २५a	अथ प्राणान् प्रमुच्येत [कृत्वा]	१४८ ४५a
अत्र क्षत्र पुरी रम्या	१६६ ११a	अथ त जातमात्र वै	१३८ १९a	अथ प्राणान् प्रमुच्येत [मम]	१४८ ५४a
अत्र चकोद्भव स्रोतो	१४४ ६०८	अथ तत्र चतुर्थे तु	१४२ ४२a	अथ प्राणान् प्रमुच्येत [दश°]	१४९ ६५a
अत्र ते यावदागम्य	२११ ८६a	अथ तत्र त्यजेत् प्राणान्	१४० ६ a	अथ प्राप्य प्रमुच्येत	१४० ९०a
अत्र धारा पतत्यका	१४३ ३३८	अथ तत्र मृतो देवि [कृत्वा]	१४० १८a	अथ मध्याह्नवेलायां	१४६ ६९a
अत्र पिण्डप्रदानं	७ २२a	अथ तत्र मृतो देवि [तस्मिन्]	१४१ ५a	अथ योगीश्वरो भूत्वा	१३७ १५७८
अत्र यन्निश्चय श्राद्धे	१७८ ६२a	अथ तत्र मृतो भूमि [त्रिशद]	१२५ ९६a	अथ रुद्रव्रतोत्पत्ति	९६ १a
अत्र विद्याधरा सिद्धा	२१३ १०८a	अथ तत्र मृतो भूमि [तस्मिन्]	१४० ३५a	अथर्वेण च मन्त्रेण	१४४ ३१८
अत्र स्थितस्येदानीं च	१७४ ४८८	अथ तस्मिन्स्तु कालेऽस्मिन्	११९ ११a	अथवा चायससृष्टा	१३७ १५८a
अत्र स्थितो माथुराणां	१७४ ७३e	अथ तस्य तु कालेन	१२१ २३a	अथवा ज्ञानशक्ति सा	९८ ५a
अत्र स्नानपरा नित्य	१७४ २६a	अथ तस्या तु कालेन	१२५ १०८a	अथवा दिक्षु सवासु	९८ ३८८
अत्रापि महती व्युष्टिर्	२१३ ३५a	अथ ता दश्य कन्या तु	८९ २१a	अथवा पञ्चदश्या वा	१११ ५६a
अत्रापि श्रूयत चान्यद्	३७ ७a	अथ तानागतान् दष्टा	७१ १६a	अथवा परमगन्ध तु	१३७ १३२८
अत्राश्चय महाभागे	१४७ ८४a	अथ ते सप्तरात्रेण	१२५ १६९a	अथवा पररूप या	६८ १९a
अत्राह कीर्तयिष्यामि	१३६ ११८८	अथ त्वया पितॄणां च	१७८ ९७a	अथवापि पिशाचेन	१२४ १०६a
अत्रिपुत्रेण सामेन	१८८ ६४८	अथ दक्षिणपार्श्वेन	१४९ ७३८	अथवा पीडयसेऽज्यन्त	१११ ५३a
अत्रिरोद्दालकिश्चव	१९५ १५८	अथ दीर्घस्य कालस्य [कृतो°]	१२४ ८५a	अथवा म्रियते तत्र [माया°]	१२५ ३५a
अत्रस्तु यज्ञकमस्थ[]	२१ १४८	अथ दीर्घस्य कालस्य [कश्चिद]	१४५ ९a	अथवा म्रियते तत्र [मासि]	१२५ ४३a
अत्रव य इम सर्वे	१७८ १०६a	अथ दीर्घेण कालेन [प्राप्ता]	१२१ ६४a	अथवा म्रियते तत्र [लब्ध°]	१२५ ५९a
अत्रव श्रूयत पूव	१७२ १a	अथ दीर्घेण कालेन [तस्य]	१२४ ५८a	अथवा म्रियते तत्र [तत्त्वे°]	१२५ ६९a
अत्रेव स्थायता ब्रह्मन्	२८ १४८	अथ दीर्घेण कालेन [निषदस्य]	१२४ ८४a	अथवा म्रियते तत्र [वायु°]	१२५ ७५a
अथ आवो महाभाग	१४५ ११a	अथ दीर्घेण कालेन [मया]	१२४ १२९a	अथवा म्रियते तत्र [विश°]	१२५ ८६a
अथ काश्चिन् मृगव्याधो	१२१ ७७a	अथ दीर्घेण कालेन [कोशलाया]	१२५ १३२a	अथवा म्रियते तत्र [तीर्थे]	१३७ २९१a
अथ कालान्तरं तथा	१२१ ३८a	अथ दीर्घेण कालेन [का ती°]	१३७ ११५a	अथवा म्रियते देवि	१२५ ८१a
अथ कालेन महता [सा]	८ १३a	अथ दीर्घेण कालेन [प्राप्तस्]	१३७ २३९a	अथ विद्युत्प्रभो दैत्यस्	९४ १a
अथ कालेन महता		अथ दीर्घेण कालेन [म ऋषि]	१४४ १८a	अथ वै मुञ्चते प्राणान् [चक्र°]	१४३ ३८a
[स राजा राज°]	१० ३०a	अथ दैववशाद् वायुर्	१६९ १२a	अथ वै मुञ्चते प्राणान् [मम]	१४३ ४४a

वराहपुराणस्य

अथ वै मुञ्चते प्राणान्[स्वकम्] १४३ ४७a	अथात्र मुञ्चते प्राणान्	अथात्र मुञ्चते प्राणान्	१५४ २०e
अथ वै मुञ्चते प्राणान्[मुक्तं] १४४ ५९a	[मम भक्त्या] १४४ ८९a	अथात्र मुञ्चते प्राणान्	१५४ २१e
अथ वै मुञ्चते प्राणान् [कृतं] १४४ ६६a	अथात्र मुञ्चते प्राणान् १४४ ९६a	अथात्र मुञ्चते प्राणान्	१५५ १४c
अथ व मुञ्चते प्राणान्[मम कम] १४४ ७३a	अथात्र मुञ्चते प्राणान् १४५ २७a	अथात्र मुञ्चते प्राणान्	१५५ १६e
अथ शूद्रस्य वक्ष्यामि ११४ ३५a	अथात्र मुञ्चते प्राणान् १४५ २९a	अथात्र मुञ्चते प्राणान्	१५५ १७e
अथ सा प्रणयपूवम् १३७ १२६a	अथात्र मुञ्चते प्राणान् १४५ ३७a	अथात्र मुञ्चते प्राणान्	१५५ ४०e
अथ साथ समायातो १६९ ६०a	अथात्र मुञ्चते प्राणान् [भूमे] १४५ ४०a	अथात्र मुञ्चते प्राणान्	१५६ २९c
अथ सौवर्णकुम्भेन ११७ ३०c	अथात्र मुञ्चते प्राणान्	अथात्र मुञ्चते प्राणान्	१६२ १०c
अथात् सप्रवक्ष्यामि [धेनु] १०१ १a	[स्वकम्] १४५ ४५a	अथा तरात्पक्षगतो न राजते	११५ ११c
अथात् सप्रवक्ष्यामि [कपिला] ११० १a	अथात्र मुञ्चते प्राणान् १४६ ४७a	अथा ये च ज्वरास्तत्र	१९५ ३४a
अथात्र ज्येष्ठमासस्य १४५ ४७a	अथात्र मुञ्चते प्राणान् १४६ ५१a	अथान्ये छि नपादास्तु	१९७ २a
अथात्र प्रक्षिपेत् पिण्डान् १४७ ४१a	अथात्र मुञ्चते प्राणान् १४६ ५५a	अथान्ये तु महारूपा[]	१९७ ९a
अथात्र बहुकालस्य २०६ ३२a	अथात्र मुञ्चते प्राणान्	अथा ये तु श्वभिर्घोरैर	१९७ ८a
अथात्र म्रियते दधि १४१ ५१a	[मम कमपरायण] १४६ ६१a	अथान्ये बहुवस्तत्र	१९६ ४७a
अथात्र मुञ्चते प्राणास १४५ ३३a	अथात्र मुञ्चते प्राणान् [अत्रे] १४७ ३२a	अथान्ये शूल आरोप्य	१९६ ४३a
अथात्र मुञ्चते प्राणान् [तीर्थे] १२५ ३८a	अथात्र मुञ्चते प्राणान् [पञ्च] १४७ ४५a	अथापर पितर श्राद्धकाल	१३ ४२a
अथात्र मुञ्चते प्राणान् [मक्त] १२५ ९०a	अथात्र मुञ्चते प्राणान् [सर्व] १४७ ५०a	अथापर प्रवक्ष्यामि	६४ १a
अथात्र मुञ्चते प्राणान् [सूय] १४० ४४a	अथात्र मुञ्चते प्राणान् [हस] १४७ ५५a	अथापर महाराज [व्रत]	६२ १a
अथात्र मुञ्चते प्राणान् [मम] १४० ७१a	अथात्र मुञ्चते प्राणान् १४७ ६१a	अथापर महाराज [पुत्र]	६३ १a
अथात्र मुञ्चते प्राणान्[मम कम] १४१ २३a	अथात्र मुञ्चते प्राणान् १४७ ६७a	अथापरा रुद्रसम्भूतिमाद्या	३३ १a
अथात्र मुञ्चते प्राणान्	अथात्र मुञ्चते प्राणान् १४७ ७६a	अथाविघ्नकर राजन	५९ १a
[मम कर्माणि] १४१ २७a	अथात्र मुञ्चते प्राणान् १४७ ८३a	अथाष्टगुणमैश्वर्य	२११ ५३a
अथात्र मुञ्चते प्राणान् [कृत] १४१ ३१a	अथात्र मुञ्चते प्राणान् १४७ ९२a	अथेदशस्य पापस्य	८ २५c
अथात्र मुञ्चते प्राणान्	अथात्र मुञ्चते प्राणान्	अथेन्द्रण सुरा सर्वे	९७ ११a
[मम चित्त] १४३ २६a	[तस्मिन् शक्र] १४८ ३८a	अथेम किं तु भर्ता च	१३७ १६९c
अथात्र मुञ्चते प्राणान् [कृत्वा] १४३ २९a	अथात्र मुञ्चते प्राणान् १४९ १८a	अथैकदा स गोकणस	१७० ३a
अथात्र मुञ्चते प्राणान् १४३ ३२a	अथात्र मुञ्चते प्राणान्[मम गुह्य] १४९ ३९a	अथकदा समायाते	१७४ १०c
अथात्र मुञ्चते प्राणान् १४३ ३५a	अथात्र मुञ्चते प्राणान् १४९ ४२a	अथोत्पत्ति प्रवक्ष्यामि	३२ १a
अथात्र मुञ्चते प्राणान्[तस्मिन्] १४३ ४१a	अथात्र मुञ्चते प्राणान् [अत्रे पञ्च] १४९ ४५a	अथो पितृगणाश्च	१२४ ४८a
अथात्र मुञ्चते प्राणान् [मम कमसु]	अथात्र मुञ्चते प्राणान् [राग] १४९ ४८a	अदत्त नोपतिष्ठेत्	९८ ७५c
१४४ ५२a	अथात्र मुञ्चते प्राणान्[सर्वसङ्ग] १४९ ५१a	अदत्तस्य च सम्प्राप्तिस	९८ ७७a
अथात्र मुञ्चते प्राणान्	अथात्र मुञ्चते प्राणान् १४९ ५६a	अदत्त्वा गन्धमाल्यानि	१३६ ९६a
[मम कर्मानु] १४४ ५६a	अथात्र मुञ्चते प्राणान् १४९ ५९a	अदत्त्वा तस्य यो भुङ्क्ते	११५ १२e
अथात्र मुञ्चते प्राणान्[मुक्त] १४४ ६२a	अथात्र मुञ्चते प्राणान् १४९ ६२a	अदत्त्वा यस्तु भुङ्क्तीत	१३६ ९१a
अथात्र मुञ्चते प्राणान् १४४ ६९a	अथात्र मुञ्चते प्राणान् १४९ ६९a	अदत्त्वा यो नवान्नानि	१३६ ८८a
अथात्र मुञ्चते प्राणान्[लोभ] १४४ ७६a	अथात्र मुञ्चते प्राणान् १४९ ७५a	अदशन गतौ देवौ	९७ २८a
अथात्र मुञ्चते प्राणान् [वीत] १४४ ७९a	अथात्र मुञ्चते प्राणान् १५० ३२a	अदशनेऽनयद्देव	२१ ६७a
अथात्र मुञ्चते प्राणान्	अथात्र मुञ्चते प्राणान् १५० ४०c	अदानव्रतिनो विप्रा[]	२०० २०a
[मम मार्गा] १४४ ८२a	अथात्र मुञ्चते प्राणान् १५२ ९c	अदितेगभमाधाय	१७२ ७४a
अथात्र मुञ्चते प्राणान्	अथात्र मुञ्चते प्राणान् १५२ ११e	अदित्यपत्यानि ते सर्वे	२० ४c
[मम कर्मसु निश्चित] १४४ ८५a	अथात्र मुञ्चते प्राणान् १५२ २८c	अदीक्षिताय नो देय	३९ ७४a

श्लोकार्धसूची

अदीर्घेणैव कालेन	१४७ १००C	अवमगजघाताथ	२१ १५C	अनर्थाश्चाप्यनर्हाश्च	२०१ ३१a
अदृष्टकारिणी युक्ता	१२५ १८५C	अधमस्त न भविता	१३७ १९७C	अनसूयश्च यो मत्स्य	२०८ ३६C
अदृष्टान सत्यजेद्यस्तु	१७२ ४६C	अधर्मे च न मे बुद्धिः	१३७ ७१a	अनादिदेवाच्युतशेषशेवर	७३ १९a
अदृष्टाय प्रदातव्या	१०२ ९C	अधश्च स्रवते ज तुर	१२४ १८C	अनादिबुद्धयश्चाप्ये	२०१ ३६a
अदूरात त्रीणि त्रिशानि	१४६ ५६C	अधश्चो ध्व च यश्चैव	११९ ४a	अनादिम यनिधन	२०८ २८C
अदूरात पञ्च क्रोशानि	१४६ ५७C	अधस्नात्तु पुनस्तत्र	१९६ ५५a	अनादिमव्या तमज पुराण	१४२ १०a
अदूर दष्टवान कञ्चित	१९९ ५a	अधिष्ठायासुरानाजौ	९३ ३C	अनाममसगोत्र च	३९ १४a
अदश्य पश्य मे रूप	२११ ३६C	अधिष्ठिनै सुकृतिभि	२१२ ३२C	अनारत शितवर्णर	२५ १०C
अदश्य एव विबुध	२१३ ११४C	अधीश्वरो नाम पर पिताऽस्य	७ १७a	अनारत समुत्तस्युस	२७ २७C
अदश्यतामगमत्स्वालायाश्च	३२ ३२C	अधीश्वरो मे जनक परोऽस्य	७ १८C	अनाराध्य हरि भक्त्या	७० २a
अदश्यानि महार्हाणि	११ ६४a	अधोमुख पञ्च पुन	१३७ ५४a	अनायजुष्टमस्वग्य	१८५ ७०C
अदश्याश्च दश्याश्च	१९९ ३६e	अधो विलोक्य ते सर्वे	२१३ २२C	अनालया निरामर्षा []	२०१ ४७C
अदृष्टगमाद्य गहागमेति	१८४ १५C	अ यायत साम्बसहिता	१७५ ४१C	अनावृष्टिद्विजवरा	७१ १५C
अदेशकाले यदुत्त	१७८ ६३a	अध्यास्ते स गिरिवर	२११ २८C	अनाशक ब्रजेद्यस्तु	२१३ ८५a
अद्य तीर्थे ध्रुवकरे	१७८ ८८a	अध्वप्रपन्नो ददशे	१७२ ९a	अनाहिताग्नयो ये च	३४ १०a
अद्य ते तु मया सर्वे	२११ ८७a	अनन्त तीथमासाद्य	१५३ ३C	अनिच्छमानस्तेजस्वी	१७५ २०a
अद्य त्वा भक्षयिष्यामि	१२९ ३८a	अन त वासुकि चव	२४ ६a	अनित्यता ततो मत्वा	१६८ २२a
अद्य द्वादशवर्षाणि	१३८ ३६a	अन त विदित तीथ	१५३ १C	अनिन्द्यमाश्रम नाम	१४० ३३a
अद्य पञ्चाशद वर्षाणि	१२४ १४४e	अन तपारस्य महादधेस्तु	५१ १०C	अनिन्द्या ब्राह्मणा वेदा []	९८ ४१a
अद्य प्रभति ते धम	३२ २८C	अन तपुण्यफलदा	२०९ ६३C	अनिरुद्ध तथा पूज्य	९८ २७C
अद्यप्रभति देवाग्र्य	२११ ७०a	अनन्तमायया चाह	१२४ ४३C	अनिर्मल्यनमस्कारे	१७७ १७C
अद्य मे सफल जन्म	१७८ ८२C	अनन्तर तत कुर्याद	१२७ ३१a	अनिर्मल्यस्य वै विष्णोर	१७७ ९C
अद्य यावत् किमपि वा	१२१ ५०C	अनन्तरूपम्	११९ १२C	अनिवर्त्य यथाकम	१९५ १३a
अद्य राज्ञस्तु पितरश	१७८ २९a	अनन्तशयने देव	११२ २२a	अनिलश्चानलश्चैव	२१२ ३८C
अद्य वै तस्य जातस्य	१४४ ४४C	अनन्तश्चाप्रमेयश्च	१७४ ६२C	अनिष्ट गहित यन्मे	१८७ ३C
अद्यापि त लोकवर	६९ ४२a	अनन्तश्चासि नागाना	११२ ४१C	अनुक्तोऽपि स धर्मेऽसुर	३७ १७a
अद्यापि तान् न जानन्ति	१४४ ४९C	अनन्तायेति पादौ तु	६० ३C	अनुगृहीता परमेश्वरेण	२३ २३C
अद्यापि तिष्ठते देव	४१ ३९C	अनन्यमनसो भूत्वा [योगाय]	१२२ १८C	अनुगृह्य तु मा देवस	२१२ २०a
अद्यापि ते न जानन्ति	१३६ १५C	अनन्यमनसो भूत्वा [मद्]	१२४ १६४C	अनुगृह्य वरैस्तैश्च	२११ ८८C
अद्यापि ते न पश्यन्ति	१३८ ३८C	अनन्यमनसो भूत्वा [मम]	१४० १०१C	अनुगृह्य वरैस्तैश्च	२१२ २७C
अद्यापि तौ स्तनौ मृह्य	१३८ ४०a	अनन्यमानस कुर्याद	२०८ ५०C	अनुग्रह कृतो भद्रे	१४३ ११C
अद्यापि भाजन गृह्य	१३८ ३७C	अनन्यमानसो भूत्वा [तत]	११५ ४४C	अनुग्रहाय भगवत	५५ ४७a
अद्यापि मा न जानन्ति	१२४ ८a	अनन्यमानसो भूत्वा [भक्तो]	१२५ ४६a	अनुग्राह्यो ह्यय देव	२११ ५७C
अद्यापि मा न जानन्ति	१४२ ५१a	अनन्यमानसो भूत्वा [भूमे]	१३५ ११C	अनुचेष्टेन भावेन	२०७ ८C
अद्येह दशरात्र मे	१३९ ३७a	अनन्यमानसो भूत्वा		अनजानामि ते तात	१२५ १७७a
अद्यैव मथुरा देवी	१७० ४६C	[मम चिन्ता]	१३६ ८५C	अनुज्ञा च तत प्राप्य	१४ १६a
अद्राक्षन् सवल्लोकास्तु	१७८ १०२C	अनपराधाचरिता	१२५ १२०a	अनुज्ञातो द्विजैस्तैस्तु	१४ २०C
अद्वैतवासना सिद्ध	५ ३९a	अनया सदृशी नारी	२०६ ६८a	अनुज्ञाप्य तत स्थान	१५८ ४१a
अधमस्योत्तमा नारी	६८ १३e	अनयोर्देवयोर्मध्ये	१५४ २२C	अनुज्ञाप्य विधानेन	२२ २६e
अधम चानूत चास्तु	१९१ १७e	अनयोस्तीथयोरेक	१७७ २६a	अनुज्ञाप्य व्रत जतुर	१७८ ७१a
अधर्म न च पश्यामि	१८५ ७२C	अनर्थो राजदण्डो वा	२०१ ४९a	अनुज्ञाय तदा तस्या []	१९६ ४५a

वराहपुराणस्य

अनुपीडय दुरात्मान	१९७ १७८	अनेन भत्या बहव	२०० ६८a	अन्त्ये युगे प्रविरला	७० ३५a
अनुबन्धानि रम्याणि	७८ ६a	अनेन मन्त्रेण [गन्ध]	११४ १७e	अन्ध सप्तसहस्राणि	१३१ २७८
अनुभुङ्क्ते स कृच्छ्रेण	१९८ ३८e	अनेन मन्त्रेण [वृष]	११४ १८e	अन्धकानैव शक्तोऽह	२७ ५a
अनुभूय तत काल	२०० २७e	अनेन मन्त्रेण वेश्म	१८१ १८a	अन्धकारश्च नरको	१९८ २a
अनुभूयेह तत्सव	१९७ २८a	अनेन वत्सर पूण	६२ ५a	अन्धकारे च मा देवि	११६ १८a
अनुमुक्त महालोकान	११७ ४७८	अनेन विधिना कृत्वा	१३४ ३०a	अन्धकूपे स पतितो	१६५ १२a
अनुमोदेत प्रजा दष्टा	२०० ६९a	अनेन विधिना चव	१६७ १२a	अन्धकेनाहिता सर्वे	२७ ४a
अनुरूपा विशुद्धा च	२०६ ७०c	अनेन विधिना दत्ते	४३ १५a	अन्धश्च जायते देवि	१३१ २०c
अनुरूपोऽनुरूपाया []	२०६ ७२c	अनेन विधिना पुसाम	२१३ ७०c	अन्धो जायेत सुश्रोणि	१३४ ३६c
अनुलितश्च शत्रुघ्न	१६१ ५७c	अनेन विधिना प्राप्ताश	५० २५c	अन्धो भूत्वा ततो देवि	१३६ ६३a
अनुलिप्ते महीपण्डे	१०० १c	अनेन विधिना ब्रह्मन	३९ ७३a	अन्धो भूत्वा महाभागे	१३५ १०a
अनुलिप्ते महीपण्डे		अनेन विधिनाभ्यर्च्य	४३ ४a	अन्नं कुरु सुवृष्टि च	१९० १०a
[कृष्णाजिनकुशास्तत]	१०१ १c	अनेन विधिना यस्तु	३९ ५९a	अन्नं त्वष्टा यमोऽग्निश्च	१७२ ७९c
अनुलिप्ते महीपण्डे	१०२ १c	अनेन वै कीर्तिमता	२०३ १५c	अन्नं प्रजापतिर्विष्णुर	१७२ ७९a
अनुलिप्ते महीपण्डे	१०३ १c	अनेन सदश नास्ति	२०४ ३६a	अन्नं भुक्त्वा बहुतरम	१३६ ११०a
अनुलिप्ते महीपण्डे [गोमयेन]	१०४ १c	अनेन सह सवाद	१२५ १४३c	अन्नं मे जायतामन्यत	९८ ९५a
अनुलिप्ते महीपण्डे	१०७ १c	अनेनागतमात्रेण	५५ ४५c	अन्नं ह्यनुग्रह देव	१४२ ४c
अनुलिप्ते महीभागे	१०५ १c	अनेन च मार्गेण	५७ ७a	अन्नकूटं तत प्राप्य	१६२ ११a
अनुलोमेन देवेश	५० ८a	अनेन तु मन्त्रेण [क्षीरवेत्तु]	१०४ ११c	अन्नकूटं परिक्रम्य	१६२ १२c
अनुविधानि रम्याणि	७८ १c	अनेन तु मन्त्रेण	१९० २८a	अन्नकूटस्य सान्निध्ये	१६२ २२a
अनुष्ठानपरश्चैव	११४ ४८c	अनेनैव प्रयोगेन	३३ ३१c	अन्नदानं ददद्वाजन	९८ ६१a
अनेन च माथुरो यत्र	१६१ ५२a	अनेन विधानेन [स्नान]	१५७ ११a	अन्नदानप्रदानेन	९८ ७६c
अनेन च वदिष्यन्ति	६८ ७c	अनेन विधानेन [य]	२०९ ७४a	अन्नदानरताश्चापि	१९६ ६७e
अनेककल्पजीवद्भि	७५ ४२a	अनेनैव शरीरेण	२११ ६७e	अन्नदानेन तु नर	२०५ ४२c
अनेककल्पसंस्थायि	६९ २c	अनेनैव स्वरूपेण	९४ १५a	अन्नपानप्रदानेन	२०५ ४४c
अनेकज मान्तरसञ्चितानि	४० ९a	अ त पुरसमायुक्त	१२५ १८०c	अन्नाद भवन्ति भूतानि	९८ ६२c
अनेकजलयन्त्रश्च	७८ ७a	अन्त पुरुषु या नाय	१३७ १२४a	अन्नानां सुसमृष्टानां	१९६ ६१c
अनेकजो विहायेम	३५ ५e	अन्त शरीरगा कृत्वा	२१ ८c	अन्नानि दीयमानानि	१९७ १०a
अनेकनक्रग्रहमीनजुष्टम	९५ ७c	अन्त स्थितानेकमुरारिसह	९५ ८a	अन्नेन चव दत्तेन	९८ ६१c
अनेकपक्षियुक्तात्म	७८ २a	अन्तरज्ञ उवाचेद	१७५ २१c	अन्नेन वा यथाशक्त्या	१३ ५४a
अनेकपणनिचय	७५ ६६a	अ त भ्रमणेनैव	१५७ ९a	अन्नेन हीने वेदाना	५८ १४a
अनेकबाहूदरवक्त्रनेत्रो	१० ५a	अन्तरिक्ष खगानीकैर्	१९८ ९c	अन्यं दहि वर देव	७३ ४२c
अनेकशतसाहस्र	९५ ५a	अन्तरे चान्तराक्षप	१६८ ५९c	अन्यं पुष्पं हि सगह्य	११७ १२c
अनेकसिद्धभवन	७७ ८c	अन्तर्गुह्य पर श्रेष्ठ	१४४ ९९c	अन्यं कश्चिन्न जानाति	१३६ २९c
अनेन किल मन्त्रेण	५७ १२a	अ तजलगत विप्र	३७ १९a	अन्यचित्ता रुदन्त्यो या	९५ ४३c
अनेन कृतमात्रेण [जायते]	५६ १३c	अन्तर्जलानि वेश्मानि	९१ ६c	अन्यच्च कारणं देवि	८९ २५a
अनेन कृतमात्रेण [सर्व]	५९ ९a	अन्तर्द्वानि गतास्तत्र	११ ६३c	अन्यच्च ते प्रवक्ष्यामि [कमणा]	११६ ४५a
अनेन क्रमयोगेन [प्रीयता]	३९ ५३a	अ तर्हिते ततस्तस्मिन्	२१२ १a	अन्यच्च ते प्रवक्ष्यामि [गुह्य]	११९ ६a
अनेन क्रमयोगेन [यदि]	५२ १५a	अ तर्हितोऽन्तरिक्षस्थ	२१३ ३१a	अन्यच्च ते प्रवक्ष्यामि [तत]	१२० ९a
अनेन क्रमयोगेन [मथु०]	१६१ ६०e	अन्ते च विष्णुलोकाश्च	४२ १३e	अन्यच्च ते प्रवक्ष्यामि [महा०]	१२१ १९a
अनेन दत्त्वा मन्त्रेण	६१ ९a	अन्यजा अपि वैश्यत्व	६८ ८c	अन्यच्च ते प्रवक्ष्यामि [क्षीर]	१२२ १७a

श्लोकाधसूची

अन्यच्च ते प्रवक्ष्यामि	१२२ २२a	अन्यत किञ्चिदथोऽदेय	१६८ ७९C	अन्ये हि तावत् तत्कुयुर	१९९ ३a
अन्यच्च ते प्रवक्ष्यामि [कम ^०]	१२३ ४५a	अन्यत्र गच्छते माता	१४२ ५४a	अ यैरपि कृत पाप	२०१ ३२C
अन्यच्च ते प्रवक्ष्यामि		अन्यत्र तु मृता ये तु	१६७ १६C	अयरपि महीपालैर	५९ ७a
[तच्छणुष्व द्विजोत्तम]	१२४ १५८a	अ यत्र हि कृत पाप	१६३ ४९a	अन्यो न पश्यते कश्चिद	१४८ ४०C
अन्यच्च ते प्रवक्ष्यामि	१२५ १४a	अन्यत्र हि कृत पाप	१७४ ५३a	अन्यो नारायण चक	१३६ २७C
अन्यच्च ते प्रवक्ष्यामि	१२५ २८a	अन्यत सुरासुरमय	१ ७a	अन्योन्य तु ततो बाला	१३८ १५a
अ यच्च ते प्रवक्ष्यामि	१२५ ३२a	अन्यथा तत्तु वै श्राद्ध	१८८ १२०C	अन्योन्य मन्त्रयित्वा तु	२१४ १C
अन्यच्च ते प्रवक्ष्यामि	१२५ ३६a	अ यथा नानुयात सिद्धि	१६६ ६C	अन्योन्यप्रीतियुक्तौ तु	१२१ ३८C
अन्यच्च ते प्रवक्ष्यामि	१२५ ५०a	अन्यथा निष्कृतिर्नास्ति	२०० ६४C	अन्योन्यातिशयोपेतौ	२१ ५७C
अ यच्च ते प्रवक्ष्यामि [प्रिये]	१२५ ६१a	अन्यथान्यस्य दष्टानाम	१४६ २७C	अन्योन्याभिमतार्थैव	११३ १२C
अन्यच्च ते प्रवक्ष्यामि	१२५ ७३a	अन्यथा मामपि बलाद	९५ ३८C	अन्योन्याभिरमर्थैव	१२१ ३१C
अन्यच्च ते प्रवक्ष्यामि [तीर्थ]	१२५ ९४a	अन्यथा ये न पश्यन्ति	१४७ ६८C	अन्यो रत्तेक्षण श्रीमान	२ ६५C
अन्यच्च ते प्रवक्ष्यामि	१२५ १००a	अ यथा ब्रीहयोऽप्येते	८ ३२C	अप एव ततो गृह्य	१९० २१C
अन्यच्च ते प्रवक्ष्यामि	१२७ २३a	अन्यदेवेषु ये भक्ता	११६ ४८a	अपतिश्चैव भर्तार	१९० ३७C
अ यच्च ते प्रवक्ष्यामि [कमलोक ^०]	१२८ १४a	अन्यदेवागतो दूरात	१५८ ७९a	अपद पद महापद अनद नद	१८२ १५a
अन्यच्च ते प्रवक्ष्यामि		अन्यद्विरण्यकशिपुर	१ ९a	अपर खण्डश कृत्वा	९६ १३C
[तच्छणुष्व वरानने]	१३४ ३४a	अन्यव्यतिक्रमे धम	२२ १८a	अपर चापि वसुधे	१८८ १२३e
अन्यच्च ते प्रवक्ष्यामि	१३६ ६०a	अन्यस्थानेषु दातव्य	१८६ ३e	अपर तत्र गुह्याख्य	१५८ २७a
अन्यच्च ते प्रवक्ष्यामि	१३६ ६२a	अन्यस्मिन् कृतसने तु	३ ४C	अपर तत्र ब्रीहीणा	८ २२C
अन्यच्च ते प्रवक्ष्यामि [तच्छणोहि]	१३६ ७२a	अन्यस्मिन् भगवन् जन्म-	३ १a	अपर धर्मरूप तु	३९ ६C
अन्यच्च ते प्रवक्ष्यामि [येन]	१३६ ९०a	अ या सूतिगृहे छिद्र	०५ ४२a	अपर पद्मयोनि तु	७० ४७C
अन्यच्च ते प्रवक्ष्यामि	१३६ ९८a	अन्यानपि तथा पापाश	२०१ १a	अपर भुवन प्रायान	९ १०a
अन्यच्च ते प्रवक्ष्यामि	१३७ १९a	अयानि च मया त	१९७ ३८C	अपर सव्रत तद्धि	३९ ३C
अन्यच्च ते प्रवक्ष्यामि	१३७ २७a	अयानि चापि मदि या	२१२ ४९a	अपराण्यपि नामानि	८९ २४a
अन्यच्च ते प्रवक्ष्यामि	१३७ ८७a	अन्यान यान्कामयेत्कामान्	२०४ ५a	अपराध चतुर्विंश	११६ २८C
अन्यच्च ते प्रवक्ष्यामि	१३७ २६५a	अन्यायवान्नि मा च	१६८ ५८C	अपराध त्रयोविंश	११६ २७C
अन्यच्च ते प्रवक्ष्यामि [शृणुष्व]	१३९ २२a	अन्यायेन व्रत चीण	१३७ १७१C	अपराध न गच्छेत्	१३६ १०९C
अन्यच्च ते प्रवक्ष्यामि	१४० ९२a	अन्याश्चतस्रस्तेषा तु	२९ ५a	अपराध न विद्येत [ससार]	१३५ ३२C
अन्यच्च ते प्रवक्ष्यामि	१४२ १५a	अन्याश्छिद्रेषु बालानि	९५ ४१C	अपराध न विद्येत [मम]	१३५ ३९C
अन्यच्च ते प्रवक्ष्यामि	१४२ ३८a	अन्ये कबन्धभूतास्तु	९४ ३७a	अपराध न विद्येत [पुत्र ^०]	१२८ ४४a
अन्यच्च ते प्रवक्ष्यामि		अन्ये कान्येव रूपाणि	१४९ २४a	अपराध न विन्देत्	१३४ २३C
[आश्चर्याणि]	१४४ ६३a	अन्ये च सिद्धा देवाश्च	१६८ ५६a	अपराध वजयति	१३७ २३C
अन्यच्च ते प्रवक्ष्यामि	१४४ ९९a	अ ये देवनि कायाश्च	२११ २९C	अपराधगृहास्ते तु	१७७ ३C
अन्यच्च ते प्रवक्ष्यामि	१४६ ३१a	अ ये द्वे व्यजने गृह्य	६९ १०C	अपराधमिम कृत्वा [तत्रैव]	१३१ २१C
अन्यच्च ते प्रवक्ष्यामि		अन्येनोच्चरित शश्वत	१५० १८C	अपराधमिम कृत्वा [सतरेद्]	१३२ ५C
[महाश्चय]	१४८ १२a	अन्येऽपि पशव कीटा[]	४ ३०C	अपराधविनिमुक्तो	१३१ ३८C
अन्यच्च ते प्रवक्ष्यामि [यत्र]	१४९ १९a	अन्ये पूर्वोत्तराद्देशाद्	१७८ ११C	अपराधममायुक्तस	१३१ २२C
अन्यच्च ते प्रवक्ष्यामि	१९० २३e	अन्ये भक्तिभवेद्विष्णो	१२५ २०C	अपराधस्य दोषेण	१३१ ६C
अन्यच्च ते प्रवक्ष्यामि	२०९ २९a	अन्ये यथागत यान्ति	१७८ १४C	अपराधास्त्रयस्त्रिंशत्	१७७ ११a
अन्यच्च ते वर दधि	६६ १७a	अन्ये ये दूषिता देवि	१८८ ९३a	अपराधे कृते देव	१७७ २२C
अन्यच्छृणु प्रवक्ष्यामि	११६ ३७a	अन्येषामपि पापाना	५१ २१C	अपराध जगुस्तत्र	११ ४५e

वराहपुराणस्य

अपराश्च महाघोरा []	१९५ ३०८	अपुत्राश्चाप्यदाराश्च	१९३ ८२	अभक्ष्यभक्षण कृत्वा	१३७ २९२
अपरा सा समारयाता	९० ५८	अपुत्रेण पुरा पष्ठो	४५ ६२	अभक्ष्यभक्षण चैव	१७७ ७८
अपरे मल्लयुद्धेन	८९ १०८	अपुत्रो नाप्नुयात् स्वग	१९१ २७८	अभक्ष्यभक्ष्यनिरता []	२०९ ३५८
अपरे विद्वता सर्वे	९४ ३७८	अपुत्रोऽपि लभेत पुत्रान	२५ ४९८	अभक्ष्या ब्राह्मणैर्ह्येत	१२६ ३८८
अपरे शिशुमारास्या []	८९ ८२	अपुत्रो लभते पुत्र [अधनो]	४३ १६२	अभय चात्र यच्छामि	२०२ २१८
अपरेऽश्वामुखा रौद्रा	८९ ८८	अपुत्रो लभते पुत्र	६१ १०२	अभय ते महाभाग	२०६ ८७२
अपरेषा विदार्यार	९४ ३६८	अपुत्रो लभते पुत्र [दरिद्रो]	११२ ४९२	अभय ते महाराज	२०६ ८३८
अपरे हरिमीशानम	८९ १८	अपुत्रो लभते पुत्र	१९० ३७२	अभयस्य प्रदानेन	२०५ ५१८
अपरे हस्तिवक्त्राश्च	८९ ७८	अपुत्रोऽह महाभाग	४४ १२२	अभवद् दारुण युद्ध	१९९ २८२
अपरो मम पार्श्वेन	१४७ ७९८	अपुनर्मरिक्के लोके	४१ ३९२	अभार्यो लभते भार्या	११२ ४९८
अपवमैथुना ये च	२०५ २७२	अपुनर्मरिक्कैर्देवै	९ २०८	अभावे प्रीणयत्यस्मान	१३ ५८८
अपश्य पनरन्यत्र	१९७ ३९८	अपुमा-षष्टिवर्षाणि	१३४ ३६२	अभाषैव च कर्माणि	१२४ १२०८
अपश्य विविधास्तत्र	२०४ ३४८	अपूर्णे ऋतुकाले तु	१४२ ३४२	अभाष्य भाषण कोप	१७७ ६८
अपसन्धेन दातव्य	१८८ २८२	अपूवभूतसलिले	७३ १८	अभिगच्छेद् गुरु देवि	१२६ १२८
अपश्यत् सा दिते पुत्रैर्	१६ १७२	अपच्छच्च वसु प्रीत्या	५ ७८	अभिगम्य प्रयत्नेन	२०८ ४०८
अपहृत्याहरद्देवी	९५ ३१८	अपच्छत् का कुत कस्य	१७४ १९८	अभिघाताभिभूतस्तु	२०८ १६२
अपाकद्रव्यसंगृह्य	१८६ ५८	अपच्छत् श्वसुर देवि	१६० २२८	अभिदुद्राव दैत्ये-द्रस	९३ २८
अपाकद्रव्यसयुक्तस	१८६ ४८	अपोगण्डो म्रियेत पञ्च	२०० ७५८	अभिद्रवति त पाप	१९७ १६८
अपाकपाचिन केचित	२१० ११८	अप्रकाममिद भाति	१७२ १५८	अभिन्नमतुलच्छाय	१४४ १९२
अपाङ्क्तेया यथा विप्रास	१८८ ८४८	अप्रच्छन्न मोक्षधर्मात्य	५१ ६८	अभिन्नमुखरागेण	११५ ३२८
अपाङ्क्तेयास्तथा विप्रान	१८८ ९४२	अप्रजा एव ता सर्वा	१६८ २०८	अभिप्राय च सर्वेषा	२११ ८८२
अपात्रे प्रतिदत्तानि	१७२ ३१२	अप्रमत्तेन कतव्य	१८१ १८२	अभिमानिनो भविष्यन्ति	६८ ८८
अपात्रे मलिनद्रव्य	१७८ ६३८	अप्रमाण मया मासो	१२१ ८१२	अभिवाद्य गुरुन सर्वान	१८३ २७८
अपाने सवतीर्थानि	२०४ २७२	अप्रमाणप्रमेयोऽसि	११२ ४०८	अभिशातस्तथा स्नेन	१४ ६२
अपारफल्मुद्दिष्ट	१११ ५२८	अप्रमादकृत पूव	१८३ १४८	अभिषिक्तश्च रुद्रस्य	२३ ३३८
अपारे दुस्तरेऽगाधे	१६९ ११८	अप्रमेयगतिं चैव	११२ १०८	अभिषिच्य तत् पश्चात्	१८४ १४२
अपि कीट पतङ्गो वा	१६० ६४८	अप्रवृत्तस्तु सम्भाष्यो	१९१ १९२	अभिषिच्य निजे राज्ये	५ ४३८
अपि कीटपतङ्गो वा	१६७ ३३८	अप्रष्टव्य महाभाग	१७० ७२	अभिषिच्य सुत ज्येष्ठम	१५१ ३१२
अपि कोटिसहस्रेण	१३ ४१८	अप्राप्य प्राप्यते नव	३९ ७२८	अभिषिच्य स्वके राज्ये	६ ५८
अपि गृह्य च वक्तव्य	१९२ २१२	अप्रिय नोक्तपूव तु	१२५ १३६८	अभिषेक राजशब्द	१३७ २३२२
अपि चान्या कुमार्योऽत्र	९४ २५८	अप्रिय नोक्तपूव मे	१३८ ४३२	अभुक्तेनव ससिद्ध	८ २४८
अपि चास्मत् कुले जात	१५५ ६२	अबुद्धिपूर्वकस्तस्य	२ २५८	अभुक्तो द्वादशी धर्मे	६ २९२
अपि त्व भ्राजमानस्तु	२०६ ५२	अबुद्धे सह सवास	२०१ ६५८	अभुक्त्वा दन्तकाष्ठस्य	१३० ९८
अपि दुष्कृतकर्माणो	२१३ ४९२	अबधौ शयान च रथाङ्गपाणिन	७ ३२८	अभुक्त्वा दन्तकाष्ठानि	११६ ६२
अपि धन्य कुले जायाद	१३ ५२२	अबभक्षा वायुभक्षाश्च	२१० १४२	अभुक्त्वा नारक दु ख	१५९ २२
अपि स्यात् स कुलेऽस्माक	१७८ ४३२	अन्नवीच्य पुनर्हृष्टो	१९६ ३२	अभेदेन स्वदेहस्य	५ ४२८
अपुत्र स तपस्तेपे	४३ ९८	अन्नवीच्य देवाना	१६ १०२	अभ्यधावस्तत् सोऽथ	२१२ ११८
अपुत्र स पुरा तीव्र	४४ ८८	अन्नवीच्य दस्तत्र	२०६ २२८	अभ्यर्चितस्तै सोऽप्याशु	९८ १७८
अपुत्रस्य गतिर्नास्ति [इति]	१६९ १८२	अन्नवृण्य गत क-ये	२२ १५२	अभ्यर्च्य देव कलश तदग्रे	४० ५८
अपुत्रस्य गतिर्नास्ति [स्वर्गो]	१७० ५८	अन्नवृश्च पुनर्हृष्टा	१९९ १०२	अभ्यर्च्य विधिना रात्रौ	२०९ १७८
अपुत्रस्य हि तत्सव	१९१ २५८	अभक्ताय न त दद्याद्	१२१ १०३८	अभ्यर्च्य स्वगृह प्रायाद	४९ २१२
				अभ्यर्च्यैव विधानेन	५६ ४८

श्लोकार्धसूची

अभ्यागतक्रिया चक्रे	१७ १६८	अय गच्छतु भद्र च	२०३ १५a	अयोध्याधिपतिर्वीर	१७० १३८
अभ्युत्थान न कुर्वीत	१२६ ३०८	अय ग्राहो महादेवि	२०६ ५७a	अयोध्याया च नेष्यामि	१६१ ४६८
अभ्युत्थानादिकुशल	११४ ३०a	अय च तापस कि मे	११ ६e	अयोध्याया स्थित देव	१६१ ४८a
अभ्युत्थानेन राजेन्द्र	२ ५५८	अय च देवस्त्वन्नाम्ना	२१ ८०८	अयोध्याया समायातो	१७६ ४a
अमस्त्रस्य च शूद्रस्य	१८६ ४८८	अय च मे जनको रत्नवर्णो	७ १६८	अयोध्याया गतो रामो	१६१ ४३a
अमरत्व कथ यान्ति	२०५ १३a	अय च यज्ञो विध्वस्त	२१ ६०a	अरण्य गहन घोर	३२ १०८
अमरत्व न पश्यामि [त्रैलोक्ये]	१८५ ५९a	अय तिष्ठति कि पाप	२०० ३१a	अरण्य स ततो गत्वा	१३७ १०१८
अमरत्व न पश्यामि [पिपीला°]	१८५ ८१a	अय तु अक्षरोक्तोऽपि	११२ ५१a	अरण्यमागतो ह तु	६ २२८
अमरा क्रीडमानाश्च	१९४ ५८	अय तु भयता यातु	२०३ २a	अरण्ये कण्टकवृते	१७२ ९८
अमरात्यो भवेत्तत्र	२०४ १९e	अय त्वपूर्वो लोको मे	६९ ३१a	अरण्येऽस्मिन्स्ततस्त्वेव	११ १०९a
अमराश्च अयाश्चव	१९९ ५२e	अय देश पन पूत	२०५ ८८	अरुहस्य रहस्य वा	२०१ २४८
अमात्य नाप्रिय ब्रूयाद्	१३७ २२८८	अय घर्मो मया ह्येतत्	११२ ७e	अग्निमेजयसयुक्त	२१२ ५९८
अमात्यानां वच श्रुत्वा	१२५ १७०a	अय नागो भवेच्छीघ्रम	२०३ ३a	अरिष्टराधाकुण्डाम्या	१६२ ३४a
अमात्यान् स्थापयामास	१३७ २०९८	अय भद्रो महाकाम	२०३ २८a	अरिष्टेन सम यत्र	१६२ २९८
अमात्येनैव ज्ञातव्या	१९९ १५८	अय भविष्यति सदा	१६८ ६४८	अरुणोद तु पूर्वोण	७/ ९a
अमात्येनैवमुक्तस्तु	११ ६९a	अय मत्स्योऽभवत् पूव	४८ १७a	अरुणोत्स्य ये शैला	७८ १०a
अमात्यो यद्वचो ब्रूयात्	१३७ २१३a	अय मनो विष्णुनामा	१७ ७०८	अरुन्धती ब्रुव चैव	२०९ १७a
अमाया च विशालाक्षि	१८८ १०४८	अय मम सुत प्राप्त	१९२ ११a	अरूपमिति नम	१८३ ९८
अमाया तु च यो मूर्खा	१८८ १०५a	अय मे प्रथम पुत्र	३२ १७a	अकस्थल वीरस्थल	१५८ २०८
अमाया न स दध्येत	१५४ १०८	अय यातु महाभागो	२०३ १९a	अकस्थलसमीपे तु	१५५ १३a
अमाया वाथ य कश्चिद्	१११ ४६a	अय वायुधनेशस्तु	१७ ७०a	अघ गह्य यथान्यायम	१२६ ६६८
अमावस्या महारक्ष	१३ ३५a	अय विप्रो यमादिष्ट	१९६ ३२a	अघ सदक्षिण दत्वा	१८० ४a
अमावस्या यदा पुष्ये	१३ ३०a	अय विष्णुरय विष्णुर	६६ ४a	अघपात्राभ्रसकल्पे	१७८ ५२८
अमावस्या तदा आर्द्रा	१३ ३८a	अय वक्षस्त्वय तियग	२०३ २८	अघपाद्यादिभि पूज्य	५० २८
अमावस्यादिन वोऽस्तु	३४ १४a	अय स वत्तने कालो	१३८ ९३a	अघ्य गृह्य यथान्याय	१८३ २e
अमित्रास्तस्य हृष्यति	१८५ ५८८	अय सोम स्वय भूत्वा	१७ ७२८	अघ्य दत्वा तु मपूज्य	१८४ ४८
अमृत्य पितृगणास	१३ २१८	अयजद् बहुभिर्भुजैर्	६ २८	अघ्य दत्वा यथान्याय	१८३ ४a
अमृतसप्तौ शास्त्राणि	९ १२a	अयन तस्य ता पूव	२ २४८	अघ्यं दत्त्वा विधानेन	१८८ १०९८
अमूर्त्ता इव ते सर्वे	५२ ४८	अयन विषुवे चैव	१५३ ३a	अघ्यं पाद्य च दातव्य	१२६ ४६८
अमृत क्षरयन्त्यश्च	१८५ ९७८	अयने विषुवे पुष्ये		अघ्य पाद्य ततो दद्याद्	१८६ २७a
अमृत क्षरयन्त्यश्च	२०४ २१a	[व्यतीपाते दिन°]	१०१ १६८	अघ्यं पाद्य तस्य दत्वा	१८५ ५६a
अमृत सृजसे विष्णो	११२ ३७a	अयने विषुवे पुष्ये		अघ्यपाद्यादिभि शीघ्र	२१२ ६९८
अमृतत्व च लभते	१७४ ८०८	[व्यतीपाते शशि°]	१०२ १०a	अचन त्वपरे वेद्या	१८१ ६a
अमृतस्वादुसदशैर	७९ १०८	अयने विषुवे पुष्ये	१०३ ८a	अचन न च ते भ्रष्ट	१२४ १६०८
अमृतोद्भवाय शस्त्र तु	४१ ५e	अयन्त्रितमुखा ये च	२०१ २७a	अचयामास त भक्त्या	१३ ६८
अम्ब मा चैव कारुण्य	१३८ ४९a	अयमायाति दैत्येन्द्रो	९५ २१a	अचयित्वा यथान्याय [वीरासन]	१२४ १४०८
अम्बरे विमले जाते	१२२ ७८	अयमायोधने शत्रु	२०३ ९a	अचयित्वा यथान्याय [भूमि]	१२५ १८८a
अम्बा च जननी मह्य	१३८ ५६a	अयमुद्देशत प्रोक्तो	२ ४९a	अचयित्वा यथान्याय	२०५ ५८
अम्बेति भाषसेऽद्यापि	१३८ ४१८	अयाज्ययाजकाश्चैव	१९३ ५a	अचयित्वा विधानेन	४५ ५८
अम्भोजपत्रस्थितभृङ्गनादैर	६९ १८८	अयाज्ययाजनाच्चैव	१७२ ४७a	अचयित्वा हर्षि भक्त्या	५५ ७८
अम्भोधरश्च स श्रीमान	२१२ ५६८	अयुक्तमतुल युद्ध	१९९ २९८		

वराहपुराणस्य

अचयिष्यति गोविन्द	१५५ ६८	अलङ्कृता च शस्ता च	१५० ४८	अवश्यमेव कर्तव्य [शरीरं]	१३७ २२३८
अचयीत यथान्याय	१८४ २३८	अलाभे मधुनो वापि	१९० १८८	अवश्यमेव ग तव्य	१८५ ८०८
अचयेत्परम देव [पुष्पैर]	४५ १८	अलाभे वापि दध्नश्च	१९० १९८	अवश्यमेव तद वाक्य	१२५ १५४a
अचयेत्परम देव [गन्धपुष्पैरनेकश]	४६ १८	अलाभे वेदशास्त्राणा	६६ ११a	अवश्यमेव तद वाक्य	१३७ १८७८
अचयेत्परम देव [गन्धपुष्पै जनादन]	४७ १८	अलाभे सवपात्राणा	३९ ४६८	अवश्यमेव द्रष्टव्या	१३७ १५६८
अर्चया किं प्रमाण तु	११३ २२a	अलुब्ध सवकार्येषु	१२१ ५a	अवश्यमेव वक्तव्य [त्वया]	१२५ १६३a
अर्चाशुद्धिं तत कृत्वा	१७९ ९a	अलोकजनसम्पूर्णा	७६ २८	अवश्यमेव वक्तव्यम [एष]	१३७ १९९८
अर्चित स भवेत सर्वे	१२३ ४३८	अल्पकाल पर चैव	१४२ ५६a	अवश्यमेव हि वक्तव्य	१३७ १९१a
अर्चितश्च यथान्याय	१९२ १८	अल्पप्राण श्रपाको वै	१३९ ३४८	अवस्थितो महायोगी	७० ८८
अर्चितालकृत कृत्वा [आनयित्वा]	१८२ २१a	अल्पप्राणबला नार्यो	१४२ ३a	अवाकशिरास्तु भूत्वा वै	११३ ५९a
अर्चितालकृत कृत्वा [पश्चाद]	१८४ २४a	अल्पभाषी गुणज्ञश्च	११४ २९a	अवाप्य च दशग्रीवम	२१४ १५८
अर्चित्वा पिण्डदान च	१७८ १०५८	अल्पसत्त्वबलोपेतै	१५७ ११a	अविघ्नराजस्य मह	१७१ २८
अर्चित्वालकृत कृत्वा [माल्यं]	१८३ २०a	अल्पसत्त्वा गतभया	१३४ ४२a	अविज्ञानसमर्थोह	७३ २८
अर्चित्वालकृत कृत्वा [पूव]	१८३ २३a	अल्पापराधाच्छ्रुत्वा	७१ ५१८	अवितीण नवान्नस्य	१७७ ८a
अर्चित्वा वाप्यनर्चित्वा	१९० ३१a	अल्पायास दशयित्वा	७० ३६८	अविद्या पञ्चपर्वणा	२ २६८
अर्थदूषणक चैव	१३७ २२८a	अल्पायासकर चैव	२०८ ४५a	अविद्याविजय चेम	३१ १४a
अर्दिता मत्समीप तु	८९ १४८	अल्पायासेन ते पुत्रो	४४ १३८	अविद्यो लभते विद्या	६४ ६८
अर्दिता विविधै शस्त्रै	९३ १६a	अल्पायासेन येन स्यात	९८ ५७a	अविद्यो वा सविद्यो वा	५० १८a
अद्ध वाऽय समस्त वा	१५३ ५८८	अल्पायासेन लभ्येत	३९ १९a	अविधानेन सस्पृश्य [यस्तु मा प्रति]	११६ १४a
अद्धकोट्या च रोमाणाम	२३ १८a	अल्पायुषो नरा पश्चाद	१८५ ८२e	अविधानेन सस्पृश्य [यस्तु मामुप]	१३४ ७a
अद्धक्रोश च शिखरैर्	७९ १५a	अल्पायुषो भवन्तीह	२०१ ६८	अविमुक्त सोमतीथ	१६६ १५a
अद्धक्रोशोच्च शिखरैर्	७९ ९८	अल्पोदकेषु तिष्ठन्त	१२१ २०८	अविमुक्त नर स्नातो	१५० ३३a
अद्धचन्द्रे तु य स्नान	१६७ ६a	अल्पोपदेशराजाऽसी	४९ ३५	अविमुक्तेश देवेश	१५८ ६०a
अद्धचन्द्रे मता देवि	१६७ १६a	अवकाश तु नो देहि	२९ ६८	अविशेषेण विज्ञया	१३ ३३८
अद्धचन्द्रे विशेषोऽस्ति	१६७ १८a	अवगाह्य ततो गङ्गा	१२४ ७५e	अविश्वास्या ह्यसभाष्या	२०१ ३८
अद्धनारीनरवपु	२ ४७a	अवतीर्णं ततस्तस्मिन्	११ ७६a	अवर्णवोऽसि रक्षस्त्व	१६१ ३९a
अद्धरात्रेऽन्धकारे च	११४ ६८	अवतीर्णो भव त तु	७३ ४८८	अव्यक्त तु उमा देवी	२५ ४८
अद्धरात्र्याश्च मे देहि	१३९ ८०a	अवतीय द्विपात तूण	१० ५०८	अव्यक्तात्पथिवी पद्म	७५ ४०८
अर्द्धासने कृत प्रीत्या	१७० ५०८	अवध्य पुरुषेणाजौ	९३ १३८	अव्यक्ता धातव सर्वे	७५ ४०a
अबुदो न्युबुदबलस्	२१२ ५७a	अवध्य सवशस्त्रेषु	२८ ५८	अव्यक्तानि च भूतानि	१८९ ६८
अर्वाक च निषधस्याथ	७५ ३४a	अवध्यस्त्व हि भविता	२७ ६८	अव्ययाय तथा पाणि	४९ २८
अर्वाक्खोनसि चोत्पन्ना	२ ३२८	अवमानस्य तस्याय	५४ २०८	अशक्त पापपौषश्च	१९३ १२८
अलकार मुखे श्रुष्ठ	११७ ४६a	अवमानात्तु विप्राणा	३७ २६a	अशक्त सोऽय सलिले	२ १६८
अल कि तेन चोक्तेन	१२४ ८०e	अवमानेऽपहरण	५४ २२८	अशक्ता सहितु ह्येता	१४२ ३८
अल ते तपसाऽनेन	४४ १३a	अवश्य चैव गन्तव्य [कुनान्तं]	१८५ ६०८	अशक्तोऽस्मीति कि रोषम्	२०२ ४८
अल राज्येन कोशेन	१२१ ६०a	अवश्य चैव गन्तव्य [तस्य]	१९३ २३८	अशक्तोऽस्मीति कि रोषम्	१२ १७८
अल शर्मा महामन्त्री	९२ २८	अवश्य चैव वक्तव्य	१२१ ४५८	अशनिप्रभ रणेऽविध्यत	११ ९५a
अलक्ष्मीनश्यते सद्यो	४१ १५८	अवश्य यदि वक्तव्य	१५१ २२८	अशनिर्वापितत्तत्र	२०१ ५२८
अलक्ष्मीवानपुत्रस्तु	९८ ८८	अवश्यमेतद वक्तव्य	१३७ १९४८	अशपद् व्यभिचारो हि	१३ १३८
अलङ्कारोपहारैश्च	२०९ ७२८	अवश्यमेव कर्तव्य [मम]	१३६ ८९८		
		अवश्यमेव कर्तव्य [धात्रा]	१३९ ४०८		

श्लोकार्धसूची

अगीतिहिमवाग शैल []	७५ २६C	अश्वो मे कल्पितस्तत्र	१४९ २१a	असमर्थाहिमिति जले	२१ ६e
अशुचीनि गहाण्येव	१७८ ६८a	अष्टपत्रमथो वापि	९८ २२a	असम्प्राप्ते च गृह्णन्ति	१४७ ४१C
अशाक नाम तीर्थ तु	१२८ ८५C	अष्टभक्ष तत कृत्वा	१३६ ८४a	असाधकास्तु तान मत्वा	२ ३१C
अशोकसदशा चान्या	१५० २६C	अष्टभिर्बाहुभियुक्ता	२८ २२e	असाधुरथवा तिष्ठ	६२ १९C
अशाच्यमनुशोचस्त्व	१८५ ५ C	अष्टम चापराध तु	११६ १२C	असावपि क्षुधाविष्ट	९८ ८२a
अशोच्या सोचनीया तु	१३७ १७८C	अष्टमेन तु भक्तेन [मम]	१३७ ७७C	असावपि स्वशिष्याय	१११ ६५a
अशौचकमविधिवत्	१८६ १C	अष्टमेन तु भक्तेन [यस्त]	१३७ २९०a	असावप्यतितेजस्वी	१८ ७a
अशौचा निदया पापा ।]	१९३ ८C	अष्टमोऽनुग्रह सग	२ ३७C	असावित्येव सज्ञा या	९ ३C
अश्नन्ति दिक्षित केचिद	११५ १६a	अष्टम्या च चतुर्दश्या [उपवासी]	९५ ५८C	असावेव पतिमह्य	२२ ७C
अश्नामि पिशितान्नानि	१३७ १९२C	अष्टम्या च चतुर्दश्या [द्वादश्या]	१२१ २a	असिकुण्ड स वैकुण्ठ	१६६ १४C
अश्नासि पिशित चान्न	१३७ १७८C	अष्टम्या च चतुर्दश्या [चतुर्थ्या]	१५२ २३a	असिकुण्डादित कृत्वा	१७२ ६C
अश्नासि पिशितान्नानि	१३७ १८९e	अष्टम्या चैव भुञ्जीत	६२ ४C	असिकुण्डादिभि कृत्वा	१६४ २६e
अश्मकुट्टाश्च मौनाश्च	१९२ १५C	अष्टम्या प्राप्य मथुरा	१५६ ३७a	असिकुण्डेति सज्ञा च	१६४ १९e
अश्मवप च ते धारा	१९७ ३६C	अष्टम्या मथुरा प्राप्य	१५८ १a	असिकुण्डेति सज्ञेय	१६४ १C
अश्माशन व्रत कृत्वा	११३ ५३a	अष्टम्यामुपवासेन	६३ २C	असिखड्गप्रहारैश्च	१९९ २७C
अश्वद्वाने क्रूरे वा	१३९ ११६a	अष्टवषसहस्राणि	१२५ ८५C	असितालवन तत्र	१९७ २३a
अश्वद्वेयमपात्रय	१७८ ६४a	अष्टविंशापराधानि	११६ ३२C	असितालवनद्वारि	१९७ २६a
अश्रुपातननेत्राश्च	२०१ ४४C	अष्टसप्ततिमे वर्षे	१३७ १४८a	असितालवने विप्रा	१९७ ३१C
अश्रोतव्य भवेन्नून	१३७ २०८C	अष्टादश तथा कोट्यो	९५ ६९a	असितोद पश्चिमे च	७ ९C
अश्रोत्रियाणि श्राद्धानि	१७८ ७२C	अष्टादशपुराणानि	१११ ६९a	असिपत्रवन चात्र	१९८ १८a
अश्वत्थमेक पिचुमन्दमेक	१७० ३६a	अष्टादशापराधानि	११६ २२C	असिपत्रसुभगनाङ्गा	१९७ ३२C
अश्वत्थवक्षपत्राणि	१२५ ७८a	अष्टावेते तु नरका	१९८ २C	असिपत्रे ततो वृक्षास	१९७ २४e
अश्वत्थो बटवृक्षश्च	१२६ ३४C	अष्टाशीति सहस्राणि	७५ २६a	असिशक्तिप्रहारैश्च	१९६ ४७e
अश्वमारुह्य स पुनर	४७ १७a	अष्टौ द्रुमा कामवहा नदी च	५१ ११a	असिहस्तास्तथा चान्ये	१९५ ४१C
अश्वमेधफल भुक्त्वा[मम]	१४४ ५२C	अष्टौ पितृगणास्तेन	१२६ ३१C	असुर सबदेवानाम	९५ १६C
अश्वमेधफल भुक्त्वा [भूमे]	१४४ ९६C	अष्टौ भिक्षा यथायाय	१३४ ५०e	असुरध्वसनायेति	४२ ३C
अश्वमेधसहस्र च	१९१ ४५a	अष्टौ सम्पूर्णधुर्याणा	१३८ २९a	असुरा अपि तद्वच्च [सुर*]	३२ ११e
अश्वमेधसहस्राणि	६५ १२a	असख्यातगुण चैव	५५ २३e	असुरा अपि तद्वच्च [ततो]	३२ २८a
अश्वमेधसहस्रादि	१९१ ४५C	असख्याता समायाता	१६९ २७C	असुराणामभावाय	१६ ३४C
अश्वमेधे तथा वृत्ते	१९१ २a	असख्यातानि हर्म्याणि	९१ ७a	असुराद भयमापन्नात	२८ २०C
अश्वरत्न मणिरत्न	१६८ ३५C	असख्यातास्तु ते रौद्रा	७१ ५७e	असुरा यातुधानाश्च	९३ १४C
अश्वा गावो द्विपा सिंहा	४ ३०a	असत्तृष्टश्च पैशुन्ये	११५ १३a	असुराश्च सुराश्चैव	१९५ २९C
अश्वाना च गजाना च	२०६ ४१C	असभाष्याऽप्रतिग्राह्या	१११ १६C	असुरेन्द्र शृणुष्वेक	९१ ३०a
अश्वाना तत्कुलीनाना	१४९ ३३a	असस्कारप्रवृत्ताश्च	१८८ ८८a	असुरेन्द्र सुरैर्भग्नैस्	९२ २२a
अश्वारूढेन तेनव	१५८ २३a	असक्नुद येन दत्तानि	२०४ १३C	असुरैरन्वित श्रीमान्	९५ ५C
अश्वस्तथा काञ्चनपीडनद्धा	९५ १०a	असत्कारिषु सर्वेषु	२३ ३C	असुरैरुज्जितप्राण	१० ५६C
अश्विनोनयलोक तु	२०३ १८C	असत्कार्येषु विघ्नाथ	२३ ४C	असुरैर्निजिता सद्यो	९५ १५C
अश्विनौ दिश सोमसूर्यौ	१२६ ५४a	असत्प्रतिग्रहे सक्ता	२०९ ३६C	असूया च वराहाख्या	२७ ३४e
अश्विभ्या ये गुणा प्रोक्तास	२० ३३e	असत्यवादिनो ये च	१९३ २a	असूया चाष्टमी ज्ञेया	२७ ३२e
अश्विभ्यामीरित स्तोत्र	२० २६a	असद्भ्य प्रतिगृह्णाति	१७२ ५०a	असूयारातुषारैस्तु	२७ २७a
अश्वो मुक्तिं गजस्तत्र	१५८ २३C	असमत्वं न कर्तव्य	२० १०e	असौ विभीषितस्ताभिस्	९४ ११C
		असमर्थोऽन्नदानस्य	१३ ५५a	असौ शुनकपुत्रस्य	१११ ६८C

वराहपुराणस्य

असौ सारमयी नारी	१९७ ११a	अस्ति सवीटक नाम	१५५ ३९a	अस्मिन् गिरौ मुञ्जवति	२१२ ८३c
अस्तङ्गते तथादित्ये	१८६ ९a	अस्ति सत्यपद नाम	४१ ११a	अस्मिन्नर्थे पुरावत्त	४१ १६c
अस्तङ्गते तथा देव	१७५ ३३c	अस्ति सूर्पारक नाम	१४८ ८२a	अस्मिन् वापि कृत वम	२०६ ५४c
अस्तङ्गते दिनकरे	१८८ ८c	अस्ति सूर्यप्रभ नाम	१४० ४२a	अस्मिन् स्नातो नरो दवि	१५४ १८c
अस्ति कश्चित समुद्देश	२१२ २३a	अस्ति सोमाभिषेकेति	१४१ ८५a	अस्मै पूजा भवेत्पेवा	२०३ १२c
अस्ति कश्चिदुपायोऽत्र	१५७ ४a	अस्ति सोमाभिषेकेति	१४० ३६a	अस्य क्षेत्रप्रभावेन	१२१ ८६a
अस्ति कश्चिदुपायोऽत्र	१७७ २४a	अस्त्यन्वको महादैत्यस	८९ १४a	अस्य तीर्थप्रभावेन	१५२ ६a
अस्ति कश्चिन्महापाप	१७४ १७a	अस्त्यन्वन्तीपुर राजस	३ ३a	अस्य तीर्थप्रभावेन	१५० ६e
अस्ति किञ्चिन्महद् गुह्य	१४९ ३a	अस्त्येक कारण येन	९८ ७८a	अस्य तीर्थप्रभावेन	१७४ १७c
अस्ति कोटिवट नाम [क्षेत्र]	१४० ५३a	अस्थिचर्मावशेष तु [छत्र ^०]	५८ ६c	अस्य यज्ञस्य दोषेण	१३९ ९१a
अस्ति कोटिवट नाम [तस्मिन्]	१४५ ३८a	अस्थिचर्मावशेष तु [चीर ^०]	६९ ८e	अस्य रक्षा च गुप्तिश्च	१९६ ३२c
अस्ति क्षेत्र पर गुह्य	१५० ८२a	अस्थि छित्वा पुन क्षिप्र	२००, १५e	अस्य लेख्य मया दष्ट	२०३ ०४a
अस्ति क्षेत्र पर दिव्य	१५६ २८a	अस्थिपाषाणवर्षाश्च	१९६ ३६a	अस्य विप्रस्य सम्भाषात	१७२ ९१a
अस्ति गुह्य पर भद्रे	१४० ७४a	अस्थीनि तत्र दश्य ते	१२१ ६९a	अस्या पुर्वा तु राजासीद	१७८ २a
अस्ति गोवद्धन नाम	१६२ १a	अस्थीनि पश्य मतानि	१२१ ८७a	अस्याश्च गौण नामेह	७१ ४३a
अस्ति चान्यत्पर गुह्य	१५० ३८a	अस्नाताना गति गच्छे	१३९ ५१c	अस्याभित्य पुरा पष्टो	२०९ ३२a
अस्ति चैव धन प्राप्त	१६३ २९a	अस्नाते कृमिसम्पूण	१७४ १६c	अह करिष्ये तत्सव	१६९ २०c
अस्ति चोवशिकुण्डेति	१४१ ५२a	अस्नातो या गति गच्छेद	१५३ ३६c	अह करोमि वो नागा	२४ २३a
अस्ति तत्र पर स्थान	१४० ८२a	अस्पृश्या च स्पशा चव	१५८ २९a	अह कम करिष्यामि	१३८ ९४c
अस्ति तालवन नाम	१५५ ३७a	अस्मादादिस्वरूपेण	४ ४c	अह कलेवर त्यक्त्वा	३ २५c
अस्ति द्वारवती नाम	१४७ ७c	अस्माद गुरु पिता त्व हि	१७४ ७३a	अहकारविनिमुक्त	१३४ ३३c
अस्ति धर्मोद्भव नाम	१४० ५०a	अस्माक च समुत्प न	१७० १२c	अहकारस्तथा स्कन्द	१७ ६७e
अस्ति धेनुवट नाम	१४० ४५a	अस्माक चेतप्रिय चैव	१३७ २१३c	अहकारावृतो नित्य	११५ ९a
अस्ति पञ्चनद नाम	१४५ ३०a	अस्माक जीवनाथयि	१६९ ५८a	अहकारो भवान देव	१७ ५८a
अस्ति पञ्चशिख नाम [गुह्य ^०]	१४० ३९a	अस्माक यमुना स्नान	१६८ ८१a	अह कालेन साद्ध हि	२०४ ३a
अस्ति पञ्चशिख नाम [वदर्या ^०]	१४१ १४a	अस्माक वचनान्चैव	१६० ५४c	अह गच्छामि त्वरितो	१५३ ४८c
अस्ति पञ्चशिर नाम	१४१ ३९a	अस्माक वद कल्याण	१७२ ५८a	अह गृध्रो महाभागे	१३७ २५५a
अस्ति पञ्चसर नाम	१४७ ३०a	अस्माक विग्रहे वीर	१९९ १८c	अह गच्छामि त्वा देवि	१०३ १४a
अस्ति भद्रवन नाम	१५१ ४०c	अस्माक सन्ततेस्त तु	१७८ ३७a	अह च त सदा स्तौमि	७२ ८c
अस्ति भाण्डहृद नाम	१५५ ११a	अस्माकमपि पापिष्ठो	१७२ २२c	अह च तव देहस्थ	६ ३१a
अस्ति भाण्डेरक नाम	१५४ ३c	अस्माकमपि सुश्रोणि	१४५ २०a	अह च ते प्रवक्ष्यामि	१२२ २३a
अस्ति भारतवर्षेण	७१ १०a	अस्मात्क्षेत्रात्पर कश्चित	१४६ ३c	अह च नृपते तस्य	७१ १c
अस्ति भूधरराजस्य	२११ १३a	अस्मात् स्थानादिदानी च	१७० ५१a	अह च यज्ञपुरुष []	११ ११०a
अस्ति मत्स्यशिला नाम	१४० ८६a	अस्माभिरपयातस्तु	१७ ६०a	अह च यादशी भद्र	१२१ ७६a
अस्ति मेरोवर नाम	१४१ ३२a	अस्माभिरन्ध्रु च्छिद्भि	५१ २५c	अह चरामि चाकाशे	१२१ ७८c
अस्ति रैवतक नाम	१४७ ७३a	अस्माभिर्यतिरिक्तस्य	१७ ३८a	अह च वरदस्तस्य	७२ ८a
अस्ति वज्रभव नाम	१४० ६८a	अस्मिन्तीथवरे स्नान	१५४ १६c	अह च शुद्धेन निजेन कमणा	७ १८e
अस्ति विष्णुसरो नाम [यत्स्वया]	१४० २६a	अस्मिन्तीर्थे पुरा वृत्त	१५० ४२e	अह च सवविद्याना	२१ ७७a
अस्ति विष्णुसरो नाम [तस्मिन्]	१४५ ४१a	अस्मिन्तीर्थे पुरावृत्ते	१५३ ५e	अह छिनदि वै देवि	२०६ ५१a
अस्ति शक्रमरो नाम	१४८ ३५a	अस्मिन्तीर्थे सदैवाह	१७८ ७९a	अह जलपते पत्नी	२८ ९a
अस्ति सगमन तत्र	१४८ २८a	अस्मिन् कलियुगे घोरे	२०९ ३३a	अह जानामि तान देवि	१२३ २२c

श्लोकाधसूची

अह जानामि वेदाश्च	३७ २८a	अह यास्यामि तौ ह तु	१० ६१c	अहो गवा च माहात्म्य	१८६ २a
अह तत्र कृतस्नानस	२ ७६c	अह योग्यस्त्वह याज्य	१७ २७a	अहो गीतप्रभावेन	१३९ २९a
अह तत्र महातेजा []	२०५ ८a	अह रक्षा विधास्यामि	७८ १५a	अहो गुह्यं रहस्यं च	१३८ ५४a
अह तमेव मुक्त्वाऽय	८९ ३०a	अह रामेण सहित	१८७ ९८a	अहो तदगुणमाहात्म्य	१७७ २a
अह तु पीवरी नाम	१५२ ४a	अह रुद्रादवरजो	७ ८a	अहो तीर्थप्रभावो वै	१३७ ९२a
अह तु वामदेवस्य	१६८ ५७a	अह विष्णुस्तथा वेदा	७२ १५a	अहो तीर्थस्य माहात्म्य	१३८ ३a
अह ते कथयिष्यामि [कथा]	२०६ २५१	अह वै पतिभावेन	२१ ७७c	अहो दीक्षणाहात्म्य	१२९ २a
अह ते कथयिष्यामि [चातु°]	२०९ ६a	अह व्याघ्रो जीवघाती	८ ३६c	अहो देव प्रसादश्च	१८८ २a
अह तेनैव दोषेण	१३८ ८९a	अह शिष्या च दासी च [नव]	११३ ६७a	अहो दैवस्य माहात्म्य	१०९ ३a
अह ते भगिनी पाप	१९७ १२c	अह शिष्या च दासी च [भक्ता]	१२१ ११a	अहो दैव सुबलवत्	१६० ३३e
अह त्व चैव दवेश	१९९ ५०a	अह शिष्यो दासभूतस्तवैव	१२६ ६७c	अहो वैद्य च शक्तिश्च	२०६ ६९c
अह त्वया पुरा पुत्र	३७ ३७a	अह सर्पिं महाराज	१२५ २०१a	अहो निष्कामता देव्या	९१ २४a
अह त्वह वदन भूत	५३ १७c	अह सितस्ते जनकोऽस्मि तात	७ १६a	अहो पुरोहिता मूर्खा	४९ १७c
अह त्वा तु विजानामि	१३६ २९a	अह स्वादु सदाश्नामि	१७२ १८a	अहो प्रभाव कोकाया	१२२ २a
अह त्वा धारयिष्यामि	११३ ४a	अह हि गुरुभार्या ते	१९७ १३a	अहो प्रभावो धमस्य	१२६ २a
अह त्वा नेतुमिच्छामि	१६१ ३८c	अह हि वैश्यो भवत्तमुगागत	१२७ १७a	अहो बत महद गुह्यं	१३८ ५३c
अह दधि मधू रुद्र	१९० २०c	अहङ्कारात्कथ जज्ञे	२५ १a	अहो मुनिवरश्रेष्ठ	१२४ ११६a
अह दास्यामि ते विप्र	१६५ १४a	अह यहनि चागच्छस	६२ २६c	अहो मुनिवरश्रेष्ठ	१८५ ६६a
अह दास्यामि पुत्राय	१३७ २०३a	अहन्यहनि जायेत	२८ ९c	अहो मुष्टमहो मुष्ट	४९ १२c
अह नामानमसृजत	५२ १c	अह यहनि पूजामि	१६१ ८६a	अहो मूढा न जानन्ति [गोवि द]	४९ १३c
अह नारायणो देव	१४६ ४a	अहन्यहनि ये दव	२८ १३a	अहो मूढा न जानन्ति [हरे]	४९ २८e
अह नारायणो देवो [जलरूपी]	६९ ३६a	अहमस्मि वदत्यन्यथा	५३ ९a	अहो मूख कुराजा त्व	४९ १७a
अह नारायणो देवो [जलाशयी]	७३ १२c	अहमाज्ञाविधेयोऽस्मि	२०५ १०e	अहोरात्र वसेद्यस्तु	२१३ १०२c
अह पक्षीलघुतनुर	१६९ ५२c	अहमाहवनीयोऽग्नि	१८८ १४e	अहोरात्रेण चाध्वान	१९८ ५a
अह पतिर्वो भवता	३३ २७c	अहमीश्वरेण देवेशि	१४४ १४a	अहोरात्रे तथा पक्षौ	२१२ ६२a
अह पयुषितो नाम	१७२ १६a	अहमेक कुटुम्बार्थे	८ २७a	अहोरात्रे पताके द्वे	२१ ३३a
अह पश्यामि सर्वान् वै	१४१ ५८a	अहमेको विजानामि	१२६ ८c	अहोरात्रैश्च घोरैश्च	१८६ ३९c
अह पुत्र न सद्वादी	१९१ २०a	अहमेव वरारोहे	११९ ३c	अहोरात्रोपवासेन	१६० ६३a
अह पुन शैलपते	२१३ २७a	अहमेव विजानामि	१२१ ७२c	अहोरात्रोषितस्तत्र	१३७ ४३c
अह पूव तु कविना	२१ २७a	अहिसका न गच्छन्ति	२०५ १९e	अहोरात्रोषितेनैव	१८० ७e
अह बहुस्पते पार्श्वे	५ १०a	अहिसन तु कुर्वीत	११५ ३४a	अहोरात्रोषितो भूत्वा [स्नान]	१४० २०a
अह ब्रह्मा च रुद्रश्च	१८९ ६a	अहिसया पर रूप	२०५ ३७a	अहोरात्रोषितो भूत्वा [ये]	१८७ ७e
अह ब्रह्मा च विष्णुश्च	७२ १७a	अहिसापरमश्चैव	११६ ३८c	अहो रूपमहो कात्तिर	९१ २३c
अह भगवत् स्तोत्र	६ ३७a	अहिसा सत्यमस्त्य	३७ ४a	अहो वै परम गुह्यं	१३४ ३९a
अह भारभराक्रान्ता	१२६ २c	अहिसोपरत शुद्ध	११५ ३४c	अहो सत्यजनादेव	१२५ १३७c
अह भारसमायुक्ता	११२ २३a	अहिस्व सवभूतेषु	२०८ ३३a	अहो सूत्रकृत शिल्पम	२०४ ३६c
अह भाव सदा ब्रह्मान्	५ २३a	अहो कम महाश्रेष्ठ	१३७ २a	अहो स्नेहप्रभावेन	१८५ ४६a
अह भूतादि व पञ्च	५३ १८c	अहो कष्ट मया किञ्चित्	१२४ ७७a	अहोऽस्या परम सत्त्वम्	२०६ ६९a
अह मत्स्यो हि कोके तु	१२१ ७०a	अहो कष्ट यदस्माभि	१५१ २८a		
अह माया प्रलोभेन	१२४ १३२c	अहो क्षेत्रप्रभावो वै	१७९ २a		
अह मुख तथाग्निश्च	१८८ १४a	अहो क्षेत्रस्य माहात्म्य	१४५ २a		

वराहपुराणस्य

आकाशवाक्वदति यत्	१७४ ७५a
आकाशशयनं कुर्याद्वि	१३६ ४८c
आकाशशयनं कृत्वा [ये]	११३ ४५a
आकाशशयनं कृत्वा [दिनानि द्वे]	१३० ९a
आकाशशयनं कृत्वा [दिनानि दश]	१३४ ३a
आकाशशयनं कृत्वा [प्रभाते]	१३६ ५१a
आकाशशयनं कृत्वा [चतुर्थे]	१५६ ९३c
आकाशशयनं कृत्वा [शीघ्र]	१३६ १०८c
आकाशात् पतितो भद्रे	१२१ २६a
आकाशात् पतितोऽस्माह	१२१ ७१e
आकाशे तत्र पश्यन्ति	१८६ ३२a
आकाशे स्थापनं कुर्याद्वि	१२७ ७२c
आकृष्टा किं नु रोगेण	१२४ १०६c
आक्रम्य तत्र सप्राप्ता	१७४ २c
आक्षिपद्वाग्भिर्हृष्टाभिर	१६९ १४c
आख्यातं कथयामास	२०५ २c
आख्यातुं पुरुहूताय	२१२ ५c
आख्यानं परमं प्रीतस	३६ ९c
आख्यानां परमाख्यानं	१२१ १०२a
आख्यानां महाख्यानं	१२४ १७१a
आख्यानां महाख्यानं	१३६ ११८a
आख्यानां महाख्यानं [क्रियाणा]	१३७ २९५a
आख्यानां महाख्यानं [द्युनोना]	१४४ १०५a
आख्यानां महाख्यानं [शान्तीना]	१४७ १०१a
आख्यानां महाख्यानं	१४९ ७८a
आगच्छत प्रविशत	१६८ ४३a
आगच्छन्त गमिष्यामस	२१३ १०e
आगच्छन्ति सदा तत्र	१७३ ४c
आगच्छ मूर्त्तौ सह पञ्चभूतर	१८२ ४c
आगच्छ वरदानं त	१७२ ६८a
आगच्छ विष्णो गच्छाव	९७ १५c
आगच्छ सतिष्ठ इमे च पात्रे	१९० १७८c
आगच्छ हे देव समन्त्रयुक्त	१८० २०a
आगच्छामि पुनश्चात्र	१९१ ३२a
आगतं च द्विजं दष्टा	१८६ २६e
आगतस्त्व च सुमुख	१९० ८a
आगतस्त्वरितं शक्र	२७ १५c
आगता शरणं चात्र	१८८ ६७c

आगता शरणं ब्रह्मन्	१८८ ७३e
आगता सर्व एवैते	२१२ ५३c
आगतानि मृगान् हन्तु	४७ ११c
आगतान विधिसर्वान वै	२११ ८०a
आगता मथुरा द्रष्टु	१५२ ४c
आगता मन्दरद्रोणी	९४ ६c
आगता मूर्तिमन्तो वै	२२ ४२c
आगतावश्विनौ देवौ	२१२ ३८c
आगतासु प्रजास्वाद्यस	२४ १७a
आगता शरणं चात्र	१८८ ६५c
आगतस्त्वरितं द्रष्टु	१९२ १४e
आगते तु नपे तत्र	१६४ ११c
आगते तु मया देव	१६७ २७c
आगतेय कथा चित्रा	५३ २a
आगतो देवसहितो	९६ २७c
आगतो ध्रुवतीर्थे स	१७८ १०१c
आगतो नारदस्तत्र	१७५ २c
आगतोऽभ्यागतस्तस्य	११ ८c
आगतो महादाश्चय	११ १०१a
आगतोऽस्मि स्वरूप मे	५५ ४७c
आगतोऽस्मि ध्रुव चव	१० ५३c
आगतोऽस्मि भवन्त वै	७ २४c
आगतोऽस्मि महाभाग	१३९ ६८a
आगतोऽहं महाभाग	१५३ ५२a
आगत्य च ततो देवा	२७ २२a
आगत्य तेन प्रवरेण तीर्थे	७ १४c
आगत्य तौ तदा दैत्यौ	१६ ८a
आगत्य भोजनार्थाय	२२ २९c
आगत्य मथुरा देवी	१५७ १९c
आगत्य सत्यतपस	९७ १८c
आगमिष्यन्ति ते द्रष्टु	२११ ६५a
आगमिष्यामि कल्याणि	१८० १६c
आगमिष्याम्यहं शीघ्र	१५३ १८c
आगमे च विपत्तौ च	२०३ ७a
आगम्य तत्रैव पितामहस्तु	३३ १२a
आगम्य शिरसा रुद्र	७० ९a
आगम्योद्येण तपसा	२१४ १३a
आगमिकाले दास्यामि	१६८ ६३c
आग्नेयं धारणानं दग्धान	९८ ४०a
आग्नेयमष्टमं प्रोक्त	१११ ७०c
आग्रहिण्यां सिता प्राप्य	१७६ ४e

आचक्षते यथान्याय	८४ १c
आचक्ष्व निमिता येन	१८८ ६७e
आचरयौ द्वादशी चेमा	४४ १५c
आचरयौ सोऽपि त कृत्वा	४१ ३५c
आचक्ष्व यथा याय	९१ २९c
आचारं कुरुते ह्येतत्	१२८ ८c
आचारं देवपूजा च	८ ३४c
आचाराच्च परिभ्रष्टास	१३१ ३३a
आचार्यदर्शितं दवि	९८ १०c
आचार्यभक्ता देवेषु	११६ ४२c
आचार्याणां गुणं भुक्त्वा	१४६ ४४a
आचार्ये पञ्चरात्राणां	५० १५c
आच्छाद्य वस्त्रयुग्मेन [घण्टा]	१०१ ५a
आच्छाद्य वस्त्रयुग्मेन [गण्धपुष्पैः]	१७४ ९c
आच्छाद्य वस्त्रयुग्मेन [पुष्प]	१०५ ४a
आच्छाद्य वस्त्रयुग्मेन [ब्राह्मणाय]	१०७ ६c
आच्छाद्य वस्त्रयुग्मेन [गन्धपुष्पैः]	१०६ ७a
आच्छाद्य वस्त्रयुग्मेन [दक्षिणा]	१०७ १०c
आच्छाद्य वस्त्रयुग्मेन [मुद्रिका]	१०३ ११c
आच्छाद्यालङ्कृता कृत्वा	१०४ १०c
आजगाम गयां पुण्या	७ २c
आजगाम गिरिं तुङ्ग	९६ ११c
आजगाम ततोऽपश्यत्	३८ १७c
आजगाम महायोगी [विमान]	७ ३e
आजगाम महायोगी [माकण्डेयो]	१३ ५c
आजगाम महायोगी [त]	४४ ९c
आजगाम यतस्तस्थौ	३८ २६c
आजगाम यतो राजा	२८ ७e
आजगाम स्वकं राष्ट्र	१० ७१c
आजगाम हरिं पूव	४३ १०c
आजगामाश्रमं तस्या	२२ ९a
आजग्मु खे विमानस्था	७१ ३६c
आजग्मु परमप्रीत्या	२४ १६c
आजग्मु सेवितुं देवा	२११ २९c
आज्यं पिबन्ति ये चात्र	३४ ८c
आज्ञापयध्वमाज्ञातस	२१२ ७९c
आतपेन परिभ्राम्ता	१३७ १०४a
आत्रेयस्त्यात्मजो विप्रो	१८५ २६c
आत्रेयेण विमुष्येन	१८६ ९४c

श्लोकार्धसूची

आत्रेयेणापि सोमेन	५७ १३a	आदित्यचन्द्राविद्युगस्थमाद्य	१५ ९C	आधार कीदशो देव	११३ १४a
आत्रेयो ब्राह्मण कश्चिद	५ १७C	आदित्य भास्कर रवे	६२ ३a	आधारणेन छत्रेण	१८६ ३१C
आत्मकमवशाल्लोके	१८८ ३C	आदित्यभुवन प्राप्य	१५४ २०C	आनन तु समुत्प्रोञ्छय	१९९ ४८a
आत्मकमवशाल्लोके	१८८ ३३a	आदित्यसदशाकार	१९६ १२a	आनयामास लङ्काया	१६१ ४२a
आत्मकमसु सयुक्त	१३७ १४४C	आदित्यस्त्व युगावत्त	११२ ४०a	आनयित्वा ततस्त न	१८३ २१a
आत्मकर्मापराधेन	१३४ ३८C	आदित्याना वच श्रुत्वा	१५४ १७a	आनयित्वेह श्राद्ध व	१७८ ८०C
आत्मकर्माश्रितो जीवो	१२४ १५a	आदित्यान दैत्यवर्यास्तु	९३ ६C	आनयिष्याव भद्र ते	१३८ २७C
आत्मघाती नर पापो	१६० ३३a	आदित्याराधन दिव्यम	६२ ३१C	आनिनाय महत्सैन्य	९० २८C
आत्मनश्चोपकारेण	१६५ २१C	आदित्यावरजो वाक्य	२१ ४८C	आनिनायाप्सरो भोग	९८ ६९C
आत्मनस्तु क्षय दृष्ट्वा	२४ १०a	आदित्या वसवो रुद्रा	१२३ २४C	आनिमन्त्र्य द्विजाग्नेह	१४ ८C
आत्मनस्त्यागिना चव	१६० ३०C	आदित्या वसवो रुद्रा[विश्वेदेवा]	१५ २६C	आनीतोऽसि मया भद्र	१२१ ८८C
आत्मनात्मानमेवाग्रे	१३ १२C	आदित्या वसवो रुद्रा[अश्विनौ]	१२३ १३a	आनीय चतुरङ्ग तु	१६ ७C
आत्मनो दश्यते छाया	१३७ ८४a	आदित्या वसवो रुद्रा	१८५ २०a	आनीयता द्रुत सैन्य	९२ २७a
आत्मनो राजसी मूर्ति	१० १२C	आदित्या वसवो रुद्रा	१८५ २३a	आनीयते कथ ज्ञात्वा	२०२ ८a
आत्मनोऽज्यवो भूत्वा	१० ११C	आदित्या वसवो रुद्रा [मरुतः]	२१२ ७०a	आनीय मत्तिका शुद्धा	३९ ३४a
आत्मनो वृद्धभाव च	१० ३१a	आदित्या वसवो वायुर	१४९ १२C	आनीय सप्तकलशान्	१५५ २४a
आत्मनो वै गृहजना	१३७ १३७a	आदित्यास्ते त्वर यान्ति	७३ ९C	आनृण्यमिति यद्राक्य	१६४ ७C
आत्मन्यात्मनि धर्मेण	१२० २१a	आदित्येऽह्नि सक्राता-	१५४ १९a	आपदगतापि भुञ्जीत	१२९ ९a
आत्मपाकरता नित्य	१०० २५e	आदित्येऽह्नि सक्रान्तौ	१५० ५५a	आपश्च पष्ठमारुह्य	११७ २०a
आत्मयोगप्रभावेन	१ ७ २८८C	आदित्येऽह्नि सप्राप्ते	१५५ ४६a	आपादशौचनात् पूव	१४ ४०e
आत्मयोगबलेनैव	१६० ९e	आदित्यैवसुभि साध्यै []	९३ १४a	आपूयत गिरे शृङ्ग	२१२ ६३C
आत्मविद्याऽमृत गुह्यम	२५ ४७C	आदित्योऽपि गतो भद्रे	१३७ २८९a	आपो दिव्यास्तथा भीमा []	१२४ २१a
आत्मस्वरूपिणो नित्यास	५२ ८a	आदित्यो वीक्षितो भूमौ	१५४ १४a	आपो नारा इति प्रोक्ता []	२ २४a
आत्मा तु गोपित सत्र	७० ३८C	आदित्रेतासु राजानो	३६ १a	आप्यायन तु भूताना	१०६ ९e
आत्मान कथयास्माक	१७० ४३C	आदिदेव महोदेव	६ १२a	आप्यायमाना पितरस्	१८८ ११६C
आत्मान पातयत्यात्मा	२ ८ १४C	आदिमध्यान्तरूपोऽसि	११२ ३९C	आप्यायस्वेति मन्त्रेण	१०४ १२C
आत्मान विष्णुसायुज्य	१०२ १६e	आदिमन्वन्तरे देव	२५ ४५a	आप्यायित सोऽपि सुरानुवाच	२५ ३७C
आत्मा मे नीयता शीघ्र	१२८ ४४C	आदिमन्वन्तरे वृत्त	२६ १७C	आप्यायितास्तु ते पूव	१३ २५C
आत्मायत्ताश्च ये नित्य	२०८ ४६a	आदिभवान गुप्तमनन्तमध्यो	१४२ ४६a	आप्लुता पादमात्रेण	७९ २५C
आत्मा शत्रुश्च बन्धुश्च	२०८ १६C	आदिभवान ब्रह्मायुगान्तकल्प	१८३ ८a	आबाधमान पृथिवी	१ ९C
आत्मा स प्रकृतिस्थश्च	५ ३४a	आदिसगमह तावत्	२ ५a	आब्रह्मपदपयन्त	१८१ ३५C
आत्मोदरनिमित्त हि	१६३ ६a	आदेशमुभयोरस्य	२०० ९e	आभिव्यक्तिमिदं सव	४ ८a
आदाय त्रिशिख भीम	२७ १८C	आदौ कृतयुगे नाथ	९ १a	आमन्त्र्य ब्राह्मण पूव	१८५ ३६a
आदाय स्वानि शस्त्राणि	९३ ३a	आदौ प्रतिपदा येन	१९ ३C	आमन्त्र्य सख्यया राजश	५५ ११C
आदावन्ते जले द्वे तु	१७८ ४६a	आदौ स्वगस्य चोत्पत्ति	१८५ ६C	आमला सषपा श्वेता	९९ ५a
आदावह व्योम महत् ततोऽणुर	२ ६a	आद्य शरीर यत्तस्मिन्	३० २a	आमिषस्य प्रतीहाराद	२०५ ४१C
आदिकालात्मक ह्येतत्	११२ ४८a	आद्यपक्षेण वै पुत्र	१३८ ५९a	आमूल्य तद वध वृत्त	४१ ३०a
आदिक्षेत्रे स्थिता सूक्ष्मा	२८ १C	आद्या तु विप्रचित्तेस्तु	९४ ५C	आमोदा सिवसुन्दर्यौ	११८ ८a
आदित्य तु पुरस्थाप्य	१५५ ४७C	आद्यो नारायणो देवस्	२५ ६a	आम्रजम्बीरनारङ्ग	१६८ २४C
आदित्य पद्मगर्भोऽस्मिन्	६२ २८C	आद्यो मखस्त्व स्वयमेव विष्णो	५५ ३९a	आम्रवृक्ष समासाद्य	१२५ ११C
आदित्यचन्द्रमातृणा	१८ २a	आद्योऽह सवदेवाना	२१३ २०C	आययुस्तमथो दृष्ट्वा	६९ १२C

वराहपुराणस्य

आययौ कपिल श्रीमान	४ १४e	आराधयामि च कथ	६६ ५८	आवा नारायणौ द्वौ तु	४ १८८
आययो त जिघासु स	५ १९e	आराधयामि यत्तस्माद	४८ ११८	आवा पृष्टौ त्वया राजन	४ ३३a
आययौ यत्र तद देव्या	९४ ३४८	आराधितश्च भक्त्याह	२११ ६१८	आवा प्रधानावित्येव	१७ ३१८
आयस गोपुर तत्र	१९५ ५८	आराधितो हरौ लोका	७० २८	आवा शेषावथो दष्टा	१० ६७८
आयस त्रापुष ताम्र	२०६ ४५a	आराधितो मया भक्त्या	३ ८८	आवा हेतप्रहेत्राख्यौ	१० ५४a
आयसान पुरुषान तसान	२०० ६६८	आराधितो वषशत	७० ३८	आवास्त्रलब्धान्तरभूतसर्वेषु च	१८३ २२a
आयसी वदते केचित	१४८ ७a	आराध्य तपसा तस्य	२२ ३a	आवास कारयामासु	१७४ ३a
आयसी प्रतिमा तत्र	१४६ ४०८	आराध्य विष्णु प्राप्त तत	४९ ३४८	आवाहने द्वितीया च	१७८ ५४a
आयसै कण्टकैस्तीक्ष्णस	१९८ ९a	आराध्यश्च समस्ताना	२१ ८०८	आवाहयेत ता कार्पास	१०८ ६८
आयात शैलपष्ठतम	२१२ २९८	आराध्य सात्त्विक राज	१० १०८	आविष्टानि च कर्माणि	१९६ ५४८
आयातु आयातु कुरु प्रसाद	१८१ १६८	आराध्य साम्बकुष्ठादि	१७५ ३५८	आशया बद्धहृदया	१७८ ३७e
आयातु मूर्त्तौ सहितो मया च	१८४ ११८	आराध्य स्वर्गति यान्ति	७० ३०e	आशापाशशतबद्ध	१८८ २६a
आयातो नारदस्तूण	९४ २७८	आरामकतु किं चात्र	१७० ३२a	आशिष प्रददुस्तस्य	५१२ ७४e
आयातो पितरौ मह्य	१६८ ४४८	आरामवाटिका शुभ्रा	१७० १४८	आशिषाऽनुगृहीतोऽस्मि	२१२ ७८
आयान्तमिन्द्र दष्टा तु	४१ ३७८	आरामस्तत्र विस्तीर्ण	१६८ २४a	आशौच शृणु कल्याणि	१८६ २a
आयान्ति च पुनर्याति	१३८ ५०a	आरिराधयिषुर्देव [नारायण]	६ ८८	आश्चय च प्रमाण च	१४८ ५९८
आयान्ति जन्तव केचिदगत्वा	१८६ ८८	आरिराधयिषुर्देव [तमेव]	१३ ३८	आश्चय च महत् तत्र	१४८ ५६a
आयाति जन्तव केचिद [भूत्वा]	१८८ १८	आरिराधयिषु शव	२११ ३०८	आश्चय तत समालक्ष्य	१७४ १३a
आयाति दह्यमानेषु	१९७ ६८	आरुह्य बुभुजे प्राग्वत	१६ ३६८	आश्चय तव देहेस्मिन्	१७४ १६a
आयामतश्चतुस्त्रिंशत	७५ ३८८	आरुह्य वरयानस्तैर	१७८ ११८e	आश्चय दशयिष्यामि	१७० ५१८
आयाम यम काम	१८३ २६a	आरुह्य स तथेत्युक्त्वा	१७० ४८a	आश्चय परम धम	१७० ५८८
आयामोच्छ्रयविस्तारात	७५ ३८८	आरुढगात्रा निघ्नन्ति	१९६ ५०८	आश्चय यदि ते किञ्चित	६६ १a
आयास न तु विन्देत	१३७ १११८	आरोग्य च सदा लोके	२२ ५५८	आश्चायभूतो भगवान्	६६ २a
आयाहि मूर्त्ति त्वमिमा मन्त्रपूव	१८२ ९८	आरोग्याणा महारोग्य	१३६ १२१a	आश्चयमेक दृष्ट मे	२ ५८a
आयु कीर्ति धन पुत्रान	३४ ११८	आरोग्य शालमली घोरा	२०० ५८	आश्लेषासु च नक्षत्रे	१८४ ८a
आयु कीर्तिबल तेजो	८८ ३२८	आर्त्ता भीता प्रसन्नाश्च	२१३ ६५a	आश्वत्यदण्डकाष्ठ च	१२७ ४८
आयु प्रकर्षो भोगश्च	२०५ ३४८	आद्रस्थमाद्रकर्मा तु	२०८ ६०e	आश्रम रूपसम्पन्न	१४५ १३८
आयुधाधारसस्था च	१५८ १५८	आर्यावर्त्त समुत्पन्ने	१०३ १०a	आश्रमस्य बहिगत्वा	११ ६६e
आयुरारोग्यसपन्नो	२०९ ७७८	आलम्ब्य स ततो धैर्य	१७२ ११a	आश्रमाणि महारण्ये	२१३ १३a
आयुश्च ब्रह्मणस्तुल्य	३९ ६०८	आलिङ्गति नर तत्र	१९७ ११८	आश्रमास्तत्र भविता	२१३ ५३e
आयुषा सवमनुजा	८४ ३e	आलेख लेखयित्वा तु	१८० ३८	आश्रमे यज्ञिना चोच्चैर्	२१ २५८
आरब्धवान तदा तस्य	८९ ३४८	आलोकचैव दश्येत	१३७ ८३८	आश्रमेऽस्मिन् ततो भूत्वा	१७४ ७६a
आरभेद वषमेक तु	६० २८	आलोके च प्रदश्यन्ते	१९७ ६a	आश्रय सवभूताना	१०४ १२a
आराधनाय यतत	४ १२८	आलिङ्ग्यालिङ्ग्य दुःखार्ता	१९६ ६०८	आश्रित्य सस्थितो देवै	१६ ५e
आराधनेन चैतस्य	४ ३५८	आवर्त्ता क्रमयश्च	१९६ ४१८	आषाढमासे द्वादश्या	१२३ ४८a
आराधयति तस्याशु	२३ ३५८	आवयो सैन्यमाविश्य	१० ६३८	आषाढस्य च मासस्य	१२५ ६३a
आराधयस्व विश्वेशम	२०९ ४८८	आवयोस्तव राजेन्द्र	४ ३७८	आषाढादिचतुष्के तु	५७ ९a
आराधयामास ततो	१० १३८	आवयोरीदश कम	१० ६८a	आषाढादि द्वितीया तु	५८ १०e
आराधयामास विभु	३९ २२८	आवयोयज्ञभाग तु	२० ३०a	आषाढेऽप्येवमेव तु	४६ १a
आराधयामास हरि [दैत्य]	१३ ४८	आवान्ति सुसुखा वाता	१३८ ७६a	आषाढ्या पञ्चमे पक्षे	१७८ ११४a
आराधयामास हरि [निराहारो]	५५ २८a	आवा देवविनाशाय	१० ५४८	आसन कल्पयित्वा तु	१८८ २०९a

श्लोकार्थसूची

भासन चोपकल्पेत	१८६ २७८	आहूता आगता देवा []	७० ४८	इति विज्ञाप्य विधिवद्	१५८ १३८
भासन पाद्यमध्य च [नारदाय]	९१ १८८	आहूय मनसा चैव	१८८ ७६८	इति विश्राग्य वचन	१७८ ११८
भासन पाद्यमध्य च [वेद°]	१९६ २८	आह्वयन्त प्रतिभयात	१९९ ३१८	इति श्रुत्वा तु पाञ्चाली	१७४ ३८८
भासन वितत दिव्य	१४९ २२८			इति श्रुत्वाऽनवद्याङ्गी	१७८ ९३८
भासन शयन चैव	११३ १८८	इ		इति श्रुत्वा वचो मह्य	३ २२८
भासनाच्छयनाच्चैव	१६० ३८	इक्षुदण्डमया पादा []	९८ ९१८	इति स्तुतस्तदा देवो	७३ ३८८
भासनाद्यध्यपाद्येन	८ १८८	इक्षुपादा तु राजेन्द्र	९९ ९८	इति स्तुतस्तै सुरनाथ भक्त्या	२६ १३८
भासनेषूपविष्टाना	१७५ ११८	इक्षुपादा दभरोमा	१०४ ६८	इति स्तुता तदा देवी	९५ ५२८
भासन्नप्रसवा धेनु	१११ २६८	इक्षुपादा रौप्यखुरा [कम्बले]	१०१ ४८	इति स्तुति मे भगवन्ननन्त	७३ ३४८
भासन्नसलिल चैव	१५५ १५८	इक्षुपादा रौप्यखुरा नवनीत°]	१०२ ७८	इति स्तुतो देववर प्रसन्न	१२ १२८
भासनात्ताद्रुत किञ्चिद्	१८ १८८	इक्षुयष्टिमया पादा	१०९ ८८	इति स्तुतो देववर प्रसन्नो	३ २१८
भासा गवा तु दुग्धैव	१६ १८८	इङ्गुदै पीलुकैश्च	१५४ ४८	इति स्तुतो रावणेन	१६१ ३५८
भासित स्वपित यात	२१३ ११२८	इच्छामस्त्वैहिकी लक्ष्मी	९८ १६८	इति स्तुत्या तु दवेशस	११ २२८
भासीत किपुरुषे वर्षे	४२ ७८	इच्छामि च सदा दा त	१३४ ३२८	इतिहामपुराणाना	१९१ १०८
भासीत कृतयुगे राजा [सुप्रतीको]	१० १७८	इच्छाभ्रातानि कुर्वीत	१३ ३७८	इतीदृश पश्यति सा समस्त	१ १७८
भासीत कृतयुगे राजा [भद्राश्वो]	४९ ५८	इज्य पूज्य यज्ञ सूय यम	१८४ ६८	इतीदृशाया वररत्नचित्रिता	११ ६०८
भासीत प्रथमकल्पे तु	२ ५१८	इज्यते द्वेषबुद्ध्या स	७० २६८	इतीदृशी रात्रिरभूदेष शुभे	११ ५९८
भासीदस्वशिरा नाम	४ १३८	इज्यानरष्टारयज्ञाय यश्च	१८४ २१८	इतीदृशोऽस्यावसथो वराश्वमे	१० ७७८
भासीदादियुगे राजा	५५ २१८	इत कि विस्मत् भद्रे	१०१ ४ ८	इतीरित ते तु मया पुराण	१२ १५८
भासीदिलावृते वर्षे	९८ ५९८	इतरा वा तडाग वा	३९ ३३८	इतीरित स्तोत्रवर धरे नर	८ ५४८
भासीद राजा पुरा कल्पे	९८ ७९८	इतरा प्रोचुरागत्य	३५ ३८	इतीरितस्तस्य हुताशनाचि	५ ५५८
भासीद्राजा पुरा राजन	२८ २८	इतरेऽप्यन्धका सर्वे	२७ २६८	इतीरिते ब्रह्मणा ते भुजङ्गा []	२४ ३०८
भासीद्राजा महातेजा	२०६ २६८	इतरे राजसैभविंस	६६ १५८	इतीरिते त भगवानुवाच ह	८ ५२८
भासीद राजा महाबाहुर	१७ ४८	इतरेषा तु वर्णाना	८ ३१८	इतीरिते तस्य सनातन स्वय	८ ४९८
भासीद्राजा महाभागो	४४ ८८	इति कृत्वा मथुराया []	१७२ ८८	इतीरिते देववरेण स क्षणात्	८ ५३८
आसुर भावमास्थाय	४९ ३३८	इति गायन्ति पितर	१५५ ६८	इतीरितेय तव राजसत्तम	२२ ५०८
आसुरी क्रोधसम्पन्न	९४ ११८	इति चिन्तयतस्तस्य	८ ८८	इतीरिते राजवर क्षणेन	१२ १४८
आसुरी दक्षिणा तस्य	१२७ ४८८	इति चिन्त्य तदा पठ	१७४ १३८	इतीरिते व्याधवरो जगाद	८ ५०८
आस्ते नगर्था मध्ये तु	१८८ ३५८	इति जपहोमध्यानकाले च सम्यक्	१६७ ४०८	इतीरिते ब्राह्मणे स प्रहृष्टो	७ १४८
आस्ते धनमपयत्	१६३ २६८	इति तस्य वच श्रुत्वा	१७४ १९८	इतो गतोऽसि ब्रह्मो द्र	१२४ १४२८
आस्ते मधुपुरी रम्या	१७० १३८	इति ते कथित भक्त्या	१४ ५३८	इत्थ भूत कथ लोको	६९ ३३८
आस्ते यावज्जगद्भावि	२ १३८	इति ते विस्मयाविष्टास	१६० ५२८	इत्थ भूता अपि क्लौ	७१ ४१८
आस्थाने विनयापन्नस	९४ ८	इति निबन्धत पष्ट	१२१ ४६८	इत्थ स्तुतस्तदा नदैर	२१ ७४८
आस्थित पादमाकृष्य	२१२ ४१८	इति निश्चित्य तत्रव	१७४ ४०८	इत्थभूतो महानग्निर	१९ २८
आस्पद सबलोकस्य	१९२ २८८	इति निश्चित्य मनसा	१६८ ३२८	इत्यगस्त्यो द्वितीयेऽह्नि	४९ १२८
आहार गोमय कृत्वा	११३ ४९८	इति पष्टस्तदा देव्या	१२२ ३१८	इत्यथ च मया भद्र	१२१ ७५८
आहार चाप्यनाहार	११६ १८	इति प्रकाश कृतमेतदीशम	७३ ३७८	इत्याकण्य वचस्तस्य	१६३ १६८
आहार चैव कमजा []	११६ ३८	इति ब्रुवाणा ता दासी	१७८ ९८८	इत्याकण्य स विप्रेन्द्रो	५ २४८
आहारस्य च दोषेण	१३८ १३८	इति मत्वा च मे देव	१५० ६८	इत्युक्त क्रोडरूपेण	१ १६८
आहुतस्याग्निहोत्रस्य	२१३ ५९८	इति राजवच श्रुत्वा	४ २६८	इत्युक्त स तथैत्यक्त्वा	१६९ ५६८
आहुतस्य च मन्त्रेण	११३ २७८	इति राजा वच श्रुत्वा	४९ ३५८	इत्युक्त स तु गोकणस	१६८ ७०८

वराहपुराणस्य

इत्युक्त ममवस्थोऽमी	३२ ५a	इत्येते पवतवरा [श्रोमन्त]	७८ १९e	इत्मेव व्रत देव	९६ १०a
इत्युक्त स शक सव	१६८ ५१a	इत्येते मुनिना व्याध	३८ २१c	इदमेवापर चैव	२०४ २०a
इत्युक्तमात्र प्रपितामहोऽधुना	३२ ३२a	इत्येते वै समाख्याता []	२ ३९a	इदमेवाथमप्युक्तो	१५७ १६c
इत्युक्तमात्र सलिले ममज्ज	३३ ५a	इत्येतेषां तु मुख्यानां	७८ २३a	इदानीं कथयाम्याशु	५४ ११a
इत्युक्तमात्रे वचने [ततो]	१६५ २८e	इत्येव कुवतो व्योम्नि	३८ ३c	इदानीं कार्तिके मासि	५० ३e
इत्युक्तमात्रे वचने [तत्रैवाह]	१६८ ६२a	इत्येव देवदेवेश	१५८ ६१a	इदानीं कुरु मे नाथ	१ २४e
इत्युक्तमात्रे वचने [शबरो]	१६८ ८०c	इत्येव पूजिता यूय	३४ ११a	इदानीं केन तत्कम्म	२१ २८a
इत्युक्तमात्रे वचने [ता]	१७० २२c	इत्येव रचयित्वा ता	१०९ ९a	इदानीं तपसा सैव	२२ २८c
इत्युक्तमात्रे वचने [नारदे]	१७५ २४a	इत्येव सस्तुता देवी	२८ ३३a	इदानीं तप्तुमिच्छामि	३७ १५c
इत्युक्तवत्तस्ते देवा	२१२ १९a	इत्येव सवसपूण	१०८ ६a	इदानीं तव पापानि	३७ ३८a
इत्युक्तस्तस्य देवेशो	११ २९a	इत्येवमादिभिर्मन्त्रै	२०९ ६९a	इदानीं तु मया ज्ञात	१५१ २८c
इत्युक्तस्तैर्देवदेवस्	१६१ १०c	इत्येवमुक्त्वा तै सर्वे	२१३ ११a	इदानीं तोषयध्व वै	३२ १८a
इत्युक्तस्त्रिदशैर्नन्दी	२१२ ७७c	इत्येवमुक्त्वाऽधिगते पितामहे	२३ २६c	इदानीं त्वत्प्रसादेन	५१ ४a
इत्युक्ता सा भगवता	१६८ ९a	इत्येवमुक्त्वा परमेश्वरेण	२३ २९a	इदानीं दशनात तुभ्य	३७ १३c
इत्युक्तास्तेन ते देवा	३३ १५a	इत्येवमुक्त्वा प्रपितामहस्तान	२३ २४a	इदानीं मय्युपगते	१७ ४८c
इत्युक्तास्तेन सूक्ष्मेण	१६ २३a	इत्येवमुक्त्वा स उमा सरुद्रा	२२ ४७e	इदानीं मलिना भूता	१७० २४c
इत्युक्तेन त्वसौ व्याधस	३८ १२a	इत्येष प्राकृत सग	२ ३५c	इदानीं मृगचर्मणि	४१ २५a
इत्युक्तो शबरेणाथ	१६८ ७९a	इद च कारण चान्यत्	६२ २८a	इदानीं मे भवान देव	२२ २६a
इत्युक्तो ब्राह्मण प्राह	३७ २३a	इद च शृणु मेऽगस्त्य	७० २९a	इदानीं यत क्षम काय	२२ ३३e
इत्युक्तो भगवास्तत्र	१२३ ३७c	इद चैवापर तस्य	२०२ १a	इदानीं यत त्वया स्तोत्र	६ ३६a
इत्युक्तोऽसौ भगवता	२११ ५४a	इद चोदाहरन्त्यत्र	२ २३a	इदानीं युगमाहात्म्य	२ ४९c
इत्युक्तोऽहं पुरा तैस्तु	३७ २७a	इद तु परमारयान	२१० १९a	इदानीं रुद्रसग त्व	२१ २३c
इत्युक्तौ तौ प्रभवेन	१६८ १३a	इद तु शिरसा विभ्रत	६२ ११c	इदानीं वरमेक त्व	३७ ३९a
इत्युक्त्वा तु तदा ब्रह्मा	३४ १२a	इद ते आसन दत्त	१८६ २८a	इदानीं शुभवृत्ति तु	३९ ६a
इत्युक्त्वा नारदस्तत्र	१६४ ६a	इद पथ महाभागे	१६१ १४c	इदानीं शृणु मे देवि	९८ ७a
इत्युक्त्वा पतिता देवी	२०६ ६२c	इद पश्यापराह्णे वै	१२४ १४७c	इदानीं श्राद्धकाल मे	३८ ९a
इत्युक्त्वा भगवान देव	२१५ ९a	इद पाद्यमिद चाध्य	१७८ ८३a	इदानीमत्र सदष्टा	८ २६c
इत्युक्त्वा माधवो देवि	१५३ ६७c	इद पुण्य पवित्र च	२०८ २६a	इदानीमपि देवेश	१० ६०a
इत्युक्त्वा राघवस्तस्मै	१६१ ५९a	इद भद्र मम क्षेत्रम	२०६ ५०a	इदानीमात्मना साध	९७ ३२c
इत्येतत् कथित देवि [किम]	४ ८c	इद भावेन भक्त्या च	२०९ १c	इदानीमादिसृष्टौ तु	६ ३३c
इत्येतत् कथित देवि [माथुराणा]	१६७ ३२a	इद रहस्य राजेन्द्र	१११ ४८a	इदानीमिममेव त्वम	६२ ३०c
इत्येतत् कथित सव	१६३ ४२a	इद वासश्च कुम्भ च	१२४ १०३a	इदानीमेव किं काय	६२ १७c
इत्येतत् पितृभिर्गीत	१३ ६१a	इद शरीर मे रक्षो	१५३ ५३a	इदानीमेष नृपतिर	११ २८a
इत्येतद्वै पुराणेषु	१७८ ७५a	इद श्रेय समाख्यान	२०९ ३c	इन्दुव्रत पञ्चदश्या	६५ १०a
इत्येता कथितास्तस्य	४ ३a	इद हि सवभूतेषु	२०८ २a	इन्द्रध्वजमिति त्यात	१६२ ३६c
इत्येतान हिंसकान क्रूरान	२०१ २२a	इदमन्यत् पुरा विप्रा	२०३ १a	इन्द्रध्वजोच्चय यत्र	१६२ ३६a
इत्येताभ्यन्तरद्रोण्यो	७९ २६a	इदमन्यन्महाभागा []	२०५ १a	इन्द्ररूपोपम श्रीमान	१० २५a
इत्येते कथिता सर्गा [षडैते]	२ ३४a	इदमनुस्ततो विप्रा	१६० ५३c	इन्द्रलोक गत सोऽथ	१६१ २७c
इत्येते कथिता सर्गा [किम]	२ ३९e	इदमेव मया तुभ्य	४९ ३७c	इन्द्रलोक परित्यज्य	१४६ ६१c
इत्येते दश चैकश्च	९३ ११a	इदमेव विधान तु [कथयामास]	४५ ७a	इन्द्रलोक समासाद्य [मोदते]	१३७ २६९c
इत्येते पवतवरा [पुण्याश्च]	७८ १२c	इदमेव विधान तु [कुरु]	४३ १२a	इन्द्रलोक समासाद्य [नरो]	१५० ४०a

श्लोकार्धसूची

इन्द्रलोकमतिक्रम्य	१४० ४१८	इमा गृह्णीभयमुखी	१११ ३८a	इह जन्मनि सौभाग्य [आयु]	४१ ४०a
इन्द्रलोकात्परिभ्रष्टो[मम तीर्थ°]	१३७ २७०a	इमा चिन्तापरो भूत्वा	१२७ ५७८	इह जन्मनि सौभाग्य [धन धान्य च]	५६ १३a
इन्द्रलोकात्परिभ्रष्टो[मम गीत°]	१३९ २६a	इमा योनिमनुप्राप्तो	१३८ ५१८		
इन्द्रस्य ते शत कन्या []	९२ २५a	इमानि यानि गुह्यानि	१३७ १९५a	इह जन्मन्यसौ राजा	१९ ९a
इन्द्रस्य वषटोऽन्यत	१६२ २३८	इमानुच्चावचाञ्ज तून	१७८ २२८	इह लोक परित्यज्य	१८६ ४४a
इन्द्रस्याद्ध भवेच्चैव	२०३ १३८	इमामवस्था सप्राप्य	१६३ ३१८	इह लोके च सौभाग्य	१०९ १५८
इन्द्रम्येव पुरी रम्या	१६६ ८८	इमामापदमापन्ना	१७० ४५८	इह लोके दरिद्रो यो	३९ ६८a
इन्द्रादिभिरुपेतस्तु	२८ १६a	इमे च आवायो कन्ये	१० ६९८	इह लोकेऽभवद्राजा	४१ १७a
इन्द्राद्या लोकपालास्तु	२७ १९८	इमौ चोपानहौ दत्त्वा	२०६ ८६८	इह विश्वम्यते धीरा	१९६ ७६a
इन्द्रियाणि निगृह्याथ	१४२ १३a	इय गौरमता ब्रह्मन्	७१ २९a	इहागच्छामि भद्र ते	१२३ २४a
इन्द्रियाथैव पितरो	१७ ७२a	इय च ते महाभाग	२०६ ७०a		
इन्द्रेण चैत्यकेतोस्तु	७७ २६८	इय जगद्धिता देवी	९८ ३a	ई	
इन्द्रेण तु तदा प्राप्त	१६१ २६८	इय तु पत्नी ते जाता	४९ २४a	ईतय समुदीर्णापि	२१३ ६६८
इन्द्रेणाराधितो देवि	१६१ २५८	इय तु भगिनी पापाद्	१७४ ७७a	ईतयो यत्र देशेषु	२०१ ४२a
इन्द्रो भग्नो गत सोमिन्	२८ १५a	इय ते सहिता देवि	१११ ६३a	ईदृश च फल प्राप्त	२० २७८
इन्द्रो मत्त्यमुपागम्य	१६ २८	इय देवी वरारोहा	२८ ३६a	ईदृशान् भोजयेच्छाद्धे	१८८ १९८
इन्धनाथ यदा नीत	१७० ३८a	इय नदी ह्यय वृक्ष []	२०६ ५४a	ईदृशाय प्रदातव्या [सहस्र°]	१०१ १०८
इम गुह्य वरारोहे	१२१ ८a	इय मा भूमि ते माया	१२४ ७a	ईदृशाय प्रदातव्या [तथा]	१०७ ९a
इम घोरे हृदे क्षिप्र	२०० १९a	इय राज्ञी पुरा चाभूद्	४९ १९a	ईदृशास्तु नरा भद्रे	१२० १४a
इम च दष्टा ते सूतो	६२ २४a	इय सवपुराणेषु	१४ ५१a	ईदृशी कल्पयित्वा तु [स्वर्ण°]	९८ ९२८
इम तु खलक कृत्वा	२०० १३a	इयाय गदया सोपि	२८ १७८	ईदृशी कल्पयित्वा तु [ब्राह्मणाय]	१०१ ९८
इम तु विप्र खादन्तु	२०० १६a	इलावृत महावष	६९ ३८	ईदृशी प्रतिमा कृत्वा	१८१ ३a
इम धम वरारोहे	१२६ ८a	इलावृत मेरुमध्य	१० ३६८	ईदृशी बुद्धिमादाय	१२१ ७a
इम पचत पाकेषु	२०० १७a	इलावृतात् पर नील	७५ ३२a	ईप्सिता च मया तत्र	१२४ १३०८
इम पापममाचार	२०० १८८	इष्टकास्तु हरन्तिय	१५३ ६२८	ईशावास्य जप दिव्य	१७४ ४३८
इम प्रश्न महाराज	५ ५a	इष्टापूत द्विजातीना	१७० ३३a	ईश्वरश्च न जानाति	१८८ ५४a
इम ब धैददैबदध्वा	२०० ५६८	इष्टेन लभते स्वर्ग	१७० ३३८	ईश्वरस्य प्रियश्चेष्टो [वयस्यो]	१४४ १७a
इम बहुतर नित्य	१२२ ३६a	इष्टा पश्चाद्धरे स्तोत्र	१५ ७८	ईश्वरस्य प्रियश्चेष्टो [नाम्ना]	१४४ ४३a
इम लोकेषु विरयात्	१२६ ६४a	इष्टा पूज्य नमस्कारैर	७५ ७०८	ईश्वरेण सम पुत्र	१४४ १३a
इम वाधुषिक विप्र	२०० १४a	इह कर्माणि य कृत्वा	१९३ २१a	ईश्वरेणैवमुक्तस्तु	१८८ ७६a
इम विश्वास्य हन्तार	२०० २३a	इह चव कृत यत्तु	१९२ २२८	ईश्वरोऽपि पुन प्राप्त	१४५ १४८
इम शाकुनिक पाप	२०० ५९a	इह चैव पुनस्तावद्	१९१ १६८	ईश्वरोऽपि महाभागे	१४५ १०a
इम सर्वातिथि दात	२०४ २a	इह जन्मकृत पाप	१५६ ३०a	ईषदुत्तस्तद्दयो	१७२ १०८
इम सौकरिक पाप	२०० ६१a	इह जन्मनि किं चित्र	४४ १८a	ईहमाना स्वक पुत्र	१७८ ११५८
इम ह्यानृतिक घोर	२०० ५०a	इह जन्मनि दारिद्र्य-	९८ ८a		
इममग्निप्रद घोर	२०० ३९a	इह जन्मनि राजाऽसौ [राज्य]	४८ २५a	उक्त भगवता सव	२१५ १a
इममथ पुरा देवि	९८ ५८a	इह जन्मनि राजाऽसौ [पुत्र°]	४९ ४०८	उक्तपूव न मे मिथ्या	१३७ १३१८
इममुच्चारयेन्मन्त्र	१२३ ४०८	इह जन्मनि सौभाग्य	३९ ७५a	उक्तमेव मया पूव	१२४ १५६a
इममेवाथमुद्दिश्य	२४ ११a	[धन धान्य वर°]	४१ १५a	उक्तवाश्च मुनि शवश्	२११ ३६a
इमा कथा विशालाक्ष	१३७ १८३८	इह जन्मनि सौभाग्य [श्री]	४१ १६a	उक्तवानस्मि त विप्र	१२४ १५४८
इमा गृहाण भो विप्र	१०७ ११a	इह जन्मनि सौभाग्य [पर°]	४१ १६a	उक्तवान् स्त्रीसमुद्भूत	१७५ १६८
				उक्तश्च तेन किं च त्व	९८,७१८

वराहपुराणस्य

उक्ताऽनुग्रहेतोर्वे	३७ २८८	उत्तरा ये महाशैलास	७८ १७८	उदधिल्लङ्घयेनव	१९१ ३५a
उक्ता श्वश्रवा सुता पुत्रि	८ १३८	उत्तरे कुरवश्चव	७५ ६०८	उदयाचले पूर्वाह्ने	१७५ २७८
उक्तवैवा तहित सद्यो	९४ २२a	उत्तरेण च श्वेतस्य	८८ ४a	उदयाचले सहस्राशु	१७५ ४८a
उग्रदण्डश्च तेजस्वी	११२ ४१a	उत्तरेण तु गङ्गाया []	२१३ ८६a	उदयान्नि मृत सूर्य	२०९ १४a
उग्ररूपे विरूपाक्षि	९४ ५७८	उत्तरेण तु गोवि द	१६१ १८a	उत्प्यास्तमिते स ये	७५ ८१a
उग्रण तपसात्मान	२११ ३३८	उत्तरेण तु पार्वेन	१४८ २१८	उदयास्ते ततो देव	१७५ ४३a
उग्रोऽपि मुनये प्रादाद	१११ ६५८	उत्तरे तु समुद्रस्य	१४८ ५८	उदये मामक तेज	१६१ ६३a
उचितेनोपचारेण [हु ख°]	११५ ८८	उत्तरे शिवकुण्डाच्च	१५१ १a	उदर वायुदवेति	५८ ७८
उचितेनोपचारेण [निमज्ज]	१२४ १३३a	उत्तरे हरिदेवस्य	१५४ २२a	उदर सवदेवाय	४९ २८
उचितेनोपचारेण [किमन्यत]	१४७ १०५८	उत्तस्थु कोटिशस्त्र	२१ २०८	उत्तरस्थ तु त दष्टा	२०८ ५५८
उचितेनोपचारेण [विस्म°]	१८२ १८	उत्तस्थु शतसाहस्रा	९१ ४८	उदराक्षो ललाटाक्ष	९३ ५८
उचितेनोपचारेण [यत]	१८९ २०८	उत्तस्थुरुच्चैर्विविधास्त्रहस्तास	२० २०८	उदक च करे दत्त्वा	१११ ३१८
उच्चा च रमणीया च	१४९ ७१८	उत्तस्थौ स मया प्रोक्त	२ १२८	उदारो धार्मिकश्चव	११६ ४०a
उच्चैश्चव विशालश्च	१४७ ९५८	उत्तस्थौ सौऽपि त लब्ध्वा	१५ २१८	उदासीन सत्यसन्व	१८८ १८८
उच्छिष्टान्नप्रदातार	२०० ६५a	उत्तस्थौ स्वानि त्रिण्यानि	५ ११८	उदासीना न गच्छन्ति	२०५ २२८
उच्छुष्मदानादिविविद्धदेहा	२३ २७८	उत्तानशयन कृत्वा	११३ ५६a	उदाहरति मन्त्राणि	१८६ ६७८
उच्छुष्मनिरता ग्रीवा	७१ ५८a	उत्तिष्ठ कात्त गच्छाव	१६० ६०a	उदीरतामङ्गिरस []	१७८ ४६८
उच्छुष्मरुद्रास्ते ज्ञेया []	७१ ५५८	उत्तिष्ठ गम्यता पुत्र	९७ ३३a	उदुम्बर दण्डकाष्ठ च	१२७ १६a
उज्जयिनी नाम पुरी	१६५ २४a	उत्तिष्ठतस्तस्य महासुरस्य	९५ ७a	उदुम्बरबाहव केचित	१९२ १३a
उज्जयिन्यामभूद विप्र	१६५ a	उत्तिष्ठध्व गृह सर्वा []	१७५ १४८	उदेति पूर्वत प्रातर	१२४ १२८
उज्जहार जलात तस्माद	७३ ४६८	उत्तिष्ठ विप्र गच्छ त्व	१६५ १५a	उदगायतो महाशलो	७५ ३६८
उज्जहार स्थितौ चेमा	३९ २३८	उत्तीय स्यन्दनानील	११ ७५८	उदगारेण समायुक्त []	१३६ ११०८
उज्जहारैकदष्टेण	१ ८८	उत्थाय ग तुमारेभे	८ २३८	उद्दालक इति रयात	१९१ ११८
उज्ज्वला मलिनाश्चव	१९५ ४६a	उत्थाय चक्रमासाद्य	४७ १५८	उद्दिष्टो नगरे तत्र	१७४ ४१८
उज्ज्वर्षित समास्थाय	११३ ४०a	उत्थाय ब्राह्मण गच्छेन	२०८ ४०a	उद्देशत सस्मृतमात्रमेतन	१२ १६a
उत्तम प्रकृताकार []	१९५ २४८	उत्थाय युगलो भूत्वा	१७५ ४८	उद्धरिष्यति देवोऽसौ	४१ ३३८
उत्तमा च गति याति	२०७ १८	उत्पत्ति दानपुण्य च	१८९ ५८	उद्धरे तानह प्रीतो	२१३ ५७८
उत्तमा कथ्यते सद्भिश्च	१०२ २८	उत्पत्तिश्चैव दान तु	१८८ १२३८	उद्धरेद्यदि पात्र तु	१८८ १२२a
उत्तमा गुडधेनु स्यात	१०१ ७a	उत्पत्तिस्तस्य राजेन्द्र	२५ ३४a	उदधत यदि सुश्रोणि	१८८ ४४८
उत्तमा चतुर्भिर्भारैः	१०८ ४a	उत्पत्त्यते स देवेषु	२१३ ७२८	उद्धता देवदेवेन	४१ ३२८
उत्तमा तु शत पूण	१२७ ६९a	उत्पद्यतेऽनृशसना	२०१ ५३८	उद्धताद्यापि तुष्टेन	५० २७८
उत्तमा या तु धेनु स्याद	१०९ ५a	उत्पन्न दिव्यममत	१०६ ९८	उद्धता विष्णुना भक्त्या	१ ४८
उत्तमो गृहसमुष्ट	१८८ १८a	उत्पन्न सवदा र्थस्मिल	७० १५८	उद्धतास्मि त्वया देव	१२३ २६८
उत्तर कामतो दद्याद	३९ ५१८	उत्पन्नमात्रो देवाना	२३ १४a	उद्धृत्य तच्च लाङ्गूल	१८६ ६८८
उत्तर रक्तवर्ण तु	७५ ५२a	उत्पपात तत स्थानाद	१७० ४८८	उद्धृत्य नरकात् सव	१८८ ४५८
उत्तरा तु कुबेरस्तु	१५६ १७a	उत्पपात तदा सिद्धो	१६० ११a	उद्धृत्य मा कथं सृष्टि	१ १२a
उत्तराङ्गारकयुता	२०९ ५७a	उत्सादितो दिवो मूढे-	१६ २a	उद्धृत्य सर्वतेजासि	१११ ५८
उत्तराणा च वर्षाणां	८४ १a	उदक य प्रतीच्छेत	२०९ २६८	उद्यतेष्वपि शस्त्रेषु	११३ ६६a
उत्तरापथदेशात्	१६८ ३५a	उदकाधिपते ख्याता	७६ १२८	उद्यानेषु तथा चान्या	२०४ ३५८
उत्तरापोशन दत्त्वा	१८८ ११३८	उदकानयन चैव	१८५ ६९८	उद्भव मधुपकस्य	१८९ ११८
उत्तराभाद्रसयोगे	२०९ ६२८	उदके नाभिमात्रे तु	२०९ २३८	उद्वर्तनविधि चापि	११७ २८

श्लोकाधसूची

उद्धह प्रवहश्चासि	११२ ४१e	उपविश्यात्र गङ्गाया	१२८ ९२e	उपेन्द्र यदि तुष्टोऽसि	१२५ २१c
उद्धह कारयामासुर	१३७ १११c	उपविश्याधिगम्याथ	१११ १००c	उपेयान्नारदस्तत्र	२ ५४c
उद्विग्नवास सतत	२०० ३०a	उपविश्यासने देवि	१८५ ५६c	उपोपविश्य करुण	१६८ ५c
उद्वेगजनना वापि	२०१ २५a	उपविश्यासन भद्र	१८६ २०a	उपोपिताया तस्या तु	८७ १९e
उद्वेजनकराश्चण्डा	२०१ १३e	उपविश्यासनेऽयुद्धद	१८५ ४१c	उपोषितास्त्रीणि दिनानि चव	१४२ ८६c
उ मग्नोऽह ततो लाकम	६९ १५c	उपविष्ट स ताभ्या तु	१० ५१a	उपाष्य च त्रिरात्राणि	१४६ ६८a
उ मत्ताक्ष तथाविध्यत	११ ९६a	उपविष्टास्तथा चा ये	१९० १६c	उपाष्य च त्रिरात्र तु	१८९ १७c
उन्मादोऽपस्मरश्चव	२०० १ c	उपविष्टेषु राजेन्द्र	५ १२c	उपोष्य चाष्टभक्त तु	१३६ ९९c
उन्मीलिता इवाभार्ति	२११ १७c	उपविष्टा जगादाथ	९४ २८c	उपोष्यता विधानेन	३९ ६८c
उन्मीलितास्यस्तु यथा महात्मा	१ ८a	उपसपति मे भक्त्या	११९ २c	उपोष्य दशरात्राणि	१२५ ८१c
उपकारिणि ये ते हि	७१ ४१c	उपस्थान च कुर्वति	१९९ ५५c	उपोष्य परम काम	४९ ३९c
उपकुर्वति वक्षस्य	१७० ३९c	उपस्थाप्य महायोग्य	१९६ ६८e	उपोष्य पश्चाद् भुञ्जीयाद्	३३ २९c
उपगम्य महात्मान	१९१ ३a	उपस्पश्य तनु चा ते	१३४ २२c	उपोष्य प्रोक्तविधिना	८२ १c
उपजीवति ये शूद्रास	१११ १८c	उपस्पश्य यथा याय [भूत्वा]	१२६ २९a	उपोष्य लभते पुत्र	४६ १४e
उपजीवति वृक्षाश्च	३५ १४c	उपस्पश्य यथा याय [तिष्ठो]	१३४ १५c	उपोष्य लब्धवापुत्र	४४ १६e
उपजीवन्ति सुश्रोणि	१८८ ४८c	उपस्पश्य विधानेन [यस्तु]	१२८ २५a	उपोष्य विधिना येन	५० ४e
उपन्विष्ट तु भवतो	४६ १४c	उपस्पश्य विधानेन [मम]	१८६ ६१c	उपोष्याराधयेत् पश्चाद्	४३ १c
उपदेशप्रदानं न	३७ १५e	उपस्पश्य शुचिभूत्वा [ब्रह्मा]	१८५ १९c	उपोष्या हि महाभाग	२०९ ५९c
उपदेशप्रदानेन	४० १०e	उपस्पश्य शुचिभूत्वा [दष्ट द]	१८८ ११८a	उपोष्यति भवेत्तस्या	३९ ६९c
उपदेशो मया दत्त	१६ ११c	उपस्पृश्य समाचार	१३८ १०c	उपोष्यति मनुष्येषु	४६ १३c
उपप न च युक्त च	२०८ ४१c	उपस्पृश्योपसपति	१२८ ११c	उपोष्ये मा सकृद्भक्त्या	३९ ७१c
उपपन्नानुभुजान	११८ ४८a	उपहारेण दिव्येन	१५३ ११a	उपोष्यैव विधानेन	२०९ ६०c
उपप्लवे चन्द्रमसो रवेश्च	१३ ४३c	उपहार्येण पुष्पेण	१३८ ८a	उता सहस्रता याति	८ २६ ¹ a
उपभोगास्तु दानेन	२०५ ३६c	उपागतस्तित्थ	१८२ १८c	उभयत्रावगाढाश्च	७५ ११c
उपयाचित तु माङ्गल्य	१५८ ७४a	उपागता सुरे द्रस्य	२१२ ५०c	उभयेषु कुलात्मेषु	११७ ३७c
उपयुक्तो नरो जात	१९८ ६३c	उपागतो गङ्गु हि अधमेत	१८४ ५c	उभयो प्राप्नुयात् निर्दिष्टम	१२६ ६९c
उपरि लिङ्ग सस्थाप्य	१५८ ६५c	उपागम्य वेश्म तव प्रसादान	१८३ १८c	उभयोरपि भार्यासु	११५ ३३a
उपरुह्य तथा सर्वे	१९९ ८c	उपाजपत तिष्ठन्तो	११२ ८c	उभयोश्च कृतोद्वाह	१२५ १०८e
उपयुपरि सर्वासा	७५ ७४c	उपानच्छत्रदानेन	१७२ ७७c	उभयोस्तु सुखस्याथ	२०६ ७६a
उपलिप्य ततस्तस्य	१५८ ६५a	उपानच्छत्रसयुक्तो	१७२ ६७a	उभाभ्या चरणौ गृह्य	१२७ ८c
उपलिप्य सप्तहस्त	१२७ २४a	उपानहा सहासीनो	११६ ३२a	उभे सध्ये पठेद् यस्तु	११२ ५०a
उपवास चरिष्यन्ति	१८७ ७c	उपानहौ च छत्र च [जल°]	२०४ १३a	उभे सन्ध्ये परित्यज्य	१६५ ९c
उपवास त्रिरात्र तु [तेन]	१३६ ९३a	उपानहौ च छत्र च [दिव्या°]	२०६ ७५c	उभौ किं चक्रतुर्देव	६ १c
उपवास त्रिरात्र तु [पश्चात्]	१३७ २४४c	उपानहौ च वक्ष्यामि	१८६ ३७a	उभौ च चरणौ गृह्य [पितर]	१२५ १३८c
उपवास त्रिरात्र तु [कृत्वा]	१४५ ४३c	उपानहौ यथाशक्त्या	५५ १७e	उभौ च चरणौ गृह्य [पिता°]	१३८ ३१c
उपवासप्रियो नित्य	१७२ ४०c	उपायमात्र दष्ट मे	२१३ ९c	उभौ चरणौ सगृह्य [गुरवे]	१२७ २९a
उपवासस्त सम्यग	१५८ ४a	उपायस्तत्र नैवास्ति	१९८ ६c	उभौ चरणौ सगृह्य [भर्तार]	१३७ १३३c
उपवासव्रतैर्देवी	३९ २२e	उपासन्नास्ततो ज्ञात्वा	९८ १४a	उभौ चान्योन्ययुद्धेता	१२५ १०४c
उपवासासमर्थाना	२०९ ५४a	उपासा चक्रिरे सर्वे	९१ ३४c	उभौ ताविह लोके तु	५६ १५c
उपवासो न दान च	२०७ २c	उपासितव्या नक्तेन	५८ २c	उभौ तु चरणौ गृह्य	१२६ ६५c
उपविश्य विधानेन	१३७ २४६c	उपेक्ष्यते शसत सबमेव	७ १५e	उभौ तु पादौ सगृह्य	१३७ २३०c

वेराहपुराणस्य

उभौ तौ कारणाद येन	१३७ ९७८	उवाच च शुभ वाक्य	१३८ २२८	उवाच मधुर वाक्य [उभयोर]	१२५ १४४८
उभौ तौ चरणौ गह्व [श्वश्रू]	१२१ ८९a	उवाच च सुरश्रेष्ठ	४६ १२a	उवाच मधुर वाक्य [राजपुत्रो]	१२५ १४७८
उभौ तौ चरणौ गह्व [पितर]	१२५ १९१८	उवाच चैतान क्रीडाथ	१७ ६२८	उवाच मधुर वाक्य [धमसयोग ^०]	१२५ १४९८
उभौ तौ चरणौ गह्व [भर्तार]	१३७ १८२८	उवाच त मुनि ब्रह्मा	७१ ११८	उवाच मधुर वाक्य [ये]	१२५ १६७८
उभौ तौ चरणौ गह्व [राजान]	१३७ २४३८	उवाच तपसा राजन	४३ ११a	उवाच मधुर वाक्य [निपत्य]	१२५ १७३८
उभौ तौ चरणौ गह्व [माता]	१३८ ८६८	उवाच तस्य पितर	८ ९८	उवाच मधुर वाक्य [पितरधम ^०]	१२५ १७६८
उभौ तौ चरणौ गह्व [पुन]	१४७ १३८	उवाच तस्मै पुत्राय	२११ ११८	उवाच मधुर वाक्य [पितरतद]	१२५ १८६a
उभौ तौ दम्पती तत्र	१३८ ७८८	उवाच ता तदा देवी	८९ ४०८	उवाच मधुर वाक्य [लोकनाथ]	१२८ २०८
उभौ प्राणापरित्यज्य	१२५ १९७८	उवाच दुहिता धन्या	२२ ३४८	उवाच मधुर वाक्य	
उभौ मे चरणौ गत्वा	१८३ २१८	उवाच देव ब्रह्माण	१९ २८	[सवलोकमुखावह]	१२९ ११८
उभौ भगवतो भक्तौ	११८ ३६८	उवाच देवदेवाऽह	३३ २५८	उवाच मधुर वाक्य	
उभौ हरिहरौ देवौ	२१ ५९८	उवाच देवानव्यग्र	२५ २९८	[सवलोकहिताय वै]	१३१ १३८
उमा निरीक्षयामास	२३ ८८	उवाच देवान सुश्रोणी	९४ ६४८	उवाच मधुर वाक्य [धमकामा]	१३४ ९८
उमा महात्मा हिमवानद्विराज	२२ ४९८	उवाच देवेश्वर मे प्रयच्छ	१२ १३८	उवाच मधुर वाक्य [सवभाग ^०]	१३४ २४८
उमाकुण्डेति विख्यात	१४९ ६३a	उवाच धमसयुक्त	११८ ३८	उवाच मधुर वाक्य	१३४ ५६a
उमा नामेति महती	२२ ६a	उवाच नाह हिंसामि	५ २१८	उवाच मधुर वाक्य [पाप ^०]	१३६ २६८
उमाऽनिमेषेनेत्राभ्या	२३ १५८	उवाच निमिषेणेद	११ १०८८	उवाच मधुर वाक्य	१३७ ५८८
उमापते विश्वपते मरुत्पते	२५ १७८	उवाच परम गुह्य	११२ ७८	उवाच मधुर वाक्य [सोम ^०]	१३७ ६५८
उमालोक समुत्सज्य	१४९ ६५८	उवाच परम वाक्य	१३९ ३६८	उवाच मधुर वाक्य [विष्णु ^०]	१३७ ९१८
उमालोके ब्रजेदाशु	२१३ ९२८	उवाच परमप्रीता	११२ ११८	उवाच मधुर वाक्य [धमकामा]	१३७ ९६८
उमेति सज्ञया यत्तत	९ ४८	उवाच परमो देवो	८९ १२८	उवाच मधुर वाक्य [पद्म ^०]	१३७ १२८८
उमेत्येकाक्षरी भूता	९ ५a	उवाच परुष वाक्य [श्वपाक]	१३९ ४३८	उवाच मधुर वाक्य [विहिते ^०]	१३७ १८४८
उर सवत्सरायेति	४५ ३a	उवाच परुष वाक्य [क्रोध ^०]	१४७ २५८	उवाच मधुर वाक्य [कलिङ्गाना]	१३७ १८६८
उरगानमधिपती	२१२ ६१a	उवाच पुत्र धर्मात्मा	१६० १४a	उवाच मधुर वाक्य [भार्या]	१३७ १९३८
उवशी मेनका रम्भा	२१२ ४०८	उवाच पुष्कर यामि	४९ ३८८	उवाच मधुर वाक्य [शब्द ^०]	१३७ २११८
उवशीलोकमासाद्य	१४१ ६४e	उवाच पूजयित्वाऽग्रे	५ ९८	उवाच मधुर वाक्य [पुत्र]	१३७ २१७८
उलूक सप्तवर्षाणि	१३५ ३४८	उवाच प्रकृति विप्र	३ २२८	उवाच मधुर वाक्य [साम ^०]	१३७ २३४८
उलूकाश्च धनुर्मात्रा	१९८ २९a	उवाच प्रणतो भूत्वा	२२ ३७८	उवाच मधुर वाक्य [कान्ति ^०]	१३७ २४१८
उलूको दशवर्षाणि	१३६ ५१a	उवाच प्रत्ययाथ वै	१७८ ९५८	उवाच मधुर वाक्य [कलिङ्गाधि ^०]	
उल्लोला वरदा तत्र	१५८ २७e	उवाच प्राञ्जलिभूत्वा	६ १९८		१३७ २५०८
उवाच कन्या भव पुत्रि लोके	२२ ४७८	उवाच ब्राह्मण भोज्य	२२ ११८	उवाच मधुर वाक्य [ता प्रिया]	१३७ २५४e
उवाच कन्यालाभाथ	९२ ५८	उवाच ब्रूत कि काय	७० ३२८	उवाच मधुर वाक्य [लोकनाथ]	१३७ २७२८
उवाच क्रोधरक्ताक्षो	१४५ १८a	उवाच भग्नमेतद्धि	९४ ३९८	उवाच मधुर वाक्य	१३७ २७४८
उवाच कासि सुश्रोणि	२८ ८८	उवाच भवता दष्टेद्	८९ २२८	उवाच मधुर वाक्य	१३८ १०८
उवाच कि कायमथो सुरेशो	१० ५८	उवाच भूय स्पष्टेन	२११ ७९८	उवाच मधुर वाक्य [जननी सशित ^०]	
उवाच गौतमो धीमास	७१ २५८	उवाच मधुर वाक्य [मायाकर्म ^०]	१२४ ७०८		१३८ ४६८
उवाच च द्रुत देवी	९५ ३७a	उवाच मधुर वाक्य	१२४ ११५८	उवाच मधुर वाक्य [जननी पितर]	
उवाच च प्रसन्नात्मा	६६ ८a	उवाच मधुर वाक्य	१२४ ११७८		१३८ ५४८
उवाच च महातेजा	२०५ ६a	उवाच मधुर वाक्य [गंगा ^०]	१२४ १२१८	उवाच मधुर वाक्य	१३८ ८०८
उवाच च मुनिभूयो	९८ ७४८	उवाच मधुर वाक्य [मायातीथ]	१२४ १२६८	उवाच मधुर वाक्य [राक्षस पशिता ^०]	
उवाच च वच साक्षात्	२११ ५०८	उवाच मधुर वाक्य [प्रसादार्थी]	१२५ १७८		१३९ ४५८

श्लोकार्धसूची

उवाच मधुर वाक्य	१३९ ५५८	उवाच वेदाध्ययन	३८ २९८	ऊचुस्ते सोममेवाथ	१८८ ५९८
उवाच मधुर वाक्य [पुरुष]	१३९ ५८८	उवाच शाम्यता विप्रौ	४ २४८	ऊरु त्रिविक्रम पातु	१ २६८
उवाच मधुर वाक्य	१३९ ६२८	उवाच शाम्यतामस्त्रौ	२१ ५८८	ऊरुचर्मास्थिरकशब्दो	१७८ २०८
उवाच मधुर वाक्य [तत्र]	१३९ ६७८	उवाच श्वशुर वाक्य	१२५ २००८	ऊरुभ्यामपि वैश्याश्च	९ १७८
उवाच मधुर वाक्य [श्रुपाक तदं]	१३९ ७१८	उवाच श्लक्ष्णया वाचा [मुनि]	१३ ८८	ऊरुयुग्म नसिहाय	३९ ४०८
उवाच मधुर वाक्य [ब्रह्मराक्षसमेव]	१३९ ७३८	उवाच श्लक्ष्णया वाचा [त]	२४ २८	ऊहापोहकर प्रश्न	१६८ ५८८
उवाच मधुर वाक्य [श्रुपाक सशिं]	१३९ ७५८	उवाच श्लक्ष्णया वाचा [तत्रैव]	१२५ १५५८	ऊर्ध्व जिगमिषन्तो वै	३४ ४८
उवाच मधुर वाक्य [ब्रह्मराक्षससदि]	१३९ ७७८	उवाच श्लक्ष्णया वाचा [गरुड]	१६७ २९८	ऊर्ध्व पितृभ्यो ये चेह	१७८ ४८८
उवाच मधुर वाक्य [चण्डाल]	१३९ ७९८	उवाच स कृतार्थोऽस्मि	३८ ८८	उदध्व वा यदि वाऽधो वा	१४६ ४२८
उवाच मधुर वाक्य [राक्षस कृतं]	१३९ ८३८	उवाच सद्य षडित मे	७१ १२८	उध्वग तु ततो गत्वा	९६ १७८
उवाच मधुर वाक्य [दु खं]	१३९ ८७८	उवाच स तदा विप्रस	१७८ १०३८	ऊर्ध्वनालपरीणाह	१४५ ३१८
उवाच मधुर वाक्य	१४३ ४८	उवाच सतरात्र तु	४९ ६८	ऊर्ध्वबाहुनिरालम्बस	२११ ३१८
उवाच मधुर वाक्य	१४५ ४८	उवाच सवसैन्यानि	११ ३६८	ऊर्ध्वबाहुनिराहारस	१५० ५०८
उवाच मधुर वाक्य [सवस्यार्तिं]	१४९ ५८	उवाच सुप्रसन्नात्मा	११ २३८	ऊर्ध्वबाहुविरोम्येष	२०९ ४८८
उवाच मधुर वाक्य [आभाष्य]	१४९ ३८	उवाच सोमो दक्ष तु	३५ ५८	ऊर्ध्वरेतास्तपस्वीति	२०२ ५८
उवाच मधुर वाक्य [वणिज]	१५३ २०८	उवाच स्थीयता मह्य	७१ १७८	ऊर्ध्ववक्त्रास्तु ये तत्र	३४ ६८
उवाच मधुर वाक्य	१५३ ४३८	उवाच हृषितो राजा	५० २८	ऊर्ध्वश्वांसोदध्वबाहुश्च	१२४ १३८
उवाच मधुर वाक्य	५३ ५८	उवाच हीन व सैन्य	२५ ११८	ऊर्ध्वस्रोतस्त्रिषा यस्तु	२ ३०८
उवाच मधुर वाक्य [सुधन]	१५३ ५५८	उवास धनो धतिमानपुत्र	७ १२८	ऊर्ध्वस्त्री स्वयमधिष्ठाय	२९ १३८
उवाच मधुर वाक्य [देवदेवो]	१५३ ६६८	उषित केवलप्रोवो	१७२ २४८	ऊर्ध्वविरा च षण्मुखा	२९ ८८
उवाच मधुर वाक्य	१९१ ८८	उषिता पुत्र षण्मासान	१३८ ७९८	ऊर्ध्वस्याश्चापि पितर	१७८ ४१८
उवाच मधुर वाक्य [प्रहसन्ती]	२०६ ५२८	उषितोऽस्मि त्वदङ्गेषु	१३८ ४७८		
उवाच मध्यवर्ती त्व	२० १४८	उषित्वा तत्र कृच्छ्राणि	१४१ ६८		
उवाच मा पुनर्व्यक्त	१३६ ३७८	उषित्वा सतरात्र वै	१२५ ९०८		
उवाच मा यजस्वेति	१७ २८८	उष्ट्र चैक भवेज्जम	१३५ २५८		
उवाच मा भैतृपते	४१ ३१८	उष्ट्राणा महिषाणा च	२०६ ४२८		
उवाच मुनिशादूलम	१६८ ७८	उष्ण भवति हेमन्ते	१२५ ७१८		
उवाच मेघगम्भीर-	७ ४०८	उष्णधारा पतत्यत्र	१४० ४२८		
उवाच राजन पुत्रस्ते	१० २४८	उष्णमत्युष्णमेवात्र	१९८ १०८		
उवाच राज्ञी विप्रेन्द्र	२०६ ३२८				
उवाच रुद्र सस्नेह	२१ ७९८				
उवाच वचन चेद	९८ ७२८				
उवाच वचन देवी	९१ १९८				
उवाच वाक्य वाक्यज्ञ	१९४ १८				
उवाच वाक्य सतृष्टो	७३ ३८८				
उवाच विनयापन्न	९७ ३१८				

वराहपुराणस्य

ऋत्विजा मन्त्रनिचयो	२१ ३६८	एक पीताम्बर तत्र	२१ ५६९	एकपक्षहता काणा	२०१ १८८
ऋद्धिसिद्धिप्रदे देवि	९४ ५६८	एक भवन्त प्रकृत परस्ताद	७३ २४८	एकपादा द्विपादाश्च	१९५ ३७८
ऋषयश्च महाभागा	१९२ ११८	एक प्रधमापयच्छडख	२१ ५४८	एकपादेन तिष्ठन्ति	१९२ १३८
ऋषयस्तत्र आजग्मुर	१६८ ५३८	एक मधुमय पा ।	५८ १५८	एकपिण्डविमिश्रेण	१३६ ५३८
ऋषयो धमसयुक्ता []	१४६ ११८	एक मे परम गुह्य [यदीश]	१२९ ४८	एकबाहुर्द्विबाहुश्च	१९५ ३८८
ऋषयो मा न पश्यन्ति	११६ ४५८	एक मे परम गुह्य [सर्व°]	१३७ ४८	एकबीजात्प्रकीर्णाद्भि	१२४ २८८
ऋषयो मुनय सिद्धास	१०३ १८८	एक मे परम गुह्य [यन्मच्छा]	१३८ ३४८	एकभक्त तथा नक्त	३७ ५८
ऋषयो रोमकूपेषु	२०४ २८८	एक मे परम गुह्य [धम]	१४५ ३८	एकभक्त सिते पक्षे	५५ २८
ऋषयो वा तथा क्रद्धा []	१९६ १८८	एक मे परम गुह्य [यन्मया]	१७९ ३८	एकभक्तेन दानेन	२०९ ५२८
ऋषि त च समागत्य	११ ६८८	एक मे परम गुह्य [तद]	१८५ २८	एकमागस्तदा ब्रह्म	३९ ८८
ऋषि परमसम्पन्न	१९१ ३८	एक मे सशयोत्प न	१८७ २८	एकमास तु तस्या तु	१९८ ३६९
ऋषि पातयितु शक्तस	१३६ ४४८	एक शोभति कण्ठस्थैर	२१ ५६८	एकमूलो महाशृङ्गो	७८ १६८
ऋषिणा महता पूव	२२ ५१९	एक एव महादैत्यो	९५ २८८	एकमेव कृत हन्ति	६५ १३८
ऋषिपुत्रो महातेजा	१९१ ४८८	एकगीतस्य मे देहि	१३९ ८५८	एकयामीय मे देहि	१३९ ८२८
ऋषिभि सेवित ध्यात	१५८ ५३८	एकचित्त मन कृत्वा	१४२ १६८	एकरात्र द्विरात्र वा	१७७ १२८
ऋषिभिस्त्वेवमुक्तस्तु	१९२ ३१८	एकचित्त समाधाय [प्रापण]	११८ ६८	एकरात्रत्रिरात्रेण	१७२ ३४८
ऋषिरध्यात्मयोगेन	१६ १०८	एकचित्त समाधाय [यन्मच्छेन]	१४२ २८९	एकलिङ्ग ततो मुक्त्वा	१२१ १५८
ऋषिर्गन्तिपर आ त	१४४ २०८	एकचित्त समाधाय [यो मा]	११४ ४८	एकविंशपराधानि	११६ २५८
ऋषिर्मानुषसारेण	१२४ ४०८	एकचित्त समाधाय [गन्ध°]	१२२ २७८	एकविश्रामपुण्य मे	१५३ ६३८
ऋषिलोक ततो गत्वा	१४८ ४८८	एकचित्त समाधाय	१२५ ६४९	एकशृङ्गकारण	२१३ २३८
ऋषिलोक परित्यज्य	१४७ ६१८	एकचित्त समाधाय	१२५ ६६८	एकसप्ततिमे कल्पे	११३ ११८
ऋषिलोक समासाद्य	१४० ४७८	एकचित्त समाधाय [शृणु]	१२५ ८२८	एकसाथप्रयातोऽह	१६५ १६८
ऋषिलोक समुत्सृज्य	१४८ ४५८	एकचित्त समाधाय [येन]	१२८ २३८	एकस्नत्र स्थूलमत्स्यो	१४८ १४३
ऋषिवृन्दस्य गोसार	१० ७५८	एकचित्त समाधाय [तपस्]	१८५ २८८	एकस्तु पुरुषो याति	१४२ ३ ८
ऋषिब्रतसमायुक्तो	१४० ४६९	एकचित्त समाधाय	११५ २८	एकस्त्वमसि वत्सश्च	१९१ १७८
ऋषि स्तुर्वति मन्त्रेण	१२३ १ ८	एकचित्तस्तनो भूत्वा	१४२ ४९८	एकस्थमिव सर्वेपा	१९५ १८८
ऋषीणा प्रत्युतश्चैव	२०३ २४८	एकचित्तेन गन्तव्य	१४६ ६९८	एकस्थानगतस्यापि	५ २७९
ऋषीणा मायया सव	७१ ३९८	एकजन्मा तथा स्वाऽसौ	१३६ १११८	एकस्थानात सदा यूय	१७२ १२८
ऋषीणा शक्तिपुत्रेण	१४ ५०८	एकजन्मा भवेदन्धो	१३६ १११९	एकस्नानस्य हि फल	१६५ २८८
ऋषीणा श्रोतुकामाना	१९२ २०८	एकत्रिंशपराध तु	११६ ३५८	एकस्मिन् भोजिते विप्रे	१६१ ५२८
ऋषे क्षालाथसलिल	३८ २५८	एकत्रकेन पाकेन	१४ १३८	एकस्य गोप्रदानस्य	१११ २५८
ऋषेर्गौरमुखस्यापि	११ ६८८	एकदा साथसम्भार	१६८ ३६८	एकस्यामेव मूर्तौ ते	७१ ५८
ऋषेस्तस्य प्रभावेन	११ ६२८	एकदेहधरौ देवौ	१६७ ३४८	एकहस्ता विहस्ता वा	२०१ ४३८
ए		एकदम्बहुदम्भूत्वा	१९६ १४८	एका जलमयी शय्याम	१३३ ४८
एक कौस्तुभदीप्ताङ्ग	२१ ५५८	एकदष्टिरेकमना	२०७ ५८	एकाशा ता ततो देवी	१६७ ३७८
एक खड्गकर तत्र	२१ ५५८	एकधा दशधात्मान	१० ६४८	एकाकी तत्र राजा तु	४७ १०८
एक गदा भ्रामयति	२१ ५६८	एकधारानुपतते	१४० ५०८	एकाकी दु सह लोके	१८६ ३८८
एक घृतमय पात्र	९९ ६८	एकधारा पतत्यत्र [वट°]	१४० ५३८	एकाकी भाषते तत्र	१८५ ४९९
एक चान्द्रायण कृत्वा	१२९ २३८	एकधारा पतत्यत्र [पश्चिमा]	१४४ ८३८	एकाकी यतचित्तात्मा	१८५ ४०८
एक तत्र लतावृक्षम्	१४८ ११८	एकनृत्यप्रभावेन	१५३ ६४९	एकाकी स्वपते तत्र	१३७ १४२८
एक तु दश्यते इवेतम्	१४८ २०८	एकनृत्यस्य मे पुण्य	१५३ ५९८	एकाक्षरेति विख्याता	९० २८

श्लोकाधसूची

एकाग्रमनसा सर्वास	३४ २a
एकाग्रमानमो भूत्वा	२०९ १८a
एका चन्दनसङ्घाशा	१५० २८a
एकादश तु भाण्डोर	१५१ ४६a
एकादशसहस्राणि [समाना]	८४ ५a
एकादशसहस्राणि [एकादश ^०]	१३९ १०a
एकादशापराध तु	११६ १५c
एकादशी विना येन	२०९ ४२c
एकादशी सिता ऋणा	१७२ ४०a
एकादशी कृष्णपक्षे	१५१ ३६a
एकादशी खुरखेता	११० १७c
एकादशी भौमयुता	२०९ ६४a
एकादशी शुक्लपक्षे	१५१ ३४c
एकादशी सोमयुता	२०९ ६२a
एकादशे द्वात्रिंशे तु	१८६ ७८c
एकादश्या च विश्रान्तौ	१७४ ५६a
एकादश्या तत सुभ्र	१३८ ७८a
एकादश्या तदा रात्रौ	१६२ ३९a
एकादश्या तु कुरुते	१५३ ११c
एकादश्या तु यत्नेन	६५ ६a
एकादश्या तु यो भुङ्क्ते	२०९ ५०c
एकादश्या न भङ्गीत	२०९ ४९c
एकादश्या निराहार	३९ ३१a
एकादश्या निराहारो	६५ ७a
एकादश्या यथाशक्त्या	५५ ८c
एकादश्या विशालाक्षि	२०९ ५१c
एकादश्या सोपवास [कृत ^०]	१६७ ३५a
एकादश्या सोपवास [स्नात्वा]	१७६ ५a
एकादश्यामुपोष्यैव	९८ २०a
एका धारा पतत्यत्र [देवि]	१४० ४५c
एका धारा पतत्यत्र [इन्द्र ^०]	१४९ ७४a
एकान्तमिति वक्तव्य	१७५ ४a
एकान्ते स्थापयामास	११ ४०c
एकाऽपि दुभगा तत्र	११५ २१c
एकाभिषेचन कृत्वा	१८४ १७a
एकामिन्द्राय स प्रादाद्	२९ १२a
एका मूर्तिस्त्रिधा कृत्वा	१८५ १२c
एका वाराह सजा च	१६४ २४a
एका सा द्वादशी पुण्या	२०९ ५४c
एका स्वपितुमिच्छामि	१३७ १३५a
एकाह क्षपयेत्तत्र	२०२ १७a

एकाह मागशीर्ष्या च	१७७ ३०a
एकाह शकराहारो	१०२ १५a
एकाहार तत कृत्वा [माम्मेक]	१३४ ६८a
एकाहार तत कृत्वा [दिनानि]	१३५ ५a
एकाहार तत कृत्वा [दिन ^०]	१३५ १३c
एकाहारस्ततस्तिष्ठेद्	१३१ ३५c
एकाहारस्ततो भूत्वा	१३५ १४c
एकाहारो दिन तिष्ठेद्	१०५ ६c
एकाहारो दिनान सप्त	१३१ १६a
एकीभावेन पश्यतो	७० ४०c
एकीभूत पनर्जातो	६ ३६c
एकीभूतमह सव	१६७ २८c
एके तत्रागमिष्यन्ति	१७८ ११a
एकेन च स बाणेन	१३७ १०६c
एकेन पूजितेन स्याद्	१६३ ५५c
एकेनेन्द्रेण दिव्य तु	२५ १२a
एकेनव तु बाणेन	१२१ २५c
एकेनवानुलेपेन	११७ २३c
एकैक गन्धपत्र च	१२२ २४c
एकक ग्राममेतेषा	५५ १३c
एकक च परिष्वज्य	१७१ ४a
एकक जगदुस्ते हि	४१ २१c
एकक दुस्तर घोर	१९८ ३८c
एकक वस्त्रयुग्म च	५५ १२c
एकक स्पधते देव	९२ २९c
एकैक स्वकुटुम्बार्थे	८ २a
एकैकस्मिन् दशाह तु	१९८ ४२c
एकैकस्य च सिक्थस्य	१२८ ४६c
एककस्य तु पुष्पस्य	१२२ ४०a
एककस्याचलेन्द्रस्य	७९ १३a
एकैकस्यास्तु चक्रैःसौ	१७० २०a
एकैका विधिनोपास्ता	४१ ४०c
एकैकेन नर स्नात	९८ ३६c
एकैकेन फलेनात्र	१४१ ५५a
एकैको दानवस्तत्र	९२ २९a
एकैव तषा सुचिर	५१ २३a
एकैव पाति चापत्सु	४७ २१a
एको गृहस्य मध्ये तु	१७२ २१a
एकोद्दिष्ट मनुष्याणा	१८६ ५c
एकोनविशवर्षाणि	१३५ ४२c
एकोनविशापराव	११६ २३c

एकोनविशापराधानि	११६ ३३c
एकोऽपि त न पश्येत	१४८ ३३c
एकोऽपि तत्र न दश्येत	१४७ ७८c
एकोऽपि तारयितु शक्तो	१८७ २६a
एको भवान्नास्ति कश्चिद् द्वितीय []	१८३ ८c
एको बद्धतरस्तत्र	१७८ ९०a
एत शिरसि मे राजन	१३७ २५२a
एतच्चतुर्थ्या सम्पन्न	२३ ३४a
एतच्च महदाश्रय	१५६ २४c
एतच्च रैम्यनिर्दिष्ट	७ ४५a
एतच्चिह्न ततो दष्टा	१३७ ०a
एतच्चिह्न महाभागे [तीर्थ]	१२५ ७२a
एतच्चिह्न महाभागे [तत्र]	१३७ ३९a
एतच्चिह्न महाभागे [योग ^०]	१३७ ५१a
एतच्चिह्न महाभागे [पुण्ये]	१३७ ८५a
एतच्चीर्त्वा व्रत सद्य	५७ २c
एतच्छास्त्र महाभागे [प्रयुक्त लीलाया]	१४६ १a
एतच्छास्त्र महाभागे [प्रयुक्त विधया]	१४६ ३९a
एतच्छ्रुत्वा तदा धानि	१५ २a
एतच्छ्रुत्वा तु माहात्म्य	१४९ १a
एतच्छ्रुत्वा ततीयाया	२२ ५४c
एतच्छ्रुत्वा प्रभोर्वाक्य	१७८ १२४a
एतच्छ्रुत्वा महाभाग	१४५ २c
एतच्छ्रुत्वा महाभागा	२०९ ९०a
एतच्छ्रुत्वा वचस्तस्य [प्रविष्टो]	६९ ७a
एतच्छ्रुत्वा वचस्तस्य [प्रष्टु ^०]	१३७ ५६a
एतच्छ्रुत्वा वचस्तस्य [वचन]	१९९ १४c
एतच्छ्रुत्वा वचो राजा	६ ३८a
एतच्छ्रुत्वा वचो व्याध	५ २१a
एतच्छ्रुत्वा शुभ वाक्य	२०९ १a
एतच्छ्रुत्वा स धर्मात्मा	८ १७a
एतच्छ्रुत्वा स पाश्चात्यो	१७४ ३०a
एतज्ज्ञात्वा तु दुवृत्त	२४ १४c
एतत् कथय वत्स त्व	१९३ २९c
एतत् कमविधानेन	१७९ २३a
एतत्कश्चिन्न जानाति	१४० २३c
एतत्कारणमुद्दिश्य [नाम]	१७२ १८c
एतत्कारणमुद्दिश्य [सूची ^०]	१७२ १९c
एतत्कारणमुद्दिश्य [शीघ्रग]	१७२ २०c

वराहपुराणस्य

एतत्कायचतुष्केण	१३ १२८	एतत्ते कथित भद्रे [स्नान]	१३७ २९२a	एतदेव कृत तस्मात्	५९ ६८
एतत्कायमपे मह्य	४७ १७८	एतत्ते कथित भद्रे [तीर्थे]	१३७ २९४a	एतदेव चरित्वा तु	५९ ५८
एतत् कृत्वा नर पापै	६३ १२८	एतत्ते कथित भद्रे [पुण्य]	१३७ २९८८	एतदेव महत्कृत्य	१३ ९a
एतत् कृत्वा विशाखाक्षि	१४१ ६३a	एतत्ते कथित भद्रे [रहस्य]	१४२ ५९a	एतदेव रहस्य ते	९५ ६७a
एतत् क्रमात् कमणाण्ड	१४ ५१८	एतत्ते कथित भद्रे		एतदेव विधान स्याद	१०१ १७a
एतत् त-महदाश्रय	१३ १a	[शालग्रामस्य निश्चयम्]	१४४ १०४a	एतदैहिकमारयात्	४५ ८८
एतत्तीर्थ महाभागे	१२५ ९९a	एतत्ते कथित भद्रे		एतदोत तथा प्रोत	९ ६८
एतत् पठमानो वै	१२५ २१३a	[शालग्रामस्य यत्]	१४४ ११२a	एतद गीतफल देवि	१३९ १००a
एतत् वचन श्रुत्वा	२११ ६०a	एतत्ते कथित भद्रे [निरुक्त]	१४६ ७७a	एतद गुह्य न जानति	१४० ७५८
एतत्ते कथित गुह्य	१७७ २०८	एतत्ते कथित भद्रे [सवधम्]	१४६ ८०a	एतद गुह्य महाभागे [देवा]	१२३ ५०a
एतत्ते कथित तात	१३८ ९४a	एतत्ते कथित भद्रे [द्वारकाया]	१४७ १०५a	एतद गुह्य महाभागे [मम]	१२७ ४५८
एतत्ते कथित देवि [श्रेष्ठ]	११४ २०a	एतत्ते कथित भद्रे [मानम्]	१४८ ५९a	एतद गुह्य महाभागे [अमा]	१४६ ३७a
एतत्ते कथित देवि [मम]	११६ ५३a	एतत् ते कथित भद्रे [सत्य]	१४८ ६३a	एतद गुह्य महाभागे [न]	१४६ ३८a
एतत्ते कथित देवि [ऋतुना]	१२३ ४९a	एतत्ते कथित भद्रे [लोहा]	१४९ ८१a	एतद गुह्य महाराज [प्रीति]	१२५ १६३८
एतत् ते कथित देवि [स्पष्टा]	१३१ ३७a	एतत्ते कथित भद्रे [अन्न]	१६२ ४१a	एतद गुह्य महाराज [यत्त्वया]	१२५ १९९८
एतत्ते कथित देवि [स्पशनाद]	१३६ ७a	एतत्ते कथित भद्रे [मथरा]	१७८ १२०a	एतद गोस्थलक नाम	१४५ ५०a
एतत्ते कथित देवि [आचारस्य]		एतत् ते कथित भद्रे [शैलिका]	१८० ४१a	एतद ज्ञात्वा तु विद्वद्भि	२०९ ८९a
	१३६ १२५a	एतत् ते कथित भद्रे [ताम्र]	१८२ ३०a	एतद दु ख महाभाग	१३७ १८८८
एतत्ते कथित देवि [महारयान]		एतत्ते कथित भद्रे [कास्येन]	१८३ ३५a	एतदेव ममाचक्ष्व	८९ २८
	१३८ १०२a	एतत् ते कथित भद्रे [पित]	१८८ १२३a	एतद द्वितीय यो जन्म	९४ ६७a
एतत्ते कथित देवि [गायन्ते]	१३९ १०३a	एतत् ते कथित भद्रे [मधु]	१९० ३५a	एतद्वैममय ब्रत्वा	१११ ५५a
एतत्ते कथित देवि [महत]	१३९ ११३a	एतत् ते कथित भूमि	१२५ २१४a	एतद्वैमवत वष	७५ ३०१
एतत्ते कथित देवि [सर्व]	१६६ १९८	एतत् ते कथित भूमि	१३५ ७a	एतद ब्रह्मोद्भव नाम	६२ २१a
एतत्ते कथित देवि [शास्त्र]	१७५ ५३a	एतत्ते कथित भूमे [माया]	१२४ १७०a	एतद भागवत कुर्याद	१२८ ४८a
एतत्ते कथित देवि [रौप्य]	१८४ ४०a	एतत्ते कथित भूमे [माहात्म्य]	१६३ ४७a	एतद रहस्य वेदाना	७३ ५१८
एतत्ते कथित भद्रे [दु खकम्]	११५ २४a	एतत्ते कथित भूमे [यत्त्वया]	१८४ ४४a	एतद रुद्रस्य माहात्म्य	९६ २९१
एतत् ते कथित भद्रे [शुभाशुभ]	११५ ४६a	एतत्ते कथित राजन्	२६ १७a	एतद व कथित विप्रा []	७१ ६३a
एतत्ते कथित भद्रे		एतत्ते कथित सर्व [मथुराया]	१७१ ११a	एतद्वै कथित विप्रास	२१० ७a
[यत्त्वया पूर्वपच्छित]	१२१ ७३a	एतत्ते कथित सर्व [मया]	२१४ २०a	एतद व कथित सर्व	२१५ १०a
एतत्ते कथित भद्रे [महाख्यान]	१२१ १०५८	एतत् ते कथित सार	१७७ ३६a	एतद वचनमाकण्य	१३८ ५४a
एतत्ते कथित भद्रे		एतत् ते कथिता भूमि	१९० ३८a	एतद वाक्यमथोक्त्वा च	१२५ १२९८
[यत्त्वया पूर्वमीप्सितम्]	१२४ १७७a	एतदथ भवन्तो वै	९२ ७a	एतद्वै ब्राह्मणे कम	११४ २६a
एतत्ते कथित भद्रे [द त]	१३० १०a	एतदाचक्ष्व तत्त्वेन [यत् ते]	११२ ४a	एतद व्रत पुरा चोण	६१ ११a
एतत् ते कथित भद्रे [मैथुन]	१३१ १०a	एतदाचक्ष्व तत्त्वेन [यद्यह]	१२१ ३९८	एतत्ते देवि माहात्म्य	१४६ ७८a
एतत् ते कथित भद्रे [यत्]	१३१ २५a	एतदाचक्ष्व तत्त्वेन [येनाह]	१२४ १५२a	एतत्तेनाहमुक्तस्तु	१२४ १५३a
एतत् ते कथित भद्रे [मरु]	१३२ ७a	एतदाचक्ष्व तत्त्वेन [येन]	१२८ १७८	एतत्ते परम भद्रे	१४५ ६०a
एतत् ते कथित भद्रे [पुरीष]	१३३ ५a	एतदाचक्ष्व तत्त्वेन [पर]	१३७ ५७८	एतत्ते ब्रह्मलोके च	१७५ ७८
एतत्ते कथित भद्रे [पुण्य]	१३४ ६५a	एतदाचक्ष्व तत्त्वेन [तत्र]	१९० ३८	एतत्ते भूमि विज्ञेयो	१२५ ९८a
एतत्ते कथित भद्रे [इमशान]	१३६ ४६८	एतदाश्रित्य निर्वाण	१४ ५२a	एतत्ते व्रतमादिष्ट	३७ ४३a
एतत्ते कथित भद्रे [योग]	१३७ ४६a	एतदिच्छाम्यह ज्ञातु	२०६ २४a	एतत्ते सवमाख्यात [आत्मविद्या]	२७ ३६८
एतत्ते कथित भद्रे [सोम]	१३७ ८६a	एतदिच्छाम्यह श्रोतु [विस्तरेण]	१११ ३८	एतत् ते सवमाख्यात [यत्]	६८ २१a
एतत्ते कथित भद्रे [स्नान]	१३७ २७१a	एतदिच्छाम्यह श्रोतु	१९१ ६a		

श्लोकार्धसूचो

एतत्ते सर्वमारयात् [समा ^०]	१११ ५२a
एतत्ते सर्वमारयात् [आत्मवत्ता त ^०]	१७२ २५a
एतत्ते सर्वमारयात् [यथातत्त्व]	२०९ ९४a
एतत् त्रय त्वेकमेव	७२ १५c
एतत्त्वया नात्रतिने	१७८ १२२a
एतत् पापरत चान्यद	१७२ ३२e
एतत्पितु ममस्त हि	१६९ ३७c
एतत् पुण्य तत् श्रुत्वा	१३८ १a
एतत् पुण्य पवित्र च	१६६ १६a
एतत् पुण्य महाभागे [मम]	१३७ २६c
एतत् पुण्य महाभागे [योग ^०]	१३७ ४३a
एतत् पुत्रव्रत नाम	६३ १२a
एतन्न जानते कश्चित्	१०७ ७१a
एतन्न जानते कश्चिन्	१४३ ५२a
एतन्न दद्यान्मूर्खाय	११९ १९a
एतन्न बहुमन्येह	१३७ २३२c
एतन्न मूखमध्ये तु	१२५ २१०a
एतन्मरणकाले तु	१४५ ५७a
एत मरणकाले तु [मा]	१४७ १०३a
एत मरणकाले तु [स्मत्तव्य]	१४८ ६२a
एतन्मरणकाले तु	१४९ ८०a
एतन्मरणकाले तु [य]	१६६ १८a
एतन्मरणकालेऽपि [गुह्य]	११९ २०a
एत मरणकालेऽपि [धारयेद]	१२१ १०५a
एतन्महत तदाश्चय	१४८ ८a
एत मे कथय प्रीतो	४४ १४c
एत मे कथय व्याध	६ २०c
एतन्मे कथित पूव	१४ १a
एतन्मे कौतुक ब्रह्मन्	४१ २०c
एतन्मे कौतुक श्रोतु	११ १०c
एतन्मे क्रियता शीघ्र	१३७ २२९c
एतन्मे परम गुह्य [पर]	१२४ ४a
एतन्मे परम गुह्य [भगवन्]	१२५ ३c
एतन्मे परम गुह्य [तदभवान्]	१२८ २c
एतन्मे परम गुह्य [ताम्रास्ते]	१२८ २१c
एतन्मे परम गुह्य [तव]	१३५ ४६a
एतन्मे परम गुह्य	१३६ ११c
एतन्मे परम गुह्य [मम]	१३८ ९a
एतन्मे परम गुह्य	१४८ ३a
एतन्मे परम चित्त	१२८ ३५a

एतन्मे परम दु ख	१३१ ३e
एतन्मे पच्छितो ब्रह्मन्	१३४ ४८c
एतन्मे प्राकृत जन्म	३ २८c
एतन्मे सशय छिन्वि [यदि]	५ ४c
एतन्मे सशय छिन्वि [धृति ^०]	२३ १c
एतन्मे सशय छिन्वि [पच्छितो]	२५ १c
एतन्मे सशय छिन्वि [प्रणतस्य]	२६ १c
एत मे सशय देव [कथयस्व]	१६ ४c
एतन्मे सशय देव [पर]	१३४ १२a
एतन्मे सशय राजन	२०६ ७९c
एतन्मे सरहस्य तु	१८ ४e
एत मे सर्वमारया हि	१२४ ५२a
एतन्मे सुमहाभाग	२०६ २४c
एतत् सत्य च धम च	१२५ १७८c
एतत् सव च पञ्चम्या	२४ ३२a
एतत्सव तु गौर्या वै	२२ ५३a
एतत्सव द्वितीयाया	२० ३२a
एतत् सव यथावत्त	२०६ ८८a
एतत्सव विदित्वा तु	१८५ ६२c
एतत्सव विनित्य	१८६ ४८e
एतत्सव समासेन [कथयस्व]	१ १५c
एतत्सव समासेन [कथित]	२ ७४a
एतत्सव सुराणा तु	२६ १५a
एतया मायया युक्ता	१२४ १७e
एतयोऽन्तर नास्ति	३९ १०c
एतस्मात् कारणात् पुत्र	७ २४a
एतस्मात् कारणात् रैम्य	७ २४e
एतस्मादन्यथा यस्तु	५८ ४c
एतस्मादेव तस्याशु	५३ २५a
एतस्माद् विपरीतो य	७१ ६३c
एतस्माद् वेदमार्गाद्धि	७१ ५४a
एतस्मिञ्ज्वलितो वह्निर्	५ ३३a
एतस्मिन् दृश्यते चैतत्	६२ २१e
एतस्मिन् दृष्टमात्रे तु	६२ २२a
एतस्मिन्नन्तरे तत्र	२०६ १५a
एतस्मिन्नन्तरे देवि [स च]	१२४ १४४a
एतस्मिन्न तर देवि [ब्राह्मण]	१२४ १४६a
एतस्मिन्नन्तरे देवि [गुह्य]	१४५ १५a
एतस्मिन्नन्तरे देवि [मया]	१४५ २४a
एतस्मिन्नन्तरे देवि [नारदो]	१८५ ५४a
एतस्मिन्नन्तरे भद्रे	१३७ १०५a

एतस्मिन्नन्तरे भूमि	१२४ ९८a
एतस्मिन्नेव सरसि	५४ २१a
एतस्मिन् ये महासत्त्वा	२ ५०c
एतस्मिन् वेदसरसि	२ ७५a
एतस्य कलश दद्यात्	१२६ ४८e
एतस्य दीयता राज्य	१२५ १७४c
एतस्य द्वादशादित्या	२६ ८a
एतस्य भीतान रक्षस्व	९५ २१c
एतस्य विविध कृत्वा	१२६ ५०a
एतस्य हृदये योऽय	२ ७१a
एतस्या यस्तिलान भुक्त्वा	२३ ३५a
एतस्या रूपकामस्तु	२० ३३a
एतस्या सयतो यस्तु	२४ ३३a
एतस्याश्च प्रभाव यत्	४७ ७c
एता च द्वादशी कृत्वा	४६ १५a
एता दष्टा जले मग्न	६२ २३c
एता पच्छ महाभाग	१२५ १४८c
एता प्राप्य कलौ ब्रह्मन्	७१ ४४a
एता फलाशनो यस्तु	२५ ४९a
एता ममोपकाराय	१०९ १०c
एता य पुरुषो भक्त्या	२६ १६a
एता हेमसहस्रेण	१०४ १४a
एता सम्पूजयेद् भक्त्या	२७ ३९c
एता गा ह्यथता शीघ्र	१६ १५c
एतादशी समारयाता	१११ १२a
एतानि दत्त्वा पात्राणि	५८ १७a
एतानि भूमि गुह्यानि	१४६ ७९a
एतानि मम चास्थीनि	१२१ ६९c
एतानि मानसान्याहुर	३७ ४c
एतानि ये प्रपश्यन्ति	१५९ ६c
एतान् दत्त्वा वदेद्देव	५५ १८a
एतान धर्मानवस्थाय	३९ १२a
एतान न पश्येच्छाद्धेषु	१८८ ९३c
एतान्न भोजयेच्छाद्धे [देवता ^०]	१८८ १७a
एतान् न भोजयेच्छाद्धे [पित्र ^०]	१८८ ९१c
एतान बध्नीत गृह्णीत	१९९ १२c
एतान्येवोपहाराणि	१२६ १९a
एतान् शिष्यान् विवर्जेत	१२६ ३३c
एतान् श्राद्धे न पश्येत्	१८८ २३c
एतान् हित्वा महाभाग	१५० १०c
एताभिर्देवताभिश्च	२७.३६a

वराहपुराणस्य

एताश्चतस्रो य पश्येत	१६४ २५a	एते पञ्चस्थला रयाता[]	१५५ १९a	एभिर्गुणैः समायुक्तो	१२० २३a
एताश्चा याश्च तच्छैल	२ २ ४०e	एते पवतराजान	७५ १९a	एभिर्गुणैः स्वधर्मेण	११४ ३२a
एताश्चा याश्च शतश	९१ ११c	एते पश्यति यच्छाद	१८८ २४a	एव अस्त्विति त देव	५५ २५a
एतासा वरनारीणा	१७' ६a	एते पाशुपता श्रेष्ठा[]	१२१ १८c	एव ऋषिस्तुन शास्त्र	१३ ३२a
एतासा शृणु देवेशि	९५ ३९	एते पुरोगमास्तत्र	१९५ ४८a	एव कथयता तेषा	१३८ ८४e
एतासा सवभेदेषु	९५ ७०a	एते पूव दस्यव स्युस	५२ ४a	एव कमगुणाश्चव	११४ ४०c
एतास्तु मृतयस्तस्य	४ ७c	एत मन्त्रवरास्तस्य	९२ ४a	एव कमविधि श्रुत्वा	११८ १a
एतास्त्रयोपि सिद्धयन्ते	९० ६१	एते रुद्राश्रिता क्षेत्रा[]	१२१ १८a	एव कमसमायुक्तास	२०० ४२a
एते कश्यपदायादा	२४ ७c	एते वधाथ निर्दिष्टास	१९९ १६a	एव कर्माणि कुर्वन् म	१७२ ४a
एते च सर्वे तव यान्तु भत्या[]	२३ २७c	एते वणा अकाराद्या	२ ७३c	एव कर्माणि कुर्वीत	१२२ १५a
एते चान्ये च बहव	११८ ५a	एते वै त्रायणीयास्ते	१२४ ११४e	एव कश्चिन्न जानाति	१९० २९c
एते चान्ये च बहव	११८ १९a	एते वै लोकविभ्रष्टा[]	१३ २३a	एव कार्या रसधेनुर	१०० ३a
एते चान्ये च बहवो [मित्रा ^०]	१२३ ७a	एतेषा कतमो देव	८९ २a	एव कीर्त्तिमता लोके	२०७ १७a
एते चान्ये च बहवो [ह्यनि ^०]	१९३ १७a	एतेषा जीवदानेन	१८५ ९७e	एव कुब्जाग्रक रयात	१२५ १३a
एते त एकतनवो	१३ २७a	एतेषा तपसा वीर	२०६ १९a	एव कुरुत भद्र वो	२०० ६९c
एतेऽतिबलिन शूरा[]	२५ १०a	एतेषा तु प्रसूत्या तु	२४ ८a	एव कुरु यथान्याय	१७५ ३५a
एते तीर्था महापुण्या[]	१५८ ५९a	एतेषा त्रिषु सध्यासु	११९ १८a	एव कुवन्ति ये नित्य	१४२ ५०a
एते त्रयो महावदा[]	२ ७२a	एतेषा प्राप्य लभते	११७ २६e	एव कुवन्महाभागे	१४२ १४a
एते द्वादश दैत्येन्द्रा[]	९३ ९a	एतेषा शैलमुर्याना	७५ ७८a	एव कृतमति सोऽथ	२८ ३
एते द्वादश मासाश्च	१२२ २०a	एतेषामप्यलाभेन	११७ ११a	एव कृते तथा कृष्ण	५५ १६c
एतेन कमणा भद्रे	१२३ ५३a	एतेषामेकमप्यत्र	८ ३५a	एव कृते तथा विष्णुर	५४ १९c
एतेन कृष्णेन हता पुरा वै	७ १७c	एतेषु भूतेषु च त्व विधाता	१८० २०c	एव कृते तु यत्पुण्य [तन्निबोध महामुने]	४९ ४e
एतेन तारितोऽस्मीति	१३९ ८५c	एतेषु स्नानदानेन	१५५ ३१a	एव कृते तु यत्पुण्य [माहात्म्य]	९८ ४७a
एतेन परम चित्त	१२१ २१a	एते सर्वे कथ राजन	२०६ ४२c	एव कृते तु यत्पुण्य [तन्निबोध नराधिप]	१०३ १७c
एतेन मन्त्रेण	११४ ६c	एते स्म पितर श्राद्ध	१३ २५a	एव कृते फल प्राप्त	४२ ६a
एतेन मन्त्रेण करोहि वास	१८२ १४c	एते हि पितरो नाम	१३ १०a	एव कृते भवेद्यस्तु	४८ ५e
एतेन मन्त्रेण च गृह्य वस्त्र	१८० ३०c	एते हि प्रापणे दद्यान्	११८ १२c	एव कृते भ्रष्टराज्यो	६४ ६a
एतेन मन्त्रेण तु लोकनाथ	१७९ २०c	एतै पातकयुक्तोऽपि	१११ २५c	एव कृते विप्र समस्वपाप	४० ८a
एतेन मन्त्रेण तु बासुदेव	१८० ५c	एतरनेकधा देवि	१५७ ८a	एव कृते शरीर तु	५३ २२a
एतेन मन्त्रेण प्रविश्य मा	१८० २५c	एतरुपस्कसैयुक्त	४३ ७a	एव कृत्वा ततः सव	१२७ ६a
एतेन मन्त्रेण भवत्स्वरूप	१८० ९c	एतगुणैः समायुक्तो	११४ ३०c	एव कृत्वा ततो देवो	११ १०८a
एतेन मन्त्रेण ममाभिषेक	१८१ २१e	एतमुक्त तु तत्क्षेत्र	१७ ५३a	एव कृत्वा द्विजेन्द्राय	१०१ १०a
एतेन मन्त्रेण वै भूमि	१२७ ७९a	एतर्विलेपन दद्याद्	१७९ १०c	एव कृत्वाऽपराधानि	१२९ ५c
एतेन मन्त्रेण समिधा	१८० २१a	एतश्चान्यैश्च पापैश्च	२०९ ३७a	एव कृत्वा प्रभाते तु [ब्राह्मणाय]	५० १३c
एतेनव तु मन्त्रेण	१८० ६a	एतश्चिह्नैस्तु विज्ञेय	१२५ ९३c	एव कृत्वा प्रभाते तु [प्रदद्याद्]	५४ १८a
एतेनव विधानेन	१२३ ४२a	एतस्तु नामभिन्न ह्य	७२ १२c	एव कृत्वा मणिकृत	११ १०३a
एतेनोद्वतन कुर्यान्	११७ २७c	एतौ मृतौ द्वावपि पुत्र रौद्र	७ १८a	एव कृत्वा महादेवो	९६ १४a
एते पञ्चदश प्रोक्ता[]	११ ८०c	एन गन्धैश्च माल्यैश्च	२०३ १२a	एव कृत्वा महाभागे[प्रायश्चित्त]	१३१ २४a
एते पञ्चदश श्रेष्ठा[]	११ ९१a	एन गायन्ति गन्धर्वा[]	२०४ ४a	एव कृत्वा महाभागे [वाससो ^०]	१३५ ३२a
एते पञ्चदशा गुह्या[]	१४४ ९७a	एन पाचय तैलेन	२०० ६a		
एते पञ्च महायज्ञा[]	८ ३०c	एभिरेवाचन कुर्याद्	१२३ ४ e		

श्लोकार्धसूची

एव कृत्वा विधान तु	१ ३४८	एव चि तात्मनस्तत्र	१३६ ३६a	एव तस्य वच श्रुत्वा [स ऋषि]	१२८ १२६a
एव कृत्वा व्रत चतत	५९ ४८	एव चिन्तान्वित मत्वा	३७ ४४a	एव तस्य वच श्रुत्वा [ब्राह्मणस्य]	१८८ ८१a
एव कृत्वा स विप्रस्तु	११ ३६a	एव चिन्त्य जले मग्नस	२१ ७८	एव तस्य वच श्रुत्वा [अह]	१८७ २७a
एव कृत्वा स सामग्री	२१ ३५a	एव चिन्त्य मया इष्ट	३ ६a	एव तस्य वच श्रुत्वा [सव]	१९३ १९a
एव कृत्वा स्थिते राजन	७० १२a	एव चिन्त्य महाभागे	१२७ १९७a	एव तस्य वर दत्त्वा [तत्रैवा]	१३८ ४५a
एव कृष्णाष्टमी राजन	६२ ११a	एव चीण सुधोराणि	८५ ८a	एव तस्य वर दत्त्वा [आदि]	१३७ २८८a
एव क्रमेण चतानि	१८८ ५२८	एव चव सती तौ तु	१०१ ३३a	एव तस्य वरान दत्त्वा	२११ ७९a
एव क्रोध समादाय	१२५ १३०a	एव चवोषितास्तस्थु	१२५ १८१a	एव ताम्र समुत्पन्न	१२८ ८९a
एव क्षणमथो युद्ध	९५ ११a	एव चोद्धतन कृत्वा	१८० २७८	एव तावद्विनौ प्रोक्तौ	२० २४a
एव क्षणेन ते सर्वे	९४ ३७८	एव जल्पति विबुधा []	९८ ५३a	एव तु गायमानस्य	१३९ ३२a
एव गच्छति काले तु	१३७ १४०a	एव जागरण कृत्वा	१५८ ९a	एव तु दशयित्वा वै	१०१ ८८a
एव गच्छति कालो वै	१३७ ११८a	एव जात वरारोहे	१०१ ४२a	एव तु पठना तेषा	१८० १७a
एव गणसहस्रेण	८९ १०८	एव ज्ञात्वा तु ता देवी	९२ १९८	एव तु पुष्कल भूमि	१४६ ३५a
एव गते तु कि काय	९७ २२८	एव ज्ञात्वा प्रयत्नेन	१५१ २७a	एव तु प्रथम श्राद्ध	१८८ ८१a
एव गत्वा तु ससार	१३६ ६३८	एव ज्ञात्वा भवान पुत्र	३७ ४२a	एव तु प्रापण कृत्वा	११७ ४३a
एव गन्धास्ततो दत्त्वा	११७ ३३८	एव ज्ञात्वा महाराज	२८ १०८	एव तु प्रेतभावेन	१८६ ५८८
एव गाहस्थ्यमाश्रित्य	१६५ ८८	एव ज्ञात्वा स पप्रच्छ	७० ६a	एव तु भक्षयन्ती मा	१२१ ८३a
एव गृहाद गृह गच्छन्	२०४ ३६८	एव ज्ञात्वा सलक्ष्मीक	५८ ६a	एव तु भाषमाणस्य	१८८ ५९८
एव गृहाश्रम मूल	१८८ ४८८	एव ज्ञानवत कम	५ ४०a	एव तु भोजन कृत्वा	११७ ४५a
एव गृह्य यथान्याय	१२७ २५a	एव ज्ञास्यसि वत्स त्व	१८६ ७७a	एव तु भ्रमतस्तस्य	१३७ १०२a
एव गोस्थलके पुण्ये	१४५ ४८a	एव त ब्रुवमाणो वै	१३९ १६a	एव तु मानुष लोक	१३७ १४४a
एव ग्रीष्मे विधि चव	१२३ ४०a	एव तत श्रावयित्वा	२६ ४४a	एव तु वत्त मानानि	१४५ ८a
एव च कुवतस्तस्य	१३४ २३a	एव ततो वचश्चोक्त्वा	१२७ ८a	एव तु वदतस्तस्य	६ १८a
एव च गच्छते कालस	१३७ २४०a	एव ततो विधि कुर्यात्	१३६ ५४a	एव तु वसतस्तस्य [धम]	८ ५a
एव च धूपन दद्याद	१८० ३२a	एव तत्र निवर्त्तेषु	२१४ १२a	एव तु वसतस्तस्य [वर्षा]	१३८ ६९a
एव च पिण्डसकल्प	१८६ ९४a	एव तत्र फल गृह्य	१३९ ९८a	एव तु वसतस्तस्य [राजस]	१५२ १८
एव च वदतस्ताभ्या	६८ ७३a	एव तत्र मया चोक्त	१२८ ३७८	एव तु वसतस्तस्य [मथुराया]	१६८ ३०a
एव च वसतस्तस्य	१५३ ९८	एव तत्र मया दृष्टा	१२५ १५a	एव तु समये स्थाप्य	९८ ४२८
एव च वसता तेषा	१२५ १८२a	एव तत्र महाश्चय	१४८ २७८	एव तु स्तवमान त	१४४ २५a
एव च सुस्वरेणैव	१७४ ७२a	एव तत्र वचश्चोक्त्वा	१२८ १३२a	एव तु स्थापन कृत्वा	१८० ११a
एव च स्थापन कृत्वा	१८२ १६a	एव तत्र विधि कृत्वा [उदिते]	१३६ ९४a	एव तु स्थापन कुर्यात्	११७ ३२a
एव चित्त समाधाय	११७ १७८	एव तत्र विधि कृत्वा [स्थापयेत्]	१८१ २८a	एव ते कथित देवि	१२५ २०८a
एव चिन्तयतस्तस्य [महर्षेः]	११ ८a	एव तत्र विशालाक्षि	१४६ ६४a	एव ते कथित भूमि	१४७ २८a
एव चिन्तयतस्तस्य [प्रादु]	२८ २२a	एव तत्रैव कर्माणि	१४९ ३२a	एव ते कथित भूमे	१८१ ३९a
एव चिन्तयतस्तस्य [अवकाश]	२९ ३a	एव तत्सहसा सैव	१० ६६a	एव ते कथिता भूमि	१३७ २६३a
एव चिन्तयतस्तस्य [सत्या]	३१ ४a	एव तदाकुल दृष्टा	९४ ३८८	एव ते कमयोगस्तु	२०६ ५१८
एव चिन्तयतस्तस्य [चिन्ता]	६६ ५a	एव तस महाभागे	१३७ ७६a	एव ते कौतुक राजन्	८९ ४३a
एव चिन्तयतस्तस्य [अस्त]	१३७ १५९a	एव तयोगत कालो	१२५ १११८	एव ते जल्पता पापम	६२ ३०a
एव चिन्तयतो मह्य	६९ ६a	एव तयोदशाब्दानि	१६८ ११a	एव ते द्वादशादित्या []	२० ६८
एव चिन्तयमानस्तु	१२४ ८२a	एव तस्य ब्रुवाणस्य	५१ १६८		
एव चिन्ता समासाद्य	१३८ ५२८	एव तस्य वच श्रुत्वा [माधवस्य]	१२३ २५a		

वराहपुराणस्य

एव तेन ततश्चोक्तौ	१२४ १३७a
एव तेन महाभागे	१४५ ४९a
एव ते न्यवसस्तत्र	१६९ ६२a
एव ते परम गुह्य	११३ ६८a
एव ते पुत्र कत्तव्य	१३७ २२४c
एव ते ब्रह्मणा चोक्तौ	२१ ५८c
एव ते मुखत कृत्वा	१९६ ५२c
एव ते वरुण पातु	१२६ ४८a
एव तोषयता तेषा	१० ४a
एव तौ विहरन्तौ तु	१२५ ११२a
एव तौ सशयच्छेद	५ ४१a
एव तौ स्पृष्ट्वावाञ्छौ	२१ ५७a
एव त्रयो वय देवा	१८५ १४a
एव त्रिशद्विंशो मासस	३९ ६४a
एव त्रिधा जगद्धाता	१० १०a
एव त्रिधा जगद्धाता	१० १३a
एव दत्तवरो विप्रो	१९६ ३४a
एव दत्तवरो व्याधस	३८ ३१a
एव दत्तेन तुष्यन्ति	१८८ ११९c
एव दत्तेन प्रीयन्ते [प्रेत°]	१८६ २४c
एव दत्तेन प्रीयन्ते [पितरस्तु]	१८८ २९c
एव दत्त्वा ततो राज्य	१३७ २१७a
एव दत्त्वा पुनर्ब्रह्मा	२९ १४a
एव दत्त्वा विधानेन	३९ ५६a
एव दत्त्वा विधानेन	५० २०a
एव दधिमयी धनु	१०५ ६a
एव दिनान्येकविंशत	१३५ ३९a
एव दिने गते भद्रे	१८५ ३९a
एव दिव्योपचारेण	११ ४६a
एव दीक्षा तत श्रुत्वा	१२९ १a
एव दीक्षा तु वैश्याना	१२७ २१a
एव दीर्घेण कालेन	१२५ ११०a
एव दु खसमुत्पन्ना	१३८ ७०c
एव दष्टवा पर तस्य	३१ १३a
एव दष्टवा पुमासोऽत्र	२ ६६a
एव दष्ट्वा महात्मान	७३ १५c
एव देवै स्तुत शम्भुर	३३ २५a
एव द्रक्ष्यामि ते माग	१६३ ३०c
एव धरावच श्रुत्वा	१७९ ७a
एव धमविधानेन	१२६ ४c
एव धर्मास्तत श्रुत्वा	१२६ १a

एव धर्मेण सयुक्तो	१२० ३०a
एव धेनु तदा दत्त्वा	९९ ११a
एव ध्यात्वा महामत्स्यस	९ २७a
एव न दूष्यते देवि	१४२ ४७c
एव नन्दी भव स्तुत्वा	२११ ४९a
एव नमस्यतस्तस्य	१५ २०a
एव नवसहस्राणि	११३ ६c
एव नारायणाच्छ्रुत्वा [धम°]	१२८ २०a
एव नारायणाच्छ्रुत्वा [सा]	१८५ १a
एव नारीसहस्राणि	१९४ १७a
एव नित्य प्रसक्तो हि	१७४ ९c
एव नियमयुक्तस्य [यत्फल]	४४ ७e
एव नियमयुक्तस्य [यत्पुण्य]	४६ ५e
एव नियमयुक्तस्य [प्रभाव]	४७ ६c
एव निवसतस्तस्य [वर्षाद्ध]	१६० ५०c
एव निवसतस्तस्य [बहु]	१६९ ३a
एव निवसतस्तस्य [द्र य°]	१६९ ४a
एव निवापदानेन	१८६ ६४a
एव निवारण छत्र [आदित्येन]	१८६ ३४a
एव निवारण छत्र [दद्याद]	१८६ ३६a
एव निश्चित्य मनसा	१६९ ६a
एव निषेधितश्चाह	१६८ ६०a
एव नीतेऽपि कि कायम	५ १३c
एव न्यस्य हरेर्न्यास	१ २८a
एव पञ्चस्थला रयाता[]	१५८ २१a
एव पठन्ति तत्त्वेन	१९० १५a
एव पतिव्रता विप्र	२०६ ८९a
एव परम्परायात	१५८ ७c
एव पश्यति त चक्र	१२८ ३८a
एव पुत्रवर लब्ध्वा	१४४ ४६a
एव पुत्रसमा रोपा	१७० ४१e
एव पुष्पाणि आदाय	११७ १३a
एव पूज्य यथान्याय	९८ ३१a
एव पूज्यस्तद्दिने तत पुनश्च	५९ ८c
एव पृष्ठ स विप्रेण	१७८ ३१a
एव पृष्ठस्तदा देव्या	१२२ ५a
एव पृष्ठस्तया भक्त्या	१२१ १६a
एव पृष्टा स्वका चेष्टा	१७४ २०a
एव पृष्टो महातेजास	१९१.८a
एव प्रदक्षिण कृत्वा	१५८ ७६a
एव प्रभाक्ते देवोऽसौ	१७ ७४a

एव प्रभुञ्जते राज्य	१३७ १४२a
एव प्रवर्तिते तत्र	१३७ ११४a
एव प्रवर्द्धिता ताभ्या	१३७ १२५a
एव प्रवेशन कृत्वा	१८१ १९a
एव प्रसादयित्वा तु	१२६ ५९a
एव प्रसूयमाना यो	१११ ४१a
एव प्रादाद वर तस्य	३८ ३०a
एव प्राप्नोति पुण्येन	२०५ २६a
एव बहुमुणोपेत	२०६ ३१a
एव ब्रुवति विप्रे तु	१७२ ८९a
एव ब्रुवन्त राजान	२०६ ६६c
एव ब्रूहि दुराचार	११ ७०a
एव ब्रूहि महातेजा	१३७ २८३e
एव भक्तिसमाचार	१२४ १२८a
एव भागवतान पूज्य	१८१ ३१a
एव भुक्तस्य कत्तव्य	१३४ २२a
एव भुक्त्वा तु तत्कम	१३६ ३a
एव भूत च त दष्टा	१९ १६a
एव भूतस्य मे देवि	२ १२a
एवभूतामथो दष्टा	४९ ११a
एव भूमि ततो दत्त्वा	१२६ ४७a
एव भूमि प्रदातव्य	१९० ३०a
एव भूमि वर श्रेष्ठे	१४७ ५a
एव भ्रमति ससारे	१३५ १८e
एव मत्स्यश्च चित्ली च	१२१ १००a
एव मन्त्र तत कृत्वा	१२६ २७a
एव म त्रमुदीर्याथ	१२७ ३०a
एव मन्त्रविधि कृत्वा	११७ १५a
एव मन्त्र समारयात	११७ १९a
एव मम वच श्रुत्वा	१२८ ३१a
एव मया ब्रह्ममुता	७१ ६२a
एव मया श्रुत तस्य	१६८ ८५e
एव मयोक्त विप्रेन्द्र	६६ १३a
एव मरणकाले तु	१४४ १११a
एव महत्फल भद्रे	१२२ २८e
एव महौजस कम	११८ २a
एव मह्य हरो वाक्य	१३६ ३१a
एव मा कल्पयित्वा	१८२ १३a
एव माघे सिते पक्षे	४१ १a
एव मातामह शर्मा	१७८ ४८a
एव मातामहाना च	१७८ ५०a

श्लोकार्धसूची

एव माधवमासे तु	१२३ ४४a	एवविधसहस्राणि	१३७ ५५a	एव शान्तिमुपागम्य	१८२ २४a
एव मायामयी भूमि	१८८ ५४e	एवविधस्य मे देवि	३८ २५a	एव शाप तु ते लब्ध्वा	२४ ३१a
एव मुक्तिपदे व्यासे	७० ३१a	एवविधा च मथुरा	१५२ १a	एव शाप वर गह्य	१६८ ६६a
एव मृद तथा तोय	३९ ३७a	एवविधा ततो दद्यात्	९८ ९७a	एव शापे विमुक्ते तु	१४५ १८a
एव मे कारण विष्णो	१४६ ७२c	एवविधा शुभा वाचो	१६८ ४८a	एव शास्त्र मया देव	१८९ २a
एव मे घातिता सर्पि	१२५ १९९a	एवविधा स्त्रियो देव्या	९१ ४a	एव शुद्धि तत कृत्वा[ब्राह्मणान्]	१८६ २६c
एव मे परम गुह्य	१२१ ११c	एवविधा तत्र तत्र	१७३ २१a	एव शुद्धि तत कृत्वा[ब्राह्मणेषु]	१८७ १४a
एव मे प्रापण कृत्वा	१८० ३५a	एव विधायमाणा सा	११३ १०a	एव शुश्रूषते या तु	२०७ ९c
एव मे सवमाख्याहि	१८५ ४e	एव विधाश्च सभूता	१७० २८c	एव शूल समाराप्य	२०० ६c
एव य कुरुते भक्त्या [मधु°]	६० ८a	एव विधि तत कृत्वा	१८० ३८a	एव श्राद्ध प्रतीक्षन्ति	१८८ २५a
एव य कुरुते भक्त्या [व्रतम्]	१०३ १६a	एव विधिप्रयोज्य	१८६ ४८a	एव श्राद्ध बुध कुर्यात्	१४ ४३a
एव यदि विभाग स्याद्	८ ३२a	एव विधोऽसौ पुरुष	५३ २४a	एव श्राद्धविधानेन	१५ ७a
एव यमवच श्रुत्वा	२० १३a	एव विनिसृत प्राण	१८५ १०३a	एव श्राद्धविधि श्रुत्वा	१५ १a
एव या तु भवेन्नित्य	२०७ ८a	एव विप्रेषु प्रतेषु	१८६ ५१c	एव श्रुति स्थिता चेत्य	५३ १२c
एव यास्यसि योगेन	११२ २८a	एव विभवयुक्तस्य	९८ ६७a	एव श्रुत्वाऽक्षिणी यावद्	११ २३c
एव योगविधानेन	११५ ५a	एव विलपता तेषा	१६९ १६a	एव श्रुत्वा ततो राजा	१११ ६०a
एव यो वेत्ति तत्त्वेन	९८ ५५a	एव विलपमान त	१९१ ३०a	एव श्रुत्वा तदा वाक्य	२२ ३४a
एव योषिदगणास्तत्र	११ ४३a	एव विलपमानस्य	१२४ ११२a	एव श्रुत्वाथ मात्तण्डस	२० १४a
एव रहस्य गुह्य च	१४५ ५०c	एव विलपित श्रुत्वा	१६८ ६a	एव श्रुत्वा द्वावपि तस्य तुष्ठा-	९७ २४a
एव राज्ञश्चिन्तयतम्	५१ १५a	एव विलुप्यते धम	१८६ ५६a	एव श्रुत्वा पर स्थान	१७९ १a
एव रुद्रस्य सम्भूति	३३ ३१a	एव विवाहसामग्री	२२ ४४a	एव श्रुत्वा पिता माता	१३८ ५३a
एव रूप तत कृत्वा	१८० ६c	एव विश्राव्य तत पाप	१७४ ५०c	एव श्रुत्वा बहून धर्मान्	१८९ १a
एवरूपा मया दष्टास	१९५ ४५c	एव विष्णुगत पूज्य	६० ५c	एव श्रु वा महाभाग	१४७ २c
एव लक्षणसयुक्ता	१०८ ९a	एव विष्णुवच श्रुत्वा	१२९ २०a	एव श्रुत्वा यथान्याय	१२५ १३३a
एव लोका विजानाति [वृत्र]	१२४ ३५a	एव विष्णोवच श्रुत्वा	१२७ ७५a	एव श्रुत्वा वचन तस्य राजा	१२ १३a
एव लोका विजानन्ति [आदित्य°]	१२८ ३६a	एव विसर्जन कृत्वा	१८१ ३३a	एव श्रुत्वा वसुस्तस्थौ	५ ८c
एव लोहागलेत्यासीन	१४९ १८c	एव वेदान्तपुरुष	१७ ७३a	एव श्रुत्वा स राजर्षिर्	३६ ९a
एव वदति रैम्ये तु	५ ११a	एव वै घोषयन्ती च	१९७ १६a	एव श्रुत्वा स्तव दिव्य	१९६ २०a
एव वदेत्ततो देव	१२७ २८a	एव वै बहव काला	१२१ ३६a	एव श्रेष्ठ महाभागे	१४० ९९a
एव वषसहस्राणि	९४ ४९a	एव वै मानुषो भूत्वा	१३७ १७a	एव सचिन्तयानस्य	१२८ ४२c
एव वसति सा बाला	१७३ २५a	एव वै विष्णुमादत्ते	१२६ ६३c	एव सचिन्त्य दध्यौ स	६६ ६c
एव वसन् स शोकर्णो	१६९ ५१a	एव वै शारद कम	१२२ १६a	एव सचिन्त्य धर्मात्मा	१० ३२a
एव वसन् सुखी तत्र	१७१ ६a	एव व्यवस्थिते सोमे	१७ ५४a	एव सचिन्त्य मनसा [गुरु]	३८ २२a
एव वस्त्र समादाय	११७ ४१a	एव शतसहस्राणि	१९४ १०a	एव सचिन्त्य मनसा [न रणे]	९१ २५c
एव वस्त्राणि मे दद्याद्	१८० ३१a	एव शतस्तु दक्षेण	३५ ५a	एव सचिन्त्य मातङ्ग	८ ९a
एव वस्त्राणि विप्राय	१८६ ४६a	एव शतास्ततस्ते वै	१३ १४a	एव सचिन्त्यमानस्तु	१८५ ८९a
एव बाहनसयुक्ता	१९९ २३a	एव शरदि निवर्त्ते	१३८ ७७a	एव सचिन्त्यमानस्य	१८६ ५६c
एव विचिन्त्यमानस्य	१८५ ४८a	एव शशाप त देवस्	२३ १७e	एव सचिन्त्य मेधावी	१० ३४a
एव विद्वास्तु द्वादश्या	१७२ ८४a	एव शान्ति पठित्वा तु	१९० १२a	एव सचिन्त्य यावत् स	१० ४९c
एव विध द्विजा ये च	४९ २९a	एव शान्ति पठित्वा तु [मधु°]	१९० १६a	एव सचिन्त्य राजेन्द्र	७० ३a
		एव शान्तिकृत कृत्वा	१८४ ३२a	एव सचिन्त्य सा देवी	९४ १०a

बराहपुराणस्य

एव सदिश्य त तत्र	१३७ २३६a	एव सा गौरिनाम्ना तु	२२ ५१a	एवमभ्यच्य मेधावी [वैष्णव]	५७ ४C
एव सदिश्य विबुधान	२१३ ११४a	एव सा तथ्य तस्यैव	१७४ २८a	एवमभ्यच्य मेधावी [विष्णु]	५८ ८a
एव सनियमस्यान्त	४१ १२a	एव सा तेन प्रोक्ता तु	१२१ ४३a	एवमभ्यच्य मेधावी [गुरु]	९८ १७a
एव सपूजन कृत्वा	१८२ २५a	एव सा पच्छते देवी	१५१ १९a	एवमभ्यच्य विधिवत्	४५ ४C
एव सपूज्य गोवि द	२०९ ७०a	एव सा बाणसन्तता	१३७ १०३a	एवमभ्यच्य तस्तस्तु	७१ ५०a
एव सपूज्य देवास्तु	९८ ३९a	एव साम्बपर नाम	१७५ ५०e	एवमभ्य क इज्योऽत्र	७० १२C
एव सपूज्य विधिना	५० ९a	एव साम्बस्य तुष्टेन	१७५ ४५a	एवमस्त्विति तान देवान	९४ ६६a
एव सपूज्य सस्थाप्य	४७ ४a	एव सुबहुधाकाले	१२१ ३२a	एवमस्त्विति ते ब्रह्मान	७ ४३a
एव सभाष्य मा वीर	१९६ ३०a	एव सुमनसस्तस्य	११ ६२a	एवमागत्य ते सर्वे	२१२ ६६a
एव सवत्सर यावद	६४ ८a	एव सुमन्तुना नित्य	१७४ १२a	एवमाचक्ष्व तत्त्वेन	१३७ २७३C
एव सवत्सरस्यान्ते	६० ७a	एव सृष्टा जगत्सव	१० १a	एवमाज्ञापयित्वा तु	१३७ १६५a
एव समारिता गत्वा	१३५ ४८a	एव स्तुतस्ततो देवस	१७ ६२a	एवमादिभिराजुष्ट	१५६ १३e
एव सस्थापन कृत्वा [काष्ठस्य]	१७९ १७a	एव स्तुतस्तदा ताम्या	२० २८a	एवमाग्नीनि द्रव्याणि	१८६ ४७a
एव सस्थापन कृत्वा [दद्याद]	१८० २७a	एव स्तुतस्तदा देवस	५५ ४२a	एवमाद्या समायाता	२१२ ६१C
एव सस्थापन कृत्वा [ग ^०]	१८० २९a	एव स्तुतस्तदा देवैर् [महात्मा]	२३ ३३C	एवमाभाषते लोको	१२४ ३७a
एव सस्थापन कृत्वा [मम]	१८३ १९a	एव स्तुतस्तदा देवैर् [ववध]	२५ ४३~	एवमाभाषमाण तु	१९२ १२a
एव सस्थापन कृत्वा [हृष्ट ^०]	१८४ २३a	एव स्तुतस्तदा देवैर् [वृष ^०]	३२ २६a	एवमाश्वासयित्वा तु	११३ ५a
एव सस्थापित मा तु	१८१ ७०a	एव स्तुतस्तदा देवो [जल ^०]	९ ३५a	एवमाश्वास्य पितर	१६९ २१a
एव सहृष्टतुष्टेन	१८६ ३१C	एव स्तुतस्तदा देवो [रुद्र]	२५ २९a	एवमुक्त पुनर्वाक्य	७३ ४२a
एव स गच्छते कालो	१३८ ७४a	एव स्तुतस्तदा विष्णुर	७ ३९a	एवमुक्त शलराज	२२ ४०~
एव स च गत कालो	१२५ १३०C	एव स्तुता तदा देवी	९४ ६४~	एवमुक्त स जिज्ञासुस	३८ २०a
एव स चात्मदोषेण	१३१ ३०C	एव स्तुत्वा तदा राजा	३६ २३a	एवमुक्त स तु मया	१४४ ३६a
एव स तु मया प्रोक्त	१२८ २९a	एव स्तुत्वा भवो देवी	९५ ५६a	एवमुक्त स भगवान [पुनर]	५५ ५१a
एव सत्य तप कृत्वा	१२६ ५६a	एव स्थिते देववरे	१० ६५a	एवमुक्त स भगवान [मयाज्ञो]	६९ ३५a
एव सन्ध्यादिनिवृत्ते	१८५ ४४a	एव स्नातो नरो दवि	१५५ ३२a	एवमुक्त स भगवान [ब्रह्मा]	२११ ११a
एव स पशुपालोऽसौ	५१ २३C	एव स्नात्वा शुभे वस्त्रे	११ ४७a	एवमुक्त स विप्रन्द्रो	१३ ८a
एव स प्रियया प्रोक्तस	१२१ ४ a	एव हत्वा च वध्वा च	१९९ १३a	एवमुक्तस्ततो देवैस	७० ३४a
एव सम मया चैव	१४६ २०C	एव हरमुखोदगीर्ण	१०९ १८a	एवमुक्तस्ततो देवो	१० ६१a
एव स मुच्यते भूमि	१२५ ६a	एव हि गुणमाहात्म्य	१४७ ४a	एवमुक्तस्ततो राजा [तद]	११ ३७a
एव सम्यक् स्थिते तस्मिन्	२१ ४४a	एव हि प्राप्नुयाद दु ख	२०० ५४C	एवमुक्तस्ततो राजा [हर्षितो]	४१ ३४a
एव स राजपुत्रो वै	१२१ ९७a	एव हि विधिपूर्वेण	१२७ ७४a	एवमुक्तस्ततो राजा [विष्णु]	४८ १३a
एव स राजा विविधानुपायान	१७ १४a	एवमग्ने समुत्पत्तिर	२० १a	एवमुक्तस्ततो राजा [त नर]	५१ २७C
एव सव ततो दद्याद	१७९ १५a	एवमत्र शरीर तु	१७ ६०C	एवमुक्तस्ततो राजा [हर्षा ^०]	५५ ५०a
एव सव समादाय	११७ १६a	एवमन्नप्राशन च	१६८ १७a	एवमुक्तस्ततो राजा [वशिष्टेन]	६२ १८a
एव सव गतो विष्णुस	४ ३७e	एवमभिषेचन कृत्वा	१८१ २२a	एवमुक्तस्ततो राजा [त पुन]	९८ ८७a
एव सर्व लोकपाला []	४१ ३८a	एवमभ्यचन कृत्वा	११७ ४०a	एवमुक्तस्ततो राजा	९८ ७४a
एव सर्वेषु शास्त्रेषु	५८ ४a	एवमभ्यच्य देवेश	३९ ४२C	एवमुक्तस्ततो रुद्रो	९६ ३७a
एव सर्वेषु शास्त्रेषु	१४६ १९e	एवमभ्यच्य मेधावी [तस्मिन्]	४१ ६a	एवमुक्तस्ततो विष्णुर	९७ १६a
एव सर्वैर्गणै साद्ध	१३६ ४२a	एवमभ्यच्य मेधावी	४४ ४a	एवमुक्तस्तथोवाच	९२ ९a
एव स सकट मत्वा	३८ ५C	एवमभ्यच्य मेधावी	४६ ४a	एवमुक्तस्तदा तेन [चक्र]	११ १०६a
एव स सत्यलोकान्त	४१, ३८e	एवमभ्यच्य मेधावी	४८ ४a	एवमुक्तस्तदा तेन [सारथि]	६२ १२a

श्लोकार्धसूची

एवमुक्तस्तदा तेन [तापसेन]	६९ २९a	एवमुक्ता तदा सा तु	८ १५c	एवमुक्तो गतो दूतस	९४ २७a
एवमुक्तस्तदा तेन [निद्रा°]	६९ ३९a	एवमुक्ता तु सरमा	१६ २४c	एवमुक्तो गौतमोऽथ	७१ २८a
एवमुक्तस्तदा तेन [ब्रह्मणा]	७१ १२a	एवमुक्ता तु सा देवी	२०६ ८१a	एवमुक्तो ददौ तस्य	७१ १३a
एवमुक्तस्तदा तेन [यावत्]	७३ १३c	एवमुक्ता त्वह तेन	२२ ३३a	एवमुक्तो नरेन्द्रेण	२०६ ८३a
एवमुक्तस्तदा तस्तु [महा°]	१० ८a	एवमुक्ता मया ते तु	७३ ६a	एवमुक्तोऽप्यसौ विप्रो	३७ १६a
एवमुक्तस्तदा तस्तु [गौतम]	७१ ३८a	एवमुक्ता मया सा हि	२ ६१a	एवमुक्तो मया देवि	१८५ १९a
एवमुक्तस्तदा दूतो	११ ७२a	एवमुक्ता महादेवी		एवमुक्तो मया भूमि	१२४ १६६a
एवमुक्तस्तदा देव	५५ ८८a	[तेन राज्ञा सुशोभना]	२०६ ४७a	एवमुक्तो महातेजा	१९६ २६a
एवमुक्तस्तदा देवा []	१६ १२a	एवमुक्ता महादेवी		एवमुक्तो मुनिस्तेन [देव°]	४१ ३५a
एवमुक्तस्तदा देवै	२६ १४a	[तेन राज्ञा तपोधन]	२०६ ५२a	एवमुक्तो मुनिस्तेन [पार्थिवेन]	४४ १५a
एवमुक्तस्तदा देवैर	२३ ८a	एवमुक्ता यदा सा तु	२० ११a	एवमुक्तो मुनिस्तेन [चिन्तया°]	९७ २०a
एवमुक्तस्तदा देव्या [सष्ट्या]	८९ ४०a	एवमुक्ताश्च ता सर्वा	२९ १०a	एवमुक्तो वसिष्ठस्तु	४२ ११a
एवमुक्तस्तदा देव्या [नारद]	९१ ११a	एवमुक्ता मुनिष्क्रान्त	२०६ ४८c	एवमुक्तो वसिष्ठेन	१११ ६२a
एवमुक्तस्तदा दैत्य	९२ २६a	एवमुक्तास्तत सर्वे	९२ ८a	एवमुक्तो वसुधया	१८७ ५a
एवमुक्तस्तदा नीलो	११ ७४a	एवमुक्तास्ततो देवा [मेरु°]	१० ६२a	एवमुक्तोऽस्मि देवैस्त्वा	९४ ३१a
एवमुक्तस्तदा ब्रह्मा	२८ २१a	एवमुक्तास्ततो देवा [सन्नद्धा]	१६ ३४a	एवमुक्तोऽस्म्यह तेन	१४४ ४०a
एवमुक्तस्तदा राजा [विपमान]	६० २०a	एवमुक्तास्ततो देवा [ऊचुर]	२१ ३९a	एवमुक्तौ तु तौ राजा	४८ १२a
एवमुक्तस्तदा राजा [वसिष्ठेन]	९८ ७२a	एवमुक्तास्ततो देवा [जग्मुर]	२५ १३a	एवमुक्त्वा क्षण स्थित्वा	९१ ३६a
एवमुक्तस्तदा रुद्रो	३३ ३०a	एवमुक्तास्ततो देवा [ऋषयश्च]	७१ १a	एवमुक्त्वा क्षय सोम	३५ ६a
एवमुक्तस्तदा रुद्रो [भविष्यैर]	९६ ६a	एवमुक्तास्तदा दैत्या	१६ १६a	एवमुक्त्वा गत शम्भुस	१७ ५०c
एवमुक्तस्तदा रुद्रो	९६ ११a	एवमुक्तास्तु ते तेन	७१ १८a	एवमुक्त्वा गत स्वर्ग	३७ ३४a
एवमुक्तस्तदा विप्रस	२० १२a	एवमुक्तास्तु ते देवा	२१ ६४a	एवमुक्त्वा गतामात्या	१३७ २१४a
एवमुक्तस्तदा विप्रो	५ ३१a	एवमुक्तास्तु ते पुत्रा []	४१ २६a	एवमुक्त्वा गतो देव [सद्यो]	३ २५a
एवमुक्तस्तदा शुक्र	१ १५a	एवमुक्तास्तु मरुतो	१६ २६a	एवमुक्त्वा गतो देव [स्वय]	४६ १४a
एवमुक्तस्तया देव्या	१७० ४२a	एवमुक्तास्तु वेप तो	२४ १९a	एवमुक्त्वा गतो धमस	१७ ४९a
एवमुक्तस्तया राजा	२८ ११a	एवमुक्तास्तु सोमेन	१८८ ६२a	एवमुक्त्वा गतो राजा	२२ ३६c
एवमुक्तस्तु धर्मात्मा	२०६ १e	एवमुक्ते जटाखण्डम	७१ ३४a	एवमुक्त्वा गतो व्याध	८ ३९c
एवमुक्तस्तु राजर्षिर्	१७८ ८५a	एवमुक्ते तत स्त्री तु	५१ १७c	एवमुक्त्वा गरुत्मन्त	२१ ५१a
एवमुक्तस्तु रुद्रेण	७३ १२a	एवमुक्ते ततस्तो तु	१० ४३a	एवमुक्त्वा जगामाशु	४९ ३८e
एवमुक्ता पथिव्या ते	४६ ११a	एवमुक्ते ततो राजा	४९ १८a	एवमुक्त्वा तत कृष्णस	१६७ ३१a
एवमुक्ता गता सा तु	९४ १६a	एवमुक्ते तदा कन्या	८ ११a	एवमुक्त्वा तत शीघ्र	१८५ ११३a
एवमुक्ता तत सा तु	९४ १३a	एवमुक्ते तदा तासा	१७० ११a	एवमुक्त्वा तत सिद्धा-	९७ ३४a
एवमुक्ता ततो राज्ञी	२०६ ४०e	एवमुक्ते तदा देवैर्	२१ ४०c	एवमुक्त्वा तत सूर्य	२०६ ७५a
एवमुक्ता तदा कन्या [उमा]	२२ ११a	एवमुक्ते तदोवाच	७० १३a	एवमुक्त्वा ततो घोरा []	१९९ २०a
एवमुक्ता तदा कन्या [चिन्तया°]	२२ १६a	एवमुक्ते तया राजन	२ ६९a	एवमुक्त्वा ततो देव [सर्वे]	२५ ३९a
एवमुक्ता तदा तेन	८९ ४१a	एवमुक्ते तु रुद्रेण	७१ ८a	एवमुक्त्वा ततो देव [प्रकृति°]	३१ ९a
एवमुक्ता तदा देवी [तेन]	९४ २२a	एवमुक्ते तु व्याधेन	५ ३६a	एवमुक्त्वा ततो देवान	३५ ११a
एवमुक्ता तदा देवी [दध्यौ]	९५ ३५a	एवमुक्तेऽथ जहमु	७१ २२a	एवमुक्त्वा ततो देवो	११ १११a
एवमुक्ता तदा देवैर [अकरोत्]	८९ २६a	एवमुक्तेऽथ रुद्रेण	२१ ७९a	एवमुक्त्वा ततो दैत्या[]	१६ २०c
एवमुक्ता तदा देवैर् [देवो]	९५ २२a	एवमुक्ते दुष्जयेन	१० ४५a	एवमुक्त्वा ततो ब्रह्मा	२८ ४२a
एवमुक्ता तदा देव्या	९१ १८a	एवमुक्ते नृपतिना	५ २a	एवमुक्त्वा ततो भिक्षा	३८ १५a
		एवमुक्ते मतङ्गेन	८ २२a		
		एवमुक्ते विरूपाक्षस	९२ २८a		

वराहपुराणस्य

एवमुक्त्वा ततो यातो	२१० ४a
एवमुक्त्वा ततो राजा [विमान°]	६ ४१a
एवमुक्त्वा ततो राजा [पुनर°]	५५ २४a
एवमुक्त्वा ततो रात्रौ	३९ ३२a
एवमुक्त्वा ततो दष्ट	१९१ ४७a
एवमुक्त्वा तदा तेन	७० ३८a
एवमुक्त्वा तदात्रेय [शौच°]	१८६ ७८a
एवमुक्त्वा तदात्रेय [श्राद्ध°]	१८६ ८८a
एवमुक्त्वा तदा दक्षस	२१ ८२a
एवमुक्त्वा तदा देवी	९५ ४४a
एवमुक्त्वा तदा देवी	२२ २७a
एवमुक्त्वा तदा ब्रह्मा	२१ ८१a
एवमुक्त्वा तिरोभाव [गतोऽह]	२ १३a
एवमुक्त्वा तिरोभाव [गता]	२ ७६a
एवमुक्त्वा तु ते तत्र	२१० १०a
एवमुक्त्वा तु ते देह	१७ ५१e
एवमुक्त्वा तु भगवांस	२०६ ७६e
एवमुक्त्वा तु राजान	४३ १२c
एवमुक्त्वा त सा पीत्वा	९४ १९a
एवमुक्त्वाऽथ मुनयो	७१ ४७c
एवमुक्त्वाऽथ व्याधेन	३८ २६a
एवमुक्त्वा दिवो भूमि	७ ५c
एवमुक्त्वा ननर्तोच्चर	४९ १५e
एवमुक्त्वा नमश्चक्रे	५५ ४६c
एवमुक्त्वा नरस्तस्य	४८ २४a
एवमुक्त्वा नप देव	५५ ५३a
एवमुक्त्वा पदा तेन	१६ २८c
एवमुक्त्वा गक्षपति	२१२ २७a
एवमुक्त्वाऽपि कोपेन	१० २४a
एवमुक्त्वा पनश्चोच	७१ २३a
एवमुक्त्वा प्रजास्तेन	२४ १६a
एवमुक्त्वा प्रयात स	१७ ४२c
एवमुक्त्वा बलिं तासु	६५ ४a
एवमुक्त्वा भव ब्रह्मा	२८ ४०c
एवमुक्त्वा भव कोपान्	२१ २८c
एवमुक्त्वा महातेजा []	१९६ ३५c
एवमुक्त्वा महायोगी	७ २८a
एवमुक्त्वा मुनि प्रागात्	११ ७१a
एवमुक्त्वा मुनि श्रीमास	९१ २२c
एवमुक्त्वा मुनिश्रेष्ठो	१८६ ९३a
एवमुक्त्वा ययौ ब्रह्मा	२७ ८a

एवमुक्त्वा वसिष्ठस्तु	६० ३१a
एवमुक्त्वा शरीर त [त्यक्त्वा]	१७ ३०a
एवमुक्त्वा शरीर तु [विहाय]	१७ ३२a
एवमुक्त्वा शरीरात्	१७ ४०c
एवमुक्त्वा स कपिल	४ २२a
एवमुक्त्वा स चोत्थाय	८ ३८a
एवमुक्त्वा स देवर्षि	५४ २३a
एवमुक्त्वा स नपतिस	५१ २९a
एवमुक्त्वा स भगवान	६६ १९a
एवमुक्त्वा समुत्थाय	२० १६a
एवमुक्त्वा स यानस्तु	१७ ४३e
एवमुक्त्वा स विप्रेन्द्रम	११ ४०a
एवमुक्त्वा स षष्ठाशी	१७८ ८०e
एवमुक्त्वाऽसुरान सर्वान	९४ ४६c
एवमुक्त्वा स्थितस्तूष्णी	११ ५c
एवमुक्त्वा स्वकादशात्	७३ ४९a
एवमुक्त्वा स्वय ब्रह्मा	८९ १६a
एवमुक्त्वा हरिर्मध	७३ ४६a
एवमुक्त्वा हरिहरौ	२१ ६१a
एवमुक्त्वा हरो देवान	२५ ३२a
एवमुक्त्वा हताशे तु	५ २९a
एवमुक्त्वाऽरयित्वा तु	१०० १०a
एवमुक्त्वाऽरयेद्राच	३९ ३०c
एवमुक्त्वाय त विप्रे	५६ १२a
एवमुक्त्वाय तस्याग्रे	३९ ४९e
एवमुक्त्वाय ता दद्याद	१०६ १०a
एवमुक्त्वाय ता धेनु	१०३ १३e
एवमुक्त्वाय ता धेनु	१०९ १३a
एवमुक्त्वाय पञ्चार्णि	९५ २c
एवमुक्त्वा कृत्वा	११७ २८a
एवमेतत् तवारायात्	२५ ४७a
एवमेतत्सुपत्रेण	१७८ ५७a
एवमेतद्वचश्चोक्त्वा	१२८ ३९c
एवमेतद् वरारोहे [यत्]	१३१ ६a
एवमेतद् वरारोहे [यन्मा]	१४७ १५a
एवमेतद् विचेष्टन्त	१३७ ६३a
एवमेतद् सन्देहो	१४७ २७e
एवमेतन्महाप्राज्ञ	१७८ ७७c
एवमेतन्महाभाग [यन्मा]	१३७ २४४a
एवमेतन्महाभाग [भविष्यति]	१३७ २८७a
एवमेतन्महाभाग [यत्]	१३८ ८१a

एवमेतन्महाभाग [भक्ष्योऽह]	१३९ ४०a
एवमेत महाभाग [यन्मा त्व चारु]	१२१ १७a
एवमेतन्महाभाग [यथा]	१२२ ६a
एवमेतन्महाभाग [यन्मा त्व परि°]	१३० ८a
एवमेत महाभाग [मया स°]	१८१ ९c
एवमेतन्महाभाग [मया गुह्य]	१८१ १२e
एवमेत महाशास्त्र	१४६ २६a
एवमेव परित्यज्य	१९२ १४a
एवमेव गतास्तूष्णी	७३ ६c
एवमेव द्विज पूज्य	५७ १०e
एवमेव न भोक्तव्य	१२९ २५a
एवमेव पर गह्य [पर]	१२६ ५a
एवमेव पर गह्य [ब्रूहि]	१४६ ३a
एवमेव पनभस्म	९७ ९c
एवमेव प्रियाप्रोक्तो	१२१ ६५a
एवमेव मुने मासि	४३ १a
एवमेव व्रतस्यास्य	१७२ ५९a
एवमेव शरीरेष	५१ २६c
एवमेवात्मकर्माणि	१९८ ५४a
एवमेव हरिर्देव	७३ ५०a
एवम्भूते तदा भजे	९३ १५c
एष आदित्यवत पापान	२ ७२e
एष ऋग्वेदनामा तु	२ ७०c
एष एव प्रभावोऽस्य	१७८ ११७a
एष एव वरो मह्य	३७ ३६a
एष कनीयसो भ्राता	१२५ १७४a
एष जप्य प्रमाणश्च	१३७ २९५c
एष जप्यश्च पुण्यश्च	१२५ २०९a
एष जाप्य प्रमाणश्च	१३६ १२३a
एष तीर्थप्रभावो वै	१५३ ६८e
एष ते ज्ञानसद्भावस	४ ४०a
एष ते पैतक सग []	१३ ३४a
एष ते विधिरुद्दिष्ट [] [आषाढे]	४६ १६c
एष ते विधिरुद्दिष्ट [श्रावणे]	४७ ७a
एष ते विधिरुद्दिष्टो	९८ ५४a
एष देवो महादेवि	२०६ ८०a
एष धम सदाऽस्माक	१६९ ५०c
एष धमविधिभद्रे	१८७ १५e
एष धमश्च कीर्तिश्च [शकाना]	१२१ १०१a
एष धमश्च कीर्तिश्च [आचाराणा]	१३६ ११९a

श्लोकाधिसूची

एष धमा गृहस्थाना	१८८ ४७a
एष नारायणस्याशौ	१२ १९a
एष पुत्रो युवा वाग्मी	१७५ ५a
एष प्रभावस्तीथस्य [वैकुण्ठस्य]	१६१ ११a
एष प्रभावस्तीथस्य [मथुराया]	१७४ ७८a
एष मन्त्र पवित्रश्च	१९० ३२a
एष मन्त्रश्च जाप्यश्च	१२७ ७३c
एष माता पिता ब धुर	२०७ ९a
एष मृत्युमुख गत्वा	१९२ ५e
एष मोह सजाम्याशु	७० ३५c
एष वा यातु न पार्श्वे	२०४ १६c
एष विष्णुस्तवारयातौ	३१ १९a
एष वेदाश्च मन्त्राश्च	१३७ २९५e
एष वै तापन देवि	१३२ ३a
एष वै प्रथम सग	११ २६c
एष स मे समुद्भूत	१८९ १०a
एष सिद्धिश्च कीर्तिश्च	१९० १४a
एषा तपसि सिद्धाना	२०६ १३c
एषा मध्ये कृत यैश्च	१५९ ५a
एषा मध्ये ह्यह पापस	१६९ १८c
एषा स्मरणमात्रेण	१५० ६६a
एषा गणानिका नाम	१२७ ४५a
एषागमे सववर्णेषु	१२६ ६८a
एषा च का महाभागा	२०६ २३a
एषा चतुर्विधा भाषा	२०१ २३c
एषा चैव वराराहे	१२७ ६७c
एषाज्ञा धमराजस्य	२०२ १६c
एषा ते कथिता राजन	१०० ११a
एषा त्रिशक्तिरुद्दिष्टा	९५ ५९a
एषा धनपतेर्मूर्ति	३० ७c
एषा धन्या पापहरा	४२ १४a
एषा पुरी महापुण्या	१६३ ५०c
एषा मया माधव त्वत्प्रसादाद्	१२७ ६५a
एषा मया यथा तात	२०६ २५c
एषा विद्या पुरा देवि	१६१ ६४a
एषा वै क्षत्रिये दीक्षा	१२७ १२a
एषा वै दीक्षणा भद्रे	१२८ ५२a
एषा वै द्वादशी तात	१३८ ८२a
एषा व्युष्टिमहाभागे	१३८ १०३a
एषा श्वेता परा सुष्टि	९५ ५९c
एषा सुष्ट्वरारोहे	९० ७a

एषु तीर्थेषु क्रमितो	१५८ ५९c
एषु पुण्येषु कालेषु	१०२ १०c
एषेतिहास प्रथम	५३ २६a
एषैव कृष्णा तमसि	९५ ६०c
एषव रक्ता रजसि	९५ ६०a
एषोत्पत्तिमहाभागे	१९० २९a
एषोऽध्यायो महाभागे	१४५ ५१a
एषोऽह मम गात्राणि	१३९ ६९a
एष्यसे मम लोकाय	१०८ ३९a
एहि कान्ते मया साद्ध	१३७ २५८a
एहि नाथ मया साद्ध	१३७ २०१c
एहि पुत्र सुकाय ते	१६९ ३४a
एहि मे सुभगे कान्ते	१२४ १०८a
एह्येहि तात गच्छाम	१२५ १८९a
एह्येहि नाथ गच्छामो	१३७ २४९c
ऐ	
ऐक्यभावेन ता सर्वा	१७० २३a
ऐन्द्र पूर्वेण पार्श्वेन	१६२ ३a
ऐरावतस्य करिण	७९ २३c
ऐरावतस्य रुद्रस्य	७९ २४a
ऐशान्या मुसल पूज्य	९८ २९a
ऐशान्या विन्यसेच्छत्र	९८ २८a
ऐश्वर्य प्रतिपद्यन्ते	२१३ ७८c
ऐश्वर्यमदभावेन	१७४ ४a
ॐ [ओम]	
ॐ असौ अनादिमध्य	१८० ३३a
ॐ आकाशप्रकाशजगत्प्रकाश	१८२ १४a
ॐ इन्द्रोभवास्त्व च यम कुबेरो	१८३ १३a
ॐ एकतत्त्व गृह्णस्व	१८२ १८a
ॐ एष भगवन्	१८९ १७a
ॐ कुवतो ब्रह्म च ब्राह्मणा	१८३ २५a
ॐ कूर्ममयि पादौ प्रथम प्रपूज्य	४० ४a
ॐ गृहाण चेम मधुपकमाद्य	१८१ १०१a
ॐ देवदेव सुवस्त्रभूतो	१८० ३०a
ॐ द्यौस्त्वा ददत्विति पुनर्	१११ ४०a
ॐ नमो नमो वासुदेव	१९० ७a
ॐ नमो नारायणेत्युक्त्वा	११९ ९c
ॐ नमो भगवते सव	९८ ४३c
ॐ नमो वराहाय नमो	११२ १a

ॐ नमो वासुदेवे	२३ ५a
ॐ य सवलोकेश्वरपि सवम य	१८४ ५a
ॐ यो वेदवेदाङ्गवरावमिता	१८४ २१a
ॐ योऽसौ भवान वरप्रभ	१८२ ९a
ॐ योऽसौ भवान सवलोकेश्वरकर्ता	१८४ ११a
ॐ वरुण समुद्रो लब्धवा	१८१ २१a
ॐ वाराहायेति पादौ तु	४१ ४a
ॐ विष्णुप्रसादेन गतोऽसि सिद्धि	१२६ ६१a
ॐ शान्तिर्देवाना यशश्च	१८२ २३a
श्री	
ओष्ठौ पुष्पमयौ तस्या	१०३ ५a
औ	
औदुम्बरमवीचीक	१९५ ८a
औध्वदेहिकभागाथ	१७४ ४४c
औवश्च स्वाश्रम प्राप्त	१४५ १५c
और्वेणाग्निस्तथा क्षिप्त	१९१ ४०c
औषधे दीयमानऽपि	१२४ २६a
औषध्य सवतो देवा	३५ १०c
क	
क वा द्वेप पुरस्कृत्य	२०८ ७a
क वा वर वृणुष्व त्व	४८ १२c
कसभेद प्रथमत	१५८ ६७a
कसवासनिका तद्वद	१५८ १६a
क कषति जगच्चको	२०८ ६c
क एते पितरो देवा	१८८ ३a
क एष तिष्ठते द्वारि	१३७ २०५c
क एष प्रोच्यत राजस	४ १८a
क एषा भवत याज्यो	७० ११a
कङ्कती चाञ्जन चव	१२७ ६१c
कच्चित्ते व्याधयो घोरा	१९२ ७a
कच्चित्ते स शिव पन्था	१९२ ६c
काच्चित्त्व न हता वत्स	१९२ ६a
काच्चित् पन्थास्त्वया लब्धो	१९२ १०e
काच्चित् राजा त्वया दष्ट	१९२ ८a
कच्चित् शीघ्र विसृष्टाऽसि	१९२ ९c
काच्चिद्वावारकास्तत्र	१९२ १०a
कच्चिद् राज्ञा विसृष्टे तु	१९२ १०c
कच्चिन्न तुष्टो भगवान्	१९२ ९a
कञ्चुकैस्तु वच श्रुत्वा	१२५.१६०a
कटकानि च सौवण-	५५ १३a
कटि विश्वभुजे पूज्य	४२ २c
कटि सहस्रपादाय	५० ७c

वराहपुराणस्य

कणभक्षो दिनत्रीणि	१३५ ३१८	कथ दोषेण मुच्यन्ते	१४२ १२८	कथयामास तत्सव	११ ७२८
कण्टकै प्रतिक्लैश्च	१९८ २१८	कथ धारयसे प्राणान्	१६३ ४३८	कथयामास वक्ता त	१६० ५२८
कण्टकस्तुरगैर्हसैर्	१९९ २१८	कथ न कथ्यसे मह्य	१३७ १८५८	कथयामासुरव्यग्रा	१६ २६८
कण्टशय्या समासाद्य	११३ ४४३	कथ नारायणावावाम	४ १९८	कथयामि पर गुह्य	३९ २०८
कण्ट कौस्तुभनाथाय	३९ ४०८	कथ निकृष्टयोच्या यद	१७८ ३९८	कथयामि पर पुण्य	६२ १८
कण्ट तु शितिकण्ठाय	४२ ३८	कथ नु हि करिष्यामि	१६८ ३१८	कथयामि पुराणस्य	२ २८
कण्ट विश्वकृते पूज्य	४३ ३८	कथ पशुपतिस्तत्र	२११ ८८	कथयामि भवत्पत्नी	६ २९८
कण्टस्थ पातकै सर्वैर	२०८ ५४८	कथ पाद्य च गल्लासि	११३ १७८	कथयामि समासेन	६३ १८
कण्टस्थानगते जीवे	१८५ ९४८	कथ पूजा प्रकतव्या	११३ १८८	कथयित्वा पुनर्वाक्य	४९ ३८८
कतर वापि तच्छ्रेष्ठ	१३७ ५८	कथ पूर्वाचले गन्ता	१७५ ३१८	कथयित्वा स्थितस्तूष्णी	४८ १३८
कतरेण प्रकारेण	४१ ३४८	कथ प्रक्षालयाम्याशु	३८ २१८	कथयिष्यामि तत्सव	१९० ४८
कति तीर्थानि पद्याक्ष	१३७ १०८	कथ माया समत्पन्ना	२८ १८	कथयिष्यामि तान राजन	३६ १८
कथ कपाल मे देव	९६ ९८	कथ मुच्येत देवेश	१३६ ७६८	कथयिष्यामि ते गुह्य [कोका]	१२१ १७८
कथ कम न चान्तेषु	११३ २१८	कथ मे भविता पुत्रो	६४ १४८	कथयिष्यामि ते गुह्य [मन्दार ^०]	१४३ ८८
कथ कोकामुख श्रेष्ठ	१४० ९८	कथ यज्ञतनो स्तोत्र	५ ४५८	कथयिष्यामि ते गुह्य [शाल ^०]	१४४ ३८
कथ क्षेत्र करिष्यावो	२०६ ५३८	कथ युगस्य गणना	१ १४८	कथयिष्यामि ते देवि [कम]	११४ १८
कथ गच्छामि पितर	२२ ३८	कथ योनि न गच्छेत	१२३ ३४८	कथयिष्यामि ते देवि [तारयन्ति]	१८७ ६८
कथ गणपतेजन्म	२३ १८	कथ वा तुष्यसे देव	१२३ २७८	कथयिष्यामि ते देवि [यन्मा]	१८८ ६८
कथ गौरमुखो विष्णु	११ १०८	कथ शपति दुर्वासा	१४७ १४८	कथयिष्यामि ते भद्रे	१२८ ५८
कथ गौरी महाप्राज्ञ	२१ १८	कथ स ज्ञायते ब्रह्म	३९ १४८	कथयिष्यामि ते वेद	१८३ ३५८
कथ च कुष्ठ मे जात	६२ २०८	कथ सा दीयते ब्रह्मस	९८ ८८८	कथयिष्यामि ते सव	१२२ ६८
कथ च पावकिरसौ	२५ ४४८	कथ सा लभ्यते बाला	९२ ७८	कथयिष्यामि ते हीद [यथा]	१३० ८८
कथ च शुद्धिप्राणाम	६८ २८	कथ सा ववृधे देव	२ ४०८	कथयिष्यामि ते हीद [शोभन]	१३१ १५८
कथ च सज्ञाभूतस्य	१६५ २३८	कथ सृष्टि प्रभविता	७० ३३८	कथयिष्यामि ते हीद [तत]	१८५ ६८
कथ च सृष्टेरादि स्याद	१ १३८	कथनीय महाभागे	१७८ १२२८	कथयिष्यामि ते हृद्य	१४७ ५८
कथ च स्मृतवान् स्मत्वा	१५ ३८	कथमग्ने समुत्पत्तिर	१८ १८	कथयिष्यामि ते ह्यन्यत्	१८१ ३९८
कथ चाराध्यतेऽसौ हि	५४ १८	कथमाराध्यते देव	४ १७८	कथयिष्यामि ते ह्येतत्	१८२ ३०८
कथ चैतेन भविष्यन्ति येन	५१ १४८	कथमाराध्यसे देव	३७ १८	कथयिष्यामि ते ह्येव [सव ^०]	१२० १८
कथ जानासि रक्षस्त्व	१६५ २३८	कथमिलावृते वर्षे	६९ ३४८	कथयिष्यामि ते ह्येव [गुह्य]	१४६ ८८
कथ त कृत्तिकापुत्रम	२५ ४४८	कथमुत्तरगोकण	२११ ७८	कथये कि शयाना तु	१३७ १७०८
कथ तस्य द्विजश्रेष्ठ	२८ ४८	कथमेकापराधेन	१३० ३८	कथाना कथित सव	१४० ९९८
कथ तिष्ठसि काष्ठेषु	१७९ ४८	कथमेव मणिमह्य	११ ६५८	कथान्ते नारद राजा	२ ५६८
कथ तिष्ठसि वा लेख्ये	१७९ ६८	कथयध्व द्रुत देवा	९५ २०८	कथाभिरनुकूलाभिर	१६९ ५८८
कथ ते गात्र सस्पर्शान्	२४ १८	कथयध्व ममात्मान	१७० २५८	कथित च पुरा तेन	१५२ २८
कथ ते तारयिष्यन्ति	१८७ ४८	कथयध्व महाभागा	१७७ ६८	कथित तुष्टिद विष्णोर	५४ ४८
कथ ते पिण्डसङ्कल्प	१८८ ४८	कथयस्व तमेवाथ	१२१ ४४८	कथित ते महाभाग	२०९ ९४८
कथ ते मुनय शापात	१८५ ४६८	कथयस्व प्रसादेन	३ १०८	कथित देवि कात्स्न्येन	१४५ ५०८
कथ ते राजशाडूल	६२ १७८	कथयस्व ममाद्यत्वं	१५१ २१८	कथित मम तत्त्वेन	१३४ १३८
कथ त्वमाद्य परम तु घाम	१२ ९८	कथयस्व महादेव	९६ ३६८	कथित वायुना चापि	१४ ४९८
कथ दीप च दातव्य	११३ १७८	कथयस्व महाभाग	४९ १८८	कथित हि मया पूव	१६३ ४४८
कथ देव पुमान् सो वै	१३१ ३८	कथयस्वैतस्य हेतु मे	६९ ३३८	कथितां नारदमुखात्	९२ १८

श्लोकार्धसूची

कथिता या प्रयत्नेन	४२ १८८	क यादूषयिता वल्लि	१४ ५८	कमलस्थो वभौ ह्रस्वस	४ २७८
कथितैव पुरा विप्र	२०७ १८८	क याना दूषका ये च	१९३ ३८	कमलासनजे देवि	२८ २९८
कथितो नान्त एवास्य	१३ ३८८	कन्या पुरनिवामी च	१६० ४ ८	कमलोत्पलकह्वार	७८ ८८
कथितो नपते तुभ्य	१७ ७८८	क यार्थी वदते यदि	९४ २ ८	कमूर्ते सवतो यापि	१७२ ७०८
कथ्यता मे महाभाग	२०८ ४३८	क यालाभे न चेच्छास्ति	१३८ २२८	कम्पितारे कुमारेश	२५ ४१८
कथ्यमान मया देवि	२ २०८	क या वै रमणीयाश्च	१३८ २८८	कम्बल पट्टसूत्रेण	१०२ ६८
कथ्यमान मया विप्रा	१९३ १८	कन्ये जग्राह धर्मेण	१० ७०८	कम्बले पुष्पमाला च	९९ ९८
कथ्यमान वरारोहे	९५ ३९८	कपर्दिने करालाय	३३ २४८	कम्बुग्रीवा सवृतास्या	१७३ १९८
कदम्बकुटजाश्रय	१३३ ४५८	कपर्दिने विशालाय	२११ ४५८	करक च सुसपीन	१७२ ६६८
कदम्बनीपाज्जुनशीलशाल	१७ १२८	कपाल गृह्य देवोऽत्र	१३६ १२८	करण धारण प्रवध्यमुदाहरण	१८० १०८
कदम्बमिति विख्यात	४७ ५९८	कपाल गृह्य यद भ्रात	९६ २९८	करणात कूपदेवाना	१७० ३२८
कदम्बात पतते धारा	१४७ ६२८	कपाल पतित दष्टा	९६ २७८	करतोया च सीता च	२१२ ४८८
कदलीकाण्डसकाशे	१७३ १७८	कपालमाला गृहीत्वा त्व	१३६ ३६८	करदण्डासिनो ये च	२०१ ३५८
कदलीगभनिस्सारा	२०१ २६८	कपालमालिने तस्मै	२११ ४८८	करम्भवालुका नाम	१९८ ६८
कदलीवनसल्लभे	२१३ १८८	कपालमालिन शशिखण्डशेखर	२५ ४८८	करवाण्यस्य का प्रीति	२०६ ८१८
कदाचित् कन्दमूलानि	११४ ५०८	कपालमोचन नाम	९६ २६८	कराभ्या दीपक गृह्य	११३ ५८८
कदाचित् केन योगेन	१६० १८८	कपालशकल चैक	९५ १ ८	कराभ्या मुख मार्जित	१३४ १८८
कदाचित्तु चतुर्थेन	११४ ५ ८	कपालशब्दात् कुपितस	९ ६८	कराभ्यामञ्जलि कृत्वा [इम]	१२२ १९८
कदाचित्पष्ठकाले च	११४ ५१८	कपालि रुद्र बभ्रोऽथ	९६ ५८	कराभ्यामञ्जलि कृत्वा [वाक्य]	१२४ ५०८
कदाचित्स सहाय वै	१३७ २७ ८	कपिञ्जलश्च शैलेन्द्र	७८ २१८	कराभ्यामञ्जलि कृत्वा [नारायण]	१२७ ४०८
कदाचिदपि कालस्य	१३७ १७२८	कपिल पद्मनाभस्तु	४ २७८	कराभ्यामञ्जलि कृत्वा [विशुद्धे]	१२८ ३१८
कदाचिदपि तस्याथो	१७८ ७८	कपिल पिङ्गलो भद्र	७८ १८८	कराभ्यामञ्जलि कृत्वा [माधव]	१८५ १८
कदाचिदपि पापोऽसौ	१६३ ४८	कपिल प्राह धर्मात्मा	५ २८	करालवक्त्र कनकाग्रवर्चा	१५ १३८
कदाचिदभिषेकाय	३९ ९८	कपिलस्य वच श्रुत्वा [स]	५ ४३८	कराले विकराले च	९५ ५०८
कदाचिदागतौ तत्र	४८ ८८	कपिलस्य वच श्रुत्वा [रावणो]	१६१ ३९८	करिष्यस्तत्र चकान्ते	१६८ ४२८
कदाचिद्दशमे भुञ्जेत	११४ ५१८	कपिला ददते विप्रे	१२० २७८	करिष्यन्ति वरारोहे	१५९ ७८
कदाचिन्नोक्तपूर्व ते	१२१ ५३८	कपिला द्विजमुखाय	२१५ १३८	करिष्यामि प्रमुच्यता	११ ५८
कदा नो भारते वर्षे	९८ ५१८	कपिला अग्निहोमार्थे	१११ ५८	करिष्यामीति तत्सव	१६९ १८
कदा प्राप्स्येऽथ त लोकम्	६९ ४२८	कपिलाङ्गेषु तिष्ठन्ति	१७२ ८२८	करीरस्य वध शस्त	१२६ ३७८
कनकादीनि रत्नानि	१२६ ४२८	कपिलाना शत दत्त्वा	१७२ ६३८	करीषगत्तस्तत्रैव	१९८ १६८
कनकादीनि सुश्रोणि	१२६ १७८	कपिलाया शिरो ग्रीवा	११० ३८	करीषगत्ते स पुन	१९८ ४२८
कनिष्ठा भगिनी तेषा	१७३ १९८	कपिलाया धृतेनेह	१११ ९८	करुण परिदेवन्तौ	१३८ ३५८
कन्दरेषु महाद्रीणा	२१३ ५८	कपिला या पिङ्गलाक्षी	१११ ११८	करुण स्वरमादाय	१२१ ७७८
कन्दरोदरकुञ्जेषु	२१३ १६८	कपिलायास्तदा पुच्छ	१११ ३१८	करे गृहीत्वा त्वरिता	१७९ ९४८
कन्यकुब्जाधिपो राजा	१७३ २२८	कपिलायास्तु मूत्रेण	११० ८८	करेण यस्य चूर्णेन	११७ २७८
कन्यसी अष्टकैर्विध्वा	१२७ ७०८	कपिलाञ्चप्रसूता वै	१११ २६८	करेण स्वयमादाय	१२१ ५५८
कन्या गते सवितरि	१७८ ११६८	कपिलो ध्यायते नित्य	१६१ २५८	करोति केतु कपिल वियच्चिर	११ ५५८
कन्या ददाति शुक्लेन	१७२ ४५८	कपिलो नाम विप्रर्षिर्	१६१ २४८	करोति केतुन परे महत्तमस्	११ ५३८
कन्या स पुत्रमादाय	१६० ३८	कपिलोपजीविन शूद्रा	१११ १९८	करोति गृहकृत्यानि	१५३ ८८
कन्याकुलाना मृदुभाषितानि	१९४ २९८	कपिश्च शतमक्षश्च	७८ १५८	करोति चित्रगुप्त कि	१९२ २६८
कन्या चास्थीनि सगृह्य	१७३ १३८	कमलदलसहस्रनेत्ररूपो	१४९ ४८	करोति पापनाशायम्	२०९ ७८

वराहपुराणस्य

करोति मम कर्माणि	१३६ ८१a	कमक्षये च मा कश्चिद	६६ १४a	कमभिवहुभिश्चैव	१२४ १२८e
करोति यदि तत्कम	१९२ २३a	कमक्षये तत पञ्चान	२०० ६७c	कममागस्वरूपाय	३२ २०e
करोति यस्तु वै भूमे	१३६ ६८a	कमक्षये यदा भूयो	२०१ १४c	कमवेदगुजा विप्र	७२ १४a
करोति यानि कर्माणि	१४२ ११a	कमक्षये यदा भूयो	२०१ ३०a	कमाणि तत्र कुर्वीत	१८० ११c
करोति राग स च रोहिणीधव	११ ५०c	कमक्षये यदा भूयो	२०१ ६०a	कर्मात्कारका ह्येते	२०१ ४८c
करोति विधिनाऽनेन	१७२ ८५c	कमक्षयोऽयथा नास्ति	२०० ६३e	कषका पशुपालाश्च	२०१ ५०a
करोति शुभकर्माणि	१४१ ४८c	कमक्षयो यदा तेषा	२०१ ४०a	कषति तत्र चर्वन	१९८ २१c
करोति श्रद्धया युक्तो	१७२ ९५c	कम चव तत कृत्वा	१३२ ६c	कलश विधिना दत्त्वा	१७२ ६२c
करोतु तपण चास्मान	१७८ १०४c	कमणा कम च श्रेष्ठ	१२१ १०१c	कलशानि ततो गृह्य	१८० २०a
करोत्यविघ्न वसुधै	१५२ २८c	कमणा केन राजे द्र	२०७ १a	कलहश्च प्रतकश्च	१९३ १६c
करोमि मत्प्रसादोऽय	३८ १४e	कमणा केन शुद्धयति	१२९ ६a	कलावेकेन पादन	३२ ५c
करोमि सर्वान व पूज्यान	१० ८e	कमणा केन शुद्धयेत	१२९ २१c	कलिङ्ग तोषयामास	१३७ १२३c
ककटस्य तु घोरस्य	२०० १८e	कमणा च क्षयो जात	१९६ ७३a	कलिङ्गस्य सुतश्रेष्ठो	१३७ ११०c
ककशा परुषासत्या []	२०१ २३a	कमणाचरणेनव	१७७ २a	कलिङ्गो जरया युक्त	१३७ १४०c
कर्कोटक च राजेन्द्र	२४ ६c	कमणा नीयतेऽन्यत्र	१२४ १५c	कलेवर त्यजिष्यति	५५ ५२c
कर्कोटक तथा नाग	१५८ ६६a	कमणा प्राप्यते मोक्ष []	५ ४a	कलेवर स्थितो भूत्वा	२८ ३e
कणनेत्रकपोलौ च	१२४ १७c	कमणा प्रेरितस्तेन	१९१ ४a	कलौ घनालिप्रतिम महेश्वर	७ ३३c
कणरोगो विपूची च	२०२ १२a	कमणा मनसा वाचा [मत]	३७ ३a	कलौ त्वद्रूपिण सर्वे	७१ ४८c
कर्णिका तस्य पद्मस्य	७५ ६१a	कमणा मनसा वाचा [ये]	१७७ ३a	कलौ नारायणो देवो	१० १५c
कर्णिकाया तथा मेरुस	३१ १२c	कमणामशुभाना च	२०८ ४७a	कलौ मत्कृतमार्गेण	७० २६a
कर्णिकाया मृता ये तु	१६१ १६a	कमणा यस्य दोषेण	१३९ ८६e	कल्प ते पच्यमानापि	१८८ ३८a
कर्णिकाया स्थितो देवि	१६१ १५a	कमणा यान्ति मत्स्थान	१४२ ३९a	कल्पग्राम तु गच्छामो	१६४ १२c
कर्णिकायोजन चात्र	१६१ १५c	कमणा येन शुद्धयेत	१३१ २२e	कल्पग्राम परित्यज्य	१६० ४१c
कत्तव्य चारुसर्वाङ्गि	२ ६०e	कमणा विधिदृष्टेन [मम]	१२६ २३c	कल्पग्रामविभूति च [नित्य°]	१६० ६c
कत्तव्य तीथभाव च	१७२ ९२c	कमणा विधिदृष्टेन [भूत्वा]	१३४ १९c	कल्पग्रामविभूति च [श्रुत्वा]	१६० ७a
कत्तव्यमेव सस्कार	१८६ ७३c	कमणा विधिदृष्टेन [सर्व°]	१४९ ३०c	कल्पग्रामाच्छतगुण	१६० ६२c
कतव्या मथुरा प्राप्य	१५७ १४c	कमणा विधिदृष्टेन [शुद्धो]	१७९ १५c	कल्पग्रामेण कि तस्य	१६० ६३c
कतव्या रुक्मशृङ्गैस्तु	१०८ ५a	कमणा शुचितस्याथ	१९५ १२e	कल्पग्रामे तदा सिद्धस	१६० १७a
कतव्यौ रुक्मशृङ्गौ तु	१०९ ६a	कमण्य कौकुर मास	११८ १६a	कल्पग्रामे तु तौ मुक्तौ	१६० ११c
कर्ता कारयिता चव	१९६ ११a	कमण्या मुद्गमाषा वै	११८ ९a	कल्पमिच्छामहे तावत्	१३७ २१२a
कर्तुं वा प्रतिषेद्ध वा	२०६ १४c	कमण्यामृतकल्पानि	१२६ १८c	कल्पमेक ब्रह्मलोके	४४ १८c
कतृणे जगतो नित्य	२०८ २७c	कमण्याश्च अकमण्या []	११३ २०c	कल्पमेक महाराज	६ ३०c
कत्र्यस्म्यह विशेषेण	२०६ ३७c	कमण्याश्च य एते ये	११८ ५c	कल्पवासिकसज्जाना	१३ २८a
कपूर कुङ्कुम चैव	१७९ ११c	कमण्याश्चैव ये वृक्षा []	१२६ ३५c	कल्पशेषस्य तस्यादौ	७५ ४५c
कर्म करोमि ससारमोक्षणम	१२७ ९c	कमण्येकैकशश्चाय	२०० ५१a	कल्पसज्ज स्वक घस्र	९ २१c
कमकल्याणकृच्छ्रेषु	२०१ ४९c	कमण्येतानि प्रोक्तानि	११८ १०c	कल्पान्त पच्यमानोऽपि	१९३ २२a
कमकाण्ड चतुर्भेद	३९ ११a	कमण्येषु च पुण्येषु	१२४ १४०a	कल्पे कल्पे तत्र सयामि भूय	२ ११c
कमकाण्ड ज्ञानमूल	३९ १०a	कमण्येष्वपि मालेषु	११७ ३४a	कल्पे कल्पे भवानेव	१ ५a
कमकाण्ड त्वमूर्त्तेन	३१ ३c	कमपाकफल यस्मिन्	१९१ ५c	कल्प ते कथयिष्यामि [एष]	१२५ १५६c
कमकाण्डेन देवेश	६ ३a	कमप्रत्ययसर्वेषु	१८५ ६३c	कल्प ते कथयिष्यामि [इद]	१३८ ८१c
कमक्षयाद् यदा भूयो	२०१ ६a	कम भागवत श्रेष्ठ	१३७ १c		

श्लोकार्धसूची

कल्यमुत्थाय यो नित्य	१२४ १७४a	का गति ते प्रपद्यन्ते	११३ ४१C	कामक्रोधविचारिण्यो	१९५ ३५a
कल्यमुत्थाय यो मत्त्य	११० ६a	का गति ते प्रपद्यन्ते [त्वद्भुक्ते]	११३ ६४a	कामग रथमारुह्य	२१२ २९a
कल्यमेव समत्थाय	११७ ३a	का गति ते प्रपद्यन्ते [नरा]	१३७ ११C	कामद च यशस्य च	१९६ ७C
कल्हारकुसुमोपेत	२११ २१a	का गति ते प्रपद्यन्ते [तन]	१३७ ९३C	कामव्रत महाराज	६१ १a
कवच सवदेवाना	६ १३C	का गति ते प्रपद्यन्ते [नाना ^०]	१३८ ८C	कामादिगण एषोऽय	२७ ३५a
कश्चासौ परुषो ब्रह्मन्	६७ २a	का गति पुरुषा यान्ति	११३ ३३C	कामाद्योऽय गणो भूयो	१७ ६८C
कश्चित्कतु तवावावा	२११ ७६C	कास्योपास्ते प्रपद्यन्ते	११३ ४२C	कामाय बहुमूले तु	५४ १५C
कश्चित् पापसमाचारो	१५१ ५C	कास्योपास्ते रौप्यसुरा	९८ ९३a	का माया कीदृशी विष्णो	१२४ ५C
कश्चिदायाति बलवान्	२१ ३८a	कास्येति ब्रह्मरीतेति	१४८ ७C	कार विकार अकार सकार	१८३ ९a
कश्चिदासीत् परा राजन्	१९१ ११a	कास्येन प्रतिमा कृत्वा	१८३ १a	कारण किं समाश्रित्य	४१ २०a
कश्यप पलह शक्तिर	२१२ ४१C	कास्योपादोहन तस्या	१०१ ४a	कारण तानि यत्प्रोक्त	२७ ३१a
कश्यपेनायथा दष्टो	१२० १८a	कास्योपादोहनी पात्री	१०१ ५C	कारण मधुपकस्य	१८९ १३C
कस्ते मनसि सन्देहो	५ ३a	कास्योपादोहा राजेन्द्र	१०७ ५C	कारण ह्यग्रतेज	१८१ १७a
कस्त्व कथय कस्माच्च	१७० २३C	कास्योपादोहिनी कृत्वा	१०३ ७C	कारयित्वा तु मनुजो	१५६ १८C
कस्त्व कथय मे सत्य	१६८ ५०a	का गति कृष्ण तेषा हि	१५९ १C	कारयित्वा तु सा सव	१७१ १०६C
कस्त्वमृषि पुराणज्ञ	१६८ ४९a	काञ्चन देवदेव तु	४७ ५a	कारयित्वा यथान्याय	१३९ ७C
कस्थे तदा देववरे वित्तु	३३ ५C	काञ्चन वासुदेव तु	४६ ४C	कारयिष्यामि ते सव	११३ ३C
कस्मात्ते शोभन वक्त्र	२०६ ५C	काञ्चनाङ्गा च पाताल	५५ ९a	कारयेदिष्टापूर्तेन	११४ १६C
कस्मात् स्थानात् समायात	१६२ १८C	काञ्चने कुशसच्छन्ने	१९६ ३C	कारुजापण्यवेद्याश्च	१२५ १७१C
कस्मादेतज्जगदिद	६७ ३C	कादम्बचक्रवाकैश्च	१४९ ६६C	कारुण्य सवसत्त्वाना	११४ ४६C
कस्माद वा कस्य सत्रासान	१७४ ५१C	कानि कर्माणि कुर्वन्ति	१२३ ३०a	कारुण्यात् स मया दष्ट	१७८ ९१a
कस्मिंश्चिदथ कालेन	१६५ २४C	कानि कर्माणि कुर्वीत	११३ २८C	कात्तवीय सुत लेभे	५० २३C
कस्मिन् तिष्ठसि नित्य त्व	१४० १C	कानि तत्रैव गुह्यानि	१४३ ७a	कात्तिकस्य तु मासस्य	६५ २a
कस्मिन् प्रधानो भगवान्	७२ ३a	कानि द्रव्याणि कस्मै च	१८९ ३C	कात्तिकी समनुप्राप्य	१५३ ७१a
कस्मिन् स्थाने कृत कम	१४० २C	कानि मासानि ते देव	११३ २६a	कात्तिकेऽमलपक्षे तु	२०९ २९C
कस्यचित् त्वथ कालस्य [ता	३७ १८a	कानि लोकानि गच्छन्ति [मधु ^०]	११३ २४C	कात्तिके मासि शुक्लाया	९८ ११a
कस्यचित् त्वथ कालस्य [महती]	७१ १५a	कानि लोकानि गच्छन्ति [तव]	१४३ ६C	कात्तिकेय समुसज्य	१४९ ६२C
कस्यचित्त्वथ कालस्य [द्वादशे]	९६ २४a	कानि लोकानि लोकेश	१३७ ९a	कात्तिकेयस्तथादित्यो	१७ २४C
कस्यचित्त्वथ कालस्य [नकुल]	१२५ १०२a	कानि व्रतानि च तथा	३९ २४C	कात्तिकेयस्य कुण्डेति	१४९ ६०a
कस्य दोषापराधेन	१३८ ४३C	कान्त सहस्रपर्वाण	७५ ६६C	कात्तिक्या चैव यत्पुण्य	१५० १६a
कस्य माता पिता कस्य	१८६ ८४a	कान्ति पुष्टि च राजेन्द्र	३५ १७C	कात्तिक्या पुष्करे चैव	१७४ ५७a
कस्याय कोऽत्र सञ्चारी	१६९ २५a	कान्तिमत्या मन्त्रभाग	४९ ९C	कात्तिक्यामाजगामाशु	५० १C
कस्येय दीयते कन्या	८ ७C	कान्तिमानपि लोकेऽस्मिन्	५७ ११a	कात्स्न्येन कथित ह्येतत्	१२३ ५३C
कस्यैतच्चेष्टित तात	२०८ ६a	का तीराजकुले ज म	१३७ २५३a	काय क्रिया च योग च	१३४ ४८a
काक्ष ते बहव केचित्	२०८ ४C	कान्त्या दीप्त्या तथा मूर्त्या	२३ १४C	काय सुराणा कृतमेतदिष्ट	२३ २१C
का गति तु परा यान्ति	११३ ४३C	काम कामदुधे काम	१०७ १२C	कायगौरवभावेन	१२१ ५०a
का गति ते प्रपद्यन्ते	११३ ३४C	काम कामदुधे कामान्	१०३ १४C	कार्याकाय न जानीते	१२४ ८७a
का गति ते प्रपद्यन्ते [तव कर्मा ^०]	११३ ३६C	काम मा क्षुधित चैव	१२४ १११a	कार्याकार्ये विजानाति	१२० ५a
का गति ते प्रपद्यन्ते	११३ ३७C	काम योगेश्वरी विद्धि	२७ ३३a	कार्याणा च महत् काय	१२५ २०९C
का गति ते प्रपद्यन्ते	११३ ३८C	काम शृङ्गाणि मेऽत्रैव	२१३ ३४a	कार्यारम्भ तथा चक्रु	२३ २C
का गति ते प्रपद्यन्ते [तव भक्त्या]	११३ ३०C	काम क्रोधस्तथा लोभो	२७ ३२a		
का गति ते प्रपद्य ते [नरा]	११३ ४०C				

वराहपुराणस्य

काल ते कथयिष्यामि	१२१ ६६C	कालो मृत्युश्च दूतश्च	१८६ ३९a	किं च देवास्त्वरायुक्ता []	८९ १३C
काल कृतान्तो रक्ताक्षो	९३ १०a	काल्यमुत्थाय पठते	१३६ १२३C	किं च पुण्य भवेत् तत्र	१३७ ९C
काल क्रिया च मन्त्रश्च	१९० ३२C	काश्चित्सौवर्णपात्रीश्च	११४२e	किं च भागवत् काय	१२७ ४२C
कालज्ञश्च कृतज्ञश्च	१९६ १०a	काश्मीरदेशाधिपतेर	६ ३४C	किं च मा वक्ष्यते भर्ता	१३७ १७१C
कालचक्रमिम घोर	३१ १५a	काश्या शतगुण पुण्य	१५४ १०C	किं च मा विलक्ष्यते भूमि	१२४ ८C
कालञ्जर महादेव	१७३ ६a	काष्ठकृत्यस्ततो भूत्वा	११९ १५a	किं च वात्मनि दुःखस्य	१३७ १७१a
कालत्रय तु वसुधे	१५० ३७a	काष्ठभूतो यदा विप्र	२११ ३४a	किं चात्र फलमाप्नोति	१२३ ३२C
कालधमवशाद्देवि	९८ ६७C	काष्ठवशेन शस्त्रेण	२०१ ८a	किं चान्य पर देव	१३८ ४a
कालप्राप्त भक्षयध्व दशध्व	२४ २८C	काष्ठा वायुर्विष्णुधम []	१७ ५२e	किंचिन्मात्र प्रवक्ष्यामि	२०५ ३२a
कालरात्र्या बल यच्च	९५ २७a	काऽसि भद्रे कथं वाऽसि	२ ६०C	किं तत्कारणमेतद्धि	१७२ १७C
कालवृद्धिकर स्तोत्र	१९६ ८a	किं करिष्यामि दैवेन	१७० २२a	किं तत्र नापराध ते	१२५ १२०C
कालसहरणे वापि	२०२ १५C	किं करोमि कथं चास्य	३८ २१e	किं तत्र विगुण देव	१३६ १२C
कालाकालादितत्त्वज्ञा []	१३७ १७८a	किं करोमि महातेज	२०६ ६६a	किं तद्वद यथाकाय	१७८ ८५C
कालात्मक स भगवान्	१७० ७C	किं करोमि महाभाग	५ १४C	किं तप क्रियते भद्रे	८९ ३८१
कालादिकमप्रमेयम्	११९ १४C	किं करोमि दिवा रात्रौ	१७४ १३e	किं तस्य बहुभिमन्त्रर	५६ ३१a
काला तरेत्येवमुक्त्वा	१७ ३५C	किं कम कमणा केन	१२३ २७a	किं तस्य योपचारेण	११३ २८a
कालिञ्जर भवत्पादान	१७४ १५C	किं कमणा भोगवता	११३ २१a	किं तु वै काञ्चन गाव	१२४ ६१a
कालिञ्जरस्य सस्पर्शात्	१७४ १७e	किं कारणं बले ब्रूहि	१५० ५१C	किं तु संस्थापना देव	११३ १६a
कालिञ्जरे तु द्वादश्या	१७४ ७०e	किं काय देवता सर्वा	२७ ९a	किं ते करोमि राजेन्द्र	९८ ७५a
कालिन्ध्या तु नर स्नातो	१६७ ३५C	किं काय वद ते कृत्य	९१ २०C	किं तेन ऋषिमुखाय	१२४ ५१a
कालियस्य हृद गत्वा	१५४ २१a	किं कायमिति स प्रोक्तो	४२ ९C	किं तेन न कृत पाप	२०९ ५१a
कालिया दमितस्तत्र	१५४ १५a	किं किं वदसि बालो हि	२०२ ७C	किं तेन विकृत कम	१३७ २७२a
कालियो रमते तत्र	१५४ १३C	किं किं वत्तमिदं देव	१९९ ४९a	किं त्वं न भाषसे मृत्यो	२०६ १२C
काली कराली विक्राब्ता	९५ ५०e	किं कुर्यां स्तोत्रसंतुष्टो	१६७ २६C	किं त्वं मा च न जानासि	१५३ ६१C
काले काले च देशे च	११३ १४C	किं कृत दुष्कृतं पूव	१२४ १०७a	किं त्वं वदसि गजन्वै	२०२ ६a
काले तत्रानिधि प्राप्त	१४ १७a	किं कृपा कुरुते तस्मिन्	२०१ २C	किं त्वं वदसि दुर्बुद्धे [एषोऽहं]	१९९ ३४a
काले देवस्तदा तुष्ट	१० ४C	किं क्रन्दसि सुदुर्बुद्धे	१९७ १८C	किं त्वं वदसि दुर्बुद्धे [विवाहस]	२०२ ५a
काले धनिष्ठा यदि नाम तस्मिन्	१३ ४६a	किं गुण पितयज्ञस्य	१८५ ४a	किं त्वया चेप्सितं मह्य	१३९ ३५e
कालेन गच्छता तस्य	१६० २२a	किं च कम प्रयोक्तव्य	१२३ ३३C	किं त्वया दुष्कृतं कम	१२४ १२४a
कालेन गच्छता सोऽथ	४२ ९a	किं चकार च तस्मिन्स्तु	१६ ३a	किं त्वया भाषितं राजन	१५१ ११८C
कालेन तु तदा देवि	१८५ १७a	किं चकार हरे कम्म	१३ २C	किं त्वया भाषितो देवि	१३४ ४६a
कालेन मथुरा प्राप्त	१६९ ५६C	किं च किं च तु कुर्वाण	१९३ २६a	किं त्वया विकृतं कम	१३९ ८६C
कालेन महता चासौ	९५ ६a	किं च कुर्वन्प्रमुच्येत	१९२ २७C	किं त्वहं देवदेवस्य	१३९ ४१a
कालेन महता तस्य	१५० ४४C	किं च चक्रुर्हि ते कम्म	१७ २C	किं त्वाषाढे शुक्लपक्षे	४६ १३a
कालेन महता तस्या	३९ २३a	किं च तत्रैव दातव्य	१९० ३C	किं दानं श्रेयसा युक्त	२०५ २९a
कालेन महता देवस	२२ ८C	किं च तस्याभवद्देव	५५ २९C	किं न धावसि वेगेन	२०२ ३C
काले प्राप्तस्त्वकाले वा	१६८ ४७C	किं च तासां मुने भोज्य	१८ ४a	किं न बुध्यसि चात्मान	१३६ २३C
काले मूत्रपुरीषाणि	११४ ४९a	किं च ते न हतो वाज्य	१२५ १२९a	किं न पश्यथ भार्या मे	१२४ १००a
काले मौनक्रिया कुर्याद्वि	११४ ४७a	किं च ते परम स्थान	१४० २a	किं न पुष्पेण जाप्येन	१८१ १२a
कालेष्वेव नर स्नात्वा	१७४ ५७C	किं च दुःखनिवास वा	१२३ ३३a	किं पुन श्रद्धया युक्त	२०९ ८३a
कालो गच्छति राजस्तु	१५१ १४C			किं पुनर्द्वादशीतास्तु	४७ २१C
कालो मुण्ड केकराक्षो	१९९ ४१a				

श्लोकार्धसूची

किं पुननवभि स्नातो	९८ ३७८	किमनु प्रोच्यते रैभ्य	७ २६a	किमेतदुच्यते भद्र	५ २५a
किं पुनर्मानुषा ये च	११६ ८७८	किमन्धैवहुभिर्दान	१११ २५८	किमेतद गोपित गुह्य	१३७ १८०a
किं पुनवषसपूर्णे	४१ ४१a	किमपूव त्वया दष्ट	१९२ ७८	किमेव तोषितस्तेन	१३७ ५७a
किं प्रधावसि निलज्ज	१९७ १५a	किमथ श्रूयते शब्दो	१२३ १९a	कियत्य कपिला प्रोक्ता	१११ ३a
किं प्रमाण च किं रूप	१९१ ६८	किमथ गन्तुमारब्ध	८ २४a	किलासा शिवत्रकुष्ठी च	२०१ १९८
किं प्रमाण तु दातव्य	११३ २५८	किमथ गम्यते विप्रा	७१ २६a	किल्बिष तस्य वै सव	२०९ १८८
किं प्रसादेन राजेन्द्र	१३७ १८३a	किमथ पष्ठवान विप्र	१६५ २८	किल्बिषात्तु प्रमुक्तास्ते	१३४ ३०८
किं मया कृष्ण कत्तय	१३६ ३४८	किमथ राक्षसेनोक्ता	१६५ २a	किल्बिषाद येन मुञ्चन्ति	१३५ २९८
किं मया तु कृत कम	१३७ १६८a	किमथमिह तेजस्वी	२०६ ६५८	किल्बिषाद येन मुच्येत [ससारान्त]	
किं मया वद कत्त व्य	१६० ३९८	किमसौ रोगवान राजा	६२ ७a		१३६ ५२८
किं मया विकृत कम	१२४ १५१a	किमस्माभि स्वको देहो	७१ २२८	किल्बिषाद येन मुच्येत	१३६ ६५८
किं मा न वेत्थ सुश्रोणी	८९ २२८	किमागमनकृत्य ते [करोम्या ^०]	८ १८८	किल्बिषाद्येन मुच्येत [भेरी ^०]	१३६ १०७८
किं मा पश्य वरारोहे	१२४ १०९a	किमागमनकृत्य ते [ब्रह्मन]	८९ १३a	किल्बिषाद येन मुच्येत	१३६ ११३८
किं मा विप्र न जानीषे	६९ २५a	किमागमनकृत्य वो	२७ ३८	कीटाश्चैव पतङ्गाश्च	१३८ १२८
किं मायया ते विप्रेन्द्र	१२४ ६९८	किमागमन मे वत्सा	१४७ २२८	कीदश तन्ममाचक्ष्व [परमेश्वर]	६ ९८
किं यतो वै पितृगणास	१३ १७८	किमासाद्य गतिर्देव	२०९ ३७८	कीदश तन्ममाचक्ष्व [महत]	९७ २८
किं रूपा व्याधयश्चैव	१९२ २७a	किमाह नन्दिन देवो	२१२ २१a	कीदश ब्रह्मपार तु	३ १०a
किं वक्ष्यति च मा सर्वे	१८५ ४७८	किमाहारा किमाचारास	१२३ ३०८	कीदश समलो विष्णो	१३६ ३७८
किं वस्तु सति ते चास्र	९८ ६३८	किमिद कारण वाक्य	१३७ २०७८	कीदशा पश्चिमा सध्या	११३ १५a
किं वा कम महत कृत्वा	२०५ २९८	किमिद कारण सोम	१३७ ६४a	कीदशा वापि ते दूता	१९३ २५८
किं वा कृत्वा न शोचन्ति	५१ ७८	किमिद क्रियते क्रोध	१२५ १४५८	कीदशी सा स्तुतिब्रह्मन	५५ २९a
किं वा प्रयोजनमिह	७३ ८८	किमिद गोपमे गह्य	१३७ १८५a	कीत्तनादेव सशुद्धेद	२१३ ५५८
किं हृषकारण ब्रह्मन	४९ १६८	किमिद चिन्तित वत्स [कोका ^०]	१२१ ५६a	कीत्तयस्तस्य तत श्रेष्ठ	१७० १७८
किञ्चित् कार्यान्तर प्रष्टु	५ १०८	किमिद चिन्तित वत्स [त्वया]	१३८ ३६८	कीत्तयित्वा ब्रजेत स्वर्ग	२१५ ८८
किञ्चित्तत्र न विद्येत	११२ १४८	किमिद चिन्तित वत्स [गमने]	१३८ ३८a	कीत्तयिष्यामि ते सम्यक्	२०८ २६८
किञ्चिदन्तरमागम्य	१९८ १४८	किमिद चिन्तित वत्स [वेला ^०]	१३८ ३९a	कीर्त्तिस्वा सुचिर तत्र	४३ १७a
किञ्चिदन्यत्प्रवक्ष्यामि	१४६ २२a	किमिद तव भद्र ते	१२१ ३९८	कीर्त्तिमन्त स्वर्गवासा []	१७५ ९a
किञ्चिदिच्छामि ते वक्तु	१३७ १२७a	किमिद तिष्ठसे रुद्र	१३६ २१८	कीर्त्तिमान रूपवाञ्छीमान्	७७ १४८
किन्तु पूव मया दत्तो	२७ ६a	किमिद देवदेवेश	१३६ २४८	कीलै कीलितमोक्षभि	१७ १९८
किन्तु मायैव सुश्रोणि	१२४ ४९a	किमिद निन्दसे भद्रे	१३७ १७४a	कुकुदे सवनक्षत्रा	२०४ २६८
किन्तु मूढ त्वया शस्त्र	१९९ ३३a	किमिद भाषसे देव [धम]	१३१ ३a	कुक्कुट पक्षवातेन	१८६ १७८
किन्तु सवशरीरस्थ	४ ३६a	किमिद भाषसे देव [मानुषा ^०]	१३१ ३२a	कुड कुमेन तथा लिप्य	५६ ९a
किन्तु स्वामी पिता मह्य	२२ २६८	किमिद भाषसे विप्र	१२४ १२०a	कुक्ष्यामय तथा तीव्र	२०१ १६८
किन्नरै सुप्रलक्ष्येत	१३७ १५७a	किमिद मुनिसामर्थ्य	११ ४६८	कुञ्जरस्य च छायाया	१८६ १५८
किन्नरैरप्सरोभिश्च	७९ १८८	किमिद वत्सते काल	१२४ १४५a	कुटजाजुनगन्धाश्च	१३८ ७२८
किन्नरोद्गीतकुहरे	२११ २३a	किमिय व्याकुला देवा []	९५ २०a	कुटिला हीनकर्माणस्	२४ ८८
किन्नरोद्गीतघुष्टानि	७८ ३a	किमुक्तवान महादेवो	२१२ २२८	कुटुम्बभरणार्थाय	१६३ १६८
किन्नो न वक्ष्यसे गुह्य	१३८ ७९८	किमुच्यते वा भवति स्थितेस्मिन्	७३ ३३a	कुटुम्बभरणासक्तो	१६३ ३a
किमत्र कृत्य वद योगिसिंह	७ १०८	किमुच्यते व्रत चैव	१३७ ५a	कुणपो जायते भूमि	१३६ ९६८
किमत्र ते मया कायम्	११ १०४८	किमेतत किमिति प्राहुर	१६१ ७८	कुण्ड चाप्सरस नाम	१६२ २०a
किमत्र बहुनोक्तेन	३९ ७२a	किमेतदित्यद्भुतकमकारी	२३ २१a	कुण्ड तच्च महाभागे	१४८ ५२a

वराहपुराणस्य

कुण्ड पञ्चसरो नाम	१४९ ३४a	कुमुदस्य तु मासस्य [नवम्या]	१५७ २०a	कुवन्ती वशमापन्ना	१७४ २६c
कुण्ड बृहस्पतेभूमि	१४९ ५४a	कुमुदै श्वेतकपिले	७८ ९e	कुवन्तीह यथा सव	१९३ १८a
कुण्ड शिवस्य विख्यात	१५८ २६a	कुमुदोत्पलकल्लार	१२२ ८c	कुवन्तो धमकर्मणि	१२१ ९५c
कुण्डमग्निसर नाम	१४९ ५२a	कुमुदो मधुमाश्रय	७८ १८c	कुवन्त्या तत्तपश्चोत्र	२२ ८a
कुण्डलाभ्या पितृद्वाम्या	१९५ १८a	कुम्भप्रमाणे रुचिरै	७७ २४c	कुर्वीत भक्तिसम्पन्नस	१४ ११c
कुण्डानि तत्र चत्वारि	१४४ ५०c	कुम्भीपाके तु निदग्ध	२०० ४३a	कुल चाप्यायते पुसा	१४ ४६c
कुण्डाश्चैकादशास्तत्र	१४३ १०c	कुम्भीरो दशवर्षाणि	१३५ ५२c	कुलभवा सम्भवधमपत्तयो	११ ५६c
कुण्डिका स्थापयेत्पार्श्वे	४३ ६a	कुर्यान्ति तु न गच्छेत्	१२० ८c	कुलास्तारयते देवि	१४४ ११०c
कुण्डेऽरण्ये विशाले तु	१४१ ४९c	कुरुष्वेति गया चैव	१७८ ११३c	कुलानि तारयेत् सधु	१८४ ४३a
कुण्डे स्नात्वा पितृस्तप्य	१६२ २८c	कुरुष्वेति च गङ्गा च	१८५ १०६c	कुलानि तारितास्तैस्तु	१४९ ७९c
कुत पत्र गत स्नेहो	१२५ १३४a	कुरुष्वेति च छतगुण	१६६ १६c	कुलानि ते तारयन्ति	१६६ १७e
कुतश्चाप्यति वै मास	१२८ ४१c	कुरुष्वेति दधि बुधा	२१३ ५१e	कुलानि तेन तीर्णानि	१४८ ६१c
कुतो जात क्व सम्बन्धम	१३८ ५१a	कुरुते मरण तत्र	१३७ ३४c	कुले मानयता यातु	२०३ ८c
कुतो विष्णु कुतो वाऽह	१२४ ८१a	कुरुष्व तस्य मे त्राण	१६९ ३३c	कुलेषु सुदरिद्राणा	१९७ २८c
कुतोऽसौ गतवान भद्रो	१६९ ४८c	कुरु पाञ्चालभोजाश्च	४६ १०c	कुलेषु सुदरिद्रेष	१९६ ७४a
कुत्र द्रव्यामहे देव	२१२ १९c	कुरु पूजा यथाह च	१६८ ७५c	कुवलाश्च इति रयातस	४३ १५c
कुत्र सतिष्ठसे नित्य	१६० ५१c	कुरुराज पुरस्कृत्य	२१५ ४e	कुशद्वीप समासाद्य	१४० ३२c
कुत्रासौ प्रच्युतो भद्र	२१२ ८०a	कुरुष्व दयित क्षेत्र	२०६ ७३c	कुशद्वीपमनुप्राप्य	१३९ ४c
कुदालेन हि काष्ठेन	२०६ ३९c	कुरुष्व मे प्रसाद च	१८६ २८c	कुशद्वीपात् परिभ्रष्टो	१३९ ५a
कुनखा श्यावद ताश्च	१८८ ८५c	कुरु स्नान द्रुत विप्र	२२ ११e	कुशद्वीपे प्रजायेत	१४० ३७c
कुपितो राजपुत्रो वै	१२५ ११७c	कुरुणा पश्चिमो राजा	१९१ ४c	कुशस्थल च तत्रैव	१५५ १७a
कुप्यतेऽपि च दष्टा वा	१३७ १५६a	कुर्याच्च वैष्णव गज	५० १२e	कुशास्तरणशायी च	१८५ ९५a
कुबेरभवन गत्वा	१३९ १०५e	कुर्यात् तु मुखकर्मणि	११७ ९c	कुशिष्याय न दातव्य [ये च]	१२३ ५१c
कुबेरभवनाद् भ्रष्ट	१३९ १०६a	कुर्यात् पूर्वोक्तविधिना	१८४ ४१e	कुशिष्याय न दातव्य [हस्ते]	१२७ ६७a
कुबेरमायामादाय	१२४ ३४c	कुर्यात्सस्करण तेषा	१७९ १९e	कुशिष्याय न दातव्य [न दद्यात्]	१४४ १०८a
कुबेरेणा यथा दष्ट	१२० १९c	कुर्यात्सस्करण तेषा	१७९ २२c	कुशै सस्तरण कृत्वा	१२७ ५३c
कुब्जरूपी ततो भूत्वा	५५ ४३a	कुर्यात् सान्तपन चैक	१२९ २३c	कुशैरास्तीय वसुधा	१०५ २c
कुब्जा खज्जास्तथा हीना []	२०१ १९a	कुर्यादधिवासन तत्र	१८४ ८e	कुण्ठी विगतवणश्च	६२ १४c
कुब्जास्यक प्रणसन्ति	१७७ २९c	कुर्यादभ्युक्षण तत्र	१८४ ३४c	कुसुम्भशाकनवेद्य-	१३६ ७६c
कुब्जास्यके देवि विप्रो	१२४ ७३c	कुर्यादावाहन प्राज्ञो	१४ १४c	कुहक चेन्द्रजालानि	७० ३७a
कुब्जास्यके शकरके	१७७ ३४a	कुर्याद् भागवतान शुद्धान	१२७ १६c	कूजद्वि शिखिभिमतै	२११ २०a
कुब्जास्यके मौकरके	१५० २२a	कुर्यान्मिरामिष तत्र	१२७ ५२a	कूटवत् प्रतितिष्ठेत्	१८६ ५८a
कुब्जिका वामना चैव	१५८ ४०c	कुर्याल्लेख्य च मे कश्चित	१८ १७a	कूटशाल्मलिमारोप्य	१९६ ४७c
कुमार पश्यते व्यक्त	१४९ ६१c	कुवतस्तु तपो घोर	९४ १a	कूटस्थे तल्लय याति	९ ३६c
कुमार सहजा शक्ति	२५ ३३c	कुवते च बहु कम	१२० २c	कूटा वक्रस्वभावाश्च	१९३ १५c
कुमारगजवक्त्रस्त्व	२३ १७a	कुवन्ति तव कर्माणि	१२१ ४०c	कूप च स्थापयामास	१५५ २५c
कुमारभूतग्रहनायको भवान्	२५ ३८e	कुवन्ति देवतागारे	१६८ २६e	कूपकास्वेदसलिल-	२३ १८c
कुमारवचन श्रुत्वा	१३४ ४७a	कुवन्ति ब्राह्मणा देवि	१८७ १९a	कूपप्रावत्तकोपेता	१७० १४e
कुमारस्कन्द इत्येव	६१ ६c	कुवन्ति मम कर्माणि	१४२ ४८a	कूमरूपधर श्रेष्ठ	१६१ ३२c
कुमुदस्य तु मासस्य [भवेद्]	१२२ ९a	कुवन्ति शुभकर्माणि	१८१ ५c	कूष्माण्डा यातुधानाश्च [सर्वे]	२१ ३०a
कुमुदस्य तु मासस्य [मथुराया]	१५६ ३५a	कुवन्ति सहस्रमिव स्वनेन	१९४ ३०a		

श्लोकाधसूची

कूष्माण्डा यातुधानाश्च [राक्षसा]	१९५ ३७a	कृता तुष्टिकरा साक्षाद	१६२ २३a	कृत्वा तु मम कर्माणि[शुभानि]	१२३ १०a
कूष्माण्डा यातुधानाश्च [लम्ब]	१९६ ४८C	कृतात्मभिर महात्मभि	७५ ४२C	कृत्वा तु मम कर्माणि [शुचि]	१२८ ६a
कृच्छ्र चान्द्रायण कृत्वा	११३ ३२a	कृतानि बहुमुरयानि	१६८ १८C	कृत्वा तु मम कर्माणि [गृह्य]	१२८ १२a
कृच्छ्र सातपथ कृत्वा	११३ ३४a	कृता मदा बलीवर्दासि	५ २२C	कृत्वा तु मम कर्माणि [मम]	१५५ ५१C
कृच्छ्रात् तस्या समीप तु	२२ १०a	कृतेन तेन विबुधा	२१२ ११e	कृत्वा तु मम कर्माणि [यत्त्वया]	१९० ५a
कृत तत्र यथारूप	१५८ ५३a	कृते नारायण शुद्ध	७० २५a	कृत्वा तु मम कर्माणि	१८१ २a
कृत तु मुनिभिः सव	१८५ ४५a	कृते युगे तु राजासीत्	१६१ २१a	कृत्वा तु विपुल कम[मद्भुक्तेषु]	११५ २६a
कृत तेन च तत्सव	१६३ ४६C	कृते युगे भविष्यन्ति	११ ११०e	कृत्वा तु विपुल कम [तत]	१३८ ९८C
कृत तेन तथा सव	१७० ५३C	कृते युगे मही ष्वैर्	५८ ३a	कृत्वा तु विमल कम [सर्वे]	१३७ २६०C
कृत तन भवेच्छ्राद्ध	१३ ६१C	कृते श्राद्धे पिण्डदाने	१७८ १०९e	कृत्वा तु विमल कम [यन्मया]	१८१ २७a
कृत त्रेता द्वापर च	६६ १६a	कृते सवत्सरे भक्ति	४९ २६a	कृत्वा तेन व्रत चैव	१३४ ५०a
कृत त्रेता द्वापरश्च	२ ५०a	कृते सित रक्ततनु तथा च	३ १८a	कृत्वा त्वनशन चैव	१३७ २९३a
कृत त्वया देव सुरासुराणा	५५ ३३a	कृते स्नानऽयजन्मीय	२ ७५C	कृत्वा देव समभ्यर्च्य	४१ २C
कृत निवायमाणैस्तै	१७० १७a	कृते स्वयभुव पूव	६८५ ७७a	कृत्वा देवाच्चन धीमान	३९ २५C
कृत लोभाभिभूतेन	२०० १२C	कृतोदक तु गगाया	१२५ १८७C	कृत्वा द्वादशहस्तानि	१२७ ५a
कृत सुमहदाश्चय	२११ ६४C	कृतोपवास पञ्चाना	१७७ १६a	कृत्वाऽध्येयाश्च पितरस	१४ २५C
कृतकङ्कणभोगी द्र	३३ २२a	कृतोपवास स्नानेन	१७७ २५C	कृत्वा पञ्चात्मक चैव	११३ ४३a
कृतकृत्यस्य मे किं नु	१७ ६३a	कृत्तिका पावकस्त्वय	२५ ४६a	कृत्वा पयोव्रत चैव	११३ ३८a
कृतघ्नश्च सुरापश्च	१६३ ५१a	कृत्य करोमि शान्त्यथ	६ २६e	कृत्वा परमक ब्रह्म	३४ २C
कृतज्ञ सत्यवादी च	१९६ १९C	कृत्य न विस्मरेद्येन	१२० १२a	कृत्वा पापसमाहार	३२ २९C
कृतपूजानमस्कार[]	१७२ ८C	कृत्यान्वेव विजानति	१२० १८C	कृत्वाऽपि परम कम	११९ ७a
कृतप्रणाम शत्रुघ्नो	१६१ ४९C	कृत्वा गुडमयी धेनु	१०१ २a	कृत्वापि मम कार्याणि	१२० ३a
कृतमत्र शिरावेधो	१३७ १७९a	कृत्वा चतुर्थभक्ष तु	१३६ ४८a	कृत्वापि विपुल कम	१२० २a
कृतमस्माभिरवेश	२१ ६७C	कृत्वा च विधिवत्तस्य	१७२ ६७C	कृत्वा पुण्य विनीताश्च	९८ ८१a
कृतमित्येव तत्राहु	१३७ २१३a	कृत्वा चैवोपवास तु	११८ ११a	कृत्वा पूजा च मे युक्ता	२१० ६a
कृतमेकान्तशयन	१५८ ३८C	कृत्वा चोत्सारण चवम	१३७ १६३C	कृत्वा पूजा परा तत्र	१९७ ५a
कृतवास्ताश्च भजते	९५ ७१C	कृत्वा जागरण तत्र	१५३ २६C	कृत्वा प्रदक्षिण देव	१५६ ३२a
कृतवान किं ममाचक्ष्व	४ ९C	कृत्वा तत्प्रतिमा चैव	१७९ १०C	कृत्वा प्रदक्षिणे द्वे तु	१५० ३७C
कृतस्नेह सुतस्यार्थे	१८५ ६८a	कृत्वा ता ब्राह्मणायाशु	९८ ९३C	कृत्वा प्रभाते विप्राय	४८ ५C
कृताञ्जलिपुटा तत्र	१४९ १C	कृत्वा तानि नरा यार्ति	१९८ ५५C	कृत्वा प्रेतपुरी शूया	१७८ ११५C
कृताञ्जलिपुटा देवी [स्तुति]	१ १९e	कृत्वा तु तपण देवि	१८६ ७१C	कृत्वाभिषेक विधिवत्	२०९ २२C
कृताञ्जलिपुटा देवी [प्रसाद°]	११२ २२e	कृत्वा तु तव कर्माणि	१२८ १६C	कृत्वाभ्युवाच देवेशो	२७ ८e
कृताञ्जलिपुटान् सर्वान्	१९६ ३०C	कृत्वा तु दक्षिणाग्राणि	१८५ ३८a	कृत्वा ममव कर्माणि	१२२ ११a
कृताञ्जलिपुटा भूत्वा [हिम°]	२२ २७C	कृत्वा तु दशवर्षाणि	२०५ ४०C	कृत्वा महोत्सव तत्र	१७६ ५C
कृताञ्जलिपुटा भूत्वा [प्रत्यु°]	१३९ २८C	कृत्वा तु दुष्कर कम	१३५ ५३C	कृत्वा मायामयी गा तु	७१ २३C
कृताञ्जलिपुटा भूत्वा [प्रसाद°]	१४२ १C	कृत्वा तु धमसकल्प	१८६ ७५a	कृत्वा योगेन चात्मान	१७५ ३८a
कृताञ्जलिपुटो भूत्वा [ततो]	४ २४a	कृत्वा तु पिण्डसकल्प[पञ्चात्ताप°]	१८५ ४४e	कृत्वा लोहमय जाल	५ २५e
कृताञ्जलिपुटो भूत्वा [स]	४ ३२a	कृत्वा तु पिण्डसङ्कल्प[नाम°]	१८६ २२C	कृत्वावकाश ते सर्वे	५३ १९C
कृताञ्जलिपुटो भूत्वा [राजा]	४४ १०C	कृत्वा तु पिण्डसङ्कल्प [दर्भा°]	१८८ ५६a	कृत्वाऽवस्थितसभारम्	१० ४१e
कृताञ्जलिपुटो भूत्वा [मन्युना]	१२४ १४८C	कृत्वा तु पुष्कल कम	११६ ३७C	कृत्वा विधानेन च राजसिंह	१०६ ३C
		कृत्वा तु प्रापण त्वव	१८२ २२a	कृत्वा व सिद्धिकर्माणि	१४२ ४२C

वराहपुराणस्य

कृत्वा श्राद्धं तु पितरो	१७८ ५८८	कृष्णस्य रमणाथ हि	१५५ २०८	केन चोत्पादितं श्राद्धं	१८५ ४८
कृत्वाऽष्टाङ्गुलमात्रं तु	३९ २७a	कृष्णाजिनं धेनुवासो	९८ ९४a	केन तुष्टेन तुष्टा स्युः	७० ११८
कृत्वा सर्वापराधानि	१३६ १२२८	कृष्णाजिनं समीचीनं	१०९ ४a	केन त्वं कमदोषेण	१५३ ६०a
कृत्वा सायाह्निकं कम	११५ २८८	कृष्णाजिनो परिस्थाय्य	९९ १०a	केन त्वं कमदोषेण	१६५ १९८
कृत्वा सायमुपामन्त्र्य	१६८ ३२८	कृष्णायेति हरिर्वाच्यो	५५ ८८	केन दत्तं शुभं तोयं	२०६ ७९a
कृत्वा सुदुष्करं कम		कृष्णाष्टमीमपुत्रोऽपि	६३ ७८	केन दोषेण प्राप्तस्त्व	१२४ १२५a
[श्वेतद्वीपमुपागतं]	१२४ १६७८	कृष्णेन क्रीडितं तत्र	१६७ २८	केन दोषेण मे सिद्धं	१६० ३६८
कृत्वा सुदुष्करं कम		कृष्णेन बलभद्रेण	१५८ ४४a	केन द्रव्येण सयुक्तं	११८ २८
[श्वेतद्वीपमुपागता]	१२५ २०६८	कृष्णेन साम्बमुद्दिश्य	१७५ २४८	केन मन्त्रविधानेन	११३ २७८
कृत्वा सुदुष्करं कम [सर्व ^०]	१३६ १५८	केचिच्च तेषु पच्यन्ते	१९६ ३९८	केन वा दानधर्मेण	२०५ १३८
कृत्वा सुदुष्करं कम [राग ^०]	१३७ १९६a	केचिच्च भूतयज्ञानि	१८८ ११a	केन वा सुलभो देव	१ १३a
कृत्वा सुदुष्करं कम [जानता]	१८५ १११a	केचिच्चान्द्रायणं कुयु	१२१ ९३a	के भवन्ति च भोक्ता	१८८ ४८
कृत्वा सुविपुलं कम	१३९ ९९८	केचिज्जाप्यं सुश्रीणि	१४६ २३८	केयूरैमुकुटैश्चान्ये	१९५ ३९८
कृत्वा स्वधिष्यमगमद्	५ १२८	केचित्तरन्ति ज्ञानेन	१४६ २३a	केवलं भोजनं पूव	११ ४३८
कृत्वा हिमवतं पश्चाद्	१७३ ७८	केचित्तु तत्र पुरुषा	१९५ ३९a	केवलं श्रुतसयोगात्	२०९ ७a
कृत्वा हृदि तथा पाप	२०८ ६२a	केचित् तृणेषु शयते	११५ १७८	के वा विशेषास्तेष्वस्मिन्	१ १४८
कृत्वोच्यते तदा देव	७१ ५a	केचित्स्वभावतो हृष्टा	१७८ १२a	केशव पातु मे पादौ	१ २५a
कृत्स्नं प्रजानिसर्गेण	७५ ४७८	केचिद् गायन्ति नृत्यन्ति	८९ ९a	केशवस्याश्रितो दत्त्वा	१५६ ८८
कृपया तु समायुक्तो	१५३ ६४a	केचिद्यजन्ति यज्ञान् वै	१८८ १०a	केशवाय नमः पादौ	३९३ ९८
कृपाविष्टाभिभूतस्य	१७८ १०८	केचिद्यजन्ति सुभगे	१८८ १०८	केशवे दीधविष्णौ च	१६१ ६२८
कृमय पतमानाश्च	१७४ ४९८	केचिद् यथागता यान्ति	१७८ १६a	केशवे मामकं तेजो	१६१ ६३८
कृमिको जायते पश्चाद्	२०० ३८a	केचिद् यन्त्रमुपारोप्य	१९६ ४१a	केषु द्रव्येषु सयुक्तं	११३ २४a
कृमिभिक्षणं चैव	२०१ ६६८	केचिद्वागबलं भुक्त्वा	१४६ २४a	कैलासवरवासाय	३३ १९८
कृमिभूत्वा यथान्याय	१३४ २७८	केचिद् विमनसश्च व	१९२ १८८	कैलासशिखराकारैर	१९४ ४८
कृष्णक्रीडासेतुव ध	१५८ ३२a	केचिद् विरूपा दृश्यन्ते	११५ १८८	कैलासशिखरं रम्ये	८९ ५a
कृष्णगङ्गादशगुण	१७४ ५९८	केचिद् वैखानसास्तत्र	२१० ९a	कैलासशृङ्गप्रतिमानि तीरे-	६९ १९a
कृष्णगङ्गोद्भवस्यापि	१७४ ७८८	केचिन्मनुष्ययज्ञं व	१८८ ११८	कैवल्यमिति सपन्ने	२०८ ५०a
कृष्णगङ्गोद्भवे चैव	१७५ ३४८	केचिन्मूकाश्च दृश्यन्ते	११५ १९८	कोकामुखं विना कष्ट	१२१ ५३a
कृष्णगङ्गोद्भवे तीर्थे	१७४ ३९८	केचित्लोकापवादनं	१८१ ६८	कोकामुखसं क्षेत्र	१४० १२८
कृष्णपक्षे चतुर्दश्या	१५१ ७८	केचित्लोकास्तु सगृह्य	८९ १०a	कोकिलाकुलघुष्टानि	११ ३३८
कृष्णपक्षेऽप्येवमेव	५६ ६८	के तु कमगुणास्तस्य	११३ २४८	कोटिजप्येन रुद्राणां	२११ ५९८
कृष्णरूपाश्चक्रमन्तो	१७८ ८a	केतुमालेति विख्याता	७७ २५८	कोटिज्वालापरीवार	१८ ६८
कृष्णवर्णं दुराघं	१९६ १२८	केऽत्र भुञ्जन्ति तद् देव	११३ २९८	कोटितीर्थे नरं स्नातो	१५० ६२a
कृष्णवर्णो महाकाय []	१५३ १४a	केदारं च ततो मुक्त्वा	१२१ १३८	कोटितीर्थे नरं स्नात्वा	१५० ६२८
कृष्णश्च पाण्डवश्चैव	७८ १९a	केन कमविधानेन	१३४ ११a	कोटिपत्रप्रकलितं	७९ ६a
कृष्णस्तु नारदं वीक्ष्य	१७५ १६a	केन कमविपाकेन	१३७ ९५a	कोऽदादिति मन्त्रेण	१११ ४०८
कृष्णस्य कसघाताथ	१५८ ७१८	केन कारणदोषेण	१६१ ८८	कोनु दोषो हि राज्ञा तु	१२९ १२८
कृष्णस्य च मखं कृत्वा	१६७ १३८	केन गच्छति नरकं	२०५ १५a	कोन्योऽस्त्यभ्यधिकं तस्य	९६ ३९८
कृष्णस्य दशनार्थाय	१६७ २२८	केनचित् त्वथ कार्येण	१५१ ६८	कोपेन पाणिघातेन	१६२ ३०८
कृष्णस्य बालचरितं	१५८ ७४८	केनचिदथ कार्येण	१६५ १२८	को भवान् विकृताकारो	१७८ २१a
कृष्णस्य रक्षणार्थं हि	१५८ २८८	केन चिन्तयसे देव	१२७ ४२a	कोऽर्थस्तत् किं व्रतं चास्या	१३७ १५०a

श्लोकाधिसूची

कोशलाधिपति श्रेष्ठ	१२५ १८२८	क्रमेण यावद व्यासेन	१११ ६७८	क्रौञ्चद्वीपे स जायेत	१४० २४८
कोष्ठे निवास कुवति	१२३ १०८	क्रमेण सवतीर्थानि	१७२ ७८	क्लिश्यते विविधघरै	२०० २८८
कोऽसि कि कायमिह ते	६ २०८	क्रयविक्रयसक्तस्य	१६३ ४८	क्लिश्यतो रुदतश्चैव	२०३ ४८
कोऽसौ गौरमुख श्रीमान्	१३ २८	क्रिमया गेमकूपेभ्य	१७४ ११८	क्लिश्यति बह्वस्तत्र	१९७ ७८
कोऽसौ द्वादशधा विप्र	६७ २८	क्रियता विजयस्तावद	९२ २०८	क्लिश्यन्त बह्वस्तत्र	१९३ २९८
कोऽसौ वरण्या सचीण[]	३९ २४८	क्रियते पिण्डसकल्प	१८८ ८८	क्लिष्टो जातिसहस्रैस्तु	२०० २५८
को हि रक्षो मुखाद भ्रष्टो	१५३ २१८	क्रियमाणैस्ततो यचैर	१६ ३२८	क्लेशक्षय पापहर	२०८ २१८
कौतुकाथ ततो गन्वा	१७४ ५८	क्रियाकलापेन तथात्मविद्या	८ ५०८	क्वचिच्चित्रा विरूपाणा	१९८ ६६८
कौतुकाविष्टहृदयो	१७८ ३ ८	क्रियाकारनियोग च	२०८ ४९८	क्वचिच्छूले तथाविद्ध	१९७ ३८८
कौतुकं कृतकृत्ये तु	१४२ ३३८	क्रियायुक्तसमूहेन	११९ ५८	क्वचिज्जना क्रीडनकावसत्ता	१९४ ३२८
कौतूहलेन येनाह	८ १९८	क्रीडतो लाकनाथस्य	२१५ १८	क्वचिज्जात्या भवदन्ध	२०० ५३८
कौबेरतीर्थे य स्नाति	१६२ ९८	क्रीडत्यन्ते पुन सृष्टौ	४४ ९८	क्वचित किञ्चिद्भवेद वत्	९८ ३८
कौबेरलोकमुत्सृज्य	१६२ ९८	क्रीडन्ति विविधैर्भोगर	२०४ २३८	क्वचित क्रीडन यथाकाम	१९४ ९८
कौ भवन्ताविति ततस	१० ४०८	क्रीडति सलिले तत्र	१९४ १८८	क्वचित पुनमृध चक्रे	९४ ४८८
कौमार व्रतमास्थाय	९१ १३८	क्रीडमानोऽस्म्यह तत्र	४३ ९८	क्वचित स एव त्रसरेणुतुल्यो	५ ५१८
कौमुदस्य च मासस्य	१३७ २९८	क्रीडामात्र विज्ञानामि	१२७ २३३८	क्वचित समीपे तमतीव हृष्टैर्	१७ ११८
कौमुदस्य तु मासस्य		क्रीडाथ विहरस्तत्र	१६८ ३९८	क्वचित सहस्र शिरसा दधार	५ ५१८
[माग शीषस्य वै]	१२२ २६८	क्रीडाविक्षेपणश्चासि	११२ ४२८	क्वचित सुगन्ध प्रचचार भूय	१९४ ३२८
कौमुदस्य तु मासस्य [तथा]	१२५ २६८	क्रीडितोऽस्मि यथान्याय	१३८ ४७८	क्वचिद गायन हसश्चव	१९४ ८८
कौमुदस्य तु मासस्य [मासि]	१२५ ६२८	क्रीडित्वा सुचिर काल [पुनर]	१०३ १९८	क्वचिद दण्डी क्वचिन्मुण्डी	१९६ १५८
कौमुदस्य तु मासस्य		क्रीडित्वा सुचिर काल [विष्णु]	१०४ १६८	क्वचिद वद्ध क्वचिद् रुद्ध	१९७ ३८८
[मागशीषस्य वाऽप्यथ]	१२७ ५१८	क्रुद्धस्तु यानि कमाणि	११६ १५८	क्वचिद बाल क्वचिद वृद्ध	१९६ १५८
कौमुदस्य तु मासस्य	१३९ ३३८	क्रुद्धा भागवता ब्रह्मन	१३४ ४९८	क्वचिद युद्ध क्वाचिद् द्वन्द्व	१९४ ८८
कौमुदस्य तु मासस्य	१४५ ३६८	क्रुद्धेन न च कतव्य	१३४ ५८८	क्वचिद युध्यति दैत्येन्द्र	९४ ४८८
कौमुदा च प्रबुद्धोऽस्मि	१२२ ३४८	क्रूर पितृहण चेम	२०० १५८	क्वचि नत्यन् क्वचित तिष्ठन	१९४ ९८
कौम तथा ते वपुरास्थित सदा	१२ ८८	क्रूरबुद्ध्या मणेस्तस्मान्	११ ७६८	क्वचिन्मूकश्च काणश्च	२०० ५४८
कौशिकी च पयोष्णी च	१८५ १०७८	क्रूरशत्रुविनाशाय	४८ २२८	क्व यात पौरुष त्यक्त्वा	२१ ४९८
कौशौ समृज्यता तत्र	१३४ १७८	क्रूरो भीरुविषादी च	१८५ ८५८	क्व सभविष्यते मह्य	३८ १२८
कौश्या वृष्या तदासीन	१३ ७८	क्रोधनाय न त दद्यान	१२१ १०३८	क्वापि सम्पत्स्यते भावो	५३ १३८
कौसुम्भ चैव य शाक	१३६ ७४८	क्रोधबन्धनज क्लेश	१९२ २८८	क्षण नास्ति रहो नास्ति	१७५ १७८
क्रतुयष्टादिव याति	२०५ ४०८	क्रोधमूर्च्छित सर्वाङ्गो	१२५ ११९८	क्षण पि त न मुञ्चामि	१४० ५८
क्रतौ क्रतुस्तु प्रस्तोता	२१ १५८	क्रोधरागविनिमुक्ता	१३७ ४२८	क्षणमप्युत्सहे स्थातुम	१७ ४७८
क्रन्दता करुणोन्मिश्र	१९७ ३७८	क्रोधस्तेजोमया सृष्ट	१८५ १३८	क्षणमेक तथा चैव	१६९ २६८
क्रमत पदविन्यासा	१५८ ७७८	क्रोधाविष्टानि दानानि	१७८ ६८८	क्षणादन्तर्हितो देवस	९५ ५६८
क्रमश स भवेत् प्रेतस्	१९८ ५७८	क्रोधासक्ते सततेन	१२५ १४०८	क्षणाद बभूव देवेन	७ ४४८
क्रमिक सुमनो गृह्य	१२२ ३७८	क्रोधेन महताविष्टो	१६ २७८	क्षणेन गतसम्मोहा	३२ २७८
क्रमिता न क्रमिष्यन्ति	१५७ १०८	क्रोधो वै जायते तस्या	१२५ ११६८	क्षणेन तत्र कन्यैका	२ ६६८
क्रमिता बालिना चैव	१५७ ८८	क्रोश क्रोश गुरै रूप	२१३ ८३८	क्षणेन तद बल ताभिश्च	९४ ३५८
क्रमित्वोद्भव च यात्यग्रे	१६९ २३८	क्रोश रत्नानि ग्रामाश्च	१५१ २४८	क्षणेन ता यथापूर्व	१६९ ४१८
क्रमेण ते सर्वदेशान	१७४ २८	क्रौञ्चद्वीपात् परिभ्रष्ट	१३९ १५८	क्षणेन दानवबल	९५ २५८
				क्षणेना तर्हितो जात	१९१ १५८

वराहपुराणस्य

क्षत्राणी चैव वैश्यस्य	६८ १३८	क्षीराम्बुधौ मध्यमाने	४१ ४२८	खुरमध्यगतो यस्य	११२ १६
क्षत्रा तकाय च भुजौ	४४ ३२	क्षीराशनो वा वर्त्तते	१९ ७८	खुरमध्ये तु गन्धर्वा	२०४ २५८
क्षत्रियस्य प्रवक्ष्यामि	१२७ १२	क्षीरेण स्तपनं कुर्यात्	६० ६२	खुरान्तरङ्गुलिप्रान्ते	१७४ ६५२
क्षत्रिया सूयवशीया	२१३ ४१८	क्षीरेण स्नापयेन्नागास	२४ ३३८	ख्यातस्त्रिभुवने धीमान्	२१२ ५८२
क्षत्रियाणां प्रवक्ष्यामि	११४ २७२	क्षीरोदधि कौमुदवणं देव	१८४ २६८	रयाति गतानि दिव्यानि	१५८ १९६
क्षपयित्वा यथाकाल	२०२ १८८	क्षीरोदमथने वत्ते	७७ २६२	ख्याप्यते वेदवाक्यस्तु	९८ ६८
क्षमस्व शम्भो यदि भक्तिहीन	९ ३२८	क्षुत्क्षामदेहं शुष्कास्यो	१७८ ८०८		
क्षमादमशमोपेते	१०५ ४६	क्षुत्पिपासातुरा नित्य	१७२ १३२	ग	
क्षमावान दानशीलश्च	१७२ ३९८	क्षुत्पिपासापरिश्रान्ता [नन]	१२१ ७६८	गङ्गा जगाम स्नानार्थी	२२ १२८
क्षय गच्छद्भिरत्यथ	३५ ७८	क्षुत्पिपासापरिश्रान्ता [किञ्चि]	१२१ ७८८	गङ्गा साध्वी च तत्रैव	१५८ ४९२
क्षय गताऽऽसुरी माया	२७ ३६८	क्षुधया पीडितो ह्यासीत्	९८ ६८८	गङ्गा च यमुना चैव	२१२ ४५८
क्षय निनीषता दैत्यान्	७१ ५७२	क्षुधया पीड्यमानास्तु	७१ १६८	गङ्गाजलप्लुता चैवम्	७१ २९८
क्षयकालोपसर्गो वा	२०१ ४२८	क्षुधाया कारणं किं मे	९८ ८४६	गङ्गा तद्भवते चोष्णा	१२५ ७१८
क्षयाय कालानलसन्निभो यस	५ ५२८	क्षुर गृह्य यथा यायम	१२६ ४७८	गङ्गातीरं समासाद्य	१२४ ११८८
क्षराक्षर क्षीरसमुद्रनिद्र	३ १६८	क्षुर चैव वरारोहे	१२६ ४५८	गङ्गातीरात् समुत्तिष्ठन्	१६० २८६
क्षराक्षर क्षीरसमुद्रशायिन	५५ ३१२	क्षेत्रं तद्वदहकारो	१७ ५२८	गङ्गातीरे च मा पुत्र	१६० १४८
क्षान्तं दान्तं परा कृत्वा	१३५ ५०२	क्षेत्रं हिमवत ज्ञेय	२१३ ४६८	गङ्गाद्वारे तु यत् प्रोक्त	२१३ १०७२
क्षान्तो दातो विशुद्धात्मा	१८५ ८८२	क्षेत्रं हि रक्षते देव	१५६ १३२	गङ्गाद्वारे समासीने	१९१ १८
क्षामोदरी समाकुक्षी	१७३ १८८	क्षेत्रज्ञमाया गायत्री	२८ १९६	गङ्गापुलिनमासाद्य	१६० १५२
क्षारेण वस्त्रशौचानि	१८६ ४२	क्षेत्रज्ञायेति जठर	४१ ४८	गङ्गाया देवदेवेशो	९६ २५२
क्षारोदकेऽपि च तथा	१९८ १३२	क्षेत्रं तत् परं दृष्ट्वा	१५८ ५०८	गङ्गाया स्नान्ति वै तत्र	१३८ ६५२
क्षितिप्रदो द्विजातिभ्यो	२०३ २९२	क्षेत्रपालं ततो गत्वा	१५८ ३१२	गङ्गायाश्चोत्तरं यावद	१६२ २९२
क्षितीधरो मामुदधिक्षयो महान	८ ४५८	क्षेत्रमेतदनुप्राप्य	२१३ ८१८	गङ्गाशतगुणं पुण्य	१५४ १०२
क्षितीश्वरैरपगतकिल्बिषैः स्तुत	७ ३१८	क्षेत्रसन्ध्यासरूपेण	१७२ ८६८	गङ्गाशतगुणा पुण्या	१५० ३०८
क्षितौ तले विलुलित	१७८ ८१८	क्षेत्रस्य किं प्रमाणं स्यात्	२११ ८२	गङ्गासरयूमथवा विपाशा	१३ ४८२
क्षितौ भवान् पञ्चगुणस्तथा	१२ ४८	क्षेत्रेऽस्मिस्तानि सर्वाणि	२१३ ३६८	गङ्गासागरिका नाम	१७७ ३०८
क्षितौ विलुलिता साध्वी	१७८ १७८	क्षोभयित्वा मनोघाम	९ ८८	गच्छ कुब्जाग्रकं शीघ्र	१२५ १६४८
क्षिप्तं पिण्डं ततो मध्ये	१४८ १३८	क्षोभितेऽभून्महाभूते	१८ ५६	गच्छ कुब्जाग्रकं श्रेष्ठ	१२४ १३१८
क्षिप्तं वै शीघ्रं ह्येन	२०३ ५८	क्षोभोभूतं कृष्णवर्णश्च	२११ ३४८	गच्छ कुब्जाग्रके गगा	१२४ ७२८
क्षिप्तं शीघ्रं फलं तेषां	२०० २२	ख		गच्छ गच्छ पुनस्तत्र	२०२ ४२
क्षिप्तं त्वं प्रतिपद्यस्व	१७० ५३२	खञ्जरीटं च तं दृष्ट्वा	१३८ १४२	गच्छ गच्छ यथास्थान	१९९ ५२२
क्षोणवित्तश्च तस्याऽह	१६३ २०८	खञ्जरीटो ह्यहं तात	१३८ ८८२	गच्छ चण्डालं भद्रं ते	१३९ ६१२
क्षोणस्तत्र त्वमावास्या	१३७ ७०२	खात्मेन्दुपृथ्वीपवनाग्निभास्करा	८ ४८२	गच्छतस्तस्य देवस्य	२१ ३६२
क्षोणाभवस्तदा सर्वा []	३५ ७२	खात्मेन्दुवह्निश्च मनश्च रूप	९ ३२२	गच्छतस्तस्वरितं तस्य	१३९ ५८२
क्षोणे कुटुम्बे तु तदा	१५० ४५२	खादन्ति च सुसरब्धा	१९८ २०८	गच्छता बहुकालेन	१४६ १४८
क्षीरं पीतं त्वया मूढे	१६ २८२	खादन्ति चैव धनन्ति स्म	१९९ ३८८	गच्छते परमं स्थानम्	१४० १०३८
क्षीरकुम्भं ततः स्थाप्य	१०४ ३८	खादन्ति रुषितास्तत्र	१९७ ३०८	गच्छते सर्वकालं तु	१६० ५६
क्षीरधेनुं प्रवक्ष्यामि	१०४ १२	खादाद्यं रक्षो मे मास	१९३ ७८८	गच्छते सोमलोकाय	१४७ ७५८
क्षीरवृक्षसमुद्भूत	९८ १८२	खादिरं दण्डकाष्ठं च	१२७ २४६	गच्छ त्वं पुत्रं मथुरा	१६९ ५५२
क्षीराब्धौ यत्र देवेशो	१० ५७२	खिन्ना क्लिष्टाश्च सुभश	२१३ ४२	गच्छ त्वं मथुरा देवी	१६० ४०८
		खुरमध्यगतो यस्य	१ १८	गच्छ त्वं सम्मुखस्तत्र	१६३ ४२८

श्लोकार्धसूची

गच्छत्वेष जन सर्वो	१२५ १५६a	गतश्च परम स्थान	१९२ १a	गत्वा तु प्रविशेदग्निं	१७४ ३६c
गच्छ द्रुत दुराचार	११ ७०c	गतश्च परिक्रम्य	१५८ ६२a	गत्वा तु ब्राह्मणेनापि	१८६ ७०a
गच्छत तु गृहीत्वा त	१६३ १४c	गता सर्वा यथा याता	१७५ १५c	गत्वा तु मथुन भद्रे	१३१ १a
गच्छन्त बहुकाल च	१६३ ६c	गतानि तत्र तीर्थानि	१६४ १३a	गत्वा तु युयुधुस्तूण	१६ ३५a
गच्छन्तमनुगच्छन्ति	२०४ ३०c	गता निर्माल्यकूट ते	१२५ १९०c	गत्वा तु राक्षसश्रेष्ठ	१६१ ०a
गच्छन्ति तत्पद शान्त	१७५ ५२c	गतायुषस्ततीयेन	१८६ २c	गत्वा तु शरण देवी	११२ १७c
गच्छन्ति दिवसास्तस्य	१५३ ८a	गताल्पैदिवसै साध्वी	१७३ २४e	गत्वा नारायणश्रीवम	१४५ २२c
गच्छन्ति परम स्थान	१९६ ७६c	गताष्टवर्गास्त्रिगतस्सदा शुभ	३९ ७c	गत्वा पिण्डारक नाम	१४४ १२a
गच्छन्ति हि नरा घोरा []	२०५ १६a	गतासुनष्टसज्जो वै	१३७ १०७c	गत्वा महानदी सोऽपि	१८६ २५c
गच्छ ब्राह्मण सिद्धोऽसि	१२४ १६५a	गतासूनगतासूश्च	१८५ ५७e	गत्वा मैथुनसयोग	११६ ७a
गच्छमानो गहीतस्तु	१५३ १३c	गतास्ता पुनरेव च	१६९ ४५a	गत्वा रजस्वला नारी	१५३ ३/a
गच्छ मे परम स्थान	१२४ १६५c	गतास्ता देवता सर्वा []	१६९ २८c	गत्वा बृहस्पतेर्लोक	१८९ ५५c
गच्छ राजन यथाकामम	२०६ ४८a	गतास्ते परम स्थान	१२५ २०५a	गत्वा शिवपर ते मा	२/३ ४५c
गच्छ राजन यथान्याय	१३७ २५३c	गति मे देहि देवेश	७ ४२a	गत्वा सर्वाणि तीर्थानि	१७२ ७e
गच्छ शीघ्र यम पश्य	१९१ १३c	गति परमिका तेषा	१३७ ६९c	गत्वा मुन्दरिकातीथ	२१३ १००a
गच्छ साम्ब महाभाग	१४७ २७c	गतिमवेषमाणाना	१७७ ३३e	गत्वा स्नात्वा पित स्तप्य	१५८ ३०c
गच्छ सुन्दरि भद्र ते	१२१ ७३c	गतेऽगस्त्ये प्रगच्छन् वै	४९ ३६c	गत्वेन्द्रलोक सुश्रोणि	१४६ ६०c
गच्छ सोम यथाच्यायम	१३७ ७५c	गते तत्र त्रिरात्रे तु	१३७ २४७a	गदाकुण्डमिति ख्यात	१४४ ६४a
गच्छाम इति देवेश	७९ १५c	गते तस्मिन्स्तु सुचिर	२१० ५a	गदाधर विबुधजनरभिष्टुत	७ २९a
गच्छामि त्वरितो लोकान	२१० ३c	गते तस्य पिता माता	१७४ २५a	गदा नित्य सदा भक्त	११४ २२e
गच्छावस्तस्य वाक्येन	१४५ २१c	गते तु नारदे दैत्यश	९२ १a	गदापापिर्महाकायो	१४४ ६६c
गच्छाश्रमपद पश्चाद	१३६ ४२e	गते पितृगणे पुत्रा	१७८ १८a	गदामादाय तरसा	९४ ४०c
गज तथा गोवृषभप्रदाने	२०५ ४८c	गते पुत्रे पिता तस्य	१६० २८a	गदामादाय दुद्राव	२८ १७e
गजचमपुटो भूत्वा	२७ १८a	गते मेधागमे देवि	१२२ ७a	गदासिचमण्यभतोत्थपाणि	३ २०c
गजयूथानुकीर्णभिर्	२११ २२a	गते वैश्ये भवन्तोऽथ	४९ २२a	गदासि शाङ्गादि चतुर्भुजो य	५ ५०c
गजैरन्ये तथा चाश्वै []	१९९ २१a	गतेषु सुष्वाप वरस्त्रिया वृत	११ ६१c	गदगन् वचन श्रुत्वा	१४९ ५a
गणाना पतये स्रष्ट्रे	२११ ४६c	गते सार्ये तु स वणिक	१६३ १२c	गन्तु स्वगमुवाचेद	१७८ ११२a
गणितानि समस्तानि	१५७ ७a	गते स्वग तु नृपतौ	१६४ ३a	ग तुमिच्छामहे तत्र	१२१ ४९c
गणेश भूतेश शिवाक्षयाव्यय	२५ २०c	गतैस्तैर्गतमो धीमान्	७१ ३१a	ग तुमिच्छामि तत्राह	१२१ ९०c
गणै परिव्रतो गौर्या	८९ ६c	गतो गतीरनेकाश्च	१२४ ५५c	गन्ध सुगन्धोऽगुहचन्दनाना	१९४ ३१c
गण्डक्याश्चोत्तरे कूले	१४४ १७e	गतोऽसि दिव्यलोके त्व	१८६ ८c	गन्धकाली घताची च	२१२ ४०a
गत वषसहस्र तु	१६१ ४८c	गतोऽस्मि पश्चिम पाश्व	१४४ २८c	गन्धधूपैश्च वस्त्रैश्च	३९ ५४a
गत पूवपर स्थान	१४४ ३२c	गतोऽहमुत्तर पाश्व	१४४ ३०c	गन्धपत्र करे गृह्य	१२२ ३५c
गत स वसति प्रतो	१९८ ५८c	गतौ च परमाध्वान	२०६ ४९c	गन्धपुष्प च धूप च	१८८ ९६c
गत स्म त्वरया धीमान	१३७ १६५c	गत्वा कोकामुख देवि	१४४ ११a	गन्धपुष्पाण्यदत्त्वा तु	११६ ३५a
गतकल्पावसाने तु	२ २१a	गत्वा कोकामुख ह्येव	१२१ ४८a	गन्धपुष्पादिभि कृत्वा	१०१ ९a
गतप्राणा समुत्पन्ना	१५२ ५c	गत्वा च जल्पती भार	४६ ९c	गन्धपुष्पै समभ्यर्च्य	९९ १०c
गतवन्तो ब्रह्मलोक	९३ १६c	गत्वा चाङ्गिरस लोक	१४९ ५३c	गन्धपुष्पैरलकृत्य	१०२ ८a
गतवान मानस दिव्य	६२ ९a	गत्वा चापश्यद देवेन्द्रत	१६ ३०a	गन्धपुष्पैस्तथा वस्त्रैर्	२१५ २०a
गतश्च त्वरया युक्त	९१ २६c	गत्वा ज्वर महाभाग	१९९ ४६c	गन्धभोगाश्च विद्यन्ते	१३७ १९२e

वराहपुराणस्य

गन्धमादनपष्ठे तु	१० ४१८	गयाया पिण्डदानेन [यत्फल प्राप्यते]	१६२ १४a	गायना हमनाश्चैव	१९५ ३२a
गन्धमाल्यनिवृत्त्या तु	२०५ ४२a	गरुडस्थोऽपि तेजस्वी	११ २४C	गायति चैतत् पितर कदा तु	१३ ४९a
गन्धमाल्यैरचयित्वा	१७९ २२a	गरुडस्थो महादेव	४ २०C	गायन्ति सलिले काश्चिन्	१९४ २०C
गन्धमाल्योपहाराणि	१२५ १०१C	गरुडस्य पुरस्तत्र	१६७ २५C	गायन मम यशो नित्य	१३९ २७C
गन्धवनगर प्राप्य	१४४ ८४C	गरुडस्य वच श्रुत्वा	१६७ २९a	गायतीर्थे महापुण्ये	१५८ ५४e
गन्धवलोकमुत्सृज्य	१४९ ३६C	गरुडेन स्तुतो देव	१६७ २५a	गाहस्थ्य सवधर्माणा	१६५ ७a
गन्धवर्ष्मरसश्चैव	१२३ ११C	गरुडोऽपि तत् स्थानाद्	१६७ ३१C	गाहस्थ्यधममाश्रित्य	१६५ ६C
गन्धवर्षा ह्यसुराश्चैव	१८६ ३२C	गरुडोऽसि महात्मान	११२ ४५a	गाहस्थ्ये वत्तमानोऽपि	१६५ ९a
गन्धर्वैश्च विरयात्	१४४ ८३a	गजता गजता चैव	१३८ ७१a	गाव क्व चेति मरुत	१६ २५C
गन्धर्वैरप्सरोभिश्च	१५४ ८a	गजन वषण चासि	११२ ३६C	गाव पवित्रा मङ्गल्या	२०९ ८a
गन्धवस्त्रादिभि कृत्वा	१०१ १२a	गर्तेश्वरे भूतेश्वरे	१६७ १९a	गावश्च नित्य वन्ति	१२० २६C
गन्धामोदेन पुष्पाणा	२१३ १८C	गर्भ एव विपद्यन्ते	२०१ ७a	गावो विशत्सहस्राणि	१३८ ६०C
गन्धैर्माल्यैश्च मे मूर्त्तिम	२१३ ७२a	गभवास न गच्छेत	१२३ ३६C	गावो विशसहस्राणि	१३८ ६५C
गमन कुशते तत्र	१३७ २४C	गभससारनिष्क्रान्त	१२४ ८१C	गावो हस्त्यश्वमादीनि	१८७ २०a
गमन चक्रिरे तत्र	१३७ २३६C	गर्भाधानादिकाश्चैव	९८ ४४a	गिरिनद्यास्तु पुलिने	२१३ १८a
गमन तस्य क्षेत्रस्य	१२७ १७C	गर्भिणीना च वृद्धाना	१९० ९a	गिरिवर्तिकमप्येव	११८ १८C
गमनागमन चैव	११३ ६१C	गर्भे च जायते जतर	१२४ १३C	गिरीशजानाथ गिरिप्रियाप्रिय	२५ २०a
गमनात्तस्य तोयस्य	१५८ २७C	गर्हितानि वरारोहे	१२९ १६a	गिरेर्मौञ्जवत शृङ्ग	२१२ १०C
गमनादेव सुश्रोणि	१३७ १५a	गलवेदनास्तथोग्राश्च	२०१ १६a	गीत वाद्य च नृत्य च	१६९ २८a
गमने कृतसकल्पौ	१३८ ५८C	गवा कण्डूयन श्रेष्ठ	११० १०a	गीतनत्यगहेप्येव	१७३ २४C
गमने बुद्धिरुत्पन्ना	१६० ७C	गवा वै श्रूयते शब्दो	१४५ ४६C	गीतवादित्रघोषेण	१८० १४C
गमिष्यामि पुर रम्य	१९१ १६C	गवा लाङ्गूलमुद्धृत्य	१८६ ६६C	गीतवादित्रनिर्घोषर	१०४ १७C
गम्भीर सवदेवाना	६ १२C	गवा शुभौ तु चरणौ	१८६ ६५a	गीतवादित्रनृत्यानि	२०७ ११a
गम्भीरगम्भीरधिया प्रधान	३ १२C	गवाद्या कालदीक्षाभिर	२०५ ३९a	गीतवादित्रनृत्यैस्तु	२१३ ७४a
गम्भीरा चारुकेशी च	९१ ८C	गवामास्थि न तप्येत	११० ११a	गीतवादित्रमाङ्गल्य	१७१ ३C
गम्भीरा दक्षिणावर्त्ता	१७३ १८a	गवेडकस्य वधका	२०१ ४C	गीतवादित्रशब्देन [ब्राह्मणाना]	१८० २४a
गम्भीरायेति च गदा	३९ ४२a	गवेधुक महामोह	११८ ९C	गीतवादित्रशब्देन [बहवो]	१८३ २C
गम्भीरायेति पादौ तु	५८ ७a	गव्य तु परम मेध्य	२०४ २४C	गीतवादित्रशब्देन [शङ्ख ^०]	१८४ ३C
गम्भीरे सवदा देवि	१५६ १९C	गा गता सा भवेद गङ्गा	१२४ २३C	गीयमाने च किं पुण्य	१३८ ७a
गम्यागम्य न जानाति	१२४ ८७C	गा च गृह्य यथान्याय	१७५ ३C	गुडधेनु प्रवक्ष्यामि	१०१ ११a
गम्यागम्य पुरा येन	२०० १२a	गा ब्राह्मण च तीर्थानि	१७२ ४१a	गुडधेनु प्रदातव्या	१०१ १८a
गम्यागम्य कृतश्चापि	१२४ १५०C	गा युग्माभरणात्सव	५५ १६a	गुडधेनो प्रसादात्तु	१०१ १९a
गया गत्वा कृतस्नान	९६ १८C	गा वै पयस्विनी दत्त्वा	१६ १४a	गुडाकेशतपश्चैव	१२८ ३७a
गयाद्यादीनि तीर्थानि	१८५ १०६a	गात्रमदनसस्नेह	१७४ ३१a	गुडाकेशमहाप्राज्ञ	१२८ २८C
गयापिण्डप्रदान तु	१५५ २८C	गात्राणि वाससी चव	१८५ ११४C	गुडाकेशमहाभाग	१२८ २९C
गयापिण्डदानेन [यत्फल लभते]	१५० ६४a	गान्धर्वस्येतिहासस्य	२०५ ७C	गुडेन तु मुख काय	१०२ ६a
गयापिण्डदानेन [यत्फल प्राप्यते]	१५४ १२a	गायत्री च धनुस्तस्य	२१ ३४a	गुण त्रिवृत्त च चकार रोषाद्	३३ १०a
गयाया पिण्डदानेन [यत्फल ज्येष्ठ ^०]	१६१ ६१a	गायत्री ब्रह्मणे प्रोक्ता	१०९ १२a	गुणतो मुख्यतस्त्वेक	७० ४७e
		गायत्र्यष्टभुजा भूत्वा	९८ १C	गुणप्रवाहरक्तेषु	२०६ ६०a
		गायन मम कुवन्ति	१३९ २२C	गुणस्तव च माहात्म्य	१३८ १C
				गुणागुणपरिज्ञाता	२०८ ३१a

श्लोकार्धसूची

गुणा न तेषु प्रसभ विभेद्या	७३ २४C	गुह्य गम्भीरक नाम	१४३ ४२C	गृहाण वेदान् शास्त्राणि	२ ७४C
गुणानां परम श्रेष्ठ	१३६ ११९C	गुह्य ताम्रमय पात्र	१२८ ४८C	गृहाणा हेमरत्नानां	६९ २८a
गुणैश्च विविधैर्युक्ता	२०८ ४६C	गुह्य विद्याधर नाम	१४४ ७७a	गृहाणि त्यक्त शौचानि	१७२ २८C
गुणैश्च शतसंख्यैस्तु	२०३ १६a	गुह्य वै प्रष्टुकामस्य	१२५ १८२C	गृहाणि धन्याध्युषितानि नीचैर्	६९ १९C
गुणोत्तम कारण शास्त्रसंयुत	१४९ २९C	गुह्य सर्वायुध नाम	१४४ ७१a	गृहानि निममे विप्रो	११ ३२C
गुणोत्थानि महाभागे	८९ २४C	गुह्यक स भवेदाशु	२१३ ९७C	गृहानि सृत्य मौनन	१६७ १०a
गुरवे चरणौ गृह्य	१२६ ५७C	गुह्यकान किन्नरान दैत्यास	१० ३८C	गृहाश्रमपरास्तत्र	७५ ७२C
गुरवे चरणौ गृह्य	१२७ १८C	गुह्यकाश्च महात्मान	२१२ ३९C	गृहिण शुक्लकमस्था	७५ ७३a
गुरवे सति यस्त्यन्य	५० १७a	गुह्यमन्यत्प्रयत्नेन	१४९ ६C	गृहीत कुम्भमणिका	१९६ ६६C
गुरवो नैव पूज्यन्ते	१७२ २९C	गुह्यमस्त्यपर गुह्य	१४५ ५C	गृहीत य विशालाक्षि	१२७ ४६C
गुरु प्रसादयेत्तत्र	१२६ ५६C	गुह्यमेतद् द्विजश्रेष्ठ	२०७ १८C	गृहीता तोयसंस्थेन	१२४ १०४C
गुरु भागवताश्चैव	१८२ २४C	गुह्या पञ्चदशा यत्र	१४९ ८C	गृहीताया तु कन्याया	२१ ८४a
गुरु संपूजयेत्तत्र	१८३ ३०C	गुह्याख्याने महाभागे	१४९ ७६a	गृहीत्वा कपिला शूद्र	१११ १४a
गुरु सम्पूजयेत् पश्चात्	१८२ २७a	गुह्याद् गुह्यतर देवि	१७७ ३१a	गृहीत्वा कलशास्तत्र	१८३ ७a
गुरु सम्पूजयेद् भक्त्या	१८४ ३७a	गुह्यानां परम गुह्य [तच्छृणुष्व]	१२१ १a	गृहीत्वा तस्य पत्राणि	१३७ १०९a
गुरुचिन्तानुपालाश्च	२०५ २६a	गुह्यानां परम गुह्य [संध्यो]	१२७ ७३a	गृहीत्वा तु कराम्या युक्तोऽसि	१२६ ६१C
गुरुदेव प्रसादेन	१२६ ५८a	गुह्यानां परम गुह्य [रहस्य]	१२८ ९a	गृहीत्वा तु समागच्छन्	१६८ ३५C
गुरुद्रोहरता देव	२०९ ३४a	गुह्यानां परम गुह्यम [एतत्]	१४० ९७a	गृहीत्वा त्रिशिखाग्रेण	२७ २५C
गुरुद्वेषी दुराचारो	१९३ ७a	गुह्यानां परम गुह्य [लाभानां]	१४१ १०६a	गृहीत्वाऽया तु मे पादौ	६९ १०a
गुरुपत्नी राजपत्नी	१३९ ५२a	गुह्यानां परम गुह्यम [स्थानानां]	४८ ५९C	गृहीत्वा पाणिना चैव	१८५ ११०C
गुरुपत्नी राजपत्नी	१५३ ३८a	गृह गच्छत रक्षाथ	१६ २२C	गृहीत्वा प्रणवाद्येन	११७ ४२C
गुरुपत्नी राजपत्नी [तथा]	९२ १०a	गृध्रश्चैव सुगालो च	१३७ ९२C	गृहीत्वा भूमिभागानि	१८६ १३C
गुरुपत्नी राजपत्नी [ब्राह्मणी]	१२६ ४१a	गृध्रस्तु सप्तवर्षाणि	१३६ ९C	गृहीत्वा शालपुष्पाणि	१२३ ९C
गुरुपादौ पर ध्यात्वा	३८ २४C	गृध्रो द्वात्रिंशद्वर्षाणि	१३४ ३७a	गृहीत्वा सलिल पाणौ	७१ २४C
गुरुभक्त्या दातव्य	३९ ७४C	गृध्रै श्येनमगूरैश्च	१९९ २२C	गृहे क्षेत्रे तडागेषु	९५ ४३a
गुरुयस्य न तुष्येत	१८२ २८a	गृह गतस्ततोऽन्यस्य	६ २५C	गृहे बहुधन तेस्ति	१६३ २६a
गुरुविद्यानसूया च	११४ २९C	गृह माजयते नित्य	२०७ १४C	गृहे भावतोत्कृष्टे	१३५ ३५C
गुरुशुश्रूषया नित्य	२०५ ३८C	गृह शरीरमित्युक्त	१८ १९a	गृहे भूसलिल वह्नि	५१ २२a
गुरुशुश्रूषया युक्तस	२०८ ३७a	गृहकृत्यानि काष्ठानि	१७० ४०a	गृहे मम धन नास्ति	१६३ २७a
गुरुशुश्रूषवे नित्य	१४४ १०९C	गृहक्षेत्रहरा ये च	१९३ ७C	गृहेषु पयङ्कवरा समाश्रिता	११ ६०C
गुरुश्च मण्डल भूमौ	९८ २०C	गृहदेव्यो वास्तुदेव्यो	१५८ १७C	गृह्णन् गन्ध मुदायुक्तो	१८६ ४४C
गुरुसम्पूजको नित्य	११४ ३३C	गृहधर्मैश्च ये दष्टा	१९१ ४४C	गृह्णन् गृह्णन् नमो	११४ १७C
गुरुणामग्रतो वाक्य	१६८ ५८C	गृहशेष मम धन	१६३ २७C	गृह्णन्ति शुभकर्माणां	१४७ ४२C
गुरुन वा वैष्णवान् वापि	९८ ४२a	गृहस्थधम कृत्वा वै	११३ ४१a	गृह्णन् वै मधुपक च	१२६ ६५a
गुरुपदिष्टमार्गेण	२०९ ८३C	गृहस्था पुरुषा भद्रे	१३१ ७C	गृह्णन् गन्धपत्राणि	१२६ ६४C
गुरो प्रसादनार्थाय	१२७ २९C	गृहस्थो वत्तते तस्य	१६८ ४५C	गृह्णातु वस्त्र सुमुखप्रसन्न	१८१ २५C
गुरोधर्मोपदेष्टुश्च	१७२ ४९a	गृहाण गन्धपत्राणि	१२२ ३६C	गृह्णामि च पठेन्मन्त्र	१०४ १३a
गुरोश्चरणौ सगृह्य	१२६ २१C	गृहाण चेम सुरलोकनाथ	१९० २७C	गृह्णामि देवि त्वा भक्त्या	९८ ९६a
गुरोश्चालीकनिबन्ध	१७७ ७C	गृहाण तपता श्रेष्ठ	८ ९C	गृह्णाम्यजुनकी कन्या	८ १०C
गुरोस्तु वचन देवि	१८४ १०C	गृहाण मुनिशालू ल	१७८ ८३C	गृह्णीष्व सुमनस्कैः	१२२ ३८C
गृह्य गणान्तिक देवि	१२७ ४९a	गृहाण येन शेषाणां	५ २८C	गृह्णीष्वोपायन राज्ञे	१७० ४७C

वराहपुराणस्य

गृह्य क्रीडावसानेन	१३८ १४८	गोपालकृष्णगमन	१५८ ५२a	गोवि दस्य च तेवस्य	१५५ २९a
गृह्य चौदुम्बर पात्र [विप्रेण]	१८७ १०८	गोपाला इव दण्डेन	१९७ २८८	गोविन्दे जागर कृत्वा	१५५ ८८
गृह्य चौदुम्बर पात्र [कृत्वा]	१८८ ४२a	गोपीमण्डलपानेन	१५५ २४८	गोब्रजे शयन कृत्वा	११३ ४६a
गृह्य तन्मासभागानि	१२१ २३८	गोपुर तूत्तर तत्र	१९५ २८	गोसहस्र तदा दत्त्वा	१६८ १५a
गृह्यत गुरुसयुक्तो	१२७ ६६८	गोपुर पश्चिम तन	१९५ ८८	गोसहस्र तु यो दद्याद	११० १०a
गृह्य ता द्रुमस्त्राणि	२१ ४००	गोपे द्र त्वा यद्युपासन्ति वीरास	३६ १८८	गोहत्या पूवसलग्ना	१६२ २१८
गृह्य वासत्तिकान पष्पान	१२३ १८	गोपे द्र मा पाहि महानुभाव	३६ १५८	गोहत्या ब्रह्महत्याया	१६२ ३४e
गृह्याजगाम मकरो-	६९ ११e	गोपैरानीय तत्रव	१५८ ५१e	गौतमोऽपि स्वक गेह	७१ ६२८
गोकण च ततो गुह्य	१२१ १५a	गोप्य वा किञ्चिन्स्नीह	१२१ ४५a	गौरी च पश्यते देवी	१४९ ६४८
गोकण तु महाभाग	२११ ६८	गोप्यो गायन्ति नत्यति	१५५ २८e	गौरी प्रयच्छ रुद्राय	२१ ८१८
गोकण नाम तस्यैव	१६८ १६८	गोप्यो रूपाणि चक्रे च	१५५ २०e	गौरी नाम्ना स्वय देवी	२१ ४८
गोकण सत्रभावेन	१७० २e	गोप्रदान च भोज्य च	१७७ १५८	गौदत्ता वरदान च	७१ ४३८
गोकण इति विख्याति	२१४ ४८	गोप्रदाने न मे काय	१३८ ३२a	गौदत्ता विधिना सद्यो	६ २८८
गोकणस्तु तथा चक्रे	१७० १a	गोब्राह्मणशिवायाय	१८२ २२८	गौर्या उत्पत्तिरेषा वै	२२ ५२a
गोकणस्तु तदाचक्षे	१७० ५६a	गोमय गृह्य वै भूमि	१३९ २a	गौर्या गणपतेर्वाऽपि	१८ १८
गोकणस्य तु सन्तान	१७१ १२a	गोमय तु समासाद्य	१३९ ८८	गौर्यास्तु शिखर तत्र	२१३ ९०a
गोकणस्य प्रयच्छध्व	१६९ ४३a	गोमयस्य तु वक्ष्यामि	१३९ ८a	ग्रहणस्य प्रवक्ष्यामि	१२७ ५०a
गोकणस्य समीपे तु	१६८ २३८	गोमयेन दिन पञ्च	१३५ ४७८	ग्रहणे वाथ सक्रान्तौ	१०७ ७a
गोकर्णेश्वर इत्येतत्	२१३ ११३८	गोमयेनानुलिप्ताया [भूमौ]	१०६ १e	ग्रहणे विषुवे चैव	९८ ५०a
गोकर्णोऽह सुचावस्या	१७० २४a	गोमयेनानुलिप्ताया [शोभना]	१०९ ४८	ग्रहीतुमुपचक्राम	६२ १२८
गोकुञ्जरखरोष्ट्राणा	२०१ १३८	गोमयेनोपलिप्ताया	१०८ ३a	ग्रामाद् ग्राम ब्रजेच्चैव	२०० ४९a
गोघातको ह्यय पाप	२०० २८a	गोमये मण्डल कृत्वा	९९ १८	ग्राहकोऽपि त्रिरात्र वै	९९ १५e
गोचममात्र तु पुन	१०५ २a	गोमायुरेकजन्मा वै	१३५ २६a	ग्राहितस्तु तदा विप्रस	२२ १३e
गोचममात्रमा न	१०४ २a	गोमेदे जायते द्वीप	१४० २९८	ग्रीवा रत्नमयी त्वस्या	१०१ ३a
गोत्रजहृतराज्योऽसौ	४८ ६८	गोमेदस्य फल दिव्य	११० १३८	ग्रीष्मे पञ्चतपास्तिष्ठेन	२११ ३१a
गोत्रमह पित शम्भ	१७८ ५२a	गोमेधा कुम्भि सकुर्यात्	१०९ ६८	ग्रीष्मे भवति सुश्रोणि	१५६ २३८
गोत्रमातानाम देवी	१७८ ४७८	गोमेधेन यज्ज्व वै	१६ १०८	ग्रीष्मे सर्वाणि शुष्यति	१२४ २२८
गोत्रस्य पितुमहस्य	१७८ ५३a	गोयोनी तु ततो गत्वा	१९८ ६०८		
गोत्राय पित्रे महाय	१७८ ५१a	गोरसस्य च पानानि	१९६ ६४८	घटमादाय हस्तेन	१२४ १००८
गोत्रायै मातामह्याश्च	१७८ ५३८	गोरसस्य तु पूर्णानि	२०४ १७८	घटमाना यथान्याय	१३८ ९६८
गोत्राय मात्रे मह्यै तु	१७८ ५१८	गोलोक च समासाद्य	१४५ २६८	घटै पूर्णैर्यथा याय	१८४ १३८
गोत्रति तपणे प्रोक्त	१७८ ५६a	गोवध्याकारण मह्य	७१ ३८a	घण्टाभरणक तीथ	१५२ ११a
गोदावरी च वेणी च	२१२ ४७८	गोवध्या ब्राह्मणघ्नश्च	२०१ ११a	घण्टाभरणके तद्वत्	१५८ ५६८
गोधूमान तु भुञ्जीत	५८ १०८	गोवध्यायमिह ब्रह्मन	७१ २७१	घण्टाहस्ते त्रिशूलास्त्रे	९४ ५७a
गोधूमा ब्रीह्यश्चव	८ २०a	गोवधन तथाऽक्रूर	१६६ १३a	घन यदा तैवितत वियच्च	३३ ९a
गोनिष्क्रमणक नाम	१४५ ५e	गोवद्धन परिक्रम्य	१६२ १५a	घातकाना च ये लोका []	१५३ ४१a
गोनिष्क्रमणमाहात्म्य	१४६ १a	गोवद्धन प्रसाद्यैव	१६२ १८a	घातयित्वा ततश्चेम	१६२ ३०a
गोनिष्क्रमेति विख्यात	१४५ १०८	गोवद्धनस्य कत्तव्य	१६२ ३८८	घातयित्वा तु शत्रुघ्नो	१६१ ५०८
गोपकै सहितस्तत्र	१५८ ३३a	गोवद्धनस्य माहात्म्य	१६२ ४२८	घातितो नकलश्चैव	१२५ २०२८
गोपवेषधर देव	१५५ २३८	गोवद्धने सोपवास	१६२ १७८	घुणो वै पञ्च वर्षाणि	१३५ १७a
गोपाना तीथके चैव	१५८ ५८a	गोवर्धनो गिरिवरो	१६३ १९a	घृत तु जुहुयादग्नी	१८८ ९५८

श्लोकाधसूची

घत तु जुहुयाद यस्तु	२०८ ६३८	चक्रपाणयेति भुजौ [कण्ठ च]	४७ ३२	चतुर्णां लोकपालानाम	१४४ ८७२
घत दधिमधु चैव	१८९ १९२	चक्रवत् परिवत्त ते	१४२ ५२८	चतुर्णामपि वर्णानां [दु ख ^०]	१२७ ३२८
घृततैलसमायुक्त	१८५ १०८२	चक्रवर्ती भवेद्वीमान	४३ १७८	चतुर्णामपि वर्णानां [यथा]	१२७ ३३८
घतधेनु दधिधेनु	९८ ८५८	चक्रवाटपरिधिप्ते	७६ ८	चतुर्णामपि वर्णानां [श्रेतकार्येषु]	१८६ २४२
घतपूर्णेन पात्रेण	१५६ ८२	चक्रस्थित हि तत्सव	१६७ ३२	चतुर्णामपि वर्णानां [प्रेतभोज्या]	१८७ १८
घताची चोवशी चान्या	९१ ९२	चक्रस्वामीति विख्यात	१४४ ५३२	चतुर्णामपि वेदानां [ग्रहणे]	१४१ २२८
घतालाभे तु सुश्रोणि	१९० १९२	चक्राङ्कितपदा तेन	१७४ ५२८	चतुर्णामपि वेदानां [याति]	१४४ ७५८
घताशनो भवेद्यस्तु	३१ १८२	चक्राङ्कितशिला यत्र	१४४ ५४२	चतुर्णामपि वेदानां [याति]	१४४ ७५८
घतेन पावको नित्य	२०४ २३२	चक्राङ्कितशिलास्तत्र	१८४ ५३८	चतुर्णामपि वेदानां [याति]	१४४ ७५८
घतेन मधुमिश्रेण	१२६ ५२८	चक्राङ्कितानि मत्स्यानि	१४४ ९२८	चतुर्णामपि वेदानां [याति]	१४४ ७५८
घोर प्रचण्डयोधाना	९३ ४८	चक्राब्जपाणि तु तथोपचाराद्	३६ १९८	चतुर्थं काम्यकवन	१५१ ३७२
		चक्रावत् इति रयातो	१४३ ३६८	चतुर्थं भक्षमेकेन	१३४ ६९२
च		चक्रु परमया भक्त्या	२१ ६४८	चतुर्थजनपयन्त	२०६ ५६८
चकत्त च धनुस्तस्य	११ ९६८	चक्रुरात्विज्यक कम	२१ १३८	चतुर्थमक्तमाहाराम	१३६ ५८
चकर्षन्तजलात् तावत्	२२ १९८	चक्रेण वधमिच्छामि	१२८ ३२८	चतुर्थमपराधन्तु	११६ ८८
चकार चाविशद् राजा	१७ ८८	चक्षुर्देहश्च भावश्च	२०७ १५२	चतुर्थस्तत्प्रणीतस्ता	५३ ६८
चकार तस्य ब्रह्मा तु	७१ ११२	चण्डालमादित कृत्वा	१८६ १९८	चतुर्थशिवशेषश्च	१७८ १०८
चकार तस्योषसि च	७१ १४२	चण्डालस्याविधिज्ञस्य	१३९ ७२८	चतुर्थाशेन कृत्वा वै	१०८ ४८
चकार धम प्रतिमानस सो	१७ १५८	चतस्र आगता काष्ठा	१७ ४५८	चतुर्थाशेन वेन्वा वै	१०९ ५८
चकार परया युक्त	४ १५८	चतु प्रकार च वपुर्य आद्य	१५ १६२	चतुर्थाशेन वत्स तु	१०५ ३८
चकार पूजा धर्मात्मा	११ ३८	चतु षष्टिकलायुक्ता	१३७ ११३८	चतुर्थी वायुमूर्ति स्याद्	४ ७२
चकार मात्स्य वपुरात्मनो य	१५ १०२	चतु षष्टि कृत भाग	१८६ १४८	चतुर्थे दिवसे हस्ता-	४९ १४२
चकार यज्ञान विविधान	१६ ३२२	चतु समुद्रपयन्ता	२१३ ४८	चतुर्थेन तथाशेन	१०३ २८
चकार सञ्चयान विप्रो	११ ३५२	चतु सागरपयन्ता	१६४ २५८	चतुर्थे पञ्चषष्ठे वा	१८६ ३८
चकारान्नाद्यनिचय	११ ३५८	चतु सामुद्रिक नाम	१५६ ४२२	चतुर्थी फाल्गुने मासि	५९ २२
चक्र प्रादाच्च शत्रूणा	४२ १२८	चतु सामुद्रिके कूपे	१६३ ४७८	चतुर्दश वामन च	१११ ७२२
चक्र वाराणसी चव	१२१ १२२	चतु स्रोतमिति ख्यात	१४१ १७२	चतुर्दशसहस्राणि	७५ ७४८
चक्र शख गदा पाश	२८ २३२	चतुर कलशाश्चव	१८० १४२	चतुर्दशापराध तु	११६ १८८
चक्रतीथ तथाऽक्रूर	१६६ १५८	चतुर कलशान् गृह्य	१८१ २०८	चतुर्दशाहो ब्राह्मस्तु	३९ ६३८
चक्रतीथ महाभागे	१३७ २०२	चतुर कलशान् दद्याच्च	१२६ २५२	चतुर्दशी ते दवेश	३३ २८८
चक्रतीथ समासाद्य	१६० ४५२	चतुरङ्ग बल सव	१० ६७२	चतुर्दश्या तु द्वादश्या	१६४ २१२
चक्रतीथप्रभावेन [शुद्धोऽसि]	१६० ५४२	चतुरङ्गबलोपेत	९५ १३८	चतुर्दिक्षु न्यसेत्तस्य	५४ १७८
चक्रतीथप्रभावेन [मुक्तोऽसि]	१६० ५९८	चतुरङ्गबलोपेतो	१६१ ४९८	चतुर्दिक्षु विराजन्ते	७८ ४२
चक्रतीथमिति ख्यात	१४७ ६५२	चतुरश्च यथान्याय	१२७ ३०८	चतुर्दिक्षु पात्राणि	९९ ५८
चक्रतीथस्य पुण्येन	१३७ २६२	चतुरस्त्रेण मानेन	७५ ५६८	चतुर्द्धा सोऽव्ययो विष्णु	४५ ८८
चक्रतीर्थे नर स्नात्वा	१६२ ३७८	चतुराशोतिरुत्सेधो	७५ ६२८	चतुर्धारा पतन्त्यत्र	१४१ १७८
चक्रतीर्थे नरो गत्वा	१३७ २१२	चतुरो वार्षिकान मासान्	१६४ १०८	चतुर्भि कुडवेश्चैव	९८ ९०२
चक्रतीर्थे पुरावृत्त	१६० १८	चतुरो वेदधारास्ता	१४९ ७०८	चतुर्भित्स राजेन्द्र	१०७ २८
चक्रतीर्थे विशालाक्षि	१३७ २६८	चतुर्णां प्रथमो यस्तु	५३ ६२	चतुर्भिस्तिलपात्रैश्च	१०६ ६८
चक्रतु परमा माया	४२६८	चतुर्णां ब्राह्मणाना च	३९ ५०८	चतुर्भुजस्त्रिनयनो	२१२ २२
चक्रपाणयेति भुजौ [कण्ठ भूप ^०]	४६ ३२	चतुर्णां योगकाठिन्याद्	१८ ११२	चतुर्भुजायेतिहृत्तो	४८ ३८
				चतुर्भुजो दिव्यतनु	१५३ ६६८

वगहपुराणस्य

चतुर्मास्या तीथसेवी	१७० १३e	चत्वारिंशत्तथा चाष्टो	७७ २a	चाश्वस्य मनो काले	५ ६a
चतुर्मुखश्च जायेत	१२५ २१२c	चत्वारि तत्र तीर्थानि	१६२ २c	चाणूरकसासुरदपभीतेर	१५ १७a
चतुर्मुखश्चाप्रतिमो विमानम	२३ २२c	चत्वारि तत्र पर्णानि	७५ ६४c	चाण्डालस्य गृहे तत्र	१३६ २e
चतुर्मुखो य सृजते समग्र	५ ५२a	चत्वारि तिलपात्राणि [चतुर्दिक्षु]	१०० ५e	चातुर्गामी भवेद विप्रस	६८ १२a
चतुर्मुखो यो यदि कोटिवक्त्रो	७३ ३५a	चत्वारि तिलपात्राणि		चातुर्मास्य व्रत चैतत	५९ ३a
चतुर्युगानि षट्त्रिंशत्	१९ ८a	[चतुर्दिक्ष्वपि दापयेत्]	१०३ ७a	चातुर्मास्य करा ये च	२० २५c
चतुर्युगे त्वसौ किदग	६८ १c	चत्वारि तिलपात्राणि		चातुर्मास्यमथैव तु	५५ ५a
चतुर्वक्त्र चतुर्बाहु	५२ १०a	[चतुर्दिक्ष्वपि स्थापयेत्]	१०४ ८a	चातुर्वणस्य वक्ष्यामि [दीक्षामेव]	१२६ ११a
चतुर्वण स सौवर्णश्	७५ ३९c	चत्वारो मूर्तिम तो वै	१३ १९a	चातुर्वणस्य वक्ष्यामि [यच्च]	१८५ ९३a
चतुर्वण स सौवर्णी	७५ १३a	चत्वारो यस्य देशास्तु	७५ ५९c	चातुर्वर्णेषु सर्वेषु	१८७ २c
चतुर्वणप्रवृत्ति ता	१२५ १६१c	चन्दन कुङ्कुम चैव	१८० २७c	चातुर्वर्ण्यस्य कर्माणि	११४ ४०a
चतुर्विंशति द्वादश्या [येन]	१२५ ७८c	चन्दनै स्पन्दनै शालै	९४ ७c	चातुर्वर्ण्यस्य मे भद्रे	११६ ४१a
चतुर्विंशति द्वादश्या [म भवेत्]	१४७ ३३c	चन्द्रताराकसकाशम	२०९ ७६a	चातुर्वर्ण्यस्य श्रुत्वा वै	१२७ ३५a
चतुर्विंशति द्वादश्या	१४७ ४७a	चन्द्रनिमलसङ्काशा	११३ ९a	चातुर्वर्ण्यस्य सर्वेषा	१८६ ८९c
चतुर्विंशति द्वादश्या	१४७ ५७a	च द्रपाण्डुरसङ्काशा	१८४ २a	चातुर्वर्ण्येषु सस्कार	१८५ ११४a
चतुर्विंशति द्वादश्या [अद्वरात्रे]	१४७ ६९a	चन्द्रपाण्डुरसङ्काशो	१४७ १२a	चान्द्रायण पराक च [पतितान]	१७७ १४c
चतुर्विंशति द्वादश्या [स च]	१४७ ८६c	च द्रप्रभागिरिसुता	९१ १०a	चान्द्रायण पराक च [प्राजापत्य]	१७७ १५a
चतुर्विंशति द्वादश्या [मध्याह्न त्]	१४७ ९४c	चन्द्रसेनेति नाम्ना च	१७८ २c	चान्द्रायणद्वय कुर्याद	१७७ १४a
चतुर्विंशति द्वादश्या [सा धारा]	१४८ २६a	च द्रादित्यौ ग्रहा सर्वे	२१२ ३३a	चामुण्डे ज्वलमानास्ये	९५ ४९a
चतुर्विंशति द्वादश्या [समु°]	१४८ ४८a	च द्रादित्यौ वसवो ये च साध्या	१० ७a	चारुकन्या विशालाक्षी	९१ ९c
चतुर्विंशति द्वादश्या [उदिते]	१४८ ५७a	चम्पकाशोकपुन्नाग-		चारुकेसरजालाढ्य	७९ ७a
चतुर्विंशति द्वादश्या [मासेन]	१४९ २०a	[नागकेशरवन्ति च]	११ ३३e	चारुवक्त्राक्षिदशन	२१३ २४a
चतुर्विंशो बलीवद	१३१ २९c	चम्पकाशोकपुन्नाग-		चिक्षिपु सायकान घोरां	२१ ४२c
चतुर्विंशानि भूतानि	१९ ६a	[नागकेशरदामभि]	९१ १४c	चिक्षेप सहसा वह्नि	५ २९c
चतुर्विंशस्तु भूलोक	९ १८a	चग्णौ वन्दयित्वा त	११७ ६c	चित्त च वित्त च नृणा विशुद्ध	१३ ५०a
चतुर्वेद पारित्यज्य	१६३ ५७e	चरतस्तत्तपो घोर	४४ ९a	चित्त नाशो हि लोकस्य	१४२ २६a
चतुर्वेदोऽपि नव स्याद	१६३ ५६c	चरतस्तस्य तत्तीव्र	७ ३c	चित्त न्यस्य मयि क्षोणि	१४२ ८c
चतुषु तेषु गिरिषु	७८ ८c	चरध्व पञ्चवर्षाणि	४१ २५c	चित्त मनश्च बुद्धिश्च	१४२ १८a
चतुषु लोकपालेषु	१४८ ३७c	चरन्त शशिसङ्काश	३२ १६e	चित्तसिद्धिं ददौ तस्मै	११ २९c
चतुष्पत्र समुत्पन्न	७५ ४१a	चरन्ति त चन्द्रसमानवक्त्रा	१११ ४२a	चित्रकूटे गिरी विष्णु	१२ २c
चतुष्पात सकलो धम	२१३ ३३c	चरन्तौ मानुष मासम	१३६ ९e	चित्रगुप्त च ते राजन्	१९६ २५a
चतुष्पादेन शस्त्रेण	५३ १६c	चराचरस्य स्वयमेव सवत	८ ४६c	चित्रगुप्तसकाश तु	१९६ २६c
चतुष्पादो भवान् देव	३२ २४a	चरित यच्च दवस्य	९६ ३९c	चित्रगुप्तस्य विप्रेन्द्रा	२०१ १c
चतुस्त्रिंशद् द्व्येकपाच्च प्रभो त्व	३२ ३१a	चचिका योगिनी तत्र	१५८ २८a	चित्रगुप्तस्य स देशो [धम°]	२०० १c
चत्वार कलशाश्चैव	१८३ ५a	चतु समभिवाञ्छन्ति	२१२ ८५a	चित्रगुप्तस्य सन्देशो [वदतो]	२०४ १a
चत्वार कलशास्तत्र [मम]	१८३ १७a	चमकारस्तु जायेत	१३६ १०२c	चित्रगुप्तो महाबाहु	१९९ ७a
चत्वार कलशास्तत्र [चन्दनो°]	१८४ ९a	चमकृष्णाजिन चैव	१२६ १४a	चित्रमगकपोत च	११८ १८e
चत्वार सागरा देयाश्	५० १४a	चमणा कृष्णछागस्य	१२७ २४c	चित्रसेनादयश्चव	२१२ ७१c
चत्वार सागराश्चैव	५० ११a	चमणा पीतछागस्य	१२७ १५e	चित्राया चैव नक्षत्रे	१८२ २c
चत्वारश्च समुद्रा वै	२१२ ५०a	चममुण्डे उभे सम्यक	९५ ३०e	चित्रै कुसुमसच्छत्रै	२११ १८c
चत्वारस्ते समुद्रास्तु	३९ ४५a	चस्कन्द स मुनि शुक्र	९४ १८a	चिन्तयन्ति च कार्याणि	१९५ १३e

श्लोकार्धसूची

चित्तयन्त्रविगम्याय	११ ६५८	चूतपन्त्रवसप्रोवान	२० ४४८	जगदभोक्त्रे त्रिनेत्राय	२११ ४३८
चिन्तयन नाधिगच्छेत्	१८ १३८	चूषयित्वा तु ते सवात	१९६ १३८	जगाद किं ते सुश्रोणि	२ २८
चिन्तयन्बुबुधे देवस	८९ ३६८	चैत्रमासे च द्वादश्या	१५५ १०८	जगाम चाश्रम पुण्य	११ ३०८
चिन्तयन मनसा त च	११ ७१८	चत्रमासे नर षष्ठ्या	५४ ८८	जगाम तत्र देवेन्द्र	१६ २९८
चिन्तयन मनसा देवि	१२४ १४४८	चैत्रस्य शुक्लद्वादश्या	१६७ ३६८	जगाम तत्र यत्रासौ	२१२ १२८
चिन्तयान स देवेश	९ २४८	चत्रादिषु च भुञ्जीत	५६ ७८	जगाम तपसे युक्त	५५ २७८
चित्तयामास कि चास्य	११ ७८	चत्रादिषु पुनस्तद्वद	५५ ५८	जगाम तपसे शल	२२ ४८
चिन्तयामास जनक	५३ १०८	च्युत तु भक्त्या पानीय	११० ४८	जगाम तापसारण्य	१८५ ५४८
चिन्तयामास तान वेदान	९ २४८			जगाम दक्षयज्ञाय	२१ ३५८
चिन्तयामास दक्षस्य	२२ २८	छत्र चोपानह चैव	१०६ ४४८	जगाम दुज्जय हन्तु	१० ३९८
चिन्तयामास देवस्य	२८ २१८	छत्रप्रदानेन गह वरिष्ठ	२०५ ४३८	जगाम देवराजान	१० ३७८
चिन्तयामास देवेश	११ १०३८	छत्रिका पादुके दत्त्वा	१०१ १२८	जगाम परमा सिद्धि	१११ ६२८
चिन्तयामास देवेशो	९ २५८	छत्रिकोपानहौ देयौ	१०७ १०८	जगाम यत्र ते सिद्धा	७ ४४८
चिन्तयामास धर्मात्मा [यदा]	२१ २८	छन्द शिक्षा विकल्पज्ञा	१९५ २१८	जगाम शरण ता तु	३८ २२८
चिन्तयामास धर्मात्मा [तप]	२१० १८८	छागमत्स्यानना क्रूरा	८९ ८८	जगाम शिरसा देव	११ २७८
चिन्तयामास राजेन्द्रो	११ ४६८	छागश्चैवाष्टवर्षाणि	१३४ ६४८	जगाम स च विप्रस्य	११ ७४८
चिन्तयामास राज्याथ	१० ३१८	छागस्य कृष्णसारस्य	१२७ ४८	जगाम ह्यादिनी भूत्वा	३८ २७८
चित्तयित्वा तदा राजा	११ २८	छादिता वस्त्रयुग्मेन	१०३ ७८	जगामादशन सद्यो	६६ १९८
चिन्तयित्वा महत्त तु	१९१ १४८	छायाविश्रामपथिके	१७० ३८८	जगहृनियमास्तास्तान	२१० १६८
चिन्तयिष्यसि भद्र ते	१३८ ३७८	छित्वा वै सवससार		जगहृयज्ञभागान स्वान	२१ १९८
चिन्तयेत् न चिन्ताञ्च	१९२ २५८	[मम लोकाय]	१४३ २६८	जग्मु शरण्य शरण	२४ १०८
चिन्ता नारायण क्षेत्र	१३८ ३४८	छित्वा वै सवससार [मम लोक]	१४६ ५५८	जग्मुर्देवान् मधे रोषाद	२१ ४३८
चिन्ताऽभूत्तस्य तान दष्टा	६६ ४८	छिद्र श्राद्धस्य पश्यन्ति	१८८ ३१८	जग्राह केशवश्चापि	२१३ २८८
चिन्ताऽभूद् व्योम्नि मूर्तिभ्यो	२३ ९८	छिद्रामि येन तच्छ्रुत्वा	५ ३८	जग्राह मूर्ति तु यथा	२७ ३५८
चिन्ताभून्महती को मे	२९ २८	छिन्नभिन्नविशस्ताना	१९८ ६७८	जघनस्थ शुचिद द्वा	२०८ ६०८
चिन्तामणि तु सम्प्राप्य	१५० ५३८	छिन्नाङ्गा सवगात्रेषु	१९८ २४८	जघान मगरूपान सो	४१ १८८
चिन्तामणिमिम चास्य	११ ६६८	छिन्नाया अङ्गुलेस्तस्य	९७ ८८	जघ्नुर्देव्या सुरान सरये	९५ १४८
चिन्ताविष्णु समाभाव्य	१६७ ३६८	छिन्नाश्च शतधाप्येव	१९८ २४८	जङ्गमा ब्राह्मणा देवा	३७ ३३८
चिन्त्य योगगति शुद्धा	१३ २४८	छेदन हस्तपादाना	२०१ १७८	जटाकलापाग्रशशाङ्कदीधिति	२५ १८८
चिरकाल व्रतस्थेन	१४४ ४२८	छेन्नैर्भेददनश्चोर्गै	१९८ ७०८	जटाकुण्डमिति रयात	१४८ ५१८
चिरजीवी भवास्त मे	६९ १८			जटाजूटतटाश्लिष्ट	२११ ३८८
चित्ली जातो वषशत	१३४ ३५८	ज		जटास्वरूपेण समस्तसागरा	२५ २६८
चिह्न कुरवकस्तत्र	१३७ ३७८	जगत प्रणवतो भूत	९ ७८	जटिलो ब्रह्मचारी च	११२ ८८
चिह्न च कीदश तेषा	१३७ ९४८	जगत्प्रधान मृत्युरूप	११९ १६८	जठरो देवकूटश्च	७७ ४८
चिह्नमेतद वरारोहे	१३१ ४८	जगत्यामुपभुङ्क्ते वै	२०८ १७८	जडान्धवधिरा मूका	२०१ १८८
चीण चारुमनोभिश्च	७५ ७१८	जगत्सव्याप्य तिष्ठन्त	६ १४८	जनस्तपस्तथा सत्य	३२ २१८
चुकोप गौरी देवस्य	२२ १८	जगदादि जगद्रूप	२०९ ७३८	जनस्य दशन स्पश-	१२७ ४७८
चुकोप देवराजाय	१० २२८	जगदालोकन श्रीमत	२११ ३९८	जनिता ब्रह्मपौत्रण	१८५ २२८
चुकोप सुभृश देवो	२१ २६८	जगद्वासिष्णवे पूज्य	५० ७८	जने प्रसिद्ध शरण ममास्तु	३ १४८
चुक्षोभ भगवान् देवो	१७५ १४८	जगद्धातजगद्योने	१५० ३८	जनो लोक ततश्चैव	९ १९८
चुल्लीकुक्षौ विनिष्क्रान्ता	१९८ ३७८	जगद्धातुजगच्छास्त्र-	१५० ५८	जन्मजन्मनि वतन्ते	१३८ ५२८

बराहपुराणस्य

जन्मतश्च शिरो यद्धि	९६ ४a	जयस्व देवि चामुण्डे	९५ ४५a	जागर देवदेवस्य	१५३ १७a
ज मनो मरणाच्चैव	२१० १५a	जयस्व सत्यसभूते	९० ९a	जागर तत्र कुर्वीत	५५ ११a
ज मान्तरकृत कम	१३७ २७७a	जयस्व सवज्ञ जयाप्रमेय	३६ २२c	जागरस्य समस्तस्य	१५३ ५७a
जन्मान्तरसहस्राणि [चिन्तितो]	१२७ ४९c	जया च विजया चैव	९१ ११a	जागरे विनिवृत्ते तु	१५३ १९e
जन्मान्तरसहस्राणि [तव]	१२८ ३२c	जयार्थिनो द्रुत वीराश	१९९ २७c	जागरे विनिवृत्ते मा	१३९ ४२e
जन्मान्तरसहस्रेषु	२०९ ८६a	जरायुजाना शुद्धात्मा	१२१ ९c	जाग्रत वा प्रमत्त वा	२०२ २०c
जन्मान्तराजित पुण्यस	१३७ २७६a	जरा वा केन गच्छेत	१२३ ३६a	जाग्रत स्वपतो वापि	१८२ २१a
जन्मान्तरैर्वेदविदा विवेक	७३ ३१a	जल च दत्त बहुभिनरैश्च	१९८ २८a	जात जातिस्मरा चास्मि	५१ ४c
जपन्त सस्थितास्ते हि	४१ २८c	जल च सवगधेन	१८२ ३a	जात प्रजाना पतिरुग्रनेजा	३३ २a
जप"तश्चव जाप्यानि	१९२ १२e	जलकुम्भ ततो गृह्य	१८७ २९e	जात शृङ्गेति महान	७७ २३c
जप नारायणायेति	३९ ३२c	जलचाद्रायण कृत्वा	१४१ ४३c	जात सर्वाधित पुत्र	१२५ १५१a
जपहोमपरो निय	१७२ ३c	जलज स्थलज चैव	११७ ३५a	जातकम तथा चव	१६८ १६a
जपाना परम जप्य	१९६ १७c	जलतूयनिनादेन	१९४ २१a	जातकर्मादिसंस्कार	१० २७c
जसव्यमेव मन्त्र तु	१०७ ९c	जलधेनु च यो दद्यात्	९९ १४c	जातकौतूहला क्षेत्रे	१२१ ४४a
जप्ता स्यु पुष्करे तीर्थे	९८ ४९a	जलधेनु प्रवक्ष्यामि	९९ १a	जातमात्रान् स्वमात्रा तु	४१ २१c
जप्ता ते त्रिगुणा कोटी	२११ ६३a	जलधेनुविधान य	९९ १८a	जातमात्रा मृगा पञ्च	४१ २३a
जप्यपुष्पोपहारैश्च	२११ ३२c	जलपूण तदा कुम्भ	२०९ ६५a	जातमात्रो महात्मा स	१८५ २७c
जम्बुको जायते भूमौ	१३६ ९a	जलपूण सुगन्धाढ्य	९९ २c	जातश्च विस्मरेत्सव	१२४ १४c
जम्बू सद्य पुष्पफला	७७ १७c	जलपूणान् समाख्याश्च	३९ ४३c	जातस्तपोधनस्तत्र	१२४ ९०c
जम्बूद्वीप परित्यज्य	१४० ७३e	जलपूव तु कतव्य	१०३ १२c	जातस्तु विमले भद्रे	१३९ ९८c
जम्बूद्वीप समासाद्य	१३९ ११०c	जलफेनेन निहतस	२८ ६a	जातस्य सवभूतस्य	१८५ ६०a
जम्बूद्वीप पथु श्रीमान	७५ ९a	जलबिन्दुरिति ख्याता	१४० १६a	जातस्य सवभूतस्य	१८५ ८०a
जम्बूद्वीप प्रमाणेन	७५ २५a	जलमस्मै न दातव्य	२०० २२a	जातस्य हि ध्रुवो मृत्युर	१८५ ८१a
जम्बूद्वीपस्य विस्तारस	७५ २३c	जलशायि जगद्योने	१७२ ७५c	जाता चन्द्रपुरे श्रेष्ठे	१२१ २६c
जम्बूद्वीपस्य विस्तारात्	७५ १०c	जलशायिन कथ चव	२०२ ८c	जाता तस्य स्त्रिय दष्टा	१६८ ६c
जम्बूद्वीपे तथोत्कृष्टा	१६६ ८e	जलशायिन जगद्योने	२०९ ७३e	जाताना विवाहिताना	१७२ ३२a
जम्बूद्वीपेषु जायन्ते	१४० ७३c	जलस्नान तत कुर्याद	१४२ ३३c	जाता मे सप्त जातानि	१२४ १४९a
जय कसनिहन्तस्त्व	१६७ २४c	जलाग्निर्तोयपाशैर्वा	२०१ ८c	जाताया च ततो रात्र्या	१४८ ५८a
जय केशव ईशान	१६७ २३c	जलाञ्जलि ततो गृह्य	१२८ ७a	जाता विवाहिताश्चैव	१७३ १२c
जयदा देवताना च	१५८ १७a	जलाहारस्त्वेकदिन	९९ १५a	जाता वै मानुषी सज्ञा	१२१ ८९c
जयमूत जयामूत	१६७ २४a	जले ग्राहो भव त्व हि	२०२ १०c	जातास्तेषामह षष्ठा	१७४ २३c
जय विश्वेश कर्तेश	१६४ १४c	जले न मेहन चैव	१२० २९e	जातास्मि निमला देव	१२४ ३c
जय विष्णो जयाचिन्त्य	१६४ १४a	जलेन विष्णुयुक्तेन	१२६ ४८c	जाति स्मरति चात्मान	१४० १७c
जयशब्दरवाश्चक्र	७१ ४c	जलेश नारायण विश्वशकर	७३ २०a	जातिकमसहस्र तु	२०० ६०c
जयश्च विजयश्चासि	११२ ४६a	जलेषु येषा सुस्वरास्यो द्विजातिर्	६९ २०c	जातिस्मर स तु भवेत्	२१३ ९५c
जय सवगते देवि	९५ ४५c	जलैस्तथासावभिषिक्तगात्रो	२३ २९c	जातिस्मरो महाप्राज्ञो	१५० ४८c
जयस्थे स्थितिसिद्धान्ते	९४ ५३c	जल्पन्ति कोऽत्र पापिष्ठ	१६९ १५a	जातिस्मरो महायोगी	१७२ ६५c
जयस्व गोविन्द महानुभाव [त्वया]		जहसतु पश्य विष्णु	४ २१c	जातीना च सहस्रेयु	१९७ १७a
[जयस्व]	१० ६a	जहास परमा दवी	९४ २२c	जातो जन्तुभवेद् बालो	१३७ १४५a
जयस्व गोविन्द महानुभाव	३६ २२a	जहास परया प्रीत्या	९५ २२c	जातो नन्दीश्वरस्तत्र	१४४ १५c
जयस्व देवि गायत्रे	२८ २७a	जहीम दुज्जय पाप	११ १०५c	जातोऽसि नाम्ना विख्यात	३६ २c

श्लोकार्धसूची

जातोऽस्मि राक्षसस्तत्र	१३९ ९१८	जायते विपुले शुद्धे [कुले]	१३६ ६४a	जिह्वास्य छिद्यता शीघ्र	२०० ११a
जातोऽह तव पुत्रो व	१२५ १९८८	जायते विपुले शुद्धे [धन°]	१३९ ३८	जीर्णानि दीघकालेन	१२१ ८७८
जात्य सुपुष्पवत्यश्च	१६८ २९a	जायते विपुले शुद्धे [मम]	१४० २१८	जीवक्षयकरा घोरास	१९५ ३५८
जात्यन्तरसहस्राणि	२०० ५५a	जायते विपुले सिद्धे	१३५ ४४८	जीवतो धममाहात्म्य	१५३ ४९८
जान त प्रथम पित्र्य	१४ ४१a	जायते विष्णुसदृश	९८ ३८a	जीवन्ति जन्तव सर्वे	१६५ ७८
जानुभ्या दीपक कृत्वा	११३ ५७a	जायते शक्रलोके तु	१४० ६९८	जीव प्रविश्य गर्भे तु	१२४ १४a
जानुभ्या पत्ति दष्टा	१२५ १६a	जायते शालमल्लिदीपे	१४० ७६८	जीवहन्तु सुतेत्युन्वैर	८ १६८
जानुभ्या प्रतिपद्यन्ति	११३ ५५a	जायते षष्ठिवर्षाणि	१३६ २८	जीवानि चैव विक्रीय	१२४ ८६८
जानुभ्यामवर्नि गत्वा [किञ्चिद]	१२५ १५८	जायते सतत पापो	२०० ५७८	जीवानि ये न हिंसति	१२० १०a
जानुभ्यामवर्नि गत्वा	१२६ ५०e	जायन्ते चात्मन स्थाने	१४२ ५५a	जीवाश्च घातिता सर्वे	१२४ ९४८
जानुभ्यामवर्नि गत्वा [एव]	१२६ ५३८	जायन्ते पशव पुत्रा	९५ ६६a	जुष्ट विहङ्गं सुजनप्रयोगा []	१७ १२८
जानुभ्यामवर्नि गत्वा	१२७ १६e	जायतेऽस्मिन् प्रलीयन्ते	१४१ ४८a	जुहुयाद व्यञ्जनक्षारैर	१४ २०a
जानुसंस्थ तत कृत्वा	१२८ १२८	जायमानस्य वत्सस्य	१११ २७a	जुह्वते ह्यग्निहोत्राणि	१११ १०a
जा वोरुध्व न विद्येत	१६० २५a	जायापुत्रसमायुक्तो	९७ २१८	जैगीषव्यश्च गरुडस	४ २२८
जामदग्न्यस्य रामस्य	१४८ ४२८	जारुधिरचैव शैलेन्द्र	७५ ७७८	जैगीषव्यस्य माहात्म्य	४ ३१e
जामदग्न्यया पादौ तु	४४ २८	जारुधिरचैव शैलेन्द्र	७८ २२e	जोषमास्व त्रिकालज्ञ	१७८ ५९a
जामदग्न्येति विख्यात	४४ ५८	जालपाद ततो भूत्वा	१३५ ५२८	ज्येष्ठ पुत्र भिषिञ्चस्व	१३७ २००८
जामदग्न्येन रामेण	११ ८	जालपाद भक्षयित्वा	११६ २३a	ज्येष्ठ पुत्र समाहूय	५ ४३८
जामातर पवतराट सुपूज्य	२२ ४८a	जालपाद भक्षयित्वा	१३५ ५२a	ज्येष्ठमासे तु द्वादश्या	१५५ ७a
जामातर मानुल च	१४ ३८	जालपादापराधस्य	१३५ ५८a	ज्येष्ठमासेप्येवमेव	४५ १a
जामाता तु महाभागे	१६० ३४a	जाल्प्या दक्षिणे कूले	१४३ २a	ज्येष्ठस्य शुक्लद्वादश्या	१५५ ४a
जामाता भविता देवि	२२ ३५८	जिगाय सवदेवाना	१० ५५८	ज्येष्ठस्य शुक्लनवमी	१७४ ६९a
जामातुवचन श्रुत्वा [विहस्य]	१६० २३a	जिगीषु सैन्यसवीतो	९५ ६८	ज्येष्ठा सोवाच तस्याग्रे	१७० २५८
जामातुवचन श्रुत्वा	१६० ३७a	जिघृक्षन्तस्तदौकासि	३२ ११८	ज्येष्ठा प्रोवाच नेष्यामो	१७० ४६a
जामातुवचन श्रुत्वा	१६० ४०a	जिघृक्षन् नश्यते राजा	९२ १०८	ज्योतिश्चक्र ध्रुवश्चासि	११२ ३०८
जाम्बवत्याश्च पुत्रेण	१५७ ७e	जिघृक्षुश्चिन्तयामास	९ २६८	ज्वर क्रुद्धो महातेजा []	१९९ ४०८
जायता मानुष पश्चात्	२०० ५२८	जिघृक्षोमृगराजस्य	३७ ३५a	ज्वराज्ञया तु ते सर्वे	१९९ ४३८
जायतामुरग पश्चात्	२०० ७२a	जिघ्रन्तश्च तथा गन्ध	१९७ ३५८	ज्वरो भव महानोरो	२०२ १२८
जायते कि च मे वाऽत्र	१४७ २४८	जिज्ञासुस्तत्तपो वाक्य	३८ १०८	ज्वलत्फणासहस्रेण	२१२ ५५८
जायते क्षत्रिय शूरो	१४० ४०८	जितक्रोधैरलुब्धैश्च	१९५ ११८	ज्वलद्भास्करवर्णाभि	७१ ३८
जायते च चतुर्विहुर	१२५ ७६८	जितक्रोधो ह्यमात्सर्यस	१७२ ३९a	ज्वलद्दहताशाचिर्विरुद्धमण्डल	७३ २१a
जायते च चतुर्वेदो	१४० ५८८	जितात्मान कथ याति	१९२ २९८	ज्वलन पवन प्लावन	१८२ १०a
जायते च तत पश्चात्	२०० ३५८	जितारे क्रौंचविध्वंस	२५ ४१८	ज्वलन्मखाग्निप्रतिभासिताम्बर	१० ७७a
जायते तव गर्भात्तु [दुरात्मा]	१४७ २०a	जिताश्च देवैरसुरा []	१६ ३५८	ज्वलमान तदा वर्द्धि	१८५ ११३८
जायते तव गर्भात्तु[यथा]	१४७ २६८	जितेन्द्रिय शुचिर्भूत्वा	१११ ४३८	ज्वलिते तु पुनर्वह्नौ	५ २७a
जायते तु तत पश्चात्	२०४ १२e	जितेन्द्रिया जितक्रोधा []	१२० २५a	ज्वालयेत तस्य यत्पुण्य	४९ २५८
जायते पुष्करे द्वीपे	१४० ३४८	जित्वा जम्बवाख्यमेतद्धि	१० ३७a	ज्वालयेत तीक्ष्णतैले तु	१९८ ४१८
जायते ब्राह्मण सुभ्रु	१३७ ७९८	जिह्वा तथा शकरया प्रकल्प्य	१०६ ४८	ज्ञातिवर्गेषु गोत्रेषु	१८६ ५३८
जायते मध्यमस्तत्र	१२४ २७८	जिह्वा शर्करया कृत्वा	९९ ९८	ज्ञातिसम्बन्धिमध्ये तु	१८६ ५७a
जायते मानवस्तत्र	१३६ ५१८	जिह्वा शर्करया राजन्	१०७ ४a	ज्ञातुमिच्छामि ते माया	१२४ ६८८

वराहपुराणस्य

ज्ञातुमिच्छामि मायाथ	१२४ ५e	त दष्टा जगतो व्याप्ति	२६ ९a	त वासुकिप्रभृतय	२१२ ७२a
ज्ञात्वा कर्मापराध तु	१३१ ९c	त दष्टा तत्त्वतो भाव	६२ २९a	त श्रुत्वा स मुनिस्तत्र	६२ १९a
ज्ञात्वा च बिह्वल तत्र	१८५ ९४c	त दष्टा तस्य विज्ञान	१५ २१a	त सवमनवद्याङ्गी	१२१ ३९a
ज्ञात्वा नक्षत्रसयोगे	१८८ ८c	त दष्टा त्व महाराज	६ २५a	त स्तोतु द्विजशादूल	७३ १५e
ज्ञात्वा वा यो न मुह्येत	२०८ ३०c	त दष्टा त्वब्रवीत स्कन्द	१७ ३९c	तक्रेण सप्त दिवसान	१३६ ६७a
ज्ञात्वा स शिष्य सिद्ध तु	९७ ३१a	त दष्टा नारदो युद्ध	२७ २०a	तक्षकायेति जठरम	६० ४a
ज्ञान तु चित्तयोगस्य	१४२ ३८c	त दष्टाऽन्तगतप्रोतिम	१० २२a	तडागानि च कूपाश्च	१९७ ३३e
ज्ञान योग च सादृश्य च	१४२ ८०a	त दष्टाऽन्तगतहर्षि	३७ १२a	तडागानि प्रमत्नानि	१३८ ७५a
ज्ञान सन्यासयोग वा	१४२ १४c	त दष्टा पतित गध	१३७ १०८a	तडागाश्चैव कूपाश्च	१९४ ६a
ज्ञानतोऽज्ञानतो वापि	१७४ ६०a	त दष्टा परम रूप	२३ १५a	तच्च गोनिष्क्रम नाम	१४५ २५c
ज्ञानमन्विच्छता रुद्र	२०९ ८७a	त दष्टा पितरश्चोचुस	१७ ५१a	तच्च तेजोऽम्भसा युक्त	१८ ८c
ज्ञानमूढा वरारोहे	१४२ ५५c	त दष्टा भूतसधात	४ ३१a	तच्च पैतामह वृत्त	७० २१c
ज्ञानवन्तो द्विजा ये च	२०५ २२a	त दष्टाऽभ्यागत दूराद	१३ ६a	तच्च माहिष्मती दष्टा	९४ १८c
ज्ञानविज्ञानमारोग्य	२०५ ३५a	त दष्टा बिबुधा सर्वे	२१३ २६a	तच्चावृत प्रधानेन	५३ १६a
ज्ञानशक्तिमुमा दष्टा	२३ ११a	त दष्टा मनुजो देवि	१५१ ३३c	तच्छब्दलक्षण व्योम	१८ ८a
ज्ञानशुद्धेन विप्रेण	१८८ ९७c	त दष्टा महदाश्चय [दुर्वासा]	३८ २८a	तच्छब्दानन्तर हैम	६९ ११c
ज्ञानाग्निदग्धवर्माणा	१८७ १७e	त दष्टा महदाश्चय [स राजा]	५५ ४४a	तच्छुद्धशैव भवतु	९६ ३२c
ज्ञानाना परम ज्ञान	१७८ १०३c	त दष्टा महदाश्चय [तत्र]	७१ ३६a	तच्छणुध्व मया विप्रा	८४ १e
ज्ञानास्त्रायेति चास्त्राणि	५० ६e	त दष्टा लज्जिता देवी	२२ २१a	तच्छणुष्व नरव्याघ्र	९८ ७८c
ज्ञाने सत्यप्ययोगाना	१४२ ५०c	त दष्टा विस्मिता सर्वे	७१ ४a	तच्छणुष्व महाभागे	१३६ २a
ज्ञानोत्तमेषु विप्रेषु	१८८ १२०a	त दष्टा श्वशुरो दीन	१६० ३४c	तच्छणुष्व वरारोहे [कथयामि]	१५ ६c
ज्ञानोदयस्त्वस्य कुलस्य सवगे	८५१a	त दष्टा स मुनिद्वारि	११ १०२a	तच्छणुष्व वरारोहे [गदतो]	११४ ५c
ज्ञायते चतुरशश्च	२ ५e	त दष्टा स वणिक त्रस्त	१६३ १४a	तच्छणुष्व वरारोहे [क्रम°]	१२६ ९c
ज्ञायते मत्स्वरूप तु	७० ४४c	त दष्टा सहसा देवी	९१ १७a	तच्छणुष्वानवद्याङ्गि	११५ २५c
ज्ञेयश्च ब्रह्महा कुण्ठी	१९८ ६४a	त दष्टा सहसाया त	२७ १३a	तच्छणो ह्यनवद्याङ्गि	१२१ ८c
त		त दष्टा सारथि प्राह	६२ ११a	तच्छ्रुत्वा कुरु तत म्रिप्र	१७८ ८४e
त च चित्तामय योग	७२ १२e	त दष्टाऽसावपि नृप	९८ ८४c	तच्छ्रुत्वा क्रूरवचन	७१ ४०a
त चेत पितभ्य सस्कृत्य	८ २७c	त दष्टा स्थाप्य ता भिक्षा	३८ १८a	तच्छ्रुत्वा चक्रमादाय	२७ २१a
त तथा नि प्रभ दष्टा	२०६ ४a	त दष्टा स्वागतेनाथ	१८५ ५५c	तच्छ्रुत्वा वचन तस्य [प्रणम्य]	१५० ९a
त तथा रुदित दष्टा	१२४ ११३a	त दष्टोऽह नृपश्रेष्ठ	६९ ५a	तच्छ्रुत्वा वचन तस्य [भास्करस्य]	२०६ ८४a
त तु कृत्वा यथान्याय	१८३ २८a	त दष्टोवाच भगवांश	३२ ४a	तच्छ्रुत्वा वचन धीमान	२१२ ८२a
त तु ते कथयिष्यामि	१२१ ४८c	त द्विज हन्तुमायात् स	३७ ११a	तच्छ्रुत्वा सहसा शक्रो	९७ १५a
त तु देवि प्रसशामि	१४२ २२c	त नियच्छस्व पापिष्ठ	१६४ १६e	तच्छ्रुत्वासौ सत्यतपा उवाच	९७ २५a
त तु वषशत साग्र	२०० ३१c	त निगत ततो ज्ञात्वा	१४१ १२a	तज्जलप्लाविता सा गौर	७१ ३५a
त दत्त्वाऽन्तदधे देव	११ ३०a	त प्रया त ततो दष्टा	१३७ २३७a	तत इन्द्र समुत्थाय	१६ २७a
त दुजय मत श्रुत्वा	१६ ७a	त प्रविश्याश्रमपद	१८५ ५५a	तत कञ्चुकी शीघ्र वै	१२५ १५९a
त दष्टा कुपितो देव	२३ १६a	त यो वन्दति हे भूमे	१४४ १०१a	तत कतिपयाहस्य	६ २a६
त दष्टा कुपितो भानु	१७ ४१c	त रत्नगम तु पुरेव कृत्वा	४० ६a	तत कदम्बखण्डस्य	१५८ २६e
त दष्टा क्षुभितो विप्रो	३७ ११c	त राजा शिरसा भूत्वा	४९ ७a	तत कदम्बखण्डाख्य	१६२ २६a
त दष्टा खेचरा सर्वे	२१२ ५a	त लब्ध्वा सोऽपि राजर्षि	६३ १०c	तत कदाचिद् बहुना	७० ४a
त दष्टा चन्द्रसूर्यौ तु	९ १४a	त वदस्व वरारोहे	१४९ २८c	तत कदाचिद् भ्रमता नृपोत्तम	६९ २३a

श्लोकार्धसूची

तत कन्या महाभागा	१४ ३३a	तत तस्य वच श्रुत्वा	१३६ ३८a	तत पौरजन दष्टा	१५१ ३१c
तत कमलपत्राक्ष	१४४ ३१a	तत पक्वानि मासानि	१९८ १२e	तत प्रक्षालित हस्त	१३४ १६a
तत कमलपत्राक्षि	१२८ २५a	तत पतिवच श्रुत्वा	१२५ १४१a	तत प्रक्षाल्य हस्तौ तु	११७ ६a
तत कमलपत्राक्षी [नाना°]	११२ २२c	तत पर कोटितीथ	१५२ २५a	तत प्रभाते विमले [नदी]	३९ ३३a
तत कमलपत्राक्षी [सवरूप°]	१२३ २०a	तत पर च कृष्णेन	१५८ ३५a	तत प्रभाते विमले [उदिते]	१६० २७a
तत कमलपत्राक्षी [भक्ता°]	१२७ ४०a	तत पर सूर्यतीथ	१५० ४९a	तत प्रभाते शर्वर्या	१२१ ६७a
तत कमलपत्राक्षी [वेदना°]	१३७ १६७a	तत परतर चायद	१० ३६a	तत प्रभति ता देव्य	२९ १५a
तत कमलपत्राक्षी [स]	१३७ १८२a	तत पवतमध्ये तु	४० ७९a	तत प्रभति रुद्रोऽपि	२७ १७e
तत कमलपत्राक्षी [सवधम°]	१३८ २a	तत पश्चादय यातु	२०४ १८c	तत प्रभत्यमेव्यान्त	१११ २२c
तत कमलपत्राक्षी	१३४ ४३a	तत पश्चाद भवेत पाप	२०० ७२c	तत प्रमुच्यते तोय	१२४.१ ३९c
तत कल्पहसस्ताते	२०९ ७७a	तत पश्चान्मुखो भूत्वा	११९ ९a	तत प्रवृद्धे गभ	१६८ १४c
तत कामा समृद्धयते	६१ ९c	तत पश्चिमपाश्वर्वे तु	१४४ २९a	तत प्रविष्टे तारुण्ये	१६८ १९a
तत कामादिरुत्थाय	१७ ४३a	तत पश्चिमसध्याया	१८० १३a	तत प्रवृत्ते युद्धे च	२७ १९a
तत कालावसाने तु	१९८ १४a	तत पश्यति पुत्रास्तु	१९८ ५०c	तत प्रसन्नो भगवान्	१६८ ११c
तत कालेन महता [तस्य राज्ञो]	६ ४a	तत पश्यति विप्रोऽसौ	१२४ ९१a	तत प्रस्थाप्यैव दन्तैर्	११७ ७a
तत कालेन महता [तस्य पुत्र°]	१० ७२a	तत पाकेषु घोरेषु	२०० ३२a	तत प्राण समुत्तस्थौ	९ १४c
तत कालेन महता [नदी]	२८ ७a	तत पानीयरूपेण	१९६ ५९e	तत प्राणान् परित्यज्य	१६० ३०a
तत कालेन महता [शत°]	९४ ५०a	तत पितामहायात्र	१८८ ८२c	तत प्रियावाच श्रुत्वा	१३७ १७३a
तत कालेन महता [ऋषि°]	९७ ४a	तत पितुवच श्रुत्वा [पुत्रा]	१२१ ५९a	तत प्रीतोऽस्मि सुश्रोणि	१२८ २६e
तत कालेन महता [मृतोऽसौ]	९८ ८०e	तत पितुवच श्रुत्वा	१२५ १३८a	तत प्रीतोऽस्म्यह देवि	१२५ १०a
तत कालेन महता [पञ्चत्व]	१५० ४७a	तत पितुवच श्रुत्वा [कोशले°]	१२५ १४७a	तत मित्रप्रसङ्गेन	१६३ ३९a
तत कालेन महता	१५१ ३१e	तत पितुवच श्रुत्वा		तत शकुनिका नाम	१९८ ३७a
तत कालेन महता	१६० ४२a	[कोशलानन्दिवधन]	१२५ १५५a	तत शक्र सुरगणै	२१३ १a
तत कालेन महता [चिन्ता°]	१६० ४६a	तत पितुवच श्रुत्वा		तत शशाप त देव	२३ १६e
तत कालेन महत [ते]	१६० ५१a	[राजपुत्रो महायशा]	१५५ १७३a	तत शान्त्युदक काय	१८२ २६a
तत कालेन महता [रावणो]	१६१ २७a	तत पितुवच श्रुत्वा		तत शिष्यो गुरुश्चैव	१२७ ५४a
तत कालेन महता [गतो]	१६३ ३९c	[कोशलाना]	१२५ १७६a	तत शुक्लोदन चैव	१७९ १४c
तत काले मृतौ तौ तु	४९ २३a	तत पितुवच श्रुत्वा	१३७ २३०a	तत शुनी भवेत पश्चात्	२०० ६७a
तत किं चापराध वा	१२४ ९७a	तत पुण्यकृताल्लोकान	११७ २३a	तत शुभाशुभ तत्र	९८ १९c
तत किं तेन पष्टेन	१२५ १४८a	तत पुत्र रथाङ्गाग्नि-	१२ १a	तत श्राद्ध च रौप्येण	१७८ १०५a
तत किं पुरुष नाम	१० ३५c	तत पुत्र विवस्वन्त	६ ५a	तत श्रुत्वा पुनर्विप्र	५ २५c
तत किं मनुजान् नित्य	२४ २१c	तत पुत्रवच श्रुत्वा	१३८ ३५a	तत श्रुत्वा महातेजाः	२१ २६a
तत किलकिला शब्दो	२८ २५e	तत पुष्पाञ्जलिं दत्त्वा [भगवद्]	११७ ११a	तत श्वाऽथ मृगो वापि	२०० ४०e
तत कुडी त्रिदडी च	१२४ ७४a	तत पुष्पाञ्जलिं दत्त्वा [इम]	११७ ३४e	तत श्वानात्परिभ्रष्टो	१३६ १०४a
तत कुक्कुटता यात	२०० ५९c	तत पूर्वमुखो भूत्वा	११९ ७c	तत षट्काधिकाना च	७५ ५६c
तत कृतासन दृष्ट्वा	९१ १९a	तत पूर्वाद्धमासेन	१३८ ६२a	तत सधूपन कृत्वा	१८४ ३३a
तत कृतासनो राजा	१७ १७a	तत पूर्वोण पार्श्वेन [तस्य]	१४४ २३a	तत सपूजयेद्देवि	१७९ ९c
तत कृत्वा त्रिरात्र तु	१३१ २३c	तत पूर्वोण पार्श्वेन [साम°]	१४९ ७१a	तत सपूज्य विप्राणा	१८४ ३४a
तत केनापि कर्मण	१२४ १३५a	तत पूर्वोत्तरे पार्श्वे	१२१ ६८a	तत सभाषते दूतश्	१९९ ५४a
तत श्रोत्रपरीतात्मा	११ ७३a	तत पृथिव्या देवश्च	११३ १२a	तत सयमनो विप्रो	५ २०a
तत क्षेत्रप्रभावेण	१२१ ९६a	तत पृष्टा मया देवि	२ ६७a	तत सयावक चाश्व	५६ ६a

वराहपुराणस्य

तत सवत्सरे पूर्णे	५७ १०a	तत सा श्रीमती देवी	२०६ ७७c	तत एतेन मन्त्रेण [मधु°]	१८५ १०२a
तत सस्थापन कुर्यात्	१२३ ४६a	तत सिद्धवटे भद्रे	१४९ ७a	तत एव विधिं कृत्वा [मव]	१२३ ३a
तत सस्थापयेत् तत्र	१८० ७c	तत सुरासुरगुरु	२१४ ९a	तत एव विधिं कृत्वा [पञ्च°]	१३१ ३६a
तत सस्मृत्य मनसा	११ ९a	तत सोमवच धृत्वा	१३७ ७३a	तत एव निमीलाक्ष	१३७ ६२a
तत स कथयामास [यद]	१६३ ३१e	तत स्नानेन कुर्वीत	१४२ ४३a	ततश्च कथयामास	१६५ २०a
तत स कथयामास [दु स्थ]	१७८ ३४a	तत स्वमूर्त्तौ तोयारये	९ २६a	ततश्च जन इत्येव	९ ६a
तत सखीरुवाचेद	९४ १८e	तत स्वय तु भुञ्जीत	६३ ६a	ततश्च देवता सर्वास	१४९ १४a
तत स चिन्तयामास	२ ३२a	तत स्वगसहस्रेषु	१४९ १७e	ततश्च नापराधोक्त	११८ २०c
तत स चौयता प्राप्त	१६५ १०a	तत स्वर्गात् परिभ्रष्ट	१२५ ८९c	ततश्च पक्षिणा योनिं	१९८ ६०a
तत स त्वरितो ग वा	१९९ ६a	तत स्वर्गात्परिभ्रष्टस	१२५ ४७a	ततश्च पूर्णो दशनानविध्यद	३३ १०c
तत स धनुर्ह्यभ्य	१२१ ८४a	तत स्वर्गात् परिभ्रष्टो [जम्बू°]	१०९ १७c	ततश्च मूषको भूत्वा	१३५ ४२a
तत सन्नह्य गच्छामो	९२ १५c	तत स्वर्गात् परिभ्रष्टो [ब्राह्मण°]	१२५ ४२a	ततश्च मेऽनवद्याङ्गि	१२१ ४८e
तत सन्यासपक्रांते-	१३८ ८५a	तत स्वर्गात् परिभ्रष्टो [जायते]	१३७ २६७a	ततश्च रुद्रात्मवति प्रलीयते	८ ४७c
तत सपदि दै यस्य	९२ २०a	तत स्वर्गात् परिभ्रष्टो [ब्राह्मणो]	१७२ ६५a	ततश्च स वणिक् श्रेष्ठ	१६३ ४६a
तत स पद्मपत्राक्ष	१३७ २४१a	तत आदित्यतीर्थेषु	१३८ १७a	ततश्चान्त पराहेवी	१७८ ८७a
तत स पद्मपत्राक्ष	१३७ २५४a	तत आधाय काष्ठानि	१२१ ७९a	ततश्चाग्नीविषा सर्पी	१२५ १९३a
तत स पद्मपत्राक्ष [आभीराणा]	१३८ ६०a	तत आमलक चैव	११७ २९a	ततश्चास्तगते सूर्ये [ततो]	१२५ १८३a
तत स पद्मपत्राक्षि	१३९ ६०a	तत आराधितस्तेन	१२८ २६a	ततश्चास्तगते सूर्ये [शुद्धे]	१८३ ६a
तत स पुण्डरीकाक्ष [शख°]	१३४ ५५a	तत इन्द्रस्वरायुक्तो	१० ३९a	ततश्च ते मया सर्वे	८९ १५a
तत स पुण्डरीकाक्ष [पुनर]	१४९ ३०a	तत इन्द्रियनाशश्च	१२४ २७e	ततश्चैवागतैर्देवैर	२१२ ६३a
तत सप्तसहस्राणि	१३७ २८२c	तत इन्द्रो ह्वा युक्तो	१६ २५a	ततश्चोच्चस्वरेणाथ	१३७ २०५a
तत स प्रवरैर्यनि	२०४ ८a	तत ईशो मया चोक्तो	१३६ २१a	ततश्च्युतश्च कालेन [मानुष्ये]	२०३ १७c
तत स ब्राह्मणस्तुष्टो	१३७ ७४a	तत उत्तरतस्तत्र	१२४ ९२a	ततश्च्युतश्च कालेन [मानुष]	२०४ १५a
तत स भगवान् त्रिषणु	२१२ १२a	तत उत्थाय ते देवा	२१३ २a	ततस्त ब्राह्मणे दद्यात्	५८ १३c
तत स भूमौ जायेत	१३९ २७a	तत उद्धृष्टरावस्तु	१७८ १०१a	ततस्त स्नेहमुद्दिश्य	११७ १७a
तत ममभवद्युद्ध	१९९ २५a	तत एकेन बालेन [गृहीत्वा]	१३८ १६a	ततस्तच्छोधयामास	२०६ ५७c
तत ममपयामास	१६१ ४७a	तत एकेन बालेन [सबन्ध]	१३८ ९१a	ततस्तत्पुरसस्थस्तु	५२ ७a
तत सम्मानयामास	१५१ २५a	तत एते न जानन्ति	१८८ ५३c	ततस्तत्र नर सम्यक्	३९ ३८a
तत स राजशादूय	१७८ ११९a	तत एतेन मन्त्रेण [आनयित्वा]	१२६ ४६a	ततस्तत्रैव त धत्वा	१७८ ९२a
तत स राजशादूलो	१२५ १७२a	तत एतेन मन्त्रेण [पुनगृह्य]	१२७ ५६a	ततस्तत्रैव भगवास	२१४ ६a
तत सपवध दष्टा	१२५ १४३a	तत एतेन मन्त्रेण [भुक्त्वा]	१४२ १०c	ततस्तदुच्चशिखरम	२१३ २२a
तत सर्वा समुदभूता	७५ ४१c	तत एतेन मन्त्रेण [शुद्धा]	१४२ ४६e	ततस्तनूनपान्नाम	१८ २२c
तत सर्वे च तत्सव	१९५ १४e	तत एतेन मन्त्रेण [प्रासाद]	१८० २६a	ततस्तम प्रभविता	६८ ५a
तत सर्वे स्तुतिं चक्रुः	३२ १९a	तत एतेन मन्त्रेण [वस्त्र]	१८१ २९a	ततस्तमीदृश दष्टा	११ १a
तत स विस्मय गत्वा	१४९ २६a	तत एतेन मन्त्रेण [शान्ति]	१८१ ३०a	ततस्तमेव शरण	१० ६८c
तत स विस्मयाविष्टो	७ ७a	तत एतेन मन्त्रेण [स्थापयि वा]	१८२ ५a	ततस्तस्मिस्तदा राज्ञो	११ ८७a
तत सस्मार भगवान्	३१ ६a	तत एतेन मन्त्रेण [कृत्वा कम]	१८३ १४a	ततस्तस्मिन् महारौद्रे	२१ ४४a
तत सा तृषिता देवी	२०६ ५९a	तत एतेन मन्त्रेण [अध्य]	१८४ ७a	ततस्तस्य मया देवि	१२४ ५९a
तत सा पीवती राज्ञी	१५१ १८a	तत एतेन मन्त्रेण		ततस्तस्य वच श्रुत्वा [प्रणम्य]	११२ ११a
तत साम्बो महाप्राज्ञ	१७५ ३६a	[कृत्वा वस्त्राणा°]	१८४ २८a	ततस्तस्य वच श्रुत्वा [स मया]	१२४ ६९a
तत सा व्यथिता देवी	२०६ ६१a				

श्लोकार्धसूची

ततस्तस्य वच श्रुत्वा [कृष्ण]	१२८ ५८८
ततस्तस्य वच श्रुत्वा [रैभ्यस्य]	१२५ २२१
ततस्तस्य वच श्रुत्वा [राजपुत्री]	१२५ ११९
ततस्तस्य वच श्रुत्वा [राजपुत्रस्य]	१२५ १६६
ततस्तस्य वच श्रुत्वा [सोमस्य]	१३७ ७५८
ततस्तस्य वच श्रुत्वा [श्वपाक]	१३९ ६२८
ततस्तस्या तु वेलाया	१२५ ११५
ततस्तस्या सुशीलाया	१६८ १४८
ततस्तस्याग्रत कुर्यात्	४४ ७८
ततस्तस्याग्रतो देय	२०९ ६९८
ततस्तस्याग्रतो होम	५८ ९८
ततस्तस्यानवद्याङ्गी	१२१ ७४८
ततस्तस्या वच श्रुत्वा [धागतो]	१२१ ९१८
ततस्तस्या वच श्रुत्वा [विष्णुर]	१२४ ६८
ततस्ताम्राश्रमे रम्ये	१२८ २७८
ततस्ता युयुधु कन्या []	९४ ३५८
ततस्तावद्विनौ दवो [कोत्त्येत]	२० २०८
ततस्तावद्विनौ दवो [मात्तण्ड]	२० २२८
ततस्तित्यक प्रजायन्ते	२०१ २९८
ततस्तु कुणपोच्छिष्ट	१३६ १०८
ततस्तु नारदेनव	१७५ २६८
ततस्तु निखिल सम्यग्	२०४ ३७८
ततस्तु पूजयेद विद्वान्	२०९ ७२८
ततस्तु भगवान् प्रीतस	२११ ५०८
ततस्तु मा ब्रवीद् ब्रह्मा	१८९ १२८
ततस्तु रात्रि समपद्यताऽनुना	११ ५०८
ततस्तु वैश्वदेवारया	१४४ २८
ततस्तुष्टमना पार	४ ११८
ततस्तुष्टोऽस्म्यह भद्रे	१३७ २८२८
ततस्तुष्टो हरिभक्त्या	२ १८
ततस्तु स मया प्रोक्तस	१२४ ७२८
ततस्तु ससृजे यक्षान्	९ १७८
ततस्ते कर्मिका सर्वे	१८४ १०८
ततस्ते त्वरित गत्वा	१९९ ४३८
ततस्ते दु खिता सर्वे	४१ २२८
ततस्ते देवता सर्वे	१४१ ५९८
ततस्तेन यथात्मान	१७४ ३४८
ततस्तेनैव कालेन	११९ १३८
ततस्ते ब्राह्मणा सर्वे	३७ २८८

ततस्तेन मा न पश्यति	१४१ ५७८
ततस्ते राक्षसा न ना []	१९९ ३०८
ततस्ते विविधाकारा []	१९९ ८८
ततस्त शरण जग्मुर	१९९ २७८
ततस्तेषा तदा म त्र	२३ ५८
ततस्तेषा त्रिवादृष्टिर्	८९ १८८
ततस्तेषा वच श्रुत्वा	१९९ ४०८
ततस्तेषामनु महा	७३ ७८
ततस्तेषु प्रयातेषु	१३ १५८
ततस्तेषु प्रविष्टेषु	११ ३८८
ततस्ते सहिता सर्वे	१९९ १८
ततस्त कमभि सव	१७९ १९८
ततस्तेतायुगे काले	२११ ३०८
ततस्त्व चालितो राज्याद्	१० २३८
ततस्त्वक्षारविरस	५८ १०८
ततस्त्वया महाराज	६ २७८
ततस्त्वरितमुत्थाय	४ १५८
ततस्त्वष्टगणो जन्तुर	१७८ १११८
ततस्त्वामिह देवश	९१ २२८
ततस्त्वेकादश रयाता []	२ ४८८
ततस्त्वेकीगतास्ते तु	८९ १७८
ततो गच्छेच्छवयोनी च	३६ ७५८
ततो गच्छेद् दवगिरि	१६२ २७८
ततो गच्छेन्महातीर्थ	१५८ ५४८
ततो गणनिका ग्राह्या	१२७ ५२८
ततो गणपतिवर्क्य	१७ ३४८
ततो गदाधर साक्षाद्	७ २७८
ततो गलग्रहो नाम	१९८ ४६८
ततो गुरुणाऽनुज्ञातो	१२६ २२८
ततो जगत समुत्तस्थौ	६७ ७८
ततो जवेन सयुक्ता	१९६ ५४८
ततो जागर चण्डालो	१३९ ३४८
ततो जातस्तु सर्वेषु	२०० ७४८
ततो जातस्त्वसौ पाप	२०० ४३८
ततो जाती स्मरेत् सर्वास	२०० ५२८
ततो जानपदस्तत्र	२१३ ४२८
ततो जानाहि मा भूमि	१४० ८७८
ततो जानुस्थितो भूत्वा	१२८ २८८
ततो जानुस्थितो भूत्वा	१२७ ६३८
ततोऽति चिन्तयामास	१८५ ७४८

ततो दक्ष प्रहृष्टात्मा	२१ १२८
ततो दक्षिणपूर्वाया	१८६ १५८
ततो दक्षिणमङ्गभ्य	१८९ ७८
ततो दद्यात्तु गन्धानि	१७९ ११८
ततो दध्यौ चतुर्वक्त्र	२५ १४८
ततो दध्यौ महादेव	९५ ३६८
ततो दशम्या मध्याह्ने	५५ ३८
ततो दारुवन गत्वा	९६ १७८
ततो दिश समुत्तस्युर	१७ ४५८
ततो दीर्घेण कालेन [स्थान]	१२५ १८०८
ततो दीर्घेण कालेन [इज्या]	१४६ १५८
ततो दु खेन सतत	१२४ १०२८
ततो दु खेन सन्तप्ता	१८८ ५७८
ततो दुद्राव महिषस	९४ ४०८
ततो द्रुता समागम्य	१९९ ५५८
ततो द्रुता तु त राजा	२०६ ६५८
ततो द्रुता महादेव	१५८ ४७८
ततो द्रुता महाशाल	१४४ २१८
ततो दवगणा सर्वे [महिष]	९४ ५२८
ततो दवगणा सर्वे [द्रवन्तो]	९५ १७८
ततो दववच श्रुत्वा [पथिवी]	१४० ८८
ततो देववच श्रुत्वा [धर्म]	१४२ १८
ततो देवा सगन्धर्वा [] [ऋषय]	२५ १५८
ततो देवा सगन्धर्वा [सिद्धाश्च]	१४१ ६१८
ततो देवा सपितरश	२३ ४८
ततो देवान् पितृन् भक्त्या	८ ४०८
ततो देवासुरे युद्धे	१४९ १५८
ततो दद्या प्रताहारी	९४ २४८
ततो दैन्यमना भूत्वा	१२९ ११८
ततो द्वाऽमुपागम्य	१८२ ११८
ततो धनपतिर्वार्युर्	१७ ४६८
ततो धर्मविधि कृत्वा	२०६ ४०८
ततो धर्मोऽब्रवीत् सव	१७ ४८८
ततोऽधिवास कर्त्तव्य	१८० ११८
ततो धेनू समानीय	१४५ २३८
ततो ध्यात मयकान्ते	३ ५८
ततो ध्यातो मया देवि	१३६ १८८
ततो ध्यान समास्थाय	११३ २८
ततो न चोददिष्टाय	११६ ५२८
ततो नाम्ना भविष्ये तद्	३२ ३०८

वराहपुराणस्य

ततो नारदकुण्डे तु	१४९ २७१
ततो नारायण गत्वा	१४५ २२२
ततो नारायण भूय	१२४ ४८
ततो नारायणवच [श्रुत्वा सा]	१३४ ९२
ततो नारायणवच [श्रुत्वा देवी]	१३८ २८२
ततो नारायणस्थान	१५८ ३९२
ततो नारायणाच्छ्रुत्वा [सा मही]	१३१ २२
ततो नारायणाच्छ्रुत्वा [धरणी]	१३६ ११२
ततो नारायणाच्छ्रुत्वा [पृथिवी]	१३७ २७२
ततो नारायणाच्छ्रुत्वा [धम]	१४७ १३२
ततो नारायणो देव [प्रत्युवाच]	१२३ १८८
ततो नारायणो देव [पृथिवी]	१२३ २२२
ततो नारायणो देवो	८९ १६६
ततो निपतित कृत्वा	११७ १४२
ततो निवृत्तकर्मा तु	१९८ ५९२
ततोऽन्नमृष्टमत्यथ	१४ २३२
ततोऽन्धकारविषम	१८६ ३८२
ततोऽन्यत सप्रवक्ष्यामि	१२९ १७२
ततोऽयद वषमक तु	९६ २२२
ततोऽयल्लभते चैव	१९८ ५०२
ततोऽये पञ्च पुरुषा	५१ १९२
ततोऽप्यल्पतरोपायो	२०८ ४३२
ततो बुद्धि मनश्चैव	१४२ ४४२
ततोऽब्रवीन्महादेव	१७ ४९८
ततोऽब्रवील्लुब्धकस्तु	५ ३०२
ततो ब्रह्मपद नाम	१४५ ३४२
ततो ब्रह्मवच श्रुत्वा	१४४ ३२२
ततो ब्रह्मा च सोमश्च	१२३ १५२
ततो ब्रह्मादयस्ते च	८९ २३२
ततो ब्रह्मा प्रीतमना	२२ ३९२
ततो ब्रह्मा ययौ तत्र [देवासुर]	३२ १६२
ततो ब्रह्मा ययौ तत्र [यत्र]	८९ ३७२
ततो ब्रह्मा हृदा दध्यौ	८९ ३६२
ततो ब्रह्मोपसहारे	३९ ६६२
ततो ब्रूयादिद वाक्य	१३७ ७२८
ततो भक्षय मासानि	१३६ ४१२
ततो भग्ना यदा ते तु	१९९ ३६२
ततो भर्तुवच श्रुत्वा	१३७ २४३२
ततो भर्तुवच श्रुत्वा	१३७ १९८२
ततो भागवतो भूत्वा	१३६ ९०२

ततो भार्यावच श्रुत्वा	
[कल्गस्य]	१३७ १२८२
ततो भार्यावच श्रुत्वा	
[कल्गैश्चय]	१३७ १३८२
ततो भार्यावच श्रुत्वा	१३७ १८४२
ततो भार्यावच श्रुत्वा	१३७ १९३२
ततो भार्यावच श्रुत्वा	१३७ २०२२
ततो भुक्त्वा सबभोगान्	१३९ १९२
ततो भुङ्जीत य नेन	६१ ३८
ततो भूमिवच श्रुत्वा	१३६ ७६२
ततो भूमिवच श्रुत्वा [भूताना]	१२८ ४२
ततो भूमिवच श्रुत्वा [आदिर]	१२८ २२२
ततो भूमेवच श्रुत्वा	१८९ ४२
ततो भूम्या वच श्रुत्वा [आदिर]	१२७ ४३२
ततो भूम्या वच श्रुत्वा	
[लोकनाथो जनादन]	१२७ ५९२
ततो भूम्या वच श्रुत्वा	
[लोकनाथोऽब्रवीदिदम]	१२८ १८२
ततो भूम्या वच श्रुत्वा	
[हृषीकेशो]	१२९ ७२
ततो भूम्या वच श्रुत्वा	
[सवधम]	१२९ १३२
ततो भूम्या वच श्रुत्वा	१३४ ४४२
ततो भूम्या वच श्रुत्वा	१३४ ५३२
ततो भूम्या वच श्रुत्वा	
[ब्रह्मपुत्रो]	१४९ २५२
ततो भृत्यादि भरण	५३ ८२
ततो भेद करिष्यामस	९२ १४६
ततो भोज्यन्नपानानि	१३७ २०९२
ततो मध्य मया तस्य	२१३ २७८
ततो मध्ये पर स्थान	१४४ ३३२
ततो मनुष्यता प्राप्य	२०० ७८
ततो मम वच श्रुत्वा	१२४ ६५२
ततो मम वच श्रुत्वा	१२४ ७०२
ततो मम वच श्रुत्वा	
[लब्धसज्जो]	१३६ २६२
ततो मम वच श्रुत्वा	
[कस्यपस्य]	१३७ २८४२
ततो मरुस्थल प्राप्य	१६३ २१२
ततो महिषदैत्यस्तु	९३ १२
ततो महावच श्रुत्वा [ब्रह्मपुत्रो]	११२ ८२

ततो महीवच श्रुत्वा [देवो]	११४ १२
ततो महीवच श्रुत्वा	१२६ ६२
ततो महीवच श्रुत्वा	१२७ ३७२
ततो महीवच श्रुत्वा	
[विष्णुधम]	१३७ ९६२
ततो महीवच श्रुत्वा	
[सवलोकप्रभुहरि]	१३७ २७४२
ततो महीवच श्रुत्वा	
[सवलोकमयो हरि]	१४५ ४२
ततो महीवच श्रुत्वा [धमश्चेष्टो]	१४६ ७२
ततो महीवच श्रुत्वा	
[विष्णु कमल]	१४८ ४२
ततो मह्या वच श्रुत्वा [हृष्ट]	१२४ ५३२
ततो मह्या वच श्रुत्वा [सव]	१३८ १०२
ततो मा नारदा देवि	१४६ ७५२
ततो मा भाषते देवि	१४४ ३७२
ततो मा भाषते ब्रह्मन्	१३४ ४९२
ततो मा भाषते विष्णु	१२४ १३१२
ततो मा भाषते साम्बो	१४७ २३२
ततो मा सवत पश्यन	१८४ १८२
ततो मा स्तुवते भूमे	१४४ २७२
ततो माघसिते पक्षे	५८ १२२
ततो माता पिता चैव	१३८ ९५२
ततो मातापितुश्चैव	१३८ १९८
ततो मातुवच श्रुत्वा	१३८ ४६२
ततो मानुषता प्राप्य	२०० ३२८
ततो मानुषता याति	२०० ७६२
ततो मामब्रवीद देव	२२ ३२२
ततो मायामयी सा गौ	७१ २४६
ततो मायाऽब्रवीत्कोपात्	१७ ४४२
ततो मुक्तस्त्वतो देशात्	२०० ६२८
ततो मुहूर्त विश्वा त	१९८ ४४२
ततो मृगयते भार्या	१२४ ९९२
ततो मे जायते मन्धुर	१२५ १४०२
ततो मे तप्यमानस्य	१४१ ५४२
ततो मे दानवा सर्वे	१४९ ११२
ततो मे प्रापण दद्यात्	
[पूर्वन्यायेन]	१८१ २७८
ततो मे प्रापण दद्यात् [फल]	१८४ २८८
ततो मे भगवास्तुष्ट	३ ९८
ततो मे सबदेवेभिर्	१४६ ७४२

श्लोकार्धसूचो

ततो मे स्थापन कुर्याद [अनिश]	१८० २३८
ततो मे स्थापन कुर्याद [इम]	१८२ ८८
ततो मे स्थापन कुर्याद	१८१ १८
ततो मोक्षसि भक्षेण	१३९ ८२८
ततो मोक्ष्यामि कल्याण	१३९ ८०८
ततो यज्ञहनुर्नामा	९४ ३९२
ततो यवाच्च भुञ्जीत	१३५ १५२
ततो यवै कृष्णतिलै	६३ ५२
ततो यष्टव्यमेव हि	११८ २१८
ततो रजःन्या व्युष्टाया	१२५ १८७२
ततो राजा च देवी च	२०६ ४९२
ततो राजा महातेजा	२०६ ८२२
ततो रात्रौ तु भुञ्जीत	६५ ४८
ततो रात्र्या व्यतीताया [उत्थित]	९ २४२
ततो रात्र्या व्यतीताया [स राजा]	११ ६३२
ततो रात्र्या व्यतीताया [प्रभात]	१३७ १६०२
ततोद्धरचिरे कृष्णे	७५ ७५२
ततोऽवचारिणो देवा	२ ३०८
ततो लिङ्गचय तत्र	२१३ ४१२
ततो लुब्धोऽन्नवीद विप्र	५ २८२
ततोऽवगाह्याचनमादरेण	१३ ४८८
ततो वधूवच श्रुत्वा	१२१ ५५२
ततो वषशते पूर्णे	२०० ४६८
ततो वसिष्ठकुण्डेति	१४९ ४०२
ततो वस्त्रमुपागम्य	१८४ २५२
ततो वाक्यावसाने तु	४ २९२
ततो वागब्रवीद गौरी	१७ ३३२
ततो वायुश्च विश्वे च	१२३ १४२
ततो विनश्यते लोको	६८ १०२
ततो विन्दति चात्मान	१२४ ९३२
ततो विप्रवच श्रुत्वा	१२४ १४३२
ततो विप्रो मुखेनाग्नि	५ २६८
ततो विमुक्ता कालेन	१११ २०२
ततो विरोचनाख्य वै	११ ६७२
ततो विलक्षभावेन	५ ३२२
ततो विवस्वान् भगवान्	२०६ ६४२
ततो विवृत्तरक्षाक्षस	१९९ ४२
ततो विवेचन दृष्ट्वा	११ ८१२
ततो विशत्व गच्छेत	१९८ ६१८
ततो विष्णुमनो ब्रूयात्	१७ ४७२

ततो विष्णुवच श्रुत्वा	१२१ १०८
ततो विष्णोवच श्रुत्वा	१२४ ५०२
ततो विह्वलनिश्चेष्टो	१२८ १३८
ततो वक्ष समासाद्य	१२१ ८०२
ततो वृषवज साक्षाद	९४ ४५२
ततो वेश्म उपागम्य	१८२ २२
ततो वेश्ममुपानीय	१८४ ४२
ततो वै तप्यमान त	१२५ ११२
ततो वैतरणी घोरा	१९६ ४२२
ततो वैतरणी नाम	१९८ २७२
ततो वै मानुषे लाके	२०४ ११८
ततो वै वत्तते तस्य	१४४ ८२
ततो वैवस्वतस्यादौ	२४ २६२
ततो वै सुमहत्तीव्र	७ ३२
ततो वै स्थापन कुर्यात्	१८० ७२
ततोऽश्वरूप कृत्वा स	२० १७२
ततोऽश्विनौ मूर्तिमन्तौ	१७ ३१२
ततो सर्वाणि रत्नानि	१३७ २४८२
ततोऽसौ त विहाया यद	३८ ४८
ततोऽसौ पच्छते विप्रो	१६५ १९२
ततोऽस्य सुमहान् कोपो	१८ १४२
ततोऽह कारयेद्यज्ञ	१३९ ८९२
ततोऽह कालसयुक्त	१२५ १९२८
ततोऽह तत्र गत्वा तु	१३६ २०२
ततोऽह तस्य भावेन	१९६ ६२
ततोऽह तस्य वचनात्	६९ १४२
ततोऽह ते च सपश्य	१४७ २२२
ततोऽह त्वरित नीतस	१९६ २८२
ततोऽह निगतो राजस	३ ७२
ततोऽह पतितो राजस	२०६ ६७८
ततोऽह भ्रममाणा वै	१२१ ८५२
ततोऽह रामसजेन	१२ २८
ततोऽह विस्मयाविष्टश्च	२ ६३८
ततोऽह वेदशब्देन	१४४ ३३८
ततोऽह स्तूयमानो वै [ऋग्वेद]	१४४ २८२
ततोऽह स्तूयमानो वै [ऋषि]	१४४ ३०२
ततोऽह कल्पनिवृत्ते	६ ३३२
ततोऽहमपि सुश्रोणि	१३७ २५६२
ततो हरिवच श्रुत्वा	१४६ ७१२
ततो हरिहर युद्ध	२१ ५२२
ततो हरेनिवेद्याशु	१६२ ३७२

ततो हरेवच श्रुत्वा [धमकामा]	१३१ १३२
ततो हरेवच श्रुत्वा [दु खेन]	१३१ ३१२
ततो हलहला शब्दा	१३७ २०७२
ततो हस्ते पति गह्व	१३७ २५०२
ततो हाहाकृत त्वासीत	४ २३२
ततो हाहाकृत सव	९४ ३८२
ततो हुङ्कारमकरोत्	६९ ११२
ततो हृष्टमना राजन	१९२ २२
ततो हेतुप्रहेतभ्या	११ ८७८
ततो ह्यतितर धम	१८५ ७६८
ततो ह्यवतरन गङ्गा	१२४ ७५२
ततो ह्युपरत युद्ध	१९९ ५३२
ततो ह्येकमनाश्चिन्त्य	१३८ २०२
तत्कदाचित्फलत्वेव	१३७ २७७८
तत्करोमि यथा याय	१२८ १३२
तत् कुरुष्व यथान्याय	१३८ २६२
तत् कृत्वा स मुनिश्चेष्टो	१८५ ३८८
तत्क्षणात् कुण्डिताङ्ग स	१७५ २५२
तत्क्षणादेव जायेत	१७४ ६८८
तत्क्षणादेव निदग्ध	२०९ १५८
तत्क्षणादेव सम्प्राप्ता	२१३ ११८
तत्क्षणादेव सुश्रोणि	१४५ १९२
तत्क्षुद्रकम विज्ञेय	७१ ५४८
तत्क्षेत्र तु महामागे	१४५ ५८२
तत्क्षेत्र विद्धि वसुधे	१४४ ५४८
तत् तत् प्रापयते भूमि	१४० ८४८
तत् तत् सव प्रदास्यामि	१२४ ६०८
तत्तथाकृतमूचुस्त	१६९ ४४२
तत्तदात्मनि सयोज्य	५ ३५८
तत्तद् गुणवती रम्या	७६ १०२
तत्तस्य कुरुर चैव	११८ १७८
तत्तस्य लोकपद्मस्य	७५ ४९२
तत्तु शीघ्र प्रदातव्य	२०४ ५८
तत्ते सव समासेन	२०९ ९५८
तत्त्रिभेद विनिर्दिष्ट	३९ ४८
तत्त्व न ज्ञायते तस्य	१२४ २९८
तत् त्वया हेतुना केन	७१ ९८
तत्त्वानि शिष्यदेहेतु	९८ ४३२
तत्त्वाथ वेत्ति य सम्यक्	२०८ ३०२
तत्त्वै सतोयै समरूपधारि-	७३ ३३८
तत् पञ्चतीथस्नानेन	१७४ ५५८

वराहपुराणस्य

तत्पर भवता देव	१७ ६१a	तत्र कुण्ड महाभागे [मणिपूर°]	१४७ ९०a	तत्र गत्वा स राजर्षि	६ ७a
तत्पापशोधनार्थाय	१३६ ३८C	तत्र कुण्ड महाभागे [पवते]	१४८ २२a	तत्र गत्वा स विप्रे ब्रह्म	११ ३१a
तत्पापारय शरीर ते	३९ ५C	तत्र कुण्ड महाभागे [प्रसन्न°]	१४८ २९a	तत्र गुह्याणि नामानि	१५० २७a
तत्पिण्डदानमन्त्रोक्त	१३ १६C	तत्र कुण्ड विशालाक्षि	१५५ ३९C	तत्र गुह्यानि मे भूमि	१४४ ४८a
तत्पुत्र तुष्टस्ते दधि	३७ ३५C	तत्र कुण्ड स्वच्छजल [नीलो°]	१५५ ३८a	तत्र गृह्य कपालानि	१३६ ४०a
तत्पुत्रा श्राद्धदानेन	१३ १५C	तत्र कुण्ड स्वच्छजल [महा°]	१५८ ४६C	तत्र गोपीश्वर देव	१५५ २५a
तत्पुर ते प्रविशिशुर	५२ ६a	तत्र कुण्डेति सुश्रोणि	१४९ १७a	तत्र गोपीश्वरो नाम	१५५ २०a
तत् प्राप्नोति न सन्तुहो	२१५ १६e	तत्र कुण्डे नर स्नात्वा	१५६ २९a	तत्र गोरक्षक नाम	२१३ ८९a
तत्फल कोटिगुणित	१८४ ४२C	तत्र कुण्डे महाभागे	१५४ ७a	तत्र गोविन्दनामान	३६ ११C
तत्फल द्विगुण तम्य	९८ ५०C	तत्र कुब्जाम्रके वृत्त	१२५ १००C	तत्र घोरा बहुविधा	१९७ ३०a
तत्फल प्राप्यते तत्र	१६२ १४C	तत्र कुर्वन्ति कर्माणि	१४० ९५C	तत्र चाङ्गुष्ठमात्र तु	६२ १०a
तत्फल लभते देवि	१५० १३C	तत्र कूर्मो भवेद्देव	४० १C	तत्र चामलके भद्रे	१४६ ६६a
तत्फल लभते देवि	१५० १८C	तत्र कृच्छ्रेण तरति	१९८ ४७C	तत्र चाकस्थले कुण्डे	१५५ १२a
तत्फल लभते देवि		तत्र कृतोदको देवि	१४० ३७a	तत्र चित्त न कत्तव्य	१२६ ४२C
[मथुराया क्षणेन हि]	१५० १५C	तत्र कृतोदको भद्रे [अहो°]	१४० ७६a	तत्र चेन्दुमती नाम	९४ १७a
तत्फल लभते देवि	१५० १६C	तत्र कृतोदको भद्रे [धूतपापे]	१४६ ६०a	तत्र चैव मया दष्टा	१९५ २३a
तत्फल लभते देवि [दृष्ट्वा]	१५० ३५C	तत् कृतोदको भूमि	१४० ८०a	तत्र चव सुवश स्याद	७६ ८a
तत्फल लभते देवि [स्नातो]	१५० ३६C	तत्र कृत्वा च हरण्या	१६४ २३a	तत्र चव हृदेनका	१९८ १३C
तत्फल लभते देवि [ज्येष्ठे]	१५० ६४C	तत्र कृष्णेन पूजाय	१६२ २२C	तत्र चोत्पद्यते शोध	१९८ २२C
तत्फल सङ्गमस्योक्त	१६८ ८३C	तत्र केतकिखण्डाश्च	२११ १७a	तत्र छिन्नाश्च दग्धाश्च	१९७ २५a
तत्फल समवाप्नोति [सवतीर्थी°]	१५३ ५C	तत्र क्रीत्वा सुपण्यानि	१६८ ३३a	तत्र जग्मुमहाभागे	१४१ ६१C
तत्फल समवाप्नोति [स्वेत]	१६१ ६१C	तत्र क्लिश्यन्ति ते पापास	१९७ ३५a	तत्र जग्मुस्तदा गावश	१६ १३C
तत्फलप्राप्तमाना हि	८४ ६C	तत्र क्षिप्ता मया दष्टा	१९७ ३२a	तत्र ज मपरिभ्रष्ट	१३६ १०३a
तत्फलाद्रसपानाद्धि	८४ ३C	तत्र क्षिप्तास्तत पापा []	१९७ २४a	तत्र जागरण कृत्वा	१५३ १८a
तत्र उग्रतपा नाम	१६८ ४a	तत्र क्षेत्रे वरारोहे	१४६ ६५a	तत्र जातो दुरात्मा च	२०० २६a
तत्र एव वचो ब्रूते	१२७ १०a	तत्र गच्छामहे गन्तु	१२५ १६८a	तत्र जाम्बवती नाम	१४७ १६a
तत्र ककटका घोरा	१९८ २८C	तत्र गच्छामहे सर्वे	२७ ७C	तत्र जाम्बूनद नाम	७७ २०a
तत्र कल्प वसेद गत्वा	२०३ २१C	तत्र गत्वा जल स्पृष्ट्वा	२१३ ९९C	तत्र जाम्बूनदमय	७६ २e
तत्र कल्पान बहून स्वर्गे	२०३ ७C	तत्र गत्वा तु ते दूता	१९७ ७a	तत्र ज्ञान प्रयच्छस्व	७३ ४०C
तत्र कारयमाणस्य	१३७ १४७a	तत्र गत्वा तु मनुजो	१५१ ४५C	तत्र ज्ञास्यसि चात्मान	१३६ ४३a
तत्र कार्योऽन्नसङ्कल्प	१८८ ११२a	तत्र गत्वा तु वसुधे	१५१ ४१a	तत्र ज्येष्ठासु नक्षत्रे	१८३ २a
तत्र काल चिर घोरा	२०१ २९e	तत्र गत्वा त्वया काय	१६३ २३C	तत्र तत्र नर स्नातो	१५६ २५C
तत्र काल तु सप्राप्य	२०१ १४a	तत्र गत्वा देवदेवम्	१३९ ४१C	तत्र तत्राभवत्सर्व	२१३ ११२C
तत्र काल तु सुचिर	२०१ ३९C	तत्र गत्वा नरो देवि [कृतकृत्यो]	१५१ ३५C	तत्र तत्रोपपद्यन्ते	२०१ ४०C
तत्र कालमसख्येय	२०१ ५C	तत्र गत्वा नरो देवि [मम]	१५१ ३७C	तत्र तत्रैव पापत्व	१९७ २०e
तत्र कालोद्भूत नाम	१४४ ६०a	तत्र गत्वा नरो देवि [अग्नि°]	१५१ ३९C	तत्र तप्यामह देवि	१४१ ५३a
तत्र कालेन महता [क्षपयन्ती]	२२ ५a	तत्र गत्वा नरो भद्रे	१५१ ४२C	तत्र ता विबुधा दृष्ट्वा	२१३ २०a
तत्र कालेन महता [हजा]	१६० १२C	तत्र गत्वा पितन भक्त्या	७ २e	तत्र तिष्ठामि वसुधे	१४८ ६a
तत्र काष्ठेषु मधुक	१७९ १०a	तत्र गत्वा मया विष्णु	३ ८a	तत्र तिष्ठामि सुश्रोणि	१४३ ४९a
तत्र कुण्ड महादिव्य	१६४ १९C	तत्र गत्वा यथा तत्त्व	१५१ २३a	तत्र तिष्ठाम्यह भद्रे [समुद्र°]	१४८ ४३a
तत्र कुण्ड महाभागे [मम यद्]	१४६ ५८a	तत्र गत्वा वरारोहे	१४६ ६८C	तत्र तिष्ठाम्यह भद्रे [उदीची]	१४९ १०a

श्लोकार्धसूची

तत्र तिष्ठाम्यह भद्रे [पश्चिमा]	१६४ २२८	तत्र पप्रच्छ मे ब्रह्मा	१८९ ८a	तत्र मध्ये तु सस्थाप्य	१६१ ६०c
तत्र तीर्थनियोगेन	१६४ १७c	तत्र पवतमध्ये तु	१४१ २९a	तत्र मध्ये स्थितो भद्रे	१६२ ३e
तत्र तीर्थानि गुह्यानि	१५० ३१a	तत्र पवतशृङ्गे तु	१४१ २५a	तत्र म युन कत्तव्य	१२६ ४३c
तत्र तीर्थे तु पतितौ	१५१ ८c	तत्र पवतसस्थानो	७५ ५०c	तत्र मा पश्यते नित्य	१२५ ४४a
तत्र तीर्थे नर स्नातो	१७२ ५६a	तत्र पश्यन्ति सुश्रोणि	१४८ ४९a	तत्र मामच्चयिष्यन्ति	२१३ ४४c
तत्र तीर्थ तपो घोर	७१ १०c	तत्र पानगहेष्वन्ये	२०४ ३३e	तत्र मुक्ता मया प्राणा	१३८ ९२a
तत्र तूष्ण विनीतश्च	१८४ १७c	तत्र पुण्य प्रवक्ष्यामि	१३७ २८a	तत्र मूतस्य वायोस्तु	३० ३a
तत्र ते कथयिष्यामि	१२५ १६५a	तत्र पुण्यनदी नाम	१४४ ८०a	तत्र मे य पवित्र च	२०४ १०a
तत्र तेन महद्युद्ध	२७ २३c	तत्र पुण्येन हि मया	१५५ ४२c	तत्र मे भविता चिन्ता	१४३ १०a
तत्र ते निहिता घोरा	१९६ ५०a	तत्र पुष्पस्थल नाम	१५५ १८a	तत्र मे वसतो नित्य	१६३ २०a
तत्र ते लोकपाला मे	१४१ २८c	तत्र पूजाफल सव	१७७ २c	तत्र मोदति सुश्रोणि	१४६ ५०c
तत्र ते सहसा घोरा	१९९ ३५a	तत्र पूर्वेण पार्श्वेन	१४८ ३५c	तत्र य कुरुते स्नानम	१४० ८३a
तत्र तौ वमतो नित्य	१६० १२a	तत्र पूर्वोत्तरे पार्श्वे	२१३ ६९a	तत्र याज्य स्वय ब्रह्मा	२१ १६e
तत्र त्रिंशोशमात्रेण	१४० ७२a	तत्र प्रधाना या कन्या	९१ ३२a	तत्र यावत् क्षण चैक	७३ ३a
तत्र त्रेतायुगे भूमे	१४३ ३a	तत्र प्रबुद्धो नपतिर्	१५१ १७c	तत्र या सा मया तुभ्य	७५ ६५a
तत्र त्वयाऽन्यकामेन	६ २३a	तत्र प्राग्जन्ममूर्ति च	९८ ७०a	तत्र यूय सुरा सर्वे	२८ ३६c
तत्र त्वया ब्राह्मणस्य	४७ १८c	तत्र प्राणस्त्वपानश्च	२० १९a	तत्र ये स्नान्ति नियतास	१५२ १९c
तत्र त्वेक महापद्म	७९ ५c	तत्र प्राणान परित्यज्य	१३७ ४५a	तत्र रक्तजलाभूमिर	१४१ ४१c
तत्र दत्त्वा च पीत्वा च	२०४ १८a	तत्र प्राप्याथ कालिन्दी	१५१ ७a	तत्र रक्तशिलाबद्ध	१५४ १c
तत्र दाक्षायणीपुत्रा	२१ १०a	तत्र प्रियव्रतो राजा	२ ५२a	तत्र रम्य सरो दष्ट	६९ ४a
तत्र दष्टा तु सायाह्ने	१७५ ४४a	तत्र प्रेतसहस्राणि	१९८ ३६a	तत्र राजाऽथ वेगेन	२०५ ५a
तत्र दष्टा महात्मान	२२ ३७a	तत्र फाल्गुनके चैव	१५५ ३५a	तत्र राजा महाभाग	१३७ ९९a
तत्र दष्टा महादेव	२५ १६a	तत्र बिल्वप्रभ नाम	१४४ ५०a	तत्र राजा स दैत्येन्द्र	९५ ४c
तत्र देवगणा सर्वे	७५ ५८a	तत्र ब्रह्मर्षिरम	१४४ ८c	तत्र राधा समालिष्य	१६२ ३३a
तत्र देवप्रभ नाम	१४४ ७४a	तत्र ब्रह्मसभा रम्या	७५ ६८a	तत्र रामसरे भूमि	१४८ १८a
तत्र देवस्य चागार	१७० १४a	तत्र ब्रह्मसरो नाम	१४८ २१a	तत्र रामसरो नाम	१४८ १५a
तत्र देवहृद नाम	१४४ ९०a	तत्र ब्रह्मसुता सर्वे	२१ १३a	तत्र रुद्रसरस्तीरे	९७ १२a
तत्र देवीपुर दष्ट	९९ ३१c	तत्र ब्रह्मा च रुद्रश्च	१४९ १२a	तत्र रुढानि पद्मानि	१४८ २०a
तत्र देवाऽप्यसौ दैत्य	२७ २४a	तत्र ब्रह्मा जगत्स्रष्टा	२८ १९a	तत्र लक्ष्म्यायुत रौप्य	५४ १३c
तत्र दैत्यान्तक देव	१५ ८c	तत्र भङ्गुरसो नाम	१३८ ६६a	तत्र लोहागल नाम	१४९ ८a
तत्र दैत्यान्तकृद देव	१३ ४a	तत्र भग्नेषु देवेषु	२७ २३a	तत्र वषति पञ्जन्यस	१९८ ४७a
तत्र दैत्यमना भूत्वा	१३१ २c	तत्र भागार्थिनो देवा	२१ १८a	तत्र वषसहस्राणि	१३६ ४०c
तत्र दोष प्रवक्ष्यामि	१३६ ६९c	तत्र भूतानि वेताला	२१ २९c	तत्र वाराहरूपेण	१६४ १३c
तत्र द्विपा दैत्यवरैरुपेता	९५ ९a	तत्र भोगानथो भुङ्क्ते	१०३ १९a	तत्र वासी नरो याति	१५० १२c
तत्र धारा पतेत त्रीणि	१४१ ३३a	तत्र भोगान बहुविधान	२४ २५a	तत्र विज्ञापयामासु	१० ५७c
तत्र धारा पतत्येका [एकरूपा]	१२५ ८७c	तत्र भ्रमति यो भद्रे	१४५ ४३a	तत्र विष्णुपद नाम	१४० २३a
तत्र धारा पतत्येका [शर°]	१४९ ४९c	तत्र मत्स्य पुनदष्टा	१४० ८८a	तत्र वीरस्थल नाम	१५५ १५a
तत्र नागहृदे घोरे	२१३ ३९a	तत्र मध्याह्नवेलाया	१४३ १४a	तत्र वेतालभूतानि	२१ ४१a
तत्र नित्य स्थितो देवि	१५३ २a	तत्र मध्ये च य स्नाति	१६२ १०a	तत्र वेदि क्षितिश्चासीत्	२२ ४३a
तत्र पञ्चदशा गुह्या	१४४ ४९a	तत्र मध्ये च राजेन्द्र	९९ २a	तत्र वेदोक्तकर्माणि	३९ ११c
		तत्र मध्ये तु तत्स्थानं	१६७ ३c	तत्र वै पञ्चकुण्डानि	१४१ ४०a

वराहपुराणस्य

तत्र वै पूजितो नित्य	२०३ १४८	तत्रस्थेन सुता पञ्च	१७३ १२२	तत्र स्नान तु कुर्वीत	१४४ ७५२
तत्र वैमानिको भूत्वा	२०३ १०८	तत्रस्थो वनजातीहि	१० ७४२	तत्र स्नान तु कुर्वीत [अष्ट°]	१४४ ८१२
तत्र वै वासिनो लोका	१६७ ३६	तत्र स्नातस्तु मनुजो	१५२ २२८	तत्र स्नान तु कुर्वीत	१४५ २६२
तत्र वै शत्रुतीर्थे तु	१६२ ४२	तत्र स्नाता दिव यान्ति	१५२ २१८	तत्र स्नान तु कुर्वीत	१४५ २८८
तत्र वै स्नानमात्रेण [ध्रुव°]	१५० ५६८	तत्र स्नाता दिव यान्ति	१६२ ३६६	तत्र स्नान तु कुर्वीत	१४५ ३२२
तत्र वै स्नानमात्रेण [गवा]	१५२ २५८	तत्र स्नातो नरो देवि		तत्र स्नान तु कुर्वीत	१४५ ३५२
तत्र शक्त्या तु सौवर्ण	४१ ७८	[ऋषिलोक]	१५० ५९८	तत्र स्नान तु कुर्वीत	१४५ ३९२
तत्र शङ्खप्रभ नाम	१४४ ६३८	तत्र स्नातो नरो देवि		तत्र स्नान तु कुर्वीत[मममार्गा°]	१४६ ४९२
तत्र शाखासु घोरासु	१९६ ४८२	[कृतकृत्यो]	१५१ ३४६	तत्र स्नान तु कुर्वीत	
तत्र शाण्डिल्यनामान	७१ २०२	तत्र स्नातो नरो देवि	१५१ ३६८	[मम लोकाय]	१४६ ५६६
तत्र शुष्यन्ति ते पापा	१९६ ४६२	तत्र स्नातो नरो देवि	१५५ ९८	तत्र स्नान तु कुर्वीत	१४७ ३१२
तत्र शृङ्गाटकाश्चैव	१९८ १८८	तत्र स्नातो नरो देवि[ब्रह्मलोके]	१५५ १७८	तत्र स्नान तु कुर्वीत	१४८ १६२
तत्र शूरेति विख्यातो	१४४ ४८	तत्र स्नातो नरो देवि[गन्धर्वे]	१६१ १३२	तत्र स्नान तु कुर्वीत	१४८ ३१२
तत्र श्री सस्थिता नित्य	७९ १२६	तत्र स्नातो नरो भद्रे	१५६ ४२८	तत्र स्नान तु कुर्वीत[चतुष्का°]	१४८ ३७२
तत्र श्लेष्मातको नाम	२१२ २४२	तत्र स्नातो नरो याति	१५५ १०८	तत्र स्नान तु कुर्वीत	१४८ ४४२
तत्र सयमन नाम	१५१ ३८	तत्र स्नातो वरारोहे	१४३ १९२	तत्र स्नान तु कुर्वीत	१४८ ५३२
तत्र सज्जलपात्रस्थ	३९ ५७८	तत्र स्नात्वा च पीत्वा च		तत्र स्नान तु कुर्वीत	
तत्र सज्जा महाशूरा	११ ७८२	[नियतो]	१५२ १३२	[चतु काल°]	१४९ ३५२
तत्र सत्यतपा स्थित्वा	९७ ६८	तत्र स्नात्वा च पीत्वा च[माथुर]	१५२ २८२	तत्र स्नान तु कुर्वीत	
तत्र सन्ध्यामुपासित्वा	२१३ १०१८	तत्र स्नात्वा च पीत्वा च[वीर°]	१५५ ३४८	[एकभक्तो°]	१४९ ३८२
तत्र सवाभवेद गङ्गा	१२५ ४०२	तत्र स्नात्वा जपन विप्रो	३७ १०२	तत्र स्नान तु कुर्वीत	१४९ ५५२
तत्र सर्वाभरपुर	७६ २२	तत्र स्नात्वा दिव याति	२१३ ५६६	तत्र स्नान तु कुर्वीत [दश°]	१४९ ६४२
तत्र सर्वे देवगणाश्च	७५ ७०२	तत्र स्नात्वा नरो देवि	१५२ १६८	तत्र स्नान तु कुर्वीत[द्वादशा°]	१४९ ६८२
तत्र सिंहमुखा केचिद	८९ ७२	तत्र स्नात्वा पितृस्तप्य	१७२ ५४८	तत्र स्नान तु य कुर्याद	१४३ २५२
तत्र सिद्धा हि गच्छन्ति	१६० ९२	तत्र स्नात्वा भवेत्तोये	२१३ १००८	तत्र स्नान तु य कुर्यान्	१४३ ४०२
तत्र सिद्धेन सवातो	१६० ५२	तत्र स्नात्वा वरारोहे [एक°]	१४० १७२	तत्र स्नान प्रकुर्वीत	१४० ४०२
तत्र सृष्टि पुरा प्रोक्ता	९० २२	तत्र स्नात्वा वरारोहे [अहो°]	१४० ३४२	तत्र स्नान प्रकुर्वीत[पञ्चरात्रो°]	१४० ४३२
तत्र सोमगिरिर्नाम	१४१ ४९२	तत्र स्नात्वा शुचिर्दान्त	२१३ ८४२	तत्र स्नान प्रकुर्वीत [एकमेक]	१४० ४६२
तत्र स्थानानि मे भूमे		तत्र स्नात्वा हरेर्लोकान	२१३ ४८२	तत्र स्नान प्रकुर्वीत[पञ्चभक्तो°]	१४३ २८२
[कथ्यमानानि]	१४७ २९२	तत्र स्नान च कुरुते	१५० ४६६	तत्र स्नान प्रकुर्वीत[अष्टभक्तो°]	१४३ ३४२
तत्र स्थानानि मे भूमे		तत्र स्नान च य कुर्याद	१५५ ४०२	तत्र स्नान प्रकुर्वीत	१४३ ४३२
[कथ्यमानानि]	१४८ ८८	तत्र स्नान तु कुरुते	१४० ५४२	तत्र स्नान प्रकुर्वीत	१४३ ४६२
तत्र स्थानेश्वरो भूमि	१३६ १७६	तत्र स्नान तु कुर्वीत[प्रात काले]	१४० २७२	तत्र स्नान प्रकुर्वीत	१४४ ८४२
तत्र स्थिते जगत्सर्व	१९२ २५२	तत्र स्नान तु कुर्वीत	१४० ५१२	तत्र स्नान प्रकुर्वीत [चतु°]	१४४ ८८२
तत्र स्थितेन मे भूमि	१४१ ३२८	तत्र स्नान तु कुर्वीत [ज्येष्ठ°]	१४१ ३०२	तत्र स्नान प्रकुर्वीत [दश°]	१४४ ९५२
तत्र स्थितो द्वादशाब्द	१७३ ७२	तत्र स्नान तु कुर्वीत	१४३ ३१२	तत्र स्नान प्रकुर्वीत	१४६ ४६२
तत्र स्थितो हरो देवो	१५२ २७८	तत्र स्नान तु कुर्वीत	१४४ ५१८	तत्र स्नान प्रकुर्वीत	१४६ ५४२
तत्र स्थित्वा चिर काल	१३९ १८८	तत्र स्नान तु कुर्वीत[त्रिरात्रो°]	१४४ ५५२	तत्र स्नान प्रकुर्वीत	१४६ ५९२
तत्र स्थित्वा महादेवस्	९६ १२२	तत्र स्नान तु कुर्वीत	१४४ ५८२	तत्र स्नान प्रकुर्वीत	१४७ ३७२
तत्र स्थित्वा यथान्याय	१७१ १२	तत्र स्नान तु कुर्वीत	१४४ ६१२	तत्र स्नान प्रकुर्वीत	१४८ २३२
तत्र स्थिरगतज्ञानर	७७ ३१२	तत्र स्नान तु कुर्वीत	१४४ ६५२	तत्र स्नान प्रकुर्वीत	१४९ ५३२

श्लोकार्धसूची

तत्र स्नान तपण च	१६२ २०८	तत्राय मुञ्चते प्राणान	१४० ७७a	तत्रापि परमाश्चय	१४७ ५१a
तत्र स्नान प्रकुर्वीत	१४९ ६१a	तत्राय मुञ्चते प्राणान	१४० ८१a	तत्रापि रथपञ्चाभ	७ ६a
तत्र स्नान प्रकुर्वीत	१५४ ७८	तत्राय मुञ्चते प्राणान	१४० ८५a	तत्रापि लब्ध्वा मानुष्य	२०० ३३a
तत्र स्नान यदा कुर्यात्	१४४ ७२a	[मम कमपथे]	१४० ८५a	तत्रापि शृणु चार्चय	१४८ १०e
तत्र स्नानप्रभावेन	१४० ७०८	तत्राय मुञ्चते प्राणान	१४१ ४३a	तत्रापि सुमहान वृक्षो	८४ ३a
तत्र स्नानेन दानेन [मम]	१५० ६१८	[गुह्ये पञ्चशिरे मम]	१४१ ४३a	तत्रापच्छदार्षि भक्त्या	४७ १७८
तत्र स्नानेन दानेन [महा°]	१५५ ३८	तत्राय मुञ्चते प्राणान	१४३ २०a	तत्रापच्छद ब्रह्मवध्या	४१ २९e
तत्र स्नानेन दानेन	१५५ ३३e	[मम कर्मानुमारिण]	१४३ २०a	तत्राप्यसामथ्ययुत	१३ ५६a
तत्र स्नानेन दानेन	१५५ ३८८	तत्राय मुञ्चते प्राणान	१४३ २३a	तत्राभवन क्षुद्रपिशाचसङ्घा []	३३ ८८
तत्र स्नानेन दानेन	१५५ ४८८	[कृतकृत्य सुनिश्चित]	१४३ २३a	तत्राभिषेक कुर्वीत	१४७ ४४a
तत्र स्नानेन मनुज	१५५ १८८	तत्राय मुञ्चते प्राणान	१५० ३३८	तत्राभिषेक कुर्वीत [चतुर्भक्तो°]	१४७ ४९a
तत्र स्नानेन वसुधे	१५५ १४a	तत्राय मुञ्चते प्राणान	१५० ५४८	तत्राभिषेक कुर्वीत	१४७ ५४a
तत्र स्नानोपवासेन	१५५ २८	तत्राय मुञ्चते प्राणान	१५० ५६e	तत्राभिषेक कुर्वीत [चतुर्भक्तो°]	१४७ ६०a
तत्र च स्नायमानस्तु	१४० ८७a	तत्राय मुञ्चते प्राणान	१५० ५९e	तत्राभिषेक कुर्वीत [चतुर्भक्तो°]	१४७ ६६a
तत्रागते तु वसुधे	१६४ १८a	तत्राय मुञ्चते प्राणान	१५० ६०e	तत्राभिषेक कुर्वीत	१४७ ७५a
तत्रागत्य च रक्षस्तु	१६५ १३e	तत्राय मुञ्चते प्राणान	१५१ ४a	तत्राभिषेक कुर्वीत [अष्टभक्तो°]	१४७ ८२a
तत्रागत्य प्रसान्त्वेति	१७४ २९८	तत्राय मुञ्चते प्राणान	१५२ १५e	तत्राभिषेक कुर्वीत [चतुर्भक्तो°]	१४७ ९१a
तत्रागत्य यथा त तु	१७८ १०२a	तत्राय मुञ्चते प्राणान	१५२ १८८	तत्राभिषेक कुर्वीत [चतुर्भक्तो°]	१४९ ४१a
तत्राग्निहोत्रशालाया	११ ७५a	तत्राय मुञ्चते प्राणान	१५२ २४e	तत्राभिषेक कुर्वीत	१४९ ४४a
तत्राजगाम यस्मिंस्ते	४१ २७८	तत्राय मुञ्चते प्राणान	१५२ २६a	तत्राभिषेक कुर्वीत [सप्त°]	१४९ ४७a
तत्राञ्जनो नीलकुक्षिर	९३ ५a	तत्राय मुञ्चते प्राणान	१५४ २८	तत्राभिषेक कुर्वीत [दश°]	१४९ ५८a
तत्राय मुञ्चते प्राणान [कौमुदस्य]	१२५ ३१a	तत्राय मुञ्चते प्राणान	१५४ ५e	तत्राभिषेक कुर्वीत [स्वकर्म°]	१५२ १५a
तत्राय मुञ्चते प्राणान	१४० २२a	तत्राय मुञ्चते प्राणान	१५४ ८८	तत्राभिषेक कुर्वीत [एकत्रात्रो°]	१५६ २०a
[विष्णुधारा]	१४० २२a	तत्राय मुञ्चते प्राणान	१५५ १२e	तत्राभिषेक कुर्वीत [उपस्पृश्य]	२१३ ६१a
तत्राय मुञ्चते प्राणान	१४० २५a	तत्राय मुञ्चते प्राणान	१५५ ३२८	तत्राभिषेक य कुर्यात्	१५५ ३६a
[गुह्यस्थाने]	१४० २५a	तत्राय मुञ्चते प्राणान	१५५ ३६८	तत्रामत विसृजामि	१२४ २८e
तत्राय मुञ्चते प्राणान [तस्मिन्]	१४० ३०a	तत्राय मुञ्चते प्राणान	१५६ २१a	तत्राराधय जामातर	१६० ४०e
तत्राय मुञ्चते प्राणान	१४० ३८a	[स्नान कृत्वा]	१५६ ४२e	तत्राराध्य महायोगी	३९ ३९a
[कृत्वा कम महौजस]	१४० ३८a	तत्राय मुञ्चते प्राणान	१६१ १३८	तत्राराध्य हरि भक्त्या	४४ २a
तत्राय मुञ्चते प्राणान	१४० ४१a	तत्राय मुञ्चते प्राणान	१६२ ६a	तत्रारुह्य दरीद्वार	१६८ ४१a
[कृतकृत्य शुचिनर]	१४० ४१a	तत्राय मुञ्चते प्राणान [काम°]	१६२ ८a	तत्राचनविधि कृत्वा	१२६ २४a
तत्राय मुञ्चते प्राणान्	१४० ४७a	तत्राय मुञ्चते प्राणान [सर्व°]	१६२ ९८	तत्रावयोमहासैन्य	१० ५५a
तत्राय मुञ्चते प्राणान	१४० ४९a	तत्राय म्रियते भूमि	१२५ ५४a	तत्राश्चय प्रवक्ष्यामि	१४७ ५६a
[मम चिन्ता°]	१४० ४९a	तत्रानेकविधैर्भक्षै	३९ ४८a	तत्राश्चय प्रवक्ष्यामि [कथ्यमान]	१४७ ६८a
तत्राय मुञ्चते प्राणान	१४० ५२a	तत्रान्धका असख्याता []	२७ २४e	तत्राश्चय प्रवक्ष्यामि [विष्णु°]	१४७ ९३a
[गुह्ये देवि शिलोच्छये]	१४० ५२a	तत्रापरे वृक्षषण्डा []	१९४ १८a	तत्राश्चय प्रवक्ष्यामि [सानन्दुरे]	१४८ ९८
तत्राय मुञ्चते प्राणान	१४० ५६a	तत्रापश्यत वृहत पद्म	६२ ९८	तत्राश्चय प्रवक्ष्यामि [कुण्डे]	१४८ ३२a
[कृत्वा कम सुदुष्करम्]	१४० ५६a	तत्रापश्यदषेधन्य	१७ ६८	तत्राश्चय प्रवक्ष्यामि [मम]	१६४ २०a
तत्राय मुञ्चते प्राणान [नदी]	१४० ५९a	तत्रापश्यन्त ते सुप्त	४७ १२a	तत्राश्चय महाभागे	१४४ ७०a
तत्राय मुञ्चते प्राणान	१४० ६०a	तत्रापि च विशेषोस्ति	१५४ ११a	तत्राश्चय महाभागे	१४४ ८६a
तत्राय मुञ्चते प्राणान	१४० ६७a	तत्रापि दारुण दु ख	२०० ४१a	तत्राश्चय महाभागे [तस्मिन्]	१४६ ४०a
[गुह्ये देवि परे मम]	१४० ६७a				

बराहपुराणस्य

तत्राश्चर्यं महाभागे [धूतपापे]	१४६ ६२a	तत्रैव तु तपस्तप्त	१५५ ४७a	तत्सव स्थापित सृष्ट्या	८९ ४३c
तत्राश्चर्य महाभागे	१४७ ३९a	तत्र व तु मया दष्ट	१५५ ४३c	तत्सवमेकत सस्थ	८९ २०c
तत्राश्चर्य महाभागे	१४७ ४६a	तत्रैव तु महातीथ	१५५ ९a	तत सवमेव प्राप्नोति	१०९ ३c
तत्राश्चर्य महाभागे	१४७ ६२a	तत्र व दैवयोगेन	१६३ ११c	तत्स्थान य समारया हि	२१२ ८१c
तत्राश्चर्य महाभागे	१४७ ७७a	तत्रैव बोधितीथ तु	१५० ६३a	तत्सववीरेति मय्युक्त	१४३ १४c
तत्राश्चर्य महाभागे [रम्ये]	१४८ २५a	तत्रैव मम शास्त्रेषु	१८१ ३६a	तथा आद्यन्त ओङ्कार-	३२ ८a
तत्राश्चर्य महाभागे [यानि]	१४८ ३९a	तत्रैव रमणाथ हि	१५८ ३३c	तथा कटकटाशब्दस	१९६ ५१c
तत्राश्चर्य महाभागे	१४८ ४६a	तत्रैव रमता धीरो	२०४ १९a	तथा कनखल तीथ	१५० ४१a
तत्राश्चर्य महाभागे	१४८ ५०a	तत्रैव रमता वीरो	२०४ ९a	तथागतमथात्मान	६२ १५a
तत्राश्चर्यमपूर्व मे	९७ १५e	तत्र व वसति प्रेतो	१६३ १३a	तथाग्नेयी सदा देवी	१११ १३c
तत्राश्चर्यमपद दिव्य	१७३ ४a	तत्र व वारुण तीथ	१६२ ७a	तथा चतुर्णां वक्ष्यामि	७८ १a
तत्राश्चर्यमो भगवत	७९ १९a	तत्र व विमला नद्यस	१९४ ५a	तथा चतुर्थे दिग्भागे	७६ ११a
तत्राससाद भगवान	९१ २७c	तत्रैव सोऽसुर प्रायाद	९४ ४१c	तथा च पच्छतस्तस्य	२०५ २a
तत्रासीन महायुथ	५ १९a	तत्रैव स्नानमात्रेण	१५१ २a	तथा च हह्यो राजा	५० २३a
तत्रासी पाथिव श्रीमान	१७ ८a	तत्रैव हिमवत्पष्ठे	१४१ २१a	तथा चोत्तरकोट्य त	१७२ ७a
तत्रासी वसते विप्र	१६० ४a	तत्रैवायमपि प्रेतो	२०३ २६a	तथा तथा कमभूमौ नभश्च	३२ ३१c
तत्रासी वद्धकायेन	२२ ३०a	तत्रैव रमता धीर	२११ ११c	तथा तथा चाङ्गह्राश्चकासुर	२३ १९c
तत्रास्ते श्रीपते श्रीमान	७६ ७a	तत्रैव व महातेजा	२०३ २५e	तथा तथा देववराप्रमेय	१४६ ६c
तत्रास्थीनि स सगह्य	९८ ७०c	तत्रोत्सवे पवतनारदौ द्वौ	२२ ४६a	तथा तथा शुभा बुद्धिर	२०८ १९c
तत्राह कथयिष्यामि	१३८ ५७a	तत्रोपरि कुण्डलिका	१०४ ३a	तथाऽत्र दश्यते काले	१९२ २३c
तत्राह क्रीडयिष्यामि	१५४ ६c	तत्रोपरि कृष्णमणस्य चम	१०६ २c	तथा त्व मत्प्रसादेन	६ ३९c
तत्राह गन्तुमिच्छामि	१३९ ५९c	तत्रोपरि महत्तस्य	५१ २e	तथा त्वन्यतम वापि	११ २१a
तत्राह तोषितस्तेन	१४१ ४६a	तत्रोपवासशिथिल	६९ ४c	तथा दारुवन्धवस-	३३ २१c
तत्राह दशकोट्यानि	१४१ ५६a	तत्रोप्य विष्णो सौगज	१०४ १७e	तथा दाशरथी रामो	१७८ ६६a
तत्राह यै सकृद् दष्टो	२१३ ४५a	तत्सयोगादहङ्कार	२५ ५a	तथा देवलकश्चापि	१४ ७e
तत्राहमिति य शब्द	५ २३e	तत्सत्य मम नश्येत्	१५३ २९c	तथा नयनयो प्राप्ते	१७४ ६४a
तत्रेन्द्र प्रथम जिग्ये	२८ १४c	तत सत्यमद्य सञ्जात	१७४ ५०a	तथान्य नारदीय च	१११ ७०a
तत्रेगानस्य देवस्य	७५ ६९a	तत्सन्निधानादपयान्त मद्यो	१४ ३१c	तथान्ये क्षुधितास्तत्र	१९६ ६१a
तत्रैक मुकुगोद्वद्ध	२१ ५४a	तत्सर क्रोधविस्तार	१४८ १९a	तथान्ये चापरे तत्र	१९४ २६e
तत्रैकस्य जगत कृत्स्न	११ २६a	तत्सव कथयिष्यामि[श्रूयता शुभ°]	१८८ ९c	तथाऽन्ये जगदुर्वर्ति	२१० १०c
तत्रैकाग्र मन कृत्वा	१८५ ४१a	तत्सर्वं कथयिष्यामि		तथापचितिविज्ञानात्	१७८ ३२c
तत्रैकान्ते कुशाङ्गोऽथ	१७८ १९a	[श्रूयता मुनि°]	२०५ ३c	तथा पञ्चोत्तरे देव	७६ १३a
तत्रेन्द्र परमासाद्य	९३ २a	तत्सव कायिक पुसा	३७ ५c	तथा परिभ्रमन मेऽद्य	१५८ १२c
तत्रैव तपसायुक्तस्	३७ ४३c	तत सव कारयिष्यामि	१३७ १२९c	तथाऽपरे श्रीडनका सुकान्ता	१९४ ३३a
तत्रव कोटितीथ हि	१५० ६१a	तत्सर्वं कृतवर्त्तलोको	१७१ ३e	तथाऽपरे नग्नदेहा	१७८ १४a
तत्रैव गमनान्मह्य	१२१ ६१e	तत्सव दानवबलम	९५ २७c	तथाऽपरो महादेशो	१९७ ३३a
तत्रैव च नरा केचिन्	१२४ १०१a	तत्सर्वं नश्यते शीघ्र	१५६ ३०c	तथापि कथयिष्यामि	१९४ ११e
तत्रैव च सदाश्रय	१५६ २२a	तत्सव नाशयेत्पाप	१०१ १४e	तथापि दक्षि वो रूपे	१५ ६३c
तत्रैव चाश्रमे भद्रे	१३९ ३१a	तत्सव निखिलेनाशु	२११ १०c	तथापि देवदेवस्य	५४ १०a
तत्रैव चेद भाद्रपदास्तु पूर्वा	१३ ४७a	तत्सव पाहि येनोक्त	३० ५c	तथापि सस्मृता देवि	३८ २३c
तत्रैव तिष्ठता वीरो	२०३ २९c	तत् सव सिद्धयता मह्य	११ २१c	तथापीद ये सदा पत्रकाले	९७ २६a

श्लोकाधसूची

तथा पूर्वं च देवेन्द्रै	१५७ ९८	तथैव शम्भुना दत्त	१७८ ७०a	तदा पाशुपत शास्त्र	७० ४३C
तथा पौराण राजनो	५० २५a	तथैवाय महाभागो	२०३ ११a	तदापि वैष्णवी माया	१२४ ४५a
तथाप्युद्देशत किञ्चित	५५ २०a	तथोक्तोऽसौ द्विधा स्त्री व	२ ४८a	तदा प्रभति चाशौच	१८५ ११५C
तथाप्युद्देशतो ब्रह्मान	३९ ६१C	तथोद्भवशायिकाश्चान्ये	२१० १३a	तदा प्रभति शुद्धयन्ति	१८७ १५C
तथाप्युद्देशमात्रेण	२०९ ७५e	तथोद्भवस्रोतसा श्रेष्ठ	२ ३७a	तदा प्रसूतिव सर्वा	२४ २७a
तथा प्ररोपा फलपुष्पभूता	१७० ३७C	तदक्षय भवेद्वातुर	२१३ १०९C	तदा भवानेव विरुद्धलोचन	२५ २३C
तथा प्रवत्ते तुमुलेऽप्य युद्धे	११ ८५a	तदग्रे घटमादाय	४२ ४a	तदायत्त जगत सब	१४१ ४७C
तथा प्रारम्भ्यते यात्रा	१५८ ९e	तदग्रे होमयेत क्षीर	६० ६C	तदा यम स्वपितर	२० ११C
तथा बहुलरुद्रस्य	१५५ ३०a	तदनुज्ञया हरेभक्ति	४९ ३२C	तदायुषस्स्वरूपतया	९८ ५६C
तथाविधमन्थानकृते गिरी द्र	१५ ११a	तदनुज्ञाप्य देवेश	२२ ३३C	तदा राज्य बल कोशो	१२१ ६१C
तथा ब्रह्महण पापा []	१९३ २C	तदन्तमेको दधते मुख मे	३६ १३C	तदा वृत्तोऽव भुञ्जान	१२६ १२e
तथा मातामहश्चाद्ध	१४ ११a	तदन्वयात्मजस्त्वेष	१५ ४C	तदा शखगदापाणि	११ २४a
तथा मामुद्धरेद् देवि	१०८ ८C	तदभ्याशे च रुचिर	२१२ २५a	तदा श्राद्धानि देयानि	१३ ४१C
तथाय यातना यातु	२०० १४C	तदम्बु वैष्णव कायो	७५ ४८a	तदा सकेतकेशा च	१५८ ४५a
तथा राज्यच्युतैर यैर	६१ १२a	तदद्ध मध्यमा प्रोक्ता	१०२ ३a	तदा सञ्चिन्त्य भगवान्	३१ १०a
तथा रुद्रेण देवेन	५९ ६a	तदद्धेन महाराज	१०१ ११a	तदा स दुष्कृतान सर्वात्	२०८ ५६C
तथा वय समुत्पन्ना []	१९९ १७C	तदवज्ञाय राजासौ	९८ ६३C	तदा स देशो भविता	२१३ ४०e
तथा वर्षे व्यतिक्रान्ते	४१ २७a	तदह कारयिष्यामि	१२३ २७e	तदा स सवज्ञतया चकार	३३ ९C
तथा बाधुषिका ये च	१९३ ६a	तदह भावयिष्यामि	२०८ ४८C	तदा सा भवति पुण्या	२०९ ५७C
तथाविधिप्रयोक्तव्य	१८८ २१C	तदह श्रोतुमिच्छामि	२०८ २C	तदासिना तु दिव्येन	१६४ १८C
तथा विष्णुहरो ब्रह्मा	२१ ५९a	तदह सप्रवक्ष्यामि	१११ १e	तदा सृष्ट्याऽयसग तु	२ ३१a
तथा वै धायमाणोऽसौ	१२१ ६२a	तदा कमलपत्राक्षो	१२५ १५८a	तदा स्थितोऽह लङ्काया	१६१ ४२C
तथा शयनमुद्दिश्य	१६७ १५a	तदा किमुक्त ऋषिणा	१६४ ७a	तदाऽस्य कोपात् सज्जे	२१ ३a
तथाष्टमेऽन्तरपुटे	७६ १५a	तदा केन प्रकारेण	३९ ९C	तदा स्वगगतिस्तुभ्य	३७ ३०e
तथा सत्यरता क्षान्ता	१९६ ७५C	तदा कौतूहलाद् ब्रह्मा	९६ ३a	तदाहरेत् कर्माणि	१२३ ४a
तथास्ते नापसव्येन	१२५ १३५C	तदा गतोऽसौ वसुधे	१६७ २२a	तदिदानी प्रवक्ष्यामि	१०९ २a
तथा स्वगसहस्राणि	१२४ ६८a	तदा गौरमुखो देव	१५ १C	तदुत्पाटयानयामास	२१४ १६a
तथाह भक्तिमिच्छामि	२११ ५८C	तदा च स्थावरे तेषु	१९८ ५७a	तदेक सप्रदायैव	१२२ ३३C
तथा हरिं द्वापरत कलौ च	३ १८C	तदात्मदशन प्रादात्	२११ ३५C	तदेकमनस सर्वे	२४ २३C
तथेति चोक्ते तैविप्रै	१४ ३९a	तदात्मिकाभवन्त्यापो	३५ १५C	तदेतदुवशीकुण्डे	१४१ ६४a
तथेति दवास्त प्राहुः	३३ २७e	तदा त्रैलोक्यविजय	२१४ १४C	तदेते प्रवदिष्यन्ति	१४६ १९a
तथेत्युक्त्वा तु तौ देवौ	९७ २७C	तदा दध्यौ किमेतन्मे	८९ ३५C	तदेय प्रतिमा दिव्या	१६१ २३C
तथेत्युक्त्वा महातेजा	१९१ १४a	तदा दुर्वाससा सप्तो	१६ १a	तदेव क्रियता शीघ्र	९२ १७a
तथैव कुरुते ब्रह्मा	१८७ १७C	तदा नक्तेन कत्तव्य	२०९ ५२C	तदेवोत्तिष्ठ तिष्ठेति	१९९ ५६
तथैव कूर्मत्वमृगत्वमुच्चैः	५५ ३४a	तदा निमलता याति	२०८ ५९C	तदैवतास्तन्नियमास	२०१ ६३
तथैव तेषामपि हि	२०९ ५C	तदानी कार्तिके देय	१११ ५३C	तदोमिति च विख्यात	७२ १३
तथैव देवपूजाया	१७७ ९a	तदानी ता शुभा देवी	९२ १३C	तद् गृह गन्तुमिच्छामि	८ ३१
तथैव द्वादशाना च	१७७ १८C	तदानी पूवतो देव	९८ २३C	तद् गृहीत्वा मुनि प्राह	३८ ११
तथैव पद्मनाभ तु	१५८ १४a	तदानी ब्रह्मण पुत्र्या	२२ २३C	तदक्षिणे महादेवि	१५० ५
तथैव पौषमासे तु	४० १a	तदानी ब्रह्मवध्या मे	२२ १७C		
तथैव योद्धा स्थगितेतरतरास	९५ १२a	तदानीमस्य धमस्य	३९ ६१a		

वराहपुराणस्य

तद्दानस्य प्रभावेन	१६३ ४८e	तन्नक्षत्रमह व दे	१७२ ६९c	तपसा कमणा वापि	१२२ ४a
तद् दिन पायसाहार	१११ ६३c	तन्न दत्त त्वया राजन	९८ ७६e	तपसा ज्ञानयुक्ता वा	१४६ ३४c
तद्वदुगतिपर नृणाम	७० २३c	तन्न शक्य तु गदितु	९८ ४७c	तपसा निममे देवि	९१ ५c
तद् दण्डोसि महाभाग	१४४ ३८c	तन्न शक्य सहस्रेण	५५ १९c	तपसानेन सतुष्ट	१४४ ३५a
तद् दष्टा तादृश दु ख	१९८ ५३c	तन्नामोच्चारणादेव	५४ १०e	तपसा प्राप्तयोगस्तु	१९१ ४७c
तद् दष्टा महाशत्रय	२७ २५a	तन्नास्तिकाना मर्त्याना	५८ ५e	तपसा प्राप्यते भोगो	२०५ ३५c
तद्वस्ताभिगतस्तत्र	१२१ ७०e	तन्निष्कृत शिरो धात्रि	९६ ७c	तपसा प्राप्यते स्वर्ग	२०५ ३४a
तदधुङ्कारात् पाताल	६९ ८c	तन्निबोधत विप्रेन्द्रा	७७ २५e	तपसाराधयामास	५ ४४c
तद् ऋषीमि यथाशक्त्या	२०६ ३८e	तन्निमित्त समुत्पन्न	७५ ४५a	तपसे धृतसकल्प	२ ५e
तद्भुवान वेत्स्यते सव	६६ १७e	तन्मध्यम सयुग्म तु	५५ १४a	तपसोग्रण ससेव्य	२१४ ९c
तद्भावास्तत्कथालापस	२०१ ६४a	तन्मध्ये प्राग्बिधानेन	५० ११c	तपसोऽन्यन्न चास्तीति	२१० १४e
तद् यावद् रावण स्थाप्य	२१४ १७a	तन्मध्ये स्थापयेद् धेनु	१०८ ३c	तपस्तपोधनाना च	२१३ ५१a
तद्युगस्य प्रभावेन	१४६ २८a	तन्ममाचक्ष्व तत्त्वेन [मम]	१२९ ६c	तपस्तप्तु महातीव्र	८९ ३१c
तद्योजनसहस्राणि	७७ १c	तन्ममाचक्ष्व तत्त्वेन [एष]	१३६ २४c	तपस्तप्यति वसुधे	१४५ ९c
तद्रूपधारिणी देवी	२७ २८c	तन्ममाचक्ष्व तत्त्वेन	१३८ ४c	तपस्तेपे ततस्तस्मिन्	३७ ८c
तद्रूपा ता सवर्णा तु	२० ९a	तन्ममाचक्ष्व तत्त्वेन	१३९ २९c	तपस्तेपे निराहारस	३८ १c
तद्रौद्रमिति विख्यात	७० २२c	तन्ममाचक्ष्व सकल	१२३ ३५c	तपस्तेपे निराहारो	१७ ७c
तद्वच्च कूर्मरूपारया	४१ ४२e	तन्मयात्र प्रभावन्	१४३ ११a	तपस्यतोऽत स्थिरकीर्ति पुराणो	३३ ३a
तद्वच्च शकराधेनु	१०२ १a	तन्महत्त्वं च सजात	८ ३७c	तपस्यन्त महाभाग	१० ७५a
तद्वत्तिलान्न भुञ्जीत	५७ ९c	तन्महाव्रतसज्ज तु	९६ २९c	तपस्विन स्नानरता	१७८ १३a
तद्वत्काल्पान्मासे तु	४२ १a	तन्मा प्रक्षयति तातो व	१३८ ५५c	तपस्वी ध्यानशीलश्च	१८५ ८८c
तद्वत्स्नानादिक कृत्वा	४४ १c	तन्मात्रा निययुर्देहाद्	३४ ३c	तपासि विविधान्यत्र	२११ ८४c
तद्वदलीककरण	१७८ ७५c	तन्माग यच्छ मूढाना	३२ २५c	तपोमय शरीर ते	३८ ३२c
तद्वदाश्वयुजे मासि	४९ १a	तन्मे कथय देवेश	२१२ २१c	तपोमयाना सर्वेषा	२०५ १०c
तद्वद् ब्रह्माणमीशस्य	१५५ ३०c	तन्मे कथय धमज्ञ	६६ १c	तपोर्जितानि दिव्यानि	१९६ ६४e
तद्वद्भुवन्त राजेन्द्र	४१ ३३a	तन्मे कथय भेद वै	३९ १c	तपोर्थित्व तपोहीन	२१ ७a
तद्वद्भ्रात्रपदे मासि	४८ १a	तन्मे ब्रूहि महाभाग	२१५ ३e	तपोर्थिभिर्जानकृतैर	५९ ७c
तद्वद् भक्त्यजनस्यापि	११ ४८c	तन्मे भवेत् सुरश्रेष्ठ	९८ ५७c	तपोलोक ततो देवस	९ २०a
तद्वद्वत्स प्रकुर्वीत	१०२ ३c	तन्मे सामान्यतो ब्रूहि	३९ १९c	तपो वा विपुल तप्त्वा	१९१ २७a
तद्वद् दानवैर्देवैर	७९ १८a	तप कुरुष्व साधो त्व	३७ ३९c	तपोवृद्धे वयोवृद्धे	९९ ११e
तद्वदनस्य प्रभावेन	१५१ ४१c	तप कृत्वा चिर काल	९५,२a	तस चैव महातप्त	१९८ १a
तद्वदहस्व सुरार्थाय	१८ १८c	तप कृत्वा वरारोहे	१४३ १६c	तसकाञ्चनवर्णेन	२१२ ३१a
तद्वदहस्व सित सौम्य	५३ २१c	तपते यावदादित्यस	९८ ८६c	तप्ततेजास्त्रिभिर्बाणै	११ ९४a
तद्वद् गुह्य न जानन्ति	२१३ ५०e	तपश्चचार नियत	८ ४१e	तप्तबालुमयी सर्वा	१८६ ४०a
तद्वद् रुद्रस्य तेजेन	१४५ १३e	तपश्चचार विपुल	१६८ ५२c	तप्यता च पुनस्तत्र	२०० ७a
तद् व्रत धनदस्येष्ट	६५ ६e	तपश्च तप्यमानेन	१२४ १५१c	तप्यमानो यथान्याय	१४४ १८c
तद् व्रत नग्नकापाल	९६ ३०c	तपश्चरति ता दृष्ट्वा	८९ ३७c	तमनुक्त्वा न गच्छामस	७१ २१c
तनु पास्यतनु पासि	१८ २२a	तपश्चरन्ती सुमहत	८९ ३६e	तमप्यप्रीतिमत्तोय	१८ ६a
तन्तु सुतन्तुरादित्यो	१६८ ५५a	तपसश्च प्रभावेण	१२४ ८८c	तमप्यसङ्गशस्त्रेण	५३ २०a
तन्तुमात्रमह तेषां	१७८ ३५a	तपसा तप एवाग्र	१११ ७a	तमप्यसाधक मत्वा	२ २९c
तन्न कश्चिद् विजानाति	१४६ ६७a	तपसा कर्मणा भक्त्या	१२४ ५८c	तमप्येव क्षपित्वा तु	५५ ७a

श्लोकार्थसूची

तमप्येव तु सम्पूज्य	५० १२a	तया प्रवृद्धते प्रीतिर	१३७ १२२a	तव दास्याश्च या दासी	१७८ १२C
तमप्येव निषिद्ध स्याद	३८ ५a	तयोरपि क्षय कृत्वा	१७ ३२C	तव देव प्रपन्नाना	१३१ २२a
तमप्येवमथी छित्वा	५३ १९a	तयोरपि महत्कम	१० ४६a	तव देव प्रसात्नेन [किञ्चिद]	१२२ ३a
तमभ्यच्च विधानेन	४६ ५a	तयोमध्ये तु विज्ञेयो	७५ ३५C	तव देव प्रसादेन [ममैव]	१२४ ७१C
तमभ्यच्च विधानेन	४७ ५C	तयोमध्ये पुरी रम्या	१६३ १९C	तव देव प्रसादेन [श्रुत]	१४४ २a
तमस्थिशेष व्याध त्	३८ २९a	तयोमध्ये स्थितो देव	१६७ ४C	तव देव प्रसादेन [इह]	१४६ १७C
तमह पष्ठवान कस्त्व	७३ ८a	तरता यमुना तेन	१५१ ८a	तव देवि प्रियार्थाय	११३ ३a
तमागत मुनिं प्रेक्ष्य	५० २a	तरन्ति पुरुषा येन [गभ ^०]	१२० २४C	तव नाथ प्रपन्नाना	१३१ १४a
तमागतमथो दष्टा	८९ १२a	तरन्ति पुरुषा येन [राजा ^०]	१२९ २२C	तव पादाङ्गिते वासात	१७४ ७४C
तमादिषु च सर्वेषु	१९८ ५६a	तरन्ति मनुजा येन [गभ ^०]	१२६ ११C	तव पुत्रो महात्मा वै	१८५ ६१a
तमायान्तमथो दष्टा	४४ १०a	तरन्ति मनुजा येन [घोर ^०]	१३५ ५५C	तव प्रसन्नरूपस्य	१६८ ४९C
तमाराधय देवेश	१६८ ८C	तरन्ति मनुजा येन [कष्ट ^०]	१३६ ४C	तव प्रापणक देव	१२८ ३४C
तमोड्यमीश जगता प्रसूति	५ ४८C	तरन्ति मनुजा येन [गत्वा]	१३७ ८६C	तव प्रापणकृत्य तु	१२८ १७a
तमुद्दिश्य व्रत कुर्याद	३७ ४१a	तरन्ति मनुजास्तत्र	१४४ ४८C	तव भक्तसुखार्थाय [तत त्व]	१२९ ४C
तमुद्धत्तु न शक्नोमि	१६१ ३६C	तरन्ति मानवा येन [घोर]	१२५ ७२C	तव भक्तसुखार्थाय [निष्कल]	१३४ १२C
तमूचु सहिता सर्वे	१९२ १८C	तरन्ति मानवा येन [तियक]	१३५ ४७a	तव भक्तसुखार्थाय	१३७ ४C
तमूचेह ततो दष्टा	१२८ २८C	तरन्ति मानुषा येन	१३५ ३६C	तव भक्तसुखार्थाय	१३८ ९C
तमपि भीषितु ताभि	९४ ११a	तरन्ति येन दुर्गाणि		तव मायेन किं भूमे	१२४ १६९a
तमेक दिवस स्थित्वा	६१ ४C	[प्रायश्चित्त च मे वच]	१३१ ३३C	तव वाक्यानि मृष्टानि	२१० २C
तमेकाग्रेण मनसा	२१३ ९a	तरन्ति येन दुर्गाणि		तव विष्णो प्रसादेन	१३६ ३२a
तमेव तुष्टुवु सर्वास	१७ ५६a	[प्रायश्चित्त च मे वद]	१३४ ४२C	तव शिष्या च दासी च	१५० ३a
तमेव गतसकल्पस	१८५ ३२C	तरन्ति येन ससार [नरा]	१२३ ४९C	तव सन्देशकर्त्तरि	१९९ १०C
तमेव चाचन कृत्वा	११७ ३४C	तरन्ति येन ससार [मम]	१३५ १२C	तव सम्भावनाद्देव	१५० ४a
तमेव देव सपूज्य	४९ ४a	तरति विपुल तात	१३८ ८४C	तवानुकम्पया देवि	२०६ ८०C
तमेव देवमनुजा	३५ १४a	तरसा राक्षसा विम्बा	१९९ ४५a	तवापराधाद्देवेश	१७७ १a
तमेव देशमागत्य	२७ २१C	तरुणादित्य सकाशो	७५ ५३a	तवापि यत्पुरा वत्त	१५२ ३a
तमेव सव सम्प्राप्तो	३७ २७C	तरुणी क्षीरसम्पन्ना	२०३ २३a	तवापि सन्ततिस्तात	१७८ ३२a
तमेवाह प्रपश्यामि	७३ १४C	तरुणो मध्यम याति	१३७ १४५C	तवैव यत्काय गुह्य	१३७ १८१C
तमो मोहो महामोहस्	२ २६a	तपण ध्रुवतीर्थाग्रे	१७८ ११६C	तवैवाराधनार्थाय	१४४ ३७C
तया तिरस्कृता वापि	७५ ८०C	तपयित्वा द्विजान् सप्त	१८५ ६८C	तवैष तपसा तुष्ट	२१२ १८C
तया तु ताडितान्तस्य	९५ ३०C	नर्पयित्वा यथान्याय	१३९ ३८C	तस्करा लेखकाराश्च	१८८ ९०a
तया तु मोहिता देवा	९५ २९C	तर्पिता पितरस्त्वेन	२१३ १०४C	तस्थु पातालनिलये	२४ ३१C
तया तुल्या स्तुतिं चक्रे	९० ८C	तर्पिता पितृपिण्डेन	१८८ ७३a	तस्थुर्भोगान् भुञ्जमाना समग्रान्	२४ ३०C
तया प्रणम्य विज्ञप्त	९४ ४५C	तर्पिता मानुषैस्तप्ति	३४ १४C	तस्थौ तत्रैव शोकात्	६२ १५C
तया विनापि तत्क्षेत्र	१७ ३४a	तव कोकामुख नाम	१४० ४a	तस्माच्च ब्रह्मणो रुद्र	४ २५C
तया स दष्टो नकुलो	१२५ १०३C	तव गीतप्रभावेन	१३९ ९४a	तस्माच्चित्त समादाय	१४२ २६C
तया सबन्दि व्याप्त	९० ७C	तव चात्र निवास वै	१२५ १८C	तस्माच्छतगुण पुण्य	१५४ १०e
तया साद्ध जगामाय	१६० ६०C	तव चिन्तापरेणात्र	१२७ ४१C	तस्माच्छ्राद्धानि देयानि	१३ २६a
तयाऽसौ रमयामास	१५१ १३a	तव चैव प्रियार्थाय [मन्त्र ^०]	११४ २०C	तस्मात्काण प्रजायेत	२०० ४०a
तयो- कालेन महता	२० २५a	तव चैव प्रियार्थाय [येनाह]	१३६ २५C	तस्मात् कोटिगुणो गुह्य	१७७ २९e
तयो पुत्र सम राजा	१० १८C	तव चैव प्रियार्थाय [मम]	१४३ ५१C	तस्मात् कोपात सहस्राचिर	१८ १४C

वराहपुराणस्य

तस्मात् क्षोभात् समुत्तस्थु	९१ ३a
तस्मात् ज्ञात्वा तु ता देवी	९२ १८C
तस्मात् तस्य शिवायेह	१४५ २३e
तस्मात्तु तभ्यो श्रवणादिहेतवस्त	२ ८a
तस्मात्तु दु खबहुला	२ ३३C
तस्मात् ते मोहजननी	१७७ ३७a
तस्मात्त्व सवदेवेषु	१९६ १९a
तस्मात् त्वमपि राजे द्र [भव]	३ २९C
तस्मात् त्वमपि राजे द्र [देव]	५ ४२a
तस्मात्त्वमपि राजेन्द्र [त]	५५ ५४a
तस्मात् त्वमपि राजेन्द्र [तद]	१११ ६१C
तस्मात् पुरस्तु दातव्य	२०४ २२a
तस्मात् सभाविता सृष्टि	२ १८C
तस्मात् सत्य कुरुष्वद्य	१९१ ४६C
तस्मात् सव परित्यज्य	१५१ २७C
तस्मात् सवप्रयत्नेन [अ न]	९८ ६३a
तस्मात् सवप्रयत्नेन [सव ^०]	१५७ १४a
तस्मात् सवप्रयत्नेन [पूज्यो]	६८ ४७a
तस्मात् सवप्रयत्नेन [सता]	१७२ ९२a
तस्मात् सवप्रयत्नेन [कत्तव्य]	२०९ ४४a
तस्मात् सवप्रयत्नेन [द्वादशी]	२०९ ६१a
तस्मात् सवप्रयत्नेन[करणीय]	२१३ ११०a
तस्मात् सवमयी देवी	१०९ १२e
तस्मात् साम्ब समाहूय	१७५ ११a
तस्मात् सुनियतर्भाय	२०९ ८५a
तस्मात् स्तुतिस्तु देवेश	१६७ २८e
तस्मात्स्थानादपक्रान्ते	२१४ १a
तस्मादन च पान च	२०० २२C
तस्मादपि क्षेत्रविद्विजितोऽभूद	२ ७C
तस्मादपि विकारस्थाद	१८ ७e
तस्मादभ्यचयेत् प्राप्त	१४ १९a
तस्मादभ्यक्तमुत्पन्न	२५ २C
तस्मादापस्तत एवानु देवि	२ ९C
तस्मादारभ्य काल तु	७० ३९a
तस्मादारभ्य कालात्तु	८९ ४१e
तस्मादारभ्य नृपतेर	५२ १०C
तस्मादुत्तरकोटि च	१५८ ५०e
तस्मादेक समुत्सृज्य	२१४ ७a
तस्मादेवैव भविता	५५ ४६a
तस्माद् गिरिवरश्रेष्ठात्	७७ १९a
तस्माद्धि स्मरण काय	१६७ ५C

तस्माद् द्वादशभागेन	७५ २५C
तस्माद् बलि समुत्तस्थौ	९ १५C
तस्माद् ब्रह्मा समत्पन्न	१३ ११C
तस्माद्यात् ऋषिभ्यश्च	२०२ २२a
तस्माद् यानस्तु यात्रा च	१५८ २४C
तस्माद् राक्षस गच्छ त्व	१६५ १७a
तस्माद्द्रोऽभवद्देवि	८९ ३C
तस्माद् व्याघ्रशरीरात्तु	३७ २०a
तस्मान्न प्रतिगृह्णीयात्	१११ १५a
तस्मान्नरेन्द्र दातव्या	१०९ १५a
तस्मिन्नागतमात्रे तु	५५ ४३C
तस्मान्नारायण ध्यात्वा	३ २९a
तस्मान्मम गृहे नास्ति	१६० ३८e
तस्मान्मूर्ति सृजाम्येका	३१ ३e
तस्मिच्छिन्ने दशशेन	५३ २०C
तस्मिस्तस्मिन् महाकाल	२०२ १९e
तस्मिस्तीथवरे स्नातो	१५२ २३C
तस्मिस्तीर्थे तु त दष्टा	१५८ २४e
तस्मिस्तीर्थे तु य स्नात	१२५ ७४a
तस्मिस्तीर्थे महानेज	१२५ ९२a
तस्मिस्तीर्थे वरारोहे	१२५ ८०a
तस्मिस्तु काले पञ्चाना	२१ २२a
तस्मिस्तु पतिते देवि	९६ २०C
तस्मिस्तु मथिते जात	३५ १२C
तस्मिस्तु वसतस्तस्य	१५० ४४a
तस्मिस्तु वसते देवि	१५० ४३e
तस्मिस्तु शकलीभूते	९ ९C
तस्मिस्त्रिकेऽह तमसो महान् स	२ ७a
तस्मिन् करस्थे शिरसि	९६ ८a
तस्मिन् कलौ वत्तमाने	६८ ५C
तस्मिन् काले तु मित्रेण	१६३ ३४C
तस्मिन् काले पशुपालेति राजा	५१ ९C
तस्मिन् काले ह्यतिक्रान्ते	१३७ ९८a
तस्मिन् काले ह्यह देवि	१६४ २२a
तस्मिन् कुब्जाम्रके भद्रे	१२५ ५६a
तस्मिन् कृतोदकस्तीर्थे	१२५ ५३a
तस्मिन् कृतोदके देवि	१४० २४a
तस्मिन् कृतोदको ब्रह्मन्	१२५ ३३a
तस्मिन् कृतोदको भूमि	१२५ ८८C
तस्मिन् कोकामुखे रम्ये	१४० १५C
[कथ्यमान]	

तस्मिन् कोकामुखे रम्ये	
[तिष्ठामि]	१४० ९२C
तस्मिन् क्षितितल सव	१९७ १a
तस्मिन् क्षेत्रवरे पुण्ये	२१३ ५३a
तस्मिन् क्षेत्रे महाभागे [गुह्य]	१४० ७८a
तस्मिन् क्षेत्रे महाभागे[आश्रय]	१४५ ४६a
तस्मिन् क्षेत्रे महाभागे[अस्ति]	१४६ ४५a
तस्मिन् क्षेत्रे महाभागे[तिष्ठामि]	१४७ ९७a
तस्मिन् क्षेत्रे महाभागे[त्रीणि]	१४७ ९९a
तस्मिन् क्षेत्रे महाभागे[पश्यति]	१४८ ४७a
तस्मिन् क्षेत्रे महाभागे[अस्ति]	१४८ ५१a
तस्मिन् गते सुरा सर्वे	३२ ११a
तस्मिन् गत्वा तु मनुज []	१५१ ४३C
तस्मिन् गिरिवरे रम्ये	२११ २६a
तस्मिन् छिन्ने तदस्याशे	५३ १८a
तस्मिन् जगति भूलोको	९ २२a
तस्मिन् जलोत्थासनमायतेजस	७ ३७C
तस्मिन् जाते स्वय ब्रह्मा	२५ ३६a
तस्मिन् तीर्थे नर स्नात	१५० ५४a
तस्मिन् दिने न च कृत	१७८ १०a
तस्मिन् देवसमाजे तु	२१२ ६४a
तस्मिन् देवहृदे भूमे	१४४ ९४a
तस्मिन् देशे समागम्य	१२१ २४C
तस्मिन्नगवरे हृष्टा	२११ १९C
तस्मिन्नहनि तत्रैव	१७६ ६C
तस्मिन्नहनि य स्नान	१५५ ४५a
तस्मिन् नारायणो देवग	१८ १२C
तस्मिन् निवसतस्तस्य	२२ १a
तस्मिन्नृगादयस्त्वश्चास	२१ ३२a
तस्मिन्पद्मे समुत्पन्नो	७५ ४६a
तस्मिन् पिण्डप्रदानेन	१५४ ११C
तस्मिन् पुरवरे दिव्ये	१६० २C
तस्मिन् पुरवरे रम्ये	१९५ १०a
तस्मिन् प्रविष्टे तु स तीव्रतेजा	१७ १४C
तस्मिन् प्रविष्टे सव एते विविशुर्	५१ १३C
तस्मिन् प्रविष्टे सहसा जल तु	९ २८a
तस्मिन् प्रवृत्ते द्विगतेऽहमासीद्	२ १०C
तस्मिन् बले तु दैत्या ये	११ ८८C
तस्मिन् भद्रवटे चैक	९७ १०a
तस्मिन् भाण्डीरके स्नातो	१५४ ५a
तस्मिन् भिन्ने पृथक् केशान्	९६ १२C

श्लोकार्थसूची

तस्मिन् भुक्त्वा यथाकाम	१७६ ६a	तस्य कालेन महता [चारित्र्येण]	८ ६a	तस्य चोत्तरपार्श्वेन	१४७ ७१a
तस्मिन् मग्ने देवेश	२१ ८a	तस्य कालेन महता [नारदो]	४६ ७c	तस्य छित्त्वा ततो लिङ्ग	२०० १२e
तस्मिन् मथितमात्रे तु	५३ १५a	तस्य कीर्त्तिमहाराज	५५ २६c	तस्य जन्मकृत पाप	२०९ २०c
तस्मिन् मध्ये भगवती	७९ ७c	तस्य कुण्डस्य सुश्रोणि[च वारो]	१४८ ३६a	तस्य ज मकृत पाप	२०९ २६e
तस्मिन् मन्दारकुण्डे तु	१४३ १५a	तस्य कुण्डस्य सुश्रोणि [नव]	१४८ ५५a	तस्य जायेत मध्याह्ने	१२१ ३४c
तस्मिन् महातपा नाम	१७ ७a	तस्य कूपस्य माहात्म्य	१६३ ३७a	तस्य तत प्रतिगह्याशु	१७८ ८४a
तस्मिन् वने तावदुभौ	१० ४९e	तस्य कृति विदार्थाशु	२७ १७a	तस्य तत्र प्रयातस्य	३८ १६a
तस्मिन् वरगृहे देवि	१५० ४८a	तस्य केसरजालानि [नव]	७५ ६२a	तस्य तद वचन श्रुत्वा	[माधवस्य]
तस्मिन् वराश्रमपदे वनवक्ष जात्या	१७ ९a	तस्य केसरजालानि [विकीर्णानि]	७५ ६३c	तस्य तद्वचन श्रुत्वा [कुमारस्य]	१३९ २८a
तस्मिन् विवाहे सलिलप्रवाहे	२२ ४७a	तस्य क्रिया प्रवक्ष्यामि	१८९ १५a	तस्य तद्वचन श्रुत्वा [हृष्टं]	१४९ ११a
तस्मिन् वन्दावने तीर्थे	१५४ ९c	तस्य क्रोधेन महता	२७ २८a	तस्य तद्वचन श्रुत्वा [शक्र]	२१२ ७९e
तस्मिन् श्लेष्मातकवने	२१३ १११a	तस्य क्षोभयत शक्ति	२५ ३३a	तस्य तस्य हि योगीश	१७३ ५e
तस्मिन् सयमने तीर्थे	१५१ ५a	तस्य गीतस्य शब्देन	१३९ १०३c	तस्य तल्लाघव दष्टा	५१ २४a
तस्मिन् समुद्रे स नपो	५२ ११a	तस्य गेहे कुमाराणा	२५ ५०c	तस्य ता परितुष्टास्तु	२७ ३९e
तस्मिन् स राजा प्रविवेश बुद्धि	५ ५५c	तस्य चाहारदोषेण	१६० २४a	तस्य ता सवतो रक्षा	२७ ३७c
तस्मिन् सर्गेऽभवत् प्रीतिर	२ ३० ¹ c	तस्य चिन्तयत पात्र	३८ १३a	तस्य तावत् फल देहि	१६५ २२e
तस्मिन् सलिलमग्ने तु [पुनरन्य]	२ १७a	तस्य चिन्तयत शस्त्र	५३ १४a	तस्य तीथप्रभावेन	
तस्मिन् सलिलमग्ने तु [पृथ्वी]	३९ २१c	तस्य चिन्तयतस्त्वङ्गाद्	३२ ३a	[जातोऽमौ ब्राह्मणोत्तम]	१५० ४७c
तस्मिन् सुरमणीयानि	२१३ १२a	तस्य चिन्तयतस्त्वेव	१२ २a	तस्य तीथप्रभावेन [प्राप्ता]	१५० ४८e
तस्मिन् सौकरके चैव	१३८ १२a	तस्य चिन्तयतो धीमान्	६२ १६a	तस्य तीथप्रभावेन	
तस्मिन् सौवर्णक देव	४९ ३c	तस्य चिन्तयतो नेत्रात्	९ १३a	[जातोऽसौ पृथिवीपति]	१५१ १०c
तस्मिन् सौवर्णरौप्य वा	३९ ४६a	तस्य चिन्तयतो बुद्धिर	५५ ४५a	तस्य तीथप्रभावेन [सुधनो]	१५३ ६९c
तस्मिन् स्थाने तपणेन	१६२ २५e	तस्य चिन्ता समुत्पन्ना	३१ २c	तस्य तीथस्य सुश्रोणि	१२५ ५७c
तस्मिन् स्थाने पितुमह्य	१७४ २३a	तस्य चिह्न प्रवक्ष्यामि		तस्य तुष्टेन हि मया	१६१ २२a
तस्मिन् स्थापितमात्रे तु	११ ४७a	[येन ज्ञापयते]	१२५ ५१a	तस्य तुष्टो वर देव	६२ ६e
तस्मिन् स्थितस्य तपसि	२ ५४a	तस्य चिह्न प्रवक्ष्यामि	१२५ ५७a	तस्य तेजोऽप्यसहती	२० ८a
तस्मिन् स्नातस्तु वसुधे	१५३ ७०c	तस्य चिह्न प्रवक्ष्यामि [देवि]	१२५ ६४a	तस्य त्राणमभीप्सन वै	१६९ ३३a
तस्मिन् स्नातो नरो देवि	१५० ४२c	तस्य चिह्न प्रवक्ष्यामि [वायुं]	१२५ ७७a	तस्य त्रिकोशमात्रेण	१४३ ४२a
तस्मिन् स्नातो नरो देवि[राजं]	१५० ५५c	[येन विज्ञायते]	१२५ ८२a	तस्य त्व तुष्टिमापन्नो	३३ २९e
तस्मिन् स्नातो नरो देवि	१५० ५८c	तस्य चिह्न प्रवक्ष्यामि	१२५ ८७a	तस्य त्वष्टा ददौ कन्यां	२० ७a
तस्मिन् स्नातो नरो देवि [देवैः]	१५१ ३a	तस्य चिह्न प्रवक्ष्यामि [तीर्थं]	१२५ ९१a	तस्य दक्षिणपार्श्वे तु [गुह्य]	१४३ ३०a
तस्मिन् स्नातो वरारोहे	१२५ ९५a	तस्य चिह्न प्रवक्ष्यामि		तस्य दक्षिणपार्श्वे तु [अश्वत्थो]	१४७ ९४a
तस्मिन् हते दुर्जयराजमन्त्रिणि	११ ८६a	[येन प्राज्ञायते]	१२५ ९७a	तस्य दक्षिणपूर्वेण	१४३ २४a
तस्मिन् हिमवत् पृष्टे	१४१ १a	तस्य चिह्न प्रवक्ष्यामि [रूपं]	१३७ ३६a	तस्य दन्तास्तदा दष्टा	२१ ४७a
तस्मिन् ह्रदे महाभागे	१४४ ९२a	तस्य चिह्न प्रवक्ष्यामि [योगं]	१३७ ४७a	तस्य दशनमात्रेण	१५१ ४६c
तस्मै दान प्रदातव्य	१८७ २६c	तस्य चिह्न प्रवक्ष्यामि [सोमं]	१३७ ८१a	तस्य दाक्षायणी भार्या	२४५a
तस्य कमशत कृत्वा	१५० ४६c	तस्य चेद पञ्चरात्र	६६ १४c	तस्य दष्टवा श्रुत भद्रे	११७ २१a
तस्य कष्टेन काये च	१७४ ३२a	तस्य चेष्टेबलेनासौ	१० २८a	तस्य देव कथ तुष्टो	१७५ २९c
तस्य कां तमती नाम	४९ ७c	तस्य चैवेह दातव्यो	१९० २४c	तस्य देवप्रभावेन	१३७ ९२c
तस्य काल सवृतस्य	१२१ ३७c	तस्य चोत्तरतो देशा	१० ३४e	तस्य देवस्य ता वेश्यास्	१७३ २४a
		तस्य चोत्तरपार्श्वे तु	१४३ १७a		

वराहपुराणस्य

तस्य देशस्य नवास्ति	२०१ ५१८	तस्य पूर्वोण पाश्वेन	१३७ ९०a	तस्य वक्ष्यामि सुश्रोणि[मम कम°]	१३४ २a
तस्य दोष प्रवक्ष्यामि	१३५ २४a	तस्य पूर्वोत्तरे पाश्वे	१४३ २१a	तस्य वक्ष्यामि सुश्रोणि[अपराध°]	१३४ ५a
तस्य दोषापराधस्य	१२४ १६२c	तस्य प्रतिविशुद्धस्य	१८५ ३३a	तस्य वक्ष्यामि सुश्रोणि	१३६ ५२a
तस्य द्रोण्या महाराज	४८ ७a	तस्य प्रतीच्या विज्ञेय	७५ ३८a	तस्य वक्ष्यामि सुश्रोणि	१३६ ८३a
तस्य द्वितीयमिच्छतश्	९ ३a	तस्य प्रदक्षिण कृत्वा	१५८ ३७a	तस्य वक्ष्यामि सुश्रोणि	
तस्य धर्मोचितो यस्तु	१२५ १७७c	तस्य प्रदीप्तकालोऽय	२०० ९c	[प्रायश्चित्त मम प्रिय]	१३६ १०७a
तस्य धर्मो न विद्येत	१२७ ४७c	तस्य प्रविष्टस्य ततो	११ ३a	तस्य वीय समाश्रित्य	१२४ २५c
तस्य नानदतो ज्वाला	२१ २९a	तस्य प्रसन्नो भगवान्	१५० ५१a	तस्य वै कारण येन	१३७ ५९c
तस्य नाम्ना च तत्स्थान	२१२ २५c	तस्य प्रागायता दीर्घा	७५ ११a	तस्य वै गतमात्रस्य	१६० ५६a
तस्य नारायणो देव	१११ ७४c	तस्य प्रीतिकर सद्य	१९६ ७a	तस्य वै तप्यमानस्य	१४४ १४c
तस्य नारायणो देव	२१५ १८c	तस्य प्रीतो ददौ देव	१६१ २५c	तस्म वै तिष्ठमानस्य	१२४ १३९a
तस्य नाशाद्यथा नोऽत्र	१७० ३१e	तस्य प्रीतोऽस्म्यह देवि	१३७ ६०a	तस्य वै शृणु सुश्रोणि[उपस्पश्य]	१३४ १४c
तस्य नून भवेत् पुत्र []	२१५ १७c	तस्य बोजनिसग हि	७५ ४७a	तस्य वै शृणु सुश्रोणि[ह्यपराध]	१३५ ५०c
तस्य नून भवेत् पुत्रो	१११ ७३c	तस्य बुद्धिरिय जाता	१७२ ५a	तस्य व्याप्ति प्रवक्ष्यामि	१२५ ४५e
तस्य पश्चिमपार्श्वे तु[गुह्य देव]	१४३ ३६a	तस्य ब्रह्मा ददौ तुष्टस	३० ६a	तस्य व्रतानि धास्यामि	३७ ३c
तस्य पश्चिमपार्श्वे तु[गुह्य मे]	१४३ ४५a	तस्य ब्रह्मा ददौ प्रीत	३५ १६a	तस्य व्रतान्ते भगवान्	४२ १२a
तस्य पश्चिमपार्श्वे तु[तत्र]	१४७ ८६a	तस्य ब्रह्मा शुभा कन्या	२ ४a	तस्य व्रतान्ते विश्वात्मा	५५ २२a
तस्य पातकसस्पशानि	१६९ १५c	तस्य ब्राह्मणमुख्यस्य [स्त्रित्वे]	१२४ ५२c	तस्य व्रतान्ते सतुष्ट	५७ १३c
तस्य पादौ स्वय देवी	३८ २७a	तस्य ब्राह्मणमुख्यस्य [पूव]	१२५ ५५c	तस्य शान्तिभवेन्नित्य [नागाना]	६० ८c
तस्य पापक्षय तास्तु	२९ १६c	तस्य ब्राह्मणमुख्यस्य [रैम्यस्य]	१२५ २०८c	तस्य शान्तिभवेन्नित्य [पुरुष°]	२१३ ६६a
तस्य पापस्य दोषेण	१३६ ३३c	तस्य भद्रकदम्बस्य	७७ १५a	तस्य शापाभिसन्तापात्	१४७ ११a
तस्य पार न गच्छति	१९२ २४c	तस्य भानु प्रसन्नश्च	२०९ १५a	तस्य शृङ्गेरवर इति	२१४ ५c
तस्य पार्श्वे मया द्रष्ट	१९५ २४a	तस्य भार्या गिरिसुता	२७ १२c	तस्य श्रवणमात्रेण	१६५ २६a
तस्य पार्श्वे महादिव्या	१९५ २०a	तस्य भार्या च वसुधे	१४४ ६a	तस्य षष्ठी तिथी प्रादाद्	२५ ४८c
तस्य पुण्य महाभागे	१३९ १३c	तस्य भार्या द्वय चासीद्	१० १७c	तस्य सज्ञा कथय मे	३९ १४e
तस्य पुण्यप्रभावेन	१५३ ५७c	तस्य भार्या शते द्वे तु	१७८ ३a	तस्य सदशनादन्ये	१५८ ७९c
तस्य पुण्यफल चाग्रय	३९ ५९c	तस्य भार्या सुशीला च	१६८ २c	तस्य सदशनादेव	१७४ ६८c
तस्य पुण्यफल यस्मान्	२०९ ७४c	तस्य मध्ये तु वणिजो	१६३ १२a	तस्य सत्र नित्यकाल	१६० ४३c
तस्य पुत्र त्वय जज्ञे	४५ ८a	तस्य मासमय ताम्र	१२८ ४५a	तस्य सत्र सवकाल	१७३ २२c
तस्य पुत्र समुत्पन्नो	१० ५२c	तस्य मुक्तिभवेन्नून	३९ १२c	तस्य सद्योऽभवत्पुत्रो	२८ ११c
तस्य पुत्र स्वरो नाम	५३ ४c	तस्य मूर्तौ तु जाताया	७३ १६a	तस्य सद्यो भवेत्तुष्टि	९८ १२c
तस्य पुत्रत्वमापेदे	१७ ५a	तस्य मूल तपो राज्ञि	१३७ १३०c	तस्य सद्यो भवेत्लक्ष्मीर	९८ ९a
तस्य पुत्रद्वय जज्ञे	२ ५१c	तस्य मे निधनस्याद्य	११ १९a	तस्य स ततिसन्देहो	१६८ १२c
तस्य पुत्रा बभूवुर्हि	२० ४a	तस्य मोक्ष कथ ब्रह्मन्	३९ १८e	तस्य स दशनाद्रुद्र	२७ ८c
तस्य पुत्रोऽभवत्सोमो	३५ १c	तस्य यज्ञवराहस्य	२०९ ८४a	तस्य सुप्तस्य जठरान्	३१ ११a
तस्य पुत्रो महातेजा	२० ३a	तस्य ये मुखनिष्क्रान्ता	१३४ ५४c	तस्य स्कन्धे तु घटित	२०९ ६६a
तस्य पुत्रो महातेजा []	१९१ १२a	तस्य राज्ञो वच श्रुत्वा	४ २१a	तस्य स्नातस्य वक्ष्यामि	१२५ ८४e
त य पुत्रो महाभाग	१३७ १००a	तस्य रूप न जानन्ति	३९ १३c	तस्य ह्यङ्गुल्य प्राप्ता	८९ ४१c
तस्य पुत्रो महाभागे	१४४ ५a	तस्य रूपवती नाम	२०६ २७c	तस्या तताया तु सुराधिपे तु	३३ ६a
तस्य पुत्रो मिथिर्नाम	२०६ २७a	तस्य रूपस्य विस्तार	३१ १२a	तस्या तिथौ तृतीयाया	२२ ५३c
तस्य पुष्करयात्राया	६ ४०c	तस्य वक्त्र महारौद्र	१९६ ४a	तस्या तिथौ भवन्त ये	३३ २९a

श्लोकाधसूची

तस्या तिथौ हविष्येण	१९ ५a	तस्याथ बहुना काले	३८ ६c	तस्याश्च देवगन्धर्वा []	९१ ३४a
तस्या तिष्ठन्ति तीर्थानि	१६६ ११c	तस्या दासी कमकरी	१७८ ३६c	तस्याश्च पाशवो यावद	१११ २८c
तस्या तु कन्या शतशो	६९ १२a	तस्या दामी प्रभावेति	१७८ ८६c	तस्याश्च मम राजेन्द्र	१२५ १९५a
तस्या त्वाष्ट्यामश्वरूप्या	२० १८a	तस्या दासीशतस्यैका	१७८ ४a	तस्याश्च मरुतो देवा []	१६ २२a
तस्या दत्त हुत स्नात	१७२ ६१c	तस्यादिक्कृततो विष्णोः	१० १६a	तस्याश्चर्याणि दष्टानि	६६ २c
तस्या दध्यशानो यस्तु	२९ १६a	तस्यादौ तत्र वशेन	२ ४४c	तस्याश्चर्याण्यनेकानि	८९ ४a
तस्या दष्ट्या समुत्पन्ना	८९ १८c	तस्याधरस्त्रिविकारस्त्रिवणम	५१ १२c	तस्याश्चमपदस्थस्य	१७३ ९a
तस्या नक्त प्रकुर्वीत	५६ २c	तस्याधिक भवेत् पुण्य	१६३ ५२c	तस्याश्चमे विमलजलाविले मरुन	१० ७६a
तस्या नक्ताशनो नित्य	६५ २c	तस्यान्तिके सुशीला च	१६८ ५a	तस्याष्टौ मन्त्रिण शूरा []	९२ ३a
तस्या पिता च माता च	१७४ २१c	तस्यात्ते स्वेच्छया भद्रा	२९ ८c	तस्यासन च पाद्य च	२ ५६a
तस्या प्रागेव सकल्प्य	४० ३a	तस्यान्न सस्कृत तद्धि	१११ ४५c	तस्यास्तद वचन श्रुत्वा[म मुनि]	९४ १४a
तस्या मामचयेद्यस्तु	१२२ ९c	तस्यापत्यद्वय जज्ञे	२० ७c	तस्यास्तद वचन श्रुत्वा[माधव्या]	१४२ ५a
तस्या यत्क्रियते भद्रे	२०९ ६३a	तस्यापराधाद वै भूमि	१३६ १c	तस्यास्तद वचन श्रुत्वा[राजा]	२०६ ५५a
तस्या रात्र्या स एकान्ते	१७४ १९c	तस्यापि चाभवत्क या	५२ २a	तस्यास्तपन्त्या कालेन	९१ २c
तस्या वसाम्यह देवि	१६७ १c	तस्यापि पुसो हृदये	२ ६५a	तस्यास्तीरे जलोद्भेद	२१३ ६०a
तस्या वसाम्यह प्रेत	१६३ १९c	तस्यापि राज्ञ पुत्रोऽभूद	५५ २५c	तस्यास्तीरे मया दष्टा	१९४ १५a
तस्या वसाम्यह भद्र	१६८ ७१c	तस्यापि शिष्यो भविता	१११ ६८a	तस्यास्तीरे शिला दिव्या	९७ ५c
तस्या सस्थाप्य भगवान	३१ १०c	तस्यापि श्रृणु सुश्रोणि	१३५ १c	तस्यास्तु सालोक्यमगात	२१३ ९१c
तस्या सम्भूतिमिच्छन् यस	५३ ३a	तस्यापि सवरूपा स्युस	५२ ३a	तस्यास्तेज समभवद	४९ ८a
तस्या सर्वे सुरा सिद्धा []	२६ ४a	तस्याप्यधशनेनाथ	१११ ३७c	तस्याह न प्रणश्यामि	११४ ३४c
तस्या कालान्तरे देयास	९५ ३a	तस्याप्युत्तरपूर्वे तु	७६ ३a	तस्याह न प्रणश्यामि	११५ ४५c
तस्या परिग्रहे त्वेका	१७८ ४c	तस्याप्युरसि सविष्टो	२ ७२a	तस्याह सप्रवक्ष्यामि	४२ ६c
तस्या पितृगणा सर्वे	१७८ ६a	तस्याभवन्महातेजा	९४ ४a	तस्याहृतस्य यद्रक्तम	२७ २४c
तस्या पुत्र समभवद	१० २७a	तस्याभ्यासे स राजर्षिषा	७० १५c	तस्या हसन्त्या दूतोऽसौ	९४ २३a
तस्या पुत्रोऽभवद्वीमान्	९४ २०a	तस्या मध्येऽमरावत्या []	७६ ६a	तस्या हसन्त्या वक्त्रात्तु	९५ २३a
तस्या पुत्रो महाभागे	१४७ १७a	तस्यामनपिनपक्वाशी	३० ६c	तस्या ह्यतिप्रमाणानि	७७ १८a
तस्या प्राग्बच्छरीरस्था-	२० २१c	तस्यामाराध्य विश्वेश	२०९ ५५a	तस्या ह्यनुचरा देव्यो	९५ ३३a
तस्या अपि द्वय जज्ञे	२० ९c	तस्यामुपोषयेद्राजस	३५ १६c	तस्येद व्रतमाचख्यौ	५५ २१c
तस्या अपि द्विधा भूता	९ ४a	तस्यामुपोष्य विधिवत्	५४ १२c	तस्येन्द्रपादघातेन	१६ २९a
तस्या उपरि सस्थाप्य	१८५ १०९c	तस्यामेव तु कालस्य	११३ ११a	तस्येन्द्रस्त्वध्यमादाय	४१ ३७a
तस्याक्षयपद विष्णोर्	१७२ ५७c	तस्या यौवनकाले तु	८ ७a	तस्येय तिथिरुद्दिष्टा	४० २a
तस्यागतस्य सम्बन्धी	८ १८a	तस्या राधयतो देव	१३ ५a	तस्यैव कुवतो देवो	६३ ९a
तस्या गर्भे महाभागे	१४४ ७a	तस्यारोग्य धन धान्यम	६२ ५c	तस्यैव बलिनस्त्वैको	२७ ७a
तस्यागस्त्य कदाचित् तु	४९ ६a	तस्यारोग्य प्रयच्छन्ति	१८८ ३२c	तस्यैव वत्तमानस्य	१४५ ७c
तस्या गृहवरे तत्र	१७४ ८a	तस्याध दापयेद्वीमान्	५७ ५c	तस्यैव वसतस्तत्र	१६३ ८c
तस्याग्रहे प्रविष्टस्तु	१६० १८c	तस्यात्तयामवस्थाया	१९८ १५c	तस्यैव वादिनो विप्रा	३७ २५a
तस्याग्रे तिष्ठते विप्रो	१६५ २५a	तस्यावश्य भवेत् सृष्टिः	९० १५c	तस्यैव कमकारोऽभूद	४९ १९c
तस्याग्रे तु पुनस्तेन	१६८ ७७a	तस्या विभीमहे सर्वे	२०७ ५c	तस्यैव कुवतो व्युष्टि	४३ १०a
तस्याङ्गस्य समुदभूता []	१९५ ३०a	तस्या विभूतिरभवत्	५३ १c	तस्यैव जीर्यते भुक्त	१२४ १८a
तस्यात्मनि तदा योग	३४ ३a	तस्याशु धनदो देवस	३० ७a	तस्यैव नाम्ना बदरी	४८ २४a
तस्यात्मोपप्रदानेन	९४ २१c	तस्याश्च दिक्षु विस्तीर्णा	७६ ९a	तस्यैव पुरत कुण्ड	५६ ५a

बराहपुराणस्य

तस्यैव षाकृत धम	१७८७४a	ता क्षेत्रदेवता सर्वा []	१७५५c	तान भग्नान सहसा दिक्षु	२१४८a
तस्यैव माधमासस्य	६२२a	ता सर्वा कोटिशो देव्यस	९५२५a	तान्मन्त्रान कीर्तयिष्यामि	१२३३८c
तस्यैव मेरो पूर्वे तु	७६१a	ता स्त्रिय सबभत्याना	११४४a	तान्यस्थीनि लिहन् दद्यौ	९८७१c
तस्यैवान्त स्थिता देवा []	२६९c	ता अप्यतेद व्रत चक्रुः	५४२३c	तान्येव मधुरेणैव	१८०१८c
तस्यैवोत्तरतस्तीथम	२१३९६a	ता ऊचुः प्रणयाद्देव	२९६a	तान वयं च करिष्यामो	१३८९६a
तस्योत्तरपुटे रम्या	७६१४a	तात साध तेन याम	१३८५६c	तान शुक्र प्रत्युवाचाथ	१६९३२a
तस्योत्पत्तिं प्रवक्ष्यामि	२५५c	ता दास्य इव कर्माणि	४९९a	तान सर्वानागतान दष्टा	७०७a
तस्योत्पत्तिं बरारोहे	१७३c	तादशाना सहस्राणि	११३२a	तान सर्वान स समानीय	११२९a
तस्योपरि कृत वस्त्र	१०११e	तादशाय प्रदातव्या [रसघ्ने]]	१००६e	तापन शोधन चैव	१३४२५c
तस्योपरि तत् पुत्रैर्	५४१४a	तादशाय प्रदातव्या [पुच्छदेशो]]	१०२११c	तापयन्तो जल चेद	७३५c
तस्योपरि नसिंह तु	४२४c	तादशाय प्रदातव्या [मधु]]	१०३१०c	ताभिः परिवृता देवी	९११२c
तस्योपरि महाराज	१०४२c	तादशी प्रतिमा कृत्वा	१८४३a	ताभिराश्विसितो धीमान	१७०४३a
तस्योपरि महाश्रय	९७२c	ता दद्यात्तीवदुःखार्तांश्च	१७०५a	ताभिस्तत्रैव गोविन्द	१५५२२a
तस्योपहास कृत्वा तु	५४२१c	ता देव्यो दिव्यरूपाश्च	१७०५४a	तामगस्त्यस्तथा दष्टा	४९१०a
तस्योपाय प्रवक्ष्यामि	५४२c	ता देव्यो नृत्यगीतेषु	१७०२a	तामपश्यत्त्वसौ साश्वी	२०१६c
ता कला सोमराजाऽसौ	५७१४a	ता धाराश्चतुरो भद्रे	१४८४०a	तामप्येवमुषित्वा च	५५४a
ता गतिं प्रतिपद्येऽह	१३९५३c	तानह कारयिष्यामि	१२१९०c	तामस त विजानीयाद	१८५८६a
ता गतिं सप्रपद्येऽह	१३९५२c	तानह भावससिद्धान	११६४९c	तामस नरक विद्यात	१८५८३c
ता गह्य गतवान सोऽपि	७१३४c	तानह सस्थितान देवान	७०१०a	तामसेनापि भावेन	१०१२e
ता चर ती ततो दष्टा	७१२४a	तानागतास्तदा ब्रह्मा	२७३a	तामुपोष्य नरो भद्रे	२०९४१a
ता चिन्ता चिन्तयेत्तत्र	१३७१४८c	तानि कात्स्न्येन मे देवि	१२५४e	तामेव चिन्तयन् शम	९२२a
ता चैव तायते प्रेतो	१९८२५c	तानि तत्कथयिष्यामि	१९३१८c	तामेव भजते ज तु	२०८१५c
ता तु गुह्यामतिर्देवि	१४०१६c	तानि तस्या विशालाक्षि	९०४c	तामेव रमते सोमो	३५३a
ता दत्त्वा चैव पीत्वा च	२०४२४a	तानि तानि तरन्त्येव	१३६१०१c	तामेव शरणं गत्वा	२६४a
ता दष्टा देवकाय च	२८३५a	तानि ते कथयिष्यामि [येन]	११४९e	ताम्बूल तु ततो गुह्य	११७४५c
ता दष्टा मद्यक्लिन्नाङ्गी	१७८९५a	तानि ते कथयिष्यामि [यत्त्वया]	१२८१८e	ताम्बूल रत्नवस्त्राणि	१३७१५४c
ता दष्टा मनुज कामान	१५८७१e	तानि ते कथयिष्यामि [तत्]	१३६५८c	ताम्र नाम भवेद देव	१२८३३c
ता दष्टा मनुजो देवि	१६१२०e	तानि दत्तानि तेन स्युः	१११५७c	ताम्रकास्यकरूप्याणि	१८१५a
ता दष्टा मुनय सर्वे	७११६a	तानि बालानि रक्षस्व	१२४११४a	ताम्रकुम्भमय चैव	११७३१c
ता दष्टा रूपसम्पन्ना	२८८a	तानि सहरयेत्तत्र	१२६२०c	ताम्रपात्रैश्च सतिल	३९५७a
ता दष्टा वरदा देवी	९१३५a	तानि सर्वान परित्यज्य	१२८१९c	ताम्रपष्टा कास्यदोहा [दभरोम]]	९९८a
ता देवराज पप्रच्छ	१६२४a	तानि सर्वान् समानीय	१२७२c	ताम्रपष्टा कास्यदोहा [पट्ट]]	१०४६c
ता नदी क्षोभयन्त्यस्ता	१९४२०a	तानुवाच तदा देवो	३५१०a	ताम्रपष्टा सूत्रपुच्छा	१०६५c
ता नदी यमुना गङ्गा	१५०३०a	तानेवाचयता सम्यग	३४९c	ताम्ररूप समादाय	१२८२५c
ता प्रिया प्रणयात् प्राह	१२१४६c	तान् कीर्तयमानास्तत्त्वेन	७८१०c	ताम्राहणा चारुभागा []	२१२४६a
ता प्रिया प्रीतहृदया	२०६८४c	तान तुष्यन्ते द्विजा सर्वान्	७५८१c	ताम्राहश्च विषश्चैव	७८१५c
ता वण्यमानामेकाग्रयात्	७५६५c	तान दष्टा तु मृतान राजा	४१२९a	ताम्रे कास्ये च रौप्ये च	१७९४c
ता शृणुष्व महाभाग	३०३c	तान दष्टा युध्यतो देवान्	३२१३a	ताम्रेण प्रतिमा कृत्वा	१८२१a
ता समुत्तीय कृच्छ्रेण	१९८३८a	तान दष्टा विकृताकारान	१७२१०a	तारणाथ च सर्वेषा	१८५२०c
तास्तेनैव प्रदानेन	२०१५६a	तान्दष्टा सहसा ब्रह्मा	३४५a	तारयामास बेगेन	१६९३७a
तास्ते सर्वान् प्रयच्छामि	२११५१c	तान् पालयन् स कदाचिद दिदक्षुः	५११०a	तारयित्वा कुलं सव	१४३२३c

श्लोकार्धसूची

तारयेम धर्तं त्रिलोकनाथ	१२२ २०e	तावत्स्थास्यति चर्मात्मा	२०३ १६C	ताव त कुलसभूता	१५८ ७८C
तारा जिघक्षता पत्नी	३२ ९C	तावत्स्वरूपेण चतुर्भुजेन	१ १८C	तावन्न पतते धारा	१४६ ६३a
तारित च कुल तेन	२१३ १०३C	तावदङ्गुष्ठमात्र तु	७३ १४a	तावन्मगवपुविप्रो	६ २४e
तारिता पितरस्तेन		तावदन्न स्पशेद भूमि	१८६ ११C	तावन मेरुगिरमूर्ध्नि	६९ ४०C
[निष्कलाञ्छ]	१२८ १३e	तावदन्न न भुञ्जामो	७१ २७C	तावचित्तावासनगौ	४ १६a
तारिता पितरस्तेन	१३७ ३०a	तावदभ्यागत वाच	१६८ ४१C	तावागतावथाब्रूता	१० ४२a
तारिता पितरस्तेन [दश]	१४० १००C	तावदस्तगिरि भानुर	११ ४९C	ताश्च गावो देवशु या	१६ १३a
तारिता पितरस्तेन	१५० ६२C	तावदागतवास्तत्र	९१ १६C	ताश्च लब्ध्वा महेन्द्रस्तु	१६ ३१C
तारिता स्वकुला सर्वे	१४७ १०४C	तावदिन्द्रो धनु पाणिस	९७ १८a	तासा क्षीर घृत वापि	१११ १८a
तारितानि कुला येभि	१४५ ५५C	तावदिन्द्रोऽपि करिणा	१० २१a	तासा च ब्रह्मणा दत्ता	२७ ३९a
तारिताश्च कुलास्तेन [त्रीणि]	१८१ ३७C	तावदेव इत शीघ्र	२११ ८६C	तासा मध्येऽधिका चैका	१७८ ३C
तारिताश्च कुलास्तेन [नवति]	१८२ २९C	तावद्विष्य पुमास्तस्या	२ ६४C	तासा रक्षाथ सस्तभ्य	१६२ २४a
तारिताश्च कुलास्तेन [शतम]	१८३ ३४C	तावद दैत्यबल सव	९४ ३४a	तासा शरीराण्याविश्य	९५ ४३e
तारिताश्च कुलास्तेन [मम]	१८४ ३९C	तावद बहस्पतिस्तत्र	५ १२a	तासा हलहला शब्दा	१९५ ३६a
तारितास्तु कुलास्तेन	१८० ४०C	तावद ब्रह्मा स्वय देवैर	८९ ११C	तासामेकाऽपि नो लभ्या	९४ २६a
तारितो ह्येष ससारे	१३६ ११२a	तावद्भोगान भुञ्जते स्वगसस्थो	४५ ९a	तासु दष्टासु स्पृष्टासु	१६४ २३e
तालशम्भ्यासन्निपातर	१३९ १०६C	तावद भ्रमति ससारे	१३५ ५३a	तास्त दष्टा विलासिन्यो	५४ ६a
तावज्जलात समुत्तस्थु	७३ ४a	तावद्राज्ञ शरीरात्तु	४७ १५a	तास्ता देवी महाभागा	९५ ३३C
तावत कपाल पतित	९६ २५C	तावद वषशतान्याशु	१३९ १७C	तिग्म रथाङ्ग तव देवकल्प	२६ ११C
तावत कश्चिन्न ग्लूति	१४८ १४C	तावद वषसहस्राणि[स्वगलोके]	११२ ५१C	तिथिपवविजानीयात्	१८८ ४९C
तावत्काल जलात् सद्य []	२१ १९C	तावद्वषसहस्राणि ,	११४ १२C	तिथिपवविजानीयाद्	१८८ ८e
तावत्काल प्रतीक्षस्व	१७८ ७८e	तावद वषसहस्राणि ,,	११७ २२C	तिथिब्रतानि कस्तस्य	६५ ११C
तावत तत्रैव भगवान्	७० ५C	तावद वषसहस्राणि [मम लोके]	११७ २४e	तिथीना द्वादशी चापि	१२२ ३२C
तावत तत्रैव रैम्यस्तु	५ ८e	तावद्वषसहस्राणि [मम लोके स]	१२८ ४७C	तिथीना शृणु माहात्म्य	१९ १C
तावत्तत्रैव लुब्धाना	४७ ११a	तावद वषसहस्राणि [नरके]	१३६ ५९C	तियक्षु मुच्यते शीघ्र	१८८ ३४a
तावत तस्य गुरुस्तत्र	९७ २९C	तावद् वषसहस्राणि [मम भक्तश्च]	१३७ ३१C	तियक्नोतश्च य प्रोक्तस	२ ३६C
तावत्तस्य महारोषो	२ १४a	तावद वषसहस्राणि [दिव्या]	१३९ २e	तियक्नोतस्तु वै यस्मात्	२ २८C
तावत तस्यैव रुद्रस्य	७१ २C	तावद वषसहस्राणि [स्वगलोके]	१३९ १४C	तियगूध्व च रचिता	७७ ७C
तावत्ताम्रस्थितो भूत्वा	१२८ ३६e	तावद वषसहस्राणि [इन्द्रलोके]	१३९ २३C	तियग्यानि न गच्छेत [मम]	१२१ ७C
तावत पश्यन्ति ते भूमि	१४४ ९४e	तावद वषसहस्राणि [रूप°]	१४० १५a	तियग्योनि न गच्छेत [कमणा]	१२३ ३५a
तावत्पश्याम्यह विप्र	६९ ७C	तावद्वषसहस्राणि [ब्रह्मलोके]	१४५ ४४C	तियग्योनि न गच्छेत	२१३ १०५C
तावत पुण्यसमाधिक्य	१०९ १४C	तावद्वषसहस्राणि [मम लोके]	१४५ ५४C	तियग्योनिगताश्चापि	१२१ १C
तावत्यो वषकोट्यस्तु	१११ २९a	तावद वषसहस्राणि[मम लोकेषु]	१८० ३९e	तियग्योनिगता चापि	१२२ २C
तावत सख्यासनान्येव	१७५ १२a	तावद वषसहस्राणि		तियग्योनिमनुप्राप्ता	१३७ २७५C
तावत्स पतते देवि	१३६ ६१C	[मम लोकेषु तिष्ठति]	१८१ ३८C	तियग्योनिमनुप्राप्य	१३८ १०३C
तावत समिक्नुशादीनि	११ १००C	तावद्वषसहस्राणि [मम लोके]	१८२ ३१C	तियग्योन्यादयोप्यस्मिन्	५५ ५२a
तावत स मोदते स्वर्गे	२०३ १७a	तावद वषसहस्राणि [स्नापको]	१८३ ३३C	तियग्योन्यापि सप्राप्य	११९ २२C
तावत सा पथिवी ज्ञेया	१११ २७C	तावद् वषसहस्राणि[विष्णुलोके]	१८४ ३८C	तियड मानुषदेहेषु	२०१ ५५a
तावत सुपुण्यकर्ता च	१६७ १७C	तावद् विष्णोस्तु पुरुषै	६ ३२a	तिलक सवधर्माणा	१७२ ९४C
तावत्सुवणवृक्षाध	१० ४८a	तावद व्याघ्रेण विद्धोऽसौ	३७ १९C	तिलघेनु भवान् राजन्	९८ ८५a
तावत्सैन्येन महता	२७ ११C	तावद् व्रत तु क्तव्य	१७२.८७e	तिलघेनोविषाम वृ	९८ ८७C

वराहपुराणस्य

तिलभक्षो दिनान सप्त	१३५ ४९a	तीथ ब्रह्मोदय नाम	२१३ ९९a	तीर्थेऽस्मिन्नस्थिताताथ	१७४ २५c
तिलमन्त्रकुशैर्हीन	१७८ ६४c	तीथ मानसमित्येव	१२५ २८c	तीर्थे सस्थापितस्तत्र	१६४ २६a
तिलहोम प्रकुर्वीत	१८७ ८c	तीथ मानसर नाम	१२५ ९४c	तीर्थे स्तुतोऽह वसुधे	१६४ १५a
तिलाक्षतकुशान गह्य	१५८ ६a	तीथ वैवस्वत नाम	१३७ २८१c	तीर्थेर्द्वादशभियुक्ता	१५१ ३२c
तिला देयास्तथैतस्या	३४ १५a	तीथ सङ्क्षुषण नाम्ना	१६२ २१a	तीत्र क्रोध समाधाय	१३८ ९१e
तिलान् गा च हिरण्य च	२०१ २४a	तीथ सर्वात्मक नाम	१२५ ३६c	तीत्रक्षुधापरिविलष्टो	२०० ५८a
तिलान् ब्रीहियवाश्चैव	१२६ १५c	तीथ हि मोक्षराजाय	१६२ ३५a	तीत्रा तु यातना यत्र	२०० ४०c
तिलाम्बुना चापसव्य	१४ १६e	तीथप्रभाव एषोऽस्मिन्	७ २३a	तीत्रैरन्तगतदु खैर	२०० ५६a
तिलै सप्ताष्टभिर्वापि	१३ ५७a	तीथप्रभावाद गच्छाम[]	७ २१c	तुङ्गकूटेति विख्यात	१४० ३१a
तिलै सह महाराज	५८ ९c	तीथमाहात्म्यभावेन	१७४ १८c	तुङ्गभद्रा तथा गोदा	९६ १६e
तिलोत्तमायास्तद्रूप	१७४ ५c	तीथयात्रा पुरस्कृत्य	२१४ १०c	तुतोष परमप्रीत्या [वर]	२० २५c
तिलोत्तमासहायाना	१७४ ३४c	तीथयात्रानिमित्त च	१६४ ८c	तुतोष परमप्रीत्या [वाक्य]	२० २८c
तिलोत्तर तथान्न च	१७८ १०८c	तीथयात्रानिमित्त तु	७१ १९c	तुतोष परमा देवी	९५ ५२c
तिलोपचार कृत्वा तु	१८६ ४२c	तीथयात्रानिमित्तेन	१६४ २c	तुतोष सवदेवाना	२१ ७४c
तिष्ठ तिष्ठ क्व यासीति	१९९ ३२a	तीथयात्राप्रसङ्गेन	१७३ १५a	तुम्यमह ददामीति	१२२ १३e
तिष्ठते तु वरारोहे	१४० ५५c	तीथराज हि चाक्रूर	१५३ ५a	तुम्बुरु नारद चैव	२२ ४१a
तिष्ठते पद्मपत्रे तु	१४० ८९c	तीथसख्या च वसुधे	१६६ १२c	तुरगस्य च हेतोस्तु	७४ १४a
तिष्ठते मम पाद्वेषु	१३१ १९c	तीथसेवी स्नानपरो	१६० ४c	तुरीयाशेन वत्स तु	१०० २c
तिष्ठते विष्णुलोकेऽस्मिन्	१२२ २४a	तीथस्नानरता ये च	१६३ ५४c	तुलापुरुषक कृत्वा	११३ ३७a
तिष्ठतो मृगयूथस्थ	२१३ २३a	तीथस्नानेन च विभो	७ ४१c	तुल्य गोशतदानस्य	११० १२c
तिष्ठत्यत्र महाभागे	१३६ ९७c	तीथस्यैव हि माहात्म्य	१७२ ५७a	तुष्ट प्रसन्नमनसा	३२ २६c
तिष्ठत्येषोऽत्र वै बीरो	२०४ ७a	तीथस्यैव प्रभावो हि	१७२ ८८a	तुष्टु प्रयता सर्वे	२३ ३०c
तिष्ठन् सप्तम यावद	२४ २५c	तीर्थाना गुणमाहात्म्य	१७४ ६१c	तुष्टुवर्वाभिर्भिरष्टाभि	२५ ३९c
तिष्ठन्मपि कालान्त	१७ ६४c	तीर्थाना चैव माहात्म्य	१६६ १९c	तुष्टुविविधै स्तोत्रै	२५ १६c
तिष्ठामि क्रोडती साध	९४ ९c	तीर्थाना परम तीथ [धर्माणा]	१७८ १२३a	तुष्टेन च मया प्रोक्तो	७१ ३०c
तिष्ठामि परया प्रीत्या [दिश]	१४५ ५८c	तीर्थाना परम तीथम् [अतस्]	२०४ २१c	तुष्टो ददाति कुच्छ्रेण	१८१ ३५a
तिष्ठामि परया प्रीत्या [भाया]	१८५ १४c	तीर्थाना माथुराणा च	१६४ २५e	तुष्टो नारायणो देव	११३ १c
तिष्ठामि मृन्मय चापि	१८१ १c	तीर्थानामुत्तम तीथ	१५२ १२c	तुष्टोऽस्मि ते विशालाक्षि	८९ ३८c
तिष्ठामि वटवृक्षेऽह	१८५ १६a	तीर्थानि च तव क्षेत्र	१३७ ९४c	तुष्टोऽस्मि रम्य भक्त्या ते	७४ १a
तिष्ठेज्जलाशये तत्र	१३६ ८५a	तीर्थानि तस्य वक्ष्यामि	१२५ ७०a	तुष्ट्यामि न तु वित्तेन	११४ ३c
तिष्ठेद् युगसहस्र तु	१६३ ५२a	तीर्थानि मनसा गत्वा	१८६ २६a	तुयक्ष्वेडितसघुष्टैर	१९९ २४a
तिष्ठोऽपरमित, पापाद्	१७४ ७६c	तीर्थान्यावाहन कृत्वा	१८५ १०५c	तूष्णी बभूव सोप्यग्निर्	१९ ९c
तिस्ना धारा पतन्त्यत्र	१४९ ६७a	तीर्थान्यतानि दैवानि	१५७ ६c	तूष्णीभूतस्थितस्तावत्	५ ३२c
तीथ करवीरक नाम	१२५ ५०c	तीर्थानिषेकिपुरुषाद	१७२ ९३a	तूष्णी ससज भूतानि	३४ १३a
तीथ क्रोशोदक नाम	२१३ ८३c	तीर्थे कुब्जाङ्गके पुण्ये	१२५ २४c	तूष्णीम्भूता तु ता दष्टा	२२ २२a
तीथ तद्वद कल्याण	१५० ७a	तीर्थे च यत्कृत पाप	१७४ ५३c	तृणादिषु नृपस्यैव	५२ ११c
तीथ तु कुमुदाकार	१२५ २५a	तीर्थे चैव गृहे वापि	१६३ ४८a	तृणोदकानि यो दद्याद	११० १३a
तीथ तु विघ्नराजस्य	१५२ २२a	तीर्थे तीर्थे हर स्नात्वा	९६ २१c	तृतीय तिलतैलस्य	५८ १६a
तीथ पञ्चनद प्राप्य	२१३ ६२a	तीर्थे तु यत् कृत पाप	१६३ ४९c	तृतीय मधुनश्चैव	९९ ६c
तीथ पञ्चनद भाप्य	२१३ ९४a	तीर्थे वराहसजे तु	१६४ २३c	तृतीयमपराधन्तु	११६ ७c
तीथ पूर्णमुख नाम	१२५ ३९c	तीर्थेषु तत्र स्नातव्य	१३७ १९c	तृतीयमुदके दद्यात्	१८८ ११८c

श्लोकार्थसूची

तृतीया वा चतुर्थी वा	१४२ ३५८	ते त प्रणम्य देवेशम्	७० ३३२	तेन दष्टेन यत्पुण्य	१६६ १८
तृतीया चैव रक्ताक्षी	११० १५८	ते तत्र रुद्रमागम्य	२३ ६२	तेन दष्टेन वसुधे	१६६ २८
तृतीये जन्मनि विभु	९६ २८	ते तथा च प्रवक्ष्यन्ते	१४६ २७२	तेन दोषेण विप्रर्षे	१६० ३७६
तृतीये त्रिगुण विद्यात	१९८ ३८	ते तथाऽपि स्पशन्ते मा	१४६ ४२८	तेन द्वादशवर्षाणि [ममाग्रे]	१२४ १७४८
तृतीयेऽहनि ता दष्टा	४९ १३२	ते तस्य सवमाचष्टे	१२१ ३५८	तेन द्वादशवर्षाणि [चिन्ति°]	१३७ २९९८
तप्त तु ब्राह्मण ज्ञात्वा	१८८ ११३८	ते तु तत्र यथान्याय	१३७ २०४२	तेन नारद नारीणा	१७५ १७८
तप्ति ज्ञात्वा तु विप्राय	१८६ ५९२	ते तु मात्स्यदोषेण	१४६ ३२८	तेन पात्र तत कृत्वा	१२७ ३४२
तप्ति प्रयान्तु पिण्डेषु	१४ २८८	ते ते मल्लयता याति त	१९० १५८	तेन पापेन लिप्येय [यद्यह]	१५३ ३१८
तप्ति प्रयान्तु मे भक्त्या	१४ २९८	ते त्रयोऽपि वय भाग	७१ ६८	तेन पापेन लिप्येय ,	१५३ ३७८
तप्ति यान्तीह पितरो	१५० २४८	ते त्वहमानिन सर्वे	२०६ ९८	तेन पापेन लिप्येय ,,	१५३ ३८८
तप्तेष्वेतेषु विप्रेषु	१४ ३२२	तेऽथ दीर्घेण कालेन	१३८ ४२	तेन पापेन लिप्येय ,,	१५३ ३९८
तप्यध्वमिति चान्ते वै	१७८ १४६८	ते दानवेन्द्रमासीन	९२ ४८	तेन पापेन लिप्येय ,,	१५३ ४०८
तप्य तु भक्त्या पितरो मयतौ	१३ ६०८	ते दष्टा भूतसघाता []	२१ ३१२	तेन पापेन लिप्येह ,,	१५३ ३०८
तप्या पीड्यमानस्तु	९८ ६९२	ते द्विजास्तारयिष्यन्ति	१८७ २१६	तेन पापेन लिप्येह ,	१५३ ३२८
तपितास्मि महाराज	२०६ ६१८	ते धन्यास्ते कृतार्थाश्च	१०९ ८१२	तेन पापेन लिप्येऽह ,,	१५३ ३४८
ते कदाचिद वन याता []	४१ २१२	तेन कृत्येन प्रेतोऽसौ	१६३ ४६६	तेन पापेन लिप्येऽह ,,	१५३ ३५८
ते गति का प्रपद्यन्ति	११३ ५२८	तेन क्रोधेन नपते	१२५ २०२२	तेन पापेन सम्बद्धो	१३६ १६८
ते गत्वा त्वरित व्याधा	४७ १३२	तेन क्लेश समासाद्य	१३५ ९८	तेन पुण्येन ते जन्म	४९ २३८
ते च कामप्रदा नित्य	१९४ १८८	तेन चक्रेण तत्सैन्यम्	११ १०७२	तेन प्राप्तेन भगवान्	३९ १७६
ते च गावस्तु ता दष्टा	१६ १४२	तेन चाभ्युक्षयेद भूमि	१८७ १५२	तेन प्रोक्त तु यत्किञ्चित्	५३ ५२
ते च देवा महत्सैन्य	१० ५६२	तेन चालोकिता वष	७७ १६२	ते न बुद्धयन्ति चात्मान	१२५ १११६
ते च प्रकाशबहुलास	२ ३३२	तेन चासौ महाभक्त्या	९७ ३०२	तेन मुष्ट जगद विष्णोर	४९ २७६
ते च भोज्याश्च मङ्गल्या	१०८ २१२	तेन चैवास्य योगेन	११९ ११८	तेन मे कथित ह्येतत्	११२ ६८
ते च वादित्रघोषेण	१८० १८२	तेन तच्चिह्नित वष	७७ २६६	तेन मे तप आस्थाय	४४ १२८
ते च वैमानिका सर्वे	१३ १६२	तेन तत्र न युज्येत	१३७ १७०८	तेन मे मनसा मोहो	१७७ २३८
ते चापि मणिजा प्राप्ता	१३ १८	तेन तप्त महाभागे	१३७ २८१६	तेन यत्फलमाप्नोति	१७२ ६३८
ते चाप्येकतरोर्मूले	४१ २८२	तेन तस्य प्रहारेण	१२१ ७२२	तेन यष्ट भवेत् सब	९५ ६५८
ते चोचुर्देव दक्षेण	३१ ९८	तेन ता गा गृहीता वै	१३८ ६६८	तन यष्ट हुत दत्त	१११ ५९८
तेज श्रिय च लक्ष्मी च	१४५ ५३८	तेन तृप्ता दिव यान्ति	१७८ २४६	तेन यूय न शक्ता मे	१७२ ८७२
तेज स्वरूपो भगवान् महेश्वर	२५ २२८	तेन ते कथित हीद	११६ ५०८	ते नरा मा प्रपश्यन्ति	१५६ ४८
तेजस स्वसनस्यापि	२३ १०८	तेन तेनैव सम्पूर्णा	१७३ १९६	तेन रुष्टेन शसोऽभूत्	१९१ १३२
तेजसा च महत्तेजस	१२५ २०९६	तेन ते पितृपिण्डेन	१८८ ५६८	तेन बध्या भवन्तो वै	१९६ ७२६
तेजसा तव लोकाश्च	१७२ ७३२	तेन ते पृष्ठतो मह्य	१६९ ३५८	तेन वेदपुराणानि [ज्ञातुम्]	३९ ६६
तेजसा द्योतयन् सब [गत]	१८९ ९३८	तेन त्रैलोक्यनाशेऽपि	६९ ३८८	तेन वेदपुराणानि [सर्वे]	९८ ४८८
तेजसा द्योतयन् सब [गगन]	२१० ४८	तेन दग्धाश्च आर्त्ताश्च	१९६ ६०२	तेन वेदा सम शास्त्रै	३८ ३३६
तेजसा भास्कराकारा	१८५ २५२	तेन दत्त द्विजातिभ्यो	२०३ २२२	तेन वै क्रीडमानेन	१४७ १८२
तेजसा वचसा चैव	१९५ १९२	तेन दत्त नयिष्यति	२०३ २१२	तेन वै चाक्षया लोका	१६७ ६८
तेजसा शोषित तोय	१८ ९२	तेन दत्त वरारोहे	१३४ ८२	तेन वै मुक्तमार्गेण	११६ ४८
तेजस्वी रूपसम्पन्नो	१९ ८८	तेन दानप्रभावेन	१३८ ८४२	तेन शब्देन स त्रस्त	६२ १३८
तेजोवती नाम पुरी	७६ ९८	तेन दाहेन सन्तप्तो	१४५ २०८	तेन शस्त्रेण त रोषान	५३ १४८
तेजोऽव्ययकर चास्य	१८५ १०४८	तेन दृष्टा पुरी रम्या	१५१ ३२२	तेन समोहितो देवि	१६१ ३०८
				तेन सत्येन मा भुक्ष	१५३ ५४८

वराहपुराणस्य

तेन सत्येन मे पाप	३९ ३४e	तेऽपि दीर्घेण कालेन [मम]	१३८ ९७a	ते शमति यनस्त्वा तु	१८ २४c
तेन सत्येन रक्षस्व	१३९ ७०c	तेऽपि भक्तिमतो ज्ञात्वा	९८ १७c	ते श्रुत्वा ब्राह्मणा सर्वे	१६० ५३a
तेन साधो अगस्त्येति	४९ ३०c	तऽपि भागवता भूमे	१४९ १६c	तेषा एककशो गा च	५५ १२a
तेन साधो द्रुवेत्येव	४९ ३४e	तऽपि माया न जानति	१२४ ४७c	तेषा गति प्रपद्येय	१५३ ४१c
तेन साधो हरे साधु	४९ २५e	तेऽपि याज्यास्त्रिभिवर्णैर	१३ २९e	तेषा गति प्रपद्येऽह	१३९ ५४c
तेन साम्बमद ज्ञात्वा	१४७ १९a	तेऽपि याति परा सिद्धि		तेषा गति प्रपद्येऽह	१५३ ४२c
तेन सार्थेन सा क या	१७३ १५c	[चित्ली°]	१२१ १०६c	तेषा गतिभवेदेका	१७२ ५२c
तेन स्नानेन चकेन	११० ९a	तेऽपि यान्ति परा सिद्धि [यदि]	१४२ २०c	तेषा गिरिसहस्राणा	७७ ३a
तेनाक्षतेन तत्क्षेत्रे	१७ ४१a	तेऽपि याति परा सिद्धि [मत]	१५० २१c	तेषा गौतमशापाद्धि	७१ ५९a
तेनात्मकमजनिता	१७८ ९१c	तेऽपि सिद्धि परा प्राप्ता	१२५ २०७c	तेषा चिन्ताऽभवत् तीव्रा	३५ ८c
तेनात्मवान सुरा सर्वे	२७ २a	तपि स्वर्ग गमिष्यन्ति	१६७ १६e	तेषा चवागल दत्त्वा	१४९ १३a
नेनापि राजा सवात	५१ १७a	ते पूजिता श्राद्धकृद्भि	१७८ ८९c	तेषा तद्वचन श्रुत्वा [दान°]	९२ ५a
तेनापि विषदग्धेन	१२५ १०४a	तेऽप्यागम्य सुरेन्द्राय	१६ २३c	तेषा तद्वचन श्रुत्वा [ऋषीणा]	१९४ १a
तेनायमर्चितो देवो	६२ ६c	ते प्रमाण करिष्यन्ति	१४६ २०e	तेषा तद्वचन श्रुत्वा [चित्र°]	१९९ ११a
तेनासौ रजसा स्पष्टो	१३५ २c	ते प्रवक्ष्याति मा दवि	१४६ १६a	तेषा तु का गति कृष्ण	
तेनास्त्रेण स्वक राज्य	४२ १३a	ते प्रसन्नमना भूमे	१४६ १३a	[तव भक्तिव्यवस्थिता]	११३ ३५c
तेनास्मद्गुणपद्योगो	७ २१a	ते प्राप्य ता स्मृति भूय	१३ २४a	तेषा तु का गति कृष्ण	
तेनास्मि परमप्रीत	२१२ १७c	ते बुद्ध्वा त्वदगतामहि	२११ ८४a	[तव भक्तिपरायणा]	११३ ४५c
तेनास्य क्षत्रभाव स्यात्	७५ १७c	ते ब्रह्माण प्रीणयन्ति	७२ ११c	तेषा तु का गति सिद्धा	११३ ६०c
तेनास्य शूद्रता प्रोक्ता	७५ १६c	तेभ्य श्रुत्वा सहस्राक्ष	२१२ ६a	तेषा तु का गतिदेव	११३ ३०c
तेनाह तोषितो दवि	१६१ २१c	तेभ्यो दत्त तदस्माक	१७२ ३२c	तेषा तु का गतिदेव	
तेनाह पूजितो देवि	१८३ ३१c	ते मरीच्यादय सप्त	१३ १८c	[तव भक्तिपरायणम्]	११३ ३१c
तेनाह पूजितो नित्य	१८१ ३४c	ते मा पश्यन्ति वै भूमे	१४६ २५c	तेषा तु का गतिदेव	
तेनाह पूजितो भूमि	१८२ २७c	ते मा सस्थापयन्त्यत्र	१४९ १५c	[तव कमपरायणम्]	११३ ३२c
तेनाहूतो निवृत्तस्तु	१६३ ३५c	ते मा सर्वे न पश्यन्ति	१४१ ५८c	तेषा तु का गतिदेव [कण्ठशय्या]	११३ ४४c
तेनाह्लादितदेहाश्च	१४५ २५a	ते मा स्थापयिष्यन्ति	१४६ १२a	तेषा तु का गतिदेव	११३ ४६c
ते नीता श्राद्धकर्माथ	१७८ १००c	ते मामेव प्रपश्यन्ति	११४ १०c	तेषा तु का गतिदेव	११३ ४७c
तेनेमा मृत्तिका प्लाव्य	३९ ३६c	ते यात्यादित्यवर्णेश्च	१११ १०e	तेषा तु का गतिदेव [ये नरा]	११३ ४८c
तेनेमा मृत्तिका स्पष्टा	३९ ३५c	ते रमन्ति विहारेषु	१२५ १११a	तेषा तु का गतिदेव	
तेनेय पूजिता नित्य	१६१ २२c	ते लब्ध्वा सहसा राजा	१० ७१a	[तव कमपरायणा]	११३ ५०c
तेनैव धममारब्ध	१६८ २१a	ते लभन्ति परा सिद्धि	१४७ ५८c	तेषा तु का गतिदेव [शिरसा]	११३ ५१e
तेनैव विधिना सव	१८४ ४१c	ते लभन्ति परा सिद्धि	१४७ ७२c	तेषा तु का गतिदेव	११३ ५३c
तेनैव सोमदत्तेन	१३७ २५५c	ते लभन्ति परा सिद्धि	१४७ ९६c	तेषा तु का गतिदेव [स्वकम्]	११३ ५४c
तेनैव ह्युदरस्थेन	१७२ ४३c	ते लभन्ते परा सिद्धि	१४७ ३५c	तेषा तु का गतिदेव	११३ ५५c
तेनैवोक्त श्रुपाकेन	१३९ ३५c	ते लभन्ते परा सिद्धि	१४७ ६४c	तेषा तु का गतिदेव	११३ ५६c
तेनोढा काशिराजस्य	१५१ १२c	ते लभन्ते परा सिद्धि	१४७ ८८c	तेषा तु का गतिदेव	
तेपतुस्तीव्रतपसौ	२० २४c	ते लोका प्राप्यते पुभि	१७० ३५c	[तव धमपरायणा]	११३ ५७c
तेऽपि कुवन्ति कर्माणि [यस्य]	१२१ ९२c	ते वियोनि न गच्छन्ति	१२० १४c	तेषा तु का गतिदेव [कथ्यते]	११३ ५८c
तेऽपि कुवन्ति कर्माणि [सम]	१२१ ९४c	ते वै भूमे विजानन्ति	१४२ ५१c	तेषा तु कानि वस्त्राणि	११३ २३c
तेऽपि दीर्घेण कालेन [अष्ट°]	१२१ ९५a	ते वैराजा मही याता []	७३ ४७c	तेषा तु भक्तिरुत्पन्ना	१६१ ४a
तेऽपि दीर्घेण कालेन [षट°]	१३७ २६०a			तेषा तु वचन श्रुत्वा	१६९ १४a

श्लोकाधिसूची

तेषा त्राता भविष्यन्ति	१८८ ४१८	तेषामनुग्रहायाय	७१ ४९a	तौ दष्टा सहसा राजा	१० ५०a
तेषा त्व वरदा देवि	९५ ५३c	तेषामन्तरविष्कम्भो	७५ १९c	तौ देवौ क्षेत्रफलदौ	१६७ ५a
तेषा देव सुखायाय	१३२ ४c	तेषामन्ये ततस्त्वन्ये	८९ ४२c	तौ प्रहस्यान्नवीद राजा	१० ५२a
तेषा दोष प्रवक्ष्यामि	१८८ ९९c	तेषामपत्य न भवेत्	२०१ ४५a	तौ प्रीतावृचतुस्त तु	४८ १०a
तेषा दोषेण वक्ष्यामि	१४६ २९c	तेषु निष्ठुरक लुब्ध	५ ३८a	तौ शेषविष्णू विरयातौ	५७ १५c
तेषा नामाङ्कित वष	७७ ३२a	तेषु शिष्यै सम देवि	१४६ २८c	तौ हत्वा त्राहि न सर्वान्	१० ६०e
तेषा नामानि लाकाश्च	१३ २०e	तेषु स्नातस्तु वसुधे	१५५ १९c	त्यक्तानि त्रिणो शस्त्राणि	१२७ ७a
तेषा निवसन शुक्ल-	७५ ७४a	तेष्वारम्य सुरा दैत्या []	२५ ७a	त्यक्ताभरणसर्वाङ्गी	१३७ २४९a
तेषा नकसहस्राणि	९२ ३१a	ते समाश्वास्य त प्राहु	१६९ ३१a	त्यक्तुमिच्छामि तत्सर्व	१२७ २७a
तेषा नैवास्त्यय लोको	२०९ ९१c	ते सर्वे कथयामासुर	१६१ ९a	त्यक्त्वा ऋषिसहस्राणि	११४ ३९c
तेषा पराजय दष्टा	२५ ११a	ते सर्वे त तु पच्छन्ति	१९२ १७a	त्यक्त्वा चात्मतनु देवि	१५२ ७c
तेषा पाप नश्यता मासमेक	९७ २६c	ते सर्वे तत्र सहिता []	३५ १२a	त्यक्त्वा तु वैश्यकर्माणि	१२७ १४a
तेषा पुत्राश्च पौत्राश्च [जनिता]	१८५ २५c	ते सुखप्रीतिबहुला []	२ ३० ¹ a	त्यक्त्वा देह नरा यान्ति	२१३ ४८c
तेषा पुत्राश्च पौत्राश्च [कदा]	१८१ ३८c	ते सैन्यनिहता सद्यस	१६ ३०e	त्यक्त्वा धम्ममधम च	२१० १५c
तेषा प्रधानभूताना	९२ ३०a	ते स्पृहन्ति सदा देवि	१५६ ११c	त्यक्त्वानङ्ग च मोह च	१४२ ३०c
तेषा प्रववते युद्ध	९३ ४a	तै षोडशै भवेत् सा तु	९८ ९०c	त्यक्त्वा पञ्चशत जन्म	१४० १०२c
तेषा भीतैर्वर्तितव्य न चान्यत	२४ १९c	तै सचिन्तितमात्रस्तु	१० ६३a	त्यक्त्वा प्रहरणान् सर्वान्	१२७ १c
तेषा मध्ये जनपदास	७५ २८a	तै सर्पे स नृपो दुर्विनीतै	५१ १४a	त्यक्त्वा प्राणाश्च वसुधे	१५२ ७e
तेषा मध्ये द्विज कश्चिद	१६५ १३a	तैरास जन्मन सार	२०९ ८१c	त्यक्त्वा मित्राण्यमित्रेषु	२०१ ३१c
तेषा मध्ये ब्राह्मणोऽपि	१६१ ५a	तैरेकसप्ततियुग	३९ ६३a	त्यक्त्वा लाभमलाभ च	११४ ४२a
तेषा मध्ये महातेजा	२० ५a	तरेव चाच्चन कृत्वा	१२२ १९c	त्यक्त्वा वै कृषिगोरक्षा-	१२७ १९a
तेषा मध्ये शुभ पीठ	३९ ४५c	तैमुक्ता सा सुरास्तूण	१६ २१a	त्यक्त्वा वैखानसाल्लोकान	१४७ ५०c
तेषा मध्ये सदाचारा []	७१ ५९c	तर्लीनैरुपतेर्वैश्व	५१ २१a	त्यक्त्वा व्रतानि सर्वाणि	१९२ १२c
तेषा मया हितायार्थि	२०९ ३९c	तैर्विमुक्त स्वय तेषा	५१ २९c	त्यक्त्वासौ सवससार	१३७ १८e
तेषा मशकमात्राणा	१७८ १११a	तैव्यपेतमपि क्षेत्र	१७ ३९a	त्यजते यस्तनुस्तस्या []	२१३ ९२a
तेषा यत यत्फल भूमे	१३९ २२e	तैहि मे सर्वगात्राणि	११७ २९c	त्यजतोऽपि न तद्वस्तात	९६ २१e
तेषा लोकनिसग च	१३ १९c	तैलपाके तथा केचिन	१९६ ४०a	त्यज शोक महाभाग	१८५ ८९c
तेषा वर प्रयच्छन्ति	१८१ ८३c	तैलिका गिरिका ये च	१८८ ९०c	त्रय पिण्डा प्रदातव्या	१८८ २७a
तेषा वरो भगवता	१७ १c	तैस्तु सुप्ता न द्रष्टव्या	१३७ १३७c	त्रय प्रदक्षिण कृत्वा	१२६ ५७a
तेषा विवदमानाना	१७ २८a	तोयपूण तु तत्कृत्वा	३९ ४७a	त्रयस्तु पितरो देवास	१८८ ६०a
तेषा वै ब्रह्मजाताना	१३ १३a	तोयभाजनहर्तार	२०० २१a	त्रयाणा मन्त्रवर्णाना	१२६ ६८c
तेषा व्युष्टि प्रवक्ष्यामि	११५ ७a	तोयानुरूपा च मनोहरा च	१९४ २३a	त्रयाणा वाजपेयाना	१४५ ३६c
तेषा शत ब्रह्मणस्तु	३९ ६४c	तोषयामास गङ्गाया	११ ९c	त्रयाणामपि यज्ञाना	१४४ ५५c
तेषा शान्त्युदक गृह्य	१८३ २९a	तोषयामास राजेन्द्रस	६ ३c	त्रयाणामपि रात्रीणा	१४४ ५८c
तेषा शास्त्राणि सर्वाणि	९६ ३६c	तोषयामास विधिना	१० १९c	त्रयाणामश्वमेधाना	१२५ ८८e
तेषा शुक्ले तु द्वादश्या	१२५ ६३e	तोषयामासरत्यथ	१० ३c	त्रयाणामेकरात्रेण	१७७ १९c
तेषा शृङ्गेषु चत्वारो	७७ १०a	तोषितोऽस्मि महाप्राज्ञ	१२८ ३०a	त्रयोदशापराध तु	११६ १७c
तेषा सपीड्यमानाना	१९६ ४१c	तौ च वर्धतमन्योन्य	१२५ १०६c	त्रयोदश्या तु नक्तेन	६५ ८c
तेषा सपूजन कृत्वा	१८३ २८c	तौ तु दीर्घेण कालेन	१२५ १०६a	त्रयोदश्या नैमिषे च	१७४ ५६c
तेषा सभावयिष्यामि	१४६ १८a	तौ त्वाष्ट्र्यामश्चरुपिण्या	२० २०a	त्रयोदश्या पायसेन स्वशक्त्या	३२ ३३c
तेषा सत्यगता मुक्ता []	१३ २८e	तौ दृष्ट्वा तत्र राजान	४८ ९a	त्रयोऽपि सत्त्वादिगुणास्	७०, ४६a

वराहपुराणस्य

त्रयो लोकास्त्रय स ध्यास्	७० ४६८	त्रिपूजक त्रिषवण	२१ ३२८	त्रेताया रुद्ररूपस्तु	१० १५a
त्रयो वर्णा महाराज	२०९ ४a	त्रिबद्धबद्धो विप्राणा	३२ ८८	त्रेताया स समस्तभ्या	३२ ५८
त्रयो हस्ता विशालाक्षि	१३७ ४९८	त्रिभि क्रमै क्रान्तुमनास	२१२ ४८	त्रेतायुगमनुप्राप्ते	१३७ ९८८
त्रसरेणुप्रमाणेन	७० ८a	त्रिभि क्रमजिता लोका []	१७२ ७४८	त्रैलोक्य स विनिर्जित्य	२१४ १६a
त्रसरेणुसम मूर्त्या	५३ २३a	त्रिभि स्थानै प्रदातव्य	१८६ ५१a	त्रैलोक्यगामिनी देवी	३१ १७८
त्रसरेणुसमे शुद्धे	७ ४a	त्रिभिरेव गहीत तु	२१३ २८८	त्रैलोक्यगुणविरयाता	७६ ६८
त्राता चैव न दाता च	२०० १९e	त्रिभिस्त्रिभिः राहुतिभिः	९८ ४४८	त्रैलोक्यनाथाधिपतेर	१५० १८
त्रातार नास्ति मे कश्चित्	११७ ३९a	त्रिमासे द्वापरे भक्त्या	४९ २७a	त्रैलोक्यमपि तत्तेजस्	२५ ४३e
त्रानुमहमि मे देव	१६१ ३१a	त्रियोजनशतायाम	७९ २१	त्रैलोक्यमेतत्सप्त स्यात्	९ २३८
त्रायस्व नो हृषीकेश	१४१ ६२८	त्रिरग्नि पञ्च चैक वा	१७२ ३६a	त्रैलोक्यविजयायाशु	२१४ १५e
त्राहि नस्तीक्ष्णदष्टाणा	२४ १२८	त्रिरात्र कृच्छ्रपाराक	१७४ ७४a	त्रैलोक्यविजयायेति	३९ ४१a
त्राहि प्रजापते सर्वान्	२८ २०a	त्रिरात्र चतुरात्र वै	२०२ १७८	त्रैलोक्यविशनाच्च त्व	३१ ७८
त्राहि सर्वाश्चतुर्वक्त्र	२७ ४८	त्रिरात्र शूकरे कृत्वा	१७४ ७०८	त्व कर्ता च विकर्ता च	१३६ २२a
त्रिशक चापराधानि	११६ ३४८	त्रिलोकस्थे त्रितत्त्वस्थे	२८ २९a	त्व क्रूरदष्टिभविता	२० १५८
त्रिशच्चापि सहस्राणि	७५ ६३a	त्रिवण पुरुषो राजन	५१ २४८	त्व ह्यर्थाति महती प्राप्य	७१ ४१a
त्रिशत्यब्दसहस्राणि	४४ १९८	त्रिवर्णा च कुमारी सा	८९ २२a	त्व च कालश्च मृत्युश्च	११२ ३९a
त्रिशदयोजनविस्तारे	१४७ ९९८	त्रिविक्रम क्रातजगत्त्रय च	३६ २०a	त्व च राजा पुनर्भूत्वा	११ ६९e
त्रिशद योजनसाहस्र	७५ ७७a	त्रिविक्रम धतधरणि बलेह	७ ३०८	त्व च रुद्र महाबाहो	७० ३६a
त्रिशद्वर्षकृत पाप	११० ५८	त्रिविक्रमायेति कटि	४५ २८	त्व चागस्त्य महाबुद्धे	७० १४e
त्रिशद वषसहस्राणि	१३७ ७९a	त्रिविष्टपपरिक्रिष्टो	२०३ ८e	त्व चास्मन्मित्रतनय	१० ६९a
त्रिशद वषसहस्राणि	१३९ १०८a	त्रिवेदगम्य त्रिनवैकमर्ति	३ १७a	त्व तपस्त्व च सत्य च	११ १५८
त्रिशद्वर्षसहस्राणि [सर्व०]	२१३ ३९८	त्रिशुश्रूषामथैकस्तु	३९ ११e	त्व तु जीवान बहून् हत्वा	८ २८a
त्रिशो यस्त नर स्नायात्	२०९ २५८	त्रिशूलपाणे पुरुषोत्तमाच्यत	२५ १८	त्व देव सर्वभूताना	११ १३८
त्रि कृत्वा शेषमदया	३९ ३७८	त्रिशालरूपेण जगत्त्रय करे	२५ २५८	त्व देव सर्वाणि चराचराणि	३६ २१a
त्रि प्रदक्षिणमावृत्य	१०९ ९e	त्रिशूली परिधी दण्डी	२१२ ३a	त्व देव हुतभुग्ज्वाला	२१ ६६८
त्रि सदावतन कृत्वा	१११ ४४a	त्रिषु मासेषु यावच्च	५५ ६८	त्व धाता च विधाता च	१९६ ९a
त्रि सप्तकृत्वो जगती जिगाय	१५ १५a	त्रिषु वर्षेषु कत्तव्य	१८६ ६a	त्व धीस्त्व श्रीस्त्वमोङ्कारस	२८ ३२८
त्रिकाल भजते सध्या	११४ ४७८	त्रिसन्ध्य तत्र गच्छेत्	२१३ १०१a	त्व नीतिस्त्व महाभागे	२८ ३२a
त्रिकाल ये प्रपद्यन्ते	११५ २८a	त्रीणि कोशान् पिबेत्तत्र	१३४ १८a	त्व प्रभुभविता लोके	२११ ७०८
त्रिकालदर्शी शुद्धात्मा	१७३ ८८	त्रीणि चास्थिशते पूर्णे	१२४ ७९a	त्व प्रीतिस्त्व परा प्रीति	११२ ३७८
त्रिजटे त्वत्प्रयच्छामि	१७८ ६९८	त्रीणि तत्र वगरोहे	१८८ ३०८	त्व भूस्त्व च भुवो देव	११ १५a
त्रिणाचिकेतस्त्रिमधुस	१४ २a	त्रीणि तत्रैव तिष्ठाम	१४७ ९८८	त्व माता त्व पिता त्व च	११३ ६२a
त्रितत्त्वलक्ष्य त्रियुग त्रिनेत्र	३ १७८	त्रीणि पिण्डास्त्रिरात्र तु	१३५ २१८	त्व माया पथिवी दुर्गा	१७ ५८८
त्रिदशानभ्यनुज्ञाप्य	२०३ २५८	त्रीणि वर्षाणि महिषो	१३४ ६४८	त्व मे देवो गुरु साक्षाद	१३७ १९०a
त्रिदोषसक्तान्निर्कृतोऽस्य सबश	११ ५७a	त्रीणि वारान्पुनस्तत्र	१३४ २०८	त्व मेरुमन्दरो विन्ध्यो	११२ ३२८
त्रिधा तु सा सत्त्वरजस्नभोभि	२ ६८	त्रीणि वारान्स्पशेत्तत्र	१३४ २०a	त्व विष्णुरूपोऽसि भवान सुसूक्ष्म	७३ ३२a
त्रिधात्मान स भगवान्	७० १६८	त्रीणि शृङ्गात्पतन्त्येव	१४१ ११८	त्व विष्णुस्त्व तथा धमस	१७ ५९a
त्रिधा विभक्त तच्छृङ्ग	२१४ २a	त्रीणि श्राद्धे पवित्राणि	१४ ४४a	त्व वै साख्य च योग च	१३६ २२८
त्रिधा विभक्ते शृङ्गेऽस्मिन्	२१४ ८e	त्रीणि स्रोतो महाभागे	१४० ७९८	त्व स्वाहा त्व स्वधा देवि	९० ११a
त्रिधास्थित तिस्रमथाङ्गपाणिन	८ ४४a	त्रीणि हस्तसहस्राणि	१३७ ४९a	त्व हि विप्र महाभाग	१०९ १०a
त्रिनेत्रे भीमवक्त्रे च	२८ २९८	त्रेताया यज्ञरूपेण	७० २५८	त्व हि सवगत तेजो	१७२ ७३८

श्लोकार्धसूची

त्वच्छापेन वय तप्तास	१४५ २२e	त्वमेका तस्य देवस्य	४ ६a	त्वयेय पाल्यते पथ्वी	३२ २१a
त्वत्क्षेत्रसस्थिनो वापि	११३ ६४C	त्वमेका लक्ष्मि गोवि दे	१०९ ११a	त्वयेरित महादेव	२८ ३९C
त्वत्त प्रियतरो नास्ति	२११ ७८C	त्वमेव मुच्य कल्याणि	१२४ १११C	त्वयोदित रवि श्रु वा	१७५ २८C
त्वत्त शास्त्राणि जानानि	११ १६C	त्वमेव शरण नेवि	९४ ५९C	त्वरित गन्तुमिच्छामि	१२१ ५४a
त्वत्तश्च तपसा युक्ता []	१११ ६७a	त्वमोङ्कारस्थिता देवि	९० ११C	त्वल्लब्धलाभस्य न मानुषत्व	७३ ३१C
त्वत्तस्तच्छ्रुतमस्माभिर	१७२ ४२a	त्वमोङ्कारो वषटकार	११ १४a	त्वष्टा यदग्निजिह्व तु	८९ २०a
त्वत्तस्तु प्रापणविधिस	११८ ४a	त्वया गुप्तो ह्यह देव	१९९ ५१a	त्वा गहीतु प्रयत्न स	९४ ३०C
त्वत्तो भूतमिद विश्व	१११ a	त्वया च सप्त जन्मानि	६९ ३८a	त्वा दष्टेदस्वरूप च	१७८ २३a
त्वत्तो वृक्षा वीरुधश्च	११ १७a	त्वया तत विश्वमनस्तमूर्ते	९ ३१a	त्वा भजश्च गते जीवे	११३ ६३a
त्वत्पदात प्रतिपद चान्या	१९ ४a	त्वया तत विश्वमिद महात्मन	१२ ९a	त्वा वै धमसमाचार	१९१ १९C
त्वत्पुत्रोऽस्मि महाराज	५१ २५a	त्वया तत विश्वमिद समस्त	१२ ११a	त्वामद्य भक्षयिष्यामि	१५३ १५C
त्वत्प्रसादाच्च देवेश	१५० २C	त्वया तत सवत एव तेज	२६ ११a	त्वामेव सश्रयिष्यन्ति	२११ ७७C
त्वत्प्रसादात्सोमरूपिन	५७ ११C	त्वया तु कथिता दिव्या	२१० १C	त्वामेवाभ्यन्चयिष्यन्ति	२११ ७१a
त्वत्प्रसादादिम भक्त्या	६१ ८C	त्वयाऽत्र व्रतलक्ष्येण	१३७ १८०C	त्वामेवाराधयिष्यामि	७३ ४४C
त्वत्प्रसादाद द्विजश्रेष्ठ	३७ २२C	त्वया दष्टो मया दष्टो	१३८ ९०C	द	
त्वत्प्रसादेन जातोऽस्मि	१३६ २८e	त्वया देव अनुज्ञातस्	२२ ३८C	दशश्च मशकश्चैव	२०० ६०a
त्वत्प्राप्तिर्येन तद ब्रूहि	६६ ९C	त्वया देवासुरे युद्धे	१० ५९a	दष्टाकरालिनी देवी	८९ २९C
त्वत्प्रियाथ मया लोको	६९ २६C	त्वया देवि महत्काय	२८ ४१a	दष्टाङ्क कुरेति विरयात	१४० ७५a
त्वत्प्रियाथ सगायातो	१७९ ८a	त्वया न तत्कृत किञ्चिद	१२४ १५९a	दष्टाग्नेणोद्धता पथ्वी	४१ ८a
त्वदधीन जगद भद्रे	१८६ १०e	त्वया नाथ परित्यक्ता	१४१ ६२a	दष्टाग्नेणोद्धता गौरुदधिपरिवृता	
त्वदायत्त जगत्सर्व	१५० ५C	त्वया निमल दष्ट्या च	१७४ ४९a	पवतैर्निम्नगाभि	१ २a
त्वदक्षिणाङ्गात सभूत	१४४ ४८C	त्वया पुनर्मन्त्रविदा गयाया	७ ९a	दक्ष च तेषामारभ्य	२१ ९C
त्वद्देशात्समुत्प ना	६१ ४०a	त्वया भुक्ते तु भोक्ष्यति	१८८ ७८e	दक्ष तात किमत्रास्मत	२१ ३९C
त्वद्देहे मम देहे च	५२ २C	त्वया यच्चापराधेन	१३७ १७६a	दक्षयज्ञविनाशाय	३३ २३C
त्वदभक्त्या मे कथयत	२०८ १०C	त्वया वत्स सुतस्यार्थे	१८६ ७६a	दक्षस्य त्यातिमाल्लोक	२१ ६०C
त्वद्भुक्तेन महाभाग	१२७ ४१a	त्वया विना न शक्नोमि	१६९ ५५C	दक्षस्य च प्रिय कुवन	२१ ८३C
त्वद्वाक्यवह्निदिग्धा	७१ ४२a	त्वया विराजितो लोक	१९६ १६a	दक्षस्याच्छिद्रता यातु	२१ ७५C
त्वन्नियोगनियुक्तस्य	१२३ २१C	त्वया विवाहिता राजन्	१५२ ६C	दक्षा सुशीला धर्मिष्ठा	१२५ १३६a
त्वन्मय च प्रपश्यामि	६ १७C	त्वया शुभाशुभ कम	२०६ २१a	दक्षिण तु गत स्थान	१४४ २६C
त्वन्मायया मोहिताना सुरेश	३६ १७C	त्वया सकल्प्य धमश्च	१८६ ८५C	दक्षिण वह्निसङ्काश	९ १३C
त्वमग्निस्त्व तथा प्राणस	१७ ५७a	त्वया सम्प्रति चेच्छामो	१० ४४a	दक्षिणस्य च विप्रर्षे	२१४ २१a
त्वमशक्तान सदा हसि	२०६ १३a	त्वया सव यथादृष्ट	१९३ २०a	दक्षिणस्या समारभ्य	१६७ ७a
त्वमाकाश घनाध्यक्षस	१७ ५७C	त्वया सृष्टि कृता देव	२४ १४a	दक्षिणस्यापि शैलस्य	७७ १७a
त्वमात्मा सबभूताना	३२ २३a	त्वयाह चैव राजेन्द्र	२१० ३a	दक्षिणाकोटिकृष्णस्य	१६७ ४a
त्वमादि सवदेवाना	११ १४C	त्वया हीना वय देव	३२ २५a	दक्षिणाग्नेषु दर्भेषु	१४ ३४e
त्वमादित्यश्च चन्द्रश्च	११२ २६a	त्वयि जीवति वै ज्येष्ठे	१२५ १७५C	दक्षिणापथदेशाच्च	१७४ १४C
त्वमादिदेव परमाथरूपी	५५ ३२a	त्वयि तुष्टे ह्यह तुष्ट	२११ ७८a	दक्षिणाभि प्रतोष्यापि	१८८ ११५e
त्वमादिदेव पुरुषोत्तमो हरिर्	२५ १९a	त्वयि दृष्टे महादेव	१६६ ६a	दक्षिणाभिमुखो भूत्वा	१८८ ११४a
त्वमासीच्छ्रुद्रजातीय	४७ १८a	त्वयि प्रतिष्ठिता प्राणा	१२१ ५८C	दक्षिणायनसज्ञ तु	३४ १२C
त्वम्प्रदेवदेवादिस	१३६ २३a	त्वयि सन्निधिमात्रे त्	९४ ४६a	दक्षिणाया शिर कृत्वा	१८५ १०१a
त्वमुत्तम सवविदा सुरेश	३६ १५a	त्वयि सर्वे रसा नित्या	३९ ३६a	दक्षिणावत्तशङ्खेन [गत्वा]	२०९ २२a

बराहपुराणस्य

दक्षिणावत्तशङ्खेन [तिल ^०]	२०९ २३a	दत्त्वा तु पाद्य विधिवत्	१८६ ९c	ददशे ब्राह्मणस्तत्र	५ ३८c
दक्षिणावत्तशङ्खेन [पात्र ^०]	२०९ २६a	दत्त्वा तु प्रापण ह्येव	१८४ २९a	ददे वशविवृद्धयथ	१११ ३८c
दक्षिण वत्त तत्सव	१८५ ३६c	दत्त्वा तु मासशाकानि	१८५ ३७a	ददौ च राज्ञे सविता	२०६ ७५e
दक्षिणे ऋषिदीधम्य	१५० ६०a	दत्त्वा दान तु नृत्यस्य	१५३ ६४c	ददौ रुद्रस्य निलय	२१ ८४c
दक्षिणे तु करे गह्य	१६० १०a	दत्त्वा दान पायसेन	१०३ १६c	ददौ रुद्राय महते	२१ ८२c
दक्षिणे ऋषिदीधम्य	१५० ५८a	दत्त्वा द्विजसहस्रेभ्यो	१२२ ३३a	दद्याच्छय्यासन देवि	१८६ ६५e
दक्षिणेन तु नीलस्य	७५ ३६a	दत्त्वा द्विजेभ्यः स भवेत् सुरूपो	२०५ ४६c	दद्याच्छिरसि मे भूमे	१८१ ३२c
दक्षिणेन तु मा विद्धि	१६१ २०a	दत्त्वा धेनु महाराज [छत्रि ^०]	१०३ १५c	दद्याज्जलाञ्जलिं मह्य	१८१ ११e
दक्षिणेन तु वायव्या	२१३ ९८c	दत्त्वा धेनु महाराज [शृणु]	१०४ १४e	दद्यात् तदथ विप्राय	१८६ ३९e
दक्षिणेन तु श्वेतस्य	८४ २a	दत्त्वा धेनु लवण वज्य	१०७ १३a	दद्यात् तिलोदक तस्य	१८६ ६४c
दक्षिणे पतते धारा	१४३ १८c	दत्त्वा पिण्ड पितृभ्यश्च	१६२ १३c	दद्यादथ दम्भाणि	१०८ ७a
दक्षिणे परशु हस्ते	४४ ६a	दत्त्वा प्रदक्षिण कृत्वा	१०९ १३c	दद्यादथ ततो भद्रे	१४० ८८c
दक्षिणे पश्चिमे भागे	१४३ ३३a	दत्त्वा मया तु त्रैलोक्य	१८८ २४e	दद्यादाचमनार्थाय	१४ ३२c
दक्षिणे यमतीर्थे तु	१६२ ५a	दत्त्वा राज्य च पुत्राय	१३७ २०१a	दद्याद् ब्रह्ममुख्येति	१८६ ८७c
दक्षिणे सस्थित चक्र	१४३ ५०a	दत्त्वा वर महाभागे	१२४ १६६c	दद्याद् ब्रह्ममुखे स्वामी	१८८ ५५c
दक्षिणेऽह गत पार्श्वे	१४४ २५c	दत्त्वा वल्लि द्विज प्राह	५ २६a	दद्याद्भ्रातृगवते श्रेष्ठे	१३६ १२४c
दक्षिणेऽसकृदागत्य	३५ ४a	दत्त्वा वै गन्धपत्राणि	१२२ ३७a	दधार मायामयमुग्रतेजा	५ ५०a
दक्षे पापे विमुक्तात्मा	५६ १४c	दत्त्वा शिरसि पुष्पाणि	११४ १५a	दधिकुम्भ सुसंस्थाप्य	१०५ ३a
दध्वा त चाश्रम रम्यम्	१४५ १४a	दत्त्वा ससारमोक्षाय	१२६ ५०c	दधिक्रामिति म त्रेण	१०५ ५e
दण्ड पाश "वज्र चैव	९४ ४३c	दत्त्वा हुतासनायादौ	१८८ २०a	दधिक्षीर घत चव	२०४ १६a
दण्डपाणे विरूपाक्ष	१९६ ११e	दत्त्वेना स्वगमाप्नोति	१०७ १४c	दधिक्षीररसाश्रव	१९६ ६२c
दण्डयुग्मेन दूरे तु	६ २३c	दन्तं येऽपि हृष्टात्मा	१३८ ८३a	दन्निभीरवहा नद्यस	६९ २७c
दत्त चैव सदा रम्य	२४ २४c	ददश कुक्षौ सभ्रा तस	९४ २३c	दधिधेनु महाराज	१०५ ११a
दत्त जलान्न प्रददाति तसि	१३ ४६c	ददश च तदा राजा	९८ ८३c	दधि मधु पत चव	१९० २०a
दत्त यस्मात्तस्तेषा	२० ३२c	ददश च सुरैः साध	३२ १६c	दध्ना क्षीरण मधुना	२१३ ७५a
दत्तमात्रे ततस्तस्मिन्	५७ १२c	ददश राजा रक्ताक्ष	४ २८a	द ना हि त्रिदशा सर्वे	२०४ २२c
दत्तवान् ब्राह्मणेभ्योऽथ	९८ ६४c	ददश स मुनिर्देवि	११ २६c	दध्यक्षताञ्जलीभिस्तु	२०९ १४c
दत्तानि तेन राजा वै	९८ ६६c	ददर्शारण्यमाश्रित्य	१० ७४c	दध्याहारो दिनत्रोणि	१३ ३८a
दत्तानि घनरत्नानि	१२५ १८४c	ददस्व च महाराज	१०० ११c	दध्याहारो दिना सप्त	१३६ ६७c
दत्तानि सबदानानि	१७४ ४३a	ददस्व विपुल दान	१५१ २३c	दन्तकाष्ठ च सायाह्ने	१५८ ४c
दत्तामु दक्षिणास्वादौ	१८ १७a	ददाति तद भवानेव	१८ २१c	द तकाष्ठ विमर्ज्जित	१८८ १०३c
दत्तेष्वेवापराधेषु	१८० ३४a	ददाति तेन ते नाम	३ २४c	दन्तकाष्ठ समादाय	१३७ २४६a
दत्त्वा कामदुग्धा लोका []	१७२ ८२c	ददामि मधुपक मे	१९० ३१c	दन्तकाष्ठमखादित्वा [यो हि]	१३० १a
दत्त्वा गवाह्निक चव	११३ ३९a	ददामि ते इद गीत	१३९ ९६a	दन्तकाष्ठमखादित्वा [य क०]	१३० ७a
दत्त्वा जुषध्वमिच्छातो	१४ २३c	ददामि ते क्रौडनक तु कुक्कुट	२५ ३८c	दन्नधावन ततो दद्याद्	११७ ८c
दत्त्वा च दक्षिणा तेभ्यो	१४ ३८c	ददामि ते वर चव	१२४ ६४c	दन्तरत्न समासाद्य	१७९ ६a
दत्त्वा च भूमिदान तु	१५३ ३२a	ददामि दिव्यलोकान वै	१२४ १५६c	दन्ता फलमयास्तस्या	१०० ४a
दत्त्वा तत् पुण्यकर्माण	२०६ ७६c	ददामि सेनानाथ वो	२५ ३१a	दन्तान नेत्रे फले प्रादाद्	३३ ३०c
दत्त्वा तिलोदक पिण्ड	१८८ ४०a	ददासि यदि मे विप्र	१६५ २२a	द तेषु महतो देवा	२०४ २५a
दत्त्वा तु क्षीरपान तु	१६ १९c	ददुस्ते च नराश्चाना	११ ४४c	दम्पती त्विह गच्छामि	१२१ ५४c
		ददुस्ते घनरत्नानि	१२५ १८१c	दम्पती मम भक्तौ यौ	११४ ३६a

श्लोकावमुचो

दम्पत्य च द्विजश्रेष्ठ	८७ ३a	दश भूमे च पञ्चानि	१४१ ५६C	दाता च ग्राहको वाऽथ	१०० ७C
दम्पत्य तदहोरात्र	६७ ७a	दशम चापराध तु	११६ १४C	दाता च दापकश्च [प्रतिग्राही]	९९ १७a
दम्भकारकृतोच्छिष्ट	१८८ १००a	दशम ब्रह्मवैवत	१११ ७१a	दाता च दापकश्चैव [ते यांति]	१०५ ८e
दया कुरु त्व विप्रर्षे	१६५ १८C	दशमी भतनाम्नस्तु	२९ १४C	दाता च तु जायेत	१३७ ३३a
दरिद्राय तथा प्रादात	४३ १३C	दशमी च तिथिस्तासाम	२९ १५C	दाता भोक्ता च स च वै	१२१ ६C
दरिद्रो जायत दाता	११५ २०C	दशयोजनविस्तार	१९५ १a	दातार चवमात्मान	१८७ १९C
दरिद्रो वित्तवान सद्य	४१ १५C	दशयोजनविस्तीर्णा [चक्र°]	७५ ७९a	दाता स्वगमवाप्नोति	१०० ७a
दपण च वरारोहे	१२७ ६१e	दशयोजनविस्तीर्णा [तद्व]]	१९८ ३५a	दातुमिच्छन् स चोवाच	९८ ५९e
दपण ते कथ देय	१२७ ७६a	दशयोजनसाहस्र	७७ ७a	दान चोदकनिर्वाप	१७८ ९६C
दपणेष्विव पश्यामि	१२५ १३५a	दशवषसहस्राणि [तपस्वीत्वा]	२१ २४a	दान तु ददतस्तस्य	१६८ १८a
दभपाणिस्त्रीस्त्रीन् गान	१७८ ४५a	दशवषसहस्राणि [ऊर्ध्वबाहु]	१२५ ८C	दानकाले तु ये मन्त्रास	१०२ १३a
दभमूले लेपभुज	१४ ३६a	दशवषसहस्राणि [भङ्गुक्तो]	१२५ ३३C	दानमानेन सत्कारैर	१८४ ३६C
दभरोमा धरा देवी	१०३ ५C	दशवषसहस्राणि [मादते]	१२५ ४६C	दानव्रता दिव यान्तु	२०३ २७a
दर्भाङ्गरोमाणमथेष्टमशक्ति	५ ४७C	दशवषसहस्राणि [पच्य ते]	१२९ ९C	दानसूरश्च कमजो	११४ २८a
दयस्तत्राधिक रेजुर	२११ १६a	दशवषसहस्राणि [चण्डा°]	१३१ २७a	दानानामुत्तम दान	१११ ७C
दर्या नि सुत्य बाह्ये तु	१६८ ७३C	दशवषसहस्राणि [दशवष°]	१३४ २७C	दाने च भोजने च	५५ १९a
दशन प्राप्नुमिच्छन्ता	४ ३C	दशवषसहस्राणि [दरिद्रो]	१३६ ७०a	दानैरनेकैर्विधिसम्प्रदत्तैर	१८८ ५०C
दशनीय सुरुपश्च	१२५ १२६a	दशवषसहस्राणि [नरके]	१३६ ७७C	दापयेत प्रीयता विष्णुर	४३ ७C
दशनीयतम स्थान	१४३ १२a	दशवषसहस्राणि [दशवष°]	१३७ २२a	दापयेदितरो युग्म	९८ ४६C
दशयस्व महाभाग	१९६ २५C	दशवषसहस्राणि ,,	१३७ ४२a	दापयेद गुरवे प्राज्ञो	९८ ४६a
दशयित्वा जन सव	७० ३७C	दशवषसहस्राणि ,,	१३७ २६६a	दापयेद ब्राह्मणाना तु	५५ १७C
दशयित्वा ततो रूप	१२४ १४६e	दशवषसहस्राणि [चान्द्रायण°]	१३७ २८२a	दामोदर रञ्जितभूतल विद्या	८४३a
दर्शित तस्य चात्मान	१२४ १४६C	दशवषसहस्राणि [आदित्येषु]	१३७ २९०C	दामोदर हृषीकेण	१६१ ३१C
दर्शितश्च मया ह्यात्मा	१३७ ६०C	दशवषसहस्राणि [स्वगलोक्त]	१४७ ६६C	दामोदराय पादौ तु	४७ २a
दर्शितोऽय मया चात्मा	१२५ १२a	दश वै सप्त चान्यानि	१३१ २८C	दाम्भिका भिन्नमर्यादा []	२०९ ३६a
दश कन्या भविष्यति	१७ ६९C	दश सप्त दश द्वे च	३९ ६२a	दायादा सवदेवाना	२४ २६C
दशजन्मकृत पाप	११० ७C	दशाना पुण्डरीकाना	१२५ ५९C	दायादा बहवो येन	२०० १३C
दशजातास् ततो गत्वा	२०० ४४a	दशानामश्वमेधाना	१४४ ९५C	दायापित समग्र वै	१७८ १०९a
दश तत्र लताशूला	१९८ ३९a	दशाश्वमेध ऋषिभि	१५२ १९a	दारत्यागी अर्धमिष्ट	२०३ ५a
दशते मानुष शीघ्र	१२५ १२२C	दशाश्वमेधयज्ञाना	१४१ ९C	दावाग्नि ये च मुच्यन्ति	२०१ ५a
दशधा त्व मया पाप	१९७ १९a	दस्युससगसभूतो	९७ ३C	दावाग्निसदृशाकार	१९७ २३C
दशधेनुप्रदानेन	१०९ ३a	दस्युन्निहत्य सा देवी	४७ १६a	दास्यते देव सुप्रीतस्	९४ २१C
दशान्ति सपस्तिस्तत्र	१९६ ४४C	दहेय सवगात्राणि	१८५ ११२C	दास्यामीति वचश्चोक्त्वा	१५३ ३९a
दश पञ्च च वर्षाणि	६५ ११a	दह्यते छिद्यते चैव	१९८ १९a	दास्या मे प्रणय कृत्वा	१४२ २a
दश पञ्च च सप्तैव	१३७ ३०C	दह्यमाना सुतप्ताश्च	१९७ २४C	दाहादिकरणे तत्र	१६७ १८C
दश पूर्वान् दश परान् [तारयेद]	१०१ १६a	दातव्य तत्र चोच्छिष्ट	१८६ ६१a	दाहेन परम तप्तो	१४५ १९C
दश पूर्वान् दश परान् [आत्मान]	१०३ २०a	दातव्य तु तृतीये च	१८६ ७८C	दिक्षु सर्वास्वटित्वैव	१६९ २४e
दश पूर्वान् दश परान् ,,	१०५ ८a	दातव्यमुदक तत्र	१८६ ५९C	दिगष्टो च पुनस्तस्य	७७ ३C
दशपूर्वान् पराश्रव	१०० १०C	दातव्यस्त वर ब्रूहि	४८ १४C	दिग्भ्यो दीपाश्च प्रज्वालय	१०६ ७C
दशपूर्वापरास्त्रीणि	१३७ १४a	दातव्योत्तिन क्तव्या	१३७ २१९a	दिग्वाससश्च ऋषयो	१९२ १५a
दशप्रणवगायत्री	६८ १८a	दातव्यो मनसा काम	४५ ५e	दिङ्मण्डलेषु विन्यस्य	९८.३१C

वराहपुराणस्य

दित्या तु जनिता पुत्रा []	१८५ २८a	दिव्यज्ञानेन तत्सव	१६० ४५c	दीप दत्त्वाऽपराधाद वै	१३६ ६a
दिदक्षया च भद्र ते	२११ ८०c	दिव्यज्ञानेन भहता	१६० ४८c	दीप यथैव गृह्णामि	१२८ ११c
दिनादिर्यो हि देवस्य	३ २७a	दिव्यतेजोवपु श्रीमान	२११ ६६a	दीप स्पष्टा तु यो देवि	१३६ १a
दिनानि दशपञ्चैव	१२५ ७५c	दिव्यभावा स्पृशन्त्येते	१९४ ११c	दीपक च ततो दद्यात्	१८० ८c
दिनानि सप्त तिष्ठेत	१३६ ६६c	दिव्यभूषणसम्भोग	१९४ १६c	दीपपुष्पोपहारैस्तु	१५८ १३c
दिनानि सप्त दश च	१२९ १०c	दिव्यवणवपुश्चारु	२१२ २c	दीपप्रदानात् द्युतिमाप्नुवति	२०५ ४९a
दिनान्ते नियम काय	१५८ २c	दिव्या च ते गतिं यान्ति	१२५ १५३c	दीपमालासमाकीर्ण	१५६ ९c
दिनान्येकोनपञ्चाशत्	१३५ ५०c	दिव्या ददामि ते बुद्धिं	१८५ ५e	दीपहस्तो वन गत्वा	१५८ ६c
दिने त्रयोदशे प्राप्ते	१८६ ७a	दिव्या जाम्बूनदी नाम	७७ १९c	दीपे प्रज्वलिते तत्र	११७ ५c
दिने दिने तु कुर्वते	१६० ४८a	दिव्याना पथिवीस्थाना	२१ २२c	दीपोऽग्निदीपसयोगे	७२ २c
दिने दिने स्नानपूर्व	१७४ ७५e	दिव्यानि विगतानि स्युर	९४ ४९c	दीप्ततेजोमयशिरा	२१३ ३८a
दिव च पथिवी चैव	१९२ २e	दिव्यानीमानि रत्नानि	१७० ८७c	दीप्तिमाश्चैव जायेत	१३७ ३५c
दिव मुक्त्वा महानेजा	२०६ ६४c	दिव्याभरणशोभाभि	१९५ ३२e	दीप्यता ज्वलने घोरे	२०० ३५a
दिव स्पृशति भूमि च	१७५ ९c	दिव्येऽस्मिन् सदसि ब्रह्मन्	२०८ १३a	दीप्यमाना स्ववपुषा	१९५ २०c
दिवसस्यावसाने तु	१६० ४९a	दिव्यो भौतस्तथा पैत्रो	८ ३०a	दीयता दीयता चेति	१९६ ५९c
दिवसे तु पुन सष्टौ	३ २६c	दिश वायव्यमाश्रित्य	१४३ ३९a	दीयता मम देवोऽय	१६१ ५४e
दिवसे दिवसेऽप्येव	१३७ १२१e	दिश पश्य अध पश्य	१९० ८c	दीयता मे क्षुधार्ताय	३८ ११c
दिवाकीर्तिं ततो गृह्य	१८८ १००c	दिशा च विदिशा चव	११९ ४c	दीयतामासन दिव्य	२०४ ४c
दिवा दिवस इत्युक्तस	२६ ७a	दिशा तु प्राथना कुर्यान्	६५ ३c	दीयतेऽथ शिरोभ्यङ्ग	१३७ १७९c
दिवि चेह च विरयाता []	७७ ३२c	दिशासु च प्रसन्नासु	१८४ १२c	दीयते भुज्यते सर्वैर	१६८ २९e
दिवि सूर्यसहस्रस्य	११ २५a	दिशो धनपतिर्विष्णुर	१७ २५a	दीयमानस्य विप्रस्य	१८६ ५४c
दिवि स्थिता चादिमनन्तरूप	११९ १०c	दिष्ट्या दिष्ट्यति वदतस्	९४ २८a	दीयमाना तु पश्यन्ते	१०० ८c
दिवौकसा चिन्तयता तथा तु	२३ २२a	दीक्षा धारयते ब्रह्मा	१९१ ४०a	दीयमाना प्रपश्यन्ति	
दिव्य चक्षुभवतु वै	७३ १३a	दीक्षा न लभते कश्चित्	१२६ १०a	[ते यान्ति परमा गति] १०१ १५a	
दिव्य ध्यान समादाय	१२९ ७c	दीक्षा एषा च शूद्राणाम्	१२७ ३२a	दीयमाना प्रपश्यन्ति ,	१०२ १७a
दिव्य योग समादाय	११७ ४१c	दीक्षाकामस्य शूद्रस्य	१२७ २३c	दीयमाना प्रपश्यन्ति ,,	१०४ १३c
दिव्य वषशत चैव	१४४ १०a	दीक्षा च यादृशा तत्र	१२७ १३c	दीयमाना प्रपश्यन्ति	
दिव्य वषसहस्र तु [सूधन्य]	२१ ५३e	दीक्षा च लब्धा भगवत्प्रसादात्	१२७ १७c	[ते यान्ति परम पद]	१०५ ७c
दिव्य वषसहस्र तु [दिव्यैर]	२८ २५a	दीक्षित काण्डपुष्टश्च	१८८ ८९a	दीक्षतापञ्चर वायु-	१६ ६c
दिव्य वषसहस्र तु [साग्र]	६६ ७a	दीक्षित पिबते मद्य	१३६ ७१c	दीक्षदष्ट सुविकटो	१६३ १३c
दिव्य वषसहस्र तु [रौरवे]	१३३ २a	दीक्षितात्मा पुरा भूत्वा	९८ ४८a	दीक्षबाहुरिति रयात्	३७ २३e
दिव्य वषसहस्र वै [मम]	१२२ ३९e	दीक्षिताना विशुद्धाना	१२८ ५१a	दीक्षशालि महाशालि	११८ ७c
दिव्य वषसहस्र वै [धारि°]	१२३ २३a	दीक्षिताय च दातव्य [उप°]	१२१ १०४a	दीर्घादिनशनात् क्षीणो	१६० २८c
दिव्य वषसहस्र वै [मोदते]	१२५ २९c	दीक्षिताय च दातव्य [यश्च]	१९० ३३a	दीर्घायुष्य प्रयच्छन्ति	१८८ ११९e
दिव्य वषसहस्र वै [तपस्]	१४१ ५५c	दीक्षिता याद्विभुक्षा त	१२६ १६c	दीर्घिका मोक्षते कान्ता	१९८ ४४c
दिव्य विमानमारूढो	१०४ १६a	दीक्षितायैव दातव्य [सुशिष्याय]	११९ १९c	दीर्घिकाश्च तथा कान्ता	१९४ ५c
दिव्यकान्तिरदीनात्मा	१७८ ११०a	दीक्षितायैव दातव्य [उप°]	१२८ १०c	दु ख तस्य समाख्येय	१७० ११c
दिव्यगन्धानुलिप्ताङ्गि	२८ २८a	दीक्षितायैव दातव्य [ये च]	१३७ २९८a	दु खमेव प्रवक्ष्यामि	११५ ८a
दिव्यगन्धैर्विलिप्ताङ्गा []	२०६ ११a	दीक्षिताश्च भविष्यामो	९८ ५१e	दु खमेवात्र हि सुख	१९८ ६a
दिव्यज्ञान च तच्छृणु	१७४ ४७a	दीक्षितास्ते योगिकुले	१३८ ८३c	दु खशोकेन सतप्तो	१३९ ३५a
दिव्यज्ञानेन त दृष्ट्वा	१६० २०a	दीक्षित तु शुद्धेन	१२७ ४६a	दु खान्यनुभवस्तत्र	२०० ५८c
		दीक्षित किं नु कर्तव्य	१२७ ३६c		

शलाकावसचा

दु खान्तस्य रुदानस्य	७० ८८	दुवत्तमपि चाण्डाल	१८२ २२२	दष्टश्चाग्र त्वह तन	१५३ ४७२
दु खिताना ततो दु ख	१९८ ५८	दुष्कर पूवमुक्त हि	२०८ ४४२	दष्टा तत्र मया तात	१९५ २८२
दु शिक्षितेन मनसा	१९८ ६२८	दुष्कृतीना प्रवेशाथ	१९५ ९८	दष्टा तु वैष्णवी माया	१२४ ५७२
दु स्वप्न प्रशममुपैति पट्टमान	२०९ ८०२	दुष्कृते कमभिर्देही	२०८ २१८	दष्टानि तानि च पुमान	२१३ ८९८
दुन्दुभिर्नेमिघोषैश्च	११२ ४५८	दुष्टपाषण्डनारीणा	२०१ ६१८	दष्टा वेश्यासमूहेन	७२ २ ८
दुद्रव वसवो विश्व	२१ ४७८	दुष्टप्रवसनायाल	९८ ५०८	दष्टास्ते ऋषिणा तत्र	१७८ ८८
दुराचार पापवत्त	२०० ४२	दुष्टप्राप्येयमवासा ते	२ १ ६८२	दष्टास्त्वया त्रिकालज्ञ	१७८ ५९८
दुग महालय मुक्त्वा	१२१ १०८	दुस्तर तारित पाप	१७८ १ ८८	दष्टो भवद्भिः सव यद	१७८ १७८
दुगन्धिदु सहे चव	१२४ ८०२	दुहितत्वे पुरा या हि	२१ १८	दष्टो यथा भानुरनन्तमानु	१७ ४८
दुगतावपि ससिद्धौ	७ २२८	दुहितृ पश्य चत्वारि	१२४ १०९८	दष्टवा कपिलवाराह	१६१ ३०२
दुगतो दुगमस्थोऽथ	१६९ ३२८	दुताना चित्रगुप्तेन	१९९ ५३८	दष्टा कुमाय सा देवी	९१ ५२
दुगम दु गह चव	१४९ ९२	दुरत प्रतिहतव्या	१११ ५८	दष्टा गच्छेत्ततो देवी	१५८ ६६८
दुर्गा देवी महाभागा	६४ ३८	दुरस्थो न नमस्कार	१७७ १८	दष्टा च तमह देव	१९१ ३१८
दुज्जय प्राह नीलारय	११ ७३८	दुराज्जागरण कृत्वा	१२९ ४७८	दष्टा च रममाण सा	१२५ ११६२
दुज्जयश्च सुरान जित्वा	१० ४१२	दुराज्जागरतो याति	१३९ ३१८	दष्टा च राक्षस तत्र	१३९ ६७२
दुज्जयश्चिन्तयामास	११ १८	दुराश्वानगता ये च	१८८ ९२१	दष्टा च राजपुत्री सा	१२५ ११५८
दुजयस्त्वेवमुक्तस्तु	१० ७०२	दुरे चैवोदद तस्नेन	१२१ २१८	दष्टा च विवित्रैयज्ञैर	३६ ८८
दुजयेन जितो घात्रि	१६ ५२	दुरेऽयाविति किं काय	२०१ २२	दष्टा च वममात्याश्च	१३७ २११२
दुजयोऽतिबली राजा	१० २५८	दुर्वाङ्कुरैरुपस्तीय	९९ ३८	दष्टा त चाश्रम दग्ध	१४५ १६२
दुजयोऽपि महद्राज्य	१० ३३२	दुपकास्ते हि जल्पन्तो	२०१ २७८	दष्टा त देवदेवेश	१६१ १७८
दुधष बलदप्ताना	७६ २८	ददस्वाध्यायतपसो	२०६ ८८	दष्टा ततोऽनुविज्ञाप्य	१५८ ४०२
दुबल प्रबल भूत्वा	१३७ २७८८	दश्यते च महाभागे	१४७ ८७८	दष्टा तत्रैव दान च	१५८ ७५८
दुभगा या तु नारी स्यात्	२२ ५४२	दश्यते हि महाराज	२०६ ३६८	दष्टा तन्नाभिपङ्कस्थम	१ १९८
दुभिक्षपीडिते राष्ट्रे	१७४ २२२	दश्यन्ते च पुननष्टा []	१३८ ५०८	दष्टा तीर्थस्य माहात्म्य	१७८ ११९८
दुभिक्षपीडितोत्यथ	१७३ १०८	दश्यन्ते राजभवने	४ ३०८	दष्टा तु ता महाव्याली	१२५ १९४२
दुमदाश्चदधानाश्च	१८५ ८६८	दश्य ते विकृताकारा	१७० ४८	दष्टा तु प्रोक्षित तेन	१८६ ६०२
दुलभ तन्मम क्षेत्र	१४१ ३२	दश्यन्ते स्वेदसङ्काशा	१७४ ६५८	दष्टा तु मण्डलगत	९८ ९८
दुलभ त्रिषु लोकेषु	२०५ १०२	दश्यन्त्यहरहस्तत्र	१५५ ११८	दष्टा तु मृतक चैव	११६ ९२
दुलभ त्व पुनर्नित्य	७ २५८	दस्यादृश्यविभागोत्था	५१ ८८	दष्टा तु विस्मयाविष्ट	१० ४९२
दुलभ वैष्णवत्व हि	२०९ ८५८	दश्येत न च दश्येत	१९४ १२८	दष्टा तु विह्वल ह्येन	१९० २६२
दुलभ पापकर्मणा [सुलभ]	१४७ ७०८	दष्ट किंचिदिहाश्रय	९७ १३२	दष्टा ते ता च साम्नेव	१६ १८२
दुलभ पापकर्मणा [,,]	१४७ ९३८	दष्ट च विष्णवायतन	१६९ २४२	दष्टा देव महादेव	२११ ४२२
दुलभ श्रेष्ठ सुवच्च []	१८४ २७८	दष्ट चोवाच भो राजन	५५ २२८	दष्टा धृतमथात्मान	२२ १४२
दुर्वाच परुषाश्चण्डान्	२०१ २८८	दष्ट मत्कमिद देवैर	६९ २६२	दष्टा नकुल सा कन्या	१२५ १०७२
दुर्वातेन तदाऽत्य त	१६९ १२८	दष्ट स्पष्ट सदा ध्यात	१६१ ५७२	दष्टा नमस्येत्प्रयत	२०८ ५२८
दुर्वाससा वै शसास्तु	१४७ २३८	दष्टप्रोतिस्तु तौ जातौ	१२५ १०९२	दष्टा नारायण देव	४ २३८
दुर्वाससा श्रुताथश्च	९७ २२	दष्टमात्रास्तु ते देवा	३२ २७२	दष्टा निलिल्ये चैकान्ते	१६९ ४०८
दुर्वाससा शसितात्मा व	३८ ७२	दष्टमात्रेण चानेन	६२ २१८	दष्टा पट च कुम्भ च	१२४ १०२८
दुर्वाससा अपि त शुद्ध	३८ १०२	दष्टमात्रेण तत्रैव	१५८ ४१८	दष्टा पतिव्रता नारी	२०६ २२८
दुर्वाससा इति विख्यातो	१४७ १०८	दष्टमेतत्त्वया यस्मात्	६२ २५२	दष्टा परस्य भाग्यानि	१२६ ४३२
दुर्वाससा नाम तपसो	१० २७८	दष्टवानस्मि सोऽह त्व	६९ ३४८	दष्टा पितामह देव	१८८ ६४२

धराहपुराणस्य

दष्टा भद्रेश्वर देव	१६० ६२a	देवगन्धवयक्षाश्च	१८६ ३०a	देवदेवेश लोकाना	२४ १२a
दष्टाभिगम्याभिव ामि यावत	६९ २४C	देवगन्धवसिद्धाना	९१ २४C	देवदेवोऽसि देवाना	१८६ १a
दष्टाभिषिच्यमान तु	२३ ३०a	देवता नव जानामि	३८ २४a	देवदैत्याप्सरोभिश्च	७७ १०C
दष्टा भीताऽस्मि भूयोऽपि	१ २४C	देवता कस्यपोत्पन्ना[]	१८८ ५३a	देव पूर्वापराधास्ते	१२९ ५a
दष्टा भूतपति देव	१६६ २a	देवता कस्य चोत्पन्ना[]	१८८ ५९a	देवब्रह्माद्विपे वापि	३९ ७४C
दष्टा मम ऋषिश्च	१२५ १४C	देवता अच्ययन्ती वा	२०७ १३a	देवमादाय शत्रुघ्नो	१६१ ५९C
दष्टा मा दिव्यरूप तु	१५३ ८६C	देवतातिथिपूजासु	१७२ ३७a	देवमानुषतियक्षु	१८८ १a
दष्टा मा विह्वल बाला	१३८ ८९C	देवतातिथिमर्त्याना	१२५ २९a	देवयोऽन्योऽन्यदस्तुभ्य	१७५ ६C
दष्टा मुहूत देवेशि	९१ २३a	देवतादक्षिणे भागे	१६९ २९a	देवराजाऽपि त्रिदिव	१६ ३६a
दष्टा यज्ञमथारेभे	२१ १२e	देवतादिपरा देवि	१८५ २२a	देवषयश्च सिद्धाश्च	२१२ ३९a
दष्टा रजस्वला नारी	११६ ८a	देवताना प्रमादेन [तव]	१६८ ७e	देवर्षि नारद पश्येन	१४९ ३८C
दष्टा रुद्रोऽस्य दन्तास्तु	२१ ४६C	देवताना प्रसादेन [यदि]	१६८ १२e	देवर्षे श्रूयता पुण्य	२०८ १०a
दष्टा रुद्र च सबल	९५ ४४C	देवताना वच श्रुत्वा	१४१ ६०a	देवलोक समुत्सृज्य	१४७ ३२C
दष्टा रूपमतीवास्य	१७५ १४a	देवतानामषीणा च	१९५ ३a	देवलोकमतिक्रम्य	१४१ २३C
दष्टा लब्धवर वीर	९१ २८a	देवतापूजनरता	१६८ ३a	देववृत्तोपचारेण	१९० ३a
दष्टा वसुमती देवी	१५८ १५a	देवताराधन शश्वत	१६८ १०a	देवशुन्या सरमया	१६ १४e
दष्टा विप्रो मुदा युक्त	५ ३९C	देवतासुरगन्धर्वा[] [मानुषा]	१८५ ५९C	देवसैन्यै परिवृतस	१० २१C
दष्टा व्रीहीन सगोक्षुमान	८ २३a	देवतासुरगन्धर्वा [पिशाचो°]	१८६ १८a	देवस्याग्रे तु वसुधे [गोपीशस्य]	१५५ २६C
दष्टा व्याली राजपुत्रस	१२५ ११२C	देवतासुरगन्धर्वा [] [यक्ष°]	१८८ ३१a	देवस्याग्रे तु वसुधे [कूप]	१५६ ४१a
दष्टाश्रम मया देवि	१२८ २७C	देवतास्तु त्रयस्त्रिंशद	१८५ २३C	देवस्व ब्राह्मणस्व च	१७२ ४५a
दष्टाश्रमपद रम्य	९४ ८a	देवता ह्यसुरा सर्वे	१८५ २२e	देवाश्च दैत्यान विविधानषीश्च	२२ ४८C
दृष्टा सन्दश्य मनुजान	२४ ८C	देवतेव सदा पश्येन	११५ ४३C	देवाश्च वन्दते नित्य	१७२ ४१C
दृष्टा स राजा विजयी मृगाणा	१७ १५a	देवत्व ब्राह्मणत्व च	१८६ ५०C	देवा काङ्क्षन्ति ते देव	१२३ २१a
दृष्टा सर्वातिहरण	१५८ ७०C	देव त्व स्वल्पकायोसि	१६१ ३७C	देवा शम्भु स्तुतिभिर्ज्ञानहेतोर	३३ १४a
दृष्टा सस्यवती रम्या	२१ २४e	देवदानवगन्धर्व-	७७ २१a	देवा सर्गमण्डिस्तु	१० ३C
दृष्टा सुविह्वल ह्येन	१८५ ९९a	देवदानवगन्धर्वा [सिद्धविद्या°]	२१३ ५०a	देवा सर्वे सगन्धर्वा []	१९ ६C
दृष्टा सोमेन सुश्रोणि	१८८ ५८a	देवदानवगन्धर्वा [सिद्धयक्ष°]	२१४ ९e	देवा अपि तप कृत्वा	९८ ५१a
दृष्टा स्पष्टा तथा ध्यात्वा	१५८ ४९C	देवदानवगन्धर्वा[] [यक्ष°]	२११ ७७a	देवा अपि न जानन्ति [अमत्]	१२४ ३८C
दृष्टास्य क्रोधात्तेजस्वी	२१ ४५C	देवदानवगन्धर्वे	७९ ४a	देवा अपि न जानन्ति[विष्णु°]	१२४ ६९e
दृष्टाऽह विस्मयापन्नस	२ ५९C	देवदानवयक्षैश्च	१११ ५४C	देवा अपि न जानन्ति [वज्र]	१४१ ५४C
देय पुत्राय शिष्याय	१४५ ५६C	देवदारुवन मुक्त्वा	१२१ १४a	देवा अपि निजौकासि	१० ९a
देव दद्यान्महाभागस्	३९ ५८a	देवदूत उवाचेद	१७२ ९०C	देवा अपि महत्सैन्य	१६ ९a
देव सस्थापयेत्तत्र	१८१ १९C	देवदेव जन सर्वो	७० ३३C	देवा अपि ययु सर्वे	९६ ३८C
देव सकुम्भ त दत्त्वा	४१ १४a	देवदेव त्रिलोकेश	२२ २५a	देवा अपि वदन्त्येते	६२ २७a
देवकार्यावतारेषु	७३ ४४a	देवदेव नमस्तुभ्य	१६१ ३४a	देवागाराश्च सत्राश्च	१९३ १४a
देवकीगभसभूतो	१५५ ४२a	देवदेव महादेव [शूलपाणे]	२३ ७a	देवागारे कुरुक्षेत्रे	९८ ४९C
देवकी तस्य भार्या तु	४६ ६C	देवदेव महादेव [भक्ताना]	१४० १४a	देवादिभि समाकीण	७९ १२a
देवकी नाम नाम्ना च	१४४ ६C	देवदेव महादेव [हरे]	१४३ ५a	देवा देव्यस्तथा गावो	१६२ २५a
देवक्युत्सङ्ग देव	६३ ३C	देवदेववच श्रुत्वा	१६६ ५a	देवाना च पर पूज्य	७३ ४१C
देवगन्धवयक्षाणा	९८ ५४C	देवदेव हरे सव	१० ५८a	देवाना च महाभागे	१२३ १९C
		देवदेवेन रुद्रेण	१९१ ३९a	देवाना दानवाना च	९० १२a

श्लोकार्धसूची

देवाना दिव्यनारीभि	७८ २८
देवाना परम दव	१९६ १७a
देवाना पितरस्ते हि	१३ २२८
देवाना ब्रह्ममुख्यानाम	२५ ३०८
देवाना ब्राह्मणाना च [भक्तिस]	१६३ ५८
देवाना ब्राह्मणाना च [भक्ताना]	१९० ११a
देवाना भवन यातु	२०४ ८८
देवाना सभवस्त्व हि	१७२ ७५a
देवाना सनिधौ तस्य	२३ ९a
दवाना मवदा काय	३१ ८a
देवानामथ यक्षाणा	१९ ३a
देवानामनुकम्पाय	१९१ ४१८
देवानामपि मा साध्वी	२०७ ६a
देवानामपि सन्यानि	९३ १५a
देवानामेकमेक वा	१४ १०८
देवानधीन सिद्धसघान	२२ ४०८
देवान पश्यति वै सर्वा	१२५ ९५e
देवान पितन समभ्यच्य [ततो]	१५८ ५९८
देवान पितन समभ्यच्य [पुण्डरीक]	१६२ १९a
देवापि यन्न जानन्ति	१४० ३३८
देवाप्येव न जानन्ति	१४१ ३७a
देवाभिवादन कृत्वा	१२७ २०a
देवा मनुष्या पशवो	३५ ६८
देवा यत्र निलीयन्ते	१२४ ४४८
देवा रौद्राणि भूतानि	२१ ४२a
देवालङ्कारमनुल	७७ २०८
देवाश्च दानवाश्चैव	२ ४५a
देवाश्च सर्वे पशुपतिमुपेयुर	३३ ११८
देवाश्च सर्वे सयत्ता []	९५ २६a
देवाश्चाग्निमुखा सर्वे [गहीत्वा]	१८५ ११०a
देवाश्चाग्निमुखा सर्वे [तप०]	१८७ ११a
देवाश्चापि यथास्थान	२१ ८५८
देवासुरमनुष्याणा [दिदक्ष]	५४ ७a
देवासुरमनुष्याणा [गन्धर्वो]	१८७ २७a
देवासुरा युयुधिरे	३२ १२८
देवासुराश्च य चक्रुर	२ ५०e
देवि कर्माणि कुर्वीत	१३५ १६८
देविकायास्तटे रम्ये	३७ ९a
देवि कारयते कर्म	१३४ ५७८
देवि कारयते सव	१३९ ७a

देवि काष्ठमलाभेन	१८१ ४a
देवि क्षेत्रप्रभावेन	१३८ १००८
देवि तत्त्वेन ते हीद	१२८ ४९८
देवि तत्त्वेन वक्ष्यामि [य मा]	१२७ ४४a
देवि तत्त्वेन वक्ष्यामि ,,	१२७ ६०a
देवि तिष्ठामि तत्त्वेन	१४१ ८८
देवि देवैरह प्रीतै	९४ २९८
देवि पूवमृषिस्त्वामीद	९४ ३a
देवि भूत्वा खग ते तु	१३५ २५a
देवि यल्लोकनाथेन	१४९ २७८
देवि ससारमोक्षाथ	१२२ १६८
देवि सव प्रवक्ष्यामि	११९ १८
देवि स्तोत्रमिद ये हि	९० ६५a
देवी सरस्वती चैव	१ ४३८
देवी च कन्यास्ता सर्वा	९४ ३२८
देवी च त्रिशिखेनाजौ	९५ ३०a
देवीतले निपत्येत तु	११७ १३८
देवी दष्टा तदाश्चय	२०६ ७८८
देवे लब्धे तु वाराहे	१६१ २६a
देवेषु चव भग्नेषु [विनिगत्य]	९५ १३a
देवेषु चैव भग्नेषु [विदुतेषु]	९५ १६a
देवेषु मम रूपेषु	१५६ ३३८
देवैरपि जयेत्युच्चैर	२८ ३३८
देवैजयेति सतुष्ट	९६ ३७८
देवर्षेर्वर्षिभिश्चैव	२१४ ४a
देवैयक्षोप्सरोभिश्च	७६ ५a
देवो नारायणस्तत्र	१३४ ४६८
देवो ब्राह्मणरूपेण	१६१ ८a
देवोमा दुहिता मद्य	२२ ३८a
देवो मे दीयता रक्ष	१६१ ४५८
देवो राजा गुरु राजा	१३७ १९९a
देव्या शिखरवासिन्या	२१३ ९८a
देव्या सकाश गत्वाऽसौ	९४ १८
देव्या अनुचरा सर्वा	९१ १२a
देव्या हृदि स्थित वाक्य	९४ २४८
देशकालावजानन्तौ	११४ ३७a
देशो निजलता याति	१२४ ९८
देह मायामय कृत्वा	१२४ ३६८
देहि देहि वदन्येव	१९९ ३०८
देहि शीघ्र येन भवान्	९८ ८६a
देहानुज्ञा स चोवाच	९८ ६०८

दैत्याना बलिन सन्ति	२५ ९a
दैत्यान घोरान महाभागे	१५० २८८
दैत्या सुराञ्जेतुमिच्छन्त उच्चैर्	९२ ३२८
दैत्यैरपि शुनी दष्टा	१६ १७८
दैवे च जन्मनक्षत्रे	१८७ २३a
दैवेन हेतुना चाय	१९२ ५a
दोभ्यामालिङ्ग्य वै भाया	१३७ १७३८
दोष चव गुण चैव	१३२ ७८
दोष चैव विशुद्धयेत	१३१ ३७८
दोष सत्यमजानन्तस	१९३ ७८
दोषस्तस्यापराधस्य	१३१ ५८
दोषो न विद्यते तात	१२५ १३९a
द्यावापथिव्योरिदमन्तर हि	५ ४८a
द्युतिमान मतिमाश्चैव	१८४ १८८
द्युतक्रीडा भगवता	१५८ ५१a
द्यौर्मदिनी दिशश्चव	२१२ ६२८
द्रवति च पुनस्तत्र	१९६ ५८a
द्रविण बलमित्युक्त	१८ २१a
द्रव्यगुणक्रियाजाति-	३२ ७a
द्रव्यप्रतापकामस्य	९८ ३३८
द्रव्यब्राह्मणसम्पत्ति	१०३ ९a
द्रव्यवान् गुणवाश्चैव [जायते]	१२५ ३०८
द्रव्यवान गुणवाश्चैव [मद]	१२५ ४७८
द्रव्यवान गुणवाश्चैव [सविभागी]	१३७ ८०a
द्रव्यसम्पत्तिकामस्य	९८ ३५८
द्रष्टव्या सजिघक्षन्तु	२१२ २६८
द्रष्टव्या मम लोकेषु	११६ ४७a
द्रष्टव्याश्चानुमेयाश्च	२११ ८७८
द्रष्टु चक्षुर्नास्ति जिह्वेह वक्तु	९७ २३a
द्रष्टु चक्षुर्निहित जङ्गमेषु	९७ २३८
द्रष्टुमिच्छाम्यह देव	१९६ २४a
द्रुत द्रवत वेगेन	२०२ १६a
द्रोणमात्रप्रमाणश्च	७९ ३a
द्रोणी प्रविश्य चेमा त्व	६९ १३८
द्रोण्या जले निमग्नोहम	६९ १५a
द्रोण्या विहङ्गपुष्टाया	७९ १८
द्वन्द्व समेतान मम य शिशु पुरा	११ ५८a
द्वन्द्वान्यनेकानि तथैव युद्धे	११ ८४a
द्वन्द्वेन सवमेतद्धि	३ ५८
द्वयोस्तु कुलयोर्वश्या []	१७४ २७a
द्वात्रिंशत प्रकाराणि	११७ ४a

वराहपुराणस्य

द्वादश चापराध त	११६ १६८	द्विगुण परिवेषेण	१९४ २८	धनधान्यसमायुक्तो	१५३ ६८
द्वादशादित्यकुण्डेति	१४१ २४२	द्विज शुश्रूषते यस्तु	२०९ १९२	धनधा यसमृद्धस्तु	१६३ २८
द्वादशादित्यसकाशे	१०४ १७२	द्विजा साधु नपा साधु	४९ १४८	धनधा यसमृद्धस्य	१२४ ८४८
द्वादशादित्यसङ्काशो [बभूवा°]	२५ ४३८	द्विजाना प्रीणन कृत्वा	१७६ २८	धनधा यसमृद्धानि [दत्त्वा]	१२९ १८८
द्वादशादित्यसङ्काशो [विमानेन]	१७४ ७१२	द्विजानुग्रहकामाथ	१७६ १८	धनधा यसमृद्धानि [प्रददौ]	१३७ २३९८
द्वादशादित्यसज हि	१५४ १७८	द्विजाय साधुवृत्ताय	१०७ ८२	धनधान्यसमृद्धेषु	१३७ १६२
द्वादशा पतते धारा	१४१ २५८	द्विजेभ्य प्रददौ सव	१७४ ३८८	धनधान्यसमृद्धोऽपि	१३७ २२८
द्वादशाब्द तथा तप्ति	१३ ३९८	द्विजै सह नमस्कृत्य	२०९ २१८	धनधान्यानि रत्नानि	१३८ २६८
द्वादशास्तु तथादित्यास	१५४ १४८	द्विजोऽपि स्वाश्रमे तस्थौ	११ १११८	धनयुक्तोऽपि पापोऽमौ	१६३ ८२
द्वादशी कृतवान सोऽपि	४१ २४८	द्वितीयजन्मनि गुह-	२५ ४६८	धनरत्नसमृद्धाना	१२४ ६३८
द्वादशी चापि देवेश	१२२ ३०८	द्वितीयमपराधन्तु	११६ ६८	धनरत्नसमृद्धानि	१३७ ११६२
द्वादशी च तिथिस्तेऽस्तु	३१ १७८	द्वितीया मे तनु त्वा तु	२११ ६९८	धनरत्नसमृद्ध तु	१३८ १८८
द्वादशी शुक्लपक्षे तु	१५३ ७०२	द्वितीयामश्विनौ सोम-	५७ १५२	धनस्य सक्षयो जातो	१६१ ३०८
द्वादशैतानि तीर्थानि	१५० ६५२	द्वितीयाया तु राजेन्द्र	५७ ३२	धनु खडग तथा शक्ति	९४ ४२२
द्वादश्या कृष्णगङ्गाया	१७४ ७०२	द्वितीया सलिल मूर्त्तिस	४६८	धनु सस्ये तु द्वे वर्षे	७५ ३३२
द्वादश्या चैव यो दद्यात्	१२२ २५८	द्वितीये दिवसेऽप्येव	४९ १२२	धनुश्चैव तु खडग च	९८ ३०२
द्वादश्या माघमामस्य	१११ ८९२	द्वितीये मा स्पशेत् नारी	१४२ ३१२	धनूषि च पिनाकोऽसि	११२ ३३८
द्वादश्या वेदविद्वे	४४ ५८	द्विधा कृत्वात्मयोगेन	१७५ ४८	धनूषि तेषा कनकप्रभाणि	११ ८७२
द्वादश्या शुक्लपक्षस्य	१५५ ३२	द्विधाऽथ वायौ वियति प्रतिष्ठितो	१२ ४८	धन्य यशस्य स्वस्तीय	२१५ ७८
द्वादश्या श्रावणे मासि	१११ ५०२	द्विधा वैश्येकधा शूद्र	३२ ६८	धन्य स मानुषो यस्य	१६८ ५०८
द्वादश्यामुपवास तु [य]	११४ ७८	द्विबाहुपरिणाहैस्तस	७९ १६२	धन्यस्त्वमेव द्विजवयमुरय	७ ११२
द्वादश्यामुपवास तु [ये]	११४ १०२	द्वीप तत्र सरो दष्ट	२ ५८८	धन्या स्थ देवा सुरनायकेन	२३ २३२
द्वादश्यामुषसि स्नात्वा	१६२ ३९८	द्वीपभेदसहस्राणि	७५ ३२	धन्या चव सभाग्या च	१३४ ४५२
द्वादश्याया चतुर्दश्या	१४३ १३८	द्वीपस्य मण्डली भावाद	७५ २७२	धन्याऽसि देवि सुश्रोणि	१४९ २७२
द्वादश्याभ्युज्ये मासि	५० ३८	द्वीपानि खलु चत्वारि	७५ २३८	धन्यास्ते माथुरा लोका	१६१ ५८
द्वापर युगमासाद्य [तत्र]	१४६ ९८	द्वीपेषु चैव सर्वेषु	१० ३२	ध येनानेन चीर्णेन	५६ ११८
द्वापर युगमासाद्य [यत्र]	१४६ ७३८	द्वे द्वे तथा दाडिममातुलिङ्गे	१७० ३६८	धन्योऽसि सवथा वत्स	७ ९८
द्वापर युगमासाद्य [.,.]	१४६ ७८८	द्वे द्वे वर्षे सहस्राणा	७५ २३२	धन्योऽसौ पिण्डनिर्वाप	१५५ ७८
द्वापर युगमासाद्य [यादवाना]	१४७ ६२	द्वे सहस्रे तु विप्राणा	१६० ४४२	धन्योऽसौ मण्डलो लोके	१६१ ५६२
द्वापरे तु युगे भूमे	१८४ ४२	द्वौ द्वौदुम्बरपात्राणि	१२६ ४१२	धन्योऽस्मि धन्यकर्मास्मि	५६ ११२
द्वापरे सत्त्वरजसी	६८ ४२			धन्योऽस्म्यनुगृहीतोऽस्मि	१७८ ८१८
द्वाएका वसमानस्य	१७५ १८	ध		धन्वी चक्री गदी खडगी	१५७ २५२
द्वाकात पर श्रेष्ठम	१४८ ३८	धन सव तु ते धर्मो	१२५ १३७२	धन्वी तूणी गदी खडगी	१३७ १८८
द्वाकाया वरारोहे	१४७ २९८	धनद चोत्तरे न्यस्य	९८ २५८	धन्वी तूणी शरी खडगी	१२४ १६८२
द्वाकायास्तु माहात्म्य	१४८ १२	धनदस्य च विष्णोर्वा	१८ २८	धरणी चोद्धृता येन	२०८ ६४८
द्वाकामूलमुपागम्य	१८२ ८२	धनदस्य वन दिव्य	१० ४७२	धरणीव्रतमेतद्धि [पुरा]	५० २१२
द्वाकि तिष्ठति पुत्रस्ते	१०५ १५९८	धनदेन पुरा कल्पे	५६ १६८	धरणीव्रतमेतद्धि [कीर्तित]	५० २८२
द्वारे तु दक्षिणे नित्य	२११ ७४२	धनदोऽपि स्वक मित्रम	२८ १७२	धरण्या अपि पाताले	५० २६२
द्वाविंशत्यपराधानि	११६ २६८	धन धन कनक धन	१८४ २२२	धरण्या मन्त्रया तात	३९ ७३८
द्वावेतौ च यथावश्य	१७४ ५४२	धनधमक्षयस्तेषा	१२३ ५२८	धरण्या यत्कृत पूव	३९ २०८
द्विगामी त भवेद् वैश्य	६८ १२८	धनधान्यसमायुक्त	१५० ४३८	धरण्यास्तद्वच श्रत्वा	१२७ ७७२

श्लोकार्थसूची

धरण्यै कथित राजन	१११ ४८८	धर्मोत्पत्ति य इमा धावयीत	३२ ३३a	धिक तपो विक्रम कम	१८५ ५०a
धराधर नरकरिपु पुरुष्टुत	८ ४३८	धर्मोऽपि यमनामा च	१७ ७१a	धीमान गच्छेत विधिना	२१३ १०६८
धम लोकहितार्थाय	१८५ ९२८	धर्म्या त सदा पापा	२०१ ५८८	धुन्वन शरीरमुत्थाय	२३ १८८
धम सस्थाप्यते तत्र	२१३ ४३a	धातुवादाश्च विविधा []	१९५ २२८	धुन्वानो दुष्कर कम	१४६ ५९८
धम सत्य दम स्वग	२१२ ५४८	धात्रेयिकायास्तस्याश्च	१७४ ६a	धुयप्रदानेन तथा गवा च	२०५ ४८a
धमचिल्लिकशाक च	११८ ७a	धारण पोषण त्वत्तो	३९ ३४८	धूतपाप प्रविश्येत	१४६ ६४८
धमज्ञश्च यशस्वी च	१९१ २१a	धारणाय तथाकाशे	१८६ ३०८	धूतपापेति विरयात	१४६ ५७a
धमज्ञान च वैराग्य	१८५ ८४८	धारणे ग्रहणे वापि	१९० ३४a	धूते पापे च सुश्रोणि	१४६ ६३८
धमज्ञेन यथा काय	१७२ ५८८	वारयन्ती तथा चान्यान	२८ २३८	धूप गृह्य विधानेन	११७ ३७a
धममूर्तिधरास्तेषा	१३ २०८	धारयामि वरारोहे	१८५ १६८	धूप दत्वा यथान्याय	१८१ २४a
धमयुक्तेन दण्डेन	१३७ १६४८	धारयामि शिरस्येन	६२ २९८	धूप दीप तथा वस्त्र	१८८ ११०a
धमराज महाबाहो [कृतज्ञ]	२०६ १८a	धारयिष्यामि सुश्रोणि	१८६ १९a	धूपगन्धाश्च माल्याश्च	१२६ १३८
धमराज महाबाहो [पितुम]	२०९ २८	धारा पञ्चमुखास्तत्र	१४४ ७४८	धूपदीपादिक कृत्वा	१०४ १०a
धमराजसभा प्राप्तस	२०५ ४८	धारा पतन्ति चत्वार [पवताद]	१४० ३१८	धूपन मे ततो दद्यात्	१८० ३१८
धमराजसमीपे तु	१९५ ३६८	धारा पतन्ति चत्वार [प्रसन्न°]	१४८ ३६८	धूपनवेद्यगन्धैश्च	४१ ३a
धमराजस्य किं रूप	१९२ २६८	धारा पतन्ति चत्वारि [विष°]	१४१ २१८	धूपान प्रगृह्य विविधान	१९५ ४३a
धमराजस्य धीरस्य	१९१ ७८	धारा पतन्ति चत्वारि [चत्वारो]	१४४ ८७८	धूपोऽय देवदेवेश	१७२ ७२a
धमराजहितं सव	२०६ १६८	धारा पतन्ति चत्वारि [मणि°]	१४७ ४८८	धूमपाश्च तथा चान्ये	१९२ १५८
धमराजोऽथ विश्रान्त	१९९ ४८८	धारा पतन्ति चत्वारि [शङ्ख°]	१४९ ३४८	धतक्षम शान्तिधर क्षितीश	३ १५८
धमवद्विकरी नित्या	१९१ ९८	धारा पतन्ति त्रीण्यत्र	१८९ ४०८	धतमात्र स्वक देह	२२ ३०८
धमव्याधस्तदा कन्या	८ १२a	धारा पतन्ति पञ्चात्र	१४९ ४३८	धतवानसि कौर्म्येण	१ ७८
धमव्याधस्य सुव्यक्त	८ ८८	धारा चैका पतत्यत्र [मणि°]	१४७ ५३८	धति न लभते किञ्चित	१९३ २७a
धम-याधो जगामाशु	८ ४१a	धारा चैका पतत्यत्र [सुप्रमाणा]	१४७ ९०८	धतिज्ञ कुशलश्चैव	११४ ४५a
धमश्चाथश्च कामश्च	१३७ १९०८	धारा चैका पतत्यत्र [हिम°]	१४९ ५४८	धेनु च दत्त्वा सुव्रता	१०६ १०८
धमसधारणार्थाय [न तु]	१२९ १६८	धारा पतति तत्रैका	१४४ ६७८	धेनु च पूजयित्वाग्रे	१०० ९a
धमसधारणार्थाय [मम]	१८० ४१८	धारापतनके तीर्थे	१५२ ७a	धेनु पूवामुखी कृत्वा	१०२ १२८
धमसयुक्तवाक्येन	१२७ ५९८	धारापतनके स्नात्वा	१५२ ९a	धेनु मधुमयी कृत्वा	१०३ २a
धमसरक्षणार्थाय [तदभवान]	१२६ ५८	धागपातैश्च तोयाना	२११ २४a	धेनु लवणमयी कृत्वा	१०७ २a
धमसरक्षणार्थाय [प्रत्युवाच]	१३१ ३४८	धारा यत्र पतेच्चैव	१४८ २२८	धेनु शकरया राजन	१०२ २a
धमसस्थापनार्थाय [तद विष्णो]	१३७ १०८	धारालोपनके तद्वद्	१५८ ५७a	धेनु समपयेत्तस्य	१०२ १४८
धमसस्थापनार्थाय [एतत्]	१७९ २३८	धाराश्चैकादशस्तत्र	१४९ ५७८	धेनुस्तनाद्विनिष्क्रान्ता	२०९ १२a
धमहस्ता यशोहस्ता	१९५ ४७८	धारास्त्रय पतन्त्यत्र	१४३ ३९८	धेन्वा यावन्ति रोमाणि	१११ २८a
धर्माणां च परो धमस	१२१ १०२८	धारित मम सुश्रोणि	१८५ ११a	धैर्य धृतिश्च शान्तिश्च	२०४ २९a
धर्माणां परमो धम	१३९ ११७a	धारितासि च सुश्रोणि	१२४ ४५८	धौतवस्त्रधर स्नातो	१५८ ५८
धर्माणां परमो धर्मो	१४७ १०१८	धार्मिका यूयमेवात्र	२०२ ९a	धौतवस्त्रस्तु सुस्नातो	१५६ ३८a
धर्मात्मा च महात्मा च	२०६ २९८	धावता प्लवता चैव	१९७ ३७a	ध्मा प्रपूरणशब्दो य[]	१८ २६a
धर्माधमसमायुक्तो	१८५ ११२a	धावन्त चानुधावन्ती	१९७ १२a	ध्यातमात्रस्ततो दानु	१८५ ७४८
धर्माधर्मोपभोगाय	३९ ४a	धावन्तस्त्वरमाणस्तु	१९६ ३६८	ध्यातश्च कीर्तितो वापि	१७२ ५६८
धर्मारण्ये गत स्नातु	५ १८८	धिककृत सवलोकैः	१९१ २३८	ध्याता शुभाय कृष्णेन	१५८ ६९a
धर्मारण्ये तप क्षेत्रे	२११ २६८	धिककृत सवलोकैः	२०० ४८८	ध्यात्वा नारायण देव	९७ ३४८
धर्मा लोकेषु विख्याता []	१२६ ३८	धिकतपो धिक च मे कम	१२४ ७८a	ध्यात्वा परेण रूपेण	३१ १०८

बराहपुराणस्य

ध्यात्वा पुनजल हस्ते	३९ २९८	नकुलेन सह व्याली	१२५ १०२८	न च राजन विजानन तु	२०६ ३४८
ध्यात्वा मनसि गङ्गा ता	१७३ २८	नकुलेनापराध ते	१२५ १२५८	न च विन्दति चात्मान	१३१ २१८
ध्यात्वाऽऽद्य दापयेत्तस्य	३९ ३०८	नकुलो जायते देवि	१२५ १०५८	न च विष्णुकृत कम	१३७ १५१८
ध्यात्वा स सुचिर का	१६८ ७८	नकुलोऽह महाराज	१२५ १९२८	न च वृद्धि प्रयान्त्यत्र	१२४ २१८
ध्यानयोगरतो नित्य	१४१ ६७८	नकुलो हनमित्याह	१२५ १४५८	न च वेदक्रियाहीन	६७ ८८
ध्यानयोगेन भावेन	१७२ ६५८	नकुलोहेन मतिमान	२१३ ९५८	न च वैश्याय शूद्राय	१३७ २९६८
ध्यानयोगोपवासेन	१८७ १८८	न कृत यत्पुरा देवैर	२११ ६४८	न च शक्तस्मि सहत्तु	१२१ ८१८
ध्यानस्थानानि रम्याणि	२१३ १२८	न कृत य मया वाक्य	१६८ ६०८	न च श्रुत मया पूव	१८५ ७१८
ध्यानेन सुस्थितेनाशु	४४१८	न केनचिद वारणीयो	१२५ १६८८	न च सजायते कश्चिद	१२४ ८४८
ध्यानेन ह्यसमूह	२०८ ३१८	नक्त कुर्वीत यत्नेन	५९ ३८	न च सर्वातिथित्व वै	१३८ ३३८
ध्यायतस्तस्य दवोसौ	६६ ७८	नक्त देव तु सम्पूज्य	६० ३८	न च साह्येन योगेन	१४० ९८८
ध्यायते पूजते नित्य	१६१ २६८	नक्ताहारेण राजेन्द्र	५९ २८	न च सौरयमवाप्नोति	२०० ६७८
ध्यायत परम ब्रह्म	४८ ९८	नक्षत्रग्रहपीडासु [दष्ट ^०]	१३ ३७८	न चाध्यगच्छच्च यदा	९५ ३५८
ध्यायन नारायण देव	३७ ११८	नक्षत्रग्रहपीडासु [सव ^०]	१०७ ७८	न चान्यदस्तीति भवत्सम क्वचित्	१२ ८८
ध्यायेत ह्यक्षर यस्तु	२०८ ५७८	नक्षत्री च निमिस्ती च	१९३ ९८	न चान्यदस्तीति मति स्थिरा मे	५५४८
ध्येयाध्येय जगत सव	११२ ३८८	नखैदन्तश्च पादैश्च	१९९ २८८	न चापि दृश्यते भार्या	१२४ १०३८
ध्रुव शैले द्रुपुत्रीयम्	२१३ २१८	न गच्छति च य क्रोधान	१४२ ३७८	न चासत्य वदिष्यामि [ब्रह्म ^०]	१५३ २९८
ध्रुव पशुपतिर्देव	२१ ८०८	न गच्छन्ति च ये तत्र	१९३ २४८	न चासत्य वदिष्यामि [याम्ये]	१५३ ५०८
ध्रुव सुतस्ते भविता नपेश	७ १३८	न गच्छन्ति तु त देश	२०५ २१८	न चाह काचन गावो	१२४ ६७८
ध्रुवतीर्थे च य श्राद्ध	१७८ २४८	न गच्छन्ति हि त घोर	२०५ २८८	न चाह तरपहतो	६ ३५८
ध्रुवतीर्थे तु वसुधे	१५० ५७८	न गच्छन्त्यत्र दातार	२०५ २३८	न चाह नाशये सत्यम	१३९ ६३८
ध्रुवतीर्थे प्रावत्त	१७८ १८	न गच्छसि यथास्थान	१७८ २१८	न चाह रागमिच्छामि	१३४ ३२८
ध्रुवलोक परित्यज्य	१४६ ५१८	न गच्छेद यदि मासे तु	१४२ २९८	न चाह वारणीयो वै	१३८ २१८
ध्रुवारया दिशमुद्रीक्ष्य	१६९ २१८	न गच्छेय कथ विप्र	१९१ ७८	न चाह वेद ते मूर्ति	१५८
ध्रुवेण सहिता आसन्	१५७ १९८	न गत दिवस चैव	१२४ १५७८	न चिर चाल्पकाल तु	१३७ १३५८
ध्रुवो यत्र तु तिष्ठेत	१४६ ५०८	न गता पूर्वमेवासीद	१६१ ६८	न चिर तिष्ठने क्वापि	१३७ २२१८
ध्वात प्रणु त्व सुरलोके पूज्य	२६ १३८	नगरे हरिदत्तस्य	४९ १९८	न चेनो लभते जन्तु	१९६ २६८
न		न गायनफल दक्षि	१३९ ८४८	न चेत कुटुम्ब क्षुधया	९७ २१८
न एतत पिशने दद्यात्	१४४ १०७८	नगा विलग्ना पतिता	११३ ८८	न चेत तस्याग्रत पण्डे	११५ १५८
न ण्व विद्यते तत्र	१३७ १५३८	नग्नेन भूत्वा यद भ्रान्त	९६ ३०८	न चैव रत्नमिच्छामि	१३७ १३४८
न करोति यदा भूमि	२०९ ५३८	न ग्लानिन जरा काचिन	१२३ २८८	न चैव वार्षिक कश्चिद	२०६ ३६८
न करोति वचस्तस्य	१७२ ४९८	न ग्लानिन जरा तस्य	११५ ६८	न चैवाङ्गारकस्तत्र	११२ १५८
न कश्चित् खल्वय लब्ध्वा	२१२ ७८	न च जानाम्यह देव	१११८	न चैवाह तमुत्सृज्य	१३९ ६५८
न कश्चित्तद विजानाति	१२५ ६५८	न च त विन्दते कश्चिन	१२४ ८३८	न छेत्तव्यो विल्ववृक्षो-	१२६ ३५८
न कश्चिद दश्यते मर्त्यो	२०६ ३१८	न च तद वधते चाभो	१४८ ४०८	न जन्ममरण चैव	१२२ ३९८
न कश्चिद दश्यते विप्र	२०८ ११८	न च पश्याम्यह देवि	२०६ ३८८	न जन्ममरण तस्य [भम]	१२३ ४२८
न कषायै स्पृहा यस्य	११४ ४३८	न च ब्रह्मा विजानाति	१८८ ५४८	न जन्ममरण तस्य [न]	१२५ ४९८
न काश्यपकृतो धर्मो	१३७ १५२८	न च मा पश्यते देवि	१४४ १३८	न जन्म विद्यते तस्य	१२५ ४४८
न किञ्चिदपराध्यन्ति	१४७ ४०८	न च मामुपतिष्ठन्ति	२०६ १०८	न जानामि पितृन् स्वान् वै	१७८ ९७८
न किञ्चिदुत्तर सुभूर	२२ २१८	न च मेस्ति व्यथा काचित्	१२३ २८८	न जानासि तपश्चत्तु	८ १३८
नकुल घातित दष्टा	१२५ ११७८	न च यज्ञेन तपसा	१५० ३६८		

श्लोकार्थसूची

न जानीमो दिश काचिद	१७२ १४a	न ते चेति न मेत्युक्त्वा	१३८ ९१C	नद्यश्च नदाश्चैव	२१२४ ५a
न जानीमो वय ब्रह्मन	८९ १८C	न ते दद्यात्तु पत्नीणा	११८ १८a	नद्यास्तीरे सुपदेशे	१६८ ३७a
न जाने कुत्र वा देव	२१२ २०C	न तेन धमश्रवण	१६३ ५a	न द्रष्टव्यो देवराजस	४१ ३७e
न जायते मत्स्यलाके	१५६ ३२C	न ते नरकभोक्ता	८५९ ५C	न द्वे त्रीणि शरीराणि	३९ २a
न जायते स मर्त्येषु	१५० ३२C	न ते पश्यन्ति मा भूमे	१४६ ३५C	न नाशो हि शरीरस्य	१९३ २२C
न जीर्णश्चीवरा सर्वे	१२४ १३६e	न ते प्रेता भविष्यति	१७२ ५५a	न निन्देद्धमकार्याणि	१२० २२C
न त विप्र सुसभाषेन	१११ २३a	न ते यमपुर याति	१५१ ४९C	नन्दन वनमाश्रित्य	१३७ २६६C
न तत प्राप्नोति मनुज	१४१ २a	न ते वपुर्विश्वसगञ्जयोनिर	७३ २८a	नन्दन वनमासाद्य	१३९ २०C
न तत्र एष विद्येत	१३७ १५२C	न तेषा जायते किञ्चिद	९४ ६१C	न दन वनमुत्सज्य[मम लोक च]	१४६ ४७C
न तत्र कामलोभेन	१४२ ३०a	न तेषा पुनरावत्तिर	१२६ ३२C	नन्दन वनमुत्सज्य[मम लोकप्र०]	१४७ ८३C
न तत्र किञ्चिज्जानामि	१२४ १३३C	न तेषा हि प्रणस्यामि	११४ ७e	नन्दनाच्च परिभ्रष्टो	१३९ २१a
न तत्र लभते किञ्चित	१३७ १० e	न तेषामशुभ किञ्चित	२०९ ३१C	नन्दनादौ वने रम्ये	१३९ २६C
न तपितास्तु पितर	१६३ ४१C	न ते सम्प्रति दश्यन्ते	५३ ११C	नन्दया निहतो विन्द्ये	९८ ४e
न तस्मात्परत पित्र्य	१४ ५३C	न त्व जानासि विप्रेन्द्र	१४४ ४५a	नन्दा च परनन्दा च	२१२ ४८C
न तस्मात् परतो देवो	७० २७a	न त्व मम विजानासि	१८५ १०C	नन्दितो याति पितरि	१११ ३३C
न तस्य कम विद्येत	१४९ ७७C	न त्व विभक्तोऽसि जनाद्देश	५५ ४०C	नन्दीश्वर इति त्यातो	२११ ६८e
न तस्य जायते बुद्धिर	१६३ ७a	न त्व सम्भाषित पूव	१६० ५९a	न पठेत् पिशुना मध्ये	१३८ १०५C
न तस्य दुलभ लोके	१५५ ४५C	न त्वया कथित हीद	१२१ ७५C	न पठेद् गुरुनिन्दके	१२५ २११a
न तस्य धर्मो विद्येत	१३६ ९१C	न त्वया रहित किञ्चित	३२ २२a	न पठेद् गोघ्नमध्ये तु	१२५ २१०C
न तस्य नियमो विप्र	२०६ २a	न त्वा खादितुमिच्छामि	१६३ २२a	न पठेद् गोघ्नमध्ये वै	१२३ ५२a
न तस्य पुनरावत्तिर [जायते]	१५६ ३४C	न त्वा वै द्रक्ष्यते कश्चित्	१३७ १३९C	न पठे मूखमध्ये तु	
न तस्य पुनरावत्तिर [देवि]	१६२ ११C	नत्वा गच्छेदिक्षुवासा	१५८ १८e	[कुशिष्याणां]	१३६ १२४a
न तस्य पुनरावत्तिर [एवम]	१६७ ११C	नत्वा शक्ता इह स्थानात्	१९६ १८e	न पठे मूखमध्ये तु [पापिष्ठे]	१३८ १०५a
न तस्य पुनरावत्तिर [मम]	१६७ १५C	न दत्त न हुत चापि	१६३ ४१a	न पठे मूखमध्ये तु [पिशुने]	१३९ ११५a
न तस्य प्राकृता मूर्तिर	७५ ४४a	न दत्त मुनिशादूल	९८ ७३C	न पश्यन्ति शिव तत्र	२१३ ७C
न तस्य म्रियते भूमि	१२५ ७६a	न दत्त्वा प्रेतभाग तु	१८६ २५a	नपुसका कुलचरा	१८८ ८५a
न तस्य लभते पाप	१३६ ११७C	न ददाति ततस्तत्र	१६८ ७६C	न पुरा भाषित भद्रे	१६० ५८a
न तस्य विकृत कर्म	१२४ ५६C	न दद्यात् कृष्णसारस्य	१२७ ३a	न प्रभुत्व न देवत्व	२११ ५५a
न तस्य विघ्ना जायन्ते	२३ ३६C	न दद्यादन्यगोत्रेभ्यो	१८६ २३C	न प्रवर्त्तत तस्मान् नो	१० ४२e
न तस्याग्नि भय घोर	९५ ६४C	न दानैर्न तपोभिश्च	१५७ २a	न प्रवृत्ति क्वचिदपि	२१३ ६C
न तस्यैवापराधोऽस्ति [वसुधे]	१२९ २४C	नदी गन्तु न शक्नोमि	३८ २०C	न भक्षयामि सकट	३७ ४२C
न तस्यैवापराधोऽस्ति [एवम]	१३० १०e	नदीकूले निवात वा	१८६ १४C	न भवेत् परिहासोऽय	२२ २४a
न ता पाप कृतघ्नो वा	२१३ ६३C	नदी च महती जाता	७१ ३५C	नभस्य मासस्य तमिस्रपक्षे	१३ ४३a
न ता भद्रे पशसामि	१२५ १२७C	नदीषु बहुतायासु	१७८ ४३C	न भिक्षा कुरुते तत्र	१६० ४५C
न ता स्म सर्वे विश्वेश	२१ ७३C	नदीसहस्रसकीण	५२ ५C	न भेतव्य त्वया पुत्र	१८६ ७५C
न तिक्तेनातिकटुना	११४ ४३a	न दुज्जन सज्जनससदि क्वचित्	११ ५५C	न भेतव्य द्विजश्रेष्ठ	१८५ ७२a
न तीर्थ मथुराया हि	१७७ ३६C	न दूर गमिता तत्र	१२१ ८२a	न भेदश्चावयोर्देव	७३ ३९C
न तु तस्य पृथक् सन्ति	१३ ३०C	न देवा पितरस्तस्य	१८६ २१a	न भोक्तव्य न भोक्तव्य [सम्प्राप्ते]	२०९ ४६C
न तु त्रासाद् द्विजा शक्तस्	१९३ २३e	न देवा प्रतिगृह्णन्ति	१८६ ५५C	न भोक्तव्य न भोक्तव्य [तदा]	२०९ ४७C
न तु पश्याम्यह देवि	२०६ ४६a	न दैवत सश्रयति	२०७ ७C	नम अनन्ताय इति सूत्रम्	१८४ १६C
न तु सृष्टे पुनः सख्या	१२ १८C			नम कमलनाभाय	१७२ ७०a

वराहपुराण

नम कमलपत्राक्ष [नमस्ते]	१ २०a	नमस्ते रुद्रवक्त्रोत्थ	२३ ३२C	नमो नारायणायोक्त्वा	१६९ २६e
नम कमलपत्राक्ष [मूर्ति°]	५५ ४४a	नमस्ते वायुरूपाय	११ १२a	नमो नारायणेत्युक्त्वा [कली]	४९ २७C
नम करालास्य नसिहमूर्ते	५५ ३७a	नमस्ते सवदेवाना	९४ ६०C	नमो नारायणेत्युक्त्वा [तेपा]	११३ ६५C
नम खटवाङ्गहस्ताय	२१ ६६a	नमस्ते सवदेवेश	१ २१C	नमो नारायणेत्युक्त्वा [आन्त्य]	११४ ११C
नम नम पुरुषोत्तमाय	१८४ २२C	नमस्ते सर्वलोकेश	६ १०C	नमो नारायणेत्युक्त्वा	
नम पञ्चजपत्राक्षि	२८ ३०a	नमस्ते सवसथाय	११ १२a	[इम मन्त्रमुदीरयेत्]	१७ ४C
नम पापच्छिदे तुभ्य	१७२ ८३a	नमस्ते सवसन्धाय	२१ ६८a	नमो नारायणेत्युक्त्वा	
नम पुरस्तादथ पञ्चमस्ते	१५ १९C	नमस्येच्च शुचिभूत्वा	२०८ ६१a	[इम मन्त्रमुदाहरेत्]	११७ ११C
नम पुरुषोत्तमाय	१८२ १५C	नमस्येत्प्रयतो भूत्वा [सर्व°]	२०८ ६०C	नमो नारायणेत्युक्त्वा	११९ ११e
नम पुरुषोत्तमायैत्युक्त्वा	११९ १३C	नमस्येत प्रयतो भूत्वा		नमो नारायणेत्युक्त्वा [ग व°]	१२२ ३६e
नम शार्ङ्गासिचक्राय	१ २२a	[स पापेभ्य]	२०९ १३C	नमो नारायणेत्युक्त्वा	
नम सस्थापिताना	१८४ ३१C	नमस्येत प्रयतो भूत्वा		[इम मन्त्रमुदीरयेत्]	१२३ ४e
नम समस्तामरसङ्घ पृथ्व	५५ ३६C	[स पापेभ्य]	२०९ १९C	नमो नारायणेत्युक्त्वा	१२७ ५४C
नम समुद्रप्रतिमानमत्स्य	५५ ३७C	नमस्येद्वै पयोभक्ष	२०८ ६५a	नमो नारायणेत्युक्त्वा	१२७ ६४a
नम सहस्रनेत्राय	२१ ६५C	न मा कश्चिद विजानाति	१४१ ५३C	नमो नारायणेत्युक्त्वा [श्वपाक]	१३९ ५७C
नम सहस्रशिरसे	५० ६a	नमाम सर्वे शरण प्रपन्ना []	९ ३४a	नमो नारायणेत्युक्त्वा	१७९ १९C
नम सुरारिविभवस-	१ २०C	नमाम सर्वे शरणागिनो वय	२५ १७a	नमो नारायणेत्युक्त्वा	१८० ४e
न मज्जति त्वत्स्मरणलवो नर	१२ ६C	नमामि देव जगता च मूर्ति	३६ १२a	नमो नारायणेत्युक्त्वा [धूप]	१८१ २३C
न मया कथित देवि	१६६ १०a	नमामि नित्य पुरुष पुराण	३ १८C	नमो नारायणेत्युक्त्वा	१८१ २४C
न मया चेप्सितस्तत्र	१२४ १३०a	नमामि पुण्डरीकाक्ष	६ ११C	नमो नारायणेत्युक्त्वा	१८२ १३C
न मया दुष्कृत किञ्चित	१२४ १२७C	नमामि याज्य त्रिदशारिषस्य	५ ४६a	नमो नारायणेत्युक्त्वा	१८३ ७C
न मया ब्राह्मणवध	१६० ३६a	नमामि राम नरनाथमच्युत	१२ ३a	नमो नारायणेत्युक्त्वा	१८३ १२C
न मया रहित किञ्चित्	१७ ३५a	नमामि विष्णु त्रिदशारिनाशन	८ ४२a	नमो नारायणेत्युक्त्वा	१८४ १०e
न मया व्यतिरिक्तस्य	१७ ४३C	नमित्वा भगवान् भक्त्या	१२६ ५२a	नमो नारायणेत्युक्त्वा	१८४ १४C
न मयाऽस्य विना भूतिर	१७ ४४C	न मूर्त्ताय प्रदातव्य	१९० ३३C	नमो नारायणेत्युक्त्वा	१८४ २०C
न मषयन्ति श्रेय येषा	२०१ २८a	न मेऽस्ति वित्त न धन न चान्यद	१३ ६०a	नमो नारायणेत्युक्त्वा	१८४ २५C
नमश्चक्रे च देवे द्व	१६ २१C	नमो आदित्यमव्ययरूपाय इति सूत्रम्	१८४ ६C	नमो नारायणेत्युक्त्वा	१९० ६C
नमस्क कुरुते मोघ	२१ ५०C	न मोक्षसे मया पाप	१९७ २०a	नमो नारायणेत्युक्त्वा	१९० १६C
नमस्कार च प्राप्नोति	१३९ ४a	नमो दामोदरायेति	५० ८C	नमो रामाभिरामाय	४५ २a
नमस्कारप्रियौ नित्य	११४ ३८C	नमो देवातिदेवाय	३३ १६a	नमो व इति मन्त्रेण	१७८ ५०C
नमस्कार्या च पूज्या च	१९५ २९e	नमो देवि महाभागे	९४ ५३a	नमो विद्मरक्तास्य	१ २३a
नमस्कार्याश्च पूज्याश्च	१९५ ४९a	नमा धात्रे विधात्र च	२११ ४३a	नमो विषमनेत्राय	२१ ६५a
नमस्कुरु यथाश्रद्ध	१७५ २८a	नमोऽनन्तायेति सूत्रम्	१८४ ११e	नमोऽस्तु कल्किने पादौ	४८ २a
नमस्कृत्य च तान् सर्वान्	२८२ ६९a	नमो नमस्ते पुरुषोत्तमाय	१५ १९a	नमोऽस्तु चन्द्राकमस्तस्वरूप	९ ३०a
नमस्तस्मै वराहाय [लील°]	१ १a	नमो नमो धारिणि लाकघात्रि	१८६ ६३C	नमोऽस्तु ते बुद्ध कल्किन खगेश	५५ ३५C
नमस्तस्मै वराहाय	११२ १C	नमो नमो मेदिनि लोकमातर	१८६ ६३a	नमोऽस्तु ते महादेवि	९४ ६०a
नमस्त क्षितिरूपाय	११ १२C	नमो नाम्बुत्थितमहत-	१ २२C	नमोऽस्तु ते युद्धरते महात्मा	३६ १४C
नमस्ते गजवक्त्राय	२३ ३१a	नमा नारायणायति [वाक्य]	३७ २०e	नमोऽस्तु ते योगिवर प्रसीद	७ १०a
नमस्ते चाद्यरूपाय	११ ११C	नमो नारायणायति [इम]	१२३ ४६C	नमोऽस्तु ते लोकनाथ	१२३ ५C
नमस्ते पुण्डरीकाक्ष	६ १०a	नमो नारायणायति [उच्चाय]	१५३ ४५C	नमोऽस्तु ते विघ्नकर्त्रे	२३ ३२a
नमस्ते भगवन् विष्णो	१ २८C			नमोऽस्तु ते सुस्वर विश्वमूर्ते	९ २९C
				नमोऽस्तु देवरूपाय	३२ २०C
				नमोऽस्तु देवातिहरामृताम्यय	७३ २१C

श्लोकाधिसूची

नमोऽस्तु नारायण पद्मनाभ	५२ ३६a	नरो बाण्ययवा नारो	१५७ ४६C	नवैव तु सहस्राणि	७५ २०C
नमोऽस्तु रामाय महानुभाव	१२ १e	नत्तना गायनः श्रौत	१८८ ८६a	न वैश्यो जायते शूद्रो	१४० ५१C
नमोऽस्तु विष्णवे नित्य	११ ११a	ननयित्वा यथायोग	१६९ ४१C	न वैश्वदेवा नाश्नन्ति	११५ १C
नमोऽस्तु विष्णवे व्यक्ता	११४ १७a	नर्तित तु मया सोय	७ ५६C	न व्याविन जरा मृत्युम्	२०६ ३०C
नमोऽस्तु विष्णा शरण ब्रनाम	९ ३०C	नमदादि णे कूले	१७४ २२C	न शक्नोति तथा वक्तु	१२७ ६२C
नमोऽस्तु वेदान्तरगाप्रतक्य	९ २९a	न लोहित न मास तु	९७ ८C	न शक्नोति यदा शुक्लाम	२०९ १२a
नमोऽस्तु शशिमङ्गाश	३२ २०a	नवकोट्यस्तु चाण्डा	९५ ६८a	न शक्नोमि च त वक्तु	१२५ १६२C
नमोऽस्तु नन्ताय विशुद्धचेतसे	७५ १८a	न वज्रेण न चक्रेण	२११ ७६a	न शक्य विस्तरेणेह	२०५ ३१a
नमोऽस्तु मत्तम्पाय	५७ ६a	नवतिश्च सहस्राणि	७५ ५६a	न शक्यते क्रमेणेह	७५ ३C
न यज्ञदानाभ्ययनापवासस	१८८ ५०a	नवतीर्थात्पर तीर्थ	१५१ १C	न शक्यमुपरोवेन	२०६ ३८a
नयते विष्णुमायुज्य	१०३ २०C	नवद्वार पुर तस्य	५२ ५a	न शङ्खेन पिबेत्तोय	२०९ ४९a
न यम किङ्कगन् दण्डान	२०९ ९३a	नवधा सष्टिरुपमा	२ a	न शम लभते क्वापि	२०० ४९C
नय शत्रुघ्न देव त्व	१६१ ५५C	नवनाभ यदा कुर्यात्	९८ २३a	न शशाक यदा रक्षस	२१४ १८a
नयसिद्धान्तसज्ञाभिर	७० ४२C	नवनीतमयी धेनु	१०६ १a	न शीतेन न चोष्णेन	११४ ४२C
नयसे दक्षिणाभाग	१८ १७C	नवनीतस्तनी राजन्	१०६ ५a	न शृणोति न पश्येत्	२०७ ११C
नयस्व सृष्टि विततस्वरूपा	३३ ४C	नव पञ्च च कोट्यानि	१४१ ४६C	नश्यते च कथ पाप	९६ ९C
न युक्त विविधाकारा []	१९९ १६C	नवभिश्चावृत श्रीमान	७५ ९C	नश्यते तत्क्षणादेव	१११ ४४C
नर नमिह हस्मिन्निश्वर प्रभु	८ ४३a	नवम चापराध तु	११६ १३C	नश्यन्ति पापानि च तस्य पुस	४५ ९e
नरक तु गमिष्यन्ति	७१ ६१C	नवम तु वन देवि	१५१ ४४C	नश्यन्ते सवधर्माश्च	१८५ ९०C
नरक पूतिकारय त	१८५ ५१a	नवमी पाटला ज्ञेया	११० १७a	नष्ट च श्रीमत दष्टा	१८५ ३१a
नरकानुगतस्त्व हि	२०२ ११a	नवम्या च सदा पूज्या	२८ ३७a	नष्ट मन्यति चात्मान	१३७ १२०C
नरकातिहरा देवी	१५९ ३C	नवम्या दक्षिण कृत्वा	१५६ ३५C	नष्ट योग च माया च	१३७ ३४a
नरके त्वप्रतिष्ठे तु	१७८ ३८C	नवम्या पारयेत्पिष्ट	६४ ३a	नष्ट चन्द्रानिले लोके	११२ १३a
नरके पच्यते धोरे	१३६ ७४C	नवम्या यश्च पिष्टाशी	२८ ३८a	नष्टबुद्धि स्मत सत्त्वो	१८५ ७१a
नरके पच्यमानस्य	१५६ ३१C	न वदति ततश्चाभ्यो	१४८ ५७C	नष्टमाय ततो देवि	१३६ १८a
नरके पच्यमानाना	१८८ ३४C	न वदते च वर्षासु [धर्मे]	१२५ ८७e	नष्टमायावल रुद्र	१३६ १९C
नरकेऽपि तथा पूर्णे	१९६ ३९a	न वदते च वर्षासु [श्रीष्मे]	१५६ २४a	नष्टमज्ञ समुद्दिश्य	१८५ १०३C
नरके पुरुष प्रोक्तो	१७५ १०e	नववप प्रवक्ष्यामि	७५ ६a	नष्टसज्ञो हतज्ञानो	१३६ २०C
नरकेऽभ्यधिक चित्त	३७ १५a	नववषमहस्राणि [नववर्ष ^०]	१२२ २३C	नष्टानि शुद्धदेहोऽसि	३७ ३८e
न रञ्जयति चान्योन्य	१२५ १३०e	नववषसहस्राणि „	१३७ २६९a	नष्टा पृथ्वी न लभ्येत	१७४ ६६C
नरनारायणो देवौ	४८ ८C	नववषसहस्राणि „	१३९ १०५C	न स बुध्यति चात्मान	१२१ ३६C
नरनारीसमाकीर्णा	१९४ ६C	नववर्षेणमावास्या	१३ ४१a	न स गच्छति दुर्गाणि	१४० ६२C
नरमेघफल भुक्त्वा	१४४ ६२C	न वा गवादय केचिन	२०६ ३५C	न स गच्छति ससार [मम]	१२३ ७C
नरमेघस्य यज्ञस्य	१४४ ६१C	न वाच श्रूयते तस्य	१७८ २०C	न स गच्छति ससार „	१३५ २२e
नरसिंहाय पादौ तु	४२ २a	न वाति पवनस्तत्र	११२ १४a	न स गच्छति ससार „	१३६ ५६C
नरस्तारयते पुसा	१५५ ३१C	नवान्न यस्तु भक्षेत	११६ ३१a	न स गच्छति ससार „	१७९ २४C
नरस्य मृत्युकाले तु	१९० २८C	न वाप्रियमयेत्युक्त्वा	१२४ १०५a	न स गच्छति सुश्रोणि	१३७ २९१C
नरा ये चैव तिष्ठन्ति	१८८ ४१a	न विकुवन्ति ते दष्टा	१५६ १४C	न स जायेत गर्भेषु	१३७ २९९e
नरास्ते पितृभक्त्या च	१८८ ३६a	न विद्यते च पाताले	१५० ८a	न स जायेत मन्दात्मा	१२४ १७६C
न रूपमीदृश क्वापि	९१ २५a	न विषादस्त्वया कार्यो	१९१ ३१a	न स देवमनुष्याश्च	१६५ ५C
नरो भूत्वा महाभागे	१३७ २५C	न विष्णोर्व्यतिरिक्त स्याद्	५७ १६a	न स पश्यति भार्या स्वा	१३७ १२१a

वराहपुराणस्य

न स पूजयते देवान	१६५ ३८	नादीक्षिताय दातव्य[नोपनीते]	१२८ १०a	नाम्ना गन्धवकुण्ड तु	१६१ १२८
न स लिप्यति पापेन	१३६ ७३८	नाद्यगच्छत बुद्धिश्च	९७ २२८	नाम्ना चन्द्रप्रभा चैव	१७८ ३८
न स लिप्यति पापेन	१३६ १०५८	नानाजनपदाकीण	७५ ७८	नाम्ना तच्छ्रीवन नाम	७९ ११८
न स लिप्यति पापेन	१३७ १४६८	नानाजात्यस्तथा वृक्षा []	११ ३४a	नाम्ना तु सुधनो नाम	१५३ ६a
न स लिप्येत पापेन	१३६ ७९८	नानादेशसमुत्थानर	१९४ ७a	नाम्ना प्रान्तकपानीय	२१३ ९६८
न सहेदुचित देवि	१३० ६a	नानाद्वीपसमाकीर्णश	२०४ २७८	नाम्ना मनोवती नाम	७५ ६८८
न सा लिप्यति दोषेण	१४० ९a	नानाफलमया दन्ता []	१०८ ५८	नाम्ना महोदया नाम	७६ १४८
न सा वै दश्यते धारा	१६१ ७a	नानाफलसमोपेता	१०९ ८८	नाम्ना याज्या सदा चेमे	११ ११०८
न सुख तस्य त नास्ति	१९८ ८a	नानायन्त्रै समाकीण	१९५ २८	नाम्ना विरूपकनिविस	१७८ ९२८
न सुख नापि निर्वाण	२०१ ५३a	नानारूपधरा घोरा []	१९९ ६८	नाम्ना वेत्रवती पुण्या	२८ ९८
न सुताया व्रत किञ्चिद	१३७ १५०८	नानावण स पार्श्वेषु	७५ ५१a	नाम्ना वै सोमशर्माह	१३९ ८८a
न स्वतन्त्रेण कन्याया	९२ १२८	नानावणस्तु पार्श्वेषु	७५.१४a	नाम्ना सयमन पूव	५ १८८
न हाम्यामीति वत्त त्वा	१९१ २९a	नानावहासरूपेण	१५८ ५१८	नाम्ना सयमनी नाम	७६ १०८
न हि त्व भाषसे मा च	१२१ ४४८	नानाविधानि तूर्याणि	११ ४५a	नाम्ना सनत्कुमारेति	७ ८८
न हि सत्यमतिक्रम्य	१९१ ३८८	नानाविधिचरा केचित	२१० १२a	नाम्ना सारस्वत पूव	३ ३८
न हीद तव देवेश	१६७ २८a	नानावेषधरा दूता	१९९ १८	नाम्नासि त्रिकला देवी	८९ २३८
न हीनबुद्ध्या वक्तव्यो	३१ २०८	नानाव्रतशतोपायै	२०८ ३८	नाम्ना सुद्युम्न इत्येव	१० २९८
न ह्यसौ वरते किञ्चित	१४५ ८८	नानुष्णे रुधिरं तत्र	१९६ ४४a	नार पानीयमित्युक्त	३ २४a
नाकपृष्ठ समासाद्य	१४३ २२८	नान्तर लभते तत्र	१३७ १२२८	नारद पवतश्चैव	१२३ १६a
नाकपृष्ठमतिक्रम्य	१४१ १९८	नान्तर्गिह मही चापि	१७२ १४८	नारद प्राह सङ्गम्य	३२ १३८
नारयातव्य त्वया तेषा	२१२ २६८	नान्त तेन तदा दत्त	९८ ८०८	नारदश्चात्रवीत्तत्र	२०६ ४८
नाग तु काञ्चन कुर्याद	६० ७८	नान्य या मनसा व्यायेत	२०७ १२८	नारदस्तु मुनिश्रेष्ठो	१८५ ७७८
नागाना वचन श्रुत्वा	२४ २२८	नान्य वहन्ति ते चाश्वा []	१४९ ३३८	नारदस्तुम्बुहश्चैव	२१२ ३७a
नागा बभूव कुटिला []	२४ ३८	नान्यत किञ्चित प्रपश्यामि	६ १७a	नारदस्तु पुरा कल्पे	५४ ५a
नागा बभूवुर्देवेश	२४ १८	नान्यत्तत्सदश भूतम्	४ ३९८	नारदस्त्वैवमेव च	१७१ २१a
नागा यक्षाश्च भूताश्च	१८६ १८८	नान्यथा नान्यथा वाडमे	१६८ ६३a	नारदे तु गते राजा	१६४ ६८
नागैर्विद्याधरै सिद्धैर्	९२ २४८	नान्या गति पितृणा स्यात	१७८ ४२a	नारदेनैवमुक्तस्तु [तदा राजा]	४ ९a
नाग्नचिह्नरक याति	२०५ १८a	नान्योपायो विशालाक्षि	२०९ ४२a	नारदेनैवमुक्तस्तु [निमिर]	१८५ ७३a
नाचामेहीपक स्पष्टा	११६ २४a	नापराधोतिभीतश्चा-	१२५ १४२a	नारदेनैवमुक्तस्तु [धमराजो]	२०८ ९१
नाचिकेत इति ख्यात	१९१ १२८	नाप्येव वामना कुर्याति	१८१ २८	नारदेनैवमुक्ते तु	१८५ ६४a
नाचिकेतसुत दष्टा	१९२ १७८	नाप्सरो नव च स्वग	१२४ ६७८	नारदोक्तेन विधिना	१७५ ३७a
नाचिकेत सुत प्राज्ञ	१९२ १९८	नाभि विष्णुस्तु मे पातु	१ २६a	नारदो दशमश्चैव	२ ४२८
नाचिकेतोऽपि धर्मात्मा	२१० १७a	नाभिमण्डलसभूतो	७५ १४८	नारदो दुज्जयजय	१० ३८८
नातिदूरेण नगर	३८ १५८	नाम कुवन्ति मे तत्र	१४६ ७६a	नारसिंहेण रूपेण	४८ २१८
नातिशीते न चात्युष्णे	१२२ ८a	नामगोत्रमुदाहृत्य	१८६ ४३a	नारा सामान्यत पुसो	१८ २४a
नातिस्थूलो न चात्युच्चैर्	१३७ ३७८	नामभिस्तान् महाभागे	११ ७८८	नाराचवारणासिधारी	१४७ ३८
नात्युच्छ्रित नातिनीच	१८५ ४०८	नामभेदेन सवत्र	५७ १६८	नारायण कूमरूपेण पश्चात्	४० ७८
नाथ ससारार्थैव	१२७ ७८	नाम शर्मा तुप्यत्वेव	१७८ ४५८	नारायण च मनसा	८९ १६८
नादित गजयूथैश्च	२१३ १४८	नाम्ना कीर्त्तिमती धन्या	१० २९८	नारायण च हृदये	७१ ३a
नादीक्षिताय दातव्य[नोपसर्पाय]	११६ ५१८	नाम्ना कृष्णावती नाम	७६ ११८	नारायण नमस्कृत्य	१ *a
नादीक्षिताय दातव्य [मूर्खाय]	१२३ ५१a	नाम्ना क्षत्रधनुर्नाम	१५१ ११८	नारायण नरकहर सुरेश	१७ २०a

श्लोकाधिसूची

नारायण पर देव	९८ १०a	नासुरा न सुराश्चात्र	२८ २१e	निग्रहानुग्रहौ नापि	२०६ १४a
नारायण पाशुपत	२१ ५३a	नासौ पतति ससारे	१६१ १८c	निघ्नन्तस्तान् हसन्तश्च	१९६ ६९c
नारायण पुरस्कृत्य	२११ ८२a	नासौ यमपुर याति	१६८ ८५c	निचुलाया परिक्रामन	१५५ ८a
नारायण स वो दाता	२० २३c	नास्ति कोकामुखाक्षेत्र	१४० १०a	निजस्वरूपाश्चाजग्मुस	२१२ ४९c
नारायण परोऽचिन्त्य	२ २२a	नास्ति कोकामुखाच्छ्रेष्ठ	१४० १०c	नितम्बरसनोद्दामा	९१ ३e
नारायण परो देव	७० १६a	नास्ति तन्नियम कश्चित	२०६ ३५a	नित्य च कलहो यत्र	१७२ ३०c
नारायण परो देवस	५४ ३c	नास्ति रागसम दुःख	१५१ २९c	नित्य च दारिका रक्ष	१२४ ११०c
नारायण शब्दवच्च	७३ ४९c	नास्ति विद्यासम चक्षुर	१५१ २९a	नित्य च धर्तमान्यश्च	१२० १३a
नारायण शिवो विष्णु	७२ १२a	नास्माक विविधो भावो	७१ ७a	नित्य च भुञ्जते यत्र	१६० ६१c
नारायणगतिस्तेषा	११३ ४९c	नास्माभी रहित काय	१७ ४५c	नित्य च यज्ञेषु तथेज्यते यो	१२३ ३९e
नारायणवच श्रुत्वा [धरणी]	१२७ ३९a	नास्येह पुनरावृत्तिर	१६४ २७e	नित्य च यज्ञेषु तथेज्यमानो	१२३ ४१e
नारायणवच श्रुत्वा [विस्मृता]	१२८ १५a	नाह कुब्जाग्रक गत्वा	१२५ १७८a	नित्य चिन्तयते भूमि	१२४ ५७c
नारायणवच श्रुत्वा [पथिवी]	१३० २a	नाह जन्तु प्रवक्ष्यामि	१३७ १८८a	नित्य तुष्यामि तस्याह	११४ ४८
नारायणश्चतुर्भुक्ति	४१ ४१c	नाह तत्प्रतिगृह्णामि	१३४ ६१a	नित्य पश्यति वै वञ्च	१३९ २४c
नारायणश्च भगवान	७० २४c	नाह तारयितु शक्त	११२ २४a	नित्य प्रज्वलिता सा तु	१९८ ३५e
नारायणश्च भर्ता नो	५४ ८c	नाह तारयितु शक्तो	११२ २०a	नित्य व्याकोशमधुर	७९ ६c
नारायणस्त्व जगता समुद्भवस	२५ २७a	नाह ददामि ते पुण्य	१५३ ५८a	नित्य सन्निहिता तत्र	१५८ ४३c
नारायणारय पुरुष	१० २c	नाह दानसहस्रेण	११४ ३a	नित्यकाल च कुर्वते [हरे]	१५३ १०a
नारायणाच्युतानन्त	२० ८२a	नाह दास्यामि ते पुण्य	१५३ ५९e	नित्यकाल च कुर्वते [तत्र]	१७३ २c
नारायणात परो देवो	७३ ५१a	नाह मिथ्या चरिष्यामि	१३९ ६५c	नित्यकाल पतौ वाक्यै	१६८ २७c
नारायणात्मक तेजो	२०९ ५c	नाह मिथ्या प्रवक्ष्यामि	१३७ १३१a	नित्यकाल सुराचार्या	१६८ ३c
नारायणात्मक ब्रह्म	४ ११a	नाह यास्यामि मथुरा	१६३ २५c	नित्यकालमपयन्त	१६८ २९c
नारायणाहक्षिणाग्राज्जाता[गल्ला°]	१२७ ५५c	नाह लोभेन चेच्छामि	१३६ ८९a	नित्यमिच्छन्ति वै लोके	१५१ २६c
नारायणाहक्षिणाग्राज्जाता[स्व°]	१२७ ५७a	नाह वाणिज्यमिच्छामि	१३८ ३३a	नित्यस्वाध्यायिनो दान्ता	२०५ २६c
नारायणेन तत्सव	९ १c	नाह वारितमिच्छामि	१३७ २२९a	नित्यानित्यस्वरूपाणि	५३ १०a
नारायणेन निहतास	२७ २६c	नाह शस्त्र देवदेव स्पृशामि	१२७ ९a	नित्यैर्नैमित्तिकै काम्यै	३४ ७c
नारायणेन रचित भगवत्प्रियाणा	१८५ १०१c	नाह सत्येन तिष्ठामि	१८२ २८c	नित्योद्युक्तेन स्थातव्यम्	१३७ २२२c
नारायणो मे सुप्रीत	६ २८a	नाहमत्र विजानामि	१२५ २c	नित्योद्विग्नस्य मे गात्र	१६८ ६७a
नारी रजस्वला स्पष्टा	१३१ १९a	नाहमाज्ञापयामि त्व	१३४ ४०c	नित्यो युक्तश्च शास्त्रज्ञो	११६ ३८a
नारी काचित्समुत्तस्थौ	४७ १५c	नाहमेव करिष्यामि	१३९ ६३a	निद्रा भवान् गल्लतु लोकनाथ	१२३ ४७c
नारीनरस्वरूपाश्च	१९५ ३४c	नाहो न रात्रिं दिशोऽदिशश्च	५१ ९a	निद्रा मायामयी कृत्वा	१८५ ९a
नारी वा तस्य सम्पन्न	२८ ३८c	नि शब्द तु तत कृत्वा	१८० १९a	निद्रावशस्य वचन	१५१ २०c
नाय सुरूपा मदविह्वलाश्च	१९४ २६a	नि शिराजालकश्चैव	१९८ ३३c	निन्दको ब्राह्मणाना च	१११ ३५a
नालिकेरफलाकार	५३ १५c	नि श्रेयसाख्य क्षपितेतर गुरु	८ ४४c	निन्दितानि द्विजातीना	१७२ ३१c
नावमारुह्य यातीह	१५२ ५a	नि श्वासे च विलीनोऽसौ	१७४ ६४c	निपत्य पादयोस्तस्य	२४ १९c
नावयोरन्तर किञ्चिद	२११ ७३c	नि सत मम गात्रेषु	१८८ ५१a	निपाने सगृह्य शुचि	१८६ १४a
नाशयामि न सदेह[]	१८३ ३२c	नि सूतश्च सरोषेण	१९९ ५e	निपीड्य दशनै रोष	१९८ १७c
नासा गन्धमयी तस्या	९८ ९१c	निगडस्थोपि यो देवि	९४ ६३a	निमज्ज्य सलिले चात्र	१२४ १३५c
नासावशे तया दष्टो	१२५ १९६c	निगृहीतेन्द्रिय पञ्च	११५ ४०c	निमज्ज्य दुज्जय विप्रस	११ ७a
नासीद्यदाकाण्डभिद त्रिलोचन	२५ २३a	निगृह्य ईद्रयान्सर्वान	११६ ३९c	निमि कृत्वा तु शौच च	१८५ ३२a
		निगृह्यमाणास्तत क्षोभ	१७५ १५a	निमित्ते सप्तमी प्रोक्ता	१७८ ५५c

वराहपुराणस्य

निमिपुनश्च धर्मात्मा	१८५ २७a	निर्दोष तु ततो ज्ञात्वा	१८३ १६a	निश्चेद्व्योषितस्तत्र	११ ४१c
निमिषेण कृत कम	१३ ३a	निभत्सन ततस्तेषा	१६९ १७a	निश्चेरुस्त मणि भित्वा	११ ७७e
निमे शृणु महाप्राज्ञ	१८५ ५७a	निमयादि तथा जाते	३२ १२a	निश्वाससहिताया हि	७१ ५३a
निमेष वा निमेष च	१४२ १९c	निमल पूणश्चन्द्र शारदानि	१२२ १३c	निश्वासाद्या ततस्तस्थ	७१ ५१a
निमेषा तरमात्रेण [भस्मवद]	११ १०७c	निर्माल्य तु समासाद्य	१२५ १९१a	निषाद भाषते तत्र	१२४ ११३c
निमेषा तरमात्रेण [वयो ^०]	१६९ २७a	निर्माल्य शिरसि कश्चिद	११७ ८e	निषाद पश्य कुण्ड च	१२४ १३६a
निमे सक्लिप्तस्नेह	१८५ ७६a	निर्मिता विष्णुना ब्रह्मण	१८८ ७०a	निषाद शृणु तत्त्वेन	१२४ १२७a
नियत पुरुहूतस्य	२१३ ४९c	निययु काञ्चन पीठम	६९ ९a	निषादस्य कुले जातो	१२४ ९४a
नियमान क्रानवश्चैव	५२ ८c	निलज्जा पण्डका केचिद	२०१ ६२a	निषादस्य वच श्रुत्वा[स मुनि]	१२४ ११७a
नियामिताकाशगतो	२८ १९c	निलज्जा गृहका देया	१९६ ७१c	निषादस्य वच श्रुत्वा[ब्राह्मणो]	१२४ १२१a
नियुक्तानि तु सर्वाणि	२०६ ४५c	निवर्त्याराधयेद्रात्र्या	४० ३c	निषादान्तगतो गर्भे	१२४ ७६a
नियुक्तानि हि कर्माणि	२०६ ४३a	निर्वाक्यो निमनो विगतेन्द्रियोसि	७३ २५a	निष्कल कथित सव	१२८ ५२c
नियुञ्जस्व यथापूर्व	१९९ ५४c	निर्वाक्यम ह्यशुचि	१८५ ४५c	निष्कल तु शिर कृत्वा	१२६ ४९a
नियोगा मम विष्णोश्च	२१२ ४३c	निर्विशङ्का निराक्षेपा	१९५ १३c	निष्कल लभते स्वर्ग	१२५ ३७c
निरपराधो दक्षश्च	१३५ २७e	निर्विष्णा प्रेतभावेन	१७२ ३३a	निष्कला लभते सिद्धि	१२५ २७c
निरपराधो मध्यस्थ[]	१८७ ७c	निर्वीर्यमौषध कृत्वा	१२४ २६c	निष्कला भवते बुद्धि	१२३ ४४c
निरये पापभूयिष्ठा[]	२०१ ५९a	निवत गच्छ मथुरा	१६३ २३a	निष्ठितो धमशास्त्रेषु	१८७ २५a
निरयेष्वप्रतिष्ठेषु	२०१ ३९a	निवत गच्छ सन्तुष्ट	१६३ ३०a	निष्प्रभेऽस्मिन्निरालोके	१८५ ७a
निरहङ्कारशुद्धान्तौ	११४ ३७c	निवत्तयति मा वत्स	२११ ६२c	निस्त्वर्गस्थितु क्रियते	१९८ ३३a
निरपराधो मनुज	१७७ १c	निवर्त्तताभ्यनुज्ञात []	१४ ४१e	निहत साश्वकलिल	१० ६६c
निरामयोऽमतीभूतश	२१२ ७६c	निवसिष्यति देवेशि	९५ ४२c	निहता ता ततो दष्टा	७१ २५a
निराशी सवतस्तिष्ठेद	२०८ ३५a	निवापमन्नमशुचि	१८६ ६९c	निहता दानवास्तत्र	१३६ ३२c
निराशो गन्तुकामश्च	१७८ ९०e	निवारणायमाकाशे	१८६ २९c	निहतानि मया ब्रह्मण	३७ १४c
निग्राह्य स सत्त्वाना	१९८ ८६c	निवारयति यो दत्त	१८२ ५५a	निहत्य मल्लान पञ्चाद्वि	१५८ ७२c
निराहारस्तपस्तेपे	३८ ६a	निवारयामास तदा	३२ १४c	नीचगत्या रक्षयन वै	१६९ २२a
निरीक्षितु न शक्नोमि	१६१ ३३c	निवारयामास स तदा	१५३ ४९a	नीचाय च न दातव्य	१४४ १०८c
निरीक्ष्य तस्य सवासो	१६९ ४८a	निवारितास्त्वया सव	१० ४२c	नीत ततोऽग्रत पष्ठे	१७९ १८c
निरीक्ष्य बहुशस्तत्र	१६८ ७४c	निवासमकरोत्तत्र	१७३ ११c	नीता नरकमत्युग्र	१७४ २७c
निरुक्तमतिवादाश्च	१९५ २२a	निवृत्तकायमुदित	२११ ४c	नीत्युत्तमै सेवितमात्मविद्विर	६९ १६c
निरूप्य कथयास्माक	१७४ १८a	निवृत्तराज्यभोगस्य	६ ४c	नीयता नीयता शीघ्र	२०४ १७a
निर्ऋताय च देवाय	२९ १२c	निवृत्ता सवकामेभ्यो	२०५ २८a	नील गिरिवर जग्गुर	९५ १७c
निर्ऋति वरुण वायु	२८ १४e	निवृत्ताया तु वै तस्या	७१ १९a	नील कनकशृङ्गश्च	७८ २२a
निगतेऽपि ततस्तस्मिन्	१७ ३०c	निवृत्तिश्चापि पैशु याद	३७ ६c	नीलकण्ठाय भीमाय	२११ ४४c
निगतोदररुक्षाश्च	१७८ १६c	निवृत्ते जागरे सोथ	१५३ ४६a	नीलकुञ्चितकेशा ता	९१ ३c
निगत्य देहान्नीलाभो	६ १८c	निवेश्य भाण्ड तत्रैव	१६८ ३७c	नीलनामा च दैत्येन्द्रो	२७ १५a
निगत्य विगत स्वर्ग	९४ ५१c	निशामुषित्वा तोर्थे तु	१७४ १५a	नीलम क्षकदशैश्च	१९८ ४८c
निजगमुस्तस्य नृपते	११ ४३c	निशिपुत्रस्य वचन	१६० २६c	नीलमेव प्रतीकाश	६ १५c
निजन ध्रुवतीर्थं तु	१७८ १८c	निश्चक्राम ततो देवी	२८ ३४c	नीलवस्त्राणि मे दद्यात	१८४ २४c
निर्दया गतलज्जाश्च	२०१ २७e	निश्चक्राम महादेवी	२८ २४a	नीलश्च निषधश्चैव	७५ २४c
निर्दिष्टो नेमिरात्रेण	१८६ ९१a	निश्चय श्रोतुमिच्छामि	१८८ ४e	नीलश्च वैद्यमय	७५ १८c
		निश्चयार्थं पुन सोऽय	१७० ९a	नीलवर्णस्य मुक्तस्य	१८८ ४६a

श्लोकाधिसूची

नीलषण्डस्य लाङ्गूले	१८८ ४३a	न्यग्रोधो विपुलस्कन्धो	७७ २७C	पञ्च तस्य सुशिष्याश्च	१४६ ११a
नीलामलशिलावण-	२११ १४C	न्यस्तपात्र द्रुत कुण्ठित	१८८ ९५a	पञ्च तीर्थाभिषेकाच्च	१७४ ५९a
नीलीरगापनोदाथ	१७७ १३a	न्यस्तयोग पर ज्ञान	१४२ २७C	पञ्चदश दिनान्येव	१३५ ५७C
नीलोत्पलदलश्यामा	८९ १९a	न्यस्य ज्ञान च योग च	१४२ २६e	पञ्चदशापराधानि	११६ १९C
नूनमेषो महामत्त्वो	२१२ ८C	न्यायत स्थापयिष्यध्व	२१३ ३४C	पञ्चधारा पतन्त्यत्र [गिरि°]	१४० ३६C
नूपुरोष्णलपादाश्च	१९६ ६८a	न्यासापहारका ये च	२०१ ३८a	पञ्चधारा पतन्त्यत्र [मुशल°]	१४३ ३०C
नग राजानमत्युग्र	४७ १२C			पञ्चधारा पतन्त्यत्र [हिम°]	१४४ ७७C
नत्यत किं भवेत् पुण्य	१३८ ७C	प		पञ्चधारा पतन्त्यत्र [मूले]	१४५ २८a
नत्यमानस्य वक्ष्यामि	१३९ १०७a	पक्वमात्रफल यद्वत्	१९६ ५२a	पञ्चधारा पतन्त्यत्र [मणि°]	१४७ ६५C
नत्यवादित्रगोयश्च	५४ १४C	पक्वान्न तत्र वै काय	१८८ १०७C	पञ्चधाऽवस्थित सर्गो	२ २७a
नसिहरूपी च भवत्यजस्र	१५ १३a	पक्वान्न भोजयेत् सब	१८६ ७०C	पञ्च प्रधाना पुरुषास्तथैका	५१ ११C
नसिहवामन नमो जमदग्नि नाम	५५ ३५a	पक्वान्न भोजयेद विप्र	१८६ ७९C	पञ्चम चापराध तु	११६ ९C
नेच्छाम्यहं महाभाग	१९६ २३a	पक्ष वा मासमेक वा	२०२ १८a	पञ्चम बहुलवन	१५१ ३९a
नेत्थ भवति विश्वेशो	४ २८C	पक्षमासगते काले	१२१ ४३C	पञ्चम लवणै पूण	५८ १६C
नेत्रबन्ध तु कुर्वीत	९८ २२C	पक्षाहारी च फलभुग	१७३ ७C	पञ्चमी बहुवर्णा स्यात्	११० १६a
नेत्रे च तस्या मणिमौक्तिकानि	१०६ ४a	पभिण सप्रहृष्टाश्च	२१२ ६५C	पञ्चमे तु गुणा पञ्च	१९८ ४a
नेत्रे रत्नमये कुर्यात्	१०७ ४C	पक्षिणश्चायसैस्तुण्डर	१९७ २९C	पञ्चमे ह्युत्तरपुटे	७६ १२a
नेपालारये समुत्पत्स्ये	२१३ ३७C	पक्षिणा च प्रवक्ष्यामि	११८ १५a	पञ्चम्या शुक्लपक्षस्य	६० २a
नेमिप्रभति चाशौच	१८५ ९३C	पचतस्त्र मासानि	१२१ ७९C	पञ्चयज्ञफल भुक्त्वा	१४५ २९C
नेमिप्रभतिभि शौच	१८६ ७४a	पच्यते नरके घोरे	१८५ ९१e	पञ्चयोजनविस्तार [क्षेत्र]	१४० ९१a
नेमिप्रभति लोकेषु	१८६ ७६C	पञ्चकुण्डमिति रयात्	१४७ ४३a	पञ्चयोजनविस्तार [आयामे]	१५६ ९a
नेमिप्रभति श्राद्ध वै	१८६ ९१C	पञ्चकुण्डेति विरयात्	१४९ ४३a	पञ्चयोजनविस्तारा	१४७ ८a
नेय माता भवेत् तात	२० १२a	पञ्चकोटकमित्येव	११८ ७e	पञ्चरत्नसमायुक्ता	१०२ ७e
नककन्याप्रदातार	२०४ १०C	पञ्चक्रोश ततो गत्वा	१४५ ३८C	पञ्चरत्नसमोपेत	२०९ ६५C
नकरत्नसमावासे	७५ ७६a	पञ्चक्रोशश्च विस्तार	१४५ ४२C	पञ्चरत्नानि निक्षिप्य	९९ ४a
नैतस्मिन् भेदमस्यास्ति	७२ १७C	पञ्चगर्भेषु सापत्सु	२०० ७५a	पञ्चरात्र सहस्राणा	६६ १३C
नैमिषाख्य वरारोहे	५ ४४a	पञ्चगव्य च गन्ध च	१८० १३C	पञ्चरात्रेण लभते	१४६ ७०C
नैराश्यकरण किञ्चित	१७८ ६२C	पञ्चगव्य च ग धैश्च	१८१ १५a	पञ्चवषसहस्राणि [एक°]	१३७ ५३a
नैव शके यथा शोको	१८५ ९१a	पञ्चगव्य तत पीत्वा [येऽभि°]	११३ ४८a	पञ्चवषसहस्राणि [ऊर्ध्व°]	१३७ ५३C
नैव कश्चित प्रदाता वै	२०८ २३C	पञ्चगव्य तत पीत्वा		पञ्चवर्षाणि नकुलो	१३५ १८C
नैव कुर्वत्यहकार	१२० ३C	[शीघ्र मुच्यति किल्बिषात्]	१३१ १६C	पञ्चविंशति कन्या सा	१२७ ६९C
नैव दु खेन खेद स्यान्	१९६ ३३a	पञ्चगव्य तत पीत्वा		पञ्चविंशापराधानि	११६ २९C
नैवान्यमपि दातार	१६३ ७C	[शीघ्र पापात् प्रमुच्यते]	१३६ ५५C	पञ्चवृक्ष ततस्तत्र	१२५ ८३a
नैवाष्टगुणमैश्वर्य	२११ ५६a	पञ्चगव्य तत पीत्वा [मम]	१३६ ८६C	पञ्चशैलश्च कैलासो	७८ १७a
नैवेद्यधूपदीपाद्यै	१०८ ३e	पञ्चगव्य तत पीत्वा		पञ्चाग्नयस्तथा केचित्	२१० १३C
नैषा कथा कमसमाधियुक्ता	१९४ ३४C	[शीघ्र मुच्येत् किल्बिषात्]	१३६ ९४C	पञ्चाग्निवयुभक्षश्च	१८५ २८C
नोक्तपूर्व मया मिथ्या	१३९ ७०a	पञ्चगव्य तत पीत्वा ,	१३६ १००C	पञ्चाग्न्यभिरत चैव	१४४a
नोक्तपूर्व मयाऽस्त्य	१५३ ५४a	पञ्चगव्य तत पीत्वा [मधु°]	१८७ ९C	पञ्चात्र शिरसस्थानि	१४१ ४०C
नोच्छिष्टेन तु स्पृष्टव्या	१२७ ७२a	पञ्चगव्य तत प्राश्य	१८० २२C	पञ्चाना च यज्ञाना	१४५ २८e
नोपतिष्ठति तेषां वै	१७८ ७५e	पञ्चगव्य पिबेच्चैव	१३६ ११६C	पञ्चाना तु कनिष्ठो य	१७४ १a
न्यग्रोधश्च महास्तत्र	९७ ६a	पञ्चगव्येन पीतेन	२०४ २४C	पञ्चानामिन्द्रियाणा च	१२० ४C
		पञ्चचूड समुत्पृज्य	१४९ ४५C		

बराहपुराणस्य

पञ्चायतनक यच्च	१६९ ४०a	पतन्ति त्रीणि धाराणि	१४४ ५७c	पद्मपत्रदलोपेता	१७५ १२c
पञ्चाशनेति विख्यात	१४६ ४५a	पतन्ति धारा वै पञ्च	१४९ ३७c	पद्मपत्रनिभे चैव	१९६ ५c
पञ्चाशनेषु वर्षेषु	१२४ ८८a	पतन्ति नरके घोरे		पद्मपत्रविशालाक्ष	१५० २a
पञ्चाशन्गोजनायाम	७९ २१a	[रौरवे तप्तगालुके]	१२५ १५२c	पद्मपत्रविशालाक्षि	१३७ २४५c
पञ्चाशन्गणसोऽपि	१२४ १३६c	पतन्ति नरके घोरे		पद्मपत्रविशालाक्षो	१४९ २८a
पञ्चद्वयसमायुक्त	१३४ ३३a	[रौरवे तदनन्तरम्]	१३४ ६२a	पद्मपत्राकृतिस्तस्य	१९८ १६c
पञ्चन वैकृता सर्गा	२ ३८a	पतन्ति नरके घोरे [तेनो]	१८६ २१c	पद्मपत्रे तथा विष्णु	९८ २६c
पञ्चस्थो यथा मिह	१७० १७c	पतन्ति येन ससार	१३५ २४c	पद्मपत्राणि रम्याणि	१३८ ७५c
पट्टवस्त्रे न मे काय	१३७ १३४c	पतन्ति सप्त स्रोतांसि	१४४ ७१c	पद्माकारा समुत्पन्ना	७५ ४८c
पट्टवस्त्र तथा धूप	१७८ १०८a	पतन्ति सप्तवक्षाणा	१४७ ७८a	पद्माना कारणाद देवि	१४५ ११c
पठस्तारयने देवि	१२५ २१२c	पठत्या च तथा सूर्यो	२०६ ६३a	पद्मानि भङ्गावलितानि चेलुम	६९ २०a
पठत शोभने विप्रो	१२४ १७३a	पठयश्च महाभागा	२९ ७c	पद्माय कण्ठ सपूज्य	६० ४c
पठति प्रातरेवापि	१७४ ७९c	पठि न त्यजते चित्तान	२०७ १३c	पद्मासनो मे जनक प्रसिद्धश्च	७३ २९a
पठति श्रद्धया युक्तो	१७८ १२१a	पठित सलिले गाङ्गे	१३८ १७c	पद्मोत्पलनिभै पुष्पै	१४७ ८०c
पठत सामवेद च	१४४ ३३c	पठिता युद्धरेद यस्तु	१७० ३४c	पद्मस्तदमतप्रय	७७ २१c
पठति ब्राह्मणा मध्य	१८० १५a	पठितास्त्र दश्यन्ति	१४९ २३c	पद्मच्छ च तदा भार्या	१५२, २a
पठन्ति मागधा बर्दि-	१३७ १६०c	पठितास्मि अह भद्र	१२१ ८५c	पद्मच्छ त महायोगिन	७ ७c
पठित तत्प्रभावेन	६ ३६c	पठितास्मि ततस्तत्र	१२१ ८०c	पद्मच्छ तावूपी भक्त्या	४ ३२c
पठित ह्येकमध्याय	१३७ ३००a	पठितास्मि ततस्तेन	१२१ ८४c	पद्मच्छ तौ तिग्मधियौ	४ १६c
पठेच्च नित्य भक्तेश	१२४ १७२a	पठितोऽह धरापथे	६९ ३९c	पद्मच्छ पुत्राथममित्रसाहस	७ १२c
पठेत्तद ब्राह्मणा मध्ये	१३८ १०६a	पठित्व चाथ गच्छेयम्	१३७ ७१c	पद्मच्छ मधुगालाप	१७२ ११c
पठेद ब्राह्मणमध्ये तु	१३७ २९७c	पठित्वता च साध्वी च	२०६ ७१a	पद्मच्छ वसुधे प्रश्न	१७ १७c
पठेद्भ्रातृगवता मध्ये [य च वर्णे]	१२३ ५२c	पठित्वता तु या साध्वी	२०७ ९c	पद्मच्छ माध्वह विप्र	६२ २०c
पठेद भागवता मध्ये		पठित्वता दानवन्तो	२०५ २०a	पद्मच्छ शकर देव	७१ ८c
[ये च दीक्षासु]	१२५ २११c	पठित्वता न गच्छन्ति	२०५ १९a	पद्मच्छ विरमयाविष्टा []	१९३ १९c
पठेद भागवता मध्ये		पठित्वता महाभागाश्च	१६८ २७a	पयसा यावकेनापि	११४ ५०c
[ये च शास्त्रे]	१३८ १०६c	पठित्वता शुभाक्षी च	२०६ ६७a	पयोभक्षो दिनशीणि	१३५ ३१c
पठेद भागवता मध्ये [मम]	१३९ ११५c	पठित्वता सम भर्त्रा	२०६ १५c	पयोभक्ष्या दिव यान्ति	२०५ ३८a
पठेद यश्चरित ताम्या	५५ ५८c	पठित्वतास्तु या नार्यो	१९६ १८c	पयो भुक्त्वा दिन सप्त	१३५ ४९c
पण्डिताना सभामध्ये	१३७ २९७a	पठित्वतेति साध्वीति	२०२ ७a	पयोव्रतश्च तत्काले	११५ ३c
पण्डिताय च दातव्य	१२१ १०४c	पत्नी जिधक्षता भ्रातुर	३२ १७c	पर कोकामुख स्थान	१३७ ७a
पण्डिता गुणवाश्चैव	१३७ १११a	पत्नीञ्च मथुरेशस्य	१७८ ९८c	पर कौतूहल देव	१३६ ११c
पतता च गतो भाव	२०८ २०c	पत्नीक्षताना मुख्याना	१५१ १२c	पर त्वह वेदि कवि पुराण	७३ २८c
पततेत्रकधारा तु	१४० ५७c	पथि चत्वरथ दष्टवा	५ ७a	पर न जानति यतो वपुस्ते	७३ २७a
पतते विन्ध्यशृङ्गपु	१४३ २४c	पदातिरत्युग्रपराक्रमश्च	११ ८३c	पर निर्वाणमापन्नास्	१३ ३२c
पतन च न विद्येत	१४५ ५५a	पदे पदे तीथफल	१५६ २५a	पर पराणाममृत पुराण	३ ११a
पतन तस्य वक्ष्यामि [तच्छृणुष्व]	१३५ ९a	पदे पदेऽश्वमेधाना	१६६ ९c	पर पारमजानन्तो	१९३ २८c
पतन तस्य वक्ष्यामि [यथा]	१३५ ४०c	पद्म्या विनि सूता शूद्रास्	१८५ २१c	पर शृङ्गवतो यच्च	७५ ३४c
पतति खड्गानि विभीषणानि	११ ८२c	पद्म्यामाक्रम्य शूलेन	९४ ५०c	पर सौकरक स्थान	१३७ ७c
पतन्ति तज्जल भूमि	१४१ ३३c	पद्मनाभस्तु नयने	१ २७c	परत्र च शुभ स्थान	६२ ५c
पतन्ति ते दुरात्मानस्	१९६ ४०c	पद्मनाभाय पादौ तु	४९ २a	परदारप्रसक्तानाम [इमा]	२०१ ५४c

श्रीकार्यसूची

परदारप्रसवतानान [अय]	२०१ ६८a	परिक्रम्य यथाऽ वान	१५७ ५c	पर्याप्त त-ममाद्येह	२१२ १४a
परदाररता ये च	१६३ ५३c	परिज्ञान च सकल	३३ ३०e	पर्याप्त ते महा पात्र	२११ ६२a
परदारस्तु यो गच्छेत	१५३ ३०a	परितुष्टस्तदा धर्मो	१९६ २०c	पर्याप्तिरपसच्छन्ने	१९५ ३३c
परद्रव्यापहाराश्च	२०० ४२c	परितुष्टोऽस्मि भद्र ते	१९६ २१a	पवकाले हि सर्वे व	१११ १६a
परद्रव्यापहारेण	२०९ ३५a	परितुष्ट्य कृता नित्य	१९५ ४९c	पवतप्रभवाभिश्च	७५ ८e
परपायसवर्ज्यानि	२१८ १४c	परित्राण तत पुत्राद	१८५ ५१c	पवतश्च महाभागे	१४६ ७५c
परपूर्वापतिश्चव	१४ ७a	परित्रायस्व नो वीर	१९९ १९a	पवता मरित शैला []	२२ ४२a
परप्रावरणे चैव	११६ ३०a	परिधत्ते स्पशेच्चापि	९५ ४०c	पवतात पतिता भूमि	१४० १९c
परभार्यासु रूपासु	११५ ३५a	परिपूर्णेन भावेन	४ ४०c	पलायमान स तदा	१६५ ११a
परम तस्य शाकानि	११८ ४e	परिपच्छसि चैकेक	१२४ ९९c	पवनै सेव्यमानानि	७८ ३c
परम तस्य सतुष्टा []	३४ १५c	परिभूता अविज्ञाना []	२०१ ३०c	पवित्र च पवित्राणा	२०४ २१e
परमप्रमेय नम	१८२ १९c	परिभ्रमज्ज्योतिषा या सा	७५ ८२a	पवित्रपाणिराचान्तान	१४ ९c
परमाणुप्रमाणेन	७ ४c	परिमण्डलस्तयोमध्ये	७५ ३९a	पवित्राणा पवित्र च [मङ्गलाना]	१११ ६a
परमात्मनि गोविन्दे	३६ २३c	परिमाण कथ देव []	११३ २२c	पवित्राणा पवित्र च ,	१२८ ५०a
परमात्मा त्वय भूतै	५ २२a	परिमाण च रूपाणि	१३९ ९३a	पवित्राणा पवित्र तु	१४९ ७८c
परमात्मा यथा देव	९५ ६१a	परिमाण प्रवक्ष्यामि	१२७ ६८c	पवित्राणि च पुण्यानि	१११ ८e
परमात्मा शरीरस्थो	१८८ ३०a	परियान्ति क्षिति सर्वे	१९७ ३c	पशव कीटसङ्घाश्च	४ ३८c
परमात्मा शिव पुण्य []	८९ १a	परिरङ्गगता केचिन	२०१ ७c	पशव पक्षिण सपास	११ १७c
परमेष्ठिगुणैयुक्त	२३ १३e	परिवाद न कुर्वीत	१२६ ३९a	पशव सबभूतानि	२५ ७c
परमेष्ठिगुणैयुक्तो	२१ ५०a	परिवाय तथा दष्टा	१९२ १६a	पशुपालात समुत्पन्नो	५३ ३c
परमेष्ठिना भगवता	१६ ३c	परिब्राजवच श्रुत्वा[निषादस]	१२४ ११५a	पशुभाव तथा चापि	२१ ७५e
परम्परोऽसि लोकाना	११२ ३४a	परिब्राजवच श्रुत्वा[निषादा]	१२४ ११९a	पशुभवान ऋत्विगिज्य त्वमेव	५५ ३९c
परलोकहितार्थाय	१८५ ९५e	परिष्वक्त हि धर्मेण	१५५ २२c	पशूना च प्रवक्ष्यामि	११८ ११a
परलोके वत्तमान	९८ ६८a	परिष्वज्य च बाहुभ्या	१९२ २c	पशूना वीरुधा चापि	९० १२c
परवक्त्रगतस्यापि	३७ ३१a	परीतात्मा त्यजेत्प्राणान	२०८ ३५c	पशूना शमन यज्ञे	७२ १३a
परवाद न कुर्वीत	१२० २२a	परुषेण न कच्चित्त्वा	१९२ ८c	पशूना सबभूताना	१९० ११e
परवित्तापहारी च	१९३ १२a	परिच्छया स मूर्ति तु	३५ १३e	पश्चाच्चतुर आदाय	५४ १७a
परशु डमरु चव	९४ ४२c	परेण तेजसा योग	६ ४१c	पश्चाच्छान्ति च मे कुर्याद	१९० ५a
परस्पर सुयुद्धेन	११ ९९a	परोक्षदर्शिभिर्देवैर्	२५ ४५c	पश्चाच्छ्रुतिपथ दिव्य	१८५ ९८a
परस्पर सूक्ष्मदृष्ट्या	८९ १७c	परो नारायणो देवस	८९ ३a	पश्चात् कुवन्ति कर्माणि	१४२ ४४c
परस्वरूप सोमाख्य	५७ ५a	परोपघाती निलज्ज	२०० ४५a	पश्चात् क्षमापयतास्तु	६४ ५c
पराक्रमेण शौर्येण	९२ १९a	परोपघाती मन्दात्मा	११५ १३c	पश्चात् खादसि मे गात्र	१५३ १८e
परागर्वाच्च वित्तत	१२५ ९७c	परो मेऽनुग्रह सोऽत्र	२१२ १५c	पश्चात् त दापयेत् तस्य	५६ १०c
पराजित परित्राहि	१० ५८c	परोऽसि देव प्रवर सुराणा	३६ १६a	पश्चात्तस्याग्रत कुम्भ	४१ ३c
परात्पर चापरम प्रधान	३ १३a	पजन्यो वरुण सूय	१७२ ७८a	पश्चात् तु जलपूतेन	११७ ९a
परात्पर पारगत प्रमेय	३ २०a	पजन्यो वषते यत्र	१२४ ९a	पश्चात् भोजन दद्याद्	१२७ २०c
परात्परेश पुरुष पुराण	३ १३c	पर्णाशा देविका चैव	२१२ ४८e	पश्चात्पिण्ड विसर्जत	१८८ ८१e
परापवादनिरता	१९६ ७१a	पयङ्कस्य तले तत्र	१३७ १६६a	पश्चात् पुष्प ततो गृह्य	११७ ४२c
परावृत्ते तु मध्याह्ने	१४८ २७a	पयङ्कास्तरण कृत्वा	५४ १३a	पश्चात् पूर्वण पार्श्वेण	१२१ ६८c
परिक्रमोऽनूकूलस्य	१६२ १६a	पयटामि मही सर्वा	१४४ ३८a	पश्चात् प्रेत विसर्ज्येव	१८६.६९a
परिक्रम्य ततो देवान	१५८ ३९c	पयस्त तत्र शकट	१५५ २a	पश्चात् स वै समश्नाति	११५ २९c

वराहपुराणस्य

वराहात् साम्ब समाहूय	१७१ १३८	पश्यान्ति मनुजा मिष्टा []	१६४ २०८	पानन तस्य वक्ष्यामि	३४ ६०८
पश्चादभिवादनं कुर्याद	१८१ ३१८	पश्यन्ति मे या अपि मववण	१२३ ४७२	पाताल वितल चैव	२४ २४२
पश्चादस्नानं गात्राणि	१८६ २३२	पश्यन्ति राशीस्तत्रस्थान	१९ ६२२	पाताले पालयन सत्य	१९१ ४२२
पश्चादाचमनं कुर्यात्	१८३ २४२	पश्यन्ति विज्ञानगर्गं विहाय	१५ १८८	पाताले सुनलारग च	४१ २२२
पश्चादाचमनं कुर्यात्	१८१ २८८	पश्यन्ति शङ्खचक्रं च	११४ २२८	पातालोद्धरण रूप	२७ ३०२
पश्चादुपानहौ दद्यात्	१८६ ३६८	पश्यन्तु मम पुत्रस्य	१९२ ३८	पातुकामश्च पानीय	१९८ १२२
पश्चाद खादसि मा रक्षो	१३९ ४१८	पश्यन्ते तत्र परिव्राज	१२४ १०१८	पातुकामस्य पानीय	१९८ ११२
पश्चाद ग घ च दातव्य	११७ ३२८	पश्यन् स पु स सितपीतकृष्णान	७ १५८	पात्रं च भोजनस्यार्थे	१८८ ११०८
पश्चाद दक्षिणमङ्गेषु	११७ १९८	पश्यमानेषु सर्वेषु	१८६ ३३२	पात्रं निक्षिप्य कुण्डे तु	१६० ५०२
पश्चादहत्त तु त पिण्ड	१८८ ७९८	पश्य वै देव शूद्रोह	१२७ २७८	पात्रं पात्रवता प्राप्त	२०६ ७२२
पश्चाद दुकूलानि गच्छीयात्	१८६ ४१२	पश्याम ते देहगतान सुरेश	२१ ७२२	पात्रं यथोक्तं परमा च भक्तिर	१३ ५०८
पश्चाद बेय च स्नानं च	११७ २८८	पश्यामस्त विप्र सर्वे	२१२ ८०८	पात्रेणाभ्युक्षयेत् सव	१८७ १०८
पश्चाद धूपानि मे दद्यात्	११७ ३६८	पश्यामि कीदशास्ते हि	८ २१२	पात्रेणौदुम्बरस्थेन [कृत्वा कृष्णं]	१८ ६७२
पश्चाद प्रदक्षिणं शिष्यान्	९८ ३९८	पश्यामि च जगत्सर्व [य च]	१४० ९४८	पात्रेणौदुम्बरस्थेन	
पश्चाद ब्राह्ममुखे दद्यात्	१८८ २०८	पश्यामि च जगत सव [त्रलोक्य]	१८५ १६८	[कृत्वा शान्त्यो]	१८७ १०२
पश्चाद भागवतान् पूज्य	१८१ ३०८	पश्यामि त नत भूमि	१२५ ७२	पादमेकैकमेकस्तु	१३४ १७२
पश्चाद यथेष्टं भुञ्जीत	६३ ६८	पश्यच्च धीमानधनापि भक्त्या	२०९ ७९२	पादद्वयक्षणात्लेन	१८६ १०२
पश्चाद वस्त्रं ततो दद्यात्	११७ ४०८	पश्येदिमानं पुष्पितपादपे द्रान	१२३ ६८	पादयोऽन्यपतत्तस्य	९४ १३८
पश्चाद् वस्त्राणि मे दद्यान्	१८३ २०८	पश्येद्देव त तु वसन्तकाले	१२३ ३९८	पादयोस्तु तले तस्य	१६० २४८
पश्चाद वा तस्य दातव्य	१८७ १४८	पश्येद्भुवान वत्तति ग्रीष्मकाले	१२३ ४१८	पादशौचमनभ्यङ्ग	१७८ ६९२
पश्चाद विसर्जयेद् देवान्	१४ ३९८	पश्येतान्वा सम्गभीरान्	१२४ १०८८	पादशौचादित कृत्वा	१८६ ४७८
पश्चाद्विसर्जितं पिण्ड	१८५ ६९२	पश्यथ देव गा ब्रह्म श	१६ १४८	पादशौचादिना गेह	१४ ९२
पश्चाद वेगेन सकल	९६ १९२	पश्चादयस्ते विरयाता []	२ २९२	पादानिक्षुमयान कृत्वा	१०३ ४२
पश्चान्मे प्रापणं दद्यान्	१८३ २३८	पस्पश स्पष्टमात्रोऽभी	५५ ५३८	पादुकोपानहच्छत्र [दत्त्वा]	१ ४ ११२
पश्चाल्लिप्येत ततो भूमि	११७ २०८	पाकभेदं तु य कुर्यात्	१५३ ३४२	पादुकोपानहच्छत्र [भाजन]	१०९ ८८
पश्चिमा दिशमास्थाय	१२४ १२२	पाचयित्वा सत्यं चैव	८ २४८	पादुकोपानहौ छत्र	१०५ ५८
पश्चिमा रक्षते नित्य	१५६ १६८	पाञ्चाल परिवार्येव	१७४ ३०८	पादे गृहीत्वा सुधन	१५३ १४८
पश्चिमा पूर्वसध्याया	११३ १८८	पाञ्चालनगरी रम्या	१७४ २१२	पादौ गृह्य यथान्याय	१९० २८
पश्चिमेन वहेद् गङ्गा	१४५ ५९२	पाञ्चालविषये देवि	१५० ४३२	पादौ च तौ न दह्यते	१८६ ३७८
पश्चिमेन हरि देव	१६१ १७२	पाञ्चालस्तु शुभ वाक्य	१७४ ७२८	पाद्य दत्त्वा तु विप्राय	१८८ १०८८
पश्यतस्तस्य मा विप्रास	१९६ ४८	पाञ्चालेनैव तेनैव	१७४ ४२२	पाद्यमध्यमासनञ्च	१७५ ३२
पश्यते ईश्वर तत्र	१८८ ६९२	पाञ्चालो ब्राह्मणसुतो	१७४ १४२	पाद्यमाचमनीयं च	९१ १७८
पश्यते च तत शाल	१४४ २०८	पाञ्चाल्योऽथ द्विज कश्चित	१७३ १०२	पाद्याचमनगोदान	९७ ३०८
पश्यते च ततस्ता वै	१२५ १०२८	पाटयन्ति प्रहारैश्च	१९६ ३७८	पान सुराया देवस्य	१७७ १०२
पश्यते तु सदा सोम	१२५ ४१८	पाटयन्ति सुमार्गेण	१९८ १७२	पानागारी च चक्री च	१९३ १३८
पश्यते परमा मूर्तिम	१४० २२८	पाटयित्वेन्द्रवदन	२१३ ४०८	पानानि चैव दिव्यानि	१९६ ६४२
पश्यते शुभकर्मा च	१४७ ८७२	पाटयते पीडयते चैव	१९८ १९८	पानावगाहनात् तस्यास्	२१३ ५६२
पश्यत्येव न तत्राग्निर्	५ ३१८	पाणिना पाणिं सगृह्य	१८६ ६५८	पानीयं तु ततो भुक्त्वा	१३५ ४८२
पश्यन्ति द्विजशाल	२०९ ९३८	पाणौ गृहीत्वा मा भद्रे	२२ २२८	पानीयं दीयता राजन्	२०६ ६२२
पश्यन्ति मनुजा सर्वे [वमं]	१४७ ७७८	पाण्डुरैश्चैव पुष्पैश्च	११४ १४२	पानीयमथ काष्ठानि	१९६ ७२८
पश्यन्ति मनुजा सर्वे ,,	१४७ ८४८	पातकाश्चैव चत्वार	१९८ ५५२	पानीयमप्यत्र तिलविमिश्र	१३ ४४२

श्लोकाधसूची

पानीयस्य तु पार्श्वेन	२०६ ५६८	पाग हिमवत पुण्ये	२ २ २३८	पितृस्तस्य तप्यति	१११ ४६८
पानीयस्य तु मान्निध्य	२०६ ५३८	पावत्या च तत प्रोक्तम्	१४५ २१८	पितृस्तस्य नाश्नन्ति	१३६ ९०८
पानीयस्य प्रान्नान	२०५ ४४८	पाश्र्वमुत्तरस्ततस्तस्य	७५ १७८	पितृस्तस्य षण्मास	१८८ ९४८
पाप तस्य प्रवक्ष्यामि	१३५ ३३८	पापानां त्रिमिष्टम् च	२११ ६८८	पितरस्तस्य सुश्राणि	१३१ १२८
पाप मासकृत पुन्सा	२०९ ६५८	पापानां चक्रुर्दे याम	०६ २०८	पितरस्तस्य ह यन्त	१४२ २९८
पापकर्मरतस्पाप	१४७ ४२८	पालयामास वमुधा	७१ १२८	पितरस्तारितास्तेन [सदैव]	१५३ ७२८
पापकर्मरतो य स्यात्	११५ २३८	पालयामास विविध	१६८ २८८	पितरस्तारितास्तेन [कूलाना]	१५५ २७८
पापकर्मसमायुक्तास	१९७ २ ८	पालयामा प्रजा सागु	२२ ४८	पितरो यस्य तपयन्ति	११५ ३१८
पापकर्म न पश्यन्ति	१४७ ४६८	पालय दण्डकृष्ट च	२७ ३८	पिता तु ब्रह्मदेवत्यो	१८८ ७१८
पापकर्मयिमत्यथ	२०० ९८	पावकालम्भन मे स्याद	७४ ७३८	पिता पितामहश्च [तथव]	१४ २६८
पापकर्म समुद्भिन्नो	२०० ३०८	पावको मोहनश्च	१९६ ११८	पिता पितामहश्चैव	१४ २७८
पापक्षयमवाप्नोति	२०९ ८६८	पावन पावकश्च	१८८ १५८	पिता पितामहश्चैव	१४ २८८
पापप्रमोचन नाम	१४० ५७८	पावनी मवपापाना	१९१ १०८	पिता पितामहश्चैव	१४ २९८
पापप्रशमनाद्यान	१७५ ५३८	पाशहस्ते दण्डहस्ते	९५ ४८८	पिता पितामहश्चैव	१८६ ८७८
पापस्य सुकृतस्याथ	२०० ७६८	पाशाङ्कुशवरा सर्वा	९५ २४८	पिता पितामहश्चैव	१८८ ७८
पापहन्ता व्रती श्राद्धी	१९६ १४८	पाशोऽय पशुभावस्तु	७० ४३८	पिता पितामहश्चैव	१८८ २७८
पापा शठा नि कृतिका	१९६ ७०८	पाषण्डाश्रमसंस्थश्च	१७२ ४४८	पिता पितामहश्चैव	१८८ ५२८
पापाचारमिम घोर	२०० ३४८	पाषाणवर्षे केचित्तु	१९६ ५७८	पितामह स्तुषा भार्या	१८६ ८२८
पापाचारास्तथादेशात्	१९७ २८	पाषाणसन्धौ तत्रस्थ	१६८ ४०८	पितामहनिर्योगाच्च	११० ३८
पापाचारो नैकृतिक	१६५ ६८	पाषाणीत्यपरे केचित	१४६ ४१८	पितामहवच श्रुत्वा	१८९ १३८
पापात्मानो न पश्यन्ति	१४८ ४७८	पाहि विश्व विशालाक्ष	९६ ५८	पितामहस्त्व वरुणोयमश्च	२६ १२८
पापादुपरतो नित्य	२०८ ३९८	पिङ्गलादेश्वर देव	१५८ ६४८	पितामहाय चैवान्य	१४ ३५८
पापाना च शुभाना च	१९६ २४८	पिण्ड दत्त्वा तु वसुधे	१५० ६३८	पितामही प्रपितामही	१७८ ४९८
पापाना चैव सर्वेषा	१९५ ७८	पिण्डकावत्तभेदैश्च	२०१ २१८	पितु पिण्डप्रदानेन	७ २३८
पापात्तर समासाद्य	१३७ २७८८	पिण्डग्रहणधर्मेण	५ ३५८	पितु पुत्रस्य य पुत्र	५३ १२८
पापा येतानि सर्वाणि	२०९ ७८८	पिण्डदान कुरुष्व त्व	१६३ २४८	पितु प्रदक्षिण कृत्वा	१२५ १८८८
पापापहरण लोके	२०८ ४४८	पिण्डदान प्रकुर्वीत	१८८ ११४८	पितु शुश्रूषण चोक्त्वा	१६९ ८८
पापिष्ठाना नशसाना	१९५ ७८	पिण्डप्रदान विविना प्रयत्नाद्	७ १५८	पितु समोपात स गत	१६० २७८
पापेषु बहुमयेषु	१९६ ५१८	पिण्डसक्रमण दद्यात्	१८६ ३८	पितुरक्षयकाले तु	१७८ ५६८
पापैरनुगता घोरैर	१९६ ७४८	पिण्डाना पूजन काय	१८८ ११५८	पितुरस्य वय सर्वे	१६९ ४९८
पायस च गुड चैव	१२६ १८८	पिण्डास्त्रयस्तु वसुधे	१८८ ११६८	पितुर्वैश्वगता बाला	८ १४८
पायसेन दिनत्रोणि	१३६ ११५८	पिण्डीभूत तथा सव	१८ १०८	पितुह्यनुगता गत्वा	१६४ ५८
पायसेन वपु पुष्टि	२०५ ५०८	पिण्डे मातामहे तद्वद	१४ ३६८	पितुस्तु प्रथम दद्यात्	१८८ ८२८
पायसै पञ्चभि पात्रैर	५९ ४८	पिण्याक भक्षयित्वा तु [यो मा]	११६ २६८	पितुस्त्वया वधोपाय	१६० ३७८
पार पर विष्णुमपाररूप	३ १५८	पिण्याक भक्षयित्वा तु [यो वै]	१३६ ५०८	पितृगीतास्तथैवान्न	१३ ५१८
पारक्यतीपस्योत्कर्षाद वै	४९ २८८	पितर चरणौ गृह्य	१२१ ५९८	पितृघ्नो मातृघ्नस्तु	२०० ५८
पारक्यस्यपि दीपस्य	४९ २४८	पितर पितामहोद्दिश्य	१८८ ४०८	पितृतीर्थेन सलिल	१४ ३४८
पारयत पत्या भक्त्या	२१५ १५८	पितर श्राद्धपिण्डोदा	१७८ ११५८	पितृदेवा कुलोत्पन्ना []	१८८ ६७८
पारावतश्च जायेत	१३५ १९८	पितरश्चापि नन्दन्ति	१५५ २६८	पितृदेवान विसर्जीत	१८८ ११९८
पारिजातप्रसूनाढ्या	६९ २८८	पितरश्चाभिनन्दन्ति	१५६ ४१८	पितृदेवा भविष्यन्ति	१८८ ३०८
परियात्रश्च शैलेन्द्र	७८ १९८	पितरश्चेति सम्भूता	१७ २५८	पितृपञ्चत्वमापन्ने	१६० ३१८

वराहपुराणम्

पितृपितामहोद्दिश्य	१८८ ८१८	पिबस्वैवमिति प्रोक्ता	१६ १९a	पुण्यपापविनिमुक्तो	१४१ ६५८
पितृपैतामह राज्य	१५१ २५८	पिबाम इतिभाष त	३४ ४a	पुण्यस्थल महास्थल	१५८ २०८
पितृपैतामहाना च	१४ १२८	पिशाचसंज्ञक नाम	१७२ ९६a	पुण्या च प्रतिमा दिव्या	१६१ २३८
पितृभावेन शैलेन्द्र	२२ १६८	पिशाचो जायते तत्र	१३६ १०a	पुण्यात्पुण्यतर चैव	१५६ २८
पितृभिः पितामहैः साद्ध	१०८ १५८	पिशुन हि महाव्याघ्रा	२०० १६८	पुण्यात् पुण्यतर श्रेष्ठ	१६६ १४a
पितृभिः पूज्यैः साध	१०६ १३a	पिशुना कलहाश्च व	२०१ १३a	पुण्यानां परम पुण्य [कपिला]	१११ ६८
पितृभिश्चान्यथा दष्ट	१२० २०८	पिशुनाय न दातव्य [न च]	११६ ५१a	पुण्यानां परम पुण्य [गतीना]	१२४ १७१८
पितृमातवच श्रुत्वा	१३८ ३१a	पिशुनाय न दातव्य [मूर्खे]	१३७ २९६a	पुण्यानां परम पुण्य [तपसा]	१४४ १०५८
पितृयज्ञ च ते देवि	१८८ १२a	पिशुनाय न दातव्य [न मूर्खीय]	१४५ ५६a	पुण्यानां परम पुण्य [पथ्वी]	१५० ९८
पितृयज्ञ वरारोहे	१८८ ८०८	पीडनादपयात तु	३२ १५८	पुण्यानि च पवित्राणि	१५० २७८
पितृयज्ञ विशालाक्षि	१८८ ३२a	पीडयति जन सव	२०१ ३५८	पुण्या सरस्वती कोका	२१२ ४६८
पितृयज्ञममाश्राद्ध	१८६ ९०a	पीडयन्ति समेता मा	४६ १०८	पुण्ये चायतने राजन्	१०८ २८
पितृयज्ञस्त्वमावास्या	१८५ ३a	पीडिता भशमेतै स्म	१७० २७८	पुण्ये सौकरके चैव	१३७ २८९८
पितृव्रतममावास्याम	६५ १०८	पीत च दक्षिण तस्य	७५ ५१८	पुति त्राण भवेत्पुत्र	१९१ २४८
पितृशापान्महद्दुःख	१७५ ३१८	पीतक शुक्लरक्त वा	११३ २३a	पुत्र चाजुनक स्थाप्य	८ ४०८
पितृस्नेहानुभावेन	१९२ ४८	पीतवस्त्रयुगच्छन्	२०९ ६७८	पुत्र दुहितर चैव	१२४ ८५८
पितृ स्तारयते सर्वान्	१५० ५७८	पीतश्च दक्षिणेनासौ	७५ १५८	पुत्र मे देहि देवेश	५५ २३a
पितृणां कुरुते श्राद्ध	८ ३८	पीत्वा सा सलिल तत्र	१३७ १०३८	पुत्र सस्थाप्य चात्मान	१६८ ७२८
पितृणां परमो देवश	१९६ ९८	पीनोन्नतकटिस्कन्ध	२१३ २५a	पुत्र सवसुखयुक्त	१८५ ५०८
पितृणां मुक्तिद चान्यन	१७८ ११३८	पीवर्या सह सुप्त स	१५१ १७a	पुत्रकामपर पश्चाद	४५ ६८
पितृणां मुक्तिद तेषां	१६२ ४०a	पुच्छ च नृपशाङ्ग	१०४ ७a	पुत्रकामेन विप्रेण	१४४ ४०८
पितृणां सम्भव राजन	३४ १a	पुच्छ सूत्रमय कृत्वा	९९ ८८	पुत्र किं चैव कतव्य	१२५ १७२८
पितृणामपसव्येन	१४ १५८	पुच्छदेशोपविष्टस्तु [गन्ध ^०]	१०३ ११a	पुत्र त्वत्स्पर्शनाशाय	१३८ ४०८
पितृणामयुजो युग्मान	१४ १०a	पुच्छदेशोपविष्टस्तु [मुद्रिका ^०]	१०५ ५a	पुत्रदत्त तथा श्राद्ध	१७८ ६१a
पितृणामाह्वयेद भूमि	१८८ २६८	पुच्छे सक्त कल्पनीया स्याद्	९८ ९२a	पुत्रदारगृह चैव	११३ ६०a
पितृन् पितामहास्तत्र	७ २०a	पुण्डरीक ततो गच्छेत	१६२ १८८	पुत्रदारममत्वेन	१५३ ७८
पितृन् यष्टवा हरि व्यायेद	१४ ५३	पुण्डरीक इति रयात	१२५ ५६८	पुत्रमाश्वासयामास	१८५ ७५८
पितृपतामही कीर्तिर्	१६३ २८a	पुण्डरीकस्य यज्ञस्य	१२५ ५८a	पुत्रमिच्छामि ते देव	१३७ २८५८
पित्रर्थे त्वथमावास्या	१३७ १०१a	पुण्डरीकाक्षनामा तु	६ ६८	पुत्रमिच्छाम्यह विष्णो	१४४ ३९८
पित्रा ततोनुज्ञातो वै	१२१ ६२८	पुण्डरीकाक्षपार तु [स्तव]	६ ८a	पुत्रमित्राणि वधन्ते	१३८ २५८
पित्रा पण्ड तु ये सत्य	१२५ १५३a	पुण्डरीकाक्षपार तु [स्तोत्र]	६ ९a	पुत्र शिक्षापयिष्यन्ति	१३७ २३५८
पित्रा पृष्ठा किमेतत् ते	८ १५a	पुण्य चैव फल चैव	१९० १८	पुत्रशोकाभिसततो	१८५ ३१८
पित्रा वै पण्डगुह्यानि	१२५ १५१८	पुण्य तच्छीसरो नाम	७९ ४८	पुत्रशोकाभिसन्ततो	१६९ ५९८
पित्रेति पूवनिदिष्टो	१८५ ७६८	पुण्य शौकरके भद्रे	१३७ ४४८	पुत्रशोकेन सन्तत	१८५ ७५a
पित्रे प्रथमतो दद्यात्	१७८ ४७a	पुण्य सोदकपूर्णद्वि	१७० ३०a	पुत्रसिद्धोऽसि तपसा	९७ ३२a
पित्रोर्वीक्ष्य तवाख्यास्ये	१६९ ५३८	पुण्यकाल च संप्राप्य	१०९ ९८	पुत्रस्त्वजुनको नाम	८ ५८
पित्रोस्तु वचन श्रुत्वा	१३८ ८०a	पुण्यक्षेत्रे सुमहति	२१३ ३५८	पुत्रस्य तु प्रपौत्रेण	१९१ २८८
पिथायाङ्गलिना वक्त्र	१७० १८a	पुण्यगन्धा सुखस्पर्शासि	२१२ ६५८	पुत्रस्य वचन श्रुत्वा [कोशलाता]	१२५ १४९a
पिपीलादीनि भूतानि	१८६ ७१a	पुण्यतीथ समासाद्य	१६५ ४a	पुत्रस्य वचन श्रुत्वा [सराजा]	१२५ १७५a
पिपील्यादीनि भूतानि	१८८ ४८a	पुण्यतीथजलैरेतत्	१७२ ५८	पुत्रस्य वचन श्रुत्वा [दम्पती]	१३८ २२a
पिबन्ति यावत् कपिला	१११ १७a	पुण्यपापविनिमुक्ता	२०९ ४१८	पुत्र हन्तु न शक्नोमि	१३८ ४५८

इकाईसूची

पुत्रा मम तथा जाता	१५१ १५८	पुनरन्यत्प्रवक्ष्यामि [तीर्थमेव]	१२५ ७९a	पुनर्वीराह रूपेण	१ ८a
पुत्रा दुहितरश्चैव	१२४ ९६c	पुनरन्यत्प्रवक्ष्यामि		पुनर्विमानमारुह्य	९८ ७०e
पुत्रान सस्थापयामास	१५१ १६c	[शृणु तत्त्वेन माधवि]	१२५ ८४a	पुनर्विवाहयामास	१६८ १९c
पुत्रान स्थाप्य च दौहित्रान	१५१ २४a	पुनरन्यत्प्रवक्ष्यामि	१२८ ११a	पुनश्च पीतवर्णाभा	१२५ ९२c
पुत्राथमिति प्रोवाच	४३ ११c	पुनरन्यत्प्रवक्ष्यामि [स्नातो]	१३७ २६८a	पुनश्च रावणो रक्ष	१ ११a
पुत्राश्चान्यत्र गच्छति	१४२ ५४c	पुनरन्यत्प्रवक्ष्यामि	१३७ २८१a	पुनश्चाग्निप्रभ नाम	१४४ ६७a
पुत्रि धन्योऽस्म्यह लोके	२२ ३५a	पुनरन्यत्प्रवक्ष्यामि [एकात]	१४३ १a	पुनश्चान्यत्प्रवक्ष्यामि [पित०]	१८८ ५५a
पुत्रेण लभते जन्म	१९१ २८a	पुनरन्यत्प्रवक्ष्यामि	१५१ ४c	पुनश्चान्यत्प्रवक्ष्यामि [शृणु]	१८८ ९७a
पुत्रेण लभते येन	१८५ ५३a	पुनरन्यत्प्रवक्ष्यामि	१५२ १२a	पुनश्चावपन कृत्वा	१८८ ९६a
पुत्रेण श्रीमता हीन	१८५ ५३e	पुनरन्यत्प्रवक्ष्यामि [माधुरे]	१५२ १७a	पुनश्चिन्तितुमारब्ध [शोक०]	१८५ ४४c
पुत्रै परिवृतस्तत्र	१२४ ९८c	पुनरन्यत्प्रवक्ष्यामि [मत्य०]	१५३ १a	पुनश्चिन्तितुमारब्ध [आत्रेया०]	१८५ ४९c
पुत्रैस्तु बोधिता यूय	१५ ५a	पुनरन्यत्प्रवक्ष्यामि	१५४ ३a	पुनश्चोत्तरपार्श्वेन	१४९ ७२a
पुत्रो भवति मे कर्ता	५१ २८a	पुनरन्यत्प्रवक्ष्यामि [क्षेत्र]	१५४ ६a	पुनस्तत्रैव गमने	१६९ ४c
पुत्रो मे मत्सम सम्यग	२०५ ५a	पुनरन्यत्प्रवक्ष्यामि [महा०]	१५४ ९a	पुनस्तपश्चकारोग्र	२२ ७a
पुत्रो मे शक्रनाशाय	२८ ३a	पुनरन्यत्प्रवक्ष्यामि	१६० १a	पुनस्तस्याग्रत कुम्भान	३९ ४३a
पुत्रोऽह वसुदेवस्य	१४६ १०a	पुनरन्यत्प्रवक्ष्यामि	१६१ १a	पुनाति भगवद भक्त्यु	२०९ ८८c
पुत्रो प्रजापति देव	२० २३a	पुनरन्यत्प्रवक्ष्यामि [असि०]	१६१ १२a	पुरन्दरपुरी रम्या	७६ ५c
पुन कतव्य मे भूमि	१८४ १९a	पुनरन्यत्प्रवक्ष्यामि	१६८ १a	पुरस्ताद्ध्यावयोस्तन्मे	१२१ ५१a
पुन पववाचक चैव	१८६ ४६c	पुनरन्यत्प्रवक्ष्यामि	१७२ १a	पुरस्ताद व्यमान स	१९८ ५१c
पुन पप्रच्छ त देव	१३८ २e	पुनरन्यत्प्रवक्ष्यामि [पितृणा]	१७८ १a	पुरा कृतयुगे तात	२०६ २६a
पुन पप्रच्छ मुदिता	१७८ १२४c	पुनरन्यत्प्रवक्ष्यामि	१८० १a	पुरा कृतयुगे राजा	४७ ८a
पुन पुनरुवाचेद	१७७ २१a	पुनरन्यत्प्रवक्ष्यामि	१८१ १a	पुराण कथित राज्ञे	१७२ ५९c
पुन पच्छामि ते देव	१२६ ४a	पुनरन्यत्प्रवक्ष्यामि		पुराणज्ञे विशेषेण	१०० ६c
पुन प्रजायते चैव	१२५ ६२a	[शृणु तत्त्वेन सुन्दरि]	१८८ ३७a	पुराणतत्त्ववेत्ता च	१६८ ६५a
पुन प्रदक्षिण कृत्वा	१७९ १७c	पुनरन्यत्प्रवक्ष्यामि	१८९ १८a	पुराण देवेश जगन्निवास	९ ३३c
पुन श्राद्ध प्रकुर्वीत	१८८ १०२c	पुनरन्यत्प्रवक्ष्यामि	२ २८a	पुराणपुरुषो व्याप्य	९ १०c
पुन सिसृक्षुभगवान्	२१ ९a	पुनरन्यत्प्रवक्ष्यामि	९६ २३a	पुराणपूव पुरुष पुरुष्टु	७ ३०a
पुन सृष्टौ भवेद्देवो	३९ ६६c	पुनरन्यत्प्रवक्ष्यामि	९६ २१a	पुराणमेतद ब्रह्मर्षे	२११ १२c
पुन स्नान तत कृत्वा	१२६ ४९c	पुनरन्यत्प्रवक्ष्यामि	२०४ ३७c	पुराणाना हि सर्वेषाम	२ ३a
पुनरन्यत्प्रवक्ष्यामि	१३७ ४०a	पुनरन्यत्प्रवक्ष्यामि	१४७ ९c	पुराणोपनिषत्स्वादि	१७३ ५c
पुनरन्यत्प्रवक्ष्याव	१३८ २५a	पुनरन्यत्प्रवक्ष्यामि	१५३ २४e	पुरातन त्वग्रतिम पुराण	३ १२a
पुनरन्यत्प्रवक्ष्यावृत्त	१३८ १०२c	पुनरन्यत्प्रवक्ष्यामि	१६८ ७१e	पुरा देवासुरै सर्वे	१०६ ९a
पुनरन्यत्प्रवक्ष्यामि [तच्छणोहि]	१२० १५a	पुनरन्यत्प्रवक्ष्यामि	१३९ ५६c	परादेवैर्विनिहते	२११ १a
पुनरन्यत्प्रवक्ष्यामि		पुनरन्यत्प्रवक्ष्यामि	१९० १२c	पुरा पुर शून्यमिद ससज्ज	३ १४a
[तच्छणुष्वेह]	१२० २४a	पुनरन्यत्प्रवक्ष्यामि	४८ १८c	पुरा वषसहस्र तु	१६६ ३a
पुनरन्यत्प्रवक्ष्यामि [गन्ध०]	१२२ २५a	पुनरन्यत्प्रवक्ष्यामि	१४६ ७१c	पुरा सप्तर्षिभि पष्ठो	१५७ १६a
पुनरन्यत्प्रवक्ष्यामि		पुनरन्यत्प्रवक्ष्यामि	१ १०a	पुरा हर्ता च कन्याना	५४ २२e
[तच्छणोषि]	१२४ १६१a	पुनरन्यत्प्रवक्ष्यामि	१५३ ४४c	पुरी मनोहरा नाम	७६ १५c
पुनरन्यत्प्रवक्ष्यामि [शृणु मे]	१२५ ३९a	पुनरन्यत्प्रवक्ष्यामि	२८ ६c	पुरीष भक्षयेत तत्र	१३३ २c
पुनरन्यत्प्रवक्ष्यामि [तच्छणुष्व]	१२५ ४५a	पुनरन्यत्प्रवक्ष्यामि	१८० १९c	पुरीष मुञ्चते यस्तु	१३३ १c
पुनरन्यत्प्रवक्ष्यामि [तीर्थे]	१२५ ५५a	पुनरन्यत्प्रवक्ष्यामि	१३ २३c	पुरीष सदृश वायु	१३२ १c

वराहपुराणस्य

पुरुष रूपशस्त्रेण	५३ २१a	पुष्पके तु समारोप्य [देव]	१६१ ४१C	पूजयित्वा द्विजाग्रचाणा	१४ ३७a
पुरुषश्चाविनाशी च	१७५ ०C	पुष्पके तु समारोप्य[अयोध्याया]	१६१ ४७C	पूजयित्वाभिधानेन	६१ ५C
पुरुषस्य द्वे भायें	१ ५ २१a	पुष्पगन्धे च धपे च	११४ ४९C	पूजयित्वा यथान्याय	१६० २०C
पुरुषस्य वच श्रुत्वा [सुधनो]	१५३ ४८a	पुष्पते सोऽय तत्रापि	१४७ ७१C	पूजयित्वा विधानेन [रक्त°]	५६ १०३
पुरुषस्य वच श्रुत्वा[स वणिग]	५३ ५०a	पुष्पदीपप्रदानेन	१५३ १०C	पूजयित्वा विधानेन [त देव]	२०९ ७३a
पुरुषा स्त्रीषु कर्माणि	१३१ ५a	पुष्पदीपोपहारेण	१६८ १०e	पूजयिष्यति मा तात	१९१ ३२C
पुरुषाणा तथा स्त्रीणा	१७ २२C	पुष्पद्रुपादिनैवेद्यै	२०९ ७१C	पूजयीत स्वशास्त्रोक्त	९८ ३८e
पुरुषाणा प्रपन्नाना	१२० १५C	पुष्पभद्रा नदी यत्र	५१ २a	पूजयेत गुरु तत्र	१८१ ३३C
पुरुषात्तु विनाभूता	१७५ २२C	पुष्पमण्डलिका कृत्वा	४१ ११a	पूजयेत कमलदेवि	२०९ ६५e
पुरुषादश चक्रश्च	७३ ४C	पुष्पमालाविहीनाश्च	१७० २८a	पूजयेद भास्कर देव	६२ २C
पुरुषायेति च भुजौ	५० ६C	पुष्परामा तु राजे द्व	१०० ४C	पूजयेद यदि वा चक्र	१८१ ७C
पुरुषा वा स्त्रियो वापि	१४२ १२a	पुष्पवष्टि पतद भूमौ	१७२ ८९C	पूजयेद वासुदेव तु	९८ २७e
पुरुषाव्यक्तयोमध्ये	२५ ३a	पुष्पवृष्टिरथाकाशात	५ ३६C	पूजयेद वेदिमध्ये तु	१०९ ४e
पुरुषाश्च विशालाक्ष	१३८ ४२C	पुष्पाणा च प्रवक्ष्यामि	१२२ ३७a	पूजा कृत्वा वामनस्य	१६७ १२C
पुरुषेण सहासीन	१७८ ९४C	पुष्पाणि च विचिन्वति	१६८ २६a	पूजा कृष्णस्य कृत्वा वै	१६७ १०C
पुरुषो ज्ञानवाश्चैव	१२५ ५१C	पुष्पाणि तत्र यावति	१३९ ११२C	पूजाय च नमो वाक्य	१७४ ४५C
पुरुषोत्तमारय च पर	८ ४१C	पुष्पाणि मुमुक्षुस्तत्र	२१२ ६४C	पूजित नवनाभे तु	९८ १०C
पुरुषो मूर्तिमान राजा	५२ ६C	पुष्पाण्यनेकानि विचिक्षिपु शुभा	२२ ४६C	पूजित स्नापित देव	१६१ ५८a
पुरुषो मृत्युकाले तु	१८५ १०२C	पुष्पाण्यादाय देव च	१६९ ३९C	पूजित पितदेवेभ्य	१८८ ३५a
पुरुषो यदि मद्भक्त	१४६ ४८a	पुष्पा पतति वरारोहे	१७७ ६३C	पूजित सफलाश्चाशि	१७७ २४C
पुरुषो विष्णुरित्युक्त	२५ ४a	पुष्पाभावेऽच्चेन स्नान	१७७ १७a	पूजितास्तपिता श्रेष्ठा	१६२ २५C
पुरोभूत ततस्तस्मिन्	२१ ५a	पुष्पित करवीरो वै	१२५ ५२C	पूजिते पूजिता स्वर्गे	१६८ ४५e
पुरोहित ददर्शयि	९८ ८८a	पुष्पित स तु सुश्रोणि	१३७ ३८C	पूज्यता सवकामस्तु	२०४ ११a
पुरोहितमुवाचेद	९८ ६५C	पुष्पितानि कदम्बानि	१३८ ७०a	पूज्यत मत्स्यरूपेण	४८ २०a
पुरोहिताय गुरवे	१४१ ५६C	पुष्पितेषु च शालेषु	१२३ ९a	पूज्यते मम लोकेषु	१४९ ५९C
पुलस्त्य पुलहश्चव	४९ ४७a	पुष्पितो माधवे मामि	१३७ ३८a	पूज्यते मोक्षमिच्छद्भि	१७ २१C
पुलस्त्यश्च महातेजा	२ ४२C	पुष्पै सपूज्य देवेश	५४ १६C	पूज्य भागवतास्तत्र	१८४ ३२C
पुलस्त्येनान्यथा हृष्ट	१२० २०a	पुष्पैधन्यैश्च विविधैर्	७६ १५e	पूज्य भागवतान भूमि	१८० ३८C
पुलस्त्योऽन्विषसिष्ठश्च	२१२ ४१a	पुष्पैर्मनोहरैर्व्यास	७९ १७a	पूज्य भागवतान सर्वान	१२३ १०C
पुलस्त्योऽपि प्रदद्याद वै	१११ ६४e	पुष्पोत्पलवनाकीर्णा	१९४ १४a	पूज्यमाना मया दष्टा	१९५ ३३e
पुलस्त्यो वक्ष्यते शेष	२१५ ४a	पुष्पोदका नाम तत्र	१९४ १२a	पूज्यमाना वरस्त्रीभि	९१ १५C
पुलहश्च पुलस्त्यश्च	१२३ १६e	पुष्पोपग ध च फलोपग ध	२०५ ४५a	पूज्य विप्रा विसर्जित्वा	१८२ २६e
पुष्कर द्वीपमासाद्य	१३९ १०८C	पुष्पोपहारैर्धूपैश्च	४४१a	पूज्या भागवता सर्वे	१७९ २१C
पुष्कर नाम तीर्थाना	६ ६a	पुष्पभद्रानदीतीरे	९७ १३C	पूज्या दक्षस्य दौहित्रा	२१ १७a
पुष्कर नमिष चैव	१५० १०a	पुष्पमासस्य या शुद्धा	४० २C	पूज्यव तु विधानेन	९८ २६a
पुष्करिण्यश्च वाप्यश्च	१९७ ३३e	पूजयन्नतिथीश्चैव	१११ १०C	पूत पवित्र मम	१८२ १९a
पुष्करो मेघशलोथ	७८ २२C	पूजयन् वै ज्वर दिव्य	१९९ ४७a	पूतात्मा धमसयुक्तो	११५ ५C
पुष्कल लभते सिद्धि	१४२ ८C	पूजया मनसा चैव	१८५ ७३C	पूतिगन्धिमासपिण्ड	१७५ २५C
पुष्कला लभते सिद्धि	१२५ ३१C	पूजयामास देवेश	२५ ३६C	पूतिपाकेषु पच्येत	२०० २९a
पुष्प लक्ष्म्याधृत भाति	७९ १४C	पूजयित्वा तु देवाश्च	१८५ ५२a	पूतिमासकृमीणा च	१९७ ३४a
पुष्पकम्बलसयुक्ता	१०० ३e	पूजयित्वा तु विप्रान स	१८५ ३७C	पूतेति नरकस्याख्या	१९१ २४a

श्लोकाधिसूची

पूयशोणितसम्पूण	१३० ५८	पूर्वपश्चादयतावेता-	७७ ४८	पथिव्या यानि तीर्थानि [गुह्या ^०]	१११ ८a
पूरयन्तु यथान्याय	१८३ १७८	पूर्वभाद्रपदायोगे	२०९ ५६a	पथिव्या यानि तीर्थानि	
पूरयामास तौ पादौ	१६० २९८	पूर्वभुक्ता मित्रय चव	१५३ ३३a	[आसमुद्र ^०]	१५० १९a
पूरितस्यागतित्येन	१८ २६८	पूर्वमन्त्रेण मे भूमि	१२७ १e	पथिव्या यानि तीर्थानि [सर्वा ^०]	१७४ ५५a
पूण वषसहस्र च	२११ ६३८	पूर्वमासीन्महादै यो	२७ १a	पथिव्या यानि तीर्थानि	
पूण वषसहस्र वै	१३७ २४२a	पूर्वसन्ध्याविनिवृत्ते [प्रभाताया]	१८५ ४८८	[आसमुद्र ^०]	१७७ २९a
पूणघटस्थोपरि सन्निवेश्य	४० ६e	पूर्वसन्ध्याविनिवृत्ते [कृत्वा]	१८७ ८a	पथिव्या यानि तीर्थानि	
पूणघर्मोद्भव श्रीमान्	६ २१८	पूर्वस्थान परित्यज्य	१४४ २६a	[चत्वार]	१८५ १०८८
पूणनीलाञ्जनाकार	१ २४a	पूर्वा चैवापरा सन्ध्या	१२८ ६८	पथिव्या सवराजानो	१० ५३a
पूणनेत्रान विशालाक्षि	१२६ १९८	पूर्वा रक्षति इन्द्रस्तु	१५६ १६a	पथिव्या क्रमणे सम्यक्	१५७ ५e
पूणपात्राणि चत्वारि	१२६ २६८	पूर्वा च दक्षिणा चैव	२९ ४a	पथिव्या पार्थिवो भाव	३९ २१a
पूणमष्टशत विप्र	२०८ ६२८	पूर्वामुखमह तत्र	१४४ ९८a	पथिव्या सवसन्देहान्	१७४ ६८a
पूर्णे वर्षसहस्रान्ते	१८५ ६१८	पूर्वामुखस्थितो दाता	१०२ १२a	पृथिव्या एवमुक्तस्तु	१८८ ५a
पूर्णे वर्षसहस्रे तु [जायते]	१२५ ३०a	पूर्वाह्णे स्थापिता मात्रा [त्रिदण्डी]	१२४ १४१८	पथिव्यादिगणस्त्वेष	१७ ६७a
पूर्णे वर्षसहस्रे तु [स्थित्वा]	१३६ ४२८	पूर्वाह्णे स्थापिता मात्रा [अपराह्णे]	१२४ १४५८	पथिव्यामन्तरिक्षे च	२०६ ६८८
पूर्णे वर्षसहस्रे तु [वाराणस्या]	१५० १५a	पूर्वे चैत्ररथ नाम	७८ ४८	पथिव्या वचन श्रुत्वा	११२ १९a
पूर्णे वर्षसहस्रे तु [मया]	१६६ ३८	पूर्वेण मन्दरस्तस्य	७७ ९a	पथिव्या विद्यते मूर्तिर	२३ १०a
पूर्णे हि समय तत्तु	१२१ ३७a	पूर्वेण मन्दरात सिद्धा	७८ १३a	पथिव्याश्चतुरन्ताया	१५७ ३a
पूर्व कलियुगे राजन	६ २१a	पूर्वोक्तानि च मन्त्राणि	१०० ९८	पथिव्याश्चतुरन्तायास	१५७ १७८
पूर्व तु बह वृचे दद्यात्	३९ ५१a	पूर्वोक्तेन विधानेन [स्वशक्त्या]	१०७ १०e	पृथ्वी प्रदक्षिणीकृत्य	९७ २९e
पूर्व दष्टा सुरुपाश्च	८७० २६८	पूर्वोक्तेन विधानेन [दद्यात्]	११० २a	पृथ्वी पञ्चगुणा ज्ञेया	१८ ११८
पूर्व देवगणा सर्वे	२३ २a	पूर्वाक्तेन विधानेन [यमया]	१८० ३४८	पृथ्व्यादितत्त्वेषु भवान् प्रतिष्ठितो	२५ २१a
पूर्व नारायणस् वेको	९ २a	पूर्वोक्तेन विधानेन [मम]	८८३ ११a	पृष्ठ कस्त्व कुतश्चासि	१० ५१८
पूर्व पश्चाद यथेष्ट तु	६५ ५a	पूर्वोत्तरेण पाश्चैने	१४५ ४१८	पृष्ठवानस्मि राजेन्द्र	२ ६०a
पूर्व प्रजापतिर्देव	२१ २a	पूर्वोस्तु विधि कार्यो	१०८ ७८	पृष्ठश्च राज्ञा तामेव	४९ ३७a
पूर्व प्रजापतिर्ब्रह्मा	३४ १८	पूष्णो दन्तविनाशाय	३३ १८a	पृष्ठा किञ्चिदिहाश्चय	९७ ११८
पूर्व ब्रह्माऽव्यय शुद्ध	३२ २a	पूष्णोऽस्य दन्तान्तक भीमरूप	२१ ६९a	पृष्ठा क एते पुरुषा []	२ ६९८
पूर्व राजा विशालोऽभूत्	४८ ६a	पृच्छते ग्रहरूपेण	१७०, ९८	पृष्ठेन सशय सम्यक्	२१५ १८
पूर्वकमविपाकेन [या या]	१७८ ४१a	पथकतयो केचिदाहु	१४ १३a	पृष्ठोऽसौ ब्राह्मणो भद्रे	१६० १९a
पूर्वकमविपाकेन [चिर]	१७८ ५९८	पथक्त्वेन रवि सोऽथ	२६ ५८	पृष्ठोऽह परम गुह्य	१४२ ६८
पूर्वकालकृत कम	१३० १८	पथक् पथक् ततो गव	१७ २६८	पृष्ठ तथोदर चैव	१२४ १७a
पूर्वग्राहो भवेत् पूर्व	२०६ ५६a	पथक् पथक् सहस्राणि	५ २७८	पृष्ठ ताम्रमय कृत्वा	१०३ ३८
पूर्वत श्वेतवणस्तु	७५ १५a	पथग्भूतस्तथाप्येतत्	१७ ३६a	पृष्ठतोऽनुपद कृत्वा	११७ १५८
पूर्वदेशे च देवेन्द्रो	१० ४०a	पथङ्मन्त्रैर्मुनिश्रेष्ठ	४० ३e	पेयापेय च मे पीत	१२४ ९५a
पूर्वन्यायेन मन्त्रेण	१८१ २६८	पृथिवी तेन दत्ता स्यात्	१११ ४१८	पैत्रेभ्य प्रथम भक्त्या	१४ ३७८
पूर्वन्यायेन मा तत्र	१८३ १९८	पृथिवीदानतुल्येन	१११ ३३a	पैशुन्य च न कर्तव्य	१२६ ३९८
पूर्वन्यायेन मे तत्र	१८२ ५८	पृथिवी देवसमितौ	४६ ९a	पीतवाहास्तत् सर्वे	१६९ १३a
पूर्वन्यायेन मे दद्यात्	१८२ २१८	पृथिवी भारसतप्ता	११२ १७a	पीतसभारमाहात्म्य	१६९ ७a
पूर्वन्यायेन मे भूमि	१८१ २२८	पृथिवी वायुराकाश	११२ २९a	पीतस्तस्मादुत्तार	१६९ ४६a
पूर्वपक्षाश्च सिद्धान्ता	१६८ ५९a	पृथिव्या ख्यातिमगमद	९६ २६८	पीताभ्यासगति यामि	१६९ ३४८
पूर्वपत्रे बल पूज्य	९८ २७a	पृथिव्या स भवेद्राजा	२१३ ७१८	पीतारूढप्रतिनिधिर्	१६९ ५४a

बराहपुराणस्य

पीताम्बास्तत सर्वे	१६९ ११a	प्रज्वालितानुले शृङ्गे	२११ २४c	प्रतिपद्य गुरु यस्तु [मोहाद्वि°]	५० १९a
पौण्डरीके ततस्तीर्थे	१२५ २०४c	प्रज्वाल्य दीपकानष्टौ	१७९ १८a	प्रतिपद्यन्त ते माया	१९९ ३६c
पौरजानपदा सर्वे	१३७ २५९a	प्रणमिस्वा तु तौ विष्णु	१३७ २४७c	प्रतिपालनाय तस्यास्तु	७३ १०c
पौराणिक व्रत चैव	६१ १२c	प्रणम्य तमपि वाक्य	३८ १८c	प्रतिबुद्धो यदा रुद्रस्	२१ २४c
पौरुष सूक्तमास्थाय	६६ १०a	प्रणम्य तस्मै देवाय	१९३ १c	प्रतिमा कारयेच्चैव	१७९ ८c
पौरुषेण समायुक्ता	१९५ ३०e	प्रणम्य देवी वरदा	९१ २६a	प्रतिमा चैकमादाय	१४८ ६c
पौलस्त्यो रावणो नाम	२१४ १२c	प्रणम्य देवी सर्वेशी	९४ २९a	प्रतिमा यस्य कत्तव्या	१७९ ८a
पौषमाससिते पक्षे	६१ २c	प्रणम्य द्विजमुख्याय	१३ ५६c	प्रतिमासमनेनैव	६३ ७a
प्रकाम तिलसिद्धि ने	५३ १७a	प्रणम्य प्रयतोऽगस्त्य	७२ १c	प्रतिमा स्थापितव्या मे	१८० २६c
प्रकारेण परिक्षित	१९५ १c	प्रणम्य प्रयतो भूत्वा	९४ २a	प्रतिलोमानुलोमाना	१७८ ३०c
प्रकाशत्व जगामाशु	२६ १४c	प्रणम्य मूर्ध्ना चरणा	२११ ५a	प्रतिष्ठाने पुरवरे	१६३ ३२a
प्रकाशात्मा विगतभीर	१८५ ४३a	प्रणम्य शिरसा देव [यावत्]	७१ २a	प्रतिहर्ता प्रचेतास्तु	२१ १६a
प्रकृतिम्य पर यच्च	७५ ५c	प्रणम्य शिरसा देव [कृत्वा]	१३८ ८६a	प्रतीक्षस्व दिन मेऽद्य	१५३ १६a
प्रकृतिस्था चकाराय	४८ १९e	प्रणम्य शिरसा देव [पुन]	२११ ४९c	प्रतीर्त्वा सवससार	१३७ ३४a
प्रकृत्या दुर्विनीतश्च	१९५ ३१a	प्रणम्य शिरसा देवि	१८६ ६२c	प्रतीहारो भवानद्य	२११ ७५a
प्रक्षाल्यपादावाचम्य	१५८ १०c	प्रणम्य शिरसा देवी	१८८ २८c	प्रत्यक्ष कृष्णतीर्थे तु	१७३ ९c
प्रक्षाल्य हस्तौ पादौ च	३८ २८c	प्रणम्य शिरसा पादौ	१८५ ६४c	प्रत्यक्ष दश्यते देव	१९६ १६c
प्रक्षिप्यतामय पश्चाद	२०० ७१c	प्रणम्य शिरसा भूमौ	१८८ ११७c	प्रत्यक्षता गतो दव	१५ २०c
प्रक्षिप्यन्ते त्वहोरात्र	१९८ ३६c	प्रणम्य शिरसा विष्णु	१२१ ६७c	प्रत्यक्षदर्शी सवस्य	२१ २१c
प्रक्षीयमाणे पापे तु	१४७ ५२a	प्रणम्य शिरसा सम्यक	२०८ २७a	प्रत्यक्षधेनुर्दातव्या	१११ ५०c
प्रख्यात ब्रह्मकुण्डेति	१४९ ७०a	प्रणयात सौहृदात् स्नेहाद[अह]	१८५ ६७a	प्रत्यक्षपितरस्ते हि	२१ १७c
प्रगतैरेभिरेतच्च	१७ ५१c	प्रणयात सौहृदात् स्नेहाद		प्रत्यक्षा दश्यते सर्वैर	१६१ ५e
प्रगीता देवगन्धर्वा	२१२ ६५a	[अस्माभिर]	१९२ ३०a	प्रत्यारयाता भगवता	११२ २३c
प्रगृह्य त मणि दिव्य	११ ३८c	प्रणयात स्त्रीस्वभावेन	१८७ ४e	प्रत्यारयाताश्च तविष्णु	४१ ३८c
प्रधसेनवमुक्तस्तु	९२ ११a	प्रणष्टे मानसश्चर्ये	१३६ १७a	प्रत्यागतमृषि दष्टा	५१ ६a
प्रधसो विधसश्चैव [सङ्घसो]	११ ८९a	प्रणाम ये च कुवन्ति	२०९ ८४c	प्रत्युत्थितश्च मा दष्टा	१९६ २९a
प्रधमो विधसश्चैव [सङ्घकुर्णो]	९२ ३c	प्रणामपूर्वक प्रश्न	५४ ९a	प्रत्युवाच तत शक्र	२१२ ८२c
प्रचण्डहस्तहस्ताय	३३ २२c	प्रणिधानेन तस्याध्य	२१२ ६९e	प्रत्युवाच ततो भूमिर्	१२६ १c
प्रचण्डगकरावर्षी	३० ४c	प्रणुद्युति स्निग्धता चापि तैलै	२०५ ४९c	प्रत्युवाच पर श्रेष्ठ	१२७ ७५c
प्रच्छन्न भोजयेच्छाद्धे	१८८ २६a	प्रणमुजय युद्धेति	२८ २६c	प्रत्युवाच प्रिय वाक्य	१३७ १९८c
प्रजा पालयनस्तस्य	१५१ १४a	प्रतस्थुस्तेऽथ मनसा	१० ६२c	प्रत्युवाच विशालाक्षी	१३४ ५३c
प्रजा सृजस्वेति तदा	२१ २७c	प्रतिगच्छन्ति ये तत्र	१८७ ३a	प्रत्युवाचेति सचिन्त्य	७१ २०c
प्रजाता स तत कन्या[]	१२४ ८३a	प्रतिगच्छन्ति ये विप्रा	१८७ २०c	प्रथम चापराधानि	११६ ५a
प्रजापतिं च रुद्र च	१२४ ४७a	प्रतिगच्छन्ति यो विप्र	९९ १२c	प्रथम जायते गभ	१२४ २७a
प्रजापति स्वय भानुस्	२० २१a	प्रतिगच्छन्ति विप्रस्तु	११ ६९c	प्रथम पितरो देवा[]	१८८ ७०c
प्रजापतिकुले भूत्वा	४९ ३४a	प्रतिगच्छामि त्वा धेनो	१११ ३९a	प्रथम ब्रह्मणा सृष्टा	२ ४१a
प्रजापतिपतिर्देव	७५ ४६c	प्रतिगच्छाम्यह ह्येतान	११८ १२e	प्रथम मधुवन नाम	१५९ ६a
प्रजापतिस्त्वजनयद	१८५ २४c	प्रतिगच्छामि विप्रन्द्र	१८६ ४५c	प्रथम मनसा ध्यातस	२४ ४c
प्रजापालेति व नाम्ना	१७ ५c	प्रतिगच्छ च तत्सव	१६४ ५a	प्रथम स नमस्कायस	२१३ ७०a
प्रजा पाल्या मया भद्रे	१२५ १२३a	प्रतिपद्य गुरु यस्तु		प्रथमश्चापराधोय	११६ ५e
प्रजा येन प्रमोदन्ति	१३७ २२४a	[मोहाद् विप्रतिपद्यते]	३९ ५५a	प्रथमा चाशिष प्रोक्ता[]	१७८ ५४c

श्लोकार्थसर्ची

प्रथमे प्रथम विद्यात	१९८ ३a	प्रभवन्ति पुन केचिद	१९७ १C	प्रमुक्त सवससारान	
प्रथमेऽङ्गि बुध कुर्याद	१४ ८a	प्रभवन्ति यत सर्वा	२१३ ५२C	[मम कम°]	१३८ १००a
प्रथमेऽङ्गि यथाकृत्य	१७० १C	प्रभवाय शिर पूज्य	४९ ३a	प्रमुक्त सवससारान	
प्रथमो महत सगस	२ ३४C	प्रभाकरस्त्व रविरादिवेव	२६ १२a	[मम लोकाय]	१३९ २७e
प्रदक्षिण क्रियमाण	१५६ ३९a	प्रभाकरेति सम्पूज्य	६२ ३C	प्रमुक्तसवससारा	१३८ २८C
प्रदक्षिणा प्रकुर्वीत	१५६ ३८C	प्रभातसमय यावन	१४८ ५८C	प्रमुक्ता सवपापेभ्यो	१३७ ३C
प्रदक्षिणाफल सम्यग	१५७ १५C	प्रभातसमये तत्र	१६३ ३२C	प्रमुखे वासव कृत्वा	२१३ १५a
प्रदक्षिणाया यत्पुण्य	१५६ ४०C	प्रभाताया तु शवया [ब्राह्मणाय]	४९ ४C	प्रमुच्य नारद दिव्य	१४९ ३९C
प्रदक्षिणाया पथिवी	१५७ २C	प्रभाताया तु शवर्या [शङ्ख°]	१२५ १५७a	प्रयच्छ येन मार्गाणि	५ ३०e
प्रदक्षिणाया सम्यग व	१५८ ३e	प्रभाताया तु शवर्यामि		प्रयच्छोवाच देवाना	२२ ३९C
प्रदक्षिणावत्तमानो	१५८ ८a	[उदिते च दिवाकरे]	१३६ ८६a	प्रयत्नेन गुरौ पूव	५० १७e
प्रदक्षिणीकृता तेन [पथिवी]	११० ६C	प्रभाताया तु शवर्याम् ,,	१३६ १००a	प्रयत्नेनापि मागन्तश्	१४८ ३४C
प्रदक्षिणीकृता तेन [सदा°]	१५६ ७a	प्रभाताया तु शवर्या [दन्त°]	१३६ ११६a	प्रयाग नाम तीथ तु	१५० ३९a
प्रदक्षिणीकृता तेन ,,	१५७ १३C	प्रभाताया तु शवया [उदिते]	१३७ २१६a	प्रयागे ब्रह्मतीर्थे च	२१५ १२C
प्रदक्षिणीकृतो येन	१५६ ७C	प्रभाताया तु शवया ,,	१८६ १२a	प्रयाण कारयामामुर	९२ ३१e
प्रदक्षिणेन चैकेन	११० ७a	प्रभाताया तु शवर्या ,,	१८८ १०६a	प्रयाण नोदयामास	११ ६६C
प्रददौ चन्दन सार	१७४ ७C	प्रभाते कथयिष्यामि	१२५ १८६e	प्रयाणकाले तु नरो	१८५ ९९C
प्रददौ धनरत्नानि	१३८ ६८a	प्रभाते तस्य देवाय	१६८ १३C	प्रयाता गगने दष्टा	२०६ २२a
प्रददौ श्रीमते पिण्ड	१८५ ३८C	प्रभाते पञ्चगव्य तु	१३६ ४९a	प्रयातान् दिवि सप्रेक्ष्य	२०६ १C
प्रददौ सुन्दरी मह्य	१३७ २४८C	प्रभाते वायुना स्पृष्ट	१९८ ३१e	प्रयाति मध्ये नगरस्य नित्य	१९४ २२C
प्रदास्यति द्विजाग्रचेभ्य	१३ ५५C	प्रभाते विमले प्राप्त	९७ १०e	प्रयातु पितभि साद्ध	२०३ २६C
प्रदीप्ततेजसो बलि	१८८ ७७a	प्रभाते विमलेऽष्टम्याम्	६३ ४a	प्रयातो विविक्त साक्षात	१७२ ६a
प्रदीप्तास्यो महादीप्त	२३ १३C	प्रभाते विमले सूर्ये	४४ ७C	प्रयान्ति कमणा येन	१५९ २C
प्रद्युम्नायेति च भुजौ	४१ ५C	प्रभाते विमले स्नात्वा	२०९ ७१a	प्रयान्ति पापानि विनाशमाशु	४० ८e
प्रद्युम्नायेति जठर	४६ २C	प्रभालल्ली च तत्रैव	१५८ ४२e	प्रयुक्त सबदेवाना	११५ ४५a
प्रधान एव सर्वेषा	२६ ८C	प्रभाव च महर्षि च	१३ २०a	प्रयुज्जत सदात्मान	१८५ ४३e
प्रपद्य शपथ विष्णोर	१२६ २८C	प्रभावगुणमाहात्म्य	१६२ १६C	प्रयोजनवशाच्छक्तिर्	९१ ६१C
प्रपातविषमैस्तैस्तु	७५ २८C	प्रभावमस्य क्षेत्रस्य	१३७ ८७C	प्रयोजनवशाद् देव	२५ ३५C
प्रपामठाश्च नित्यान्	१६८ २१e	प्रभावेण सुतो यानि	७८ ४e	प्रयोजनवशाद् विष्णुर्	३१ १C
प्रपालयेद् रुद्रवपुस्तथान्तकृद	८ ३४C	प्रभास नाम यत्तीथ	१५ ८a	प्रयोजनान्मूर्तिमत्त्व	३० २C
प्रपाहि न सवभयेषु चव	२१ ७१C	प्रभास नाम सोमस्य	१३ ३e	प्रलम्बकुम्भसदशैर	७७ २९a
प्रपितामहस्तु देवत्यो	१८८ ७२a	प्रभासमिति विख्यात	१४७ ३६a	प्रलम्बशाखाशिखर	७७ ११C
प्रपितामहाय च तथा	१८८ ८२e	प्रभासाच्च प्रयागाच्च	२१३ ५१C	प्रलये विनिवृत्ते च	१८५ १८a
प्रफुल्लशाखाशिखर	७९ १५C	प्रभासे नैमिषारण्ये	२१५ १२a	प्रवन्दित कारणमन्त्रयुक्त	१८० २८C
प्रबद्ध सुचिर काल	२०० ५७a	प्रभासे यत्र शृण्वन्ति	१४७ ३९C	प्रवर पर परायण	१८४ १६a
प्रबलो वाचि दक्षश्च	१८५ ८७a	प्रभुत्वममरत्व वा	२११ ५२C	प्रवत्त ते सुविज्ञादद्य	१७३ २३a
प्रबुद्ध जाग्रत लोकनाथ	१२२ १४a	प्रभुत्व प्रतिमास्त्रपाणिना	२३ २६a	प्रवत्तन्ते वरा केचिद	१३ १८a
प्रबुध्यस्व जाग्रतो	१२२ १३a	प्रभ्रष्टज्ञानिन सर्वे	१३ १३e	प्रवर्त्तत यथान्याय	१३७ ७०C
प्रबोधनाख्या सुधियस्	२०९ ९२C	प्रमदाश्च जले तत्र	१९४ १९a	प्रवाहेषु च दिव्येषु	१५६ २७a
प्रबोधमिच्छन्ति न तेषु बद्धिर्	७३ ३०C	प्रमदैश्च सदा हृष्टे	२११ २०C	प्रविवेश गृह स्व तु	१९९ ४७C
प्रब्रूहि भगवन्नाशु	२०५ ९C			प्रविवेशान्तरेष्वन्ये	११ ३७C
				प्रविशन्त ददशार्थ	३१ ५C

वराहपुराणस्य

प्रविश तश्च ते देवाः []	२१३ १७a	प्रसन्ने यज्ञपुरुरे	४१ ३९e	प्राकशरीर गत तेऽग्न	३८ ३२a
प्रविशन्ति नगच्छाया	१९६ ५७c	प्रमन्नोऽय मम सुत	८ १०a	प्राक्सृष्टिजात राजन वै	३१ ४c
प्रविशन्त्याशु राजापि	४७ १६c	प्रसन्नो यदि मा देव	१२८ ३५c	प्राक्स्रोतसा तु वै नद्या	२०९ २४a
प्रविशाम्यत्र पश्यामि	११ २a	प्रसह्य वा प्रकृत्या वै	२०१ ५७a	प्राक्स्रोतसा नदी गत्वा	२०९ २७a
प्रविश्य गृहकृत्यानि	१६९ २a	प्रसादमेव तव देवमत्तम	८ ५१a ¹	प्राक्स्रोता च नदी गत्वा	१८७ ९a
प्रविश्य नानपाकृत्य	१ ६c	प्रसादयामो वरद	२१२ ९c	प्रागवस्थ शरीर तु	१७ ५५a
प्रविश्य तानह भूमि	१२४ ४०c	प्रसादसुमुखो भूत्वा [निखिल]	१२२ ४c	प्रागवस्थमधर्माय	३९ ३a
प्रविश्य रावणस्तत्र	१६१ २९c	प्रसादसुमुखो भूत्वा [तत्सव]	१५७ ४c	प्रागुक्त ब्रह्मणा तेन	१५ ५c
प्रविष्ट न श्रुतिपथ	२११ ८१c	प्रसादात्तस्य तत सव	२१४ १५a	प्रागुक्त मम शिष्येषु	१४६ २६e
प्रविष्ट षोडशाधस्ताद	७५ ५४a	प्रसादाद गौतममुनेर्	१३६ ४३c	प्रागुक्तपात्रे सस्थाप्य	४३ ५a
प्रविष्टश्च पुनरिम	६२ २४c	प्रसादान्मम सुश्रोणि	१२१ १००c	प्रागुक्तरूप तु फल भवेत्	४० ९c
प्रविष्टस्त्वितिथियस्य	११५ ३०a	प्रसाद्य सर्वे सम्पूज्य	१६९ ६१e	प्रागुक्तेन विधानेन	४१ २a
प्रविष्टे मे धूपधूपन	११४ १८c	प्रसाधनविधि चव	१२७ ५८c	प्रागगौतमाग्निना दग्धा	७१ ६१a
प्रविष्टो नगरी रभ्या	१७८ ११९e	प्रसीद देव देवेश	१६१ ३८a	प्रागजन्मजनित पापम	५६ १४a
प्रवत्ते चान्धकारे तु	१३७ ८२c	प्रसीद देवेश्वर नीलकण्ठ	२१ ७०c	प्रागजन्माराधितो भर्ता	२२ २५c
प्रवृत्त्याख्ये मरीच्याद्या []	२ ४३c	प्रसीद मम देवेन्द्र	११२ १८a	प्रागज्योतिषकुले जाता	१२५ २०१c
प्रवृद्धो दारुणो धम	२०६ ५८e	प्रसीद मम देवेश	११२ २५a	प्राग दष्टमेक तु तथैव तीरे	६९ २३c
प्रवेशयित्वा वेश्मे तु	१८३ १५a	प्रसीदस्व सराष्टस्य	१९० ८e	प्राग्रहस्य विदित्वा तु	४५ ७c
प्रवेशस्तत्र तेषा हि	१९५ ३c	प्रसुप्ते या प्रस्वपिति	२०७ ३a	प्रागवत्त ब्राह्मणेदद्याद [वेदवादिनि]	४६ ५c
प्रवेशो हि ततस्तेन	१९५ ६c	प्रसूयमाना दानेन	१११ ३c	प्रागवत्त ब्राह्मणे दद्याद [वेदवेदाङ्ग ^०]	४७ ६a
प्रवेष्टुकाम तत्राग्नौ	१७४ ५०e	प्रस्कन्दन च भाण्डार	१६६ १३c	प्रागवत्त तत्र गुणोपेत	१७ ५४c
प्रशसित च रुद्रेण	१३६ १४a	प्रस्थापय जना सर्वे	१३७ २०६a	प्रागवदेवोत्तर कुम्भ	४३ ४c
प्रशशसुवरारोहे	९२ २०c	प्रस्थिता सह सोमेन	१८८ १०c	प्रागवद्वस्त्रयुगच्छत्तौ	४५ ५a
प्रशस्तपत्रश्रवणा [मुक्ताफल ^०]	९९ ७c	प्रस्त्रावेन तु य स्नायाद	२०९ ११a	प्राग्विज्ञान गत नाश	३८ ३३a
प्रशस्तपत्रश्रवणा [नवनीतस]	१०१ ६a	प्रस्वेदधमसतसा	१२४ ९०a	प्राग्विधानेन गोविन्दम	६३ ४c
प्रशस्तपत्रश्रवणा [सित ^०]	१०२ ७c	प्रहृत सक्षय यातस	६ ३२c	प्राग्विधानेन सकल्प्य	५० ५a
प्रशस्तपत्रश्रवणा [तिल ^०]	१०४ ४c	प्रहराद्धे दिने जाते	१७४ ८c	प्राडमुख भोजयेद विप्र	१४ १२a
प्रशस्तपत्रश्रवणा [कास्य ^०]	१०९ ७c	प्रहस्य तामुवाचेद	१२२ ३१c	प्राडमुखोदडमुखो वापि	१०१ १३c
प्रशस्तपत्रश्रवणा	१०३ ६a	प्रहस्य पुनरेवेद	१२२ ५c	प्राचीनाग्रान कुशान कृत्वा	२०९ २१a
प्रशस्तानि च य कुर्याद	२०८ ३८a	प्रहस्य प्रणयाद्वाक्य	१२२ २९c	प्राजापत्य चरेत् कृच्छ्र	१११ २४c
प्रशस्य सर्वे त द्रुत	९२ २१a	प्रहस्य प्रियामालिग्य	१२१ ६५c	प्राजापत्य तथा लेभे	५० २१c
प्रसन्नवदन देव [सवलक्षण ^०]	३९ २९a	प्रहस्य भावशुद्धात्मा	१४२ ५c	प्राजापत्यमिद नून	१७ २९a
प्रसन्नवदन देव [पुनर]	११८ १c	प्रहस्य मधुर वाक्य	१२४ ६c	प्राजापत्येन मार्गेण	२० १७c
प्रसन्नसलिलाकाण	२११ २१c	प्रहस्योवाच त प्रीत्या	२११ ६०c	प्राजापत्येन रूपेण	१८ १३a
प्रसन्नसलिल पूण	७९ ५a	प्रहृष्टमानसो जातो	१९६ ६c	प्राजापत्येन शुद्धि स्यान्	१७७ १३c
प्रसन्नसलिलापेत	१६८ ३९c	प्रहृष्टा ऋषयो जग्मुर्	१५७ १९a	प्राञ्जलि प्रणतो भूत्वा	२११ ४२c
प्रसन्ना शृण्वन्तु मे	१२६ ५४c	प्राकार कारयामास	१६८ २५a	प्राञ्जलिर्दीनया वाचा	१७० २०c
प्रसन्नात्मा भगवान मे प्रसन्न	१८३ ३c	प्राकारपरिखा चैव	१७० ६c	प्राणयानानुसक्तस्तु	८ ४c
प्रसन्नासु च शान्तासु	१८२ ६c	प्राकाराणि ततोपान्ते	११ ३३a	प्राणास्त्यक्ष्याम्यह देव	१५१ २१c
प्रसन्न चाशुभ सव	४१ ३४e	प्राकृता वैकृताश्चैव	२ ३९c	प्राणातिपातिनो ह्येते	२०१ ९e
प्रसन्नन च तोयन	१९४ १३e	प्राकृतो वैकृतश्चैव	२ ३८c	प्राणाद्गत तु त ज्ञात्वा	१८५ १०९a

श्लोकार्धसूची

प्राणापानौ कथं देवा-	२० १८	प्राप्ता गौरमुखेदानी	१४ ५२८	प्रायश्चित्तं च मे ब्रूहि [सर्वं]	१३५ २९a
प्राणायामं च यः कुर्यात्	२०८ ६५८	प्राप्ता मयैषा च गणान्तिका वै	१२७ ६५८	प्रायश्चित्तं चरित्वा तु	१९१ २८
प्राणायामं ततः कृत्वा [मम]	१३४ १९a	प्राप्ते तु ताविहान्यो यः	१२१ ३०a	प्रायश्चित्तं चरेद्यस्तु	१८७ २०८
प्राणायामं ततः कृत्वा [इम]	१७९ १५८	प्राप्तो गन्धर्वः तीर्थ	१३७ १०५८	प्रायश्चित्तं ततः कृत्वा	१३५ ६८
प्राणायामत्रयं कृत्वा	२०९ २८a	प्राप्तोऽस्मि परमा प्रीतिं	१४४ ३४a	प्रायश्चित्तं दहेत्सर्व	१७७ ४८
प्राणायामशतं कृत्वा	२०८ ५९८	प्राप्तोऽस्मि परमा सिद्धिं	१३७ २५७८	प्रायश्चित्तं प्रवक्ष्यामि [रागं]	१३१ ७a
प्राणायामैश्च निदह्य	२०८ ३४a	प्राप्तोऽहं मानुष भाव	१३९ ४६८	प्रायश्चित्तं प्रवक्ष्यामि	
प्रातः स्नानं तथा कुर्यात्	१५८ १०a	प्राप्तोऽहं शबरणैव	१६८ ६७८	[तस्य मूलस्य]	१३४ २८a
प्रातःस्थाय यो भक्त	१११ ४३a	प्राप्नुयात् पुरुष स्त्री वा	१४२ ४८८	प्रायश्चित्तं प्रवक्ष्यामि [तस्य कायं]	१३५ ४a
प्रातःस्थाय यो मत्स्य	११० ४a	प्राप्नुयात् पुरुषत्वं च	१४२ ११८	प्रायश्चित्तं प्रवक्ष्यामि [अन्धकारं]	१३५ १२a
प्रातःमध्यापराह्णे च	१७५ ३४८	प्राप्नुयाद्दिप्सितान् कामान्	२०८ ५१a	प्रायश्चित्तं प्रवक्ष्यामि	
प्रादुर्बभूव पुरुष	३२ ३८	प्राप्नुयाद्द्विविधानं रोगान्	२०० ३६८	[तस्य ससारं]	१३५ २०a
प्रादुर्बभूव सहसा	७ ३९८	प्राप्नुवन्ति च दुःखानि	१४२ २५८	प्रायश्चित्तं प्रवक्ष्यामि [मम कम]	१३५ ३०८
प्रादुर्बभूवुः श्रोत्रभ्य	२९ ३८	प्राप्नुवन्ति च भक्ता ये	१४० २८	प्रायश्चित्तं प्रवक्ष्यामि [जालपादं]	१३५ ५५a
प्रादुर्भावान् हरेस्तत्र	४१ ११८	प्राप्नुवन्ति महाभागे	१३७ १३८	प्रायश्चित्तं प्रवक्ष्यामि [दीपस्य]	१३६ ४a
प्रादेशमात्रं रुचिरं	२११ ३९८	प्राप्नुवन्तीह तत्रैव	१९८ ५४८	प्रायश्चित्तं प्रवक्ष्यामि	
प्राधान्येन प्रवक्ष्यामि	९१ ७८	प्राप्नोति ददमानस्तु	१२२ ३९a	[येन शुद्धचित्तं]	१३६ ४७८
प्रापणं कीदृशं चापि	१२३ ३४a	प्राप्नोति परमा सिद्धिं		प्रायश्चित्तं प्रवक्ष्यामि [तस्य कायं]	१३६ ६५a
प्रापणं तु कृतं तत्र	१८३ २३८	[ममैव कृतकर्मिण]	११८ २२८	प्रायश्चित्तं प्रवक्ष्यामि [तत्र मे]	१३६ ७७८
प्रापणं न च गुह्यमि	१३४ ८८	प्राप्नोति परमा सिद्धिं		प्रायश्चित्तं प्रवक्ष्यामि [येन मुच्येत]	१३६ ९८८
प्रापणात् सबकामानां	१५१ ३०८	[ममैव वचनं यथा]	१४८ ६०८	प्रायश्चित्तं प्रवक्ष्यामि [मम भक्तं]	१३६ ११३a
प्रापणे तु कृते कुर्याद्	१३६ ७८८	प्राप्नोति यन्महाभागे	१३७ ७८८	प्रायश्चित्तं प्रवक्ष्यामि [यथा]	१८८ १००८
प्रापणेऽपि युज्येत	११३ २६८	प्राप्नोति वसुधे तत्र	१२५ ५८८	प्रायश्चित्तं महाभागे [मम लोकं]	१३१ १०८
प्रापयेत् परमं स्थानं	१०० १०८	प्राप्नोति सकलं तद्धि [द्वादशं]	२०९ ५५८	प्रायश्चित्तं महाभागे [सर्वससारं]	१३१ २५८
प्राप्तं तीर्थप्रभावाच्च	१७२ ९४a	प्राप्नोति सकलं तद्धि „	२०९ ६४८	प्रायश्चित्तं महाभागे [येन]	१३४ ६७८
प्राप्तं फलं त्वया राजन	४९ २८८	प्राप्नोति सकलं श्रुत्वा	२१५ १३८	प्रायश्चित्तं महाभागे [सर्वलोकस्य]	१३६ ६८a
प्राप्तं भुञ्जीत नित्यं च	१२१ ४८	प्राप्नोति स महाभागे	१२५ ६८८	प्रायश्चित्तं महाभागे [मम भक्तं]	१३६ ९२८
प्राप्तकालं च युक्तं च	१९६ २७८	प्राप्नोति सुमहददुःखं	१३१ ३०८	प्रायश्चित्तं मृताया स्याद्	७१ ३०a
प्राप्तकाले वैश्वदेवे	११५ १२a	प्राप्यते चाधिकं तस्मात्	१५७ १२८	प्रायश्चित्तं वदाम्यत्र	१३३ ३a
प्राप्तमष्टगुणं सत्त्वं	२११ ६९a	प्राप्यते परमो देव	३९ १६८	प्रायश्चित्तं विधीयेत्	१६० ३३८
प्राप्तवाश्चामरश्रेष्ठ	७७ १५८	प्राप्यते पुण्यकृद्ब्रूहि	३९ १७८	प्रायश्चित्तं विनिर्दिष्टं	१७४ ३५८
प्राप्तवानसि दुर्बुद्धे	६२ २४८	प्राप्यते येन दानेन	२०५ ३०८	प्रायश्चित्तं विशालाक्षि	१३४ ५८
प्राप्तवान् मनुजा येन	१३९ १०४८	प्राप्यते वा महाराज	४ ३३८	प्रायश्चित्तं विधिं देवि [यस्तु]	१३४ १८
प्राप्तश्च परमं स्थानं	१९१ ४८८	प्राप्य मानुषतां पश्चात्	२०० ६४a	प्रायश्चित्तं विधिं देवि [येन]	१३४ २८
प्राप्तश्च परमा सिद्धिं [सोमं]	१३७ ७६८	प्राप्य स्नात्वा पितं स्तप्य	१५८ १८८	प्रायश्चित्तं विशुद्धचित्तं	१७४ ४०a
प्राप्तश्च परमा सिद्धिं [मत्]	१४१ ४७a	प्राप्य स्नात्वा पितं स्तप्य	१५८ १८८	प्रायश्चित्तानि भौरूणि	१७७ २३a
प्राप्तश्च परया प्रीत्या	१९६ २८८	प्राप्योऽहं नाभ्यथा वत्स	६६ १८८	प्रायश्चित्तं पुमान् मूर्खो	१३६ ८०८
प्राप्तश्च मानुषो भावो	१५३ २३८	प्राप्योऽहं नाभ्यथा वत्स	६६ १८८	प्रायश्चित्तेन चैतेन	१३५ १५८
प्राप्तसंज्ञास्तु ता सर्वा	१७० २१a	प्राप्योऽहं नाभ्यथा वत्स	६२ २७८	प्रायश्चित्तेन चैतेन	१६० ९८
प्राप्ता कुब्जाम्नाक वत्स	१२५ १८४a	प्रायश्चित्तं गोवध्याया	७१ २८८	प्रायश्चित्तेन चैतेन	७६ १६a
प्राप्ता गम मुनेर्बीजात्	९४ १९८	प्रायश्चित्तं च मे ब्रूहि [येन धम]	१३० ७८	प्रायश्चित्तेन चैतेन	१६८ २५८
		प्रायश्चित्तं च मे ब्रूहि		प्रायश्चित्तेन चैतेन	११३ १९८
		[येन मुच्येत]	१३१ १४८	प्रायश्चित्तेन चैतेन	१३८ ६९८

वराहपुराणस्य

प्राशयेत पञ्चगव्यं तु	१८७ १३८
प्रासङ्गिकं फलं ह्येतद	४४ १७a
प्रासादकारयामास	१६८ २३८
प्रासादकुञ्जेषु विहायमाणा	१९४ ३१a
प्रासादपङ्क्तिज्वलनप्रकाशा	१९४ २८८
प्रासादेषु च रम्येषु	१५१ १३८
प्राहतानां पुनः शब्दो	१९७ ३७८
प्राह नारायणो वाक्यं	१२९ १३८
प्राह मह्यं यथावत्	६९ ३५८
प्रियवादी द्विजानां च	१२० ८a
प्रियव्रतस्तपस्तेषु	४ १०८
प्रियव्रतोत्तानपाद-	२ ५१८
प्रियातिथिं च सप्राप्त	१६८ ७५a
प्रियाया वचनं श्रुत्वा [राजा]	१५१ १९८
प्रियाया वचनं श्रुत्वा [उवाच]	१५१ २२a
प्रियावचनमाकर्ण्य	१६० ५७८
प्रीणयामीति तत्तय	७ २०८
प्रीणासि मन्त्रतज्जप्यहोमर	७ ११८
प्रीतात्मा नारदस्तस्मै	९१ २९a
प्रीतिजनुकाष्ठवदया	१२५ १३४८
प्रीतिर्जायति चान्योन्यं	१३७ ११८८
प्रीतिविच्छेदकरणं	१२५ १५०८
प्रीतो विनिगत इत	२१२ ८४८
प्रीतोऽसौ मा वरैर्दिव्यैर	२१२ ८४a
प्रीतोऽस्म्युत्तिष्ठ विप्रर्षे	२११ ६१a
प्रीत्या परमया युक्ता [भतु र्]	२०६ २८८
प्रीत्या परमया युक्ता [तस्य]	२०६ ८५८
प्रीत्या परमया युक्तो	२१० १७८
प्रीयता मम देवेशो	१०९ १०८
प्रीयता सवदा देवो	५५ १८८
प्रीयतामिति सबन्ध	४३ ८८
प्रीयन्ता पितृदेवाश्च	१०३ १३८
प्रीयन्तामिति ये विश्वे	१४ ३८८
प्रेक्षणैरपि सौभाग्यं	२०५ ५१८
प्रेतं प्रहस्य सुचिरं	१६३ २८८
प्रेतकार्ये निवृत्तेऽपि	१८६ ८६a
प्रेतकार्ये विनिवृत्ते	१८६ ८१a
प्रेतकार्येषु सर्वेषु	१८७ २३८
प्रेतत्वं समनुप्राप्तो	१६३ ४०८
प्रेतनाथ महाभाग	१९६ १०८
प्रेतभागे तु स्थाण्डिल्ये	१८६ २२a

प्रेतभागेन दत्तेन	१८७ १२a
प्रेतभावगतस्यापि	१६३ ४५८
प्रेतभावविमुक्ता स्थ	१७२ ९१८
प्रेतभोगशरीरेषु	१८६ १०८
प्रेतभोज्यान्नभुञ्जाना []	१८८ ९९a
प्रेतमाह्वानं कृत्वा	१८६ ७९a
प्रेतराजपुरं गत्वा	१८६ ७२८
प्रेतलोकगतानां च	१८६ ३४८
प्रेतवाक्यं ततः श्रुत्वा	१६३ २५a
प्रेतवासं समुत्सृज्य	२०३ १३८
प्रेतवासनिवासाय	२११ ४७८
प्रेतसंस्कारकादीनि	१८७ २५८
प्रेतस्तु जायते केन	१७२ ४२८
प्रेतस्य च हितार्थाय	१८६ ३१a
प्रेतस्य वचनं श्रुत्वा	१६३ ४३a
प्रेतानां कमजातानां	१७२ १७a
प्रेतानां तु विमानानि	१७२ ९०a
प्रेतानां मोक्षणं पुण्यं	१७२ ६०८
प्रेतानां मक्षयं स्वर्गं	१७२ ९३८
प्रेतस्य प्रथमं दद्यात्	१८६ ४९८
प्रेतो वषति मासासूकं	१९८, ४९८
प्रेम्णा तु ह्रीमती वाला	१३७ १२६८
प्रेषयामास रुद्राय	२२ ४४८
प्रेषयामास सबन्ध	१७८ ९३८
प्रेष्यतां च महाभागो	२०४ ६८
प्रोक्तं सव मया वत्स	२१४ २२८
प्रोच्यमानं तु पुण्यालय	१५७ १८
प्रोवाच वचनं हृद्यं	१६८ ७०८
प्रोवाच वरद देव	२११ ५४८
प्रोवाच स त्रिकालज्ञ	१७८ ४०८
प्लक्षो वै तत्र सुश्रोणि	१४७ ३३a

फ

फणाशतधरो रूपी	२१२ ५९a
फणीन्द्रसवीततनोऽन्तकापह	२५ २४८
फणीन्द्रो धृतराष्ट्रश्च	२१२ ५६a
फलं गीतस्य मे देहि	१३९ ७६८
फलं च गोशतस्यापि	१७४ ८०a
फलं चान्द्रायणं कृत्वा	१३४ ६a
फलं तदधिकं प्रोक्तं	१५७ १८८
फलं तस्य प्रवक्ष्यामि [मृतोऽपि]	१२५ ६६a

फलं तस्य प्रवक्ष्यामि [स्तात्त्वैव]	१३७ ७८a
फलं न लभते कश्चिद	१४७ ३४८
फलं पराद्धगुणितं	१७७ ३१८
फलं प्राप्नोति सुश्रोणि [मम]	१३९ १०८e
फलं प्राप्नोति सुश्रोणि [वृत्तिमान]	१४५ ३६e
फलते स यथान्याय	१४७ ९५a
फलदं च सुसस्यं च	२०६ ७४८
फलं तत् वत्सरे मध्ये	१७० ४१a
फलपुष्पसमाकीर्ण	१४५ १३a
फलप्रशस्तदशना	१०४ ५८
फलभक्षो दिनत्रीणि	१३५ ५६८
फलमूलानि शाकानि	११५ ३a
फलमूलाशिना राज्यं	२०५ ३७८
फलवन्तश्च वृक्षाश्च	१६८ ४०a
फलवतो द्रुमास्तस्या	१७० १५a
फलानि कुण्डहस्ताश्च	१९६ ६७a
फलानि तत्र पश्यन्ति	१६४ २१८
फलानि मासयुक्तानि	१६८ ७८a
फलानीमानि स्वाङ्गानि	१६८ ४३८
फलानि दिश्य तीर्थानि	२१४ ११a
फलान्यमृतकल्पानि	७७ १८८
फलहारो दिनत्रीणि	१३६ ११४८
फलहारो दिनानां सप्त	१३६ ६६a
फलेन तस्य भद्रं ते	६३९ ९६८
फलैः सहस्रसङ्काशैः	७९ १०a
फलैर्नानाविधैस्तस्या []	१०१ ६८
फलैस्तु लभते पुत्र	२०५ ५०८
फाल्गुनस्य तु मासस्य [तृतीया]	५८ २a
फाल्गुनस्य तु मासस्य [शुक्ल°]	१२३ १a
फाल्गुनादिचतुर्के तु	५७ ८a

ब

बडवामुखमायेन	१२४ ३७८
बदरीति च विख्याता [गिरिराज°]	१४० ४८
बदरीति च विख्याता [देवानाम्]	१४१ १८
बदरीमाश्रमं पुण्यं	१४१ ६६a
बदर्यां च सहस्रं तु	१४४ १०८
बद्धगोघाञ्जलित्राणा []	१९९ ९a
बद्धाञ्जलिपुटानां सर्वानि	१९९ ४२a
बद्ध्वा चेन्द्रं महाबाहु	१६१ २९a
बद्ध्वा तु बन्धने घोरे	२०० ११a
बध्वन्धपरिक्लेश	२०८ १७a

श्लोकार्धसूची

बधिरो जायते भूमि	१३६ १०६८	बहुगुलमलताकीण [फलपुष्पै]	१४७ ७३८	बाढमित्येव राजा स	१३७ २४५a
बन्धन्तो विविधैर्बन्धर्	१९८ ६९a	बहुगुलमलताकीण [शोभित]	१४८ २९८	बाढमित्येव वाक्येन	१३७ २०२८
बन्धयन्ति महाकाया []	१९६ ३७a	बहु चैव गतो काल	१२१ ३३८	बाधितेन तथा व्योम्ना	१८ ९८
बन्धाश्च सुबहूँस्तत्र	२०५ १६८	बहुदानरतो नित्य	२०३ ११८	बान्धवा पितरस्तस्य	१८८ ४५a
बन्धुपुत्रकलत्रैश्च	१५३ ७a	बहुदु खपरिक्रिष्टा	२०१ ४३a	बाल एव गतो देश	१७४ २४८
बन्धुवर्गेण सामग्र्या	९२ १९८	बहुधान्यवर रत्न	१२१ ९४a	बालकेन्दुनिभ दिव्य	२१२ २८८
बभूव दिव्य स तदा	२१२ १८	बहुनाऽपि हि कालेन	६८ १७a	बालक्रीडनरूपाणि	१५८ १९a
बभूव बुद्धिगमने	२३ ५८	बहुपातकयुक्तेन	३७ ३७८	बालघाताश्च हन्तव्या []	१३७ २१९८
बभूवाज्जुनकी नाम	८ ६८	बहुपुष्पलताकीण	१४७ ८१८	बालवद्धा हतास्तत्र	१३६ ३३a
बभूवुर्धाररूपिण्य	९४ ३३८	बहुभिदारुणैर्वोरै []	२०१ २१८	बालाना दशन द्वाभ्या	१५८ २९८
बभौ तत्पुरत सौम्यो	५५ ४८८	बहुभिश्च सकेयूरैश्च	१९९ २६८	बालाकमण्डलाकार	२११ ३८a
बभौ दुर्वाससा सम्यग	९७ ४८	बहुभूत च मे चित्त	१३४ ३९८	बाले वयसि कल्पश्च	११४ ४६a
बभ्रमुस्त्रिदशा सर्वे	२१३ ३८	बहुभृत्यपरीवारो	३ ४a	बाले वयसि वर्तत	१२० ११a
बभ्राम रुद्रस्तीर्थानि	९६ २३८	बहुमत्स्यजलाकीण	१४७ ८१a	बाले वयसि वर्तत	१२१ ३८
बभ्राम सकल त्वाजौ	९४ ४९८	बहुमत्स्यसहस्राणि	१४८ १३a	बालो वै यानि कर्माणि	१३७ १४६a
बभ्राम सवदेवेश	९६ १९८	बहुयज्ञस्य कोटीना	१४५ ३९८	बाहुभि समनुप्राप्त	१९९ २९a
बभ्राम स वन घोर	४७ ८८	बहुयजनक विप्र	२०० १०८	बाहुभ्या क्षत्रियोत्पन्ना []	१८५ २१a
बलकुण्णो यजेद्धीमान	४८ २३a	बहुरत्नानि मुर्यानि	५ ३७८	बाहुभ्यामप्यसौ तेज	९ १६८
बलदेवाय पादौ तु	५७ ४a	बहुरोगसमाकीर्णे	१२४ ८०८	बाहू विश्वजिते पूज्य	४३ ३८
बलदेवो अह चैव	१४६ १४a	बहुवणशिलापङ्क्ता	१४७ ७४a	बिम्बोष्ठ ताम्रजिह्वास्य	२१३ २५८
बलवन्तो ययु स्वग	१७८ २७८	बहुवषमहस्राणि [पातयेत]	२०० २४a	बिलान्निष्क्रम्य नकुल	१२५ ११५८
बलवानतितेजस्वी	२८ १२८	बहुवषसहस्राणि [कमणा]	२०१ ५९८	बिल्वाशिभिश्च मुनिभि	७९ १२८
बलात कुवन्ति मामेता []	९५ ३८८	बहुश प्राप्नुवन्त्येते	२०१ ९८	बीज निर्वापयामास	२० १८८
बलि प्रदीयते तत्र	१४९ २०८	बहुश सववर्णैर्भ्य	१६८ १५८	बीजैरशूय शयनाभिराम	२०५ ४७a
बलिभिक्षाप्रदातार	१६३ ५४a	बहुशस्त्रप्रहारैश्च	१९९ ४४८	बीजोद्भवो य सृजते चतुर्मुखस	७ ३४a
बलिभिक्षाप्रदातारो	१५० २३८	बहुसुन्दरनारीके	१९६ ७७a	बुद्धि चकार गमने	२१३ १८
बलिमन्त्रविहीनानि	१७२ २९a	बहुसुन्दरि नारीके [आद्ये]	२०३ ८a	बुद्धि सम्पद्यते तस्य	१३७ १४९८
बलिस्तु बद्धो भगवस	१ ९८	बहुसुन्दरि नारीके [कुले]	२०४ १५८	बुद्धिमान मातिमाश्चैव	१४१ ४४a
बलिहृद च तत्रैव	१५८ ३४a	बहुसु- रिनारीभि	२०४ १९८	बुद्धिमान मतिमान भूत्वा	
बलीवर्दा खरा अश्वा []	२०६ ४४a	बहुसैन्यपरीवार	११ १०१८	[यदीच्छेत]	११९ १७८
बलेन चतुरङ्गेण	२७ १२a	बहुस्ते राक्षसान घोरान्	१९९ ४४a	बुद्धिमान मतिमान् भूत्वा	
बलेमखध्वसकृते महात्मा	१५ १४a	बहूनि बहुमौल्यानि	१६८ ३३८	[विस्मरेत्]	११९ २०८
बहव स्वस्थमनसो	१७८ ६०८	बहून्यब्दा यतीतानि	१७२ ४८	बुद्धिबृ हस्पते ख्याता	१०९ १२८
बहवस्तत्र गच्छन्ति	१४७ ३४a	बहूच सन्ति ते भार्या []	१३७ १९२a	बुद्धो भूत्वा जन ह्येष	४८ १९a
बहवो भिषजश्चैव	१२१ ४०a	बहूचो मत्सदशा भार्यास	१३७ १८९८	बुधस्य भवन गत्वा	१४८ १६८
बहि प्रवरणा ये च	३४ ८a	बाढमित्येव त चाह	१२८ ३६a	बुधस्य भवन त्यक्त्वा	१४८ १७८
बहि सकामा कृपणा []	२०१ १०a	बाढमित्येव त पुत्र	१३८ ५८a	बुधोच्चबुद्धिजगतो विभावयन्	११ ५४a
बहिरन्तोऽप्रकाशश्च	२ २७८	बाढमित्येव त वाक्य	१३९ ९५८	बुभुक्षापि तृषा वापि	१९६ ३३८
बहुकमसमायुक्ता	१४६ ३४a	बाढमित्येव तत्राह	१२५ १६६८	बुभुक्षारुग्विकारैश्च	२०० ३३८
बहुकल्पसहस्राणि	५१ ३a	बाढमित्येव ता देवी	११२ १२८	बुभुक्षितस्तरो पण	३८ ३a
बहुकालेन सम्प्राप्त	१६५ १४८	बाढमित्येव ब्रह्मेन्द्र	१२५ २२८	बुभुक्षिता वय देवि	९५ ३४८

वराहपुराणस्य

बुभुक्षितोऽस्मि मे देहि	२२ १०८	ब्रह्माणाह नियुक्तस्तु	७३ ४०a	ब्रह्मलोक समासाद्य [ब्रह्मणा]	१४९ ७४e
बुभुजे परमप्रीतम्	३८ २८e	ब्रह्माणाह पुरा सष्ट	७३ २a	ब्रह्मलोक समुत्सज्य	१४५ ४५c
बहदवषणशुष्काङ्ग	१७२ २४c	ब्रह्माणा ह्येवमुत्तस्तु	१८८ ८०a	ब्रह्मलोकमतिक्रम्य[मम लोक स]	१४० ३८c
बहस्पतिर्देवगरु-	५ १४a	ब्रह्माणे वेदविदुषे	१०० ६a	ब्रह्मलोकमतिक्रम्य[मम लोक प्र°]	१४१ ६c
बहस्पतिश्च शुक्रश्च	१९५ १६a	ब्रह्माणोऽङ्गे लय प्राप्तस	३ २६a	ब्रह्मलोकमतिक्रम्य[मम लोकाय]	१४१ ४४c
बहस्पते कम्पणा किं	५ १५a	ब्रह्माणो मानस पुत्र	३५ १a	ब्रह्मलोकमतिक्रम्य[मम लोक प्र°]	१४४ ८५c
बहस्पतेस्ततो धिषण्यात	५ ४१c	ब्रह्माणो मानसा सप्त	८९ ४२a	ब्रह्मलोकमवाप्नोति	१४५ ३५c
बोद्धव्य नावबुध्यन्ते	१९३ २८a	ब्रह्माणो युगसाहस्र	३ २३a	ब्रह्मलोकादह दैत्य	९१ ३१a
बोधित स च राजा तु	१३७ २१५a	ब्रह्माणो वचन श्रुत्वा	१८९ ९c	ब्रह्मलोकादि ब्रलोक	९१ २१c
ब्रवीति नाम मे देहि	२ १५c	ब्रह्मत्व लोकपालत्व [अपवग]	२११ ५२c	ब्रह्मलोके निवसन्ति	१११ २९c
ब्रह्मकर्मात्तम दिव्य	१८५ ३९c	ब्रह्मत्व लोकपालत्व [नापवग]	२११ ५५c	ब्रह्मलोके पठिष्यामि	१७५ ३०c
ब्रह्मकुण्डेति विरयात	१४१ ४a	ब्रह्मदत्तेति विरयात	१३७ ९९c	ब्रह्मवध्याच्चतुर्भार्गव	२०० २९c
ब्रह्मकूर्चेन शुद्धि स्याद	१७७ १९a	ब्रह्मदेय हृत येन	२०० २३c	ब्रह्मवध्या पुनर्नैव	२२ १८c
ब्रह्मक्रियाया लोपेन	३९ ७१a	ब्रह्मन याति पर स्थान	१८९ १४c	ब्रह्मवध्याभिभूतस्य	१९१ २c
ब्रह्मग्रहो महाघोर	६ ३१c	ब्रह्मपारमय राजन	३ ९a	ब्रह्मविद्या पुराणानि	३८ २९e
ब्रह्मघ्नश्च कृतघ्नश्च	१२६ ३३a	ब्रह्मपारमय स्तोत्र	२० २४e	ब्रह्मविष्णुमहेशान	१० १४a
ब्रह्मघ्नश्च सुरापश्च [गोघ्नो]	१५६ ३६a	ब्रह्मपुत्र तपोयुक्त	५४ ७c	ब्रह्मसगमन नाम	१४५ ४८a
ब्रह्मघ्नश्च सुरापश्च [चौरा]	१५८ ७८a	ब्रह्मपुत्र पुरा कल्पे	३७ ७c	ब्रह्मस्वरूपिण देव	२ २३c
ब्रह्मघ्नश्च सुरापश्च[स्त्रीघ्नश्च]	१७४ ३७a	ब्रह्मपुत्रवच श्रुत्वा	११२ ४c	ब्रह्मस्वरूपी भगवान्	२ २२c
ब्रह्मघ्नश्च सुरापश्च[स्तयी च]	२०९ ७८a	ब्रह्मपुत्रा मरीच्याद्यास	१३ २७e	ब्रह्मस्वहरणे युक्तास्	२०९ ३३c
ब्रह्मघ्ने च सुरापे च [स्तेने]	१३९ ५४a	ब्रह्मपुत्रो ह्यह चेय	६२ २६a	ब्रह्मस्वहारिणा पाप	२०० ३७a
ब्रह्मघ्ने च सुरापे च [चौरे]	५३ ४२a	ब्रह्मभूतोऽभवद्भानि	३६ १०c	ब्रह्मस्वहारिणो गोघ्नो	१११ ३४a
ब्रह्मचर्येण ता रात्रि [कृत°]	१५६ ३७c	ब्रह्मयज्ञेन ये नित्य	७२ ११a	ब्रह्महत्या तु ते भूता []	१६० ३५a
ब्रह्मचर्येण ता रात्रि [कृत्वा]	१५८ ५a	ब्रह्मयो या समुत्पन्ना []	१८८ ८७c	ब्रह्महत्यादिपापानि	३९ ६७a
ब्रह्मचर्येण मौनेन	१८७ ८८a	ब्रह्मरक्षमनुप्राप्त	१३९ ६६c	ब्रह्महत्याभयात् तात	२२ ३१a
ब्रह्मचर्येण वर्त्तेत	५३ ७c	ब्रह्मरक्षोवच श्रुत्वा [श्वपाको]	१३९ ३९a	ब्रह्महत्याभयाद्भीत-	६ २६c
ब्रह्मचारी जितक्रोध	१४१ ६७c	ब्रह्मरक्षोवच श्रुत्वा	१३९ ७३a	ब्रह्महा गुरुहा गोघ्न	२१३ ८१a
ब्रह्मण प्रागवस्थाया []	६२ २३a	[श्वपाक प्र°]	१३९ ७३a	ब्रह्महा च कृतघ्नश्च	१७२ ४८a
ब्रह्मण सुरसिद्धार्धैर	२८ १८c	ब्रह्मरक्षोवच श्रुत्वा	१३९ ७७a	ब्रह्महा च सुरापी च	१७४ ३५a
ब्रह्मण सृजत सृष्टिम	२९ २a	[श्वपाक स°]	१३९ ७७a	ब्रह्महा दस्युहा गोघ्न	९९ १३a
ब्रह्मण सृष्टिकामस्य	३० ४a	ब्रह्मरक्षोवच श्रुत्वा	१३९ ८१a	ब्रह्महा पापकर्मेति	३७ १६c
ब्रह्मणा कार्तिकेयेन	२७ २९c	[श्वपाक प्र°]	१३९ ८१a	ब्रह्मा अपि सुरै साध	९६ ३८a
ब्रह्मणा चवमुक्तस्तु	१८८ ६८a	ब्रह्मरक्षोवच श्रुत्वा	१३९ ९५a	ब्रह्माक्षरसहस्राणि	१८० १५c
ब्रह्मणा तु पुरा सृष्टा []	८ २९a	[श्वपाक स°]	१३९ ९५a	ब्रह्माऽग्नि भाषते तत्र	१८८ ७८a
ब्रह्मणा तु यदा रुद्र	९६ २a	ब्रह्मराक्षसमासाद्य	१५३ ५१a	ब्रह्मण क्षुधित प्रायात	१८ १६a
ब्रह्मणा रुद्रेण च य स्तूयमानो	१२२ १२a	ब्रह्मराक्षसमुक्तोऽसौ	१५३ ४४a	ब्रह्मण च तथा दध्यौ	३५ ११c
ब्रह्मणा लोमशेनैव	१५७ ७c	ब्रह्मरीतिकमासाद्य	१७९ ५c	ब्रह्मण तत्र पश्यामि	७३ १५a
ब्रह्मणा समनुज्ञातो [मम]	१४८ २४c	ब्रह्मपयश्च विरयाता []	७० १४c	ब्रह्मण परिपप्रच्छ	२११ ५c
ब्रह्मणा समनुज्ञातो[विष्णुलोक]	१५२ १३c	ब्रह्मपयश्चैव सिद्धा	२१२ ७४c	ब्रह्मण पुरत कृत्वा	२५ १५c
ब्रह्मणा समनुज्ञातो[विष्णुलोके]	१७४ ७१c	ब्रह्मलोक परित्यज्य	१४९ ७५c	ब्रह्मण प्रयतो भूत्वा	९६ ८c
ब्रह्मणा सृष्टिकाले तु	१५२ २०c	ब्रह्मलोक समासाद्य [मोदते]	१४८ २३c	ब्रह्मण मा च पश्येत	१२५ ५४e

श्लोकार्थसूचो

ब्रह्माण शरण जग्मुर	२७ २८	ब्रह्माणश्च तथा पूज्य	५४ १९a	ब्राह्मणै पठ्यमानेषु	१८२ ७a
ब्रह्माणमीश जगता प्रसूति	७३ २२८	ब्रह्माणश्च यथापूज्य	१८१ ३२a	ब्राह्मणै सह राजेन्द्र	६१ ४a
ब्रह्माण्ड सवसपन्न	१११ ५४a	ब्राह्मणा क्षत्रिया वैश्या [शूद्राश्च] १६१ ३a		ब्राह्मणैरभ्यनुज्ञात	१४ १७८
ब्रह्माण्डमषये प्रादात्	१११ ६०c	ब्राह्मणा क्षत्रियावैश्या [शूद्राश्च] १६३ ३३a		ब्राह्मणैरभ्यनुज्ञाता	३४ ९a
ब्रह्माण्डमेतत्सुश्रोण्य	२९ ८a	ब्राह्मणा नगरे सर्वे	१७८ १००a	ब्राह्मणो जायते भूमि	१३४ ३८a
ब्रह्माण्डोदरतीर्थानि	३९ ३५a	ब्राह्मणा सतत पूज्या	२०६ २०a	ब्राह्मणो दीक्षमाणस्तु	१२६ २२८
ब्रह्माण्डोदरवर्तीनि	१११ ५७a	ब्राह्मणा अमरत्व च	२०५ २७८	ब्राह्मणो देह सन्यस्य	१२४ १६७a
ब्रह्मा तदन्नं जानाति	१३६ ३ a	ब्राह्मणाना च वैश्याना	१७८ ३०a	ब्राह्मणोऽपि त्रिरात्र तु	१०३ १७a
ब्रह्माऽथ चिन्तयामास	२५ १४c	ब्राह्मणाना च मतत	१९० ९c	ब्राह्मणोऽपि सदा युक्तस	२७ ३४c
ब्रह्मान्भिस्तत्प्रवरैरबोध्य	७३ ३०a	ब्राह्मणाना तदाच्छिष्ट	१६० ४४c	ब्राह्मणे मूहर्ते सप्राप्ते	१५८ ९c
ब्रह्मा देवासुरास्तौति	७२ ९c	ब्राह्मणाना बहि स्थाने	१६० ४२c	ब्रौहिपजन्यशान्तिर वै	१८२ २३e
ब्रह्मा नारायणाख्योऽय	२ १९c	ब्राह्मणाना वच श्रुत्वा	१६० ५५a	ब्रुवति केचित् कास्येति	१४६ ४१a
ब्रह्मा पशुपतिं प्राह	३३ २८a	ब्राह्मणाना शते द्वे तु	१७१ ८a	ब्रुवति सर्वास्ते चैव	१९६ ६९a
ब्रह्मापि दक्षसहित	२१ ८५e	ब्राह्मणाना सहस्राणि	३७ १४a	ब्रूत यूय किमस्माभि	२१२ ७९a
ब्रह्मापि ससजे तूण	६९ १०c	ब्राह्मणाना हिनार्थाय [इतरेषा]	८ ३१a	ब्रूडि तत परम गुह्य	१३७ २४२c
ब्रह्मापि स्वसुते प्रादात्	१११ ६४c	ब्राह्मणाना हितार्थाय [यदुक्त]	२०९ ३a	ब्रूहि तत्र यथा सत्य	१९२ २०a
ब्रह्मा भगवतो मूर्त्या	४ ५a	ब्राह्मणानुगत स्थान	१४४ १४३c	ब्रूहि तत्त्वेन मे सव	१३७ ६४c
ब्रह्मा लोकानुवाचेद	२१ ६१c	ब्राह्मणान पूजयेत् तत्र	१८४ ३३c	ब्रूहि देवि वरारोहे	९५ ३७c
ब्रह्मा वा एतदाक्षव	७२ ३c	ब्राह्मणान भोजयेत् तत्र	१८२ २५c	ब्रूहि पुत्र यथान्याय	१२५ १५०a
ब्रह्मा ससज्ज भूतेषु	२ १७c	ब्राह्मणान भोजयेत् पश्चाद्	१६७ १४c	ब्रूहि सत्य ततस्तत्र	१२५ १८५a
ब्रह्मा स्वय मरीच्यस्तु	२१ १४a	ब्राह्मणान भोजयेद् भक्त्या			
ब्रह्मोद्भवेति विख्यात	२१३ ८७c	[यथाशक्त्या]	६३ ५c		
ब्रह्मा पाद्म वैष्णव च	११० ६९c	ब्रह्मणान भोजयेद् भक्त्या [नवी]	६४ ३c	भक्तकमसुखार्थाय	१३४ ५६c
ब्रह्माण नाव मन्येत	१८८ २२a	ब्रह्मणान मम भक्ताश्च	१८३ ३२a	भक्तप्रियाय मनत	२११ ४८c
ब्रह्माण क्षत्रियो वैश्य	२१३ ७९a	ब्रह्मणान स्थापयित्वा तु [मम]	६१ ५१a	भक्ता त्व मम शिष्या च	१६१ ६४c
ब्रह्माण क्षत्रियो वैश्यो	१३४ २९c	ब्रह्मणान स्थापयित्वा तु		भक्तानुकम्पी स श्रीम न	२११ २८a
ब्रह्माण शुद्ध एवास्ते	६८ २०c	[आगच्छन्]	१६१ ६०a	भक्ताया शरणायाश्च	१२ २१c
ब्रह्माणक्षत्रियविशा [पञ्च]	६६ १२a	ब्रह्मणान स्वजन चैव	१८४ ३५a	भक्तिमन् समुद्दिश्य	१३ ५७c
ब्रह्माणक्षत्रियविशा [भक्ताना]	९८ १३a	ब्रह्मणा बहवस्तन	१७८ १०७a	भक्तिमन्त्रय चेश	११ १९c
ब्रह्माणत्व पुन प्राप्तो	१२४ ५५e	ब्रह्मणाय कुलीनाय	१०५ ४c	भक्तिमन्तो दुराधर्मा []	१९६ ३१c
ब्रह्माणत्वमपि प्राप्त	१९८ ६२a	ब्रह्मणाय दरिद्राय	१०३ ९c	भक्तिमुक्तिप्रदा सा तु	२०९ ३०a
ब्रह्माणराक्षसमुक्तस्तु	१३९ ५६a	ब्रह्मणाय प्रदातव्या	११० १८c	भक्तिमुद्रहतस्यस्य	१६१ ४१a
ब्रह्माणश्चैव यो विद्वान्	१११ २२a	ब्रह्मणाय भवेद् यद्धि	४१ १४c	भक्त्या च परया चैव	१२५ १०c
ब्रह्माणस्य करे दत्त्वा	१११ ३०c	ब्रह्मणार्थे गवार्थे वा	२०३ ९c	भक्त्या व्यवस्थित चासीत्	१३९ ६c
ब्रह्माणस्य च किं कम	१२३ ३१a	ब्रह्मणावसथे सोऽपि	१५० ४६a	भक्त्या सङ्कल्पयेत् प्राग्वद्	५५ ३c
ब्रह्माणस्य च हस्ते तु	१८८ ११५c	ब्रह्मणाश्चाप्यपाङ्क्त्या []	१८८ २२c	भक्त्या हि भक्तिमन्तश्च	१८४ ३७c
ब्रह्माणस्य तु वक्ष्यामि	११४ २३a	ब्रह्मणास्तपसा सिद्धा	२०६ २a	भक्त्योपेतान वीक्ष्यद्देवदेवान्	३३ १२c
ब्रह्माणस्य मणिं गृह्य	११ ७३e	ब्रह्मणेनाप्यनुज्ञात	१८६ ६०c	भक्षण दन्तकाष्ठस्य	१७७ ५a
ब्रह्माणस्य वच श्रुत्वा	१६० ८c	ब्रह्मणे नव मे कार्य	३७ २४c	भक्षण देवतागारे	१७७ ८c
ब्रह्माणस्य सदा स्नातो	२०९ १३a	ब्रह्मणे पाण्डुर दद्याद्	१२७ ३४a	भक्षणे तु कृते कुर्यात्	१३६ ७८a
		ब्रह्मणेभ्य प्रयच्छति	२०५ २४c	भक्षयन्ती सुगन्धीनि	१२५ १९३c

वैराहपुराणस्य

भक्षयस्व शरीर मे	१६३ २५०	भगवन् क्षुधितोऽस्म्यन्तर	९८ ७३a	भय तीव्र प्रपश्यामि	१८५ ७१०
भक्षयामि ततश्चोक्त्वा	१३९ ८१०	भगवन् गौरमख कौऽसी	१५ ३a	भयार्त्तं च कृष्णेन	१५८ ६९८
भक्षयामोह्यभक्ष्य वै	१२७ २६८	भगवन् जायते तीव्र	१९१ ५a	भयेन वेपमानस्तु	४१ २९८
भक्षयित्वा ततो मास	१२१ ८२८	भगवन् त्वच्छरीरे तु	६९ १a	भरद्वाजोऽग्निवेशश्च	२१२ ४२a
भक्षयित्वा तु दूर्वा ये	११३ ५४a	भगवन् दातमिच्छामि	९८ ६०a	भरस्व कामैर्मा देवि	१०७ ११८
भक्षयित्वा स्वपेयुहि	९८ १८८	भगवन् दुःखससार	१७ १८a	भर्ता च मा न जानाति	१३७ १६९a
भक्षयिष्यसि मे गात्र	१५३ १६८	भगवन् द्वे शरीरे तु	३९ १a	भर्ता धर्मो यशो भर्ता	१३७ १८७a
भक्षयेत्प्रथम पिण्ड	१८८ ११८a	भगवन् नश्चमेधाना	९८ ६५e	भर्तार च समासाद्य	१३७ १९५८
भक्षयेद दन्तकाष्ठ तु	३९ २७८	भगवन्निह दष्टस्ते	९७ १९a	भर्तार सा न पश्येच्चेत	१३७ १२०a
भक्षाभक्ष कृत चा यत	१२४ १५०a	भगवन्नेकदेशस्था	८९ ३९a	भर्तारमनुध्यायन्ती	२०७ १०a
भक्षाभक्ष च खात्तेत	१२४ ८६a	भगवन् परिक्लिष्टा स्मस	१९९ ३८	भर्तारमनुशोचन्ती	२०७ १०८
भक्षित किमकमण्य	१२४ १५२a	भगवन् बहुवित्तेन	३९ १७a	भतु प्रियकरी साध्वी	१६८ २०
भक्षितानि पतङ्गानि	१३८ ८८८	भगवन् ब्रह्मतनय	५४ ८a	भतु सा कथयामास	१६८ ९८
भक्ष्य भोज्य च दान च	१७१ ३a	भगवन् यदि तृष्टोऽसि [विशुद्धे]	१३४ ६६a	भतु सुश्रूषण कृ वा	४९ ३१८
भक्ष्य भोज्य च पान च	२०० ६८८	भगवन् यदि तृष्टोऽसि [मम]	१३७ ६६a	भतमुख प्रपश्यन्ती	२०७ १६a
भक्ष्य भोज्य च पेय च	२०६ ४०८	भगवन् यदि विज्ञान	३९ ९a	भतुमृत्युमुख ब्रह्मन्	२०७ ७०
भक्ष्य भोज्य च सर्वैस्तु	१९८ ४५८	भगवन् या त्वया ज्वाला	५ ३०८	भतुवचनमाकण्य	१६० ५८८
भक्ष्य भोज्य तथा लेह्य	११ ३५८	भगवन् सववमज्ञ	१७ २१a	भतुस्तु वै व्रत स्त्रीणा	११५ ३९a
भक्ष्यन्ते श्वापदैरन्यै	१९७ २२८	भगवन् सवभावेन	४ १८	भतश्च व प्रयच्छामि	२९ ९a
भक्ष्यभोज्या नपान च	१२६ १६a	भगवन् सितकृष्णे द्वे	६७ १a	भर्ता चाभिहिता यापि	२०७ ६८
भक्ष्यमाणा रुद तश्च	१९७ ८८	भगवन् हृतकोशोऽह	४२ १०a	भव शत्रु महादव	२७ ५८
भक्ष्याणा विविधाना च	२०४ ३४a	भगवानपि रैभ्यस्तु	७ ४३८	भवत पाश्र्वाभायात	७ ९a
भक्ष्याभक्ष्य च ते शिष्य	१२६ ३६८	भगवानाह तान सर्वा	३५ ९a	भवता नव दोषोऽय	२४ २७८
भक्ष्याथमासा देवेश	९५ ३८a	भगवानृषि वन्दितो	१२२ १२८	भवती सतथा कृत्वा	४ १०a
भगनेत्रहर दव	२१ ६३a	भगस्त्व वषलिङ्गश्च	११२ ४८a	भवतीत्येवमुक्त्वा ते	१७ ३८८
भगवस्तव लोकोऽय	६९ ३०a	भगस्य नेत्र भवतु	२१ ७५a	भवती देवि मा किञ्चिद	२२ ३२८
भगवस्ताक्ष विषया	२४ ३a	भगाक्षिसफोटनदक्षकर्मा	२१ ७०a	भवतीभिश्च कृत्य मे	१६९ ९८
भगवन्तेन सत्येन	४३ १४८	भगाक्षिहा दैत्यरिपु पुरातनो	२५ १९८	भवतीभिस्तथा भर्ता	५४ १०८
भगवन् प्रमादं	९८ १६a	भग्ना भिन्ना विभिन्नाश्च	१९६ ३८a	भवते कथ मन्दार	१८३ ७८
भगवच्छातु मिच्छामि	२११ ६a	भजते मम यो नित्य	११४ ३०८	भवत्प्रतिष्ठ रमते जगद्यत	१२ ५८
भगवत्प्रोक्तधर्माणि	११२ ६a	भजन्ते पापकर्माणस	७० ४१८	भवने धमराजस्य	१९५ २३८
भगवद्वचन श्रुत्वा	१२९ १०a	भजन्ते मनुजा सिद्धि	१६६ ७८	भवोषु विशालेषु	२०४ ३२a
भगवद्विश्वरूपस्य	२१५ २a	भजस्व कामान मा देवि	९८ ९६८	भवनरावृत दिव्यैर	१९४ ३a
भगवन् कथ जानीषे	७३ ११a	भद्रकणहृद चैव	१२१ १२८	भवनरावृत सर्वो	७५ ५७८
भगवन्कथित पूव	५० ३a	भद्रा च नाम गण्डक्या []	१८५ १०७८	भव त प्रीणयामीति	३८ ९०
भगवन् कमणा केन	५१ ७a	भद्राश्चो नाम वृक्षोऽय	७७ १४a	भवन्त कमणा केन	१७२ १२a
भगवन् का गतिस्तस्य	११३ ५९८	भद्राश्चो भारतश्चैव	७५ ६०a	भवन्त कृतकर्माणय	२०२ १५०
भगवन् कि कृत लोके	७० १a	भद्रे शृणु महत्पुण्य	१५७ ५a	भवन्त पशव सर्वे	३३ २७a
भगवन् किञ्चिदाश्चयम	२ ५७a	भद्रेश्चर ततो गत्वा	९६ १८a	भवन्त पापकर्माण	४१ २४८
भगवन् कुटिला जातिर्	२४ २०a	भद्रेश्चरनिमित्त हि	१६० ६१a	भवन्त पितर सन्तु	३४ ५८
भगवन् क्षालन पद्भ्या	३८ १९a	भद्रेश्चरे महातीर्थे	१५८ ५५a	भवन्तमेते सुरनायका प्रभो	२५ २८a
				भवति विविधा यस्तु	३९ ७५८

श्लोकावसूची

भवन्ति सवतीर्थानि	१६३ ५७a	भविष्यति न सदेहो [दष्टपूव]	१८६ ७४C	भारतायमिद वष	१० ३५a
भवन्तु कि तू ते वाक्य	७१ ४०e	भविष्यति न सदेहो[वहस्पति°]	१८६ ९२a	भारतेति च विरयातस	४२ ७C
भवन्तौ कौ न जानामि	४८ ११a	भविष्यति महाराजो	१० ४६C	भारते हि तदा वर्षे	१६ ५C
भव तौ कौ समारयात	१० ५३e	भविष्यति यथाथ वै	११ १०९C	भारावतरण कृत्वा	१४७ ९a
भव तौ ब्राह्मणौ सिद्धौ	४ १९a	भविष्यति युवा पुत्र	१६८ १२a	भारेण अधमा प्रोक्ता []	१०८ ८C
भव तौ मम सन्देह	५ १a	भविष्यति वरारोहे	१४७ १०a	भार्या प्रियसखी यस्तु	१२६ ३२a
भवन्तौ सगय विप्रौ	४ १७a	भविष्यपुराणमिति	१७५ ४७a	भार्या विसज्य वसुधे	१५३ ३७a
भव रुद्र विरूपाक्ष	९६ २८a	भविष्यत्रिपुरान्ताय	३३ १९a	भार्याणा देवकाय च	१६९ ८C
भव शव महादेव	२१ ७३a	भविष्यथ त्रयीबाह्या []	७१ ३९e	भार्या पुत्र पिता माता	११४ ४४a
भवस्तत्र फल दद्यात	२१३ ६७C	भविष्यन्ति क्रियाहीना []	७१ ४२C	भार्याभि समनुज्ञातो	१६९ १०C
भवस्व देवसेनानीर	२५ ४०a	भविष्यन्ति तत कृत्वा	१४२ ५६C	भावज्ञश्च कृतज्ञश्च	२०५ १२a
भवाश्च देवेषु तथा मलेषु	२३ २८a	भविष्यन्ति द्विजश्रेष्ठ	६६ १५C	भावना तु दढा कुर्याद	४ ३९a
भवाश्च रक्षितो राजन	४७ २०e	भविष्यति नपश्रेष्ठ	६८ ६C	भावसाध्योऽस्म्यह देवि	३७ २a
भवाञ्जातानि वै वेद	१८ २३a	भविष्यमस्ति पौराण	२५ ३१C	भावाभावविनिमुक्त	६ १६C
भवानेक पूर्वमासीत्तदश्च	१२ १०a	भविष्यवृषचिह्नाय	३३ १८C	भाषते वचन ब्रह्मा	१८८ ६६C
भवान् तथाऽस्यात्मवरेण चाम्बरे	२३ २५a	भविष्यसि च धमज्ञ	२११ ७२C	भाषित च मया वाक्य	१३७ २८६C
भवान्तरे अथान्यस्मिन्	२४ १८C	भविष्यसि तथा सर्पेर	२३ १७C	भाषितोऽसि मया ह्येव	११३ ६१a
भवान् देवस्तु वा न स्याद	२१२ ७६a	भविष्यसि न सदेहो	२११ ६७C	भासयन् सवल्लोकास्तु	२६ ६a
भवान न चास्य व्यतिरिक्तमूर्त्तिस	९ ३१C	भविष्यामि न सदेहो	१४४ ९८C	भास्करेण च तस्यासौ	२६ १६C
भवान् पाता च गोप्ता च	२०५ ११a	भविष्यामि वरारोहे [द्वापरे]	१५० २४a	भिक्षाकाले तु सप्राप्ते	३८ २a
भवान पुमान् शक्तिरियगिरे सुता	२५ २५a	भविष्यामि वरारोहे [मथुराया]	१५० २५a	भिक्षुको देवतार्थेषु	१८८ १६C
भवान प्रसूतिजगत पुराण	२६ १०a	भवेच्च शीतल ग्रीष्मे	१२४ ११C	भित्त्वा पवतमुदगारो	१४१ २९C
भवान ब्रह्मा च विष्णुश्च	७२ २a	भवेति नाम्ना तत्सव	७३ ११C	भिन्नचारित्र्यदु शीला	२०० ६६a
भवान् शशी सूर्यहुताशनोऽसि	१२ ५a	भवेत तथा धमयुगे समुद्भव	८ ५०e	भिन्नेन्द्रनीलविमलैर	२११ १८a
भवान सत्यतपा नाम	३८ ३०C	भवेदव्याहृत ज्ञान	९८ ३७a	भिषज किं न विद्यन्ते	१३७ १७५a
भवान सदा देव समस्ततेजसा	१२ ४a	भवेन्मुक्तिद्विजश्रेष्ठ	५ ४०C	भीतास्ते सविद कृत्वा	२१३ ८a
भवाय भवगोप्त्रे च	२११ ४४a	भवे भवे यश्च ससज्ज क ततो	८ ४७a	भीतास्त्रस्ता स्थिता दष्टा	१९२ १८a
भवाणवे दु खतरोमिसडकुले	१२ ६a	भवेयुरिति तत्सव	९२ ७e	भीतो गदगदया वाचा	१८५ ६५a
भविताऽतिक्षय घोर	२४ १८C	भवोदधिनिमग्नेन	४८ २१a	भीम बल बलिन चारुयोध	९५ ८C
भविता ते तथा नाम	३ २३C	भवोदधौ दु खशतोऽस्मिभीमे	३६ १३a	भीमरूपे शिवे विद्ये	९५ ४६C
भविता यदि तत्राह	१७० २१C	भस्मना मण्डल काय	१८८ १११a	भीमाक्षि भीषणे देवि	९५ ५०a
भविता वा ततश्चैव	१२४ ६२C	भस्मवष ततो घोर	१८६ ३५C	भीमाद्रुहासवक्त्राय	३३ १७C
भविष्य कायमुद्दिश्य	२८ ३५C	भस्माकुलेषु निक्षिप्य	११३ ६३C	भीमो ध्वशो ध्वस्तकण	९३ ७a
भविष्य पुराणमिति च	१७५ ३०a	भाग तत्र प्रदातव्य	१८६ ५४a	भीषणात् सवल्लोकाना	१४५ १८C
भविष्य महिषाख्यस्य	२८ ४१C	भाग ममास्ति तत्रापि	११८ १५a	भीषयित्वाहमेन तु	९४ ९a
भविष्यकृतकापाल	३३ २१a	भागीरथी वेगवती	२१३ ५५a	भुक्तिमुक्तिप्रदा गावो	११० १८e
भविष्यति क्रमाद यावन्	१४ ५०C	भागीरथ्या शतगुण	२१३ ४७C	भुक्तेषु तेषु सर्वेषु	१८६ ७२a
भविष्यति तथा गौरी	१७ ६६C	भाण्डीर समनुप्राप्य	१५१ ४७a	भुक्त्वा तिष्ठेद दिन धेनु-	१०६ ११C
भविष्यति न सदेह	१४३ ३C	भाति सा निम्नगा दिव्या	१९४ २१C	भुक्त्वा तु कामभोगानि	१३७ १५४a
भविष्यति न सदेहो [यत्त्वया]	१३७ ७३C	भानुश्चादित्यरूपोसौ	१७ ६८a	भुक्त्वा तु परकीयान्न	११६ ५C
		भानौ चानुदिते या तु	२०७ १४a	भुक्त्वा तु प्रेतभोज्यानि	१८७ ७a

द्वाराहपराणस्य

भुक् वा तेषा द्विजो देव	१८७ ४०	भूत्वा त्रिभुजा देव	९४ ४४a	भूत्याना चाप्य सन्मान	२०० ७७a
भुक्त्वा नि कण्टक राज्य	१३७ १० c	भूत्वा वेगेन गरुडो	२४ २९c	भूत्याना तु सहस्राणि	२०६ ४१a
भुक्त्वा पञ्चपद गत्वा	३९ २६c	भूत्वा वै मानुषस्तत्र	१३७ २४a	भूत्य परिवृत चारु	१ ८ ७४a
भुक्त्वा परस्य चास्त्रानि	१२१ ३a	भूपण्डे न तु जायेत	१४६ ४९c	भृश शोकपरीतात्मा	४१ ३०c
भुक्त्वा मास वराहस्य	१२६ ३८a	भूमि भित्त्वा जल तत्र	१४९ ५२c	भेकस्त्रिशतवर्षाणि	१३४ ३५c
भुक्त्वा यज्ञफलं तत्र	१२५ ६०a	भूमि एव विजानीहि	१८१ ८a	भेद किपुरुष प्राप्य	१४० ६५c
भुक्त्वा वराहमास तु	१३५ ४०a	भूमिक यापहर्ता च	१७२ ४८c	भेदकाराश्च धातूना	२०१ ३७a
भुक्त्वा वैद्याधरान भोगान	१४४ ७९c	भूमिदानेन ये लोका []	१७० ३५a	भेदभिन्नमहोत्पत्तास	५३ ९c
भुङक्ते तु भोजिते विप्र []	२०७ ३c	भूमि यामविधानेन	५५ ९c	भेरीशब्दमकृत्वा तु	१३६ १०६a
भुङक्ते स्वर्ग च विप्रेन्द्र	९८ ८८c	भूमि येन स विज्ञेय	१२५ ८०c	भरवेण स्वरूपेण	७१ ५६a
भुजगाधिपतिर्वीरा	२१२ ६०c	भूमिभूत्वा समा सप्त	१३५ ४१e	भोक्तव्य तैश्च तद्विज्ञैर	१४ २४a
भुजङ्गावनताङ्गचश्च	१९४ १६c	भूमिसंस्थो महाभाग	१७९ ६e	भोक्तव्य प्रथम ब्रह्मन्	१८८ ७८c
भुजाष्टादश जाय ते	११५ ६c	भूमि मोममय सव	१४१ ४८c	भोक्तव्य मध्यमश्चाद्ध	१८८ ७९a
भुजिष्या सवर्णो सा	१७८ ५a	भूमे मम पसादेन	१३७ ११४c	भाक्तुरप्यत्र विप्रेन्द्र	१४ ४५c
भुज्यता धमविच्छेष्ट []	८ २०c	भूमेमल समश्नन्ति	१११ १७c	भोक्ष्यमाणेन विप्रेण	१८६ ४९a
भुज्यते ह्यवशेनव	१६८ ६९a	भूमे सर्वाणि कर्माणि	१८१ ३c	भोक्ष्यामि पुण्डरीकाक्ष	३९ ३१c
भुज्यमानस्य विप्रस्य	१८६ ५३a	भूमौ च स्वशिर कृत्वा	१२४ १४८e	भोगासक्तस्य वसुधे	१५१ १५a
भुज्जन्तेन सतत	८ २८c	भूमौ स्थित तु मा दष्टवा	६९ ८a	भोगि वा यदि वा रोध	११७ २६a
भुज्जमाना अनावृष्टिर	७१ १८c	भूम्या तु पततस्नस्य	१२४ ८२c	भोगैश्च पीडिता नित्य	१९७ २८e
भुज्जमाना नरा ह्यत्र	१४२ ४a	भूम्या वस्त्र समास्थाप्य	१२४ ८९c	भोजन किञ्चिद्विच्छामि	८ १९a
भुज्जानस्तु वरारोहे	१२९ १९c	भूम्यामनतवादी च	१९३ ९a	भोजन कुरुते नित्य	१६० ४९c
भुज्जानो योऽति चारुनाति	११६ २a	भूय एषा जगत्सष्टिस	५ ३४c	भोजन कुरु मे दत्त	१६० ५७a
भुज्जीत सहितो बालैर	३९ ५८e	भूयो भूयो जायमाना	१११ २१c	भोजन गह्व तत्रैव	१६० ४७c
भुज्जीयाच्च सम पूज्य	१४ ४२c	भूरिणा परमान्नेन	३९ ५८c	भोजनाथ फल दिव्य	१६९ ४२c
भुज्जद्भूमि नवान्नानि	१३६ ८८c	भूर्लोकवासिन सर्वे	७० ३०a	भोजनाथ महाराज	२०६ ७४a
भुवनेषु च घोरेषु	१९६ ५८c	भूर्लोकवासिना याज्या	१३ २७c	भोजने च स्वशक्त्या च	१४ ४०c
भुवर्लोक प्रपद्यन्ते	७० ३०c	भूषित पूजित तत्र	१५८ ३६c	भोजनेषु च सर्वेषु	१९६ ६६a
भू ससज भुव सोऽपि	९ ५c	भूषितालङ्कृत कृत्वा	१२८ १a	भोजनेषु प्रप नेषु	१८५ ३२a
भूतकार्येष्वमूर्तेन	१७ ६४a	भूषितो नीलवस्त्रेण	१३४ ४a	भोजयिष्यति विप्राग्रचास्	१३ ५४c
भूतग्रहपतिश्चैष्ट	२५ ४२a	भृगुकुण्डेति विरयात	१४६ ४८a	भोजयेच्च यथान्यायम	१२७ ३१c
भूतनिष्ठाभियोगज्ञा []	२०१ ३६c	भृगुप्रपतन कृत्वा	२१३ ८६a	भोजयेद ब्राह्मणास्तत्र	१८० ३८e
भूतपूर्व च त वत्स	१८६ ८५a	भृगुमूले पर तीथ	२१३ ८७a	भोज्यानि लेह्यचोष्याणि	१९७ १०c
भू वेताञ्जुष्टाय	३३ १०a	भृगुस त स्वय साक्षाद	१५ ४a	भो भो कृतघ्ना लुब्धाश्च	१९६ ७०a
भूना च बाल दद्याद	१८७ ११c	भृगुव तनश्चरो	२०८ ५८a	भो भो देवा मया यूय	२१३ ३१c
भूतानुकम्पका ह्येष	२०४ १२a	भृगु व महाभागे	१४६ १२e	भो भो पापसमाचारा []	१९७ २७a
भूतान्यपि मृधे घोरा-	२१ ४३a	भृगु ह कृष्णराशुभानुभा	११ ५ a	भो भो मन्देहका बीरा []	१९९ १२a
भूत स्वमागगर यै	९ १८c	भृङ्गपत्रनिभश्चासौ	७५ १६a	भो भो शृणु न मे दूता []	१९६ ३१a
भूतगतैव च पिण्डमूर्तिर	२ ८c	भूतकाव्यापकश्चैव	१४ ६c	भो भो सत्यव्रताचार	१९२ १९a
भूत्वा दश्याऽप्यदश्याऽभूत	९७ १७c	भूतच्छक कक्षविवाहितश्चिर	११ ५४c	भ्रमत परिधान तु	९६ २०a
भूत्वा पूर्वामुखस्तत्र	१३४ १५a	भूत्यातिथिदूताशाना	८ २c	भ्रमतस्तद् व्रत देव	९६ ३१c
भूत्वा मायामय भीम	२२ १३c	भूत्याना च द्विजातीना	२०६ ३३a		

श्लोकाधिसूचा

अमता तादशी दष्टा	११ ३०C	मज्जन नपनेस्वत्र	१ ४५C	मत्स्य कूर्मो वगाहश्च	४ २a
अमते सप्तद्वीपानि	४७ ८ C	मज्ज तमुच्च सुतरा महापञ्चे	७ ९C	मत्स्य कूर्मा वराहा य	११० २७C
अमता बभ्रुता जाता	९६ २२C	मज्जन्तश्च प्लवन्तश्च	१९६ ४६C	मत्स्यरूपवर देव	१६१ २३a
अमर्ति पथिवामेता	१४ ८C	मग्न्यो यन दश्यन्ते	१ ४५ ५२C	मत्स्यरूपेण तद्वन्मा	३९ ४९C
अमत्रह तेपु सर स्वपश्य	६९ २२a	मणिकुण्डेति विरयात	१ ४६ ५२a	मत्स्यादिनामानि जगत्सु केवल	७ ३८a
अमेद विमानमारुहो	१२५ १ २C	गणिपणशतैश्चित्रा	७५ ९०C	मत्स्यादिरूपाणि चराणि सोऽव्यात	५ ८e
अष्ट श्रद्धावितो बाल्यान्	१६८ ५७C	मणिरत्नापितस्वभ्रर	७५ ७a	मत्स्योऽथ बलवास्तत्र	२१ २१a
अष्टराज्यश्च यो राजा	१६ ३ a	मणिविद्रुमचित्रे च	२११ ३C	मत्स्यो वै दशवर्षाणि	१२५ १८a
अष्टराज्येन बलिना	१५० ४९e	मण्डल तस्य क्षेत्रस्य	४४ ४८a	मथितु शम्भ्रमादाय	५१ २०C
अष्टराज्यो यदा राजा	९५ ५८a	मण्डलेन प्रमाणेन	७५ ५५C	मथुरा च परिक्रामन	१५८ ३a
अष्टराज्यो लभेद्राज्य [मतो]	४३ १६C	मण्डिता कुमुदै पद्मै	१४८ ३०C	मथुरा तु परित्यज्य	१५० १७a
अष्टराज्यो लभेद राज्य [नात्र]	६१ १०C	मत्तङ्गपुत्राय ददौ	८ ११C	मथुरा प्राप्य मनुजो	१६३ ५१C
अष्टराज्योऽस्मि देवेश	१५० ५ a	मत्तङ्गस्य गह सोऽथ	८ १७C	मथुरा मुक्तिफलदा	१७५ ३६C
अष्टोऽपि जायते तस्मान्	२०० ३६a	मत्तिप्रधाना विमला []	८४ २e	मथुरा रक्षते कोऽसौ	१६६ १a
भ्राजते मुकुटस्नस्य	१९५ १८C	मनिमा वतिमान भूत्वा	१२२ २४C	मथुरा समनुप्राप्य [दृष्ट्वा]	१५६ ६a
भ्राजते सरिता श्रेष्ठा	१९४ १४C	मतिमान नव त येत	१२१ ६e	मथुरा समनुप्राप्य [यस्तु]	१५७ १३a
भ्रातरस्तत्र पञ्चाशन	४१ १९a	मत्क्षेत्र ते न पश्यन्ति	१५६ १४a	मथुराक्रमण कृत्वा	१५८ ७८C
भ्रातणामागमन च	१७४ २०C	मत्त स प्रददौ तस्य	१३८ ६७a	मथुराक्रमण तस्य	१५८ ३१C
भ्रुकुटीवुटिलात तस्य	२ ४६C	मत्त समभिवाञ्छन्त	२११ ७१C	मथुराक्रमणीय मे	१५८ ६०C
म		मत्त सुप्त प्रमत्तश्च	१५१ २०a	मथुरागमन कि ते	१६७ २६e
मकरास्तत्र दश्यन्ते	१४७ ४०a	मत्तहस्तिनमारुह्य	९३ १C	मथुरादक्षिणे पार्श्वे [वत्सराग ^०]	१५५ ३३C
मकरेण धतस्तूण	२२ ३०C	मत्तुल्यो मत्प्रभावश्च	२११ ६६C	मथुरादक्षिणे पार्श्वे [क्षेत्र]	१५५ ३४a
मक्षिका त्रीणि वर्षाणि	१३१ २८a	मत्परो नित्यमुद्युक्त	११४ ४५e	मथुरापरिक्रम कृत्वा	१५७ २०C
मक्षिका पञ्चवर्षाणि	१३२ २a	मत्पाणिग्रहण भद्रे	२२ २३a	मथुरापश्चिमे पार्श्वे	१५२ २०a
मखानिधमरुदिताग्नि होमैः	१७ १३a	मत्पाषद स तु भवेत्	१३३ ७९e	मथुरापश्चिमे भागे	[अद्वरादद्वयोजनम] १५५ ३७C
मग्न पुरा यत्सलिले स रुद्र	३३ ६C	मत्पिता हिमकस्तवासीद	४१ २४a	मथुरापश्चिमे भागे	
मग्नमात्रस्य तत्राय	१५१ १०a	मत्पूजन विशालाक्षि	१३४ ५८C	[अद्वरादद्वयोजने]	१५५ ४१a
मङ्गला च विचित्रा च	१३८ ८२C	मत्पूर्वा दिशमाश्रित्य	१४५ ३१a	मथुरापश्चिमे भागे	[अद्वराद् योजनद्वयम] १६२ १C
मङ्गलाना च बहवो	१८२ ७C	मत्प्रभावात्तु तत्तस्य	२१३ ६६C	मथुराप्रदक्षिणा कृत्वा	
मङ्गलानि च सर्वाणि	१६३ ५७C	मत्प्रभावानुरूपा च	१४७ ७e	मथुरामण्डल प्राप्य	१५० २०a
मङ्गल्य च पवित्र च	१४९ ८१e	मत्प्रश्नविषये ब्रह्मान	५३ १a	मथुरा मथुरोच्चार	१६८ ६६C
मङ्गल्य च शिव चैव	२१५ ६C	मत्प्रसादेन कत्तव्य	१२७ १२C	मथुरामागतश्चाह	१६७ २७a
मङ्गल्य मगल सिद्ध	१२७ ६८a	मत्प्रसादेन ते सर्वे	१४६ २९a	मथुराया कृत पाप	१६३ ५०a
मङ्गल्यपरमो यश्च	२०८ ३८C	मत्प्रसादेन वै देवि	१२५ १०८e	मथुराया गते श्रेष्ठे	१६७ ३६e
मङ्गल्यश्च पवित्रश्च	१२५ १२६C	मत्प्रिय यदि जानीत	१३८ २०C	मथुराया गमिष्यन्ति [सुप्ते]	१५० १९C
मङ्गल्याश्च पवित्राश्च [ये त्वया]	१२४ २a	मत्त्वा कुमाररूप तु	२३ १६C	मथुराया गमिष्यति [प्रसुप्ते]	१५६ ३C
मङ्गल्याश्च पवित्राश्च [सर्वाश्च]	१३८ ६७C	मत्त्वा विद्धास्तु युगपन्	४१ २८e	मथुराया गमिष्यामि	१६८ ८०a
मच्चित्त सतत यो मा	१४२ २७a	मत्सर पद्मपत्राक्षि	१४५ ४२a	मथुराया गृहे यस्तु	१५६ १८a
मच्चित्तोपगतो नित्य	११५.२C	मत्सुता जीवघातस्य	८ ३७a	मथुराया च तीर्थेभ्यो	१७४ ५८a
मच्छरीरमिद राजन्	६९ २a	मत्स्य कूर्म वराह च	२०९ ६८a	मथुराया च देव त्व	१६६ ५C
मज्जनाभ्यवहाराथ	११ ३९a	मत्स्य रूप च सौवर्ण	३९ ५३C		

वराहपुराणस्य

मथुराया च मध्याह्ने	
[म यन्दिन°] १७५ ३३a	
मथुराया च म याह्ने	१७५ ३४a
मथुराया च मे स्थान	१६६ ४C
मथुराया च यत्पुण्य	१६० ६४a
मथुराया च यत्स्थान	१६५ २२C
मथुराया च यद् रूप	१६७ २०a
मथुराया तथा चैक	१७५ ५०a
मथुराया तथाप्येव	१७७ २५e
मथुराया तथा प्रातर	१७५ ३२C
मथुराया नरो गत्वा	१५६ ४०a
मथुराया पुरावृत्त	१६८ १C
मथुराया मम चैतद	१७० ४४C
मथुराया महापुर्या	१५० २३a
मथुराया महाभागे	१५६ १९a
मथुराया मृत पश्चाद्	१६८ ६५C
मथुराया मता ये च	१६७ ३३a
मथुराया ये वसन्ति	१६३ ५९a
मथुराया समासाद्य	१६० ६४C
मथुराया स्थित देव	१६७ २१e
मथुराया हरिं दष्ट्वा	१५५ ४C
मथुराया पर क्षेत्र	१६७ १a
मथुरायामागतोऽसौ	१६७ २१C
मथुरायास्तु साहात्म्य	१६६ १७C
मथुरावासिन श्रुत्वा	१६८ ७२a
मथुरावासिन सर्वे	१६३ ५३C
मथुरावासिनो ये च	१५९ ४a
मथुरावासिनो लोका	१५६ ५e
मथुरावासिनो लोकान	१६३ ५८C
मथुरा सूकर चैव	१७७ २८a
मथुरेति च विख्यात	१५० ११C
मदशो द्वादशो यस्तु	७३ ४८a
मदीयस्य पितुर्ये हि	५३ ११a
मदीयागमने राजन्	१७८ ८४C
मदेन लेखको याति	१७२ २३a
महशनेन च चिर	३७ ३८C
महशनेन यो जात	२१ ७६a
मद्भक्त शुचिमान् दक्ष	१२५ ४२C
मद्भक्तश्च गुणज्ञश्च	१३५ २७C
मद्भक्तश्च विनीतश्च	१३६ १०४C
मद्भक्तश्चात्र जायेत	१३७ २३a
मद्भक्तश्च जायेत [शुद्धे]	१३६ ३C

मदभक्तश्चैव जायेत [मम कम°]	१३७ १६C
मदभक्तश्चैव जायेत [अपराव°]	१३७ ८ C
मदभक्तश्चैव जायेत [एवम]	१३७ २६७C
मदभक्तश्चैव जायेत [महिमान]	१३९ ४e
मदभक्तश्चैव जायेत [सर्वम°]	१३९ ११C
मदभक्तश्चैव जायेत [रुद्रलोको°]	१३९ २१ a
मदभक्तश्चैव जायेत [ससार°]	१३९ १०९C
मदभक्तश्चैव जायेत [मम कम°]	१३९ १११C
मदभक्तस्यासुरे द्रस्य	१८८ १२१C
मदभक्ता यानि पश्यन्ति	१४८ २५C
मदभक्ताश्चैव जायन्त	१३७ ४२C
मदभक्तेन तु दातव्य	१९० २५C
मदभक्तेन व कतव्य	१८५ १००a
मदभक्तेषु विशालाक्षि	१३३ ५C
मदभक्तो जायते देवि	१२४ १७५C
मदभक्तो जायते ध यो	१२२ १०C
मद्य पीत्वा वरारोहे	१३६ ६९a
मद्रूपधारी मत्तेजास	२११ ६७a
मधुकैटभौ तथा हत्वा	१२५ ६C
मधुधेनु प्रवक्ष्यामि	१०३ १a
मधुपक त्वरन् गह्व	१८५ १००C
मधुपक पर गह्व	१९० २६C
मधुपक उभौ महात्मानौ	१८९ १७C
मधुपर्कण किं काय	१८९ १२C
मधुपर्कति विख्यातो	१८९ १०C
मधुपर्के तु किं पुण्य	१८९ ३a
मधुमाधवपूर्णानि	१९६ ६३a
मधुर गिरमादाय	१४४ ४१C
मधुर वाक्यमादाय	१२४ ५३C
मधुर स्वरमादाय	
[प्रत्युवाच स ब्राह्मणाम]	१२४ १२३C
मधुर स्वरमादाय	
[प्रत्युवाच वसुन्धराम]	१२७ ४३C
मधुर स्वरमादाय	
[प्रत्युवाच महद् वच]	१३७ २८४C
मधुर स्वरमास्थाय	११३ २C
मधुरा गिरमादाय	१३९ ६०C
मधुवाता ऋच सिञ्चन्	१७८ ४९a
मधुवातेति मन्त्रेण	१०३ १५a
मधुसूदनायेतिकटिम्	४४ २e
मधूकमश्रवण वा	११७ २६C

मध्य तस्य महामेहर	७५ २१a
मध्य तु रक्षते नित्य	१५६ १७C
मध्यगण्डा प्रगल्भा च	१७५ १८C
मध्यमा च तदर्धेन [भारेणैकेन]	१०१ ८a
मध्यमा च तदर्धेन [वित्त°]	१०९ ५C
मध्याह्ने च तथा देव	१७५ ३२e
मध्याह्ने च पन पूणश	१४७ ८५a
मध्याह्ने पतते भूमि	१४८ २६C
मध्याह्ने मामक तजो	१६१ ६३C
मध्याह्ने मतकल्पो वै	१२१ ५२a
मध्याह्ने याज्ञवल्क्यस्य	१७५ ४१a
मध्ये कालप्रिय देव	१७५ ४८C
मध्ये तु तस्य कुण्डस्य	१४५ ३१C
मध्ये तु मरण यस्य	१५५ २९C
मध्ये त्विलावत नाम	७५ २०a
मध्ये सदैव तिष्ठामि	१६७ १९C
मध्ये सुखा नदी नाम	७९ २०C
मन शिलाचूणनिभै	७९ १६C
मन शिलादरीभिश्च	७७ ८a
मन सयम्य मच्चित्तो	१८५ ४३C
मन ससृत्य विषय	१८५ ३३C
मनसा कमणा वाचा	२०८ ५५a
मनसा कमणा वापि	२०८ २५a
मनसा कुरुते स्नान	१२४ ८९a
मनसा निर्मिता तेन	१६१ २४C
मनसा निश्चितात्मानस	२०८ ४a
मनसापि न गन्तव्या	१२६ ४१C
मनसापि न शक्नोति	१२१ १०a
मनसापि न शक्येत	१५७ ११C
मनसा ब्राह्मणी चैव	१२० २७a
मनसाऽभीप्सित काम	१५४ १९C
मनसा वायुभूतेन	१८६ ८e
मनसा स च देवेश	४६ ११C
मनसा हृष्टतृष्टेन	१३८ ६C
मनु प्रजापतिश्चैव	१९५ १५a
मनुजा य न पश्यन्ति	१४७ ३६C
मनुजा यत्र मुच्यन्ते	१४८ ९a
मनुजा येन गच्छन्ति	१४० ७४C
मनुजा येन विधिता	१६७ ९C
मनुजास्तत्र पश्यन्ति	१४८ १८C
मनुनाप्यन्यथा दूष्टो	१२० १६a

श्लोकार्धसूची

मनुना वै कृतो धम []	१३७ १५१८	मन्दारस्य तु पूर्वेण	१४४ २७a	मम तूर्ति प्रयान्त्वद्य [विप्र°]	१४ २७c
मनुनिम मनुत्व च	३१ १a	मन्दारात्परम स्थान	१४४ २c	मम त्व भक्तिनम्रस्य	१६१ ३४c
मनुष्य किल्बिषी भद्रे	१३० ५a	मन्दारे कानि कर्माणि	१४३ ६a	मम त्व विहितो भक्ष	१६३ १५a
मनुष्यपशुरूप वा	२४ १३c	मन्दारेति च विख्यात	१४३ २c	मम त्व हि महाभाग	१९१ २०c
मनुष्यभावमाश्रित्य	७२ ७c	मन्दारेति त्वया प्रोक्त	१४३ ५c	मम त्वेव ततश्चोक्त्वा	१२७ १८a
मनुष्यलोकेऽति भवन्तमाद्य	१० ६c	मन्दारे परम गुह्य	१४३ ४९c	मम दक्षिणपार्श्वे तु	१४६ ४८c
मनुष्याणां तथास्माक	२४ २२c	मन्देहा नाम नाम्ना ते	१९९ ३५c	मम देवा न जानन्ति	१२६ १c
मनोज्ञ च सुग ध च	१४४ १९c	मन्देहा नामनाम्ना वै	१९९ ३८a	मम दोषापराध च	१३६ ८c
मनोज्ञ च हृदि न्यस्त	१४३ ९c	मन्मथायैति पादौ तु	५४ १६a	मम नाम्नामभूत्पद्य	१८५ १३c
मनोज्ञ तमिद वाक्य	१३९ ८१c	मन्यु प्रदीप्त परिभाव्य केन	३३ ७c	मम निर्माल्य पार्श्वे वै	१२५ १०१a
मनोज्ञ रमणीय च	१४८ १९c	मन्युना परमाविष्टो	१४५ १६c	मम पश्यति वै नित्य	१२४ १६८c
मनोज्ञे जये जम्भे	९५ ४७a	मन्वन्तरेष्वनेकेषु	२५ ३४c	मम पुत्रा रुदन्त्येते	१२४ ११०a
मनो भवायेति शिर []	५४ १५a	मन्वादिभिर्विस्तरश	६८ २१c	मम पूर्वेण पार्श्वेण	१४५ ३०c
मनो गुद्विश्व चित्त च	१४२ १५c	मम कमपरिभ्रष्टो	१३३ ३c	मम प्रापणक कृत्वा	१४२ ४५a
मनोस्तु वशसभूत []	१८५ २६a	मम कमसमायुक्त	११४ २५a	मम प्रीत्यथ तद्विष्णो	१७९ ३c
मनोहराश्च कान्ताश्च	१९६ ६५c	मम कमसु मेधावी	११४ २८c	मम बाहुविमुक्तास्तु	१९९ ३४c
मन्तव्या दातभोक्तृणा	८ ३२e	मम कर्माणि कुर्वीत	१२७ ७८c	मम भक्तसुखार्थाय [किमन्यत]	१२५ २१४c
मन्त्र लोकसुखार्थाय	१२७ ५०c	मम कान्ता विशालाक्षी	१३७ १५५c	मम भक्तसुखार्थाय [मव°]	१३९ ११३c
मन्त्रपूत तदा तोय	१८६ ६१a	मम किं तात राज्येन	१ ७ २३१a	मम भक्ता व्रनश्चेष्ट	१२२ १५c
मन्त्रपूव पितृणा तु	१४ १६c	मम क्षेत्र प्रिय चैव	१३७ ६c	मम भक्तो विशालाक्षि	१२८ २६c
मन्त्रमाथवण धात्रि	९६ ४c	मम क्षेत्र महाभागे	१४५ ६०c	मम भक्त्यापि पश्यन्ति	१४८ १२c
मन्त्रयाञ्चक्रुर यन्ना []	१६ ९c	मम क्षेत्रप्रभावेन [सृगाली]	१३७ ८८c	मम भक्त्याप्यनुष्ठाय	११७ ३३a
मन्त्रयुक्तोपचारेण	१८६ ८०a	मम क्षेत्रप्रभावेन [चात्मन]	१३८ ९८a	मम भक्त्या व्यवस्थित्य	१४६ २६c
मन्त्रहीन क्रियाहान	१८८ १२१a	मम क्षेत्रप्रवेशे च	१६६ ८a	मम भक्षे हते विप्र	१६५ १८a
मन्त्रहीन मया तत्र	१३९ ९२a	मम चञ्चवावगाहेन	१६९ ३६a	मम भवेति चोच्यन्ते	१३८ १५c
मन्त्रा प्रयुक्ता सत्येन	१९१ ३५c	मम चापि न भार्याऽमि	१२५ १२८c	मम माता वरारोहे	१२१ ४७c
मन्त्राणां परमो मन्त्रस	१२८ ८a	मम चाराधने युक्त	१२५ ७c	मम मात्रा तु दुद्धर्षा	२०७ १८c
मन्त्रावाहनसयोग	१०१ १७c	मम चाह्वानप्रेद भूमि	१२६ ४५e	मम मात्रे महाभाग	२०६ ८८c
मन्त्रास्त एव जप्तव्या	१०६ ८c	मम चव प्रसादेन [श्वतद्वीप]	१२१ ९६c	मम माया न जानन्ति	१२४ १६९c
मन्त्रिणश्च ततो ज्ञात्वा	१६४ ८a	मम चव प्रसादेन [तपसश्च]	१२५ २०६a	मम माया विशालाक्षि	१२४ ८c
मन्त्रिणा भृत्यसङ्घस्य	४ ३८a	मम चव प्रसादेन [सर्वकाल°]	१४६ ६६c	मम मायानियोगेन [तिष्ठन्ने]	१२४ ३८e
मन्त्रेण विधिपूर्वेण	१८१ १०a	मम चव प्रसादेन [स]	१८१ ११a	मम मायानियोगेन [कृत]	१८८ ८४a
मन्त्रेणानेन राजेन्द्र	५८ ६c	मम चव प्रसादेन [तस्य]	१८५ ७९c	मम मायाबल ह्येतद	१२४ ४६c
मन्त्रै स्तुतिस्तु कत्तव्या	१८६ ६२e	मम चव प्रिय भूमे	१५१ ४८c	मम मायाविमूढात्मा	११६ ४८c
मन्त्रैर्वा विधिपूर्वेण	१८१ ९a	मम चैव प्रियार्थाय [सर्वलोक°]	१३४ ४१a	मम मार्गानुसाराणा	१४५ ५१c
मन्त्रैस्तथाविधैर्होमैर	१७२ ६७e	मम चैव प्रियार्थाय [तव]	१३७ २c	मम मार्गानुसारेण	१४६ ३१c
मन्त्रोच्चार प्रकुर्वीत	१७८ ५०e	मम चैव प्रियार्थाय [एतन्मे]	१३७ ७२c	मम मित्र च तत्रैव	१६३ ३४a
मन्त्रौषधैर्गार्हपत्यमण्डलैश्च	२४ २९a	मम चैवान्तर दत्त्वा	१४९ ११c	मम यद्भाषसे चव	१२४ १२४c
मन्दारस्य गिरे शृङ्गे	७७ ११a	ममज्जासौ तत पापस्	१५१ ९c	मम या परमा मूर्तिर्	१४० १३a
मन्दाराद्रि ययौ तप्तु	८९ ३२c	ममज्जु सागरजले	१६ ३५c	मम ये कमयोग्यानि	११८ १९c
म दाकिन्या सयमने	१५८ ५७c	मम तूर्ति प्रयान्त्वद्य [भौमा°]	१४ २६c	मम योगेषु सन्यासम्	१४२ १३e

वराहपुराणस्य

मम योगेष्टसन्ध्यास	१४२ ४९८	ममैवाराधनपरो	१२४ ५७a	मयि प्रसन्ने त्रलोक्य	५५ ४९८
मम रुद्रप्रसादेन	१४४ १५a	ममवाराधनार्थाय [इम]	१२२ ११८	मयि सन्ध्यासयोगेन	१४२ १३८
मम लोक स गच्छेत	११४ १९८	ममैवाराधनार्थाय [भ्रमते]	१४४ ९a	मयि सभक्षिते रक्ष	१६३ १७८
मम लोकमवाप्नोति	१३६ ७५e	ममैवाराधने युक्ते	१३७ ५५८	मयूरवर्हिषणस्तु	७५ १८e
मम लोकस्थिता स्थाने	११६ ४३८	ममैवाचनकाले तु	११६ १३a	मयूराणा च निर्घोषर	१३८ ७२a
मम लोकेषु विरयाता []	१२४ २८	मया किं पापकर्मण	१२४ ९३८	मयूरै सारसैश्चैव	१९५ ४५a
मम वाक्य तत श्रुत्वा	१३७ ६५a	मया कृतस्य तपससं	५१ ३८	मयव मोहितास्ने हि	७१ ५२a
मम व्रत सदा देव	१५३ १७८	मया क्षिप्तास्तु इषव	१९९ ३३८	मयैषा तव पुष्टयथ	१७८ १०३८
मम शास्त्र बहि कृत्वा	१३१ ११८	मयाज्ञप्ता विशेषेण	२०२ २३e	मयोक्ता लभते कश्चिद	१२६ १०८
मम शास्त्रपरेणेह	१४६ ३६८	मया च पूर्वमुक्तानि	१२७ २a	मयोक्तो मोहमापन्नस	६२ २५८
मम ससारमोक्षाय [गह्य]	११७ ३५८	मया चैव पुरा सृष्ट	१४२ २८a	मय्यागते विशालोयम	५५ ५१८
मम ससारमोक्षाय [धूप]	११७ ३८८	मया तत्र तपस्तप्त	१५५ ४१८	मय्येके तव पुत्रत्व	५१ २७a
मम सस्थापनार्थाय	१८० १२७८	मया तत्रैव तन्मध्य	२१४ ३८	मरकतसुवर्णभिम	१४६ ५८८
मम सस्थापयेत्तत्र	१२६ २३a	मया ते कथित सव	१११ ४८e	मरण च विशालाक्षि	१३७ २६४८
मम सङ्गादिमा देव्यो	१७० ५e	मया ते दुहिता दत्ता	८ ३३a	मरणादेव सप्राप्य	१३७ २८०a
मम स्थास्यति पार्श्वेभ्य	२०४ ३८	मयाऽत्र सञ्चित ब्रह्मन	१८९ ११a	मरणाथ तदा तत्र	१७४ ४१८
मम स्नेहात प्रिय चैव	१३७ १७८	मया त्व हि यथा प्राप्त []	१५३ ६३a	मरणे च प्रपक्ष्यामि	१३७ २९२८
ममाग्रतो वरारोहे	१२७ ५३a	मया दष्टा द्विजश्रेष्ठास	१९४ १०e	मरीचिरत्रिंश च तथा	२४२a
ममात्र प्रियकामाय	१२९ २५८	मयाऽपि विषदग्धेन	१२१ १९७a	मरीचिब्र ह्याण पुत्र	२० २a
ममाद्य नैत्यक कम	१७८ २५a	मयापि श्रद्धया चैतत	१७२ ८६a	मरुत्पते सवपते जगत्पते	७३ १९८
ममापि देवदेवेश	११ १८a	मया पष्टा के भवन्तो	७३ ५a	मरुस्थल्यास्तु देशे तु	१६३ १०a
ममापि हृदये नित्य	११९ २१८	मया प्रकल्पित भाग	१८८ २४८	मत्तुकामो द्विजवरो	१६० १३८
ममाप्यन्ते शुभ स्थान	५५ २४८	मया प्रणमितस्तस्थौ	७० ९८	मत्यलोके नदीतीर	९८ ८२८
ममाचनविधि कृत्वा [मम]	११५ ७e	मया प्रत्यक्षत पूव	१७४ ७५८	मर्यादा कुरु देवेश	२४ २२a
ममाचनविधि कृत्वा [गन्ध°]	१८२ १७a	मया प्रोक्तविधानेन	११५ १a	मर्यादा पवतानेतान	७७ ४e
ममार्चनविधि कृत्वा [मधु°]	१८९ १८a	मया मुक्तमिद शस्त्र	१९९ ३२८	मलयस्य दक्षिणेन	१४८ ५२८
ममार्थे चागमिष्यन्ति	२११ ८७८	मया यदाश्रितश्चाग्रस	१२५ २८	मलयाजुनक तीथ	१५५ १८
ममाश्रमे कृताहार	११ २८८	मया व कीर्तित सव	७३ ५१e	मल्लिकादशन कृत्वा	१५८ २६८
ममैव वचन श्रुत्वा [कृत्वा]	१२४ ७३a	मया विना कथ क्षेत्र	१७ ४२a	मशकस्त्रीणि वर्षाणि	१३५ १७८
ममैव वचन श्रुत्वा [स]	१२५ १७a	मया विना शरीरस्य	१७ ४०a	मशका मत्कुणा यूका	४ २९८
ममैव वचन श्रुत्वा [ब्राह्मण]	१२५ २३a	मया विलोकिता सर्वे	१४१ ६३८	मसके मम गच्छन्ति	२०६ १०८
ममैव वचन श्रुत्वा [भगवान]	१३६ ३७a	मया विसर्जितो देव	१७२ ८३८	महत परिवारस्य	२०१ ४६a
ममैव च हिताथ त्व	१२४ ४८	मया वं क्रीडमानेन	१८७ २४a	महता तूयघाणेन	२०६ १६a
ममैव पादविन्यासे	१६९ ३५a	मया व धायमाणेन	१२५ ११८८	महता वद्विजालेन	१९५ ९a
ममैव राजधर्मो वै	१२५ १२५a	मया समुद्र पिबता	५९ ६८	महती च श्रिय प्राप्त	४६ १५८
ममैव रोचते स्थान	१४४ ४७a	मया सह तप कुर्याद	४८ १६८	महत्तत्त्व च भगवान्	१७ ७१८
ममैव वचन श्रुत्वा [स च]	१२४ १४८a	मया साध प्रयात्वेष्टा	७१ ३३८	महत्सज्जो मया हीन	१७ ५०a
ममैव वचन श्रुत्वा [दुर्वासा]	१४७ २५a	मया सुगोपित पूव	१६६ १०e	महदञ्जनसंस्थान	७९ २२८
ममैव शरण गत्वा [इम]	१२७ ६८	मया स्नातु ब्रजस्वेति	२२ २९८	महर्लोक तथा तैस्तैर	९ १९a
ममैव शरण गत्वा [इम]	१२७ २५८	मयि चित्त समादाय	१४२ २३८	महाकाया सुहृपा च	१६१ २०८
ममैवानुग्रहाथाय	१८९ २e			महाकुम्भप्रमाणैश्च	७७ १२a

श्लोकार्धसूचो

महागन्धमनोजश्च	७७ १२८	महावर्षाणि ख्यातानि	७५ ५०a	मा मुक्तिकाम नय देव शीघ्र	३६ २१८
महागिरौ ततो रम्ये	७५ ७५c	महावापीसमायुक्ता	७६ ८a	मा यजस्वेति तेनोक्तास	१३ १२a
महाज्ञानमिदं सूक्ष्म	१४६ २१a	महाविद्ये महावेद्ये	२८ ३१c	मा यजेत सिद्धिकामस्त	१३७ ५१c
महातपा प्रीतितो धमदक्ष	३३ १८	महाविद्येश्वरी देवी	१६७ ३७c	मा वहस्व च देवेश	७३ ४३c
महात्मस्त्वा नयिष्यामि	१६१ ४०c	महाविद्येश्वरी देवी	१५८ ४३a	मा विष्णोऽन्यतिरिक्त ये	७० ४१a
महादानाधिको योगस	१२२ ३४c	महाविमानसस्थस्य	७५ ६९c	मा विहाय सदा भवत	७१ २६c
महादानश्च लभ्येत	१३७ २७६c	महाविषा महाक्रोधा	१९८ २९c	मास ते भक्षयिष्यामि	१६३ १५c
महादेव ततो दृष्ट्वा	१६२ २८a	महाश्रव्य विशालाक्षि	४४ ९३c	मा समाराध्य सयाति	२०९ ८७c
महादेवमुखाकार	१५८ ५०a	महासत्त्वो महातेजा	१९५ ३८c	मासीमुशीर कुष्ठ च	९९ ४c
महादेवि महाभागो	२८ २७c	महासान्तपन कृत्वा		मागधेन तु तौल्येन	१०१ ७c
महादेवो विरूपाक्षस	७० ६a	[ततश्च कृच्छ्रं च सु दर्श]	१२६ १२a	माघमासस्य द्वादश्या	१२५ १९५c
महानामेति विख्यात	१७२ २८	महासान्तपन कृत्वा		माघमासस्य सप्तम्या	१७५ ५१c
महानिन्द्रस्य चोत्थान	१६२ २२e	[ततश्च कृच्छ्रं च निष्कल]	१३४ २९a	माघमासादथारम्य	६५ ९e
महानीलस्य मध्ये तु	७९ २०a	महासितत्वास्तनुवत्तमध्या	१११ ४२c	माघमासे तु द्वादश्या	१८८ १०१a
महानीलोय कुम्भश्च	७८ ११c	महाहनुविशालाक्षो	१६३ १३e	माघमासे तु सुश्राणि	१२५ ५२a
महापद्म तथा शख	२४ ७a	महिष कुक्कुटश्चैव	२०० ६३a	माघस्यव तु मासस्य	१३६ ८४c
महापद्मानि चत्वारि	२०४ १४e	महिषाख्यासुरवध	९८ २c	माघासितान्ते शुभतीर्थतोयेर	१३ ४९c
महापराध विद्येत	११६ ३६c	महिषारयेन भूतेशि	९१ २७a	माघामिते पञ्चदशी कदाचिद	१३ ४५a
महापातकनाशस्तु	२०८ ५३c	महिषारयोऽपर पश्चात्	९८ ४c	माङ्गल्यश्च पवित्रश्च	१२८ ३७c
महापातकभागी स्यात्	२०९ ५३e	महिषेति स्मृतो नाम्ना	९४ २०c	मा च ते वितथ कामो	२०६ ७३a
महापातकयुक्ता ये	२०९ ३९a	महिषैश्च शृगालैश्च	१९९ २२a	मा च मिथ्या परिज्ञा ते	१९९ ०८a
महापातकयुक्तोऽपि	१११ ३४c	महिष्या प्रेपणे नित्य	१७८ ३६a	मा च स्तुषा कदाचित् स्याद	८ ३९a
महापादास्तु चत्वारो	७७ ६a	महेश्वरस्य कुण्डेति	१४९ ६६a	मातङ्ग नाम विद्यात	१४० ६४a
महापापैस्त्वेताना	२०१ २८	महेश्वरो महातेजा	१४५ १२c	मा ततो विनिवर्तेत	१४० ९६c
महाबलमहासारै	७९ २२a	महोच्छ्रायो महास्क धो	७७ २४a	मातरं गुरुपत्नी च	१७४ ३६a
महाबुद्ध्युद्भवे देवि	२८ ३१e	महोत्सव शत्रुघ्नस्य	१७६ ४c	मातरं पितरं च [य]	११५ ४३a
महाभद्रस्य सरस[]	७८ २०a	महोत्सवमिवालक्ष्य	१७८ १७c	मातरं पितरं च [पुत्रान]	१९८ ५१a
महाभूतपते पुत्र	२५ ४२c	मह्य जागरतो भद्रे	१३९ १००c	मातरं पितरं भ्रातन	१७२ ४६a
महाभूतप्रमाण च	८५ २c	मह्य तु कथिता बाला	९२ ६a	मातलिस्तत्र चागत्य	१५५ २३a
महामहीधन्वपुरप्रपुच्छ	१५ १०c	मह्य द्रष्टु न शक्नोति	१३७ ६१c	मातापितरत चैव	१४ ४c
महामहोदय नाम	१६० ८a	मह्य सनत्कुमारेण	१४४ ९a	मातापितवश्च कष्ट	२०१ ९a
महामाध्या प्रयागे तु	१५० १३a	मा तु ये वै प्रपद्यन्ते	११६ ४९a	मातापितसहस्राणि [पुत्रं]	१३८ ५२a
महामायास्तु समरे	११ ९२a	मा त्व मग्नामसि त्रातु	११२ ४७e	मातापितसहस्राणि ,	१४२ ५२a
महामारि विचित्राङ्गे	९५ ४७c	मा दृष्ट्वा मनुजा देवि	१५३ २c	मातापित्रो कुटुम्बस्य	१६८ ३१c
महायोगी महादेवो	७५ ४३a	मा दृष्ट्वा स मुनिस्तत्र	१४४ २४a	मातापित्रो प्रणम्याथ	१७१ ४c
महायोगेन सयुक्तो	२८ १३c	मा दृष्ट्वा सुमनो विप्रा[]	२१० ५c	मातापित्रो शुभा वाचो	१६९ ८a
महाराज पुरावृत्ता	१९१ ९a	मा न जानासि येन त्व	२ ६८c	मातामहस्तस्मिन्पैतु तस्य	१४ ३०a
महावन चाष्टम तु	१५१ ४३a	मा न पश्यन्ति ते चैव	२०५ २६e	मातामहानामप्येव	१४ ४०a
महावराह सतत पथिव्यास	१५ १२a	मा पुरस्कृत्य देव त्वा	९६ ३६a	मातामहभ्यस्तेनैव	१४ ३४c
महावराहसवाद	२१५ १०c	मा पुरस्कृत्य देवास्त्वा	९६ ३३a	माता मातृष्वसा श्वश्रू	६८ १४a
महावराहो हविषाम्बुभोजनो	८४५a	मा प्रेषय न भङ्गो वै	१३९ ४२c	माताऽहं सबवेदाना	२ ६८a

धराहपुराणस्य

मातत्यागो पितृत्यागी	१९३ ६८
मातृष्वमा ते ऋद्वे	१९७ १२८
मात्स्य क्रोयसयुक्त	२०६ २०८
मात्स्य च न विजेन	१४६ ४८
मात्स्य च भद्रिष्पति	१४६ ३०८
मा सय येन कुवन्ति	१४६ ३०८
मात्स्य षष्ठमित्याहु	२७ ३२८
मात्स्य सवनाशाय	१४६ ३३८
मात्स्यस्य तु दोषेण	१४६ ३८८
मात्स्यस्य प्रभावेन	१४६ ३०८
मात्स्य गते देववरे महोर्ध्व	९ २८८
मात्स्य च गार्ग्य चैव	१११ ७८
माथुराणा च यद्रूप	१६७ ३०८
माथुरेण तु तप्तेन	१६७ २०८
माधव मधुहस्तार	४१ ८८
माधवस्य तु मासस्य	१३७ १४९८
माधवो मे कटि पातु	१ २५८
माध्वीकस्य च पानस्य	१९६ ६३८
मानकट तुलाकूट [क यानत]	१०१ १४८
मानकूट तुलाकूट [न करोति]	१५३ ९८
मानवश्च भवेत्तत्र	१३६ ७०८
मानवो येन गच्छेत	१३९ १०८
मानस नाम तीर्थ तु	१५२ २१८
मानस सरमाश्रित्य	१४४ १०८
मानसे ब्रह्मपद्म तु	६२ २७८
मानसोद्धेर्दावस्यातो	१४१ ३६८
मानुष भावमुत्सृज्य	१२१ ९८८
मानुष रूपमास्थाय	२८ ७८
मानुषत्व निवापेषु	१८६ ५०८
मनुषाणा च भार्या वै	२०७ १७८
मानुषाणा सुकृतिना	१९५ ४८
मानुषाणा हितार्थाय	१८८ ७२८
मानुषा हि विज्ञानति	१४१ ३७८
मानुष्य स पुन प्राप्य	२०० ४४८
मानुष्ये शूद्रता याति	१९८ ६१८
मानुषातार सुत लेभे	५० २२८
मा पठेच्छास्त्रदूषाय	१३९ ११७८
मा पठेन्मीचमध्ये वै	१२४ १७२८
मा भयस्व सकट	३८ ४८
मा भद्रे देवराजाय	१६ २०८
मा भूदाक्य च ते मिथ्या	१९१ १६८

मा भ पितर्जोषमास्व	१६९ २०८
मा भष्टेत्युच्चकैर्नवी	९५ १९८
मा मत्य कुरु व विप्र	१२४ १५५८
मामाराधयिषु पायात	७३ ३०८
मामुद्दिश्य दि त तथ्य	२१२ १६८
मामेक मतक तत्र	१९६ १८
मा मे भक्तिभवेदन्ये	१२५ २०८
मामेव न प्रपद्य ते	११५ २२८
मामेवमचन कृत्वा	११५ २७८
मामेवाचनकाले तु	११६ ११८
मायया मतिमान मुक्त	१२१ ९९८
मायया मम मूढात्मा	१४४ २२८
मायया मम योगेन	१२४ ५५८
माया तु वारुणी कृत्वा	१२४ ३३८
माया पाशुमयी कृ वा	१२४ ४१८
माया पितमयी होता	१२४ ४८८
माया प्रकाश्य तेनव	२ १८
माया सावत्तकी गह्य	१२४ ४२८
मायाचक्रमिति रयात	१२४ १७०८
मायातत त मा भैष्ट	५१ १८८
मायातत येन जगतत्रय कृत	८४६८
मायातीथ समासाद्य	१२५ २०३८
मायातीथमिद स्थान	१२५ ३२८
माया तु मम देवीय	१२४ ४६८
माया मम विशालाक्षि	१२४ ५४८
मायामाङ्गिरसी कृत्वा	१२४ ३०८
मायामेतामह कृत्वा[तोषयामि]	१२४ ३०८
मायामेतामह कृत्वा [रक्षामि]	१२४ ३१८
मायायोगबलोपेतस	१४४ १६८
मायायोगबलोपेतो	१४४ ४५८
मायायोगी ततो भूत्वा	१२५ ३५८
मायालीलायमानेन	१२३ २३८
माया लुब्धेन विप्रेण	१२४ १५३८
मायिका रतिकाश्चव	१९३ १०८
मा रक्षो व्रतभङ्ग हि	१५३ १९८
मारीचो जनयामास	२४ ५८
मारुतस्ते गतिर्वीर	३१ १७८
मा रोदीवचिम भद्र ते	१२४ ११८८
माकण्डेयोऽङ्गिरा गग	२१२ ४२८
माकण्डेयो भरद्वाजो	१६८ ५४८
माग मास वरच्छाग	११८ १२८

मागणा मे धनुस्तत्र	१४९ २२८
मागशीर्षस्य द्वादश्या	१७६ २८
मागशीर्षस्य मासस्य	१३७ ४८८
मागशीर्षस्य मासे तु	५५ २८
मागशीर्षे शकलपक्षाद	६५ ६८
मागशीर्षे सिने पक्षे	५६ २८
मागस्थो वाप्यमागस्थो	५० १८८
मार्गाणि तच्छीरेण	२१४ ७८
मार्गितु यत्नमास्थाय	२१२ ८५८
मार्गेण मा प्रपश्यन्ते	६६ ११८
मार्जारो नव वर्षाणि	१३१ ३०८
मातृष्वसदश्वीमान	१९६ १३८
मालाकारस्तथा नित्य	१६८ २८८
मालेय भूतमाता ते	३१ १६८
मा लोभ परभार्यासु	१३७ २२०८
मा लोभ परद्रव्येषु	१३७ २२१८
मात्यदा-कलापैश्च	७७ २८८
मात्यवाश्चित्रकूटश्च	२१२ ५२८
मात्यानि धूपगन्धानि	१९६ ६५८
माषकेन सुवर्णेन	२०९ ६६८
मास मागशिर चैव	१२२ २२८
मा सस्पशतु तत्रस्थ	१४२ ७८
मास पक्षमहोरात्र	११२ ३१८
मासनाम्ना तु सयुक्त	४३ ८८
मासास्तत्रव वाणिज्य	१ ९ १६८
मासि चाश्वयुजे शुद्धा	६४ २८
मासि भाद्रपदे चापि	१४८ ४१८
मासि भाद्रपदे देवि	५५ ४४८
मासि भाद्रपदे या तु	१६२ १७८
मासि भाद्रपदे शुक्ला	१७२ ६१८
मासि मागशिरे भद्रे	१२२ २८८
मासि मासि तु ये श्वाः	१८८ ४९८
मासिमास्येकदिवसम	११५ ३१८
मासे भाद्रपदे या तु	६३ २८
मासे मासे च वै पञ्चात	१८७ २७८
मासे मासे तु गन्तव्यम	१४२ २८८
मासे मासेन क्तव्य	१८६ ८६८
मासे वै कौमुदे देवि	१५६ ३३८
मासेषु सर्वेषु च मुख्यभूतस	१२३ ३९८
मासेषु सर्वेष्वपि मुरयभूतो	१२३ ४१८
मा स्तुषाभि सम श्वश्वा []	८ ३८८

श्लोकार्धसंचो

मा स्पशेत्तु तनीये तु	१४२ ३१८	मुक्त्वा चा य न जानानि	४९ ३३८	मुच्य सौवर्णरीण्य च	१२८ २१२
माहात्म्य च तिथि चव	३२ १८	मुक्त्वा नमेत महिष	९४ ४७२	मुञ्च पुत्रकृत शोक	१३८ ४९८
माहात्म्य पञ्चपनाक्षि	१४९ ८१८	मुक्त्वा तु नीलषण्डस्य	१८८ ३९२	मुञ्च मुञ्च मया चक्र	१२८ ४४२
माहिषमाविक छाग	११८ १३८	मुक्त्वा तु मम म त्राणि	१३४ १२	मुञ्च मुञ्च महाभक्त्य	२०४ २८
माहिष वज्रयेन्मह	११८ १५८	मुक्त्वा तु मानुष भाव	१२१ ९७८	मुञ्चेत प्राणास्तत्र यदि	१४१ १०२
माहिष्मतीति विद्याता	९४ ५८	मुक्त्वा तु सवससार	१३६ १०४८	मुञ्जकेशाय च शिरो	४७ ३८
माहिष्मती वरारोहा	९४ ८८	मुक्त्वा नारायण देव	१२३ ५०८	मुञ्जवानाम शिखरी	२११ १३८
माहेस्वरी च राजेन्द्र	२७ ३०८	मुक्त्वा राज्यश्रिय सोऽथ	४६ १८	मुदा बभ्राम रम्येऽस्मिन्	१० ४७८
मिताशी षष्ठकाले तु	१६८ ४८	मुक्त्वा वायु स चात्मान	१४० ८१८	मुदिते चाश्वनागेऽत्रे	११५ ३७२
मित्रत्वे वतते सिद्ध	१६० ८२	मुख गुडमय कृत्वा	१०३ ४८	मुदगरैर्मुशल शूल	९५ १४८
मित्रत्वे वतसे रक्षो	१६५ २१२	मुख गुडमय तस्या [जिह्वा]	१०४ ५२	मुनयश्च महात्मानस	२११ ८३८
मित्रधुक कुनखी चव	१४ ५२	मुख गुडमय तस्या [दन्ता]	१०७ ३८	मुनयस्त महात्मान	१६८ ६२८
मित्राभार्या त्वह मूढ	९६ १३८	मुखपट्ट तत कृत्वा	१२६ ६२२	मुनयो ऋषय सिद्धास [तत्र]	१०१ १५८
मित्रा वरासन चैव	१२१ ५८२	मुखप्रक्षालन कृत्वा	११७ ४३८	मुनयो ऋषय सिद्धास ,,	१०५ ९८
मित्रेण च पुन प्रोक्त	१६३ ३८८	मुखप्रसादन श्रेष्ठ	११७ ४६८	मुनयोऽप्सरसो यक्षा []	२१३ ५०८
मित्रेण प्रेरितो दाने	१६३ ३८२	मुखे प्रक्षाल्यमाने तु	११७ १०२	मुनयो वेदतत्त्वज्ञा []	१७३ ४८
मिथिला च पुरी रम्या	१६१ २२	मुख्यसगश्चतुस्तु	२ ३६२	मुनित्व च कथ प्राप्त	१२४ १२५८
मिथिलाया वरारोहे	८ ३२	मुख्यस्वरूपेण सम ततो विभुर्	७ ३८८	मुने प्रसादा मे ज्ञान	१६८ ६८८
मिथिलावासिनो लोकास	१६१ २८	मुचुकुन्द स्वपितृत्र	१५६ २८८	मुनेरम्बरसज्जस्य	९४ ६८
मिथ्या किं भाषसे मूढ	१३९ ४४२	मुच्यता मानुषो भावस	१२१ ४६८	मुनेस्तस्य स्वक रूप	११ २२८
मिथ्या च नखरोमाणि	१९३ १५२	मुच्यते किल्बिषात्तत्र [देवि]	१३४ ३८	मुमुचुश्च रणार्थाय	१६ १२८
मिथ्या प्रभाषसे साधो	१५३ २१२	मुच्यते किल्बिषात्तत्र [एवम]	१३४ ५१८	मुमुचे तच्छरीरस्थो	३१ १३८
मिथ्याप्रलापिनामेषाम्	२०१ ३३८	मुच्यते किल्बिषाद देवि	१३१ २४८	मुमोच दुजयवले	११ १०६८
मिथ्याप्रलापिनो दूता	२०१ २२८	मुच्यते किल्बिषाद भूमि	१३४ ६८	मुष्टिर्माश्च कशाभिश्च	१९८ ५३२
मिथ्याप्रवृत्तशब्दोऽय	२०८ १८२	मुच्यते च मृतस्तत्र	१९८ ७२	मुसल च तथा चक्र	९४ ४३२
मिथ्याभिषासिन तात	१९१ १८२	मुच्यते त्वपराधैस्तु	१७७ २०२	मुहूत तत्र विश्राम्य	१८६ ६६८
मिथ्या मे वचन नव	११६ ४१८	मुच्यते ब्रह्महत्याया	६८ १८८	मुहूत ध्यानमादाय [भाषितो]	१८५ १८८
मिष्टान्नपानदाता च	१७२ ३५२	मुच्यते राक्षस तेन	१३९ ९४८	मुहूत ध्यानमादाय [तत्रैवा]	१८६ ८८८
मिष्टान्नसाधने ह्येषा	१२५ १३६८	मुच्यते सवपापेभ्यो		मुहूत ध्यानमादाय [पश्यन्]	१८८ ६६२
मुकुटात्तस्य वै सूर्यो	१५० ५३२	[विष्णुलोकं स]	१०२ १७८	मुहूत ध्यानमादाय [दिव्य]	१८८ ६८८
मुकुटैरङ्गदैश्चित्रै	१९९ २५८	मुच्यते सवपापेभ्यो [रुद्रं]	१०७ १५८	मुहूत ध्यानमास्थाय [पृथिवी]	११२ १९८
मुक्त स्वभावो जगत सुरासुरैर्	११ ५२८	मुच्यते सवपापेभ्यो		मुहूत ध्यानमास्थाय [प्रत्युवाच]	१२५ २३८
मुक्तमार्गेण शृङ्गण	१८८ ४४२	[विष्णुलोकं व्रजेत]	१५८ ३७८	मुहूत ध्यानमास्थाय [इम]	१२८ ७८
मुक्तश्चेतनको ब्रह्मन्	१३ ३१२	मुच्यन्ता त इमे सर्वे	२०३ ६२	मुहूत ध्यानमास्थाय [पुन]	१३६ ३१८
मुक्तसगो महाभागे	१४७ ५४८	मुच्यन्तामाशु मुच्यन्तां	२०३ ६८	मुहूत ध्यानमास्थाय [विज्ञाता]	२१३ २१२
मुक्ताचूणनिकाशाभिर्	२१३ १९२	मुच्य भागवतान् शुद्धान्		मुहूत शुभमासाद्य	१३७ २१६८
मुक्ताफलमया दन्ता []	१०९ ७२	[मम सहितं]	१२५ ६५२	मुहूत स्वपत धूर्त्ता []	१३७ १५८८
मुक्तिं चाह ब्रजामीति	९७ २७२	मुच्य भागवतान् शुद्धान् [ये च]	१४३ ५२८	मुहूत स्वय रोदत्वा	१८६ ८३२
मुक्तिभाजस्ततो देवास	७० ३१८	मुच्य भागवतान् शुद्धान्		मुहूतमद्वैतान्यत्र	१७० ५२८
मुक्तोऽस्मि धमबुद्धिर्मे	६ ३७८	[मम कमव्यवस्थितान्]	१४६ ६७८	मुहूतमात्रे सा देवी	१७७ २२२
मुक्त्वा किं पुरुष भेद	१४० ६७८	मुच्यमाना वरारोहे	१२४ १७७८	मुहूतस्य तु कालस्य	२०६ १२

मुहूर्ते तु शुभ्रेण	१२८ ६३a	मन वा यदि वा नष्ट	१८५ ५८a	मेलापितो तीर्थपिण्डप्रदान-	७ १९८
मुह्यते न स कर्माणि	१४० २१a	मतस्त्रय विशालाक्षि	१३७ ३५a	मैथुन नाभिमेवेत	११५ ४८
मूढ स्नेहप्रभावेण	८५ ९१८	मतस्य नाम चोद्दिश्य	१८६ ७८	मैथुन शवसस्पश	१७७ ५८
मूढात्मा भूतव तत्र	२०२ १९a	मतस्य नाममुद्दिश्य	१८७ १८	मैव कार्षी साहस च	१७४ ५१a
मूढो भ्रमति ससारे	१५० १७८	मतान्न ये न भुङ्क्षति	१८८ ९८a	मैवमीर्ष्या कुरुष्व त्व	२०६ १८८
मूत्रपुरीषमाकीर्णे	१२४ ७९८	मतापि तत्र गच्छन्ति	१२५ १३८	मोक्ष पुण्यविशेषेण	१८५ ८१e
मूखश्च क्रोधनश्चव	१३६ ८२८	मृताप्यत्र गति यान्ति	१४४ १०३८	मोक्ष प्रयच्छ देवेश	५५ ५०८
मूर्खास्ते पापकर्माणि	१३ ५७८	मते नैव पर तात	१९० २२a	मोक्ष एतन्ममाचक्ष्व	५ १५८
मूखर्भागवत्तद्वा	१३४ ६१८	मतो वा तत्र जायेत	१४० १०१a	मोक्षसे न हि पाप त्व	१९७ १४८
मूर्खो भवति सुश्राणि	१३४ १e	मतो वा येन प्राप्नोति	१२५ ८५a	मोक्षार्थिनमथो बुद्धवा	३७ ४४८
मूत्तय स्पायेत पश्येत	१६४ २७८	मतोऽमौ पतितस्तत्र	१६५ ११८	मोक्षयामास सत्रामे	१९९ ४१८
मूर्तमूर्त त्वतुल लभ्यते ते	७३ २६a	मूर्तौ स्म काले राजेन्द्र	१२५ १९८a	मोदते ऋषिलोकेषु [एवम]	१४७ ६०८
मूर्ति चतुर्विधा कृत्वा	१५० २५८	मृत्युकालमनुप्राप्तस	१८५ ३०८	मोदते ऋषिलोकेषु [ऋषि°]	१४९ ४७८
मूर्ति लब्धवती पुस	२१ १८	मृत्युकालमनुप्राप्य	१८५ ६२a	मोदते दक्षिणे शृङ्गे [तस्मिन्]	१४३ १९८
मूर्तित्रय तथा तस्य	४ ७e	मृत्युकालवश प्राप्तस	११५ १४८	मोदते दक्षिणे शृङ्गे [महाभगी]	१४३ ३१८
मूर्तित्रय निभिवण	८९ २५८	मृत्युकालवश प्राप्य	१८५ १११८	मोदते नन्दने दिव्ये	
मूर्तिपक्षे चेतिहास	९८ ६a	मृत्युकालेन समद	३७ २६८	[अप्सरोभि समाकुले]	१४६ ४६८
मूर्तिमानतितेजस्वी	२३ १३a	मृत्युकाले मुनिश्रेष्ठ	४१ ३६a	मोदते नन्दने दिव्ये	
मूर्तिस्तस्य प्रवृत्तारय	५३ २४८	मृत्युञ्जय विधानाय	९८ ३४a	[अप्सरोभि समावृत्ते]	१४७ ८२८
मूर्तीना च तथा तुभ्य	१७ ६५८	मृत्युना सहिता नित्य	१९५ ३२८	मोदते नाकपटे तु [सोश्च°]	१४१ १५८
मूर्तो भवस्व शान्तश्च	३० ४e	मृत्युदष्टो दुराधर्षा	१९५ ३१e	मोदते नाकपटे तु [मम]	१४१ १८८
मूर्तो भूत्वा भवानेव	७३ ४३a	मृत्युलोक न पश्येत	२१३ ९९८	मोदते नाकपटे तु [अप्सरो°]	१४७ ३१८
मूर्ध्ना प्रणम्य चरणौ	२१२ ६८a	मृत्यो तिष्ठसि कस्यार्थे	२०६ १२a	मोदते पश्चिमे शृङ्गे	१४३ ३४८
मूलकमकरा ये च	२०१ १२a	मृत्योमुखमनुप्राप्य	१३९ ४४८	मोदते पूवपाश्वे तु [तस्मिन्]	१४३ २५८
मूलकमप्रयोगेन	२०१ ५६८	मदङ्गनादाश्च सुतन्त्रियुत्तर	१९४ ३०८	मोदते पूवपाश्वे त	१४३ २८८
मूलक्षेत्र तु विज्ञेय	२१३ ६८८	मदुना च स्वभावेन	१४२ २८	मोदते ब्रह्मलोकस्थो	१४१ ४२८
मूलनाशो भवेनाशस	५ ३३८	मृन्मयी प्रतिमा कृत्वा	१८१ १३a	मोदते मानमे दिव्ये	१४१ ३८८
मूलभक्षो दिनत्रीणि	१३५ ३७a	मषा मया च नोक्तव्य	१४५ २३a	मोदते मेरुशृङ्गेषु	१४१ ३४८
मूलयोग समादाय	११९ ७e	मृष्टगन्धगुणोपेत	७९ २३a	मोदते रुद्रलोकेषु	१४९ ६८८
मूलस्थान ततश्चक्रे	१७५ ४९a	मेघा सविद्युतश्चैव	१३८ ७१८	मोदते लोकपालेषु [मम]	१४१ ३०८
मूलेषु वीरधा सोम	३५ ८a	मेघा वर्हि त सलिल	१२४ २४a	मोदते लोकपालेषु [स्वच्छ°]	१४४ ८८८
मूषक पञ्च वर्षाणि	१३४ ६३८	मेरुपर्वतमारुह्य	१० ३८a	मोदते वासवे लोके	१४० ५९e
मूषकैर्जग्धगात्रस्तु	१९८ ३१a	मेरुपठमतिक्रम्य	१४१ ३५८	मोदते शक्रलोक तु [स्वच्छन्द°]	१४३ ४६८
मृगया समुपागम्य	१८५ ३८	मेरुशृङ्ग परित्यज्य	१४३ ३२८	मोदते शक्रलोके तु [सव°]	१६२ ४८
मृण्युश्च तथैवेन्द्रो	९७ १६८	मेरुशृङ्ग समुत्सृज्य [मम लोकाय]	१४० ९०८	मोदते शक्रलोके स	१४७ ४४८
मृगरूप कथ चास्य	२११ ९८	मेरुशृङ्ग समुत्सृज्य [मम लोक]	१४३ २९८	मोदते शरभङ्गेषु	१४९ ५०८
मृगरूपेण चरता	२१२ २६a	मेरुशृङ्गे तपस्तप्त	१४४ ९८	मोदते सप्तद्वीपेषु	१४७ ३७८
मृगव्याधेन सा चिल्ली	१२१ २५a	मेरुशृङ्गे सुखासीन	१८८ ६३८	मोदते सप्तद्वीपेषु	१४३ ४३८
मृगशृङ्गोदक नाम	२१३ ६०८	मेरुस्तु शोभते शुक्लो	७५ ५२८	मोदते सप्तद्वीपेषु	१५६ २०८
मृगो जायेत सुश्राणि	१३६ ८१८	मेरो पार्श्वेन विप्रेन्द्रा []	७९ २६८	मोदते सप्तद्वीपेषु [स्वच्छन्द°]	१४३ ३७८
मृत नाम तथोद्दिश्य	१८५ ११५a	मेरो सर्वेषु पार्श्वेषु	७५ ७६८	मोदते सप्तद्वीपेषु [एक°]	१४३ ४०८

इलाका सूची

मादते सह पुत्रेण	१३८ ६८	य कामान कुरुन सर्वान	१५१ ३०a	य इद शृणुयाद् राजन	१०४ १८a
मोदते सूयलोकेषु	१४७ ९ c	य कुर्याति किमुतेह दवि सम्यक्	१०९ ८०c	य इद शृणुयान्नित्य [प्रातर]	१९ १०a
मोदते सोमलोके तु [एवम]	१४१ ५०c	य कुर्याद्धिममयुक्त	१०८ ५१c	य इद शृणुयान्नित्य [अश्विन्या]	२१ ३४a
मोदते सामलोके तु ,,	१५२ १५c	य कुसुम्भ च मे राक	११६ २०२	य इद शृणुयान्नित्य [प्रातर]	५५ ५५a
मोद ते तु यथान्याय	१३८ १० c	य पठेत्परया भक्त्या	१७२ ९५	य इद शृणुयान्नित्य [मदूक्त]	१८१ ६७a
मोह गता न शृणुते	१७७ २१c	य पठेत स गया गत्वा	७ ४१c	य इद श्रावयेद् भक्त्या	१०५ १०a
मोह स्वयम् कौमारी	२७ २४a	य पायति हरि दवि	९८ १२a	य इम वेत्ति तत्त्वेन	५३ २६c
मोहनाथ तु लोकाना	७१ ९a	य पश्येद् पद्मनाभ तु	१६७ ३४a	य इम श्रावयेद् भक्त्या	३९ ७६a
मोहिताऽसि वरारोहे	१८५ ५c	य पारक्येन वस्त्रेण	१३६ ८०a	य इमा पथिवी सर्वा	२०६ ३०a
मौक्तिकादीनि रत्नानि	११५ ३६a	य पुन कृष्णवस्त्रेण	१२५ १६a	य इमे मे शरीरे तु	१७८ ३८c
मौन चाध्ययन चैव	३७ ६a	य पुन सकल चेद्	१ १ ५९a	य एके फल चतद्	४९ १३c
मौनव्रतधरा यान्ति	१७८ ७७a	य पुन सतत शृण्वन्	२१५ १५a	य एत शृणुयात् सग	९५ ६२a
मौनव्रतधरो गच्छेद्	१५८ १८a	य पुन सवमेतद्धि	६५ १३c	य एतच्छृणुयाद् भक्त्या	१६२ ४२a
मौनव्रतेन सा देवि	१७८ ९c	य पुन स्वेन वित्तेन	४९ २५a	य एतच्छृणुयान्नित्य [कल्यम]	१४२ ५८a
मौनेन गच्छता तेषा	१७८ ६१c	य पुन ब्रह्मिणान पूज्य	३७ ३२a	य एतच्छृणुयान्नित्य [गुह्य]	१४३ ५१a
मौनेनापि स्थितो नित्य	१७२ २२a	य पुमान सप्तधा जात []	६७ ५a	य एतत् पठते नित्य [कल्यो°]	१८९ २१a
मौने मौना भवेद्या तु	२०७ ४a	य पुरा तत्र ये मह्य	७१ ५७c	य एतत् पठते नित्य [कल्यम]	१३८ १०४a
अग्रिते च यथा जन्तुर्	१९२ २४a	य प्रपश्यति ता धेनु	१०६ १२a	य एतत् पठते नित्य [कोकाया]	१४० १०३a
म्लेच्छमध्ये वरारोहे	१४९ ७c	य शिष्यो न नमैद्धक्त्या	१७८ ७३c	य एतत् पठते नित्य [कल्यम]	१४४ ११०a
म्लेच्छविध्वसनायेति	४८ २c	य शृणोति वरारोहे [माथुर]	१५० १८a	य एतत् पठते नित्य [यश्चन]	१४८ ६१a
म्लेच्छास्तु निहतान दष्टा	४७ १६e	य शृणोति वरारोहे [श्रद्धया]	१७४ ७९a	य एतत् पठते भद्रे [कोका°]	१४० १००a
म्लेच्छाभिज्ञित्य त तत्र	२१३ ४१e	य श्राद्धे भोजन दद्याद्	२१३ ७६a	य एतत् पठते भद्रे [कल्यम]	१४७ १०४a
य		य ससाराणवे नौरिव		य एतत् पठते भूमि	१३९ ११४a
य दष्टा तु नरो याति	१६१ १९c	मरणजराव्याधिनक्रोमिभीमे	१ ३a	य एतत् पठते सुभ्रु	१३७ २९९a
य दष्टा मनुजास्तत्र	१४८ ३२c	य स एतत् पठेद् भक्त्या	२१५ १७a	य एतत् पारयेद् भक्त्या	१११ ७३a
य दष्टा वद्धसे देवि	११२ ३a	य सकृद् द्वादशीमेता	३९ ६५a	य एता वेद वै देव्या	९५ ५७a
य पश्यन्तीह विद्वांसो	२११ ३७a	य स चिन्ता प्रयत्नेन	१८१ १२c	य एता शृणुयाद् भक्त्या	३० ८a
य य च वक्ष्यस भद्रे	१३७ १२९a	य सम सर्वभूतेषु	२०८ २९a	य एतान् हि परित्यज्य	११४ ४४c
य य देवमभिध्यायेद्	१६७ ३९a	य समथ स्फोटयितु	२०८ ४७c	य एते दश चैकश्च	७३ ४७a
य य पश्यति चावङ्गी	१७३ २०a	य सवशास्त्रनीतिज्ञ	९२ १८a	य एतेन विधानेन	
य य वक्ष्यसि कल्याण	१२१ ९०a	य सूय इति भास्वास्तु	२६ ३a	[मम कमणि कारयेत्]	११६ ४६a
य य स्पशामि हस्तेन	११ २०a	य स्तुतोऽह त्वया वीर	१७५ ३९e	य एतेन विधानेन [यजिष्यन्ति]	११८ २२a
य यमिच्छेत् मनसा	२५ ४९e	य स्नाति सवपापेभ्यो	१४१ ६४c	य एतेन विधानेन [त्रिसध्य]	११९ २२a
य श्रुत्वा देव तत्त्वेन	१७९ २e	य स्पृशेत्कपिला भक्त्या	१२० २९a	य एतेन विधानेन [गत्वा]	१२१ १०६a
य श्रुत्वा नि हसे नित्य	१७२ २७c	य इद पठते नित्य	१०० १२a	य एतेन विधानेन [मम कम तु]	१२३ ४८c
य श्रुत्वा पुरुषस्तात	२१५ ५c	य इद पठते स्तोत्र	११२ ४८c	य एतेन विधानेन [दीक्षयेत्]	१२६ ६९a
य एतच्छृणुयान्नित्य	२७ ३७a	य इद शृणुयाद्भक्त्या [यश्च]	५० २८c	य एतेन विधानेन [मम कर्माणि]	१२७ ६६a
य एतत्कम कुर्वन्ति	१७२ ५१a	य इद शृणुयाद्भक्त्या [पठते]	१०२ १७c	य एतेन विधानेन [मम कम°]	१२७ ७८a
य करोति नरो नित्य	६५ ५c	य इद शृणुयाद्भक्त्या [श्रावयेद्]	१०३ २१a	य एतेन विधानेन	१३१ १८a
य करोति वरारोहे	१७६ २c	य इद शृणुयाद्भक्त्या ,,	१०६ १४a	य एतेन विधानेन	१३१ ३८a
य कश्चिदसुरो राजन्	१० ६५c	य इद शृणुयाद् भक्त्या ,,	१०७ १५a	य एतेन विधानेन [ब्रह्मन्]	१३४ ५१a

बराह्मणस्य

य एतेन विधानेन [आचारेण]	१३४ ५७a	यक्षमाणमपनीयाशु	५७ १३e	यज्ञभागाथमेतस्मिन	२१ ३८c
य एतेन विधानेन [देवि]	१३४ ७०a	यच्च तम तता भूमि	१२५ ५c	यज्ञलोकाधिपतये	५७ ६c
य एतेन विधानेन ,	१३५ २२a	यच्चकार म राजा च	५१ ५e	यज्ञस्य योचिता देया	१७८ ७१c
य एतेन विधानेन [वसुधे]	१३६ ५६a	यच्च किञ्चित् गृहे वास्ति	१३८ ६१c	यज्ञाद्वा ब्रह्मा गोधन	९३ १०c
य एतेन विधानेन [प्रायश्चित्त]	१३६ ७३a	यच्च ते बभ्रुता जाता	९६ ३ a	यज्ञाङ्गसज्ञ सुरसिद्धव द्य	१५ १२c
य एतेन विधानेन ,	१३६ ७९a	यच्च मा पच्छसे भद्रे	११५ २५a	यज्ञाना च महायज्ञो	११२ ३५a
य एतेन विधानेन ,	१३६ ८७a	यच्च मे प्रभुरव्यग्र	२१२ १४c	यज्ञाना यज्ञयष्टाय	११७ १२a
य एतेन विधानेन [प्रायश्चित्त]	१३६ ९५a	यच्च पच्छसि मा भद्रे	१४५a	यज्ञाथ तत्तु भूताना	८ २९c
य एतेन विधानेन ,	१३ १०१a	यच्च पच्छसि मे भद्रे	१२६ ९a	यन प्रवत्त माने तु	१३९ ८९c
य एतेन विधानेन [वसुधे]	१३६ १०५a	यच्च पच्छसि सुश्रोणि	१२३ ८a	यज्ञेश्वरो हव्यसमस्तकव्य	१४ ३१a
य एतेन विधानेन ,	१३६ १०९a	यच्चापि मम तद रूप	१३७ ६८a	यज्ञेऽस्मिन् यद्धुत हव्य	७१ ६a
य एतेन विधानेन	१३६ ११७a	यच्चापि हसित तेन	२३ १२a	यज्ञरिष्ट त्वयानेकर	६ ३५a
य एतेन विधानेन [वास]	१३७ २६४a	यच्चारण्यमिद धम	३२ ३०a	यज्ञश्च विविधैरिष्टा	४८ २५c
य एतेन विधानेन [कुर्यात्]	१८० ३९a	यच्चेदानी विशुद्धस्य	९६ ३२a	यज्ञोद्भव तेन रुषा मये मे	३३ १३c
य एतेन विधानेन ,	१८१ ३७a	यच्चव मुच्यते भद्रे	११९ ३a	यज्ञोपवीत केश तु	९६ १२e
य एतेन विधानेन ,	१८२ २९a	यच्चोक्त ब्रह्मणा पूव	२३ ११c	यज्ञोपवीतमात्राया	१६७ ८a
य एतेन विधानेन [इम]	१८३ २४c	यच्चोक्त विधिना वाक्य	२१२ १६a	यज्ञोपवीतमात्रेण	१६७ ७c
य एतेन विधानेन [भूमि]	१८३ ३४a	यच्छिलातलमध्ये तु	१४१ ३६c	यज्ञोपवीतस्य विधि	१६७ ९a
य एतेन विधानेन ,	१८४ ३९a	यच्छ्रुत्वा सवपापेभ्यो	१११ ४c	यज्ञा विध्वंसितो यस्मात्	२२ २c
य एतेनोपचारेण	११७ ४७a	यच्छ्रुत्वा सुमहाभाग	१४९ २c	यज्वान के च राजान	१ १५a
य एते पितरो देवा	१८८ ६५a	यच्छ्रुत्वाऽह जगन्नाथ	१४६ २c	यत् कुतश्चित्सम्प्राप्य	१३ ५८a
य एते वै गता पूव	७३ ९a	यच्छ्रोषितो नारदेन	१७५ ३९a	यत् स्मृतिस्ततस्तस्य	१३५ ११a
य एन पठते भूमि	१२५ २१२a	यजताऽनेन विप्रेभ्यो	९८ ८०a	यत्स्ततो नो भव भूतिभूषण	२५ २८c
य एन शृणुयान्नित्य	१६ ३७a	यजतो मम देवेश	७० ४c	यत्स्ततोऽय महती	२३ ३४c
य एव कुर्वते भूमि	१३१ ९a	यजद्भिरसुरैस्त्रेता	६८ ३c	यतीना च गति शुद्धा	१९१ ४४e
य एव पठते नित्य [न स]	१२८ ९c	यजन देवदेवस्य	९८ ७c	यतीना पूजको नित्य	१७२ ३५c
य एव पठते नित्य [कल्पम]	१३६ १२०a	यजन्त सवयज्ञाश्च	१४२ २३a	यतो मत्प्रभवान नित्य	२४ १८a
य एव वत्त ते विप्रो	११४ ५२a	यजन्तस्त्वा नरा कामस	१८ २७c	यतो यमनदी नाम	१९८ ४३a
य एव वेत्ति विप्रर्षे	७० ४७a	यजन्ते ब्राह्मणा ये मा	२१३ ७७c	यत् कत्तव्य मया वापि	२०६ ३७a
य एव शृणुयात्सग	३१ २१a	यजन्ते य स विश्वात्मा	७२ १०c	यत्काय तममाचक्ष्व	१७ १८c
य एव शृणुयान्नित्य	१२४ १७६a	यजन्ते विविधैर्यज्ञैः	४९ २९c	यत्काय येन वा काय	२०५ ९a
य एवाग्नि स वै तेजो	९ १६a	यजमानो वसेद राजन	१०५ ७a	यत्किञ्चित् कुर्वते कम	५ १६a
य एष भवता प्रोक्तो	३७ ४०a	यजामाहे दिव्यपर	११९ १२a	यत् किञ्चित् कुर्वत कम	१४२ १८c
य एष मच्छरीरस्य	२ ७०a	यजामहे धमपरायणोद्भव	११९ ८a	यत्किञ्चिदशुभ कम	२०१ ५१a
य एष मज्जामास वै	१२८ ३३a	यजामहे यज्ञमहो	११९ १४a	यत्किञ्चिद वाडमय लोके	८९ ६३a
यक्षकिंपुरुषावासे	२११ २५c	यजामहे सोमपथेन	११९ १६a	यत् कृत शुद्धशव च	९६ ३५c
यक्षरक्ष पिशाचैश्च	१५६ १३c	यजु शाखान्विते दद्यात्	३९ ५१c	यत्कृत्वा तु पुरा सोम	५७ १c
यक्षविद्याधरगणा	२११ ८३a	यजुर्वेद पश्चिमतो	३९ ५२c	यत्तच्छ्रेयो हित चैव	२०८ ४१a
यक्षा वसन्ति तत्रव	८४ ४e	यजुर्वेदेन मन्त्रेण	१४४ २९c	यत्तत्कुब्जाम्रक देव	१२५ २a
यक्षा विद्याधराश्चैव	२१२ ७४a	यज्ञ च सरहस्य नो	३३ २६c	यत्तत्कुब्जाम्रके पुण्य	१२५ ३a
यक्षमणा दक्षशापेन	५७ २a	यज्ञकोटिकल भुक्त्वा	१४५ ४०c	यत्तत्कुब्जाम्रके व्युष्टिर्	१२५ ४c

श्लोकार्धसूची

यत्तत्र लभन् भद्रे	१४६ ७०a	यत्र क्षीरवहा नद्यो	९९ १६a	यत्र विष्णुपद नाम	१४४ ५७a
यत्तद्वाचिन्तित पूव	१३७ १६२a	यत्र गावस्तत्र लक्ष्मी	२०४ ३१C	यत्र वै कम्पते स्रोतो	१४४ ६४C
यत् मुनिपद नाम	५५ २४e	यत्र गानो जगत्तत्र	२०४ ३१a	यत्र वै मूषिकगणा	१९८ ३०e
यत् तस्य प म रूप	४४a	यत्र चाप्सरसा गीत	९९ १६C	यत्र शुद्धा महाभागे	१४७ ५९C
यत्तु सा देहिक काय	१३ ९C	यत्र चैवोवशी भित्वा	१४१ ५२C	यत्र सच्छिद्यते ब्रह्मा-	१४१ ३९C
यत्ते गुह्य महाभाग	१५३ ६०C	यत्र चोष्ण भवत्यम्बु	१२५ ४०C	यत्र सनिहिता नित्य	२१३ ९०C
यत्ते वापङ्कत किंचिद	१२६ ५८C	यत्र तत्र नभस्ये तु	१७२ ८४C	यत्र साक्षाद हृषीकेश	७७ १४e
यत्त्व नक्षत्ररूपेण	१७२ ६९a	यत्र तत्र नर स्नातो	१५६ १C	यत्र स्थाने मया देवि	१३७ ८a
यत्त्वया कथित देव	९८ ५६a	यत्र तत्र मना देवि	१६३ ४८C	यत्र स्नाता दिव यान्ति	१५२ १०C
यत्त्वया गीयते रात्रौ	१३९ ७६a	यत्र तप्त तपश्चैव	१३७ ५२C	यत्र स्नानाद दशनाच्च	१६२ २७C
यत्त्वया चिन्तित देव	१२८ ३५e	यत्र तिष्ठति सा देवी	९३ ४१a	यत्राकामो मतो गध्रो	१३७ ९०C
यत्त्वया चिन्तित सौम्य	१२८ ३०C	यत्र तिष्ठामहे सर्वा	२९ ७a	यत्रातप्यत्तपो व्यासो	१७३ ३C
यत्त्वया दुष्कृत कम	१२४ १६०a	यत्र तिष्ठाम्यह देवि [मन्दार°]	१४३ १२C	यत्रासौ राक्षस पाप	१३९ ६१C
यत्त्वया धायमाणेन	१२५ १२०e	यत्र तिष्ठाम्यह देवि [पश्चिमा]	१४६ ६५C	यत्राह घातयिष्यामि	१५० २८a
यत्त्वया पच्छित देवि [तच्छण्ड]	११४ २a	यत्र ते द्वादशादित्या []	१४१ २४C	यत्राह चाग्निना देवि	१४१ ७C
यत्त्वया पच्छित देवि [मम]	१४२ ५९C	यत्र ते द्वादशादित्यास	१४१ २६C	यत्राहमुमया साध	७१ ४७e
यत्त्वया पच्छित पूव [रहस्य]	१२१ ६४C	यत्र तेपे तपो घोर	९४ १६C	यत्सत्त्व स हरिर्देवो	७० १८C
यत्त्वया पच्छित पूव [किमन्यत]	१३६ १२५C	यत्र दष्टाप्रहाणेण	१४० २६C	यत्स्तुत प्रापण देव	११३ २९a
यत् त्वया पच्छित पूव [मव°]	१३७ २७१C	यत्र दधिवहा नद्यो	१०५ ९a	यत् स्वपामि वरारोहे	१२४ ४३a
यत्त्वया पच्छित पूव [पण्य]	१४४ १०४C	यत्र धारा पतेत्त्रीणि [दक्षिणा]	१४३ १७C	यथा एवेन चक्रेण	१७५ २२a
यत्त्वया पच्छित ह्येतत्	१०६ ७७C	यत्र धारा पतत्येका [पुण्या]	१४० ३९C	यथाकमविशेषाणा	१९६ २५e
यत्त्वया पच्छित ह्येतद	१२५ १६५C	यत्र धारा पतत्येका [हरिद्रा°]	१४३ २१C	यथा कल्पे हरेभक्ति	७० २९C
यत्त्वया भाषित देव	२४ ६६C	यत्र धारा पतत्येका [गुह्य]	१४३ २७C	यथाकाम प्रकुरुत	२०२ २३C
यत्त्वया भाषित पूव	१३९ ७८a	यत्र धारा पतत्येका [पश्चिमा]	१०५ ३४C	यथाकाममय पश्येद	१९६ ३५a
यत् त्वया भाषित सव	११७ ८a	यत्र धारा पतेत पञ्च	१४१ १४C	यथाकामोपतिष्ठ त	१८१ ११C
यत्त्वया भाषित हीद	१३४ ३९e	यत्र दुर्वेण सतप्त	११० ५६a	यथाकाल यथादष्ट	२०२ १५a
यत्त्वया विरहे तात	१३७ २३१C	यत्र पञ्चदशा धारा	१४९ ६०C	यथा कुञ्जाम्रको जातम	१२५ ५a
यत् त्वयोक्त वहस्वति	७३ ४५a	यत्र पञ्चशिला भूमिर	१४० २८C	यथाक्रमेण ये यात्रा	१५९ ७a
यत्स्नात्तथा तु कतव्य	२०२ २१a	यत्र ब्रह्ममुखाद भ्रष्टा	१४१ २०C	यथागत ततो जग्मुर	२८४२C
यत्नेन प्रमुखे प्रोक्त	१४४ २५C	यत्र भागीरथी गङ्गा	१३७ ८C	यथागत ययौ धीमान	९१ ३६C
यत्नेन मैथुन श्राद्धे	१८८ १०४a	यत्र भेरी न वाद्येत	११७ ३C	यथा गतास्तथा ते तु	१७८ ७६C
यत् पुण्यफलमाप्नोति	२१५ १२e	यत्र मधुवहा नद्यो	१०३ १८a	यथा गरुडो नागाना	१२५ ११३C
यत्प्रदानान्नरो याति [ऐद्र]	१०८ १C	यत्र मध्ये मृता ये तु	१६१ १६C	यथा च कुक्कुट खादेत	१९६ ५१a
यत्प्रदानान्नरो याति [विष्णु°]	११० १C	यत्र मा पश्यते सोमो	१५२ १४C	यथा च जनको गजा	२०५ ३a
यत्फल दारुशैलादि	१८४ ४२a	यत्र यत्र च वाग्वत्या	२१३ १०५a	यथा च न भवेद विष्णु	२११ ५९a
यत्फल समवाप्नोति	१३७ २६८C	यत्र यत्र प्रयासि त्व	१९७ २०C	यथा च नृपते पूजा	११४८a
यत् यत् कुर्वन्ति ते कम	२०१ ५०C	यत्र यत्र मया देवाश्च	२१३ १११C	यथा च मथ्यमानाद्वै	१४९ ४a
यत्र कृष्णेन सञ्चार	१७४ ५२a	यत्र यद रोचते पुत्र	१३८ २४C	यथा च लभते सिद्धि	१५२ ८a
यत्र क्रातासि मे भूमि	१४४ ९०C	यत्र यानि च तीर्थानि	१३७ १२C	यथा चाभ्यञ्जन दद्यात्	२२ २०a
यत्र क्रोडन्ति चोद्देशे	७८ ५C	यत्र रामगृह नाम	१४८ १०C	यथा च वेन्धन कूट	१५५ १a
यत्र क्षीरवहा नद्य	१०१ १५C	यत्र रुद्रकृत पाप	१३६ ४६C	यथाज्ञापयते ब्रह्मा	१५० २९a
				यथा तिष्ठामि शैलेषु	१५१ ४०a

वराहपुराणस्य

यमुना विश्रता देवि	१५० ३०६	यश्चैनं शृणुयान्नित्य	३३ ३२a	यस्तामुपोष्य पुरुषो	३२ २९a
यमुनासलिले स्नात	१५५ ५a	यश्चैव कीर्तयेन्नित्य	२१५ ११a	यस्तु कन्या सकृद दत्त्वा	१५३ ४०a
यमुनास्रोतसि स्नात्वा	१७२ १८	यश्चैव माधवे मासि	१२५ ६३c	यस्तु कारयते रूप	२०८ ५२a
यमेन चान्यथा दष्ट []	१२० १९a	यश्चोपवास कुर्वीत	१९ ७a	यस्तु कृष्णेन वस्त्रेण	११६ १९a
यमेन पूज्यमाना सा	१९५ २७c	यश्चोपोष्यति नारी वा	२२ ५३e	यस्तु कोकामुख गत्वा	१४० ११a
यमेन सहिता सर्वे	१९५ १७c	यश्चोभयमुखी दद्यात्	१११ ३६a	यस्तु कोकामुखे देवि	१२१ ९e
यमैर्नियमदानैश्च	७५ ७३c	यष्टव्यं क्रतुभिः सर्वैर	१६ ११a	यस्तु क्रोधसमाविष्टो	१३४ ३१a
यमो निःश्रुतिमागच्छन्	२८ १५c	यष्टानि तेन राजेन्द्र	६५ १२c	यस्तु गच्छति सुश्रोणि	१४८ ६०a
ययातिभपवशे च	१५० २४c	यष्टु समथता मे स्यात्	४८ १५c	यस्तु गायति गीतानि	१३९ १०२a
यया विनिहना क्रूरा []	४७ २०c	यस्तत्र कुरुते स्नान		यस्तु गायति सयुक्त	१३९ ९७a
ययौ मत्यतपा सद्यो	५१ १८	[पञ्चरात्रोषितो नर]	१४० २९a	यस्तु गायति सुश्रोणि	१३९ १०१a
यवगोधूमशालीना	३८ ११a	यस्तत्र कुरुते स्नान ,	१४० ३२a	यस्त गीतप्रभावेण	१३९ ३०c
यवान्न त तत पश्चात्	५८ ११a	यस्तत्र कुरुते स्नान[अहोरात्रो°]	१४० ५८a	यस्तु गच्छति सुश्रोणि	१२७ ४८a
यवान्नाद्वाग्वच भवेत्	३५ १७a	यस्तत्र कुरुते स्नान [पञ्च°]	१४० ५९c	यस्तु जागरते नित्य	१३९ ११०a
यवाम्बना च देवाना	१४ १५a	यस्तत्र कुरुते स्नान[एकरात्रो°]	१४० ६२a	यस्तु जानाति कर्मणि	१२३ ३८
यशस्कर मन्त्रचास्य	१७५ २३c	यस्तत्र कुरुते स्नान [देवि]	१४० ८९a	यस्तु जीवति सतृष्ट	११५ ३८c
यशस्वोऽग्निमान भ वा	२१५ ५e	यस्तत्र कुरुते स्नान [त्रिरात्रो°]	१४१ १२a	यस्तु त-मध्यम कुण्ड	१४१ ४१a
यश्च कन्या पिता दत्त्वा	१२६ ३१a	यस्तत्र कुरुते स्नान [पञ्चस्रोते°]	१४१ १५a	यस्तु ताम्रसमुत्पन्ने	१२८ २४c
यश्च भक्तिं प्रयत्नेन	१८१ १०c	यस्तत्र कुरुते स्नान[एकरात्रो°]	१४१ १८a	यस्तु दद्यात् प्रदीप मे	२१३ ७३a
यश्च "याध्र"भये घोरे	९४ ६२a	यस्तत्र कुरुते स्नान[चतुरात्रो°]	१४१ २२a	यस्तु दीक्षा समासाद्य	१२७ २२c
यश्च माय तथा प्रातर्	२८ ३९a	यस्तत्र कुरुते स्नान [या]	१४१ ३६a	यस्तु नीलेन वस्त्रेण	११६ १२a
यश्चापि मत्पर मो वै	११४ ८c	यस्तत्र कुरुते स्नान[त्रिरात्रो°]	१४१ ३४a	यस्तु प्राणान प्रमुच्येत [तत]	११५ ३७c
यश्चापि शृणयात् पाद	९७ ३५a	यस्तत्र कुरुते स्नान [अष्टो°]	१४१ ३८a	यस्तु प्राणान प्रमुच्येत ["]	११५ ४२c
यश्चागच्छयते तास्तु	९५ ७२a	यस्तत्र कुरुते स्नान [पञ्च°]	१४१ ४२a	यस्तु भागवत दष्टा	१३६ ३०a
यश्चेद शृणुयाज्जन्म	२८ ४३a	यस्तत्र कुरुते स्नान [त्रिरात्रो°]	१४१ ५०a	यस्तु भागवतो नित्य	१३६ १२२a
यश्चेत् शृणयाद् भक्त्या[निवम्या]	९५ ६३a	यस्तत्र कुरुते स्नान[एकरात्रो°]	१४३ २२a	यस्त भागवतो भूत्वा [तद]	१२७ ४७a
यश्चेत् शृणयाद् भक्त्या[कुर्यात्]	९८ ९८a	यस्तत्र कुरुते स्नान[चतुर्भक्तो°]	१४४ ६८a	यस्तु भागवतो भूत्वा [काम°]	१३६ ७१a
यश्चेत् शृणयान्नित्य	१४० १०२a	यस्तत्र कुरुते स्नान[एकरात्रो°]	१४४ ७८a	यस्त भागवतो भूत्वा[ऋतुकाले]	१४२ ४१a
यश्चेत् त्रिप्रकार त्	९५ ५४a	यस्तत्र कुरुते स्नान[सप्तरात्रो°]	१४९ ७४c	यस्तु भाव परा ह्यासीत्	३९ ५a
यश्चेत् शृणयाद्देवि	९८ ५५c	यस्तत्र कुरुते स्नान[त्रिरात्रो°]	१५२ १७c	यस्तु मात्स्यसयक्तो	१४६ ३३c
यश्चेत् शृणयाद् भक्त्या	९५ ५५a	यस्तत्र कुरुते स्नान[एकरात्रो°]	१५५ १६a	यस्तु मात्स्यानि मासानि	११६ २२a
यश्चैतच्छृणयाज्जन्म	२९ १७a	यस्तत्र चोत्सजेत् प्राणान	१४१ ६५a	यस्तु मामन्धकारेषु	१३५ ८a
यश्चैतच्छृणयाद् भक्त्या[नरन्त°]	१११ ७५a	यस्तत्र प्राप्नुते क्षेत्र	१४१ ३८	यस्तु रक्तेन वस्त्रेण	११६ १७a
यश्चैतच्छृणयाद् भक्त्या ,,	२१५ १९a	यस्तत्र मञ्चते प्राणान [यदि]	१४१ १३a	यस्तु वाराहमासानि	११६ २७a
यश्चैतच्छृणयान्नित्य	१११ ४७a	यस्तत्र मञ्चते प्राणान [मम]	१५१ ३८c	यस्त सारस्वते तीर्थे	१७२ ८५a
यश्चैतत्पठति स्तोत्र	२५ ५०a	यस्तत्र लभते पुष्प ,,	१४७ ६४a	यस्तु स्नाति तत्र तीर्थे	१२५ ४६c
यश्चैतत् पठते जन्म	२७ ३८a	यस्तत्र लभते पुष्प ,,	१४७ ८८a	यस्तेन सह सभाषेत	१११ २४a
यश्चैतत् पठते स्तोत्र	२३ ३६a	यस्तत्र स्नापयेत्तीर्थे	१३७ ७७a	यस्ते विभो वक्त्रसमुद्भव प्रभुर	२३ २४c
यश्चैतत् पुण्डरीकाक्ष-	६ ४०a	यस्तत्र स्नायते कश्चिद्	१२५ ३७a	यस्त्वथैनेन म-त्रेण	१२२ २१a
यश्चैतत् पूजयेद् भक्त्या	९५ ६५a	यस्तस्य वारिणा पूजम्	२१३ ५८a	यस्त्वनेन विधानेन [दीपक]	१२८ १३c
यश्चैतेन विधानेन	१२३ ७a	यस्ता शुश्रूषते भक्त्या	२०९ ८c	यस्त्वनेन विधानेन [कुर्वाच]	१९० ३९a

श्लोकार्धसची

यस्त्वा द्वेष्टि स मा द्वेष्टि	२११ ७३a	यस्य ब्रह्मा समुत्पत्ता	४ २५a	या गतिर्योग्युक्तस्य	१७७ ३५a
यस्त्वम सरहस्य च	३९ ५४c	यस्य नार्यां शुचिदक्षा	११६ ४२a	याचमाना स्थिता नित्य	१९७ ४a
यस्त्वम सरहस्य तु	५० १६a	यस्य यस्य हि यत्कम	१९३ २२a	याचयामासुरव्यग्रास	९५ ३४a
यस्त्वेनानि विजानाति	१४० ९१c	यस्य वै कीर्त्यते नाम	२०८ १२a	याचितस्त्व मया पुन	१९१ २१e
यस्त्वेनानि विजानीयात	११८ २२a	यस्य श्रवणमात्रेण	१७२ ९६c	याच्यमान प्रयत्नेन	१९१ २९c
यस्त्वेनेन विज्ञानेन	१७९ २४a	यस्य श्रोत्रैकदेशे तु	१७४ ६३a	याजक याजनासक्त	५५ २३c
यस्त्वेव कृतमन्त्रेण	११७ १०c	यस्य सकीर्तनादेव	१०९ १c	याजकाना च ये लोका []	१३९ ५३a
यस्मात् तस्मान तीर्थमिद	५५ ५१e	यस्य सदशनादेव	१५८ ३४c	याज्यान्वेतानि नामानि	१८ २७a
यस्मात् त्वया ममावज्ञा	१० २३a	यस्य सस्मरणादेव	१५८ ११e	यातना सप्तकास्तस्य	१९८ ४२e
यस्मादारभ्य देवाना	२ ५c	यस्य सन्दशनाच्चव	१७३ ६c	यातना धमभोगश्च	३९ ४e
यस्माद् भीषसे मा त्व	९४ १२a	यस्या यष्टास्त्वमी पुसा	१८ ४c	यातनाया न भेतव्यम	२०२ २२c
यस्मिन्चौरभय देशे	२०१ ४१a	यस्या जल कीडनताडनाद्यैर	१९४ २६c	यातनाथ पुनस्तत्र	१९८ १४e
यस्मिन् काले क्षिति पूव	१ ८a	यस्या नाम्ना समारयाता	७७ २२c	यातनास्थानसम्पूण	२०५ २१e
यस्मिन् यस्मिस्तु कालेऽह	२०२ १९c	यस्यामह समस्तस्य	१९ २e	यान्नैविविधैर्घारैर	१९६ ४०e
यस्मिन् स्नातो नरो देवि		यस्यास्तु तोय विमल सुगन्धि	१९४ २५a	यात यात तथा दध्ना	२०२ ९c
[मम लोके] १५० ३४c		यस्यास्तु हसा पुलिनेषु मत्ता	१९४ २३c	यात शीघ्रमिमान् पापान्	१९९ ४२c
यस्मिन् स्नातो नरो देवि ['] १५० ३८c		यस्येद तिष्ठते गेहे [तस्येद]	९५ ६६e	यातायात तत कृत्वा	१६८ ३४a
यस्मिन् स्नातो नरो देवि [अग्नि°] १५० ३९c		यस्येद तिष्ठते गेहे [लिखित पूजित]		यातास्मि मथुरा मार्गे	१६९ ५३a
यस्मिन् स्नातो नरो देवि [देवि] १५२ ११c			१११ ७४a	याति दिव्या परा सिद्धि	१९० ३४e
यस्मिन् स्नात्वा विशालाक्षि	१२५ २९a	यस्येद तिष्ठते गेहे [लिखित पूज्यते]	२१५ १८a	याति पापमहोरात्र	१९८ ३९c
यस्य कस्यचिन्मासस्य			२१५ १८a	याति वैद्याधर नाम	१४४ ७८c
[शुक्लपक्षस्य] १३६ ९९a		यस्येद लिखित गेहे	९५ ६४a	याति शुद्धानि लोकानि	१४५ ३२c
यस्य कस्यचिन्मासस्य [शुक्लपक्षे]		यस्येद विदित सव	११५ ४१c	या तु गोपयते गुह्य	१३७ १९६c
१३६ १०८a		यस्यैतद् विदित सव [ध्यानयोग]	१४१ ६८a	यात्रा प्राणरत सव	५ २३c
यस्य कस्यापि मासस्य [शुक्लपक्षे] १३६ ५a		यस्यैतद् विदित सव [न्यासयोग]	१४२ ५७a	यात्रेय त्वत्प्रसादेन	१५८ ६३c
यस्य कस्यापि मासस्य [एकामेव] १३५ १४a		यस्यै यस्यै देवताय	१५८ ७३c	या त्व वै भाषसे वाक्य	१३७ १८१a
यस्य कृत्वा महाभागे	१३४ २८c	यस्योद्दिश्य व्रत कुर्यात्	१६८ ८४c	या त्वया कपिला नाम	१११ २a
यस्य क्षेत्रप्रभावेन	१२१ ८९a	या गति च प्रपद्यन्ते	१३४ २६c	या त्वया पूजिता राजन्	२०६ २३c
यस्य चित्त न गच्छेत	११५ ३५c	या गति ते प्रपद्यन्ते	१३७ ४१c	याथातथ्य च कुरुत	२०२ २३a
यस्य चित्त न नश्येत	११४ ७a	या गति पुरुषो याति	१३९ १६c	याथातथ्येन मे पूजा	१९६ २a
यस्य चैवापराधेन	१२४ १६१c	या गति व प्रपद्येत	१३७ २८c	याथातथ्येन वाक्येन	१९६ २१c
यस्य दशनमात्रेण [चण्ड]	१५८ ३५c	या गति सप्रपद्यन्ते	१३६ ६२c	या देवतानामपि पूजनीया	१९४ २७a
यस्य दशनमात्रेण [सवपापै]	१५८ ४७c	या दत्त्वा सवपापेभ्यो	१०९ २c	यादोगणवृत्तश्चैव	२१२ ३०a
यस्य दशनमात्रेण ['] १६२ ३५c		या या जाति पुनर्याति	२०० ६३c	यादशो तु भवेद्विप्र	२०७ २e
यस्य दानविधि प्राप्य	१८९ १५c	या श्रुत्वा सवपापेभ्यो	१०६ १c	यादशी सा शुभा दैत्य	९१ ३३a
यस्य दोषेण मध्येषा	१३७ २५२c	यास्तु दोषान् प्रपद्यन्ते	१३६ ५८a	यादृशो मधुपर्को व	१८९ १८c
यस्य दोषेण वै पुत्र	१२५ १५४c	या स्त्रिय तव सान्निध्य	१७८ ८०a	यादृशोऽस्य महोत्साहस्	२१२ ८a
यस्य नाम्नाऽभवद् वष	४९ ५c	या स्त्रियश्च वरारोहे	१३७.२६२a	या दृश्यते चव मनोज्ञरूपा	१९४ २४c
यस्य नाम्ना समाख्यातो	७७ १६c	या एता देवता सर्वा []	१२४ ३०a	या दृश्यते तोयभरेण कान्ता	१९४ २७c
यस्य प्रसादाज्जीवश्च	१७१ ५a	या एषा वैष्णवी माया	१२४ १५८c	या द्वितीयाऽभवत् पत्नी	१० २९a
यस्य बुद्ध्या च जायेत	११५ २६c	या गति प्राप्यते येन	२०५ ३३c	या धारिता पूर्वपितामहेन	१२७ ५५a

वराहपुराणस्य

यानि कर्माणि कुरुते	१४३१८	यावकेन स्निग्धीणि [मूलकेन]	१३६११४a	यावद देवि तत सापि	९४४७८
यानि कर्माणि कुर्वन्त	१२२१७८	यावकेन दिनास्त्रीणि	१३५३१a	यावद धमसुतो राजा	६८४८
यानि कर्माणि कुर्वन्ति	१४४२७८	यावकेन दिनक तु	१३६५३a	यावद भोजनतप्तान्वा	३८३०८
यानि कर्माणि कुर्वन्तो [मा]	११४९८	यावच्च कुरुते कम	२०८१८८	यावद्रोमा वराहस्य	१३६५९a
यानि कर्माणि कुर्वन्तो [मम]	११४२३८	यावच्च पथिवी सर्वा	१०९१४a	यावन्त पासवो भूमेर	१३९७a
यानि कर्माणि वक्ष्यामि	११४३५८	यावच्च स्मरते जन्म	१०९१७a	यावन्त पुष्पिना शाला	१२३४३a
यानि कानि च द्रव्याणि	१२६२४८	यावच्चिन्तयते कि स्याद	४३१८	यावन्तमिव भाषन्ति	१३८३०a
यानि कानि च पर्णानि	१४८३३a	यावच्चवौजसा नाक	२१२९a	यावन्ति चाक्षराणि स्युर	१४५५४a
यानि कानि च बीजानि	१२६१७a	यावज्जिघ्रति त ग घ	११०११८	यावन्ति चाक्षरान्येव	१३९२३a
यानि कानि च भक्ष्याणि	१८५३१a	यावज्जीवकृत पाप	२०९२४८	यावन्ति चैव वर्षाणि	७५२a
यानि गुह्यानि मे तत्र	१४०१४८	[तत्क्षणादेव नश्यति]	२०९२४८	यावन्ति जलबि दूनि [लिप्यं]	११७२२a
यानि तत्रोपयोग्यानि	११३२०a	यावज्जीवकृत पाप	२०९२८८	यावन्ति जलबिन्दूनि [तस्य]	१३७३१a
यानि तस्यैव चेष्टानि	१८५३५८	[तत्क्षणादेव मुच्यते]	२०९२८८	यावन्ति जलबिन्दूनि [मम स्नानेषु]	१८२३१a
यानि तस्यैव भोज्यानि	१८५३४८	यावज्जीवकृत पाप	२१३६१८	यावति जलबिन्दूनि [मम गात्राणि]	१८३३३a
यानि तीर्थानि तान्येव	१५८१९८	[तत्क्षणादेव नश्यति]	२०९९८	यावन्ति जलबिन्दूनि [मम गात्रेषु]	१८४३८a
यानि दृश्यति कुण्डेषु	१४७५१८	यावज्जीवकृतात् पापान	११०९८	यावन्ति तानि सिक्थानि	१२८४७a
यानि पश्यन्ति सुश्रोणि	१४८५६८	यावता कमभिस्तैस्तैस	१९८६६८	यावन्ति बिन्दव केचित	११७२४८
यानि पुण्यान्यवाप्नोति	११७२१८	यावत कुटी ता प्रविशामि राजन	६९२४a	यावन्ति भुवि तीर्थानि	२१३३६a
यानि प्रकीर्णभाण्डानि	१७२३०a	यावत्तत्र च सिक्थानि	१३६६१a	यावन्ति भ्रममाणस्य	१४५४४a
यानि यानि च क्षेत्राणि	१४०१२a	यावत् तु तिष्ठते तत्र	१८६११a	यावन्ति वटपत्राणि	१४०५४८
यानि सौम्यानि नामानि	९०४a	यावत्तस्मिन् त भूयाद	१७८७८८	यावन्तो बिन्दव किञ्चित	११४१२a
यान्ति कोकामुख गत्वा	१४०९८८	यावत्तस्मिन् त भूयाद	१६९४७८	यावन्तो बिन्दवस्तत्र	१३९१४a
यान्ति मल्लयता भूमि	१८४४३८	यावत्पश्यामि त देव	१३६१९a	यावन्तो मम गात्रेषु	१८०३९८
यान्ति येन विजानीयात्	१८६४२a	यावत्पश्याम्यह राजन	६९४०a	यावन्त्यस्य पदाग्राणि	१३९९८
यान्ति योगविद स्थान	१४२३९८	यावत् प्रभाता रजनी	४९२२८	यावन्त्यस्या महाशक्त्यास	९५७७a
यानश्चात्र चै केचिन	१७८१५a	यावत्प्राणान प्रमुच्येत	१८५९८८	यावन्त्येव पदा न्यस्ता	१३९२८
या ब्रह्मशक्ति सत्त्वस्या	९५६९e	[कृत्वा कम सुदुष्कर]	१८५९८८	यावन्न स्पशते भूमि	११७५a
याभि सम्थाप्यते विश्व	४५८	यावत्प्राणान् प्रमुच्येत	१९०२५a	यावन्नायाति विकृति	२२१५८
याभिर्विश्वमिद व्याप्त	९५२३८	[कृत्वा कम सुपुष्कलम्]	१९०२५a	यावन्निरीक्षयाम्यग्र	१६४१३८
या मन्दरगता देवी	९११a	यावत् सग्रामधोरो वै	१११००a	यावल्लोका धरिष्यन्ति [तावद्वर]	१२५१९a
यामेता भाषसे देव	१२४१a	यावत् स राजा बुभुजे	११४९a	यावल्लोका धरिष्यति [तावच्च]	१२८३६८
याम्याया तु गदा पूज्य	९८२८८	यावत् स शब्दो भविता	१७५१०a	यावल्लोका धरिष्यन्ति [यावत्]	१३७६७a
यायावरास्तथा चान्ये	२१०९८	यावत् स्नान स कुरुते	१७४११८	यावल्लोकाश्च धायन्ते	१२२१०a
यायावरास्तु ये विप्रा []	२०६८a	यावत्स्वमूर्तिर्भगवान	९३६a	या वैष्णवी कुमारी तु	८९३२a
या रौद्री तामसी शक्ति	९५६८८	यावत्स्वर्गाद्विमानानि	२०४७८	या वैष्णवी विशालाक्षी	९०५a
यावक दधिमिश्र तु	२०९१६a	यावदस्थीन्यद्धचन्द्रे	१६७१७a	याश्च तत्र स्त्रिय काश्चित	१२१९९a
यावक पायस भुक्त्वा	१८०१२८	यावदास्ते चतुर्वक्त्रस	२८३४a	या श्रियादीनि मन्त्राणि	१०११३a
यावकान्न दिनत्रीणि	१३५५६a	यावदास्ते शुभे देशे	९७२९a	या श्री सा गिरिजा प्रोक्ता	५८३८
यावकान्न दिनास्त्रीणि	१३४६९८	यावदास्ते स राजर्षिस	४१४८	या सज्ञा कथिता पूव	१६४२६८
यावकेन दिनत्रीणि [पिण्याकेन]	१३१८a	यावदास्ते स्वय देव्या	८९११a	या सा कृष्णा विशालाक्षि	८९३३a
यावकेन दिनत्रीणि [नक्तेन]	१३२६a	यावदेव सुरा सर्वे	२७११a	या सा कृष्णेन वर्णेन	८९२९a

श्लोकाधिसूचा

या सा च राजनी शक्ति	९५ ६९८	युयुवुमणिजै साद्ध	११ ९२८	ये देवा ये च ग धर्वा	१५६ ११८
या सा ते कथिता दैत्य	९२ ०८	युयुगुलाकपालैश्च	२१ ४१८	ये वमविमुखा मूढा [सवज्ञान°]	१५९ १८
या सा ते राजमहिषी	१७८ ८६८	युयुधे चासुरान सर्वाणि	२८ २८८	ये धमविमुखा मूढा [] [दया°]	१७२ ५२८
या मा त्रिशक्तिरुद्दिष्टा	९० १८	युयोध च सुरै साद्ध	९५ १४८	येन कामा समृद्धयन्ते	६१ ८
या सा त्वाप्याकृतिस्तस्य	६९ ३७८	युवनाश्वोऽपि राजर्षिर	५० २२८	येन कुयामह दधि	२०६ ४६८
या मादौ वद्धिता सष्टिर	९० ८८	युषितादिष्ठद्रकग्नैः	१७८ ७६८	येन केनचिद दत्तेन	११५ ३०८
या सा नीलगिरि याता	९५ १८	युष्मत्सुखैर्नरैर्भावैर	५१ २८८	येन केनापि सन्तुष्ट	१२१ ४८
या सा ब्राह्मी शुभा मूर्तिर	८९ २७८	युष्माक नाभवत्तत्र	१३८ १६८	येन गच्छति ससार	१३६ ८३८
या सा माया शरीरात्तु	९८ १८	युष्माकमपि चाहार	१७२ २६८	येन गच्छन्ति विप्रेन्द्र	१९२ २९८
या सा मुक्तिप्रदा रम्या	१६८ ७१८	युष्माकमुपरोधेन	१६८ ६४८	येन गम न गच्छेत	१२० १८
या सा रक्तेन वर्णेन	८९ २८८	ये उपोष्यन्ति विविध	२०९ ३१८	येन चित्तयते मत्य	१२७ ४४८
या सा विष्णो परा मूर्तिर	२०९ ३०८	ये कीर्तिता मया तुभ्य	७८ १४८	येन चित्तेन विजय	१२५ ६४८
या सा विष्णो परा शक्तिर	२०९ ४०८	ये केचित पितरो लोके	१७८ ८९८	येन चित्तेन विजेय	१२५ ७७८
या सा सगाली हे भूमि	१३७ ११२८	ये केचिद्भिषजस्तत्र	१२१ ३५८	येन चीर्णेन शान्ति स्यात्	६० १८
या सष्टिर्ब्रह्मणो देवी	८९ ३०८	ये च ते पितरो ब्रह्मण	१३ १७८	येन चैकापराधेन	१३० ४८
या स्त्री सगर्भा देवेशि	९५ ४०८	ये च ते बालकास्तत्र	१२४ १३७८	येन छिन्नेन जायेत	५ १८
यास्याम परम स्थान	९८ ५२८	ये च देवद्विषो मूढा	१४४ १०७८	येन ज्ञानन पापाना	९६ १८
याहि दूत त्वरन मा ते	९४ २६८	ये च षड्जरकर्तारो	२०१ १२८	येन त हन्मि भत्याना	९ ७ १९८
युक्तमन्तस्ततो भूत्वा	१३९ १०२८	ये च भागवता श्रेष्ठा	१३७ २५८८	येन तत्प्राप्यते योग	११४ ४१८
युक्तिमतो गुणज्ञश्च	१२५ ८८	ये च मा न प्रतिपद्यन्ते	१ ५ १०८	येन तुष्टो निज रूप	१२७ ७६८
युग युगसहस्राणि	१८५ १०८	ये च मा स्मरते भूमे	१४० ९५८	येन तुष्यति भर्तारि	११५ ३९८
युगक्षये रक्षितसर्वदिङ्मुखो	१२ ७८	ये च विष्णुमया कर्मांस	१२१ ९३८	येन तुष्यन्ति वश्या ये	११७ २५८
युगपद ब्रह्मभुवन	७ ६८	ये च वृक्षा फलोपेते	१७० ३१८	येन त्व मूढवल्लोकम	६९ २५८
युगानि त्रीणि बहवो	७० ३४८	ये चैव मम यज्ञेषु	११८ १५८	येन दु खमनुप्राप्त	१२४ १५५८
युगानि त्रीण्यह विप्र	७० ४५८	ये जीवा भुवि तिष्ठति	१७२ २६८	येन देवान सगंधर्वाणि	९२ २७८
युगे दष्ट श्रुत वापि	२ ५७८	ये तत्र लभते पुष्प	१४७ ७२८	येन नश्यन्ति जीर्णानि	१८८ ७४८
युगे युगे क आचारो	६८ २८	ये तथोपाधिका क्षुद्रा	२०१ ३८८	येन पापकृतान्दोषान्	२०८ ४५८
युगे युगे कल्किनाम्ना महात्मा	१५ १७८	ये तीर्था सरित श्रेष्ठा	१७८ ११३८	येन प्रीतो महातेजा	१९६ ८८
युगे युगे वासुदेवो बभूव	१५ १७८	ये तु एकाशिनो देव	११३ ३०८	येन भीरोरपि महत्	६४ १८
युगे युगेषु वत्तन्ते	१८६ ८४८	ये तु कुर्वन्ति कर्माणि	१४२ ४७८	येन भूय पुन शोच्य	५५ ५४८
युगे युगे सवगोऽय	३१ २०८	ये तु जानन्ति मा देवि	१४० ७८	येन मत्पुरतो भार्या	१२४ १०७८
युगे युगे सहस्राणि	११२ २८८	ये तु धमरता दान्ता []	१९७ ३८	येन मन्त्रेण दातव्य	१२८ १४८
युगे सप्तदशे भूमि	१२५ ६८	ये तु नाम प्रकीर्त्यन्ते	११३ ६६८	येन मन्त्रेण सयुक्तो	११८ ४८
युगो मन्वन्तरश्चासि	११२ ४३८	ये तु पश्यन्ति मा भूमे	१४६ ४३८	ये नमस्यति मा नित्य	११४ ६८
युञ्जानो वितते यज्ञे	११८ १२८	ये तु भुञ्जन्ति राजान	१२९ ८८	येन मुच्यति सुश्रोणि	१२७ २१८
युद्ध विमतिना साद्ध	१६४ १२८	ये तु यान्ति वरारोहे	१४७ १००८	येन मुच्यन्ति सकृद्धा	१३४ ४१८
युद्धवा कालात्यये देव्या	२८ २१८	ये तु वदन्ति विप्रेन्द्र	१२४ १६३८	येन मे वरदानेन	२० २९८
युध्यमान महाबाहु	११ ८८८	ये तु वै द्वादशादित्या	१२४ ४०८	येन यादृश पुण्य	१६६ ७८
युध्यमानस्य मे तत्र	१२५ १९६८	ये ते भवन्ति भोक्ता	१८८ ७८	ये नरा दु खसन्तसास	२०८ ३८
युयुधाते भश दिव्य	२१ ५३८	ये ते मणौ तदा देव	१७ १८	येन रुद्रो भगवास्तोषमेति	३३ १४८
युयुधुर्दानवै साद्ध	९५ २५८	ये ते मासास्त आदित्या	२० ६८	येन लब्ध तु त्रैलोक्य	९१ ३०८

बराहपुराणस्य

येन विज्ञायते भूमि	१३७ ३६८	ये मा यजन्ति तेषा स्याद	२१ ७८८	योगिनस्तान प्रवक्ष्यामि	११८ ५२८
येन विज्ञायते विद्वान्	१२५ ७०८	ये मतास्तत्र सुश्राणि	१३७ १८८	योगिनो यत्र गच्छति	१३७ ४६८
येन वृष्ण्य धका सर्वे	१४७ २०८	ये मे कुवन्ति कर्माणि	१४२ ३२८	यागिनो विविधै रूपाैर	१४ १८८
येन वेद्यि पर तेषा	६६ ६८	ये मे कुवन्नरास्सेवा	२१३ ७४८	योगी चापि ततो भूत्वा	१३७ ४५८
येन वै कृतमात्रेण	१३६ ३५८	प्रेय मूर्तिभगवत	९ ७८	योगीश्वर तु सपूण	५० १४८
येन व क्लिश्यसे भद्रे	१३७ १७६८	ये यजति वरारोहे	१८८ १२८	योगीश्वर यागनिद्रा	५० ११८
येन व्यासमिद विश्व	६९ ३२८	ये ये शठा कृतघ्नाश्च	१९३ ३८	यो गुरु पूजयद्द्वि	१८३ ३१८
येन शुद्धयति ते भक्तस	१३८ ६६८	ये रुद्रमुपजीवन्ति	७१ ५५८	यो गुरु पूजयेद भक्त्या	१८१ ३८८
येन शुद्धयति वै भूमि	१३५ ४८	ये लभन्ति फल तत्र	१४७ ९६८	योगेन परमेणैव	११३ १३८
येन सद्यो भवेद्वन्य[]	५६ १८	ये वसति महाभागे	१५० २१८	योगे न्यस्य सदात्मान	१४२ ५७८
येन सम्प्राप्यते विष्णु	५५ १८	ये वेदमागनिमुक्ताम	७० ४२८	योगे पथिव्या जलवत ततोऽपि	२ १०८
येन सम्यक्कृतेनाशु	६५ १८	ये वै क्रूरा भोगिनो दुर्विनीताम	२४ २८८	योगो वै प्राप्यते केन	१२३ ३२८
येन सम्यक् क्षण नास्ति	५९ १८	ये वैष्णवा महात्मानो	२०९ ९१८	योग्यानि रमणीयानि	१३७ ११६८
येन सा कारिणी दीक्षा	१२९ ३८	येषा तोयैर्नर स्पष्ट	२१३ ८२८	योजनाग्र तु वर्णाणा	७५ २२८
येन सात्माद गदापाणिर	७ २६८	येषा पठन्ति शब्देन	१८० १६८	योजनाना सहस्र तु	१९४ २८
येन सुष्ठुमिद सव	२०८ २८८	येषा पूजितमात्रेण	१६७ ३२८	योजनाना सहस्राणि [शतौ]	७५ २४८
येन स्थितिर्वो भवति	३२ १८८	येषा मनुष्यास्तर्केण	७५ ४८	योजनाना सहस्राणि [चतस्रौ]	७५ ५३८
ये न हिंसति भूतानि	१२१ ९८	येषा सन्ततिरक्षय्या	१७८ २८८	योजनाना सहस्राणि [योजनाना]	७५ ६१८
येनाग्निहज्जित पूव	२०० १८८	येषा स्नातस्य वै पुण्य	१३७ १२८	योजनाना सहस्रे द्वे	७५ ३७८
येनाय व प्रसन्नात्मा	२१ ६३८	येषा स्वर्गगत चित्त	१४२ २४८	योजनानि तु पञ्चाशद	१९८ २७८
येनारुणिर्व्याघ्रभयाद	९७ १८	येषामेकस्यानुयाति	९२ ३०८	योजनाभ्य तर क्षेत्र	२१३ ६८८
येनासि परया भक्त्या	११६ ५०८	येषु दष्टेषु मनुजो	१५८ २१८	योजित पञ्चयज्ञेषु	१८८ ७७८
येनासौ तद्विनाशाय	२८ ४८	येषु राजा विनश्येत्	१३७ २२५८	यो ददाति नरो राजन	९९ १२८
येनासौ लभते सिद्धि	१३५ २०८	येषु स्थानेषु तिष्ठामि	१४० ३८	यो ददाति महाभागे	१९० २३८
येनास्मद वशजा सर्वे	७१ ४९८	येषु स्नातो नरो देवि	१५० ३१८	यो दरिद्रो निरालस्य	१२० ६८
येनाह तत्करोम्याशु	२७ ९८	ये मरुद द्वादशीमेताम	२०९ ९२८	यो दीप्ततेजा मणिज	३६ ३८
येनाह तत्र तिष्ठामि	१८४ १९८	ये सत्वरजसी सोऽपि	७० १९८	यो देवस्तत्र पाषाण-	१७० २९८
येनाह प्रापितो ह्येना	१२४ ९७८	ये सुकमसु वत्तन्ते	१८७ २१८	योऽद्यापि कीर्त्यते लोके	४४ १६८
येनाह भक्षये साथ	१६५ १५८	ये हि नित्य पय पीत्वा	११३ ५२८	योऽयामासुरव्यग्रा[]	११ ८१८
येनाह सवदेवाना	७३ ४३८	येन चचाल विष्टब्धा	७७ ६८	यो नर पिशुन कूट	२०० १०८
येनाहमीदशी प्राप्ता	१३७ १६८८	येन ददादिहसकल्पैर	७५ ७१८	योनिशूलाक्षिशूलाश्च	२०१ २०८
येनष चाश्रमो दग्धो	१४५ १७८	येस्तु वै साम नीयेत्	१३७ १७५८	योनिस्करदोषेण	१७८ २५८
ये पठन्ति इमा शान्ति	१९० ३६८	येस्तु स्पष्टश्च दष्टश्च	१९८ ४९८	योऽन्यथा भावयेदेतत्	७२ १६८
ये पठन्ति महाभागा	१६६ १७८	योगतीर्थमिति रयात	१३७ ४०८	योऽपीद शृणुयान्नित्य	५६ १५८
ये पठन्ति महाभागे	१४९ ७९८	योगतीर्थे च ये स्नाता	१३७ ४१८	यो ब्रह्मा सैव देवस्तु	७० १९८
ये पवता स्थिता विप्रास	७८ २०८	योगमायापटच्छत्र	१४१ ६०८	योऽभिगच्छति तीर्थानि	२०८ ३९८
ये पापास्ते न पश्यन्ति	१६७ ३०८	योगशास्त्राणि शिक्षाश्च	२ ६२८	यो भुव माजयेद देव	१३८ ६८
ये मन्त्रोपयोग्यानि	११८ ११८	योगसाध्य स्वरूपेण	१८ ५८	यो भेद कुरुतेऽस्माक	७० २८८
ये मया चागता दष्टास	१७८ ६०८	योगसिद्धैस्तथा कैश्चित्	१५७ १०८	यो महात्मा भवेत्तस्या	९२ १४८
ये मा देवि यजिष्यन्ति	१३४ ५९८	योगाना परमो योगो	११९ १८८	यो मा चित्ते चिन्तयति	१४२ २१८
ये मा नैव प्रपद्यन्ते	११५ ९८	योगित्वाच्चेष्टरत्वाच्च	७५ ४४८	यो मा पश्यति सुश्रोणि	१४९ १६८

श्लोकाधसूचो

यो मा पच्छति वै गन्तु	१२४ १६४a	योऽसौ भवास्तिष्ठति सवदेहे	१९० २७a	रजस्नमोभ्या युक्तोऽभूद	७० १७a
यो मा सस्थापयेद भूमि	१८० ४०a	योऽसौ भवान दववरप्रसूतो	१९० १७a	रजस्वलाषु नारीषु	१३५ २a
यो मा सस्थापयेद भूमे	१८० १२a	योऽसौ भवान्नाभिमात्रप्रसूतो	१९० २२a	रजो भूत्वा महाभागे	१३५ ३c
यो मामुपनयेद भूमि	१३९ ११२a	योऽसौ भवान लक्षणमेयभूतस	१८० २५a	रटतीह पुराणानि	२०९ ४६a
यो मे कुसुम्भशाकेन	१३६ ७७a	योऽसौ भवान सवजगत्प्रधान	१८० २८a	रणे रणे लब्धजया प्रहारिणो	९५ १२c
यो मे धारयते भूमे	११४ १४c	योऽसौ भवान सवजगत्प्रधानो	१८१ १६a	रतो व पितृपूजाया	१७२ ३७c
यो मे निष्ठत्य मासानि	१२८ ४२a	योऽसौ भवान सजगत		रतो वै शूद्रसेवाया	१७२ ४७c
यो मे वाऽभ्यञ्जन दत्त्वा	११७ २४a	प्रभुत्वा	१७९ २०a	रत्न वस्त्र धन धान्य	१७४ ३९a
योऽय विष्णुस्तु दशधा	७२ ६a	योऽसौ भवान सवजगत्प्रसूति	१९० १३a	रत्नगमघटे स्थाप्य	४२ ५a
यो यज्ञैरीज्यते देवो	७० १५a	योऽसौ भवान सवयज्ञेषु ईड्यो	१८३ ३a	रत्नजालावाक्षाणि	९१ ६e
यो यज्ञयजते राजन	१११ ५८a	योऽसौ मेरुद्विजश्रेष्ठा	७७ ५a	रत्नधेनुप्रदश्चव	२०३ १८a
यो योगिभिर्ध्यायते चाप्रमेयस	५ ५३c	योऽसौ रुद्रेति विख्यात	२ ४६a	रत्नपारिषकै साद्ध	१६९ ५c
यो रुदन वारितस्तेन	२ १५a	योऽसौ बसो शरीरे तु	८ १a	रत्नपूर्ण भवेद दत्ता	१११ ३२c
योऽजगच्छति चात्मान	१४१ ६८c	योऽसौ शरीरगो देव	२५ ३५a	रत्नभागी भवेद वीरो	१४६ ५४c
यो वाप्या धमराजस्य	१६७ ३८a	योऽसौ सत्यनपा नाम	९७ १a	रत्नवस्त्रमहायान	१३ ५३a
यो विद्योति न गच्छेत	१२० ९c	योऽसौ सुप्रभनामासीत	३६ २a	रत्नवस्त्रानलङ्कारान	९८ ६४a
यो विष्णु स स्वय ब्रह्मा	७० २७c	योऽह निषादगर्भेषु	१२४ ७८c	रत्नहाराणि शुभ्राणि	१७४ ७a
यो वै ताम्रेण मे देवि	१२८ ४६a	योऽह निषादगर्भेऽस्मिन्	१२४ ७७c	रत्नहेम प्रदानेन	९८ ७६a
यो वै परित्यजेत प्राणान	१२५ २७a	यौवनस्था महाभागा	९१ १४a	रत्नाकर शुभो यत्र	१६९ ४६c
यो वै प्राणान प्रमुच्येत	१९० २४a			रत्नाना परम रत्न	१३६ १२१c
यो नै शास्त्र विजानाति	१३२ ३c	रत्नपारव्यमलिन-	१७७ ७a	रत्नाना भाजन राजा	११ ६८c
योऽश्वमेधेन यजते	९९ १४a	रत्नपिङ्गलनेत्राय	३३ १६c	रत्नानि बहुमल्यानि	१६९ ४७a
योऽसावात्मा ज्ञानशक्तिर	२६ २a	रत्नवस्त्रयुगच्छन्न	५६ ८c	रत्नान्यश्वा गजा भत्या []	९५ ६६c
योऽसौ कनिष्ठको भ्राता	१७४ २४a	रत्नवस्त्रेण सयुक्तो	१३५ १a	रत्नै समर्चितोऽत्यर्थ	१६९ ६१c
योऽसौ कुडी त्रिदडी च	१२४ ८३c	रत्नवासोभिराछन्न	६२ १०c	रत्नोत्पलचिता भूमि	६९ २८c
योऽसौ क्षेत्रज्ञसज्ञो वै	३५ १३a	रत्नाक्षो भीमदण्डस्तु	९३ ८a	रत्नोपकीर्णतीर्थानि	७८ ६c
योऽसौ गमनाय सुरतिलोका	१८४ १५a	रत्नाक्षो ह्रस्वकायस्तु	६ १९a	रथयात्रा तथा कृत्वा	१७५ ५१a
योऽसौ द्वादशधा राजन	६७ ६a	रक्षणाय हि क्षेत्रस्य	१५८ ४२c	रथयात्रा प्रकुर्वति	१७५ ५२a
योऽसौ नारायणो देव [परमात्मा]	४ १a	रक्षणीयश्च ते देश	१३७ २२२a	रथाङ्गधारिणे चक्र	३९ ४१c
योऽसौ नारायणो देव [परात]	३१ २a	रक्षसो मुखविभ्रष्ट	१३९ ४४e	रथाङ्गसाह्वं प्रवरैश्च पद्मै	१९४ २४a
योऽसौ परापरो देवो	६१ १a	रक्षस्व देव बलिनस	२७ १०a	रथारविस्यन्दनतुल्यवेगा	९५ ११a
योऽसौ परिजन कश्चिद	१३८ ९९a	रक्षा कुर्वति सतत	१७० ३१c	रथैर्दिव्य विमान तु	२०५ ५१a
योऽसौ परिजनस्तस्य	१२१ ९८a	रक्षाय हि मया दत्ता	१५६ १५a	रथो रथ सपरिवाय तस्थौ	११ ८३a
योऽसौ परिजनो देवि	१२५ २०७a	रक्षोघ्नमन्त्रपठन	१४ २५a	रमते कान्तया साद्धम	२०२ ६c
योऽसौ प्रजापतिस्त्वाद्यो	२ ४४a	रक्षोघ्नमन्त्रपाठाश्च	१८८ ११३a	रमते च मुदायुक्तो	१३८ १०c
योऽसौ ब्रह्मदेवस्य पुरा शान्ति	१८४ ३०a	रक्षोघ्नेन च मन्त्रेण	१६५ १३c	रमतो भ्रमतोस्तत्र	१२५ १०९c
योऽसौ भगवान सवजनप्रवीर	१८० ५a	रजकादिषु चान्याश्च	६८ १५c	रमयन्त्यो नरास्तत्र	१९४ १९c
योऽसौ भवाश्चन्द्रकिरण प्रकाश	१८४ २६a	रजतस्य तथा दान	१४ ४४c	रमयासास सुचिर	१७१ ६c
योऽसौ भवास्तिष्ठति सवरूप	१८० ९a	रजसस्तमसश्चापि	१२९ १५c	रम्य तालवन श्रीमत	७९ २१c
योऽसौ भवास्तिष्ठति साक्षिभूत	१८२ ४a	रजसा तमसा युक्त	७० १८a	रम्य मधुवन नाम	१५१ ३३a
योऽसौ भवास्तिष्ठते	१७९ १६a	रजसा सत्त्वयुक्तेन	७० २१a	रम्य हिरण्य चापि	१० ३६c

वराहपुराणस्य

रम्यकाच्च पर श्वेत	७५ ३२८	राजद्विष्टा गुरुद्विष्टा	२०१ ३२	राजाऽपि त चकाराशु	४३ १३२
रम्यमालाभिराकीर्ण	१५६ १०८	राजधानी विशालाशो	१३७ २१०८	राजापि त सुत लब्ध वा	५५ २७२
रराज जीमूत इवाम्बरान्मही	१० ७६८	राजन कथय धमज्ञ	४४ ११८	राजापि तस्थौ तद्भक्त्या	११ ६२
रराज सबभूताना	१०७ १२२	राजन कस्माद विभेषि त्वम	२०६ ६८	राजाऽपि तेन विधिना	४९ ३९२
रवि स पञ्चयामास	१७५ ४६८	राजन तस्यैव देवस्थ	४८ १४२	राजा भवति सुभ्रोणि	१४४ ७२८
रश्मीना वारणार्थयि	२०६ ८६२	राजन पितृस्तपय पुत्रहेतोर	७ १३२	राजा वा राजपुत्रश्च	१२५ २०४८
रस च चन्दन चैव	१७९ १२२	राजपत्नी तथा दामी	१७८ ११८८	राजा वै जायते सुभ्रु	१३९ ५८
रसज्ञा सबदेवाना	१०३ ०३२	राजपुत्र स्थितस्तत्र	१५८ २४२	राजा समीपग दष्टा	१७८ ८१२
रसधेनुविधान ते	१०० १२	राजपुत्रवच श्रुत्वा	१२५ २००२	राजा स विस्मयाविष्टस्	११ ६४८
रसविक्रयिणश्चैव	१८८ ९२८	राजपुत्रश्च ते राजा	१२५ १९०२	राजोपसेवकाश्चैव	१८८ ८७२
रसस्य तु घट राजन	१०० २२	राजपुत्रस्ततोऽप्यत्र	१२१ ३४२	राजश्चान्त पुर चैव	१७० ५५२
रसातलगता वेदा	३९ ४९२	राजपुत्रस्तु सुभ्रोणि	१२५ १३१२	राजस्तु वचन श्रुत्वा	२०५ ८५२
रसातलेषु सर्वेषु	३२६ ६८	राजपुत्राभ्यनुज्ञातो	१२५ १७९२	राजा पञ्चसुता दत्ता	१५१ १६२
रसाना प्रतिसहारात्	२०५ ४१२	राजपुत्रि हते सर्वे	१२५ १४६८	राजा च जनकेनव	२०६ ७७२
रसैश्च विविधैर्युक्त	२०३ २२८	राजपुत्री विशालाशो	१३७ ८९२	राजा तस्मै प्रदत्तानि	१७० ५७२
रहस्य ते प्रवक्ष्यामि	२०९ ३८	राजपुत्रे गते तत्र	१२५ १६७२	राजा पत्न्या च द्विगुण	१७८ १०७८
रहस्य धमसयुक्त	११३ ६७८	राजपुत्रे प्रविष्टे तु	१२५ १६१२	राज्ञामन्त्रानि वै भुक्त्वा	१२९ २४२
रहस्य धम्यमारयान	२०८ १२	राजपुत्रो विशालाश्वि	१२५ २०४२	राज्ञे निवेदयामास	१७० ४९२
रहस्य विपलश्रोणि	१८४ ४४८	राजपुत्र्या वच श्रुत्वा	१२५ १२१२	राज्य च कुवतस्तस्य	१६४ ४२
रहस्य सबदेवाना	५४ ३२	राजप्रमारक घोर	२०० २७२	राज्य दत्त्वा वरारोहे	१३७ १४१२
रहस्यमिदमाख्यान	२०५ ३३२	राजभत्या भवन्त्येते	२०१ ४७२	राज्य पुत्रकलत्र च	१५१ २६२
राक्षस छ दयामास	१३९ ३९८	राजमायामह कृत्वा	१२४ ३९८	राज्यगुह्य न वक्तव्य	१३७ २२७२
राक्षसत्व न गच्छेत्तु	१७२ ६४२	राजलोकैर्भञ्जिताश्च	१७० २७२	राज्यचिन्ता न जानामि	१३७ २३३८
राक्षसस्य वच श्रुत्वा[चण्डालो]	१३९ ४५२	राजसाना रजस्त्व च	३२ २३८	राज्यस्थेनापि ते पुत्र	१३७ २१८२
राक्षसस्य वच श्रुत्वा[सवणिग]	१५३ २२२	राजसी परमा शक्ति	९१ १८	राज्ये पुत्रान नियोज्यामि	१५१ २५८
राक्षसस्य वच श्रुत्वा [विप्रो]	१६५ १६२	राजसूयाश्वमेधाभ्या	१५३ ४८	राज्ये स्थित्वाऽश्वमेधाना	४२ १३८
राक्षसस्य वच श्रुत्वा ,,	१६५ २८२	[फल प्राप्नोति]	१५३ ४८	रात्रिं दिव मुहूर्त वा	१४२ १९२
राक्षसाना हतास्तत्र	१९९ ५२८	राजसूयाश्वमेधाभ्या	१६२ १५८	रात्रौ चोत्थापन काय	२०९ ७०८
राक्षसान मोचयित्वाऽथ	१९९ ४२	[फल प्राप्नोत्य]	१६२ १५८	रात्रौ वीरासन कुर्याद्	१३६ ५४८
राक्षसेन पुरा प्रोक्ता	१६५ १८	राजसूयाश्वमेधाभ्या[धूनपाप्मा]	१६२ २०८	रात्रौ सवाससा स्नान	१७८ ७३२
राक्षसैर्निरनुक्रोशर	१९८ ४०२	राजसूयाश्वमेधाभ्या [नात्र]	१६२ ३४८	रात्रौ सविप्रो भुञ्जीत	५७ ७८
राक्षसैर्हियते तच्च	१८८ १२२८	राजहा पितहा चैव	१९८ ६५२	रात्रौ सुप्तमृषेस्तस्य	९७ १०८
राक्षसोऽह वणिक् श्रेष्ठ	१५३ १५२	राजा च तत्क्षणात्तेन	६२ १४२	रात्रौ सुप्तोसि वत्स त्व	१३८ ४१२
रागमोहेन सयुक्त	१३१ १९८	राजा च राजपुत्री च	१३७ २०४८	राधा कुण्डमिति रयात्	१६२ ३३८
राघवस्य वच श्रुत्वा	१६१ ५४२	राजा तु तस्या मुदित	४९ १०८	रामादिरूपैर्बहुरूपभेदश	१५ १६८
राजजायाऽऽत्मजा चैव	६८ १५२	राजान सुप्तमासाद्य	४७ १४८	राम राम च कृष्ण च	२०९ ६८८
राजते गोपुर सब	१९५ ४२	राजानो ब्राह्मणान हिंस्युर	६८ ८२	रामो रामश्च कृष्णश्च	४२८
राजतो बहवश्चि ता	१३७ २०८२	राजानो भवितारो वै	१७ २२	रामो रामश्च कृष्णोऽसि	११२ २७८
राजत्वे ब्राह्मणाना च	१४१ ४५८	राजानो वैश्यशूद्राश्च	६८ ६२	रावण सगण घोर	१७८ ६६८
राजद्वारे इमशाने वा	१९० ३६२	राजान तु ततो भुक्त्वा	१२९ २१२	रावणेन जिता देवा	१६१ २८८
		राजान तु न भोक्तव्य	१२९ १४८	राष्ट्र प्रवदन्तु विभो	१९० १०८

श्लोकाधिसूची

रजया पीड्यमान स	१६० १३a	रूप वा धनधान्य वा	२०५ ३०a	रोषेण हि मृषावादी	१९१ १८C
रजार्ता रुदे तत्र	१३७ १६७C	रूप सकल्पयामाम	११३ ५C	रौद्र प्रतिभयाकार	१९५ ६a
रुदन्ति करुण घोर	१९६ ३८C	रूप सोमेन मे दष्ट	१३७ ६१a	रौद्र व्रत चतुदश्या	६५ ९C
रुदन्तुक्तो ब्रह्मणा मा रुद त्व	३३ ४a	रूपकामो यजेद्बुद्ध	४८ २३C	रौद्रसगस्य सभूतिस	२१ २३a
रुदित्वा सुचिर काल [शास्त्र°]	१६० ३१C	रूपकारणमुद्दिश्य	१७५ २०C	रौद्री तपोरता देवी	९५ १८a
रुदित्वा सुचिर काल [शुके]	१६९ ५७C	रूपतीथमिति रयात	१३७ २७C	रौद्री तमोद्भवा शक्तिस्	९५ १C
रुद्रे राजनि ते सर्वे	५१ २०a	रूपतो गुणतो हीनो	२०१ ४६C	रौद्रेण ज्ञानहेतोस्तु	९८ ३६a
रुद्र कोपोद्भवो यस्तु	२१ २०a	रूपयौवनसम्पन्ना [पुरुष]	१२१ २७e	रौप्य सौवर्णक पद्म	१४७ ४७C
रुद्र पाशुपतास्त्रेण	२१ ५२C	रूपयौवनसम्पन्ना [काम°]	१४७ १६C	रौप्यस्पष्टजलेनाथ	१७८ ४४C
रुद्रगात्रेषु नि सत च	१८८ ५१C	रूपवती गुणवती	१३७ ११३a	रौप्या वा पथिवी कृत्वा	५५ १७a
रुद्र प्रजा सजस्वेति	२१ ६C	रूपवन्त प्रजायन्ते	१५१ २C	रौप्येण प्रतिमा कृत्वा	१८४ १a
रुद्रभागो ज्येष्ठभाग[]	२१ ६२a	रूपवान गुणवाश्चैव [जायते]	१३७ ३२a	रौरवे नरके घोरे	२०० ७०a
रुद्रमादित्यमर्पिन च	९८ ४१C	रूपवान गुणवाश्चैव [मम]	१४० ६६C	रौरवेषु च पच्यन्ते	१११ १९C
रुद्रस्तमेव सकल	३५ १५a	रूपवान गुणवाश्चैव [वपषा]	१४४ १६C	रौरवो वा कथ विप्र	१९३ २५a
रुद्रस्य खलु माहात्म्य	९५ ६७C	रूपवान गुणवान देवि	१२५ १०५e	ल	
रुद्रस्य न मया पूव	१६६ १०C	रूपवान गुणवान शूर	१३९ १०९a	लकुचा क्षुद्रसा वक्षास	८४ ६a
रुद्रस्य शरपातेन	२१ ४५a	रूपवान गुणवान शूरो	१२१ २८a	लक्षणैर्विविधैर्भूमि	९८ २१a
रुद्रस्यानुचरै साद्ध	२१ ४०e	रूपवान गुणवान् सिद्ध	१३९ २४a	लक्षणा कोटिषा कृत्वा	१० ६४C
रुद्राक्षा उत्तमा चैव	१२७ ७०a	रूपवान द्युतिमाश्चैव	१८९ ७C	लक्षयिष्याम्यह सव	१७५ ११e
रुद्रान देवान सवसव	१ १६e	रूपस्विन्यो महाभागा[]	२९ ५C	लक्षान्यनेकयूथानि	१६९ २९C
रुद्रान द्रुवुरव्यग्रा[]	९३ ९e	रूपान्विता गुणवती	१३७ ८९C	लक्षायुतानि चत्वारि	३९ ६२C
रुद्रायामितदेहाय	२१ ५a	रूपैव्यवस्थितस्तेषा	२० २C	लक्षितास्मि च व्याधेन	१२१ ८३C
रुद्रायपितवान सोऽपि	२७ १७C	रेजे य प्राशुभि ऋद्धि	२११ १५C	लक्ष्मीस्तु त तदावास	७९ ७e
रुद्रास्त्वेकादशयाता	२१२ ३४a	रेत पा पितरस्तस्य	१४२ ३४C	लक्ष्म्यापि बुद्ध्या सुचिर प्रकाशते	११५ ८C
रुद्रैवसभिरादित्यैम	९२ २४e	रेत पिबति दुबुद्धि	१३१ १C	लगुडमुदगरैर्दण्डैर	१९८ ५२C
रुद्रो जनाना मर्त्याना	५८ ५a	रेमनुस्नो विहारेषु	१३७ ११९a	लङ्काया रावण हत्वा	१६१ ४३C
रुद्रोऽपि प्रययौ भूतै	२१ ८५a	रेमते तत्र चान्योन्य	१३७ १२५C	लज्जमाना तदा वाक्य	२२ २४C
रुद्रोऽपि भ्रमते तत्र	१३६ ४५C	रैम्य आङ्गिरसो राजा	५ १३a	लज्जा धतिश्च धमश्च	१८५ ९०a
रुद्रोऽपि वासुकि ध्यात्वा	२७ १४a	रैम्येण ब्रह्मपुत्रेण	५ ५C	लतागुहा इन्दुरपि प्रकाशिनो	१७ ९C
रुद्रो भगस्य नेत्रे तु	२१ ४४C	रैम्योऽपि च गदापाणे	७ २८C	लतागृहैस्तु विविधैर	९४ ७a
रुधिरस्य हि धारा च	१६१ ५C	रैम्योऽसौ मुनिशादूल	७ १a	लब्ध योग च साख्य च	१३६ २८C
रुध्नाम महातेजा	९५ ३C	रोगा नश्यन्तु सवभूता शान्तिस्तु	१८० ३७a	लब्धचेतो गुणज्ञश्च	११४ ८a
रुद्रोद पुत्रस्तु तदा	१६० १५C	रोगार्ता जन्तव केचिद्	१२४ २५a	लब्धद्वेषस्य विप्राणा	३७ ३१C
रुद्रोद सुस्वर दीना [हा]	१७० १८C	रोगो वा रोषमोहौ वा	२०६ २१C	लब्धपदे सहस्राक्षे	२११ २a
रुद्रोद सुस्वर दीना [स्मृत्वा]	१७४ २८C	रोदनात तस्य रुद्रत्व	२१ ३C	लब्धप्राज्ञो मया पुत्रो	१५५ ४३a
रुद्रोस्तु दानवेन्द्रस्य	९५ ३१a	रोमकूपान्तरे मग्ना[]	१७४ ६६a	लब्धप्राण शनैस्त तु	१७४ ३३a
रुषिता राजपुत्री सा	१२५ ११४C	रोमाञ्चिततनुर्जात	१६९ २३a	लब्धसज्ञा गतभया[]	२०६ ७८a
रुष्टे वा त्वयि पुत्रे ह	१३८ ४५a	रोमेषु सन्ति विद्याश्च	२०४ २८C	लब्धस्मृतिमुहूर्त्तान्त	१८५ ९५C
रूप कात्तरनौपम्य	२० ३१a	रोषगद्गदया वाचा	१९९ ११C	लब्धस्य तस्य दोषेण	१३९ ९३C
रूप चास्थोनि जायेत	१२८ ४५C	रोषायासकर चैव	१९९ ४९C	लब्धा च त्वत्प्रसादेन	१२७ १९C
रूप महौजस दष्टा	१४४ २४C	रोषेण त्वा महातेजा	१९१ २२C	लब्धा च परमा व्युष्टि	१३७ २५६C

बराहपुराणस्य

लब्धा मिष्टिवरारोहे	१३७ २५६e	लोक चैत्राङ्गद गत्वा	१४९ ३५C	लोलीभूतानि तेजासि	२६ ३C
लब्धेन चाप्यलब्धेन	११५ ३८a	लोक एव विजानाति	१२४ २९a	लोष्टवत पश्यते यस्तु	११५ ३६C
लब्ध्वा निष्ठन्तु संप्रीता[]	९५ ४१e	लोकदोषकराश्चैव	२०१ ३२a	लोहका कारुकाश्चैव	२०१ ११C
लब्ध्वा त त वर विप्र	७१ १३C	लोकधर्माय चिन्त्य त्व	११३ ६८C	लोहजङ्घ ततो दष्टवा	१५८ ४२a
लब्ध्वा त मानषी सज्ञा	११५ २२a	लोकनाथ सुरश्रेष्ठ	११२ २०C	लोहजङ्घन नाम	१५१ ४४a
लब्ध्वा त शोभना मति	२२ ६C	लोकनाथ जगत्स्रष्ट	१३७ ६६C	लोहयष्टिप्रहारैश्च	१९७ २१a
लब्ध्वा ब्राह्मणभाव तु	११५ २३a	लोकनाथोऽसि सर्वेषा	१४७ ०४a	लोहागलात पर श्रेष्ठ	१५० ६C
लब्ध्वा वर सत्यतपा	९७ २८C	लोकपालमत सव	१० ४४C	लोहागलेनि विरयात	१४४ ११C
लभते जातमात्रेण	१२१ ४१e	लोकपालमिति रयात	१४० २८a	लोहितश्चाययस्तत्र	२१२ ४४C
लभते परमा व्यष्टि	१२५ ३४a	लोकपालश्च भविता	२० १४e	लोहिते तस्य वै नेत्रे	१९६ ५a
लभते पृष्कला सिद्धि	१४४ १०२C	लोकपालानतिक्रम्य	१४१ ३१C	लील्याथिन स्वशास्त्राणि	७१ ५५C
लभन्ते पठमाना वै	१४५ ५३a	लोकपालान समत्सज्य		लील्याथिनस्त शास्त्राणि	७१ ५२C
लभन्ते पृष्कला सिद्धि	१४२ ४०C	[मम लोकाय]	१४४ ८९C	लीहयष्टिप्रहारैश्च	१९८ ६९C
लभन्ते ये फल तत्र	१४७ ३५a	लोकपालान समत्सज्य			
लभन्ते शाश्वत स्थान	२०५ १४C	[मम लोकेषु]	१४८ ३८C		
लम्बस्तवे कराया	२११ ४५a	लोकपालायित कृत्स्न	१६ ६e	व	
लय जगाम देवात्मा	१५ २१e	लोकपालास्तु चत्वारस	१५६ १५C	वशान्चरित चैव	२ ४C
ललाटे त स्थित दष्टा	२०८ ५४a	लोकपालास्तु ते सर्वे	२१३ ५६C	वक्तव्यश्च महाबाहुर	१९६ २७a
लवणधेनु प्रवक्ष्यामि	१०७ १a	लोकपालै सम तद्वद	९८ २४a	वक्षत्राण्यनेकानि विभो तवाह	७३ २२a
लवणस्य गहा तत्र	१५८ २५a	लोकपालैर्जितै सर्वे	९२ २४a	वचन बाढमित्येव	१३७ ७४C
लवणस्य यथावृत्त	१६१ ५२e	लोकपालौ कृतौ सद्यस	१० ४५C	वज्र शस्त्र विष वापि	२०१ ३३a
लवणस्य वध श्रुत्वा	१६१ ५३a	लोकमाता भगवती	२१३ ९१a	वज्रकल्प समत्सज्य	२१४ १८C
लवणस्य वधादेव	१७६ ३a	लोकमागप्रवत्यथ	७२ ७e	वज्रकायोनिवीयश्च	९३ ८C
लवणस्य वधे राम	१६१ ४९a	लोकमागस्थिति कर्तु	९ २५a	वज्रस्फटिकचित्रेण	२१२ ३०C
लवणेन समुद्रेण	७५ १०a	लोकविस्मापनाथ तु	१४९ १९C	वज्रस्फटिकपाषाण—	२११ १४a
लाङ्गल मुसल चैव	१४३ ५०C	लोका सन्तानका नाम	१३ २१a	वज्रानन ततो ध्यात्वा	१५८ ७२a
लाङ्गलेनोद्धत तोय	२०९ १०a	लोका सर्वे विजानन्ति	१२४ ३१a	वटमेक वर्जयित्वा	१८५ १५C
लाजान्मधकृशाश्चैव	१२६ १३a	लोकाना प्रवर श्रेष्ठ	१२८ २२C	वटवक्षो नानिदूरे	१९८ ३४a
लाभाना परम लाभ	१४७ १०२a	लोकाना प्रवरश्रेष्ठ	१४४ १००C	वटे गद्य स्थापयित्वा	१३७ १०९C
लाभाना परमो लाभो[धर्माणा]	१४५ ५२C	लोकाना श्रेयसोऽथ तु	२०८ ४९a	वटो भद्रवटो यत्र	५१ २C
लाभाना परमो लाभो[गतीना]	१९० १४C	लोकान् सर्वानह हन्मि	१९९ ५१C	वणिक हृष्टमना भूत्वा	१६३ ३१a
लाभालाभ परित्यज्य	११४ २४C	लोके दोषकराश्चैते	२०१ २९C	वणिज पौरवाश्चैव	१२१ ६३a
लाभालाभौ परित्यज्य	१३७ २५९C	लोके मत्सदशो नास्ति	१९२ ५C	वणिजश्चातिविज्ञश्च	१५३ ५६C
लावक वार्षिक चैव	११८ १८C	लोकेश धन्विन कृष्ण	११२ २०e	वणिजस्य वच श्रुत्वा	१५३ ५५a
लिङ्गमति च मा देवा[]	७२ ९e	लोकेष सप्तसु विभो	२१२ ७७a	वत्स तथापर कल्प्य	९९ ३a
लिप्यमानस्य कि पुण्य	१३८ ५a	लोके समस्त भवता विना तु	९ ३४C	वत्सक्रीडनक नाम	१५४ १a
लुब्धो निष्ठुरको नाम	५ १९C	लोकैस्तत्र महोद्यान	१७१ २a	वत्सपत्र ततो गच्छेत	१५८ २०a
लुब्धो ह्यामिषमाहार	१२१ २०a	लोको ह्येव विजानाति	१२४ ३९a	वत्सपत्र महापण्य	१५५ ३३a
लूयन्ते तेन मुनिना	७१ १४C	लाभमोहायकामाथ—	१२४ १३४C	वद नो धर्मयन्तात्मा	११८ २C
लेपनस्य प्रभावेण	१३९ ६a	लोभस्तु वैष्णवी प्रोक्ता	२७ ३३C	वदन प्राण विमुच्येत	३७ ३२C
लेभे शाकुन्तल पुत्र	५० २४C	लोलीभूतस्य तस्यास्तु	२६ ५a	वद सव करिष्यामि	१७८ ३३C
				वद सव महाभाग	१९२ ३०C
				वद स्वाध्यायषाड्गुण्य	१६९ १९C

श्लोकाधिसूची

वधिष्यति न स देह	१२८ ३८८	वर वर्य भद्र त [य वर]	९६ २२२	वराहूपी भगवान [उवाच]	१२७ ३७८
वधिष्येह ध्रुव पाप	१९७ १५८	वर वरय शत्रुघ्न	१८ ५३८	वराहूपी भगवान [सवमाया ^०]	१३४ ४५८
वधू गृह्य कलिङ्गो वै	१३७ ११७२	वर वृणुत भद्र वो	१६४ १५८	वराहूपी भगवान [प्रत्युवाच]	१८७ ५८
वधूनी च तथा दवी	१५८ १६८	वर वृणुष्व भद्र वो	१५४ १५८	वराहूपी भगवान	१८८ ५८
वधूपत्र समानीय	१२५ १३२०	वर वृणीष्व देवेश	९५ ५२०	वराहूपी भगवान	१८९ ४८
वधूपुत्रवच श्रुत्वा [कोसलाना]	१२५ १४४२	वर वृणीष्व भद्र ते	१७५ ३८८	वराहूपी भगवान्	१२८ ४८
वधूपुत्रवच श्रुत्वा [म राजा]	१२५ २०३२	वर वृणीष्व राजेन्द्र [वरदौ]	४८ १०८	वराहश्चाभवद्देवो	४८ १७८
वध्यमाना पिशावास्ते	१९९ ३१२	वर वृणीष्व राजे द्र[यत्ते]	५५ ४९२	वराहस्य शृणुष्वद्या	४१ १८
वन कु दवन नाम	१५१ ३५२	वर वृणीष्वेति सनातनोऽब्रवीद	८ ४९८	वराहारया वरारोहे	१११ ६३८
वन तालवन चैव	१५१ ३४२	वर वृणीष्वेत्यसकृत ततोऽह	३ २१८	वराहेण च देवेन	२७ २९०
वन प्रायात सपत्नीको	४० ८८	वरणीया कुमारी तु	९२ १२८	वराहेण पुरा चेद	१७४ ६१२
वन विल्ववन नाम	१५१ ४५२	वरद यामभिज्ञाय	२११ ८५८	वराहो दशवर्षाणि	१३५ ४१२
वन विविशुरव्यग्रा []	४१ २६८	वरदत्वमवाप्नोति	५४ ११८	वशिष्ठ क्षेत्रमेतस्मान	२१३ ११०८
वनवामश्च निर्दिष्ट []	५३ ८८	वरदस्तत्र भगवन	२११ २७२	वरुण वारुणाया च	९८ २५२
वनषण्डास्नथाक्रम्य	७८ ५२	वरदानेन च पुनर्	२० १९८	वरुणश्च कुबेरश्च	१५३ २८८
वनस्पतिरस दिव्य	११७ ३८२	वरदा सवलोकाना	२८ ३७८	वरुणाशो महाराज	२८ २८
वनाना दशको वाथ	१५९ ४८	वरदो देव सर्वासु	२८ ४०२	वरुणेन तपस्तप्त	१२५ ८४८
वनानि पञ्चवाराह	१८५ १०८२	वरदोऽभूत पुरा मह्य	७३ ५०८	वरुणोऽपि न विद्येत	११२ १६८
वने चोपवने चैव	१३७ ११९८	वरमन्त्रेण तस्या []	१६० १७८	वरेण छन्दयामास [त]	६ ३८८
वन्दते परया भक्त्या	२१३ ७१२	वरवस्त्रावृता शय्या	११५ १७२	वरेण छ दयामास [बहुना]	१२४ १२९८
वन्दामि भो भागवताश्च सर्वान्	१२६ ५१२	वराङ्गनामि पदपक्तिमुच्चैर्	१७ १०८	वरेण छन्दयामास [आदित्य]	१३७ २८३२
वदितोस्मीह विप्रो द्र	१२४ १६३८	वरान वरायिना दाता	२११ ७२२	वरेण छन्दितस्तत्र	१२५ १६८
वन्देद भागवता शुद्धा	१२८ ३८	वरान वृणीष्व विप्रो द्र	२११ ५१२	वरेण छन्दितो विप्र	१२४ ५९८
वन्ध्या नारी भवेद्या तु	३९ ६९२	वराहो यदि देवेश	१६४ १६२	वरो वरेण्यो वरद प्रतापी	३३ ३८
वय त वरद देव	२१२ १८२	वरासनगत दृष्टा	५१ ६८	वरो विसृष्टश्च कुलस्य ते मया	८ ५२८
वय त्रयोऽपि मन्त्राद्या []	७२ १४८	वराह सस्थित साक्षात्	१७४ ६७८	वजनीया बुधैरेते	१८८ २५८
वय पूताश्च मेध्याश्च	२०५ ८२	वराहमासभक्ष तु	१३५ ४६८	वजनीयास्तु वै चते	१८६ १७०
वय श्रान्ताश्च क्षीणाश्च	१९९ २२	वराहमासेन तु यो	१३६ ५७२	वजयति च ये द्वेषात्	१५३ ३३८
वयमद्यमहाभाग	१९९ ३९८	वराहमायामादाय	१२४ ४४२	वजयित्वा त्रयो देवान्	११२ १६०
वयमन्यत करिष्याम	१९९ २२	वराहयाग कार्तिक्या	९८ ५३८	वजयित्वा भागवत्	११६ ५२८
वयमारामसस्थाश्च	१७० २५०	वराहरूपमादाय [सर्व ^०]	१४६ ५८	वजयेत् सुरापान	१३७ २२६२
वयोरूपगुणोपेतास	१६८ २०२	वराहरूपमादाय	१४६ ३९८	वजयेत्तत्र मासानि	११८ १६२
वर तेषा प्रदाष्यामि	१४६ १५८	वराहरूपिण देव [प्रत्युवाच]	१२१ १००	वजयेद् दण्डपारुष्यम्	१३७ २२७८
वर दत्त्वा यथाकाम	१७० ५५८	वराह रूपिण देव	१२३ २०८	वज्यस्तु कुवता श्राद्ध	१४ ४५२
वर ददासि वै देव	१५४ १६२	वराह रूपिण देव	१२५ १८	वण मरकता भाति	१२५ ९३२
वर दिदित्सया यावद	१० २०८	वराह रूपिण देव	१२७ ३५८	वणत्रयाभ्यनुज्ञात	१३ ३०२
वर ब्रह्मसुत ब्रूहि	६६ ८८	वराह रूपिण देव [पुन]	१८९ १८	वणसङ्करकर्तार	२०१ ५७८
वर ब्रूहि महाभाग	१२८ ३००	वराह रूपी तद्वच्च	४१ ४३८	वणसङ्करसगत्या	६८ १७८
वर वरयता शीघ्र	२० २९२	वराह रूपी देवर्षे	२०९ ३२८	वर्णानुक्रमत शिष्यान्	९८ २२०
वर वरय भद्र ते [देव देव]	७३ ३९२	वराह रूपी भगवान [प्रत्युवाच]	१२१ १६८	वर्णोऽवरोऽपि य कश्चित्	२१३ १०४२
वर वरय भद्र ते [तव यद]	१२४ ६०२	वराह रूपी भगवान	१२६ ६८	वण्यमान विभागेन	७५ ४९८
वर वरय भद्र ते [ससिद्धस]	१४४ ३५८				
वर वरय भद्र ते [यस्ते]	१६६ ३०				

वराहपुराणस्य

वर्तत कुलटादम	१७४ ७६८	वर्षाणि सवत स्नायाद	१५६ २७८	वस्त्राणि गजवाजीनि	१७० ५७८
वर्तते च विशालाक्षि	१८६ ६२८	वर्षासु स्थलतीर्थेषु	१५६ २६८	वस्त्राणि दर्शिताश्चैव	१२८ ९१८
वर्तते च हिते भर्तुर	२०७ १६८	वलभी तत्र क्रीडाथ	१५८ ३२८	वस्त्राणि बहुरूपाणि	१७४ ६८
वर्तमान सभामध्ये	१९६ १८	वलय कटिसूत्र च	२७ १४८	वस्त्रान्नपानीयरसप्रदानात्	२०५ ८५८
वर्तमानापि विप्रेन्द्र	२०७ ७८	ववप सतत देवस	२०६ ३०८	वस्त्रालङ्कारपुष्पाङ्गाः	१७४ १३८
वर्तमाने यथान्याय	१३७ २६०८	वशमायान्ति सापि स्यात्	९२ २५८	वस्त्रेण पीतेन सदा पसन्न	१८१ २१८
वर्तयश्च यथा देवि	१८८ ८७८	वसतस्तत्र वै तस्य	१६० १६८	वस्त्रविभूषण कृत्वा	११७ ४२८
वर्तयन्ति च ते देव	१८८ २८	वसते नमिषारण्ये	१५१ ६८	वस्त्रैर्विभूषित कृत्वा	१८२ २०८
वर्तयन्ति यथान्याय	१८६ ९०८	वसते पितसान्नि ये	१६० २१८	वस्वादीना कश्यपाद्या	१३ ३३८
वर्तिस्तिलफल चव	१७९ १४८	वसते स सुख तत्र	१६९ ४५८	वहते गोमय सुभ्रु	१३९ १२८
वद्धते क्षीयते चव	१४७ ८५८	वसते सूर्यलोकेषु	१४० ४३८	वहते विविधान भाण्डान	२०० ४३८
वद्धते च यथान्याय	१२५ ११०८	वसत्यनुदिन देव	८९ ५८	वहन्नुपानहौ पद्भ्या	१३६ १०२८
वद्धनीक महाराज	९९ ३८	वसत्यविरत प्रात	५ १८८	वहेच्च विमला गङ्गा	१२५ ९१८
वद्धमानो महाशृङ्ग	१९१ ४३८	वसन्ति तेषु सत्त्वानि	७५ २९८	वह्निभूतो दहत्याशु	२ ७०८
वद्धितेन बलेनेन्द्रा	१६ ३३८	वसन्ते क्रीदश कम	११३ १९८	वाक पारुष्य न वक्तव्य	१३७ २२६८
वष हिरण्य नाम	८४ ४८	वसन्ते शुक्लपक्षस्य	५४ १२८	वाक्य चेदमूचतुङ्ग हि नौ ते	९७ २४८
वषखात ततो गत्वा	१५८ ३०८	वसन्त्यद्वरे केचित्तु	१९८ ३०८	वाक्य नारायणाच्छ्रुत्वा [धरणी]	१३७ ९१८
वषते यत्र सवर्त्ता	१२४ ४२८	वसवोऽष्टौ च रुद्राश्च	२१ १०८	वाक्य नारायणाच्छ्रुत्वा [धम]	१४३ ४८
वषन्ति मधुर लोके	१२४ २४८	वस स्वर्गोपमे स्थाने	१६९ ४४८	वाक्य भीषणक चव	१३१ ३२८
वषमेक तत शुभ्येन	१३६ ७५८	वसाम्यत्र वरारोहे	१४७ ८८	वागादीना ततस्तुष्ट	३१ ६८
वषलक्ष न सदेहस	२०० ५१८	वसिष्ठ पृथ्वान स्वर्गे	९८ ५८८	वागीशेति समाद्याता	९० ३८
वषश्च पाशुना भूमि	१२४ ४१८	वसिष्ठेन महाभागा	१७२ ६०८	वागुलिस्तु भवेत् पश्चात्	२०० ४७८
वर्षाकाले तु स्यात्तव्य	१५६ २८	वसिष्ठो ब्रह्मपुत्रोऽथ	६२ १६८	वाग्भि सकटुक प्रोक्त	१२५ १२१८
वर्षाणा च शत पञ्च [तिष्ठते]	१२५ ९८	वसिष्ठसि त्व मर्त्येषु	१६ १८	वाग्मती सरिता श्रेष्ठा	२१३ ६७८
वर्षाणा च शत पञ्च [कु मिर]	१३४ ४८	वसुकण पिता तस्य	१६८ २८	वाग्मत्या ते नरा स्नात्वा	२१३ ६४८
वर्षाणा च सहस्र तु	२०० ६१८	वसुकर्णस्य पुत्राय	१६९ ६०८	वाग्मत्या सलिले स्नात्वा	२१३ ६५८
वर्षाणा च सहस्र हि	११३ १०८	वसुदेव महाभागम	६३ १०८	वाग्मत्या प्रभवत्याश्च	२१३ १०६८
वर्षाणा च सहस्राणि	१८५ ३०८	वसुदेव इति ख्यातो	१४४ ५८	वाग्मत्या मणिवत्या च	२१३ १०२८
वर्षाणा तु शत पञ्च	२०० ३७८	वसुदेव शृणुष्व त्व	४६ ८८	वाड मनोभि कृताना तु	२०८ ५५८
वर्षाणा तु सहस्र हि	२०० ७१८	वसुदेवेन देवक्या	१५८ ३८८	वाचक पठते तत्र	१६३ ३३८
वर्षाणा तु सहस्रक	१३१ २०८	वसुदेवेनासौ भक्त्या	४६ ८८	वाचकाय ततो दान	१६३ ३७८
वर्षाणा पवताना च	७५ २७८	वसुदेवोऽभवत्प्राजा	४६ ६८	वाचकाय तु यद दत्त	१६३ ४४८
वर्षाणामयुत चाय	२०४ १२८	वसुधाया वच श्रुत्वा [वराह]	११८ ३८	वाचयेत् स्नेहभावेन	१८५ ९६८
वर्षाणामयुत साग्र	२०० ७४८	वसुधाया वच श्रुत्वा [विष्णुर]	१३७ ५८८	वाचस्पतये च शिरो	५८ ७८
वर्षाणि चैकविंशानि	१३६ ९७८	वसुधेऽन्य प्रवक्ष्यामि	१३७ ५२८	वाचा कृत कमकृत	१०१ १४८
वर्षाणि दश पञ्चैव	१३५ ३८	वसुरासीन्पृथो	५ ५८	वाचा च मनसा चैव	२०० ४५८
वर्षाणि द्वादश तेन [ममस्कार]	१४८ ४६८	वसुश्च ब्रह्मण सद्य	५ ६८	वाजपेयफल भुक्त्वा	१४४ ५६८
वर्षाणि द्वादश तेन	१४८ ५०८	वसेय तत्र येनाह	७ ४२८	[मम लोक च]	१४४ ५६८
वर्षाणि द्वादशैवेह	१२२ २७८	वस्तु स्वजनवत् पुत्र	१३८ ४४८	वाजपेयफल भुक्त्वा	१४५ ३७८
वर्षाणि नैव पञ्चाशन्	१२४ १५७८	वस्त्रप्रदानेन सुरूपता च	२०५ ४३८	[मम लोक प्र]	१४५ ३७८
वर्षाणि यानि षडत्र	७५ २२८	वस्त्रयुग्म च दातव्य	५५ १५८	वाजपेयस्य यज्ञस्य	१२५ ७४८

श्लावाधसूच

वाजिकुञ्जरयुक्तानि	१९५ ४४a	वायुना कफपित्तं	१३७ १७७a	वायपि श्रद्धया दत्त	१७८ ५७C
वाञ्छिताथफल चेच्छन	१५८ ७३a	वायुभक्ष पुन पञ्च	१३७ ५८C	वायमाणा मया राजन	१२५ १३९C
वाढमित्येव ता वाक्य	१३७ १३८C	वायुभक्षस्तस्तिष्ठेद	१४२ ४ C	वाहस्पत्येषु धमपु	१३७ १५२a
वाणिज्यभाण्डमादाय	१७४ १C	वायुभक्षा दिन त्वेक	१३१ ८C	वासद्भिश्चैविविधप्रमाणा	१७१ ११C
वाणी सूक्ष्मा समादाय	१३७ ६३C	वायुभक्षो दिनत्रीणि [दिनमेक]	१२५ ५C	वासव लोकमुत्सृज्य	१४० ६०C
वातकर्माचने विष्णा	१७७ १०C	वायुभक्षा दिनत्रीणि [आकाश]	१३१ ५C	वामवाजैकपादर्शे	१३४ ४०a
वातभ्यास्तिस्था वोरस	२०२ १३a	वायुमायामह कृत्वा	१२८ ३७C	वासवो वरुणश्चासि	११२ २६C
गाता प्रवान्ति ते तत्र	१३८ ७३a	वायुराभाविता सज्ञा	२०८ १५a	वासमा न च धौनेन	१३५ २ a
वाताण्डाश्चण्डहीनाश्च	२०१ २०a	वायुधनपति त्वागात	२८ १६C	वाससामवधूत तु	११६ २०a
वादित्रगीन्स्वनतालयुक्ता []	१९४ २९a	वायुय प्राणसञ्चारी	१७४ ३२C	वासासि पादुकाश्चैव	१२६ १८C
वादित्रस्य प्रवक्ष्यामि	१३९ १०४a	वायुस्तथा ख च मनोऽपि बुद्धिः	१२ १०C	वासित गन्धतोयेन	९९ २e
वादित्राणि च गीतानि	१७३ २३C	वायोगध्वतो नाम	७६ १३C	वासिष्ठ लोकमासाद्य	१४९ ४१C
वानरो दश वर्षाणि	१३८ ६३a	वायोश्च भवन प्राप्य	१४० ८०C	वासिष्ठ लोकमुत्सृज्य	१४९ ४२C
वापीकूपतडागानि [देवता]	१६८ २१C	वायौ द्विधा तेजसि च त्रिधा जले	२५ २१C	वासुकये सुतुष्टेन	१७८ ७०C
वापीकूपतडागानि ,,	१७० ३४a	वाय्वाहार तत कृत्वा	११३ ३५a	वासुकिश्च महाभागो	२१२ ५५a
वापीश्च क दराश्चव	१४७ ७४C	वाय्वाहारो दिनत्रीणि	१३५ ३८C	वासुदेव ततो दष्टा	१५१ ४७C
वामतो विन्यसेल्लक्ष्मी	९८ २९C	वारयामास मा भद्र	५ २०C	वासुदेव इति रयात	१४६ १०C
वामदेवश्चाश्वशिरास	१६८ ५५C	वारयत स तदा त तु	१९३ २१C	वासुदेव इति रयातो	१४४ ७C
वामन तत्र देव तु	१७२ ५३C	वाराणसी गतो देवस	९६ २४C	वासुदेवाय पादौ तु	४६ २a
वामन ब्राह्मण दष्टा	२०८ ६४a	वाराह ज्ञानमुत्सृज्य	१४६ २०a	वासुदेवेति जठर	४३ २C
वामन मोहनाशाय	४८ २२a	वाराह द्वादश प्रोक्त	१११ ७१C	वासुदेवो महाबाहुर	१६५ २७a
वामन प्रतिगच्छति	१७२ ८१a	वाराह पुरुष देव	१२३ २६a	विशक चापरावानि	११६ २४C
वामनस्तारको द्वाभ्या		वाराह रूपमादाय [तिष्ठाभि]	१४० ९३C	विशतिर्योजनाना तु [माथुर]	१५६ १a
[वामनाय नमोऽस्तु ये]	१७२ ८०C	वाराह रूपमादाय [भूमि]	१८५ ११C	विशतिर्योजनाना तु ,,	१६१ १४a
वामनस्तारको द्वाभ्या		वाराह षोडशात्मान	९८ ५२a	विशतिर्योजनाना हि	१६६ ९a
[वामनाय नमो नम]	१७२ ८१C	वाराहरूप भगवन्	१२८ १५C	विशद गाव सहस्राणि	१३८ २४a
वामनस्तु ततो जातो	४८ १८a	वाराहरूपिण देव	१२९ २०C	विशदस्त समालिप्य	१२७ १५C
वामना च ततीया वै	१६४ २४C	वाराहरूपी भगवान[लोकनाथो]	१३४ ५५C	विशद्रात्रोषितस्तत्र	१२५ ६९C
वामनायेति पादौ तु	४३ २a	वाराहरूपी भगवान [प्रत्यवाच]	१४६ ७C	विकङ्को मणिशृङ्गश्च	७८ ११a
वामनो बुद्धिदाता च	१७२ ८०a	वाराहरूपी भगवान ,,	१४८ ४C	विकरालमुखी देवि	९५ ५१a
वामबाहुश्च दण्डेन	१९५ २५a	वाराहेन तु मासेन	१३६ ६०C	विकराले महाकालि	९५ ४८a
वामया दष्टया गृह्य	११३ ७a	वारित्ता राजपुत्रेण	१२५ ११६e	विकरालोदध्वकेशाय	३३ २०a
वामाङ्गघ्नखेनाद्य	९६ ७a	वारिपूण तत कुम्भ	१९६ ५९a	विक्रम नाभि कुवीत	१२१ ५C
वामे चैव तथाऽङ्गुष्ठे	२ १७e	वारिपूर्णान् द्विजाञ्छुद्धान	१२६ २५C	विक्रम ये न कुवन्ति	१८७ २१C
वामे तु विभुना चापि	२११ ७४C	वारिराशौ दुराघर्षे	१६९ ३१C	विक्रवतस्तस्य तदा	१८ ६C
वामेन तु करे गृह्य	१६० १०C	वारुण पश्चिमे तीर्थ	१६२ ३C	विक्रवतो बभौ वल्लेर	१८ ७C
वामोन्नतमुख कृत्वा	१४० ९४a	वारुण भवन गत्वा	१६२ ७C	विकृतास्थो महादष्ट्रो	१९५ २५C
वायवे धनदेशाय	२९ १३a	वारुण लोकमुत्सृज्य		विक्रीडमाना ददशु	२१३ १९C
वायव्यमिति विख्यात	१२५ ७३C	[मम लोक प्रपद्यते]	१४७ ५५C	विक्रीत जातक मद्य	१२४ १४९C
वायव्या रम्यक नाम	८४ २C	वारुण लोकमुत्सृज्य[मम लोक स]	१६२ ८C	विक्रीयान् यत्सुपण्य च	१६८ ३४C
		वारुणे चाप्यमावास्या	१३ ४०C	विक्रेता गोरसाना च	१८८ ८९C

वराहपुराणस्य

विक्षिपेत् त्रीणि वाराणि	१३८ २१८	विद्यारम्भेषु सर्वेषु	१५२ २४a	विनतो नागराजश्च	२१२ ६०a
विषसेनैव मुक्ते तु	९२ १६a	विद्याविद्ये जये याज्ये	९८ ५४a	विनयात् प्रथित वाक्यम्	२०८ ९८
विषष्टा विकृताश्चैव	१९७ २५८	विद्या विद्येश्वरी सिद्धा	९० १३a	विनायात्प्रसत् वाक्य	१९१ १५८
विनराज ततो गच्छेद्	१५८ ८८८	विद्याशान्तिमतिश्च	२०८ ३०a	विनश्येयमह पश्य	१९१ २३a
विघ्नाथमविशिष्टानाम्	२३ ७८	विद्युज्जिह्वो द्विजिह्वेन्द्र []	२१२ ५८८	विनष्टस्य पुन प्राप्तो	१७१ ५८
विचचार दिव रम्या	२१० ४८	विद्युत्प्रभ महाभाग	९२ २१८	विनाकाशायतत्त्वेन	१७ ३६८
विचारज्ञो भवेद्यस्तु	२०८ २८	विद्युत्प्रभ मुक्तिस्तु	११ ९५८	विनापि कृतसंस्कारो	१३६ ४७a
विचित्र प्रसूत वाक्य	२०६ १७८	विद्युत्प्रभ सुघोषश्च	११ ८९८	विना भेरीदिग्बन्धेन	११६ ३६a
विचित्रकुसुमोपेतर	२११ १५a	विद्युत्प्रभा कान्तिमती	१० ८a	विनायक नमस्तेस्तु	२३ ३१८
विचित्रपद्मोत्पलस्रवतानि	६९ १८a	विद्युत्प्रभा चन्द्रकान्ति	९१ ८a	विनायकस्य कृपया	५९ ९८
विचित्रभक्षहस्ताश्च	१९५ ४१८	विद्युत्प्रभामुवाचेदम	९१ १७८	विनायकानेकविधा गजास्यास	२३ २०a
विचित्रयाना विविध वजागा []	९० ३२a	विद्युत्प्रभाया धमज्ञ	१० २६८	विनायका विघ्नकरो गजास्यो	२३ २७a
विचित्रवनखण्डैश्च	९४ ७८	विद्युत्सुविद्युच्च तदा	१६ ६a	विनाशमुपपद्येत	१७ २९८
विचित्रै कुसुमैर्भक्त्या	६५ ३a	विद्युत्सुविद्युन्नामानौ	१० ४३८	विनाशाय महासत्त्वा	१९९ ६८
विचिन्वद्भि क्षितिमिमा	२१३ ६a	विद्युन्माली सुमाली च	९२ ३८	विना सारयेन योगेन [मुच्यते]	१५० २२८
विजिता देवि दैत्येन	९४ ३०a	विद्योतयन् दिश सर्वास	२१२ २८a	विना साख्येन योगेन ,,	१७७ ३४८
विज्ञानोत्पत्तिकामस्य	५४ १a	विद्वान्छुचिश्च जायेत	१४० ६८a	विनि श्रसन् यथा नाग	२०६ ६a
विज्ञापयस्तदा दूताश्च	१९८ ७१८	विद्वान् कृती गुणज्ञश्च	११५ १९a	विनि श्रस्य यथा नागो	१९९ ४८
विज्ञापयामास तदा	२०६ ८८८	विधाता भगवान् विष्णु	२१२ ११a	विनि सूत जल तत्र	१८५ १७८
विज्ञाप्य सिद्धिकर्तारि	१५८ १८८	विधातविहित माग	१८५ ६३a	विनियुक्त तु तत्सर्व	२०६ ३४a
विज्ञाप्य सिद्धिकर्तारो	१५८ १४८	विधातविहिताहार	१३९ ३७८	विनियोग कृतस्तेन	१६८ २२८
वितरिष्यति नो काल	१६९ २५८	विधान तस्य वै दत्त	५० १६८	विनियोगा मया युक्ता []	२०२ २०a
वितस्ता चन्द्रभागा च	९६ १६८	विधान तस्य वै दत्त्वा	३९ ५८८	विनिययु स्वाकृतिभीषणानि	९५ ९८
वितानमध्ये उग्रश्च	२०६ ५८a	विधान तिलधेनोस्तु	९८ ८९a	विनीत कृतसंस्कारो	१३२ ६४८
वित्हीनो यथाशक्त्या	१०१ ८८	विधान यद् वराहेण	१८१ १८	विनीतात्मगतिभूत्वा	१३५ ५८८
वित्तेन च विना दान	३९ १८a	विधान याहि चैवेति	१९६ ५६a	वि द्यो महेन्द्र सहाश्च	२१२ ५२a
वित्तेनापि विहीनस्य	१५० ५२८	विधानस्य प्रदाता यो	३९ ५५८	वि यसेत्कल्किन देव	४८ ४८
विदित्वा ब्रह्मणो वाक्यात्	३२ १९८	विधाय पाषदत्वं मे	२१२ १५a	विन्यस्य वस्त्रयुग्मं तु	४७ ४८
विद्वान्स्मि सोमदत्तेन	१३७ २५१८	विधिना च प्रयत्नेन	११४ १३८	वि यस्य वस्त्रसयुक्त	४६ ४८
विद्धि त शुद्धकायोऽसि	३८ ३३८	विधिना पूर्वदष्टेन	१३८ २८८	विन्यस्य स्थगित तद्वद	४४ ४८
विद्धोऽस्मि तत्र व्याघ्रेण	१४७ ८९८	विधिना प्रत्युवाचाथ	४२ ११८	विपरीतमिदं दष्ट्वा	२१ ३७a
विद्यते त्वद्विहीन तु	३२ २२८	विधिना मन्त्रपूतेन [कुर्याच्छान्त°]	१२३ ४८	विपाप्मा राधा प्रोवाच	१६२ ३२a
विद्यते विभवेनापि	११५ ४०a	विधिना मन्त्रपूतेन [यदी°]	१८९ १९८	विपाहि शोणितं मह्य	१३९ ८४८
विद्यमाने घने केचिद्	११५ २०a	विधिना मन्त्रपूर्वेण [दातव्य]	१८६ ४१८	विपुल पश्चिमे पार्श्वे	७७ ९८
विद्यमानेऽपि न मति	३९ १८८	विधिना मन्त्रपूर्वेण [तपयित्वा]	१८८ ३५८	विपुलस्य च शैलस्य	७७ २३a
विद्याधरशताकीर्णे	२११ २३८	विधिना मन्त्रपूर्वेण [श्राद्ध]	१८८ ८३a	विप्रकीर्णप्रतिग्राही	१९३ १६८
विद्याधरस्तथा ह्येष	२०४ १४८	विधिना मन्त्रयुक्तेन	१२३ २८	विप्रचित्तिविचित्तिश्च	२५ ९८
विद्याधराणा च तथैव कन्या	६९ २२८	विधिना सोमया पाणि	२२ ४५८	विप्रचित्तिस्तथा सोम	११ ९८८
विद्यापुराणशिल्पाना	९४ ५८८	विधिपूर्वेण मे केचिन्	१४६ २४८	विप्रलोभ च दानेषु	२०१ ६४८
विद्याप्रभावकम्मज्ञ	१० २५८	विधिरत्र कथं तस्या []	१७८ ४०a	विप्रवयस्य भूपाल	१०६ ११a
				विप्रश्चान्तजले मग्न	३७ २०८

श्लोकार्धसूची

विप्राणा भोजन कुर्याद [यथा]	३९ ५६C	विमानो विहितो यश्च	१८४ ७C	विवाह कारयामास	२९ ११C
विप्राणा भोजन कुर्याद ,,	५० २०C	विमुक्त किल्बिष सर्वे	२१३ ८४C	विवाहश्च यथा वत्स	२२ ५२C
विप्राणा वचन कृत्वा	१८८ ४२C	विमुक्त सवपापेभ्य	१३५ ५१a	विवाहाश्च करिष्यति	६८ ७e
विप्रेण जातज्ञानेन	१२४ ९१e	विमुक्त सवपापेभ्यो [लब्ध°]	१२७ २८C	विविधानि च सौरयानि	२०५ ३२C
विभजात्मानमित्युक्तो	२ ४७C	विमुक्त सवपापेभ्यो [अपराधो]	१३१ १८C	विविधानां तु विधिना	११ ४७C
विभवे सति विप्रेभ्यो	१३ ५३C	विमुक्त सवपापेभ्यो [मम]	१३६ ४९C	विविधानानि तस्याशु	३८ १६e
विभाति वनराजीभि	२१३ १३C	विमुक्त सवपापैस्तु	९९ १३C	विविधानं पूषकाश्चैव	१७९ १३C
विभावयन्ति मा तत्र	१४१ ६०e	विमुक्त सवससारान	१४५ ३३C	विविधान्मोदकाश्चैव	१७९ १४a
विभिन्नश्च प्रभिन्नश्च	२०० ६२a	विमुक्तश्च तत् पश्चान	२०० ४८a	विविधान्यत्र तीर्थानि	२१३ ८२a
विभीषण निगतचापमाग	११ ८४C	विमुक्ता इह लोकात्	१९६ ७३C	विविधान सन्दिदेशात्	१९९ ४१C
विभीषण स्वय राज्ये	१६१ ४४a	विमुच्य मथरा देवि	१४४ १७C	विविधा यावकानानि	११८ १०C
विभीषणेन रामस्य	१६१ ४४C	विमुच्य रथयानानि	२१३ १५a	विविधै कामभोगैस्तु	२०३ ३०a
विभुमेवाचयेद्देव	५० ५C	विमुच्य सवकर्माणि	१३४ १४a	विविधै कारणोपायै	२०८ ४२a
विभूषणैवस्त्रवरादानै	२२ ४८e	विमोहा च विशुद्धा च	१२६ ३a	विविधैगन्धपत्रैश्च	१२७ १०C
विभेद परुषत्व च	२ ४८C	वियोगिनि ते न गच्छन्ति	१२० २३C	विविधै कोशलश्रेष्ठ	१२५ १५७C
विभोगायतन चैव	३९ २C	वियोगिगमनायाशु	६८ १६a	विषत्त कम विमल	२०८ २२C
विभोवचनमाकण्य	१६३ १८a	वियोगिस्थो राक्षसो वा	१६८ ८४a	विवेश च जल देव	९ २७C
विभ्यति ह्यसुरास्तत्र	१९५ २९a	विरराम तत् सृष्टिर्	१० १C	विश पदार्थेषु तथैव शूद्रान	३ १९C
विभ्रमस्त्व भवेच्छीघ्र	२०२ १४a	विराजति वन सव	७९ १७C	विशप्रवेशने धातुस	७२ ५a
विमतिना सपापेन	१६४ १६C	विराजते कौशिकसन्निवेशिता	११ ५७C	विशामि तावत् सरसि	६९ १४C
विमतिर्नाम नाम्ना च	१६४ ३C	विराजस्य प्रजा श्रेष्ठा	१३ २२a	विशालजघना यस्या	१९४ १६a
विमतेबुद्धिरुत्पत्ता []	१६४ १०a	विरावेन तथा शम्भ	११ ९८a	विशालदेहाच्युत नीलकण्ठ	२१ ६९C
विमल पङ्कजवन	७९ १४a	विराधो भीमकर्मा च	११ ९०C	विशालरथ्य सौवर्ण-	९१ ६a
विमलस्य च कुण्डे तु	१५१ ३८a	विरुद्धकारिण पापास	१७२ ५१C	विशालस्य कथ कोज्यम	५५ ४४C
विमानप्रतिमाकार	१७० ४७a	विरुद्धकारी सतत	१७२ ५०C	विशालाभ्रतलस्थेन	५५ ४२C
विमानभूता प्रचरन्ति तोये	१९४ ३३C	विरुद्धमेतत् तव देवरूप	९ ३३a	विशुद्धमनसा भूमि	१२९ १C
विमानयायिन सर्वे	२११ २९a	विरूपनिधिनाम्ना च	१७८ ५C	विशुद्धश्च पवित्रश्च	१३८ १८e
विमानवरमारुह्य [मम लोक]	१५३ ६७a	विरूपाक्ष महामेघ-	९२ २६C	विशुद्धात्मा श्रुतिज्ञश्च	१३५ ३५a
विमानवरमारुह्य [विष्णोर]	१५३ ६८C	विरूपाक्षि तथा क्षान्ति []	९४ ५९e	विशुद्धानां विनीताना	१३८ १०६e
विमानवरमारुह्य [स्वर्ग°]	१७१ ८e	विरोचनसुत सत्य	२१२ ५८C	विशुद्धानां शुचिश्चैव	१२८ ५०C
विमानवरमारुह्य [विष्णु°]	१७२ ५५C	विलप्य बहुधा रात्रौ	१७४ २९a	विशुद्धो मम भक्तश्च	१२७ ७४C
विमानशतकोटीभिर	२१२ ३१e	विलासिनीस्तथा दासान	११ ३९C	विशुद्धो मुक्तपापोऽसौ	१४० ६३C
विमानानि च दिव्यानि	५ ३७a	विलीनो नैव ज्ञायेत	१७४ ६३C	विशेषमनयो कस्य	१७७ २८C
विमानानि भविष्यति	५५ ५२e	विलोक्य ता वरारोहा	१३७ १६६C	विशेषशास्त्रदष्ट्या तु	१३ ३१C
विमानेन दिव गच्छेद	२१३ ८६C	विविरेषु निकुञ्जेषु	२१३ ५C	विशेषात्तीथमध्ये तु	१७८ ४४a
विमानेनागत शृङ्गे	२१२ ३१C	विवर्णं जायते वक्त्र	२०६ ७a	विश्रमणाच्च विश्रान्तस	१७७ ३३a
विमानेनागमत स्वर्ग	४१ ३६C	विवर्णवदना दीना	१७० ३C	विश्रान्तस्तु परिक्रम्य	१५८ ६४C
विमानेनाकवर्णेन [भास्वता]	९८ ८३a	विवर्णवदो भूत्वा	१३६ १७C	विश्रान्तितीथमाहात्म्य	१६५ २५C
विमानेनाकवर्णेन [किङ्किणी°]	१०९ १६a	विवर्णवदो राजा	२०६ ३a	विश्रान्तिदर्शनं कृत्वा	१५८ २a
विमानैरकवल्ह्याभैर	२१२ ३३C	विवस्वदवचन श्रुत्वा	१३७ २८६a	विश्रान्तिसज्जक देव	१६१ १९a
विमानविविधैर्दिव्यै	११० १४a	विवस्वन्त महाभाग	१३७ २८३C	विश्रान्तिसज्जक दृष्ट्वा	१६७ ३९C

वराहपुराणस्य

विश्रान्तिसङ्गक नाम	१५० ३४a	विष्णुभक्तसुखार्थाय	१३० २C	विस्मय परम गत्वा [निवृत्ते]	१३८ २C
विश्रान्तिसङ्गके तद्वद	१६१ ६२a	विष्णुभक्त्याय विप्रर्षे	४१ १३C	विस्मय परम गत्वा[श्रुत्वा धम]	१४४ १C
विश्रान्तिसङ्गके स्नान	५८ ६१C	विष्णुभक्तेन यत्काय	११२ ७a	विस्मय परम गत्वा [हृष्टा]	१४५ १C
विश्राम कुरुते तत्र [द्रष्टु ^०]	१४४ २१C	विष्णुमायामय कृत्वा	१८५ १C	विस्मय प म गत्वा [सव ^०]	१४६ १C
विश्राम कुरुते तत्र [तेन]	१६५ २७C	विष्णुरप्यधुना पूर्वा	३१ १C	विस्मय परम गत्वा [निभते ^०]	१७९ १e
विश्वमूर्ति महाबाहु	६ ११a	विष्णुरेव पर ब्रह्म	७२ ४a	विस्मय परम गत्वा [ब्रह्माण]	१८८ ६९C
विश्वमूर्ति महामूर्ति	६ १३a	विष्णुरेव सदाराध्य	५४ २a	विस्मय परम गत्वा [सा]	१९० २a
विश्वमूर्ते शुभे शुद्धे	९५ ४९a	विष्णुय सवदेवेषु	७२ ५C	विस्मय परम जग्मुर [देवा]	१४१ ५७C
विश्वयोनोपचारेण	११७ २६a	विष्णुवराहरूपेण	९७ १७a	विस्मय परम जग्मुर [विष्णु ^०]	१४९ २५C
विश्वरूप जयादित्य	१६७ २३a	विष्णुलोक च सप्राप्य	१५२ ८C	विस्मय शृणु सुश्रोणि	१४३ १३a
विश्वान नरान हुतो येन	१८ २०a	विष्णुलोक नरो गच्छेत	१०२ १६a	विस्मयापन्नहृदयस	६९ २९C
विश्ववसुर्हाहाहूह	२१२ ७ a	विष्णुलोक व्रजत्याशु	१०६ १३C	विस्मयेनाब्रवीद वाक्य	५ २४C
विश्वस्य प्रतिपत्त्यथ	६९ ५C	विष्णुलोकमवाप्नोति	१०५ ८C	विस्मयो नात्र कतव्यस	१६१ १०a
विश्वेऽथ देवा परमा प्रया त	१४ ३०C	विष्णुशास्त्र प्रतिष्ठेत	१४६ १६C	विस्मरेत्तत्र तत्सव	१९८ ४५e
विश्वेदेवा सपितरस	१४ ४६a	विष्णुसक्रमण नाम	१४७ ८९a	विस्मारितमिद स्थान	१२४ १४२C
विश्वदेवा सपितरो	२१ १८C	विष्णुसस्थापन कृत्वा	१२८ ४३C	विस्मृत सववेदाश्च	२ ६७a
विश्वेत्वाश्च साध्याश्च	२१२ ३५a	विष्णो सकाशादुत्पन्ना	१७ २३C	विस्मय कथयास्माक	१७८ २३C
विश्वेश्वराय देवाय	३३ २४a	विष्णो सन्तोषणार्थाय [यतो]	१३९ ४२a	विस्मया भव सुश्रोणि	१३७ १३९a
विष्णवदना सर्वे	२७ २२C	विष्णो सन्तोषणार्थाय [ममैतद]	१५३ १a	विहरन्ति ह्यधर्मेषु	२०१ ५५C
विषाणरहिनस्तस्य	२१३ ३०C	विष्णो तत्त्वेन मे ब्रूहि	१३६ ३५a	विहरेत सप्तद्वीपेषु	१४० ४८e
विषाद परम गत्वा	२१२ ६C	विष्णो मूल स्थित हस्ते	२१३ २९C	विहस्य पीवरी राज्ञी	१५२ ३C
विषवत्ये च योगे तु	२०९ २०a	विष्णो विभूतिमाहात्म्य	१९ १a	विहाय पवत मेरु	१० ३९e
विषुवे चायने वापि	००९ १e	विसजयामास कवि सनातन	८५ ३C	विहाय सशर चाप	३७ १२C
विषुवे चैव सप्राप्ते	१३ ३६C	विसजयामास विभु	२१० ६C	विहायसा ययु वीघ्न	२१३ २C
विषुवे त्वयने पुण्ये	१०८ २a	विसजयित्वा त दूत	९२ २२a	वीज्यता चामरैरेष	२०३ १३a
विषोत्त्वणत्वं कूरत्वं	२४ २०C	विमजयित्वा सवजन	१८४ ३६a	वीतशोके ध्रुवे देवि	९४ ५५a
विष्कम्भास्त्रस्य वक्ष्यामि	७७ ५C	विसजयेत प्रीतिवच	१४ ४१C	वीरभद्रोऽपि मिहेन	२७ १६C
विष्टर पाद्यमध्य च	१६४ ४C	विसजज ततो देवान	९४ ६६C	वीरासनविधि चैव	१३४ ६८C
विष्टराथ कुशान दत्त्वा	१४ १४a	विसृजन्ति विरिति यावद	१९६ ५३C	वृक्ष दक्षिणत कृत्वा	१४४ ४६C
विष्टास्थानेषु पापिष्ठो	१११ २१a	विसज्य ब्रह्मण दवि	१११ ४०e	वक्ष वा तणकन्द वा	११ २०C
विष्णवे लोकनाथाय	१५३ ५२C	विस्तरान्मण्डलाच्चैव	७१ ६C	वक्षशाखावलम्बस्थ	२०० ४५C
विष्णु रुद्रकृत ब्रूयात्	५८ ५C	विस्तरेण तु तत्सव	२०५ १७a	वक्षस्तु यस्या वनषण्डजाता	१९४ २५C
विष्णु सर्वेश्वरोऽय यमिह कृतधियो		विस्तरेण ममाचक्ष्व	२ १९a	वक्ष्यो निययुश्चान्ता	३८ १६C
लीलया प्राप्नुवन्ति	१ ३C	विस्तरेण मया प्रोक्त	१८६ ७५e	व नोऽत्र दश्यते पार्श्वे	२०६ ५३a
विष्णुस्तीथमिति ख्यात	१४० ७८C	विस्तारश्च महाभागे	१४८ ५५C	वक्षोपरि समासीना	१२१ ७६e
विष्णुधारेति विख्याता	१४० १९a	विस्तारस्त्रिगुणश्चास्य	७५ ५५a	वृत्तस्तु ब्राह्मणैर्मुद्रयैर	१२४ १४०e
विष्णुना च विना लोके	१४१ ५९C	विस्तीर्णे जायते वशे	१४० ८३C	वतो नागसहस्रेण	२१३ ६९C
विष्णुना देवतार्थेन	२१४ ५a	विस्मय कि पुनस्तत्र	१४६ ५३C	वत्त कोकामुखे चैव	१२१ १९C
विष्णुना धायमाणा च	११२ ३C	विस्मय तु मया दष्ट	२०० १a	वृत्त कौतूहल योऽय	१३७ २०६C
विष्णुप्रसादेन च लब्धदीक्षा	१२६ ५१C	विस्मय परम गत्वा [सावु ^०]	१२१ ९१C	वृत्त स्वभावत प्रोक्तो	७५ १८a
विष्णुप्रोक्तानि कर्माणि	१३८ ९५C	विस्मय परम गत्वा [श्रुत्वा]	२२ १C	वृत्तश्चैवोपचारेषु	१२७,६१a

श्लोकार्धसूची

वृत्तस्था भुञ्जते हीमाश	१९६ ७५a	वेददेवाग्निरहित	१६५ ४c	वेदोक्तविधिना भद्रे	२०९ ८९c
वृत्ताकृतिप्रमाणश्च	७५ १३c	वेदधारा इति ख्यात	१४१ २०a	वेद्यद्व दक्षिण मेरोर	७५ २१c
वृत्ति नो देहि भगवन	३४ १३c	वेदनात्तस्तु वेगन	१९६ ४९c	वेद्यद्वे दक्षिणे त्रीणि	७५ ३५a
वृत्ते तु तत्र मध्याह्ने	१८८ १०८a	वेदमातर्नमस्तुभ्य	२८ २८c	वेद्या निवेशन कृत्वा	१८२ ११c
वृत्तेन ताभ्या तुष्टास्ते	१३७ १२४c	वेदमूर्तिरह विप्र	७० ४४a	वेपथु कोटराक्षश्च	१७८ १९c
वृत्तेष्वेवोपचारेषु [मम]	१८३ २७a	वेदविक्रयिणश्चैव	१८८ ८६c	वेदमतो भोज्यभोज्यानि	१२४ ९६a
वृत्तेष्वेवोपचारेषु [ये च]	१८९ १६a	वेदवित श्रोत्रियो योगी	१४ २c	वेद्यालङ्घककूटाना	२०१ ६१a
वृत्ते सभोगधर्मे तु	१४२ ३२a	वेदविद्याव्रतस्नात	१८७ २४a	वेध सुवेध अनन्त अमर	१८४ २७a
वृथागमनमित्याह	१४० १०१c	वेदविद्याव्रतस्नातो	१८८ १९a	वेष्टित शुशुभेऽतीव	१७८ ११०c
वृथा मासरतो नित्य	१७२ ४४c	वेदवेदाङ्गकुशल	१२५ ८९c	वैकारिकस्ततीयस्तु	२ ३५a
वृथा शपथकारी यो	१७८ ७२a	वेदवेदाङ्गयुक्ताय	५४ १८c	वैकुण्ठ तव क्षेत्रेषु	११३ ४२a
वृद्ध पिता मम गृहे	१६३ १७a	वेदवेदाङ्गविदुषा	२१३ ५९a	वैकुण्ठतीयमासाद्य [यद्]	१६१ १c
वृद्ध शिथिलसर्वाङ्ग	२२ ९c	वेदवेदाङ्गविदुषे [साधु°]	४१ १३a	वैकुण्ठतीयमासाद्य [सर्वे]	१६१ ४c
वृद्धमात्मानमन्य ता	२२ १४c	वेदवेदाङ्गविदुषे		वैकुण्ठनीर्थे य स्नाति	१६१ ११c
वृद्धायामथ सष्टौ तु	१० २a	[आहिताग्नेविशेषत]	१०२ ९a	वैकुण्ठपश्चिमे पार्श्वे	१७५ ४२a
वृद्धिश्चाद्वेषु सतत	३४ ६c	वेदवेदाङ्गविदुषे		वैकुण्ठेऽतिनिमग्नोऽय	१६१ ९c
वृद्धौ च मातापितरौ	१७० ४४a	[आहिताग्ने जितात्मने]	१०६ ८a	वैखानसेषु लोकेषु	१४७ ४९c
वृन्दावन च राजाऽसौ	३६ ११a	वेदवेदाङ्गविदुषे [श्रोत्रिया°]	१०७ ८c	वैडालिकाऽधो यास्यन्ति	७१ ६०c
वृन्दावन द्वादशम	१५१ ४८a	वेदवेदाङ्गसयुक्त	३९ ४७c	वैतरण्या सधोराया	१९६ ४३c
वृन्दावने च गोविन्द	१५१ ४९a	वेदवेदाङ्गसम्पन्नो	५५ २६a	वैतरण्यामय तत्र	२०० ८c
वृषद्वितीयस्तत्प्रोक्त-	५३ ६c	वेदवेद्योऽस्मि विप्रर्षे	७० ४५a	वैतरण्याश्च यदरूप	१९३ २४c
वृषभस्य वधात ज्ञेया	१६२ ३१a	वेदशास्त्राणि विज्ञान	३३ २६a	वैतालिकश्च सुश्रोणि	१३७ २१५c
वृषभाञ्जनक नाम	१५५ ३५c	वेदशास्त्राथविद्याया	१० २८c	वैरोचनाय देवेन	१७८ ६५a
वृषलानाममन्त्राणा	१८६ ८०c	वेदसिद्धान्तमार्गेषु	७२ ४c	वैरोचनेन बलिना	१५० ४९c
वृषली बहुलदु खै	१९७ १८a	वेदाढ्ये तु सम दत्त	५० १५a	वैलक्ष्मणरुडे चैव	१५८ ५८c
वृषलीसूतिपोष्यश्च	१४ ७c	वेदाध्ययनशीलस्य	१६० १६a	वैलक्ष्यमाणो गरुडो	१६७ २६a
वृषोत्सग नर कुवस	१५३ ७१c	वेदाध्यायी पापशतै	६८ १९c	वैवस्वतनियोगेन	१६३ ४०a
वृषो हतो मया चाय	१६२ ३२c	वेदा नष्टा ममाचक्ष्व	२ ६७c	वैवस्वतस्वसा रम्या	१५० २९c
वृष्टौ बहूदका सर्वे	१२४ २२a	वेदाना दूषितारश्च	१९३ ४a	वैवस्वताय चैवान्या	१४ २२a
वृष्यन्धकाश्च भोजाश्च	१४७ ११c	वेदाना सामवेदोऽसि	११२ ३५c	वैवस्वती नाम महानदी सा	१९४ २२a
वृहत्सिन्धुमद्यैव	१७८ २४a	वेदानुवर्तिन माग	७० ४०a	वैशाखमासद्वादश्या	१४४ २३c
वेणुक कश्चिकश्चैव	११८ १७a	वेदान्तगाना विप्राणा	१४४ ६५c	वैशाखमासस्य तु या ततीया	१३ ४२c
वेणुदण्डकशाभिश्च	२०० २१c	वेदान्तवेद्याय नमो	३३ २३a	वैशाखस्य तु द्वादश्या[विभूतिस]	१२५ ९१c
वेणुनद्ध सुमेदाश्च	७८ १२a	वेदान्तवेद्योऽसि मखेषु देव	२६ १३c	वैशाखस्य तु द्वादश्या [मम]	१३८ ६४c
वेणुयष्टिप्रहारैश्च	१९६ ३७e	वेदान सोपनिषच्छास्त्रान	९ ३५c	वैशाखस्य तु मासस्य[वनमाला]	१२२ २६c
वेत्रवत्युदरे जातो	२८ १२a	वेदाथममित विष्णु	२१० १८a	वैशाखस्य तु मासस्य	
वेद उपवेद नावेद ऋग्वेद	१८३ २२e	वेदार्थाना विचारज्ञा	१९५ २१a	[शुक्लपक्षस्य]	१२५ ४८a
वेदकम समुत्सृज्य	१४४ ७६c	वेदिमध्ये स्थापयित्वा	१२६ ५९c	वैशाखस्य तु मासस्य[शुक्लपक्षे]	१२८ ३८c
वेदक्रियासमायुक्ता	७१ ५०c	वेदेन पञ्चरात्रेण	६६ १८a	वैशाखस्य तु मासस्य [कृष्ण°]	१३७ ८२a
वेदगभ नमस्तेऽस्तु	१६१ ३२a	वेदेषु चैव नष्टेषु	१ ६a	वैशाखस्यापि मासस्य	१२७ ५१c
वेदत्रयेऽपि यज्ञेऽस्मिन्	७० २८a	वेदेषु नष्टेषु भवास्तथा हरे	१२ ७a	वैशाखस्यैव मासस्य	१२५ २६c

बराहपुराणस्य

वैशाखेऽप्येवमेव तु	४४ १a	व्याघ्रो बुभुक्षित शान्त	३७ १८c	व्रीहीणा च प्रवक्ष्यामि	११८ ६a
वैश्य किं कुरुते कर्म	१२३ ३१c	व्याघ्र तपोत्थतेजोभिर	३८ ७c	श	
वैश्यकर्मण्यपादाय	१३८ २९c	व्याघ्र महाधनु पाणिम	३७ १०c	शकर विधिवद भक्त्या	२११ ३३a
वैश्यस्य तु गृहे जातो	१३८ १८a	व्याधितो मुच्यते रोगाद	११२ ४८e	शकरेण पुरा साद्ध	१६१ ३७a
वैश्यस्यैव प्रवक्ष्यामि	१२७ १३a	व्याधिभव महाधोरो	२०२ १४c	शसित स तथैत्येवत्वा	१६८ ७७c
वैश्यात क्षत्रियता याति	१०८ ६९e	व्याधीना च सहस्राणि	१९९ ३९a	शकट च तदा भिन्न	१५५ २१c
वैश्याना त प्रवक्ष्यामि	११४ ३१a	व्याधेन निगहीतोऽस्मि	१२१ ७०c	शकट सवविद्याश्च	२१ ३३c
वैश्याय पीतक दद्यात्	१२७ ३४c	व्याधो भूत्वा कथं ब्रह्मण	३८ ३१c	शकस्य पत्रो जायेत	१२१ २२e
वैश्या वै व्याणिकर्माणि	१३८ २५c	व्याधो भूत्वा महाभागे	१३५ ४१c	शकृन्तलाप्येमेव	५० २४a
वैश्याऽप्येव सुसयुक्तो	११४ ३४a	व्याधोऽस्मि पापकर्माऽस्मि	३८ २३a	शकृन्ते जायते घोरस	२०० ३८c
वैश्वदेवे नियुज्यते	१८८ १६a	व्याध्यादियुक्तै परुषैर्गृहैश्च	३६ १४a	शङ्खकर्ण महाकर्णा []	१९५ ३८c
वैश्वदेवे दातव्य	१८८ ९८c	व्यापन्नो दशगर्भेण	२०० ३२e	शक्ति मन्त्रोभयामास	२५ ३२c
वैश्वानरस्य कण्डेति	१४९ ५७a	व्यापादयन् मुगगणान	४१ १८a	शक्य न चास्यैवहभि सहस्रैर्	१२ १५c
वैश्वानरा महाभागास	१९२ १४c	व्याप्त महीतल सव	१९८ ६७e	शक्य श्रोत महाराज	२०८ ८c
वैश्वानराय पादौ तु	५६ ३a	व्याप्तश्चान्कथ्यमानाश्च	२०१ १c	शक्यो विभागो न हि रम्यताया []	
वैष्णव कलश चैक	९८ ३२a	व्याली दष्टा राजपत्र	१२५ १०७c		१९४ ३४a
वैष्णव पदमाप्नोति	१०१ १९c	व्याली प्राग्ज्योतिषे जाता	१२५ १०५a	शक्रकण्डेति विरयात	१४० ७२c
वैष्णव लोकमामाद्य	१५६ २१c	व्यामशिष्य महात्मान	१९१ १a	शक्रचापनिभै रम्यै	२११ १९a
वैष्णवत्व लभेत कश्चित	२०९ ८६c	व्यासशिष्यमुपामन्त्र्य	१९१ ४e	शक्रतीर्थमिति रयात	१२५ ७९c
वैष्णवा हि महाभागे	२०९ ८७e	व्यामश्चर्यापरस्तत्र	१७३ ८a	शक्रपत्नी च दुहिता	२२ ४a
वैष्णवी लोकनाथस्य	१३९ ६८c	व्याह्वाराम वचश्चार्य	२०८ १२c	शक्रलोक परित्यज्य	१४७ ४५c
वैष्णवी काश्यपी चेति [अक्षया]	१८८ २९a	व्यष्टि क्षेत्रस्य महती	२१४ २२a	शक्रलोकमतिक्रम्य	१४० ७१c
वैष्णवी काश्यपी चेति ,,	१८८ ११७e	व्रजध्व स्वानि धिण्यानि	२४ १५c	शक्रस्य वसते लोके	१२५ ८०c
वैष्णवेन तु पात्रेण	४४ ५a	व्रत कृत्वा यथोक्तेन	११३ ३३a	शक्रस्य ह्यमरावत्या	२०३ १०a
वैष्णव्या च हतो देव	९८ २e	व्रत तपो वा धर्मो वा	७० १c	शक्रस्याग्र स्थित हस्ते	२१३ २९a
वैहायसैर्मानवरैर्	२१२ ३८a	व्रत वा मा कृथा कोपम	७१ ३०c	शक्रेण सह सगम्य	१६१ २८a
व्यक्ताङ्गावयव साक्षाद	१७५ ४०c	व्रतमेतत्ततो नाम्ना	५० २६c	शक्रे शचीति विख्याता	१०९ ११c
व्यतीताया तु रात्र्याया	१८४ १२a	व्रतविद्वेषिणो ये च	१९३ १४c	शङ्खचक्रगदापाणि	३९ २८c
व्यतीताया तु शर्वर्या [प्रभाते]	१८० २२a	व्रतस्थ मा तु य स्पशेन्	१३७ १६४a	शङ्खचक्रगदापाणि [पीठवासा]	४ २०a
व्यतीताया तु शर्वर्या [उदिते]	१८२ ६a	व्रतस्थान् सप्रवक्ष्यामि	१८८ १७c	शङ्खचक्रगदापाणि ,,	२१ ५१c
व्यतीताया तु शर्वर्या ,,	१८३ १०a	व्रतस्यास्य पुरा वत्त	५५ २०c	शङ्खचक्रगदापाणिर	७४०a
व्यभिचार च मे कृत्वा	१३४ २७a	व्रतानि कुरुते देव	९६ ३४a	शङ्खचक्रधरा देवो	८९ २८c
व्यभिचार च मे तत्र	१२४ १५२c	व्रतानि कुरु देवेश	९६ २८c	शङ्खतूयनिनादेन	२०३ १४a
व्यलीकाद्विनित्यतो यः	१२० १२c	व्रतान्ते भोजयेदधीमान	६४ ४c	शङ्खदुन्दुभिनादैश्च	१३७ १६१a
व्यवसाय कुल भूति	२१ ४९c	व्रतेनानेन देवेश	५४ २२a	शङ्खपालाय वक्त्र तु	६० ५a
व्यवस्थितमना यस्तु	२०८ ३४c	व्रतरभ्युद्धत पूतो	१७२ ३४c	शङ्खमित्येव सम्पूज्य	४२ ३e
व्यवस्थितास्ते सममेव तूर्ण	९५ १०c	व्रतैश्च विविधैरुग्रैः	२११ ३२a	शङ्खशब्द शृणोऽस्मीम	१४४ ६३e
व्याघ्रसिंहगजाकीण	४७ ९c	व्रतोपवासैर्होमैर्वा	२१३ ७७a	शङ्खश्च लिखितश्चैव	१९५ १६c
व्याघ्रसिंहपुगालैश्च	१९७ २२a	व्रीडमान ततो दष्टा	१८६ ३३c	शङ्खी खङ्गी गदी तूणी	१४५ २७c
व्याघ्रसिंहश्च वषाणि	१३५ ४३c	व्रीडामुखो निमग्नोऽय	१६९ ४९a	शङ्खेन चान्यथा दृष्टो	१२० १७c
व्याघ्रैर्होमैः श्रुतो मन्त्रः	३७ २१a	व्रीडित किं भवान् ज्ञातु	२०२ ३a	शत तस्य तु भागानाम	२१४ ६e

श्लोकाधिसूची

शत वर्षसहस्राणि	१३१ २६८	शयनोत्थित तु दष्टा मा	१५६ ४२	शाकाहार तत कृत्वा	११३ ४८२
शतकोटिसहस्राणि	१४९ १३८	शरण त्वा गतो नाथ	१९० ७८	शाङ्करी वैष्णवी ब्राह्मी	९४ ५६८
शतघ्नी मुदगर ओर	९४ ४२८	शरण त्वा प्रपद्यन्ते	९४ ६१२	शाक्री माया समास्थाय	१२४ ३१८
शतद्रु च ततो गत्वा	९६ १६२	शरण त्वा प्रपन्नाऽस्मि	१ २३८	शाखाभिलम्बमानाणि	७७ २८८
शतद्रुश्च विपाशा च	२१२ ४७२	शरण त्वा प्रपन्नोऽस्मि	५५ ४१८	शाखाभिलम्बमानाभी	७८ ८८
शतमेक तु वर्षाणा	७१ ३२२	शरण त्वामनाथा वै	१२३ २६८	शाखासहस्रकलितेर	७९ ९८
शतमेक सहस्राणा	७५ ७२	शरण्य शरण देव [विष्णु]	६ १५२	शाण्डिल्यपुत्रस्तेजस्वी	१८८ ७५२
शतयोजनविस्तीर्ण [द्वियोजन°]	७९ ९२	शरण्य शरण देव [ब्रह्मण]	१८८ ६३२	शाण्डिल्य शोभन वक्ष्ये	७१ २१२
शतयोजनविस्तीर्ण ,	७९ १३८	शरत्कालमनुप्राप्तम्	१३८ ७४८	शाण्डिल्यो जाजलिश्चैव	१४६ १२८
शतशो वायमाणेन	१२५ १४२८	शरदि कीदृश कम	११३ १९२	शाधि मा मुनिशादूल	१३ ७८
शतसरया स्मता व्युष्टिस	२१४ ८८	शरभङ्ग समुत्सज्य	१४९ ५१८	शा तदान्तपरिविलिष्ट	१४९ २४८
शतसाहस्रमायामम	७५ ६४२	शरभङ्गस्य कुण्ड वै	१४९ ४९२	शान्तये वारुणेनाशु	९८ ३५२
शतानि पञ्च तस्यासन	४९ ८८	शरभैः षभैश्चापि	१९५ ४४८	शान्ति न लभते चैव	२०० ५५८
शतान्यन्यानि जीव ते	८४ ५८	शरावसस्थितत्वाच्च	७५ ५४८	शान्ति भवान् कुवतु लोकनाथ	१८० ३६२
शताद्धमथवाप्यद्ध	१०४ १४८	शरीर मदयित्वा तु	११६ ३३२	शान्ति भवान् कुवतु वासुदेव	१९० १३८
शतेन वा शताद्धेन	१०१ ११८	शरीर मानस घोर	१९८ ६३२	शान्तिजाप्य तु भद्र मे	१८० ३५८
शत्रुघ्नमीश्वर चैव	१५८ २५८	शरीरचक्रमङ्गाते	१४० ७०२	शान्ति राजा सराष्ट्राणा	१८२ २३८
शत्रुघ्नस्य वच श्रुत्वा	१६१ ५५२	शरीरदेवता ह्येता	१८ ३८	शान्तिर्देवाना शान्तिश्च	१८१ २९२
शत्रुघ्नेन पुरा घोरो	१७६ १२	शरीरधातव सर्वे	१७ ३७८	शान्तिवृद्धाना बालाना	१८१ २९८
शत्रुभिहतसकल्पो	४२ १०८	शरीरधातवश्चैमे	१७ ६७८	शान्तिलोकाना ये मया	१८४ ३०८
शानि शशाप मात्तण्डस	२० १५२	शरारमाया दुर्गेणा	१७ ६९२	शान्तिव्रत प्रवक्ष्यामि	६० १२
शनश्चरबुधौ नात्र	११२ १६२	शरीरस्य कथ मूर्ति-	२६ १२	शान्तिहोम तु कुर्वीत	५७ ८८
शन्तनु प्राप्य त पुत्र	१५५ ४८२	शरीरस्येति सोऽप्येव	१७ ४६८	शापदाहो विनिमु क्त	१४५ ४९८
शबरस्तु सभार्यो वै	१६८ ६८२	शरीराणि पुनर्नैव	१७ ६५२	शापभाराभिसतप्ता	१४७ २१८
शबरस्य सभायस्य	१७१ १०२	शरीराद्देवताना तु	२७ ३१८	शापमुक्त कुष्ठमय	१७५ २४८
शबरणैवमुक्तस्तु	१६८ ८२२	शरीरश्च इति ख्यात	२१३ ३८८	शापस्य कारणार्थाय	१४७ २८८
शब्द स्पशश्च रूप च	१२४ १९२	शरैराशीविषाकारै	११ ९३८	शापान्तमकरोत्तस्या	९४ १४८
शब्दशामी यथा स्पश	२४ ९२	शल्यक चाष्टवर्षाणि	१३५ ४३२	शापान्तो भविता भद्रे	९४ १५८
शब्दस्पशस्वरूपोऽसि	११२ २९८	शवयानस्थिते देवि	९५ ४९८	शारीर मानस दु ख	२०१ १५८
शब्दातिग व्योमरूप विमूर्ति	३६ १९२	शवे स्पष्टेऽपराधस्य	१३१ १७२	[प्राप्नुवन्ति पुन पुन]	२०१ १५८
शब्दे स्पर्शे तथा रूपे	१९८ ७८	शशस च महद्युद्ध	२७ २०८	शारीर मानस दु ख	२०१ ६६२
शम्भु विभु भूतपति सुरेश	३६ २०८	शशाङ्करश्मिप्रविभासिता अपि	११ ५६२	[प्राप्नुवन्ति नराधमा]	२०१ ६६२
शम्भु सेनापतिरभूत्	३६ ७२	शशाङ्करश्मिसङ्काश	११ ३१८	शारीरमानसैश्चैव	१९८ ८८
शम्भावापि पितृणा	१८ ३२	शशाङ्कसूर्याच्युत वीरविश्वगा	७३ २०८	शालग्राम महापुण्य	१६० ३८
शम्यातालप्रयोगेन	१३९ १०५२	शशाप तान् जटाभस्म	७१ ३९८	शालग्राम इति ख्यातो	१४४ ४७८
शयनासनपानानि	२०४ ३४८	शशाप परमक्रुद्धो	२४ १७८	शालग्रामस्य माहात्म्य	१४५ १२
शयनासनपानेषु	२०४ ३३२	शशाप प्रेतराजस्त्व	२०.१३८	शालग्रामात्पर गुह्य	१४५ ३८
शयनासनहन्तार	२०० ८२	शशीपर ज्ञानमिद तवस्थित	२५ २६८	शालपत्रे न भोक्तव्य	१२६ ३४२
शयने न स्त्रिय पश्येद्	१४२ ३२८	शाकद्वीपात्परिभ्रष्टो	१३९.१९८	शालपुष्पेण मिश्रेण	१२२ २८२
शयने बोधने चैव	२०९ ६०२	शाकभक्षो दिनत्रीणि	१३५ ३७८	शालवृक्ष समाश्रित्य	१४४ ३६८
				शालस्य तस्य पूर्वैण	१४४ २२२

बराहपुराणस्य

शालोनाश्च तथा केचित	२१० १०a	शिव विशालामुरसन्मदन	७ २९C	शुक स मानयामासु	१६८ ५६C
शालीन्यवोयवाश्चैव	११४ २१C	शिव सिद्धिमुख दष्टवा	१५८ २१e	शुक हृदि समालभ्य	१७१ ४e
शालैस्तालैश्च तस्मिन्	१५४ ४a	शिवनद्या दक्षिणे कूले	१७३ ११a	शुकत्व तत्क्षणात् प्राप्त	१६८ ६२C
शाल्मलिद्वीपमुत्सृज्य	१४० ७७C	शिवस्यायतन दिव्य	१६८ ८a	शुकनाम्ना कृत तेन	१७१ ७a
शाल्मली चाग्रत कृत्वा	१४८ ४३C	शिवस्वरूप प्रभव महेश्वर	१२ ३C	शुकपुत्रान्मया प्राप्त	१७१ ५e
शाल्मले तु परिभ्रष्टो	१३९ ११a	शिवाग्रे बन्दयित्वा तु	१४४ १०२a	शुकप्रदाने गोकण	१७१ ९a
शासेमहि यथा काम	१९९ ५०C	शिवोप्यवध्य त मत्वा	२८ १८a	शुकसन्नमिति रयात्	१७१ ८C
शास्त्रज्ञः कुशलश्चैव	११६ ४०C	शिवो मे दक्षिण स्थान	१४४ १००a	शुकस्य चरितं सव	१६९ २C
शास्त्रमेतन्महाभागो	१८६ २२C	शिशिरे यानि कर्माणि	१२२ १९a	शुकस्य वचनाद यावत्	१६८ ७६a
शास्त्रवन्तो विनीताश्च	१८६ ३२a	शिशिरो भवान घत्त	१२२ २०a	शुकस्य विप्रिय यादड	१६८ ५१e
शास्त्राणां परम शास्त्र	१४५ २१C	शिष्ट्यर्थे धमराजेन	१९५ २६a	शुकेन कोपाच्छापो मे	१६८ ६१a
शास्त्राणि तानि सर्वेषां	९६ ३३C	शिष्यमेव ततो दृष्ट्वा	१२६ ६०a	शुकेन पञ्जरस्थान	१६९ ५९a
शास्त्रानुसारी मध्यस्थो	११४ २५e	शिष्याय प्रददौ तत्र	१२७ ५६C	शुकेन मन्त्रमोहितात्	१६९ ५२a
शास्त्रेष्वभिरतो लोको	७० ३९C	शिष्य समुच्चारितसामनादक	१० ७७C	शुकेन सह सम्प्राप्तो	१६९ १०e
शितिकण्ठाय कण्ठ तु	४८ ३a	शीघ्र कोकामुख या तु	१४० ७C	शुकेनानेन मे सव	१६८ ८३a
शिविकाश्च महाशोभा	१९५ ४३C	शीघ्र गच्छति व स्वग	१२५ ८९a	शुकेश्वर प्रतिष्ठाप्य	१७१ ७C
शिरश्चिच्छेद खड्गेन	९४ ५१a	शीघ्र गच्छ स्वक देश	१२४ १२२a	शुकोदरेण सहितो	१७१ १०C
शिरसा चाञ्जलिं कृत्वा [ततस]	१२३ २५C	शीघ्र मेऽभ्यञ्जन दद्यात्	११७ १६C	शुकोय पञ्जरस्थश्च	१६८ ७९e
शिरसा चाञ्जलिं कृत्वा [मनसा]	१२६ ६६a	शीघ्र विसर्जयेत्तत्र	१८५ ३५C	शुको लिङ्ग्या समस्तपा	१६९ ३०a
शिरसा चाञ्जलिं कृत्वा [वसुधा]	१२८ २a	शीघ्र सज्जय यत्काय	१३७ २१२C	शुक्रशोणितसयोगाद	१२४ १६a
शिरसा चाञ्जलिं कृत्वा [वाक्य]	१३५ ४५C	शीघ्र सर्पो भव त्व हि	२०२ १०a	शुक्रेण चान्यथा दष्टो	१२० १६C
शिरसाञ्जलिं कृत्वा तु	११७ १४C	शीघ्रग पङ्क्तुता प्राप्त	१७२ २३C	शुक्लपक्षे च द्वादश्या	१२५ ४३C
शिरसा दीपक कृत्वा	११३ ५१a	शीघ्रगो रोधकश्चैव	१७२ १६C	शुक्लपक्षे तु द्वादश्या [यत्फल]	१२३ ८C
शिरसा पतितो भूम्या	१२४ ६५C	शीघ्रमाराधयेद्विष्णुम	१३४ ५२C	शुक्लपक्षे तु द्वादश्या [ततो]	१२८ ४३a
शिरसा प्रणतिं कृत्वा	१२५ १४१C	शीघ्रमालिखतस्तस्य	१८० ३a	शुक्लपक्षे फाल्गुनस्य	६५ ९a
शिरसा प्रतिगृह्णाति	२०९ १२C	शीघ्रमावाहयेद् भूमे	१८६ ४३C	शुक्लप्रतिपद त च	१७८ ११४C
शिरसा भक्तियुक्तेन	९८ ७७C	शीघ्रमुत्पादय ब्रह्मान	१८५ १८e	शुक्लयज्ञोपक दद्यान्	१२८ १C
शिरसाम्भुक्षणं मह्य	१८३ २९C	शीघ्रमेव प्रविश्याथ	१२५ १६०C	शुक्लयज्ञोपवीत च	१२६ ६०C
शिरस्यञ्जलिमाधाय	१३७ ५६C	शीतकामस्य वै चोष्ण	१९८ २३a	शुक्लयज्ञोपवीती च	१८० ८a
शिरस्येवोपविष्टस्य	१९८ १५a	शीतवाताभिसन्तप्ता	१२२ १८a	शुक्लवस्त्र समादाय	१८२ १७C
शिरासि तत्र केषाचित	९४ ३६a	शीतोष्णवातवर्षाश्च	१२० ५C	शुक्लवस्त्राणि मे दद्याद्	१८० २९C
शिराविकृतगान्नाश्च	२०१ ४४a	शीणपत्राम्बुभक्षश्च	१८५ २९a	शुक्लाङ्गारकसयुक्ता	१७२ ३८a
शिरे शान्त्युदक कृत्वा	१८२ २६C	शीणपर्णानि भक्षयन् वै	३८ ९C	शुक्ला भक्तिप्रदा नित्य	२०९ ४३C
शिरो मे रक्षतु भवान्	२११ ७५C	शीयद्भिश्च पतद्भिश्च	७९ ११a	शुक्लाम्बरधरा कन्या	२८ २२C
शिरो वेदनया युक्त	१२१ ५१C	शीलशौचादिसपन्न	२०१ ५८a	शुक्लाम्बरधरो भूत्वा	१४२ ४३C
शिरो वेदनया युक्तो	१२१ ६१a	शीलसतुष्टधमज्ञ	१८७ २४C	शुक्लेनोदरभागेन	२१३ २४C
शिलाकुण्डलताकीण	१४४ ८०C	शीलसयमहीनाना	२०१ २a	शुक्ले वाप्यथवा कृष्णे	६५ ७C
शिला चन्दनसकाशा	१४० ९३a	शुक गृहीत्वा प्रस्थान	१६९ ७C	शुचय श्रद्धावानाश्च	२१३ ६४a
शिलातलगुहान्छन्न	१४७ ८१e	शुक गृह्यत त स्थानात्	१६९ १C	शुचि स्नात्वा हर्षि पूज्य	४१ १२C
शिलीन्म्रकुसुमोपेतास्	२११ १६C	शुक च मातापितरो	१७१ १C	शुचिदक्षो निराहारो	११४ ३३a
शिलोज्ज्वालाश्च तथैवान्ये	२१० ११a	शुक प्रोवाच द्वीनात्मा	१६९ ५१C	शुचिर्भगवत् शुद्धो	१३९ १६e

श्लोकार्घसूची

शुचिर्भागवता श्रेष्ठा	१२७ ३९८	शुश्रूषमाणास्त वैश्य	१६९ ६२८	शृणु चान्य वगरोहे	९० ८
शुचिर्भागवता भूत्वा [मम]	१ ५ २२८	शुश्रूषया च परया	२१० १३८	शृणु चान्यद द्विजश्रेष्ठ	७३ ८
शुचिर्भागवतो भूत्वा ,,	१५५ १३८	शुश्रूषया च मुक्ता ये	१९३ १३८	शृणु चान्यद वरारोहे [यद वत्त]	४ १२८
शुचिभूत्वा तु विविक्त	१८६ ६२८	शुश्रूषवान भवेच्छूद्रो	१९१ २६८	शृणु चान्यद वरारोहे[कृष्णगगा]	१७३ १८
शुचिभूत्वा यथान्याय [मम]	१३६ ६८	शुश्रूषामभिपन्नाना	१८६ ६८	शृणु चान्यद वरारोहे[कृष्णनारद]	१७५ १८
शुचिभूत्वा यथान्याय [क्षौम]	१३८ ८५८	शुश्रूषुरनहवादी	१९५ २१८	शृणु चाया वसुपतेर	३० १८
शुचिवासा प्रसन्नात्मा	३९ २६८	शृणोत केचिदश्नन्ति	११५ १६८	शृणु तत्त्वेन कल्याणि	१२७ ३८८
शुचिस्त्रैति देवाना	११७ ४४८	शृणोदपाने भूमे च	१९८ ४१८	शृणु तत्त्वेन मे देव [यन्मे]	१२९ १२८
शुचीना ब्रह्मचारिणा	२०३ २०८	शृणोत परिभ्रष्ट	१३६ १०३८	शृणु तत्त्वेन मे देव [कोऽन्यो]	१३६ २७८
शुचीनि च विशिष्टानि	१२८ ४०८	शृणोत कमकरा ये च	१८८ ८८८	शृणु तत्त्वेन मे देवि [येनेमौ]	१२२ ३२८
शुचौ देशे प्रतिष्ठाप्य	१८५ ४०८	शृणोत कर्माणि मे देवि	११४ ३९८	शृणु तत्त्वेन मे देवि [धर्माख्यान]	१२४ ५४८
शुद्ध सवगत नित्य	६ १६८	शृणोत म्यापि प्रवक्ष्यामि	१२७ २२८	शृणु तत्त्वेन मे देवि	
शुद्ध एव विशुद्धात्मा	१३१ ३६८	शृणाणा याजकाश्च	१९३ ४८	[य मा त्व परि]	१२५ २४८
शुद्धसत्त्वव्रतस्थे च	९४ ५५८	शूद्रादीना न तच्छ्रोत्र-	६६ १२८	शृणु तत्त्वेन मे देवि [मम धम]	१२६ ७८
शुद्धा प्रबुद्धा जाग्रन्तो	१२२ १४८	शूद्रान्न भक्षित तेन	१६० २३८	शृणु तत्त्वेन मे देवि [ये च]	१२८ १८८
शुद्धाना परम शुद्ध	१४४ १०६८	शूद्रान्नेन विहीनस्य	१६० २५८	शृणु तत्त्वेन मे देवि	
शुद्धान भागवतान कृत्वा	१४४ ९७८	शूद्रा वेदपवित्रेभ्यो	२०९ ४८	[य-मा त्व भीर]	१२९ २२८
शुद्धा पश्यति मनुजा	१४७ ५६८	शूद्रोऽपि शुद्ध्यते केन	६८ ११८	शृणु तत्त्वेन मे देवि [इद गुह्य]	१३१ ४८
शुद्धा भागवता भूत्वा	१२९ ८८	शूद्रोह शूद्रकर्माणि	१२७ २६८	शृणु तत्त्वेन मे देवि [यन्मा त्व]	१३४ ६७८
शुद्धा भागवता भूमि	१४८ ३९८	शून्य त्वासीतत्र शब्दस्तु ख च	२ ९८	शृणु तत्त्वेन मे देवि [कथ्यमान]	१३५ ३०८
शुद्धा भागवता विप्र	१२४ १६२८	शून्यल्लोकानिमान दष्टा	९ ८८	शृणु तत्त्वेन मे देवि [इदमारया]	१३६ १५८
शुद्धि भागवती चैव	१३० ६८	शून्यागारप्रवेशात्	१९८ ३२८	शृणु तत्त्वेन मे देवि [यन्मा त्व]	१३७ ११८
शुद्धो भागवत श्रेष्ठ []	१३६ ११२८	शूर सर्वेषु व्यक्तात्मा	१८५ ८७८	शृणु तत्त्वेन मे देवि	१३७ २७५८
शुद्धो भागवत श्रेष्ठस	१३५ ५४८	शूरश्च शतवर्षी च	२०५ १८८	शृणु तत्त्वेन मे देवि [लिप्यमानस्य]	१३९ १८
शुद्धो भागवतो भूत्वा	१३१ २३८	शूराय धीराय गजाननाय	५९ ८८	शृणु तत्त्वेन मे देवि [भक्ताना]	१४० ३८
शुद्धान्नेन तु भुक्तेन	१७२ ४३८	शूलपाणिं विरूपाक्ष	१९९ ३७८	शृणु तत्त्वेन मे देवि [यन्मा]	१४० १५८
शुभ वा श्रेयसा युक्त	१९६ २२८	शूलशक्तिप्रहारैश्च	१९९ २७८	शृणु तत्त्वेन मे देवि	१४४ ३८
शुभ सानुनय वाक्य	२०६ ५५८	शूलिने पशुपतये	२११ ४६८	शृणु तत्त्वेन मे ब्रह्मान	१३४ ४७८
शुभदशन पाञ्चालो	३६ ४८	शृगाल एकजन्मा वै	१३६ १११८	शृणु तत्त्वेन मे भद्रे [प्रायश्चित्त]	११७ १८
शुभन्यायपरो यश्च	२०८ ३३८	शृङ्गमात्रेण सन्तुष्टा	२१३ ३२८	शृणु तत्त्वेन मे भद्रे [शुभ]	१३७ १९४८
शुभमूचु प्रशसन्त	९२ १६८	शृङ्गमेतद त्रिधाभूत	२१३ ११३८	शृणु तत्त्वेन मे भूमि	
शुभव्रतमिद पुण्य	५५ ५६८	शृङ्गस्यैव गहीतस्य	२१३ ३०८	[कथ्यमान मयानघे]	१२८ २३८
शुभस्येह भवेदवृद्धिर्	२०८ २४८	शृङ्गाय प्रथम गत्वा	२१३ २७८	शृणु तत्त्वेन मे भूमि	१३३ १८
शुभान् भागवताश्चैव	१२७ ११८	शृङ्गाय यत्पुरा नीत्वा	२१४ १६८	शृणु तत्त्वेन मे भूमि [इम]	१३४ २६८
शुभाशुभ प्राप्य नर	२०८ २२८	शृङ्गाटकवन नाम	१९८ ४८८	शृणु तत्त्वेन मे भूमि [यन्मा]	१३७ ९७८
शुभाशुभकरी बुद्धि	२०८ २१८	शृङ्गान सर्वाणि परित्यज्य	१४३ ३८८	शृणु तत्त्वेन मे भूमि	
शुभाशुभाना गतयो	२०५ ३१८	शृङ्गेति चाचलेन्द्रस्य	२११ ३८	[कथ्यमान यशस्विनि]	१३९ ३०८
शुभैर्भागवतैर्ज्ञेयो	१२५ ९८८	शृङ्गेऽश्वस्य परम	२११ ७८	शृणु तत्त्वेन मे भूमि [यन्मा त्व]	१४७ ७८
शुशुभे तेजसा तत्र	२१२ ३८	शृङ्गौ चागुरुकाष्ठेन	१०१ ३८	शृणु तत्त्वेन मे राजन्	१२५ १८९८
शुश्राव च तदा शब्दान्	२१ २५८	शृणु कात्स्न्येन मे देवि	१३२ ५८	शृणु तत्त्वेन वक्ष्यामि	१८८ ७४८
शुश्रूषका मातृपित्रोर्	२०५ २३८	शृणु कात्स्न्येन वसुधे	१५० ११८	शृणु तत्त्वेन वसुधे	१३५ ३६८

शृणु तत्त्वेन विप्रेन्द्र	१२५८	शृणु सुन्दरि तत्त्वेन [गुह्यमेतद]	१२९ १४a	शोकेन कामिनीना च	१३८ ७३c
शृणु तत्समय रक्षा	१३९ ४७a	शृणु सुन्दरि तत्त्वेन [कथ्यमान]	१३० ४a	शोको दहति गात्राणि	१८५ ८९e
शृणु तात महाभाग	१३८ ८७a	शृणु सुन्दरि तत्त्वेन [यन्मा त्व]	१३१ ५a	शोणित च व शुक्ल च	१२४ १३a
शृणु देवि च तत्त्वेन	१४९ ६a	शृणु सुन्दरि तत्त्वेन	१३८ ११a	शोधकानि च पाणना	१४९ ३२c
शृणु देवि यथावत्	१६७ २०a	शृणु सुन्दरि तत्त्वेन [यथा]	१८५ ७९a	शोभते कान्तिमान मुक्त	१०९ २e
शृणु देवि यथासज्ञा	१६५ १a	शृणु सुन्दरि यत्न	१४३ ८a	शोभन्ते चक्रपाणेश्व	११३ ९c
शृणु देवि यथा स्तौमि	१५० १a	शृणोति चैव कालोऽसौ	१९५ २६c	शोभन्ते च विचित्राणा []	११३ ८c
शृणु पुण्य तस्य भद्रे	१३७ २०c	शृणोति ता कथा सर्वा	१२५ १३०c	शोभयन्ति स्त्रिय काश्चित	२०४ ३५a
शृणु पुण्य महाभागे	१३६ १३a	शृणोति भत्याथ मति ददाति	२०९ ७९c	शोभिता पुष्पशबलै	७६ ४c
शृणु भद्रे महाश्वय	११६ १a	शृणोति वा स पापैस्तु	३९ ७५c	शौचमेकेन व कुर्याद	१२६ ६३a
शृणु भूमि प्रयत्नेन [कथ्यमान]	१३७ ५९a	शृणोमि तन्महाभाग	१४८ २c	शौचाचारसमायुक्ता	२०७ १५c
शृणु भूमि प्रयत्नेन [कारण]	१४५ ५a	शृण्वन्तु ऋषय सर्वे	११२ १२a	शौवाध तु जल गह्ल	११७ ४४c
शृणु भूमे प्रयत्नेन	१८९ ५a	शृण्वन्तु मे भागवता सर्वा []	१२६ ६७a	श्मशान पद्मपत्राक्ष	१३६ १४c
शृणु मत्समय रक्षो	१५३ २४a	शृण्वन्तु मे भागवता	१२३ ३८a	श्मशान पुण्डरीकाक्ष	१३६ १२a
शृणु माधवि तत्त्वेन	१२८ ५a	शृण्वन्तु वचन सर्वे	१७८ ११२c	श्मशान यश्च व गत्वा	११६ २५a
शृणु मे दपणविधि	१२७ ७८c	शृण्वन्तु विबुधा सर्वे	७० १४a	श्मशान यो नरो गत्वा	१३६ ८a
शृणु मे परम गुह्य	१३७ ६a	शृतावतमनोज्ञा वै	१८४ २c	श्मशान समलो रुद्र	१३६ ३९a
शृणुयाच्छावयेद्वापि	२१० १९c	शेष कालिञ्जरस्याथ	१७४ ३९c	श्मशाने जम्बुका भूत्वा	१३१ १२c
शृणु येनाशु सौभाग्य	५८ १c	शेषपयङ्कशयने [सुप्त]	१ १९a	श्मश्रुकम च कत्तव्य	१८८ १०६e
शृणु राजन् कथा दिव्या	५१ ८a	शेषपयङ्कशयने [वृत्त]	१ २१a	श्मश्रुकर्मणि कत्तव्य	१८६ १२c
शृणु राजन्नवहित	२९ १a	शेषमन्न समश्नाति	११५ २७c	श्यामाक तत्र भुञ्जीत	५८ ११c
शृणु राजन प्रयत्नेन	१०९ १a	शेषमात्रे घने तस्य	१६८ ३१a	श्यामाक षष्टिक चैव	११४ २१a
शृणु राजन् महाप्राज्ञ	१७ २२a	शेषस्य शुद्धिरेषैव	६८ १६c	श्यामाकमिति चोक्तानि	११८ १२a
शृणु राजन महाबाहो	५० ४a	शेषा समानास्त्वा देवै	११३ १५c	श्यामा च वरवर्णा च	१७५ १८a
शृणु राजन् महाभाग	५५ १a	शेषान् देवान् शेषदैत्या	९३ १२a	श्यामाना शबलाना च	२०० ३c
शृणु राजन् यथा स्तोत्र	२० २७a	शेषास्त्रेतायुगे राजन	३६ ३a	श्यामाश्च शबलाश्च	१९८ २०a
शृणु रौद्र यथापूर्व	१६८ ५१c	शैलजा वा ततो भूमे	१८१ ४c	श्येनेनामिषलुब्धेन	१२१ ७१a
शृणु वत्स जगन्नाथो	१४९ ३१e	शैलराजस्य तत्तत्र	७७ २c	श्येनो मन्त्रयते हन्तु	१२१ २२a
शृणु वत्स महाभाग	२११ १२a	शैलराजे प्रमोदन्ते	७५ ५८a	श्रद्धानापि पश्यन्ति	१४४ ९३e
शृणु वत्स वदिष्येह	१७० १२a	शैलस्त्रिशिखरश्चैव	७८ १४c	श्रद्धानेन मर्त्येन	१४६ ७९c
शृणुष्व चान्य नृपतिबभूव	७ १२a	शैलेश्वर तु य स्थान	२१३ ७९c	श्रद्धानो जितक्रोध	२०८ ३६a
शृणुष्व त्व महाभागे	११५ १c	शैलेश्वर पर गुह्य	२१३ ८०a	श्रद्धानो विपूतान्तौ	११४ ३८a
शृणुष्व परम गुह्य	११९ १a	शैलेश्वर इति रयात	२१३ ५४a	श्रद्धया ब्राह्मणेनव	१७८ ५८a
शृणुष्व भद्रे तत्त्वेन	१११ ४a	शैलेश्वरस्य च विभो	२१४ २१c	श्रद्धया श्राद्धकुन्मर्त्यो	१७२ ३८c
शृणुष्व सव सुश्रोणि	१० १६c	शैलेश्वरस्य पुरुष	२१३ ८५c	श्रद्धाश्राद्ध करिष्यन्ति	१८८ ९a
शृणुष्वहारमस्माक	१७२ २७a	शैलेश्वरात पर क्षेत्र	२१३ ८०c	श्रद्धासि त्व च देवेश	११२ ४४c
शृणु सर्वाणि चावङ्गि	८९ ४c	शैलोत्तमो महामेरु	२१२ ५१a	श्रमो विनश्यते क्षिप्र	१७७ ३२c
शृणु सात्त्वेन मे देवि	१३४ १३a	शैवालभक्षिता चव	१३४ ३७c	श्रवणच्छेदन चैव	२०१ १७a
शृणु साम्ब महामूढ	१४७ १९c	शैशिरस्य गिरे पाद	२१४ ८a	श्रवणद्वादशीयोगे [मासि]	१७२ ५३a
शृणु साम्ब महामूख	१४७ २६a	शोकस्नेहप्रभावेन	१८५ ७०a	श्रवणद्वादशीयोगे [पूजा]	१७२ ७१c
		शोकस्यातिचर चित्त	१८५ ६७c	श्रवणद्वादशीयोगे [तिथि]	१७२ ८७c

श्लोकावसूची

श्रवणाद्वारणाच्चैव	१७७ २७८	श्रीमद्भिवहृमिदिव्यर	२१२ ३२२	श्रुत्वापि शब्दप्रभव	१६८ ४२२
श्रवणाद यस्य पापानि	१७८ १२०८	श्रीवत्स कौस्तुभ चव	९८ ३०८	श्रुत्वा पुराणे पठता	१७३ १४२
श्रवणाद वो गति साक्षात्	१७२ ८८८	श्रीवत्सकौस्तुभौ चेमौ	३१ १६८	श्रुत्वा पठ्यास्तथा वाक्य	१३१ ३४२
श्रवणे चैव नक्षत्रे	१८१ १३८	श्रुत मया तत् पुण्य	१६३ ३६२	श्रुत्वा प्रत्यागतमाधार	११४ १८२
श्राद्ध कुर्वीत विज्ञाय	१२ ३६२	श्रुत मे महदारयान	१८५ २२	श्रुत्वा भक्ति च राक्षस्यास	१७८ ६७२
श्राद्ध कृत तेन समा सहस्र	१३ ४४८	श्रुत यैश्च विदूग्स्थै	१५८ ८०२	श्रुत्वा मन्दारमाहात्म्य	१४४ १२
श्राद्ध कृत्वा तु सुश्रोणि	१८८ ३९८	श्रुत विप्रा यथा तत्र	२०५ १८	श्रुत्वा मायाबल ह्येतद	१२५ १२
श्राद्ध तु यत्पक्षमुदाहरन्ति	१३ ४७६	श्रुत श्राद्ध यथावृत्त	१८७ १२	श्रुत्वा राक्षसवाक्यानि	
श्राद्ध परा तस्मिन्पेत्य तेन	१३ ४७८	श्रुत सुबहुशश्चैव	१८९ २८	[चण्डालो]	१३९ ८३२
श्राद्ध पिण्डोदक दान	१७८ ४२२	श्रुत सुबहुशो देव	१५७ १२	श्रुत्वा राक्षसवाक्यानि[स्वपाको]	१३९ ८६२
श्राद्ध य कुरुते सुभ्रु	१५३ ७२२	श्रुत ह्येव मया विष्णो	१३७ ३२	श्रुत्वा वचस्तस्य महानुभावो	२५ ३८२
श्राद्ध योगिनियुक्त तु	१४ ४७८	श्रुतकोतिरिति रयातस	१७ ४८	श्रुत्वा वय महाभाग	१२९ २८
श्राद्ध सुवर्णगोदान	१७१ ९८	श्रुतमात्रे जहौ प्राणान	३७ २१८	श्रुत्वा वाक्य तदा राजा	१६४ ९८
श्राद्धकमविधि चैव	१८५ ७८८	श्रुतमेतज्जगन्नाथ	१४९ २२	श्रुत्वा वाक्य महाराजो	१३७ २५४८
श्राद्धकाले तु सम्प्राप्त	८८८ ९२६	श्रुतमेतत् प्रयत्नेन	१३५ २८२	श्रुत्वा वाक्य हृषीकेश	१३२ ३६
श्राद्धकाले पठेद यस्तु	१११ ४५२	श्रुतानि तु महादेव	१६४ १२	श्रुत्वा वै क्षेत्रकर्माणि	१२१ ९२२
श्राद्धक्रियाफल हन्ति	१४ १९८	श्रुतानि देव स्थानानि	१४० १२	श्रुत्वा शुकस्य गोकर्ण	१६९ १७८
श्राद्धपक्षे तथा षष्ठी	१७८ ५५२	श्रुता भागवता देव	१२८ १६२	श्रुत्वा शुकस्य सर्वास्ता	१६८ ४८८
श्राद्धस्य कालान वक्ष्यामि	१३ ३५२	श्रुता लोके श्रुतिस्तात	२०८ ५२	श्रुत्वा षडऋतुकर्माणि	१२४ १२
श्राद्धाहमागत द्रव्य	१३ ३५८	श्रुतीना परम श्रेष्ठ	१४७ १०२८	श्रुत्वा सव चकारैव	१७० ५८८
श्राद्धे तु प्रथम तस्य	१८८ ७८	श्रुत्वा गणपतेज्जन्म	२४ २२	श्रुत्वा सवपुराणोक्त	१५७ १७२
श्राद्धे नियोजितास्तत्र	८८ ७२८	श्रुत्वा चैव कथामेताम	२१० १६२	श्रुत्वाऽयैव दशाध्याय	२१५ १४२
श्राद्धे नियोजितास्ताभि	१८८ ६०८	श्रुत्वा चैव च शास्त्राणि	११४ १९२	श्रुत्वेति वचन तस्य	१२२ २९२
श्राद्धे पितृगणस्तस्मि	१३ ३८८	श्रुत्वा त विषमावस्थ	१६९ ५७२	श्रुत्वेतत्स त्रिकालज्ञो	८७८ ३९२
श्राद्धैराप्यायिता दद्यु	१४ ४३८	श्रुत्वा तथैव भविता	१३ ५१८	श्रुत्वेता च कथा शीघ्र	४६ ८६
श्राद्धैश्च पितरो देवा []	३ ६८	श्रुत्वा तीर्थस्य माहात्म्य	१५० ६६८	श्रुत्वेव पुरुष सम्यङ्	२१५ ८२
श्रान्ता कमकरा दूता []	८९८ ७०८	श्रुत्वा तु कोकमाहात्म्य	१२२ १२	श्रूयता तन्महाभाग	२०५ १७८
श्रान्ता वा क्षुधिता वापि	१९९ १५२	श्रुत्वा तु पूजयेच्छास्त्र [तथा]	१११ ७५८	श्रूयता द्विजशाङ्ग ला	१९४ २२
श्रावणस्य तु मासस्य [शुक्ल]	४७ १२	श्रुत्वा तु पूजयेच्छास्त्र [यथा]	२१५ १९८	श्रूयता व महाभागाम्	२०४ १८
श्रावणस्य तु मासस्य ,	४७ १८६	श्रुत्वा तु पूजयेद यस्तु[शास्त्र]	१११ ७७२	श्रूयते गीतनिर्घोष	१४८ ४१८
श्रावणादिषु मासेषु	५५ ६२	श्रुत्वा तु पूजयेद यस्तु[पौराण]	२१५ २१२	श्रूयते च द्विजश्रेष्ठ	५ १७२
श्रावणादिषु सक्तृश्च	५६ ७८	श्रुत्वा तु प्रतिनिर्घोष	१२३ १८२	श्रूयते च पुरा राजन	५४ ४२
श्रावणीय महाभागे	१७८ १२३६	श्रुत्वा तु मधुपकस्य	१९० १२	श्रूयते च पुरा राजा [हयश्च]	४३ ९२
श्रावयेद्वा स पितरो	९७ ३५८	श्रुत्वा तु मृतसंस्कार	१८६ ८९२	श्रूयते च पुरा राजा [शूरसेन]	६३ ८२
श्रिया ज्वलन्त ददृशुर	२१२ ६६८	श्रुत्वा तु विपुल ह्येतद	१३७ १२	श्रूयते च व्रत चैतत्	५६ १६२
श्रियानिधि स ते दिव्य	१८६ ७७८	श्रुत्वा त्वेतानि कर्माणि	१२४ ३२	श्रूयते चात्र ऋषिभिर	१५८ २२८
श्रीकाम स्नापयेत्तद्वद	९८ ३३२	श्रुत्वा दीक्षा यथा न्याय	१२७ ३६२	श्रूयते चाथवद्गीत	१७५ ८८
श्रीखण्डशृङ्गकोष्ठौ च	१०७ ४६	श्रुत्वा दुर्वासस शाप	१४७ २१२	श्रूयते तत्र निर्घोषो	१४७ ६९८
श्रीधर पातु मे कण्ठ	१ २७२	श्रुत्वा दुर्वाससो वाक्य	५१ १२	श्रूयते देवसमितौ	१७ २७८
श्रीपवतो लतावेष्ट	२१२ ५३२	श्रुत्वा दुस्तरससार	१३४ ४०२	श्रूयते बहुधाकारो	१७० १९८
श्रीभूतिजनन पुण्यम्	२१५ ७२	श्रुत्वा देवस्य माहात्म्य	१५० १२	श्रूयते ब्रह्मनिर्घोषो	१४४ ८६८

वराहपुराणस्य

श्र यते सुमहान शब्द	१४५ ४७८
श्रोष्ठाना परम श्रोष्ठ	१४५ ५२२
श्रोतव्यमेतत् सतत	२१५ ६२
श्रोतुकामा पुगणानि	१६८ ५३२
श्रोतुमहसि देवे द्व	२१२ ८३२
श्रोतुमिच्छाम्यह ब्रह्मस	२० २०८
श्रोत्रत्वचक्षुषा जिह्वा	२०१ १०८
श्रोत्रियाणा द्विजातीना	१९७ १४२
श्रोत्रियाय दरिद्राय [साधु°]	१०२ ८८
श्रोत्रियाय दरिद्राय[सुवृताया°]	१११ २६२
श्रोष्यसे द्विजवक्त्रात्	३७ ३०८
श्लक्ष्ण वचनमादाय	१२४ ११९८
श्लक्ष्णीयो भविष्यामि	६२ ११८
श्लेष्ममूत्रपुरीषेण	१७२ २८२
श्लेष्मातक वनमिति	२१२ २५८
श्लेष्मातकवन कृत्स्न	२१४ १०२
श्लेष्मातकवन पुण्य	२१३ ११८
श्लेष्मातकवनोद्देशे	२१३ १०८
श्लोक धरणि निश्चित्य	२ ३८
श्लोक वा यदि वा पाद	१४५ ५७८
श्व करिष्य इति कृत्वा	१८६ ८२
श्वचाण्डालादिहीने तु	१८६ १६२
श्वपाकवचन श्रुत्वा [तेन]	१३९ ३६२
श्वपाकवचन श्रुत्वा [तुष्टो]	१३९ ५५२
श्वपाकवचन श्रुत्वा [ब्रह्मरक्षो भयानकम्]	१३९ ७५२
श्वपाकवचन श्रुत्वा [ब्रह्मरक्षोऽज्वीत पुय]	१३९ ८२२
श्वपाकवचन श्रुत्वा [राक्षस]	१३९ ८५२
श्वपाकवचन श्रुत्वा [ब्रह्मरक्षो महायशा]	१३९ ८७२
श्वपाकश्च गुणज्ञश्च	१३९ ३२८
श्वपाकश्चापि सुश्रोणि	१३९ ९९२
श्वपाकस्य वच श्रुत्वा[ब्रह्मरक्ष]	१३९ ४३२
श्वपाकस्य वच श्रुत्वा [तत्]	१३९ ७१२
श्वपाकस्य वच श्रुत्वा[ब्रह्मरक्षो]	१३९ ७९२
श्वशुरस्य गृहे नित्य	१६० २१२
श्वशुरस्य वच श्रुत्वा[जामाता]	१६० ३५८
श्वशुरस्य वच श्रुत्वा ,,	१६० ३९२
श्वशुरस्य वच श्रुत्वा[ब्राह्मण]	१६० ४१२
श्वशुरस्य वच सव	१६० २६२

श्वशुरो मे स्थितो यत्र	२१३ ५२२
श्वशुरो यदि वा श्वशुर	१३७ १३६२
श्वश्र वाऽहमुक्ता तीव्रेण	८ १६२
श्व च व्रणी वषाणि	१३२ २८
श्व चोपहन्ति रावेण	१८६ १७२
श्वानयोन्या विमुक्तस्तु	१११ २०८
श्वानस्तु हिंसका ये च	२०० ४८
श्वानोच्छिष्ट तु यो दद्यान्	१३५ ३३२
श्वानो वै सप्त जन्मानि	१३५ ३४२
श्वापद ये तु हिंसन्ति	१२५ १२४२
श्वापदेभ्यो भय यत्र	२०१ ४१८
श्वेत रक्त तथा कृष्ण	५१ १५८
श्वेत कुमुदवर्णाभि	१४९ २१८
श्वेतद्वीप गत पूव	६६ ३२
श्वेतद्वीप तत प्राप्ता	१३७ २६१२
श्वेतद्वीप तत प्राप्तौ	१३७ २८०८
श्वेतद्वीप ततो गच्छेन्	१३९ २१८
श्वेतद्वीप प्रपश्यन्ति	११६ ४६८
श्वेतद्वीप समासाद्य	१३७ ३५८
श्वेतद्वीपे प्रमोदन्ति	१३७ २६२८
श्वेतपवतमारुह्य	१४९ २३२
श्वेतपाण्डुरक चैव	१२३ २२
श्वेतश्च हेमकूटश्च	७५ २४८
श्वेतेन च मुहूर्त्तेन	१८३ १०८
श्वो ब्रह्मणान भोज्य सदक्षिणाश्च	४० ७२

ष

षट्कमनिरतो भूत्वा	११४ २४२
षट्काले भोजन त्वद्य	१७८ ७८२
षट् सहस्राणि चोच्छ्वायो	११३ ६२
षड्भि पात्रैरुपेत तु	५८ १५२
षड्भेदो ब्राह्मणाना स	३२ ६२
षड्वक्त्र कार्तिक गुह	६१ ६२
षड्विंशतिसहस्राणि	१६१ ५१८
षड्विंशत्यपराधानि	११६ ३०८
षण्मास वत्तने काल	१७४ १०२
षण्मुख सवसौवण	६१ ७८
षण्मुख स्कन्द विश्वेश	२५ ४०८
षष्टि धनु सहस्राणि	२१३ ६३२
षष्टि वर्षसहस्राणि	२१३ ७८२
षष्टिकोटिसहस्राणि[षष्टिकोटि°]	१५७ ६२

षष्टिकोटिसहस्राणि [.,.]	१६६ १२२
षष्टिवपसहस्र तु	१०४ १५२
षष्टिवपसहस्राणि [षष्टिवप°]	११५ ७८
षष्टिवपसहस्राणि [पितरस]	१८८ ४३८
षष्टिवपसहस्राणि [षष्टि°]	१८८ ४६८
षष्टिवपसहस्राणि ,,	१९८ ५८२
षष्टिमिम चापराध	११६ १०८
षष्ठान्नकालभोक्त्रा च	१७८ ९२
षष्ठान्नकालिकस्याग्रे	३७ २९२
षष्ठामेन कालेन	११३ ३१२
षष्ठे काले तु भुञ्जीत	१३४ ५०८
षष्ठ्यष्टमी अमावास्या [उभे]	११५ ४२
षष्ठ्यष्टमी अमावास्या ,,	१५३ ३६२
षष्ठ्यष्टमीममावास्याम	१३९ ५१२
षष्ठ्या चैव कृताहार	६२ ४२
षष्ठ्या चैव तु सकल्प्य	६३ ३२
षष्ठ्या तु पारयेद्धीमान	६१ ३२
षष्ठ्या फलाशनो यस्तु	६१ २२
षोडश त्वपराधाना	११६ २०८
षोडशाक्षरमन्त्रेण	९८ ४३८
षोडशार लिखेच्चक्र	९८ २१८
षोडशारे तथाचक्रे	५० १३२

स

सकल्प पूववद्भक्त्या	५५ ८२
सकल्प्य विधिना देव	४८ १८
सकल्प्याभ्यचयेद् देव	४९ १८
सकीर्णयानिजा क्षुद्रा	२०१ ६०८
सकेतक कृत तत्र	१५८ ४४८
सक्रान्तो ग्रहकाले च	१२१ २८
सक्रान्त्यामुपरागे च	१०३ ८८
सक्रान्त्या वा महाभागे	९८ ११८
सक्रामन्तश्च खादति	१९६ ५०८
सक्रुद्ध ब्राह्मण दष्टा	१२० २८८
सक्षिप्त चैव विस्तारो	११२ ३४८
सशोभितमिद सव	२११ ६४८
सरया चापि समुद्राणा	७५ १८
सख्यातु नेह शक्यन्ते	२०९ ७५८
सगमेषु प्रशस्ताश्च	१११ १२८
सगह्य मधुपक वै	१८९ १६८
सगृह्य मासभाराणि	१२१ ७७८
सग्रामहेतो सतस्थुर	९४ ३३८

श्लोकार्थसूची

सवस दशभिर्बाणै	११ ९४C	सवतस्य सुता ब्रह्मन्	४१ १९C	सहार सवलोकाना	१९५ २८a
सचिन्त्य द्वादशी शुद्धा	६ २७C	सवत्तयेति च शिरो	५६ ४a	महारकारिणी देवी	९५ १८C
सच्छास्त्रैरावतपथ	२१२ ३५C	सवर्तेन पुरा तात	१९१ ४१a	सहारिणी तु या चैव	९५ ३२C
सज्ञा प्रोवाच भगवान्	२० १०C	सविभागस्तु कत्तव्यो	१२६ ४०C	सहितापदक्रमश्चैव	३२ ७C
सज्ञावनस्पतिं गत्वा	१८५ १०३e	सविभागी विशेषज्ञो	१२० ७C	सहितामाद्यमास्थाय	६६ १०C
सततानि नदीभेदैर	७५ २९a	सविभागी सुशीलश्च	१३७ ३३C	स आदित्यो महाभाग []	७२ ६C
सतसा बहवो येन	२०० ३a	सवृत्ता रजनी सुभ्रु	३७ १५९C	स इम विधिमासाद्य	३९ ७०C
सदशयामास ततोभ्युवाच	१२ २C	सवेष्ट्य सस्थिता सर्वे	५१ १९C	स ऋषि प्राञ्जलिभूत्वा	११ १०५a
सदिश्य भार्या सुश्रोणीर	१६९ ०a	सवेष्ट्य स्थितवान् वीरस	५१ १८C	स ऋषिर्देवरातस्तु	४१ ३१a
सपद पश्य लोकस्य	६९ २७a	सशय सुमहान् प्राप्तस	२०५ १२C	स ऋषिस्तोषितस्तेन	१० २०a
सपदैश्वर्यतेजोभिर	६९ ३ C	सशयोऽभून्मम पुरा	२०८ ४२C	स एव नित्यकालं च	१७० ८a
सपुष्पितस्येह वसन्तकाले	१२३ ९a	ससारं च न गच्छेत्	१२३ ३७a	स एव भगवान् रुद्रस	२२ २०C
सपूज्य स्थापयात्मानम	१८० १०C	ससारं तु यथाशक्त्या	१९३ १e	स एव वायुभगवान्	९ १५a
सपूणवत्सरे देव	१२२ ३०C	ससारं ते न गच्छन्ति	१३४ ५९C	स एव सोमो मत्तव्यो	३५ १३C
सपूर्णे ते तु मध्याह्ने	१२५ १० a	ससारं वामसोच्छिष्टा	१३५ २८C	स एष ब्राह्मणो भूत्वा	१३७ ८०e
सप्राप्तस्तु गिरिवर	२१२ ३६C	ससारचक्रं तु विहाय शुद्ध	४० ८C	स कथं प्राप्यते मर्त्यैर	३७ ४०C
सप्राप्तान् सचिवास्तत्र	१३७ २१०a	ससारचक्रक्रमणक्रियायै	५ ५३a	स कदम्बो महाभागे	१४७ ६३a
सप्राप्त्याश्च नारीभ्यो	२०६ ८८C	ससारचक्रक्रमणा यनेकान	३६ १७a	स कदाचित् कुठारेण	९७ ७a
सप्रार्थितो द्विजेनव	१७२ २०a	ससारचक्रक्रमणैकदक्ष	३६ १२C	स कदाचित् क्षुधाविष्टो	३८ २C
सप्रेक्ष्य नासिकाग्रं स्व	१८५ ४२C	ससारचक्रक्रमणायुक्त्या	७३ ३७C	स कदाचित् तुरङ्गेण	४७ ९a
सबन्धं पूवकत्पोक्तो	१११ ६६a	ससारचक्रक्रमणैरनेक	७३ २३a	स कदाचिद् भवान् वीर	६ २२a
सबभूव यथा प्रोक्त	२२ ५१C	ससारचक्रपरिघाभिरुग्र	६९ १७a	स कदाचिद् वनं प्रायान्	४१ १७C
सबोध्यते नाथ न मद्विधोऽपि	७३ २९C	ससारतोयाणवदु खतं तुभिर	७ ३६a	स कदाचिन् नपं खिन्न	५२ ९a
सभूय तेन बाल स्याद	२ १४C	ससारमोक्षं च कुहूष्व देव	१८९ १७e	स कदाचिन्नप पृथ्वी	९८ ६५a
समान्यं पूजयामास	१७१ १e	ससारवास्त्व हि न तादृशोसि	७३ २५C	स कदाचिन् नपश्चो	६२ ८C
समुखेन महाराज्ये	१२५ १७९C	ससारविच्छित्तिकरैर्यजद्भिर	७३ २६C	सकलगुणगणानामास्पद	
सयोगान्नं च लिप्येत	१४० १८e	ससारशोधनं चैव	१३६ ७C	ब्रह्मसज्ञ	१६७ ४०C
सयोज्यं चिन्तयामास	१० ३ C	ससारसागरारूढ	१२१ ४२C	सकलत्रसुताश्चापि	१३७ २३७C
सवत्सरं गुरुं कुर्यात्	९८ १३C	ससाराणवमज्जमानमनुजै	१७ १९a	स कामस्तव सजात	१४४ ४२C
सवत्सरं गुरोर्भक्तिं	९८ १५a	ससारे च तथा पक्व	२०१ ४५e	स कालरूपिणं रौद्र	१० १२a
सवत्सरं तु यस्तत्र	२१३ ८८a	ससारे प्राप्तदोषस्य	२०८ २०a	स कालेन युवा जातो	२८ १३a
सवत्सरं यस्तु पूण	२१३ ९७a	ससारेष्वपि वृत्तन्ती	११६ ४३a	स कीर्त्तिमिह संप्राप्य	३१ २१C
सवत्सरं शुचिर्नित्य	२० ३३C	ससूच्यं वाचकाञ्छब्दान	५२ ७C	सकुठारा सकुठाला	१९५ ४०C
सवत्सरं स विज्ञेय	६७ ६C	सस्कारयोग्यता नास्ति	१६० ३१e	सकुण्डलैः शिरोभिश्च	१९९ २६a
सवत्सरकृतं पाप	१११ ४७C	सस्तूयमानो भगवान्	११३ १a	स कुल-तारयेत्तूण	१३८ १०४C
सवत्सरस्य मध्ये तु	१७७ २५a	सस्थापयेत् प्रयतो मनुष्यो	१०६ २C	सकृच्छैवालभक्षश्च	१८५ २९C
सवत्सरान्ते दातव्य	६३ ११C	सस्थाप्य नन्दिता यस्मात्	२८ ४२e	स कृताथ सदा लोके	२०४ ९C
सवत्सराद्यं त्रेताया	४९ २६C	सस्मारितो जन्मशत	१५ २C	स कृत्वा पुष्कलं कम	१३९ ११२e
सवत्सरेण पतति	१६० ३८C	सस्मृतं कीर्त्तितो वाऽपि	२०९ ८८a	सकृदेव नरं स्नात्वा	१७४ ५४C
सवत्सरेण लभते	९५ ५८e	सहरस्व तपो ब्रह्मन्	१४४ ४४a	सकृदेवाचिते तस्या	२०९ ५८C
सवत्सरे ततः पूर्णे	९८ १५C	सहारं तु ततः कृत्वा	१२५ ६e		

बराहपुराणस्य

सकृद गयाभिगमन	७ २५a	स च मे न कृतो गर्वाद	५४ ९C	स ता लब्ध्वा वरारोहा	२१ ५C
सकृदस्तेन प्रीय ते	२०४ २३C	स च रात्रौ द्रवन लोकान्	१६५ १०C	स तारयति दुर्गाणि [श्वपाको]	१३९ ९७C
सकृद ध्रियेत कृत्वा च	१ १२C	स च विज्ञायते तत्र	१३७ ४७C	स तारयति दुर्गाणि [दत्ते°]	१८६ ४०C
म कृमि स्नानपूर्व तु	१७४ १२C	स च विश्वपतिभूत्वा	२२ २९a	स तु कालेन महता	१६३ ९a
म केन केतमालाना	७७ २५a	स चापि बलवान दैत्यो	९३ १३a	स तु चात्मसुशीलेन	१३७ १२३a
सक्रीतक मद्राभागा	१७८ ९९C	स चाहङ्कार इत्यक्तो	२५ ३C	स तु तारयते जन्तुर	१३९ ११४C
सक्तपात्राणि विप्राणा	५५ ५e	स चेष्टा विविधैर्जैर	२ ५२C	स तु दक्षिणगोकर्णो	२१४ १९a
सक्तूश्च भययित्वा तु	११३ ५०a	स चैक एव त्रिविधो गदाधरो	७ ३५C	स तु दीर्घेण कालेन	१३७ १४३a
सखा सारस्वतो जात	९४ ३C	स चैत्य पश्य मे भूमे	१४० ६a	स तु मेरु परिवृतो	७५ ५९a
सखाऽऽञ्च भविष्यामि	१८८ ६१a	सच्छिद्रस्य च श्राद्धस्य	१७८ ६५C	स तु वेगेन सम्प्राप्त []	१९९ ५C
सखीभि सह विश्वेशि	९४ १०C	स ज मकोटिनरके [पच्यते]	३९ ५५C	स ते गुणानामयुतैरनेकैर	७३ ३५C
म गङ्गादिषु तीर्थेषु	११० ८C	स जन्मकोटिनरके ,	५० १९C	स तेन चोदितो ह्येव	१२४ १२३a
म गच्छन्ति सदाकाल	१५३ १२a	स जामदग्न्योऽभिजनस्य गोसा	१५ १५C	स तेन पूजितो भक्त्या	९१ २८C
स गच्छेत् परमा सिद्धि मम]	१२२ २१C	मज्जति सब्रव्याणि	१२५ १६९C	स तेन पुण्यतोयेन	११० ५a
स गच्छेत् परमा सिद्धि [इह]	१६६ १८C	सज्जिता दधिहस्ताश्च	१९५ ४२a	स तेन सह सगत्य	१६० ६a
स गच्छेद् विष्णुलोक हि	११२ ५०C	स ज्ञातो नन्दिना दैत्यो	२७ १६a	स तेन सात्त्विकाया वै	११२ २a
स गत्वा किन्नराश्चैव	२२ ४१C	म त दिक्षु ब्रह्माणा	१८ १५a	स तेनापि प्रबुद्धेन	१२१ २०e
स गत्वा नत्यते सुभ्रु	१५३ १२C	स त न ज्ञायते जात	१४४ १६e	स तेपे परम तीव्र	२८ ६e
स गुरु स कथायास्तु	५३ ४a	स त मगयते तीर्थ	१३७ ४४a	सत्कृत देवदेवेन	२१२ ७३C
म गोमेषस्य यज्ञस्य	१६ ३७C	स त हलेन सकृष्य	१४७ १२C	सत्पात्र च द्विज ऽष्टा	१०२ ११a
सग्रहा ये च नक्षत्रा	११२ ३०a	स तत कीर्त्तयेद् भूमि	२०९ ८२C	सत्य गाति तथा साम	१९१ ३७a
सङ्करो नरकायैव	१७८ ६e	स तत पापसम्पन्न	१३६ ४४a	मत्य च यदमत्य वा	१२५ १५२a
सङ्कषणायेत्युदर विशोके	४० ४C	म ततोऽत्र प्रतीक्षेत	११६ ४४C	सत्य जल्पति राजानस	१३९ ४९C
सङ्केतकेश्वरी चैव	१५८ ४६a	स ततो ब्राह्मणो देवि	१२४ १३८a	सत्य मूल ब्राह्मणाना	१३७ १३०a
सङ्गमस्य प्रभाव हि	१७२ १C	स तत्फलमवाप्नोति	१५६ ६e	मत्य बदति राजान	१५३ २६C
सङ्गमस्य फल तस्य	१६८ ८५a	स तत्र गच्छते भूमि	१४९ ४४C	मत्य वाक्य मयोक्त वै	१३९ ७४C
सङ्गमे च पुन स्नात्वा	१७२ ६२a	स तत्र पतितो गृध्रो	१३७ १०७a	सत्य क्षपामि गुरुणा	१३८ २१C
सङ्गश्च बहुभिबद्धस	१४२ ५३C	स तन येन विज्ञेयो	१३७ ८१C	सत्य सत्य पुन सत्य	३७ ३३a
स च काठिन्यक कुवन	१८ १२a	स तत्र रमते नित्य	१३६ १३a	सत्य स्वगश्च धमश्च	१९१ ३७C
स च गभ न गच्छेत्	१२० ३०C	स तत्र राजा विससज भूभत	११ ६१a	सत्य स्वगस्य सोपान	१९१ ३३C
स च त लभते तीर्थ	१३७ ४४C	स तत्र वसते नित्य	१६३ १०C	सत्यमन्विष्यमाणापि	२०१ ५०e
स च तथा सम नित्य	१२१ ३१a	स तथेति प्रतिश्रुत्य	१७० ५२a	सत्यमुक्त ततस्तेन	१६९ ५४C
स च तानागतान् दष्टा	२१२ ६७a	स तदा मन्दरोक्तस्तु	२२ ४५a	सत्यमूल जगत्सव [लोका]	१३९ ४८a
स च नारायणो देव [सवज्ञ]	४ ३४C	स तथा धायमाणो वै	१२५ ११३a	सत्यमूल जगत्सव [सव]	१५३ २२C
स च नारायणो देव [कृते]	१० १४C	स तथा वायमाणश्च	१२५ ११४a	सत्यमूल जगत्सव ,,	१५३ २५a
सचन्द्रसूयग्रहसलोकान्	१ १७a	स तस्मिन् मेघसकाश	७३ ७C	सत्यमूल प्रवृत्तिर्वै	१३९ ६४a
स च पूर्वैण पार्श्वेन	१४७ ७९a	स तस्य मासे सुश्रोणि	१३८ ७७C	सत्यमेव पर धम	१३९ ६४C
स च पष्ठो मया देवि	१५३ ४७C	स तस्य लूनपक्षान् वै	१३७ १०८C	सत्यलोकमतिक्रम्य	१४१ १३C
स च भूताथमात्मान	३८ १७a	स ता जग्राह विधिवद्	२१ ८३a	सत्यवादी भवेद्दक्षो	१४१ १२C
स च माया महारोद्री	९५ २८C	सता पुण्यगृहे देवि	१५६ १२C	सत्यवादी विशुद्धात्मा	१२० ७a
स च मे धायमाणेन	१२५-१२७a				

सत्यस्थितेन दवाना	१९१ ३९८	म दुज्जय माश्वरयोऽतितीव्र	११ ८६८	सन्देह यस्य कस्यास्ति	१७३ ५२
सत्यासत्ये द्विवर्णा च	६७ ४८	सदशी ते महाभाग	२८६ ७०८	सन्त्या वै केन मन्त्रेण	१२८ ३२
सत्ये तिष्ठ महाभाग	१९१ ३३२	स दद्या नारद व्योम्नि	२ ५५२	सन्त्याभ्र इव चानाति	१९८ ३४८
सत्येन गच्छते सूर्यो	१२६ ५५८	स दद्या पतितौ तत्र	१५१ २२	सन्ध्यामुपासते तत्र	२१४ १७८
सत्येन गम्यते स्वर्ग		स देव पुण्डरीकाक्ष	३९ १५८	सन्ध्वे द्वे शयनस्थश्च	१६५ ५२
[मोक्ष सत्येन प्राप्यते]	१३९ ५०२	स देव पुरतस्तस्य	११ ०४२	सन्नद्धास्त्वरित शूरा []	१९९ २०८
सत्येन गम्यते स्वर्ग		स देवकार्याणि सदा	७२ ७२	सन्नह्यन्ता दानवन्दाश्	९२ २२८
[मोक्ष सत्येन गम्यते]	१५३ २७२	स देवान्वशमानिन्ये	२७ १८	सन्नह्यन्ता सुरा शीघ्र	१६ ३३८
सत्येन तपते सूर्य	१३९ ५०८	सदेवासुरगन्धर्वा	१८५ ४७२	सन्नह्य सहसा देवा []	२७ १३८
सत्येन तपसा क्षान्त्या	२०५ ११८	स देवेन्द्र इव स्वर्ग	१६ ३८८	सन्निधानमनुप्राप्य	१६१ ३६२
सत्येन दीयते कन्या [सत्य]	१३९ ४९२	सद्यो धन्यत्वमाप्नोति	५६ १२८	सन्निधानमुपल दष्टा	१६० २९२
सत्येन दीयते कन्या ,	१५३ २६२	सद्यो ब्रह्माणमाम् त्र्य	८९ ३०६	सन्निपातस्य दोषेण	१३७ १७७८
सत्येन धायते भूमि	१२५ ५५२	सद्यो भक्षा भवेत्तेन	१२६ ३७८	सन्निहत्या च यत्पुण्य	१५० १४२
सत्येन पाल्यते धर्मो	१९१ ४६२	सद्यो मतश्च विप्रे ब्रह्म	६ २४२	सन्मागवतिषु यथा	२३ ३२
सत्येन पुनरेष्यामि	१३९ ४८८	सद्यो वशकरान पुत्रान	१३ १४८	सन्मागिभिर्ज्ञानविशुद्धसत्त्वैर	७३ २३८
सत्येन यज्ञा वत्तन्ते	१९१ ३६२	स द्विज कालमापन्न	१७३ १३२	स पञ्चायतन रम्य	१६९ २४८
सत्येन लभते सिद्धि	१३९ ४८८	स द्वितीय यदा चैच्छत	२६ २८	सपत्नान दस्यवो म्लेच्छान्	४८ १९८
सत्येन वेदा गायन्ति	१९१ ३६८	सधनुष्का सतूणीरा []	११ ७७८	सपत्नीको नपवरो	४९ ४०२
सत्येन सब लभते	१९१ ३८२	स धन्य सबदा लोके	२७ ३८८	सपत्नीव वृथाचारा	२० १२८
सत्येन सूर्यस्तपति	१५३ २७८	स धम पीडित पूव	३२ ९२	सपत्न्यश्च भयात तस्या	४९ १०८
सत्र मठ च सबत्र	१७४ ४६२	सनकादयस्तत सृष्टा []	२ ४१८	स पर तमवाप्नोति	३७ ४१८
सत्रनिवृत्तन प्रोक्त	१७० ४०८	सनकादयो निवृत्त्यारये	२ ४३२	सपवतवनाकारा	११३ ७८
स त्रिवर्णो नृपोत्सृष्ट	५२ १२	सनकाद्यास्ततस्तेषा	१३ २८८	सपवतवन सत्त्व	११२ १८८
सत्रेण सत्रिणो वेदै	१२२ १४८	सनकानुजेन विप्रर्षे	१४ १८	स पवता महाविद्यो	७५ ५७२
सत्त्व रजश्चैव तमो गुणास्त्रयस	७ ३५२	सनत्कुमार सदित्य	२१५ ९८	स पाप पुह्यो ज्ञथो	२८ १०८
सत्त्व रजस्तमश्चैव [त्रितय]	७० २०२	सनत्कुमार पूतात्मा	११२ ९८	स पापकारी दुष्टात्मा	७० २८८
सत्त्व रजस्तमश्चव [त्रय]	१८५ ८२२	सनत्कुमार मञ्जुक्त्या	१३४ ४३८	स पापेभ्यो विमुच्येत	२०८ २९८
स त्वप्रसादाद देवेश	९६ ३४८	सनत्कुमाररुद्रौ च	७० १०८	स पितृ स्तपप्रत्सर्वान्	१७८ १२१८
सत्त्वस्था मा समेष्यन्ति	६६ १६८	सनत्कुमारस्तक्षेत्रे	११२ २८	स पितृ स्तारयेज्जन्तुर्	१३६ १२०८
स त्वा तारयितु शक्तो	११२ २४८	सनत्कुमारावरजा []	७७ ३०२	स पुत्रकाम पप्रच्छ	५५ २१८
स त्वा वरयते देवि	९४ २०६	सनत्कुमारो भगवान [आजगाम]	७० ७८	स पुत्रपौत्रपशुमान	९५ ५४८
सत्त्वादिभेदेन तथाग्निभेदतो	२५ २७८	सनत्कुमारो भगवान [पुनरेव]	१४९ २६८	स पूजितो मुनि प्राह	४४ ११२
सत्त्वेन मुच्यते जन्तु [सत्त्व]	७० २०८	सनत्कुमारो योगज्ञ	१३४ ४४८	स पष्ट परमश्चेष्टे	१४७ १८८
सत्त्वेन मुच्यते जन्तु ,	७० २४२	सनातनेति जठर	४७ २८	सप्त कृत्वाऽग्निमेधाना	१२५ ६८२
सत्त्वोद्विक्तस्तथा ब्रह्मा	२ २१८	सनातनो ब्रह्ममय पुराणो	१५ १८२	सप्त कृत्वा ततस्तत्र	१८५ ३६८
स दण्डकाष्ठाऽजिनलक्षण पुन	१५ १४८	स नित्य वजनीयो हि	१११ २३८	सप्तकोश ततो गृह्य	१३४ १६८
सदाचारेति वा दद्याद	५८ १४८	स निमिश्चित्तयामास	१८५ ३४२	सप्तजन्मकृत पाप [तत्क्षणादेव]	१५६ ५८
सदा ताम्रेण कत्तव्यम	१२८ ५१८	स निरस्थितम कत्तु	१२१ ७१८	सप्तजन्मकृत पाप [तस्य]	१७४ ७९८
सदा दिवानिशोश्चैव	१४२ २०२	सन्तानप्रक्षयादेते	१७८ ३४८	सप्तजन्मान्तर पश्चात्	१३५ २७२
सदा पुष्पफल रम्य	७९ ८८	सन्तानै पुष्टवपुषो	१७८ २७२	सप्तजन्मान्तरे भद्रे	१३७ १५८
सदा यत्न करिष्यामि	१७८ ८२२	सन्दिष्टाश्च ततो दूताश्	१९६ ३६२	सप्त तत्र महाभागा	७७ ३०८
सदा हृदिस्थोऽसि भवान्नमस्ते	७३ ३६८			सप्ततालश्च नरको	१९८ १८
स दुर्गतिमवाप्नोति	५० १७८				

वराहपुराणस्य

सप्ततियत्र कन्याणि	१४५ ६८	सप्तसामुद्रिके कृपे	१५५ २७a	सपन्तात पञ्चविंशत्	१४९ ७७a
सप्तद्वीपमतिक्रम्य	१४० ४९८	सप्त हस्तस्त्रिवन्धश्च	३२ २४८	समन्ता प्रतिगङ्गाति	१८६ ५२८
सप्तद्वीपवती पश्चाद	२८ १४a	सप्तादशापराध तु	११६ २ ८	समन्दर कूमरूपेण कृत्वा	४० ६८
सप्तद्वीपवती पुण्या	९६ १४८	सप्तानामपि लोकानां	११२ ३८८	समभ्यर्च्यच्युत सम्यक्	१५५ ५८
सप्तद्वीपवती पृथ्वी	६९ ४१८	सप्ताह यावत् भुक्त्वा	१३५ २१a	सममेतत् पुरा प्राह	११० १०८
सप्तद्वीपवती पृथ्वी	३१ ११८	स प्रतिष्ठामवाप्नोति	२९ १७८	समयाचारसयुक्त	९६ १०८
सप्तद्वीपान प्रवक्ष्यामि	७५ ४a	सफल जीवित मेऽद्य	२१२ १३a	स मयाऽपहृत सद्य	२१ ७६८
सप्तद्वीपान समुत्सृज्य	१४४ ८२८	सफेनसलिलावर्त्ता	१९६ ४२८	स मयाराधितो दत्वा	१२४ १२८८
सप्तद्वीपे च दृश्येत	१३७ ६८८	सवालवद्ध च गवा च शान्ति	१८० ३६८	समये कृतहृत्तरो	२०१ ३५e
सप्तद्वीपे तु ये तीर्था []	१५७ १२a	सवालव्यजनच्छत्र	१९५ ३३a	समयेन हि मोक्षामि	१६३ २२८
सप्तद्वीपेषु तीर्थानि	१५६ ३a	स ब्रह्मका स्तुति चक्रुर	९४ ५२८	समयो मे कृतस्तन	१३९ ५९a
सप्तद्वीपेषु सस्थाप्य	२ ५३a	स ब्रह्मलोकमाप्नोति	३९ ६५८	स मय्यो न प्रणश्येत	१२३ ४८e
सप्तधारा पतन्त्यत्र [अगाधश्च]	१४३ ४५८	स ब्रह्मलोके विरजे	२१३ ८८८	समस्त बालचरित	१५८ ५२८
सप्तधारा पतन्त्यत्र [हिमं]	१४९ ४६८	स ब्रह्महा सुरापश्च	२०९ ५०a	समस्तदेवेश्वरशुद्धभाव	२१ ६८८
सप्तधा सप्त चैका च	२०० ५८e	स ब्रह्मा प्रत्युवाचाथ	१८ १६८	समस्तविद्या विधत्ताय चक्रिणे	७३ १८८
सप्तपणविमिश्रेण	१३८ ७६८	स भक्ष्यस्ते तु भविता	३७ २९८	समस्तविश्वातिहराय सम्भवे	७३ १८a
सप्तम चापराध तु	११६ ११८	स भवेद वेदविद विद्वान्	२१३ १०३a	समस्तविश्वेश्वर विश्वमूर्ते	१२ ११८
सप्तम तु वन भूमे	१५१ ४२a	स भागोऽस्तु महाभागे	९५ ४१a	समस्तेष्वेव विप्रेन्द्र []	१३ ३६e
सप्तमी श्वेतपिङ्गाक्षी	११० १६८	सभा परमसम्पन्ना	१९५ ११a	स मही सकला देवी	९८ ५९८
सप्तमूर्त्तस्तु चरित	५३ ७a	सभा यत्र प्रपद्यन्ते	२०४ १३e	समा सप्तगतास्तत्र	१६३ ११a
सप्तमे तु गुणा सप्त	१९८ ४८	स भुक्त्वा राज्यभोगानि	१४४ ७३८	समागच्छन्ति गच्छन्ति	१७८ १५८
सप्तम्या कृतसकल्प	६४ २८	स भुक्त्वा विपुलान् भोगान्	१०३ १९e	समागता महासत्त्वा []	१९९ २३८
सप्तम्या खलु सूर्येण	२६ १५८	स भक्त्यमामन्तवराश्वदन्ति	११ ५९८	समादिश्येति कृत्य च	१६८ ३८a
सप्तम्या शुक्लपक्षस्य	१५५ ४४८	सम कायशिरोम्रीव	१८५ ४२a	समादिष्टो महान धम	१७५ २६८
सप्तयुगसहस्राणि	१२८ २४a	सम चित्त मयि यदि	१४२ १७८	समाधियुक्तस्य विशुद्धबुद्धेः	७३ ३६a
सप्तरात्रोपितो भूत्वा	१४० ४६८	सम दष्टा पर हृष	५३ २३८	समानीय तत् सर्वान्	१२५ १३३८
सप्तषिकुण्ड विख्यात	१४९ ४६a	सम पश्यति चित्तेन	१२० ४a	समान्नदानदातार	२०४ २८
सप्तर्षीन् स समुत्सृज्य	१४९ ४८८	सम पश्यति यो देवि	११५ ३३८	समासे तु व्रते वर्त्ति	५६ ८a
सप्तवारास्ततो दत्त्वा	१२६ ५३a	सम सूता इति विभो	२६ ४८	समासेऽस्मिन्धरा देवी	५० २७a
सप्तविंशति या कन्या []	३५ २a	सम सोमेन गच्छन्ति	१८८ ६२८	समासौ तु व्रतस्यास्य	६१ ७a
सप्तविंशापराधानि	११६ ३१८	सम सर्वेषु भूतेषु [भूतानां]	१९९ ७८	समाप्य तीर्थयात्रा च	१६२ ३८a
सप्तव्यसन वर्जित	१३७ २२५a	सम सर्वेषु भूतेषु [स्थावरेषु]	२०९ २a	समाराध्य जगन्नाथ	२०९ ९०८
सप्तब्रीहि ततो गृह्य	११८ ४८	समकायसजात्यानां	२०१ ४८a	समारोह त शैल	१६८ ३८८
सप्तब्रीहिसमायुक्ता [चतुर्दिक्षु]	१०० ५a	समचित्त प्रपद्यन्ते	१४२ १६८	समारोहोद्विग्नमना	१७२ २१८
सप्तब्रीहिसमायुक्ता [दक्षु]	१०४ ८८	समता सोऽपि त दक्ष	३५ ४८	समारोहति वै नित्य	१५६ १०e
सप्तसप्तति कल्याणि	१४५ २४८	समतिक्रम्य चादित्यान्	१४१ २७८	समार्जरी काचवर्णा	१९५ ४७a
सप्तसप्ततिवर्षाणि	१३७ १४७८	स मत्प्रसादात्सुश्रीणि	१५५ १६८	समालिखन्निवाकाश	१९५ २a
सप्तसामुद्रक नाम [तस्मिन्]	१२५ ८८a	समत्वं मथुराया हि	१५० ८८	समासतस्तेन मया	६८ २१e
सप्तसामुद्रिक नाम [अस्ति]	१४० ४८a	समन्ततो मम क्षेत्र	१४४ १०३a	समासाद्य तत् कृत्वा	१८९ २०a
सप्तसामुद्रिक नाम [देवानाम्]	१५५ १३८	समन्तपञ्चक नाम	१४३ ४८८	समासीना च विप्रेन्द्र	१७८ ८७e
सप्तसामुद्रिक नाम [कूप]	१५५ २६a	समन्तात्पञ्चक्रोशानि	१४७ ८०a	समासेन परिवृतो	७७ १३a

श्लोकाधिसर्वा

समिति चक्रुर्यग्रास	१२३१८	सम्माजन प्रवक्ष्यामि	१३९१६a	म राज्यमतुल लेभे	१५६३८
समीपे यदि वा दूरे	१३९१a	सम्यक तस्याश्रितस्याथ	२०८५८	मरित सागराश्चामि	११२३२a
स मुरयसर्गो विज्ञेय	२२१e	सम्यक प्रवता राजानो	२१३४३८	स रुद्रलोकमुत्सज्य	१४९६९८
समुत्तस्थे महानादो	१९८६८८	सम्यक प्रसूतिमापन्न	२११२८	स रैभ्यो मुनिशादूल	७२a
समुत्तीण तत पश्चात्	२००२४८	सम्यक स्थापयित देवा []	२१४२८	सरोमि सूदैक पुण्यर	६९३२a
समुत्तीय तु कृच्छ्रेण [तस्माद्]	१९८३०a	सम्यगाराधितो भक्त्या	२११५a	सरोवर च पञ्चारय	१५९३८८
समुत्तीय तु कृच्छ्रेण [दह्य]	१९८४३८	सम्यग्निष्टा च भुक्त्वा च	७५७२a	सगकालेषु त ब्रह्मा	२१५a
समुत्थितो नाथ शम प्रयाहि	२६१०८	सम्यगुक्त प्रघसेन	९२११८	सगश्च प्रतिसगश्च	२४a
समुद्रतीरमुत्सृज्य	१४७३०८	सम्यगगोता तु राजयो	१९१२६८	सपमाशीविष भद्रे	१२५१२२a
समुद्रतोयात् परिमाणसष्टि	१२६८	सम्यग्दश प्रपश्यन्ति	७१७८	सपशृङ्गिहताना च	१६०३२a
समुद्रभवन गत्वा	१४८३१८	सम्यङ्मनस्यपितवानह ते	५५६a	सपिदधि मधुश्चव	१९०१८a
समुद्रमध्ये तिष्ठन्त	१४८११८	म यज्ञविविधरिष्टैर्	३९१६a	सव कथय देवर्षे	३१८
समुद्रमध्ये रत्नाढ्य	९५४a	स यथा लभते क्रुद्ध	१३४३४८	मव च निखिल काय	२०१६७८
समुद्रयाने रत्नानि	१६९५a	स यथो पवत तीर्त्वा	१६९३७८	सव चराचरमिद	१९१४४a
समुद्रयायिभिलोकै	१६९६८	म याति नरक घोर	७२१६८	सव त कारयिष्याम []	१३८२३८
समुद्रश्चैव रामश्च	१४८२८८	स याति यत्र स्वयमेव केशवो	८५४e	सव तज्जलपूण तु	१८५१५a
समुद्रस्य तु पार्श्वेन	१४८३०a	स याति वैष्णव स्थान	१४१६६८	सव तत्कथयिष्यामि	१२५४a
समुद्रा किल तिष्ठन्ति	१६३३६८	सरत्न पुरुष कृत्वा	१११५५८	सव तस्य प्रयुक्त यत	१७४३१८
समुद्रान सप्त पश्यामि	६९४१a	सरत्ननिचय राज्य	१२१५७८	सव तुभ्य मया दत्त	१७८७४८
समुद्रे प्रथम स्नात्वा	९६१५a	सरथा सध्वजा साश्वा	११७७a	सव ते कथयिष्यामि [पुण्य]	१३८११८
समुद्रे बालुकासङ्घा	१२१८a	सरश्चोत्पलपूण च	१७०३०८	सव ते कथयिष्यामि [यथा]	१३९१८
स मुनिस्त नृप दृष्ट्वा	१७१६a	सरसस्तस्य तीरे तु [कुमारी]	२५९a	सव ते कारयिष्यामि	१३७६४e
स मूल पापकर्मा च	१३४७८	सरसस्तस्य तीरे तु [तस्मिन्]	७९८a	सव त्यक्त्वा देव विष्णु	१२७७८
समूलश्चैव सरलो	७८१६a	सरसो मानसस्येह	७८१३८	सव त्रैलोक्यमस्माभिर	२१३१०a
समृद्धश्च महा तत्र	२०६५८८	सरस्वती ततो गत्वा	९६१५८	सव दशय मे राजन्	१९६२४e
समेता बाहिनी कृत्वा	१०३४८	सरस्वती नदी दृष्ट्वा	१५८४८a	सव दष्ट्व मे राजन्	२६३a
समोभवत्कमकाण्डाद	५२११e	सरस्वतीसङ्गमस्य	१७१११८	सव नारायणे न्यस्य	५१६८
स यजुर्वेदरूपेण	२७१८	सरस्वत्या सगमे च [सतप्य]	१५८५६a	सव निजेच्छया पुत्र	१३८३०e
सम्पादित त्वया देव	२४२०e	सरस्वत्या सङ्गमे च [यत्फल]	१६८८२८	सव पद्मस्य वृत्तात्	६२१८८
सम्पाद्य सविद कृत्वा	१६८७८८	सरस्वत्या सङ्गमे तो	१६८१०८	सव भवति तत्सत्य	१४६१७a
सम्पूज्य प्रियदत्तेति	५५१०८	सरस्वत्या सङ्गमेऽसौ	१६८४८	सव मायामय तत्र	१२४१५९८
सम्पूज्य विधिवद् विप्र	१०२१३८	सरस्वत्यामसिकुण्डे	१७४५८८	सव वैष्णवक शुद्ध	१२४६४e
सम्पूर्णं पूणचन्द्राभे	२८३१a	सरस्वत्याश्च पतन	१५२१६a	सव सम्पादयास्माक	९८९५८
सम्पूर्णो विमलौ सम्यग्	२०८६१e	सरस्वत्याश्च पतने	१६८८१८	सव स्वजनमामन्त्र्य	१३८६२८
सम्बन्ध जायते तेषा	१२१२९८	सरहश्च लघुदेव	१८९९a	सव हरति पाप्मान	१६१५८८
सम्भूत स सुख भुक्त्वा	१७११२८	सरासि ये ते च समस्तसागरा []	१८३१८a	सवकमकरा केचित	१४६२५a
सम्भूतस्त्व महाराज	६३४a	सरास्यनेकानि तथा द्विजास्तु	६९२१८	सवकर्मकरा ये च [सवभक्षाश्च]	१८८२३a
सम्भूतिरभवद्वाजन	५३२५८	स राजा तद्वच श्रुत्वा	१३७२३४a	सवकर्मकरा ये च [सर्वविक्र°]	१८८९१a
सम्भूयान्योऽन्यममरा []	२१३८८	स राजा दुजय श्रीमान	१०७३a	सवकर्मगुणश्चेष्टस्	१३९२५८
सम्भ्रान्त सहसा तेभ्यो	२१२६८८	स राजा प्रीतमनसा	५९a	सवकम तत कृत्वा	१९०६a
सम्मानितास्तथाज्ये तु	१७८१७a	स राजा सावभौमोऽभूद्	६२८a	सवकर्मसमायुक्तो	१३९१११a

वराहपुराणस्य

सवकर्मु चात्मान	१४२ २५a	सवज्ञ सवदर्शो च	२०५ ७a	सवद्रव्याणि सस्कारान	१२७ २३a
सवकर्माणि कुयुर्ये	२०० २०C	सवज्ञत्व च भवतु	३१ ८C	सवद्रोपान परित्यज्य	१४३ ४४C
सवकर्माणि कुवन्ति	२०६ ४३C	सवज्ञत्व वरारोहे	९० १०a	सवधमविहीनाना	१५९ a
सवकर्माणि कुर्वीण	२०० ७०C	सवज्ञभावादसकृच्च जन्म	५५ ३४C	सवधर्मान परित्यज्य	१३५ ५४C
सवकामप्रदा नित्य	१०१ १८C	सवज्ञम्त्व न सदेहो	७३ ४१a	सर्वधातुविवृद्धश्च	७५ ८C
सवकाममवाप्नोति	३० ८C	सघज्ञस्य गुणा ह्येते	४ ३४a	सवपापकृतान दोषान	२०९ ११C
सवकामयुत रम्भ	१८५ ५४e	मवज्ञा त्व वरारोहे	९० १३C	मवपापप्रमुक्तश्च	१३४ ७०C
सवकामविमुक्तस्तु	२०० ५३a	सवज्ञादुत्थिता चैय	१११ ६४a	मवपापप्रशमन	१११ ५१C
सवकामममापन्नान	९८ ६५C	मवज्ञानमयो दव	२१ २१a	सवपापविनिमुक्त [पुत्रवान]	२० ३४C
सवकामसमावाप्ति	९८ ९७C	सवज्ञायेति कण्ठ तु	४१ ५a	सवपापविनिमुक्त	
सवकामसमृद्ध तद	१५६ १०a	सवज्ञाल्लब्धवानस्मि	१११ ६६C	[पर निर्वाणमच्छति]	२८ ४३C
मवकामसमृद्धस्तु	१०२ १५e	सवज्ञो योगनिद्राया	५२ ९C	सवपापविनिमुक्त	
सवकामसमृद्धार्थो	१११ ४९C	मवत शुक्लसूत्रेण	१२६ २६a	[पर निर्वाणमहति]	६२ २२C
सवकामानवाप्नोति	२२ ५५a	सवतीथप्लुतस्यापि	१६१ ६a	सवपापविनिमुक्त [पद]	९५ ५५C
सवकामान स लभते	१९८ ४५a	सवतीथफल प्राप्य	२०९ १०C	सवपापविनिमुक्त [पर]	९५ ५७C
सवकामै सुसभूतो	१११ ६१a	सवतीथभिगमन	१५७ ३C	सवपापविनिमुक्त [पर निर्वाण°]	९५ ६२C
सवकामैरय पुज्य	२०३ ७८C	सवतीथभिषेकेण	२१५ १६C	सवपापविनिमुक्त [स्वर्गमेति]	९९ १८C
सवकारणकार्येषु	२०० ४१C	सवतीर्थेषु यत्स्थान	१५० ३५a	सवपापविनिमुक्त [शिव°]	१०१ १२C
सवकालकृत कम	१३० ३a	सवतोऽह लोकनाथ	१४० ९a	सवपापविनिमुक्त [सुयलोके]	१४० ३०C
सवकिल्बिषमुक्ताश्च	१४६ ४४C	सवतोऽह वरारोहे	१४० ६C	सवपापविनिमुक्त [सुयलोके]	१५५ १२C
सवक्षेत्रविभागानि	१७९ १C	सवत्र चाप्रतिहता	२१२ ७५C	सवपापविनिमुक्त [प्रयाति]	१६२ १९C
सर्वेध सवपुष्प	१८६ ४५a	सवत्र चिन्तनीयोऽह	१२७ ३८C	सवपापविनिमुक्त [पर ब्रह्मा°]	१६२ ४०C
सवगन्धविमिश्र च	१८० १२C	सवत्र सप्रतिष्ठामि	१८१ ८C	सवपापविनिमुक्त [पितृभि]	१७६ ७a
सवगन्धास्ततो गृह्य	१८० २४C	सवत्र सुसुखश्चापि	७५ १७C	सवपापविनिमुक्त [स याति]	२१५ ११C
सवगन्धानि लाजाश्च	१८३ ५C	सवथा देवि कतव्य	१४६ ३६a	सवपापविनिमुक्त []	१५४ ५C
सवगन्धश्च लाजैश्च	१८० २३a	सवथा देवि भवतु	१४६ ३७C	सवपापविनिमुक्तास	१५८ ८०C
सवगन्धैश्च सपुज्य	४४ ६C	सवथा वन्दनीया वै	१२४ १६२e	सवपापविनिमुक्तो [रुद्रलोकम]	३३ ३२C
सवगन्धोदक गृह्य	१८० ८C	सवथा वन्दनीयास्ते	११९ ५a	सवपापविनिमुक्तो [विष्णुसायु°]	५० २८e
सवगस्त्व हि देवेश	१६६ ४a	सवथा वजनीय वै	१३१ १७C	सवपापविनिमुक्तो [विष्णुलोक च]	९८ ९८C
सवगा गतसदेहा	९० १४a	सवदानेषु यत्प्रोक्त	१५७ १८C	सवपापविनिमुक्तो [विष्णुमेति]	९९ १७C
सवगेय वरारोहे	९० ६C	सवदा सववेनूना	१११ ५१a	सवपापविनिमुक्तो [विष्णुलोके]	१०० १२C
सवगे सवजननि	९० ९C	सवदेवनमस्काराद	२३ ३३a	सर्वपापविनिमुक्तो [विष्णुलोकस]	१०३ २१C
सवगे सवदेवेशि	९४ ५४C	सर्वदेवमय रुद्र	२१३ १६C	सवपापविनिमुक्तो ,,	१०४ १८C
सवगे सवभूतेशि	२८ ३०C	सवदेवमया गाव []	१८५ ९७a	सवपापविनिमुक्तो [विष्णुसायु°]	१११ ७८C
सवगोऽपि निजाशेन	१७२ ६८C	सवदेवमया देव्य	२०४ २०C	सवपापविनिमुक्तो [मम लोकाय]	१३६ ८७C
सवचिन्ता परित्यज्य	१३७ १६२C	सवदेवमयो योऽसौ	१७४ ६२a	सवपापविनिमुक्तो ,,	१४० २५C
सवजीर्णस्तथाकीण	१९४ ७C	सवदेवरहस्याना	९४ ५९a	सवपापविनिमुक्तो [मम लोके]	१४३ ३५C
सर्वज्ञ सर्वकर्तार	७२ १a	सवदेवेषु यत्पुण्य	१५७ १८a	सवपापविनिमुक्तो [ब्रह्मलोक]	१६१ ११e
सर्वज्ञ क्रीडतस्तस्य	१८ ५C	सवदेव प्रदातव्या	१०१ १६e	सवपापविनिमुक्तो	
सवज्ञ सवकर्ता त्व	३१ ७a	सवद्रव्यसमायुक्ता	१३८ ५९C	[विष्णुसायुज्यता]	२१५ २१C

श्लोकाधसूची

सर्वपापविशुद्धात्मा [विष्णुलोके] १०६ १४८	सर्वलोकगतोऽनन्तो ७५ ४३८	सर्वमङ्गविनिमुक्तो ,, १२५ ९६८
सर्वपापविशुद्धात्मा [रुद्र°] १०९ १८८	सर्वलोकप्रधान [पुराण] ११९ ८८	सर्वसङ्गान् परित्यज्य [मम] १२५ ८६८
सर्वपापविशुद्धात्मा [मम] १४० २७८	सर्वलोकहितार्थी [यन्मा] ११५ ४६८	सर्वसङ्गान् परित्यज्य ,, १३९ १५८
सर्वपापविशुद्धात्मा [पर] १७५ ४४८	सर्वलोकहितार्थी [किमन्यत] ११६ ५३८	सर्वसङ्गान् परित्यज्य , १४० १८८
सर्वपापसुखाश्च १९३ ११८	सर्वलोकहितार्थी [उदिने] १३७ १६१८	सर्वसङ्गान् परित्यज्य ,, १४० २५८
सर्वपापहरा धेनु १०२ १५८	सर्वलोकहितार्थी [शान्ति°] १८४ २९८	सर्वसन्वहिते देवि [नमस्ते] २८ ३२८
सर्वप्रदक्षिणा कृत्वा १२६ ६२८	सर्वलोका मया दृष्टा [] ६९ ३०८	सर्वसत्त्वहिते देवि [सर्वसत्त्व°] ९४ ५८८
सर्वबीजभते पात्रे ४१ ९८	सर्वलोकेषु विख्यात १४७ ७३८	सर्वसत्त्वहिते देवि [सर्वदेवि] ९५ ५१८
सर्वबीजानि सस्थाप्य १०२ ५८	सर्वलोकेषु सिद्धात्मा ११७ १८८	सर्वसन्धिषु साध्याश्च २०४ २६८
सर्वबीजैस्तु सम्पूर्ण ४१ ७८	सर्ववर्णानि मा देवि ११४ ४१८	सर्वसिद्धिप्रदं रम्य १५८ ४८८
सर्वभक्त्या भवेदत्ता २०३ २०८	सर्ववर्णेषु सामा या १३ १०८	सर्वस्य जगत सृष्टिर ३ २८८
सर्वभक्ष्याणि भक्षत १४२ १७८	सर्वविद्येश्वरी देवी ९० १४८	सर्वस्य जगतस्त्वादिर २६ ७८
सर्वभागवतप्रीति १४७ ९७८	सर्वव्यञ्जनसयुक्त १८६ ५०८	सर्वस्यापि भय तीव्र १९२ २१८
सर्वभागवतश्रेष्ठे १४४ ११२८	सर्वव्यापि जगद्योने १७२ ७१८	सर्वस्यैव तु लोकस्य १४२ ३५८
सर्वभागवतार्थीय १४८ ६३८	सर्वव्यापी हरि श्रीमान ४ २८८	सर्वस्वर्गान् परित्यज्य १४० १८८
सर्वभूतदया नित्य १२१ ६८	सर्वशास्त्रयुक्त गृह्य १८३ १२८	सर्वस्वे नास्ति मे काय १६१ ४५८
सर्वभूतदयालुश्च १७२ ३६८	सर्वशास्त्रेषु कल्याणि १८१ ३६८	सर्वस्ति त्र समानीय १२७ १५८
सर्वभूतदयावाश्च १९६ ३४८	सर्वशो द्यतिमास्तत्र १२१ ९८८	सर्वस्तारयितुं शक्त ११२ २१८
सर्वभूत नमस्कार्यो ११२ ४७८	सर्वश्रियावृत्तस्तत्र १३८ १००८	सर्वी शलधरा भीमा ९५ २४८
सर्वभूतमहारौद्री ९५ ३२८	सर्वससारनिमुक्तो १३७ ४३८	सर्वगिमासायुक्ता १८३ १८
सर्वभूतहिताथाय ११५ २४८	सर्वससारमोक्षाय [प्रव्युवाच] १३१ ३१८	सर्वङ्गभोगिनी देवी ९१ १६८
सर्वभूतात्मभूताश्च २०५ २१८	सर्वससारमोक्षाय [किमन्यत] १३७ ३००८	सर्वङ्गष्वर्चिता देवी ९१ १५८
सर्वमङ्गलमाङ्गल्य १५८ ११८	सर्वससारमोक्षाय [यदीच्छेत] १९० ३५८	सर्वाणि तत्र तीर्थानि १६४ ११८
सर्वमङ्गलमाङ्गल्ये १५८ ६३८	सर्वससारमोक्षार्थ [रहस्य] १९० ३८८	सर्वाणि मनसा सर्व १८५ १०८८
सर्वमारयाहि तत्त्वेन २०५ १५८	सर्वसङ्ग परित्यज्य [मम लोकान] १२५ ३८८	सर्वाण्यनुदिन भद्रे १४२ ४८८
सर्वमूर्त्त जगद्योने १७२ ७६८	सर्वसङ्ग परित्यज्य ,, १३२ ६८	सर्वाण्येतानि वै कृत्वा १२७ ५८
सर्वमेतत्तु सप्ताङ्ग १२१ ५७८	सर्वसङ्ग परित्यज्य ,, १३६ ९५८	सर्वातिथ्यमसौ विप्रो ७१ १४८
सर्वमेव तत कृत्वा १७९ २१८	सर्वसङ्ग परित्यज्य [सद्भक्त] १३७ २७०८	सर्वात्मक सर्वगत ११२ ४६८
सर्वमेव विजानामि १२४ १३४८	सर्वसङ्ग परित्यज्य [मम लोकस] १३७ २९३८	सर्वात्मक सर्वगतो ११२ ४२८
सर्वमेव हि चिन्त्य मे १३७ १९०८	सर्वसङ्ग परित्यज्य [मम लोकाय] १३९ १०१८	सर्वानि कामानवाप्नोति [नात्र] १५६ ३९८
सर्वमैथुनगामी च १९३ १०८	सर्वसङ्ग परित्यज्य ,, १८० ८५८	सर्वानि कामानवाप्नोति [ह्य°] १५८ ८८
सर्वयज्ञफल प्राप्य १९० २३८	सर्वसङ्ग परित्यज्य [मम लोक प्रपद्यते] १४३ २०८	सर्वानि कुलान् समादाय १५८ ७६८
सर्वयज्ञेषु यत पुण्य २१५ १६८	सर्वसङ्ग परित्यज्य [मम लोक गच्छति] १४३ ४१८	सर्वान्नमक्षय तस्य १८६ ७३८
सर्वयोगविदा शुद्धा १२७ ७१८	सर्वसङ्ग परित्यज्य [मम लोक] १४३ ४७८	सर्वान्नानि तु सिद्धानि ११५ ११८
सर्वरत्नमयी दिव्या १९५ १०८	सर्वसङ्ग परित्यज्य [मम लोकाय] १९० ३९८	सर्वान् भोक्त स्तारयति १४ ४८८
सर्वरत्नसमायुक्ता १८३ १६८	सर्वसङ्ग परित्यज्य १४७ ३८८	सर्वान् विसर्जयित्वा तु १८३ ३०८
सर्वरूपेषु ता गावस २०४ ३१८	सर्वसङ्ग परित्यज्य १५० ४५८	सर्वान् स्वर्गान् समुत्सृज्य १४७ ६७८
सर्वतुकवनोद्याने २११ २५८	सर्वसङ्गविनिमुक्तो [मम] १२५ ४९८	सर्वापत्सु च सा देवी ४७ २०८
सर्वतु पु निजाकार १२४ २०८		सर्वा भवन्त्य सिद्धयन्तु ६५ ३८
सर्वलक्षणसयुक्ता [सप्त°] १०३ ६८		सर्वाभावे वन गत्वा १३ ५९८
सर्वलक्षणसयुक्ता [सर्वा°] ११० १८८		सर्वाभरगुरुदेवो २११ २७८

वराहपुराणस्य

सर्वालकारसयुक्ता	११० २८	सर्वेषा चैव पुत्राणा	१२० २८a	स वैश्वानरलोकेषु	१४९ ५८८
सर्वावयवसम्पूण	५६ ९८	सर्वेषा दशन पुण्य	१६७ ३९८	सन्नीडो गृह्णते वासो	१२४ ९२८
सर्वाशिनो भविष्यति	६८ ९a	सर्वेषा देवि तीर्थाना	१६७ २a	सन्नीडो भाषते विप्र	१८५ ६५८
सर्वाशी सवभक्षश्च	१३५ १०८	सर्वेषा श्रावयेत शिष्यान्	१२६ २९८	सन्नीडो भाषते विप्रो	१२४ ११२८
सर्वाशी सवविक्रेता	११५ १०a	सर्वेषामप्यलाभे तु	१९० २१a	सशक्तितोमरा केचित	१९५ ४१a
सर्वासा दिव्यरूपाणा	१२४ ६४a	सर्वेषामेव तत्त्वाना	२५ २a	स शत्रुभिर्जित सरये	४२ ८a
सर्वासा भगवान रुद्र	९५ ७०८	सर्वेषामेव तीर्थानाम	२१५ ४८	सशरीरोऽह युष्माभिर	२१३ ३२a
सर्वासा रुदतीना च	१७० १९a	सर्वेषामेव दानाना	९८ ६२a	सशल्यश्च वराहोऽय	९७ २२a
सवसामुपविष्टाना	१७५ १३a	सर्वेषामेव देवाना	१३ ११a	सशीतरश्मिस्तथैव सर्वौषधिरैव	
सर्वासु ग्रहपीडासु	१०८ २८	सर्वेषामेव न काय	११२ २१a	मास्त	१८३ १३८
सर्वासु वा यजेद्देव	९८ ११८	सर्वेष्वेव तु कायसु	१८८ १५८	स शुद्धो विरजो लोकान	६५ १३८
सर्वास्त्रधारिणे बाहू	४५ ३८	सर्वे समानि पश्यन्ति	१२० १०८	स शुभ शोभन माग	३८ १a
सर्वा ह्येकशिला भूमिर	७९ २५a	सर्वे सुरासुरा लोका	१२३ २९a	स शलकाननोपेता	२१३ ४८
सर्वा ह्येता महाभागास	१११ १२८	सर्वे विशतिसह्याकैर	१६९ ६१a	सश्चाक च हरि पूज्य	५८ ३a
सर्वे कामा समद्वयन्ता	६१ ८a	सर्वेऽथ देवैः ऋषिभिश्च सिद्धै	२५ ३७a	स सज्ञा कृत्स्नान महाम	५१ १६a
सर्वे कालवश यान्ति	१८५ ५९८	सर्वेऽस्वत्प्रखैर्मुदैवै	२११ ९a	स सत्यज्य प्रियान प्राणान	१६३ ९८
सर्वे च कामप्रचुरा []	१९५ १७८	सर्वोद्यमेन तरसा त	२१३ २६८	ससभ्रम लोके काष्ठेषु	१७९ १६८
सर्वे च योगिनस्तत्र	१३८ १०१a	सर्वोपस्करसयुक्ता	१०० ५८	स सहृष्टमना प्रीतस	१९२ ३a
सर्वे चात्रव कमण्या []	११६ ३८	सर्वोपि भजते लोको	१२४ ३२a	स स चित्र इव न्यस्तो	१७३ २०८
सर्वे तत्र सरित सागराश्च	१८३ २५८	सर्वौषधिसमायुक्ता	९८ ९४८	ससमुद्रवना तेन	१११ ३२a
सर्वे ते नाशितव्या वै	१२५ १२३८	सर्वौषधिसमायुक्ता	१८४ ९८	स समुद्रस्तु विज्ञेय	६७ ५८
सर्वे ते मयि वर्त्तते	१८८ १२a	सलक्ष्मीक हरि चापि	५८ १३a	ससज नाभिकमले	७० १७८
सर्वे दक्षस्य कन्यासु	२४५८	सलिल च नदी घोरा	१९८ २१a	ससज्ज यो वक्त्रत एव विप्रा	३ १९a
सर्वे देवगणाश्चान्ये	२७ १९८	सलिल दीयमानस्य	१३८ ५८	ससज वेदविद्याङ्ग	२१ ३१८
सर्वे देवा सपितरो	१७ २३a	सलिल प्रेक्षते चैव	१९८ १२८	ससज सवभूतानि	२ २०a
सर्वे द्रक्ष्यथ माहात्म्य	१७८ ९९a	सलिलेन तत पिण्डान	१४ ३३८	स सव कथयामास	१६० १९८
सर्वे नियुक्ता मे देवि	२०६ ४४८	स लिहन्मधुमासेन	१८८ १०१८	स सवदा मे भगवान सनातनो	८ ४८८
सर्वे प्रसवणा पुण्या	२१३ ५३८	सवत्सा कपिला दद्याद	१८८ १०२a	स सवमेधमारभे	९८ ७९८
सर्वे भव त शरण गता स्म	१० ७८	सवत्सा हेमवासाश्च	२०३ २३८	स सवसम्पद चेह	५५ ५६८
सर्वे भूमिमिमा राजन	३६ ८a	सवनानि तु तावन्ति	७० ४६८	स सहस्राकसङ्काशो	२१ २०८
सर्वे यज्ञा सवविद्या []	२१२ ५४a	स वसु सशयच्छेद	६ १a	ससागरा ससरिता	११३ ४८
सर्वे लोका विजानन्ति [वरुण]	१२४ ३३a	स वसु सवधर्मज्ञ	६ २a	स सामवेदनामा तु	२ ७२८
सर्वे लोका विजानन्ति [कुबेरो]	१२४ ३४a	स वारयति लोकानि	१४५ ७a	स सिद्धो वसते नित्य	१६० ५८
सर्वे शशसु सोम तु	३२ १५a	सवासा पञ्चगव्याशी	१७७ १२८	स सिसृक्षु प्रजास्त्वादौ	३२ २८
सर्वे शङ्खधराश्चैव	१३७ २६१८	सविघ्न कुरुते नृणा	२१३ ६९८	स सुप्रोतोऽस्तु ते देव	२१२ ७५a
सर्वे शस्त्राणि सगृह्य	९५ २६८	स विद्वद्वीजो व्यपयात्कृतुश्च	३३ ११a	स सुरानपि जित्वाजौ	९४ २१a
सर्वे श्राद्ध करिष्यन्ति	१८७ २७८	सविधानात्वया राजन्	४७ १९a	स सृष्ट्यादि समस्ताना	३ २७८
सर्वेषा च त्वया दष्ट	१७८ ३०८	स विष्णु परमो वेदो	६७ ८a	स स्त्रीसमृद्ध गजवाजिपूण	२०५ ४८८
सर्वेषा च पशूना तु	२०० १९८	स वीतशोक परम विशोक	१७ २०८	स स्त्रीसमृद्ध हि सुरत्नपूण	२०५ ४५८
सर्वेषा च यथासह्य	१२४ १२२८	स वीतशोको विरजा	९४ ६७८	सस्थाणुजङ्गमाना च	८९ ४२८
सर्वेषा च देवाना	३० ५a	स वीतशोको विरजो विशुद्ध	२२ ४९a	सस्मार रुद्र देवेश	९४ ४४८
		स वैश्योऽश्वयुजे मासि	४९ २०a		

श्लोकार्धसूची

सस्मार सवजमानि	१५ ६a	स ह्युत्तरकुरुणा तु	७७ २९c	साधु तुष्टोऽस्म्यह वत्स	१३९ ७२a
सस्य च येऽपि हिंसन्ति	१२५ १२४c	स ह्रदा वरदे श्रेष्ठो	१४४ ९१a	साधु देवि महाभागे	२०९ ३८a
सस्यान्येतानि भुञ्जीत	११४ २२a	साख्याना परम साख्य	११९ १८c	साधु देवि वरारोहे	१४२ ६a
स स्वगवासी भवतु	३१ १८c	सावत्सर पितुर्मतुर	१७० ४१c	साधु प्रह्लाद ते साधु	४९ १५c
स स्ववृत्त्या स्थित काल	८ १c	सा एकाते दिवा किञ्चिन्	१७८ ९४a	साधु ब्रह्मन् महाभाग	१४४ ३४c
स हसयानमारुह्य	३२ १४a	सा कण्ठगेन प्राणेन	६ ३०a	साधु भद्राश्व साधु त्व	४९ १५a
सहकारवन नाम	१९८ ३२c	सा कन्या वशतामेति	९२ २३c	साधु भूमि वरारोहे [यन्मा]	१८७ ६a
स हत पतितौ भूमौ	१० ६५e	सा कुमारो महाभागा	८९ ३०c	साधु भूमि वरारोहे [सर्व ^०]	१८८ ६a
सहते चावमान तु	११५ ४१a	सा केतुक्षिणे वर्षे	७७ २२a	साधु भूमे महाभागे [मम]	१४६ ८a
सह तेनव भोक्तव्य	१८८ ७५e	साक्षात्तत्र सुराध्यथ	७६ ८c	साधु भूमे महाभागे [यन्मा]	१८५ ५a
सहस्र चाम्बुभक्षेण	१२५ ९a	सा क्षिता मानुषे लोके	२०९ ३०e	साधु भूमे महाभागे ,	१९० ४a
सहस्र तिष्ठते पञ्च	१४४ ११c	सा गनिस्त्यजत प्राणान्	१७७ ३५c	साधु विप्राय राजेन्द्र	९९ ११c
सहस्रजन्मजनितान	१७७ २६c	सा गत्वा त्वरित भीरुः	२२ १९a	साधु विष्णुप्रभातत्वे	१८९ ११c
सहस्रबाहुवरण	२११ ४०a	सा गौरी यत्र चोपन्ना	१४९ ६३c	साधुविष्णो महाभाग	१३६ ३०c
सहस्रबाहो क्रूरस्य	१० ५९c	सा गौ स्तुवति त चव	११३ १३a	साधुवत्ताय शांताय	१०१ ९e
सहस्रभोग्यमिष्टान्नैर	१६८ १३e	साग्र सवत्सर देवि	१५० ५०c	साधु साधु इति प्रोक्ता	२१० ८c
सहस्रमधिक सोऽथ	७७ १३c	साङ्ग यज्ञ सदाक्षिण्य	१४० ५२c	साधु साधु जगन्नाथ	४९ १४c
सहस्रमूर्द्धानम न्नपात्रम्	३ १६a	साङ्गस्त्व विद्युताना च	११२ ४३a	साधु साधु जगन्नाथ-	४९ ११c
सहस्रमेक वर्षाणा [ध्यातस्व]	६६ ९a	साङ्गान सविद्यान सपदक्रमाश्च	२१ ७२c	साधु साधु महाराज	२१० १a
सहस्रमेक वर्षाणा[स्वच्छन्द ^०]	१२५ ३४c	सा च त्वद भायया प्रोक्ता	८ ३३c	साधु साध्विति गोकण	१७० ५४c
सहस्रयोजनायामा	७९ २४c	सा च दाक्षायणी देवी	२१ १२a	साधु साध्विति चोक्त्वा वै	१२५ १७०c
सहस्ररश्मिप्रवराय वेधसे	७३ १७c	सा च दष्टा तमाया त	९४ ४१e	साधुक्त विघ्नेनेद	९२ १७a
सहस्रश कोटिशश्च	८ २५a	सा च मात्रा यथान्याय	१२६ २७c	साध्यस्नथापि भक्ताना	३७ २c
सहस्रशतपत्र च	७५ ६६e	सा चाजित्य सुराध्यथ	९२ ६c	साध्या विश्वे सगन्धर्वा []	२१२ ७०c
सहस्रशतपत्रैश्च	७९ ३c	सा चापि शुभसर्वाङ्गी	२०६ २८a	सानन्दुरात्पर गुह्य	१४९ ३c
सहस्रशिरसेऽभ्यर्च्य	४५ ४a	सा तु मृत्युमुखद्वार	२०७ ८e	सानन्दुरेति विख्यात	१४८ ५a
सहस्रशीषक देव	७२ १०a	सा तु विज्ञानद पुत्र	५२ २c	सा नीलपवतवर	८९ ३३c
सहस्रशीर्षिण देव	६ १४a	सा तु विवद्वत कन्या	१२१ २७a	सानुकूल स्वरो यत्र	१५८ ६८c
सहस्रसूयकिरण	२११ ३७c	सा तु हृष्टेन मनसा	१६० ५६c	सानुरागा ह्यभयतो	२०६ २c
सहस्रस्यापि विप्राणा	१४ ४८a	सा तूदध्ववाहिनी चापि	७५ ७९c	सा नैवमित्युवाचेद	१७८ ९७a
सहस्रेण शतेनाथ	१०७ १४a	सा त्वपुत्राऽभवत्साध्वी	४६ ७a	सानौ पवतसामीप्ये [प्रभूत]	१६८ ३६c
सहानुग सवबलैरुपेतो	११ ८५c	सात्त्विक नावबुद्धयन्ति	१८५ ८३a	सानौ पवतसामीप्ये [योजनेन]	१६९ २२c
मन्त्रयेभ्यस्तथा भाग	१७४ ४४a	सात्त्विक मुक्तियानेन	१८५ ८४a	सा तर्हिता ययौ देवी	८९ ३१a
सहितान देवगजेन	२१२ ६७c	सात्त्विक शुक्लपन्थान	१८८ ३६c	सान्त्वयित्वा तु ता भद्रा	१७४ ३०c
सहितास्तत्र गच्छामो	१८८ ६१c	सात्त्विकेन पठेद् वेदान	१० ११a	सान्त्वितोऽस्मि त्वया विप्रवच०	१२४ ११६c
म हि तीव्र तपस्तेपे	९४ ४c	सा दष्टा तेन मुनिना	९४ १७c	सान्त्वितोऽस्मि त्वया विप्र ,	१८५ ६६c
स हि नारायणो देव	९ ११a	मा दष्टा तान तदा देवान्	९५ १९a	सान्निध्य कल्पयामास	२१४ ६c
स हि राजा विधानेन	४४ १६a	सा दवदैत्ययक्षाणा	९१ ३२c	सापत्न्य भावमास्थाय	२५ ८c
स हि सत्यतपा पूव	९७ ३a	साद्य तमात्मचरित	१७० ५६c	सा पाति सकल विश्व	८९ २८e
सहव यानमातिष्ठेत	२०९ ७६c	साधयामि न सन्देहो	४६ १२c	सापि दक्षाय सुश्रोणि	२१ ११a
स ह्यपुत्रस्तपस्तेपे	६३ ८c	साधु गौतम साधूना	७१ ३७a	सापि श्वशुरयोभतु	८ १२c
		साधु तुष्टोऽस्मि भद्र ते	१५३ ५६a	साऽपि स्त्री स्वे वक्षसि धारयन्ती	५१ १२a

वराहपुराणस्य

साऽपि स्वल्पापराधेन	८१४a	सा सभा सवलोकस्य	१९५ १२c	सुकारण नरसिंह लोकनाथ	१४९ ४a
सा पुर्यामिमरावत्या	७५ ८०a	सा स्त्री धन्या तथा शूद्रो	४९ ३२a	सुकालेयापि पितरो	१३ २९c
साप्येवमक्त्वा क्षेत्रात्	१७ ३३c	सा स्त्री धन्या स शूद्रस्तु	४९ ३१a	सुकुमाराङ्गरागाद्या	११ ४२a
सान्नवीत्त विमानस्था	२०६ १७a	सा स्थिरा न चला शश्वत	१७७ ३७c	सुकृत दुष्कृत चापि	१७४ ६०c
सा भक्तुश्च वञ्च श्रुत्वा	१३७ १८६a	सिंहचर्माम्बरधर	२११ ४१c	सुकेश्या सुप्रभ पुत्रो	१० ७२c
सा भक्तवचन श्रुत्वा	१३७ १३३a	सिंहशादूलमहिषा []	२१३ १४a	सुख गतानि सर्वाणि	१६९ ३c
सामिलाषा परस्त्री च	२८ १०a	सिंहस्थे च गरौ तत्र	७१ ४५a	सुख निद्रा समादाय	१४२ २४a
सा भूतधारिणी देवी	३९ २२a	सिंहैरिवाधमकरी विदारित	१७ १३c	सुख योग समारयात्	१२४ ११२e
सामन्तैश्च सुरे द्रोऽथ	१६ ३१a	सित कृते त्रेतायगेऽरुण विभु	७ ३३a	सुख स्वप वरारोहे	१२१ ६६a
सा मर्त्ये निमिता भूमि	२०९ ४०c	सितकृष्णे स्त्रियो ये ते	६७ ४a	सुखकामस्य वै दुःख	१९८ २३c
सा मां प्रादात्तदाऽन्यादात्	६९ ९c	सितवस्त्रयुगच्छन्न [ताम्र°]	४१ १०a	सुखदुःखादिलोकेऽस्मिन्	२०८ ७c
सामान्य चैव कमण्य	११७ २e	सितवस्त्रयुगच्छन्न [गन्ध°]	४८ ५a	सुखवास च वरद	१५८ ६७c
सामान्य देवताना च	९८ १२e	मितवस्त्रयुगच्छन्न [सित°]	५७ १०c	सुखानि सवविषयान	१२१ ५२c
सामान्यश्च शचिदक्षो	११६ ३९a	सितवस्त्रयुगच्छन्ना	५५ १०a	सुखासीन च तत्रैव	१५८ ६८a
सा माया ववृद्धे भीमा	९५ २९a	सिता रक्ता तथा कृष्णा	८९ २६c	सुखासीनस्य कृष्णस्य	१७५ २a
सा मृत्यु जयते विप्र []	२०७ ४c	सिताङ्गरागाप्रतिपन्नमूर्ते	२१ ७१a	सखेन सा गता रात्रि	१३७ २१४c
साम्नेवादौ तत् पश्चात्	९२ १४c	सिताञ्जमालाचित्रताग्रवन्ति	६९ २१a	सुखे हि वतसे नित्य	१३७ १८९a
साम्ब दष्टा च सर्वासा	१७५ ७a	सितेश्वराख्यापितरक्षिमण्डले	११ ५३a	सुखोपविष्टमेकाग्र	२११ ४a
साम्बः सूर्यप्रतिष्ठा च	१७५ ४७c	सितैर्नृभिः पागवराग्रहस्तै	६९ १७c	सुगतिश्च विपात्मा च	१७४ ७७a
साम्ब इत्यभिविरयातो	१४७ १७c	सिद्ध भागवतैश्चान्न	१२९ १९a	सुग व च द्विरण्ड वै	१२१ १३a
साम्ब पञ्चाशकैः श्लोकैर्	१७५ ३९c	सिद्धचारणसकीण	७५ ८a	सुगन्धधूपदीपाश्च	१४ १५c
साम्बप्रियारयतीर्थेष	१७५ ४५e	सिद्धचारणसवाश्च	२१२ ७३a	सुगन्धधूपधूपैश्च	१०७ ६a
साम्बमुद्दिश्यावाच्य हि	१७५ २३a	सिद्धभूतगणा सर्वे	१६३ ५८a	सुग धैर्भूषित गात्र	१३७ १५५a
साम्ब साम्ब महाबाहो	१७५ २७a	सिद्धविद्याधरा यक्षा	१२३ १२c	सुगन्धो वायते वायुर	१४७ ७०a
साम्बस्तु सह सूर्येण	१७५ ४६a	सिद्धसाधुगणाकीर्णं	७९ १९c	सुगमिष्यन्ति ये तत्र	१३७ १४c
सायाह्ने कृष्णगङ्गाया	१७५ ४३c	सिद्धादिभिः परिवत	७६ ७c	सुगुह्य पूवपाद्वेन	१४६ ५६a
सारङ्गस्त्वैकजन्मा वै	१३५ २६c	सिद्धि च परमा प्राप्तो	६२ ३२c	सुतान जनयते पञ्च	१३७ १४३c
सारस्वत नाम सरो	३ ७c	सिद्धि च लभते नित्य	१२५ ६०c	सुतता स्मो वय शश्वद	१७८ ११६e
सारात्सारतर स्नान	१७७ ३३c	सिद्धि लभन्ति सत्येन	१५३ २५c	सुतसैस्तैरनुज्ञात	१४ ३३a
साथस्य नि सुतो भाति	१७४ १e	सिद्धिकामस्य विप्रस्य	१२५ ९९c	सुदक्ष रूपकार तु	१८० २c
सावकामिकविख्याता	१४० ८२c	सिद्धिकामेन मर्त्येन	१४९ ७६c	सुधन स शरीरोऽपि	१५३ ६८a
सावभौम पुरा राजा	६२ ६a	सिद्धिप्रदा भोगदा च	१५८ ४५c	सुधनस्तु ततो देवि	१५३ ६५a
सावभौमव्रत चान्यत	६५ १a	सिद्धिवुद्धिकरी देवी	९० १०c	सुधनस्तु वणिक्श्रेष्ठ	१५३ १३a
सावभौमस्य च कथ	६२ ७c	सिद्धिवुद्धिप्रदा धेनु	१११ ११e	सुधनस्य वच श्रुत्वा[ब्रह्मरक्ष]	१५३ २०a
सावकाशानि शुभ्राणि	५१ २२c	सिद्धीना परमा सिद्धिर्	१४० ९७c	सुधनस्य वच श्रुत्वा [सतुष्टो]	१५३ ४३a
सावित्र्याश्च वच श्रुत्वा	३ २c	सिद्धचन्ते तास्तदा देव्यो	९५ ७२c	सुधनस्य वच श्रुत्वा[प्रब्रवीद]	१५३ ५९a
सा शक्ति परमा देवी	९२ ९e	सिन्धुश्च पुष्करश्चैव	२१२ ४४a	सुधनस्य वच श्रुत्वा[विहसित्वा]	१५३ ६१a
सा सज्ञा च श्रुता तत्र	१६५ २६c	सीतान्तस्याचलेन्द्रस्य	७९ १a	सुनखी स्वक्षिणी सुभू	१७३ १९c
सा सखीभिः परिवता	९४ ६a	सीतावाक्यप्रतुष्टेन	१७८ ६७c	सुनासा सुललाटान्ता	८९ १९c
सा सत्प्रेम्णा च सयुक्ता	१२१ ३२c	सुकपोला सुचाव्यङ्ग्य	११ ४२c	सुन्दश्च मुचुकुन्दोऽभूत	३६ ५c
सा सभा धर्मयुक्ताना	१९५ १२a	सुकान्ति सुन्दर सुन्द	११ ७९c	सुपाश्वस्योत्तरे शृङ्गे	७७ २७a

सुपुत्रो जायते वित्त-	४४ १७C	सुरापेयमिति प्राहु	६८ ९C	सुशीलो वायुगक्र तु	११ ९७C
सुप्ता नैव तु द्रष्टव्या	१३७ १३६C	सुरापो ब्रह्महा चैव	१९३ ५C	सुचुद्धभाव विभवैरुपावृत	७ ३१a
सुप्ते गते जने जाते	१३९ ३३C	सुरासुराणा च जयाजयाय	१ ४९a	सुश्लिष्टा चैव निर्दोषा	१८४ १C
सुप्ते तु देवे कल्पान्त	९ २३a	सुरासुरैरचितपादपङ्कज	७ ३२a	सुश्लिष्टाङ्गुलिपादौ तु	१७३ १७C
सुप्तात्थित हर्षि दष्टा	१५६ ३४a	सुरूप पुरुष दष्टा	१७५ १९a	सुप्तिरैस्तु विहीन तु	१७ ३७a
सुप्तोत्थितस्य तु वसुधे	१५६ ५a	सुरूपा च शिला दष्टा	१८० २a	सुपुत्रे दशमे मासि	१६८ १४e
सुप्तोत्थिनोऽपि द्वादश्या	१६४ २७a	सुरूपा परनारी तु	३७ २२०C	मनस्कृतारय शरण नरोत्तम	८ ४३ ¹ C
सुप्रतीक प्रतीतात्मा	१२ १C	सुरूपा लभते भार्या	१३७ ३७C	सुसितेश्चामरै स्त्रीभिर	९१ १३a
सुप्रतीक सुत दष्टा	१० ३०C	सुरूपाश्च स्वलङ्कारा []	१७० २C	सुम्नाव यन सुरमिद्वयक्षान्	३३ ७a
सुप्रभ प्रघस त्वाजौ	११ ९३a	सुरूपा सुकुमाराङ्गी	१७३ १६C	सुस्वधेत्याशिषायुक्ता	१४ ३८a
सुप्रभो दीप्ततेजाश्च	११ ७९a	सुरूपो दश्यते कश्चित्	११५ १८a	सुहृम्यकक्षायतन विशाल	६९ १६a
सुप्रभो मणिजो यस्तु	१७ ३a	सुलभ पुण्यकर्मणा	१४९ ९C	सूकरस्तु भवत् पश्चान्	२०० ७३a
सुबाहवेत्येव भुजौ शिरश्च	४० ४e	सुलभानि न दत्तानि	१९६ ७२a	सूकरस्य च माहात्म्य	१७४ ७८e
सुब्रह्मण्यो वसिष्ठस्तु	२१ १६C	सुवर्ण च हिरण्य च	१८५ ९६C	सूकरस्य त्रिरात्र तु	१७४ ६९C
सुभगो दशनीयश्च	५८ १७C	सुवर्णकपिला पूव	११० १५a	सूक्ष्मदेहशरीरेषु	२०० २५a
सुभिक्ष काले पञ्च वषतु	१८० ३७C	सुवर्णकृतसोपाना	१९४ १३a	सूक्ष्मप्राणिसमूहा हि	१७८ ७C
सुभीमदष्ट शशिसूयनेत्र	५ ४७a	सुवर्णमणिचित्राङ्गर	७५ ६७C	सूचकोऽपि न विद्येत	१४५ ८e
सुमङ्गला ततो गच्छेद	१५८ ६२C	सुवर्णमणिमुक्ताना	२०१ ३७a	सूचिता बह्वोजन	१७२ १९a
सुमतिर्नाम राजासीद्	१६४ २a	सुवर्णमन्त्र वस्त्र च	१७२ ५४a	सूचीमुख कृता पापा	१७७ ९C
सुमन पाद्यहस्ताश्च	१९६ ६७C	सुवर्णमुखचक्षुषि	९९ ७a	सूतक्युदक्या क्षपण	१७७ ६a
सुमन प्रतिगृह्य	१८० ३३C	सुवर्णमुखशृङ्गाणि	१०४ ४a	सूत्रपुच्छा ताम्रपुष्पा	१०७ ५a
सुमन सुमना गृह्य	११४ १६a	सुवर्णरत्नरोप्याणि	९८ ६६a	सूत्रमन्त्रपरिभ्रष्टा	१३९ ८८C
सुमना सोमदत्तस्तु	३६ ६a	सुवर्णशृङ्गाभरणा	१०० ३C	सूत्रहीन मया तत्र	१३९ ९२C
सुमना अग्निदष्ट तु	११ ९७a	सुवर्णशृङ्गी य कृत्वा	१११ ३०a	सूत्रेण सूत्रिता कृत्वा	९८, ९४C
सुमना विमना मूका []	१९५ ४६C	सुवर्णस्तायन चैव	२०० २७C	सूदितो हि मया देवि	१६४ १८e
सुमनो गन्धसभूत	१२२ ४०C	सुवर्णस्तयिन पाप	२०० १५a	सूय सवरद दव	१५८ ७५a
सुमनो भगवन सर्वान्	१२२ ३८a	सुवर्णस्य प्रदाता च	२०३ २५a	सूयतीथ समासाद्य	१३८ ५७C
सुमन्तुमुनिमत्युग्र	१७४ ४१a	सुवर्णस्य प्रवक्ष्यामि	१८४ ४०C	सूयतीर्थे तु वसुध	१५४ १३a
सुमन्तुमत्यलोके च	१७५ ३०e	सुवर्णस्य सहस्रण	१११ ३७a	सूयतीर्थे नर स्नातो	१५४ २०a
सुमन्तो प्रवरस्याथ	१७४ ४६C	सुवर्णहर्ता च नरो	१९८ ६५C	सूयप्रभषु दवेषु	२१३ ७३C
सुमुखे तव राजेन्द्र	१३७ १९१C	सुवस्त्रमानुग्रहस्तिष्ठ	१८३ २२C	सूयमण्डलमध्येन	१११ ११a
सुमेरोत्तरे पार्श्वे	१६८ ५२a	सुविशुद्धेन मनसा	१८३ १७e	सूयलोक समुत्सृज्य	१४७ ९२C
सुरक्ता भूमिसुतश्च मुञ्चत	११ ५२a	सुवृष्ट्यामपि तेषा वै	२०१ ५२a	सूयलोकमतिक्रम्य	१४० ४४C
सुरक्तपद्मोदरकोमलाग्र	१७ १०a	सुशस्त्रयन्त्रा परिपीडिताङ्गाश्	९५ ११C	सूयस्तपति सत्येन	१९१ ३४a
सुस्म्य सुप्रतीत च	१५४ ६e	सुशान्तिरङ्गवशे वै	३६ ५a	सूयस्य पादा म याह्वे	२०६ ६०C
सुस्म्या च सुशस्ता च	१५० ११e	सुशासन नातिमता पराङ्गति	८ ४२C	सूयार्दिलोकपालाना	१३ ५९C
सुररिपुवरवधकारी-	१४७ ३a	सुशिष्या बाढमित्येव	१४६ १८C	सूयार्दीपस्तथा सोम	२२ ४३C
सुरश्मिभविता राजा	३६ ४a	सुशिष्याय च दातव्य	१२७ ६७e	सूगाला चव गृध्रस्य	१३७ २७९C
सुरसामलपानीय	७९ २C	सुशिष्यायैव च दातव्य	१४४ १०९a	सूगाली पूवमेवाह	१३७ २५१a
सुरा पीत्वा तु यो मत्य	११६ २८a	सुशील सुखद. शम्भु	११ ८०a	सूजता ब्रह्मणा सृष्टि	२४ ४a
सुरापः श्यावदन्तश्च	१९८ ६४C	सुशीलो नाम वैश्यस्तु	१६३ २a	सूजत्यनाद परमेश्वरो यस्	५ ४९C
सुरापाने द्विजातीना	१७७ १८a	सुशीलो वसुदानस्तु	३६ ६C	सूजन्तामषुजालान	२१ ४६a

वराहपुराणस्य

सजन्तो मम माल्यानि	७०६ ११८	सोपानत्कश्चरत पाद	१७७ १६८	सोमवारे त्वमावास्या	१५५ २८८
सृष्टि पूव भवताऽह न चेमे	३३ १३८	सोऽपायान् भोषितस्तेन	३२ १०८	सामविक्रयिणश्चव	१९३ ८८
सृष्टि चैय मया सृष्टि	३१ ३८	सोऽपि कुर्वीत कर्माणि	१२८ ४०८	सोमवकुण्ठयोमभ्य	१७३ ३८
सृष्टि चिन्तयतस्तस्य	२ २५८	सोऽपि कृत्वा तु कर्माणि	१३८ ९९८	सोमश्चव न दश्येत	१३७ ८४८
सृष्टि सिसक्षु क्षुभितोऽतिकोपाद	३३ २८	सोऽपि चिन्तयते तत्र	१२८ ४ ८	सोमस्य राज्ञो महतामनेक-	५ ४६८
सृष्टि सजति व ब्रह्मा	७३ १०८	सोऽपि तेन सृजस्वेति	२ १६८	सोमाधार पितृगणो	१४ ८७८
सृष्टि सजस्वेति तवोदितस्य	७३ ३४८	सोऽपि दीर्घेण कालेन	१३७ ११०८	सोमाय पौणमास्या तु	२०९ १६८
सृष्टि सृष्टा तथा देवो	९ २१८	सोऽपि दु खेन सन्तप्त	१४५ ८७८	सोमाय व पितृमते	१४ २१८
सृष्टिकाले चतुर्वक्त्र	७२ ९८	सोऽपि ध्यानं न समुत्तस्थौ	९५ ३६८	सोममृताशी भवेन्नून	२१३ ७६८
सृष्ट्यथमेतत्तव देव चेष्टित	५५ ३८८	सोऽपि पश्यति चात्मान	१३७ १२१८	सोमेन च विना भूमिर	१३७ ८३८
सृष्ट्यथमेतत्तव देव विष्णो	५५ ३३८	सोऽपि ब वैविमुक्तस्तु	९४ ६३८	सोमेन चान्यथा दष्टो	१२० १७८
सृष्ट्या विस्तारिताया तु	२५ ८८	सोऽपि मुच्येत पूतात्मा	१२१ १०५८	सोमेन पाल्यमान तु	१७ ५३८
सृष्ट्या तु लोकपालास्तु	२९ ११८	सोऽपि याति पत्नी सिद्धि	१४९ ५६८	सोमोऽपि क्षीयते पक्षे	१२४ १०८
सृष्ट्या नारास्ता अथो तत्र चाह	२ ११८	सोऽपि रत्नसुवर्णाय	४७ १३८	सोमो बहस्पतिश्चैव	१४९ १२८
सृष्ट्या पुनरमेयात्मा	९ १२८	सोऽपि राजाऽकराऽच्चेम	६२ ३२८	सोमोऽभूज्जनको राजा	३६ ७८
सेनापति च नो देहि	२५ १३८	सोऽपि राजा महाभाग	२०६ २९८	सोऽय कसासुरारिमुनरकदशास्यान्	१ २८
सेनापति नो दवेश	२५ ३०८	सोऽपि राजा सुप्रतीको	१० २६८	सोऽय मया ते परिकल्पितश्च	१९० २२८
सेनापते किमेतद्धि	९४ ३८८	सोऽपि रौद्रे स्थित स्थाने	७० ६८	सोऽरण्यमगमन किञ्चित	३७ ८८
सेय पथ्वी महाभाग	१८ १०८	सोऽपि व्याधस्तु न त्वा	३८ ८८	सोऽश्वमेधफल प्राप्य	१०५ १०८
सेवकैर्नाशित सब	१७० १६८	सोऽपि सवगतत्वाच्च	७० ३२८	सोऽश्वमेधेन यज्ञेन	४ १३८
सेविताभिमुनिगणै	२११ २२८	सोऽप्येतत् कृतवान राजा	६३ ९८	सोऽह च शेषपयङ्के	१८५ ८८
सेव्यमान सुग धैर्वै	११० १४८	सोऽब्रवीत्तस्य राजेन्द्र	३७ २३८	सोऽह वरुण इत्युक्त	६९ ३७८
सैक एव रति लेभे	९ २८	सोऽब्रवीद् देवसमिति	५ ८८	सोऽह वहामि त्वा देव	७३ ४५८
सैकस्मिन्दिने प्रायात	१७ ६८	सोऽब्रवीद् यामि त देश	३७ २२८	सोऽह स्वातरिवादत्तस	१७८ २५८
सैकस्मिन् दिवसे देव	८९ ६८	सोऽब्रवीद् रैम्य कि काय	७ ५८	सोऽहमद्य व्रत त्यक्त्वा	१७८ ७९८
सैकाकिनी तपस्तेपे	९१ २८	सोऽब्रवीद् मा जटासस्था	७१ ३३८	सौभकसजरासन्धा	४६ १०८
सैकोद्दश यजेत तस्य	१११ ५८८	सोमतीथ तु वसुधे	११२ १४८	सौभाग्यपरमाशक्ता	२०१ ६५८
सैव ज्ञानविधि क्वापि	९० ३८	सोमतीथमिति ह्यात	१४० २८८	सौमेनाप्यायितान पश्चान	९८ ४०८
सैव नन्दा भवेद्देवी	९८ २८	सोमतीर्थे विशालाक्षि	१३७ ८५८	सौम्य तनु तदा दष्टा	१६१ ३५८
सव पाशुपती दीक्षा	७१ ५३८	सोमत्वं चागमत सोऽस्य	५७ १४८	सौम्यमभ्यच्चयन्ति स्म	२१२ ७२८
सैव विद्येश्वरी देवी	९० ४८	सोमदत्तति बिरयात	१३७ १००८	सौम्यरूपेण सुश्रोणी	८९ २७८
सोऽतिथेदुष्कृत सब	१६८ ४६८	सोमपत्न्योऽति म तव्याम	३५ २८	सौम्यरूपोऽभवद्देवो	१६१ ३५८
सोऽत्र तीथपरित्राण	१७४ ६ ८	सोमपत्वं च देवाना	२० ३०८	सौम्यरूपो यदा चन्द्र	२०८ ५८८
सोऽत्र सत्त्वमय साक्षी	१७० २९८	सोमपत्वं च लोकेषु	२० ३१८	सौम्यश्च पुरुषश्चैव	१२१ २८८
सोऽनादृत्य पुनवृश्य	९७ ९८	सोमपानफल तस्य	१०० ८८	सौम्यस्तु सस्थित क्वापि	४ ३५८
सोऽनुग्राह्यो मयाऽवश्य	२१२ २४८	सोममित्येष यज्ञेषु	१३७ ६९८	सौम्याय सौम्यरूपाय	२११ ४७८
सोऽन्नकूट इति ह्यात	१६२ २४८	सोमलोक समुत्सृज्य	१४७ ७६८	सौम्ये मुहूर्ते सयुक्ते	२०९ ९८
सोऽन्यजन्मनि पुत्रोऽभूत्	२८ ५८	सोमलोकमतिक्रम्य [मम]	१४१ ५१८	सौराष्ट्रविषये देवि	१५१ ११८
सोऽपतत मम क्षेत्रेषु	१२१ २२८	सोमलोकमतिक्रम्य , ,	१५२ २६८	सौरीति तत्र विख्यातो	१४७ ६८
सोपवासस्तु वसुधे	१५३ ११८	सोमलोकेषु मोदन्ते	१८८ ४६८	सौवर्ण गजवक्त्र तु	५९ ३८
सोऽपश्यच्छङ्खचक्राब्जान्	६६ ३८	सोमवारे त्वमाया वै	१६२ १३८	सौवर्ण तु मुख कृत्वा	१०३ ३८

श्लोकार्थसूची

सौवर्णं दश्यते पद्म	१४८ १०a	स्तुवति देव भूताना	१२३ १२e	स्थापयित्वा मासभारान	१०१ ७८a
सौवर्ण मत्स्यरूपेण	३९ ४७c	स्तुवति देवल्लोकाश्च	१२३ १२a	स्थापयित्वा यथाऽन्याय	१२४ ७८c
सौवर्ण रजत चैव	१२६ २०a	स्तुवन्ति नाथ भूताना [सर्व ^०]	१०३ १५c	स्थापयेत यथाऽन्याय	१८१ १४c
सौवर्ण राजत कास्य	१२८ १९a	स्तुवन्ति नाथ भूताना [योगिना]	१२३ १७c	स्थापयेत्परम देव	४१ ९c
सौवर्ण रोप्यनाम्न वा	४१ ६c	स्तुवति मम सुश्रोणि	१४६ ७४c	स्थापयेद द्वारमूले तु	१८३ ११c
सौवर्ण शक्ति कृत्वा	४२ ४e	स्तुवत्याचायव तश्च	१४६ ४३c	स्थापयेद्भक्तगर्भास्तु	५० ९c
सौवर्ण सिद्धिसयुक्त	३८ १३c	स्तुयमानोऽम्भगेभिश्च	१०९ १६c	स्थापित दण्डकुडी च	२४ १~ e
सौवर्णपात्रहस्ता च	१६९ २६c	स्तेयकमप्रयुक्तानाम	२०१ ५४a	स्थापित दिवि नीत्वा वै	२४४ ३a
सौवर्णमुखशृङ्गा च	१०१ २c	स्तेयकर्माणि कुर्वति	२०१ ३४c	स्थापितान ताम्रपात्रैस्तु	५ १०c
सौवर्णमुखशृङ्गाणि [मौक्तिका]	१०२ ५c	स्तेयहार प्रहार च	२०१ ३४a	स्थापिता सिद्धिदा तत्र	१५८ ७०a
सौवर्णमुखशृङ्गाणि [खुरा]	१०७ ३a	स्तोका तरे तत सोऽथ	१६९ ३८a	स्थापितो मूर्ति देवाना	२२ ३५e
सौवर्णा कारयेद गौरी	५८ १२c	स्तोत्रान्ते तल्लय प्राप्त	६ ८e	स्थाप्य त्रिमूर्ति साम्बस्तु	१७५ ४९c
सौवर्णानि च पद्मानि	१४४ ९४c	स्तोत्रेणानेन ये देवि	९५ ५३a	स्थाप्य द्वावपि दीपाना	४९ २१c
सौवर्णेनैव महता	१९४ ४a	स्तोत्रे महेन्द्र रिपुदपह शिव	१५ ९a	स्थाप्य स्थानप्रसङ्गेन	१७४ ३e
सौवर्णेषु च सर्वेषु	१७९ ५a	स्त्रिय त्रिषवणाद ब्रह्मान	२०५ ३९c	स्थाप्याच्चयेद गन्धपुष्पैर	४१ १०c
सौहृदात् प्रीतिहादिक्याद	१३७ ११४c	स्त्रिय श्रीरूपसङ्काशा	१९७ ४c	स्थास्यामि वत्सरशत	१५० २५e
स्कन्दलोकमवाप्नोति	२१३ ९३c	स्त्रियश्च पुरुषाश्चैव [यत्र]	१९३ १७c	स्थित किन्नरयोस्तच्च	९७ १२c
स्कन्दश्चैव विशाखश्च	२१२ ३६a	स्त्रियश्च पुरुषाश्च [रक्ष ^०]	२०४ ३२c	स्थित वा स्थूलरूपेण	१५८ ३c
स्कन्धारूढे तदा रुद्रे	९६ ३c	स्त्रियो बभूवतु के द्वे	६७ १c	स्थित सत्ये महाविन्ध्यो	१९१ ४३c
स्तनकुण्डे उमायास्तु	२१३ ९३a	स्त्रीणा चानुप्रवृद्धा ये	२०१ ६३a	स्थितवास्तस्य सुमहत्	१० ४०c
स्तनौ ह्येतौ मया पीतौ	१३८ ४८a	स्त्रीणा तु भर्ता वै	१२५ ११८a	स्थितस्तस्मिन्नात्भूतो विमुक्त	१२ १४c
स्तम्भिताश्च दिश सर्वा	११२ १३c	स्त्रीणा माहात्म्यमुद्दिश्य	२०८ १c	स्थितस्तस्मिन् यदा क्षुब्धे	९ ९a
स्तम्भोच्चय सुशिखर	१५८ ३६a	स्त्रीत्व चैव पुन प्राप्त	१२४ ५१c	स्थिता कोकामुखे देवि	१४० १३c
स्तवमेत सदा देवि	९४ ६२c	स्त्रीबन्धका स्त्रीविलासा	२०१ ६२c	स्थिता एतावदेव तु	१७८ ३८a
स्तवे परमकालेऽपि	११३ २५a	स्त्रीभिर्वा सवमेतन्मे	३७ १c	स्थितिसंस्थान मर्त्याना	११४ २c
स्तुतस्वामिनि माहात्म्य		स्त्रीलोला पापकर्माणि	७१ ५८c	स्थिते च तत्र मध्याह्ने	१४८ ४८c
[किमन्यत]	१४६ ८०c	स्त्रीहेतोश्च महाभाग	३२ १२e	स्थितो मनसि देवेशो	११ ८c
स्तुतस्वामिनि माहात्म्य [श्रुत्वा]	१४७ १a	स्थगितान ताम्रपात्रश्च	३९ ४४c	स्थितो महत् किं काय	१७५ १३e
स्तुतस्वामीति विख्यात [नत]	१४६ ९a	स्थीरन्तरद्रोण्यश्च [सरासि]	७१ ७८c	स्थिरीभूता महादेवि	९४ ३१c
स्तुतस्वामीति विख्यात [मम]	१४६ ७०c	स्थलीरन्तरद्रोण्यश्च	-७८ २३c	स्थीयता क्षणमेक तु	२२ ३६a
स्तुतस्वामी श्रुतोऽसि त्व	१४६ ७२a	स्थाणुमुग्र शिव देव	२१२ ८०e	स्थीयता स्थीयता ब्रह्मान्	६९ ६c
स्तुतस्वाम्यात्पर क्षेत्र	१४७ ४c	स्थान कृत्वा तथा देवि	१८६ १८e	स्थूल सुसूक्ष्म सुलभोऽसि देव	७३ ३२c
स्तुतिं कुरुतमा शीघ्र	२१ ६३c	स्थान तव प्रसादाच्च	१२५ १९c	स्थूलाश्च रमणीयाश्च	१४९ ६७c
स्तुतिं चकार देवाय	५५ ३०c	स्थान मे परम गुह्य	१४३ १c	स्नपन तु ततो दद्यात्	१८२ १२a
स्तुतिं चकार भगवान्	९५ ४४e	स्थान होलागल नाम	१४० ५a	स्नातश्चावभथे सोऽथ	४ १४a
स्तुतिं च देवा कुरुत	२१ ६२c	स्थानभङ्गो न न काय	१७ ६१c	स्नातस्तत्र तदा कृष्णो	१६२ ३१c
स्तुति कृता महाभाग	५ ४५c	स्थानमौनव्रता केचित	१०२ १२c	स्नातस्य तस्य नश्यन्ति	१७४ ११e
स्तुतिभिर्मङ्गलैश्चैव	१८४ ३e	स्थाने तत प्रीतिकृत्यानि	१७४ ३c	स्नातस्य मम राजेन्द्र	३ २a
स्तुतो मया स विश्वात्मा	७३ १६c	स्थापन कुरुते भूमि	१८३ ६c	स्नातुकामो गतो विप्र	१२४ १४७a
स्तुवन्त परमेशोऽपि	१० ९c	स्थापन तु यथान्याय	१८३ १५c	स्नातोपस्पश्य न्यायेन	१३७ १६३a
स्तुवन्ति केशव देव	१२३ १४c	स्थापयित्वा तु मा देवि	१२९ १८a	स्नातो मङ्गलक कृत्वा	१२५ १५८c
स्तुवति देवेदेवश	१२३ १३c				

वराहपुराणस्य

स्नात्वा कृष्णातिलैर्मिश्रान	२०९ २७८
स्नात्वा गच्छति सुश्रोणि	१२५ ४१२
स्नात्वा च कृतशौचाय	१३८ ६३८
स्नात्वा च विधिना तत्र	७१ ४५८
स्नात्वा च सौकरे तीर्थे	१६१ ३८
स्नात्वा चावश्यक कृत्वा	३९ ३८८
स्नात्वा चैव शुचिभूत्वा	१८६ ५२
स्नात्वा तीर्थे च कृष्णस्य	१७४ ४५२
स्नात्वा देव समभ्यर्च्य	२०९ ६४८
स्नात्वा देवान पित रश्चैव	१६९ ३९२
स्नात्वा नद्या द्विज सोऽपि	३७ १७८
स्नात्वा पितन समभ्यर्च्य	१६२ २६८
स्नात्वा पीत्वा पित स्तप्य	१५३ ५४८
स्नात्वा पुनस्तु कालिन्ध्या	१५६ ६८
स्नात्वा भुक्त्वा ततो गत्वा	१६० ३०८
स्नात्वा मङ्गलसयुक्तो	१२६ २१२
स्नात्वा माध्यन्दिन दष्टा	१७५ ४२८
स्नात्वा मानसगङ्गाया [दष्टा]	१६२ १२२
स्नात्वा मानसगङ्गाया [प्रभाते]	१६२ १७६
स्नात्वा विश्रान्तितीर्थे तु	१५८ १८
स्नात्वा सप्तसमुद्रेषु	१४० ४८८
स्नात्वा समीपतीर्थे तु	१७४ ९२
स्नात्वा सोमेश्वर देव	१५८ ५५८
स्नात्वा स्नात्वा तु ये तत्र	२१३ ५७२
स्नात्वा ध्रुवतीर्थे तु	१७८ १०४२
स्नान करोति तस्या तु	१६७ ३८८
स्नान करोति यस्तत्र [एक°]	१४० ६९२
स्नान करोति यस्तत्र [त्रि°]	१४१ ५२
स्नान करोति यस्तत्र [एक]	१४१ ९२
स्नान करोति यस्तत्र [पञ्च]	१४३ ३७२
स्नान करोति शुद्धात्मा	१४३ १५८
स्नान कुर्याद् यथा याय	१३७ २१८
स्नान कुर्वति ये तत्र	१४० ६५२
स्नान कुर्वन्तु ते भूमे	१८६ २०२
स्नान कृत्वा तु विधिवत्	१६३ २४२
स्नान कृत्वा यथान्याय	११९ २२
स्नान च तत्र तीर्थेषु	१३७ ९३२
स्नान चैव विशालाक्षि	१३७ ५०८
स्नान तु कुवता तेन	२२ १३२
स्नान दान जप होम [सहस्र°]	१५० ६५८
स्नान दान जप होम [देवार्थी]	१६३ ३८
स्नान दान तत कृत्वा	१७४ ४८

स्नान ये कुवते तत्र	१४९ ५०२
स्नान ये तत्र कुवन्ति	१४० ७३२
स्नानकुण्डेति विख्यात	१४३ १८२
स्नानदीपोपहारेण	१६८ ८६
स्नानपूजोपलेपाश्च	१६८ २६८
स्नानमात्रेण तत्रापि	१५० ४१८
स्नानमात्रेण तत्रैव [वायुलोक]	१५४ २२
स्नानमात्रेण तत्रैव [मुच्यते]	१५४ २१८
स्नानमात्रेण मनुजो	१५२ १८२
स्नानमात्रेण वसुधे	१५० ६०८
स्नानमात्रेण सुश्रोणि	१२५ २५८
स्नानमेतदुपासन्ते	२१३ १०८८
स्नानस्य च फल देहि	१६३ २४६
स्नानस्य तद्दशगुण	२१३ १०७८
स्नानस्यैवोपचाराणि	१२७ ६०८
स्नानाच्छास्त्रोत्के तीर्थे	१३७ २६५८
स्नानात् पानात् तथा ध्यानात्	१७७ २७२
स्नानाद् गच्छति सा क्षिप्र	१६१ २१६
स्नानाथ कल्पित ब्रह्मन्	६९ १३२
स्नानाथ तत्र चापश्यत	५४ ५८
स्नानार्थाय ततस्तत्र	१६० ५५८
स्नाने दाने तथा होमे	१५४ १२८
स्नाने किं फल तस्य	१६८ ८२६
स्नाने समाप्ते विधिवद्	१६७ १३२
स्नानोपकल्पनान्तेषु	१२७ ५८२
स्नानोपलेपन भूमे	१८८ १०३२
स्नानोपलेपने भूमि	१३९ १३२
स्नापन ये प्रयच्छन्ति	२१३ ७५८
स्नापनाभ्यञ्जन दद्यात्	१८६ १३२
स्नापनाभ्यञ्जने दद्यात्	१८८ १०७२
स्नापनार्थे मम शुचि	२१३ ५८८
स्नापयित्वा विधानेन	२०९ ६७२
स्नापयेच्च ततो मा वै	१८२ ३८
स्नापयेन्मुक्तिकाम तु	९८ ३२८
स्नायन्ती तिष्ठती वापि	२०७ १२२
स्नायमानेषु जातेन	१४७ ५२८
स्निग्धौ ताम्रतलौ पादौ	२०६ ५९८
स्तुषा च दुहिता चैव	६८ १४८
स्नेह सर्वेषु सयम्य	१८५ ९२२
स्नेह स्नेहेन सगृह्य	११७ १८२
स्नेहक्षयकरा रूक्षा	२०१ २५८
स्नेहपाशशतेनैव	१८८ ३७६

स्नेहपाशेन ये बद्धास	१८६ ८३८
स्नेहभावेन कस्तव्य	१८६ ८४६
स्पशते मा विना शास्त्र	१३५ ८८
स्पशन्ति तव नार्याणि	१३८ ४२२
स्पशामि तपसा पूता	२२ १६६
स्पशेत निष्कलस्तत्र	१३४ २१२
स्पशेत मम गात्राणि	१३४ ३१८
स्पश्यमानोऽथ मा भूमि	१३२ १२
स्पष्टमात्रे तत पद्मे	६२ १३२
स्पष्टा या रजसा देवि	१४२ ७२
स्पष्टो देवेन सर्वाङ्गस	१७५ ४०२
स्पष्टा चव मत भद्रे	१३१ ११२
स्पष्टा तु मम गात्राणि	१२७ ६२२
स्पष्टा तु मृतक चैव	११६ १०२
स्पष्टा तु मृतक दवि	१३१ २६२
स्पष्टा तु मृतक भूमि	१३१ ३५२
स्पष्टा द्वाराणि सर्वाणि	३९ २८२
स्पष्टा रजस्वला नारी	१३१ २३२
स्पृहणीय सदा क्रान्त	१७५ ५८
स्पृहये देवदेवेश	२११ ५६८
स्फीतो ब्राह्मणभूयिष्ठ	२१३ ४२८
स्मरण तत्क्षणाज्जात	३ २६
स्मरण तेषु ते कृष्ण	११३ ६५२
स्मरन् विष्णु पठन् वेद	६८ २०२
स्मर योग च माया च	१३६ २५२
स्मारितोऽस्मि यथा व्याध	६ ३९२
स्मृतिर्मैधा तथा लज्जा	२०४ २९८
स्मृत्वा तु मथुरा दवि	१५१ १७६
स्मृत्वा तूष्णी स्थिता यावत्	२ ६१८
स्रग्दामवद्धग्रीवास्तु	५० १०२
स्रग्धूपगन्धान्यनुलेपनानि	२०५ ४६२
स्रग्बिणो बद्धपट्टाश्च	१९५ ४०२
स्रवण भस्मनश्चैव	९७ १४८
स्रवता तेन पयसा	१६ २९८
स्रवन्तीना वरा पुण्या	२१३ ५४८
स्रष्टार सबभूताना	१८५ ७८२
स्रष्टु वै बुद्धिरुत्पन्ना	१८५ ७८
स्रोतो वहति तत्रैक [नदी]	१४० ६१८
स्रोतो वहति तत्रैक [आश्रित]	१४० ६८८
स्रोतो वहति तत्रैव	१४० ६४८
स्वक पालयते धम	१२० २१८
स्वक सैन्यमुपादाय	९३ ९८

श्लोकार्धसूची

स्वकर्मगुणभूतानि	१९९ ५४e	स्वय प्रतिष्ठितस्तन	२१४ १९C	स्वशक्त्या कारयेद्धेनु	१०२ ४C
स्वकर्मदुष्कृत पाप	२०० ५०C	स्वय प्रभाचारमुखी	९१ १०C	स्वशक्त्या दक्षिणा दत्त्वा [वित्त°]	१०२ १४a
स्वकर्मभि प्रदश्यन्ते	१९४ १०C	स्वय महिषदैत्यस्तु	९३ १२C	स्वशक्त्या दक्षिणा दत्त्वा [,,]	१०३ १२a
स्वकर्म भुज्यते तात [प्रयत्नेन]	१९२ २२C	स्वय विशाला वरदा	२ ५३C	स्वशक्त्या भरण चैव	५५ १४C
स्वकर्म भुज्यते तात [सभूतैर]	२०८ १४a	स्वय विष्णुवालय गत्वा	४९ २०C	स्वशक्त्याह नपश्रेष्ठ	११ ४C
स्वकर्मसु विहीनेषु	२०० ३९C	स्वय सृष्ट्या स्मृतिलब्धा	१३ ३२C	स्वशरीराग्निना दग्धा	२२ ५C
स्वकालिनस्ते चयन्तु	३४ १०C	स्वय स्कन्दो महादेव	२५ ४८a	स्वसुता चोदयामास	१६० ४७a
स्वकीयमेवाकस्यान्त	५३ २०C	स्वयमन्न तु यो दद्याद	११६ २१a	स्वस्तिक वद्धमान च	१७९ १३a
स्वगृहे नैव भुञ्जामि	८ ३६a	स्वयम्भुदक्षद्विराजत्रिजन्मभि	२२ ५०C	स्वस्ति तेऽस्तु महाराज	२१० ३e
स्वच्छन्दमनसो भूत्वा	१२५ ८५e	स्वयम्भुवा कथित ब्रह्मणापि	१२ १७a	स्वस्तिभवतु मे नित्य	१११ ३९C
स्वदारनिरतादाता	२०५ २०C	स्वयम्भुवा यथा प्रोक्त	२०९ ९५a	स्वस्ति वाच्याह पुण्याग्रे	११२ २e
स्वदारनिरतो नित्य	११९ ६C	स्वरहीनामसंक्षेपा	२०१ ५६C	स्वस्ति सर्वेषु विप्राय	१८७ १३a
स्वदिक्षु तद्व्याम्याया	९८ २४C	स्वरा सप्तशरास्तस्य	२१ ३४C	स्वस्त्यस्तु ते महाभाग	१८६ ९२C
स्वदेहे दश्यते भक्त्या	४ ३०C	स्वरूपधारिणी चान्या	२७ २९a	स्वस्थानमीयिषु सर्वासि	१७ ५६C
स्वदेहे परदेहे च	२०८ ३२a	स्वरूपा विजया भद्रा	९० ५e	स्वस्थाने देवता सर्वा []	१७ ७३C
स्वधया पूजिता पुत्रै	१७८ २८C	स्वरूपेण च सन्त्येते	८ २१C	स्वस्थावस्थ तु त मत्वा	१७४ ३३C
स्वनाममन्त्रेण सुगन्धपुष्पैर्	४० ५a	स्वग गच्छन्ति पितरो	७१ ४६a	स्वस्थो भव महाभाग	१६८ ६९C
स्वनाम्ना विहित कुण्ड	१६२ ३३C	स्वग च गतवान सोऽपि	९८ ८१C	स्वस्ना कनिष्ठया साद्ध	१७४ ४८a
स्वनाम्ना शङ्खचक्रौ तु [शिरो]	४४ ३C	स्वग च वापवग च	७१ ६०a	स्वा छाया तत्र सस्थाप्य	२० ८C
स्वनाम्ना शङ्खचक्रौ तु [पुरुषा°]	४६ ३C	स्वग शुभफलप्राप्तिर	१०८ ७३a	स्वागत च तथा कृत्वा	१८८ १०८C
स्वनाम्ना स्थापयामास	१७५ ५०C	स्वगलोकमतिक्रम्य	१४१ १६C	स्वागत ते द्विजश्रेष्ठ	२०५ ६C
स्वप तात इमा रात्रि	१२५ १८६C	स्वगलोकात्परिभ्रष्ट [क्रौञ्च°]	१ ९ १५a	स्वागत ते महाभाग	१७० ५०a
स्वपामि च वरारोहे	१८५ ८C	स्वगलोकात्परिभ्रष्ट [शाक°]	१३९ १८a	स्वागत भो मुनिश्रेष्ठ	९१ २०a
स्वपितस्तारयेच्चैव	१०२ १६C	स्वगलोके चिर काल	१७६ ७C	स्वागत मुनिशादूल	१९६ २९C
स्वपित्रे प्रथम पिण्ड	१४ ३५a	स्वगस्थस्यापि राजेन्द्र	६ ३२e	स्वागतस्य क्षुधात्तस्य	१६९ ४२a
स्वपूर्वकान पश्यतेऽयम	२०३ ३C	स्वगस्था पितरस्तस्य	७१ ४६C	स्वागतादिक्रिया कृत्वा	११ ४a
स्वप्नान दष्टा गुरोरग्रे	९८ १९a	स्वर्गागतैर्विमानैश्च	१७८ ११०e	स्वागतादिभिरालापै	२ ५६C
स्वप्नेपि नोक्तपूर्वोऽस्मि	१२४ १०५C	स्वर्गे च वद्धते कीर्ति	१८८ ३३C	स्वागतेनाथ वाक्येन	१८८ ५८C
स्वप्नोपममिद लोक	१८८ २a	स्वर्गे च वसते तावद्	१७२ ६४C	स्वाचारस्य स्वरूप च	१६५ २०C
स्वभाव एष नारीणा	१७१ १९C	स्वर्गे वसति सो नित्य	१७३ १४C	स्वाध्याययुक्तो होमे च	१७२ ३a
स्वभापा स पुरस्कृत्य	१६९ ३०C	स्वर्गे वा यदि वा भूमौ	१४० ८४a	स्वामिद्रोहरताश्चैव	२०९ ३४C
स्वय कालान्तरे श्रीमान	१० ७३C	स्वर्गे विद्युत्सुविद्युच्च	१६ ४a	स्वाम्यथ न हता ये च	१९३ ११C
स्वय किमकरोद देव	७ १C	स्वर्णपात्री कृता पूर्णा	१७० ४९C	स्वायम्भुवे हतो दैत्यो	९८ ४a
स्वय कुशमथास्तीय	४७ १०C	स्वर्णभार च गर्तस्थ	१०३ २९C	स्वाश्रमस्थेन दृष्टानि	१७४ १०e
स्वय च चित्रकूटाख्य	१० ३२C	स्वर्णशृङ्गा रौप्यखुरा	१०६ ६a	स्वेच्छया प्रेतवेषाश्च	७१ ४८e
स्वय ज्ञानप्रभावेन	१४६ १३C	स्वर्णशृङ्गी रौप्यखुरा	१०४ ७C	स्वेदजाना ततो योनि	१९८ ५९C
स्वय तिष्ठन्ति वै तत्र	१३६ ३९C	स्वर्भानुश्चेति दैत्याष्टौ	९३ ५e	स्वेन दोषेण सर्वे वै	२०३ ४C
स्वय तिष्ठ मे भगवन	१८२ १०C	स्वर्लोक ब्रह्मलोक च	२१३ ३a	स्वे स्वे स्थाने स्थिता आसन	७० ५a
स्वय त्रिमूर्ति स्वमिवात्मनात्मनि	७ ३७a	स्वर्लोकश्च त्रयोप्येते	९ २२C	स्वैर्दोषैश्च च्युता स्वर्गात्	१७८ ६C
स्वय त्रिरात्र विप्रेण	१०७ १३C	स्वल्प वस्तुमिति ज्ञात्वा	९८ ६६e	ह	
स्वय नारायणो देवो	४८ १६a	स्वल्पकेन न गम्यन्ते	११४ ९a	हसकुण्डेति विख्यात	१४७ ५३a
स्वय प्रजापति श्रीमान	२० ३C	स्वल्पमप्यत्र यत्किंचिद	२१३ १०९a	हसकूटो महाशैलो	७८ २१a
स्वय प्रज्वलिते वह्नौ	२०८ ६३a	स्ववशोद्धरणार्थाय	४८ २०C	हससारससकीण	१९८ ११C
				हसान् पश्यति यस्तत्र	१४७ ५८a

वराहपुराणस्य

हसाश्चैवात्र दृश्यन्ते	१४७ ५७८	हा कष्ट हि कथ किञ्च	१६९ १३८	हत बुद्ध्या वय सर्वे	१७२ १३८
हते तु नकुले पुत्र	१२५ १४६२	हा पुत्र त्राहि त्राहीति	१९८ ५२२	हतराज्यो विशेषेण	४८ ७८
हते वेत्रासुरे भीमे	२८ २६२	हास्यरूपेण या भाषा	२०१ २४२	हतासु तासु सरमा	१६ १६८
हतौ पुराणौ मधुकैटभाबुभौ	८ ४८ ^१ २	हा हा भयानकोन्मिश्र	१९७ ३९२	हतास्तु गृहकामेन	१५३ ६२८
हत्वा कसादयो भूमि	१४५ ७३२	हाहा भूताश्च चिन्तात्ता	१९३ २८८	हत्कण्ठ च व गम्भीर	१६९ ३७८
हत्वा च बालवद्वानि	१३६ १६२	हाहा हूहस्तथा चान्ये	२१२ ३७८	हृदयेऽचिन्तयत्तत्र	१२४ ७६८
हत्वा वै पापकानेतान	१९९ १४२	हाहेति चोक्ते ज्वलनार्चिषस्तु	३३ ८२	हृदि कृत्वा तु तत्पाप	२०८ ५९२
हन्तार मवजीवाना	१९९ १३८	हिसमानानि भोज्यानि	१३६ ४१८	हृदि कृत्वा तु मन्त्राणि	११४ १५८
हन्ति पाति शरीराणि	३१ १९८	हिसादीनि न कुर्वति	१२० २६२	हृद्य च तत्पर गुह्य	१४४ ५१२
हन्तुमिच्छुरह ब्रह्मण	३७ १३२	हिसारूपेण धोरण	२०० २६८	हृद्या क्लिष्टा पुष्पकला	१७० २६२
हयता सुददण्डर	२०० २१८	हिसाविहारिण क्रूरा []	२०१ ४२	हृषीकेशवच श्रुत्वा	१३५ ४१२
हन्यमानान् हि रक्षोभिर	१९९ १९८	हिसितो भवते सोमो	१८८ १०५८	हृष्टनुष्टमना सर्वे	१३७ २३८८
हयमुक्तिं ततो गच्छेत	१५८ २२२	हिताय जगतस्तत्र	२१५ ३८	हृष्टनुष्टमना देवी	१४७ १८
हयमेवस्य विघ्ने तु	५९ ५२	हिताय सबतीर्थाना	१६४ १७२	हृष्टतुष्टमना भूत्वा	१९१ ३०८
हर वा गौरिसयुक्त	५८ ८८	हितेच्छया य पुरुष पुराण	१५ ११८	हृष्टतुष्टमनास्तत्र	१२७ ३९८
हरि समम्यच्य सदा ह्युपोषितो	८ ५४८	हिम दुस्तर दुष्प्रवेश	१२२ २०८	हृष्टतुष्टमनास्तत्र	१४८ १८
हरिणोऽय हत इति	६ २४८	हिमप्रायश्च हिमवान	७५ १२२	हृष्टतुष्टेन कत्तव्य	१२७ ७९८
हरिनारायणास्त्रेण	२१ ५२८	हिमवच्छिखराकार	११ ३१२	हृष्टतुष्टेन मनसा	१३७ ११७८
हरिवर्षात्पर चैव	७५ ३१८	हिमवच्छिखरान्मुक्ता	१२४ २३२	हृष्टतुष्टमना देवी	२०६ ४७८
हम्यप्रासादसवाध	१०४ ३८	हिमवत्पवते रम्ये	५५ २८८	हृष्टतुष्टमना भूत्वा	१३९ २०२
हपस्तु सुमहान् जातो	१७६ ३८	हिमवद्दुहितुर्ब्रष्टु	२२ ४२८	हृष्टास्तुष्टा स्रुष्टाङ्गा []	१७८ १२८
हर्षेण महता राजन	४९ ३०८	हिमवन्त समाश्रित्य [सस्थितौ]	१६ ८८	हृष्टेन मनसा विप्रो	१८६ ५७८
हविभुजाय च उरो	५६ ३८	हिमवत् समाश्रित्य [राजा]	५५ ३०२	हेतकन्या सुकेशी तु	१० ९६८
हविष्ये वत्तमानानाम	२०६ ३९२	हिमवात्त्रिषधश्चासि	११२ ३३२	हेतप्रहेतनामानौ	१० ६०८
हव्य कव्य वहस्वेति	१८ १५८	हिमवान विशभागेन	७५ २५८	हेमकूट पर यत्र	७५ ३०८
हव्यकव्यवहस्त्व हि	१९६ १३८	हिमवान हेमकूटश्च	२१२ ५१८	हेमकूटात्तु निषध	७५ ३१२
हव्यभुक् हव्यकर्ता त्व	१७२ ७६२	हिमसस्थ तथात्मान	१४१ ४८	हेमन्ते चोदकमुष्ण	१४४ ७०८
हसतस्तस्य कुक्षौ तु	१ १६८	हिमाग्निसदशो भूत्वा	१४१ ८२	हेमन्ते तु भवेच्चोष्ण	१५६ २३२
हसन्ति किलकिलायन्ति	८९ ९८	हिमाद्रेस्तरे पादे	९७ ५२	हेमन्ते सलिल कृपे	१२४ ११२
हस्तशौच पुन कृत्वा	१८६ ५२२	हिमाद्रेस्तुङ्गशिखरात	२१३ ४७२	हेमवस्त्रादिभिस्तास्तु	६४ ५२
हस्ताद्वस्तेन क्रीडन्तश्च	१३८ ९०२	हिरण्यमात्पर चैव	७५ ३२८	हेमहर्म्याकुले लोके	६९ ६४८
हस्तिना हस्तिशालाश्च	११ ३४८	हिरण्यकशिपु पूव	२५ ९८	हे विष्णो त्वत्प्रसादेन	१३६ २८२
हस्ती वषशत चैव	१३१ २९२	हिरण्यगभस्य तनौ	१७ २६२	होतव्यायानिहोत्राणि	१११ ९२
हस्ते तु दक्षिणा दत्त्वा	१०२ १४८	हिरण्यप्रतिमा कृत्वा	१४९ १०८	होता पुलस्त्यस्त्वभवद	२१ १५२
हस्तेन सस्पशत्येष	२०४ १४२	हिरण्यमन्न त्व देव	१७२ ७७२	होम तत्र प्रकुर्वीत	५६ ५८
हस्त्यश्वकटादीनि	९८ ४५८	हीनपादेन जायेत	१३६ ८२२	होमधेनु सदा पुण्या	१११ २८
हस्त्यश्वरथयानानि [गच्छ ^०]	११५ १५२	हीनाङ्गा सुदरिद्राश्च	२०१ १५२	होमान्ते दीक्षित पश्चाद	९८ ४५२
हस्त्यश्वरथयानानि		हीनाङ्गा लुञ्जितशिर	१७० ४२	होष्यन्ति तेषा प्रीता स्यु	१९ ५८
[स्त्रियश्चाप्सरसोपमा]	१२१ ५६८	हुत दत्त तपस्तप्त	१९१ २५२	ह्यस्तनेऽहनि राजेन्द्र	२ ५८८
हस्त्यश्वरथयानानि[भाण्डा ^०]	१२५ १७१२	हुतावशिष्टमल्पाल्प	१४ २२८	हृद तत्र महाभागे	१६२ २२
हस्त्यश्वरथयानानि [ये च]	१३७ १३२२	हुतावशिष्टमल्पाल्प	१४ २२८	हृदेषु देवतातेषु	१६ २६८
हस्त्यश्वरथयानानि		हुतावशिष्टमल्पाल्प	१४ २२८		
[स्त्रियश्चान्त पुरस्तथा]	१३७ २३८२	हुतावशिष्टमल्पाल्प	१४ २२८		
हस्त्यश्वश्च शृगालश्च	२०० ७३८	हुतावशिष्टमल्पाल्प	१४ २२८		
हा कष्ट कथमित्येव	१७० ४२८	हुतावशिष्टमल्पाल्प	१४ २२८		